Haec tibi pentadecas tetragonon reſpicit illud
Hoſpitium petri ⁊ pauli ter quinqȝ dierum.
Namqȝ inſtrumentū vetus hebdoas innuit. octo
Lex noua ſignatur. ter quinqȝ receptat vtrumqȝ.

Vocabularium hebraicum atqȝ chaldaicū totius veteris teſtamenti cū alijs tractatibus prout infra in pꝛefatione continetur in academia complutenſi nouiter impꝛeſſum.

Bibli
Complutensis.
Tom. 6.
Vocab
latiu
græcum
et
caldaic
5891

U-13-183

~~U.
8776~~

USOZ
5891

C

nu 1 7

B—1

e c i – 1a

Ad lectorem.

Cum his qui diuine legis integram cognitionē ac in ea chriſtum qui vera ſapientia eſt pio mentis affectu conquirūt: ꝙ̄ plurimum conferat earum linguarum peritia: quibus primaria origine ſacra eloquia ſpiritu ſancto dictante conſcripta ſunt: vt omnes ferme eccleſiaſtici tractatores in quāplurimis locis aperte teſtantur. Ideo poſtꝙ̄ iubēte Illuſtriſſimo ac Reuerēdiſſimo in xp̄o patre & dn̄o Dn̄o Fratre Franciſco Ximenez de Ciſneros ſacroſancte Romañ. eccleſie TT. Sancte Balbine Preſbytero Cardinali Hiſpanie nūcupato ſancteq; Toletañ. eccleſie Archiepiſcopo Hiſpaniarū primate ac regnorum Caſtelle Archicancellario in cōmunem chriſtiane reipublice vtilitatem dedimus nouum teſtamentum Greco Latinoq; ſermone impreſſum: adiecto inſuper quam vtiliſſimo lexico grecarum omniū dictionū que in eo cōtinentur. Daturi quā primū vetus inſtrumentū (quod iam nūc in prelo eſt) Hebraica chaldaica Grecaq; lingua cū ſingulis latinis interpretationibus excuſſum. En premitimus vobis veluti pro deguſtamento & preludio operis copioſiſſimū Hebreorū Chaldeorumq; vocabulorū dictionarium. Opus profecto ſacrarū litterarum ſtudioſis ſupraꝙ̄ dici poſſit vtiliſſimū ſummo labore elucubratum nec minori etiam ſtudio & ſedulitate correctum. In quo non modo ſimplices dictionum interpretationes tam primitiuarum quam deriuatiuarum totius veteris īſtrumēti ſeriatim continentur: ſed (quod omniū operoſiſſimū fuit) quot locis in eodem veteri teſtamento vna queq; dictio ꝓpter lingue illius fecunditatem multiplicet ſignificata adiectis ꝙ̄plurimis concordantiis continuo ſubiungitur. Aſſignata cuiq; loco propria ſignificatione qua ibidem vſus eſt latinus interpres. Ceterum cum magna pars reconditorum vtriuſq; teſtamenti myſteriorum in etymologia propriorum nominū ſiue hominum ſiue rerum quarumuis abſtruſa lateat: non paruamq; vim & adiutorium prebeat ad ſoluenda enigmata & figuratas locutiones ſcripturarum: adiectus eſt ſecundo loco tractatus de nominum propriorum interpretatione: que per vtrumq; teſtamētum tam Hebraico ꝙ̄ Chaldaico ac etiam Greco ſermone paſſim diſperſa legūtur: vt facile ex ipſa nominum ab eterno preuiſa impoſitione oēs docibiles dei valeāt non occidentem litteram ſed ipſum myſtici abditiq; ſenſus nucleum quē ſpiritus ſanctus intra littere vterum obumbrauit reuelata facie ſpeculari: littere velamine ablato Appoſita deinde eſt legendorum Hebraicorum characterum ars & inſtructio: vna cum ipſa Hebree lingue grammatica ex ſummis ipſorum autoribus accuratiſſime collecta atq; eo ordine digeſta: vt nullibi (aut certe in ꝙ̄pauciſſimis) preceptoris opera deſiderari poſſe videatur. Et quoniā in hebreo chaldeoq; idiomate difficiles cognitu ſunt primitiue dictionum origines ad ipſorū deriuatiuorum notitiam perquam neceſſarie: opere precium etiam viſum eſt precepta nonnulla hac de re adiungere: quibus noſſe ſtudioſus valeat quibus litteris demptis (quod litterarum genus accidentale ab ipſis appellatur) maneat thema ipſum ſiue pura dictionis origo in dictionario requirēda. Quāuis autem in ipſa veteris teſtamēti impreſſione (que nunc in manibus eſt) poſitiones he & nominum origines in margine hebraice & chaldaice littere notate ſint: multum tamen tum ad lingue abſolutam cognitionem tum ad ſtudioſorum curioſitatem facere viſum eſt ſi ex arte id & non ſolo vſu cognoſceretur. Poſtremum tandem voluminis locum obtinet aliud dictionarium latini abecedarii ordine digeſtum: quod omnia veteris teſtamenti latina vocabula citatis prioris vocabularii paginis hebraice proferre docet: vt non tantum hebraica latine: ſed verſa vice latina hebraice poſſis enunciare. Que omnia lector ſtudioſe beniuolo gratoq; animo ſuſcipito: & ad diuine ſapientie cognitionem referto. Ita enim fiet: vt bonorum laborum glorioſus ſit fructus: & tu tandem intelligere incipias quantum relique humane ſapientie lectiones a celeſtium literarum nectare ſuperentur. vale.

BIBLIOTECA

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris teſtamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc ſecundum ordinē Alphabeti hebraici.

אָב Ab.pater natura vel etate.honore. doctrina vł fide.Geñ.17.Eriſq̄ pater multarum gentium Exo.20.Honora patrem tuum & matrē tuam 2.Re.7.Ego ero ei in patrem. Eze.22.Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mał.1. Filius honorat patrē. Et in eodem.Si ergo pater ego ſum vbi eſt honor meus. Signāt ēt autorē vel inuētorē alicuiꝰ miniſterii vel officii. Geñ.4.Qui fuit pał habitātium in tētoriis atq̄ paſtorum Et in eodē.Ipſe fuit pał canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis ſequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4.Reg.2.Pater mi pater mi currus iſrael & auriga eius. Eze.16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan.8.Vos ex patre diabolo eſtis & deſideria patris veſtri vultis facere. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4.Reg.4.Pater & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma.4. Sed & ei qui ex fide eſt Abrae qui eſt pater omnium noſtrum. Et recipit aliquando in fine iod quando poſt ſe regit genitiuum & dicitur. אֲבִי Abi.Geñ.10.Pater omnium filiorum heber.Eſa.9.Pater futuri ſeculi.& in plurali declinatur ſicut nomina feminina & dicitur.אָבוֹת.Aboth.ideſt patres.Exo.20.Reddēs iniquitatem patrum in filios.4.Reg.14.Non morientur patres pro filiis.Hiere.7.Patres ſuccēdūt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi.i. pater meus.Geñ.45.Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur.אַבָּא Abba ſiue.אֲבָהָתִי Abahathi.i. pater ſiue pater meus.Da.2.Tibi deus patrū noſtrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: ſiue tibi deus pater mi confiteor. אָבִיךָ Abicha.i.pater tuus. Eſa.43.Pater tuus primus peccauit. אָבִיו Abiu.i.pater ſuus aut pater eius vel ipſius.Geñ.37. Increpauit eum pater ſuus. אָבִינוּ Abinu.i.pater noſter.Nu.27. Pater noſter mortuus eſt in deſerto.אֲבִיכֶם Abichem.i.pater veſter. Geñ.45. Et tollite inde patrem veſtrū. אֲבִיהֶם Abihem.ideſt pater eorum. Geñ.43.Igitur iſrael pater eorum dixit ad eos. & quādo refertur ad feminam hoc modo.אָבִיךְ Abich.ideſt pater tuus fe.ge.Ruth.2.Et ꝙ reliqueris parētes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. אָבִיהָ Abiha.Pater ſuꝰ vel eius aut ipſius.ſ.femine. Iudi.1. Monuit vir ſuꝰ vt peteret a patre ſuo agrū.אֲבִיכֶן Abichen ideſt pater veſter fe.ge.Geñ.31. Sed & pater veſter circumuenit me.אֲבִיהֶן Abihen.i.pater earū. Exo.2. Que cū reuertiſſent ad raguel patrē ſuū.& in nu.plu.hoc mō. אֲבוֹתַי Abothai.i.patres mei. Geñ.48. Deus in cuius conſpectu ambulauerūt patres mei. אֲבֹתֶיךָ Abothécha.i. patres tui. Pſal.44.Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. אֲבֹתָיו Abothau.i.patres eius vel patres ſui.4.Reg.15. Sicut fecerant patres eiꝰ.אֲבוֹתֵינוּ Abothenu.i.patres noſtri.Pſal.43. patres noſtri narrauerūt nobis.אֲבוֹתֵיכֶם Abóthechem.i. patres veſtri.Hiere.2. Quid iuenerūt in me patres veſtri iniquitatis.אֲבוֹתָם Abotham vel אֲבוֹתֵיהֶם Abóthehem.i. patres eorū vel patres ſui.Iob.15.Et non abſcondunt patres ſuos.& quando refertur ad feminā vel ad feminas hoc mō אֲבוֹתַיִךְ Abothaich.Patres tui.ſ.alicuius femine.אֲבוֹתֶיהָ Abothécha.patres ſui vel eius.ſ.femīe. אֲבוֹתֵיכֶן Abothechen ideſt patres veſtri.fe.ge.אֲבוֹתָן Abothan vel אֲבוֹתֵיהֶן Abóthehen.i.patres earū.vnde notandum ꝙ pronomina prime perſone.vt ego.meus. nos.noſter. tam in numero ſingulari q̄ in plurali ſunt cōmunia maſculo & femine modo ſint in compoſitione vt.אָבִי Abi vel אָבִינוּ Abinu.i. pater meus vel pater noſter:vel per ſe poſita vt אֲנִי Ani vel אָנוּ ánu.i.ego vel nos.Et mō p̄dicto cōponuntur oīa pronomina cū noībus appellatiuis vt.אֲדֹנִי Adoni.i. dn̄s meus.אֲדֹנְךָ Adonécha.i.dn̄s tuus.&c.Et hoc debet etiā notari in noībus appellatiuis.de quibus dicetur in ſequētibus.

אָב
Pater.
Pa.p autore vł.inuētore.
Pr̄ doctrine ꝛ moꝝ.
Pa. p pn̄cipe vł dn̄o
Pa. fidei.
אֲבִי
אָבוֹת
Patres.
אָבִי
Pr̄.meus
אַבָּא
Pater ſiue Pr̄ meus.
אֲבָהָתִי
Pa. meus
אָבִיךָ
Pr̄ tuus.
אָבִיו
Pr̄ ſuus.
אָבִינוּ
Pr̄ noſter
אֲבִיכֶם
Pr̄. veſter
אֲבִיהֶם
Pr̄ eorum.
אָבִיךְ
Pr̄ tuus.
אָבִיהָ
Pr̄ ſuus.
אֲבִיכֶן
Pr̄ .veſter
אֲבִיהֶן
Pr̄ earum
אֲבוֹתַי
Pr̄es mei
אֲבֹתֶיךָ
Pr̄es tui.
אֲבֹתָיו
Pr̄es eius
אֲבֹתֵינוּ
Pa.noſtri
אֲבוֹתֵיכֶם
Pa.veſtri
אֲבוֹתָם
Pa.eoꝝ
אֲבוֹתַיִךְ
Patres tui
אֲבוֹתֶיהָ

אָבַב Abab.virēs: aut virgultum:ſeu lignum vireſcēs:aut noue fruges adhuc vireſcētes.Exo.9. Eo quod linū eſſet virens.& inde mēſis nouarum frugum dicitur. אָבִיב Abib.Exo.13.Hodie egredimini menſe nouarum frugū. & in eodem.23.Tempore menſis nouorū.ſ.fructuū.Deu.16.obſerua menſem nouarū frugū: & verni primum tp̄is. vbi ponitur ēt pro verno tp̄e.& aliqn̄ deficit vltimū beth quod duplicatur: & ſcribitur p ſimplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues ī vltima ſyllaba.Iob 8.Cum adhuc ſit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc ſit in viriditate ſua.Pro quo ī hebreo eſt.אִבּוֹ Ibbo. Significat etiā amena virgulta ſeu ligna virentia atq̄ fructifera:pro quo btūs Hieronymus poma tranſtulit. vt Cāti.6.Deſcendi in hortum nucum vt viderem poma cōuallium.Pro quo ī hebreo eſt.אִבֵּי Ibbe.Et etiam ſpica cū nouis frugibus tritici ſeu hordei vocatur אָבִיב Abib.Leui.2. De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

אָבַב
Virens.
אָבִיב
Noue fruges.
Vernū tp̄s
Flos.
Vireſcens
אִבּוֹ
Poma.
אִבֵּי
אָבִיב
Spica

אָבַד Abad.Perire.diſperire.diſperdere.perdere. Pſal.1. Et iter impiorum peribit.Heſter.4.Et domꝰ patris tui peribitis.Iob.3.Pereat dies in qua natus ſum. Et in eodem.& effugium peribit ab eis.Eſa.57.Iuſtus periit & nō eſt qui recogitet.Deuł.8. Predico tibi ꝙ omnino diſpereas.Nu.24.Et perdat reliquias ciuitatū.Iob.14. Et hoīes ergo ſimiliter pdes! Pſal.5.perdes oēs qui loquuntur mendacium.vnde res perdita vocatur. אֲבֵדָה Abeda. Leui.6. Siue rem perditā īueneris.Inde.אֲבַדּוֹן Abaddon.i. pditio ſiue exterminans vel exterminatio. Iob.26. Non eſt operimentum perditioni. Et in eodem.28. perditio & mors dixerunt auribus noſtris audiuimus famā eius. Prouer.15 Infernus & perditio corā dn̄o.Apo.9. Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

אָבַד
Perire.
Diſperire
Perdere.
אֲבֵדָה
Res pdita
אֲבַדּוֹן
Perditio.

אָבָה Aba. velle deſiderare.acquieſcere.Deuł.27.Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam.Prouer.1. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acquieſcas eis.vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur.אֲבִיּוֹנָה Abiiona.i.deſideriū. voluptas.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit capparis.Eccł.12.Et diſſipabitur capparis.Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion.ideſt pauper inops.Pſal.70.Ego vero egenus & paup ſum. Et dicitur ebion eo quod ſp deſiderat res neceſſarias quibus caret. & inde dicitur.אֵבֶה Ebe.Iob.9.Sicut naues poma portantes.Pro quo hebrei legunt.Sicut naues deſiderii.i. deſiderantes ire ad portum.Poteſt tamen deriuari a dictione ſupraposita.אִבֵּי Ibe.que ſignificat poma. Canti.6. Vt viderem poma conuallium.

אָבָה
Velle.
Acqeſcere
אֲבִיּוֹנָה
Deſideriū
Capparis
אֶבְיוֹן
Pauper.
אֵבֶה
Poma
Deſideriū
אִבֵּי
Poma.

אֲבוֹי Abói.Miſeria.heu.ve.Prou.23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miſeria vel cui ve: quod eſt interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem poteſt interpretari.patri ve:ſicut eſt in littera noſtra. אָב. Ab.enim patrē ſignificat.& אוֹי oi. ve ſiue heu interpretatur.licet in cōpoſitiōe pdatur ibi vna littera.ſ.aleph. & in lingua chaldaica etiā ſine illa littera ſignificat ve vel heu.

אֲבוֹי
Ve.
Deu.

אִבְחָה Abach.cōturbatio.pauor.fremitꝰ ſtridor. diſtrictio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

אִבְחָה

BIBLIOTECA NACIONAL

An. iter ſuum feciſſet deus an non.Exo.17.Eſt ne deus in nobis
an non.& quando cōponitur cum iſta littera. הַ ha et dicitur.
הַאִם הַאִם. Haim tūc ſignificat num ſiue nūquid.vt Nume.
Num. Ecce 17.Nun vſqꝫ ad internicionē delendi ſumꝰ.&.Iob.6.Ecce
Nunquid. non eſt auxiliū mihi in me.pro quo hebrei legunt nūquid
non eſt auxilium meū in me.ponitur etiā pro cum vel quādo.
Cum. vt Nu.36. Cum iubileus.i. quinquageſimus annꝰ aduenerit.
& qñ iungitur cū iuramēto tūc ponitur pro negatiōe
Si. vt.p̄s.88.Semel iuraui in ſcō meo ſi dauid mentiar.i.ꝙ nō
mētiar. &.p̄s.95.Vt iuraui in ira mea:ſi ītroibūt in requiē
meam.et p̄s.131.Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob: ſi
introiero in tabernaculū domus mee.Et cum cōponitur cū
וְאִם hac ſyllaba וְ ve. & dicitur . וְאִם Veim . tunc ſignificat et
Et ſi. Quod ſi. ſi.quod ſi . ſin autē.ſi aūt.Exo.20.quod ſi dixerit ſeruus diligo
Si autē. dñm meū.& in eodē.Si autē filio ſuo deſponderit eā.
Sin autem Nu.16.Sin autem nouā rem fecerit dñs.et cum preponitur
כִּי אִם ei dictio. כִּי ci.et dicitur.כִּי אִם Ci im tunc ambe dictiōes aliquando
Niſi. ſignificāt niſi vel ſed.vt.Geñ.32.Non dimittam te
Sed. niſi benedixeris mihi.& p̄s.1.Sed in lege dñi volūtas eius.
עַד et quando premittitur ei dictio. עַד Ad.que ſignificat vſqꝫ:
Donec. tūc ambe dictiones ſignificāt quoadvſqꝫ ſiue donec.vt Gene.24.
Non comedā : donec loquar ſermones meos .habet
etiā alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradictos.
אֵם Item.אֵם Em.Mater.vt Geñ.3.Mater cunctorū viuentiū.
Mater. &.Exo.20.honora patrem tuū & matrem tuā.ponitur
etiā pro biuio vel capite viarum.vt Eze.21.Stetit enim
Biuiū. rex babylonis in biuio in capite duarū viarū. accipitur etiā
pro familia vel populo.vt.2.Regū.20.Et tu vis ſubuertere
אִמּוֹת ciuitatem: & euertere matrem in iſrael.& in plurali. אִמּוֹת
Matres Imoth.i.matres.vt Thren.2.Matribus ſuis dixerūt. Dicitur
אֻמּוֹת etiā.אֻמּוֹת Vmmoth. Secundū terminationē feminorū.
אֻמִּים ſiue. אֻמִּים Vmmim. ſecūdū terminationē maſculinorū.&
Tribus. Populi ſignificat tribus aut gentes vel populos.vt Geñ.25. Duodecim
principes tribuū ſuarū.&. Ps .116. Laudate eū oēs
אֻמָּה populi.Et in ligua chaldaica dicitur.אֻמָּה Vmma.Dañ.3.Et
Tribus oīs populus & tribꝰ et lingua.& in plurali. אֻמַּיָּא Vmmaia.
אֻמַּיָּא vt in eodē.vobis dicitur populis tribubꝰ & linguis.et inde
Tribus dicūt aliqui ꝙ deriuatur.אַמָּה Amma.i.cubitus de quo vide
אַמָּה Cubitus. in dictione ſequenti.

אָמָה אָמָה Ama.famula:vel ancilla: aut cubitus. Geñ. 21.eiice
Ancilla Famula ancillā hanc & filiū eius. non enim heres erit filius
ancille.Exo. 2 . Miſit vnam e famulabus ſuis.& in plurali.
אֲמָהוֹת Ancille. אֲמָהוֹת Amahoth . vt Gen. 20 . Sanauit deus abimelech
et vxorem ancillaſqꝫ eius.Et Nañ.3.Et ancille eius gementes.
Cubitus. ſignificat etiā predicta dictio cubitū.Geñ.6. Et in cubito
cōſumabis ſūmitatē eius.Exo.26.Et cubitus ex vna parte
pēdebit.Hiere.51.pedalis preciſiōis tue.pro quo hebrei
אַמּוֹת legunt.cubitus.i.mēſura auaricie tue ſiue preciſionis tue .
Cubiti. Et in plurali.אַמּוֹת Ammoth.Deu.3.Nouē cubitos habens
אַמָּתַיִם longitudinis.et in numero duali.אַמָּתַיִם Amathaim.i.duo
duo cubiti cubiti.Exo.25.Longitudo habebat duos & ſemis cubitos.
אַמִּין Cubiti. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin.i.cubiti.
Dañ.3.Latitudine cubitorū ſex.

אָמַל אָמַל Amal. Deficere.infirmū ſiue imbecillem eſſe.Eze.
Imbecille ſeu īfirmū eſſe. 16.In quo mūdabo cor tuū . pro quo hebrei legūt.
ꝙ imbecille ſiue infirmū factū eſt cor tuum . Tamen ſi illa
littera aleph:que ponitur in principio illius dictiōis eſt prime
perſone futuri tēporis & non eſt de ſubſtantia dictionis
אֻמְלַל Tunc poteſt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Inde . אֻמְלַל
Infirmari vmlal . per duplicē lamed.i.infirmus ſiue imbecillis factus
eſt:aut defecit:vel deſertum eſt.vt.1.Regū.2.Et que multos
Imbecille. habebat filios infirmata eſt.et Neemie.4.quid iudei faciūt
imbecilles. Et.Pſ.6.Miſerere mei domine quoniam infirmus
ſum.Eſa . 24.Infirmata eſt vitis.Et in eodem. Et infirmata
eſt altitudo populi terre.Hiere.15.infirmata ē:que
peperit ſeptem.Eſa . 16. Quoniā ſuburbana eſebon deſerta Deſertū eē
ſunt.Et ſcribitur aliqñ cū vau.in prima ſyllaba.

אָמַן Aman .Credere. fidelem eſſe. ſtabilē eſſe .permanere. אָמַן
Geneſis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur Credere.
הֶאֱמִין Heemin.quod eſt verbum tertie coniugationis.Et הֶאֱמִין
Exo.4.Non credent mihi.Et in eo. Vt credāt inquit quod Credere.
apparuerit tibi dñs.Et in eo.Si non crediderint inquit tibi
Et in eo.Credent verba ſigni ſequētis. et in eodem.14.Et
crediderūt dño.p̄s.26. Credo videre bona dñi.Et. p̄s.115.
Credidi propter qđ locutus ſum.p̄s.77.Nec fideles habiti Fidelē eē
ſunt in teſtamēto eius.Significat etiā ſtabilem eſſe.aut permanere. Stabilē eē
vt Iob.4. Ecce qui ſeruiunt ei non ſunt ſtabiles.et
Eſa.7.Si nō credideritis non permanebitis. vbi ſilis dictio
ponitur pro ꝑmanebitis ſicut pro credideritis. inde. אֱמוּנָה אֱמוּנָה
Emuna.i.fides.credulitas.veritas.ſtabilitas.indeficiens.4. Fides.
Reg.12.Sed in fide tractabant eam. p̄s.32.Et omnia opera
eius in fide.Eſa.11.Et fides cinctoriū renum eius.Et oſee.2
Sponſabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate.vt p̄s.
35.Et veritas tua vſqꝫ ad nubes. p̄s.118. Et in veritate tua Veritas.
humiliaſti me.Et in eodē.omnia mādata tua veritas.Significat
etiā ſtabilitatē vel firmitatē.vt. Exo.17.Et factū eſt vt
manus illius non laſſarētur.i.non deficerēt:ſed eſſent ſtabiles
pro quo in hebreo eſt.Et fuerūt manus eius veritas ſiue Stabilitas
ſtabilitas.Et idē ſignificat.אֹמֶן Omen.et in plurali.אֱמוּנִים אֹמֶן
Emunim.i.veritates.ſiue fideles aut veraces. p̄s.11.Quoniam אֱמוּנִים
diminute ſunt veritates a filiis hominum.& inde. נֶאֱמָן Veritates.
neeman.i.fidelis.verax.ſtabilis;indeficiens.Nu.12.Qui in נֶאֱמָן
omni domo mea fidelis ē.1.Reg.2.Et ſuſcitabo mihi ſacerdotem
fidelē.2.Reg.7.Et fidelis erit domꝰ tua et regnum Fidelis.
tuū vſqꝫ in eternū.3.Reg.11.Et ſuſcitabo tibi domū fidelē.
Iob.12.Mutans labiū veraciū. Eſa.33.Aque eius fideles.i. Verax.
ſtabiles ſiue indeficiētes. Hiere.15.Facta eſt mihi quaſi mēdacium Stabilis indeficiēs.
aquarū infideliū.pro quo in hebreo eſt. Aquarum
que nō ſunt fideles.i.que nō ſunt ſtabiles.Et in lingua chaldaica
dicitur. מְהֵמַן Meheman.i.fidelis.Daniel.2.Et fidelis מְהֵמַן
interpretatio eius. Et inde. אֵמֻן Emun. i.fides ſiue credulitas. Fidelis.
Deut.32.Et infideles filii.pro quo in hebreo eſt filii in אֵמֻן
quibus non eſt fides:ſiue credulitas :aut veritas. Et inde. Fides.
אָמֵן Amen.quod eſt aduerbium affirmandi. vt Deut.27. אָמֵן
Et reſpōdebit omnis populus amen.& in eodē. & dicet oīs Amen.
populus amen.et Eſa.65. Benedicetur in deo amen. Et in
hebreo in hoc loco amen eſt genitiui caſus. interp̄tatur aūt
amen.vere ſiue fideliter.aut fides.ſiue veritas.vnde Apocalypſis.
3.dicitur.Hec dicit amē teſtis fidelis & verꝰ.et inde.
אָמְנָם Omnam. Siue. אֻמְנָם Vmnam .i.vere . vtiqꝫ. Gen. אָמְנָם
18. Num vere paritura ſum anus.Et idem ſignificat. אָמְנָה אֻמְנָם
omna.vt Geñ.20.Alias autem & vere ſoror mea eſt.Item. Vere
אֹמֵן Omen.i. Alumnus.nutriciꝰ vel nutrix.vt Nu.11.Sicut אָמְנָה
portare ſolet nutrix infantulū. Eſter.2. Qui fuit nutricius Vere
filie fratris ſui ediſſe.Eſa . 49.Et erunt reges nutricii tui. אֹמֵן
Item. אָמָּן Amman.Artifex. ſiue opifex.Canti.6. Que fabricata Nutrix. Nutricius
ſunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon.i.multitudo אָמָּן
quaſi . הָמוֹן Hamon. Hiere.52.Et ceteros de multitudine Artifex.
trāſtulit nabuzardan princeps militie. אָמוֹן Multitudo.

אָמַץ Amas . Preualere . ſuperare . firmare. vel roborare. אָמַץ
confortare. Roboratū vel robuſtum eſſe.ſiue viriliter
agere. Geñ.25.Populuſqꝫ populū ſuperabit . Deut. Superare
2.Et offirmauerat cor illiꝰ.i.cōfortauerat ſiue roborauerat Offirmare
cor illius.Iob.4.Et genua trementia confortaſti. p̄s.26.Et Cōfortare
confortetur cor tuū & ſuſtine dñm.Et. p̄s.141.Quia cōfortati
ſunt ſup me. Ruth.2. videns ergo noemi ꝙ obſtinato

אֲדַב **Tabeſcere**

אָדַב Adab.cõtriſtari.tabeſcere .merore cõſumi.1.Re.2.Et tabeſcat aĩa tua.& ſolũ inuenitur in loco predicto.

אֶדַיִן **Tunc.** בֶּאדַיִן **Tunc.**

אֶדַיִן Edáin.In lĩgua chaldaica eſt aduerbiũ tpis & ſignificat tũc Dañ.2. Tũc danieli myſteriũ ꝑ viſionẽ noctis reuelatũ eſt:& in eo.Tũc arioch feſtinus ĩtroduxit danielẽ. ſcribitur etiã cũ beth in principio & dicitur.בֶּאדַיִן Bedáin. vt in eo.Tunc daniel requiſiuit de lege atq; ſententia.

אָדַם **Flaueſcere** **Rubrũ eſſe** **Rubicundus.** אָדוֹם **Ruffus.** **Rubicundus.** מְאָדָּם **Ignitus.** **Ruffus vel rubricatus** מְאָדָּמִים **Rubricati.** אֲדַמְדָּם **Ruffum.** **Subruffa.** אֹדֶם **Sardius.** אֲדָמָה **Terra.** **Humus.** אָדָם **Homo.** **Humanus** **Adam.**

אָדַם Addã.rubere ſiue rubicũdũ eẽ:aut flaueſcere.Proue.23.Ne ĩtuearis vinũ qñ flaueſcit Eſa.1. Et ſi fuerĩt rubra quaſi vermiculus.Thren.4.Rubicundiores ebore antiquo.ꝓ quo hebrei legunt.Rubuerũt ſiue rubicũdiores fuerũt pluſq̃ ebur ãtiquũ.& ĩde.אָדוֹם Adom.i.ruffus vel rubicũdꝰ Geñ.25.Da mihi de coctiõe hac ruffa:& Nu.19.vt adducãt ad te vaccã ruffam Cãti.5.Dilectus meꝰ cãdidus & rubicũdꝰ.& ĩde.מְאָדָּם Meoddã.i.ruffus ſiue rubricatꝰ Naũ.2. Clypeus fortiũ eiꝰ ignitus.pro quo heb.le.Clypeus fortiũ eiꝰ ruffꝰ ſiue rubricatꝰ:& ĩ plu.מְאָדָּמִים Meoddamim.Exo.25. Et pelles arietum rubricatas. Et aliqñ geminãtur due vltime littere:& dicitur. אֲדַמְדָּם Adãddã.i. ruffũ vel rubeũ Leui.13.Si alba vel ruffa macula fuerit .& recipit ĩ fine tau: quod denotat nomẽ eſſe femininũ:in eo.ca.vbi dicitur.Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit ſiue ſubruffa.Inde. אֹדֶם Odẽ.quod ẽ lapis p̄cioſus rubei coloris : quod noſtra trãſlatio ſardiũ trãſtulit Exo.28. In primo verſu erit lapis ſardius.& Eze.28. Oĩs lapis p̄cioſus operimẽtũ tuum ſardius topatius : & ĩde.אֲדָמָה Adama.i.terra ruffa aut humo. Geñ.6.Cũq; cepiſſent hoĩes multiplicari ſup terrã!& ĩ eo.2.Produxitq; dñs deus de humo oẽ lignũ.& inde dicitur. אָדָם Adam.i.hõ aut hũanus.vel terrenus Geñ.1.Faciamus hoĩem ad imaginẽ & ſĩlitudinẽ noſtrã.& in eo.8.Sẽſus enĩ et cogitatio hũani cordis: & aliqñ accipitur ꝓ primo hoĩe: vt Geñ.2. Erãt aũt vterq; nudus Adã & vxor eius.& aliqñ ponitur pro hoĩe in vniuerſali ſiue pro humana natura:vt Nu.3.Ab homine vſq; ad pecus . & p̄s.115. Omnis homo mendax:& caret numero plurali.

אָדוֹן **Dñs.** **Dñator.** אֲדוֹנִים **Dñi.** אֲדוֹנֵי **Dñs.** **Dñi.** אֲדֹנָי אֶדֶן **Baſis.** אֲדָנִים אַדְנֵי **Baſes.**

אָדוֹן Adon.dñs.dñator.Geñ.18.Et dñs meꝰ vetuſtꝰ eſt.p̄s.113.A facie dñi mota ẽ terra.Eſa.3.Ecce dñator dñs exercituũ:& in eo.Mittet dñator deus exercituũ in pinguibꝰ eius tenuitatẽ:& in plu.אֲדוֹנִים Adonim.i.dñi vel dñatores. et qñ regit poſt ſe genitiuũ amittit vltimã litterã.ſ.mem:& dicitur אֲדוֹנֵי Adone.i.dñi.& vtroq; modo dicitur de deo.ſ. in nu. plu. De primo Malac.1. vbi dicitur Et ſi dñs ego ſũ: vbi ẽ timor meꝰ . pro quo in hebreo eſt dñĩ noĩatiui caſus plu.nu.ſ.& ſi dñi ego ſum:vbi ẽ timor meus.De.2.p̄s.135. vbi dicitur.Cõfitemini dño dñorũ.pro quo in heb.eſt.Cõfitemini dñis dñorũ. In aliis vero locis pro dño ponitur. אֲדֹנָי Adonaí:quod interp̄tatur dñi mei ĩ plu.& hoc qñ ſcribitur eiſdẽ litteris quibus ꝓnunciatur.ſ.aleph.daleth.nun. iod.Sed nomẽ dñi Tetragrãmaton.pro quo btũs Hieronymus cõiter trãſtulit dñm: ĩ heb.ſcribitur cum quattuor litteris.ſ.iod.he.vau.he.& ſignificat eſſe vel eſſentiã aut gñationẽ.Itẽ.אֶדֶן Aden.baſis.fulcimẽtũ:& in plu.אֲדָנִים vel אַדְנֵי Adanim vel adane.i.baſes Exo.26. Baſes argẽteas: & ĩ eo.36.Cũ quadragĩta baſibus argẽteis. & Iob.38. Super quo baſes eius ſolidate ſunt.

אָדַר **Extollere.** נֶאְדַּר נֶאְדָּרִי **Magnificari.** אַדִּיר **Admirabile.** **Fortis.** **Magna.**

אָדַר Adar.magnificare.extollere. fortificare.Eſa.42.Et magnificaret legẽ & extolleret. Et inde verbũ paſſiuum.נֶאְדַּר vel נֶאְדָּרִי Needari.Exo.15.Dextera tua dñe magnificata ẽ ĩ fortitudie:& ĩde.אַדִּיר Addir.admirabilis .fortis.magnꝰ.magnificꝰ.excellẽs.p̄s.8.Dñe dñs noſter q̃ admirabile ẽ nomẽ tuũ.Iudicũ.5.In phiala fortiũ obtulit butyrũ.Eſa.33.Nec trieris magna trãſgredietur:& Eze.17.Et erit ĩ cedrũ magnã.& aliqñ ſcribitur ſine Iod ĩ medio.& cũ thau ĩ fine.& dicitur.אַדֶּרֶת Addáreth.& ſignificat grãdẽ in gñe femi.vt Eze.17.Vt ſit in vineã grãdem.Significat etiã magnificẽtiã:vt Zach.11.Q̃ñ vaſtata ẽ magnificẽtia eorũ. Inde.אַדֶּרֶת Addéreth.i.palliũ. Geñ.25.In morẽ pellis hiſpidus.pro quo he.le.in morem pallii hiſpidi vel hirſuti.Et Ioſue.7.vidi inter ſpolia palliũ coccineũ.&.4.Reg.2. Tulitq; helias palliũ ſuũ & inuoluit illud.Significat etiã genus veſtimẽti quo reges vel magnifici viri vtebãtur.Ione.3.Et ſurrexit de ſolio ſuo & abiecit veſtimentũ ſuũ a ſe. Itẽ.אֲדָר Adar.nomẽ duodecimi mẽſis: ſecũdũ cõputationẽ hebreorũ. Eſter.9. Igitur duodecimi mẽſis quẽ adar vocari iã diximꝰ. Itẽ.אִדַּר Idar ſiue.אִדְּרָא idera.ĩ lĩgua chaldaica ſignificat areã.Dañ.2.Et reducta ſunt quaſi in fauillã eſtiue aree.

אַדֶּרֶת **Grandis.** **Magnificentia.** אַדֶּרֶת **Pellis.** **Pallium.** **Veſtimentũ** אֲדָר **Adar.** אִדַּר אִדְּרָא **Area.**

אֲדַרְגָּזְרַיָּא Adargazraia.in lingua chaldaica ſignificat duces ſiue magiſtratus Dañ.3. Duces & tyrãnos & prefectos.et ſolum inuenitur in numero plurali.

אֲדַרְגָּזְרַיָּא **Duces.**

אַדְרַזְדָּא Adrazda.in lingua chaldaica eſt aduerbium exhortandi.i.diligenter Eſdre.7.tribuantur diligenter in domo dei celi.

אַדְרַזְדָּא **Diligẽter.**

אֲדַרְכֹּן Adarcõ.genꝰ põderis vł monete quod noſtra trãſlatio ſolidũ trãſtulit.Eſdre.8.Crateras aureas viginti : q̃ habebãt ſolidos millenos.& ſolũ inuenitur in nu.plu. ſcilicet.אֲדַרְכֹּנִים Adarconim.i.ſolidi : vt in predicto loco.

אֲדַרְכֹּן **Solidus.** **Nummus.** אֲדַרְכֹּנִים **Solidi.** **Nummi.**

אֲהָהּ Aha. Interiectio eſt dolẽtis.Hiere.1.A.a.a.dñe deus ecce neſcio loqui.Ioel.1.A.a.a.diei.& ĩ heb.eſt vna dictio tm̃ q̃ ſonat aha: & ẽ cõpoſita ex tribus litteris.ſ.Aleph. he.he. & aliqñ ponitur pro heu.vt Ezech.9. Heu.heu.heu. dñe deus.vbi ſimiliter in heb.eſt vna dictio tm̃.ſ.aha.

אֲהָהּ **A.interiectio.** **Heu.**

אָהַב Ahab.amare.diligere. Geñ.25. Iſaac amabat eſau eo quod de venatiõibus illius veſceretur: & Rebeca diligebat Iacob.& in eo.37.Iſrael aũt diligebat Ioſeph.et ĩde. אוֹהֵב Oheb.i.diligẽs ſiue amãs.Eſa.61. Quia ego dñs diligens iudiciũ . & in plu. אוֹהֲבִים Ohabim.vel אוֹהֲבֵי Ohabe .i.diligẽtes ſiue amãtes vel amores.p̄s.118. Pax multa diligẽtibus legẽ tuam.& Prouer.8.Ego diligẽtes me diligo:& in eo.7.Et fruamur cupitis amplexibus. ꝓ quo heb.legũt. Et letemur ſiue exultemus amoribus ſiue dilectionibus. Inde.אָהוּב Ahub.i.dilectus ſiue amicus. & in gñe femi.אֲהוּבָה Ahuba.i.amica vel dilecta. Oſee.3. Dilige mulierẽ dilectã ab amico. & inde.אַהֲבָה Ahaba.i.dilectio.amor.charitas.2. Reg.1.Et amabilis ſup amorẽ mulierũ.Et Cãti.8.Fortis vt mors dilectio. & in eo. Aque multe nõ poterũt extinguere charitatẽ.Significat etiã dilectã.Cãti.2.Ne ſuſcitetis nec vigilare faciatis dilectam. Inde.נֶאֱהָב Neehab.i.dilectus ſiue amabilis.2.Re.1. Saul et Ionatas amabiles & decori valde.

אָהַב **Amare.** **Diligere.** אוֹהֵב **Diligens.** אוֹהֲבִים אוֹהֲבֵי **Diligẽtes.** **Amores vel dilectiões.** אָהוּב **Dilectus.** אֲהוּבָה **Dilecta.** אַהֲבָה **Amor.** **Dilectio.** **Charitas.** **Dilecta.** נֶאֱהָב **Amabilis**

אֱהִי Ehi.vbi. Oſee.13.Vbi eſt rex tuus.& ſolũ in hoc loco ponitur ꝓ vbi.in aliis vero locis eſt verbũ ſubſtãtiuũ futuri tpis & deriuatur ab hoc verbo הָיָה Haia. quod ſignificat fuit.Interpretatur aũt ero.vt in capl'o preallegato vbi dicitur. Ero mors tua o mórs:morſus tuus ero inferne.

אֱהִי **Vbi.** **Ero.**

אָהַל Ahal. Tẽtoriũ ſiue tabernaculũ. tẽdere ſplendere.ſiue lucere. Geñ.13.Et habitauit ĩ ſodomis.ꝓ quo ĩ hebreo ẽ:& tetẽdit tabernaculũ ſiue tẽtoriũ ĩ ſodomis.& ĩ eo. Mouẽs igitur Abraam tabernaculũ ſuũ venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre.pro quo in heb.eſt.Et tetendit Abraã tabernaculũ ſuũ & venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre. Et vtrũq; eſt verũ.nã mouebat tabernaculũ ſuũ ab vno loco & tẽdebat illud in alio loco ꝑ ſuas mãſiones:donec venit ad habitãdũ in cõuallẽ mãbre.Et inuenitur etiã predicta dictio ſine Aleph.Eſa.13:vbi dicitur. Nec ponet ibi tentoria arabs.vbi ponitur.יַהֵל Pro.יַאֲהֵל Iahel pro Iaahel. & ĩde. אֹהֶל Óhel.i.tabernaculũ vel tẽtoriũ. Geñ.18. Apparuit dñs abrae ſedẽti in hoſtio tabernaculi. & ĩ eo. Feſtinauit Abraã

אָהַל **Habitare.** **Tẽdere tentorium.** **Tentorium ponere.** יַאֲהֵל אֹהֶל **Tabernaculum.**

Tentoriū. אֹהָלִים Tabernacula. Splēdere. Extēdere. אֲהָלוֹת Aloe Gutta. אֲהָלִים Aloe. Tabernacula.

in tabernaculū ad ſarā.& in eo.31.In mōte galaad fixit tentoriū ſuū.Et in plu.אֹהָלִים Ohalim.i.tabernacula vel tentoria.Geñ.25.Habitabat ī tabernaculis.& aliqñ ponitur pro ſplēdere. vt Iob.25.Ecce luna etiā nō ſplēdet.ꝑ quo aliqui heb.le.Ecce luna etiā nō extēdit ſiue expādit.ſ. lumē ſuū in modū tētorii.iuxta illud Eſa.13. Stelle celi & ſplendor earū nō expādent lumē ſuū.Et cōmuniter pro ſplēdere ſcribitur ſine aleph.de quo vide īfra in dictiōe. הָלַל Halal.Itē אֲהָלוֹת Ahaloth.aloe.vt Cāt.4. Myrrha & aloe cū oīb⁹ primis vnguētis.p̄s.44.Myrrha & gutta & Caſia.vbi pro gutta ponitur eadē dictio.ſ.ahaloth.i.aloe. Alii dicunt genus eē aromatis quod medici ſandalū vocāt. & aliqñ ſcribitur cū Iod et mem in fine:& dicitur אֲהָלִים Ahalim ī eodē ſignificato. Proue.7. Aſpſi cubile meū myrrha & aloe.Et nu.24.vt tabernacula q̄ fixit dñs. pro quo heb.le.vt aloe quā plantauit dñs.Sed ēt pōt ſignificare tabernacl'a ſicut ē ī noſtra trāſlatione.vt ſupra dictū eſt.& licet ibi ponatur verbū plātauit: pōt tñ cōuenire cū tabernaculis.quia eſt equiuocū & ſignificat etiam figere.vt Dañ.11. vbi dicitur.Figet tabernaculū ſuum apedno inter duo maria.

או Vel. Aut. Siue. Si. Et.

אוֹ O.vel.aut.ſiue.ſi.Exo.21. Qui percuſſerit ſeruū vel ancillā.& in eo. Si autē vna die vel duobus ſuperuixerit. & in eo. Si percuſſerit quiſpiā oculum ſerui ſui aut ancille. Et Leui.1.De turturibus & pullis colūbe.pro quo in hebreo legitur.De turturibus vel de pullis colūbe.& in eo.5.Offerat duos turtures vel duos pullos colūbarū.& in eo.12.Cūq; cōpleti fuerint dies purgationis ſue pro filio ſiue pro filia. Itē ponitur pro ſi. vt.1. Reg.20. Si quid forte reſponderit tibi pater tuus dure.ponitur etiam.pro &.vt Leui.4.Et poſtea intellexerit pctm̄ ſuū.& aliqui hebrei legūt ſi poſtea intellexerit. Et in eo. & cognouerit peccatum ſuum. Prouer.30. Gallus ſuccinctus lumbos ſuos et aries.

אוב Phytonicus. Phyton. אבת Phytōes. Lagūcule.

אוֹב Ob.Phyton.demō.vel ars phytonica.vt Leui.20.Vir ſiue mulier in quib⁹ phytonicus vel diuinatiōis fuerit ſpūs. & Eſa.29. Et erit quaſi phytonis de terra vox tua.& ī pluli.אֹבֹת Oboth.i.phytones Deut.18 Nec phytōes cōſulatis.& Eſa.8.Et cū dixerit ad vos q̄rite a phytonib⁹.Significat etiā in nūero plu. vtres ſiue lagūculas.Iob.32. En vēter me⁹ q̄ſi muſtū abſq; ſpiraclo:quod lagūclas nouas dirūpit.

אוד Torris. אודים Titiones. אודות Propter De. Propter Cauſa.

אוּד Vd. Torris.Titio.vt Zach.3. Nūquid nō iſte torris eſt erutus de igne.cuius plurale אוּדִים Vdim ponitur Eſa. 7.vbi dicitur.Cor tuū ne formidet a duabus caudis titionū fumigātiū iſtorum.אוֹדוֹת Odoth . propter.cauſa.ſ.alicuius vel gratia alicuius:vt Nu.12. Propter vxorē eius.Ethiopiſſam.& Ioſue.14.Noſti qd locut⁹ eſt dñs ad Moyſen hoīem dei de me & te . Pro quo hebrei legunt ꝑpter me et te.vel cauſa mei & cauſa tui:aut gratia mei & gratia tui:ſiue ſuper cauſa mea & ſup cauſa tua.& hoc vltimū eſt magis propriū quia cōmuniter preponitur dictio עַל Al.i.ſup. Sicut Geñ. 26.Annunciantes ei de puteo quē foderant.Pro quo in hebreo eſt.Annunciantes ei ſuper cauſa putei quē foderant.

אִוָּה Cōcupiſcere. Deſiderare. אַוָּה Deſideriū. אַוַּת תַּאֲוָה Deſideriū.

אִוָּה Iua. Deſiderare. Cōcupiſcere. Deu.5. Nō cōcupiſces domū proximi tui.& Eſa.26. Aīa mea deſiderauit te in nocte. Sed in hebreo illud deſiderauit eſt prime ꝑſone. Et tūc illud aīa mea erit ablatiui caſus.i.in aīa mea deſiderauite in nocte.& inde אַוָּה Aua.i.deſideriū. Deut.12.Si autē comedere volueris & te eſus carnium delectauerit occide et comede.pro quo in hebreo eſt verūtamen in omni deſiderio aīe tue occides & comedes carnes. Sed trāſlator noſter trāſtulit ſeſum.vbi ponitur אַוַּת Auath ꝑ אַוָּה Aua.quia noīa in he deſinētia qñ poſt ſe regūt gtm̄ mutāt illud he in thau Et inde aliud nomen in quo additur thau in principio.ſ. תַּאֲוָה Thaaua.i.deſideriū.p̄s.112.Deſiderium peccatorū peribit.& Prouer.13.Deſiderium ſi cōpleatur delectat animā. & inde מַאֲוַיֵּי Maauaie per additionē mem ī principio.i.deſideria.vt.p̄s.139.Ne tradas me dñe a deſiderio meo peccatori.pro quo Beatus hieronymus in pſal.iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.ne des dñe deſideria impii.Et inde ꝑ additionem littere nun in principio נָאוָה Naaua.i.deſiderabilis vel placens:aut decens vel ſpecioſum aut pulchrū. Cāti. 1. Nigra ſum ſed formoſa filie ieruſalem. & in eo. Pulchre ſunt gene tue ſicut turturis. et Prouer.17. Non decēt ſtultū verba compoſita.et in eo. 19. Nō decent ſtultum delicie.et in eo.26.Sic indecens eſt ſtulto gloria.et Eſa.52.Quā pulchri ſuper mōtes pedes annunciātis et predicantis pacem.

מַאֲוַי Deſideria. נָאוָה Formoſa. Pulchrū. Decens.

אֹחַ Dracones.

אֹחַ Oach . Gen⁹ beſtie mōſtruoſe vel ſerpētis.pro quo dracones trāſtulit Beatus Hieronymus.Eſa.13.et replebuntur domus eorum draconibus. et ſolum inuenitur in numero plurali in loco predicto.

אוֹי Ve.

אוֹי Oi.ve.heu. Nume.21.Ve tibi moab.et Eſa.6.Ve mihi quia tacui.

אֱוִל אֱוִיל Stultus. אֱוִילִים Stulti. אִוֶּלֶת Inſipiēs. Stultitia. אוּלַי Si. Forte. Niſi. אוּלָם

אֱוִל ſiue אֱוִיל Euil.ſtultus.Iob.5.virū ſtultū īterficit iracūdia.Oſee.9.Scitote iſrael ſtultum prophetā.et in plurali. אֱוִילִים Euilim. Prouer.1.Sapientiam atq; doctrinam ſtulti deſpiciunt . Inde אִוֶּלֶת Iueleth.i.ſtulta inſipiens ſiue ſtulticia.Prouer.14. Sapiens mulier edificat domū ſuā. inſipiens ſtructam quoq; manibus deſtruit.& in eo. Impatiēs opabitur ſtultitiā.Itē אוּלַי Vlai.ſi forte.forte.forſitan.ſi. Geñ.18. Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate. Ioſue.9. Forte in terra que nobis ſorte debetur habitatis. Significat etiam niſi.vt Nume.22. Et niſi aſina declinaſſet de via. De verbo autem אוּלָם vel אֻלָם Vlam.vel vlam dicetur infra in dictione אֻלָם Alam.

און Virtus. Fortitudo. Dolor. Fortitudo. Dolor. Luctus. Murmurare. מִתְאֹנְנִים Murmur. אוֹנִים Solliciti. אָוֶן Iniquitas Dolor. Idolum.

אוֹן On.fortitudo.virtus.dolor.luctus.triſtis.murmurans. Iob.18. Arctabuntur greſſus virtutis ei⁹.& in eodē.4. Virtus illi⁹ ī vmbilico vētris ei⁹.& Oſee.12.Et ī fortitudine ſua directus eſt cū angelo. et Geñ.59. Et principium doloris mei. Pro quo hebrei legūt principiū fortitudinis mee. Iob.20.Et manus illius reddēt ei dolorē ſuum. et in eo.21. Deus ſeruabit filiis ſuis dolorē patris.Deut.26.Nō comedi ex eis in luctu meo.Threñ.3. Quid murmurauit homo viuens. Et quaſi hec oīa beatus Hieronymus voluit cōplecti in hoc verbo מִתְאֹנְנִים Mithonenim. pro quo murmur dolentium pre labore traduxit Nu.11. vbi dicitur. Interea ortū eſt murmur ppl̄i quaſi dolentiū pre labore. Pro quo hebrei legūt. Et fuit ppl's quaſi murmurātes vel quaſi dolētes pre labore.& in plu.אוֹנִים Onim.i.fortitudines.ſiue dolores. aut fortes vel dolētes. & beatus Hieronymus traduxit ſollicitos. Prouer.11. Expectatio ſollicitorū peribit.īde אָוֶן Auen.i.iniquitas.iniuſtitia.vanitas.dolor.idolū.vt.p̄s.35. Verba oris eius iniquitas & dolus.& in eo. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo.& p̄s.9. Sub lingua eius labor & dolor.& p̄s.89. Et amplius eorum labor & dolor. Nume.23. Non eſt idolum in Iacob.et Oſee.12.Inueni idolum mihi.

אוץ Cogere. Inſtare. אָצִים Feſtinare. Anguſtare ſiue arctare turbari. Incūbere.

אוּץ Os.iſtāter hortari.cogere.feſtinare.āguſtiari.ſiue turbari.Geñ.19.Cogebāt eum angeli dicētes: ſurge tolle vxorē tuā.et Exo.5. Prefecti quoq; operū inſtabāt.i.feſtinā ter cogebāt.vbi ponitur אָצִים Aſim.ioſue.10.Et nō feſtinauit occūbere ſpatiū vnius diei. Prouer.19. Qui feſtinus eſt pedibus.offendet.ioſue.17.Quia anguſta eſt tibi poſſeſſio montis ephraim.Hiere.17. Et ego non ſum turbatus te paſtorem ſequens.& Eſa.22. vbi dicitur. Nolite incumbere vt conſolemini me.Pro eo quod in littera noſtra eſt incumbere:in hebreo eſt ſimilis dictio ſicut ſupra.

אור Illuminare

אוֹר Or.illūinare.lucere.Geñ.1.Et illūinēt terrā.Exo.14. Et illuminās noctē.p̄s.12.Illūina oculos meos.et. p̄s.

17.Qm̄ tu illuminas lucernā meā. et.p̄s.67. Illuminet vul
tum suū sup nos.et.p̄s.139.Et nox illuminatio mea in deli-
ciis meis.Pro quo in psalterio beati Hieronymi quod īme-
diate trāstulit de hebreo sic habetur.Nox quoqꝫ luxerit co-
Lucere. rā me Iob.41.Post eū lucebit semita.& p̄s.96.Alluxerunt
fulgura eius orbi. Esa.60. Surge illuminare ierusalē. Inde
אור nomē אור Or.i.lux.vel lumē aut illuminatio.Geñ.1.Dixit-
Lux. qꝫ deus fiat lux:& facta est lux.& in eo.Appellauitqꝫ lucem
diē.Iob.22.Et in viis tuis splēdebit lumen.et.p̄s.35.In lu-
Lumen. illumiatio. mine tuo videbimus lumē. & p̄s.26. Dñs illuminatio mea
אוֹרָה et salus mea.Inuenitur etiā אוֹרָה Ora cū he in fine.Hester
Lux. 8.Iudeis aūt noua lux oriri visa est.& ī plu. אוֹרִים Orim.i.
אוֹרִים lumina seu luminaria.p̄s.139.Qui fecit luminaria magna.
Lumīaria. Ponitur etiā אור Or.ꝑ sole.vt Iob.31.Si vidi solē cū fulge-
אור ret et lunā incedentē clare . & aliqñ recipit mem in princi-
Sol. מָאוֹר pio:et dicitur מָאוֹר Maor.i.luminare.Geñ.1. Luminare ma
Luminare ius vt p̄esset diei:et luminare minus vt preesset nocti. & in
מְאוֹרֹת plurali .מְאוֹרֹת Meoroth.i. luminaria.In eodem. Fiant lu-
luminaria minaria in firmamēto celi.et in eo.Fecitqꝫ deus duo lumi-
מֵאִיר naria magna.inde מֵאִיר Meir siue מְאִירַת Meirath.i.illūinās
מְאִירַת p̄s.18. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos.& Inde. נָאוֹר
illuminās Naor.ꝑ additionē nun in principio.i.illuminans siue illu-
נָאוֹר minatus.p̄s.75. Illuminās tu mirabiliter a mōtibꝰ eternis.
illuminās אור et dicūt hebrei ꝙ etiam supradicta dictio אור Or.significat
pluuiā & fulgur.nā vbi legitur in trāslatiōe nostra. Iob.37
Lumen. Frumentū desiderat nubēt: nubes spargit lumē suū. ipi le
Pluuia. gūt.Et nubes spargit pluuiā suā. & ī eo.37. Vbi dicitur. Et
Fulgur. lumē illius sup terminos terre:ipi legūt.et fulgur illius sup
אורות terminos terre.Itē אוֹרוֹת Oroth.herbe virides:et forte vi-
sum aspectu cōfortātes & illuminātes. A superiori dictione
Herbe. deriuatū.4.Reg.4. Et egressus est vnus ī agrū vt collige-
אור ret herbas.Itē אור Or siue אור Vr.i.ignis.Iob.41.Sternuta
אור tiōe eiꝰ splēdet ignis.& Esa.31.Cuiꝰ ignis est in sion.Vnde
Ignis. illud quod habetur.Geñ.15.Ego dñs q eduxi te de vr Chal
Ur. deorū.Aliqui hebrei dicūt ꝙ in eodē loco.vr est:nomē cōe
et ꝙ significat ignem. & legūt sic.Ego dñs qui eduxi te de
igne chaldeorū.Dicūt eñ ꝙ Abraā nolens adorare ignem
quē chaldei adorabāt fuit missus in ignē & inde virtute di-
אוּרִים uina liberatus. et in plu.אוּרִים Vrim. pro quo beatus Hie-
ronymus trāstulit doctrinā.Exo.28. Pones in rationale iu
Doctrina. dicii doctrinā & veritatē.& Leui.8.In quo erat doctrina et
veritas.Deut.33.Perfectio tua & doctrina tua a viro sancto
Doctrine. tuo.Esa.24.In doctrinis glorificate dñm.Sed qñ loquitur
de vestibus sacerdotalibus:dicūt aliqui hebrei ꝙ ibi ꝑ vrim
intelligitur nomē dñi tetragrāmatō inclusum in rationali.
מְאוּרַת Alii fatētur se nescire quid significet. Itē מְאוּרַת Meurath.ꝑ
Cauerna. additionē mem in principio.i.foramē siue cauerna in qua
sunt serpentes. Esa.11. Et in cauerna reguli qui ablactatus
fuerit manum suam mittet.

אות אות Oth.signū.Geñ.4. Posuit dñs signū in cain.Exo.3.
Signum. Hoc habebis signū ꝙ miserim te.& in eo.4.Si nō au
אותת dierint sermonē signi prioris: credēt verbo signi sequētis.
Signa. אָת Et deut.13.Et predixerit signū atqꝫ portentū.et in plurali.
אָתָא אותת Ototh.i.signa.Exo.4.Fecit signa corā ppl'o.et nu.
Signum. 2. Singuli ꝑ turmas signa atqꝫ vexilla castra metabūtur fi-
אָתַיָא lii Israel.& p̄s.134.Misit signa et ꝓdigia in medio egypti.
אָתִין Et ī lingua chaldaica dicitur אָת Ath.siue אָתָא Atha.et ī plu.
Signa. אָתַיָא Athaia.siue אָתִין Athin. Dañ.3. Signa & mirabilia fe
אות cit apud me deus.Et in eo.6. Faciens signa & mirabilia.Et
Littera. etiam vtuntur hoc nomine אות Oth.pro littera.et in plura
אֹתִיּוֹת Litere. li. אֹתִיּוֹת Othioth.id est littere.

אָז אָז Az.tūc.Exo.15.Tūc cecinit moyses.Iosue.1. Tunc diri
Tunc. ges viā tuā.p̄s.92.Parata sedes tua ex tūc.& qñqꝫ scribi
tur cū Iod in fine & dicitur אָזַי Azai.p̄s.124. Forte viuos אָזַי
deglutissent nos:& in eo. Forsitan aqua absorbuisset nos. Forte.
et in eo.Forsitā pertrāsisset aīa nostra.Pro quo hebrei legūt Forsitan.
Tunc siue vtiqꝫ viuos deglutissent nos. Tūc siue vtiqꝫ aqua Tunc.
absorbuisset nos.Tunc siue vtiqꝫ pertransisset aīa nostra.

אֵזוֹב Ezob.hyssopus genus herbe.Exo.12.Fasciculūqꝫ hys אֵזוֹב
sopi tingite ī sanguine. et Leui.14. Et lignū cedrinū Hyssopus.
vermiculūqꝫ & hyssopū.&.3.Reg.4. Vsqꝫ ad hyssopū que
egreditur de pariete. p̄s.50. Asperges me dñe hyssopo &
mundabor . & scribitur cum littera vau in secunda syllaba.

אֲזָדָא Azda.in lingua chaldaica significat ābulare siue re אֲזָדָא
cedere.Dañ.2.Et sermo recessit a me.Et in eodem. Recedere.
Scitis ꝙ recesserit a me sermo.

אָזַל Azal.abire.ābulare.recedere. deficere. Iob.4. Quo- אָזַל
mō si recedāt aque de mari.Prouer.20. Et cū recesse- Recedere.
rit gl'iatur.1. Reg.9. Panis deficit in sitarciis nostris. Deut. Deficere.
32. Videbitqꝫ ꝙ infirmata sit manus. quod hebrei sic expo Infirmari
nūt. Videbit quod recessit siue defecit robur vel potestas.nā
ꝑ manꝰ aliqñ ītelligitur robur vel potestas.est etiā nomē la
pidis sic nūcupati.1.Reg.20.Et sedebis iuxta lapidē cui no
mē est Ezel.et dicūt hebrei quod vocabatur Ezel: eo quod Ezel.
erat signū eūtibus siue iter agentibus quā viam caperent.

אֹזֶן Ozen.auris.Exo.21. Perforabisqꝫ aurē eiꝰ subula. & ī אֹזֶן
eo.29.Et pones sup extremū auricule dextre. Iob.12. Auris Auricula.
Auris verba diiudicat.& ī plu. אָזְנַיִם Oznáim.i.aures.p̄s. אָזְנַיִם
113. Aures hn̄t & nō audiēt. & Deut.23. Ponitur ꝑ baltheo Aures.
vbi dicitur.Gerēs paxillū ī baltheo.Hebrei tñ ī hoc loco ar Baltheus.
ma iterꝑtātur.Inde verbū tertie cōiugatiōis הֶאֱזִין Heezin.i. Arma.
audiuit.auscultauit.auribꝰ ꝑcepit.Deut.33.Audite celi q̄ lo הֶאֱזִין
quor.& p̄s.5.Verba mea auribus ꝑcipe dñe.&.p̄s.16.Auri- Audire.
bus ꝑcipe orōnē meā. & Esa.1.Et auribꝰ ꝑcipe terra.& idē Auribus ꝑcipere.
verbū אָזִין Azin.i.audiui.Iob.32. Audiui prudētiā vestrā. אָזִין
et aliqñ scribitur sine aleph.Prouer.13. Malus obedit ligue Audiui
iniq̄ vbi ponitur מֵזִין Mezin ꝑ מֵאֲזִין Maazin. idē מֹאזְנַיִם מֵזִין
Moznáim.i.statere in numero plu.Leui.19. statera iusta & Obedire.
equa sint pōdera.Iob.31. Appēdat me ī statera iusta.& p̄s. מֹאזְנַיִם Statera.
61.In stateris vt decipiāt de vanitate ī idipm.& solū inueni
tur ī pl'ali nūero apud hebreos. Inde verbū אִזֵּן Izen.i.pō- אִזֵּן
derauit siue exq̄siuit.Eccl's.12.et enarrauit q̄ fecerat & īuesti Enarrare.
gās cōposuit parabolas multas. Pro quo heb.le. Pōderauit Pōderare
siue exquisiuit:et īuestigauit cōposuitqꝫ parabolas multas.

אֶזֶק Azac.Catena siue compes.& solum inuenitur in nu- אֶזֶק
plu.Hiere.40. Qñ tulit eū vinctū catenis in medio Catena.
oīm. & in eo. Ecce solui te hodie de catenis q̄ sunt in mani-
bus tuis.īuenitur etiā sine Aleph.p̄s.149.Ad alligādos re-
ges eorū in cōpedibus.& Nañ.3.optimates eius cōfixi sunt Cōpedes. זִיקִּים
in cōpedibus. Vbi ponitur בַּאֲזִיקִּים ꝑ בְּזִיקִּים Baaziquim. בַּאֲזִיקִּים

אָזַר Azar.cingere.accingere.precingere.1.Reg.2.Et in- אָזַר
firmi accincti sunt robore. Iob.28. Accinge sicut vir Accingere
lumbos tuos.& Esa.8.Accingite vos & vincemini.& in eo.
45.Accinxi te & non cognouisti me.p̄s.17. Et precinxisti precingere
me virtute ad bellū. Et.p̄s.92. Indutus est dñs fortitudine
& precinxit se.Inde אֵזוֹר Ezor.i.cingulū vel cinctorium.vt אֵזוֹר
Esa.5.Non soluetur cingulū lūborū eius.& in eo.11.Et erit Cingulum
iustitia cingulū lumborū eius & fides cinctoriū renū eius.

אָח Ach. Frater siue germanus.Geñ.24. Habebat aūt Re- אָח
beca fratrē noīe laban. & ī eo.27. Venit germanus tuꝰ Frater.
fraudulēter & accepit bñdictionē tuā.& in eo. Ecce esau fra
ter tuus minatur vt occidat te.& in eo.42. Adducite fratrē
vestrū.& qñ post se regit genitiuū vel qñ cōponitur cū pro
noibus tūc recipit ī fine Ioth. & dicitur. אֲחִי Achi.vt Geñ. אֲחִי
14.fratris eschol & fratris Aner.& ī eo.42.Adducite fratrē Frater.
vestrū.& in plu. אַחִים Achim.i.fratres.Geñ.13.Fratres eñ אַחִים Fratres.

ſumus.& p̄s.132. Ecce ꝙ̄ bonū & quā iucūdū habitare fratres
in vnū.& qn̄ poſt ſe regit genitiuū vel qn̄ cōiūgitur cū
pronoībus tūc amittit mem. vt ī precedēti tractatu grāmatice
אחות dictum eſt.& in gn̄e feminino אחות Achoth.i.ſoror.Gen̄.
Soror. 4.ſoror vero Tubalcain Noema.& in eo.12. Dic ergo obſecro
te quod ſoror mea ſis.& ī eo. Quā ob cauſam dixiſti eē
אחיות ſororē tuā. & in plu. אחיות Achioth.i.ſorores.1. Paralip.2.
Sorores. Quorū ſorores fuerūt ſaruia & abigail.inde.אחוה Achua.i.
אחוה fraternitas vel germanitas. Zach.11. Vt diſſolueret germanitatē
Germanitas. inter Iudā & Iſrael.Et etiā qn̄ duo ſūt ſiles ponitur ſupradicta
אח dictio.ſ. אח Ach. pro altero ipſorū. & ī gn̄e feminino
Alter. אחות Achoth.ꝓ altera. Exo.26.Quibꝰ tabula alteri tabule
אחות cōnectatur.& in eo.25.vbi dicitur. Reſpiciātqꝫ ſe mutuo.pro
Altera. ꝗ ī hebreo eſt reſpiciantqꝫ alter ad alterū. Item אח
אח Ach. Pyra.focus.beatus hieronymus trāſtulit arulā.Hiere.
Arula. 36.Et poſita erat arula corā eo plena prunis.& in eo. & proiecit
אח in ignē qui erat ſup arulā.Itē אח Ach.heu. Interiectio
Heu. dolētis.Eze.6. Et dic heu ad oēs abominatiōes malorū domus
האח iſrael. & recipit he ī principio. & dicitur.האח Heach.i.
Euge. Euge.p̄s.39.q dicūt mihi euge. euge.& p̄s.34. Euge euge
אח vidit oculus noſter. Ponitur etiā ſupra dicta dictio אח Ach.
Pro. pro אחד Echad.i.vnum.Eze.18.Et fecerit vnum de iſtis.

אחד Echad.vnus ſiue vnū.vt Gen̄.1.Et factū eſt veſpere &
אחד mane dies vnꝰ.Deut.6.Dn̄s deꝰ tuꝰ deꝰ vnꝰ eſt.Prou̅.
Vnus. Vnum. 1.Marſupiū vnū ſit oīm nr̄m.Eccl's.9.Qui ī vno peccauerit
multa bona perdet. Et in genere feminino אחת Achath.i.
אחת vna.Altera.Quedā.Semel.Deut.21.Si habuerit hō vxores
duas:vnam dilectam & alterā odioſam.4.Regū.4.Mulier
Vna altera quedam. aūt quedā de vxoribꝰ ꝓphetarū. Et aliqn̄ ponitur pro vno
ī gn̄e neutro .vt Gen̄.11.Erat aūt terra labii vnius. Iob.39.
Vnum. Vnū locutꝰ ſum quod vtinā nō dixiſſem. Significat etiā ſemel.
Leuit.16.Et oretis pro filiis iſrael & pro cūctis pc̄tis eorū
Semel. ſemel in anno.3.Reg.10.Semel ꝑ tres annos ibat in tharſis.
&.4. Reg.4. Deambulabat in domo ſemel huc atqꝫ illuc.
& in eo.6. Et obſeruauit ſe ibi nō ſemel neqꝫ bis. p̄s.61.
Semel locutus eſt deus. Et aliqn̄ preponitur ei beth.& dicitur
באחת באחת Beachath.i.ſemel vel in vno. Nu.10. Si ſemel clāgueris.
Semel. Iob.33.ſemel loquitur deꝰ.Prouer.28.Qui puerſis
graditur viis cōcidet ſemel.Tn̄ cōiter ſignificat ī vna ſiue in
אחדים vno in gn̄e neutro. & in plu. אחדים Achadim.i.vni. Eze.
37.& erunt in vnione in manu tua. pro quo He.le. Et erūt
vni ſiue vnici in manu tua. Accipitur etiam pro paucis.vt
Pauci. Gen̄.29. Et videbātur illi pauci dies pre amoris magnitudine.
התאחדי & inde verbū התאחדי Hithachadi.ꝓ quo Beatus hieronymus
Exacuere. tranſtulit Exacuere. Eze.21. Exacuere valde ad
חדד dextrā & ad ſiniſtrā.de quo vide īfra in dictiōe חדד chadad.

אחה **אחה** Achu. Pratū locus virens ſiue carectū. Et ſcribitur cū
vau in fine loco he. Gen̄.41.Et paſcebat in locis paluſtribus.
Locus paluſtris. Carectum. Iob.8.Aut creſcere carectum ſine aqua. & dicūt aliq
hebrei ꝙ ide deriuatur אח Ach.i.frater de quo vide ſupra.

אחז **אחז** Achaz. Apprehēdere.tenere.obtinere.Poſſidere.Adherere.
Apprehendere. Exo.4.Et apphēdes caudā eius.p̄s.47.Tremor
apprehēdit eos.Gen̄.25.Plantā fratris tenebat manu.
Tenere. Obtinere. Exo.15.Dolores obtinueſt habitatores philiſtiim.Iob.26.
Anticipare. Qui tenet vultū ſolii ſui.p̄s.76.Anticipauerūt vigilias ocli
mei.ꝓ quo.he.le.Apphēdiſti ſiue tenuiſti vigilias oculorū
Herere. Operire. meorū.3.Re.6.Vt nō hererēt muris tēpli.& ī eo.ponitur ꝓ
Capere. opire:vbi dicitur.Et oppuit domū lignis cedrinis.Significat
Poſſidere. etiā capere vel poſſidere.vt Cāt.2. capite nobis vulpes
אחזה paruas. Gen̄.34. Negociamini & poſſidete eā. Inde אחזה
Poſſeſſio. Achuza.i.poſſeſſio vel apphenſio. Gen̄.23. Date mihi ius
ſepulchri.ꝓ quo he.le.Date mihi poſſeſſionē ſiue apprehēſionē
ſepl'chri.& Leui.25. reuertetur hō ad poſſeſſionē ſuā

אחלי Achale vel אחלי Achalai .i.vtinā aduerbiū deprecādi. אחלי
4.Re.5.vtinā fuiſſet dn̄s meꝰ ad ꝓphetā. p̄s.118. אחלי
vtinā dirigātur vie mee ad cuſtodiēdas iuſtificatiōes tuas. Vtinam.

אחלמה Achlama.amethiſtꝰ lapis p̄cioſꝰ.exo.28.ligurius אחלמה
achates & ametiſtꝰ. & alii dicūt ꝙ ſignt̄ chryſtallū Ametiſtus Chriſtalus

אחר Achar. Differre.Tardare.Morā facere.Gen̄.34.Nec אחר
diſtulit adoleſcēs quin ſtatim quod petebatur expleret. Differre.
Deut.23. Cū votū voueris dn̄o deo tuo nō tardabis reddere. Tardare.
p̄s.69. Dn̄e ne moreris. Eccl's.5. Si qd vouiſti deo:ne Morari.
moreris reddere.Et aliqn̄ ſcribitur cū Iod loco aleph.vt.2.
Reg.20.Et moratꝰ ē extra placitū.īde אחר Achar vel אחרי אחר
Achare.i.poſt.poſtea.poſtq̄.Gen̄.22.Que poſtq̄ geſta ſūt אחרי
& in eo.30.Noli reſpicere poſt tergū.& in eo.35. Et ſemini Poſtq̄.
tuo poſt te.Nu.12.Poſtea reuocabitur. Oſee.11. poſt deum Poſt.
ambulabūt.& īde אחור Achor.i.poſteriora ſiue retro aut retrorſum Poſtea. אחור
vel tergū.p̄s.77.Percuſſit inimicos ſuos ī poſteriora. Poſteriꝰ.
Gen̄.49.Cadat aſcēſor.eiꝰ retro.p̄s.9.In cōuertēdo inimicos Retro.
meos retrorſū.p̄s.34.Cōuertātur retrorſū & reuereātur Retrorſuꝫ.
p̄s.43.Nō receſſit retro cor nr̄m. p̄s.138 . Nouiſſia & ātiq̄ Nouiſſima
tu formaſti me.ꝓ ꝗ he.le. Retro & an̄ formaſti me. Eze.2.
Qui erat ſcriptꝰ itus & foris.ꝓ quo he.le.Qui erat ſcriptus Foris.
intus & retro.i.in pte poſteriori.quod eſt idē cū lr̄a nr̄a.& īde
אחרי Achore.i.poſteriora. Exo.33. Videbis poſteriora אחרי
mea. & inde אחרון Acharon.i.nouiſſimꝰ vel poſterior aut poſteriora.
poſtremꝰ.Prouer.31.Et ridebit ī die nouiſſimo.Eſa.9. Nouiſſimo אחרון
aggrauata eſt via maris.& in plu.אחרנים Acharonim. Nouiſſimꝰ
i.nouiſſimi poſtremi vel vltimi. Gen̄.33. Liā vero & אחרנים
filios eiꝰ ī ſecūdo loco. ꝓ quo he.le.Liā vero & filios eiꝰ poſtremos Poſtremi
ſiue poſteriores.& in eo.Rachel aūt & ioſeph ī nouiſſimo.
ꝓ ꝗ ī hebreo ē nouiſſimi vel vltimi. Iob.18.in die Nouiſſimi
eiꝰ ſtupebūt nouiſſimi.et inde אחרנה Acharona.i.nouiſſime אחרנה
aduerbiū.Nu.2.Et nouiſſimi ꝓficiſcētur.ꝓ ꝗ in hebreo Nouiſſime
hētur. Et nouiſſime ꝓficiſcētur.ide אחרנית Achoranith.i. אחרנית
retrorſū vel poſteriꝰ.vt Gen̄.9.Et incedētes retrorſū operuerūt Retrorſum
verēda pr̄is ſui.3.Reg.18.Et tu cōuertiſti cor eorū iterū Iterum.
ꝓ quo he.le.Et tu cōuertiſti cor eorū retrorſū.i.in tp̄e p̄terito.
Quod eſt idē ſenſus cū lr̄a nr̄a.Inde אחרית Acharith.i. אחרית
nouiſſimū vltimū ſiue poſterius aut poſtremū vel finis. vt
Gen̄.49.Vt annūciē q̄ vētura ſunt vobis ī nouiſſimis diebus.
Deut.32. Vtinā ſaperēt & itelligerēt ac nouiſſima ꝓuiderēt. Nouiſſimū
Eccl's.7.Meliꝰ eſt finis orōnis :ꝙ̄ principiū.Et quia
p̄miū ſeqtur laborē. ideo etiā ponitur ꝓ p̄mio vl' mercede. Finis.
Prouer.24 . Quam cum inueneris habebis in nouiſſimis
ſpē.ꝓ quo he.le. Quā cū ïueneris habebis premiū vel mercedē. Spes.
& Hiere.29.vt dem vobis finē et patiētiā. ꝓ quo he. Premium
le. Vt dem vobis p̄miū ſiue mercedē vl' ſpē.Itē אחר Acher. אחר
Alius vel alter.Nu.14. Qui plenus alio ſpū ſecutus eſt me Alius.
Iob.31.Serā et alius comedet.et.p̄s.108.Et epiſcopatū eius
accipiat alter. et Eſa.28. In loq̄la em̄.labii et lingua altera Alter.
loq̄tur ad populū iſtū. Et ī lingua chaldaica ſcribitur cū nū
in fine et dicitur אחרן Acharan. Dan̄.2.Nec repietur quiſqꝫ אחרן
qui indicet illum.pro quo hebrei legunt.Et alius nō eſt qui Alius.
indicet illū.et in plu. אחרים Acherim.i.alii vel alteri. Exo. אחרים
20. Non habebis deos alienos coram me.i.alios.

אחשדרפנים Achaſdarpenim.principes vel ſatrape qui אחשדר.
vident faciē regis.Eſter.3.Ad oēs ſatrapas Satrape.
regis.et in eo.8.Ad principes ꝓcuratoreſqꝫ et iudices.Eſd. Pricipes.
8.Satrapis qui erāt in cōſpectu regis et ducibꝰ. Et ī lingua
chaldaica dicitur אחשדרפניא Achaſdarpenaia.Dan̄.3.Miſit אחשדר.
ad congregandos ſatrapas.Et ſolū inuenitur in nu.plu. Satrape.

אחשתרנים Achaſteranim veredarii.vt Eſter.8.egreſſi אחשתר.
qꝫ ſūt veredarii celeres.et ſolū īuenitur ī nu. Veredarii.
plu.ī loco p̄dicto.et dicūt hebrei ꝙ ſignat mulas.ex equa et

onagris manſuefactis genitas: que ſunt velociſſime curſu.

אַחַת Vna. אֲחַת Ponere Reponere.

אַחַת Achath.vna ſiue vnũ aut ſemel.de quo vide ſup̃ in dictiõe. אֶחָד Echad cũ daled in fine. Itẽ אֲחַת Achet.in lingua chaldayca ſigñat ponere vl' reponere. Eſdre.5. Et pone ea in tẽplo quod eſt in ieruſalẽ. et in eo.6. Qui erant repoſita i babylone. Et in eo. Que et poſita ſint in tẽplo dei.

אַט Demiſſo capite. Paulatiꝫ

אַט At.leniter.paulatim.3.Re.21.Et ambulauit demiſſo capite.Pro quo hebrei legũt.Et ambulauit paulatĩ ſiue pedetẽtim.Et illud quod hẽtur Oſee.11.Et declinaui ad eũ vt veſceretur.vbi ꝓ eo quod in lr̃a noſtra eſt declinaui in hebreo hẽtur ſupradicta dictio.ſ. אַט At.vt dicetur ĩfra ĩ verbo. נָטָה Nata.a quo deriuatur. et recipit ĩ pricipio lamed & dicitur לְאַט Leat.i.paulatĩ.leniter.ſuauiter.2.Re.18. Seruate mihi puerũ abſalõ.pro quo heb̃i.legũt.lenit' mihi de puero abſalõ.ſed tranſlator trãſtulit ſenſũ.et Iob.15.Sed verba tua praua hoc ꝓhibẽt.Pro quo hebrei legũt.& loq̃tur ſuauiter tecũ.et ẽt recipit ĩ fine iod et dicitur. לְאִטִּי Leiti.Geñ.33 Et ſequar paulatĩ veſtigia eius.Itẽ אִטִּים Itim.malefici.vel diuini:& ſolũ inuenitur in numero plurali. Eſa.19.Interrogabunt ſimulachra ſua & diuinos ſuos.

לְאַט Leniter. Praua Suauiter. לְאִטִּי Paulatiꝫ. אִטִּים Diuini.

אָטָד Rhamnꝰ. Atad.

אָטָד Atad. Tribulus.vel ſpina.Pro q' in noſtra trãſlatiõe hẽtur rhamnũ.Ps.58.Priuſq̃ intelligerẽt ſpine vr̃e rhamnũ.eſt etiã nomẽ ꝓpriũ.Geñ.50.Et venerũt ad areã atad.quod male in aliq̃bus codicibus hẽtur acad pro atad.

אָטַם Obturare. אָטוּם Obturatũ. אֲטוּמִים אֲטוּמוֹת Oblique Claudere vl' obturare.

אָטַם Atam.claudere.obturare.Ps.57.Sicut aſpidis ſurdi et obturãtis aurẽ ſuã.et Prouer.21.Qui obturat aurẽ ſuã ne audiat pauperẽ.Eſa.33.Qui obturat aurẽ ſuã ne audiat ſanguiuẽ.Inde. אָטוּם Atum.i.clauſum.ſiue obturatũ. et in plurali אֲטוּמִים Atumim.vel אֲטוּמוֹת Atumoth.in gñe fe.i.clauſi.vl' clauſe.ſiue obturate.Ezech.40.Et feneſtras obliq̃s.Pro quo hebrei legũt.Ft feneſtras clauſas ſiue obturatas:nõ q̃d oĩno eſſent clauſe:ſed quod erãt magis clauſe a parte exteriori:ſicut fit cõiter in feneſtris eccleſiarũ.ſicut exponũt hebrei. Vnde trãſlatio nr̃a recte trãſtulit obliq̃s.

אֵטוּן Tapetes Funes.

אֵטוּן Etun.Tapetes.Proue.7.Lectulũ meũ ſtraui tapetibꝰ pictis ex egypto.& ſolũ iuenitur ĩ loco p̃dicto.et ſcribitur cũ vau & pũcto ſurec in ſecũda ſyllaba.& dicũt hebrei q̃d ſigñat funes q̃a in lingua ſyra cõiter ponitur ꝓ funibꝰ.

אָטַר Vrgere. Claudere. Coronare.

אָטַר Atar.claudere.ſiue obturare.p̃s.69.Et ne vrgeat ſuꝑ me puteꝰ os ſuũ.i.Ne obturet vl' claudat ſupme puteus os ſuũ.Et btũs hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ trãſtulit.Et ne coronet ſup me puteꝰ os ſuũ. quod etiã põt ſtare:mutãdo litterã aleph in ain.& fortaſſe etiã cũ littera aleph põt ſignificare corõare:ſicut multe alie dictiones hebraice.q̃ quãuis ſcribãtur diuerſis lr̃is:idẽ ſignificãt: et maxime qñ habẽt aliquã ſimilitudinẽ in ꝓlatione.ſicut ſunt aleph & ain:que ambe pronũciãtur in gutture ſecũdũ hebreos.Inde. אִטֵּר Iter.ſiniſter.q̃ vtitur manu ſiniſtra pro dextra.& ſecũdum beatũ hieronymũ dicitur ille qui vtraq̃ manu pro dextera vtitur.vt Iudi.3.Qui vtraq̃ manu pro dextera vtebatur. & ĩ eo.20.Ita ſiniſtra vt dextera p̃liãtes.

אִטֵּר Siniſter. Qui vtraq̃ manu ꝓ dextera vtit'

אִי Vbi. Quid. Quis. Nullum. אִיכָבוֹד Vbi gloria

אִי E.Vbi.quis.vel quid.aut vnde.& eſt dictio ĩterrogatiua vel dubitatiua.Geñ.4.Vbi eſt abel frater tuus.Eccl's.11 Neſcis q̃d magis oriatur. & Eſa.50. Quis eſt hic liber repudii matris vr̃e.1.Reg.30.Cuius es tu vl' vnde.& ponitur etiã ꝓ nõ vel nullũ.Prouer.31. Quia nullũ ſecretũ ẽ vbi regnat ebrietas.Inde deriuatur nomẽ ꝓpriũ. אִיכָבוֹד Iccabod q̃d interp̃tatur:vbi gloria vl' nõ eſt glĩa.1.Reg.4.Et vocauit puerũ ichabod dicẽs:trãſlata eſt gloria dñi de iſrael.Et in hebreo nõ eſt illud dñi.debet tñ ſubintelligi.& recipit in fine he.& dr̃. אַיֵּה Aie.i.vbi.de quo ĩfra in ſuo loco dicetur. Itẽ. אִי I.i.ve.interiectio dolẽtis. vt Eccl's.10. Ve tibi terra cuiꝰ rex eſt puer.& in eodẽ.4.Ve ſoli:qui cũ ceciderit non habet ſubleuantẽ ſe. vbi põitur. אִילוֹ Ilo.cõpoſitũ ab אִי I.i.ve.& לוֹ Lo.i.ei. Itẽ אִי I.inſula.Eſa.20. Et dicet habitator inſule huiꝰ.et Iob.22.Saluabitur innocẽs.Pro q' he.legũt Saluabit inſulã ĩnocẽs.& alii dicũt q̃d põitur ibi. אִי I.pro אִישׁ Is.per appoſitionẽ lr̃e ſin.& ſic legũt.ſaluabitur vir innocens.q̃d eſt idẽ cũ lr̃a nr̃a.& in plurali אִיִּים Iim.i.inſule. Ps.71. Reges tarſis & inſule munera offerent. et Ps.96. Letentur inſule multe. Ezech.26. Et turbabũtur inſule in mare.& qñ poſt ſe regit gtĩ̃ ſcribitur ſine mẽ. vt Geñ.10. Ab hiis diuiſe ſunt inſule gentiũ.& Hiere.2.Tranſite ad inſulas cetim.ĩde nomẽ quorũdã aĩalium mõſtroſorũ cõiter in deſertis vel inſulis repertorũ: q̃ dicuntur אִיִּים Iim.pro quo btũs hieronymus tranſtulit vlulas.Eſa.13.Et rñdebũt vlule in edibus eius.& etiã trãſtulit alibi onocẽtauros. Eſa.34.Et occurrent demonia onocentauris

אַיֵּה Vbi. אִי Ve. אִילוֹ Ve ei. אִי Inſula. אִיִּים Inſule. אִיִּים Vlule. Onocentauri.

אָיַב Inimicũ eẽ. אוֹיֵב Inimicus. Inimica. אוֹיְבִים אוֹיְבֵי Inimici. אֵיבָה Inimicitia

אָיַב Aiab.Inimicare. inimicũ eſſe. Exo.23. Inimicꝰ ero inimicis tuis.Inde אוֹיֵב Oieb.i. inimicus.1.Reg.18. Et factus ẽ ſaul inimicus dauid.et Ps.8.Vt deſtruas inimicum & vltorẽ. et ĩ gñe.fe.ſcribitur cũ tau ĩ fine.vt Mich.7. Ne leteris inimica mea.Et in p'lali אוֹיְבִים óibim.vel אוֹיְבֵי óibe.Leuit.26.Cadent inimici vr̃i gladio.& Ps.17. Et inimicos meos dediſti mihi dorſũ.Treñ.1. Et facti ſunt ei inimici.Inde אֵיבָה Eba.i.inimicitia.Geñ.3.Inimicitias ponã ĩter te & mulierẽ.et Eze.25.Et ĩplẽtes inimicitias veteres.

אֵיד Afflictio. Interitus. אֵד Fons. Vapor vel nubes. Gurges.

אֵיד Ed. Afflictio.interitus. pernicies. calamitas. Ps.17. Preuenerunt me in die afflictionis mee.& Prouer.1. Ego quoq̃ in interitu veſtro ridebo.& in eodẽ.Et interitꝰ quaſi tẽpeſtas ingruerit.Itẽ אֵד Ed vapor.ſiue nubes. pro quo tranſlatio noſtra fontẽ trãſtulit.Geñ.2.Sed fons aſcẽdebat de terra. Sed hebrei vaporẽ vel nubẽ interp̃tantur. et Iob.36.Vbi dicitur:& infundit imbres ad iſtar gurgitũ: pro eo quod in lr̃a nr̃a ẽ gurgitũ.in hebreo eſt eadẽ dictio.

אַיֵּה Vbi. Qualis. אַיָּה Vultur.

אַיֵּה Aieh. Vbi.aut q̃lis.ſiue q̃les.Geñ.18. Vbi ẽ ſara vxor tua.Iudi.8.Quales fuerunt viri q̃s occidiſtis Itẽ. אַיָּה Aiah.vultur. Leui.11.Miluũ ac vulturem iuxta genus ſuũ.

אֵיךְ Quomõ. אֵיכָה Quõ. Vbi. אֵיכָכָה Quõ.

אֵיךְ Ech.quomodo.vt Geñ.39. Quõ ergo poſſũ hoc malũ facere.Exo.6.Quõ audiet me pharao. & Oſee.11. Quomodo dabo te ephraim.& recipit ĩ fine he.Et dicitur אֵיכָה Echa.i.quomodo.vt Exo.2. Quõ palã factũ eſt verbum hoc. et Eſa.1. Quõ facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Threñ.1.Quõ ſedet ſola ciuitas plẽa ppl'o.Et aliqñ põitur pro vbi.vt Canti.1.Vbi paſcas vbi cubes in meridie.& aliqñ ſcribitur per caph duplicatũ.Et dicitur אֵיכָכָה Echácha. vt Canti.5. Spoliaui me tunica mea: quõ induar illa.laui pedes meos: quõ inquinabo illos.et Eſter. 8. Quomodo enim potero ſuſtinere necẽ et interfectionẽ populi mei.

אֱיָל Fortitudo. לְאֵל Valere. Fortitudo. אֵיל Fortis. Fortiſſimꝰ. אֵיל אַיִל

אֱיָל Eial.fortitudo.robur.ſiue valitudo.vel poteſtas. Ps.21.Tu aũt dñe ne elõgaueris auxiliũ tuũ a me:ad defẽſionẽ meã conſpice.pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit.Tu aũt dñe ne longe fias fortitudo mea in auxiliũ meũ feſtina.et Ps.87.Factus ſum ſicut hõ ſine adiutorio.Pro q' btũs hieronymꝰ in eodẽ pſalterio trãſtulit.Factus ſum ſicut hõ inualidus.i.ſine fortitudine vl' valitudine.& aliqñ ſcribitur ſine iod:et põitur lamed ĩ pricipio & dicitur. לְאֵל Leel.i. valitudo ſiue fortitudo.vt Geñ.31.E tnunc quidem valet manus mea.Deut.28.Et nõ ſit fortitudo in manu tua.Et inde. אֵיל El.i.fortis.potẽs.robuſtꝰ.Eze.17.Sed & fortes terre tollet.& in eo.31.Tradidi eũ in manꝰ fortiſſimi gẽtiũ.& ẽt ſcribitur ſine iod:et ſigñat deũ ſiue fortiſſimũ.vt Geñ.14.Erat enĩ ſacerdos dei altiſſimi.& in eo.33.Inuocauit ſup illud fortiſſimũ deũ iſral'.vbi põitur ꝓ fortiſſimo. Et de hoc dicetur ĩfra in dictiõe אֵל El. Item. אַיִל A'il ſiue אֵיל El.aries. Geñ.22.Viditq̃ poſt ter

Aries. gum arietē.Exo.29.Arietem aūt cōſecrationis tolles.Et in
אֵלִים pl̃ali.אֵלִים Elim.i.arietes.Exo.25.Et pelles arietū rubrica
Arietes. tas.Et in eodē.29.Et arietes duos īmaculatos.Ps.113.Mon
אֵיל tes exultauerūt ſicut arietes.Itē.אֵיל El.cāpeſtria.ſiue vallis
Cāpeſtria. Geñ.14.Vſqꝫ ad cāpeſtria pharan.Accipitur etiā pro limine
Frons edificii. ſiue frōte edificii.Ezech.40.Et ad frontē atrii porte
אֵלִים vndiqꝫ per circuitū.Et in plurali.אֵלִים Elim.i.frontes edificii.vt in eodē.Et mēſura vna frontiū ex vtraqꝫ parte.& in
Frontes. eodē.Et fecit frontes ꝑ ſexaginta cubitos.Et aliqñ in ſupra
dicto loco ſcribitur ſine iod in medio:tam in ſingulari q̃ in
אַיָּל plurali.Itē.אַיָּל Aial.ceruus. Ps.41.Sicut ceruus deſiderat
Ceruus. ad fontes aquarū. Eſa.35.Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus.
אַיָּלָה Et in gñe fe.dicitur.אַיָּלָה Aiala.vel.אַיֶּלֶת Aieleth.i.cerua.
אַיֶּלֶת Geñ.49.Neptalim ceruꝰ emiſſus.qd̄ in hebreo legitur in
Cerua. gñe fe.ſcilicet cerua emiſſa. Prouer.5. Cerua chariſſima &
אַיָּלִים gratiſſimꝰ hinnulus.Et in plurali. אַיָּלִים Aialim.i.cerui.
Cerui. Canti.2.Similis eſt dilectus meus capree hinnuloqꝫ ceruorum.
אַיָּלוֹת Et in plurali femio. אַיָּלוֹת Aialoth .i. cerue.Iob.39.
Cerue. Et parturiētes ceruas obſeruaſti.& ſub gñe maſculino intel
ligitur fémininū:et ecōtrario: tā in ſingulari q̃ in plurali.

אָיֹם **אָיֹם** Aiom.horribilis: vel terribilis.Abach.1.Horribilis
Horribilis et terribilis eſt.cuiꝰ femininū eſt. אֲיֻמָּה Aiūma.Cā
אֲיֻמָּה ti.6.Terribilis vt caſtrorū acies ordinata.Inde אֵימָה Ema.
Terribilis ideſt terror . ſiue horror.aut timor. vel formido.aut indi
אֵימָה gnatio.Geñ.15.Et horror magnus & tenebroſus īuaſit eū.
Horror. Exo.15.Irruat ſup eos formido.Ps.54.Et timor mortis ce
Formido. cidit ſup me.Prouer.16.Indignatio regis nuncii mortis.Et
Timor. Indignatio in plurali. אֵימִים Emim.i.terribiles.ſiue horribiles.vel for
אֵימִים midabiles.ſiue furores.aut portēta.Iob.20.Vadēt &veniēt
Horribiles ſup eum horribiles.Ps.87.Exaltatus aūt humiliatꝰ ſum &
Terrores. cōturbatus.Pro quo hebrei legunt.Portaui terrores tuos &
cōturbatus ſum.Vnde beatus hieronymus ī pſalterio iuxta
Furor. hebraicā veritatē trāſtulit. Portaui furorē tuū & cōturbatus
Portēta. ſum.et Hiere.50.Terra ſculptiliū eſt & in portētis glorian
tur:et inde quidā populi qui erant q̄ſi gigantes appellātur
אֵימִים אֵימִים Emim.Deut.2.Emim primi fuerūt habitatores eiꝰ
populus magnus & validus vt de enachim ſtirpe quaſi gigantes
crederētur:& eſſent ſimiles filiorū enachim:deniqꝫ
moabite appellabāt eos emim.et dicūtur ſic a t̃rore:qm̄ ſūt
אֵמְתָנִי timendi & horribiles viſu.Et inde.אֵמְתָנִי Emthani. quod
Mirabilis in ligua chaldaica ſignificat terribilē vel admirabilē. Dañ.
7.Et ecce beſtia quarta terribilis atqꝫ mirabilis.

אַיִן **אַיִן** En.Non.ſiue nihil.Geñ.28.Non eſt hic aliud niſi do
Non. mus dei. Leui.26.Et nō erit qui exterreat.1. Reg.2.
Non eſt ſanctus vt eſt dñs: et nō eſt fortis ſicut deus noſter.
Nihil. 2.Paral.2.Nihil erat in arca niſi due tabule.Dicitur etiā אַיִן
אַיִן ain .i.nihil .vel nihilū .ſiue non. Eſa.40.Ecce vos eſtis ex
Nihil. Non. nihilo.et Oſee.13.Et ſaluator nō eſt ꝑter me. et recipit mē
מֵאַיִן in principio.Et dicitur.מֵאַיִן Meain.i.non.nec. Hiere.30.
Nec. Ve quia magna dies illa:nec eſt ſimilis eius.et ēt hec dictio
מֵאַיִן מֵאַיִן Meain eſt aduerbiū interrogatiuū loci: & ſignificat
Vnde. vnde.vt Geñ.29.Fratres vñ eſtis.et Ps.120. Vnde veniet
auxiliū mihi.et etiā cōponitur cū littera chaph in pricipio
כְּאַיִן et dicitur. כְּאַיִן Cheain.i.quaſi.pene. tanq̃ nihilū.vel qua
Pene. Tanq̃ nihilum. ſi non. Ps. 73. Pene effuſi ſunt greſſus mei. et. Ps.38. Et
ſubſtātia mea tanq̃ nihilū ante te.

אֵיפָה **אֵיפָה** Epha. genus menſure. quod in noſtra trāſlatione
Ephi. dicitur. ephi. Exo.16. Gomor aūt decima pars eſt
ephi. Ruth.2.Inuenit ordei quaſi ephi menſuram. & aliqñ
Modius ponitur pro modio. Leui.19.Iuſtus modius equuſqꝫ ſextarius.
& ſcribitur aliqñ ſine iod.Leui.5.Offeret pro pctō ſuo
ſimile partē ephi decimā.Et qñ poſt ſe regit genitiuū tunc
mutat he vltimū in tau:ſicut alia noīa feminina in he deſinentia.vt.1.
Reg.17.Accipe fribus tuis ephi polēte. Item.
אֵיפֹה Epho.vbi.vel quādo.Geñ.37. Vbi paſcant greges. אֵיפֹה
Ruth.2.Vbi hodie collegiſti.et Iob.38. Vbi eras quando Vbi.
ponebā fundamēta terre. Et aliqñ ponitur pro qñ.vt Iob.
4. Aut qñ recti deleti ſunt.ſcribitur etiā cum uau in fine Quādo.
loco he.vt Iob.17.Vbi eſt ergo nūc preſtolatio mea.vbi po
nitur. אֵיפוֹ Epho pro eo quod in littera noſtra eſt nunc. אֵיפוֹ
Inuenitur etiā. אֵיפוֹא Epho.cum vau et aleph in fine.& in Nunc.
terp̄tatur vbi:ſiue nūc: vel hic aduerbiū loci.vt Geñ.27. אֵיפוֹא
Quis igitur ille ē: q captā venationē attulit mihi. Pro quo Igitur.
hebrei legūt.Quis nūc ille ē qui captā venationē attulit mihi. Nunc.
Et aliqui hebrei dicūt ꝙ etiam in loco predicto ponitur
pro vbi. et legūt ſic. Quis vbi ille eſt.Et dicūt ꝙ deficit ibi Vbi.
cōiunctio q̄dā: ac ſi diceret. Quis et vbi ille eſt.ſicut Abac.
3.Vbi nos habemus ſol & luna ſteterūt in habitaculo ſuo.ꝓ
quo in hebreo habetur. Sol luna ſteterūt in habitaculo ſuo.
vbi ſimiliter deficit illa cōiunctio.et Geñ.27.ubi dicitur.Et
tibi poſt hac fili mi ultra qd faciam : pro eo quod in littera Poſt hac.
noſtra eſt poſt hac in hebreo habetur predicta dictio.

אִישׁ Is.vir.homo. maritus.quilibet.quicūqꝫ.vnuſquiſqꝫ. אִישׁ
quiſqꝫ.alter.Geñ.2.Hec vocabitur virago:qa de viro Vir.
ſumpta eſt.Et in eodē.30. Etiā hac vice mecū erit maritus Maritus
meus.et Exo.11.Poſtulet vir ab amico ſuo.& in eodē. Fuitqꝫ
moyſes vir magnus valde in terra egypti. Leui.17.Homo Hō q̄libet.
quilibet de domo iſrael ſi occiderit bouē aut ouē. Et in
eodē.Homo quilibet de domo iſrael & de aduenis qui pere
grinātur inter vos.& in eo.Homo quicūqꝫ de filiis iſrael & Hō quicūqꝫ
de aduenis qui peregrinātur apud vos.et in eodē.19.Vnuſ Vnuſq̄ſqꝫ
quiſqꝫ patrē ſuū & matrē timeat.et in eodē.25.Reuertatur
homo ad poſſeſſionē ſuam & vnuſquiſqꝫ rediet ad familiā
priſtinā. Ponitur etiā pro altero.vt Exo.21. Si rixati fuerint
viri:& percuſſerit alter proximū ſuum.Et in eodē.25. Alter.
Vbi nos habemus reſpiciātqꝫ ſe mutuo verſis uultibus : in
hebreo habetur.Et aſpectus eorū quiſqꝫ ad fratē ſuū:ſiue al
ter ad frēm ſuū:aut alter ad alterū.qa ſicut ſupra dictū ē hec
dictio frater aliqñ ponitur in ſcriptura ꝓ alter de duobus
qñ ſunt ſiles. Accipitur etiā אִישׁ Is.ꝓ viro forti et magno אִישׁ
ſiue nobili vel pricipali.vt.1. Reg.26. Nūquid nō vir tu es. Vir ſcilicꝫ nobilis.
ideſt nobilis et precipuus vꝉ priceps. Vnde ſubditur.& quis
alius ſimilis tui in iſrael.Et.3.Reg.2.Confortare et eſto uir Vir fortis.
fortis.vbi in hebreo nō ē illud fortis:ſed ſubintelligitur ſub
nomine viri.Et aliquādo pōitur pro nomine ſpeciei. quod
ſub nomine hominis ſiue viri intelligitur etiam femina.vt
Exo.21.Qui percuſſerit hominem volens occidere morte Homo.
moriatur.& p̄s.1.Beatus vir qui non abiit in cōſilio impio
rum. Vbi ſub hoc nomine.אִישׁ Is.Intelligitur tam maſcu אִישׁ
lus quā femina.& etiā accipitur pro maſculo cuiuſcūqꝫ ſpe
ciei. Vt.Geñ.7.Ex omnibus animātibus mūdis ſeptena et
ſeptena maſculū & feminā: de animantibus vero imundis maſculus.
duo maſculū & feminā.vbi pro maſculo habetur.אִישׁ Is:et
pro femia.אִשָּׁה Iſa.et in plurali אִישִׁים Iſim.i.viri.Prouer. אִישִׁים
8.O uiri ad vos clamito. et Eſa.53. Deſpectū et nouiſſimū Viri.
virorum.Et in genere feminino ſcribitur ſine iod & cū he
in fine et dicitur.אִשָּׁה Iſa.ideſt mulier. Virago.vxor.femi אִשָּׁה
na.vnaqueqꝫ.q̄libet. Geñ.2.Et edificauit dominꝰ deus co Mulier.
ſtam quam tulerat de adā in mulierē. et in eodē.Hec voca Virago.
bitur virago:quia de viro ſumpta eſt.et in eodem.4. Adā
vero cognouit vxorem ſuam.et in eodem.7. Ex omnibus Vxor.
animantibus mundis ſeptena maſculum et feminam : de Femina.
animantibus vero immundis duo maſculum et feminam.
Exo.27. Pro eo quod nos habemus quinqꝫ cortinas ſibi
iungentur mutuo:in hebreo habetur quinqꝫ cortine erunt
iuncte vnaqueqꝫ ad ſororem ſuā.i. vnaqueqꝫ ad alteram. vnaqueqꝫ.

Sed trāſlator tranſtulit ſenſum. Scribitur etiā cū tau in fine loco he. & dicitur. אֵשֶׁת Eſeth. ideſt mulier. ſiue vxor. vt Prouer. vltimo. Mulierē fortē quis inueniet. et Exo. 18. Tulit ſephoram vxorem moyſi. Et in plurari. אִשּׁוֹת Iſoth. ideſt mulieres. vt Ezechi. 23. Sic ingrediebantur ad oola & ooliba. mulieres nefarias. & pōitur cōmuniter pro mulieribus· נָשִׁים Naſim quod nomē deriuatur ab. אֱנוֹשׁ Enos de quo infra in ſuo loco dicetur. Item אִישׁוֹן Iſon. obſcurū vel tenebroſum· ſiue pupilla. ſ. oculi. Prouer. 7. in noctis tenebris & caligine. et in eodē. 20. Extinguetur lumen eius in mediis tenebris. & accipitur etiam pro pupilla oculi: eo quod cōmuniter eſt nigri coloris. Prouer. 7. Legemq; meam vt pupillā oculi tui. p̄s. 17. Cuſtodi me vt pupillā oculi.

אֵשֶׁת Mulier. Vxor. אִשּׁוֹת mulieres. נָשִׁים mulieres. אֱנוֹשׁ אִישׁוֹן Tenebre. pupilla. ſ. oculi.

אִית Ith. ſiue אִיתַי ithai. in līgua chaldaica ſignīat eē. Dañ. 2. Non eſt homo ſuper terrā qui ſermonē tuū rex poſſit implere. Et ī eodē. Quorū nō ē cū hominib⁹ cōuerſatio.

אִית אִיתַי Eſſe.

אֵיתָן Ethan. Fortis. robuſtus. durus. ſiue aſperū. & ſaxoſū Geñ. 49. Sedit in forti arcus eius. & Nu. 24. Robuſtū quidē ē habitaculū tuū. Exo. 14. Cūq; extēdiſſet Moyſes manū ſuā contra mare: reuerſū eſt primo diluculo ad priorē locū. pro quo hebrei legūt. reuerſū eſt primo diluculo ad fortitudinē ſuam ſiue ad vigorē ſuū. & p̄s. 73. Tu ſiccaſti fluuios ethan. Pro quo beatus Hieronymus interpretationē nominis ſequens in pſalterio iuxtā hebraicam veritatē trāſtulit. Tu ſiccaſti flumīa fortia. & Deut. 21. ponitur pro aſpero & ſaxoſo. vbi dicitur & ducent eam ad vallem aſperā atq; ſaxoſam. et Iob. 33. Vbi dicitur. & oīa oſſa illius marceſcere facit: pro eo quod ī littera noſtra eſt marceſcere facit: in hebreo habetur ſupradicta dictio. ſ. ethan pro quo hebrei legūt fortiter ſiue fortis ſcilicet dolor. & in plurali אֵיתָנִים Ethanim ideſt fortes vel robuſti. vt Mich. 6. Audiant montes iudicium domini: & fortia fundamenta terre. Ponitur etiam pro optimatibus vel pricipibus. vt Iob. 12. Et optimates ſupplātat. ponitur quoq; pro nomine proprio. 3. Reg. 8. cōuenitq; ad Regem ſalomonem vniuerſus iſrael mēſe ethanim. Vbi vitio ſcriptorū ponitur in tranſlatione noſtra. Bethanim. ꝑ ethanim.

אֵיתָן Fortis. Robuſtum Fortitudo. Fortia. Aſpa atq; ſaxoſa. Marceſcere. אֵיתָנִים Fortia. optimates Ethanim.

אַךְ Ach. Tantūmodo. ſolūmō. Duntaxat. ſed. ſaltē. verūtā. ēt. quidē. vere. certe. autē. adhuc. forſitā. Nu. 12. Nūtūmodo per moyſem locutus ē dñs. Leuit. 21. ita dūtaxat vt intra velum nō ingrediatur. Eſa. 43. Verūtamen ſeruire me feciſti ī peccatis tuis. Exo. 10. Sed nūc dimitte peccatum mihi etiā hac vice. Geñ. 29. Os quidē meū es & caro mea. 1. Reg. 25. Vere fruſtra ſeruaui oīa: que huius erant in deſerto. Exo. 21. ſi autem vno die vel duobus ſuperuixerit. Geñ. 18. Si loquar adhuc ſemel. p̄s. 138. Et dixi forſitā tenebre conculcabūt me. ſignificat etiā. quā. vt. p̄s. 72. quā bonus iſrael deus. & aliquando ponitur cauſa ornatus orationis ſicut apud latinos alique dictiones enclitice. & ideo aliquando omittitur a tranſlatore. vt Leuit. 23. Vbi dicitur decimo die menſis huius ſeptimi: dies expiationis erit. vbi premittitur ſupradicta dictio ſcilicet. אַךְ Ach. que omittitur a tranſlatore. et ſimiliter in aliis locis.

אַךְ tātūmodo. Dūtaxat. Verūtamē Etiam. Quidem. Vere. Autem. Adhuc. Forſitam. Quam. אַךְ

אָכַל Achal. Comedere. deuorare. conſumere. comburere. Geñ. 37. Fera peſſima comedit eum. Exo. 34. Panē non comedit & aquā nō bibit. Leui. 26. Et comedetis panē veſtrū in ſaturitate. Et in eodē. Et comedetis vetuſtiſſima veterum. Ps. 68. Zelus domus tue comedit me. et Ps. 78. Quia comederūt iacob. Exo. 15. Deuorauit eos ſicut ſtipulam. & Leuit. 9. Et ecce egreſſus ignis a dño deuorauit holocauſtū. & Ps. 13. Qui deuorāt plebem meā ſicut eſcam panis. Significat ēt cōſumere. vt Deu. 4. Dñs deus tuus ignis cōſumēs eſt. & Iudi. 6. Aſcenditq; ignis de petra: & carnes azymoſq; panes cōſumpſit. 2. Reg. 11. Et nunc hunc & nūc illum cōſumit gladius. Item ſignificat cōburere. vt Exo. 3. Et videbat ꝙ rubus arderet: et nō cōbureretur. Et īde. אֹכֶל óchel. i. victus. ſiue cibus. vel eſca. Geñ. 42. Vt emamus victui neceſſaria. Et in eodē. Sed ſerui tui venerūt vt emerēt cibos. Et in eodē. 43. Reuertimini & emite nobis pauxillū eſcarū. Et inde. אֲכִילָה Achila. i. comeſtio. vel cibus. 3. Reg. 19. Et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & q̄draginta noctibus. Et recipit in principio mem. Et dicitur. מַאֲכָל Maachal. i. cibus. vt Iudi. 14. De comedēte exiit cibus. Et etiā ſcribitur cū tau in fine. & dicitur. מַאֲכֹלֶת Maacholeth. i. cibus. Eſa. 9. Et erit in cōbuſtionem & cibū ignis. Et inde. מַאֲכֶלֶת Maacheleth. i. gladius. vel culter. Geñ. 22. Et arripuit gladiū vt īmolaret filiū ſuū. & in p̄lali. מַאֲכָלוֹת Maachaloth. Prouer. 30. Generatio que pro dentibus gladios habēt: & cōmandit molaribus ſuis. Pro quo hebrei legūt. Generatio que pro dentibus gladios habent: et cultros pro molaribus.

אָכַל Comedere Deuorare. Cōſumere. Cōburere. אֹכֶל Victus. Cibus. Eſca. אֲכִילָה Cibus. מַאֲכָל Cibus. מַאֲכֹלֶת Cibus. מַאֲכֶלֶת Gladi⁹. מַאֲכָלוֹת Cultri.

אָכֵן Achen. Siquidē. certe. vere. ergo. itaq;. Exo. 2. Quō palā factū eſt verbū iſtud. ꝑ quo hebrei legūt: ſiquidē ſiue certe palā factū eſt verbū. Ps. 82. Vos autē ſicut hoīes moriemini. Eſa. 49. Ergo iudiciū meū cum dño.

אָכֵן quomodo. Siquidē. Autem. Ergo.

אָכַף Achaph. curuare. flectere. cōpellere. Prouer. 16. Anima laborantis laborat ſibi: quia cōpulit ad illud os ſuū. Et ſolū īuenitur in loco predicto. & Iob. 33. Et eloquētia mea non ſit tibi grauis. vbi pro eo ꝙ in littera noſtra eſt eloquētia mea in hebreo habetur אַכְפִּי Achpi. Et dicunt hebrei ꝙ ibi ponitur per additionē aleph in principio pro כַּפִּי Chapi. i. manus mea. Et legūt ſic. Et manus mea non ſit tibi grauis. Sed ſi dictio ſupradicta diuidatur in. אַךְ ach. quod ſignificat. certe. aut quidē. ſicut ſupradictū eſt: & פִּי pi. quod ſignificat os meū: tunc erit talis littera. ſ. et quidē os meū nō ſit tibi graue. quod ē idē ſenſus cū littera noſtra.

אָכַף Cōpellere. Eloquētia אַכְפִּי כַּפִּי אַךְ

אִכָּר Icar. Agricola. vt Hiere. 51. Et collidā in te agricolam: & iugalē eius. et Amos. 5. Et vocabūt agricolā ad luctū. & ī plurali. אִכָּרִים Icarim. i. agricole. Hiere. 14. Cōfuſi ſūt agricole. et in eo. 31. Agricole & minātes greges

אִכָּר Agricola. אִכָּרִים Agricole.

אַל Al. Non. neq;. ne. nequaquā. noli. ſiue nolite. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudū. & Ps. 120. Non det in cōmotionē pedē tuū: neq; dormiet qui cuſtodit te. Prouer. 3. Noli prohibere benefacere eum qui poteſt. Et in eodē. 23. Noli laborare vt diteris. & in eodē. 30. Neq; eſt rex qui reſiſtat ei. Canti. 1. Nolite me cōſiderare ꝙ fuſca ſim. Hiere. 51. Non tendat qui tendit arcum ſuū. Oſee. 4. Ne derelinquat ſaltē iuda: & nolite ingredi in galgala & ne aſcenderitis in bethauē: neq; iuraueritis viuit dñs. Vbi pro eo ꝙ in littera noſtra ē ne. & neq;. & nolite. in hebreo ponitur ſupradicta dictio. Ponitur etiā pro. in. vel cōtra. vt. 1. Reg. 17. Vbi dicitur in quē irruiſti hodie. i. cōtra quē irruiſti hodie. & ſubditur cōtra meridiē ceni. Itē. אֵל El. deus. ſiue fortis. vt Geñ. 14. Erat eni ſacerdos dei altiſſimi. et in eodē. Benedictus abram deo excelſo: qui creauit celum & terrā. et benedictus deus excelſus. Et in eodē. 17. Ego ſum deus oīpotens. & in eodē. 33. Inuocauit ſup illud fortiſſimū deū iſrael. Vbi ponitur. אֵל El. pro fortiſſimo. & Ioſue. 22. Fortiſſime deus iſrael ipſe nouit. Ps. 42. Sitiuit aīa mea ad deū fontem viuū. Pro quo in hebreo habetur. Sitiuit aīa mea ad deū fortem viuū. et etiā. lxx. traduxerūt iſchyron. i. fortem. vnde vitio ſcriptorū fuit poſitum ibi fontē pro fortem. et in plurali. אֵלִים Elim. i. fortes vel dii. vt Exo. 15. Quis ſiſis tui in fortibus dñe. Accipitur etiā pro diis gentiū ſiue pro idolis. vt Eſa. 1. Cōfundātur ab idolis qb⁹ ſacrificauerūt. et in eo. 57. Qui cōſolamini in diis. Vide ēt ſupra ī dictōe. אֵיל El. cū iod

אַל Non Neq; Noli. Nolite. Ne In. Contra. אֵל Deus. Fortiſſim⁹ אֵל אֵלִים Fortes. Idola. Dii. אֵיל

אֶל Ad. Apud. In. Super. Cum. Per. Contra. De. A. Articulus dati casus. Accusatiui casus. אֱלֵי In. Secus. אֶל אֵלֶּה Iſti. Hec.

in medio dictiõis. Item. אֶל El.cum apice ſegol ſignificat. ad.apud.in.ſup.cum.per.cõtra.de.a.vľ ab.Geñ.2.Et adduxit eam ad adam.Et in eodẽ.4.Dixit caim ad abel fratrem ſuum. Et in eodẽ. Reſpexit dñs ad abel & ad munera eius. Exo.6.Locutuſq; ẽ dñs ad moyſen.Itẽ ponitur pro apud Geñ.12.Et laudauerunt illã apud pharaonẽ.Et in eod.37. Accuſauitq; fratres ſuos apud patrem.Ponitur etiã pro.in. vt.Geñ.23.Sepeliuit Abraam vxorẽ ſuam in ſpelũca agri duplici.& in eodẽ.27.Madianite vẽdiderũt eũ in egypto. Exo.29.In qua pones teſtimonium quod dabo tibi.Significat etiã.ſup.vt.2. Re.2.regẽq; cõſtituit ſup galaad & ſup geſuri & ſuper iezrael. Itẽ ſignificat.cũ.vt.Geñ.49.Sepelite me cũ patrib⁹ meis.Itẽ ſigñat.per.vel.contra.3.Reg.18. Siquidẽ cherubim expãdebãt alas ſuper locum arce. Eccľ.1.Et gyrat p meridiẽ.1.Reg.27. Cõtra meridiẽ iude & cõtra meridiẽ ieramiel & cõtra meridiẽ ceni.2. Re.5.Si aſcendã cõtra philiſteos.Itẽ põitur ꝑ.de.ſiue ꝑ.a.vel.ab.vt Geñ.20.Dixitq; abraã de ſara vxore ſua ſoror mea ẽ.Et in eodẽ.41.Et oẽs prouincie veniebãt in egyptũ:vt emerent eſcas.Pro quo in hebreo habetur.vt emerẽt eſcas a ioſeph. Ezech.1.Et facies leonis a dextris ipſorũ quattuor.et aliqñ ponitur pro articulo:ad denotandũ ꝙ dictio ſequẽs eſt datiui caſus vľ accuſatiui.Geñ.3.Mulieri quoq; dixit. vbi ꝑmittitur ſupradicta dictio.el. Et in eo. Vocauit dñs deus adam. vbi ẽt ponitur in hebreo.el.ad denotandũ ꝙ adã eſt accuſatiui caſus.et aliqñ ſcribitur cũ iod ĩ fine:& dicitur.אֱלֵי Ele. ideſt.in.aut ſecus. Iob.3.Gaudẽtq; vehemẽter cũ inuenerit ſepulchrũ.Pro quo hebrei legũt. Qui letabãtur ĩ exultatione:gaudẽt cũ inuenerint ſepulchrũ.Et in eodẽ.29. Radix mea apta ẽ ſecus aq̃s.Ponitur ẽt aliqñ. אֵל El. pro. אֵלֶּה ẽle. .i. iſti vel ii.aut hec. Geñ.19.Dũmodo viris iſtis nihil mali faciatis.et in eodẽ.16.Daboq; poſteris tuis vniuerſas regiones has.& eſt oĩs generis & cuiuſcũq; caſus:qa noĩa hebraica ſunt indeclinabilia.Cõponitur ẽt cũ ꝓnoĩbus hoc modo אֵלַי Elai.i.ad me.אֵלֶיךָ Elecha.i.ad te.אֵלָיו Elau.i.ad eum. אֵלֵינוּ Elenu.i.ad nos.אֲלֵיכֶם Alechem.i.ad vos. אֲלֵיהֶם Alehem.i.ad eos. & qñ refertur ad feminam hoc modo.אֵלַיִךְ Elaich.i.ad te.אֵלֶיהָ Elcha.i.ad eã.אֲלֵיכֶן Alechen.i.ad vos. אֲלֵיהֶן Alehen.i.ad eas.prima pſona tam in ſingulari q̃ȝ in plurali eſt ſicut in maſculino.

אֵלַי Ad me.

אֲלַל Lamẽtari. אַלְלַי Ve. Plãgere. אֱלִי אֱלִיל Idolum. Peruerſũ dogma. Idolũ ſiue inane vel nihil. אֱלִילִים Idola. Demonia. אֱלִיל Fraudulẽtia.

אֲלַל Alal.in lingua chaldaica ſignificat lamẽtari.eiulare. plangere.vlulare.Et inde.אַלְלַי Alelai.i.ve.iteriectio dolẽtis vel eiulãtis.Iob.10.Si ĩpius fuero ve mihi.Michee.7.Ve mihi qa factus ſum ſicut qui colligit in autũno.& aliquãdo ſcribitur cũ ſimplici lamed.Ioeľ.1. Plange q̃ſi virgo accincta ſacco.vbi põitur.אֱלִי Eli.quod ẽ verbũ ſecũde pſone ĩperatiui modi gñis femini.Itẽ. אֱלִיל Elil.i.idolũ.nihil ſiue inane aut vanũ.Eſa.10.Quõ inuenit man⁹ mea regna idoli.Iob.13.Et cultores peruerſorũ dogmatũ.Pro quo hebrei legũt:medici idoli omnes vos:ſiue medici vel cultores inanitatis vel nihilitatis oẽs vos. nã põt deriuari a ſupradicta dictiõe. אַל Al.que ſignificat nõ ſiue nihil.& in plurali אֱלִילִים Elilim.i.idola vel demões.Leui.19.Nolite cõuerti ad idola.ꝑs.95.Oẽs dii gentiũ demonia.Eſa.2.Et idola penit⁹ cõterẽtur.Ponitur etiã.אֱלִיל Elil.pro fraudulẽtia.Hiere.14.Et diuinationẽ fraudulentam & ſeductionẽ cordis ſui prophetant vobis.

אֶלְגָּבִישׁ Grandes Grando. Immẽſus.

אֶלְגָּבִישׁ Elgabis.grãdo.Ezech.13. Et dabo lapides ꝑgrãdes.pro quo hebrei legũt.Et dabo lapides grãdinis.Et in eo.Et ĩber inundans in furore meo erit & lapides grãdes.Et in eo.38.Et imbre vehemẽti & lapidibus immẽſis.vbi ponitur pro immẽſis elgabis. nã ſignificat grãdinẽ qñ lapides grandinis ſunt magni & in magna quãtitate.Et de hoc vide infra in dictione.גָּבִישׁ Gabas.

אֵלֶּה Iſte. Iſti. Ii. He. Hec. אִלֵּין אִלֵּךְ Iſti.

אֵלֶּה E le.iſti.iſte.iſta.ſiue hi.he.hec. Geñ.2.Iſte ſunt generationes celi & terre.Et in eo.9. Iſti ſunt filii noe et ab iis diſſeminatũ eſt omne genus hoĩm ſup vniuerſam terrã.Et in eodẽ.36.He aũt ſunt gñationes eſau:& hec noĩa filiorũ eius.Et in eo. Hi duces filiorũ eſau.Exo.1.Hec ſunt noĩa filiorũ iſrael. Et eſt oĩs gñis & oĩs caſus.vt ſupra dictũ ẽ.& in ligua chaldaica dicitur.אִלֵּין Ilen vľ.אִלֵּךְ ilech.Dañ.2.Et cõteret oĩa hec.Et in eo.3.Viri iſti contẽpſerũt te rex.

אָלָה Iurare. Maledicẽ. אָלָה Iuramẽtũ maledictio Execratio. אָלוֹת Maledictiones. תַּאֲלָה Labor. אֱלוֹהַּ Deus. אֱלָה אֱלָהָא Deus. אֱלֹהִים Deus. אֱלֹהֵי Deus. Dii אֱלָהַיָּא אֱלָהִין Dii gentiũ Potentes vel ꝓncipes Angeli. Dii pro iudicibus אֵלָה Terebith⁹ Quercus.

אָלָה Ala.Iurare.maledicẽ.ĩprecari.vt Iudi.7. Et ſup qb⁹ me audiẽte iuraueras.Iob.31.Vt expeterẽ maledicẽs aĩam eius.Inde.אָלָה Ala.i.iuramẽtũ aut maledictio ſiue execratio.Geñ.26.Sit iuramentũ inter nos.Eze.16.Sicut deſpexiſti iuramẽtũ. Ps.9. Cuius maledictione os plenũ eſt. Ps.78.Et de execratione & mendacio annũciabũtur. Eſa.24. A facie maledictionis luxit terra. Et in plurali. אָלוֹת Aloth. Deuť.29.Iuxta maledictiões q̃ in libro legis huius ac federis cõtinẽtur.Et in eodẽ.30. Oẽs aũt maledictiones has cõuertet ſuper inimicos tuos. Et inde. תַּאֲלָה Thaala.i. labor.fatigatio.Threñ.3.Dabis eis ſcutũ cordis laborẽ tuũ. Item.אֱלוֹהַּ Eloha. deus.Iob.3.Non reqrat eũ deus deſup. Et in eo.4. Nũquid homo dei cõparatione iuſtificabitur. Abac.3.Deus ab auſtro veniet.Et in lingua chaldaica dicitur.אֱלָה Ela vel אֱלָהָא elaha.Dañ.2. Vt q̃rerent miſecordiã a facie dei celi.Et ĩ eodẽ.Tibi deo patrũ meorũ cõfiteor.Et ſcribitur pluraľr.אֱלֹהִים Elohim.i.deus. Geñ.1.In pricipio creauit deus celũ & terrã.ꝑs.7.Deus iudex iuſt⁹. et qñ poſt ſe regit gtĩ amittit mẽ:ſicut ceťa noĩa pľalia ĩ im deſinẽtia & dicit׳ אֱלֹהֵי Elohe.Exo.3.De⁹ hebreorũ miſit me ad vos. Deuť.10.Ipſe ẽ deus deorũ.Et vt ait bẽs hieronym⁹ ĩ epľa ad marcellã: eſt cõis numeri : quod et vnus deus vocatur & plures. Deut.4.Neq; eſt alia natio tã grãdis:q̃ habeat deos apropinquãtes ſibi.1.Reg.28.Deos vidi aſcendẽtes de terra.Et in eo.4.Quis nos ſaluabit de manu deorũ ſublimiũ iſtorũ. Et in lingua chaldaica dicitur.אֱלָהַיָּא Elahaia ſiue אֱלָהִין Elahin .i. dii.Hiere.10.Dii qui celos & terrã nõ fecerunt. Dañ.2. Exceptis diis quorũ nõ eſt cum hoĩbus cõuerſatio. Accipitur ẽt pro diis gentiũ : qui dicũtur dii ſecundũ opinionẽ eorũ a qbus colũtur. Geñ.25. Abiicite deos alienos qui in medio veſtri ſunt.Ps.95.Oẽs dii gentiũ demonia.Oſee.3.Et ĩpi reſpiciũt ad deos alienos. Accipitur etiã pro angelis ſiue prò hoĩbus ſanctis vel potẽtibus ſeu principibus vel iudicibus:qui dicũtur dii participatiue.Geñ.6. Vidẽtes filii dei filias hominũ ꝙ eſſent pulchre: acceperũt ſibi vxores ex oĩbus quas elegerãt.Quod exponũt hebrei de filiis potentiũ & principũ.2.Regũ.7.A facie populi tui quẽ redemiſti tibi ex egypto gentẽ & deũ eius.i.principẽ eius.Ps.8.Minuiſti eũ paulomin⁹ ab angelis.Ps.96.Adorate eũ oẽs angeli eius. Ps.137.In cõſpectu angelorũ pſallam tibi.Ps.81.Ego dixi dii eſtis. Exo.21.offerat eum dñs diis.Et in eo.22. Diis nõ detrahes.Item.אֵלָה Ela.terebinthus vel quercus.Geñ.35.At ille infodit eos ſubter terebinthũ que eſt poſt vrbẽ ſichẽ. Ioſ.24.Et tulit lapidẽ pergrãdem : poſuitq; eum ſubter quercum que erat in ſanctuario dñi. Iudi.6. Venit angelus dei & ſedit ſub quercum.Eſa.1. Cum fueritis velut quercus defluẽtibus foliis.

אִלּוּ Utinam. Si. Etiã ſi. אֲלוּ Ecce

אִלּוּ Ilu.Si.quãuis.Eſter.7.Atq; vtinã in ſeruos & famulas venderemur eſſet tolerabile malũ & gemẽs tacerem.Pro quo hebrei legũt.Atq; ſi in ſeruos et famulas vẽderemur tacerẽ.Eccľ.6.Etiã ſi duobus millibus annis vixerit.Itẽ.אֲלוּ Alu.in lingua chaldaica ẽ aduerbiũ demõſtratiuũ.i.ecce ſiue.en.Dañ.2.Et ecce q̃ſi ſtatua vna.

אֲלַח Fetere.

אֲלַח Alach .fetere.corruptũ ſiue inutilem eſſe. Et inde

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris teſtamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc ſecundum ordinẽ Alphabeti hebraici.

אָב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vł fide. Geñ.17. Eriſqꝫ pater multarum gentium Exo.20. Honora patrem tuum & matrẽ tuam 2.Re.7. Ego ero ei in patrem. Eze.22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal.1. Filius honorat patrẽ. Et in eodem. Si ergo pater ego ſum vbi eſt honor meus. Sigñat ẽt autorẽ vel inuẽtorẽ alicuiꝰ miniſterii vel officii. Geñ.4. Qui fuit pať habitãtium in tẽtoriis atqꝫ paſtorum Et in eodẽ. Ipſe fuit pať canẽtium in cithara. Dicitur ẽt pater doctrine & morum. quia quando aliquis ſequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4.Reg.2. Pater mi pater mi currus iſrael & auriga eius. Eze.16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan.8. Vos ex patre diabolo eſtis & deſideria patris veſtri vultis facere. Ponitur etiã pro principe vel domino. 4.Reg.4. Pater & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma.4. Sed & ei qui ex fide eſt Abrae qui eſt pater omnium noſtrum. Et recipit aliquando in fine iod quando poſt ſe regit genitiuum & dicitur. אֲבִי Abi. Geñ.10. Pater omnium filiorum heber. Eſa.9. Pater futuri ſeculi. & in plurali declinatur ſicut nomina feminina & dicitur. אָבוֹת. Aboth. ideſt patres. Exo.20. Reddẽs iniquitatem patrum in filios. 4.Reg.14. Non morientur patres pro filiis. Hiere.7. Patres ſuccẽdũt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi. i. pater meus. Geñ.45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אַבָּא Abba ſiue. אֲבָהָתִי Abahathi. i. pater ſiue pater meus. Da.2. Tibi deus patrũ noſtrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: ſiue tibi deus pater mi confiteor. אָבִיךָ Abicha. i. pater tuus. Eſa.43. Pater tuus primus peccauit. אָבִיו Abiu. i. pater ſuus aut pater eius vel ipſius. Geñ.37. Increpauit eum pater ſuus. אָבִינוּ Abinu. i. pater noſter. Nu.27. Pater noſter mortuus eſt in deſerto. אֲבִיכֶם Abichem. i. pater veſter. Geñ.45. Et tollite inde patrem veſtrũ. אֲבִיהֶם Abihem. ideſt pater eorum. Geñ.43. Igitur iſrael pater eorum dixit ad eos. & quãdo refertur ad feminam hoc modo. אָבִיךְ Abich. ideſt pater tuus fe.ge. Ruth.2. Et ꝙ reliqueris parẽtes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrẽ tuũ & matrem tuam. אָבִיהָ Abiha. Pater ſuꝰ vel eius aut ipſius. ſ. femine. Iudi.1. Monuit vir ſuꝰ vt peteret a patre ſuo agrũ. אֲבִיכֶן Abichen ideſt pater veſter fe.ge. Geñ.31. Sed & pater veſter circumuenit me. אֲבִיהֶן Abihen. i. pater earũ. Exo.2. Que cũ reuertiſſent ad raguel patrẽ ſuũ. & in nu.plu. hoc mõ. אֲבוֹתַי Abothai. i. patres mei. Geñ.48. Deus in cuius conſpectu ambulauerũt patres mei. אֲבֹתֶיךָ Abothécha. i. patres tui. Pſal.44. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. אֲבֹתָיו Abothau. i. patres eius vel patres ſui. 4.Reg.15. Sicut fecerant patres eiꝰ. אֲבוֹתֵינוּ Abothenu. i. patres noſtri. Pſal.43. patres noſtri narrauerũt nobis. אֲבוֹתֵיכֶם Abothechem. i. patres veſtri. Hiere.2. Quid inuenerũt in me patres veſtri iniquitatis. אֲבוֹתָם Abotham vel אֲבוֹתֵיהֶם Abóthehem. i. patres eorũ vel patres ſui. Iob.15. Et non abſcondunt patres ſuos. & quando refertur ad feminã vel ad feminas hoc mõ אֲבוֹתַיִךְ Abothaich. Patres tui. ſ. alicuius femine. אֲבוֹתֶיהָ Abotheha. patres ſui vel eius. ſ. femĩe. אֲבוֹתֵיכֶן Abothechen ideſt patres veſtri. fe.ge. אֲבוֹתָן Abothan vel אֲבוֹתֵיהֶן Abóthehen. i. patres earũ. vnde notandum ꝙ pronomina prime perſone. vt ego. meus. nos. noſter. tam in numero ſingulari ꝙ̄ in plurali ſunt cõmunia maſculo & femine modo ſint in compoſitione vt. אָבִי Abi vel אָבִינוּ Abinu. i. pater meus vel pater noſter: vel per ſe poſita vt אֲנִי Ani vel אָנוּ ánu. i. ego vel nos. Et mõ p̄dicto cõponuntur oĩa pronomina cũ noĩbus appellatiuis vt. אֲדֹנִי Adoni. i. dñs meus. אֲדֹנְךָ Adonécha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiã notari in noĩbus appellatiuis. de quibus dicetur in ſequẽtibus.

אָב Pater.
Pa. p autore vł. inuẽtore.
Pa. doctrine ꝛ morũ.
Pa. p prĩcipe vł dño
Pa. fidei.
אֲבִי
אָבוֹת Patres.
אָבִי Pa. meus
אַבָּא Pater ſiue pater meus.
אֲבָהָתִי Pa. meus
אָבִיךָ Pa. tuus.
אָבִיו Pa. ſuus.
אָבִינוּ Pa. noſter
אֲבִיכֶם Pa. veſter
אֲבִיהֶם Pa. eorum.
אָבִיךְ Pa. tuus.
אָבִיהָ Pa. ſuus.
אֲבִיכֶן Pa. veſter
אֲבִיהֶן Pa. earum
אֲבוֹתַי Patres mei
אֲבוֹתֶיךָ Patres tui.
אֲבוֹתָיו Patres eius
אֲבוֹתֵינוּ Pa. noſtri
אֲבוֹתֵיכֶם Pa. veſtri
אֲבוֹתָם Pa. eorum
אֲבוֹתַיִךְ Patres tui
אֲבוֹתֶיהָ

אֵבֶב Abab. virẽs: aut virgultum: ſeu lignum vireſcẽs: aut noue fruges adhuc vireſcẽtes. Exo.9. Eo quod linũ eſſet virens. & inde mẽſis nouarum frugum dicitur. אָבִיב Abib. Exo.13. Hodie egredimini menſe nouarum frugũ. & in eodem.23. Tempore menſis nouorũ. ſ. fructuũ. Deu.16. obſerua menſem nouarũ frugũ: & verni primum tpis. vbi ponitur ẽt pro verno tpe. & aliqñ deficit vltimũ beth quod duplicatur: & ſcribitur ꝑ ſimplicẽ beth: & loco beth quod deficit ponitur punctũ dagues ĩ ultima ſyllaba. Iob 8. Cum adhuc ſit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc ſit in viriditate ſua. Pro quo ĩ hebreo eſt. אִבּוֹ Ibbo. Significat etiã amena virgulta ſeu ligna virentia atqꝫ fructifera: pro quo btũs Hieronymus poma tranſtulit. vt Cãti.6. Deſcendi in hortum nucum vt viderem poma cõuallium. Pro quo ĩ hebreo eſt. אִבֵּי Ibbe. Et etiam ſpica cũ nouis frugibus tritici ſeu hordei vocatur אָבִיב Abib. Leui.2. De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

אֵבֶב Virens.
אָבִיב Noue fruges.
Vernũ tps
Flos.
Vireſcens
אִבּוֹ
Poma.
אִבֵּי
אָבִיב
Spica vi.

אָבַד Abad. Perire. diſperire. diſperdere. perdere. Pſal.1. Et iter impiorum peribit. Heſter.4. Et domꝰ patris tui peribitis. Iob.3. Pereat dies in qua natus ſum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Eſa.57. Iuſtus periit & nõ eſt qui recogitet. Deuť.8. Predico tibi ꝙ omnino diſpereas. Nu.24. Et perdat reliquias ciuitatũ. Iob.14. Et hoĩes ergo ſimiliter ꝑdes? Pſal.5. perdes oẽs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אֲבֵדָה Abeda. Leui.6. Siue rem perditã inueneris. Inde. אֲבַדּוֹן Abaddon. i. ꝑditio ſiue exterminans vel exterminatio. Iob.26. Non eſt operimentum perditioni. Et in eodem.28. perditio & mors dixerunt auribus noſtris audiuimus famã eius. Prouer.15 Infernus & perditio corã dño. Apo.9. Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi cui nomẽ hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

אָבַד Perire.
Diſperire
Perdere.
אֲבֵדָה Res ꝑdita
אֲבַדּוֹן Perditio.

אָבָה Aba. velle deſiderare. acquieſcere. Deuť.27. Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer.1. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acquieſcas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אֲבִיּוֹנָה Abiiona. i. deſideriũ. voluptas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit capparis. Eccľ.12. Et diſſipabitur capparis. Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion. ideſt pauper inops. Pſal.70. Ego vero egenus & paup ſum. Et dicitur ebion eo quod ſp deſiderat res neceſſarias quibus caret. & inde dicitur. אֵבֶה Ebe. Iob.9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues deſiderii. i. deſiderantes ire ad portum. Poteſt tamen deriuari a dictione ſuprapoſita. אִבֵּי Ibe. que ſignificat poma. Canti.6. Vt viderem poma conuallium.

אָבָה Velle.
Acquieſcere
אֲבִיּוֹנָה Deſideriũ
Capparis
אֶבְיוֹן Pauper.
אֵבֶה Poma
Deſideriũ
אִבֵּי Poma.

אֲבוֹי Abói. Miſeria. heu. ve. Prou.23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miſeria vel cui ve: quod eſt interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem poteſt interpretari. patri ve: ſicut eſt in littera noſtra. אָב. Ab. enim patrẽ ſignificat. & אוֹי oi. ve ſiue heu interpretatur. licet in cõpoſitiõe ꝑdatur ibi vna littera. ſ. aleph. & in lingua chaldaica etiã ſine illa littera ſignificat ve vel heu.

אֲבוֹי Ve.
Heu.

אֲבַח Abach. cõturbatio. pauor. fremitꝰ ſtridor. diſtrictio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

אֲבַח

(folio repetido: parece faltar el que vale)

An. iter ſuum feciſſet deus an non.Exo.17.Eſt ne deus in nobis
an non.& quando cōponitur cum iſta littera. הַ ha et dicitur.
הַאִם הַאִם. Haim tūc ſignificat num ſiue nūquid.vt Nume.
Num. Ecce 17.Num vſq; ad internicionē delendi ſumꝰ.&.Iob.6.Ecce
Nunquid. non eſt auxiliū mihi in me.pro quo hebrei legunt nūquid
non eſt auxilium meū in me.ponitur etiā pro cum vel quādo.
Cum. vt Nu.36. Cum iubileus.i. quinquageſimus annꝰ aduenerit.
& qñ iungitur cū iuramēto tūc ponitur pro negatiōe
Si. vt.p̄s.88.Semel iuraui in ſcō meo ſi dauid mentiar.i.ꝙ nō
mētiar. &.p̄s.95.Vt iuraui in ira mea:ſi ītroibūt in requiē
meam.et p̄s.131.Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob: ſi
introiero in tabernaculū domus mee.Et cum cōponitur cū
וְאִם hac ſyllaba וְ ve. & dicitur . וְאִם Veim . tunc ſignificat et
Et ſi. Quod ſi. ſi.quod ſi . ſin autē.ſi aūt.Exo.20.quod ſi dixerit ſeruus diligo
Si autē. dñm meū.& in eodē.Si autē filio ſuo deſponderit eā.
Sin autem Nu.16.Sin autem nouā rem fecerit dñs.et cum preponitur
כִּיאִם ei dictio. כִּי ci.et dicitur. כִּי אִם Ci im tunc ambe dictiōes aliquando
Niſi. ſignificāt niſi vel ſed.vt.Geñ.32.Non dimittam te
Sed. niſi benedixeris mihi.& p̄s.1.Sed in lege dñi volūtas eius.
עַד et quando premittitur ei dictio. עַד Ad.que ſignificat vſq;:
Donec. tūc ambe dictiones ſignificāt quoadusq; ſiue donec.vt Gene.
24.Non comedā : donec loquar ſermones meos .habet
etiā alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradictos.
אֵם Item. אֵם Em.Mater.vt Geñ.3.Mater cunctorū viuentiū.
Mater. &.Exo.20.honora patrem tuū & matrem tuā.ponitur
Biuiū. etiā pro biuio vel capite viarum.vt Eze.21.Stetit enim
rex babylonis in biuio in capite duarū viarū. accipitur etiā
pro familia vel populo.vt.2.Regū.20.Et tu vis ſubuertere
אִמּוֹת ciuitatem: & euertere matrem in iſrael.& in plurali. אִמּוֹת
Matres imoth.i.matres.vt Thren.2.Matribus ſuis dixerūt. Dicitur
אֻמּוֹת etiā. אֻמּוֹת Vmmoth. Secundū terminationē feminorū.
אֻמִּים ſiue. אֻמִּים Vmmim. ſecūdū terminationē maſculinorū &
Tribus. Populi ſignificat tribus aut gentes vel populos.vt Geñ.25. Duodecim
principes tribuū ſuarū.&. Ps.116. Laudate eū oēs
אֻמָּה populi.Et in ligua chaldaica dicitur. אֻמָּה Vmma.Dañ.3.Et
Tribus oīs populus & tribꝰ et lingua.& in plurali. אֻמַּיָּא Vmmaia.
אֻמַּיָּא vt in eodē.vobis dicitur populis tribubꝰ & linguis.et inde
Tribus dicūt aliqui ꝙ deriuatur. אַמָּה Amma.i.cubitus de quo vide
אַמָּה Cubitus. in dictione ſequenti.

אָמָה Ancilla Famula אָמָה Ama.famula:vel ancilla: aut cubitus. Geñ. 21.eiice
ancillā hanc & filiū eius. non enim heres erit filius
ancille.Exo. 2 . Miſit vnam e famulabus ſuis.& in plurali.
אַמָּהוֹת Ancille. אַמָּהוֹת Amahoth . vt Gen. 20 . Sanauit deus abimelech
et vxorem ancillaſq; eius.Et Naū.3.Et ancille eius gementes.
Cubitus. ſignificat etiā predicta dictio cubitū.Geñ.6. Et in cubito
cōſumabis ſūmitatē eius.Exo.26.Et cubitus ex vna parte
pēdebit.Hiere.51.pedalis preciſiōis tue.pro quo hebrei
אַמּוֹת legunt.cubitus.i.mēſura auaricie tue ſiue preciſionis tue .
Cubiti. Et in plurali. אַמּוֹת Ammoth.Deu.3.Nouē cubitos habens
אַמָּתַיִם longitudinis.et in numero duali. אַמָּתַיִם Amathaim.i.duo
duo cubiti cubiti.Exo.25.Longitudo habebat duos & ſemis cubitos.
אַמִּין Cubiti. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin.i.cubiti.
Dañ.3.Latitudine cubitorū ſex.

אֻמַּל Imbecille ſeu īfirmū eſſe. אָמַל Amal. Deficere.infirmū ſiue imbecillem eſſe.Eze.
16.In quo mūdabo cor tuū . pro quo hebrei legūt.
ꝙ imbecille ſiue infirmū factū eſt cor tuum . Tamen ſi illa
littera aleph:que ponitur in principio illius dictiōis eſt prime
perſone futuri tēporis & non eſt de ſubſtantia dictionis
אֻמְלַל Infirmari Tunc poteſt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Inde . אֻמְלַל
vmlal . per duplicē lamed.i.infirmus ſiue imbecillis factus
eſt:aut defecit:vel deſertum eſt.vt.1.Regū.2.Et que multos
Imbecill. habebat filios infirmata eſt.et Neemie.4.quid iudei faciūt
imbecilles. Et.Pſ.6.Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum.Eſa . 24.Infirmata eſt vitis.Et in eodem. Et infirmata
eſt altitudo populi terre.Hiere.15.infirmata ē:que
peperit ſeptem.Eſa . 16. Quoniā ſuburbana eſebon deſerta Deſertū eē
ſunt.Et ſcribitur aliqñ cū vau.in prima ſyllaba.

אָמַן Aman .Credere. fidelem eſſe. ſtabilē eſſe .permanere. אָמַן
Geneſis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur Credere.
הֶאֱמִין Heemin.quod eſt verbum tertie coniugationis.Et הֶאֱמִין
Exo.4.Non credent mihi.Et in eo. Vt credāt inquit quod Credere.
apparuerit tibi dñs.Et in eo. Si non crediderint inquit tibi
Et in eo.Credent verba ſigni ſequētis. et in eodem.14.Et
crediderūt dño.p̄s.26. Credo videre bona dñi.Et. p̄s.115.
Credidi propter qđ locutus ſum.p̄s.77.Nec fideles habiti Fidelē eē
ſunt in teſtamēto eius.Significat etiā ſtabilem eſſe.aut permanere. Stabilē eē
vt Iob.4. Ecce qui ſeruiunt ei non ſunt ſtabiles.et
Eſa.7.Si nō credideritis non permanebitis. vbi ſilis dictio
ponitur pro ꝑmanebitis ſicut pro credideritis. inde. אֱמוּנָה אֱמוּנָה
Emuna.i.fides.credulitas.veritas.ſtabilitas.indeficiens.4. Fides.
Reg.12.Sed in fide tractabant eam. p̄s.32.Et omnia opera
eius in fide.Eſa.11.Et fides cinctoriū renum eius.Et oſee.2
Sponſabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate.vt p̄s.
35.Et veritas tua vſq; ad nubes. p̄s.118. Et in veritate tua Veritas.
humiliaſti me.Et in eodē.omnia mādata tua veritas.Significat
etiā ſtabilitatē vel firmitatē.vt. Exo.17.Et factū eſt vt
manus illius non laſſarētur.i.non deficerēt:ſed eſſent ſtabiles
pro quo in hebreo eſt.Et fuerūt manus eius veritas ſiue Stabilitas
ſtabilitas.Et idē ſignificat. אֹמֶן Omen.et in plurali. אֱמוּנִים אֹמֶן
Emunim.i.veritates.ſiue fideles aut veraces. p̄s.11.Quoniam אֱמוּנִים
diminute ſunt veritates a filiis hominum.& inde. נֶאֱמָן Veritates.
neeman.i.fidelis.verax.ſtabilis;indeficiens.Nu.12.Qui in נֶאֱמָן
omni domo mea fidelis ē.1.Reg.2.Et ſuſcitabo mihi ſacerdotem
fidelē.2.Reg.7. Et fidelis erit domꝰ tua et regnum Fidelis.
tuū vſq; in eternū.3.Reg.11.Et ſuſcitabo tibi domū fidelē.
Iob.12.Mutans labiū veraciū. Eſa.33.Aque eius fideles.i. Verax.
ſtabiles ſiue indeficiētes. Hiere.15.Facta eſt mihi quaſi mēdacium Stabilis indeficiēs.
aquarū infideliū.pro quo in hebreo eſt. Aquarum
que nō ſunt fideles.i.que nō ſunt ſtabiles.Et in lingua chaldaica
dicitur. מְהֵימַן Meheman.i.fidelis. Daniel.2.Et fidelis מְהֵימַן
interpretatio eius. Et inde. אֵמֻן Emun. i.fides ſiue credulitas. Fidelis.
Deut.32.Et infideles filii.pro quo in hebreo eſt filii in אֵמֻן
quibus non eſt fides:ſiue credulitas :aut veritas. Et inde. Fides.
אָמֵן Amen.quod eſt aduerbium affirmandi. vt Deut.27.
Et reſpōdebit omnis populus amen.& in eodē. & dicet oīs אָמֵן Amen.
populus amen.et Eſa.65. Benedicetur in deo amen. Et in
hebreo in hoc loco amen eſt genitiui caſus. interp̄tatur aūt
amen.vere ſiue fideliter.aut fides.ſiue veritas.vnde Apocalypſis.
3.dicitur.Hec dicit amē teſtis fidelis & verꝰ.et inde.
אָמְנָם Omnam. Siue. אֻמְנָם Vmnam .i.vere . vtiq;. Gen. אָמְנָם
18. Num vere paritura ſum anus.Et idem ſignificat. אָמְנָה אֻמְנָם
omna.vt Geñ.20.Alias autem & vere ſoror mea eſt.Item. Vere
אֹמֵן Omen.i.Alumnus.nutriciꝰ vel nutrix.vt Nu.11.Sicut אָמְנָה
portare ſolet nutrix infantulū. Eſter.2. Qui fuit nutricius Vere
filie fratris ſui ediſſe.Eſa . 49.Et erunt reges nutricii tui. אֹמֵן
Item. אָמָּן Amman.Artifex. ſiue opifex.Canti.6. Que fabricata Nutrix. Nutricius
ſunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon.i.multitudo אָמָּן
quaſi . הָמוֹן Hamon. Hiere.52.Et ceteros de multitudine Artifex.
trāſtulit nabuzardan princeps militie. אָמוֹן Multitudo.

אָמַץ Amas . Preualere . ſuperare . firmare. vel roborare. אָמַץ
confortare. Roboratū vel robuſtum eſſe.ſiue viriliter
agere. Geñ.25.Populuſq; populū ſuperabit . Deut. Superare
2.Et offirmauerat cor illiꝰ.i.cōfortauerat ſiue roborauerat Offirmare
cor illius.Iob.4.Et genua trementia confortaſti. p̄s.26.Et Cōfortare
confortetur cor tuū & ſuſtine dñm.Et. p̄s.141.Quia cōfortati
ſunt ſuꝑ me. Ruth.2. videns ergo noemi ꝙ obſtinato

ruth animo decreuiſſet ſecum pergere. pro quo hebrei legunt.
Et vidit ꝙ ipſa confortabatur ad eundum ſecum. 3.
Reg.12.Porro rex roboam feſtinus aſcendit currum . Pro
quo hebrei legunt.porro rex roboam confortatus eſt vt aſcenderet
currum.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum
Firmare. in locis predictis.Prouer.8.Quando ethera firmabat
ſurſum.& Zach.12.Confortentur mihi habitatores ieruſalem
Roborare. in domino deo ſuo.Iob.16.Roborarē vos in ore meo
Robuſtum eſſe. Ioſ.1.Et eſto robuſtus valde.& in eodem.& viriliter age.inde
אמיץ Amis.ideſt fortis vel robuſtus.Iob.9.Sapiens corde
אמיץ Fortis. & fortis robore . Amos.2. Robuſtus corde inter fortes
Robuſtus. nudus fugiet in die illa. Et aliquando ſcribitur cum littera
מאמץ mem in principio & dicitur. מאמץ Meames. vt Prou.24.
מאמצי Et vir doctus robuſtus & validus.cuius plurale מאמצי Maamaſſe.
Robuſti. ponitur .Iob . 36 . vbi dicitur.Et omnes robuſtos
אמוץ fortitudine.& inde אמוץ Amus. ideſt fortis .vt Zach.6.In
Fortis. quadriga quarta equi varii & fortes.& dicunt hebrei ꝙ in
hoc loco ſignificat ſubruffos vel rubicundos.Alii vero dicunt
ꝙ in predicto loco accipitur pro equis qui ſunt coloris
cineris.

אמר Dicere. אמר Amar.dicere.loqui.precipere.cogitare.eligere: ſiue
exaltare.Geñ.1.Dixitq́ deus fiat lux.Et in eo. Dixit
quoq́ fiat firmamentum.Et in eo.4.Dixitq́ cayn ad abel
fratrē ſuum.Ps.148. Quia ipſe dixit & facta ſunt.Exo.5.
לאמר Hec dicit dominus deus.& inde. לאמר Lemor. ideſt addicendum:
Dicens. pro quo in tranſlatione noſtra communiter ponitur
dicens.vt Exo.40.Locutuſq́ eſt dominus ad moyſen
dicens.pro quo hebrei legunt.Locutuſq́ eſt dominus
Ad dicēdū ad moyſen ad dicendum ſcilicet:filiis iſrael vel aliis . Nam
illud lamed quod ponitur in principio dictionis communiter
ponitur pro ad:quando preponitur gerundio vel infinitiuo
vt לעשת Laaſoth.ad faciendum.לאסר Leeſor.ad
alligandum.vt.Ps.149.Ad faciēdam vindictam in nationibus.
& in eodem ad alligandos reges eorum in compedibus.
לאמר ponitur etiam לאמר Lemor pro verbo inperſonali
Dicitur. ideſt dicitur.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vulgo
dicitur.Hiere.3.Vulgo dicitur.ſi dimiſerit vir vxorem ſuam.
Et aliquādo ſcribitur ſine aleph.vt.2.Reg.19. Et amaſſe
dicite.vbi ponitur.תמרו Thomru.pro תאמרו Thomru.
Et.p̄s.136.Quia dicitis in cogitatione.pro quo beatus hieronymus
Contradicere. in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Quia contradicent
tibi ſcelerate:quod magis conſonat cum hebreo.vbi
ponitur ימרוך iomrúcha pro יאמרוך iomrúcha . & inde
אמר אמר ómer ſiue אמרת Imrath .ideſt verbum vel eloquiū.
Verbum. Eloquium vt Ps.18.Non ſunt verba neq́ ſermones.& Ps.147 . Qui
אמרים emittit eloquium ſuum terre.& in plurali.אמרים Amarim
אמרות ſiue אמרי imre.aut אמרות Amaroth.ideſt verba ſiue eloquia.
Verba. Iob.6.Et in ventum verba profertis. Et p̄s.11. Eloqa
Eloquia. domini eloquia caſta.Prouer.1 . Ad intelligendum verba
אמר prudentie.Et ēt ſupradicta dictio אמר Amar . ponitur pro
Precipere. p̄cipere.vt Geñ.3.Cur precepit vobis deus vt non comederetis
ex oī ligno paradiſi.& Eſter.6.Iuſſitq́ ſibi afferri hiſtorias.
& Iob.9.Qui p̄cipit ſoli & nō oritur. Et in eo.37.
מאמר Precipit niui vt deſcendat in terrā.& inde מאמר Maamar.
Verbum. ideſt verbū ſiue preceptū .vt Eſter.2. Quidquid enī ille p̄cipiebat
obſeruabat eſter.Pro quo in hebreo habetur.verbū
אמר ſiue p̄ceptū mardochei faciebat Eſter.Itē אמר Amar.ſignificat
Putare. cogitare vel putare:ꝙ eſt dicere in corde.vt.Iudi.
15.putaui ꝙ odiſſes eā.Et i eo.20.putauerūt ſolito more cedere.
4.Reg.5.Putabā ꝙ egrederetur ad me.2.Reg. 21.niſus
eſt percutere dauid.pro quo he.le.dixit.ſ. in corde ſuo ſiue
Cogitare. cogitauit percutere dauid.& Eccl's.2. Dixi ergo in corde
Eligere. meo.Itē ponitur pro exaltare ſiue eligere . vt Deut.26.
Dñm elegiſti hodie.Et in eo.en dominus elegit te hodie:
vbi ponitur האמיר Heemir:quod eſt verbum tertie coniugationis. האמיר
Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat exaltare. Et inde ille
ramus qui eſt in ſummitate arboris dicitur אמיר Amir אמיר
vt Eſa.17.Et ſicut excuſſio olee duarum vel trium oliuarū Arbor.
in ſummitate arboris.pro quo he le.in ſūmitate rami.ſ.illius
qui eſt in ſūmitate arboris.Et in eo.ponitur pro ſegete.
vbi dicitur:ſicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie
filiorum iſrael.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.
ramum ſiue virgultum.de quo vide etiam infra in dictione Ramus.
חרש Charas.Item ponitur pro ſuperbire.vt Eſa.61. Et Seges.
in gloria eorum ſuperbietis vbi ponitur תתימרו thithiamáru תתימרו
ſine aleph : ſicut in aliquibus locis ſupradictis . Itē
אמר Imar in lingua chaldaica ſignificat arietem ſiue hedū אמר
Eſdre.6.Et hedos in holocauſta. Aries.

אמש émes.heri.nocte preterita . Geñ.19. Ecce dormiui אמש
heri cum patre meo.Et in eodem.31 . Sed deus patris Heri.
tui heri dixit mihi.Et in eodem.Reſpexit dominus &
arguit te heri.Et accipitur ibi heri pro nocte preterita . nā
premittitur in textu . Viditq́ in ſomnis dicentem ſibi dominum.
Pro quo in hebreo habetur : & venit deꝰ ad laban
ſyrum in ſomno noctis.

אמת Emeth.veritas.verus.Geñ.47.Et facias mihi miſe אמת
ricordiam & veritatem.3.Reg.10 . Verus eſt ſermo Veritas.
quem audiui in terra mea.Ioſ.2.Detis mihi verum ſignū. Verus.
4.Reg.20.Fiat tantum pax & veritas in diebus meis .Ps.
18.Iudicia domini vera. Ps. 84. Veritas de terra orta eſt.

אמתח Amthach . ſaccus.vt Geñ.44.Imple ſaccos eo אמתח
rum frumēto quantum poſſunt capere: & pone Saccus.
pecuniam ſingulorum in ſummitate ſacci.

אן An.quo.aduerbium iterrogandi loci vel temporis. vt. אן
1.Reg.10.Quo abiſti. & Iob.8.Vſq́ quo loqueris talia. Quo.

אנא Anna.Aduerbium obſecrandi vel rogandi.Pro quo אנא
beatus Hieronymus tranſtulit obſecro . vt Geñ . 50.
Obſecro vt obliuiſcaris ſcelerum fratrū tuorum.& Ps.117. Obſecro.
O domine ſaluum me fac:o domine bene proſperare. Pro O
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve . tranſtulit.
O domine ſalua obſecro . obſecro domine proſperare
obſecro.& aliquādo ſcribitur.אנה Anna cum he in fine loco אנה
aleph.vt.Ps.115.O domine libera animam meam.& in O
eo.O domine quia ego ſeruus tuus . vbi beatus Hieronymus
etiam tranſtulit obſecro:ſicut in ſupradicta dictione. Obſecro.
& Exo.32 . Obſecro peccauit populus iſte pctm̄ maximū.

אנא Ana.in lingua chaldaica eſt pronomen prime perſo אנא
ne & ſignificat ego. Dañ.4 . Ego Nabuchodonoſor Ego.
quietus eram in domo mea.

אנבא Inba.In lingua chaldaica ſigñat fructū.Dañ.4. Et אנבא
fructus eius nimis.Et in eo.Et diſp̄gite fructꝰ eius. Fructus.

אנה Ana.quo.aduerbium interrogandi loci vel tp̄is . huc אנה
& illuc.quoq́ȝ.vt Ps.12.Vſq́quo domine obliuiſceris Quo.
mei in finē:vſq́quo auertis faciē tuam a me.Et in eo. Vſq́
quo exaltabitur inimicus meus ſuper me. & Ps.138. Quo
ibo a ſpiritu tuo:& quo a facie tua fugiā.& Canti . 5 . Quo
abiit dilectus tuus.& qñ duplicatur ſupradicta dictio:ſignificat.
huc.& illuc.ſiue quoq́ȝ.vt.3. Reg.2 . Et nō egredieris Huc illuc.
inde huc atq́ illuc.Et in eo.Quacunq́ die egreſſus fueris
huc & illuc ſcito te eſſe moriturū.&.4.Reg.5. Nō abiit ſeruus
tuus quoq́ȝ.eſt ēt aduerbium obſecrandi vel rogandi vt Quoq́ȝ.
ſupra dictū eſt.Item אנה Ana.lugere.contriſtari ſiue meſtū אנה
eſſe.vt Eſa.3.Et merebunt atq́ lugebunt porte eius.Et in Lugere. Merere.
eodem . 19 . Et merebunt piſcatores. Et inde. תאניה Tha תאניה
aniia & אניה Aniia . ideſt luctus & meror : ſiue triſtitia.vt אניה
Thren . 2 . Et repleuit in filia Iuda humiliatum & hu Humiliat

Luctus merror. אנה **Caſu accidere. Occaſionē querere.** תאנה **Occaſio.** אנה **Ego.**

miliatam.Pro quo he.le.& repleuit ſiue multiplicauit in filia iuda luctum & merorem vel triſtitiā.Item.אִנָּה ina. fortuitu vel caſualiter accidit: ſiue occaſionem queſiuit. vt Exo.21.Qui autem non eſt inſidiatus:ſed deus illum tradidit in manus eius.4.Reg.5.Animaduertite & videte ꝙ occaſiões querit aduerſum me.Et inde תֹּאֲנָה thoana. ideſt occaſio.vt Iudi.14.Et quereret occaſiones cōtra philiſtiim. Hiere.2.in deſiderio anime ſue glutiuit ventū amoris ſui: nullus auertet eam.pro quo hebrei legunt in deſiderio aīe ſue glutiuit ventum occaſionis ſue:quis auertet eam: ſiue occaſiōem eius quis auertet. Nomina enim hebraica ſunt indeclinabilia:vt ſupra dictum eſt.Item אֲנָה Ana in lingua chaldaica ſignificat.ego.vt Dañ.5.Porro ego audiui de te ꝙ poſſis obſcura interpretari.

אנון אנון **Illi.**

אִנּוּן Inun.in lingua chaldaica eſt pronomen tertie perſone pluralis numeri. ideſt illi.ſiue.ipſi. Dañ.2. In diebus autem regnorum illorum.

אנח **Ingemiſcere. Gemere.** אֲנָחָה **Suſpiriū. Gemitus.** אֲנָחוֹת **Gemitus.**

אָנַח Anach.Suſpirare.ingemiſcere.vt Exo.2.et igemiſcentes filii iſrael propter opera vociferati ſunt. & Prouer.29.Cum impii ſumpſerit principatum:gemet populus.& Eſa.24.Ingemuerunt omnes qui letabantur corde.Thren.1.Sacerdotes eius gemētes. & in eodē audierūt quia ingemiſco ego.Ezech.21. Ingemiſce in contritione lumborum.Ioelis.1.Quid ingemuit animal.& īde אֲנָחָה Anacha.ideſt gemitus:vel ſuſpirium.Iob.3. Anteq̃ comedam ſuſpiro.pro quo in hebreo habetur. Ante cibum meum ſuſpiriū meū venit.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.& Ps.6.Laboraui in gemitu meo. & Eſa.35.fugiet dolor & gemitus.& in plurali. אֲנָחוֹת Anachoth.vt Thren 1.Multi enim gemitus mei.

אֲנַחְנוּ **Nos.** נַחְנוּ **Nos.**

אֲנַחְנוּ Anáchnu. Nos. vt Ps.19. Nos autem ſurreximus & erecti ſumus. & aliquando ſcribitur ſine aleph.et dicitur. נַחְנוּ Náchnu.vt Thren.3. Nos iniqꝫ egimus et ad iracundiam prouocauimus.

אֲנִי **Ego.** אֲנַחְנוּ **Nos** אֳנִי **Nauis. Claſſis.** אֳנִיָּה **Nauis.** אֳנִיּוֹת **Naues.**

אֲנִי Ani.ego.vt Geñ.15.Ego dominus qui eduxi te de vr chaldeorum.& in plurali אָנוּ ánu ſiue אֲנַחְנוּ Anáchnu.ideſt nos vt ſupra dictū eſt.& hec tria pronomina.ſ.ego tu.ille.variantur in hebreo per omnes caſus. alia vero nomina ſunt indeclinabilia & inuariabilia.Sed vtuntur quibuſdam articulis ad denotandum caſus.vt dictum fuit in p̄cedenti tractatu de gramatica hebraica: vbi poſite ſunt variationes pronominum per omnes caſus tā in ſingulari q̄ in plurali.Item אֳנִי Oni.nauis.vt Eſa.33. Non tranſibit ſuper eum nauis remigum.Ponitur etiā pro claſſe vt.3.Reg.9.Claſſē quoqꝫ fecit rex Salomon.Scribitur etiam cum he in fine.& dicitur אֳנִיָּה Onia.vt Ione.1. Et inuenit nauem euntem in tharſis.& in plurali.אֳנִיּוֹת Onioth.i.Naues.Ps.103.Illic naues ꝑtrāſibunt.& Eſa.23.vlulate naues maris.

אֲנָךְ **Litum. Trulla cementarij. Stannum**

אֲנָךְ Anach.litum.i.linitū.ſiue trulla cementarii qua liniunt parietes.Amos.7.Et ecce dñs ſtans ſuper murum litum & in manu eius trullam cementarii.vbi pro trulla cementarii ponitur in hebreo eadem dictio que ponitur pro lito.Et in eo.Quid tu vides amos & dixi trullam cementarii.Et in eodē. Ecce ponam trullam in medio populi mei iſrael.Et ſolum inuenitur in locis predictis. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat lapidem plumbeum vel ſtāneum quo cementarii vtuntur ne edificium ſit tortuoſum:quia in lingua punica vel arabica ſtannum dicitur אֲנָךְ Anach. & ſic legunt.Ecce dominus ſtans ſuper murum ſtanneum:ideſt edificatum cum tali inſtrumento:& in manu eius ſtannum ideſt lapidem ſtanneum.& ſic in ſequentibus.

אָנֹכִי **Ego.**

אָנֹכִי Anochi.ego.vt Geñ.15. Ego ꝓtector tuus.& Exo.20.Ego ſum dominus deus tuus.

אָנַס **Cogere. Impoſſibile eſſe.**

אָנַס Anas. cogere. compellere.vim facere: difficile ſiue impoſſibile eſſe.Eſter.1.Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum.& in lingua chaldaica ſignificat difficile ſiue impoſſibile eſſe.Dañ.4.Et omne ſacramentum nō eſt impoſſibile tibi.& aliqui hebrei legunt.non eſt occultum ſiue coopertum tibi.

אָנַף **Iraſci.** אֲנָפָה **Charadriū**

אָנַף Anaph.indignari.ſiue iratum eſſe.vt Deut.1. Cum mihi quoqꝫ iratus deus propter vos dixerit. & Ps.2. Nequando iraſcatur dominus. inde אֲנָפָה Anapha. Nomē auis in lege prohibite. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit charadrion.vt Leuit.11.Erodionem & charadriō iuxta gen⁹ ſuū.& aliq hebrei dicūt ꝙ ſigñat q̄ddā gen⁹ milui.

אָנַק **Gemere. Ingemiſcere. Mugire.** אֶנְקָה **Gemitus.** אֲנָקָה **Mygale.**

אָנַק Anac.ingemiſcere.dolere. mugire. vel clamare pre dolore.Ezech.8. Super frontes virorum gementiū & dolentium.Et in eo.24.Ingemiſce tacens.Hiere.51. Et in omni terra eius mugiet vulneratus.& inde אֶנְקָה Enca: ſiue אֶנְקַת Encath.ideſt gemitus. Ps.101. Vt audiret gemitus compeditorum.Inde אֲנָקָה Anaca ſignificat quoddam animal:pro quo beatus Hieronymus tranſtulit mygale. Leuit.11.Mygale chameleon & ſtellio.Et aliqui hebrei dicūt ꝙ ſignificat quoddam genus reptilium quod ſemper gemit vel clamat:dictum a verbo ſupradicto.

אָנַשׁ **Deſperare Miſeria.** אָנוּשׁ **Violentus Grauiter. Miſerabilis. Inſanabilis.** אֲנוּשָׁה **Deſperata** אֱנוֹשׁ **Homo.** אָנוּשׁ **deſperatio Enos.** אֲנָשִׁים **Viri. Homines.** אֱנוֹשׁ **Homines.** אֱנָשׁ **Homo.** אֱנָשָׁא **Homines.** נָשִׁים **mulieres.**

אָנַשׁ Anas.deſperare.dolere.infirmari. vt.2.Reg.12. Percuſſitqꝫ dominus paruulum quem peperit vxor vrie dauid & deſperatus eſt.& Ps.68.Improperium expectauit cor meum & miſeria.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Opprobrio contritum eſt cor meum & deſperatus ſum.Et inde אָנוּשׁ Anus. ideſt violentus.grauatus.inſcrutabilis. inſanabilis. deſperatus. vt Iob.34.Violenta ſagitta mea abſqꝫ vllo peccato.& Eſa.17.Et dolebit grauiter.Hiere.17. Prauum eſt cor hominis & inſcrutabile.Et in eo.30. Inſanabilis eſt fractura tua. & in eodem inſanabilis eſt dolor tuus. Et in genere feminino אֲנוּשָׁה Anuſa. Mich.1. Quia deſperata eſt plaga eius. Item אֱנוֹשׁ Enos.homo.vt quidam volunt a ſuperiori dictione deriuatum eo ꝙ in preſenti vita ſemper eſt in miſeriis & doloribus.Ps.102. Homo ſicut fenū dies eius.& Eſa.51.Quis es tu vt timeas ab homine mortali. & Hiere.17. Et diem hominis nō deſideraui. Sed hebrei in hoc loco legunt אָנוּשׁ Anus:ſicut ſupra:& ſic legunt. & diem deſperationis vel infirmitatis vel doloris nō deſideraui: ſcilicet cōtra ſuos aduerſarios & perſecutores: quia non appetebat vindictam.poteſt etiam ſupradicta dictio אֱנוֹשׁ Enos. deriuari a verbo נָשָׁה Naſa que ſignificat obliuionem: & additur aleph in pricipio huius dictionis Enos ſicut in multis nominibus deriuatiuis.Et idem dicit euſebius in libro de preparatione euangelica. Et allegat illud p̄ſi.8. Vbi dicitur.Quid eſt homo quod memor es eius. vbi pro homine ponitur enos.q.d.quid eſt iſte oblitus ſiue obliuioſus ꝙ memor es eius.Eſt ēt nomē propriū enos filii ſeth.vt habetur Geñ.5.&.1.Paralip.1. Et in plu. אֲנָשִׁים Anaſim.i.hoīes. aut viri.vt Geñ.18.Apparuerūt ei tres viri ſtātes prope eū. Et in eo.19.Viri ciuitatis vallauerūt domū illius.1.Re.25. Hoīes iſti boni ſatis fuerūt nobis.& Iob.4.Quādo ſolet ſopor occupare hoīes.& ponitur אֱנוֹשׁ Enos in ſingulari pro plurali. vt Ps.9. Vt ſciant gentes quoniam homines ſunt. Et in lingua chaldaica dicitur אֱנָשׁ.ſiue אֱנָשָׁא Enaſa.ideſt homo ſiue homines. Dañ.2. Non eſt homo ſuper terram qui ſermonem tuum rex poſſit interpretari. Et in eodem. In quibus habitant filii hominum. Et in genere feminino amittit aleph.& dicitur נָשִׁים Naſim. i.mulieres:ſiue vxores.vt Exo.1.Non ſunt hebree ſicut egyptie mulieres.& Deut.17.Nō hēbit vxores plurimas.&.Eſa.3.Et mulieres dominate ſunt eis.

אַנְתְּ Tu.

אַנְתְּ Anthe. in lingua chaldaica eſt pronomen ſecunde perſone.ideſt tu. Dañ.2. Tu rex cogitare cepiſti in ſtratu tuo.

אָסָם Celaria.

אָסָם Aſam.celariũ:ſiue horreum. & inuenitur tantum in numero plurali. Deut.28.Emittet dominus benedictionem ſuper cellaria tua.& Prouer.3. & implebũtur horrea tua ſaturitate.

אָסוֹן quicq̃ mali Periculũ. Mors.

אָסוֹן Aſon .Periculũ ſiue mors. Geñ.42.Ne forte in itinere quicq̃ patiatur mali. pro quo he.le.Ne forte in itinere accidat ei periculum ſiue mors.Et in eo.44.Si tuleritis & iſtum & aliquid ei in via contigerit.ideſt aliquid periculi vel infortunii ei cõtigerit.Exo.21. Si autem mors fuerit ſubſecuta:reddet animam pro anima.

אָסַף Cõgregaꝛ. Colligere. אָסִיף Tẽpus quo fructus colliguntur. אֹסֶף אֲסִיפָה אֲסֻפּוֹת אֲסַפִּים Cõcilium מְאַסֵּף Nouiſſimi recolligẽs Reliquum vulgus. אֲסַפְסֻף Vulgus ꝓmiſcuum. Cõtrahere Retrahere Reuocare.

אָסַף Aſaph.congregare.colligere.contrahere.retrahere. reuocare. auferre. diſperdere . Geñ. 49. Congregamini & audite filii iacob.& Nu.11. Congrega mihi ſeptuaginta viros.Et in eodem congregãs ſeptuaginta viros de ſenioribus iſrael.Hiere.10.Congrega de terra confuſionem tuam.Mich. 2.Congregatione congregabo iacob totum te.Item ſignificat colligere.vt Geñ.49. Collegit pedes ſuos ſuper lectum.Nu.19.Colliget autem vir mũdus cineres vacce.Et in eo.20.Pergat inquit aaron ad populos ſuos.Pro quo hebrei legunt.colligatur Aaron ad populos ſuos.Et in eo.& Aaron colligetur & morietur ibi.Et in eo.31.Et ſic colligeris ad populum tuum.Iudi.19. Nulluſqꝫ ſub tectum ſuum nos vult recipere.vbi ponitur in hebreo colligere pro recipere.4.Reg.22. Idcirco colligam te ad patres tuos: & colligeris ad ſepulchrum tuum in pace.& Eſa.10.Sicut colliguntur oua que derelicta ſunt.Et in eo.57.Viri miſericordie colliguntur:a facie enim malitie collectus eſt iuſtus.& inde feſtũ tabernaculorum vocatur אָסִיף Aſiph.A colligendo eo ꝙ in eo tempore colligebantur fructus & reponebantur in horreis.Exo.23. Solẽnitatẽ quoqꝫ in exitu anni quando congregaueris omnes fruges tuas de agro.Et inde אֹסֶף Oſeph ſiue אֲסִיפָה Aſipha . ideſt collectio.& in plurali. אֲסֻפּוֹת Aſuphoth . ſiue אֲסַפִּים Aſuphim.ideſt collectiones vel congregationes . Et accipitur etiam pro concilio quod eſt collectio vel congregatio plurimorum.vt.1.Paralip.26. In qua parte domus erat ſeniorum concilium. Et in eo. Vbi erat concilium bini & bini . Eccl's.12.Que per magiſtrorum concilium data ſunt a paſtore vno.Et inde illa pars exercitus que nouiſſime proficiſcebatur in caſtris dicitur מְאַסֵּף Meaſeph .i. recolligens. quia recolligebat omnes qui diſperſi erant & errauerant per viam. Nu.10.Nouiſſimi caſtrorum omnium profecti ſunt filii dã.pro quo he.le . Et profectum eſt vexillum caſtrorum tribus dã recolligens omnia caſtra.& Ioſ.6. Reliquum vulgus arcam ſequebatur . pro quo he.le. & recolligens.& aliqñ duplicantur due vltime littere principales.& dicitur אֲסַפְסֻף Aſaphſuph.ideſt vulgus promiſcuũ quod ſe miſcuerat & recollegerat cum populo iſrael qñ egreſſi ſunt de egypto.vt Nu.11.Vulg⁹ quipe promiſcuum quod aſcenderat cum eis flagrauit deſiderio . Item אָסַף Aſaph. ſignificat contrahere vel retrahere. vt.1.Reg.14. Contrahe manum tuam.&.2.Reg.10. Cõtraxit omnem iſraelem & tranſiuit iordanem.Ioelis.2.Et ſtelle retraxerunt ſplendorẽ ſuũ.Itẽ ponitur pro reuocare.vt Nu.11.Reuerſuſqꝫ eſt moyſes & maiores natu iſrael in caſtra.pro quo he.le. Collectus ſiue reuocatuſqꝫ eſt moyſes.Et in eo.12. Separetur ſeptẽ diebus extra caſtra & poſtea reuocabitur.Et in eo. Donec reuocata ẽ maria.Significat ẽt curare vel ſanare hoĩem leproſum eo quod leproſus habitat extra ciuitatẽ.4. Reg. 5.Profecto curaſſet eũ a lepra quã habet.Et ĩ eo. Quia iſte miſit ad me vt curẽ hoĩem a lepra ſua.Et in eo . Et curaret me. Itẽ ponitur pro auferre:quod eſt idem quod retrahere vt Geñ.30.Abſtulit de⁹ opprobriũ meũ.i.retraxit.et Iob. 27.Diues cũ dormierit nihil ſecũ auferet.Ps.103.Auferes ſpm̃ eorũ & deficiẽt.&Eſa.16.Et auferetur letitia & exultatio de carmelo.Sigñat ẽt perire vel diſperdere:aut cõſumere.vt Iudi.18.Et ipſe cũ omni domo tua pereas.1.Reg.15. Diſcedite ab amalech ne forte inuoluã te cũ eo.pro quo hebrei legũt.Ne forte diſperdã te cũ eo.Hiere.8.vbi nos legimus congregans congregabo eos.hebrei legũt diſperdẽs diſperdam eos.ſiue cõſumens conſumã eos.Et ſil'r. Sopho 1.vbi dicitur cõgregãs congregabo oĩa.pro quo he.le. conſumẽs conſumã oĩa.Et ſic infra eo.cap̃.vbi dicitur congregans hominem & pecus.Congregans volatilia celi.

Curare. Auferre. Perire. Diſperdeꝛ Cõgregaꝛ

אָסְפַּרְנָא Diligẽter. Studioſe.

אָסְפַּרְנָא Aſparna.in lingua chaldaica ſigñat diligẽter ſiue feſtinãter aut ſtudioſe.Eſdre.5. Et opus hoc diligenter ſtruatur.Et in eo.6.Studioſe ſumptus dentur viris illis.Et in eo.Diligenter executi ſunt.

אָסַר Ligare. Vincire. Cõſtrĩgere Obligare. Iungere. Incipeꝛ ꝓlium. אָסִיר אָסוּר Vinctus. אֲסוּרִים אֲסִירִים Vincti. אֲסוּרִים Vincula. Carcer. הָסּוּרִים הָאֲסוּרִים אֲסֻרוֹת Ligature. מֹסֵרוֹת Vincula. Carcer. אֱסָר Edictũ.

אָסַר Aſar.vincire.ligare.cõſtringere.obligare Geñ.42. Frater veſter vnus ligetur in carcere.Et in eo . Et ligans illis preſentibus.Iudi.16. Vinxit eum latẽtibus apud ſe inſidiis . Et in eodẽ ſaltẽ indica mihi quo ligari debeas. Et in eo.Quibus rurſum dalila vinxit eũ.4. Reg.13. Vinxitqꝫ eum pharao nechao in rebla. Sigñat ẽt cõſtringere ſiue obligare.vt Nu.30.Aut ſe cõſtrinxerit iuramento . Et ĩ eo.Et iuramentũ quo obligauit aĩam ſuã. Itẽ ſigñat iungere currum vel quadrigã aut plauſtrum. ꝙ eſt idem quod ligare.vt Geñ.47.Iuncto ioſeph curru aſcendit obuiã pr̃i. & Exo.14.Iũxit ergo currũ & oẽm populũ ſuũ aſſumpſit ſecum.&.1.Reg.6.Et duas vaccas fetas quibus non eſt impoſitum iugum iungite in plauſtro.Et quia currus & quadrige ligabantur ad preliandum:ideo aliquando ſignificat diſponere prelium:aut incipere prelium.vt.3.Reg. 20. Et ait quis incipiet preliari.& inde אָסִיר Aſir.ſiue אָסוּר Aſur ideſt vinctus vel ligatus.vt Iudi.15. Non te occidemus ſed vinctum trademus.Hiere. 40. Quando tulit eum victum catenis in medio omnium.Et in plurali. אֲסוּרִים Aſurim. ſiue אֲסִירִים Aſirim.vt Geñ.39.Tradiditqꝫ ioſeph in carcere vbi vincti regis cuſtodiebantur.Et in eo . Qui tradidit in manu illius vniuerſos vinctos qui in cuſtodia erant. Ps. 67.Qui educit vinctos in fortitudine.Eſa.14. Vinctis ei⁹ nõ aperuit carcerem. Zach.9. Tu quoqꝫ in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu in quo non eſt aqua. Significat etiam אֲסוּרִים Aſurim.ſiue אֲסוּרֵי Aſure ligaturas ſiue vincula.vt Iudi.15.Ita vincula quibus ligatus erat diſſipata ſunt & ſoluta.Eccl's.7.Vincula ſunt manus eius. Et quandoqꝫ deponit aleph.Eccl's.4. Quod de carcere catenisqꝫ interdum quis egrediatur ad regnum. vbi ponitur הָסּוּרִים Haſurim pro הָאֲסוּרִים Haaſurim.inuenitur etiam אֲסֻרוֹת Aſuroth.in feminina terminatione.vt . 2 . Reg. 3. Manus tue ligate non ſunt.Et inde מֹסֵרוֹת Moſeroth.ideſt ligature ſiue vincula.vt Iob.39. Et vincula eius abſoluit. Ps.106.Et vincula eorum dirupit.& Ps.105. Dirupiſti vincula mea. Et inde carcer dicitur בֵּית הָאֲסוּרִים Beth haaſurim.ideſt domus vinctorum.vt Iudic.16.Et clauſum in carcere molere fecerunt.Et in eo.qui adductus de carcere ludebat ante eos.Et inde אֱסָר Eſar.ideſt vinculum. ſiue edictũ aut conſtitutio.Dañ.6.Locuti ſunt regi ſuper edicto.

אָע אָעָא Lignum.

אָע Aa ſiue אָעָא Aaa.in lingua chaldaica ſignificat lignũ. Eſdre.5.Et ligna ponantur in parietibus.

אַף Quoqꝫ.

אַף Aph. etiam.quoqꝫ . attamen.etenim . quantomagis. ira.naris.Leuit.26.Ego quoqꝫ hec faciã vobis .Et in

Tamen. eodem.Attamen etiã cum eſſent in terra hoſtili nõ penitꝰ
Etenim. abieci eos.Ps.96.Etenim correxit orbẽ terre:qui nõ cõmouebitur.
Quãto magis. Iob.4.Quantomagis hi qui habitant domos luteas.
הַאַף Et qñ preponitur ei lr̃a he & dicitur.הַאַף Haaph.tunc
Nũquid. eſt aduerbiũ interrogandi:vel dubitandi.pro quo in tranſlatione
nr̃a ponitur nunquid.vt Gen̄.18. Nũquid perdes
iuſtũ cũ impio.Sed hebrei legunt:nunquid ẽt perdes iuſtũ
cũ impio:& qñ iũgitur ei hec dictio. כִּי chi. & dicitur אַף כִּי
Aph chi.tunc ſignificat.itaqꝫ.ſiue quantomagis.vt Gen̄.3.
Cur. Cur precepit vobis deus vt nõ comederetis ex oĩ ligno paradiſi.
Itaqꝫ. Pro quo aliqui hebrei legũt.Itaqꝫ precepit vobis deus
vt non comederetis ex omni ligno paradiſi. Tranſlatio
chaldaica trãſtulit vere.& queſitiue.q.d. Es ne verũ quod
precepit vobis deus vt nõ comederetis ex omni ligno paradiſi.
Sed cõmuniter ſignificat quãtomagis.vt.3. Reg.8.
Quãto magis. Quãtomagis domꝰ hec quã edificaui tibi.& Iob.25.Quãtomagis
homo putredo & filius hominis vermis.Et in eo.
Quantum 9.Quantus ergo ſum ego vt reſpondeam ei . Pro quo hebrei
legunt.Quantomagis vt ego reſpondeam ei.Prouer.
11.Si iuſtus in terra recipit:quantomagis impius & peccator.
אַף Item אַף Aph.ideſt ira vel furor. Iob.36. Simulatores
Ira. & callidi prouocant iram dei . Ps.6. Domine ne in furore
Furor. tuo arguas me. & Ps.77. Et ira dei aſcendit ſuper eos.Ps.
94. Quia iuraui in ira mea ſi introibũt in requiem meã.
& Ps.137 . Et ſuper iram inimicorum meorum extendiſti
manum tuã.Significat etiã faciem ſiue vultum: vt Gen̄ .2.
Facies. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vite.Et in eo.3.In
Vultus. ſudore vultus tui veſceris pane tuo. & in lingua chaldaica
ſcribitur aliqñ cũ littera nũ in medio. Dan̄.2. Et cecidit in
faciem ſuam.Significat etiam nares:vel naſum.vt Ps.114.
Nares. Nares habent & non odorabunt.Canti.7.Naſus tuus ſicut
Naſus. turris libani.Eſa.2.Quieſcite vos ab homine cuius ſpiritꝰ
אַפַּיִם in naribus eius eſt.& in plurali . אַפַּיִם Apáim .i. furores:
Furores. vel nares:aut facies.Et cũ premittitur ei dictio אֶרֶךְ érech.
ideſt longus:& dicitur אֶרֶךְ אַפַּיִם érech apáym.interpretatur
lõganimis longanimis.i.tardus ad iram. vt Ps.102. Longanimis
& multũ miſericors.Et aliqñ interpretatur patiẽs:vt Exo.
Patiens. 34.Patiens & multe miſerationis ac verax . Et econtrario
qñ premittitur ei קְצַר ceſar.i. curtus:vel breuis: & dicitur
קְצַר אַפַּיִם Ceſar apáim . tunc ſignificat iracundũ.i.breuis
Impatiẽs vel facilis ad iram.Prouer.14. Impatiens operabitur ſtultitiam.
אַפַּיִם & etiam dictio אַפַּיִם Apáim ponitur pro triſti vel
Triſtis. triſtitia. vt.1. Reg.1. Anne aũt dedit vnam partem triſtis.
אָפַף אָפַף Aphaph.circũdare.vt Ps.17.circũdederũt me funes
Circũdare mortis.& Ps.39.Qm̃ circundederunt me mala:quorum
non eſt numerus.
אָפַד אָפַד Aphad.cõſtrĩgere.aſtrĩgere.cĩgere. Exo.29.Qđ cõſtringes
cõſtringere baltheo.& Leuit.8.Quod aſtringens cingulo
aſtringere. aptauit rationali.& inde dicitur אֵפֹד Ephod.i. ſuperhumerale.
אֵפֹד eo quod cõſtringebatur cũ rationali.vt Exo.28.facies
Super humerale. aũt ſuperhumerale.Et in eo.Et ſtringatur rationale anulis
ſuis cũ anulis ſuphumeralis vita hyacithina vt maneat
iunctura fabricata:& a ſe inuicem rationale & ſuphumerale
nequeant ſeparari.Et aliqñ ponitur in tranſlatiõe nr̃a.
Baltheus. pro baltheo :vel cingulo. vt Leuit.8. In locis ſupradictis.
Cingulum Significat ẽt veſtimentũ ſiue ornamentũ quoddã ſic nominatũ.
Ephod. vt.2.Reg.6.Porro dauid erat accinctus ephod lineo
אֲפֻדָּה Et recipit in fine.he vel thau.& dicitur אֲפֻדָּה aphuda.ſiue
אֲפֻדַּת אֲפֻדַּת aphudath.vt Exo.28 . Ipſa quoqꝫ textura & cũcta operis
Textura. varietas erat ex auro.& Eſa.30. Et veſtimẽtũ cõflatilis
Veſtimẽtũ auri tui.vbi ponitur ꝓ veſtimẽto.& ide deriuatur אַפַּדְנוֹ
אַפַּדְנוֹ Apadno.Dan̄.11.Et figet tabernaculũ ſuũ apedno ĩter duo
Apedno. maria.pro quo in hebreo eſt.Et figet tabernacula apedno
inter duo maria . Et dicunt hebrei quod apedno ſignificat
ornamentum ſuum.& ſic ipſi legunt : & figet tabernacula ornamẽtũ.
ornamenti ſui inter duo maria.

אָפָה Apha.coqre . vt Gen̄.19.Et coxit azyma:& comederunt. אָפָה
Exo.12.Coxeruntqꝫ farinã quã dudũ de egypto Coquere.
cõſperſam tulerant.Exo.16.Coquite que coquẽda ſunt.
& cõiter accipitur pro coctione panis.Et inde אֹפֶה ophe.i. אֹפֶה
panificus ſiue piſtor.vt Gen̄.40.Pincerna regis egypti &
piſtor.& in plurali.אֹפִים ophim.In eodem. Videns piſtorum Piſtor.
magiſter ꝙ prudenter ſomniũ diſoluiſſet . Hiere.37. אֹפִים
Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmẽto.Pro q̄ Piſtores.
he.le.Et daretur ei torta quottidie panis de vico piſtorũ.&
in ge.fe.אֹפוֹת ophoth.1.Re.8.Filias quoqꝫ veſtras faciet ſibi אֹפוֹת
vnguentarias & focarias & panificas.Et inde מַאֲפֶה Maaphe. Panifice.
i.coctura:ſiue coctũ.vt Leuit.2.Cum aũt obtuleris ſacrificiũ מַאֲפֶה
coctũ in clibano.& aliqñ ſcribitur ſine aleph & cũ Coctum.
tau in principio & nũ in fine.vt Leuit.6. Offeret aũt eã calidam.
& ſequitur in hebreo . Coctã oblationẽ minutatim
diuiſam.vbi ponitur.תֻּפִינֵי thuphine in numero plu.quia תֻּפִינֵי
ſecundum hebreos duplici coctione coquebatur . Itẽ אֵפֹה אֵפֹה
Epho ſiue אֵפוֹא Epho.i.vbi.de quo vide ſupra in dictiõe. Vbi.
אֹפֶל אֵיפֹה Epho cum iod in medio dictionis.

Ophel.tenebroſũ:ſiue caliginoſum.caligo.tenebre: אֹפֶל
aut ſerotinũ.Iob.3. Noctẽ illã tenebroſus turbo poſſideat. Tenebroſꝰ
Et ĩ eo.23.Nec faciẽ meã operuit caligo.et Amos.5.Et caligo turbo.
& nõ ſplendor in ea.& qa caligo eſt cã timoris vel horroris Caligo.
ideo ponitur pro horrore:vt Iob.10.vbi dicitur.Sed ſempiternꝰ Horror.
horror ĩhabitat.& recipit in fine.he.& dicitur. אֲפֵלָה אֲפֵלָה
Aphela.Prouer.7.In noctis tenebris & caligine.& Ioelis. Caligo.
2.Dies tenebrarũ & caliginis.Et quandoqꝫ recipit mem in
principio.& dicitur. מַאֲפֵל Maaphel.vt Ioſue.24.Et poſuit מַאֲפֵל
tenebras inter vos & egyptios.Significat etiam ſerotinũ Tenebre.
eo quod diu oculatur ſub terra & ẽ in tenebris.Exo.9.Triticum Serotinũ.
& far non ſunt leſa:quia ſerotina erant . vbi ponitur
אֲפִילֹת Aphiloth.& Hiere.2. Nunquid ſolitudo factus ſum אֲפִילֹת
iſraeli aut terra ſerotina.vbi ponitur מַאְפֵּלְיָה Maaphelia. Serotina.
tamen hebrei primam ſignificationem ſequentes legunt. מַאְפֵּלְיָה
aut terra tenebroſa vel caliginoſa.

אוֹפַן Ophan.ſiue אוֹפָן ophan.rota.Exo.14.Et ſubuertit rotas אֹפָן
curruũ.Et in hebreo eſt in numero ſingulari.ſ. ſubuertit Rota.
rotã curruũ.Sed in hebreo aliqñ põitur ſingulare ꝓ
plurali & ecõuerſo.Eſa.28.nec rota plauſtri ſup cyminũ circuibit.
Ezech.1.Apparuit rota vna ſup terrã . Et in eo.quaſi
ſit rota ĩ medio rote.Et in eo.10.Et rotas iſtas vocauit volubiles
audiẽte me.pro q̄ in hebreo ẽ rotã vocauit volubilẽ
in auribꝰ meis.i.audiẽte me.&in plu.אוֹפַנִּים ophanim.i.rote. אֹפַנִּים
vt in eo.1.Et aſpectus rotarũ et opus earũ.Et in eo.Spũs Rote.
eñi vite erat in rotis.Sigñat ẽt tp̃s opportunũ vel congruum
ad aliqd loquẽdũ vel operãdũ.vt Prou.25. Mala aurea
in lectis argenteis:q loqtur verbũ in tp̃e ſuo.vbi ꝓ eo quod Opportunum.
in lr̃a nr̃a eſt in tp̃e ſuo in hebreo ponitur. אָפְנָיו Ophnau.
Et in iſta ſignificatione ſolum inuenitur in loco predicto. אָפְנָיו

אָפֵס Aphes.deficere.finiri:comſumari. complere. Gen̄ . אָפֵס
47.Quare morimur corã te deficiente pecunia . Et Deficere.
in eo.Si preciũ nõ habetis.Pro quo in hebreo eſt . Si deficit
argentũ vel pecunia.Eſa.16.Finitus eſt puluis.Pſal.76. Finiri.
aut in finẽ miſericordiã ſuã abſcindet.Pro q̄ btũs Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit . ergo
ne compleuit vſqꝫ in finem miſericordiam eius . & inde . Cõplere.
אֶפֶס éphes .ideſt defectus . terminus . finis.nihilum . non. אֶפֶס
ſed.veruntamen. Prouer.26. Cum defecerint ligna extinguetur Defectus.
ignis.Eſa.5.Agrum agro copulatis vſqꝫ ad terminum Terminus
loci.Amos.6. Et reſpondebit finis eſt . Et in plurali. Fin i.

אַפְסֵי Aphſe.ideſt termini vel fines.vt.Ps.2.Et poſſeſſionẽ tuam terminos terre.Et p̃s.66.Et metuant eum omnes fines terre.Item אֶפֶס éphes.ideſt non ſiue nihilum.vt Eſa. 40. Quaſi nihilum & inane reputate ſunt ei. Et in eodẽ. 45.Quoniam abſq; me non eſt deus.& in eo. & nõ eſt deus abſq; me.& in eo.47.Et non eſt preter me alius . Et in eo.52.Ecce accola veniet qui non erat mecum.et in eo.Et aſſur abſq; vlla cauſa calũniatus eſt eum. pro quo hebrei legunt.Et aſſur pro nihilo calũniatus eſt eum:quod eſt idem ſenſus.Item ſignificat.ſed.verũtamen.caue ne.vt Nu.13. Sed cultores fortiſſimos habet.Et in eo.22.Caue ne aliud quam precepero tibi loquaris.3.Reg.12. Verũtamen quia blaſphemare feciſti inimicos nomen domini.Et quia vt ſupra dictum eſt : ſignificat terminum vel finem alicuius rei: Et talus eſt terminus vel finis corporis humani : inde dicitur.אַפְסַיִם Aphſaim.ideſt tali . vt Ezech.47.Et traduxit me per aquam vſq; ad talos.

אַפְסֵי **Termini. Fines.** אֶפֶס **Nihilum. Non. Abſq; vlla Cauſa. Sed. Caue ne. Verũtamẽ** אַפְסַיִם **Tali.**

אֶפַע Apaa.Nihil ſiue id quod nõ eſt.vt Eſa. 41. Ecce vos eſtis ex nihilo:& opus veſtrum ex eo quod non eſt.et ſolum inuenitur in predicto loco.Et cum ſcribitur cum littera he in fine & dicitur.אֶפְעֶה Epheh . tunc ſignificat viperam.vt Iob. 20. Et occidet eum vipere lingua . et Eſa.30. Vipera & regulus volans.

אֶפַע **Id qđ non eſt.** אֶפְעֶה **Vipera.**

אָפַק Aphac.continere ſe.vel cohibere.Confortari.Geñ. 43.Rurſumq; lota facie egreſſus continuit ſe. Et in eo.45.Nõ ſe poterat vltra cohibere ioſeph.& Eſa.63.Multitudo viſcerum tuorum & miſerationum tuarũ ſuper me continuerunt ſe.Et in eodẽ. 64. Nunquid ſuper iis continebis te domine. 1. Reg. 13. Neceſſitate compulſus obtuli holocauſtum domino.pro quo hebrei legunt. Et confortatus ſum & obtuli holocauſtum domino. Eſter.5. Et diſſimulata ira reuerſus in domum ſuam.Inde. אָפִיק Aphic.i. fortis decurſus.fluctus.torrens.riuus.fons.Iob.6.ſicut torrens qui raptim tranſit in conuallibus. & in plura.אֲפִיקִים Aphicim.Ps.125.Sicut torrens in auſtro . quod in hebreo legitur in plurali ſcilicet ſicut torrẽtes vel riuuli in auſtro. et Eſa.8.Et aſcendet ſuper omnes riuos eius.& Ezech .35. Atq; in torrentibus interfecti gladio cadent.Ioel.3.Et ſup omnes riuos iuda ibunt aque.Item ponitur pro fontibus. Ps.17.Et apparuerũt fontes aquarum.Et p̃s.41. Sicut ceruus deſiderat ad fontes aquarum . Item ponitur pro rupibus.ut Ezech.6.Hec dicit dominus deus montibus & collibus rupibus & vallibus.Et in eo.31.Et in vniuerſis rupibꝰ terre.Tamẽ hebrei in hiis duobus locis pro rupibus legũt rupturis terre:vbi torrentes vel riui decurrunt . Accipitur etiam pro fortibus.vt Iob.12.vbi nos habemus & eos qui oppreſſi ſunt releuat:ibi hebrei legũt:& cingulũ fortiũ diſſoluit. Item ponitur pro fiſtulis eris vel ferri:eo quod ſunt fortiſſime.Iob.4.Oſſa eius velut fiſtule eris.

אָפַק **Continere Cohibere. neceſſitate compelli. Cõfortari. Diſſimulare.** אָפִיק **Torrens.** אֲפִיקִים **Torrẽtes. Riui. Fontes. Rupes. Fortes. Fiſtule.**

אֵפֶר Epher.cinis.fauilla.vt Geñ.18.Cũ ſim puluis & cinis Ps.101.Quia cinerem tanq̃ panem manducabã.Iob 42.Et ago penitentiã in fauilla & cinere . Ponitur ẽt pro puluere. vt.3. Re.20.Et mutauit aſperſione pulueris os & oculos ſuos.& in eo. At ille ſtatim abſterſit puluerem de facie ſua.Sed in iſtis duobus locis predictis pro puluere in hebreo habetur. אֲפֵר Apher.& dicũt hebrei quod ſigñat velamen ſiue tegumẽtũ. Et ſic legunt . Et mutauit ſe velamine ſiue tegumẽto ſup oculos ſuos. Et ĩ eo. At ille abſtulit velamen ſiue tegumentum ab oculis ſuis.Et ſecundum hebreos inde deriuatur.אַפִּרְיוֹן Apirion.i.tabernaculum vel lectica cortinis velata. Pro quo in nr̃a trãſlatione ponitur ferculũ.Canti.3.Ferculũ fecit ſibi rex Salomon de lignis libani.Item. אוֹפִיר Ophir.filius fuit Iectan.vt habetur Geñ. 10.Is ſortitus eſt terram ditiſſimã in india vbi multum aurũ inuenitur & ab eo illa terra nomen accepit:et vocata eſt. אוֹפִיר Ophir.vt. 3.Reg. 9. Qui cũ veniſſent in ophir ſumptum inde aurum quadringentorũ viginti talẽtorũ detulerũt ad regẽ ſalomonẽ. Iob.28.Nõ comparabitur tinctis indie coloribus . ubi pro india ponitur ophir . Et ẽt ponitur ꝓ auro obrizo.vt Eſa.13. Precioſior erit vir auro & homo mundo obrizo.Et Iob.22.Et pro ſilice torrentes aureos.

אֵפֶר **Cinis. Puluis.** אֲפֵר **Velamen.** אַפִּרְיוֹן **Ferculum** אוֹפִיר **Ophir. Indie. Obrizũ. Aurum.**

אִפְּתוֹם Apethos.in lingua chaldaica ſignificat preceptũ ſiue ſtatutũ. Eſd.4. Et vſq; ad reges hec noxa perueniet. pro quo he.le. Et precepto vel ſtatutis regũ nocet. & ſolum inuenitur in predicto loco.

אִפְּתוֹם **Preceptũ Statutum**

אָץ As. inſtanter hortari . cogere. feſtinare . De quo vide ſupra in dictione אוּץ Os.

אָץ **Cogere.**

אֶצְבַּע Eſbaa.digitus . de quo vide infra in dictione צְבַע Sebaa.

אֶצְבַּע **Digitus.**

אָצַל Aſal.Reſeruare.vł ſeparare.auferre.dimittere.Geñ. 27.Nunquid nõ reſeruaſti & mihi bñdictionẽ. Nu. 11.Et auferam de ſpiritu tuo tradãq; eis. Et in eo . Auferẽs de ſpiritu qui erat in moyſe:& dans ſeptuagĩta viris.Eccl̃s. 2.Et oĩa que deſiderauerũt oculi mei nõ negaui eis . Pro q̃ hebrei legunt.Et oĩa que deſiderauerũt oculi mei non ſeparaui vel nõ abſtuli ab eis.Ezech .42. Propterea eminebant de inferioribus & de mediis a terra . vbi pro eo quod in lr̃a nr̃a eſt eminebant in hebreo habetur . נֶאֱצַל Neeſal. quod eſt verbũ paſſiuũ prime cõiugatiõis . Pro quo he.le. ꝓpterea ſeparabatur vel ſeparatũ erat de inferioribus . Et inde אֲצִילָה Aſila.i.diſtantia ſiue ſpatiũ.vt Ezech.41.Sex cubitorũ ſpacio.Et inde.אֲצִילֵי Aſile.i.ſeparati.vel lõginqui:aut qui ꝓcul receſſerũt.Exo.24. Nec ſup eos q procul receſſerãt de filiis iſrael miſit manũ ſuã.et Eſa.41. Et a longinquis eius vocaui te.Tamen hebrei dicũt ꝙ in iſtis duobus locis predictis ponitur pro prĩcipibus vel magnatibꝰ: eo qđ ſunt diuiſi & ſeparati a reliquo vulgo.Itẽ אֵצֶל éſel.i. Prope.iuxta.apud.Geñ.39.Et ille recuſabat ſtuprũ.Pro q̃ in hebreo ſic habetur. Et non exaudiebat eã : vt concũberet iuxta eã vel apud eã:et vt eſſet cũ ea . ſed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſũ. & Leuit.6. Et pones iuxta altare. et Ezech.40.Et limẽ porte iuxta veſtibulũ porte intrinſecus calamo.vno inde אַצִּילוֹת Aſiloth.i.cubiti . Hiere .38. Sub cubito manuũ tuarum.Pro quo in hebreo eſt ſub cubitis manuum tuarũ.Ezech.13.Ve qui cõſuunt puluillos ſub omni cubito manus.Et etiam in hoc loco in hebreo eſt in nu.plu.ſ.ſub oĩbus cubitis manus.Nam hec dictio אַצִּילוֹת Aſiloth non inuenitur in hebreo in numero ſingulari in iſto ſignificato. Et dicũt hebrei ꝙ ſigñat partẽ brachii ab humero vſq; ad cubitũ.Nã alias cubitꝰ אַמָּה Amma dicitur.

אָצַל **Reſeruare Auferre. Negare. Eminere.** נֶאֱצַל **Separare.** אֲצִילָה **Spacium.** אֲצִילֵי **qui procul receſſerunt Lõginqui.** אֵצֶל **Iuxta.** אַצִּילוֹת **Cubiti.**

אָצַר Aſar.recondere.reponere.theſaurizare . vt.4.Reg. 20.Auferẽtur oĩa que ſunt in domo tua: & que condiderũt pr̃es tui.et Eſa.23.Nõ condentur neq; reponẽtur. & Amos.3. Theſaurizãtes iniquitates & rapinas in edibꝰ ſuis.Et inde.אוֹצָר Oſar.i.theſaurus vel cellariũ . vt Deut. 28.Aperiet tibi dominus theſaurum ſuum optimũ cellũ. & Nee.10.ad gazophylaciũ in domo theſauri.& Hiere.38 Ingreſſus eſt domũ regis que erat ſub cellario.& in plurali אוֹצָרוֹת Oſroth .ſecundũ terminationẽ femininorũ.i. theſauri:vel cellaria:aut celle.vt Ps.134. Qui producit vẽtos de theſauris ſuis.et.1.Paralip.27.Super cellis autem vinariis zabdias Aphonites.

אָצַר **Condere. Theſaurizare.** אוֹצָר **Theſaurus Celarium.** אוֹצָרוֹת **Theſauri. Celle.**

אַקּוֹ Aco.Genus aĩalis ſilueſtris.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tragelaphum.vt Deut.14.Bubalũ.tragelaphum.pygargum.Et ſolum inuenitur in predicto loco.Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat hircum ſilueſtrem.

אַקּוֹ **Tragelaphus.**

אָרַר maledicere · אָרוּר Maledict⁹ · אֲרוּרִים · מְאָרְרִים Maledicti · מְאֵרָה · Egeſtas Penuria. Colligere

אָרַר Arar.maledicere.execrare.Geñ.5.In terra cui maledixit dñs.&in eo.27 Qui maledixerit tibi ſit ille maledict⁹.Iob.3.Qui maledicūt diei.Et aliqñ ſcribitur cū ſimplici res.vt Nu.22.Veni igitur & maledic pplo.et in eodē.Et maledictus in quē maledicta cōgeſſeris.et Iudi.5.Maledicite terre meroz.Malach.2.Et maledicā benedictionib⁹ veſtris:et maledicā illis. Et inde·אָרוּר Arur.i.maledictus.vt Geñ.3.Maledictus eris inter oīa animātia. Et in eo.49.Maledictus furor eorū quia pertinax.Hiere.17.Maledict⁹ homo qui cōfidit in hoīe.et in plurali.אֲרוּרִים Arurim.ſiue מְאָרְרִים Mearerim.i.maledicti ſiue maledicētes. vt Nu.5.Ingrediētur aque maledicte in ventrem tuū. et.1.Reg.26.Maledicti ſunt in cōſpectu dñi.Et inde מְאֵרָה Meera.i.maledictio.pro q̃ trāſlatio nr̄a egeſtatē ſiue penuriā traduxit, vt Prouer.3.Egeſtas a dño in domo ipii.et Malach.3.Et in penuria vos maledicti eſtis. Significat ēt ſupradicta dictio cū ſimplici res Colligere.vel.decerpere fructus.de quo vide infra in dictione אָרָה Ara.

אֶרְאֶלָּם Vidētes.

אֶרְאֶלָּם Erelam.videntes.Eſa.33.Ecce vidētes clamabūt foras.hebrei tamē dicūt q̄d אֶרְאֶלָּם Erelam eſt nomen cuiuſdam hierarchie angelorum . et ſic legunt. Ecce angeli eorum clamabunt foras . Beatus vero hieronymus in ſuis explanationibus ſup hoc loco ſic ait. Verbū hebraicū arelā ꝑ quo aquila ſymmachus & theodotio interpretati ſunt apparebo eis:extremā ſyllabam diuidētes & legētes Are lam: hebrei ſignificare āgelos arbitrātur: & eſſe prophetiā:poſt vocationē gentiū & diuitias eccleſie de ſubuerſiōe templi quod flebāt angeli nequaꝗ̄ intus habitātes ſed exeuntes foras.hec hieronymus.

אָרַב Inſidiari. · וַיָּרֶב Pro. · וַיֶּאֱרֹב · אֹרֵב Inſidie · מַאֲרָב Inſidie. · אֶרֶב Latibulū. · אֲרֻבּוֹת Cataracte. Feneſtre. Fumariū. · אֲרֻבָּה · אֲרֻבּוֹת Alliſio. Inſidie · אַרְבֶּה Locuſta.

אָרַב Arab.inſidiari.Deut.19.Siquis aūt odio habens proximū inſidiatus fuerit vite eius. Ps.10.Inſidiatur in abſcōdito quaſi leo in ſpelūca ſua.Prouer.1. Si dixerint veni nobiſcū inſidiemur ſanguini.Et in eodē.12.Verba ĩpiorum inſidiātur ſanguini.Et ſcribitur aliquādo ſine aleph.vt.1.Reg.15.Vbi dicitur. Et tetendit inſidias in torrente. Vbi ponitur וַיָּרֶב Vaiareb.pro וַיֶּאֱרֹב Vaiaareb. inde אֹרֵב Oreb.i.inſidians.ſiue inſidie.Ioſ.8.Pone inſidias vrbi.Et in eodē.Conſurgetis de inſidiis & vaſtabitis ciuitatē.& recipit in fine mem.& dicitur מַאֲרָב Maarab. Ps.10.Sedet in inſidiis cū diuitibus.& inde אֶרֶב áreb.i.latibulū vnde proſpicientes inſidiātur.Iob.37.Ingredietur beſtia latibulum ſuū. et inde אֲרֻבּוֹת Aruboth.i.cataracte ſiue feneſtre ex quibus aliqñ inſidiatur.Geñ.7.Et cataracte celi apte ſunt.Eſa.60. Et quaſi colūbe ad feneſtras ſuas. Accipitur etiā pro fumario quod eſt foramē ſiue feneſtra quedā.vt Oſee.13.Et ſicut fum⁹ de fumario.vbi pōitur אֲרֻבָּה Arubba in nūero ſingulari.Itē אֲרֻבּוֹת Arubboth.ponitur pro alliſione.Eſa.25.Et humiliabit gloriā eius cū alliſione manuū eius. Tamen hebrei primā ſignificationē ſequētes legūt.Et hūiliabit gloriā eius cū inſidiis manuū eius.Itē אַרְבֶּה Arbbe.locuſta.Exo.10. Ecce ego inducā cras locuſtam in fines tuos. Et in eodē. Ventus vrens leuauit locuſtas.

אַרְבַּע · אַרְבָּעָה Quattuor.

אַרְבַּע Arbaa.ſiue אַרְבָּעָה Arbaa.quattuor.vt Geñ.2.Qui inde diuiditur in q̄ttuor capita. Prouer.30. Quattuor ſunt minima terre.Eſa.11.A quattuor plagis terre.

אָרַג Texere. Plectere. · אֶרֶג · אֶרֶג Tela. · אֹרֵג Texens · אֹרְגִים

אָרַג Arag.texere.plectere.Exo.35.Et texant oīa.Iudi.16 Si iquit ſeptem crines capitis cū licio plexueris.Eſa.59.Et telas aranee texuerunt.& inde אֶרֶג E'reg.ſiue אֶרֶג áreg.i.tela.ſiue textura.Iudi.16.Extraxit clauū cū crinibus et licio.pro quo hebrei legūt.Extraxit clauū cū tela & licio.Iob.7.Dies mei velocius tranſierūt ꝙ̄ a texente tela ſucciditur.Et inde. אֹרֵג Oreg.i.textor ſiue texens. Eſa.38.Preſciſſa eſt velut a texēte vita mea.Et in pl'ali אֹרְגִים órguim. 1.Reg.17.Haſtile aūt haſte eius erat quaſi liciatoriū texentium. Eſa.19.Et texentes ſubtilia. & in genere feminino. אֹרְגוֹת Orgoth . 4. Reg . 23 . Pro quibus mulieres texebant quaſi domūculas luci.

Texentes · אֹרְגוֹת

אַרְגְּוָן Arguenan in lingua chaldaica ſignificat purpurā. Dañ.5.Purpura veſtietur.

אַרְגְּוָן Purpura.

אַרְגָּז Argaz.Arcula.i.arca paruula.vel capſella.1. Reg.6. Ponetis capſellam ad latus eius.

אַרְגָּז Arca vel capſella.

אַרְגָּמָן Argaman.purpura ſiue purpureū. Exo.25. Hyacinthum & purpuram cocciq; bis tinctum. Canti.3.Accenſum purpureum.

אַרְגָּמָן Purpura. purpureū.

אָרָה Ara.Colligere.decerpere.metere.maledicere.vt Cāti.5. Meſui myrrhā meā cum aromatibus meis. Pro quo hebrei legūt.Decerpſi vel collegi myrrhā meā.Ps.79. Vindemiāt eam omnes qui pretergrediūtur viam.pro quo hebrei legūt.colligūt vel decerpunt.ponitur etiā pro maledicere.vt Nu.22.Veni igitur & maledic poplo qui fortior me eſt. Et de hoc vide ſupra in dictione אָרַר Arar.& inde. אֲרִי Ari ſiue אַרְיֵה Arie.i.leo.de q̃ vide infra poſt dictionē אָרַח Arach.vide ēt ibi de dictiōe אֲרִיאֵל Ariel.et inde אֻרְוֹת Vruoth.i.ꝑſepia.3.Reg.4.Et hēbat ſalomō q̄draginta millia preſepia equorū.2.Paral.32.Et preſepia oīm iumētorū.

אָרָה Metere. Decerpere Colligere. vindemiare. maledicer. · אֲרִי Leo. · אַרְיֵה Leo. · אֲרִיאֵל · אֻרְוֹת Preſepia.

אֲרוּ Aru.in lingua chaldaica ſignificat ecce: ſiue en. Dañ.7.Et ecce quattuor venti celi pugnabant in mari magno.Et in eodē.Et ecce beſtia quarta terribilis.

אֲרוּ Ecce.

אֶרֶז E'rez.cedrus.vt.3. Reg.4. Et diſputauit ſup lignis a cedro que eſt in libano vſq; ad hyſſopū que egreditur de pariete. Ps.91.Sicut cedrus libani multiplicabitur. Et in plurali אֲרָזִים Arazim.vt Ps.148.Lingna fructifera et oēs cedri.Scribitur etiā cū puncto ſurech in ſecūda ſyllaba:et dicitur אֲרֻזִים Aruzim.Ezech.27.Cedros quoq; habebant in negociationibus tuis.Et inde אַרְזָה Arza.quod ſecundū hebreos ſignificat cōtignationē domorū ex lignis cedrinis factā.Soph.2.Vbi nos habemus qm̄ attenuabo robur eius.hebrei legūt.Quoniā cōtignatio nudata eſt: ſiue diſſipata eſt.poteſt etiā deriuari a verbo רָזָה Raza.quod ſignificat attenuare ſicut eſt in littera noſtra.Et tūc illa littera aleph que ponitur in principio dictonis erit prime perſone futuri indicatiui.

אֶרֶז Cedrus. · אֲרָזִים Cedri. · אֲרֻזִים Cedri. · אַרְזָה Attenuare cōtignatio

אָרַח Arach.itinerare.ire.gradiri.vt Iob.34.Qui graditur cū operātib⁹ iniquitatē.inde אֹרַח órach.i.ſemita via.iter.cōſuetudo.Geñ.49.Ceraſtes in ſemita.Iob.16. Et ſemitā ꝑ quā nō reuertar.Ps.26 Et dirige me ĩ ſemitā rectā. Ps.138.Semitā meā & funiculū meū inueſtigaſti.Proue.2. Qui derelinquūt iter rectū.Et in eodē.15. Doctrina mala deſerentiū viam Et in eodē. Via iuſtorū abſq; offendiculo. Acipitur etiā pro cōſuetudine. Geñ.18. Deſierant ſare fieri muliebria.pro quo in hebreo eſt. deſierat ſare fieri conſuedo mulierum·Et in plurali אֳרָחוֹת Orchoth.i.ſemite.vie.calles.Iudi.5.Quieuerūt ſemite & qui ingrediebantur per eas ambulauerūt per calles deuios.& inde אֹרֵחַ Oréach ideſt viator.vt Hiere.15.Et quaſi viator declinās ad manēdum.Et in plurali אֹרְחִים orchim.vt in eo.9. Quis dabit me in ſolitudine diuerſorium viatorum . Et inde אֹרְחַת Orchath.i.comitatus viatorū. Geñ.37. Viderunt iſmaelitas viatores venire de galaad.Et inde.אֲרֻחָה Arucha.ideſt annona ſiue viaticum vel cibarium quod datur per ſingulos dies.vt.4.Reg.vltimo. Annonam quoq; conſtituit ei ſine intermiſſione : que dabatur ei a rege per ſingulos dies.Hiere.vltimo . Et cibaria eius cibaria perpetua dabātur ei a rege babylonis ſtatuta ꝑ ſingulos dies.Prouer.15.Melius eſt vocari ad olera cum charitate: ꝙ̄ ad vitulum ſaginatum cum odio.Pro quo hebrei legūt.melius eſt cibariū ſi-

אָרַח Gradiri. · אֹרַח Semita · Iter. · Via. · Cōſuetudo · אֳרָחוֹת Semite. Calles. · אֹרֵחַ Viator. · אֹרְחִים Viatores. · אֹרְחַת Viatores · אֲרֻחָה Annona. Cibaria.

ne viaticum oleris cum charitate: q̄ vitulum ſaginatum cũ odio. Sed idem eſt ſenſus cum littera noſtra.

אֲרִי Ari.Leo. Nu.23. Et quaſi leo erigetur. 1.Reg.17. Et veniebat leo & vrſus & tollebat arietẽ. Et in eo. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. & aliquando ſcribitur cum littera he in fine & dicitur אַרְיֵה. Arieh. ideſt leo Geñ.1. Accubuiſti vt leo. Ps.7. Nequando rapiat vt leo animam meam. Ps.21. Salua me ex ore leonis. Amos.3. Nunquid rugiet leo in ſaltu. Eſt etiam nomen propriũ loci. 4.Reg.15. Iuxta argob & iuxta ariph. debet legi. iuxta argob & iuxta arieh. & in plurali. אֲרָיוֹת Araioth. ſecundum terminationem femininorum. vt. 3.Reg.10. Et duo leones iuxta manus ſingulas. Inuenitur etiã אֲרָיִים Araiim ſecundum terminationem maſculinorum. vt in eo.10. Vbi dicitur leũculi ſtantes. & in lingua chaldaica dicitur אַרְיָא Aria. ideſt leo & in plurali אַרְיָוָתָא Ariauatha. i. leones. Dañ.6. Mittetur in lacum leonum. inde אֲרִיאֵל Ariel. ideſt fortis. magnꝰ aut robuſtus quaſi leo. 2. Reg.23. Ipſe percuſſit duos leones moab. quod hebrei exponunt duos fortiſſimos moab. vel ſecundum tranſlationem chaldaicam: duos magnos & principes moab. & componitur ab אֲרִי Ari. ideſt leo: & אֵל El quod ſignificat fortem. accipitur etiam אֲרִיאֵל Ariel pro altari holocauſti. vt Ezech.43. Et ab ariel vſqꝫ ad ſurſum cornua quattuor: & ariel duodecim cubitorum in lõgitudine. Scribitur etiam ſine iod & cum he in principio & dicitur הָאֲרִאֵל Haarel. vt in eo. cap̄.43. vbi dicitur. Ipſe autem ariel quattuor cubitorum. accipitur etiam ariel pro ciuitate ieruſalem in qua erat altare holocauſti. Eſa.29. Ve ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid. De dictione autẽ אֶרְאֶלָּם Erelam vide ſupra poſt dictionem אֲרַר Arar.

אֲרִי Leo. אַרְיֵה Leo. אֲרָיוֹת Leones. אֲרָיִים Leunculi. אַרְיָא Leo. אַרְיָוָתָא Leones. אֲרִיאֵל Leones. אֲרִיאֵל pro altari. הַאֲרִאֵל אֶרְאֶלָּם

אָרַךְ Arach. prolongare. in longum differre. longũ facere. ſiue longum eſſe. Geñ.26. Cũqꝫ pertranſiſſent dies plurimi. pro quo hebrei legunt. Cũqꝫ prolongarentur ſibi ibi dies. Deut.6. vt prolongentur dies tui. Et in eo. 22. Et longo viuas tempore. 2. Paralipo.5. Quia paululũ longiores erant. Prouer.28. Qui autem oderit auariciam longi fient dies eius. Eſa.54. Longos fac funiculos tuos. Ezech.12. In longum differentur dies. Et in eo.31. Et eleuati ſunt rami eius. Pro quo hebrei legunt. Et prolongati ſunt rami eius. & inde אֹרֶךְ órech. ideſt longitudo dilatatio. Geñ.6. Trecentorum cubitorũ erit longitudo arce. & Exo. 25. Duos cubitos & dimidiũ tenebit longitudo eius. Deut. 30. Ipſe eſt enim vita tua & longitudo dierũ tuorũ. Ezech. 17. Longo membrorum ductu. Et in eo.31. In dilatatione arbuſtorum ſuorum. & inde אָרוֹךְ Aruch. ideſt lõgus. & in genere feminino אֲרוּכָּה Arucha. ideſt longa ſiue longior. vt Iob.11. Longior terra mẽſura eius. & inde אַרְכָה Archa. Quod in lingua chaldaica ſignificat temporis longitudinem. Dañ.7. Et tempora vite conſtituta eſſent eis. Accipitur etiam אֲרוּכָה Arucha pro medicina vel ſanitate poſt longum tempus acquiſita. vt Eſa.58. Et ſanitas tua citius orietur. Dañ.4. Forſitan ignoſcet deus delictis tuis. pro quo hebrei legunt. forſitan erit ſanitas ſeu medicina delicto tuo. In aliis vero locis beatus Hieronymus tranſtulit cicatricẽ. 2.Paralipo.24. Et obducebatur parietum cicatrix. Nee.4. Quod obducta eſſet cicatrix muri ieruſalẽ. Hiere.8. Quare igitur non eſt obducta cicatrix filie populi mei. Et in eo. 30. Obducam enim cicatricem tibi. Et inde אֲרִיךְ Arich. quod in lingua chaldaica ſignificat ſanum vel conueniens Eſdre.4. Et leſionẽ regis videre nefas ducimus. Pro quo hebrei legunt. Et damnum ſiue leſionem regis non eſt ſanũ nobis videre: ſiue nõ ẽ cõueniẽs nobis videre.

אָרַךְ Prolõgar[e] Longiores eſſe. Lõgũ facẽ In longum differre. אֹרֶךְ Lõgitudo. Dilatatio. אָרוֹךְ Longus. אֲרוּכָּה Longa. אַרְכָה Tẽpus lõgum. אֲרוּכָה Sanitas. Cicatrix. אֲרִיךְ Sanum. אַרְכֻבָּה

אַרְכֻבָּה Arcubba. in lingua chaldaica ſignificat genu. Dañ.5. Et genua eius ad ſe inuicem collidebantur.

Genua.

אֲרָם Aram. ſyria. vel ſyrus. 2.Reg.8. Facta ẽ ſyria ſeruiens dauid. Et in eo.10. Conduxerunt mercede ſyrũ roob. Scribitur etiam cum iod in fine & dicitur אֲרַמִּי Arami. ideſt ſyrus. Deut.26. Syrus perſequebatur patrem meum. & in genere femenino אֲרַמִּיָּה Aramia. ideſt mulier de ſiria. & inde. אֲרָמִית Aramith. ideſt ſiriace. Dañ.2. Reſponderunt chaldei regi ſiriace. Eſdre.4. Epiſtola autem accuſationis ſcripta erat ſiriace & legebatur ſermone ſiro. Item אַרְמוֹן Armon. palatium. domus magna. 3.Reg.16. Ingreſſus eſt palacium & ſuccendit ſe cum domo regia. Prou.28. Et iudicia quaſi vectes vrbium. pro quo hebrei legunt. Et iudicia quaſi vectis palatii. Eſa.25. Domum alienorum vt non ſit. & in plurali אַרְמְנוֹת Armenoth. i. palatia. domus. edes. Eſa.25. Suffoderunt domos eius. Hiere.49. Et deuorabit menia benadab. pro quo hebrei legunt. Et deuorabit palatia benadab. Amos.1. Et deuorabit edes eius. Et in eodẽ.2. Et deuorabit edes ieruſalẽ Scribitur ẽt cũ littera he in principio & in fine. & dicitur הַרְמוֹנָה Harmóna. Amos.4. Et proiiciemini in armon. & dicunt hebrei ꝙ eſt nomẽ appellatiuum et ꝙ ſignificat palatium ſiue domum magnam ſicut ſupra armon cum aleph in principio.

אֲרָם Siria. Sirus. אֲרַמִּי Sirus. אֲרַמִּיָּה אֲרָמִית Siriace. אַרְמוֹן Palatium Urbs. Domus. אַרְמְנוֹת Domus. Menia. Palatia. Edes. הַרְמוֹנָה Palatium.

אָרוֹן Aron. arca. Exo.25. Arcam de lignis ſetim compingite. Deut.10. Facieſqꝫ arcam ligneam. accipitur etiã pro loculo in quo mortuus reponitur. vt Geñ.50. Repoſitꝰ eſt in loculo in egypto. Item אֹרֶן óren. genus arboris quod tranſlatio noſtra pinum nominat. Eſa.44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit.

אָרוֹן Arca. Loculus. אֹרֶן Pinus.

אַרְנֶבֶת Arnébeth. lepus. vt Leui. 40. Lepus quoqꝫ: nã & ipſe ruminat.

אַרְנֶבֶת Lepus.

אֲרַע Araa. ſiue אֲרָעָא araa. In ligua chaldaica ſignificat terram. Hiere.10. Pereant de terra & ab iis que ſub celo ſunt. Significat etiam inferius ſeu minus. Dañ. 2. et minus te argenteum. ideſt inferius te. & inde אַרְעִית arith. ideſt pauimentum. Dañ.6. Et nõ peruenerunt vſqꝫ ad pauimentum laci.

אֲרַע אֲרָעָא Terra. Inferiorꝰ אַרְעִית Pauimentum.

אֶרֶץ éres. Terra. patria. regio. Geñ.1. In principio creauit deus celum & terram. Et in eo. Terra autem erat inanis & vacua. Et in eo.12. Et veni in terram quam monſtrauero tibi. Iob.28. Terra de qua oriebatur panis. Ps.26. Credo videre bona domini in terra viuentium. Hiere.22. Terra terra terra: audi verbum domini. Accipitur etiam ꝓ patria vel regione. Geñ.30. Dimittite me: vt reuertar in patriam meam. Leuit.18. Iuxta morem regionis chanaan ad quam ego introducturus ſum vos non agetis. Et in plurali אֲרָצוֹת araſoth. ideſt terre vel regiones. vt Geñ.26. Tibi enĩ & ſemini tuo dabo vniuerſas regiones has. Ps.104. Et dedit illis regiones gentium. Ps.114. Placebo domino in regione viuorum. pro quo in hebreo habetur. Deambulabo coram domino in terris viuentium ſiue in regionibus viuorum. & ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem. ſcilicet deambulabo coram domino in terris viuorum.

אֶרֶץ Terra. Patria. Regio. אֲרָצוֹת Regiones Terre.

אַרְקָא Arca. in lingua chaldaica ſignificat terrã. Hiere. 10. Dii qui celum & terram non fecerunt. & ſolum inuenitur in predicto loco.

אַרְקָא Terra.

אָרַשׂ aras. deſpondere. deſponſare. Deut.20. Quis eſt homo qui deſponſauit vxorem & non accepit eã. Oſee.2. Et deſponſabo te mihi in ſempiternum. & deſpõſabo te mihi in iuſtitia & iudicio & in miſericordia & in miſeratiõibus & deſpõſabo te mihi in fide. & inde אֲרֶשֶׂה Orasa. ſiue מְאֹרָשָׂה Meoraſa. ideſt deſponſata. vt Exo. 22. Si ſeduxerit quis virginem nondum deſponſatã. Deut.22.

אָרַשׂ Deſponſare. אֲרֶשֶׁת מְאֹרָשָׂה Deſpõſata

Si puellam virginem deſponderit vir. pro quo hebrei legunt. Si puella virgo fuerit deſponſata viro.

אֲרֶשֶׁת Voluntas.

Item. אֲרֶשֶׁת Areſeth. eloquiũ. ſermo. pro quo tranſlatio noſtra volũtatem tranſtulit. Ps. 20. Et volũtate labiorũ eius nõ fraudaſti eum. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

אֵשׁ Ignis.

אֵשׁ Es. ignis. Geñ. 22. Ecce inqt ignis & ligna. Exo. 12. Edent carnes nocte illa aſſas igni. Et in eodẽ. 19. Eo quod deſcendit ſup eum dñs in igne. Nu. 11. Et abſorptus eſt ignis. Deut. 4. Quia dñs deus tuus ignis cõſumens eſt. Ps. 17. Et ignis a facie eius exarſit. Ps. 38. In meditatione mea exardeſcit ignis. Ps. 65. Traſiuimus per ignẽ & aquã. Michee. 6. Adhuc ignis in domo impii.

אִשׁ Vir.

Et licet in ſupradicto loco quidã legũt. אִשׁ Is. i. vir. Tamẽ ad hoc quod ſignificaret virũ debebat ſcribi cũ iod in medio dictionis. & in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cum aleph in fine. Dañ. 7. Et traditũ eſſet ad cõburendũ igni.

אִשֶּׁה Oblatio.

& inde. אִשֶּׁה Iſe. i. oblatio vel ſacrificiũ quod in igne offerebatur. Leuit. 1. Adolebitq; ea ſacerdos ſup altare in holocauſtũ & ſuauẽ odorem dño. Pro quo he. legũt. Adolebitq; ſacerdos oĩa ſup altare in holocauſtũ & oblationẽ vel ſacrificiũ odoris ſuauiſſimi dño. et ſic infra vbi ſimilia verba habẽtur. Et eodẽ. 3. Et offerent de hoſtia pacificorum in oblationẽ dño. Et in eodẽ. Adolebũtq; ea ſup altare ĩ holocauſtũ lignis igne ſuppoſito in oblationẽ ſuauiſſimi odoris domino.

אָשַׁשׁ Cõfundere Cõfortare. Fundare

אָשַׁשׁ Aſas. Confundere. erubeſcere. Eſa. 46. Memẽtote iſtud & cõfundemini. Tamẽ hebrei dicũt q̃d ſignificat cõfortare ſiue fundare. vnde in ſupradicto loco ipſi legunt. Memẽtote hoc & cõfortamini ſiue fundamini.

אֲשִׁישֵׁי q̃ letantur. Fũdamẽta

& ĩde אֲשִׁישֵׁי Aſiſe. i. fundamẽta. Eſa. 16. His qui letãtur ſup murum cocti lateris loquimini plagas ſuas. Pro quo hebrei legunt. Fundamẽtis muri cocti lateris. Et dicũt hebrei q̃ per fundamẽta intelligũtur viri fortes atq; primarii ſup quib⁹ fundabatur illa ciuitas: que habebat muros cocti lateris: q hebraice dicitur chareſeth. i. murus fictilis. & ſic tranſtulit beatus hieronymus Hiere. 48. vbi dicitur. Et cor meũ ad viros muri fictilis dabit ſonitũ tibiarũ.

אֻשַּׁיָּא Parietes. Fũdamẽta

& inde אֻשַּׁיָּא Vſaia quod in lingua chaldaica ſignificat parietes ſiue fundamẽta. Eſd. 4. Et parietes cõponentes. Et in eodẽ. 6. Et ponant fundamẽta ſupportãtia.

אֲשִׁישֵׁי Vinacia. Lagene.

Itẽ אֲשִׁישֵׁי Aſiſe. i. vinacia. Oſee. 3. Et diligũt vinacia vuarũ. Sed hebrei dicunt q̃ ſignificat dolia ſiue lagenas aut cyphos. & ſic legunt. Et diligunt dolia ſiue lagenas vuarũ. i. vini. & inuenitur in feminina terminatione.

אֲשִׁישׁוֹת Flores. אֲשִׁישָׁה Simila frixa oleo. Lagena

אֲשִׁישׁוֹת Aſiſoth. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit flores. Canti. 2. Fulcite me floribus. & in nũero ſingulari אֲשִׁישָׁה Aſiſa. Pro quo tranſlatio noſtra traduxit Similã frixã oleo. 2. Reg. 6. Et ſimilã frixam oleo. 1. Paral. 16. Et frixam oleo ſimilã. Sed etiã in his locis hebrei legũt: et lagenam ſiue cypum. ſ. plenum vini.

אֶשֶׁד Scopulus Effuſio. אַשְׁדֹת Radices.

אֶשֶׁד E'ſed. Effuſio. ſiue decurſus. ſ. aquarũ. aut radix mõtis: vbi aque pluuiales cõfluũt. Nu. 21. Scopuliq; torrentiũ inclinati ſunt: vt requieſcerent in arnõ. Pro quo hebrei legunt. Effuſio ſiue decurſus torrẽtium inclinatus eſt vt requieſceret in arnon. et in plurali אַשְׁדֹת Aſdoth. Deut. 4. vſq; ad radices montis phaſga.

אִשָּׁה Mulier.

אִשָּׁה Iſa. Mulier. virago. vxor. vnaqueq;. De quo vide ſupra in dictione אִישׁ Is. i. vir. a quo deriuatur.

אִשֶּׁה Oblatio.

Item אִשֶּׁה Iſe. i. oblatio ſiue ſacrificiũ quod offerebatur in igne ſuper altare. De quo vide ſupra in dictione אֵשׁ Es.

אֻשִּׁיָּה Fũdamẽta אָשְׁיוֹת

אֻשִּׁיָּה Aſiia. fundamẽtum & ſolũ inuenitur in nũero plurali. vt Hiere. 50. vbi dicitur. Ceciderũt fundamẽta eius. vbi pro fundamentis ponitur אָשְׁיוֹת Aſioth. ſecundum terminationẽ pluralem femininorum.

אֶשֶׁךְ Teſticulus

אֶשֶׁךְ A'ſech. Teſticulus. Leuit. 21. Vbi ponitur in nr̃a trãſlatione hernioſus. Pro quo hebrei legunt. Compreſſus vel attritus teſticulo. & ſolũ inuenitur in predicto loco.

אֶשְׁכָּר Munus.

אֶשְׁכָּר E'ſcar. Munus. ſiue donum. De quo vide infra in dictione שָׂכַר Sacar.

אֶשֶׁל Nemus.

אֶשֶׁל E'ſel. Arbor. & eſt nomẽ generale ad omnẽ arborẽ. Pro quo beatus hieronymus nemus tranſtulit. Geñ. 21. Abraã vero plantauit nemus. 1. Reg. 31. Et tulerũt oſſa eorum & ſepelierunt in nemore iabes.

אָשַׁם Delinq̃re. Peccare Delictũ cognoſcere. Cõuinci de licto. Dolere. Perire. Interire. Diſperire.

אָשַׁם Aſam. delinquere. peccare. errare. perire. diſperire. Leuit. 4. vt faciat quicq; de iis que lege dñi prohibẽtur: atq; delinquat. Et in eodẽ. 5. Subiacebit delicto. Et in eodẽ. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodem. 6. Pro ſingulis que faciẽdo peccauit. Hiere. 2. Omnes qui deuorant eum delinquẽt. Et in eodẽ. 50. Et hoſtes eorũ dixerunt non peccauimus. Significat etiã quãdo aliquis cõuincitur delicto: & quando cognoſcit peccatũ ſuum & agit penitentiã. Leuit. 5. Oblitaq; poſtea intellexerit delictũ ſuũ: agat penitentiã pro peccato. Et in eodẽ. 6. Conuicta delicto reddet omnia que per fraudẽ voluit obtinere. Zach. 11. Occidebant & non dolebãt. i. non penitebat eos: quia non reputabãt hoc peccatũ. Significat etiã perire vel diſperire. aut interire. vt Ezech. 6. Et diſſipabũtur & interibunt are veſtre. Oſee. 14. Pereat ſamaria: qm̃ ad iracũdiam prouocauit deũ ſuũ. Ioel. 1. Sed & greges pecorum diſperierũt. Ps. 5. Iudica illos deus. Pro quo hebrei legũt. Diſperde illos deus.

אָשָׁם אַשְׁמָה Delictũ. Error. peccatũ Hoſtia pro delicto. Multa vl' pena.

& inde אָשָׁם Aſam. ſiue אַשְׁמָה Aſma. i. peccatũ. delictum. error. vt Leuit. 6. Iuxta eſtimationẽ menſuraq; delicti. Et in eodẽ. 4. Si ſacerdos qui vnctus eſt peccauerit delinquere faciens populũ. Pro quo in hebreo habetur. Si ſacerdos qui vnctus eſt peccauerit pro delicto populi ſiue pro peccato populi. Et in eodẽ. 5. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodẽ. 6. Pro peccato aũt ſuo offeret arietem immaculatũ. Eſa. 53. Si poſuerit pro peccato animam ſuam. Accipitur etiã pro victima ſiue hoſtia que offerebatur pro delicto vel peccato. Leuit. 7. Hec eſt lex hoſtie pro delicto. Et in eodẽ. Mactabitur & victima pro delicto. Accipitur etiam pro mulcta vel pena que imponitur alicui pro aliquo delicto vel peccato.

אַשְׁמַן Caliginoſum.

אַשְׁמַן Aſman. Locus immundus. vel deſſolatus. Pro quo tranſlatio noſtra habet caliginoſum. Eſa. 59. Impegimus meridie quaſi in tenebris: in caliginoſis quaſi mortui. & ſolũ inuenitur in numero plurali in predicto loco.

אַשָּׁף Magus. אַשָּׁפִים Magi.

אַשָּׁף Aſaph. magus. Dañ. 2. Verbum huiuſcemodi ſciſcitatur ab omni hariolo & mago & chaldeo. & in pl̃ali. אַשָּׁפִים Aſapim. vt in eodẽ. Precepit aũt rex vt cõuocarentur harioli & magi & malefici & chaldei.

אַשְׁפָּה Pharetra

Item אַשְׁפָּה Aſpa. pharetra. Iob. 39. Super ipſum ſonabit pharetra. Eſa. 49. In pharetra ſua abſcondit me. Threñ. 3. Miſit in renibus meis filios pharetre ſue.

אַשְׁפֹּת Stercus. ſterq̃liniũ. אַשְׁפַּתּוֹת Stercora.

Item אַשְׁפֹּת Aſpoth. ſtercus ſiue ſterquiliniũ. Ps. 112. De ſtercore erigens pauperem. Nee. 3. vſq; ad portã ſterquilinii edificauit melchias. & ſcribitur in plu. אַשְׁפַּתּוֹת Aſpathoth. Threñ. 4 Amplexati ſũt ſtercora.

אָשַׁר Btĩficare. Btũ facẽ btũ dicere btũ p̃dicaẽ

אָשַׁר A'ſar. Beatificare. beatũ facere. beatum dicere. ſiue beatũ predicare. beatum eſſe. Iob. 29. Auris audiẽs beatificabat me. Eſa. 9. Et erunt qui beatificant populum iſtum ſeducentes. Ps. 40. Et beatum faciet eum in terra. Geñ. 30. Beatã quippe me dicent omnes mulieres. Eſa. 30. Qui beatũ te dicunt: ipſi te decipiunt. Canti. 6. Et beatiſſimam predicauerunt eam.

אֹשֶׁר Btĩtudo.

Et inde אֹשֶׁר óſer. i. beatitudo. Geñ. 30. Dixitq; lia: hoc p̃ beatitudine mea.

אַשְׁרֵי Beatus.

& inde אַשְׁרֵי Aſre. i. beatus. ſiue beati. aut beata. nam ſcribitur pluraliter et eſt oĩs numeri & oĩs generis. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a dño. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in conſilio

impiorū.Pſ.32. Beata gens cuius eſt dñs deus eius. Eccl'ſ.
Beata. 10.Beata terra cuius rex nobilis.3.Reg.10.Beati viri tui &
Beati. beati ſerui tui.Pſ.83. Beati qui habitant in domo tua dñe.
Pſ.118.Beati imaculati in via.ſcribitur etiã cum littera mē
מְאֻשָּׁר in pricipio & dicitur מְאֻשָּׁר Meuſar.Prouer.3.Et qui tenuerit
Beatus eam beatus.Item אִשֵּׁר Iſer.ambulare.dirigere.ſubuenire.
אִשֵּׁר Prouer.9.Et ambulate per vias prudētie. Et in eodē.4.
Ambulare Nec placeat malorū via.Pro quo hebrei legunt. Nec ambules:
ſiue ne gradiaris in via malorū.Pſ.16. Proiicientes me
nunc circūdederūt me.Pro quo btūs hieronymus in pſalterio
Incedere iuxta hebraicã veritatē tranſtulit.Incedētes aduerſum
Dirigere nos nunc circūdederūt nos.ſignificat etiã dirigere vel ſubuenire.
ſubuenire. Prouer.23.Et dirige in via animū tuum.Eſa.1.Subuenite
אֲשׁוּרֵי oppreſſo iudicate pupillo.Inde אֲשׁוּרֵי Aſure.i.greſſus
Greſſus. aut veſtigia.Pſ.16.Perfice greſſus meos in ſemitis tuis.
Pſ.56. Non ſupplantabūtur greſſus eius. & aliqñ ponitur
אֲשֻׁר אֲשֻׁר Aſur in ſingulari ſine vau in medio:& ſignificat greſſus
Veſtigia. vel veſtigia aut ſemitã.Iob.23.Veſtigia eius ſecutus eſt
pes meus. Et in eodē.31.Si declinauit greſſus meus de via.
אֲשֶׁר Itē אֲשֶׁר Aſer.dictio eſt relatiua oīs generis & vtriuſq; numeri.i.quis.vel
qui.que.quod.qui.que. & eſt ideclinabilis
Que. ſicut alia noīa hebraica.Geñ.1. Diuiſitq; aquas q̃ erant ſub
firmamēto ab iis que erant ſup firmamentū.Et in eodem.
Cuius. Cuius ſemen in ſemetipſo ſit.& in eodē.3.Mulier quã dediſti
Quam. **Quos.** mihi.Nu.13.Hec ſunt noīa virorū quos miſit moyſes.Ponitur
Eo ꝙ. ēt pro cōiunctione ꝙ.quia. qm̃.eoꝙ.vt.3.Reg.15.Eo
Quia. ꝙ feciſſet dauid rectū in oculis dñi. Pſ. 118. Quia eloquia
tua non cuſtodierūt. Itē ſignificat vt:vel immo.Ruth.3.Et
Vt. prouidebo vt bene ſit tibi.1.Reg.15.Et ait ſaul ad ſamuelē:
Immo. immo audiui verbū dñi. Itē ſignificat.ſi.Leui.4.Si peccauerit
Si. princeps.Deut.11. Si obedieritis mādatis dñi dei vrī.
Habet etiã alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad
אֲשֵׁרָה ſupradicta.Itē אֲשֵׁרָה Aſera.lucus. Deut.16.Non plantabis
Lucus. tibi lucū & omnē arborē iuxta altare dñi dei tui.3.Reg.15.
אֲשֵׁרִים Et in luco ei⁹ quē cōſecrauerat.Et in pl'ali אֲשֵׁרִים Aſerim.
Luci. ſecundū formã maſculinorū. Exo.34. Lucoſq; ſuccide.3.
Reg.14.Edificauerūt enim & ipſi aras & ſtatuas et lucos.
אֲשׁוּרִים Et inde dr̃ אֲשׁוּרִים Aſurim.Pro quo btūs hieronym⁹ trãſtulit
Pretoriola. pretoriola que ſunt cellule parue in naui ex lignis facte.
Ezech.27.Pretoriola de inſulis italie.& per additionē
תְּאַשּׁוּר tau in principio dr̃ תְּאַשּׁוּר Theaſur.quod ſignificat quodã
genus arboris.quod noſtra tranſlatio buxū nominat. Eſa.
Buxus. 41.Ponã in deſerto abietē & vlmū et buxum ſimul.

אֵת אֵת Eth.Articulus eſt obliquorū caſuū.& preponitur perſone
Articulus patienti.& cōiter ponitur ad denotandum accuſatiuū
accuſatiui. caſum. Geñ.1.In principio creauit deus celū & terrã.
Vbi ante celū ꝑponitur predictus articulus אֵת Eth.et ſimiliter
ante terrã.& ſic infra. Et fecit deus firmamentū. Et in
eodē. Fecitq; deus duo luminaria magna. & in eo. Et creauit
de⁹ hominē.Et in eodē.44.Iam vrbem exierãt.Et in
pluribus aliis locis ſacre ſcripture.quia vt ſepe dictū eſt nomina
hebraica ſunt indeclinabilia.& ideo habent aliquos
articulos per cōpoſitionē vel per appoſitionē:qui denotãt
caſus nominū:qui ōmittūtur in nr̃a trãſlatione:eo q̄d noīa
declinantur per caſus.& aliqñ in hebreo cognoſcitur caſus
nominū ex cōtextu orationis ſine aliquo articulo. Geñ.5.
In die qua creauit deus hominē. Vbi nullus articulus preponitur
huic dictioni hominē que hebraice dicitur Adam.
אֵת Et aliqñ ſupradictus articulus אֵת Et.Preponitur noīatiuo.
Articulus Geñ.49.Et omnipotens benedicet tibi. Vbi huic nomini
noīatiui. oīpotens preponitur predictus articulus. et. 1. Reg.17. Et
veniebat leo vel vrſus & tollebat arietē.4.Reg.6.Caderet
ferrū ſecuris in aquã.& in eo. 9.Sedentes in curribus ſequebamur
achab patrē huius.Nee.9.Reges noſtri non fecerūt
legem tuã.Hiere.35. Preualuerunt ſermones ionadab filii
rechab. Ezech.43. Filii hoīs locus ſolii mei & locus veſtigiorū
pedum meorū.Et in eodē.39.Qui ſepeliãt & requirant
eos qui remanſerãt.Pro quo in hebreo habetur. Sepelientes
tranſeuntes eos qui remanſerant.vbi huic dictioni
tranſeūtes preponitur ꝑdictus articulus.& ſimiliter oībus
noīatiuis predictis.et aliqñ ponitur ad denotandū datiuū **Articulus**
caſum.vt Leui.13.Oſtendeturq; ſacerdoti.Iob.26.Quem **datiui.**
docere voluiſti.Pro quo in hebreo habetur.Cui annūciaſti
ſermones ſiue verba.& aliq̃ndo ponitur predicta dictio אֵת אֵת
Eth.pro ad.vt Iudi.19.Et nūc vadim⁹ ad domū dei.1.Reg.
30.Accedens autē dauid ad populū ſalutauit eos .Itē ponitur **Ad.**
pro de.vł a.vt Ioſue.22.Et a noſtro cōſortio ne recedatis. **A.**
Hiere.15. Et adducã inimicos tuos de terra quã neſcis. **De.**
Ponitur etiã pro cum.Geñ.25. Potuit coire quiſpiã de populo **Cum**
cum vxore tua.Et in eodē.37. Paſcebat gregem cum
fratribus ſuis.et in eo.Et erat cū filiis bale & zelphe.Exo.1.
Qui ingreſſi ſunt in egyptū cum iacob.Pſ.77.Et non eſt
creditus cum deo ſpūs eius.Itē ponitur pro cōtra.Geñ.14. **Contra.**
Inierunt bellū cōtra bara regem ſodomorū : & cōtra berſa
regem gomorre.& cōponitur cum pronoībus hoc modo.
אֹתִי Othi.ideſt me.אֹתְךָ óthcha ſiue אֹתָךְ Othach.ideſt
te.vt Geñ.12. Et interficient me & te reſeruabunt.אֹתוֹ אֹתִי
Otho.i.eum vel ipſum aut illū.אֹתָנוּ Othánu.i.nos accuſatiui **Me.**
caſus.אֶתְכֶם Ethchem.i.vos.accuſatiui caſus.אֶתְכֶן Ethchen.i.vos fe.gñis.
אֹתָם Otham.i.eos. aut ſemetipſos. vt
Ezech.34.Ve paſtorib⁹ iſrael qui paſcebant ſeipſos.אֹתָנָה
Othána ſiue אֶתְהֶן Ethhen.i.eas.& aliqñ ſcribitur cum vau
in prima & pūcto olem;& dicitur אוֹתְהֶן Othhen.vt Ezech.
23.Et cōfodiãtur gladiis eorū. pro quo in hebreo habetur
Et cōfodient eas gladiis eorū. Et ſimiliter cōponitur cum
pronominibus: quando ponitur pro cum.hoc modo.אִתִּי אִתִּי
Ithi.i.mecū. & aliqñ eſt aduerbiū hortandi. Pro quo btūs **Mecum.**
hironymus tranſtulit veni.Canti.4.Veni de libano ſponſa **Veni**
mea:veni de libano.אִתְּךָ Ithecha ſiue אִתָּךְ Ithach.i.tecū
אִתּוֹ Itho.i.ſecū aut cum eo.אִתָּהּ Itha.i.cū ea. אִתָּנוּ Ithánu
ideſt nobiſcum.אִתְּכֶם Ithechem.i.vobiſcū.אִתְּכֶן Ithechen.
ideſt.vobiſcum.fe.gene. אִתָּם Itham.cum eis vel cum illis
aut cum ipſis.אִתָּן Ithan.cum eis vel cum illis.fe.ge. Itē אַתְּ
Ath.i.tu.fe.ge.& aliquãdo ponitur pro maſculo.vt Nu.11.
vbi dicitur. Sin autē aliter tibi videtur. Pro quo hebrei legunt.
Si autē ſic tu facies mihi.Deut.5.Cuncta que dixerit
deus noſter tibi:loqueris ad nos.Pro quo in hebreo eſt. Tu
loqueris ad nos.Ezech.28.Tu cherub extentus & ꝓtegens
In aliis vero locis ſcribitur cum he in fine. & dicitur אַתָּה אַתָּה
Atha.i.tu.Geñ.3.Et tu inſidiaberis calcaneo eius. Et in eo. **Tu.**
4.Et tu dñaberis illius. Exo.19. Tu enim teſtificatus es &
iuſſiſti dicens.& in eodē. Aſcendeſq; tu & aaron tecū.Sed
quãdo refertur ad feminã:ſemp ſcribitur ſine he.et in pl'ali
אַתֶּם Athem.i.vos.vt Geñ.43. Vos autē eritis innoxii. Et אַתֶּם
in eodē. Vos aūt abite liberi ad patrem veſtrū.& qñ refertur **Vos.**
ad feminas ſcribitur cū littera nū in fine.et dicitur אַתֶּן אַתֶּן
Athen.i.vos.fe.ge. Et aliqñ additur he in fine. & dicitur **Vos**
אַתֵּנָה Athéna.vt Geñ.31.Et ipſe noſtis ꝙ totis viribu meis אַתֵּנָה
ſeruierim patri veſtro.pro quo in hebreo eſt.Et vos noſtis. **Vos.**
Et in lingua chaldaica ſcribitur cum nun in fine etiã ſi referatur
ad maſculos.et dicitur אַתּוּן Athun.i.vos. Dañ.2. אַתּוּן
Quod tēpus redimitis.pro quo hebrei legūt.Quod tēpus **Vos.**
vos redimitis.Item אֵת Eth.i.ligo inſtrumentū quo terrã אֵת
fodimus.vt.1.Reg.3.Vt acueret vnuſquiſq; vomerē ſuū & **Ligo.**
ligonē. Et in plurali אִתִּים Ithim.i.ligones.vt.1. Reg.13. אִתִּים
Retuſe itaq; erant acies vomerū et ligonum. & aliqñ bea- **Ligones.**

tus hieronymꝰ tranſtulit vomeres ſiue aratra. Eſa.2. Et cōflabunt
Vomeres. gladios ſuos in vomeres. Ioel.3. Concidite aratra
Aratra. veſtra in gladios.

אָתָה Venire. **אָתָה** Atha. Venire. accedere. Iob.37. Ab aquilone aurum
venit. Eſa.21. Venit mane & nox. Deut.33. Et cū eo
ſanctorū millia. Pro quo hebrei legūt. Et venit de millibus
ſanctorū. Hiere.3. Ecce nos venimus ad te. Mich.7. In die
illa vſqꝫ ad te veniet. Et aliqn̄do ſcribitur ſine he in fine. vt
Eſa.41. Et veniet ab ortu ſolis. Et quādoqꝫ mutatur he finalis
in iod. vt Iob.3. Quia timor quē timebā venit mihi.
et Eſa.21. Conuertimini & venite. Et in eodē.41. Appropinquauerūt
Accedere. & acceſſerūt. Et in eo.56. Omnes beſtie agri
venite ad deuorandū. & in eodē. Venite ſumamus vinum.
Inuenitur etiā ſine aleph in principio: & ponitur in fine loco
he finalis. Deut.33. Qui venit cum principibus populi.
Et aliqn̄ ponitur he in pricipio loco aleph. Eſa.21. Occurrentes
Afferre ſitienti afferte aquā. Hiere.12. Properate ad deuorādum.
pro quo hebrei legūt. Venite ad deuorādum ſiue ad
אותיות comedendū. & inde אוֹתִיּוֹת Othiioth. i. ea que vetura ſunt.
Ventura. Eſa.41. Annūciate que ventura ſunt in futurū. Et in eodē.
45. Ventura interrogate me.

אָתוֹן Aſina. **אָתוֹן** Athon. Aſina. vt Nu.22. Et ſtrata aſina profectus eſt.
Et in eodē. Cūqꝫ vidiſſet aſina ſtantē angelū. Et in eo.
Et aperuit dn̄s os aſine. ſcribitur etiā cum littera vau in ſecunda
אֲתֹנוֹת ſyllaba in eodē capl'o. & in plurali אֲתֹנוֹת Athonoth.
Aſine. ideſt aſine. vt Gen̄.32. Aſinas viginti & pullos earū. Iudi.
5. Qui aſcenditis ſup nitentes aſinos. Pro quo in hebreo
habetur. Qui aſcenditis ſup nitētes aſinas. 1. Reg.9. Perierant
אֵתָן autē aſine cis patris ſaul. Item אֵתָן Ethan. fortis vel robuſtꝰ
Fortis. aut aſperū vel ſaxoſum. De quo vide ſupra in dictiōe
אית Eth. quia cōiter ſcribitur cum littera iod in medio dictionis.
אַתּוּן Itē אַתּוּן Athun ſiue אַתּוּנָא Athuna. In lingua chaldaica
אַתּוּנָא ſignificat fornacē ſiue furnū. Dan̄.3. Eadē hora mittetur
Fornax in fornacē ignis ardentis. Et in eo. Miſſi ſunt in mediū
fornacis ignis ardentis. Et in eodē. Fornax autem ſuccenſa
erat nimis.

אֲתַר Excutere **אֲתַר** Athar. In lingua chaldaica ſignificat excutere. Dan̄.
Locus. 4. Excutite folia eius. Significat etiā locū. vt ſupra
in eodē.2. Nulluſqꝫ locus inuētus eſt eis. Eſd.6. Et referatur
in templū ieruſalē in locum ſuum.

De incipiētibus a littera. ב. Beth.

בְּ **בְּ** Be. In. cum. quādo. ad. per. contra. Sed hec littera benūq̄
reperitur ſola per ſe ſicut nec vlla alia littera hebraica
reperitur ſola ſed in cōpoſitione cum noīe vel pronomine
aut cum verbo ſiue participio vel gerūdiis. & ponitur pro
In. in. aut cum vel cōtra. vt Gen̄.1. In principio creauit deus celum
Cum. & terrā. Et in eodē.33. Et proſequerer te cum gaudio
et cum canticis & cū tympanis & cum citharis. Ps.125. In
cōuertendo dn̄s captiuitatē ſion. Oſee.6. Cum cōuertero
captiuitatē populi mei. Item ponitur pro quando. Gen̄.2.
Quādo creati ſunt. Et in eodē.16. Qn̄ peperit ei Agar iſmaelem.
Quando. Et in eodē.25. Quādo nati ſunt paruuli. & in eo.
41. Quādo ſtetit in conſpectu regis. Item ponitur pro ad.
Ad. Gen̄.1. Faciamus hoīem ad imaginē & ſimilitudinē nr̄am.
Et in eodē. Et creauit deus hominē ad imaginē & ſimilitudinem
ſuā: ad imaginē dei creauit illum. Et in eodē.5. Ad
ſimilitudinē dei fecit illum. Item ponitur pro per. Gen̄.21.
Per Iura ergo per dn̄m ne noceas mihi. Et in eodē.22. Per me
metipſum iuraui dicit dn̄s. Et in eodē.28. Angelos quoqꝫ
dei aſcendētes & deſcendētes per eam. Ps.65. Tranſiuimꝰ
Contra per ignem & aquā. Ponitur etiā pro cōtra. Gen̄.16. manus
eius contra oēs & manus omniū cōtra eum. Exo.14. Dn̄s
enim pugnat pro eis cōtra nos. Nu.12. Locutaqꝫ eſt maria
et aaron contra moyſen. Deut.2. Ne moueamini cōtra eos.
Et in eodē.5. Ne loquaris contra proximū tuū falſū in teſtimoniū.
Iob.22. Et erit oīpotens contra hoſtes tuos. & cōponitur
cum pronoībus ſic. בִּי Bi. i. in me. בְּךָ Becha ſiue בָּךְ בִּי
Bach. i. in te. בּוֹ Bo. in illo aut in eo vel in ipſo. בָּהּ Ba. in illa In me.
vł in ea aut in ipā. בָּנוּ Banu. in nobis. בָּכֶם Bachem. ī vobis
בָּכֶן Bachen. in vobis. fe. ge. בָּם Bam ſiue בָּהֶם Bahem. in illis
aut in eis vel in ipſis. בָּהֶן Bahen in eis vel in ipſis: aut in
illis. feminini generis.

בָּבַת Babath. Pupilla. ſ. oculi. Zach.2. Qui autem tetigerit בָּבַת
vos tangit pupillam oculi ſui. Inuenitur etiā cum ſimplici Pupilla
beth. et dicitur בַּת Bath. i. pupilla. Thren̄.2. Ne taceat בַּת
pupilla oculi tui. Pupilla.

בָּא Ba. venire. ingredi. De quo vide infra in dictione בוא בָּא
Bo cum vau in medio: quia ab eo deriuatur. Venire.

בֵּאֵר Baar. Explanare. declarare. elucidare. Deut.1. cepit בֵּאֵר
moyſes explanare legē. Et in eodē.27. Et ſcribes ſup Explanare
lapides oīa verba legis huius plane & lucide. Abac.2. Scribe
viſum & explana eū ſup tabulas. Item בְּאֵר Beer. Puteus בְּאֵר
Gen̄.21. Quoniā ego fodi puteū iſtum. Et in eodē.26. Et Puteus.
reperierūt aquā viuam. Pro quo in hebreo habetur. Et reperierunt
puteū aquarū viuentiū. Et in eo. Fodit aliū puteum.
Et in plurali בְּאֵרוֹת Beeroth. i. putei. Gen̄.14. Vallis בְּאֵרוֹת
aūt ſilueſtris habebat puteos multos bituminis. et in eodē. Putei.
26. Omnes puteos quos foderāt ſerui Abraam.

בָּאַשׁ Baas. Fetere. computreſcere. fedare. confundere. בָּאַשׁ
odioſum eſſe. triſtari. diſplicere. Exo.5. Quoniā fetere Fetere.
feciſtis odorem noſtrū corā pharaone. Et in eodē.7.
Et putreſcet aqua. Et in eodē. Cōputruitqꝫ fluuius. & in eo. putreſcere
16. Et ſcatere cepit vermibus atqꝫ cōputruit. Ps.37. Putruerunt Computreſcere.
& corrupte ſunt cicatrices mee. Eccl's.10. Muſce morientes
perdunt ſuauitatē vnguenti. Pro quo hebrei legunt.
Muſce morientes fetere faciūt. Significat etiā odioſum eſſe
ſiue fedare vel confundere. Gen̄.34. Odioſum feciſtis me Odioſū eſ
chananeis. 1. Reg.27. Multa mala operatus eſt cōtra populum
ſuū iſrael. Pro quo hebrei legūt. Odioſus factus eſt cū
populo ſuo iſrael. 2. Reg.10. Videntes aūt filii Amon ꝙ iniuriam
feciſſent dauid. pro quo hebrei legūt. Videntes aūt
filii amon ꝙ odioſi ſiue fetidi eſſent dauid. Et in eode.16.
Vt cum audierit oīs iſrael ꝙ fedaueris patrē tuū. & Prouer. Fedare
15. Impius autē confundit. Et in lingua chadaica ſignificat Cōfundere
cōſtriſtari ſiue diſplicere. Dan̄.6. Satis cōtriſtatꝰ eſt. & inde. Cōtriſtari
בְּאֹשׁ Beos. i. fetor vel putredo. Eſa.34. Et de cadaueribus בְּאֹשׁ
corū aſcendet fetor. Ioel.2. Et aſcendet fetor eiꝰ. Amos.4. Fetor.
Et aſcendere feci putredinē caſtrorū vr̄orū. Et inde בְּאֻשָׁה בְּאֻשָׁה
Baſa. i. vua fetida & peſſimi ſaporis que vocatur labruſca. Vua fetida
Iob.31. Et pro ordeo ſpina. pro quo hebrei legunt. Et pro Spina.
ordeo labruſca. cuius plurale בְּאֻשִׁים Beuſim habetur Eſa. בְּאֻשִׁים
5. An quod expectaui vt faceret vuas & fecit labruſcas. Labruſce.

בַּג Bag. Cibus. eſca. Ezech.25. Et tradam te in direptionē בַּג
gentiū. Pro quo hebrei legunt. Et tradam te in cibū vel Direptio
in eſcam gentibus. Nam ſupra dixerat ipſi comedēt fruges Cibus.
tuas: & ipſi bibent lac tuū. & preponitur ei פַּת Path. Quod
ſignificat panē vel cibū. & dicitur פַּתְבַּג Pathbag. Pro quo פַּתְבַּג
beatus hieronymꝰ aliqn̄ tranſtulit cibos. vt Dan̄.1. Et cōſtituit Cibi.
eis rex annonā per ſingulos dies de cibis ſuis. Et in eo.
Ne polluerētur de menſa regis. i. de cibis regis. Et in eodē.
Qui veſcuntur cibo regio. & aliqn̄ tranſtulit panē. vt in eodem. Panis.
11. Et comedētes panē cum eo cōterent eum.

בָּגַד Bagad. Preuaricari. aſpernere. contēnere. ſpernere. בָּגַד
deſpicere. Eſa.24. Preuaricantes preuaricati ſunt. p̄uaricari.

Hiere.12.Bene eſt oĩbus qui preuaricantur & iniq̃ꝫ agunt. Oſee.5. In dño preuaricati ſunt. Significat etiã ſpernere aut contẽnere vel deſpicere.Exo.21.Si ſpreuerit eam. Eſa.33.Et qui ſpernis:nõne tu ſperneris.& in eodẽ.Cum fatigatus deſieris contẽnere cõtemneris. Hiere.3. Quomodo ſi contẽnat mulier amatorẽ ſuũ:ſic contẽpſit me dom⁹ iſrael. Threñ.1.Oẽs amici eius ſpreuerũt eam.Malach.2.Quare ergo deſpicit vnuſquiſq; veſtrũ fratrem ſuũ. et in eodẽ. Et vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere.& inde בֶּגֶד Béged ſiue בָּגֶד Báged.i.preuaricatio vel contemptio. Eſa.24.Et preuaricationẽ trãſgreſſorũ.& in plurali בֹּגְדוֹת Bógdoth. ideſt preuaricatiões.& inde בֹּגֵד Boged.i. preuaricator.vel qui ſpernit. Eſa.21.Qui incredulus eſt infideliter agit. pro quo hebrei legũt. Qui ſpernit p̃uaricator eſt:ſiue qui preuaricator eſt ſpernit.& in eodẽ.33.Et qui ſpernis: nõne tu ſperneris.et in plurali בֹּגְדִים Bógdim.i.preuaricatores vel tranſgreſſores. Eſa.24.Et preuaricationẽ tranſgreſſorum preuaricati ſunt.Hiere.9. Quia oẽs adulteri ſunt & cetus preuaricatorũ.& in gñe fe. בָּגוֹדָה Bagoda ſiue בֹּגֵדָה Bogeda vt Hiere.3.Et vidit preuaricatrix ſoror eius iuda. et in eo. Et non timuit preuaricatrix iuda ſoror eius. Itẽ בֶּגֶד Béged Pãnus.veſtis.ſiue veſtimentũ.vt Geñ.28. Et dederit mihi panem ad veſcendũ et veſtimentũ ad induendũ.Exo.28. Facieſq; veſtem ſanctã aaron fratri tuo.Ps.101.Et oẽs ſicut veſtimentũ veteraſcent.Eſa.64.Et quaſi pãnus mẽſtruate vniuerſe iuſtitie noſtre.Et in plurali בְּגָדִים Begadim.i.pãni vel veſtimenta. Leui.12.Lauabit veſtimẽta ſua. Itẽ בְּגָד In felicitate aut venit felicitas. De quo vide ĩfra in dictione בָּא gad:quia eſt dictio compoſita.

Spernere.
Contẽnere
Deſpicere.
בֶּגֶד
בָּגֶד
P̃uaricatio
בֹּגְדוֹת
בֹּגֵד
Incredul⁹
Infidelis.
P̃uaricator
qui ſpernit
בֹּגְדִים
Trangreſſores.
P̃euaricatores.
בָּגוֹדָה
בֹּגֵדָה
preuaricatrix.
בֶּגֶד
Veſtimẽtũ.
Pãnus.
בְּגָדִים
Veſtimẽta.
בְּגָד
Ifelicitate.

בִּגְלַל Biglal.Propter.ob gratiã. Geñ.12.Et viuet aĩa mea ob gratiam tui. Deut.15. Vt benedicat tibi dñs deus tuus in omni tẽpore. Pro quo hebrei legũt. Quia propter hanc rem benedicet tibi dñs deus tuus in omni ope tuo.

בִּגְלַל
Ob grãm.
Ut.
Propter.

בַּד Bad.linũ.vel lineus.diuinus vel diuinator:aut mẽdax. vectis. ramus.pondus. Leui.16. Tunica linea veſtietur feminalib⁹ lineis verenda celabit: accĩgetur zona linea cidarim lineã imponat capiti.Significat etiã diuinũ vel diuinatorem.& ſolũ inuenitur בַּדִּים Badim in nũero plurali. Eſa.44.Signa diuinorũ irrita facit Hiere.50.Gladius ad diuinos eius qui ſtulti erunt:et quia iſti cõmuniter mentiũtur ideo ſecundũ hebreos etiã ſignificat mẽdaces ſiue mendacia.Iob.11.Vbi nos habemus:tibi ſoli tacebũt homines! hebrei legũt.Mendacia tua tacebũt hoĩes! Et in eodẽ.41. Non parcã ei verbis potentibus.pro quo ipſi legũt.Non tacebo mendacia eius.Vide etiã de hoc ĩfra in dictione בָּדָא bada.Significat etiã vectes ſiue fortitudinẽ.Exo.25.Facieſq; vectes de lignis ſetim. Eſa.16. Et indignatio ei⁹ pluſq̃ fortitudo eius.Accipitur etiã pro membris vel brachiis eo quod ſunt quaſi vectes & in illis eſt fortitudo.Iob.18.Deuoret pulchritudinẽ eius: & cõſumat brachia ei⁹ primogẽita mors.& etiã pro pulchritudine habetur ibi eadẽ dictio. Ponitur etiã pro profundo.vt in eodẽ.17. In profundiſſimũ infernũ deſcendant oĩa mea.Sed etiã in hoc loco hebrei legunt.Membra ſiue brachia.ſ.mea in ĩfernũ deſcendãt. Itẽ accipitur pro ramis arboris eo q̃d ſunt ſicut mẽbra in homine.vt Ezech.19.Et egreſſus ignis de virga ramorũ ei⁹. et in eodẽ.17.Et fructificauit in palmites.ſignificat etiã בַּד Bad.equalitatẽ ponderũ vel menſurarũ.ſ.qñ de diuerſis rebus tantũ accipitur de vno q̃tum de alio.vt Exo.30. Equalis ponderis erunt oĩa. Pro quo in hebreo habetur.Bad cũ bad erunt.i.tantũ cum tanto erunt: quaſi dicat tantum de vno quantum de alio.

בַּד
Linum.
בַּדִּים
Diuini.
Soli.
Mẽdacia.
Potentes
Vectes.
Fortitudo
Brachia.
Pulchritudo.
Profũdiſſimum.
Rami.
בַּד
Eq̃le põd⁹

בָּדָד Badad.ſolus.ſolitarius.Et eſt om̃is generis & vtriuſq; numeri.Leui.13.Solus habitabit extra caſtra. Deut.32.Dominus ſolus dux eius fuit.et in eodẽ.33.Habitabit iſrael cõfidenter & ſolus. Eſa.27. Ciuitas enĩ munita deſolata erit. ideſt ſola vel ſolitaria.Hiere.49.Soli habitabũt. Threñ.1. Quomodo ſedet ſola ciuitas.Et in eo.3. Sedebit ſolitarius et tacebit.& aliq̃ndo ſcribitur cum vau in prima ſyllaba.et dicitur בּוֹדֵד Boded.i.ſolitarius. Ps.101. Sicut paſer ſolitarius in tecto.Oſee.8.Onager ſolitarius ſibi ephraim.& recipit articulum lamed in principio.& dr̃ לְבָדָד Lebadad.i. ſolus.ſolitarie.ſingulariter.et eſt oĩs generis & vtriuſq; numeri.vt Nu.23.Populus ſolus habitabit.Ps.4.Quoniã tu domine ſingulariter. Mich.7. Habitantes ſolos in ſaltu. Et aliq̃ñ ſcribitur cum ſimplici daled.& dicitur לְבָד Lebad ideſt ſol⁹.ſeorſum.ſingulariter.Zach.12.Et plangẽt terre: familie & familie ſeorſum : familie domus dauid ſeorſum: et mulieres eorũ ſeorſum.Et cõponitur cum p̃nominibus hoc modo. לְבַדִּי Lebadi.ſolus ego.Deut.1.Non poſſum ſolus ſuſtinere vos. לְבַדְּךָ Lebadécha. ſolus tu.Exo.18.Solus illud non poteris ſuſtinere. לְבַדּוֹ Lebado. ſolus ille. Geñ.32.Manſit ſolus.& in noſtra trãſlatione amittũtur iſte perſone.ſ.ego.tu.ille.quia ſubintelligũtur ex verbis appoſitis לְבַדָּהּ Lebada.ſola illa. לְבַדֵּנוּ Lebadénu.ſoli nos לְבַדְּכֶם Lebadechem.ſoli vos. לְבַדְּכֶן Lebadechen.ſole vos.feme.ge. לְבַדָּם Lebadam.ſoli illi. לְבַדָּן Lebadan.ſole ille.Item לְבַד Lebad.i.preter.excepto.abſq;. Deut.18.Excepto eo q̃d in vrbe ſua ex paterna eis ſucceſſione debetur. 3. Re.5.Abſq; prepoſitis qui p̃erant ſingulis operibus.& etiã preponitur ei lr̃a mem.& dicitur מִלְּבַד Milebad.i.abſq;. excepto. preter.Geñ.46.Abſq; vxorib⁹ filiorũ ei⁹. Leui.23.Exceptis ſabbatis dñi.Deut.4.Non eſt alius preter eum.

בָּדָד
Solus.
Deſolata
Soli.
Sola.
Solitari⁹.
בּוֹדֵד
Solitari⁹.
לְבָדָד
Solus.
Singulr̃.
Soli.
לְבָד
Seorſum.
לְבַדִּי
Solus ego
לְבַד
Excepto.
Abſq;.
מִלְּבַד
Abſq;.
Excepto.
Preter.

בָּדָא Bada.Fingere.mẽtiri.3.Reg.12.Quintadecima die menſis octaui quem finxerat de corde ſuo.Nee.6.De corde enim tuo tu cõponis hec.i.tu fingis hec mendacia. Et dicunt aliqui q̈ ab hac dictione deriuatur. בַּדִּים Badim. quod in ſupradicta dictione dixim⁹ ſignificare diuinatores ſeu mendaces.

בָּדָא
Fingere.
diuinatores

בָּדַל Badal.Diuidere.ſeparare.Geñ.1.Diuiſit lucem a tenebris.& in eodem. Et diuidat aquas ab aquis. Exo.26. Quo & ſanctuariũ & ſanctuaria ſanctuarii diuidẽtur. Nu.16.Nunquid parũ vobis eſt q̈ ſeparauit vos deus.& in eo. Separamini de medio cõgregationis huius. Deut.10.Eo tẽpore ſeparauit dñs tribum leui.Eſd.6. Et om̃es qui ſe ſeparauerant a coinquinatione gentiũ terre.Et in eodẽ.9.Non eſt ſeparat⁹ populus iſrael.Et in eodẽ.10. Separamini a populis terre. Eſa.56. Et non dicat filius aduene qui adheret domino dicens:ſeparatione diuidet me dñs a populo ſuo. Item בְּדַל Bedal.cartilago.ſiue extremum auris. Amos.3. Quomodo ſi eruat paſtor duo crura aut extremũ auricule Item בְּדִיל Bedil.ſtannũ.Nu.31.Et ſtannũ & plumbũ.Eſa.1.Auferam omne ſtannũ tuũ.Ezech.27.Argento ferro ſtãno plumboq; repleuerũt nundinas tuas . Zach.4.Et videbunt lapidẽ ſtãneũ in manu zorobabel.

בָּדַל
Diuidere
Separe
בְּדַל
Extremũ
auricule.
בְּדִיל
Stannũ.

בְּדֹלַח Bedólach. bdeliũ.quod ſecundũ aliquos eſt genus lapidis precioſi.Geñ.2.Ibi inuenitur bdeliũ & lapis onychinus. et Nu.11.Erat autẽ man quaſi ſemen coriandri coloris bdelii.

בְּדֹלַח
Bdeliũ.

בָּדַק Badach.inſtaurare.vel reparare ruinam vel fiſſuras domorum.2.Paral̃.34. Vt inſtaurarent templũ & infirma queq; ſarcirent. In lingua vero chaldaica ſignificat ſcrutari vel rimari:aut ĩueſtigare.Inde בֶּדֶק Bedec.i. rima vel ſciſſura:ſiue illud quod venit ad reſtaurandũ:vel indiget reſtauratiõe.vt.4.Reg.12.Et inſtaurarẽt ſartatecta domus ſiquid neceſſariũ viderint inſtauratione. Ezech.27.

בָּדַק
Inſtaurar̃.
Scrutari
בֶּדֶק
ſartatecta
ĩſtauratio.

Senes biblii & prudentes eius habuerũt nautas ad miniſteriũ varie ſupellectilis tue. pro quo hebrei legũt. Senes giblii & prudẽtes eius fuerũt in te: cõfortantes vel reparãtes rimam vel ſciſſuram tuã.i.reſtaurãtes quicquid indiget reſtauratione.

ſciſſura vel rima.

בדר Badar. In lingua chaldaica ſignificat diſpergere vel diſſeminare.vt Dañ.4.Diſpergite fructus eius.

בָּדַר Diſꝑgere

בה Ba.in illa.vel in ea.aut in ipſa.ſiue in qua.Et eſt dictio compoſita cuius partes non inueniũtur per ſe.vt dictũ eſt ſupra in principio huius littere Beth.

בָּה In ea.

בהו Bóhu.vacuum.ſiue vacuitas.aut nihil. Geñ.1. Terra autẽ erat inanis & vacua. Vbi pro inanis ponitur.תהו Thóhu.et pro vacua ponitur בהו Bóhu.cum vau in fine loco he.& habẽtur eedẽ dictiões.Hiere.4 vbi dicitur.Aſpexi terram & ecce vacua erat & nihil.vbi pro vacua ponitur. תהו Thóhu.& pro nihil ponitur.בהו Bóhu.et Eſa.34. Vbi nos habemus & extendetur ſuꝑ eam menſura vt redigatur ad nihilũ & perpendiculũ in deſolatione:in hebreo habetur & extendetur ſuꝑ eam menſura thóhu & lapides bóhu. vbi tranſlatio nr̃a pro thóhu tranſtulit nihilũ.& pro bóhu deſolationẽ.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ thóhu ſit res omni forma carens.vt eſt materia prima. Et bóhu aptitudo habendi: ſiue deſiderium quod mouet materiam primam ad omnem formam naturalem.

בֹּהוּ Vacuũ. בֹּהוּ Nihil. Deſolatio.

בהט Bahat.genus lapidis.pro quo btũs hieronymus ſmaragdum tranſtulit.Eſter.1.Super pauimentũ ſmaragdino et pario ſtratũ lapide.& ſolũ iuenitur in p̄dicto loco.

בַּהַט ſmaragdꝰ

בהל Bahal.Turbare.conturbare.feſtinare.accelerare.terrere.timere.temere loqui.vel temere feſtinare. Exo.15.Tunc cõturbati ſunt principes edom.1.Reg.28.Cõturbatus eni erat valde.Iob.4.Tetigit te & cõturbatus es. Et in eodẽ.23.Et omnipotens cõturbauit me.et Ps.2.Et in furore ſuo cõturbabit eos.et Ps.6.Et aĩa mea turbata eſt valde.& in eodẽ. Erubeſcant & cõturbẽtur vehemẽter oẽs inimici mei.et. Ps.29.Et factus ſum cõturbatus.et Ps.82. Et in ira tua turbabis eos.Significat etiã feſtinare vel accelerare.vt.2.Paparaľ.25 Ad quã me deus feſtinato ire precepit.Eſter.6.Et cito eum ad conuiuiũ quod regina parauerat pergere cõpulerũt.Et in eodẽ.8.Egreſſi ſunt veredarii celeres.Prouer.20.Hereditas ad quã feſtinatur in pricipio Et in eodẽ.28.Qui feſtinat ditari & aliis inuidet.Eccľs.7. Ne ſis velox ad iraſcendũ.& in eodẽ.8.Ne feſtines recedere a facie eius. Item ſignificat terrere.vel pertimeſcere.aut temere loqui.Geñ.45.Et non poterãt reſpondere fratres nimio terrore perterriti.Iob.21.Et ego quãdo recordatus fuero pertimeſco.Eccľs.5.Ne temere quid loquaris.et ĩde בהלה Behala ſiue נבהלה Nibhala.i.feſtinatio.velociter.conturbatio.terror.Leui.26.Viſitabo vos velociter.& Ps.77. Et anni eorũ in feſtinatione.Soph.1.Quia cõſummationẽ cum feſtinatione faciet cunctis habitantibus terrã.Eſa.65. Nec generabũt in conturbatione.et in lingua chaldaica dr̃ התבהלה Hithbehala.i. feſtinatio ſiue feſtinanter. Dañ.2. Tunc arioth feſtinus introduxit danielẽ.Pro quo hebrei legunt. Tunc arioth cum feſtinatione introduxit danielem. Et in eodẽ.3. Surrexit prope.i.feſtinãter. Eſd.4. Et abierunt feſtini.pro quo hebrei legũt.Et abierũt cũ feſtinatiõe.

בָּהַל Cõturbari Cõturbare Turbare. Feſtinare. Cito ꝑgere Accelerař. Feſtinari ꝑterrere. ꝑtimeſcere Temere loqui. בְּהָלָה נִבְהָלָה Velociter. Feſtinatio cõturbatio הִתְבַּהֲלָה Feſtinatio

בהם Bahem.in illis. vel in eis.aut in ipſis.et eſt dictio cõpoſita vt dictum eſt ſupra.

בָּהֶם In illis

בהמה Behema.animal. beſtia.iumentũ.pecus. Deut.14. Hoc eſt animal quod comedere debetis.Nee.2.Niſi aĩal cui ſedebam.Prouer.30. Leo fortiſſimus beſtiarum. Exo.19.Siue iumentũ fuerit ſiue homo nõ viuet.Nu.3.Ab homine vſqꝫ ad pecus mei ſunt.Et quãdo poſt ſe regit genitiuũ:vel quãdo cõponitur cum pronominibꝰ: tunc mutat he in tau.ſicut & alia noĩa hebraica in he deſinẽtia.vt Nu.3.Et pecora leuitarũ pro pecoribus eorũ.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. Et pecus leuitarũ pro pecore eorũ. Et in plurali בהמות Behemoth.Deut.32.Dentes beſtiarũ immitã in eos.Iob.12.Interroga iumẽta & docebũt te. Et in eodẽ.Qui docet nos ſuper iumẽta terre.Eſa.30. Onus iumentorũ auſtri.Ps.8. Inſuper & pecora campi. Ioeľ.2. Nolite timere aĩalia regionis.Abac.2.Et vaſtitas animaliũ deterrebit eos.Accipitur etiã pro noĩe proprio quod ponitur pro demone.vt Iob.40.Ecce behemoth quẽ feci tecũ fenum quaſi bos comedet. Tamẽ hebrei qui occidentẽ litteram ſequũtur dicunt:ꝙ in hoc loco accipitur pro quodã animali ignoto incredibilis magnitudinis quod vocatur behemoth in plurali terminatione.

בְּהֵמָה Animal Beſtia. Iumentũ Pecus. בְּהֵמוֹת Beſtie. Iumẽta Pecora Aĩalia. behemoth

בהן Bóhen.pollex.Leuit.14.Et ſuper pollicẽ manus eius ac pedis dexteri.& in plurali בהנות Behonoth.i.pollices.Iudi.1.Quẽ perſecuti cõprehederũt ceſis ſũmitatibus manuũ eius ac pedum.Pro quo hebrei legũt.Quem perſecuti cõprehenderũt:et abſciderunt pollices manuũ eius ac pedum.et in eodẽ.Septuaginta reges ceſis manuũ ac pedũ ſummitatibꝰ.pro quo hebrei legũt. ceſis pollicibus manuũ ac pedum.ſed idem eſt ſenſus.

בֹּהֶן Pollex בְּהֹנוֹת ſũmitates Pollices.

בהק Bóhac.macula in cute coloris candidi.Leui.15. Sciat non eſſe lepram;ſed maculam coloris candidi & hominem mundum.

בֹּהַק Macula coloris candidi.

בהר Bahar.candor.albedo.inde בהרת Bahéreth.i.macula candida vel quaſi lucens. Leuit.13. Aut quaſi lucens quippiã.i.plaga lepre.& in eodẽ. Sin autẽ lucis candor fuerit in cute.& in eodẽ. Sin aũt in ſuo loco candor ſteterit. et in eodẽ. Vir ſiue mulier in cuius cute candor apparuerit. & in eodem. Si deprehenderit ſubobſcurũ alborem lucere in cute. Et inde בהיר Bahir.i.lucidũ vel candidũ ſicut eſt nix. Iob.37. Subito aer cogetur in nubes. ꝓ quo hebrei legũt Lucidũ vel candidũ eſt in nubibus.

בַּהַר Candor בַּהֶרֶת q̃ſi lucens. lucis cãdor Candor בָּהִיר Lucidũ.

בו Bo. In illo.vel in eo.aut in ipſo.et eſt dictio cõpoſita cuius partes nõ inueniũtur per ſe.vt ſupradictũ eſt.

בּוֹ In illo.

בוא Bo.venire.ingredi.intrare. introducere. ĩtromittere afferre. adducere. Geñ.6. Finis vniuerſe carnis venit ad me.et in eodẽ.19.Venerũt duo angeli ſodomã.& in eo.24.Veni ergo hodie ad fontem aque.& in eodẽ.27.Venit germanꝰ tuus fraudulẽter.et Exo.22.Maxime ſi cõductũ venerat pro mercede operis ſui.et in eodẽ.20.Veniã ad te et benedicã tibi.1.Reg.4.Venit deus in caſtra.Ps.35.Non veniet mihi pes ſuperbie.Abac.2. Quia veniens veniet & non tardabit.Significat etiã ingredi: vel introire. Geñ.6. Et ingredieris arcam tu & filii tui. et in eodẽ.7.Ingredere tu & oĩs domus tua in arcam.Et in eodẽ.34. Ingreſſi ſunt vrbem cõfidenter.& in eo.38. Et accepta vxore ingreſſus eſt ad eam.et Ps.5.Introibo in domũ tuam.et Ps.17.Et clamor meus in cõſpectu eius introibit in aures eiꝰ. Ps.62.Introibũt in inferiora terre. Ps.78. Introeat in cõſpectu tuo gemitus cõpeditorũ.Ps.99.Introite portas eius in confeſſione.et Eſa.2.Introibũt in ſpelũcas petrarũ.et ſepe ſcribitur ſine vau in medio:vt in aliquibus locis predictis.& aliquãdo loco vau ponitur iod.ſ.quãdo eſt verbũ tertie coniugationis:et tunc ſignificat afferre: vel introducere.aut adducere :vel offerre.Geñ.27. Affer mihi de venatione tua. Et in eodẽ.33.Suſcipe benedictionẽ quã attuli tibi.& in eo.42.Adducite fratrẽ veſtrũ.et in eodẽ.Obtulerũ ei munera et in eodẽ.Et deferte viro munera.& in eo.Introduc viros domũ.& in eodẽ.Introducti ſumus vt deuoluat in nos calũniã.Exo.35.Omnis multitudo filiorũ iſrael obtulit mente

בּוֹא Venire. Ingredi. Introire Afferre Adducere. Offerre. Deferre. Ĩtroduceř

promptiſſima.Et in eodem.36.Plus offert populus q̄ neceſſarium
eſt.Leui.2.ac deferet ad filios aaron ſacerdotis.
Inferre. Et in eo.4.Et adducet illũ ad hoſtiũ tabernaculi: & ĩ eo.inferet
ſacerdos qui vnctus eſt de ſanguine eius. Deut.12.Et
offeretis in loco illo holocauſta.Eſa.1.Nõ offeratis vltra ſacrificiũ
Intromittere. fruſtra.Ezech.37.Ecce ego intromittã in vos ſpm̃
Eſa.41.Et adducet magiſtratus quaſi lutũ.Et in eodẽ.49.
Et afferent filios tuos in vlnis. & Hiere.59.Vt adduceretur
in babylonẽ.Ezech.8.Et adduxit me in hieruſalẽ.Accipitur
etiã pro introitu ſolis ſub orizonte q̄d in nr̃a tranſlatione
dicitur occidere vel occũbere.Gen̄.15. Cũqꝫ ſol occũberet.
Occidere. Eccl̃s.1.Et oritur ſol & occidit.Eſa.60.Nõ occidet vltra
בוא ſol tuus.Et inde בוא Bo.ſiue בא Bo.ſine vau in medio dictiõis.
בא i.Ingreſſus ſiue introitus.1.Reg.16. Pacificus ne eſt
Ingreſſus ingreſſus tuus.Et ſic.3.Reg.2. Vbi eadẽ verba habentur.
Introitus Ps.120.Dñs cuſtodiat introitũ tuum & exitum tuum. Pro
quo in hebreo habetur. Dñs cuſtodiat exitũ tuum & introitũ
לָבֹא tuum.Et aliq̄n prepõitur ei littera lamed: & dicitur לָבֹא
Introitus Lebo.vt Iudi.3.vſqꝫ ad introitum emath. Amos.6. Ab introitu
emath vſqꝫ ad torrentem deſerti.Q̄nqꝫ etiã preponitur
מָבוֹא ei littera mem.& dicitur מָבוֹא Mebo.i.ingreſſus vel introitus:
Introitus aut occaſus.ſ.ſolis.vt Iudi.1.Oſtende nobis introitũ
Occaſus. ciuitatis. Ezech.26.Quaſi per introitum vrbis diſſipate.
Ps.103.Sol cognouit occaſum ſuum. Ps.112. A ſolis ortu
vſqꝫ ad occaſum.Et aliq̄n ſcribitur cum he in fine: et dici
בִּיאָה citur בִּיאָה Bia.i.Introitꝰ.Ezech.8.Et ecce ab aquilõe porte
Introitus altaris idolum zeli in ipſo introitu. & etiã ſcribitur cum
בָּאֲכָה caph & he in fine & dicitur בָּאֲכָה Boacha.i.ingreſſus vel introitus.
aut veniens.vel ingrediens.ſiue pergẽs. Gen̄.10.
Facti ſunt termini Chanaan venientibus a ſidone gerarã
Ingrediẽs vſqꝫ gazã donec ingrediaris ſodomã.& in eodem. Et facta
Pergens. eſt habitatio eorũ de meſſa pergẽtibus vſqꝫ ſephar.& in eodem.
Introiẽs. 25.Que reſpicit egyptum introeuntibus aſſyrios.Et
תְּבוּאָה inde תְּבוּאָה Thebua.i.fructus. fruges. prouentus vel reditus:
Fructus. eo ꝙ veniũt per ſingulos annos. Leuit.25. Colligeſqꝫ
Fruges. fructus eius.Et in eodem tp̃s em̃ frugum vẽdet tibi.Nu.18.
Et reputabitur vobis quaſi de area & de torculari dederitis
primitias.Pro quo hebrei legunt.Et reputabitur leuitis q̃ſi
fructus aree & quaſi fructus torcularis.ſed beatus hieronymus
tranſtulit ſenſum.Deut.22.Et que naſcuntur ex vinea
pariter ſanctificentur.i.fructꝰ vinee.& Eccl̃s.5.Et qui amat
diuitias fructum nõ capiet ex eis.4.Reg.8. Reſtitue ei oĩa
Redditus. que ſua ſunt: & vniuerſos reditus agrorum.

בוב בּוּב Bub.Concauũ.vacuũ. inane.vanum.Et ſcribitur per
נָבוּב additionem nun in principio.& dicitur נָבוּב Nebub.
Inane. vt Ezo.27.Non ſolidum ſed inane & cõcauum intrinſecꝰ
Cõcauum facies illud.Hiere.52.Et intrinſecꝰ caua erat.i.cõcaua.Iob.
Vanus. 11.Vir vanus in ſuperbiam erigitur.

בּוּז בּוּז Buz.ſiue בּוּז Boz.Contemnere. deſpicere. depredari.
בּוּז diripere.Prouer.23.Quia deſpicient doctrinã eloquii
Cõtẽnere. tui.Et in eodẽ.Ne contẽnas cũ ſenuerit mater tua. Cãti.8.
Deſpicere Quaſi nihilum deſpicient eũ.Pro quo in hebreo habetur.
Predari. Deſpectione deſpicient eum.Eſa.24.Et depredatione predabitur.
Diripere. & in eodem.10.Vt auferat ſpolia & diripiat predã
בוז Item בוז Buz.põitur pro nomine. & ſignificat contẽptum
Cõtemptũ ſiue deſpectum.Iob.12.Lampas cõtempta apud cogitationes
Deſpectio diuitum.& in eodẽ.31.Et deſpectio propinquorum terruit
me.Ps.30.In ſuperbia & in abuſione. Pro quo heb.legunt.
In ſuperbia & in deſpectione. & aliq̄n ſcribitur ſine
vau in medio:& etiam q̄nqꝫ duplicatur vltima littera zain
& multa alia deriuantur ab eo:de quo vide infra in dictiõe.
בָּזַז Bazaz.& in dictione בִּזָּה Baza.

בוך בּוּךְ Buch.Cõfuſum ſiue deuiũ eſſe.oberrare.Coarctari.flere.Ingemere. & ſcribitur per additionem nun in principio.
& dicitur נָבוּךְ Nabuch.Exo.14.Coarctati ſunt in terra. נָבוּךְ
i.confuſi vel oberrantes ſunt in terra. Heſter.3. Et cunctis **Coarctare**
iudeis qui in vrbe erant flentibꝰ.Pro quo hebrei legũt. **Flere.**
Et ciuitas ſuſa flebat ſiue confuſa erat.& Ioel.1. Mugierũt **Mugire.**
greges armenti.Et aliq̄n ſcribitur ſine vau in medio dictionis.
& inde מְבוּכָה Mebucha.Pro quo trãſlatio noſtra habet מְבוּכָה
fletum.Eſa.22. Dies enim interfectionis & conculcationis **Fletus.**
& fletus dño deo exercituum in valle viſionis.

בּוּל Bul.Germẽ.Herba.Truncus.ſ.ligneus.Iob.40.Huic בול
montes herbas ferunt.Eſa.44.Ante truncũ ligni ꝓcidam. **Herba.**
ſignificat enim quidquid terra producit:modo ſint **Truncus.**
herbe:modo arbores vel ligna.vnde proprie interpretatur
germẽ.& ſcribitur aliquando cum Iod in principio & dicitur **Germen.**
יְבוּל Iebul.i.Germẽ.ſiue fructus.Leuit.26.Et terra gignet יְבוּל
germẽ ſuum.Ps.66.Terra dedit fructum ſuum. Abac. **Germen.**
2.Et non erit germen in vineis.Et etiã de hoc vide infra in **Fructus.**
dictiõe יְבַל Iabal.Et q̄n ſcribitur cum littera mem in principio
& dicitur מַבּוּל Mabul:tunc ſignificat diluuium.Gen̄. מַבּוּל
6.Ecce ego adducam aquas diluuii ſuper terram. Et in eodem. **Diluuium**
7.Propter aquas diluuii.Et quia menſis octobris abũdat
imbribus:ideo appellatur in hebreo. בול Bul.3.Reg.6. בול
Et in anno vndecimo menſe bul ipſe eſt menſis octauus ꝑfecta **Bul.**
eſt domus.

בּוּן Bun.Intelligere. Docere. de quo vide infra in dictione. בון
בִּין Bin.

בּוּס Bus.cõculcare.calcare.diripere.Ps.59.Et ipſe ad nihilũ בוס
deducet tribulãtes nos.Pro quo btũs Hieronymꝰ in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ipſe conculcabit **Cõculcare**
hoſtes noſtros.Prouer.27. Anima ſaturata calcabit **Calcare.**
fauum.Et eſa.14.Et in montibus meis conculcem eũ.
Zach.10.Et erunt quaſi conculcantes lutum. Et aliquãdo
duplicatur vltima littera ſamach.Eſa.63.Hoſtes noſtri cõculcauerunt
ſanctificationem tuam.& Hiere.12. Conculcauerunt
partem meam.Ezech.16.& vidi te conculcatam in
ſanguine tuo.& inde מְבוּסָה Mebuſa.ideſt conculcatio.ſiue מְבוּסָה
conculcata.Eſa.18.Ad gentem expectantem & conculcatam. **Cõculcata.**
Et in eodem.22.Dies enim interfectionis & conculcationis **cõculcatio**
& fletus domino deo exercituum in valle viſiõis.
Et inde מוּבָס Mubas.ideſt conculcatum. Pro quo trãſlatio מובס
noſtra habet putridum.Eſa.14. Quaſi cadauer putridum **Putridus**
non habebis conſortium cum eis in ſepultura. Et aliquãdo
ſcribitur cum thau in principio & dicitur תְּבוּסָה Thebuſa.i. תְּבוּסָה
Conculcatio vel cõtemptio.2.Paralip.22.voluntatis quippe
fuit dei aduerſus ochoziã.Pro quo hebrei legunt.A deo
enĩ fuit cõculcatio vel comtemptio ochozie.Nã Iehu cõptẽſit **cõculcatio**
eum & iuſſit iis qui ſequebantur eum vt percuterent **Cõtẽptio**
etiam ipſum ochoziam: quamuis erat rex Iuda.vt habetur.
4.Regum.9.Et aliquando ſcribitur cum littera ſin loco
ſamach & ſignificat diripere. Amos.5.Idcirco pro eo **Diripere.**
quod diripiebatis pauperem & predam electam tollebatis בּוֹשַׁסְכֶם
ab eo.vbi ponitur בּוֹשַׁסְכֶם Boſaſchẽ pro בּוֹסַסְכֶם Boſaſchẽ: בּוֹסַסְכֶם
Secundum aliquos hebreos. Alii vero dicunt quod eiꝰ primitiuum בָּשַׁס
eſt בָּשַׁס Baſas.de quo infra in ſuo loco dicetur.

בּוּץ Bus.linum vel byſſus.aut ſericum. Heſter.1. ſuſtentata בוץ
funibus byſſinis atqꝫ purpureis. Et in eodem.8. Et **Byſſus.**
amictus ſerico pallio. In lingua vero ſyra communiter ponitur **Sericum.**
pro lino.

בּוּק Boc.diſſipare.deuaſtare.euacuare. diſrumpere. Eſa. בוק
24.Diſſipatione diſſipabitur terra.Hiere.9. Et diſſipabo **Diſſipari.**
cõſiliũ Iuda & Hieruſalem.Naũ.2.Diſſipata eſt & ſciſſa **Diſſipare.**
& dilacerata. Vbi ꝓ diſſipata põitur בּוּקָה Buca. & ꝓ ſciſſa בּוּקָה
põitur מְבוּקָה Mebuca:q̄d a ſupradicta dictione deriuatur מְבוּקָה

per additionem mem in principio . et aliquando geminatur
בוקק vltima littera coph . et dicitur. בוקק Bochec.vt Eſa.
Diſſipare. 24 . ecce dominus diſſipabit terram . et de hoc vide infra
in dictione בקק Bacac . et aliquando ſcribitur ſine vau in
medio et cum littera nun in principio que denotat verbum
Diſrũpere paſſiuum prime coniugationis.Eſa.19. et diſrumpetur
ſpiritus egypti in viſceribus eius.

בור בּוֹר Bor.ciſterna.lacus.carcer . Gen̄ . 37.Miſerunt eum in
Ciſterna. ciſternam veterem.Et in eodem.Extrahẽtes eum de ciſterna
vendiderunt eum iſmaelitis.Exo.21.Si quis aperuerit
& foderit ciſternam.& Ps.27 . aſſimilabor deſcendentibus
Lacus. in lacum.Ps.39.Et eduxit me de lacu miſerie. Eſa.38.
Non expectabunt qui deſcendunt in lacum veritatem tuam.
Et in eodem.51 . Et ad cauernam laci de qua preciſi eſtis.
Thren.2.Inuocaui nomen tuum domine de lacu nouiſſimo.
Item ponitur pro carcere eo ꝙ eſt ſimilis ciſterne
vel lacui.Gen̄.41.Protinus ad regis imperium eductum
Carcer. de carcere ioſeph totonderunt . & in plurali ברת Boroth.
ברת vt Deut.6.Ciſternas quas non fodiſti . & Hiere.2. Et foderunt
Ciſterne. ſibi ciſternas diſſipatas.

בוש בּוֹשׁ Bos.Erubeſcere.confundere . tardare ſiue moram facere.
erubeſcere Iudi.3.Expectantes diu donec erubeſcerent . &.
4.Reg.2.Coegerunt eum donec acquieſceret.Pro quo hebrei
legunt . Coegerunt eum donec erubeſceret. ſiue donec
Moram facere. moram faceret.Ps.22 . In te ſperauerunt & non ſunt
confuſi.Ps.30 . Erubeſcant impii & deducantur in infernum.
Cõfũdere. Ps.69.Confundantur & reuereantur qui querunt animam
meam.Ps.70.Cum confuſi fuerint & reueriti qui
querunt animam meam . Eſa . 23.Erubeſce ſidon . Et aliquando
ſcribitur ſine vau in medio dictionis : vel loco eius
ponitur iod ſcilicet quando eſt verbum tertie coniugationis.
2.Reg.19. Confudiſti hodie vultum omnium ſeruorum
tuorum. Eſdre.8 . Erubui enim petere a rege pedites
& equites.Et in eodem.9. Confundor & erubeſco leuare
faciem meam ad te . Ps.13 .Conſilium inopis confudiſtis.
Ps.43.Et odientes nos confudiſti.Ps.52. Cõfuſi ſunt quoniam
deus ſpreuit eos.pro quo hebrei legunt.Confudiſti.
ſiue confundere feciſti.ſcilicet illos.Hiere.48. Quoniam
vaſtata eſt & confuſa.& in eodem . confuſa eſt fortis & tremuit.
מֵבִישׁ & inde מֵבִישׁ Mebis.ideſt confuſionem faciens: ſiue
Ignominioſus. ignominioſus.Prouer.19.Qui affligit patrem & fugat matrem
ignominioſus erit & infelix.Et in genere feminino.
מְבִישָׁה מְבִישָׁה Mebiſa. Prouer. 10. Et putredo in oſſibus eius que
Cõfuſionẽ faciẽs. confuſione res dignas gerit.ideſt que confuſionem facit.
Et inde בּוּשָׁה Buſa.ideſt confuſio.verecundia.obprobriũ.
בושה vt.Ps.88.Perfudiſti eum confuſione . Et idem ſignificat
Confuſio. בֹּשֶׁת Boſeth.1.Reg.20. In confuſionem tuam & in confu-
בשת ſionem ignominioſe matris tue . & Ps.130.Inimicos eius
Confuſio. induam confuſione . Hiere.3 . Confuſio comedit laborem
patrum noſtrorum ab adoleſcentia noſtra . vbi ſecundum
hebreos confuſio accipitur pro idolo.Et quandoq; recipit
בשנה nun in ſecunda ſyllaba.& dicitur בָּשְׁנָה Boſna.ideſt confuſio.
Confuſio. verecundia.Oſee.10.Confuſio ephraim capiet . Inde
מבושי מְבֻשָׁיו Mebuſe :quod ſignificat membra verenda.Deut.25
Verenda. Et aprehenderit verenda eius.Et quandoq; duplicatur littera
ſin:& ſignificat erubeſcere ſiue morari aut moram facere.
Gen̄.2.Erat autem vterq; nudus adam ſcilicet & vxor
Erubeſcer. eius :et non erubeſcebant.Exo.32. Videns populus ꝙ moram
Moram facere. faceret moyſes . Iudic . 5 . Cur moratur regredi currus
Morari. eius .

בָּז בָּז Baz.contemnere.deſpicere.depredari.De quo vide in
dictione ſequenti & infra in dictione בָּזָה baza.

בָּזַז בָּזַז Bazaz. depredari . ſiue depopulari.predari. diripere.
Nume.31 . Quidquid habere potuerunt depopulati ſunt Depopulari
Deut.2.Abſq; iumentis que in partem venere predantium
Ioſue. 8 . Iumenta autem & predam ciuitatis diuiſerunt Predari.
ſibi filii iſrael . Pro quo hebrei legunt. Iumenta autem &
predam ciuitatis depredati ſunt ſibi filii iſrael . Hiere.50. Depredari
Cunctoſq; predatores tuos dabo in predam. Et in eodem.
50.Gladius ad theſauros eius qui diripientur . Ezech.39. Diripere.
Et depredabuntur eos quibus prede fuerunt.Et aliquando
ſcribitur cum ſimplici zain .Eſa.8. Feſtina predari. Et in Predari.
eodem.10.Et pupillos diriperent . & in eodem. 11 . Simul
predabuntur filios orientis Soph.2 . Reliquie populi mei
diripient eos.Et de hoc vide ſupra in dictione. בוז Boz . &
inde בַּז Baz.ſiue בִּזָּה Biza.ideſt preda . depredatio . dire- בַּז
ptio.Nu.14.Paruulos veſtros de quibus dixiſtis quod prede בִּזָּה
de hoſtibus forent.Heſter.9 . Predas de ſuſtantiis eorum Preda.
agere noluerunt Eſa.10. Vt auferat ſpolia & diripiat predã. Spolia

בָּזָא Baza.Diripere ſiue diſſipare.Eſa.18. Diripuerũt flu-
mina terram eius. בָּזָא Diripere.

בָּזָה Baza.contemnere.deſpicere.ſpernere.paruipendere. בָּזָה
detrahere. Vilipendere. diripere ſiue depredari.Nu. Cõtẽpnere
15.Verbum enim domini contempſit. 1.Reg.2. Qui autem
contemnunt me erunt ignobiles . 2.Reg.12 . Quare
cõtempſiſti verbũ domini.Ps.16. Ad nihilum deductus ẽ
in conſpectu eius malignus .Pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit . Deſpicitur Deſpicere
oculis eius improbus.Prouer.1.Sapientiam atq; doctrinam
ſtulti deſpiciũt.Eſa.37.Deſpexit te & ſubſannauit virgo
filia ſion.Ps.21.Quoniam non ſpreuit nec deſpexit de Spernere.
precationem pauperum . Eſter.1 . Paruipendent imperia Paruipẽdere.
maritorum.Scribitur etiam aliquando בָּז Baz . ſine he in
fine.Prouer.13.Qui detrahit alicui rei ipſe ſe in futurum בָּז Detrahere
obligat.& Zach.4.Quis enim deſpexit dies paruos.& inde. Deſpicere.
נִבְזֶה Nibze.ideſt contemptus ſiue deſpectus.p̄s.118.Adoleſcentulus נִבְזֶה
ſum ego & contemptus . Eſa.53.Deſiderauimus Cõtẽptus.
eum deſpectum & nouiſſimum virorum . & in plurali Deſpect⁹.
נִבְזִים Nibzim.Malach.2.Propter quod & ego dedi vos נִבְזִים
contemptibiles. Et aliquando recipit nun & mem in principio. cõtẽptibiles
Et dicitur. נְמִבְזָה Nemibza.ideſt deſpectum aut vile נְמִבְזָה
1.Reg.15.Quidquid autem vile fuit & reprobum demoliti Vile.
ſunt.Et inde בָּזוּי Bazui . ideſt contemptus vel direptus. בָּזוּי
Eſa.42.Ipſe autem populus direptus & vaſtatus. & in genere Direptus.
feminino בְּזוּיָה Bezuia.Eccſ.9 . Sapientia pauperis בְּזוּיָה
contempta eſt.& inde בוז Buz. ideſt contemptio vel deſpe- Contẽpta.
ctio.vt Iob.31.Et deſpectio propinquorum terruit me . & בוז
de hoc vide ſupra in dictione בוז Buz.& inde בִּזָּיוֹן Bizaion Deſpectio.
ideſt contemptio ſiue deſpectio . Eſter.1. Vnde regis iuſta בִּזָּיוֹן
eſt indignatio.Pro quo in hebreo eſt . & iuxta abundantiam
contemptionis vel deſpectionis :et indignatio .ſcilicet Cõtẽptio.
eſt.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum e ſenſu non Deſpectio.
verbum ex verbo :ſicut et in pluribus aliis locis ſacre ſcripture:
et maxime in libro Heſter.

בָּזָק Bazac.Fulgur.corruſcatio.Ezech.1.et animalia ibant בָּזָק
et reuertebantur in ſimilitudinem fulguris corruſcantis. Fulgur.
eſt etiam nomen propriũ loci. Iudic.1.et inuenerunt Adonibezech.
in bezech.1.Reg.2.et recenſuit eos in bezech

בָּזַר Bazar.Diuidere.diſpergere.diſſipare.Ps.67.Diſſipa בָּזַר
gentes que bella volunt.pro quo hebrei legunt.diſperge Diſſipare.
ſiue diuide gentes que bella volunt . Dan̄ . 11. et diuitias Diſpgere.
eorum diſſipabit.

בָּחַל Bachal.variare.inſtabilem eſſe. Zach.11 . Siquidem בָּחַל
et anima eorum variauit in me.et ſolum inuenitur in Variare.
predicto loco.et dicunt hebrei ꝙ ſignificat abominari vel
abhorrere.

בחן Probare. Tentare. בֹּחַן probatum בָּחוֹן Probator Fortis. Robuſti. בַּחַן Arx.

בחן Bachan. Probare.tentare. Iob.7.Et ſubito probas illum.Et in eodem.23.Probauit me quaſi aurum. Et in eodem.34.Auris enim verba probat.& in eodem. Pater mi probetur iob vſqꝫ in finem. Ps.16. Probaſti cor meum & viſitaſti nocte.& Ps.25. Proba me domine & tenta me. Ps.80.Probaui te apud aquam contradictionis. Hiere.20 Tu autem domine exercituum probator iuſti. Ezech.21. Plaude ſuper femur quia probatum eſt.& Zach.13.Et probabo eos ſicut probatur aurum. Malach.3.Et tentauerunt deum:& ſalui facti ſunt.& inde. בֹּחַן Bóchan.ideſt probatus:ſiue probatio.aut probamentum.Eſa.28.Ecce ego ponam in ſion lapiden precioſum probatum.Et inde בָּחוֹן Bachon.ideſt fortis.ſiue robuſtus:aut probatus:vel probator.Hiere.6.Probatorem dedi te in populo meo. Pro quo hebrei legunt fortem vel robuſtū dedi te in populo meo. Et vtrunqꝫ poteſt ſignificare: nam eius plurale ponitur pro robuſtis.Eſa.23.Vbi dicitur in captiuitatē traduxerūt robuſtos eius.& inde בַּחַן Báchan: quod ſecundum hebreos ſignificat etiam arcem ſiue turrim fortiſſimam & excelſam.Eſa.32.tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpeluncas Pro quo hebrei legunt.Munitio & arx facte ſunt in ſpelūcas:ſiue per ſpeluncas. de quo beatus Hieronymus ſuper hoc loco ſic ait.Pro tenebris & palpatione in hebraico dicitur ófel & báchan:quas hebrei duas turres eſſe in ieruſalem arbitrantur excelſas atqꝫ firmiſſimas: que his appellantur nominibus. Quarum prior interpretatur tenebre ſiue nubilum:eo quod vſqꝫ ad nubes erigeret caput: altera probamentum & firmitas:ſiue vt ſymmachus vertit inquiſitio:eo quod in contemplando culmine eiꝰ oculi fallerentur.Hec hieronymus.

בָּחַר Eligere. בָּחוּר Electus. Iuuenis. בַּחוּרִים Iuuenes. Electi. בָּחִיר Electus. בְּחִירִים בְּחִירֵי Electi. נִבְחָר Electus. מִבְחָר Electi. בְּחֻרוֹת Dies iuuētutis.

בחר Bachar.Eligere.Geñ.13.Elegit ſibi loth omnem regionem circa iordanem.Exo.17.Elige viros:& pugna contra amalech. Deut.30. Elige ergo vitam vt & tu viuas.Iudi.5.Noua bella elegit deus.1. Reg.16.Non elegit dominus ex iſtis.Et in eodem.20. Nunquid ignoro ꝙ diligis filium iſai.Pro quo hebrei legunt. Nūquid ignoro ꝙ eligis filium iſai.&.3.Reg.18.Eligite vobis bouem vnū Iob.34.Iudicium eligatur nobis.Ps.64.Beatus quem elegiſti & aſſumpſiſti. Ps.118. Viam veritatis elegi.Eſa.7. vt ſciat reprobare malum & eligere bonum.Et in eodem. 48.Elegi te in camino paupertatis.Hiere.8.Et eligēt magis mortem quam vitam. Zach.2. Et eliget adhuc ieruſalem.Et in eodem.3.Qui eligit ieruſalem.& inde בָּחוּר Bachur.ideſt electus.ſiue iuuenis.1.Reg.9.Erat autem ei filius vocabulo ſaul electus & bonus.Eccl's.11.Letare ergo iuuenis in adoleſcentia tua & in diebus iuuentutis tue. Et in plurali בַּחוּרִים Bachurim.ideſt electi.vel iuuenes.Iudi.14 Sic enim iuuenes facere conſueuerant. Ps.77. Et electos iſrael impediuit.Et in eodem. Iuuenes eorum comedit ignis.Eſa.23.Non enutriui iuuenes. ſcribitur etiam cum iod in ſecunda ſyllaba tam in ſingulari quam in plurali & dicitur בָּחִיר Bechir.ideſt electus.2. Reg.21.In gabaa ſaul quondam electi domini.Et in plurali בְּחִירִים Bechirim.ſiue בְּחִירֵי Bechire. ideſt electi. Ps.88.Diſpoſui teſtamentum electis meis.Ps.104.Filii Iacob electi eius. vnde ibi electi eſt nominatiui caſus pluralis numeri.Et refertur ad filios.ſcribitur etiam cum nun in principio & dicitur נִבְחָר Nibchar.ideſt electus. prouer.10. Argentum electum lingua iuſti.& quandoqꝫ ponitur mem in principio & dicitur מִבְחָר Mibchar.i.electio. & ponitur pro electis. Geñ. 23.In electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuum tuum.pro quo hebrei legunt.in electione ſepulchrorum noſtrorum. Exo.15.Et electi principes eius ſubmerſi ſunt in mari rubro.Ezech.22. Et ſuccident electas cedros tuas. & inde בְּחֻרוֹת Bachruth.ideſt tempus iuuētutis quod eſt electum tempus. Eccl's.11. Et in bono ſit cor tuum in diebus iuuentutis tue.

בָּטָא Proferre. pronūciar. מִבְטָא Prolatio. Pronūciatio.

בטא Bata.proferre.pronunciare. promittere. Leuit.5.Anima que iurauerit & protulerit labiis ſuis. Et in eodem.Et idipſum iuramento & ſermone firmauerit. Pro quo hebrei legunt.Ad omne quod pronunciauerit vel protulerit homo cum iuramento. & inde מִבְטָא Mibta. ideſt. prolatio:vel pronunciatio.Nu.30.Et ſemel de ore eius verbum egrediens.Pro quo hebrei legunt.& prolationem ſiue pronunciationem labiorum eius.

בָּטָה Promittere. Proferre. Pnūciare.

בטה Bata.proferre.pronunciare. promittere. ſicut in dictione ſupradicta: que etiam ſcribitur cum littera he in fine.Prouer.12.Eſt qui promittit & quaſi Gladio pungitur.Quod etiam poteſt legi ſic ſcilicet Eſt qui profert vel qui pronunciat & quaſi gladio pungit.

בָּטַח Confidere Sperare. Confidentiā habere. Fiducialiter agere. Securū eē. בֶּטַח בִּטְחָה Spes. Securitas Cōfidētia. Cōfidēter. לָבֶטַח Fiducialr. בִּטָּחוֹן Fiducia. מִבְטָח Fiducia. Spes. בַּטֻּחוֹת Audacter. Confidētie

בטח Batach.ſperare.confidere.fiduciam vel confidentiam habere.fiducialiter agere.ſecurum eſſe. 4. Reg. 18.In quo confiſus es vt audeas rebellare.& in eodem.An ſperas in baculo arundineo.Iob.6.Confuſi ſunt quia ſperauit.Et in eodem.4.Et habet confidentiam ꝙ influat iordanis in os eius.Ps.21.In te ſperauerunt patres noſtri:ſperauerunt & liberaſti eos. Ps.24. Deus meus in te confido non erubeſcam.Ps.25. In ipſo ſperauit cor meum.& Ps. 31.Sperantem autem in domino miſericordia circūdabit. Ps.48.Qui confidunt in virtute ſua.p̄s.117.Quam confidere in homine. & in eodem. Quam ſperare in principibus.Eſa.12.Fiducialiter agam & non timebo.Et in eodem 26.Quia in te ſperauimus. Et in eodem. Speraſtis in domino in ſeculis eternis.Hiere.12. Cum autem in terra pacis ſecurus fueris.Et in eodem.17.Maledictus vir qui confidit in homine.Et in eodem.28.Et tu confidere feciſti populum iſtum in mendacio. vbi ponitur verbum tertie cōiugationis.& ſic Eſa.36.Vbi dicitur.nec conturbet vos ezechias dicens dominus liberabit nos. pro quo hebrei legunt. Nec confidere faciat vos ezechias dicens. & inde. בֶּטַח Betach.ſiue בִּטְחָה Bitcha.ideſt ſpes.confidentia. fiducia.ſecuritas.p̄s.4.In ſpe conſtituiſti me.p̄s.15. Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe.Eſa.30. In ſilentio & in ſpe erit fortitudo veſtra.& in eodem.32.& cultus iuſtitie ſilentium & ſecuritas vſqꝫ in ſempiternum. Soph. 2. Hec eſt ciuitas glorioſa habitans in confidentia.ponitur etiam aduerbialiter.vt Geñ.34.Ingreſſi ſunt vrbem confidenter. & aliquando recipit lamed in principio & dicitur לָבֶטַח Labétach.ideſt fiducialiter.confidenter.ſecure. prouer.3.Tunc ambulabis fiducialiter in via tua.Ezech.38. Habitanteſqꝫ ſecure.& aliquando ſcribitur cum littera nun in fine.& dicitur. בִּטָּחוֹן Bitachon.4.Reg.18. Que eſt iſta fiducia qua niteris.& aliquando recipit mem in principio & dicitur מִבְטָח Mibtach.ideſt fiducia.ſpes.confidentia.Iob.8. Et ſicut telam aranearum fiducia eius.p̄s.21.Spes mea ab vberibus matris mee.prouer.21.Detraxitqꝫ robur fiducie eius. & inde בַּטֻּחוֹת Batuchoth.pro quo beatus hieronymus trāſtulit audacter. Iob. 12. & audacter prouocant deum.pro quo hebrei legunt.& ſecuritates vel confidentie prouocantibus deum.ſcilicet abundant.

בָּטַל Ocioſum eſſe. Prohibere.

בטל Batal.vacare.ſiue ceſſare.ocioſum eſſe. prohibere. Eccl's.12.Et ocioſe erūt molentes in minuto numero Eſdre.4.prohibeatis viros illos:vt vltra non edificent. & in eodem.& prohibuerunt eos in brachio & robore. & in eodem. Tunc intermiſſum eſt opus domus domini.ideſt tunc ceſſauit.

בָּטֶן Vterus. Venter. בִּטְנִים Terebinth⁹

בָּטֶן Beten vterus.venter.Geñ.25.Due gentes ſunt in vtero tuo.3.Reg.7.Iuxta menſuram columne contra retiacula. Pro quo hebrei legunt. Iuxta ventrem contra retiacula . dicitur autem venter columne pars media ſiue pars craſſior ipſius colũne.Ps.21.In te ꝓiectus ſum ex vtero.Prouer.13.Venter autem impiorum inſaturabilis.cuius plurale בִּטְנִים Botnin. nõ inuenitur in hoc ſignificato ſed pro fructu arboris pini: ſecũdum hebreos.Sed btũs Hieronymus traduxit terebinthiſ fructus.Geñ.43.Stactes & terebinthi & amigdalarum.

בִּיב בּוּב

בִּיב Bib.concauum.vanum·inane.vacuum. De quo vide ſupra in dictione בּוּב Bub.

בֵּיהּ In ea.

בֵּיהּ Be·in ligua chaldaica ſignificat in eo.vel ĩ ipſo.Dañ.4.Et eſca vniuerſorum in ea.et in hebreo eſt maſculini generis.

בִּין Intelliger̃ Docere Cogitare. הָבִין מֵבִין Intelliger̃ Docere. Intueri. Cõſiderar̃. בִּינָה Sapiẽtia. Intellect⁹ itelligẽtia. Prudẽtia. נָבוֹן מֵבִין Intelligẽs Prudens תְּבוּנָה Intelligentia Intellect⁹ Prudẽtia Sapiẽtia. בֵּין Inter. Iter mediũ בֵּינוֹת Inter. בֵּינַיִם Spurius. Intermedius. בֵּן

בִּין Bin.intelligere.cogitare. aſpicere . intueri . Iob . 23 . Et intelligam quid loquitur mihi.Ps.5. Intellige clamorem meũ.Ps.49. Intelligite hec qui obliuiſcimini deum.Ps.81.Neſcierunt nec intellexerunt.Ps.93. Intelligite inſipientes in populo.Prouer.2.Tunc intelliges timorẽ domini.Et in eodem.8.Intelligite paruuli aſtutiam. & in eodem. 14. Sapientia callidi eſt intelligere viam ſuam.Et in eodem.24.Qui inſpector eſt cordis ipſe intelligit. Eſa.28.Et quem intelligere faciet auditum.Dañ.9. Ego daniel intellexi in libris.Et in eodem.11. Et docti in populo docebunt plurimos. i. intelligere facient plurimos. Et in eodem.12.Et ego audiui & non intellexi.Et aliquando ſcribitur ſine iod in medio dictionis.vt Ps.138.intellexiſti cogitationem meã delonge.Iob.13.Audiuit auris mea & intellexit ſingula. Dañ.8. Fac intelligere iſtam viſionem. Et in eodem.11.Et cogitabit aduerſus eos qui dereliquerunt teſtamentum ſanctum.Et quando eſt verbum tertie coniugationis recipit.he.in principio.ſcilicet in preterito et in imperatiuo & in infinitiuo.& dicitur.הָבִין Hebin.et in preſenti vel participio recipit litteram mem in principio & dicitur מֵבִין Mebin.et aliquando mutat iod.in vau.ſcilicet quãdo eſt verbum quarte cõiugationis vel in voce paſſiua prime coniugationis.Et tunc ſignificat intelligere:ſiue docere:conſiderare:reſpicere.Eſa.10.Et in ſapientia mea intellexi.Hiere.30.In nouiſſimo dierũ intelligetis ea.Deut.32.Circunduxit eum & docuit.3.Reg.3.Quem diligentius intuens clara luce.Iob.11.Et videns iniquitatem nonne conſiderat. Et in eodem. 37. Sta & conſidera mirabilia dei. & inde בִּינָה Bina.i.intelligẽtia ſiue intellectus.prudentia.ſapientia.Deut.4.Hec eſt veſtra ſapientia et intellectus coram populis.Iob.20.Et ſpiritus intelligentie mee reſpondebit mihi.Et in eodem.38.Aut quis dedit gallo intelligẽtiam.Eſa.11.Spiritus ſapientie & intellectus.Prouer.4.Et attendite vt ſciatis prudentiam . & inde נָבוֹן Nabon. ſiue מֵבִין Mebin.ideſt intelligens ſiue prudens.Deut.4.En populus ſapiens & intelligens gens magna hec.Prouer.1. Et intelligens gubernacula poſſidebit. Et in eodem.8. Recti ſunt intelligentibus.Et in eodem· 14. In corde prudentis requieſcit ſapientia.Et inde תְּבוּנָה Thebuna. i. intelligentia.ſiue intellectus.aut prudentia.Iob.12.Ipſe habet conſilium & intelligẽtiam.Ps.135.Qui fecit celos in intellectu.Iob.12.Et in multo tempore prudentia.Prouer.2.Prudentia ſaluabit te.Et in eodem.24. Et in prudentia roborabitur.ponitur etiam pro ſapientia.vt. Ps. 146. Et ſapientie eius non eſt numerus.Item בֵּין Ben.inter.intra. intermedium.Geñ.1. Diuiſitqȝ aquas que erãt ſub firmamento ab iis que erant ſuper firmamentum.Pro quo hebrei legunt.Diuiſitqȝ inter aquas que erant ſub firmamento & inter aquas que erant ſuper firmamentum.& in eodem.13. Facta eſt rixa iter paſtores Abraã & Loth. Exo.14. Qui ẽ inter magdalum et mare.Leuit.10. vt habeatis ſcientiam diſcernẽdi inter ſanctum et profanum & inter pollutum & mundum. Ps.103.Inter medium montium pertranſibunt aque. inuenitur etiam בֵּינוֹת Benoth.i.inter.Ezech.10. Et imple manum tuã prunis ignis que ſunt inter cherubim.Inde בֵּינַיִם Benaim.ideſt Intermedius Pro quo tranſlatio noſtra habet Spuriũ.1.Reg.17. Et egreſſus eſt vir ſpurius de caſtris philiſtinorum.pro quo hebrei legunt . Et egreſſus eſt vir intermedius de caſtris philiſtinorum.eo ꝙ ſtabat inter duas acies.Item בֵּן Ben.ſine iod in medio ſignificat filium.de quo vide infra in dictione בָּנָה Bana.

בֵּיצִים בֵּיצֵי Oua. בֵּיצָה

בֵּיצִים Beſim.ſiue בֵּיצֵי Beſe.oua.Deu.22.Et matrem pullis vel ouis deſuper incumbantem. Iob.39. Derelinqt in terra oua ſua. Eſa.10. Sicut colligũtur oua q̄ derelicta ſunt . & in eodem. 59 . Oua aſpi dum ruperunt.& eius ſingulare בֵּיצָה Beſa. non inuenitur in ſacra ſcriptura:ſed ĩ aliis libris hebraicis ĩuenitur ꝓ ouo.

בֵּיר Ciſterna. בִּירָה Habitatio. Ciuitas. בִּרְתָא Caſtrum. בִּירָנִיּוֹת Domus. Caſtella.

בֵּיר Bair .ciſterna. Hiere. 6. Sicut frigidam facit ciſterna aquã ſuã . Item בִּירָה Bira. habitatio .palatiũ.1.Parali.29.Neqȝ enim homini preparatur habitatio ſed deo.ſignificat etiã ciuitatem vel vrbẽ.ſcilicet regiam. Eſter.1.Suſa ciuitas regni eius exordiũ fuit.Et in eodẽ.2.Erat vir Iudeus ĩ ſuſis ciuitate. Et in ligua chaldaica dicitur בִּרְתָא Birtha.i.caſtrum. Eſdre.6. Et inuentum eſt in echbathanis ꝙ eſt caſtrum in medenaprouĩcia.& in plurali בִּירָנִיּוֹת Biranioth. ideſt palatia ſiue domus magna.ſiue caſtella. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit domos ad inſtar turrium.2. Paralip.17.Et edificauit in iuda domos ad inſtar turrium . Et in eodem.27.In ſaltibus caſtella & turres.

בַּיִת בֵּית Domus. Domus auium. Intus. Intriſecus Inter. Carcer. Spacium. בָּתִּים בָּתֵּי Dom⁹. Edes. Edicule. domũcule. olfactoria.

בַּיִת Baith.ſiue בֵּית Beth. Domus.Geñ.19.Declinate in domum pueri veſtri. Et in eodem. viri ciuitatis vallauerunt domum illius.Exo.15.in manu forti eduxit nos dominus de terra egypti de domo ſeruitutis. Nu. 22.Si dederit mihi balach plenam domum ſuam argenti & auri.Deut.6. Et meditaberis ſedens in domo tua.Et in eodem.25.Et vocabitur nomẽ eius in iſrael domus diſcalciati. Significat ẽt gentem vel familiam.vt domus iſrael. domus iuda.domus dauid. Accipitur etiam pro nido auium vel pro habitaculo animalium. Ps.83. Etenim paſſer inuenit ſibi domum. Ps.103.Eerodii domus dux eſt eorum.Item ſignificat intꝰ. intrinſecus.inter.Exo.25. Et deaurabis eam auro mundiſſimo intus & foris.3·Reg.7.Quorum poſteriora vniuerſa intrinſecus latitabãt.Iob.8.Et inter lapides cõmorabitur. Itẽ accipitur ꝓ carcere.Eſa.14.vinctis eius nõ aperuit carcerem.Accipitur etiam pro loco vel pro ſpacio quod continet aliquã rẽ:vel appropriato alicui rei:quod dicitur domus eius.3.Reg.18.Fecitqȝ aqueductum quaſi per duas aratiunculas in circuitu altaris.Pro quo in hebreo habetur.fecitqȝ aqueductum quaſi domus duorum ſatorum ſementis in circuitu.i.quaſi ſpacium vel locum in quo poterant ſeminari duo ſata ſementis.et ſic dicitur Bethacarem quod interpretatur domus vinee. ideſt locus vinearum.& ſic de reliquis.et in plurali בָּתִּים Bathim. ſiue בָּתֵּי Bathe.i.edes. domus.Exo.1.Et edificauit illis domos.Leuit.25. Edes leuitarum que in vrbibus ſunt ſemper poſſunt redimi . Prouer.1.replebimus domos noſtras ſpoliis. Inuenitur etiam pro ediculis ſiue domunculis.4. Reg.23. Deſtruxit quoqȝ ediculas efeminatorũ que erant in domo domini pro quibus mulieres texebant quaſi domunculas luci. Significat etiã ornamentũ quoddã muliebre.pro quo beatꝰ Hieronymus trãſtulit olfactoria.Eſa.3. Et olfactoria & ãnulos et in-

aures vbi pro olfactoriis in hebreo habetur בָּתֵּי הַנֶּפֶשׁ Ba
the hanéphes quod interpretatur domus anime. Et dicunt
hebrei quod ſunt quedam ornamenta que pendebant in
pectore vel ſupra cor ſicut ſunt olfactoria & ſimilia. Item
בִּיתָן בִּיתָן Bithan. Nemus. vel ſilua. Eſter. 1. In veſtibulo horti &
Nemus. nemoris. Et in eodem. 7. Qui cum reuerſus eſſet de horto
nemoribus conſito. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat pala
tium vel domus facta in horto uel nemore ad ſolatium uel
בֵּית refrigerium. Item בֵּית Bith. in lingua chaldaica ſignificat
Dormire. dormire. ſiue manere. Dañ. 6. Et dormiuit incenatus.

Becha. in te. et eſt dictio compoſita cuius partes non in
בָּךְ בָּךְ ueniuntur per ſe. ſicut ſupra dictum eſt.

בָּכָא בָּכָא Bacha. fletus. planctus. Ps. 83. Diſpoſuit in valle la
chrymarum in loco quē poſuit. Pro quo beatus Hie-
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu-
Fletus. lit. Tranſeuntes in vallem fletus fontem ponent eam. He-
brei vero dicunt ꝙ ſignificat quoddam gen⁹ arboris cuius
בְּכָאִים plurale eſt בְּכָאִים Bechaim. Pro quo piros trāſtulit Beatus
Piri. Hieronymus. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerſo pirorū
Et in eodē. Et cum audieris ſonitum gradientis in cacumi
ne pirorum. 1. Paralip. 14. Vbi eadem verba habentur.

בָּכָה בָּכָה Bacha. flere. plorare. plāgere. 2. Reg. 1. Filie iſrael ſu-
Flere. per ſaul flete. Ps. 125. Euntes ibant et flebant mitten-
Plorare. tes ſemina ſua. Hiere. 13. In abſcōdito plorabit anima mea.
Et in eodē. 31. Rachel plorans filios ſuos. Thren. 1. Plorans
plorabit in nocte. Oſee. 12. Fleuit & rogauit eum. et qñq;
ſcribitur ſine he in fine. Geñ. 21. Leuauit vocem ſuam & fle
uit. Et in eodem. Cumq; eiulatu magno fleret. Et in eodē.
50. Ruit ſuper faciē patris flens. Ps. 136. Illic ſedimus et fle
Plangere uimus. Hiere. 22. Plangite eum qui egredietur. Ezech. 8.
בְּכִי Plangentes adonidem. Et inde בְּכִי Bechi. i. fletus. ploratus
planctus. profundū. Geñ. 45. Eleuauitq; vocem ſuam cum
Fletus. fletu. Eſa. 15. Aſcendit domus dibon ad excelſa in planctū.
Planctus Hier. 31. Quieſcat vox tua a ploratu. ſignificat etiam fluct⁹
Profūdū ſiue profundum. ſ. aquarum ad ſimilitudinem lachrymarū
abundantium. Iob. 28. Profunda quoq; fluuiorum ſcruta-
tus eſt. Et aliquando ſcribitur cum littera nun in principio
נִבְכֵי et dicitur נִבְכֵי Nibche. ut in eodē. 38. Nunquid ingreſſus
Profūdū es profundum maris. Inde בּוֹכִיָּה Bochia. i. flebilis. ſiue plo
בּוֹכִיָּה rans. Thren. 1. Idcirco ego plorans. Et inde בָּכוּת Bachuth. i
Plorans. fletus. Geñ. 35. Vocatūq; eſt nomē loci illius quercus flet⁹.
בָּכוּת
Fletus. בָּכֶם Bachem. in vobis. ſiue in vos. et eſt dictio compoſita
בָּכֶם cuius partes non inueniuntur per ſe: vt dictum eſt ſu
pra. et quando refertur ad feminas ſcribitur cum littera nū
בָּכֶן in fine et dicitur בָּכֶן Bachen. i. in vos vel in vobis. fe. ge.

בָּכַר בָּכַר Bachar. primogenitum facere. ſiue primogenitū cō-
Primogenitum conſtituere. ſtituere: aut primitias offerre vel primitiua afferre. vt
Leuit. 27. Primogenita que ad deum pertinent nemo ſan
ctificare poterit. pro quo hebrei legunt. Omne primogeni
tum quod domino cōſtitutū eſt nemo ſanctificet. Deut. 21.
Primogenitum facere. Non poterit filium dilecte facere primogenitū. Ezech. 27
Per ſingulos mēſes afferet primitiua. et inde. בְּכוֹר Bechor.
בְּכוֹר .i. Primogenitus. vel maior. aut primitiuum. Geñ. 25. Pri
Primogenitus. mogenitus iſmahel nabaioth. Et in eodē. 38. Fuitq; her pri
mogenitus iude. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo pri-
mogenitus iuxta primogenita ſua. Et in eodem. 48. Qui
Maior. maior natu erat. Exo. 4. Filius meus primogenitus iſrael.
Et in eodē. 13. Sanctifica mihi omne primogenitū. Ps. 88.
Et ego primogenitum ponam illum. Hiere. 31. Et efraim
Primitiuū. primogenitus me⁹ eſt. 3. Reg. 16. In ahyram primitiuo ſuo
בְּכִירָה fundauit eam. et in ge. fe. בְּכִירָה Bechira. i. primogenita vel
Maior. maior. Geñ. 19. Dixitq; maior ad minorem. Et in plurali
בְּכוֹרוֹת בְּכוֹרוֹת Bechoroth. i. primogenita. vel primogeniti. Geñ. 4
Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis ſui. & quando Primogenita.
poſt ſe regit genitiuum dicitur בְּכוֹרֵי Bechore. Eſa. 14. Et
paſcentur primogenita pauperum. Et inde בְּכוֹרָה Becho- בְּכוֹרֵי
ra. i. primogenitura vel primogenita. ſ. ius primogeniture Primogenita.
Geñ. 25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodē. Quid בְּכוֹרָה
mihi proderunt primogenita. Deut. 21. Et huic debentur Primogenita.
primogenita. Et in omnibus locis predictis in hebreo legi
tur in ſingulari. ſ. primogenitura vel ius primogeniture. &
inde בִּכּוּרִים Bichurim. ſiue בִּכּוּרֵי Bichure. primitie vel pri בִּכּוּרִים
mitiua. Exo. 23. Primitias frugum terre tue defferes in do בִּכּוּרֵי
mum domini dei tui. Leuit. 2. Si obtuleris munus primi Primitie
tiarum frugum tuarum domino. Nu. 28. Dies etiam primi
tiuorum quando offeretis nouas fruges domino. Et inde Primitiua.
בִּכּוּרָה Bicura. i. ficus que primum venit ad maturitatem. בִּכּוּרָה
Oſee. 9. Quaſi prima poma ficulnee. Mich. 7. Precoces Primum pomum ficulnee.
ficus deſiderauit anima mea. Et eadem dictio ponitur pro
temporaneo. Eſa. 28. Quaſi temporaneum ante maturita Precox.
tem autumni. cuius plurale בִּכּוּרִים Bichurim. ponitur pro ficus.
groſſis. Naū. 3. Sicut ficus cū groſſis ſuis. inde מַבְכִּירָה Mab Epaneum בִּכּוּרִים
chira. i. Mulier qñ prio parit. pro ꝗ puerperā tranſtulit bea Groſſi.
tus Hieronymus. Hiere. 4. Anguſtie ſicut puerpere. Et in מַבְכִּירָה
de בִּכְרָה Bichra. Significat quoddā gen⁹ animalis magni & Puerpera
velociſſimi curſu. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit בִּכְרָה
curſorem. Hiere. 2. Curſor leuis explicans vias ſuas. cuius Curſor.
plurale בִּכְרֵי Bichre Dromedarios tranſtulit. Eſa. 60. Dro- בִּכְרֵי
medarii madian et epha. Dromedarii.

בַּל Bal. ne. non. neq;. Ps. 15. Quoniam bonorum meo בַּל
rum non eges. et in eodem. Quoniam a dextris eſt mi- Non.
hi ne commouear. Ps. 103 Terminū poſuiſti quem non trāſ Ne.
gredientur: neq; conuertentur operire terram. Prouer. 23. Neq;.
Et mens eius non eſt tecum. Et in eodem. Vulnerauerunt
me ſed nō dolui. Traxerūt me & ego nō ſenſi. & recipit in
fine. iod. & dicitur בְּלִי Beli. i. non. abſq;. ſine. 2. Reg. 1. Cli- בְּלִי
peus ſaul quaſi non eſſet vnctus oleo. Ps. 71. Donec aufera Non.
tur luna. pro quo hebrei legunt. Donec nō ſit luna. Ps. 58.
Sine iniquitate cucurri. Eſa. 14. Subiiciētem in furore gen Sine.
tes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiiciētem in furo-
re gentes perſecutione abſq; ceſſacione. i. inceſſabili. Et in Abſq;
eodē. 38. Tu autem eruiſti animam meam vt non periret.
Et etiam recipit mem in principio & dicitur מִבְּלִי Mibeli. מִבְּלִי
i. non. ſine. abſq;. eo ꝙ non. Exo. 14. Forſitan non erant ſe Non.
pulchra in egypto. Iob. 4. Tigris periit eo ꝙ non haberet Eo quod non.
predam. Thren. 1. Eo ꝙ non ſunt qui veniant ad ſolemnita
tem. Et etiam recipit in principio beth. & dicitur בִּבְלִי Bi- בִּבְלִי
bli. i. ne. non. abſq;. Deut. 19. Qui percuſſerit proximū ſu- Ne
um neſciens. Et aliquādo ſcribitur cū lamed in principio. לִבְלִי
et dicitur לִבְלִי Libli. Eſa. 5. Et aperuit os ſuum abſq; vllo Abſq;.
termino. Et componitur predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictio- בְּלִיַּעַל
ne עַל Al. que ſignificat aſcenſionem et dicitur בְּלִיַּעַל Beli
al. i. non. aſcendens. poteſt etiam componi cum dictione עֹל
Ol. quod ſignificat iugū: & interpretari abſq; iugo. Et ſic
interpretatur aliquando in tranſlatione noſtra. Iudi. 19.
Venerunt viri ciuitatis illius filii belial. i. abſq; iugo. Et ali Abſq; iugo
quando tranſlator pro belial poſuit iniquum. Ps. 40. Ver
bum iniquum cōſtituerunt aduerſum me. Quandoq; etiā Iniquum.
interpretatus eſt diabolum ſiue diabolicum. 3. Reg. 21. Et
adductis duobus viris filiis diaboli. Et in eodem. At illi vt Diabolus.
viri diabolici dixerunt contra eum teſtimonium. Ponitur diabolic⁹.
ēt בְּלִיַּעַל Belial. pro preuaricatiōe Naū. 1. Mente ptractans Preuaricatio.
p̄uaricationē. cōponitur ēt predicta dictio בְּלִי Beli. cū di-
ctione לוֹ Lo. que ſignificat ei. vel eius. aut ſibi. vel ſui & dr̄
בְּלִילוֹ Belilo. i. nō eius. vel nō ſui. aut nō illi⁹. Iob. 18. Habi בְּלִילוֹ
tent in tabernaculo illi⁹ ſocii ei⁹ qui nō eſt. & in eo. 42.

Nō ſuum. בְּלִימָה Nihil. בַּל Cor.

Agrum non ſuum demetūt. Componitur ēt cū dictiōe מָה Ma que ſigñt quid:ſiue aliqd.& dicitur בְּלִימָה belima:qđ ſignificat nō aliquid.i.nihil.Iob.26. Et appendit terrā ſup nihilo.Item בַּל bal in lingua chaldaica ſigñat cor.Dañ.6. Et pro daniele poſuit cor vt liberaret eum.

בָּלַל Cōfunder. Cōmiſcer. נָבְלָה בְּלִיל Pabulum iumētorū. יָבַל Pabulum prebere. בְּלוּלָה Cōſperſa. בְּלוּלֹת Conſperſe תְּבַלּוּל Albugo. תֶּבֶל Scelus Orbis.

בָּלַל Balal.confundere.miſcere.cōmiſcere. Geñ.11.Quia ibi confuſum eſt labium vniuerſe terre.Pro quo heb.le.qa ibi confudit dñs ſiue cōmiſcuit dñs labiū vniuerſe terre.Oſee.7.Ephraim in populis ipſe cōmiſcebatur.Et aliqñ ſcribitur cum ſimplici lamed.Geñ.11.Et cōfundamus ibi linguā eorū.vbi ponitur נָבְלָה Nabla.& inde. בְּלִיל Belil.i.pabulū iumentorum ex diuerſis mixtū.Eſa.30. Conmixtum migma comedent:ſicut in area ventilatū eſt.Iob.6.Aut mugiet bos cum ante preſepe plenū ſteterit. pro q̄ he.le. Aut mugiet bos ſuper pabulū ſuū.i. exiſtens ſup pabulum ſuum.& inde verbum יָבַל Iabal.i.pabulū prebuit. Iudi.19.Et pabulū aſinis prebuit.inde בְּלוּלָה Belula.i.cōmixtū vel cōmixta.pro quo Beatus hieronymus tranſtulit cōſperſam.Leuit.2.Simile cōſperſe oleo & abſq; fermēto.& in plu.בְּלוּלֹת Beluloth.Nu.6.Qui cōſperſi ſūt oleo. & inde תְּבַלּוּל Thebalul.quod ſignificat maculā in pupilla oculi:quā albuginē nominat trāſlatio noſtra. Leuit. 21.Si albuginem hñs in oculo.a confuſione pupille dictū.& ide. תֶּבֶל Thébel.i.confuſio.ſcelus.Leuit.20.Vterq; moriatur quia ſcelus operati ſunt.Eſa.10.Et furor meus ſuper ſcelus eorū.& ſcribitur cum accentu in prima ſyllaba. nā ſi accentus ponatur in ſecunda ſyllaba tūc ſigñat mundū vel orbē 1.Reg.2.Et poſuit ſuper eos orbē.Iob.18. Et de orbe trāſferet eū.Ps.23.Orbis terrarū & qui habitant in eo. Et de hoc vide infra in littera thau.

בָּלַג refrigeraſ. Dolore torqueri. Plangere Cōfortari. Subrideſ. מַבְלִיגִי. dolor me⁹

בָּלַג Balag.confortari.refrigerari.ſubridere.Ps.38. Remitte mihi vt refrigerer.Iob.11.Commuto faciem meam & dolore torqueor.pro quo hebrei legunt. Commutabo faciem meam & refrigerabor ſiue confortabor. Et quia lachryme ſunt refrigerium dolorem patiēti:ideo ponitur etiam pro plangere.Iob.10.Dimitte me vt plangam paululum dolorem meum. ſed ēt in hoc loco hebrei legūt.dimitte me vt conforter vel refrigerer paululum. Amos.5. Qui ſubridet vaſtitatem ſup robuſtum. & inde מַבְלִיגִיתִי Mabligithi.Pro quo in noſtra tranſlatione ponitur dolor meus.Hiere.8.Dolor meus ſuper dolorem. Hebrei tamē dicunt ꝙ ſignificat refrigerium meum ſiue confortationem meam.

בָּלָה ſeneſcere Inueteraſ Vetuſtate deficere. Atterere. Vetuſtate conſumi. Cōterere. Vetuſtum facere. בָּלֹת Senectus. בָּלִים Veteres. בָּלוֹת בְּלוֹיֵי

בָּלָה Bala ſeneſcere.inueterare.vetuſtate cōſumi. atterere ſiue conterere.vetuſtum facere Geñ.18. Poſtq̄ conſenui & dominus meus vetulus eſt:voluptati operam dabo. Nee.9.Veſtimenta eorū non inueterauerunt.Ps.31. Quoniam tacui inueterauerunt oſſa mea.Ps.48. Et auxilium eorum inueteraſcet. Ps.101. Et omnes ſicut veſtimentum veteraſcent.Eſa.65.Et opera manuum eorum inueterabunt electi mei.Deut.8.Veſtimentum tuum quo operiebaris nunquam vetuſtate defecit.Et in eodem.29.Non ſunt attrita veſtimenta veſtra neq; calciamenta pedum veſtrorum vetuſtate conſumpta ſunt.Ioſ.9.Trita ſunt & pene cōſumpta.1.Paralip.17. Neq; filii iniquitatis atterent eum. Dañ.7.Et ſanctos excelſos conteret. Thren.3.vetuſtam fecit carnem meam & pellem meam. Ezech.23.Et dixi ei que attrita eſt in adulteriis.& ide בָּלֹת Baloth.i. vetuſtas.ſiue ſenect⁹.Ps.91.Et ſenectus mea in miſericordia vberi.& inde בָּלִים Balim.ideſt veteres.Ioſue.9.ſaccos veteres aſinis imponentes. Et in genere feminino בָּלוֹת Baloth.vt in eodem.Et inde בְּלוֹיֵי Beloie. ideſt vetera ſiue antiqua. Hiere.38.Tulit inde veteres pānos & antiqua que putruerant.Et in eodem.Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum. & inde בַּלָּהָה Balaha.i. terror.turbatio.Eſa.17.In tempore veſpere & ecce turbatio.& in plurali. בַּלָּהוֹת Balahoth.ideſt conturbationes vel formidines.Iob.10. Vndiq; terrebunt eum formidines. Ponitur etiam pro interitu.vt in eodem. & calcet ſuper eū quaſi rex interitus.Item ponitur pro nihilo. Ezech. 26. In nihilum redigam te.Et in eodem.28.Nihil factus es & non eris in perpetuum.

Antiqua. Veteres. בַּלָּהָה Turbatio. formidies. Interitus. Nihilum.

בְּלוֹ Vectigal.

בְּלוֹ Belo.in lingua chaldaica ſignificat vectigal quod datur pro vnoquoq; capite.Eſdre.4.Tributum quoq; & vectigal & annuos redditus non dabunt.

בְּלִיַּעַל

בְּלִיַּעַל Belial.interpretatur non aſcendens: ſiue abſq; iugo.aut iniquus:vel diabolicus. De quo vide ſupra in dictione בַּל Bal. quia eſt dictio compoſita vt ibidem dictum eſt.

בַּלָט Abſcōdite Clam.

בַּלָט Balat.paulatim.Abſcondite.clam.ruth.3.Et venit abſcondite.1.Reg.18.loquimini ad dauid clam.

בָּלַם cōſtringeſ לִבְלוֹם בְּלִימָה Nihil.

בָּלַם Balam.conſtringere.coarctare.refrenare. Ps.51. In camo & freno maxillas eorum conſtringe. Pro quo hebrei legunt in camo & freno maxillas eius ſiue os eius ad conſtringendum ſiue ad refrenādū.vbi ponitur לִבְלוֹם Liblom.Et ſolum inuenitur in predicto loco. De dictione autem בְּלִימָה Belima.ideſt nihil.vide ſupra in dictiōe. בַּל Bal vnde deriuatur.

בָּלַס Vellicare

בָּלַס Balas cum ſamach in fine.ideſt vellicare.ſiue excutere Amos.7.Sed armentarius ego ſum vellicans ſycomoros.& ſolum inuenitur in hoc loco.

בָּלַע deuorare. Deglutire. Abſorbeſ. Glutire. Precipitare. Diſſipare. Diruere. בֶּלַע

בָּלַע Balaa.deuorare.abſorbere.glutire.deſtruere. precipitare.Geñ.41.Deuorantes omnem priorum pulchritudinem.Exo.7.Sed deuorauit virga Aaron virgas eorū. Et in eodem.15. Deuorauit eos terra. Nu.16. Et aperiens terra os ſuū deglutiat eos.Et in eo. Deuorauit eos cum tabernaculis ſuis. Deut.11.Quos aperto ore ſuo terra abſorbuit.2.Reg.17.Ne forte abſorbeatur rex. Iob.7.nec dimittis me vt glutiam ſaliuam meam.Et in eodem.8. Si abſorbuerit eum de loco ſuo.& in eo. 20. Diuitias quas deuorauit euomet.Et in eodem.37.Etiam ſi locutus fuerit homo deuorabitur.Ps.34.Ne dicant deuorauimus eum. & Ps. 68.Ne abſorbeat me profundum. & Ps.106. Et omnis ſapientia eorum deuorata eſt.& Ps. 123. Forte viuos deglutiſſent nos.Prouer.1.Deglutiamus eum ſicut infernus viuentem.Et in eodem.19.Et os impiorum deuorat iniquitatem. Eſa.28. Abſorpti ſunt a vino.Et in eodē.49.Fugabuntur qui abſorbebant te.Hiere.51. Abſorbuit me quaſi draco. Et in eodem. Et eiiciam quod abſorbuerat de ore eius. Abac.1. Et taces deuorante impio iuſtiorem ſe. Significat etiā precipitare ſiue diſſipare vel diruere.2. Reg. 20.Quare precipitas hereditatem domini. Et in eodem. Non precipito nec demolior.Iob.10. Et ſic repente precipitas me.Ps.54.Precipita domine diuide linguas eorum Eccl̄s.10.Et labia inſipientis precipitabunt eum.Eſa.9.Et qui beatificantur precipitati.Et in eodem.19.Et conſilium eius precepitabo.Et in eodem.25.Precipitabit mortem in ſempiternum.Thren.2.Precipitauit dominus & non pepercit.Eſa.13.Et viam greſſuum tuorum diſſipant.Significat etiam diruere. Nu.4. Alii nulla curioſitate videant que ſunt in ſanctuario priuſquam inuoluantur.pro quo hebrei legunt. Et non ingrediantur ad videndum quando diruitur ſanctuarium.i. quando ea que ſunt in ſanctuario auferūtur de loco ſuo vbi ſunt ſita & inuoluūtur ad portandū ea quādo caſtra mouebāt. vnde idem eſt ſenſus cum littera noſtra.Inde בֶּלַע Bálaa.i.Precipitatio. ſiue deuorap̄cipitatio.

tio vel diſſipatio. Ps.51. Dilexiſti oīa verba p̄cipitationis.

בִּלְעָדֵי Excepto. Abſqꝫ.

בִּלְעָדֵי Biladai. Excepto. abſqꝫ. preter. niſi. Geñ.14. Exceptis his que comederunt iuuenes. Et aliqñ vltimū iod nō eſt de ſubſtantia dictionis ſed denotat pronomē prime perſone. vt in eodē.41 Abſqꝫ me deus reſpōdebit proſpera pharaoni. Et cōponitur cū pronominibus ſic. בִּלְעָדַי Biladai.i. Abſqꝫ me: vt ſupra. בִּלְעָדֶיךָ Biladécha.i.abſqꝫ te. Geñ.41. Et abſqꝫ tuo imperio non mouebit quiſqꝫ manū aut pedem. Et recipit in principio mē. & dicitur מִבַּלְעֲדֵי Mibalade.i.abſqꝫ.preter. Ioſ.22. Preter altare dñi dei nr̄i. Ps.17. Quis deus preter dominum.

מִבַּלְעֲדֵי Preter.

בָּלַק Nudare. dilacerare. מְבֻלָּקָה dilacerata

בָּלַק Balac. Nudare. ſiue dilacerare. Deſtruere. Eſa.24. Ecce dñs diſſipabit terrā & nudabit eam. Naū.2. Diſſipata eſt & ſciſſa & dilacerata. vbi ponitur מְבֻלָּקָה Mebulaca pro dilacerata.

בִּלְתִּי Niſi. Preter. Non. Ne.

בִּלְתִּי Bilthi. Niſi. preter. ne. non. Nu.12. Nihil aliud reſpiciunt oculi nr̄i niſi man. et in eodē.32. Preter caleb filiū iephone. Et aliqñ vltimū iod non eſt de ſubſtantia dictionis ſed denotat pronomē prime perſone. Oſee.13. Et ſaluator non eſt preter me. Et aliqñ ſignificat ne vel nō. 1. Reg.20. Cogitabat eñ quod nō eſſet mūdus. Iob.14. Donec atterātur celi non euigilabunt. pro quo hebrei legūt. Donec nō celi.i.donec non ſint celi nō euigilabūt. Poteſt etiā deriuari a dictione ſupra poſita. בָּלָה Bala: que ſignificat atterere ſicut eſt in noſtra tranſlatione. Eſa.10. Ne incuruemini ſub vinculo. & in eodē.14. Cedentem populos in indignatione plaga inſanabili. pro quo hebrei legūt. Plaga nō ceſſante. Et recipit in principio mē. & dicitur מִבִּלְתִּי Mibilthi.i.non: ſiue eo quod nō. Nu.14. Et dicāt non poterat introducere populū in terrā. & qñqꝫ recipit in principio lamed. Et dicitur לְבִלְתִּי Lebilthi.i.vt non. nec. ne. Deut.4. Et iurauit vt nō tranſirē iordanē nec ingrederer terrā optimā. et in eodē.17. Nec eleuetur cor eiꝰ in ſupbia ſup fratres ſuos neqꝫ declinet in partē dexterā vel ſiniſtrā.

מִבִּלְתִּי Non. לְבִלְתִּי Et non. Nec.

בָּם In eis.

בָּם Bam. in eis. vel in illis. aut in ipſis. Et ē dictio cōpoſita cuius partes non inueniūtur per ſe: vt dictū eſt ſupra in principio huius littere beth. Et quādo refertur ad feminas ſcribitur cum nun in fine loco mem.

בָּמָה Excelſum.

בָּמָה Bama. excelſum. altitudo. 1. Reg. 9. Sacrificiū eſt hodie populo in excelſo. 3. Reg. 3. Illud quippe erat excelſum maximum. Eſa. 2. Quia excelſus reputatus eſt ipſe Et in pl̄ali בָּמוֹת Bamoth.i.excelſa. ſiue altitudines. Deut. 32. Et cōſtituit eum ſuper excelſa terre. 3. Reg. 15. Excelſa autē non abſtulit. Ps.17. Et ſuper excelſa ſtatuēs me. Eſa. 14. Aſcendā ſuper altitudines nubiū. ponitur etiā pro collo eo ꝙ eſt pars excelſa in homine. Deut. 33. Et tu eorum colla calcabis.

בָּמוֹת Excelſa. Altitudines Colla.

בְּמוֹ In.

בְּמוֹ Bemo. in. per. Iob.37. Ingredietur beſtia latibulum ſuū. pro quo hebrei legūt. Et ingredietur beſtia in latibulū vel in inſidiis. Eſa. 43. Cum ambulaueris in ignem non combureris.

בָּן בֵּן

בָּן Ban. in eis. et refertur ad feminas. vt dictū eſt ſupra. Itē בֵּן Ben. filius. de quo vide infra in dictione ſequēti.

בָּנָה Edificare. Extruere.

בָּנָה Bana. edificare. extruere. conſtruere. Geñ. 4. Et edificauit ciuitatem. Nu. 23. Edifica mihi ſeptē aras. Deut. 20. Quis eſt homo qui edificauit domū nouam: & non dedicauit eam. Ioſ. 8. Tunc edificauit ioſue altare dño deo. 3. Reg. 8. Edificans edificaui domū habitaculū tuū. Ps.101. Quia edificauit dñs ſion. Eccl̄s. 9. Extruxitqꝫ munitiones per girū. Hiere. 30. Et edificabitur ciuitas in excelſo ſuo. Et aliquando ſcribitur ſine he finali. Geñ. 2. Edificauit dominus deus coſtam quā tulerat de adam in mulierē. Et in eodē. Edificauit autē noe altare dño. Exo. 1. Edificauerūt qꝫ vrbes tabernaculorū pharaoni. Iob. 3. Et qui edificant ſibi ſolitudines. Nu. 33. Imponētes vocabula vrbibus quas extruxerat. Deut. 20. Et extrue machinas donec capias ciuitatem. Ezech. 27. Abietibus de ſanir extruxerunt te. Et inde בִּנְיָן Binian.i.edificiū. ſtructura. Ezech. 40. Et menſus eſt latitudinē edificii calamo vno. Et idē ſignificat בִּנְיָה Binia. cum he in fine loco nū. vt in eodē. 41. Et quod ſeparatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum.

בִּנְיָן Edificium בִּנְיָה

Significat etiam ſupradicta dictio בָּנָה Bana. filios habere vel filios ſuſcipere. Geñ. 16. Si forte ſaltē ex illa ſuſcipiam filios. inde dicitur בֵּן Ben.i.filius quia eſt quaſi edificium parentū eius. Poteſt etiā deriuari a dictione ſupradicta. בִּין Bin. quod ſignificat itelligere. vt ſupra dictum eſt. et ideo Hiere. 49. vbi nos hēmus. Periit cōſiliū a filiis. Aliqui hebrei legūt. Periit cōſiliū ab intelligētibꝰ: et ſic trāſtulerūt. lxx. qa ē equiuocū ad vtrūqꝫ. & accipitur multipliciter. ſ. ꝓ filio naturali. Geñ. 5. Et genuit filios & filias. et in eodem. 18. Et habebit filium ſara vxor tua. & in eodē. 45. Ioſeph filius tuus viuit.

Filios ſuſcipere. בֵּן Filius.

Accipitur etiā pro filiis filiorū vel pro quocūqꝫ deſcendēte ab alio: qui dicitur filius eius. vt filii iſrael. filii Iuda. filii Leui. Nu. 16. Audite filii leui. Et nō ſolum pro filiis filiorū ſed etiā pro filiis filiarum. Geñ. 31. Filie mee & filii. Pro quo hebrei legūt. Filie filie mee: & filii filii mei. ſ. ſunt: qui vtiqꝫ erant filii filiarū ſuarū.

Filius pro nepote. Filius pro ſucceſſore. Filii pro filio filiaꝝ.

Accipitur etiā pro filio adoptiuo. Exo. 4. Filius meus primogenitus iſrael. et ſupra in eodē. 2. Quem illa adoptauit in locum filii. Pro quo in hebreo habetur. Et fuit illi in filiū.

Filiꝰ adoptiuo.

Accipitur etiā pro diſcipulo vel pro quocūqꝫ qui ſequitur doctrinā alterius: qui dicitur filius eius. 4. Reg. 2. Vidētes autē filii prophetarū qui erant in hiericho. vnde magiſter vel dñs aut princeps pater appellatur in ſcriptura. vt dictū eſt ſupra in principio huius voluminis. Et etiā cuiuſcunqꝫ opera facit eius filius dicitur. Deut. 3. Omnes viri robuſti. pro quo hebrei legunt. Omnes filii fortitudinis. 1. Reg. 2. Porro filii heli filii belial. 3. Reg. 21. Et eductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos ſedere cōtra eum. Ps. 88. Et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Vnde ſaluator in euāgelio ioānis. 8. ait. Si filii abrae eſtis: opera abrae facite.

Filius pro diſcipulo

Et etiā quando aliquis eſt dignus aliqua re vel aliqua pena dicitur filius illius rei. Deut. 25. Si autē eum qui peccauit dignum viderint plagis. Pro quo in hebreo habetur. Si autē qui peccauit filius fuerit flagellationis.i.dignus plagis ſicut eſt in littera noſtra. 2. Reg. 13. Viuit dñs quia filius mortis eſt vir qui fecit hoc.

Dignus.

Et etiā q̄ndo aliquis habet aptitudinem ad aliquā rem aut ex ea producitur dicitur filius eius. Iob. 41. Non fugabit eum vir ſagittarius. Pro quo in hebreo habetur. Non fugabit eū filius arcus. Eſa. 5. Vinea facta eſt dilecto meo in cornu filio olei.i.in angulo terre pinguiſſime apto oliuis. ſicut exponūt hebrei. Et in eodē. 21. Tritura mea & filia aree mee. Pro quo in hebreo habetur. Et filius aree mee. & dicitur filius aree granū frumenti: eo quod producitur in ea. Threñ. 3. Miſit in renibus meis filios pharetre ſue. vbi per filios pharetre itelligūtur ſagitte Et etiā viri alicuius ciuitatis vel loci aut regionis ſiue populi dicūtur filii eius. vt Geñ. 21. Preſentibus filiis populi mei. Eſa. 11. Simul predabūtur filios orientis. Hiere. 2. Filii memphis & taphnis. Threñ. 4. Filii ſion inclyti. ſignificat etiā etatē vel durationē. Exo. 12. Agnus abſqꝫ macula maſculus anniculus. Pro quo hebrei legūt. Agnus abſqꝫ macula maſculus filius vnius anni.i.etatis vnius anni. Et. 1. Reg. 13. Filius vnius anni erat ſaul cum regnare cepiſſet. Accipitur etiā pro paruo animali cuiuſcūqꝫ ſpeciei qui adhuc ſequitur matrē. Geñ. 18. Et tulit inde vitulū. pro quo in he-

Etas.

Filius. בָּנִים בְּנֵי Filii בְּנַת בַּת Filia בָּנוֹת Filie. Viculus תַּבְנִית ſimilitudo. Exemplar. Deſcriptio

breo habetur filius vacce. & ſimiliter vbicunqꝫ nos habemus vitulũ de armento: in hebreo habetur vitulꝰ filius vacce. Et ſic pullus colũbe in hebreo dicitur filius colũbe. & in plurali בָּנִים Banim ſiue בְּנֵי Bene. vt in aliquibus locis ſupradictis. Et in genere feminino ſcribitur irregulariter. Nam cũ deberet dici בְּנַת Benath: dicitur בַּת Bath: & deficit littera nun que eſt littera ſubſtantialis. & ſignificat filiã. Geñ.30. Peperit filiã nomine dinam. Exo.2. Deſcendebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine. Ps.136. Filia babylonis miſera. Threñ.2. In tabernaculo filie ſion. et in eodẽ. Et cõſolabor te virgo filia ſion. Et accipitur quaſi eiſdem modis quibus. בֵּן ben: vt ſupra. Itẽ ſignificat pupillã vt dictum eſt ſupra in dictione בָּבַת Babath. Et eius plurale בָּנוֹת Banoth ſcribitur regulariter cum littera nun. Et ſignificat filias. Geñ.5. Et genuit filios & filias. & in eodẽ.49. Filie diſcurrẽtes ſup murũ. Canti.1. Nigra ſum ſed formoſa filie ieruſalẽ. Et etiã accipitur pro villis vel viculis aut ſuburbanis quia ſunt quaſi filie ciuitatis. Iudi.1. Manaſſes quoqꝫ non deleuit bethſan & chanath cũ viculis ſuis. Inde תַּבְנִית Thabnith. i. ſimilitudo. exemplar. deſcriptio. Exo.25. Iuxta ſimilitudinẽ tabernaculi quod oſtendã tibi. Et in eodẽ. Inſpice & fac ſecundũ exemplar quod tibi in monte monſtratũ eſt. 4. Reg.16. Et ſimilitudinẽ iuxta omne opus eius 1. Paraľ.28. Dedit autẽ dauid ſalomoni filio ſuo deſcriptionem porticus templi. Et in eodẽ. Vt ex ipſo fieret ſimilitudo quadrige cherubin. & in eodẽ. Vt intelligerẽ vniuerſa opera exẽplaris. de dictione אָבְנָיִם obnáim vide ſupra in dictione אֶבֶן eben.

בָּנוּ In nobis.

בָּנוּ Banu. in nobis. & eſt dictio cõpoſita cuius partes non inueniũtur per ſe vt dictum eſt ſupra.

בָּסַס Cõculcare

בָּסַס Baſas. conculcare. calcare. De quo vide ſupra in dictione בּוּס Bus.

בֹּסֶר Botrꝰ immaturus vua acerba immaturũ.

בֹּסֶר Boſer. vua acerba. ſiue botrus immaturus. Iob.15. Ledetur quaſi vinea in flore botrus eius. Hiere.31. Patres comederũt vuam acerbam: & dentes filiorũ obſtupuerunt. et in eodẽ. Omnis homo qui comederit vuã acerbam obſtupeſcẽt dentes eius. Accipitur etiã pro quolibet fructu immaturo. Eſa.18. Et immatura perfectio germinabit.

בָּעָה Querere Petere. Rogare Feruere. אֲבַעְבֻּעֹת Veſice.

בָּעָה Baa. Querere. requirere. inueſtigare. petere. feruere. Eſa.21. Si queritis querite cõuertimini venite. & in eodẽ.30. Et requiſita in muro excelſo. Dañ.6. Vt oĩs qui petierit aliquã petitionẽ. Et aliqñ ſcribitur cum aleph in fine. vt in eo. Qui rogaret quicq̃ de diis. et in eo. Orat obſecratione ſua. i. rogat vľ petit petionẽ ſuã. Significat ẽt feruere. Eſa.64. *Sicut* exuſtio ignis tabeſcerẽt: aque arderẽt igni. Pro quo hebrei legũt. *Sicut* exuſtio ignis tabeſcerent: aque feruerent igni. & ĩde deriuatur. אֲבַעְבֻּעֹת Abaabuoth. q̃d ſignificat puſtulas ſiue veſicas que fiunt ex feruore vel calefactione ſanguinis. Exo.9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & veſice.

בָּעַט recalcitraľ Calce abiicere.

בָּעַט Baat. recalcitrare. calce abiicere. Deut.32. Incraſſatus eſt dilectus & recalcitrauit. 1. Reg.2. Quare calce abiciſtis victimam meam. Et tranſlatiue ponitur pro cõtemnere aut vilipendere.

בָּעַל Poſſidere Dñari. Vxorẽ hẽre. Dormire cum vxore. Inhabitare terram. בַּעַל Dñs. Vxorẽ hñs Maritus Vir. בְּעֻלַת maritũ hñs Habens. Princeps Magiſter בַּעַל

בָּעַל Baal. poſſidere. dominari. in poteſtatẽ habere. ſubiugare. maritũ eſſe. ľ. habere vxorẽ. ſiue rem cũ muliere habere. Eſa.26. Dñe deus noſter poſſederũt nos dñi abſqꝫ te. et in eo.54. Quia dominabitur tui qui fecit te. Hiere.31. Et ego dominatꝰ ſum eorũ. Significat etiã maritũ eẽ ſiue vxorẽ habere: eo ꝙ vir eſt quaſi dñs vxoris & poſſidet eam. Deut.24. Si acceperit homo vxorẽ & habuerit eam. et Malach.2. Et habuit filiam dei alieni. Accipitur etiã pro dormire cũ vxore. Deut.21. Et poſtea intrabis ad eam: dormieſqꝫ cum illa. Ponitur etiã pro inhabitare terrã que erat deſerta. eo ꝙ redigitur in poteſtatẽ habitantiũ: & poſſidetur ab illis ſicut vxor a viro. Eſa.62. Et terra tua inhabitata Et in eodẽ. Et terra tua inhabitabitur. Et inde בַּעַל Báal. i. dominus. poſſeſſor. ſiue poſſidens. vel habens. aut vir. ſiue maritus. Exo.21. Dñs quoqꝫ bouis innocẽs erit. & in eodẽ. Bos lapidibus obruetur: & dominũ eius occidẽt. & in eo. Reddet dñs ciſterne preciũ iumentorũ. Eſa.16. Dñi gentiũ exciderũt flagella eius. Ponitur ẽt ꝓ habẽte vxore vel pro marito. Exo.21. Si habens vxorẽ & vxor egredietur ſimul. Et in eodẽ. Subiacebit damno quantũ maritus mulieris expetierit. Geñ.20. Habet enim virũ. Pro quo hebrei legũt. Et ipſa eſt maritata marito. vbi ponitur בְּעֻלַת Beulath. pro maritata. Deut.22. Si dormierit vir cũ vxore alterius. Pro quo hebrei legũt. Si dormierit vir cũ vxore maritata marito. Ponitur etiã pro habente vel poſſidẽte quancũqꝫ rem. Geñ.37. Ecce ſomniator venit. pro quo hebrei legũt. Ecce habens ſomnia venit. Et in eodem.49. Inuiderunt ei habentes iacula. Eſa.41. Habens roſtra ſerrantia. Significat etiã principem vel magiſtrũ: eo ꝙ habet dominiũ vel ſcientiam. Leuit.21. Sed nec in principe populi ſui cõtaminabitur. Eccľs.12. Que per magiſtrorũ conciliũ data ſunt a paſtore vno. eſt etiã בַּעַל Báal. nomen idoli qui erat quaſi dominus eis a quibus collebatur.

בְּעָלִיל Separatũ. Argentũ

בְּעָלִיל Baalil. Separatũ. Ps.11. Argentũ igne examinatũ probatũ terre. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem tranſtulit. Argentũ probatum ſeparatũ a terra. Et dicunt aliqui hebrei quod deriuatur a ſupradicta dictõe בַּעַל Báal. que ſignificat dominiũ: eo quod argentum puriſſimũ habet dñium ſup alias res terreſtres. Iuxta illud Eccľs.10. Pecunie obediunt omnia. vbi in hebreo argentum ponitur pro pecunia.

בָּעַר Ardere Cõburere. Succẽdere Cõcremaľ. Eſtuare בְּעֵרָה תַּבְעֵרָה Incendiũ. Incenſio Ardor בְּעֵר

בָּעַר Baar. Ardere. comburere. ſuccendere. ledere. depaſci. auferre. ferre. ſeparare. inſipientẽ fieri Exo.3. Et videbat ꝙ rubus arderet. & in eodẽ. Quare non cõburatur rubus. et in eodẽ.35. Non ſuccendetis ignẽ. Leui.6. Quẽ nutriet ſacerdos ſubiiciens ligna. Pro quo hebrei legũt. Et ſuccendet ſup illud ſacerdos ligna. Nu.11. Vocauitqꝫ nomẽ loci illius incenſio: eo ꝙ ſuccenſus fuiſſet contra eos ignis domini. Deut.4. Qui ardebat vſqꝫ ad celum. Et in eodem.5. Et montẽ ardere vidiſtis. Iudi.15. *Sicut* ſolent ad ardorem ignis ligna conſumi. pro quo hebrei legũt. *Sicut* ligna que ſuccenſa ſunt igni. Et in eodẽ. Quibus ſuccenſis & cõportate iam fruges & adhuc ſtantes in ſtipula concremate ſunt. Ps.17. Carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Ps.82. *Sicut* ignis qui cõburit ſiluam. Eſa.1. Et ſuccendetur vtrũqꝫ ſimul. et in eo.10. Et ſuccẽdetur & deuorabitur ſpina eius & vepres in die vna. & in eodẽ.40. Et libanꝰ nõ ſufficiet ad ſuccendendũ. Et in eodẽ.43. Et flamma non ardebit in te. Hiere.4. Et ſuccẽdatur & nõ ſit q extinguat. & in eo.7. Patres ſuccẽdũt ignem. et in eodẽ.30. Et factus eſt in corde meo quaſi ignis eſtuans. & in eodẽ.36. Et poſita erat arula coram eo plena prunis. pro quo hebrei legũt. Et arula erat coram eo ſuccẽſa. i. plena prunis: ſicut eſt in littera noſtra. Threñ.2. Succẽdit in iacob quaſi ignis. Ezech.39. Et ſuccendẽt & comburent arma. Naũ.2. Et ſuccendam vſqꝫ ad fumũ quadrigas tuas. Malach.4. Ecce enim dies veniet ſuccenſa. Inde בְּעֵרָה Beera ſiue תַּבְעֵרָה Thabeera. i. incendiũ. ſiue incenſio. Exo.22. Reddet damnũ qui ignẽ ſuccenderit. pro quo hebrei legunt. Reddet. ſ. dãnum qui incendit incendiũ. Nu.11. Vocauitqꝫ nomen loci illius incenſio. Et inde בְּעֵר Baer. i. Ardor ſuccenſio. focus. Eſa.4. In ſpiritu iudicii & ſpiritu ardoris Et in eodẽ.44. Et facta eſt hominibus in focũ. Significat

Ledere. etiam ledere.vel depaſci.aut demetere. Exo.22. Si leſerit
quiſpiā agrū vel vineā.Et in eo. Et dimiſerit iumentū ſuū
Depaſci vt depaſcatur aliena. Eſa.3.Vos autē depaſti eſtis vineā.3.
Demetere. Reg. 16. Ecce ego demetam poſteriora baaſa & poſteriora
domus eius. et in eodē.21. Et demetā poſteriora tua. Item
Auferre. ſignificat auferre: vel ſeparare. Deut.13.Auferes malū de
medio tui.& in eodē.17.Auferes malū de iſrael. et in eodē
22.Et auferes malum de medio tui. & in eodē.26. Attuli
quod ſanctificatū eſt de domo mea. Pro quo hebrei legūt.
Separare. Abſtuli vel ſeparaui.ſ.a cōmunibus vſibus. et in eodē.Nec
ſeparaui ea in qualibet immūditia. Iudi.20. Vt auferatur
malū. Et qa qn̄ aliquis eligitur ſeparatur de medio aliorū
בער ideo pōitur בער Baer.pro electione vel ꝑ electo.Nu.24.Et
Electus. fueris electus de ſtirpe cain.Ponitur etiam pro oſtenſione.
Oſtenſio Eſa.6.Et cōuertetur & erit in oſtenſionē. Tamē aliqui hebrei
legūt in hoc loco.Et erit in ſeparationē vel in ablationem.
Alii ſic.Et erit in paſtum : ſequētes predictas ſignificationes.
Significat etiā inſanire : ſiue inſipientē vel ſtultū
Inſipiētē eē eſſe. Hiere.10. Pariter inſipientes & ſtulti probātur.& in
Stultus. eodē. Stultus factus eſt om̄is homo a ſcientia ſua. Et inde
נבערה נבערה Nibara.i.inſipiens.Eſa.19. Dederunt conſiliū inſipiens.
Inſipiens. Et idē ſignificat בער Baar.Ps.91.Vir inſipiens non
בער cognoſcet.Et in plurali בערים Boarim.i.inſipiētes.Ps.93.
Inſipiens. Intelligite inſipiētes in populo.Ezech.21. Dabo te in manus
בערים hominū iſipientiū.et inde בעיר Beir.i.Iumentū.Gen̄.
Inſipiētes בעיר 45.Onerantes iumēta veſtra ite in terrā chanaā.Exo.22.
Iumētum. Et dimiſerit iumentū ſuū.Nu.20.Vt et nos & noſtra iumēta
moriamur.& in eodē.Ita vt pp̄lus biberet & iumēta.

בעת בעת Baath.Conturbare vel exagitare.obſtupeſcere.terrere.
Exagitare. 1.Reg.16.Et exagitabat eum ſpiritus neq̄. Et in
eodē.Ecce ſpiritus dn̄i malus exagitat te.Heſter.7.Quod
Obſtupeſcē ille audiēs illico obſtupuit.Eſa.21.Emarcuit cor meū tenebre
Stupefacer. ſtupefecerūt me.Et idē בעתה Beatha.i. Terror.ſiue formido.
בעתה Hiere.8. Tēpus medele & ecce formido.Et in pl'ali.
Formido בעותי Biuthe.Iob.6. Terrores dei militant contra me.Ps.
בעותי 78.Terrores tui conturbauerunt me.
Terrores

בץ בץ Bos.cenum.vel lutū.Hiere.38.Demerſerūt te in ceno
Cenum. et in lubrico pedes tuos.vbi ponitur lubricū pro luto.
Et aliquādo ſcribitur cum he in fine vt in ſequēti dictione.

בצה בצה Biſa.Humor.cenū.Iob.8.Nunquid virere poteſt ſcirpus
Humor abſq; humore. et in eodē.40 In locis humētibꝰ.
Cenum pro quo hebrei legūt.In ceno vel in loco cenoſo.cuius plurale
ſcribitur cū aleph loco he:et ſign̄at loca cenoſa vel humida.
Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit littora: eo ꝙ
Littora. plerūq; ſunt cenoſa vel humida.Ezech.47. In littoribus
autē eius et in paluſtribus non ſanabūtur.

בצל בצל Baſel.cepe. Nu.11. Porriq; & cepe & allia. Et ſolū inuenitur
Cepe. in numero plurali in predicto loco.

בצע בצע Baſaa.prodeſſe.ſiue lucrari.auariciā ſequi.auare rapere.
auaricie ſtudere.cōcupiſcere. ſuccindere.complere
Prodeſſe. perficere.Gen̄.37.Quid prodeſt ſi occiderimus fratrē noſtrum.
Iob.22.Aut qd ei prodeſt ſi imaculata fuerit via tua.
Auare rape et in eodē.27. Que eſt enim ſpes hypocrite ſi auare rapiat.
Prouer.1.Sic ſemite oīs auari. Pro quo in hebreo habetur.
Auariciā Sic ſemite oīs ſectantis auariciā. vel omnis cōcupiſcentis
ſequi. cupiditatem.Prouer.15.Conturbat domū ſuā qui ſectatur
auariciam.Hiere.6.Omnes ſectantur auariciā. Ezech.22.
Et auare proximos tuos calūniabaris. Et in eodē.Ad perdendas
aīas auare ſectando lucra.Significat etiā ſuccindere
Succīdere aut vulnerare. Iob.6. Soluat manū ſuam & ſuccidat me.
Eſa.38.Dum adhuc ordirer ſuccidit me.Ioel.2. Sed & per
feneſtras cadent : & non demoliētur.i.non ſcindentur vel
Vulnerare non vulnerabūtur.Amos.9.Auaricia enim in capite oīm.
Pro quo hebrei legūt. Et vulnerabit eos in capite oēs ſiue
in capite omniū.Poteſt etiā legi ſic.ſ. et auaricia eorum in
capite omniū.quod eſt idē ſenſus cum littera noſtra. Item
ſignificat cōplere vl' iplere aut ꝑficere.Eſa.10.Et erit cū impleuerit Implere.
dn̄s cuncta opera ſua in monte ſion.Threñ.2.Cōpleuit Cōplere
ſermonē ſuū.Zach.4.Et manus eius ꝑficient eam. Perficere
Inde.בצע Beſaa ſiue בצע Baſaa.i. Auaricia.lucrum.cupiditas. בצע
rapina.preciſſio.Exo.18. Et qui oderint auariciā.Iudi. בצע
5.Et tamē nihil tulere predantes.Pro quo in hebreo habetur. Auaricia.
Rapinam argenti ſiue lucrum argenti non acceperūt. Lucrum.
Ps.118. Inclina cor meū deus in teſtimonia tua & non in
auariciā.Prouer.28. Qui odit auariciā longe fiēt dies eiꝰ.
Eſa.56.Vnuſquiſq; ad auariciā ſuam.& in eodem.57.Propter
iniquitatē auaricie eius iratus ſum. Mich.4. Et interficies
dn̄o rapinas eorum. Hiere. 51. Venit finis tuus pedalis Rapina
preciſſionis tue. Preciſſio.

בצק Baſac.Subtritū eſſe: ſiue attritū eſſe. Deut.8.Et pes בצק
tuus non eſt ſubtritus.Nee.9.Pedeſq; eorū non ſunt Subtritū eē
attriti.Et inde בצק Baſec.i.maſſa vel paſta eo ꝙ fit terendo בצק
manibus vel pedibus.Exo.12.Tulit igitur populus conſperſam Maſſa.
farinā.i.maſſam ex aqua & farina confectā. & in
eodem. Coxerūtq; farinam quā dudū de egypto conſperſam
tulerant. Oſee.7.Quieuit paululum ciuitas a cōmixtione
fermenti. Fermentū

בצר Baſar.deeſſe ſiue deſiſtere.ꝓhibere.auferre vīdemiare. בצר
munire. Gen̄.11.Nec deſiſtēt a cogitationibꝰ ſuis Deſiſtere
donec eas ope cōpleāt. Iob.42.Et nulla te latet cogitatio.
Pro quo hebrei legūt. Et non prohibetur vel non aufertur
a te cogitatio.Ps.75.Qui aufert ſpiritū principum.Et Auferre.
inde בצרת Baſóreth.i.Tempus prohibitionis pluuie. pro בצרת
quo beatus Hieronymus tranſtulit ſiccitatē.Here.17.Et in Siccitas
tpe ſiccitatis nō erit ſolicitū.Et idē ſign̄at בצרות Baſaroth בצרות
in plurali.vt in eodē.14.Quod factū eſt verbū dn̄i ad hieremiā Siccitas
de ſermonibus ſiccitatis.Significat etiā vindemiare
vel vuas colligere.Leuit.25.Et vuas primitiarū tuarū non Vuas colligere.
colliges quaſi vindemiā. Deut.24. Si vīdemiaueris vineā
tuam.Iudi.9. Vaſtantes vineas vuaſq; calcantes. Pro quo Vīdemiare.
hebrei legunt.Et vindemiauerūt vineas ſuas:& calcauerūt
ſcilicet vuas. Et inde בצר Boſer.i. vindemiator. Hiere.6. בצר
Conuerte manū tuam quaſi vindemiator ad cartallū.Et in vīdemiator
plurali בצרים Bóſrim. vt in eodem.49. Si vindemiatores בצרים
veniſſent ſuper te:non reliquiſſent tibi racemū.& inde Vindemiatores
בציר Baſir.i.vindemia.Leui.26.Apprehēdet meſſium tritura בציר
vindemiam : & vindemia occupabit ſementē.Iudi.8. Vindemia
Melior eſt racemus ephraim vindemia abiezer. Itē ſignificat
munire.Eſa.22.Et deſtruxiſtis domos ad muniēdum Munire.
murū.Hiere.51.Si firmauerit in excelſo robur ſuū.i.munierit.
et inde בציר Baſir.i.munitio vel munitus.Zach.11. בציר
Succiſſus eſt ſaltus munitus.et aliquādo ſcribitur cū mem Munitus.
in principio & dicitur מבצר Mibſar.i.munitio vl' munita. מבצר
Hiere.8. Cōuenite & igrediamur ciuitatē munitā. Abach. Munita.
1.Ipſe ſuper oēm munitionē ridebit. Et in plurali מבצרים Munitio
Mibſarim ſiue מבצרות Mibſaroth.i.munitiones. Threñ. מבצרים מבצרות
2.Deſtruxit in furore ſuo munitiones virginis iuda. Dan̄. Munitiōes
11.Et capiet vrbes munitiſſimas.Et aliqn̄ ſcribitur cum lr̄a
nū in fine.& dicitur בצרון Biſaron. Zach.11.Cōuertimini בצרון
ad munitionē vincti ſpei.Et inde בצורה Beſura.i.munita Munitio
vel murata.Eſa.27.Ciuitas enī munita deſolata erit.Et in בצורה
plurali בצרות Beſuroth.Nu.13.Et vrbes fortes atq; muratas. Munita.
2.Reg.20.Ne forte inueniat ciuitates munitas & effugiat בצרות
nos. Significat ēt ea que ſunt difficilia intellectu.Pro Muratas.
quo beatus hieronymꝰ tranſtulit firma. Hiere.33.Et annūciabo Firma.
tibi grandia & firma que neſcis.Et inde בצר Baſer.i. בצר

ſilex:qui eſt lapis durꝰ & firmiſſimus.Iob.22. Dabit pro
Silice. terra ſilicem:& pro ſilice torrentes auri.Hebrei tamẽ dicũt
quod in predicto loco ſignãt aurũ:eo ꝙ difficile habetur.

בָּקַק בקק Bacac.vaſtare. diſſipare.demoliri.diſrũpere.euacuare.
Diſſipare. Eſa.24.Ecce dñs diſſipabit terram.Oſee.10.Vitis
Euacuare. frõdoſa iſrael.Pro quo hebrei legũt. Vitis euacuata.i.in
fructuoſa iſrael.& idẽ ſignãt frõdoſa.i.ĩfructuoſa:qa humorem
quẽ debuerat in vuas tranſmutare: mutauit in foliorũ
Vaſtare et frondiũ multitudinẽ.Naũ.2. Quia vaſtatores diſſipauerunt
eum.Et aliqñdo ſcribitur cum ſimplici coph. Eſa.19.
Diſrũpere Et diſrũpetur ſpiritus egypti in viſceribꝰ eius. et in eo.14.
Diſſipatione diſſipabitur terra.Hiere.9.Et diſſipabo cõſilium
Demoliri. iuda & ieruſalem. & in eodẽ.51.Et demolientur terrã
eius.Et de hoc vide ſupra in dictione בוק Buc.

בַּקְבּוּק בקבוק Bacbuc.vas teſteũ cuius os eſt anguſtũ. Et a ſono
nomen accepit:quia cum mergitur in aqua:vel cũ
ex eo aqua effunditur facit talem ſonũ. Pro quo beatus hieronymus
Lagũcula. lagunculã traduxit. Hiere.19.Vade & accipe lagunculã
figuli teſteam.& in eodẽ.Et conteres lagũculã.

בָּקַע בקע Bacaa.rumpere.irrũpere.erũpere.interrũpere.diſrũpere.
diuidere:vł ſcindere.diſſecare. aperire.euellere.
Rumpere. Geñ.7.Rupti ſunt oẽs fontes abyſſi magne.Ioſ.9.Vtres vini
nouos ĩpleuimus:nunc aũt rupti ſunt. Eſa.34.Et circũfodit
& fouit ĩ vmbra eiꝰ.Pro quo hebrei legũt.Et rumpit
& fouit in vmbra eiꝰ.et in eodẽ.59.Oua aſpidũ ruperunt.
Irrũpere 2.Reg.23.Irruperũt ergo tres fortes caſtra philiſtinorum.
4.Reg.3.Tulit ſecũ ſeptingentos viros educentes gladios
vt irrũperent ad regem edon.Iob.26. Vt non erũpat pariter
Erũpere. deorſum.Prouer.3.Sapientia illius eruperunt abyſſi.
Eſa.58. Tunc erũpet quaſi mane lumẽ tuũ. & in eodẽ.59.
Et quod confotũ eſt erũpet in regulũ.Ezech.13.Et erũpere
faciam ſpiritũ tempeſtatũ.4.Reg.25. Et interrupta eſt ciuitas.
2.Paraľ.32.Et obſedit ciuitates munitas volens eas
capere.Pro quo hebrei legũt.Et obſedit ciuitates munitas
Interrũpe vt interrũperet eas ſibi.i.vt vi armorũ caperet eas ſibi. Ps.
77.Interrupit mare & perduxit eos. Et in eo. Interrupit
Dirũpere petrã in heremo. Nu.16. Dirupta eſt terra ſub pedibus eorum.
3.Reg.1.Et inſonuit terra a clamore eorũ.pro quo hebrei
legũt.Et diſrupta eſt terra a clamore eorũ.i.tam fortiter
clamabãt ꝙ videbatur ac ſi terra diſrũperetur. Iob.32.
Quod lagũculas nouas diſrumpit. Ps.73.Tu dirupiſti fontes
& torrentes. Eſa.64.Vtinam diſrumperes celos. Item
ponitur pro ſcindere vel dilacerare aut diſſipare. Ps.140.
Sicut craſſitudo terre erupta eſt ſuper terrã.Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ trãſtulit
Scindere. Sicut agricola cũ ſcindit terrã. Eſa.35. Quia ſciſſe ſunt in
deſerto aque.et in eo.63.Qui ſcindit aquas ante eos. Oſee
13.Beſtia agri ſcĩdet eos.Mich.1.Et valles ſcĩdẽtur. Abach.
3.Fluuios ſcindes terre.Zach.14.Et ſcindetur mons oliuarum
ex media parte ſui. Item ſignificat aperire vel diſſecare.
Aperire. Iudi.15.Aperuit itaqꝫ dñs molarẽ dentem in maxilla
Diſſecare aſini.Hiere.39. Aperta eſt ciuitas.Amos.1. Eo ꝙ diſſecuerint
Auellere pregnãtes galaad.Item põitur pro auellere.Eſa.7. Et
auellamus eũ ad nos.Itẽ ponitur pro dilacerare vel diſſipare.
dilacerare. Hiere.29. Et dilacerabis oẽm humerũ eorũ. Ezech.30.
Diſſipare. Et alexandria erit diſſipata.Et ĩde מְבוּקָעָה Mebucaa.i.ſciſſa
מְבוּקָעָה vel interrupta aut diſſipata.Ezech.26.Quaſi per introitũ
Diſſipata. vrbis diſſipate. Et in pľali מְבוּקָעִים Mebucaim.i.ſciſſi.
מְבוּקָעִים Ioſ.9.Et vtres vinarios ſciſſos atqꝫ conſutos.& inde בְּקָעִים
Sciſſi. Bechiim.i.Sciſſure vł ſciſſiões.Eſa.22.Et ſciſſuras ciuitatis
בְּקָעִים dauid videbitis.Amos.6.Et percutiet domũ maiorẽ ruinis
Sciſſure et domũ minorẽ ſciſſionibus. Et inde בִּקְעָה Bicaa.i.cãpus
בִּקְעָה vel planicies aut vallis que eſt inter duos montes & diuidit
inter eos. Geñ.11. Inuenerunt campum in terra ſenaar.et **Campus.**
Deut.8.In cuius campis & montibus erũpunt fluuiorum
abyſſi.Eſa.4.Erunt praua in directa & aſpera in vias planas.
Pro quo hebrei legũt.Erunt praua in directa & aſpera **Planicies**
in campũ ſiue in planiciẽ aut in vallẽ.Et inde בֶּקַע Bechaa. **בֶּקַע**
ideſt dimidiũ ſiue particula cuiuſdã ponderis ſecundũ hebreos.
Pro quo in noſtra tranſlatione habetur duos ſiclos.
Geñ.24.Protulit vir inaures aureas appendẽtes ſiclos duos. **duo ſicli**
pro quo hebrei legũt.Protulit vir inaurem aureã appẽdens
dimidiũ ponderis.Exo.38.Oblatũ eſt autẽ ab iis qui **Dimidium**
tranſierunt ad numerũ. pro quo hebrei legunt. Dimidius
ſiclus per ſingula capita.

בקר Bicher.querere.viſitare.recenſere. Leuit.13.Sin aũt **בִּקֵּר**
poſt emundationẽ rurſus creuerit macula in cute:nõ **Querere**
queret amplius.Ps.26.Et viſitem templũ eius.4.Reg.16. **Viſitare**
Altare vero ereũ erit paratũ ad voluntatẽ meam. pro quo
hebrei legũt. Altare vero ereũ erit mihi ad viſitandũ ſiue
ad querendũ.Eſd.4.Vt recẽſeas ĩ libris hiſtoriarũ. Ezech. **Recenſere.**
34.Et viſitabo eos ſicut viſitat paſtor gregẽ ſuũ. ponitur
etiã pro eligere.vt Leuit.27.Non eligetur nec bonum nec **Eligere**
malũ.Inde בֹּקֶר Bócher.i.mane ſiue matutinũ.dictũ fortaſſe **בֹּקֶר**
a querendo.nam mane incipimus res querere aut viſitare.
Geñ.1.Et factum eſt veſpere & mane dies vnꝰ. Exo.14. **Mane.**
Iamqꝫ aduenerat vigilia matutina.Iob.38.Cum me laudarẽt
ſimul aſtra matutina.Et in pľali בְּקָרִים Becharim. Eſa. **בְּקָרִים**
33.Eſto brachiũ noſtrũ in mane. Threñ.3. Noui diluculo. **Mane.**
Et inde בִּקֹּרֶת Bicóreth.i.vapulatio:vel vapulata.Leui.19. **בִּקֹּרֶת**
Vapulabũt ambo.pro ꝙ hebrei legũt.Verberata erit: ſiue **Vapulatio**
vapulatio erit.i. vapulauit ipſa:ſiue vapulabũt ambo ſicut
eſt in littera nr̃a.Et deriuatur a p̄dicta dictiõe בִּקֵּר Bicher
ideſt viſitauit:eo ꝙ punitio delicti eſt viſitatio. Iuxta illud
pſalmi.88.Viſitabo in virga iniquitates eorũ & in verberibus
peccata eorũ.Itẽ בָּקָר Bacar.i.vacca ſiue bos.Geñ.12. **בָּקָר**
Fuerũtqꝫ ei oues & boues.& in eodẽ.21.Tulit itaqꝫ abraam **Bos.**
oues & boues & dedit abimelech. Et ponitur in hebreo ſingulare
pro plurali :quia eſt nomẽ ſpeciei.et in eodẽ.18.Et
tulit inde vitulũ tenerrimũ.ꝓ quo in hebreo legitur. Et tulit
inde filium vacce tenerrimũ.i.vitulũ paruũ qui adhuc
ſequitur matrẽ.et eſt idem ſenſus cũ littera nr̃a.& ſimiliter
in aliis locis vbi in hebreo habetur filius vacce : in tranſlatione
noſtra ponitur vitulus : ſiue vitulus de armẽto. nam
ponitur etiã pro armento. Geñ.18. Ipſe vero ad armentũ
cucurrit.Exo.10.Cum ouibus & armentis.Deut.32. Butyrum
de armento. Oſee.5. In gregibus ſuis & in armentis **Armentũ.**
ſuis vadẽt ad querendũ dñm. Et pluraľr declinatur בְּקָרִים **בְּקָרִים**
Becarim.ſecundũ terminationẽ maſculinorũ.pro quo beatus
hieronymus tranſtulit bubalos.Amos.6. Aut arari poteſt **Bubali**
in bubalis.Et inde בֹּקֵר Bocher.i.armẽtarius.Amos.7. **בֹּקֵר** **armẽtariꝰ.**
Sed armentarius ego ſum.

בקש Biches.Querere.requirere.petere.deprecari.rogare. **בִּקֵּשׁ**
Geñ.37.Fratres meos quero.Exo.2.Et querebat **Querere**
occidere moyſen. & in eodẽ.4. Mortui enim ſunt oẽs qui
querebãt animã tuam.1.Reg.10.Queſierũt ergo eum.et in
eodẽ.13.Queſiuit ſibi dñs virum iuxta cor ſuũ. & in eodẽ.
20.Et requirat dñs de manu inimicorũ dauid. & in eodẽ. **Requirere**
23.Si quis queſierit animã meã:queret & animã tuã.Eſter.
2.Queſitũqꝫ eſt & inuentũ.Ps.4. Et queritis mendacium.
Ps.26.Vnam petii a dño hanc requirã. Canti.5. Queſiui
et non inueni illum.Ezech.3.Sanguinẽ eius de manu tua
requirã.Malach.2.Et legem requirent ex ore eius. Significat **Petere.**
etiã petere vel deprecari.Eſd.8.Et peteremus ab eo viã **Deprecari**
rectam.Eſter.4.Et deprecaretur eum pro populo ſuo. Et **Rogare.**
in eodẽ.7.Vt rogaret heſter reginã pro anima ſua.Dañ.2.

Et rogauit eunuchorū prepoſitū ne contaminarētur.Et in
בַּקָּשָׁה de בַּקָּשָׁה Bacaſa.i.petitio ſiue dep̄catio.vt Heſter.5.Que
Petitio eſt petitio tua heſter regina.

בָּר בַּר Bar.Filius.frumētum.electus.purus.vel mūdus. Dañ.
7.Et ecce cum nubibus celi quaſi filius hominis venie
Filius. bat Et inde Bariona interpretatur filius colūbe:& bartolomeus
filius ptolomei.ſignificat etiā frumentū vel triticū
Frumentū Geñ.41.Et oīe frumētum ſub pharaonis poteſtate cōdatur.
Triticū. & in codē.Tantaq; fuit abūdantia tritici vt arene maris
coequaretur. et in codē.45. Et totidē aſinas triticū in itinere
paneſq; portantes.Ps.71.Erit firmamentū in terra in
ſummis montiū. Pro quo in hebreo habetur.Erit fragmētum
ſiue particula frumēti vel tritici in terra in capite mōtium.
בְּרִי Et aliquādo additur littera iod in fine: & dicitur בְּרִי
Frumentū Beri. Iob.37.Frumentū deſiderat nubes.Ponitur etiā pro
Paſtus pabulo vel paſtu.Iob.39.Et pergūt ad paſtum.Item ſignificat
Electum. electum.Prouer.31. Quid electe mi: quid electe vteri
mei:quid electe votorū meorū. Canti.6. Pulchra vt luna
electa vt ſol. Significat etiā purum vel mundū ſiue lucidū.
Mundus. Iob.11.Et mundus ſum in cōſpectu tuo.Ps.2.Apprehendi
te diſciplinā.Pro quo beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta
Pure. hebraicā veritatē tranſtulit:adorate pure. Ps.18. Preceptū
Lucidum domini lucidū. Ps.23. Innocens manibus & mūdo corde.
Ps.72.Quā bonus iſrael deus iis qui recto ſunt corde.pro
quo hebrei legūt. Quam bonus iſrael deus iis qui mundo
ſunt corde. Prouer.14. Vbi non ſunt boues preſepe vacuū
eſt.pro quo hebrei legūt.Vbi non ſunt boues preſepe mūdum
eſt. ſed ponitur ibi mundū pro vacuo ſicut eſt in littera
בֹּר nostra.Et inde בֹּר Bor.i.puritas ſiue purū.Ps.17.Et ſecundū
Puritas puritatē manuū mearū. Eſa.1.Et excoquā ad purū
Purum. ſcoriā tuā. Vide etiā de hoc in ſequēti dictione בָּרַר Barar.
et in dictione בָּרָה Bara.quia ſecundū he. ab eis deriuatur.

בָּרַר בָּרַר Barar.Eligere.mūdare.probare.vel examinare. Ps.
17.Et cum electo electus eris. Dañ.11.Vt conflētur &
Eligere. eligantur & dealbētur.& in eo.12.Eligentur & dealbabuntur
& quaſi ignis probabūtur multi. Et aliquādo ſcribitur
cum ſimplici res.1. Reg.17. Eligite ex vobis virū. Ezech.
20.Eligam ex vobis trāſgreſſores & ipios. Significat etiā
Mundare. mūdare vel purgare. Eſa.52. Mūdamini q ferti svaſa dñi.
Purgare. Hiere.4.Non ad vētilandū & nō ad purgādū.Et in eo.51.
Acuite ſagittas. pro quo hebrei legūt. mūdate ſagittas.&
eſt idem ſenſus. nam cū ſagitta acuitur mūdatur a rubigine.
Item ſignificat probare vel examinare. Eccľs.3.Vt pro
Probare baret eos deus & oſtenderet ſimiles eſſe beſtiis. & in codē.
8. Omnia hec tractaui in corde meo vt curioſe intelligerem.
Examīare. pro quo hebrei legūt. Omnia hec tractaui in corde
בָּרוּר meo & vt probarē vel examinarē oīa hec. Inde בָּרוּר Barur
Purus. ideſt purus ſiue electus.Iob.33.Scientiā labia mea puram
בְּרוּרִים loquētur.Eſa.41.Poſuit me quaſi ſagittam electā.Et in plu
Electi. rali בְּרוּרִים Berurim.i.electi vel mūdi.1.Paraľ.16.Et poſt
בַּר eum heman & idithum & reliquos electos.Et inde בַּר Bar
Electus ideſt electus.purus.mundus. & in ge.fe. בָּרָה Bara.de quo
בָּרָה vide ſupra in dictione precedenti. Et inde בֹּרִית Borith.i.
בֹּרִית herba qua panni mundātur. Hiere.2.Si laueris te nitro &
Herba bo. multiplicaueris tibi herbā borith.Et dicūt aliqui hebrei ꝙ
ſignificat ſaponē quo panni dealbātur.nam in hebreo nō
eſt illud herbam:ſed ſic:& multiplicaueris tibi borith.

בָּרָא בָּרָא Bara. Creare. fingere.ſuccindere. excidere.eligere.
Creare. impinguare.Geñ.1.In principio creauit deus celum
et terram.Et in codē.2. Iſte ſunt generatiōes celi & terre
quando creati ſunt.et in codē.5.In die qua creauit deus hominem.
Ps.50.Cor mundū crea in me deus. Ps.101.Populus
qui creabitur laudabit dñm.Ps.148. Ipſe mandauit &
creata ſunt.Eſa.4.Et creabit dñs ſuper omnē locū montis
ſion.& in codē.54.Ecce ego creaui fabrū ſufflantē in igne
Et in codē.57.Creaui fructū labiorū. Et inde בּוֹרֵא Bore בּוֹרֵא
ideſt creans vel creator.Eſa.42.Creans celos & extendens Creans
eos.& in codem.45.Creans te iacob. et in eodem.45. Et
creans tenebras:faciens pacem & creans malum.Eccľs.12. Creator
Memento creatoris tui.Et inde בְּרִיאָה Beria.ideſt creatura בְּרִיאָה
vel res nouiter creata. Nu.16.Sin autē nouam rem fe Noua res.
cerit dominus. Significat etiā eligere ſicut precedens dictio.
Ezech.21. Et manu capiens cōiecturam in capite vie
ciuitatis coniiciet.pro quo hebrei legūt. Et manu eligens
ſiue & locum eligens in capite vie ciuitatis eliget.nam pro Eligere
eo quod in littera nr̄a eſt manu:in hebreo habetur יָד Iad.
que dictio licet cōmuniter ſignificet manū tamē ī hebreo
aliquādo ponitur pro loco: vt ifra dicetur. Item בָּרָא Bara בָּרָא
ideſt ſuccindere vel excindere. Ioſ.17. Aſcende in ſiluā &
ſuccide tibi ſpatia. Et in codē. Succides tibi atq; purgabis Succidere
ad habitandū ſpatia.Ezech.23.Et cōfodiantur gladiis
eorum.i.ſuccidātur gladiis eorum. Significat etiā impinguare.
vel incraſſari.aut comedere.vel cibū capere.1. Reg.
2.Vt comederent primitias oīs ſacrificii iſrael populi mei.
Pro quo hebrei legūt. Vt impinguaremini primitiis oīs Ipinguare
iſrael populi mei.2.Reg.2.Et nec comedit cum eis cibum. Comedere
vide etiā de hoc infra in dictione בָּרָה Bara. Et inde בָּרִיא בָּרִיא
Bari.i. pinguis vel craſſus. Iudi.3. Erat aūt eglon craſſus Craſſus
nimis. Et aliq̄ndo ſcribitur cum he in fine & dicitur בְּרִיאָה בְּרִיאָה
Beria.i.craſſum.vel pingue.aut electum.Ezech.34.Et q̄d Craſum.
craſſum erat occidebatis. Abach.1.Et cibus ei⁹ electus. Scribitur Electus
etiā cum he loco aleph. Et dicitur בְּרִיָּה Biria.Ezech. בְּרִיָּה
34.Ecce ego ipſe iudicabo inter pecus pingue & macilentum. Pingue.
Et in plurali בְּרִיאִים Beriim.i.craſſi.vel pingues.3. בְּרִיאִים
Reg.4.Et decem boues pingues.Et in ge.fe. בְּרִיאוֹת Berioth. Pingues.
i.craſſe vel plene.Geñ.41. De quo aſcendebāt ſeptē בְּרִיאוֹת
boues pulchre & craſſe nimis.et in codē.Septē ſpice pullulabant Craſſe.
in calamo vno plene ac formoſe. Itē בָּרָא Barra.in בָּרָא
lingua chaldaica ſignificat agrū ſiue foris aut foras. Dañ. Ager.
2. Filii hominū & beſtie agri.

בַּרְבֻּרִים Barburim. quodā genus auium.3. Reg.4.Excepta בַּרְבֻּרִים
venatione ceruorū capreārū atq; bubalorum:
et auium altiliū.vbi ponitur barburim abuſim.i.auiū Aues.
pinguiū vel ſaginatarū. Et ſolum inuenitur in numero
plurali in predicto loco.

בָּרָד Barad.grādo.Exo.9.Ecce pluam cras hac ipſa hora בָּרָד
grandinē multam nimis.& in codē.Vt fiat grando in Grando
vniuerſa terra egypti.Eſa.32. Grando autē in deſcenſione
ſaltus:ſupple erit.Inde בְּרֻדִּים Berudim.i.reſperſi punctis בְּרֻדִּים
ſeu maculis variis ad ſimilitudinē grandinis.Geñ.31.Varios
& maculoſos & diuerſorū colorum. & in codē. Varios Maculoſi.
maculoſos atq; reſperſos.vbi ponitur pro reſperſis. Zach. Reſperſi.
6.Et in quadriga quarta equi varii & fortes. vbi ponitur
pro variis. Varii.

בָּרָה Bara.cibare.vel cibū capere.aut comedere.veſci.prādere. בָּרָה
eligere.2.Reg.3.Cumq; veniſſet vniuerſa multitudo
cibum capere cum dauid. & in codē.13. Veniat oro Cibū cape
thamar ſoror mea:vt det mihi cibum.& in codē.Et cibum
paratum capiam de manu eius.Et in codē.Vt veſcar de ma Veſci
nu tua.Et aliq̄ñ ſcribitur cum aleph in fine loco he.De quo
vide ſupra in dictione בָּרָא Bara. Significat etiā eligere.1.
Reg.17.Eligite ex vobis virū. De quo vide ſupra in dictio Eligere
ne בָּרַר Barar. Inde בִּרְיָה Biria.i.cibus vel pulmentum.2. בִּרְיָה
Reg.13.Vt faciat pulmentū.& in codē.Et fac ei pulmentū. pulmentū.
Et in codē.Infer cibum in conclaui.& inde בְּרִי Beri.i.frumentū. Cibum.
vt ſupra in dictione בַּר bar dictum eſt.Et inde בָּרוֹת בְּרִי
בָּרוֹת

ברות Eſca. כברת ארץ

Baroth.ſiue ברות Baruth.i.eſca vel cibus. Ps.67. Et dederunt in eſcam meā fel. Threñ.4. Facti ſunt cibus earum. Et a ſupradicta dictiōe ברה bara.poteſt deriuari illud quod habetur Geñ.35.ſ. כברת ארץ Chibrath.éres.i.cum dat cibū terra:ſiue quādo gignit terra: hoc eſt in vere. Et ideo beatꝰ hieronymus optime traduxit vernum tempus.vbi dicitur. Venit verno tpe ad terrā que ducit ephratā. & in eodē.38. Eratq; vernum tempus.et.4.Reg.5. Traduxit electum tēpus. vbi dicitur abiit ergo ab eo electo tempore. quod eſt idē quod vernū tēpus. Vide etiā de hoc īfra in dictione כבר Cabir. Quia ſecūdū aliquos hebreos illa littera caph que ponitur in principio: eſt littera ſubſtātialis huiꝰ dictionis.

כברת ſpaciū t're. ברית

כברת Chibrath.et dicūt quod ſignificat certū ſpaciū terre vt puta vnum milliare.et ſic legunt. Eratq; ſpaciū terre ad introitum ephrata.et ſimiliter.4. Reg.5. Abiit ergo ab eo ſpaciū terre. Sed prima opinio eſt magis propria: quia nō habet ſimile vnde כברת Chibrath ſignificet ſpaciū.de dictione aūt ברית Berith.que ſignificat pactū vel fedus.vide infra in dictione ברת Beroth.

ברזל Ferrum. Ferreus.

ברזל Barzel.ferrum ſiue ferreus.Geñ.4. In cuncta opera eris ac ferri. Deut.3. Mōſtratatur lectus eiꝰ ferreus.2. Reg.23. Armabitur ferro & ligno.4. Reg.6. Accidit autē vt cum vnꝰ materiam ſuccidiſſet caderet ferrum ſecuris in aquam. Ps.104. Ferrum pertranſiit animam eius. Ps.106. Vincti in mendicitate & ferro.

ברח Fugere Fugare. מברח Profugus Peruenire. Feſtināter abire. בריח Vectis. בריחים בריחי Vectes. Profugus

ברח Barach. Fugere.effugere.fugare. Geñ.31. Noluitq; iacob cōfiteri ſocero ſuo quod fugeret.1.Reg.19. Et aufugit atq; ſaluatus eſt.& in eodē.20. Fugit autem dauid de naioth. Ps.138. Et quo a facie tua fugiam. Dañ.10. Et fugerunt in abſconditum. Oſee.12. Et fugit iacob in regionē ſyrie. Ione.1. Surrexit ionas vt fugeret in tharſis. Et qñdo eſt verbum tertie cōiugationis ſignificat fugare.1.Paral.8. Hi fugauerūt habitatores geth. & in eodē.12. Et omnes fugauerūt qui morabātur in vallibus. Nee.13. Quem fugaui a me. Iob.41. Non fugauit eum vir ſagittarius. Prouer.19 Qui affligit patrē & fugat matrē. Et inde מברח Mibrach. ideſt profugus. Ezech.17. Et oēs profugi eius cum vniuerſo agmine ſuo. Significat etiam moueri ſiue peruenire de vno loco in alium.ſ.quādo ille motus eſt feſtinus & violentus. Exo.36. Fecit quoq; vectem alium: qui per medias tabulas ab angulo vſq; ad angulū perueniret. Nu.24. Reuertere in locū tuū.pro quo hebrei legūt. Fuge ſiue feſtināter abi in locū tuū. Inde בריח Beriach.i.vectis eoꝙ mittebatur per medias tabulas et mouebatur de vno extremo in aliū. Exo.36. Fecit q̄q; vectē aliū. Iob.38. Et poſui vectē & oſtia Prou.18. Et iudicia quaſi vectis vrbiū. Et in plu. בריחים Berichim.ſiue בריחי Beriche. Exo.25. Facies quoq; vectes de lignis ſetim. Ps.106. Quia contriuit portas ereas & vectes ferreos confregit. Eſa.15. Vectes eius vſq; ad ſegor.et in eodem.43. Et detraxi vectes vniuerſos. Tamē hebrei in his duobus locis precedentibus pro vectibus legūt profugos aut fugitiuos ſiue mobiles. Eſt enim equiuocū vt dictū eſt: et poteſt etiā ſignificare profugos ſiue mobiles. & eodem modo. Eſa.37.vbi dicitur. In die illa viſitabit dñs in gladio ſuo duro & grandi & forti ſuper leuiathan ſerpentem vectē: poteſt etiā legi. Sup leuiathan ſerpentē profugū ſiue mobilē.& hebrei legūt. Sup leuiathan ſerpentē claudentē ſiue clauſum: eoꝙ vectis ē inſtrumētū quo oſtia claudūtur.

ברך Bñdicere. Bñdicere p maledicere. Salutare. Grās agere Genu flectere. אברך ברוך Bñdictus. מבורך Bñs. ברוכה מבורכת Benedicta ברוכים Benedicti. ברכה Bñdictio. ברכות Bñdictões ברך Genu. ברכים ברכי Genua. ברכה Piſcina. ברכות Piſcine.

ברך Barach.benedicere: ſalutare.gratias agere.genuflectere. Geñ.1. Benedixitq; illis deus. Et in eodem.12. Benedicam benedicentibus tibi. Et in eo. atq; in te benedicētur vniuerſe cognationes terre.et in eo.14. Et dominus in cunctis benedixerat ei. Et in eo.22. Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terre. Et in eo.27. Vt benedicat tibi anima mea. Et in eo.49. Benedixitq; ſingulis benedictionibus propriis. Exo.12. Et abeuntes benedicite mihi. Nu.23. Et tu econtrario benedicis ei. Et in eo. Ad benedicendum adductus ſum. Deut.33. Benedic domine fortitudini eius. Ioſ.24. Sed econtrario per illum benedixit vobis. 1.Reg.9. Quia ipſe benedicet hoſtie. Iob.1. Operibus manuum eius benedixiſti. Ps.102. Benedic anima mea domino. Et in eo. Benedicite domino omnes angeli eiꝰ. Ps.117 Benediximus vobis de domo domini. Ps.131. Viduam eiꝰ benedicens benedicam. Eſa.65. Qui benedictus eſt ſuper terram: benedicetur in deo Amen. Et in eo.66. Qui recordatur thuris: quaſi qui benedicit idolo. Et aliquando ponitur per antiphraſim pro maledicere vel blaſphemare.3. Reg.21. Benedixit naboth deum et regem. Iob.1. Ne forte peccauerint filii mei et benedixerint deo in corde ſuo. Ponitur etiā pro ſalutare vel gratias agere.1.Reg.13. Et egreſſus eſt ſaul vt ſalutaret eum.2. Reg.8. Et gratias ageret eo ꝙ expugnaſſet adadezer.4.Reg.4. Si occurrerit tibi vir non ſalutes eum. Item ſignificat genu flectere. Geñ.24. cū feciſſet camelos accumbere.ideſt genu flectere. Et in eo.41 Vt omnes coram eo genu flecterent.vbi ponitur אברך Abrech per additionem aleph in principio.2. Paralip.6. Flexis genibus corā vniuerſa multitudine iſrael. Ps.94. Ploremus ante dominum qui fecit nos. Pro quo in hebreo habetur. Flectamus genua ante dominum qui fecit nos. Et ſic tranſtulit beatus Hieronymus iuxta he.ve. Inde ברוך Baruch.ideſt benedictus. Geñ.24. Ingredere benedicte domini. Nu.24. Qui benedixerit tibi erit ipſe benedictus. Deut.28. Benedictus tu in ciuitate et benedictus in agro. Ps.134. Benedictus dominus ex ſion. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio et dicitur. מבורך Meborach.ideſt benedictus. Iob.1. Sit nomen domini benedictū Et in genere feminino. ברוכה Berucha.ſiue מבורכת Meborecheth.ideſt benedicta.1.Reg.25. Et benedicta tu q̄ prohibuiſti me hodie ne irem in ſanguinem. Deut.33. De benedictione domini terra eius. Pro quo hebrei legunt. Benedicta domini terra eius. Et in plurali ברוכים Beruchim.2. Reg.2. Benedicti vos a domino. Et inde ברכה Beracha.i. benedictio. Geñ.27. Et accepit benedictionem tuam. Et in eodem. Nunquid non reſeruaſti ait et mihi benedictionē. Et in plurali ברכות Berachoth.vt Geñ.49. Benedictionibus celi deſuper: benedictionibus abyſſi iacentis deorſum: benedictionibus vberū et vulue: benedictiones patris tui confortate ſunt benedictionibus patrum eius. Accipitur ēt benedictio pro munere vel dono. Geñ.33. Suſcipe benedictionem quam attuli tibi.4.Reg.5. Obſecro itaq; vt accipias benedictionem a ſeruo tuo. Ponitur etiam pro conuētione vel pacto. Eſa.36. Facite mecum benedictionem & egredimini ad me. Inde ברך Bérech.ideſt. genu. Eſa.45. Mihi curuabitur omne genu. Et in plurali. ברכים Bircaim ſiue ברכי birche.ideſt genua. Geñ.50. Filii quoq; machir filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Deut.28. In genibus & in ſuris. Iob.4. Et genua trementia confortaſti. Itē. ברכה Berecha.ſignificat piſcinā ſiue ſtagnum.3.Reg.22. Lauerūt currum eius in piſcina ſamarie.4.Reg.18. Et ſteterunt iuxta aqueductum piſcine ſuperioris. Eſa.22. Congregaſtis aquas piſcine inferioris. Et in plurali. ברכות Berechoth. Eccl's.2. Et extruxi mihi piſcinas aquarum. Canti.7. Oculi tui ſicut piſcine in eſebon.

ברם Precioſus

ברם Berom.precioſum. Ezech.27. Gazarūq; ꝑcioſarū. et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat quoddā genus veſtimēti pre

בְּרָם ciosiſſimi. Item בְּרָם Beram in lingua chaldaica ſignificat
Verũtamẽ ſed ſiue verũtamen.vt Dañ.2.Sed eſt deus in celo.& in eodem
Sed. .4.Veruntamẽ germen radicũ eius in terra ſinite.

בָּרָק בָּרָק Barac.Fulgurare.coruſcare.ſplendere. Ps.143.Fulgura
Fulgurare coruſcationẽ & diſſipabis eos.Iob.20.Et fulgurans
in amaritudine ſua.Abach.3.In ſplendore fulgurãtis
בָּרָק haſte tue. Inde בָּרָק Barac.i.fulgur.coruſcatio.2. Reg.22.
Fulgur Fulgur & conſumpſit eos.Et in plurali בְּרָקִים Beracim.i.
בְּרָקִים fulgura.Ps.96.Alluxerunt fulgura eius orbi terre. Ps.134
Fulgura Fulgura in pluuiam fecit.Et inde בָּרֶקֶת Bareceth:quod ſignificat
בָּרֶקֶת quendã lapidem precioſum ſplendidum.Pro quo
beatus hieronym⁹ tranſtulit ſmaragdũ.Exo.28.In primo
ſmaragd⁹. verſu erit lapis ſardius & topazius & ſmaragdus.Exo.28.
Saphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

בַּרְקָן בַּרְקָן Barcon.tribulus.genus ſpine.Iudi.8.Et cõterã carnes
Tribulus. veſtras cum ſpinis tribuliſqꝫ deſerti.& in eodẽ.
Tulit ergo ſeniores ciuitatis & ſpinas deſerti ac tribulos.
Et ſolũ inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בְּרֹשׁ בְּרוֹשׁ Beros. genus arboris.pro quo beatus hieronymus
Abies. abietẽ tranſtulit.Eſa.55. Pro ſaliũcula aſcẽdet abies.
Et in eodẽ.6.Abies & buxus & pinus ſimul.Zach.11.Vlula
בְּרוֹשִׁים abies quia cecidit cedrus. Et in plurali בְּרוֹשִׁים Beroſim.i.
Abietes. Abietes.Eſa.14.Abietes quoqꝫ letati ſunt ſup te. Ponitur
etiã pro agitatoribus curruũ:eo ꝙ talibus lignis vtebãtur
agitatores in curribus.Naũ.2.Et agitatores cõſopiti ſunt. Poteſt etiã
per abietes que ſunt arbores magne & excelſe intelligi
principes & magnates. Et ita tranſtulit chaldaicus interpres
in loco predicto.Alii vero dicũt ꝙ in eo loco per abietes
intelligũtur lancee ſiue alia arma miſſilia:eo ꝙ plerũqꝫ
fiebant ex tali ligno.

בְּרֹת בְּרֹת Beroth.cupreſſus.genus arboris.Canti.1.Ligna domorum
Cupreſſus noſtrarũ cedrina : laquearia noſtra cupreſſina.
Et ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.
בְּרִית Item בְּרִית Berith.i.pactũ vel fedus.Geñ.9.Et ſtatuam pactum
Pactum meũ vobiſcũ.& in eodẽ.17. Ponã pactum meũ tecũ.
Fedus. Ezo.23. Non inibis cum eis fedus. Deut.29.Hec ſunt verba
federis.Eſa.28.Percuſſimus fedus cum morte. Et dicũt
aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione ſupradicta בָּרָה Bara:
que ſignificat ſuccindere:eo ꝙ antiquitus illi qui faciebant
pactum vel fedus occidebant aliquod animal & diuidebant
illud in duas partes & tranſibant inter eius diuiſiones.
Hiere.34.vbi dicitur. Et non obſeruauerũt verba federis
quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo:vitulũ quẽ conſciderunt
in duas partes & tranſierũt inter diuiſiones eius
principes iuda & principes ieruſalem eunuchi & ſacerdotes
& omnis populus terre qui tranſierumt inter diuiſiones
vituli.Et ideo in ſacra ſcriptura plerũqꝫ fedus vel pactũ
iungitur cum verbo percutere vel ferire.Ioſ.24.Percuſſit
ioſue in die illa fedus.1.Reg.11. In hoc feriã vobiſcũ fedus.
et Hiere.31.Ecce dies veniẽt dicit domin⁹ & feriam domui
iſrael & domui iuda fedus nouum.

בֹּשׁ בֹּשׁ Bos.confundi.erubeſcere.De quo vide ſupra in dictione
בּוֹשׁ Bos.cum vau in medio dictionis.

בֹּשֵׁשׁ בֹּשֵׁשׁ Baſas.Morã facere.tardare.erubeſcere. de quo vide
ſupra in dictione בּוֹשׁ Bos.

בָּשַׁל בָּשַׁל Baſal. Maturare.coquere. dequoquere.aſſare. Geñ.
matureſcere 40.Et poſt flores vuas matureſcere. Ioſ. 5. Mittite
falces quoniã maturuit meſſis . Significat etiam coquere.
Coquere Exo.12. Non comedetis ex eo crudum quid: nec coctum
aqua.& in eodẽ.16.Et que coquenda ſunt coquite. Leui.6.
Vas autẽ fictile in quo cocta eſt confringetur. Nu. 6. Et armum
coctũ arietis. Deut.16. Et coques & comedes in loco
quẽ elegerit dñs.3.Reg.19.Et in aratro boũ coxit carnes.
Ezech.24.Et diſcocta ſunt oſſa illius.Et in eodẽ.46. Iſte
eſt locus vbi coquẽt ſacerdotes pro peccato & pro delicto
et vbi coquẽt ſacrificiũ.Ponitur etiã pro aſſare.vt.2.Paral. **Aſſare.**
35.Et aſſauerũt phaſe ſuper ignem.& inde מְבַשְּׁלוֹת Mebaſeloth מְבַשְּׁלוֹת
.i.coquine.pro quo in tranſlatione nr̃a habetur culine.
Ezech.46.Et culine fabricate erant ſubter porticus. **Culine.**

בֹּשֶׂם Boſſem.aroma ſiue aromaticũ:vel ſuauis odor.Canti.5. בֹּשֶׂם
Meſſui myrrham meã cum aromate. Eſa.3. Et **Aromatũ.**
erit pro ſuaui odore fetor.Et hoc idẽ ſignificat בֶּשֶׂם Beſem **ſuauiſodor**
Exo.35. Et cĩnamomi mediũ.i.ducentos & quinquaginta בֶּשֶׂם
ſiclos:calami ſimiliter. pro quo hebrei legũt.Et cĩnamomi **cinamomũ**
aromatici medium.i.ducentos quinquaginta ſiclos: & calami
aromatici ſimil'r. Et in plurali בְּשָׂמִים Beſamim. Exo. בְּשָׂמִים
25.Aromata in vnguentũ & thymiamata boni odoris. Et **Aromata**
in eodẽ.30.Sume tibi aromata

בָּשַׁס Baſas. Diripere.conculcare. Amos.5.Pro eo quod בָּשַׁס
diripiebatis pauperẽ.Et de hoc vide ſupra in dictione **Diripere**
בּוֹס Bos cum littera ſamach in fine.

בִּשֵּׂר Baſar. Nunciare. annunciare.bonum nuncium portare. בִּשֵּׂר
euangelizare.2.Regum.18. Curram & nunciabo **Nũciare.**
regi. et in eodem.Non eris nuncius in hac die:ſed nunciabis
in alia:hodie nolo te nunciare. Et in eodem. Bonum **Bonũ nũciũ portare**
apporto nuncium. Eſa.60.Et laudes domini annunciantes **annũciare.**
. Hiere. 20 . Qui annunciauit patri meo dicens:
natus eſt tibi puer maſculus.Et inde מְבַשֵּׂר Mebaſer. ideſt מְבַשֵּׂר
Annuncians:vel euangelizans:ſiue qui annunciat vel qui
euangelizat.Eſa.52.Quam pulchri ſuper mõtes pedes annunciantis
& predicantis pacem annunciantis bonũ . Et **annuncians**
in ge.fe.מְבַשֶּׂרֶת Mebaſereth.i.que annunciat vel que euangelizat. מְבַשֶּׂרֶת
Eſa.40. Super montem excelſum aſcende tu qui
euãgelizas ſion.quod in hebreo legitur in ge.fe.ſcilicet tu
que euangelizas ſion.Et in eodem qui euangelizas ieruſalem. **euãgelizãs**
pro quo hebrei legunt que euangelizas ieruſalem. cuius
plurale מְבַשְּׂרוֹת Mebaſeroth habetur Ps.67. Domin⁹ מְבַשְּׂרוֹת
dabit verbum euangelizantibus virtute multa . Et inde **Euangelizantes.**
בְּשׂוֹרָה Beſora.i.nuncius ſiue annũciatio : vel euangelizatio. בְּשׂוֹרָה
2.Reg.18.Non eris boni nuncii baiulus.Accipitur etiam **Nũcius**
pro premio vel mercede quod datur pro bono nũcio
relato.2.Reg.4.Cui oportebat me mercedem dare pro nuncio. **Merces.**
Item בָּשָׂר Baſar.caro.ſiue carneus.Geñ.2.Et caro בָּשָׂר
de carne mea.Et in eodem.6.Nõ permanebit ſpiritus meus **Caro.**
in homine in eternũ quia caro eſt.Et in eodem.Excepto
ꝙ carnẽ cũ ſanguine non comedetis.Exo.30. Caro hominis
non vngetur ex eo.Iob.10.Nunquid oculi carnei tibi **Carneus**
ſunt.Ps.15.Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe .Eſa.
17.Et ponit carnẽ brachium ſuũ.Et accipitur caro aliquando
pro cõſanguinitate.Geñ.29.Os meum es & caro mea. **Caro**
Et in eodem.37.Frater enim & caro noſtra eſt. Eſa.58. Et
carnem tuã ne deſpexeris. 2. Reg.5. Os tuum & caro tua
ſumus. Accipitur ẽt pro omni animato . Geñ.6. Finis vniuerſe
carnis venit ad me.Et in eodem vt interficiam omnẽ
carnẽ in qua eſt ſpiritus vite.Ps.135 .Qui dat eſcam omni
carni.Et aliqñ accipitur pro ſolo homĩe.Ps.64.Ad te omnis
caro veniet.Eſa.40. & videbit omnis caro pariter qđ
os domini locutum eſt.& in eodem.66.Veniet omnis caro
vt adoret coram facie mea dicit dñs.& in lingua chaldaica
ſcribitur aliqñ cũ aleph in fine & dicitur בִּשְׂרָא Biſra. Dañ. בִּשְׂרָא
2.Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio.vbi ponitur **Caro pro hoĩbus.**
caro pro hominibus.& inde בְּשׂוּר Beſur.ideſt incarnatio. בְּשׂוּר
Oſee.9. Vbi nos habemus ſed & ve eis cum receſſero **incarnatio**
ab eis. in hebreo habetur: ſed & ve eis incarnatio mea ex בְּשׂוּרִי
eis.vbi ponitur בְּשׂוּרִי Beſuri cũ littera ſin.Ad hoc enim ꝙ
ſignificaret cum receſſero debebat ſcribi cũ littera ſamach.

Vnde.lxx.Interpretes ita tranſtulerunt.Sed & ve eis caro mea ex eis.vt refert beatus Hieronymus ſuper hoc loco. Et dicit ve eis:quia ex hoc quod iudei pro maiori parte remãſerunt in infidelitate ſecuta fuit eis miſeria & infelicitas.Et hoc idem dicit Nicolaus de lyra in tractatu de differentiis noſtre tranſlationis ab hebreo.

בַּת Bathus. בַּתִּים Bathi. בַּת בָּנוֹת

בַּת Bath.bathus.genus menſure liquidorũ.3.Reg.7. Duo milia bathos capiebat.Ezech.45.Statera iuſta:& ephi iuſtum:& bathus iuſtus erit vobis.& in eodem.vt capiat decimam partem chori bathus:& decimam partẽ chori ephi & in plurali בַּתִּים Bathim.vt in eodem.quia decẽ bathi implent chorum. Item בַּת Bath.ideſt filia. & in plurali בָּנוֹת Banoth.i.filie.de quo vide ſupra in dictione בָּנָה Bana.

בָּתָּה Valles.

בָּתָּה Batha.vaſtitas vel deſertum.Eſa.5.Et ponam eam deſertam.& in plurali.בָּתּוֹת Bathoth.Pro quo beat⁹ Hieronymus trãſtulit valles.Eſa.7. Et veniẽt & requieſcẽt oẽs in torrentibus vallium.

בָּתֻל בְּתוּלָה Virgo. בְּתוּלֹת Virgines. בְּתוּלִים בְּתוּלֵי virginitas

בתל Bethul.virgo. incorruptus. tamẽ nõ inuenitur in ſcriptura niſi בְּתוּלָה Bethula in.ge.fe.i. virgo incorrupta Geñ.24. virgoq; pulcherrima incognita viro. Deut.32. Iuuenem ſimul ac virginem.Eſa.37.Virgo filia ſyon.Hiere.31.Reuertere virgo iſrael.& in plurali.בְּתוּלֹת Bethuloth. ideſt virgines.Eſa.23.Nec ad incrementum perduxi virgines.& Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre. Et inde בְּתוּלִים Bethulim ſiue בְּתוּלֵי Bethule.i.virginitas.vel ſigna virginitatis.Deut.22. Non inueni filiam tuam virginem.Pro quo hebrei legunt non inueni filie tue virginitatem.& in eodẽ. Et ecce hec ſunt ſigna uirginitatis filie mee Iudi.11.Et plãgam virginitatem meam cũ ſodalibus meis. & ſemper inuenitur in numero plurali ſecundum terminationem maſculinorum.& caret ſingulari.

בַּתַּק Trucidare

בתק Bathac.Perfodere.trucidare.Ezech.16.et trucidabũt te gladiis ſuis.& ſolum inuenitur in predicto loco.

בָּתַר Diuidere. בֶּתֶר בֶּתֶר Pars. Diuiſio. בְּתָרִים בֶּתֶר Bether. בָּתַר Poſt.

בתר Bathar. diuidere. partiri. Geñ.15. Qui tollẽs vniuerſa hec diuiſit ea per mediũ.& in eodem. Aues aũt non diuiſit.Inde בֶּתֶר Báther.ſiue בֶּתֶר Béther.i.diuiſio ſiue ptitio aut pars.vt Geñ.15.Et vtraſq; partes contra ſe altrinſecus poſuit.& in eodem. Tranſiẽs inter diuiſiones illas. Vbi ponitur בְּתָרִים Betharim in numero plurali.et Hiere.34. Et tranſierunt inter diuiſiones eius.Et in eodẽ qui tranſierunt inter diuiſiones vituli.põitur etiã בֶּתֶר Báther pro nomine proprio.Canti.2.Similis eſto dilecte mi capree hinnuloq; ceruorum ſuper montes bether. Vbi vicio ſcriptorũ ponitur ibi in noſtra tranſlatione Bethel pro Bether. Nã debet ſcribi cum littera.t.& non cum.l.Et interpretatur diuiſio ſiue partitio.Item בָּתַר Bathar in lingua chaldaica ſignificat poſt vel poſtea.Dañ.2.Et poſt te cõſurget regnum aliud.

De incipiẽtibus a littera. ג Gimal.

גַּג Tectum. Solarium גַּגּוֹת Tecta.

גג Gag.tectũ vel ſolarium. Deut.22. Facies murum tecti p circuitũ.Ioſ.2.Ipſa vero fecit aſcendere viros in ſolariũ domus ſue.1.Reg.9.Et locut⁹ eſt cũ ſaule in ſolario.Ps.101. Sicut paſſer ſolitarius in tecto. Et in plurali גַּגּוֹת Gagoth.i. tecta vel ſolaria.Ps.128.Fiant ſicut fenum tectorũ. Eſa.22. Quia aſcendiſti & tu omnis in tecta.

גָּאָה Magnificari. גָּאֹה גָּאָה Creſcere. Supbire גֵּאֶה Arrogans Superb⁹. גֵּאִים Superbi. גַּאֲיוֹנִים גָּאוֹן Superbia Arrogãtia Altitudo. Gloria. Maieſtas. גַּאֲוָה Superbia Arrogãtia Corpus. גֵּאָה Arrogãtia גֵּאוּת Superbia Gloria.

גאה Gaa.magnificari.exaltari vel eleuari. creſcere. ſuperbire. Aut in ſuperbiã eleuari.Exo.15. Cantem⁹ dño: glorioſe enim magnificatus eſt.Pro quo hebrei legũt.Magnifice enim magnificatus eſt:ſiue magnificatione magnificatus eſt:aut exaltatione exaltat⁹ eſt.vbi ponitur גָּאֹה גָּאָה Gao Gaa.ſignificat etiã creſcere Iob.8.Nunquid poteſt virere ſcirpus ſine humore. Ezech.47.Qm̃ intumuerant aque profundi torrentis.i.creuerant aque profundi torrẽtis.Item ſignificat ſuperbire vel in ſuperbiã eleuari.Iob.8 Et propter ſuperbiam quaſi leena capies me. Et inde גֵּאֶה Gee.i.ſuperb⁹. elatus.arrogans. Iob.40.Et reſpiciẽs oẽm arrogantem humilia eum.& in eodem.Reſpice cunctos ſuperbos & humilia eos.Eſa.2.Quia dies domini exercituũ ſuper omnem arrogantem & excelſum.& aliquando ſcribitur ſine he in fine.Eſa.16.Superbus eſt valde.& in plurali. גֵּאִים Geim.Prouer.15.Domum ſuperborũ demolietur dominus.& idem ſignificat גַּאֲיוֹנִים Geeionim.Ps.122. Opprobrium abundantibus & deſpectio ſuperbis.& inde גָּאוֹן Gaon.i.Superbia.arrogantia.altitudo.Prouer.16.Contritionem precedet ſuperbia.Eſa.13.Et quieſcere faciam ſupbiam infidelium.& in eodem.16.Et arrogantia eius & indignatio ei⁹ pluſquã fortitudo eius.Hiere.12.Quid facies in ſupbia iordanis. et Oſee.7.Et humiliabitur ſupbia iſrl̃ in facie eius.Amos.6. Deteſtor ego ſupbiã iacob.Zach.11. Vox rugitus leonum:quia vaſtata eſt ſuperbia iordanis.i. altitudo iordanis.Et ſic eſt in chaldaica tranſlatione.ſ. altitudo iordanis.Ponitur etiam pro glĩa vel maieſtate. Exo.15.Et in multitudine glorie tue depoſuiſti oẽs aduerſarios tuos.Eſa.2.A facie timoris domini & a gloria maieſtatis eius.Inde גַּאֲוָה Gaaua.i.ſuperbia.arrogantia.elatio.Ps.30. In ſuperbia & abuſione.Ps.35.Non veniat mihi pes ſuperbie.Eſa.30. Et arrogantiam fortium humiliabo.ponitur etiam pro corpore.Iob.41.Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia.De quo vide infra in dictione גֵּו Geu. Et aliquando ſcribitur ſine vau. Et dicitur גֵּאָה Gea. Prouer.8. Arrogantiam & ſuperbiam & viam prauam & os bilingue deteſtor. & inde גֵּאוּת Geuth.i.ſuperbia.Ps.6.Os eorum locutũ eſt ſuperbiam.Accipitur etiã pro excellentia vel gloria. Ps.92. Dominus regnauit decorem indutus eſt.pro quo btũs Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. Dominus regnauit:gloria indutus eſt.

גָּאַל Redimere Redimere Emere. גְּאֻלָּה Redẽptio. Licẽtia redimendi. גֹּאֵל

גאל Gaal.Redimere.emere.inquinare.Exo.6.Ac redimã in brachio excelſo.Et in eodem.15.Dux fuiſti in miſericordia tua pplo quem redemiſti.Ps.71.Ex vſuris & iniquitate redimet animas eorum. Eſa.43. Noli timere quia redemi te.& in eodem.48. Dicite redemit dominus ſeruũ ſuum iacob. & in eodem.63.Ipſe redemit eos.Oſee.13.De morte redimã eos.Significat etiam emere vel redimere iure propinquitatis rem propinqui venditam vel alienatam vel ſi ipſemet redimat quod vendiderat. Leuit.25. Põt redimere quod ille vendiderat.Et in eodem.Si non redemerit.Et in eodem.Qui voluerit ex fratribus ei⁹ redimet eũ. & in eodem.Sin aũt ipſe potuerit redimet ſe. Ruth.3. Si te voluerit propinquitatis iure retinere: bene res acta eſt: ſi aũt noluerit ego te abſq; vlla dubitatione ſuſcipiã. pro quo hebrei legunt.Si redemerit te:bene:redimat:& ſi non redemerit:ego te redimã.Sed btũs Hieronym⁹ trãſtulit ſenſum Et in eodem.4.At ille reſpondit ego agrum emã.Et in eodem.Cedo iuri propinquitatis.Pro quo hebrei legunt.Nõ poſſum redimere ſiue non poſſum emere. Et in eodem.tu vero vtere priuilegio quo me libẽter carere profiteor. Pro quo hebrei legunt.Tu vero redime tibi redemptiõe mea: quia non poſſum redimere. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum in locis predictis . Et inde גְּאֻלָּה Geula. i. redẽptio aut facultas vel licentia redimendi.Leuit.25.Sub redemptionis conditione vendetur. & in eodem.Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus.& inde גֹּאֵל Goel ideſt redemptor.Iob.19.Scio enim ꝙ redemptor meus viuit.Ps.18.Domine adiutor meus & redẽptor me⁹

Eſa.41.Et redemptor tuus ſanctus iſrael. Et in eodem.59. Et venerit ſiō redemptor. Accipitur etiam pro propinquo vel proximo: eo ꝙ iure propinquitatis habebat licentiā redimendi vt ſupradictum eſt. Leuit.25.Propinquus eiꝰ pōt redimere.& in eodem. Si aūt nō habuerit proximū. Ruth.4.Cūqꝫ vidiſſet propinquū preterire. Ponitur etiam predicta dictio גָּאַל Gaal.ꝑ antiphraſin pro inquinare vel coinquinare.aut cōtaminare.vel polluere.aut fedare. ſiue obſcurare.Eſa.63.Et oīa veſtimenta mea inquinaui. Thren.4.Polluti ſūt ſanguine. Dañ.1.Propoſuit aūt daniel in corde ſuo vt non pollueretur de menſa regis. & in eodem. Et rogauit eunuchorum prepoſitum ne contaminaretur. Malach.1.Offertis ſuper menſam meam panem pollutum: & dicitis in quo polluimꝰ te. Soph.3.Ve prouocatrix & redēpta.pro quo hebrei legunt. Ve prouocatrix & contaminata ſiue fedata vel deturpata. Poteſt etiam ſignificare redēptā ſicut eſt in littera noſtra. Significat etiam obſcurare vel deturpare. Iob.3.Obſcurent eum tenebre & vmbra mortis. Item ponitur pro eiicere vel ſeparare aliquem tanquā pollutum & immundum. Eſdre.2. Et eiecti ſunt a ſacerdotio. & ſimiliter. Nee.8.vbi eadem verba habentur.

Propīquꝰ Proximꝰ.
inquinare Polluere.
Cōtamīare
obſcurare.
Eiicere.

גַּב Gab.altitudo.eminentia.dorſum.ſupercilium. ſtatura. Ps.128.Supra dorſum meum fabricauerunt peccatores Leuit.14.Radet capillos capitis barbamqꝫ & ſupercilia. Ezech.1.Statura quoqꝫ erat rotis.& in eodem.Et totū corpus oculis plenum.pro quo hebrei legunt. Et dorſa eorū oculis plena. Quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eodem.43.Hec quoqꝫ erat foſſa altaris.pro quo hebrei legunt.Et hec erat altitudo ſiue ſtatura altaris. Poteſt etiā deriuari a ſequenti dictione גֶּבֶא Gébe.quod ſignificat ciſternam vel foſſam: ſicut eſt in littera noſtra. Item ponitur pro lupanari.eo quod meretrices ſtabant in loco eminēti: vt viderentur a tranſeuntibus. Ezech.16.Edificaſti tibi lupanar.& in eodem.Et deſtruent lupanar tuum. ponitur ēt גֶּבִים Gebim in plurali pro ciſternis vel foſſis.de quo vide infra in dictione גּוֹב Gob.& inde גִּבֵּן Giben. per additionē nun in fine.quod ſecūdum hebreos ſignificat excelſum vel eminentem. Ps.67.Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo btūs Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Mons excelſus &c.de quo vide infra in dictione גִּבֵּן Giben.quia ſecundum aliquos hebreos illa littera nun eſt de ſubſtantia dictionis.

גַּב
Dorſum ſupercilīū.
Statura.
Lupanar.
גֶּבִים
גִּבֵּן
Excelſus.

גֶּבֶא Gébe.ciſterna.vel palus. Eſa.30. Aut hauriatur parū aque de fouea. Pro quo hebrei legunt. Aut hauriatur parum aque de ciſterna ſiue de palude. Cuius plurale ponitur pro paluſtribus. Ezech.47.In littoribus aūt eius & in paluſtribus non ſanabuntur.

גֶּבֶא
ciſterna vł palus.
Paluſtres

גָּבַהּ Gaba.exaltari. ſublimē eſſe. eleuatū eſſe ſiue eleuari. ſuperbire. Iob.11.Excelſior celo eſt: & quid facies. Ps.112.Qui in altis habitat. Ps.130. Domine non eſt exaltatū cor meum nec elati ſunt oculi mei. Prouer.16. Et ante ruinam exaltabitur ſpiritꝰ.& in eodem.17.Qui exaltat oſtiū ſuum querit ruinam. Eſa.3. Pro eo quod eleuate ſunt filie ſion. & in eodem.5.Et exaltabitur dominus exercituū in iudicio.& in eodē.52.Et ſublimis erit valde.& in eodē.55 Sicut exaltantur celi a terra: ſic exaltate ſūt vie mee a viis veſtris. Ezech.16.Et eleuate ſunt & fecerunt abominatiōes & in eodem.19.Et exaltata eſt ſtatura eius. & in eodem.31. Propterea eleuata eſt altitudo eius.vbi ponitur גָּבָא Gaba. cum aleph in fine loco he. Abdie.1. Si exaltatus fueris vt aquila.& inde גֹּבַהּ Góba.ſiue גַּבְהוּת Gabhuth.i.altitudo.ſublimitas.exaltatio.eleuatio ſiue elatio.1.Reg.16.Non reſpicias vultum eius: neqꝫ altitudinem ſtature eius. Ps.102.Secundum altitudinem celi a terra. Eſa.2. Incuruabitur om̄is ſublimitas hominū. & in eodē.7. Siue in excelſum ſupra. vbi ponitur הַגְבֵּהַּ Hagbeha.& inde גָּבֹהַּ Gaboha. vel גְּבֹהָה Geboha.i.excelſus.ſublimis.eleuatus.1.Reg.2.Nolite multiplicare loqui ſublimia gloriantes.pro quo hebrei legunt. Nolite multiplicare loqui ſublime ſublime. Eccl'ſ.5.Quia excelſo excelſior eſt alius.& Eſa.2. Et ſuper omnem turrē excelſam.& in plurali גְּבֹהִים Gebohim. Eccl'ſ.5. Et ſuper hos quoqꝫ eminentiores ſunt alii. Item גְּבַהּ Geba.i.elatus. ſuperbus.arrogās. Ps.100.Superbo oculo & inſaciabili corde. Prouer.16.Abominatio domini omnis arrogans.

גָּבַהּ
Excelſiorē eſſe.
Exaltari.
Eleuari.
Sublimē eſſe.
גָּבָא
Exaltari.
גֹּבַהּ
גַּבְהוּת
Altitudo.
ſublimitas
הַגְבֵּהַּ
גָּבֹהַּ
גְּבֹהָה
Sublime.
Excelſus.
Excelſior
Excelſa
גְּבֹהִים
Eminentiores.
גְּבַהּ
Superbꝰ.
Arrogans

גִּבֵּחַ Gibéah.recaluaſter.depilatus. Leuit.13. Et ſi a fronte ceciderint pili recaluaſter & mundus eſt. & inde גַּבַּחַת Gabáchath.i.recaluatio.depilatio.vt in eodem. Si autem in caluitio ſiue in recaluatiōe albus vel ruffus color fuerit. Accipitur etiam pro depilatione panni aut veſtimenti.vt in eodem. Eo quod infuſa ſit in ſuperficie veſtimenti vel per totum lepra.pro quo hebrei legunt. Corroſio enim eſt in caluitio ſuo vel in recaluatione ſua.& dicunt hebrei qnod caluitium quod in hebreo dicitur קָרַחַת Caráchath eſt a parte poſteriori.& גַּבַּחַת Gabáchath.i.recaluatio eſt a pte anteriori.& idem videtur inuere textus cum dicit.& ſi a fronte ceciderint pili: recaluaſter & mundus eſt.

גִּבֵּחַ
Recaluaſter.
גַּבַּחַת
recaluatio

גָּבַל Gabal. terminare.limitare.i.terminum vel limitē ponere. Exo.19.Cōſtitueſqꝫ terminos populo per circuitum.& in eodem.Tu enim teſtificatus es & iuſſiſti dicēs. Pone terminos circa montem. Deut.19.Non aſſumes & transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores. Ioſ.18. Qui eſt terminus illius ab oriente. Pro quo hebrei legunt. Et iordanis terminabit illum ab oriente. Zacha.9. Emath quoqꝫ in terminis eius.ſ.erit vel cōputabitur. pro quo hebrei legunt. Emath quoqꝫ terminabitur ſiue limitabitur in ea.& inde גְּבוּל Gebul.i.terminꝰ vel confinium. Nu.21.Arnon terminus eſt Moab.& Ioſ.1.Erit terminus veſter. Ps.105.Terminum poſuiſti: quem non tranſgredientur. Et in plurali.גְּבוּלוֹת Gebuloth.ſiue גְּבוּלֵי Gebule.Iob.24. Alii terminos tranſferūt.Ps.73.Tu feciſti omnes terminos terre.Eſa.60.Vaſtitas & contritio in terminis tuis. Accipitur etiam aliquando pro fine vel definitiōe.Ps.147.Qui poſuit fines tuos pacem.Eſa.28.Et milium & viciam in finibus ſuis.ubi ponitur in hebreo ſingulare ꝑ plurali.Ezech.43.In ſummitate montis omnes fines eius. & in eodē.Et definitio eius vſqꝫ ad labium eius.& in eodem.ca.ponitur in tranſlatione noſtra pro corona que fit ad decorem in ſūmitate alicuius vaſis & eſt definitio vel terminus ipīus vaſis.vbi dicitur.Et corona in circuitu eius dimidii cubiti.& in eodem.Et ſuper coronam in circuitu. Significat etiā qñ terminus vel finis alicuius rei iungitur cum termino vel fine alterius: & maxime quando ambe ſunt ſimiles. Exo.28 Facies in rationali catenas ſibi inuicem coherentes.vbi ponitur גַּבְלֻת Gabluth.pro eo quod in littera noſtra eſt ſibi inuicem coherentes.

גָּבַל
Terminos conſtituere
Terminos ponere.
Termīare.
גְּבוּל
Terminus
גְּבוּלוֹת
גְּבוּלֵי
Finis.
Definitio.
Corona.
Sibi inuicem coherentes.
גַּבְלֻת

גִּבֵּן Giben. Eleuatus.excelſus.Et ſignificat etiam Gibboſum: eo quod gibbus eſt eleuatio vel tumor in dorſo. Leuit.21.Si fracto pede: ſi manu: ſi gibbus: ſi lippus.& ſcribitur in plurali cum duplici nun.& dicitur גַּבְנֻנִּים Gabnunim. Ps.67.Mons coagulatus: mons pinguis.pro quo hebrei legunt. Mons eleuationū: mons baſam. Vnde beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē ſic traduxit. Mons excelſus: mons baſam. Alii vero interpretantur. Mons gibboſus a predicta dictione גִּבֵּן Guiben: que ſignificat gibboſum. Poteſt etiam ſignificare coagulatum Sicut.lxx. tranſtulerunt: a dictione גְּבִינָה Gebina.i.caſeus

גִּבֵּן
Gibbus
גַּבְנֻנִּים
Coagulatꝰ eleuatio.
Excelſus.

quiſt coagulatione lactis.Iob.10.Et ſicut caſeum me coagulaſti.

גֶּבַע גֶּבַע Gebaa.collis.Zach.14.De colle remon ad auſtrũ ieruſalem.
Collis. &aliquando ſcribitur cum he in fine: & dicitur
גִּבְעָה גִּבְעָה Gibaa.Hiere.2.In omni enim colle ſublimi.Et in eodem.
Collis. 16.Et venabuntur eos de omni monte & de omni colle.
& in eodem.50.De monte in collem tranſierunt.&quãdo
poſt ſe regit genitiuum ſcribitur cũ tau in fine loco he.
גִּבְעַת & dicitur גִּבְעַת Gibaath.Ioſ.5.Et circuncidit filios iſrael in
גְּבָעוֹת colle preputiorum.& in plurali גְּבָעוֹת Gebaoth. ſiue גִּבְעוֹת
גִּבְעוֹת Giboth.i.colles:Geñ.49.Donec veniret deſiderium collium
Colles. eternorum.Nu.23.De collibus cõſiderabo eũ. Deut.
33.Et de pomis collium eternorum.Ps.64. Et exultatiõe
colles accingentur.eſt etiam nomen proprium loci:eo qđ
Gabaa. erat ſitus in colle.Iudi.19.Sed tranſibo vſq; gabaa.Eſa.10.
גְּבִיעַ Gabaa ſedes noſtra.Inde גְּבִיעַ Gabiaa.i.calix.vel ſcyphus.
Scyphus. Geñ.44.Scyphum aũt meum argenteum & preciũ quod
גְּבִעִים dedit tritici pone ĩ ore ſacci iunioris.& in plurali גְּבִעִים Gebiim.
Scyphi Exo.25.Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos
מִגְבָּעַת ſingulos.& inde מִגְבָּעַת Migbáath.i. pileus vel tiara.
Tiara Exo.29.Et baltheos ac tiaras in gloriam & decorem.& ſolum
inuenitur in numero plurali.

גִּבְעֹל גִּבְעֹל Gibood. Folliculus lini.Exo.9.Et linum iam folliculos
Folliculus germinaret. Et ſolum nuenitur in predicto loco.
גָּבַר גָּבַר Gabar.preualere.cõfortari : vel confirmare.roborare
vel roborari. fortem vel violentum eſſe. Confirmare
preualere. Geñ.7.Et aque preualuerunt nimis ſuper terrã.& in eodẽ.
Cõfortari. 49.Benedictiones pr̃is tui confortate ſunt.1.Reg.2.Quia
non in fortitudine ſua roborabitur vir.2.Reg.1. Aquilis
fortiorẽ eẽ. velociores leonibus fortiores.ſ.ſunt.Iob.15.Et contra omnipotentem
Roborari. roboratus eſt.Et in eodem.21.Subleuati ſunt
Violẽtũ eẽ confortatiq; diuitiis.& in eodem.36.Quia violẽti fuerũt.
Ps.11.Linguam noſtram magnificauimus.pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit.
Linguam noſtram roboremus.Ps.64. Verba iniquorum
Corroborari. preualuerunt ſuper nos.Ps.102.Corroborauit miſericordiam
ſuã ſuper timentes ſe.Eccl̃s.10.Multo labore exacuetur.
Superare. Pro quo hebrei legunt. Et exercitus ſuperabitur.
Poteſt etiam legi ſic.ſ.& viribus preualebit.quod eſt idem
Cõfirmare ſenſus cum littera noſtra.Dañ.9.Cõfirmabit autem pactũ
Cõfortare. multis.Zach.10.Et confortabo domum Iuda & domũ Ioſeph.
גְּבוּרָה & in eodem.Cõfortabo eos in domino.& inde גְּבוּרָה
Gebura.i.robur.potentia.virtus.Iudi.8.Iuxta etatem robur
Robur. eſt viri.2.Paralip.10.In manu tua eſt fortitudo & potẽtia.
Potentia. Ps.64.Accinctus potentia. Ps.79. Excita potentiam
גְּבוּרְתָא tuam & veni.& in lingua chaldaica dicitur גְּבוּרְתָא Geburtha.
Fortitudo. Dañ.2.Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt.& in plurali
גְּבוּרוֹת גְּבוּרוֹת Geburoth.i.potentie. vel potentatus. aut virtutes.
Potẽtat⁹. vel fortitudines.Ps.19. In potentatibus ſalus dextere
Potentie. eius.Ps.70.Introibo in potentias domini.Ps.88.Si aũt in
potentatibus octoginta anni.Ps.105.Quis loquetur potẽtias
Virtutes domini.Ps.150.Laudate eum in virtutibus eius.Et inde
גִּבּוֹר גִּבּוֹר Gibor.i.potens.robuſtus.fortis.Geñ.10.Ipſe cepit
Potens eſſe potens in terra.& in eodem. Et erat robuſtus venator
Robuſtus coram domino.Ruth.2.Homo potens & magnarum opũ
Fortis. Ps.23.Dominus fortis & potens: dominus potẽs in prelio.
Eſa.3.Fortem & virum bellatorem.& in eodem.49.Nunquid
גִּבּוֹרִים tolletur a forti preda.& in p̃ľali גִּבּוֹרִים Giborim.i.potentes:
Fortes. vel fortes: aut robuſti.Canti.3.En lectulum ſalomonis
ſexaginta fortes ambiunt ex fortibus iſrael.& in eodem
Potentes Omnis armatura fortium.Eſa.5. Ve qui potentes eſtis ad
גְּבִיר bibendum vinum.& inde גְּבִיר Gebir.i.Dñs vel dominator
Dominus aut ſuperior.Geñ.27.En dñm tuũ illum conſtitui.& in genere

feminino גְּבִירָה Gebira ſiue גְּבֶרֶת Gebéreth.Geñ.16.Deſpexit גְּבִירָה
dominam ſuam.& Eſa.47.In ſempiternũ ero dña. **Domina.**
Hiere.13.Dic regi & dominatrici. & inde גֶּבֶר Geber. ſiue **Dñatrix.**
גֶּבֶר Gebar.i.vir.ſiue homo.eo quod habet poteſtatem vel גֶּבֶר
dominium ſupra mulierem.Deut.22.Nõ induetur mulier
veſte virili: nec vir vtetur veſte feminea.Iob.3. Viro cuius **Vir.**
abſcondita eſt via.& in eodem.34.Quis eſt vir vt eſt Iob.
& in eodem.38.Accinge ſicut vir lumbos tuos.Ps.17. Et
cum viro innocente innocens eris.Ps.88. Quis eſt homo **Homo.**
qui viuet:& non videbit mortem.Prouer.30.Viam viri in
adoleſcentia.Hiere.17.Maledictus homo qui cõfidit in homine.
& in eodem.Benedictus vir qui confidit in domino.
& in eodem.22.Virum qui in diebus ſuis non proſperabitur.
& in eodem.31.Femina circundabit virum. Threñ.5.
Ego vir videns paupertatem meam. & in eodem. Bonum
eſt viro cum portauerit iugum ab adoleſcentia ſua.Dañ.8.
Ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri.& in plurali
גְּבָרִים Gebarim.Exo.10.Ite tantum viri. & in eodem.12. גְּבָרִים
ſexcenta fere millia peditum virorum.& in ligua chaldaica **Viri.**
dicitur גֻּבְרִין Gubrin ſiue גֻּבְרַיָּא Gubraia.Dañ.3. Sũt ergo גֻּבְרִין
viri iudei.& in eodem viri iſti contempſerunt te. Ponitur **Viri.**
etiã גֶּבֶר Geber.pro ſingulis.Ioel.2.Singuli in calle ſuo גֶּבֶר
ambulabunt.Item גֶּבֶר Gáber.ſ.gallus gallinaceus.Eſa.22. **Singuli**
Sicut aſportatur gallus gallinaceus. גֶּבֶר
Gallus. gallinace⁹

גָּבִשׁ Gabis.eminens: ſiue grande.Iob.28.Excelſa & eminentia
non cõmemorabũtur.vbi pro excelſa & eminentia גָּבִישׁ
in hebreo habetur רָאמוֹת Ramoth & גָּבִישׁ Gabis. Et **Eminens**
dicunt hebrei quod ſunt lapides precioſi:ſic dicti propter
ſuam excellentiam.Nam dictio ramoth excelſa ſiue alta interpretatur.
Prouer.24.Excelſa ſtulto ſapiẽtia.Vbi pro excelſa
põitur ibi ramoth ſcriptũ eiſdem litteris ſicut in ſupra
dicto loco.Põitur etiam pro ſerico.Ezech.27. Vbi dicitur. **Sericum.**
Et ſericum & chodchod propoſuerunt in mercato tuo.Sed
dictio גָּבִישׁ Gabis ſolum inuẽitur in ſupradicto loco:& ab
eo componitur אֶלְגָּבִישׁ Elgabis.pro quo beatus Hieronymus אֶלְגָּבִישׁ
tranſtulit Pergrandes.ſiue grandes. Ezech.13. Et dabo
lapides pergrandes.Et in eodem.38.Et imbre vehemẽ **P̃grandes.**
ti & lapidibus immenſis.vbi pro immenſis põitur elgabis. **Immenſe.**
Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat grandinem qñ.ſ.lapides grãdinis
ſunt magni & in magna quantitate.Nã dictio אֵל El
cum qua compõitur fortem ſiue fortiſſimum ſignificat vt
ſupra in dictione אֵל El dictum eſt.

גָּד Gad.felicitas.fortuna. coriandrum. Geñ.30. Dixit feliciter. גָּד
& idcirco vocauit nomẽ eius gad. pro q̃ in hebreo
habetur. In felicitate: ſiue venit felicitas: & vocauit nomen **Felicitas**
eius gad. Et.lxx.tranſtulerunt: in fortuna. Poteſt etiam deriuari
a ſequenti dictione גָּדַד Gadad que ſignificat expeditionem
ſiue accinctum vel procinctum.vnde beat⁹ Hieronymus
in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco
ſic ait.vbi nos poſuimus in fortuna: & grece dr̃ ἐντύχηκα
quod poteſt euent⁹ dici.in hebreo habetur בָּגָד Bagad.Quod
aquila interpretatur venit accinctio.Nos autem dicere poſſumus
in procinctu.Ba.enim poteſt prepoſitionem ſonare
in:& venit.Gad euentus:ergo ſiue procinctus quod gad dicitur **Procinct⁹**
Zelphe filius gad vocatus eſt.hec Hieronymus.ponitur
etiam גָּד Gad.p̃ fortuna.Eſa.65. Qui ponitis fortune **Fortuna.**
menſam:& libatis ſuper eam.Et dicunt aliqui hebrei.quod
in predicto loco accipitur גָּד Gad pro ſtella iouis: eo quod
iupiter in lingua arabica ſic vocetur. Alii vero dicunt quod
ſignificat certam cõſtellationem ſtellarum. De quo vide infra
in ſequenti dictione גָּדַד Gadad. Item גָּד Gad.ſignificat גָּד
coriandrũ.Nu.11.Erat aũt man quaſi ſemen coriãdri. **coriandrũ**
גָּדַד Gadad.accingere ſe ad prelium. Expedire ſe:copulare גָּדַד

vel colligere exercitum. Incidere vel concidere.aut dilace
Accingere rare.Geñ.49.Gad accinctus preliabitur ante eum.& ipſe
ſ.ad prelium accingetur retrorſum. Hiere.5.Et in domum meretricis
Luxuriari luxuriabantur.pro quo hebrei legunt.Et in domo meretri
Colligere vel copulare cis colligebantur ſiue copulabantur.ſ.tanquam exercitus.
Vaſtare Michee.5.Nunc vaſtaberis filia latronis. Pro quo hebrei
legunt.Nunc accingeris.ſ.ad prelium filia latronis vel fi-
Concidere lia accincti.Poteſt etiam interpretari Nunc concideris ſiue
incideris.& aliquando ſcribitur cũ ſimplici daleth.Abac.
2.Vt aſcẽdam ad populum accinctum noſtrum.Ps.93.Ca
ptabunt in animam iuſti.Pro quo beatus Hieronymus in
Copulare. pſalterio iuxta hebraicã veri.tranſtulit copulabuntur ad-
uerſus animam iuſti. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ab hac di-
ctione deriuatur גַּד Gad.quod ſupra dixim⁹ ſignificare cer
גְּדוּד tam copulationẽ vel conſtellationem ſtellarum.Inde גְּדוּד
Gedud.i.accinctus vel expeditus.ſ.ad prelium:vel latro ſi
ue latrũculus:aut turma vel exercitus.2.Reg.22. In te enĩ
Accinctus curram accinctus.Ps.17.Q̃m in te eripiar a tentatiõe.pro
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam ve-
ritatem tranſtulit.In te enim curram accinctus. Nam eadẽ
verba ponuntur in hebreo in hoc loco ſicut ſupra.2.Reg.
Latro. Hiere.18.Adduces enim ſuper eos latronẽ repente. Oſee.
Latrũcul⁹ 7.Spolians latrũculus foris. Significat etiam turmam vel
exercitum.1.Paralip.12.Suſcepit ergo eos dauid & conſti-
Turma. tuit principes turme.Iob.29. Cũqꝫ ſederem quaſi rex cir-
Exercitus. גְּדוּדִים cundãte exercitu.& in plurali.גְּדוּדִים Gedudim ſiue גְּדוּדֵי
Gedude.i.latrones vel latrunculi.aut turme vel exercitus.
Latrones. 2.Reg.4.Duo viri principes latronum erant filio ſaul.4.
Latrũculi. Reg.4.Immiſitqꝫ ei dominus latrunculos chaldeorum &
latrunculos ſyrie & latrunculos moab & latrunculos filio
rum amon.& in eodem.6.Et vltra non venerunt latrones
ſyrie in terram iſrael.Iob.19.Simul venerunt latrones ei⁹
גָּדַד Item גָּדַד Gadad.ſignificat ſcindere vel incidere.aut conci
Incidere dere ſiue dilacerare.Deut.14.Non vos incidetis nec facie-
tis caluitium.3.Reg.18. Incidebant ſe cultris & lanceolis.
Hiere.16.Non ſe incident. & in eodem.41. Raſi barba &
ſciſſis veſtibus & ſquallentes.pro quo hebrei legunt. Raſi
barba & ſciſſis veſtibus & inciſi.ſ.vngulis quod fiebat in ſi
gnum luctus & triſtitie.& in eodem.47.Vſquequo conci-
Concidere deris.& in eodem.48. Et in cunctis manibus colligatio.
Pro quo hebrei legunt. In cunctis manibus inciſiones.
Poteſt etiam ſignificare colligationes.ſicut dictum eſt ſu-
Genimina pra.ponitur etiam pro geniminibus vel pro frugibus. Ps.
64.Riuos eius inebria multiplica genimina eius.pro quo
Fruges. beatus Hieronymus tranſtulit. Sulcos eius inebria multi-
plica fruges eius.Tamen hebrei dicunt quod ſignificat ri-
uulos qui fiunt quando agricola ſcindit terrã cum aratro:
& ex vtraqꝫ parte ſulci fiunt.

גְּדָבְרַיָּא Tyranni. גְּדָבְרַיָּא Gedabraia.in lingua chaldaica ſignificat tyran-
nos ſiue magnates.Dañ.3.Duces & tyrannos.

גָּדָה Ripa. גָּדָה Gada.ripa.littus.& ſolum inuẽitur גְּדוֹת Gedoth in nu
mero plurali.Ioſ.3.Iordanis autem ripas aluei ſui tẽ-
pore meſſis impleuerat.Eſa.8.Et fluet ſuper vniuerſas ri-
pas eius.

גְּדִי Hedus. גְּדִי Gedi.hedus.Geñ.38.Et miſit hedum de capris. Exo.
24.Non coques hedum in lacte matris ſue.Eſa.11.Par
גְּדָיִים Hedi. dus cum hedo accubabunt.& in plurali גְּדָיִים Gedaiim.ſi-
ue גְּדָיֵי Gedaie.Geñ.27.Affer mihi duos hedos.Cãti.1.Et
paſce hedos tuos.

גָּדַל גָּדַל Gadal.ſiue גִּדֵּל Gidel. Magnificare ſiue magnificari.
grandem vel magnũ fieri.creſcere. exaltare.enutrire.
Geñ.41.Vno tantum regni ſolio precedam te.pro quo in
hebreo habetur.Tantũmodo ſolium magnificabo ſiue ex- Magnificare.
altabo ſupra te.Nu.14. Magnificetur ergo fortitudo do-
mini. Ioſ.4. In die illo magnificauit dñs Ioſue.1. Reg. Magnificari.
26.Sicut magnificata eſt anima tua hodie in oculis meis:
ſic magnificetur aĩa mea in oculis domini.2.Reg.7. Idcir
co magnificatus es domine deus.& in eodem.Et magnifi
cetur nomen tuum in ſempiternum.3.Reg.10. Magnifica
tus eſt rex ſalomon ſuper omnes reges terre.Iob.7.Quid
eſt homo quia magnificas eum.Ps.17.Magnificans ſalu-
tes regis eius.Ps.33.Magnificate dominum mecũ.Ps.40.
Magnificauit ſuper me ſupplantationem.Ps.105.Domine
deus meus magnificatus es vehementer.Ps.137.Quoniã
magnificaſti ſuper omne nomen ſanctum tuum. Eccľs.2.
Magnificaui opera mea.Eſa.42.Et magnificaret legem
& extolleret.Ezech.16.Et grandis effecta es.& in eodẽ.38 Grande
Et magnificabor & ſanctificabor. Dañ.11.Et eleuabitur & fieri.
magnificabitur aduerſus omnẽ deum. & in eodem. Quia
aduerſus vniuerſa conſurget.pro quo hebrei legũt. Quia
aduerſus vniuerſa magnificabitur.Abdie.1.Et non magni
ficabis os tuum in die anguſtie. Ponitur etiam pro exalta-
re.Ioſ.3.Hodie incipiam exaltare te.Heſter.3.Poſt hec rex Exaltare.
aſuerus exaltauit amã.Eſa.10.Aut exaltabitur ſerra contra
eum a quo trahitur.Item ſignificat creſcere. Geñ.21.Cre- Creſcere.
uit puer & ablactatus eſt. & in eodem.25.Quibus adultis.
pro quo in hebreo habetur.Creuerũt pueri.& in eodẽ.26.
Ibat proficiens atqꝫ ſuccreſcens donec magnus vehemen- Magnus
ter effectus eſt.1.Reg.2.Puer aũt ſamuel ꝓficiebat atqꝫ cre- fieri.
ſcebat.2.Reg.5.Et ingrediebatur proficiẽs atqꝫ ſuccreſcẽs
Eſdre.9.Delicta noſtra creuerũt vſqꝫ ad celũ.Iob.31.Quia
ab infantia creuit mecum miſeratio.Ione.4.Neqꝫ feciſti vt
creſceret.Item ſignificat nutrire ſiue enutrire.Eſa.1.Filios Enutrire
enutriui & exaltaui.& in eodem.23.Non enutriui iuuenes.
& in eodem.49. Plantauit pinum:quã pluuia nutriuit.Et
in eodem.40.Et iſtos quis enutriuit.Ezech.31. Aque nu- Nutrire
trierunt eũ.& in eodẽ.44.Neqꝫ comã nutrient. Dañ.1.Vt
enutriti tribus annis poſtea ſtarent in conſpectu regis.& in
de גֹּדֶל Godel.i.magnitudo.ſiue magnificẽtia.Exo.15. In גֹּדֶל
magnitudine brachii tui fiant immobiles quaſi lapis. Eſa. Magnitu-
9.In ſuperbia & magnitudine cordis.Ezech.31.Eratqꝫ pul do.
cherrimus in magnitudine ſua.Scribitur etiam cum he in
fine & dicitur גְּדוּלָּה Gedula.Ps.144.Et magnitudinis ei⁹ גְּדוּלָּה
non eſt finis.& in eodem.Et magnitudinẽ tuam narrabũt. Magnitu-do.
& inde גָּדוֹל Gadol.i.magnus.ſiue magnificus: qualitate ſi גָּדוֹל
ue quantitate.Exo.11.Fuitqꝫ moyſes vir magnus valde.1. magnus.
Reg.25.Et homo ille magnus nimis.4.Reg.20. Fleuitqꝫ magnum
ezechias fletu magno.Ps.75.In iſrael magnũ nomen ei⁹.
Eſa.12.Quia magnus in medio tui ſanctus iſrael.Hiere.10.
Magnus tu & magnum nomen tuum.Thren.2.Magna eſt
velut mare contritio tua. Malach.4. Anteqꝫ veniat dies
dñi magn⁹.Et in.g.f.גְּדוֹלָה Gedola.4.Reg.4.Erat ibi mu גְּדוֹלָה
lier magna.Et in plurali גְּדוֹלִים Gedolim.i.Magni.2.Re. magna.
7.Iuxta nomen magnorum qui ſũt ſuper terram. Ps.135. גְּדוֹלִים
Qui fecit luminaria magna.& in eodem. Qui percuſſit re magni. גְּדוֹלוֹת
ges magnos.& in.g.f. גְּדוֹלוֹת Gedolod.i.magne: ſiue ma-
gna in.g.n.Hebrei enim non habent genus.n.Sed pro eo magne.
aliquando vtuntur maſculino vt ſupra: & aliquando fe. vt
Iob.5.Fecit magna & inſcrutabilia.Ps.150. Neqꝫ ambula- magna.
ui in magnis:neqꝫ in mirabilib⁹ ſuper me.Ps.135. Qui fe
cit mirabilia magna ſolus.& inde מִגְדָּל Migdal.ſiue מִגְדּוֹל מִגְדָּל
Migdol.i.turris.Geñ.11.Faciam⁹ nobis ciuitatem & turrẽ. Turris.
& in eodem.Fixit tabernaculum trans turrim gregis. Pro
uer.17.Turris fortiſſima nomen domini. Canti.4. Sicut

turris dauid collũ tuũ.Eſa.5.Et edificauit turrim in medio
eius.Hiere.31. Et edificabitur ciuitas domini a turre ananehel.
Ezech.29. A turre ſyene vſq; ad terminos ethiopie
מִגְדָּלִים & in plurali מִגְדָּלִים Migdalim. ſecũdum terminationem
מִגְדָּלוֹת. maſculinorum.ſiue מִגְדָּלוֹת Migdaloth.ſecundum terminationem
femininorum.2.Paralip.26.Et edificauit ozias
Turres turres in ieruſalem.Canti.8.Et vbera mea ſicut turris.pro
quo in hebreo habetur.Et vbera mea ſicut turres. Eſa.30.
Cum ceciderĩt turres.Ezech.27.Et pigmei qui erãt in turribus
גְּדִילִים tuis. Inde גְּדִילִים Gedilim.i.fimbrie veſtium aut
Funiculi funiculi in fimbriis veſtiũ.Deut.22.Funiculos in fimbriis
facies per quattuor angulos pallii tui.

גָּדַע Gadaa.ſuccindere.proſcindere.abſcindere.confringere.
גָּדַע Deut.7. Lucos ſuccidite : & ſculptilia comburite.
Succidere 1.Reg.2.Et precidam brachium tuum. Eſa.9. Sycomoros
ſucciderunt. Et in eodem.10. Et excelſi ſtatura ſuccidentur.
abſcindere Hiere.48. Abſciſſum eſt cornu moab. Significat etiã
confringere.Ps.74.Et omnia cornua peccatorum cõfringam.
cõfringere Eſa.14.Corruiſti in terra.pro quo hebrei legunt.Cõfractus
es in terra.& in eodem.22. Et frangetur & cadet.
Threñ.2.Confregit in die furoris ſui omne cornu iſrael.

גָּדַף גָּדַף Gideph.blaſphemare.opprobrare.vilipendere.cõtemnere.
Blaſphemare. 4.Reg.19.Quibus blaſphemauerũt pueri regis
aſſyriorum me.& in eodem.Cui exprobraſti & quem blaſphemaſti.
Nu.15. Quoniam aduerſus dominum rebellis
fuit.Pro quo hebrei legunt.Quoniam dominum ipſe contempſit
גִּדּוּף vel blaſphemauit.Et inde גִּדּוּף Giduph.i.blaſphemia
גִּדּוּפִים vl' opprobrium. Et in plurali גִּדּוּפִים Giduphim.ſiue
Blaſphemie. גִּדּוּפֵי Giduphe.Eſa.43.Dedi ad internicionẽ iacob & iſrl'
in blaſphemias.& in eodem.51.Et blaſphemias eorum ne
metuatis.Sopho.2.Audiui opprobrium moab & blaſphemias
filiorum amon.

גָּדַר גָּדַר Gadar.ſepire.circunſepire.ſepem edificare.circũedificare.
Circunſepire. concludere.Iob.19.Semitam meam circunſepſit.
Sepire. Oſee.2. Et ſepiam eam maceria. Eſa.58. Et vocaberis
Circũedificare. edificator ſepium.Threñ.3. Circũedificauit aduerſum
me:& in eodem. Concluſit vias meas lapidibus quadris.
Cõcludere & inde גֶּדֶר Géder.ſiue גָּדֵר Gader.i.ſepes. maceria. murus.
גָּדֵר periboſus.Nu.22.Stetit angelus domini in anguſtiis
duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. pro quo
hebrei legunt. Stetit angelus domini in ſemita vinearum
Sepes. Sepes hinc & ſepes inde.& beatus Hieronymus tranſtulit
ſenſum.Eccl's.10.Qui diſſipat ſepem:mordebit eum coluber.
Maceria Prouer.14.Et maceria lapidum deſtructa erat.Eſa.5.
Murus Auferam ſepem eius.Ezech.13.Neq; oppoſuiſtis vos murum
Peribolꝰ pro domo iſrael.& in eodem.42. Et peribolus exterior.
& in eodem.In latitudine periboli atrii.Ponitur etiã
גְּדֶרֶת in eodẽ capitulo גְּדֶרֶת Gedéreth.ꝑ veſtibulo. vbi dicitur.
Veſtibulũ. Que via erat ante veſtibulum ſeparatum per viam orientalem
ingredientibus.& etiam in hoc loco hebrei legunt.
גְּדֵרָה Murum ſiue peribolum.Inuenitur etiam גְּדֵרָה Gedera.cũ
Sepes. he in fine.i.ſepes.1.Paralip.4.Habitantes in plantationibus
& in ſepibus apud regem.& ponitur ibi in hebreo ſingulare
גְּדֵרוֹת pro plurali.Et in plurali גְּדֵרוֹת Gederoth. ſecundũ
גְּדֵרִים terminationem femininorum.ſiue גְּדֵרִים Gederim. ſecundum
Macerie terminationem maſculinorũ.Ps.79.Vt quid deſtruxiſti
Sepes. macerias eius.Ps.88.Deſtruxiſti oẽs ſepes eiꝰ.Mich.
7.Dies vt edificentur macerie tue.Naũ.3.que confident in
גִּדְרוֹת ſepibus in die frigoris.& inde גִּדְרוֹת Gidroth.i.caule ouiũ
Caule. eo ꝙ ſunt circunſepte.Nu.32.Caulas ouiũ fabricabimus.

גָּדִישׁ גָּדִישׁ Gadis.aceruus.aut fruges coaceruate:ſiue cõgeries.
Aceruus Exo.22.Si egreſſus ignis inuenerit ſpicas & cõprehenderit
aceruos frugum. Iudi.15.Et comportate iam fruges **Fruges**
& adhuc ſtantes in ſtipula concremate ſunt. Iob.21.Et
ſuper congerie mortuorum vigilabit.& in hebreo non habetur **Cõgeries.**
illud mortuorum.debet tamen ſubintelligi.

גֵּה Ge.hic.Ezech.47.Hic eſt terminus in quo poſſidebitis
terram.& ſolum inuenitur in hoc loco. Nam in aliis גֵּה
locis ſcribitur זֶה Ze cum littera Zaim. **Hic.**

גָּהָה Gaha.ſoluere.ceſſare. Oſee.5. Nec ſoluere poterit a
vobis vinculum.hebrei vero dicunt quod ſignificat גָּהָה
medicari vel ſanare.vnde in predicto loco ipſi legũt.Et nõ **Soluere.**
ſanabit a vobis infirmitatem vel dolorem.In tranſlatione **Sanare**
chaldaica habetur.Nec ceſſare faciet a vobis flagellũ. Et ſolum **Ceſare.**
inuenitur in predicto loco. & Prouer.17.vbi dicitur.
Animus gaudens etatem floridam facit.pro quo hebrei legũt. **Etas florida.**
Cor gaudẽs bñfacit ſanitatẽ.i.ſanitatẽ bonã facit . vbi **Sanitas**
pro ſanitate ponitur גֵּהָה Geha:a predicta dictiõe deriuatũ. גֵּהָה

גָּהַר Gahar.proſterni pronus in terra.Incumbere.3.Reg. גָּהַר
18.Et pronus in terra poſuit faciem ſuam inter genua **Proſterni**
ſua.4.Reg.4.Et incubuit ſuper eum. & ſolum inuenitur **Incũbere.**
in locis predictis.

גֵּו Geu.corpus.tergum ſiue dorſum. Eſa.50. Corpus meũ
dedi percutientibus.& in eodem.51.Et poſuiſti vt terra גֵּו
corpus tuum.Ponitur etiam pro tergo vl' dorſo.3.Reg.14. **Corpus**
Me autem proieciſti poſt tergum tuum.Nee.9. Et proiecerunt **Tergum**
legem tuam poſt terga ſua.Prouer.10.Et virga in dorſo **Dorſum.**
eius qui indiget corde.Eſa.38.Quia proieciſti poſt tergum
tuum omnia peccata mea.Ezech.23.Et proieciſti me
poſt tergum tuum.& ſcribitur aliquando cum aleph in medio.
vt Iob.41.Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia. & aliquando
ſcribitur cum Iod & he in fine.& dicitur גְּוִיָּה Geuia.ſiue
גְּוִיַּת Geuiath.i.corpus. & in plurali גְּוִיּוֹת Geuioth. De quo
vide infra in dictione גֵּוָה Geua.Item גֵּו Geu.ſignificat intꝰ
ſeu medium.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõuallem:
eo quod eſt in medio duorum montium.Iob.30.Qui
de conuallibus iſta rapientes.pro quo hebrei legunt. De intus **Conuallis**
vel de medio expellebantur vel eiiciebantur. In lingua
vero chaldaica גּוֹ Go.ſignificat intus vel medium. Dañ.3. גּוֹ
Eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis.pro quo **Intus. Mediũ**
hebrei legunt. Eadem hora mittetur in medium fornacis
ignis ardentis.& in eodem. Ceciderunt in medio camini
ignis ardentis.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine. vt
in eodem.Nõne tres viros miſimus in medio ignis. Item גֵּוָה
גֵּוָה Geua.cum he in fine.ponitur pro vagina.Iob.30. Eductus **Vagina**
& egrediens de vagina ſua. Sed etiam in hoc loco hebrei
legunt eductus & egrediens de interiori ſiue de intus
aut de medio ſcilicet vagine.

גּוֹב Gob ſiue גֹּבַי Gobai.locuſta.Amos.7.Et ecce fictor locuſte. גּוֹב
Naũ.3.Et paruuli tui quaſi locuſte locuſtarum. & **Locuſta**
in lingua chaldaica locuſta dicitur גּוֹבָא Goba cum aleph in גּוֹבָא
fine.Itẽ גּוֹב Gob.fouea.ſiue foſſa.& in plurali גֵּבִים Gebim. גּוֹב
4.Reg.3.Facite alueum torrentis huius foſſas:Eſa.33.Velut גֵּבִים
cum foſſe plene fuerint de eo. Hiere.14. Venerunt ad **Foſſe.**
hauriendum non inuenerũt aquam.pro quo hebrei legũt.
Venerunt ad foueas ſiue ad ciſternas:non inuenerunt aquã **Fouee.**
Nam in lingua chaldaica ciſterna vel lacus dicitur גּוּבָא Guba. גּוּבָא
vt Dañ.6.mittetur in lacum leonũ.vide etiam de hoc ſupra **Lacus.**
in dictione גַּב Gab.Ponitur etiam גֵּבִים Gebim. pro laquearibus גֵּבִים
que fiunt in tectis domorum:in quibus fiunt foſſe **Laquearia**
parue.3.Reg.6. Texit quoq; domũ laquearibꝰ cedrinis.

גּוּד God . accingere ſe ad prelium.expedire ſe.ſcindere. גּוּד
aut dilacerare. De quo vide ſupra in dictione גָּדַד
Gadad.

גוה Gloria. Superbia. גויה Cadauer. Corpus. גויות Ruine. Corpora vel cadauera. Valles. גוה Vagina.

גוה Geua. Altitudo. Exaltatio. elatio. ſuperbia. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria. Vbi ponitur exaltatio vel altitudo pro gloria. Et in eodem. 33. Et liberet eum de ſuperbia. Hiere. 13. In abſcondito plorabit anima mea a facie ſuperbie. Ponitur etiam pro vagina. De quo vide ſupra in dictione גו Geu. & inde גויה Geuiia. ideſt corpus. ſiue ſtatura. aut cadauer. Naum. 3. Neqꝫ eſt finis cadauerum. Et quando poſt ſe regit genitiuum vel quando componitur cum pronominibus. Tunc mutat he vltimū in thau. Geñ. 47. Quod abſqꝫ corporibus & terra nihil habeamus. Pro quo in hebreo habetur. Quod abſqꝫ corpore noſtro & terra noſtra. Iudi. 14. Et ecce examen apum in ore leonis erat. Pro quo in hebreo habetur. Et ecce examen apum in corpore leonis erat. Et in eodem. Noluit indicare quod mel de corpore leonis aſſumpſerat. 1. Reg. 31. Et tulerunt cadauer ſaul & cadauer filiorum eius de muro beth ſan. Dañ. 10. Et corpus eius quaſi chryſolithus. vide etiā de hoc ſupra in dictiōe גו Geu. & in plurali. גויות Geuiioth. Ps. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Pro quo hebrei legunt. Iudicabit in nationibus implebit corpora ſiue cadauera: aut implebit corporibus vel cadaueribus. Poteſt etiam deriuari a dictione גיא Ge: que ſignificat vallem. Vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit. Iudicabit in gentibus implebit valles Item גוה Geua. ideſt vagina. de quo vide ſupra in dictione גו Geu.

נוז Volare. Tondere. Extrahere. Tranſire.

גוז Goz. volare. tondere. extrahere. tranſire. Nu. 11. Ventus autem egrediens a domino arreptas trans mare coturnices detulit. Pro quo hebrei legunt. Et ventus egreſſus eſt a domino: & fecit volare coturnices de mari. Iob. 1. Et tonſo capite corruit in terra. Et de hoc vide infra in dictione גזז Gazaz. Ps. 70 De ventre matris mee tu es protector meus. Pro quo hebrei legunt. De ventre matris mee tu es extractor ſiue eductor meus. Ps. 89. Quoniam ſuperuenit manſuetudo & corripiemur. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quoniam tranſiuimus cito & aduolauimus. Et in aliquibus locis ſupradictis ſcribitur ſine vau in medio dictiōis. De quo vide infra in dictione. גזז Gazaz.

נוח נוח Extrahere. Erumpere Influere. Ventilare. Ingemiſcere. גיחון

גוח Goach. educere. extrahere. erumpere. ingemiſcere. Ps. 21. Quoniam tu es qui extraxiſti me de ventre. Iob. 38 Quando erumpebat quaſi de vulua procedens. Et in eodem. 40. Quod influat iordanis in os eius. Vbi ponitur יגיח Iagiach. Quod eſt verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt: quod faciat extrahi iordanem in os eiꝰ. Ezech. 32. Et vētilabas cornu in fluminibus tuis. Pro quo hebrei legunt. Extrahebas ſiue erumpebas in fluminibus tuis. Poteſt etiam deriuari a dictione נגח Nagach. que ſignificat cornu percutere ſiue cornu ventilare. De quo infra in ſuo loco dicetur. Ponitur etiam pro ingemiſcere. Michee. 4. Dole & ſatage filia ſion. Pro quo hebrei legunt. Dole & ingemiſce filia ſiō: ab eo fortaſe quod etiam educit lachrymas. Et dicunt aliqui quod ab eo accepit nomen fluuius paradiſi qui dicitur גיחון Gion. eo ꝙ educitur ad irrigandum hortum & terram qua fluit. Et ſecundum hebreos ipſe eſt nilus qui etiam educitur ad irrigandam terram egypti qua fluit.

גוי Gens. Natio. גוים Gentes. Nationes

גוי Goi. Gens. natio. Geñ. 15. Veruntamen gentem cui ſeruituri ſunt ego iudicabo. Et in eodem. 12. Faciamqꝫ te in gentem magnam. Et in eodem. 20. Num gentem ignorantem & iuſtam interficies. Exo. 19. Eritis mihi regnum ſacerdotale & gens ſancta. Deut. 4. Que eſt alia gens ſic inclyta. Et in eodem. Nec eſt alia natio tā grādis. Ps. 104. Et tranſierunt de gente in gentem. Ps. 105. Ad letandum in letitia gentis tue. Ioelis. 1. Gens enim aſcendit in terra mea. Soph. 2. Et reſidui gentis mee poſſidebunt illos. Et in plurali. גוים Goim. ideſt gentes vel nationes. Geñ. 17. Eriſqꝫ pater multarum gentium. Et in eodem. 25. Due gentes ſunt in vtero tuo. Deut. 15. Et dominaberis nationibus plurimis. Eſa. 5. Et eleuabit ſignum in nationibus procul. Oſee. 8. Nunc factus eſt in nationibus quaſi vas immundum. Et in eodem. Sed & cum mercede conduxerunt nationes nunc congregabo eos. Iohel. 1. Vt dominentur eis nationes.

גול Exultare.

גול Gol. Exultare. letari. De quo vide infra in dictione גיל Guil. quia commūiter ſcribitur cum iod in medio dictionis.

גוע Conſumi. Deficere. Etate conſumi. Obire. Delere. Perire גוע Laborans Erũnoſus.

גוע Gauaa. conſumi. aut etate conſumi. deficere. obire. mori. interire. Geñ. 6. Et vniuerſa que ſub terra ſunt conſumentur. Et in eodem. 7. Conſumptaqꝫ eſt omnis caro. Et in eodem. 25. Et deficiens mortuus eſt in ſenectute bona. Et in eodem. Deficienſqꝫ mortuus eſt. Et in eo. 35. Conſumptuſqꝫ etate mortuus eſt. Et in eodem. 49. Collegit pedes ſuos ſuper lectum & obiit. Nume. 27. Ecce conſumpti ſumus omnes. Et in eodem. Num vſqꝫ ad internicionem cuncti delendi ſumus. pro quo hebrei legunt. num vſqꝫ ad internicionem conſumendi ſumus. Et in eodem. 20. Vtinam periiſſemus īter fratres noſtros. Ioſ. 22. Atqꝫ vtinam ſolus periiſſet in ſcelere ſuo. Iob. 34. deficiet oīs caro ſimul. Et inde גוע Gouea. ideſt deficiens vel laborans in extremis. Ps. 87. Pauper ſum ego & in laboribus a iuuentute mea. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et erumnoſus ſum a iuuentute mea.

גוף גופת Cadauer. Veſtis. Corpus.

גוף Guph. Corpus: ſiue cadauer. Et additur ei littera tau in fine. & dicitur גופת guphath. 1. Paralipo. 10. Et tulerunt cadauera ſaul & filiorum eius. Et aliquando ſcribitur ſine littera vau in medio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit veſtem. Exo. 21. Cum quali veſte intrauerit: cum tali exeat. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ etiam in hoc loco ſignificat corpus. Et legunt ſic. Si cum corpore ſuo intrauerit: cum corpore ſuo exeat. ideſt ſi ſolus abſqꝫ vxore & liberis intrauerit: ſolus exeat. Iuxta illud Geñ. 47. Abſqꝫ corporibus & terra nihil habeamus. In tranſlatiōe autem chaldaica ſic habetur. Si ſolus intrauerit: ſolus exeat. Vnde ſequitur ſi habens vxorem: & vxor egredietur ſimul. ſcilicet cum eo.

גור Peregrinari. Habitare.

גור Gur. Peregrinari. habitare. aduenam eſſe. Incolere ſiue incolam eſſe. timere. expaueſcere. vereri. congregare. colligere. Geñ. 12. Deſcenditqꝫ Abram in egyptum vt peregrinaretur ibi. Et in eodem. 19. Ingreſſus eſt inquiunt vt aduena. Pro quo hebrei legunt. Ingreſſus eſt ad peregrinandum. Et in eodem. 26. Et peregrinare in ea Geñ. 47. Ad peregrinandum in terram tuam venimus. Exo. 12. Quod ſi quis peregrinorum in veſtram voluerit tranſire coloniam. Pro quo in hebreo habetur. Et ſi peregrinatus fuerit apud vos peregrinus. Iudic. 17. Peregrinari voluit vbicunqꝫ ſibi cōmodum reperiſſet. Ruth. 1. vt peregrinaretur in regione moabitide. 4. Reg. 8. Et peregrinare vbicunqꝫ repereris. Iob. 28. Diuiſit torrentem a populo peregrinante. Ps. 5. Nec habitabit iuxta te malignus Ps. 14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Eſa. 15. Habitabunt in te profugi mei. Et in eodem. 33. Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante: quis poterit habitare de nobis cum ardoribus ſempiternis. Et in eodē. 54. Ecce accola veniet qui non erat mecum. Pro quo hebrei legunt: ecce habitans habitabit ſiue ecce peregrinans peregrinabitur vel accola erit abſq; me. ideſt qui erat abſq; me: & beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum: poteſt etiam legi ſic: ecce congregans congregabitur abſq; me. ideſt abſq; imperio meo. Hiere. 40. Non incolet eam filius hominis. Et aliquando ſcribitur ſine vau in medio dictionis. Geñ. 21. Et terre in qua verſatus es aduena. Et in eodem. 32. Apud laban peregrinatus ſum. Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 17. Et de aduenis qui peregrinantur apud vos. Ps. 104. accola fuit in terra cham. Ps. 119. Heu mihi quia icolatus meus prolongatus eſt. Pro quo hebrei legunt. Heu mihi quia peregrinatus ſum in moſoch. Et ſecundum hebreos moſoch eſt nomen cuiuſdam prouincie. Vt habetur. Ezech. 38. vbi dicitur. Pone faciem tuam contra gog & terrā magog principem capitis moſoch & tubal. Tamen poteſt ſignificare protrahere vel prolongare ſicut eſt in littera noſtra: vt infra in ſuo loco dicetur. Eſa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in eodem. 54. Aduena quondam tuus adiūgetur tibi. Pro quo hebrei legunt qui peregrinabatur ſiue qui habitabat tecum adiungetur tibi. Poteſt etiam legi ſic: qui congregatur aduerſum te: irruet vel cadet in te. Et aliquando duplicatur littera res. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cumq; ſuſtētor afflixiſti. Pro quo hebrei legunt. Etiam ne viduam apud quam ego peregrinor vel habito afflixiſti. Poteſt etiam deriuari a dictione גרה Gara. que ſignificat ruminare: vt infra dicetur. & ſic erit idem ſenſus cum littera noſtra. Scribitur etiam ſine vau & cum duplici res. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ruere. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quieſcet. & de hoc vide infra in dictione גרר Garar. inde גר ger ideſt peregrinus. Aduena. incola. inquilinus. proſelytus. Geñ. 15. Scito prenoſcens ꝙ peregrinum futurum ſit ſemen tuum. Et in eodem. 23. Aduena ſum & peregrinus apud vos. Exo. 2. Aduena fui in terra aliena. Et in eodem. 22. Aduenam non contriſtabis. Et in eodem. 23. Peregrino moleſtus non eris. Iob. 31. Peregrinus foris non manſit Ps. 38. Quoniam aduena ego ſum apud te. Ps. 118. Incola ego ſum in terra. Significat etiam proſelytum. 1. Paralipo. 22. Et precepit vt cōgregarentur omnes proſelyti. Ezech. 14. Quia hō hō de domo iſrael & de proſelytis. Et in plurali גרים Gerim. Leuit. 19. Fuiſtis enim & vos aduene in terra egypti. Et in eodem. 25. Et vos aduene & coloni mei eſtis. Iob. 19. Inquilini domus mee & ancille mee ſicut alienum habuerunt me. Ps. 145. Dominus cuſtodit aduenas. & Eſa. 5. Et deſerta in vbertatem verſa aduene comedent. Et in genere feminino גרת Garath. Pro quo beatus Hieronymus hoſpitam tranſtulit. Exo. 3. Sed poſtulabit mulier a vicina ſua & ab hoſpita ſua. Et inde מגור Megur: ſiue מגורי Megure. ideſt peregrinatio vel peregrinationes. ſiue habitatio: aut habitacula. Geñ. 47. Dies peregrinationis vite mee centum triginta annorum ſunt parui & mali & non peruenerunt vſq; ad dies patrum meorum: quibus peregrinati ſunt. Ps. 54. Quoniam nequitie in habitaculis eorum. Item גור Gur. ideſt timere. pauere. vereri. Deut. 1. Nec accipietis cuiuſquam perſonam. Pro quo in hebreo habetur. Nec timeatis quenquam. Et in eodem. 32. Sed propter iram inimicorum diſtuli. Pro quo hebrei legunt. Niſi iram inimicorum timerem. Alii vero dicunt ꝙ dictio אגור Agur que ponitur in predicto loco deriuatur a dictione ſupraposita אגר Agar. que ſignificat colligere. Et legūt ſic. Niſi ira inimicorum collecta vel aucta: ſcilicet fuiſſet. Iob. 3. Et quod verebar accidit mihi. Et in eodem. 19. Fugite ergo a facie gladii. Pro quo hebrei legūt. Timete vobis a facie gladii. Oſee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores ſamarie. Pro quo hebrei legunt. Vaccas bethauen timuerunt habitatores ſamarie: poteſt etiam legi ſic. Vaccas bethauen incoluerunt habitatores ſamarie. Et aliquando ſcribitur ſine vau in medio. Deu. 28. Et conuertet in te omnes afflictiones egypti quas timuiſti. Iob. 9. Verebar omnia opera mea. & inde מגור Magor. ideſt timor. pauor. terror. Hiere. 6. Quoniam gladius inimici pauor in circuitu. Et in eodem. 20. Non phaſſur vocauit dominus nomen tuum: ſed pauorem vndiq;. Et in eodem. Ecce ego dabo te in pauorem. Et in eodem. 46. Terror vndiq; ait dominus. Et aliquando ſcribitur cum littera he in fine vel tau. & dicitur מגורה Megora. ſiue מגורת Megorath. ideſt timor ſiue illud quod timetur. Prouer. 10. Quod timet impius veniet ſuper eum. Eſa. 66. Et que timebant adducam eis. Et inde מגורי Megure. i. timores vel terrores. aut terrentes. thren. 2. Qui terrerent me de circuitu. Ezech. 21. Gladio traditi ſunt cum populo meo. Pro quo hebrei legunt. Terrores ſiue timores gladii fuerunt cum populo meo. Poteſt etiam deriuari a dictione מגר Mager. quod in lingua chaldaica ſignificat tradere ſicut eſt in littera noſtra. Item גור Gur. i. cōgregare. Ps. 55. Inhabitabunt & abſcondent. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Congregabuntur abſcondite. Ps. 58. Irruerūt in me fortes. Pro quo beatus hieronymus in eodem pſalterio trāſtulit. Congregantur aduerſus me fortiſſimi. Ps. 139. Tota die conſtituebant prelia. Pro quo hebrei legunt. Tota die congregabant prelia: ſiue congregati ſunt in preliis. vnde beatus Hieronymus in eodem pſalterio tranſtulit. Tota die verſati ſunt in preliis. Abach. 1. Traxit illud in ſagena ſua. Pro quo hebrei legunt. congregauit vel collegit illud in ſagena ſua. Et aliquādo ſcribitur cum duplici res. Oſee. 7. Super triticum & vinum ruminabant. Pro quo hebrei legunt. Super triticum & vinum congregabantur vel colligebantur. poteſt etiam deriuari a dictione. גרה Gara: que ſignificat ruminare: ſicut eſt in littera noſtra. Inde מגורה Megura. ideſt Horreum vbi fruges congregantur vel recolliguntur. Aggei. 2. Nunquid iam ſemen in germine eſt Pro quo hebrei legunt. Nunquid iam ſemen in horreo eſt Et in plurali. ממגורות Mameguroth: cum duplici mem in principio. Ioel. 1. Demolita ſunt horrea. Item גור Gur. ideſt catulus. Geñ. 49. Catulus leonis iuda. Deut. 33. Dan catulus leonis. Et in plurali גורים Gurim: ſiue גורי Gure. thrē. 4. Lactauerunt catulos ſuos. Naum. 2. Leo cepit ſufficienter catulis ſuis.

Incolere.
Aduenam eſſe.
Peregrinari.
Accolā eē.
Habitare.
Ruere.
גר
Peregrinus.
Aduena.
Incola.
Proſelyt⁹
גרים
Aduene.
Inquilini
גרת
Hoſpita.
מגור
מגורי
Peregrinatio.
Habitacła
גור
Timere.

Colligere.
Vereri.
Colere.
מגור
Pauor.
Terror.
מגורה
Quod timetur.
מגורי
Terrores.
גור
Cōgregare
Trahere.
מגורה
Horreum.
ממגורות
Horrea.
גור
Catulus.
גורים
Catuli.

גוש Gus. gleba vel luti portiuncula. Pro quo beatus hieronymus ſordes tranſtulit. Iob. 7. Induta eſt caro mea putredine & ſordibus pulueris. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

גז Gaz. tranſire. volare. tondere. De quo vide ſupra in dictione. גוז Goz. & etiam in dictione ſequenti.

גזז Gazaz. Tondere. Geñ. 31. Eo tempore ierat laban ad tondendas oues ſuas. 1. Reg. 25. Et accidit vt tonderetur grex eius. Et in eodem. Audiui ꝙ tonderent paſtores tui greges tuos. 2. Reg. 13. Factum eſt autem poſt tempus bienii vt tonderentur oues abſalon. Et in eodem. Ecce tondentur oues ſerui tui. Et aliquando ſcribitur cum ſimplici zain. Geñ. 38. Nunciatumq; eſt thamar ꝙ ſocer illius a

גוש
Sordes.
גז
Tranſire.
גזז
Tondere

ſcenderet in thamna ad tondendas oues. Iob.1.Et tonſo capite.Pro quo in hebreo habetur.Et totondit caput ſuum. Hiere.7.Tonde capillum tuum & proiice . & Mich .1.Decaluare & tondere ſuper filios delitiarum tuarum. Naum. 1.Si perfecti fuerint & ita plures : ſic quoq; attondentur . Et inde גֹּזֵז Gozez.ideſt tondens:vel tonſor.Geñ.38 .Aſcendebat ad tonſores ouium ſuarum.1. Reg. 25 . Carnes pecorum que occidi tonſoribus meis. Eſa . 53 . Et quaſi agnus coram tondente ſe.& inde גִּזֵּי Gize.i.tonſiões.Amos 7.Et ecce ſerotinus poſt tonſionem regis . Et dicuntur ibi tonſiones blada que incipiunt tuelari que tondebantur pro animalibus regis nutriendis . Sicut exponit Nicolaus de lyra ſuper hoc loco.Et inde גִּזָּה Guiza.ſiue גֵּז Guez. ideſt vellus.Iudi.6 . Si ros in ſolo vellere fuerit . Et in eodem.Expreſſo vellere concham rore impleuit . Et in eodem.Oro vt ſolum vellus ſiccum ſit. Ps.71. Aſcendet ſicut pluuia in vellus.Et quando regit poſt ſe genitiuũ ſcribitur cum tau in fine.&dicitur.גִּזַּת Guizath . Iudi.6.Ponam hoc vellus lane in area.& inde גָּזִית Gazith. ideſt raſum:aut leuigatum.vel politum.1.Paralipo.22.Ad cedendos lapides & poliendos.Thren.3.Concluſit vias meas lapidibus quadratis.vbi pro lapidibus quadratis in hebreo eſt גָּזִית Gazith: eo ꝙ lapides quadrati ceduntur & poliuntur.

גֹּזֵז Tonſor. Tondens. גִּזֵּי Tonſio. גִּזָּה גֵּז Vellus. גִּזַּת Vellus. גָּזִית Politum. Lapides quadrati.

גִּזְבָּר Gizbar.theſaurarius:vel cuſtos arce publice.1.Eſdre.7.Omnibus cuſtodibus arce publice. Et ſupra in eodem ponitur in noſtra tranſlatione pro nomine proprio. Vbi dicitur p manum mithridatis filii gazabar. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt quod eſt nomen appellatiuum : et quod ſignificat theſaurarium vel cuſtodem arce publice. Et in hebreo non habetur illud filii. Sed:ſic p manum mithridatis gazabar : ideſt theſaurarii.

גִּזְבָּר Cuſtos arce publice. Gazabar.

גָּזַל Gazal.predari.vi auferre.aut vi extorquere. Rapere violenter aliquid ſubtrahere.depredari.Geñ.21 . Et increpauit abimelech propter puteum aque quem vi abſtulerant ſerui eius.Et in eodem.31.Timui ne violenter auferres filias tuas a me . Leuit. 6. Vel vi aliquid extorſerit. 2. Reg.23.vi extorſit haſtam de manu egyptii. Deut.28. Aſinus tuus rapiatur coram te.Ps.68.Que non rapui tũc exſoluebam.Prouer . 4. Et non capitur ſomnus ab eis niſi ſupplantauerint.Pro quo hebrei legunt.Et rapitur ſomnus ab eis niſi ſupplantauerint.Et in eodem.28.Qui ſubtrahit aliquid a patre & a matre.ideſt qui violenter ſubtrahit.Ezech.18.Per vim nihil rapuerit. & inde גֶּזֶל Gézel. ſiue.גְּזֵלָה Gezela.ideſt rapina vel preda.vt Leuit. 6.Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere . Pro quo hebrei legunt.Reddet rapinam quam rapuit.aut calumniam quam calumniatus eſt:aut depoſitum quod fidei eius creditum fuerat:vel rem perditam quam inuenit.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum :& paucis verbis comprehendit omnia ſupradicta.Ps.61. Et rapinam nolite concupiſcere.Et quando regit poſt ſe genitiuum: tunc ſcribitur cum tau in fine.& dicitur. גְּזֵלַת Gezelath.Eſa.3.Et rapina pauperis in domo veſtra.Et in plurali גְּזֵלוֹת Gezeloth. Ezech.28.Rapientem rapinas.Item.גּוֹזָל Gozal . pullus. Et accipitur pro pullo columbe.Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit columbam.Geñ.15.Turturem quoq; & columbam. Inuenitur etiam in numero plurali pro pullis. Deut.32.Sicut aquila prouocans ad volandum pullos ſuos ſuper eos volitans.

גָּזַל Vi auferre. Vi extorquere. Rapere. Subtrahere. Per vim rapere. גֶּזֶל גְּזֵלָה Rapina. גְּזֵלַת Rapina. גְּזֵלוֹת גּוֹזָל Pullus columbe. Columba. Pulli.

גָּזָם Gazam. Eruca. Ioel.1. Reſiduum eruce comedit locuſta.Et ſolum inuenitu n predicto loco.

גָּזָם Eruca.

גֶּזַע Gézaa.Truncus.radix.Iob.14.Et in puluere emortuus fuerit truncus illius. Eſaie .11.Egredietur virga de radice ieſſe.Et in eodem.40.Nec radicato in terra trũco eorum.vbi ponitur pro trunco.

גֶּזַע Truncus. Radix.

גָּזַר Gazar.diuidere.ſcindere.abſcindere . decernere . diſponere.ſtatuere.ordinare.3.Reg.3. Diuidite inquit infantem viuum in duas partes.Ps.135 . Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones.4.Reg.6 . Cumq; veniſſent ad iordanem cedebant ligna.Ps.87.Et ipſi de manu tua repulſi ſunt.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et ipſi de manu tua abſciſſi ſunt. & Eſa.53.Quia abſciſſus eſt de terra viuentium . Abach.3. Abſcindetur de ouili pecus.Thren.3'. dixi perii . Pro quo hebrei legunt.dixi abſciſſus ſum.Et inde גְּזֵרָה Gezera.ſiue גִּזְרָה Gizra.i.diuiſum vel ſeparatum.aut diuiſio:vel ſeparatio.Leuit.16.Cumq; portauerit hircus omnes iniquitates eorum in terram ſolitariam.ideſt in terram ſeparatam vel diuiſam extra hominum habitationem . Ezech . 41. Et quod ſeparatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum.& in plurali גְּזָרִים Gezarim. Geñ. 15.Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones . Et inde מַגְזֵרוֹת Magzeroth.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit cultros.2.Reg.12.diuiſitq; cultris . Hebrei tamen dicũt ꝙ ſignificat ſerras quibus ligni ſcinduntur . Item גָּזַר Gazar.Significat decernere vel ſtatuere:ſiue diſponere. Iob. 22.Et decernes rem & veniet tibi . Heſter.2.Et que paſſura eſſet.Pro quo hebrei legunt. Et quod decretum ſiue ordinatũ fuerat ſuper eã. Aut & quod ſtatutum fuerat ſuper eam.Ponitur etiam pro declinare.Eſa.9 . Et declinabit ad dexteram & eſuriet.Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Et decernet ſiue ordinabit ad dexteram & eſuriet . ideſt decernet vel determinabit declinare ad dexteram & eſuriet Et inde גָּזְרִין Gazrin ſiue.גָּזְרַיָּא Gazraia : quod in lingua chaldaica ſignificat aruſpices ſiue hariolos . Dañ.2. Arioli magi & aruſpices.Et in eodem.4.Tunc ingrediebãtur harioli magi chaldei & aruſpices. Et inde.גְּזֵרָה Gizra . ideſt diſpoſitio.ſententia: pro q̃ noſtra tranſlatio pulchritudinẽ tranſtulit. Thren . 4 . Vbi dicitur . Saphyro pulchriores Quod poteſt interpretari ſic. Saphyrus diſpoſitio eorum. Poteſt etiam ſignificare abſciſſionem: vt ſupra dictum eſt. Vnde hebrei in hoc loco legunt. Saphyrus abſciſio eorũ. ideſt nitidi & lucidi ac ſi eſſent abſciſſi ex ſaphyro.Et in lingua chaldaica ſignificat ſententiam.Dañ.4.in ſententia vigilum decretum eſt.

גָּזַר Diuidere. Scindere. Abſcidere. גְּזֵרָה גִּזְרָה Separatũ. גְּזָרִים Diuiſiões. מַגְזֵרוֹת Cultri. Serre. גָּזַר Decernere. Declinare. גָּזְרִין Aruſpices. גְּזֵרָה Pulchritudo. Abſciſſio. Sententia.

גַּחַל Gáchal.carbo.pruna.2.Reg.22 . Grando & carbones ignis.Et in eodem.Carbones ſuccenſi ſunt ab eo . Ps. 119.Cum carbonibus deſſolatorum.Ps.139. Cadent ſuper eos carbones . Prouer . 25 . Prunas enim congregabis ſuper caput eius.Et in eodem.26.Sicut carbones ad prunas. Eſa.44.Et coxi ſuper carbones eius panes.Et in numero ſingulari ſcribitur cum tau in fine et dicitur. גַּחֶלֶת Gachéleth.Eſa.47.Non ſunt carbones quibus calefiant . Quod in hebreo legitur in numero ſingulari.ſcilicet non eſt pruna.Ponitur etiam pro ſcintilla.2.Reg.14 . Et querunt extinguere ſcintillam meam.

גַּחַל Carbo. Pruna. גַּחֶלֶת Carbo. Scintilla.

גָּחוֹן Gachon.Pectus.Geñ.3.Super pectus tuum gradieris. Leuit.11.Quidquid ſuper pectus graditur.

גָּחוֹן Pectus.

גַּיְא Gai.ſiue גֵּיא Ge.vallis.Nu.21.Ramoth vallis eſt in regione moab.Deut.3. Manſimuſq; in valle . Eſa . 28. Qui erant ſuper verticem vallis pinguiſſime . Et in eodem.40.Omnis vallis exaltabitur.Inuenitur etiam in genere feminino.Zach.14.Prerupto grandi valle .pro quo hebrei legunt. vallis magna valde . Et aliq̃ñ ſcribitur ſine aleph.vt Ioſ.8.Ad ſeptẽtrionalẽ vrbis plagã.Inter quã

גַּיְא Vallis.

Vallis. & eos vallis erat media.Et in plurali.גֵּאָיוֹת Gueaíoth.ſiue
גֵּאָיוֹת גֵּאוֹת Gueoth.Ezech.6.Hec dicit dominus deus montibus
גֵּאוֹת &collibus rupibus & vallibus.Vbi littera iod ponitur pro
Valles. littera aleph.Et in eodem.35.In vallibus tuis atqꝫ in torrentibus
tuis interfecti gladio cadent.Vbi littera iod anteponitur
littere aleph.

גִּיד גִּיד Guid.neruus.Geñ.32.Quam ob cauſam nō comedūt
Neruus. neruum filii iſrael:quia emarcuit in femore iacob vſqꝫ
in preſentem diem:eo ꝙ tetigerit neruum femoris eius.Eſa.48.
גִּידִים Et nerꝰ ferreus ceruix tua.Et in plurali.גִּידִים Guidim.
גִּידֵי Siue גִּידֵי guide.Iob.10.Oſſibus & neruis cōpegiſti
Nerui. me.Et in eodem.40.Nerui teſticulorum eius perplexi
ſunt.Ezech.37.Et dabo ſuper vos neruos.

גִּיל גִּיל Guil.exultare.letari.coetaneus:ſiue coeuus.Ps.2.Exultate
Exultare. ei cum tremore.Ps.12.Qui tribulant me exultabunt
ſi motus fuero.Ps.149.Et filii ſion exultent in rege
ſuo.Prouer.23.Exultat gaudio pater iuſti.Eſa.9.Sicut
exultant victores capta preda.Oſee.10.Et editui eius ſup
eum exultauerūt.Abac.3.Exultabo ī deo ieſu meo.Zach.
9.Exulta ſatis filia ſion.Et aliquando ſcribitur ſine iod in
medio.vt Ps.12.Exultabit cor meum in ſalutari tuo.& p̄s.
15.Et exultabit lingua mea.Pro quo in hebreo eſt.& exultabit
gloria mea.Eſa.65.Et exultabo in ieruſalem.& inde
גִּילָה גִּילָה Guila.ideſt exultatio.Eſa.65.Ecce ego creo ieruſalē
Exultatio. exultatione.Et aliquando ſcribitur ſine he:& dicitur.גִּיל
גִּיל Guil.ideſt exultatio.Iob.3.Gaudentqꝫ vehementer cum
inuenerint ſepulchrum.Pro quo hebrei legunt.Qui letabantur
Exultatio. in exultatione gaudent cum inuenerint ſepulchrū
Oſee.9.Noli letari iſrael:noli exultare ſicut populi.Pro
quo hebrei legunt.Noli letari iſrael ad exultationem ſicut
populi.Et aliquando ſcribitur cum tau in fine.Et dicitur
גִּילַת גִּילַת Guilath.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit letabunda.
Letabūda. Eſa.35.Et exultabit letabunda & laudans.Item גִּיל
גִּיל Guil.coetaneus.coeuus.eo quod iſti letantur ad inuicem.
Coeuus. Dañ.1.Pre ceteris adoleſcentibus coeuis veſtris.

גִּיף גִּיף Guiph.Claudere.oppilare.Nee.7.Cumqꝫ adhuc aſſiſterent
Claudere. clauſe porte ſunt & oppilate.Et ſolum inuenitur
Oppilare. in predicto loco.Et in lingua chaldaica plerunqꝫ ſignificat
claudere ſcilicet portas.

גִּיר גִּיר Guir.Cinis.Eſa.27.Cum poſuerit omnes lapides altaris
Cinis. ſicut lapides cineris.& ſolum inuenitur in predicto
loco.& Dañ.5.Vbi dicitur in ſuperficie parietis aule regie.
Sup̄ficies vbi pro ſuperficie ponitur גִּירָא Guira cum aleph in
גִּירָא fine.Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat calcem ſiue gypſum quo
Gypſum. parietes leuigantur.

גַּל גַּל Gal.Aceruus.tumulus.vt Geñ.31.Fecerunt tumulum
Tumulus. comederuntqꝫ ſuper eum.Et in eodem.Quem vocauit
Aceruus. labam tumulum teſtis & iacob aceruum teſtimonii.Et
in eodem.Tumulus iſte teſtis erit.2.Reg.18.Et comportauerunt
גַּלִּים ſuper eum aceruum lapidum.& in plurali גַּלִּים Galim.
Acerui. ideſt acerui.Oſee.12.Nam & altaria eorū quaſi acerui
גַּל Ponitur etiam גַּל Gal.pro horto.vt Canti.4.Hortus concluſus
Hortus. fons ſignatus.Tamen hebrei dicunt ꝙ in predicto loco
גֻּלּוֹת ſignificat fontem.Et in plurali.גֻּלּוֹת Guloth.ideſt fontes.
Pro quo beatus hieronymus tranſtulit irriguum.Ioſ.
Irriguum 15.Dedit itaqꝫ ei caleb irriguum ſuperius & irriguum inferius.
Iudi.1.Vbi eadem verba habentur.Vide etiam de
hoc in dictione ſequenti.

גָּלַל גָּלַל Galal.deuoluere.voluere.inuoluere.amouere.rotare.
deuoluere. Auferre.Geñ.29.Quibus congregatis deuoluerent
Amouere. lapidem.& in eodem.Et amoueamus lapidem de ore putei.
Et in eodem.43.Vt deuoluat in nos calumniam.2.Re.
20.Amaſſa autem conſperſus ſanguine iacebat in media
via.Pro quo hebrei legunt.Amaſſa autem inuoluebatur **Inuoluere**
ſanguine.Eſa.9.Et veſtimentum mixtum ſanguine.ideſt
inuolutum ſanguine.Et aliquando ſcribitur cum ſimplici
lamed.Geñ.29.Et amouit lapidem quo puteus claudebatur.
Ioſ.15.Hodie abſtuli opprobrium egypti a vobis.Et **Auferre.**
in eodem.10.Voluite ſaxa ingentia ad os ſpelunce.Ps.21. **Voluere.**
Sperauit in domino eripiat eum.pro quo hebrei legunt.
Deuoluit ad dominum eripiat eum:& poteſt ſubintelligi
ſpem ſuam.Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
varitatem tranſtulit.Confugit ad dominum ſaluet **Cōfugere.**
eum.Ps.36.Reuela domino viam tuā.Pro quo hebrei
legunt.Volue ſuper dominum viam tuam.Poteſt etiam deriuari
a dictione גָּלָה Gala:que ſignificat reuelare vel detegere:
vt infra in ſuo loco dicetur.Eſa.34.Complicabūtur **Cōplicare**
ſicut liber celi.Pro quo hebrei legunt.Voluentur ſiue inuoluentur
ſicut liber celi.Nam antiquitus libri voluebātur
ſicut rotuli:vt infra dicetur.Et aliquando duplicantur due
prime littere.Iob.30.Et ad meas miſerias deuoluti ſunt.
Hiere.51.Et euellam te de petris.Pro quo hebrei legunt.
Et deuoluam te de petris.ſiue rotare te faciam de petris vł **deuoluere.** **Rotare.**
de rupibus.Et inde גַּלְגַּל Galgal.i.rota.ſiue volubilis.Ps. גַּלְגַּל
76.Vox tonitrui tui in rota.Ps.82.Deus meus pone illos **Rota.**
vt rota.Eccl̄s.12.Et confringatur rota ſuper ciſterna.Eſa.
5.Et rote eius quaſi impetus tempeſtatis.Et in eodem.28.
Nec rota plauſtri ſuper cyminum circuibit.Ezech.1.Rotas
vocauit volubiles.Quod in hebreo legitur in numero **Volubilis.**
ſingulari:ſcilicet rotam vocauit volubilem.Eſt etiam גִּלְגָּל גִּלְגָּל
Guilgal nomen proprium loci.Ioſ.5.Vocatumqꝫ eſt nomen
loci illius galgala.Et in eodem manſeruntqꝫ filii iſrael **Galgala.**
in galgalis.Inde גֻּלְגֹּלֶת Gulgóleth.ideſt caput aut caluaria: גֻּלְגֹּלֶת
eo ꝙ eſt rotundum.Exo.16.Gomor per ſingula capita.
1.Paralipo.10.Et corpus eius affixerunt in templo dagon. **Caput.** **Caluaria.**
Pro quo hebrei legunt.Caput ſiue caluariam eius affixerunt
in templo dagon.Nam.1.Reg.31.Dicitur ꝙ corpus
eius ſuſpenderunt in muro Bethſan:Philiſtiim enim
amputauerunt caput ſaul.vt habetur.1.Paralip.10.et corpus
affixerunt in muro Bethſam:& caput ſiue caluariam
in templo dagon.Et inde caluarie locus dicitur golgotha. **Golgotha**
Matthei.27.Et venerunt in locum qui dicitur golgotha:
q̄d eſt caluarie locꝰ.Et ĩde גְּלִילִים Guelilim ſiue.גְּלִילֵי Guelile. גְּלִילִים
ideſt circuli.eo ꝙ ſunt rotundi.Eſter.1.Qui eburneis **Circuli.**
circulis inſerti erant.In alio vero loco beatus Hieronymus
tranſtulit tornatiles.Canti.5.Manus eius tornatiles. **Tornatile**
Et inde מְגִלָּה Meguila.ideſt volumen.libellus.Quia antiquitus מְגִלָּה
ſolebāt libros voluere & nō cōpaginare.Zach.5.Et
ecce volumen volans.Et in eodem.Ego video volumen **Volumen.**
volans.& inde גֵּלָל Gelal.ideſt fimus.ſtercus.vt Ezech.4. גֵּלָל
Et ſtercore quod egreditur de homine opperies illud.Et **Stercus.**
in eodem.Ecce dedi tibi fimum boum pro ſtercoribus humanis. **Fimus.**
Soph.1.Et corpora eorum ſicut ſtercora.vbi ponitur גְּלָלִים
גְּלָלִים Gelalim in numero plurali.accipitur etiam גְּלָל גְּלָל
Guelal.pro marmore.eo ꝙ eſt rotundum.vt Eſdre.1.Qui
edificatur lapide impolito.Pro quo hebrei legunt.Qui edificatur
lapide marmoreo.Et inde גִּלּוּל Guillul.ideſt abominatio **Marmor.** גִּלּוּל
vel ſordes.& accipitur pro idolo:ſic dictum a ſtercore
& fetore.vt Deut.29.Vidiſtis abominationes & ſordes. **Abominatio.**
ideſt idola eorum.Ezech.16.Et ſuper idola abominationum **Idolum.**
tuarum.Et in eodem.18.Et oculos ſuos non leuauerit
ad idola domus iſrael.Ponitur etiam pro inmunditiis.
Vt in eodem.14.Poſuerunt inmunditias ſuas in cordibus **Immunditie.**
ſuis.Et in eo.Qui poſuerit ĩmunditias ſuas in corde
ſuo.& inde גַּל Gal.i.acerꝰ.Iob.8.Sup aceruū petrarū radices גַּל
eiꝰ dēſabūtur.& de hoc vide ĩ dictiōe p̄cedēti.Accipitur **Aceruus.**

Fons. etiam pro fonte . Et in plurali. גֻּלֹּת Guloth . ideſt fontes
גֻּלֹּת vel irriguum . De quo vide ſupra in dictione precedenti.
גַּלֵּי Inde גַּלֵּי Gale.ideſt fluctus.dictũ a circulis qui in aqua fiũt
Fluctus. Ps.64.Sonum fluctuum eius.Ps. 88 . Motum autem fluctuum
eius tu mitigas.Ione.2. Omnes gurgites tui & fluctus
גֻּלָּה tui ſuper me tranſierũt.Et inde גֻּלָּה Gula :quod ſignificat
vas rotundum.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit
Lampas. lampadem.Zach.4.Et lampas eius ſuper caput eius.Et in
eodem.Vna a dextris lampadis & vna a ſiniſtris eius.Scribitur
גֻּלַּת etiam cum thau in fine & dicitur גֻּלַּת Gulath.Pro q̃
beatus hieronymus tranſtulit vittam:eo ꝙ circumuoluitur
Vitta. capiti vel alii membro.Eccľs. 12 . Et recurrat vitta aurea .
Et aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a ſupradicta dictione
גּוּלוֹת גַּל Gal que ſignificat fontẽ.& in plurali גּוּלוֹת Guloth .Pro
quo beatus hieronymus tranſtulit funiculos. 1. Paralip. 7.
Et funiculos capitellorum ſuper capitella columnarum.Et
Funiculi. in eodem. Vt opperirent duos funiculos qui erant ſuper
capita columnarum.Erant enim funiculi erei circumuoluti
גָּלִיל capitibus columnarum.Et inde גָּלִיל Galil.ideſt terminus.
גְּלִילוֹת vel confinium.Et in plurali גְּלִילוֹת Gueliloth.ideſt termini
vel confinia ſecundum hebreos . Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit tumulos:eo ꝙ in terminis vel confinibus
fiunt acerui vel tumuli rotundi ad terminos diuidendos.
Tumuli. vt Ioſ.22.Cunq; veniſſent ad tumulos iordanis. Et in eodem
. Super iordanis tumulos contra filios iſrael.Ezech.
47.Aque iſte que egrediuntur ad tumulos ſabuli orientalis:vbi
גְּלִילָה ponitur גְּלִילָה Gelila cum littera he in fine.Poteſt etiam
deriuari a dictione גַּל Gal que ſignificat aceruum vel
גָּלִיל tumulum.Ponitur etiam גָּלִיל Galil ſiue גְּלִילוֹת Gueliloth
גְּלִילוֹת pro galilea.vt Ioſ.13.Omnis videlicet galilea philiſtiim.vbi
Galilea. pro galilea ponitur גְּלִילוֹת Gueliloth.Eſa.9. Viam maris
trans iordanem galilea gentium.vbi ponitur גָּלִיל Galil.
Sed in locis ſupradictis hebrei legunt terminos vel terminum:aut
בִּגְלַל confinium vel confinia . Inde בִּגְלַל Biglal. i.
Ob gratiã propter .ob gratiam.Geñ.12.Et viuet anima mea ob gratiam
tui . Deut.15 . Vt benedicat tibi dominus deus tuus in
Propter. omni tempore.Pro quo hebrei legunt. Quia propter hãc
rem benedicet tibi dominus deus tuus in omni opere tuo.

גַּלָּב גַּלָּב Galab.tonſor.Et ſolum inuenitur in numero plurali.
vt Ezech.5.Sume tibi gladium acutum radentem pillos.
Pro quo hebrei legunt.Sume tibi gladium acutum nouaculam
Tonſores. tonſorum:ideſt acutum ſicut nouacula tonſorum.

גֶּלֶד גֶּלֶד Geled.cutis.Iob.16. Saccum cõſui ſuper cutem meam
Cutis. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

גָּלָה גָּלָה Gala.reuelare.diſcooperire.nudare .detegere . Tranſmigrare.
migrare.captiuare.transferre.Exo.20.Non aſcendes
Reuelare. per gradus ad altare meum:ne reueletur turpitudo
tua. Leuit.18 . Omnis homo ad proximam ſanguinis
ſui non accedet vt reuelet turpitudinem eius.Et in eodem.
Turpitudinem patris tui & turpitudinem matris tue non
Diſcooperire. diſcooperies. Et in eodem . Turpitudinem vxoris patris
tui non diſcooperies.Ruth.3.Diſcooperies pallium quo operitur.
Et in eodem . & diſcooperto a pedibus eius pallio
ſe proiecit.Et in eodem.Quod audire te volui.Pro quo hebrei
legunt.Et ego dixi reuelabo aurem tuam.1.Reg.9.dominus
autem reuelauerat auriculam ſamuelis.2.Reg.6.diſcooperiens
ſe ante ancillas ſeruorum ſuorum. Iob.12.qui
reuelat profunda de tenebris.Et in eodem. 20 .Reuelabũt
celi iniquitatem eius.Ps.118.Reuela oculos meos.Prouer.
11.Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana.Et in eodem.
16.Reuela domino opera tua.Et in eodem.19.Niſi ea dixeris
que verſantur in corde ſuo.Pro quo hebrei legunt . Niſi
Detegere. cum reuelatur vel detegitur cor ſuum.Et eſt idem ſenſus
cum littera noſtra.Et in eodem.25.Secretum extraneo nõ
reueles.Eſa.22.Et reuelabitur operimentum iude . Et in
eodem.Et reuelata eſt in auribus meis vox domini exercituum.
Et in eodem.40.Et reuelabitur gloria domini . Et
in eodem.37.Reuela crura tranſi flumina . Et in eodem .
Et reuelabitur ignominia tuã.Et in eodem.57. Quia iuxta
me diſcooperuiſti.Hiere.11. Tibi enim reuelaui cauſam
meam.Et in eodem.49.Reuelaui abſcondita eius.Ezech.
13.Et reuelabo fundamentum eius.Amos.3.Niſi reuelauerit
ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas . Et in eodem.
5.Et reuelabitur quaſi aqua iudicium .Ponitur etiam pro
aperire:quod eſt diſcooperire.vt Leuit.22. Ipſaq; aperuerit Aperire.
fontem ſanguinis ſui.Nu.22.Protinus aperuit domin⁹
oculos balaam.Et in eodem.24.Et ſic aperiuntur oculi eius.
Iob.20.Apertum erit germen domus illius. Et in eodem.
33.Tunc aperuit aures virorum . Prouer. 27.Aperta
ſunt prata.Item ponitur pro nudare:quod eſt detegere.vt
Geñ.9.Et nudatus iacuit in tabernaculo ſuo. 2. Reg.6. Et Nudare.
nudatus eſt quaſi nudetur vnus de ſcurris.Ezech.16.Et nudabo
ignominiam tuam coram eis.Ponitur etiam pro apparere Apparere
. 1.Reg.14.Cunq; apparuerimus eis.ſed hebrei in
hoc loco legunt .Cunq; diſcooperti vel detecti fuerimus
eis.Et inde גָּלוּי Galui.i.diſcoopertum:vel apertũ : aut notum. גָּלוּי
vt Eſter.3.Vt omnes prouĩcie ſcirent.Pro quo hebrei
legunt.Vt in omni prouincia daretur edictum diſcoopertum Diſcoopertum.
vel notum omnibus populis.Hiere.32.Et ſigna forinſecus.
ideſt diſcooperta & nota.Et aliquando ſcribitur ſine Nota.
he.vt in aliquibus locis ſupradictis . & inde גִּלָּיוֹן Gilaion. גִּלָּיוֹן
ideſt volumen.liber.Eo quod in eo reuelantur ea que ignoramus
& neſcimus.Eſa.8.Sume tibi librum grandem . Et Liber.
inde. גִּלְיוֹנִים Gilionim . ideſt ſpecula : eo ꝙ in eis apparent גִּלְיוֹנִים
ſeu reuelantur ea que eis opponuntur . Eſa.3 . Et
ſpecula & ſindones & vittas & theriſtra . Et ſolum inuenitur Specula.
in numero plurali & in predicto loco . Item. גָּלָה Gala. גָּלָה
ſignificat tranſmigrare.migrare.captiuare . transferre .
Eſa.5.Propterea captiuus ductus eſt populus meus. Et in Captiuare
eodem.49.Ego ſterilis & non pariens tranſmigrata & captiua. Tranſmigrare.
Hiere.13.Tranſlata eſt omnis iuda tranſmigratione
perfecta.Thren.1.Migrauit iuda propter afflictionem . Et Migrare.
in eodem.4.Non addet vltra vt tranſmigret te.Ezech.12.
Et tranſmigrabis per diem coram eis : tranſmigrabis autem
de loco tuo.Oſee.10.In gloria eius quia migrauit ab
eo.Amos.6.Nunc migrabunt in capite tranſmigrantium.
Et in eodem.7.Et iſrael captiuus migrabit de terra ſua. Et
ſupra in eodem.5.Et galgala captiua ducetur . Naum . 2.
Et miles captiuus adductus eſt.Item ponitur pro transferre. Trãſferre.
1.Reg.4.Tranſlata eſt gloria domini de iſrael.2. Reg.
15.Et egreſſus es de loco tuo . Pro quo hebrei legunt. Et
tranſlatus ſiue tranſmigratus es de loco tuo . 4 . Reg.16.
Et tranſtulit habitatores eius.Et in eodem .17 . Et tranſtulit
Iſrael in aſſyrios. 1. Paralipo. 5 . Et tranſtulit ruben &
Gad & dimidiam tribum Manaſſe. Eſter.2 . Qui tranſlatus
fuerat de ieruſalem.Et in eodem.Nabuchodonoſor rex
Babylonis tranſtulerat.Eſa.38.Generatio mea ablata eſt &
conuoluta eſt a me.Pro quo hebrei legunt. Generatio mea
ablata eſt & tranſlata eſt a me. Hiere.29.Et ad omnem
populum quem traduxerat Nabuchodonoſor de ieruſalẽ.
Et in eodem.59. Et ſuperfluos vulgi qui remanſerant trãſtulit
Nabuzardan magiſter militum.Amos.1. Et transferetur
populus Syrie.Et in eodem . Eo ꝙ tranſtulerit captiuitatem
perfectam . Item ponitur pro auferre . Ioſ.5.Hodie Auferre.
abſtuli opprobrium egypti a vobis . Ps . 118 . Aufer a
me opprobrium & contemptum . Et inde . גּוֹלָה Gola גּוֹלָה

גָּלוּת captiuitas Tranſmigratio. גָּלוּתָא Tranſmigratio.

ſiue גָּלוּת Galuth.i.Tranſmigratio.Captiuitas. Eſa.45.Et captiuitatem meam dimittet.Hiere.28.Et omnem trāſmigrationē iude.Et in eodē.29.Et ad reliquias ſeniorū tranſmigrationis.Abdie.1.Et tranſmigratio exercitus huius filiorū iſrael.& in eodē.Et tranſmigratio hieruſalem que in boſphoro eſt.Et in lingua chaldaica ſcribitur cū aleph in fine.& dicitur גָּלוּתָא Galutha.Dañ.2.Inueni hominē de filiis tranſmigrationis Iudee.

גָּלַח Radere.

גָּלַח Galach. Radere. Tondere.Leuit.13.Radetur hō abſqꝫ loco macule.Nu.6.Quod radet ilico in eadē die.& in eodem.Tunc radetur Nazareus ad oſtiū tabernaculi. Et in eodē.Poſtq̄ Raſum fuerit caput eius. Deut.21.Que radet ceſariē.Iudi.16. Si raſum fuerit caput meū. Et in eodem. raſit ſeptem crines eius.Eſa.7. In die illa radet dñs in nouacula conducta.Hiere.41.Raſi Rarba & ſciſſis veſtibus. Ezech.44.Et caput ſuum non radent.

גָּלַם inuoluere. גְּלוֹמֵי inuolucris גֹּלֶם Imꝑfectū.

גָּלַם Galam.Inuoluere.4.Reg.2.Tulitqꝫ Helias pallium ſuum:& inuoluit illud.Et inde גְּלוֹמֵי Gelome.i.inuolutiones:aut panni ſiue veſtes inuolute.Ezech.27.Inuolucris hyacinthi & polymitorū.Pōitur etiā גֹּלֶם Gólem pro re imperfecta vel informi.Ps.138.Imperfectum meum viderunt oculi tui.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.Informē adhuc me viderunt oculi tui.

גַּלְמוּד Solitaria. Sterilis. Nō pariēs גַּלְמוּדָה

גַּלְמוּד Galmud.Solitarius.Solus.Sterilis.vt Iob.3.Sit nox illa ſolitaria.Et in eodē.15. Congregatio enī hypocrite ſterilis.Et in eodem.30.Egeſtate & fame ſteriles.Eſa.49. Ego ſterilis & non pariens.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt.Non pariens.in hebreo ponitur.גַּלְמוּדָה Galmuda in genere feminino.

גָּלַע Cōmiſcere יִתְגַּלַּע Cōmiſcere

גָּלַע Galaa.cōmiſcere.Miſcere.Prouer.20.Omnes aūt ſtulti cōmiſcentur cōtumeliis.Pro quo Hebrei legūt. Oīs aūt ſtultus cōmiſcet ſe ſiue cōmiſcetur.ſ.Cōtumeliis vel cōtentionibus.Nā ſupra immediate dixerat.Honor eſt homini qui ſeparat ſe a cōtētionibꝰ. Et ponitur ibi יִתְגַּלַּע ithgalaa:quod eſt verbum quarte cōiugationis.Ponitur etiā idē verbum ſupra in eodē.17.vbi dicitur. Et anteq̄ calūniam patiatur iudiciū deſerit. Pro quo hebrei legunt. Et anteq̄ cōmiſceatur iurgium ſiue iudicium deſiſte vel deſere. Et in eodē.18.In omni tēpore erit exprobrabilis.Pro quo hebrei legunt. In omni tempore ſiue in omni re cōmiſcetur. ſcilicet contentionibus.ſ.Contumeliis.Et ſolum inuenitur in predictis locis.

גָּלַשׁ Aſcēdere. Apparere Tondere.

גָּלַשׁ Galas.Aſcendere.Apparere.Canti.4. Capilli tui ſicut greges caprarum:que aſcenderunt de monte Galaad.Et in eodē.6.Capilli tui ſicut greges caprarum : que apparuerunt de Galaad.Et ſolum inuenitur in his duobus locis.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat Manicare.i. Mane ſurgere.Quia idem ſignificat in lingua Arabica vel Punica.In lingua vero chaldaica ſignificat Tondere vel Depilare.Vnde aliqui hebrei in predictis locis legunt. Que attonſe ſunt de monte galaad.

גַּם Etiam Quoqꝫ.

גַּם Gam. etiā. quoqꝫ.et.qꝫ.Etenim.equidem.namqꝫ. ſed. Sed et.Geñ.27.Benedic etiam & mihi pater mi .Et in eodem.Mihi quoqꝫ obſecro vt benedicas.Et in eo.29.Dedit etiam iſtum mihi . & in eodem.30. Vt prouideam aliquando etiam domui mee . Exo.7 . Et fecerunt etiam ipſi per incantatiōes egyptiacas.Nu.4.Tole ſūmam etiam filiorum gerſon.Et in eodem.16.Vt vobis etiam ſacerdotiū vendicetis.Deut.1.Mihi quoqꝫ iratus deus propter vos.Et in eodem.3.Tradidit dominus deus noſter in manibus noſtris etiam og regem baſam.Et in eodem. 25 . Etiam poſt decimam generationem.Ruth.1.Etiam ſi poſſem hac nocte concipere.Et in eodem.2 . De veſtris quoqꝫ manipulis proiicite de induſtria.1.Reg.8. Sic faciūt etiam tibi. Et.2.Reg.11.Mane hic etiam hodie.Et in eodem.& mortuus eſt etiam vrias Etheus.4.Reg.2.Vbi eſt deus helie etiā nūc. Eſter.5. Etiam cras cum rege pranſurus ſum.Prouer.14. Etiam proximo ſuo pauper odioſus eſt . Eſa.14 . Abietes quoqꝫ letate ſunt ſuper te.Et in eodem.23 . Ibi quoqꝫ non erit requies tibi.Et in eodē.28.Hi quoqꝫ pre vino neſcierunt.Thren.4.Ad te quoqꝫ perueniet calix.Hiere.48.Et erit in deriſum etiam ipſe.Oſee.5 . Ruet etiam iudas cum eo.Zach.9.& relinquetur etiam ipſe deo noſtro . Ponitur etiam.Pro.et.vel qꝫ.vt Geñ.27.Et erit benedictus.& in eodem.Comeditqꝫ precium noſtrum.& in eodē.44.Et nos & apud quē inuentus eſt cyphus.& in eodem.50.Habuitqꝫ in comitatu currus & equites.& in eodē.Veneruntqꝫ ad eū fratres ſui.Exo.12.Et vos & filii iſrl.Hiere.22.Et in domo mea inueni malum eorum.Et in eodem.33. Et pactū meū irritū eſſe poterit &c.Item pōitur pro etenim vel pro equidem.Ps.18.Etenim ſeruus tuꝰ cuſtodit ea.ps.24. Etenim vniuerſi qui ſuſtinent te non confundentur.p̄s.82.Etenim aſſur venit cū eis.Ps.83.Etenim paſſer inuenit ſibi domū. & in eodem.Etenim benedictionem dabit legiſlator. Ps.118.Etenim ſederunt principes aduerſum me loquebātur. Ps.138. Etenim illuc manꝰ tua deducet me.Eſa.49. Equidem & captiuitas a forti tolletur.Hiere.33. Equidem & ſemen iacob & dauid ſerui mei. Ponitur etiam גַּם pro Nam et:ſiue pro nāqꝫ vt.1.Reg.17.Nam & leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus.Ps.22. Nam & ſi ambulauero in medio vmbre mortis.Ps.118. Nam & teſtimonia tua meditatio mea eſt. Hiere.23. Propheta namqꝫ & ſacerdos polluti ſunt.Item ponitur pro ſed.Geñ.13.Sed & loth qui erat cū Abraam.Exo.12.Sed & vulgus ꝓmiſcuum. Threñ.3. Sed & cum clamauero.Habet etiam alios modos loquendi: qui poſſunt reduci ad ſupradictos.Et aliquando ponitur cauſa ornatus orationis.Sicut apud latinos alique dictiones enclitice.Et ideo aliquando omittitur in noſtra tranſlatione. Geñ.27.Cur vtroqꝫ orbabor filio.Pro quo hebrei legunt. Cur ēt vtroqꝫ orbabor filio.Exo.12. Surgite:egredimini a populo meo vos & filii iſrael..Pro quo hebrei legunt. Surgite:egredimini a populo meo etiam vos etiam filii iſrael. Et in eodem.Oues veſtras & armēta aſſumite. Pro quo hebrei legunt.Etiā oues vr̄as & armenta aſſumite.& in eodē. Et abeuntes benedicite mihi.Pro quo hebrei legunt.Et abeuntes benedicite etiam mihi.Prouer.14.Riſus dolore miſcetur.Pro quo hebrei legunt.Etiam in riſu dolet cor.Et ſimiliter in aliis locis omittitur p̄dicta dictio in noſtra trāſlatione. Scribitur etiam cum ſin in principio. Geñ.6. Quia caro eſt.Pro quo hebrei legunt.In eo quod etiam caro eſt. vbi etiam preponitur beth prepoſitio.Poteſt etiam deriuari a dictione שָׁגָה ſaga que ſignificat errare ſiue ignorare. & tunc erit talis littera.ſ.in errore ſuo ſiue in ignorātia ſua caro eſt.i.quia carnalis eſt ideo ignorat vel errat.

Et. qꝫ. Etenim. Equidem גַּם Nam et Namqꝫ. Sed.

גָּמָא Bibere. Ingurgitare. Sorbere. גֹּמֶא Scirpus. Papyrus Iuncus.

גָּמָא Gama.Bibere.Ingurgitare.ſorbere.vt Geñ.24.Pauxillum aque mihi ad bibendū prebe.Pro quo hebrei legūt.Da mihi bibere obſecro pauxillum aque: ſiue fac me ingurgitare vel ſorbere pauxillum aque.Et Iob.36.Feruēs & fremens ſorbet terram.Item גֹּמֶא Góme.Scirpus. Papyrus.Iuncus.Exo.2.Sumpſit fiſcelam ſcirpeam.Iob.8.Nūquid virere poteſt ſcirpꝰ abſqꝫ humore.Eſa.18. Et in vaſis papyri ſuper aquas.& in eodē.35.viror calami & Iunci.

גֹּמֶד Menſura. Palme.

גֹּמֶד Gómed.Menſura palme manus.Iudi.3.Qui fecit ſibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palme manus.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignifi-

גַּמָּדִים cat cubitum.Et inde גַּמָּדִים Gamadim.Pro quo beatꝰ hieronymus
tranſtulit pygmeos :qui ſunt homines breuiſſime
Pygmei. ſtature.Ezech.27.Sed & pygmei q erāt in turribꝰ tuis

גְּמָה גְּמָה Gama.aſpectus.ſimilitudo.& ſcribitur cū mē in principio
& mutatur he vltimum in tau ratione adiuncti.
מְגַמַּת & dicitur מְגַמַּת Megamath.Abach.1.facies eorum ventus vrens.
Facies. Pro quo hebrei legunt.Aſpectus vel ſimilitudo facierum
Aſpectus. eorum ventus vrens:ſiue ventus orientalis.Et ſolum
inuenitur in predicto loco.Et dicūt aliqui hebrei ꝙ ſignificat
Aduerſum aduerſum vel contra.Et legunt ſic .Ex aduerſo
facierum eorum ventus vrens.In tranſlatione chaldaica
ſic habetur.Ex aduerſo facierum eorum ſimiles ſunt vento
orientali:Qui eſt ventus calidus & vrens.

גָּמַל גָּמַל Gamal.retribuere.reddere.largiri.ablactare.Gen̄.
Reddere. 50.Et reddat nobis omne malum quod fecimus.pro
quo hebrei legunt. Et reddat nobis omne malum quod
retribuimus ei:vel quod reddidimus ei. Ps.12. Cātabo domino
Retribuet. qui bona retribuit mihi.Ps.17.Retribuet mihi dominus
ſcḋm iuſtitiam meā.Ps.102.Neqꝫ ſecūdū iniquitates
noſtras retribuit nobis.Ps.114. Quia dominus benefecit
tibi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatē tranſtulit.Quia dn̄s reddidit tibi. Ps.136
Retributiōem tuā quam retribuiſti nobis.Eſa.3.Qm̄ reddita
ſunt eis mala.Et in eo.63.Sup omnibus que reddidit
Largiri nobis dn̄s.Et in eo.Et ſuper multitudinem bonorū domꝰ
גְּמוּל iſrael:que largitus eſt eis.& ĩde גְּמוּל Guemul.i.retributio
viciſſitudo.vicē.vltio.vt.Ps.130. Ita retributio in anima
retributio. mea.Eſa.3.Retributio enim manuum ſuarum fiet ei.Et in
Viciſſitudo. eodem.59.Et viciſſitudinē inimicis ſuis.Et in eodem.Inſulis
Vltio. vicem reddet.Ioel.3.Nunquid vltionem vos reddetis
mihi.Et aliquando ſcribitur cum he in fine : & dicitur
גְּמוּלָה גְּמוּלָה Gemula.vt.2.Reg.19. Non indigeo hac viciſſitudine.
Viciſſitudo Scribitur etiam aliquando cum tau in principio:& dicitur
תַּגְמוּל תַּגְמוּל Tagmul.ideſt retributio.Ps.115.Pro omnibus
retributio. que retribuit mihi.Pro quo hebrei legunt . Omnes retributiones
Ablactare eius ſuper me.Significat etiam ablactare. Gen̄.
21.Creuit igitur puer & ablactatus eſt:fecitqꝫ abraam grande
conuiuium in die ablactationis eius.1. Reg .1. Non vadam
donec ablactetur infans.Et in eodem.Et mane donec
גָּמוּל ablactes eum.Et in eodem.Et adduxit eum ſecum poſtq̄
Ablactatꝰ ablactauerat.Et inde גָּמוּל Gamul.ideſt ablactatus.Ps.130.
ſicut ablactatus eſt ſuper matrem ſuam. Eſa.11. Et in cauerna
reguli qui ablactatus fuerit manum ſuam mittet. Et in
eodem.28.ablactatos a lacte auulſos ab vberibus. ſignificat
etiam quando fructus qui ſunt quaſi lac incipiunt indurari
deformari & recipere propriam formam.Nume. 27. In amygdalas
Perfectio deformati ſunt. Pro quo hebrei legunt. Et ablactauit
amygdalas.Eſa.18.Et immatura perfectio germinabit
גָּמָל Pro quo hebrei legunt.Et vua acerba ablactata. ideſt perfecte
Camelus. deformata erit germinatio eius. Item גָּמָל Gamal. i.
camelus:& eſt promiſcui generis.vt Leuit.11. Sicut camelus.
Deut.14.Camelum leporem & chirogrillum. Eſa.21.
גְּמַלִּים Aſcenſorem aſini & aſcenſorem cameli.& in plurali גְּמַלִּים
Cameli Gemalim.ſiue גְּמַלֵּי Gemale.ideſt cameli.Gen̄.12. Et aſine
& cameli.Et in eodē.Tulitqꝫ decem camelos de grege domini
ſui.Et in eodem.32.Camelos fetas cum paruulis ſuis
triginta.Et in eodem.37.Et camelos eorum portantes aromata.

גּוּמָּץ גֻּמָּץ Gumas.fouea.Eccl's.10.Qui fodit foueam:incidet in
Fouea. eam.Et ſolum inuenitur in predicto loco.Et ſcribitur
גָּמַר cum vau in prima ſyllaba loco vocalis.

גָּמַר Gamar.deficere.finire.perficere.conſumari.ſiue conſumare.
Cōſumari. Ps.7. Conſumetur nequitia peccatorum. Ps. 11.
Saluum me fac domine quoniam defecit ſanctus.Ps.76.A Deficere.
generatione in generationem . Pro quo in hebreo habetur.
Conſumauit ſiue conſumatum eſt verbum a generatione
in generationem. Vnde beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.conſumabitur verbum
de generatione in generationem.Ps.56. Deum qui
benefecit mihi.pro quo hebrei legunt.Deum perficientem Perficere
ſuper me.Ps.137.Dominus retribuet pro me. Pro quo hebrei
legunt.Dominus conſumabit ſiue perficiet pro me.
ſcilicet opera que non poſſum facere. Vnde beatus hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem ſic tranſtulit:
dn̄s operabitur pro me.Et inde גְּמִיר guemir . quod in גְּמִיר
lingua chaldaica ſignificat doctiſſimum ſiue perfectiſſimū
Eſdre.7.vbi dicitur.Eſdre ſcribe doctiſſimo ſalutem. Doctiſſimꝰ

גַּן Gan.hortus.paradiſus.Gen̄.2. Plantauerat autem dominus גַּן
deus paradiſum voluptatis.Et in eodem. Lignum etiam Paradiſus.
vite in medio paradiſi.Canti.4.Hortus concluſus ſoror Hortus
mea ſponſa.Et in eodem.5.Veni in hortū meū . Et in
eo.6.Dilectus meus deſcendit in hortum ſuum.& ſcribitur
aliqn̄ cū he in fine in.ge.fe.Et dicitur גַּנָּה Gāna:vt Eſa.61. גַּנָּה
Et ſicut hortus germen ſuum germinat . Et qn̄ regit poſt Hortus.
ſe genitiuum mutat he vltimum in tau:& dicitur גִּנַּת Guinnath. גִּנַּת
Canti.6.Deſcendi in hortum nucum .& in plu. גַּנִּים גַּנִּים
Gannim ſecundum formam maſculinorum: ſiue גַּנּוֹת Gannoth גַּנּוֹת
ſecundum formam femininorum . Nu. 24.vt horti Horti.
iuxta fluuios irrigui.Canti.4.fons hortorū.Eſa.1.Erubeſcetis
ſup hortos quos elegeratis.Hiere.29.plātare hortos

גָּנַן Ganan.protegere.Eſa.31.Protegens & liberans.Et aliqn̄ גָּנַן
ſcribitur cū ſimplici nū. Vt in eo.Sic proteget dn̄s. Protegere.
exercituum ieruſalē.Et in eo.37.Et protegam ciuitatē iſtā
vt ſaluem eam. Oſee.11.Protegam te iſrael.& inde מָגֵן Magen. מָגֵן
ideſt protector ſiue protegens.aut ſcutum vel clypeus. Protector.
Gen̄.15.Ego dn̄s protector tuus.Ps.17.Protector ē omnium
ſperantium in ſe.Oſee. 4 . Dilexerunt afferre ignominiam
protectores eius.Significat etiam ſcutum vel clypeum
aut peltam:eo quod protegit.vt deut.33. Scutum auxilii Scutum.
tui.2.Reg.1.Quia ibi abiectus eſt clypeus fortium. Et Clypeus.
in eodem.Clypeus ſaul quaſi non eſſet vnctus oleo .Et ĩ eo
22.Scutū meū & cornu ſalutis mee.3.Reg.10.trecēteqꝫ mine
auri vnā peltā veſtiebāt.Eſa.21.Surgite pricipes arripite Pelta.
clypeū.Naū.2.Clypeus fortiū eius ignitꝰ.Et aliqn̄ ſcribitur
cū thau in fine.& dr̄ מְגִנַּת Meginath.vt Thren.3 .dabis מְגִנַּת
eis ſcutū cordis.& in plu.מָגִנִּים Maguinim:ſcḋm formam Scutum.
maſculinorū.ſiue מָגִנּוֹת maguinoth.ſcḋm formā femininorū. מָגִנִּים
vt.3.Reg.10.Et trecētas peltas ex auro ꝓbato.2.Parali. Pelte.
12.& clypeos aureos q̄s fecerat ſalomō.Et in eo.26 . Preparauit Clypei.
quoqꝫ eis Ozias.i. cuncto exercitui clypeos & haſtas ⊠
Et in eodem.23 . Deditqꝫ ioiada ſacerdos centurionibus
lanceas clypeoſqꝫ & peltas.

גָּנַב Ganab.furari.Gen̄.32.Et rachel furata ē idola pr̄is ſui. גָּנַב
Et in eo.Noluitqꝫ iacob cōfiteri ſocero ſuo ꝙ fugeret. Furari.
Pro quo he.le.Et furatus eſt iacob cor laban ſyri : eo qḋ nō
nūciauit ei qa fugiēs ipſe.Et in eo.Nec indicare mihi.Pro
quo he.le.Et furatus es cor meū & nō indicaſti mihi.i.occultaſti
vel abſcōdiſti a me.Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica.
Et in eo.Cur furatus es deos meos.Et in eo.Quidquid furtim
peribat : a me exigebas.Et in eo.40.Quia furtī ſublatus
ſum de terra hebreorū.Exo.20.Nō furtū facies.Et ĩ eo.
21.Qui furatus fuerit hoīem:& vendiderit eū.Et in eo.22.
Et ab eo qui ſuſcepat furto ablata fuerint.Et in eo.qḋ ſi furto
ablatū fuerit:reſtituet damnū.2.Re.15 .& ſolicitabatꝰ corda
virorū iſrael.pro quo he.le.Et furabatur abſalon corda
virorum iſrael . Et in eodem .19. Et declinauit populus in

die illa ingredi ciuitatem:quomodo declinare ſolet populus verſus efugiens de prelio.Pro quo hebrei legunt.Et furatus eſt ſe populus in die illa ad ingrediendum in ciuitatem.ideſt abſcondite vel furtiue ingreſſus eſt populus ciuitatem.Iob.4.Porro ad me dictum eſt verbum abſconditum & quaſi furtiue.Hiere.23.Qui furantur verba mea & inde.גָּנַב Ganab.ideſt fur.Exo.22.Si inuenitur fur duplum reddet.Iob.24.Per noctem vero erit quaſi fur.Ps.49.Si videbas furem currebas cum eo.Et in plurali.גַּנָּבִים Ganabim.ideſt fures.Abdie.1.Si fures introiſſent ad te.& inde גְּנֵבָה Geneba.ideſt furtum.Exo.22.Si non habuerit quod pro furto reddat:ipſe venundabitur.Et in eodem.Si inuentum fuerit apud eum quod furatum eſt.Pro quo hebrei legunt.Si inuentum fuerit in manu eius furtum.

גָּנַב Fur. גַּנָּבִים Fures. גְּנֵבָה Furtum.

גַּנָּה Hortus.

גַּנָּה Gana.hortus.de quo vide ſupra in dictione גַּן Gan.

גְּנָז Gaza. גִּנְזֵי

גְּנָז Ganaz.theſaurus.ſiue gaza:vel locus vbi reponitur aurum vel argentum ſeu veſtes precioſe.Eſter.3.Et decē millia talentorum appendam arcariis gaze tue.Ezech.27.Gazarumq; precioſarum.Vbi pro gaza ſiue gazis ponitur in hebreo.גִּנְזֵי Ginze in numero plurali:nam caret numero ſingulari.

גַּנְזַךְ Cellarium

גַּנְזַךְ Ganzach.cellarium.repoſitorium.vt.1.Paralip.28.Deſcriptionem templi & porticus & cellariorum.Et ſolum inuenitur in numero plurali & in predicto loco.

גָּעָה Mugire.

גָּעָה Gaa.Mugire.Iob.6.Aut mugiet bos cum ante preſepe plenum ſteterit.

גָּעַל Abiicere. abominari Abortire. גֹּעַל Abiectio.

גָּעַל Gaal.abiicere.abominari.reſpuere.aborrere.Leuit.26.Et nō abiiciet vos anima mea.Et in eodem.Abominabitur vos anima mea.2.Reg.1.Quia ibi abiectus eſt clypeus fortium.Iob.21.Bos eorum concepit & non abortiuit.& inde.גֹּעַל Góal.ideſt abiectio.Ezech.16.In abiectione anime tue.

גָּעַר Increpar. גְּעָרָה Increpatio Redargutio. מִגְעֶרֶת Increpatio

גָּעַר Gaar.Increpare.Geñ.37.Et increpauit eum pater ſuus.Ps.9.Increpaſti gentes:periit impius.Ps.67.Increpa feras arundinis.Ps.105.Et increpuit mare rubrum:& exſiccatum eſt.Ps.118.Increpaſti ſuperbos.Eſa.17.Et increpabit eum & fugiet procul.Et in eodem.54.Vt non iraſcar tibi & non increpem te.Naum.1.Increpans mare:& exſiccans illud.Zach.3.Increpet dominus in te ſathan.Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachium.Pro quo hebrei legūt.Ecce ego increpabo vobis ſiue ꝓ vobis ſemētem ſiue brachium.Et in eodem.3.Et increpabo pro vobis deuorantem.Et inde.גְּעָרָה Geara.ideſt increpatio ſiue redargutio.Ps.103.Ab increpatione tua fugient.Prouer.13.Qui autem illuſor eſt non audit cum arguitur.pro quo hebrei legunt.Et illuſor non audit increpationem ſiue redargutionem.Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & tau in fine.& dicitur.מִגְעֶרֶת Migeéreth.Deut.28.Et increpationem in omnia opera tua.

גָּעַשׁ Cōmouere cōquaſſar. Turbare. intumeſcere.

גָּעַשׁ Gaas.commouere.turbare.intumeſcere.impetum facere.2.Reg.22.Commota eſt & contremuit terra.& in eodem.Et conquaſſata quoniam iratus eſt eis.Pro quo hebrei legunt.Et commota ſunt.Et ſic habetur.Ps.17.vbi eadem verba ponuntur in hebreo.Iob.34.Et in media nocte turbabuntur.Hiere.25.Et bibent & turbabuntur.Et in eodem.46.Et veluti fluuiorum intumeſcunt gurgites eius.Et in eodem.Et velut flumina mouebuntur fluctus eius.

גַּף Arx. Veſtis. גַּף Ala.

גַּף Gaph.arx.pinnaculum.ala ſiue penna.vt Prouer.9.Vt vocaret ad arcem.Ponitur etiam pro veſte.vt Exo.21.Cum quali veſte intrauerit:cum tali exeat.de quo vide ſupra in dictiōe גּוּף Guph.Scribitur etiam cum aleph in principio.Et ſignificat exercitum ſiue agmen.De quo vide ſupra in dictione אֲגַף Agaph.Item.גַּף gaph.in lingua chaldaica ſigñat alam ſiue pennam.Dañ.7.Et alas hēbat aqle.

גֶּפֶן Vitis. Vinea. גְּפָנִים Vinee.

גֶּפֶן Géphen.vitis.vt Geñ.40.Videbam coram me vitem.Iudi.9.Et locuta ſunt ligna ad vitem.4.Reg.4.Et inuenit quaſi vitem ſilueſtrem.Ps.127.Vxor tua ſicut vitis abundans in lateribus domus tue.Oſee.10.Vitis frondoſa iſrael.Et aliquando ponitur in noſtra tranſlatione pro vinea.vt Geñ.49.Ligans ad vineam pullum ſuum.Nu.6.Quidquid ex vinea eſſe poteſt.Deut.32.De vinea ſodomorum vinea eorum.Iob.15.Ledetur quaſi vinea in primo flore.Ps.79.Vineam de egypto tranſtuliſti.Et in plurali גְּפָנִים Gephanim.Canti.2.Vinee florentes dederunt odorem ſuum.Abach.2.Et non erit germen in vineis.Et in omnibus locis predictis hebrei legunt vitem ſiue vites.Et aliquando ponitur in hebreo ſingulare pro plurali.vt Eſa.7.Omnis locus vbi fuerint mille vites.& Hiere.8.nō eſt vua in vitibus.Pro quo in hebreo habetur.Non ſunt vue in vite.

גֹּפֶר Leuigatū. Gopher.

גֹּפֶר Gófer.Leuigatum:ſeu bituminatum.Geñ.6.Fac tibi arcam de lignis leuigatis.Et ſolum inuenitur in predicto loco:& dicunt hebrei ꝙ ſignificat quodam genus ligni leuiſſimi ſic nominati.vnde ipſi legunt.Fac tibi arcā de lignis gópher.& ſunt qui dicunt ꝙ ſigñat quadratū.Alii vero dicūt ꝙ ſigñat quodam genus cedri.btūs vero hieronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco ſic ait:ꝓ quadratis lignis:bitumīatis legim⁹ in hebreo.

גָּפְרִית Sulphur.

גָּפְרִית Gophrith.ſulphur.Geñ.19.Igitur dominus pluit ſuper ſodomam & gomoram ſulphur & ignem.Deut.29.Sulphure & ſalis ardore comburens.

גָּרַר מְגֵרָה Serrare. Ruere. Diſſecare. Suſtentari. Detrahere Diſſecare.

גָּרַר Garar.ſerrare.diſſecare.ruere.& inde מְגֵרָה Megera.i.ſerra.3.Reg.7.Tam ītrinſecus quam extrinſec⁹ ſerrati erant.Pro quo he.le.Serrati erant ſerra intrinſecus & extrinſecus.Hiere.30.Procella ruens in capite impiorum quieſcet.Hebrei tñ dicunt ꝙ etiam in hoc loco ſigñat ſerrare vel diſſecare.Et legūt ſic:procella diſſecans vel detrūcans in capite impiorū quieſcet.Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a ſupradicta dictione גּוּר Gur.Que ſigñat habitare vel peregrinari.Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro ſuſtentari.3.Reg.17.Etiam ne viduam apud quam ego vt cūq; ſuſtentor afflixiſti.de quo vide ſupra in dictione גּוּר Gur.& aliqñ ſcribitur cū ſimplici res.Prouer.21.Rapine impiorum detrahent eos.Pro quo he.le.Rapina impiorum diſſecabit eos.Poteſt etiam deriuari a dictione נָגַר Nagar.que ſignificat detrahere vel defluere.vt infra dicetur.

גָּרָב Scabies.

גָּרָב Garab.ſcabies.Deut.28.ſcabie quoq; & prurigie:ita vt curari nequeas.& in lingua chaldaica ſignificat vtrem vel lagenam.

גַּרְגַּר Granum. Oliua. גַּרְגְּרָה Collum. גָּרוֹן Guttur.

גַּרְגַּר Gargar.granum.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit oliuam.Eſa.17.Duarum vel trium oliuarum in ſūmitate rami.Et ſolū inuenitur in p̄dicto loco:& ī nu.plu.Itē גַּרְגְּרָה Garguera.guttur.collū.Prou.1.Et torques collo tuo.Et ī eo.3.Circūda eas gutturi tuo.& ſcribitur in hebreo plr:qa caret ſinglari.Et aliqñ ſcribitur cū ſimplici gimel & ſimplici res & additur littera nun in fine.& dicitur גָּרוֹן Garon.i.guttur.Ps.13.Sepulchrū patēs guttur eorū.Ps.113.Non clamabūt in gutture ſuo.Ps.149.Exaltatiōes dei in gutture eorum.Eſa.58.Clama ne ceſſes.Pro q̄ he.le.Clama in gutture ſiue cum gutture ne ceſſes.

גָּרַד Radere

גָּרַד Garad.radere.ſcalpere.Iob.2.Qui teſta ſaniem radebat.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

גָּרָה Irritare. Inire prelium.

גָּרָה Gara.incitare.irritare.ꝓuocare.inire bellū.litē mouere.Deut.2.videte ergo diligēter ne moueami cōtra eos.i.ne irritetis ſiue ne ꝓuocetis eos ad bellū.et ī eo.ne ic moueri ad prelium. Prouocaꝛ. תִּגְרַת Contentio. גֵּרָה Ruminaꝛ. גֵּרָה Obolus.

as aduerſus eos prelium.Et in eodem. Neqꝫ mouearis ad prelium.4.Reg.14.Quare prouocas malum vt cadas tu & iudas tecum.Hiere.50.Quoniam dominum prouocaſti.Et inde.תִּגְרַת Thigrath.ideſt prouocatio ſiue irritatio vel contentio.Ps.38.a fortitudine manus tue ego defeci.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit a contentione manus tue conſumatus ſum.Item גֵּרָה Guera.ideſt ruminare.Leuit.11.Omne quod habet diuiſam vngulam & ruminat. Et in eodem Et ſus qui cum vngulam diuidat non ruminat.Item. גֵּרָה Guera.obolus.genus ponderis ſeu genus monete.Exo.30.Siclus viginti obolos habet. Et ſecundum aliquos hebreos ab hac dictione deriuatur גָּרוֹן Garon.ideſt guttur.de quo vide ſupra in dictione גַּרְגַּר Gargar.

גָּרַז Excidere. גַּרְזֶן Securis.

גָּרַז Garaz.excidere.Ps.30.Proiectus ſum a facie oculorũ tuorum.Pro quo hebrei legunt.Exciſus ſum a facie oculorum tuorum.& inde גַּרְזֶן Garzen. ideſt ſecuris. Deut.19.Et in ſuciſſione lignorum ſecuris fugerit manũ. Eſa.10.Nunquid gloriabitur ſecuris contra eum qui ſecat in ea

גֹּרָל Sors. גֹּרָלוֹת Sortes.

גֹּרָל Goral.ſors.Nu.33.Singuli vt ſors ceciderit:ita tribuetur hereditas.Ioſ.15.Sors filiorum iude.Ps.21.Et ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.Prouer.1.Sortem mitte nobiſcum.Et in plurali.גֹּרָלוֹת Goraloth.ideſt ſortes.Leuit.16.Mittenſqꝫ ſuper vtrunqꝫ ſortem.Pro quo hebrei legunt.Et mittat ſacerdos ſuper duos hircos ſortes. Ione.1.Et miſerunt ſortes.

גֶּרֶם Cartilago. Oſſa. Duritics. Fortis. גָּרַם Cõfrigere. גֶּרֶם Tribunal.

גֶּרֶם Garem.cartilago.os:aut fortis:vel durus:ſiue oſſeus vt Iob.40.Cartilago illius quaſi lamine ferree.Prouer.17.Spiritus triſtis exſiccat oſſa.Et in eodem.25.Et lĩgua mollis confringet duritiam vbi ponitur in hebreo os pro duritia.Dañ.6.Et omnia oſſa eorum comminuerunt. Ponitur etiam pro forti.Geñ.49.Iſacar aſinus fortis.Itẽ גָּרַם Garam.cõfrĩgere.Nu.24.Oſſaqꝫ eorum confringet. Ezech.23.Et fragmenta eius deuorabis.Pro quo hebrei legunt.& teſtas eius confringes.ſcilicet dentibus. Soph.3.Iudices eius lupi veſpere non relinquebant in mane.pro quo hebrei legunt.Iudices eius lupi veſpere non confringebãt ſcilicet oſſa in mane.Quaſi dicat:in veſpere confringebãt oſſa & deuorabant ea:& nihil in mane relinquebant.Item גֶּרֶם Gerem.ideſt gradus quo aſcenditur:aut tribunal.4.Reg.9.Poſuerunt ſub pedibus eius in ſĩlitudinẽ tribunalis

גֹּרֶן Area. גֳּרָנוֹת Aree. גָּרוֹן Guttur.

גֹּרֶן Góren.area.Geñ.50.Venerunt ad aream achad.Deut.16.Quando collegeris de area & de torculari. Eſa.21.Et filia aree mee.Et in plurali גֳּרָנוֹת Goranoth.vt Oſee.9.Super omnes areas tritici.Ioel.2.Implebuntur aree frumẽto.Item גָּרוֹן Daron.ideſt guttur. De quo vide ſupra in dictione גַּרְגַּר gargar.

גָּרַס Confrigeꝛ. Cõcupiſcere. גֶּרֶשׂ Cõfrigere. Fractum.

גָּרַס Garas.confringere.frangere. Thren.3.Et confregit ad numerum dentes meos.Ps.118.Concupiuit anima mea deſiderare.Pro quo hebrei legunt. Confracta ſiue contrita eſt anima mea deſiderio. Et aliquando ſcribitur cum ſin littera in fine loco ſamach.& dicitur גֶּרֶשׂ Géres ideſt confractum vel contuſum.Leui.2. Et confringes in modum farris.Et in eodem.Partem farris fracti & olei.

גָּרַע Minuere. Auferre. Cõfrĩgere. Concidere. מִגְרָעוֹת Trabes.

גָּרַע Garaa.diminuere.auferre. prohibere. confringere. Exo.5.Nec minuetur quicquam ex opere veſtro.Nu.11.Quare fraudamur vt non valeamus oblationem offerre.Pro quo hebrei legunt.Quare minuimur.ideſt inferiores ſumus:vt non valeamus oblationem offerre. Et in eodem.3.De noſtra hereditate minuetur.Et in eodem.Confundatur ſortium diſtributio:& aliorum poſſeſſio ad alios tranſeat.Pro quo hebrei legunt.Addatur hereditas earum hereditati tribus quibus fuerint vxores:& de noſtra hereditate minuetur. Deut.4. Non addetis ad verbum: nec auferetis ex eo.Iob.15.Et tuliſti preces coram deo.ideſt abſtuliſti vel diminuiſti.Et in eodem.Et inferior te erit eius ſapientia.Pro quo hebrei legunt. Et diminuta eſt apud te ſapientia:ſiue ablata eſt a te ſapientia. Et in eodem.36.Non auferet a iuſto oculos ſuos.Et in eodem.qui aufert ſtillas pluuie.Ezech.16.Et auferam iuſtificationem tuam. Significat etiam cõfringere vel cõcidere.vt Ezech.5.Ego quoqꝫ confringam:& non parcet oculus meus. Eſa.15.Omnis barba radetur.ideſt concidetur. Hiere.48. Omnis barba raſa erit.& inde מִגְרָעוֹת Migraoth.Pro quo Beatus hieronymus tranſtulit trabes:eo quod exciduntur vt.3.Reg.6. Trabes autem poſuit in domo per circuitum forinſecus:vt non hererent muris templi.Hebrei tamen dicunt ꝙ muri templi erant minus craſſi a parte ſuperiori:& ꝙ tabulata a parte poſteriori ſuſtentabantur in muro eo ꝙ erat craſſior a parte inferiori: ita ꝙ trabes non ingrediebantur in muro ſed capita earum a parte poſteriori erant ĩnixa muro:& illud muri quod erat diminutum in craſſitudine a parte ſuperiori dicitur מִגְרָעוֹת Migraoth ſecundum hebreos.

גָּרַף Trahere. אֶגְרוֹף Pugnus. מֶגְרָפוֹת Stercus. Glebe.

גָּרַף Garaph.trahere.vt Iudi.5.Torrens ciſſon traxit cadauera eorum.Item.אֶגְרוֹף Egroph per additionem aleph in principio ſignificat pugnum.vt Exo.21.Et percuſſerit alter proximum ſuum lapide vel pugno. Eſa.58.Et percutitis pugno impie.Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מֶגְרָפוֹת Megrephoth:et ſignificat ſtercus ſiue glebas.Ioel.1.Computruerunt iumẽta ſub ſtercore ſuo.Pro quo aliqui hebrei legunt ſic.Computruerunt diſſeminata ſub glebis ſuis:ſcilicet ne pullularent. Nam vtroqꝫ modo poteſt legi vt infra dicetur in dictione. פָּרַד Parad.

גָּרַשׁ Eiicere. Exire compellere. Expellere. Abiicere. Fluctuare. cõmouere. גְּרוּשָׁה repudiata. גְּרֻשׁוֹת confinia. מִגְרָשׁ Suburbana.

גָּרַשׁ Garas.eiicere.abiicere.expellere.cõmouere.vt Geñ.3.Eiecitqꝫ adam.Et in eodem.4.Ecce eiicis me hodie a facie terre.Et in eodem.21.Eiice ancillam hanc et filium eius.Exo.2.Et eiecerunt eas.Et in eodem.6. Et in manu robuſta eiiciet eos de terra ſua.Et in eodem.11.Poſt hec dimittet vos et exire compellet.Et in eodem.12.Cogentibus exire egyptiis.Pro quo hebrei legunt.Quia eiecti ſiue expulſi ſunt de egypto.Et in eodem.23.Qui fugabũt eueum et cananeum. ideſt qui expellent vel eiicient eueum et cananeum.Et in eodem.Non eiiciam eos a facie tua anno vno.Et in eodem.Paulatim expellam eos de conſpectu tuo.Et in eodem.34.Ego ipſe eiiciam ante faciem tuam amorreum & cananeum.Nu.22.Si quomodo poſſim percutere & eiicere eum de terra mea.1.Reg.26. Qui eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini. Ps.77.Et eiecit a facie eorum gentes.Ezech.31.Iuxta impietatem eius eieci eum.Ioñ.2.Et ego dixi abiectus ſum a cõſpectu oculorum tuorum.Ponitur etiam pro commouere vel fluctuare.vt Eſa.57.Impii autem quaſi mare feruens. ideſt commotum vel fluctuans.Et in eodem.Et redundant fluctus eius in conculcationem & lutum.Pro quo hebrei legunt.Et commouent aque eius cenum & lutum:ſiue conculcationem et lutum.Et inde mulier repudiata que eiecta eſt a viro ſuo dicitur גְּרוּשָׁה Gueruſa.vt Leuit.21. Neqꝫ eam que repudiata eſt a marito.Ezech.44. Viduam et repudiatam non accipiant vxores.Et ĩde גְּרֻשׁוֹת Gueruſoth Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõfinia.Ezech.45 Separate confinia veſtra a populo meo. Hebrei tamen dicunt ꝙ in hoc loco ſignificat tributa que pricipes eiiciebãt ſeu imponebant ſuper populum.& inde מִגְרָשׁ Migreſe ſiue מִגְרָשׁוֹת Migreſoth.i.ſuburbana.Leuit.25.Suburbana autem eorum non veneant.Nu.35.Et ſuburbana ſint pecoribus ac iumentis.Ioſ.14.Et ſuburbana ſint ad alenda pecora.Et in eodem.21.& ſuburbana eius per circuitum. Et aliquando ponitur pro claſſibus.Ezech.27.A ſonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur claſſes. Item.

גֶּרֶשׂ Fructus. גֶּרֶשׂ

גֶּרֶשׂ Guéres.i.maturitas ſeu fructificatio:ſic dictū ab excidēdo ſeu expellendo fructum ex arboribus. Deut.33.De pomis fructuū ſolis ac lune.Item גֶּרֶשׂ Guéres cum ceboleth in littera ſin ſignificat confractum ſiue contuſſum.De quo vide ſupra in dictione גָּרַס Garas.

נָשַׁשׁ Palpare. Attrectare

נָשַׁשׁ Gaſas.palpare.attrectare.vt Eſa.59.Palpauimꝰ quaſi ceci parietem:& quaſi abſq; oculis attrectauimus. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

נָשַׁם Pluere. מַגְשִׁימִים גֶּשֶׁם Pluuia. Imber.

נָשַׁם Gaſam.pluere.vt Hiere.14.Nunquid ſunt in ſculptilibꝰ gentium qui pluant.Vbi ponitur מַגְשִׁימִים magſimim. Quod eſt participium plurale tertie coniugatiōis. ideſt facientes pluere.Inde גֶּשֶׁם Géſém.ideſt pluuia.imber Leuit.26.Dabo vobis pluuias temporibus ſuis.Iob.37.& Imbri fortitudinis ſue.Ps.67.Pluuiam voluntariam ſegregabis deus.Prou.25.Ventus aquilo diſſipat pluuiā. Eccſ.12.Et reuertantur nubes poſt pluuiam.Eſa.44.Plantauit pinum quam pluuia nutriuit.Et in eodem.55.Quomodo deſcendit imber & nix de celo.& aliquando ponitur in noſtra tranſlatione pro hyeme:eo quod in eo abundant pluuie.Iob.37.Qui precipit niui vt deſcēdat in terram & hiemis pluuiis. In lingua vero chaldaica ſignificat corpus. vt Dañ.5.Et nihil poteſtatis habuiſſet ignis in corpibus eorū

Hyems. Corpus.

גַּת Torcular. גִּתּוֹת torcularia גִּתִּית torcularia.

גַּת Gath.torcular.Iudi.6.Cumq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torculari.Eſa.63. Et veſtimenta tua ſicut calcantium in torculari.& in plurali גִּתּוֹת Guithoth.Nee.13.In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in ſabbato.Et aliquando ſcribitur cum iod in ſecunda ſyllaba.Et dicitur גִּתִּית Guithith.vt in titulo pſalmi octaui.vbi dicitur in finem pro torcularibus pſalmus dauid. hebrei tamen dicunt ꝙ ille pſalmus & ſimiliter alii habent talem titulum eo quod dauid compoſuerit illos cum eſſet in geth ciuitate philiſtinorum:que interpretatur torcular. Alii vero dicunt ꝙ גִּתִּית Guithith.eſt nomen cuiuſdam muſici inſtrumenti quod fuit inuentum in geth:in quo cantabatur ille pſalmus.

De incipientibus a littera. ד Daled.

דַּד דַּדֵּי Vbera. Mamme.

דַּד Dad.Mammilla.mamma.vber. Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.דַּדֵּי Dade.Prouer.5.Vbera eius inebrient te omni tempore.Ezech.23.Et fracte ſunt mamme pubertatis earum.Et in eodem.Et ibi confregerunt vbera pubertatis eius.Canti.1.Quia meliora ſūt vbera tua vino. Poteſt etiam ſignificare dilectiones ſiue amores:vt infra dicetur in dictione דוד Dod.

דָּא Hec.

דָּא Da.in lingua chaldaica ſignificat hec ſiue hoc.Dañ.4 Nonne hec eſt babylon ciuitas magna. Et in eodē.7. diuerſe inter ſe.pro quo hebrei legūt.diuerſe hec ab hac.

דָּאַב Languere Infirmari Dolere.

דָּאַב Daab.dolere.languere.Infirmari.eſurire.Ps.87. Oculi mei languerunt pre inopia.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Oculus meus infirmatus eſt ab afflictione. Hiere.31.Et vltra non eſurient.pro quo hebrei legunt. Et vltra non dolebunt.Et aliquando ſcribitur ſine aleph.Leui.26.Et conſumat animas veſtras.vbi ponitur מַדִּיבוֹת Madiboth.pro מַאֲדִיבוֹת Maadiboth:quod eſt verbum tertie coniugationis.Pro quo hebrei legunt.Dolere facientes ſiue infirmare facientes animam.Et inde דְּאָבָה Deaba. ideſt dolor. infirmitas.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit egeſtatem ſiue eſurientem.Iob.41.Et faciem eius p̄cedet egeſtas. Hiere.31.Et animam eſurientem ſaturaui. Et aliquando ſcribitur cum nun in fine & dicitur דַּאֲבוֹן Daabon.Deut.28. Et animam conſumptam merore. Pro quo hebrei legunt.Et infirmitatem ſiue langorem vel merorem anime.

מַדִּיבוֹת מַאֲדִיבוֹת

דְּאָבָה Egeſtas. Eſuriens. דַּאֲבוֹן Meror.

דָּאַג Solicitum eſſe. Timere.

דָּאַג Daag.ſolicitū eſſe.formidare. timere.1.Reg.9. Et ſolicitus ſit pro nobis.Ps.37.Et cogitabo pro peccato meo.Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ſolicitus ero pro peccato meo.Eſa.57.Pro quo ſolicita timuiſti.Hiere.17.Et in tempore ſiccitatis non erit ſolicitum.Et in eodem.38.Solicitꝰ ſum propter iudeos qui tranſfugerunt ad chaldeos. Et in eodem.43.Et fames pro qua ſoliciti eſtis adherebit vobis. Et inde.דְּאָגָה Deaga.ideſt ſolicitudo vel timor.Pro quo in tranſlatione noſtra ponitur cogitatio.Ioſ.22. Et non magis ea cogitatione & tractatu diceremus.Item.דָּג Dag.i.piſcis.vt Nee.13.Inferentes piſces & omnia venalia. De quo vide infra in dictione דָּגָה Daga.

דְּאָגָה ſolicitudo. Cogitatio. דָּג Piſcis.

דָּאָה Volare. דָּאָה Yxon.

דָּאָה Daa. volare.deut.28.In ſimilitudine aquile volātis. Pro quo hebrei legunt.Sicut volat aquila. Et aliquādo ſcribitur cum aleph in fine loco he.Ps.17. Et volauit ſuper pennas ventorum.& inde דָּאָה Daa: quod eſt nomen auis inmunde:ſic dicta a magnitudine volatus. Quam noſtra tranſlatio yxon nominauit. Deut.14.yxon & vulturē ac Miluum.

דִּיב דִּבְיוֹנִים Stercus. colūbarū

דִּיב Dib.fimus.ſtercus.& componitur cum dictione ionim que ſignificat columbas.& dicitur דִּבְיוֹנִים Dibionim. ideſt ſtercus columbarum. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi ſtercoris columbarum quinq; argenteis. & ſolum inuenitur in predicto loco.

דָּבַב Ruminare Faciēs loqui. דִּבָּה Fama. Infamia. Vituperatio Cōtumelia

דָּבַב Dabab.denunciare.facere loqui.diffamare. Canti.7. Labiiſq; & dentibus illius ad ruminandum. Pro quo hebrei legunt:faciens loqui labia vetera ſiue antiqua. & inde דִּבָּה Dibba.ideſt fama vel infamia.aut detractio ſeu vituperatio.Geñ.37. Accuſauitq; fratres apud patrem crimie peſſimo.Pro quo hebrei legunt.Et adduxit ioſeph famam eorum malam ad patrem ſuum.Nu.13. Detraxeruntq; terre quam aſpexerant.Pro quo hebrei legunt. Et exire fecerunt infamiam vel detractionem terre quam aſpexerant. Prouer. 25. Et exprobare non ceſſes. Pro quo hebrei legunt.Et infamia tua non reuertetur: ideſt non ceſſabit. Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro vituperatione vel pro contumelia.Ps.30.Quoniam audiui vituperationem multorum.Prouer.10.Qui profert contumeliam inſipiēs eſt.Hiere.20.Audiui enim contumeliam multorum & terrorem in circuitu.

דֹּבֶא Senectus.

דֹּבֶא Daba.ſenectus.Deut.33.Sicut dies iuuentutis tue:ita & ſenectus tua.Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat fortitudinem.

דְּבַח Immolare. דְּבַח Hoſtia. מַדְבְּחָא Altare.

דְּבַח Dabach.in lingua chaldaica ſignificat immolare vel ſacrificare. 1. Eſdre. 6. In loco vbi immolant hoſtias.& inde דְּבַח Debach ſiue דִּבְחָא Dibcha.ideſt hoſtia vel ſacrificium: vt in predicto loco. & inde מַדְבְּחָא Madbecha ideſt altare. vt. 1. Eſd.7. & offerte ea ſuper altare templi dei veſtri.

דְּבֵלָה Maſſa deficis. דְּבֵלִים Maſſe caricarum.

דְּבֵלָה Debela.carica. ſiue palatha. ideſt maſſa deficis.1. Regum.30. Dederuntq; ei panem vt comederet & biberet aquam ſed & fragmen maſſe caricarum. Eſa. 38. Et iuſſit eſaias vt tollerent maſſam deficis. Et in plurali dicitur דְּבֵלִים Debelim. 1. Regum. 25. Et ducentas maſſas caricarum. Et. 1. Paralipo. 12. Afferebant panes in aſinis & camelis & mulis & bobus ad veſcendum & farinã **Palathas.** & palathas.

דָּבַק דָּבַק Dabac.adherere.conglutinare. agglutinare. compingere.attingere.apprehẽdere.comprehendere. ſequi **Adherere.** Sociare.Geñ.2.Et adherebit vxori ſue. Et in eodem.54. Sichem filii mei adheſit anima filie veſtre. Deut. 4. Vos autem qui adheretis domino deo veſtro. Et in eodem .10. Ipſi adherebis.Et in eodem.13.Et non adherebit de illo anathemate quicquam in manu tua.Et in eodem.30. Et illi adhereas.Ioſ.22.Adhereatiſqꝫ ei & ſeruiatis. 2.Reg. 20. viri autem iuda adheſerunt regi ſuo.4.Reg.3. Veruntamẽ in peccatis Hieroboã filii nabath qui peccare fecit iſrael adheſit.Iob.29.Et lingua eorum gutturi ſuo adherebat. & in eodem.41.Vna alteri adherebit.Et in eodem.Membra **Coherere.** carnium eius coherentia ſibi.Ps.21.Et lingua mea adheſit faucibus meis.Ps.118.Adheſit pauimẽto anima mea.Et in eodem.Adheſi teſtimoniis tuis domine. Prouer. 18. Magis amicus erit quam frater.Pro quo hebrei legunt.Magis adheret quam frater. Hiere. 13. Sicut adheret lumbare ad lumbos viri.Et in eodem.42.& fames qua ſoliciti eſtis adherebit vobis.Ezech.3.Et linguam tuam adherere faciam palato tuo.Et in eodem.29.Et piſces tui ſquamis tuis adherebunt.Item ponitur pro conglutinare vel agglutinare **Cõglutinare.** Geñ.34.& conglutinata eſt anima eius cum ea .Ps.43.cõ **Agglutinare.** glutinatus eſt in terra venter noſter.Hiere.13. Sic agglutinaui mihi omnem domum iſrael.Ezech.29.& agglutinabo piſces fluminum tuorum ſquamis tuis. Ponitur etiam **Cõpĩgere.** pro compingere.Iob.38.& glebe compingebantur. Significat etiam attingere vel contingere .aut apprehendere **Apphẽdere** vel comprehendere.Geñ.19. Ne forte apprehẽdat me ma **Comphendere.** lum.Et in eodem.31. & comprehendit eum in monte galaad.2.Parali.3.Alam cherub alterius contingebat. Signi **Cõtingere** **Perſequi.** ficat etiam ſequi vel perſequi. Iudi. 20. & cum vltra tenderent perſecuti ſunt eos.1.Reg.31.Irrueruntqꝫ philiſtiim in ſaul & in filios eius.ideſt perſecuti ſunt eos.1. Paralipo.10. Cumqꝫ appropinquaſſent philiſtei perſequentes ſaul & fi **דֶּבֶק** lios eius.Inde דֶּבֶק debec. ideſt glutinum ſiue coniunctio **Glutinum** aut iunctura.Eſa. 41. Dicens glutino bonum eſt. & in plu **דְּבָקִים** rali דְּבָקִים debacim.3.Reg.22.& percuſſit regem iſrael inter pulmonem & ſtomachum. Pro quo hebrei legunt.& p **Iuncture.** cuſſit regem iſrael inter iuncturas & loricam.Et per iuncturas intelligitur torax qui fit ex laminis ferreis ſibi inuicem iunctis.

דִּבֵּר דִּבֵּר Diber. loqui.dicere.ſermocinari.ĩterficere.ſubiicere **Loqui.** Geñ.17.Cumqꝫ finitus eſſet ſermo loquẽtis cum eo. Et in eodem.18.Quia ſemel cepi loqui ad dominum meũ. Et in eodem.Ne queſo indigneris domine mi ſi loquar. & in eodem.24.Qui locutus eſt mihi & iurauit mihi dicẽs. Et in eodem.31.Caue ne quicquam aſpere loquaris cõtra iacob.Et in eodem.37.Nec poterant ei quicquam pacifice loqui.Et in eodem.42.Locutus eſt nobis dominus terre. Exo.4.Et ipſe loquetur pro te.Et in eodem.13.Locutuſqꝫ eſt dominus ad moyſen.Et in eodem.19.Moyſes loquebatur.Et in eodem.20.Loquere tu nobis & audiemus. Nu. 7.Audiebat vocem loquentis ad ſe.Et in eodem. 12.Locuta eſt maria & Aaron contra Moyſen.Et in eodem.Vel per ſomnium loquar ad illum.Et in eodem.Ore enim ad os alloquor ei.Et in eodem.21. Locutuſqꝫ contra dominum & Moyſen ait.Et in eodem.27.Iuſtam rem poſtulant filie ſalphaad.Pro quo hebrei legunt.Iuſte ſiue recte loquuntur filie ſalphaad.Deut.31.Et loquar audientibus eis .1. Reg. 1. Porro anna loquebatur in corde ſuo.Et in eodem.19.Locutus eſt ergo ionathas de dauid bona.2. Reg.23. Spiritus domini locutus eſt per me.&.4.Reg.2. Cumqꝫ pergerent & incendentes ſermocinarentur.Nee.13. Ex media parte **Sermocinare.** loquebantur azotice.& neſciebant loqui iudaice. Iob.7.loquar in tribulatione ſpiritus mei. Et in eodem. 33.Loquatur lingua mea in faucibus meis.Ps.2. Tunc loquetur ad eos in ira ſua.Ps.14.Qui loquitur veritatem in corde ſuo. Ps.27.Qui loquuntur pacem cum proximo ſuo. Ps.30. Que loquuntur aduerſus iuſtum iniquitatem.Ps. 49.Sedens aduerſus fratrem tuum loquebaris. Ps. 86. Glorioſa **Dicere.** dicta ſunt de te.Ps.88.Tunc locutus es in viſione ſanctis tuis.Prouer.23.Et cor tuum loquetur peruerſa.Et in eodem 25.Qui loquitur verbum in tempore ſuo. Eccľs.1. Locutus ſum in corde meo.Et in eodem. 7. Sed & cunctis ſermonibus que dicuntur ne accommodes cor tuum.Canti.8 In die quando alloquenda eſt. Eſa.8. Loquimini verbum & non fiet.Hiere.9.Docuerunt linguas ſuas loqui mendacia.Ezech.2.Et loqueris verba mea ad eos. Dañ.10.Cumqꝫ loqueretur mecum conualui. Oſee.2. Et loquar ad cor eius.Et in eodem.10. Loquimini verba viſionis inutilis. Et in eodem.12.& locutus ſum ſuper prophetas. Zach .2. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur. Malach.3.Quid locuti ſumus contra te. Vbi ponitur verbum paſſiuum prime coniugationis:quod ſcribitur cum littera nun in principio.Et in eodem.Tunc locuti ſunt timentes dominum vnuſquiſqꝫ cum proximo ſuo. & inde דָּבָר Da **דָּבָר** bar.ſiue דְּבַר Debar.i.verbum.ſermo.eloquium.Res vel ali **דְּבַר** quid.cauſa. negocium. tractatus. ordo. reſponſum. Iudi. 3.Verbum ſecretum habeo ad te.o rex.1.Reg.17. Nũquid **Verbum.** non verbum eſt.2.Reg.1. Quod eſt verbum quod factum eſt.3.Reg.17.Et verbum dei in ore tuo verum eſt. Iob.4. Porro ad me dictum eſt verbum abſcõditum.Ps.32. Quia rectum eſt verbum domini. Ps. 44. Eructauit cor meum verbum bonum.Ps.106.Miſit verbum ſuum & ſanauit eos.Ps.118.Verbum tuum permanet in celo.Prouer. 14.innocens credit omni verbo.Eſa.2.Verbum quod vidit eſaias filius Amos.Hiere.29. Et ſuſcitabo ſuper vos verbum meum bonum.Ezech.1.Factum eſt verbum domini ad ezechielem.Item ponitur pro ſermone.Geñ. 24. A deo egreſſus eſt ſermo.Exo.33.Audiens populus ſermonẽ hũc **Sermo.** peſſimum.Deut.30.Sed iuxta te eſt ſermo valde in ore tuo & in corde tuo. 1.Reg.3.Et ſermo domini erat precioſus. 3.Reg.10.Non fuit ſermo qui regem poſſit latere.2. Paralipo.9.Firmetur ſermo tuus quem locutus es. Iob. 26. Et cum vix paruam ſtillam ſermõis eius audierimus.Ps.147 Velociter currit ſermo eius.Prouer.12. Et ſermone bono letificabitur.Et in eodem.25.Gloria dei eſt zelare verbũ: & gloria regum inueſtigare ſermonem. Hiere. 18.Nec ſermo a propheta.Et in eodem. 44. Cuius ſermo compleatur.Item ponitur pro re:vel pro aliquo. Geñ. 37.Pater vero rem tacitus conſiderabat. Exo. 9. vt nil omnino pereat **Res.** ex his que pertinent ad filios iſrael.Pro quo hebrei legunt Et non morietur ſiue nõ peribit ex oĩbus que pertinẽt ad filios iſrael quicquam ſiue aliquid aut res.Nu.23.Et quod **Quicquã.** **Quodcũqꝫ** cumqꝫ imperauerit loquar tibi. Pro quo hebrei legunt. & quodcumqꝫ ſiue rem quam oſtenderit mihi loquar tibi. Deute. 23.& nihil in eis appareat feditatis. Pro quo hebrei legunt.& non appareat in te turpis res aut feditatis aliquid. Iudi.18.Nullo eis penitus reſiſtente.Pro quo hebrei legũt Et non reſiſtente re ſiue aliquo in terra. Et in eodem. In **Aliquod.** quo nullius rei eſt penuria. 2. Reg .11.Non te frangat iſta **Res.** res. Et in eodem.17. Et ſic res latuit. 4. Regum.5. & ſi rem grãdẽ dixiſſet tibi ꝓpheta facere debueras. Ps.63.Intenderũt arcum ſuum rem amaram. Eccleſiaſtes. 8. Neqꝫ **Opus.**

permaneas in opere malo.Pro quo hebrei legūt.Neqꝫ permaneas
in re mala ſiue in aliquo malo.& in eodē. Qui cuſtodit
preceptum:non experietur quicquā mali.i.aliquid
mali.Eſa.39.Nō fuit res quam nō oſtenderim eis in theſauris
דְּבָרִים meis.Et in plurali דְּבָרִים Debarim .i. verba. Sermōes
Sermōes. Verba. res.Geñ.11.Erat aūt terra labii vnius & ſermonum eorūdē
Deut.4.Ne obliuiſcaris verborum que viderunt oculi tui.
Et in eodem vocem verborum eius audiſtis.3.Reg.8.Et
ſint ſermones mei iſti &c.Ps.18.Non ſunt loquele neqꝫ ſermones.
Res. Ps.118.Cōfirma me in verbis tuis. Ezech.1.Cuncte
דִּבְרֵי res difficiles.Et qñ poſt ſe regit genitiuū dicitur דִּבְרֵי
Verba. Dibre.Ps.35.Verba oris eius iniquitas & dolꝰ.Pōitur etiā
דָּבָר דָּבָר Dabar pro cauſa.Ioſ.5.Hec aūt cauſa eſt ſecunde circūciſionis.
Cauſa. 3.Reg.11.Et hec eſt cauſa rebellionis aduerſus eū.
Negociū. Item ponitur pro negocio vel tractatu.Exo.18.Vltra vires
Tractatus tuas eſt negocium.Ioſ.22.Et non magis ea cogitatiōe atqꝫ
Ordo. tractatu.Item ponitur pro ordine.Eſa.5.Et paſcētur agni
iuxta ordinem ſuum.Ps.109.Secundū ordinem melchiſedech.
דִּבְרָתִי Vbi pōitur דִּבְרָתִי Dibrathi cū Tau & Iod in fine:ratione
genitiui ſequentis.Significat etiam eloquiū ſiue reſponſum
Sponſio. vel ſponſionem.Exo.8.Pro ſponſione ranarum
Reſponſū quam condixerat pharaoni.Hiere.5.Et reſponſum nō eſt
in eis.Oſee.1.Principium loquendi dño in oſee. Pro quo
hebrei legunt.Principiū eloquii ſiue ſermonis dñi in oſee
Et aliquando additur littera mem in principio & dicitur
מִדְבָּר מִדְבָּר Midbar .i.eloquium.Canti.4.Et eloquium tuū dulce.
Eloquium Et aliquādo huic dictiōi דָּבָר Debar ſiue דִּבְרַת Dibrath
preponitur dictio עַל Al.& dicitur עַל דָּבָר Al debar ſiue
עַל דִּבְרַת Al dibrath.Et tunc ambe dictiones ſignificāt propter:
quia: vel gratia alicuius rei:aut ſuper aliquod:vl' ꝓ aliquo.
Propter. vt Geñ.43.Propter pecuniam quam retulimus priꝰ
Quia. in ſaccis noſtris.Deut.24.Quia noluerunt vobis occurrere
in pane & aqua.Eccl's.3.Dixi in corde meo de filiis hominum.
Propter. i.propter filios hominum.Et in eodem.8.Et precepta
iuramenti dei. Pro quo hebrei legunt.Et propter iuramentum
dei:ſiue & ſuper verbum iuramenti dei.Dañ.2.
Vt. Sed vt interpretatio regi manifeſta fieret.Inde דְּבִיר Debir
דְּבִיר i.Oraculum:ſiue domus interior que dicebatur Sancta ſanctorum:
eo quod ex eo dabantur reſponſa & verba diuina.
3.Reg.6.Per circuitum templi & oraculi.& in eodē.Oraculum
Oraculum aūt in medio domus in interiori parte fecerat.Et in eodem.
8.Et intulerunt ſacerdotes arcam federis domini in
locum ſuum in oraculum templi.Beatus hieronymus ſup
epiſtolam ad Epheſios ſic ait.Interiora corporis noſtri in
nouum vocabulum tranſeant:dicanturqꝫ debir:quod nos
oraculum ſiue reſponſum poſſumus appellare.& vt contētioſius
verbum exprimamus ex verbo locutorium dicere
דִּבֵּר poſſumus.Item דִּבֵּר Daber.i.interfecit ſiue ſubiecit.2.Paralip.
Interficere 22.Surrexit & interfecit oēm ſtirpem regiam domꝰ
Subiicere Ioram.Ps.46.Subiecit populos nobis.Sed beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicā veri. tranſtulit in hoc loco.
Cōgregare Congregauit populos ſubtus nos.& inde דֶּבֶר Deber ſiue
דֶּבֶר דָּבֶר דָּבֶר Daber.i.mors peſtis ſiue peſtilētia.vt Exo.5.Ne forte
Peſtis. occurrat nobis peſtis aut gladius.Et in eodem.9.Peſtis
valde grauis.& in eodem.Et percutiam te & populū tuum
peſte.Ps.90.A negocio perambulāte in tenebris. Pro quo
beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem
Mors. trāſtulit.A peſte in tenebris ambulāte.Oſee.13.Ero mors
מִדְבָּר tua o mors.Et inde מִדְבָּר Mydbar.i.deſertum. Solitudo:
eo quod eſt locus contrarius vite humane.Geñ.21.Habitauit
Deſertum. in deſerto Pharā.Exo.4.Vt ſeruiat mihi in deſerto.Et
in eodē.14.Cōcluſit eos deſertū.&in eodē.19.In die hac
Solitudo. venerunt in ſolitudinem Sin.Deut.1.In ſolitudine campeſtri.
Ps.54.Et manſi in ſolitudine.Ps.101.Similis factus
ſum pelicano ſolitudīs.Inde דְּבוֹרָה Debora.i.apis. Eſa.7. דְּבוֹרָה Apis.
Et api que eſt in terra aſſur.Et in plurali.דְּבוֹרִים Deborim דְּבוֹרִים
ideſt apes.Deut.1.Sicut ſolent apes perſequi. Iudi.14.Et Apes.
ecce examen apū in ore leonis erat.Ps.117.Circundederūt דֹּבֶר
me ſicut apes. Item דֹּבֶר Dabar.i.caula.ſ.ouium.Mich.2. Caula.
Quaſi pecus in medio caularum.Vbi ponitur הַדָּבְרוֹ Hadabro הַדָּבְרוֹ
cum he in principio & cum vau in fine.Et dicūt hebrei
ꝙ ſignificat cōſuetudinem ſiue ductum.eo quod in lingua
chaldaica דְּבַר Dabar ſignificat ducere vel minare. Inde דְּבַר Ducere.
דָּבְרוֹת Dobroth id eſt ducte:in gñe feminino.Pro quo btūs דָּבְרוֹת
Hieronymus tranſtulit rates.3.Reg.5.Et ego componam Rates.
eas in ratibus.

דְּבַשׁ Debas.Mel.Geñ.43.Modicū reſine & mellis.Exo. דְּבַשׁ
13.Vt daret tibi terrā fluentē lacte & melle. Iudi.14. Mel.
Quid dulcius melle.1.Reg.14.Omnis quippe terre vulgꝰ
venit in ſaltum in quo erat mel.2.Paralip.39.Mellis quoqꝫ
& omnium que gignit humus decimas obtulerūt. Et dicūt
hebrei ꝙ etiam accipitur ꝓ melle dactylorum: qui in terra
illa ſunt valde melliflui. Item דַּבֶּשֶׁת Dabeſeth. Gibbus.ſ. דַּבֶּשֶׁת
camellorum.Eſa.30.Et ſuper gibbum camellorum theſauros Gibbus.
ſuos.

דָּג Dag.Piſcis.De quo vide in dictione ſequenti. Piſcis. דָּג

דָּגָה Daga.creſcere.multiplicari.piſcari. Geñ.48.Et creſcant דָּגָה
in multitudinem ſuper terrā.Hiere.16.Ecce ego Creſcere.
mittā piſcatores multos dicit dñs & piſcabuntur eos. Inde Piſcari.
דָּגָה Daga.i.piſcis.Exo.7.Piſces quoqꝫ q ſunt in fluuio morientur. דָּגָה
& in eodem.Et piſces qui erant in flumine mortui Piſces.
ſunt.Nu.11.Recordamur piſciū quos comedebamus in egypto.
Et quando poſt ſe regit genitiuum mutat he vltimum
in Tau. Geñ.1.Et preſit piſcibus maris.& in eodem.Et dominamini
piſcibꝰ maris.Ezech.29.Et agglutinabo piſces
fluminum tuorum.Et in predictis locis in hebreo ponitur
ſingulare pro plurali.dicitur etiam דָּג Dag.ſine he in fine. דָּג
vt Ione.2.Et preparauit dñs piſcem grandē.Scribitur etiā Piſcis.
דָּאג Dag.cum aleph in medio dictionis.Nee.13.Afferentes דָּאג
piſces & omnia venalia. Et in plurali דָּגִים Dagim.i.piſces. דָּגִים
Eccl's.9.Sed ſicut piſces capiuntur hamo. Et qñ poſt ſe regit Piſces.
genitiuū amittit mem & dicitur דְּגֵי Dege.Geñ.9.Oēs דְּגֵי
piſces maris manui veſtre traditi ſunt. Ps.8. Volucres celi Piſces.
& piſces maris.& inde דַּיָּג Dayag ſiue דַּוָּג Dauag per appoſitionē דַּיָּג
Iod vel Vau in medio dictionis.i.piſcator. Eſa.19. Piſcator. דַּוָּג
Et merebunt piſcatores. Ezech.47.Et ſtabunt ſuper illa
piſcatores.

דֶּגֶל Degel.Vexillum.aut ſignum exercitus:ſiue quodlibet דֶּגֶל
inſigne.Nu.2.Singuli per turmas ſigna atqꝫ vexilla & Signum.
domos cognationum ſuarum caſtrametabuntur.Et in eo.
In caſtris filiorum ruben ad meridianam plagam erit princeps
eliſur filius ſedeur.pro quo hebrei legunt . Vexillum Vexillum.
vel ſignum caſtrorum ruben ad meridianam plagam per
turmas ſuas & princeps filiorum ruben eliſur filius ſedeur.
Et inde דָּגוּל Dagul ideſt inſigne vel ſignatum . Pro quo דָּגוּל
Beatus Hieronymus tranſtulit electum . Canti . 5 . Dilectus Electus.
meus candidus & rubicundus : electus ex millibus.
Et inde verbum. נִדְגֹּל Nidgol. Pro quo in noſtra tranſlatione נִדְגֹּל
habetur magnificabimur.Ps.19. Et in nomine dei Magnificari.
noſtri magnificabimur.Sed beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit:& in nomine dei Ducere
noſtri ducemus choros.Poteſt etiam legi ſic.Et in nomiē choros.
dei noſtri ducemus vexilla vel ſigna : aut ſignati vel inſignes
erimus . Et inde נִדְגָּלוֹת Nidgaloth.pro quo beatus נִדְגָּלוֹת
hieronymus trāſtulit caſtrorū acies ordinate.ſ.ꝑ ſigna atqꝫ Acies ordinate.
vexilla.Canti.6.Terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

דָּגָן Frumentū

דגן Dagan.Frumentum.Geñ.27.frumento & vino ſtabiliui eum.Deut.11.Vt colligatis frumētum & vinum & oleū.2.Paralip.32.Apothecas quoqꝫ frumēti vini & olei.

דָּגַר Fouere

דגר Dagar.fouere.incumbare ſicut aues ſolent ſuper oua incubare.Eſa.34.Et circumfodit & fouit in vmbra eius.Hiere.17.Perdix fouit que non peperit.

דָּדָה Tacere. Cogitare Migrare. Mouere

דדה Dada.tacere.recogitare. Ps.41.Quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis vſqꝫ ad domū dei. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Quia veniam ad vmbraculum tacebo vſqꝫ ad domum dei.Eſa.38.Recogitabo tibi omnes annos meos.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat ambulare paulatim ſiue moueri. Sicut infra dictio נָדַד Nadad.que ſignificat mouere aut migrare.vt Eſa.10.Migrauit medemena.Et in eodem.Et nō fuit qui moueret pennam.Et ſic exponūt illud pſalmi.41. ſcilicet mouebor ſiue ambulabo cum eis vſqꝫ ad domum dei.Et illud Eſa.38.Exponunt ſic ſcilicet cōmouebo oēs annos meos.ideſt reuoluam eos in cogitatiōe mea in amaritudine anime mee.

דְּהַב Aurum מַדְהֵבָה Tributū.

דהב Dahab.In lingua chaldaica ſignificat aurum vt Dañ.2.Caput ex auro optimo.Et in eodem.Es argentū & aurum.Et inde מַדְהֵבָה Madheba per additionem mem in principio.ideſt aurum tributarium.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tributum.Eſa.14.Quomodo ceſſauit exactor:quieuit tributum.

דָּהַם נִדְהָם Cōturbat⁹

דהם Daham .ſtupefacere. conturbare. Et inde participiū paſſiuum נִדְהָם Nidham.Hiere.14.Quare futurus es ſicut vir vagus.pro quo he.le. ſicut vir ſtupefactus ſiue conturbatus.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

דָּהַר Fremere דַּהֲרוֹת Impetus. Fremitus. תִּדְהָר Vlmus.

דהר Dahar.fremere.Naum.3. Vox impetus rote & equi frementis.Et inde דַּהֲרוֹת Daharoth. ideſt fremitus. vel impetus.Iudi.5.Fugientibus impetu & per preceps ruentibus fortiſſimis hoſtium . Pro quo hebrei legunt . Ab impetu ſiue a fremitu fortium eius.Item תִּדְהָר Thidhar.ꝑ additionē tau in principio:ſignificat quoddam genus arboris.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vlmum. Eſa.41.Ponam in deſerto abietem & vlmum & buxum ſimul. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat quandam ſpeciē cedri.

דֹּב רוֹב Vrſus.

דוב Dob.vrſus.1.Reg.17.Et veniebat leo vel vrſus & tollebat arietem.Prouer.28.Leo rugiens & vrſus eſuriens. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. vt.1.Reg.17. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. Eſa.11. Vitulus & vrſus paſcentur. Threñ.3. Vrſus inſidians factus eſt mihi. Et in plurali דֻּבִּים Dubim.i. vrſi.4. Reg.2.Et egreſſi ſunt duo vrſi de ſaltu.

דֻּבִּים Vrſi.

דַּוָּג דּוּגָה piſcatoriū

דוג Dauag.piſcator.De quo vide ſupra in dictione דַּגָּה Daga.Et inde דּוּגָה Duga.i.inſtrumētum piſcatoriū ſecundum hebreos quo piſces coquūtur. Amos.4.Et reliqas veſtras in ollis piſcatoriis. Et aquila in lebetibus piſciculorum tranſtulit.vt ait beatus hieronym⁹ in ſuis explanationibus ſuper predicto loco.

דוד Dilectus. Patruus. Patruelis

דוד Dod. Dilectus.patruus.aut patruelis.vber. māma.ſeu mamilla.caldariū.cophinus.calathus.Canti.1.Faſciculus myrrhe dilectus meus mihi.Et in eodē.2.Dilectus me⁹ mihi & ego illi.& in eodē.5.Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto.Et in eodē.8.Innixa ſuper dilectum ſuū. Itē ponitur pro patruo. Hiere.32.Et venit ad me ananehel filius ſellū patrui mei. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. Leui.10.Vocatis autē moyſes miſahele & eliſſaphan filiis oziel patrui aaron.Et in eodē.25.Qui noluerit ex fratribus ſuis redimet eum aut patruus. Ponitur etiā pro patrueli. Eſa.4.Canticum patruelis mei vinee ſue. Hiere.32. Ecce ananehel filius ſellū patruelis tuus veniet ad te. Et in eodem. In oculis ananehel patruelis mei.Ponitur etiā pro vbere. vel māma.Prouer.7.Veni inebriemur vberibus.Scribitur etiam pro vberibus vel pro māmis ſine vau in medio dictionis.vt Cāti.1.Quia meliora ſunt vbera tua vino.& in eodem.Memores vberū tuorum ſuper vinū.et in eodē.4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſponſa. et in eodē. Pulchriora ſunt vbera tua vino.Et in eodē.7.Ibi dabo tibi vbera mea.hebrei tamē in predictis locis ꝓ vberib⁹ vel mamis legunt dilectiones ſiue amores:quia eiſdē litteris vtrūqꝫ ſcribitur.vt Ezech..16. Et tēpus tuū tempus amantium. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt amantiū:in hebreo eſt דֹּדִים Dodim ſine vau:ſicut in locis ſupradictis.vide etiā de hoc ſupra in dictione דָּד Dad. Item דוד Dud.i.caldarium. 1.Reg.2.Et mittebat eam in lebetem vel in caldariū.Ponitur etiā pro cophino.Ps.80.Manus eius in cophino ſeruierunt.Item ponitur pro calatho. Hiere.24.Calathus vnus ficus bonas habebat nimis. & in eodē. Et calathus vnus ficus habebat malas nimis. Et in plurali דּוּדִים Dudim.4. Reg.10.Et poſuerūt capita eorū in cophinis. Et aliquando ſcribitur cum littera aleph in fine: de quo vide in dictione ſequenti.

Vber. Māma. Amātes. דֹּדִים דוד Caldariū. Cophinus Calathus. דּוּדִים Cophini.

דוּדָאִים Dudaim.mandragore.Geñ.30.Reperit mādragoras quas matri lie dedit.et.Canti.7.Mandragore dederunt odorem ſuū.et ſolum inuenitur in numero plurali. et qñ poſt ſe regit genitiuū amittit mē: & dicitur דּוּדָאֵי Dudae.vt Geñ.30. Da mihi partem de mandragoris filii tui.Ponitur etiā pro cophinis vel calathis.vt Hiere.24.Et ecce duo calathi pleni ficis.

דּוּדָאִים mādragor. דּוּדָאֵי Cophini.

דוה Daua.merens.dolēs.mēſtruata.Threñ.1.Tota die merore confectam.Et in eodē.5.Propterea meſtum factū eſt in dolore cor noſtrū.Et aliquādo ſcribitur cum Iod in fine loco he. Et dicitur דַּוַּי Dauai.i.dolor. Infirmitas.meror.aut merens Ps.40.Dñs opem ferat illi ſuper lectū doloris eius.Thren.1.Et cor meum merens. Ponitur etiā דְּוֵי Deue pro anguſtia.Iob.6.Nunc pre anguſtia cibi mei ſunt Et aliquādo ſcribitur cū mem in principio.Et dicitur מַדְוֵי Madue.Deut.7.Auferet dñs a te omnē languorem & infirmitates egypti peſſimas.Ponitur etiā מַדְוֵי Madue pro veſtimētis.vt.2. Reg.10.Et precidit veſtes eorum medias.de quo vide infra in dictione מַד mad. Item דָּוָה Daua.i.menſtruū ſiue menſtruata.Leui.12.Iuxta dies ſeparationis mēſtrui.Et in eodē.15.Et que menſtruis tēporibus ſeparatur. Eſa.30.Et diſperges ea ſicut immūditiam menſtruate.

דָּוָה Merore cōfecta. Meſtū eſſe in dolore. דַּוַּי Dolor Merens. Anguſtia מַדְוֵי Infirmitates מַדְוֵי Veſtes. דָּוָה Menſtruū Mēſtruata

דוח Doach.īpellere.expellere.euertere.eiicere.lauare.Ps.34.Et angelns dñi coarctās eos.Pro q̄ beat⁹ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.Et angelus dñi impellat.Ps.35.Expulſi ſūt nec potuerūt ſtare. Hiere.27. Vt eiiciā vos & pereatis.. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio.de quo vide infra in dictione דָּחָה Dacha.Itē ſignificat lauare.ſ.quādo eſt verbū tertie coniugationis:et tunc mutatur littera vau in iod.vt Eſa.4.Et ſanguinē ieruſalem lauerit de medio eius.2. Paraľ.4. Vt lauarent in eis omnia que in holocauſtis oblaturi erant.Pro quo hebrei legunt Ad lauandū in eis:omnia que in holocauſtū oblaturi erant lauabant in eis.Ezech.40.Ibi lauabāt holocauſtū.

דּוֹחַ Impellere Expellere. Eiicere. Lauare

דוך Doch.terere. Et inde מְדוֹכָה Medocha.i. Mortariū: eo quod in eo teritur.vt Nu.11. Frangebat mola ſiue terebat in mortario.Et inde דַּךְ Dach.i.pauper.egenus.humilis.contritus.Ps.9. Et factus eſt dominus refugiū pauperi Ps.73.Ne auertatur humilis factus confuſus. Vide etiam de hoc īfra in dictione דַּךְ Dach.& in dictione דָּכָה Dacha.

דּוּךְ מְדוֹכָה Mortariū. דַּךְ Pauper Humilis

דום Dom.Tacere.ſilere.quieſcere.expectare.vt Ps.61. Veruntamē deo ſubiecta eſto anima mea.Pro quo beat⁹

דּוֹם

Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Verūtamē
deo tace anima mea. Amos.5.Ideo prudens in tempore illo
Tacere. tacebit. Et aliquando ſcribitur ſine vau.vt Leuit.10.Q̄d'
Silere. audiēs tacuit aarō.Hiere.47.Et refrigerare & ſile.Threñ.
2.Nec taceat pupilla oculi tui.& in eodem.3.Sedebit ſolitarius
& tacebit.ſignificat ēt quieſcere.ſiue expectare.Ioſ.10.
Sol cōtra gabaon ne mouearis.pro quo hebrei legunt.Sol
Quieſce. contra gabaon quieſce vel expecta.i.ſta ne mouearis. Et in
eodem. Et ſtetit ſol & luna .i. quieuit.1. Reg.14. Manete
Expectate. donec veniamus ad vos.i.quieſcite vel expectate. Vide ēt
infra in dictione דָּמַם Damam.& in dictiōe דָּמָה Dama.In
דּוּמָה de דּוּמָה Duma.i.ſilentium. Pro quo in noſtra tranſlatione
Infernus. ponitur infernus.Ps.93.Paulominus habitaſſet in inferno
דּוּמִיָּה anima mea.Et inde דּוּמִיָּה Dumia.i.ſilētium.Ps.61. Nōne
deo ſubiecta erit anima mea.Pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Attamen ad deum
Silentiuȝ. ſilebit anima mea. Ps.64. Te decet hymnus deꝰ in ſyon.
Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit. Tibi ſilentium laus
deus in ſyon.

דון דוּן Dun.iudicare.iudicium eſſe.iudicio contēdere.certare.
litigare.Geñ.6.Non permanebit ſpūs meus in homine
Certare. in eternum.Pro quo bebrei legunt.Non certabit ſiue non
litigabit ſpiritus meus in homine in eternum.Alii vero legunt
Iudicare. ſic.Non iudicabit ſpūs meus in hoīe in eternum. Vñ
beatus Hieronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſup
predicto loco ſic ait. In hebreo ſcriptum eſt:Non iudicabit
ſpiritus meus homines iſtos in ſempiternum:q̄m caro ſūt.
hoc eſt:quia fragilis eſt in homine conditio nō eos ad eternos
ſeruabo cruciatus:ſed hic illis reſtituam quod merentur.
Ergo non ſeueritatem vt in noſtris codicibus legitur:
ſed clementiam dei ſonat:dum peccator hic pro ſuo ſcelere
viſitatur.hec Hieronymus. Alii vero dicunt ꝙ poteſt deriuari
a dictione נָדָן Méden que ſignificat vaginā:quaſi eſſet
ſpiritus in homine ſicut gladius in vagina.& legūt ſic. Nō
vaginabitur ſpiritus meꝰ in homine.i.non manebit vel permanebit.
Concordat cum hoc burgenſis in additionibus
Eſſe iudicium. ſuper hoc loco.Iob.19.Et ſcitote eſſe iudicium.& aliquādo
ſcribitur ſine vau in medio.Geñ.15.Veruntamen gentem
Iudicare. cui ſeruituri ſunt ego iudicabo.Et in eodem.30.Iudicauit
mihi dominus.Hiere.5.Cauſam vidue non iudicauerunt
Et in eodem.22.Iudicauit cauſam pauperis & egeni in bonum
ſuum.Et aliquando ſcribitur cum Iod in medio loco
vau.Geñ.49.Dan iudicabit populum ſuum.Deut.32. Iudicabit
dominus populum ſuum.Iob.35.Iudicare coram
illo.Ps.71.Iudicabit populum tuum in iuſtitia.Ps.109.Iudicabit
Iudicio cō tendere. in nationibus.Eccl's.6.Et non poſſit contra iuſtiorem
ſe iudicio contendere.Eſa.3.Stat ad iudicandos populos.
& aliquando ſcribitur cum nun in principio & dicitur
נָדוֹן נָדוֹן Madon:& ſignificat certare vel litigare. vt.2.Reg.19.
Certare. Omniſq; populus certabat in cunctis tribubus iſrael.Inde
דִּין דִּין Din.i.iudicium ſiue cauſa.ſ.que agitur in iudicio. Iudi.
Iudicium 5.Et ſedetis ſupra in iudicio. Iob.36. Cauſa tua quaſi impii
Cauſa. iudicata eſt:cauſam iudiciumq; recipies. Hiere.5. Cauſam
vidue non iudicauerunt.& in eodē.22.Iudicauit cauſam
דַּיָּן pauperis & inde דַּיָּן Daiam.i.iudex.Ps.67.Patris orphanorum
Iudex. & iudicis viduarum.& inde מָדוֹן Madon.i.contentio.
מָדוֹן Lis.Rixa.Iurgium.Diſcordia.vt Prouer.15.Vir iracundus
Rixa. prouocat rixam. Et in eodem.16.Homo peruerſus
Litio. ſuſcitat litem.Et in eodem.17.Qui dimittit aquam caput
Iurgium. eſt iurgiorum.Quod in hebreo legitur in numero ſingulari
ſcilicet caput eſt iurgii.Et in eodem.22.Eiice deriſorem
מָדוֹן & exibit cum eo iurgium.2. Reg.21. Quartum bellū
Excelſus. fuit in geth:in quo vir fuit excelſus.& ponitur ibi מָדוֹן Madon
pro excelſo.Pro quo aliqui hebrei legūt.litigioſus vel
rixoſus.i.bellicoſus.Poteſt etiam deriuari a dictione מִדָּה
Midda que ſignificat mēſuram.vt ſit ſenſus.In quo vir fuit **Menſura.**
menſure ſiue menſuratus.i.excelſus.Et in plurali ſcribitur
ſine vau & dicitur מְדָנִים Medanim.vt prouer.6.Qui ſeminat מְדָנִים
inter fratres diſcordias.& in eodem.10. Odium ſuſcitat **Diſcordie.**
rixas.& aliquando ſcribitur cum Iod loco vau & dicitur **Rixe.**
מִדְיָנִים Midianim. vt prouer.18.Contradictiones cōprimit מִדְיָנִים
ſors. Et in eodem.21.Melius eſt ſedere in angulo domatis **cōtradictiones.**
q̃ cum muliere litigioſa. pro quo hebrei legūt quā **Lites.**
cum muliere litigiorum vel litium. Et in eodem.Quam cū
muliere rixoſa.Pro quo hebrei legunt.Quam cum muliere
rixarum vel litium. Et in eodem.27. Tecta perſtillātia
in die frigoris & litigioſa mulier comparantur.Ponitur ēt
pro iudiciis.vt prouer.18.Et iudicia quaſi vectes vrbium. **Iudicia.**
Sed etiam in hoc loco hebrei legūt.Et iurgia ſiue lites. Itē
מְדִינָה Medina.i.prouincia. de quo vide infra in dictione מְדִינָה
מָדַן Medin. **Prouincia.**

דוּץ Dus.Precedere.vt Iob.41.Et faciē eius preceſſit egeſtas. דוּץ
& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei **Precedere.**
ꝙ ſignificat letari ſiue gaudere:quia in lingua chaldaica
ſignificat gaudium vel letitiam.& legunt ſic.Et corā
eo letabitur meror:ſiue ante ipſum gaudebit dolor. Tamē **Letari.**
ſi littera daleth mutetur in littera res:que eſt quaſi eiuſdem
figure:tunc ſignificat precurrere ſiue precedere. Sicut eſt
in littera noſtra.

דוּק Doc.Nihil.vt Eſa.40.Qui extēdit velut nihili celos. דוּק
De quo vide infra in dictione דָּקַק Dacac. **Nihil.**

דוּר Dur.Habitare.durare.vt.Ps.83.Magis q̃ habitare in דוּר
tabernaculis peccatorum.& in lingua chaldaica aliq̄n **Habitare.**
ſcribitur cum aleph in medio loco vau.vt Dañ.2. Et om̄ia
in quibus habitant filii hominū.& inde מְדוֹר Mador.i.habitatio. מְדוֹר
Dañ.2.Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio.
ideſt habitatio.& in eodem.4. Et cum beſtiis feris erit **Habitatio.**
habitatio tua.& inde דּוֹר Dor.i.generatio.Etas.i.tempꝰ habitationis דּוֹר
vel durationis hominis.vt Geñ.15. Generatiōe **Generatio**
aūt quarta reuertentur huc.Deut.23.Tertia aūt generatiōe
intrabunt in eccleſiam domini.& in eodem.32.Generatio
enī peruerſa eſt.Ps.13.Q̄m dominus in generatione iuſta
eſt.Eccl's.1.Generatio preteriit & generatio aduenit. Eſa.
58.Generatio mea ablata eſt.& in eodem.55.Generationē דּוֹרִים
eius quis enarrabit.& in plurali דּוֹרִים Dorim. Secundum דּוֹרוֹת
formam maſculinorum ſiue דּוֹרוֹת Doroth ſecūdum formā
femininorum.vt Ps.71.Et ante lunam in generatiōe & generationem.
Pro quo bebrei legunt. Et ante lunam in generatione **Gñatiōes**
generationum.Eſa.41.Vocans generatiōes ab דּוּר
exordio.Item דּוּר Dur.i.ſtrues.ſ.lignorum.vt Ezech.24. **Strues.**
Compone quoq; ſtruem oſſium ſub ea.& inde מְדוּרָה Medura. מְדוּרָה
i.pyra.focus·vt in eodem. Ve ciuitati ſanguinum: cuius **Pyra.**
ego grandem faciam pyram. Eſa.30.Nutrimenta eius
ignis & ligna multa.pro quo hebrei legunt. focus ſiue Pyra
eius ignis & lingua multa.

דוּשׁ Dus.triturare.terere.cōterere Iob.39.Aut beſtia agri דּוּשׁ
conterat.Eſa.25.Et triturabitur moab ſub eo ſicut teruntur **Conterere**
palee in plauſtro.Et in eodem.28.Non enim in ſerris **Triturare.**
triturabitur gith. Et in eodem. Verum nō in perpetuū **Terere.**
triturans triturabit illum.Et in eodem.41.Triturabis mōtes
& cōminues.& oſee.10. Ephraim vitula docta diligere
trituram.Pro quo hebrei legunt. Ephraim vitula docta diligens
triturare.Amos.2.Eo quod triturauerunt plauſtris
ferreis galaad. Mich.4. Surge tritura filia ſion. Et aliq̄n
ſcribitur ſine vau.vt Iudi.8.Cōteram carnes veſtras cum
ſpinis tribuliſq; deſerti.Et aliquando ſcribitur cum littera

דַּיִשׁ Tritura דִּישֹׁן Pygarg⁹

Iod in medio loco vau.vt Deut.25.Non ligabis os bouis triturantis.& inde דַּיִשׁ Dais.i.tritura. vt Leuit.26.Et apprehendet meſſium tritura vindemiam.& aliquando ſcribitur cum mem in principio.vt Eſa.21.Tritura mea & filia aree mee.Item דִּישֹׁן Diſon.nomen eſt cuiuſdam animalis. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Pygargum.Deut.14.Bubalum.tragelaphum.pygargum.

דָּחָה ſupplātare Expellere. Impellere Eiicere Abſtraher Auertere Preuaricari facere דְּחִי Lapſus דְּחוּיָה Depulſa. נִדָּחִים Eiecti. Profugi מִדְחֶה Ruina.

דָּחָה Dacha.Impellere.expellere.eiicere.euertere.ſupplātare.decipere.preuaricari facere.Ps.117.Qui cogitauerunt ſupplantare greſſus meos. Prouer.14. In malitia ſua expelletur impius.Hiere.23.Impellētur & corruēt in ea.& in eodem.29.De cunctis locis ad que expuli vos. Et in eodem.Cunctis gentibus ad quas ego eieci eos.Et aliqñ ſcribitur cum vau in medio.de quo vide ſupra in dictione דּוֹחַ Doach.Item ſignificat abſtrahere vel auertere.ſiue facere alios preuaricari.vt Deut.13.Quia voluit te abſtrahere a domino deo tuo.& in eodem.Et auerterunt habitatores vrbis ſue atqꝫ dixerunt.& ponitur ibi verbum tertie cōiugationis quod ſcribitur cum he in principio & Iod in ſecunda ſyllaba.2.Paralip.21.Et preuaricari fecit iudam.i.auertit a cultura dei.vide etiam de hoc infra in dictiōe נָדַח Nadach.& inde דְּחִי Dechi.i.lapſus. Ps.55.Et pedes meos a lapſu.& ſimiliter.Ps.104.Vbi eadem verba habentur.& inde דְּחוּיָה Dechuia.i.delapſa.ſiue depulſa.Ps.61.Tāqꝫ parieti inclinato & macerie depulſe.& inde נִדָּחִים Nidachim.i.eiecti ſiue profugi.vt Ps.149.Diſꝑſiones iſrael cōgregabit.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.eiectos iſrael congregabit.Eſa.11 Et congregabit profugos iſrael.& in eodē.16.Habitabunt in te profugi mei moab.& etiam de hoc vide infra in dictione נָדַח Nadach.& inde מִדְחֶה Midche per additionē mem in principio.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ruinā vt prouer.26.Os lubricum operabitur ruinam.

דְּחַל ꝑterere. דְּחִיל Terribilis

דְּחַל Dachal.in lingua chaldaica ſignificat terrere ſiue timere.Dañ.4.Somnium vidi & perterruit me. Et inde דְּחִיל Dechil.i.terribilis.Dañ.2.Intuit⁹ ei⁹ erat terribilis

דַּחֲוָן Cibus

דַּחֲוָן Dachauan cibus ſiue cena.Dañ.6.Cibiqꝫ non ſunt allati coram eo.hebrei tamen dicunt quod ſignificat inſtrumentum muſicum:ſeu tibiam.

דֹּחַן Milium.

דֹּחַן Dóchan.milium.vt Ezech.4.Et tu ſume tibi frumentum & hordeum & fabam & lentem & milium. & ſolū inuenitur in predicto loco.

דָּחַף perterrit⁹ accelerare. Feſtinare.

דָּחַף Dachaph.feſtinare.perterritum accelerare.vt.2.Paralip.26.Sed & ipſe perterritus accelerauit egredi. Heſter.3.Feſtinabant curſores qui miſſi erant.& in eodem.6. Et aman feſtinauit ire in domum ſuam.

דָּחַק Coarctare Vaſtare Tribulare Anguſtiar

דָּחַק Dachac.Coarctare.Anguſtiare.Opprimere.Ioel.2. Vnuſquiſqꝫ fratrem ſuum non coarctabit. & Iudi.2. Et liberabat eos de cede vaſtantium.pro quo hebrei legūt. A facie tribulantium & anguſtiantium vel coarctantiū eos

דַּי דֵּי Sufficiētia Abūdātia. לְמִדַּי ſufficiētia. Sufficere. ſufficiēter. דֵּי מִדֵּי A ꝑncipio Frequēter בְּדֵי כְּדֵי מִדֵּי כְּדֵי Inſtar מִדֵּי Ex quo דִּי Qui Quā Quos ꝙ כְּדִי Quādo Sicut. דִּי Donec.

דַּי Ddai. ſiue דֵּי De.Sufficientia.abundantia.ſatis.vt Exo.26.Plus offert populus q̄ꝫ neceſſarium eſt. Pro quo hebrei legunt.Plus offert populus q̄ꝫ ſufficientia vel abundātia eſt operis.i.plus q̄ꝫ ſufficit operi.& in eodem. Eo quod oblata ſufficerent & abundarent.Leuit.5. Sin aūt non potuerit offerre pecus.pro quo hebrei legunt.Si non inuenerit manus eius ſufficientiam pecudis.i.ſi non potuerit habere precium ſufficiens pro emptione pecudis.& in eodē.25.Et ipſe precium ad redimēdum potuerit inuenire. pro quo hebrei legunt.Et inuenerit quantum ſufficit pro redēptione ſua.& in eodem.Quod ſi non inuenerit manus ei⁹ vt reddat precium.pro quo hebrei legunt.Quod ſi non inuenerit manus eius ſufficientiam vt reddat ei. Deut.15.Et dabis mutuum quo eū indigere proſpexeris.Pro quo hebrei legunt.Mutuans mutuabis ei iuxta ſufficientiam que ei deficit.2.Paralip.30.Quia ſacerdotes qui poſſent ſufficere ſanctificati non fuerūt.vbi preponitur lamed & mem & dicitur לְמִדַּי Lemiddái.i.ad ſufficientiam.Heſter.1.Vñ regis iuſta eſt indignatio.Pro quo hebrei legunt. Et iuxta ſufficientiam vel abundantiam contemptionis vel deſpectionis:& indignatio.ſ.eſt.ſed beatus Hieronymus in locis predictis tranſtulit ſenſum. & prouer.25.Mel inueniſti comede quod ſufficit tibi.& in eodē.27. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos.Eſa.40.Et libanus non ſufficiet ad ſuccendendum:& animalia eius non ſufficient ad holocauſta.i.non erunt ſatis.Hiere.29.Rapuiſſent quod ſufficeret ſibi.Nañ.2.Leo cepit ſufficienter catulis ſuis.ſignificat ēt דֵּי Dde.Tranſitus vel tranſmigratio ex vno tēpore in aliud vel ex vno loco in alium.Et tūc cōiter ſcribitur cum littera mem in principio.& dicitur מִדֵּי Midde.Eſa.66.Et erit mēſis ex menſe & ſabbatum ex ſabbato.i.per ſingulos mēſes & per ſingula ſabbata.ponitur etiā pro a principio.1.Reg.18.A principio aūt egreſſionis eorum.Ponitur etiam pro frequenter.4.Reg.4.Cūqꝫ frequenter inde tranſiret.i.ſtatutis temporibus.& aliquando hec dictio דֵּי Dde.eſt ſyllabica adiectio que ponitur cauſa ornatus oratiōis.vel ad denotandum multitudinem vel magnitudinem rei cui preponitur.& ſcribitur aliquando cum beth vł caph aut mem in principio & dicitur בְּדֵי Bede.ſiue כְּדֵי Chede.aut מִדֵּי Midde.& aliquando omittitur in noſtra tranſlatione.vt.3.Reg.14.Cūqꝫ ingrederetur rex in domum domini portabant ea.vbi huic verbo ingrederetur premittitur מִדֵּי Midde.Iob.39.Vbi audierit buccinam dicit vah.pro quo in hebreo habetur בְּדֵי Bede buccine dicit vah.i. in abūdantiam vel multitudinem buccinarum dicit vah.& Hiere.51.Et labores populorum ad nihilum & gentium in ignem erunt. Pro quo in hebreo habetur.Et laborabunt populi in דֵּי De nihilum:& gentes in דֵּי De ignis laborabūt. Itē כְּדֵי Chede.ponitur pro inſtar.vt Iudi.6.Et in inſtar locuſtarū vniuerſa complebāt.Item מִדֵּי Midde ponitur pro dum ſiue ꝑ ex quo.vt Hiere.31.Quia ex quo locutus ſum de eo adhuc recordabor eius.Itē דִּי Di.in lingua chaldaica eſt ꝓnomen relatiuum & eſt omnis generis & vtriuſqꝫ numeri. Hiere.10.Dii qui celum & terram non fecerūt.Dañ.4.Nōne hec eſt bablyon ciuitas magna quam ego edificaui & in eodem 5.Quos volebat interficiebat:& quos volebat percutiebat quos volebat exaltabat:& quos volebat humiliabat. & aliquando ſignificat ꝙ coniunctionem.Dañ.2.Certe noui ꝙ tempus redimitis ſcientes ꝙ receſſerit a me ſermo.& aliqñ preponitur ei littera caph & dicitur כְּדִי Cede.& tūc in eadē lingua chaldaica ſignificat quādo.Dañ.5.Quando autem eleuatum eſt cor eius. Et aliquando preponitur ei dictio הָא He:& tunc ambe dictiones ſignificant ſicut vel quēadmodum.vt Dañ.2.Sicuti ferrum miſceri teſte non poteſt. Eſt etiam דִּי Di.articulus genitiui caſus.Dañ.2.Ab arioch principe militie regis.& in eodem. Sit nomen domini benedictum.Et quando preponitur dictio עַד Ad.tunc ambe dictiones ſignificant donec:ſiue quoaduſqꝫ.Dañ.2.Donec tempus tranſeat.& in eodem.4.Donec ſcias ꝙ dominatur excelſus.

דַּיָּג

דַּיָּג Daiag.piſcator.De q̄ vide ſupra in dictione דּוּג Dog.

דַּיָּה Miluus. דַּיּוֹת Milui.

דַּיָּה Daia.miluus.Deut.14.Vulturem ac miluum iuxta genus ſuum.& in plurali דַּיּוֹת Daioth.vt Eſa.34.illic cōgregati ſunt milui alter ad alterum.& habet terminationē femininam in hebreo tam in ſingulari q̄ꝫ in plurali.Et eſt promiſcui generis.

דיו Atramētū

דיו Deio. Atramentum.Hier.56.Et ego ſcribebā in volumine atramento.

דין Hic.

דין Den in lingua chaldaica eſt pronomen demonſtratiuū ideſt hic ſiue iſte:& in genere feminino vel neutro ſcribitur cum aleph vel he in fine:vt infra dicetur in dictione דנא Dena.

דיק Munitio.

דיק Daiec.propugnaculum ſiue munitio. vt.4. Reg.25. Et extruxerunt in circuitu eius munitiões.Ezech. 4. Et edificabis munitionem & comportabis aggerem.

דך Illa illō

דך Dach.in lingua chaldaica eſt pronomen demōſtratiuū tertie perſone:& eſt omnis generis.Eſdre.4.Quia ſi ciuitas illa edificata fuerit.& in eodem.qm̄ vrbs illa vrbs rebellis.& in eodem.6.Sinite templum illud fieri.

דכא conſumere Conterere Atterere cōminuere cōfringere Humiliare Mundare. דכא Attritus Contritio. Humilio. דכאי Humiles

דכא Dacha.conſumere.conterere.confringere. humiliare.vt Iob.4.Conſumentur velut a tinea. & in eodē. 5.Et conterētur in porta:& non erit qui eruat. Et in eodē. 6.Et qui cepit ipſe me conterat. Et in eodem.19. Et atteritis me ſermonibus.Et in eodem.22. Et lacertos pupillorū cōminuiſti.pro quo hebrei legunt.Et brachia pupillorum conterebantur vel cōfringebantur.Et in eodem. 34. Et introducet noctem & conterentur.Ps.71.Et humiliabit calūniatorem.Ps.142.Humiliauit in terra vitam meam. Eſa. 53.Attritus eſt propter ſcelera noſtra.Et in eodem. Et dn̄s voluit conterere eum in infirmitate. Threñ.3.vt contereret ſub pedibus eius omnes vinctos terre.Ponitur etiā pro mundare.vt Hiere.44. Non ſunt mundati vſqꝫ ad diem hanc.& inde דכא Dacha.i.contritio ſiue contritus vel attritus aut humilitas vel humilis.Deut.23.Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis teſticulis.Ps.89.Ne auertas hominem in humilitatem.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit conuertēs homines vſqꝫ ad cōtritionem.Eſa.57.In excelſo & in ſancto habitans & cum contrito & humili ſpiritu.& in plurali דכאי Dachee.i.cōtriti vel humiles.Ps.33.Et humiles ſpiritu ſaluabit.& ſcribitur aliquādo cum vau in fine.ut Prouer.26.Lingua fallax odit veritatē.Pro quo hebrei legūt. Lingua fallax ſiue lingua mendacii odit humilitatem : ſiue conterentem ſe i.corripientem ſe.Scribitur etiam cum he in fine vt in dictione ſequenti.

דכה Humiliare cōfringere Conterere דך דוכי Fluctus

דכה Dacha.conterere.humiliare.ſicut dictio ſupradicta. Ps.9.In laqueo ſuo humiliabit eum.Ps.43.Qm̄ humiliaſti nos in loco afflictionis.Ps.50.Et exultabūt oſſa humiliata.pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Vt exultent oſſa que confregiſti.& in eodem.Cor contritum & humiliatum deꝰ nō deſpicies.Ps.88.Tu humiliaſti ſicut vulneratum ſuperbū & inde דך Dach.i.pauper egenus.De quo vide ſupra in dictione דוך Doch.& inde דוכי Dóchi.i.fluctus.eo quod conterunt vel confringunt ſe inuicem.Ps.92.Eleuauerunt flumina fluctus ſuos.

דכן Illa. Ille.

דכן Dicen. In lingua chaldaica eſt pronomen demonſtratiuum.i.illa ſiue ille. Dañ.2.Statua illa magna.& in eodem.7. Et de cornu illo quod habebat oculos.

דוכפת Vpupa

דוכפת Duchiphath.nomen auis inmūde. Pro quo beatꝰ Hieronymus traduxit Vpupā.vt Leuit.11.Vpupā quoqꝫ & veſpertilionem.

דכר דוכרן Memoria. דוכרניא Hiſtorie

דכר Dechar.in lingua chaldaica ſignificat recordari ſiue mēorari.& inde דוכרן Duchran.ſiue דוכרנא Duchrana.i.memoria ſiue commemoratio aut memoriale. Eſdre. 6.Taliſqꝫ ſcriptus erat in ea cōmentarius. Pro quo hebrei legunt.Et ſic erat ſcriptum in ea memoria ſiue memoriale & in plurali דוכרניא Duchranaia.& pōitur pro hiſtoriis vł cōmentariis que ſunt memorie priſcorū tēporū.Eſdre.4. vt recenſeas in libris hiſtoriarum.Et in eodem.Et inuenies ſcriptum in commētariis .Item דכר Dechar. in lingua chaldaica ſignificat maſculū ſiue agnū.Eſdre.7.Et agnos & hedos in holocauſtum.

cōmētarijs דכר Agnus.

דל דלל Attenuare

דל Dal.Pauper.egenꝰ.De quo vide infra in dictiōe ſequēti

דלל Dalal.attenuare.pauperē eſſe.Eſa.29.Attenuabūtur & ſiccabuntur riui fluminum.&aliquando ſcribitur cum ſimplici lamed.vt.2.Reg.13.Quare ſic attenuaris macie fili regis.Iob.28.Quos oblitus eſt pes egētis hominis & inuios.pro quo hebrei legunt.Quos oblitus eſt pes: attenuati ſunt ab homine.i.diminuti & cōmoti ſunt. Ps.114. Humiliatus ſum & liberauit me.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxtā hebraicam veritatem tranſtulit.Attenuatus ſum & me ſaluauit. Eſa.17. Attenuabitur gloria iacob.& in eodem.38.Attenuati ſunt oculi mei ſuſpiciētes in excelſum.Sed dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco deriuatur a dictione דלה Dala Que ſignificat eleuare. & legunt eleuati ſunt oculi mei &c.Inde דל Dal.i. attenuatus. macilentus.pauper.egenus.vt Leuit.14.Quod ſi paup eſt & non poteſt manus eius inuenire que dicta ſunt. Ps. 40. Beatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem.Ps.140: Et oſtium circumſtantie labiis meis.pro quo hebrei legūt. Serua ſuper pauperem labia mea.& beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit.Serua paupertatē labiorum meorum.poteſt etiam deriuari a dictiōe דלת Deleth que ſignificat oſtium vt infra dicetur.& in plurali דלים Dalim.2.Reg.3.Domꝰ autē ſaul decreſcens quottidie.Pro quo hebrei legunt. Domus autem ſaul euntes & attenuati.i.quottidie attenuabātur.i. decreſcebant. Hiere. 39.Et de plebe pauperum qui nihil penitus habebāt dimiſit nabuzardā. & in plurali feminino דלות Daloth.vt Geñ. 41.In tantum deformes & macilente vt nunꝗ̄ tales in terra egypti viderim.& inde דלה Dala.i.macies.tenuitas.paupertas:Eſa.38. Dū adhuc ordirer ſuccidit me. Pro quo hebrei legunt.De macie vel de tenuitate ſuccidit me.i.infirmitate ſuccidit me.Et quando poſt ſe regit genitiuum mutat he in tau.& dicitur .דלת Dalath.i.paupertas vt.4.Reg.25 Et de pauperibꝰ terre reliquit vinitores & agricolas.quod in hebreo legitur collectiue.ſ.de paupertate terre.i.de congregatione pauperū.& in plurali dicitur דלות Daloth. Hiere.62.De pauperibus autem populi & de reliquo vulgo.& in eodem.De pauperibus vero terre reliquit nabuzardan. vbi ponitur paupertas pro pauperibus.Ponitur etiā דלת Dalath.pro ceſarie vel coma.vt Canti.7.Et come capitis tui ſicut purpura regis.vide ēt infra in dictiōe דלה Dala.

דל Pauper Egenus. דלים Attenuati pauperes דלות Macilente דלה Macies. דלת Paupertas. דלות pauperes. דלת Coma.

דלג Salere. Tranſilire

דלג Dalag.tranſilire.ſaltare.vt Canti.2.Ecce iſte venit ſaliens in montibus.Eſa.35.Tūc ſaliet ſicut ceruus claudus.Soph.1.Et viſitabo ſuper omnem qui arrogāter ingreditur ſuper limen.Pro quo hebrei legunt. Et viſitabo ſup omnem tranſilientem vel ſalientem ſuper limen.In trāſlatione chaldaica ſic habetur. Et viſitabo ſup oēm qui ambulat in ritu philiſtinorū.Nā ſacerdotes philiſtinorū nō calcabāt limē tēpli Dagon:ſed trāſiliebāt illd̓.vt hētur.1.Reg.5.

דלה Haurire. דלי Situla. eleuare ſufferre.

דלה Dala.Haurire.Exhaurire.Sufferre. Eleuare. Exo.2. Que venerant ad hauriendam aquam.& in eodē.In ſuper & hauſit aquam nobiſcum.Prouer.20.Sed homo ſapiens exhauriet illud.Inde דלי Dali.ſiue דלי Deli.i.ſitula qua aqua exhauritur.Nu.24.Fluet aqua de ſitula eius.& Eſa.40.Ecce gentes quaſi ſtilla ſitule.Item דלה Dala.i.eleuare.ſufferre.Ps.29.Exaltabo te domine quoniam ſuſcepiſti me.Pro quo hebrei legunt.Exaltabo te domine quoniam eleuaſti me vel ſuſtuliſti me.Prouer.26.Quomō pulchras fruſtra habet claudus tibias:ſic indecēs eſt in ore ſtul-

Eleuare
דָּלִיּוֹת
Rami.
Palmites

torum.Poteſt etiam legi ſic. Eleuate.i.tollite crura a claudo:quia nihil proſūt quāuis ſint pulchra:& ſic exponunt aliqui hebrei. Vnde ideta eſt ſenſus cum littera noſtra.Eſa.38.Attenuati ſunt oculi mei ſuſpicientes in excelſum.pro quo hebrei legunt.Eleuati ſunt oculi mei in excelſum ſiue ad excelſum.Poteſt etiā interpretari.Attenuati ſunt: ſicut eſt in littera noſtra.De quo vide ſupra in dictione דַּלַּל Dalal.& inde דָּלִיּוֹת Dalioth.i.rami ſiue propagines.Eo q̄d ſunt excelſe vel eleuate.Hiere.11.Et combuſta ſunt fruteta eius.pro ꝗ hebrei legunt.Et cōfracti ſunt rami eiꝰ.Ezech.17.Reſpicientibus ramis eius ad eam.& in eodem.Et palmites ſuos extendit ad eam.Et in eodem.Sub vmbra frondium eius nidificabunt.pro quo hebrei legunt. In vmbra ramorum eius habitabunt.

דָּלַח
Cōturbare
Turbare

דָּלַח Dalach.turbare.conturbare.ſ.aquas pedibus cōculcādo.vt Ezech.32.Et conturbabas aquas pedibus tuis. Et in eodem.Et non turbabit eas pes hominis vltra : neqꝫ vngula iumentorum turbabit eas.

דָּלַף
Stillare.
Plorare.
דֶּלֶף
Stilla ſtillicidiū.

דָּלַף Daleph.ſtillare.vt Iob.16.Ad deum ſtillat oculꝰ meꝰ. Eccľs.10.Et in infirmitate manuū perſtillabit domꝰ. Ps.118.Dormitauit aīa mea pre tedio.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit. Diſtillauit anima mea pre ſtultitia.& ſecūdū hebreos ponitur ibi diſtillare ꝓ lacrimare vel plorare:iuxta illud Hiere.13.In abſcondito plorabit anima mea a facie ſuperbie.& inde דֶּלֶף Déleph.i.ſtilla pluuie ſiue ſtillicidium.Prouer.27. Tecta perſtillantia in die frigoris. Pro quo hebrei legunt. Stilla ſiue ſtillicidiū continuum vel aſſiduū in die frigoris.

דָּלַק
Ardere
Incendere
Tumere.
Eſtuare
ſuccendere
דַּלֶּקֶת
ardor.
Perſequi.

דָּלַק Dalac.incendere.ſuccendere.ardere. perſequi.vt. Ps.7.Sagittas ſuas ardētibus effecit.Ps.9. Dum ſuperbit impius:incenditur pauper.Prouer.26. Sic labia tumentia cum peſſimo corde ſociata.Pro quo hebrei legūt. Sic labia ardentia ſiue perſequentia & cor peſſimum.Eſa.5.Vt vino eſtuetis.pro quo hebrei legunt.Vinū incendit eos.Ezech.24.Congere oſſa:que igne ſuccendam. Abdie.1.Et ſuccēdentur in eis & deuorabunt eos. Inde דַּלֶּקֶת Dalécheth.i.incendium ſiue ardor.Deut.28.Percutiet te dominus egeſtate:febre:frigore:& ardore.Significat etiam perſequi.vt Geñ.31.Et ob quod peccatum meum ſic exarſiſti poſt me. pro quo hebrei legunt.Et quod eſt peccatum meum : quia perſecutus es poſt me.Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra : quia eſt equiuocum vt ſupra dictum eſt.1.Reg.17. Et reuertētes filii iſrael poſtq̄ꝫ perſecuti ſunt philiſteos inuaſerunt caſtra eorum.Threñ.4. Super montes perſecuti ſunt nos.

דֶּלֶת
oſtium
Ianua.
דַּל
oſtium
דְּלָתוֹת
Porte.
Oſtiola.
Oſtia.
Value.
Ianue.

דֶּלֶת Déleth.oſtium.ianua.Geñ.19.Ac poſt tergū acclaudens oſtiū. Exo.21.Et applicabitur ad oſtiū.3.Reg.6.Et vtrūqꝫ oſtium duplex erat.4.Reg.12.Aperuitqꝫ foramen deſuper.pro quo hebrei legunt.Aperuitqꝫ foramē in oſtio eius ſiue in ianua eius.Prouer.16.Sicut oſtium vertitur in cardine ſuo.Eſa.57.Et poſt oſtium & retro poſtem poſuiſti memoriale tuum.Et aliquando ſcribitur ſine tau. & dicitur דַּל Dal.vt.Ps.140.Et oſtium circumſtantie labiis meis.& de hoc vide ſupra in dictione דַּלַּל Dalal. & in plurali דְּלָתוֹת Dalthoth.ſiue דַּלְתֵי Dalthe.aut דְּלָתַיִם Delatháim.i.oſtia.porte.value.ianue.Ioſ.6.Et in nouiſſimo liberorum ponat portas eius.3.Reg.6.Et in ingreſſu oraculi fecit duo oſtiola de lignis oliuarum.& in eodē. Et duo oſtia de lignis abiegnis.& in eodem.7.Per cardines oſtiorū domus interioris ſancti ſanctorum & oſtiorum domus tēpli ex auro erant.2.Paralip.3.Et poſtes & parietes & oſtia. Nee.6.Valuas non poſueram in portis. & in eodem.7.Et poſui valuas.& in eodem:Cūqꝫ adhuc aſſiſterēt clauſe pore ſunt.Iob.40.Portas vultus eiꝰ quis aperiet.Eſa.45.Aperiam coram eo ianuas.

דָּם
Sanguis.
Cruor.
Noxa.
דָּמִים
Sāguines
Reus ſanguinis.
homicidiū
דָּם
Sāguis .ſ. vue.

דָּם Dam.ſanguis.cruor.homicidiū.vt Geñ.9. Excepto ꝙ carnem cū ſanguine non comedetis:ſanguinē enī aīarū veſtrarum requiram.& in eodem.Quicunqꝫ effuderit humanum ſanguinem:fundetur ſanguis illius. Exo.7. Et ſit cruor in omni terra egypti.& in eodem.12. Et ſument de ſanguine:ac ponent ſuper vtrūqꝫ poſtem.Leuit.17.Sāguinis reus erit:quaſi ſi ſanguinem fuderit.Deut.32. De cruore occiſorum & de captiuitate.Ioſ.2.Reus ſibi erit:ſanguis ipſius erit in caput eius.& in eodem.Cunctorum autē ſanguis qui tecum in domo fuerint redundabit in caput noſtrum.2.Reg.1.ſanguis tuus ſit ſuper caput tuum.& in eodem.23.Num ſanguinem hominum iſtorum qui profecti ſunt & animarum periculum bibam.Iob.16.Terra ne operias ſanguinem meum.Ps.57.Manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris.Ps.71.Et honorabile nomen eorum coram illo.pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et precioſus erit ſanguis eorum coram oculis eius.Ezech.19.Mater tua quaſi vinea in ſanguine tuo.Sed in hoc loco dicunt hebrei ꝙ deriuatur a dictione דָּמָה Dama infra poſita que ſignificat aſſimilare. Et ſic ipſi legunt.Mater tua quaſi vitis in ſimilitudine tua. Accipitur etiam pro pena vel noxa effuſionis ſanguinis. Nu.35.Abſqꝫ noxa erit qui eū occiderit.& in plurali דָּמִים Damim.ſiue דְּמֵי Deme.i.ſanguines.vt Geñ.4.Vox ſāguinis fratris tui clamat ad me de terra.pro quo hebrei legūt. Vox ſanguinum fratris tui clamantiū ad me de terra. Sed chaldaicus interpres tranſtulit etiam ſingulariter: ſicut eſt in littera noſtra.2.Reg.3.Mundus ego ſum & regnū meū vſqꝫ in ſempiternum a ſanguine abner.quod etiam in hebreo legitur pluraliter.ſ.a ſanguinibus abner . Eſa.1. Manus enim veſtre ſanguine plene ſunt.Pro quo hebrei legūt Manus enim veſtre ſanguinibus plene ſunt.Oſee.1.Et ſanguis ſanguinem tetigit.Pro quo hebrei legunt.Et ſanguines in ſanguines tetigerunt.& in eodem.12.Et ſanguis eiꝰ ſuper eum veniet.quod etiam in hebreo legitur in plurali. Zach.9.Et auferam ſanguinem eius de ore eius. Pro quo hebrei legunt.Et auferam ſanguines eius de ore eius. Et ſic communiter vbi apud hebreos legitur in plurali.in noſtra tranſlatione transfertur ſingulariter:exceptis aliquibꝰ locis:aut quando ſignificat penam capitalem vel penā effuſiōis ſanguinis. Ps.50. Libera me de ſanguinibus deꝰ. Ps.54.Viri ſanguinū & doloſi non dimidiabūt dies ſuos. Ps.105.Et interfecta eſt terra in ſanguinibus.& aliquando ponitur pro homicidio vel pro reatu ſanguinis.vt Exo.22 Non erit reus ſanguinis.pro quo hebrei legunt. Nō erunt ei ſanguines.i.non imputabitur ei pena effuſionis ſanguinis.& in eodem homicidium perpetrauit. pro quo hebrei legunt.Sanguines ei. ideſt pena homicidii imputabitur ei Deut.19.Ne ſis ſanguinis reus.Accipitur etiam pro periculo mortis:vel ſanguinis effuſione. vt Deut.22.Facies murum tecti per circuitū:ne effundatur ſanguis in domo tua. Pro ꝗ he.le.Facies murum tecti:& nō ponas ſanguines in domo tua.i.non ponas periculū effuſiōis ſanguinis in domo tua.Ponitur etiam דָּם Dam ꝓ vino rubro ſanguinei coloris.vt Deut.32.Et ſanguinē vue vt biberet meraciſſimū.

דָּמַם
Tacere.
Silere.

דָּמַם Damam.ſilere.tacere.conterere.quieſcere.immobilē eſſe. expectare.vt Eſa.47.Sede tacens & intra in tenebras filia chaldeorum.& Threñ.3.Bonum eſt preſtolari cum ſilentio ſalutare domini.pro quo hebrei legunt.Bonū eſt preſtolari & ſilere ad ſalutare domini. Abach.2. Ve qui dicit ligno expergiſcere : ſurge lapidi tacenti. & aliq̄n ſcribitur cum ſimplici mem.vt.1.Reg.2. Et impii in tenebris conticeſcent.Iob.29.Et intenti tacebant ad conſilium meum.Ps.30.Erubeſcant impii & deducantur in infernū. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Confundantur impii taceant in inferno.Eſa.15.Quia nocte vaſtata eſt Ar moab conticuit..Hiere.8.Et ſileamus ibi quia dominus deus noſter ſilere nos fecit.& in eodem.25.Et conticuerunt arua pacis. & in eodem.51. Nolite tacere ſuper iniquitatem eius Threñ.2. Cōticuerunt ſenes filie ſion.& in eodem.3.Sedebit ſolitarius & tacebit.Amos.5.Ideo prudens in tempore illo tacebit.Significat etiam quieſcere vel immobilem eſſe aut expectare.vt Exo.15.Fiāt immobiles quaſi lapis. Ioſ.10. Sol contra gabaon ne mouearis. Pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quieſce vel expecta.i.eſto immobilis. Et in eodem.Et ſtetit ſol & luna.i.quieuit.1.Reg.14. Manete donec veniamus ad vos.i.quieſcite vel expectate. Iob.30.Interiora mea efferbuerunt abſq; vlla requie.Pro quo hebrei legunt.Interiora mea efferbuerunt & non quieuerunt.vide etiam de hoc ſupra in dictione דום Dom. & infra in dictione ſequenti. & inde דְּמָמָה Demama.i.ſilentium.trāquilitas .quies.vt.Ps.106.Et ſtatuit procellam eius in auram. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Statuet turbinem in tranquillitatem. ideſt in ſilentium vel quietem.Ponitur etiam pro aura. vt 3.Reg.19.Et poſt ignem ſybilus aure tenuis.

cōticeſcere
Silere.
Immobilē eſſe.
Quieſcere
Stare.
Manere.
דְּמָמָה
Trāqllitas.
Aura.

דָּמָה Dama.aſſimilare.ſimilē eē.adeq̄re.tacere.exiſtimare cogitare.putare.opprimere.excidere.vaſtare. conſumere.Ps.48.Et ſimilis factus eſt illis.Ps.101.Similis factꝰ ſum pellicano ſolitudinis.Ps.143. Homo vanitati ſimilis factus eſt.Canti.2.Similis eſt dilectus meus capree hinnuloq; ceruorum.& in eodem.5.Aſſimilaui te amica mea.& in eodem.7.Statura tua aſſimilata eſt palme.Eſa.14 Similis ero altiſſimi.& in eodem.40.Cui ergo ſimilem feciſtis deum.& in eodem.Et cui aſſimilaſtis me.Hiere.6.Specioſe & delicate aſſimilaui te filia ſion. Threñ.2. Vel cui aſſimilabo te filia ieruſalem.Ezech.31.Cui ſimilis factus es in magnitudine tua.& in eodem.Abietes non adequauerunt ſummitatem eius.& in eodem.Omne lignum in paradiſo dei non eſt aſſimilatum illi.& in eodem.32.Leoni gētium aſſimilatus es.Oſee.12.Et in manu prophetarum aſſimilatus ſum. & inde דְּמוּת Demuth.i.ſimilitudo. exemplar imago.Geñ.1.Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtrā.Ezech.1.Et in medio eius ſimilitudo quattuor animalium.& in eodem.Similitudo aūt vultus eorū. & in eodem.Et ſimilitudo animalium & aſpectus eorum. Pōitur etiam pro exēplari.vt.4.Reg.16. Miſit rex achaz ad vriam exemplar eius.Itē ponitur pro imagine. vt Eſa. 40.Et quam imaginem ponitis ei.& aliquando ſcribitur ſine tau.vt Ezech.19.Mater tua q̄ſi vinea in ſanguine tuo. Pro quo aliqui hebrei legunt.Mater tua quaſi vitis in ſimilitudine tua.Sed magis proprie ſignificat ſanguinem ſicut eſt in littera noſtra:vt dictum eſt ſupra in dictiōe דָּם Dam. & inde דִּמְיוֹן Dimion.i.ſimilitudo.vt.Ps.16.Suſcepeꝛt me ſicut leo paratus ad predam.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Similitudo eius quaſi leonis deſiderantis predam.Significat etiam ſupradicta dictio דָּמָה Dama.tacere.aut ſilere. vt Eſa.6.Ve mihi quia tacui. Threñ.5.Oculus meus afflictus eſt:nec tacuit.Item ſignificat eſtimare ſiue exiſtimare aut cogitare vel putare:aut arbitrari.vt.Ps.47.Suſcepimus deus miſericordiam tuam in medio templi tui.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Eſtimauimus deus miſericordiam tuam in medio templi tui.Ps.49.Exiſtimaſti inique ꝙ ero tui ſimilis. Eſter. 4.Ne putes ꝙ animam tuam tantum liberes. Eſa.10. Ipſe autem non ſic arbitrabitur.i.cogitabit. & in eodem.14. Iurauit dominus exercituū dicēs:ſi non vt putaui ita erit. Significat etiam opprimere aut excidere ſiue deuaſtare aut conſumere.2.Reg.21. Virum qui attriuit nos & oppreſſit iniq;. Oſee.4.Nocte tacere feci matrem tuam.Pro quo hebrei legunt.Nocte oppreſſi ſiue deuaſtaui aut excidi matrē tuam.Poteſt etiam ſignificare tacere feci : ſicut ſupra dictū eſt.& .lxx.ſequētes primum ſignificatum tranſtulerūt.Nocti aſſimilaui matrem tuam.& in eodem.10. Tranſire fecit ſamaria regem ſuum.pro quo hebrei legūt. Deuaſtauit vel conſumpſit aut excidit ſamaria regem ſuum.& in eodē.11. Sicut mane tranſiit:pertranſit rex iſrael.Pro quo hebrei legunt.Mane exciſſus ſiue conſumptus eſt rex iſrael. Abdie. 1.Quomodo conticuiſſes.Pro quo hebrei legūt. Quomō exciſſus vel conſumptus es.Soph.1.Conticuit omnis populus chanaā.Hiere.17.Cōticuit aſcalon.Quod hebrei exponunt.Exciſſus eſt ſiue conſumptus vel deuaſtatus eſt. Pōt etiam ſignificare conticeſcere:vt ſupra dictum eſt.& inde דֳּמִי Demi.i.exciſſio.ſiue conſumptio.vt Eſa.38.Ego dixi in dimidio dierum meorum.pro quo hebrei legūt.Ego dixi in exciſſione vel in conſumptione dierum meorum.Et ſecundum hoc ſignificatum exponunt aliqui hebrei aliqua que ſupra in dictione דָּמַם Damam diximꝰ ſignificare tacere vel ſilere.vt.Ps.30.Erubeſcant impii & deducantur in infernum.Hiere.9.Et ſileamus ibi quia dominus deus noſter ſilere nos fecit.& in eodem.25.Et conticuerūt arua pacis.vbi in predictis locis aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat excidere vel opprimere:aut conſumere.Sed poteſt ſignificare tacere aut ſilere vel conticiſcere:ſicut ſupra dictum eſt quia poſſunt deriuari a dictione ſupradicta דום Dom. ſiue a dictione damam.De quo vide in predictis dictionibꝰ. Inde דֳּמִי Dómi.i.ſilentium.vt Eſa.62.Et ne detis ſilentiū ei. Ps.82.Deus quis ſimilis erit tibi.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit. Deꝰ non ſilentium tibi.Et propter predictam equiuocationem poteſt etiam interpretari.Deus non ſimilis tibi.i.nullus eſt ſimilis tibi.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur דומיה Dumia.vt.Ps.21.Et nocte non ad inſipientiam mihi. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Et nocte nec eſt ſilentiū mihi.Ps.38.Obmutui & humiliatus ſum : & ſilui a bonis. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Obmutui & ſilētio tacui de bono.Et de hoc vide ſupra in dictione דום Dom.

דָּמָה
Similē eē.
Aſſimilare
Adeqūare
דְּמוּת
ſimilitudo
Exemplar.
Imago
דִּמְיוֹן
ſimilitudo
Tacere.
Eſtimare
Putare.
Arbitrari.
Opprime
Deuaſtar
Tranſire
Cōſumere.
Excidere
דֳּמִי
Exciſſio
Silere.
Conticen
דֳּמִי
Silentium
דּוּמִיָּה
Silentium

דֹּמֶן Dómen.ſtercus ſiue ſterquilinium. vt.Ps. 82. Facti ſūt ſtercus terre.Hiere.9.In ſterquilinium ſuper faciē terre erūt.& in eodem.Et cadet morticinium hominis quaſi ſtercus ſuper faciem regiōis.& inde מַדְמֵנָה Madmena per additionem mem in principio & he in fine.i. ſterquiliniū ſecundum hebreos.Sed beatus Hieronymus trāſtulit plauſtrum.Eſa.25. Sicut teruntur palee in plauſtro. Ponitur etiam מַדְמֵן Madmen pro ſilentio vel ſilente ſicut dictio ſupradicta. Hiere.48. Ergo ſilens conticeſces. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ſilens : in hebreo ponitur מַדְמֵן Madmen.& dicunt aliqui hebrei ꝙ eſt nomen proprium cuiuſdam loci regionis moab.Et interpretatur ſtercus ſiue ſterquilinium.

דֹּמֶן
Stercus
ſterqlinū.
מַדְמֵנָה
Plauſtrū.
מַדְמֵן
Silens

דָּמַע Damaa.lachrimare ſiue lachrimas fundere. plorare. vt Hiere.13.Plorans plorabit & deducet oculus meus lachrimā. & inde דִּמְעָה Dimaa.i.lachrima. vt in loco predicto.&.4.Reg.20. Vidi lachrimam tuam. Eſa.25. Auferet dominus deus lachrimā.& Threñ.1. Et lachrime eius

דָּמַע
Plorare
דִּמְעָה
Lachrima

דִּמְעוֹת Lachrime דִּמְעָה Liquor.

in maxillis eius. Quod in hebreo legitur in ſingulari.ſ. & lachrima eius in maxillis eius.& ſic in aliquibus aliis locis vbi in tranſlatione noſtra legitur pluraliter. in hebreo legitur ſingulariter.& in plurali dicitur דִּמְעוֹת Demaoth.i. lachrime·vt Threñ.2. Defecerũt pre lachrimis oculi mei. Significat etiam דִּמְעָה Dimaa Liquorem.ſ. vini vel olei. ſecũdũ hebreos.vt Exo.22.Pro eo quod nos habemus decimas & primitias tuas nõ tardabis offerre.Hebrei legũt. Plenitudinem tuam.ſ.frugum:& liquorem tuũ.ſ.vini vel olei:non tardabis.ſ.offerre.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.

בְּמֶשֶׁק Damaſcus Angulus. Suſtẽtaculum.

דַּמֶּשֶׂק Dameſec.nomẽ proprium viri vel loci.vt Geñ.15. Et filius procuratoris domus mee:iſte damaſc⁹ eliezer.4.Reg.8.Venit quoqꝫ eliſeus in damaſcũ.Eſa.7.Caput ſyrie damaſcus.Amos.3.In plaga lectuli & in damaſci grabato.Sed in predicto loco dicunt aliqui hebrei ꝙ eſt nomen cõmune:& ꝙ ſignificat angulum.& ſic ipſi legunt.In plaga lectuli & in angulo grabati.Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione מֶשֶׁק Meſech.que ſignificat gubernare:ſiue ſuſtentare.vt ſit ſenſus.In plaga lectuli & in ſuſtentaculo grabati.

דְּנָא Iſte. Hoc. כִּדְנָה Sic. Huiuſcemodi.

דְּנָא Dena. ſiue דְּנָה in lingua chaldaica eſt ꝓnomẽ demõſtratiuum generis feminini vel neutri.Dañ.2.Vt quererent mĩam a facie dei celi ſuper ſacramento iſto. & in eodem. ſacramentum hoc reuelatum eſt mihi. & in eodem. hoc eſt ſomniũ.Et quandoqꝫ preponitur ei littera caph. & dicitur כִּדְנָה.i.ſic aut huiuſcemodi. Hiere. 10· Sic ergo dicetis eis. Dañ.2.Verbum huiuſcemodi non ſciſcitatur.

דּוֹנַג Cera

דּוֹנַג Donag.cera.vt.Ps.67.Sicut fluit cera a facie ignis.Ps.96. Mõtes ſicut cera fluxerunt a facie domini. Michee.1.Sicut cera a facie ignis.

דָּעַךְ Extinguere. Conterere Cõſumere.

דָּעַךְ Daach.extinguere.conterere.conſumere. vt Iob. 21. Quoties lucerna impiorũ extinguetur.Ps.117.Exarſerunt ſicut ignis in ſpinis.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. Extincti ſunt quaſi ignis ſpinarum.Prouer.20.Extinguetur lumen eius in mediis tenebris.Significat etiam conterere vel cõſumere.ut Iob.6. Et vt incaluerint ſoluentur de loco ſuo.i.conterentur vel conſumẽtur.Eſa.43.& cõtriti ſunt quaſi linũ.

דֹּפִי Scandalũ opprobriũ

דֹּפִי Dophi.opprobrium.Scandalũ vt.Ps.49.Et aduerſus filium matris tue ponebas ſcandalum.& ſolum inuenitur in predicto loco.Beatus vero Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit opprobrium.

דָּפַק Pulſare Impellere

דָּפַק Daphac.pulſare.impellere.vt Iudi.19.Et circũdãtes domũ ſenis fores pulſare ceperũt.Cãti.5.Vox dilecti mei pulſantis.Geñ.37.Quas ſi plus in ambulando fecero laborare morientur vno die.Pro quo hebrei legunt. Et ſi impellerent eas vno die morientur omnes oues.i.ſi eas fecero ambulare plus ſolito: morientur omnes oues. Vnde beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.

דַּק דָּקַק cõminuere Conterere cõminuere

דַּק Dac.ſiue דָּקַק.cõminuere.cõterere.attenuare. Et ſemper ſcribitur cum ſimplici coph.vt Exo.30.Cũqꝫ in tenuiſſimum puluerem vniuerſa cõtuderis.Pro quo hebrei legunt. Et contũdes ea & cõminues.& in eodem.32.Et cõtriuit vſqꝫ ad puluerem.pro quo hebrei legunt.Et contriuit donec cõminutum eſt.Deut.9.Omnino quoqꝫ in puluerem redigens.i.in puluerẽ cõminuens.2.Reg.22.Quaſi lutum platearum cõminuam eos.& illud quod habetur pſalmo.17.Et quaſi lutum platearum delebo eos. Ibi enĩ ſcribitur אֲרִיקֵם Aricem per res & non per daleth.4.Reg.23.Combuſit & cõminuit in puluerem.2.Paralip.34. Lucos etiam & ſculptilia ſuccidit atqꝫ cõminuit.Et in eodem Lucos & ſculptilia contriuit in fruſta. Pro quo hebrei legunt.Lucos & ſculptilia contriuit ad comminuẽdum.i. in minutiſſimas partes.Eſa.28.Neqꝫ in vngulis ſuis comminuet eum.& in eodem.41.Triturabis gentes & cõminues Michee.4.Et cõminues populos multos.& inde דַּק Dac. ideſt minutum ſiue cõminutum aut tenue vt Exo.6.Apparuit in ſolitudine minutum & quaſi pilo tuſſum.Accipitur etiam pro minutiſſimo vel tenuiſſimo puluere.vt Eſa.29. Et erit ſicut puluis tenuis multitudo ventilantiũ te.& in eodem.40.Ecce inſule quaſi puluis exiguus. & ſcribitur aliquãdo cum he in fine & dicitur דַּקָּה Daca. vt Leuit.16.Et hauriens manu compoſitum thymiama in incenſum. Pro quo hebrei legũt.Et plenis pugnis ſiue pugilis ſuis thimiamatis aromatum comminuti aut tenuis.3.Reg.19. Et poſt ignẽ ſybilus aure tenuis.& in plurali דַּקּוֹת Dacoth.vt Geñ.41.Confecteqꝫ macie.Pro quo hebrei legũt.Et tenues carne.& in eodem.Alie quoqꝫ totidem ſpice tenues. Item דַּק Dac.i.lippus ſecundum beatũ Hieronymum.vt Leuit.21. Si gibbus ſi lippus.Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat eũ qui habet tenuẽ pellẽ vel telã ſuper pupillã oculi.& inde דּוֹק Doc.pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit nihilum.Eſa·40.Qui extendit velut nihili celos. & ẽt in hoc loco hebrei dicũt ꝙ ſignificat cortinã vel telã tenuẽ. & legũt ſic.Qui extẽdit velut cortinã vel telam celos.

דַּק Minutum Puluis tenuis. דַּקָּה Cõminutũ דַּקּוֹת Tenues דַּק Lippus דּוֹק Nihilum

דָּקַר perfodere Trãſfigere percutere. Occidere. מְדֻקָּרִים Tranſfixi Vulnerati מַדְקָרוֹת Pungere Compunctiones.

דָּקַר Dacar.perfodere.tranſfigere.cõfigere.vt Nu.25. Et perfodit ambos ſimul:virum.ſ.& mulierem. Iudi.10 Qui iuſſa perficiens interfecit eum.pro quo hebrei legũt. Et tranſfixit eum & mortu⁹ eſt.1.Reg.31.Euagina gladiũ tuũ & percute me.pro quo he.le.Euagina gladiũ tuum & tranſfige me vel confige me. Eſa.13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur.pro quo hebrei legũt Tranſfigetur vel ꝑfodietur.ſ.gladiis.Zach.12.Aſpicient ad me quem cõfixerunt.& in eodẽ.13.Et cõfigent eũ pater eius & mater eius & inde מְדֻקָּרִים Meducarim.i.tranſfixi vel cõfixi.ſ.gladiis pro quo btũs Hieronymus trãſtulit vulneratos.Hiere.37 Et relicti fuerint ex eis aliq vulnerati.& inde מַדְקָרוֹת Madceroth.i.confixiones vel cõpunctiones.Prouer.12.Eſt qui promittit & quaſi gladio pungitur.pro quo hebrei legunt Eſt qui promittit vel qui profert quaſi compunctiões vel perfoſſiones gladii.

דַּר Lapis parius.

דַּר Dar.nomen cuiuſdam lapidis precioſi. vt Eſter.1.Sup pauimentum ſmaragdino & pario ſtratũ lapide diſpoſiti erant.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat lapidem lucidum & quod deriuatur a דָּרוֹם Darom quod ſignificat meridiem.

דְּרֹר Remiſſio Libertas Electum. Turtur. Paſſer

דְּרֹר Deror.libertas.remiſſio.electio.turtur.vt Leuit.25. Et vocabis remiſſionem cunctis habitatoribus terre tue.i.libertatem.Hiere.34.Predicans vt dimitteret vnuſquiſqꝫ ſeruum ſuum·pro quo hebrei legunt.Predicans eis remiſſionem vel libertatem:vt dimitteret vnuſquiſqꝫ ſeruum ſuum.& in eodẽ.Vt predicaretis libertatẽ vnuſquiſqꝫ ad amicũ ſuũ.& in eodẽ.Ecce ego predico libertatẽ ait dominus.& ſcribitur cum vau in ſecũda ſyllaba. Significat ẽt דְּרֹר Deror purum vel electũ.vt Exo.30.Sume tibi aromata prima myrrhe electe.i.eius que libere tranſit per manus mercatorũ.Eſt etiã nomẽ cuiuſdã auis.pro quo in nr̃a trãſlatione ponitur turtur.vt.Ps.85.Etenĩ paſſer inuenit ſibi domum & turtur nidum.& beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he·ve.poſuit genus pro ſpecie & tranſtulit auem.Et ſimiliter Prouer.26.Sicut auis ad alta tranſuolans & paſſer quolibet vadens.vbi ponitur pro paſſere.Et dicũt aliqui ꝙ ſignificat hirundinẽ:eo quod libere nidificat apud homines in quacũqꝫ domo abſqꝫ vllo timore.

דֵּרָאוֹן

דֵּרָאוֹן Deraon.abomĩatio.opprobriũ.vt Eſa.66. Et erũt vſqꝫ ad ſacietatem viſiõis omĩ carni.Pro quo hebrei legũt opprobriū דֵּרָאוֹן ſatis videſ. abominatio

Et erunt in opprobriū: ſiue in abominationem omni carni.Poteſt etiā ſignificare ſicut eſt in littera noſtra. vt ſit dictio compoſita a דֵּי De.quod ſignificat abūdantiam vel ſacietatē aut ſatis: & רַאוֹן Raon quod deriuatur a verbo רָאָה Raa. quod ſignificat videre.& licet dictio דֵּי De.ſcribatur cum littera Iod ad hoc quod ſignificet abundantiā vel ſacietatem:tamen in cōpoſitione poteſt omitti illa littera: ſicut in aliis dictionibus compoſitis in quibus deficiunt vel ſuperfluunt alique littere & maxime quando ſunt littere vocales:ſicut eſt Iod.& tranſlatio chaldaica concordat cum littera noſtra.in qua ſic habetur.Donec dicant iuſti ſatis vidimus.ponitur etiam predicta dictio דֵּרָאוֹן Deraon.Dañ.12 vbi dicitur.Alii in opprobrium vt videant ſemper.i.vt ſatis videant.Pro quo hebrei legunt.Alii in opprobrium in abominationem ſemper.poteſt etiam legi ſic. In ſacietatē vel in abundantiam viſionis ſemper.Quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

דַּרְבָן Stimulus דַּרְבֹנוֹת Stimuli

דַּרְבָן Darban.ſtimulus.vt.1.Reg.13.vſqꝫ ad ſtimulum corrigendum.& in plurali דַּרְבֹנוֹת Darbonoth.vt eccl̃s.12.Verba ſapientium ſicut ſtimuli.

דָּרָג מַדְרֵגָה Maceria מַדְרֵגוֹת Sepes. דָּרָג Gradus

דָּרָג Darag.maceria.ſepes.& ſcribitur cum mem in principio &cū he in fine & dicitur מַדְרֵגָה Madrega.vt Cāti.2.In cauernis macerie.& in pl̃ali מַדְרֵגוֹת Madregoth. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ſepes.Ezech.38.Et cadent ſepes & omnis murus.Sed in ſuis explanationibus ſuper loco predicto dicit ꝙ ſignificat munitiōes.& in lingua chaldaica דָּרָג Darag ſignificat gradum vel locū eminentē.

דַּרְדַּר Tribulus.

דַּרְדַּר Dardar.tribulus.vt Geñ.3.Et ſpinas & tribulos germinabit tibi.Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et ponitur ibi in hebreo ſingulare pro plurali.

דָּרַךְ Calcare. Cōculcare. Ambulare Calcare. vuas. Viā facere. Triturare. Dirigere Oriri. Incedere. דֶּרֶךְ Via.

דָּרַךְ Darach.calcare. conculcare. ambulare. incedere.ire. viam facere.dirigere. tēdere. extendere.ſ. arcum. vt Deut.1.Et ipſi dabo terrā quam calcauit.& in eodē.11. Oīs locus quē calcauerit pes veſter:veſter erit.& in eodē.33.Et tu eorū colla calcabis.Ioſ.1.Oēm locū quē calcauerit veſtigiū pedis veſtri. Iudi.5.Cōculca aīa mea robuſtos.& in eodem.20.Geciderunt atqꝫ proſtrati ſunt ad orientalē plagā vrbis gabaa.pro quo hebrei legūt. Calcauerūt ſiue conculcauerunt eū vſqꝫ cōtra gabaa.Iob.22.Nūquid ſemitam ſeculorū cuſtodire cupis:quā calcauerunt viri iniqui.i.ꝑ quā ambulauerunt viri iniqui.& in eodē.28. Non calcauerunt eā filii inſtitorum.Ps.90.Sup aſpidem & baſiliſcū ambulabis.Eſa.11.Ita vt tranſeant per eū calciati.i. vt ambulent vel incedant per eū.& in eo.59.Oīs qui calcat in eis ignorat pacem.i.oīs qui ambulat vel incedit in eis. Michee.1. Et calcabit ſuper excelſa terre.Significat etiā calcare vuas vel oliuas in torculari.vt Iudi.9.Vaſtātes vineas vuaſqꝫ calcantes.Nec.13.Calcantes torcularia in ſabbato.Eſa.63. Et veſtimenta tua ſicut calcantis in torculari.& in eodem.Torcular calcaui ſolus. Hiere.25.Celeuma quaſi calcantiū cōcinetur.Threñ.1.Torcular calcauit domin⁹.Michee.6.Tu calcabis oliuas.Item ſignificat viam facere ſiue viam preparare.vt Abach.3.Viam feciſti equis tuis in mari. Poteſt etiam legi ſic.Calcaſti in mari equis tuis.Ponitur etiam ꝓ triturare.vt Hiere.51.Filia babylonis tempus triture eius. Significat ēt dirigere vel incedere.Ps.24. Diriget māſuetos in iudicio.& in eodem.Dirige me in veritate tua.Ponitur etiam pro oriri.vt Nu.24.Orietur ſtella ex iacob.Sed etiā in hoc loco hebrei legunt.Incedet ſiue ambulauit ſtella ex iacob.Inde דָּרֶךְ Dárech.ſiue דֶּרֶךְ Dérech.i.via.Iter. conſuetudo.Mos.vt Geñ.6.Omnis quippe caro corruperat viam ſuam.Et in eodem.19.Et mane proficiſcemini in viam veſtram.& in eodem.Et cuſtodierit me in via ꝑ quā ambulo.Exo.4.Cūqꝫ eſſent in itinere in diuerſorio.& in eodem.18.Viam per quam ingredi debeant.Nu.21. Et tedere cepit populus itineris ac laboris.& in eodem.Via regia gradiemur.Ioſ.23.En ego hodie ingredior per viam vniuerſe terre.Iudi.17. Cūqꝫ veniſſet in mōtem ephraim iter faciens.1.Reg.12.Et docebo vos viam rectam & bonā 3.Reg.13.Nec reuerteris per viam qua veniſti.& in eodē.. Abiit ergo per aliam viam & non eſt reuerſus per iter quo venerat.Iob.17.Et tenebit iuſtus viam ſuā. Ps.1.Qm̄ nouit dominus viam iuſtorum & iter impiorum peribit.Ps.2.Neqñ iraſcatur dñs & pereatis de via iuſta.Eſa.10. Et baculum ſuum leuabit ſuper te in via egypti. & in eodē.40. Parate via dño.Ponitur ēt pro more vel conſuetudine:vt Geñ.19.Et nullus virorum remanſit qui poſſit ingredi ad nos iuxta morē vniuerſe terre.& in eodem.31.Quia iuxta conſuetudinem feminarum nunc accidit mihi.& etiam ponitur aliqñ in nr̃a tranſlatiōe via: pro more vel cōſuetudie Et in plurali דְּרָכִים Derachim.i.vie.vt Hiere.6. State ſup vias & videte.& qñ poſt ſe regit genitiuum vel qñ cōponitur cū pronominib⁹ āmittit litterā mem. vt Leuit. 26. Deſerteqꝫ fiēt vie veſtre.2.Parali.13.Reliq̃ aūt ſermonū abie viarūqꝫ & operū eius.Ps.24.Vias tuas dñe demonſtra mihi.Ps.118.Vias meas annunciaui.Ps.137.Et cantēt in viis dñi.Prouer.10.Qui aūt deprauat vias ſuas manifeſtus erit & in eodem.28.Qui peruerſis graditur viis concidet ſemel.& in eodē.31.Et diuitias tuas ad delēdos reges. Pro q̃ hebrei legūt.Et vias tuas ad delēdos reges.Eſa.58.Et glorificaueris eū dū non facis vias tuas.vbi ponitur ibi vias ꝓ negociis vel operibus.Inde מִדְרָךְ Midrach.i.quātum pōt calcare vnius pedis veſtigiū:vt Deut.2.Neqꝫ eñ dabo vobis de terra eorum quātū pōt vnius pedis calcare veſtigiū Item דָּרַךְ Darach.tendere.ſ.arcū vel ſagittas.vt.Ps.7.Arcum ſuum tetendit.Ps.10.Qm̄ ecce peccatores intenderūt arcū.Ps.36.Et intenderunt arcum ſuum.Ps.63.Intēderūt arcū rem amarā.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Intenderūt ſagittam ſuā verbū amariſſimum.Eſa.5.Omnes arcus eius extenti. & in eodē.21. A facie arcus extenti.Hiere.9.Et extenderunt linguā ſuā quaſi arcum mendacii.& in eo.51.Nō tēdat qui tēdit arcū ſuum.Thren.2.Tetendit arcum ſuum quaſi inimicus.

Iter. Mos. cōſuetudo, דְּרָכִים Vie. מִדְרָךְ Quātū poteſt calcare vni⁹ pedis veſtigium. דָּרַךְ Tendere. Extendere.

דַּרְכְּמוֹן Solidus. drachma.

דַּרְכְּמוֹן Darchemon.drachma.ſolidus.vt Eſdre.2.Auri ſolidos q̃draginta millia & mille.Nee.7.Auri drachmas viginti millia.& ſolum inuenitur in numero plurali.

דָּרוֹם Meridies.

דָּרוֹם Darom.meridies.ſiue auſtrū.vt Deut.33.Mare & meridiem poſſidebit.

דְּרָע Brachium אֶדְרָע Brachium

דְּרָע Daraa.in lingua chaldaica ſignificat brachiū. Dañ.2. Pectus & brachia de argento. & ſcribitur etiam cum aleph in principio.& dicitur אֶדְרָע Edraa.Eſdre.4.Et prohibuerunt eos in brachio & robore.

דָּרַשׁ Requirere Exquirere Querere

דָּרַשׁ Daras.querere.cōſulere.exquirere.req̃rere.vt Geñ.9.Sanguinem eñ animarū veſtrarū requirā.& in eodem.Et de manu fratris eius requirā animā hoīs. & in eo.42.Sanguis eius exquiritur.Leuit.10. Cū q̃reret moyſes exuſtū reperit.Deut.4.Si tñ toto corde q̃ſieris eū. & in eo.13.Quere ſolicite & diligēter rei veritate perſpecta. Eſdre.10.Vt quererent rē.vbi ponitur דַּרְיוֹשׁ Darios ꝓ דְּרֹשׁ Deros. & Ps.9.Queretur peccatū illi⁹ & non inuenietur. Ps.13.Aut requirens deū.Ps.21. Laudate dñm qui requirunt eum.Ps.33.Exquiſiui dñm & exaudiuit me.Ps.108.Et eiiciantur de habitationibus ſuis.pro quo beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Et querātur in parietinis ſuis.Ps.110.Exquiſita in omnes volūtates ei⁹ Ps.118.In toto corde meo exquiſiui te.Eſa.31. Et dñm nō exquiſierũt.& in eo.55. Querite dñm dũ ineniri põt.& in eodẽ.58.Me etenim de die in diem querunt.& in eodẽ.62 Tu aũt vocaberis queſita ciuitas.& in eodem. 65. Queſierunt me qui antea non interrogabant.Ponitur ẽt pro conſulere vel interrogare.vt Geñ.25.Perrexitq; rebeca vt cõ **Conſulere interrogare** ſuleret dominũ.Ezech.14.Et venerit ad prophetam vt interroget per eum me.& in eodem.20. Venerunt de ſenioribus iſrael vt interrogarent dñm.& in eo.Nunquid ad interrogandũ me vos veniſtis.& in voce paſſiua ſignificat reſpõ **Reſpõdere** dere ad interrogata.vt in eodẽ.14.Nunquid interrogatus reſpõdebo eis.& in eo.20.Viuo ego quia non reſpondebo **מִדְרָשׁ** vobis.& inde מִדְרָשׁ Midras.i.liber in quo ſcribuntur res geſte: eo quod in eo requiruntur res geſte ſeu preterita. vt 2.Paralip.13.Reliqua aũt ſermonũ abie viarũq; & operum **Liber.** eius ſcripta ſunt diligentiſſime in libro addo prophete.

דשא Daſa.germinare.pululare.Herbã facere. vt Geñ.1. **דָּשָׁא** Germinet terra herbam virẽtem.Ioel.2.Quia ger **Germinare.** minauerunt ſpecioſa deſerti.Inde דֶּשֶׁא Deſe.i. herba.dũ **דֶּשֶׁא** eſt tenera & recẽs orta.Geñ.1.vt ſupra.& in eodem.Et pro **herba** tulit terra herbam virentem.Deut.32.Quaſi imber ſuper herbam.Hiere.50.Qm̃ effuſi eſtis ſicut vituli ſuper herbã.

דשן Daſan. impinguare.incraſſari. Pinguẽ eſſe. cinerem **דָּשַׁן** colligere.vel a cinere mundare.Deut.31.Cũq; come **Incraſſari impiguare** derint & ſaturati craſſiq; fuerint.Ps.19. Et holocauſtũ tuũ pingue fiat.Ps.22.Impĩguaſti in oleo caput meũ.Prouer. 11.Anima que benedicit impinguabitur.& in eodẽ.13.Aĩa aũt operantiũ impinguabitur.& in eo.15.Fama bona impinguat oſſa.& in eo.28. Qui vero ſperat in dño ſaluabitur.pro quo hebrei legunt.Qui vero ſperat in domĩo impinguabitur.Eſa.34.Incraſſatus eſt adipe.& in eo.Et humus eorum adipe pinguium.Pro quo hebrei legunt.Et hu **דָּשֵׁן** mus eorum adipe impinguabitur.& inde דָּשֵׁן Daſen.i.pin **Pinguis.** guis vel craſſus.vt Eſa.30.Eritq; vberrimus & pinguis. & **דְּשֵׁנִים** in plurali דְּשֵׁנִים Deſenim ſiue דִּשְׁנֵי Diſne.Ps.21.Mandu **Pingues.** cauerunt & adorauerunt omnes pingues terre.Ps.91.Vberes & bene patiẽtes erunt.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Pingues & frondẽtes erũt. & inde דֶּשֶׁן Deſen.vel דָּשֶׁן Daſen.cũ accentu in prima ſyl **דֶּשֶׁן** laba.i.pinguedo.craſſitudo.vt Iudi.9.Nũquid poſſum de **pinguedo.** ſerere pinguedinem meã.Ps.66.Sicut adipe & pinguedĩe **Craſſitudo** repleatur anima mea.Eſa.55.Et delectabitur in craſſitudine aĩa veſtra.Hiere.31.Et inebriabo aĩam ſacerdotum pin **דֶּשֶׁן** guedine.Item דֶּשֶׁן Deſen ſiue דָּשֶׁן Daſen.i.cinis.vt Leuit. **Cinis.** 1.In quo cineres effundi ſolent.pro quo hebrei legũt. In locum cineris.& in hebreo caret nũero plurali. & in eodẽ. 6 Tolletq; cineres quos vorans ignis exuſſit.3. Reg.13. Et **דִּשֵּׁן** effũdetur cinis q in eo eſt. & inde verbũ דִּשֵּׁן Daſen.i.cineres colligere.vel a cinere mundare.vt Exo.27. Facieſq; in **Cinerẽ ſuſcipere. A cinere mundare** vſus eius lebetes ad ſuſcipiendos cineres.Nu.4. Sed & altare mundabũt cinere.& inde illud pſalmi.20.Et holocauſtum tuũ pinguefiat: exponũt aliqui hebrei.Et holocauſtũ tuũ incineretur.i.in cinerẽ redigetur ſup altare holocauſti.

דָּת Dath.edictũ.lex.ritus.conſtitutio.ſnĩa.Eſdre.8.Dede **דָּת** rũtq; edicta regis ſatrapis qui erant de cõſpectu regis. **Edictum Lex.** Eſter.1.Scientium leges ac iura maiorum.& in eodẽ.& ſcribantur iuxta legem perſarum atq; medorũ.& in eodem.3. Nouis vtens legibus.& in eodem.Inſuper & regis ſcita cõtemnens.Pro quo hebrei legunt.Et leges ſiue edicta regis non ipſi faciunt.i.cõtemnũt.& in eodẽ.Statimq; edictũ pependit in ſuſis.& in eodẽ.4.Et tunc ingrediar ad regẽ con **Sentẽtia** tra legem faciens.Dañ.2.Vna eſt de vobis ſnĩa.& aliqñ ſcribitur cum aleph in fine.vt in eodem.Et egreſſa ſnĩa ſapientes interficiebantur.Ponitur ẽt pro tributo quod datur regibus vl' principibus per ſingulos annos.vt Eſdre.6.vt de **Tributum** arca regis.i.de tributis que dantur de regiõe trãs flumen.

דִּתְאָה Ditha in lingua chaldaica ſignificat herbã ſiue fe **דִּתְאָה** num.Dañ.4.Et cum feris pars eiꝰ in herba terre. **Herba.**

דְּתָבְרַיָּא Dethabraia.in lingua chaldaica ſignificat opti **דְּתָבְרַיָּא** mates ſiue magnates.& ſolum inuenitur in nũe **optimates** ro plurali.Dañ.3. Duces & tyrãni & optimates.

De incipientibus a littera.ה.He.

הַ Ha.Iſta particula הַ Ha.Nunq̃ reperitur ſola per ſe ſicut **הַ** neq; vlla alia littera hebraica.Sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis.Et qñ preponitur: tunc cõmuniter eſt quaſi articulus demõſtratiuus ſicut **Articulꝰ demõſtratiuꝰ** in greco.ὁ.ἡ.τό. qui ſunt articuli maſculini & feminini & neutrius ſicut in noſtro vulgari dicitur.El.la.los.las.Et ſic in hebreo dicitur הָאִישׁ Hais.i.vir cũ predicto articulo El. ſ.vir ſpecialis de quo habemus aliquam cognitionem: vel de quo facta eſt aliqua mentio.& ideo nunq̃ apponitur nomini proprio quia eſt notus per ſe & non indiget tali articulo.nec etiam predictus articulus apponitur nomini qñ illud nomẽ iungitur cũ ꝑnomine deriuatiuo.ſ.Meus.tuus ſuus.noſter.veſter.Niſi in paucis admodũ locis: vt Ioſ.7. Et abſcondi in terra contra medium tabernaculi mei. vbi huic nomini tabernaculi mei in hebreo preponitur predictus articulus & dicitur הָאָהֳלִי Haaholi.Et quãtum memoria teneo ſolum inuenitur in predicto loco.In aliis vero locis ſemper apponitur nomini quod non habet poſt ſe ꝑnomen adiunctum.vt Geñ.42.Locutus eſt nobis dñs terre dura.pro quo in hebreo habetur.Locutus eſt nobis vir dominus terre dura.vbi preponitur predicta particula הַ Ha huic dictioni vir.Exo.11.Fuitq; moyſes vir magnus valde. Pro quo in hebreo habetur.Etenĩ vir moyſes magnus valde.ſ.fuit הָאִשָּׁה Haiſa.i.mulier cum predicto articulo.la.vt Geñ.3. Mulier quã dediſti mihi ſociã.הָאֲנָשִׁים Haanaſim. ideſt viri.cum predicto articulo los. vt Geñ.34. Irati ſunt valde.pro quo in hebreo habetur.Irati ſũt viri valde.Exo. 35.Viri cum mulieribus prebuerũt.הַנָּשִׁים Hanaſim.i.mulieres cum predicto articulo.las.vt in eodem.15.Egreſſeq; ſunt oẽs mulieres poſt eam.& predictus articulꝰ הַ Ha preponitur omnibus caſibꝰ & generibꝰ & nũeris. Nomiatiuo **Articulus nomiatiui** vt הָאָרֶץ הָיְתָה Haáres haitha.i.terra erat. vt Geñ.1. Terra **Articulus genitiui.** aũt erat inanis & vacua.genitiuo vt מִקְוֵה הַמַּיִם Micue hamáim.i.cõgregationem aquarum.vt in eodem. Cõgregationeſq; aquarũ vocauit maria: Datiuo vt עַל הָאָדָם Al haa **Articulus datiui.** dam.i.homini.vt in eodẽ.2..Precepitq; ei dicens.Pro quo in hebreo habetur.Precepitq; dñs deꝰ homini ſiue ipĩ ade **Articulus accuſatiui.** dicens. Accuſatiuo ut אֶת הַשָּׁמַיִם Eth haſamáim.i.celos. vt **Articulus vocatiui.** in eodem.1. In principio creauit deus celum & terrã. Vocatiuo vt הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם Haazinu haſamáim.i. audite celi.vt **Articulus ablatiui.** Deut.32.Audite celi que loquor. Ablatiuo vt בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי **Articulus vocandi.** Baiom haſemini.i.in die octauo.vt Leuit.9.Facto aũt octauo die.& aliqñ ponitur pro hoc articulo vocãdi.o. vt הַמֶּלֶךְ Hamélech.i.o.rex.vt Iudi.3.Verbũ ſecretũ habeo ad te. o rex הַשַּׂר Haſar.i.o princeps.vt.4 Reg.9.Verbum mihi ad te o princeps.& in eo. At ille dixit ad te o princeps. הַנַּעַר Hanáar.i.o adoleſcens.vt.1.Reg.17. De qua progenie es. o adoleſcẽs הָרֹאֶה Haroe.i.o videns.vt.2.Reg.15. O vidẽs reuertere in ciuitatem הַכֹּהֲנִים Hacohanim.i.o ſacerdotes. vt Malach.1.O ſacerdotes qui deſpicitis nomen meum.Et ſecũdũ hebreos nunq̃ preponitur nomini proprio predictus articulus: niſi tm̃ nominibus appellatiuis. Et licet preponatur huic nomini ade tamẽ preponitur ei prout eſt no mē appellatiuum & ſignificat hominem. Significat ēt q̄ſi **Ille.** ꝑnomē demōſtratiuū.vt הָאִישׁ Hais.i.ille vir.vt.2.Reg.12 Tu es ille vir qui feciſti hāc rem.vbi pro eo quod in lr̄a noſtra eſt ille vir in hebreo habetur Hais. הָאִשָּׁה Haiſa.i.illa mulier.vt.1.Reg.1.Ego ſum illa mulier que ſteti coram te hic הָרְחָבָה Archaba.i.illa latiſſima.Hiere.51.Murus babylonis ille altiſſimus. debet legi latiſſimus.& in hebreo murus eſt generis feminini.& aliq̄n ſignificat emphaſim.i.nimiam quandā expreſſionem vel excellentiam.Sicut apud latinos.Alexander ille magnus.Sic apud hebreos.dicitur. הָאֱלֹהִים Haelohim ſiue הָאֵל Hael.i.ille deꝰ qui eſt ſup oēs deos. הַגָּדוֹל Hagadol.i.ille magnꝰ. הַגִּבּוֹר Hagibor.i.ille potens. הַנּוֹרָא Hanora.i.ille terribilis vt Deut.10.Deꝰ magnꝰ & potens & terribilis.vbi om̄ibus his dictionibus preponitur predictus articulus הַ Ha.vt הָעַלְמָה Haalma.i. virgo cū predicto articulo.vt Eſa.7.Ecce uirgo cōcipiet & pariet filium.Apponitur etiam hec littera הֲ cum apice patha nomini uel pronomini aut uerbo.Et eſt articulꝰ interrogādi uel dubitandi:& ſignificat nunquid uel nun.vt Gen̄.4.Nū**Nunquid.** **Nun.** quid cuſtos fratris mei ego ſum.& in eodem.18. Nun vere paritura ſum.& in eodem.20.Nun gentem ignorantem & iuſtam interficies.& in eodem.27.Nun vnā tm̄ benedictionem habes.& in eodē.34.Nunquid vt ſcorto abuti debuere ſororę noſtra.& in eodē.37.Nunquid rex noſter eris.Et in eodem.41.Nun inuenire poterimꝰ talem uirū.& Exo.2.Nun occidere me uis.Nu.11.Nunquid ego concepi oēm hanc multitudinem.& in eodem.16.Nun parum uobis eſt. Iob.4.Nunquid homo dei cōparatione iuſtificabitur. Et ſic in aliis q̄ꝫ plurimis locis. Item ponitur pro forſitan. vt **Forſitan.** Exo.14.Forſitā non erāt ſepulchra in egypto.Iob.11.Forſitan veſtigia dei cōprehendes. Item ſignificat vtrū. Gen̄. **Vtrum.** 24.Vtrum proſperum iter ſuum feciſſet deus.& in eodem 27.Vtrum tu ſis filius meus eſau.& in eo.37.Vide vtrū tunica filii tui ſit.& in eodem.42.Vtrum falſa an vera ſint. Exo.16.Vt tentem eū vtrum ambulet in lege mea.Nu.11. Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere compleatur. & in eo.13.Vtrū fortis ſit an infirmus.ponitur etiam in predicto loco pro **An.** An. & in eodē.16.An & oculos noſtros vis eruere. &.1.Reg.21.An deſūt nobis furioſi.Iob.40.An extrahere poteris leuiatan hamo.Item ponitur pro hac par**Si.**ticula.Si.interrogatiue vel dubitatiue.vt Gen̄.8. Vt videret ſi iam ceſſaſſent aque.& in eo.43.Si pater viueret:ſi haberemus fratrem.& Exo.4.Vt videam ſi adhuc viuāt.Ps.13.Vt videat ſi eſt intelligens.Ps.57.Si vere vtiqꝫ iuſtitiam loquimini.Item ponitur pro.Ne.Interrogatiue uel dubi**Ne.**tatiue aut admiratiue.vt.3.Reg.13.Tu ne es vir dei qui veniſti de iuda.& in eo.17.Etiam ne viduā apud quam ego vtcūqꝫ ſuſtentor afflixiſti.& in eodem.18.Tu ne es ille qui **Ecce.** cōturbas iſrael.Item ponitur pro ecce.vt Iob.26.Ecce gigantes gemūt ſub aquis.Et q̄n apponitur verbo vel parti**Qui.**cipio aliquādo ponitur pro noīe relatiuo.ſ.qui.que.quod. vt Gen̄.2.Ipſe eſt qui circuit oēm terrā euilaꝫ. & in eodē. 24.Quis eſt ille homo qui venit per agrum.Ioſ.10.Et ait ad principes qui ſecū ierant.vbi ponitur הֶהָלְכוּ Hehalchu. ideſt qui ierant vel qui ambulauerant.& Eſdre.10.Omnes viri qui duxerūt vxores alienigenas. Eſter.1. Qui regnauit ab india vſqꝫ ad ethiopiam. Habet fortaſſe & alios modos ſignificādi:qui poſſunt reduci ad ſupradictos. De quo vide in ſuperiori tractatu grāmatice.

הָהּ הָהּ Hah.interiectio eſt dolentis.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Ve.vt Ezech.30.Vlulate ve diei. & ali**Ve.**quādo ſcribitur cū aleph in pricipio.& dicitur אֲהָהּ Ahah. De quo vide ſupra in littera aleph.

הֵא He.ecce.vt Gen̄.47.Accipite ſemina & ſerite agros. Pro quo hebrei legunt.Ecce vobis ſemen & ſerite terrā.& Ezech.16.Quapropter & ego vias tuas in capite tuo dedi.pro quo hebrei legunt.Et etiam ego ecce viam tuam in capite.ſ.tuo dedi. **הֵא** **Ecce.**

הַבְהָב Habhab..offerre.vt Oſee.8.Hoſtias offerent. & ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione יָהַב Iahab.que ſignificat adducere vel afferre ſiue offerre.Alii vero dicūt ꝙ ſignificat cōcremare ſiue aſſare.quia idem ſignificat in lingua chaldaica & arabica. **הַבְהָב** **Offerre**

הָבָה Haba.aduerbium eſt exhortandi vel inuitandi.ſ.eia. age. agite. beatꝰ Hieronymꝰ tranſtulit venite.Gen̄.11 Venite faciamꝰ lateres.De q̄ vide īfra in dictiōe יָהַב Iahab. **הָבָה** **Venite.**

הָבַל Habal.euaneſcere.ſiue vanū eſſe. Aut vane agere: vel vane loqui.vt.4.Reg.17.Secutiqꝫ ſūt vanitates & vane egerūt. Iob.27.Et quid ſine cauſa vana loquimini.Hiere.2.Et ambulauerunt poſt vanitatem & vani facti ſunt. & inde הֶבֶל Hébel ſiue הָבֶל Hábel.i.vanitas aut vanum.& in plurali הֲבָלִים Habalim.i.vanitates aut vana.vt Eccl̄s.1.Vanitas vanitatum dicit eccl̄s: vanitas vanitatū & oīa vanitas. & in eo. Vidi cūcta que fiunt ſub ſole & ecce vniuerſa vanitas.& in eodē.2.Et eſt quicq̄ꝫ tam vanū. & in eo. Adoleſcētia & voluptas vana ſunt. Deut.32.Irritauerūt me in vanitatibus ſuis.Hiere.10. Vana ſunt & opus riſu dignū.Pōitur etiam pro idolis vel pro ſculptilibus .vt in eodem.14. Nūquid ſunt in ſculptilibus gentium qui pluat. **הָבַל** **Vane agere** **Vana loq.** **Vanum et** **הֶבֶל** **הֲבָלִים** **Vanitas.** **Vanitates** **Vanum** **Sculptilia**

הָבְן Haben.genꝰ eboris. Sed quia eſt dictio obſcura & inuſitata.ideo btūs Hieronymꝰ poſuit in trāſlatiōe ipſum hebraicū.vt Ezech.27.Dētes eburneos & hebeninos. vbi ponitur in hebreo הָבְנִים Habnim.in nūero plurali.& ſolū inuenitur in predicto loco.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat quoddā genus ligni pulcherrimi. **הָבְן** **Hebenini** **הָבְנִים**

הֹבֵר Hober augur.aſtrologus.vt Eſa.47.Stent & ſaluent te augures celi qui contemplantur ſydera.lxx. vero ſic tranſtulerunt. Stent & ſaluam te faciant aſtrologi celi.& ſolum inuenitur in nūero plurali & in predicto loco. **הֹבֵר** **Augures.** **Aſtrologi.**

הָגָה Haga.meditari.loqui.clamare.ſonos ſeu verba proferre.rugire.gemere.amouere.auferre.vt Iob.27.Neqꝫ lingua mea meditabitur mendacium. Ps.1. Et in lege eius meditabitur die ac noctę.Ps.2.Et populi meditati ſunt inania.Ps.62.In matutinis meditabor in te.Ps.70.Sed & lingua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam.i. loquetur. Ps.76.Et meditabor in oībus operibꝰ tuis.Eſa.33.Cor tuū meditabitur timorē.& in eo.37.Meditatꝰ eſt in ſpiritu ſuo duro per diē eſtus.Sed dicunt hebrei ꝙ in predicto loco ſignificat amouere vel auferre.& ſic legunt. Amouit ſiue abſtulit in ſpiritu ſuo duro.& in eodē.59.Concepimꝰ & locuti ſumus de corde verba mendacii.ponitur ēt pro clamare. vt.Ps.113.Nō clamabūt in gutture ſuo.& btūs Hieronymꝰ in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Nō ſonabunt in gutture ſuo.Eſa.8.Qui ſtridēt in incantationibus ſuis.pro quo hebrei legunt.Qui garriūt & clamāt vel ſonant aut loquūtur Item ſignificat rugire vel gemere.vt Eſa.31. Quomō ſi rugiat leo & catulus leonis ſup predam ſuā.& in eo.59.Et q̄ſi columbe meditantes gememus.& ſupra in eodē. 38. Meditabor vt colūba.i.gemā vel rugiam vt colūba.Inde הֶגֶה Hege.i.ſonus.ſermo.locutio.gemitꝰ.vt Iob.37.Et ſonum de ore eius procedētē.&.Ps.59.Sicut aranea meditabuntur. Pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit. Quaſi ſermonē loquēs.ponitur etiā pro gemitu.pro q̄ beatꝰ Hieronymus tranſtulit carmē.ſ.lugubre vel triſte. vt Ezech.2. Et ſcripte erant in eo lamentationes & carmen **הָגָה** **Meditari.** **Amouere.** **Loqui** **Clamare** **Sonare** **Rugire** **Gemere** **הֶגֶה** **Sonus** **Carmen.**

Rugitus Meditatio הָגוּת Meditatio הִגָּיוֹן Meditatio Canticum הָגָה Amouere. Auferre.

& ve.& aliqñ ſcribitur cum duplici gnimal.& ſignificat clamorem vel rugitum aut meditationem.vt.Ps.5. Intellige clamorem meum.& beatus Hieronymus tranſtulit.Intellige rugitum meum.Ps.38.In meditatione mea exardeſcet ignis.& aliqñ ſcribitur cum tau in fine & dicitur הָגוּת Haguth.vt.Ps.48.Et meditatio cordis mei prudentia. Inde הִגָּיוֹן Higaion.i.meditatio.vt.Ps.9. In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.pro quo hebrei legũt. In operibus manuum ſuarum corruit impius meditatio ſemper.ſiue meditatione ſemper.Ps.18.Et meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper.Ponitur etiam pro cantico.vt.Ps.91.Cum cãtico in cithara.Item הָגָה Haga.amouere.auferre.2.Reg.20.Amoto ergo illo de via tranſibat oĩs vir.& Prouer.25.Aufer rubiginem de argento.& in eodẽ. Aufer impietatem de vultu regis.

הֶגֶן Separatũ הַגִּנָה Canere.

הֶגֶן Hagan.ſeparatũ.vt Ezech.42.Que via erat añ veſtibulũ ſeparatum per viam oriẽtalẽ ingredientibus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ſeparatum in hebreo habetur הַגִּנָה Hagina.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat rectum ſiue directum. Tamẽ ſi illa particula הַ Ha eſſet articularis ſicut ſupra in principio huius littere dictum eſt.Tunc dictio גִּנָה Gina ſignificat hortum ſiue pomerium.& tunc poterit eſſe talis littera.ſ.que via erat ante veſtibulum ſiue ante peribolum horti ſiue pomerii per viam orientalem ingrediẽtibus. Alii vero dicũt ꝙ predicta dictio deriuatur a dictione נָגַן Nagan.que ſignificat canere vel pſallere.& legũt.Que via erat ante peribolum vel clauſuram organizationis vel cantici.i. vbi leuite canebant laudes deo.& huius opinionis eſt Nicolaus de lyra cui concordat tranſlatio chaldaica.

הֵד Gloria

הֵד Hed.laus.ſiue gloria.vt Ezech.7. Prope eſt dies occiſionis & non glorie montium.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſonitum ſiue clamorem aut reſonantiam.Et ꝙ deriuatur a ſequenti dictione que ſignificat ſonitum vel clamorẽ Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione הוד Hod.que ſignificat laudem vel gloriam.ſicut eſt in littera noſtra. De quo infra dicetur.

הֵדָד Vox calcantium. Clamor Celeuma.

הֵידָד Hedad.ſonitus.ſtrepitus.clamor.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vocem calcãtium.Eſa.16.Vox calcantium irruit.& in eodem. Vocem calcantium abſtuli.ſ. clamorem vel ſtrepitum quem calcantes in torculari faciũt Quod etiam dicitur celeuma.vt Hiere.25. Celeuma quaſi calcantium concinetur.& in eodem.48.Nequaq̃ calcator vue ſolitum celeuma cantabit.& in eodem.51. Et ſuper te celeuma cantabitur.in quibus locis ponitur predicta dictio pro celeuma.Et ſcribitur cum iod in prima ſyllaba.

הַדָּבְרֵי optimates

הַדָּבְרִי Hadabre ſiue הַדָּבְרַיָּא Hadabraia in lingua chaldaica ſignificat optimates ſiue principes. & ſolum inuenitur in numero plurali.Dañ.3.& ait optimatib⁹ ſuis.

הָדָה Mittere.

הָדָה Hada.extendere.mittere.ſ.manũ.vt Eſa.11.Et in cauernam reguli qui ablactatus fuerit manũ ſuam mittet.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

הָדַךְ Conterere

הָדַךְ Hadach.conculcare.conterere.vt Iob.40. Et contere impios in loco ſuo.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

הֲדֹם Scabellũ. הַדָּם Scindere. הַדָּמִין Fruſta.

הֲדֹם Hadom.ſcabellum.vt Ps.109. Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.Eſa.66. Terra autem ſcabellum pedum meorum.Item הַדָּם Hadem.in lingua chaldaica ſignificat ſcĩdere:aut in fruſta ſecare & inde הַדָּמִין Hadamin.i.fruſtra ſeu fragmenta. Dañ.1. Peribitis vos.pro quo hebrei legunt.in fruſta concidemini.& in eodem.3.Diſpereat:& domus eius vaſtetur.pro quo hebrei legunt.In fruſta concidatur.

הֲדַס Myrtus הֲדַסִּים Myrteta

הֲדַס Hadas.myrtus.vt Nee.8.Frõdes myrti & ramos palmarum.Eſa.41. Dabo in ſolitudine cedrum & ſpinã & myrtum.& in eodem.55. Et pro vrtica creſcet myrtus. & in plurali הֲדַסִּים Hadaſim. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Myrteta.Zach.1.Et ipſe ſtabat inter myrteta que erant in profundo.

הָדַף Impellere Expellere. ſubuertere Impĩgere

הָדַף Hadaph.impellere.expellere. ſubuertere. vt Nu. 35. Si per odium quis hominem impulerit.Deut.6.vt deleret omnes inimicos tuos coram te.pro quo hebrei legũt. Vt expellat omnes inimicos tuos coram te. Prouer.10. Et inſidias impiorũ ſubuertet.Eſa.22.Et expellam te de ſtatione.Hiere.46.Non ſtetit:quoniam dominus ſubuertit eum Ezech.34.Pro eo quod lateribus & humeris impingebatis.i.expellebatis vel impellebatis.

הָדַר Honorare. Gloriari. Glorificar. הָדָר Pulcher Pulchritudo. Decor. Dignitas. הַדְרֵי ſplẽdores. Montes. הָדוּר Formoſus הֲדוּרִים Glorioſi הֲדַר Reuertere

הָדַר Hadar.decorare.honorare.gloriare.glorificare.vt Leuit.19.Et honora perſonã ſenis. Prouer. 25. Ne glorioſus appareas coram rege.i.ne glorieris coram rege ſeu ne glorificeris.Threñ.4.Faciem ſenum non erubuerunt. Pro quo hebrei legunt. Facies ſenum non ſunt honorate. vel non ſunt decorate.Dañ.5.Deum qui habet flatum tuũ in manu ſua non glorificaſti.Exo.23.Et pauperis non miſerearis in iudicio.pro quo hebrei legunt.Et pauperẽ non honorabis ſiue non decorabis in iudicio. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.& inde הָדָר Hadar ſiue הֶדֶר Heder.i.pulcher ſiue decorus:aut pulchritudo vł decor.vt Leuit.23. Sumetiſqꝫ vobis die p̄mo fruct⁹ arboris pulcherrime.Ps.95.Confeſſio & pulchritudo in conſpectu eius.Ps.103.Cõfeſſionem & decorem induiſti. Dañ.11. Et indign⁹ decore regio.Ps.144.Magnificentia glorie ſanctitatis tue loquetur.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit decorẽ glorie magnitudis tue & verba mirabilium tuorum loquar. Dañ.4. Et in gloria decoris mei.& aliqñ ſcribitur cũ tau in fine.vt.Ps.95. Adorate dñm in atrio ſancto eius.pro quo beat⁹ Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit.Adorate dominum in decore ſanctuarii.2.Paralip.20. Vt laudarent cũ in turmis ſuis. pro quo hebrei legunt.Et laudarent decorẽ ſanctuarii ſiue decorem ſanctum aut in decore ſanctuarii. Ponitur etiam pro dignitate. vt Prouer.14. In multitudĩe populi dignitas regis.i.gloria ſiue decor regis.& in plurali הַדְרֵי Hadre.pro quo in noſtra tranſlatione habetur ſplẽdores.Ps.109.In ſplendoribus ſanctorum.Sed beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem pro הַדְרֵי Hadre.legit הַרְרֵי Harere cum duplici res.i.montes.vbi ſic tranſtulit.In montibus ſanctis.Et hec varietas cõtigit propter ſimilitudinem res & daleth: que ſunt quaſi vnius figure.& fortaſſe in libris antiquis erat ſcriptũ הַרְרֵי Harere cũ duplici res. Inde הָדוּר Hadur.i.decorus glorioſus ſiue formoſus.vt Eſa.63.Iſte formoſ⁹ in ſtola ſua.& in plali הֲדוּרִים Hadurim.vt in eodem.45.Et glorioſos terre humiliabo. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat anfractus:ſiue abrupta:vel circuitus viarum:aut vias non rectas. & ſic legunt.Et diſtorta.i.ea que non ſunt recta rectificabo ſiue anfractus vel abrupta.ſ. viarum equabo.Item הֲדַר Hadar in lingua chaldaica ſignificat reuertere. Dañ.4. Et ad honorem regni mei decoremqꝫ perueni.pro quo hebrei legunt.Et ad honorem regni reuerſus ſum ſiue reduct⁹ ſum.

הוֹ

הוֹ Ho.ve. Interiectio dolentis.vt Amos.5.Et in cũctis que foris ſunt dicetur ve.ve.& ſolũ inuenitur in p̄dicto loco.

הוּא Ipſe.

הוּא Hu.pronomen eſt tertie perſone aut verbum ſubſtantiuum.ſ.ipſe vel ipſum.ille vel illud.iſte vel iſtud.is vł id. eſt vel fuit.Geñ.2.Ipſe eſt qui circuit omnem terram eui

Ipſum. Ille. Iſte. lath.& in eodem. Ipſum eſt nomen eius. Et in eodē.18. Ipſe
vero ſtabat iuxta eos.& in eo.27. Quis igitur ille eſt qui
dudū captam venationem attulit mihi. Exo.6. Iſte eſt aarō
& moyſes.& in eo. Iſte eſt moyſes & aaron. Eſter.7. Quis
eſt iſte & cuius potentie. Et accipitur etiam in genere neu-
tro: quia hebrei non habent genꝰ neutrum: ſed pro eo vtū
הִיא tur cōiter genere maſculino & aliquando feminino. Scribi
tur etiam הִיא Hi cum vau in medio dictionis. & cum pun-
cto hiric in genere feminino.ſ.ipſa.illa.iſta. vt Geñ.3. Mu-
Ipſa lier quam dediſti mihi ſociam dedit mihi de ligno. pro quo
in hebreo habetur. Ipſa dedit mihi de ligno. & in eodem.
הוא Ipſa conteret caput tuum. Sed in predicto loco in codicibꝰ
hebreorum ſcribitur הוא Hu cum puncto ſurec: quod inter
pretatur ipſe vel ipſum & refertur ad ſemen: De quo ſupra
dixerat: inimicitias ponam inter te & mulierem & ſemen
tuum & ſemen illius. Vtroqꝫ tñ mō legi poteſt: quia eiſdē
litteris vtrūqꝫ ſcribitur in hebreo ſcilicet ipſum & ipſa. Et
Illa. in eodem.17. Delebitur anima illa de populo ſuo. & in eo-
dem.24. Ipſa eſt mulier quam preparauit dominꝰ filio do
mini mei.& ſic in aliis locis ponitur הִיא Hi. cum vau in me
הוא dio dictionis in genere feminino. Item ponitur הוא Hu. ꝓ
Qui. hoc nomine relatiuo quis vel qui. vt Geñ.14. Qui habita-
bat in ſodomis.& in eodē. Qui habitabat in conualle mā-
bre. Ponitur etiam pro hoc verbo ſubſtantiuo Sum es fui.
vt Geñ.20. Quia propheta eſt. & in eodem. In omni lo-
co ad quem ingrediemur dices ꝙ frater tuꝰ ſim. Deut.32.
Videte ꝙ ego ſim ſolus. Vide etiam de hoc infra in dictio
ne הָוָה Haua.

הוד הֹוד Hod. gloria. laus. confeſſio. honor. decor ſiue ſpecies.
Gloria. Nu.17. Et dabis ei precepta cunctis videntibus & par-
tē glorie tue. 2. Paralip.29. Et tibi laus.ſ.eſt.& Iob.39. Glo
Confeſſio. ria narium eius terror. Ps.103. Confeſſionem & decorē in-
duiſti. Ps.148. Confeſſio eius ſuper celum & terrā. Hiere.
22. Ve domine: ve inclyte. Pro quo hebrei legunt. Ve domi
ne ſiue ve domino & ve glorie eius. Dañ.11. Et non tribue-
Honor. tur ei honor regius. Oſee.14. Et erit quaſi oliua gloria
eius. Zach.10. Quaſi equum gloria eius in bello. Significat
cat etiam decorem ſiue ſpeciē.1. Paralip.7. Soror autem
Decorus. eius regina peperit virum decorū. Dañ.10. Et ſpecies mea
Species immutata eſt in me.

הָוָה Haua. verbum eſt ſubſtantiuū.ſ.ſum es fui. vt Geñ.27.
הֱוֵה Eſto dominus fratrum tuorū. Eſdre.4. Nam & reges
Eſſe. fortiſſimi fuerunt in ieruſalem. Nee.8. Et leuare te velis ſu-
per eos in regē. Pro quo hebrei legunt. Et tu es ſup eos rex
ſiue & tu velis eſſe ſuper eos rex. Eccſs.2. Quid enim ꝓde
rit homini de vniuerſo labore ſuo. pro q̄ he.le. quid enī eſt
homini de vniuerſo labore ſuo. Et aliquando ſcribitur cum
aleph in fine. vt in eodem.11. In quocūqꝫ loco ceciderit ibi
erit.& Iob.37. Qui precipit niui vt deſcendat in terrā. Pro
quo hebrei legunt. Qui precipit niui eſſe in terra.i. vt de-
ſcendat in terram ſicut eſt in littera noſtra. Dañ.2. Tu rex
videbas. Pro quo hebrei legunt. Tu rex videns eras. & ali-
quando ſcribitur cum lamed in principio & aleph in fine
Calamitas loco he. Dañ.2. Sit nomen domini benedictum in ſecula. vi
הֹוָה de etiam de hoc infra in dictione הָיָה Haia. Item הֹוָה Houa
ſiue הַוָּה Haua aut הַוַּת Hauath.i. calamitas. vanitas. inſidie.
iniquitas. peruerſitas. vt Iob.6. Et calamitas quam patior.
Eſa.47. Irruet ſuper te calamitas quam non poteris expia
Vanitas. re. Ponitur etiam pro vanitate. Ps.51. Et preualuit in vani-
tate ſua. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebrai-
cam veritatē tranſtulit. Confortatus eſt in inſidiis ſuis. Pro
uer.10. Inſidias impiorum ſubuertet. Michee.7. Et magnꝰ

locutus eſt deſiderium anime ſue. Pro quo hebrei legūt. Et Inſidie
magnus locutus eſt iniquitatem vel peruerſitatem anime Iniquitas
ſue. Sed mutando he primum in aleph: tunc poteſt ſignifi-
care deſiderium.& in plurali. הַוֹּת Hauoth. Ps.37. Et qui in הַוֹּת
quirebant mala mihi locuti ſunt vanitates. ſed beatus Hie- Vanitates
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit
inſidias. Ponitur etiam pro iniuſtitia. vt. Ps.51. Iniuſtitiā
cogitauit lingua tua. Pro quo beatus Hieronymus tranſtu Iniuſtitia.
lit in predicto pſalterio. Inſidias cogitat lingua tua. Ps.54
Et labor in medio eius & iniuſtitia. Pro quo beatus Hiero
nymus in predicto pſalterio tranſtulit. Inſidie in vitalibus
eius. Ponitur etiā pro iniquitate. vt. Ps.56. Donec tranſeat
iniquitas. Sed etiam in hoc loco beatus Hieronymꝰ in pre
dicto pſalterio tranſtulit. Donec tranſeant inſidie. Et dicūt
aliqui hebrei ꝙ ab hac dictione deriuatur verbum תְּהוֹתְתוּ
Thehothethu. Pro quo. lxx. trāſtulerunt irruitis. vt. Ps.61.
Quouſqꝫ irruitis in hominem. Pro quo beatus Hierony- Irruere
mus in predicto pſalterio tranſtulit. Vſquequo inſidiami- Inſidiari.
ni contra virum.

הוֹי Hoi. ve. interiectio dolentis. ſiue o. quod eſt aduerbium הוי
vocatiui caſus. vt Eſa.1. Ve genti peccatrici.& in eodem
5. Ve qui coniungitis domum domui.& in eodem. Ve qui Ve.
trahitis peccatum in funiculis vanitatis.& in eodē. Ve qui
dicunt malum bonum & bonum malum. & in eodem. Ve
qui ſapientes eſtis in oculis veſtris.& in eodem. Ve qui po-
tentes eſtis ad bibendum vinum.& in eodem.10. Ve qui cō
dunt leges iniquas.& in eodem. Ve aſſur virga furoris mei
& Hiere.22. Non plangent eum ve frater & ve ſoror: non
concrepabunt ei ve domine & ve inclyte.& in eodem.47.
O mucro domini vſquequo non quieſces. & Zach.2. O. O.
O fugite de terra aquilonis.& in eodē.2. O ſion fuge. Eſa.
55. Omnes ſitientes venite ad aquas. Pro quo hebrei le-
gunt. O omnes ſitientes venite ad aquas.& aliquando ſcri
bitur ſine Iod.& dicitur הו Ho de quo ſupra dictum eſt.

הוֹן Hon. diuitie: ſiue multitudo aut abundātia diuitiarum. הון
ſubſtantia. ſufficientia. ſatis. vt. Ps. 118. Sicut in omnibꝰ
diuitiis. Prouer.11. Non proderunt diuitie in die vltionis. Diuitie
Et in eodem.13. Et quaſi pauper cum in multis diuitiis ſit.
Et in eodem.19. Diuitie addunt amicos plurimos. Ponitur
etiam pro ſubſtantia. vt Prouer.1. Omnem precioſam ſub- Subſtātia
ſtantiam reperiemus.& in eodem.3. Honora dominum de
tua ſubſtantia. Et in eodem.6. Omnem ſubſtantiam domꝰ
ſue tradet. Et in eodem.10. Substantia diuitis vrbs fortitu-
dinis eius. Et in eodem.13. Subſtantia feſtinata minuetur.
Et in eodem.24. Vniuerſa ſubſtantia precioſa & pulcherri
ma. Significat etiam ſatis vel ſufficientia. vt Prouer.30. Et
quartum ꝙ nunquam dicit ſufficit. Et in eodem. Ignis ve- ſufficiētia.
ro nunqꝫ dicit ſufficit. Ponitur etiam pro precio. vt. Ps.43
Vendidiſti populum tuum ſine precio. ideſt ſine ſubſtantia
vel ſine diuitiis. Precium

הָזָה Haza. dormitare ſecundum hebreos.& inde הֹזִים Ho הָזָה
zim. ideſt dormitantes. Pro quo beatus Hieronymus הֹזִים
tranſtulit. videntes vana. quaſi חוזים Chozim cum littera
cheth. Eſa.56. Videntes vana dormientes & amantes ſom- Vana.
nia.& ſolum inuenitur in predicto loco.

הִי Hi. ve. Interiectio dolentis. vt Ezech.2. Et ſcripte erant הִי
in eo lamentationes & carmen & ve.& ſolū inuenitur in Ve.
predicto loco.

הִיא Hi. pronomen eſt tertie perſone generis feminini.i. הִיא
ipſa. illa. iſta. ea. eadē. vt Geñ.20. Et ipſa ait frater me- Ipſa.
us eſt. Iudi.4. Que iudicabat populum. Et in eo. Et ſede-
bat ſub palma que nomine illius vocabatur. Pro quo he-

היא **Ipſa.** **Eſſe.**

brei legunt. Et ipſa ſedebat ſub palma debbora. Threñ. 1. Habitauit inter gentes pro q̃ in he. hꝛ ipſa habitauit inter gētes. Et aliquando ſcribitur cū vau in medio dictiōis ſicut ſupra dictum eſt in dictione הוא Hu. Ponitur etiam pro hoc verbo ſubſtantiuo ſum es fui. vt Geñ. 12. Quare non indicaſti mihi ꝙ vxor tua eſſet. Et in eodem. 20. Dixitqꝫ de ſara vxore ſua ſoror mea eſt. Ps. 118. Quia in eternum mihi eſt.

הָיָה **Eſſe.**

הָיָה Haia eſſe. verbum ſubſtantiuum. egrotare. euaneſcere. vt Geñ. 6. Noe vir iuſtus atqꝫ perfectus fuit in generationibus ſuis. Et in eodem. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra: & erat robuſtus venator coram domino. Et in eodē. Fuit autem principium regni eius babylon. Et in eodem. 21. Et fuit cum eo. Et in eodem. 26. Sit iuramentum inter nos. Exo. 3. Ego ſum qui ſum. & in eodem. Qui eſt miſit me ad vos. Et in eodem. 9. Ecce manus domini erit ſuper agros. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hominum. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio ſaul. Et ī eo. 7. Ego ero ei in patrē & ipſe erit mihi in filium. Dañ. 1. Fuit autem daniel vſqꝫ ad annum primum cyri regis. Et aliquando ſcribitur ſine he finali. vt in aliquibus locis ſupradictis. Scribitur etiam aliquando cum duplici iod. vt Geñ. 24. Soror noſtra creſcas in mille millium. Pro quo in hebreo habetur. Soror noſtra tu ſis in mille millium. 2. Reg. 15. Si veneris mecum eris mihi oneri. & a predicta dictiōe: & a ſupradicto verbo הָוָה Haua. deriuatur nomen domini tetragrammaton quod ſcribitur quattuor litteris. ſcilicet. Iod. he. vau. he. & ſignificat eſſe vel eſſentiam. pro quo beatus hieronymus & alii interpretes traduxerunt dominum: & etiam hebrei pro hoc nomine legunt אֲדֹנָי Adonai. ideſt dominus. de quo vide ſupra in dictione אָדוֹן Adon. Et aliquando predicta dictio

Fieri.

הָיָה Haia. pōitur ꝓ hoc verbo. fio. fis. fit. vt Geñ. 1. Fiat lux & facta eſt lux. Et in eodem. Fiat firmamentū in medio aquarum. Et in eodem. Et factum eſt ita. Et in eodem. Fiant luminaria. & Ruth. 1. Et factum eſt in diebus vnius iudicis. Threñ. 3. quis eſt iſte qui dixit vt fieret. Ezech. 1. Factum eſt verbum domini ad ezechielem filium buzi. Et in eodem. 6. Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Et in voce paſſiua aliquando recipit nun in principio. vt Deut. 4. Si facta eſt aliquando huiuſcemodi res. Iudi. 19. Nunquam res talis facta eſt. Prouer. 13. Deſiderium ſi compleatur delectat animam. Pro quo hebrei legunt. Deſiderium factum. ideſt completum delectat animam. Significat etiam infirmari ſiue languere: quando ſcribitur cum nun

Languere **Euaneſceꝛ**

in principio. vt Dañ. 8. Et ego daniel langui & egrotaui per dies. Item ſignificat euaneſcere ſiue perire. pro quo beatus hieronymus tranſtulit fugit. vt Dañ. 2. Et ſomnus eius fugit ab eo.

הֵיךְ **quomodo.**

הֵיךְ Hech. Quomodo. vt. 1. Paralipo. 13. Quomodo poſſum ad me introducere Arcam dei. Dañ. 10. Et quomodo poterit ſeruus domini mei loqui cum domino meo.

הִים **Cōturbare** **Tumultuari.** **Interficeꝛ**

הִים Him. Turbare. tumultuari. perdere. interficere. Ps. 54. Contriſtatus ſum in exercitatione mea & cōturbatus ſum. Michee. 2. Tumultuabuntur a multitudine hominum. Et aliquando ſcribitur ſine iod. vt Deut. 7. Et interficiet illos donec penitus deleantur. Vbi vltimum mem non eſt de ſubſtantia dictionis: ſed eſt pronomen relatiuum numeri pluralis. & Ruth. 1. Velox apud cunctos fama percrebuit. Pro quo hebrei legunt. Et conturbata eſt omnis ciuitas ſuper eis. Siue tumultuata eſt omnis ciuitas ſuper eis. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. Vide etiam de hoc infra in dictione הָמַם Hamam. & in dictione הָמָה Hama. Et inde מְהוּמָה Mehuma. ideſt perturbatio. pauor. interfectio. vt Deut. 7. Donec penitus deleantur. Pro quo hebrei legunt. Perturbatione ſiue interfectione magna nimis. Et. 1. Reg. 5. Fiebat enim pauor mortis in ſingulis vrbibus.

מְהוּמָה **Perturbatio.** **Pauor**

הִין Hin. Velle. paratum eſſe. vt Deut. 1. Cumqꝫ inſtructi armis pergeretis in montem. Pro quo hebrei legunt. Et voluiſtis aſcendere in montem: ſiue parati fuiſtis aſcendere in montem. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione הֵן Hen: que ſignificat ecce. Item.

הִין **Velle.** **paratū eē.**

הִין Hin. Menſura erat liquidorum. vt Exo. 29. Et quartam partem Hin. Et Nume. 28. Et quartam partem Hin vini.

הִין **Hin genus menſure.**

הֵכַל Hechal. Templum. palatium. & communiter ſcribitur cum iod in prima ſyllaba. vt. 3. Reg. 6. Et porticus erat ante templum. Ps. 5. Adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo. Ps. 10. Dominus in templo ſancto ſuo. Ps. 143. Circum ornate vt ſimilitudo templi. & Eſa. 6. Et ea que ſub ipſo erant replebant templum. Et in eodem. 39. Et erunt eunuchi in palatio regis babylonis. Hiere. 7. Nolite confidere in verbis mendacii dicentes: templum domini: templum domini: templum domini eſt. Et ſecundum hebreos ponitur ſibi templum ter eo quod in tres partes erat diuiſum. ſcilicet in domum exteriorem que dicebatur porticus. Et in domum mediam in qua erat menſa & candelabrum. Et in domum interiorem in qua erat arca & cherubin que dicebatur oraculum ſiue ſanctum ſanctorum. Dañ. 1. Et qui poſſent ſtare in palatio regis. Amos. 8. Et ſtridebunt cardines templi. Et in plurali. הֵיכָלִים Hechalim: ſiue הֵיכְלֵי Hechle. ſecundum terminationem nominum maſculinorum ſiue. הֵיכָלוֹת Hechaloth. Secundum terminationem femininorum. vt Ps. 44. A domibus eburneis ex quibus delectauerunt te. ideſt a templis vel a palatiis eburneis. Prouer. 30. Stellio manibus nititur & moratur in edibus regis. ideſt in palatiis regis. Ponitur etiam pro delubris. Eſa. 13. Et ſyrene in delubris voluptatis. Oſee. 8. Et oblitus eſt iſrael factoris ſui & edificauit delubra.

הֵכַל **Templum** **Palatium** **הֵיכָלִים** **Domus.** **Templa.** **Palatia.** **Edes.** **Delubra.**

הָכַר Hacar. Opprimere. Iob. 19. Et non erubeſcitis opprimentes me. Et aliqui hebtei dicunt ꝙ ſignificat impudenter agere. ſiue ingratum eſſe. Quia in lingua Arabica ſignificat impudentiam. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Et non erubeſcitis impudenter agitis contra me: ſiue ingrati eſtis mihi. Et inde הַכָּרַת Hacarath. ideſt impudentia ſiue ingratitudo. Eſa. 3. Agnitio vultus eorum reſpondebit eis. Pro quo hebrei legunt: Impudentia vultus eorum reſpondebit eis. Vnde ſubditur. Et peccatum ſuum quaſi ſodoma predicauerunt: & non abſconderunt. Poteſt etiam deriuari a verbo נָכַר Nacar. Quod ſignificat cognoſcere vel agnoſcere. ſicut eſt in littera noſtra.

הָכַר **opprimeꝛ.** **Impudenter agere.** **igratū eē.** **הַכָּרַת** **Agnitio** **Impudentia.**

הָלַל Halal. Laudare. gloriari. letari. ſplendeſcere. fulgere Inſanire. conturbare. iniqꝫ agere. Iudi. 16. Quod etiam populus videns laudabat deum ſuum. 1. Paralipo. 16. Laudate nomen ſanctum eius. Pro quo hebrei legunt. Laudamini ſiue gloriamini in nomine ſancto eius. Et in eodem. 29. Confitebimur tibi & laudabimus nomen tuum inclytum. 2. Paralipo. 20. Laudabant dominum

הָלַל **Laudare.**

deum iſrael voce magna.p̄s.9.Quoniam laudatur peccator
in deſideriis anime ſue .p̄s . 21. In medio Eccleſie
laudabo te.Ps.62.Et labiis exultationis laudabit os meum.
Et in eodem. Laudabuntur omnes qui iurant in eo.
Ps.101.Et qui laudabant me aduerſum me iurabant. Sed
beatus hieronymus aliam ſignificationem ſequens in pſalterio
iuxta hebraicam ve. tranſtulit.Exultantes per me iurabant.
Ps.118.Septies in die laudem dixi tibi. pro laudaui
te.Et in eodē.Viuet anima mea:& laudabit te.Ps.134.
Laudate nomen domini laudate ſerui domini. Ps.145.
Lauda anima mea dominum.Ps.148.Laudate dominum
de celis.Ps.150.Omnis ſpiritus laudet dominū. Prouer.
27.Laudet te alienus & non os tuum.Et in eodem.31.Mulier
timens deum ipſa laudabitur.Et in eodem. Laudent eam
in portis opera eius.Canti.6. Regine & concubine &
laudauerunt eam.Eſa.38.Neqꝫ mors laudabit te. Et in eodem.
45.In domino iuſtificabitur & laudabitur omne ſemen
מְהֻלָּל iſrael.Et inde מְהֻלָּל Mehulal. ſiue מַהֲלָל Mahalal.
Laudabil; ideſt laudabilis:ſiue laus:vel laudatio.vt.1.Reg.22. Laudabilem
inuocabo dominum.Prouer.27.Sic probatur homo
ore laudantis.Pro quo hebrei legunt. Et homo iuxta
Laus. laudem ſuam ſiue iuxta laudationem ſuam.Sed beatus hieronymus
תְּהִלָּה tranſtulit ſenſum. Et inde תְּהִלָּה Thehila.ſiue
תְּהִלַּת Thehilath.ideſt laus. ſiue laudatio aut laudabilis.
Laudatio. vt in titulo pſalmi.44.Vbi dicitur laudatio ipſi dauid. &
in eodem Ps. Laudationem domini loquetur os meum.
Laudabil; Hiere.49.Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem.
תְּהִלּוֹת Et in plurali. תְּהִלּוֹת Thehiloth.vt.Ps.21.Tu autem
in ſancto habitas laus iſrael. Pro quo bebrei legunt. Et tu
Laudes. ſactus habitator ſiue habitās laudes iſrael ſiue laudatiōes
iſrael.Beatus vero hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.Et tu habitator ſancte laus iſrael.
Et ponitur ibi ſingulare pro plurali.& Eſa.60.Et laudes
הִלּוּלִים domini annunciantes.Scribitur etiam pluraliter. הִלּוּלִים
Hilulim. ideſt laudationes. Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit laudabiles.vt Leuit.19.Quarto autem anno omnis
laudabiles fructus eorum ſanctificabitur laudabilis domino.& inde
הַלְלוּיָה הַלְלוּיָה Aleluia.ideſt laudate dominum. & eſt dictio
Aleluia. compoſita ab הַלְלוּ Halelu. ꝙ ſignificat laudate vt ſupra.
& יָה Ia:quod eſt vnum de nominibus dei: & ponitur
laudate dominum. pro domino.vt Ps.146.Laudate dominum quoniam bonus
eſt pſalmus.Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt Laudate
הָלַל dñm:in hebreo habetur הַלְלוּיָה Haleluia.Itē הָלַל Halal
ſignificat gloriari vel letari. ſcilicet quando eſt verbum
Gloriari. quarte coniugationis.vt.Ps.48. Et in multitudine diuitiarum
ſuarum gloriantur.Ps.51.Quid gloriaris in malitia:
qui potens es in iniquitate. Ps. 96. Et qui gloriantur
in ſimulachris ſuis.Ps.105.Et gloriemur in laude tua.Prouer.
20.Et cum receſſerit gloriabitur.Et in eodem. 27.Ne
glorieris in craſtinum.Hiere.9.Non glorietur ſapiens in
ſapientia ſua:& non glorietur fortis in fortitudine ſua:&
non glorietur diues in diuitiis ſuis: ſed in hoc glorietur
Letari. qui gloriatur.Ponitur etiam pro letari. vt Eſa.41.Et in
הִלּוּלִים ſancto iſrael letaberis.Et inde הִלּוּלִים Hilulim. Pro quo
Chori cantantium. beatus Hieronymus tranſtulit choros cātantium. vt Iudi.
9.Et factis cantantium choris ingreſſi ſunt fanum dei ſui.
הָלַל Item הָלַל Halal.ideſt ſplendere.fulgere.lucere. Iob.29.
Splendere Fulgere. Quando ſplendebat lucerna eius ſuper caput meum.Et in
eodem.31.Si vidi ſolem cum fulgeret.Et in eodem.41.ſternutatio
eius ſplendor ignis.Eſa.13.Quoniam ſtelle celi &
ſplendor earum non expandent lumen ſuum. vide etiam
הֵילֵל de hoc ſupra in dictione אָהַל Ahal. & inde הֵילֵל Helel.
ideſt lucifer.vt Eſa.14.Quomodo cecidiſti de celo lucifer Lucifer
qui mane oriebaris.Significat etiam הָלַל Halal Inſanire: הָלַל
vt.1.Reg.21.Et collabebatur inter manus eorum. Pro quo Inſanire.
hebrei legunt.Et inſaniebat inter manus eorum. Hiere.
25.Et bibent & turbabuntur & inſanient. Ponitur etiam Cōturbare
pro conturbare.vt Eccl'ſ. 7. Calumnia conturbat ſapientem.
Et Naū. 2.In itineribus conturbati ſunt.Item ponitur
pro iniqꝫ agere.Ps.74.Dixi iniquis nolite iniqꝫ agere. Iniqꝫ agere.
Et inde הֹלְלִים Holelim.ideſt ſtulti ſiue iniqui.Ps.5.nec הֹלְלִים
permanebunt iniuſti ante oculos tuos.Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit.Non ſtabunt iniqui in conſpectu oculorum Iniqui
tuorum.Ps.72.Quia zelaui ſuper iniquos. Et inde
מְהוֹלָל Meholal.ideſt ſtultus. ſiue iniquus. pro quo beatus מְהֹלָל
hieronymus tranſtulit.Errorem.Eccl'ſ.2.Riſum reputaui Error.
errorem.& inde הוֹלֵלוֹת Holeluth.ideſt inſania vel ſtultitia הוֹלֵלוֹת
ſecundum hebreos.Sed beatus hieronymus tranſtulit.
errorem.Eccl'ſ.1.Erroreſqꝫ & ſtultitiam. Et in eodem. ſtultitia.
7.Et vt cognoſcerem impietatem & errorem imprudentium. Error.
& in eodem.10.Et nouiſſimum oris illius error peſſimus.
Et ſupra in eodem.9. tranſtulit contemptum. vbi dicitur.
Vnde & corda filiorum hominum implentur malicia Contēpt'.
& contemptu in vita ſua. Et inde תָּהֳלָה Tahola. Pro תָּהֳלָה
quo beatus hieronymus tranſtulit prauitatem.vt Iob.4.
Et in angelis ſuis reperit prauitatem. Prauitas

הֲלֹא Halo.Nonne.nunquid non: vtiqꝫ.ecce. Geñ.20.Nonne Nonne. הֲלֹא
ipſe dixit mihi ſoror mea eſt.Et in eodem. Nōne Nonne.
pro rachel ſeruiui tibi.Exo.4.Nonne ego dominus. Iudi. Nunq̄d nō
9.Nunquid non eſt ipſe filius ierobaal. Prouer. 8. Nunquid
non ſapientia clamitat. Et aliquando ſcribitur cum
vau & aleph in fine.vt Geñ.4. Nonne ſi bene egeris recipies.
Et in eodem.31.Nonne quaſi alienas reputauit nos.
Et in eodem.42.Nunquid non dixi vobis nolite peccare
in puerum.Et aliquando ponitur pro vtiqꝫ ſiue pro ecce.
vt Exo.4.Aaron frater tuus leuites ſcio ꝙ eloquens ſit. Vtiqꝫ.
Pro quo hebrei legunt. Vtiqꝫ: ſiue ecce Aaron frater tuus leuites.
Deut.4.Qui eſt in rabath filiorum amon. pro quo Ecce.
hebrei legunt. Vtiqꝫ eſt ſiue ecce eſt in rabath filiorum Amon.
Ioſ.1.Ecce precipio tibi confortare & eſto robuſtus.
Et.1.Reg.10.Ecce vnxit te dominus ſuper hereditatem ſuam
in principem.Et in eodem.23.Nonne ecce dauid latitat
apud nos.Vbi ponitur pro nonne & ecce. Ruth.2.Audi
filia ne vadas in alterum agrum ad colligendum.Vbi in
hebreo premittitur ſupradicta dictio.ſcilicet vtiqꝫ ſiue ecce
audi filia.1.Reg.13. Ego enim ſum qui precipio vobis.
Vbi ſimiliter in hebreo premittitur ſupra dicta dictio
הֲלֹא Halo. Vide etiam de hoc infra in dictione.
לוֹא Lo.

הָלְאָה Hala. Vltra. trans. illuc.Deinceps.vt.1.Reg.10. הָלְאָה
Cumqꝫ abieris inde & vltra tranſieris. Et in eodem. Vltra.
20.Ecce ſagitte vltra te ſunt.Et in eodem. Ecce ſagitta
ibi eſt:porro vltra te.Amos.5. Et migrare vos faciam Trans.
trans damaſcum.Ponitur etiam pro illuc.vt Geñ.19. Recede
illuc.Nu.16.Et ignem huc illucqꝫ diſpergat. Vbi ponitur Illuc.
pro huc & illuc.Item ſignificat deinceps. vt Leuit.22.
Die autem octauo et deinceps offerri poterunt.1. Reg.18. Deinceps.
A die illa et deinceps.Et inde deriuatur נַהֲלָאָה Nahalaa. נַהֲלָאָה
ideſt remota vel eiecta aut repulſa. Et eſt participium paſſiuum
in hebreo. Pro quo Beatus hieronymus tranſtulit.
Eam que laborauerat.vt Mich.4. Et eam que laborauerat Ea que laborauerat.
in gentem robuſtam.Lxx.vero tranſtulerunt. Et repulſam. Repulſa.
Poteſt etiam deriuari a dictione. לָאָה Laa.Que ſignificat
laborare.ſicut beatus hieronymus tranſtulit.

הָלָה Iniq̄ a-gere. תָּהֳלָה Prauitas

הָלָה Hala. Iniqꝫ ſiue praue agere. & inde תָּהֳלָה Tahola. i. Prauitas. Iob. 4. Et in angelis ſuis reperit prauitatē. De quo vide ſupra in dictione הָלַל Halal.

הָלַךְ Deābulaſ. Ambulaſ. Ire. הָלְכוּא Incedere. Abire. Gradiri Incedere. Ire. Diſcurreſ. Procedeſ Tranſire. Venire.

הָלַךְ Halach. Ambulare. gradiri. ire. incedere. procedere. Diſcurrere. tranſire. Geñ. 3. Et cum audiſſent vocem domini dei deambulantis in paradiſo. Et in eodem. 5. Et ambulauit enoch cum deo. Et in eodem. cum deo ambulauit noe. Et in eodem. 17. Ambula coram me. Et in eodem. 32. Ecce properat in occurſum tuum. Pro quo hebrei legunt. Et ecce ipſe ambulat in occurſum tuum Et in eodem. 48. Deus in cuius conſpectu ambulauerunt patres mei. Leuit. 26. Et ambulabo inter vos. Deut. 22. Dominus enim deus tuus ambulat in medio caſtrorum tuorū Ioſ. 10. Et ait ad principes exercitus qui ſecum ierant. Et ponitur ibi הָלְכוּא Halchu cum aleph addita in fine. 3. Re. 21. Et ambulauit demiſſo capite. Iob. 23. Si ad orientem iero nō apparet. Et in eodem. 24. Nudos dimittunt homīes indumenta tollentes. pro quo hebrei legunt. Nudum faciunt ambulare abſqꝫ indumento. Et in eodem. 30. Merens incedebam ſine furore. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in cōſilio impiorum. Ps. 14. Qui ingreditur ſine macula. ideſt qui graditur vel ambulat ſine macula. Ps. 25. Et complacui in veritate tua. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et ambulabo in veritate tua. Ps. 37. Tota die contriſtatus ingrediebar. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Tota die merens ambulabam. Ps. 42. Quare contriſtatus incedo. Ps. 54. In domo dei ambulauimus in conſenſu. Ps. 84. Iuſtitia ante eum ambulabit. Ps. 118. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Ps. 130. Neqꝫ ambulaui in magnis neqꝫ in mirabilibus ſuper me. Prouer. 6. Aut ambulare ſuper prunas. Et in eodem. 7. Abiit via longiſſima. Et in eodem. 8. In viis iuſtitie ambulabo. Et in eo. 13. qui cum ſapientibus graditur. Abach. 2. In luce ſagittarum tuarum ibunt. Ponitur etiam pro diſcurrere vel procedere aut tranſire. vt Exo. 9. Ac diſcurrentia fulgura ſuper terram. Iob. 41. De ore eius lampades procedunt. Ps. 72. Et lingua eorum tranſiuit in terra: ſed beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit & ligua eorum deambulauit in terra. Item ponitur pro venire. quod eſt etiam ambulare. vt Nū. 22. Cur non ſtatim veniſti ad me. Hiere. 51. qui fugitis gladium venite & nolite ſtare. Et in voce paſſiua prime coniugationis ponitur pro adduci. Ps. 108. Sicut vmbra cum declinat ablatus ſum. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. quaſi vmbra cum declinatur adductus ſum.

הֲלִיכָה Iter. הֲלִיכוֹת Itinera. Semite הֲלִיכֵי Pedes הֵלֶךְ peregrin⁹. מַהֲלָךְ Iter. מַהֲלָכִים ambulātes Deambu-latoria.

Et inde הֲלִיכָה Halicha. ideſt deambulatio. vel locus ſuper quo ambulant. Pro quo beatus hieronym⁹ tranſtulit. Iter. vt Naum. 2. Ruent in itineribus ſuis. quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet in deambulatione ſua ſiue in itinere ſuo. Et in plurali. הֲלִיכוֹת Halichoth. vt Iob 6. Conſiderate ſemitas theman itinera ſaba. Prouer. 31. Conſiderauit ſemitas domus ſue. Abach. 3. Ab itineribus eternitatis eius. Accipitur etiam הֲלִיכֵי Haliche pro pedibus. Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. & inde הֵלֶךְ Helech. ideſt viator ſiue peregrinus. vt. 2. Reg. 12. Cum autem peregrinus quidam veniſſet ad diuitem. Et inde מַהֲלָךְ Mahalach. ideſt iter. vt Nee. 2. Vſqꝫ ad quod tēpus erit iter tuum. Ione. 3. Et niniue erat ciuitas magna itinere trium dierum. Et in eodem. Et cepit ionas introire ciuitatem itinere diei vnius. & pluraliter. מַהֲלָכִים Mahalechim. ideſt itinera. ſiue deambulatoria. vel ambulantes. vt Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de iis qui nunc hic aſſiſtunt. Quod etiam poteſt legi ſic. Et dabo tibi deambulatoria inter aſſiſtentes hos. Scribitur etiam aliquando cum thau in pricipio & in genere feminino: et dicitur תַּהֲלֻכוֹת Thahaluchoth. Nee. 12. Et ierunt ad dexteram ſuper murum. Pro quo hebrei legunt. Et deambulatoria ſiue deambulantes ad dexteram ſuper murum. & inde הֲלָךְ Halach. quod ſignificat reditum ſiue tributum ꝙ accipitur a viatoribus. Eſdre. 4. Tributum & vectigal & annuos reditus non dabunt. Et in eodem. Tributum quoqꝫ & vectigal & reditus accipiebant.

תַּהֲלֻכוֹת Deambula toria. הֲלָךְ Percuteſ. הָלַם Excidere. Cudere הַלְמוּת Malleus. מַהֲלֻמוֹת Mallei. יַהֲלֹם Hyaſpis adamas. הֲלֹם Huc. Illuc. Hic.

הָלַם Halam. percutere. q̄ſſare. concutere. excidere. vt Iudi. 5. Vngule equorum ceciderunt. ideſt percuſſerūt Poteſt etiam legi ſic. Vngule equorum percuſſe ſiue q̄ſſate ſunt. & ſubditur ratio fugientibus impetu & per preceps ruentibus. Et in eodem. Et percuſſit ſiſaram. Ps. 73. In ſecuri & aſcia deiecerunt eam. ideſt exciderunt eam. Eſa. 16. Domini gentium exciderunt flagella eius. id eſt propagines eius vel ramos eius. Eſa. 28. Errantes a vino. Pro quo hebrei legunt. Percuſſi ſiue conq̄ſſati a vino. Ponitur etiam pro cudere quod eſt idem quod percutere vel q̄ſſare. vt Eſa. 41. Confortauit faber erarius percutiens malleo eum qui cudebat tunc temporis. Et inde הַלְמוּת Halmuth. ideſt malleus. vt Iudi. 5. Siniſtram ſuam miſit ad clauum: & dexteram ſuam ad fabrorum malleum. Et in plurali ſcribitur cum mem in principio. & dicitur מַהֲלֻמוֹת Mahalumoth. vt Prouer. 19. Et mallei percutientes ſtultorum corporibus. Et inde יַהֲלֹם Iahalom per additionem iod in principio: quod ſignificat quendam lapidem precioſum. Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit hyaſpidem. Exo. 28. In ſecundo carbūculus: ſapphyrus & hyaſpis. & Ezech. 28. Sardius topazius & hyaſpis. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat lapidem adamantem: eo quod frangit & diuidit alias gēmas duriſſimas. Item הֲלֹם Halom. ideſt huc: illuc. vt Iudi. 18. Quis te huc adduxit. & in eo. 10. Vtrum nam venturus eſſet illuc. 1. Reg. 14. Et huc illucqꝫ difugiens. Et in eodem. Accedamus huc ad deum. 2. Reg. 7. quia adduxiſti me huculqꝫ. Ps. 72. Ideo conuertetur populus meus hic Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Propterea conuertetur populus eius huc.

הֵם Isti. Hi. הֵמָּה Isti. Eſſe. הוֹם הִמּוֹ hi.

הֵם Hem. Pronomen eſt tertie perſone pluralis numeri. ſcilicet ipſi. iſti. illi. hi. vt Geñ. 14. Iſti accipient partes ſuas. Exo. 6. Hi ſunt qui loquūtur ad Pharaonem. Ps. 94. Semper hi errant corde: & iſti non cognouerunt vias meas. Et in genere feminino ſcribitur cum littera nun in fine. De quo infra dicetur. Inuenitur etiam nun in fine in genere maſculino. vt Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec creſcant. Et recipit in fine he. & dicitur הֵמָּה Hema. vt Geñ. 6. Iſti ſunt potentes a ſeculo. ponitur etiam pro verbo ſubſtantiuo. vt Geñ. 48. Et reſpondit: filii mei ſunt. Cāti. 6. Sexaginta ſunt regine. Et aliquando duplicatur he & mem. vt Ezech. 7. Non ex eis nec ex populo nec ex ſonitu eorum. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ex populo: in hebreo habetur מֵהֶמְהֶם Mehemchem. Quod poteſt interpretari. Ex eis. & dicunt hebrei ꝙ ponitur ibi pro filiis filiorum. Cui concordat tranſlatio chaldaica. Poteſt etiam deriuari a dictione הָמָה Hama. Que ſignificat tumultum aut multitudinem. ideſt populum. vt ſit ſenſus. Non ex eis nec ex tumultu eorum: nec ex ſonitu eorum. & in lingua chaldaica ſcribitur aliquando cum vau in medio & dicitur הוֹם Hom. ideſt hi ſiue illi aut ipſi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. dicitur etiam הִמּוֹ Himo. ſiue הִמּוֹן Himon. Dañ. 2. Et comminuit eos. Eſdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitatibus ſamarie.

הָמַם Hamam.conterere.conſumere.interficere. occidere ꝑterrere.cōturbare . tumultuari . perſonari . Eſa. 28 Nec vexabit eum rota plauſtri . Pro quo hebrei legunt. Nec conteret Rota plauſtri . Et licet in predicto loco pro eo quod in littera noſtra eſt neque : in hebreo non ponatur negatio:ſed vau littera cum puncto ſeua: quod eſt coniunctio : tamen cum precedenti negatione valet pro neque . vt infra dicetur in principio littere vau . Et Hiere. 51 . Deuorauit me nabuchodonoſor Rex Babylonis . Pro quo hebrei legunt:contriuit ſiue conſumpſit me nabuchodonoſor rex babylonis . Et aliquando ſcribitur cū ſimplici mem.vt Exo.14.Et interfecit exercitum eorum. Et in eodem.23.Et occidam omnem populum ad quē ingredieris.Eſter.9.Vt occideret illos atq; deleret.Ioſ.10.& conturbauit eos dominus a facie iſrael.Iudi.4. Perterruit q; dominus ſiſaram.1.Reg.7.Et exterruit eos.2 . Reg.22. Fulgura & conſumpſit eos.Ps.17. Fulgura multiplicauit. & conturbauit eos . vide etiam de hoc ſupra in dictione הִים Him:& infra in dictione ſequenti.

הָמַם conterere. Deuorare. Cōſumere. Interficere Occidere. Perterrere. Cōſumere. Cōturbare

הָמָה Hama.tumultuari.ſonare.conturbare. rugire.1.Re. 4.Et perſonuit terra.3.Reg.1.Quid ſibi vult clamor ciuitatis tumultuantis.Et in eodem . Et inſonuit ciuitas . Prouer.20.Luxurioſa res vinum & tumultuoſa ebrietas. Ps.45.ſonuerūt & turbate ſunt aque eorum.Ps.82. Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt.Eſa.16. Super hoc venter meus ad moab quaſi cithara ſonabit . Et in eodem . 17. Et multitudo maris ſonantis.Pro quo hebrei legunt. Vt ſonitus maris ſonabunt.Hiere.6.Vox eius quaſi mare ſonabit Et in eodem.31.Qui conturbat mare & ſonant fluctus eiꝰ. Et in eodem.48.Cor meum ad moab quaſi tibia eris ſonabit.Et in eodem.51.& ſonabunt fluctus eorum quaſi aque multe.Ponitur etiam pro conturbare.vt Ps.45. Conturbate ſunt gentes.Ps.54.Contriſtatus ſum in exercitatione mea:& conturbatus ſum.Ps.76.Memor fui dei & delectatus ſum.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Recordans dei conturbabar.Hiere.31.Idcirco conturbata ſunt viſcera mea ſuper eum.Ezech.7.Quaſi columbe in conuallibus omnes trepidi.ideſt conturbati.Ponitur etiam pro latrare. Ps.58.Et famem patientur vt canes.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et latrēt vt canes.Ponitur etiam pro rugire.vt Eſa.51. Et rugiemus q̄ſi vrſi omnes.vide etiam ſupra in dictione הִים Him .& inde הֹמִיָּה Homia.ideſt tumultuoſa vel ſonans:aut conturbata.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit frequens.vt Eſa. 22.Vrbs frequens ciuitas exultans.& inde הֶמְיָה Hemia.i. ſonitus.Eſa.17. Concidit cadauer tuū. Pro quo hebrei legunt.Sonitus organorum tuorum.ſcilicet detractus eſt ad inferos.ſed propter equiuocationem dictionum poteſt etiam legi ſicut beatus hieronymus tranſtulit . Inde הָמוֹן Hamon.ideſt tumultus.ſonitꝰ.multitudo.populus. diuitie.1. Reg.4.Quis eſt hic ſonitus tumultus huius. Et in eodem 14.Tumultus magnus exortus eſt.Hiere.46.Ecce ego viſitabo ſuper tumultum alexandrie.Amos.5.Aufer a me tumultum carminum tuorum.Ezech.17.Nec ex ſonitu eorum.ſignificat etiam multitudinem ſiue populum.vt Gen̄ 17.Quia pater multarum gentium conſtitui te.3.Reg.18. Quia ſonus multe pluuie eſt.Et.4.Reg.7. Quia ipſi tantum ſunt in vniuerſa multitudine iſrael.2.Paralip . 20.Venit contra te multitudo magna.Et in eodem .Nolite timere neq; paueatis hanc multitudinem.Eſa.13 . Vox multitudinis in montibus.Et in eodem.16.Et auferetur gloria moab ſuper omni populo multo.Et in eodem.17. Ve multitudini populorum multorum.Hiere.3.Vere mendaces erāt colles & multitudo montium.Ezech.32. Fili hominis cane carmen lugubre ſuper multitudinem egypti . Et in eodem.Deiiciam multitudinem tuam.Et in eodem. Et attraxerunt eam & omnes populos eius. Et in eodem . 39 . Et vocabitur vallis multitudinis gog. & ſcribitur in plurali הֲמוֹנִים Hamonim.ideſt populi.Ioel.3 . Populi populi in valle conciſionis.Et inde dicitur הֲמוֹנָה Hamona . nomen proprium ciuitatis in qua ſepelienda erat multitudo Gog vt Ezech.39.Nomen autem ciuitatis Hamona & mundabunt terrā.Ponitur ēt הָמוֹן Hamon.pro diuitiis : vel pro multitudine diuitiarum.Ps.36. Melius eſt modicum iuſto ſuper diuitias peccatorum multas.Eccľs.5.Qui amat diuitias.Ponitur etiam pro angelo.Eſa.33.A voce angeli fugerunt populi.Sed beatus hieronymus in explanationibus Eſaie ſuper predicto loco ſic ait.A voce enim angeli quem ſymmachus ita vt in hebreo ſcriptum eſt tranſtulit Hamon quem hebrei gabrielem autumant & habere etymologiam populi.Inuenitur etiam אָמוֹן Amon cum aleph in principio loco he:& ſignificat populum vel multitudinē . Hiere.52 . Et ceteros de multitudine tranſtulit Nabuzardan princeps militie.

הָמָה Perſonare. Tumultuari. Sonare. cōturbare. Latrare. Rugire. הֹמִיָּה Frequens הֶמְיָה Sonitus. הָמוֹן Tumultus Sonitus. multitudo Populi. הֲמוֹנִים Populi. הֲמוֹנָה Hamona. Diuitie. Angelus. אָמוֹן multitudo

הֲמֻלָּה Hamula.loquela.vociferatio.ſonitus.Hiere.11. Ad vocem loquele grandis exarſit ignis in ea . Ezech. 1.Quaſi ſonus erat multitudinis vt ſonus caſtrorum . Pro quo hebrei legunt.ſonus ſiue vox vociferationis vel loquele vt ſonus caſtrorum.ſcilicet erat. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ littera he que ponitur in principio non eſt de ſubſtantia dictionis:ſed eſt littera articularis:vt ſupra in principio huius littere dictum eſt. & dicunt ꝙ idem ſignificat quod מִלָּה Milla.ideſt verbum vel ſermo aut loquela . ſicut infra dicetur.

הֲמֻלָּה Loquela. ſonus. מִלָּה

הָמַן Haman.multiplicari.aut ſuperare: ſcilicet multitudine.Ezech.5.Quia ſuperaſtis gentes que in circuitu veſtri ſunt.Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur הָמוֹן Hamon ideſt multitudo.Populus. tumultus. ſonitus . de quo vide ſupra in dictione הָמָה Hama.

הָמַן ſuperare. הָמוֹן multitudo

הָמַס Hamas.Tabeſcere.contabeſcere.Eſa.64 . Sicut exuſtio ignis tabeſcerent.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat arefacere. Vnde in predicto loco ipſi legunt .ſicut exuſtio ignis arefacti. ſcilicet ſunt:vel eſſent.Nam ponitur ibi הֲמָסִים Hamaſim in numero plurali. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione מָסַס Maſas . que ſignificat tabeſcere . vt Ps.67.Sicut fluit cera a facie ignis.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem .tranſtulit. Sicut tabeſcit cera a facie ignis.

הָמַס Tabeſcere Arefacere הֲמָסִים

הָמַר Hamar.fouea.Et ſcribitur cum mem in principio: & in numero plurali.ſcilicet מַהֲמֹרוֹת Mahamoroth.vt Ps.139.In miſeriis non ſubſiſtent. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit in foueas vt non reſurgant . & ſolum inuenitur in predicto loco .

הָמַר מַהֲמֹרוֹת Miſerie. Fouee.

הֵן Hen.Ecce.en. Aduerbium demonſtratiuum. vt Gen̄.3. Ecce adam quaſi vnus ex nobis factus eſt. Et in eodem. 4.Ecce eiicies me hodie a facie terre.Et in eodem . 11 . Ecce vnus eſt populus.Et in eodem.30.Gratum habeo quod petis.Pro quo hebrei legunt.Ecce ſiue en iam eſſet ſecundum verbum tuum. Deut.10.En domini dei tui celum eſt. Iob.33.Ecce & me ſicut & te fecit deus. Et in eodem . quia querelas in me reperit.Pro quo hebrei legunt. Ecce querelas ſiue occaſiones in me reperit.Et in eodem . Hoc eſt ergo in q̄ non es iuſtificatꝰ. Et in eo. Ecce hec oīa operatus eſt deus.Ps.50.Ecce .n.in iniquitatibꝰ cōceptꝰ ſū. et ī eo.

הֵן Ecce. En.

הֶן Ecce enim veritatem dilexiſti.Ponitur etiam הֵן Hen.pro ſi
Si vt Exo.8.quod ſi mactauerimus ea que colũt egyptii corã
eis lapidibus nos obruent.Iob.13.Etiã ſi occiderit me in ipſo
ſperabo.Hiere.2. Et videte ſi factũ eſt huiuſcemodi.Itẽ.
הֶן הֶן Hen.pronomen eſt tertie perſone pluralis numeri feminini
generis.Nu.27.Et ei in hereditatem ſuccedant.Pro
quo hebrei legunt.Et tranſire facies hereditatẽ patris earũ
ad eas vel ad ipſas.Et aliquando accipitur in genere maſculino.
Ipſe. Ruth.1.Si eos expectare velitis donec creſcant. De q̃
vide ſupra in dictione הֵם Hem.

הִנֵּה הִנֵּה Hine.ecce.en.ſicut dictio precedens. vt Geñ.1. Ecce
dedi vobis omnem herbam.Et in eodem.12.Ecce cõiũx
Ecce. tua.Et in eo.18.Ecce in tabernaculo eſt.& in eo.22.Ecce
En. inquit ignis & ligna.Et in eo.24. En rebeca coram te
eſt.Et in eo.28. Et ero cuſtos tuus quocunq; perrexeris.
Pro quo he.le.Ecce ego tecum & cuſtodiam te vbicunq; ꝑrexeris.
הִנְנִי Et cõponitur cũ pronominibus hoc modo.ſ. הִנְנִי
Ecce ego. Hinéni.i.ecce ego.Geñ.6.Ecce ego adducã diluuii aquas
ſuper terram.Eſa.65.Dixi ecce ego ecce ego.הִנְּךָ Hinecha
ſiue הִנָּךְ Hinach.ideſt ecce tu.vt Geñ.16. Ecce ait concepiſti.
Pro quo he.le.Ecce ait tu concepiſti. Deut.31. Ecce tu
dormies cum patribus tuis. הִנּוֹ Hino.i.ecce ille:ſiue ecce ipſe.
vt Iob.2.Ecce in manu tua eſt.Pro quo he.le. Ecce ille ĩ
manu tua.ſ.eſt. הִנֶּנוּ Hinénu.ideſt ecce nos.vt Geñ.14.En
omnes nos ſerui ſumus domini mei.Ioſ.9.Nunc autem in
manu tua ſumus.Pro quo hebrei legunt.Nunc autem ecce
nos in manu tua.ſ.ſumus.2.Reg.5.Ecce nos os tuum & caro
tua ſumus.Hiere.3.Ecce nos venimus ad te. הִנְּכֶם Hinechem.
ideſt ecce vos. הִנָּם Hinam ideſt ecce illi. Et quando
componitur cum pronomine prime perſone vel tertie
aut per ſe poſitum ponitur aliquando pro hoc verbo adſum
Adſum. ſiue paratus ſum.aut preſto ſum.vt Geñ.22.At ille reſpondit
adſum.Et in eodem.Quid vis fili. Pro quo hebrei
legunt.Ecce ego fili mi ſiue adſum fili mi. Et in eodẽ.27.
Audio:quis es tu fili mi.Pro quo hebrei legunt. Ecce ego
ſiue adſum:quis es tu fili mi.Et in eodem.37.Quo reſpondente
Preſto ſũ. Parati ſumus. preſto ſum ait.Nu.14.Parati ſumus aſcendere ad locum.
1.Reg.12.Preſto eſt rex veſter quem elegiſtis.3.Reg.
Preſto eſt. Adſunt. 1.Adeſt nathan propheta.Eſa.58.Primus ad ſion dicet ecce
adſum.Pro quo hebrei legunt. Primus ad ſion ecce adſunt.
הֵנָּה ideſt dicet ad ſion:ecce adſunt filii tui.Item הֵנָּה Héna
ideſt huc.modo.aduerbium loci vel preſentis temporis. &
vtroq; modo ponitur.Geñ.15.Vbi dicitur generatione autem
Huc. preſens tẽp⁹ quarta reuertentur huc: necdum enim complete ſunt
iniquitates amorreorum vſq; ad preſens tempus. Et in eodem.
44.Et huc vſq; non comparet.Et in eodem.45.Et
adducite eum ad me.Pro quo hebrei legunt. Et adducite
patrem meum huc.2.Reg.5.Non ingredieris huc. Hiere.
הֵנָּה 50.Huc facies eorum veniẽt.Item הֵנָּה Hena.Pronomen ẽ
tertie perſone pluralis numeri femini generis.vt Exo.1.Ipſe
Ipſe. Iſte. enim obſtetricandi habent ſcientiam.Nu.31. Nonne iſte
ſunt que deceperunt filios iſrael. Accipitur etiã in genere
Ipſi. maſculino.2.Reg.4.Ingreſſi ſunt autem domũ. Pro quo
hebrei legunt.Et ipſi ingreſſi ſunt domũ.Accipitur etiam
pro verbo ſubſtantiuo.Geñ.6.Videntes autem filii dei filias
Eſſe. hominum ꝙ eſſent pulchre.

הַס הַס Has.ſilere.tacere.Amos.6.tace & nõ recorderis nominis
Tacere. Silere. dñi.Soph.1.Silete a facie dñi dei.Zach.2.Sileat omnis
caro a facie dñi.Nu.13.Inter hec caleb compeſcẽs murmur
populi qui oriebatur contra moyſen ait. Pro quo hebrei
legunt.Et ſilere fecit caleb populum ad Moyſen vel
pro moyſe.ideſt propter murmur qui oriebatur contra eũ

הָפַךְ הָפַךְ Hapach.vertere:ſiue verti.reuerti.conuertere.conuerti.
Euertere vel euerti. Subuertere:aut aduerſari. Peruertere.
mutare.Deut.23. Vertitq; maledictionem eius Vertere.
in benedictionem.3.Reg.22.Verte manum tuam & eiice
me de exercitu.Prouer.12.Verte impios & non erunt. Iudi.
20.Quod cum cernerẽt filii iſrael in ipſo certamine poſiti.
Pro quo hebrei legunt.Et verſus eſt vir iſrael in certamine. Verti.
& in eodem. Verſa facie fortiſſime reſiſtebant.1. Re.
4.Irruerant enim in ea dolores ſubiti. Pro quo hebrei legunt.
Verſi enim fuerant dolores eius in eam. Siue euerſe
vel diſſolute ſunt compages eius in ea. Nam eadem verba
ponuntur.Dañ.10.vbi dicitur.Dñe mi in viſione tua diſſolute
ſunt compages mee.Eſter.9.Verſa vice ſuperiores iudei
eſſe ceperunt. Iob.30. redactus ſum in nihilũ.i. verſus
ſum in nihilum. Et in eodem.41. in ſtipulam verſi ſunt ei
lapides funde.Prouer.12.verte impios et non erunt.Thrẽ.
5.hereditas noſtra verſa eſt ad alienos.Itẽ ſignificat reuerti.
vt.1.Reg.25.reuerſi ſunt itaq; pueri dauid per viam ſuã. Reuerti.
4.Reg.5. Quando reuerſus eſt homo de curru ſuo.2.Paralip.
9.que reuerſa abiit in terrã ſuã.Ioſ.8.preſertim cum
ii qui ſimulauerunt fugã et tendebãt ad ſolitudinẽ contra
perſequentes fortiſſime reſtitiſſent.Pro quo hebrei legunt
Et populus qui fugerat ad deſertum reuerſus eſt contra perſequentem
ideſt contra populum perſequentem. Oſee.7.
Ephraim factus eſt ſubcineritius panis qui non reuerſatur.
Item ſignificat conuertere ſiue conuerti.Ps.77. Conuertit Cõuertere.
in ſanguinem flumina eorum. Et in eodem. Conuerſi Conuerti.
ſunt in die belli.Ps.104.Conuertit cor eorum vt odirẽt populum
eius.Iob.38.Reſtituetur quaſi lutum ſignaculum.
Pro quo hebrei legunt:conuertetur ſiue vertetur vt lutum
ſignaculum.Eſa.34.Et conuertentur torrentes eius in picem.
Threñ.3.Et conuertit manum ſuam tota die.Oſee.11.
Conuerſum eſt in me cor meum.Ioel.2.Sol conuertetur in
tenebras.Item ſignificat euertere vel aduerſari.2.Reg.10.
Et exploraret ciuitatem & euerteret eam.1.Paralipo.19.vt Euertere.
explorent & inueſtigent & ſcrutentur terram.pro quo hebrei
legunt. Vt ſcrutentur & euertant & explorent terram.
Iob.19.Et quem maxime diligebam aduerſatus eſt mihi. Aduerſari.
Item ſignificat ſubuertere.Geñ.19. Vt non ſubuertam vrbem Subuertere.
pro qua locutus es.Et in eodem.Et ſubuertit ciuitates
has.Iob.9.Quos ſubuertit in furore ſuo. & in eodem.28.
Subuertit a radicibus montes.Thren.4.Que ſubuerſa eſt
in momento.& inde הֲפֵכָה Haphecha.ideſt ſubuerſio.Geñ. הֲפֵכָה
19.Et liberauit lot de ſubuerſione vrbium.& aliquãdo ſcribitur Subuerſio
cum mem in principio.vt Deut.29.In exemplũ ſubuerſionis
ſodome & gomorre.Itẽ ponitur pro peruertere
Hiere.23.Et peruertiſtis verba dei viuentis. Et inde הֵפֶךְ Peruertere
Haphech.ideſt peruerſio ſiue peruerſum.Eſa.29.Peruerſa הֵפֶךְ
eſt hec veſtra cogitatio. Et aliquando ſcribitur pluraliter. Peruerſũ.
& cum tau in principio & dicitur תַּהְפֻּכוֹת Thahpuchoth. תַּהְפֻּכוֹת
Deut.32.Generatio enim peruerſa eſt. Pro quo hebrei legunt. Peruerſa.
Generatio enim peruerſionum vel auerſionũ eſt.Prouer.
2.Ab homine qui peruerſa loquitur.Et in eodem. Et
exultant in rebus peſſimis.Pro quo hebrei legunt. Et exultant
in ſubuerſionibus peſſimis.Et in eodem.23. Et cor tuum
loquetur peruerſa.Et aliquando duplicantur littera pe
& littera caf.& dicitur הֲפַכְפַּךְ Haphachpach. Prouer.21. הֲפַכְפַּךְ
Peruerſa viri via aliena eſt a deo. & inde מַהְפֶּכֶת Mahapécheth. Peruerſa.
Quod ponitur pro neruo carceris quo malefactores מַהְפֶּכֶת
vel qui peruerſe agunt vinciuntur.Hiere.29.Vt mittas
eum in neruum & in carcerem.Significat etiam predicta dictio Neruus.
voluere. Iudi.7. Videbatur mihi quaſi ſubcineritius Voluere.
panis ex ordeo volui & in caſtra madian deſcendere. Iob.
37.Et nubes ſpargũt lumẽ ſuũ:que luſtrãt cuncta per circui

tum Pro quo hebrei legunt. Et ipſe ſiue & ipſum in circui
tu voluitur. Et in eodem.38. Reſtituetur vt lutum ſignacu
lum. Pro quo hebrei legunt: voluetur ſiue reuoluetur vt lu
tum ſignaculum. Item ſignificat mutari.ideſt ab alio in a-
Mutari. liud verti vel conuerti.vt Exo.14. Mutatumq; eſt cor pha
raonis & ſeruorum eius ſuper populum. Leuit. 13. Et pi-
los in album mutatos. Iob.30. Mutatus es mihi in crude-
lem. Hiere.13. Si mutare poterit ethiops pellem ſuã. Dañ.
הָפֵךְ 10. Et ſpecies mea ĩmutata eſt in me. & ĩde הָפֵךְ hephech.i.
contra. econuerſo.econtrario.contrarium.vel contra conſuetudi
nem.vt Ezech.16. Et factum eſt in te contra conſuetudinẽ
contrariũ. mulierum. Et in eodem. Et factum eſt in te contrarium.in
מִתְהַפֶּכֶת de מִתְהַפֶּכֶת Mithapécheth.ideſt verſatilis. Geñ.3. Et flame
Verſatilis. um gladium atq; verſatilem.
הֹצֶן הֹצֶן Hóſen.inſtructio.ſcilicet belli vel exercitus. Ezech.
Inſtruct⁹. 23. Et venient ſuper te inſtructi curru et rota.et ſolum
inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſigni
ficat quoddam inſtrumentum bellicum: vel quoddam ge
nus vehiculi quo in bellis vtebantur.
הַר
Mons. הַר Har.mons. Geñ.10. Vſq; ſephar montem orientalem.
Exo.3. Et venit ad montem dei. Et in eodem. 25. Se-
cundum exemplar quod tibi in monte monſtratum eſt.
Ps.3. Et exaudiuit me de monte ſancto ſuo. Ps.10. Tranſ-
migra in montem ſicut paſſer. Ps.14. Quis requieſcet in
monte ſancto tuo. Ps.23. Quis aſcendet in montem domi
ni. Et aliquando ſcribitur cũ he in fine.vt Geñ.14. Et qui
remanſerant fugerunt ad montem. Et in eodem. 19. In
montem ſaluum te fac. Et in eodem. Nec poſſum in mon-
te ſaluari. & in predictis locis ponitur he finalis loco ad vl
in.ſicut מִצְרַיְמָה Miſráima.ideſt ad egyptum: vel in egyp-
הָרִים tum. & in plurali הָרִים Harim.ideſt montes. Geñ.7. Op-
Montes. pertiq; ſunt omnes montes excelſi. Iob.28. Subuertit a ra
dice montes. Ps.71. Suſcipiant montes pacem populo. Et
aliquando duplicatur littera res.vt in ſequenti dictione.
הָרָר הָרָר Harar.mons. Geñ.14. In montibus ſeir vſq; ad cam
Mons. peſtria. Pro quo hebrei legunt. In monte ſuo ſeir vſ
q; ad campeſtria. Ps.28. Preſtitiſti decori meo virtutem.
Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit. Preſtitiſti monti meo fortitudinem.
הֲרָרֵי Et in plurali הֲרָרֵי Harere. Deut.8. Et de montibus eris me
Montes. talla fodiuntur. Ps.35. Iuſtitia tua ſicut montes dei. Ps.49
Iumenta in montibus & boues. Ps.85. Fundamenta eius
הֲרָרִי in montibus ſanctis. Et inde הֲרָרִי Harari.ideſt montanus.
mõtanus. Hiere.17. Sacrificantes in agro. Pro quo hebrei legunt.
Montanus in agro. Nam dicitur montanus ex multa con
ſuetudine ſacrificandi in monte vel in agro.
הָרַג הָרַג Harag.occidere.interficere. Geñ.4. conſurrexit cain
Interficeꝛ aduerſus fratrem ſuum abel & interfecit eum: & in eo
dem. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Et in eo
dem. Omnis qui occiderit cain. Et in eodem. Quoniam
Occidere. occidi virum in vulnus meum. Exo.2. Nũ occidere me vis
ſicut occidiſti heri egyptium. Et in eodem.4. Ecce ego in
terficiam filium tuum primogenitũ. Et in eodem.11. Ob
ſecro vt interficias me. Et in eodem.25. Occidat vnuſquiſ
q; proximos ſuos: qui initiati ſunt beelphegor. 2.Reg.3. I-
gitur ioab & abiſai frater eius interfecerunt abner. Iob.5.
Virum ſtultum interficit iracundia. Et in eodem.20. Occi
Mortifica det eum lingua vipere. Ps.44. Quoniam propter te mor
re. tificamur tota die.ideſt occidimur. Ps.77. Et occidit pi-
gues eorum. Et in eodem. Cum occideret eos querebant
eum. Et in eodem. Occidit in grandine vineas eorum. Pro
uer.1. Auerſio paruulorum interficit eos. Eccl's.3. tempus
occidendi & tempus ſanandi. Eſa.22. Et ecce gaudium &
letitia occidere vitulos & iugulare arietes. Ezech.26. Fi
lie quoq; eius que ſunt in agro gladio interficientur. & in-
de הֲרֻגִים Harugin.ſiue הֲרֻגֵי Haruge.ideſt interfecti vel oc **הֲרֻגִים**
ciſi Prouer.7. Et fortiſſimi quiq; ĩterfecti ſunt ab ea. Hie- **Interfecti**
re.18. Et viri earum interficientur morte. pro quo in he-
breo habetur. Et viri earum erũt interfecti morte. Ezech.
37. Et inſufla ſuper interfectos iſtos. Et inde הֲרֵגָה Harega. **הֲרֵגָה**
ideſt occiſio vel interfectio. Hiere.12. Sanctifica eos in diẽ
occiſionis. Et in eodem.19. Non vocabitur amplius locus **Occiſio.**
iſte thophet & vallis filii ennon: ſed vallis occiſiõis. Zach.
11. Paſce pecora occiſionis. Et aliquando ſcribitur ſine he
in fine: & dicitur הֶרֶג Héreg.vt Eſter. 9. Percuſſerunt iu- **הֶרֶג**
dei inimicos ſuos plaga magna & occiderunt eos. Pro quo
hebrei legunt. Percuſſerunt iudei inimicos ſuos percuſſio
ne gladii & occiſione & perditione. Eſa.27. Aut ſicut occi **Occiſio**
dit interfectos eius ſic occiſus eſt.pro quo hebrei legũt: aut
ſicut occiſio interfectorum eius ſic occiſus eſt. Et in eodem.
30. In die interfectionis multorum cum ceciderint turres. **interfectio**
Ezech.26. Cũ occiſi fuerint in medio tui. Pro quo hebrei
legunt. In occidendo occiſionem in medio tui. Sed beat⁹
hieronymus tranſtulit ſenſum.
הָרָה Hara.concipere.vt Geñ.4. Que concepit & peperit **הָרָה**
cain. Et in eodem.16. At illa concepiſſe ſe videns de- **concipere.**
ſpexit dominam ſuam. Et in eodem. 38. Ad vnum igitur
coitum mulier concepit. Nume.11. Nunquid ego concepi
omnem hanc multitudinem. Iudi.13. Sed concipies & pa-
ries filium. Iob.3. Et nox in qua dictum eſt conceptus ẽ ho
mo. Eſa.8. Ecce virgo concipiet. Et in eodem. 33. Conci
pietis ardorem. Et in eodem.26. Concepimus & quaſi par
turiuimus. Et in eodem.59. Conceperũt dolorem & pepe
runt iniquitatem. Et in eodem. Concepimus & locuti ſu
mus de corde verba mendacii. Oſee.1. Et concepit & pepe
rit filium. Significat etiam gignere.vt.1.Paralip.4. Genu **Gignere.**
itq; mariam & ſamai & ieſba.inde הָרָה Hara.ideſt p̄gnãs. **הָרָה**
vel concipiens aut conceptus.vt Geñ.16. Ecce concepiſti.
Pro quo hebrei legunt. Ecce tu pregnãs. Et in eodem.38. **Pregnãs.**
Et videtur vterus illius intumeſcere. Pro quo hebrei le-
gunt. Et ecce illa pregnãs. Et in eodem. De viro cuius hec
ſunt concepi. Pro quo hebrei legunt. De viro cuius hec ſũt
ego pregnans. Exo.21. Et percuſſerit quis mulierem pre
gnantem. Hiere.30. Et vulua eius conceptus eternus. Et in **conceptus**
plurali הָרוֹת Haroth.ideſt pregnantes.4.Reg.8. Et paruu **הָרוֹת**
los eorum ellides: & pregnantes diuides. & in eodem. 15. **pregnãtes**
Et interfecit omnes pregnantes eius. Amos. 5. Eo quod
diſſecuerunt pregnantes galaad. & inde הֵרוֹן Heron. ideſt **הֵרוֹן**
conceptio vel cõceptus.vt Geñ.3. Multiplicabo erumnas
tuas & conceptus tuos. & aliquando ſcribitur cum iod & **conceptus**
dicitur הֵרָיוֹן Heraion.ideſt conceptus. Ruth.4. Et dedit il **הֵרָיוֹן**
li dominus vt conciperet. Pro quo hebrei legunt. Et dedit
illi dominus conceptum. Oſee.9. Gloria eorum a partu & **conceptus**
ab vtero & a conceptu. & inde הוֹרִים Horim.ſiue הוֹרֵי Hore **הוֹרִים**
ideſt progenitores vel patres.vt Geñ.49. Confortate ſũt
benedictionibus patrum eius. **Patres.**
הַרְהַר Harhar.in lingua chaldaica ſignificat cogitationẽ **הַרְהֹר**
& ſolum inuenitur in nũero plurali.ſcilicet הַרְהֹרִין **הַרְהֹרִין**
Harhorin. Dan. 4. Et cogitationes mee in ſtratu meo. **cogitatiões**
הָרַס Haras.deſtruere.diſſipare.conterere. deponere. ter **הָרַס**
minos tranſcendere. Exo.23. Sed deſtrues eos. Iudi. **Deſtruere**
6. Et deſtrues aram baal. Iob.12. Si deſtruxerit: nemo eſt
qui edificet. Ps.10. Quoniam quem perfeciſti deſtruxerũt
Prouer.14. Inſipiens ſtructam quoq; manibus deſtruet. &
in eo. 24. & maceria lapidum eius deſtructa erat. Eſa.49
Deſtruẽtes te & diſſipantes a te exibunt. Thren.2. Deſtru

xit in furore ſuo munitiones virginis iuda . Ponitur etiam
Diſſipare. pro diſſipare.Hiere.1.Et diſſipes & edifices & plantes. Et
in eodem.31.Et diſſiparem & diſperderem & affligerem.
Ezech.36.Quia ego dominus edificaui diſſipata . Et ſupra
in eodem ponitur pro ſuffoſis: vbi dicitur. Et deſtitute
Suffodere atq; ſuffoſe munite ſederunt. Ioel.1.Diſſipate ſunt apothece
quoniam confuſum eſt triticum. Item ponitur pro deponere
Deponere vel conterere. Exo.15.Depoſuiſti aduerſarios tuos
Ps.67.Deus conteret dentes eorum in ore ipſorum . ſignificat
Conterere etiam tranſcendere terminum.Exo.19.Ne forte velit
trāſcēdere. tranſcendere terminos ad videndum dominum . Et in eodem
. Sacerdotes autem & populus non tranſeant terminos.
הֶרֶס Inde.הֶרֶס Héres.ideſt deſtructio vel diſſipatio.Eſa.19
Ciuitas ſolis vocabitur vna.Pro quo hebrei legunt . Ciuitas
Deſtructio deſtructionis vel diſſipationis vocabitur vna . Sed ſi p̄dicta
dictio.הֶרֶס Héres ſcribatur cum cheth:que eſt quaſi eiuſdem
figure cum littera he:tunc ſignificat ſolem vel teſtam
aut teſteum.Et fortaſſe in bibliis hebraicis antiquis erat
ſcriptum חֶרֶס chéres cum littera cheth :ſicut beat⁹ hieronymus
tranſtulit.Nam in ſuis explanationibus ſup hoc
loco ſic ait.חֶרֶס chéres enim verbum ambiguum eſt: & teſta
Teſta. dicitur & ſol:eo ꝙ vtrunq; areat & ſiccum ſit.Hec hieronymus.
in tranſlatione autem chaldaica ſic habetur. Ciuitas
הֲרִיסוּת ſolis que deſtruenda eſt vocabitur vna.Et inde הֲרִיסוּת
Hariſuth.ideſt deſtructio ſiue ea que corruerant:aut ruina.
Ruina. vt Eſa.49.Et terra ruine tue.Amos . 9 . Et ea que corruerant
reſtaurabo.

הָתַת הָתַת Hathath.inſidiari.irruere.Ps.61.Quouſq; irruitis in
hominem.Et ſolum inuenitur in predicto loco.Et di
Irruere. cunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a ſupradicta dictione הָוָה haua.
De quo vide in predicta dictione.

הָתַל הָתַל Hathal.circumuenire.fallere. mentiri.illudere . Geñ.
31.Sed & pater veſter circumuenit me.Exo.8 . Verūtamen
circūuenīr noli vltra fallere.Iudi.16.Per tres vices mentitus es
Fallere. Mentiri. mihi.3.Reg.18.Illudebat eis helias. Iob.13. Aut decipietur
Illudere. vt homo veſtris fraudulentiis.pro quo hebrei legunt. Aut
Decipere. ſicut illuditur homini illudetis ei.vel ſic :aut ſicut mentimini
homini mentiti eſtis ei.Hiere.9.Et vir in fratrem ſuum
הוּתַל deridebit.ideſt illudet. Et inde הוּתַל Huthal. ideſt deceptum
ſiue illuſum.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.
Inſipiens inſipientem.vt Eſa.44.cor inſipiens adorabit illud.Et inde
הֲתֻלִּים הֲתֻלִּים Hathulim.ideſt mendaces :ſiue illudentes aut illuſores.
Mēdaces. Iob.17:Non peccaui.pro quo hebrei legunt.Si nō
mendaces mecum.Et idem dicit Burgeñ.in ſuis additionibus
מַהֲתַלּוֹת ſuper predicto loco.Et inde מַהֲתַלּוֹת Mahathaloth .pro
Errores. quo beatus hieronymus tranſtulit errores.vt Eſa.30.,Videte
nobis errores.

De incipientibus a littera. ו Uau.

Vau littera nunquam reperitur ſola per ſe:ſicut nec vllā alia
littera hebraica:vt dictum eſt in precedentibus. Sed apponitur
nomini & verbo & aliis partibus orationis:et tunc
communiter ponitur pro coniunctione ſcilicet.&.q; . quoq;.
autem.at.atq;.vero.ac.igitur.ſed.cumq;.aut . vt Geñ.1.
Et In principio creauit deus celum & terram.& in eodē.Terra
autem erat inanis & vacua.& in eodem . Et tenebre erāt
ſuper faciē abyſſi: & ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas
Et in eodem.Et fecit deus firmamentum.Et in eodem.4.
Aut. Fuit autem Abel paſtor ouium & cain agricola . Et in eodem.
q;. Iratuſq; eſt cain vehementer. Et in eodem . Dixitq;
Quoq;. dominus ad eum.Et in eodem.5 . Vixit quoq; ſeth . Et in
eodem.6.Oſtium autem arce pones in latere.Et in eodem
9.Vixit autem noe.Et in eodem.15.Turturem quoq; & columbam.
Et in eodem.24.At illa cito tollens pallium. Exo. At.
2.At ille vbi eſt inquit. Et in eodem . 14 . In curribus
atq; equitibus.Et in eodem.16.Atq; computruit . Iob . 1. Atq;.
Simplex & rectus ac recedens a malo.Ps.1 . Et in lege eius Ac.
meditabitur die ac nocte. Ponitur etiā in noſtra tranſlatione
alijs modis q̃uplurimis. Nam aliquando ponitur pro
vero.vt Prouer.2.Impii vero de terra pdentur.Et in eodē. Uero.
10.filius vero ſtultus meſtitia eſt matri ſue. Eccl's.1.terra vero
in eternū ſtat. Ponitur etiā pro igitur: ſiue pro ergo. vt
Geñ.2.formauit igitur dominus hominem.Et in eodē.Tu Igitur.
lit ergo dominus deus hominē. Et in eodē. Igitur perfecti Ergo.
ſunt celi & terra. Et in eodem.3. Vidit igitur mulier. Et in
eodem.12.Nunc igitur ecce coniūx tua.Et in eodem.16.Igitur
ſarai vxor abraam nō genuerat.Exo.1.Bene ergo fecit
deus obſtetricibus.Et in eodem .Precepit ergo pharao
omni populo.Item ponitur pro ſed.vt Geñ.2.Sed fons aſcendebat Sed.
de terra.& in eodem.31.Sed deus patris tui dixit
mihi.Exo.5.Sed poſtulabit mulier a vicina ſua. Ps. 6. Sed
tu domine vſquequo.Canti.1.Nigra ſum ſed formoſa. Itē
ponitur pro cumq;.vt Geñ.3.cumq; agnouiſſent ſe eſſe nudos. Cumq;.
Et in eodem. 4.cumq; eſſent in agro.Exo.2.cumq; iā
celare non poſſet.Deut.4. cumq; queſieris ibi dominum
deum tuum.Iob.2.cumq; eleuaſſent procul oculos . Et in
eodem.29. cumq; ſederem quaſi rex circūdante exercitu.
Item ponitur pro aut.ſiue pro vel.vt Geñ.31.Aut ſi tu pre Aut.
terieris malum mihi cogitans.Et in eodem.41. Abſq; tuo
imperio non mouebit quiſq; manum aut pedem. Exo.21.
Qui percuſſerit patrem ſuum aut matrem. Et in eodem.
Qui maledixerit patri ſuo aut matri. Leuit.17.Quod ſi nō
lauerit veſtimenta ſua vel corpus.Et in eodem.22. Sin autē Uel.
vidua vel repudiata. Et in eodē.25.vel qui ex his nati fuerint.
Iob.38. Aut theſauros grandinis aſpexiſti. Ps.8. Aut
filius hominis quoniam viſitas eū. Ps. 14. Aut quis requi
eſcet in monte ſancto tuo. Item ponitur pro etiam. Geñ.1.
Dixit etiam deus producant aque. Et in eodē.2. Lignum Etiam.
etiam vite in medio paradiſi. Et in eodem.28.Vouit etiam
votum dicens. Hiere.5. Si etiam viuit dominus dixerint.
Item ponitur pro enim: vel nam: aut nanq; . vt. Geñ.20.
Habet enim virum. Et in eodē.24 . Habitabat enim in terra Enim.
auſtrali.Exo. 19. Nam profecti de raphidim.1. Reg. 4. Nam.
Egreſſus eſt nāq; iſrael.Canti.2.Nam vinea noſtra floruit. Nanq;
Abach.1.Equites nāq; eius de longe venient. Ponitur etiā
pro itaq;. Geñ.11. Tulit itaq; thare abrā filium ſuum. Exo. Itaq;.
1. Poſuit itaq; eis magiſtros operum. Et in eodem.14. Timuit
itaq; populus dominum. Deut.11.Ama itaq; dominum
deum tuum. Item ponitur pro ſiquidē.vt.1. Reg.28. Siquidem
Siquidem philiſtiim pugnant aduerſum me.4. Reg.7.Si
quidem dominus audiri fecerat. Item ponitur pro interea
aut interim vel preterea. vt. Geñ.35.Interea locutus eſt do Interea
minus ad iacob. Et in eodem. 43. Interim fames omnem Interim.
terrā premebat. Exo.1. Surrexit interea rex nouus ſuper
Egyptum. Et in eodem.38.Fuerūt pretera centum talenta Preterea.
argenti.2. Paralip.34.Oſſa preterea ſacerdotum combuſſit.
Ponitur etiam pro quādo vel pro vnde. vt.Geñ.11.Sem
erat centum annorum quando genuit Arphaxath.Et in eodem. Quando.
15.Vnde facta rixa inter paſtores gregum.Et in eodē. Unde.
26.Vnde appellauit eum abundantiam. Et cum precedenti
negatione ponitur pro Neq;.vt. Exo.20. Non facies tibi
ſculptile neq; omnem ſimilitudinem . Et in eodem . Neq;.
Nec eorum que ſunt in aquis ſub terra.Deut.18. Neq; incantor
: neq; phythones conſulat. Nume.23. Neq; filius

hominis vt mutetur. Eſa.28. Neqꝫ vexabit eum rota plauſtri. Thren.3. Non enī humiliauit ex corde ſuo & abiecit filios hominum. ideſt neqꝫ abiecit filios hominum. Ezech.13. Neqꝫ oppoſuiſtis murum pro domo iſrael. Habet fortaſſe in noſtra tranſlatione alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta. Hebrei tamen in omnibus locis ſupradictis dicunt quod ponitur pro coniunctione. Et aliquando ponitur vau littera vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Geñ.22. Die autem tertio eleuatis oculis vidit locum procul. Pro quo in hebreo habetur. In die tertio & leuauit abraam oculos ſuos & vidit locum procul. Et in eodem.36. Et hi filii ſebeon Aya & anna. Pro quo in hebreo habetur. Et hi filii ſebeon & aya & anna. Et ſimiliter ponitur in principio librorum: vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Exo.1. Hec ſunt nomina filiorum iſrael. Pro quo in hebreo habetur. Et hec ſunt nomina filiorum iſrael. Iudi.1. poſt mortem ioſue conſuluerunt filii iſrael dominum. Pro quo hebrei legunt. Et factum eſt poſt mortem ioſue & conſuluerant filii iſrael dominum. Ruth.1. In diebus vnius iudicis quando iudices preerant. pro q̄ hebrei legunt. Et factum eſt in diebus quando iudicabant iudices. 1. Reg.1. Fuit vir vnus de ramathaim. pro quo hebrei legunt. Et fuit vir vnus de ramathaim. Eſdre.1. In anno primo cyri regis perſarum. Pro quo hebrei legunt. Et in anno primo cyri regis perſarum. Eſter.1. In diebus aſueri. Pro quo in hebreo habetur. Et factum eſt in diebus aſueri. Et aliquando ponitur in noſtra tranſlatione in principiis librorum. vt Leuit.1. Vocauit autem moyſen. Nu.1. Locutuſqꝫ eſt dominus ad Moyſen. Ezech.1. Et factum eſt in triceſſimo anno. Item littera vau prepoſita verbo preteriti temporis facit ipſum temporis futuri: & econuerſo. vt Geñ.27. Tempuſqꝫ veniet cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis. Et in eodem. Eritqꝫ ſemen tuum q̄ſi puluis terre & dilataberis ad orientem & occidentem. Et in eodem. Et benedicentur in te & in ſemine tuo. Item facit de preterito futurum. vt in eodem. Cumqꝫ veniſſet ad quendam locum. Et in eodem. Tulitqꝫ de lapidibus que iacebant. Pro quo hebrei legunt. Et tulit de lapidibus loci. Et in eo. Viditqꝫ in ſomnis ſcalam. Et de hoc plenius in arte grāmatica dictum eſt.

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantialis eſt vau. & ſunt due tantum & aliqua nomina propria: ſunt autem que ſequuntur.

וָו וו Vau. Paxillus. ſiue clauus: cuius caput eſt curuum inſtar littere vau. Et ſolum inuenitur in numero plurali. Pro q̄ beatus hieronymus tranſtulit capita. Exo.26. Quarum capita aurea & baſes enee. Et in eodem.27. Et capita earum cum celaturis ſuis argentea. Et dicunt hebrei ꝙ erant quidam paxilli vel claui affixi in capitibus colūnarum ex quibus pendebant cortine et velamina.

capita.

וָהֵב והב Vaheb. facere. vt Nu.21. Sicut fecit in mari rubro ſic faciet in torrentibus Arnon. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt fecit: in hebreo ponitur ſupradicta dictio. ſcilicet וָהֵב Vaheb. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei ꝙ eſt nomen proprium loci ſic dicti propter aliquā cauſam ignotam apud illos. Vnde in hebreo de verbo ad verbum ſic legitur. ſcilicet: ad vaheb in rubrum et ad torrētes Arnon. ideſt venerunt ad locum qui dicitur vaheb. et inde in mare rubrum et ad torrentes Arnon. ſcilicet venerunt. vnde in ſequentibus dicitur profectiqꝫ ſunt de ſolitudine in mathana: de mathana in nahaliel: de nahaliel in bamoth. ſcilicet venerunt. Et in hebreo non habetur illud profectiqꝫ ſunt. Sed ſubintelligitur. Et licet in aliis locis ſacre ſcripture vbi ponuntur manſiones filiorum iſrael nō inueniatur locus dictus וָהֵב Vaheb. non repugnat ſupradictis: ſicut nec inuenitur locus dictus mathana neqꝫ nahaliel niſi tantum in predicto loco: vbi dicitur quod profecti ſunt de ſolitudine in mathana: et de mathana in nahaliel. Aliivero dicunt ꝙ predicta dictio וָהֵב Vaheb deriuatur a dictione יְהָב Iehab. Que ſignificat molem vel onus. vt. p̄s.54. Iacta ſuper dominum curam tuam. Pro quo ipſi legunt. Iacta ſuper dominum onus tuum ſiue mollem tuam. Vnde ī predicto loco legunt ſic. A mole in mare rubrū vſqꝫ ad torrentes arnon. Et ſecundum beatum Hieronymum ſupradicta dictio יְהָב Iehab ſignificat charitatem. Nam in ſupradicto pſalmo iuxta he. ve. ſic tranſtulit. ſcilicet. Proiice ſuper dominum charitatem tuam. Et in lingua chaldaica ſignificat dare vel tradere aut afferre. De quo vide infra in dictione יְהַב Iahab. ſunt etiam aliqua nomina propria a littera vau incipientia. Sicut eſt וָפְסִי vapſi. vt Nu.13. De tribu nethalim naabi filium vapſi. Et ſimiliter וַשְׁתִּי Vaſthi. Eſter 1. Vaſthi quoqꝫ regina fecit conuiuium feminarum.

Facere.

De incipientibus a littera. ז zain.

זְאֵב Zeeb. Lupus. vt geñ.49. Beniamin lupus rapax. Eſa.11. Et habitabit lupus cum agno. Et in plu. זְאֵבִים Zeebim ſiue זְאֵבֵי Zeebe. ideſt lupi. Ezech.22. Quaſi lupi capientes predā. Abach.1. Et velociores lupis veſpertinis.

זאב Lupus. זְאֵבִים Lupi.

זֹאת Zoth. Iſta. vel hec. De quo vide infra in dictione זֶה Ze.

זאת Iſta.

זְבוּב zebub. muſca. vt Eſa.7. ſybilabit dn̄s muſce q̄ ē ī extremo flūinū egypti. & ī plu. זְבוּבִים zebubi. ſiue זְבוּבֵי zebube. Eccl̄s.10. muſce moriētes pdūt ſuauitatē vnguēti

זְבוּב Muſca. זְבוּבִים Muſce.

זָבַד Zabad. dotare. vt Geñ.30. Dotauit me de⁹ dote bona. et ide זֶבֶד Zebed. i. dos. ſiue dotatio. vt in p̄dicto loco.

זָבַד Dotare. זֶבֶד

זָבַח zabach. imolare. ſacrificare. occidere. mactare vt Geñ.31. Immolatiſqꝫ victimis in mōte. pro quo in hebreo habetur. Et immolauit iacob victimā in mōte. Exo.5. Et ſacrificemus dn̄o deo nr̄o. Et ī eo. Ite et ſacrificate deo vr̄o in terra hac. Et in eo.8. et dimittā ppl̄m vt ſacrificent dn̄o. Et in eodem. abominationes enim egyptiorū imolabim⁹ Et in eo. Qd̄ ſi mactauerimus ea q̄ colūt egyptii. Et in eo.22. Qui immolat diis occidetur. Et in eo.23. Nō imolabis ſup fermēto ſanguinē victime mee. Leuit.17. Et nequaq̄ꝫ vltra imolabūt hoſtias ſuas demonibus. Nu.22. Cumqꝫ occidiſſet balac boues & oues miſit ad balaā. Deut.16. Immolabiſqꝫ phaſe dn̄o deo tuo. Et in eo. qd̄ imolatū ē veſpe. pro quo. he. le. qd̄ imolabis veſpe. Et in eo.33. Ibi imolabunt victimas iuſtitie. 1. Reg.1. vt adoraret & ſacrificaret dn̄o. Et in eo. Et imolauit elcana. Et ī eo.15. vt imolet dn̄o deo tuo in galgalis. 3. Reg.8. mactauitqꝫ ſalomon hoſtias pacificas q̄s imolauit dn̄o. Et in eo.13. Et imolabit ſup te ſacerdotes excelſorū. & in eo.19. Tulit par boū & mactauit illud. 1. Paralip.29. Immolauerūtqꝫ victimas dn̄o. 2. Paralip.7. Rex aūt & oīs ppl̄s imolabāt victimas. Et in eo. Mactauit igitur rex ſalomō hoſtias boū. Et in eo.28. quos ego placabo hoſtiis. pro quo he. le. Eis ſacrificabo ſiue imolabo. & in eo.33 Cūctis idolis quos manaſes fuerat fabricatus imolauit. p̄s.4. Sacrificate ſacrificiū iuſtitie. Ps.26. Et imolabo in tabernaculo eius hoſtiā vociferationis. p̄s.49. Immola deo ſacrificiū laudis. Ps.115. tibi ſacrificabo hoſtiā laudis. Eſa.65. qui imolāt ī hortis. & in eo.66. qui mactat pec⁹ q̄ſi q excerebret canē. Oſee.4. Sup capita mōtiū ſacrificabāt. & ide זֶבַח zebach. i. victima. hoſtia. ſacrificiū. Exo.12. dicetis eis victima trāſitus dn̄i eſt. Leuit.3. Si hoſtia pacificorū fuerit eius

זָבַח Immolare Sacrificar Mactare. Occidere.

זֶבַח Victima. Hoſtia.

Sacrificiū oblatio.Ps.39.ſacrificiū & oblationē noluiſti.& in plurali.
זְבָחִים זְבָחִים Zebachim.ſiue זִבְחֵי Zibche.Exo.24. Immolaueruntq;
Victime. victimas pacificas dño.Deut.33.Ibi īmolabūt victimas
iuſtitie.1.Reg.15.Nūquid vult deus holocauſta & victimas.
זְבָחוֹת Et aliqñ ſcribitur in plu.זְבָחוֹת Zebachoth ſecūdū
Sacrificia formā noīm femininorū.vt Oſee.4. Et cōfundētur a ſacrificiis
מִזְבֵּחַ ſuis.& inde מִזְבֵּחַ Mizbeach.ſiue מִזְבַּח Mizbach .i.
Altare vbi ſacrificia vel hoſtia offerūtur.Geñ.8.Edificauit
Altare. aūt noe altare dño.Exo.20.Altare de terra facietis mihi.&
in eo.21.Ab altari meo euelles eū vt moriatur. Accipitur
ēt pro altari incenſi.vt Exo.30.Facies quoq; altare ad adolendū
מִזְבְּחוֹת thymiama.& in plu.מִזְבְּחוֹת Mizbechoth.vt Ps.83.
Altaria. Altaria tua dñe virtutū.Oſee.10.ſecūdū multitudinem fructus
ſui multiplicauit altaria.

זָבַל זבל Zabal.cohabitare.vt Geñ.30.Etiā hac vice mecū erit
Cohabitaſ vir meus.Pro quo hebrei legunt. Hac vice cohabitabit
זְבֻל mihi vir meus.Et inde זְבֻל Zebul.i.habitaculum.vt.3.
Habitaculum. Reg.8.Edificans edificaui domū et habitaculū tuū. Abach
3.Sol & luna ſteterunt in habitaculo ſuo.

זְבַן זבן Zabā.in lingua chaldaica ſignificat.Emere.ſeu vēdere
Emere. Dañ. 2. Quod tempus redimitis.ideſt emitis.

זַג זג Zag.Folliculus vuarū.Nu.6.Ab vua paſſa vſq; ad acinū
acinos nō comedet.Pro quo he.le.Ab acinis vſq; ad folliculum
Folliculos .ſ.vue nō comedet.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

זֶה זה Ze.Pronomen eſt demonſtratiuū vel relatiuū.i.iſte.hic
ipſe.ille.qui vel quod.iā.Et eſt oīs caſus & vtriuſq; numeri
Iſte. & generis maſculini vel neutri.vt Geñ.5. Iſte conſolabitur
Hoc. nos.Et in eo.11.Ceperuntq; hoc facere.Et in eo.31.
Sicq; per viginti annos in domo tua ſeruiui . ꝓ quo he.le.
Iſti. Iſti mihi viginti anni in domo tua. ſ. trāſacti ſunt.ſiue iſte
mihi vigeſſimus annus in domo tua.ſ.tranſactus eſt. Et in
eo.41.Nun inuenire poterimus talē virū qui ſpū dei plenus
Hic. ſit.Pro quo he.le.Nun inuenire poterimus ſicut hic.ſ.
eſt:virū qui ſpiritu dei plenus ſit.Exo.32.Moyſi eī huic viro
qui nos eduxit de terra egypti ignoramus quid acciderit.
Et in eo.Egreſſuſq; eſt hic vitulus.Et in eo.33.Et verbū
Iſtud. iſtud quod locutus es faciā.Deut.5. Montem iſtū egregiū
& libanum.Ioſ.2.Innoxii erimus a iuramento hoc.1.Reg.
Ille. 14.Et occidite ſuper iſtud.2.Reg.11. Et nunc hūc & nunc
illū conſumit gladius. vbi ponitur etiā pro illo.3.Reg.19.
Et ecce angelus dñi tetigit eū .pro quo he.le. Et ecce angelus
dñi iſte tetigit eū: ſiue qui tetigit eū.Ps.23. quis eſt iſte
rex glorie.Ps.47.Qm̄ hic eſt deus deus noſter in eternū.
Ps.55.Ecce cognoui quia deus meus es. ꝓ quo beatus hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Hoc ſcio quia
deus meus es.Ps.67. Sinai a facie dei iſrael .pro quo he.le.
Iſte ſiue ille ſinai a facie dei iſrael .ſ. motus eſt vel diſtillauit
Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Et
ſinai a facie dei iſrael .Eccl's.7.Bonum eſt te ſuſtētare iſtū:
Hec. ſed ab illo ne ſubtrahas manū tuā : vbi ponitur pro iſto &
Ipſe pro illo.Et in eo.8.Oīa hec tractaui in corde meo.Canti.2
Ecce iſte venit ſaliens in mōtibus.Et ī eo.En ipſe ſtat poſt
parietē nrm.Eſa.25.Iſte dñs ſuſtinuimus eū.Zach. 1. Iſte
Iam. iā ſeptuageſimus annus eſt.ponitur ēt pro iam.2 .Reg.14.
Quaſi mulier iam plurimo tpe lugens mortuū.zach.7. Sicut
Qui feci iā multis annis.Et aliqñ ponitur relatiue. Iob.19.
Et quē maxime diligebā aduerſatus eſt mihi.Ps.73.mons
ſion in quo habitaſti.Ps.103.In locū quē fundaſti eis. Et in
eo.Draco iſte quē formaſti ad illudendū ei. Vbi ponitur ꝓ
demōſtratiuo & relatiuo ſimul.Prouer.23.Audi patrem tuum
qui genuit te.Ponitur etiam pro aduerbio hac. vt Nu.
Hac. 13.Aſcendite per meridianam plagam.pro quo hebrei legunt.
Aſcendite hac in meridiem ſiue per meridiem .Scribitur
ēt cum beth in principio & dicitur בָּזֶה Baze & ſigni בָּזֶה
ficat.hic.ideſt in hoc loco.vt Exo.24.Expectate hic donec Hic.
reuertamur ad vos.Apponitur etiā ei mem in principio et
dicitur מִזֶּה Mize.i.ab hoc vel ab iſto aut ab ipſo. Et aliquādo מִזֶּה
ponitur aduerbialiter & ſigñat hinc vel iſtinc. i. ab hac
vel ab iſta parte vel de iſto loco.Geñ.42. Non egredieminí
hinc.Exo.17.Suſtentabant manus eius ex vtraq; parte. Hinc.
Pro quo he.le.Suſtentabant manus eius hinc vnus & hinc
vnus .i. vnus ex vtraq; parte. Exo.33. Vade aſcende de lo
co iſto. Scribitur etiā זֹה zo cum puncto holē & tunc eſt ge זֹה
neris feminini vel neutri.Eccl's.2.Et gaudio dixi quid fruſtra
deciperis.Pro quo he.le.Et letitie.ſ.dixi quid ipſa facit. Ipſa
Et in eo.5.Hoc eſt donū dei.Et in eo.7. Cuncta tētaui Hoc.
in ſapiētia.Pro quo he.le.Omnia hec tētaui in ſapientia.
Et aliqñ ſcribitur cum vau loco he & puncto holem & dicitur
זוֹ Zo.vt Eccl's.5.Miſerabilis prorſus infirmitas. Pro זוֹ
quo hebrei legunt.Etiam hec mala infirmitas .ſ. eſt.Oſee. Hec.
7.Iſta ſubſannatio eorum in terra egypti . Et aliqñ ſcribi Iſta.
tur cum pūcto ſurech & dicitur זוּ Zu.Ps.11.Cuſtodies nos זוּ
a generatiōe hac in eternū.Ps.61.Duo hec audiui.Eſa.42. hec.
nōne dñs ipſe cui peccauimus. & in eo . 43. Populum iſtū Ipſe.
formaui mihi.Abach.1.Hec eſt fortitudo eius deo ſuo. Et Iſte.
aliquando ponitur relatiue.vt Exo.15.Populo quem redemiſti.
Ps.9.In conſiliis quibus cogitant.Ps.16. A facie impiorum Qui.
qui me afflixerunt .Et aliquando ſcribitur pro relatiuo
& demonſtratiuo ſimul . Ps.9 .In laqueo iſto quem
abſconderunt. Ps.31. Intellectum tibi dabo et inſtruam te hec que
in via hac qua gradieris.Ps.67.Cōfirma hoc deus quod operatus
es in nobis. Ps.131.Et teſtimonia mea hec que docebo
eos .Ps.141.In via hac qua ambulabam.Scribitur etiam
cum littera aleph & tau in fine & dicitur זֹאת Zoth. זֹאת
& communiter eſt generis feminini.Leuit.6. Hec eſt lex hec.
holocauſti.Deut.33.Hec eſt benedictio.4.Reg.8. Domine
mi rex hec eſt mulier & hic eſt filius eius.Ps. 131. Hec eſt requies
mea in ſeculum ſeculi. Et aliquando ponitur in noſtra
tranſlatione in genere neutro:quia hebrei non habēt
genus neutrum:ſed pro eo aliquādo vtuntur maſculino &
aliquando feminino.Geñ.42. Iam nunc experimentum
veſtri capiam.Pro quo hebrei legunt. In hoc probabimini.
ideſt experimentum veſtri capiam.4.Reg.5. Sic & ſic hoc.
locuta eſt puella.Pro quo hebrei legunt.vt hoc & vt hoc locuta
eſt puella.ideſt taliter & taliter: vel ſic et ſic.ſicut eſt ī littera
noſtra.Iob.22.Hoc ſcio a principio.Et in eo.33.Hoc ē
ergo in quo nō eſt iuſtificatus.Et in eo.34. Audi quod dicitur. Quod.
Et in eo.35.Nunquid equa videtur tibi tua cogitatio
Pro quo hebrei legunt.Nunquid hoc cogitaſti in iudicio.
Ps.26.In hoc ego ſperabo.

זהב Zahab.aurū.Geñ.2.vbi naſcitur aurum: & aurum ter זָהָב
re illius optimum. Exo.25. Et deaurabis eā auro mū aurum.
diſſimo.Iob.23.Probauit me quaſi aurum quod per ignē
tranſit.Et in eodem.37.Ab aquilone aurum venit.Sed in
predicto loco dicunt hebrei ꝙ accipitur aurū ꝓ puritate vł
ſerenitate aeris ad ſimilitudinem auri puriſſimi .& etiā dicunt
ꝙ accipitur tranſlatiue pro oleo mundiſſimo & puriſſimo.
vt Zach.4.In quibus ſunt ſuffuſoria ex auro .pro ꝗ
ipſi legunt.Infundentia ex ſe aurum. ideſt oleum purum Oleum.
& mundiſſimum & aurei coloris.

זהם Zahā.Inqnare. abomiabile facere.Iob.33.abomiabi זָהַם
lis ei fit in vita panis.& ſolū iuenitur in ꝑdicto loco. abomabilē fieri.

זהר Zahar.oñdere.monere.admōere.ꝑuidere. ꝑoſtēdere
anūciare.cauere.obſeruare.Exo.18.oñdaſq; pplo ceri זָהַר
monias & ritus colendi.4.Reg.6.Et preoccupauit eū.Pro Oſtendere
ꝗ he.le.Et admonuit eū ſiue obſeruauit eū.Eccl's. 4. q ne Admoneſ

ſcit preuidere in poſterũ. Et in eo.12. His ampliꝰ fili mi ne requiras. pro quo he.le. His amplius fili mi caue: ſiue admonitus ſis: aut preuide. Ezech.3. Et annunciabis eis ex me. ideſt admonebis. Et in eo. Si dicẽte me ad impiũ morte morieris nõ ãnũciaberis. & in eo. Vt auertatur a via ſua mala. Pro quo he.le. vt caueat impius a via ſua mala. Et in eo. qa nõ annũciaſti ei. Et in eo. Si aũt tu ãnunciaberis iuſto. Et ĩ eo. Viuẽs viuet quia annunciaſti ei. Pro quo he.le. Viuẽs viuet qa admonitus eſt: vel quia obſeruauit ſe. & in eo.33. Et cecinerit buccina: & annũciauerit populo. Et in eo. Et non obſeruauerit ſe. Et in eo. Sonũ buccine audiuit & nõ ſe obſeruauit. Et in eo. vt ſe cuſtodiat ĩpius a via ſua mala. ſignĩat ẽt fulgere. l. ſplẽdere. vt Dañ.12. Et qui docti fuerint fulgebunt ſicut ſplẽdor firmamẽti. & inde זֹהַר Zohar. ideſt ſplẽdor. vt in ꝑdicto loco. & Ezech.8. Quaſi aſpectꝰ ſplẽdoris & viſio electi.

זו Zo. ſiue זו Zu. Pronomen eſt demonſtratiuum vel relatiuũ aut vtrũq; ſimul. De quo vide ſupra in dictiõe זֶה Ze.

זוב Zob. fluere. Manare. fluxum ſanguinis vel ſeminis pati. vt Leuit.15. Mulier que patitur multis diebus fluxũ ſanguinis. Et in eo. Vel que poſt mẽſtruũ ſanguinẽ fluere non ceſſat. Ps.77. qm̃ percuſſit petrã & fluxerunt aque. Eſa.48. Et ſcidit petrã & fluxerunt aque. Accipitur etiã זוב Zob. pro ipſo fluxu. & aliqñ ſcribitur ſine vau. vt Hiere.49. Fluxit vallis tua. ſ. ſanguine ĩterfectorũ. ſicut exponũt hebrei. & inde זָב Zab. i. fluẽs vel manãs: ſiue ille qui patitur fluxũ. vt Leui.15. Vir q patitur fluxũ ſeminis. & ĩ ge.fe. זָבָה zaba ſiue זָבַת zabath. vt in eo. & Exo.3. In terrã q̃ fluit lacte & melle. & in eo.13. Vt daret tibi terrã fluẽtem lacte & melle. Nu.16. que lacte & melle manabat. Deut.6. Terrã lacte & melle manãtẽ. Ponitur ẽt זוב zob pro extabeſcere. vt Threñ.4. qm̃ iſti extabuerũt conſumpti a ſterilitate terre. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt ꝙ ſignificat fluere. & legũt ſic. qm̃ ex iſtis fluebant confoſſi vel perfoſſi.

זוד Zud. ſuperbire. ſuperbe agere. temere operari. & ſcribitur ſine vau. Exo.18. Eo quod ſupbe egerint contra eos. Hiere.50. Quia cõtra dñm erecta eſt. pro quo he.le. Quia cõtra dñm ſuperbiuit vel ſupbe egit. & aliqñ ſcribitur cũ iod in medio loco vau. vt Exo.25. Si quis ꝑ ĩduſtriã occiderit fratrẽ ſuũ vel ꝑ inſidias. pro quo he.le. & cũ ſupbierit vel cũ temere egerit vir cõtra fratrẽ ſuũ vt occidat eũ ꝑ inſidias. Nee.9. Cognouiſti enĩ quia ſupbe egerãt cõtra eos. Et in eo. Ipſi vero & pr̃es nr̃i ſupbe egerũt. Et inde זֵד Zed. i. ſupbus. vt Prouer.21. Supbus & arrogãs vocatur indoctus. & in plu. זֵדִים Zedim. Ps.18. Et ab aliẽis parce ſeruo tuo. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. A ſupbis quoq; libera ſeruũ tuũ. Ps.118. Increpaſti ſupbos. & in eo. Superbi iniq; agebant vſquequaq;. Ps.139. Abſcõderũt ſupbi laqueũ mihi. & inde זָדוֹן zadon i. ſupbia ſiue ſupbus. Prouer.11. Vbi fuerit ſupbia: ibi erit contumelia. Et in eo.21. Qui in ira operatur ſuperbiã. Hiere.50. Ecce ego ad te ſuperbe. Et in eo. Et cadet ſupbus & corruet. & in plu. זֵדֹנִים Zedonim. Ps.123. Forſitã ptrãſiſſet aĩa nr̃a aquã ĩtolerabilẽ. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. forſitan tranſiſſent ſuper animam noſtram aque ſuperbe.

זָוָה Zaua. angulus. & inuenitur tm̃ in numero plu. ſ. זָוִיוֹת Zauioth. i. anguli. vt Ps.143. Filie noſtre cõpoſite. pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. filie nr̃e quaſi anguli ornati. Zach.9. Et quaſi cornua altaris. i. quaſi anguli altaris. ĩde מְזָוִים Mezauim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Promptuaria. Ps.143. Prõptuaria eorũ plena. & etiam in hoc loco he.le. anguli nr̃i pleni.

Preuidere
Cauere
Annũciare
Admonere.
Obſeruare.
Fulgere.
זֹהַר
Splendor
זו
זוב
Fluxũ pati
Fluere.
זוב
Fluxus.
זָב
Qui patitur fluxum.
זָבָה
Que fluit.
Fluens.
Manans.
זוב
Extabeſcere
זוד
Supbe agere.
Supbire.
Temere agere.
זֵד
Supbus.
זֵדִים
ſuperbi
זָדוֹן
Supbia.
Supbus.
זֵדֹנִים
Superbe.
זָוָה
זָוִיוֹת
Anguli
מְזָוִים
Prõptuaria.

זוז Zuz. limen. poſtis. ſ. porte. & ſcribitur cũ mẽ in principio & he ĩ fine & dicitur מְזוּזָה Mezuza. vt Exo.12. Ac ponẽt ſup vtrũq; poſtẽ. Et in eo.21. Et applicabitur ad oſtium & poſtes. Deut.6. Scribeſq; ea in limine & oſtiis domꝰ tue. Ezech.43. Fabricati ſunt limen eorũ iuxta limẽ meũ.

זול Zul. vilipendere. ſpnere. & ſcribitur ſine vau. Eſa.46 qui confertis aurũ de ſacco. pro quo he.le. qui paruipẽditis ſiue vilipenditis aurũ de ſacco. ſ. ad fabricandũ idola producebant aurum de ſacco paruipendentes illud ac ſi eſſet alia res parui valoris. Er aliqñ ſcribitur cũ iod loco vau vt threñ.2. Oẽs qui glorificabant eam ſpreuerunt eam. Et inde זֹלֵל Zolel cũ duplici lamed. i. vile: Hiere.15. Et ſi ſeparaueris ꝓcioſũ a vili. & de hoc vide ĩfra in dictiõe זֹלֵל Zolel

זון zun. in lingua chaldaica ſignĩat veſci vel nutriri. Dañ.4 Et ex ea veſcebatur oĩs caro. & inde. מָזוֹן Mazon. i. eſca ſiue nutrimentũ. Geñ.45. Et totidem aſinas triticũ in itinere paneſq; portantes. Pro quo he.le. Et totidem aſinas portantes triticũ & panes & pulmentũ ſiue eſcã. Dañ.4. & eſca vniuerſorum in ea. Et aliqñ ſcribitur ſine vau & dr̃ זַן Zan. Ps.143. Eructantia ex hoc in illud. Pro quo hebrei legunt. Eructantia de nutrimẽto in nutrimentũ: ſiue de pulmento in pulmentum. & in lingua chaldaica ſignificat genus vel ſpeciem. vt Dañ.3. Et vniuerſi generis muſicorũ. Vnde in ſupradicto loco aliqui hebrei legunt. Eructantia ſiue educentes de genere in genus. et ſimiliter.2. Paralipo.16. Vbi dicitur poſueruntq; eum in lectulum ſuũ plenum aromatibus et vnguentis meretriciis: vbi pro meretriciis ponitur in hebreo. זְנִים Zenim. pro quo aliqui hebrei legunt. Plenum aromatibus et vnguentorum ſpeciebus vel generibus. i. plenum diuerſis generibus vnguentorum. poteſt etiam ſignificare ſicut eſt in lr̃a nr̃a. De quo vide infra in dictione זָנָה zana. Dicunt etiam hebrei ꝙ a predicta dictione poteſt deriuari זוֹנָה zona: quod ponitur pro meretrice. vt Ioſ.2. Vbi dicitur ingreſſi ſunt domum mulieris meretricis. et ꝙ poteſt etiam ſignificare hoſpitatricẽ vel cauponã: que ſolet eſcas vendere. Cui cõcordat tranſlatio chaldaica. et ſimil'r Ioel.3. Vbi dicitur. Et poſuerunt puerum in proſtibulo. vbi pro proſtibulo ponitur predicta dictio. ſcilicet זוֹנָה zona. Alii interpretantur ſic. ſ. Et poſuerunt ſiue tradiderunt puerum in cauponam. ideſt vendiderunt eum ꝓ nutrimẽto vel eſca vñ ſequitur. et puellã vẽdiderũt ꝓ uino ut biberẽt. vide ẽt de hoc infra in dictiõe זָנָה zana. Itẽ זֵן Zen. i. arma ſiue baltheũ. et ſcribitur cũ aleph ĩ pricipio et dr̃ אָזֵן Azen. Deut.23. Gerẽs paxillũ in baltheo. inde זנות zonoth. pro quo beatus hieronymus tranſtulit Habenas. ut.3. Reg.22. Et habenas lauerunt iuxta uerbum domini.

זוע zua. mouere. cõmouere. cõtremiſcere. Eccl's.12. qñ cõmouebũtur cuſtodes domꝰ. Eſter.5. et nõ ſolũ nõ aſſurrexiſſe ſibi ſed neq; motũ quidẽ de loco. ꝓ q̃ he. le. Et non ſurrexit et nõ mouit ſe ꝓ eo. Dañ.6. cõtremiſcãt et paueãt deũ danielis: et aliqñ duplicãtur prĩa et ultĩa lr̃a. ut Abach.2. Et ſuſcitabuntur cõmouentes te. i. uexãtes te. et ĩde זְוָעָה zeuaa. pro quo beatus hieronymus tranſtulit uexationẽ. ut Eſa.28. ſola uexatio intellectum dabit auditui.

זור zur. exprimere. ꝑmere. cõculcare. circũligare. exhorreſcere. alienare. extraneũ fieri. Iudi.6. expͥſſo uellere cõcham rore ĩpleuit. Iob.39. Pes cõculcet ea. Eſa.59. Et qđ cõfotũ ẽ erũpet ĩ regulũ. ꝓ quo he.le. Et qđ cõculcatũ uel fractũ fuerit erũpet in regulũ. põitur ẽt ꝓ circũligare. Eſa.1. nõ ẽ circũligata nec curata medicamine. Sed ẽt in hoc loco hebrei legũt. nõ ẽ expſſa. ſ. a ſanie uł putredie q̃ medici ſolẽt exprimere ut uultꝰ mũdificetur. et ĩde מָזוֹר mazor. i. cõculcatio ſiue cõfractio: aut ĩfirmitas ſcd̃m hebꝰs. ꝓ q̃ bt̃s

זוז
מְזוּזָה
Poſtis.
Limen.
זול
vilipẽdere
ſpernere.
זֹלֵל
Vile
זון
Veſci.
Eſca
זַן
Nutrimentum.
Genus.
זְנִים
Genera
זוֹנָה
Meretrix.
pſtibulum
Caupona.
זֵן
אָזֵן
Baltheum
זנות
Habene.
זוע
Cõmouere
Mouere.
cõtremiſcere.
זְוָעָה
Vexatio.
זור
Exprimere
conculcare
circũligare.
מָזוֹר

Alligādū. Vinculum. Inſidie. exhorreſcere. Alienare. Extraneus fieri. Recedere.

hieronymus tranſtulit vinculum:ſiue alligandū.Hiere.30 Ad alligandum curationem tuā vtilitas nō eſt tibi. Oſee.5 Et vidit ephraim languorē ſuū:& iudas vinculū ſuū.Et in eo.Nec ſoluere poterit a vobis vinculum. Ponitur etiā in noſtra tranſlatione pro inſidiis.vt Abdie.1. Ponent inſidias ſubter te.Ponitur etiam pro exhorreſcere aut alienare vt Iob.19. Halitum meū exhorruit vxor mea.Ps.57.alienati ſunt pctōres a vulua.p̄s.68.Extraneus fact⁹ ſū fratribus meis.Ps.67.Non ſunt fraudati a deſiderio ſuo. Pro q̄ he.le.Nō ſunt alienati.i.nō receſſerūt a deſiderio ſuo. Eſa.1. Abalienati ſunt retrorſum.Ezech.14. Quia receſſerūt a me in cūctis idolis ſuis.i.quia alienati ſunt a me. Et ī eo. Si alienatus fuerit a me.& inde זָרָא Zara cū aleph in fine.

זָרָא Nauſea זָר Alienus. Extraneus זָרִים Extranei. Alieni. זָרִים Erūpētes. vētilatores

i.alienatio:& ponitur ꝑ nauſea.vt Nu.11. Donec exeat per nares vr̄as & vertatur in nauſeā.& inde זָר Zar.i.alien⁹ vl' extraneus. Leuit.10. Offerētes corā dño ignē alienū. Nu.3.Quiſquis alienus acceſſerit morietur.Prouer.11.qui fidē facit pro extraneo.& in plu.זָרִים Zarim.i.extranei vel alieni.Prouer.5.Ne forte impleantur extranei viribus tuis.Eſa.1.Regionē veſtrā corā vobis alieni comedūt. Et in eo.Sicut in vaſtitate hoſtili.pro quo he.le. Sicut ſubuerſio alienorū.ponitur ēt זָרִים Zarim pro erūpētibus vel ꝑ vētilatoribus.Hiere.18.Aut euelli poſſunt aque erūpētes frigide.Et in eo.51.Et mittā in babylonē ventilatores & ventilabūt eū:& de hoc vide infra in dictione זָרָה Zara. Item זוֹרֵר Zorer cū duplici res ſigñat oſcitare.vt.4.Reg.4. Et oſcitauit puer ſepties.Hebrei tñ legūt. & ſternutauit puer ſepties.quia in lingua chaldaica ſignificat ſternutare.

זוֹרֵר Oſcitare. ſternutare.

זָחַח Separare

זחח Zachach. ſeparare.leuare. & ſcribitur cum ſimplici cheth.Exo.28.Et a ſe iuicē rōnale & ſuphumerale nequeant ſeparari.& ſolū inuenitur in predicto loco.

זָחַל Demiſſo capite. Incuruari expaueſcere Serpere. Reptile זֹחֶלֶת Zoeleth

זחל Zachal.incuruari.expaueſcere.ſerpere.reptare. Iob.23.Iccirco demiſſo capite veritus ſum vobis indicare meam ſentētiam.Pro quo he.le.Iccirco incuruatus ſum ſiue expaui & timui indicare meam ſcientiam vobis. Sigñat ēt reptare vel ſerpere.Deut.32. Cū furore trahentiū ſuper terrā atq; ſerpētiū.mich.7.velut reptilia terre.& īde זֹחֶלֶת Zocheleth.Nomen propriū cuiuſdam lapidis.3.Reg.1.Iuxta lapidem zoeleth.

זִו Zio. זִו Statura. Aſpectus.

זו Ziu.Nomē mēſis:qui apud nos dicitur aprilis.3. Reg. 6.In anno quarto menſe zio ipſe eſt menſis ſecundus regni ſalomōis.& ī ligua chaldaica ſigñat ſplēdorē vel amenitatē.vnde ſcd̄m hebreos ſic dr̄ ab apparitione florum.Item זִו ziu.in lingua chaldaica ſigñat ſtaturā ſiue aſpectū. Dañ.2.Statura ſublimis.Et in eo.3.Et aſpectus faciei eius mutatus eſt.

זִיז Oīmodum Vniuerſitas. Omnes.

זיז Ziz Omnimodū:ſiue vniuerſitas.Eſa.66.Et delitiis affluatis ab oīmoda gloria eius.Ps.49. Et pulchritudo agri mecum eſt.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et vniuerſitas agri mecū eſt. Ps.79. Et ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.Et oēs beſtie agri depaſte ſunt.& dicūt aliqui hebrei ꝙ predicta dictio זִיז Ziz eſt genus ad omnia animalia fera & agreſtia. Alii vero dicunt ꝙ eſt nomen beſtie fere ignote ſic dicte.& ſolum inuenitur in locis p̄dictis

זִיק זִיקוֹת Flame. זִקִּים Cōpedes.

זיק Zic. flama.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. זִיקוֹת Zicoth ſcd̄m formā femininorū. Eſa.50. Ecce oēs vos accendentes ignem accincti flamis:ambulate in lumine ignis veſtri & in flamis quas ſuccendiſtis. Inuenitur etiam זִקִּים Zicim ſcd̄m formā pluralē maſculinorū & ponitur pro compedibus.Ps.149.Ad alligandos reges eorū in cōpedibus.Nañ.3.Optimates eius cōfixi ſunt in compedibus.Ponitur ēt ꝑ lanceis.vt Prouer.26. Qui mittit ſagittas & lanceas in mortem.

Lancee זַיִת Oliua. Oliuetum זֵיתִים Oliue.

זית Zaith.ſiue זֵית Zeth.oliua ſiue oliuetum. Geñ. 8.Portans ramū oliue virentibus foliis.Exo.23.Ita facies in vinea & in oliueto tuo.Hiere.11.Oliuam vberē pulchrā.& in plu.זֵיתִים Zethim.Ps.127.Filii tui ſicut nouelle oliuarū

זָכַךְ Fulgere. Mūdare. Mundū eē cādidū eē. זַךְ puriſſimū. Mundus. זַכָּה Lucidiſſimum. Munda. זְכוּכִית Vitrum

זכך Zachach.Purificare.Mūdare.Siue mūdū vel cādidū fieri.& ſcribitur cū ſimplici chaph.Iob.9. Et fulſerint velut mundiſſime manus mee.Pro quo he. le. Et mundauerim ſiue purificauerim in mūditia manus meas.Et ī eo.15.Et celi non ſunt mūdi in conſpectu eius.Thren.4.candidiores nazarei eius niue.& inde זַךְ Zach.i. purus ſeu mūdus aut lucidus.Leuit.24.Vt afferant tibi oleum de oliuis puriſſimū.Iob.8.Si mundus & rectus inceſſeris. Et in eo.33.Mundus ſum ego & abſq; delicto.& in genere feminino זַכָּה Zaca.i.mūda.Exo.30.Galbanū boni odoris & thus lucidiſſimū. Pro quo in hebreo habetur lucidiſſima: quia thus apud hebreos eſt generis feminini. Iob.16. Cum haberem mundas ad deum preces. Pro quo hebrei legunt. & oratio mea munda.ſ.eſt. Vide etiā de hoc in dictione ſequēti.& inde.זְכוּכִית. Zechochith.i.vitrum: eo quod eſt mundum & lucidum.Iob.28.Non adequabitur ei aurum vel vitrum.& dicunt hebrei ꝙ ponitur ibi pro vitro cryſtallino. quod eſt puriſſimum et precioſiſſimum.

זָכָה Immaculatum eſſe. Mundum apparere. Iuſtificar. Mūdū eē. corrigere. Vincere. זָכוּ Iuſtitia.

זכה zaca.immaculatū eſſe.mundare. ſeu mūdū apparere iuſtificare.corrigere.Iob.15.Quid eſt homo vt immaculatus ſit.Pro quo he.le.Quid eſt homo vt mundus ſit ſiue vt mundus appareat.Et in eo.25.Aut apparere mūdus natus de muliere.Ps.72.Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit.Ergo fruſtra mūdaui cor meum.Eſa.1. Lauamini:mūdi ſtote.Ps.118.In quo corrigit adoleſcentior viam ſuam.Ponitur etiam pro vincere.Ps.50.Et vincas cum iudicaris.Poteſt etiam legi ſic.ſcilicet:et mundes vl' corrigas cū iudicaueris.Vide ēt de hoc in dictiōe precedenti. Et inde זָכוּ zachu.ſiue זָכוּת zechuth. quod in lingua chaldaica ſigñat iuſtitiā vel mūditiā.Dañ.6.quia corā eo iuſtitia inuēta eſt in me.

זָכַר Recordari meminiſſe memorari.

זכר zachar.recordari.meminiſſe.memorari.Geñ.8.recordatus aūt eſt dñs noe.Et in eo.9.Et recordabor federis mei.Et in eo.40.Memento mei cū bñ tibi fuerit.Et in eo.Vt ſuggeras pharaōi. ꝑ q̄.he.le.& memieris mei apud pharaonē.& in eo.Et tñ ſuccedētibus ꝓſperis p̄poſit⁹ pincernarū oblitus eſt interp̄tis ſui.pro q̄ in hebreo hr̄.& nō ē recordat⁹ p̄poſitus pincernarū ipius ioſeph & oblitus ē eius. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Exo. 20. Memēto vt diē ſabbati ſctifices.Et in eo. In oī loco in quo memoria fuerit noīs mei.ꝑ q̄.he.le.i oī loco ī q̄ recordari vel memorari fecero nomē meū.& in eo.23.Et ꝑ nomē exterorū deorū nō iurabitis.ꝑ q̄.he.le.& noīs extorū deorū nō recordabimini.Siue nomē exterorū deorū nō noīabitis.Nu.10.Et erit recordatio vr̄i corā dño deo vr̄o. Et ī eo. 11.Recordamur piſciū q̄s comedebam⁹ in egypto gratis. Deut.16.vt memineris diei egreſſiōis tue de egypto. Et in eo.Et recordaberis qm̄ ſeru⁹ fueris in egypto. & ī eo. 25. Memēto qd fecerit tibi amalech.1.Re.25. Et recordaberis ancille tue.4.Re.9.memini qñ ego & tu ſedētes in curru ſeq̄bamur achab.Et in eo.20. Memēto queſo quō ambulauerim corā te.Eſter.9.Iſti ſunt dies quos nulla vnq; delebit obliuio.ꝑ q̄.he.le.Et iſti dies mēorati.ſ.erūt.Iob.4.recordare q̄s vnq; inocēs piit.p̄s.18. Memor ſit oīs ſacrificii tui.p̄s.41.Hec recordatus ſum.Ps.77.Et recordatus ē q̄a caro ſunt.Ps.113.Dominus memor fuit noſtri. Ps.136. Si non meminero tui.Et in titulo Ps.137.Vbi dicitur. Pſal

memorari.

mus dauid in rememorationem ſabbati.Pro quo hebrei legunt. Pſalmus dauid ad commemorandum ſiue ad recordandum.Canti.1.Memores vberum tuorum ſuper vinum Eſa.43.Ne memineritis priorum.Et in eodē.62.Qui reminiſcimini domini:ne taceatis.Et in eodem.66.Qui recordatur thuris quaſi qui benedicat idolo.Hiere.13.cum recordati fuerint filii ſui ararum ſuarum.Thren.3.Memoria memor ero.Et in eodem.5.Recordare domine quid acciderit nobis.Ezech.3.Et non erunt in memoria iuſtitie eius quas fecit.Et in eodem.18. Et omnium iniquitatum eius quas operatus eſt non recordabor.Et in eodem.Omnes iuſtitie eius quas fecerat non recordabuntur.Et in eodem.21.Ipſe autem recordabitur iniquitatis ad capiendū. Et in eodem.Pro eo quod recordati eſtis manu capiemini Ione.2.Domini recordatus ſum.Ponitur etiam pro nominare.1.Reg.4.Cumq; ille nominaſſet arcam dei.& inde זֵכֶר Zecher.ideſt memoria.recordatio.commemoratio. Exo.17.Delebo enim memoriam amalech.Ps.9.Periit memoria eorum.Ps.29.Et confitemini memorie ſanctitatis eius.Ps.110.Memoriam fecit mirabilium ſuorum.Oſee. 14.Memorabile eius ſicut vinum libani.& aliquando ſcribitur cum nun in fine & dicitur זִכָּרֹן zicharon ſiue זִכְרֹן zichron.i.memoria.recordatio.monumentum.memoriale. Exo.39.In monumentum filiorum iſrael. Nu.10. Vt ſint vobis in recordationem dei veſtri.Eccl's.1.Non eſt priorum memoria.Eſa.57.Et poſt oſtium & retro poſtem poſuiſti memoriale tuum.& in plurali.זִכְרוֹנוֹת zichronoth.& ponitur pro hiſtoriis vel annalibus:eo quod in eis commemorantur preterita.Eſter.6.Iuſſitq; ſibi afferri hiſtorias & annales priorum temporum.inuenitur etiam מַזְכֶּרֶת mazchereth.cum mem in principio. ideſt commemorans vel commonefaciens. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit inueſtigans.Nu.5.Et oblatio īueſtigans adulterium.inde אַזְכָּרָה Azchara.ideſt commemoratio vel memoriale aut monumentum.Leuit.2.Et ponet memoriale ſuper altare Et in eodem.Qui cum obtulerit ea:tollet memoriale de ſacrificio.Et in eodem.De qua adolebit ſacerdos in memoriam muneris.Et in eodem.24.Vt ſit panis in monumentum oblationis domini.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſuffumigationem vel odorationem.& dicunt quod predicta dictio זָכָר Zachar eſt equiuoca & ꝙ etiam ſignificat ſuffumigare vel odorari.nam Eſa.66.vbi nos legimus:qui recordatur thuris.Ipſi legunt.Qui odoratur vel qui ſuffumigat thus.& ſimiliter in aliquibus locis predictis.Item זָכָר Zachar.maſculus.Geñ.1.Maſculum & feminam fecit eos. Exo.12.Agnus abſq; macula maſculus anniculus.Leuit. 12.Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit maſculum.& in plurali זְכָרִים Zecharim.ideſt maſculi.Exo.13.Quidquid habueris maſculini ſexus.Pro q̃ in hebreo habetur.Quoſcūq; habueris maſculos.& inde זָכוּר Zechur.ideſt maſculinū Exo.23.Ter in anno apparebit omne maſculinum tuum coram domio.& inde verbum.תִּזָּכֵר Thizachar.ideſt ſi fuerit maſculus:vel ſi fuerit generis maſculini.Exo.34.omne quod aperit vuluam generis maſculini meum erit.ideſt ſi fuerit maſculus.

Reminiſci
Nolare
זֵכֶר
Memoria
זִכָּרֹן
monumētū
recordatio
Memoria
memoriale
זִכְרוֹנוֹת
Annales.
מַזְכֶּרֶת
inueſtigās
אַזְכָּרָה
memoriale
Memoria
Monumētum.
Suffumigare.
זָכָר
Maſculus
זְכָרִים
maſculi
זָכוּר
maſculinū
תִּזָּכֵר
Si fuerit
maſculus.

זֵל Zel.Vilipendere.contemnere.De quo vide ſupra in dictione זוּל Zul.

זֵל
Vilipēdere.

זוֹלֵל Zolel.vorator:ſiue commeſſationibus vacans.vilis. deſpectus.Deut.21.comeſſationibus vacat & luxurie atq; conuiuiis.Ponitur etiam pro vili.Hiere.15.Si ſeparaueris precioſum a vili.Thren.1.Vide domine & conſidera quoniam facta ſum vilis.& inde זְלוּת Zuluth.ideſt viliſſimum:aut contēptus.Ps.11.Cum exaltati fuerint nouiſſimi filiorum hominum.Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.cum exaltati fuerint viliſſimi filiorum homiūm.& in hebreo ponitur ibi ſingulare pro plu.

זוֹלֵל
Commeſſatiōibus vacans.
Vile.
זְלוּת
Viliſſimi.

זֶלֶג Zaleg.fuſcinula.tridens.& ſcribitur cum mem in principio & dicitur מַזְלֵג Mazleg.vt.1.Reg.2.Et habebat fuſcinulam tridentem.& in plu.מִזְלָגוֹת Mizlagoth.Exo.27. Et forcipes atq; fuſcinulas.1.Parali.28. Ad fuſcinulas quoq; & phialas.

זֶלֶג
Fuſcinula
מִזְלָגוֹת
Fuſcinule.

זַלְזַל Zalzal.propago.ramuſculus. Eſa.18. Preſcindētur ramuſculi.& ſolū īuenitur in nu.plu.& ī p̄dicto loco.

זַלְזַל
ramuſculi

זַלְעָף Zalaaph.horror.procella.tempeſtas.Ps.118.Defectio tenuit me pro peccatoribus.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtuli.Horror tenuit me ab impiis.& ī plurali.זַלְעָפוֹת Zilaaphoth.Ps.10.Spiritus procellarum pars calicis eorum.

זַלְעָף
Horror.
זַלְעָפוֹת
Procelle.

זוּלַת Zulath.abſq;.preter.Excepto.4.Reg.24.Exceptis pauperibus populi terre.Scribitur etiam cum iod in fine:& dicitur זוּלָתִי Zulathi.Deut.1.Preter caleph filium iephone.& aliquando illa littera iod ponitur pro pronomine prime perſone.Oſee.13.Deum abſq; me neſcies.

זוּלַת
Excepto.
זוּלָתִי
Preter
Abſq;.

זָמַם Zamam.cogitare.Deut.19.Sicut fratri ſuo facere cogitauit.Ps.30.Vt acciperent animā meā conſiliati ſūt ideſt cogitauerunt.Thren.3.Fecit dñs que cogitauit.Ps. 139.Cogitauerūt cōtra me:ne derelinquas me.Sed hebrei in predicto loco dicunt ꝙ eſt nomen & legunt ſic.Cogitationem eius ne educas.ideſt ne educas eam in actu.vñ beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Scelera eius ne effundantur.Hiere.51.Quia cogitauit dominus & fecit.& aliqñ ſcribitur cū ſimplici mē.vt Geñ.11.Ne deſiſtēt a cogitationibus ſuis:donec eas opere compleant.pro quo hebrei le.Et nunc nō p̄hibebitur ab eis quodcunq; cogitauerint ad faciendū.Ps.16.Et non eſt inuenta in me iniquitas:vt nō loquatur os meū opera hoīum.Pro quo he.le.nō inueniſti:quod cogitaui non tranſiſſet os meum vel nō trāſire os meum.& hic eſt finis verſus in hebreo.& ſequitur alius verſus.in opera hoīum.Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit ſic.Et nō inueniſti cogitationes meas non tranſire os meum.Hiere.4.Cogitaui & non penitebit me.& inde זִמָּה Zima ſiue זִמַּת Zimath.i.cogitatio. Prouer.24.Cogitatio ſtulti peccatum.ſignificat etiā malā cogitationem vel peccatum ex propoſito:aut piaculum ſiue ſcelus vel nefas.Leuit.19.Ne contaminetur terra:& impleatur piaculo.Et in eodem.20.Qui ſupra vxorem filiā duxerit matrem eius:ſcelus operatus eſt.& in eodem.Nec permanebit tantum nefas in medio veſtri.Ezech.16.Et nō fecit iuxta ſcelera tua in omnibus abominationibus tuis.Et in eodem.Scelus tuum & ignominiā tuā tu portaſti.Et in eodem.22.Scelus operati ſunt in medio tui.Et in eo.23. Sic ingrediebantur ad oolam & oolibam mulieres nefarias.Et in eodem.Et auferam ſcelus de terra.Oſee.6.Quia ſcelus operati ſunt.& in plurali. זִמּוֹת Zimoth.ideſt cogitationes vel ſcelera.Iob.17.Cogitationes mee diſſipate ſunt.Eſa.32.Ipſe vero cogitationes concinnabit ad perdēdos mites.& aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מְזִמָּה Mezima.ideſt cogitatio vel conſilium.vt p̄s. 138.Quia dicitis in cogitatione.Prouer.2.Conſilium cuſtodiet te.& in eo.5.Cuſtodi legem meā atq; conſiliū.Et in eo.5.Vt cuſtodias cogitationes.Hiere.11.Quid eſt ꝙ dilectus meus in domo mea facit ſcelera multa.Vbi ponitur מְזִמָּתָה Mezimatha cum tau & he in fine.& pōitur ibi in hebreo ſingulare ꝓ pluꝛ̄:nā pluꝛ̄ dicitur מְזִמּוֹת Mezimoth. Prouer.14.Et vir verſutus odioſus eſt.Pro quo he.le.& vir cogitationum vel ſcelerum odioſus eſt.

זָמַם
Cogitare.
זִמָּה
Cogitatio
Piaculū.
Scelus.
Nefas.
זִמּוֹת
Cogitationes.
מְזִמָּה
Cogitatio
Conſilium
Scelus.
מְזִמָּתָה
מְזִמּוֹת
Scelera.

זְמַן Tempus. זִמְנַיָּא Tempora. זְמַן Cōponere. מְזֻמָּנִים מְזֻמָּנוֹת tp̄a ſtatuta

זְמַן Zeman.tempus.Nee.2.Et conſtitui ei tēpus.& Eccl'ſ.3.Omnia tempus habent. & Dañ.2. vt tempus daretur ei.& in lingua chaldaica ſcribitur aliquando cum aleph in fine.vt in eodem.3.Statim vt audierūt. pro quo hebrei legunt.Eodē tempore vt audierūt . &c.& in plu.זִמְנִין Zimnin . ſiue זִמְנַיָּא Zimnaia.i.tempora. Dañ.2. Et ipſe mutat tempora.& in eodē.6.Et tribus temporibus in die flectebat genua.Item זְמַן Zamen.in lingua chaldaica ſignificat componere vel preparare. Dañ.2.ꝙ interpretationem quoq; fallacem & deceptiōe plenam compoſueritis.& inde מְזֻמָּנִים Mezumanim ſecūdum terminationem pluralem maſculinorum.ſiue מְזֻמָּנוֹת Mezumanoth ſecūdum terminationem femininorum.i.tempora ſtatuta aut conſtituta vel determinata.Nee.10.Per tempora a temporibus anni ad annum.pro quo hebrei legunt.Per tempora ſtatuta vel determinata de anno in annum.& in eodem.13. In temporibus conſtitutis & in primitiis.

זָמַר Pſallere. Cantare. מִזְמוֹר Pſalmus. זָמִיר Putatio. זְמִירוֹת Carmina Cātabilia. זִמְרָה Laus. זְמָרָא Muſica. זַמָּרַיָּא Cantores. זִמְרָה Optimum. Cantica. מְזַמְּרוֹת Pſalteria. Fuſcinule. זָמַר Putare. זָמִיר Putatio. זְמוֹרָה Palmes. Ramus. זְמוֹרִים Propagies. מַזְמֵרוֹת Falces. Ligones. זֶמֶר Camelo pardalus

זָמַר Zamar.pſallere.cantare.ſecare.putare.ſ.vites.Iudi.5.Pſallam domio deo iſrael.Ps.46.Pſallite regi noſtro pſallite.& in eodem.Pſallite ſapienter.Ps.137.In conſpectu angelorū pſallā tibi.Ps.146.Quoniam bon⁹ eſt pſalmus deo noſtro.Pro quo hebrei legunt. Quoniam bonū eſt pſallere vel cantare deo noſtro.& inde מִזְמוֹר Mizmor .i.pſalmus vel canticū.vt in titulis pſalmorū.Ps.3.Pſalmus dauid cū fugeret a facie abſalom. & ſic de reliquis. & inde זָמִיר Zamir.i.cantus.ſ.auium circa ver.vel putatio.ſ.arborum.Canti.2.Tempus putatiōis aduenit.Quod alii interpretantur.Tempus cantus aduenit.& in plurali.זְמִירוֹת Zemiroth.i.cantica vel carmina.Iob.35.Qui dedit carmina in nocte.Ps.118.Cantabiles mihi erant iuſtificationes tue. & inde. זִמְרָה Zimra ſiue זִמְרַת Zimrath . i.laus ſiue canticum.Exo.15.Fortitudo mea & laus mea dominus.Ps.117. Vbi eadem verba habentur.& in vtroq; loco deficit iod littera in fine : que ponitur pro hoc pronoīe mea:tamē ſub intelligitur.Eſa.51.Gratiarum actio & vox laudis. Pōitur etiam pro canticis. Amos.5.Et cantica lyre tue non audiā. & inde זְמָרָא Zemara . qđ in linga chaldaica ſigñat muſicam ſiue canticū.Dañ.3.Et vniuerſi geñis muſicorum. & inde זַמָּרַיָּא Zemaraia.i.cantores.Eſdre.7. Cantoribus & ianitoribus.Significat etiam זִמְרָה Zimra optimum:eo qđ eſt laudabile.Geñ.43.Sumite de optimis terre frugib⁹. & inde מְזַמְּרוֹת Mezameroth.Quod ſignificat quedā inſtrumenta muſica ſecūdum hebreos.pro quo beatus Hieronymus trāſtulit pſalteria.Hier.52.Pſalteria & phialas & mortariola .in alio vero loco traduxit Fuſcinulas. vt.3. Reg. 7. Et forcipes aureos & hydrias & fuſcinulas.4. Reg. 12. Et fuſcinule & turibula.Item זָמַר Zamar.i.ſecare vel putare. Leuit.25.Sex annis putabis vineam tuam.& in eodem.Et vineam tuam non putabis.Eſa . 5 .Non putabitur & nō fodietur.& inde זָמִיר Zamir.i.putatio.Canti. 2.Tempus putationis aduenit.Poteſt etiam interpretari tempus cantici aduenit.Sigñat ēt palmitē vel ꝓpaginē:eo ꝙ putatur & ſciditur ex arbore.Eſa.25.Propaginem fortium marceſcere faciet.& inde זְמוֹרָה Zemora.i.palmes.propago.ram⁹.germē.vitis.Nu.13.Abſciderunt palmitē cū vua ſua.Eze.8.Et ecce applicant ramū ad nares ſuas.& in p̄dicto loco dicunt hebrei ꝙ ſignificat fetorem vel malum odorem.ponitur ēt pro vite vel germine.Eze.15.Quomodo fiet de ligno vitis Eſa.17.Et germen alienum ſeminabis.& in plurali זְמוֹרִים Zemorim.i.propagines.Naū.2.Et propagines eius corruperunt & inde מַזְמֵרוֹת Mazmeroth.i.falces ſiue ligones. Eſa.2.Et cōflabūt gladios ſuos in vomeres:& lanceas ſuas in falces.& in eodem.18. Et preſcindentur ramuſculi eius falcibus. Ioel.3.Concidite aratra veſtra in gladios: & ligones in lanceas.E ſolum inuenitur in numero plurali. Item זֶמֶר Zamer.nomen cuiuſdam animalis:pro quo beat⁹ Hieronymus tranſtulit Camelopardalum. Deut.14 . Orygen & camelopardalum .

זָנָב Cauda. זְנָבוֹת Caude. זִנֵּב Cedere extremos

זָנָב Zanab.cauda.Exo.4.Et apprehēde caudam eius. Deut.28.Conſtituet te dominus in caput & non in caudam.Eſa.9.Et diſperdet dominus ab iſrael caput & caudā & in eodem.Et propheta docens mendacium ipſe eſt cauda.& in plurali זְנָבוֹת Zenaboth.Iudi.15.Et falces ligauit in medio.pro quo hebrei legūt.Et poſuit falcem in medio duarum caudarum.Eſa.7.Et cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium iſtorum.& inde זִנֵּב Zineb.i.caudam abſcidit vel extremos percuſſit aut cecidit. Deut.25.Et extremos agminis tui qui laſſi reſidebant ceciderit.Ioſ.10.Et extremos quoq; fugientium cedite.

זַן

זַן Zan.ſiue זֵן Zen.eſca.nutrimentum.ſpecies ſiue genus De quo vide ſupra in dictione זוּן Zun.

זָנָה Fornicari. זוֹנָה Meretrix. זוֹנוֹת meretrices. זְנוּת fornicatio. תַּזְנוּת fornicatio. זְנוּנִים fornicationes.

זָנָה Zana.fornicari.luxuriari.Geñ.38.Fornicata eſt tamar nurus tua.Leuit.19.Ne proſtituas filiā tuam. Pro quo hebrei legunt.Non contaminabis ſiue non violabis filiam tuam:vt facias eam fornicari.i.ne exponas eam fornicationi.& in eodem.20. Vt fornicaretur cum moloch.& in eodē Et fornicata fuerit cum eis.& in eodem. Sacerdotis filia ſi deprehenſa fuerit in ſtupro.i.ſi fornicata fuerit. Deut.31. Populus iſte conſurgens fornicabitur poſt deos alienos . Iudi.19.Que reliquit eū.pro q̄ hebrei legunt.Et fornicata eſt ab eo concubina eius.2.Paralip.21.Et fornicari fecit habitatores ieruſalem.Ps.72.Perdidiſti omnem qui fornicatur abs te.Eſa.23.Et fornicabitur cum vniuerſis regnis terre.Hiere.3.Tu autem fornicata es cum amatoribus multis Ezech.6.Quia contriui cor eorum fornicans & oculos eorum fornicantes.Oſee.1.Quia fornicans fornicabitur terra a domino.& in eodem.2.Quia fornicata eſt mater eorū & in eodem.3.Non fornicaberis & non eris viro.& in eodē 4.Fornicati ſunt & non ceſſauerunt.& in eodem.Fornicatione fornicati ſunt.& in eodem.5. Quia nunc fornicatus eſt ephraym & idē זוֹנָה Zona.i.meretrix.fornicaria .Geñ.38.Suſpicatus eſt eſſe meretricem.Leuit.21.Sordidā & meretricem non accipiant.Ioſ.2.Ingreſſi ſunt domum mulieris meretricis.& dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ſignificat hoſpitatricem vel cauponam. De quo vide ſupra in dictione זוּן Zun.Iudi.11.Fili⁹ mulieris meretricis.Prouer.7.Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio.2.Paralip.16.Poſuerunt eum ſuper lectulum plenum aromatibus & vnguentis meretriciis.vbi ponitur זֹנִים Zenim. De quo vide ſupra in dictione זוּן Zun.Eſa.1.Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis.& in plurali זוֹנוֹת Zonoth.i.meretrices.3.Reg.3.Tunc venerunt due mulieres meretrices.ponitur etiam זוֹנוֹת Zonoth pro habenis.De quo vide ſupra in dictione זוּן Zun.& inde זְנוּת Zenuth.i. fornicatio. Nu. 14. Et portabunt fornicationem veſtram.Oſee.4.Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor.& aliquando ſcribitur cū littera tau in principio & dicitur תַּזְנוּת Thaznuth. Ezech. 16.Et expoſuiſti fornicationem tuam om̄i tranſeunti. & in eodem.Et multiplicaſti fornicationem tuam in terra chanaā.& in eodem.23.Inſuper & fornicationes ſuas quas habuerat in egypto non dereliquit. Et aliquando duplicatur littera nun in nūero plurali & dicitur זְנוּנִים Zenunim ſiue זְנוּנֵי Zenune.Oſee.1.Sume tibi vxorē fornicationū & fac filios fornicationum.& in eodem.2.Auferat fornicationes ſuas a facie ſua.Naū. 3 . Propter multitudinē fornicationū meretricis.

זָנַח Abiicere Replere. Polluere.

זנח Zanach.abiicere.repellere.deficere.i.parali.11.Eo qđ abieciſſet eos ieroboã & poſteri ei⁹.& in eodẽ.29. Cũctamq; tẽpli ſupellectilẽ quã polluerat rex achaz.pro quo hebrei legunt.quã abiecerat rex achaz.Threñ.2.Repulit altare ſuum.& in eodem.3.Et repulſa eſt anima mea.& in eodem.Quia non repellet in ſempiternum dñs.ponitur etiã pro deficere.Eſa.19.Et deficient flumina vbi additur littera aleph ante litterã Zain.

זָנַק Fluere. Saltare.

זנק Zanac.fluere.Deut.33.Dan catulus leonis fluet largiter de baſan.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſaltare:quia in lingua ſyra idem ſignificat.& in hebreo non habetur largiter:ſed ſic.Fluet de baſan ſiue ſaltabit de baſan.

זִיעַ Sudor.

זיע Ziaa.ſudor. De quo vide infra in dictione יֶזַע Iazaa.

זַעֲוָה Diſperſio. Cõmotio

זעוה Zaaua.diſperſio ſiue cõmotio.Deut.28.Vt diſpergaris per omnia regna terre.pro quo hebrei legunt. Et eris in diſperſionem vel in cõmotionẽ ꝑ oĩa regna terre

זָעַךְ Breuiare Amputare

זעך Zaach.breuiare.Iob.17.Dies mei breuiabuntur.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſcindere ſiue amputare.vnde ipſi legũt.Dies mei conſciſſi ſunt ſiue amputati ſunt.

זָעַם Deteſtari Iraſci Indignari זַעַם Ira. Furor.. זָעֵם Deteſtãd⁹ זְעוּמָה Plena ir e נִזְעָמִים Irati deteſtabiles Triſtis.

זעם Zaam.deteſtari.iraſci.indignari. Nu.23.Propera & deteſtare iſrael.& in eodem. Qua ratiõe deteſter quẽ dominus non deteſtatur.Ps.7.Nunquid iraſcetur per ſingulos dies.& Prouer.24.Et deteſtabũtur eos trib⁹. Dañ.11.Et indignabitur contra teſtamentum ſanctuarii.Zach.1 Vſq;quo tu non miſereberis ieruſalem & vrbiũ iuda quib⁹ iratus es.& inde זַעַם Záam.i.ira.furor.indignatio.deteſtatio.Ps.68.Effunde ſuper eos iram tuam.Oſee.7.Cadẽt in gladio prĩcipes eorũ a furore ligue ſue. & inde זָעֵם Zeum ideſt deteſtandus ſiue ille cui aliquis iraſcitur. Prouer. 22. Cui iratus eſt dominus incidet in eam.& in genere feminino זְעוּמָה Zeuma.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit plenam ire.Michee.6.Et menſura minor ire plena.& inde נִזְעָמִים Nizaamim.i.irati vel deteſtabiles. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit triſtem. Prouer.25. Et facies triſtis linguam detrahentem.& in hebreo ſcribitur pluraliter Quia facies eſt in hebreo pluralis nũeri & gñis maſculini.

זָעַף Iraſci Minari Feruere. זַעַף Ira. Feruor. זָעֵף זְעֵפִים Triſtes. Macilẽti

זעף Zaaph. iraſci. ira feruere. Minari.2. Paralip. 26. Iratuſq; ozias tenens manu thuribulum.& in eodem.Minabatur ſacerdotibus.Prouer.19.Et contra dominum feruet animo ſuo.& inde זַעַף Záaph.i.ira feruor. Michee.7. Iram domini portabo.Ione.1.Et ſtetit mare a feruore ſuo.& inde זָעֵף Zaeph.i.furibundus.3.Reg.20.Furibundus venit in ſamariam.& in plurali זְעֵפִים Zoaphim.i.furibundi vel triſtes.Geñ.40.Ad quos cum introiſſet ioſeph mane& vidiſſet eos triſtes.Ponitur etiã pro macilẽtis. Dañ.1. Qui ſi viderit vultus vr̃os macilẽtiores pre ceteris adoleſcẽtib⁹.

זָעַק Clamare Vociferari Inuocare. Accerſere. cõclamare cõgregare Cõuocare. זְעָקָה Clamor

זעק Zaac.Clamare.vociferari.vocare.conuocare.congregare.accerſere.1.Reg.15.Et clamauit ad dominũ tota nocte.2.Reg.3.Ibat ingrediens & clamans. 2. Paralip.18. At ille clamauit ad dominum.Nee.9.Cõuerſiq; ſunt & clamauerunt ad te.Iob.35.Propter multitudinem calũniatorum clamabunt.Ps.21.Ad te clamauerunt & ſalui facti ſũt. Eſa.15.Clamauit eſebon & eleale. & in eodem.57.Cumq; clamaueris liberent te.Ezech.17.Clama & vlula fili hominis.Oſee.7.Et non clamauerunt ad me in corde ſuo.Ponitur etiam pro vociferari.Exo.2.Et ingemiſcẽtes filii iſrael propter opera vociferati ſunt.Ioſ.8.At illi vociferantes pariter & ſe mutuo cohortantes. Abach.1. Vociferabor ad te vim patiens.Item ponitur pro vocare ſiue inuocare. Oſee 8. Me inuocabunt deus meus.Zach.6.Et vocauit me & locutus eſt ad me. Significat etiam accerſere vel congregare aut conuocare ſiue conclamare.Iudi.4.Qui accerſitis zabulon & neptalim aſcendit.& in eodem.18.Cõclamãtes ſecuti ſunt. pro quo hebrei legunt. Congregati ſiue collecti ſunt.& in eodem.Quid tibi vis cur clamas.pro quo hebrei legunt.Cur congregatus vel collectus es.ſ.cum viris dom⁹ tue.2.Reg.20.Conuoca mihi oẽs viros iuda. & in eodem. Abiit ergo amaſa vt conuocaret iudam.& inde זְעָקָה Zaaca ſiue זַעֲקַת Zaacath.i.clamor vociferatio. vt Geñ.18.Clamor ſodomorum & gomorreorũ multiplicatus eſt.Nee.9 Clamorẽq; eorum audiſti.Iob.16.Neq; inueniat in te locũ latendi clamor meus.Eſa.15.Qm̃ circũdedit clamor terminum Moab.Hiere.50.Et clamor inter gẽtes auditus eſt.

זְעֵר Paululũ. Modicum מִזְעָר Paucus

זער Zeer.paululũ.parũ.modicũ.Iob.36.Suſtine me paululum & indicabo tibi.Eſa.28.Modicum ibi: modicũ ibi.& ſcribitur cũ mem in prĩcipio & dicitur מִזְעָר Mizaar. Eſa.24.Et relinquentur homines pauci.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.& relinquetur homo paucus.& ponitur ibi ſingulare pro plurali.& in eodem.29. Nõne adhuc in modico & in breui conuertetur libanus in chermel.

זֶפֶת Pix.

זפת Zepheth.ſiue זֶפֶת Zápheth.Pix. Exo.2. Et liniuit eã bitumine & pice.Eſa.34. Et cõuertentur torrẽtes ei⁹ in picem & erit terra eius in picem ardentem.

זָקַק Purgare. Colare. Cõflare Diſtillare. זִקִּים Cõpedes

זקק Zacac.purgare.cõflare.colare.diſtillare.Ps.11.Purgatum ſeptuplum.Eſa.25.Vindemie defecate.pro quo hebrei legunt.Feces colate ſeu purificate.Malach.3.Et colabit eos quaſi aurum & quaſi argentum.& aliquando ſcribitur cum ſimplici coph.Iob.28. Et auro locus eſt in quo conflatur.& in eodem.36.Et effundit imbres inſtar gurgitum.pro quo hebrei legunt. Et diſtillabunt imbres. Item זִקִּים Zicim.i.compedes.Ps.149.Ad alligandos reges eorum in cõpedibus.De quo vide ſupra in dictione זִיק Zic.

זָקֵן Seneſcere זָקֵן Senex. Senior זְקֵנִים Senes. זֹקֶן Senectus זִקְנָה Senecta זְקֻנִים Senectus זָקָן Barba. Mentum.

זקן Zacan.ſeneſcere.Geñ.18.Nũ vere paritura ſum anus. Pro quo hebrei legũt.Nũ vere paritura ſum cum ego ſenuerim.& in eodẽ.27. Senuit aũt iſaac. Ioſ.13. Senuiſti & longeuus es.1.Reg.12.Ego autem ſenui & incanui.Iob.14.Si ſenuerit in terra radix eius.Prouer.22. Etiam cum ſenuerit nõ recedet ab ea.& inde זָקֵן Zachen.ſiue זָקֵן Zecã ideſt ſenex aut ſenior.Geñ.19.A puero vſq; ad ſenem. & in eodem.24.Erat aũt abraã ſenex.& in eodẽ.Dixitq; ad ſeruum ſeniorem domus ſue. Leuit.19. Et honora perſonam ſenis.& in plurali זְקֵנִים Zechenim ſiue זִקְנֵי Zicne. Geñ.18.Erant autẽ ambo ſenes.Exo.24. Et ſeptuaginta ſenes ex iſrael.& inde זֹקֶן Zóchen.i.ſenectus.vt Geñ.48. Oculi enim iſrael caligabant pre nimia ſenectute.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur זִקְנָה Zicna.i.ſenecta vel ſenectus. Ps.70.Ne proiicias me in tempore ſenectutis.& in eodem Et vſq; ad ſenectam & ſenium de⁹ ne derelinquas me. Eſa.46.Et vſq; ad ſenectam ego ipſe.Declinatur etiam pluraliter.& dicitur זְקֻנִים Zecunim.i.ſenectus. Geñ.21. Et peperit filium in ſenectute ſua.& in eodem.38.Eo quod in ſenectute genuiſſet eum.pro quo hebrei legunt.Quia filius ſenectutis fuit ſibi.Itẽ זָקָן Zacan ſiue זְקַן Zecan.ideſt barba ſiue mentũ. Leuit.13. Vir ſiue mulier in cuius capite vł barba germinauerit lepra.1.Reg.17.Et apprehendebã mentũ eorum & ſuffocabam interficiebãq; eos.2. Reg.10. Raſitq; dimidiam partem barbe eorum.& in eodẽ.Manete in hierico donec creſcat barba veſtra.& in eodẽ.20. Et tenuit manu dextera mentum amaſſe.Ps.132.Quod deſcẽdit in barbam barbam Aaron.Eſa.7.Et pilos pedum & barbã vniuerſam.Hiere.41.Raſi barba & ſciſſis veſtibus.

זָקַף Erigere

זקף Zacaph.leuare.erigere.Ps.144.Et erigit omnes eliſos.& ſolum inuenitur in predicto loco.

זָר Extraneus

זר Zar.extraneus.alienus.De quo vide ſupra in dictione.

זֵר זור Zur.Item זֵר Zer.circulus ſiue corona.De quo vide infra
Circulus in dictione.זָרָה Zara.

זָרַר זָרַר Zarar.oſcitare.4.Reg.4. Et oſcitauit puer ſepties.
Hebrei tamen dicũt ꝙ ſignificat ſternutare. De quo
Oſcitare vide ſupra in dictione זור Zur.

זָרַב זָרַב Zarab.Diſſipare.Iob.6.Tempore quo fuerint diſſipati
Diſſipare. peribunt.& ſolum inuenitur in predicto loco.

Zara.ſpargere.diſpergere.ventilare.circundare. alienare.
זָרָה זָרָה exhorrere.Exo.32.Quem ſparſit in aquã. Nu.
Spargere diſpergere 16.Ignem huc illucqꝫ diſpergat.Iob.18.Aſpergatur in tabernaculo
eius ſulfur. Prouer.1. Fruſtra eñ iacitur rete
ante oculos pẽnatorum.i.fruſtra ſpargitur vel extenditur.
Hiere.31.Qui diſperſit iſrael cõgregabit eum.& in eodem
49.Diſpergam eos in omnem ventũ.Ezech.5.Tertiã vero
aliam diſperges in ventum.& in eodem. Tertiam vero
partem tuam in omnem ventum diſpergam. & in eodẽ.6.
Et diſpergã oſſa veſtra circa aras veſtras.Malach.2.Et diſpergam
ſuper vultum veſtrũ ſtercus ſolẽnitatum veſtrarũ. Significat
Ventilare etiam ventilare.Ruth.3.Et hac nocte areã hordei
ventilat.Hiere.4.Non ad ventilandũ & non ad purgandũ
& in eodẽ.49.Et ventilabo eos in oĩs vẽtos iſtos.& in eodem.
51.Et mittã in babylonem ventilatores & ventilabũt
זָרִים eam.vbi ponitur etiã זָרִים Zarim ꝓ vẽtilatoribꝰ.Ezech.5
Ventilatores Et ventilabo vniuerſas reliquias tuas.& in eodẽ.22.Et vẽtilabo
te in terras.& in eodẽ.29.Et ventilabo eos in terras.
Zach.1.Hec ſunt cornua que ventilauerunt iudam per ſingulos
מִזְרֶה viros.& inde מִזְרֶה Mizre.i.ventilabrum.Eſa.30. Sicut
in area vẽtilatum eſt.Pro quo hebrei legunt. Quod vẽtilatũ
Ventilabrũ. eſt cũ pala & cũ ventilabro. Hiere.15. Et diſpergam
מְזָרִים eos vẽtilabro in portis terre.& inde מְזָרִים Mezarim.qđ ſecũdũ
hebreos ſignificat ventos ventilãtes a parte ſeptẽtrionali
qui ſunt frigidiſſimi.pro quo beatus Hieronymꝰ trãſtulit
Arcturus. arcturũ.Iob.37.Ab interioribus egredietur tẽpeſtas
זָרָה & ab arcturo frigus.Item זָרָה Zara.i.circunligare.circundare.
Accingere 2.Reg.22. Accinxiſti me fortitudine ad preliũ. Ps.
138.Semitã meã & funiculum meum inueſtigaſti.pro quo
hebrei legunt.Semitã meã & accubationem meam circundediſti
Circũdare vel circunligaſti.Sed beatus Hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicã veritatẽ primã ſignificationem ſequens
ita trãſtulit. Semitam meã & accubationẽ meã euentilaſti.
זֵר Inde זֵר Zer.pro quo btũs Hieronymus tranſtulit coronã
ſiue labium quod fiebat per circuitũ arce vel menſe aut altaris
thymiamatis.Exo.25.Facieſqꝫ ſupra coronam aureã
Corona Labium. per circuitũ.& in eodẽ. Facieſqꝫ illi labium aureum per circuitum.
& in eodem.Et ſuper illam alteram coronã aureolam.
& in eodem.30.Facieſqꝫ ei coronã aureolam per gyrũ
זָרָה & duos anulos aureos ſub corona.Item זָרָה Zara.i.alienare
Alienare ſiue alienatũ eẽ. exhorrere. De quo vide ſupra in dictione
זָרָא זור Zur.& inde זָרָא Zara cũ aleph in fine loco he.ideſt
alienatio vel horror.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit
Nauſea nauſeam.vt Nu.11. Donec exeat per nares veſtras & vertatur
מַמְזֵר in nauſeã.& inde dicũt aliqui ꝙ deriuatur מַמְזֵר Mamzer.
quod ſignificat adulterinũ.i.natus de adulterio vel de
De ſcorto natus. ſcorto natus. De quo vide infra in dictione מָזַר Mazar.

זַרְזִיף זַרְזִיף Zarziph.ſtillare.irrorare.Ps.71.Sicut ſtillicidia ſtillantia
Stillare. ſuper terram.vbi pro eo quod in littera noſtra
eſt ſtillantia in hebreo ponitur זַרְזִיף Zarziph.Beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ ſic tranſtulit.
Irrorare vt ſtille irrorantes terram.& ſolum inuenitur in predicto
loco.

זַרְזִיר **Gallus ſuccinctus.** זַרְזִיר Zarzir.nomen eſt cuiuſdã animalis.pro quo beatꝰ
Hieronymus tranſtulit Gallus ſuccinctus. Prouer.
30.Gallus ſuccinctus lumbos ſuos & aries.& ſolum inuenitur
in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat canem
leporarium qui eſt precinctus lumbos & velociſſimꝰ
ac fortis. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat leopardum qui etiã
eſt gracilis circa lumbos:& fortiſſimus.& põt deriuari a dictione
זָרַז Zaraz.que in lingua chaldaica ſignificat accingere זָרַז
vel precingere. **Accingere**

זָרַח Zarach.oriri.vt Geñ.19.Sol egreſſus eſt ſuper terrã. זָרַח
pro quo hebrei legunt. Sol ortus eſt ſuper terrã. Iob. **Oriri.**
9.Qui precipit ſoli & non oritur.Ps.111.Exortum eſt in tenebris **Exoriri**
lumẽ rectis corde.Eccľs.1.Et oritur ſol & occidit.2.
Paralip.26.Statimqꝫ orta eſt lepra in fronte eius. Eſa.58.
Et orietur in tenebris lux tua.& in eodem. 60.Et gloria domini
ſuper te orta eſt.& in eodem. Super te autem orietur
dominus.& in eodem.Et reges in ſplendore ortus tui.Malach.4.
Et orietur vobis timentibus nomen meũ ſol iuſtitie.
& inde locus vbi oritur ſol dicitur מִזְרָח Mizrach.i.ortꝰ מִזְרָח
ſiue oriẽs. Ps.102. Quantum diſtat ortus ab occaſu. Ps. **Ortus.**
112. A ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum.Eſa.43.Ab oriente adducam **Oriens**
ſemen tuum.& in eodem.46.Vocans ab oriente iuſtũ
& inde אֶזְרָח Ezrach.i.indigena quaſi inde ortus.Exo.13. אֶזְרָח
Tam de aduenis q̃ꝫ de indigenis terre.& in eodem.Eadem **Indigena.**
lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos.Leuit.19.
Sed ſit quaſi indigena inter vos aduena qui habitauerit
in vobis.Significat etiam אֶזְרָח Ezrach quoddam genus אֶזְרָח
arboris:quam cedrũ nominat tranſlatio noſtra.Ps.36
Vidi impium ſuper exaltatum & eleuatum ſicut cedrus libani. **Cedrus**
& dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat quandã arborem
que ſemper eſt viridis & recens quaſi ſit in ortu ſuo:quam
aliqui putant eſſe laurum.vnde legunt ſic. Vidi impium robuſtum
& fortem quaſi laurum virentem. Sed beatus Hieronymus **Laurus**
primã ſignificationem ſequẽs in pſalterio iuxta
hebraicã veritatẽ ſic tranſtulit. Vidi impium robuſtũ & fortiſſimũ
ſicut indigenam virentem. Eſt etiam אֶזְרָחִי Ezrachi אֶזְרָחִי
cognomẽ cuiuſdã viri: fortaſſe eo quod erat orientalis.
vt in titulo pſalmi.88. vbi dicitur. Intellectꝰ ethã ezraites. **Ezraites**

זֶרֶם Zérem.impetus.tempeſtas.turbo.ſ.aquarum.imber זֶרֶם
gurges.fluxus.Eſa.28.Sicut impetus grãdinis turbo **Impetus.**
conſurgens:ſicut impetus aquarum multarum.& in eodem **Turbo.**
25.Quaſi turbo impellens parietem.& in eodem.32. Erit
vir ſicut qui abſconditur a vento & celat ſe a tempeſtate.ponitur **Tẽpeſtas.**
etiam pro imbre.Iob.24.Quos imbres mõtium rigant.
Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat riuos **Imber.**
vel fluctus qui impetuoſe deſcendunt de montibus. &
legunt ſic:a fluctibus montium ſiue a riuis montium humectabuntur.
Itẽ ponitur pro gurgite. Abach.3.Gurges aquarum
tranſiit.Scribitur etiam cũ tau in fine & dicitur זִרְמָה **Gurges** זִרְמָה
Zirma in genere feminino. pro quo beatus Hieronymus
tranſtulit fluxum.vt Ezech.23.Sicut fluxus equorũ fluxus **Fluxus**
eorum.& inde verbum זָרַם Zarom.i.impetuoſe fluere: זָרַם
ſiue impetuoſe percutere.Ps.76.Multitudo ſonitus aquarũ
vocem dederũt nubes.Pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Excuſſerũt aq̃s **impetuoſe**
nubila.i.impetuoſe fluxerũt aque de nubibꝰ. Ps.87. Que **fluere.**
pro nihilo habentur eorum anni erunt.pro quo beatꝰ Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicã veritatem tranſtulit.
Percutiente te eos vt ſomnium erunt. **percutere.**

זָרַע Zaraa.ſeminare.ſerere. Geñ.26. Seuit autem iſaac זָרַע
in terra illa.Exo.23.Sex annis ſeminabis terram tuã.
Leuit.19.Agrum tuum non ſeres diuerſo ſemine. & in eo. **Serere Seminare**
25. Non ſeretis neqꝫ metetis ſponte in agro naſcẽtia. & in
eodem.Seretiſqꝫ anno octauo.Deut.22.Non ſeres vineam
tuam altero ſemine.& in eodẽ.29.Ita ut non ſeratur. Iudi.
6.Cũqꝫ ſeuiſſet iſrael.Iob.4.Seminant dolores & metunt

eos.& & in eodē.31.Seram & ali⁹ comedat.Ps.106.Et ſeminauerunt
agros & plantauerunt vineas.Ps.125.Qui ſeminant
in lachrimis in exultatione metent.Eccl'ſ.11.Mane ſemina
ſemen tuum.Eſa.17.Et germen alienū ſeminabis.&
in eodē.32.Beati qui ſemīatis ſuper oēs aquas.& in eo.40
Et quidem neq; plantato neq; ſato:quod in hebreo legitur
pluraliter.ſ.neq; plantati ſunt neq; ſati ſunt..& in eodē.55
Et dat ſemē ſerenti.Hiere.4.Et nolite ſerere inter ſpinas.
& in eodem.12.Seminauerunt triticū & ſpinas meſſuerūt.
Ezech.36.Et arabimini & accipietis ſemētem.pro quo in
hebreo habetur.& ſeminabimini.Oſee.2.Et ſeminabo eā
mihi in terra.Accipitur etiam pro generare.Leuit.12.Mulier
Semen ſuſcipere. ſi ſuſcepto ſemīe peperit maſculum.pro quo hebrei legunt.
Mulier ſi ſeminificauerit.i.ſi fecit ſemē & generauit
& peperit maſculum.Nu.15.Erit innoxia & faciet liberos.
Pro quo in hebreo habetur.& erit innoxia & ſeminabitur
ſemine.i.faciet liberos.ſicut eſt in littera noſtra.& inde זֹרֵעַ
זֹרֵעַ Zoréaa ſiue מַזְרִיעַ Mazriaa.i.ſeminificans:vel ſemē faciēs
aut ſemen afferens.Geñ.1.Germinet terra herbā virentē
Faciens ſemen. & facientē ſemen.vbi ponitur מַזְרִיעַ זֶרַע Mazriaa zéraa.
Pro quo hebrei legunt.Seminificantem ſemen.& in eodē
Afferēs ſemen. Et protulit terra herbam virentem & facientem ſemen.&
in eodem.Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem ſemen.
זָרוּעַ & inde. זָרוּעַ Zarūaa.i.ſeminabile vel ſeminatum.
Leuit.11.Si ceciderit ſuper ſementem.pro quo hebrei legunt
Semiabile Si ceciderit ſuper omnē ſementem ſeminabilem vel
ſeminatā.Ps.96.Lux orta eſt iuſto.pro quo in hebreo habetur.
Lux ſemiata eſt iuſto.Sed ſi ſcribatur cum lr̄a cheth
in fine.tunc interpretatur orta eſt. Sed in bibliis hebraicis
זָרוּעַ reperitur זָרוּעַ Zaruaa cū ain in fine.quod interpretatur ſeminata
זֶרַע eſt. et inde זֶרַע Zéraa ſiue זָרַע Záraa .i.ſemen vl' ſementis.
Semen Geñ.1.Cuius ſemen in ſemetipſo ſit. & in eodem.
3.Inimicitias ponam inter te & mulierem & ſemen tuū &
ſemen illius.Et in eodem.8.Cunctis diebus terre ſementis
et meſſis.Et in eodē.13.Semini tuo dabo terrā hanc. Et in
eodem.15.Scito prenoſcēs ꝙ peregrinū futurum ſit ſemē
tuū.Leuit.11.Si ceciderit ſuper ſementē non polluet eam.
Nu.11.Erat aūt man quaſi ſemen coriandri.Et in eodē.24
Et ſemen illius erit ſuper aquas multas. Deut.4. Et elegit
ſemen eorum poſt eos.1.Reg.1.Dederiſq; ſerue tue ſexum
virilem.pro quo hebrei legunt.Dederiſq; ſerue tue ſemen
virorum.i.ſemen virile.Eſa.17.Et mane ſemen tuum florebit.
Dicitur enim ſemen tā de frumento q̄ de herbis vel plātis
& etiā de hominib⁹.ſicut dicitur fructus arboris & fructus
מִזְרָע ventris.Et aliquando ſcribitur cum mem in principio
Sementis & dicitur מִזְרָע Mizraa.Eſa.19.Et omnis ſemētis irrigua
זֵרָעִים ſiccabitur.& in plurali זֵרָעִים Zeraim.1.Reg.8. Sed et ſegetes
veſtras et vinearū reddit⁹ addecimabit.pro quo hebrei
Semina. legunt.Semina veſtra et vineas veſtras addecimabit. Eſa.
61.Et ſicut hortus germen ſuum germīat.pro quo hebrei
זֵרֹעִים legunt.Et ſicut hortus ſemina ſua germinat.& inde זֵרֹעִים
Legumia. Zeroim.i.legumina.Dañ.1.Et dentur nobis legumina ad
זֵרְעֹנִים ueſcendum . Scribitur etiam cum littera nun & dicitur
זְרֹעַ זֵרְעֹנִים Zeronim .i. legumina.Itē זְרֹעַ Zeroa.i.brachiū
Brachium ſiue armus.Exo.6.Ac redimā vos in brachio extēto. & in
eodē.15.In magnitudine brachii tui fiant immobiles q̄ſi
lapis.Iob.26.Et ſuſtentas brachium eius qui nō eſt fortis.
Et in eodē.40.Et ſi habes brachium ſicut deus.Ps.135. In
manu potenti & brachio extento. Eſa.33.Eſto brachiū noſtrum
in mane.Et in eodem.52.Parauit dominus brachiū
ſanctum ſuum.& in eodem.53.Et brachium domini cui reuelatum
eſt.Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachiū.
Sed in predicto loco hebrei habent זֶרַע Zéraa.i.ſemen.vt
ſupra.Vnde ipſi legunt ſic.ſ.Ecce ego increpabo vobis ſemen
vel ſementem.Et aliquādo additur aleph in principio
& dicitur אֶזְרוֹעַ Ezróaa.i.brachium. Iob.31. Et brachium אֶזְרוֹעַ
meū cū ſuis oſſibus confringatur.Hiere.32.Et in manu robuſta Brachium
& in brachio extento .Significat etiam זְרוֹעַ Zeróaa.
Armū.Nu.6.Et armum coctum arietis.Deut.18.Dabūt ſacerdoti זְרֹעַ
armū ac ventriculum.& in plurali זְרֹעִים Zeroim Armus.
ſiue זְרֹעֵי Zeroe ſecūdum terminationem maſculinorum זְרֹעִים
aut זְרֹעוֹת Zerooth ſecundū terminationē femininorū.Geñ. זְרֹעֹת
49.Et diſſoluta ſunt vincula brachiorū eius.Deut.33.Subter Brachia
brachia ſempiterna.Ps.17.Et poſuiſti vt arcum ereum
brachia mea.Ps.36.Q̄m brachia pctōrū cōterētur.Eſa.51.
Et brachia mea populos iudicabunt.Dañ.11.Et brachia auſtri
non ſuſtinebunt.& in eodem.Et brachia pugnantis expugnabuntur
a facie eius.& in eo.Et brachia ex eo ſtabūt.

זרק Zarac.ſpargere.aſpergere.diſpergere.fundere.effundere.
Exo.9.Et ſpargat illud moyſes in celum.Nu.19. זָרַק
Quia aqua expiationis non eſt aſperſus.& in eodē.Et non Spargere
eſt aqua luſtrationis aſperſus.2.Paralip.34.Et ſuper cumulos Aſpergere
eorū qui eis immolare conſueuerant fragmenta diſperſit. Diſpgere
ponitur etiā pro fundere vel effundere. Exo.24.Partē Fundere
aūt reſiduā fudit ſuper altare.Leuit.1.Fundentes per altaris
circuitum.& in eodem.Sanguinem vero illius fundent ſup
altare.Ezech.36.Et effundam ſuper vos aquam mundam. Effundere.
Oſee.7.Sed & cani effuſi ſunt in eo.& inde מִזְרָק Mizrac.i. מִזְרָק
phiala vel peluis aut vas in quo recipiebant ſanguinem vel
aquam ad aſpergendum.Nu.7.Phiala argentea habens ſeptuaginta
ſiclos.& in eodem.Phialā argenteā habentem ſeptuaginta Phiala
ſiclos.& in plurali מִזְרָקִים Mizracim ſiue מִזְרְקֵי מִזְרָקִים
Mizrece ſcd'm termiatione maſculinorū aut מִזְרָקוֹת.Mizracoth Phiale
.ſecūdum terminationem femininorū .Nu.7.Phiale
argentee duodecim.3.Reg.7.Et phialas & mortariola &
thuribula ex auro puriſſimo.1.Paralip.28. Fuſcinulas q̄q;
& phialas.Hiere.52.Et pſalteria & phialas & mortariola.
Amos.6.Bibentes in phialis vinū.Zach.14.Quaſi phiale
coram altari. In alio vero loco beatus Hieronymus interpretatus
eſt Amulas.3.Reg.7.Fecit ergo hiram lebetes & thuribula.
ſcutras. & amulas.& ſimiliter infra ī eodē. Ponitur etiā pro
thuribulis.4.Reg.12.Fuſcinule & thuribula & tube. זֶרֶת

זרת Zéreth.palmus:aut menſura palmi.vt Exo.28.Menſuram Menſura
palmi babebit tam in longitudine q̄ in latitudine. palmi.
Eſa.40.Et celos palmo ponderauit.

De incipientibus a littera.ח.Cheth.

חח Ghach ſiue חֹחַ choach.armillea.circulus.ſpina.compes. חָח
ſiue catena.Exo.35.Viri cum mulieribus prebuerūt armillas Armilla.
& inaures. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.
prebuerunt armillam & inaurem.& ponitur ibi ſingulare
pro plurali.Iob.40.Aut armilla perforabis maxillam ei⁹. Circulus
Ponitur etiam pro circulo.4.Reg.19.Ponam itaq; circulū
in naribus tuis.Eſa.37.Vbi eadē verba habentur.Et in duobus
locis predictis ſcribitur cum iod in fine.i. circulū meū.
Et dicunt hebrei ꝙ in trib⁹ locis predictis ſignficat hamū
Ponitur etiā pro Carduo vel ſpina.2.Paralip.25.Carduus Carduus
qui eſt in libano.Prouer.26.Quō ſi ſpina naſcatur in manu Spina
temulenti .vbi ponitur pro ſpina חוֹחַ Chóach cū vau in חוֹחַ
medio dictionis.Poteſt etiā legi ſic.Quomō ſi armilla aſcēdat
in manu temulenti.& in plurali חֹחִים Chochim.Cāti.2 חֹחִים
Sicut lilium inter ſpinas.ponitur etiam pro catenis vel cōpedibus: Spine.
eo ꝙ ſunt in figura rotunda ſicut circuli. vt.2.Paralip.33.
Et vinctum catenis atq; cōpedibus duxerunt eum Catene
in babylonem.Ezech.19.Et adduxerunt eum in catenis in
terram egypti.vbi pro catenis ponitur חַחִים Chachim.& חַחִים

renum. in eodem. 29. Beatus Hieronymus tranſtulit frenum.vbi
dicitur & ponam frenum in maxillis tuis.vbi pro freno ponitur
in hebreo חַחִים Chachim.in plurali.

חָבַב חָבַב Chabab.diligere. Deut.32. Dilexit populos. & inde
Diligere חֹב Chub.pro quo beatus Hieronymꝰ tranſtulit ſinū.
חֹב Iob.31.Et zelaui in ſinu meo iniquitatem meam. Poteſt ēt
Sinus. deriuari a dictione ſequenti.

חָבָא חָבָא Chaba.abſcondere.celare.latere.Geñ.3. Et abſcōdit
Abſcōdere ſe adam & vxor eius.& in eodem. Et timui eo quod
nudus eſſem & abſcondi me.& in eodem.31.Cur ignoran
te me fugere voluiſti.Pro quo hebrei legunt.Cur abſconditus
es vt fugeres.Ioſ.6.Abſcondit em̄ nuncios quos dire
xeramus.& in eodem.Eo quod abſconderit nuncios quos
miſerat.Et in eodē.10.Fugerant enim quinqꝫ reges & ſe ab
Latere. ſcōderant in ſpelunca.& in eodē.Latentes in ſpelūca vrbis
maceda.1.Reg.10.Ecce abſconditus eſt domi.& in eodem.
13.Abſconderunt ſe in ſpeluncis.& in eodē.14.En hebrei
egrediuntur de cauernis in quibus abſconditi fuerant.& in
eodem.Qui ſe abſconderant in monte ephraim.3. Reg.18.
Tulit ille centū prophetas & abſcondit eos.4.Reg.6.Que
abſcondit filium ſuum.2.Paralip.18.Quādo ingreſſus fue
ris cubiculum de cubilo vt abſcōdaris.Iob.5.A flagello lin
gue abſconderis. & in eodē.24.Et oppreſſerūt pariter mā-ſuetos
terre.pro quo hebrei legunt. Pariter abſcōditi ſunt
manſueti terre.Eſa.42.Et in domibus carcerum abſcōditi
ſunt.Ponitur etiam pro indurari.Iob.38.vbi dicitur.In
Indurari ſimilitudinem lapidis aque durantur.i.indurantur. Et etiā
in predicto loco hebrei legunt abſconduntur:quia quando
aque indurantur in lapidem:iam non ibi apparent aque:
Protegere ſed abſconduntur & latent. Ponitur etiam pro protegere.
Eſa.49.In vmbra manus ſue protexit me.i.abſcondit me
vel celauit me.Scribitur etiam ſine aleph vel cum he in fine
loco aleph.De quo vide infra in dictione ſequenti.& inde
מַחֲבָא מַחֲבָא Machabe.i.latibulum.Eſa.32.Et erit vir ſicut qui
Latibulū abſconditur a vento.Pro quo hebrei legunt. Et erit vir ſicut
latibulum venti.i.locus vbi abſconditur a vento. & in
מַחֲבָאִים plurali מַחֲבָאִים Machaboim.i.latibula.1.Reg.23. Conſide
Latibula rate & videte om̄ia latibula in quibus abſconditur. Vide ēt
de hoc in dictione ſequenti.

חָבָה חָבָה Chaba.abſcōdere.celare.latere:ſicut dictio precedēs.
Latere. Ioſ.2.Ibiqꝫ latitate tribus diebus.3.Reg.22.Quando
ingredieris cubiculum intra cubiculū vt abſcondaris. Eſa.
Abſcōdere 26.Abſcondere modicum ad momentum. Hiere. 49. Et
Celare. celari nō poterit.& inde חֶבְיוֹן Chebion.i.abſcōſio. Abach.
חֶבְיוֹן 3.Ibi abſcondita eſt fortitudo eius.pro quo hebrei legunt.
Abſconſio Et ibi abſconſio fortitudinis eius.ſ.eſt.& inde מַחֲבַת Macha
מַחֲבַת bath.i.craticula ſiue ſartago.Leuit.2.Si autem de craticu-
Craticula. la fuerit ſacrificium.Ponitur etiam pro ſartagine. vt in eo-
Sartago dem.6.Que in ſartagine oleo conſperſa frigetur.Ezech.4.
Et tu ſume tibi ſartaginem ferream.

חָבַט חָבַט Chabath.excutere.purgare.Deut.24.Si fruges colligeris
Excutere. oliuarum.pro quo hebrei legunt. Quando excuſſeris
oliuas tuas. quod eſt idem ſenſus cū littera noſtra.
Nam oliue virga excutiuntur & poſtea fructus colligūtur.
Iudi.6.Cūqꝫ gedeon filius eius excuteret atqꝫ purgaret frumenta.
Ruth.2.Virga cedens & excutiens. Eſa.28. Sed in
virga excutietur git.& in eodem.27.Excutiet dominus ab
alueo fluminis.

חָבַל חָבַל Chabal. pignorare vel pignus accipere.aut pignꝰ au
ferre.corrūpere.cōputreſcere.fedare.diſſipare.demo
liri.diſperdere.parturire.dolere.nocere.obligare.Exo.22
Pignꝰ accipere. Si pignus a proximo tuo acceperis.Deut.24. Nō accipies
loco pignoris inferiorem & ſuperiorem molam: quia animam
ſuam appoſuit tibi.pro quo hebrei legunt.Nullꝰ pi-
Pignorare gnorabit.i.nullus accipiet loco pignoris inferiorem & ſuperiorem
molam:quia animam ipſe pignorat. Quod exponens
tranſlatio chaldaica ita tranſtulit.Quia cum eis fit
nutrimentum ad ſuſtentationem anime.& in eodem. Neqꝫ
Auferre pignus. auferes pignoris loco vidue veſtimentum. Iob.22. Abſtuliſti
enim pignus fratrum tuorum.& in eodem.24. Abſtu
lerunt pro pignore bouē vidue.& in eodem.Et vulgus pau
perum ſpoliauerunt.Pro quo hebrei legunt. Et ſuper pauperem
acceperunt pignus ſiue abſtulerunt pignꝰ. Prouer.
Pignꝰ retinere. 20.Et pro extranea aufer pignus ab eo. Ezech.18. Pignus
non retinuerit. pro quo hebrei legunt.Pignus non pigno-
חֲבֹל rabit.& inde חֲבֹל Chabol ſiue חֲבֹלָה Chabola.i.pignus vel
Pignus res pignorata.vt in eodem.18. Pignus debitori reddiderit
& in eodem.Pignus non reddentem.& in eodem.33. Et pi
gnus reſtituerit ille impius.Amos.2.Et ſuper veſtimentis
חָבַל pignoratis accubuerunt.Item חָבַל Chabal.i. corrumpere
vel computreſcere fedare.Nee.1.Peccauimus:vanitate fedu
cti ſumus.Pro quo hebrei legunt. Peccauimus: corruptiōe
Corrūpere corrupti ſumus tibi.ſiue feditate fedati ſumus tibi. Eſa.10.
Et computreſcet iugum a facie olei.Mich.2.Propter imū-
Computreſcere. ditiam eius corrumpetur putredine peſſima. vbi ponitur
verbum & nomen ab eo deriuatum.Item ſignificat diſſipa
Diſſipare. re vel demoliri aut diſperdere. Eccl'ſ.4. Et diſſipet cuncta
Demoliri. opera manuum tuarum.Canti.2.Capite nobis vulpes:que
demoliuntur vineas.Eſa.13. Vt diſperdat omnem terram.
Diſpdere. & in eodem.54.Ego creaui interfectorem ad diſperdēdū.
Iob.34.Quia ergo ego locutus ſum ad deum:te quoqꝫ nō
prohibebo.Pro quo hebrei legunt.Quia ad deum dicitur
peperci non diſſipabo vel non diſperdam.i.ſolus deus pōt
dicere peperci non diſſipabo. vel ad deū pertinet dicere pe
perci non diſſipabo vel non diſperdam.Item ponitur pro
parturire.Ps.7.Ecce parturit iniuſtitiam & concepit dolo
rem.Canti.8.ibi corrupta eſt mater tua:ibi violata eſt genitrix
parturiuit tua.pro quo hebrei legunt. Ibi parturiuit te mater
tua.Ibi pturiuit gēitrix tua.Sed in hoc loco trāſlator noſter
חֵבֶל ſecutus eſt aliā ſignificationem ſupra poſitam.& inde חֵבֶל
Partus. Chebel.i.partus ſiue dolor.Eſa.66.Anteqꝫ veniret partus
חֲבָלִים eius.& in plurali חֲבָלִים Chabalim ſiue חֶבְלֵי Cheble.i.dolores.
Dolores. Iob.21. Dolores diuidet furoris ſui. & in eodem.39.
Et rugitus emittunt.vbi ponitur rugitus pro doloribus.ſ.
parturientium. Ps.17. Dolores inferi circundederunt me
חֲבָל Eſa.13.Torſiōes & dolores tenebūt.Oſee.13. Dolores par-
Corruptio turientis venient ei.& inde חֲבָל Chabal ſiue חֲבוּלָה Chabu
Delictum. la.i.corruptio vel delictum. Dañ.3. Et nihil corruptionis
in eis eſt.& in eodem.6.Et coram te rex delictum non feci.
Significat etiam predicta dictio in lingua chaldaica nocere
חָבַל Dañ.6.Et non nocuerūt mihi.Item חָבַל Chabal.i.obliga-
Obligare. re.irretire.Prouer.13.Qui detrahit alicui rei,ipſe ſe in fu-
חֶבֶל turū obligat & inde חֶבֶל Chebel.i.funis vl' funiculꝰ. Deut.
Funiculus 32.Iacob funiculꝰ hereditatis eius.Ioſ.2.Demiſit ergo eos
Funis. per funem de feneſtra.Zach.2.Et in manu eius funiculus
חֲבָלִים meſſorum.& in plurali חֲבָלִים Chabalim ſiue חֶבְלֵי Cheble
Funes. ideſt funes.2.Reg.22.Funes inferni circundederunt me.3.
Reg.20.Ponamus itaqꝫ ſaccos in lumbis noſtris & funiculos
in capitibus noſtris.Iob.36.Et vinciantur funibus paupertatis.
Ps.15.Funes ceciderunt mihi in preclaris.Ps.118.
Funes peccatorum circūplexi ſunt me.Eſa.33.Et om̄es funiculi
eius non rumpentur. Ezech.27.Que obuolute &
aſtricte erant funibus.Oſee.11.In funiculis adā trahā eos.
Zach.11.Et alteram vocaui funiculos.vbi pro funiculis po
חֹבְלִים nitur חֹבְלִים Choblim.& poteſt etiam legi. corrumpentes
ſiue diſſipantes. Et quia terra ſiue poſſeſſio metitur cū fu

niculo ſicut dicitur Amos.7.Et humus tua funiculo metietur.
חֶבֶל Ideo põitur etiam חֶבֶל Chébel.pro hereditate vel poſſeſſione
Regio. aut regione.Deut.3.Tradidi medie tribui manaſſe
omnem regionem argob vſqꝫ ad terminos geſuri. Ioſ.17.
Poſſeſſio. Cur dediſti mihi terram in poſſeſſionem & ſortis & funiculi
vnius.Ezech.47.Quia ioſeph duplicem funiculum habet.
i.duplicem poſſeſſionem vel hereditatem. Accipitur
חֶבֶל etiam חֶבֶל Chébel.pro pedica vel laqueo: eo quod fit ex fune.
Pedica Iob.18. Abſcondita eſt in terra pedica eius.& inde חִבֵּל
חִבֵּל Chibel.i.malus nauis.eo quod in eo ligantur omnes funiculi
Malus nauis. nauis.Prouer.23.Et quaſi ſopitus gubernator amiſſo
clauo.pro quo hebrei legunt.Et quaſi dormiens in capite
חֹבֵל mali.ſ.nauis.& inde חֹבֵל Chobel.i.nauta vl' gubernator nauis.
Gubernator. Ione.1.Et acceſſit ad eũ gubernator & dixit ei. Ezech.
27.Sapientes tui tyre facti ſunt gubernatores tui. & in eodem.
Et vniuerſi gubernatores maris in terra ſtabunt.& inde
תַּחְבֻּלוֹת תַּחְבֻּלוֹת Thachbuloth.i.gubernacula.Prouer.1.Et intelligens
Gubernacula. gubernacula poſſidebit.Et in eodem.20. Et gubernaculis
Diſpoſitio tractanda ſunt bella.& in eodem.24.ponitur pro
diſpoſitione.vbi dicitur.Quia cum diſpoſitione initur bellum.
Hebrei tamen dicũt ꝙ in predictis locis accipitur pro
conſiliis uel aſtutiis aut verſutiis.Sicut ſupra in eodem.12.
Conſilia. Vbi dicitur & conſilia impiorum fraudulẽtia: vbi ponitur
pro conſiliis.& eadem dictio ponitur in noſtra tranſlatiõe
Gubernãs pro gubernante.vt Iob.37.Vbicũqꝫ eas voluntas gubernãtis
duxerit.Pro quo hebrei legunt.In conſiliis ſuis.i.in voluntate
חֶבֶל ſua.Item חֶבֶל Chébel.i.cuneus.congregatio.grex.
Grex vt.1.Reg.10.Obuium habebis gregem prophetarũ. Et in
Cuneus eodem.Et ecce cuneus prophetarum .& ab hoc ſignificato
חֲבָלִים dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur dictio חֲבָלִים Chabalim.
quam ſupra diximus ſignificare funiculos. Ps. 108. Funes
peccatorum circũplexi ſunt me.pro quo ipſi legunt.Caterue
Cunei. ſiue cunei peccatorum.Et ſimiliter Zach.11.Vbi dicitur
& alteram vocaui funiculos.

חֲבַצֶּלֶת חֲבַצֶּלֶת Chabaſéleth.flos vel lilium.Canti.2.Ego flos cãpi.
Flos Eſa.35.Et florebit quaſi lilium. & ſolum inuenitur
Lilium. in predictis locis.

חָבַק חָבַק Chabac.amplexari. complecti. Geñ.29. Cõplexuſqꝫ
Complecti & in oſcula ruens.& in eodem.33.Amplexatus eſt eũ
amplexari. 4.Reg.4.Habebis in vtero filium.Pro quo hebrei legunt
Tu amplexaberis filium. Iob.24. Et non habẽtes velamẽ
amplexantur lapides.Prouer.24.Glorificaberis cum eam
fueris amplexatus.Eccl's.3.Tempus amplexandi & tempꝰ
longe fieri ab amplexibus.ubi ponitur verbum & nomen
ab eo deriuatum. & in eodem.4. ponitur pro complicare
Cõplicare. vbi dicitur.Stultus complicat manus ſuas.Canti.2.Et dextera
illius amplexabitur me.Threñ.4.Amplexati ſũt ſtercora.
חִבֻּק & inde חִבֻּק Chibuc.i.amplexus ſiue amplexatio vel
Cõplexatio. complicatio.Prouer.24.Pauxillũ manus conſeres vt quieſcas.
Pro quo hebrei legunt.Pauxillum amplexationis vl'
complicationis manuum.ſ.erit tibi vt quieſcas.

חָבַר חָבַר Chabar.iungere.coniungere.congregare.colligere.
ſociare.copulare. amicitiã vl' fedus inire.participare.
incantare.i.incantationes facere.Geñ.14.Omnes hi cõuenerunt
Cõiungere in vallem ſilueſtrem.i.coniũcti vel cõgregati ſunt.
Iungere. Exo.26.Quinqꝫ cortine ſibi iũgẽtur mutuo:& alie quinqꝫ
nexu ſimili coherebunt.i.coniungentur. & in eodem. Ex
quibus quinqꝫ iunges ſeorſum.& in eodem.28.Duas oras
iunctas habebit in vtroqꝫ latere.& in eodem.Et in vnũ reddent.
Pro quo hebrei legunt.Et iungatur.ſ.in vnum. & in
eodem.36.Coniunxitqꝫ cortinas quinqꝫ alteram alteri.Et
מַחְבֶּרֶת in eodem.Quorum quinqꝫ iũxit ſeorſum.Et inde dicitur
מַחְבֶּרֶת Machbéreth ſiue חֹבֶרֶת Chobáreth.i.illa ora cortine
in qua ponebãtur circuli vel anſe ad cõiungẽdas cortinas.
vt in p̃dicto loco.Iob.16.Cõſolarer & ego vos ſermonibꝰ.
Pro quo hebrei legunt. Coniungerẽ ſiue copularem ſuper
vos ſermones.i.cõponerẽ ſermones conſolatorios ad conſolandum
vos. Ps.93. Nunquid adheret tibi ſedes iniquitatis. **Adherere.**
idest nunquid iungetur tibi ſedes iniquitatis. Ezech.
1.Iunctequ erant penne eorum alterius ad alterum.& in eo.
Due penne ſingulorum iungebantur.Significat etiã amicitias
vel fedus inire aut confederari vel participare.1.Paralip.
20. Poſt hec iniuit amicitias ioſaphath rex iuda cum **Amicitias**
ochozia rege iſrael.& in eodem.Et particeps fuit vt facere- **inire.**
ret naues.& in eodem. Quia habuiſti fedus cum ochozia.
Dañ.11.Et poſt finem annorum federabuntur.& in eodem **Federari.**
Et poſt amicitias cum eo faciet dolum.ideſt poſtq̃ iniuit
amicitias cum eo faciet dolum. Ps.121. Vt ciuitas cuius participatio
eius in idipſum.& inde חָבֵר Chaber.i. particeps. **participat.** חָבֵר
ſocius.ſodalis.Ps.118.Particeps ego ſum omnium timentium **Particeps**
te.Prouer.28. Particeps homicide eſt. & in plurali.
חֲבֵרִים Chaberim ſiue חַבְרֵי Chabre.i.participes vl' ſocii aut חֲבֵרִים
ſodales. Iudi.20.Quaſi homo vnus eadem mente vnoqꝫ cõ
ſilio.pro quo hebrei legunt. Quaſi homo vnus participes **participes**
ſiue ſocii.i.conformes in vnum.Iob.40.Cõcidant eũ amici. **Socii.**
i.ſocii vel participes.Canti.1.Ne vagari incipiã poſt greges
ſodalium tuorum.Eſa.1.Principes tui infideles:ſocii furum. **Sodales.**
Ezech.37.Et ſcribe ſup illud inde & filiis iſrael ſociis
eius.& in eodem.Et cuncte domus iſrael ſociorũqꝫ eius.Ponitur
etiam חָבוּר Chabur pro participe.vt Oſee.4. Particeps חָבוּר
idolorum ephraim.Põitur etiam in genere feminino **Particeps.**
Malach.2.Et hec particeps tua. & inde חֶבְרָה Chebra ſiue חֶבְרָה
חֶבֶר Cheber.i.ſocietas .congregatio.participatio.Iob.54.
Qui graditur cum operantibus iniquitatem. Pro quo hebrei
legunt.Qui graditur in participationem vel ſocietatẽ **Societas.**
cum operantibus iniquitatem.Oſee.6.Participes ſacerdotum.
pro quo hebrei legunt. Participatio vel congregatio **cõgregatio**
ſacerdotũ.& inde מְחַבְּרוֹת Mechaberoth.i.iuncture ſiue comiſſure. מְחַבְּרוֹת
1.Paralip.22.Ferrum quoqꝫ plurimum ad clauos
ianuarum & ad cõmiſſuras atqꝫ iuncturas.2. Paralip.24. **Iuncture.**
Et ligna ad cõmiſſuras edificii & ad cõtignationem domorum. **Cõmiſſure.**
Item חָבַר Chabar ſignificat incantare ſiue incantationes חָבַר
facere.Eo quod fit cum amicitia & pacto vl' participatione
demonum.vel cum congregatione ſerpentum.Deut.18
Ne ſit maleficus neqꝫ incantator. Pro q̃ hebrei legũt.Neqꝫ
maleficus neqꝫ incantans incantationem.ſiue neqꝫ qui incantat **Incantare**
incantationem. vbi ponitur verbum & nomen ab
eo deriuatum.Ps.57.Et venefici incantãtis ſapienter. Pro
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem
tranſtulit.Neqꝫ incantatoris incantationes callidas **Incãtator.**
Eſa.47.Et propter duriciam incantatorum tuorum.Prouer.
21.Quam cum muliere litigioſa & in domo communi
Pro quo hebrei legunt.Quam cum muliere litigioſa & in
domo incantationis.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra:
nam poteſt ſignificare participationem vel ſocietatem חַבּוּרָה
aut congregationem: ſicut ſupra dictũ eſt.Inde חַבּוּרָה Chabura.
i.liuor.tumor carnis.eo quod in tali percuſſione congregatur
& congelatur ſanguis.Exo.21. Liuorem pro liuore. **Liuor.**
Eſa.1.Vulnus & liuor & plaga tumens.& in eodem. 53.
Et liuore eius ſanati ſumus.& in plurali חַבּוּרוֹת Chaburoth חַבּוּרוֹת
Prouer.20.Liuor vulneris abſtergit mala.quod in hebreo
legitur pluraliter.ſ.liuores vulneris.Ponitur etiam pro cicatricibus. **Liuores.**
Ps.37.Putruerũt & corrupte ſunt cicatrices mee **Cicatrices**
Et qñqꝫ geminantur beth & res. & dicitur חֲבַרְבֻּרָה Chabarbura. חֲבַרְבֻּרָה
ideſt macula ſiue varietas.vt Hiere.13.Aut pardus **Varietas**
varietates ſuas.

חָבַש Alligare Circūligař obuoluere Scrutari. demergere Mederi Sanare חֹבֵש Medicus. Sternere

חבש Chabas.vincire.ligare.alligare.circunligare. circunuoluere.ſanare.curare.ſternere.ſ.iumētum. Exo.29 Et impones ei mitras.pro quo hebrei legunt. Et alligabis vel circunligabis eis mitras.Nam mitra circūligabatur capiti cum vitta byſſina.Ps.146.Et alligat cōtritiones eorū Eſa.30.In die qua alligauerit dominus vulnus populi ſui. Ezech.24.Corona tua circunligata ſit tibi. & in eodē. 30. Et ecce non eſt obuolutum vt reſtitueretur ei ſanitas.Et in eodem.Et faſciretur linteolis.i.obuolueretur.Et in eodem 34.Quod cōfractum eſt non alligaſtis.& in eodē.& quod confractum fuerat alligabo.Ione.2.Pelagus operuit caput meum.pro quo hebrei legunt.Pelagus circūligatū eſt vel obuolutū eſt capiti meo. Ponitur etiam in noſtra trāſlatione pro ſcrutari.vt iob.28.Profunda quoq; fluuiorum ſcrutatus eſt.Item ponitur pro demergere.vt in eodem.40.Et facies eorum demerge in foueam.Sed etiam in predictis locis hebrei dicunt ꝙ ſignificat ligare vel comprimere.Item ſignificat mederi.vel ſanare.aut curare.eo quod medici ligant & circunuoluūt vulnera.Iob.5.Quia ipē vulnerat & medetur.& in eodem.34.Nunquid qui non amat iudiciū ſanari poteſt.Eſa.1.Neq; curata medicamine.& in eodem. 61.Vt mederer contritis corde.& inde חֹבֵש Chobes.pro q̊ beatus Hieronymus tranſtulit medicum.Eſa.3.Reſpondebit in die illa dicens nō ſum medicus.Hebrei tamen in predicto loco interpretantur vinculatorem.i.ille qui comprehendit malefactores & mittit eos in vincula. Item ſignificat ſternere.ſ.iumentum.quod eſt idem quod ligare. Geñ.22.Et ſtrauit aſinum ſuum.Nu.22.Et ſtrata aſina profectꝰ eſt.2.Reg.16.Et cum duobus aſinis qui onerati erant ducētis panibus.pro quo hebrei legunt.Et cum duobus aſinis ſtratis & oneratis ducentis panibus.& in eodem.19.Dixiq; ei ego famulus tuus vt ſterneret mihi aſinū.3.Reg.13. Sternite mihi aſinum.

חָבַת Sartago מַחֲבַת

חבת Chabath.ſartago.craticula.1.Paralip.9.Prefectus erat eorū q̄ in ſartagine frigebantur.Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur מַחֲבַת Machabath. De quo vide ſupra in dictione חבה Chpba.

חַג

חג Chag. Feſtum.ſolemnitas.De quo vide infra in dictione ſequenti.

חָגַג Feſtum celebrare. Sacrificař חַג Solēnitas Ferie. Dies feſtꝰ. חַגִּים ſolēnitates feſtiuitates חַג Pecus. Circūdare Turbare

חגג Chagag.feſtum celebrare.ſacrificare.circundare.girare.cōmouere.turbare.Ps.41.In voce exultatiōis & cōfeſſionis ſonus epulantis.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.In voce laudis & confeſſionis multitudinis feſta celebrantis.& cōmuniter ſcribitur cum ſimplici guimal.Leuit.23.Celebrabitis ferias domini ſeptem diebꝰ.& in eodem.Celebrabitiſq; ſolēnitatem eius.& in eodem.Et menſe ſeptimo feſta celebrabitis.Naum.1.Celebra iuda feſtiuitates tuas. Zach.14.Celebrent feſtiuitatem tabernaculorum.ponitur etiam pro ſacrificare.ſ.ſacrificia que in ſolēnitatibus ſolebant offerri. Exo.5.Dimitte populum meum vt ſacrificet mihi in deſerto.& inde חַג Chag.i.feſtum.feſtiuitas.ſolēnitas.ferie.Exo. 10.Eſt enim ſolēnitas dei noſtri.& in eodem.32.Cras ſolēnitas domini eſt.Leuit.23.Solēnitas azymorū domini eſt. & in eodem.Erunt ferie tabernaculorum ſeptem diebus. Deut.16.Et celebrabitis diem feſtū hebdomadarum. & in plurali חַגִּים Chagim ſiue חַגֵּי Chage.vt Eſa.29.Solēnitates euolute ſunt.Ezech.45. In ſolemnitatibus & in calendis. Amos.5.Odi proieci feſtiuitates veſtras. Accipitur etiam חַג Chag.pro ſacrificio aut pecude vel animali quod offerebatur in ſolēnitate.Exo.23.Neq; remanebit adeps ſolēnitatis mee vſq; mane.i.adeps animalis quod offertur in ſolēnitate.Ps.117.Conſtituite diem ſolemnem in condenſis. Pro quo hebrei legūt. Ligate ſacrificium.ſ.ſolēne vel pecꝰ quod offertur in ſolēnitate in condenſis.Malach.2.Et diſpergam ſuper vultū veſtrū ſtercus ſolēnitatū veſtrarū.ideſt ſtercus aīaliū que offerebātur in ſolemnitatibꝰ:ſicut expoſuēt hebrei.Significat etiā p̄dicta dictio חַג Chag girare vel circūdare.Iob.26.Terminū circundedit aquis.& de hoc vide infra in dictione חוג Chug.Et quia in ſolēnitate fit commotio & tumultus ppl̄i:ideo ponitur etiā pro turbare. Ps. 106.Turbati ſunt & moti ſunt ſicut ebriꝰ.& inde deriuatur ſequens dictio.

חָגָא Pauor

חגא Chaga.turbatio.pauor.Eſa.19.Et erit terra iuda egypto in pauorem.

חָגָב Locuſta חֲגָבִים Locuſte

חגב Chagab.quoddā genus locuſte.vt Leuit.11.Atq; locuſta:ſingula ſecūdū genus ſuū.Eccľs.12. Et impinguabitur locuſta.& in plurali חֲגָבִים Chagabim.Nu.13.Quibꝰ comparati quaſi locuſte videbamur.

חַגָה חֲגֵוי Foramina

חגה Chaga.foramen.ſciſſura.& ſcribitur cum vau loco he & inuenitur tm̄ in nūero plurali.ſ.חַגְוֵי Chague. vt Cāti.2.Colūba mea in foraminibus petre. Abdie.1. Habitātē in ſciſſuris petrarum.

חָגַר Accingere Cōtrahere חָגוּר Accinctus חֲגֹרָה Accincta חֲגוֹר Cingulum חֲגוֹרָה Baltheus. Zona חֲגֹרֹת Perizomata

חגר Chagar.cingere.accingere.circunligare.contrahere. Exo.12.Renes veſtros accingetis.& in eodem.29.Accingeſq; eos baltheo. Leuit.16. Accingetur zona linea.3. Reg.20.Accingerunt ſaccis lumbos ſuos.Ps.44.Accingere gladio tuo ſuper femur tuum.Ps.64.Et exultatione colles accingentur.Ps.75.Et reliquie cogitationis diē feſtum agent tibi.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Reliquiis ire accingeris.Prouer.31.Accinxit fortitudine lumbos ſuos.Ezech.7.Accingent ſe ciliciis Ponitur ēt pro cōtrahere.2.Reg.22.Et cōtrahentur in anguſtiis ſuis.& inde חָגוּר Chagur ſiue חֹגֵר Choger.i.accinctꝰ ſiue accingens.2.Reg.6.Porro dauid erat accinctus ephod lineo.& in eodem.21.Et accinctꝰ erat enſe nouo.3.Reg. 20 Ne glorietur accinctus eq; vt diſcinctꝰ.& in gn̄e feminino חֲגֹרַת Chagarath.i.accincta.vt Ioel.1.Quaſi virgo accīcta ſacco.& inde חֲגוֹר Chagor.i.cingulū vel cinctoriū. balthēꝰ. zona.Prouer.31.Et cingulum tradidit cananeo. Scribitur etiā in genere feminino.& dicitur חֲגוֹרָה Chagora.3.Reg.2 Et poſuit cruorem belli in baltheo ſuo.4.Reg.3.Conuocauerunt oēs qui accincti erāt baltheo.Eſa.3.Et pro zona funiculus.& aliqn̄ additur mem in principio.vt in eodem.3. Et pro faſcia pectorali cilicium. Pro quo hebrei legunt.Et pro faſcia cinctoriū vel cingulum ſacci.& in pl̄ali חֲגֹרֹת Chagoroth.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit perizomata.vt Geñ.3.Et fecerunt ſibi perizomata.

חַד Unus. חֲדָא Una.

חד Chad.in lingua chaldaica ſignificat vnū.Dañ.2.Et ecce quaſi ſtatuā vnā.& in ſermone chaldaico eſt gn̄is maſculini.& in gn̄e feminino ſcribitur cū aleph vel he in fine.& dicitur חֲדָא Chada ſiue חֲדָה Chada.Dañ.2.Vna eſt de vobis ſententia.Eſdre.4.Scripſerunt epiſtolam vnam.

חָדַד Acuere Exacuere Velocē eē. חַדָּה Acuta. חֲדוּדֵי

חדד Chadad.acuere.velocē eſſe.& cōiter ſcribitur cū ſimplici daleth.Prouer.27.Ferrū ferro acuitur:& homo acuit faciē amici ſui.Ezech.21.Gladius exacutus eſt & limatus.& in eodem.Vt cedat victimas exacutꝰ eſt.Scribitur ēt cum littera aleph ante cheth.vt Ezech. 21.Exacuere valde ad dexteram & ad ſiniſtram.Significat etiam velocem eſſe. Abach.1.Et velociores lupis veſpertinis.Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.& acutiores ſunt lupis veſpertinis.i.habent dentes acutiores ad deuorandū:q̄ȝ lupi in veſpere. & inde חַדָּה Chadda.i.acuta.vt Eſa.49.Et poſuit os meū q̄ſi gladium acutum.& in hebreo ponitur in genere feminino quia gladiꝰ in hebreo ē feminini gn̄s.& inde חֲדוּדֵי Chaddude.Pro quo beatus Hieronymꝰ tranſtulit.Radios:eo qđ tendunt ad acuitatem.Iob.41.Sub ipſo erunt radii ſolis.

חָדָה Letari. Letificare. Vnire. חֶדְוָה Gaudium. חֲדָה Pectus.

חדה Chada.letari.gaudere.letificare.vnire.Exo.18. Letatuſqꝫ eſt iethro ſuper omnibus bonis.Ps.20.Letificabis eum in gaudio.Significat etiam vnire vel conuenire.vt Geñ.49.Et in cetu illorũ nõ ſit gloria mea.pro quo he.le. Et in cetu illorum nõ vniatur vel nõ cõueniat gloria mea. Iob.3.Non computetur in diebus anni..pro quo hebrei legunt.Non vniatur in diebus anni vel non ſit vnus ex diebus anni.Nam in lingua chaldaica ſignificat vnitatem. vide etiam de hoc infra in dictione יַחַד Iachad. & inde חֶדְוָה Chedua.i.gaudiũ.vt.1.Paralip.16.Fortitudo & gaudiũ in loco ei⁹. Nee.8.Gaudiũ em̃ dñi erit fortitudo vr̃a.Itẽ חֲדָה Chadda.in lingua chaldaica ſignificat pectus.Dañ.2.Pect⁹ autem & brachia de argento.

חָדַל Ceſſare Deſinere Recedere Deeſſe. Deſerere Quieſcere חָדֵל Quies. חָדֵל Nouiſſim⁹

חדל Chadal.ceſſare.deſinere.dereliquere.deſerere.dimittere.recedere.quieſcere.Geñ.2.Et ceſſauerunt edificare ciuitatem.& in eodem.41.Et copia menſuram excederet.pro quo hebrei legunt. Vſquequo deſiit numerari: q̃m non erat nũerus.Sed btũs Hieronym⁹ tranſtulit ſenſũ Exo.9.Et ceſſauerunt tonitrua.& in eodẽ.Et ceſſabunt tonitrua.& in eodẽ.14.Recede a nobis vt ſeruiam⁹ egyptiis Deut.15.Non deerunt pauperes in terra. Iudi.5. Ceſſauerunt fortes in iſrael & quieuerunt.& in eo. Nunquid poſſũ deſerere pinguedinem meam.& in eodẽ. Nũquid poſſum deſerere dulcedinẽ meã.1.Reg.12.Abſit autẽ a me hoc peccatum in dñ̃o vt ceſſem orare pro vobis. Iob.3. Ibi impii ceſſauerũt a tumultu.Ps,38.Vt ſciam quid deſit mihi.Prouer.19.Non ceſſes audire fili doctrinã.ſignificat etiam quieſcere q̃n ponitur pro ceſſare vel deſinere.Iudi.15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionẽ:& tunc quieſcam.Iob.14 Vt quieſcat donec optata veniant. Eſa.1. Quieſcite agere peruerſe.& in eodem.2.Quieſcite ergo ab homine.& in eodem.24.Quieuit ſonitus letantium.Ezech.2.Si forte audiant & quieſcãt.& in eo.3.Qui audit audiat:& qui quieſcit quieſcat.Amos.7.Dñe deus quieſce obſecro.Zach.11.Et ſi non quieſcite.& inde חָדֵל Chádel.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit quietem.Eſa.38.Non aſpiciam hominẽ vltra & habitatorem quietis.& inde חָדֵל Chadal.pro ꝙ beatus Hieronymus tranſtulit nouiſſimum .i.deſpectum vel derelictum.Eſa.53.Deſpectum & nouiſſimum virorum.

חֵדֶק Spina. Paliurus

חדק Chádech.ſpine genus.vt Prouer.15.Iter pigrorũ q̃ſi ſepes ſpinarum.In alio vero loco beat⁹ Hieronymus tranſtulit.Paliurum.Mich.7.Qui optimus in eis eſt quaſi paliurus.

חֶדֶר Cubiculũ. חֲדָרִים Cubicula. Cellaria. Interiora.

חדר Chéder.cubiculum ſiue locus interior:aut penetrale. Exo.8.Et ingredientur domũ tuã & in cubiculum lectuli tui.3.Reg.20.Ingreſſus eſt ciuitatem in cubiculũ qđ erat intra cubiculum.& in eodem.22.Quando ingredieris in cubiculum intra cubiculum vt abſcondaris Canti.3.Et in cubiculum genitricis mee.& aliquãdo ſcribitur cum he in fine.vt Geñ.43.Et introiẽs cubiculum fleuit.Iudi.15. Cũ cubiculũ eius ſolito vellet intrare.& in plurali חֲדָרִים Chadarim ſiue חַדְרֵי Chedre.i.cubicula vel cellaria.Eſa.26.Vade popule me⁹ intra in cubicula tua.Prouer.24.In doctrina replebuntur cellaria.Ponitur etiã pro partibus interioribus vel pro penetralibus.vt Deut.32.Et intus pauor.pro ꝙ hebrei legunt.Et de interioribus pauor.ſ.erit.Iob.9.Et interiora auſtri.& dicũt aliqui ꝙ ſunt ſtelle in parte meridionali iuxta polum antarcticum.& quia non videntur ab hominibus exiſtentibus in parte ſeptentrionali dicuntur interiora auſtri.& in eodem.37.Ab interioribus egredietur tempeſtas.Prouer.7.Penetrantes interiora mortis.& in eodem.18.Et ipſa perueniunt vſqꝫ ad interiora mortis. Ponitur etiam pro abſcondito.vt Ezech.8.Et vnuſquiſqꝫ in abſcondito cubilis ſui.& inde verbum.חֹדֶרֶת Chodéreth.ideſt in cubiculum vel in abſconditum ingredi faciẽs.ſ. propter timorem vel terrorẽ.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit obſtupeſcere faciet.vt Ezech.21.Hic eſt gladius occiſionis magne qui obſtupeſcere eos faciet.

Abſcõditũ חֹדֶרֶת Obſtupeſcere faciẽ

חָדַשׁ Innouare Renouare Inſtaurare חָדָשׁ Nouus Nouum. Noua חֲדָשִׁים Noui. חֹדֶשׁ Menſis חֳדָשִׁים Menſes. חֹדֶשׁ kalendæ חֳדָשִׁים menſtruus

חדש Chadas.innouare.renouare.inſtaurare.1. Reg.11. Et innouemus ibi regnũ.Ps.50.Et ſpm̃ rectũ innoua in viſceribus meis.Ps.103.Et renouabis faciem terre.Iob.10. Inſtauras teſtes tuos contra me.Eſa.61.Et inſtaurabunt ciuitates deſertas.& inde חָדָשׁ Chadas ſiue חֲדָשָׁה Chadaſa. ideſt nouus:noua:nouum.vt Exo.1.Surrexit iterea rex nouus ſuper egyptũ.Leuit.23.Et ſic offeretis ſacrificiũ nouũ dñ̃o.& in eo.26.Et vetera nouis ſupuenientib⁹ proiicietis. Deut.20.Quis eſt hõ qui edificauit domũ nouã.& in eodẽ 24.Cũ acceperit hõ nuper vxorẽ.pro quo he.le.Cum acceperit hõ vxorẽ nouã.2.Reg.21.Et accinctus erat enſe nouo & in hebreo non habetur enſe: ſed ſubintelligitur. Eccľs.1. Nihil nouũ ſub ſole.& in plurali חֲדָשִׁים Chadaſim.i.noui ſiue noua.Deut.32.Noui recenteſqꝫ venerunt. Iudi.5. Noua bella elegit deus.Canti.7.Noua & vetera dilecte mi ſeruaui tibi.Threñ.3.Noui diluculo mľta eſt fides tua. & inde חֹדֶשׁ Chódes.i.menſis.& dicitur ſic propter nouã lunam que fit in principio cuiuſlibet mẽſis apud hebreos:quia hebrei cõputant annum per menſes lunares.Geñ.8. Requieuitqꝫ arca menſe ſeptimo decima ſeptima die mẽſis ſuper montes armenie.Exo.12.Menſis iſte vobis principiũ mẽſium.Leuit.16.Menſe aũt ſeptimo decima die menſis.Nu. 11.Sed vſqꝫ ad menſem dierũ.Eſa.66.Et erit menſis ex mẽſe.Oſee.5.Nunc deuorabit eos menſis cum partibus ſuis. & in plurali חֳדָשִׁים Chodaſim.i.menſes.Geñ.38.Poſt tres menſes nunciauerunt iude.Iob.14.Numerus menſiũ eius apud te eſt.Eſa.47.Et ſupputabãt menſes. Accipitur etiã חֹדֶשׁ Chódes.pro prima die menſis.i.pro calendis.1.Reg. 20.Ecce calende ſunt craſtino.& in eo.Cras calẽde ſunt.& in eodẽ.Et venerunt calende.4.Reg.4.Hodie nõ ſunt calende.Ezech.45.In ſolẽnitatibus & in calẽdis.vbi põitur חֳדָשִׁים Chodaſim in plurali.Et in eo.46.Et adorabit populus terre ad oſtiũ porte illius in ſabbatis & in calendis coram dñ̃o.Ponitur ẽt in noſtra tranſlatiõe pro menſtruo:eo qđ accidit mulieribus in quolibet menſe.Hiere.2.In menſtruis eius inueniẽt eam.Sed etiã in hoc loco hebrei legũt. In menſe ſuo inuenient eam.

חֲדַת Nouum.

חדת Chadath.in lingua chaldaica ſignificat innouare ſiue nouum.Eſdre.6.Et ordines de lignis nouis.

חוֹב Debitor. חִיֵּב Cõdẽnare.

חוב Chob.Debitum ſiue debitor.vt Ezech.18. Pignus debitori reddiderit.& inde verbũ.חִיֵּב Chiieb.i. cõdẽnare.Dañ.1.Condemnabitis caput meũ regi.

חוּג Circũdare חוּג Gyrus. Cardo מְחוּגָה Circinus

חוג Chog.circũdare.gyrare.vt Iob.26.Terminũ circundedit aquis. & inde חוּג Chug.i. circulus.gyrus. circinus. Prouer.8.Quãdo certa lege & gyro vallabat abyſſos. Eſa. 40.Et ſedet ſuper gyrũ terre. Ponitur etiam pro cardine. vt Iob.22.Et circa cardines celi perambulat.& aliq̃n additur mem in principio:& dicitur מְחוּגָה Mechuga.pro ꝙ beatus Hieronym⁹ trãſtulit circinũ.vt Eſa.44. Et in circino tornabit illud.

חוּד problema proponere חִידָה חִידוֹת Enigmata

חוד Chud.enigma vel problema proponere.vř ſi latine poſſet dici enigmatizare vel problematizare.Iudi.18.Proponam vobis problema.& in eo.Propone problema tuum Ezech.17.Fili hominis propone enigma.& inde חִידָה Chida.i.problema vel enigma.vt in locis predictis.& in plurali חִידוֹת Chidoth.Nu.12.Palã & nõ per enigmata deum videt.3.Reg.10.Venit tentare eũ in enigmatibus. Prouer.1.

Verba ſapientum & enigmata eorum.Abach.2.Nunquid
non omnes iſti ſuper eum parabolam ſument & loquelam
אֲחִידָן enigmatū eius.& inde אֲחִידָן Achidan:q̄d in lingua chaldaica
ſignificat ſecreta enigmata.Dañ.5.Interp̄tatio ſomniorum
& oſtenſio ſecretorum.

חוה Chaua.annunciare.oſtendere.indicare.Iob.15.Oſtēdam
חָוָה tibi audi me.& in eodem.32.Oſtendā vobis etiā
Oſtendere ego meā ſapientiā.& in eo.Et oſtendā ſcientiā meā.& in eodē.56.
Suſtine me paululū & indicabo tibi.& in līgua chaldaica
Indicare ſcribitur aliq̄n cum aleph in fine loco he.Dañ.2.Et interp̄tationē
אַחֲוָה eius indicabimus.& inde אַחֲוָה Achaua:p additionem
aleph in principio.i.indicatio ſiue annunciatio.
Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit enigmata.Iob.13.
Enigmata Et enigmata mea percipite aurib⁹ veſtris.Pro quo hebrei
legunt.Et annunciationem meā vel indicationem meam
חַוֹּת in auribus veſtris.ſ.percipite.Inde חַוֹּת Chauoth.i.oppida
Vici. Ville. aut ville ſiue vici.Nu.32.Et occupauit vicos eius.& in eodem.
Quos appellauit auothiair.i.villas iair.

חוז חוז Choz.prouincia.regio.portus.& additur mem in principio.
מָחוֹז & dicitur מָחוֹז Machoz.Ps.106.Et deduxit eos
Portus. in portū voluntatis eorū.& ſolū inuenitur in p̄dicto loco.

חוח Chauach.locus abditus ſubterraneus.& ſolum inuenitur
חֲוָח in numero plurali.1.Reg.13.Et abſconderunt ſe in
Abdita ſpeluncis & in abditis.Item חוֹח Choach.i.ſpina.De quo vide
חוֹח ſupra in dictione חח Chach.

חוט חוט Chut.filū.funiculus.Geñ.14.A filo ſubtegminis vſq̄
ad corrigiam caligę non accipiam.Eccl's.4.Et funiculus
Filum Funicul⁹. triplex difficile rumpitur.Ponitur etiā pro vitta.Cāti.
Vitta. 4.Sicut vitta coccinea labia tua.Item חוט Chut in lingua
chaldaica ſignificat parietes componere vel inuicem coniungere
ſicut vnus pannus cum alio coniungitur filo.
Parietes cōponere Eſdre.4.Et parietes componentes.& inde in lingua chaldaica
ſarcinator dicitur חַיָּט Chaiat.

חוּל חול חול Chul.dolere.parturire.cruciari.contremiſcere.obſtetricare.
Infirmare ſiue infirmatum eſſe.vulnerare.Expectare.
cōquieſcere.reſidere.morari.venire.formare.creare.
tripudiare ſiue choros ducere.& aliq̄n ſcribitur ſine vau
in medio.& q̄nq̄ mutat vau in iod.ſ.q̄n eſt verbū tertie cōiugationis.
Q̄nq̄ etiam ſcribitur cū duplici lamed in fine.
Contremiſcere. ſcilicet q̄n eſt verbū quarte cōiugationis:vt patebit in locis
ſequentibus.Deut.2.Et in morē parturientiū cōtremiſcāt.
Infirmari Iob.9.Cūctis diebus ſuis impius ſuperbit.pro quo hebrei
Dolere. legunt.Cunctis diebus ſuis impi⁹ dolet ſiue infirmatur aut
cruciatur.& in eo.26.Ecce gigantes gemūt ſub aquis.i.dolent
obſtetricaꝛ vel cruciantur.Ponitur etiā in eodem pro obſtetricare
vbi dicitur.Obſtetricāte manu ei⁹ eductus eſt coluber tortuoſus.
Parturire & in eo.39.Parturientes ceruas obſeruaſti.Ps.9.In
quinate ſunt vie illius in omni tempore.Pro quo btūs Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.Parturiunt
vie eius in oīñi tp̄e.i.doloribus vel cruciatibus plene
ſunt.Ps.29.Vox dñi preparantis ceruas.pro quo beat⁹
obſtetricaꝛ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Vox dñi
Dolere. obſtetricans ceruas.Eſa.13.Quaſi parturientes dolebunt.
& in eo.23.Non parturiui & non peperi.& in eo.Dolebūt
cum audierint de tyro.& in eo.26.Dolens clamat in doloribus
Parere ſuis.& in eo.Et quaſi parturiuim⁹.& in eo.45.Et matri
quid parturis.& in eo.51.Et ad ſaram que peperit vos.i.
dolores partus ſuſtinuit.& in eo.54.Hinni que non pariebas.
& in eo.66.Antecq̄ parturiret peperit.& in eo.Nūquid
parturiet terra in die vna.& in eo.Quia parturiuit & peperit
ſion filios ſuos.Hiere.4.Vocem em̄ quaſi parturientis
Dolere. audiui.& in eo.Vētrē meū doleo.& in eo.5.Percuſſiſti eos
& non doluerunt.& in eodē.Et a facie mea non dolebitis.
Ezech.30.Quaſi parturiens dolebit.Mich.4.Dole & ſatage
filia ſion.Ponitur etiam pro cruciari.vt Ioel'.2.A facie
eius cruciabuntur populi.Item ponitur pro cōmouere ſiue Cruciari.
contremiſcere vel cōturbare.Ps.28.Vox dñi cōcutiētis deſertū:
& cōmouebit dñs deſertum cades.Sed beatus Hieronymus Cōmouere
in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Vox dñi parturire
faciens deſertum:parturire faciens dñs deſertum cades.Poteſt
etiam legi ſic.Vox dñi cōtremiſcere faciens deſertū:cōtremiſcere
faciens dñs deſertum cades.Ps.96.Vidit & commota
eſt terra.Sed btūs Hieronymus in pſalterio iuxta he.
ve.trāſtulit.vidit & cōtremuit terra.Ps.113.A facie dñi mota
eſt terra.Et etiā in hoc loco beatus Hieronymus in pſalterio
iuxta he.ve.tranſtulit.A facie dñi contremiſcit terra.
Hiere.51.Cōmouebitur terra & conturbabitur.Item ponitur
pro infirmari.vt Mich.1.Quia infirmata eſt in bonum Infirmari
Eccl's.5.Eſt & alia infirmitas peſſima.De quo vide infra in
dictione חָלָה Chala.Ponitur etiā pro vulnerare.1.Reg.21.
Et vulneratus eſt vehementer a ſagittariis.Eſa.51.Vulneraſti
draconem.& in eo.53.Ipſe aūt vulnerat⁹ eſt propter iniquitates Vulnerare
nr̄as.Inde חִיל Chil.i.dolor.Ps.47.Ibi dolor vt חִיל
parturientis.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur חִילָה Dolor.
Chila.i.dolor.vt Iob.6.Et affligens me dolore.& aliquando חִילָה
duplicatur lr̄a Cheth & lr̄a Lamed & dicitur חַלְחַל Chalchal. Dolor.
i.doluit ſiue conſternatus eſt dolore.vt Eſter.4.Q̄d' חַלְחַל
audiens cōſternata eſt.& inde חַלְחָלָה Chalchala.i.dolor.angustia. Cōſternari חַלְחָלָה
ut Eſa.21.Propterea impleti ſunt lumbi mei dolore. Dolor.
Ezech.30.Et erit pauor in ethiopia.& in eo.Et erit pauor Pauor
in eis.vbi ponitur pro pauore.Ponitur etiā pro defectione.
Naum.2.Et defectio in cunctis renibus.Sed in predictis locis Defectio
hebrei interpretantur dolorem.Ponitur etiam predicta
dictio חול Chul.pro diſſipare.Prouer.25.Vent⁹ aquilo diſſipat חול
pluuias.vide etiā infra in dictione חָלַל Chalal.& in dictione Diſſipare.
חָלָה Chala.Significat etiā expectare vel preſtolari.
vt Geñ.8.Expectatis aūt vltra ſeptem diebus.Iudi.3.Expectantes
diu donec erubeſceret.Iob.35.Iudicare coram illo Expectare.
& expecta eum.Ps.36.Subditus eſto dño & ora eum.pro q̄
beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Tace
dño & expecta eum.Threñ.3.Bonū eſt preſtolari cū ſilētio
ſalutare dñi.Vide etiā de hoc infra in dictione יָחַל Iachal. preſtolari.
Ponitur etiā pro permanere.Iob.20.Et propterea nihil
permanebit de bonis eius.Item ſignificat conquieſcere permaneꝛ.
ſiue morari aut venire vel reſidere.vt.2.Reg.3.Et veniat ſuper
caput Ioab.Hiere.23.Et tempeſtas erūpens ſuper capita Venire.
impiorum veniet.vbi etiā ponitur pro erumpēs.& in eodem.
30.In capite impiorum cōquieſcet.Oſee.8.Et quieſcent Cōq̄eſcere.
pauliſper ab onere regis & principum.Ponitur etiā
in noſtra tranſlatione pro incipere.vt Threñ.4.Et non ceperunt
in ea manus.Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Incipere.
& non metate ſunt ſiue non quieuerūt aut non morate ſūt
in ea manus vel loca:quia in momento & abſq̄ mora ſubuerſa
fuit ſodoma.Oſee.11.Cepit gladius in ciuitatibus ei⁹
vbi etiā hebrei legunt.Reſedit ſiue moratus eſt aut quieuit Reſidere
gladius in ciuitatibus eius.Significat etiam creare vel formare.
vt Deut.32.Et oblitus es dei creatoris tui.Ps.89.Et Creare.
formaretur terra & orbis.Prouer.8.Ante oīñes colles ego Formare
parturiabar.Pro quo hebrei legunt.Ante oēs colles formata
vel creata ſum.Pōt etiā ſignificare ſicut eſt in littera nr̄a:
vt ſupra dictum eſt.Ponitur etiā pro cōcipere.Ps.50.Ecce
em̄ in iniquitatibus conceptus ſum.Prouer.8.Adhuc non Cōcipere
erant abyſſi & ego concepta eram.Ponitur etiam pro determinare.
vt Prouer.26.Iudicium determinat cauſas.Sed ēt determinaꝛ.
in hoc loco hebrei dicūt φ ſignificat formare vel creare.&
legunt ſic.Magnus ſiue princeps creat vel format oīa:aut

ſuſtentat omnia.Nam pro eo qđ in predicto loco eſt iudiciũ in hebreo habetur רַב Rab:qđ ſi ſcribatur cũ pũcto hiric & legatur רִיב Rib:tũc ſignificat iudicium:ſicut eſt in littera noſtra. ſignificat etiam חול Chol.tripudiare ſiue Choros ducere.Iudi.21. Cũqꝫ videritis filias ſilo adducendos choros ex more ꝓcedere.& in eo.De his que ducebãt choros.& inde מָחוֹל Machol ſiue מְחֹלָה Mechola.i. chorus.vt Ps.149.Laudent nomen eius in choro.Canti.7.Quid videbitis in ſunamite niſi choros caſtrorũ. Quod in hebreo legitur in numero ſingulari.ſ. quid videbitis in ſunamite quaſi chorum caſtrorum.Hiere.51.Tũc letabitur virgo in choro.& in plurali מְחֹלוֹת Mecholoth. Exo.50. Egreſſeqꝫ ſunt omnes mulieres poſt eam cum tympanis & choris. & in eodem.32. Vidit vitulũ & choros.Item חול Chol.i. arena. Deut.33.Et theſauros abſconditos arenarum. Ps.138. Et ſuper arenã multiplicabuntur.Oſee.1. Et erit numerus filiorum iſrael quaſi arena maris.Põitur etiam pro palma arbore.Iob.29.Et ſicut palma multiplicabo dies. Sed etiã in hoc loco hebrei legunt.Et ſicut arena multiplicabo dies Alii vero dicunt ꝙ in predicto loco eſt nomen cuiuſdam auis ſic nominate:que eſt longiſſime vite.Item חול Chol. ideſt profanũ.laicũ.pollutum.contaminatum. De quo vide infra in dictione חָלַל Chalal.

חול Ducere choros. מָחוֹל Chorus מְחֹלוֹת Chori חול Arena. Palma חול Profanũ.

חוּם Chum.fuluum.ruffum.fuſcum.Geñ.30.Et quodcũqꝫ fuluum & maculoſum variumqꝫ fuerit.& in eodẽ. Et omnia que non fuerit varia & maculoſa & fulua.Ponitur ẽt pro nigro.vt in eo.Cũctum aũt gregem vnicolorem.i. albi & nigri velleris tradidit in manu filiorũ ſuorũ. pro quo hebrei legunt. Omnẽ in quo erat album:& oẽm nigrum in arietibus tradidit in manibus filiorũ ſuorũ. & etiã in locis predictis pro fuluo hebrei legũt nigrum. Item חוֹם Chom.i.calor ſiue calidꝰ.De q̃ vide infra in dictiõe חָמַם Chamã.

חום Fuluum. Niger. חום Calor.

חוּס Chus.parcere.miſereri. vt Geñ. 45. Neqꝫ dimittatis quicq̃ de ſupellectili veſtra. pro quo he.le. Et oculus veſter non parcat ſiue non miſereatur ſuper ſupellectilia veſtra:ſiue ſuper vaſa veſtra.Deut.13. Neqꝫ parcat ei oculꝰ tuus.1.Reg.24.Sed pepercit tibi oculus meus.Ps.71.Parcet pauperi & inopi.Eſa.13.Super filios non parcet oculus eorum.Hiere.13.Non parcam & nõ cõcedam. Vbi ponitur pro concedere.pro quo he.le.Non parcã neqꝫ miſertus ero ſiue non miſertus ero & non parcã.& in eo.21.Et nõ flectetur neqꝫ parcet neqꝫ miſerebitur. Vbi ponitur pro flecti. ſcilicet miſericordia.pro quo he.le. Non parcet ſuper eos neqꝫ parcet neqꝫ miſertus erit.Ezech.7.Et non parcet oculus meus ſuper te.& in eo.16.Nõ pepercit ſuper te oculꝰ.& in eodẽ.20.Et pepercit oculus meus ſuper eos vt non interficerem eos.& in eo.24.Neqꝫ parcã neqꝫ placabor.Ioeľ.2 Parce dñe populo tuo.Ione.4.Tu doles ſuper hederã.i.tu miſertus es ſiue pepercisti ſuper hederam. & in eo. Et ego non parcam ſuper niniue.& aliquando ſcribitur ſine vau. vt in aliquibus locis predictis.

חוס Parcere Miſereri Flecti.

חוֹף Choph.portus.littus maris.De quo vide infra in dictione חָפַף Chaphah.

חוף Portus

חוּץ Chus.foris. foras.forinſecus.extra.extrinſecus.preter excepto.vicus:ſiue callis:aut platea.& quandoqꝫ apponitur ei littera beth:ſiue littera mem : aut lamet : & dicitur בַּחוּץ Bachus ſiue מִחוּץ Michus.aut לַחוּץ lachus. Geñ.6. Et bitumine linies eam tam intrinſecus q̃ extrinſecꝰ.& in eodem.19.Eduxerunt eum & poſuerũt extra ciuitatẽ.& in eodem.24.Cur foris ſtas.Exo.25.Et deaurabis eã auro puriſſimo intꝰ & foris.Deut.24.Sed ſtabis foris.& in eo.32. Foris vaſtabit eos gladius.Prouer.1.Sapientia foris predicat. Ezech.41.Et vſqꝫ ad domũ interiorem & forinſecus.& aliquando ſcribitur cũ he in fine.& dr̃ חוּצָה Chúſa.vt Geñ.15 Eduxitqꝫ eum foras.& in eo.24.Qui feſtinus egreſſus eſt ad hominẽ vbi erat fons.pro quo he.le.Et cucurrit labã ad hominẽ foras ad fontẽ.Prouer.5.Deriuentur fontes tui foras.Ezech.40.Et ad latus exteriꝰ quod aſcendit ad oſtium porte.Significat etiã preter.ſiue excepto.vt Eccłs.2. Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego.Pro quo he.le.Quis deuorabit ſiue quis mãducabit:& quis deliciis affluet preter me.i.pluſq̃ ego. Vide etiã de hoc in dictione חוּשׁ Chus cum ſin in fine.Hiere.37.Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmẽto.Hebrei tñ in predicto loco legũt ſic. vt daretur ei torta quottidie panis de vico ſiue de calle panificũ vł piſtorũ.Nã ponitur ẽt pro calle vel platea.vt.3. Reg.20.Fac tibi plateas in damaſco.Iob.5.Et irrigat aquis vniuerſa.pro quo he.le.Et mittit aquas ſuper faciẽ platearum vel calliũ.Eſa.51.Et quaſi via tranſeuntibꝰ. pro quo he.le. Et quaſi callis tranſeuntibꝰ.Hiere.5.Circuite vias ieruſalẽ. Pro quo he.le.Circuite calles ſiue plateas ieruſalem.& in eodem.7.Et in plateis ieruſalẽ.& inde חִיצוֹן Chiſon.i.extrinſecus.forinſecus.exterior vł exterius.3.Reg.6.Quaſi prominentes de pariete & egredientes.& ſequitur in hebreo. Intrinſecus & extrinſecus.& in eo.Sed & pauimentum domꝰ texit auro intrinſecus & extrinſecus.Ezech.41. Intrinſecꝰ & forinſecus ad menſuram.Scribitur etiã cum he in fine & dicitur חִיצוֹנָה Chiſona.vt in eodem.42. Et eduxit me ad atrium exterius.& in eodem.Et contra pauimentum ſtratũ lapide atrii exterioris.& in eodem.44.Cũqꝫ egredientur ad atrium exterius.

חוץ Extrinſecꝰ Extra Foris. חוּצָה Foras. Exterius Preter Excepto. Platea Callis חיצון Extrinſecꝰ Forinſecꝰ. חִיצוֹנָה Exterius

חוֹק Choc.preceptum.legitimũ.inſtitutio. ſtatutũ. conſuetudo. De quo vide infra in dictione חָקַק Chacac.

חוק

חוּר Chauar.erubeſcere.Eſa.29.Neqꝫ modo vultus eiꝰ erubeſcent. Item חוּר Chur.ſignificat colorem aereum.vt Eſter.1.Et pendebãt ex oĩ parte tentoria aerei coloris & carbaſini.& in eo.8. Fulgebat veſtibꝰ regiis hyacinthinis videlicet & aereis.hebrei tñ dicunt ꝙ ſignificat album.Nã in lingua chaldaica חִיוָר Chiuar ſignificat album vel candidũ Dañ.7.Veſtimentum eius cãdidum quaſi nix.& inde חֹרִי Chori.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit farinam.eo quod eſt alba.Geñ.40.Quod tria caniſtra farine haberem ſuper caput meũ.Item חוֹר Chur.foramen.ſpelunca.cauerna.4.Reg.12.Aperuitqꝫ foramen deſup.Canti.5.Dilectus meus miſit manũ ſuam per foramẽ.Eſa.11. Et delectabitur infans ab vbere ſuper foramen aſpidis. & in plurali חוֹרִים Chorim ſiue חֹרֵי Chore.pro quo beatus Hieronymꝰ trãſtulit cauernas ſiue ſpeluncas.1.Reg.13.En hebrei egrediuntur de cauernis.Iob.30.Et in cauernis terre vel ſup glareã. Naũ.2.Et impleuit preda ſpeluncas ſuas.Eſa.19.Et texentes ſubtilia. Pro quo hebrei legunt texentes retia.eo quod ſunt plena foraminibus. põitur ẽt pro ſtercore. vt Eſa.36. Vt comedant ſtercora ſua.& inde מַחֲרָאוֹת Mochraoth.i. latrine.4.Reg.10.Et fecerunt pro ea latrinas.Sed in margĩe habetur מוֹצָאוֹת Moſaoth.quod interpretatur egreſſiones Itẽ חוֹר Chor.i.optimus ſeu nobilis aut liber vel ingenuus & inuenitur tñ in nũero plłali.ſ. חוֹרִים Chorim ſiue חֹרֵי Chore.vt Nee.5.Et increpaui optimates & magiſtratus. & in eo.13.Et obiurgaui optimates iuda.Eſa.34.Nobiles eiꝰ non erunt ibi.Hiere.27.Et oẽs optimates iuda & ieruſalẽ. & inde חֹרִין Chorin.i.nobilitas ſiue libertas.Eccłs.10.Beata terra cuius rex nobilis eſt.pro quo he.le.Beata terra cuiꝰ rex filius nobilitatis vel libertatis.ſ.eſt & eſt modꝰ loquẽdi hebraici idiomatis vt pro nobili dicatur filius nobilitatis.

חוּר Erubeſcer. חור Aereus color. Candidũ חִיוָר Albus. חֹרִי Farina חור Foramen. חוֹרִים Cauerne Spelunce Stercora. מַחֲרָאוֹת Latrine חוֹרִים optimates Nobiles. חֹרִין Nobilitas חוּשׁ

חוּשׁ Chus.feſtinare.delectari ſiue deliciis affluere. Ps.37. Intende in adiutorium meum.Pro quo beatus Hiero

Feſtinare. nymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit. Feſtina in auxiliū meū.Ps.69.Dñe ad adiuuādū me feſtina.& aliqñ ſcribitur ſine vau.vt Deut.32.Et adeſſe feſtināt tpa. Iob.31. Et feſtinauit in dolo pes meus. Eſa.8. Feſtina predari. Abach.1. Quaſi aquila feſtinans ad comedendū.& aliqñ ſcribitur cū iod loco vau.ſ.qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis.Ps.54. Expectabā eū qui ſaluū me fecit. pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Feſtinabo vt ſaluer.Eſa.5. **Cito venire.** Et cito veniat opus eius.& in eo.28.Qui crediderit nō feſtinet.& in eo.60.Subito faciā illud.pro quo he.le.Feſtina **חוּשִׁים** re faciā illud.i.feſtināter vel cito faciam illud.& inde חוּשִׁים Chuſim.i.feſtini uel feſtinātes.pro quo beatus Hieronymꝰ **Accincti.** trāſtulit accinctos.vt Nu.32.Nos aūt ipi armati & accincti **חִישׁ** pergemus ad preliū.& inde חִישׁ Chis.i.cito ſiue feſtināter Ps.89.Qm̄ ſupuenit māſuetudo.pro ꝙ btūs Hieronymus **Cito** in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Qm̄ tranſiuimꝰ cito.Po **חוּשׁ** nitur etiā ſupradicta dictio חוּשׁ Chus pro delectari vel deli **Deliciis affluere.** ciis affluere.vt Eccl's.2.Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego.Hebrei vero ſēſum vocāt חוּשׁ Chus.videlicet ſen **Senſus.** ſū viſꝰ ſiue auditus aut odoratꝰ vel guſtꝰ ſeu tactus.& ſic in predicto loco aliqui hebrei legunt.Quis deuorabit: aut qs ſentiet.i.quis ſenſibus fruetur vt ego.i.pluſqꝫ ego.

חָזִיז **Fulgur** חָזִיז Chaziz.fulgur.Iob.38.Et viam ſonantis tonitrui.pro quo hebrei legūt. Et uiam fulguris ſonantis: nam poſt fulgur ſequitur tonitruū ſonans.& dicunt aliqui hebrei ꝙ **חֲזִיזִים** **Nubes.** etiā ſignificat nubem.& in plurali חֲזִיזִים Chazizim. pro ꝙ beatus Hieronymus tranſtulit nubes.Zach.10.Et dominꝰ faciet nubes & pluuiam imbris dabit eis.Alii dicunt ꝙ deriuatur a ſequenti dictione que ſignificat videre. vnde.lxx. in predicto loco ꝓ nubibꝰ iterp̄tati ſūt fātaſias.i.appitiōes.

חָזָה **Videre.** חָזָה Chaza. videre.aſpicere.reſpicere.ſpeculari.cōtēplari Exo.24.Viderūtqꝫ deū & comederūt & biberūt.Iob.15.Quod vidi narrabo tibi.& in eo.19.Et in carne mea videbo deū ſaluatorem meū.quē viſurus ſum ego ipē.& in eodem.27.Ecce vos oēs noſtis.pro quo he.le. Ecce vos oēs vidiſtis.& eſt idem ſenſus cum lrā noſtra. Nam ponitur ibi videre pro intelligere vel noſſe.Sicut in aliis locis.& in eo.36.Oēs hoīes vident eū.Ps.26.Vt videā voluntatem dñi. Ps.45.Vacate & videte opera dñi.Ps.57.Letabitur iuſtus cum viderit vindictam.Eſa.1.Quam vidit ſuper iudam & ieruſalē.& in eo.2.Verbum quod vidit eſaias filiꝰ amos. & in eo.26. Dñe exaltetur manꝰ tua vt nō videāt: videāt & cōfundantur.& in eo.29.Et principes veſtros qui vident vi **Cōtēplari.** ſiones operiet.& in eo.47.Qui cōtemplabātur ſydera & **Aſpicere** ſupputabant menſes.Mich.4.Et aſpiciat in ſion oculꝰ no **חֹזֶה** ſter.& inde חֹזֶה Choze.i.videns.vt.1.Paralip.25. Oēs iſti **Videns** filii heman videntis regis in ſermonibus dei.& in eodē.29 Atqꝫ in volumine gath vidētis. 2.Paralip.12. Scripta ſunt in libris ſemeie prophete & addo videntis.& accipitur pro propheta.vt.1.Reg.9.Qui ꝓpheta dicitur hodie olim voca **חֹזֶה** batur videns.Ponitur etiā חֹזֶה Choze.pro pacto.vt Eſa.28 **Pactum** Et cum inferno fecimꝰ pactum.& in eo.Et pactum veſtrum cum inferno nō ſtabit.Sed hebrei etiā in predicto loco interpretantur videntem ſiue ſpeculā aut ſpeculatorē.& inde **חָזוֹן** חָזוֹן Chazon ſiue **חֶזְיוֹן** חֶזְיוֹן Chezion.cū iod in medio aut חִזָּיוֹן **חִזָּיוֹן** Chizaiō.i.viſio.vt.1.Re.3.Nō erat viſio manifeſta. Iob.20 **Viſio** Et tranſiet ſicut viſio nocturna.Eſa.1.Viſio eſaie filii amos. & in eo.22.Onus vallis viſionis.& in eo.29.Et erit ſicut ſō **חֶזְיוֹנוֹת** niū viſionis nocturne.& in plurali חֶזְיוֹנוֹת Chezionoth.i.vi **Viſiones** ſiones.vt Iob.4.In horrore viſionis nocturne. Qd' in hebreo legitur in plurali.ſ.in horroribus viſionū noctis. & in **מַחֲזֶה** eo.7.Et ꝑ uiſiones horrore cōcuties.& inde מַחֲזֶה Machaze.per additionē mem in principio.i.viſio.vt Gen̄.15.Factus eſt ſermo dñi ad abram ꝑ viſionē dicēs.Nu.22.Qui vi **Viſio** ſionē oīpotētis videt.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.2.Reg.7.Et e regione ſe reſpiciētes.pro quo in hebreo habetur.viſio ad viſionē vel cōtra viſionē.Et beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. & aliqñ ſcribitur cum tau in fine.& dicitur חָזוּת Chazuth.i.viſio.vt.2.Paralip.9. In **חָזוּת** viſione quoqꝫ addo videntis.Eſa.21.Viſio dura monſtrata **Viſio** eſt mihi.& in eo.29.Et erit uobis viſio omniū.& in lingua chaldaica dicitur חֶזְוָא Chezua. Dan̄.2.Tunc danieli myſte **חֶזְוָא** rium per viſionē noctis reuelatū eſt.Ponitur etiā חָזוּת Cha **Viſio** zuth pro inſigni.Dan̄.8.Porro hircus habebat cornu inſi **חָזוּת** gne inter oculos ſuos.& in eo.Et orta ſunt quattuor cornua **Inſigne** ſubter illud. pro ꝙ he.le.& orta ſunt inſignia quattuor ſubter illud.i.quattuor cornua grādia que poterant videri a lōge.Significat etiā aſpectū.Dan̄.4.Et aſpectꝰ illiꝰ erat vſqꝫ **Aſpectus.** **חָזָה** ad terminos vniuerſe terre.Pōitur etiā predicta dictio חָזָה Chaza pro cōmorari vel apprehendere.vt Iob.8. Et inter **Cōmorari.** **Apphēdere** lapides cōmorantur.& in eo.23. Nō apprehendā eū. & lrā aleph que ponitur in predicto loco in principio dictiōis eſt prime pſone futuri tpis.& in fine deficit lrā he ſicut in aliis locis predictis. Itē חָזֶה Chaze.i.pectꝰ.vt Exo.29.Sumeſqꝫ **חָזֶה** pectuſculū de ariete.& in eo.Sanctificabiſqꝫ pectuſculū con **Pectus.** ſecratum.& in plurali חָזוֹת Chazoth.i.pectora.vt Leuit.9. **חָזוֹת** Poſuerūt ſup pectora.& in eo.Pectora eorum & armos dex **Pectora** teros ſeparauit.

חָזַק חָזַק Chaſac.confortare ſiue confortari.corroborare.inualeſcere.preualere.vim inferre.inſtaurare.conſolidare. indurare ſiue indurari.apprehendere.tenere.retinere.obtinere.continere.Gen̄.41.Nā & illos oppreſſerat fames.pro **Cōfortare.** quo hebrei legūt.& cōfortata eſt ſiue inualuit fames in terra egypti.& in eo.Et malū inopie temperarēt.pro quo he. le.Et cōfortata eſt ſiue inualuit fames in vniuerſa terra. & in eo.48.Qui confortatus ſedit in lectulo. pro quo he.le. & cōfortatus eſt iſrael & ſedit in lectulo. Exo.12. Vrgebātqꝫ egyptii populū iſrael de terra exire velociter. pro quo hebrei legunt.Et inuaeſcebat.i.vim faciebat egyptus ſuper populū ut velociter emitterent eos de terra.Exo.19.Et ſonitus buccine paulatim creſcebat in maius & prolixius ten **Inualeſcere.** debatur.pro quo he.le.Et ſonitus tube ibat & confortabatur ſiue inualeſcebat nimis.Nu.13.Confortamini & afferte **Cōfortari.** nobis de fructibus terre.Deut.3.Precipe ioſue & corrobora **Corroborare.** eum.& in eo.31.Viriliter agite & cōfortamini.& in eo.Confortare & eſto robuſtus. Iudi.1. Poſtqꝫ aūt confortatus eſt iſrael fecit eos tributarios.1. Reg. 4. Confortamini.&.2. Reg.3.Dauid proficiens & ſemp ſe ipō robuſtior. & in eo. 10.Si preualuerit aduerſum me ſyri. & in eo. Si autem filii **Preualere** amon preualuerint aduerſum te.& in eo.Eſto vir fortis & pugnemus pro populo nr̄o.pro quo he.le. Cōfortare & cōfortemur pro populo nr̄o.& in eo.11. Conforta bellatores tuos.& in eo.24.Obtinuit ſermo regis verba ioab.i. magis preualuit ſermo regis.& ſimilis dictio ponitur.1.Paralip.21.vbi dicitur.Sed ſermo regis magis p̄ualuit.4. Reg. 14.Cūqꝫ obtinuiſſet regnū.pro quo he. le. Cūqꝫ corroboratum eſſet regnū in manu eius.& in eodē.Et preualuit fames in ciuitate.2.Paralip.21.Cumqꝫ ſe confirmaſſet.i.cor **Cōfirmare** roboraſſet vel confortaſſet.& in eo.26.Propter crebras victorias.pro quo he.le.Qm̄ cōfortatus uel corroboratus eſt **Corroborari.** vſqꝫ ad ſummum.& in eo.Eo qd' auxiliaretur ei dñs & corroboraſſet illum.& in eo.28.Et nullo reſiſtēte vaſtauit.pro quo he.le.Et non confortauit vl' nō corroborauit eū. Nee. 6.Quā ob cauſam magis cōfortaui manus meas.Ps.31.Vi **Viriliter agere.** riliter agite.Ps.146.Qm̄ cōfortauit ſeras portarū tuarum Eſa.28.Ne forte conſtringantur vincula veſtra.pro quo he

Cōfortare. brei legunt. Ne forte confortentur vel corroborentur vincula veſtra. & in eo. 35. Confortate manus diſſolutas. & in eodē. 41. Et fratri ſuo dicet confortare. & in eo. Confortauit faber erarius percutiens malleo. & in eodē. Et confortauit eum clauis. Hiere. 20. Fortior me fuiſti. Ezech. 3. Manꝰ em̄ dñi erat mecū confortans me. & in eo. 30. Et recepto robore poſſit tenere gladium. pro quo he. le. Vt roboraretur ſiue vt inualeſceret: vt poſſit tenere gladiū. Oſee. 7. Cōfortaui brachia eorū. Malach. 3. Inualuerunt ſup me verba veſtra. **Inſtaurar̄.** Significat etiā inſtaurare. ſiue conſolidare. vt. 4. Reg. 12. Et inſtaurarent ſartatecta domꝰ. & in eo. Non inſtaurauerunt ſacerdotes ſartatecta templi. & in eo. Quare ſartatecta nō inſtauratis. & in eodē. Ita ut impleretur inſtauratio domꝰ dñi. & in eo. Ad muniendā domū. i. ad inſtaurandā domū. **Edificare.** Ponitur etiā pro edificare. vt Nee. 3. Et iuxta eū edificauit marimuth filius vrie. & in eo. Et iuxta eum edificauerunt tecueni. & in eo. Et portam veterem edificauerunt. **Cōſolidar̄.** Ponitur etiā pro conſolidare. Eſa. 54. Et clauos tuos conſolida. **Indurare.** Item ſignificat indurare. vt Exo. 4. Ego indurabo cor eius. & in eo. 7. Induratūqꝫ eſt cor pharaonis. & in eo. 9. Indurauitqꝫ dñs cor pharaonis. & in eo. 14. Et indurabo cor eiꝰ & perſequetur vos. & in eo. Et ego indurabo cor egyptiorū. Hiere. 5. Indurauerunt facies ſuas ſupra petrā. **Apprehendere. Tenere. Retinere.** Significat etiam apprehendere ſiue tenere vel retinere. vt Geñ. 19. Apprehenderūt manus eiꝰ. & in eo. 21. Et tene manum illius. Exo. 4. Extendit & tenuit. & in eo. 9. Quod ſi adhuc renuis & reties eos. 2. Reg. 3. Abner regebat domū ſaul. pro quo hebrei legūt. Abner tenebat domū ſaul. i. ſuſtentabat eam. Quod eſt idē cū littera noſtra. 3. Reg. 2. Et apprehendit cornua altaris. Iob. 2. Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua. pro quo he. le. Adhuc tu apprehendis ſiue retines ſimplicitatem tuā. Ps. 34. Apprehende arma & ſcutum. Iob. 26. Qui apprehēdit aures canis. Eſa. 41. In quo apprehendi te ab extremis terre. **Capere.** Ponitur etiā pro capere vel continere. vt. 2. Paralip. 4. Capiebat tria millia metretas. **חֹזֶק Fortitudo** & inde חֹזֶק Chozec. i. fortitudo. robur. vis. Eſa. 8. Sicut in manu forti erudiuit me. pro q̄ he. le. In fortitudine manus erudiuit me. Amos. 6. In fortitudine noſtra aſſumpſimus nobis cornua. **Vis.** Scribitur etiā cum he in fine. vt. 1. Reg. 2. Alioquin tollam vi. 2. Paralip. 26. Sed cum roboratꝰ eēt eleuatum eſt cor eius. Pro quo hebrei. le. Et in fortitudine ſua ſiue in robore ſuo eleuatum eſt cor eius. **Robur.** Ps. 17. Diligam te dñe fortitudo mea. **חָזָק Fortis.** & inde חָזָק Chazac. i. fortis vel robuſtus. vt Nu. 13. Vtrū fortis ſit an infirmus. & in eo. Quia fortior nobis eſt. 3. Reg. 19. Et ſpūs grandis & fortis. Prouer. 23. Propīquꝰ em̄ illorū fortis. Eſa. 28. Ecce fortis & validꝰ. Amos. 2. Et fortis non obtinebit virtutē ſuā. **Fortitudo** Ponitur ēt ꝑ fortitudine. vt Eſa. 40. Ecce dñs deus in fortitudīe veniet. **חֲזָקָה** & in gñe feminino חֲזָקָה Chazaca. i. fortis. vel robuſta ſeu valida. Exo. 3. Non dimittet vos rex egypti vt eatis niſi ꝑ manū validā. **Valida. Robuſta.** Exo. 6. Per manū em̄ fortē dimittet eos & in manu robuſta eiiciet eos de terra ſua.

חֲזִיר Sus Aper. חֲזִיר Chazir. ſus. porcus. Aper. vt Leuit. 11. Et ſus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Ps. 79. Exterminauit eam aper de ſilua. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus ſuis. ideſt in naribus porci. Eſa. 65. Qui comedunt carnem ſuillam.

חָטָא Peccare. חָטָא Chata. peccare. errare. expiare. aſpergere. mundare ſiue purgare. vt Geñ. 20. Et ideo cuſtodiui te ne peccares in me. & in eo. 39. Quō ergo poſſum hoc malum facere & peccare in deū meū. & in eo. 40. Accidit vt peccarēt duo eunuchi. & in eo. 43. Ero peccati reus in te om̄i tpe. Pro q̄ in hebreo habetur. Peccabo tibi om̄i tpe. Exo. 5. Et iniuſte agitur cōtra populū tuū. Pro quo he. le. Et peccat ppl̄s tuꝰ. ſiue & peccatū populi tui. ſ. eſt: iniuſte nos affligendo. Et in eodē. 9. Peccaui etiam nunc. & in eo. 23. Ne forte peccare te faciant. & Leuit. 4. Anima que peccauerit per ignorantiā. & in eo. Si peccauerit princeps. Nu. 21. Peccauimus quia locuti ſumus cōtra dñm & te. Ioſ. 7. Peccauit iſrael. 1. Reg. 14. Quod populus peccaſſet dño. & in eo. Et nō peccabitis domino comedentes cum ſanguine. 3. Reg. 14. Qui peccauit & peccare fecit iſrael. & in eo. In peccatis ſuis que peccauerunt. & in eo. 16. Et peccare feciſti populū meū. & in eodē. Et peccatū eius quo fecit peccare iſrael. & in eo. 21. Et peccare feciſti iſrael. 4. Reg. 17. Et peccare eos fecit peccatū maximū. & in eo. 21. Et peccare fecit etiā iudā. Iob. 1. In om̄ibꝰ his non peccauit Iob labiis ſuis. & in eo. 7. Peccaui quid faciam tibi. & in eo. 24. Vſqꝫ ad inferos peccatum illius. pro quo hebrei legunt. Vſqꝫ ad inferos peccauerunt. Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra. Nā eiſdē litteris vtrūqꝫ ſcribitur. Ps. 4. Iraſcimini & nolite peccare. Ps. 105. Peccauimus cum patribus noſtris. Prouer. 8. Qui aūt in me peccauerit ledet animā ſuā. Eccl̄s. 5. Ne dederis os tuum vt peccare facias animā tuā. Eſa. 29. Qui peccare facitis homīes in verbo. Threñ. 5. Patres noſtri peccauerunt. Abach. 2. Et peccauit anima tua. aliqñ ſcribitur ſine aleph. vt. 4. Reg. 13. Verūtm̄ nō receſſerunt a peccatis ierobaā qui peccare fecit iſrl̄. **Deuiare.** Significat etiā deuiare. vel errare. vt Iudi. 20. Et ſic fundis lapides ad certum iaciētes vt capillum quoqꝫ poſſent percutere. pro quo he. le. Fundis lapides iaciētes ad capillū & nō errabant. i. non deuiabant in alteram partem. **Dānū reddere.** Itē ſignificat dānū ſoluere ſiue dānū reddere. vt Geñ. 31. Ego dānū omne reddebā. ſ. quaſi ſim peccati reus. **חוֹטֵא Peccator** Inde חוֹטֵא Chote. ideſt peccans ſiue peccator. vt Prouer. 11. Quāto magis impius & peccator. & Eccl̄s. 9. Et qui in vno peccauerit multa bona perdet. pro quo he. le. Et peccator vnus facit perdere bona multa. poteſt etiā legi ſic. & peccās in uno perdet bona multa. **Peccans. חַטָּאִים Pctōres.** & in plr̄ali חַטָּאִים Chataim. i. peccatores. vt Geñ. 13. Et viri ſodomite erant peſſimi & peccatores corā dño. 3. Reg. 1. Erimus ego & filius meus peccatores. i. quaſi peccati rei. **חֵטְא Peccatū.** & inde חֵטְא. i. peccatū. vt Eſa. 53. Et ipſe peccata multorum tulit. pro quo in hebreo habetur. & ipē peccatū multorum tulit. ſ. in nūero ſingulari. & Threñ. 1. peccatū peccauit ieruſalem. Oſee. 12. Nō inuenient mihi iniquitatē quā peccaui. **חַטָּאָה Peccatum** & cōiter ſcribitur cū he vel tau in fine. & dicitur חַטָּאָה Chataa ſiue חַטָּאת Chatath. i. peccatū. vt Geñ. 4. Statim in foribus peccatū tuū aderit. & in eo. 18. Et peccatum eorum aggrauatum eſt nimis. & in eodem. 20. Quia induxiſti ſuper me & ſuper regnum meū peccatū grande. Exo. 32. Vt induceres ſuper eū peccatū maximū. & in eo. Vos peccaſtis peccatū maximū. **Noxa.** & in eo. Aut dimitte eis hanc noxam. i. hoc peccatū. & in eo. 34. Qui aufers iniquitatem & ſcelera atqꝫ peccata. & in hebreo legitur ſingulariter. ſ. & ſcelꝰ atqꝫ peccatū. Leuit. 4. Et poſtea intellexerit peccatum ſuū. Eſa. 5. Et quaſi vinculū plauſtri pctm̄. **חַטָּאוֹת חַטָּאִים Peccata.** & in plurali חַטָּאוֹת Chataoth ſecūdū terminationē femininorū ſiue חַטָּאִים Chataim. ſecundum terminationem maſculinorum. vt Iob. 13. Reſpōde mihi quantas habeo iniquitates & peccata. Eccl̄s. 10. Quia curatio ceſſare faciet peccata maxima. **חִטֵּא Expiare.** Significat etiā predicta dictio חִטֵּא Chata. expiare. ſ. a peccato vel immūditia: ſiue mundare vel purgare aut luſtrare. vt Leuit. 8. Quo expiato & ſanctificato. pro quo hebrei legunt. Et expiauit altare & ſanctificauit eum. & in eodem. 9. Et expiato altari fecit holocauſtum. Nu. 9. Expiatuſqꝫ die ſeptimo lauauit ſe & veſtimēta ſua. & in eo. Si quis hoc ritu nō fuerit expiatꝰ. & in eo. 31. Et aliquid in vtēſilia p̄paratū de capra

Luſtrare. Sctificare. Aſpergere. Purgare. חַטָּאת Luſtratio. חַטָּאת Hoſtia pro peccato.

rum pellibus & pillis et ligno expiabitur. Ponitur ēt in eo. pro luſtrare vel ſanctificare. vbi dr̄. Luſtrabitur die tertio & ſeptimo. & in eo. Aqua expiatiōis ſanctificabitur. Ponitur ēt pro aſpergere. vt Nu. 19. Aſpergetur ex hac aqua die tertio & ſeptimo. Et in eo. Si die tertio aſperſus nō fuerit. Et ĩ eo. Et aſperſus hac cōmixione nō fuerit. Ps. 50. Aſperges me dñe hyſſopo & mūdabor. Pōitur ēt ꝓ purgare vt Iob. 41. Et territi purgabūtur. & inde חַטָּאת Chatath. i. luſtratio ſiue expiatio. vt. Nu. 8. Aſpergātur aqua luſtratiōis. ſignāt ēt חַטָּאת Chatath hoſtiā vel ſacrificiū quod offertur ad expiandū peccatū. vt Exo. 29. Eo quod ꝓ peccato fit. Leuit. 6. Iſta eſt lex hoſtie pro peccato. Et in eo. In loco vbi offertur holocauſtū imolabitur. Pro quo he. le. In loco vbi imolatur holocauſtū imolabitur hoſtia pro peccato. Et in eodē Hoſtia enim que offertur ꝓ peccato cuius ſanguis infertur in tabernaculum. & inde מְחַטֵּא Mechate. ideſt. ille qui offert hoſtiam pro peccato. vt in eo. Sacerdos qui offert comedet eam.

מְחַטֵּא Offerēs hoſtiā ꝓ pcō.

חָטַב Scindere. Succidere. חֲטֻבוֹת Tapetes. מְחֻטָּבוֹת Ornati.

חטב Chatab. ſecare. ſcindere. ſuccindere. excidere. Deut. 29. Exceptis lignorū ſciſſorib⁹. Ezech. 39. Et nō portabunt ligna de regionibus nec ſuccident de ſaltibus. Inde חטבות Chatuboth. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Tapetes. vt Prouer. 7. Straui tapetibus pictis ex egypto. & inde מְחֻטָּבוֹת Mechutaboth. i. ornate. vt ps̄. 143. Filie eorū compoſite circūornate vt ſimilitudo templi. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. filie noſtre quaſi anguli ornati ad ſimilitudinem templi.

חִטָּה Triticum. Frumētū. חִטִּים Frumētū.

חטה Chita. triticum. frumentū. vt Exo. 9. Triticum autem & far nō ſunt leſa. Ps. 80. Cibauit eos ex adipe frumēti. Eſa. 28. Et ponet triticū per ordinē. Ioel. 1. Vlulauerūt vinitores ſuper frumēto. declinatur ēt plr̄ & dicitur. חִטִּים chitim. i. frumentū. ſiue triticū. Iudi. 6. Cumq; gedeō filius eius excuteret atq; purgaret frumētū. Ps. 147. Adipe frumenti ſatiat te. Canti. 7. Venter tuus ſicut aceruus tritici. Hiere. 12. Seminauerunt triticum.

חָטַם Infrenare. חֹטֶם Naſus.

חטם Chatam. obturare. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Infrenare. Eſa. 48. Et laude mea infrenabo te. & ſolum inuenitur in p̄dicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a חֹטֶם Chótem. quod in līgua chaldaica ſignificat naſū vel nares. Et quia in hebreo ira & nares vna eadē dictione ſignificantur. ſ. אַף aph: vt ſupra dictū eſt. ſilr̄ in predicto loco dicunt ꝙ ſignificat cōtinere furorē & legūt ſic: & laude mea. i. ꝓpter laudē meam cōtinebo ſiue refrenabo furorem meum tibi.

חָטַף Rapere.

חטף Chataph. rapere. vt Iudi. 21. Et rapite ex eis ſinguli vxores ſingulas. Ps. 9. Inſidiatur vt rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum.

חֹטֶר Virga.

חטר Chóter. virga. vt Prouer. 14. In ore ſtulti virga ſuperbie. Eſa. 11. Egredietur virga de radice ieſſe.

חַי Viuere.

חי Chai. viuere. vt Geñ. 5. Et factū eſt omne tēpus quod vixit adā. Et in eo. 11. Porro arphaxath trigīta quinq; annos vixit. & de hoc vide infra in dictione חָיָה Chaia.

חַיִּים Vite

חיים Chaiim ſiue חַיֵּי chaie. vite. & caret numero ſinglī. De quo vide infra in dictione חָיָה Chaia.

חִיֵּב Cōdēnare.

חיב Chiieb. condēnare. Dañ. 1. Condēnabitis caput meum regi. De quo vide ſupra in dictione חוב Chob.

חָיָה Viuere.

חיה Chaia. viuere. viuificare. ſuſcitare. ad vitā reſeruare. vitam concedere. ſanare. edificare. extruere. ſiue inſtaurare. & aliqñ ſcribitur ſine he in fine vt in aliquibus locis ſequentibus. Geñ. 5. vixit aūt adā centū triginta annis. Et in eo. Vixit quoq; ſeth. Et in eo. 6. Vt poſſint viuere. Et in eo. 12. Et viuet aīa mea ob gratiā tui. Et in eo. 17. Vtinā iſmael viuat corā te. Et ĩ eo. 19. Et viuet anima mea. Et in eo. 20. Et orabit pro te & viues. Et in eo. 27. Viues in gladio. Et in eo. 47. Et vixit in ea decē & ſeptem annis. Exo. 1. Si femina reſeruate. Pro quo he. le. Et ſi femina fuerit & viuat. Leuit. 18. Que faciens hō viuet in eis. Nu. 14. Ioſue autem filius nun & chaleb filius iephōe vixerūt. Deut. 5. vt viuatis & bene ſit vobis. Et in eo. 8. Non in ſolo pane viuit homo. Et in eo. 30. Et viuas atq; multiplicet te. 1. Re. 10. Viuat rex. 4. Reg. 1. vtrū viuere queam de infirmitate mea hac. Et in eo. 4. Tu aūt & filii tui viuite de reliquo. i. vitam ſuſtentate. Iob. 14. Putas ne mortuus homo rurſum viuat. Et in eo. 21. Quare impii viuunt. Ps. 17. Viuit dñs & benedictus deus meus. Ps. 21. Et viuent corda eorū in ſeculū. Et in eo. Et anima mea illi viuet. Ps. 117. Nō moriar ſed viuam. Eccl̄s. 6. Et vixerit multos annos. Eſa. 26. Viuent mortui tui. Et in eo. 38. Dñe ſi ſic viuitur. Hiere. 27. Et ſeruite ei & populo eius & viuetis. Threñ. 4. In vmbra ſua viuemus in gentibus. Ezech. 13. Et viuificarēt aīas que non viuūt. & qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis: tūc ſignificat viuificare ſiue viuere facere. ſuſcitare: ſiue ad vitā reſeruare. aut vitā concedere: vel viuere ꝑmittere. vt Geñ. 47 Salus nr̄a ĩ manu tua eſt. Pro quo he. le. viuificaſti nos. Exo. 2. Maleficos nō patiaris viuere. pro quo he. le. Maleficam non viuificabis. i. nō permittas eā viuere. Nu. 22. Et illa viueret. pro quo he. le. Et illā viuificarē. i. viuere permitterē. Et in eodē 31. Cur feminas reſeruaſtis. pro quo he. le. Cur feminas viuificaſtis. i. ad vitā reſeruaſtis. Ioſ. 2. Vt ſaluetis patrē meū ac matrē. Pro quo he. le. vt viuificetis. ideſt ad vitā reſeruetis: ſiue viuere permittatis. Et in eodem. 14. Conceſſit autem dominus mihi vitam. Iudi. 21. Et date ſunt eis vxores de filiabus iabeſ galaad. Pro quo in hebreo habetur. & date ſunt eis vxores quas viuificauerant. ideſt ad vitam reſeruauerant. 1. Reg. 2. Dominus mortificat & viuificat. 4. Reg. 8. Cumq; ille narraſſet regi quomodo mortuū ſuſcitaſſet. Et in eo. Hic eſt filius meus quē ſuſcitauit heliſeus. Nee. 9. Et tu viuificans omnia hec. Ps. 40. Dominus conſeruet eū & viuificet eum. Ps. 84. Deus tu conuerſus viuificabis nos Eſa. 57. Vt viuificet ſpiritum humilium. Ezech. 13. Viuificabant animas earum. Abach. 3. In medio annorum viuifica illud. Ponitur etiam pro ſaluare. ideſt ad vitam reſeruare. vt Geñ. 7. Vt ſaluetur ſemen ſuper faciem vniuerſe terre. Item ponitur pro alere. vt Ps. 32. Et alat eos in fame. itē ſignificat ſanare. vt Ioſ. 5. Donec ſanarentur. Eſa. 38. Et cataplaſmaretur ſuper vulnus & ſanaretur. Item ponitur pro extruere vel edificare. vt. 1. paralipo. 11. Ioab autem reliqua vrbis extruxit. Nee. 4. Nunquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris. & inde חַי chai. ideſt viuus ſiue viuens. Iob. 12. In cuius manu anima omnis viuentis. p̄s. 83. Cor meum & caro mea exultauerunt in deo viuo. Eſa. 38. viuens viuens ipſe confitebitur tibi. Leuit. 13. Quando vero caro viuens in eo apparuerit. p̄s. 57. Sicut viuentes ſic in ira abſorbet eos. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat crudum. vt. 1. Reg. 2. vbi dicitur. Non accipiā carnem coctam ſed crudam. vbi pro cruda ponitur חַי chai. ponitur etiam pro forti vel fortiſſimo. vt. 2. Reg. 28. Banaias filius ioiade viri fortiſſimi. 1. Reg. 25. Et ſic dicetis: ſit fratribus meis & tibi pax. pro quo hebrei legunt. Et ſic dicetis viuo. ideſt magno vel forti viro & tibi pax & domui tue pax. & pro viuo in hebreo eſt לֶחָי Lechai: quod ſi legatur לְאָחַי Leechai. tunc ſignificat fratribus meis. Sicut eſt ĩ littera noſtra. Eſt etiam חַי Chai aduerbium iurandi. vt Nume. 14. viuo ego & implebitur gloria domini vniuerſa terra. Ruth. 3. Ego te ſuſcipiam viuit dñs. 1. Reg. 25. viuit dñs & viuit aīa tua. & aliqñ ſcribitur cum puncto cere

Viuificare. Ad vitam reſeruare. Viuere ꝑmittere. concedere vitam. Suſcitare. Viuificare. Saluare. Alere. Sanare. Extruere. Edificare. חַי Viuens. Viuus. crudum. חַי Fortiſſim⁹. Aduerbiū iurandi.

in prima ſyllaba & dicitur חֵי Che.vt Geñ.42.Per ſalutem
pharaonis nõ egrediemini hic.i.ꝑ vitã pharaonis.4.Reg.
חַיִּים 4.Et viuit anima tua nõ dimittã te.& in plu.חַיִּים Chaiim
Viui. .i.viui ſiue viuentes.vt Ps.114.Placebo dño in regione viuorũ.
Ps.123.Forte viuos deglutiſſent nos.Ps.55.Deſcendant
in infernum viuẽtes.Prouer.1.Deglutiamus eũ ſicut
infernus viuẽtẽ & integrũ.Quod in hebreo legitur plr̄.ſ.
deglutiamus eos ſicut infernus viuẽtes & integros. Canti.
Viuentes. 4.Puteus aquarũ viuentiũ.Ezech.32.Qui dederunt formidinẽ
ſuã in terra viuentiũ.& in lingua chaldaica dicitur
חַיַּיָּא חַיַּיָּא Chaiaia.Dañ.2.nõ in ſapiẽtia q̄ eſt in me pluſq̃ in cũctis
Viuentes. viuẽtibus.Itẽ חַיִּים Chaiim:ſiue חַיֵּי Chaie.i.vita.& in
חַיִּים hebreo declinatur plr̄.vt Geñ.2.Lignũ ẽt vite in medio paradiſi.
Vita. Et in eo.23.Vixit aũt ſara centũ viginti ſeptem annis.
pro quo he.le.Et fuerunt vite ſare centũ viginti ſeptẽ
anni.Deut.30.ipſe enim eſt vita tua.Iob.10. Vitã & miſericordiã
tribuiſti mihi.p̄s.7.Et cõculcet ĩ terra vitã meã.p̄s.
33.Quis eſt homo qui vult vitã. Eccl̄s.6. Vt ꝑgat illuc vbi
חַיָּה eſt vita:& in ge.fe.חַיָּה Chaia.i.viua ſiue viuens.Geñ.1.Et
Viuens. oẽm aĩam viuentẽ.Et in eo.2.Et factus ẽ homo in aĩam viuentem.
חַיּוֹת Et in plu.חַיּוֹת Chaioth.ideſt viue ſiue viuentes.
Viuentes. Ponitur ẽt חַיָּה Chaia pro vita.vt Geñ.18. Veniam ad te tẽpore
חַיָּה Vita iſto vita comite.Et.4.Reg.4. Si vita comes fuerit.
Sed hebrei in predictis locis legũt.Quaſi hora viua.i.ſicut
in iſta hora vel in iſto tempore quo viuitis. Sed beatus hieronymus
trãſtulit ſenſũ.Iob.33.Abominabilis ei fit in vita
panis.Hebrei tñ dicunt ꝙ in predicto loco accipitur pro
anima viuẽte.Et legunt ſic.Et abominatur anima eius panem.
Et in eo.Appropinquauit corruptioni anima eius &
vita illius mortiferis.Et in eo.Sed viuens lucem videret.
Pro quo he.le.Et vita eius ſiue anima eius in luce videret.
Eſa.57.Vitã manus tue inueniſti.Ezech.7.Et adhuc in viuentibus
מִחְיָה vita eorũ.& inde מִחְיָה Michia.i. viuificatio ſiue
id quod ad vitã pertinet:aut id quod ad victũ eſt neceſſarium.
Geñ.45.Pro ſalute enim vr̃a miſit me dñs.ꝑ quo he.le.
viuificatio Pro viuificatione.i.pro ſuſtentatione vite miſit me dñs.
Leuit.13.Ipſa quoqꝫ caro viua apparuerit. Pro quo he.le.
Ad vitam pertinẽs. & viuificatio carnis viue apparuerit.Iudi.6.Nihil oĩno ad
vitam pertinẽs relinquebant.Et in eo.17. Et que ad victũ
Ad victuꝫ neceſſarium. ſunt neceſſaria.Inde nomen propriũ חַוָּה Chaua dicitur.
eo quod ſit mater oĩum viuentiũ.Geñ.3.Et vocauit Adam
חַוָּה nomẽ vxoris ſue euã:eo qđ eſſet mater cunctorũ viuẽtiũ.i
Eua. qua dictione mutatur iod in vau:ſicut in aliis locis.Itẽ חַיָּה
חַיָּה Chaia.i.animal.beſtia.ſiue fera.vt Geñ.1.Et beſtias terre ſecundũ
Beſtia. ſpecies ſuas.Et in eo.Et fecit deus beſtias terre. Et ĩ
eo.Vt ſint nobis in eſcam & cunctis animantibus terre. Et
in hebreo in predictis locis ponitur ſingulare pro plurali.
Animal. Fera. Et in eo.7.Ipſi & omne animal ſecũdũ genus ſuum. Et in
eo.37.Fera peſſima comedit eũ.Leuit.11.Hec ſunt animalia
que comedere debetis.& in hebreo legitur ſinglr̄.ſ.hoc
eſt aĩal.Et in eo.17.Siue venatiõe aut aucupio ceperit ferã
vel auẽ.Deut.14.Hoc eſt aĩal qđ comedere debetis.Ps.73.
Ne tradas beſtiis aĩas confitentes tibi.Quod in hebreo legitur
ſinglr̄.ſ.ne tradas beſtie.Ezech.10. Ipſum eſt animal
quod viderã iuxta fluuiũ Chobar.in lingua chaldaica dicitur
חֵיוָה חֵיוָה Cheua.Dañ.2.Et beſtias agri.Et ĩ eo.4.Subter eã
Beſtia. habitabant animalia & beſtie.& in plu.חַיּוֹת Chaioth.vt p̄s
Animal. 13. Aĩalia puſilla cũ magnis. Ezech.1.Et in medio eius ſimilitudo
חַיּוֹת quattuor aĩaliũ.Et in eo.Et aĩalia ibãt & reuertebantur.
animalia. Accipitur ẽt pro obſtetricibus.vt Exo.1.Ipſe enim
obſtetrices obſtetricãdi habẽt ſcientiã.Pro quo he.le. Obſtetrices enĩ
ſunt.Alii vero legunt.Quĩ beſtie ſunt.i.nõ indigẽt obſtetrice
חַיָּה ſicut beſtie.Itẽ חַיָּה Chaia.ponitur pro cetu vel cõgregatione
populi.Pro quo btũs hieronymus trãſtulit ſtationẽ
ſiue caſtra.vt.2.Reg.23.Cõgregati ſũt philiſtiim in ſtatione.
Et in eo.Caſtra aũt philiſtinorũ erãt poſita in valle gigantũ. Statio.
& ſecđm hoc ſignificatũ.p̄s.67. vbi nos legimus animalia Caſtra.
tua habitabũt in ea:aliqui hebrei legũt. Cetus ſiue Cetus.
caſtra tua habitabũt in ea.Et in eo.increpa feras arundinis
Pro quo ipſi legunt increpa cetum ſiue caſtra arundinis.
חֵיל Chel.ſiue חַיִל chail.exercitus.fortitudo.robur.virtus. חֵיל
ſubſtãtia.diuitie.ãtemurale.3.Re.20.cõgregauit oẽm
exercitũ ſuũ.Et in eo.Et inſtaura numerũ militũ qui ceciderũt Exercitus.
de tuis.pro quo he.le.& tu cõſtitue tibi exercitũ ſicut
exercitꝰ qui cecidit de te.4.Reg.18.Miſit aũt rex aſſyriorum
Tartan cũ manu valida.pro q̄ he.le. Cũ exercitu graui.
& in eo.25.Venit nabuchodonoſor rex babylonis ipſe
& oĩs exercitus eius in hier̄lm.Et in eo. Et perſecutus eſt exercitus
chaldeorũ regẽ.2.Paralip.14.Habuit ãt in exercitu
ſuo portantiũ ſcuta.Et in eo.Egreſſus eſt cõtra eos zara
ethiops cũ exercitu ſuo decies cẽtena millia. Eſt.1.Fortiſſimis
perſarũ & medorũ.Pro quo he.le.Exercitui perſarũ &
medorũ.Eſa.36.cũ manu valida.pro quo he.le.cũ exercitu
graui.Hiere.32.& tũc exercitus regis babylonis obſidebat
hier̄lm.Et in eo.37.Igitur exercitus pharaonis egreſſus ẽ
de egypto.Ezech.37.Exercitus grandis nimis valde.& in
eo.38.cetus magnus & exercitus vehemens. Significat ẽt
virtutẽ ſiue fortitudinẽ vel robur.Geñ.37. Quđ ſi noſti in
eis eſſe viros induſtrios.pro quo he.le. viros fortitudinis Fortitudo
vel virtutis.Exo.18.prouide aũt de oĩ plebe viros ſapiẽtes
& timẽtes deũ.pro quo he.le.prouide aũt de omni plebe viros
fortitudinis vel virtutis & timẽtes deũ.Et in eo. Et electis
viris ſtrenuis.i.viris fortitudinis vel virtutis.Nu.24.
iſrael vero fortiter aget.Ruth.4.Vt ſit exemplũ virtutis in Robur.
ephrata.1.Reg.2.Et infirmi accincti ſunt robore.p̄s.17.Et Virtus.
precinxiſti me virtute ad bellũ.p̄s.32.in abũdantia aũt virtutis
ſue nõ ſaluabitur.p̄s.47.ponite corda veſtra in virtute
eius.p̄s.58.Diſperge illos ĩ virtute tua.p̄s.59. In deo faciemus
virtutẽ.p̄s.83.ibunt de virtute in virtutẽ .p̄s.117.
Dextera dñi fecit virtutẽ.p̄s.121.fiat pax in virtute tua.prouer.
31.Mulierẽ fortẽ quis inueniet.Eſa.8.Auferetur fortitudo Fortis.
damaſci.Et in eo.60.Fortitudo gentium veniet tibi. Fortitudo
Hiere.17.Fortitudinẽ tuã & theſauros tuos in direptionẽ
dabo.Ioel̄.2.Ficus & vinea dederunt virtutẽ ſuã. Mich.4.
Et fortitudinem eorum dño vniuerſe terre.Soph.1. Et erit
fortitudo eorũ in direptionẽ.& aliqñ ſcribitur ſine iod in
medio.vt Abdie.1.Et tranſmigratio exercitus huius filiorum
iſrael.Ps.9.Et cadet cum dominatus fuerit pauperũ.
vbi pro eo qđ in lr̃a nr̃a eſt pauperũ:in hebreo eſt חֵלְכָּאִים חֵלְכָּאִים
chelcaim.& ſecũdum hebreos eſt dictio compoſita & ſignificat
exercitũ oppreſſorũ vel cõgregationẽ humiliũ. De q̄
vide infra in dictione חֵלֶךְ chelech.& ĩ plu. חֲיָלִים chaialim חֲיָלִים
ideſt exercitus pluralis numeri.vt Eccl̄s.10. Multo labore
exacuetur.pro quo he.le.Et exercitus ſuperabitur.quaſi dicat Exercitus.
nõ.põt etiã legi ſic.& fortitudinibus ſiue viribus ſuperabit.
Hiere.40.Iohannã aũt filius caree.& oẽs principes
exercitus.Quod in hebreo legitur plr̄.ſ.Et oẽs principes
exercituũ.Et in eo.41.Et oẽs prĩcipes bellatorũ.i.exercituũ.
Itẽ חַיִל chail.i.ſubſtãtia vel diuitie.vt Geñ.34. Paruulos חַיִל
quoqꝫ eorũ & vxores duxerũt captiuas.pro quo he.le.
Et omnem ſubſtantiam eorum & omnes paruulos eorũ & Subſtantia
vxores eorũ captiuauerũt & depredati ſunt.Deut.8.Ne dixeris
in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee hec
mihi omnia preſtiterunt.Pro quo hebrei legunt. Ne dixeris
in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee fecerũt
mihi ſubſtantiam hanc ſiue diuitias has. Et in eodem.Sed

Diuitie. Subſtātia חֵיל antemurale. agger. Obſidio. חִיל

recorderis dñi dei tui ꝙ ipſe tibi vires p̄buerit. & ſequitur in hebreo vt faceres.i.vt adquireres ſubſtātiā ſiue diuitias Iob.20.Diuitias quas deuorauit euomet.Et in eo.21.Subleuati ſunt confortatiq; diuitiis.Ps.48. Et relinquent alienis diuitias ſuas.Ps.61.Diuitie ſi affluerint nolite cor apponere.Prouer.31.Ne dederis mulieribus ſubſtantiā tuam Et in eo.Multe filie cōgregauerūt diuitias.Eſa.30.Portantes ſup humeros iumētorū diuitias ſuas.Sigñat ēt חֵיל chel antemurale . Treñ.2.Luxitq; antemurale . ponitur etiam חֵל chel ꝓ agro.vt.3.Reg.21.Canes comedent iezabel in agro iezrael.Hebrei tñ dicūt ꝙ in predicto loco ſigñat foſſatū quod fit in circuitu muri ciuitatis: ſiue locū vel ſpaciū quod eſt inter murū & antemurale.Ponitur ēt pro obſidione.2.Reg.20.Et obſeſſa eſt vrbs.ꝓ quo he.le.& ſtetit in obſidiōe.Itē חִיל Chil.i.dolor.De q̄ vide ſup̄ ī dictiōe חוֹל chol.

חִין Dep̄catio.

חִין Chin.deprecatio.vt Iob.41 . Et ad dep̄cādū cōpoſitis. & dicūt aliqui hebrei ꝙ ſigñat firmitatē ſiue validitatē. & legūt ſic.& firmitate ſeu validitate cōpoſitiōis ſue . Alii vero dicūt ꝙ deriuatur a dictiōe חָנַן Chanan . per interpoſitionē iod ſicut in aliis locis ſolet fieri: & ꝙ ſignificat gratiam.vt infra dicetur.& legunt ſic.& gr̄a compoſitionis ſue.

חַיִץ Paries.

חַיִץ Chis.paries ſiue murus.vt Ezech.13.Et ip̄e edificabat parietē.& ſolum inuenitur in predicto loco.

חֵיק Sinus. Medietas

חֵיק Chec.Sinus.vt Exo.4.Mitte manū tuā in ſinū tuum. Et in eo.Retrahe ait manū tuā in ſinū tuū.Nu.11.Porta eos in ſinu tuo.Deut.28.Et vxori que cubat in ſinu ſuo. 2.Reg.12.In ſinu illius dormiens.Iob.19 . Repoſita ē ſpes mea in ſinu meo.Ps.34.Et oratio mea in ſinu meo conuertebatur.Prouer.5.Et foueris in ſinu alterius.Et in eo.16 Sortes mittūtur in ſinu.Et in eo.21.Et donū in ſinu indignationē maximā.Eccl̄s.7.Quia ira in ſinu ſtulti requieſcit.Eſa.40.Et ī ſinu ſuo leuabit.Et ī eo.65. Et remetiar opus eorū primū in ſinu eorū.Mich.7.Ab ea que dormit ī ſinu tuo.Ponitur ēt pro medietate alicuius rei : ſicut ſinus ē in medio hoīs.vt.3.Reg.22.Fluebat aūt ſanguis plage in ſinu currus.Quod hebrei exponūt ī mediū currus . Ezech. 43.Et de ſinu terre vſq; ad crepidinē nouiſſimū.Et in eo. Et ſinus eius vnius cubiti per circuitum. vbi ſecundum hebreos ſinus accipitur pro medietate ſeu concauitate.

חֵךְ Guttur. Palatum

חֵיךְ Chech.palatū.guttur.vt Iob.34.Et guttur eſcas guſtu diiudicat.Canti.2.Et fructus eius dulcis gutturi meo. Et in eo.5.Guttur illius ſuauiſſimū.& in eo.7.Guttur tuū ſicut vinū optimū.Threñ.4. Adheſit lingua lactentis ad palatū ſuū.& Ezech.3.Et linguā tuā adherere faciā palato tuo.Oſee.8.In gutture tuo ſit tuba.& inde חַכָּה Chaca.per additionē he in fine.i.hamus.De q̄ vide ī dictiōe ſequēti.

חָכָה Expectare חַכָּה hamus.

חָכָה Chaca.expectare.preſtolari.vt Iob.3. Qui expectant mortē & nō venit.& in eo.32.Igitur heliu expectauit iob loquētē.Eſa.8.Expectabo dñm qui abſcōdit faciē ſuā a domo iacob.Et in eo.30.Propterea expectat dñs vt miſereatur veſtri.Et in eo.Beati oēs q expectāt eū . Dañ.12.beatus qui expectat & perueniet vſq; ad dies mille trecētos triginta quinq;. Abach. 2.Si morā fecerit expecta eū.Itē חַכָּה Chaca.i.hamus.vt Iob.40.An extrahere poteris leuiatan hamo.Eſa.19.Et lugebunt omnes mittentes in flumē hamum.Abach.1.Totum in hamo ſubleuauit.

חַכְלִיל Pulchrū. Rubicūdū

חַכְלִיל Chachlil.pulchrum.vt Geñ.49.Pulchriores ſunt oculi eius vino.i.colore illuſtriores vt exponunt aliq. & ſolum inuenitur in predicto loco.Et dicūt aliqui hebrei ꝙ ſignificat rubicundum ſiue rubeum . Vnde ipſi legunt. Rubuerūt oculi eiꝰ a vino.ſiue rubicūdiores oculi eiꝰ vīo.

חָכַם Sapere. Sapientē eſſe. Sapiēter agere. חָכְמָה Sapiētia. חָכְמְתָא Sapiētia. חָכְמוֹת Sapientie חָכָם Sapiens. חֲכָמִים ſapientes. חַכִּים חַכִּימַיָּא ſapientes. חֲכָמָה ſapiens. חֲכָמוֹת תַּחְכְּמֹנִי ſapientiſſimus.

חָכַם Chacham.ſapere.ſapientem eſſe.Sapiētiam ſiue prudentiā docere.Sapiētie operā dare . Sapienter agere. vt Deut.32. Vtinam ſaperent & intelligerent.3.Reg.4. Et erat ſapientior cunctis hominibus.Ps.104 . Et ſenes eius prudentiam docuit.Prouer.8.Audite diſciplinam & eſtote ſapientes.Et in eodem.9.Si ſapiens fueris tibimetipſi eris.Pro quo hebrei legunt.Si ſapiens fueris tibi met ſapiens eris.vel ſic.Si ſapias ſapias tibi ipſi.Et ī eo.19. Vt ſis ſapiens in nouiſſimis tuis.Et in eo.23.Fili mi ſi ſapiens fuerit animus tuus.Et in eodem.27.Stude ſapientie fili mi & letifica cor meum.Pro quo hebrei legunt. Sapuit ſiue ſapiens fuit filius meus & letificatum eſt cor meum . Eccl̄s . 2. Quid mihi prodeſt ꝙ maiorē ſapientie dedi operam . pro quo hebrei legunt.Et ad quid ſapui ego amplius. Et in eodem.7.Neq; plus ſapias quam neceſſe eſt.Zach.9. Aſſumpſerunt ſibi quippe ſapientiam valde. ꝓ quo hebrei legūt. Quia ſapuit ſiue ſapiens fuit valde.Significat etiam ſapiēter vel callide agere.vt Exo.1.Venite ſapienter opprimamus eum.Ps.57.Et venefici incantantis ſapienter. & inde חָכְמָה Chochma.ideſt ſapientia.vt Exo.31.Et impleui eum ſpiritu dei ſapientia & intelligentia.Deut.4 . Hec eſt enim ſapientia veſtra & intellectus.3.Reg.2.facies ergo iuxta ſapientiam tuam.Et in eo.3. Videntes ſapientiam dei eſſe in eo.Et in eo.4.Dedit quoq; deus ſapiētiam ſalomoni.Iob. 11.Vt oſtenderet tibi ſecreta ſapientie.Prouer.1. Sapientiā atq; doctrinam ſtulti deſpiciunt.Et in eo.8. Ego ſapientia habito in conſilio.& in lingua chaldaica dr̄. חָכְמְתָא Chochmetha. Dañ.2.quia ſapientia & fortitudo eius ſunt.& ī plurali חָכְמוֹת Chochmoth.Ps.49.Os meum loquetur ſapientiam.Pro quo hebrei legunt.Os meum loquetur ſapiētias Et ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve.Prouer.24.Excelſa aūt ſtulto ſapientia. Qđ in hebreo legitur pluraliter.ſ.excelſe ſtulto ſapientie.tamē in hebreo aliquando ponitur plurale pro ſingulari . vt ſupra in eo.1. Sapientia foris predicat.Et in eo.9.Sapientia edificauit ſibi domum.Quod in hebreo legitur ſic.Sapientie edificauit ſibi domum.Quod exponunt hebrei ſic.ideſt vnaqueq; ſapientia edificauit ſibi domum.& inde חָכָם Chacham. ideſt ſapiens.vt Geñ.41.Prouideat rex virum ſapientem & induſtrium.Iob.15.Nunquid ſapiens reſpondebit quaſi inventum loquēs.Ps.106.Quis ſapiens & cuſtodiet hec. Prouer.1.Audiens ſapiens ſapientior erit.Eccl̄s. 2. Sapientis oculi in capite eius.Eſa.3.Et ſapientem de architectis .& in eo.31.Ipſe autem ſapiens adduxit malum . & in plurali. חֲכָמִים Chachamim ſiue חַכְמֵי Chachme.i.ſapiētes.vt Deut. 1.Date e vobis viros ſapientes.Iob.5.Qui apprehendit ſapientes in aſtutia eorum.Ps.48.Cum viderit ſapiētes morientes.Prouer.3.Gloriam ſapientes poſſidebunt. Eccl̄s.7 Cor ſapientiū vbi eſt triſtitia.Eſa.5. Ve qui ſapientes eſtis in oculis veſtris.& ī ligua chaldaica dicitur חַכִּים Chachim i.ſapiēs.Et ī plu . חַכִּימַיָּא Chachimaia ſiue חַכִּימִין Chachimin.Dañ.2.Sapientes interficiebantur.Et in eo. Dat ſapiētiam ſapiētibus.& in genere feminino חֲכָמָה Chachama .vt 2.Reg.14.Et tulit inde mulierē ſapientē.Et in plu. חֲכָמוֹת Chachmoth.vt Iudi.5.Vna ſapiētior ceteris vxoribꝰ eius hec ſocrui verba rñdit.pro quo he.le.Sapientes dñe vel dominatores eius rñdebāt ei: & ēt ipſa rñdebat ſibi . Tñ aliqñ in heb.pōitur pl̄e ꝓ ſingulari.vt Prouer.14. ſapiēs mulier edificat domū ſuā.Pro q̄ in hebreo hr̄.Sapiētes mulieres edificat domū ſuā.Quod heb.exponūt.i. vnaqueq; mulier ſapiēs edificat domū ſuā.ī de תַּחְכְּמֹנִי Thachchemōi.i . ſapiens.vt.2.Reg.23.Dauid ſedens in cathedra ſapientiſſimꝰ.

חַל חַלָּה

חַל Chal.placenta.torta.collirida:& ſcribitur cū he vel tau ī fine & dr̄ חַלָּה ſiue חַלַּת chalath.vt Nu.15.ſep̄abitis primitias dño de cibis veſtris.Pro quo he.le. Separabitis pri-

Placenta mitias domino de paſta vel maſſa veſtra tortam vel placētam
Collirida. ſeparabitis.2.Reg.6.Singulis colliridam panis vnam
חלות & in plurali חַלֹּת Chaloth.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit
panes ſiue colliridas.vt Leuit.7.Si pro gratiarum actione
oblatio fuerit offeret panes abſqꝫ fermento.Et in eodem
Panes. collirid. .Et colliridas olei admixtione conſperſas.
חָלַל חלל Chalal. Vulnerare.Interficere.occidere.infirmari.diſſipare
.irritum facere.Profanare.contaminare. polluere
.violare.communem facere.incipere.tibia canere. Ps.
108.Et cor meum conturbatum eſt intra me.Pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Cor meum
Vulnerari vulneratum eſt intrinſecus. Eſa.14. Et tu vulneratus
es ſicut & nos.Et in eodem.51.Vulneraſti draconem. Et in
eodem.53.Ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates
Occidere. noſtras.Ezech.28.Cum ſis homo & non deus in manu occidentium
te.vide etiam de hoc ſupra in dictione חול Chul
חָלָל & inde חָלָל Chalal.ideſt occiſus.vulneratus. Interfectus.
Occiſus. vt Nu.19.Si quis in agro tetigerit cadauer occiſi hominis.
Et in eodem.31.Omnis qui occiderit hominem vel occiſum
tetigerit.Deut.21.Hominis cadauer occiſi. Et in eodē
52.De cruore occiſorum & de captiuitate.Quod in hebreo
legitur ſingulariter.ſcilicet de cruore occiſi.Ps.88. Tu humiliaſti
ſicut vulneratum ſuperbum.Hiere.51. Et in omni
Vulneratꝰ terra eius mugiet vulneratus.Threñ.2. Cum deficerēt quaſi
vulneratus in plateis ciuitatis.Ezech.26. A ſonitu ruine
tue & gemitu interfectorum tuorum.Quod in hebreo legitur
Interfectꝰ ſingulariter.ſcilicet a gemitu interfecti.Et in eo. 28. Et
morieris in interitu occiſorum.Pro quo hebrei legunt. &
morieris in interitu ſiue in morte occiſi. Et in eodem. Et
corruent interfecti in medio eius.Pro quo hebrei legunt.
& corruet interfectus ſiue vulneratus in medio eius.Sed in
hebreo aliquando ponitur ſingulare pro plurali: & econuerſo
חֲלָלִים :ſicut ſupra dictum eſt.& in plurali חֲלָלִים Chalalim
Vulnerati ſiue חַלְלֵי Chalele.vt.1.Reg.17.Cecideruntqꝫ vulnerati de
Interfecti philiſtiim in via ſarim.Et in eodem.31.Et ceciderunt interfecti
in monte gelboe.1.Paralip.5. Vulnerati multi corruerunt.
Iob.24.Et anima vulneratorum clamat. Ps. 87. Sicut
vulnerati dormientes in ſepulchro.Prouer.7. Multos
enim vulneratos eiecit.Hiere.9. Et plorabo die ac nocte
interfectos filie populi mei.Et in eo.14. Si egreſſus fuero
Occiſi. ad agros ecce occiſi gladio.Threñ.4.Meliꝰ fuit occiſis gladio
ꝙ̄ interfectis fame.Ezech.21.Super colla vulneratorū.
חֳלִית & inde חֳלִית Chaloth.ideſt vulneratio ſiue infirmitas.vt p̄s
infirmitas 76.Et dixi nunc cepi.pro quo hebrei legunt. Et dixi infirmitas
mea eſt. Vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta
Imbecillitas hebraicam veritatem tranſtulit.Et dixi imbecillitas mea ē
חָלַל Ponitur etiā חָלַל Chalal pro diſſipare. Prouer.25. Vētus
Diſſipare. aquilo diſſipat pluuias.Item ponitur pro irritum facere.
Irritū facere. vt Nu.30.Non faciet irritum verbum ſuum. Significat etiam
profanare ſiue violare aut contaminare vel polluere.1.
Violare. Paralipo.5.Sed cum violaſſet torum patris ſui.Nee.13. Et
Profanar profanaſtis diem ſabbati.Ps.54. Contaminauerunt teſtamentum
eius.Ps.88.Si iuſtitias meas profanauerint.Et in
eodem.Profanaſti in terra ſanctuarium eius.Eſa.23.Vt detraheret
ſuperbiam omnis glorie. Pro quo he.le.vt violaret
vel contaminaret ſuperbiam omnis glorie.Et in eo.43
cōtaminar Et contaminaui prīcipes ſanctos.& in eo.48. Propter me
Blaſphemare. propter me faciam vt nō blaſphemer.vbi ponitur pro blaſphemare.
Ezech.7.Et violabūt arcanū meū.Et in eo.Et cōtaminabunt
illud.Et in eo.Et poſſidebūt ſanctuaria eorū.
pro quo he.le.& violabūtur ſanctuaria eorū.& in eo.22.Et
poſſidebo te in cōſpectu gētiū.pro quo he.le.& violatꝰ fueram
in te in cōſpectu gentiū.pōt etiā deriuari a dictiōe נָחַל
Nachal que ſigñat poſſidere ſicut eſt in lr̃a nr̃a. & in eo.15.
Et violabāt me ad populū meū. Et in eo.20.Et feci pp̄ nomē
meū vt nō violaretur corā gētibus.Et in eo. Ne violaretur
corā gentibus quibus eieci eos.Et in eo.25.Super ſanctuariū
meū quia pollutū eſt.& in eo.28. Et polluent decorem Polluere
tuū.Et in eo.Et eieci te de mōte ſctō dei. Pro quo he.
le.& profanaui ſiue cōtaminaui te de mōte ſancto dei.i.tanꝙ̄
profanū & cōtaminatū eieci.Et in eo.Polluiſti ſanctificationē
tuā.Et in eo.36.Et polluerūt nomē ſanctū meū.Et in
eo.Et ſanctificabo nomē meū magnū quod pollutū eſt inter
gentes.Et in eo.39.Et nō polluā nomē ſanctū meū amplius.
Amos. 2. Vt violarent nomē ſanctū meū. Malach.1.
Et vos polluiſtis illud.Et in eo. Quia cōtaminauit iudas
Item ſignificat communem facere,vt Deut.20. Quis ē homo
qui plantauit vineā & needū fecit eā eſſe cōem: & quod
ſequitur de qua veſci omnibus liceat:non eſt in hebreo:ſed
eſt expoſitio tranſlatoris.Et in eo.Et alius homo eius fungatur
officio.Pro quo he.le.Et alius hō faciat eā eſſe cōem.
Et inde חָלָל Chalal.i.profanus vel cōtaminatus.vt Ezech. חָלָל
21. Tu aūt profane impie dux iſrael. & in gñe feminino Profanꝰ
חֲלָלָה Chalala.i.cōtaminata vel polluta.Pro quo beatus hieronymus חֲלָלָה
tranſtulit vile ꝓſtibulū. vt Leuit.21.Scortū & vile
proſtibulū nō ducēt vxorē.& in eo.viduā āt & repudiatā Vile proſtibulum.
& ſordidā. Vbi ponitur pro ſordida.& inde חול Chol.i.laicus Sordida.
.cōe.pollutū: vl' ꝓfanū.vt.1.Reg.21.Nō habeo laicos panes חֹל
ad manū ſed tm̄ panē ſanctū.Et ī eo. Porro via hec polluta Laicus.
ē.Ezech.22.Inter ſanctū & ꝓfanū nō habuerūt diſtātiam Pollutus profanus
.& in eo.44.Et populū meū docebūt quid ſit inter ſanctū
& pollutū.& inde חָלִילָה Chalila.i.abſit.ſ.tanꝙ̄ pollutū חָלִילָה
& ꝓfanū.Geñ.18.Abſit a te vt rē hāc facias.& in eo.45.abſit Abſit.
a me vt ſic agā.Ioſ.22.abſit a nobis hoc ſcelus.1.Reg.12
Abſit aūt a me hoc pctūm in dño.Iob.27.Abſit a me vt iuſtos
vos eſſe iudicē.Itē ſupradicta dictio חָלַל Chalal ponitur
pro expectare.vt Iob.35.Iudicare corā illo: & expecta Expectare
eū.De quo vide ſupra in dictiōe חול Chul. ſignificat etiam
incipere.& tūc eſt verbū tertie cōiugatiōis qd̄ ſcribitur cū
he in prīcipio & cū ſimplici lamed.vt in aliquibus locis pre
dictis.vt Geñ.4.Iſte cepit īuocare nomē dñi. ꝓ quo he.le.
Tūc ceptū eſt ſiue inceptū eſt ad īuocādū nomē dñi. Aliqui Incipere.
vero hebrei primā ſigñationē ſequētes legūt ſic. Tunc
profanatū eſt ad īuocādū nomē dñi.i. attribuere nomen
dei idolis.qa tūc ceperūt idolatrare.& in eo.9.Cepitqꝫ noe
vir agricola exercere terrā.Nu.16.Et plaga deſeuitꝭ. Pro q̄
he.le.Et plaga incepit.Et in eo.Quā iā vaſtabat incendiū.
pro quo he.le.Et ecce inceperat plaga in ppl̄o.Deut.2. Incipe
poſſidere.Et in eo.Hodie incipiā mittere terrorē atqꝫ
formidinē tuā.Ioſ.3.Hodie incipiā exaltare te.Iudi.20.&
inſtātius perſequebātur ceſis de exercitu eorū triginta viris
:vt viderūt quaſi colūnā fumi de ciuitate cōſcēdere .pro
quo he.le.Et beniamin cepit ꝑcutere vulneratos de viris iſrael
quaſi triginta viros quia dixerūt vtiqꝫ ꝑcuſſus eſt ante
nos ſicut ī bello prīo:& eleuatio.ſ.ignis vel fumi incepit cōſcēdere
de ciuitate colūna fumi.ſ.aſcēdebat.ſed btūs hie.trāſtulit
ſenſū.1.Reg.3.& oculi eiꝰ caligauerāt.ꝓ q̄ he.le.& oculi
eius ceperūt caligare. & in eo.Incipiā & cōplebo. Et in
eo.22. Nū hodie īcepi ꝓ eo cōſulere dñm. Hiere.25. Ego
īcipio affligere.& īde תְּחִלָּה Thechila.i.prīcipiū ſiue initiū. תְּחִלָּה
vt Geñ.43.Iā ante deſcēdimus vt emeremus eſcas. Pro q̄
he.le.Deſcēdētes deſcēdimus in prīcipio vt emeremꝰ eſcas Prīcipiū. חָלִיל
Prou.9.prīcipiū ſapie timor dñi.Itē חָלִיל chalil.ſigñat qd̄
dā iſtrm̄ muſicū:vt.1.Reg.10.Et añ eos pſalteriū & tympanū Tibia. חֲלִילִים
& tibiā.Eſa.30.Et letitia cordis ſicut qui ꝑgit cū tibia.&
in pl'. חֲלִילִים Chalilim.3.Reg.1.canētiū tibiis & letātiū.vbi Tibie.

ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū.Hiere.48.Cor me
um ad moab quaſi tibia eris reſonabit.qđ in hebreo legitur
pr̃.ſ.cor meū ad moab quaſi tibie reſonabit. Et in eo.
חוללים Dabit ſonitū tibiarū.Et inde חוללים Cholelim.i.canentes
tibiis vel choris.Ps.86.Sicut letantiū oīum nr̃m habitatio
Canentes eſt in te.Pro quo he.le.Et cantores quaſi canentes tibiis vł
tibiis. choris oēs fontes mei in te.vñ beatus hieronymus in pſalterio
iuxta he.ve.tranſtulit.Et cantores quaſi in choris omnes
fontes mei in te.Scribitur etiā cū mem in principio &
מחוללים dr̄ מחוללים Mecholelim.vt.3.Reg.1.Canētiū tibiis & letātiū:
מחוללות vt dictū eſt ſupra.& in gñe feminino מחוללות Mecholeloth
Ducētes cho .i.canentes choris vel tibiis ſiue ducentes choros. vt
ros. Iudi.21.De iis que ducebāt choros.& inde מחול Machol.i.
מחול chorus.De quo vide ſupra in dictione חול Chol.& quia tibia
מחלות eſt inſtrumentū cōcauū.Inde dicitur מחלות Mechiloth
quod ſignat cōcauitates.ſ.terre.pro quo btūs hieronymus
trāſtulit voragines.Eſa.2.Et introibunt in ſpeluncas petrarum
Voragines & in voragines terre.Et inde חלון Chalon.i.feneſtra.
חלון vt Geñ.8.Aperiens noe feneſtram arce quam fecerat. Et
Feneſtra. in eo.26.proſpiciēs abimelech rex paleſtinorū ꝑ feneſtrā.
חלונים Iudi.5.Per feneſtrā reſpiciens.Et in plī.חלונים Chalonim
ſiue חלוני Chalone.ſecūdū terminationē maſculinorū:aut
חלונות חלונות Chalonoth ſcđm terminationē femininorū. vt.3.
Feneſtre. Reg.6.Fecitq; in tēplo feneſtras obliquas.Canti.2.Reſpiciens
ꝑ feneſtras.Hiere.9.Quia aſcendit mors ꝑ feneſtras
nr̃as.Ezech.40.Et feneſtras obliquas in thalamis. Reperitur
חלוני ēt חלוני Chalonai in numero plu. pro חלונים Chalonim.
חלונים vt Hiere.22.Et aperit ſibi feneſtras.

Feneſtre. חלא Chala.rubigo.Ezech.24.Olle cuius rubigo in ea ē
חלא & rubigo eius nō exiuit ex ea.Et ĩ eo.& cōſumatur rubigo
Rubigo. eius.& in eo.Et nō exiuit ex ea nimia rubigo eius neq;
per ignem.

חלב חלב Chalab.ſiue חלב Chéleb.lac.adeps.vt Geñ.18. Tulit
Lac. quoq; butyrum & lac.Et in eo.49.Et dentes eius lacte
cādidiores.Exo.13.Vt daret tibi terrā fluentem lacte &
melle.Et in eo.23. Non coques hedum in lacte matris ſue
Deut.32. & lac de ouibus. Eſa. 55. Emite abſq; argento
& abſq; vlla cōmutatione vinū & lac. Ezech.25. Ipſi bibēt
חלב lac tuū.Itē חלב cheleb.i.adeps.vt Exo.29.Sumes & adipem
Adeps. totū.Leuit.3.Nec ſanguinē nec adipem oīno comedetis.
Et in eo.7.Adipē ouis & bouis & capre nō comedetis.
Et in eo.Adipē cadaueris morticini.p̄s.16.Adipē ſuum
cōcluſerūt.Ps.118.coagulatū eſt ſicut lac cor eorū. pro quo
btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Incraſſatū
eſt velut adeps cor eorū.Tamē eiſdē lr̃is vtrūq; ſcribitur.
חלבים ſ.lac & adeps.& in plu.חלבים chalabim ſiue חלבי Chelbe
Adipes. .i.adipes.vt Leuit.8.Poſuit ſup adipes.3.Reg.8.Et adipem
pacificorū.quod in he.legitur pr̃.ſ. Et adipes pacificorū.
ponitur ēt pro pingui vel ꝑ pinguedine. vt Geñ.4.
Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis ſui & de adipibus
Pinguedo. eorū.i.de pinguibus.Leuit.3.Et qdqd pinguedinis eſt
intrinſecus.Et in eo.Et pinguedinē que operit vētrē. Itē
ſignat optimū vł electū ſiue medullā cuiuſcūq; rei.vt Geñ.
Medulla. Optimum 45.vt comedatis medullā terre.Nu.18.Oēm medullā olei
& vini & frumēti.Et in eo.Optima & electa erunt cūcta. &
in eo.Si preclata & meliora queq; obtuleritis ex decimis.
חלבון Deut.32.Et hircos cū medulla tritici.& inde חלבון Chelbō
Pingue. i.pingue.vt Ezech.27.In vino pingui in lanis coloris optimi.
חלבנה Galbanū. Itē חלבנה Chelbena.i.galbanū.vt Exo.30.Sume tibi
aromata ſtacten & onychem & galbanum boni odoris.

חלד חלד Chéled.orbis:ſiue vita:vel tēpus vite.Ps.38.Et ſubſtātia
mea tanq̄ nihilū ante te.Pro quo btūs hieronymꝰ
Vita. in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Et vita mea quaſi non ſit
in cōſpectu tuo.Ps.48.Auribus ꝑcipite oēs qui habitatis Orbis.
orbē.In aliis vero locis varie trāſtulit btūs hieronymꝰ.nā
aliqñ trāſtulit ꝓfundū.vt.Ps.16.A paucis de terra.pro quo
btūs hieronymus in p̄dicto pſalterio trāſtulit.Qui mortui
ſunt in ꝓfūdo.Ps.58.Memorare que mea ſubſtātia eſt.pro Profūdū.
quo in p̄dicto pſalterio traduxit.Memēto mei de profūdo.
Itē traduxit veſperā.vt Iob.11.Et quaſi meridianus fulgor
conſurget tibi ad veſperā.Hebrei tñ in oibus locis p̄dictis Veſpera.
dicunt ꝙ ſignat orbē ſiue tēpus determinatum vite humane. Tempꝰ vite humane
Item חלד Chóled.ideſt muſtela.vt Leuit.11. De iis que חלד
mouentur in terra muſtela & mus. Muſtela.

חלה Chala.egrotare.languere.infirmari.dolere.orare.rogare. חלה
vt Geñ.48.Nunciatū eſt ioſeph ꝙ egrotaret pater Egrotare.
ſuꝰ.Iudi.16.Infirmus ero vt ceteri hoīes.1.Reg.22.nō Infirmari.
eſt qui doleat vicē meā.2.Reg.13.Ita vt ꝓpter amorē illius Dolere.
egrotaret.& in eo.cuba ſuper lectū & langorē ſimula. Pro
quo he.le.Et egrotare.i.langorē ſimula.ſicut eſt in lr̃a nr̃a.
Et in eo.Et quaſi egrotare cepit.3.Reg.14. In tp̄e illo egrotauit
Abia.Et in eo. Vt cōſulat te pro filio ſuo qui egrotat.
Et in eo.In tēpore ſenectutis ſue doluit pedes.4. Reg.
1.ceciditq; ochozias per cancellos cenaculi ſui quod habebat
in ſamaria & egrotauit. 2.Paralip.16.Egrotauit autem
Aſa āno triceſſimo nono regni ſui. & in p̄dicto loco ſcribitur
cū aleph in fine loco he.Prouer.23. Verberauerunt me
ſed nō dolui.Canti.2.Quia amore lāgueo. Eſa. 14.Et tu
vulneratus es ſicut & nos.Pro quo he. le. Et tu infirmatus
es ſicut & nos.poteſt ēt ſignare ſicut eſt in lr̃a nr̃a. De quo
vide ſupra in dictione חול Chul.& in dictiōe חלל Chalal.
& in eo.39.Audierat ei ꝙ egrotaſſet & conualuiſſet. Et in
eo.53.Et dñs voluit conterere eū in infirmitate. vbi ponitur
החלי Hecheli:qđ eſt verbū tertie cōiugatiōis. i. ĩfirmare
fecit. et Hiere.5.Percuſſiſti eos & nō doluerūt.Et in eo.
12.Hereditatē acceperūt & non eis profuit. pro quo he.le.
Infirmati ſunt & nō eis profuit.& ponitur ibi verbū paſſiuū Infirmari
prime cōiugatiōis:qđ ſcribitur cū littera nun in principio.
& poteſt etiam ſignificare ſicut eſt in littera noſtra. De
quo vide ĩfra in dictiōe נחל Nachal. Dañ.8.& ego daniel lāgui
& egrotaui ꝑ dies. vbi ſilr̃ ſcribitur cū nun in pricipio
Amos.6.Et nihil patiebātur ſup cōtritionē ioſeph. vbi ēt
ponitur ibi verbū paſſiuū prime cōiugatiōis.i.nō ſunt infirmati
vł nō doluerūt ſup cōtritionē ioſeph.Mich.1.qa infirmata
eſt in bonū q̄ hitat in amaritudinibus.& in eo.6.&
ego ergo cepi ꝑcutere te.pro ꝙ he.le.Et ego quoq; feci te ĩfirmari
ꝑcutiēs te.Poteſt ēt legi ſicut eſt in lr̃a nr̃a. De quo
vide ſupra in dictiōe חלל Chalal.& inde חלה Chole. ſiue חלה
חלה Chola.i.egrotꝰ ſiue infirmus aut infirma:vel infirmitas. Egrotus. infirmitas
Nec.2.cū te egrotū nō videam.Ecc̄s.5.Eſt & alia infirmitas
peſſima.Ezech.34.Et qđ egrotū ē nō ſanaſtis.Et in
eo.& qđ ĩfirmū fuerat cōſolidabo.Et aliqñ ſcribitur cū nun
in pricipio & dr̄ נחלה nachla.vt Eſa.17.ablata eſt meſſis in נחלה
die hereditatis.ꝑ ꝙ.he.le.In die ĩfirmitatis.pōt ēt ſignare ſicut infirmitas
eſt in lr̃a nr̃a.Nā eiſdē lr̃is vtrūq; ſcribitur in he.Ezech.
34.Quod infirmū eſt nō cōſolidaſtis.& ĩ eo. Et cornibus
vr̃is vētilabatis oia ĩfirma.In aliis vero locis ꝓ נחלה nachla
btūs Hie.trāſtulit peſſimā.vt Hiere.10.peſſima plaga mea. Peſſima.
Et in eo.14.cōtrita ē virgo filia ppl̄i mei plaga peſſima vehemēter.
& inde חלי chóli.i.ĩfirmitas:ſiue lāgor.vt Deut.7 חלי
Auferet dñs a te oēm lāgorē.3.Reg.17.Et erat lāgor fortiſſimus.
4.Reg.1.Vtrū viuere queā de infirmitate mea hac. Langor. infirmitas
2.Paralip.16.Et neq; in infirmitate ſua q̄ſiuit dñm. Eſa. 1.
Oē caput lāguidū.& in eo.53.vere lāgores nr̃os ipſe tulit.
Scribitur ēt חלאים cholaim in plī. cū lr̃a aleph loco iod.vt חלאים
Deut.28.infirmitates peſſimas & ꝑſeuerātes.ſcribitur etiā Infirmitates.

cum mem in principio & cũ he in fine.& dr̃ מַחֲלָה Machala. ſiue מַחֲלֶה machale.i.infirmitas ſiue langor. vt Exo.15. cunctũ langorẽ quem poſui in egypto nõ inducam ſup te. 2.Paralip.21.Tu aũt egrotabis peſſimo langore vteri.Prouer.18.Spũs viri ſuſtentat imbecillitatẽ ſuã.Pro quo he.le. Spũs viri ſuſtentat infirmitatẽ ſuã vel lãgorẽ ſuũ.& in plu. מַחֲלוּיִם Machaluim.vt.2.Paralip.24.Et abeuntes dimiſerunt eũ in langoribus magnis.Scribitur etiã cũ tau in principio & cũ littera aleph loco iod.& dr̃ תַּחֲלֻאִים Thachaluim ſiue תַּחֲלוּאֵי Thachalue.vt Deut.29.Videntes plagas terre illius & infirmitates quibus eam afflixerit dñs.Et etiã pro eo qđ in lr̃a nr̃a eſt afflixerit in hebreo ẽ ſupra dicta dictio. ſcilicet חִלָּה Chila.i.infirmare fecit.2.Paralip.21.Mortuuſqꝫ eſt in infirmitate peſſima.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.in infirmitatibus peſſimis: vbi ponitur תַּחֲלוּאִים Thachaluim.Ps.102.Qui ſanat oẽs infirmitates tuas.Hiere.14.Si itroiero in ciuitatẽ: ecce attenuati fame.Pro quo he.le.Ecce infirmi vel lãguidi fame.Et in eodem.16.Mortibus egrotationum morientur.Itẽ חָלָה Chala.i.orare.rogare.Deprecari.vt Exo.32. Moyſes autẽ orabat dñm deum ſuũ.1.Reg.13.Et faciẽ dñi nõ placaui.i.nõ oraui ſiue nõ rogaui.3.Reg.13.Deprecare faciẽ dñi dei tui.Et in eo.Orauit vir dei faciẽ dñi.Eſa.57.Propterea non rogaſti. Item. חַלָּה chala.i.torta vel placenta aut collirida. De quo vide ſupra in dictione חוּל chul.Item חֳלִי choli.i.monile: ſeu margarita.Prouer.25. Inauris aurea & margarita fulgens.& recipit in fine he vel tau. vt Oſee.2. Et ornabatur inaure ſua & monili ſuo.Et in plurali ɱutat iod in aleph vt canti. 7.Iuncture femorum tuorum ſicut monilia.

מַחֲלָה
Langor.
infirmitas
מַחֲלוּיִם
Langores
תַּחֲלֻאִים
Infirmitates.
Egrotationes.
חָלָה
Orare.
Deprecari
Rogare.
חַלָּה
Torta.
Placenta.
חֳלִי
margarita
Monile.

חַלְחַל Chalchal. Dolere.infirmari.cõtriſtari.& ĩde חַלְחָלָה Chalchala.i.dolor ſiue anguſtia.De quo vide ſupra in dictione חוּל chul.

חַלְחַל
חַלְחָלָה
Iſirmari.

חָלַט Chalat.rapere.vt.3.Reg.20.Rapuerunt verbũ ex ore eius.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

חָלַט
Rapere.

חֵלֶךְ Chélech.Paup.& ſcribitur cũ he ĩ fine & dr̃ חֵלְכָה chelcha.vt Ps.9.Oculi eius in pauperẽ reſpiciũt.Et in eo. Tibi derelictus eſt pauper.& in plu.ſcribitur cũ aleph loco he & dr̃ חֵלְכָאִים chelchaim.vt ĩ eo.Et cadet cũ dñatus fuerit pauperũ.Hebrei tñ dicũt ꝙ in predicto loco eſt dictio compoſita & ꝙ ſignificat cetum vel congregationẽ dolentiũ vel oppreſſorũ.De quo vide ſupra in dictiõe חַיִל cháil.

חֵלֶךְ
חֵלְכָה
Pauper.
חֵלְכָאִים
Pauperes.

חָלַם Chalam.ſomniare.ſanare.confortare.roborare. vt Geñ.28.Viditqꝫ in ſomnis ſcalam ſtantem ſuper terra.Pro quo he.le.& ſomniauit & ecce ſcala ſtabat in terra. & ſic in ſequentibus vbi tranſlatio nr̃a habet vidit ſomnium ſiue vidit in ſomnis: Hebrei legunt.ſomniauit ſomniũ. Et in eo.Accidit quoqꝫ vt viſũ ſomniũ referret fratribus ſuis.Pro quo he.le.& ſõniauit ioſeph ſomniũ & narrauit eũ fratribus ſuis.Et in eo.Audite ſomniũ quod vidi.Et in eo. Aliud quoqꝫ vidi ſomniũ.Et ĩ eo. Quid ſibi vult hoc ſomniũ quod vidiſti.Et in eo.40. Videruntqꝫ ambo ſomniũ. Et in eo.41.Poſt duos annos vidit pharao ſomnium.Et in eodem.vna nocte vterqꝫ vidimus ſomniũ.Et in eodẽ.vidi ſomnia: nec eſt qui ediſerat.Et in eodem.42. Recordatuſqꝫ ſomniorum que aliquando viderat.Deut.13.Aut qui ſõniũ vidiſſe ſe dicat.Et in eo.Propheta autem ille aut fictor ſomniorum interficietur.pro quo he.le. Propheta aũt ille aut ſomnians ſomniũ illud.Eſa.29. Sicut ſomniat eſuriẽs & comedit.Hiere.23.Dicentes ſomniaui ſomniaui. Et in eodem.29.Neqꝫ attendatis ad ſomnia veſtra que vos ſõniatis.Ioel.2.Senes veſtri ſomnia ſomniabunt.& inde חֲלוֹם Chalom.i.ſomniũ.vt Geñ.31.Dixitqꝫ angelus domini ad me in ſomnis.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.in ſomnio.Et in eo.viditqꝫ in ſomnis dicentem ſibi dominũ. Pro quo in hebreo habetur.Et venit deus ad labam ſyrum in ſomno noctis.Et in eodem.37.Audite ſomnium meũ. Nu.10.vel per ſomnium loquar ad illum.Et in plu. חֲלֹמוֹת Chalomoth.vt Geñ.37.Ecce ſomniator venit.Pro quo hebrei legunt. Ecce vir ſomniorum venit.Et in eodẽ. Et tũc apparebit quid illi proſint ſomnia ſua. Eccl's.5. Vbi ſunt multa ſomnia plurime ſunt vanitates.Et in lingua chaldaica dicitur חֵלֶם Chelem.ſiue חֶלְמָא Chelma.Dañ.2. Dic ſõniũ ſeruis tuis.Et in eo.4.Somniũ vidi & perterruit me. Et in plu. חֶלְמִין Chelmin.ſiue חֶלְמַיָּא Chelmaia.Vt in eo. 5.Et interp̃tatio ſomniorum: & oſtenſio ſecretorum.Itẽ חֲלַם Chalam.ideſt ſanare ſiue cõfortare aut roborare. augmentare.vt Iob.39. Separantur filii earum & pergunt in paſcua.Pro quo hebrei legunt.Roborantur ſiue confortantur filii earum & pergunt in paſcua.ideſt creſcunt & augentur.Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.Nam poſtqꝫ roborantur & creſcunt ſeparantur a matribus & pergunt in paſcua.Eſa.38.Corripies me & viuificabis me.pro quo hebrei legunt.Sanabis me ſiue confortabis me & viuificabis me. Item חַלָּמוּת Chalamuth.ideſt vitellum oui: ſecundum hebreos.Iob.6.Aut poteſt aliquis guſtare quod guſtatum affert mortem.Pro quo hebrei legunt.Aut eſt ſapor vel guſtus in albugine vitelli.Et ſolum inuenitur in predicto loco.& ſi diuidatur predicta dictio poteſt interpretari ſicut ẽ in littera noſtra.Nam חָלָה Chala poteſt ſignificare venire ſiue afferre.Vt dictum eſt ſupra in dictiõe חוּל Chul.& מוּת Muth mortem ſignificat.vt infra dicetur.Item אַחְלָמָה Achlama.Lapis precioſus quem tranſlatio noſtra amethiſtũ vocat.De quo vide ſupra in littera aleph.Quia ſecundum aliquos hebreos littera aleph eſt littera ſubſtantialis huius dictionis.ſecundum alios vero eſt addita & ideo deriuatur a ſupradicta dictione חָלַם Chalam.

חָלַם
Sõniare.
חֲלוֹם
Somnis.
חֲלֹמוֹת
Somnia.
חֵלֶם
Somniũ.
חֶלְמִין
ſomnia.
חֲלַם
Separare
Roborare
Corripere
Sanare.
חַלָּמוּת
Vitellus
אַחְלָמָה
Amethiſt'

חַלָּמִישׁ Chalamis.ſilex.ſaxum.Petra duriſſima.vt Deut.8 Qui eduxit riuos de petra duriſſima. vbi ponitur pro duriſſima: quaſi diceret de petra ſilice.Siue de petra ſaxo.ideſt de petra ſilicea vel ſaxoſa. Et ĩ eodem.32.Oleumqꝫ de ſaxo duriſſimo: vbi ponitur pro ſaxo.Iob.28. Ad ſilicem extendit manum ſuam.Eſa.50.Ideo poſui faciẽ meã vt petram duriſſimã.vbi ponitur pro petra duriſſima.

חַלָּמִישׁ
Duriſſima
ſ.petra.
ſaxum.
ſilex.

חַלּוֹן Challon.feneſtra.vt Hiere.22.Qui apit ſibi feneſtras. De quo vide ſupra in dictione חָלַל Chalal.

חַלּוֹן
Feneſtra.

חָלַף Chalaph.Tranſire.pertranſire.abiicere.mutare. perforare.Secare.conterere.1.Reg.10.Cumqꝫ abieris inde & vltra tranſieris.Iob.9.Si abierit non intelligam eũ. Et in eo.Pertranſierunt quaſi naues poma portantes.Ps. 89.Mane ſicut herba tranſeat.Et in eo.Mane floreat & trãſeat.Canti.2.Imber abiit & receſſit.Eſa.21.Sicut turbines ab auſtro veniunt.Pro quo hebrei legũt. Sicut turbines ab auſtro pertranſeunt.ſiue ad tranſeundum.Et inde חֵלֶף chaloph.ideſt tranſitus.Prouer.31.Et cauſis omnium filiorum qui pertranſeunt.pro quo hebrei legunt.Omnium filiorũ tranſitus.Et dicunt hebrei ꝙ accipitur pro preſenti ſeculo qui tranſit & eſt in continua mutatiõe. Item חָלַף Chalaph ideſt mutare: ſiue permutare: aut immutare. vt Geñ.31.Et mutauit mercedem meam decem vicibus.Et in eo. Immutaſti quoqꝫ mercedem meam decem vicibus.Et in eo.35. Ac mutate veſtimenta veſtra.Et in eodẽ.41.Ac veſte mutata obtulerunt ei.pro quo hebrei legunt. Et mutauit veſtimenta ſua & venit ad pharaonem.Leuit.27. Sanctum erit & mutari nõ poterit.Ps.101.Et ſicut opertorium mutabis eos & mutabuntur.Eſa.9.Sed cedros immutabimus.Et in eodem.24. Quia tranſgreſſi ſunt leges mutauerunt ius.

חָלַף
Tranſire.
Abire.
Pertrãſi.
חֵלֶף
Tranſitus
חָלַף
Mutare.
Immutare

Et in eo.40.Qui ſperāt in dño mutabūt fortitudinē.Po-
nitur ēt pro inſtaurare vel renouare.vt Iob.14. Si preciſū
Innouare. fuerit & rurſum vireſcet. Pro quo he. le. Si preciſū fuerit
Inſtaurar rurſum innouabitur ſiue inſtaurabitur.Et in eo.29. Et ar-
חֲלִיפָה cus meus in manu mea inſtaurabitur.& inde חֲלִיפָה Chali
pha.i.immutatio ſiue innouatio:aut īſtauratio.vt Iob.14.
immutatio Donec veniat īmutatio mea.Et in plu.חֲלִיפוֹת Chaliphoth
חֲלִיפוֹת Iob.10.Et pene militant in me.Pro quo he. le. Mutatiōes
cōmutatio & militia mecū.ps.54.Nō enim eſt illis cōmutatio. Quod
in hebreo legitur plr.ſ.Nō enim ſunt illis cōmutationes ſi-
ue immutatiōes.ponitur ēt חֲלִיפוֹת caliphoth pro veſtibus
mutatoriis vel optimis.vt Iudi.14.Dabo vobis trigīta ſin
dones & totidē tunicas.pro quo he.le.Dabo vobis trigin-
Veſtes mu ta ſindones & totidem mutatorias veſtes.Et in eo. vos da-
tatorie. bitis mihi triginta ſindones & eiuſdē numeri tunicas. Et i
eo.& ablatas veſtes dedit iis qui problema ſoluerant. pro q̄
he.le.Et abſtulit veſtimenta eorū & dedit mutatoria.ſ.veſti
menta iis qui problema ſoluerant.4.Reg.5.Et decē muta
toria veſtimētorū.Et in eo.Da eis talentū argenti & veſtes
mutatorias duplices.Accipitur ēt חֲלִיפוֹת chaliphoth pro
viris qui viciſſim mutabantur per ſingula tempora. vt.3.
Reg.5.Mittebatq; eos in libanū decē millia per menſes ſin
gulos viciſſim.i.qui per ſingulos menſes mutabantur. Et
חֵלֶף inde חֵלֶף cheleph.i.pro.ſic dictum a cōmutatione vnius ꝓ
Pro. altero vt Nu.18.Quia preciū eſt pro miniſterio quo ſerui
חָלַף tis.ſignat ēt predicta dictio חָלַף chalaph.perforare.ſiue cō
terere:aut percutere:vel incidere.vt Iudi.5. Et tempus va
Perforar. lide perforans.Iob.20.Et irruet in arcū ereū. pro quo he.
Conterere le.perforabit eum ſiue cōteret eū arcus ereus.Eſa.2. Et ido
la penitus conterentur.ponitur etiam pro ſuſtinere.vt Iob
Suſtinere 11.Si ſuſtinuerit omnia & in vnū coaceruauerit. Sed etiam
in hoc loco hebrei dicunt ꝙ ſignat conterere vel incidere.
Conterere Et legunt ſic.Si cōtriuerit & concluſerit & coaceruauerit.
מַחֲלָף poteſt etiā legi ſic.Si immutauerit.Et īde מַחֲלָף Machalaph
i.culter:ab incidēdo vel perforando dictus.& ſolum inueni
מַחֲלָפוֹת tur in numero plu.ſ.מַחֲלָפוֹת Machalaphoth.vt Eſdre.1.cul
Cultri. tri viginti nouē.& inde מַחְלְפוֹת Machlephoth. i. cincinni
מַחְלְפוֹת ſiue crines capitis.fortaſſe a mutatione dicti eo quod mu-
Crines. tantur in tempore ſenectutis.vt Iudi.16. Si ſeptē crines ca-
pitis mei licio plexueris.

חָלַץ חָלַץ Chalas.Eruere.extrahere.auferre.tollere.deponere.
Eruere. nudare.eripere.liberare.armare.expedire.vt Leuit.
14.iubebit erui lapides in quibus lepra eſt.Deut.25.Tol-
Auferre. let calciamentū de pede eius. Oſee.5.Ablatus eſt ab eis.itē
Nudare. ponitur pro nudare.Threñ.4.Sed & lamie nudauerūt mā
mam.itē ſignificat eripere ſiue liberare.vt ps.6. Conuerte
Eripere. re dñe eripe animā meā.ps.7.Decidam merito ab inimi-
Liberare. cis meis inanis.pro quo he.le. Et liberaui inimicos meos
in vanū ſiue in vacuū.Beatus hieronymus in pſalterio iux
ta he.ve.tranſtulit.Et dimiſi hoſtes meos vacuos.ps.17.ſal
uū me fecit qm̄ voluit me.i.eripuit vel liberauit me.ps.107
vt liberentur dilecti tui.ps.139.Eripe me dñe ab homine
malo.Prouer.2.Iuſtus de anguſtia liberatus eſt.Eſa.58.&
oſſa tua liberabit.Hebrei tm̄ dicunt ꝙ in predicto loco ſi-
Impīguare. gnificat impinguare ſiue quietum eſſe. Vnde in p̄dicto lo-
co ipſi legunt.Et oſſa tua impinguabit ſiue quieſcere faci-
חָלַץ et.Itē חָלַץ Chalas. Armare ſiue expedire. vt Nu.31. Arma
Armare. te inquit ex vobis viros ad pugnā.Et in eo.32.Nos autem
Expedire ipſi armati & accincti ꝑgemus ad preliū.Et in eo.Expedi-
חָלוּץ ti ꝑgite corā dño ad pugnā.& inde חָלוּץ Chalus.i.expedi-
Armatus. Expeditus tus ſiue armatus.vt in eo.Et oīs vir bellator armatus ior-
danē tranſeat.Et in eo.oēs expediti ꝑgamus ad bellū. & ī
hebreo legitur ſinglr.ſ.oīs expeditus corā dño ad bellū.ſ.
ꝑget.& in plu.חֲלוּצִים chaluſim.ſiue חֲלוּצֵי chaluſe.i.arma חֲלוּצִים
ti ſiue expediti.Nu.31.Duodecim millia expeditorū. & in Expediti
eo.Ipſi armati ꝑgemus corā dño ī terrā canaā.& īde חֲלִיצָה armati.
chaliſa.i.armatura.vt.2.Reg.2.Et tolle tibi ſpolia eius. ꝓ חֲלִיצָה
quo he.le.Et tolle tibi armaturā eius.Poteſt ēt ſignificare armatura
ſicut eſt in lr̄a nr̄a.Nā ſupra diximus ꝙ predicta dictio ſi-
gnificat nudare ſiue auferre.Poteſt etiam legi ſic.Et tolle ti
bi veſtimēta eius.Nā in plr̄ ponitur pro veſtimentis ſiue ꝓ
veſtibus mutatoriis.vt Iudi.14.Quorū ablatas veſtes de-
dit his qui problema ſoluerāt.ſcribitur etiā cū mē in prin-
cipio & dr̄ מַחֲלָצוֹת Machalaſoth.vt Eſa.3.Et mutatoria & מַחֲלָצוֹת
palliola & linteamina.Zach.3.Et induite mutatoriis.i.ve mutatoria
ſtibus mutatoriis.Item חָלַץ Chalas.i.lūbus. & ſolū inueni חָלַץ
tur in numero plu.ſ.חֲלָצַיִם Chalaſaim.vt Geñ.35.Et re- חֲלָצַיִם
ges de lumbis tuis egredientur.Et Iob.38. Accinge ſicut Lumbi.
vir lumbos tuos.Eſa.32.Accingite lumbos veſtros.

חָלַק Chalac.diuidere.diſtribuere.partiri.mollificare.leni חָלַק
re. dilabi. blandiri. adulari.doloſe agere. Geñ.14. Diuidere.
Et diuiſis ſociis irruit ſuper eos nocte.& in eo.49. Diuidā
eos in iacob.& in eo.Et veſpere diuidet ſpolia.Exo.15.per
ſequar & cōprehendā:diuidā ſpolia.Deut.4. Que creauit
dñs deus tuus in miniſteriū cūctis gentibus. pro quo he.
le.Que diuiſit ſiue diſtribuit dñs deus tuus cunctis genti-
bus.Ioſ.13.Et nūc diuide terrā in poſſeſſionē nouē tribu-
bus.Et in eo.18.Qui necdū acceperāt poſſeſſiones ſuas.
Pro quo he.le.Qui necdū diuiſerant poſſeſſiones ſuas.&
in eo.Diuidite vobis terrā in ſeptem partes. Et in eo.19.
Partitiq; ſunt terram.Et in eo.22. Diuidite hoſtiū predā. Partiri.
2.Reg.6.Et partitus eſt vniuerſe multitudini iſrael. Et in
eo.19.Tu & ſiba diuidite poſſeſſionē.1.Paralip.16. Et diui
ſit vniuerſis per ſingulos viros.Et in eo.23. Et diſtribuit e Diſtribuer
os dauid.Et in eo.24.Et diuiſit eos dauid & ſadoch. Et in
eo.Diuiſit aūt eis:hoc eſt filiis eleazar.Iob.38. Per quam
viam ſpargitur lux.Pro quo hebrei legunt. Per quam vi-
am diuiditur ſiue diſtribuitur lux.Ps.59. Partibor ſichi-
mam.Prouer.17.Et inter fratres hereditatem diuidet.Eſa.
33.Tunc diuidentur ſpolia predarū multarū.Hiere.37. vt
diuideret ibi poſſeſſionem in conſpectu ciuium. Hebrei ta
men in predicto loco aliam ſignificationem ſequentes le-
gunt ſic. Vt dilaberetur inde in medio populi. ſiue per me
dium populi.Et in hebreo non habetur hereditatem: ſed
poteſt ſubintelligi: ſicut eſt in littera noſtra. Oſee.10. Diui
ſum eſt cor eorum. Amos.7.Et humus tua funiculo metie
tur.Pro quo hebrei legunt.Funiculo diuidetur vel diſtri-
buetur:ſcilicet inimicis tuis.& eſt idem ſenſus. Nam ꝑ mē-
ſuram funiculi diuidenda erat.Mich.5. Qui regiones no-
ſtras diuidat.Item ponitur pro ſpoliari.eo quod ſpolia di-
uidūtur inter bellatores.vt.2.Paralip.28.Igitur achaz ſpo Spoliare.
liata domo domini & domo regum ac principum dedit re
gi aſſyriorum. & inde חֵלֶק Chelec. ſiue חֶלְקָה Chelca.aut חֵלֶק
חֲלוּקָּה Chaluca.i.diuiſio.pars.portio.partitio.vt Geñ.14 חֲלוּקָּה
Et ptibus virorū q venerūt mecū.Quod in he. legitur ſin Pars.
gulariter.ſ.& parte virorū qui venerūt mecū. Nu.18. Nec
habebitis partē īter eos: ego pars & hereditas tua.Deut.33
Qd̄ in parte ſua doctor eēt repoſitus.Ps.118. Portio mea Portio.
dñe dixi.Threñ.3.Pars mea dñs. Amos.4. Pars vna com
pluta eſt:& pars altera ſuper quā nō pluit:aruit.Et in eo.Et
comedit ſimul ptē. Accipitur ēt חֶלְקָה חֵלֶק chelec.ſiue חֶלְקָה chel חֶלְקָה
ca ꝓ agro vel poſſeſſione.eo qd̄ diuiditur inter heredes.vt
Ruth.2.accidit āt vt ager ille hēret dñm noīe booz.2.Reg.
14.Scitis agrū ioab iuxta agrū meū. Et in eo. Succēderūt Ager
ergo ſerui abſalom ſegetem igni.Pro quo he.le. Succēde
rūt ergo ſerui abſalom agrū ſiue poſſeſſionē.& in eo. Qua

re ſuccenderunt ſerui tui ſegetem meā igni.i.partē agri in
quo erat ſeges.4.Reg.11.Iezabel quoqꝫ comedēt canes ī
חֲלָקִים agro iezrael.& in plu.חֲלָקִים Chalacim.i.partes ſiue diuiſiões.
Partes. vt Ioſ.18.Luſtrātes eā in ſeptē partes diuiſerūt. Scribitur
מַחֲלֹקֶת ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dr̄ מַחֲלֹקֶת
מַחְלְקוֹת Machalóceth.i.diuiſio ſiue pars.& in plu. מַחְלְקוֹת Machlecoth.
Partes. vt Ioſ.12.Singulis partes ſuas tam in mōtanis q̄ ī
Diuiſiões. planis atqꝫ campeſtribus.2.Paralip.26. Diuiſiōes aūt ianī
torū.& in eo.35.In diuiſionibus ſingulorū ſicut p̄cepit da
uid. Accipitur ēt pro vice ſiue pro turma: que erat ps hominū
deputata in miniſteriū regis vel tēpli.vt.1.Paralipo.
Vices. 25.Et diſtribuit eos dauid per vices filiorū leui.Et ī eo.27
Qui miniſtrabant Regi iuxta turmas ſuas. Et in eo.Prime
Turma turme in primo menſe ieſboam preerat. Et in eo .Secundi
Turme. menſis habebat turmā dudi ahoites. 2.Paralip.25. Nō diſerat
miſerat abire turmas que ſibi per ſingulas hebdomadas
ſuccedere conſueuerant.Et in eo.35.Per familias turmaſqꝫ
חָלַק leuiticas.Itē חָלַק Chalac.i.Mollificare. lenire. blandiri. a
dulari.blande vel ficte loqui. doloſe agere. p̄s.54. Diuiſi
Lenificar. ſunt ab ira vultus eius.Pro quo he.le.Lenificauerūt magis
q̄ butyrū os ſuū. Vnde btūs hieronymus in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit. Nitidius butyro os eius .Prouerb.2.Et
Mollificar ab extranea que mollit ſermones ſuos. Et in eo.5 .Et nitidius
oleo guttur eius.i.lenius ſiue blandius oleo guttur eius.
ſ.eſt.Et in eo.28.Magis q̄ ille qui per lingue blandimēta
Blādiri decipit.Pro quo he.le.Magis q̄ ille qui blanditur ſiue
Adulari. adulatur lingua.Et in eo.29.Qui blādis fictiſqꝫ ſermo
Blande ficteqꝫ loqui. nibus loquitur amico ſuo.Ps.5. Linguis ſuis doloſe agebant.
Ps.35.Qm̄ doloſe egit in cōſpectu eius.Et inde חָלָק
Doloſe agere. Chalac.i.lenis ſiue blādus.vt Gen̄.27.Et ego lenis.Ioſ.11.
Et partē montis que aſcēdit ſeir.Pro quo he.le. A monte
חָלָק leni qui aſcendit ſeir. & ſcd̄m hebreos dicitur lenis: eo qd̄
Lenis. in eo nō erāt arbores neqꝫ aliquid aſperū.Poteſt ēt legi ſic.
A monte diuiſo.& ſic eſt in tranſlatione chaldaica.Ezech.
12.Neqꝫ diuinatio ambigua in medio filiorū iſrael. ꝓ quo
he.le.Neqꝫ diuinatio lenis ſiue mollis.i.adulatoria & deceptoria.
חֵלֶק & inde חֵלֶק Chélec.ſiue חֶלְקַת Chelcath. i. blāditie
ſiue lenitas.vt Gen̄.27.Et colli nuda ꝓtexit.Pro quo he.le.
Lenitas. Et ſuper lenitatē colli ſui. Et ſecundū primā ſignationem
pōt ēt legi ſic.ſ.& ſup partē colli ſui.i.ſup illā partē que eſt
Blandus. nuda.& eſt idem ſenſus cū lr̄a noſtra.Prouer.6.A blanda lī
gua extranee.Et in eo.7.In blanditiis labiorum protraxit
חֲלָקוֹת illū.& in plu.חֲלָקוֹת Chalacoth.vt Eſa.30. Loquimini nobis
Blanditie placentia.i.blanditias vel adulatiōes.Ponitur ēt חֲלָקוֹת
חֲלַקּוֹת Chalacoth.pro doloſis vel pro dolis vel fraudulēter.vt.p̄s.
Doloſa. 11.Labia doloſa in corde & corde locuti ſunt. Et in eo.Diſperdat
dn̄s vniuerſa labia doloſa.Ps.72.Verūtn̄ ꝓpter do
Doli. los poſuiſti eos. Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit. Verūtamē in lubrico poſuiſti eos.Dan̄.11.
Fraudulēter. Et impii in teſtamentū ſimulabūt fraudulenter .ponitur ēt
חָלָק Chalac.pro lubrico.Prouer.26.Et os lubricū oꝑatur
חָלָק ruinas.Et aliqn̄ duplicatur littera lamed & lr̄a coph.& dicitur.
Lubricū. חֲלַקְלַק Chalaclac.Et reperitur tn̄ plr̄.ſ. חֲלַקְלַקּוֹת cha
חֲלַקְלַק laclacoth.vt Ps.34.Fiant vie illorū tenebre & lubricū.Hie
חֲלַקְלַקּוֹת re.23.Via eorū erit quaſi lubricū in tenebris. Itē חָלוּק cha
luc.accipitur ꝓ lapide leni.Pro quo btūs hieronymus trā
Lubricum ſtulit limpidiſſimum: ſicut ſunt lapides torrentis. vt.1.Re.
חָלוּק 17.Et elegit ſibi quinqꝫ limpidiſſimos lapides. & ſcd̄m hāc
Limpidiſſimus lapis. ſignificationem.Eſa.57.Vbi nos legimus in partibus tor
rētis pars tua.hebrei legūt.in lapidibus torrētis pars tua.
חָלַשׁ Debilitar חָלַשׁ Chalas.debilitare.infirmari.vulnerare.Exo.17. Fugauitqꝫ
ioſue amalech.pro quo he.le. Et debilitauit
ſiue vulnerauit ioſue amalech. Iob.14. Homo vero cum
mortuus fuerit & vulneratus.Eſa.14. Corruiſti in terrā q Vulnerare.
vulnerabas gentes.& inde חַלָּשׁ Chalas.i. debilis vel infirmus. חַלָּשׁ
vt Ioel.3.Infirmus dicet quia ego fortis ſum. & inde Infirmus.
חֲלוּשָׁה Chaluſa.i.debilitas.Pro q̄ btūs hieronym⁹ trāſtulit חֲלוּשָׁה
fugā. vt Exo.32. Neqꝫ vociferatio cōpellētiū ad fugā. Fuga.

חַם Cham.calefieri. De quo vide in dictione ſequenti. חַם

חָמַם Chamā.calefieri.calefacere.incaleſcere.& aliqn̄ ſcribi חָמַם
tur cū ſimplici mē.vt Exo.16.Cūqꝫ incaluiſſet ſol liq̄ Incaleſcere.
fiebat.1.Re.11.Cras erit vobis ſalus cum īcaluerit ſol.3. Re. Calefieri.
1.Cumqꝫ operiretur veſtibus nō calefiebat. Et in eo .Et calefaciat
dn̄m noſtrū regē.4.Reg.4.Et calefacta ē caro pue
ri.Iob.6.Cū incaluerint ſoluētur de loco ſuo. Et in eo.31.
Et de velleribus ouiū mearū calefactus eſt. Et in eo.39. Tu
forſitā in puluere calefacies ea.Ps.38.Cōcaluit cor meū in
tra me.Ecclſ.4.Si dormierint duo fouebūtur mutuo.i.calefient Fouere.
mutuo.Et in eo.Vnus quō calefiet.Eſa.44. Sūpſit
ex eis & calefactus eſt.Et in eo.Et calefactus eſt & dixit vah:
calefactus ſum: vidi focū.Et in eo.47.Nō ſunt prune qui
bus calefiant.& ꝓ eo qd̄ in littera noſtra ē q̄bus calefiāt in
hebreo eſt לְחַמָּם lachmā.i.ad calefaciēdū ſe.& eadem dictio לְחַמָּם
pōitur Iob.30. Vbi dr̄ & radix iuniperorū erat cibus eorū.
vbi ꝓ eo qd̄ in littera nr̄a eſt erat cibus eorū in hebreo ponitur
p̄dicta dictio.vnde hebrei legūt.Et radix iuniperorū
ad calefaciēdū ſe.poteſt ēt deriuari a dictiōe לֶחֶם Léchem.
que ſignat panē vel cibū ſicut eſt in littera noſtra.Eſa.57.
Qui cōſolamini in diis.Pro quo he.le.Qui calefacti eſtis ī
diis ſiue in idolis.i.in lignis ex q̄bus idola fiunt.Et ponitur
ibi verbū paſſiuū prime cōiugationis: quod ſcribitur cū
littera nū in principio.Poteſt etiā deriuari a dictione נָחַם
Nacham que ſignat cōſolari ſicut eſt in lr̄a nr̄a. Oſee.7.
Oēs calefacti ſunt quaſi clibanū.Aggei.1.operuiſtis vos &
nō eſtis calefacti. Vide ēt de hoc infra in dictiōe יָחַם Iachā.
Et inde חוֹם Chom.ideſt calor.eſtus.feruor. vt Gen̄.8.Fri חוֹם
gus.& eſtus.Et in eodem.18.In ipſo feruore diei. Nee.7. Eſtus.
Vſqꝫ ad calorem ſolis.Iob.24.Ad nimium calorem tranſ Feruor.
ſiet ab aquis niuium.Hiere.51.In calore eorum ponam po Calor.
tus eorum.Et inde.חַם Cham.i.calidus.vt Ioſ.9.Calidos aſ חַם
ſumpſimus panes.1.Reg.21.Vt ponerentur panes calidi. Calidus.
Iob.37.Nonne veſtimenta tua calida ſunt.Et inde חַמָּה chā חַמָּה
ma.ideſt ſol.eo quod calefacit.Canti.6. Electa vt ſol. Eſa. Sol.
24.Et confundetur ſol.Et in eodem.30.Et erit lux lune ſi
cut lux ſolis.Ponitur etiam חַמָּה Chāma pro calore. vt Ps. חַמָּה
18.Nec eſt qui ſe abſcondat a calore eius. Et dicunt aliqui Calor.
hebrei q̄ inde deriuatur חוּם Chum: de quo ſupra diximus
ſignificare nigrum ſiue ruffum.

חֶמְאָ Chema. Butyrum. & ſcribitur in ſingulari cum he חֶמְאָ
vel tau in fine & dicitur חֶמְאָה Chema ſiue חֶמְאַת Chemath. חֶמְאָה
vt Gen̄.18.Tulit quoqꝫ butyrum & lac.Deut.32. Butyrum Butyrum.
de armento & lac de ouibus.Iudi.5. In phiala for
tium obtulit butyrum.Eſa.7. Butyrum & mel comedet.
Scribitur etiam aliquando ſine aleph.vt Iob.29.Quando
lauabam pedes meos butyro.vbi ponitur חֵמָה Chema pro
חֶמְאָה Chema.& pluraliter declinatur ſicut nomina feminina.
vt Ps.54.Diuiſi ſunt ab ira vultus eius.Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.
Nitidius butyro os eius.Hebrei vero legunt pluraliter.
ſcilicet lenificauerunt pluſquam butyrū os eius.De quo
dictum eſt ſupra in dictione חָלָק chalac.

חָמַד Chamad. Concupiſcere. Deſiderare. vt Exo.20. חָמַד
Non concupiſces domum proximi tui. Et in eodem Concupiſcere.
Nec deſiderabis vxorem eius. Et in eodem.34. Nul Deſiderare.
lus inſidiabitur terre tue. Pro quo hebrei legunt. Nullus
concupiſcet vel deſiderabit terram tuam. Deutero.

7.Nõ cõcupiſces argentũ & aurũ de quibus facta ſunt.Ioſ.
7.Et cõcupiſcẽs abſtuli & abſcõdi.Prouer.12. Deſideriũ ipii
monumentũ eſt peſſimorũ.Pro quo he.le. Deſiderat ſiue
cõcupiſcit impius venari peſſimos.Poteſt ẽt legi ſicut ẽ
in lr̃a nr̃a: ſicut infra dicetur in dictiõe מָצַד Maſad.Canti.2
חֶמֶד In vmbra illius quẽ deſiderauerã ſedi. & ĩde חֶמֶד Chémed
ſiue חֶמְדָּה Chemda.i.cõcupiſcẽtia.cupido.deſiderium ſiue
Deſiderabilis. deſiderabile.Ps.105.Pro nihilo habuerũt terrã deſiderabilem.
Eſa.32.Plangite ſuper regione deſiderabili.Hiere.12
Dederũt portionẽ meã deſiderabilẽ in deſertũ. Dañ.11.Et
Cõcupiſcẽtia. erit in cõcupiſcẽtia feminarũ. Ezech.23. Iuuenes cupidinis
Cupido. vniuerſos. Oſee.13.Ipſe deripiet theſaurum omnis vaſis
deſiderabilis.Zach.7.Et poſuerũt terrã deſiderabilẽ in
deſertum.Ponitur ẽt pro deſiderato.vt Aggei.2.Et veniet
חָמוּד deſideratus cunctis gentibus.& inde חָמוּד Chamud.i.deſiderabile.
Deſiderabile. & in plu.חֲמוּדִים Chamudim: ſiue חֲמוּדוֹת Chamudoth.
i.deſiderabiles vel deſiderabilia.vt Ps.38. Et tabeſcere
חֲמוּדִים feciſti ſicut araneam animã eius.Pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et poſuiſti quaſi
Deſiderabilia. tineã deſiderabilia eius.& in hebreo ſcribitur in predicto
loco ſingulariter.ſ.deſiderabile eius.Eſa.44.Et amantiſſima
eorũ nõ ꝓderũt eis.i.deſiderabilia eorũ.Dañ.9. Quia
Deſideria. vir deſideriorũ es.Et in eo.10.Et panẽ deſiderabilẽ nõ comedi.
Ponitur ẽt ꝓ optimo vel valde bono.vt Geñ.27.Et
Valde bonum. veſtibus eſau valde bonis quas apud ſe habebat domi.1.
Optima. Reg.9.Et cuius erunt optima queq; iſrael. Scribitur etiam
מַחְמָד cum mem in principio & dicitur מַחְמָד Machmad.& in plurali
מַחְמַדִּים מַחְמַדִּים Machmadim ſiue מַחֲמַדֵּי Machamade Canti.5.
Deſiderabilis. Et totus deſiderabilis.et Ezech.24. Ecce ego tollo a te deſiderabile
oculorũ tuorũ. & Oſee.9. Deſiderabile argentũ
Deſiderabilia. eorũ.Threñ.1.Omnium deſiderabilium ſuorum que habuerat.
Et in eo.Manum ſuam miſit hoſtis ad omnia deſiderabilia
ſua.Et in eo.Dederunt precioſa queq; pro cibo.
i.deſiderabilia queq;.Ioel.3.Et deſiderabilia mea pulcherrima
intuliſtis in delubra veſtra.ſcribitur ẽt cum nũ in pri
נֶחְמָד cipio & dicitur נֶחְמָד Nechmad.i.deſiderabile.Geñ.3. Aſ
Deſiderabile. pectuq; delectabile.Pro quo he.le.Et deſiderabile ad intel
ligendũ ſiue intellectui.Prouer.21. Theſaurus deſiderabi
נֶחְמָדִים lis & oleum in tabernaculo iuſti.¦Et in plu. נֶחְמָדִים Neche
Deſiderabilia. madim.p̃s.18.Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem pre
cioſum multum.

חָמָה חָמָה Chama.ſocer.ſocrus.murus.vt Geñ.38. Nunciatũ eſt
Socer. thamar ꝙ ſocer illius aſcenderet in thãnath.Et in eo.
Miſit ad ſocerũ ſuũ.Reperitur ẽt fe.ge.pro ſocru .vt Ruth.
Socrus. 1.Orpha oſculata eſt ſocrum ſuã.Mich.7. Nurus cõtra ſo
חוֹמָה crum ſuam.Item חוֹמָה Choma.i.murus.Ioſ.2.Dom⁹ enim
Murus. eius herebat muro.1.Reg.25.Pro muro erant nobis.2.Re.
11.Quare acceſſiſtis ad murũ.Canti.8.Si murus eſt edifice
mus ſuper eum propugnacula argentea. Et in eo.Ego mu
חוֹמוֹת rus.Et in plu.חוֹמוֹת Chomoth.i.muri.vt Deut.28.Et deſtru
Muri. antur muri tui firmi atq; ſublimes.& Canti.5.tulerũt palli
um meũ cuſtodes murorũ.Eſa.49. Muri tui coram oculis
meis ſemper.Et in eo.60.Et edificabũt filii peregrinorum
muros tuos.Et in eo.Et occupabit ſalus muros tuos.Inue
חוֹמֹתַיִם nitur ẽt חוֹמֹתַיִם Chomothaim ꝓ duobus muris: ſicut & alia
Duo muri nomina in aim deſinẽtia que cõiter ſignificãt dualẽ nume
חַמָּה rũ.vt Eſa.22.Et lacũ feciſtis inter duos muros.Itẽ חַמָּה cha
Sol. ma.i.ſol ſiue calor. De quo vide ſupra in dictione חָמַם Cha
חֵמָה mam.Item חֵמָה Chema.i.furor.ira.De quo vide infra in di
Ira. ctione יָחַם Iacham.Item חֶמָה chema.i.butyrum.vt Iob.29
חֶמָה Quando lauabam pedes meos butyro. De quo vide ſupra
Butyrum. in dictione חֶמְאָה Chema cum aleph. Quia cõmuniter ſcri
bitur cũ littera aleph excepto in loco predicto.

חֹמֶט Chómet.Genus ſerpentis vel animalis ĩmundi. pro חֹמֶט
quo beatus hieronymus tranſtulit lacertam.vt Leuit.
11.Lacerta & talpa omnia hec immunda ſunt. Lacerta.

חָמַל Chamal.miſereri.parcere.indulgere.Exo.2. Cernẽſ חָמַל
q; paruulũ vagientẽ miſerta eius ait.Deut.13.Vt miſe Miſereri.
rearis & occultes eũ.2.Reg.12.parcens ille ſumere de oui Parcere.
bus & bobus ſuis.Et in eo.Eo quod fecerit verbum iſtud &
nõ pepercit.Et in eo.21. pepercitq; rex miphiboſeth filio
ſaul.Hiere.13.Nõ parcã & nõ concedã.Et in eo.15.Quis e
nim miſerebitur tui hier̃lm.Et in eo.21.Nõ parcet neq; mi
ſerebitur.Et in eo.50.Nõ parcatis iaculis. Et in eo.51.No
lite parcere iuuenibus eius.Ezech.16.Vt faceret tibi vnum
ex his miſertus tui.Malach.3.Et parcam eis ſicut parcit vir
filio ſuo.Et ĩde חֶמְלָה Chemla.i.miſeratio ſiue mĩa.vt Geñ. חֶמְלָה
19.Eo qđ parceret dñs illi.ꝓ quo he.le. In miſeratiõe dñi Miſeratio
ſup eũ.Ponitur ẽt ꝓ indulgẽtia.vt Eſa.63. In dilectiõe ſua Indulgentia.
& indulgentia ſua ipſe redemit eos. Scribitur etiã cũ mem
in principio & dicitur מַחְמָל Machmal.vt Ezech.24.Et ſu מַחְמָל
per quo pauet aĩa veſtra.pro quo he.le.Et ſuper miſeratio
nem ſiue indulgentiam anime veſtre. ideſt ſuper illud cui
anima veſtra miſeretur & indulget.

חַמָּן Chaman.Simulachrũ.& ſolũ inuenitur ĩ numero plu חַמָּן
rali.vt Leuit.26.Et ſimulachra veſtra confringam.2. Simulachra.
Paralip.34.Et ſimulachra que ſuppoſita fuerant demoliti
ſunt.Et dicũt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a ſupradicta dictio
ne חַמָּה Chama.que ſignificat ſolem & ꝙ erant ſimulachra
ſiue imagines ſolis.Ponitur etiam pro delubris.vt Ezech.
6.Et conterentur delubra veſtra. Delubra.

חָמָס Chamas.Iniq; vel iniuſte agere. Iniq; opprimere.le
dere.Diſſipare.contẽnere.polluere.Geñ.16.Iniq; a חָמָס
gis cõtra me.Iob.21.Et ſententias cõtra me iniquas.ꝓ quo Iniq; agere
he.le.Et cogitationibus contra me iniq; vel iniuſte agitis. Iniuſte agere.
ſ.cogitãdo de me mala.Ezech.22.Neq; opprimatis iniq;. Opprimere iniq;.
Itẽ ponitur pro ledere vel diſſipare.vt Iob.15. Ledetur q̃
ſi vinea in primo flore.Prouer.8.Qui aũt in me peccaue Ledere.
rit ledet animã ſuã.Threñ.2.Et diſſipauit quaſi hortũ tẽto
riũ ſuũ.Ponitur ẽt ꝓ contẽnere.vt Ezech.22. Sacerdotes e Diſſipare.
ius cõtempſerũt legẽ meã.Itẽ ponitur pro polluere.Hiere. Cõtẽnere.
13.Pollute ſunt plante tue.Et inde חָמָס Chamas.i. Iniqui Polluere.
tas.iniuſtitia.iniuria.oppreſſio.Geñ.6. Et repleta eſt ini חָמָס
quitate.2.Reg.22.De iniquitate liberabis me.Ps.71. Ex v Iniquitas
ſuris & iniquitate redimet animas eorum.Ponitur etiam ꝓ
mendaci.vt Deut.19.ſi ſteterit teſtis mendax contra homi Mendax.
nem.ideſt teſtis iniquitatis. & in plurali.חֲמָסִים Chamaſim חֲמָסִים
Ps.139.Ab hominibus iniquis eripe me.Et inde תַּחְמָס tha Iniqui.
chmas.Quod ſignificat quodam genus auis ĩmunde: quã תַּחְמָס
tranſlatio noſtra noctuam vocat.vt Leuit.11. Struthionem
& noctuam & larum. Noctua.

חָמֵץ Chames.fermentare.vt Exo.12.Tulit igitur populus חָמֵץ
conſperſam farinã anteq; fermentaretur.Et in eodẽ. Fermẽtare.
Neq; enim poterat fermentari.Leuit.6.ideo nõ fermẽtabi
tur.Oſee.7.Donec fermentaretur totum.& inde חָמֵץ Cha חָמֵץ
mes.i.fermentũ.ſiue fermẽtatũ.vt Exo.12.Quicunq; come
derit fermentum peribit anima illa ex iſrael. Et in eo.23. Fermẽtũ.
Non immolabis ſuper fermento ſanguinem victime mee.
Leuit.2.Omnis oblatio que offertur domino abſq; fer
mento fiet.Leuit.7.Panes quoq; fermentatos. Amos.4. Fermentatos.
Et ſacrificare de fermentato laudem.ideſt ſacrificiũ laudis.
Scribitur etiã cũ littera mem in principio & cũ tau in fine
& dicitur מַחְמֶצֶת Machmeſeth.vt Exo.12. Qui comederit מַחְמֶצֶת
fermentatum peribit anima eius.Et in eodem.Omne fer Fermẽtatũ
mentatũ nõ comedetis.Et inde חֹמֶץ Chómes.i.acetum. vt חֹמֶץ
Nume.6. Acetum ex vino & ex qualibet alia potione. Acetum.

חמץ Contrahi. חמץ Iniquus. Nocens. חמוץ Oppreſſ⁹. חמיץ Migma. חמוץ Tinctus.

Ps.68.Et in ſiti mea potauerũt me aceto.& ĩde verbũ חמץ Chames.i.exacerbari ſiue cõtrahi.vt Ps.72. Quia inflammatũ eſt cor meũ.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit quia contractũ eſt cor meũ . Item חמץ Chomes.i.nocens ſiue iniquus.vt Ps.70. De manu contra legem agentis & iniqui.pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.De manu iniqui & nocentis.& inde חמוץ Chamos.i.oppreſſus . Eſa .1.Subuenite oppreſſo.Itẽ חמיץ Chamis.i.pabulũ.Pro q̃ btũs hieronymus trãſtulit.Migma.vt Eſa.30.Cõmixtum migma comedent.hebrei tamen dicunt ꝙ in p̄dicto loco ſigñat granũ frumẽti purum & mundũ.Itẽ חמוץ Chamus.i.tinctus.Eſa.63.quis eſt iſte qui venit de edom tinctis veſtibus de boſra.

חמק Declinare חמוקי Iuncture.

חמק Chamac. Diuertere.declinare.vt Canti.5.At ille declinauerat.Hiere.31.Vſquequo deliciis diſſolueris filia vaga.Pro quo he.le. Vſquequo diuertes ſiue declinabis .ſ.a via recta filia vaga:ſiue filia aduerſatrix . & inde חמוקי Chamuce . Pro quo beatus hieronymus tranſtulit iuncturas.vt Canti.7.Iuncture femorum tuorum ſicut monilia.

חמר Turbare . intumeſcere. חמרמר intumeſcere. חמר Cõturbare Bitumen. חמר Lutum Cementuȝ Agger. חמר Corus. חמור Aſinus . חמרים Aſini. יחמור Bubalus. חמר Vinum. Merum . חמרא Vinum.

חמר Chamar·Turbare.intumeſcere.vt Ps.45 . Sonuerũt & turbate ſunt aque eorũ.pro quo beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Sonantibus & intumeſcentibus gurgitibus eius.Et aliqñ duplicatur lr̃a mem & lr̃a res & dicitur חמרמר Chomarmar.vt Iob.16 .Facies mea intumuit a fletu .Threñ.1.Conturbatus eſt venter meus . Item חמר Chemar.bitumẽ.vt Geñ. 11.Habuerunt lateres pro ſaxis & bitumen pro cemento.Et in eo. 14 . valles aũt ſilueſtris habebat puteos multos bituminis . Inde verbum bituminare . Exo. 2.Et liniuit eã bitumine ac pice.vbi ponitur nomen & verbũ ab eo deriuatum.ſ. bituminauit eam bitumine ac pice.Item חמר Chómer.i. lutum ſiue cementũ ex calce & arena cõmixtũ:ſiue aceruus : aut corus.vt Exo.1.Operibus duris luti & lateris.Iob.10.Memẽto queſo ꝙ ſicut lutũ feceris me.Et in eo.38.Reſtituetur vt lutũ ſignaculũ.Eſa.64.Nos vero lutũ:& fictor noſter tu . Abach.3.In luto aquarũ multarũ.Poteſt etiam legi . Coaceruationẽ ſiue cõgregationẽ aquarũ multarũ . Iuxta illud Ps.32.Cõgregans quaſi in vtre aquas maris . Ponitur etiã pro cemento.vt Geñ.11.Et bitumen pro cemento . Sigñat ẽt aggerẽ ſiue aceruũ.vt Exo.8.Congregauerũt eas in in mẽſos aggeres.Item חמר Chómer.corus genus menſure. vt Eſa.5.Et triginta modii ſementis facient modios tres. Pro quo he.le.Corus ſementis faciet ephi. Et eſt idem ſenſus.Nam corus cõtinet triginta modios:& ephi eſt decima pars cori.vt Ezech.45.Vt capiat decimã partẽ cori batus & decimã partẽ cori ephi. Oſee.3.Quindecim argenteis & coro hordei.Item חמור Chamor.i.aſinus.vt Geñ.22.Strauit aſinũ ſuũ.Et in eo.49.Iſachar aſinus fortis . Deut . 28. Aſinus tuus rapiatur coram te.Iudi.15.In maxilla aſini in mãdibula pulli aſinarũ deleui eos: & percuſſi mille viros . Pro quo aliqui hebrei legũt ſic. in maxilla aſini coaceruatio aceruorũ.ſ.percuſſa eſt de philiſteis.ſequitur.In maxilla aſini percuſſi mille viros.Quia vt dictũ eſt aſinus & aceruus eiſdem litteris ſcribitur in hebreo . De quo vide Burgeñ .in additionibus ſuper predicto loco .1. Reg . 16 .Tulit itaq; Iſai aſinũ plenũ panibus.Et ĩ hebreo nõ habetur plenum ſed ſic.Tulit itaq; iſai aſinũ panũ.i.onuſtũ ſiue plenũ panibus ſicut eſt in littera nr̃a.4.Reg.6.Caput aſini octoginta argenteis venderetur.& in plu . חמרים Chamorim . i.aſini.vt Geñ.12.Fuerũtq; ei oues & boues & aſini .Et inde dicunt hebrei ꝙ deriuatur יחמור Iachmur.Pro quo beatus hieronymus trãſtulit bubalũ.Deut.14. Ceruũ & capream & bubalum.Hebrei dicunt ꝙ ſignificat quoddã genus ceruorũ.Item חמר Chémer.vel חמר Chámar.i.vinum ſiue merũ.vt Deut.32.Et ſanguinem vue biberent meraciſſimum.Ps.74.Quia calix in manu dñi vini meri.i.optimi plenũ.Eſa.27.In die illa vinea meri cantabitur ei.Et in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cum aleph in fine & dr̃ חמרא Chamra.Dañ. 5. precepit ergo iam temulentus.ꝓ q̃ he.le. Precepit in guſtu vel ſapore vini.& in eo . Bibebant vinũ.

חמש Quinq;. חמש Quintare. Quintam partem tollere. חמישי Quintus. חמש quinta pars חמישית Quinquã gulati. חמשים Quinquaginta. Quinquagenarii. חמש Inguen. חמשים Armati.

חמש Chames.quinq;.vt Eſa . 43 . Ita vt quinq; partibus excederet.Et in eodẽ.45.Adhuc enim quinq; anni reſidui ſunt.1.Reg.25.Et quiq; arietes coctos.Eſa.19.Erũt quinq; ciuitates in terra egypti.Et in genere maſculio ſcribitur cũ he in fine & dicitur חמשה Chamiſſa . contra morem aliorũ nominũ.Geñ.14.Quattuor reges contra quinq;.Et in eo.47.Extremos quoq; fratrum ſuorũ quinq; viros conſtituit.Et ſimiliter alia nomina numeralia a tribus vſq; ad decem ſeruant predictũ ordinem: ꝙ in genere maſculino aſſumunt he in fine.vt infra in ſuis locis dicetur.inde verbum חמש Chimes.i.quintam partem tulit.Siue quintam partem impoſuit.ac ſi diceremus quintauit : ſicut a decem dicitur decimauit.vt Geñ.41.Et quintã partẽ fructuũ cõgreget in horrea.Pro quo he.le.Et quintet terrã egypti. Et eſt ſenſus ſicut in lr̃a nr̃a.Inde חמישי Chamiſi .i.quitus. vt Geñ.1.Et factũ eſt veſpere & mane dies quintus . & inde חמש Chómes ſiue חמישית Chamiſith.i.quinta .ſ. pars . vt Geñ.47.Quintam partem regi dabitis.Et in eo . In vniuerſa terra egypti regibus quinta pars ſoluitur. Leuit.5.& quintã partẽ ponet.Et in eo.Et quintã deſuper partẽ dño cui damnũ intulerat. Nu.5.Quintãq; deſuper ei in quem peccauerit . Accipitur etiam חמישית Chamiſith ꝓ quiquãgulato.i.pro re quinq; angulorũ.3.Reg.6. Poſteſq; angulorũ quinq;.i.quinquãgulati.Sicut in eo.dicitur quadrangulati.Et inde חמשים Chamiſim.ideſt quiquaginta. Geñ. 18.Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate . Et inde quinquagenarius dicitur שר חמשים Sar chamiſim . ideſt princeps quinquaginta.vt Exo.18.Et cõſtitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos . Pro quo in hebreo legitur.Principes milliũ & principes cẽtum & pricipes quinquaginta & principes decem : ſcilicet virorum. Et inde חמש Chómes.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit inguen.2.Reg.2.Percuſſit ergo eum abner auerſa haſta in inguine.Et in eo.3.Et percuſſit eum ibi in inguine & mortuus eſt.Et in eo.4 . Et percuſſerunt eum in inguine.Et vt dicit nicolaus de lyra eſt locus in corpore humano poſt quintam coſtam vbi pendent membra vitalia.Et quia arma bellica ſunt fabricata cum coſtis & iuncturis ferreis ad ſimilitudinem humani corporis & protegunt hominẽ vſq; poſt inguen: inde dicitur חמשים Chamuſim .i .armati.vel quia homines armati procedebant ordinatim quinqueni ad bellum.Exo.13.Et armati aſcenderunt filii iſrael de terra egypti.Et Ioſ.1.Vos ãt trãſite armati ãñ fr̃es ũros.

חמת Vter Lagena. Furor. Fel.

חמת Chemath.ſiue חמת Chémeth.Lagena . hydria . vter. Geñ.21.Et tollẽs panem & vtrem aque impoſuit ſcapule eius.& in eo.Cũq; cõſumpta eẽt aqua in vtre.Oſee.7 Ceperũt pricipes furere a vino.Pro q̃ he.le.Ceperũt pricipes lagenã ſiue vtrẽ vini:vel de vino.põt ẽt ſigñare irã ſiue furorẽ ſicut eſt in lr̃a nr̃a.vt Iob.21.Et de furore oı̃potẽtis bibet.De quo vide infra in dictiõe יחם Iacham . Ponitur ẽt pro felle.Deut.32.fel draconũ vinũ eorũ.Abach . 2. Ve qui potũ dat amico ſuo mittẽs fel ſuũ.Sed ẽt in predicto loco hebrei dicũt qđ ſigñat hydriam ſiue vtrem.

חן

חן Chen.Gratia.De quo vide in dictione ſequenti.

חנן Miſereri.

חנן Chanan.miſereri.gratificari. donare.ſ.per gratiã .dep̄cari.orare.Geñ.43.Deus inquit miſereatur tui fili mi.

Exo.33.Et miſerebor cui voluero. Pro quo in hebreo habetur.
Et miſerebor cui miſerebor:ſiue cui miſertus ſum.
Vnde in epiſtola beati pauli ad Romanos.cap̄.9. Sic habetur.
Moyſi enim dicit miſerebor cui miſertus ſum. & ſcribitur
in predictis locis p̄ ſimplicē nun:ſicut & in aliq̄bus aliis
ſequētibus. Iudi.21.Miſeremini eorū. Iob.19.miſeremini
mei miſeremi mei ſaltē vos amici mei.Ps.6.Miſerere mei
de⁹ qm̄ infirm⁹ ſum.Ps.25.Audiuit dñs & miſertus ē mei.
Ps.30.miſerere mei dñe qm̄ tribulor. p̄s.36. Iuſtus aūt miſeretur
& tribuit.Ps.66.Deus miſereatur nr̄i. Ps.76. Aut
obliuiſcetur miſereri deus.Ps.101. Quia tempus miſerendi
eius.Prouer.14.Qui aūt miſeretur pauperi beatus. Et
in eo.19.Feneratur aūt dño qui miſeretur paupis. Eſa.26.
Miſereatur impio & nō diſcet iuſtitiā.Et in eo.30. Propterea
expectat dñs vt miſereatur tui.Et in eo. Miſerans miſerebitur
tui.Et in eo.33.Dñe miſerere mei.Amos.5.Si forte
miſereatur dñs deus exercituū.Malach.1.Et nunc deprecamini
vultum dei vt miſereatur noſtri. Sigñat ēt donare
Donare. vt Geñ.33.Quos donauit deus ſeruo tuo.Et in eo. Et quā
donauit mihi deus tribuens oīa.Ps.118.Et de lege tua miſerere
mei.Pro quo btūs hieronymus ī pſalterio iuxta he.
ve.tranſtulit.Et legem tuā dona mihi. Et quādo eſt verbū
quarte coniugationis tunc ſigñat deprecari ſiue orare.aut
quaſi per gratiā vel miſericordiam petere.vt Geñ.42.Cū
q; deprecaretur nos.Deut.3.Deprecatuſq; ſum dñm. Iob.
Deprecari 19.Ore proprio deprecabar illū.Et in eo. Et orabam filios
Orare. vteri mei.Et q̄a ille qui orat vł deprecatur ſubmiſſe loquitur:
Submiſſe ideo ponitur in nr̄a tranſlatione p̄ ſubmiſſe loqui.Prouer.
loqui. 26.Quādo ſubmiſerit vocem ſuā nec crederis ei. Itē
Ingemiſce ponitur p̄ ingemiſcere.vt Hiere.23. Quomodo cōgemuiſti
re. cū veniſſent tibi dolores. Sed etiā in predicto loco hebrei
legunt.Quō deprecata es cū veniſſent tibi dolores.vł
ſic.Quā gratiā ſiue quā miſericordiā habuiſti cū veniſſent
חֵן tibi dolores.Inde חֵן Chen.i.gr̄a Geñ.18.Si īueni gratiā in
Gratia. oculis tuis ne tranſeas ſeruū tuum.Et in eo.39. Et dedit ei
gratiā in conſpectu principis carceris.Exo.3.Daboq; gratiam
populo huic.Et in eo.12.Dñs autem dedit gratiā populo
corā egyptiis.Et aliq̄ñ ſcribitur cū littera iod ī medio
& dr̄ חין Chin.De quo ſupra dictū eſt in ſuo loco. & inde
חֲנִינָה חֲנִינָה Chanina.i.miſericordia ſiue gratia. Pro quo beatus
Requies. hieronymus tranſtulit requiē.Hiere.16.Qui nō dabūt vobis
תְּחִנָּה requiē.& inde תְּחִנָּה Thechina.i.clementia.mīa.gratia.
deprecatio ſiue obſecratio.aut preces. vt Ioſ.11. Et non mererentur
Clemētia. vllam clementiam.3.Reg.8. Reſpice ad orationē
Preces. ſerui tui et ad preces eius.Et in eodem. Et exaudies in celo
orationes eorum & preces eorum. Et in eodem. Sint oculi
deprecatio tui aperti ad deprecationem ſerui tui & populi tui. Hiere.
תַּחֲנוּנִים 38. Proſtrabam ego preces meas coram Rege. Declinatur
etiam pluraliter תַּחֲנוּנִים Thachanunim ſiue תַּחֲנוּנֵי Thachanune.ſecundum formam nominum maſculinorum. vt
deprecatio Ps.27.Quoniam exaudiuit vocē deprecationis mee. Ps.
Obſecra 129.Fiant aures tue intendentes in vocē deprecatiōis mee.
tiones. Prouer.18.Cum obſecrationibus loquitur pauper. Hiere.
Mīa. 31.Et in miſericordia reducam eos.Zach.12. Spiritum gratie
Preces. & precum.Reperitur etiam תַּחֲנוּנוֹת Thachanunoth. ſecundū
תַּחֲנוּנוֹת formā noīum femininorū.vt Ps.85. Et intende voci
חִנָּם deprecationis mee. Inde חִנָּם Chinam.i.gratis ſiue gratuito
Gratis. aut fruſtra: ſupuacue.Geñ.29.Num quia frater meus
es gratis ſeruies mihi.Exo.21.Egredietur gratis abſq; pecunia.
Nu.11.Recordamur piſciū quos comedebamus in egypto
Superuacue gratis.Ps.34.Quoniam gratis abſconderunt mihi
interitum laquei ſui.Et in eo. Superuacue exprobrauerūt animam
Fruſtra. meam.Prouer.1.Fruſtra ei iacitur rete ante oculos
pēnatorū. Malach.1.Et nō incēdat altare meum gratuito. Gratuito.
חָנָה Chana.caſtrametari.caſtra ponere. manere. expugnare. חָנָה
obſidere.circūdare.ſcilicet caſtris obſidentiū. Exo. caſtrametari.
13.Caſtrametati ſunt in etham.Et in eo.14. Reuerſi caſtrametentur
eregione phiairoth. Et in eo.in conſpectu eius Caſtra po
caſtra ponetis ſuper mare.Et in eo.15. Et caſtrametati ſūt nere.
iuxta aquas.Et in eo.9.Caſtrametati ſunt in eodem loco.
Et in eo.Ibiq; iſrael fixit tentoria.Pro quo hebrei legunt.
Et manſit ibi iſrael.Iudi.11.Et caſtrametatus eſt trans Arnon. Manere.
Et in eo.19.Mane apud me etiam hodie.Pro quo he.
le.Manete obſecro:ecce dies manendi vel quieſcēdi. ſ. eſt.
eo quod iam tendebat ad occaſum.vt ſupra in eodem dicitur.
1.Reg.4.Et caſtrametatus eſt iuxta lapidem adiutorii.
Et in eo.Porro philiſtiim venerūt in aphec. Pro quo he.le.
Et philiſtiim manſerūt ſiue caſtrametati ſunt in aphec. Et
in eo.13.Et aſcendentes caſtrametati ſunt in machmas.Et
in eo.17.Caſtrametati ſunt inter ſochoth & azecha. Ponitur
etiam pro obſidere vel expugnare aut circūdare. ſ. caſtris
obſidentium.2.Reg.12.Et obſide ciuitatem & cape eā Obſidere.
3.Reg.16.Porro exercitus obſidebat gebbeton.2. Paralip.
32.Et obſedit ciuitates munitas volens eas capere. Ps.26.
Si conſiſtant aduerſum me caſtra.ideſt ſi obſederint vel caſtrametati
fuerint aduerſum me Eſa.29.Ve ariel ariel ciuitas
quā expugnauit dauid.& poteſt etiā legi. Ciuitas in qua Expugnar.
manſit vel in qua habitauit dauid. Et in eodē. Et circundabo circundar.
te quaſi ſpheram Zach.8. Et circundabo domum meam
ex iis que militant mihi. Et inde תַּחֲנוֹת Thachanoth. תַּחֲנוֹת
ideſt manſio ſiue caſtrametatio.4.Reg.6. In loco illo & illo caſtrameta
ponamus inſidias.Pro quo hebrei legunt.In loco illo & tio.
illo manſio mea:ſcilicet erit ad inſidiandum. Et inde מַחֲנֶה מַחֲנֶה
Machane.ideſt caſtrametatio.Siue caſtra.aut turma.circunuallatio.
Et eſt vtriuſq; generis tam in ſingulari quā in plurali.
vt Geñ.32.Caſtra dei ſunt hec.Et in eodem. Si venerit caſtra.
eſau ad vnam turmam & percuſſerit eam:alia turma que reliqua Turma.
eſt ſaluabitur.Et in eodem.Ipſe vero manſit nocte illa
in caſtris. Nu.2. In caſtris filiorum ruben ad meridianam
plagam.Deut.23.Dominus enim deus tuus ambulat
in medio caſtrorum tuorum. Et in plurali מַחֲנִים Machanim: מַחֲנִים
ſiue מַחֲנַיִם Machanaim ſecundum formam maſculinorum:
aut מַחֲנוֹת Machanoth ſecundum formam femininerum. מַחֲנוֹת
ideſt turme.caſtra.agmina.vt Geñ.32. Et appellauit
nomen loci illius Mahanaim.ideſt caſtra. Et in eodem. Caſtra.
Et diuiſit populum in duas turmas.Et in eodem.Et nunc Turme.
cum duabus turmis regredior.Nu.10. Quando mouenda
ſunt caſtra.Et in eodem.13.Vrbes quales:murate an abſq;
muris.pro quo hebrei legunt. Vrbes quales in quibus habitant:
ſi in caſtris an in munitionibus. & eſt ſenſus ſicut in
littera noſtra.1.Reg.17. Congregantes autem philiſtiim
agmina ſua.Et in eodem.29.Congregata ſunt ergo philiſtiim Agmina.
vniuerſa agmina.Canti.6.Quid videbitis in ſunamite
niſi choros caſtrorū.Et inde חֲנִיּוֹת Chanuioth.ideſt māſiones חֲנִיּוֹת
parue.ſiue habitacula ad pernoctandum ſecundum
hebreos.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ergaſtulum.
Hiere.37.Itaq; ingreſſus eſt Hieremias in domū laci.
& in ergaſtulum. Et inde חֲנִית Chanith. ideſt lancea ſiue Ergaſtulū
haſta.vt.1.Reg.17.Haſtile autem haſte eius erat quaſi liciatorium חֲנִית
texentium.Et in eodem. Ipſum autem ferrum Haſta.
haſte eius. Et in eodem.18.Tenebat autem ſaul lanceam.
Et in eodem.19. Niſuſq; eſt ſaul configere dauid lancea. Lancea.
1. Reg. 22. Haſtam manu tenens. Et in eodem. 26.
Ecce haſta regis. 2. Reg. 23. Ipſe eſt qui leuauit haſtam
ſuam. Et in plurali. חֲנִיתִים Chanithim ſecundum חֲנִיתִים
formam maſculinorum: ſiue חֲנִיתוֹת Chanithoth חֲנִיתוֹת

ſecundum formam femininorum.vt.2.Paralipo.23.Dedit
Lancee. qꝫ ioiada ſacerdos centurionibus lanceas clipeoſqꝫ. Eſa.2.
Et lanceas ſuas in falces.

חָנַט חנט Chanat . condire.ſ.aromatibus :ſicut in corporibus
mortuorũ fieri ſolet vt ſeruentur a putrefactione.
producere.proferre.vt Geñ.50.Precepitqꝫ ſeruis ſuis medicis
Condire. vt aromatibus condirent patrem ſuum . Et in eo . Quibus
iuſſa complentibus.Pro quo hebrei legunt.Et condierunt
medici iſraelem.Et in eodem . Iſte quippe mos erat
cadauerum conditorum.Et in eo.Et conditus aromatibus
חָנַט repoſitus eſt in loculo.Itẽ חָנַט Chanat.i. producere.proferre.ſ.
quando arbor profert primos fructus:vel qñ ficus profert
Proferre. groſſos ſuos.Canti .2 .Ficus protulit groſſos ſuos. Et inde
חִטָּה dicunt aliqui ꝙ deriuatur חִטָּה Chita.i.triticum vel
Triticum. frumẽtum:eo qđ in lingua chaldaica dicitur חִנְטִין Chintin.vt
חִנְטִין Eſdre .6 . Frumentum ſal vinum & oleum.Et de hoc vide
Frumẽtũ. ſupra in dictione חִטָּה Chita.

חָנַךְ חנך Chanach.Initiare.dedicare.erudire.ĩbuere. ſ. primis
rudimentis.Deut.20 . Quis eſt homo qui edificauit
Dedicare. domum & non dedicauit eam.Et in eo.Et alius dedicet eã.
3.Reg.8.Dedicauerunt templũ dñi rex & filii iſrael. Inde
חֲנֻכָּה חֲנֻכָּה Chanucha.i.dedicatio.vt Nu.7 . Hec in dedicatione
Dedicatio altaris oblata ſunt.Et in titulo.p̃s .50.Pſalmus cantici in
חָנַךְ dedicatione domus.Item חָנַךְ Chanach.erudire.ſiue
imbuere.ſcilicet primis elementis vel a primis moribus . vt
Prouer.22.Prouerbium eſt:adoleſcens iuxta viã ſuã:etiam ſi
Erudire. ſenuerit nõ recedet ab ea.pro quo hebrei legunt . Erudi ſiue
Imbuere. imbue adoleſcentem iuxta viam ſuam : etiam ſi ſenuerit
חֲנִיכִים non recedet ab ea.Et inde חֲנִיכִים Chanichim. ideſt eruditi
ſiue imbuti legibus domus . Pro quo beatus Hieronymus
Expediti. tranſtulit expeditos.vt Geñ.14.Numerauit expeditos
vernaculos ſuos.

חִנָּם חנם Chinam.Gratis ſiue gratuito.ſuperuacue.fruſtra .De
Gratis. quo vide ſupra in dictione חָנַן Chanan.

חֲנַמַּל חנמל Chanamal.pruina.Ps.77.Et moros eorũ in pruina
Pruina ſed btũs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtuſtulit
frigus.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat ſpeciẽ grãdinis.
Et ſolum inuenitur in predicto loco.

חָנַף חנף Chanaph.polluere.maculare .ſimĩlare.hypocritã eſſe.
Polluere. ſeducere. Accipere perſonam.Nu.35.Ne polluatis
terram habitationis veſtre.Et in eo . Que inſontium cruore
Maculare maculatur.Ps.105.Et interfecta eſt terra in ſanguinibus .ꝓ
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve . trãſtulit.
Et polluta eſt terra in ſanguinibus.Et ẽt in trãſlatione nr̃a
fortaſſe debet legi infecta ꝓ ĩterfecta.Eſa.24.Et terra
ĩterfecta ẽ ab hĩtatoribus ſuis.vbi ſiľr ꝓ interfecta debet legi
infecta.i.polluta ſiue vitiata aut cõtaminata.Hiere.3. Nunqđ
nõ polluta & cõtaminata erit terra illa.& in eo. Et polluiſti
terrã in fornicatiõibus tuis.Et in eo.23 . Propheta nãqꝫ &
ſimulare. ſacerdos polluti ſunt.Dañ.11.& ipſi in teſtm̃ ſimulabũt
חֲנֻפָּה fraudulẽter.& inde חֲנֻפָּה Chanupha.i.pollutio vel cõtamĩatio
Pollutio. Hiere.23.A ꝓphetis hiľm egreſſa eſt pollutio ſup oẽm
חָנֵף terrã.Et inde חָנֵף Chaneph.i.hypocrita.ſimulator . fallax . vt
Hypocrita Iob.8.Spes hypocrite peribit.& in eo.13 .Non ei veniet in
cõſpectu eius oĩs hypocrita.Et in eo.15.Cõgregatio eĩ
hypocrite ſterilis.Et in eo.20.& gaudiũ hypocrite ad inſtar
ſimulator. pũcti.Et in eo.34.qui regnare facit hoiem hypocritam pp
pctã populi.Et in eo.36.Simulatores & callidi ꝓuocãt iram
dei.Ps.34.tẽtauerũt me ſubſãnauerũt me.Pro qͦ btũs
ſimulatio. hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit. In ſimulatione
verborũ fictorũ.& in he.legitur in pĩi.ſ.in ſimulatoribꝰ vľ
ſimulatiõibus.Eſa.9.Quia oĩs hypocrita eſt & nequã . Et
Fallax. in eo.10.Ad gentẽ fallacẽ mittã eum.Et in eo.33. Poſſedit
timor hypocritas.Et inde חֹנֶף Chóneph .i. hypocriſis vel חֹנֶף
ſimulatio.vt Eſa.32. Vt perficiat ſimulationem. **ſimulatio.**

חנק Chanac.ſtrangulare.necare.laqueo ſuffocare. 2.Reg. חָנַק
17.Diſpoſita domo ſua ſuſpẽdio ĩteriit.i.laqueo ſe **laqueo ſuf**
ſuffocauit.Iob.7 . Quam ob rem elegit ſuſpendium anima **focare vel**
mea.Naum.2.Et necauit leonibus ſuis. **ſuſpendere**
Necare.

חסד Cheſed.miſericordia.beneficiũ.gratia.Geñ. 21. Hãc חֶסֶד
miam facies mecũ.& in eo.Iuxta miam quã feci tibi **Miſericordia.**
facies mihi.Et in eo.47.Et facies mihi miam & veritatẽ.
Exo.15.Dux fuiſti in miſericordia populo quẽ redemiſti.
Et in eo.34.Faciens miſericordiã in millia.Deut.7.
Cuſtodiens pactũ & miam.2.Reg.16.Hec eſt inquit gratia tua ad **Gratia.**
amicũ tuum.Iob.6.Qui tollit ab amico miam.Ps.25 .qm̃
mia tua ante oculos meos eſt.Ps.88.Miſericordias dñi in
eternũ cantabo.& in eo.qm̃ dixiſti in eternũ mia
edificabitur.Prouer.3.Miſericordia & veritas non te deſerant .
Eſa.16.Et preparabitur in mia ſolium.Et in eo. 57 . Et viri
miẽ colliguntur. Ione.2. Miſericordiam ſuã derelinquũt .
i.nõ recordãtur beneficiorum tanqꝫ ingrati. Et inde חָסִיד **Beneficiũ.**
Chaſid.i.miſericors·ſanctus.benignus.benefaciens.ſiue q חָסִיד
eſt in ſtatu gratie.Ps.4.Qm̃ mirificauit dñs ſanctũ ſuum.
Ps.11.quoniã defecit ſanctus.Ps.15 . Non dabis ſanctũ tuũ **ſanctus.**
videre corruptionẽ.Et inde verbũ חָסַד Chaſad.i.ſanctum חָסַד
vel miſericordem eſſe.Ps.17.Cum ſancto ſanctus eris.vbi **ſanctũ eſſe.**
ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.Item חָסַד chaſad. חָסַד
ponitur per antiphraſin pro improperare ſiue inſultare.
vt Prouer.25.Neforte inſultet te qui audierit. Et inde **Inſultare.**
חֶסֶד Cheſed.ideſt improperium ſiue nefas.vel res nefaria חֶסֶד
vt.Leuit.20.Nefariam rem operati ſunt.Item חֲסִידָה Chaſida. **nefaria res**
Nomen auis eſt inmunde . Pro quo beatus hieronymus חֲסִידָה
tranſtulit porphyrionem.Leuit.11 . Onocrotalum & **Porphyrion.**
porphyrionem.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſigñat ciconiam.

חסה Chaſa.confidere.fiduciam habere.ſperare . protegere. חָסָה
Tutari.Deut.32 . Vbi ſunt dii eorum: in quibꝰ habebant **Fiduciam habere.**
fiduciam.Ps.5.Et letentur omnes qui ſperant in te
Ps.16.Qui ſaluos facis ſperantes in te.Ps.30.In te dñe ſperaui.
Ps.35.In tegmine alarum tuarum ſperabunt. Ps.56. **ſperare confidere.**
Quoniam in te confidit anima mea.Et in eodem. Et i vmbra
alarum tuarum ſperabo.Ps.63.Letabitur iuſtus in domino:
& ſperabit in eo.Prouer.14.Sperat autem iuſtus in
morte ſua.Eſa.14. Et in ipſo ſperabunt pauperes populi
eius.Naum.1.Et ſciens ſperantes in ſe. Soph.3 . Et ſperabunt
in nomine domini.Item ſignificat protegere vel tutari.
vt Iudi.9.Venite & ſub vmbra mea requieſcite.i. ꝓtecti **Protege**
& ſecuri eſtote.Ps.60.Protegar in velamento alarũ tuarũ.
p̃s. 90.Et ſub pennis eius ſpabis.i.ꝓtegeris.& ide חָסוּת חָסוּת
Chaſuth.i.fiducia.Protectio.vt Eſa . 30 . Et fiducia vmbre **Fiducia.**
egypti in ignominiã.Et inde מַחְסֶה Machſe.i.ſpes.fiducia. מַחְסֶה
Protectio.p̃s.45.Deus nr̄ refugiũ & virtus.pro quo beatꝰ
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Deus nr̄a
ſpes & fortitudo.Ps.61.Deus adiutor noſter in eternũ. pro **ſpes.**
quo beatus Hieronymus tranſtulit.Deus ſpes noſtra
ſemper.p̃s.70.Et tu adiutor fortis .pro quo beatus
Hieronymus tranſtulit.Et tu ſpes mea fortiſſime.p̃s. 90. Dicet
domino ſuſceptor meus es tu.pro quo beatus hierõymus
trãſtulit. Dicẽs dño ſpes mea.Et in eo.qm̃ tu dñe ſpes mea .p̃s
103.Petra refugium herinaciis.i.ꝓtectio ſiue tutamen **Refugi**
herinaciis.Eſa.25.Spes a turbĩe : vmbraculum ab eſtu.Et in
eo.28.quia poſuimus mendacium ſpes noſtra.

חסל Chaſal.deuorare deuaſtare. Deu.28.qm̃ locuſte חָסַל
deuorabũt oĩa.& ide חָסִיל Chaſil.i.bruchꝰ.genꝰ locuſte. **Deuorare** חָסִיל
ſiue rubigo a deuorãdo vľ deuaſtãdo dictũ.vt Eſa .33.ſicut
colligitur bruchꝰ.Iohel.1.reſiduum bruchi comedet rubigo. **Bruchus.**

חָסַם Chaſam.claudere ſiue ligare.ſ.os.vt Deut.25.Non ligabis os bouis terentis. Ezech.39. Que obſtupeſcere faciet pretereuntes.Pro quo hebrei legunt.Que claudere faciet pretereuntes.ſ.ora vel nares propter magnitudinem fetoris cadauerum mortuorum.Sicut exponunt hebrei.& inde מַחְסוֹם Machſom.i.illud quo aialiũ ora claudũtur.Pro quo tranſlatio noſtra habet cuſtodiã.vt.Ps.38.Poſui ori meo cuſtodiã.Beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit ſilentium.

חָסַם Ligare מַחְסוֹם Cuſtodia

חֹסֶן Chóſen.fortitudo.potentia.diuitie.opes.vt Prouer.15 Domus iuſti plurima eſt fortitudo.Dañ.4. In robore fortitudinis mee.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine.& dicitur חִסְנָא Chiſna.Dañ.2.Et regnum & fortitudinẽ & imperium & gloriam dedit tibi.Accipitur etiam pro diuitiis vel ſubſtantia aut opibus.Eſa.33.Diuitie ſalutis ſapiẽtia & ſcientia.Hiere.20.Et dabo vniuerſam ſubſtantiam ciuitatis huius.Ezech.22.Opes & precium acceperunt.& inde verbũ.חָסַן Chaſan.i.theſaurizare.reponere.Eſa.23.Nõ condentur nec reponẽtur.& inde חָסֹן Chaſon.i.fortis ſiue potẽs.Eſa.1.Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe & op⁹ vr̃m q̄ſi ſcintilla.pro quo hebrei le.Et erit fortis in ſtuppã & opus ſuum q̄ſi ſcintilla.Amos.2.Et fortis ipſe quaſi quercus.& aliq̃ñ ſcribitur cum iod in ſecunda ſyllaba.& dicitur חָסִין Chaſin.vt.Ps.88.Quis ſimilis tui potens es dñe.Item חָסַן Chaſan in lingua chaldaica ſignificat obtinere vel poſſidere aut hereditare.Dañ.7.Et obtinebit regnum vſq; in ſeculum.Et in eo.Et regnũ obtinebũt ſancti.i.poſſidebũt.

חֹסֶן Fortitudo חִסְנָא Diuitie Subſtãtia Opes. חָסַן Reponere חָסֹן Fortis Potens. חָסִין Potens. חָסַן Obtinere.

חֲסַף Chaſaph ſiue חַסְפָּא Chaſpa.in ligua chaldaica ſignificat fictile ſiue teſtam.Dañ.2. Quedã aũt fictilis. & in eodẽ.Tunc contrita ſunt pariter ferrum:teſta.

חֲסַף Fictilis Teſta.

חַסְפַּס Chaſphas. minutum ſiue contuſſum.& additur lr̃a mem in pricipio & dicitur מְחֻסְפָּס Mechuſpas.Pro q̃ btũs Hieronym⁹ tranſtulit.Quaſi pilo contuſſũ.Exo.16 Apparuit in ſolitudine minutum & quaſi pilo cõtuſſum.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat rotundũ.In tranſlatione chaldaica habetur quaſi decorticatum.

חַסְפַּס מְחֻסְפָּס pilo cõtuſſum.

חָסַר Chaſar.deeſſe.deficere.indigere.diminui.vt Geñ.8. Et ceperunt minui poſt centum quinquaginta dies. Et in eodem. At vero aque ibant & decreſcebant.i. deficiebant vel minuebantur.& in eodem.18.Quod ſi min⁹ quinquaginta iuſtis quinq; fuerint.Pro quo hebrei legũt.Si forte deficiãt de quinquaginta iuſtis quinq;. Exo.16. Nec qui minus parauerat reperit minus.Pro quo hebrei legũt. Nec qui minus parauerat diminuit.ſ.menſurã gomor.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Deut.2.Et nihil tibi defuit.& in eodem.8.Et rerum omniũ abundantia perflueris. Pro q̃ he.le.Nihil indigebis in ea.Et in eodem.15.Et dabis mutuum quo eum indigere perſpexeris.1.Reg.21. An deſũt nobis furioſi.3.Reg.17. Nec lecyth⁹ olei minuetur. & in eodẽ. Et lecyth⁹ olei non eſt imminut⁹. Nee.9.Nihil eis defuit.Ps.8 Et minuiſti eum paulomin⁹ ab angelis.Ps.22.Et nihil mihi deerit.Prouer.10.Et virga in dorſo eius qui indiget corde.& in eodem.12.Quam glorioſus & indigens pane.& in eodem.28.Dux indigens prudentiã multos opprimit.& in eodem.31.Et ſpoliis non indigebit.Eccl̃s.4. Et fraudo animam meam a bonis.i.diminuo bona anime mee.& in eodem.6.Et nihil deeſt anime ſue.Canti.7. Nunq̃ indigens poculis. Eſa.23.Et potum ſitienti auferat.Pro quo hebrei legunt.Potum ſitiẽti diminuat ſiue indigere faciat. Hiere.44.Indiguimus omnibus.& inde חָסֵר Chaſer ſiue חֶסֶר Cheſer.i.defectus.egeſtas.indigentia.vt Prouer.10. Indocti autem in cordis egeſtate morientur..& in eodem.28.Et ignorat ꝙ egeſtas ſupueniet ei.& inde חֹסֶר Chóſer.i.penuria.egeſtas.indigẽtia.defectus.Deut.28.Propter rerũ oĩm penuriã.Iob.30.Egeſtate & fame ſteriles.Amos.4.Et indigentiã panis in oĩbus locis veſtris.& inde חֶסְרוֹן Cheſron ideſt defectus ſiue diminutio.aut indigentia. Eccl̃s.1. Stultorum infinitus eſt numerus.Pro quo hebrei legunt.Et defectus nõ poteſt numerari.Poteſt etiam legi ſic. Et deficiẽs vel indigens.ſ.corde & intellectu non poteſt numerari. Et tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. & ponitur ibi in hebreo ſingulare pro plurali.ſicut in pluribus aliis locis. Et inde מַחְסוֹר Machſor.i.defectus ſiue indigẽtia.aut penuria. Iudi.18.In quo nullius rei eſt penuria.& in eodem.19.Nulla re indigemus niſi hoſpitio.Pro quo hebrei legunt.Nullius rei eſt indigentia.& in eodem.Et prebebo omnia que neceſſaria ſunt.Pro quo hebrei legunt.Omnis indigentia tua ſuper me.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer.28.Qui dat pauperi non indigebit.i.non erit ei indigẽtia vel egeſtas.

חָסֵר Minui. Deficere Deeſſe. Indigere חֶסֶר Egeſtas חֹסֶר Penuria Egeſtas Indigẽtia חֶסְרוֹן Defectus. מַחְסוֹר Penuria. Indigẽtia

חָף Chaph.mundus ſiue immaculatus. De quo vide in dictione ſequenti.Quia inde deriuatur ſecũdũ hebreos.

חָף

חָפַף Chaphaph.occultare.velare.protegere.btũs Hieronym⁹ trãſtulit:q̄ſi in thalamo morari.Deut.33.Quaſi in thalamo tota die morabitur.Pro quo he.le.Protegens ſup eum tota die.Inde חוּפָּה Chupa.i.thalamus.eo quod eſt coopertus & velatus.Ps.18.Et ipſe tanq̃ ſponſus procedẽs de thalamo ſuo.Ioel.2.Egrediatur ſpõſus de cubiculo ſuo. & ſponſa de thalamo ſuo. & inde חוֹף Choph.i.portus vel littus.aut ſtatio nauium:eo quod occultat & protegit naues. Geñ.49.Zabulon in littore maris habitabit. & in eodem Et in ſtatione nauium.Hiere.47.Et aduerſus maritimas eius regiões.Pro quo he.le.Et aduerſus portum maris. Et inde חָף Chaph.i.mundus ſiue immaculatus.vt Iob.33.Immaculatus & non eſt iniquitas in me.

חָפַף In thalamo morari protegere. חוּפָּה Thalam⁹. חוֹף Littus. Statio nauium. Maritima Portus חָף Immaculatus.

חָפָא Chapha.irritare.De quo vide in dictione ſequenti.

חָפָא

חָפָה Chapha.operire.tegere.velare.vt.2.paralip.3.Domũ quoq; maiorẽ texit tabulis ligneis abiegnis. & in eodem.Texit domum & trabes eius & poſtes.& in eodem.Cenacula quoq; texit auro.Eſter.6.Lugens & operto capite. & in eodem.7.Et ſtatim operuerũt faciem eius.Ps.67. Pẽne columbe deargentate.Pro quo in hebreo legitur.Coopte argento.Hiere.14.Operuerunt capita ſua.Itẽ חָפָא Chapha.cum aleph in fine.i.irritare ſiue detrahere.ſ.occulte.vt 4.Reg.17.Et irritauerunt filii iſrael verbis non rectis dominum deum ſuum.

חָפָה Tegere Operire Cooperire חָפָא Irritare.

חָפַז Chaphaz.feſtinare ſiue feſtinãter abire.formidare.expaueſcere.mirari.admirari.ſtupeſcere.ſtrĩgere.2.Reg.4.Cũq; feſtinaret vt fugeret cecidit.4.Reg.8. Que proiecerant ſyri dum turbarentur.i.dum feſtinarent vt fugerẽt. 1.Reg.23.Porro dauid deſpabat ſe poſſe euadere.pro q̃ he.le.Et dauid feſtinabat ire a facie ſaul.Poteſt etiam legi ſic.& dauid formidabat ad eũdum a facie ſaul.i.formidabat poſſe abire a facie ſaul.quod eſt idẽ ſenſus cũ littera noſtra. Itẽ ſignificat formidare ſiue expaueſcere.Deut. 20. Nolite cedere neq; formidetis.Ps.103.A voce tonitrui tui formidabunt. Itẽ ſignificat mirari.ſiue admirari.aut ſtupeſcere:vel exceſſum mentis.vt Iob.40.Ecce abſorbebit flumẽ & nõ mirabitur.Ps.30.Ego dixi in exceſſu mentis mee. Ps.34. Cõturbati ſunt cõmoti ſunt.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Cõturbati ſunt admirati ſunt.Ps.115.Ego dixi in exceſſu meo.& beatus Hieronymus in predicto pſalterio trãſtulit.Ego dixi iu ſtupore meo & inde חִפָּזוֹן Chiphazon.i.feſtinatio aut pauor.vel admiratio ſiue exceſſus.ſ.mentis.vt Exo.12.Et comedetis eum fe-

חָפַז Feſtinare. Feſtinãter fugere. Formidaꝛ Mirari Exceſſ⁹ mẽtis. חִפָּזוֹן

Feſtinatio ſtinanter.Pro quo hebrei legunt.Comedetis eum in feſtinatione.
Pauor Deut.16,In pauore egreſſus eſt de egypto.Põitur
etiã pro tumultu. vt Eſa.52. Q̃m nõ in tumultu exibitis
Tumultus
חֹפֶן חֹפֶן Chóphen.Interior pars manus : que vola dicitur ſiue
pugnus vel pugillus.& ſolum inuenitur in nũero plurali.
Manus Exo. 9.Tollite plenas manus cineris de camino. Leuit.
16.Et hauriens manu cõpoſitum thymiama. Pro quo hebrei
legunt. Et plenis manibus ſiue pugillis thymiamate.
Pugillus Eccſ.4.Melior eſt pugillus cũ requie:q̃ plena vtraq; manus
cum labore.

חָפֵץ חָפֵץ Chaphes.velle.placere.voluntatem aut complacẽtiã
habere.ſiue dilectionẽ vel amorem habere. Geñ.34.
Amabat enim puellam valde.pro quo he.le.Quia volebat
Voluntatẽ habere. aut voluntatem ſiue cõplacentiã habebat in filia iacob.Nu.
14.Si propicius fuerit dñs.pro quo he.le.Si voluntatẽ habuerit
dñs.aut ſi vult dñs.Deut.21.Si aũt poſtea nõ ſederit
animo tuo.pro quo he.le.Et ſi non habueris voluntatẽ vel
cõplacentiã in ea.& in eo.25.Sin aũt noluerit accipere vxorem
Velle. fratris ſui.i.ſi non voluerit.Iudi.13. Si dñs nos vellet
occidere.1.Reg.15. Nunquid vult dñs holocauſta & victimas.
Ps.146.Non in fortitudine equi volũtatem habebit.
Canti.8.Donec ipſa velit. Ezech.18. Nunquid voluntatis
mee eſt mors impii.i.nunquid voluntatem habeo in morte
impii. & in eo.Quia nolo mortẽ morientis.pro quo he.
le.Quia non habeo voluntatẽ in morte moriẽtis:ſiue quia
non volo mortem morientis.& in eodem.33.Viuo ego dicit
dominus nolo mortem impii.i.non volo. Ponitur etiã
Stringere pro ſtringere.vt Iob.40.Strinxit caudam ſuam quaſi cedrus.
חֵפֶץ & inde חֵפֶץ Chéphes.i.voluntas.complacentia.beneplacitum.
Volũtas. Ps.1.Sed in lege domini volũtas eius. Ps.110.Ex
quiſita in omnes voluntates eius.Eſa.58.In die ieiunii veſtri
inuenitur voluntas veſtra.& in eo.Facere voluntatẽ tuã
in die ſancto meo.& in eo.Et non inuenitur voluntas tua.
Ponitur etiam in numero plurali.pro rebꝰ precioſis.i.pro
iis que deſiderantur.vt Prouer.3.Et omnia que deſiderantur
huic non valent comparari.

חָפַר חָפַר Chaphar.fodere.explorare.contemplari. conſiderare.
ſcrutari.confundere ſiue cõfundi.erubeſcere.Geñ.
Fodere 21.Q̃m ego fodi puteũ iſtum. & in eo.26. Oĩs puteos q̃s
foderant ſerui patri illius.& in eo. Fodit alios puteos:quos
foderant ſerui patris ſui abraã.& in eo.Foderũtq; in torrẽ
teni.& in eo.Profectus inde fodit alium puteũ.Nu.21. Puteus
quem foderunt principes.Iob.12.Et defoſſus ſecurus
dormies.Quod ſic exponitur ab hebreis.ſ.dormies ſecurꝰ
quaſi terra eſſet defoſſa in circuitu tuo.Sicut fit in arce vel
fortalicio ne inimici poſſint accedere ad murum.Eccſ.10
Qui fodit foueam incidet in eam. Hiere.13. Et fodi & tuli
lumbare.Item ſignificat explorare vel conſiderare aut con
Explorare. templari ſeu ſcrutari.Ioſ.2.Vt explorarent terram.& in eo
Cõſiderar. dem.Et omnẽ terram conſiderare venerunt.Iob.5. Quaſi
Scrutari effodientes theſaurum.pro quo he.le.Et ſcrutantur eam.ſ.
Cõtẽplari. mortem magis q̃ theſauros.& in eodẽ.39.Inde contẽplatur
eſcam.Significat etiam confundere vel erubeſcere. Ps.
Cõfundere 33.Et facies veſtre non confundentur.Prouer.15. Impius
autem confudit & cõfudetur.& in eodẽ. 19. Ignominioſus
Erubeſcer. erit & infelix.pro quo he.le.Confundere faciens & erubeſcere
faciens.Eſa.1.Erubeſcetis ſuper hortis quos elegeratis.
& in eo.24.Erubeſcet luna & confundetur ſol.& in eodem.
Pudere. 33.Confuſus eſt libanus.& in eo.54.Non enĩ te pudebit.
חָפַשׁ i.non erubeſces.Hiere.15.Confuſa eſt & erubuit.

Libertate donare. חָפַשׁ Chaphas.liberum eẽ.liberare.i.libertate donare. Le
uit.19.Nec libertate donata.& in eodẽ.Quia nõ fuit
חָפְשִׁי libera.& inde חָפְשִׁי Chopſi.i.liber vel liberatus.Exo.21.In
ſeptimo egredietur liber gratis.Deut.15.In ſeptimo anno **Liber**
dimittes eum liberum.& in eo.Et quem libertate donaueris:
nequaq̃ vacuum abire patieris.Iob.3.Et ſeruus liber a
domino ſuo.& in eo.39.Quis dimiſit onagrũ liberum.Ps.
87.Inter mortuos liber.& in pl'ali חָפְשִׁים Chopſim. Hiere. **חָפְשִׁים**
34.Vt dimitteret vnuſquiſq; ſeruum ſuum & ancillam **Liberi**
ſuam liberos.& inde חֹפֶשׁ Chóphes.i. libertas. Ezech. 27. **חֹפֶשׁ**
In tapetibus ad ſedendum.pro quo hebrei legunt.In pannis
ſiue in veſtibus libertatis ad ſedendũ ſiue ad equitandũ **Libertas**
ideſt pannis ſiue tapetibus quibus liberi vtuntur.ſicut exponunt
hebrei.& inde חָפְשִׁית Chopſith.pro q̃ beatus Hie **חָפְשִׁית**
ronymus tranſtulit ſeparatam.vt.2.Paralip.26. Et habitauit
in domo ſeparata plenus lepra.i.libera ab aliorum ho **Separata.**
minum habitatione.

חָפַשׂ Chaphas cũ apice ceboleth.ſcrutari. inueſtigare.mu
tare.Geñ.44.Quos ſcrutatꝰ incipiens a maiori vſq; **חָפַשׂ**
ad minimũ.1.Reg.23.Scrutabor eũ i cũctis millibus iuda. **Scrutari**
Ps.63.Scrutati ſunt iniquitates :defecerunt ſcrutantes ſcru
tinium.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatũ. Ps.
76.Et ſcopebã ſpm̃ meũ.pro quo hebrei legunt.Et ſcrutabatur
ſpiritus meus ſiue inueſtigabat vel inueſtigabatur.
Prouer.2.Et ſicut theſauros effoderis illam.i.ſcrutatus fueris
vel inueſtigaueris illam.& in eodẽ.20. Que inueſtigat **inueſtigar**
omnia ſecreta ventris. Threñ.3. Scrutemur vias noſtras.
Amos.9.Inde ſcrutans auferam eos.Soph.1.In tẽpore illo
ſcrutabor ieruſalem in lucernis.Abdie.1. Quomodo ſcrutati
ſunt eſau.vbi põitur in hebreo verbũ paſſiuum prime
coniugationis quod ſcribitur cũ nun in principio. Item ſignificat
mutare.ſ.habitum vel vultũ.vt.1.Reg.28.Mutauit **Mutare.**
ergo ſaul habitum ſuum.3.Reg.20. Et mutauit aſperſione
pulueris os & oculos ſuos. & in eodem.22. Sume arma tua
& ingredere prelium. pro quo he.le. Muta.ſ.habitum &
ingredere prelium.& in eodem. Porro rex iſrael mutauit
habitum ſuum.Iob.30.In multitudine eorum cõſumitur
ueſtimentum meũ.pro quo hebrei legunt.In multitudine
fortitudinis.ſ. dolorum mutatur veſtimentum meum. Et
eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer. 28. Regnantibus
impiis ruine hominũ.pro quo hebrei legunt. Cum ſurrexerint
impii mutatur homo.vel ſecũdum aliam ſignificationem
ſcrutatur ſiue inueſtigatur homo.

חֵץ Ches.Sagitta.De quo vide in dictione ſequenti . quia **חֵץ**
inde deriuatur.

חָצַץ Chaſas.diuidere.dimidiare. vt Iob.21. Et numerus **חָצַץ**
menſium eius dimidietur.Item חָצָץ Chaſas.i.ſagitta. **Dimidiar.**
iaculum.Ps.76.Etenim ſagitte tue tranſeunt.& cõmuni **חָצָץ**
ter ſcribitur cũ ſimplici ſade.& dicitur חֵץ Ches.vt.4.Reg. **חֵץ**
19.Nec mittet in eum ſagittam.Hiere.9. Sagitta vulnerãs **Sagitta.**
lingua eorũ.& in eo.50. Non parcatis iaculis.quod in hebreo **Iaculum**
legitur ſingulariter.ſ.iaculo vel ſagitte.Scribitur etiã
cum iod in fine & dicitur חֵצִי Cheſi.vt.1.Reg.20.Iecit aliã **חֵצִי**
ſagittam trãs puerum.& in eo. Ecce ibi eſt ſagitta.4.Reg.
9.Et egreſſa eſt ſagitta per cor eius.& in plurali חִצִּים Chiſim **חִצִּים**
ſiue חִצֵּי Chiſe.vt Deut.32.Sagittas meas complebo in **Sagitte**
eis.1.Reg.20.Et ego tres ſagittas mittam iuxta eũ. Ps.19.
Sagitte potẽtis acute.& ĩde מְחַצֵּץ Mechaſes ſiue חֹצֵץ Cho **מְחַצֵּץ**
ſes.i.balliſtarius ſiue ſagittarius aut phalanx vel turma armatorum
& curruum.Iudi.5.Vbi coliſi ſunt currus. Pro q̃ **balliſtariꝰ.**
hebrei legunt. A voce ſagittariorum uel balliſtariorũ.Pro **Turma**
uer.30.Et egredietur vniuerſa per turmas ſuas.Item חָצָץ **חָצָץ**
Chaſas.i.calculus ſiue lapillus.Prouer.20.Et poſtea implebitur
os eius calculo.Ponitur etiam tranſlatiue pro nume **Calculus**
ratione vel numero.vt Threñ.3.Confregit ad numerũ dẽ **Numerus.**
tes meos.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Cõfre

git calculo ſiue in modum arene dentes meos.

חָצַב חָצַב Chaſab.fodere. ſcindere. ſecare. percutere. excidere.
ſculpere.dolare. Deut.6. Ciſternas quas non fodiſti.
Fodere Pro quo in hebreo habetur.Ciſternas defoſſas ſiue exciſas
quas non fodiſti ſiue nō excidiſti.& in eodem.8. Et de mōtibus
Scindere. eius eris metalla fodiuntur.2.Paralip.2.Et octoginta
millia qui cederent lapides de mōtibus.Ps.28. Vox domini
intercidentis flamā ignis.i.excidentis.Et beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Vox domini diuidens
flāmā ignis.Prouer.9.Excidit colūnas eiꝰ ſeptem.
Excidere Eſa.5.Torcular extruxit in ea.pro quo he.le.Torcular excidit
ſiue effodit in ea.& in eodē.10.Nunquid gloriabitur ſecuris
Secare. contra eum qui ſecat in ea.& in eodem.15. Attendite
ad petram vnde exciſi eſtis.& in eodem.22. Quia excidiſti
tibi hic ſepulchrū: excidiſti in excelſo memoriale. Pōitur
Percuter. etiam pro percutere. Eſa.51.Nunquid non tu percuſſiſti ſuperbum.
Sculpere. Item ſignificat ſculpere ſiue dolare.vt Iob.19 Vel
certe ſculpātur in ſilice.Oſee.6.Propter hoc dolaui in prophetis.
Dolare מַחְצֵב & inde מַחְצֵב Machſeb.i.lapicidium.ſ.locus vnde lapides
Lapidicia exciduntur.vt.4.Reg.22.Vt emantur ligna & lapides
de lapidicinis.

חָצָה חָצָה Chaſa.diuidere.Partiri.dimidiare.ſeparare.Geñ.33.
Diuidere Diuiſitq; filios lie & rachel.Exo.21. Vendent bouem
viuum & diuidēt precium.& in eo.Cadauer aūt mortui inter
ſe diſpartient.i.diuident.Nu.31.Diuideſq; ex equo predam.
& in eodem.Ex media parte filiorū iſrael quā ſeparauerat.
Separare Iudi.7.Diuiſitq; trecētos viros in tres ptes.4. Reg.
2.Et diuiſe ſunt huc atq; illuc.Iob.40.Diuident illum negociatores.
Dimidiare Ps.54.Non dimidiabunt dies ſuos.Eſa.30.Velut
torrens inundans uſq; ad mediū colli. Pro quo hebrei
legunt. Vſq; ad collum dimidiabit.& eſt ſenſus ſicut in littera
חֲצִי noſtra.Dañ.11.Et diuidetur in quattuor vētos celi. Et
Medium inde חֲצִי Chaſi ſiue חֵצִי Chéſi.i.dimidium.ſemis.ſiue media
pars.vt Exo.12.Factum eſt autem in noctis medio. Et
in eodē.25.Cuius longitudo habebat duos & ſemis cubitos.
Semis. Dimidium &in eodem.Latitudo cubitum & dimidium.& in eodē
Altitudo cubitum ſimiliter ac ſemiſſem.3. Reg.3. Et date
חֲצוֹת dimidiam partem vni & dimidiam partem alteri. & inde
Media. חֲצוֹת Chaſoth.i.dimidium.Exo.11.Media nocte īgrediar
מַחֲצִית in egyptum.Ps.118.Media nocte ſurgebam ad confitendū
tibi.Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַחֲצִית
Dimidium Machaſith ſiue מֶחֱצָה Mecheſa.i.dimidiū ſiue dimidia ps.
Media ps vt Exo.30.Dimidium ſicli iuxta menſuram templi.& in eodem.
Media pars ſicli offeretur dño.Leuit.6. Medium eiꝰ
mane & medium eius veſpere.Nu.31.Ex media quoq; parte
filiorum iſrael accipies.& in eodem.Dataq; eſt media ps
his qui in prelio fuerant.

חֵצֶן חֵצֶן Chiſen ſiue חֹצֶן Chóſen.ſinus.vlna. Nee.5. Inſup excuſſi
Sinus. Vlna. ſinum meū.Ps.128.Et ſinum ſuum qui manipulos
colliget.Eſa.49.Et afferent filios tuos in vlnis. Et aliqui
hebrei dicunt ꝙ ſignificat brachium.

חֲצַף חֲצַף Chaſaph.in liugua chaldaica ſignificat vrgere ſiue temere
מַחְצְפָא agere ſeu ipudēter agere.& inde מַחְצְפָא Machſepha.
Vrgens i.vrgens ſiue temeraria vel impudens.Dañ.3. Et iuſſio
regis vrgebat.Ponitur etiā pro crudeli.vt in eodē.2. Et
Crudelis tam crudelis ſentētia a facie regis eſſet egreſſa. Et etiam in
predicto loco hebrei legunt.Impudēs ſiue temeraria ſnīa.

חָצַר חָצַר Chaſar.clangere.vel canere.ſ.tuba.& ſcribitur cū duplici
Clangere. ſade.vt.1.Paralip.15.Sacerdotes clangebant tubis.
Canere tuba. 2.Paralip.5. Et cū eis cētumviginti canētes tubis.& in
eodem.7.Porro ſacerdotes canebāt tubis ante eos. & in eodem.
29.Hi qui tenebant tubas erāt in officio ſuo.pro quo
hebrei legunt.Et tube clangebant:ſiue vt ita dicā:tibicinabant.
vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.& inde
חֲצֹצְרָה Chaſóſra.i.tuba.vt Oſee.5.Clangite buccina in חֲצֹצְרָה
gabaa tuba in rama.& in plurali חֲצֹצְרֹת Chaſóſroth.i.tube Tuba
vt Nu.10.Fac tibi duas tubas argenteas.& in eodem.31. Et חֲצֹצְרֹת
tubas ad clangendum tradidit ei.Ps.97.In tubis ductilibꝰ. Tube
Item חָצֵר Chaſer.Atrium.veſtibulū.villa.& reperitur generis חָצֵר
cōis tam in ſingulari q̄ in plurali.Exo.27. Facies &
atrium tabernaculi.& in eodē.In latitudine uero atrii.& in Atrium.
eodem.40.Circundabiſq; atrium tētoriis.2.Reg.17.Qui Veſtibulū.
habebat puteum in veſtibulo ſuo.3.Reg.6.Edificauit atriū
interius.& in eodem.7.Et atrium maius rotundū.2. Paralip.
7.Sanctificans quoq; ſalomon mediū atrii. Eſter.1.In
veſtibulo horti & nemoris.& in eodem.6. Amā quoq; exterius
atrium domus regie intrauerat.Hiere.26.Sta in atrio
domus domini.& in eodem.36.In veſtibulo ſuperiori in
introitu porte noue.& in eodem.37.Et manſit ieremias in
veſtibulo carceris.Ezech.10.Et atrium repletum eſt ſplendore
glorie domini.& in eodem.40. Vſq; ad frontem atrii
interioris.& in eodem.Et porta atrii interioris.& in eodē.
Et introduxit me in atrium interius.& in eodem. Et veſtibulum
eius ad atrium exteriꝰ.Et in eodem.46.Porta atrii
interioris que reſpicit ad orientem.& aliquādo ſcribitur cū
he in fine.Hiere.36.Et ingreſſi ſunt ad regem in atriū. &
in plurali חֲצֵרִים Chaſerim ſiue חֲצֵרוֹת Chaſeroth.i.atria.
vt.Ps.85.Concupiſcit & deficit anima mea in atria dñi. & חֲצֵרִים
in eodem.Quia melior eſt dies vna in atriis tuis.Ps.99.Et Atria.
atria eius in hymnis.Eſa.1.Vt ambuletis in atriis meis. Ponitur
etiam pro villa vel oppido tam in ſingulari q̄ in plurali. Oppidum
Geñ.25.Per caſtella & oppida eorum.Exo.8.Et mortue
ſunt rane de domibus & de villis. Leuit.25.Sin autem
in villa fuerit domus que muros non habet.Nu.34.Vnde Villa.
egredientur confinia ad villam nomine Addar.Ioſ.15.Ciuitates
& ville earum.Eſa.24. In domibꝰ habitabit cedar.
pro quo hebrei legūt.In villis ſiue in oppidis habitabit cedar.
& inde חָצִיר Chaſir.i.herba.fenum.3.Reg.18. Si forte חָצִיר
poſſimus inuenire herbam.Iob.8. Et ante omnes herbas Herba.
areſcit.& in eodem.40.Fenum quaſi bos comedet.ps.103.
Producens fenum iumentis.Ps.129.Fiāt ſicut fenum tectorum. Fenum
Eſa.15.Quia aruit herba. & in eodem.37. Et herba
tectorum que exaruit.Et in eodem.40.Omnis caro fenū.
& in eodem.34.Et germinabunt inter herbas. Ponitur ēt
pro paſcuis.ſiue pro virore.vt Eſa.34.Et erit cubile draconū
& paſcua ſtruthionū.& in eodē.35. Viror calami & iunci. Paſcua.
Significat etiam porrū.vt Nu.11. Porriq; & cepe & allia. Viror. Porrum

חֹק Choc.lex.legitimum.preceptum.ritus. De quo vide in חֹק
dictione ſequenti. Lex

חָקַק Chacac.decernere.ſtatuere.precipere.leges condere. חָקַק
deſcribere.depingere.exprimere.exarare.Prouer.8. Leges cō-
Et legum conditores iuſta decernunt.Eſa.10. Ve qui cōdūt dere.
leges iniquas.vbi etiam pro legibus pōitur חִקְקֵי Chicece. חִקְקֵי
ac ſi diceret.ve qui decernunt decreta iniqua ſiue ve qui ſtatuunt
ſtatuta iniqua.Eſa.22.Diligenter in petra tabernaculum
tibi.Pro quo hebrei legunt.Deſcribens vel exarans in
petra tabernaculum ſuum.Ezech.23.Imagines chaldeorū
expreſſas coloribus. & aliqn̄ ſcribitur cum ſimplici coph. Exprimere
vt Iob.4.Vt exarentur in libro ſtilo ferreo.Prouer.8.Qn̄ Exarare.
certa lege & gyro vallabat abyſſos.& in eodem.Quādo appendebat
fundamenta terre.pro quo hebrei legunt.Quando
ſtatuebat vel decernebat ſiue deſcribebat aut certa lege
vallabat fundamenta terre.Eſa.30.Et in libro diligēter exara
illud.Ezech.4.Et deſcribes in eo ciuitatem ieruſalem.Et Deſcribere.
inde מְחֻקָּק Mechucac.i.illud quod decernitur vel ſtatuitur. מְחֻקָּק
pro quo btūs Hieronymus tranſtulit iudicia.vt Prouer.31.

Ne forte bibant & obliuiſcātur iudiciorū.& inde מְחֹקֵק Mechochec.i.legiſlator aut legifer. doctor. dux. princeps. vt Nu.21.In datore legis & in baculis ſuis.Eſa.33.Domin⁹ legifer noſter.Ponitur etiā pro doctore. vt Deut.33.Qđ in parte ſua doctor eſſet repoſitus.Item ponitur pro duce vel principe.vt Gen̄.49.Nō auferetur ſceptrū de iuda & dux de femore eius.Iudi.5.De machir principes deſcenderūt. Scribitur etiam ſine mem in principio.vt in eodē.Cor meū diligit principes iſrael.& inde חֹקְקֵי Chicheche.i.leges ſiue ſtatuta.vt Eſa.10.Ve qui condunt leges iniquas. Et ſecūdū hebreos ſignificat etiā cogitationes.vt Iudi.5.Vbi nos legimus magnanimorū reperta eſt cōtētio.Pro quo ipſi legūt. Magne cogitationes cordis uel exarationes cordis.& inde חֹק Choc ſiue חֻקָּה Chuca vł חֻקַּת Chucath.i.lex.legitimū. preceptū. rit⁹.cultus.ius.cerimonia. ſtatutum. cōſuetudo. terminus.& eſt cōmunis generis tam in ſingulari q̄ in plurali.Gen̄.47.Et factum eſt quaſi in legem.Exo.12. Et celebrabitis eam domino in generationibus veſtris cultu ſempiterno.i.lege vł ritu ſempiterno.& in eodem. Et cuſtodietis diem iſtum in generationes veſtras ritu perpetuo. & in eodē.Cuſtodi verbum iſtud legitimū tibi & filiis tuis. & in eodem.Hec eſt religio phaſe.i.lex ſiue ritus phaſe.& in eodem.13.Cuſtodies huiuſcemōi cultum ſtatuto tēpore. & in eodē.28.Legitimū ſempiternū erit Aaron & filiis eius. & in eodē.29.Cedētq̃ in partē Aaron & filiorū eius iure perpetuo.& in eo.30.Legitimū ſempiternū erit ipſi & ſemini eius.Leuit.6. Legitimum ſempiternū erit in generationibus ueſtris.& in eodē.7.Et dedi aaron & filiis eius lege perpetua.& in eodē.10.Quod datū eſt tibi & filiis tuis de oblationibus dn̄i.Pro quo hebrei legunt.Quia legitimum ſiue ſtatutum eſt tibi & filiis tuis.& in eodē.16 Eritq̃ hoc vobis legitimum ſempiternū.& in eodē.18.Nec in legitimis eorum ambuletis.& in eodē.Et precepta mea ſeruabitis.& in eo.26.Si in preceptis meis ambulaueritis. Nu.9.Preceptū idem erit apud vos tam aduene q̄ indigene.& in eodē.19. Hec eſt religio victime.pro quo hebrei legunt.Hoc eſt legitimum legis ſiue hoc eſt cerimonia legis.1.Reg.30.Et factū eſt hoc ex die illa & deinceps cōſtitutū & prefinitum.Ps.2. Predicans preceptum eius.Ps.93.Qui fingis laborē in precepto.Ps.118.Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Ad cuſtodienda precepta tua.& in eodē.Iuſtificationes tuas cuſtodiam.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Precepta tua cuſtodiā.Ps.148.Preceptū poſuit & nō preteribit.Eſa.24.Mutauerunt ius.Hiere.32.Et accepi librum poſſeſſionis ſignatū & ſtipulationes & rata.vbi ponitur pro rata.i. ſtatuta vel determinata.& in eo.33.Et leges celo & terre nō poſui.Ezech.20.Ergo & ego dedi eis precepta nō bona:& in eodem.36.Sacrificium dn̄o legitimum iuge atq̃ perpetuum.& ponitur ibi plurale pro ſingulari. Mich.7.Longe fiet lex.Soph.2.Priuſq̃ pariat viſio.pro quo in hebreo habetur.Priuſq̃ pariat lex ſiue preceptum aut ius.& in littera noſtra debet legi.Priuſq̃ pariat iuſſio. Quia ſic eſt in bibliis noſtris antiquis.vnde beatus Hieronymus exponens predictū locū ſic ait.Anteq̃ preceptū ſequatur effectus. Significat etiā illud quod datur alicui ex ſtatuto legis vel a natura aut ex conſuetudine.vt in aliquibus locis predictis & Gen̄.47.Quibus & ſtatuta cibaria ex horreis publicis prebebantur.Prouer.30. Tantūmodo victui meo tribue neceſſaria.i.cibaria ſtatuta ex natura.& in eodē.31. Deditq̃ predam domeſticis ſuis & cibaria ancillis ſuis.i.ſtatuta cibaria Ponitur etiā pro termino.vt Iob.14. Cōſtituiſti terminos eius qui preteriri non poterunt.& in eodē.26. Terminum circundedit aquis.& in eodem.38. Circundedi illud terminis meis.Eſa.5.Et aperuit abſq̃ vllo termino. Item ponitur pro tempore.i.pro tempore ſtatuto.vt Iob.14.Et cōſtituas mihi tempus in quo recorderis mei.Ponitur etiā ꝓ voluntate.vt Iob.23.Cum expleuerit in me voluntatem ſuam Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.Cum expleuerit terminum meum ſiue ius vel legem meam.Item ponitur pro ſinu.vt in eodem.23.Et in ſinu meo abſcondi verba oris ei⁹. Vbi ꝓ ſinu pōitur in hebreo חֹק Chuc ꝓ חֵיק Chec.

מְחֹקֵק Dator legis. Legiſlator Legifer Doctor. Dux. Princeps חֹקְקֵי Leges Cogitationes. חֹק חֻקָּה Lex. Ritus Religio Cultus. Ius. Legitimū. Preceptū. Cerimōia. Conſtitutū Preceptū. Ius. Rata Iuſſio Statutum Terminus

חָקָה Chaca.depingere.deſcribere.ſculpere.conſiderare.vt Ezech.23.Cūq̃ vidiſſet viros depictos in pariete. & inde מְחֻקֶּה Mechuche.i.ſculptū ſiue depictū.pro quo btūs Hieronymus tranſtulit.Regulam.vt.3.Reg.6.Opere quadro ad regulam.Ponitur etiam pro conſiderare.vt Iob.13. Et veſtigia pedum meorum conſideraſti.Sed etiā in predicto loco hebrei legunt.Deſcripſiſti vel ſculpſiſti. Vide etiā de hoc in dictione precedenti.

חָקַר Chacar.querere.inueſtigare.ſcrutari.explorare. conſiderare.ſupputare.probare.Deut.13.Quere ſollicite & diligenter.Iudi.18.Vt explorarent terram & diligenter inſpicerent.i.diligenter inueſtigarent vel conſiderarent.& in eodem.Dixerūtq̃ eis ite & cōſiderate terram.1.Reg.20. Si inueſtigauero ſententiam patris mei.1.Paralip.19.Vt inueſtigent & ſcrutētur terram tuā.2.Paralip.4.Ita vt ignorarent pondus eris.Pro quo hebrei legunt.Non poterat inueſtigari pōdus eris.Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a.Iob.5. Vt inueſtigauim⁹ ita eſt.& in eo.28.Et enarrauit & preparauit & inueſtigauit.& in eodem.29.Et cauſam quam neſciebam diligētiſſime inueſtigabam.Ps.43.Nōne deus requiret iſta.Prouer.18.Et venit amicus eius & inueſtigauit eum & in eodē.25.Gloria regū inueſtigare ſermonē.& in eo.28 Et pauper prudens ſcrutabitur eū.Eccl̄s.12.Et inueſtigans compoſuit parabolas multas.Thren̄.3.Et queramus & reuertamur ad dominū.Ponitur etiam pro ſupputare.vt Hiere.46.Succiderūt ſaltum eius ait dominus quia ſupputari non poteſt.Significat etiam probare.vt. Ps.138. Dn̄e probaſti me.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit.Dn̄e inueſtigaſti me.& in eodem. Proba me de⁹ & ſcito cor meū.& etiā beatus Hieronym⁹ in hoc loco trāſtulit.Scrutare me deus & cognoſce cor meum.& inde חֵקֶר Checher.i.inueſtigatio vł ſcrutatio.vt.Ps.144.Et magnitudinis eius non eſt finis.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Et magnitudinis eius nō eſt inuentio.i.non eſt inueſtigatio vł ſcrutatio.Prouer.25.Celum ſurſum & terra deorſum & cor regum inſcrutabile.pro quo hebrei legunt.Et cordis regum non eſt ſcrutatio.i.nō eſt eius ſcrutari ſupradicta.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.& in eodem.Sicut qui mel multum comedit non eſt ei bonum:ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a gloria.Eſa.40.Nec eſt inueſtigatio ſapientie eius.Ponitur etiam pro veſtigiis.vt Iob.11.Forſitan veſtigia dei comprehendes. Pro quo hebrei legunt. Forſitan inueſtigationem vel ſcrutationem dei comprehendes.

חָרַר Charar.arere.exſiccari.ſuccēdi.eſtuare.iraſci: ſiue ira ſuccendi.Et cōmuniter ſcribitur per ſimplicem res. vt Iob.30.Et oſſa mea aruerunt pre caumate. Scribitur in predicto loco cū he in fine.& aliqn̄ ſcribitur cū nun in principio.ſ.quando eſt verbum paſſiuum prime coniugatiōis. vt.Ps.68.Rauce facte ſunt fauces mee.pro quo he.le. Aruit ſiue exiccatum eſt guttur meū. Vnde beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Exaſperatū eſt guttur meū. Ps.101.Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt.i.exſiccata ſūt. Hiere.6.Defecit ſufflatorium in igne.i.combuſtū vel ſuc

Voluntas. Sinus. חק חקה Depīgere. מחקה Sculptum Regula. Cōſiderare חקר Querere. Explorare. Inueſtigare. Requirere Scrutari. Supputare Probare. חקר Inueſtigatio. Veſtigia. חרר Arere Exſiccare. Exaſpare.

Succēdere cenſum eſt.Ezech.15.Et medietas eius redacta eſt in fauillam.pro
quo hebrei legunt.Et medietas eius exſiccata eſt
ſiue exaruit vł ſuccēſa eſt.& in eo.Quãto magis cum illud
ignis deuorauerit & conſumpſerit.i.ſuccenderit.Põitur ẽt
Tabeſcere pro tabeſcere vel liquefieri.vt Ezech.24.Et oſſa tabeſcent
Liquefieri & in eodē.Vt incaleſcat & liquefiat es eius.Sed etiã in predictis
locis hebrei dicũt ꝙ ſignificat exſiccare vel ſuccēdere.
Itē ponitur ꝓ inſanire.vt Eſa.24.Ideoq; inſaniēt cultores
Inſanire eius.Et etiã in predicto loco hebrei legunt.Areſcent vł ſuccendentur
habitatores eius.Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera
noſtra.Nã ſignificat etiã furere vel iraſci quod eſt idē qđ
חֲרֵרִים inſanire.De quo vide infra in dictione חָרָה Chara.& inde
Siccitas חֲרֵרִים Charerim.i.ſiccitas.vt Hiere.17.Sed habitabit in
ſiccitate in deſerto.& ſcribitur pluraliter in hebreo in predicto
loco:& nunq̃ reperitur in numero ſingulari.duplicatur
חַרְחַר ẽt aliqñ littera cheth & dr̄ חַרְחַר Charchar.i.incēdit vel
Succēdere. ſuccendit.vt Prouer.26.Sic homo iracundus ſuſcitat rixas
חַרְחֻר ideſt ſuccendit vel incendit rixas.& inde חַרְחֻר Charchur.
Ardor. ideſt morbus ardens ſiue ardor.Deut.28.Ardore & eſtu
& aere corrupto.

חָרַב חרב Charab.arere.exſiccare.vaſtare.deſolare.deſtruere.
diſſipare.deſertum facere.ſiue deſertum eſſe.Geñ.8.
Primo menſe prima die mēſis iminute ſunt aque.Pro quo
hebrei legunt.Exſiccate ſunt aque.& in eo.Vidit ꝙ exſiccata
Exſiccare eſſet ſuperficies terre.Iudi.16.Si ſeptem neruiceis funibus
Areſcere needũ ſiccis.Iob.14.Et fluuiꝰ vacuefactus areſcat.Pro
quo hebrei legunt.Et fluuiꝰ exſiccetur & areſcat.Eſa.19.Et
Deſolare fluuius deſolabitur.i.areſcet atq; ſiccabitur.& in eo.37.Et
Siccare ſiccaui veſtigio pedis mei omnes riuos aggerum.& in eo.
44.Qui dico profundo deſolare.Pro quo hebrei legunt.
Qui dico ꝓfunditati.ſ.maris vel fluminis areſcere vel exſiccare.
Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra:quia eſt equiuocũ
ad vtrũq;.& in eodē.51.Nunquid nõ tu ſiccaſti mare.
Deſertũ facere. Hiere.51.Et deſertum faciam mare eius.i.exſiccabo mare
eius.Oſee.13.Et deſolabit fontē eius.i.exſiccabit.Naũ.1.
Et oĩa flumina ad deſertum deducens.Pro quo hebrei legunt.
חֲרָבָה Et oĩa flumina exſiccans ſiue arefaciens.& inde חֲרָבָה
Charaba.i.ſiccũ aridũ ſiue arida.vt Geñ.7.Et cũcta in quibus
ſpiraculũ vite eſt in terra mortua ſunt.Pro quo hebrei
legunt.Et cuncta in quibus ſpiraculũ vite eſt in arida mortua
Siccum. Arida. ſunt.Exo.14.Et vertit mare in ſiccum.Leuit.7.Siue
oleo conſperſa ſiue arida fuerit.Prouer.17.Melior eſt buccella
ſicca cum gaudio.Eze.30.Et faciã alueos fluminũ aridos.
חֹרֶב & inde חֹרֶב Chóreb.i.ſiccitas.calor.eſtus.vt Iudi.6.Et
in omni terra ſiccitas.& in eodem.Oro vt ſolum vellus ſiccum
Siccitas Eſtus. ſit.& in eodem.Et fuit ſiccitas in ſolo vellere.Eſa.25.
Vmbraculũ ab eſtu.& in eo.Sicut eſtus in ſiti.& in eodē.Et
quaſi calore ſub nube torrente.Hiere.5.Siccitas ſuper aq̃s
eius.Aggei.1.Et vocaui ſiccitatē ſuper terram.Scribitur ẽt
חֶרֶב cum puncto cegol in prima ſyllaba & dicitur חֶרֶב Chéreb.
Eſtus. ideſt eſtus.vt Deut.28.Ardore & eſtu.Scribitur etiam cũ
חֶרְבוֹן nun & dicitur חֶרְבוֹן Charbon.i.ſiccitas vel eſtas.Ps.31.Dũ
Eſtas. confringitur ſpina.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio
חָרַב iuxta he.ve.tranſtulit.Cum exarſerit eſtas.Itē חָרַב Charab.
Deuaſtare.deſolare.deſtruere.diſſipare.deſertum eſſe.
Iudi.16.Qui deleuit terram noſtrã.i.deuaſtauit vel deſolauit.
Deuaſtare Nee.2.Ciuitas domus ſepulchrorũ patrũ meorum deſerta
Deſertũ eē Deſolare eſt.Eſa.34.A generatione in generationem deſolabitur.
Deſertũ facere. & in eodē.37.Deſertas fecerunt reges aſſyriorũ terras
Deſtruere. & regiones earum.& in eodem.49.Deſtruentes te & diſſipantes
Vaſtare a te exibunt.& in eodem.60.Et gētes ſolitudine vaſtabuntur.
Hiere.2.Et porte eius deſolamini vehementer.
& in eodē.26.Et vrbs iſta deſolabitur.& in eodem.33.In
loco iſto quem vos dicitis eſſe deſertum.& in eodē.50.Diſſipa Diſſipare.
& interfice quos poſt eos ſunt.& in eo.Diſſipate vniuerſos
fortes eius.Ezech.6.Vrbes deſerte erunt.& in eodē
Et diſſipabuntur & interibunt are veſtre.& in eodem.26.
Implebor:deſerta eſt.& in eodem.Cum dedero te vrbē deſolatã.
Soph.3.Deſertas feci vias veſtras.Aggei.1.quia domus
mea deſerta eſt.& inde חֹרֶב Chóreb.i.deſtructio ſiue חֹרֶב
deſtructum vel deſertũ.ſolitudo.vt Eſa.61.Et inſtaurabũt
ciuitates deſertas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.
ciuitates deſtructionis.i.ciuitates deſtructas vel deſertas ſicut Deſtructio
eſt in littera noſtra.Eze.29.Et erit terra egypti in deſertum
& in ſolitudinem.Soph.2.Et coruus in ſuperliminari. Solitudo.
Pro quo hebrei legunt.Et deſtructio in ſuperliminari.
Sed ſi ſcribatur cum aym in prima tũc ſignificat coruũ.
& in plurali חָרְבוֹת Charboth ſiue חֳרָבוֹת Charaboth.i.deſtructiones חֳרָבוֹת
aut deſtructa vel deſerta.vt Eſa.48.Non ſitierunt
in deſerto.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.in deſertis. Deſerta.
vel ſecundũ primã ſignificationem in ſiccitatibus.&
in eodē.61.Et edificabunt deſerta a ſeculo.Ezech.13.Quaſi
vulpes in deſerto.pro quo he.le.In deſertis.& in eo.36.
Torrentibus vallibuſq; & deſertis parietinis.& in eo.Et inſtaurauero
ruinoſa.pro quo he.le.Et edificabuntur deſerta
& in eo.Et ciuitates deſerte & deſtitute.Ps.108.Et eiiciãtur Ruinoſa.
de habitationibus ſuis.pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicã veritatē trãſtulit.Et exquirãtur in parietinis Parietine
ſuis.Scribitur etiam cum mem vel nun & dicitur
מָחֳרָבוֹת Machoraboth ſiue נֶחֱרָבֹת Necheraboth.vt Ezech. מָחֳרָבוֹת
29.Et ciuitates eius in medio vrbium ſubuerſarum.vbi ponitur
pro ſubuerſis.& in eodem.30.Et vrbes eius in medio Subuerſe.
ciuitatum deſertarum erunt.& inde חָרֵב Cháreb ſiue חֶרֶב Deſerte
Chéreb.i.gladius.enſis.culter.mucro.& ſecundũ hebreos חֶרֶב
eſt genus ad omnia ferramenta acuta quibus ſcindimus.
Geñ.3.Et flãmeum gladium atq; verſatilem.& in eo.27. Gladius.
Viues in gladio.& in eo.48.Quam tuli de manu amorrei
in gladio & arcu meo.Exo.5.Ne accidat nobis peſtis aut
gladius.& in eodem.20.Si enim leuaueris cultrũ tuum ſuper
eum polluetur.Leuit.26.Et gladius non tranſibit terminos Culter.
veſtros.Nu.22.Cernens aſina angelum ſtantem in via euaginato
gladio.Deut.33.Scutum auxilii tui & gladius glorie
tue.Iudi.3.Qui fecit ſibi gladium ancipitem.& in eo.Et tulit Sica.
ſicam de dextero femore ſuo.ideſt & tulit gladium.& in
eodem.7.Gladius domini & gedeonis.1.Reg.13.Non eſt inuentus
enſis & lancea in manu totius populi.2.Reg.2.Nũ Enſis.
vſq; ad internitionem tuus mucro deſeuiet.Iob.41.Cum Mucro
apprehenderit eum gladius non ſubſiſtet.Ps.36.Gladium
eorum intret in cor ipſorum.Ps.43.Neq; enĩ in gladio ſuo
poſſederunt terram.Eſa.27.In die illa viſitauit dominus
in gladio ſuo.Hiere.4.Et ecce peruenit gladius vſq; ad animam.
& in eodem.33.Et ad munitiones & ad gladium.& in
eodem.47.Vſquequo cõcideris o mucro dñi.Ezech.5.Sume
tibi gladium acutum radentē pilos.& in eo.21.Mucro
euagina te.& in plurali חַרְבוֹת Charboth ſiue חֲרָבוֹת Charaboth. חֲרָבוֹת
vt Ioſ.5.Fac tibi cultros lapideos.3.Reg.18.Incidebant Cultri.
ſe iuxta ritum ſuum in cultris & lanceolis.Eſa.2.Et cõflabunt
gladios ſuos in vomeres.Ponitur etiam pro inſtrumentis Gladii.
ferreis acutis quibus muri deſtruuntur.Pro q̃ btũs Armatura
Hieronymus tranſtulit Armaturã.vt Ezech.26.Et turres חָרַב
tuas deſtruet in armatura ſua.& inde verbum חָרַב Charab. Pugnare.
Quod ſignificat pugnare.ſiue trucidare.vt.4.Reg.3.Pugnauerunt
reges contra ſe & ceſi ſunt mutuo.

חרג Charag.contrahere.conſtringere.vt.2.Reg.22.Et cõtrahentur חָרַג
in anguſtiis ſuis.& ſolum inuenitur in predicto Cõtrahere
loco.& in lingua chaldaica ſignificat timorem. Timor.

חַרְגֹּל חרגל Chargol.ſpecies volatilis quattuor habēs pedes.pro
quo beatus Hieronymus tranſtulit. ophimachū. vt
Ophimachus. Leuit.11. Atacus atqꝫ ophimachus.& ſolū inuenitur in predicto
loco.& dicunt aliqui hebrei ꝙ eſt genus locuſte.

חָרַד חרד Charad.pauere.formidare. timere. expaueſcere. obſtupeſcer̄.
Expaueſcere. admirari.terrere. tremer̄.cōmoueri.vt Gen̄.
17.Expauit iſaac ſtupore vehementi.vbi ponitur verbum
& nomen ab eo deriuatum.Iudi.7.Qui formidoloſus & timidus
Pauere. eſt.& in eodē. Turbato omni exercitu. pro quo hebrei
legūt.Et omnē exercitum pauere fecit: ſiue exterruit.
1.Reg.4.Erat aūt cor eius pauens ꝑ arca domini.& in eo.
Terrere 13.Et om̄is populus perterritus eſt qui ſequebatur eum.&
in eodē.14.Sed & om̄is populus ſtationis qui ierat ad preliandū
Obſtupeſcere. obſtupuit.& in eodem.16.Et admirati ſūt ſeniores
Admirari. ciuitatis.2.Reg.17.Percutiam eū : cūqꝫ fugerit omnis populus
qui cum eo eſt percutiam regem deſolatum.pro quo
hebrei legunt.Terrebo eum & omnem populū qui cum eo
eſt:& percutiam regem ſolū.3.Reg.1.Territi ſunt ergo &
ſurrexerunt.Iob.11.Et non erit qui exterreat.& in eo.37.
Timere Super hoc expauit cor meū.Eſa.29.Et ſtupebunt & timebunt
a facie cōmotionis manus dn̄i.& in eodem.66.Audite
Tremere. verbum domini qui tremitis ad verbum eius.Ezech.30
Egredientur nuncii a facie mea ad conterendā ethiopiam.
Pro quo hebrei legunt.Ad terrendam ſiue ad exterrendā
ethiopiam: vel vt contremiſcere faciant ethiopiam:ſiue vt
expaueſcere faciant ethiopiam.& in eo.32. Et obſtupeſcēt
Formidar̄. reges ſinguli pro anima ſua.Oſee.11.Et formidabunt filii
maris. & in eodē pōitur pro auolare.vbi dicitur.Auolabūt
quaſi auis ex egypto.Pro quo hebrei legunt.Mouebuntur
Cōmoueri ſiue cōmouebūtur q̄ſi auis ex egypto.i.velociter cōmouebuntur
pre timore vel terrore.Ponitur etiā pro laborare vł
miniſtrare:quod eſt motus quidam.vt.4.Reg.4. Ecce ſedule
Miniſtrar̄ in omnibus miniſtraſti nobis.pro quo hebrei legunt.
Ecce laboraſti pro nobis omnē laborem iſtū.Siue ecce miniſtraſti
pro nobis om̄e miniſterium iſtud. vbi pōitur verbum
חֲרָדָה & nomen ab eo deriuatum.& inde חֲרָדָה Charada.i.
ſtupor.tremor.terror.timor.vt Gen̄.27. Stupore vehemēti
Stupor & vltra q̄ꝫ credi poteſt admirans ait.Ezech.26.Et induētur
ſtupore.vbi ponitur in hebreo חֲרָדוֹת Charadoth in numero
חֲרָדוֹת plurali.Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro miraculo
Miraculū quod eſt res ſtupenda.1.Reg.14.Et factum eſt miraculum
in caſtris.& in eodem.Et factum eſt quaſi miraculū
Timor a deo.Prouer.29.Qui timet hominem cito corruet.pro q̄
hebrei legunt.Timor ſiue tremor hominis dabit ruinam.
& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

חָרָה חרה Chara.iraſci.indignari.furore ſuccēdi.emulari.Gen̄.
Iraſci. 4.Quare iratus es.Exo.32.Cur domine iraſcitur furor
tuus contra populū tuum.Deut.11.Iratuſqꝫ dn̄s claudat
celum.& in eodē. 31. Et iraſcetur furor meus contra eum.
2.Reg.22.Qm̄ iratus eſt eis.& in eodem.24.Et addidit furor
domini iraſci contra iſrael.4.Reg.22. Iratus eſt furor
eius contra iudam.Iob.32.Porro aduerſum amicos eiꝰ indignatus
Indignari eſt.Ps.123.Cum iraſceretur furor eorum in nos.
Ione.4.Putas ne bene iraſceris tu.Zach. 10. Super paſtores
iratus eſt furor meus.Scribitur etiā ſine he. vt Gen̄. 4.
Iratuſqꝫ eſt cain vehementer.Exo.32.Iratuſqꝫ valde proiecit
de manu tabulas.Nu.12.Iratuſqꝫ contra eos abiit. Scribitur
etiam cum nun in principio.ſ.q̄ñ eſt verbum paſſiuū
prime coniugationis.Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit
pugnare.vt Canti.1.Filii matris mee pugnauerunt contra
Pugnare me.Eſa.41.Omnes qui pugnant aduerſum te. Vide ēt
חֳרִי de hoc ſupra in dictiōe חָרַר Charar.Inde חֳרִי Chori.i. ira.
vt Exo.11.Et exiuit a pharaone iratus nimis. pro quo hebrei
legunt.Et exiuit a pharaone cum ira furoris.Deut.30 Ira.
Que eſt hec ira furoris eiꝰ immenſa.& inde חָרוֹן Charon.ira. חָרוֹן
furor. vt Exo.15. Miſiſti iram tuam. & in eo.32. Quieſcat Ira.
ira tua & eſto placabilis.4.Reg.22. Verūtamen nō eſt auerſus
dominꝰ ab ira furoris ſui magni.Ps.2.Et in furore ſuo Furor
conturbabit eos.Ps.84.Auertiſti ab ira indignationis tue
Ponitur etiam חָרָה Chara pro emulari.vt Ps.36.Noli emulari חָרָה
in malignātibus.& in eo.Noli emulari in eo qui ꝓſperatur Emulari.
in via ſua.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicā veritatem tranſtulit Contendere. & inde verbū
tertie coniugationis.ſ.הֶחֱרָה Hechera.Pro quo beatus Hieronymus הֶחֱרָה
tranſtulit.In monte.Nee.3.Poſt eū in monte edificauit In monte.
Baruch filius Zachai. Quod poteſt legi ſic.ſ.poſt
eum emulatus.ideſt imitatus edificauit Baruch filius Zachai.
vel ſecūdū primā ſignificationē iratꝰ.quia fortaſſe inuitus
edificauit : tamen ſi pro littera cheth ſcribatur cū littera
he:que eſt quaſi eiuſdem figure:vt dicatur הֶהָרָה Hahára
tunc ſignificat in monte ſicut eſt in littera noſtra.

חרז Charuz.monile.torques.& ſolum inuenitur in nūero חָרוּז
plurali.ſ.חֲרוּזִים Charuzim vt Canti.1.Collum tuum Monile
ſicut monilia.& ſecundum aliquos hebreos ſcribitur etiam חֲרוּזִים
cum aleph in principio loco cheth.Ezech.27. Vbi nos legimus
cedros quoqꝫ habebāt in negociationibus tuis.pro
quo ipſi legunt.Monilia ſiue torques habebāt in negociationibus
tuis.Sed melius in tranſlatione noſtra.De quo vide
ſupra in dictione אֶרֶז érez.

חרחר Charchar.ſuccendere.ſiue incitare.ſ.rixas vł iurgia חַרְחַר
De quo vide ſupra in dictione חָרַר Charar.

חרט Cheret.ſtilus:ſiue opus fuſorium. Eſa.8. Et ſcribe in חֶרֶט
eo ſtilo hominis.Exo.32.Formauitqꝫ opere fuſorio.
Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.& formauit eum ſtilo. Stilus.
ſcilicet ferreo.& inde חֲרִיטִים Charitim.Pro quo beatꝰ Hieronymus חֲרִיטִים
tranſtulit Acus.ſ.ornamētū muliebre.Eſa.3.Linteamina Acus.
& acus.Ponitur etiam pro marſupiis vel ſaccis. vt
4.Reg.5.Ligauitqꝫ duo talenta argenti in duobus ſaccis. Sacci

חרטם Chartom.hariolus.incantator. maleficus. vt Dañ. חַרְטֹם
2. Ab omni hariolo & mago.& in plurali חַרְטֻמִּים Hariolus.
Chartumim .i.incantatores ſiue harioli aut malefici. Exo. חַרְטֻמִּים
7.Fecerunt etiam ip̄i per incantatiōes egyptiacas.& in eodem. Incantationes
Feceruntqꝫ ſimiliter malefici egyptiorum.& in eodē. Malefici
8.Fecerunt aūt & malefici per incantationes ſuas ſimiliter.
& in eodem.Et dixerunt malefici ad pharaonem digitꝰ dei
eſt.Dañ.2.Precepit aūt rex vt conuocarentur harioli.Ponitur Harioli
etiam pro coniectoribus.vt Gen̄.41.Miſit ad omnes cōiectores Cōiectores
egypti.

חרך Charach.inuenire.Prouer.12.Non inueniet fraudulētus חָרַךְ
lucrū.& ſolū inuenitur in predicto loco.& dicūt hebrei Inuenire.
ꝙ ſignificat inurere vł adurere ſiue aſſare.vnde in predicto
loco ipſi legunt.Non inuret ſiue non aſſabit fraudulētus Inurere
venationem ſuam.Quod ſic exponitur ab hebreis:quaſi
dicat.Quidquid dolo vel fraude acquiritur velociter peribit
nec fraudulentus fruetur eo.Alii vero dicunt ꝙ ſignificat
ſtigmatizare ſiue ſignare.i.ſigna vel ſtigmata in rebus
propriis ponere:vt inter alienas poſſint cognoſci vel inueniri.
& in lingua chaldaica ſignificat adurere.Dañ.3.Et capillus Adurere
capitis eorum non eſſet aduſtus.Item חֲרַכִּים Charachim. חֲרַכִּים
cancelli.Canti.2.Proſpiciens per cancellos. & ſolum Cancelli.
inuenitur in numero plurali in predicto loco.

חרל Charul.ſentis.vrtica.ſpina. Iob.30. Et eſſe ſub ſentibus חָרֻל
delicias computabant.Prouer.14. Et ecce totum Sentis.
repleuerant vrtice.Soph.2.Siccitas ſpinarū & aceruū ſalis. Vrtica Spine

חרם Charam.delere.deſtruere.deſolare.occidere. anathematizare. חָרַם
deuouere. cōſecrare. Nu.21. Delebo vrbes

eius. Eſdre.10. Auferetur vniuerſa ſubſtantia eius. Pro q̃
Deſtruere. hebrei legunt. Deſtruetur vniuerſa ſubſtantia eius: ſiue occidentur
Deſolare vniuerſa pecora eius. Eſa.11. Et deſolabit dñs linguam
maris egypti. Item ſignificat occidere ſiue interficere.
vt Exo.22. Qui immolat diis occidetur. Nu.21. Quem
Occidere. ille interfecit ſubuerſis vrbibus eius. Ioſ.6. Et interfecerũt
Interficeř. omnia que erant in ea. & in eodẽ.10. Regemq; illius interfecit.
& in eodẽ. Sed omne quod ſpirare poterat interfecit.
Hiere.50. Diſſipa & interfice. & in eodẽ. Et interficite eã.
Item ſignificat anathematizare. vt Ioſ.6. Vos aũt cauete
ne de his que precepta ſũt quippiam cõtingatis & ſitis preuaricationis
rei: & omnia caſtra iſrael ſub peccato ſint. pro
quo hebrei legunt. Vos aũt cauete ab anathemate ne anathematizemini:
Anathematizare & accipiatis de anathemate: & ponatis caſtra
iſrael in anathemate. Sed beatus Hieronymus tranſtulit
ſenſum. Ponitur etiã pro conſecrare vel deuouere aliq̄d
Cõſecrare. dño: ne quis eo fruatur q̃ſi ſit anathema. Leuit.27. Et poſſeſſio
conſecrata ad ius pertinet ſacerdotum. & in eo. Oẽ
quod domino conſecratur ſiue homo fuerit ſiue animal.
& in eo. Quidquid ſemel fuerit conſecratum ſanctum ſanctorum
חֵרֶם eſt domino. & inde חֵרֶם Cherem. i. cõſecratio. anathema:
occiſio. interfectio. rete. ſiue ſagena. vt Leuit. 27.
Cõſecratio Et omnis conſecratio que offertur ab homine nõ redimetur.
pro quo he. le. Et omnis conſecratio que cõſecratur vł
Deuouere deuouetur ab homine. vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo
deriuatum. Nu.15. Omne quod ex voto reddiderint filii
iſrael tuum erit. Pro quo he. le. Omnis conſecratio. i. oẽ
quod deuouetur in iſrael. ſ. domino: tuum erit. & cõmuniter
Anathema. ponitur pro anathemate. Deut.7. Ne fias anathema ſicut
& illud eſt. & in eodem. Quia anathema eſt. & in eo.13.
Et non adherebit de illo anathemate quicq̃ in manu tua.
& Ioſ.6. Sitq; ciuitas hec anathema. & in eo. Tulerũtq; de
anathemate. & in eo. Quia pollut⁹ eſt anathemate. Zach.
14. Et anathema non erit amplius. Malach.4. Et percutiã
terram anathemate. ſcribitur etiã cum he in fine. vt Nu.21
Et vocauit nomen loci illius horma. i. anathema. Item ponitur
pro morte vel interfectiõe. vt.3.Reg.20. Quia dimiſiſti
Mors virum dignum morte de manu tua. Eſa.14. Et ſup populum
Interfectio. interfectionis mee ad iudicium. Mich.7. Vir fratrẽ
ſuum ad mortem venatur. Significat etiam rete vel ſagena
quibus aues vel piſces capiuntur. vt Eccľs.7. Que laqueus
Sagena venatorũ eſt & ſagena cor eius. Ezech.26. Siccatio ſagenarum
erit in medio maris. Abach.1. Traxit illud in ſagena
חָרוּם ſua. & in eodem. Propterea immolabit ſagene ſue. Itẽ חָרוּם
Charum. i. ille qui habet maculam in naribus. ſ. qui habet
naſum grandiorem vel minorem quam homines communiter
hñt. vt Leuit.21. Si vel puo vel grãdi vel torto naſo.

חֶרְמֵשׁ
Falx חֶרְמֵשׁ Chermes. falx. Deut.23. Falce autem non metes.
& ſolum inuenitur in predicto loco.

חֶרֶס
Sol. חֶרֶס Chéres. ſol. vt Iob.9. Qui precipit ſoli & nõ oritur.
חַרְסָה Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur חַרְסָה Charſa.
Sol. vt Iudi.14. Die ſeptimo ante ſolis occubitum. & inde
חַרְסִית חַרְסִית Charſith. i. orientalis ſecundũ hebreos. vt Hiere.19
Orientalis. Iuxta introitũ porte fictilis. Pro quo hebrei legunt. Iuxta
introitum porte orientalis. Poteſt etiam deriuari a dictione
חֶרֶשׂ Chéres. Que ſignificat teſtam ſiue fictile: quia ſecũdũ
hebreos frequenter ponitur littera ſin cum apice cibboleth
pro littera ſamach. vnde beatus Hieronymus in explanationibus
Teſta. ſuper Eſaiam capľo.19. ſic ait. Chéres enĩ verbũ
חֶרֶס ambiguum eſt & teſta dicitur & ſol. eo qđ vtrũq; areat
Prurigo & ſiccum ſit. hec Hieronymus. Item חֶרֶס Cáhres. i. prurigo.
חָרַף Deut.28. Scabie quoq; & prurigine.

חָרַף Charaph. exprobrare. improperare. blaſphemare. cõuiciari.
ignominiam facere. reprehendere. morti vel diſcrimini
ſe offerre. hyemare. Iudi.8. Super quibus exprobraſtis Exprobrař
mihi dicentes. 1. Reg.17. Ego exprobraui agminibus
iſrael hodie. & in eo. ad exprobrãdũ enĩ iſrael aſcẽdit. & in
eodem. Quis eſt enim hic philiſteus incircunciſus qui exprobrauit
aciem dei viuentis. 2. Reg.22. Et blaſphemauit Blaſphemare
iſrael. & in eo.25. Quando exprobrauerunt philiſtiim. 4.
Reg.19. Cui exprobraſti & quem blaſphemaſti. Ps.41. Exprobrauerunt
mihi qui tribulant me inimici mei. Ps.54.
Quĩ ſi inimicus me⁹ maledixiſſet mihi. pro quo btũs Hieronymus
in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Non enĩ inimicus
exprobrauit mihi. Ps.68. Et opprobria exprobrãtium
tibi ceciderunt ſuper me. Ps.73. Vſq; quo deus improperabit
inimicus. Ps.118. Et rñdebo exprobrãtib⁹ mihi verbũ. Improperař
Prouer.27. Vt poſſim exprobrãti reſpõdere ſermonem. &
inde חֶרְפָּה Cherpa. i. opprobrium. improperiũ. ignominia חֶרְפָּה
vt Geñ.30. Abſtulit de⁹ opprobrium meũ. 1. Reg.17. Et tulerit Opprobrium.
opprobriũ de iſrael. 2. Reg.13. Ego enĩ ferre non potero
opprobriũ meũ. Ps.21. Opprobriũ hoĩm & abiectio plebis.
Ps.68. Improperium expectauit cor meũ. Eſa.4. Auſer Improperiũ
opprobrium noſtrũ. & in eo.20. Ad ignominiam egypti. Ignominia.
& in plurali חֶרְפוֹת Cherphoth ſiue חֲרָפוֹת Charaphoth חֲרָפוֹת
Ps.68. Et opprobria exprobrantiũ tibi. Dañ.12. Alii in opprobriũ
vt videant ſemp. Qđ in hebreo legitur pluraliter
ſcilicet in opprobria. Significat ẽt reprehẽdere. vt Iob.27
Neq; enĩ reprehẽdit me cor meũ. Et ſecũdũ hebreos ſignificat Reprehendere.
etiã deſponſare. vt Leuit.19. Pro eo qđ nos habemus
Que ſit ancilla etiã nobilis. hebrei legunt. Que ſit ancilla
deſponſata viro. Sed nõ habet ſimile vnde ſignificet deſpõſare. Deſpõſare
Significat ẽt offerre ſe diſcrimini vel morti. vt Iudi.5. Offerre ſe morti.
Zabulon vero & Neptalim obtulerunt animas ſuas morti.
Item חָרַף Charaph. i. hyemare. vt Eſa.18. Et oẽs beſtie terre חָרַף
ſuper illũ hyemabunt. & inde חֹרֶף Chóreph. i. hyems. vt Hyemare
Geñ.8. Eſtas & hyems. Amos.3. Et percutiã domũ hyemalem חֹרֶף
cũ domo eſtiua. Zach.14. In eſtate & hyeme erũt. Item Hyems
ponitur pro frigore. vt Prouer.20. Propter frig⁹ piger arare Frigus
noluit. Ponitur etiã pro iuuẽtute vel adoleſcẽtia. vt Iob. Adoleſcentia.
29. Sicut fui in diebus adoleſcentie mee.

חָרַץ Charas. mutire. latrare. inire prelium. decernere. preſcindere. חָרַץ
decidere. Exo.11. Apud oẽs aũt filios iſrael Mutire
non mutiet canis. Ioſ.10. Nullus contra filios iſrael mutire
auſus eſt. & aliqui hebrei exponũt pro mutire. ſ. mouere linguam
& exacuere. Itẽ ſignificat inire preliũ. vel ſecũdũ hebreos Inire prelium.
exacuere ſe ad preliũ. vt.2.Reg.5. Tũc inibis preliũ.
Itẽ ponitur pro decernere. vt.3.Reg.20. Hoc eſt iudicium Decernere
tuũ quod ipſe decreuiſti. & inde נֶחֱרָצָה Necheraſa. i. conciſa נֶחֱרָצָה
vel deciſa. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Abbreuiationẽ. Abbreuiatio.
Eſa.10. Conſumationẽ enim & abbreuiationem
dñs deus exercituũ faciet. & in eo.28. Conſumationẽ enim
& abbreuiationem audiui. Quod hebrei exponunt conſumationẽ Deciſa.
deciſam vel definitam. & inde חָרוּץ Charus. i. preciſio חָרוּץ
vel conciſio aut abbreuiatio. Iob.14. Breues dies hominis
ſunt. Eſa.10. Conſumatio abbreuiata. i. deciſa vel definita. Abbreuiatio.
Ioeľ.3. Populi in valle cõciſiõis. & in eo. Quia iuxta Conciſio
eſt dies dñi in valle cõciſionis. Significat etiã חָרוּץ Charus חָרוּץ
ſecũdũ hebreos hominẽ rectũ & iuſtum vel diligentẽ cui⁹
opera ſunt deciſa & definita ratiõe & intellectu. Pro q̃ btũs
Hieronymus trãſtulit fortẽ vel robuſtũ. vt Prouer.10. Manus Fortis.
aũt fortium diuitias parat. & in eo.12. Manus fortium
dominabitur. & in eo.21. Cogitatiões robuſti ſemp in abundantiã. Robuſtus
Ponitur etiã pro diligente vel ſollicito. Itẽ חָרוּץ Charus. Sollicitus
ſignificat inſtrumentũ quo frumentum trituratur ſiue
excutitur: eo quod eſt acutum & ſcindit fruges. vt Eſa.28.

Serra. Triturans חֲרֻצוֹת Plauſtra. חֲרִיצֵי Carpenta. חֲרִיצֵי Formele. חָרוּץ Cicatricē habēs חָרוּץ Murus חָרוּץ Aurum

Non enī in ſerris triturabitur git. vbi ponitur pro ſerris. & in eo. 41. Ego poſui te quaſi plauſtrum triturans. vbi ponitur pro triturātē. & in plurali חֲרֻצוֹת Charuſoth. i. plauſtra quibus trituratur. vt Amos. 1. Eo qđ triturauerunt in plauſtris ferreis galaad. & inde חֲרִיצֵי Chariſe. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Carpēta. vt. 2. Reg. 13. Et circūegit ſuper eos ferrata carpenta. ſ. ſcindētia. & 1. Paralip. 20. Et fecit ſuper eos tribula & trahas & ferrata carpēta tranſire. Ponitur etiam חֲרִיצֵי Chariſe pro caſeis vł pro formelis caſei. vt. 1. Reg. 17. Et decem formelas caſei has deferes. pro quo hebrei legunt. Decē caſeos lactis hos deferes. ponitur ēt חָרוּץ Charus pro habēte cicatricē. vt Leuit. 22. Si cicatricem habens ſi papulas. Item חָרוּץ Charus. i. menia ſiue murus: eo quod in parte ſupiori tendunt ad acuitatē. Danī. 9. Edificabitur platea & muri. Item חָרוּץ Charus. i. aurū. vt Iob. 41. Sternet ſibi aurū quaſi lutum. Ps. 76. Et poſteriora dorſi eius in pallore auri. Prouer. 3. Melior eſt acquiſitio eius negociatione auri. & in eo. 8. Doctrinā magis ꝗ̄ aurum eligite. & in eo. Melior eſt fructus eius auro & lapide precioſo. & in eo. 12. Et ſubſtantia hominis erit auri preciū. Zach. 9 Et aurū vt lutū plateарū. Itē חֲרַץ Charas in lingua chaldaica ſignificat lumbū vel renes. Danī. 15. Et compages renum eius ſoluebantur.

חַרְצֹב חַרְצֻבּוֹת Colligationes

חַרְצֹב Charſub. nodus ſiue colligatio. & ſolum inuenitur in nūero plurali. ſ. חַרְצֻבּוֹת Charſuboth. vt Eſa. 58. Diſſolue colligationes impietatis. Ps. 72. Quia non eſt reſpectus morti eorū. pro quo he. le. Quia nō ſūt colligationes ſiue vincula morti eorū. Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia nō cogitauerūt de morte ſua. i. nō ſunt eis colligantia & innodatiōes morti eorū.

חַרְצָן Acinus

חַרְצָן Charſan. acinus. i. granulū vue. & ſolū inuenitur in numero plurali. vt Nu. 6. Ab vua paſſa vſq; ad acinum. pro quo hebrei. le. Ab acinis vſq; ad folliculū. ſ. vue.

חָרַק Fremere Frendere. Stridere

חָרַק Charac. fremere. frendere. ſtridere. ſ. dentibꝰ. vt Iob. 16. Infremuit cōtra me dentibus ſuis. Ps. 34. Frēduerunt ſuper me dentibus ſuis. Ps. 36. Et ſtridebit ſup eū dentibus ſuis. Ps. 111. Dentibus ſuis fremet & tabeſcet. Threnī. 2 Et fremuerunt dentibus.

חָרַשׁ Silere Tacere. Silere. Diſſimulare ſe audire חֵרֵשׁ Surdus חֶרֶשׁ

חָרַשׁ Charas. ſilere. tacere. diſſimulare ſe audire. obſurdeſcere. tacitū cogitare. arare. Genī. 34. Siluit donec venirent. Nu. 30. Et tacuerit voti rea erit. & in eo. Qua die audierit vir & nō cōtradixerit: voti rea erit. Pro qđ he. le. Qua die audierit vir & tacuerit: voti rea erit. & eſt idē ſenſus cū littera noſtra. & in eo. Si audierit vir & tacuerit. & in eodē. Qđ ſi audiens vir tacuerit. Iudi. 16. Et ibi tota nocte cū ſilentio preſtolabantur. pro quo. he le. Et ſiluerūt ibi tota nocte. 1. Reg. 7. Ne ceſſes ꝓ nobis clamare ad dñm deū nrm. ideſt ne ſileas a clamore. Nee. 5. Et ſiluerunt nec inuenerūt quid reſponderent. Iob. 11. Tibi ſoli tacebūt hoīes. & in eo. 41. Non parcam ei. Pro quo he. le. Non tacebo mendacia eius. Ps. 27. Deꝰ meꝰ ne ſileas a me. Ps. 34. Vidiſti dñe: ne ſileas. Ps. 38. Ne ſileas qm̄ aduena ego ſum apud te. Ps. 49 Deꝰ noſter nō ſilebit. Eſa. 41. Taceant ad me īſule. & in eo. 42. Silui patiens fui. Soph. 3. Silebit in dilectiōe ſua. Item ſignificat diſſimulare ſe audire: vel obſurdeſcere. vt. 1. Reg. 10. Ille aūt diſſimulauit ſe audire. Mich. 7. Et aures eorum ſurde erūt. & inde חֵרֵשׁ Cheres. i. ſurdus. Exo. 4. Aut quis fabricatus eſt mutū & ſurdū. Leuit. 19. Non maledices ſurdo. Ps. 37. Ego aūt tanq; ſurdus non audiebā. Ps. 57. Sicut aſpidis ſurde. Eſa. 29. Et audient in die illa ſurdi verba legis. & in eo. 35. Et aures ſurdorum patebunt. & in eo. 42. Surdi audite. & inde חֶרֶשׁ Chéres. i. tacite ſiue clam. pro qđ beatus Hieronymus tranſtulit in abſcondito. Ioſ. 2. Miſit igitur Ioſue filiꝰ nun de ſethim duos viros exploratores in abſcondito. Item חָרַשׁ Charas. i. tacite cogitare: vel tacite cōtemplari. vt Genī. 24. Ipſe aūt cōtemplabatur eam tacite. 1. Reg. 23. Quia prepararet ei ſaul clā malū. i. tacite cogitaret. Iob. 4. Quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem. pro quo he. le. Quin potius vidi cogitantes iniquitatem. Prouer. 3. Ne moliaris amico tuo malū. pro quo he. le. Ne cogites contra amicū tuū malū. & in eo. 6. Cor machinās cogitationes peſſimas. i. cogitans. & in eo. 12. Dolꝰ in corde cogitantiū mala. & inde חָרָשׁ Charas ſiue חֹרֵשׁ Chores. i. faber. artifex. opifex. ſiue induſtrius. vt Genī. 4. Qui fuit malleator & faber. 1. Reg. 13. Porro faber ferrarius nō inueniebatur in omī terra iſrael. 2. Reg. 5. Artifices lignorū artificeſq; lapidum. 3. Reg. 7. Artificem erarium & plenū ſapientie. 4. Reg. 24. Et omnē artificē & incluſorem. 1. Paralip. 4. Genuit ioab patrē vallis artificū: ibi quippe artifices erant. Eſa. 44. Fabri enī ſunt ex hoībus. & in eo. Faber ferrarius lima operatus eſt. & in eo. Artifex lignarius extēdit normā. Hiere. 29. Et faber & incluſor. Ezech. 21. Fabricantiū interitū. Ponitur ēt pro ſculptore. Exo. 28. Opere ſculptoris & celatura gēmarii. Item pōitur pro architecto. Eſa. 3. Et ſapientem de architectis & prudētē eloquii myſtici. & inde חֲרֹשֶׁת Charóſeth. i. artificium ſiue fabrefactio. vt Exo. 31. Marmore & gēmis & diuerſitate lignorū. pro quo hebrei legūt. Et in artificio lapidis & in artificio ſiue fabricatione lignorū. Eſt etiā חֲרֹשֶׁת Charóſeth nomē proprium loci. vt Iudi. 4. Ipſe aūt habitabat in charoſeth gentiū. Itē חָרַשׁ Charas. i. arare. vt Deut. 22. Nō arabis in boue ſimul & aſino. Iudi. 14. Si non araſſetis in vitula mea. Ps. 128. Supra dorſum meū fabricauerūt pctōres. pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Sup ceruicem meā arauerūt arantes. Hiere. 26. Sion quaſi ager arabitur. Ezech. 17. Exaratū ſuper latitudinē cordis eorū. Amos. 6. Aut arari poteſt bubalis. & inde חָרִישׁ Charis. i. aratio ſiue tēpus arandi. Genī. 45. Quibus nec arari poterit nec meti. Pro quo he. le. In quibꝰ nec erit aratio nec meſſis. Exo. 34 Die ſeptimo ceſſabis arare & metere. pro quo he. le. Die ſeptimo ceſſabis ſiue quieſces: in aratiōe & in meſſe quieſces 1. Reg. 8. Et aratores agrorū ſuorū. pro quo he. le. Et ad arādū arationē ſuā. & inde מַחֲרֵשֶׁת Macharéſeth. i. vomer ſiue aratrū. vt. 1. Reg. 13. Vt acueret vnuſquiſq; vomerē ſuum & ligonē & ſecurim & tridentē & ſarculū. vbi ponitur etiam pro ſarculo. & in eodē. Retuſe erant acies vomerū. & inde חֲרִישִׁית Chariſith. i. vehemēs aut validus ventus: ſecūdum hebreos: qualis ſolet accidere in tēpore arandi. Pro qđ beatꝰ Hieronymus tranſtulit vrentē. Ione. 4. Vēto calido & vrēti. Item חֹרֶשׁ Chóres. virgultū denſis frondibus. Ezech. 31 Et frondibus nemoroſis. Ponitur etiā in tranſlatiōe noſtra pro aratro ſecundū aliam ſignificationē ſupradictam. Eſa. 17. Sicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie filiorum iſrael. Sed etiam in predicto loco hebrei legūt. Virgultū & ramū. vt dictū eſt ſupra in dictiōe אָמַר Amar: Inde חֹרְשָׁה Chorſa. i. ſiluane. mus. ſaltꝰ. vt. 1. Reg. 23. Porro dauid erat in deſerto ziph in ſilua. & in eo. Et abiit ad dauid in ſiluā. & in eodē. Manſitq; dauid in ſilua. & in eo. Ecce dauid latitat apđ nos ī locis tutiſſimis ſilue. & in plurali חֳרָשִׁים Charaſim. 2. Paralip. 27. Et ī ſaltibus caſtella & turres. Itē חֶרֶשׂ Chéres. cum apice ceboleth in littera ſin. i. teſta. teſteus. fictilis. vt Leuit. 6. Vas aūt fictile in quo cocta eſt confringetur. Iob. 2. Qui teſta ſaniem radebat. Ps. 21. Aruit tanq; teſta virtus mea. Eſa. 16. Ad murū cocti lateris. vbi ponitur ꝓ cocto latere. & in eo. 30. Et non inuenietur de fragmentis eiꝰ teſta. & in eo. 45. Teſta de famiis terre. Pro quo he. le. Teſta

In abſcondito. חֶרֶשׁ Tacite cōtemplari Tacite cogitare Moliri. Machinari Cogitare. חָרָשׁ Faber Artifex Fabricator. Sculptor. Architectus. חֲרֹשֶׁת Artificiū Charoſeth חָרַשׁ Arare Exarare. חָרִישׁ Aratio. מַחֲרֵשֶׁת Vomer. Sarculus חֲרִישִׁית Vētꝰ validꝰ. חֹרֶשׁ Virgultū cū frōdibꝰ Aratrum. חֹרְשָׁה Silua חֳרָשִׁים Saltus. חֶרֶשׂ Fictile Teſta. Coctꝰ later

חֶרֶשׁ Sol.

de teſtis terre. & eſt idē ſenſus. Nā de inſula ſamo afferebantur vaſa teſtea que vaſa ſamia appellabantur. Threñ. 4. Quomō reputati ſunt in vaſa teſtea. Ezech. 23. Et fragmēta eius deuorabis. pro quo he. le. Et teſtas eius. i. fragmenta teſte eius confringes. ſ. dētibus. Item חֶרֶשׁ Chares. i. ſol. vt Iob. 41. Sub ipſo erunt radii ſolis. De quo vide ſupra in dictione חֶרֶס Chares cum ſamach in fine. & ſolum in predicto loco ſcribitur cū ſin in fine loco ſamach.

חָרַת Sculpere.

חָרַת Charuth. ſculpere. vt Exo. 32. Scriptura q̃qꝫ dei erat ſculpta in tabulis.

חָשׁ

חָשׁ Chas. feſtinare. De quo vide ſupra in dictione חוּשׁ Chus.

חָשַׁשׁ Calor. Ardor

חָשַׁשׁ Chaſas. calor ſiue ardor. Eſa. 5. Et calor flāme exurit. & in eo. 33. Concipietis ardorem & parietis ſtipulā. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat quiſquilias.

חָשַׁב Cogitare. Exiſtimare Putare Reputare. Eſtimare Computar Supputar Numerare Imputare מַחֲשָׁבָה Cogitatio מַחֲשָׁבוֹת Cogitationes. חֹשֵׁב Opus plumarium. Opus polymitariū. חֵשֶׁב מַחֲשֶׁבֶת Quidquid adinuēitur חֶשְׁבּוֹן Ratio. חִשְּׁבֹנוֹת Machine. Queſtiōes

חָשַׁב Chaſab. cogitare. exiſtimare. putare. reputare. eſtimare. in precio habere. numerare. vel cōputare. aut ſupputare. Geñ. 50. Vos cogitaſtis de me malum. & in eodem. Sed deus vertit illud in bonum. Pro quo hebrei legūt. Sed deus cogitauit illud in bonum. 2. Reg. 41. Quare cogitaſti huiuſcemodi rem. Ps. 34. Cogitantes mihi mala. & in eodem. Loquentes dolos cogitabant. Ps. 39. Dominꝰ ſolicitus eſt mei. i. cogitauit pro me. Ps. 40. Aduerſum me cogitabant mala mihi. Ps. 72. Exiſtimabā vt cognoſcerē hoc. Ps. 76. Cogitaui dies antiq̃s. Ps. 118. Cogitaui vias meas. Prouer. 16. Qui attōitis ocl̄is cogitat mala. & ī eo. 24. Qui cogitat mala facere. Ezech. 11. Hi ſunt viri qui cogitant iniquitatē. Threñ. 2. Cogitauit dñs diſſipare murū filie ſion. Oſee. 7. Et in me cogitauerunt malitiam. Amos. 6. Sicut dauid putauerunt ſe habere vaſa cantici. Mich. 2. Ve qui cogitatis inutile. & in eodē. Ecce ego cogito ſuper familiam iſtā. Naum. 1. Quid cogitatis contra dominū. & in eodem. Ex te enī exiuit cogitans cōtra dñm. Ione. 1. Et nauis periclitabatur conteri. pro quo he. le. Et nauis putabatur conteri ſiue cogitabat conteri. i. viri nauis cogitabant nauem cōteri. Malach. 3. Timentibꝰ dñm & cogitantibus nomē eius. Itē ſignificat reputare ſiue extimare. aut in precio habere. Geñ. 15. Et reputatum eſt ei ad iuſtitiā. & in eodē. 31. Nōne quaſi alienas reputauit nos. Nu. 18. Vt reputetur vobis in oblationem primitiuorū. & in eo. Et reputabitur vobis q̄ſi de area & de torculari. & in eo. 23. Et inter gentes nō reputabitur. Deut. 2. Terra gigantū reputata eſt. 1. Reg. 1. Eſtimauit ergo eā heli temulentā. 3. Reg. 10. Non erat argētū neqꝫ alicuius precii putabatur in diebus ſalomonis. 2. Paralip. 9 Argentum in diebus illis pro nihilo reputabatur. Iob. 18. Quare reputati ſumus vt iumenta. & in eo. 41. Eſtimauit abyſſum quaſi ſeneſcentem. Ps. 43. Eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. Prouer. 17. Stultus ſi tacuerit ſapiens reputabitur. Eſa. 2. Quiā excelſus reputatus eſt ipſe. & in eo. 13. Qui argentum non querant. i. non eſtiment: vl̃ pro nihilo reputent illud. & in eo. 29. Et chermel in ſaltum reputabitur. & in eo. 33. Non reputabit homines. & in eo. 53. Vnde nec reputauimus eum. & in eodē. Et nos putauimus eum quaſi leproſum. Threñ. 4. Quomō reputati ſunt in vaſa teſtea. Item ſignificat numerare ſiue ſupputare vel computare. vt Leuit. 25. Cōputabuntur fructus ex eo tp̄e quo vendidit. & in eo. Supputatis dūtaxat annis a tp̄e vēditionis ſue. & in eo. Ponet rationē cū eo iuxta annorū numerum. i. numerabit vel ſupputabit cū eo. 4. Reg. 12. Et nō fiebat ratio iis hominibus qui accipiebāt pecuniā. i. non numerabatur vel non ſupputabatur eis. & ſequitur ſed in fide tractabant eam. & in eo. 22. Verūtn̄ nō ſupputetur eis argentū. Ps. 31. Beatus vir cui non imputauit dñs peccatū. & inde מַחֲשָׁבָה Machaſaba ſiue מַחֲשֶׁבֶת Machaſébeth. i. cogitatio: ſiue exiſtimatio. Geñ. 6. Et cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malū. Hiere. 18. Et cogito contra vos cogitationē. Ezech. 38. Et cogitabis cogitationē peſſimā. & in plurali מַחֲשָׁבוֹת Machaſaboth. i. cogitationes. vt Exo. 31. Ad excogitandū quidquid fabre fieri poteſt. Pro quo he. le. Ad excogitandum cogitationes ad faciendum. & in eo. 35. Ad excogitandum cogitationes & faciendum. Iob. 5. Qui diſſipat cōgitationes malignorū. Ps. 39. Et cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi. Ps. 55. Aduerſum me oēs cogitatiōes eorū. Eſa. 55. Non enī cogitationes mee cogitationes veſtre. Hiere. 11. Quia cogitauerunt ſuper me cogitatiōes. & in eo. 18. Venite & cogitemus cōtra ieremiā cogitationes. & ide חֹשֵׁב Choſeb. i. polymitariꝰ ſiue opꝰ polymitariū vl̃ plumariū. eo qđ fit multa cogitatiōe & induſtria. Exo. 26. Opere plumario facies. & in eo. 28. Opere polymito. & in eo. 35. Vt faciat opera abietarii & polymitarii & plumarii. & inde חֵשֶׁב Céſeb. i. ipſa cōtextura ingenioſa & ſubtilis. vt in eo. 28. Ipſa quoqꝫ textura & cūcta operis varietas. Scribitur etiam cū mem in principio. & dicitur מַחֲשֶׁבֶת Machaſabeth. i. illud quod ſubtiliter excogitatur vel adinuenitur. vt in eodē. 35. Quidquid fabre adinueniri pōt. Inde חֶשְׁבּוֹן Cheſbon. i. cogitatio. ratio. numeratio. cōputatio. Eccl̄s. 7. Et quererem ſapientiā & rationē. & in eo. 9. Quia nec opꝰ nec ratio nec ſapientia nec ſcientia erunt apud inferos. & in plurali חִשְּׁבֹנוֹת Chiſebonoth. Pro quo beatus Hieronymꝰ tranſtulit machinas ſiue queſtiones. vt. 2. Paralip. 26. Et fecit in ieruſalē generis machinas. Eccl̄s. 7. Et ipſe ſe infinitis miſcuerit queſtionibus.

חָשָׁה Silere. Tacere. Negligere

חָשָׁה Chaſa. tacere. ſilere. negligere. 4. Reg. 2. Et ego noui: ſilete. Nee. 8. Leuite ſilentiū faciebant in omni populo. i. ſilere faciebant omnē populū. Ps. 27. Ne q̄n taceas a me. Ps. 106. Et ſiluerunt fluctus eius. Eccl̄s. 3. Tempus tacendi & tempus loquendi. Eſa. 42. Tacui ſemp. & in eodē. 58. Nec cogitaſti in corde tuo quia ego tacens. & in eo. 62. Propter ſion non tacebo. Ponitur etiam pro negligere. vt Iudi. 18. Nolite negligere nolite ceſſare. 3. Reg. 22. Et negligimus tollere eam de manu regis ſyrie.

חֲשַׁח Oportere. Neceſſe eē Opus eſſe

חֲשַׁח Chaſach. in lingua chaldaica ſignificat oportere vel opus eſſe aut neceſſe eſſe. Dañ. 3. Non oportet nos de hac re reſpōdere tibi. Eſdre. 4. Qđ ſi neceſſe fuerit vitulos & agnos. & in eo. 7. Sed & cetera quibus opus fuerit.

חָשַׁךְ Obſcurar. Tenebreſcere. Obtenebrare. Denigrar. Nigreſcer. חָשַׂךְ

חָשַׁךְ Chaſach. obſcurare. cōtenebrare. denigrare. Geñ. 10 Operuerūtqꝫ vniuerſam ſupficiē terre vaſtātes oīa. Pro quo he. le. Operuerūtqꝫ vniuerſam ſupficiē terre & obſcurata vel contenebrata eſt terra. Iob. 38. Quis eſt iſte inuoluens ſentētias ſermōibus impitis. pro quo he. le. Quis eſt iſte obſcurans cōſiliū ſermonibus abſqꝫ ſciētia. & eſt idē ſenſus cum lr̄a noſtra. Ps. 68. Obſcurētur oculi eorum ne videant. Ps. 73. Quoniā repleti ſunt qui obſcurati ſunt terre domibus iniquitatum. Ps. 104. Miſit tenebras & obſcurauit. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & ſimiliter. Ps. 138. Quia tenebre non obſcurabuntur a te. Eccl̄s. 12. Anteq̄ꝫ tenebreſcāt ſol & luna & ſtelle. Eſa. 5. Et lux obtenebrata eſt in caligine eius. & in eo. 13. Obtenebratus eſt ſol in ortu ſuo. Hiere. 13. Date domino deo veſtro gloriā anteq̄ꝫ contenebreſcat. Threñ. 5. Ideo cōtenebrati ſūt oculi noſtri. Amos. 8. Tenebreſcere faciam terram in die luminis. Significat etiam denigrare. vt in eodē. 4. Denigrata eſt ſup carbones facies eorum. Ezech. 30. Et in taphnis nigreſcet dies. Sed in predicto loco in hebreo ſcribitur חָשַׂךְ Chaſach cum ceboleth in littera ſin. Quod ſignificat vitare ſiue prohibere aut ceſſare vt infra dicetur: vnde in predi-

חֹשֶׁךְ Tenebre חֲשׁוֹכָא Tenebre. מַחְשָׁךְ Tenebre. Contenebratio חֲשֵׁכִים מַחֲשַׁכִּים Tenebre.

cto loco hebrei legūt. & in taphnis ceſſabit dies. inde חֹשֶׁךְ Choſech.i.obſcuritas ſiue tenebre.& in hebreo legitur ſingulariter.ſ.tenebra.vt Geñ.1.Et tenebre erant ſuper faciē abyſſi.& in eo.Et diuiſit lucem a tenebris. Iob.3. Dies illa vertatur in tenebras.Ps.17.Dñe deus meus illumina tenebras meas.Ps.27.Poſuit tenebras latibulum ſuum. Eſa.5. Ponentes tenebras lucem:& lucem tenebras. Ioeł.2. Dies tenebrarum & caliginis.& aliqñ ſcribitur cum he vel aleph in fine & dicitur חֲשֵׁכָה Chaſecha ſiue חֲשׁוֹכָא Chaſocha. vt Geñ.15.Et horror magnus & tenebroſus inuaſit eum. Ps. 17.Tenebroſa aqua in nubibus aeris.Ps.138.Sicut tenebre eius ita & lumen eius. Dañ.2.Nouit in tenebris conſtituta. & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מַחְשָׁךְ Machſach.vt Eſa.29.Quorũ ſunt in tenebris opa. Ps.87. Et notos meos a miſeria.Pro quo he.le.Noti mei contenebratio.i.non video eos ac ſi eſſent in tenebris.Et beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem trāſtulit.Notos meos abſtuliſti.Qđ etiā poteſt legi: ſi ſcribatur cũ pũcto ceboleth in littera ſin:vt infra dicetur.& pluraliter declinatur חֲשֵׁכִים Chaſechim ſiue מַחֲשַׁכִּים Machaſachim.i. obſcuritates ſiue tenebre.vt Eſa.50.Qui ambulat in tenebris & non eſt lumen ei.Threñ.3.In tenebris collocauit me.

חָשַׂךְ Cuſtodire. Prohibere Euitare Reſeruare Ceſſare

חָשַׂךְ Chaſach.cum apice ceboleth in littera ſin.vitare.euitare.prohibere.retinere.reſeruare.cuſtodire.ſ.a peccato vel a malo.ceſſare facere.ſiue ceſſare.Geñ.20.Et ideo cuſtodiui te ne peccares in me.i.prohibui ſiue retinui te ne peccares in me.Et in eo.22.Et non peperciſti filio tuo vnigenito propter me.Pro quo hebrei legunt. Non prohibuiſti ſiue non vitaſti filium tuum vnigenitum a me.& in eo. 39.Neq; quicq̄ eſt quod non in mea ſit poteſtate.pro quo hebrei legunt.Et non prohibuit ſiue non vitauit vel nō retinuit a me quicq̄.1.Reg.25. Et ſeruum ſuum cuſtodiuit a malo.i.ꝓhibuit,vel retinuit a malo.Eſdre.9. Liberaſti nos de iniquitate noſtra.Pro quo he.le.prohibuiſti nos.Iob.30 Et faciem meā cōſpuere non verentur.pro quo he.le. Et a facie mea non euitauerunt conſpuere.& eſt idem ſenſus cũ littera noſtra.& in eo.38.Que preparaui in temp⁹ hoſtis. Pro quo he.le.Que reſeruaui vel retinui ad tempus hoſtis ſiue ad tempus tribulationis.Ps.18.Et ab alienis parce ſeruo tuo.Pro quo hebrei legunt.A ſuperbis quoq; prohibe ſeruum tuum. Vnde beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.A ſuperbis quoq; libera ſeruum tuum.Prouer.10.Qui aũt moderatur labia ſua prudētiſſimus eſt.i.qui prohibet vel retinet labia ſua.Item ſignificat ceſſare.vt Iob.16.Non quieſcet dolor meus.i.non ceſſabit.& ſupra in eodem.Et mouerem labia mea quaſi parcens vobis.pro quo hebrei legunt.Et motus labiorũ meorum ceſſaret ſiue quieſceret.Prouer.21. Qui aũt iuſtus eſt tribuet & non ceſſabit.Eſa.14.Subiicientem in furore gētes crudeliter.Pro quo hebrei legunt. Subiicientem in furore gentes perſecutione inceſſante ſiue abſq; ceſſatione. & in eodem.58.Clama ne ceſſes.

חָשַׁל Laſſare Domare

חָשַׁל Chaſal.debilitare.laſſare.domare.Deut.25.Et extremos agminis tui,qui laſſi reſidebāt. Et in ligua chaldaica ponitur pro domare.vt Dañ.2.Quomodo ferrũ cōminuit & domat oīa.Sed etiā in predicto loco hebrei dicũt ꝙ ſignificat debilitare vel conterere.

חַשְׁמַל Electrum. חַשְׁמַלָה

חַשְׁמַל Chaſmal·electrũ.Ezech.1.Et de medio eius quaſi ſpecies electri.& in eo.Et vidi quaſi ſpeciem electri Scribitur ēt cũ he in fine & dicitur חַשְׁמַלָה Chaſmala. vt in eo.8.Quaſi aſpect⁹ ſplēdoris & viſio electri.Et dicũt aliqui hebrei ꝙ ſignificat angelum ſic nominatum. Sed beatus Hieronymus in ſuis explanationibus dicit ꝙ ſignificat electrum:& quod eſt argento auroq; precioſius.

חַשְׁמַן Legatus.

חַשְׁמַן Chaſman.legatus.vt.Ps.67.Venient legati ex egypto.& ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

חֹשֶׁן Rationale

חֹשֶׁן Choſen. pectorale ſiue rationale.i.ornamentũ ſacerdotale: quod ſũmus ſacerdos gerebat ſupra pectus & cor ſuum.Exo.25.Ad ornandum ephod & rationale.& in eo.28·Rationale quoq; iudicii facies.& in eodē.Portabitq; Aaron noīa filiorũ iſrael in rationali iudicii ſup pect⁹ ſuũ.

חָשַׂף Reuelare Diſcooperire Parare. Nudare מַחְשׂף Spoliatus Haurire. חֲשִׂיפֵי Parui greges.

חָשַׂף Chaſaph.diſcoopire.nudare.reuelař.haurire.exhaurire.Ps.28.Et reuelauit cōdenſa.Eſa.20. Diſcoopertis natib⁹ ad ignominiam egypti.& in eo.47.Diſcooperi humerum tuum.& in eo.52.Parauit dñs brachium ſanctũ ſuum.pro quo he.le.Reuelauit ſiue diſcooperuit dñs brachium ſanctum ſuũ.Hiere.13.Vnde & ego nudaui femora tua.Ezech.4.Et brachium tuum erit extentũ.pro quo he.le.Et brachium tuum diſcoopertum ſiue nudatum. & inde מַחְשׂף Machſoph.i.nudatio ſiue diſcoopertio.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ſpoliatum. Geñ.30. In his que ſpoliata.i.nudata fuerāt candor apparuit. Significat etiam haurire.vt Eſa.30.Aut hauriatur parum aque de fouea.Aggei.2.Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas.pro quo he.le.Et ītraretis ad torcular ad exhauriendũ quinquaginta lagenas.Inde חֲשִׂיפֵי Chaſiphe.i.parui greges.vt.3.Reg.20. Quaſi duo parui greges caprarũ.

חָשַׁק Adherere. Iunctũ eſſe Diligere חֵשֶׁק Oē optat. Veſtire. חִשּׁוּק Celatura. חִשּׁוּק Radius

חָשַׁק Chaſac. adherere.concupiſcere.diligere.Amore iũctum eſſe.vt Geñ.34.Sichem filii mei adheſit anima filie veſtre.Deut.7.Non quia cunctas gentes numero vincebatis iunctus eſt vobis dñs.i.adheſit vobis.Eſa.38.Tu autem eruiſti animam meam vt nō periret.pro quo.he.le.Tu autem dilexiſti ſiue deſideraſti animā meam.i.tu autem adheſiſti anime mee vt non periret.& inde חֵשֶׁק Cheſec.i.illud quod optatur vel deſideratur.vt.3.Reg.9·Et oĩe quod optauerat & voluerat facere·Itē ſignificat veſtire ſiue cooperire aliquid laminis ſiue celaturis aureis vel argenteis:eo quod adheret & iungitur illud aurum vel argentum ei rei cui apponitur.vt Exo.27.Omnes colũne atrii veſtite erant argenteis laminis.& in eodem.38.Sed & ipſas colũnas atrii veſtiuit argento.Et inde חִשּׁוּק Chaſuc.i.illa celatura argētea:qua columna veſtiebatur.vt in eodem.27.Capita cum celaturis ſuis habebunt argentea.& in eodē.38.Capita columnarum & tota operis celatura argētea.Item חִשּׁוּק Chaſuc.i.radius rotarum.eo quod eſt infixus & iunctus rote.3.Reg.16.Et axes & radii earum.

חָשַׁר Cribrare Denſitas חַשְׁרַת Canthus

חָשַׁר Chaſar.cribrare.2.Reg.22.Cribrans aquas de nubibus.Hebrei tñ dicunt ꝙ ſignificat dēſitatem ſiue colligantiam. Vnde ipſi legunt. Denſitas aquarum . vbi ponitur חַשְׁרַת Cheſrath cum tau in fine.Significat etiam extremā circũferētiam rotarum:quā tranſlatio noſtra canthũ vocat.vt.3.Reg.7.Et axes earũ & radii & canthi.

אֲחַשְׁתְּרָן Veredarii.

אֲחַשְׁתְּרָנִים Achaſtheranim.veredarii. De q̄ vide ſupra ī littera aleph.

חָתַת Pauere. Timere Terrere Extimeſcere. Timere Confringere.

חָתַת Chathath. pauere. expaueſcere. timere. formidare. perterrere:ſiue perterritum eſſe.Superare:vel ſuꝑatum eſſe.deficere.confringere:ſiue confractum eſſe. Et cōmuniter ſcribitur cum ſimplici tau.vt Deut.31. Noli timere:neq; paueas.Ioſ.1.Noli metuere & noli timere.2. Paralip.20.Nolite timere nec paueatis.Iob.7.Terrebis me per ſomnia.& ſcribitur in predicto loco cum duplici tau. & in eo.31.Et deſpectio propinquorum terruit me. & in eo.32. Extimuerunt nec reſponderunt.& in eo.41. Qui fact⁹ eſt vt nullum timeat.Ps.17.Et cōponens quaſi arcum ereum brachia mea.pro quo he.le.Et cōfract⁹ eſt vel ſuperatus eſt arcus ereus brachiis meis.Et similiter.2.Reg.22. Vbi eadē verba habentur.Poteſt etiā deriuari a dictiōe נָחַת Nachath & eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. De quo infra in ſuo loco dicetur.Prouer.17.Plus proficit correctio apud prudentē quā centum plage apud ſtultum.Pro quo he.le. Frangit vel conterit correctio vel increpatio apud prudentē.Eſa.7.Deſinet ephraim eſſe populus.pro quo he.le. Cōfractus erit ephraim a pplo:ſiue deficiet ephraim a populo.i.ne ſit populus.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& ī eo.9.Et ſceptrū exactoris ei9 ſupaſti ſicut in die madian.& in eo.30. A voce dñi pauebit Aſur.& in eo.31.Et pauebunt fugiētes principes eius. & in eo.51.Et iuſtitia mea non deficiet.Hiere.1. Ne formides a facie eorū:ne forte timere te faciam vultum eorū.& in eo.17. Paueant ipſi & nō pauea ego.& in eo.30. Ne paueas iſrael.& in eo.46. Vidi ipſos pauidos & terga vertentes.& in eo.49.Et pauere faciam elam coram inimicis ſuis. Vbi ſcribitur cū duplici tau.& in eo.50. Vinctus eſt Marodach.i.confractus vel ſuperat9 eſt.& in eo.Superata ſunt idola eorum.& in eo.Gladius ad fortes ei9 qui timebunt.i.ſuperabuntur.& in eo.51.Et emarcuit arcus eorum ideſt confractus vel ſuperatus eſt arcus eorum. Abdie.1. Et timebunt fortes tui a meridie.Abach.2.Et vaſtitas animalium deterrebit eos.Malach.2.Et a facie nominis mei pauebat.Ponitur etiam pro deſcendere.vt Iob.21.Et in puncto ad infernum deſcendūt. De quo vide infra in dictione נָחַת Nachath.& inde חִתַּת Chathath ſiue חִתִּית Chithith.i. timor.pauor.terror.formido.vt Geñ.35.Terror dei inuaſit oēs per circuitū ciuitates.Ezech.32.Qui dederant quōdam formidinē ſuā in terra viuentium.& in eo.Qui poſuerunt terrorē ſuū in terra viuentiū.& in eo.Qui deducti ſūt cum interfectis pauentes.pro quo he.le. In pauore ſuo.Ponitur etiā חִתַּת Chathath.pro plaga.vt Iob.6.Et modo videntes plagam meā timetis. & inde מְחִתָּה Mechitha.i. pauor ſiue contritio vel cōfractio.vt Prouer.10.Pauor pauperum egeſtas eorum.& in eo.Et pauor his qui operantur iniquitatē.& in eo.18 Os ſtulti cōtritio eius.& inde חַתְחַתִּים Chathchathim.per geminationē cheth & tau.i.formidantes. vt Eccl's.12. Excelſa q̄q; timebūt & formidabūt in via.

חָתָה Chatha.fouere.ſ.ignē:ſiue cōgregare aut portare. vt Prouer.6.Nunquid pōt hō abſcondere ignē in ſinu ſuo.i.fouere vel portare ignē in ſinu ſuo.& in eo.25. Prunas enī congregabis ſuper caput eius. Eſa.30. Et non inuenietur de fragmentis ei9 teſta:in qua portetur igniculꝰ de incendio.Ponitur etiam pro ꝓficere.vt Prouer.17.Plꝰ proficit correctio apud prudentē. Item ponitur pro euellere.vt Ps.51.Euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo. Sed in his duobus locis predictis ſcribitur ſine he in fine & pōt deriuari a dictione חָתַת Chathath.que ſignificat cōfringere. vt ſupra dictū eſt.vel a dictione מָחָה Macha. De quo infra dicetur.& inde מַחְתָּה Machtha.i.vas in quo ſubſtentatur vel portatur ignis. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit thuribulū.vt Exo.10. Arreptiſq; nadab & Abiu thuribulis impoſuerūt ignem.& in eo.16. Aſſumptoq; thuribulo quod de prunis altaris ipleuerat. Nu.16. Tollite vnuſquiſq; thuribula ſua.& in eo. Tolle thuribulū & hauſto igni de altari. Significat ēt vas vbi ea que emuncta erant extinguebātur. Exo.25.Et vbi ea que emuncta ſunt extinguntur.

חָתַךְ Chathach. incidere. precidere. determinare. ſtatuere.beatus Hieronymus tranſtulit abbreuiare.vt Dañ. 9. Septuaginta hebdomade abbreuiate ſunt ſuper populū tuū & ſuper vrbē ſanctā tuā.Hebrei tñ legūt. Preciſe vel determiate ſunt.& ſolum inuenitur in predicto loco. Hebrei tñ cōmuniter vtuntur hoc verbo ꝓ incidere. vel precidere: aut ſecare.

Frangere.
Cōfrigere.
Superare
Pauere.
Deficere.
Formidar
Superari.
Emarceſcere.
Timere.
Deterrere
Deſcēdere
חתת
Terror.
Formido.
Pauor.
חתת
Plaga.
מחתה
Pauor.
Contritio.
חתחתים
Formidantes.
חתה
Fouere ignem.
Prunas cōgregare.
Portare.
Proficer.
Euellere.
מחתה
Thuribulum.
חתך חתך
Abbreuiare.
Incidere.

חָתַל Chathal.inuoluere.circumligare.faſciare.ſ.pannis vel linteolis.vt Iob.38.Et caligine illud quaſi pannis infantie obuoluerē.Ezech.16.Nec inuoluta pannis. & in eo. 30. Vt ligaretur pannis & faſciaretur linteolis.

חָתַם Chatham.ſignare.ſigillare.ligare.ſub ſignaculo claudere.ratificare.obfirmare.Deut.32.Et ſignata in theſauris meis.3.Reg.21.Et ſignauit eas anulo eius.Nee.9.Et Et ſignant principes noſtri.& in eo.10.Signatores aūt fuerunt.Eſter.3.Et littere ſignate ipſius anulo miſſe ſunt.Iob. 9.Et ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo.& in eo.14.Signaſti quaſi in ſacculo delicta mea.& in eo.24.Perfodit in tenebris domos: ſicut in die cōdixerat ſibi.i.ſicut in die ſignauerat.Nā fures in die conſiderant & ſignāt locum per quē in nocte perfodiāt domū.& in eo.37. In manu oīm hoīm ſignat.Canti.4.Hortus cōcluſus fons ſignatus. Eſa.8. Signa legem in diſcipulis meis.Hiere.32.Scripſi in libro & ſignaui.& in eo.Et accepi librū poſſeſſionis ſignatū.Dañ. 12.Et ſigna librū.Item ponitur pro inſtruere vel erudire. vt Iob.33.Et erudiens eos inſtruit diſciplina. Pro quo he. le.Et in diſciplīa eorū ſignat:ſiue & in vinculis eorū ſignat vel claudit.Ponitur ēt pro creſcere.i.qñ humor creſcit & coagulatur:in tantum ꝙ claudit meat9 ꝑ quos fluit. Leuit. 50.Cūq; per ſingula momēta adheſerit carni eius atq; creuerit fedus humor.Inde חוֹתָם Chotham.i.ſigillū vel ſignaculū:aut anulus.vt Iob.38.Reſtituetur vt lutū ſignaculum. Canti.8.Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuū.Ezech.28. Tu ſignaculum ſimilitudinis.Ponitur ēt pro anulo in quo eſt ſigillum.vt Geñ.38.Anulum tuū & armillā & baculum quē manu tenes.3.Reg.21.Et ſignauit eas anulo ei9.& Hiere.22.Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea.Ponitur etiam pro ſquamis que ſunt cōpacte & coniuncte inuicem.vt Iob.41.Cōpactum ſquamis ſe prementib9.Pro quo he.le. Clauſum ſignaculo ſtricto.Et beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.

חָתַן Chathan.nubere.conubia iungere.coniugio aſſociari.affinitatem contrahere.generum fieri.Deut.7.Nec ſociabis cum eis coniugia.Ioſ.23.Et cū eis miſcere cōnubia atq; amicitias copulare.1.Reg.18. In duobus gener meus eris hodie.et in eo.Nūc ergo eſto gener regis.& in eo. Nū parum videtur vobis generum eſſe regis.& in eo. Vt fieret gener regis.i.vt cōtraheret affinitatē cum rege.& inde חֹתֵן Chothen.i.ſocer.affinis:cognatus.vt Exo.3. Moyſes autē paſcebat oues iethro ſoceri ſui.& in eo.18. Venit ergo iethro cognat9 moyſi.& in eo.Qui egreſſus in occurſum cognati ſui.Nu.10.Dixitq; moyſes obab filio Raguel madianite cognato ſuo.Iudi.19.Cui rurſum locutus eſt ſocer. Reperitur ēt in gñe feminino pro ſocru.Deut.27.Maledictus qui dormit cum ſocru ſua..Inde חָתָן Chathan.i.gener.ſpōſus.Geñ.19.Habes hic quēpiā tuorum generum. & in eo. Locutus eſt ad generos ſuos. Iudi.15. Samſon gener thannatei.1.Reg.18. Vt fiam gener regis.Ponitur ēt pro ſpōſo. Exo.4.Spōſus ſanguinum tu mihi es.Ps.18.Et ipē tanq̄ ſponſus ꝓcedens de thalamo ſuo.Eſa.61. Tanq̄ ſponſum decoratum corona.& in eo.62.Et gaudebit ſponſus ſuper ſponſam.Hiere.6.Vocem ſponſi & vocem ſponſe. Ioel.2. Egrediatur ſponſus de cubiculo ſuo.& inde חֲתֻן Chathun. .i.nuptie ſiue deſponſatio.Cāti.3.In die deſpōſatiōis illi9.

חָתַף Chathoph.rapere.feſtinare.ſiue aliquid repente agere.Iob.9.Si repente interroget quis reſpondebit ei. & inde חֶתֶף Chétheph.i.raptor.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit latronem. vt Prouer. 23. Inſidiatur in via quaſi latro.

Secare.
חתל
Obuoluer.
Inuoluer.
Faſciare.
חתם
Signare.
Sub ſignaculo claudere.
Inſtruere
Claudere.
חתם
Signaculum.
Anulus.
חתן
Coniugia ſociare.
Connubia copulare
Generum fieri.
Affinitatē cōtraher.
חתן
Socer.
Cognatus
חתן
Gener.
Sponſus.
חתן
Deſponſatio.
חתף
Repente agere.
חתף
Latro

חָתַר Perfodere Fodere. מַחְתֶּרֶת Foſſio. Foſſa. חָתַר Deſcẽdere Remigare

חָתַר Chathar. fodere. perfodere. remigare. vt Iob. 24. Perfodit in tenebris domos. Ezech. 8. Et dixit ad me fili hominis fode parietem. & in eo. 12. Perfode tibi parietẽ & in eodẽ. Et veſpere perfodi mihi parietẽ. & inde מַחְתֶּרֶת Machthéreth .i. foſſio ſiue foſſa quã fures faciunt in pariete ad furandũ. Exo. 22. Si effringens fur domũ ſiue ſuffodiens fuerit inuentꝰ. pro quo he. le. Si in foſſiõe aut in foſſa inuentus fuerit fur. Hiere. 2. Non in foſſis inueni eos. Ponitur etiã predicta dictio חָתַר Chathar ꝑ deſcẽdere. Amos. 9. Si deſcenderint vſqꝫ ad infernum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Si effoderint in inferno ſiue in fouea. ſ. vt abſcondant ſe. Item ponitur tranſlatiue pro remigare vt Ione. 1. Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridã.

De incipientibus a littera. ט Tet.

טֵאטֵא Scopare.

טֵאטֵא Tata. ſcopare. vt Eſa. 14. Et ſcopabo eam in ſcopa. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & ſolum inuenitur in predicto loco.

טְאֵב Placere.

טְאֵב Taab. in lingua chaldaica ſignificat placere: ſiue bonum videri. Dañ. 6. Tunc vehementer gauiſus eſt ſuper eo. pro quo hebrei legunt. Tunc regi multũ placuit ſuper eo.

טָבַח Occidere. Immolare Percutere טֶבַח Victima. Occiſio. מַטְבֵּחַ Occiſio. טַבָּח Coquus. טַבָּחִים Milites Exercitus. Militia. טַבָּחוֹת Focarie.

טָבַח Tabach. occidere. mactare. immolare. Geñ. 43. Occide victimas & inſtrue conuiuiũ. Exo. 22. Si quis furatus fuerit bouem aut ouem & occiderit. Deut. 28. Bos tuus immoletur coram te. i. occidatur. 1. Reg. 25. Et carnes pecorum que occidi tonſoribus meis. Prouer. 9. Immolauit victimas ſuas. Hiere. 11. Et ego q̃ſi agnus mãſuetus qui portatur ad uictimã. i. q portatur ad occidẽdũ. Threñ. 2. Percuſſiſti nec miſertꝰ es. i. occidiſti. Inde טֶבַח Tébach ſiue טִבְחָה Tíbcha. i. occiſio. aut victima. vt Geñ. 37. Occide victimas. Vbi ponitur verbũ & nomen ab eo deriuatum. ſicut etiã in aliquibꝰ locis ſupradictis. Ps. 43. Eſtimati ſumꝰ ſicut oues occiſionis. Eſa. 53. Sicut ouis ad occiſionem ducetur. & aliquãdo ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מַטְבֵּחַ Matbéach. vt Eſa. 14. Preparate filios eiꝰ occiſioni. & inde טַבָּח Tabach. i. occiſor carnifex. coquus. eo quod occidit animalia & aues ad coquendũ. vt. 1. Reg. 9. Dixitqꝫ ſamuel coquo. & in eo. Leuauit aũt coquus armum & poſuit ante ſaul. & in plurali טַבָּחִים Tabachim. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit milites ſiue exercitum aut militiam. eo quod occidunt homines in bello. Geñ. 38. Putiphari eunucho pharaoni magiſtro militum. & in eodem. 39. Princeps exercitus ſui. Hiere. 52. Venit nabuzardan princeps militie. & vt beatus Hieronymus ait in libro de hebraicis queſtionibus ſuper Geneſim. lxx. interpretes principem coquorum trãſtulerunt pro magiſtro vel principe exercitus. & in lingua chaldaica dicitur טַבָּחַיָּא Tabachaia. Dañ. 2. Ab ariocho principe militie regis. & in genere feminino טַבָּחוֹת Tabachoth Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit focarias. i. coquas vt. 1. Reg. 8. Filias quoqꝫ veſtras faciet ſibi vnguentarias & focarias.

טָבַל Tingere. Intingere Baptizare

טָבַל Tabal. tingere. intigere. baptizare. Geñ. 37. Et in ſanguine hedi quem occiderant tinxerunt. Exo. 12. Tingite in ſanguine qui eſt in limine. Leuit. 4. Cũqꝫ intinxerit digitum in ſanguine. & in eo. 14. Tinget in ſanguine paſſeris. Deut. 33. Et tingit in oleo pedẽ ſuum. Ioſ. 3. Et pedibus eorum in parte aque tinctis. vbi ponitur verbum paſſiuum: quod ſcribitur cum nun in principio. Ruth. 2. Et intinge bucellam tuam in aceto. 1. Reg. 14. Et intinxit in fauum mellis. 4. Reg. 5. Deſcendit & lauit ſepties in iordane ideſt baptizatus eſt ſepties. Iob. 9. Tamen ſordibus intinges me. Ezech. 23. Et tiaras tinctas in capitibus eorum.

טָבַע Submergere. Infigere. Demergere Defigere טַבַּעַת Anulus. Circulus טֶבַע Natura

טָבַע Tabaa. Submergere. demergere. immergere. defigere. infigere. Exo. 15. Submerſi ſunt in mari rubro. Iob. 28. Sup quo baſes eius ſolidate ſunt. i. infixe ſunt. Ps. 9. Infixe ſunt gentes in ĩteritu quẽ fecerũt. Ps. 68. Infixus ſum in limo profundi. Et in eo. Eripe me de luto vt nõ infigar. Hiere. 38. Deſcenditqꝫ hieremias in cenũ. i. infixus vel demerſus eſt in cenũ. Et in eo. Demerſerũt in ceno & in lubrico pedes tuos. Treñ. 2. Defixe ſunt in terra porte eius. & inde טַבַּעַת Tabáath. i. anulꝰ: eo qđ infigitur digito. Geñ. 41. Tulitqꝫ anulũ de manu ſua. Exo. 28. Facies & duos anulos aureos. Nume. 31. Anulos & dextralia ac murenulas. ponitur etiã pro circulo qui eſt q̃ſi anulus. Exo. 25. Et quattuor circulos aureos quos pones ꝑ quattuor arce angulos. Et in eo. Duo circuli ſint in latere vno & duo in altero. vtũtur etiã hebrei hac dictiõe טֶבַע Tébaa pro natura: cũ de natura loqũtur. ſed nõ reperitur in veteri teſtamẽto.

טַבּוּר Umbilicus

טַבּוּר Tabur. vmbilicus. & trãſlatiue dicitur de medio terre: ſicut vmbilicus eſt in medio ventris. Iudi. 9. Ecce populus de vmbilico terre deſcendit. Ezech. 38. Habitator vmbilici terre. Quod btũs hieronymꝰ in ſuis explanationibꝰ exponit. in medio terre.

טֵבֵת Tebeth

טֵבֵת Tebeth. Nomen proprium menſis: quem nos decembrẽ vocamꝰ. Eſter. 2. Mẽſe decio q vocatur tebeth.

טָהַר Mundare. Mũdã et Purificaꝛ Purgare. טָהוֹר Mundus Mundiſſimus. Puriſſima טָהֳרָה Purificatio.

טָהַר Tihar. mundare. purificare ſiue purificari. purgare. mundum eſſe. Geñ. 35. Et mundamini ac mutate veſtimenta veſtra. Leuit. 12. Et mũdabitur pro fluuio ſanguinis ſui. & in eodẽ. Et ſic mundabitur. & in eodem. 13. Mundabit eam quia ſcabies eſt. & in eodem. Lauabitqꝫ homo veſtimenta ſua & mundus erit. & in eodẽ. Quomodo mundari debeat vel contaminari. & in eo. 14. Precipiet ei qui purificatur vt offerat duos paſſeres. & in eo. Aſperget illum qui mundandus eſt vt iure purgetur. & in eo. Ponet ſuper extremum auricule dextere eius qui mundatur. & in eodẽ. 15. Lotis veſtibus & toto corpore in aquis viuentibus erit mũdꝰ. & in eo. 16. In hac enim die expiatio erit veſtri atqꝫ mũdatio: corã dño mũdabimini. Et in eo. 22. Et occubuerit ſol tunc mũdatus veſcetur. Nu. 8. Purificabis eos iuxta hũc ritũ. & in eo. Cũqꝫ lauerit veſtimẽta ſua & mũdati fuerit. Ioſ. 22. Et vſqꝫ in p̄ſentẽ diẽ huiꝰ ſceleris in vobis ꝑmanet. Pro quo he. le. De quo nõ ſumus mũdati vſqꝫ in diem hanc. 4. Reg. 5. Recipiet ſanitatẽ caro tua atqꝫ mũdaberis. Et in eo. Lauerꝰ in eis & mũder. Nee. 12. Et mũdati ſunt ſacerdotes & leuite & mũdauerũt populũ. Iob. 4. Aut factori ſuo purior erit vir. Et in eo. 37. Et vẽtus tranſiens fugauit eas. i. mũdauit & purificauit aerẽ a nubibus. Ps. 50. Et a peccato meo munda me. Eſa. 66. Qui ſanctificãtur & mũdos ſe putant in hortis. Hiere. 13. Non mũdaberis poſt me. Ezech. 22. Tu es terra immunda. Pro quo hebrei legunt. Tu es terra non munda: ſiue non purificata. & in eodẽ. 39. Vt mundent terram. Malach. 3. Et ſedebit conflans & emũdans argentum. & in eodem. Et purgabit filios leui. & inde טָהוֹר Tahor in genere maſculino: ſiue טְהוֹרָה theora in gñe feminino. i. mundus ſiue munda: aut purus vel pura. Geñ. 7. Ex omnibus animantibus mũdis tolles ſeptem & ſeptẽ. Exo. 25. Deaurabis eam auro mundiſſimo. Leuit. 13. Caluus & mundus eſt. & in eo. 24. Super candelabrum mundiſſimum. & in eodem. Super menſam puriſſimam. Nu. 9. Si quis aũt mundus eſt. & in eodẽ. 19. In loco puriſſimo. 1. Reg. 20. Ne forte non eſſet mundus nec purificatus. Ps. 50 Cor mundum crea in me deus. & inde טָהֳרָה Tahora. ſiue tahorath. i. purificatio ſiue purgatio vł mundatio. Leuit. 12 Trigita tribꝰ diebꝰ manebit in ſanguine purificatiõis ſue.

Et in eo.13.Et redditus mũditie iterũ lepra creuerit.Et in eo.14.Offeretq; ea die octauo purificationis ſue.Et in eo. qui habere nõ poteſt oĩa in emũdationẽ ſui.p̃s.88. Deſtruxiſti eum ab emũdatiõe.Ezech.44.Et poſtq̃ fuerit emũdatus.pro quo he.le.Et poſt emũdationẽ ſuã.Inde טֹהַר tóhar.i.puritas vel mũditia.beatus hieronymus trãſtulit ſerenitatem vel ſerenũ.Exo.24.Et quaſi celũ cum ſerenũ eſt.

Munditia
Emũdatio
טֹהַר
Serenum.

טוֹב Tób.bonũ vel pulchrũ eſſe.bene agere.Nu.24.quam pulchra ſunt tabernacula tua.Canti.4. Pulchriora ſũt vbera tua vino.& qñ eſt verbũ tertie cõiugatiõis tũc ſcribitur cũ iod in medio loco vau & ſignificat benefacere, vt.2. Paralip.6.Bene equidem feciſti huiuſcemodi habere voluntatem. De quo vide ẽt infra in dictiõe יָטַב Iatab.& ide טוֹב Tob.i.bonus.optimus.pulcher.decorus.beneplacens. bonũ:ſiue bonitas.vt Geñ.1.Et vidit lucem q̄ eſſet bona. & in he.eſt gñis maſculini.& in eo.& vidit deus q̄ eſſet bonũ.& in eo. Vidit deus cũcta que fecerat & erãt valde bona. & in eo.2.Et lignũ ſcientie boni & mali. & in eo.3.Q.d bonũ eſſet lignũ ad veſcẽdũ.& in eo. Vidit requiẽ q̄ eẽt bona Nu.10.Quidquid optimũ fuerit ex opibus.Ps.37.Q.m ſequebar bonitatẽ.p̃s.72.Quã bonus deus iſrael.Ps.110.Intellectus bonus oĩbus facientibus eũ.Eccſ.7.Qui placet deo effugiet illã.i.qui bonus eſt corã deo.& in eo.8.Erit bonum timentibus deum.Et in eo. Nõ ſit bonum impio. Mich.7.Qui optimus eſt in eis quaſi paliurus. Et aliqñ ſcribitur cũ ſurec:& dr̃ טוּב Tub.vt Geñ.24.Ex oĩbus bonis eius portans ſecũ.Et ĩ eo.45.& ego dabo vobis oĩa bona egypti.Et in eo.quia oẽs opes egypti veſtre erunt. pro quo he.le.quia oẽ bonũ egypti vobis erit.Exo.33.Ego oñdam oẽ bonũ tibi.Ps.30.quã magna multitudo dulcedinis tue dñe.pro quo btũs Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve.tranſtulit.quã multa eſt bonitas tua.Ps.144.Memoriam abũdantie ſuauitatis tue eructabũt.pro quo btũs Hieronymus tranſtulit.memoriã multe bonitatis tue loquentur.Eſa.33.Et ſuper multitudinẽ bonorũ domus iſrael.ponitur etiã טוֹב Tob.pro pulchro vel decoro aut elegãte vel hilari.vt Exo.2. Et vidẽs eũ elegãtẽ abſcõdit eũ.1. Reg.9. Electus & bonus.i.electus & decorus vel elegãs. vnde ſequitur ab humero & ſurſum eminebat ſuper oẽm populũ.ponitur ẽt pro hilari.Eſter.1.Cũ rex eſſet hilarior.& in plura טוֹבִים Tobim.i.boni.3.Reg.2.Quia interfecit duos viros iuſtos melioreſq; ſe.Ps.124.Benefac dñe bonis. Eccſ.4. Melius eſt duos eſſe ſimul.i.meliores ſunt duo ſimul.Et in eo.11.Et ſi vtrũq; ſimul melius erit.pro quo he.le.& ſi ambo ſimul bona erũt.Hiere.44.& ſaturati ſumus panibus & bene nobis erit.pro quo he.le.& erimus boni.i.felices & diuites:ſicut ipſi exponunt.& in lingua chaldaica ſcribitur ſine vau & dr̃ טָב Tab.Dañ.2.& caput ex auro optimo.& in ge.fe.ſcribitur cum he in fine & dr̃ טוֹבָה Toba.Exo.18.Letatuſq; eſt iethro ſup oĩbus bonis: quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.ſuper omne bonũ.Et ponitur ibi in hebreo femininũ pro neutro:quia hebrei nõ habẽt genus neutrũ: ſed pro eo aliqñ vtuntur gñe maſculino:& aliquando feminino.Nu.13.Ipſa terra bona aut mala.& in eo. Valde bona eſt.Ps.15.Quoniam bonorum meorum non eges. ꝑ quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit:bonũ mihi non eſt ſine te.Eccſ.7.In die bona fruere bonis. Et in plu. feminĩo טוֹבֹת Thobot.i.bõe vel pulchre.vt Geñ.6.Videntes filii dei filias hominũ q̄ eſſent pulchre. Et in eodem.44.Septem ſpice pullulabant in culmine vno plene ac formoſe.Et in eodem.Septem boues pulchre & ſeptem ſpice plene.

טוֹב
Pulchrus eſſe.
Bñfacere.
טוֹב
Bonus.
Optimus.
טוּב
Bonum.
Bonitas.
טוֹב
Elegans.
Decorus.
Hilaris
טוֹבִים
Boni.
טָב
Optimum
טוֹבָה
Bonum.
Bona
טֹבֹת
Pulchre.

טָוָה Taua.nere.filare.Exo.35.Sed & mulieres docte que neuerant. Debet legi que neuerant.ideſt filauerant. Et in eodem.Et pilos caprarum.pro quo hebrei legunt.Et omnes mulieres quibus eleuatum eſt cor in ſapientia filauerũt ſeu neuerũt capras. ideſt pilos caprarum.Et inde מַטְוֶה Matue ideſt filatum.vt ſupra in eodem.Dederunt hyacinthum & purpurã.pro quo he.le. obtulerũt filatum hyacinthum & purpuram.

טָוָה
Nere.
Filare.
מַטְוֶה

טוֹחַ Tóach.linire.oblinire.complanare.Exo.15.Puluis elatus & alia terra lita.Et communiter ſcribitur ſine vau vt ſupra in eodem.Et luto alio lini domũ.Et in eodẽ. Poſtq̃ denuo lita fuerit.Eſa.44.Obliti enim ſunt ne videant oculi eorum.ſ.luto vel cemẽto vt nõ videãt. Ezech.13.Illi autem liniebant eum luto abſq; paleis. Et ĩ eodem. Dic ad eos qui linunt abſq; temperamẽto. Et in eo. Et deſtruã parietem quem liniſtis. Et in eo. Et nõ ſunt qui liniunt eum. Et inde טִיחַ Tiach.ideſt litura.vt in eo. Vbi eſt litura quã liniſtis. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatũ. Ponitur etiam pro deaurare quod eſt quaſi linire. vt. 1. Paralip.29.Ad deaurandos parietes templi.Et inde טֻחוֹת Tuchoth.i.occulta vel abſcõdita:ac ſi eſſent lita ne quis ea poſſit videre.Ps.50.Incerta & occulta ſapientie tue manifeſtaſti mihi.pro quo hebrei legunt. In abſconditis & in occulto ſapientiam manifeſtaſti mihi. Beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Abſconditum & arcanum ſapientie tue manifeſtaſti mihi.Ponitur etiam pro viſceribus hominis.eo quod ſunt occulta. Iob.38 Quis poſuit in viſceribus hominis ſapientiam.

טוּחַ
Linire.
טִיחַ
Litura.
Deaurare.
טֻחוֹת
Abſcõdita
Viſcera.

טוּר Tur.Ordo.verſus.progreſſio.ſ.linearis.Paries.mõs. Exo.28.poneſq; in eo quattuor ordines lapidum.Et ĩ eodem. In primo verſu erit lapis ſardius. Et in eodem. In ſecundo.ſ. verſu carbunculus & ſapphyrus. 3. Reg. 6. Edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum et vno ordine lignorum cedri. Et in eodem. 7. Et quattor deambulatoria inter columnas cedrinas. pro quo hebrei legunt.Super quattuor ordines colũnarũ cedrinarum.Et in eodem.Vnus autem ordo habebat colũnas quindecim.Significat etiam parietem.vt Ezech.46. Et paries per circuitũ ambiens.Et inde טִירָה Tira.Pro quo beatꝰ hieronymus tranſtulit propugnacula. Canti. 8. Si murus eſt edificemus ſuper eum propugnacula argentea.De quo vide infra indictione טִיר Tir.Item טוּר Thur.ſiue טוּרָא Thura:in lingua chaldaica ſignificat montem. Dañ.2.donec abciſſus eſt de monte lapis. Et ĩ eodem factus eſt mõs magnꝰ.

טוּר
Ordo.
Verſus.
Paries.
טִירָה
propugnacula.
טוּר
Mons.

טוּשׂ Tus.Properare.feſtinare. Beatus hieronymus trãſtulit. Volare.Iob.9.Sicut aquila volans.

טוּשׂ
Volare.

טְוָת Teuath.in lingua chaldaica ſignificat incenatum ſiue ieiunũ. Dañ.6.Et dormiuit incenatus.

טְוָת
Ieiunus.
Incenatꝰ.

טַח Tach.linere.De quo vide ſupra in dictione טוּחַ Thóach.

טַח
Linire.

טַחָה Tacha.iacere.ſ.arcu. Geñ.21. Quantũ poteſt arcus iacere.Et ſolum inuenitur in predicto loco: vbi põitur מְטַחֲוֵי Metachaue.cũ mẽ in principio & vau loco he.Et ſecũdũ aliquos hebreos eſt participium ſecunde coniugationis.ſcd̃m alios vero ẽ nomẽ plr̃e pro iactibus ſiue ictibus.

טַחָה
Iacere arcu.
מְטַחֲוֵי

טָחַן Tachan.molere.frangere.ſ.mola.cõminuere. contere re.abuti.Exo.32.& cõtriuit vſq; ad puluerẽ. Nu.11.frãgebat mola.Deut.9.Et ĩ fruſtra cõminuẽs.Iudi.16.& clauſũ ĩ carcere molere fecerũt.Eſa.3.& facies pauperũ cõmolitis.Et in eo.47.Tolle molam & mole farinã. Accipitur ẽt tranſlatiue ꝑ actu coitus.vt Iob.31.Scortũ alterius ſit vxor mea.pro quo in hebreo habetur. Molat ſiue tundat alteri vxor mea. Quod exponunt aliqui hebrei ſic. quaſi dicat ſeruiat alteri vxor mea: ſicut olim ſeruos & ancillas

טָחַן
Contere re
Frangere.
Cõminuere
Molere.
Scortũ eẽ

Abuti.

molere faciebant.ſicut ēt modo faciūt ſarraceni. Threñ.5. adoleſcentibus impudice abuſi ſunt. Quod in hebreo legitur ſic.ſ.adoleſcētes ad molendū deducebāt.i. molere faciebant. Inde טַחֲנָה Tachana.i.mola.vt Eccl's.12. In humilitate vocis molētis. Et in plurali טֹחֲנוֹת Tochanoth. vt in eo. Et ocioſe erunt molentes.

טַחֲנָה Mola. טֹחֲנוֹת Molentes

טְחֹר Ficus infirmitas ani. Anus.

טְחֹר Tachor.morbus ani qui ficus vocatur: quā infirmitatē tranſlatio nr̄a circūloquēdo exprimit. Deut.28. Percutiat te dñs vlcere egypti & partē corpis per quā ſtercora digerūtur.1.Reg.5. Et cōputreſcebāt ꝓminētes extales eorū. Et in eo. Et percutiebantur in ſecretiori parte natiū. Et in eo.6. Quinqꝫ anos aureos facietis. Vbi ponitur ꝓ anis. Et in eo. Facietiſqꝫ ſimilitudinē anorū vr̄orū. Et ſolū inuenitur in numero plu.ſ. טְחֹרִים Techorim ſiue טְחֹרֵי Techore. Et in predictis locis in textu ponitur עֳפָלִים Apolim pro טְחֹרִים Techorim. & in margine ponitur techorim: qđ hebrei legūt. Reperitur etiā in textu techorim.vt.1. Reg.6. Hi ſunt aūt ani aurei q̄s rediderūt philiſtiim ꝓ delicto ſuo.

טֹטָף טֹטָפוֹת Mouebūt.

טֹטָף Totaph.ſcđm hebreos eſt ornamētū quod frōtib⁹ ſuis imponūt: vt recordentur preceptorū dei. & ſolū inuenitur in numero plu.ſ. טֹטָפֹת Totaphoth.pro quo trāſlatio nr̄a tranſtulit mouebuntur. Deut.6. Erūtqꝫ & mouebuntur inter oculos tuos. Et ſolū inuenitur in p̄dicto loco. Sed in lingua chaldaica ſigñat ornamentum frōtis vel brachii Nam.2.Reg.1. Vbi dicitur & tuli diadema quod erat in capite eius & armillam de brachio illius: ibi in tranſlatione chaldaica ponitur טוֹטֶפֶת Totepheth.pro armilla.

טוֹטֶפֶת Armilla. טִיט Lutum.

טִיט Tit.lutum.cenū.vt Ps.17. Vt lutū platearū delebo eos Ps.39. Eduxit me de lacu miſerie & de luto fecis. Ps.68. Eripe me de luto vt nō infigar. Eſa.57. Et redūdāt fluctus eius in cōculcationē & lutū. Abach.2. Vſqꝫ quo aggrauat cōtra ſe denſū lutū. Vbi ponitur עַבְטִיט Abtit: que ē dictio compoſita a עָב Ab quod ſignificat denſum & טִיט Tit quod ſignificat lutum.

טִיל Mittere. Proiicere. p̄cipitare. Eiicere. Abiicere. טַלְטֵל Aſportare

טִיל Til.mittere.immittere.proiicere.eiicere.abiicere. vt Ione.1. Dñs miſit ventū magnū in mari. Et in eo. Et miſerūt vaſa que erant in naui in mare. Et in eo. Tollite me & mittite in mare. Et in eo. Et tulerūt Ionā & miſerunt in mare. Scribitur ēt ſine iod in medio.vt.1.Reg.20. Et arripuit ſaul lanceā vt percuteret eū.pro quo he.le. Et proiecit ſaul lanceā. Iob.40. Et videntibus cūctis precipitabitur.i.ꝓiicietur. Prouer.16. Sortes mittuntur in ſinu. Hiere.16. Et eiiciam vos de terra hac. Et in eo.22. Quare abiecti ſūt ipſe & ſemē eius. & aliqñ duplicatur lr̄a tet & lr̄a lamed: & dr̄ טַלְטֵל Taltel.i.proiicere ſiue aſportare. Eſa.22. Ecce dñs aſportari te faciet ſicut aſportatur gallus galinaceus.

טִינָא Lutum.

טִינָא Tina. in lingua chaldaica ſignificat lutum. Dañ.2. & ferrum mixtum teſte & luto.

טִיר Habitatio Propugnacula. טִירוֹת Oppida. Porticus Caule.

טִיר Tir.habitatio.commoratio. palatium. Et ſcribitur in fine cum he vel tau.vt Ps.68. Fiat habitatio eorū deſerta. Ponitur etiam pro propugnaculis.vt Canti.8. Edificemus ſuper eū ꝓpugnacula argentea. Pro quo he.le. Habitationē ſiue palatiū argenteū. Et in plu. טִירוֹת Tiroth.ꝓ quo btūs hieronymus tranſtulit oppida. Geñ.25. Per caſtella & oppida eorū. Ponitur ēt ꝓ porticu.vt Ezech.46. Et colūne fabricate erāt ſubter porticus per gyrū. Itē ponitur ꝓ caulis.ſ.ouiū.vt Ezech.25. Et collocabūt caulas ſuas in te. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ predicta dictio deriuatur a ſupradicta dictione טוּר Tur. Que ſigñat parietem ſiue ordinē lapidū vel lignorū: quibus domus vel habitatio fit.

טַל Ros.

טַל Tal.ros.vt Geñ.27. Det tibi deus de rore celi. Et in eo. In pinguedine terre & i rore celi deſup. Exo.16. Mane quoqꝫ ros iacuit ꝑ circuitū caſtrorū. Deut.32. Fluat vt ros eloquium meum. Iob.38. Quis genuit ſtillas roris. Ps.132. Sicut ros hermon qui deſcendit ſuper montē ſion. Canti.5. Quia caput meum plenum eſt rore. Eſa.26. quia ros lucis ros tuus. Zach.8. Et celi dabunt rorē ſuum.

טָלַל Tegere. Umbra. טְלַל Habitare. טַל Ros.

טָלַל Talal.tegere.operire vt.Nee.3. Ipſe edificauit eā & texit. In lingua chaldaica ſignificat vmbrā ſiue obumbrare.vel operire.vt Geñ.19. quia ingreſſi ſunt ſub vmbra culminis mei. Vbi pro vmbra que hebraice dr̄ צֵל Sel.in trāſlatione chaldaica ponitur טְלַל Telal. Dañ.4. Subter eam habitantes beſtie agri.i.obūbrate vel tecte erāt ſubea. Et ſecundum hebreos inde deriuatur טַל Tal.i.ros.de quo ſupra dictum eſt in dictione precedenti.

טָלֻא Maculoſū Pitaciis. conſuta. Conſutum

טָלֻא Talu.maculoſū.i.diuerſi & varii coloris: aut cōſutū ex fragmētis diuerſorū colorū: vl' qñ vetera nouis reſarciuntur.vt Geñ.30. Et ſepara cunctas oues varias & ſparſo vellere.i.maculoſo vellere. Et in eo. quodcūqꝫ ruffum & maculoſum variūqꝫ fuerit tam in ouibus q̄ in capris erit merces mea. Et in eo. Et oīa que nō fuerint varia & maculoſa & fulua. Et in eo. Et ſeparauit in die illa capras & oues & hircos & arietes varios & maculoſos. ſignificat ēt conſutū ex variis fragmētis vel pitaciis ſiue ex pannis diuerſorū colorū.vt Ioſ.9. Calciamētaqꝫ perantiqua: que ad indiciū vetuſtatis pitaciis conſuta erant. Ezech.16. Feciſti tibi excelſa hinc inde cōſuta.i.cooperta ex pannis diuerſorum colorum conſutis.

טָלֶה Agnus. טְלָאִים Agni.

טָלֶה Tale.agnus.vt.1.Reg.7. Tulit aūt ſamuel agnū lactātem vnum. Eſa.65. Lupus & agnus paſcentur ſimul. & in plurali mutat he in aleph. & dicitur טְלָאִים Telaim.i. agni.vt.1.Reg.15. Et recenſuit eos quaſi agnos. Eſa.40. In brachio ſuo congregabit agnos.

טַלְטֵל Aſportare

טַלְטֵל Taltal.aſportare.proiicere. De quo vide ſupra in dictione טִיל Til.

טָמֵא Contaminare. Immūdū eſſe Polluere

טָמֵא Tama.ſiue טְמֵא Time.polluere.contaminare. Inquinare. Immundum vel pollutum eſſe.ſordeſcere.profanare. Geñ.34. Quod cum audiſſet iacob. Pro quo he.le. Et iacob audiuit quod contaminauit ſiue profanauit dinā filiam ſuā. Et in eo. Seuientes ob ſtuprum ſororis. Pro quo he.le.quia contaminauit vel poluit aut profanauit dinam ſororem ſuā.ſ.ſichem profanauit eam. Leuit.11. Et erit immundus vſqꝫ ad veſperam. Et in eodem. Et ſuper quod ceciderit quicq̄ de morticinis eorū polluetur. Et in eodem. Et oē liquens quod bibitur de vniuerſo vaſe imundū erit. Et in eo. Ne polluatis animas vr̄as in oī reptili. Et in eo.12 Et immūda erit ſeptē dieb⁹. Et in eo. Sin aūt feminā peperit: immūda erit duabus hebdomadis. Et in eodē.13. Et ad arbitriū eius ſeparabitur.pro quo he.le. Et videbit eum ſacerdos & contaminabit eum.ideſt pollutū iudicabit: ſiue in munditie cōdemnabit eū. & eſt idem ſenſus cū lr̄a nr̄a. Et in eo. Et immūditie cōdēnabitur. & in eo. Contaminabit itaqꝫ eum ſacerdos. Et in eo. Tunc ſacerdotis iudicio polluetur & inter immūdos reputabitur. Et in eo.13. Condemnabit eū haud dubie lepre: que orta ē in caluicio.ꝓ quo he.le. Contaminās cōtaminabit eū ſacerdos: quia i capite ſuo lepra ſua.ſ.eſt. Et in eo. Quomodo mūdari debeat vel cōtaminari. Et in eo.15. Omne ſtratū in quo dormierit imūdū erit. Et in eo. Et ipſe lotus aqua immūdus erit vſqꝫ ad veſperā. Et in eo.18. Ne polluamini in oībus his q̄bus cōtaminate ſunt vniuerſe gentes. Et in eo. Et q̄bus polluta ē terra Et in eo.21. Ne cōtaminetur ſacerdos in morte ciuium ſuorum. Et in eodem. Sed nec in principe populi ſui contaminabitur. Nu.5. Ne contaminent ea cum habitauerim vobiſcum. Et in eodem. Que vel polluta eſt vel falſa ſuſpicione appetitur. Et in eodem. Sin autem declinaſti a viro tuo at

טָמֵא Immūdus Cōtaminatus. Sordidus Pollutus. טְמֵאִים Immūdi. טְמֵאָה Immūda. Sordida. טֻמְאָה Immūditia Immūdū. טֻמְאוֹת Immūditie Sordes.

ꝙ polluta es.Et in eo.Si polluta eſt & cōtempto viro adulterii rea.Et in eo.6.Q̄m̄ polluta ē ſanctificatio eius. Deut.24.quia polluta eſt.4.Reg.23. Contaminauit quoqꝫ thopheth.Et in eo.polluit rex & cōtriuit ſtatuas. Ezech.4.Ecce anima mea nō eſt polluta.Et in eo. 23. Polluerunt ſanctuariū meū. Oſee.5.Contaminatus eſt iſrael· Et aliquādo ſcribitur ſine aleph. De quo vide in dictione ſequenti. Et inde טָמֵא Tame.i.pollutus.cōtaminatus. immūdus.ſordidus.Leuit.11.Chirogryllus qui ruminat vngulamqꝫ nō diuidit immūdus eſt.Et in eo.vt differentias noueritis mūdi & immūdi.& in eo.13.Contaminatū ac ſordidū ſe clamabit.Eſa.6.Quia vir pollutus labiis ego ſum & in medio populi polluta labia habentis ego habito.Ezech.4.Sic comedēt filii iſrael panem ſuū pollutū inter gentes.& in plurali. טְמֵאִים Temeim.Leuit.11.Et omnia hec immūda ſunt vobis.Nu.9.Ecce aūt quidā immūdi ſuper anima hoīs. Et in eo.Immūdi ſumus ſup anima hominis. & in gñe feminino טְמֵאָה Temea.i.polluta aut contaminata vel ſordida.vt Leuit.15.Immūda erit quaſi ſit in tpe mēſtruo.Et in eodē.27.Animal immūdū quod immolari dño nō poteſt.Et in eo.Q̄d ſi immūdū eſt animal.Et ponitur ibi in hebreo in genere feminino:quia aīal in hebreo eſt generis feminini. Ioſ.22.Q̄d ſi putatis immūdā eſſe terrā poſſeſſionis veſtre.Ezech.22.Sordida nobilis.Pro quo he.le.Sordida nominis.Et inde טֻמְאָה Tuma.i.immūditia.pollutio. Leuit.5.Et ſi tetigerit quicqꝫ de immūditia hominis iuxta omnem impuritatē qua pollui ſolet.Et in eo.15.Quādiu ſub iacet huic paſſioni.i.huic immūditie.Iudi.13. Nulloqꝫ veſcatur immūdo.Et ponitur ibi in hebreo immūditia ꝓ immūdo.Ezech.22.Immūditiā menſtruate humiliauerunt in te.Et in plu.טֻמְאוֹת Tumoth.i.immūditie vel ſordes.Leuit.16.Et expiet ſanctuariū ab immūditiis filiorū iſrael.& in eo.In medio ſortiū habitatiōis eorū.Debet legi ſordiū.

טָמָה Immūdū eē Sordeſcer̄

טָמָה Tama.Immūdū eſſe.ſordeſcere.contaminare.polluere.Et ſcribitur ſine he.Leuit.11.Ne tāgatis quicqꝫ eorum ne immundi ſitis.Iob.18.Et ſorduimus coram te. Et eſt idem cum dictione precedenti.

טָמַן Abſcōder̄. Celare. טָמוּן Fouea. מַטְמוֹן Theſaur⁹.

טָמַן Taman.abſcōdere.celare.cooperire.vt Geñ.35. At ille infodit eas ſub terebinthū.i. abſcōdit eas ſub terebinthū. Exo.2. Percuſſūqꝫ egyptiū abſcōdit in ſabulo.4. Reg.7.Et abierūt & abſcōderūt.Iob.18. Abſcōdita eſt in terra pedica eius.Et in eo.31.Et celaui in ſinu meo iniquitatē meā.Et in eo.40.Abſcōde eos in puluere ſimul. Ps.139.Abſcōderunt ſuperbi laqueū mihi.Prouer.19.Abſcōdit piger manū ſuā ſub aſcela.Hiere.13.& abſcōde ibi illud in foramine petre.Et in eo.Et abii & abſcondi illud in euphratem.Et in eo.Et tuli lumbare de loco vbi aſcōderā illud.Et in eo.43.Et abſcōdes eos in crypta.& inde טָמוּן Tamun.i.abſcōſio ſiue locus abſcōditus aut latibulū.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit foueā.Iob.40. Et facies eorū demerge in foueā.& inde מַטְמוֹן Matmon.i. abſcōſio vel abſcōditū.pro quo btūs hieronymns trāſtulit theſaurum: eo q̄d abſcōditur.vt Geñ.43.Deus patris veſtri dedit vobis theſauros in ſaccis veſtris.Iob.3. quaſi effodiētes theſaurum.Hiere.41.Habemus theſauros in agro.

טֶנֶא Cartall⁹. Horreum.

טֶנֶא Téne.cartallum.caniſtrū.Deut.26.Et pones in cartallo.& in eo.Suſcipiēſqꝫ ſacerdos cartallū de manu tua. Ponitur etiam pro horreo.vt in eodem.28.Benedicta horrea tua & benedicte reliquie tue.

טָנַף Inquinar̄.

טָנַף Tanaph.inquinare.Canti.5.Laui pedes meos quō inquinabo illos.& ſolum inuenitur in predicto loco.

טָעָה Errare.

טָעָה Taaa.errare.vt Hiere.13.Errare fecerūt populū meū. Et eſt idē cū verbo תָּעָה Thaa.cū tau in principio. De quo ifra dicetur in littera tau.

טָעַם Guſtare. Guſtu diiudicare. Māducare טַעַם Guſtus. Sapor. מַטְעַמִּים Pulmētū. Eſce. Cibi טַעַם Eloquium Doctrina. Diſciplina Sententia טְעֵם Preceptū ſententia. Conſilium Edictum. Iuſſum Decretum Ritus. טַעְמָא Ratio. Iuſſum.

טָעַם Taā.guſtare.guſtu diiudicare.māducare.1.Reg.14. Guſtās guſtaui ī ſūmitate virge que erat ī manu mea paululū mellis.2.Reg.3.ſi añ occaſū ſolis guſtauero panē. Iob.6.Aut pōt aliquis guſtare q̄d guſtatū affert mortem. Et in eo.12.Et fauces comedētis ſaporē.Pro q̄ he.le.& fauces ſiue guttur eſcā guſtat ſibi.i.guſtu diiudicat.Et ī eo.34. Et guttur eſcas guſtu diiudicat.Ps.33.Guſtate & videte q̄m̄ ſuauis eſt dñs.Prouer.31.Guſtauit & vidit q̄m̄ bona eſt negociatio eius.Ione.3.Hoīes & iumenta & boues & pecora nō guſtent quicqꝫ.Ponitur ēt ꝓ comedere vel manducare. vt.1.Reg.14.Et nō māducauit vniuerſus populus panē.& inde טַעַם Taam.i.guſtus.ſapor.Exo.16.Guſtuſqꝫ eius quaſi ſimile cū melle.Nu.11.Saporis quaſi panis oleati.Dañ.5. Precepit ergo iam temulētus.pro quo he.le. precepit ī guſtu vel ſapore vini.Et ē ſenſus ſicut ī lr̄a nr̄a. & ide מַטְעַמִּים Mataamim.i.fercula.cibi.eſce.pulmētū.& ſolū inuenitur ī nu.plu. vt Geñ.27.Fac mihi inde pulmentū. Et in eo. Et fac cibos vt comedā.Et in eo. Vt faciā ex eis eſcas patri tuo. Et in eo.Coctoſqꝫ de venatione cibos intulit prī.prouerb.23.Et ne deſideres cibos eius.Item טַעַם Taam.i.eloquiū. doctrina.diſciplina.ratio.ſententia.ſtatutum.1.Reg.25.& benedictū eloquiū tuū.Iob.12.Et doctrinā ſenū auferens. Ps.118.Bonitatē & diſciplinā & ſcientiā doce me.Et in titulo pſalmi.33.vbi dr̄.pſalmus dauid cū mutauit vultum ſuū corā abimelech.pro quo he.le.cū mutauit eloquiū ſuū ſiue rationē ſuā corā abimelech.Prouer.26.Sapientior ſibi ſtultus videtur ſeptē viris loquētibus ſententias.Ione.3. Et dixit in niniue ex ore regis & principū.i.ex ſententia vel ſtatuto aut decreto regis.Et in lingua chaldaica dr̄ טְעֵם Teem Dañ.2.Et a me preceptū eſt.Et in eo.Nunc aūt audite ſententiam.Pro quo he.le.Nūc aūt ponite decretū ſiue ſententiā.Et in eo.5.Quis dedit vobis cōſiliū vt domū hanc edificaretis.i.quis dedit vobis preceptū vel decretū aut edictū vt domū hanc edificaretis.Et in eo. Cyrus. rex babylonis poſuit edictū vt domus dei edificaretur.Et in eo. Vtrū nā a cyro rege iuſſum fuerit.Et in eo.6.Tunc darius rex p̄cepit. i.poſuit edictum vel decretum.& in eo. cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur.Et in eo.a me ergo poſitum eſt decretū.Et in eo.7.Ego artaxerxes rex ſtatui atqꝫ decreui. Et in eo.ponitur pro ritu:vbi dicitur omne q̄d ad ritū dei celi pertinet.Dañ.2.Tunc daniel requiſiuit de lege atqꝫ ſententia:vbi pōitur ꝓ ſentētia.ſcribitur ēt chaldaice cū aleph in fine.& dr̄ טַעְמָא Taama.vt Dañ.6.vt ſatrape illis redderēt rationē.Eſdre.4.Donec ſi forte a me iuſſum fuerit. Et in eo.5.Donec res ad dariū referretur.i.donec ratio huius rei ad darium referretur.

טָעַן Onerare.

טָעַן Zaan.onerare. iterficere vulnerare. vt Geñ.45.onerantes iumenta ite in terram chanaam. Eſa.14.cum his qui interfecti ſunt gladio.

טַף Paruuli. Familia.

טַף Taph. puerorū vel īfantiū cōgregatio aut familia.& ponitur cōiter ꝓ puulis vel liberis. vt Geñ.34. paruulos q̄qꝫ eorū & vxores duxerūt captiuas.& in eo.43.ne moriamur nos & puuli nr̄i.Et in eo.45.ad ſubuectionē puulorū ſuorū ac cōiugū. & ī eo.47. p̄bens cibaria ſingulis. ꝓ quo he.le.iuxta puulos vel iuxta familiā ſingulorū.& in eo.Et in cibū familiis & liberis veſtris. & ī eo.50.abſqꝫ puulis & gregib⁹.Nu.31.quidq̄d eſt gñis maſculini ēt in paruulis.& in eo.Puellas aūt & oēs feminas virgines reſeruate.

טָפַף Plaudere טַף Familia.

טָפַף Taphaph.Garrire.plaudere.applaudere.Eſa.3.Et nutibus oculorum ibant & plaudebant.& ſecundum hebreos inde deriuatur טַף Taph.i.familia vel paruuli. De q̄ dictum eſt in dictione precedenti.

טֹפַח Tóphach. ſiue טֶפַח Téphach. Menſura quattuor digitorū: ſiue palmus. Exo. 25. Altā quattuor digitis. & ī eo. 37. Coronā aureā interraſilem quattuor digitorum. 3. Reg. 7. Craſſitudo aūt luteris triū vnciarū erat. pro q̃ he. le. Et craſſitudo eius menſure quattuor digitorū ſiue menſure palmi erat. Et eadem verba habentur in hebreo. 2. paralip. 4. Vbi dr̄: porro vaſtitas eius hēbat mēſurā palmi. & fortaſſe eadē eſt menſura. ſ. triū vnciarū & palmi. Ezech. 40. Calamus mēſure ſex cubitorū & palmo. Et in eo. Et labia eorū palmi vnius. Et in eo. 43. Qui hēbat cubitū & palmū. Et ſcd̄m hebreos in locis p̄dictis palmus accipitur pro menſura manus nō digitis expanſis ſed iunctis. & inde טֻפַּח Tipūach. i. ad mēſurā palme. & ſolū inuenitur ī nu. plu. vt Threñ. 2. Paruulos ad mēſurā palme. & inde טְפָחוֹת Tephachoth ſcd̄m terminationē femininorū. i. mēſurabiles. vt Ps. 38. Ecce mēſurabiles poſuiſti dies meos. i. ad mēſurā palme: que eſt breuis mēſura: quaſi dicat breues. ponitur etiam טְפָחוֹת Tepachoth ꝑ ſūmitate parietis. eo q̄d erat in ſūmitate quaſi mēſura palmi in craſſitudie vel ſpiſſitudine. vt. 3. Reg. 7. Serrati erant a fundamēto vſqꝫ ad ſūmitatē parietū. Et inde verbū טִפַּח Tipach. i. mēſurare augmentare. educare. vt Eſa. 48. Et dextera mea mēſa eſt celos. Threñ. 2. Quos educaui & nutriui. Et inde מִטְפַּחַת Mitpácha. i. palliū. Ruth. 3. Expāde inquit palliū tuū quo operiris. & in plu. מִטְפָּחוֹת Mitpachoth. Pro quo btūs hiero. trāſtulit. Linteamia. vt Eſa. 3. & linteamia & acus & ſpecla.

טֹפַח Menſura q̄ttuor digitorum. Menſura palmi. Palmus. טֻפַּח Menſura palme. טְפָחוֹת Mēſurabiles. טְפָחוֹת Sūmitas. טִפַּח Mēſurare Educare. מִטְפַּחַת Pallium. מִטְפָּחוֹת Linteamina.

טָפַל Taphal. applicare. iungere. cōponere. curare. p̄s. 118. Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſupborū. pro q̃ btūs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Applicauerūt mihi mendaciū ſuperbi. Iob. 13. Prius vos oſtendens fabricatores mendacii. i. cōpoſitores vel applicatores mēdacii. Ponitur ēt pro ſanare vel curare. eo q̄d fit applicādo frigida calidis & ecōtrario. Iob. 14. Sed curaſti iniquitatē meā.

טָפַל Multiplicare. Applicare. Curare.

טִפְסַר Tipſar. nomē propriū ſcd̄m nr̄am trāſlationē. Hiere. 51. Numerate cōtra eā tapſar. Hebrei tñ dicūt ꝙ ſigñat ducē vel principē. & ſic ipſi legūt. Numerate ſiue cōſtituite cōtra eā ducē vel principē. ſ. exercitus. in alio vero loco btūs hieronymus trāſtulit paruulos. Naū. 3. Et paruuli tui quaſi locuſte locuſtarū. Sed etiā ī p̄dicto loco hebrei legunt. Et principes vel duces tui quaſi locuſte locuſtarum. Et ſolum inuenitur in locis predictis.

טִפְסַר Tapſar. Dux.

טְפַרָא Taphra ī ligua chaldaica ſigñt vngulā. Et ſolū īuēitur ī nu. plu. Dañ. 4. Et vngues eius vt vngues auiū.

טְפַרָא Vngula.

טָפַשׁ Taphas. Incraſſare. hebetare. Ps. 118. Coagulatū ē ſicut lac cor eorū. pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit incraſſatum eſt velut adeps cor eorum. & ſolū inuenitur in predicto loco. & in lingua chaldaica ſignificat inſanire vel inſipientem eſſe.

טָפַשׁ Incraſſari Inſanire.

טָרַד Tarad. ſtillare. perſtillare. eiicere ſiue exulare. Prouer. 27. tecta perſtillātia in die frigoris. & ſolū inuenitur in p̄dicto loco. Hebrei tñ dicūt ꝙ ſigñat cōtinuare ſiue cōtinuo laborare. vnde in predicto loco ipſi legunt. Stillicidium cōtinuū vel aſſiduū in die frigoris. vnde hoiem quaſi cōtinuo laborantē ipſi vocāt טָרוּד Tarud. & laborem aſſiduū vocāt טִרְדָּה Tirda. & in lingua chaldaica ſigñat p̄dicta dictio eiicere ſiue abiicere vel exulare. Dañ. 4. Eiicient te ab hominibus. Et in eodem. Et ex hominibus abiectus ē.

טָרַד Perſtillare טָרוּד טִרְדָּה Eiicere. Abiicere.

טָרָה Tara. contabeſcere. putreſcere. Inde טְרִיָּה Teriia. i. putridū. tabefactū. Iudi. 15. Mandibulā aſini que iacebat arripiēs. i. que tabeſcebat humiditate terre. Eſa. 1. vulnus & liuor & plaga tumens. i. plaga tabeſcens. & ſolum inuenitur in predictis locis.

טָרָה Tabeſcere טְרִיָּה Tumens.

טָרַח Tarach. deſiderare. Scd̄m nr̄am trāſlationē. vt Iob. 37. Frumētū deſiderat nubes. Hebrei tñ dicūt ꝙ ſignificat laborare. vñ in p̄dicto loco ipſi legunt. frumētum facit laborare nubē. & ide טֹרַח Tórach. labor. fatigatio. beatus hieronymus trāſtulit negociū ſiue moleſtiā. Deut. 1. negocia vr̄a & pōdus & iurgia. Eſa. 1. fc̄tā ſunt mihi moleſta.

טָרַח Deſiderare Laborare. טֹרַח Negociū. Moleſtia.

טֶרֶם Térem. anteqꝫ. priuſqꝫ. necdū. nondū. Geñ. 2. anteqꝫ oriretur in terra. Et in eo. 19. prius aūt qꝫ irēt cubitū. Et in eo. 24. Nec dū intra ſe verba cōpleuerat. Exo. 9. Noui aūt ꝙ & tu & ſerui tui necdū timeatis deū. Et in eodē. 10. Nōne vides ꝙ perierit egyptus. i. nōdū vides ꝙ perierit egyptus. 1. Reg. 3. Anteqꝫ extingueretur. & in eo. Porro ſamuel nec dū ſciebat dn̄m. Ps. 118. Priuſqꝫ humiliarer ego deliqui. Eſa. 65. Eritqꝫ anteqꝫ clamēt ego exaudiā. Et aliqñ ſcribitur cū beth in principio & dr̄ בְּטֶרֶם Betérem. i. anteqꝫ. priuſqꝫ. Iudi. 14. Die ſeptimo ante ſolis occubitū. i. anteqꝫ ſol occūberet. 1. Reg. 2. Etiā anteqꝫ adolerēt adipē. Ps. 57. priuſqꝫ intelligerēt ſpine vr̄e. Eſa. 66. Anteqꝫ parturiret peperit. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מִטֶּרֶם Mitérem. vt aggei. 2. Anteqꝫ poneretur lapis ſuper lapidem in templo domini.

טֶרֶם Anteqꝫ Priuſqꝫ. Necdum. Nondum. בְּטֶרֶם anteqꝫ. Priuſqꝫ. מִטֶּרֶם anteqꝫ.

טָרַף Taraph. rapere. laniare. capere. enutrire. ſiue victum tribuere. Geñ. 49. Beniamin lupus rapax. pro q̃ he. le. Beniamin lupus rapiet. i. quaſi lupus rapiet. Et ſupra in eo. 37. Beſtia deuorauit ioſeph. pro quo he. le. Rapina raptus eſt ioſeph. Exo. 22. Si comeſtū a beſtia. i. ſi captū vel raptū fuerit a beſtia. Deut. 33. Cepitqꝫ brachiū & verticem. Ps. 8. Ne forte rapiat vt leo aīam meā. p̄s. 21. Sicut leo rapiens & rugiens. Ps. 103. Catuli leonū rugientes vt rapiant. Hiere. 5. Qui egreſſus fuerit ex eis capietur. Ezech. 19. Et didicit p̄dā capere. Et in eo. 22. quaſi lupi rapiētes predā: vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum. Oſee. 5. Ego capiā & vadā. & ī eo. 6. quia ipſe cepit & ſanauit nos. Amos 1. Et tenuerit vltra furorē ſuū. ꝓ quo he. le. Et ceperit vel rapuerit vltra furore ſuo. & īde טְרֵפָה Terepha. i. captū vel occiſū. aut laniatū. ſ. a beſtia: aut rapina: vel p̄da. vt Geñ. 31. Nec captū a beſtia oſtendi tibi. Exo. 22. Deferat ad eū q̄d occiſum eſt. Leuit. 22. Morticiniū & captū a beſtia nō comedēt. Ezech. 44. Omne morticinū & captū a beſtiis de auibus & de pecorib⁹ nō comedēt ſacerdotes. Scribitur ēt ſine he & dr̄ טֶרֶף Téreph. ſiue טָרֶף Tareph. vt Geñ. 49. Ad predā fili mi aſcendiſti. Nu. 23. Donec deuoret predā. p̄s. 75. Illuminās tu mirabiliter a mōtibus eternis. ꝓ quo he. le. A mōtibus prede vel rapine. vnde btūs hiero. in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. a mōtibus captiuitatis. Ezech. 19. Et didicit predā capere. Itē טָרַף Taraph. i. enutrire. victū tribuere. vt Prouer. 30. tribue tm̄ victui meo neceſſaria & inde טֶרֶף Téreph. i. victū. cibus. eſca. vt. p̄s. 110. Eſcā dedit timētib⁹ ſe. Malach. 3. Et ſit cib⁹ in domo mea. Prouer. 31. Deditqꝫ predā domeſticis ſuis. ꝓ quo he. le. Deditqꝫ cibū ſiue victū domeſticis ſuis. vñ ſeqtur. & cibaria ācillis ſuis. Pōt ēt legi ſicut eſt in lr̄a nr̄a. Quia ē equiuocū vt dictū ē. Itē טָרָף Taraph. Palmes ſiue ram⁹. aut foliū. ſ. raptū ex arbore a p̄io ſigñato deriuatū. Geñ. 7. portās ramū oliue virētibus foliis in ore ſuo. Ezech. 17. Et ſiccabit oēs palmites germinis eius. Et ēt in lingua chaldaica ſigñat folium.

טָרַף Rapere. Capere. טְרֵפָה Captum. Occiſum. טֶרֶף טָרֶף preda. Captiuitas טָרַף טֶרֶף Nutrire. Eſca Cibus. Victus. טָרָף Ramus. Palmes. Folium.

De incipientibus a littera. י Iod.

יָאַב Iaab. Deſiderare. Ps. 118. Quia mandata tua deſideraui. & ſolum inuenitur in predicto loco.

יָאַב Deſiderare

יָאַל Iaal. velle. acquieſcere. incipere. capere. iurare. adiurare. Stulte agere: ſiue ſtultum eſſe. Iudi. 17. Acquieuit & manſit apud hominem. Et in eodem. 19. Queſo te vt

יָאַל Acquieſcere.

Velle. Incipere. Iurare. Adiurare. Stulte agere. Stultũ fieri.

hodie hic maneas.pro quo hebrei legunt. Acquieſce obſecro & mane.4.Reg.5.Melius eſt vt accipias duo talenta. pro quo hebrei legũt.Si vis accipe duo talenta. ſiue acquieſce & accipe duo talenta.Et in eodem.6. Veni ergo & tu cũ ſeruis tuis.pro quo hebrei legunt. Volle ſiue acquieſce obſecro & vade cum ſeruis tuis.Ponitur etiam pro incipere. vt Geñ.18. Quia ſemel cepi: loquar ad dominum meum. Deut.1.Cepitqꝫ moyſes explanare legem.1.Reg.17. Cepit tentare ſi armatus poſſet incedere.Iob.6. Et qui cepit ipſe me conterat.Et in eodem. Veruntamen quod cepiſtis explete.Oſee.5.Quoniã cepit abire poſt ſordes. Hebrei tamen in omnibus locis predictis interpretantur velle ſiue acquieſcere.Et aliquando ſcribitur ſine iod in principio. vt in aliquibus locis predictis.Item ponitur pro iurare ſiue adiurare.vt Exo.2.Iurauit ergo moyſes ꝙ habitaret cũ eo.1.Reg.14. Adiurauit autem ſaul populum dicens.Itẽ ſignificat ſtulte agere ſiue ſtultũ eſſe. & tunc eſt verbũ paſſiuum prime coniugationis:quod ſcribitur cum nũ in principio.vt Nu.12.Ne imponas nobis hoc peccatũ quod ſtulte comiſimus.Eſa.19. Stulti facti ſunt principes taneos. Hiere.50.Gladius ad diuinos eius qui ſtulti erunt.

Stultũ eſ. יאר Fluuius. Amnis. Flumen. Riuus.

יאר Ieor.riuus.fluuius.flumen. Amnis. Geñ.41.Putabat ſe ſtare ſuper fluuium.Et in eodem. Et paſcebantur in ipſa amnis ripa.Exo.2.In carecto ripe fluminis. & in eodem.7.Et ſtabis in occurſum eius ſuper ripam fluminis.Et in eodem.Et ſuper fluuios eorum & riuos & paludes.Et in eo.Et piſces qui erant in flumine mortui ſunt: computruitqꝫ fluuius.Et in eo.8.Et ebuliet fluuius ranas. Eſa.19.Attenuabuntur & ſiccabuntur riui aggerum.Et in eodem.Nudabitur alueus riui a fonte ſuo. Et in eodem.Et omnis ſementis irrigua ſiccabitur. Vbi ponitur pro irrigua.Ezech.29.Et dicis meus eſt fluuius. Amos.8. Et eiicietur & defluet quaſi riuus egypti.Scribitur etiã ſine iod. vt in eo.Et aſcendet quaſi fluuius vniuerſus. & ſolum in p̄dicto loco ſcribitur ſine iod.& communiter accipitur pro nilo fluuio egypti. Ponitur ẽt pro flumine tigri. vt Dañ.12.Vnus hinc ſuper ripam fluminis & alius inde ex altera ripa fluminis.

יָאַשׁ Deſperare Renũciare. נוֹאָשׁ Deſperare. Ceſſare.

יאש Iaas. Deſperare.renunciare. Spem vel curam alicuius rei a corde amouere.ceſſare.vt.1.Reg.27.Et deſperet ſaul ceſſetqꝫ me querere. Eccl'.2.Renũciauitqꝫ cor meum vltra laborare ſub ſole.Et qñ eſt verbũ paſſiuũ prime coniugationis tunc ſcribitur ſine iod & cũ nun in principio & dicitur נואש Noas:& eſt cuiuſcunqꝫ perſone & vtriuſqꝫ numeri:& profertur in voce actiua. vt Hiere.2. Et dixiſti deſperaui.Et in eo.18.Qui dixerunt deſperauimus Iob.6.Et in ventũ verba profertis.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt profertis in hebreo habetur ſupra dicta dictio נואש Noas. ideſt amouetis ea verba a corde veſtro: & ſine cogitatione & meditatione profertis ea iventum.Eſa.57.nec dixiſti quieſcam.ideſt ceſſabo.

יָאַת Federari. Conuenire. Acquieſcere.

יאת Iaath.conuenire.acquieſcere.federari. vt Geñ.34. Sed in hoc valebimus federari. Et in eo. Vnum ẽ qđ differt tantum bonum. pro quo hebrei legunt. Sed in hoc acquieſcent ſiue conuenient nobiſcum viri:vt habitẽt nobiſcum vt ſimus vnus populus. Sed beatus hieronym⁹ tranſtulit ſenſum.Et in eo.Tantũ in hoc acquieſcamus & habitantes ſimul.4.Reg.12. Prohibitiqꝫ ſunt ſacerdotes vltra accipere pecuniã a populo.Pro quo he.le. Et acquieuerũt ſacerdotes vt nõ acciperẽt pecuniã a populo.Hiere.10.Tuũ eſt enim decus.i.tibi cõuenit decus ſiue reguum.

יָבַב Vlulare. Clangere.

יבב Iabab.eiulare. vlulare.vt Iudi.5. Per feneſtrã reſpiciens vlulabat mater eius.& ſolum inuenitur in predicto loco.& in lingua chaldaica communiter ſignificat vlulare vel clangere.ſ. tuba.

יָבַל Deducere. afferre. Deferre. aſportare. יוּבַל Humor. Riuus. יִבְלֵי Riui. יְבוּל Germen. יוֹבֵל Buccina. Iubileus. יַבֶּלֶת Papule.

יבל Iabal.deducere. Adducere.afferre.aſportare.Ps.59.qs deducet me in ciuitatem munitam.Ps.75. Qui in circuitu eius affertis munera.Eſa.18. Deferetur munus domino exercituum.Et in eodem.23.Ducent eam pedes illius. Eſd.5.& aſportare fecit ea in templum babylonis. Et inde יובל Iubal.ideſt riuus ſiue deductio aquarum:aut humor.ſ.aquarũ.Hiere.17.Quod ad humorẽ mittit radices ſuas.p quo he.le.qđ iuxta riuũ mittit radices ſuas.Et in plu. יבלי יִבְלֵי Ible.Eſa.30.Riui currentiũ aquarũ. Et inde יבול Iebul.ideſt germen.vt Leuit.26.Et terra gignet germẽ ſuũ Iob.20.Apertũ erit germen domus illius.Abach.3.Et nõ erit germen in vineis. Et de hoc vide ſupra in dictiõe בול Bul.Item יובל Iobel.i.buccina ſiue ſonitus buccine.ſ.cornee:qua vtebãtur in iubileo. vt Exo.19. Cum ceperit clãgere buccina tunc aſcendãt in montem.Ioſ.6.Tollent ſeptem buccinas quarum vſus eſt in iubileo. Pro quo in hebreo habetur.Tollent ſeptem buccinas iubileas.i. quarum vſus eſt in iubileo:ſicut eſt in littera noſtra. Et in eo. Cumqꝫ inſonuerit vox tube longior atqꝫ conciſior. Et in eodẽ. Et ſeptem alii ſacerdotes tollant ſeptem iubileorum buccinas.Et inde quinquageſſimus annus vocatur יובל Iobel. Quia in eo perſonabant buccinis. vt habetur Leuit.25. vbi dicitur. & clanges buccina.Et in eo.Ipſe eſt enim iubileus.Et in eo. Anno iubilei redient oẽs ad poſeſſiones ſuas. Et in eo.Et redimi non poterit etiam in iubileo. Itẽ יַבֶּלֶת Iabeleth.Macula animalis. pro quo beatus hieronymus trãſtulit papulas.Leuit.22.Si cicatricem habẽs:ſi papulas.

יָבַם Sociare. Vxorẽ fratris in cõiugiũ accipere. יָבָם Frater mariti. יְבָמָה Vxor frĩs.

יבם Iabam. Vxorẽ frĩs defuncti in cõiugẽ accipere.ſiue illi aſſociari. Geñ.38.Et ſociare illi vt ſuſcites ſemẽ fratri tuo.Deut.25.Sed accipiet eã frater eius & ſuſcitabit ſemẽ frĩs ſui.Et in eo.Nõ vult frater viri mei ſuſcitare ſemẽ fratris ſui in iſrael:nec me in cõiugiũ ſumere. Et inde frater mariti dicitur יָבָם Iabam.vt in eo.Sed accipiet eã frater eius.Et in eo.Nõ vult frater viri mei ſuſcitare ſemẽ fratris ſui.Et vxor fratris dr̃ יְבָמָה Iebama.ſiue יְבֶמֶת Iabẽmeth.vt in eo.Perget mulier ad portam ciuitatis.i.perget vxor frĩs ad portã ciuitatis.Et ĩ eo. Accedet mulier ad eũ corã ſen ioribus.Et ẽt vxor frĩs mariti dr̃ יְבָמָה Iebama.vt Ruth.1.En reuerſa eſt cognata tua ad populum ſuum. vbi ponitur p cognata: que erat vxor fratris mariti ſui.

יָבַשׁ Siccare. Areſcere. Areſcere. Exſiccare. יָבֵשׁ Aridus. Siccus. יְבֵשִׁים Sicci. יְבֵשָׁה Arida. יְבֵשׁוֹת יַבָּשָׁה יַבֶּשֶׁת

יבש Iabas. ſiccare.exſiccare.arere. exareſcere.cõfũdere.ſiue cõfundi.vt Geñ.8.Donec ſiccarentur aque ſup terrã.& in eo.Et vigeſima die mẽſis arefacta ẽ terra.Ioſ.2.Audiuim⁹ eĩ ꝙ ſiccauerit dñs aquas: maris.& in eo.5.Qđ ſiccaſſet dñs fluẽta iordãis.3.Reg.17.Poſt dies aũt aliquãtos ſiccatus eſt torrẽs.Iob.12.Si cõtinuerit aquas oĩa ſiccabuntur.p̃s.21.Aruit tanq̃ teſta virt⁹ mea.Prouer.17.Spũs triſtis exſiccat oſſa.Eſa.19.Et fluuius deſolabitur atqꝫ ſiccabitur.Ezech.17.Cumqꝫ tetigerit eam ventus vrens ſiccabitur:& ĩ areis germinis ſui areſcet.Et in eo.Et ſiccaui lignũ viride.& in eo.37.Aruerũt oſſa nr̃a.Oſee.13.Et ſiccauit venas eius.Ioel'.1.Oĩa ligna agri aruerũt.Et in eo.Qm̃ exſiccati ſunt fontes aquarũ.Amos.4.Et p̃s altera ſup quã non pluit aruit.Naũ.1.increpãs mare & exſiccãs illđ.& ĩde יָבֵשׁ Iabes.i.aridus.ſiccus.vt Ioſ.9.Panes quoqꝫ quos portabãt ad viaticũ duri erãt.p q̃ he.le.Et oĩs panis ſui viatici arid⁹ ſiue ſiccus erat. & in eodem.Nunc autem ſicci facti ſunt.& ĩ plu. יְבֵשִׁים Iebeſim.Nu.6.vuas recẽtes ſiccaſqꝫ nõ comedẽt.Et in genere feminino ſcribitur יְבֵשָׁה Iebeſa. vt in eo.11.aĩa nr̃a arida ẽ.& ĩ plu. יְבֵשׁוֹת Iebeſoth.vt Ezech.37. Sic caqꝫ vehemẽter.& inde יַבָּשָׁה Iabaſa. ſiue יַבֶּשֶׁת Iabéſeth.

arida. Sicca. יַבֶּשְׁתָּא arida. יָבַשׁ Confūdere

ideſt arida.vel terra habitabilis .vt Geñ.1. Et appareat arida.Ps.65.Qui conuertit mare in aridã.Ps.94. Et ſiccam manus eius firmauerunt.Eſa.44.Et fluenta ſuper aridã. & in lingua chaldaica dicitur יַבֶּשְׁתָּא Iabeſtha.Dañ.2.non eſt homo ſuper terra qui ſermonẽ tuũ poſſit implere. pro quo hebrei legunt.Non eſt homo ſuper arida. Itẽ יָבַשׁ Iabas.ideſt cõfundere.ſiue cõfundi.aut erubeſcere.vt.2.Reg.19.Confudiſti hodie vultũ omniũ ſeruorũ tuorũ. Eſa.29. Nõ modo confundetur iacob.Et in eodem.30.Oẽs cõfuſi ſunt.& ſolum in predicto loco ſcribitur cum aleph & iod ĩ medio dictionis.Hiere.8.Confuſi ſunt ſapientes. Ioel.1. Confuſum eſt vinum & elanguit oleũ.Et in eo. Cõfuſi ſũt agricole.Et in eo.Quia confuſum eſt gaudium a filiis hominũ.Zach.10.Et confundentur omnia profunda fluminis.Hebrei tamen in predicto loco ſecundum primam ſignificationẽ legũt.Et exſiccabuntur oĩa ꝓfunda fluminũ.

יָגֵב ager יֹגֵב agricola.

יָגֵב, Iageb.ager.vt Hier.39.Et dedit eis vineas & ciſternas in die illa.Pro quo hebrei legunt. Et dedit eis vineas & agros in die illa.Et ſolum inuenitur in numero plurali. Poteſt etiam deriuari a dictione גֵּבֶא Gebe.Inde יֹגֵב Iogeb ideſt agricola.vt.4.Reg.25.Et de pauperibus terre reliq̃t vinitores & agricolas.Hier.52.Reliquit prĩceps militie vinitores & agricolas.

יָגָה affligere. Humiliare abiicere. Cõtriſtare יָגוֹן Dolor. תּוּגָה Meſtitia. נוּגוֹת Luctus. ſquallide. נוּגֵי Nuge.

יָגָה, Iaga.affligere.humiliare.contriſtare.abiicere. Iob.19 Vſq;quo affligitis animam meam.Eſa.51. Et ponam illum in manu eorum qui te humiliauerunt . ideſt qui te afflixerunt.Threñ.3.Et abiecit filios hoĩum. Et in eo.Quia ſi abiecit & miſerebitur: vbi ponitur הֹגָה Hoga.cũ he ĩ prĩcipio.Et ſupra in eo.1.Quia dñs locutus eſt ſuper eã. Pro quo hebrei legunt.Quia dñs afflixit ſiue contriſtare fecit eam.Poteſt etiam deriuari a dictione הָגָה Haga que ſignificat loqui ſicut eſt in littera noſtra . vt dictum eſt ſupra in littera he.Et in eodem.vt locutus eſt dominus. pro quo hebrei legunt.Quoniam afflixit vel contriſtare fecit dñs.Et inde יָגוֹן Iagon.ideſt dolor.triſtitia. vt Ps.50.Quoniam defecit in dolore vita mea.Eſa.35.Fugiet dolor & gemitꝰ. Hiere.45.Quoniã addidit dominꝰ dolorem dolori meo Et inde תּוּגָה Thuga. ideſt triſtitia ſiue meſtitia.Prouer.10. Filius autem ſtultus meſtitia eſt matri ſue. Et in eo . 14.Et extrema gaudii luctus occupat.ideſt triſtitia : & inde נוּגוֹת Nugoth ſecundum terminationem pluralem femininorũ ideſt contriſtate ſiue dolentes.Pro quo beatus hieronymꝰ tranſtulit.ſquallide. Threñ.1.Virgines eius ſquallide . Et inde נוּגֵי Nuge.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit nugas.Soph.3.Nugas que a lege receſſerant congregabo.De quo btũs hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.Id quod diximꝰ nugas ſciamus in hebreo ipſum latinum eſſe ſermonem:& propterea a nobis ita vt in hebreo erat poſitum : vt noſſe poſſimus linguam hebraicam omnium linguarum eſſe matricẽ . hec Hieronymus.

יָגַע Laborare. Deficere. יְגִיעַ Labor. יָגֵעַ Labore. confectus. יְגֵעִים Feſſi Difficiles.

יָגַע, Iagaa.laborare.deficere.ſcilicet pre labore.Ioſ.7. quare omnis populus fruſtra vexabitur.pro quo hebrei legunt.Non facias laborare ibi omnem populum. Ps.6.Laboraui in gemitu meo.Ps.68.Laboraui clamans. Iob.20. Luet que fecit omnia . ꝓ quo hebrei legunt.Reddet quod laborauit.ideſt in quibus laborauerat.Prouer.23. Noli laborare vt diteris.Eſa.40.Non deficiet nec laborabit.Et in eo.43.Nec laboraſti in me iſrael.Et in eo. Nec laborem tibi prebui in thure.ideſt nec laborare te feci . Et in eo . Prebuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis . Et in eo.65. Nõ laborabunt fruſtra.Hiere.51.Et labores populorum ad nihilum.Pro quo hebrei legunt.Et laborabunt populi in nihilum.Malach.2.Laborare feciſtis dominum in ſermonibus veſtris.Et in eodem.In quo eum fecimus laborare .ponitur etiam pro deficere.ſcilicet pre labore.vt.2. Reg . 23. Donec deficeret manus eius. Et inde יְגִיעַ Iegiaa . ideſt labor.fatigatio.Geñ.31.Afflictionem meam & laborem manuum mearum.Deut.28.Et omnes labores tuos comedet populus quem ignoras.Ps.127 .Labores manuum tuarũ quia manducabis.Eſa.45.Labor egypti & negociatio ethiopie.Et in eodem.55.Et laborem veſtrum non in ſaturitate.Oſee.12.Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatem.& inde יָגֵעַ Iageaa.ideſt laborioſus ſiue labore confectus.aut feſſus labore.Deut.25 Quando tu eras fame & labore confectus.& in plurali יְגֵעִים Iegeim ſiue יְגִיעֵי Iegie.Iob.3.Et ibi requieuerunt feſſi robore.Eccl's.1. Cũcte res difficiles.ideſt laborioſe.

יָגֹר Timere. Vereri. Formidas. יָגָר Tumulus.

יָגֹר, Iagar.timere.formidare.vereri. Deut.28 . Afflictiões egypti quas timuiſti.Iob.3.Et quod verebar accidit mihi.Et in eodem. 9. Verebar omnia opera mea.Ps. 118. Amputa opprobrium meum quod ſuſpicatꝰ ſum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ trãſtulit. Auerte opprobrium meum quod reueritus ſum.Hiere.22.Et in manu quorum tu formidas faciem.Item יָגָר Iegar. Aceruus.tumulus.Geñ.31.Quem vocauit laban tumulum teſtis.

יָד Manus. Poteſtas.

יָד, Iad.Manus.poteſtas.fortitudo,virtus . conſilium . Percuſſio ſiue plaga.locus.Geñ.8.Extenditq; manum ſuã. Et in eodem.16.Manus eius contra omnes & manus omnium contra eum.Et in eodem.19 . Apprehenderunt manum eius & manum vxoris.Et in eodem.24 . Pone manũ tuam ſuper femur meum.Et in eodem. 38 . Vnus protulit manum.Et in eodem.33.De manu mea require illum . Exo.4.Mitte manum tuam in ſinu tuo.Et in eodem.9 .Ecce manus dñi erit ſuper agros.Et in eodem.13.ĩ manu forti eduxit te dominus de egypto.Et in eodem.14.Et manũ magnam quam exercuerat dominus contra eos . ideſt virtutem ſeu potentiam.Et in eodem.23 . Non iunges manũ tuam vt pro impio dicas falſum teſtimonium . Et in eodẽ. 29.Poſtq̃ initiaueris manus eorum.Nu.11.Nunquid manus domini inualida eſt.Deut.3.Magnitudinem tuam manumq; fortiſſimam.iudi.2.Manus domini ſuper eos erat. Et in eodem.3.Qui vtraq; manu pro dextera vtebatur . 1. Reg.5.Aggrauata eſt manus domini ſuper azotios .Et in eodem.Fiebat manus domini per ſingulas ciuitates . Et in eodem.Grauiſſima valde manus domini dei.Ps.20. inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis.Ps.31 . Grauata ẽ ſuper me manus tua.Canti.5.Dilectus meus miſit manum ſuam per foramen.Eſa.5.Et extendit manum ſuam ſuper eum.Et in eodem.8 .in forti manu erudiuit me.Et in eodẽ 25.in alliſione manuum eius.& eſt communis generis.vt Ezech.2.Et ecce manus miſſa ad me in qua erat inuolutus liber.pro quo ĩ hebreo habetur & ecce manus miſſa ad me in quo erat volumen libri.Nam iungitur cũ adiectiuo miſſa ꝙ eſt generis feminini & cum relatiuo quo ꝙ eſt generis maſculini.& ſimiliter in aliis locis . Ponitur etiam pro poteſtate vel fortitudine ſicut in aliquibus locis predictis. & Geñ.41.& omne frumentum ſub pharaonis poteſtate condatur.Nam illud quod eſt in poteſtate alicuius dicitur eſſe in manu eius.Geñ.24.Ex omnibus bonis eius portans ſecum.Pro quo hebrei legunt . Omnia bona domini ſui in manu ſua.ideſt portans ſecum in poteſtate ſua . Nu. 21.Et tulit omnem terram que dictionis illius fuerat . Pro quo hebrei legunt.Et tulit omnem terram de manu illius. ideſt de poteſtate illius.Et in eodem.31.Et tubas ad clangẽdum tradidit ei.pro quo hebrei legunt. Et tubas ad clangẽ dũ in manu eiꝰ.i.in poteſtate eiꝰ.Et in eo.Numerũ pugnatorũ quos habuimꝰ ſub manu nr̃a.i. poteſtate noſtra. Ioſ. 8.Et nõ potuerũt vltra huc illucq; fugere. Pro quo hebrei legunt Et non fuerunt in eis manus ad fugiendum. i. non fuit in eis poteſtas ſeu virtus. 2. Regũ.8.vt dominaretur ſuper fluuium euphratem. Pro quo hebrei legũt. vt conuerteret manum ſuam.i.poteſtatem ſuam ſuper fluuiũ euphratem. Ps. 88. ponam in mari manum eius.i. poteſtatem eius.ps.94.In manu eius ſunt omnes fines terre.prouer. 18. Mors & vita in manibus lingue.i.in poteſtate lingue. Et ẽt qñ aliquis ſubditur alteri:dicitur in ſcriptura dare ei manum.i.eſſe ſub eius poteſtate.vt Leuit.25.Si attenuatꝰ fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo hebrei legũt. Si attenuatus fuerit frater tuus & declinauerit manum ſuam tecum.1.Paralip.29.Cuncti filii regis dauid dederunt manum ſuam & ſubiecti fuerunt regi ſalomoni.4.Reg.10 Si eſt inquit da mihi manum: qui dedit ei manum ſuam. Thren.5.Egypto dedimus manũ.

Conſilium
Diſpoſitio

Ponitur etiam pro conſilio vel diſpoſitione.2.Reg.14.Nunquid manus ioab tecum eſt.i.conſiliũ vel diſpoſitio ioab.Eſdre.3.Vt laudarẽt dñm per manus dauid regis iſrael.i.ex diſpoſitione vel p̄cepto dauid.

Plaga.

Ponitur etiam pro plaga vel percuſſione. vt in aliquibus locis predictis.& Iob.23.Et manꝰ plage mee aggrauata eſt ſuper gemitũ meum.1.Paralip.21. vertatur obſecro manus tua in me.Ps.76.Manibus meis nocte contra eum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Manus mea nocte extenditur.ideſt plaga mea nocte extẽditur.Hiere.15. A facie manus tue ſolus ſedebam.ideſt a facie plage vel percuſſionis tue.

Locus.

ponitur etiã pro loco.vt Nu.2.Singuli per loca & ordines ſuos proficiſcẽtur.Deut.23.Habebis locũ extra caſtra. Iudi.11.vel in cunctis ciuitatibus ſupra iordanem.pro quo he.le.vel in cunctis ciuitatibus que ſunt iuxta loca arnon.

Ager.

2.Reg.14.Scitis agrum ioab ad agrũ meũ.vbi ponitur ꝓ agro.Et in eo.18.Et appellatur manus abſalon vſq; in hãc diẽ:quod hebrei exponunt. Et appellatur locus Abſalon vſq; in hanc diem.Gen̄.34.terra in poteſtate vr̃a eſt. pro quo hebrei legunt.terra ſpacioſa manibus eſt coram vobis i.ſpacioſa locis.Ps.103. Hoc mare magnum & ſpacioſum manibus.ideſt ſpacioſum locis. Iob.1. Et aſine paſcebãtur iuxta eos.pro quo hebrei legũt. Iuxta loca eorum. Hiere. 6.Et paſcet vnuſquiſq; eos qui ſub manu ſua ſunt.pro quo hebrei legunt.Et paſcet vnuſquiſq; locũ ſuum. Poteſt etiã intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Et ĩ eo.57. Dilexiſti ſtratũ eorum manu aperta.Pro quo hebrei legũt.Dilexiſti ſtratum eorum: locum vidiſti.Poteſt etiam legi manum vidiſti.& tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra.

Cauſa.

Ponitur etiam pro cauſa.vt Hiere.41. Quos percuſſit propter godoliã. pro quo in hebreo legitur Quos percuſſit in manu godolie.i.cauſa godolie ſiue propter godoliam: ſicut eſt in littera noſtra.

Fornix.

ponitur etiam pro fornice.i.pro loco vel arcu triumphali.1.Reg.15.Et erexiſſet ſibi fornicem triũphalem.

prophetia

Ponitur etiam pro prophetia.vt Ezech.1. Et facta ẽ ſuper eũ ibi manus dñi.i.prophetia dñi.Et in eo.37. Facta eſt ſuper me manus dñi.

Pars.

Ponitur ẽt pro parte.vt Gen̄.43.Ita vt quinq; partibus excederet. Et in eo. 47. Quattuor reliquas.ſ.partes permitto vobis in ſementẽ.2.Reg.19. Decẽ partibus maior ego ſum apud regẽ.vbi pro partibus ponitur ידות Iadoth.ſecundũ terminationẽ pluralẽ femininorũ.Et cõiter ſcribitur in plu.ſcd̾m terminationẽ maſculinorũ.ſ.

ידים
Manus.

ידים Iadaim.ſiue ידי Iede.vt Gen̄.27.Et manus ſũt eſau.Exo.17.Manus moyſi erãt graues.& ĩ eo.32. cõſecraſtis manꝰ vr̃as hodie dño.Eſa.45.Et opus tuũ abſq; manibus eſt.i.abſq; firmitate & duratiõe.

ידא
Manus.

& in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cũ aleph in fine & dicitur ידא Ieda.i. manꝰ Dan̄.5.Et rex aſpiciebat articulos manus ſcribentis.

ידין

& in plurali ידין Iadain.Dan̄.2.Donec abſciſſus eſt lapis de mõte ſine manibus.Ponitur ẽt ידי Iadai pro ידים Iadaim. vt Ezech. 13. ve qui conſuunt puluillos ſub oĩ cubitu manuũ.

ידות
Manus ſedis.

Item ponitur ידות Iadoth pro manibus ſedis que erant ad ſimilitudinẽ manus hominis.vt.3. Reg.10.Due manus hinc atq; inde tenentes ſedile: & duo leones ſtabant iuxta manus.

Axes.

Item ponitur pro axibus currus.vt in eodem.Et axes earum & radii & canthi.

Celature.

Et in eodem ponitur pro celaturis vel ſculpturis in quibus erant figure manus:vbi dicitur habens celaturas variaſq; ſculpturas ex ſemetipſa.

Icaſtratur.
Anguli.

Ponitur etiam pro incaſtraturis tabularũ. vel pro angulis.Exo. 26.In lateribus tabule due incaſtrature.Et ĩ eo.vt bine baſes ſingulis tabulis per duos angulos ſubiiciantur.

ידד
Ponere.
Proiicere

ידד Iadad.Proiicere.deiicere.mittere. & ſcribitur cũ ſimplici daleth.vt thren̄.3.Et poſuerũt lapidẽ ſuper me. pro quo hebrei le.& proiecerũt lapidem in me.Hiere.50. Omnes qui tenditis arcũ debellate eã.pro quo he.le. Oẽs qui tenditis arcũ iacite ad eã.ſ.iacula vel ſagittas.

Mittere.
Deiicere.

vnde ſubditur.nõ parcatis iaculis.& Abdie.1.& ſuper ieruſalẽ mittebãt ſortẽ.Zach.1.vt deiiciãt cornua gentiũ.

ידיד
amãtiſſimꝰ
Dilecta.
Dilectus.

Itẽ ידיד Iedid i.dilectus. amantiſſimus.Deut.33. Amantiſſimus domini habitabit confidenter.Ps.83. Quam dilecta tabernacula tua.Hiere.11.Quid eſt ꝙ dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa.

ידידות
Dilectio.

& inde ידידות Iediduth.i.dilectio. Vt in eo. 12.Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius.Pro quo hebrei legunt.Dedi dilectionem anime mee. ideſt dilectam anime mee.

ידה
Laudare.
Confiteri.

ידה Iada.laudare.confiteri.iacere.deiicere.vt Gen̄.49.Iuda te laudabũt frẽs tui.Leuit.5.Agat penitentiã ꝓ peccato ſuo.pro quo he.le.Et cõfiteatur illud in q̊ peccauit.& in eo.16.Confiteatur oẽs iniquitates filiorũ iſrael. & in eo. 26.Donec confiteãtur iniqtates ſuas & maiorũ ſuorũ. Nu. 5.Et cõfitebuntur peccatũ ſuũ.3.Reg.8.Cõfitẽtes nomini tuo.Nee.1.Et cõfiteor ꝓ peccatis filiorũ iſrael.Iob.4. Et ego cõfitebor ꝙ ſaluare te poſſit dextera tua.p̄s.6.In inferno aũt qs cõfitebitur tibi.Ps. 9.Confitebor tibi dñe in toto corde meo.p̄s.27.Et ex volũtate mea cõfitebor ei.p̄s.44. ꝓpterea populi cõfitebũtur tibi.p̄s.48.cõfitebitur tibi cũ bñfeceris ei.p̄s.53.& cõfitebor noĩ tuo qm̃ bonũ eſt.p̄s.66 Cõfiteãtur tibi populi deus: cõfiteãtur tibi populi omnes. Et in aliqbus locis p̄dictis cõfiteri accipitur pro laudare vel gr̃as agere.vt ĩfra dicetur in fine huiꝰ dictiõis. Prouer. 28. qui aũt cõfeſſus fuerit & reliq̃rit ea miam cõſequetur. Eſa. 38.quia nõ ĩfernus cõfitebitur tibi.

הידות
Adlaudandũ.
Hymni.

& inde הידות Huiedoth ſiue יהודה Iehuda.i.laus vel confeſſio.pro quo beatus hieronymus trãſtulit ad laudãdũ:vel hymnos.Nee.11.ad laudãdũ & ad cõfitendũ in orõne.& in eo.12.& ſup hymnos ipi & frẽs eorũ.

תודה
Confeſſio.

& inde תודה thoda.i.cõfeſſio.laus. ſiue gr̃arũ actio.Ioſ.7.Da gloriã dño deo iſrael & cõfitere. pro q̊ he. le.& da ei cõfeſſionẽ.Eſdre.10.& nũc date cõfeſſionẽ dño deo.Ps.94.preocupemus faciẽ eius in cõfeſſiõe.p̄s.99.Introite portas eius in confeſſione.

Laus.

ponitur etiam pro laude. p̄s.49.Immola deo ſacrificiũ laudis.Amos.4.ſacrificare de fermẽto laudem.

Gratiarũ actio.

Item ponitur pro gratiarum actione. Leuit.22.Si immolaueritis hoſtiã pro gratiarũ actiõe dño Eſa.51. Gratiarum actio & vox laudis.

תודה
Chorꝰ laudantium.

ponitur etiam תודה thoda.pro choro laudãtium ſiue gratias referẽtiũ. vt Nee. .12.Et ſtatui duos choros laudantium. Et in eodem.Et chorus ſecundus gratias referentium.

יהודה

Inde deriuatur יהודה Iuda.qd interpretatur laudatio ſiue confeſſio.vt Gen̄.29.

Et ait modo cōfitebor dn̄o. & ob hoc vocauit eū iudam. vn̄ beatus hieronymus in hebraicis questionibus sup p̄dicto loco sic ait. Iuda cōfessio dr̄ a cōfessione: ita cōfessoris nomen est dictū. verūtamē hic cōfessio ꝓ gratiarū actiōe aut pro laude accipitur. vt frequēter in psalmis & in euangelio: confiteor tibi dn̄e celi & terre. i. gratias ago tibi siue glorifico te. hec Hieronym⁹. Accipitur ēt pro iudea siue ꝓ **Iudea.** terra iudee. Ps. 75. Notus in iudea deus. Hiere. 14. Luxit **יהוד** iudea & porte eius. Et in lingua chaldaica dicitur יהוד Iehud. **Iudea.** Dan̄. 2. Inueni hominē de filiis transmigrationis iudee. **יהודי** Et inde יהודי Iehudi. i. iudeus. **Iudeus.** vt Zach. 8. Et apprehēdent fimbriā viri iudei. & in plu. יהודים Iehudim. **יהודים** Nec. 4. Quid iudei faciūt imbecilles. **Iudei.** Ester. 3. Iudeis noua lux oriri visa est. & inde יהודית Iehudith. i. iudaica lingua siue iudaice. **Lingua iudaica.** 2. Paralipo. 32. Insuper & clamore magno lingua iudaica cōtra populū qui sedebat in muris ierusalē personabat. **Iudaice.** Nec. 13. Nesciebāt loqui iudaice. Esa. 36. Non loquaris nobis iudaice. Et quia principalis tribus & regalis erat tribus iuda: ideo gens & terra & etiā lingua ab eo nomē accepit. **מתיהד** & inde מתיהד Mithiahet. i. ille qui imitatur ritū & religionē iudeorū. **Qui imitatur ritum iudeorum.** vt Ester. 8. Vt plures alterius gentis & secte eorū religioni & cerimoniis iungerentur. Itē ידה Iada. i. **ידה** **Proiicere** Proiicere. siue deiicere. aut mittere. De quo vide supra in dictione ידד Iadad.

ידע **Scire.** **Cognoscer̄** ידע Iadaa. scire. nosse. cognoscere. māifestare. sentire. misereri. conterere. siue confringere. Gen̄. 3. Scientes bonū & malū. Et in eo. Cumq; cognouissent se esse nudos. Et in eo. 22. Nunc cognoui ꝙ timeas deū. Et in eo. 31. Ignorabat ꝙ rachel furata esset idola. Pro quo he. le. Et nō sciebat iacob ꝙ rachel furata esset ea. s. idola. Et sic in sequentib⁹ vbicūq; ponitur ignorare vel nescire in hebreo sunt due dictiones. s. nō scire. Et in eo. 48. Scio fili mi scio. Exo. 2. Stante procul sorore eius & considerante aduentū rei. pro quo hebrei legunt. Et stetit soror eius procul: vt sciret quid fieret de eo. Et est idem sensus cū littera nostra. Et in eo. 5. nescio dn̄m. Et in eo. 7. Et scient egyptii quia ego sum dominus. Et in eo. 33. noui te ex nomine. Et in eo. vt sciam te. Et in eo. In quo enim scire poterimus ego & populus tuus. Deut. 4. Vt scires q̄m dn̄s ipse est deus. Et in eo. Scito ergo hodie & cogitato in corde tuo. Et in eo. Scio cōtētionē tuā. 1. Reg. 3. Porro samuel necdū sciebat dn̄m. Et in eo. **Nosse.** 17. noui superbiā tuā. Et in eo. 21. nā & pueris meis condixi in illū & illū locū. Pro quo he. le. Et pueros scire feci illū & illū locū. Et in eo. 22. Donec sciam quid faciat mihi deus. 2. Reg. 5. Et cognouit dauid q̄m confirmasset eū dn̄s regem. Iob. 9. Qui transfert montes & nescierunt. Et in eo. 19. Scio ꝙ redemptor meus viuit. & in eo. Scitote esse iudiciū. & in eo. 38. Et ostendisti aurore locū suū. Pro quo he. le. Scire fecisti aurorā locū suū. Et in eo. 42. Scio quia omnia potes. Ps. 9. vt sciāt gētes q̄m hoīes sunt. Ps. 34. Veniat ei laqueus quē ignorat. Ps. 50. Et occulta sapiētie tue manifestati mihi. Ps. 40. In hoc cognoui q̄m voluisti me. Ps. 73 Et nō cognouerūt sicut in exitu super sūmū. pro quo btūs **Māifestar̄** hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Manifesta. s. erant in introitu desuper. p̄s. 137. Et alta a lōge cognoscit. Et ī eo. 138 Tu cognouisti sessionē meā & resurrectionē meam. **Inotescere.** p̄s. 143. Quid est homo quia īnotuisti ei. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. **Agnoscer̄.** Quid est homo quia agnoscis eum. prouer. 12. nouit iustus iumētorum suorum animas. Canti. 6. nesciui: anima mea cōturbauit me. Esa. 7. vt sciat reprobare malum & eligere bonū. Et in eodem. 19. Et cognoscent egyptii dn̄m. Et in eo. 50. vt sciam sustentare eum qui lassus est verbo. Et in eodem. 53. Et scientem infirmitatem. Et in eodem. 58. Et scire vias meas volūt. Hiere. 2. Scito & vide. & in eo. 9. In hoc glorietur qui gloriatur: scire & nosse me. Et in eo. 31. Postq̄ȝ ostendisti mihi percussi femur meum. pro quo hebrei legunt. Et postquam notus factus sum. scilicet mihi: percussi femur meum. Ezech. 2. et scient quia propheta fuerit in medio eorum. Osee. 2. & scies quia ego dn̄s. & in eodem. 13. ego cognoui te in deserto. Zach. 14. & erit dies vna que nota est domino. & aliquando scribitur sine iod. vt in aliquibus locis predictis. Et quando est verbum passiuum prime coniugationis: tunc in preterito indicatiui scribitur cū **נודע** nun & vau in principio loco iod: & dicitur נודע nodaaa. vt Exo. 6. & nomen meum adonai non indicaui eis. pro quo hebrei legunt. & nomine meo adonai non sum factus no**cognosci.**tus eis: siue non sum cognitus eis. Deut. 21. & ignorabitur cedis reus. idest non est cognitus. Iudi. 16. & non est cognitum in quo esset fortitudo eius. 1. Reg. 22. & audiuit saul ꝙ **Esse noti.** apparuisset dauid. idest ꝙ esset notus vel manifestus. Ps. 75. Notus in iudea deus. Esa. 19. Et cognoscetur dominus ab egypto. Et quando est verbum tertie coniugationis tūc scribitur cum he & vau in principio. vt Exo. 33. Et non indicas mihi quem missurus sis mecum. pro quo hebrei legunt. Et nō facis me scire quem missurus sis mecum. idest non manifestasti mihi vel non indicasti mihi: sicut est in littera nostra. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et notum factum fuerit peccatum suū. Et in eo. Et cognouerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et cognitum fuerit siue notum fuerit peccatum. Et est idem sensus cum littera nostra. p̄s. 24. Et testamentum ipsius vt manifestetur illis. pro quo hebrei legūt. vt scire faceret illos. p̄s. 89. Sic notum fac. p̄s. 97. notum fecit dominus salutare suum. p̄s. 104. Annunciate inter gētes opera eius. idest nota facite inter gentes opera eius. **Noti facere.** Ezech. 16. notas fac ierusalem abominationes suas. Et quando est verbum quarte coniugationis scribitur cum he & tau in principio. vt Gen̄. 45. Et nullus interesset alienus agnitioni mutue. idest quando agnitus siue notus factus est a fratribus. Nu. 12. In visione apparebo ei. pro quo hebrei legunt. In visione notus factus ero ei. Significat etiam supradicta dictio ידע Iadaa. cognoscere carnaliter. **ידע** **cognoscere carnaliter** vt Gen̄. 4. Adam vero cognouit vxorem suam. Et in eodem. Et cognouit cain vxorem suam. Et in eodem. 38. Attamen vltra non cognouit eam. Nu. 31. Et mulieres que nouerūt viros in coitu. Et in eodem. Et omnes feminas virgines reseruate. Pro quo hebrei legunt. Et omnes paruulas feminas que non nouerunt virum in coitu: reseruate. 3. Regum. 1. Et rex non cognouit eam. Ponitur etiam pro sentire. **Sentire.** vt Gen̄. 19. Et ille non sensit. & in eodem. & nec quidem tunc sensit. Prouer. 23. Traxerunt me & ego non sensi. ponitur etiam pro liberare. vt Exo. 2. Et respexit dominus **Liberare.** filios israel & liberauit eos. potest etiam reduci ad primum significatum. Nam scire dei est misereri vel liberare. Ponitur etiam pro conterere vel comminuere. vt Iudi. **Conterere** **Cōminuer̄** 8. Et contriuit cum eis atq; comminuit viros sochoth. Et secundum hanc significationem exponunt aliqui hebrei illud quod habetur. Prouerb. 10. Qui autem deprauat vias suas manifestus erit. Pro quo ipsi legunt. Qui autem deprauat vias suas conteretur vel comminuetur. Et in eodē. 14. Et indoctos quoq; erudiet. pro quo ipsi legunt. Et inter stultos siue indoctos conteretur. Potest etiam legi sic. Et inter indoctos notus siue manifestus erit. Et tunc erit idem sensus cum littera nostra. Ezech. 19. Didicit viduas facere. Pro quo ipsi legunt. Et confregit vel contriuit vi

duas eius.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Inde
דֵּעָה דֵּעָה Deaa.ideſt ſcientia vel cognitio. Et eſt communis
Scientia. generis. vt Ps. 72. Et ſi eſt ſcientia in excelſo. Eſaie.
11.Quia repleta eſt terra ſcientia domini.Hiere. 3. Et paſcent
vos ſcientia & doctrina.Et aliqñ ſcribitur ſine he. vt
Iob.36.Repetam ſcientiam meam a principio. & communiter
דַּעַת ſcribitur cũ tau in fine & dr̃ דַּעַת Dáath .vt Geñ.2. Li
ſcientia. gnũqꝫ ſcientie boni & mali. Exo. 31. Et impleui eũ ſpiritu
dei:ſapientia & intelligentia & ſcientia. Iob.33. Scientiam
labia mea purã loquentur.& in eo.38. Quis eſt iſte inuolũes
ſententias ſermonibus imperitis.pro quo hebrei legũt
Quis eſt iſte qui obſcurat.i.celat conſilium ſermõibus abſqꝫ
ſcientia.& in eo.42.Quis eſt iſte qui celat conſiliũ abſqꝫ
ſcientia.Ps.18.Et nox nocti indicat ſcientiam. Ps. 138.
Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me.Prouer.1.Adoleſcenti
ſcientia & intellectus.Et in eo. 2. Et ſcientia anime tue
Doctrina. placuerit.Et in eo.8.Doctrinam magis ꝗ̃ aurum eligite.
Vbi ponitur pro doctrina.Dañ.12.Et multiplex erit ſcien
דֵּעוֹת tia.& in plu.דֵּעוֹת Deooth ſecundum terminationem femi
ninorum ſiue דֵּעִים Deim ſcd̃m terminationem maſculino
Scientie. rũ.vt.1.Reg.2.Quia deus ſcientiarũ dñs eſt.Iob.36. Et perfecta
ſcientia probabitur tibi.pro quo hebrei legunt. Et perfecte
ſcientie tecũ.ſ.ſunt.Et in eo.Magnas & perfectas ſcientias.
מַדָּע Inde מַדָּע Madaa.ideſt ſcientia vel diſciplĩa.vt Dañ.
Diſciplina 1.Et doctos diſciplina.& in eo.pueris autem his dedit deus
ſcientia. ſcientiam.Ponitur etiam pro cogitatione. vt Eccl̃s.10.
Cogitatio. In cogitatione tua regi nõ detrahas. & inde מַנְדְּעָא Man
מַנְדְּעָא dea: ꝙ in lingua chaldaica ſignificat ſcientiam. Dañ. 2.Et
ſcientia. ſcientiam intelligentibus diſciplinam.& inde מוֹדָע Modaa
מוֹדָע ideſt notus ſiue cõſanguineus.propinquus.vt Ruth.2.erat
Cõſanguineus. autem viro abimelech conſanguineus.Et in eo.3.Propinquus
propĩqu⁹. noſter eſt.Ponitur etiam ꝓ amico. vt ꝓuer.7.Et pru
Amica. dentiam voca amicam tuam.& inde מְיֻדָּע Meiudaa. ideſt
מְיֻדָּע notus.vt.4.Reg.10.Et notos & ſacerdotes. Iob.19.Et qui
Notus. me nouerant obliti ſunt mei.Ps.54.Dux meus & notus
מַדּוּעַ meus.Et ſecundum aliquos inde deriuatur מַדּוּעַ Madûaa.
Cur. Que eſt dictio interrogatiua.ideſt.quare.cur .vt Num.16.
Cur eleuamini ſuper populum domini. De quo vide infra
יִדְּעֹנִי in littera mem.Inde יִדְּעֹנִי Ideoni.i.diuinus ſiue hariol⁹.
Hariolus. aut magus.vt Leuit.19.Neqꝫ ab hariolis aliquid ſciſcitemi
Diuinus. ni.Deut.18.Neqꝫ phytones conſulat neqꝫ diuinos. Eſa. 8.
Querite a phytonibus & diuinis:qui ſtridunt incantationi
bus ſuis.

יְהַב יְהַב Iahab.dare.afferre.tradere.Eſdre.5.Tradidit eos ĩ ma
Tradere. nus nabuchodonoſor regis aſſyriorum.Dañ.2.Dat ſa
Dare. pientiam ſapientibus.Et in eo. Imperium & gloriã dedit
tibi.Et in eodem.Et munera multa & magna dedit ei. Et
in predictis locis ſcribitur in lingua chaldaica cum iod in
prĩcipio.In hebreo vero ſcribitur ſine iod Geñ.30.Da mi
hi liberos.Ruth.3.Expande inquit pallium tuum.pro quo
Afferre hebrei legunt.Da ſiue affer pallium tuum. Ps.28. Afferte
domino filii dei:afferte domino filios arietum :afferte do
mino gloriam & honorem.Prouer.30.Dicentes affer affer
Oſee.4.Dilexerunt afferre ignominiam protectores ei⁹.
הָבָה & inde הָבָה Haba.Quod eſt aduerbiũ exhortandi vel inui
tandi ad aliquid operandum.ideſt eia. age. agite .Beatus
Venite. hieronymus tranſtulit.venite.Geñ.11. Venite faciamus lateres.
Et in eo. Venite igitur deſcendamus & confundam⁹
ibi linguã eorũ.Exo.1.venite ſapienter opprimamus eum
Dimittere Scribitur etiam ſingulariter.pro quo btũs hieronym⁹ trã
יְהָב ſtulit.Dimitte.vt Geñ.38.Ingrediensqꝫ ad eã ait: dimitte
Cura. me.Item יְהָב Iehab .i.cura.vt Ps.54. Iacta ſuper dominũ
Onus. curam tuam. Et aliqui hebrei legunt onus vel pondus tuum.
Beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veri charitas.
tatem tranſtulit.Proiice ſuper dominum charitatem tuã.
Et ſecundum hanc ſignificationem deriuatur a dictione
אַהֲבָה Ahaba;que ſignificat charitatem vel dilectionem.

יְהָךְ Iehach:in lingua chaldaica ſignificat referre.ſiue ire.a Referre.
ut ambulare.Eſd.5.vt res ad dariũ referatur.& in eo. יְהָךְ
6.Et referantur in templũ in hieruſalẽ.& in eo.7 .Cuicun
qꝫ placuerit in regno meo de populo iſrael & de ſacerdoti
bus eius & leuitis ire in ieruſalem tecum :vadat. Ire.

יָהֲלֹם Iahalom.hyaſpis lapis precioſus.vt Exo.28.In ſe יָהֲלֹם
cundo carbunculus ſaphyrus & hyaſpis.hebrei tñ di Hyaſpis.
cũt ꝙ ſigñat adamãtẽ. De quo vide ſupra ĩ dictiõe הַלֹּם halõ

יָהִיר Iahir. Arrogans.temerarius.ſuperbus.Prouer.21. ſuperbus
& arrogans vocatur indoctus. Abach.2.Sic erit vir יָהִיר
ſuperbus:& non decorabitur. ſuperbus.

יוֹם Iom. Dies.tempus.& accipitur aliquando pro die arti
ficiali.i.pro tempore quo ſol lucet ſuper noſtrũ horizõ יוֹם
tem.vt Geñ.1.& appellauit lucem diem:& tenebras noctẽ. Dies.
& in eo.8.& nox & dies non requieſcent.i.non ceſſabunt.
Et in eodem.31.Die noctuqꝫ eſtu vrgebar & gelu. Nu. 11.
Surgens ergo populus tota die illa & nocte ac die altero cõ
gregauit coturnicũ multitudinẽ.& ſimiliter in pluribus aliis
locis.Accipitur ẽt aliquando pro die naturali vigintiquattuor
horarũ.vt Geñ.1.& factum eſt veſpere & mane di
es vnus.& ſimiliter in ſequentibus in eo.capi. Exo.2.Memento
vt diem ſabbati ſanctifices. Leuit.23.Dies primus ce
leberrimus.4.Reg.7.Hec enim dies boni nũcii eſt.Ps.60
vt reddã vota mea de die in diem. & aliqñ duplicatur littera
mem & dicitur יוֹמָם Iomam.vt Exo.13.Per diem in colũ יוֹמָם
na nubis:& per noctẽ in colũna ignis. Et in eo.Nunqꝫ defuit Dies.
colũna nubis per diẽ.Iob.5. Per diem incurrunt tene
bras.Ps.1.& in lege eius meditabitur die ac nocte.Ps.12.do
lorem in corde meo per diẽ.Ps.21.Clamabo per diẽ & nõ
exaudies.p̄s.41.in die mandauit dominus miam ſuam.&
in plu.יָמִים Iamim ſiue יְמֵי Ieme.vt Geñ.29. Et videbantur יָמִים
illi pauci dies.& in eo.41.poſt duos ãnos vidit pharao
ſomniũ.pro quo he.le.poſt duos annos dierũ. i. poſt duos Dies.
annos cõpletos: ſicut exponũt hebrei.& ĩ eo.47. quot ſũt
dies annorũ vite tue.Et in eo.dies peregrinatiõis vite mee
Leuit.15.Et immũdus erit ſeptẽ diebus.Et in eo.Mulier q̄
patitur multis diebus.Nu.11.Sed vſqꝫ ad menſem dierum.
Deut.6.Vt prolõgentur dies tui.Iob.38.Nunquid poſt or
tũ tuũ precepiſti diluculo.pro quo heb.legunt. Nunquid a
diebus tuis precepiſti diluculo.ideſt a die qua ortus es.ſcri יוֹמַיִם
bitur etiam in plurali יוֹמַיִם Iomaim.triſyllabum. & accipi Dies duo
tur pro duobus diebus tantum ſiue pro biduo. vt Exo. 21. biduuꝫ
Si autem vno die vel duobus ſuperuixerit.Num. 9.Si vero
biduo aut vno menſe.Et in eodem.11.Non vno die vel duo
bus.Scribitur etiam יְמוֹת Iemoth. ſecundum terminationem יְמוֹת
pluralem femininorum.vt Deut.32.Memento diDies
erum antiquorum.Ps.89.Pro diebus quibus nos humilia
ſti. Et aliquando ſcribitur cum nun in fine loco mem. vt
Dañ.12.Et ſtabis in ſorte tua in fine dierum. ponitur etiã.
יָמִים Iamim pro anno: ſecundum hebreos. ſcilicet quando יָמִים
ponitur abſolute ſine determinatione numeri. Leuit.25. Annus
Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus.
Et ſubditur in hebreo. Diebus erit redemptio eius. ideſt
vno anno erit redemptio eius.Geñ.24.Maneat puel
la ſaltem decem dies apud nos.pro quo hebrei legunt. Ma
neat puella apud nos dies aut decem. Et dicunt hebrei ꝙ
per dies intelligitur annus:& per decem intelliguntur decem
menſes.vt ſit ſenſus.Maneat puella apud nos annum
aut decem menſes. Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera

noſtra.& eſt magis congruum.Exo.13.Cuſtodies huiuſcemodi cultũ ſtatuto tẽpore a diebus in dies.i. ab anno in annum.Nu.9.Aut vno menſe vel longiori tempore.vbi pro **יָמִים** longiori tempore ponitur יָמִים Iamim .& dicunt hebrei quod accipitur pro vno anno.1.Reg.1.Et aſcẽdebat vir ille de ciuitate ſua ſtatutis diebus.pro quo in hebreo habetur. Et aſcendebat vir ille de ciuitate ſua a diebus in dies . Qđ **Annos.** hebrei exponunt de anno in annũ : et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.Et in eo.27.Fuit aũt numerus dierũ quibus habitauit dauid in regione philiſtinorũ quattuor menſiũ. Pro quo he.le.Fuit aũt numerus dierũ quibus habitauit dauid in regione philiſtinorum dies & quattuor menſes.& p dies intelligitur annus ſecundũ hebreos . Poteſt etiam intelligi ꝙ habitauit ibi aliquot diebus vltra quattuor menſes.Tamen infra:capitulo.29.Dixit rex achis de dauid : & eſt apud me multis diebus vel annis. Et poteſt exponi ſic. Quod in ipſis diebus quibus habitauit apud eũ probauit eũ eſſe fideliſſimũ ac ſi habitaſſet apud eũ multis annis.ponitur etiam pro tempore:tam in ſingulari q̃ in plu . Geñ. **Tempus .** 30.Egreſſus aũt ruben tempore meſſis triticee . Exo . 32. In die vltionis viſitabo & hoc peccatũ eorũ.i. tpe vltionis. Leuit.15.Quaſi ſit in tpe menſtruo.Nu.3. Ex quo percuſſi primogenitos in terra egypti . Pro quo hebrei legunt. In die.i.in tempore quo percuſſi primogenitos in terra egypti.Deut.31.Et iraſcetur furor meus cõtra eos in die illo.i.in tempore illo.1.Paralip.11.Et interfecit leonẽ in media ciſterna in tpe niuis.Scribitur ẽt cũ he vel caph in prin **הַיּוֹם** **Hodie.** cipio & dicitur הַיּוֹם Haiom ſiue כַּיּוֹם Chaiom.i. hodie ſiue tẽpus preſens.vt Geñ.21.Et ego nõ audiui p̄ter hodie . Et in eo.22.Vnde vſqꝫ hodie dicitur.Et in eo.25 . Vende mihi primogenita tua.Pro quo he.le. Vende mihi hodie primogenita tua.Et in eo. Iura ergo mihi.Pro quo hebrei legunt. Iura mihi hodie.Exo.13.Hodie egredimini .1. Reg. 9.Hodie enim venit in ciuitatẽ.p̃s.2. Ego hodie genui te. Ps.94.Hodie ſi vocem eius audieritis . Et aliqñ ſcribitur **כְּהַיּוֹם** **Quadam die.** cũ caph & he in principio.& dr̃ כְּהַיּוֹם Chehaiom . i. hodie ſiue quadam die.vt Geñ.39. Accidit aũt quadã die vt intraret ioſeph domũ.1.Reg.2. Incẽdatur primũ iuxta morem **Hodie.** hodie adeps.Et in eo.9.Hodie enim inuenietis eũ. Et qñ **יוֹם יוֹם** predicta dictio duplicatur & dicitur יוֹם יוֹם Iom iom tunc ſignãt per ſingulos dies.ſiue de die in diẽ.aut quottidie.vt **p ſingulos dies.** Geñ.39.Huiuſcemodi verbis per ſingulos dies loquebatur.Eſa.58.Me etenim de die in diem querunt.Et in ligua **יוֹמָא יוֹמַיָּא יוֹמִין** chaldaica dr̃ יוֹמָא Ioma.i.dieſ.& i pl̃.יוֹמַיָּא Iomaia ſiue יוֹמִין Iomin.i.dies uel tempora.Dañ.2.que ventura ſunt in nouiſſimis temporibus . Et in eodem . 4 . igitur poſt finem **Tempora. Dies.** dierum.

יוֹן יוֹן Ion. colũba . Et declinatur in ſingulari cũ he in fine ſicut noĩa feminina:& accipitur tam pro maſculo q̃ pro femina.& in plu.יוֹנִים Ionim.ſecundũ terminationẽ maſculinorũ.vt Geñ.8.Emiſit quoqꝫ colũbam.4.Reg.6.Et quarta pars cabi ſtercoris columbarum.Ps.67.Penne columbe deargentate.Canti.1.Oculi tui colũbarum . Et in eodem. 2.Colũba mea in foraminibus petre.Et in eo.5 . Oculi eiꝰ ſicut colũbe ſuper riuulos aquarũ.Et in eo.6. Vna eſt colũba mea.Eſa.59.Quaſi colũbe meditãtes gememus . Et in eo.60.Et quaſi colũbe ad feneſtras ſuas. Hiere.25 . A facie ire colũbe.Et in eo.50.A facie gladii colũbe.Et in duobus locis predictis poteſt legi pro colũba deuaſtantis vel depopulantis.De quo vide infra in dictione יָנָה Iana.Ezech.7. Quaſi columbe conualliũ.Item **יָוֵן** **Cenum. Limus.** יָוֵן Iauan . cenum ſiue limus . Ps. 40.Et de luto fecis.Pro quo btũs hieronymus ĩ pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.& de luto ceni. Ps.68. Infixus ſum in limo profundi.Item יָוָן Iauan.i.grecia.Eſa.66. **יָוָן** In italiam & greciã ad inſulas longe . Zach.9.Et ſuſcitabo **Grecia.** filios tuos ſion ſup filios tuos Grecia . Et vt refert beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſup Geneſim. Iauã Significat populos grecos qui iones appellantur : vnde & mare ionium dicitur.hec Hieronymus.

יָזַם Iazam.cogitare.vt Geñ.11.Nec deſiſtent a cogitationibus ſuis.Pro quo hebrei legunt. Et nunc non vitabi **זָם** tur ſiue non prohibebitur ab eis omne quod cogitauerunt **Cogitare.** facere.Et de hoc vide ſupra in dictione זָמַם Zamam.

יָזַן Iazan .armare.& inde מְיֻזָּנִים Meiuzanim . ideſt armati ſecundum hebreos.Beatus Hieronymus tranſtulit A **זָן** matores.Hiere.5.Equi amatores in feminas & emiſſarii fa **מְיֻזָּנִים** **Amatores** cti ſunt.& dicunt aliqui ꝙ deriuatur a זוּן Zon quod ſignifi cat nutrire quaſi diceret : equi ſaginati. **זוּן**

יֶזַע Iazaa.Sudor.Ezech.44.Et non accingetur in ſudo **זֵעָ** re.Scribitur etiam ſine iod in principio & dicitur זֵיעָה Ziaa cum he in fine.& quando poſt ſe regit genitiuum mu **Sudor.** tat he in tau & dicitur זֵעַת Zeaath.Geñ.3.In ſudore vultus **זֵיעָה זֵעַת** tui veſceris pane tuo. **Sudor.**

יָחַד Iachad .vnire.vnicum facere.vt Ps.85. Letetur cor **יָחַד** meum vt timeat nomen tuum .Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Vnicum faccor meum vt timeat nomen tuum . & aliquando ſcribitur ſine iod.vt Geñ.49.Et in cetu eorum non ſit **Vnicũ facere.** gloria mea.Pro quo hebrei legunt.Et in cetu eorum non vniatur.ideſt non conueniat gloria mea. Et de hoc vide ſupra in dictione חָדָה Chada.& inde יָחִיד Iachid. ideſt vni **יָחִיד** cus.vnigenitus.vt Geñ.22.Tolle filium tuum vnigenitũ. **Vnigenit'** Ps.24.Quia vnicus & pauper ſum ego.Prouer.4.Tenellus & vnigenitus coram matre mea.Hiere.6. **Vnicus.** Luctum vnigeniti fac tibi.Et in genere feminino יְחִידָה Iechida . vt Iu **יְחִידָה** di.11.Occurrit ei vnigẽita filia ſua.Ps.21.Et de manu canis **Vnigenita** vnicam meam.p̃s.34.A leonibus vnicam meam. Et inde **Vnica.** **יַחַד** יַחַד Iachad.ideſt ſimul.in vnum.pariter.Iob.19. Simul venerunt latrones eius.Et in eodem.38.Cum me laudarent **Simul.** ſimul aſtra matutina.Ps.2.Et principes conuenerunt in vnum.Ps.48.Simul in vnum diues & pauper . **In vnum.** Et aliquando ſcribitur cũ vau in fine & dicitur.יַחְדָּו Iachdau.vt Geñ. **יַחְדָּו** 13.Vt habitarent ſimul.Et in eodem.Et nequibant habitare communiter.ideſt pariter.Et in eodem.22. **Simul.** **Pariter.** Cumqꝫ duo pergerent ſimul.Deut.22.Non arabis in boue ſimul & aſino.Et in eodem.25.Quando habitauerint fratres ſimul. Ps.47.Conuenerunt in vnum.Ps.54 . Qui ſimul mecũ **In vnum.** dulces capiebas cibos.Hiere.31.Iuuenes & ſenes ſimul.& aliquando ſcribitur cum iod & vau in fine.vt Hiere. 46.Et ambo pariter conciderunt.Et in eodem. Verſi ſunt & fugerunt ſimul.Et in eodem.49.Sacerdotes eius & principes eius ſimul.

יָחַל Iachal.Expectare.ſperare.preſtolari.Geñ.8.Expecta **יחל** uit nihilominus ſeptem diebus aliis.Iob.14.Cunctis **Expectare** diebus quibus nunc milito :expecto.Et in eo. 29. Expectabant me ſicut pluuiam. p̃s.32 . Quemadmodum ſperauimus in te. **Sperare .** Ps.118.In quo mihi ſpem dediſti . Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Quem me ſperare feciſti.Ps.130.Speret iſrael in domino.Ezech.13.Et perſeuerauerunt confirmare ſermonẽ. Pro quo hebrei legunt.Et ſperauerunt confirmare ſermonem.& Michee.5.Et non preſtolabitur filios hominum . **preſtolari.** Et in voce paſſiua prime coniugationis ſcribitur cum nun & vau in principio loco iod.Ezech . 19 . Que cum vidiſſet quoniam infirmata eſt & periit expectatio eius . Pro quo hebrei legunt . Et vidit quod cum expectaretur :

periit expectatio eius.ideſt cum eſſet in expectatione: periit expectatio eius.Poteſt etiam deriuari a dictione ſupra dicta חָלָה Chala.que ſigñat infirmari:ſicut eſt in lr̃a nr̃a. & qñ eſt verbũ tertie cõiugatiõis:tunc ſcribitur cũ he & vau ĩ principio loco iod.vt Iob.32.Expectaui enim ſermões veſtros.Et in eo.Qm̃ igitur expectaui & non ſunt locuti. Ps.129. Suſtinuit anima mea in verbo eius:ſperauit aĩa mea ĩ dño.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trãſtulit.Suſtinuit anima mea & verbũ eius expectaui.& in prima perſona futuri temporis dicitur אוֹחִילָה Ochila.pro quo btũs hieronymus tranſtulit Aggrediar.vt.2.Reg.18. Non ſicut tu vis:ſed aggrediar eũ coram te. Hebrei tamen legunt.Nõ ſic expectabo corã te.i.nõ expectabo vt tu percutias eũ.ſed ego ipſe aggrediar eũ corã te. in alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit Doleo. Hiere.4. Vẽtrẽ meũ doleo.De quo vide ſupra in dictione חול Chul.Quia poteſt etiam deriuari ab eadẽ dictione.& inde תּוֹחֶלֶת Thocheleth.i.expectatio ſiue ſpes.vt Iob.40.Ecce ſpes ei⁹ fruſtrabitur.Prouer.13.Spes que differtur affligit animam.

אוֹחִילָה aggrediar

תּוֹחֶלֶת Spes.

יחם Iacham.calefacere.calefieri.cõcipere.vt Eccſ.2. vn⁹ quõ calefiet.& ponitur tranſlatiue ꝓ concipere. Geñ.30.Et in cõſpectu earũ conciperent.Et in eo. Factumq; eſt vt in ipſo calore coitus oues intuerentur virgas.Et in eodẽ Igitur qñ primo tp̃e aſcendebantur oues. i. concipiebant. Et in eo. Vt in earũ cõtemplatione cõciperẽt. beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſic ait. In eo aũt loco vbi ſcriptũ eſt: vt cõciperent in virgis:in hebreo habetur.Leiahamena.vim verbi hebraici niſi circuitu exprimere non poſſum.Leiachamena enim ꝓprie dicitur extremus in coitu calor quo corpus oẽ cõcutitur & patranti voluptati vicinus eſt finis.Hec hieronymus.Ps.50.Et in peccatis concepit me mater mea.Eſa.57.Qui cõſolamini in diis. ꝓ quo he.le.Qui calefacti eſtis in diis ſiue in idolis.Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra.Nam poteſt deriuari a dictione נחם Nacham.que ſignificat conſolari:ſicut infra dicetur.vide ẽt de hoc ſupra in dictione חמם Chamam.Inde חֵמָה Chema.ſiue חֲמַת Chamath.i.ira.furor.indignatio.vt Deut.29 Et eiecit eos de terra ſua in ira & in furore.Eſter.7. Et regis ira quieuit.Iob.6.Quarũ indignatio ebibit ſpũm meum.Et in eo.21.Et de furore oĩpotẽtis bibet. Ps.6.Neq; in ira tua corripias me.Ps.36.Et derelinque furorem.p̃s.57. furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis.p̃s.75.Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquie cogitationis diem feſtum agent tibi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Quia ira hominis confitebitur tibi:reliquiis ire accingeris.p̃s.89. Et in furore tuo turbati ſunt.Prouer.16.Indignatio regis nũcii mortis.Eſa.27.Indignatio nõ eſt mihi.Et in lingua chaldaica ſcribitur cum aleph in fine loco he. Dañ.3. tunc nabuchodonoſor ĩ furore & ira. Ponitur ẽt חֵמַת Chamath pro felle vel pro veneno.vt Deut.32.Fel draconum vinum eorum. Ps.139.Venenum aſpidum ſub labiis eorũ. Abach.2.Mittens fel ſuũ.De quo vide etiã ſupra in dictione חֵמַת Chamath.Ponitur ẽt חֵמָה Chema pro butyro vt Iob.2.9 quando lauabam pedes meos butyro.De quo vide ſupra in dictione חמא Chema cum aleph in fine.

יָחַם Calefieri. Concipere.

Calefacere

נָחַם

חֵמָה

Ira. indignatio furor.

furor.

חֵמַת

fel.

Venenum

חֶמָה

Butyrum.

יחמור Iachmur.bubalus.Deut.14.Ceruum & capream & bubalum.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat quoddã genus ceruorum.

יַחְמוּר Bubalus.

יחש Iachas.Genealogia.proſapia.cognatio.aut dinumerare.vel deſcribere.ſ.per cognationes & genealogias vt.1.Paralipo.4. Hec habitatio eorum & ſedium diſtributio.Pro quo hebrei legunt.Hec eſt habitatio eorum & cognationes vel genealogie eorum.Et in eo.5.Et non eſt ille reputatus in primogenitum.ideſt non eſt deſcriptus in primogenitum ſecundum genealogiam ſuam.Et in eodẽ. 9.Vniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt.Et in eodem. Et deſcripti in villis propriis.2.Paralip.12. Et diligenter expoſita. ideſt deſcripta vel dinumerata. Eſdre. 2. Hi queſierunt ſcripturam genealogie ſue.Et in eodem.8. Hi ſunt ergo principes familiarum & genealogia eorum. Nee. 7. Vt recenſerem eos.ideſt deſcriberem ſecundum ſuas genealogias.Et in eodem.Et inueni librum cenſus eorum.i. deſcriptionis genealogie eorum.

יָחַשׂ Cognatio.

Deſcribere per genealogias.

Dinumerare.ſ.per cognationes.

Genealogia.

יחף Iacheph.Diſcalciatus. vt Eſa.20. Vadens nudus & diſcalciatus.Et in eodem.Nudam & diſcalciatam. Hiere. 2. Prohibe pedem tuum a nuditate. ideſt ne ſit diſcalciatus.

יָחֵף Diſcalciatus.

יחר Iachar.morari.moram facere.2.Reg.20. Et moratus eſt extra placitum quod ei conſtituerat rex. De quo vide ſupra in dictione אַחַר Achar

יָחַר Morari.

יטב Iatab.bonũ eſſe.benefacere.placere.exhilarare.perſeuerare.cõponere.ornare.& iungitur cũ quacũq; actione que bene vel perfecte ſit acta.Geñ.12. Vt bene ſit mihi pro te.Et in eodem.Abraam vero bene vſi ſunt propter illam.Exo.1.Bene ergo fecit deus obſtetricibus. Leuit.5.vt vel male quid faceret vel bene.Deut.5. Bene omnia ſunt locuti.Et in eodem.8. Et ad extremum miſertus eſt tui.i. bene fecit tibi.Et in eodem.12.Vt ſit bene tibi & filiis tuis poſt te.Iob.24.Et vidue bene non fecit.Ps.32.Beneplacite ei in vociferatione.p̃s.35.Noluit intelligere vt bene ageret.Ps.48.Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Ps.124. Bene fac domine bonis.Prouer.30. Tria ſũt que bene gradiuntur & quartum incedit feliciter.Pro quo hebrei legũt. Et quattuor bene incedentes.Eſa.1. Diſcite benefacere. & in eodem.23.Bene cane:frequenta canticum.Et in eodem 41.Bene quoq; an male ſi poteſtis facite.Hiere.1.Bene vidiſti.Et in eodem.2.Quid niteris bonam oſtendere viam tuam.Et in eodem.4.Bene autem facere neſcierunt.Et in eodem.7. Bonas facite vias veſtras.Et in eodẽ. Quoniã ſi bene direxeritis vias veſtras.Et in eodem.vt bene ſit vobis. Et in eodem.10.Quia nec male poſſunt facere nec bene.Et in eodem.13.Et vos poteſtis bene facere.Et in eodẽ. 32.Non deſinam eis bene facere.Ezech.36. Boniſq; donabo maioribus quam habuiſtis ab initio. Mich. 2. Nonne verba mea bona ſunt.Item ſignificat placere.vt Geñ.34. Placuit oblatio eorum.Et in eodem.41.Placuit pharaoni conſilium.Leuit.10.Aut placere domino ĩ cerimoniis mẽte lugubri.Et in eodem.Quod cum audiſſet moyſes recepit ſatiſfactionẽ. Pro quo hebrei legunt. Et audiuit moyſes & placuit in oculis eius.Ioſ.22. Placuitq; ſermo cũctis audientibus.1.Reg.29.Sed ſatrapis non places. 2. Reg.3. Et placuerunt eis cũcta que fecit rex.Nee.2.Et ſi placet ſeruus tuus ante faciem tuam.Eſter.2.Placuit ſermo regi. Et in eodem.Que placuit ei & inuenit gratiam in conſpectu illius.Ps.68. Et placebit domĩo ſuper vitulum nouellum. Item ſignificat exhilarare ſiue letari.vt Iudi.19. Pariterq; letemur.Et in eodem.Et duc letum diem.pro quo hebrei legunt.Et exhilara cor tuum.Et in eodem. Illis epulantibus & poſt laborem itineris reficientibus corpora.pro quo hebrei legunt.Illis exhilarantibus corda ſua. 2. Regũ.13. Cum temulentus fuerit amnon vino. Pro quo hebrei legunt.Cum hilaris fuerit amnon vino.Eſter.1.Itaq; die ſeptimo cum rex eſſet hilarior: & poſt nimiam potationem incaluiſſet mero.Item ponitur pro perſeuerare.1.Reg. 20 Si autem perſeuerauerit patris mei malitia. Mich. 7.

יָטַב Bene eſſe. Bene vti. Bñ facere.

Bñ placere. Bñ agere.

Bene dirigere.

Bonũ eẽ.

Placere.

Letari. Exhilarare.

Cōponere. Ornare. הֵיטֵב Omnino. Valide. Bene. מֵיטַב Optimum

Malum manuum ſuarum dicunt bonū. Pro quo he. le. Super malū manuū ſuarū ad perſeuerandū. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Item ponitur pro componere vel ornare. vt Exo. 30. Quando componet lucernas incendet illud. 4. Reg. 9. Et ornauit caput ſuum. vide etiam ſupra in dictione טוֹב Tob. & inde הֵיטֵב Heteb. i. bene. perfecte: aut beneplacitum. omnino. valide. Deut. 9. omnino quoqꝫ in puluerem redigens. Et in eodem. 13. Quere ſolicite & diligenter. ideſt bene & perfecte. 4. Reg. 11. Et imagines contriuerunt valide. Ione. 4. Bene iraſceris tu. Et in eo. Bene iraſcor ego vſqꝫ ad mortem. ideſt omnino ſiue multū iraſcor vſqꝫ ad mortem. Et inde מֵיטַב Metab. i. optimū. Exo. 22. Quidquid optimū habuerit in agro ſuo vel in vinea.

יַיִן Vinum

יַיִן, Iain: ſiue יֵין Ien. vinum. vt Geñ. 9. Bibenſqꝫ vinum inebriatus eſt. Et in eodem. 59. Lauabit in vino ſtolā ſuā. Leuit. 10. Vinum & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu. 15. Et vinum ad libamentum. Et in eodem. Et vinū ad liba fundenda. Deut. 32. Fel draconum vinū eorum. Et in eo. Et bibebāt vinū libaminū. Ps. 59. Potaſti nos vino cōpunctionis. Ps. 74. Et vini meri plenus mixto. Canti. 1. Quia meliora ſunt vbera tua vino. Et ī eo. 8. Dabo tibi poculū ex vino cōdito. Hiere. 13. Omnis laguncula implebitur vino. Et in eodem. 25. Sume calicē vini furoris. Threñ. 2. Vbi eſt triticum & vinum. Oſee. 14. Memoriale eius ſicut vinum libani.

יָכַח Increpare Arguere. corripere.

יָכַח, Iachach. Increpare. arguere. corripere. reprehendere. preparare. Geñ. 21. Et increpauit abimelech ꝓpter puteum aque. Et in eodem. 31. Reſpexit dominus & arguit te heri. Leuit. 19. Sed publice argue eum. 1. Paralip. 16. Et increpauit pro eis reges. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a deo. Et in eo. 6. Cum e vobis nullus ſit qui poſſit arguere Et in eodem. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis. Et in eodem. 9. Non eſt qui vtrunqꝫ valeat arguere. & in eo. 13. Verūtamen vias meas in conſpectu eius arguam. Et in eodem. 15. Arguis verbis eum qui non eſt equalis tibi. Et in eo. 22. Nunquid timēs arguet te. & in eo. 33. Increpat quoqꝫ per dolorem in lectulo. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. Ps. 49. Non in ſacrificiis tuis arguam te. p̄s. 140. Et increpabit me. Prouer. 3. Quē diligit dñs corripit. Et in eo. 9. Noli arguere deriſorem ne oderit te: argue ſapientem & diliget te. Et in eo. 15. Non amat peſtilens eū qui ſe corripit. Et in eo. 19. Si aūt corripueris ſapientē intelliget ſapientiam. Et in eo. 28. Qui corripit hominē gratiam poſtea inueniet. Hiere. 2. Et auerſio tua increpabit te Mich. 6. Et cum iſrael diiudicabitur. i. arguet eū. Signat ēt preparare. vt Geñ. 24. Ipſa eſt quam preparaſti ſeruo tuo iſaac. & in eo. Ipſa eſt mulier quam preparauit dñs filio dñi mei. Scribitur etiam cum nun in principio. ſ. qñ eſt verbū paſſiuū prime coniugationis. vt Geñ. 20. Memento te deprehenſā. Pro quo he. le. Et corripiaris ſiue eſto increpata vel reprehenſa. vnde ī littera noſtra fortaſſe debet legi. memento te eſſe reprehenſam. Eſa. 1. venite & arguite me dicit dñs. Pro quo hebrei legunt. Venite & arguamur dicit dñs. i. ad inuicem arguamus vel diſputemus. & ſecundū hebreos inde deriuatur נֹכַח Nóchach. ideſt contra. e regione Iob. 23. Proponat equitatem contra me. & inde תּוֹכֵחָה Tochecha ſiue תּוֹכַחַת Tochácath. i. Increpatio. correptio. aut correctio. vt Ps. 38. In increpationibus propter iniquitatem corripuiſti hominem. p̄s. 149. Increpationes in populis. Prouer. 1. Et increpationes meas neglexiſtis. Et in eodem. & via vite increpatio diſcipline. Et in eodem. 10. Qui autem increpationes relinquit: errat. & in eodem. 27. Melior eſt manifeſta correptio: q̄ꝫ amor abſconditus. Oſee. 5. In die correptionis in tribubus iſrael.

Diiudicar preparare. Arguere. נֹכַח contra. תּוֹכֵחָה increpatio correptio.

יָכֹל Poſſe. Preualere.

יָכֹל, Iachol. poſſe. valere. p̄ualere. Geñ. 19. Nec poſſum in monte ſaluari. & in eo. Quia non potero facere quicq̄ꝫ. & in eodem. 32. Qui cum videret ꝙ eum ſuperare non poſſet. & in eodem. Quantomagis contra homines preualebis. & in eodem. 44. Imple ſaccos eorum frumento quātum poſſunt capere. & in eodem. 45. Non ſe poterat vltra cohibere ioſeph. Exo. 2. Cumqꝫ iam celare nō poſſet. Et in eodem. 8. vt educerent cyniphes & non potuerunt. Et in eodem. 18. Et precepta eius poteris ſuſtentare. Et in eodem. 40. Nec poterat moyſes ingredi tectum federis. Nu. 9. qui non poterant facere phaſe. Iob. 4. Sed conceptum ſermonem tenere quis poterit. Et in eodem. 42. Scio quia omnia potes. p̄s. 12. ne quando dicat inimicus meus preualui aduerſus eum. Ps. 39. Et non potui vt viderem. Ps. 128. Et enim non potuerunt mihi. Eſa. 47. Quam non poteris expiare. Hiere. 3. Et feciſti mala & potuiſti. Ezech. 7. Argentum eorum & aurum eorum non valebit liberare eos. Inde מִיכָל Michal. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Guſtatum. 2. Reg. 17. Tranſierunt feſtinanter guſtata paululum aqua. ac ſi diceret מַאֲכָל Maachal. cum aleph loco iod quod ſignificat cibum vel deguſtationem. vt ſupra dictū eſt in dictione. אָכַל Achal. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat riuum ſiue vadū aque. vnde in predicto loco ipſi legūt. Tranſierunt riuū ſiue vadum aque. In tranſlatione chaldaica habetur. Tranſierunt iordanem.

Valere. מִיכָל Guſtatum. Riu⁹ vadū

יָכַת concidere. cōminuere

יָכַת, Iacath. concidere. comminuere. Nu. 14. percutiens eos atqꝫ concidens. Deut. 9. Et in fruſtra comminuēs. & de hoc vide infra in dictione כָּתַת Chathath.

יָלַל Vlulare. Iniqꝫ agere.

יָלַל, Ialal. vlulare. exclamare. ſ. pre dolore vel anguſtia. Eſa. 13. Vlulate quia prope eſt dies domini. Et in eodem 14. Vlula porta: clama ciuitas. & in eodem. 15. Moab vlulabit. Et in eodem. Et in plateis eius omnis vlulatus deſcendet in fletum. & in eodem. 52. Dominatores eius iniqꝫ agunt. Pro quo hebrei legunt. Dominatores eius vlulare faciunt. ſcilicet illos quos iniqꝫ opprimunt. Et in eodē. 65. & pre contritione ſpiritus vlulabitis. Hiere. 47. & vlulabūt omnes habitatores terre. Oſee. 7. Sed vlulabant in cubilibus ſuis. Soph. 1. Vlulate habitatores pile. Zach. 11. Vlula abies. & in eodem. Vlulate quercus baſan. Reperitur etiam quandoqꝫ ſine iod & per defectum vnius lamed. vt. 1. Reg. 4. Pregnans erat vicinaqꝫ partui. Pro quo aliqui hebrei legunt. Pregnans erat ad eiulādum. ideſt imminentibus doloribus partus. vbi ponitur לָלַת Lalath pro לְיַלֵּלַת Leielalath. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione ſequēti que ſignificat parere. & ꝙ ibi deficit littera daleth: ac ſi diceret לָלֶדֶת Laledeth. i. vicina partui. Sicut eſt in littera nr̄a. Inde יְלָלָה Ielala. ideſt vlulatus ſiue clamor. vt. Eſa. 15. Vſqꝫ ad gallim vlulatus eius. Et in eodem. Et vſqꝫ ad puteum helim vlulatus eius. Hiere. 25. Et vlulatus optimatum gregis. Soph. 1. Vox clamoris a porta piſcium: & vlulatus a ſecunda. Zach. 11. Vox vlulatus paſtorum. Scribitur etiam ſine he & dicitur יְלֵל Ielel. & ponitur pro vaſtitate ſolitudinis. vbi auditur ventus quaſi vlulatus & clamor. Deut. 32. In loco horroris & vaſte ſolitudinis.

יְלָלָה Vlulatus. יְלֵל Vaſta ſolitudo.

יָלַד Parere. Parturire

יָלַד, Ialad. parere. pturire. naſci. gignere. generare. vt Geñ. 3. In dolore paries filios. Et in eo. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. Ecce concepiſti & paries filium. & in eodem. 26. Iamqꝫ tempus pariendi aduenerat. Et in eodem. 30. Poſt quem peperit filiam. Et in eodem. 35. Cum parturiret Rachel. Exo. primo. Quando obſtetricabitis hebreas. ideſt quando feceritis parere hebreas. Et in eodem. 21. Et peperit filios & filias. Leuit.

Leuit.12.Mulier ſi ſuſcepto ſemīe peperit maſculum.& in eodem.Si feminā peperit.1.Reg.2.Donec ſterilis peperit ſeptē.Iob.15.Et cōcepit dolorem & peperit iniquitatem. Eſa.23.Non parturiui & non peperi.& in eodem.26.Et peperimus ſpiritū ſalutis.& in eo.54.Lauda ſterilis que non paris.& in eodem.59.Conceperunt laborem & peperunt iniquitatem.& in eo.66.Anteq̃ parturiret peperit.& in eodem . Aut parietur gens ſimul. & in eodem. Quia parturiuit & peperit ſion filios ſuos. Hiere.15. Infirmata eſt que peperit ſeptē.Soph.2.Priuſq̃ pariat viſio. Item ſignificat naſci.ſ.quando eſt verbum paſſiuum. Geñ. 40. Dies tertius natalicius pharaonis erat.i.dies in quo natus eſt. & in eo.46.Filii aūt ioſeph qui nati ſūt in terra egypti. & in eo.48.Duo ergo filii tui qui nati ſunt tibi.& in eodem. 50 Filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Exo.1. Quidqd maſculini ſexus natum fuerit. Ioſ.5.Populus aūt qui natus eſt in deſerto.Iudi.13.Quid debemus facere de puero qui naſciturus eſt.2.Reg.5.Natiqꝫ ſunt dauid & alii filii & filie & in eodē.Et hec nomina eorum qui nati ſunt in ieruſalem & in eodē.21.Et erat de origīe harapha.Pro quo he.le.qui natus erat de harapha.& in eodē. Hi quatuor nati ſunt de harapha.1.Paralip.3.Porro in ieruſalem nati ſunt ei filii. Iob.3.Pereat dies in qua natus ſum.& in eo.5. Homo naſcitur ad laborem.& in eo.11.Se liberum natum putat.& in eodem.15.Nunquid primus homo tu natus es. Ps. 21. Populo qui naſcetur.Ps.89.Priuſq̃ montes fierent. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.Anteq̃ mōtes naſcerētur.Eccl's.3. Tempus naſcēdi & tēpus moriēdi.Eſa.9.Paruulus natꝰ eſt nobis.Ezech. 16.Et quādo nata es in die ortus tui.Item ſignificat gignere ſiue generare.ſ.quando eſt verbum tertie coniugatiōis. vt Geñ.5.Et genuit filiū ad imaginē & ſimilitudinē ſuā.& in eodē.Poſtq̃ genuit ſeth.& in eo.Et genuit enos.& in eodem.Genuitqꝫ filios & filias.& in eo.10.Porro chus genuit nēbrod. & in eodem. 48. Reliquos autem quos genueris poſt eos tui erunt.Leuit.18.Que domi vel foris genita eſt. & Deut.32.Deum qui te genuit dereliquiſti.Iob.28. Quis genuit ſtillas roris.& in eo.Et gelu de celo quis genuit.Ps. 2.Ego hodie genui te.Prouer.23.Audi patrem tuum qui genuit te.& in eodem.Qui ſapiētem genuit.Eſa.45. Ve qui dicit patri quid generas.& in eo.66.Nunquid ego qui alios parere facio ipſe non pariā.i.nō generabo.& in eo.Si ego qui generationem ceteris tribuo.i.qui alios generare facio.Hiere.16.Sup filios & filias q generantur in loco iſto. Ezech.18.Quod ſi genuerit filium.Oſee.5.Filios alienos genuerunt.& in eo.9.Quod ſi genuerint: interficiam amātiſſima vteri eorum.Ponitur etiā pro numerare uel recenſere per generationes vel cognationes.Nu.1. Recenſentes eos per cognationes & domos & familias. Inde יוֹלֵדָה Ioleda ſiue יוֹלֶדֶת Iolédeth.i.pariens ſiue parturiens. vt Leuit.12.Hec eſt lex parturientis.Ps.47.Ibi dolores vt parturientis.Hiere.31.Pregnans & pariens ſimul. Oſee.13. Dolores parturientis venient ei.& inde יִלּוֹד Ielud.i.natus vl genitus.vt Iob.14.Homo natus de muliere.& in eodē.25. Aut apparere mundus natus de muliere. Ponitur etiam ꝓ paruulo vel infante.vt.3.Reg.3.Date illi infantem viuum. & inde לֵדָה Leda.i.partus.vt.4.Reg.19.Et vires non habet parturiens.pro quo hebrei legunt.Et vis ſiue virtus nō eſt ad partum.Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Oſee. 9.A partu & ab vtero & a conceptu.& inde מְיַלֶּדֶת Meialédeth.i.obſtetrix. vt Geñ.38.In qua obſtetrix ligauit coccinum.Exo.1.Dixit aūt rex egypti obſtetricibus hebreorum. & inde תּוֹלָדָה Tholada.i.generatio.& ſolum reperitur in numero plurali.ſ.תּוֹלְדוֹת Thóldoth.i.generatiōes. vt Geñ. 2.Iſte ſunt generationes celi & terre.& in eodem. Hic eſt liber generationis Adā.& in eodē.6.He ſunt generationes Noe.& in eo.25.He ſunt generationes Iſmael.& in eo.36. Et he ſunt generationes eius.Et quia in predicto loco non numerantur generationes ipſius Iacob: ſed ea que ei acciderunt: ideo dicunt hebrei ꝙ aliquando ponitur predicta dictio pro rebus que accidunt.Quaſi ea tēpus pariat iuxta illud Prouer.27.Ne glorieris in craſtinum ignorans quid ſuperuentura pariet dies.Scribitur etiā cum mem in principio loco tau.& dicitur מוֹלְדוֹת Moldoth.vt Ezech.16. Radix tua & generatio tua de terra chanaā.& inde מוֹלָדָה Molada ſiue מוֹלֶדֶת Moladath.i. natiuitas. vt Geñ. 24. Et de terra natiuitatis mee.& in eodē.32.Reuertere in terrā natiuitatis tue.Ponitur etiā pro cognatione.vt in eo.12. Egredere de terra tua & de cognatione tua.& inde וָלָד Valad.i. generatio.ut Geñ.11.Erat aūt ſarai ſterilis nec habebat filios.Pro quo hebrei legunt.Non erat ei generatio. & inde יְלִיד Ielid.i.natus vel genitus.& iungitur cum dictiōe בַּיִת Baith: que ſignificat domū.i.natus vel genitus domi. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vernaculū. vt Geñ.14. Numerauit expeditos vernaculos ſuos.& in eodē.17.Tam vernaculus q̃ emptitius circuncidetur. & in eodē. Tulitqꝫ Abraam iſrael filium ſuum & vernaculos domus ſue. & in eodē.Tam vernaculi q̃ emptitii & alienigene. & inde יֶלֶד Ieled.i.puer.infans.paruus.Geñ.21.Abiecit puerū ſubter vnā arborē.& in eo.Non videbo moriētē puerum.& in eo. 37.Puer non cōparet.Exo.2.Cernēſqꝫ in ea paruulū.& in eo.Que nutrire poſſit infantulū.& in eodē.Et nutriuit puerum.2.Reg.6.Igitur Michol filie ſaul non eſt natus filius. 3.Reg.3.Diuidite infantem viuum.Eſa.9. Paruulus natus eſt nobis.& in plurali יְלָדִים Ieladim ſiue יַלְדֵי Ialde.Geñ. 33.Diuiſitqꝫ filios Lie & rachel.& in eodē.Et poſuit vtrāqꝫ ancillā & liberos earum in principio: Liā vero & filios eius in ſecūdo loco.& in eodē.Paruuli ſunt quos donauit mihi deus.Exo.21.Et abortiuum quidē fecerit. Pro quo hebrei legunt.Et egreſſi fuerint paruuli eius.i.fetus eius.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Eſa.2.Et pueris alienis adheſerūt & in eodē.8.Ego & pueri mei quos dedit mihi deus. Ponitur etiam pro fetibus.vt Iob.39.Incuruantur ad fetum.Itē ponitur pro pullis.vt in eo.38.Quando pulli eius clamant ad deū.& in genere feminino יַלְדָּה Ialda.vt Geñ.34. Accipe inquit mihi puellā hanc.& inde יַלְדוּת Ialduth.i.adoleſcentia ſiue pueritia.vt Eccl's.11.Letare iuuenis in adoleſcentia tua.& in eodē.12.Adoleſcentia enim & voluptas vana ſunt.

Naſci.
Gignere.
Generare.
Recenſere
ꝯgnatiões
יוֹלֵדָה
Parturiēſ
Pariens.
יִלּוֹד
Natus.
Infans
לֵדָה
Partus.
מְיַלֶּדֶת
Obſtetrix.
תּוֹלָדָה
Generatio

תּוֹלְדוֹת
Generationes
מוֹלְדוֹת
Generationes
מוֹלָדָה
Natiuitas
Cognatio.
וָלָד
Filius.
Generatio
יְלִיד
Vernaculꝰ
יֶלֶד
Puer
Paruulus
Infantulꝰ
Filius.
Infans
יְלָדִים
Filii
Liberi
Paruuli
Pueri.
Fetus.
Pulli.
יַלְדָּה
Puella
יַלְדוּת
Adoleſcentia.

יָלַךְ, Ialach.ire.abire.vadere.ambulare.recedere. pergere. gradi.egredi.venire.deducere. decurrere. vt Geñ.12. Egreſſꝰ eſt itaqꝫ abraam ſicut preceperat ei dominꝰ.i.abiit & in eodē.Et iuit cū eo loth.& in eo.30.Egreſſus autem rubē tp̄e meſſis triticee.& in eo.36.Et abiit in alteram regionem.Exo.2.Egreſſꝰ eſt poſt hec vir de domo leui.& in eodem.4.Abiit moyſes & reuerſus eſt ad iethro ſocerū ſuū. & in eodem. Vadam & reuertar ad fratres meos.& in eodē. Qui perrexit obuiam ei.& in eodem. 15. Ambulauerūtqꝫ tribus diebus per ſolitudinē.& in eo.34.Obſecro vt gradiaris nobiſcum.Nu.10.Veni nobiſcum vt benefaciamus tibi.& in eodem.Non vadam tecum.& in eodē.16. Pergēs cito ad populum.Deut.31.Abiit itaqꝫ moyſes.1.Reg.2. Et abiit Elcana in ramatha. Eſa.57.Et abiit vagus in via cordis ſui.Hiere.7.Et abierunt in voluptatibus.Threñ.1.Et abierunt abſqꝫ fortitudine.Oſee.11.Poſt dominum ambulabunt.Mich.1.Vadam ſpoliatus & nudus.& aliquādo ſcri

יָלַךְ
Abire
Ire.
Egredi.
Vadere
Pergere.
Ambulare
Gradi.
Venire.

Egredi. bitur ſine Iod.vt Geñ.12. Egredere de terra tua. Exo.4.
Vadere Vade in pace.& in eodem. Vade & reuertere in egyptum.
Venire. & in eodem. Vade in occurſum moyſi. Nu.23. Veni mecũ
in alterum locum. Iudi.19. Veni obſecro & declinemus ad
Peruenire vrbem iebuſeorum.& in eodẽ. Et cum illuc peruenero manebimus
in ea. 2.Paralip.25. Veni videamus nos mutuo.
Ambulare Eccl's.2. Vadam & affluã deliciis. Eſa.2. Et ambulabim⁹ in
ſemitis eius. Eſt etiã verbũ exhortandi. vt Geñ.37. Melius
Venite. eſt vt venundetur iſmaelitis. pro quo hebrei legunt. Venite
& venũdemus eũ iſmaelitis. Eſa.1. Venite & arguite me
dicit dñs.& in eodem.2. Venite & ambulem⁹ in lumine dei
noſtri. Hiere.18. Venite & cogitemus cõtra hieremiã.& in
eodem. Venite & percutiamus eũ in lingua.& qñ eſt verbũ
tertie coniugationis: tũc ponitur pro adducere vel deducere
Ducere aut portare. Exo.1. Accipe puerum iſtũ.i.porta vel duc
puerum iſtum.& in eodem.14. Et abſtulit illud dominus
flante vento vehementi. pro quo hebrei.le. Et duxit dominus
Deducere. mare. Eſa.42. Et deducã cecos in viam. Threñ.3. Meminauit
Adducere & adduxit. Ponitur etiã pro decurrere vel fluere.
Fluere. vt Ezech.21. Et per cuncta genua fluent aque. Ioel.3. Et colles
fluent lacte:& per oẽs riuos iuda ibunt aque.i.fluent.

יַלֶּף יַלֶּפֶת יַלֶּף, Ialaph. ſcabies ſiue impetigo.& additur tau in fine.&
dicitur יַלֶּפֶת Ialépeth. vt Leuit.21. Si iugẽ ſcabiẽ ſi impetiginem
Scabies in corpore.

יֶלֶק יֶלֶק, Ielec. bruchus. gen⁹ locuſte. vt Hiere.51. Qm̃ replebo
Bruchus. te hominibus q̃ſi brucho.& in eodem. Adducite equũ
quaſi bruchũ aculeatum. Naum.3. Bruchus expanſus eſt &
auolauit.

יָם יָם, Iam. mare. vt Geñ.1. Et dominamini piſcibus maris.&
Mare in eodem.14. Que nũc eſt mare ſalis. Exo.14. Ingreſſi
ſunt filii iſrael per mediũ maris. Deut.11. Vſq; ad mare occidentale.
Iob.7. Nunquid mare ſum ego.& in eodem.28
Et mare loquitur non eſt mecum. Ps.113. Mare vidit & fugit.
Eſa.11. Sicut aque maris operientes. Hiere.5. Qui poſui
arenam terminũ mari.& in eo.51. Et deſertum faciã mare
eius. Accipitur etiã pro quacunq; cõgregatione aquarum:
& etiam pro vaſe grandi in quo aque congregabantur.
vt.3.Reg.7. Fecit quoq; mare fuſile.& in eo. Mare autẽ
poſuit ad dexterã partem templi. 4.Reg.16. Et mare depo
יַמִּים ſuit de bobus ereis.& in eo.25. Et mare eneũ.& in plurali
Maria. יַמִּים Iamim.i.maria. vt Geñ.1. Congregationeſq; aquarũ
vocauit maria. Ps.23. Quia ipſe ſuper maria fundauit eum.
Et quia mare noſtrum mediterraneum eſt in parte occidẽtali
reſpectu terre promiſſionis vl' reſpectu ieruſalem: ideo
יָם ponitur יָם Iam pro occidente vel parte occidẽtali. vt Geñ.
Occidens 13. Ad aquilonem & meridiem ad orientẽ & occidentem.
& in eo.28. Et dilataberis ad orientem & occidẽtem. Exo.
26. Ad occidentalẽ vero plagam tabernaculi facies ſex tabulas.
Nu.3. Hi poſt tabernaculum metabuntur ad occidẽtem.
Deut.33. Mare & meridiem poſſidebit.i.occidentẽ &
meridiem. Ps.106. A ſolis ortu & occaſu ab aquilone & mari.
Beatus hieronymus ſuper predicto pſalmo ſic ait. Videtur
quidem quattuor dixiſſe climata: oriẽtem & occidentẽ
meridiẽ & boreã. hoc eſt quattuor climata mundi. Sed non
ita pſalm⁹ cõtinet. Hic enĩ habet A ſolis ortu & occaſu: ecce
duo climata: ab aquilone: hoc eſt a ſeptẽtrione: ecce tria climata:
& mari: mare vtiq; in occidente eſt. Ergo videte qm̃
occidẽtem bis nominauit: & meridiem nec ſemel. Et infra
vbicunq; mare auditis ſecundũ climata ſemp intelligitur
occidens. a ſitu enĩ ieruſalem mare hoc magnũ quod dicitur
יַמִּים in occidente eſt. hec Hieronymus. Inde יֵמִים Iemim.
Aque calide. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit aquas calidas. Geñ.
36. Iſte eſt ana qui inuenit aquas calidas in ſolitudine. Hebrei

tamen dicunt ꝙ in predicto loco ponitur pro mulis Muli.
ex equa & aſino generatis. Vnde beat⁹ Hieronymus in hebraicis
queſtionibus ſuper predicto loco ſic ait. Multa & varia
apud hebreos de hoc capitulo diſputãtur: apud grecos
quippe & noſtros ſuper hoc ſilentiũ eſt. Alii putant iamim
maria appellata. Iiſdem enĩ litteris ſcribitur maria quibus
& nunc hic ſermo deſcriptus eſt. Et volunt illum dum paſcit
aſinos patris ſui in deſerto aquarum congregationes reperiſſe.
Que iuxta idioma lingue hebraice maria nuncupentur.:
quod.ſ.ſtagnum repererit: cuius rei inuẽtio in eremo
difficilis eſt. Nõnulli putant aquas calidas iuxta punice
lingue viciniam que hebree cõterminis eſt hoc vocabulo ſignari.
Sunt qui arbitrentur onagros ad hoc admiſſos eſſe
ad aſinas:& ipſum per iſtiuſmodi reperiſſe concubitum vt
velociſſimi ex his aſini naſcerentur qui vocantur iemim.
Pleriq; putant ꝙ equarum greges ab aſinis in deſerto ipſe
fecerit primus aſcendi: vt mulorum inde noua contra naturam
animalia naſcerentur. hec Hieronymus.

יָמִין, Iamin. dextera. aut dexter. Auſter ſiue auſtral': aut meri- יָמִין
dies.& ſcribitur cum iod in ſecunda ſyllaba. Geñ.13. Si
tu dexteram elegeris.& in eodem.24. Vt vadam ad dexteram Dextera.
ſiue ad ſiniſtram.& in eodẽ.48. Et poſuit ephraim ad
dexteram ſuam.& in eo. Qui extendẽs manũ dexteram poſuit
ſuper caput ephraim.& in eodem. Vidẽs aũt ioſeph ꝙ
poſuiſſet dexteram manũ ſuper caput ephraim. Exo.15.
Dextera tua dñe magnificata eſt.& in eo.29. Armũq; dextram. Dexter.
Nu.20. Neq; ad dexterã neq; ad ſiniſtram declinabimus.
Iudi.13. In dextro femore. 1.Reg.11. Vt eruam omniũ
veſtrũ oculos dextros. Iob.40. Q d' ſaluare te poſſit dextera
tua. Ps.15. Qm̃ a dextris eſt mihi. Pro q' hebrei.le. Qm̃
in dextera mea eſt.& in eo. Delectatiões in dextera tua. Ps.
25. Et dextera eorũ repleta eſt muneribus. Ps.44. Aſtitit
regina a dextris tuis. Pro quo he.le. Aſtitit regina ad dexteram
tuam. Ps.143. Et dextera eorum dextera iniquitatis.
Prouer.27. Et oleũ dextere ſue euacuat. Eſa.41. Suſcepi te
dextera iuſti mei. Hiere.22. Si fuerit ieconias fili⁹ Ioachin
regis iuda anulus in manu dextera mea. Ezech.1. Et facies
leonis a dextris ipſorum quattuor. Abach.2. Circundabit te
calix dextere dñi. Zach.2. Oculus eius dexter tenebreſcẽs
obſcurabitur.& eſt in hebreo cõmunis generis. Scribitur ẽt
יְמָנִי Iemani cum iod in fine.i.dexter in genere maſculio. יְמָנִי
vt.3.Reg.7. Cũq; ſtatueret colũnã dexteram. Et in hebreo Dexter.
ſcribitur ibi in genere maſculino: quia colũna in hebreo eſt
generis maſculini.& in genere feminino dicitur יְמָנִית Ie- יְמָנִית
manith cum tau in fine. vt Exo.29. Sup extremũ dextere Dextera.
auricule Aaron. Leuit.14. Super extremũ dextere auricule
qui mundãdus eſt. Et inde verbũ dexterare. ſi latine poſſet
dici.i.declinare ad dexterã ſiue tenere dexteram aut vti Ad dexterã declinare
dextera. Geñ.13. Si ad ſiniſtrã ieris ego dexteram tenebo. Dexteram tenere
1.Paralip.12. Et vtraq; manu fundis ſaxa iaciẽtes. Pro quo
hebrei legũt. Vtentes dextera & ſiniſtra in lapidibus.& eſt Dextera vti.
ſenſus ſicut in littera noſtra. Ezech.21. Exacuere valde ad
dexteram ſiue ad ſiniſtram. Scribitur etiam cum aleph loco
iod. vt Eſa.30. Et nõ declietis neq; ad dexteram neq; ad Ad dexterã declinare
ad ſiniſtrã. Et inde beniamin interpretatur filius dextere.
Geñ.35. Pater uero appellauit eũ beniamin.i.filius dextere. Beniamin filius dextere.
& inde יְמִינִי Iemini.i.vir de tribu beniamin. Eſter.2. De
ſtirpe iemini.& debet ſcribi cum littera.i.& non cum lſa.g. יְמִינִי
ſicut cõmuniter ſcribitur in noſtris codicibus. Ponitur etiã
יָמִין Iamin. pro auſtro: eo quod quando homo reſpicit ad Vir de ſtirpe bẽiami.
orientem habet ad dexterã auſtrum ſiue meridiem. vt.Ps. יָמִין
88. Aquilonem & mare tu creaſti. pro quo he.le. Aquilonẽ Mare.
& meridiẽ ſiue auſtrum tu creaſti. Et beatus Hieronymus Meridies

Dextrū.i. auſter.
תֵּימָן
Meridies.
Auſter.
יָמִין
Dies.

in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Aquilonē & dextrum tu creaſti. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תֵּימָן Themā.i.auſter ſiue meridies. Exo. 26. Quarum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad Auſtrum. Iob.9. Et interiora auſtri. & in eodem. 39. Expādet alas ſuas ad auſtrum. Abach.3. Deus ab auſtro veniet. Ponitur etiam יָמִין Iamin. pro dieb⁹. ſicut יָמִים Iamim cū mem in fine. vt Danī.12. Et ſtabis in ſorte tua in fine dierum.

יָמַר
Superbire
Exaltare
Delicijs affluere.

יָמַר Iamar. ſuperbire. Eſa.61. Et in gloria eorum ſuperbietis. Tamen aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictiōe אָמַר Amir. De qua ſupra dictum eſt in littera aleph: & qđ ſignificat exaltare. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Et in gloria eorum exaltabimini. in tranſlatione chaldaica habetur. & in gloria eorum deliciabimini.i.delicijs affluetis.

יָנָה
Cōtriſtare
Decipere.
Affligere.
Depopulari.
Hoſtes
יוֹנָה
Columba.
Affligens vel depopulans.

יָנָה Iana. contriſtare. affligere. decipere. depopulari. ſpoliare. Exo.22. Aduenam non contriſtabis. Leuit.25. Qn̄ vendes quippiam ciui tuo vel emes ab eo ne cōtriſtes fratrem tuum.i.ne decipias eum. & in eodem. Nolite affligere cōtribules veſtros. Hiere.22. & pupillū & viduā nolite cōtriſtare. Ezech.18. Et hoīem non contriſtauerit. & in eodem. Egenum & pauperem contriſtantem rapientem rapinas. & in eodem.22. Pupillum & viduam contriſtauerunt apud te. Ponitur ēt pro depopulari vel deuaſtare. vt Ezech. 45. Et non depopulabuntur vltra principes populū meū. & in eodem. 46. Et nō accipiet princeps de hereditate populi per violentiam & de poſſeſſione eorū. pro quo hebrei legunt. Et nō accipiet princeps de hereditate populi vt depopuletur vel ſpoliet eos de poſſeſſione ſua. & eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Eſa.49. Et cibabo hoſtes tuos carnibus ſuis. Pro quo hebrei legunt. Et cibabo ſpoliantes te vel decipientes te carnibus ſuis. Et inde poteſt deriuari dictio יוֹנָה Iona.i.affligens vel deuaſtans aut depopulans. Hiere. 25. A facie ire columbe. Pro quo hebrei legunt. A facie ire affligentis vel depopulantis. Poteſt etiam ſignificare colūbam ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictiōe יוֹן Ion. Et ſimiliter in eodem. 50. A facie gladii columbe. Soph.3. Ve prouocatrix & redempta ciuitas columba. vbi pro columba hebrei legunt decipientem vel affligentem aut depopulantem. Sed magis communiter ſignificat colūbam ſicut eſt in littera noſtra.

יָנַח
Ponere
Reponere
Dimittere
Derelinquere.
Requieſcere
נַחַת
Requies

יָנַח Iamach. ponere. reponere. dimittere. relinquere. requieſcere facere. Genī. 2. Et poſuit eum in paradiſum voluptatis. & in eodem. 39. In argumentum ergo fidei ſue retētum pallium oſtendit marito reuertenti domum. Pro quo hebrei legūt. Et repoſuit pallium eius iuxta ſe donec reuerteretur maritus eius ſiue dn̄s eius in domū ſuam. Exo.16. Quidquid aūt reliquum fuerit reponite vſq; in mane. & in eodem. Et repone coram dn̄o. & in eodem. Poſuitq; illud Aaron in tabernaculo reſeruandum. Nu.17. Quas cum poſuiſſet Moyſes coram domino. Deut.14. Et repones intra ianuas tuas. Ezech. 44. Et reponet ea in gazophylacio. & in eodem. Vt reponat benedictionem domui tue. Zach.5. Et ponetur ibi ſuper baſim ſuam. Significat etiam dimittere vel derelinquere. vt Exo.32. Dimitte me vt iraſcatur furor meus contra eos. Nu.32. In ſolitudine populum derelinquat. 1. Paralip.16. Non dimiſit quēq; calūniari eos. Item ſignificat requieſcere. vt Prouer. 29. Erudi filiū tuū & refrigerabit te.i.requieſcere te faciet. Eſa.14. Et requieſcere eos faciet. & in eodem. Cum requiem dederit tibi dominus de labore tuo. Threnī.5. Laſſis non dabatur requies. Ezech.37. Et requieſcere vos faciam. & de hoc vide etiam infra in dictione נוֹחַ Nóach. & inde נַחַת Nachath.i.requies vt Iob.17. Saltem ibi erit requies mihi. & in eodem.36. Requies autem menſe tue erit plena pinguedine. Eccſ.4. Melius eſt pugillus cum requie. & in eodem. 9. Verba ſapientiū audiuntur in ſilentio.i.in requie. & inde מֻנָּח Munach. ideſt locus dimiſſus uel ſeparatus. Ezech. 41. Et erat interior domus in lateribus domus. Pro quo hebrei legunt. Et loc⁹ dimiſſus vł ſeparat⁹ in laterib⁹ dom⁹. & in eo. Et oſtiū lateris ad orationē. Pro quo hebrei legunt. Et oſtium lateris ad locum dimiſſum. & in eodem. Et latitudinem loci ad orationem quinq; cubitorum.

Silentiū
מֻנָּח
Interior domus.
Locus dimiſſus.
Oratio.

יָנַק
Lactare
Nutrire.
Suggere.
מֵינֶקֶת
Nutrix.
יוֹנֵק
Infantul⁹
Lactans
Suggens.
Infans ab vbere.
יוֹנֵק
Ramus
Virgultū.

יָנַק Ianac. ſuggere. lactare. nutrire. ſ. lacte. Genī.21. Qđ ſarra lactaret ei filium. Exo. 2. Que nutrire poſſit infantulum.i.lactare. & in eodem. Et nutriuit puerum. Deut.32. Vt ſuggeret mel de petra. & in eodem. Inundationem maris quaſi lac ſuggent. 1. Reg.1. Et lactauit filium ſuū. 3. Reg. 3. Vt darem lac filio meo. Iob. 20. Caput aſpidum ſugget. Eſa.60. Et ſugges lac gentium. & in eo. Et mamilla regum lactaberis. & inde מֵינֶקֶת Menéceth.i.nutrix. vt Genī. 24. Dimiſerunt ergo eam & nutricem illius. & in eodem. 35. Mortua eſt debbora nutrix rebece. Inde יוֹנֵק Ionec.i.ſuggēs ſiue lactans aut infans ab vbere. vt Nu.11. Sicut portare ſolet nutrix infantulum. Deut.32. Lactantem cum homine ſene Ps.8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudē. Cant. 8. Suggentem vbera matris mee. Eſa.11. Et delectabitur infans ab vbere Significat etiam יוֹנֵק Ionec ramum: ſiue virgultum. eo quod ſuggit humorem a radice arboris: ſicut infans ab vbere. Iob.15. Ramum eius arefaciet flāma. Eſa.53 Et aſcendet ſicut virgultum coram eo. Oſee.14. Ibunt rami eius.

יָסַד
Fundare
Fundamēta iacere.
Cōſtituere
Statuere.
Perficere
Cōuenire.
יְסוֹד
Fūdamētū

יָסַד Iaſad. fundare. fundamentum iacere. Statuere. Conſtituere. Exo. 9. A die qua fundata eſt. Ioſ.6. In primogenito ſuo fundamenta illius iaciat. 3. Reg.16. In abiram primitiuo ſuo fundauit eam. 2. Paralip.3. Et hec ſunt fūdamēta que fecit ſalomon vt edificaret domū dei. 2. Paralip.31. Menſe tertio ceperunt aceruorū iacere fundamenta. Eſdre. 3. Porro templum dei nondum fundatum erat. & in eo. Fūdato igitur a cementariis templo domini. & in eodem. Eo quod fundatum eſſet templum domini. & in eodem. Qui viderant templum prius cum fundatum eſſet. Ps.23. Quia ipſe ſuper maria fundauit eū. Ps.101. Initio tu domine terram fundaſti. Ps.103. Fūdauit terram ſuper ſtabilitatē ſuā. & in eodem. In locum quem fundaſti eis. Eſa.28. Ecce ego mittam in fundamētis ſion lapidem. pro quo hebrei legūt. Ecce ego fundatus in ſion lapis. & in eo. 44. Et tēplo fundaberis. & in eodem. 54. Et fundabo te ſaphyris. Abach.1. Vt corriperes fundaſti eū. Zach.4. Manus zorobabel fundauerunt domum iſtam. & in eodem. 8. In die qua fundata eſt domus domini. Ponitur etiam pro ſtatuere vel cōſtituere. vt. 1. Paralip.9. Quos conſtituerunt dauid & ſamuel. Eſter.1. Sed ſicut rex ſtatuerat. Item ponitur pro perficere. vt. Ps.8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Ex ore infantium & lactentium fundaſti fortitudinem. Item ſignificat conuenire. vt. Ps.2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps.30. Dū conuenirent ſimul aduerſum me. & inde יְסוֹד Ieſod ſiue יְסוּד Ieſud.i.fundamētum. vt Iob.4. Qui terrenum habēt fundamentum. & in eodem. 22. Fluuius ſubuertit fundamentum eorum. Ps.86. Fundamenta eius in montibus ſanctis. quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. fundamentū ei⁹ in mōtibus ſāctitatis. & btūs Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit fundamentum eius in montibus ſanctuarii. Ps.136. Exinanite vſq; ad fundamentum. Prouer.10. Iuſtus autem quaſi fundamentum ſempiternū. Ponitur etiam pro baſi vel fundo alicuius rei. vt Leuit.4.

Baſis Omnem autem reliquum ſanguinem fundet in baſim altaris.
& in eodem. Iuxta baſim altaris holocauſtorum. Ponitur
Principiũ etiam pro principio qđ eſt quaſi fundamẽtum. Eſdre.
7.Quia in primo die menſis primi cepit aſcendere de babylonia.
Pro quo he.le. Fuit fundamentum ſiue principiũ
aſcenſionis de babylonia. Scribitur etiam aliqñ cum mem
מוּסָד in principio & dicitur מוּסָד Muſad.i.fundamentũ: ſiue fundatum.
Fũdamẽtũ vt.3.Reg.7.Serrati erant a fundamento vſqꝫ ad ſũmitatem.
Eſa.28.In fundamento fundatum .vbi duplicatur
predicta dictio.& in eodem.30. Et erit tranſitus virge
מוּסְדֵי fundat⁹.& in plurali מוּסְדֵי Móſde ſiue מוֹסְדוֹת Móſdoth
מוֹסְדוֹת ideſt fundamenta.vt Deut.32.Et montiũ fundamenta cõburet.
Fũdamẽta Ps.17.Et fundamenta montiũ conturbata ſunt. Prouer.8.
Quando appendebat fundamenta terre. Hiere. 51.
Et lapidem in fundamentis.Ezech.41.Per circuitum fundata
latera.

יָסַךְ, Iaſach.vngere.linire. Exo.30. Caro hominis non vngetur
יָסַךְ ex eo. Vide ẽt de hoc infra in dictione סוּךְ Such.
Vngere

יָסַף, Iaſaph.addere.adiicere. augere. ceſſare. Geñ.8. Que
יָסַף non eſt reuerſa vltra.pro quo he.le.Et non addidit reuerti
Addere vltrą ad eum.& in eode.30.Et vocauit nomen illi⁹ ioſeph
dicens.Addat mihi dominus filium alterum.Vnde ioſeph
additamentum vel augmẽtum interpretatur.& in eo.
38. Attamen vltra non cognouit eã.Pro quo hebrei legũt.
Et nõ addidit vltra cognoſcere eam.Exo.1. Et ſi ingruerit
contra nos bellum addatur inimicis noſtris.Leuit.27. Addet
quintam partem earum.Nu.36.Sequetur poſſeſſio ſua
& trãſlata ad aliam tribum de noſtra hereditate minuetur.
Pro quo he.le.Et minuetur poſſeſſio earum de poſſeſſione
patrum noſtrorum & addetur ad poſſeſſionem tribus
cui fuerint.ſ.nupte.& in eodem .Confundatur ſortium diſtributio:
& aliorum poſſeſſio ad alios tranſeat.Pro quo he.
le.Et addatur poſſeſſio earum ad poſſeſſionem tribus cui
fuerint:& de poſſeſſione tribus patrum noſtrorum minuetur
poſſeſſio earum.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.
Deut.4.Non addetis ad verbum quod ego precipio
vobis.& in eo.5.Nihil addẽs amplius.Sed in predicto loco
Ceſſare aliqui hebrei legunt.Et non ceſſabit.ſ.vox.Sed magis communiter
ſignificat addere ſicut eſt in littera noſtra.& in eo.
Si enĩ audierimus vltra vocem domini.pro quo hebrei legunt.
Si addiderim⁹ audire vocem domini.2.Reg.24. Et
addidit furor domini iraſci contra iſrael.3.Reg.10. Maior
eſt ſapientia & opera tua ꝙ̃ rumor quem audiui.Pro qͤ he.
le.Addidiſti ſuper rumorem vel ſuper famã.& eſt ſenſus ſicut
in littera noſtra.Iob.29.Addidit quoqꝫ iob.& in eo.39
Vltra non addam.& in eo.40.Nec vltra addas loqui. Prouer.
41.Alii diuidunt propria & ditiores fiunt .i. adduntur
eis diuitie.Eccſ.3.Non poſſumus eis quiqꝫ addere.Eſa.7.
Adiicere Et adiecit domin⁹ loqui ad Achaz.& in eo.8.Et adiecit dominus
loqui ad me.& in eodem.26. Indulſiſti gẽti domĩe:
Indulgeſ. indulſiſti genti.pro quo he.legunt.Addidiſti genti dñe:addidiſti
genti.& in eodem.29.Ecce ego addam ut admirationem
faciam populo huic.& in eo.38.Ecce ego adiiciam
ſuper dies tuos quindecim annos.& in eo.47.Quia vltra
non vocaberis mollis & tenera.Pro quo he.le.Quia nõ addes
vt vocent te mollem & teneram.& in eo.Quia non vocaberis
vltra dña regnorum.Oſee.1.Quia non addam vltra
miſereri domui iſrael. & in eo. Non addam vt diligam
Ceſſare eos.Significat etiã ceſſare.vt Nu.11.Prophetauerũt nec vltra
ceſſauerunt.Et aliquando ſcribitur cum aleph loco iod.
vt Exo.5.Nequaꝙ̃ dabitis vltra paleas populo.Pro quo hebrei
legũt. Nequaꝙ̃ addatis dare paleas populo.1.Reg.18
Et ſaul magis cepit timere dauid.Pro quo he.le. Et adiecit
ſaul timere a facie dauid.& inde נוֹסָפוֹת Noſapoth.i. additamenta. נוֹסָפוֹת
Eſa.15.Ponã enim ſuper dibon additamenta. **Additamẽta.**

יָסַר, Iaſar.erudire.caſtigare.corripere.ligare. vincire. Leuit.26.
Addam correptiões veſtras ſeptuplum. Pro qͤ יָסַר
hebrei legũt.Addam corripere ſiue caſtigare vos ſeptuplũ **Corripere.**
& in eodẽ. Quod ſi nec ſic volueritis recipere diſciplinam.
ideſt ſi eruditi vel caſtigati non fueritis.& in eodem.Et corripiam
vos ſeptem plagis. Deut.4. De celo te fecit audire
uocem ſuam vt doceret te.i.erudiret te.& in eodẽ.8. Quia **Docere**
ſicut erudit filium ſuum homo:ſic dominus deus tuus erudit **Erudire**
te.Iob.39.Nunquid qui contendit cũ deo tam facile cõquieſcet.
pro quo he.le.Nunquid qui contendit cũ deo erudiet
ſiue corripiet aut corripietur.Ps.2.Erudimini qui iudicatis
terram.Ps.93.Beatus homo quem tu erudieris dñe.
Ps.117.Caſtigans caſtigauit me dominus. Prouer.9. Qui **Caſtigare.**
erudit deriſorem.& in eo.Erudi filium tuum. & in eo. 29.
Seruus verbis erudiri nõ poteſt.Eſa.8.In forti manu erudiuit
me.& in eodem.28.Et erudiet illum in iudicio. Hiere.
6.Erudire ieruſalem.& in eo.30.Et caſtigabo te in iudicio.
& in eo.31.Caſtigaſti me domine & eruditus ſum.Hiere.23
Et diſcẽt oẽs mulieres.i.erudiẽtur vel caſtigabũtur.Oſee.
7.Et ego erudiui.& in eo.Cedam eos ſecundum auditionẽ
cetus eorum.i.erudiam ſiue caſtigabo vel corripiam eos.&
in eo.10. Iuxta deſiderium meũ corripiã eos. & inde מוּסָר מוּסָר
Muſar.i.eruditio.correptio ſiue increpatio. diſciplina. doctrina.
Iob.5.Increpationẽ domini ne reprobres.& in eo. **Increpatio.**
20.Doctrinam qua me arguis audiam. & in eo.33. Et erudiens
eos inſtruit diſciplina.Prouer.1.Ad ſciendam ſapiẽtiam **Doctrina**
& diſciplinã.& in eo.Ad ſuſcipiendam eruditionem. **Diſciplĩa.** **Eruditio**
& in eo.3.Diſciplinã domini fili mi ne abiicias.Eſa.53.Diſciplina
pacis noſtre ſuper eum.Hiere.10. Doctrina vanitatis
eorum lignum eſt.Significat etiam vinculum vel colligationem.
vt Iob.36.Et vĩcula eius abſoluit.Ps.2. Diſrũpamus **Vinculum**
vincula eorum.Ps.115.Dirupiſti vincula mea. Hiere.
5.Et vincula eius ruperũt.& in eo.30.Et vincula tua diſrũpam.
Ponitur etiam pro baltheo.ut Iob.12.Baltheum re **Baltheus.**
gum diſſoluit.

יָעַד, Iaad .cõuenire.ſtatuere.conſtituere.deſpondere.deſpõſare. יָעַד
teſtificari.pactum vel fedus facere. ſuſtinere.Exo.
21.Cui non reddita fuerit.pro quo hebrei legunt.Quã nõ **Deſpõſare**
deſponſauit ſiue cui non deſpondit.& in eo. Si autem filio
ſuo deſpõderit eam.& in eo.25.Inde precipiam & loquar **Deſpõdere**
adte.Pro quo hebrei legunt. Et cõueniam tecũ illic & loquar **Cõuenire**
tecum:ſiue & conſtitutus ero tibi illic & loquar tecum
& in eo.In quo loco apparebo tibi.i.conueniam ad loquendum
tecum.Amos.3.Nunquid ambulabũt duo pariter:niſi
conuenerit eis.Pro quo hebrei legunt. Niſi cõuenerint.
Item ponitur pro congregari:qđ eſt in vnum conuenire.
vt.Ps.47.Qm̃ ecce reges terre congregati ſunt. Item ponitur **Cõgregare**
pro conſtituere.Ioſ.20.He ciuitates cõſtitute ſunt cũctis **Cõſtituere.**
filiis iſrael. 2. Reg.20. Et moratus eſt extra placitũ qđ
ei cõſtituerat rex.Hiere.24.Poſiti ante templum dñi.i.cõſtituti.
Ezech.21.Quocunqꝫ faciei tue eſt appetit⁹.pro quo
hebrei legunt.Quocunqꝫ facies tua conſtituta eſt.& eſt ſenſus
ſicut in littera noſtra.Item ſignificat federari ſiue fedus
vel pactum percutere.vt Nee.6.Et percutiamus fedus pariter. **Percutere fedus.**
& in eo.Tractem⁹ nobiſcum in domo dei.i.federemur **Federari**
ſiue conueniamus in vnum in domo dei. Ponitur etiam ꝑ **Teſtificari**
teſtificari.vt Iob. 9.Nemo audet pro me teſtimonium dicere.
Item põitur pro ſuſtinere.vt Hiere.49.Et quis ſuſtinebit **Suſtinere**
me.Inde מוֹעֵד Moeed.i.tempus ſtatutum vel conſtitutum: מוֹעֵד
ſiue placitum aut terminus. teſtimonium. fedus. pactum.
ſolemnitas.feſtum. Geñ.1.Et ſint in ſigna & tempora **Tempus**

Statutum tempus Exo.13.Cuſtodies huiuſcemodi cultum ſtatuto tempore.
Nu.9.Et faciant filii iſrael phaſe in tempore ſuo.& in eodē
16.Qui tempore concilii per nomina vocabātur.Deut.31.
Poſt ſeptē annos anno remiſſionis.Pro quo hebrei legūt.
Statuto tempore anni remiſſionis.2.Reg.20.Et moratus
Placitum eſt extra placitū quod ei conſtituerat rex.Et licet in bibliis
noſtris modernis habeatur.Et morat⁹ eſt extra palaciū.Tñ
in bibliis noſtris antiquis habetur.Et moratus eſt extra pla-
citum.i.extra tempus vel terminū quod ei cōſtituerat rex.
Tēpus cō- & in eodem.24.A mane vſqꝫ ad temp⁹ conſtitutum.Iob.
ſtitutum. 30.Vbi conſtituta eſt domus omni viuenti.Ps.74.Cum ac
cepero tempus:ego iuſtitias iudicabo.Hiere.8.Miluus in
celo cognouit tempus ſuum.Item ponitur pro teſtimonio
vel teſtamento.vt Exo.40.Eriges tabernaculum teſtimo-
Teſtimoniū. nii.Leuit.1.Et locutus eſt ei dñs de tabernaculo teſtimonii.
Teſtamētū Eſa.14.Et ſedebo in monte teſtamēti.Ponitur etiam pro
federe.Exo.40.Nec poterat moyſes ingredi tectum fe-
Fedus. deris.& in eodem.Ingreſſuſqꝫ moyſes & Aaron dimiſſa
multitudine in tabernaculum federis.Ponitur etiam ꝓ tē-
plo vel tabernaculo vbi multitudo hominū conueniebat.
vt Threñ.2.Demolit⁹ eſt tabernaculum ſuū.Ps.73.Et glo-
Taberna riati ſunt qui oderunt te in medio ſolēnitatis tue.Pro quo
culum hebrei legunt.In medio templi tui.Beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit.In medio
Pactum pacti tui.& in eodem.Quieſcere faciamus om̄es dies feſtos
dei in terra.Pro quo hebrei legunt.Incenderunt oīa taber
nacula dei in terra.Sed btūs Hieronym⁹ in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit.Incenderunt omnes ſolēnitates dei in ter-
ra.Significat etiā ſolēnitatem ſiue feſtum:in quo multitu-
do hominum conueniebat ad templum ſiue ad tabernacu-
lum.vt Leuit.25.He ſunt ferie dñi.i.ſolēnitates dñi.Nu.
Solēnitas 10.Dies feſtos & Kalendas.2.Paralip.30.Et comederunt ſe
Dies feſt⁹ ptem diebus ſolēnitatis.Eſa.1.Et ſolēnitates veſtras odiuit
anima mea.Threñ.1.Eo quod non ſint qui veniant ad ſolē
tatem.& in eodem.2.Obliuioni tradidit dominus in ſyon
ſolēnitatem & ſabbatum.Ezech.45.In vniuerſis ſolēnita-
tibus iſrael.& in eodem.46.Et in nūdinis & in ſolēnitati-
מועדים bus.vbi ponitur מועדים Moaadim.ſecundum terminatio
nem pluralem maſculinorum.& ſic in aliquibus locis pre-
מועדות dictis.Reperitur etiā מועדות Moaadoth.ſecundum termi-
Dies feſti. nationem pluralem femininorum.2.Paralip.8.In Kalēdis
מועד & in feſtis diebus.Pōitur ēt מועד Moeed pro agmine:in q̄
Agmen multi homines conueniunt.vt Eſa.14.Et non eſt qui effu-
עֵדָה giat agmen eius.Inde עֵדָה Eeda ſiue עֲדַת Aadath.i.cetus.
ſiue congregatio.Multitudo.ſ.hominū.Eccleſia.Exodi.12
Cetus. Loquimini ad vniuerſum cetum filiorum iſrael.Leuit.8.
Et congregabis omnem cetum iſrael.& in eodem.19.Lo-
Multitudo. quere ad omnem cetum filiorum iſrael.Nu.1.Cū om̄i mul-
titudine.& in eodem.10.Quibus conuocare poſſis multi-
Congrega dinem.& in eodem.16.Sufficiat vobis ꝙ omnis multitudo
tio. ſanctorum eſt.Iob.15.Congregatio enim hypocrite ſteri-
lis.Ps.67.Congregatio taurorum in vaccis populorū.Ps.
73.Memor eſto congregationis tue.Ps.110.In conſilio iu-
ſtorum & congregatione.Accipitur etiam pro cōgregatio
ne vel multitudine mēbrorum.pro quo beat⁹ Hieronym⁹
tranſtulit Artus.Iob.16.Et in nihilū redacti ſunt omnes ar
Artus tus mei.Accipitur etiam pro congregatione vel multitudi
Examen. ne apum.Iudi.14.Et ecce examē apum in ore leonis erat.
vbi ponitur pro examine.

יָעָה יָעָה Iaa.afferre.amouere.ſubuertere.Eſa.38.Et ſubuertet
Subuerte grando ſpem mendacii.& inde יָעִים Iaim.i.inſtrumē-
re. ta quibus accipiebant prunas ſeu carbones de altari holo-
יָעִים cauſti.vel quibus voluebantur carnes que cremabantur ſu-
per altare.Et ſolum inuenitur in numero plurali.Pro quo
beatus Hieronymus tranſtulit forcipes.Exo.27.Et forci- Forcipes.
pes atqꝫ fuſcinulas.& in eo.38.Et in vſus eius preparauit
ex ere vaſa diuerſa lebetes & forcipes.Pōitur etiam pro tri-
dentibus.Nu.4.Fuſcinulas ac tridentes vncinos & haſtilia. Tridentes
Itē ponitur ꝓ ſcutris.3.Reg.7.Fecit ergo hyram lebetes & Scutra
ſcutra.Ponitur ēt pro creagris.2.Paralip.4.Fecit hyram
lebetes & creagras.& in eo.Et lebetes & creagras.& phia- Creagre.
las.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat coclearia.

יָעַז Iaaz.impudens.& ſcribitur cum nun & vau in princi- יָעַז
pio & dicitur נועז Noaaz.Eſa.33.Populū imprudētem
non videbis.pro quo in bibliis noſtris antiquis habetur.Po Impudēs.
pulum impudentem non videbis.i.procacē & abſqꝫ verecū
dia.& aliquādo ſcribitur ſine nun.& dicitur עז Aaz.Deut.
28.Gentem procaciſſimam.Dañ.8.Conſurget rex impu- Procaciſ-
dens facie.& de hoc vide infra in dictione עזז Aazaz.& ali ſima.
qui hebrei dicunt ꝙ predicta dictio נועז Noaaz ſignificat Impudēs. נועז
barbarum:per mutationem nun in lamed ſicut לועז Loeez
quod ſignificat barbarum.vt.Ps.113.Domus iacob de po- Barbarus
pulo barbaro.

יָעַט Iaat.inuoluere.induere.operire.Eſa.59.Opertus eſt יָעַט
quaſi pallio zeli.& in eodem.61.Et indumento iuſti- Operire
tie circundedit me.i.induit ſiue inuoluit me.& de hoc vide Inuoluere יָעַט
infra in dictione עָטָה Aata.Item יָעַט Iaat in lingua chal-
daica ſignificat conſiliū inire ſiue conſulere.Dañ.6.Conſi Conſilium
lium inierunt omnes principes.& inde עֵיטָא Etha.i.con- inire
ſilium ſiue decretum.pro quo beatus Hieronymus tranſtu עֵיטָא
lit legem.Dañ.2.Requiſiuit de lege atqꝫ ſententia.& inde Lex.
יָעַט Iaat.i.cōſiliarius.Eſdre.7.A facie enim regis & ſeptē יָעַט
conſiliariorum eius miſſus es. Cōſiliari⁹.

יָעַל Iaal.prodeſſe.1.Reg.12.Que non proſunt vobis.Iob. יָעַל
21.Et quid nobis prodeſt ſi orauerimus eum.& in eo. Prodeſſe.
35.Quid tibi proderit ſi ego peccauero.Eſa.30.Qui eis ꝓ
deſſe non potuit.Hiere.2.Populus vero meus mutauit glo
riam ſuam in idolum.pro quo hebrei legunt.Popul⁹ vero
meus mutauit gloriam ſuam in id quod non prodeſt.& eſt
idem ſenſus.Nam idolum nihil prodeſt:immo multum no
cet.& in eodem.16.Que eis non profuit.& in eo.23.Qui
nihil profuerūt populo huic.Abach.2.Quid prodeſt ſcul-
ptile quia ſculpſit illud ſculptor ſuus.Ponitur etiā pro pre-
ualere.vt Iob.30.Inſidiati ſunt mihi & preualuerunt.Item Preualere
יָעֵל Iaal.i.caprea.gen⁹ cerui:ſecundū hebreos.Beatus Hie יָעֵל
ronymus trāſtulit ibicem.1.Reg.24.Etiā ſuper abruptiſ-
ſimas petras q̄ ſolis ibicibus peruie ſunt.Iob.39.Nunquid
noſti temp⁹ part⁹ ibicum in petris.& ſcribitur in gn̄e femi Ibices.
nino cū he vł tau in fine.& dr̄ יַעֲלָה Iaala.Pro quo btūs Hie יַעֲלָה
ronymus trāſtulit Hinnulum.Prouer.5.Cerua chariſſima
& gratiſſimus hinnulus. Hinnulus

יַעַן Iaan.quia.eo quod.propterea.vt Geñ.22.Quia feciſti יַעַן
hanc rem.Leuit.26.Eo quod abiecerint iudicia mea. Quia
vbi in hebreo ponitur predicta dictio bis:propter vehemē Quod.
tiam cōminationis quaſi diceret.Eo quod & eo qđ abiece-
rint:ſiue propterea & propterea.Eſa.61.Eo quod vnxerit
me dominus.Ezech.5.Quia ſuperaſtis gentes que in cir-
cuitu veſtro ſunt.& in eodem.12.Vt non videat oculo ter-
ram.Item יַעֲנָה Iaana.i.ſtruthio:auis immunda.Leuit.11. יַעֲנָה
Struthionem & noctuam.& prepōitur ei in hebreo dictio Struthio.
בַּת Bath.que ſignificat filiam.i.filia ſtruthionis.vt in predi
cto loco.& Iob.30.Et ſocius ſtruthionū.pro quo hebrei le-
gunt.Et ſocius filiarum ſtruthionis.Eſa.13.Et habitabunt
ibi ſtruthiones.pro quo hebrei legunt.Et habitabunt ibi
filie ſtruthiōis.Declinatur etiam pluraliter יְעֵנִים Ieenim יְעֵנִים
vt Threñ.4.Quaſi ſtruthiones in deſerto. Struthio-
nes.

יָעַף יָעַף Iaaph. Deficere. laſſari. laſſatū eſſe: vel defatigatum
Deficere eſſe. Eſa. 40. Non deficiet nec laborabit. Et in eodē.
Deficient pueri & laborabunt. Et in eo. Ibunt & non deficient.
Hiere. 51. Et labores populorū ad nihilū & gentium
in ignem erunt. Pro quo hebrei legunt. Et laborabūt populi
in nihilū: & gentes in ignem deficient ſiue fatigabuntur.
יָעֵף Abach. 2. Et gentes in vacuum deficient. Et inde יָעֵף
Iaeph. i. laſſus ſiue fatigatus aut defeſſus. 2. Reg. 16. Vinū
Defeſſus autē vt bibat ſi quis defecerit in via. Pro quo hebrei legūt.
Laſſus. Et vinū vt bibat defeſſus ſiue fatigatus in deſerto. Eſa. 40
Qui dat laſſo virtutē. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ a predicta
dictiōe יָעַף Iaaph deriuatur illud Dañ. 9. Ecce vir gabriel
quem videram in viſione a principio cito volans tetigit
me. Vbi pro eo quod in lr̃a nr̃a eſt cito volans: in hebreo
מוּעָף habetur מוּעָף Muaaph. Pro quo ipſi legūt fatigatus fatigatione.
ſed melius deriuatur a dictiōe עוּף oph: que ſignat volare.
Volare. et tūc erit littera volās volatu. i. cito volans ſicut eſt in
תּוֹעָפָה littera nr̃a. & inde תּוֹעָפָה Toaapha. i. fortitudo. coaceruatio
Fortitudo. altitudo. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. תּוֹעָפוֹת
תּוֹעָפוֹת Toaaphoth. Nu. 23. Cui⁹ fortitudo ſimilis eſt rhinocerotis.
Iob. 22. Et argentū coaceruabitur tibi. Pro quo hebrei legūt.
Et argenti coaceruationes vel fortitudines tibi. ſ. erūt
Altitudies Ps. 94. Et altitudines montiū ipſius ſunt.

יָעַץ יָעַץ Iaas. Conſiliari. conſiliū inire. cōſilium dare. cogitare
excogitare. decernere. ſtatuere. Nu. 24. Verūtñ pgēs
ad pplm̃ meū dabo tibi cōſiliū. 3. Reg. 12. Iniit cōſiliū rex
Cōſiliū dare. roboā cū ſeniorib⁹. Et in eo. Quod datis cōſiliū. 1. Parali.
Conſilium inire. 13. Iniit autē conſilium dauid cum tribunis. 2. Paralip. 30.
Inito ergo conſilio regis & principū. Nee. 6. Et ineamus
conſilium pariter. Iob. 26. Cui dediſti conſiliū. Ps. 16. Benedicam
dominū qui tribuit mihi intellectū. Pro quo beatus
hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Benedicam
dominū qui dedit mihi conſiliū. Eſa. 7. Eo quod conſiliū
inierit contra te ſyria. Et in eodē. 8. Inite cōſilium & diſſipabitur.
Et in eodē. 40. Cum quo iniit conſiliū. Et in eo.
45. Conſiliamini ſimul. Naū. 1. Mente pertractans preuaricationē.
Pro quo hebrei legūt. Conſiliās preuaricationē:
ſiue conſiliarius belial. i. peruerſus vel abſq; iugo. Ponitur
etiā pro cogitare. vt Ps. 31. firmabo ſuper ſe oculum meū.
pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem
Cogitare. tranſtulit. Cogitabo de te oculo meo. Ps. 82. Et cogitauerunt
aduerſus ſanctos tuos. Eſa. 14. Hoc conſilium
quod cogitaui ſuper omnē terrā. Et in eodē. 23. Quis cogitauit
ſuper tyrum. Et in eo. Dñs exercituū cogitauit hoc
יוֹעֵץ Et inde יוֹעֵץ Ioees. i. conſiliarius. 2. Reg. 15. Achitophel cōſiliarium
Cōſiliari⁹. regis. 2. Paralip. 25. Nunquid conſiliarius regis
es. Iob. 12. Adducit conſiliarios in ſtultū finem. Eſa. 3. Et
ſapientem conſiliariū de architectis. Et in eodē. 9. Admirabilis
עֵצָה conſiliarius deus fortis. Et inde עֵצָה Eeſa ſiue עֲצַת
Conſilium Aaſath. i. Cōſilium ſiue cogitatio. vt Iob. 12. Ipſe habet cōſilium
& intelligentiā. Et in eodē. 21. Conſilium impiorū
longe ſit a me. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in conſilio impiorum.
Et in eodē. 19. Et omne conſilium tuū confirmet.
עֵצוֹת Et in plurali עֵצוֹת Eeſoth. Deut. 32. Gens abſq; cōſilio eſt.
Conſilia. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. abſq; cōſiliis. Eſa. 25.
Cogitatiōes Cogitationes antiquas fideles. Scribitur etiā cum mem in
מוֹעֵצוֹת principio. & dicitur. מוֹעֵצוֹת Moaaſoth. i. conſilia ſiue cogitationes:
Adinuētiones. aut adinuentiones. Ps. 5. Decidant a cogitationibus
ſuis. Ps. 80. Ibūt in adinuētionib⁹ ſuis. Prouer. 1. ſuiſq;
Voluptates conſiliis ſaturabūtur. Ponitur etiam pro voluptatibus. vt
Hiere. 7. Sed abierunt in voluptatibus ſuis.

יַעַר יַעַר Iaar. ſilua. ſaltus. nemus. fauus. ſ. mellis. Deut. 19. In ſiluam
Silua. ad ligna cedenda. 1. Reg. 14. Omne vulgus venit

ad ſaltum in quo erat mel. Ps. 79. Exterminauit eam aper **Saltus.**
de ſilua. Ps. 131. Inuenimus eam in campis ſilue. Canti. 2. Sicut
malus inter ligna ſilue. Eſa. 29. Et chermel in ſaltum reputabitur.
Ezech. 15. Quomō lignum vitis inter ligna ſiluarum:
quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. inter ligna
ſilue. & in plurali יְעָרִים Ieraarim. ſecundum terminationē יְעָרִים
maſculinorum: ſiue יְעָרוֹת Ieaaroth. ſecundū terminationē יְעָרוֹת
femininorum. vt. Ps. 28. Et reuelauit condenſa. Pro q̄ beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et reuelans
ſaltus. Ezech. 34. Et ſecuri dormiēt in ſaltibus. Significat **Saltus.**
etiā fauum. ſ. mellis. 1. Reg. 14. Extenditq; ſummitatē
virge quā habebat in manu & intinxit in fauum mellis. Cāti.
5. Comedi fauum meum cum melle meo. **Fauus.**

יָפָה Iapha. decorare. pulchrum vel decorum eſſe. Canti. 7 יָפָה
Quā pulchri ſunt greſſus tui. & in eodem. Quam pulchra **Pulchrū eſſe.**
eſt & decora. Ezech. 16. Et decora facta eſt vehementer **Decorū eſſe.**
nimis. & in eo. 31. Erat pulcherrimus in magnitudine
ſua. & aliquādo duplicatur littera iod & littera pe: propter
excellentiam pulchritudinis. Ps. 44. Speciosus forma pre
filiis hominum. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Decore pulchrior eſt filiis **Decorare.**
hominum. Hiere. 10. Argento & auro decorauit illud.
Inde יֳפִי Iophi. i. pulchritudo. ſpecies. decor. vt Ps. 49. Ex יֳפִי
ſion ſpecies decoris eius. Prouer. 31. Et vana eſt pulchritudo. **Decor.**
Zach. 9. Quid eſt pulchrum eius. i. quid eſt pulchritudo **Pulchritudo**
eius. & inde יָפֶה Iaphe ſiue יָפָה Iapha aut יְפַת Iephath. יָפֶה
ideſt pulcher: ſiue pulchra. aut decorus vel decora. Geñ. 12. יָפָה
Noui ꝙ pulchra ſis mulier. & in eo. 39. Erat aūt ioſeph pulchra **Pulchra**
facie & decorus aſpectu. Canti. 1. Pulcher es dilecte mi **Pulcher**
& decor⁹. & in eodē. Ecce tu pulchra es amica mea. Ezech. **Decorus.**
31. Pulcher ramis & frōdibus nemoroſus. & in eo. Qm̄ ſpecioſum **Specioſus**
feci eum. Duplicatur etiam littera iod & littera pe.
& dicitur יְפֵהפִיָּה Iephephiia. Pro quo beatus Hieronymus יְפֵהפִיָּה
tranſtulit elegantem atq; formoſam. Hiere. 46. Vitula elegans **Elegans.**
atq; formoſa egyptus. **Formoſa**

יָפַח Iaphach. loqui. apparere. Ps. 26. Quoniam inſurrexerūt יָפַח
in me teſtes iniqui: & mentita eſt iniquitas ſibi. pro
quo hebrei legunt. Quoniam inſurrexerunt in me teſtes
iniqui & loquens mendacium. Beatus Hieronym⁹ in pſalterio **Loqui.**
iuxta hebraicam veritatē tranſtulit Et apertum mēdacium.
Prouer. 14. Profert aūt mendacium teſtis doloſus.
& in eodem. 19. Qui loquitur mendacium non effugiet.
Hiere. 4. Vox filie ſyon inter morientes. Pro quo hebrei legunt.
Vox filie ſyon conqueritur. i. conquerendo loquitur. **Conqueri.**
Abach. 2. Et apparebit in fine & non mentietur. Ponitur
etiam pro fiducialiter agere. Ps. 12. Fiducialiter agā in eo. **Apparere. Fiducialiter**
Item ponitur pro dominari. Ps. 9. Omniū inimicorū ſuorum **agere.**
dominabitur. Hebrei tamen dicūt ꝙ in predicto loco **Dominari**
ſignificat illaqueare: ſiue irretire. De quo vide infra in dictione
פּוּחַ Púach.

יָפַע Iaphaa. apparere. illuſtrare. clarificare. Deut. 33. Apparuit
de monte pharan. Iob. 1. Et non illuſtretur lumie. יָפַע
Ponitur etiam pro adiuuare. vt in eodem. 10. Et conſilium **Apparere. Illuſtrare.**
impiorum adiuues. Item ponitur per antiphraſim pro obſcurare **Adiuuare.**
vel contenebreſcere. vt in eodem. Sed ſempitern⁹
horror inhabitat. Pro quo hebrei legūt. Et obſcuratur vel **Obſcurare**
contenebreſcit ſicut tenebre. Poteſt etiam legi ſic. Et apparet
ſicut tenebre vel ſicut obſcuritas. Inde יִפְעַת Iphaath. i. illuſtratio יִפְעַת
aut decor. Ezech. 28. Et polluent decorem tuum. **Decor.**

יָפֶת Iapheth. portentum: ſiue oſtentum. ſignū. prodigium יָפֶת
& ſcribitur cum mem & vau in principio loco iod. &
dicitur מוֹפֵת Mopheth. Exo. 7. Cum dixerit vobis pharao מוֹפֵת
oſtendite nobis ſignum. Ps. 7. Tanq̄ prodigium fact⁹ ſum **Prodigiū**

multis.Eſa.8.Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi dominus
Portentū in ſignum & in portentum.& in eodē.20.Signū & portentum
erit ſuper egyptum. Ezech.12. Quia in portentū
מוֹפְתִים dedi te.& in eodē.Ego portentū veſtrū.& in plurali מוֹפְתִים
Oſtenta. Mopthim.Exo.4.Vide oīa oſtēta que poſui in manu tua.
& in eodem.Et multiplicem ſigna & oſtenta mea. Deut.6.
Prodigia Fecitq; ſigna & prodigia.& in eo.29. Signa illa portētaq;
Portenta. ingentia.

יָצָא **יָצָא** Iaſa.egredi.exire.procedere.educere.ꝓducere. Geñ.
2.Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis.& in eodem.15.
Egredi. Qui egredietur de vtero tuo.& in eo.27.Et egreſſo
iacob foras.Exo.11. Media nocte egrediar in egyptum.
& in eodē.Poſt hec egrediemur:& exiuit a pharaone.Nu.1.
Exire. Omniū virorū fortiū ex iſrael.Pro quo he.le. Oīum egredientiū
in exercitu.i.oīū qui ſunt talis etatis qui poſſint
ad bella procedere.& in eo.Oēs qui poterant ad bella procedere
Procedere recenſiti ſunt.i.qui poterāt ad bella egredi. & in eo.
11.Donec exeat per nares veſtras. Deut.14. Qui naſcūtur
in terra.i.qui egrediūtur de terra.& in eo.20. Si exieris ad
bellum contra hoſtes tuos.& in eo.24.Nō procedet ad bellū.
Iudi.21.Ad ducēdos choros ex more procedere. Ruth.
2.Vt cum puellis ſuis exeas ad metendū.1.Reg.8.Et egredietur
ante nos.& in eo.22.Maneat oro pater meus & mater
meā vobiſcum.Pro quo he.le.Egrediatur ſiue exeat pater
meus & mater mea vobiſcū.i. egrediatur de loco ſuo &
maneat vobiſcū.2.Reg.11.Eo tempore quo ſolent reges ad
bella procedere.Ps.18.Tanq̄ ſponſus procedens de thalamo
ſuo.Eſa.11.Egredietur virga de radice ieſſe. Hiere.2.
Nam & ab iſta egredieris.& in eo.48. Quia florens egredietur.
Ezech.46.Per eandem viam exeat.Oſee.6. Et iudicia
tua quaſi lux egredientur.Amos.5.Vrbs de qua egrediebantur
mille.Abach.3.Egredietur diabolus ante pedes
eius.& in eo .Egreſſus es in ſalutem populi tui.& aliqñ ſcribitur
ſine aleph.vt Deut.28.Que egrediuntur de medio feminū
eius.Iob.1.Nudꝰ egreſſus ſum de vtero matris mee.
Scribitur etiā aliqñ ſine iod.vt Geñ.8.Egredere de arca.&
in eo.27.Et egredere foras. Nu.12. Egredimini a populo
meo.Eſa.30.Egredere dices ei.Et qñ eſt verbum tertie cōiugationis
tunc ſignificat educere.vt Geñ.8. Et educ tecū.
Educere. & in eo.15.Et eduxit eū foras. & in eodē .19. Educā eas ad
vos.& ī eo.38. Que cū duceretur ad penā .i.cū educeretur.
Exo.3.Vt educas populum meum filios iſrael de terra egypti.
& in eo.Ego dñs qui educā vos de ergaſtulo egyptiorū
& in eo.18.Et ꝙ eduxiſſet dñs iſrael de egypto.Deut.4.Et
eduxit de fornace ferrea: Et in eo.8. Qui eduxit riuos de
petra duriſſima.Iob.10. Quare de vulua eduxiſti me. Ps.
17.Et eduxit me in latitudinem.Ps.105. Vt educas panem
de terra.Ps.141.Educ de cuſtodia aīam meā.Eſa.40. Qui
educit in numero militiā eorū.& in eodem.42.In veritate
educet iudiciū.Item ſignificat producere.vt Geñ.1.Producat
Producere terram animā viuentē.& in eo.38.Producite eam vt cōburatur.
Iob.12.Et abſcōdita ꝓduxit in lucē. Ps.134.Qui
producit ventos de theſauris ſuis.Ponitur etiā pro impēdere
Impēdere **Diſtribuere** vel diſtribuere.vt.4.Reg.12.Qui impēdebant eam in fabris
lignorū.& in eo.15.Indixitq; manahen argentū ſup
iſrael.i.diſtribuit vt vnuſquiſq; ſolueret certam quantitatē.
מוֹצָא Inde מוֹצָא Moſa.i.exitus ſiue egreſſus aut progreſſus vel
proceſſus.Nu.33.Quas deſcripſit moyſes iuxta caſtrorum
loca que dñi iuſſione mutabant.pro quo he.le.Et deſcripſit
Exitus. moyſes exitus ſiue progreſſus eorū.et.3. Reg.4.Et educebantur
equi ſalomoni de egypto.Pro quo hebrei legūt. Et
egreſſus ſiue exitus equorum ſalomonis de egypto.ſ. erat.
Ps.64.Exitus matutini & veſpere delectabis.i.delectare facies.
Ps.106.Et exitus aquarum in ſiti.Eſa.58.Et ſicut fons **Fons.**
aquarum.i. ſicut exitus aquarū.Mich.5. Et egreſus eius ab **Egreſus.**
initio.Ponitur etiā מוֹצָא Moſa. pro oriēte.i. pro loco exitꝰ
ſolis.vt. Ps.74. Quia neq; ab oriēte nec ab occidēte. Scribitur **Oriens**
ēt cū tau in pricipio loco mem.& in nūero plurali dicitur
תּוֹצָאוֹת Thoſaoth.vt Nu.34.Et peruenient ad meridiē תּוֹצָאוֹת
vſq; ad cadeſbarne.pro quo he.le.Et erunt exitus eiꝰ a meridie
vſq; ad cadeſbarne.& in eodē.Et ad vltimū ſalſiſſimo
claudentur mari.pro quo hebrei legunt. Et erunt exitꝰ eiꝰ **Exitus.**
mare ſalis.Ps.67.Et dñi dñi exitus mortis.& inde צֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵי
Seeſae: ſiue צֶאֱצָאִים Seeſaim.i. germē.eo quod producitur
vel egreditur a terra.Eſa.44. Orbis & omne germen **Germen.**
eius.Significat etiam progeniem aut ſtirpem vel filios.vt **Filii**
2.Paralip.32.Filii qui egreſſi fuerāt de vtero eiꝰ. Iob.5.Et **Progenies.**
progenies tua quaſi herba terre.Et in eodem.35.Et progenies
mea erradicetur.Eſa.8.Et ſtirps vteri tui vt lapilli eiꝰ. **Stirps.**
Et in eodem.22.Et vaſorū diuerſa genera. Pro quo hebrei
legunt.Filios & filias.in tranſlatiōe chaldaica habetur filios
& filiorum filios. Et inde צוֹאָה Soah ſiue צֵאָת Seath.i.fimus צוֹאָה
ſiue ſtercus. aut ſordes. eo quod educitur foras. Deut.
23.Et egeſta humo operies .i. ſtercus humo operies . prouer.30. **Egeſta.**
Et tamen non eſt lota a ſordibus.Eſa.4.Si abluerit
dñs ſordes filiarum ſion . Et in eodem.28 . Omnes enim **Sordes.**
menſe replete ſunt vomitu ſordiūq;.Ezech.4. Et ſtercore **Stercus.**
quod egreditur de homīe operies illud.Et ide צוֹאִים Soim. צוֹאִים
ſordidi.vt Zach.3.Erat indutus veſtibus ſordidis.Et in eo. **Sordidi.**
Auferte veſtimēta ſordida ab eo.& inde צַאֲנָן Saanan.i.exitus. צַאֲנָן
vt Mich.1.Non eſt egreſſa que habitat in exitu. Hebrei **Exitus.**
tamen dicunt ꝙ eſt nomen proprium loci. Sed non reperitur
niſi tantum in hoc loco.

יָצַב Iaſab. ſtare. ſtatuere .Conſtituere.Erigere;verificare. יָצַב
Exo.2. Stante procul ſorore eius. Pro quo hebrei.le. **Stare.**
Et ſtetit ſoror eius procul.& in eodē.14.State & videte magnalia
domini.& in eodē.15.Stetit vnda fluens.& in eo. 19
Et ſteterunt ad radices montis.Nu.22.Stetitq; angelus domini
in via.& in eodē.Cernens aſina angelum ſtantem in
via.Deut.32.Conſtituit terminos populorum.Ps.2.Aſtiterunt **Cōſtituere.** **Aſtare.**
reges terre. Ps.73.Tu feciſti oēs termios terre. Pro q̄ **Statuere.**
hebrei legunt.Tu ſtatuiſti ſiue conſtituiſti omnes termīos
terre.Eſa.3.Stat ad iudiciū dñs.Threñ.2. Firmauit dexteram
ſuam quaſi hoſtis.pro quo hebrei legunt.Stat dextera
eius quaſi hoſtis.& in eodē.Et poſuit me quaſi ſignū ad ſagittam.
i.ſtatuit me. Zach.11.Et id quod ſtat non enutriet.
Ponitur etiā pro erigere.vt Geñ.35. Erexitq; iacob titulū **Erigere.**
ſuper ſepulchrū eius.1.Reg.15.Et erexiſſet ſibi fornicē triūphalem.
Item ponitur pro corrigere.1.Reg.12. Vſq; ad ſtimulum **Corrigere.**
corrigendum. Inde מַצָּב Maſab ſiue מוּצָב Muſab.i. מַצָּב
ſtatio. 1.Reg.14. Veni & tranſeamus ad ſtationem philiſtinorum. **Statio.**
& in eodem.Per quos nitebatur ionathas tranſire
ad ſtationem philiſtinorum.& in eodem.Sed & omnis populus
ſtationis eorum.Eſa.22.Et expellā te de ſtatione tua.
& in eodē.29.Et faciam cōtra te aggerem.pro quo hebrei **Agger.**
legunt.Et obſidebo contra te ſtatione.ſ.militantiū.vbi ponitur
מוּצָב Muſab cum pūcto ſurech in prima ſyllaba. Scribitur מוּצָב
etiā cum he in fine & dicitur מַצָּבָה Maſeba.vt Zach.9 מַצָּבָה
Et circundabo domū meam ex his qui militant mihi. Pro
quo hebrei legunt.Et circundabo domū meam ſiue caſtrametabor
circa domum meam ſtatione.ſ.militantiū mihi.& **Statio.**
inde הוּצָב Huſab.Pro q̄ btūs Hieronymus trāſtulit militē. הוּצָב
Naū.2.Et miles captiuus adductus eſt.Hebrei tamē dicunt
ꝙ in predicto loco ponitur pro regina vel domina. Nā ſequitur
in eodem.Et ancille eius minabantur. Ponitur etiā
מַצֵּבָה Maſeba pro titulo vel ſtatua.Geñ.28.Et erexit in titu מַצֵּבָה

Titulus lum.& in eodem.Et lapis iſte quem erexi in titulũ.& in eo.
35.Erexitqꝫ iacob titulum ſuper ſepulchrum eius.hic eſt titulus
monumenti Rachel.Exo.23.Et cõfringes ſtatuas eorum.
Statua. Deut.7.Et confringite ſtatuas.& in eo.16.Neqꝫ facies
tibi atqꝫ conſtitues ſtatuam.4.Reg.13.Tulit enim ſtatuas
baal:quas fecerat pater eius.& in eo.10.Et protulerunt ſtatuam
de fano Baal.Ezech.26.Et ſtatue tue nobiles in terrã
corruent.Scribitur etiam cum nun in principio.& dicitur
נְצִיב נְצִיב Neſib.i.ſtatua ſiue ſtatio.vt Geñ.19.Que verſa eſt in
Statua. ſtatuam ſalis.De quo vide infra in dictione נָצַב Naſab. Itẽ
יְצַב Uerificare יְצַב Iaſab in ligua chaldaica ſignificat verificare.i.veritatẽ
inquirere aut veritatẽ diſcere.Dañ.7.Poſt hec volui diligẽter
יְצִיב diſcere de beſtia q̃rta.Proq̃ he.le.poſt hec volui verificare.
יְצִיבָא .i.veritatẽ diſcere de beſtia quarta.& inde יְצִיב Iaſib.
Certe. ſiue יְצִיבָא Iaſiba.i.veritas ſiue verum aut vere vel certe.
Uerum. Dañ.2. Certe noui ꝙ tempus redimitis.Pro quo hebrei legunt.
Uere. In veritate noui.& in eodem. Et verum eſt ſomniũ.
& in eo.3.Qui reſpondentes regi dixerunt vere rex.

יָצַג יָצַג Iaſag.ponere.reponere.remanere.retinere.detinere.
Ponere. ſtatuere.Geñ.30.Poſuitqꝫ eas in canalibus.& in eodẽ.
33.Oro te vt de populo qui mecum eſt ſaltem ſocii remaneãt
Retinere. vie tue.Pro quo hebrei legũt. Oro vt retinere faciam
tecum de populo qui mecum eſt.Et eſt ſenſus ſicut in littera
noſtra.Exo.10.Oues tñ veſtre & armenta remaneant.i.
Remanere retineantur vel reponãtur.Iudi.6.Ponã hoc vellus lane in
area.Iob.17.Poſuit me quaſi in prouerbium vulgi .Hiere.
Statuere. 51.Reddidit me quaſi vas inane.i.poſuit vl' ſtatuit me.Oſee.
Conſtituere 2.Et ſtatuam eã ſecundũ diẽ natiuitatis ſue.Amos.5.Et cõſtituite
in porta iudiciũ.& aliqui hebrei dicunt ꝙ predicta
dictio deriuatur a dictiõe נָצַג Naſag.cũ nun in principio.

יָצַע יָצַע Iaſaa.ſternere.extẽdere.Eſter.4.Sacco & cinere multis
Sternere. pro ſtratu vtentibus.Iob.17.Et in tenebris ſtraui
lectulum meum.Ps.138 Si deſcendero in infernũ:ades.pro
quo hebrei legunt.Si ſtrauero in infernum.ſ.lectulum vel
יְצוּעַ ſtratum meum.Eſa.14.Subter te ſternetur tinea.& in eodẽ
Stratum. 58.Et ſaccum & cinerẽ ſternere.& inde יְצוּעַ Ieſuaa.i.ſtratum.
Geñ.49.Et maculaſti ſtratum meum.Ps.62.Sic memor
fui tui ſuper ſtratum meum.Ps.131.Si aſcendero in lectum
ſtrati mei.Scribitur etiã cum mem in principio.& dicitur
מַצָּע מַצָּע Maſaa.Eſa.28.Coanguſtatum eſt enim ſtratum.
Stratum Inde יָצִיעַ Iaſiaa.Pro quo beatus Hieronymus trãſtulit tabulatum.
יָצִיעַ Tabulatũ. i.ſtratum tabularum in circuitu templi.3.Reg.6.
Et edificauit ſuper parietem templi tabulata per gyrum.&
in eodem.Tabulatum quod ſubter erat quinqꝫ cubitos habebat
latitudinis.& in eodem.Et edificauit tabulatũ ſuper
omnem domum.

יָצַק יָצַק Iaſac.fundere.effundere.infundere. conflare. fluere.
Fundere. ſtringere.Geñ.28.Fundens oleum deſuper.Exo.25.
Et quattuor circulos aureos.Pro quo hebrei legunt.Et fundes
ei quattuor circulos aureos.i.opere fuſorio facies.& in
eodem.37.Fudit & quattuor circulos aureos.Leuit.2.Fundetqꝫ
ſuper eam oleum.3.Reg.7.Erant fuſiles & ſtabant ſuper
duodecim boues.& in eodem.In campeſtri regiõe iordanis
fudit ea rex.& in eodem.18.Et fundite ſuper holocauſtum.
4.Reg.3.Qui fundebat aquam ſuper manus helie.&
in eodem.4.Et mitte inde in omnia vaſa.i.infunde inde in
Infundere. omnia vaſa.& in eodem.Et illa infundebat.& in eodem.Infuderunt
ergo ſociis vt comederent.& in eodem. Infunde
turbe vt comedant. & Iob.22.Et fluuius ſubuertit fundamentum
Effundere. eorum.Pro quo hebrei legunt.Et fluuius effuſus
eſt in fundamentum eorum.& in eodem.28.Et lapis ſolutus
calore in es vertitur.Pro quo hebrei legunt. Et lapis
funditur ſiue infunditur in es.Et eſt ſenſus ſicut in lr̃a noſtra.
& in eodem.29.Et petra fundebat mihi riuos olei.&
in eodem.38.Quãdo fundabatur puluis in terra.Pro quo
hebrei legunt.Quando fundebatur puluis in terra.Ps.44
Diffuſa eſt gratia in labiis tuis.Eſa.44.Effundam enim Diffundere.
aquã ſup ſitientẽ .& in eo. Effundam ſpiritum meum ſup
ſemẽ tuum.Zach.4.Et ſeptem infuſoria lucernis que erãt
ſuper caput eius.Item põitur pro cõflare vel fluere.vt Exo.
37.Conflans quattuor anulos aureos.& in eodẽ.38.Quibus Conflare.
conflate ſunt baſes ſanctuarii.3.Reg.22.Fluebat autẽ Fluere.
ſanguis plage in ſinu currus.Itẽ ponitur pro ſtringere vel
indurari.Iob.14.Cor eius indurabitur quaſi lapis.& in eo. Indurari.
Et ſtringetur quaſi malleatoris incus.Põitur etiam pro deponere Stringere Proiicere
vel proiicere.vt Ioſ.7.Proiecerũtqꝫ ante dominũ Deponere
2.Reg.15.Et depoſuerunt arcam dei.& inde מוּצָק Muſac.i. מוּצָק
fuſile vel fuſus.2.Paralip.4.Mare aũt fuſile.Iob.37.Quaſi Fuſile.
ere fuſi ſunt.Poteſt etiam legi quaſi ere indurati vel cõſtricti.
i.ſolidi ſunt ſiue ſtabiles ſunt.Nam põitur etiam pro ſtabili.
vt in eodem.11.Et eris ſtabilis & non timebis.Ponitur Stabilis.
etiam pro terra que eſt ſtabilis.vt in eodem.38.Quãdo fundabatur Terra.
puluis in terra.& inde מְצוּקֵי Meſuce.Pro quo beatus מְצוּקֵי
Hieronymꝰ tranſtulit cardines.vt.1.Reg.2.Domini enĩ Cardines.
ſunt cardines terre.& inde צָקוּן Sacun.Pro quo beatus Hieronymus צָקוּן
tranſtulit tribulatio.Eſa.26.In tribulatione murmuris Tribulatio
doctrina tua eis.Poteſt etiã deriuari a dictiõe צוֹק
Soc.De quo vide infra in littera ſadic.

יָצַר Iaſar.formare.fingere.plaſmare. creare . coanguſtare. יָצַר
arctare.Geñ.2.Formauit igitur dominus deus hominem. Formare.
& in eodem. Formatis igitur dominus deus de humo
cunctis animantibus terre.pro quo hebrei legũt.Et formauit
dominus deus de humo oĩa animalia terre.Exo.32.
Et formauit opere fuſorio.Ps.32.Qui finxit ſigillatim corda Fingere.
eorũ. Ps.73.Eſtatem & ver tu plaſmaſti.Ps.93.Aut qui Plaſmare
finxit oculum non cõſiderat.& in eodem.Qui fingis laborem
in precepto.Ps.94.Et ſiccam manus eiꝰ formauerũt.
Ps.103.Draco iſte quem formaſti.Ps.138.Tu formaſti me.
& in eodem.Dies formabuntur & nemo in eis. Eſa.27.Et
qui formauit eum non parcet ei.& in eodem.37.Ex diebꝰ
antiquis plaſmaui illud.& in eodem.47..Formaui eum &
feci eum.& in eodem.43.Ante me non eſt formatus deus.
& in eodem.Populum iſtum formaui mihi.& in eodẽ.44
Et formans te ab vtero.& in eodem.Quis formauit deum.
& in eodem.Et in malleis formauit illud.& in eodem.Formaui
te:ſeruus meus es tu.& in eodem.45.Vt habitaretur
formauit eũ.Hiere.1.Priuſq̃ te formarẽ in vtero noui te.&
in eodẽ.18.Ecce ego fingo contra vos malum.Zach.12.Et
fingens ſpũm hominis.& inde יוֹצֵר Ioſer.i.formator ſiue יוֹצֵר
plaſmator aut plaſtes.vel figulus ſeu fictor.Ps.2.Et tãq̃ vas Figulus.
figuli confringes eos.Eſa.29.Et figmentũ dicat fictori ſuo Fictor.
non intelligis.& in eodem.41.Et velut plaſtes conculcans Plaſtes.
humum.& in eodem.44.Plaſtes idoli nihil ſunt. & in eo.
45.Nunquid dicit lutum figulo ſuo quid facis.& in eodẽ.
Hec dicit dominus ſanctus iſrael & plaſtes eius.Hiere.18.
Deſcende in domum figuli.& in eodem.Sicut lutum in manu
figuli.& in eodem.19.Accipe lagunculam figuli teſteã.
Amos.7.Et ecce fictor locuſte.Abach.2.Quia ſculpſit ill'
fictor ſuus.& in eodem.Quia ſperauit in figmẽto fictor eiꝰ
Ponitur etiam pro ſtatuario.Zach.11.Proiice illud ad ſtatuarium.
& in eodem.Et proieci illos in domo domini ad
ſtatuarium.Poteſt etiam in predicto loco legi figulum.Scribitur
etiam ſine iod.& dicitur צוּר Sur.Eſa.44.Et formator צוּר
quem ego non nouerim.Hebrei tamen in predicto loco Formator.
legunt fortem. De quo vide infra in dictione צוּר Sur. יְצֻרַי
Inde יְצֻרַי Ieſure.i.membra.Iob.17.Et membra mea in Membra

יֵצֶר Figmentū. Senſus et cogitatio. Vetꝰ error. יֵצֶר Appetitus. יָצַר Arctare. Anguſtari. Perterritum eſſe. Cōtriſtari. מֵצַר Tribulatio. מְצָרִים Anguſtie

nihilum redacta ſunt. Inde יֵצֶר Iéſer.i.figmentū. Plaſmatio.formatio. Ps.102. Quia ipſe cognouit figmentum noſtrum. Eſa.29. Et figmentum dicat fictori ſuo. Ponitur etiā pro ſenſu vel cogitatione. vt Geñ.6. Et cūcta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum. & in eodem.8. Senſus enim & cogitatio humani cordis in malum prona ſunt.1.Paralip.28. Et vniuerſas mentium cogitationes intelligit. Eſa.26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei le. Cogitatio.ſ.bona firmata eſt ſiue confirmata eſt. & ſecundū hebreos predicta dictio יֵצֶר Iéſer. ſignificat appetitum vel deſiderium hoīs ad bonum vel ad malum. vnde in predicto loco poterit eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Item יָצַר Iaſar.i.arctare ſiue coanguſtare. Iudi.2. Et vehementer afflicti ſunt. pro quo hebrei legunt. Et arctati ſiue anguſtati ſunt valde. & Iob.18. Arctabuntur greſſus virtutis eius. & in eodem.29. Cū ſaciatus fuerit arctabitur. Prouer.4. Non arctabuntur greſſus tui. Eſa.49. Nunc anguſta erunt pre habitatoribus. Itē ſignificat perterritū eſſe ſiue anguſtiari vel cōtriſtari. Geñ.32. Timuit iacob valde & perterritus diuiſit populū.1.Reg.30. Et cōtriſtatus eſt dauid valde. Pro quo hebrei legūt. Et coarctatus ſiue anguſtiatus eſt dauid valde.2.Reg.13. Et deperiret in eam valde. pro quo hebrei legunt. Et anguſtiatus eſt amnon valde. & inde מֵצַר Meſar.i.anguſtia vl' tribulatio. Ps.117. De tribulatione inuocaui dominum. & in plurali מְצָרִים Meſarim. Threñ.1. Apprehēderūt eam inter anguſtias. vide etiam de hoc infra in dictione צָרָה Sara.

יָצַת Succēder. Incēdere. Cōburere. Exurere

יָצַת Iaſath. ſuccendere. comburere. incendere. exurere.2.Reg.14. Et ſuccendite eum igni. & in eodem. Succenderunt ergo ſerui Abſalon ſegetem igni. & in eodē. Quare ſuccenderunt ſerui tui ſegetem meam.4.Reg.22. Magna enim ira dei ſuccena eſt contra nos. & in eodem. Et incendetur indignatio mea in hoc loco. Eſa.9. Et ſuccendetur in denſitate ſaltus. & in eodem.27. Succendam eam pariter. & in eodem.33. Spine congregate igni comburētur. Hiere.2. Ciuitates eius exuſte ſunt. & in eodem.10. Qm̄ incenſa ſunt eo quod non ſit vir pertrāſiens. & in eodem. Et exuta ſit quaſi deſertum. & in eodem.51. Incēſa ſunt tabernacula eius. Threñ.4. Et ſuccendit ignem in ſion. Ezech.20. Ecce ego ſuccendam in te ignem.

יֶקֶב Torcular

יֶקֶב Iéceb. torcular. Deut.16. Quando collegeris de area & de torculari.4.Reg.6. Vnde te poſſū ſaluare: de area vel de torculari. Eſa.5. Et torcular extruxit in ea. Oſee.9. Area & torcular non paſcet eos.

יָקַד Incēdere Ardere. יְקוֹד Incendiū. מוֹקֵד Incēdium Cremium.

יָקַד Iacad. ardere. exardere. incendere. Leuit.6. Ignis in eodem altari erit. Pro quo hebrei legunt. Et ignis altaris incendetur ſiue ardebit in eo vel in ipſo. & in eo. Ignis autem in altari ſemper ardebit. Deut.32. Et ardebit vſqꝫ ad inferni nouiſſima. Eſa.10. Succēſa ardebit quaſi combuſtio ignis. & in eodem.65. Ignis ardens tota die. & inde יְקוֹד Iecod.i.incendiū ſiue combuſtio. Eſa.30. In qua portetur ignis de incendio. & inde מוֹקֵד Moced.i.incendiū ſiue cremiū. Leuit.6. Cremabitur in altari tota nocte. Pro quo hebrei legunt. Super incendium vel cremium eius ſuper altari tota nocte. Ps.101. Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt.

יִקְהַ יִקְהַת Expectatio. Auſcultatio. Partus

יִקְהַ Iiceha. expectatio. Et ſcribitur cum tau in fine ratione genitiui ſequētis. & dicitur יִקְהַת Iicehath. vt Geñ.49. Et ipſe erit expectatio gentium. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat auſcultationem vel obedientiam. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Et ipſi erit auſcultatio vel obedientia populorum. ideſt ipſi obedient populi. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat congregationem. Scribitur etiam ſine iod. Pro quo beatus Hieronymꝰ tranſtulit partum. Prouer.30. Et qui deſpicit partum matris. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et qui deſpicit obedientiam matris.

יָקַע Suſpendere. Crucifigere. Affigere. תֵּקַע Emarceſcere. Separare. Recedere.

יָקַע Iacaa. affigere. ſuſpendere.ſ.in patibulo. crucifigere. Nu.25. Et ſuſpende eos contra ſolem in patibulis.1.Reg.21. Vt crucifigamus eos domino. & in eodē. Qui crucifixerunt eos in monte coram domino. & in eodē. Et colligentes oſſa eorum qui affixi fuerant. Vide etiam de hoc infra in dictione תָּקַע Thacaa. Et ſecundum aliquos hebreos a ſupradicta dictiōe deriuatur dictio תֵּקַע Thecaa. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. emarcuit. Geñ.32. Et ſtatim emarcuit. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat ſeparare vel diſlocare. Vnde in predicto loco ipſi legūt. Et ſeparata eſt ſiue diſlocata eſt coxa femoris iacob.i.receſſit de loco coherentie eius. Et eadem dictio ponitur pro recedere. Hiere.6. vbi dicitur. Ne forte recedat anima mea a te. Sed de hoc vide infra in dictione קָעַע Caaa cum duplici aym. Quia inde deriuatur ſecundum aliquos hebreos.

יָקַף Circuire. Circūdare. Vallare. In rotundum atondere. In orbem tranſire.

יָקַף Iacaph. circundare. circuire. in rotundum tōdere. in orbem tranſire. Ioſ.6. Circuite vrbem cuncti bellatores ſemel per diem. Pro quo hebrei legunt. Et circuibitis vrbem cuncti bellatores: circuire vrbem ſemel per diem. Ps.16. Inimici mei animam meam circundederunt. Ps.21. Cōcilium malignantium obſedit me. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Concilium peſſimorum valauit me.i.circundedit me. Eſa.15. Quia circundedit clamor terminum moab. Threñ.3. Et circundedit me felle & labore. Leuit.19. Ne in rotūdum attondebitis comam. Iob.1. Cūqꝫ in orbem tranſiſſent dies conuiuii. Vide etiam de hoc infra in dictione נָקַף Nacaph.

יָקַץ Euigilare. Expergiſcere. Suſcitare.

יָקַץ Iacas. euigilare. expergiſcere. ſuſcitari. Geñ.9. Euigilans autem Noe de ſomno. & in eodem.28. Cūqꝫ euigilaſſet iocob de ſomno. & in eodem.41. Expergefactꝰ pharao rurſum dormiuit. & in eodem. Euigilans pharao poſt quietem. Ioel.1. Expergiſcimini ebrii & flete. Abach.2. Et ſuſcitabuntur lacerantes te. & in eodem. Ve qui dicit ligno expergiſcere.

יָקַר Honoratū eſſe. Precioſuꝫ eſſe. Honorificare. Honorabilem eſſe. Appciari. ſubtraheř

יָקַר Iacar. honoratum vel honorabilem eſſe. precioſum eſſe. ſiue in precio eſſe. Appreciari.1.Reg.18. Et celebre factum eſt nomen eius nimis. Pro quo hebrei legunt. Et honoratum eſt nomen eius nimis. & in eodem.26. Eo quod precioſa fuerit aīa mea in oculis tuis hodie.4.Reg.5. Noli deſpicere animam meam & animam ſeruorum tuorū qui mecum ſunt. Pro quo hebrei legunt. Honorabilis vel precioſa ſit anima mea & anima ſeruorum tuorum qui mecum ſunt in oculis tuis. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Ps.35. Quemadmodum multiplicaſti miſericordiam tuā deus. Pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit. Quā precioſa eſt miſericordia tua deus. Ps.36. Vt honorificati fuerit & exaltati. Ps.71. Et honorabile nomen eorum coram illo. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et precioſus erit ſanguis eorum coram oculis eius. Ps.138. Mihi autem nimis honorati ſunt amici tui deus. Eſa.13. Precioſior erit vir auro. & in eodem.43. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis. Ponitur ēt pro appreciari. vt Zach.11. Decorum precium quo appreciatus ſum ab eis. Item ponitur pro ſubtrahere. Prouer.25. Subtrahe pedē tuū de domo proximi tui. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Precioſum. ideſt rarum fac pedem tuū de domo proximi tui: quia omne rarum precioſum. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et inde nomē adiectiuum יָקָר Iacar. ſiue יְקַר Iecar. ideſt precioſus honorabilis.1.Reg.3. Et ſermo dn̄i erat precioſus in diebus illis. Iob.28. Omne precioſum vi-

יָקָר יְקַר Precioſꝰ.

BIBLIOTECA NACIONAL

dit oculus eius.Ps.15.Precioſa in conſpectu domini mors
ſanctorum eius.Eccl̃s.10. Precioſior eſt ſapientia paruaqꝫ
gloria ad tempus ſtultitia. Ponitur etiam pro honore aut
Magnitudo. magnitudine vel gloria.Eſter.1. Ac magnitudinem atqꝫ in
ſtātiā potētie ſue.& in eo.Et cuncte vxores tam maiorū ꝙ̄
Honor. minorum deferant maritis ſuis honorem.Ps.44.Filie regum
in honore tuo.Ps.48. Et hō cum in honore eſſet nō
intellexit.& in lingua chaldaica ſcribitur aliquando cum
יְקָרָא aleph ī fine & dicitur יְקָרָא Iecara. Danī.2.Et gloriā dedit
Gloria. tibi.& aliquādo ſcribitur ſine iod.vt Prouer.17.Et precioſi
ſpiritus vir eruditus.& aliquando ſcribitur cum duplici
iod.ſcilicet in principio & in medio & dicitur יַקִּיר Iacir.
יַקִּיר i.honorabilis.Hiere.31.Si filiꝰ honorabilis mihi ephraim.
Honorabilis. Significat etiam difficilem vel grauem.Danī.2. Sermo eñ
Grauis. quem tu queris rex grauis eſt.ideſt difficilis eſt. Ponitur ēt
יָקָר יָקָר Yacar.pro claro vel lucido.vt Iob.31.Et lunam incedētem
Clare. clare. Item ponitur pro precio.vt.Ps.48. Et precium
Precium. redemptionis anime eorum. Zach.11. Decorum precium
quo appreciatus ſum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo
יְקָרִים deriuatū.& in plurali יְקָרִים Iecarim.vt Threñ.4. Filii ſiō
Honorabiles. inclyti.i.honorabiles vel precioſi. Et in genere feminino
ſcribitur cum he vel tau in fine & dicitur יְקָרָה Iecara ſiue
יְקָרָה יְקָרַת יְקָרַת Iecarath.Prouer.3.Precioſior eſt cunctis opibꝰ.Eſa.
28.Lapidem probatum angularem precioſum. Et in hebreo
Precioſa. ſcribitur in genere feminino ſcilicet precioſam: quia
lapis in hebreo eſt generis feminini.& in plurali feminino
יְקָרוֹת יְקָרוֹת Iecaroth.3.Reg.5.Vt tollerent lapides grandes: lapides
Precioſe. precioſos.Pōitur etiam iecaroth pro frigore.vt Zach.
Frigus. 14.Non erit lux: ſed frigus & gelu.Hebrei tamen dicunt ꝙ
in predicto loco ſignificat claritatem ſicut ſupra dictum eſt
Clara. Vnde in predicto loco ipſi legunt.Non erit lux clara & denſa.
ideſt obſcura: quaſi dicat.Nō erit lux multum clara neqꝫ
multum obſcura ſed media.ſicut in eodem ſequitur.Et erit
dies vna que nota eſt domino: non dies neqꝫ nox. Poteſt
etiam deriuari a dictione קָרַר Carar que ſignificat frigiditatem:
ſicut eſt in littera noſtra.

יָקֹשׁ יָקֹשׁ Iacas.offendere.illaqueare.irretire. ſcandalizare. offendiculum
ſiue ſcandalum ponere.aut laqueum ſiue
retia ponere: ſcilicet more venatorum aut aucupum. Deut.
Offendere 7.Neqꝫ aſſumes ex eis quicꝙ̄ ne offendas. & in eodem.12.
Illaqueare. Caue ne imiteris eas.Pro quo hebrei legunt.Caue ne illaqueatus
ſis vel ne irretitus ſis poſt eas.ſiue ne offendas poſt
eas. Ps.123. Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo
Venari. venantium.Ps.140.Cuſtodi me de laqueo quem ſtatuerūt
mihi. ideſt quem more venatorum poſuerunt mihi. Prouer.
Illaqueari. 6.Illaqueatus es verbis oris tui.Eſa.8.Et cadent & cōterentur
Irretire. & irretientur. Hiere.59. Illaqueaui te & capta es.
מוֹקֵשׁ Inde מוֹקֵשׁ Moces i.ſcandalum offendiculum. Laqueus.
Scanda Ruina.Exo.10. Vſqꝫquo patiemur hoc ſcandalum.& in eo.
23. Certe erit in ſcandalum tibi. Leuit.19. Nec coram ceco
Offendiculum. pones offendiculum.Ponitur etiam pro ruina.Eſa.8.Et in
Ruina. laqueum & in ruinam habitantibus hieruſalem.& in plurali
מוֹקְשׁוֹת מוֹקְשׁוֹת Mocſoth. ſecundum terminationem femininorum.
Scādala. Ps.140.Et a ſcandalis operantium iniquitatem. Scribitur
מוֹקְשִׁים etiam מוֹקְשִׁים Mocſim ſecūdum terminationem pluralem
Scādala. maſculinorum.Ps.139.Scandalum poſuerunt mihi.
Quod in hebreo legitur pluraliter ſcilicet ſcandala poſuerunt
mihi.Ponitur etiam pro ſudibus.vt Iob.40.Et in ſudibus
יָקוּשׁ perforabis nares eius. & inde יָקוּשׁ Iacus. Pro quo
Sudes. beatus Hieronymus tranſtulit Aucupem.Prouer.5.Et quaſi
Auceps. auis de inſidiis aucupis.Hiere.5.Inſidiantes quaſi aucupes
Ruina. laqueos.Ponitur etiam pro ruina.Oſee.9. Laqueꝰ ruine
יוֹקְשִׁים factus eſt.& inde יוֹקְשִׁים Iucaſim.i.capti laqueo vel retiti.
Eccl̃s. 9.Et aues laqueo comprehenduntur: ſic capiūtur **Capti.**
homines in tempore malo.

יָרֵא יָרֵא Iare.timere.extimeſcere.Geñ.3.Timui eo qđ nudus
Timere. eſſem.& in eodem.18.Negauit ſara dicens non riſi: timore
perterrita.Pro quo hebrei legunt.Quia timuit. & in
eodem.19.Timuerat enim manere in ſegor.& in eodē.32.
Quia valde eum timeo.Exo.1. Timuerunt autem obſtetrices
deum.& in eodem.2.Timuit moyſes & dixit. & in eodem.
34.Timuerūt prope accedere.Leuit.19. Vnuſquiſqꝫ
patrēm & matrem timeat.Nu.14.Neqꝫ timeatis populum
terre.Deut.4.Et diſcant timere me omni tempore.& in eodem.
20.Non timebis eos.& in eodem.25. Et non timueris
deum.Ioſ.9.Timuimus igitur valde. & in eodem. 24.
Timete dominum.1.Reg.18.Et ſaul magis cepit timere dauid.
Iob.6.Et videntes plagam meam timetis.Ps.21.Qui
timetis dominum laudate eum. Ps.33. Timete dominum
omnes ſancti eius.Ps.111.Beatus vir qui timet dominum.
& in eodem.Confirmatum eſt cor eius non commouebitur.
Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.Firmatum eſt cor eius non timebit.
Ps.127.Beati omnes qui timēt dominum.Prouer.24
Time dominum fili mi & regem.& in eodem.31.Mulier timens
deum ipſa laudabitur.Eſa.59.Et timebunt qui ab occidente
ſunt nomen domini. Oſee.10.Non eñ timemꝰ dominum.
Et quando eſt verbum tertie coniugationis tunc ſignificat
terrere.ideſt timere facere. vt Nee.6. Omnes eñ
hi terrebant nos.& in eo.Et tobias mittebat epiſtolas vt terreret **Terrere.**
me. 2. Reg.14. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum
meum regem preſente populo.pro quo hebrei legūt.
Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meū regem verbum
hoc quia terruit me populus. Poteſt etiam deriuari a
dictione רָאָה Raa: que ſignificat videre. & tunc erit talis
littera ſcilicet videbit enim me populus. ideſt vidente populo:
quod eſt idem cum lr̄a noſtra. Et inde verbū paſſiuū
תִּוָּרֵא thiuare: qđ pōitur Ps.129. vbi dicitur. Quia apđ te **תִּוָּרֵא**
propiciatio eſt & propter legem tuam. pro quo hebrei legunt.
Quia apud te propiciatio eſt vt timearis. vnde beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē trāſtulit.
Quia tecum propiciatio: cum terribilis ſis. Sed ſi pro
תִּוָּרֵא Thiuare.legatur תּוֹרָה Thora.mutata aleph vltima in
he.tunc ſignificat legem.Sicut.Lxx. tranſtulerunt. Inde
יִרְאָה Ira ſiue יִרְאַת Irath.ideſt timor. vt Iob.28.Timor **Timor.**
domini ipſa eſt ſapientia.Ps.2.Seruite domino in timore.
Ps.18.Timor domini ſanctus permanet in ſeculum ſeculi.
Ps.54.Timor & tremor venerunt ſuper me.Ps.110.Initiū
ſapientie timor domini.Prouer.1. Timor domini principium
ſapientie.& inde מוֹרָא Mora.ideſt timor.terror.pauor.
terribilis.Geñ.9,Et terror veſter ac tremor ſit ſup cuncta **Terror.**
animalia.Deut.34.Magnaqꝫ mirabilia que fecit moyſes
coram vniuerſo iſrael.quod in hebreo legitur ſingulariter:
ſcilicet magnūqꝫ mirabile ſiue terribile quod fecit moyſes.
tamen in hebreo aliquando ponitur ſingulare pro plurali
& econuerſo.Ps.75.Terribili & ei qui aufert ſpm̄ prin
cipum.Eſa.8.Et timorem eius ne timeatis.& in eodē.Ipſe **Terribilis Timor.**
eſt pauor veſter.Malach.1.vbi eſt timor meus.Et in plurali **Pauor.**
מוֹרָאִים Moraim.ideſt terribilia ſiue horribilia: vel horribiles. **מוֹרָאִים**
Deut.4. Per pugnam & robuſtam manum extentūqꝫ
brachium: & horribiles viſiones. Pro quo he.le. Per **Horribiles viſiones.**
pugnā ſiue in pugna & in manu robuſta.& ī brachio extento
& in terribilibus vel horribilibus magnis. Scribitur ēt **Terribilia**
cum he in fine loco aleph.Ps.9. Pone domine legiſlatorē
ſuper eos.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicam ve.trāſtulit.Pone domine terrorē eis.Tn̄ ſi pro

מוֹרָה Mora legatur מוֹרֶה More: tunc ſignificat preceptorē
נוֹרָא vel legiſlatorem ſicut Lxx. tranſtulerunt. Inde נוֹרָא Nora
Terribilis ideſt timendus ſiue terribilis. Gen̄.28. Quā terribilis eſt in
quit locꝰ iſte. Exo.15. Terribilis atqꝫ laudabilis. Ps.75. Ter
ribilis apud reges terre. Ps.110. Sanctum & terribile nomē
eius. Eſa.18. Ad populum terribilem poſt quem nō eſt aliꝰ
נוֹרָאָה & in gn̄e feminino נוֹרָאָה Noraa. vt Eſa.21. De terra hor⸗
Terribilis ribili. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco accipitur ꝑ
longinqua. Eo quod ſolent homines in terra peregrina &
longinqua timere: cum neſciant eorum mores & conſuetu
נוֹרָאוֹת dines. & in plurali נוֹרָאוֹת Noraoth. i. terribilia. Ps.64. Mi
Terribilia rabile in equitate. Pro quo hebrei legunt. Terribilia in iu⸗
ſtitia. Et beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit. Terribilis in iuſtitia. Ps.105. Terribi⸗
lia in mari rubro. Ps.144. Et virtutem terribilium tuorū
dicent. Ponitur etiam aduerbialiter pro terribiliter. vt. Ps.
Terribilis 138. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es.

יָרַד יָרַד Iarad. deſcēdere. hūiliari. deducere. detrahere. deflue
Deſcēdere re. deponere. Gen̄.11. Deſcendit autem dominus vt vi
deret ciuitatem. & in eodem.12. Deſcenditqꝫ Abrā in egy⸗
ptum. & In eodem.18. Deſcendam & videbo. & in eodem.
43. Iam ante deſcendimus vt emeremus eſcas. & in eodē.
45. Deſcende ad me ne moreris. Exo.15. Deſcenderūt in
profundum quaſi lapis. & in eodem.19. Eo quod deſcendiſ
ſet dominus ſuper eum. Nu.11. Vt deſcendam & loquar ti⸗
bi. Iudi.11. Dimitte me vt duobus menſibus circūeā mon⸗
tes. pro quo hebrei legunt. Dimitte me duobus menſibus
vt vadam & deſcendam ſuper montes. & dicunt aliqui he⸗
brei ꝙ in predicto loco ponitur per antiphraſim deſcendā
pro aſcendam. Alii vero dicunt ꝙ ideo dicitur deſcendam:
eo quod domus eius erat in maſpha qui eſt locus eminen⸗
tior aliis montibus circumiacētibꝰ. & in eodem.19. Et dies
mutabatur in noctem. pro quo hebrei legunt. Et dies deſcē
derat valde. i. deſcenderat vel declinauerat ad veſperam. &
eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 1. Reg.23. Ephod ſecum ha
bens deſcenderat. & in eodem. Deſcendit ad petram & ver
ſabatur in deſerto maon. & in eodem.26. Aut in prelium
deſcendens perierit. & in eodē.29. Non deſcendat nobiſcū
in prelium. Ps.29. Saluaſti me a deſcendentibus in lacum.
& in eodem. Dum deſcendo in corruptionem. &. Ps.45.
Deſcendant in infernum viuentes. Prouer.30. Quis aſcen
dit in celum atqꝫ deſcendit. Eſa.30. Qui deſcenditis in egy
ptum. & in eodem.50. Deſcendet in fletum. & in eodem.63
Quaſi animal in campo deſcendens. & in eodem.64. Vti
nam dirumperes celos & deſcenderes. Significat etiam hu
miliare vel ſubiicere. vt Deut.20. Donec capias ciuitatem
que contra te dimicat. pro quo hebrei legunt. Donec deſcē
Subiicere dat. i. ſubiiciatur. ſ. ciuitas. & in eodem. 28. Et deſtruantur
muri tui firmiſſimi atqꝫ ſublimes. i. ſubiiciantur vel humi⸗
lientur. Item ſignificat deducere. i. deorſum ducere. vt Hie
Deducere. re.9. Et deducant oculi noſtri lachrimas. Thren̄.1. Et oculꝰ
meus deducens aquas. & aliquando ſcribitur ſine iod vt in
aliquibus locis predictis. & quando eſt verbum tertie con⸗
iugationis tunc ſignificat. Deponere vel defluere aut detra
here ſeu deducere. Deſcendere facere: ſiue deorſum ponere
Deponere. aut deorſum fluere: ſeu deorſum trahere. vt Gen̄.24. Que
feſtinans depoſuit hydriā de humero. & in eodē.43. Sed et
aliud attulimus argentum. i. deduximꝰ. & in eodem. 45.
Adducere. Et adducite eum ad me. Exo.33. Iam nūc depone ornamē
tum tuum. Nu.1. Deponent leuite tabernaculum. & in eo.
4. Deponent velum quod pendet ante fores. & in eodem.
10. Depoſitumqꝫ eſt tabernaculum. 1. Reg.21. Defluebant ſa
Defluere. liue eius in barbam. Ps.54. Deduces eos in puteum interi
tus. Ps.77. Et deduxit tāqꝫ flumina aquas. Eſa.10. Et detra Detrahere
xi quaſi potens in ſublime reſidentes. & in eodem.14. Ve⸗
runtamen ad infernum detraheris. Thren̄.2. Deduc quaſi
torrentem lachrimas. Ezech.32. Et detrahe eam ipſam &
filias gentium. Ponitur etiam pro cōtriſtari. vt. Ps.54. Cō Cōtriſtari
triſtatus ſum in exercitatione mea. Et aliqui hebrei dicunt
ꝙ in predicto loco ſignificat cōqueri. Ponitur ēt pro operi
re. vt. 3. Reg.6. Et operuit tā cherubim ꝗ̄ palmas auro. He Operire.
brei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat expandere
vel extendere. Quia idē ſignificat in lingua chaldaica. Vn⸗
de in predicto loco ipſi legunt. Et extendit ſuper cherubim Extēdere
& ſuper palmas aurum. Inde מוֹרָד Morad. i. deſcenſus. vt מוֹרָד
Ioſ.10. Et eſſent in deſcenſu bethoron. Hiere.48. In deſcē
ſu horonaim. Item מוֹרָד Morad. i. dependens vel declinās Decenſus.
vt. 3. Reg.7. Quaſi lora ex ore dependentia. מוֹרָד

Dependēs

יָרָה Iara. iacere. proiicere. iaculari. ſagittare. mittere. immi יָרָה
tere. docere. oſtendere. Exo.15. Currus pharaonis &
exercitum eius proiecit in mare. & in eodem.19. Aut cōfo⸗
dietur iaculis. Pro quo hebrei legunt. Aut iaculatione iacu Proiicere Iaculari.
labitur. i. proiicientur in eum iacula. & eſt idem ſenſus cum
littera noſtra. Ioſ.18. Vt coram domino deo veſtro mittam
vobis ſortem. 1. Reg.20. Et ego tres ſagittas mittam iuxta Mittere.
eum. & in eodem. Iecit aliam ſagittam trans puerum. & in Iacere.
eodem. Venit itaqꝫ puer ad locum iaculi quod miſerat iona
thas. & in eodem.21. Et conſecuti ſunt eum viri ſagittarii. i.
mittētes ſagittas. 2. Reg.11. Ex muro tela mittūtur. 4. Reg.
13. Iace ſagittam: & iecit. 2. Paralip.35. Ibiqꝫ vulneratꝰ a ſa
gittariis. pro quo hebrei legunt. Et iecerunt mittentes. ſ. ia
cula in regem Ioſiam. Ps.63. Et exaltabitur deꝰ: ſagitte par
uulorum facte ſunt plage eorum. pro quo beatus Hierony
mus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Sa⸗ Sagittare
gittabit ergo eos deus iaculo repentino inferētur plage eo
rum. Poteſt etiam legi ſicut Lxx. tranſtulerūt: quia eiſdē lit
teris vtrūqꝫ poteſt ſcribi in hebreo: mutatis tamē punctis.
Eſa.37. Non iaciet ibi ſagittam. & aliquando ſcribitur cum
aleph loco he. vt. 2. Reg.11 Et direxerunt iacula ſagittarii.
ideſt iecerunt ſiue miſerunt iacula. 2. Paralip.26. Vt mitte⸗
rent ſagittas & ſaxa grandia. Scribitur etiam aliquādo ſine
he & ſine aleph. vt Nu.21. Iugum ipſorū diſperiit ab eſe⸗
bon. Pro quo hebrei legunt. Proiicimꝰ eos: periit eſebon.
ideſt proiiciemus eos & pugnabimus contra eſebon. Poteſt
etiam deriuari a dictione ניר Nir: que in lingua chaldaica
ſignificat iugum. ſicut eſt in littera noſtra. Item יָרָה Iara. i. יָרָה
oſtendere ſiue docere. vt Exo.15. Qui oſtendit ei lignum. Oſtendere
& in eodem.35. Dedit in corde eius. Pro quo hebrei legūt.
Et ad oſtendendum vel ad docendum dedit in corde eius. Docere.
ideſt vt poſſint alios docere. 4. Reg.12. Quibus docuit eū
ioiada ſacerdos. Iob.6. Docete me & ego tacebo. & in eodē
27. Docebo vos per manum dei. Ps.118. Legem pone mi⸗
hi domine viam iuſtificationum tuarum. Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſ
tulit. Oſtende mihi domine viam preceptorum tuorum.
Prouer.4. Et docebat me atqꝫ dicebat. Eſa.2. Et docebit
nos vias ſuas. & in eodem.28. Quem docebit ſcientiam. &
in eodem. Deus ſuus docebit illum. Ponitur etiam pro eri⸗
gere. vt Gen̄.31. En tumulus hic & lapis quem erexi. Item Erigere.
ponitur pro comparare. vt Iob.30. Comparatus ſum luto. Compararſ
ideſt oſtēdit me eē lutū: ſicut exponūt hebrei. & inde מוֹרֶה מוֹרֶה
More. i. docēs ſiue oſtdēs vel legiſlator. Iob.36. Nullꝰ ſimi⸗
lis ei in legiſlatoribꝰ. Ps.83. Etenī bn̄dictionē dabit legiſla Legiſlator
tor. Pro ꝗ btūs hieronymꝰ in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit
Bn̄dictiōe quoqꝫ amicietur doctor. Prouer.5. Neqꝫ audiui Doctor.
vocem docentium me. Eſa.30. Et erunt oculi tui videntes Docens.

preceptorem tuũ.Ioel.2.Qui dedit vobis doctorem iuſtitie.
מורה Ponitur ẽt מורה More pro illuſtri.vt Geñ.11. Vſqꝫ ad cõuallem
Illuſtris illuſtrẽ.Hebrei tñ dicũt ꝙ in predicto loco eſt nomẽ
ꝓpriũ loci.& ſimilr.Deut.11.Vbi dicitur.que eſt iuxta vallẽ
tẽdentẽ & intrãtẽ ꝓcul.pro q̃ he.le.Que eſt iuxta vallem
מורה מורה More.i.oſtendens.Ponitur etiã pro excelſo. Iudi.7.
Excelſum. Ad ſeptentrionalẽ plagam collis excelſi.& inde תורה Thora.
תורה i.lex.doctrina.vt Exo.12.Eadem lex erit indigene & colono.
Lex. & in eodẽ.24.Daboqꝫ tibi tabulas lapideas & legem
atqꝫ mandata.Deut.27.Et ſcribes ſuper lapides omia verba
legis.Eſa.2. De ſion exibit lex.& qñ poſt ſe regit genitiuum
mutat he vltimũ in tau.vt Exo.13.Vt lex eius ſemꝑ ſit
in ore tuo.Leuit.6.Hec eſt lex hoſtie pro peccato.2.Reg.7
Iſta enĩ eſt lex Adam dñe deus.Ps.1.Sed in lege dñi voluntas
תורת eius:& in lege eius meditabitur.& in plurali תורת Thoroth.
Leges. i.leges.vt Geñ.26.Legeſqꝫ ſeruauerit.Leuit.26.Hec
יורה ſunt mandata atqꝫ precepta & leges.Item יורה Iore.i.pluuia
Tẽpanea tẽporanea ſiue matutina.Deut.11.Dabit pluuiam terre
Imber matutinus tue temporaneã.Hiere.5.Metuamꝰ deũ qui dat nobis pluuiam
tẽporaneam.Ioel.2.Et deſcendere faciet ad nos imbrem
יורה matutinũ & ſerotinum.Ponitur etiã יורה Iore ꝓ inebriare
Inebriare vel irrigare.Prouer.11.Et qui inebriat ipẽ quoqꝫ inebriabitur.
Vide etiã de hoc infra in dictione רוה Raua.& ẽt
מורה dictio מורה More de qua ſupra dictum eſt ꝙ ſignificat doctorem
vel preceptorem:in aliquibꝰ locis predictis hebrei
interpretantur imbrem vel pluuiam.ſ.temporaneam.

ירח **ירח** Iareach.Luna. Menſis. Iob.25. Ecce luna etiam non ſplẽdet.
Luna Ps.8.Lunã & ſtellas que tu fundaſti.Ps.71.Et
ante lunã in generatione & generationem.Ps.103. Fecit lunam
in tempore.Eſa.13.Et luna non ſplendebit in lumine
ſuo.& in eodẽ.66.Et luna tua non minuetur. Declinatur ẽt
ירחים pluraliter ירחים Ierachim:quaſi ſint plures.eo qđ in quolibet
menſe luna innouatur.Deut.33.De pomis fructuum ſolis
Lune. ac lune.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ. lunarum.
& in lingua chaldaica ſcribitur cum nun in fine loco mem.
Dan.4.Poſt finem mẽſium duodecim. Ponitur etiam pro
Menſis menſe tam in ſingulari q̃ in plurali.eo quod apud hebreos
Menſes. cõputabantur menſes lunares.Exo.2.Abſcondit eum tribus
menſibus.3.Reg.6.Anno quarto fundata eſt domꝰ domini
in menſe Zio.& in eo.in mẽſe Bul.Iob.29.Quis mihi
tribuat vt ſim iuxta menſes priſtinos.

ירט **ירט** Iarat.peruertere.declinare.Nu.22.Quia peruerſa eſt
Peruertere via tua:mihiqꝫ cõtraria.Iob.16. Et manibus impiorũ
Declinare me tradidit.i.me declinauit ſiue vertit.

ירך **ירך** Iérech ſiue ירך Iarech.femur.haſtile.latꝰ.Geñ.24.Pone
Femur. manũ tuã ſubter femur meũ.& in eo.32.Tetigit neruum
femoris eius.& in eodem.Qui emarcuit in femore iacob.
Ezech.24.Et omnẽ partem bonã & femur & armũ.&
ירכים in plurali ירכים Ierechaim.Exo.28.A renibus vſqꝫ ad femora.
Femora. Põitur etiã pro pede vel haſtili cãdelabri vnde procedunt
Haſtile. calami.vt Exo.25.Haſtile eius & calamos.Item ponitur
Latus. pro latere vel plaga aut regione.vt Leuit.1. Ad latus
altaris quod reſpicit ad aquilonem. Scribitur etiã cum tau
in fine:quod denotat genus femininũ.vt Geñ.49.Pertingens
vſqꝫ ad ſidonẽ.Pro quo hebrei legunt.Et latus eius ſiue
regio vel plaga eius vſqꝫ ad ſidonem.Exo.26.Ad occidentalem
Plaga. vero plagam tabernaculi facies ſex tabulas. Eſa.
14.Et ſedebo in mõte teſtamenti in lateribꝰ aquilonis. Ponitur
Angulus. etiam pro angulo.vt Exo.26.Et rurſum alias duas q̄
in angulis erigantur.

ירע **ירע** Iaraa.diſplicere.dure vel aſpere accipere. callide agere.
malignari.affligere.vexare.inuidere.1. Reg.8. Diſplicuitqꝫ
Diſplicere ſermo in oculis ſamuelis.& in eo.18.Et diſplicuit
in oculis eiꝰ iſte ſermo.1.Paralip.21.Diſplicuit aũt deo qđ
iuſſum erat.Geñ.21.Dure accepit hoc Abraã. Pro quo he.le. Dure accipere.
Et diſplicuit verbum ſiue res nimis in oculis Abraam.
& in eodẽ.Non tibi videatur aſperũ.pro quo hebrei legũt. Aſperum videri
Non diſpliceat in oculis tuis.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.
& in eodẽ.58.Eo quod rem deteſtabilẽ fecerat.Deut.15
Neqꝫ ages quippiam callide in eius neceſſitatibus ſubleuandis.
Pro quo hebrei legunt.Neqꝫ diſpliceat in oculis tuis cũ
dederis ei.i.nec durum vel aſperum tibi videatur. Ponitur
etiam pro affligere ſiue vexare.2.Reg.20. Nunc magis afflicturus Affligere
eſt nos ſiba filius Bocri. Iob.20. Affligetur qui
relictus eſt in tabernaculo ſuo.Ps.105.Et vexatus eſt moyſes Vexari.
propter eos.Item ponitur pro inuidere.Deut.28.Inuidebit Inuidere
fratri ſuo.& in eodem. Inuidebit viro ſuo.i.callide vł
maligne aget contra eum.Ponitur etiã pro vlulare.vt Eſa.
15.Super hoc expediti Moab vlulabunt:anima eius vlulabit Vlulare
ſibi. Vide etiã de hoc infra in dictiõe רוע Róa.Itẽ יריעה יריעה
Ieriaa.cortina.ſagum.Exo.26.Decem cortinas de byſſo retorta. Cortina
& in eodem.Longitudo cortine vnius habebit viginti
octo cubitos.& in eodem.Facies & ſaga cilicina vndecim
& in eodem. Longitudo ſagi vnius habebit triginta cubitos. Sagum
Et quia cortine ſolebant fieri quandoqꝫ ex pellibꝰ:ideo
noſtra tranſlatio aliquando traduxit pellem pro cortina.vt
2.Reg.7.Et arca dei poſita ſit in medio pelliũ.i. in medio Pellis.
cortinarum ex pellibus.Ps.103. Extendens celum ſicut pellem.
Canti.1.Sicut pelles ſalomonis.

ירק Iarac.expuere.cõſpuerẽ.Leuit.15.Si ſaliuã huiuſcemodi ירק
homo iecerit ſuper eum qui mundus eſt. Nu.12.Si Saliuã iacere.
pater eius expuiſſet in faciem eiꝰ.Deut.25.Expuetqꝫ in faciem Expuere.
eius.& aliquando ſcribitur ſine iod.vt Iob. 30. Et faciem
meam conſpuere non verentur. Eſa.50. Faciem meã Conſpuere
non abſcondi ab increpantibꝰ & cõſpuentibus in me.& inde רוק
רוק Roc.i.ſaliua.ſputum.Iob.7.Nec dimittis me vt glutiam
ſaliuam meam.Item ירק Iérec aut ירק Iaroc.i.herba Saliua ירק
fenum.virens.olus.Geñ.1.Vt habeant ad veſcendum. Pro
quo hebrei legunt. Oĩs viridis herba ſiue omne olus herbe Viridis
ad veſcendum.ſ.ſit.& in eodem.9.Quaſi olera virentia tradidi Olus.
vobis omnia.Deut.11.Vbi iacto ſemine in hortorum
morẽ aque ducuntur irrigue.Pro quo hebrei legũt.Vbi ſeminabis
ſemen tuum & irrigabis pede tuo ſicut hortũ oleris.
Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. 4. Reg.19.
Et virens herba tectorum.Iob.39.Et virentia queqꝫ ꝑquirit.
& inde ירקרק Ieracrac.i.viride ſiue pallidum.aut viror ירקרק
vel pallor. vt Leuit.13.Si alba vel ruffa macula fuerit infecta. Virens
Pro quo hebrei legunt. Si pallida vel ruffa macula
fuerit.& in eodem.14.Quaſi valliculas pallore ſiue rubore Pallidum
deformes.Ps.67.Et poſteriora dorſi eius in pallore auri. Pallor
Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem
tranſtulit.Et poſteriora eius in virore auri. & inde Viror.
ירקון Ieracon.i.pallor.& ponitur pro rubigine vel aurugine. ירקון
vt Deut.28.Ardore & eſtu & aere corrupto ac rubigine. Rubigo
Hiere.30.Et conuerſe ſunt vniuerſe facies in auruginem. Aurugo.
Amos.4.Percuſſi vos vento vrente & aurugine. & ſimiliter
aggei.2.vbi eadem verba habentur.

ירש Iaras.poſſidere.hereditare.acquirere.heredem eſſe. ירש
exterminare.diſperdere.expellere.delere.cõſumere.
vaſtare.depauperare.Geñ.15.Et ecce vernaculus meus heres
meꝰ erit.ideſt hereditabit me.& in eodem.Nõ erit hic Hereditare
heres tuus: ſed qui egredietur de vtero tuo ipſum habebis Heredẽ eẽ.
heredem.Pro quo hebrei legunt. Ipſe hereditabit te. & in
eodẽ.21.Non enĩ erit heres filius ancille. Nu.13. Aſcendamus
& poſſideamus terram.& in eo.14.Et ſemen eiꝰ poſſidebit
eã.Deut.4.Et ingrediẽs poſſideas terrã.& in eo.12.

Gentes ad quas ingredieris poſſidendas.Et in eo.Et poſſe
Poſſideꝛ deris eas atq; habitaueris in terra earũ.& in eo.18.Gentes
iſte quarũ tu poſſidebis terrã.Et in eo.19.Et poſſederis
eam habitauerisq; in vrbibus eius.& in eo.Quam dñs de
us tuus daturus eſt tibi in poſeſſionẽ.Et in eo.26.Quam
dñs deus tuus tibi daturus eſt poſſidendam & obtinueris
eam.i.poſſederis.Et in eo.33.Mare & meridiem poſſide-
bit.Ioſ.1.Ad poſſidendam terram quam dñs deus noſter
daturus eſt nobis.Et in eo.13.Que needum ſorte diuiſa
eſt.pro quo he.le.Que needũ poſeſſa ẽ.Iudi.11.Et tu vis
poſſidere terrã eius.Et ĩ eo.Nõne ea que poſſedit chamos
deus tuus tibi iure debentur: que aũt dñs deus noſter vi-
ctor obtinuit in noſtrã cedẽt poſſeſſionẽ.pro quo he.le.nõ
ne quod poſſidere te fecit chamos deus tuus illud poſſide-
bis:& oẽ quod poſſidere fecit ſiue oẽs quos eiecit vel expu
lit dominus deus noſter a facie noſtra illud poſſidebimus
Eſdre.9:Et heredes habeatis filios veſtros.1.Paralip.28.
Vt poſſideatis terram bonam.Ps.36.Iuſti autem heredita
Hereditaꝛ bũt terrã.Et in eo.Manſueti autem hereditabunt terram.
Eſa.65.Et hereditabũt eã electi mei.Hiere.49.Cur igitur
hereditate poſſedit Melchom gad.Et ĩ eo.Et poſſidebit iſ
rael poſſeſſores ſuos.Oſee.9.vrtica hereditabit eos.Ab-
die.1.Et hereditabunt hi qui ad auſtrum ſunt mõtẽ Eſau.
Et in eo.Et poſſidebit domus iacob eos qui ſe poſſederãt.
i.poſſeſſores ſuos.vbi ponitur verbum & nomen ab eo de
riuatũ.Et in eodem.Et poſſidebunt regionem ephraim.
Zach.9.Ecce dñs poſſidebit eã.Et aliqñ ſcribitur ſine iod
vt in aliquibus locis predictis.Deut.2.Incipe poſſidere.3.
ירש Reg.21.Surge poſſide vineã Naboth.Inde יורש Iores.i.
Heres. heres.poſſeſſor.vt Hiere.49.An heres non eſt ei.Mich.1
ירשה Adhuc heredẽ adducã tibi.& inde ירשה Iereſa.ſiue ירשה
Ieruſa.i.hereditas.poſſeſſio.Nu.24.Et erit idumea poſ-
Poſſeſſio. ſeſſio eius.Et ĩ eo.Hereditas ſeir cedet inimicis ſuis.Deut.
2.Quia in poſſeſſionẽ eſau dedi mõtẽ ſeir.& in eo.Quia
Hereditas filiis loth tradidi eam in poſſeſſionem.Ps.60.Dediſti here
מורש ditatem timentibus nomen tuum.& aliquando ſcribitur
cum mem in principio & dicitur מורש Moras.ideſt poſſeſ
Poſſeſſio. ſio.vt Eſa.14.Ponam eam in poſſeſſionem ericii.Et inde
מרשה מרשה Moraſa.ſiue מורשת moreſeth.i.hereditas.poſſeſſio
Hereditas Deut.33.Hereditatem multitudinis Iacob.Mich.1.Propte
rea dabit emiſſarios ſuper hereditatem geth.ſignificat eti
am predicta dictio ירש Iaras.exterminare.ſiue diſperde-
re vel delere.aut expellere.vel conſumere.ſiue vaſtare.Et
tunc communiter eſt verbum tertie coniugatiõis.Exo.15.
Diſpdere. Interficiet eos manus mea.i.diſpdet vel exterminabit eos
manus mea.& in eo.34.Cum enim tulero gentes a facie
tua.i.cũ exterminauero vel expulero gẽtes a facie tua.Nu.
Cõſumere. 14.Feriam igitur eos peſtilentia atq; conſumã.Et in eo.
33.Diſperdite cunctos habitatores terre illius.Et in eodẽ.
Sin autem nolueritis interficere habitatores terre.i.exter-
Extermina re. minare vel conſumere.Deut.2.quibus expulſis atq; dele-
Expellere. tis.& in eo.Et fecit illos habitare pro eis.pro quo hebrei le
Delere. gunt.Et expulerunt eos & habitauerunt pro eis.Et in eo.
7.quomodo potero delere eas.Et in eo.9.qui cõterat eos
& deleat atq; diſperdat velociter.Et in eodem.Sed quia il-
Vaſtare le egerunt impie introeunte te delete ſunt.Et in eodẽ.28.
Et fruges terre tue rubigo conſumet.Ioſ.8.Et vaſtabitis
ciuitatem.Iudi.1.Nec potuit delere habitatores vallis ben
iamin.Et in eo.qui deleuit ex ea tres filios enach.Iob.13.
& conſumere me vis peccatis adoleſcentie mee.Ponitur ẽt
Extrahere pro extrahere.vt in eo.20.De vẽtre eius extrahet eas de-
Torquere us.Ponitur etiam pro torquere.vt in eodem.17.Torquen
tes cor meum.Item ſignificat depauperare vel pauperẽ
facere.Geñ.45.Ne & tu pereas & omnis domus tua.Pro
quo he.le.Ne depaupereris tu et omnis domꝰ tua.i.ne pau Depaupe-
pertate vel inopia pereas.1.Reg.2.Dominus pauperẽ fa- rare.
cit & ditat.Iudi.14.An idcirco vocaſtis nos ad nuptias vt Expoliaꝛ.
expoliaretis nos.pro quo hebrei legunt.vt depauperaretis
nos.ideſt vt faceretis nos pauperes.Alii vero ſecundũ pri-
mam ſignificationem legũt ſic ſcilicet vt hereditaretis nos
ideſt vt quaſi iure hereditario expoliaretis nos.Prouer.30
Aut paupertate compulſus furer.pro quo hebrei legũt.ne
depauperer & furer.Inde רש Ras.i.pauper.ps.81.& humi רש
lem & pauperem iuſtificate.De quo vide infra in dictione Pauper.
רוש Ros.Inde תירש Thiros.ideſt vinum.Geñ.27.Frumẽ תירש
to & vino ſtabiliui eum.Deut.7.Frumento tuo atq; vinde Vinum
mie.Pro quo hebrei legunt.frumento tuo & vino tuo.& ĩ
eodem.11.vt colligatis frumentum & vinum & oleũ.Oſee.
2.& hec neſciuit quia ego dedi ei frumentum & vinũ.Po-
nitur etiam pro grano vue de quo vinũ exprimitur.Eſa.
65.Quomodo ſi inueniatur granum in botro. Granum.

יש, Ies eſt.verbũ ſubſtantiuum tertie perſone.De quo vide יש
infra in dictione ישה Iaſa.

ישיש, Iaſes.ſiue ישיש Iaſis.ſenex.antiquus.longeuus.de
crepitus.2.Paralip.36.Non eſt miſertus adoleſcen- ישיש
tis & virginis & ſenis nec decrepiti quidem.vbi ponitur p Decrepitꝰ
decrepito.Iob.11.Et ſenes & antiqui ſunt in nobis.Quod Antiquus
in hebreo legitur in numero ſingulari.Et in plu.ישישים. ישישים
vt in eo.12.In antiquis eſt ſapientia.Et in eo.32.Iunior ſũ Antiqui.
tempore: vos autem antiquiores.Et poteſt deriuari a pre-
dicta dictione יש Ies que ſignificat eſt.eo quod diu eſt: &
longe durat.

ישב, Iaſab.Habitare.ſedere.manere.ſtare.expectare.mo- ישב
rari.collocare.ducere.Geñ.4.Et habitauit profugus Habitare.
in terra.Et in eodem.13.Et nequibant habitare communi
ter.Et in eo.Abram habitauit in terra canaam:loth vero
moratus eſt in oppidis que erant circa iordanẽ.Et in eodẽ Morari.
19.Timuerat enim habitare in ſegor.Et in eo.25.Iacob
aũt vir ſimplex habitabat in tabernaculis.Et in eo.35.Et
aſcende bethel & habita ibi.Et in eo.45.Et habitabis ĩ ter
ra geſen.Leuit.23.Et habitabis in vmbraculis ſeptem die
bus.Nu.13.Amalech habitat in meridie.Et in eo.Canane-
us vero moratur iuxta mare.Deut.12.Et habitabitis in ter
ra.Et in eo.25.Quando habitauerit fratres ſimul.2.Reg.
5.Reuertere & habita cũ rege.ps.21.Tu autem in ſancto
habitas.Ps.83.Beati qui habitant in domo tua domine.
Ps.122.qui habitas in celis.Ps.131.Hic habitabo quoniam
elegi eam.Ps.139.Habitabunt recti cum vultu tuo.Eſa.5.
Nunquid habitabitis vos ſoli in medio terre.Et in eo.13.
Non habitabitur vſq; in finem.Et in eo.44.Qui dico ie
ruſalem habitaberis.Hiere.17.In terra ſalſuginis & inha-
bitabili.pro quo he.le.in terra ſalſuginis que non habita-
tur.Et in eo.22.vrbes inhabitabuntur.Et in eo.42.Non Inhabitaꝛ
habitabimus in terra iſta.Thren.1.Habitauit inter gẽtes.
Ezech.26.Quomodo periſti que habitas in mari.Et ĩ eo.
Sicut ciuitates que non habitantur.Et aliquando ſcribitur
ſine iod vt in aliquibus locis predictis.Significat etiam ſe
dere.vt Geñ.21.Seditq; e regione procul.Et in eo.31.Ab- Sedere.
ſcondit idola ſubter ſtramenta cameli & ſedit deſuper.Et
in eodem.43.Sederunt coram eo.Et in eo.49.Sedit in
forti arcus eius.Exo.2.Et ſedit iuxta puteum.Exo.16.quã
do ſedebamus ſuper ollas carnium.Leuit.15.Et vbicunq;
ſederit.Nu.32.Et vos hic ſedebitis.Deut.1.Sediſtis ergo in
cadeſbarne multo tempore.1.Reg.4.Heli ſedebat ſuper
ſellam.Et in eo.20.Et ego ex more ſedere ſoleo iuxta re-
gem.Et in eodem.& ſedebis iuxta lapidem cui nomen eſt

Azel. Et in eo. Et ſedit rex ad comedendū panem. p̄s.1.& in cathedra peſtilentie nō ſedit. p̄s.28. Et ſedebit dn̄s rex ineternū. p̄s.109. Sede a dextris meis. p̄s.131. Sedebunt ſuper ſedem tuā. Eſa.14. Et ſedebo in mōte teſtamēti. Itē ſignificat manere. vel quieſcere. vt Gen̄.19. Et manſit ī mōte. Et in eo. Et manſit in ſpelunca. Leuit.12. Sed manebit triginta tribus diebus. Et in eo.23. Omnis qui de genere eſt iſrael manebit in tabernaculis. Nu.20. Et manſit populus in cades. Ioſ.5. Manſerunt in eodem caſtrorū loco. 1. Reg.1. Et maneat ibi iugiter. Ruth.2. Et nec ad momentū quidē domū reuerſa eſt. Pro quo he. le. Modicum quidem manet vel quieſcit in domo. vel ſic. Hec habitatio eius in domo modica eſt. Eſa.30. Supbia tantū eſt quieſce. Hiere. 42. Si quieſcētes manſeritis in terra hac. Itē ſignificat expectare vel preſtolari aut morari. Exo.24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Iudi.6. Ego preſtolabor aduentū tuum. 2. Reg.19. Cum moraretur ī caſtris. Eſter.2. mardocheus morabatur ad ianuā regis. Et inde verbū tertie cōiugationis הוֹשִׁיב Hoſib: quod ſignificat Habitare facere. ſedere facere: aut collocare. Gen̄.47. In optimo loco fac eos habitare. Et in eo. Ioſeph vero patri & fratribus dedit poſſeſſionem in egypto. pro quo he. le. Et habitare fecit ioſeph patrē ſuū & fratres ſuos & dedit eis poſſeſſionem in terra egypti. 3. Reg.21. Et ſedere facite nabot inter primos populi. Et in eo. Et ſubmittite duos viros filios Belial pro quo he. le. Et ſedere facite duos viros filios Belial. Et ī eo. Et ſedere fecerūt Nabot inter primos populi. Ps.67. Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo. Ps.112. vt collocet eū cū principibus. Et in eo. Qui habitare facit ſterilem in domo. Hiere.32. Et reducam eos ad locum iſtum & habitare eos faciam confidenter. Ezech.25. Et collocabunt caulas ſuas in te. Item ponitur pro ducere. ſ. vxorem. Eſdre.10. Qui duxerunt vxores alienigenas. i. habitare eas fecerunt ſecum. Et in eodem. Omnes viri qui duxerunt vxores alienigenas. Nee.13. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores. Ponitur etiam pro reducere. 2. Reg.15 Si reduxerit me dominus. Pro quo hebrei legunt. ſi reducens reduxerit me dominus. Inde. יוֹשֵׁב Ioſeb. ideſt habitator ſiue habitans. vel ſedens. Gen̄.25. Iacob autem vir ſimplex habitans in tabernaculis. Exo.15. Dolores obtinuerunt habitatores philiſtiim. Et in eo. obriguerunt omnes habitatores canaan. Ps.16. Sicut catulus leonis habitans in abditis. p̄s.106. ſedentes in tenebris & in vmbra mortis. Eſa.6. Vidi dominū ſedentem ſuper ſoliū. Et in eo.10. Noli timere popule meus habitator ſion. & inde שֶׁבֶת ſebeth. i. habitatio vel ſeſſio: aut ſedes: vel cathedra. vt. 2. Reg.23. dauid ſedens in cathedra ſapientiſſimus. Et ſupra in eo. Comburentur vſqꝫ ad nihilum. pro quo hebrei legunt. Comburentur in habitatione vel in ſeſſione. ideſt in loco vbi ſunt. Poteſt etiam deriuari a dictione שָׁבַת ſabath que ſignificat ceſſare vel deſinere. quaſi dicat. vſquequo ceſſent vel deſinant eſſe. & erit ſenſus ſicut in littera noſtra. p̄s.138. Tu cognouiſti ſeſſionem meam. Hiere.9. Habitatio tua in medio idoli. Thren̄.3. Seſſionem eorū & reſurretionē eorū vide. Amos.6. Et appropiquatis ſolio iniquitatis. Inde מוֹשָׁב Moſab. i. habitatio. ſeſſio. cathedra. ſedes. Leuit.25. Qui vēdiderit domum intra vrbis muros. pro quo he. le. Qui vēdiderit domum habitationis intra vrbem muratam. 4. Regū.2. Ecce habitatio vrbis huius optima eſt. p̄s.131. Elegit eā in habitationē ſibi. Ponitur ēt ꝓ ſede vel cathedra aut ſeſſiōe. 1. Reg.20. Requiretur eni ſeſſio tua. & in eo. Cumqꝫ ſediſſet rex ſup cathedrā ſuā. p̄s.1. Et in cathedra peſtilētie nō ſedit. ponitur ēt ꝓ cognatiōe. 1. Reg.9. oīs vero cogna

Manere.
Quieſcere
Expectare preſtolari. Morari.
הוֹשִׁיב
Habitare facere.
Sedere facere.
Collocare
Ducere.
Reducere.
יוֹשֵׁב
Habitans. Habitator.
Sedens.
שֶׁבֶת
Sedens.
Habitatio.
Ceſſare.
Seſſio.
ſolium.
מוֹשָׁב
Habitatio.
Seſſio. Chatedra. Cognatio.

tio domꝰ ſibe ſeruiebat mephiboſeth. pro quo he. le. oīs habitatio domꝰ ſibe. i. oēs qui habitabāt in domo eius. Et in plu. מוֹשָׁבוֹת Moſboth. Exo.12. In cūctis habitaculis veſtris edetis azyma. Et inde נוֹשֶׁבֶת Noſēbeth. i. habitabilis in genere feminino. vt Exo.16. Donec venirent in terrā habitabilem. & inde תּוֹשָׁב Thoſab. i. inquilinus ſiue colonus. vt Leuit.22. Inquilinus ſacerdotis & mercenarius nō veſcetur ex eis. Et in eo.25. ſed quaſi mercenarius & colonꝰ erit tecū. Ponitur ēt pro peregrino vel aduena. vt Gen̄.23. Aduena ſum & peregrinus apud vos. Exo.12. Aduena & mercenarius non comedet ex eo. Et in eo.25. Et ſuſceperis eū quaſi aduenam & peregrinum.

יֶשְׁנָה Iaſa. Eſt. erat. eſſet. fuiſſet. ſiue illud quod eſt. eſt enim verbū ſubſtantiuum tertie ꝑſone. & ſcribitur ſine he & dicitur יֵשׁ Ies. Exo.17. Eſt ne deus in nobis an non: Nu. 9. Quotquot diebus fuiſſet nubes ſup tabernaculū. ꝓ quo he. le. Et erat. i. eueniebat qđ erat diebus numeri ſup tabernaculū. Et in eo. Et ſi fuiſſet nubes a veſpere vſqꝫ mane. 4. Reg.10. Nūquid eſt cor tuū rectū. Et in eo. Et ait Ionadab eſt. Iob.16. vtinā eſſet aīa veſtra pro aīa mea. p̄s.7. ſi eſt iniquitas in manibus meis. Prouer.11. Alii diuidunt propria & ditiores fiunt. pro quo he. le. Eſt qui diſperſit vel qui diuidit & additur amplius. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et in eo.14. Eſt via que videtur hoī recta. & qn̄ cōponitur cū pronominibus tūc eſt ſecūde vel tertie perſone. vt Gen̄. 24. ſi direxiſti viā meā. pro quo hebrei legunt. ſi es tu dirigens viam meam. Et in eo. ſi facitis miſericordiam & veritatem cum domino meo. pro quo he. le. ſi eſtis vos facientes miſericordiam & veritatem cū dn̄o meo. Deut. 29. ſed cunctis preſentibus & abſentibus. pro quo he. le. ſed cum eo qui eſt hic nobiſcum ſtāte hodie corā dn̄o deo noſtro & cū eo qui non eſt nobiſcum hodie. ſed beatus hieronymus trāſtulit ſenſum. ſignificat ēt יֵשׁ Ies illud quod eſt ſiue aliquid. vt Prouer.8. Vt ditem diligētes me. pro quo he. le. vt hereditare faciam vel poſſidere faciam diligentes me eſt. i. illud quod eſt ſiue aliquid. & inde תּוּשִׁיָּה Thūſiia. i. illud quod eſt. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſapientiam vel legē aut fortitudinē. Eo quod ꝓprie dicūtur eſſe & exiſtere. Beatus vero hieronymus varie tranſtulit. Nā aliqn̄ traduxit ſapientiā vel prudētiā. vt Iob.12. Apud ipſum eſt fortitudo & ſapientia. Et in eo.26. Et prudentiā tuā oſtēdiſti pluri mam. In alio vero loco traduxit ſalutem. Prouer.2. Cuſtodiet rectorum ſalutem. Mich.6. Et ſalus erit omnibus timētibus nomen eius. item tranſtulit equitatem vel iuſtitiam. vt Prouer.8. Meum eſt conſilium & equitas. Eſa.28. Et magnificaret iuſtitiam. Item tranſtulit legem. vt Iob.11. Et qđ multiplex ſit lex eius. Prouer.3. Cuſtodi legem meam atqꝫ conſilium. Item ponitur pro neceſſariis. ideſt cognatis vel amicis. vt Iob.6. Neceſſarii quoqꝫ mei receſſerunt a me. Sed in hebreo in predicto loco ponitur verbum ſingularis numeri ſcilicet receſſit a me. vnde hebrei legunt. Et ſapientia vel prudentia receſſit a me. ſignificat etiam illđ qđ ſapienter vel prudenter excogitatur. Iob.5. Ne poſſint implere manus eius quod ceperant. pro quo in hebreo habetur. Et non facient manus eius תּוּשִׁיָּה Thūſiia. ideſt illud qđ excogitauerant. Alii vero legunt. Et non facient manus eiꝰ efficaciam. Item ponitur pro tempore. Prouer.18. In omni tempore erit exprobrabilis. Item pōitur pro valide. Iob 30. Et quaſi ſuper ventum ponēs eliſiſti me valide.

יָשַׁח Iaſach. humiliare. incuruare. Eſa.2. Et incuruauit ſe homo. Et in eodem. Et humiliabitur altitudo virorū. Eſa.51. Qui dixerunt anime tue incuruare vt tranſeamus. Et inde nomen יֶשַׁח iaſach. ideſt incuruatio. humiliatio.

מוֹשָׁבוֹת
Habitacl.
נוֹשֶׁבֶת
habitabilis
תּוֹשָׁב
Inquilinus Colonus.
peregrinꝰ. Aduena.
יֶשְׁנָה
יֵשׁ
Eſt. Erat.
Fuiſſet.
Eſſet.
Illud qđ ē
תּוּשִׁיָּה
Sapientia Prudētia.
ſalus.
Equitas. Iuſtitia. Lex.
Neceſſarii.
qđ ceperāt
Efficacia. Tempus.
Valide.
יָשַׁח
Incuruare. Humiliare
יֶשַׁח

Humiliatio. שַׁחַת Fouea.

Michee.6.Et humiliatio tua in medio tui.& inde שַׁחַת Sáchath.ideſt fouea.Ps.93.Donec fodiatur peccatori fouea. Et de hoc vide infra in dictione שׁוּחַ Sóach. & in dictione שַׁחַת Sachath.

יָשַׁט Tendere. Extendere.

יָשַׁט Iaſat.Extendere.tendere.porrigere. Eſter. 4. Niſi forte rex auream virgam ad eum tetenderit.Et in eodem.5.Et extendit contra eam virgam auream.

יָשַׁם In ſolitudinē redigere. Deſſolare. Diſſipare. Demoliri.

יָשַׁם Iaſam.deſolare.In ſolitudinē redigere. diſſipare.demoliri.vt Geñ.47.Ne pereunte cultore redigatur terra in ſolitudinem.Nu.21.Laſſi peruenerunt in iophe. Pro quo hebrei legunt. Et deſſolauimus eos vſq; nophe Poteſt etiam legi ſic. Et femine ſiue mulieres vſq; nophe. ideſt laſſi quaſi mulieres venerunt vſq; nophe.Et eſt idem cum littera noſtra.Nam dictio hebraica נָשִׁים Naſim que ibi ponitur poteſt eſſe verbum prime perſone pluralis numeri a ſupradicta dictione deriuatum. & poteſt etiam eſſe nomen quod communiter ſignificat mulieres. Hiere. 49. Et niſi diſſipauerint cum eis habitacula eorum. Ezech.6. Et excelſa demolientur & diſſipabuntur.& in eo.12.vt deſoletur terra a multitudine ſua.& in eo.19. Et deſolata eſt terra & plenitudo eius.& de hoc vide infra in dictione שָׁמַם ſamam.Inde יְשִׁימוֹן Ieſimon.i.ſolitudo.deſertum. Deut. 32.In loco horroris & vaſte ſolitudinis. p̄s.67.Cum pertranſieris in deſerto.Ps.106.Errauerunt in ſolitudine in deſerta via.

יְשִׁימוֹן Solitudo. Deſertum.

יָשֵׁן Dormire. Soporatū eſſe. Requieſcere. שֵׁנָה Somnus.

יָשֵׁן Iaſan.dormire.dormitare.ſoporatum eſſe.quieſcere. requieſcere.Inueterare.vetus eſſe.Geñ.41.Rurſū dormiuit & vidit alterū ſomniū.Iudi.16.Dormire eū fecit ſuper genua ſua.Iob.13.Et ſomno meo requieſcerem.p̄s.3. Ego dormiui & ſoporatus ſum. p̄s.43.Quare obdormis Ps.77.Et excitatus eſt tanq̄ dormiens dñs. Ps.120.Ecce non dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit iſrael. Prouer. 4.Non enim dormient niſi cum malefecerint. Eccl's. 5. Saturitas diuitis non ſinit eum dormire.Canti.5.Ego dormio & cor meū vigilat.Hiere.51.Et dormiēt ſomniū ſempiternū.Ezech.34.Securi dormient in ſaltibus. Ponitur ēt p̄ quieſcere vel requieſcere.vt.Ps.4.In pace in idipſum dormiam & requieſcam.Inde שֵׁנָה Sena.ſiue שְׁנַת Senath. ideſt ſomnus.dormitio.ſopor.vt Geñ.28.Cumq; euigilaſſet iacob de ſomno.Ps.75. Dormierunt ſomnum ſuum. Ps.131.Si dedero ſomnū oculis meis.Prouer. 20.Noli diligere ſomnum.Eccl's.5.Dulcis eſt ſomnus operātis. Hiere.51.Et dormient ſomnum ſempiternum.Dañ.2.Et ſomnus eius fugit ab eo.Et aliq̄ñ ſcribitur cū aleph in fine loco he.vt p̄s.126.Cum dederit dilectis ſuis ſomnum. Item יָשָׁן Iaſan.i.vetus ſiue vetuſtum.Leuit.25.Et comedetis veteres fruges.Et in eodem. Donec noua naſcantur edetis vetera.Et in eo.26.Et vetera nouis ſupuenientibus proiicietis.Scribitur ēt cū nū in principio & dicitur נוֹשָׁן Noſan.vt in eo.Comedetis vetuſtiſſima veterum.Et in genere feminino נוֹשֶׁנֶת Noſéneth cum tau in fine. vt Leuit. 13. Lepra vetuſtiſſima iudicabitur.& inde verbum paſſiuum נוֹשַׁן noſan.ideſt inueteratum eſſe ſiue antiquū eē.Deut.4. Et morati fueritis in terra.pro quo hebrei legunt. Et inueterati fueritis ſiue antiqui facti fueritis in terra.

יָשָׁן Uetus. נוֹשָׁן Uetuſtiſſimum. נוֹשֶׁנֶת vetuſtiſſima. נוֹשַׁן Inueteratum eſſe.

יָשַׁע Liberare. Eruere. Saluare. Saluū facere.

יָשַׁע Iaſaa.ſaluare.ſaluum facere.liberare.eruere.Exo.14 Liberauitq; dominus in die illo iſrael.Nu.10.Vt eruamini de manibus inimicorum veſtrorum.Deut.33.Popule qui ſaluabitur in domino.1.Reg.10.Qui ſolus ſaluauit vos de vniuerſis malis.Et in eodem.14.Quia non eſt domino difficile ſaluare vel in multis vel in paucis. Et in eo. 25.Et ſaluauit manū tuā tibi.4.Re.6.ſalua me dñe mi rex qui ait nō te ſaluet dñs: vnde te poſſū ſaluare.p̄s.17.Qm̄ ſaluū fecit dñs xp̄m ſuū.p̄s.21.Salua me ex ore leonis. Ps. 27.Saluū fac populū tuū.Ps.32.Non ſaluatur rex per multam virtutem. Ps.67.Deus noſter deus ſaluos faciendi. Ps. 79.Et oſtēde faciē tuā & ſalui erimus. Ps. 105.Saluos fac nos dñe deus noſter.Ps.117.o dñe ſaluum me fac. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Obſecro dñe:ſalua obſecro.&ponitur ibi in hebreo הוֹשִׁיעָה נָּא Hoſiaana.Pro quo oſana canit Eccl'ia.& ſūt in hebreo due dictiones.ſ.הוֹשִׁיעָה Hoſiaa.Quod ē verbū imperatiui modi.i.ſalua vel ſaluū fac.& נָא Na.Quod eſt dictio deprecatiua.i.obſecro.Ps.137.Et ſaluū me fecit dextera tua.Eſa.45 Iſrael ſaluatus eſt in dño ſalute eterna.Et in eo.49.Et filios tuos ego ſaluabo.Hiere.23.In diebus illis ſaluabitur Iuda.Et ī eo.31.ſalua dñe populū tuū.Oſee.1. Et ſaluabo eos in dño deo ſuo:& non ſaluabo eos in arcu & gladio. & ide יֵשַׁע Ieſaa.i. Salus.ſaluatio.ſalutare.2.Reg.23. Cuncta eñi ſalus mea & omnis voluntas.p̄s.17.Et cornu ſalutis mee. p̄s.26.Dñs illuminatio mea & ſalus mea.p̄s.50.Redde mihi letitiam ſalutaris tui.p̄s.84.Et ſalutare tuum da nobis. Eſa.61.Quia induit me veſtimētis ſalutis.Abach.3. Egreſſus es in ſalutem populi tui:in ſalutē cū xp̄o tuo. Scribitur ēt cū vau in medio & he in fine & dicitur יְשׁוּעָה Ieſuaa. vt p̄s.3.Dñi eſt ſalus.p̄s.32.Fallax equus ad ſalutē.p̄s. 117. Et factus es mihi in ſalutē.Abach.3. Quadrige tue ſaluatio. Scribitur ēt cū tau in fine loco he.vt Geñ.49. Salutare tuum expecto dñe.Ps.34. Dic anime mee ſalus tua ego ſū. Eſa.52.Et videbūt oēs fines terre ſalutare dei nr̄i.& in plurali.יְשׁוּעוֹת Ieſuooth.vt.p̄s.27.Et p̄tector ſaluationū xp̄i ſui eſt.Et aliq̄ñ ſcribitur cū tau in principio loco iod & dicitur.תְּשׁוּעָה Theſuaa.vt.2.Reg.23.Fecitq; dñs ſalutē magnā.p̄s.36.Salus aūt iuſtorū a dño.p̄s.59. Et vana ſalꝰ hominis.p̄s.143.Qui das ſalutem regibus.prouer.11. Salus aūt vbi multa cōſilia.& in eo.21.dñs aūt ſalutē tribuit. Et aliq̄ñ ſcribitur cum mem in principio.vt Ezech.16. & aqua non es lota in ſalutem.& inde מוֹשִׁיעַ Moſiaa.ideſt ſaluator: vel ſaluās.vt Iudi.3.Qui ſuſcitauit eis ſaluatorem. Eſa.19. Et mittet eis ſaluatorē & p̄pugnatorē.Et in eo.43. & ſaluator nō eſt abſq; me.Et in eo.63.& factus eſt eis ſaluator. Et in plurali. מוֹשִׁיעִים Moſiim. Nee.9. dediſti eis ſaluatores. Et inde deriuatur ſacratiſſimum nomen ieſus. Quod hebraice dicitur יְהוֹשֻׁעַ Iehoſūaa. Zach. 3. Et oſtendit mihi dominus ieſum ſacerdotem magnum. Et in eodem.Quia ecce lapis quem dedi coram ieſu.& interpretatur ſaluator.Matthei.1.Et vocabis nomen eius ieſū: ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum.

הוֹשִׁיעָה נָא Oſana. Salua obſecro. יֵשַׁע Salus. Salutare. יְשׁוּעָה Salus. Saluatio. Salutare. יְשׁוּעוֹת ſaluatiōes. תְּשׁוּעָה ſalus. מוֹשִׁיעַ ſaluator. מוֹשִׁיעִים ſaluatores. יְהוֹשֻׁעַ Ieſus ſaluator.

יָשְׁפֵה Iaſpis. Berillus.

יָשְׁפֵה Iaſpe.hyaſpis. lapis precioſus ſecundum hebreos. Vnde ab hebreo habuit originem.Sed Beatus hieronymus tranſtulit Beryllus. Exo. 28. In quarto chryſolithus onychinus beryllus.Ezech.28.Chryſolithus & onix & beryllus.

יָשַׁר Placere. In directum ire.

יָשַׁר Iaſar. placere. Rectum eſſe.dirigere. in directum ire. Nume.23. Si forte placeat deo: vt inde maledicas eis. Iudi.14. Quia placuit oculis meis. Et in eodem.Deſcenditq; & locutus eſt mulieri que placuerat oculis eius.1.Regum.18.Placuit ſermo in oculis Dauid. 3. Regum.9.Et non placuerunt ei.1.Paralipo.12. placuerat enim ſermo omni populo. 2.Paralipo.32. Et auertit eas ſubter ad occidentem vrbis Dauid. Pro quo hebrei legunt. Et direxit eas. Hiere.18. Sicut placuerat in oculis eius vt faceret.& in eodem.27.Et dedi eam ei qui placuit in oculis meis.Item ſignificat rectum eſſe vel in directum ire.vt.1.Regum. 6. Ibant autem in directum vacce. Ps. 32. Quia rectum eſt verbum domini. Item ſignificat

Dirigere. dirigere.Ps.5.Dirige in conſpectu tuo viam meā. p̄s.118.
Propterea ad oīa mandata tua dirigebar.Prouer.3.Et ipſe
diriget greſſus tuos.Et in eo.Et palpebre tue precedāt greſ
ſus tuos.pro quo he.le.Et palpebre tue dirigant cōtra te vľ
ante te aut corā te.Et in eo.9.Et pergentes in itinere ſuo.ꝓ
quo he.le.Et dirigentes itinera ſua.Eſa.40.Rectas facite
Rectā facere. in ſolitudine ſemitas dei noſtri.Ponitur ēt pro humiliare.
Humiliare vt in eo.45.Et glorioſos terre humiliabo.Hebrei tamē in
predicto loco legunt.Et diſtorta vel aſpera rectificabo.i.
יָשָׁר recta faciam ea.Inde יָשָׁר Iaſar.i.rectus:ſiue rectitudo.aut
Rectum. equitas.Iudi.21.Vnuſquiſqꝫ quod ſibi rectum videbatur
Rectus hoc faciebat.Iob.1.erat vir ille ſimplex & rectus.Et in eo.
Equitas. 23.Proponat equitatem contra me.p̄s.10.Equitatem vi⸗
Recta. dit vultus eius.Ps.24.Dulcis & rectus dñs.Prouer.29.A⸗
יְשָׁרִים bominatur eos qui in via recta ſunt.& in plu.יְשָׁרִים Ieſa⸗
Recti. rim.vt.p̄s.18.Iuſtitie dñi recte.p̄s.32.Rectos decet collau⸗
Recte. datio.Ps.48.Et dominabūtur eorum iuſti in matutino.i.
יֹשֶׁר dñabuntur eorū recti.Oſee.14.Quia recte vie dñi.Inde
Equitas. יֹשֶׁר Ioſer.i.rectitudo ſiue equitas.Deut.9.Neqꝫ enim pro
pter iuſtitias tuas & equitatem cordis tui.Iob.32.Simpli⸗
ci corde meo ſermones mei.pro quo he.le.Rectitudine ſi⸗
ue equitate cordis mei ſermones mei.Prouer.2.Qui relī
quunt iter rectū.pro quo he.le.Qui relinquunt itinera re
Rectitudo ctitudinis.Et in eo.4.Ducā te per ſemitam equitatis.Et a
מִישׁוֹר liquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מִישׁוֹר
Equitas. Miſor.p̄s.44.Virga equitatis virga regni tui.Eſa.40.&
Directum erūt praua in directa.Malach.2.In pace & equitate ambu⸗
מֵישָׁרִים lauit.& in plu.מֵישָׁרִים Meſarim.Ps.16.Oculi tui videant
Equitates equitates.Prouer.1.Iuſtitiam & iudiciū & equitates.Poni⸗
Recti. tur ēt ꝓ rectis.Canti.1.Recti diligunt te.Ponitur ēt מֵישָׁרִים
Meſarim in noſtra tranſlatione pro blando.Prouer.23.In
Blande. greditur blande.Quod hebrei exponunt ſuaue vel cōpla⸗
cens.Et ponitur ibi in hebreo plurale pro ſingulari.poteſt
ēt legi ſic.vadit ſiue ingreditur recte vel directe.Canti.7.
Sicut vinū optimū dignū dilecto meo ad potandum.pro
Suauiter. quo he.le.Sicut vinū optimū vadit ſiue ingreditur ad dile
ctū meum ſuauitater vel in cōplacentiā.vel ſic.vadit ſiue i⸗
יְשֻׁרוּן greditur dilecto meo recte vel directe.vbi ſimiliter pōitur
Directus. מֵישָׁרִים Meſarim.in plurali pro ſingulari.Inde יְשֻׁרוּן Ie⸗
Rectiſſim⁹ ſurum.i.rectus vľ directus:aut rectiſſimus.Deut.32.Incraſ
ſatus eſt dilectus.Debet legi directus.Et in eodem.33.Erit
apud rectiſſimū rex.Et in eodem.Non eſt alius vt deus re
מֵישַׁר ctiſſimi.& inde מֵישַׁר Meiuſar.pro quo btūs hieronymus
Ope q̄dro trāſtulit opere quadro.3.Reg.6.Opere quadro ad regu⸗
Extenſum. lā.Hebrei dicūt ꝙ ſigñat extenſum vel cōplanatū.

יַת **Articulus accuſatiui caſus.** יַת Iath.in lingua chaldaica eſt articulus accuſatiui caſus.ſi
cut in hebreo hec dictio אֵת Eth.de qua ſupra dictum ē
in littera aleph.Et eodem modo componitur cum prono⸗
minibus ſicut dictum eſt in predicta dictione אֵת Eth.

יְתֵב **Sedere Habitare.** יְתֵב Iatheb.in lingua chaldaica ſignificat ſedere vel habita
re.Dañ.7.Et antiquus dierum ſedit.Eſdre.4.Et habi
tare eos fecit in ciuitatibus ſamarie.

יָתֵד **Paxillus. Clauus.** יָתֵד Iathed.paxillus.clauus.Deut.23.Gerens paxillum in
baltheo.Iudi.4.Tulit itaqꝫ iael vxor Aber clauū taber
naculi.Et in eo.5.Manū ſuam miſit ad clauum.Et in eodē.
16.Et clauum his circunligatum terre fixeris.Et in eodē.
Extraxit clauum cum crinibus & licio.Eſa.22.Et figam il
lum paxillum in loco fideli.Et in eodem.Auferetur paxil⸗
lus qui fixus fuerat.Zach.10.Ex ipſo angulus & ex ipſo pa
יְתֵדוֹת xillus.Et in plurali.יְתֵדוֹת Iethedoth.Exo.27.Tam paxil⸗
Paxilli. los eius quam atrii.

יָתוֹם **Pupillus Orphan⁹.** יָתוֹם Iathom.Pupillus.orphanus.Exo.22.Vidue & pupil
lo non nocebitis.p̄s.9.Orphano tu eris adiutor.Et in
plu.יְתוֹמִים Iethomim.p̄s.67.Patris orphanorū & iudicis **יְתוֹמִים**
viduarū.Threñ.5.Pupilli facti ſumus abſqꝫ patribus. **Orphani.**

יָתַר Iathar.remanere.relinqui.relinquere.ſupereſſe.ex **יָתַר**
cellere.excellens eſſe.Exuperare.Geñ.32.Traductiſ⸗
qꝫ omnibus que ad ſe pertinebant remanſit ſolus.Exo.10. **Remanere**
Et quidquid pomorum in arboribus fuit que grando dimi
ſerat.ideſt reliquerat.Et in eodem.Nihilqꝫ omnino virens **Relinquere Dimittere**
relictum eſt in lignis.Et in eodem.16.Nullus relinquat ex
eo in mane.Et in eodem.Sed dimiſerunt quidam ex eis vſ
qꝫ mane.Et in eodem.29.Quod ſi remanſerit de carnibus
conſecratis.Et in eodem.Combures reliquias igni.ideſt
quod remanſit vel relictum eſt.Leuit.2.Quod autem reli⸗
quum fuerit.Et in eodem.7.Si quid in craſtinum remanſe
rit.Ioſ.11.Et non reliquit vllum de ſtirpe Enachim.3.Reg.
18.Ego remanſi propheta domini ſolus.p̄s.78.Poſſide fi
lios mortificatorum.Pro quo beatus hieronymus in pſal⸗
terio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Relinque filios
interitus.Prouer.2.Et ſimplices permanebunt in ea.ideſt **Permāe.**
remanebunt in ea.Eſa.1.Relinquetur filia ſion vt vmbracu
lum in vinea.Et in eodem.Niſi dominus exercituum reli⸗
quiſſet nobis ſemen.ſignificat etiam excellere.vel ſupera⸗
re.vt Geñ.49.Effuſus es ſicut aqua:non creſcas.ideſt non **Creſcere.**
excelles vel non habebis excellentiam que tibi debebatur **Excellere.**
vt primogenito ſuper fratres tuos.Prouer.12.Qui negli⸗
git damnum propter amicum iuſtus eſt.Pro quo hebrei le
gūt.Excellit ſiue exuperat proximū ſuū ſiue amicū ſuū iu
ſtus.ideſt excellentior eſt iuſtus alio quocūqꝫ.& inde נוֹתָר **נוֹתָר**
Nothar.ſiue מוֹתָר Mothar.ideſt illud quod relinquitur vľ
remanet.vt.4.Reg.4.Tu autem & filii tui viuite de reli⸗ **Reliquū.**
quo.Inde יֶתֶר Iether.ſiue יוֹתֵר Iother.Plus.magis.ampli⸗ **יֶתֶר**
us.reliquum.reſiduum.Geñ.49.Prior in donis & maior
in imperio.ideſt plus in donis & magis in imperio.Ps.30. **Plus.**
Et retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.ideſt retri⸗ **Abūdāter**
buet magis vel amplius.Eccľs.7.Et magis prodeſt viden⸗ **Magis**
tibus ſolem.Et ī eo.12.His āplius fili mi ne requiras.Eſa.
56.Et erit ſicut hodie ſic & cras & multo amplius.Ponitur **Amplius.**
etiam pro reliquo vel reliquiis aut reſiduo.Leuit.14.qđ
autem reliquum eſt olei.1.Reg.15.reliqua vero occidimus
Ps.16.Et dimiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis.Ioel.1. **Reliqua.**
Reſiduum eruce comedit locuſta & reſiduum locuſte co⸗ **Reliquie. Reſiduum**
medit Bruchus.& inde יִתְרָה Ithra.i.Excellētia.plus:ſiue **יִתְרָה**
magnitudo.vt Eſa.15.Secundum magnitudinē operis & **Magnitudo.**
viſitatio eorum.Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur **יִתְרַת**
יִתְרַת Ithrath.Hiere.48.Quia plus fecit quam potuit:id **Plus.**
circo perierūt.Et in hebreo nō eſt quā potuit.debet tamen
ſubintelligi.& inde יוֹתֵר Iother.ideſt amplius.magis.exce
lentia.Eccľs.1.Quid habet amplius homo de vniuerſo la⸗ **Amplius.**
bore ſuo.Et in eodem.2.Et nihil permanet ſub ſole.ideſt
nihil eſt amplius ſub ſole.Et in eodem.Et vidi ꝙ tantum
precederet ſapientia ſtultitiam quantum differt lux a tene
bris.pro quo hebrei legunt.Et vidi quod eſt excellentia ſa **Excellētia**
pientie ab ſtultitia:ſicut eſt excellentia lucis a tenebris.Et
in eodem.3.Quid habet amplius homo.Ponitur etiā pro
inſuper.Vt in eodem.5.Et inſuper vniuerſe terre rex im⸗
perat ſeruienti.Scribitur etiam cum mem in principio &
dicitur מוֹתָר Mothar.vt in eodem.Et nihil habet homo iu **מוֹתָר**
mento amplius.Item יֶתֶר Iether.funiculus.Neruus.ideſt **Amplius. יֶתֶר**
corda arcus.p̄s.11.Parauerunt ſagittam ſuam in pharetra.
Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.Poſuerunt ſagittā ſuā ſup neruū.Iob. **Neruus.**
4.Qui aūt reliqui fuerint auferētur ex eis.pro quo he.le. **Funiculus**
Vtiqꝫ auferetur ſiue mouebitur funiculus eorū in eis vel cū
eis.Et ſecundum hebreos per funiculū intelligitur hic liga

Pharetra Corda. יְתָרִים Funes. מֵיתָרִים Funes. יֹתֶרֶת Reticulũ. Aruina. Adeps.

tura vel firmitas.poteſt deriuari a primo ſignificato & legi ſic.ſ. Auferentur ſiue mouebũtur reliquie eorũ in eis vł cum eis. Quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra. vel ſecundum aliud ſignificatum ſic. Auferetur excellentia eorum cum eis. Et in eo.30. Pharetram enim ſuam aperuit. Pro quo hebrei legunt. funiculum meum ſiue cordam meã diſſoluit vel aperuit. & in plurali יְתָרִים Ietharim. vt Iudi.16. Si ſeptem neruiceis funibus. Et in eodem. Attulerũtq; ad eam ſatrape philiſtinorum ſeptem funes. Scribitur etiam cum mem in pricipio & dicitur מֵיתָרִים Metharim. vt Nu. 3. Funes tabernaculi & omnia vtenſilia eius. & in eo. & paxilli cum funibus. Item יֹתֶרֶת Iothéreth. ideſt tela vel reticulum quod pendet ex iecore. Leuit.3. & reticulum iecoris cum renunculis. & in eodem. & vtrumq; renunculum cũ adipe qui eſt iuxta ilia reticulumq; iecoris. Ponitur etiam pro aruina. vt in eodem. & aruinam iecoris cum renunculis. Item ponitur pro adipe. vt in eodem. 4. & adipem iecoris cum renunculis.

De incipientibus a littera. כ. Caph.

Quaſi. Sicut. Tanquam. Quemadmodum. Cum. Quando. Iuxta. Secũdum.

Iſta littera. כ. Caph nunq̃ reperitur ſola per ſe ſicut neq; vlla alia littera hebraica: ſed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis & tunc ſignificat. quaſi. ſicut. tanq̃. quemadmodum. cum. quando. iuxta. ſecundum. Geñ.3. ecce adam quaſi vnus ex nobis. & i eo.10. quaſi nẽbrod robuſtus venator coram domio. & in eo.19. viſus eſt eis quaſi ludens loqui. & in eo.33. Quaſi viderẽ vultum dei. & i eodem.38. Ne ipſe moreretur ſicut fratres ei⁹. & in eodem.48. Sicut ruben & ſymeon. Exo.15. Que deuorauit eos ſicut ſtipulam. Deut.1. Sicut ſtellas celi. Ps.1. & erit tanq̃ lignũ. & in eo. Tanquam puluis quem proiicit ventus. p̄s.2. Tanq̃ vas figuli. Ps.17. qui pfecit pedes meos tanquam ceruorum. p̄s.18. & ipſe tanquam ſponſus. Ps.36. quemadmodum fumus deficiant. p̄s.41. quemadmodum deſiderat ceruus ad fõtes aquarum. p̄s.77. quemadmodum patres eorum. Item ſignificat cum vel quando. vt Exo.9. Cum egreſſus fuero de vrbe. Deut.17. Poſtquã autem ſederit in ſolio regni ſui. Pro quo he.le. Et erit qñ ſederit in ſolio regni ſui. Eſter.1. Qñ ſedit in ſolio regni ſui. Oſee.7. Cum ſanare vellem iſrael. Item ponitur pro iuxta vel ſecundum. vt Geñ.21. Iuxta miſericordiam quã feci tibi. Et in eo.43. Primogenitus iuxta primogenita ſua: & minimus iuxta etatem ſuam. Exo.25. Secundum exẽplar quod tibi in mõte monſtratũ eſt. p̄s.7. Iudica me dñe ſecũdũ iuſtitiã meã & ſcd̃m innocentiã meã. Ps.61. Quoniam tu reddes vnicuiq; iuxta opa ſua. Habet fortaſſe & alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta.

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantialis eſt. כ. Caph.

כָּאַב Dolere. כֹּאֵב Dolens. כֹּאֲבִים Dolentes. Dolorem inferre. Vulnerare Contriſtař Lapidare. כְּאֵב Dolor.

כָּאַב Caab. Dolere. Iob.14. Attamen caro eius dum viuet dolebit. Inde כֹּאֵב Coeb. ideſt dolens. Ps.68. Ego ſum pauper & dolens. Et in plurali כֹּאֲבִים Coabim. Geñ.34. Quando grauiſſimus vulnerum dolor eſt. Pro quo hebrei legunt. Cum eſſent dolentes. Et inde verbum tertie coniugationis quod ſignificat dolere facere vel dolorem inferre. Hiere.28. Et ſpina dolorem inferens. Ponitur ẽt pro vulnerare vel contriſtare. vt Iob.5. Quia ipſe vulnerat & medetur. Ezech.13. Quem ego non contriſtaui. Item ponitur tranſlatiue pro lapidare vel lapidibus percutere. p quo btũs hieronymus trãſtulit operire. ſ. lapidibus. 4. Reg.3. Et oẽm agrũ egregiũ operietis lapidib⁹. & inde כְּאֵב Ceeb. i. dolor. Iob.2. Videbant enim dolorem eẽ vehemẽtẽ. Eſa.65. Et vos clamabitis pre dolore cordis. ſcribitur ẽt cũ mẽ in principio & dř מַכְאוֹב Machob. Exo.3. Et ſciẽs dolorem eius. Eccľs.1. Qui addit ſcientiam addit dolorem. Et in eo.2. Cuncti dies eius doloribus & erumnis pleni ſunt. Eſa.53. Virum dolorum. Et i eo. Et dolores noſtros ipſe portauit. Threñ.1. Si eſt dolor ſicut dolor meus. Ponitur etiam כְּאֵב Ceeb. pro compaſſione vel miſeratione. vt Iob.31. Quoniã ab infantia creuit mecũ miſeratio.

מַכְאוֹב Dolor. כְּאֵב Miſeratio

כָּאָה Contere. Merere. Percutere חֶלְכָּאִים Pauperes

כָּאָה Caa. conterere. merere facere. percutere. Ps.108. Et cõpunctum corde mortificare. ideſt contritum corde Prouer.18. Spiritum vero ad iraſcendum facilẽ quis poterit ſuſtinere. pro quo hebrei legunt. Et ſpiritum merentẽ vel triſtem aut cõtritũ quis poterit ſuſtinere. Ezech.13. pro eo quod merere feciſtis cor iuſti. Dañ.11. Et venient ſuper eum trieres romane & percutietur. ideſt conteretur. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ a predicta dictione deriuatur חֶלְכָּאִים Chelcaim. & ꝙ eſt dictio compoſita & ſignificat exercitũ vel cõgregationẽ oppreſſorũ vel merentiũ. pro quo tranſlatio noſtra pauperes traduxit. p̄s.9. Et cadet cum dñatus fuerit pauperũ. De quo vide ſupra in dictiõe חֵלֶךְ Chélech.

כֹּכָב Stella. Sidus. כּוֹכָבִים Sidera. כּוֹכְבֵי

כֹּכָב Cochab. Stella. ſidus. Nu.24. Orietur ſtella ex iacob Amos.5. Sidus dei veſtri. Et in plu. כּוֹכָבִים Cochabim. Geñ.1. & ſtellas. Et in eo.15. Et numera ſtellas ſi potes. p̄s.8. Lunam & ſtellas que tu fundaſti. Eſa.47. Augures celi qui contemplantur ſidera. Abdie.1. Si inter ſidera poſueris nidum tuum. Et quando poſt ſe regit genitiuum ſcribitur ſine mem & dř כּוֹכְבֵי Cóchbe. Geñ.26. ſicut ſtellas celi.

כָּכָה Sic.

כָּכָה Cacha. ſic. ita. Exo.12. Sic autẽ comedetis illum. De q̄ vide infra in dictione כֹּה Co.

כָּבַד aggrauare Premere. Grauare. Opp̄mere. Ingrauař. Aggrauař multiplicař. כָּבֵד כֹּבֶד Grauis. Graue.

כָּבַד Cabad. Grauare. aggrauare. premere. opprimere. mľtiplicare. Grauẽ vel ponderoſum eſſe. Honorare. glorificare. honoratũ ſiue glorioſum eſſe. Geñ.18. Et peccatũ eorum aggrauatũ eſt nimis. Et in eo.43. Fames omnẽ terram vehementer premebat. Pro quo hebrei legunt. Et fames graueſcebat in terra. Et in eodem.48. Oculi enim iſrael caligabant pre nimia ſenectute. Pro quo hebrei legunt. Oculi enim iſrael grauati erant pre ſenectute. Exo.5. Opprimantur operibus. ideſt aggrauentur. Et in eodem.7. Ingrauatum eſt cor pharaonis. Et in eodem.8. Ingrauauit cor ſuum: & non audiuit eos. Et in eodem. Et ingrauatum eſt cor pharaonis. Et in eodem.10. Ego enim induraui cor eius. ideſt aggrauaui. 1. Regũ.5. Aggrauata eſt autem manus domini ſuper azotios. Et in eodem. Et grauiſſima valde manus domini dei. pro quo hebrei legunt. Et grauabatur valde manus dei ibi. Et in eodem.6. Quare aggrauatis corda veſtra ſicut aggrauauit egyptus & pharao. Et in eodem.31. Totũ pondus prelii verſum eſt in ſaul. pro quo hebrei legunt. & ingrauatum eſt prelium in ſaul ſiue contra ſaul. 2. Reg.13. Et grauemus te. Et in eodem. 14. quia grauabat eũ ceſaries. 3. Reg.12. Pater tuus aggrauauit iugũ noſtrum. 2. Paralip.25. Et idcirco erigitur cor tuum in ſuperbiam. pro quo hebrei legunt. Et erexit te cor tuum ad aggrauandum: ſcilicet prelium. Ps.37. ſicut onus graue grauate ſunt ſuper me. Eſa.6. Et aures eius aggraua. Ponitur etiam pro multiplicare. vt Naum.3. Congregare ergo vt bruchus: multiplicare vt locuſta. & inde כָּבֵד Cabed ſiue כֹּבֶד Cóbed. aut כְּבֵד Cébed. ideſt grauis ponderoſus. multus ſiue multiplicat⁹. magn⁹ ſiue vehemẽs. vel p̄minẽs Geñ.12. preualuerat enim fames in terra. pro quo he. le. Grauis enĩ erat fames in terra. Exo.4. impeditioris & tardioris lingue ſum. pro quo he. le. quia grauis oris & grauis ligue ego ſũ. & eſt ſẽſus ſicut in lr̃a noſtra. & in eo.9. peſtis valde grauis. Et in eodem.17. Manus autem moyſi erant graues. Ps.37. Sicut onus graue. prouer.27. Graue eſt ſaxum & oneroſa arena.Eſa.1.Populo graui iniquitate. & in eodem.21. A facie grauis prelii.Naum.3. Et grauis ruine.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et multitudo cadaueris.Nam ponitur etiam כָּבֵד Cabed.pro multo vel magno aut vehementi vel prominenti.vt Geñ.49.Plāctu magno atq; vehementi.Et in eodem . Planctus magnus eſt iſte egyptiis.Exo.10.Et ſederunt in cūctis finibus egyptiorum innumerabiles.ideſt multe.Et in eodem.18. Vltra vires tuas eſt negocium.ideſt multo magis quam vires tue. Nu.20. Statimq; egreſſus eſt obuius cum infinita multitudine.3.Reg.3.Populum tuum hunc multum.Eſa.32.Et vmbra petre prominenti.Ponitur etiā pro diuite. vt Geñ.13.Erat autem Abraam diues valde.ideſt auctus & multiplicatus in bonis.Sed beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſuper predicto loco ſic ait . Quomodo potuerit exiēs de egypto eſſe diues valde.Quod ſoluitur hebraica veritate in qua ſcribitur. Abraam grauis vehementer:hoc ē כָּבֵד מְאֹד Cabed meod;egypti pondere grauabatur:& licet videantur eſſe diuitie pecoris auri & argenti : tamen ſi egyptie ſunt viro ſancto graues ſūt.Hec hieronymus.& inde כְּבֵדוּת Gebeduth.ideſt grauitas ſiue ponderoſitas.Beatus hieronymus tranſtulit Profundum.Exo.14. Ferebanturq; in profundum.Pro quo hebrei legūt .& deduxit eos in grauitate.i.grauiter & ponderoſe. Significat etiam ſupradicta dictio כָּבַד Cabad.honorare ſiue glorificare.Exo.14.Et glorificabor in pharaonem.Et in eodem.20.Honora patrem tuum & matrem.Leuit.10.Et in conſpectu omnis populi glorificabor.Nu.22.Paratum habeo honorare te.Et in eodem.An quia mercedem aduentui tuo reddere nequeo.Pro quo hebrei legunt.An quia non poſſum honorare te.Et in eodem.24.Decreueram quidem magnifice honorare te.Iudi.13.Vt ſi ſermo tuus fuerit expletus honoremus te.1.Reg.2.Quicunque honorauerit me glorificabo eum.Et in eodem.15.Honora me coram ſenioribus. Iob.14.Siue nobiles fuerint filii eius . ideſt ſiue honorati vel glorificati fuerint.Ps.14. Timentes autem dominum glorificat.Ps.49.Sacrificiū laudis honorificabit me. Prouer.12.Quam glorioſus & indigens pane.pro quo hebrei legunt.Quam glorificans vel honorans ſe & indigens pane.Et in eodem.13.Qui autem aquieſcit arguenti glorificabitur.Et in eodem.27.Et cuſtos domini ſui glorificabitur.Eſa.24.In doctrinis glorificate dominum.Et in eodē 26.Nunquid glorificatus es.Et in eodem.58 . Et ſanctum domini glorioſum & glorificaueris eum.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Et in eodem.66 .propter nomē meum glorificetur dominus.Hiere.30.Et glorificabo eos & non attenuabuntur.Hebrei tamen in predicto loco ſecundum aliam ſignificationem legunt. Et multiplicabo eos & non minuentur.Ezech.27 . Et glorificata es nimis in corde maris.Inde כָּבוֹד Cabod.ideſt gloria. honor. Geñ.45.Et nunciate patri meo vniuerſam gloriam meā. Exo.16.Et ecce gloria domini apparuit in nube.Nu. 24. Sed dominus priuauit te honore.Ioſ.7. Et da gloriam domino deo iſrael.1.Reg.4.Tranſlata eſt gloria de iſrael.p̄s.4.Filii hominum vſquequo graui corde:vt quid diligitis vanitatē.pro quo hebrei legunt. Filii viri vſquequo gloria mea pro ignominia diligitis vanitatem.vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam ueritatem ſic trāſtulit.Filii viri vſquequo inclyti mei ignominioſe diligitis vanitatem.p̄s.7.Et gloriam meam in puluerem deducat.p̄s 15.Et exultauit lingua mea:pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit . Et exultauit gloria mea.p̄s.28.Et in templo eius omnes dicent gloriam.p̄s.29.vt cantet tibi gloria mea.p̄s.72.Et cum gloria ſuſcepiſti me.Prouer.20.Honor eſt homini qui ſeparat ſe a contentionibus.Et in eodem.25.Gloria dei celare verbū & gloria regum inueſtigare ſermonem . Eſa. 14 . vniuerſi dormierunt in gloria.Et in eo.16.Auferetur gloria moab. Et in eodem.40.Et reuelabitur gloria domini. Malach.1. vbi eſt honor meus.& inde כְּבוּדָּה Gebuda . ideſt glorioſa vel honorabilis. precioſum.p̄s.44.Omnis gloria eius filie regis.Ezech.23.Et ſediſti in lecto pulcherrimo.i. honorabili.Et in hebreo eſt generis feminini.ponitur etiam pro precioſo.Iudi.18.Et omne quod erat precioſum . Et inde נִכְבָּד Nicbad.ideſt honorabilis. inclytꝰ.nobilis.glorioſus Geñ.34.Et erat inclytus in omni domo patris ſui.2 .Reg. 6.Quam glorioſus fuit hodie rex iſrael.& in plu. נִכְבָּדִים Nichbadim . Nu.22.plures & nobiliores quā ante miſerat p̄s.149.Et nobiles eorum in manicis ferreis.Et in genere feminino נִכְבָּדוֹת Nicbadoth.p̄s.86.Glorioſa dicta ſunt de te.Et in hebreo eſt generis feminini pluralis numeri.ideſt res glorioſe dicte ſunt de te.Item כָּבֵד Cabed.ideſt iecur. Leuit.1.Et omnia que adherent iecori. Et in eodem.3 .Et reticulum iecoris.Prouer.7.Donec tranſfigat ſagitta iecur eius.Ezech.21.Exta conſuluit.pro quo hebrei legunt.vidit in iecore.Threñ.2.Effuſum eſt in terra iecur meum.

Magnus
Multum.
multitudo
prominēs.
Diues.
Grauis
כְּבֵדוּת
Profūdū.
Grauitas.
כָּבַד
Glorificar
Honorare
Honorificare.
כָּבוֹד
Gloria.
Honor.
כְּבוּדָּה
Gloria.
Honorabilis.
Precioſū
נִכְבָּד
Inclytus.
Glorioſus
נִכְבָּדִים
Nobiles.
נִכְבָּדוֹת
Glorioſa.
כָּבֵד
Iecur.

כָּבָה Caba.extinguere.vt Leuit.6.Ignis autem in altari ſemper ardebit.pro quo hebrei legunt.& ignis in altari ardebit & non extinguetur.& in eodem.Et nunquam deficiet in altari.ideſt nunquam extinguetur.1.Reg.3.Nec poterat videre lucernam dei antequam extingueretur. 2 . Reg. 14.Et querunt extinguere ſcintillam meam. Et in eodem 21.Ne extinguas lucernam iſrael.2.paralip.29. Et extinxerunt lucernas.Canti.8.Aque multe non poterunt extinguere charitatem.Eſa.42.Et lignum fumigans non extiguet.Et in eodem.44 . Contriti ſunt ſicut linum & extincti ſunt.

כָּבָה
Extinguere.

כֶּבֶל Chébel.compes.vinculum.p̄s.104.Humiliauerūt in compedibus pedem eius.p̄s.149 . Et nobiles eorum in manicis ferreis.ideſt in vinculis vel compedibus ferreis & inde כָּבוּל Cabul.pro quo tranſlatio noſtra poſuit ipſū hebraicum.3.Reg.9.Et appellauit eas terram cabul. ideſt ſterilem & incultam: ſicut exponunt hebrei . Alii vero dicunt ꝙ ſignificat arenoſam ſiue lutoſam in qua pedes ambulantium comprehendantur & figātur quaſi eſſent in cōpedibus & uinculis.

כֶּבֶל
Compes.
Vinculum
כָּבוּל
Sterilis
Inculta.

כָּבַס Cabas. Lauare.abluere.Geñ.49.Lauit in vino ſtolā ſuam.Exo.19.Lauentque veſtimenta ſua.Leuit.11.lauabitq; veſtimenta ſua.Et in eodem.13.Lauabitq; hō veſtimenta ſua & mundus erit.& in eodem.Et lauabunt id in q̃ lepra eſt.Et in eodem.poſtquam veſtis eſt lota.Nu.8. & lauerint veſtimenta ſua.& in eodem.31.Et lauabitis veſtimēta veſtra.p̄s.50.Amplius laua me ab iniquitate mea . Hiere.2.Si laueris te nitro.& in eodem. 4 . Laua a malicia cor tuum.& inde כּוֹבֵס Cobes.ideſt lauans aut fullo.Eſa.7 . In via agri fullonis.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַבֵּס Mechabes.vt Malach.3. Quaſi ignis cōflans & quaſi herba fullonum.

כָּבַס
Lauare
כּוֹבֵס
Fullo.
מְכַבֵּס

כּוֹבַע Cóbaa.Galea.armatura capitis.1.Regū.17. Et poſuit galeam eream ſuper caput eius.Eſa.59.Et galea ſalutis in capite eius.Ezech.27.Clypeum & galeam ſuſpenderunt in te.& in plurali כּוֹבָעִים Cobaim. Hiere.46.Et ſtate in galeis.

כּוֹבַע
Galea.
כּוֹבָעִים
Galee.

כַּבִּיר Cabir.Multiplex.magnus.multus.grandis.fortis. potens.Iob.8.Et ſpiritus multiplex ſermones oris tui. Et in eodem.15.Multo vetuſtiores quam patres tui. Et in

כַּבִּיר
Multiplex
multus.

Potens. eodem.Deus potentes non abiicit:cū & ipſe ſit potens.Eſa.
16.Paruus & modicus nequaq̄ multus.Scribitur etiam aliquando
cū aleph in medio.Eſa.10.Et detraxi quaſi potens
in ſublime reſidentes.Pro quo hebrei le.Et detraxi multitudinē
habitātiū.Poteſt ēt legi ſicut eſt in littera noſtra. De
כַּבִּירִים quo vide ſupra in dictione אַבִּיר Abir.& in plurali כַּבִּירִים
Cabirim.Iob.34.Cōteret multos & innūerabiles.Eſa.17.
Multi. Sicut ſonitus aquarū multarū ſonabunt· & aliqñ ſcribitur
Multe. cum mem.& dicitur מַכְבִּיר Machbir.i.mltitudo ſiue multi.
מַכְבִּיר Iob.30.Et dat eſcas multis mortaliū.& inde verbum tertie
Multi. Multiplicare. coniugationis qđ ſignificat magnificare ſeu multiplicare.
vt Iob.36.Et abſq̄ ſciētia verba multiplicat.Item כַּבִּיר Cabir.
כַּבִּיר i.pellis.1.Reg.19.Et pellem piloſam caprarū poſuit ad
Pellis. caput eius.& inde כְּבָרָה Cebara.i.cribrum.eo quod cōmuniter
כְּבָרָה fit ex pelle.Amos.9.Sicut concutitur triticum in cribro.
Cribrum. & inde מִכְבָּר Michbar.Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ trāſtulit
מִכְבָּר Craticula. craticulā. Exo.27.Craticulāq̄ in modū retis eneam.
מַכְבֵּר & in eo.38.Craticulāq̄ eius in modū retis fecit eneam. &
Stragulū. inde מַכְבֵּר Machber.i.ſtragulū:ſeu veſtis denſa:aut tegmē
כִּבְרַת 4.Reg.8.Et tulit ſtragulum & infudit aquā. & inde כִּבְרַת
Chibrath.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vernum
Vernū tp̄s tempus ſiue electum tempꝰ.Geñ.35.Venitq̄ verno tp̄e ad
terram que ducit ephratam.4.Reg.5.Abiit ergo ab eo electo
Electū tp̄s. tp̄e.Et de hoc vide ſupra in dictione בָּרָה Bara. Itē כְּבָר
כְּבָר Cebar.i.iam.Eccl's.1.Iam preceſſit in ſeculis. & in eodē.2.
Vt ſequi poſſit regem factorem ſuū.Pro quo hebrei le. Vt
Iam. ſequi poſſit regem qui iam fecerunt eū.& in eodē. Et futura
tp̄a obliuione cuncta pariter operiēt.Pro quo hebrei le.
Eo quod iam diebus vēturis ſiue futuris oīa obliterabūtur
& in eo.3.Quod factū eſt ip̄m permanet.Pro quo hebrei legunt.
Quod fuit iam eſt.& in eo.4.Et laudaui magis mortuos
quam viuentes.Pro quo hebrei legūt. Et laudaui mortuos
qui iam mortui ſunt magis q̄ viuentes.& in eodem.6.
Iam vocatum eſt nomen eius.& in eo.9.Simul perierūt.i.
iam perierunt.& in eodē.Quia deo placent opera tua. pro
quo hebrei legunt.Quia iam deo placent opera tua.

כָּבַשׁ כָּבַשׁ Cabas . Subiicere. Subigere. in ſeruitutem redigere.
Subiugare. Opprimere. Geñ.1.Et replete terram
Subiicere & ſubiicite eā.Nu.22.Cū fuerit terra vobis ſubiecta.2.Reg.
Subigere. 8.De vniuerſis gentibꝰ quas ſubegerat.Nee.5. Et ecce nos
Subiugar ſubiugamus filios noſtros & filias in ſeruitutem.& in eodē.
Et de filiabus noſtris ſunt famule.i.ſunt ſubiecte. Eſter. 7.
Opprimere Etiam reginam vult opprimere me preſente.Hiere.34.Et
ſubiugauerunt in famulos & in famulas.Zach. 9. Et ſubiicient
lapidibus funde.Ponitur ēt pro deponere. vt Mich.
Deponere 7.Deponet iniquitates noſtras.

כֶּבֶשׂ כֶּבֶשׂ Cébes cū pūcto cebolet in littera ſim.i. agnus.Leuit.
Agnus. 4.Si aūt de pecoribus obtulerit.Pro quo hebrei legunt.
Si aūt agnū obtulerit. Nu.7.Agnum vnū anniculū
in holocauſtū.Eſa.11.Et habitabit lupꝰ cum agno.& in plurali
כְּבָשִׂים כְּבָשִׂים Cebaſim.i.agni.Exo.29.Agnos anniculos per
Agni. כַּבְשָׂה ſingulos dies iugiter.Nu.7.Agnos anniculos per ſingulos
Ouis. quiq̄.& in genere feminino כַּבְשָׂה Cabſa.i.agna ſiue ouis.
Nu.6. Et ouem anniculā immaculatā pro peccato.2. Reg.
כִּבְשׂוֹת 12.Pauper aūt nihil habebat omnino preter ouē vnā paruulā.
כְּבָשׂוֹת & in plurali כִּבְשׂוֹת Chibſoth ſiue כְּבָשׂוֹת Chebaſoth.
Agne. Geñ.21.Et ſtatuit abraā ſeptem agnas gregis.& in eodem
Quid ſibi volunt ſeptem agne iſte.

כַּד כַּד Cad.hydria.lagena.Geñ.24.Habens hydriam in ſcapula
Hydria. ſua.3.Reg.17.Hydria farine non deficiet.Eccl's.12.Et
כַּדִּים conteratur hydria ſuper fontem.& in plurali כַּדִּים Cadim.
Lagene. Iudi.7.Et dedit tubas in manibus eorum lagenaſq̄ vacuas
Hydrie. ac lāpades ī medio lagenarū.& ī eo.Et hydrias cōfregerūt.

כִּידֹד Cidod.ſcintilla.teda.Iob.41.Sicut tede ignis accenſe. כִּידֹד
& ſecundum hebreos inde deriuatur כַּד Cad.i.hydria Teda.
vel lagena.De quo dictum eſt ſupra in dictione precedenti. כַּד

כָּדַב Chadab in lingua chaldaica ſignificat mentiri ſeu fallere. כָּדַב
& inde כִּדְבָא Chidba.i.mendaciū ſeu mēdax aut fallax. Mentiri.
Dañ.2. Quod interpretationem quoq̄ fallacem & de- כִּדְבָא
ceptione plenam compoſueritis. Fallax.

כַּדְכֹּד Cadchod lapis precioſꝰ.Quē trāſlatio nr̄a hyaſpidē כַּדְכֹּד
vocat.Eſa.54.Et ponā hyaſpidē propugnacula tua. Hyaſpis.
In alio vero loco trāſlator poſuit ipſum nomen hebraicū.
Ezech.27.Et ſericū & codchod ꝑpoſuerūt in mercato tuo.

כַּדּוּר Cadur.pila.ſphera.Eſa.22.Quaſi pilā mittet te in terram. כַּדּוּר
vbi deficit littera caph ſimilitudinis que ponitur Pila.
pro quaſi:propter euphoniam ne littera caph geminetur.
& in eodē.29.Et circūdabo te quaſi ſphera in circuitu tuo. Sphera.
Ponitur etiam כִּידוֹר Chidor pro prelio·vt Iob.15.Sicut regem כִּידוֹר
qui paratur ad preliū:eo quod in prelio globus militū Prelium.
circundabat regem quaſi ſphera.

כֹּה Co.ſic.ita.hic.illic.huc.illuc.hinc.illinc. Geñ.15. Sic erit כֹּה
ſemen tuū.& in eo.32.Sic loquimini domino meo eſau. Sic.
& in eodem.Hec dicit frater tuus iacob.Pro quo hebrei legunt.
Sic dicit frater tuus iacob.Exo.5.Sic dices filiis iſrael.
Nu.16.Sic benedicetis filiis iſrael.& in eodē.32.Nōne ita fecerunt Ita.
patres veſtri.1.Reg.3.Hec faciat tibi deus & hec addat.
pro quo hebrei legūt.Sic faciat tibi deus & ſic addat.Et
vbicūq̄ in prophetis legimus:hec dicit dñs. Hebrei legūt.
ſic dicit dominus.& aliquando duplicatur littera caph.& dicitur כָּכָה
כָּכָה Cacha.vt Exo.12. Sic aūt comedetis illū. & in eo. Sic.
29. Omnia que precepi tibi facies ſuper Aarō & filiis eiꝰ.
Pro quo hebrei legūt. Et facies Aaron & filiis eius ſic: iuxta
omīa que precepi tibi. Nu.11.Sin aūt aliter tibi videtur.
Pro quo he.le.Et ſi ſic tu facies mihi.Eſter.6.Sic honorabitur
quēcūq̄ rex voluerit honorare.Eccl's.11. Sic neſcis opa
dei.Canti.5.Quia ſic adiuraſti nos. Eſt etiam predicta dictio
כֹּה Co.aduerbium loci.i.hic.huc. illuc. hinc. illinc. vel כֹּה
temporis.vt Geñ.22.Ego & puer illuc vſq̄ properantes.& Illuc.
in eodem.31.Pone hic coram fratribus meis. Exo.2. Cūq̄ Hic.
circunſpexiſſet huc atq̄ illuc.Nu.11.Quantum vno die confici Huc. Illuc.
poteſt ex omni parte caſtrorū.pro quo hebrei le.Quaſi Hinc.
via vnius diei hinc:& quaſi via vnius diei illinc in circuitu
caſtrorū.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.3.Reg.18. Cūq̄
ſe verteret huc atq̄ illuc.Significat etiam tempus preſens. Preſens
vt Exo.7.Et vſq̄ ad preſens audire noluiſti. tempus.

כָּהָה Caha.caligare.obſcurare.obſcurari.corripere. contriſtare. כָּהָה
debilitari:aut infirmari.Geñ.27. Et caligauerūt Caligare.
oculi eius.Deut.34.Non caligauit oculus eius.1.Reg.3.Et
oculi eius caligauerant.Iob.17.Caligauit ab indignatione
oculus meus.Nañ.3.Non eſt obſcura cōtritio tua. Zach.11. Obſcurari
Et oculus eius dexter tenebreſcens obſcurabitur. Significat
etiam corripere vel cōtriſtare aut infirmari.1.Reg.3.Et
non corripuerit eos.Eſa.42.Non erit triſtis nec turbulentus. Corripere.
i.non cōtriſtabitur.Ezech.21.Et infirmabitur om̄is ſpiritus. Cōtriſtare. Infirmari
& inde כֵּהָה Cheha.i.obſcurum vl' tenebroſum.vt Leuit. כֵּהָה
15.Si obſcurior fuerit lepra & non creuerit.& in eodem Obſcurus.
Et cicatrix ſubobſcura.& in eo.Et ipſa lepre ſpecies fuerit
ſubobſcura.& in eodē.Si deprehenderit ſubobſcurum albo Subobſcura.
rem lucere in cute.Ponitur ēt pro fumigante.Eſa.42.Et linū Fumigās.
fumigans nō extinguet. Quod alii obſcurū & tenebroſum
trāſtulerūt.vt ait btūs Hieronymꝰ in explanationibus
ſup predicto loco. Pōitur etiam ꝑ merore vel triſtitia.Eſa.
61.Pallium laudis pro ſpiritu meroris. Meror.

כְּהַל Cahel.in lingua chaldaica ſignificat poſſe ſiue valere. כְּהַל
Dañ.2.Vere potes mihi indicare ſomnium.& in eo.5 Poſſe.

Non poterunt nec ſcripturam legere.

כָּהַן כהן Cahan.miniſtrare.ſ.in ſacris. ſacerdotio fungi. ſacerdotē
ordinari.Exo.28.vt ſacerdotio fungatur mihi.&
Sacerdotio fungi. in eodē. In quibus ſanctificatus miniſtret mihi.& in eo. Sāctificabiſq;
illos vt ſacerdotio fungantur mihi. & in eo.35.
Miniſtrare Vt fungātur officio ſuo in ſacris.Nu.13.Cōſecratis manib⁹
vt ſacerdotio fungerētur.& in eo. Functiq; ſunt ſacerdotio
eleazar & ithamar.Pōitur ēt pro decorare.vt Eſa.61.Tāq̄
ſponſum decoratū corona.i.tanq̄ ſpōſus qui more ſacerdotis
Decorare. decoratur corona atq; aliis veſtibus p̄cioſis atq; pulcherrimis:
כֹּהֵן ſicut exponūt hebrei.& inde כֹּהֵן Cohen.i.ſacerdos.
Sacerdos miniſter.vel ille qui preeſt ſacris.Geñ.14.Erat autē ſacerdos
dei altiſſimi.& in eo.41.Deditq; ei vxorē Aſenez filiā
putipharis ſacerdotis heliopoleos.Exo.2.Erāt aūt ſacerdoti
madian ſeptē filie.Leuit.4.Si ſacerdos peccauerit. Et
in eo.6.Veſtietur tunica ſacerdos.& in eo.13.Adducetur ad
Aron ſacerdotē.Deut.17.Nolens obedire ſacerdotis imperio.
Ps.109.Tu es ſacerdos in eternū.Hiere.52. Saraiam ſacerdotē
primū & ſophoniā ſacerdotē ſecūdū. & in plurali
כֹּהֲנִים כֹּהֲנִים Cohanim. Geñ.47.Preter terrā ſacerdotum que a
Sacerdotes. rege tradita fuerat eis.Leuit.21.Loquere ad ſacerdotes filios
Aaron.2.Reg.8. Sadoc & abiathar erant ſacerdotes.
4.Reg.10.Et notos & ſacerdotes.Iob.12.Qui ducit ſacerdotes
inglorios.Oſee.6.Particeps ſacerdotū.Accipitur ēt
pro magno vł p̄cipali.vt.2.Reg.8.Filii aūt dauid ſacerdotes
Principales. erant.i.primi & principales ad manū regis. vt habetur
1.Paralip.18.vbi dr̄.Porro filii dauid primi ad manum regis.
2.Reg.20.Hira aūt hiraites erat ſacerdos dauid.i.primus
Primus. & principalis in domo regia.ſicut exponunt hebrei.
כְּהֻנָּה Quia nō erat de gñe ſacerdotali.& inde כְּהֻנָּה Cehuna.i.ſacerdotiū.
Sacerdotium. Nu.16.Vt vobis etiā ſacerdotiū vendicetis. & in
eo.25.Et erit tā ipi & ſemini ei⁹ pactū ſacerdotii ſēpiternū.

כַּוָּא כוא Chaua.in ligua chaldaica ſigñat feneſtrā.& in p̄lali כַּוִּין
כַּוִּין Chauin.Dañ.6.Et feneſtris apertis in cenaculo ſuo.

Feneſtre. כוה Caua.cōburere.exurere.Prouer.6.Vt nō plāte comburantur
כָּוָה eius.Eſa.43.Cū ambulaueris in igne nō cōbureris.
Cōburere. & inde כְּוִיָּה Ceuiia.i.cōbuſtio vel aduſtio.vt Exo.21
כְּוִיָּה Pedē pro pede aduſtionē pro aduſtione.Scribitur etiam cū
Aduſtio. mem in p̄cipio.& dicitur מִכְוָה Michua.i.cōbuſtio.Leuit.
מִכְוָה 13.Caro aūt & cutis quā ignis exuſſerit. Pro quo he.le. Caro
aūt in cuius cute fuerit exuſtio ignis.& in eo.Plaga combuſtionis
Exuſtio. Cōbuſtio. eſt.& in eo.Quia cicatrix eſt combuſture.

כֹּחַ כוח Cóach.fortitudo.virtus.robur. & cōiter ſcribitur ſine
Fortitudo. vau.Geñ.49.Tu fortitudo mea & principium doloris
mei.Exo.15.Dextera tua dñe magnificata eſt in fortitudie.
Deut.8.Fortitudo mea & robur manus mee.Iob.3.Ibi requieuerūt
Robur. feſſi robore.& in eo.9.Sapiēs corde eſt & fortis
robore.& in eo.26.In fortitudine ei⁹ repēte maria cōgregata
ſunt.& in eo.30. Quorū virt⁹ manuū mihi erat p̄ nihilo.
Virtus. Ps.22.Aruit tāq̄ teſta virtus mea.Ps.28. Vox dñi in
virtute.Ps.37. Dereliquit me virt⁹ mea. Ponitur ēt p̄ frumēto
vł fructu: qui dicitur virtus & fortitudo terre.Iob.31
Fructus. Si fruct⁹ eius comedi abſq; pecunia.Itē כֹּחַ Cóach.i.aīal immundum.
כֹּחַ Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Chameleon.
Chameleō Leuit.11.Chameleon & ſtellio & lacerta.

כול כול Col.capere.cōtinere.poſſe.ferre.ſuſtiere.ſuſtētare.nutrire.
paſcere. & cōmuniter ſcribitur cū iod in medio loco
Capere. vau.3.Reg.7.Duo milia batos capiebat.& in eo.8. Quī
altare eneū qđ erat corā dño min⁹ erat & capere nō poterat
holocauſtum.2.Paralip.4.Capiebatq; tria millia metretas.
Continere Hiere.2. Et foderūt ſibi ciſternas diſſipatas q̄ cōtinere non
valēt aquas.Ezech.21.Vt interficias & fulgeas.Pro quo he.le.
Vt capias ſiue cōtineas.i.vt ſis capaciſſim⁹ interfectiōis
& fulgeas: ſic enim exponitur ab hebreis. Et ſimilis dictio
habetur infra in eodē.23.vbi dicitur.Que eſt capaciſſima
ebrietate.Significat ēt ſuſtinere vel ſuſtentare.vt Hiere.6. Suſtinere.
Laboraui ſuſtinēs.Ioel.2.Quis ſuſtinebit eū. Itē ponitur
pro appēdere.vt Eſa.40.Quis appēdit trib⁹ digitis molē Appēdere
terre.Pōt ēt legi ſuſtinuit trib⁹ digitis.Alii vero legunt &
mēſus eſt.& ſcribitur in predicto loco cū caph & lamed tm̄.
Et aliqñ duplicātur predicte due lr̄e & dr̄ כִּלְכֵּל Chilchel.i. כִּלְכֵּל
cape.ſuſtinere.ſuſtētare.diſpēſare. paſcere. alere. enutrire.
2.Paralip.6.Si celū & celi celorū te nō capiunt. Prouer.18. Capere Suſtētare.
Spūs viri ſuſtentat imbecillitatē ſuam. Hiere.20.Ferre nō
ſuſtinēs.Malach.3.Et quis poterit cogitare diē aduēt⁹ ei⁹. Suſtinere
Pro quo he.le.Et quis ſuſtinebit diem aduentus ei⁹. Significat
etiā paſcere vel alere aut enutrire. Geñ.45. Ibiq; te
paſcā.& in eo.47.Et alebat eos omnēq; domū patris ſui. Paſcere
2.Reg.19.Prebuit alimenta regi cū moraretur in caſtris.3. Alere.
Reg.18.Et pauit eos pane & aqua.& in eo.20.Et filii iſrael
recenſiti ſunt & acceptis cibariis p̄fecti. Zach.11. Et qđ ſtat Accipere cibaria
nō enutriet.Significat etiā diſponere vel diſpenſare.Ps.111 Enutrire
Diſponet ſermones ſuos in iudicio..Et btūs Hieronymus Diſpenſ.
in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Diſpenſabit verba ſua in
iudicio.& ſecūdū aliquos hebreos inde deriuatur כִּילַי Chilai. Diſpēſare. כִּילַי
Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit fraudulentum. Fraudulētus.
De quo vide infra in dictione כִּיל Chil.

כון Chun. parare.prepare.dirigere.formare.firmare. cōfirmare. כון
ſtabilire.Geñ.43.Et inſtrue conuiuiū.i. para vel Parare.
prepara conuiuiū.& in eo. Illi vero parabāt munera. Exo.
23.In locū quem preparaui tibi.Nu.23.Et para totidē vitulos.
1.Reg.7.Preparate corda veſtra dño.& in eo.13.Iam Preparare
nūc preparaſſet dñs regnū tuū.2.Paralip.12. Nō preparauit Dirigere.
cor ſuū.& in eo.27.Eo quod direxiſſet vias ſuas. & in eo.
29.Et ecce expoſita ſunt oīa corā altari dñi.pro quo he.le.
Et preparauimus: & ecce oīa corā altari dñi. & in eo. 31.Vt
prepararent oīa horrea in domo dñi.& in eo.35. Et preparate
vos p̄ domos & cognatiōes veſtras. & in eo. Preparatūq;
eſt miniſteriū.& in eo.Sibi aūt & ſacerdotibus poſtea
parauerūt.Eſdre.7.Parauit cor ſuū vt inueſtigaret legem.
Iob.39.Quis preparauit coruo eſcā. Ps.7. Et in eo parauit
vaſa mortis.Ps.67.Paraſti in dulcedie tua paupi deus.
Ps.101.Et ſemen eorū in ſeculū dirigetur.Ps.102.Dñs in celo
parauit ſedē ſuā.Ps.118.Vtinā dirigantur vie mee.& in
eo.Greſſ⁹ meos dirige ſecūdū eloquiū tuū.Ps.140.Dirigatur
oratio mea ſicut incēſum in conſpectu tuo. Ps.146. Et
parat terre pluuiā.Prouer.19.Parata ſunt deriſoribus iudicia.
Eſa.14.Preparate filios eius occiſiōi.& in eo.16.Et preparabitur
in mīa ſoliū.& in eo.30.A rege preparata.pro q̄
he.le.Etiā regi preparatur.Hiere.24.Poſiti ante templum
dñi.i.parati vel preparati.Ezech.28.In die qua cōditus es
preparata ſunt.& in eo.38.Prepara & inſtrue te & oēm multitudinē
tuā.vbi ponitur ēt pro inſtruere.Itē pōitur pro valere. Valere.
vt Iudi.12.Eādem lr̄am ſpicā exprimere nō valēs.pro
quo he.le.Et nō valebat loqui ſic.i.nō poterat dicere ſebolet.
vel ſic.Et nō dirigebatur vel nō inſtruebatur ad loquendum.
i.nō recte loquebatur ſicut ei dicebatur. Significat ēt
formare.vt Iob.31.Et formauit me in vulua vnus. Sed etiā Formare.
in predicto loco hebrei legūt.Et parauit nos in vulua vn⁹.
Significat etiā firmare vel cōfirmare.aut ſtabilire vel roborare.
vt.1.Reg.20.Nō ſtabilieris tu neq; regnū tuū.2.Reg. Stabilire. Cōfirmare
5.Quī confirmaſſet eū dñs regem.& in eo.7. Et firmabo Firmare.
regnū eius.3.Reg.2.Et firmatū eſt regnum eius nimis. Et
in eo.3.Cōfirmatū eſt igitur regnū in manu ſalomōis. Prouer.
4.Et oēs vie tue ſtabilientur.Ezech.4.Et obfirmabis Obfirmare
faciē tuā ad eā. Scribitur etiā aliqñ cū duplici nun.ſ.quādo

eſt verbum quarte cōiugationis.vt Exo.15.Sanctuariū tuū
dn̄e firmauerūt manus tue. Iob.8.Et diligenter inueſtiga
patrū memoriā.Pro quo he.le.Et prepara ſiue dirige.ſ.te
ad inueſtigationē patrū.Ps.7.Et dirigens iuſtum.Ps.9.Parauit
in iudicio thronū ſuū.Ps.10.Parauerunt ſagittas ſuas
in pharetra.Ps.23.Et ſup flumina prepauit eū.Ps.36.A domino
greſſus hominis dirigentur.Ps.89.Et opa manuum
Roborare. noſtrarum dirige.Prouer.24. Et prudētia roborabitur.i.
ſtabilietur vel cōfirmabitur.Eſa.51.Et parauerat ad perdēdum.
& in eodem.62. Donec ſtabiliat & donec ponat ieruſalē
נָכוֹן laudem in terra.& inde נָכוֹן Nachō.i.rectū ſiue certum
Firmitas aut preparatum vel firmum.Geñ.41. Firmitatis indicium
Firmum eſt.Pro quo he.le.Quia firmū vel certū eſt verbum.Exo.
Rectum 8.Non poteſt ita fieri.Pro quo hebrei legunt.Non eſt rectū
Paratus. ita fieri. Et in eodem.34.Eſto paratus mane.Deut.17. Et
verum eſſe reperies. Pro quo hebrei legūt. Et ecce veritas:
Certum paratum vel certum verbū .ſ.eſt.i. Reg.23. Et reuertimini
ad me ad rem certam.Et in eodem.26.Et didicit quod illuc
veniſſet certiſſime. Nee.8. Mittite partes eis qui non preparauerant.
i.qui non habēt paratum vel preparatū.Ps.50.
Paratum Et ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.Ps.56. Paratum
cor meum deus paratum cor meum. Ps.92.Parata ſedes
Preparatus tua ex tūc.Oſee.6.Quaſi diluculū preparatus eſt egreſſus
נְכוֹנָה ei⁹.Scribitur etiā cū he in fine & dicitur נְכוֹנָה Nechona.
Veritas Ps.5.Quoniam non eſt in ore eorum veritas. Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Nō eſt
Rectum כֵּן enī in ore eorū rectū. Inde כֵּן Gen aduerbium .i. recte.Sic.
Ita.ſimiliter.pariter.Nu.27.Iuſtam rem poſtulant filie Salphaad.
Recte. Pro quo he .le. Recte ſiue rectum filie Salphaad loquuntur.
& in eo.36.Recte trib⁹ filiorū Ioſeph locuta eſt.
4.Reg.7.Non recte facimus.Eccl's.8.Et laudantur in ciuitate
quaſi iuſtorū operū.pro quo he.le.Et laudantur in ciuitate
quaſi recte operentur.Hiere.8. Nemo quod bonum
כֵּנִים eſt loquitur.i.quod rectū eſt.& in plurali כֵּנִים Genim.i.recti.
Recti. Pacifici Beatus hieronymus tranſtulit Pacifici.Geñ.42.Pacifici
כֵּן venimus.& in eo. ſi pacifici eſtis. Eſt etiā כֵּן Chen aduerbium
ſimilitudinis .i. ita. ſic. ſimiliter. ſicut. Geñ.1. Et factum
Ita. eſt ita.& in eo.25.Si ſic mihi futurū erat.& in eodem.
Sic. 43.Si ſic neceſſe eſt.Exo.1.Tanto magis multiplicabantur
& creſcebant.Pro quo he.le.Sic multiplicabantur & ſic creſcebant.
Sicut & in eo.7.Feceruntqꝫ moyſes & Aaron ſicut preceperat
Similiter. dn̄s.& in eo.Feceruntqꝫ ſimiliter malefici.& in eo.
10.Sic dn̄s ſit vobiſcum.Iudi.21.Alias aūt non repererunt
quas ſimili modo traderent.pro quo he.le.Et non inuenerunt
eis ſic vel ſimiliter.i.non inuenerūt certum numerum
mulierū ſecūdū numerū virorū.2.Reg.18.Non ſicut tu vis.
Pariter. 3.Reg.7.Et in iūcturis ſimiliter deſuper.& in eo.Paritereqꝫ
habebat vnū cubitū & dimidiū.Eſter.7.Vt hec auderet facere.
i.vt ſic auderet facere. Ps.1.Nō ſic īpii. Eſa.33. Sic erit
malus tuus vt dilatare ſignū non queas.& in eo.51.Et habitatores
eius ſicut hec interibūt.pro quo he.le.Sic interibūt
vel ſimiliter interibunt.Hiere.23.Et fortitudo eorum diſſimilis.
Pro quo he.le.Et fortitudo eorū nō ſic: vel nō ſimiliter.
Oſee.11.Sic abierunt a facie eorū. Et aliqñ preponitur
לָכֵן ei littera lamed & dicitur לָכֵן Lachē.i. Propterea ſiue ideo.
Ideo. Idcirco.vt Geñ.4.Nequaq̄ ita fiet ſed omīs qui occiderit
cain ſeptuplū punietur.Pro quo he.le.Ideo ſiue propterea
omnis qui occiderit cain. Et in eo .30. Dormiat tecum hac
Propterea. Idcirco nocte.Pro quo he.le. Propterea ſiue ideo dormiat tecū hac
nocte.Iob.20.Idcirco cogitationes mee varie ſuccedunt ſibi.
& in eodem.32.Ideo dicam audite me. & in eodem.37.
Ideo timebunt eum viri.Eſa.5.Propterea captiuus duct⁹
eſt populus meus.& in eodem.Propterea dilatauit infern⁹
animam ſuam.& in eodem.29.Propterea hec dicit dominus
ad domum iacob.Soph.2.Propterea viuo ego dicit dominus.
Preponitur etiam ei littera Beth & dicitur בְּכֵן Bechen. בְּכֵן
Pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit Tunc.vt Eſter.
4.Et tunc ingrediar ad regem.Eccl's.8. Vidi impios ſepultos. Tunc.
pro quo hebrei legunt.Et tūc ſiue & interdum vidi impios
ſepultos.Et aliqñ prepōitur ei dictio עַל AL.& dr̄ עַל־כֵּן
Alcen.i.propterea.ideo.idcirco.quā ob rem. Geñ.2.Quā עַל־כֵּן
obrē relinquat homo patrē ſuū & matrē.& in eo.11. Idcirco Quāobrē.
vocatum eſt nomen loci illius babel.& in eodem.16.Propterea Idcirco
appellauit puteum illum puteum viuentis. & in eodem. Propterea
18.Idcirco enim declinaſtis ad ſeruum veſtrum. & in
eodem.29.Et idcirco appellauit nomen eius leui. & in eodē.
38. Quia nō tradidi eam ſela filio meo. Pro quo he.le.
Quia propterea nō tradidi eā ſela filio meo.i.propterea fecit
hoc ſcel⁹ quia nō tradidi eā ſella filio meo.Ps.1. Ideo nō Ideo.
reſurgūt īpii in iudicio.Ps.41. Propterea mēor ero tui de
terra iordanis.Eccl's.8.Abſqꝫ timore vllo filii hoīm perpetrant
mala.Pro quo hebrei legunt Propterea cor filiorum
hominum impletur in eis ad faciendum mala.i.impletur
malicia & nequitia.Cāti.1. Ideo adoleſcētule dilexerūt te.
Abach.1.Propter hoc lacerata ē lex.& ī eo.Propterea egreditur
iudiciū puerſū.Et a p̄dicta dictiōe deriuatur מָכוֹן Machon. מָכוֹן
i.firmitas.baſis. habitatio.ſedes.Exo.15.Firmiſſimo firmiſſimū
habitaculo tuo quod operatus es domine. Scribitur etiam
cum he in fine & dicitur מְכוֹנָה Mechona.3.Reg.7. Et fecit מְכוֹנָה
decem baſes eneas quattuor cubitorum longitudinis baſes Baſis.
ſingulas.& in eodem. Et ipſum opus baſiū interraſile erat
& in eodem.In ſummitate autem baſis erat quedam rotunditas.
Zach.5.Et ponatur ibi ſuper baſim ſuam. Dicitur ēt
כֵּן Can.i.baſis.Exo.30.Facies & labium eneum cū baſi ſua. כֵּן
& in eodem.31.Et omnia vaſa eorum labium cum baſi ſua. Baſis.
Ponitur etiam pro ſede vel gradu.vt Geñ.40. Et reſtituet
te in gradum priſtinum.Scribitur etiam cum he in fine & Gradus.
dicitur כַּנָּה Cana.Ps.79.Et perfice eam quā plantauit dextera כַּנָּה
tua.Pro quo hebrei legunt. Et baſim vel ſedem quam
plantauit dextera tua. Vnde beatus Hieronymus in pſalterio
iuxta he.ve.tranſtulit.Et radicem quam plātauit dextera Radix.
tua.& inde תְּכוּנָה Thechuna.i.ſedes ſiue habitatio.Pro תְּכוּנָה
quo beatus Hieronymus tranſtulit ſolium. Iob. 23. Et veniam Solium.
vſqꝫ ad ſoliū eius. Item כַּוָּן Cauan .i.torta ſiue placenta. כַּוָּן
& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.כַּוָּנִים Cauanim. כַּוָּנִים
Hiere.7.Vt faciant placentas regine celi.& in eodem.44. Placente
Nunquid ſine viris noſtris fecimus ei placentas. Item כִּיּוּן כִּיּוּן
Chiun.i.imago.Amos.5.Et imaginem idolorum veſtrorum. Imago
Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat idolum ſaturni.
Eo quod ſaturnus in lingua arabica ſic nominatur.

כּוֹס Cos.calix.ſcyph⁹. Geñ.40.Tuli ergo vuas & expreſſi כּוֹס
in calicem.& in eodem.Et tradidi poculum pharaoni. Calix.
Pro quo hebrei legunt.Et tradidi calicem in manu pharaonis.
Ps.10.Pars calicis eorū.Ps.22.Et calix meus inebriās.
Ps.74. Quia calix in manu domini. Ps.115. Calicem ſalutaris
accipiā.Hiere.25.Sume calicē vini furoris. Threñ.
4.Ad te quoqꝫ ꝑueniet calix.& in plurali כּוֹסוֹת Coſoth. כּוֹסוֹת
Hiere.35.Scyphos plenos vino & calices.Item כּוֹס Cos.nomen Scyphi.
eſt auis.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit bubonem. כּוֹס
Leuit.11.Et accipitrem iuxta genus ſuum : bubonem Bubo.
& mergulum.Ps.101.Factus ſum ſicut nycticorax in domicilio. Nicticorax
Pro quo beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve.
tranſtulit.Factus ſum quaſi bubo ſolitudinum.

כּוּר Cur.fornax.caminus.Deut.4.Vos autem tulit dominus כּוּר
& eduxit de fornace ferrea egypti:vt hr̄et ppl'm. Fornax
Prouer.27.Quomodo probatur in conflatorio argentū.

Caminus.
כור
C.orus.
מְכוּרָה
Radix

& in fornace aurum.Eſa.48.Elegi te in camino paupertatis.Ezech.22.Et ferrum & plumbũ in medio fornacis. Et in eo.Vt cõflatur argentũ in medio fornacis.Item כור Cor ideſt Corus.Genus menſure.3.Reg.5.Viginti millia coros tritici in cibum domui eiꝰ.Inde מְכוּרָה Mechora.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Radicem vel natiuitatem. Ezech.16.Radix tua & generatio tua de terra canaã.& in eodem.21.In terra natiuitatis tuę iudicabo te.Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat habitationẽ ſiue coloniam.

כוש
Cus.
Ethiopia
כּוּשִׁי
Ethiops.
כּוּשִׁים
Ethiopes.
כֻּשִׁיִּים
כֻּשִׁית
Ethiopiſſa

כּוּשׁ Cus.propriũ nomẽ eſt filii Cham.Geñ.10.Filii autem cham cus & meſraim. Et ab eo dicta eſt ethiopia que hebraice dicitur.Cus.vt Geñ.2.Circuit oẽm terram ethiopie.Ps.67.Ethiopia preueniet manus eiꝰ deo.& inde כּוּשִׁי Cuſi.i.ethiops.vt.2.Paralip.14.Et egreſſus eſt contra eos zara ethiops.& in titulo.Ps.7.vbi dicitur.Sup verba ethiopis filii gemini.& ſecũdũ hebreos vocatur ibi ſaul ethiops: eo quod nõ potuit mutare cor ſuum ne odiret dauid: ſicut nec ethiops poteſt mutare pellẽ ſuã.Hiere.13.Si mutare poteſt ethiops pellẽ ſuam.& in plurali כּוּשִׁים Cuſim.2.Paralip.14.Exterruitq; dñs ethiopes.& in eo.Fugeruntq; ethiopes.Scribitur etiã cũ duplici iod.& dicitur כֻּשִׁיִּים Cuſiim.vt Amos.9.Nunqd non vt filii ethiopũ vos eſtis mihi.& in genere feminino כֻּשִׁית Chuſith.i.ethiopiſſa.Nu.12.Propter vxorem eius ethiopiſſam.Et dicũt hebrei ꝙ ethiopes & madianite & iſmaelite idẽ ſunt.& ideo vxor moyſi dicitur in predicto loco ethiopiſſa quãuis eſſet madianitis.

כָּזַב
Mentiri
Fruſtrari.
Deficere.

כָּזַב Cazab.mentiri.fruſtrari.fallere.deficere.Nu.23.Non eſt deus quaſi homo vt mẽtiatur.4.Reg.4.Noli mentiri ancille tue.Iob.24.Quis me põt arguere eſſe mẽtitũ.& in eo.40.Ecce ſpes eius fruſtrabitur eũ.Ps.77.Et in lingua ſua mẽtiti ſunt ei.Ps.88.Si dauid mẽtiar.Ps.115.Oĩs homo mendax.Prouer.14.Teſtis fidelis nõ mentietur. Et in eo.30.Et arguat te & inueniaris mendax.Significat etiã deficere vel ceſſare.Eſa.58.Et ſicut fons aquarũ cuius non deficiũt aque.Geñ.38.Quo nato parere vltra ceſſauit.Hebrei tñ dicunt ꝙ in predicto loco eſt nomẽ proprium loci.& legunt ſic.Et erat in chezib qñ peperit eũ.Beatꝰ Hieronymus in libro de hebraicis queſtiõibꝰ ſuper predicto loco ſic ait.Verbũ hebraicũ hic ꝓ loci vocabulo poſitũ eſt:qđ aquila pro re tranſtulit dicẽs.Et vocauit nomẽ eius ſela:& factũ eſt vt mentiretur in partu poſtq̃ genuit eũ. Poſtq̃ eñi genuit ſela ſtetit partus eius:chezib ergo non nomen loci ſed mendaciũ dicitur.vñ & in alio loco ſcriptum eſt.mentietur opus oliue.i.fructũ oliua nõ faciet.hec Hieronymꝰ.& inde כָּזָב Cazab.i.mendaciũ.Ps.4.Et queritis mendaciũ.Prouer.30.Vanitatem & verbũ mendacii longe fac a me.& in plurali כְּזָבִים Cezabim.Iudi.16.Et falſum locutus es.pro q̃ hebrei legunt.Et locutus es mihi mendacia.Prouer.14.Et profert mendacia verſipellis.Oſee.7.Et ipſi locuti ſunt cõtra me mẽdacia. Scribitur ẽt aliqñ cũ aleph in prĩcipio.& dicitur אַכְזָב Achzab ſiue אַכְזִיב Achzib.Hiere.15.Facta es mihi quaſi mendaciũ aquarũ infideliũ.Mich.1.Domꝰ mẽdacii in deceptionẽ regibus iſrael.Hebrei tamen in predicto loco legũt.Domos Achzib in deceptionẽ ſiue in mẽdaciũ regibꝰ iſrael.Eſt eñi achzib nomẽ proprium loci.De q̃ habetur.Ioſ.15.vbi dicitur & ceila & achzib & mareſa.Sed tranſlatio noſtra poſuit interpretationem pro nomine.

כָּזָב
Mendaciũ
כְּזָבִים
Mendacia
אַכְזָב
אַכְזִיב
Mendatia

כָּזָר
אַכְזָר
Crudelis
אַכְזָרִי
אַכְזְרִיּוּת
Crudelitas

כָּזָר Chazar.crudelis.Et additur ei littera aleph ĩ prĩcipio.& dicitur אַכְזָר Achzar.Iob.30.Mutatꝰ eſt mihi in crudelẽ.& in eo.41.Non quaſi crudelis ſuſcitabo eũ. Et aliqñ ſcribitur cum iod in fine & dicitur אַכְזָרִי Achzari.Prouer.12.Viſcera aũt impiorum crudelia.Hiere.6.Crudelis eſt & non miſerebitur.& in eodem.30.Percuſſi te caſtigatione crudeli.& in eodem.50.Crudeles ſũt & immiſericordes & ĩde אַכְזְרִיּוּת Achzariiuth.i.crudelitas.vt Prouer.17.Ira non habet miſeticordiam.Pro quo hebrei legunt.Crudelitas ire.Poteſt etiam legi ſic.Crudelitatem ira.ſ.habet.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

כֹּחַ

כֹּחַ Cóach.fortitudo.virtꝰ.robur.potẽtia.poteſtas.De q̃ vide ſupra in dictiõe כּוֹחַ Chóaa cũ vau in medio dictiõis.

כָּחַד
Celare.
Abſcõdere
Latere
Occultare
Negare
Conterere
Diſpdere.
Delere.
Deſolare
Succidere
Percutere

כָּחַד Cachad.celare.abſcondere.occultare.latere.negare.delere.deſtruere.deſolare.percutere.Geñ.47.Non celamus domino noſtro.1.Reg.3.Oro te ne celaueris me. Et in eo.Hec faciat tibi deus:& hec addat ſi abſconderis a me.& in eo. Et nõ abſcõdit ab eo.2.Reg.18.Nequaq̃ hoc regẽ latere potuiſſet.Iob.15.Sapiẽtes cõfitentur & nõ abſcõdũt a prĩbꝰ eorũ.& in eo.20.Abſcõdit illud ſub lingua ſua.Ps.138.Nõ ẽ occultatũ os meũ a te.Sigñat ẽt negare.Iob.6 Nec cõtradicã ſermonibꝰ ſancti.i.nõ negabo ſermões ſãcti.Significat ẽt deſtruere vl' delere.aut deſolare ſeu ſuccidere vel percutere.Exo.23.Quos ego cõteram.i.deſtruam vel diſperdam.Iob.4.Aut quãdo recti deleti ſunt.& in eo.15.Habitabit in ciuitatibꝰ deſolatis.& in eo.22.Nõne ſucciſſa eſt erectio eorũ.2.Paralip.32.Et percuſſit omnem virum robuſtum & bellatorem.

כָּחַל
Circũlinire

כָּחַל Cachal.Linire.Circunlinire.Ezech.23.Circunliniſti ſtibio oculos tuos.

כָּחַשׁ
Negare
Mentiri.
Deficere.
Mutari
Marceſcere

כָּחַשׁ Cachas.negare.mentiri.deficere.Geñ.18.Negauit ſara.Leuit.6.Negauerit ꝓximo ſuo depoſitũ.Deut.33.Negabunt te inimici tui.Ioſ.24.Ne forte negare velitis & mentiri domino deo veſtro.2.Reg.22.Filii alieni reſiſtent mihi.Pro quo hebrei legunt. Filii alieni mentientur mihi ſiue negabunt mihi.Ps.17.Filii alieni mẽtiti ſunt mihi.Ps.65.Mentiẽtur tibi inimici tui.Eſa.59.Peccare & mẽtiri contra dominũ.Oſee.4.Maledictũ & mendaciũ & homicidium.Pro quo hebrei legunt.Maledicere & mentiri ſiue negare: & interficere.& in eodem.9.Et vinũ mentietur eis.i.deficiet.Abach.3.Mentietur opus oliue.Zach.13.Et nec operientur pallio ſaccino vt mẽtiantur.Ponitur etiam pro immutari.Ps.108.Et caro mea mutata eſt propter oleũ Hebrei tñ dicũt ꝙ in ꝑdicto loco ſignificat marceſcere vel extenuari.Vnde ipſi legũt.Et caro mea marceſcit ſiue extenuatur a pinguedine ſiue ab oleo.Iob.16.Vbi nos legimꝰ. Et ſuſcitatur falſiloquus aduerſus faciẽ meã cõtradicẽs mihi.Ipſi legũt.Et ſuſcitatur in me macies meas ſiue tenuitas mea in faciẽ meã teſtificatur.Vnde premittitur.ruge mee teſtimonium dicũt contra me.Poteſt etiã intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Inde כַּחַשׁ Cáchas.i.negatio mendaciũ ſiue mendax.Ps.58.Et de execratione & mendacio annũciabũtur.Eſa.30.Filii mẽdaces filii nolẽtes audire legem dei.Oſee.7.In malicia ſua letificauerunt regẽ & mẽdaciis ſuis principes.& in eo.10.Comediſtis fructũ mendacii.& in eodem.11.Circũdedit me ephraim in negociatione. Debet legi in negatione vel in mendacio.

כַּחַשׁ
Mendaciũ
Negatio

כִּי
Quia.
Quoniam
ꝙ

כִּי Chi.Quia.qm̃.ꝙ.enim.quidẽ.cũ.qñ.ſi.Geñ.2.Quia in ipſo ceſſauerat ab omĩ opere ſuo.& in eo.4.Qm̃ occidi virũ in vulnꝰ meũ.& in eo.5.Quia tulit eũ dñs.& in eo.11.Quia ibi cõfuſũ eſt labiũ vniuerſe terre.& in eo.20.Quia propheta eſt.& in eo.21.Quia in iſaac vocabitur tibi ſemẽ.& in eo.26.Qm̃ potẽtior nobis factꝰ es.& in eo.32.Qm̃ ſi cõtra deũ fortis fuiſti.Exo.8.Qm̃ nõ eſt ſicut dñs deꝰ nr̃.& in eo.23.Quia nõ dimittet cũ peccaueris.Ps.1.Qm̃ nouit dñs viã iuſtorũ.p̃s.17.Quia cuſtodiui vias dñi.p̃s.23.Quia ipſe ſup maria fundauit eũ.Dañ.9.Quia receſſimus a te.& aliqñ ſigñat qđ vl' quidẽ.Geñ.1.Et vidit deꝰ lucẽ ꝙ eẽt ꝙ bona.& in eo.12.Quare nõ indicaſti mihi ꝙ vox tua eſſet.

Et in eo.15.Qđ possessurus sum eā. Exo.23.Quod si au-
dieris vocē eius.& in eo. Quod tibi certe erit in scādalum.
Iob.9.Vere scio ꝙ ita sit.& in eo.40.Quod influat iorda-
nis in os eius.Itē ponitur pro enim vel quidē.Geñ.2. Non
Enim. enim pluerat dñs deus.& in eo.8.Aque enim erāt sup vni-
uersam terrā.& in eo.16.Dixit eñ ꝑfecto hic vidi. Exo.10.
Est eñ solēnitas dñi dei nostri.& in eo.14.Dñs eñ pugnat
pro eis.Et in eo.16. Ignorabāt enim quid eēt.& in eo.34.
Populus eñ dure ceruicis est.Nu.15.Verbū eñ dñi cōtem
Quidem psit.1.Reg.21.Et quidem si de mulieribus agitur.Iob.14.
Tu quidē gressus meos dinumerasti.Threñ.3. Nō eñ hu-
Cum. miliauit ex corde suo.Itē significat cū vel qñ. Geñ.4. Cū
Quando operatus fueris eam.& in eo.30.Qñ placiti tp̄s aduenerit.
Exo.7.Cū dixerit vobis pharao oñdite signa.Deut.6.Cū
interrogauerit te filius tuus.& in eo.7.Cū vero introdu-
xerit te dñs deus tuus in terrā. & in eo.12.Qñ dilatauerit
dñs deus tuus terminos tuos.& in eodē.13.Qñ audieris vo
cem dñi dei tui.Ios.17.Cū subuerteris cananeū.Prouer.23
Qñ sederis vt comedas cū principe.& in eo.26. Qñ sub-
miserit vocem suā.Ponitur ēt pro si.Exo.1.Si ingruerit cō
Si. tra nos bellū.& in eo.23.Si seruieris diis eorū. Deut.4. Si
genueris filios ac nepotes.Ps.12.Qui tribulāt me exulta-
bunt si motus fuero.Ps.22.Nā & si ambulauero in medio
vmbre mortis.Prouer.23.Si eñ percusseris eū virga non
morietur.Item ponitur pro vt.Geñ.38.Quid dabis mihi
Vt. vt fruaris cōcubitu meo.Iudi.8.Vt demꝰ exercitui tuo pa
Qui. nes.Ponitur ēt aliqñ relatiue.vt.Geñ.48.Qui maior na-
tu erat.Iob.41.Nō quasi crudelis suscitabo eū.pro quo he
brei le.Nō ē crudelis qui suscitet eū.Pōitur ēt pro sed. Ios.
Sed. 17.Sed transibis ad mōtē.Ponitur ēt pro quāuis. vt in eo.
Quē dicis ferreos habere currꝰ & esse fortissimū.Pro quo
Quāuis. he.le.Quāuis currꝰ ferreos habeat & quāuis sit fortissimꝰ.
Et qñ ꝑponitur dictiōi אִם Im. & dicitur כִּי אִם Ci im. tūc
ambe dictiones significāt nisi.Sed.quia si. Qđ si. Geñ.32.
Nisi. Nisi benedixeris mihi.Deut.16.Sed in loco quem elegerit
Sed. dominꝰ.Ps.1.Sed tanq̄ ventus quē proiicit vētus .Esa.59.
Sed iniquitates vestre diuiserunt inter vos & deū vestrum.
Hiere.37.Sed & si percusseritis omnē exercitū chaldeorū.
Quia si 1.Reg.14.Quia si super ionathā filium meū factū est.Hie-
re.Si laueris te nitro.pro quo he.le.Quia si laueris te ni-
tro.i.quāuis laueris te nitro.Threñ.3.Quia si abiecit:& mi
serebitur.& aliquādo preponitur ei lr̄a he.& dicitur הֲכִי Ha
chi.& est dictio dubitatiua.i.num quia.nūquid.vt Geñ.29
Num Num quia frater meus es gratis seruies mihi. 2. Reg.9. Pu
tas ne est aliquis q remāserit de nomo saul.i.nūquid est ali-
Nunquid. quis.Iob.6.Nunquid dixi afferte mihi.Reperitur ēt affir-
Iuste. matiue pro iuste siue vtiqꝫ.Geñ.27.Iuste vocatū est nomē
eius iacob.2.Reg.23.Et inter tres nobilior.Pro quo he.le.
Vtiqꝫ. Et de tribus vtiqꝫ nobilior.

כִּיד כִּיד Chid.interitus.interfectio.Iob.21.Videbunt oculi eiꝰ
כִּידוֹן interfectionē suā.& inde כִּידוֹן Chidō.i.clypeꝰ.scutū.ha
Interfectio. sta siue lancea:1.Reg.7.Et clypeus ereus tegebat humeros
Clypeus Scutum. eius.Iob.39.Vibrabit hasta & clypeus. Hiere. 50. Arcū &
scutū apprehēdāt.Significat ēt lāceā siue hastā. vt Iob.41.
Hasta. Et deridebit vibrātē hastā.Ios.8.Leua clypeū qui in manu
Lancea. tua est.Pro quo he.le.Extende lanceā siue hastā que in ma-
nu tua est.Et sic est in translatione chaldaica.s.hastam. Po-
test etiam legi sicut est in littera nostra.

כִּיל כִּיל Chil.fraudulentus.& additur in fine lr̄a iod. & dr̄ כִּילַי
Fraudulentus. Chilai.Esa.32. Nec fraudulētus vocabitur maior.& in
eodem.Fraudulenti vasa pessima.Hebrei vero dicunt ꝙ si-
gnificat auarum siue parcum.

כִּים כִּים Cim.nomē stelle vel cōstellationis stellarum. & addi-
tur he in fine.& dicitur כִּימָה Cima.pro quo beatꝰ Hierony כִּימָה
mus trāstulit Hyadas:siue pliadas.Iob.9.Qui fecit arcturū
& oriona & hyadas & interiora austri. & in eo.38. Nūquid Hyades
cōiungere valebis micātes stellas pliadas.In alio vero loco Pliades
traduxit arcturū.Amos.5.Facientē arcturū & orionē & cō- Arcturus
uertētem in mane tenebras.& aliqui hebrei dicunt ꝙ sunt
septem stelle in fine signi arietis.

כִּיס Cis.marsupiū.sacculꝰ.Deut.25.Nō habebis in sacculo כִּיס
tuo diuersa pondera.Et pro pōdere ponitur in hebreo Sacculus
lapis.Prouer.1.Marsupiū vnū sit oīum nostrū. & in eo.16. Marsupiū
Et opera eius lapides seculi. Debet legi sacculi.i.oīa pōde-
ra sacculi.Nā vt supra dictū est in hebreo aliqñ ponitur la-
pis pro pondere.Esa.46.Qui confertis aurum de sacculo.

כֵּיף Ceph.petra.saxū.rupes.Iob.30. In cauernis terre. vel כֵּיף
sup glarcā.pro quo he.le.In cauernis terre & petrarū. Petra.
Hiere.4.Et ascenderunt rupes.& inde in euāgelio cephas Rupes.
interpretatur petra.Iohānis.1.Tu vocaberis cephas qđ in- Cephas
terpretatur petrus.vnde petrus dicitur a petra.

כִּיּוֹר Ciior.cōcha.siue labrū.i.vas in quo erat aqua ad lauā- כִּיּוֹר
dum.Exo.30.Facies & labrū eneū cum basi sua. Et in Labrum.
eo.38.Fecit & labrū eneū cum basi sua.2.Paralip.4.Fecit Cōcha.
quoqꝫ cōchas decem.Pōitur ēt pro lebete.1.Reg.2.Et mit Lebes
tebat eam in lebetem.Significat ēt כִּיּוֹר Ciior fornacē vel כִּיּוֹר
caminū.Zach.12.Sicut caminū ignis in lignis.& ide כִּירַיִם Caminus.
Ciraim.i.instrumētū in quo sustentātur olle ad ignem po- כִּירַיִם
site.Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ trāstulit.Chytropodes. Le Chytropodes.
uit.11.Siue clibani siue Chytropodes destruentur.

כָּכָה Cacha.Sic.Ita.De quo vide supra in dictiōe כֹּה Co. כָּכָה

כִּכַּר Cicar.torta.massa.talentū.De qͣ vide infra post dictio כִּכַּר
nem כַּר Char. Talentum

כֹּל Col.omnis.totus.vniuersus.& est communis generis & כֹּל
vtriusqꝫ numeri.De quo vide in dictione sequenti. כָּלַל

כָּלַל Calal.cōplere.cōsumare.perficere.Ezech.27.Ipsi cō Complere
pleuerūt pulchritudinē tuam.& inde כָּלִיל Celil.siue כָּלִיל
כָּלִיל Calil.i.totū.cōsumatū.ꝑfectū.itegrū.Exo.28.Facies Totum
& tunicā superhumeralis totā hyacithinā.1. Reg.7. Holo-
caustū integrū dño.Threñ.2.Heccine est vrbs quā dicūt ꝑ- Integrū.
fecti decoris.Ezech.15.Quia perfecta erat in decore meo. Perfectū.
& in eo.18.Perfectus decore.Ponitur ēt pro totali combu- Totalis cō
stiōe aut pro holocausto.Leuit.6.Et tota cremabitur in al- bustio.
tari.& in eo.Oñe eñ sacrificiū sacerdotum igne consume
tur.Deut.13.Et cum ipsa ciuitate succēdes:ita vt vniuersa cō
sumas.Iudi.20.Et flāmas in sublime ferri. Pro quo he. le.
Et ecce ascēdit totalis exustio ciuitatis vsqꝫ ad celū. Pōitur
etiā pro holocausto.Ps.50. Tūc acceptabis sacrificiū iusti- Holocaustum.
tie oblationē & holocaustū.Itē כָּלִיל Calil.i.penitus.totali- כָּלִיל
ter.Esa.2.Et idola penitus cōterentur.& inde מִכְלֹל Mich- Penitus
lol.i.vestis varia seu multifariā.Ezech.23.Indutis veste va מִכְלֹל
ria.& in eo.27.Ipi negociatores tui multifariā.& ide מִכְלַל Vestis varia.
Michlal.i.species pulchritudo oñimoda. Ps.49.Ex sion מִכְלַל
species decoris eiꝰ.Sed beatus Hieronymꝰ in psalterio iu- Species
xta he.ve.trāstulit.De siō ꝑfecto decore.& inde כְּלוּל Che- כְּלוּל
lul.pro quo btūs Hieronymus trāstulit.Desponsationem. despōsatio
Hiere.2.Et charitatē despōsationis tue. & inde כַּלָּה Cala.i. כַּלָּה
sponsa siue nurus.Cāti.4.Quā pulchre sunt māme tue so-
ror mea spōsa.Esa.49.Et circūdabis tibi eos sicut spōsa.Si Sponsa
gnificat ēt nurū. vt Geñ.38.Nesciebat eñ ꝙ nurus sua eēt. Nurus.
1.Reg.4.Nurꝰ aūt eiꝰ vxor phinees. Ezech.22.Socer nurū
suā polluit.Mich.7.Nurus cōtra socrū suā.& īde כֹּל Col.i. כֹּל
oīs.totus.cūctus.vniuersus.& est cōmunis gñis & vtriusqꝫ
nūeri.Geñ.1.Viditqꝫ deus cūcta que fecerat. & in eo.2. Ex Cuncta Omnis
omni ligno paradisi comede.& in eodem.3.Et terram co-
medes,cunctis diebus vite tue.& in eodem.4. Omnis qui

Omnes. occiderit cain. & in eodem.24.Ex omnibus bonis eiꝰ portans
ſecum. & in eodem.41.Omneſqꝫ prouincie veniebãt
Omnia. in egyptum.Exo.24.Omnia que locutus eſt dominus faciemus.
Omne. **Totum.** & in eodem.33.Ego oſtendam tibi omne bonum
meum.Leuit.2.Ac totum thus.Deut.6.Diliges dominum
deũ tuum ex toto corde tuo.4.Reg.8. Et omnia bona damaſci.
i.ex oĩbus bonis damaſci. Eſter.5. Cum hec oĩa habeam.
Ps.1.Et oĩa quecũqꝫ faciet proſperabũtur.Ps.13.Oẽs
declinauerũt.Ps.118.Quoniã oĩa ſeruiũt tibi. & in eo.Clamaui
in toto corde meo.Ps.150. Oĩs ſpũs laudet dñm.pro
uer.4.Et vniuerſe carnis ſanitas.& ĩ eo.10.Et vniuerſa delicta
Vniuerſa. operit charitas. & in eo. Vniuerſa propter ſemetip̃m
operatus eſt dñs.Hiere.1.Et vniuerſa que mandauero tibi
loqueris. Itẽ põitur pro quicquam vel pro aliquid. Leuit.
Quicq̃ 5.Nec ſãguinem nec adipem oĩno comedetis.i.nec quicq̃
ſanguinis vel adipis comedetis.4.Reg.4.Non habeo ancilla
tua quicq̃ in domo.Et aliquando ſignificat nullum ſiue
nihil.ſ.cum precedenti negatione vel ſequenti.Exo.20
Nullum Non facies omne opus in eo.i.nullũ opus facies in eo. Nu.
Nihil. 10.Nihil aliud reſpiciunt oculi noſtri niſi man.2.Reg.12.
Pauper autem nihil habebat omnino.& in lingua chaldaica
כָּלָא ſcribitur cũ aleph in fine & dicitur כָּלָא Cholla. Dañ.2.
Omnia. Quomodo ferrum cõminuit & domat omnia. & componitur
cum pronominibus hoc modo כֻּלִּי Culli.i.totus ego
כֻּלָּךְ Cullech.i.totus tu.כֻּלּוֹ Cullo.i.totus ille ſiue omnis ille.
כֻּלָּנוּ Cullanu.i.omẽs nos. כֻּלְּכֶם Cullechẽ.i.omnes vos
כֻּלָּם Cullam.i.omnes illi ſiue vniuerſi illi.Et aliquãdo ſcribitur
cum he & dicitur כֻּלָּהֶם Culáham.i.omẽs ipſi aut vniuerſi
illi.2.Reg.23.Quaſi ſpine euellentur vniuerſi.i.vniuerſi
illi.& in genere feminino mutat mem in nun.& dicitur
כֻּלָּן Cullan.i.omnes ille.Scribitur etiam aliquãdo cum
he in fine.& dr̃ כֻּלָּנָה Cullána. Geñ.42. In me hec oĩa
mala reciderunt.& aliquando ſcribitur cum duplici he. Et
dicitur כֻּלָּהֵנָה Culláhana.3.Reg.7.Fuſura vna & menſura
ſculpturaqꝫ conſimili.pro quo hebrei legunt.Fuſura vna &
מִכְלוֹת menſura vna & ſculptura vna omnibus illis.& Inde מִכְלוֹת
Omnia. Mechloth. Pro quo beatus Hieronymꝰ tranſtulit oĩa.2.
Paralip.4. Omnia de auro puriſſimo facta ſunt. & aliqui
hebrei dicunt ꝙ ſignificat vaſa. De quo vide infra in dictione
כָּלָה Cala.

כָּלָא **Prohibere** כָּלָא Cala.prohibere.vetare.ceſſare.claudere.Geñ.8.Et prohibite
ſunt pluuie de celo.Exo.36.Sicqꝫ ceſſatum eſt
a muneribus offerendis.Pro quo hebrei legunt. Et prohibitꝰ
eſt populꝰ ab oblatione.i.a muneribus offerendis.Nu.
11.Domine mi moyſes prohibe eos.Ps.39.Ecce labia mea
non prohibebo.& in eodem.Tu autem domine ne lõge facias
miſerationes tuas a me.Pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Tu domine non prohibebis
miſericordias tuas a me.p̃s.87.Traditus ſum & nõ egrediebar.
Claudere. Pro quo beatus Hieronymus trãſtulit. Clauſum &
non prodeuntem.Ps.118.Ab omni via mala prohibui pedes
meos.Hiere.32.Et hieremias propheta erat clauſus in
atrio carceris qui erat in domo regis iuda.Et ſequitur in hebreo.
Clauſerat enim eum ſedechias rex iuda. Aggei.1.
propter hoc ſuper vos prohibiti ſunt celi ne darẽt rorem:
כֶּלֶא & terra prohibita eſt ne daret germen ſuũ.& inde כֶּלֶא Cele
ſiue כְּלוּא Calu.i.clauſura ſiue carcer. Eſa.42. De domo
carceris ſedentes in tenebris.& in eodem. Et in domibus
Carcer. carcerum abſconditi ſunt.Hiere.37.Ipſe enim prepoſitus
erat ſup carcerẽ.& in eo.Quia miſiſtis me in domũ carceris.
& in eo.52.Et eduxit eũ de domo carceris. & in eo. Et
מִכְלָא mutauit veſtimẽta carceris eius.& inde מִכְלָא Michla.i.ouile
Caula. ſiue caula vbi pecora clauduntur.Ps.77. Et ſuſtulit eum
de gregibus ouiũ.Pro quo hebrei.le.Et tulit eũ de caulis ſiue
de ouilibus ouium.Scribitur ẽt cũ he in fine loco aleph.
vt Abach.3.Abſcindetur de ouili pecus.& inde כִּלְאַיִם Cilaim. **Ouile.**
i.mixtim:ſiue mixtio duarũ ſpecierũ vel diuerſarum כִּלְאַיִם
rerũ.Leuit.19.Iumenta tua nõ facies coire cũ alterius generis
animantibꝰ:agrum tuũ non ſeres diuerſo ſemine: veſtẽ
q̃ ex duobꝰ texta eſt non indueris.Pro quo he.le.Iumentum **Mixtio.**
tuũ nõ facies coire mixtione:agrũ tuũ non ſeres mixtione.
& veſtis mixtim.ſ.de lana & lino contexta nõ aſcendat
ſup te. Vbi in hebreo ter ponitur predicta dictio.Et beatus
Hieronymus tranſtulit ſenſum.

כֶּלֶב Cheleb.canis.Exo.11.Apud oẽs aũt filios iſrael non כֶּלֶב
mutiet canis. Deut.23.Nec precium canis.1. Reg.17. **Canis.**
Nunquid ego canis ſum.& in plurali כְּלָבִים Chelabim.Ps. כְּלָבִים
21.Quoniã circũdederũt me canes. Eſa.56. Et canes muti **Canes.**
nõ valẽtes latrare. Item כְּלוּב Chelub.i.caniſtrũ. Beatus כְּלוּב
Hieronymus trãſtulit vncinũ. Amos.8. Et ecce vncinus pomorũ. **Caniſtrũ.** **Vncinus.**
Significat etiã locũ ex virgultis cõtextũ in quo aues ſeruantur
vel capiuntur.Pro quo beatus Hieronymus trãſtulit
decipulã.Hiere.5.Sicut decipula plena auibꝰ.Eſt ẽt כָּלֵב **Decipula.** כָּלֵב
Caleb nomẽ propriũ viri.Nu.13.De tribu iuda caleb filiũ
Iephone. & inde כָּלִבִּי Calibi.i.vir de gñe caleb.1. Reg. **Caleb.** כָּלִבִּי
25.Erat aũt de gñe caleb. **Vir de genere caleb.**

כָּלָה Cala.perficere.cõplere.cõſumare.finire.ceſſare.cõſumere. כָּלָה
delere.diſperdere.deficere.expectare: ſeu deſiderare.
prohibere.Geñ.2.Igitur perfecti ſunt celi & terra. **Perficere**
& in eo.Cõpleuitqꝫ deus die ſeptimo opus ſuũ. & in eo.28 **Cõplere.**
Vtrũ clamorẽ qui venit ad me ope cõpleuerint.& in eo.24
Cũqꝫ ille bibiſſet.pro quo he.le.Et cõpleuit dare ei potum
& in eo. Donec cũcti bibant.Pro quo he.le. Donec cõpleãt
vel perficiãt bibere.& in eo.41.Igitur trãſactis ſeptẽ vbertatis
annis. Pro quo he.le.Et cõpleti ſiue finiti ſunt ſeptem
vbertatis anni. Exo.5. Cõplete opus veſtrũ. & in eo.39.
Perfectũ eſt igitur omne opꝰ tabernaculi.Nu.7.In die quo
cõpleuit moyſes tabernaculũ. Deut.26.Qñ cõpleueris decimã
cũctarũ frugũ.1.Reg.20.Scito quia cõpleta eſt malitia
eius.3.Reg.8.Cũqꝫ cõpleſſet ſalomõ orãs.2.Paralip.7.Cõpleuitqꝫ
ſalomon domũ dñi.Iob.36.Cõplebunt dies ſuos
in bono.Ps.71.Defecerũt hymni dauid filii ieſe.pro q̃ beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Cõplete
ſunt orationes dauid filii ieſe.Hiere.8.Finita eſt eſtas. & **Finire.**
in eo.45.Factũ eſt aũt cũ cõpleſſet hieremias loquens ad
populũ.& in eo:44.Donec penitꝰ cõſũmãtur.Ezech.43
Eo ꝙ cõſumpſi eos in ira mea.Itẽ ſignificat ceſſare.Nu.27
Vt qeſcãt q̃rele eorũ a me.i.vt ceſſẽt vl̃ finiãtur.2. Reg.14. **Ceſſare.**
Ceſſauitqꝫ rex dauid pſequi abſalõ.Itẽ ſignificat diſpdere
aut delere vel cõſumere.Exo.33.Ne forte diſpdã te in via. **Diſpdere.**
Nu.16.Vt eos repẽte diſpdã.& in eo.25.Vt nõ ip̃e delerem **Delere.**
filios iſrl̃.Iob.7.Et cõſũpti ſũt abſqꝫ vlla ſpe.Ps.73.De medio **Cõſumere.**
ſinu tuo in finẽ.Pro q̃ btũs Hieronymꝰ in pſalterio iuxta
he.ve.trãſtulit. Ad mediũ ſinũ tuũ cõſumẽs.Ps.118.Paulominꝰ
cõſumauerũt me in terra.Eſa.10. Et conſumabitur
indignatio.& in eo.49.Fortitudinẽ meã cõſumpſi.Hiere.
14.Et ego cõſumã eos.& in eo.16.Et gladio & fame conſumẽtur.
& in eo.49.Donec cõſumã eos.Malach.3.Et vos filii
iacob nõ eſtis cõſumpti.& aliqñ ſcribitur cũ aleph in fine
loco he. Dañ.9. Vt cõſumatur preuaricatio. Itẽ ſignificat
deficere.Deut.28.Et deficientibꝰ ad cõſpectũ eorum tota **Deficere.**
die.3.Reg.17.Hydria farine nõ deficiet. Ps.68. Defecerunt
oculi mei dum ſpero in deum meũ. Ps.70. Cum defecerit
virtus mea ne derelinquas me.Ps.118. Defecit in ſalutari
tuo anima mea. & in eodem. Defecerunt oculi mei in
eloquium tuum.Hiere.14.Defecerũt oculi eorũ.Threñ.3.

Quia non defecerunt miserationes eius. Item significat expectare vel desiderare. Iob.31. Et oculos vidue expectare feci. Ps.83. Concupiscit & deficit aīa mea in atria dñi. ꝓ quo he.le. Concupiscit & desiderat anima mea ad atria domini siue in atria dñi. 2.Reg.14. Cessauitq; rex dauid persequi absalom. pro quo he.le. Et desiderauit dauid egredi ad Absalom. Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra. vt supra dictū est. Item significat prohibere siue claudere. vt Geñ.23. Nullusq; te ꝓhibere poterit. 1.Reg.6. Vitulosq; eorum concluserunt domi.i. ꝓhibuerunt exire. Et in eo.25. Que ꝓhibuisti me hodie ne irē ad sanguinē. Et aliqñ scribitur cū aleph loco he. vt. p̄s.118. Ab omni via mala ꝓhibui pedes meos. & de hoc vide supra in dictione כְּלָא cala. cum aleph in fine. & inde כָּלָה cala.i. consumatio. Esa.10. Cōsumationem enim & abbreuiationē dñs deus exercituum faciet. Ezech.11. Consumationē tu facis. Soph.1. Quia cōsumationē cū abbreuiatione faciet. Ponitur ēt aduerbialiter.i. cōsumate siue perfecte. vt Exo.11. Post hec dimittet vos & exire compellet. pro quo he.le. Post hec dimittet vos & cū dimiserit cōsumate siue perfecte eiiciet vos hinc. & ē sensus sicut in lr̄a nostra. & aliqñ scribitur cum tau in principio & dicitur תִּכְלָה Thichla.i. cōsumatio. p̄s.118. Omnis cōsumatiōis vidi finem. scribitur ēt cū tau ī fine & dicitur. תַּכְלִית Thachlith.i. finis siue cōsumatio. vt Iob.28. Et vniuersorū finē ip̄e cōsiderat. Ps.138. ꝑfecto odio oderā illos i. fine vel cōsumatiōe odii oderam illos. & inde כִּלָּיוֹן Cilaion.i. consumatio. Esa.10. Consumatio abbreuiata inundabit iustitiā. & inde כְּלִי Cheli.i. vas siue instrumētū. Arma. ornamentū. vestis. Geñ.24. Prolatisq; vasis argenteis & aureis: ac vestibus dedit ea rebecce. Exo.22. Si quis comēdauerit alicui pecuniā aut vasa. Et in eo.25. Omne pōdus candelabri cū vniuersis vasis suis habebit talentum auri. Leuit.6. Vas fictile in quo cocta est confringetur: ꝙ si vas eneū fuerit. Et in eo.15. Et vbicūq; sederit. pro quo he.le. Et oē vas in quo sederit.i. oīs sedis vel sella aut instrumentum in quo sederit. & in eo. vas fictile cōfringetur. & ī eo. Vas aūt ligneū lauabitur aqua. Nu.19. Et mittet aquas viuas sup eos in vas. & in eo.35. Si quis ferro percusserit. ꝓ q̄ he.le. Si quis vase ferreo.i. instrumento ferreo percusserit. Et in eo. Si ligno percusserit. Pro quo hebrei legunt. aut si vase ligneo.i. instrumento ligneo percusserit. Deut.23. Foras autem ne feras tecum. pro quo hebrei legunt. Et in vase tuo ne reponas. sed beatus hieronymus transtulit sensū. Ester.1. Et aliis atq; aliis vasis cibi inferebantur. Ps.2. Et tanq̄ vas figuli confringes eos. Esa.22. Omne vas paruulum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorū.i. instrumentum musicum. Et in eo.32. Fraudulenti vasa pessima sunt. & in eodem.54. Omne vas quod fictum est cōtra te. Significat etiam arma. Geñ.27. sume arma tua. & ī eodē.49. Vasa iniquitatis bellantia.i. arma iniquitatis. Pōitur etiam pro veste. vt Deut.22. Non induetur mulier veste virili. Esa.61. Et quasi sponsam ornatam monilibus suis. pro quo hebrei legunt. Et quasi sponsam ornatam vasis suis.i. vestimentis vel ornamentis suis. Et etiam instrumenta cuiuscūq; rei dicūtur in hebreo vasa eius. vt Ps.70. confitebor tibi in vasis psalterii. Esa.13. Dominus & vasa furoris eius. Zach.11. sume tibi vasa pastoris stulti. & inde מִכְלוֹת Michloth.i. vasa secundum hebreos. 2.Paralip.4. Omnia de auro purissimo facta sunt. pro quo he.le. vasa de auro. potest etiam signare oīa sicut est in littera nostra. de quo vide supra in dictione כָּלַל Calal. & inde כִּלְיוֹת Celaioth.i. renes siue renūculi. Leuit.3. Et duos renes. & in eo. Et reticulū iecoris cū renūculis. Iob.10. reposita ē hec spes mea in sinu meo. pro quo he.le. Cōsumati siue ꝑfecti sunt renes mei ī sinu meo. De quo vide Burgeñ. in additiōibus sup p̄dicto loco. p̄s.15. Increpuerūt me renes mei. Ps.25. Vre renes meos & cor meū. p̄s.138. Quia tu possedisti renes meos. Hiere.11. Qui ꝓbas renes & corda. & solū inuenitur in nu. plu. Ponitur ēt ꝓ medulla. Deut.32. Cum medulla tritici. Et dicūt hebrei ꝙ ponitur ibi pro granis tritici: eo quod in figura assimilantur renibus. Item כַּלָּה Calla.i. spōsa. siue nurus. De quo vide supra in dictione כָּלַל Calal.

Expectare. Desiderat. Prohibere. Cōcluder. כָּלָה cōsumatio. תִּכְלָה cōsumatio. תַּכְלִית finis. Perfectū. כִּלָּיוֹן cōsumatio. כְּלִי Vas. sella. Instrum. Arma. Vestis. Monile. מִכְלוֹת Vasa. כִּלְיוֹת Renes. Medulla. כַּלָּה sponsa.

כֶּלַח Calach. Seniū vel senecta. beatus hieronymus transtulit. abūdātiā.s. dierū: q̄d est idem q̄d senecta. Iob.5. Ingredieris ī abūdātia sepulcrū. & ī eo.30. Et vita ip̄a putabātur īdigni.i. lōgiori vita. ꝓ quo he.le. sup ip̄os piit senecta.

כֶּלַח Abūdātia senecta.

כִּלְכֵּל Cilcal. sustinere. sustentare. Enutrire. De quo vide supra in dictione כּוּל Chol.

כִּלְכֵּל sustinere.

כָּלַם Calā. erubescere. reuereri. cōfundi. siue cōfūdere. molestare. Nu.12. Nōne debuerat saltē septē diebus rubore suffundi. 1.Reg.20. Eo q̄d confudisset eū pater suus. 2.Reg.10. Erāt enī viri cōfusi turpiter. Iob.11. A nullo cōfutaberis.i. cōfūderis. p̄s.39. Et reuereātur qui volūt mihi mala. p̄s.73. Ne auertatur humilis factus confusus. Hiere.3 noluisti erubescere. Et in eo.6. Et erubescere nescierunt. & in eo.14. Cōfusi sunt & afflicti. pro quo he.le. Cōfusi sunt & erubuerūt. & in eo.31. Cōfusus sū & erubui. Ezech.36. Confundemini & erubescite. Itē significat molestare. 1.Reg.25 Nunquā eis molesti fuimus. & in eo. boni satis fuerunt nobis & nō molesti. Iudi.18. Et nullo eis penitus resistente.i. nullo molestante. & īde כְּלִמָּה Celimma.i. verecūdia. cōfusio. opprobriū. p̄s.68. Operuit cōfusio faciē meā. Prouer.18. Stultū se esse demōstrat & cōfusione dignū. Hiere.20. Opprobrium sempiternū. quod nulla obliuiōe delebitur. Esa.50. Faciem meā non abscondi ab increpantibus. pro quo he.le. Faciem meā nō abscondi ab opprobriis vel cōfusiōibus. vbi ponitur כְּלִמּוֹת Celimmoth in nūero plurali.

כָּלַם Rubore suffundi. Cōfundere Confundi. Reuereri. Erubescer Molestare כְּלִמָּה Confusio. Opprobrium. increpatio כְּלִמּוֹת

כֶּלַף Celaph. Instrumentum dolatorium. Et solum inuenitur in numero plurali. s. כֵּלַפּוֹת Celaphoth. Ps.73. In securi & ascia deiecerūt eā. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. bipenni et dolatoriis deraserunt.

כֶּלַף כֵּלַפּוֹת Ascia. Dolatoria

כָּמַהּ Cama. Desiderare. Cōcupiscere. quādo. quod. siue quātum. Ps.62. Quā multipliciter tibi caro mea. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Desiderauit ad te caro mea. Significat ēt quādo. aut quot. Ps.34. Dñe quādo respicies. Ps.118. Quot sunt dies serui tui. Iob.13. Respōde mihi quātas habeo iniquitates Zach.2. Et videam quanta sit longitudo eius & quanta latitudo eius.

כָּמַהּ Quā multipliciter. Desiderar Quando. Quot. Quāte. Quanta.

כְּמוֹ Cemo. sicut. tanq̄. Iob.19. Quare ꝑsequimini me sicut deus. p̄s.28. Et comminuet eas tanq̄ vitulū libani. p̄s.57. sicut cera que fluit auferentur. Et in eo. Sicut viuentes sic in ira. p̄s.62. Sicut adipe & pinguedine repleatur aīa mea. & cōponitur cū ꝓnominibus hoc modo כָּמוֹנִי Camóni.i. sicut ego. כָּמוֹךָ camócha.i. sicut tu. 3.Reg.22. sicut ego sum ita & tu. pro quo he.le. sicut ego sicut tu. Esa.38. sicut ego hodie. כָּמוֹהוּ Camóhu. sicut ille. Exo.9. qualis nō fuit in egypto. ꝓ quo he.le. Sicut ille nō fuit in egypto. כָּמוֹנוּ Camónu.i. sicut nos. Geñ.34. Si volueritis esse similes nostri.i. sicut nos. כְּמוֹכֶם Cemochem. sicut vos. Iob.12. Et mihi est cor sicut & vobis. כְּמוֹהֶם Cimohem sicut illi.

כְּמוֹ sicut. Tanq̄. כָּמוֹנִי sicut ego.

כּוּמָז Cumaz. Ornamentū muliebre. Beatus hieronymus transtulit Murenulas. Nu.31. Dextralia ac murenulas.

כּוּמָז murenule.

כַּמֹּן Camon. cyminū. Esa.28. Seret git & cyminū sparget Et ī eo. Nec rota plaustri super cyminū circuibit. Item

כַּמֹּן Cyminum

מִכְמָן מכמן Michmã.i.theſaurus abſconditus.Dañ.11. Et domina
Theſauru⁹ bitur theſaurorum auri & argenti.

כָּמַס כמס Camus.reconditum ſiue abſconditũ. Deut. 32.Nõne
Conditum hec cõdita ſũt apud me.& ſolũ iuenitur ĩ p̄dicto loco.

כָּמַר כמר Camar.incaleſcere.exurere.cõmotum ſiue cõturbatũ
eſſe.Geñ.43.quia cõmota ſunt viſcera eius. Pro quo
Incaleſcere. he.le.Quia incaluerũt miſeratiões eius:ſiue commote ſunt
Cõmoueri miſerationes eius.Threñ.5.Pellis nr̃a quaſi clibanus exu-
Exurere. ſta eſt.Oſee.11.Pariter cõturbata eſt penitudo mea.i.cõmo
Cõturbare ta ē penitudo mea.Item כֹּמֶר Camar.i.edituus ſiue miniſter
כֹּמֶר templi vel altariũ.Et ſolũ inuenitur in nu. plu . ſ.כְּמָרִים Ce
כְּמָרִים marim.Oſee.10.Et editui eius ſuper eũ exultauerũt.Soph.
Editui. 1.Et noĩa edituorũ cũ ſacerdotibus. Põitur ẽt pro aruſpici
bus.vt.4.Reg.23. Et deleuit aruſpices quos poſuerunt re
Aruſpices ges iuda. Item מִכְמָר Michmar.i.rete aut retiaculũ.ſiue illa
מִכְמָר queatũ.p̄s.140.Cadent in retiaculo eius peccatores . Eſa .
Retiaculũ 51.Sicut orix illaqueatus.Abach.1.Et congregauit in rete
Illaqueatus. ſuũ.Scribitur ẽt cũ tau ĩ fine & dicitur מִכְמֹרֶת Michmóreth
מִכְמֹרֶת Eſa.19.& expandentes rete ſuper faciem aquarum.

Rete. כן Cen.ſic.ita.De quo vide ſupra in dictione כון Cun.Item
כֵּן כִּנִּים Cinim.i.cinifes. Exo.8.Et ſint cinifes in vniuerſa
כִּנִּים terra egypti.Et ſolũ iuenitur ĩ nu.plu.& in p̄dicto loco.Scri
Cinifes. bitur ẽt ſine iod & dr̃ כִּנָּם Cinam.vt in eo.Et facti ſunt cini
כִּנָּם fes in hominibus & in iumentis.
Cinifes.

כָּנָה כנה Chana.Equare.aſſimilare. Iob.32.Et deũ homini nõ
Equare. equabo.Eſa.44.Et ĩ noĩe iſrael aſſimilabitur . hebrei
Aſſimilaꝛ. tñ dicũt ꝙ ſigñat cognominare.vnde in p̄dicto loco ĩpĩ le
gunt.Et in noĩe iſrael cognominabitur.Et in eo.45.Aſſi-
milaui te & nõ cognouiſti me.pro quo he.le. Cognomina
ui te & nõ cognouiſti me.Ponitur ẽt ꝓ ſubſiſtere . Iob.32.
Subſiſteꝛ. Neſcio enĩ quãdiu ſubſiſtã.& ẽt in predicto loco he.le.quia
neſcio cognominare.poteſt ẽt deriuari a dictiõe כון Cun:
que ſigñat firmare vel ſubſiſtere ſicut eſt in littera noſtra.
vel a dictiõe כַּנָּה Cana que ſigñat ſedẽ vel baſim aut radicẽ

כְּנָוָת כנות Cenauath.in lingua chaldaica ſigñat cõſiliũ ſiue cõſi
Conſilium liatorẽ.Eſdre.4.Et reliqui qui erant in conſilio eo-
Cõſiliator rum.Et in eodem.Et reliqui cõſiliatores eorũ.& dicũt he-
brei ꝙ ſignificat cetum ſeu congregationem hominum.

כְּנֵימָא כנימא Cenema.in lingua chaldaica ſignificat huiuſcemo
huiuſcemodi. di.ſiue taliter.aut hoc modo.Eſdre.4.Scripſerunt
epiſtolam vnã de ieruſalem huiuſcemodi.Et in eodem. 5.
Taliter. Et ita diximus eis.i.taliter.& in eo.Huiuſcemodi autẽ ſer-
monem reſponderunt nobis.

כָּנַס כנס Canas.congregare.colligere.coaceruare. 2. Paralip.
Cõgregaꝛ 22.Et precepit vt cõgregarentur omnes proſelyti. E
ſter.4. Vade & congrega omnes iudeos.Ps.32. Cõgregãs
ſicut in vtre aquas maris.p̄s.146.Diſperſiones iſrael con-
Coaceruaꝛ gregabit.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argẽtũ & aurũ . Et in
Colligereꝛ eo.3.Et tempus colligendi lapides.Eſa.28.Et palliũ breue
vtrũqꝫ operire non poteſt.pro quo hebrei legunt .Et pal-
lium breue cum colligitur.ideſt cum colligitur ad operien
dum vnum non poteſt alium operire . Vnde beatus hiero
מִכְנְסֵי nymus tranſtulit ſenſum. Inde מכנסי Michneſe.ideſt femo
Femialia. ralia ſeu feminalia.Exo.28.Facies & feminalia linea . Le-
uit.16.Feminalibus lineis verenda celauit.Ezech.44.Et
feminalia linea erunt in lumbis eorum . Et ſolum inueni-
tur in numero plurali.

כָּנַע כנע Canaa.Humiliare.conterere.erubeſcere. reuereri . vt
Humiliare Iudi.3.Humiliatuſqꝫ eſt moab in die illo ſub manu iſ-
rael.& in eo.4.Humiliauit ergo deus in die illo iabin regẽ
Canaã. Iudi.8.Humiliatus eſt aũt madiã corã filiis iſrael .
3.Reg.21.Nõne vidiſti humiliatũ Achab corã me:quia igi
tur humiliatus eſt.2.Paralip.33 .Et quia humiliati ſunt a
uerſa eſt ab eis ira dñi.Et in eo.Et egit penitentiã valde co
rã deo.i.humiliatus eſt corã deo valde.Nee.9. Et humilia
ſti corã eis habitatores terre.p̄s.106.Et humiliatum eſt in
laboribus cor eorũ.Itẽ ſignificat cõterere.Deut.9.Qui cõ conterere.
terat eos . ſigñat ẽt erubeſcere vel reuereri.Leuit.26 .Do-
nec erubeſcat incircũciſa mens eorũ.2.Paralip.33. Et non Erubeſceꝛ
eſt reueritus faciẽ dñi ſicut reueritus eſt Manaſes pater ei⁹ Reuereri.
Itẽ כְּנַעַן Cenáan.nomẽ propriũ viri.ſ.filii Cham. Geñ.10. כְּנַעַן
Filii ãt cham chus & Meſraim & phut & canaã.& ab eo di- canaan.
cta eſt terra canaã.Geñ.11. Vt irent in terrã canaã. p̄s.104.
Tibi dabo terrã canaã.Et inde כְּנַעֲנִי Cenaani.i. cananeus. כְּנַעֲנִי
vt Geñ.13.cananeus & pherezeus habitabant in terra illa. cananeus.
Et in eo.38.Filiam hominis cananei. ſigñat ẽt mercatorẽ
vel negociatorẽ aut inſtitorem.vt Iob.40.Et diuident il-
lũ negociatores.Eſa.23.Inſtitores eius iclyti terre . Zach . Negociator.
14.Et nõ erit mercator vltra in domo dñi . Vnde illud qđ Inſtitor.
habetur Prouer.31.cingulum tradidit cananeo. hebrei le- Mercator
gũt.Et cĩgulũ tradidit mercatori vł negociatori. & Ezech.
17.Et trãſportauit eã in terrã canaã. Quod hebrei expo-
nunt in terra negociationis vel mercationis . vnde ſubdi-
tur in vrbe negociatorũ poſuit eũ. Oſee.12. Canaã in ma-
nu eius ſtatera doloſa.pro quo he.le.Mercator ſeu negocia
tor in manu eius ſtatera doloſa. Vnde beatus hieronymus
in ſuis explanatiõibus ſuper ꝓuerbia . capitulo vltimo ſic
ait.Bene etenim nomine canaã qui gentiliũ populũ ꝓcrea
uit & interpretatur cõmutator cõuerſa ad fidem gentilitas
deſignatur:que feliciſſima cõmutatiõe a vitiis ad virtutes:
a diabolo tranſmigrauit ad xp̄m . Hec hieronymus . Inde
כִּנְעָה Cinaa.i.mercatio ſeu negociatio.Hiere. 10 . congre- כִּנְעָה
ga de terra confuſionem tuam.pro quo he.le.congrega de
terra negociationẽ tuã.i.ſubſtantiã tuã. Vnde beatus hiero negociatio
nymus ſuper p̄dicto loco ſic ait.precipitur ieruſalem vt qd
quid habet foris ſubſtantie in vrbẽ munitiſſimã cõgreget:
& lõge obſidioni paret alimẽta:cõgrega inquit & de foris
& de terra hoc eſt de agris ſubſtantiã tuã ſiue confuſionem.
Quidquid enim habes cõfuſione dignũ eſt.Hec hierony-
mus.Poteſt ẽt ſignificare cõfuſionẽ vel erubeſcentiam: ſi-
cut ſupra dictum eſt.

כנף Canaph. Ala.penna. Angulus. ora . ſ . veſtimenti . vt כָּנָף
Exo.19.Quomodo portauerim vos ſuper alas aquila
rum.Et in eo.25.Expandẽtes alas & operientes oraculũ . Ala.
Deut.4.vel auiũ ſub celo volantiũ.pro quo he.le . Omnis
auis alate.i.habentis alas.Ruth.2.Sub cuius confugiſti a-
las.Iob.39.Penna ſtruthiõis ſimilis eſt pennis erodii.Eſa. Penna.
10.& non fuit qui moueret pennã.& in plu . כְּנָפַיִם chena- כְּנָפַיִם
phaím.ſiue כַּנְפֵי chan phe.vt in aliquibus locis predictis:&
Iob.39.Expandet alas ſuas ad auſtrũ.Ps.77 . Penne colũ-
be deargẽtate.p̄s.138.Si ſumpſero pennas meas diluculo. Ale.
Prouer.1.Fruſtra aũt iacitur rete ante oculos pennatorũ. Penne.
Zach.5.Et ſp̄us in alis earũ:& habebãt alas milui.Malach.
4.Et ſanitas in pennis eius.Et eſt in hebreo cõis generis .
vt patet in locis predictis.Inde verbum כָּנַף Canaph.i. auo כָּנַף
lare.Eſa.30.Et nõ faciet auolare a te vltra doctorem tuum. Auolare.
Item כָּנָף canaph.i.angulus.aut ora veſtimẽti.Nu.15 .vt fa כָּנָף
ciant ſibi fimbrias per angulos quattuor palliorũ.Deut.22 Angulus.
Per quattuor angulos pallii tui. Aggei.2. In ora veſtimen Ora veſti
ti ſui.Põitur ẽt pro angulo vel fine aut extremo terre. Iob menti.
38.Et tenuiſti concutiens extrema terre.Eſa.11. A quattu- Extremuꝫ.
or plagis terre.ideſt a quattuor angulis terre .Et in eodem Plaga.
24.A finibus terre laudes audiuimus.Ponitur etiam pro Finis.
templo.Dañ.9.Et erit in templo abominatio deſolatiõis. Templum

כנר Cinor.cithara.Geñ.4.Ipſe fuit pater canentium in כִּנֹּר
cithara & organo.Iob.30.Verſa eſt in luctum cithara Cithara.

noſtra.p̄s.32.Confitemini dño in cithara.Ps.56. Exſurge
כִּנֹּרִים in pſalterio & cithara.& in plu. כִּנֹּרִים Chinorim ſecundũ
כִּנֹּרוֹת terminationē maſculinorũ.ſiue כִּנֹּרוֹת Chinoroth.ſcd̄m terminationem
Cithare. femininorũ.3.Reg.10.Et citharas lyraſq; cantoribus.
p̄s.136.Suſpendimus organa noſtra.pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. ſuſpendimus
citharas noſtras.Ezech.26.Et ſonitus cithararũ tuarũ
non audietur amplius.Ponitur etiam pro lyris.1. Paralip.15.Cantores
in organis muſicorum nablis videlicet &
Lyre. lyris & cymbalis.

כְּנַשׁ כְּנַשׁ Canas.in ligua chaldaica ſignificat cōgregare .Dañ.
Cōgregaſ 3 .miſit ad congregandos ſatrapas.

כֵּס כֵּס Ces.ſolium.ſedes. De quo vide infra in dictione כִּסֵּא
Ciſe.

כָּסַס כָּסַס Caſas .numerare.ſupputare.Et ſcribitur cũ ſimplici
ſamech.Exo.12.Iuxta numerũ aīarum que ſufficere
poſſunt ad eſum agni.pro quo he.le.Iuxta numerum vel
Numerare. ſupputationē aīarũ vniuſcuiuſq; iuxta eſum ſuum numerabitis
מֶכֶס ſup agnũ.& inde מֶכֶס Méches.i.ſupputatio.vel numeratio.
pro quo btũs hieronymus tranſtulit partem.ſ.numeratã
vel ſupputatã.Nu.31.Et ſeparabis partē dño. Et in
Pars. eo.E quibus in partē dñi ſupputate ſunt oues ſexcente. ſcribitur
מִכְסַת etiam cũ tau i fine & dicitur.מִכְסַת Michſath.vt Exo.
Numerus. 12.Iuxta numerũ aīarũ q̄ ſufficere poſſint. Leuit.27.ſupputabit
ſacerdos iuxta annorũ numerũ vſq; ad iubileum.

כִּסֵּא כִּסֵּא Ciſe . Soliũ.ſedes.thronus.Geñ.41. vno tãtũ regni
Solium. ſolio p̄cedã te.Exo.11.A primogenito pharaonis qui
Thronus. ſedet in ſolio eius.2.Reg.3.Et eleuetur thronus dauid.1.Paralip.
29.Seditq; ſalomō in ſolio dñi . Iob.26 . Qui tenet
Sedes. vultum ſolii ſui.Eſa.66. Celum ſedes mea eſt.Hiere.17.Soliũ
glorie altitudinis a principio.Et aliqñ ſcribitur ſine aleph
& dr̄ כֵּס Ces.vt Exo.17.Quia manus ſolius dñi.debet
legi ſolii dñi.pro quo he.le.Quia manus ſup ſoliũ dñi vel
ſup thronũ dñi.ſuple eſt.Et ſecundũ aliquos hebreos ī duobus
locis ſcribitur cũ he in fine loco aleph.3.Reg.10. Qui
habebat ſex gradus.pro quo he.le.Sex gradus erat throno.
Et in eo.Et ſũmitas throni rotũda erat.Sed in libris hebraicis
reperitur ēt in predictis locis cũ aleph in fine.ſicut
כִּסְאוֹת in ſupradictis.Et in plu.כִּסְאוֹת Chiſoth.Ps.121. Quia illic
Sedes. ſederũt ſedes in iudicio:ſedes ſup domũ dauid. Item כֶּסֶא
כֶּסֶא Céſe .i.terminus ſiue dies conſtitutus vel inſignis. p̄s .80.
Dies inſignis. In iſigni die ſolēnitatis noſtre.Scribitur ēt cũ he in fine loco
aleph.pro quo btũs hieronymus diē plene lune trãſtulit
Dies plene lune Prouer.7.In die plene lune reuerſurus eſt.& eſt idem. Nã
apud hebreos dies inſignis phaſe & tabernaculorũ erat in
plenilunio.

כִּסָּה כִּסָּה Ciſa. operire.cooperire.celare.abſcōdere.tegere. Geñ.
Operire. 7.Opertiq; ſunt oēs montes excelſi.Et in eo.25 . At
illa tollens cito palliũ ſuũ operuit ſe.Et in eo.38 . Operuerat
enim vultũ ne agnoſceretur.Exo.15.Abyſſi operuerũt
eos.Et in eo.40.Operuit nubes tabernaculũ teſtimonii.
Nu.4.Inuoluentq; eo arcam teſtimonii.i. operient.Et in
eo.Cumq; inuoluerint Aaron et filii eius ſanctuarium.i.
operuerint.Et in eo. 9.Operuit illud nubes.p̄s.31.Et iniuſtitiã
Abſcōdere meã nō abſcondi.Ps.43.Cooperuit nos vmbra mortis.
Ps.71.Operuit mōtes vmbra eius.p̄s.142. Ad te confugi.
pro quo hebrei legunt. A te coopertus ſum.vnde beatus
hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem .
Protegere tranſtulit. A te protectus ſum.Prouer.10.Et vniuerſa delicta
operit charitas.Et in eo.12.Qui aũt diſſimulat iniuriã
Celare. callidus eſt.Pro quo hebrei legunt.Qui autem celat iniuriam
callidus eſt.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et ī eo.
Homo verſutus celat ſcientiã.Et in eo.26. Qui operit odium
fraudulenter.Eccl's.6.Et obliuione delebitur nomen
eius.Pro quo hebrei legunt.Et in tenebris nomen eius operietur.
Eſa.23.Et veſtiantur vſq; ad vetuſtatem.i. cooperiantur.
Et in eo.58.Cum videris nudũ opi eum.Hiere.51
In multitudine fluctuũ eius operta eſt.Ezech.16. Et opuiſti
illas.Et in eo.18.Et nudũ opuit veſtimēto.Et in eo. 24.
Vt poſſit operiri puluere.Et in eo.30. Et ipſam nubes operiet.
Et in eo.31.Et operui eũ abyſſo.Et in eo.32. Et operiam
cum extinctus fueris celos.Et in eo.ſolem nube tegam. Tegere
Et inde כְּסוּי Ceſui.i.operimentum.velamē. Nu.4.& operient כְּסוּי
rurſum velamine hyacīthinarũ pelliũ. Et in eo.Et extendet Velamen.
deſuper operimentũ hyacīthinarũ pelliũ. ſcribitur Opimētũ.
etiam cum tau in fine & dicitur כְּסוּת Ceſuth.Geñ.20. Hoc כְּסוּת
erit tibi in velamen oculorum.Exo.22.Ipſum eſt enim ſo Velamen.
lum quo operitur.Pro quo he.le.Ipſum eſt enim operimē Opimētũ.
tum eius ſolum.Deut. 22 . Per quattuor angulos pallii tui Pallium.
quo operiris.ideſt operimenti tui quo operiris . Iob . 24.
Quibus non eſt operimentum in frigore. Et in eo.26.Et
nullũ eſt operimētũ pditioni.Eſa.50.Et ſaccum ponã operimentum
eorum.ſcribitur ēt cum mem in principio & dicitur
מִכְסֶה Michſe.Exo.26.Facies & operimētum aliud tecto מִכְסֶה
de pellibus arietum rubricatis.& ſuper hoc rurſus aliud Opimētũ.
operimentum.

כָּסַח כָּסַח Caſach.ſcindere . ſuccidere . dirumpere.Ps . 79.ſuccenſa כָּסַח
igni & ſuffoſa.pro quo beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. ſuccenſa igni Dirſipere.
& dirupta.Eſa.5.Et facta ſunt morticinia eorum quaſi ſtercora.
pro quo he.le.Et facta ſunt morticina eorum ſucciſa
vel dirupta.Et in eo.33.ſpine congregate igni cōburētur. Succidere
Pro quo he.le.ſpine ſucciſſe vel ſciſſe igne comburentur

כָּסַל כָּסַל Caſal.inſanire.ſtultum vel inſipientem eſſe . ſtulte agere. כָּסַל
Hiere.10.Pariter inſipientes & fatui probabuntur. Inſipiētē eſſe.
Et inde כְּסִיל Ceſil.ideſt ſtultus.inſipiens . p̄s. 48 . Simul כְּסִיל
inſipiens & ſtultus peribunt. Ps. 91.Et ſtultus non intelligit
hec .p̄s. 95.Et ſtulti aliquando ſapite.Prouer.18.nō Inſipiens Stultus.
recipit ſtultus verba prudentie.Et in eo . Os ſtulti cōtritio
eius.Eccl's.2.ſtultus in tenebris ambulat.Et in eo.4 . Stultus
complicat manus ſuas.Et inde כֶּסֶל Céſel.i . ſtultitia.in כֶּסֶל
ſipientia.vecordia.fiducia.ſpes.robur.fortitudo . Latus ſiue
ilia.Iob.8.Nō ei placebit vecordia ſua. p̄s.48. Hec via Vecordia.
illorum ſcandalum ipſis . Pro quo beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Hec via inſipientie
corũ.ſcribitur etiam cũ he in fine & dicitur כִּסְלָה Inſipiētia
Chiſla.p̄s. 84.Et in eos qui conuertuntur ad cor. pro quo כִּסְלָה
beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē
trãſtulit. Vt nō conuertãtur ad ſtultitiã.ſcribitur ēt cum tau Stultitia.
in fine & dicitur.כְּסִילוּת Ceſiluth.Prouer.29 . Mulier ſtulta כְּסִילוּת
& clamoſa.Item כֶּסֶל Céſel.i.fiducia.ſpes. p̄s.77. Et po כֶּסֶל
nant in deo ſpem ſuam.Ponitur etiam pro robore vel fortitudine. ſpes.
vt Iob. 4. Vbi eſt timor tuus fortitudo & patientia Fortitudo
tua.Et in eodem.31.ſi putaui aurum robur meum.ſed ēt Robur.
in predictis locis hebrei legunt ſpem vel fiduciam . Item
כֶּסֶל Céſel.ideſt latus.Iob.15.Et de lateribus eius aruina de . כֶּסֶל
pendet.Prouer.3.Dñs enim erit in latere tuo . & in plurali Latus.
כְּסָלִים Ceſalim.ideſt latera ſiue ilia . vt Leuit. 3.cum adipe כְּסָלִים
quo teguntur ilia.Et in eo.Cum adipe qui eſt iuxta ilia.Item Ilia.
כְּסִיל Ceſil.i.ſydus celeſte . pro quo beatus hieronim⁹ כְּסִיל
tranſtulit oriona.vt Iob. 9.Qui facit arcturum & oriona . Oriona.
Amos.5.Facientem arcturum & oriona.In alio vero loco
pro כְּסִיל Ceſil poſuit arcturum.Iob.38.Aut gyrum arcturi כְּסִיל
poteris diſſipare.ſignificat.ēt ſplendorem.Eſa.13. Stelle ſplendor.
celi & ſplendor earum.

כָּסַם כָּסַם Caſam.tondere.Ezech.44 . ſed tondentes attondēt Tondere

כֻּסֶּמֶת Far. כֻּסְּמִים Vicia.

capita ſua.Item כֻּסֶּמֶת Cuſémeth.i.far.genus frumēti.Exo 9.Triticū aūt & far nō ſunt leſa.Declinatur etiā plr. כֻּסְּמִים Cuſemim .pro quo beatus hieronymus tranſtulit viciam. Ezech.4.Milium & viciam.

כָּסַף Deſideraſ Concupiſcere. נִכְסָף Amabilis. Deſiderabilis. כֶּסֶף Argentū. Argenteꝰ Pecunia. כְּסַף כַּסְפָּא Argentū

כסף Caſaph.cōcupiſcere.deſiderare.Geñ.31. Et deſiderio erat tibi domus patris tui.pro quo he.le.Quia deſiderio deſideraſti ad domū patris tui.p̄s.16.Suſceperunt me ſicut leo paratus ad predā.ꝑ quo beatus hieronymꝰ in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.ſimilitudo eius quaſi leonis deſiderantis p̄dā.Ps.83.Cōcupiſcit & deficit anima mea in atria dñi.Iob.14.operi manuū tuarū porriges dexteram. pro quo he.le.opi ſiue ad opus manuū tuarū concupiſces vel deſiderabis.Et idē נִכְסָף Nichſaph.i.deſiderabilis ſiue amabilis.Soph.2.Conuenite congregamini gens nō amabilis.i.nō deſiderabilis.& idē כֶּסֶף Ceſeph.i.argētū.pecūia. Geñ.13.Erat aūt abram diues valde in poſſeſſiōe auri & argēti.Iob.3.Qui replent domos ſuas argēto.p̄s.11.Argētū igne examinatū.ponitur ēt ꝑ nomine adiectiuo.ſ.pro argēteo.vt Geñ.44.Cyphum meū argēteum.Exo.3. Vaſa argentea & aurea.Itē ponitur pro pecunia ſeu moneta: vt Geñ.23.Pecunia digna tradat eā mihi.Exo.22.Si quis cōmēdauerit alicui pecuniā.Leuit.25. Pecuniā tuā nō dabis ei ad vſurā.Eccl's.10.pecunie obēdiūt oīa.Inuenitur ēt ī numero plurali.Geñ.42.Et reponerēt pecunias ſingulorum in ſacculis.& in lingua chaldaica dicitur כְּסַף Ceſaph. ſiue כַּסְפָּא Caſpa.i.argentū.Dañ.2.pectus & brachia de argento.Et in eo.Et argentum & aurum.

כֶּסֶת Puluillus

כסת Ceſath.puluillus.Ezech.13. Ve qui conſuunt puluillos ſub omni cubitu manus.Et in eodem.Ecce ego ad puluillos veſtros.

כְּעַן Nunc. כְּעֶנֶת In pace. Salutem dicunt. כְּעֶת ſalutē dicēſ

כען Cean . in lingua chaldaica ſigñat nunc ſiue mō. Dañ.2.Et nunc oſtende mihi que rogaui te.Item כְּעֶנֶת Ceéneth: aduerbiū eſt ſalutandi quod in epiſtolis ponebatur apud chaldeos ſicut apud latinos dicitur ſalutē aut pacē dicere.Eſdre.4.Et reliquis regionibus trans flumē in pace.Et in eo.Serui tui qui ſunt trās flumē ſalutē dicunt.& in eo.7. Eſdre ſacerdoti & ſcribe legis dei celi doctiſſimo ſalutē. Et aliqñ ſcribitur ſine nun & dicitur כְּעֶת Ceeth.vt in eo.4.ſalutem dicens & pacem.

כַּעַס Iraſci. Irritare. Ad iracundiam cōcitare. ꝓuocare. Irridere. כַּעַס Ira. Iracundia Indignatio. Furor. Meror.

כעס Caas.iraſci.indignari.irritare.prouocare.ſ.ad iram. 2.Paralipo.16.Iratuſq; eſt Aſſa aduerſus videntem. Ps.111.Peccator videbit & iraſcetur.Et inde verbum ſecunde vel tertie cōiugatiōis.qđ ſigñat iratū facere.ſiue irritare vel prouocare.ſ.ad irā.Deut.31.Vt irritetis eū in opa manuum veſtrarū.& in eo.32.Et in abominatiōibus ad iracundiā cōcitauerūt.& in eo.Et irritauerūt in vanitatibus ſuis. Et in eo.Et in gēte ſtulta irritabo eos.1. Reg.1. Affligebat quoq; eā emula eius.pro quo he.le.Et ꝓuocabat ſiue irritabat eā emula eius.Et in eo.Et ſic ꝓuocabat eā.i.ad iracūdiam cōcitabat.3.Reg.16.Vt me irritares. Et in eo. prouocātes dñm deū iſrael in peccatis eorū.4.Reg.16.Feceruntq; verba peſſima irritātes dñm.Et in eo.21.Et irritaret eū. & in eo.23.Ad irritādū dñm.Ezech.32.Et irritabo cor populorū multorū.ponitur ēt pro irridere.vt Nee.4. quia irriſerūt edificātes.i.ad irā prouocauerūt. & inde כַּעַס Caas.i. ira.furor.indignatio.irritatio.meror.Deut.31.ſed propter irā inimicorū diſtuli.Iob.5.vere ſtultū interficit iracūdia Et in eo.17.Caligauit ad indignationē oculus meus.p̄s.6. Turbatus eſt a furore oculus meus.prouer.17.Ira pr̄is filius ſtultus.ponitur ēt ꝑ merore vel triſtitia.vt.1.Reg.1. Ex multitudine doloris & meroris mei locuta ſū vſq; in p̄ſēs. ſcribitur ēt cū ſin & pūcto ceboleth in fine.vt Iob.6. Vtinā appēderētur pctā mea qbꝰ irā merui.& ī eo.10.& multiplicas irā tuā aduerſū me.pōitur ēt ꝑ cura.Eccl's.5.& in curis multis.& ī erūna atq; triſtitia.& ī plu.כְּעָסִים ceaſim.4.Re. 23.propter irritatiōes quibus ꝓuocauerat eū manaſſes.

Cura. כְּעָסִים Irritatiōeſ

כַּף Palma.

כף Caph.pugillus.palma.ideſt vola manus. vel planta pedis.aut phiala.De quo vide in dictione ſequenti.

כָּפַף Incuruaſ. Iacere. Cōtorqueſ Curuare. כִּפָּה Incuruās Ramus. Manus. כַּפּוֹת Spatule. כַּף Palma. Pugillus Manus. כַּפַּיִם Palme Planta. Veſtigiū. Nubes Os femoriſ Neruus. mortariolū כַּפּוֹת phiale mortariola כַּפּוֹת

כפף Caphaph.curuare.incuruare.p̄s.56.icuruauerūt aīam meā.p̄s.144.Et erigit oēs eliſos.i.oēs curuos vel incuruatos.Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.& erigit oēs iacētes. ſcribitur ēt cū ſimplici pe. Eſa. 58.Nūquid cōtorquere vt circulū caput ſuū.i. incuruare q̄ſi circulū caput ſuū.Mich.6.Curuabo genu deo excelſo.ꝑ quo he.le.Curuabor deo excelſo.pōt ēt ſubintelligi genu: ſicut eſt in lr̄a nr̄a.Et inde כִּפָּה Cipa.pro quo btūs hieronymus tranſtulit incuruantē.Eſa.9.Incuruātē & deprauantē. Hebrei tñ dicūt ꝙ ſigñat ramū vel virgultū. eo qđ rami incuruantur verſus terrā.vnde in p̄dicto loco ipi legūt. ramū & iuncū.& dicūt ꝙ per ramū & iūcū ſignificātur fortes & ibecilles. Iob.15.& manus eius areſcet.pro quo he.le. Et ramus eius nō vireſcēs.pōt ēt ſigñare manū ſicut eſt in lr̄a noſtra.vt infra dicetur.Et in plu.כַּפּוֹת Capoth.pro quo beatꝰ hieronymus trāſtulit ſpatulas.Leuit.23.ſpatulaſq; palmarū & ramos ligni.& inde כַּף Caph.i.pugillus . palma . interior pars manus ſeu pedis.eo qđ eſt recurua a parte interiori:aut phiala·Exo.9.Extēdā palmas meas ad dñm .Leuit. 9.Addēs in ſacrificiū libamēta que pariter offeruntur.pro quo he.le.Et obtulit munus ſeu oblationem & impleuit pugillū ex ea.Iudi.8. Forſitan palme manuū zebee & ſalmana in manu tua ſunt.3.Reg.7.quātum pugillus cape poteſt farine.2.Paralipo.6.Palmis in celum leuatis. Prouerb . 31. Palmas ſuas extendit ad pauperem.Eccleſiaſtes. 4 . Melior eſt pugillus cum requie quam plena vtraq; manu . Ponitur etiam pro manu.vt Exo.33.Et protegam dextera mea donec tranſeam.Pro quo hebrei legunt . Et protegam ſuper te manu mea ſeu palma mea donec tranſeam. Et in eodem.Tollamq; manum meam.Leuit.8. Tradenſq; omnia Aaron & filiis eius.pro quo hebrei legunt . Et poſuit omnia ſuper manus Aaron & ſuper manus filiorum eius . Et in eodem.Rurſumq; ſuſcepta de manibus eorum.3.Reg.8 Et manus expanderat ad celum . Iob.16.Abſq; iniquitate manus mee.Et in eo.29.Et digitum ſupponebant ori ſuo. Pro quo hebrei legunt.Et manum ſeu palmam ſupponebant ori ſuo.Prouerb.10.Egeſtatem operata eſt manus remiſſa.Eſa.28.Statim vt manu tenuerit deuorabit illud . & in eodem.69.ecce in manibus meis deſcripſi te.& in plurali כַּפַּיִם Capáim.ſiue כַּפּוֹת Capoth.vt in aliquibus locis p̄dictis & ēt in ſequentibus.ponitur etiā pro planta pedis ſeu pro veſtigio.Deut.28.A planta pedis vſq; ad verticem tuum.& in eodem.Non valebat nec pedis veſtigium figere. Eſa.1.A planta pedis vſq; ad verticem.Et in eo.60. Et adorabunt veſtigia pedū tuorū.3.Reg.18.Ecce nubecula parua quaſi veſtigiū hominis.Et ab eius ſimilitudine ponitur ēt ꝑ nube ſcđm he.Iob. 36.In manibus abſcōdit lucē .pro quo he.le.nubibꝰ abſcōdit lucē.Threñ.3.leuemꝰ corda nr̄a cum manibus.pro quo he.le.leuemus corda noſtra ad nubes.ideſt ſurſum.Significat etiam os concauum in quo femur voluitur.Pro quo tranſlatio noſtra neruum tranſtulit.Geñ.32.Tetigit neruum femoris eius.Et in eodem. Eo qđ tetigerit neruū femoris eius.Itē ſigñat phialā ſiue vas cōcauū.pro q̄ btūs hiero. trāſtulit mortariolū.Nu.7. mortariolū aureū appēdēs decē ſiclos.& in plu.כַּפּוֹת.capoth. Exo.25.parabis & acetabula ac phialas. Nu . 7 . Mortariola aurea duodecim.2.paralip.24.Phiale quoq; & cetera vaſa.ponitur etiam כַּפּוֹת Capoth pro peſulo oſtii.vt Canti.5.

Peſulum oſtii mei aperui dilecto meo.

כפה Capha .cōprimere.extinguere.Prouer.21. Mun⁹ abſconditum extinguit iram.

Peſſulum. כפה Extinguet

כפל Caphal.duplicare.Exo.26.vt ſextū ſaxū in fronte tecti duplices.Ezech.21.Et duplicetur gladius ac triplicetur.Et īde כפול Caphul.i.duplicatum ſiue duplex. Exo.28.Quadrangulum erit & duplex . Et inde כפל Céphel.i.duplicatio.Iob.41.Et in mediū oris eius quis intrabit.ꝓ quo he.le.In duplicatiōe freni ei⁹ quis ītrabit.& īde מכפלה Machpela.i.duplex ſiue duplicata.Geñ.23.Vt det mihi ſpeluncam duplicē.Et in eo.Sepeliuit Abraā vxorē ſuā ī ſpelunca duplici.& inde כפלים Ciphláim.i.duplicia.Eſa.40 Suſcepit de manu dñi duplicia pro oībus pecatis ſuis.

כפל Duplicare כפול Duplex. כפל Duplicatio מכפלה Duplex. כפלים Duplicia.

כפן Caphā.colligere.recolligere.Ezech.17. Et ecce vinea iſta quaſi mittēs radices ad eā.pro q̄ he.le. Et ecce vitis iſta collegit radices ſuas ad eā ſiue ſuper eā.i.recollegit ab aliis locis & miſit eas ad eam. Item כפן Chapham .i.fames Sterilitas.Iob.5.In vaſtitate & fame ridebis.

כפן Colligere. כפן Fames.

כפס Caphis.lignū qđ eſt inter iūcturas edificiorū.Abach.2.Et lignū quod inter iūcturas edificiorū ē rñdebit.

כפס Lignum.

כפר Caphar.placare.Expiare.propiciare.orare.rogare deprecari.auferre.delere.linire.bituminare.Geñ.32.Dixit enim placabo illū muneribus.Exo.29.Per ſingulos dies ad expiādū.Et in eo.Et ſit placabile ſacrificiū .pro quo he.le.Quibus expiabitur ſiue placabitur.& in eo.Septem diebus expiabis altare.& Leuit.14.Vt placet ꝓ eo dñm.& in eo.23.Et propicietur vobis dñs deus veſter.Et in eo.30 Et placabit ſuper eo in generationibus veſtris. & in eo.Et ꝓpicietur aīabus eorum.Nu.35. Nec aliter expiari poteſt. Deut.21.Propicius eſto populo tuo iſrael.1.Reg.3.Idcirco iuraui domui heli ꝙ non expietur iniquitas domus eius. Prouer.16.Vir ſapiens placabit eam.Eſa.47.Quā nō poteris expiare.Itē ſigñat orare aut rogare vel deprecari . vt Exo.30.Et deprecabitur Aaron ſup cornua eius.Et in eo.32.Si quomodo quiuero eū deprecari pro peccato veſtro. Leuit.4.Rogabitq; pro eo & dimittetur ei. & in eo.5.qui rogabit pro eo offerens arietem. Et in eo . qui orabit ꝓ eo quia neſciēs fecerit.Et in eo.12.Orabitq; pro ea ſacerdos. Item ſigñat auferre vel delere.Deut.21.Et auferetur ab eis reat⁹ ſanguinis.Eſa.28.Et delebitur fedus veſtrū cū morte.i.auferetur. Itē ſigñat linire vel bituminare.Geñ.6.& bitumine linies intrinſecus & extrinſecus . Vbi pōitur verbum & nomen ab eo deriuatū.Et inde כפרת Capóreth .i. ꝓpiciatoriū vel cooptoriū.Exo.25.facies & ꝓpiciatorium de auro puriſſimo.& īde כפר Cópher.i.illud qđ datur in ꝓpiciationē vel p̄ciū.Exo.21.Quod ſi preciū fuerit ei impoſitū.Et in eo.30.Dabūt ſinguli preciū pro aīabus ſuis.Nu.35.Non accipietis p̄ciū ab eo qui reus eſt ſanguinis.Iob.33 Inueni in quo ei propicier. Eſa.43.Dedi ꝓpiciationē tuā Et inde כפרים Chipurim.i. propiciatiōes vel expiatiōes. Exo.30.Suſceptamq; pecuniā que collata eſt a filiis iſrael. Pro quo he.le . Et ſuſcipies pecuniā ꝓpiciationū a filiis iſrael.Leuit.23.Decimo die mēſis huius ſeptimi dies expiationū erit.Et in eo.Quia dies propiciatiōis eſt:quod in hebreo legitur in nu.plu.ſ.propiciationū. Item כפר Gephar. i.villa.1.Reg.6.Ab vrbe murata vſq; ad villā. Et in plurali כפרים Chepharim.Canti.7.Cōmoremur ī villis. Item כפר Chephor.i.ſpecies aromatica.Beatus hieronymus tranſtulit cyprum:quaſi ab hebreo deriuatum.Canti.1. Botrus cypri dilectus meus mihi.& in plu. כפרים Chepharim.vt ī eodem.4.Cypri cum nardo.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat camphoram.Item כפר Chephor.i.pruina.Exo.16.In ſimilitudinem pruine ſuper terram.p̄s.146. Nebulam ſicut cinerem ſpargit.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Pruinā ſicut cinerē ſpargit. Itē כפר Chephor ideſt peluis ſiue crater.Eſdre.8.Et crateras aureas viginti.Item כפיר Chephir.i.catulus leonis.Ps.16. Et ſicut catulus leonis habitans in abditis.Eſa.31.Quomodo ſi rugiat leo & catulus leonis.Amos.3.Nunquid dabit catulus leōis vocem ſuam . Et in plu . כפירים Chephirim.Ps.103.Catuli leonum rugientes vt rapiant. ponitur etiam ꝓ leone. p̄s.33 . Diuites eguerunt & eſurierunt.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Leones indiguerunt & eſurierūt.Ps.34. A leonibus vnicā meam . Ps.90.Et cōculcabis leonē & draconē.Prouer.28.Et iuſtus quaſi leo cōfidēs.Ezech.19. Et eduxit vnum de leunculis ſuis:leo factus eſt.Et in eo.32.Leoni gentiū aſſimilatus es. Et in eo.38.Negociatores tharſis & oēs leones eius. quod hebrei exponunt : omnes fortes vel principes eius. dicti a ſimilitudine leōis.Ponitur ēt כפירים Chephirim pro vitulis.Nee.6. Veni & percutiamus fedus pariter in vitulis. nā antiquitus quando inibant fedus vel pactū diuidebant vitulum aut vitulos ſeu aliud quodcunq; animal & tranſibāt inter diuiſiones eius.vt infra dicetur in dictione כרת Carath.Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco כפירים Chephirim eſt nomen proprium loci.

Placare. Expiare. propiciare Deprecari Rogare. Orare. Auferre. Delere. Linire bitumine. כפרת Propiciatorium. כפר Precium. Propiciatio. כפרים Propiciationes. Expiatiōes כפר Villa. כפרים Ville. כפר Cyprus. cypri. כפר Pruina. כפר Crater. כפיר Catulus leonis. כפירים Catuli. Leones. Leo. כפירים Vituli.

כפש Chapas.cibare.Threñ.3.Cibauit me ciere. Et ſolū inuenitur in ꝑdicto loco.Hebrei tñ dicūt ꝙ ſigñat inuoluere.vnde in ꝑdicto loco ipi legunt . Inuoluit me cinere.

כפש cibare. Inuolue.

כפת Capheth.in lingua chaldaica ſignificat ligare.vel vincire.Dañ.3.vt ligatis pedibus ſidrach miſach & abdenago.Et in eo. Et ſtatim viri iſti vincti cū brachis ſuis. & in eodem.Ceciderunt in medio ignis ardentis colligati.

כפת Ligare. Vincire

כפתר Caphthor.Pomum . ſpherula. cardo ſcilicet ianue. aut limen.Exo.25.Et ſpherulas ac lilia ex ipſo ꝓcedentia.Et in eodem.Spheruleq; ſimul & lilia . Et in eodem.Et ſpherule igitur & calami ex ipſo erunt . Accipitur etiam pro cardine : eo quod eſt rotundus. Amos.9. Percute cardinem. Item ponitur pro limine. Soph.2.In liminibus eius morabuntur.

כפתר Spherula cardo. Limen.

כר Car.agnus.aries.miles.ſtramentum. Eſa.16 . Emitte agnum domine dominatorem terre.Et in eodem.30. paſcetur in poſeſſione tua in die illo agnus ſpacioſe . Et in plurali . כרים Carim.Deut.32.Cum adipe agnorum . Ps. 36.Inimici vero domini mox vt honorificati fuerint & exaltati deficient.Pro quo hebrei legunt.Et inimici domini quaſi gloria arietum deficient.ideſt quaſi adeps vel pinguedo arietum deficient: ſicut ipſi exponunt.p̄s.64 . Induti ſunt arietes ouium.Hiere.5.Deducā eos quaſi agnos ad victimam. Ponitur etiam pro arietibus ferreis quibus deſtruebantur muri ciuitatis . Ezech . 4.Et dabis contra eam caſtra & pones arietes in gyro.Et in eodem . 21.Vt ponat arietes contra portas.Ponitur etiam pro militibus vel pro legione militum.vt.4.Regum.11.Et aſſumens centuriones & milites.vbi pro militibus ponitur כרי cari . cum iod in fine.& infra in eodem. Tulitq; centuriones & cereti & pheleti legiones.Pro quo hebrei legunt . Tulitq; centuriones & milites & curſores . Item כר Car.ideſt ſtramentū . Geñ.31.Abſcondit idola ſubter ſtramenta cameli.

כר Agnus כרים Agni. Arietes. Milites. כרי כר ſtramentū.

ככר chicar.torta.maſſa.talētū.planicies.Exo.29 . tortāq; panis vni⁹.1.Reg.2.& offerat nūmū argēteū & tortā pāis.Hiere.37.& vt daretur ei torta cottidie pāis.ſigñat ēt talētū.vt Exo.25.habebit talētam auri puriſſimi.4. Reg. 5.Melius eſt vt accipias duo talenta.2.Paralip.36.Et condēnabit terrā cētū talētis argēti & talēti auri. Zach.5 . Et ecce talētū plūbi portabatur.ſigñat ēt regionem campeſ-

ככר Torta. Talentum

Regio. Cāpeſtris.

trem vel planiciem.Geñ.15.Vidit omnem regionem iordanis.i.omnem planiciem iordanis.Et in eo.Elegitqꝫ ſibi loth regionem circa iordanem.Et in eo.19.Nec ſtes in omni circa regione.3.Reg.7.In campeſtri regione iordanis fudit ea rex.

כרר Stramētū

כרר Carar.ſtramentū.ſeu reclinatoriū iumentorū.& ſcribitur cum ſimplici res. De quo vide ſupra in dictione כר Car.

כרב Cherub. כרבים Cherubim

כרב Cherub. Exo.25.Cherub vnus ſit in latere vno & alter in altero.p̄s.17.Et aſcendit ſuper Cherubim & volauit.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.Et aſcendit ſuper cherub.Ezech.10.Rota vna iuxta cherub vnum.Et in eodē.Facies vna facies cherub.& in plu.כרבים Cherubim Geñ.3.Collocauit ante paradiſum voluptatis Cherubim. Exo.25.Duos cherubim aureos & ꝓductiles facies.& ī eo. Et erūt cherubim expandentes alas.& in eodem.26.opere plumario & pulchra varietate cōtextū.pro quo hebrei legunt.opere plumario ſiue polymitario facies eum cherubim.i.figuris cherubim.Et ī eo.36.Coccoqꝫ bis tincto opere vario.Pro quo hebrei legunt.Coccoqꝫ bis tincto cherubim.2.Reg.6.Super quam inuocatum eſt nomen domini exercituum ſedentis in cherubim.3.Reg.6.Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis oliuarum.& in eo.7.Leões & boues & cherubim.2.Paralipo.3.Et celauit cherubim in parietibus.Ezech.10.& intellexi quia cherubim eſſent.Et ſcd̄m aliquos hebreos eſt genus ad oēm formam vel figuram.& dicunt ꝙ cherubim qui erant in propiciatorio erant in figura humana:& qui ponūtur in Ezechiele erant in figura quattuor aīalium que in eodem continentur.Ponitur etiam pro principe vel magno.Ezech.28.Tu cherub extenſus & protegens.

כרבל Induere כרבל Calciamētum.

כרבל Carbal.Inuoluere.induere.vt.1.Paralipo.15.Porro dauid erat indutꝰ ſtola byſſina.Item כרבל Carbal in lingua chaldaica ſignificat calciamentum.Dañ.3.Vincti cum brachis ſuis & thiaris & calciamētis & veſtibus miſſi ſūt in fornacē ignis.he.vero dicūt ꝙ ſignificat quoddam genus veſtimenti.

כרה Fodere. concidere. כרת Requies. מכרה Exciſio. Preparaṝ ſubuertere Emere. Cōducere. מכר Precium.

כרה Cara.fodere.perfodere.ſcindere.incidere.emere.parare.ſeu preparare.Geñ.50.In ſepulchro meo quod fodi mihi.Exo.21.Si quis aperuerit ciſternam & foderit. p̄s.7.Lacum aperuit & effodit eum.p̄s.39.Aures autem perfeciſti mihi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Aures fodiſti mihi. Ps.93.Donec fodiatur peccatori fouea.Prouerb.16.Vir inſipiens fodit malum.Et in eodem.26.Qui fodit foueam incidet in eam.Sigñat ēt cōcidere.Iob.4.Concident eū amici.& inde כרת Ceroth.ideſt loca que exciduntur vel circunfodiuntur pro ouibus vel pro paſtoribus ad quieſcendū.Soph.2.& erit funiculus maris requies paſtorum.& inde מכרה Michre.ideſt foſſio.exciſio.vt ſupra in eo.& acerui ſalis.pro quo hebrei legunt.& exciſio vel foſio ſalis.ideſt aceruus vnde ſal exciditur vel effoditur.ſignificat etiā predicta dictio parare.ſiue preparare.4.Reg.6.Appoſita eſt eis ciborum magna preparatio.pro quo hebrei legunt.& preparare fecit eis apparatū magnū.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Ponitur etiam pro ſubuertere. Iob.6.Et ſubuertere nitimini amicum veſtrum.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.& preparatis contra amicū veſtrum.ideſt paratis voſmetipſos contra amicum veſtrū. Significat etiam emere ſiue conducere.Deut.2.Aquā emptam haurietis & bibetis.pro quo hebrei legunt.Et etiam aquas emetis ab eis & bibetis.Oſee.3.Et fodi eā mihi quindecim argēteis.pro quo he.le.& emi ſiue cōduxi eā mihi quindecim argenteis.poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra.Vnde beatus hieronymus in ſuis explanationibus ſic ait.fodit itaqꝫ eam ſibi.ideſt adulteram ſiue conduxit quindecim argenteis.quando dicit fodi oſtendit vineam que a domino plantata eſt:& in multis locis ſcripturarū ponitur ſignificans populum iudeorum.Sin autem legerimus conduxi.adultere precium non vt cum propheta dormiat ſed vt contenta mercede ſua adulterare deſiſtat.Hec hieronymus.vnde illud quod habetur.Geñ.50.In ſepulchro meo quod fodi mihi.Poteſt etiam legi.In ſepulchro meo quod emi mihi.& inde מכר Mecher.i.emptio ſiue precium emptionis.Nu.20.Dabimus quod iuſtum eſt.pro quo hebrei legunt.Dabo precium earum.Prouer.31.procul & de vltimis finibus precium eius.

כרז Predicaṝ כרוזא Preco.

כרז Caraz in lingua chaldaica ſignificat preconizare ſiue predicare.Dañ.5.Et predicatum eſt de eo ꝙ haberet poteſtatem tertius in regno.& inde כרוזא Caroza.i.preco. vt in eodem.3.& preco clamabat valenter.

כרך Inuolue. תכריך Pallium.

כרך Carach.inuoluere.induere.& ide תכריך Thacrich.per additionem tau in principio.ideſt pallium quo inuoluitur.Eſter.8.& amictus ſerico pallio atqꝫ purpureo.

כרכב Arula.

כרכב Carcob.arula.Exo.27.Quos pones ſubter arulā altaris Et in eodem.38.Et ſubter eam in altaris medio arulam.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat circuitum ſiue ambitum.

כרכם Crocus.

כרכם Carcom.crocus.Canti.4.Nardus & crocus.& ſolū inuenitur in predicto loco.

כרכר Saltare. כרכרות Carruce.

כרכר Charcar ſaltare.2.Reg.6.Dauid ſaltabat totis viribꝰ ante dñm.inde כרכרות Chircaroth.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit carrucas.Eſa.66.& in mulis & in carrucis.

כרם Vinea. כרמים Vinee. כרמים Vinitores.

כרם Cherem.vinea.Geñ.9.Et plātauit vineam.Exo.22. Si leſerit quiſpiam agrum vel vineam.Iob.24.Et vineam eius quem vi oppreſſerunt vindemiant.Canti.1.Vineam meam non cuſtodiui.Et in eo.2.Nam vinea noſtra floruit.Eſa.1.Vt vmbraculum in vinea.Et in eo.3.Vos eni depaſti eſtis vineam meam.& in plurali כרמים Cheramim. Nu.22.Quibus vinee cingebantur.1.Reg.8.Et vineas & oliueta optima tollet.Canti.1.Poſuerunt me cuſtodem in vineis.Ponitur etiam ſingulare pro plurali.Iudi.15.Vt vineas quoqꝫ & oliueta flamma cōſumeret.& inde כרמים cormim.i.vinitores.Et ſolū inuenitur in numero plurali.4. Reg.25.Et de pauperibus terre relinquit vinitores & agricolas.Eſa.4.Agricole & vinitores veſtri erunt.

כרמל Frumētū. nouum. כרמל Pultes. Carmelus כרמיל Coccinus.

כרמל Carmel.frumentum nouum.ſeu ſpice adhuc vireſcētes.4.Reg.4.Et frumētum nouum in pera ſua.In alio vero loco btūs hieronymus tranſtulit pultes ex ſegete. Leuit.24.Et pultes nō comedetis ex ſegete.eſt etiā כרמל Carmel nomē montis in quo erant vinee & ſegetes & alie arbores fructuoſe.1.Reg.25.Et poſſeſſio eius in carmelo. 3.Reg.18.Et congregauit prophetas in monte carmeli. Eſa.10.& gloria ſaltus eius & carmeli eius.Et in eo.16.Et auferetur letitia & exultatio de carmelo.Et in eodem.29. Conuertetur libanus in carmel & carmel in ſaltum reputabitur.Et in eodem.35.Decor carmeli & ſaron.Hiere.46. Et ſicut carmelus in mare veniet.Item כרמיל Carmil ſignificat colorem coccineum.2.Paralip.2.Purpura coccino & hyacintho.Et ī eo.In hyacintho & byſſo & coccino.Et ī eodem.3.Fecit quoqꝫ velū ex hyacītho purpura cocco & byſſo.Et ſecundum honc ſignificatum exponunt hebrei illud Canti.7.Caput tuū vt carmelū.i.vt coccinū.Nā ſequitur ī eodem.Et come capitis tui ſicut purpura regis.

כרסא ſolium

כרסא Curſa.in lingua chaldaica ſignificat ſoliū ſiue thro

Thronus כָּרְסָן Throni

num.Dañ.5.Depoſitus eſt de ſolio regni ſui. & in eodẽ.7. Thronus eius flãme ignis .& in plurali כָּרְסָוָן Carſauan. vt in eodem. Donec throni poſiti ſunt.

כִּרְסֵם Exterminar

כִּרְסֵם Carſam.exterminare.Ps.79.Exterminauit eã aper de ſilua.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כָּרַע Accubare Curuare Incuruare

כָּרַע Caraa. accubare. incuruari. curuare genua. genuflectere. Geñ.49. Accubuiſti vt leo & quaſi leena. Nu.24.Accubãs dormiuit vt leo.Iudi.7.Qui aũt curuatis genibus biberint. & in eodem. Reliqua multitudo flexo poplite biberat.pro quo he.le.Et reliquus populus curuauerunt genua ad bibendũ.Iudi.11.Decepiſti me. Pro quo he.le.Incuruans incuruaſti me.i.humilians humiliaſti me.2.Reg.22. Incuruaſti reſiſtentes mihi ſubtus me.3. Reg.8. Vtrũq; enim genu in terrã fixerat.i.incuruauerat. & in eo.19.Quorum genua non ſunt incuruata ante baal.4. Reg.1.Curuauit genua cõtra heliam. Iob.4.Et genua trementia cõfortaſti.Pro quo he.le.Genua incuruãtia ſiue curuata cõfortaſti.& in eo.31.Et ſuper eam incuruentur alii.Ps.17. Et ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit.Incuruaſti reſiſtentes mihi ſub me.Ps.77.Et electos iſrael impediuit.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit.Et electos iſrael incuruauit.Eſa.10. Ne incuruemini ſub viculo.&in eodẽ.45.Quia mihi curuabitur om̃e genu.& in eodem.65. Et oẽs vos in cede corruetis.i.incuruabimini.& ide כְּרָעַיִם Ceraáim.i.genua vl' crura. Leuit.1. Inteſtinis & pedibꝰ lotis aqua.& in eo.Inteſtina vero & pedes lauabũt aqua.pro quo he.le.Inteſtina & genua ſiue crura.& in eodem.11.Sed habet longiora retro crura.Amos.2 Duo crura aut extremum auricule.

כְּרָעַיִם Crura.

כַּרְפַּס Color carbaſinus

כַּרְפַּס Carpas.color carbaſinus.Eſter.1.Tentoria aerei coloris & carbaſini.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כְּרֵשׂ Venter.

כְּרֵשׂ Céres.venter.Hiere.51.Repleuit ventrem ſuum teneritudine mea.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כָּרַת Succidere Abſcindere Precidere. Delere. Perire Interire. Diſperdere Interficere Occidere.

כָּרַת Carath. ſcindere.abſcindere.erradicare.diſpdere. perire.occidere.paciſci.ſiue inire pactũ.pcutere ſiue ferire fedus.Leuit.20.Succidãq; eũ de medio populi ſui. Et in eodẽ.Succidãq; ip̃m & omnes qui conſenſerint ei. Nu.13.Abſciderunt palmitẽ cũ vua ſua.Deut.19.Et in ſucciſſione lignorũ ſecuris effugerit manũ. & in eo.20. Succide & extrue machinas.& in eodẽ.23.Amputatis teſticulis & abſciſſo veretro.Iudi.6.Et nemꝰ quod circa arã eſt ſuccide.Et in eo.Super ſtruẽ lignorũ que de nemore ſucciderís. & in eodẽ.Lucũq; ſucciſum.& in eo.Et ſuccidit nemus.1. Reg.20.Nõ auferes miſericordiam tuam.pro quo hebrei legũt. Nõ abſcindes miſericordiã tuã.& in eo. Qñ erradicauerit dñs inimicos dauid.i.qñ ſucciderit.4.Reg.19.Et ſuccidi ſublimes cedros eius.2.Paralip.2.Operariis qui ceſuri ſunt ligna.Eſa.14.Non aſcẽdat qui ſuccidat nos.Hiere.46.Succiderunt ſaltum eiꝰ.Ezech.16.Non eſt preciſſus vmbilicus tuus.Itẽ ſignificat diſperdere ſiue delere vel perire.aut interire.Geñ.17.Delebitur anima illa de populo ſuo.Sed etiã in predicto loco hebrei legunt. Abſcidetur ſiue ſuccidetur aĩa illa.Exo.8.Vt abigantur rane a te & a domo tua.i.vt intereant vel ſuccidantur.& in eo.12.Quicũq; comederit fermentatũ peribit aĩa illa de iſrael.& in eo.31.Peribit anima illius de populo ſuo.Leuit.17.Et ſic peribit de medio populi ſui.& in eo.Interibit de populo ſuo.& in eodẽ.Et diſpdam eum de populo ſuo.Nu.15.Peribit de populo ſuo. Et in eodem.Idcirco delebitur & portabit iniquitatem ſuam. Deut.19.Cũ diſperderit dominus deus tuus gentes.3.Reg.14.Et percutiam de ieroboam mingentem ad parietem.i.diſpdã vel interficiam.& in eo.18.Et non penitus iumenta pereant.Ps.36.Reliquie impiorum peribũt.Hiere.51.Dñe tu locutus es contra locum iſtum vt diſperderes eũ. Ioel.1.Periit ſacrificium & libamen de domo dñi.& in eodẽ. Alimenta perierunt.Amos.1.Et diſperdã homines a facie terre.& in eo.Et diſperdã habitatores de campo idoli.Soph.3 Diſperdidi gentes.Ponitur etiã pro interficere vel occidere.Leuit.20.Et interficiã ipſum de medio populi ſui. & in eodem. Occidentur in cõſpectu populi ſui.& in eodem.Interficientur ambo de medio populi ſui.4.Reg.9.Et percutiã de domo Achab mingentẽ ad parietem.i. interficiã vel occidã.Ezech.25.Et interficiã ĩterfectores.Dañ.9. Et poſt hebdomadas ſexaginta duas occidetur xp̃us.& inde כְּרִיתֻת Cerithuth.i.abſciſio vel ſeparatio. & accipitur pro libello repudii quo vir ab vxore ſeparabatur.Deut.24.Scribet libellum repudii.Eſa.50.Quis eſt hic libellꝰ repudii matris veſtre.Hiere.3.Et dediſſem ei libellũ repudii.& ĩde כְּרֵתִים Cerethim.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit interfectores ſiue perditos.Ezech.25.Et interficiam interfectores Amos.2.Gens perditorum.& inde כְּרֵתִי Cerethi nomen legionis militum:eo quod occidebant & trucidabant homines in bello.2.Reg.8.Banaias aũt filius Ioiade ſuper cerethi & phelethi.& in eodem.15.Et legiones cerethi & phelethi.Significat etiam ſupradicta dictio כָּרַת Carath pangere vel inire aut percutere fedus vel pactum:eo quod antiquitꝰ qñ inibant fedus vel pactum occidebant vitulum ſiue aliud quodcunq; animal:& diuidebant illud & tranſibant inter diuiſiones eius:vt habetur Hiere.34.vbi dicitur.Et nõ obſeruauerunt verba federis quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulum quem conciderunt in duas partes: & tranſierunt inter diuiſiones eius.Geñ.15.In illo die pepigit dominus fedus cum Abraam.& in eodem.22.Percuſſeruntq; ambo fedus.& in eodem.Et inierunt fedus in puteo iuramenti.Exo.23.Non inibis cum eis fedus. & in eodem.34.Ecce ego inibo pactũ videntibus cunctis.Deut.5. Deꝰ noſter pepigit nobiſcum fedus.1.Reg.11.Habeto nos federatos.Pro quo hebrei legunt. Percute nobiſcum fedus ſeu ini nobiſcum pactum.& in eodem.In hoc feriam vobiſcũ fedus.& in eodem.20.Pepigit ergo ionathas fedus cum domo dauid.Et in hebreo in predicto loco non habetur fedus:ſed ſubintelligitur.& in eodem.22.Maxime cum filiꝰ meus iunxerit fedus cum filio iſai.Pro quo hebrei legunt. Cum percuſſerit vel inierit filius meus cum filio iſai.ſ.fedꝰ vel pactum.Eſdre.10.Percutiamus fedus cum deo noſtro. Eſa.55.Feriam vobiſcum pactum ſempiternum. Oſee.10. Et ferietis fedus cum mendacio.& in lingua chaldaica ponitur pro horrere.Dañ.7. Horruit ſpiritus meus.

כְּרִיתֻת Repudiũ. כְּרֵתִים Interfectores. Perditi. כְּרֵתִי Cerethi כָּרַת Pangere ſ.fedus Percutere Inire.ſ.fedus. Ferire.ſ.fedus. Horrere.

כֶּשֶׂב Agnus כְּשָׂבִים Agni. כִּשְׂבָּה Agna

כֶּשֶׂב Chéſeb.agnus.Leuit.3.Si agnum obtulerit corã domino.& in eodem.22. Bos ouis & capra cum genita fuerit.Pro quo hebrei legunt.Bos vel agnus & capra. & in plurali כְּשָׂבִים Ceſabim.vt Geñ.30. Diuiſitq; gregẽ iacob. Pro quo he.le.Diuiſitq; agnos iacob. Leuit.1. Quod ſi de pecoribus oblatio fuerit & de ouibus.Pro quo he.le.Quod ſi de ouibus oblatio eius fuerit de agnis .& in genere feminino כִּשְׂבָּה Chiſba.ideſt agna.Leuit.5.Offerat de gregibꝰ agnam ſiue capram.

כָּשָׂה Dilatare

כָּשָׂה Caſa.dilatare.Deut.32.Incraſſatus impinguatus dilatatus.Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat cooperire:ſicut כָּסָה cũ littera ſamech. Vnde in predicto loco ipſi legũt. Incraſſatus es:impinguatus es:cooperuiſti.ſ.cor tuum pinguedine:ne poſſis intelligere.

כָּשַׁל Corruere Offendere

כָּשַׁל Caſal.ruere.corruere.impigere. offendere. ſcandalizare. Labi.debilitari.ĩfirmari.Prouer.4. Neſciũt vbi corruãt.& in eodem.Et currens non habebis offendiculũ.

Ruere Et in eodem.24.Et in ruina eius ne exultet cor tuũ.i.cum
ruerit ne exultet cor tuũ.Eſa.3.Ruit enĩ ieruſalem & iudas
concidit.& in eodem.8.Et offendent ex eis plurimi. & in
Impigere eodẽ.31.Et corruet auxiliator.& in eodẽ. 59. Impegimus
meridie quaſi in tenebris. Et in eodem. Quia corruit in
platea veritas.Hiere.18. Impingentes in viis ſuis & in ſemitis
Cadere. ſeculi.& in eodem.20.Qui perſequuntur me cadent.
& in eodem.31.In via recta & non impingent in ea.& in eodem.
46.Quia fortis impegit in fortem:& in eodem.Multiplicauit
ruẽtes. Ezech.33.Et impietas impii non nocebit
ei.Pro quo he.le.Non impinget ſiue non offendet in eam.
Oſee.4. Et corrues hodie & corruet etiam propheta tecum.
& in eodem.5. Et iſrael & Ephraim ruent in iniquitate
ſua: ruet etiam iudas cũ eis.& in eodem.14.Quoniã corruiſti
in iniquitate tua.Naũ.3.Et corruẽt in corporib⁹ſuis.
Zach.12.Et erit qui offenderit in die illa ſicut dauid. Malach.
Scãdalizare. 2.Et ſcandalizaſtis plurimos in lege. Item ſignificat
infirmari: vel ruere aut cadere in infirmitate. vt.1. Reg.2.
Debilitari Et infirmi accincti ſunt robore.Nee.4.Debilitata eſt fortitudo
Debilitare portantiũ. Ps.30.Infirmata eſt in paupertate virtus
Infirmari mea.Ps.104.Et non erat in tribubus eorum infirmus.Ps.
106.Infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret.Eſa.40. Et iuuenes
Cadere in infirmitate in infirmitate cadent.Threñ.1.Infirmata eſt virt⁹ mea
Ponitur etiam pro vacillare.Iob.4.Vacillantem confirmauerunt
Vacillare. מכשול ſermões tui. Inde מִכְשׁוֹל Michſol.i. offendiculum.
offẽdiculũ. ruina.ſcãdalum.Leuit.19.Nec corã ceco pones offẽdiculũ.
Scrupulũ 1.Reg.25.Et in ſcrupulum cordis.ideſt in offendiculũ cordis.
Scãdalũ Eſa.8.Et in petra ſcãdali.& in eodem.37.Auferte offẽdiculum
de via populi mei.Ezech.3.Ponam offendiculum
coram eo.Scribitur etiam cum he in fine in genere feminino
מַכְשֵׁלָה & dr̃ מַכְשֵׁלָה Machſela.Eſa.3.Et ruina autem hec ſub
Ruina manu tua.& in pl̃ali מכשולים Michſoli ſiue מַכְשֵׁלוֹת Machſeloth.
מכשלים Ezech.21.Et multiplicat ruinas.Soph.1.Et ruine impiorum
Ruine. כִּשָּׁלוֹן erunt.& inde כִּשָּׁלוֹן Chiſalon.i.ruina. vt Prouer.
Ruina 16.Et ante ruinam exaltabitur ſpiritus· Item כַּשִּׁיל Chaſil.
כַּשִּׁיל ideſt ſecuris.Ps.73.In ſecuri & aſcia deiecerunt eam.

Securis. כָּשַׁף Caſaph.incantare.maleficiis vti.maleficũ eſſe.2. Paralip.33.
כָּשַׁף Maleficis artibus inſeruiebat.& inde nomẽ
Maleficiis vti. כֶּשֶׁף Ciſeph.i.venefic⁹ſeu maleficus. Hiere.27.Nolite audire
prophetas veſtros & diuinos & ſomniatores & augures
כֶּשֶׁף & maleficos.Scribitur etiam cum mem in principio &
Maleficus מְכַשֵּׁף dicitur מְכַשֵּׁף Mechaſeph.i.maleficus.Deut.18.Ne ſit maleficus.
מְכַשְּׁפִים & i plurali מְכַשְּׁפִים Mechaſephim.Dañ.2.Vt cõuocarẽtur
Malefici harioli & magi & malefici.& in gñe feminino מְכַשֵּׁפָה
מְכַשֵּׁפָה Mechaſepha.Exo.22.Maleficos nõ patiaris viuere.Quod
Malefica in hebreo ponitur in genere feminino & in numero ſingulari.
ſ.maleficam.Et dicunt hebrei ꝙ ideo ponitur in predicto
loco in genere feminino quia illud genus maleficii crebrius
כְּשָׁפִים reperitur in femina q̃ꝫ in viro. & inde כְּשָׁפִים Cheſapim.
i.maleficia ſeu veneficia.vt.4.Reg.9.Adhuc fornicationes
Veneficia. iezabel matris tue & veneficia eius multa adhuc vigent.
Naũ.3.Propter multitudinẽ fornicationũ meretricis
& ſpecioſe & grate & habẽtis maleficia.& in eo.Que vẽdidit
Maleficia. gẽtes in fornicatiõib⁹ ſuis: & familias in maleficiis ſuis.

כָּשֵׁר כָּשֵׁר Caſer.rectum.conueniens.cõgruum eſſe.Eſter.8. Et
deprecatio mea non ei videtur eẽ cõtraria. Pro q̃ hebrei.
Cõueniẽs. le.Et cõueniẽs ſeu cõgruẽs res erit corã rege:aut ſi rectũ erit
corã rege. Sed btũs Hieronym⁹tRãſtulit ſenſum. Eccl's.11.
Neſcis quid magis oriatur.i.neſcis quid magis conueniat
כִּשְׁרוֹן vel congruens ſit.& inde כִּשְׁרוֹן Chiſron.i.rectitudo.ſeu cõuenientia.
Beatus hieronymus tranſtulit ſolicitudinem ſeu
induſtriam.Eccl's.2.Nam cum alius laboret ſapientia & doctrina
ſolicitudo. & ſolicitudine.& in eodem.4.Rurſum contemplat⁹
ſum omnes labores hominum & induſtriam. & in eodẽ.5. Induſtria.
Et quid ꝓdeſt poſſeſſori. vbi pro eo quod in littera noſtra
eſt prodeſt: in hebreo eſt predicta dictio.i.que conuenientia Prodeſt.
vel congruentia eſt poſſeſſori.Scribitur ẽt cum he in principio הַכְשֵׁר
& dicitur הַכְשֵׁר Hechſer.Pro quo beatus Hieronym⁹
tranſtulit induſtriam.Eccl's.10.Poſt induſtriam ſequetur ſapientia. Induſtria.
Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et abundans
congruẽtia eſt ſapiẽtie.& inde כּוֹשָׁרוֹת Coſaroth.Pro כּשָׁרוֹת
quo tranſlatio noſtra traduxit fortitudinẽ.Ps.67.Qui eduxit
vinctos in fortitudine.Pro quo aliqui hebrei legunt.In Fortitudo
rectitudinibus ſeu in cõgruentiis. Alii vero dicunt ꝙ in predicto
loco ſignificat cathenas ſeu compedes.& inde כִּישׁוֹר כִּישׁוֹר
Chiſor.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit fortia.Prouer.31· Fortia.
Manum ſuam miſit ad fortia.

כָּתַת Cathath.cõtũdere.cõterere.cõfringere.cõcidere. Leuit.22. כָּתַת
Cõtritis vel tunſis vel ſectis.4.Re.18.Et cõfregit Conterere
ſerpentem eneũ.Eſa.2.Et conflabũt gladios ſuos in vomeres. Cõfringere
i.concident gladios ſuos.& in eodem.30.Sicut conteritur
lagena contritione perualida.Zach.11.Et concident Cõcidere
terram.& aliquando ſcribitur cum ſimplici tau·vt. Nu.14.
Concidens eos vſqꝫ horma.Deut.9.Et in fruſtra cõminuẽs Cõminuere
ideſt conterens vel confringens.Ps.88.Et cõcidam a facie Concidere
ipſius inimicos eius.Eſa.24. Et calamitas opprimet portas.
i.conteret vel confringet.Hiere.46.Et fortes eorũ ceſſos. Opprimere
pro quo hebrei legunt.Et fortes eorum cõcidentur ſeu
conterentur. Ioel.3.Concidite aratra vr̃a in gladios.Mich.
1.Et omnia ſculptilia eius concidentur.& inde מְכִתַּת Michthath. מְכִתַּת
i.contritio ſeu cũfractio.Pro quo beatus Hieronym⁹
tranſtulit fragmenta.Eſa.30.Et non inuenietur de fragmẽtis Fragmenta
ei⁹ teſta.& inde כָּתִית Cathith.i.cõtuſſũ.Exo.27.Vt afferant כָּתִית
tibi oleum de arboribus oliuarum puriſſimum piloqꝫ Cõtuſſum.
contuſſum.Ponitur etiam pro lucido vel puriſſimo.vt Leuit.
24.Vt offerant tibi oleum de oliuis puriſſimum ac lucidum. Puriſſimus.
Nu.28.Que conſperſa ſit oleo puriſſimo. Inde מַכֹּת מַכֹּת
Macoth.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cibaria.2.
Paralip.2.Dabo in cibaria tritici choros viginti millia. Cibaria

כָּתַב Cethab.ſcribere.deſcribere.Exo.32.De libro tuo quẽ כָּתַב
ſcripſiſti. & in eo. Et ſcribã ſuper eas verba que habuerunt Scribere.
tabule que fregiſti.Deut.24.Scribet libellum repudii.
Ioſ.8.Et ſcripſit ſuper lapides Deuteronomium legis moyſi.
& in eodem.24.Scripſit quoqꝫ oĩa verba hec in volumine
legis.Eſter.3.Et ſcriptum eſt vt iuſſerat Aman.& in eodem·
8.Scribite ergo iudeis ſicut vobis placet.Iob.13.Scribis
enim contra me amaritudines.Ps.86.Dominus narrabit
in ſcripturis populorum.Pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Domin⁹
narrabit ſcribens populos.Ps.138.Et in libro tuo oẽs ſcribentur·
Eſa.4.Omnis qui ſcriptus eſt in vita.& in eodẽ.10
Et ſcribentes iniuſtitiam ſcripſerunt.& in eodem. Et puer
ſcribet eos.Hiere.17.Et recedentes a te in terra ſcribentur.
& in eodem.31.Et in corde eorum ſcribam eam.& in eodẽ.
32.Et ſcripſi in libro & ſignaui.& in eodem.36.Tolle volumen
libri & ſcribes in eo.Ezech.2.Et erat ſcriptus intus &
foris.& ĩde כְּתָב Chethab.i.ſcriptura. Eſdre.1. Et etiam per כְּתָב
ſcripturam dicens.& in eodem.2.Hi queſierunt ſcripturã Scriptura
genealogie ſue & non inuenerunt. Eſter.8. Iuxta linguas
& litteras ſuas.ideſt iuxta linguam & ſcripturã ſuã. Ezech.
13.Et in ſcriptura domus iſrael nõ ſcribentur. Ponitur etiã
pro epiſtola. Eſter.3.Sũma epiſtolarum hec fuit.& in eodẽ Epiſtola.
Vt epiſtolis que regis nomine mittebantur. Scribitur etiã
cũ mem in principio & dicitur מִכְתָּב Michthab. vt Exo.32 מִכְתָּב
Scriptura quoqꝫ dei erat.Pro quo hebrei legũt.Et ſcriptura: Scriptura
ſcriptura dei erat.2.Paralip.21.Allate ſũt autem ei lr̃e ab Littere

helia propheta .i.allata eſt ei ſcriptura ſeu epiſtola. & inde כְּתֹבֶת Chethóbeth.i.deſcriptio. Pro quo beatꝰ Hieronymus trāſtulit figuras. Leuit.19.Nec figuras aliquas aut ſtigmata facietis vobis.

כְּתֹבֶת Figure.

כֹּתֶל Paries. כְּתַל Paries. כֻּתְלַיָּא Parietes.

כתל Cothel.paries.Canti.2.En ipſe ſtat poſt parietem noſtrum. & in lingua chaldaica dr̄ כְּתַל Chethal. Dan̄.5. In ſuperficie parietis aule regis.& in pl̄ali כֻּתְלַיָּא Cuthlaia Eſdre.5.Ligna ponantur in parietibus.

כֶּתֶם Obrizum. Aurum. Diadema. Color. נִכְתָּם Maculatū. מִכְתָּם Tituli inſcriptio.

כתם Chéthem.aurum.obrizū.corona.diadema.color.macula.Iob.31. Et obrizo dixi fiducia mea. Prouer.25. Inauris aurea & margarita fulgens. Pro quo hebrei legūt. Inauris aurea & monile auri ſiue obrizi. Cāti.5.Caput eiꝰ aurum optimū.Ponitur etiā pro corona vł diademate. Ps. 44.Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circundata varietate.Pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Stetit cōiūx in dextera tua in diademate aureo.Ponitur etiam pro macula vel colore.Thren̄.4.Mutatus eſt color optimus.Inde verbum paſſiuum נִכְתָּם Nichtham.i.ſignatum ſeu maculatum.Hiere.2. Maculata es in iniquitate tua corā me.& inde מִכְתָּם Michtham.i.inſignis ſeu notatus.Pro quo tranſlatio noſtra tituli inſcriptionem traduxit.vt in titulo.Ps.15.vbi dicitur.Tituli iſcriptio pſalmus dauid.Poteſt etiā legi.coronatio ſeu deauratio ipſi dauid.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Humilis & ſimplicis dauid.ꝙ ſi diuidatur p̄dicta dictio poteſt ſignificare humilem & ſimplicem ſicut beatus Hieronymus tranſtulit.Et ſimiliter in titulis quinqꝫ pſalmorū. ſcilicet a quinquageſimo quinto incluſiue vſqꝫ ad ſexageſimum excluſiue.

כֻּתֹּן כְּתֹנֶת Tunica.

כתן Chethon.tunica.& ſcribitur cum tau in fine: eo qđ eſt generis feminini & dicitur כְּתֹנֶת Chethóneth.Gen̄.37 Fecitqꝫ ei tunicā polymitam.& in eodem. Nudauerūt eum tunica talari.& in eodem .Tulerunt aūt tunicam eius & in ſanguinem hedi quem occiderant intinxerūt.Exo.39.Fecerunt & tunicas byſſinas.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.tunicam byſſinā.2.Reg.13.Que induta erat tunica talari.Cāti.5.Spoliaui me tunica mea.& in pl̄ali כָּתְנוֹת Cothnoth ſiue כֻּתֳּנוֹת Cuthonoth.Gen̄.3.Fecit dominus Ade & vxori eius tunicas pelliceas.Exo.28.Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis.& in eodē.29.Et indues tunicis lineis. Leuit.10.Sicut iacebant veſtitos lineis tunicis.

כָּתְנוֹת כֻּתֳּנוֹת Tunice.

כָּתֵף כֶּתֶף Humerus. Ora. Latus. Pars.

כתף Catheph: ſiue כֶּתֶף Chétheph.humerus.ſcapula.ora.ſ. veſtimēti.latus ſeu pars.Nu.7.Et onera propriis portant humeris.Deut.33.Et inter humeros illius requieſcet. Iob.31.Humerus meus a iunctura ſua cadat.Eſa.11.Et volabunt in humeros philiſtiim.Ezech.12.In humeris portaberis.& in eodem.29.Omnis humerus depilatus.Zach.7 Auerterunt ſcapulam recedētes.Ponitur etiam pro humerulis alicuius baſis.3.Reg.7.Et per quattuor partes quaſi humeruli.& in eodem.Nā & humeruli illi quattuor. Item ponitur pro ora veſtimentorum circa humeros. Exo. 28. Duas oras iunctas habebit in vtroqꝫ latere ſummitatum.& in eodem. Et in oris que e regione ſunt ſuperhumeralis. Ponitur etiam pro latere vel parte. Exo. 27. Lateri vno deputabuntur.& in eodem. Et in latere altero erunt tentoria .et.3. Reg. 7. Quinqꝫ ad dexteram partem templi & quinqꝫ ad ſiniſtram.& in eodē.Mare aūt poſuit in dexterā partem.Ezech.40.Et pauimentum in fronte portarum.i. in latere portarum.& in eodem.Et ad latꝰ exterius qđ aſcēdit ad oſtium porte.& in eodem.Per latera porte octo menſe erant.& in eodem.41.Et latera porte quīqꝫ cubitis. & in eodem.Et ſimilitudo palmarum hinc atqꝫ inde in humerulis veſtibuli.i.in lateribus veſtibuli.

כָּתַר Circūdare. Vallare. Suſtinere. Expectare. כֶּתֶר Diadema. כּוֹתֶרֶת Capitellū.

כתר Cathar.circundare.vallare.expectare.ſuſtinere. Iudi. 19.Atqꝫ ita factū eſt vt ex vtraqꝫ parte ab hoſtibus cederentur.Pro quo hebrei legunt.Circundederunt ſeu vallauerunt Beniamin.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.Ps.21.Tauri pingues obſederunt me. Pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Vallauerūt me.Abach.1.Quia impius preualet aduerſus iuſtum. Pro quo hebrei le.Quia impius circundat ſeu circūuenit iuſtū. ſcilicet vtꝙ preualeat aduerſus eū.Significat etiam ſuſtinere vel expectare.vt Iob.36.Suſtine me paululum.Prouer.14 Et expectabunt aſtuti ſcientiam.& inde כֶּתֶר Céther.i.corona ſeu diadema.eo quod eſt rotunda.vt Eſter.2. Et poſuit diadema regni in capite eius.& inde כּוֹתֶרֶת Cotbéreth.i.coronula ſeu capitellū.vt.3.Reg.7.Duo quoqꝫ capitella fecit que ponerentur ſuper capita colūnarū.& in eodē. Quinqꝫ cubitorū altitudinis capitellū vnū:& quinqꝫ cubitorum altitudinis capitellum alterū.& in eodem. Septena verſuum retiacula in capitello vno.

כָּתַשׁ Cōtūdere. מַכְתֵּשׁ Pila. Dēs molaris.

כתש Cathas.contūdere.conterere.Prouer.17.Si contūderis ſtultū in pila.& inde מַכְתֵּשׁ Machthes.i.pila in qua contūditur:vt in loco p̄dicto.et Soph.1. Vlulate habitatores pile.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto loco eſt nomen proprium loci.Accipitur etiam pro dente molari. Iudi.16 Aperuit itaqꝫ dominus molarem dentem.

De incipientibus a littera ל lamed

Articulus datiui caſꝰ. לִי Mihi.

Hec littera lamed quando preponitur nomini vel pronomini cōmuniter preponitur ad denotandū datiuū caſū. Gen̄.3. Deditqꝫ viro ſuo. & in eo. Ade quoqꝫ dixit.& in eo. 4.Dixitqꝫ lamech vxoribꝰ ſuis.& ſic לְדָוִד Ledauid.i.ipſi dauid. לִשְׁלֹמֹה Liſlomo.i.ſalomoni. & de hoc plena eſt ſcriptura.Et cōponitur cum pronominibus hoc modo לִי.i.mihi לְךָ Lecha.i.tibi.& in genere feminino לָךְ Lach.i. tibi.ſ. femine לוֹ Lo.i.ei.illi.ipſi.& ī gn̄e feminino לָהּ.i.ei.illi.ipſi. ſcilicet femine לָנוּ Lánu.i.nobis לָכֶם Lachem.i. vobis & in feminino לָכֶן Lachen.i.vobis.ſ.femīs לָהֶם Lahem ſiue לָמוֹ Lámo.i.illis.eis.ipſis: vel ipſi datiui caſus: ſingularis nūeri. Et in gn̄e feminino לָהֶן Lahen.i.eis.illis.ipſis.ſ.feminis.Ponitur etiam לָמוֹ Lámo.in ſingulari.Eſa.44.Et curuatꝰ eſt ante illud.Pro quo hebrei legunt.Et adorauit illū.& in eo. 53.Propter ſcelus populi mei percuſſi eum.Et aliquādo littera lamed denotat genitiuum.vt Gen̄. 9.Sanguinem eni animarū veſtrarum requiram.& in eo.32.Cuius es: aut quo vadis: aut cuius ſunt iſta que ſequeris. & in eo. Serui tui iacob. Vbi pro omnibus genitiuis predictis preponitur littera lamed. & in titulo. Ps. 9.vbi dicitur. In finem pro occultis filii pſalmus dauid.Ps.67.Et dn̄i dei exitꝰ mortis.Cāti. 1.Cāticū canticorū ſalomonis.& in eo.8.Mille tui pacifici. Abach.2.Et loquelā enigmatū eius.Et aliqn̄ denotat accuſatiuū.vt Gen̄.1. Appellauitqꝫ lucē diem & tenebras noctē. 2.Reg.3.Igitur Ioab & Abiſai frater eius interfecerūt Abner.vbi huic nomini Abner preponitur littera lamed. Et aliquando ponitur pro noīatiuo.Ioſ.10.Nullus cōtra filios iſrael mutire auſus eſt. Pro quo hebrei legunt. Non mutiuit contra filios iſrael vir lingua ſua.vbi huic dictioni vir preponitur littera lamed.1. Paralip.3. Tertium Abſalom filiū Maacha.Pro quo he.le.Tertius abſalom.ſ.fuit. Vbi huic dictiōi abſalom preponitur littera lamed. Eſa.63. Quare ergo rubrum eſt indumentum tuū.vbi preponitur ēt huic nomini indumentum. Ponitur etiam aliquando pro in vel ad.vt Gen̄.1. Et ſint in ſigna & tēpora & dies & annos.& in eodem.2.Et factus eſt homo in animam viuentē.& in eo.3

Articulus genitiui caſus. Articulus accuſatiui. Articulus nomiatiui. In.

Ad Ad ſus. De Vt Iuxta. Secūdum

Et dixit dñs deus ad mulierē.Ps.16.Sicut leo paratꝰ ad predam.& in eo.17.Qui docet manus meas ad preliū. Hiere.3.Ecce nos venimꝰ ad te. Oſee.3. Et ipī reſpiciūt ad deos alienos.& ſimiliter qñ preponitur verbis gerundiis uel infinitiuis.vt.Ps.118.Media nocte ſurgebā ad cōfitendū tibi. Ps.148.Ad faciendā vindictā in nationibus.& in eo. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus. Itē ponitur pro aduerſus.2.Reg.13.Fecerunt ergo pueri abſalom aduerſus amnō ſicut preceperat eis.Ponitur etiam pro de.vel ex.vt.2.Reg.15.Et egreſſus de loco tuo. Eſa. 33. Quis poterit habitare de nobis cū igne deuorāte: quis poterit habitare de nobis cum ardoribus ſempiternis.Ponitur etiā pro vt.Geñ.1. Luminare maius vt preeſſet diei:& lumīare minus vt preeſſet nocti.& in eo.Vt lucerent ſuper terrā.Pōitur etiā pro iuxta vel ſecūdū.vt in eo.Faciens fructū iuxta genus ſuū.& in eo. Et faciētē ſemē iuxta genꝰ ſuū.& in eo.Et hñs vnūquodqꝫ ſemētē ſecūdū ſpeciē ſuā.& ī eo.Et beſtias terre ſecūdū ſpecies ſuas.Nu.1.Per cognatiōes & domos ſuas.i.ſcđm cognationes & domos ſuas.Habet fortaſſe & alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta.

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantialis eſt ל Lamed.

לֹא Non.

לא Lo.non.nec.neqꝫ.nequaq̄.nihil.De quo vide infra in dictione לוא Lo:cum vau in medio dictionis.

לָאַב Solitudo. Siccitas

לאב Laab. ſolitudo. ſiccitas.& reperitur tantum in numero plurali & ꝑ additionem tau in principio dr̄ תַּלְאֻבוֹת Thaluboth.pro quo beatus Hieronymus ſolitudinē trāſtulit.Oſee.13. Ego cognoui te in deſerto in terra ſolitudīs. & ſolum inuenitur in predicto loco.Et dicūt hebrei ꝙ ſignificat ſiccitatem vel ſitim. Quia in lingua arabica vel punica terra ſicca & arida hoc nomine appellatur.

לָאָה Laborare. Affligi. Moleſte accipere. Deficere Opprimere Moleſtum eſſe. Deficere תְּלָאָה Labor. מַתְּלָאָה

לאה Laa.laborare.fatigari ſiue feſſum eſſe:affligi vel deficere.moleſte accipe.moleſtare. opprimere. Geñ.19. Ita vt oſtiū inuenire non poſſint.Pro quo he.le.Et laborauerunt ſiue fatigati vel feſſi ſunt ad inueniendū oſtiū.Exo.7.Et affligentur egyptii bibentes aquā fluminis. Iob.4. Forſitā moleſte accipies.i.fatigaberis vel deficies.& in eo. Nūc aūt venit ad te plaga & defeciſti.& in eo.16. Nunc aūt oppreſſit me dolor meus.i.fatigauit me: ſiue deficere me fecit.Eſa.1.Laboraui ſuſtinens.& in eo.7.Nunquid parum vobis eſt moleſtos eſſe hominibus:quia moleſti eſtis & deo meo.& in eo.47.Defeciſti in multitudine cōſiliorum tuorum.Ezech.24.Mlto labore ſudatū eſt.Mich.6.Aut quid moleſtus fui tibi.Quod beatus Hieronymus in explanationibus expōit.Et quo labore te preſſi.& inde תְּלָאָה Thelaa. ideſt labor.fatigatio.Exo.18.Vniuerſūqꝫ laborē qui accidiſſet eis in itinere.Nu.20.Noſti oēm laborē qui apprehendit nos.Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מַתְּלָאָה.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit de labore. ac ſi diceret מַתְּלָאָה Mithelaa.Malach.1.Ecce de labore.

לָאַט Operire. בַּלָּאט Abſcōdite. לָאַט

לאט Laat.operire.velare.2.Reg.19.Porro rex operuit caput ſuū.& inde בַּלָּאט Balat.cū prepoſitione Beth in principio.i.occulte.Abſcōdite:ſiue in abſcondito. Iudi.4. Et ingreſſa abſcondite.Scribitur ēt ſine aleph.De quo vide infra in dictione לוט Lot.Item לְאַט.i.paulatim.leniter.De quo vide ſupra in dictione אַט At.

לְאַךְ מַלְאַךְ Angelus Nuncii.

לאך Laach. Angelus.nūcius.& ſemp additur ei mem in principio & dr̄ מַלְאַךְ Malach.vt Geñ.16.Cunqꝫ inueniſſet eā angelꝰ dñi.& in eo.22.Et ecce angelꝰ dñi de celo clamauit.& in eo.24.Ipſe mittet angelū ſuū corā te. & in eo.32.Fuerūtqꝫ ei obuiā angeli dñi.& in eo.Miſit aūt & nūcios ante ſe.& in eo.Reuerſiqꝫ ſunt nūcii ad iacob.Exo.32. Angelus meus p̄cedet te.Nu.20.Miſit interea nūcios moyſes.& in eo.Miſeritqꝫ angelū qui eduxerit nos de egypto. & in eo.21.Miſit aūt iſrael nūcios.& ī eo.22.Miſit ergo nūcios ad Balaam.& in eo.Stetitqꝫ angelus dñi in via.Iudi.2. Aſcendit angelus dñi de galgalis.& in eo.Cūqꝫ loqueretur angelus dñi.& in eo.13.Angelus dñi pariter in flāma altaris aſcendit.Iob.1.Nūcius venit ad iob qui diceret.& in eo.33.Si fuerit pro eo angelus loquēs.2.Paralip.26.At illi ſubſannabāt nuncios dei.Ps.34.Et angelus dñi coarctās eos. Prouer.13.Nuncius impii cadet in malū.Naū.2.Et non audietur vltra vox nunciorū tuorū:vbi ponitur מַלְאָכֵכֵה Malachécha ꝓ מַלְאָכֵךְ Malachecha. & īde מַלְאֲכוּת Malachuth nunciatio ſiue legatio; Aggei.1.Et dixit aggeus nunciꝰ domini de nūciis dñi.Pro quo he.le.Et dixit aggeus nūciꝰ domini in nunciatione ſiue in legatiōe dñi.& in pl̄ali מַלְאֲכוֹת Malachoth.i.nūciationes ſiue legationes.Trāſlatio noſtra traduxit predicationes.Ps.73.Vt annūciē oēs predicatiōes tuas.& beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.vt enarrem oēs annūciationes tuas.Inde מְלָאכָה Melacha.i.opus.res.ſubſtātia.ſeu diuitie.Geñ.2.Cōpleuitqꝫ deꝰ die ſeptimo opus ſuū.& in eo.Ab vniuerſo opere qđ patrauerat.& in eo.39.Et operis quippiā abſqꝫ arbitris faceret. Exo.20.Oīe opus nō facietis in eo.& in eo.36.Et qui ſpōte ſua obtulerant ſe ad faciendū opus. & in eo. Nec vir nec mulier quicq̄ offerat vltra in opere ſāctuarii.2.Paralip.13 Et leuite ſint in ordine ſuo.pro quo he.le.in opere ſuo.Ponitur etiā pro re vel opulētia aut ſubſtātia.Exo.22.Quod nō extēderit manū ſuā in rem proximi ſui.& in eo.36.Eo quod oblata ſufficerent & ſuperabūdarēt. Pro quo hebrei legunt.Et opus ſiue opulentia erat ſufficiens ad omne opꝰ vt fieret illud:& ſuperabundans. Et ſecundum hebreos in predicto loco ponitur מְלָאכָה Melacha pro auro vel argento & reliquis que obtulerunt.1.Reg.16.Quidquid ergo vile fuit & reprobum demoliti ſunt. Vbi ponitur pro eo qđ in littera noſtra eſt quidquid.Significat etiā iumenta ac pecudes. Geñ. 33. Et ego ſequar paulatim veſtigia eius ſicut videro paruulos meos poſſe. Pro quo hebrei legunt. Et ego ſequar paulatim veſtigia operis.ideſt armenti ac pecudis & veſtigia paruulorū. Et in pl̄ali מְלָאכוֹת Melachoth.i. opera. vt.1.Paralip.28.vt intelligerem vniuerſa opera exemplaris. Scribitur etiam מְלֶכֶת Melécheth ſine aleph. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit reginam. quaſi מַלְכַּת Malcath. a nomine מֶלֶךְ Melech.i. a rege deriuatum. Hiere.7.Vt faciant placētas regine celi.& in eodem.44.Qđ ſi nos ſacrificamus regine celi.Pro quo hebrei legūt. operi celi.ideſt ſtellis ſeu ſideribus militie celi. Beatus Hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.Regine celi quam lunam debemus accipere: vel certe militie celi vt omnes ſtellas intelligamus.

מַלְאֲכוּת Nunciatio מַלְאֲכוֹת Predicationes. Annunciationes. מְלָאכָה Opus. Res. מְלָאכָה Quidquid Pecus. מְלָאכוֹת Opera. מְלֶכֶת Regina Opus. Militia

לְאֹם Populus Tribus Populi

לאם Leom.populus.gēs.vt Geñ.25.Populuſqꝫ populum ſuperauit.Eſa.51.Et tribus mea me audite.& in plurali לְאֻמִּים Leumim.vt Geñ.25.Et duo populi de ventre tuo diuidentur.Ps.149.Increpationes in populis.Eſa.34 Et populi attendite.& in eodem.41.Et gentes mutent fortitudinem.& in eo.49.Et attendite populi de longe.

Cor לֵב

לב Leb.cor. mens.De quo vide in dictione ſequenti.

לֵבָב Cor.

לבב Lebab.cor.mens.intellectus.Exo.14. Immutatumqꝫ eſt cor pharaonis & ſeruorū eius ſuper populū. Deut.1.Nuncii terruerunt cor noſtrum.& in eodem.4.Et ne excidat de corde tuo.& in eodē.6.Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua.Et in eodē. Eruntqꝫ verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo.Iob.9. Sapiens corde eſt. Et in eodem.12.Et mihi eſt cor ſicut & vobis.Ps.77.Et pauit eos in innocentia cordis ſui.Eſa.30.

לְבָבוֹת Et letitia cordis ſicut qui pergit in tibia. & in plurali לְבָבוֹת
Lebaboth. ſecūdū terminationē femininorū.1.Paralip.28
Corda. Oīa em̄ corda ſcrutatur dñs.Repitur etiā in gñe maſculino
Naū.2.Murmurantes in cordib⁹ſuis.Scribitur ē͞t cum ſimplici
Beth tam in ſingulari ꝗ̄ in plurali.Exo.7. Et ego indurabo
cor ei⁹.Deut.28.Dabit tibi dñs cor pauidū.Iob.7.
Aut quid appones erga eū cor tuū.Ps.11.In corde & corde
locuti ſunt.i.duplici corde locuti ſunt.cuius oppoſitum habetur.1.Paralip.12.vbi dicitur.
Venerūt in auxiliū non corde duplici.Pro q̄ in hebreo hē̄tur nō corde & corde. Ps.16.
Probaſti cor meum.Eccl̄s.10. Cor ſapientis in dextera ei⁹
& cor ſtulti in ſiniſtra illius.Reperitur etiā in genere femínino
cū he vel tau in fine. Ezech.16. In quo mundabo cor
לִבּוֹת tuū.& in plurali לִבּוֹת Liboth.i.corda.Prouer.21. Appendit
Corda. aūt corda dñs.Ps.124.Bene fac dñe bonis & rectis corde.
Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.& rectis in cordib⁹
ſuis.Ponitur etiam pro mente.Leuit.26. Donec erubeſcat
Mens. incircūciſa mens eorum.Deut.5.Quis det talem eos habere
mentem.3.Reg.8.Hoc ipſum mēte tractans.Prouer.19.
Qui poſſeſſor eſt mentis diligit animā ſuā. & in eo.23. Et
mens eius non eſt tecum.Eccl̄s.2.Nec per noctem mēte requieſcit.
Et quia cor eſt in medio corporis: ideo ponitur aliquando
pro medio alicuius rei.Deut.4.Qui ardebat vſq;
ad celum.pro quo in hebreo habetur.Et mōs ardebat igni
Medium. vſq; ad cor celi.Quod hebrei exponūt vſq; ad mediū celi.
2.Reg.18.Cūq; adhuc palpitaret herens in quercu. Pro q̄
hebrei legūt. Cūq; adhuc viueret in corde quercus.i.in medio
quercus.Ps.48.Et transferentur montes in cor maris.
vnde in euāgelio. Matthei.12.Sic erit filius hominis in corde
לִבֵּב terre trib⁹ diebus.Inde verbū לִבֵּב Libeb.i.cordificare.
ſi liceret latine dici.Iob.12.Vir vanus in ſuperbia erigitur.
Cor recipe pro quo he.le. Vir vanus cordificatur.i.cor ſeu mentem recipit
& Pōt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra.Significat etiā
Cor vulnerare. vulnerare cor.Canti.4.Vulneraſti cor meū.pro quo he.le.
לְבִיב Cordificaſti me.Item לְבִיב Lebib.i. ſorbiciūcula. quod eſt
cibus liquidus ex aqua & farina confectus.& ſolum inuenitur
לְבִיבוֹת in numero plurali.ſ.לְבִיבוֹת Lebiboth.2.Reg.13. Et faciat
Sorbiciuncule. in oculis meis duas ſorbiciunculas.& in eo.Coxit ſorbiciunculas.
& inde verbū לִבֵּב Libeb.i.ſorbiciunculas facere
לִבֵּב ſiue liquefacere.vt in predicto loco vbi dicitur. Vt faciat in
Liq̄facere oculis meis ſorbiciunculas.& in eodē.Et liquefaciēs in oculis
ei⁹.Vnde illud.Canti.4.Vbi dicitur vulneraſti cor meū
לַבַּת poteſt etiam legi liquefieri feciſti cor meū . Inde לַבַּת Labath.
Flāma. i.flāma.Exo.3. Apparuitq; ei domin⁹ in flāma ignis.

לָבִיא Leo. **לבא** Labi.Leo. Deut.33. Quaſi leo requieuit. & ſcribitur
cū littera iod ante aleph.& in gñe feminino לְבִיָּא Lebiia.
לְבִיָּא Leena. Ezech.19.Quare mater tua leena.Ponitur etiā לָבִיא
לָבִיא Labi pro leena. Geñ.49. Accubuiſti vt leo & quaſi leena.
Leena. Nu.24. Et quaſi leena quā ſuſcitare nullus audebit. & in
לְבָאִים plurali maſculino לְבָאִים Lebaim. Ps. 56. Anima mea in
Leones medio catulorū leonum.& in gñe fe.לְבָאוֹת Lebaoth.Naū.
לְבָאוֹת 2.Et necauit leenis ſuis.

Leene. לָבַט **לבט** Labat.verberare. cedere. ſeu cedi. vapulare. Prouer.
Cedere. 10.Stultus ceditur labiis.& in eodē.Stultus labiis verberabitur.
Verberare Oſee.4.Et populus non intelligens vapulabit.

Vapulare. **לבן** Laban.dealbare.cādidare.albū ſiue cādidū eſſe.Ps.50.
לָבַן Et ſuper niuem dealbabor.Eſa.1. Quaſi nix dealbabuntur.
Dealbare. Albū eſſe. Dañ.11.Vt conflentur & eligantur & dealbētur vſq; ad
tempus prefinitum.& in eo.12.Eligentur & dealbabuntur
& quaſi igni probabuntur.Ioel̄.1.Albi facti ſunt rami ei⁹.
לָבָן Inde לָבָן Laban.i.albus vel cādidus aut candor.vt Geñ.30.
Candor In his que ſpoliata fuerant candor apparuit.& in eodē.49
Et dentes lacte eius candidiores.Exo.16.Quaſi ſemen coriandri
album.Leuit.13.Et pilos in album mutatos colorē. Albus.
& in eodem.Eo quod omnis in candore verba ſit.& in plurali
לְבָנִים Lebem.i.albi. Zach.6.Et in quadriga tertia equi לְבָנִים
albi.& in genere fe..לְבָנָה Lebana.ideſt alba.vt Leuit.13.Et Albi.
in loco vlceris cicatrix alba apparuerit. & in eodem. Albā לְבָנָה
ſiue ruffam habuerit cicatricē.& in plurali feminino לְבָנוֹת Alba.
Lebanoth.vt in eodem.Vir ſiue mulier in cuius cute cādor לְבָנוֹת
apparuerit.Pro quo hebrei legunt. Vir ſiue mulier quādo Albe.
fuerint in cute carnis ſue macule albe.& inde לְבֵנָה Lebena. לְבֵנָה
ideſt later.eo quod dealbatur vel candidatur dum coquitur
igni.Geñ.11.Habueruntq; lateres pro ſaxis. Quod Later.
in hebreo legitur ſingulariter ſcilicet habuerunt laterem
pro lapide. Ezech.4.Sume tibi laterē. & in plurali לְבֵנִים לְבֵנִים
Lebenim.Exo.5.Et lateres ſimiliter imperantur. & in eodem.
Et reddetis cōſuetum numerum laterum. & inde deriuatur Lateres
verbum לִבֵּן Liben.i. lateres facere vel cōficere. vt לִבֵּן
Geñ.11.Venite faciamus lateres.vbi ponitur verbum & nomen
ab eo deriuatum : quaſi diceret laterificemus lateres.
Exo.5.Nequaꝗ̄ dabitis vltra paleas populo ad conficiendos Lateres facere
lateres.& inde מַלְבֵּן Malben.ideſt typus ſeu forma qua מַלְבֵּן
lateres formantur.2.Reg.12.Et traduxit in typo laterum. Typus laterum
Naū.3.Tene laterem.vbi ponitur pro latere.Ponitur etiam
pro muro latericio. Hiere. 43. Et abſcondes eos in crypta Murus
que eſt in muro latericio. & inde לִבְנָה Libna. ideſt genus Latericius
lapidis candidiſſimi.Exo.24. Sub pedib⁹ eius quaſi opus לִבְנָה
lapidis ſaphyrini. & inde לְבָנָה Lebana.ideſt luna.eo quod Lapis.
eſt lucida & candida.Eſa.24.Et erubeſcet luna & confundetur לְבָנָה
ſol. & inde לִבְנֶה Libne. ideſt genus arboris que detractis Luna.
corticibus eſt multum alba.Pro quo beatus Hieronymus לִבְנֶה
tranſtulit Populum.Geñ.30.Tollēs ergo iacob virgas
populeas.Oſee.4. Subtus quercū populum & therebintum. Popule⁹.
& inde לְבוֹנָה Lebona.ideſt thus.eo quod eſt candidum. Populus.
Exo.30.Et thus lucidiſſimum.Leuit.24.Et pones לְבוֹנָה
ſuper eos thus lucidiſſimum.Canti.4.Vadam ad montem Thus.
myrrhe & collem thuris.& in eodē.Cū vniuerſis lignis libani.
Pro quo hebrei legunt. Cum vniuerſis lignis thuris.i.
thuriferis. & inde לְבָנוֹן Lebanon.ideſt libanus.eo q̄ ſunt לְבָנוֹן
in eo ligna thurifera.Ps.91.Sicut cedrus libani multiplicabitur. Libanus
Canti.3.De lignis libani.Eſa.10. Et libanus cum excelſis
cadet.& in eodem.29. Et erit libanus in chermel. Et
in eo.35.Gloria libani data eſt ei. Item לַבֵּן Laben Secūdū לַבֵּן
aliquos hebreos eſt nomen proprium hominis.Sed ſecundum
tranſlationem noſtram & beatum Hieronymum illud
lamed quod ponitur in principio dictionis non eſt de
ſubſtantia dictionis ſed denotat datiuū caſum vel genitiuū.
vnde לַבֵּן Laben idem eſt q̄ filio datiui caſus: vel filii genitiui Filii.
caſus.vt in titulo.Ps.9. In finem pro occultis filii pſalmus
dauid.Et beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve.
tranſtulit. Victori ſuper mortem filii pſalmus dauid.

לבש Labas.induere.veſtire. Geñ.3.Et induit eos.& in eodem. לָבַשׁ
27.Veſtibus eſau valde bonis quas apud ſe habebat Induere
domi induit eum. & in eodem. Pelliculas hedorum
circundedit manibus. Pro quo hebrei legunt. Pelliculaſq;
hedorum induit ſiue veſtiuit ſuper manus eius. & in eodē.
28.Et dederit mihi panem ad veſcendum & veſtimentum
ad induendum.Exo.29.Indues aaron veſtimentis ſuis.Et
in eodem.Et indues tunicis lineis.& in eodem.Septem diebus
vtetur illa qui pontifex pro eo fuerit.ideſt ſeptem diebus Veſtire.
induetur ſiue veſtietur illa. Leuit.16. Tunica linea veſtietur.
Nu.20.Induit eis eleazarum filium eius.2.Reg.22
Veſtiti cultu regio. & in eodem.Et induere veſtibus tuis.
Eſter.6. Debet indui veſtib⁹ regiis. Iob.29. Inſtitia indutus
ſum & veſtiui me .Ps.92. Indutus eſt dominus forti-

tudinē.Prouer.31.Oēs domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibus.Eſa.61.Quia induit me veſtimento ſalutis. Ezech.9. Veſtitus erat lineis.& in eo.23.Veſtitos hyacītho. & in eo. Indutis veſte varia.Soph.1.Et ſuper omnes qui induti ſūt veſte peregrina.Aggei.1.Operuiſtis vos & non eſtis calefacti.Zach.3.Erat indutus veſtibus ſordidis.& in eo.Et indui te mutatoriis & inde לְבוּשׁ Lebus.i. indumentum. veſtis.veſtimētum.ſtola.Eſter.6.Debet indui veſtibꝰ regiis. & in eodem.Et ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Iob. 24. Nudos dimittūt homines indumēta tollentes.& in eodem.41.Quis reuelabit faciem indumenti eius. Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַלְבּוּשׁ Malbus. Eſa. 63.Et oīa indumenta mea inquinaui.Soph.1. Qui induti ſunt veſte peregrina.Et aliqñ ſcribitur cum tau in principio & dicitur תִּלְבֹּשֶׁת Thilbóſeth.Eſa.59.Indutus eſt veſtimentis vltionis.Et ſequitur in hebreo indumento ſiue veſtimento.

Operire. לְבוּשׁ Veſtis Indumētū מַלְבּוּשׁ Indumētū Veſtis. תִּלְבֹּשֶׁת Veſtimētū.

לֹגֶם Legom.prepoſito aleph in principio dicitur אַלְגֻּם Algum & ſignificat genꝰ ligni precioſi & ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.אַלְגּוּמִּים Algumim.Pro quo beatꝰ Hieronymus tranſtulit ligna thina.2.Paralip.9. Serui hiram & ſerui ſalomonis attulerunt aurum de ophir & ligna thina. Reperitur etiam אַלְמֻגִּים Almugim per interpoſitionem mem.De quo vide infra in dictione לְמֹג Lemog.

לֹגֶם אַלְגֻּם אַלְגּוּמִּים Ligna thina.

לָהּ La.ei.ipſi.illi.datiui caſus.Et aliqñ genitiui:ſingularis numeri:gñis feminini.Et qñ refertur ad maſculum ſcribitur cum uau loco he vt infra dicetur.& in lingua chaldaica dicitur לַהּ Le ſiue לֵיהּ Le.Dañ.2.Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt.& in eo. Vt tempus daret ſibi.& in eodem. Vt ſacrificarent ei.

לָהּ Ei.ipſi.illi. לֵהּ Eius. Ei.

לָהַהּ Laha.deficere.opprimere ſeu opprimi vel fatigari. Geñ.47.Et oppreſſerat fames terram maxime egypti.Pro quo he.le.Et deficiebat vel fatigabatur terra egypti & canaā.ſ.fame. & īde מִתְלַהְלֵהַּ Mithlalcha per duplicationem lameth & he.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Noxius eſt.Prouer.26.Sicut noxiꝰ eſt qui mittit ſagittas & lāceas in mortē.Et dicunt aliq hebrei ꝙ ſignificat inſanū ſiue ſtultū.vnde in predicto loco ipſi legunt ſicut inſaniēs qui mittit ſagittas & lanceas in mortē.

לָהַהּ Opprimere Deficere. מִתְלַהְלֵהַּ Noxius.

לַהַב Lahab.flāma.fulgur.ſ.gladii:ſeu ferrum lācee vel gladii micantis.Iudi.13.Cūqꝫ aſcenderet flāma.Eſa.29. Et flāma ignis deuorantis.Reperitur etiā in genere feminino cum he vel tau in fine & dicitur לֶהָבָה Lehaba ſiue לֶהָבֶת Lahebeth.Nu.21.Flamma de oppido eſebon.Ps.105. Flāma combuſſit impios.Eſa.43.Et flāma non ardebit in te Ezech.20.Et non extinguetur flamma ſuccenſionis eius. & in plurali לֶהָבוֹת Lahaboth.Ps.28.Vox domini intercidentis flāmā ignis.quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.flammas ignis.&.Ps.104.Ignem cōburentem in terra ipſorū. Pro quo hebrei legunt.Ignem flāmarum in terra ipſorū. Vnde beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit.Ignem flāmantem in terra ipſorum.Reperitur ēt לְהָבִים Lehabim ſecundum terminationem pluralem maſculinorum.Eſa.13.Facies cōbuſte vultus eorū.Significat etiā לַהַב Lahab.fulgorem gladii ſeu ferrum gladii vel lancee micantis ad modū flāmee pyramidis. Iudi.3. Vt capulus ſequeretur ferrum in vulnere.1.Reg.17.Ipſum autem ferrū haſte eius.Nañ.3.Et micantis gladii.

לַהַב לֶהָבָה לֶהָבֶת Flāma. לֶהָבוֹת Flāme. לְהָבִים לַהַב Ferrū gladii. Micans.

לַהַג Lāhag.meditatio.Eccſ.12. Freqūēſqꝫ meditatio carnis afflictio eſt.& ſolum inuenitur in predicto loco.

לַהַג Meditatio

לָהַט Lahat.vrere.exurere.comburere.ſuccendere.inflammare.Deut.32.Et montium fundamenta comburet. Ps.56.In medio catulorum leonum dormiui cōturbatus. Pro quo he.le.In medio catulorū leonū dormiui inflāmantium.vñ beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.In medio leonū dormiui ferocientiū. Ps. 82. Et ſicut flāma cōburens mōtes.Ps.103.Et miniſtros ſuos ignē vrētem.Ps.105.Flāma cōbuſſit impios.Eſa.42.Et cōbuſſit eū in circuitu.Ioel.1.Et flāma ſuccendit omnia ligna regiōis. & in eo.2.Et poſt eū exurens flāma.Malach.4.Et inflāmabit eos ignis veniens.Inde לַהַט Láhat.i.flāma ſeu acies gladii reſplendentis.Geñ.3.Et flāmeū gladiū atqꝫ verſatilem. vbi ponitur pro flāmeo.Significat etiam incātationes ſeu veneficia.Exo.7.Et fecerunt etiā ipſi per incātationes egyptiacas & arcana quedā ſimiliter.Scribitur etiā ſine he.vt in eo.Feceruntqꝫ ſimiliter malefici egyptiorū incantatiōibus ſuis.& in eo.8.Fecerūt aūt & malefici per incātationes ſuas ſimiliter.& ſecūdū aliquos hebreos deriuatur a ſupradicta dictione לָאט Laat cū aleph in medio:que ſignificat operire aut velare vel abſcondere.

לָהַט Cōburere. Inflāmare Ferocientiū. Vrere. Succēdere Inflāmare לַהַט Flameum. Incātationes.

לָהַם Laham.leniter loqui:aut ſimpliciter loqui.Prouer.18 Verba biliguis quaſi ſimplicia.pro quo he.le. Quaſi leniter vel ſimpliciter loquentia.& ſolū inuenitur in predicto loco.Itē לָהֶם Lahem.i.eis.illis.ipſis.& eſt gñis maſculini.& qñ refertur ad feminas ſcribitur cum nun in fine. De quo vide ſupra in dictione hem.

לָהַם Simpliciter loquens לָהֶם Eis.

לָהֵן Lahen.in lingua chaldaica ſignificat.ideo. itaqꝫ. excepto.ſed.Dañ.2.Igitur ſomniū & interpretationem eiꝰ nūciate mihi.i.ideo ſomniū nūciate.& in eo.Somniū itaqꝫ nūciate mihi.& in eo.Exceptis diis.& in eodem.Sed vt interpretatio regi manifeſta fieret.

לָהֵן Ideo. Itaqꝫ. Sed.

לַהַק Lahac.cetus.Cuneus.cōgregatio.& ſcribitur cum tau in fine eo quod eſt generis feminini:& dicitur לַהֲקַת Lahacath.1.Reg.19. Qui cū vidiſſet cuneum prophetarū. ideſt cetū vel congregationē prophetarū.quaſi קְהִלַּת Cehilath.per tranſpoſitionem litterarum.

לַהַק לַהֲקַת Cuneus.

לוּ Lu.vtinā.ſi.forte.ne forte.fortaſſe.Geñ.17.Vtinā iſmael viuat corā te.& in eo.30.Gratū habeo qđ petis. Pro q̃ hebrei legūt.Vtinā eēt iuxta verbū tuū.& in eo.50. Ne forte memor ſit iniurie.Iudi.8.Si ſeruaſſetis eos nō vos occiderē.Ezech.14.Et ſi beſtias peſſimas induxero ſup terrā. Et aliqñ ſcribitur cū aleph in fine.De quo vide in dictione ſequēti.Itē לוֹ Lo.i.ei.illi.ipſi.datiui caſus ſingularis nūeri vt dictum eſt in grāmatica in capitulo de pronomine.

לוּ Vtinam. Forte. Si. לוֹ Ei.illi.ipſi.

לוֹא Lo.dictio ē negatiua.i.nō.ne.neqꝫ.nequaqꝫ.vt Ezech. 16.Nō fuit aūt ſodoma ſoror tua audita in ore tuo.& in eo.24.Nec fluēt lachrime tue. In aliis vero locis ſcribitur לֹא Lo.ſine vau.vt Geñ.2.Nō eñ pluerat dñs deus.& in eodem.De ligno aūt ſciētie boni & mali ne comedas.& in eo. 3.Nequaqꝫ morte moriemini.Exo.4.Neqꝫ audiēt vocem meā.& in eo.Nec audiuit eos.& in eo.16.Neqꝫ vermis inuētus eſt in eo.Exo.23.Nō ſuſcipies vocē mēdacii. Deut.26. Nō preteriui mādata tua nec ſum oblitus.2.Reg.13.Si non vis venire.4.Reg.5.Dixitqꝫ Naamā vt vis. pro quo he.le. Dixitqꝫ Naamā & nō.i.ſi nō vis accipere nō accipias.& eſt ſenſus ſicut in lr̄a noſtra.Iob.7. Nequaqꝫ vltra iā viuā. Ps. 1.Beatus vir qui nō abiit in cōſilio impiorū & in via peccatorū nō ſtetit:& in cathedra peſtilentie nō ſedit.& in lingua chaldaica dicitur לָא La.Hiere.10.Dii qui celos & terram nō fecerunt.Dañ.2.Si ergo ſomnium non indicaueritis mihi Et quando preponitur ei littera vau que eſt coniunctio: tūc ſignificat & non ſiue nec. aut neqꝫ:vt in locis predictis. Et aliquando preponitur ei littera beth & dicitur בְּלֹא Belo. ideſt in non:ſiue abſqꝫ:aut ſine. Deut.32. Ipſi prouocauerunt me in eo qui non eſt deus.& in eodem.Et ego prouocabo eos in eo qui non eſt populus. Iob.8. Nunquid vire-

לוֹא Non. Nec. לֹא Non. Ne. Nequaqꝫ. Neqꝫ. לָא Non. בְּלֹא In non.

Abſq̃. re poteſt ſcirpus abſq̃ humore.Ps.43. Vendidiſti populum
Sine. tuum ſine precio.Ponitur etiam lo.pro nihilo . Iob.
Nihil. 27.Nihil ſecum affert . Ps.75.Et nihil inuenerunt viri diuitiarum.
לָא ponitur etiam in lingua chaldaica לָא La pro
Nihil. nihil. Dañ.4.In nihilum reputati ſunt . Et cõiter quãdo
iungitur cũ dictione דָּבָר Dabar que ſignificat rem aut verbum
tunc ambe dictiones ponuntur pro nihilo . ideſt non
res aut non verbum.vt Deut.2.Et nihil eis defuit.Amos.6
Qui letamini in nihilum.Et aliquando ſcribitur cum he i
הֲלֹא principio & dicitur הֲלֹא Halo.ideſt nonne . ſiue nũquid
Nonne. nun.nunquid non.vtiq̃.ecce.De quo vide ſupra in littera
לוּא he.in dictione הֲלֹא Halo.Item לוּא Lu. ideſt vtinam. fortaſſe.
Vtinam. ſi forte.Eſa.48.Vtinam attendiſſes mandata mea.&
in eo.64.Vtinam diſrumperes celos.Et communiter ſcribitur
ſine aleph.De quo vide in dictione precedenti.

לֹג לֹג Log.Genus menſure.pro quo beatus hieronymus trãſtulit
Sextari⁹. ſextarium , Leuit . 14.Et olei ſextarium: duoſq̃
turtures.

לָוָה לָוָה Laua.commodare.mutuare.mutuo accipere . fenerari.
Fenerare. copulare.adherere.adiungere.comitari . Deut . 28.
Et fenerabis gentibus multis:& ipſe a nullo fenus accipies
ideſt mutuabis.Et in eodem.Ipſe fenerabit tibi & tu nõ fenerabis
ei.ideſt mutuabit.Nee.5.Mutuo ſumamus pecunias
in tributa regis.p̃s.36.Mutuabitur peccator & nõ ſoluet.
Mutuare. Prouer.19.Feneratur domino qui miſeretur pauperis
Eſa.24.Sicut feneratur ſic is qui mutuũ accipit.ſignificat
Mutuum accipere. etiam copulare vel adiungere.vt Geñ.29.Nunc quoq̃ copulabitur
Copulare. mihi maritus meus.Eccl̃s.8 . Et hoc ſolum ſecũ
afferet de labore ſuo.pro quo hebrei legunt.hoc ſolũ copulabitur
Adiũgere. ei ſiue comitabitur eũ.Eſa.14 Adiungetur aduena
Adherere. ad eos.Et in eodem.56.Qui adheret domino . Hiere.50.
Apponere. Venient & apponentur ad dominum.Dañ.11. Et applicabuntur
Applicari. eis plurimi fraudulenter.Zach.2. Et applicabuntur
לִוְיַת gentes multe domino.& inde לִוְיַת Liuiath.ideſt copulatio
vel augmentum . Prouer. 1. Vt addatur gratia capiti
Copulatio tuo.pro quo hebrei legunt.Quia copulatio vel augmentum
gratie ſũt capiti tuo.Et in eo.4.Dabit capiti tuo augmenta
Augmẽtũ. gratiarum.Et inde לויות Loioth.ideſt lora quibus animalia
לויות iunguntur.Et ſolum inuenitur in numero plurali.
Lora. 3.Reg.7.Et ſubter leones & boues quaſi lora ex ere dependentia
.Et in eodem.vt non celata ſed appoſita per circuitum
viderentur.pro quo hebrei legunt.Et lora per circuitum.
לִוְיָתָן ideſt quaſi loris adiuncta.& inde לִוְיָתָן Liuiathan.
Nomen draconis ſic nominati propter eius magnitudinẽ
Draco. Ps.73.Tu confregiſti capita draconis.pro quo beatus hieronymus
Leuiatam in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Tu confregiſti
capita leuiathan.Ps.103.Draco iſte quem formaſti. pro
quo beatus hiero. trãſtulit Leuiathan iſtũ plaſmaſti. Iob.
3.Qui parati ſunt ſuſcitare Leuiathan.Et ĩ eo. 40.An extrahere
poteris leuiathan hamo.Eſa.27 . Super leuiathan
ſerpentem vectem:& ſuper leuiathan ſerpẽtẽ tortuoſum.

לוּז לוּז Luz.recedere.diſcedere.Prouer.3 . Fili mi ne effluant
Effluere. hec ab oculis tuis.Et in eodem. 4.Ne recedant ab oculis
Recedere. tuis.Et ſcribitur in predictis locis cum iod in medio:loco
לְזוּת vau:quia eſt verbum tertie coniugationis.Inde לְזוּת lezuth.
ideſt diceſſio vel detractio.Prouer. 4. Et detrahẽtia
labia ſint procul a te.pro quo hebrei legunt. Et detractio
Detractio vel diceſſio labiorum ſit procul a te. ſiue peruerſitatem labiorum
נָלוֹז longe fac a te.Et inde נָלוֹז Naloz . pro quo beatus
Infamis. hieronymus tranſtulit infamem ſiue illuſorem.Prouerb.
2.Et infames greſſus eorum.Et in eodem.3.Quia abominatio
Illuſor eſt domini omnis illuſor.ponitur etiam pro tumultu.
Tumultus Eſa.30.Et ſperaſtis in calumnia & in tumultu . Hebrei
vero dicunt ꝙ ſignificat recedentem.ſcilicet a via recta. Item
לוּז Luz.Genus arboris.pro quo beatus hieronymus לוּז
tranſtulit amygdalinum.Geñ.30. Virgas populeas virides
& amygdalinas . Et aliqui hebrei dicũt ꝙ ſigñat auelanũ. amygdal⁹

לוּחַ Luach.Tabula.Exo.32.Duas tabulas teſtimonii lapideas. לוּחַ
Et in eodem.34.Precide ait tibi duas tabulas lapideas. Tabula
Prouer.3.Et deſcribe in tabulis cordis tui. Canti.8
Compingamus illud tabulis cedrinis.Quod in hebreo legitur
ſingulariter.ſ.tabula cedri.Eſa.30.Scribe ei ſuper buxum.
Pro quo hebrei legunt . Scribe ei ſuper tabulam. Et
poteſt intelligi ſuper tabulam buxeam.Hiere.17. Exaratum
ſuper latitudinem cordis eorum . pro quo hebrei legunt
ſuper tabulam cordis eorum . & ponitur ibi tabula ꝓ
latitudine.& in plurali לֻחֹת Luchoth.vt in aliquibus locis לֻחֹת
predictis.& Abach.2.Et explana eũ ſuper tabulas .reperitur Tabule.
etiam לֻחֹתַיִם Luchothaim:ſecundum terminationem לֻחֹתַיִם
dualem.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit Tabulata Tabulata
maris.quaſi diceret לֻחֹתַיִם Luchoth iam.Ezech.27. Abietibus maris.
de ſanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris.
Inde לַח Lach.ideſt viride ſiue humidum.Geñ.30 .virgas לַח
populeas virides.Nu.6.vuas recentes ſiccaſq̃ non comedet. Humidum
i.vuas virides ſeu humidas.Ezech.17.Et ſiccaui lignum Viride.
viride.& inde לֵחָה Lecha:quod ſecundum hebreos לֵחָה
ſignificat virorem ſeu reflorentiam.vt Deut.34.Nec dentes
illius moti ſunt.pro quo ipſi legunt.Nec fugerat. ideſt
nec defecerat viror ſeu reflorentia eius.ideſt color viuidus Viror.
vultus eius:ſeu humidum radicale illius . poteſt etiam deriuari Humidum
a dictione . לֵחָה Lecha . que ſignificat mandibulam
ſeu maxillam:vt infra dicetur.& tunc erit ſenſus ſicut beatus
hieronymus tranſtulit.

לוֹט Lot.Inuoluere.operire.colligare.1.Reg.21. Eſt inuolutus לוֹט
pallio poſt Ephod.Eſa.25.Et precipitabit dominus Inuoluer.
in monte iſto faciem vinculi colligati . vbi pro vinculi
colligati hebrei legunt inuoluentis inuoluentis.nam ĩ hebreo
dictio lot bis replicatur in hoc loco.quaſi diceret colligantis
colligantis.Et aliquãdo ſcribitur ſine vau.3. Reg.
19.Operuit vultum ſuum pallio.Scribitur etiam cũ aleph
in medio loco vau.De quo vide ſupra in dictione לָאט laat Operire.
Et inde בַּלָּט Balat cum prepoſitione beth.ideſt in occulto בַּלָּט
ſiue clam aut abſcondite vel oculte.vt Ruth.3.venit abſcondite
& diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit.1.Reg. Abſcõdite
18.Loquimini ad dauid clam me dicentes.ſignificat etiam Clam.
incantationes:que nobis ſunt abſcondite.De quo vide ſupra
in dictione לָאט Laat.Item לוֹט Lot.ſpecies aromatica לוֹט
pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem . Geñ . 37.
Camelos eorum portantes aromata & reſinam & ſtacten. Stacte.

לוּל Lul.Cochlea.ideſt aſcenſus graduum columnam amplexantium לוּל
in modum cochlee.3.Reg.6.Et p cochleam Cochlea.
aſcendebant in medium cenaculi.Item לוּלֵי lule cum לוּלֵי
iod in fine.ideſt ſi non.niſi.vt Geñ.31.Niſi deus patris mei Niſi.
Abraam & timor iſaac affuiſſet mihi.Deut.32 . Sed propter
iram inimicorum diſtuli.pro quo hebrei legunt . Niſi
iram inimicorum timuiſſem.Et eſt ſenſus ſicut ĩ littera noſtra.
p̃s.123.Niſi quia dominus erat in nobis dicat nunc iſrael:
niſi quia dominus erat in nobis.Eſa.1. Niſi dominus
exercituum reliquiſſet nobis ſemen.Et aliquãdo ſcribitur Si non
cum aleph in fine loco iod.vt Geñ.43.Si non interceſiſſet
dilatio.Iudi.14.Si non araſſetis in vitula mea:non inueniſtis
propoſitionem meam.1.reg.25.Niſi cito veniſſes in
occurſum meũ.Et ſecundum aliquos eſt dictio compoſita
a לוּ Lu.quod ſignificat ſi & לֵי le vel לֹא Lo quod ſignificat
non.Ponitur etiam aliquando in noſtra tranſlatione affirmatiue
pro ſi vel vtiq̃ vt.2.reg.2.Si locutus fuiſes mane Si.

receſſiſſet populus.ſed ēt in predicto loco hebrei legunt.
Niſi locutus fuiſſes.ideſt niſi dixiſſes mane :ſurgant pueri .
Ps.26.Credo videre bona dõmini.vbi premittitur in hebreo
predicta dictio לולי Lule.ideſt vtiqꝫ credo . Pro quo
hebrei legunt.Niſi credidiſſem.

לון לון Lun.ſiue לון Lon.Manere.morari.commorari.pernoctare.
לון murmurare.conqueri.Gen̄.19.Et manete ibi . Et
Manere. in eodem.Minime ſed in platea manebimus.Et in eodem
24.Eſt in domo patris tui locus ad manẽdum . Et in eodem.
32.Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris. Nu.22. Manete
hic nocte.Ioſ.6.Et reuerſa in caſtra manſit ibi . Iudi.
19.Queſo te vt hodie hic maneas.Et in eodem. & apud ſe
fecit manere.Et in eo.ne in platea maneas.Ruth.1. Et vbi
Morari morata fueris & ego pariter morabor.Nee.13. quare manetis
ex aduerſo muri. Iob.17.Et in amaritudinibus eorum
moratur oculus meus.Et in eo.24.nudos dimittunt homines.
Pro quo he.le.nudum faciunt manere.ſ.hoīem . Et eſt
ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.41.In collo eius morabitur
fortitudo.Ps.25.Anima eius in bõis demorabitur.
Ps.48.Et homo cũ in honore eſſet nõ intellexit. pro quo
beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit . Et
Cõmorari. homo in honore non commorabitur.Sed in fine eiuſdem
pſalmi ponitur non intellexit:nam ibi ponitur יבין Iabin
hic autem ילין Ialim.Ps.9.In protectiõe dei celi cõmorabitur.
prouerb.19.Et in plenitudine commorabitur . Eſa.
Habitare. 1.Iuſtitia habitauit in ea.i.manſit vel morata eſt in ea. Hiere.4.
Vſqꝫquo morabuntur in te cogitatiões noxie.Zach.
5. Et commorabitur in medio domus & conſumet eam .
מלון & inde מלון Malon:ſiue מלון Melon.ideſt mãſio: ſeu diuerſorium.
מלון Gen̄.43.Cum veniſſemus ad diuerſorium . Exo.
Diuerſorium. 4.Cumqꝫ eſſet in itinere in diuerſorio.Hiere.9 . Quis dabit
me in ſolitudine diuerſorum viatorum . debet legi diuerſorium
מלונה viatorum.& inde מלונה Meluna cum he in fine
ideſt tugurium quod cuſtodes agrorum faciunt ad manendum
Tuguriũ in nocte.Eſa.1.Et tugurium in cucumerario. In alio
Tabernaculũ vero loco Beatus hieronymus tranſtulit. Tabernaculũ vnius
vniꝰ noctis. noctis.Eſa.24.Et auferetur quaſi tabernaculũ vniꝰ noctis.
לון Item לון Lon.ideſt murmurare.Exo.15. Et murmurauit
populus cõtra moyſen.Et in eo.16.Et murmurauit omnis
Murmurare. congregatio filiorum iſrael.Et in eo.Nos vero quid ſumus
Muſitare. quia muſitaſtis contra nos.ideſt quia murmuraſtis. &
in eo.quibus murmurati eſtis contra eum. nu .14 . Vſque
quo multitudo hec peſſima murmurat contra me. Et ĩ eo.
qui murmuraſtis contra me.Et in eo. qui reuerſi murmurare
תלונה fecerũt cõtra eũ oẽm multitudinẽ.& inde תלונה Theluna.i.murmuratio
ſeu murmur.querela.ſeu querimonia
Murmur. Exo.16.Audiuit enim murmur veſtrum.Et in eo.Eo quod
Murmurationes. audierit murmuratiões veſtras.Et in eo.Nec contra nos eſt
Querele . murmur veſtrũ.Nu.14.querelas filiorũ iſrael audiui. ideſt
murmurationes.Et in eo.17.Et cohibebo a me querimonias
Querimonie. filiorum iſrael.ideſt murmurationes.Et in eo . Et quieſcant
querele eorum a me.

לוע לוע Loaa.abſorbere.deglutire.deuorare.lambere. Abdie.
Abſorbere 1.Et bibent & abſorbebunt.Prouer.20.Ruina eſt homini
Deuorare deuorare ſancta.Et licet in aliquibus bibliis noſtris legatur
deuotare.tamen in bibliis antiquis habetur deuorare.
ſicut in hebreo. Iob.6.Vnde & verba mea dolore ſunt plena.
Pro quo hebrei legunt.Ideoqꝫ verba mea abſorta ſunt.
Scribitur etiam cum littera ain in principio.vt Iob.39.pulli
Lambere. eius lambunt ſanguinẽ.vbi ponitur יעלעו Iaalu.pro ילעו
לועה Ielau: propter euphoniã.Inde לועה Loee.i.guttur. vt Prouer.23.
Guttur. Et ſtatue cultrum in gutture tuo.

לוץ לוץ Lus.illudere.deludere.deridere.irridere.interpretari.
Ps.118.Superbi inique agebant vſqꝫquaqꝫ.pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Superbi deridebant Deridere.
me nimis.Prouer.3.Ipſe deludit illuſores . Et in Deludere.
eo.14.Stultus illudet peccatũ. Et in eo.19 . Teſtis iniquus Illudere.
deridet iudiciũ. Et in eo.29.Si autem illuſeris ſolus portabis.
ſcribitur ēt cũ duplici ſade.vt Eſa.28 . Et nunc nolite
illudere.Inde ליץ Les.i.illuſor.deriſor.irriſor . Prouer. 9. ליץ
Qui erudit deriſorem ipſe ſibi iniuriã facit.Et in eo .Noli Deriſor.
arguere deriſorem.Et in eo.13.Qui aũt illuſor eſt non audit Illuſor
cum arguitur.Et in eo.19. Peſtilente flagellato ſtultus Peſtilẽs.
ſapientior erit.pro quo hebrei legunt. Illuſorem percuties:
& inſipiens aſtutior erit.Et in eodem.20.Luxurioſa res
vinũ.pro quo he.le.Deriſoria res vinum.ideſt facit hominem
illuſorem ſiue deriſorem.Et in eo. 21.Superbus & arrogans
vocatur indoctus.Pro quo hebrei legunt . Supbus
& arrogans vocatur deriſor.Et in eo.22 . Eiice deriſorem
& exibit cum eo iurgium.& in plu.לצים Leſim.Ps.1.Et in לצים
cathedra peſtilentie nõ ſedit . pro quo beatus hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et in cathedra deriſorũ Deriſores
non ſedit.Prouer.19.parata ſunt deriſoribus iudicia.Reperitur
ēt לוצצים Loſeſim cũ duplici ſade.Oſee.7 . Extẽdit לוצצים
manũ ſuã cũ illuſoribus.Et inde לצון Laſon.i.deluſio ſiue Illuſores. לצון
irriſio.vt Eſa.28.Audite verbũ dñi viri illuſores . pro viri
illuſionis vel deriſionis.ſignificat etiam ſupradicta dictio. Illuſio.
Interprerari vel exponere verba alterius:aut loqui pro aliquo.
Et inde מליץ Melis.i.interpres:vel ille qui loquitur מליץ
pro alio.vt Gen̄.42.Eo quod per interpretem loqueretur Interpres
ad eos.Iob.16.Verboſi amici mei. pro quo hebrei legunt.
Interpretes mei amici mei.& vocat eos interpretes :eo qđ
interpretabantur eius verba in malã partẽ.Et in eo .33.Si
fuerit pro eo angelus loquens.Eſa.43. Et interpretes tui Loquẽs ꝑ alio.
preuaricati ſunt in me.ponitur etiam pro legatis qui exponunt
verba eorũ a quibus mittuntur.2.paralip.32.Attamẽ
in legatione principum babylonis qui miſſi fuerant ad eũ Legatus.
Et inde מליצה Meliſa.i.interpretatio.prouer.1. Animaduertet מליצה
parabolam & interpretationẽ eius.vide ēt de hoc infra Interpretatio.
in dictione מלץ Malas.

לוש לוש Lus.cõmiſcere.miſcere.ſ.farinam aqua:more piſtorum. לוש
conſpergere.Gen̄.18.Tria ſata ſimile commiſce Cõmiſcere
1.Reg.28.Tollenſqꝫ farinam miſcuit eam.2.Reg.13. Que Miſcere.
tollens farinam cõmiſcuit.Hiere.7. Et mulieres conſpergunt Cõſpergere
adipem.pro quo he.le.Et mulieres conſpergunt ſiue
cõmiſcent maſſam.Oſee.7. A mixtione fermenti donec
fermentaretur totum.

לות Leuath. In lingua chaldaica ſignificat. Ad.ſiue a . Eſdre.4. לות
Iudei qui aſcenderunt a te. Ad.

לז Laz.ille.iſte.Et eſt communis generis:& recipit in principio A. לז
litteram he:que ponitur quaſi pro articulo:& dicitur הלז
הלז Halaz. Iudi.6.Pone ſupra petram illã.1 . Reg.14.
Que eſt trans locum illum.4.Reg.4.Ecce ſunamitis illa. Ille. Illa.
Zach.2.Loquere ad puerum iſtum dicens . Scribitur etiã Iſte.
cũ he in fine & dicitur הלזה Halaze.Gen̄.24 . quis eſt iſte הלזה
homo qui venit per agrũ.& aliqñ ſcribitur cũ vau : & dicitur Iſte.
הלזו Halezu. Ezech.36.Terra illa inculta facta eſt velut הלזו
hortus voluptatis. Illa.

לזה Laza.detrahere.diſcedere.Prou. 4.Et detrahẽtia labia לזה
ſint ꝑcul a te.Et aliqui hebrei dicũt ꝙ deriuatur a Detrahere
ſupradicta dictione לוז Loz.De quo vide ſupra in eadem
dictione.

לחה Lecha.Maxilla.mandibula.genna . & ſcribitur cum לחי
iod in fine loco he.vt Iudi.15.Inuentamqꝫ maxillam maxilla
ideſt mandibulam aſini.& in eodem . In maxilla aſini in
mandibula pulli aſinarum.& in eodem.Proiecit mandibu mãdibula.

lam de manu. Ps.3.Quoniam tu percuſſiſti omnes aduerſātes mihi ſine cauſa.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Quia percuſſiſti omnium inimicorum meorum maxillam.Threñ.1.& lachryme eius ī maxilla eius.Mich.5.In virga percutient maxillam iudicis iſrael.& in plu.לְחָיַיִם Lechaiáim ſiue לְחָיֵי Lechaie.Deut.18 Dabunt ſacerdoti armum & ventriculum. Pro quo hebrei legunt.Dabunt ſacerdoti armum & mandibulas ſeu maxillas & ventriculum.Canti.1.Pulchre ſunt gene tue. Eſa.30. & frenum erroris quod erat in maxillis populorum. Et in eo.15.Corpus meum dedi percutientibus & genas meas vellentibus.Ponitur ēt pro dentibus.Deut.34.Nec dentes illius moti ſunt.De quo vide ſupra in dictione לוּחַ Lûach.

לְחָיַיִם לְחָיֵי Mādibule. Gene. Maxille. Dentes.

לָחַךְ Lachach. lingere.lābere.rodere.3.Reg.18. Et aquā que erat in aqueductu lambens.Ps.71.Et inimici eiꝰ terram lingent. Nu.22.Ita delebit hic populus oēs qui in noſtris finibus commorantur:quomodo ſolet bos herbas vſqꝫ ad radices carpere.pro quo he.le.Nunc lambet ſeu rodet hic populus omnia que in circuitu noſtro ſunt ſicut lābit ſeu rodit bos herbas agri.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

לָחַךְ Lambere. Lingere. Rodere.

לָחַם Lacham.comedere.manducare.deuorare. debellare. pugnare. Deut.32.Et deuorabunt eos aues. p̄s.140. Et non communicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Nec comedere in delitiis eorum.Prouer.4.Comedūt panem impietatis.& in eo.9.Venite comedite panem meū. Et in eo.23. Quādo ſederis vt comedas cū principe.& in eo.Nec comedas cum homine inuido.& inde לֶחֶם Léchem.i.panis.cibꝰ. eſca.pabulū.& eſt commune ad omnem cibum ſiue ad omne comeſtibile.ſed magis communiter ponitur in ſcriptura pro pane.Geñ.3.In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Et in eo.14.Proferens panem & vinum.& in eo.18. Ponāqꝫ bucellam panis.& ī eo.47.In toto enim orbe panis deerat.Et in eo.49.Aſſer pinguis panis eius.Exo.25.& pones ſup menſam panes ꝓpoſitionis.Leuit.20. Veſcetur tñ panibus qui offeruntur in ſanctuario. & ſecundū hebreos accipitur ibi pro carnibus que offerebantur in ſanctuario. & in eo.21.Non offerat panem deo ſuo.Nu.14. Quia ſicut panem ita eos poſſumus deuorare.Et in eo.28. Oblationē meā & panes.pro quo he.le.Oblationē meā panē meum. & accipitur ibi pro agnis qui offerebantur mane & veſpere.Deut.8.Nō in ſolo pane viuit homo.p̄s.103. Vt educas panē de terra.Prouer.9.Comedite panē meū. & in eo.22.In quo eſt panis mendacii.Eccľs.11.mitte panē tuū ſup tranſeūtes aquas.Eſa.3.& in domo mea nō eſt panis. Et in eo.58.Frange eſuriēti panē tuū.Hiere.11.mittamus lignū in panē eius.Ezech.18.Panē ſuū eſurienti dederit.Ponitur ēt panis ꝓ māna.Exo.16.Ecce ego pluā vobis panes de celo.& in eo.Iſte eſt panis quē dedit vobis dñs ad veſcēdum. Nee.9.Panē quoqꝫ de celo dediſti eis.Ps.77.Panē angelorū manducauit homo.Accipitur ēt pro quocūqꝫ cibo vel eſca aut pabulo.Geñ.47.Prebēs cibaria ſingulis.Leuit.3.in pabulū ignis & oblationis dñi.Et in eo.In alimoniā ignis & ſuauiſſimi odoris.& in eodem.22.Aletur cibis patris ſui Nu.21.ſuper cibo iſto leuiſſimo.1.Reg.4. maledictus vir qui comederit panem vſqꝫ ad veſperam. Et accipitur ibi panis pro quocūqꝫ cibo.Nam ionathas preuaricatus eſt:eo quod comedit modicū mellis.Ps.135. Qui dat eſcam omni carni.Ps.145.Dat eſcam eſurientibus.Ps.146.Qui dat iumentis eſcam ipſorum. Item ponitur pro conuiuio. Dañ.5.Fecit grande conuiuium.Ponitur etiam pro carne. Soph.1.Et corpora eorum ſicut ſtercora. Pro quo hebrei legunt.Et carnes eorum ſicut ſtercora.Iob.20. vbi nos legimus.pluet ſuper illum bellum ſuum.hebrei legunt. pluet ſuper illum in carne ſua.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.Item לָחַם Lacham.ideſt pugnare. expugnare.debellare.dimicare.a ſuperiori ſignificato deriuatum. Eo quod bellum eſt; comeſtio & conſumptio gladii ex vtraqꝫ parte.Exo.1. Expugnatiſqꝫ nobis egrediatur. Et in eodem.14.Dominus enim pugnabit pro vobis. Et in eodem.Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et in eodem.17.Venit autem amalech & pugnabat contra iſrael. Et in eodem.Et egreſſus pugna contra amalech. Deut.1. Aſcendamus & pugnabimus.Et in eodem. Nolite aſcendere nec pugnetis.Ioſ.10.Et pugnabat contra eam. Et in eodem.Et exercitu per gyrum diſpoſito oppugnabat eam Et in eodem.Et circundedit atqꝫ expugnauit eam. Iudi.5. Et portas hoſtium ipſe ſubuertit. Pro quo hebrei legunt. Tunc dimicauit ſiue expugnauit portas. ſcilicet inimicorum.Et in eodem.De celo dimicatum eſt contra eos.Et in eodem.Aduerſus ſyſaram pugnauerunt. Et in eodem.9. Qui pugnauit pro vobis.Et in eodem.11. Pugnabant filii Amon contra iſrael quibus acriter inſtantibus.Et in eodem.Aut docere poteſt ꝙ iurgatus ſit contra iſrael:& pugnauerit contra eum.Ps.34.Expugna impugnantes me.p̄s 55.Tota die impugnans tribulauit me.Et in eodem.Multi bellantes aduerſum me.Ps.108. Et expugnauerunt me gratis.Eſa.63.Ipſe debellauit eos.& inde מִלְחָמָה milchama.ideſt bellum.pugna.Geñ.14. Inirent bellum contra balla regem ſodomorum.Exo.1. Si ingruerit contra nos bellum.Et in eodem.15.Dominus vir pugnator. pro quo hebrei legunt.Dominus vir pugne.Et in eo.17.Et bellum dei erit contra Amalech.Deut.21.Si egreſſus fueris ad pugnam.Iob.39.Procul odoratur bellum.

לָחַם Deuorare. Comedere. לֶחֶם Panis. Panis ꝑ carnibus. Panis ꝑ manna. Cibaria Pabulum Alimonia. Cibus. Eſca. Conuiuiū. Corpus. Caro לָחַם Expugnar. Pugnare. Oppugnare. Dimicare. Iurgari. Impugnare. Bellare. Debellare מִלְחָמָה Bellum. Pugna

לְחֵנָה Lechena. in lingua chaldaica ſignificat concubinam.Dañ.5.vxores & concubine illius. Et in eodē vxores tue & concubine tue vinum bibiſtis in eis.

לְחֵנָה Cōcubina.

לָחַץ Lachas. Arctare.coarctare.opprimere.affligere.atterere.tribulare.Exo.3.vidiqꝫ afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.Et in eodem.22. Neqꝫ affliges eum.Nume.22.Iungit ſe parieti:& attriuit ſedentis pedē. Pro quo hebrei legunt. Et arctauit ſe parieti:& arctauit ſiue attriuit pedem Balaam ad parietem. ideſt cum pariete. Iudi.1. Arctauitqꝫ Amorreus filios dan in monte. Et in eodem.4.Et per viginti annos vehementer oppreſſerat eos.1.Regum.10.Et de manu omnium regum qui affligebant vos.4.Regum.6.Claudite oſtium & non ſinatis eum introire.Pro quo hebrei legunt. Coarctate eum in oſtio. Ps.105.Et tribulauerunt eos inimici eorum. Eſa.19. Clamabunt enim ad dominum a facie tribulantis:quod in hebreo legitur in plurali:ſcilicet a facie tribulantium. Hiere.30.& viſitabo ſuper omnes qui tribulant eos.& inde לַחַץ Láchas ideſt tribulatio:ſiue afflictio:aut oppreſſio:vel coarctatio. Exo.3.vidiqꝫ afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Eſa.30.& dabit tibi dominus panem arctum & aquam breuem.i.aquā afflictionis vel tribulationis.

לָחַץ Opprimere Affligere. Atterere. Arctare. Coarctare. Tribulare. לַחַץ Afflictio.

לָחַשׁ Lachas.muſitare.ſuſurrare.murmurare. incantare. 2.Reg.12.Cū ergo dauid vidiſſet ſeruos ſuos muſitātes.p̄s.55.Aduerſū me ſuſurrabāt oēs inimici mei. & inde לַחַשׁ Láchas. ideſt murmur.Eſa.26.In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Quod hebrei exponunt ſic. Ideſt in tribulatione conuertunt ſe ad ſecretā orationē.in alio vero loco pro לַחַשׁ Láchas beatus hieronymꝰ trāſtulit.eloquū myſticum.Eſa.3. Et prudentem eloquii myſtici. ſignificat

לָחַשׁ Muſitare. לַחַשׁ Murmur. לַחַשׁ Eloquium myſticum.

etiam incantare.Ps.57.que nō audit vocem incantantiū.
Murmurare. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.vocem murmurantium . Eccl̃s. 10.Si
mordeat ſerpens in ſilentio.Pro quo hebrei legunt.ſi mordeat
Incātatio. ſerpens abſq; incātatione.Poteſt etiam legi ſic.ſi mordeat
ſerpens abſq; murmure vel ſuſurratione . Quod eſt
הַלּוֹחֵשׁ idem ſenſus cū littera noſtra.Et inde dicūt hebrei ꝙ deriuatur
dictio הַלּוֹחֵשׁ Haloches.Nee.3.Selum filius haloes.
ideſt filius cuiuſdam ſapientis exorziſte ſiue incantatoris.
ſicut exponūt hebrei.quia ponitur ibi he articularis in principio
que non ſolet apponi nomini proprio niſi tantū appellatiuo:
לְחָשִׁים vt dictum eſt ſupra in principio littere he. Et inde
לְחָשִׁים Lechaſim:Genus ornamenti muliebris . ꝓ quo
Inaures. beatus hieronymus tranſtulit inaures. Et ſolū inuenitur in
לָט nu.plu.Eſa.3.Inaures & annulos.

Clam. לָט Lat.clam ſiue abſcondite. De quo vide ſupra in dictione לָאט Laat.

לְטָאָה
Stellio. לְטָאָה Letaa.ſerpentis vel reptilis genus.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.ſtellio. &ſcribitur cum he in
לָטַשׁ fine.Leuit.11.Et ſtellio & lacerta & talpa.

Acuere. לָטַשׁ Latas. Acuere.polire.ſcilicet metallum.1.Reg.13.vt
acueret vnuſquiſq; vomerē ſuū.Iob.16.Hoſtis meus
terribilibus oculis me intuitus eſt.pro quo hebrei legūt
Inimicus meus acuit oculos ſuos contra me.Et ē ſenſus ſicut
לוֹטֵשׁ in littera noſtra.p̄s.51. ſicut nouacula acuta feciſti dolum.
Malleator. &inde לוֹטֵשׁ Lotes.pro quo beatus hieronymus trāſtulit
maleatorem.Gen̄.4.qui fuit maleator & faber in cūcta
לַיִל opera eris & ferri.

לֵיל לַיִל Laiil.ſiue לֵיל lel.nox.Exo.12. nox ē iſta obſeruabilis
Nox. dn̄i. Eſa.16.Pone quaſi noctem vmbram tuam. Et in
לַיְלָה eo.21.Cuſtos quid de nocte:cuſtos quid de nocte.& cōiter
Nox ſcribitur cum he in fine & dicitur לַיְלָה laila . vt Gen̄.1 . Et
tenebras appellauit noctem.Et in eo. Et luminare minus
vt preeſſet nocti.Et in eo.32.Ipſe vero manſit nocte illa in
caſtris.Eſter.6.Noctem illam rex duxit inſomnem.Iob.3.
לֵילוֹת Et nox in qua dictū eſt conceptus eſt homo.p̄s.16. Et viſitaſti
Noctes. nocte.& in plu.לֵילוֹת Leloth.ideſt noctes . Iob . 7.Et
לִילִית noctes laborioſas enumeraui mihi.Canti.3.In lectulo meo
per noctes.& inde לִילִית Lilith.Nomen animalis clamantis
ſiue vlulantis per noctes:ſecundum hebreos : pro quo
Lamia. beatus hieronymus tranſtulit lamiam . Eſa .34. Ibi cubauit
לַיִשׁ lamia.

Tigris. לַיִשׁ Lais.leo.Iob.4.Tigris periit eo quod non haberet
Leo. predam.pro quo he.le . Leo periit.Eſa.30. Leena &
leo ex eis vipera.

לָכַד
Capere לָכַד Lachad.capere.apprehendere.cōprehendere.cōſtringere.
Nu.27.Cuius ceperunt viculos & poſſederunt
habitatores.Deut.2.Et ſpoliis vrbiū quas cepimus. Ioſ.7.
Et quācūq; tribū ſors inuenerit.pro quo he.le.Et quācūq;
Apph̄ēdere tribū dn̄s apprehēderit.Et in eo.Quicūq; ille in hoc facinore
fuerit apprehēſus.Et in eo.Et inuēta eſt tribus iuda.
Deph̄ēdere Et in eo.Inuēta eſt familia zare . i . deprehenſa . Et in eo.
Inuenit Achan filiū carmi.pro quo he.le. Et deprehenſus
eſt Achan filius carmi. & in eo.10.macedā quoq; cepit Ioſue.
Et in eo.Et cepit eam die altero.1.Reg.14. Et ſaul con
firmato regno ſuper iſrael.pro quo he.le.Et ſaul cepit ſiue
apprehendit regnū ſuper iſrael.2.Reg.5.Cepit autem dauid
arcē ſion.Et in eo.12.Et expugnabat vrbem regiam.i.
nitebatur eā capere.Et in eo.Et capienda eſt vrbs aquarū.
Et in eo.Obſide ciuitatē & cape eā.Et in eo.Ne cū a me vaſtata
fuerit vrbs.i.cū a me capta fuerit.Iob.5.apph̄ēdit ſapiētes
in aſtutia eorū.Prouer.5.Iniquitates ſue capiūt impiū.
Tenere. & in eo.6.& captus ꝓpriis ſermonibus.Eſa.44.Tenebitur
laqueo.i.capietur.Hiere.5.Laqueos ponētes & pedicas
ad capiēdos viros.Et in eo.6.Vir eni cū muliere capietur.
Tren̄.4. Xp̄s dn̄s captus eſt in peccatis n̄ris . Abach.
1.Et capiet eā.Zach.14.& capietur ciuitas . Ponitur ēt pro Conſtringere.
ſtringere vel cōſtringere.Iob.38. Et facies abyſſi conſtringitur.
Et in eo.41.Et tenentes ſe nequaquā ſeparabūtur. לֶכֶד
pro quo he.le.Et conſtringuntur & nō ſeparātur. Inde לֶכֶד nequaquā ſe.
Lached.i.captio.Prouer.3.Et cuſtodiet pedē tuū ne capiaris. Captio.
Pro quo he.le.Et cuſtodiet pedem tuū a captione.i.ne מַלְכּוֹד
capiaris.ſicut eſt in lr̄a n̄ra.& inde מַלְכּוֹד Malcud.i. laqueus Decipula.
ſiue decipula qua aues capiūtur.Iob.18.Et decipula eiꝰ
ſuper ſemitam. לָכֶם

לָכֶם Lachem.vobis.Et in lingua chaldaica dicitur לְכוֹן Lecon. Uobis.
Dan̄.3.vobis dr̄ populis tribubus & linguis. לְכוֹן Uobis.

לְמֹג Lemog.Genus ligni precioſi.& ſcribitur cū aleph in לְמֹג
principio & dicitur אַלְמֹג Almug.& ſolū inuēitur ī numero אַלְמֹג
plu.ſ.אַלְמֻגִּים almugim.Pro quo beatus hieronymꝰ אַלְמֻגִּים
trāſtulit ligna thina.3.Reg.10.Attulit ex ophir ligna thina Thina.
multa nimis.& in eo . Fecitq; rex de lignis thinis fulcra
domus dn̄i & domus regie & citharas lyraſq; cantoribus.
Reperitur etiam אַלְגֻּם Algom.per tranſpoſitionē litterarū.
De quo vide ſupra in dictione לְגֹם Legom. לָמַד

לָמַד Lamad. Diſcere.docere.erudire.Deut.4. vt diſcāt timere Diſcere
me oī tp̄e.Et in eo.5.Diſcite ea & opere cōplete
Et in eo.17.vt diſcat timere dn̄m deū ſuum.Et in eo.31.vt
audientes diſcāt & timeāt dn̄m.Ps.118.vt diſcā iuſtificationes
tuas.Eſa.26.Et diſcet facere iuſtitiā.Hiere.12. Si eruditi
didicerint vias populi mei . Et in eo.15 . Cū didiceritis
malū.Ezech.19.Et didicit predā capere . ſignat ēt docere
vel erudire.ſ.quādo eſt verbū ſecūde coniugationis. Deut. Docere
4.Scitis ꝙ docuerim vos.& in eo.que ego doceo te . Et in
eo.5.Que docebis eos vt faciāt ea in terra . Et ī eo.6.vt docerem
vos.Et in eo.11.Docete filios v̄ros. Et in eo .20. Ne
forte doceāt vos facere cūctas abominationes . 2. Reg.22.
Docens manus meas ad preliū.p̄s.33.Timorē dn̄i docebo
vos.p̄s.50.Docebo iniquos vias tuas.Ps. 93. qui docet hominē
ſcientiam.Et in eodem.Et de lege tua docueris eū.
Ps.118.Doce me iuſtificationes tuas.Et in eodem. ſup omnes
docentes me intellexi.Eccl̃s.12.Docuit populum.Canti.3.
& ad bella doctiſſimi.Hiere.12.Sicut docuerunt populum
meum iurare in baal.& in eo.31.Quaſi iuuenculus indomitus.
pro quo he.le.Quaſi vitulus nō doctus.i . indomitus לִמּוּד
iugo.Oſee.10.ephraim vitula docta.& inde לִמּוּד limud. Diſcipulū
i.doctus ſiue diſcipulus.Eſa.8.Signa legem in diſcipulis
meis.& in eo.50 . Dn̄s dedit mihi linguā eruditam
Pro quo he.le.Dn̄s dedit mihi linguā doctorū.Et in eodē. Doctus.
54.vniuerſos filios tuos doctos a dn̄o.ſignat ēt aſſuetum Cōſuetudinē habere.
vel conſuetū.Iudi.3. & haberent conſuetudinē preliandi. aſſuetus
Hiere.2.Onager aſſuetus in ſolitudine.& ſecūdū hebreos כִּלְמַד
īde deriuatur כִּלְמַד Chilmad.Ezech.27.Aſur & chelmad
venditores tui.pro quo he.le.Aſur quaſi doctus vel aſſuetus
venditor tuus ſiue negociator tuus.Poteſt etiam eē nomen תַּלְמִיד
propriū:ſicut eſt in littera noſtra.& inde תַּלְמִיד Thalmid Doctus.
per additionem tau in principio . ideſt diſcipulus.1.
Paralipo.25.Doctus pariter & indoctus.pro quo hebrei legunt. Diſcipulū
Doctor.& diſcipulus.& inde מַלְמַד Malmad. ideſt vomer. מַלְמַד
Iudi.3. Qui percuſſit de philiſtiim ſexcentos viros Uomer.
vomere.Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat ſtimulum bouis .
ideſt virgā longā in cuius ſūmitate eſt aculeus quo punguntur
boues vt recte incedant:quaſi a docendo dictum eo לָמָּה
quod doceat ipſos boues.

לָמָּה Lāma.quare.cur.vt quid. quamobrem . De quo vide
infra in dictione. מָה Ma.

למו Illis

למו Lámo.illis ſiue ipſis:aut illi datiui caſus de quo vide in grammatica in capitulo de pronomine.

לעב Subſānaꝛ

לעב Laab.ſubſannare.irridere.2.Paralip.36.At illi ſubſannabant nuncios dei.

לעג Irridere. Subſānaꝛ
לעג Subſānatio.
Balbus.

לעג Laag.ſubſannare.deridere.irridere.2.Parali.30. Illis irridentibus & ſubſannātibus.Nee.2.Et ſubſannauerunt nos & deſpexerūt.Et in eo.4.Et motus nimis ſubſannauit iudeos.Iob.11.Et cum ceteros irriſeris a nullo confutaberis.p̄s.2.Dominus ſubſānabit eos.p̄s.34.Tentauerūt me:ſubſannauerūt me.& inde nomē לעג Láag.i.ſubſannatio vel irriſio.Iob.34.Qui bibit ſubſannationem quaſi aquam.Ps.43.ſubſannationē & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.Oſee.7.Hec eſt ſubſannatio eorum in terra egypti.Eſa.28.In loquella enī labii.Pro quo hebrei legūt. In ſubſannatiōe labii.Alii vero legūt ſic: in balbutienti eī labio:quaſi a עלג Ileg.quod ſignificat balbū. vt Eſa.32.Et lingua balborū velociter loquetur.Et in eo.33.populū alti ſermonis:ita vt non poſſis intelligere diſertitudinem lingue eius:in quo nulla eſt ſapientia.pro quo hebrei legunt. Populum profundi ſermonis:ita vt non intelligatur balbutiens lingua eius:ſine ſapientia.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

לעז Barbarus

לעז Locez.barbarus.p̄s.113.De populo barbaro. & ſolum inuenitur in predicto loco.

לעט Comedere

לעט Laat.comedere.deuorare. Geñ.25. Da mihi de coctione hac ruffa.vbi ponitur verbum tertie coniugationis.ideſt fac me comedere vel deuorare de coctione hac ruffa.Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

לען לענה Amaritudo Abſinthiū

לען Laan.abſinthium.amaritudo.Et ſcribitur cum he in fine & dicitur לענה Laana.Deut.29. Radix germinans fel & amaritudinem. Hiere.9. Ecce ego cibabo populum iſtum abſinthio.Threñ.3. Inebriauit me abſinthio. Et in eodem.Abſinthii & fellis.Amos.5. Qui conuertitis in abſinthium iudicium.

לפד Lampas. Fax.
לפידים Lampadeſ
לפידות

לפד Lapid.lampas.fax.Geñ.15.Et apparuit clibanus fumans & lampas ignis.Iudi.15.Et faces ligauit in medio.Iob.12.Lampas contempta apud cogitationes diuitū Eſa.62.vt lampas accendatur.Zach.12.Et ſicut facē ignis in feno.Et in plu.לפידים Lapidim.Exo.20. Cunctus autē populus videbat voces & lampades.Et inde deriuatur nomen לפידות Lapidoth.Iudi.4.Erat autem debora ꝓphetes vxor lapidoth.

לפת Apprehendere. Cōturbari

לפת Lapath.apprehēdere.complecti ſiue amplecti. cōturbari.Iudi.16.Et apprehendens ambas colūnas.Ruth. 3.Expauit homo & conturbatus eſt: ſed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt.Expauit homo & amplexatus ē: in voce paſſiua.

לצר Malaſar. Diſpēſator

לצר Leſar.Prepoſita mem littera cum apice cegol ſignificat diſpenſatorem:ſecūdum hebreos.Dañ.1.Et dixit daniel ad malaſar.pro quo hebrei legūt.Et dixit daniel ad diſpēſatorem ſiue ad prepoſitum.Et in eodem.Porro malaſar tollebat cibaria & vinum potus eorum.Poteſt etiā eē nomen proprium.ſicut eſt in littera noſtra.

לקק Lambere. Lingere.

לקק Lacac.lingere.lambere.Iudi.7.Qui manu & lingua lambuerint aquas ſicut ſolent canes lambere.Et in eodem.Qui manu ad os proiiciente aquas lambuerant.Et in eodem.In trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos.3.Reg.21.In loco hoc in quo linxerunt canes ſanguinem Naboth:lambent quoqꝫ ſanguinem tuum.

לקח Sumere. Tollere.

לקח Lacach.accipere.ſumere.aſſumere.tollere.emere. Geñ.2.Quoniam de viro ſumpta eſt.Et in eodem.5. Quia tulit eum deus.Et in eodem.20. Propter mulierem quam tuliſti.Et in eodem.24.qui tulit me de domo pr̄is mei.Et in eodem.27.Primogenita mea ante tulit & nunc ſecundo ſurripuit benedictionē meam.ideſt tulit. Et in eodem.31.Tulit iacob omnia que fuerunt patris noſtri. Et in eodem.Abſcondit idola ſubter ſtramenta cameli.Pro quo hebrei legunt.Tulit idola & poſuit ea in ſtramenta cameli.Exo.9.Et grando & ignis mixta pariter ferebantur.pro quo hebrei legunt.Et grādo & ignis aſſumpta in medio grandinis.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Nu. 16.Nec aſſellum quidem vnquam acceperim ab eis.1.Reg. 4.Et arca dei capta eſt.Et in eodem.Eo quod capta eſſet arca dei.4.Reg.2.Si videris me quando tollar a te.p̄s.14.& munera ſuper inocentem nō accepit.p̄s.67. Accepiſti dona in hoībus.Prouer.24.Erue eos qui ducūtur ad mortē. Pro quo hebrei legunt. Erue aſſumptos ad mortem. Hiere.23.qui aſſumunt linguas ſuas.Ezech.33. Ille quidē in iniquitate ſua captus eſt.& aliquando ſcribitur ſine lamed ſcilicet in futuris & in imperatiuis & in infinitiuis vel gerūdiis.Geñ.6.Tolle igitur tecum ex omnibus eſcis. Et in eodem.15.ſume inquit mihi vaccam triennem. Et in eo.18. Sed afferam pauxillum aque.Pro quo hebrei legunt.Accipiatur obſecro pauxillum aque.Et in eodem. Ponāqꝫ bucellam panis.ideſt accipiam bucellam panis. Et in eo.22. Tolle filium tuum.Et in eodem.30. Parum ne tibi videtur ꝙ prerripueris maritū mihi: niſi etiam mandragoras filii mei tuleris.Et in eodem.38.Habeat ſibi. ideſt accipiat ſibi pignus.Nu.16.Tollat vnuſquiſqꝫ thuribula ſua.Ioſ.9.ſuſceperunt igitur de cibariis eorum.Eſa.8. Sume tibi librum grandem.4.Reg.12.Nollite ergo amplius accipere pecuniam.Et in eodem.Prohibitiqꝫ ſunt amplius ſacerdotes accipere pecuniam.Eſa.23.Sume citharam & circue ciuitatem.Hiere.5.Renuerunt accipere diſciplinam.Ezech.17. Vt firmaret radicem ſuper aquas multas. Pro quo hebrei legunt.Tulit ſuper aquas multas. Oſee.11.Portabam eos ī brachiis meis.Pro quo hebrei legūt.Accipere eos ſiue ferre eos in brachiis ſuis.Et etiam in imperatiuis inuenitur aliquando cum lamed.vt Exo.29.Tolle vitulum de armento.Ezech.37.Et tolle lignum alterum. ſignificat etiam emere.Prouerb.31.Conſiderauit agrum & emit eū.2.Reg. 4.Aſſumentes ſpicas tritici.Pro quo hebrei legunt. Quaſi emētes triticum.Eſa.52.Quoniam ablatus eſt populus meus gratis.pro quo hebrei legunt.Quoniam emptus eſt populus meus gratis.Item ſignificat quando aliquis conatur ad aliquid agendum. Sicut in noſtro vulgari dicitur Accepit petrus & fecit hoc vel illud ſiue iuit ad illum locū. ideſt accepit ſeipſum vel ſocios ſecum.Et per talem modū loquendi dicitur in hebreo.Exo.4. Poſuit & teſtimoniū in arca.Pro quo in hebreo habetur.& accepit & poſuit teſtimonium in arca.Nu.16.Ecce autem chore.Pro quo hebrei legunt.Et accepit chore.& ſequitur.& ſurrexerūt contra Moyſen.Iudi.14.Dederunt ei ſodales triginta. ꝓ quo hebrei legunt.Et acceperunt ſodales triginta & fuerunt cū eo.2.Reg.18.Porro Abſalom erexerat ſibi cum adhuc viueret titulum.Pro quo hebrei legūt.Et abſalom accepit & erexit ſibi in vita ſua titulum.Iob.15.Quid te eleuat cor tuum.Pro quo hebrei legunt.Quid te accipit cor tuum.& inde מלקוח Malcóach.ideſt preda. ſiue illud quod de ſpoliis capitur.Nu.31.Predam & vniuerſa que acceperant tam ex hominibus quam ex iumentis.Et in eodem.Tollite ſūmam eorum que capta ſunt.Et in eodem. Diuideſqꝫ ex equo predam.Eſa.49.Nunquid tolletur a robuſto preda. Et in eodem.Et quod ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. ideſt quod captum fuerit a robuſto.Accipitur etiam מלקוח Malcóach pro faucibus.vt.Ps.21.Et ligua mea adheſit fau

Aſſumere.
Accipere.
Capere.
Suſcipere
Emere.
מלקוח
Preda
Quod captū eſt.
Captum.
מלקוח

מֶלְקָחַיִם Forcipes. emūctoria מִקָּח Cupido. מַקָּחָה מַקָּחוֹת Venalia. לֶקַח Doctrina. Lex. Sermōes.

cibus meis.& inde מֶלְקָחַיִם Melcacháim.i.forcipes quibus accipimus prunas.& reperitur tantū in hebreo in numero duali: quia ex duabus conſtat. Eſa.6. Quem forcipe tulerat de altari. Accipitur etiam pro emūctoriis lucernarū. Exo. 25. Emūctoria quoqꝫ & vbi ea que emuncta ſunt extingātur. Inde מִקָּח Micach.i. cupido: ſiue aceptio munerū. 2. paralip.19. Nec cupido munerū.& inde מַקָּחָה Mecacha.i.merces.ſiue res venalis. Et ſolū inuenitur in nūero plu.ſ. מַקָּחוֹת Macachoth. Nee.10. Qui important venalia & omnia ad vſum.& inde לֶקַח Lécach.ideſt doctrina ſiue aſſumptio doctrine vel legis. Deut.32. Cōcreſcat vt pluuia doctrina mea Prouer.1. Audiens ſapiens ſapientior erit. pro quo hebrei legunt. Audiet ſapiens & addet doctrinam. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eo.4. Donum bonum tribuā vobis. pro quo hebrei legunt. Doctrinam ſeu legem bonā tribui vobis. Eſa.29. Et muſitatores diſcent legem. Pōitur etiam pro ſermonibus. Prouer.7. Irretiuit eum multis ſermonibus.

לָקַט Cōgregar̄. Colligere. לֶקֶט Remanentes ſpice. יַלְקוּט Pera paſtoralis.

לָקַט Lacat. colligere. congregare. Geñ.47. E quibus omnē pecuniā cōgregauit. Exo.16. Colligat vnuſquiſqꝫ ex eo quantū ſufficit.& in eo. Et collegerūt alius plus: alius minus. Et in eo. Iuxta id quod edere poterant congregauerunt.& in eo. In die aūt ſexta collegerūt cibos duplices. Et in eo.& egreſſi ſunt de populo vt colligerēnt. Ruth.2. Vadam in agrū & colligā ſpicas.& in eo.& que collegerat virga cedens. 4. Reg.4. Vt colligeret herbas agreſtes.& in eodē.& collegit ex ea coloquintidas agri. Iudi.11. Congregatiqꝫ ſunt ad eum viri inopes. Eſa.27. Et vos congregabimini vnus & vnus filii iſrael.& inde לֶקֶט Léchet.i.collectio vl' congregatio. ſiue remanētes ſpice que a pauperibus colligūtur. Leuit.9. Nec remanētes ſpicas colliges.& idē יַלְקוּט Ialcut.i.pera paſtoralis in qua vaſa paſtoris colliguntur.1. Reg.17. Et miſit eos in perā paſtoralē.

לֶקֶשׁ Serotinus מַלְקשׁ לָקַשׁ Vīdemiar̄. Retardare

לֶקֶשׁ Léches. Pluuia vel imber ſerotinus. Amos.7. In principio germinantiū ſerotini imbris. Et in eo. Et ecce ſerotinus poſt tonſionē regis.& aliqñ ſcribitur cū mem in principio & dicitur מַלְקשׁ malcos Deut.11. Dabit pluuiam terre veſtre temporaneā & ſerotinā. Oſee.6. Et veniet quaſi imber nobis tēporaneus & ſerotinus. Zach.10. Petite a dño pluuiā i tempore ſerotino.& inde verbū לָקַשׁ Laches i.retardare. Beatus hieronymus tranſtulit vīdemiare. Iob.24. Et vineā eius quem vi oppreſſerunt vindemiant. Pro quo he.le. Et vineā impii retardāt. quaſi dicat. primo dep̄dantur bonos & iuſtos: & poſtea ēt iniuſtos & impios: quia nemini parcūt. Poteſt ēt intelligi ſicut eſt in littera noſtra.

לְשַׁד Panis. Humiditas

לְשַׁד Leſad. humidū. ſeu recens: ſecūdū hebreos: btūs hieronymus trāſtulit panē.ſ.recētē vel humidū. Nu.11. Saporis quaſi panis oleati. Ps.31. Conuerſus ſum in erūna mea dū confringitur ſpina. Pro quo he.le. Conuerſa eſt humiditas mea i ſiccitate eſtatis. ſed ſi illud lamed qđ ponitur in principio dictionis nō eſt de ſubſtātia dictionis: ſed eſt prepoſitio ſicut & in aliis locis: tunc poteſt legi ſicut eſt in littera noſtra.ſ.in erūna mea.

לשך Tricliniū. gazophylacium לְשָׁכוֹת gazophylacia.

לשך Leſach. cenaculū. Gazophylaciū. camera. tricliniū.1. Reg.9. Introduxit eos in tricliniū. Nee.10. Gazophylaciū domus dei noſtri. Ezechiel.40. Et per ſingula gazophylacia oſtiū. Et in eo. Porro gazophylaciū qđ reſpicit viam aquilonis.& i plu. לְשָׁכוֹת Leſachoth. vt in eo.& ecce gazophylacia & pauimētū.& in eo. triginta gazophylacia in circuitu pauimēti. Et in eo. Gazophylacia cantorum in atrio interiori.

לֶשֶׁם Ligurius.

לֶשֶׁם Leſem. lapis precioſus. quem tranſlatio noſtra ligurium appellat. Exo.28. In tertio ſcilicet verſu ligurius achates & amethiſtus.

לָשׁוֹן Lingua. Loquela. לְשֹׁנוֹת Lingue. לִישָׁן לִישָׁנַיָּא לָשַׁן Detrahere Accuſare.

לָשׁוֹן Laſon. lingua. loquella. Exo.4. Impeditioris & tardioris lingue ſum. Iudi.7. Qui manu & lingua lambuerint aquas. Iob.27. Nec lingua mea meditabitur mendaciū. p̄s.11. Et linguā magniloquā. Ps.44. Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribentis. Ponitur ēt pro loqłla. vt Geñ.10. vnuſquiſqꝫ ſcđm linguā ſuā. Deut.28. Gentē cuius linguā intelligere nō poſſis. Eſter.1. Diuerſis linguis & litteris. ſigñat etiā lapidē terminalē vel ſinū maris vel fluminis. eo qđ eſt ad ſimilitudinē lingue. vt Iob.15. A ligua eius que reſpicit meridiē. Et in eo. A lingua maris. Eſa.11. Et deſolabit dñs linguā maris egypti.& in plu. לְשֹׁנוֹת Leſonoth.i.lingue. vt Zach.8. Ex omnibus linguis gentium.& in lingua chaldaica dr̄ לִישָׁן Liſan. Dañ.3. Vt omnis populus & tribus & lingua.& in plu. לִישָׁנַיָּא liſanaia. vt in eo. vobis dr̄ populis & tribubus & linguis.& inde verbū לָשַׁן Laſen Quod ſigñat detrahere. ſeu murmurare. vl' accuſare vt Ps.100. Detrahētem ſecreto proximo ſuo hunc perſeq̄bar. Prouer.30. Ne accuſes ſeruum ad dñum ſuum.

לתח מֶלְתָּחָה Veſtis.

לתח Lethach. prepoſito mem & addito he in fine vt dicatur מֶלְתָּחָה Melthacha: ſignificat veſtē ſeu veſtimētū. 4. Reg.10. Dixitqꝫ his qui preerāt ſuper veſtes. Et aliq hebrei dicunt ꝙ ſignificat locū quo veſtes reponūtur.& ſolū inuenitur in p̄dicto loco.

לֶתֶךְ Dimidius cori.

לֶתֶךְ Léthech. Dimidia pars menſure cori. vt Oſee.3. Et dimidio coro ordei. Et ſolū inuenitur in p̄dicto loco.

לתע מַלְתְּעוֹת mole נִתְּעוּ Conteri

לתע Lethaa. p̄poſito mem & addito he in fine vt dicatur מַלְתָּעָה Maltheaa: ſignificat molā dentium.& ſolū inuenitur in numero plu. Ps.57. Molas leonū cōfriget dñs. Et inde verbū נִתְּעוּ Nitháu. quaſi נִלְתְּעוּ Nilthau per defectum lamed.i.cōtriti ſeu cōquaſſati ſunt.ſ.dentes. vt Iob.4. Et dentes catulorum leonum contriti ſunt.

De incipientibus a littera מ Mem.

Iſta littera mem qñ preponitur alicui dictiōi ſigñat. de.ex. c.a.vel ab.& aliqñ ſignificat comparatiuum precedentis dictionis. De quo vide infra in dictione מִן Min.

מְאֹד Valde. Nimis. vehemēter Satis. Fortitudo. mens. anima.

מְאֹד Meod. nimis. valde. vehemēter. Geñ.1. Et erāt valde bona. Et in eo.15. Merces tua multa nimis. Et in eo.17. Et multiplicabo te vehementer nimis. vbi ponitur bis p̄dicta dictio. Exo.1. Ac roborati nimis īpleuerūt terrā. p̄s.118. Nō me derelinquas vſquequaqꝫ. pro quo beatus hieronimus in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. vſqꝫ nimis. Et i eo. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vſquequaqꝫ.i.vſqꝫ nimis. Eſa.16. ſuperbus eſt valde.& in eo.64. Ne iraſcaris dñe ſatis.i.valde. ponitur ēt ꝓ validitate ſeu fortitudine Deut.6. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota fortitudine tua. vbi ponitur pro fortitudine.& pōt poni pro mēte q̄ eſt pars precioſa valde in homine. vnde in euāgelio pōitur ꝓ mēte. Mathei.22. Ait illi ieſus: diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & in tota anima tua & in tota mēte tua.& ſilr̄ Marci.12. ponitur pro mēte & virtute.& Luce.10. ponitur pro anima & viribus.

מֵאָה Centum. מְאַת Centies. מֵאוֹת

מֵאָה Mea. Centum. Geñ.33. Centum agnis. 2. Paralip.36. Et condemnauit terram centum talentis argenti.& aliquando mutat he vltimum in thau & dicitur מְאַת Meath Geñ.21. Cum eſſet annorum centum. Ponitur etiam aduerbialiter pro cēties ſiue centuplum. vt Eccl's.8. Peccator eo quod centies facit malum.& in plurali. מֵאוֹת Meoth. Geñ.5. Et facti ſunt dies Adam poſtquam genuit ſeth octingenti anni. Quod in hebreo legitur octocenti anni. ideſt octocentena annorum.& in eo. Anni nongenti triginta.

מְאֹם מְאֹם Meum.aliquid.quicq̄. quantūcūqꝫ.Et cōmūiter ſcri
מְאוּמָה bitur cum he in fine & dicitur מְאוּמָה Meūma.vt Nu.
Aliquid. 22.Nunquid loqui potero aliquid.Deut.13. Et non adhe⸗
rebit de illo anathemate quicq̄ ı̄ manu tua.& in eodē .24.
Quicq̄. Aliq̄ res Cum repetes a proximo tuo rem aliquā.4.Reg.5.Et acci⸗
piam ab eo aliquid.Hiere.39.Nihilqꝫ ei mali facies.i. non
מְאוּם facies ei aliquid mali.Reperitur etiam מְאוּם Mum mono⸗
ſyllabum & ſine he.Iob.31. Et ſi in manibus meis adheſit
Macula. macula.Pro quo hebrei legunt.Et in manibus meis nō ad
Aliquid. heſit aliquid.ſ.mali.Poteſt etiā deriuari a dictiōe מוּם Mum
ſine aleph:que ſigñat maculam.vt infra in ſuo loco dicetur.

מָאֵן מָאֵן Maen.nolle.renuere.Geñ.37.Nolluit conſolationem
Nolle. accipere.Exo.10. Sin aūt reſiſtis & non vis dimittere
Reſiſtere eum.& in eodē.22.Si pater virginis dare nolluerit.Nu.22
Nolluit Balaā venire nobiſcū.Ps.76.Renuit conſolari ani
Renuere. ma mea.Hiere.5.Renuerunt accipere diſciplinam. & in eo
מָאן dem.Et noluerunt reuerti.Item מָאן Man.in lingua chal⸗
Uas. daica ſignificat vas.& in plurali מָאנַיָא Manaia ſiue מָאנַי
מָאנַיָא Mane. Dañ.5. Vt afferrent vaſa aurea & argentea. & in eo.
Uaſa. Tunc allata ſunt vaſa aurea.

מָאַס Maas.reprobare.abiicere.proiicere.repellere.ſperne
מָאַס re.odire. aborrere. diſſoluere. Iob. 10. Et opprimas
Reprobaē. me opus manuum tuarum.Pro quo hebrei legūt.Et repro
bes ſiue abiicias opus manuum tuarum.Ps.52. Quoniam
Spernere. deus ſpreuit eos.Ps.88.Tu vero repuliſti & detraxiſti. Pro
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtu⸗
lit.Tu aūt repuliſti & proieciſti.Ps.117.Lapidem quem re⸗
probauerunt edificantes .Eſa.7.Vt ſciat reprobare malum
& eligere bonum.& in eodem.30.Pro eo quod reprobaſtis
Abiicere verbum hoc.& in eodem.54.Et vxorem ab adoleſcentia
Obterere. abiectam.Hiere.2.Quoniam obtriuit dñs confidentiā tuā.
Pro quo hebrei legunt.Quoniam abiecit ſiue odiuit domi
nus confidentiam tuam.& in eodem 6.Argentum repro⸗
Proiicere bum vocate eos.& in eodem.14.Nunquid proiiciens abie
ciſti iudam.Threñ.5.Sed proiiciens repuliſti nos.Oſee.4.
Quia tu ſcientiam repuliſti: repellam te.Amos.2.Eo quod
abiecerunt legem domini.& in eodem.5.Odiui:proieci fe
ſtiuitates veſtras.Ponitur etiā pro diſſoluere.vt.Ps.57.Ad
nihilum deuenient tanq̄ aqua decurrens. Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Diſſoluan
Diſſoluere tur ſicut aque que fluunt.& de hoc vide infra in dictiōe מָסַס
Maſas. Itē ponitur pro contrahere.Iob.7.Cutis mea aruit
Cōtrahere & contracta eſt.Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et
abominabilis facta eſt.

מָאַר מָאַר Maar . inficere . dolorem vel amaritudinem infer⸗
Inficere re.Leuit.13.Infecta lepra reputabitur. Ezech. 28. Et
Amaritu diñe īferre non erit vltra domui iſrael offendiculum amaritudinis.
ideſt amaritudinem vel dolorem inferens.

מֵאַת מֵאַת Meath.centum.ſiue centies.De quo vide ſupra in di⸗
Centū ctione מֵאָה Mea.

מֶגֶד מֶגֶד Méged. fruct⁹ ſeu pōa.ſ.optima & electa.fruges. Deut.
Poma 33. De pomis celi & rore.& in eodē. De pomis fructuū
ſolis ac lune.& in eo.De pomis colliū eternorum. & in eo.
Fruges. Et de frugibus terre.Canti.4.Cū pomorū fructibus. & ſe⸗
cundū hebreos ſignificat optimū vel electū cuiuſcunqꝫ rei.
מִגְדָּן Scribitur etiam cum nun in vltima ſyllaba & dicitur מִגְדָּן
מִגְדָּנוֹת Migdan.& ſolum inuenitur in numero plu.ſ. מִגְדָּנוֹת Mig
Dona danoth. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Dona ſeu
Pēſatiōes munera aut penſationes.vt Geñ.24. Fratribus quoqꝫ eius
& matri dona obtulit.2.Paralip.21.Et penſationes cum ci⸗
uitatibus munitiſſimis.& in eodem.32.Et munera ezechie
מַגָּל מַגָּל regi iuda.
Falx. Magal.falx.Hiere.50.Et tenētem falcem in tempore
meſſis.Ioel.3.Mittite falcem q̃m maturauit meſſis.

מִגֵּן Migen.protegere.claudere.tradere.Geñ.14.Quo ꝓ⸗ מִגֵּן
tegente: hoſtes in manibus tuis ſunt. Pro quo hebrei le
gunt . Qui tradidit hoſtes tuos in manibus tuis . Poteſt Protegere
etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Prouer.4.Corona
inclyta proteget te. Oſee.11.Protegam te iſrael.Pro quo ali
qui hebrei legunt.Tradam te iſrael.ſ.in manus inimicorū. Tradere.
Inde מָגֵן Magen.i.ſcutum.protectio. De quo vide ſupra in
dictione גָּנַן Ganan.

מִגֵּר Magar.deiicere.diſſipare.collidere.tradere.detrahere מִגֵּר
Eſdre.6.Diſſipet oīa regna & populū.Ps.88.Et thro⸗ Diſſipare. Detrahere.
num eius in terra detraxiſti.Pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit.Et ſedē ei⁹ Collidere.
in terrā colliſiſti.Ezech.21.Gladio traditi ſūt cū pplo meo. Tradere.

מַד Mad.tunica.veſtis.ſeu veſtimentum.& ſcribitur cū vau מַד
in fine.Leuit.6. Veſtietur tunica ſacerdos.2. Reg. 20. Tunica
Porro ioab veſtitus erat tunica ſtricta ad menſuram habit⁹
ſui.Ps.108. Et induit maledictionem ſicut veſtimētum. Et Ueſtimētū
pluraliter declinatur in gñe maſculino & feminino.1.Reg.
4.Sciſſa veſte & cōſperſus puluere caput.Quod in hebreo Ueſtis.
legitur pluraliter.ſ.ſciſſis veſtibus.Ps.135. Quod deſcēdit
in orā veſtimēti ei⁹ . Pro quo hebrei legūt. In orā veſtimē
torū eius.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictione ſe⸗
quenti.

מָדַד Madad.mēſurare.metiri.expandere. Deut.21.Et me⸗
tietur a loco cadaueris.2.Reg.8.Et menſus eſt eos fu⸗ מָדַד
niculo.& in eodem.Menſus eſt autē duos funiculos.3.Reg. Metiri.
17.Et expādit ſe atqꝫ menſus eſt ſuper puerum. Ps. 59. Et Expādere.
conuallē tabernaculorū metibor.Ezech.42.Et menſus eſt
contra ventum aquilonis.& in eodem.43.Et metiantur fa
bricam.& aliquando ſcribitur cum ſimplici daleth.Exo.16
Et menſi ſunt ad menſuram gomor.Nu.35.Contra orien⸗
tem duo millia erunt cubiti.Pro quo hebrei legunt.Et mē⸗
ſurabis extra ciuitatem plagam orientalem duo millia cubi
torum.Eſa.65.Et remetiar opus eorum.Hiere.31.Si men⸗ Remetiri.
ſurari poterunt celi ſurſum. & in eodem.33. Sicut numera Mēſurare.
ri non poſſunt ſtelle celi & metiri arene maris. Ezech.40
Et menſus eſt limen porte.& in eodem.47. Et menſus eſt
mille cubitos.Oſee.1.Sicut arena maris que ſine menſura
eſt.Pro quo hebrei legunt.Que non menſurabitur.Zach.
2.Vt metiar ieruſalem.& īde מִדָּה Midda.i. mēſura.vt Iob. מִדָּה
11.Longior terra mēſura eius.& in eodem.28.Et aquas ap Menſura.
pendit in menſura.Zach.2.Et ecce funicul⁹ menſure in ma
nu eius.Scribitur etiā cum duplici mem.Iob.38.Quis po
ſuit menſuram eius.& in plurali מִדּוֹת Middoth. vt Ezech. מִדּוֹת
43.Iſte autem menſure altaris in cubito veriſſimo. Reperi Menſure.
tur etiam מִדֵּי Midde ſecundum terminationem maſculino מִדֵּי
rum.vt Hiere.13.Hec eſt ſors tua parſqꝫ menſure tue.Quod
in hebreo legitur pluraliter.ſ.mēſurarum tuarum. Dicitur
etiam de homīe procere ſtatuere.Nu.13.Populus quē aſpe⸗
ximus procere ſtature eſt. Pro quo hebrei legunt. Et om⸗ Statura.
nis populus quem aſpeximus in ea homines menſurarum
ſunt.ſ.magnarum.1.Paralip.11.Et ipſe percuſſit virū egy⸗
ptium cuius ſtatura erat quinqꝫ cubitorum.Pro quo hebrei
legunt.Et ipſe percuſſit virum egyptium virum menſure
Dicitur etiā de reb⁹ inanimatis.vt. Hiere.22. Et edificabo
mihi domū latā. ꝓ q̃ he.le.Edificabo domū mēſurarū. Po
nitur etiā מִדָּה Midda.ꝓ ſpatio vel dimēſione.vt Ioſ.3.Spa מִדָּה
cium cubitorum duo millia.Itē ponitur pro tributo.Eſdre. Spacium. Tributum
4. Tributum quoqꝫ & uectigal & reditus accipiebāt .Nee.
5.Mutuam accepimus pecuniam in tributa regis. & in lin⸗
gua chaldaica ſcribitur aliquando cum nun in medio & dī מִנְדָּה
מִנְדָּה Minda.vt in eodem. Tributū & vectigal & ānuos red Tributum

מִדָּה מַדַּד Expectare

ditus non dabant.Ponitur etiam מִדָּה Midda pro veſtimento.De quo vide in dictione precedenti.Ponitur etiam predicta dictio מַדַּד Madad pro expectare.vt Iob.7.Rurſũ expectabo veſperam.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ſignificat motum vel cõmotionem.De quo vide infra in dictione נָדַד Nadad.

מְדִן מְדִינָה Prouĩcia. מִדִּין In iudicio

מְדִן Medin.prouincia. regio.Et ſcribitur cum he in fine & dicitur מְדִינָה Medina.Eſter.1.Super centum viginti ſeptem prouincias. & in eodem. Et miſit epiſtolas ad vniuerſas prouincias regni ſui.& in eodem.3. Vt omnes prouincie ſcirẽt.Threñ.1.Princeps prouinciarum facta eſt ſub tributo.Dañ.8.Cum eſſem in ſuſſis caſtro quod eſt in elam regione.Item מִדִּין Middin.nomen proprium loci ſecundum hebreos.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.In iudicio Iudi.5.Et ſedetis ſupra in iudicio.Pro quo aliqui hebrei legunt.Et ſedetis ſupra medin.Et dicunt ꝙ eſt nomen ꝓpriũ loci.De quo habetur.Ioſ.15.vbi dicitur. Betharaba medin & ſacha.Poteſt etiam ſignificare iudicium ſicut eſt in littera noſtra.De quo vide ſupra in dictione דִּין Dun.

מַדֻּעַ Quare. Cur.

מַדֻּעַ Madũa.quare.cur.& cõmuniter ſcribitur cum vau in ſecunda ſyllaba. Geñ.26. Quid veniſtis ad me.i.quare veniſtis ad me.Et in eodem.40.Cur triſtior eſt hodie ſolito facies veſtra. Exo. 2. Cur .velocius veniſtis ſolito . Et in eodẽ.3.Quare nõ comburatur rubus.Nu.16.Cur eleuamini ſuper populum domini.Eſa.5.An quod expectaui vt faceret vuas. Pro quo hebrei legunt.Cur expectaui vt faceret vuas.

מַדְרֵגָה

מַדְרֵגָה Madrega. maceria .ſepes. De quo vide ſupra in dictione דָּרַג Darag.

מָה Quid. Que. Qualis. Quam. Quando. Quo. Quomõ. Quare. Cur. quodcũqꝫ. לָמָּה

מָה Ma.dictio eſt ĩterrogatiua vel dubitatiua.i.quid.quod. qualis.quam.quantum.quando. quomodo. quare.cur. Geñ.2.vt videret quid vocaret ea. Et in eodem. 20. Quid feciſti nobis & quid pecauimus in te. Et in eodem. 37. Et ĩterrogauit quid quereret.Et ĩ eodem.38. Quid dabis mihi Exo.3. Quod eſt nomen eius:quid dicam eis. Et in eo .16. Nos vero quid ſumus. Nu.16.quid eſt enim Aarom. Iudi. 18.Et qd egiſſent ciſcitãtibus reſpõderũt .2.Reg. 18. Quid impedit ſi etiã ego currero.Eſa .40. Aut quam imaginem ponitis ei. Zach.9. Quid enim bonũ eius & quid pulchrũ eius.Ps.58.Memorare que mea ſuſtantia eſt. Item ſignificat.qualis. vt Nu. 13. Conſiderate terram qualis ſit .1. Reg. 28. Qualis eſt forma eius. Canti.5. qualis eſt dilectus tuus ex dilecto.Item ſignificat.Quam ſiue quantum.vt Nu.24. Quam pulchra tabernacula tua Iacob. Ps.8 . Quam admirabile eſt nomẽ tuum.Ps.30.Quam magna multitudo dulcedinis tue. Ps.35. Quemadmodum multiplicaſti miſericordiã tuã deus.Pro quo hebrei legũt. Quam precioſa miſericordia tua deus. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. Ps .103 . Quam magnificata ſunt opera tua domine . Ps. 118 . Quam dulcia faucibus meis eloquia tua . Ps .132 . Ecce quam bonum & quam iocundum. Canti. 4. Quam pulchre ſunt mãme tue. Item ſignificat. quãdo ſiue quo. vt Iob.16.Si tacuero non recedet a me. Pro quo hebrei legũt. quãdo recedet a me:quaſi dicat nũquam. Ps.4. Vſquequo graui corde. Ps.78. Vſquequo domine iraſceris in finem. Item ſignificat. quare ſiue quomodo. vt Geñ. 27. quomõ inquit tam cito inuenire potuiſti. Et in eodem. 38. quare diuiſa eſt propter te maceria. Iob.7. Cur non tollis peccatum meum. Significat etiam aliquod incertum vel indeterminatum : ſiue quodcunqꝫ . Iob .13 . Quodcunqꝫ mihi mẽs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt.Et tranſeat ſuper me aliquid ſiue quodcunqꝫ . Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.& preponitur ei littera lamed: & dicitur לָמָּה Lama.ideſt ad quid vel vt quid aut propter quid. quare. cur. Geñ. 4. Quare iratus es & cur concidit facies tua. & in eo. 12.Quare nõ ĩdicaſti mihi ꝙ vxor tua eſſet.Et ĩ eo.2.Quã ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuã.& in eo .27. Cur vtroqꝫ orbabor filio.& in eodem. 47.Cur ergo morimur te videte.Exo.5. Quare miſiſti me.Ioſ.7.Cur iaces pronꝰ in terra.1.Reg.1. Cur fles & quare non comedis & qnãobrem affligitur cor tuũ.Ps.10.Vt quid domine receſſiſti lõge.Ps.21 Quare me dereliquiſti. Recipit etiã ſin in principio . Cãti. 1.Ne vagari incipiam.i.propter quid vagari incipiã .Et qñ ſcribitur cũ caph in principio & dicitur כַּמָּה Cama. tunc eſt interrogatiuũ quãtitatis.Geñ.47. Quot ſunt dies annorũ vite tue. Iob.13. Reſpõde mihi : quãtas habeo iniquitates. Ps.118. Quot ſunt dies ſerui tui . Ponitur etiam pro multitudine.Zach.7. Sicut feci iam multis annis. Significat etiã quotiẽs.vt Iob.21.Quotiẽs lucerna impiorũ extinguetur.

Quare. Quamob cauſam. quãobrem Vt quid. כַּמָּה Quot. Quante. Multi. Quoties

מָהַל Miſcere.

מָהַל Mahal.miſcere.permiſcere.Eſa.1.Vinũ tuũ mixtũ eſt aqua.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

מַהְמַהּ Tardare. morã facere Negligere Turbari. Obſtupeſcere

מַהְמַהּ Mahmah. tardare. morã facere. negligere. turbari obſtupeſcere. Geñ.43.Si non interceſſiſſet dilatio. Pro quo hebrei legunt.Niſi tardaſſemus.Exo.12. Et nullã facere ſinentibus moram.Pro quo hebrei legunt. Et nõ potuerunt moram facere. 2.Reg.15.Ego abſcondar in campeſtribus deſerti.Pro quo hebrei legunt. Ego moram faciam in campeſtribus deſerti.Ps.118.Paratus ſum & nõ ſum turbatus.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Feſtinaui & nõ neglexi.i.nõ tardaui. Abach.2.Si moram fecerit expecta illum.Significat etiam turbari vel obſtupeſcere.vt Iudi.3.Dum illi turbarentur effugit.Eſa.29.Obſtupeſcite & admiramini.

מָהַר Feſtinare. Accelerare. Vrgere Cito venĩr מָהֵר Cito. Velociter. מְהֵרָה Cito. Feſtinus. מָהִיר Velox. נִמְהָר Velox. Prauus. Inſipiens Stultus. מָהַר Dotare. מֹהַר Dos.

מָהַר Mahar.feſtinare.accelerare.cito facere.velociter operari.dotare.Geñ.18.Et feſtinauit Abraam in tabernaculum.& in eodem.Accelera tria ſata farine. & in eo. Qui feſtinauit & coxit illum.& in eodem.19. Feſtina & ſaluare ibi.& in eodem.27.Quomodo inquit tã cito inuenire potuiſti. & in eodem. 45. Feſtinate & adducite eum ad me. Exo.12.Vrgebantqꝫ egyptii populum iſrael de terra exire velociter.1.Reg.13.Feſtina & veni.2.Paralip.28.Voca cito micheam.Pro quo hebrei legunt. Feſtina micheam.i. cito voca eum.Eſter.5.Vocate inquit Amã cito. & in eodem.6. Feſtina: & ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Ps .15. Poſtea accelerauerunt.Eſa.8.Velociter expolia.& in eodem. 51.Cito veniet gradiens ad aperiendũ.& inde מָהֵר Maher. ideſt cito.velociter.vt Exo.32.Receſſerũt cito de via. Deut. 9.Qui conterat eos & deleat atqꝫ diſperdat velociter.& aliquando ſcribitur cũ he in fine & dicitur מְהֵרָה Mehera. Nu. 16.Pergens cito ad populum.Eſa.5.Et ecce feſtinus velociter veniet.& inde מָהִיר Mahir.ideſt feſtinus.velox.Ps.44 Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribẽtis.Pro quo hebrei legunt.Scribe velocis.Prouer.22.Vidiſti virum velocem in opere.Eſa.16.Et velociter reddens quod iuſtum eſt ideſt velox.Soph.1.Iuxta eſt & velox nimis. Scribitur etiã cũ nun in principio & dicitur נִמְהָר Nimhar.Abach.1.Gẽtem amaram & velocem.Ponitur etiam pro inſipiente.vel ſtulto.eo quod omnia precipitat.Iob.7.Et conſilium prauorum diſſipat.Pro quo hebrei legunt. Et conſilium prauorum ſtultum ſiue inſipiens factum eſt. Eſa . 32. Et cor ſtultorum intelliget ſcientiam.& in eodem.35.Dicite puſillanimis cõfortamini .Pro quo hebrei legũt. Dicite inſipiẽtibus corde cõfortamini. Itẽ מָהַר Mahar.i.dotare. Exo.22. dotabit eam. & inde מֹהַר Mohar .i.dos . ſiue dotatio . Geñ 34 . Augete dotem & munera poſtulate . Exo . 22. Iuxta modum dotis quem virgines accipere conſueuerant.

מוג Proſtrari. Defluere. Liquefacere Tabeſcere. Allidere.

מוג Mog.fluere. defluere. tabeſcere. liquefieri.1. Reg.14. Et ecce multitudo proſtrata. Pro quo hebrei legūt. Et ecce multitudo liquefacta vel tabefacta eſt ſiue defluxerat. Ps.64. In ſtillicidiis eius letabitur germinās. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. Pluuiis irrigabis eā.i.liquefacies vł mollificabis eā pluuiis. Ps.74 Liquefacta eſt terra & oēs qui habitant in ea. Ps.106. Anima eorum in malis tabeſcit. Ezech.21. Et corde tabeſcere. Amos.9. Qui tāgit terram & tabeſcit. & in eodem. Et oēs colles culti erunt. Pro quo hebrei legunt. Et omnes colles liqueſcent ſeu defluent.ſ.abundantia. Ponitur etiam pro allidere. Iob.30. Et quaſi ſuper ventum ponēs alliſiſti me valide. Eſa.64. Et alliſiſti nos in manu iniquitatis noſtre.

מוח Medula. Vbertas

מוח Móach.medula. Iob.21. Et medulis oſſa illius irrigantur. Scribitur etiam ſine uau.vt.Ps.65. Holocauſta medulata offeram tibi. Eſa.25. Pinguium medulatorum. Ponitur etiam pro pinguedine uel vbertate. Eſa.5. Et deſerta in vbertatem verſa aduene comedent.

מוט Nutare Labi Cōmoueri Moueri. Cadere Moueri. Declinare מוט Vectis. Virga מוטה Catena. Deprimēs מוטות Vectes. Catene. Extenſio.

מוט Mot.moueri.cōmoueri.labi.ſeu nutare.infirmari. cadere. Leuit.25. Si attenuatus fuerit frater tuus & infirmus manu. Pro quo he.le. Et cum depauperatus fuerit frater tuus & nutauerit ſeu deflexa fuerit manus eius tecum. Deut.32. Vt labatur pes eorum. Ps.16. Vt nō cōmoueantur veſtigia mea. Ps.54. Et non dabit in eternum fluctuationē iuſto.i.cōmotionem ſeu lapſum. Ps.65. Et non dedit in cōmotionem pedes meos. Ps.93. Si dicebā motꝰ eſt pes meꝰ. Ps.120. Nō det in cōmotionem pedem tuum. Ps.139. Cadent ſuper eos carbones. Prouer.24. Et qui trahuntur ad interitum liberare ne ceſſes. Pro quo hebrei legūt. Et labētes ſeu cadentes ad occiſionem liberare ne ceſſes. & in eodē 25. Iuſtus cadens coram impio. Eſa.24. Cōmotione commouebitur terra. & in eodem.40. Quomodo ſtatuat ſimulachrum quod non moueatur. & in eodem.41. Et confortauit eum clauis ꝙ non moueatur. & in eodem.54. Et colles contremiſcent. Pro quo hebrei legunt. Et colles commouebuntur. & in eodem. Et fedus pacis mee non mouebitur. Ponitur etiam pro declinare.vt.Ps.54. Quoniam declinauerunt in me iniquitatem. & de hoc vide infra in dictione נטה Nata. Item מוט Mot. baculꝰ ſeu vectis aut pertica qua res ſuſpenſe vehuntur aut mouentur. ſeu virga. Nu.4. Et inducent vectes. & in eodem. Inducentqꝫ vectes. Pro quo hebrei legunt. Et ponant in vecte ſeu in pertica.ſ.ad portandum. & in eodem.13. Quem portauerunt in vecte duo viri. Naū.1. Et nunc conteram virgam eius de dorſo tuo. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מוטה Mota.i.iugū. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit catenam. Hiere.28. Et tulit Ananias propheta catenā de collo hieremie prophete. Eſa.58. Si abſtuleris de medio tui catenam. Ponitur etiā pro deprimente.vt in eodem. Soluere faſciculos deprimentes. & in plurali מוטות Mototh.1.Paralip.15. Nūeris ſuis in vectibus. Hiere.27. Fac tibi vincula & catenas. & in eo. Catenas ligneas cōtriuiſti & facies ꝓ eis catēas ferreas. Ezech.34. Cum contriuero catenas iugi eorum. Ponitur etiā pro extenſione.vt Eſa.8. Et erit extenſio alarum eius implens latitudinem terre tue.

מוך Attenuatū eſſe. Paupertate cōprimi.

מוך Much.depauperari.oppreſſum vł attenuatum eſſe. Leuit.25. Si attenuatus fuerit frater tuus. & in eodem. Si paupertate compulſus. Vide etiam de hoc infra in dictione מכך Macach.

מול Circūcidere Cōcidere. Decidere. Conteri. Vlciſci. מול Ante. Contra. Verſus. Aduerſus. המולה Loquella.

מול Mol.circūcidere.ſecare.ſcīdere.cōcidere. Geñ.17. Circumcidetur ex vobis om̄e maſculinū: & circūcidetis carnem preputii veſtri. & in eo.21. Et circūcidit eū octauo die & in eodē.34. Si aūt circūcidi nolueritis. Leuit.12. Et die octauo circumcidetur infantulus. Deut.10. Circumcidite igitur preputiū cordis veſtri. & in eo.30. Circūcidet dñs deus tuus cor tuū. Ioſ.5. Et circūcide ſecūdo filios iſrael. & in eo. Qui oēs circūciſi erāt. Hiere.9. Et viſitabo ſup oēm qui in circūciſum habet preputiū. Pro quo he.le. Et viſitabo ſup oēm circūciſum in preputio. Et aliqñ duplicatur lr̄a lamed ſcilicet qñ eſt verbū quarte cōiugationis. Ps.57. Intēdit arcum ſuū donec infirmētur.i.donec cōcidātur. Ps.89. Veſpe decidat & areſcat. Pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. Veſpe cōteretur.i.cōcidetur. Et qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis ſcribitur cū iod in medio loco vau. Ps.117. Et in noīe dñi quia vltꝰ ſum in eos. Pro quo he.le. Quia concidā ſiue excidā eos. Itē מול Mul.i.cōtra.e regiōe. ante. verſus. Exo.18. Eſto tu populo in his que ad deū ptinent. Pro quo he.le. Eſto tu populo ante deū. Nu.8. Cōtra eam partē quā cādelabrū reſpicit. Deut.1. Contra mare rubrū.1.Reg.18. Et decliauit paululū ad aliū.i. verſus aliū.2. Reg.5. Et venies ad eos ex aduerſo pirorū. vbi ponitur ꝓ aduerſo. Et aliqñ ſcribitur cū aleph poſt vau. Nee.12. Et chorus ſecundus gratias referentiū ibat ex aduerſo.i.e regione & ſecūdū aliquos hebreos a predicta dictione deriuatur dictio המולה Hamula.i.loqlla.vociferatio.ſonitus. De quo vide ſupra in littera he.

מום macula. Sordes. מאום macula.

מום Mum.macula.ſordes. Leuit.21. Qui habuerit maculam de ſemine Aaron. Nu.19. In qua nulla ſit macula. Deut.32. Et non filii eius in ſordibꝰ. Cāti.4. Et macula nō eſt in te. & aliqñ ſcribitur cū aleph in medio & dicitur מאום Mum.vt Iob.31. Et in manibus meis adheſit macula. Dañ.1. In quibus nulla eſſet macula.

מון תמונה Similitudo. Figura.

מון Mum.ſimilitudo. imago. figura. Et recipit tau in principio & he ī fine & dr̄ תמונה Themuna.vt Exo.20. Neqꝫ oēm ſimilitudinē que eſt in celo deſup & que in terra deorſum. Nu.12. Palā & nō p enigmata & figuras deū videt. Pro quo he.le. In viſiōe & nō per enigmata.ſ.loquor ei. Sequitur & figurā vel ſimilitudidē dñi cōtēplatur ſeu videt. Poteſt etiā legi ſic. In viſiōe & nō p enigmata & figurā dominū videt. quod eſt idē ſenſus cū lr̄a nr̄a. Deut.4. Nō vidiſtis aliquā ſimilitudinē in die qua locutus eſt vobis dñs. Ps.16. Saciabor cū apparuerit gl̄a tua. Pro quo he.le. Saciabor cū euigilauerit ſimilitudo tua ſiue figura tua. vnde beatꝰ Hieronymꝰ in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. Implebor cū vigilauero ſimilitudine tua. Quod etiam pōt legi ſecundum litteram hebraicam.

מץ Puluis. Fauilla.

מוץ Mos.palea.ſeu ſtipula: vel ſūmitas ſpice. & ſcribitur ſine vau. Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ trāſtulit puluerem. Ps.1. Sed tanq̄ puluis quē proiicit vētꝰ. Oſee.13. Sicut puluis turbine raptus. Soph.2. Quaſi puluerē trāſeūtē diē. Ponitur ēt ꝓ fauilla. Iob.21. Et ſicut fauilla quā turbo diſpgit.

מור Myrrha.

מור Mor.myrrha. Exo.20. Sume tibi aromata prime myrrhe & electe. Eſter.2. Vt ſex mēſibus oleo vngerentur myrthino. pro ꝗ he.le. Oleo myrrhe. vñ in nr̄a trāſlatione debet legi. Oleo vngerentur myrrhino. Ps.44. Myrrha & gutta & caſia. Cāti.1. Faſciculꝰ myrrhe dilectꝰ meꝰ mihi.

מוש Deeſſe Recedere. Cōmoueri Auferre

מוש Mus.recedere.deeſſe.auferre.cōmouere.palpare.tāgere. Exo.15. Nūq̄ defuit colūna nubis p diē. & ī eo.33. Miniſter eiꝰ ioſue filiꝰ nun puer nō recedebat de tabernaculo. Nu.14. Nō receſſerūt de caſtris. Iob.23. A mādatis labiorū eiꝰ nō receſſi. Prouer.17. Nō recedet malū de domo eiꝰ Eſa.54. Mōtes eñi cōmouebūtur. & in eo. Mia aūt mea nō recedet a te. Mich.2. Vñ nō auferetis colla vr̄a. Zach.3. Et auferā iniqtatē terre illiꝰ. Signat ēt palpare: ſiue tāgere vel

Attrectare attrectare.Geñ.27.Si atrectauerit me pater meꝰ. & in eo.
Tangere Accede huc vt tangā te.Exo.1.Tam denſe vt palpari queāt.
Palpare Iudi.16.Dimitte me vt tangam colūnas.Ps.114.Manꝰ ha-
bent & non palpabunt.Vide etiam de hoc infra in dictione
מָשַׁשׁ Maſas.

מוּת מוּת Muth.mori.& aliquando ſcribitur ſine vau: vt in ali-
quibus locis ſequentibus.Geñ.2.In quacunqꝫ enī die
Mori. comederis ex eo morte morieris.& in eodē.3.Ne forte mo-
riamur.& in eodem.Nequaqꝫ morte moriemini.& in eodē
11.Et mortuus eſt in aran.& in eodem.19.Ne forte appre-
hendat me malum & moriar. & in eodem. 47.Cur ergo
morimur.Leuit.11.Si mortuū fuerit animal.1.Reg.17.Vi-
dentes aūt philiſtiim ꝙ mortuus eſſet. & in eodem.25. Et
Emori emortuum eſt cor eius intrinſecus.2. Reg.6. Vſqꝫ in diem
mortis ſue.i.vſqꝫ in diem qua mortua eſt.& in eodē.12. Vt
moreretur infans.& in eodem.Quod mortuus eſt paruulꝰ
Eſa.6.In anno quo mortuus eſt rex ozias. Ezech. 28. Et
morieris in interitu occiſorum.& inde verbum tranſitiuū
tertie vel quarte cōiugatiōis. Quod ſignāt facere mori.i.
Occidere. interficere vel occidere.vt Exo.22.Occideritqꝫ virum aut
mulierem.Deut.21.Et adiudicatus morti appenſus fuerit.
Interficer. Pro quo hebrei legunt.Et interfectus fuerit & appenderis
eum in ligno.& in eodem.24. Non occidentur patres pro
filiis.1.Reg.14.Alios armiger eius interficiebat. & in eo.
17.Et ſuffocabā interficiebāqꝫ eos.2. Reg.1. Ego interfeci
xp̄m dñi.Ps.33.Mors peccatorum peſſima.Pro quo beatꝰ
Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Interficiet
impium malicia.Prouer.19.Ad interfectionem aūt anime
eius ne ponas animam tuam.Hiere.20. Quia non me in-
מֵת terfecit a vulua. & inde מֵת Meth.i. mortuus. Exo.12. Nec
Mortuus erat domus in qua non iaceret mortuꝰ.Leuit.21. Et ad om-
nem mortuū nō ingredietur omnino.Ps.30. Obliuiōi da-
tus ſum tanqꝫ mortuus a corde.Eccl's.9.Melior eſt canis vi-
מֵתִים uus leone mortuo.& in plurali מֵתִים Methim ſiue מֵתֵי Me-
מֵתֵי the.i.mortui vel mortales.Exo.12.Omnes moriemur.pro
Mortui quo hebrei legunt.Omēs nos mortui.ſ.erimus.Ps.87.In-
ter mortuos liber.& in eodem.Nunquid mortuis facies mi-
rabilia.Ps.113.Non mortui laudabunt te dñe. Ps.142. Si-
cut mortuos ſeculi.Eſa.5.Et nobiles eius interierunt fame.
Pro quo hebrei legunt.Et nobiles eius mortui fame. Et in
eodem.22.Nec mortui in bello.& quando ſcribitur cū pūn-
cto ſeua in prima ſyllaba.Tunc ſignificat viros ſiue homi-
Homines. nes mortales.Iob.11.Tibi ſoli tacebūt homines.De quo vi-
מָוֶת de infra in dictiōe מָתָה Matha.& inde מָוֶת Máueth.i.mors.
Mors Exo.10.Et auferat a me mortē iſtā.Prouer.18.Mors & vita
in manibus lingue.Eſa.38.Nec mors laudabit te.Scribitur
מָוְתָה etiam cum he in fine & dicitur מָוְתָה Máutha.Ps.115.Pre-
Mors cioſa in conſpectu domini mors ſanctorum eiusꝰ. Scribitur
תְּמוּתָה etiam cum tau in principio & dicitur תְּמוּתָה Themutha.Ps
78.Poſſide filios mortificatorum.Pro quo beatus Hiero-
Interitus. nymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Relinque filios in-
מוֹתֵי teritus.& declinatur pluraliter מוֹתֵי Mothe.Eſa.53. Et di-
Mortes. uites pro morte ſua. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.
pro mortibꝰ ſuis.Et pōitur ibi plurale ꝓ ſingulari.Ezech.
28. Morte incircunciſorum morieris. Pro quo hebrei le-
gunt.Mortibus incircunciſorum morieris.Scribitur etiam
מְמוֹתֵי cū duplici mem & dicitur מְמוֹתֵי Memothe.Hiere.16.Mor-
Mortes. tibus egrotationū morientur.Eccl's.28.Et morieris in in-
Interitus. teritu occiſorum.Pro quo hebrei legunt. Et morieris mor-
tibus occiſorum.

מֶזֶג מֶזֶג Mázeg.poculum:ſeu commixtum poculum.Canti.7
Poculum Nunqꝫ indigens poculo.

מָזָה Maza.aduſtio.ſ.famis.ſecundum hebreos.Sed beatus
Hieronymus tranſtulit conſumptionem.Deut.32.Cō- מָזָה **Cōſumptio**
ſumentur fame.& in lingua chaldaica ſignificat incendere
ſiue ſuccēdere.Dañ.3. Et precepit vt ſuccenderetur fornax **Succēdere**
ſeptuplum quam ſuccendi conſueuerat. & in eodem. For-
nax autem ſuccenſa erat nimis.

מֵזַח Mézach.cigulum.zona.Ps.108.Et zona qua ſemper
precingitur.Eſa.23.Nō eſt cingulum vltra. Scribitur מֵזַח **Zona.**
etiam cum iod in ſecunda ſyllaba.& dicitur מְזִיחַ Meziach. **Cingulum**
Iob.12.Et eos qui oppreſſi ſunt releuat.Pro quo hebrei le- מְזִיחַ
gunt.Et cingulum fortium diſſoluit.

מַזָּל Mazal.ſidus.ſeu ſignum celeſte.De quo vide infra in מַזָּל
dictione נָזַל Nazal. **Sidus.**

מָזֵר Mazer.prepoſita alia littera mem vt dicatur מַמְזֵר Mā- מָזֵר
zer:ſignificat natum de adulterio vel de ſcorto.Deut. מַמְזֵר
23.Non ingredietur māzer.hoc eſt de ſcorto natus in eccle-
ſiam domini.& in hebreo nō habetur hoc eſt de ſcorto na- **Mazer de**
tus:ſed eſt expoſitio tranſlatoris. In alio vero loco beatus **ſcorto natꝰ**
Hieronymus pro mamzer tranſtulit ſeparator.Zach.9.Et
ſedebit ſeparator in azotho.& aliqui hebrei dicunt ꝙ deri-
uatur a dictione זָר Zar:que ſignificat alienū ſiue extraneū **Separator**
Itē מַזָּרוֹת Mazaroth.i.lucifer ſiue aliud ſidus.Iob.38.Nū- מַזָּרוֹת
quid producis luciferum in tempore ſuo.Reperitur etiam
מְזָרִים Mezarim ſecundum terminationem pluralē maſcu- **Lucifer.**
linorum.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit arcturū. מְזָרִים
Iob.37.Ab interioribus egredietur tempeſtas & ab arctu- **Arcturus**
ro frigus.& de hoc vide ſupra in dictione זָרָה Zara.

מְחָא Macha.plaudere.ſ.manu.De quo vide in dictione ſe- מְחָא
quenti:& in lingua chaldaica ſignificat percutere ſeu **Plaudere**
reſiſtere vel cōfigere.Dañ.5.Quos volebat interficiebat &
quos volebat percutiebat.Et in eodem.4.Et non eſt qui re- **Percutel.**
ſiſtat manui eius.Eſdre.6.Tollatur lignum de domo eiꝰ & **Reſiſter.**
erigatur & configatur in eo. **Configere.**

מָחָה Macha.delere.radere.auferre.tergere. plaudere.per- מָחָה
tingere ſeu peruenire.Geñ.7.Et delebo omnem ſub- **Delere.**
ſtantiam.& in eodem.Et deleta ſunt de terra. Exo.17. De-
lēs delebo memoriā amalec.Nu.5.Et delebit ea aquis ama-
riſſimis.4.Reg.21.Et delebo ieruſalem ſicut deleri ſolēt ta-
bule:delens vertam & ducam crebrius ſtilum ſuper faciem
eius.Nee.4.Et peccatum eorum coram facie tua non de-
leatur.& in eodem.13.Et ne deleas miſerationes meas. Ps.
68.Deleātur de libro viuentiū.Prouer.31. Et diuitias tuas
ad delendos reges.Eſa.25.Et auferet dominus deus lachri- **Auferre**
mam.& in eodem.44.Deleui vt nubem iniquitates tuas.
Ezech.6.Et delebuntur opera veſtra.Significat etiam ter-
gere.Iob.30.Que comedit & tergens os ſuum.& aliquan-
do ſcribitur cum aleph in fine loco he.& tūc ſignificat plau-
dere.Ps.97.Flumina plaudēt manu.Eſa.55.Omnia ligna **Plaudere**
regionis plaudent manu.Ezech.25. Pro eo quod plauſiſti
manu. Item ſignificat pertingere. ſeu peruenire. Nu.34. **Peruenir**
Inde peruenient contra orientem ad mare cenereth. Et in
lingua chaldaica ſignificat percutere. Dañ. 2. Et percutie- **Percutere**
bat ſtatuam in pedibus eius. Et in eodem. Lapis autem
qui percuſſerat ſtatuam. & inde מְחִי Mehi.ideſt aries fer- מְחִי
reus.ſeu tormentum quo muri percutiūtur. Ezech.26. Et
arietes temperabit in muros tuos. **Aries**

מָחַץ Machas.percutere.confringere.cōquaſſare.vulnera- מָחַץ
re.intingere. Nu.24.Et perforabunt ſagittis.Pro ꝙ
hebrei legunt. Et ſagitte ſue percutient ſeu vulnerabunt **Percutere**
Et in eodem. Et percutiet duces moab. Deut.32. Percu-
tiam & ſanabo.& in eodem.33.Percute dorſa inimicorū
eius.Iudi.5.Et tempus valide perforans.Pro quo he. le. Et

percuſſit & perforauit tempus eius.Ps.67.Veruntñ de⁹cõfringet
Cõfringet capita inimicorũ ſuorũ.Ps.109.Cõfregit in die ire
Cõcaſſare. ſue reges.& in eodem.Concaſſauit capita in terra multorũ
מַחַץ & inde מַחַץ Machas.i.percuſſura.Eſa.30.Et percuſſuram
Percuſſura. plage eius ſanabit.Ponitur etiam pro intingere.Ps.67.Vt
intingatur pes tuus in ſanguine. Sed beatus Hieronymus
Intingere in pſalterio iuxta hebraicã ve.tranſtulit.Vt calcet pes tuus
Calcare in ſanguine.

מָחַק מָחַק Machac.abſcindere.afferre.Iudi.5.Querens in capite
Abſcidere vulneri locum.pro quo hebrei legunt. Et abſcidit
ſiue abſtulit caput eius.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

מָחָר Machar.cras.Geñ.30.Reſpondebitq; mihi cras iuſtitia
מָחָר mea.Exo.9.Cras faciet dñs verbum iſtud.& in eodem.17.Cras
Cras. ego ſtabo in vertice collis.& non ſolum accipitur
pro craſtina die ſed etiã pro tẽpore lõge futuro. Exo.
8.Cumq; interrogauerit filius tuus cras.Ioſ.4.Et quando
interrogauerint vos filii veſtri cras.& in eodem.22.Et nequaq;
dicãt cras filii veſtri filiis noſtris.Prouer.27.Ne glorieris
in craſtinũ.& recipit lamed loco prepoſitionis in principio
לְמָחָר & dicitur לְמָחָר Lemachar.i.in craſtinum. vt Exo.8.
Qui reſpondit cras.Pro quo hebrei legunt. Qui reſpõdit
In craſtinum. in craſtinũ.& aliquando ſcribitur cum tau in fine.& dicitur
מָחֳרָת מָחֳרָת Machorath.Exo.9.Fecit ergo dñs verbum hoc altera
Altera die die.i.die craſtina.Nu.11.Toto die illo & nocte ac die altero.&
in eodem.33.Altera die phaſe.i.die craſtino phaſe.1.
Reg.30.Et percuſſit eos dauid a veſpera vſq; ad veſperam
מְחִיר alterius diei.Item מְחִיר Mechir.i.precium ſeu cõmutatio.
Precium. Deut.23.Nec preciũ canis in domo domini dei tui.2.Reg.
24.Sed emam precio a te.4.Reg.21.Argenti precio quãtum
digna eſt.Ps.43.Et non fuit multitudo in cõmutationibus
Cõmutatio eorum.

מָטַט מָטַט Matat.moueri.nutare.labi.& ſcribitur cũ ſimplici tet
Moueri. Ps.16.Vt nõ moueantur veſtigia mea.Et ſecũdũ aliquos
hebreos deriuatur a dictione מוט Mot. De qua ſupra
dictum eſt.

מְטָא מְטָא Mata.in lingua chaldaica ſignificat pertingere ſeu attingere
Contingere vel aduenire.Dañ.4.Proceritas eius contingens
Pertigere celum.& in eodem.Cuius altitudo pertingit ad celũ.
Aduenire. & in eodem.7.Et terminus aduenit.i.attingit.
Attingere

מִטָּה מִטָּה Mita.lectus.lectul⁹.Geñ.48.Sedit in lectulo. & in eodem.
Lectulus 49.Et collegit pedes ſuos ſuper lectulum.Cãti.
מִטּוֹת 3.En lectulum ſalomõis. & in plurali מִטּוֹת Mitoth.Eſter.1
Lectuli Lectuli quoq; aurei & argẽtei.& de hoc vide infra in dictione
מַטֶּה נָטָה Nata.Item מַטֶּה Mate.virga.baculus.tribus.familia
Virga. vt Exo.4.Virgam quoq; hanc ſume in manu tua. Eſa.10.
Baculus Et baculus ipe eſt.Accipitur etiã pro tribu vel familia.Nu.
Tribus 1.De tribu ruben.& in eodem.36.De tribu in tribum.Et in
מַטּוֹת plurali מַטּוֹת Matoth.Exo.7.Sed deuorauit virga Aaron
Virge virgas eorum.Nu.30.Et locutus eſt ad principes tribuum
Tribus filiorum iſrael.Item מַטָּה Máta.infra. inferius. De quo vide
מַטָּה infra in dictione נָטָה Nata.

מְטִיל מְטִיל Metil.fiſtula.Iob.40.Oſſa eius velut fiſtule eris.Hebrei
Fiſtula vero dicunt ꝙ ſignificat baculum.Vnde in predicto
loco ipſi legunt.Oſſa eius velut baculus ferreus. & ſolũ
inuenitur in predicto loco.

מָטָר מָטָר Matar.pluuia.imber.Exo.9.Nec ultra ſtillãit pluuia
Pluuia. ſuper terram.Deut.11.Dabit pluuiam terre veſtre.Et
Imber. in eodem.28.Det dominus imbrem terre tue. & in eodem
32.Concreſcat vt pluuia doctrina mea.Zach.10.Dñs faciet
מִטְרוֹת niuem & pluuiã imbris.& declinatur pluraliter מִטְרוֹת Mitroth.
Pluuie Iob.37.Et hyemis pluuiis & imbri fortitudinis ſue.
Pro quo he.le.Et pluuia imbris & pluuia imbrium fortitudinis
ſue.Et inde verbum tertie coniugationis.i.pluere facere.

Geñ.2.Non enim pluerat dominus deus ſuper terrã.
ideſt non fecerat pluere.Exo.16.Ecce ego pluam vobis panẽ Pluere
de celo.Ps.10.Pluet ſuper peccatores laqueos.Eſa.5.Et
nubibus mandabo ne pluant ſuper eam imbrem.Amos.4.
Et plui ſuper vnam ciuitatem & ſuper alteram ciuitatẽ non
plui.& in eodem.Pars vna compluta eſt.vbi ponitur verbũ Cõpluta.
paſſiuum prime coniugationis.

מִי Mi.quis.qui.que.quid.quod.& eſt dictio interrogatiua מִי
Geñ.3.Quis indicauit tibi ꝙ nudus eſſes. & in eodẽ.21. Quis.
Quis auditurus crederet Abraam.& in eodem.33.Que nã Que.
ſunt iſte turme quas obuiam habui. Exo.2.Quis cõſtituit
te principem.& in eodem.3.Quis ego ſum.& in eodem.4
Quis fecit os hominis aut quis fabricatus eſt mutum & ſurdũ.&
in eo.10.Qui nã ſunt qui ituri ſunt.Iudi.9.Quis eſt Qui.
iſte abimelech & que eſt ſichem.& in eodem. 15.Quod eſt Quod.
nomen tuũ.Ruth.3.Et ait illi que es.1.Reg.25.Quis eſt dauid
& quis eſt filius iſai.Mich.1.Quod ſcelus iacob: nonne
ſamaria.& que excelſa iude:nõne ieruſalem.Ponitur etiam
מֵי pro aliquo.Iob.5.Et ad aliquem ſanctorum conuertere. Aliquis.
Me.aque.De quo vide in dictione ſequenti מֵי

מַיִם Maim.aque.& ſolum inuenitur in numero plurali: & מַיִם
caret ſingulari.Geñ.1.Et ſpiritus domini ferebatur ſuper
aquas.& in eodem.Congregentur aque.Exo.15.Et nõ Aque
poterãt bibere aquas de marath.Iob.14.Lapides excauãt
aque. Ps.17. Aſſũpſit me de aquis multis.& in eo.28.Dñs
ſuper aquas multas.& aliquãdo ponitur in hebreo plurale
pro ſingulari.Ps.17.Tenebroſa aqua in nubibus aeris.& ſimiliter Aqua
vbicunq; in noſtra tranſlatione legitur aqua in ſingulari:
in hebreo ponitur in plurali.& qñ poſt ſe regit genitiuũ:
tunc ſcribitur ſine mem vltimo & dicitur מֵי Me.Geñ. מֵי
7.Quando diluuii aque innundauerunt ſuper terram.Nu.
20.Hec eſt aqua contradictionis.Et quãdoq; ſcribitur ſine
mem ẽt ſi nõ regat gtm̃ poſt ſe.Nu.5.Ipſe aũt tenebit aq̃s.
amariſſimas.& in eodem.Non te nocebunt aque iſte amariſſime.
Ps.72.Et dies pleni inueniẽtur in eis..pro quo he.
le.Et aque plene decurrent eis ſiue exprimẽtur eis:quod hebrei
exponũt propter multitudinem lachrimarum que ab
oculis eorum decurrent.Tamen ſi pro מֵי me legatur מִי mi
tunc poteſt legi.Et quis plenus inuenietur in eis.Et ſic trãſtulit
beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem.
Vide etiam de hoc infra in dictione מַצָּה Maſa.Eſa.
48.Et de aquis iuda exiſtis.Reperitur quoq; מַיִם Maim:ẽt
ſi poſt ſe regat genitiuum.Eſa.30.Et dabit tibi domin⁹ panem
arctum & aquam breuem.Pro quo hebrei legũt.Panẽ
anguſtie & aquam tribulatiõis.Ezech.47.Et traduxit me
per aquam vſq; ad genua.Pro quo hebrei legunt. Et traduxit
me per aquas genuum.ideſt vſq; ad genua.ſicut eſt in
littera noſtra.Et aliquando ſcribitur cum duplici mem in
principio.& dicitur מֵימֵי Meme. vt Ioſ.4. Reſpondebitis מֵימֵי
eis defecerunt aque iordanis ante arcam federis domini.Et Aque.
etiã quando componitur cũ pronominibus duplicatur litera
mem in principio:hoc modo.vt מֵימַי Memai.i.aque mee
1.Reg.25.Tollã ergo panes meos & aquas meas. מֵימֶיךָ Memécha.
i.aque tue.vt Nu.20.Et ſi biberim⁹ aquas tuas nos
& pecora noſtra. מֵימָיו Memau .i. aque eius ſiue aque ſue.
vt in eodem.Et illa dabit aquas.Pro quo hebrei legunt.Et
dabit aquas ſuas. מֵימֵינוּ Meménu.i.aque noſtre. Threñ.5.
Aquam noſtrã pecunia bibim⁹ מֵימֵיכֶם Memechem.i.aque
veſtre מֵימֵיהֶם Memehem.ideſt aque eorum.ſiue aque ſue.
Exo.7.Et omnes lacus aquarum.Pro quo hebrei legunt.
Et ſuper omnem congregationem aquarũ ſuarum.& quãuis
hec dictio מַיִם Maim ſiue מֵי Me.ſit pluralis numeri tamẽ
frequenter iũgitur cũ verbo ſingularis nũeri.Leuit.11.

Si fuſa fuerit ſuper eū aqua.& in eodē.Si aūt quiſpiā aqua ſementem perfuderit.Pro quo hebrei legunt.Si data fuerit ideſt ſi fuſa fuerit aqua ſuper ſementem. Nu.19. Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Pro quo hebrei legūt. Aqua luſtrationis non eſt aſperſa ſuper eum.& in eodem.24.Fluet aqua de ſitula eius.

מִין Genus. Species

מִין Min.genus.ſpecies.Geñ.1.Faciens fructū iuxta genus ſuum.& in eodem.Habens vnūquodq; ſemētē ſecūdū ſpeciem ſuam.& in eo.Producat terra animā viuentem in genere ſuo.& in eo.Et beſtias terre ſecundum ſpecies ſuas. Reperitur etiam מִנִים Minim in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cordas.Ps.150. Laudate eū in chordis & organo.Pro quo hebrei legūt. In generibus vel ſpeciebus.ſ.muſicorum vel hymnorum.

מִנִים Chorde

מִיץ Premere, Emūgere Prouocaſ

מִיץ Mis.premere.exprimere.emungere.prouocare.Prouer.30.Qui aūt fortiter premit vbera ad eliciendum lac.& in eodem.Et qui vehementer emungit elicit ſanguinem:& qui prouocat iras producit diſcordias. Vbi ter ponitur predicta dictio.& inde מֵץ Mes.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit puluerem.Eſa.16.Finitus eſt puluis. Pro quo hebrei legūt.Defecit preſſio ſiue ſuxio.& ſi legatur מוֹץ Mos:tunc ſignificat puluerem ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictione מוֹץ Mos.

מֵץ Puluis Surio.

מִיק Diſſolui.

מִיק Mic. diſſolui. corrūpi.interire. Ps.72. Cogitauerunt & locuti ſunt nequitiam. Pro quo hebrei legunt. Diſſoluti ſunt ſeu corrupti ſunt & locuti ſunt nequitiam. Vide etiam de hoc infra in dictione מָקַק Macac.

מִיר Mutare. תְּמוּרָה Permutatio. Quod mutatum eſt.

מִיר Mir.mutare.cōmutare.Leuit.27.Sanctum erit & mutari non poteſt.Hiere.2.Si mutauit gens deos ſuos. & in eodē.Et populus meus mutauit gloriam ſuam. & inde תְּמוּרָה Themura.i.pmutatio vł cōmutatio ſiue illud ꝓ quo aliquod mutatur.Leuit.27.Si quis mutauerit: & quod mutatum eſt & pro quo mutatum eſt ſanctificabitur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

מָכַךְ Humiliare Attenuari Paupertate compelli. מָךְ Pauper.

מָכַךְ Machach.humiliare.deprimere.depauperare.&ſcribitur cum ſimplici caph.Iob.24.Et humiliabuntur ſicut oīa.Ps.105.Et humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis. Eccl's.10.In pigritiis humiliabitur cōtignatio.Significat etiā depauperare ſiue pauperē eſſe.Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus.i.ſi pauper fuerit.& in eodē.Si paupertate cōpulſus vendiderit ſe tibi.& inde מָךְ Mach.i.pauper.Leuit.27.Si pauper fuerit.

מַכָּה

מַכָּה Maca.percuſſio ſeu plaga.De quo vide infra in dictione נָכָה Naca.

מָכַר Vendere. Tradere.

מָכַר Machar.vendere.venūdare.tradere. Geñ.25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodem. Et vendidit ei primogenita. Et in eodem.47. Vendentibus ſingulis poſſeſſiones ſuas. Exo.21.Si quis vendiderit filiam ſuam in famulā. Leuit.25.Quando vendes quippiam ciui tuo.Et in eodē. Quod reliquū eſt reddet emptori. Pro quo hebrei legūt.Reddet ei cui vendidit.i.emptori.ſicut eſt in lr̄a nr̄a. Deut.28.Ibi venderis inimicis tuis.& in eodem.32. Deus ſuus vendidit eos.Iudi.3.Tradidit eos in manus cuſam reſataim. Pro quo he.le.Et vendidit eos in manu cuſam reſataim.& in eo.4.Et tradidit illos dn̄s in manu iabin. Pro q̄ he.le. Et vēdidit eos dn̄s in manu iabin. Et idē verbū paſſiuum prime vel quarte coniugationis.3. Reg.21. Eo quod venundatus ſis vt faceres malū in conſpectu dn̄i.& in eodē. Qui venūdatus eſt vt faceret malum. Eſter.6. Traditi em̄ ſumus ego & populus meus.Pro quo hebrei legunt. Venditi em̄ ſumus.& in eodem.Atq; vtinam in ſeruos & famulos venderemur.Eſa.50.Ecce em̄ in iniquitatibus veſtris venditi eſtis.Et inde מֶכֶר Mécher.i.vēditio ſiue res venalis. vt Nee.13. Inferentes piſces & omnia venalia.Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מִמְכָּר Mimcar.vt in eodem.Et manſerunt negociatores & vendentes vniuerſa venalia foris ieruſalem.Leuit.25.Quādo vendes quippiā ciui tuo.i. quando aliquod venale vēdideris. Ezech.17.Quia qui vēdit ad id quod vendidit nō reuerteretur.Ponitur etiā מִמְכָּר Mimcar.pro eo quod ex paterna ſucceſſione debetur alicui: quaſi ei vēderetur.Nu.18.Excepto eo quod in vrbe ſua ex paterna ei ſucceſſiōe debetur.Inde מְכֵרָה Mechera.i. habitatio ſecundū hebreos. Geñ.49. Symeon & leui fratres vaſa iniquitatis bellantia.Pro quo hebrei legūt.Symeon & leui fratres vaſa ſiue arma iniquitatis habitatio eorū. Qđ exponens chaldaicus interpres ita tranſtulit.ſ.ſymeon & leui fratres viri fortes:in terra habitationis eorum opati ſunt fortitudinem.Poteſt etiā ſignificare arma vel gladiū.Nam in lingua greca machera idem eſt quod gladi⁹. Et vt ait beatus Hieronymus in ſuis explanationib⁹ ſup Soph.capl̄o.3 Līgua hebraica eſt matrix omniū linguarū.Vnde in predicto loco pōt eſſe talis littera.Vaſa iniquitatis arma eorū ſiue gladii eorum.Poteſt etiā ſignificare habitationem: ſicut מְכוּרָה Mechora.cum vau. vt dictum eſt ſupra in dictione כּוּר Cur.

מֶכֶר Venalis. מִמְכָּר Venale מְכֵרָה Bellantia. Gladius.

מָלַל Dicere. Loqui. Annuere. מִלָּה Sermo מִלְּתָא מִלִּים Sermões. Eloquia. מִלִּין Verba. Sermões. הֲמֻלָּה Loquella מְלִילָה Spica.

מָלַל Malal.loqui.dicere.Geñ.21.Quis auditurus crederet Abraā ꝙ ſarra lactaret filiū. Pro quo hebrei le. Quis dixiſſet Abrae ꝙ ſarra lactaret filiū. Iob.8.Vſq; quo loqueris talia.& in eodem.33.Scientiā labia mea puram loquentur.Ps.105.Quis loquetur potentias domini.Ponitur etiā pro annuere.ꝙ eſt idem quod loqui.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit terere.Prouer.6.Annuit oculis: terit pede.pro quo hebrei legunt.Annuit pede.& inde מִלָּה Mila. ideſt verbum.ſermo.dictio.Iob.21.Audite queſo ſermōes meos.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet ſermonē meū.Ps.138.Quia non eſt ſermo in lingua mea.& in lingua chaldaica dicitur מִלְּתָא Miletha.vt Dañ.2.Sermo receſſit a me.& in plurali מִלִּים Milim.ideſt verba.ſermones. eloquia.Iob.6.Ad increpandum tantum eloquia concinatis.Et in eodem.15. Arguis uerbis eum qui non eſt equalis tibi.& in eodem.16.Conſolarer & ego vos ſermonibus.Reperitur etiam מִלִּין Milin cum nun in fine loco mem.vt in eodem.18.Vſq; ad quem finem verba iactabis. & in eodem.19.Et atteritis me ſermonibus.& in eodem.32.Plen⁹ ſum ſermonibus.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ inde deriuatur dictio הֲמֻלָּה Hamula.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit loquellam.Hiere.11.Ad vocem loquelle grandis exarſit ignis in ea.De quo vide ſupra in littera he.Inde מְלִילָה Melila.ideſt ſpica manibus fricata vel trita. Deut.23. Franges ſpicas & manu conteres.

מָלֵא Replere Implere

מָלֵא Male.implere.replere.adimplere.complere.plenum eſſe.initiare.conſecrare.Geñ.6.Repleta eſt terra iniquitate.Et in eodem.23.Pecunia digniſſima tradat eam mihi.Pro quo hebrei legunt. Pecunia plena ſiue pleniſſima aut completa tradat eam mihi.Et in eodem.24.Et impleuerat hydriam aqua. Et in eodem.29. Quia iam tempus impletum eſt.Pro quo hebrei legūt.Quia impleti ſunt dies mei.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eodē. Imple hebdomadam dierum.Exo.1.Ac roborati nimis impleuerunt terram.Et in eodē.15.Implebitur anima mea. Pro quo hebrei legunt.Implebitur ex eis anima mea. & in eodem.31.Et impleui eum ſpiritu dei. Et in eodem.40. Et gloria domini impleuit tabernaculum. Leuit.8. Vſq; ad diem quo implebitur tempus conſecrationis veſtre. Nu.14.Qui plenus alio ſpiritu ſecutus eſt me. Pro quo hebrei legunt. Eo quod fuit alius ſpiritus in eo & impleuit ſiue compleuit poſt me. ideſt impleuit voluntatem meam. & eſt idem ſenſus cū littera noſtra. Et ſimilis modus loquēdi habetur in eo.32.vbi dr̄. Iſti impleuerūt volūtatē meā. pro quo he.le. Quia impleuerunt poſt me. Deut.1. Quia ſecut⁹ eſt dominum. pro quo he.le. Quia impleuit poſt dominū. **Plenū eē.** & in eo.33. Et plenus erit benedictionibus dn̄i. Iudi.6. concham rore impleuit. 1.Reg.19. Et ānumerauit ea regi. pro **Complere.** quo hebrei legunt. & compleuit ea regi. ideſt compleuit numerū eorū. 3.Reg.1. Complebo ſermones tuos. & in eo.7. Et plenū ſapientia & intelligētia. 4.Reg.9. porro hieu tetēdit arcū manu. pro quo he.le. Et hieu impleuit manū ſuā arcu. Et eſt ſenſus ſicut in lr̄a noſtra. Eſter.1. Cūqꝫ implerentur dies cōuiuii. Iob.15. Anteq̄ dies eius impleatur pibit. Vbi vnū verbū hebraicū ponitur in nr̄a trāſlatione ꝑ duobus verbis. ſ. ꝑ implere & perire. & in eo.16. Saciati ſūt penis meis. i. impleti ſunt. & in eo.40. Nūquid implebis ſagenas pelle eius. Hebrei vero in ꝑdicto loco dicūt ꝙ ſignāt cō**Concidere** cidere. vnde ipſi legūt. Nūquid cōcides cultris pellē eius. & ſiīr. Naum.1. vbi dicitur. cōſumētur quaſi ſtipula ariditate plena. pro quo hebrei legunt. Conſumentur quaſi ſtipula arida conciſa. p̄s.80. Dilata os tuū & implebo illud. Canti.5. Caput meū plenū errore. & in eo. Et reſident iuxta fluenta pleniſſima. vbi additur littera thau in fine dictionis. Eſa.2. Quia repleti ſunt vt olim. i. repleti ſunt iniquitate & nequitia. Et in eo.6. Et ea que ſub ipſo erant replebant templum. & in eo.33. Impleuit ſion iudicio & iuſtitia. Et in eodem.65. Et libatis ſuper eā. pro quo he.le. Et impletis numerū libamento. Cuius expoſitionē vide infra in dictione מָנָה Mana. Hiere.4. Clamate fortiter & dicite. Pro quo he.le. Clamate implete & dicite. i. clamate plena voce. Et in eodem.12. Et clamauerūt poſt te plena voce. & in hebreo non habetur voce: ſubintelligitur tm̄. Et in eo.23. Nūquid nō celū & terrā ego ĩpleo. & ĩ eo.51. Implete pharetras. Ezech.9. & implete atria interfectis. Et in eo.25. Implebor: deſerta eſt. Zach.9. Repleui ephraim. Et in eo. & replebuntur vt phiala. & aliquando ſcribitur ſine aleph. Iob.32. Plenus ſū ſermonibus. Ezech.28. Repleta ſunt interiora tua iniquitate. Et aliqñ ſcribitur cum vau loco aleph. vt in eo.41. Ad menſuram calami ſex cubitorū ſpacio. pro quo he.le. Plenū vel impletū calamū ſeu plenitudo calami. Scribitur ēt aliqñ cū he loco aleph. Iob.8. Donec impleatur riſu os tuū. **מְלֹא** & inde מְלֹא Melo. i. plenitudo. Geñ.48. Et ſemē illius creſcet in gētes. pro quo he.le. **Plēitudo.** Et ſemen illius erit plenitudo gentiū. p̄s.23. Dn̄i eſt terra & plenitudo eius. Ps.97. Moueatur mare & plenitudo eius. 1.Reg.28. Statimqꝫ ſaul cecidit porrectus in terra. pro quo he.le. Et cecidit plenitudo ſtature eius in terra. & eſt idem ſenſus cū littera noſtra. Ponitur ēt pro plena. Eccl's.4. melior eſt pugillus cum requie q̄ꝫ plena vtraqꝫ manus. **Plena multitudo** Eſa.6. Plena eſt omnis terra gloria eius. Ponitur ēt pro multitudine. Eſa.31. Cum occurrerit ei multitudo paſtorū. **מִלּוֹא Melo.** & inde מִלּוֹא milo. nomen propriū loci vacui in ciuitate ieruſalē: quem edificiis repleuit ſalomō. 3.Reg.11. Tunc edificauit melo. & inde lapides precioſi que **מִלֻּאִים** ponebantur in rationali & ſuperhumerali dicuntur lapides **Impletiōes** מִלֻּאִים miluim. eo quod implebant illum locum vacuum in quo includebantur. Exo.25. & lapides ad ornandum ephod & rationale. Et in eodem. Poneſqꝫ in eo quattuor ordines lapidum. pro quo hebrei legunt. Et implebis in eo impletionem lapidis: quattuor ordines lapidis. Et in eodem. Incluſi auro erūt per ordines ſuos. pro quo he.le. Incluſi auro erunt in impletionibus ſuis. **מִלֵּא** Ponitur etiam predicta dictio מִלֵּא male. pro initiare vel conſecrare. **Cōſecrare.** vt Exo.28. Et cunctorum conſecrabis manus. & in eo. Poſtq̄ initiaueris manus eorum. **Initiare.** Et in eodem: 29. Eo quod ſit aries conſecrationis. & in eodem. De ariete qui initiatus eſt. Et ĩ eodem. Arietem autem conſecrationis tolles. Et in eodem. Quod ſi remanſerit de carnibus conſecratis. Et in eodem. Septem diebus conſecrabis manus eorū. Et in eo.32. Conſecraſtis manus veſtras hodie. Leuit.8. ſeptem enim dieb⁹ finitur conſecratio. Iudi.17. Impleuitqꝫ vnius filiorū ſuorum manum & factus eſt ei ſacerdos. ideſt initiauit vel conſecrauit manum. 3.Regum.13. quicunqꝫ volebat implebat manū ſuā & fiebat ſacerdos. **מְלֵאָה** & inde מְלֵאָה melea. ideſt plēa. & accipitur etiam pro pregnante cuius venter plenus eſt. Eccl's.11. Et qua ratiōe compingantur oſſa in ventre ꝑgnātis. **Pregnās.** Accipitur ēt מְלֵאָה melea. pro ſpica frumento plena. ſecundū hebreos. pro quo beatus hieronymus tranſtulit Decimas. **Decime.** Exo.22. Decimas & primitias tuas non tardabis offerre. pro quo he.le. plenitudinem tuam. ſ. frugum: & lachrimā tuā. i. liquorem vini & olei non tardabis. ſ. offerre. Nu.18. Tam de area q̄ꝫ de torcularibus. pro quo hebrei legunt. **Plēitudo.** Sicut frumentum de area & ſicut plenitudo torcularis. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

מַלְאָךְ Angelus. מַלְאָךְ Malach. nuncius. angelus. De quo vide ſupra in dictione לְאַךְ Laach.

מָלַח מָלַח Malach. ſalire. ſale condire. liquefacere. Leuit.2. quid **Sale condire.** quid obtuleris ſacrificii ſale condias. Ezech.16. Et aqua non es lota in ſalutem nec ſale condita. **מֶלַח Sal.** & inde מֶלַח melach. i. ſal. Geñ.14. Que eſt mare ſalis. & in eodem.19. Verſa eſt in ſtatuam ſalis. Deut.29. Sulphure & ſolis ardore cōburens. Debet legi & ſalis ardore. **מְלֵחָה Salſugo.** & inde מְלֵחָה Melecha. i. ſalſugo. Iob.39. Et tabernacula eius in terra ſalſuginis. Ps.106. Terram fructiferam in ſalſuginem. Hiere.17. In terra ſalſuginis & inhabitabili. **מַלּוּחַ** & inde מַלּוּחַ Malúach. ideſt herba quedam que in terra ſalſuginis naſcitur: vel quia decliāt ad ſaporem ſalis. pro quo beatus hieronymus generaliter tranſtulit herbas. **Herbe.** Iob.30. & mandebant herbas. **מָלַח Deficere.** Item מָלַח Malach. i. liquefacere ſiue comminuere. vel deficere. Eſa.51 Quia celi ſicut fumus deficient. **מְמֻלָּח Cōminutū** Et inde מְמֻלָּח Memulach. ideſt comminutū. Exo.30. mixtū diligenter & purum. Pro quo hebrei legūt. Cōminutū & purū. ſed in trāſlatiōe chaldaica eſt ſicut in littera noſtra. **מְלָחִים** & inde מְלָחִים Melachim. i. panni cōminuti & triti ex nimia vetuſtate. **Panni veteres** Hiere.38. & tulit inde veteres pannos & antiqua que computruerunt. Et in eo. Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum. **מַלָּח Nauta.** Item מַלָּח Malach. i. nauta ſeu gubernator nauis. Ezech.27. Omnes naues maris & naute earum. Ione.1. Et timuerunt naute.

מָלַט Saluare מָלַט Malat. ſaluare. liberare. eripere. euadere. parere. Geñ.19. ſalua animam tuam. Et in eodem. Sed in mōte ſaluum te fac. Et in eo. Nec poſſum in mōte ſaluari. Et in eo. Et ſaluabor in ea. 1.Reg.27. nōne melius eſt vt fugiā & ſaluer in terra philiſtinorū. Et in eo. Fugiā ergo manus eius. ideſt euadam manus eius. **Euadere** 2.Reg.19. Qui ſaluā fecerunt animā tuā. 3.Reg.19. Quicunqꝫ fugerit gladium Azael occidet eum hieu; & quicūqꝫ fugerit gladium hieu. i. qui euaſerit gladium. Iob.1. Et euaſi ego ſolus. & in eodem.19. Et derelicta ſunt tantum modo labia circa dentes meos. pro quo hebrei legunt. Et euaſi cum pelle dentium meorum. & beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Et in eodem.22. Saluabitur ĩnocēs. **Eripere.** p̄s.106. Et eripuit eos de interinitionibus eorū. **Liberare.** Eccl's.9. Et liberauit vrbem per ſapientiam ſuam. Ezech.17. Nunquid proſperabitur vel conſequetur ſalutem. Et in eodem. Nunquid effugiet. ideſt euadet. Et in eodem.33. Animam ſuam ſaluabit. Amos.2. Et robuſtus non ſaluabit animam ſuam. Et in eodem. Et velox pedibus non ſaluabi

מלט tur.& inde מלט Mélet.ideſt crypta vbi homines abſcōduntur
Crypta vt liberentur.Hiere.43.Et abſcondes eos in crypta. Et
aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat fornacem calcis. Significat
etiam predicta dictio parere.vt Eſa.66.Anteqꝫ veniret
Parere. partus eius peperit maſculum.Et ſupra in eo.34.Ibi habuit
foueam ericius:& enutriuit catulos.pro quo he.le. Ibi nidificauit
ericius:& peperit.Ponitur etiā pro incendere vel
Accēdere. accendere.vt Iob.41.ſicut tede ignis accenſe.ſed etiam in
predicto loco hebrei legunt.ſicut ſcintille ignis euadunt ſiue
vadunt.

מלך מלך Malach.regnare.conſulere.ſeu cogitare.Exo.15.Dominus
Regnare. regnauit in eternum & vltra. Iudi. 9. Impera
nobis.pro quo hebrei legunt.Regna ſuper nos.& in eodē.
veni & impera ſuper nos.2.Reg.5. Et quadraginta annis
regnauit:in Ebron regnauit ſuper iudam ſeptem annis &
ſex menſibus:in ieruſalem autem regnauit triginta tribus
annis.3.Reg.11.& regnabis ſuper omnia que deſiderat anima
tua.4.Reg.8.Et octo annis regnauit in ieruſalem.Et ī
eodem.11.Porro athalia regnauit ſuper terram.Eſter.1.qui
regnauit ab india vſqꝫ ad ethiopiam.Eſa.32. Ecce in iuſtitia
regnabit rex.Hiere.22.Nunquid regnabis. Et in eodē.
33.Et regnabit rex. Dañ.9. Qui regnauit ſuper regnum
chaldeorum.& inde verbum tertie coniugationis.i. regnare
Regē conſtituere. facere ſiue regem conſtituere.vt.1.Reg.8.Et conſtitue ſuper
eos regem.& in eodem.11. Et fecerunt ibi regem ſaul
corām domino.Et in eodem.12.Et conſtitui ſuper vos regem.
Hiere.37. Quē conſtituit regem nabuchodonoſor.
מלך & ide מלך mélech.i.rex.Geñ.26.Abiit iſaac ad abimelech
Rex. regem paleſtinorum.Et in eodem.36. Antequam haberēt
regē filii iſrael.Exo.1.Et ſurrexit rex nouus ſuper egyptū
p̄s.20.Domine in virtute tua letabitur rex.& in ligua chaldaica
מלכא dicitur מלכא Malca.Dañ.2.rex in ſempiternum viue.
מלכים & in plurali מלכים melachim.i.reges.Geñ.14.. & reges
Reges. qui erant cum eo.Et in eo.quattuor reges aduerſus quinqꝫ
מלכין p̄s.2.Aſtiterunt reges terre.reperitur etiā מלכין melachin
cum nun in fine loco mem.Prouer.31.Et vias tuas ad delēdos
מלכין reges.Et in chaldeo commūiter dicitur מלכין malchin
מלכיא ſiue מלכיא malchaia.Dañ.2.tranſfert regna atqꝫ cōſtituit.
Reges. pro quo hebrei legunt.auferēs reges & conſtituens reges.
Et in eo.Tu rex regū es.ſcribitur etiam cum aleph in ſecunda
ſyllaba quod alias nūcios ſiue āgelos ſignificat.2.Reg.
11.eo tp̄e quo ſolent reges ad bella procedere.& in genere
מלכה feminino מלכה malca.i.regia.Eſter.1.vaſthi quoqꝫ regina
Regina fecit conuiuium.reperitur etiam cum aleph in ſecunda
מלאכת ſyllaba & cū thau in fine:& dr̄ מלאכת Meléchet.Hiere.7.
Vt faciant placentas regine celi. De quo vide ſupra in dictiōe
לאך Laach.& ī plu.מלכות melachoth.i.regie canti.6.
מלכות ſexaginta ſunt regine.Et inde מלוכה melucha. ideſt regnū
Regine vt.3.Reg.10.De ſermone autem regni non indicauit ei.&
מלוכה in eo.11.Et innouemus ibi regnum.ſcribitur etiam cū duplici
Regnum. mem in principio & dicitur ממלכה mamlacha. ſiue
ממלכה ממלכת mamlécheth.aut ממלכות mamlechuth. i. regnum.
ממלכת vt Geñ.10.Fuit autem principiū regni eius Babylō.Exo.
ממלכות 19.& vos eritis michi in regnum ſacerdotale. Nu. 32. Regnū
Regnum. ſeon regis amorreorum. Deut.3.ciuitates regni og in
Baſan.Threñ.2.Polluit regnum & prīcipes eius.Scribitur
מלכות etiam cum ſimplici mem & dicitur מלכות malchuth. ideſt
Regnum. regnū.vt Eſdre.4.& vſqꝫ ad regnum darii regis perſarum
Et in eodem.In regno autem aſueri ipſe eſt artaxerxes.
מלכו p̄s.102.Et regnū ipſius oībus dñabitur.Et in lingua chaldaica
מלכותא dicitur מלכו Malchu.ſiue מלכותא malchutha.Dañ.2.
Regnum. Regnum & fortitudo & imperium & gloriam dedit tibi. &
in eodem.& poſt te conſurget regnum aliud.& in plurali.

ממלכות mamlachoth.i.regna.3.Reg.10.Non eſt factum tale ממלכות
opus in vniuerſis regnis.p̄s.67.regna terre cantate domino. **Regna.**
& in lingua chaldaica dicitur מלכותא malcheuatha. מלכותא
Dañ.2.Comminuet autem & cōſumet vniuerſa regna hec **Regna.**
Item מלך Malach.conſulere ſeu cogitare.Nee.5. Cogitauitqꝫ מלך
cor meum.& inde מלך malach.quod in lingua chaldaica **Cogitare.**
ſignificat conſilium.Dañ.4.Conſilium meum placeat מלך
tibi.Item מלך mólech.nomen idoli.Leuit.20. ſi quis **Cōſilium.**
dederit de ſemine ſuo idolo moloch.Amos.5.Et portaſtis מלך
tabernaculū moloch deo veſtro.Et beatus hieronymus in **Idolū moloch.**
explanationibus ſuper predicto loco dicit ꝙ ponitur pro
lucifero.

מלץ Malas.dulcorare.ſeu dulcem eſſe.p̄s.118.Quā dulcia מלץ
faucibus meis eloquia tua.Et ſecundum aliquos inde **Dulce ē**
poteſt deriuari מליץ melis:quod ſignificat interpretem ſeu מליץ
eloquentem.de quo vide ſupra in dictione ליץ Los. **Interpres**

מלק Malac.ſcindere.ſecare.rumpere.Leuit.1. Et retorto מלק
ad collum capite ac rupto vulneris loco.Et dicunt hebrei **Rumpere.**
ꝙ ſignificat ſecare vel ſcindere cum vnguine. vnde in
predicto loco ipſi legunt.& vnguine ſecabit caput eius. Et **Secare.**
in eo.5.Retorquebit caput eius ad pēnulas ita vt collo adhereat **Retorquere**
& non penitus abrumpatur.pro quo he.le. Et ſcindet
ſeu ſecabit caput eius verſus collum & non diuidat. Et
eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

מן Min.de. ex.e.a.vel ab.magis.plus.ſuper.ne.non. Geñ. מן
2.Sed fons aſcendebat de terra.Et in eodem. Formauit **De.**
igitur dominus deus hominem de limo terre. Et in eodē.
3.Niſi ꝙ ex ligno de quo preceperam tibi vt non comederes **Ex.**
comediſti.Et in eodem.29.Nam ex illo adaquabantur
pecora.Ioſ.3.A fluuio turbido qui irrigat egyptum. Iudi. **A.**
13.Erit enim puer nazareus dei ab infantia ſua.Ezech.39 **Ab.**
A die illa & deinceps.Et aliquando ſcribitur cum lameth
in principio.vt Exo.9.A die qua fundata eſt.Iob.36.Repetam
ſcientiam meam a principio.Hiere.7.A ſeculo vſqꝫ מני
in ſeculum.ſcribitur etiam cum iod in fine & dicitur מני mini למני
ſiue למני Lemini.Iudi.5.Ex ephraim delebit eos.Et in **Ex.**
eodem.De machir principes deſcenderunt. Iob. 20. Hoc **De.**
ſcio a prīcipio ex quo poſitus eſt homo ſuper terram.Eſa. **A.**
46.Qui portamini a meo vtero:qui geſtamini a mea vulua.
pro quo hebrei legunt. Qui portamini ab vtero: qui
geſtamini a vulua.poteſt etiam legi ſicut eſt ī littera noſtra
vt infra dicetur.Mich.7.Et vſqꝫ ad te veniet aſur & vſqꝫ ad
ciuitates munitas.pro quo hebrei legunt.Et vſqꝫ ad te veniet
ab aſur & ciuitates munitas:& a ciuitatibus munitis.&
in compoſitione cū aliis dictionibus ſcribitur ſine nun cū
ſola mem littera.vt Geñ.2.Quia in ipſo ceſſauerat ab omni
opere ſuo.& ī eodem.Ex omni ligno paradiſi comede:
de ligno autem ſcientie boni & mali ne comedas. Et in eo.
Hoc nunc os ex oſſibus meis & caro de carne mea.Et in eodem.
quoniam de viro ſumpta eſt.& in eodem.5. Iſte conſolabitur
nos ab operibus noſtris.Exo.9.Ab homine vſqꝫ
ad iumentum.Et in eodem. Necdum timeatis dominum
deum.pro quo hebrei legunt.Necdum timeatis a facie domini
dei.Leuit.19.Coram cano capite conſurges.pro quo
hebrei legunt. A facie cani conſurges.Deut.17. De numero
fratrum tuorum.Et in eo.33.Dominus de ſion veniet.
p̄s.8.Ex ore infantium & lactentium.p̄s.16. Ab inimicis
manus tue domine a paucis de terra.p̄s.112.Ex hoc nunc
& vſqꝫ in ſeculum.Prouer.8. Antequam quicqꝫ faceret a
principio.& in eodem.Ab eterno ordinata ſum & ex antiquis.
Ezech.44. que fuerit vidua a ſacerdote accipiant.
Et aliquando ſignificat plus vel magis: aut magiſquā:aut
eſt nota comparationis & tunc iungitur cum nomine cui

Magiſquā ſit comparatio.Geñ.20.Te ergo ipſum magiſquam hos affligemus.
Iudi.5.Benedicta inter mulieres hiael.ideſt magiſquam
alias mulieres.Et in eodem.& benedicatur in tabernaculo
ſuo.pro quo hebrei legunt.pluſquam mulieres
Pluſquā. in tabernaculo benedicatur. Ruth.1.quia veſtra anguſtia
magis me premit.Pro quo hebrei legunt.quia amaritudo
eſt mihi magiſ quam vobis.Poteſt etiam legi ſic.quia amaritudo
eſt mihi ex vobis.ideſt ex veſtra anguſtia.& tunc erit
Super. idem ſenſus cum littera noſtra.p̄s.30.Super omnes inimicos
Pre. meos factus ſum opprobrium.p̄s.44.Pre conſortibus
tuis.ideſt magiſ quam conſortes tuos.p̄s.118.Sup omnes
docentes me intellexi.& in eodem.Super ſenes intellexi.
Comparatiuum. Prouer.8.Melior eſt fructus meus auro & lapide precioſo:
& genimina mea argento electo.Eccl̄s.7.Melius eſt nomen
Quam. bonum quam vnguenta precioſa.Et in eo.9.Melius
eſt canis viuus leone mortuo.Ponitur etiam aliquando ꝓ ne
vel non.vt Geñ.31.Caue ne quicquam aſpere loquaris
Ne. cum iacob.pro quo hebrei legunt.Caue de loquendo cum
iacob.1.Reg.15.Abiecit te dominus ne ſis rex. Et in eodē.
25.Ita vt nemo poſſit ei loqui.3.Reg.15.Ne eſſet priceps
in ſacris priapi.Ps.82.Diſperdamus eos de gente.ideſt ne
ſit gens.Eſa.5.Ne pluant ſuper eam imbrem.Ezech.16.&
deſines fornicari.pro quo hebrei legunt.Et deſinere te faciam
a meretrice.ideſt ne ſis meretrix.Deut.33. Et qui oderunt
מִן cum non conſurgunt:vbi ponitur מִן min pro non.&
Non ſic eſt etiam in tranſlatione chaldaica. pōitur etiam aliquādo
pro in.vt Eſa.55.Non erit ibi amplius infans dierum.
Pro quo hebrei legunt.Non erit inibi amplius infans dierum.
In. & ſimiliter.Deut.33.Dominus de ſina venit.Pro quo
ipſi legunt.Dominus in ſina venit.p̄s.67.A templo tuo
in ieruſalem tibi offerent reges munera.pro quo hebrei legunt.
In templum tuum in ieruſalem.ideſt quod eſt in ieruſalem.
Eſt etiam aliquando quaſi ſyllabica adiectio. Et
Syllabica adiectio. ideo omittitur in noſtra tranſlatione.Geñ.49.Aſer pinguis
eſt panis eius.Vbi preponitur huic dictioni aſer.ſcilicet
de Aſer pinguis eſt panis eius.& in eodem.Deus patris
tui erit adiutor tuus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt deus
in hebreo habetur מֵאֵל Meel.quod ſignificat de deo.Leuit.23.
Altero die ſabbati.vbi preponitur huic dictioni altero:
ac ſi diceret.De altero die ſabbati.4.Reg.18.Et nō penitus
iumenta intereant.vbi preponitur huic dictioni iumenta.
Hiere.10.Non eſt ſimilis tui domine.pro quo in hebreo
legitur.De non eſt ſimilis tui domine.Hiere.17.Et
ego non ſum turbatus te paſtorem ſequens.vbi preponitur
huic dictioni paſtorem.Pro quo hebrei legunt. Et ego nō
ſum turbatus de paſtore poſt te ſiue de paſcendo poſt te.
Aggei.2.Antequam poneretur lapis in templo domini.
Pro quo in hebreo legitur.De antequam poneretur lapis
in templo domini.& quando componitur predicta dictio
cum pronominibus tunc duplicatur littera mem hoc modo.
מִמֶּנִּי מִמֶּנִּי Miméni.ideſt a me.ſiue de me aut ex me.Ps.2.poſtula
a me. a me.Reperitur etiam aliquando cum ſimplici mem
מִנִּי & dicitur מִנִּי mini.ſeu מֶנִּי Méni.ideſt a me.Iob.16.Si tacuero
מֶנִּי non recedet a me.Et in eodem.21.Conſilium impiorum
longe ſit a me.p̄s.64.verba iniquorum preualuerūt
ſuper nos.pro quo hebrei legunt.verba iniquorum preualuerunt
a me.ideſt pluſquam me vel ſuper me.Eſa.22.Recedite
Ex me. a me amare flebo.& in eodem.30.vt faceretis conſilium
& non ex me.Et in eodem.38.Et conuoluta eſt a me.
מִמְּךָ Mimecha.ideſt a te.Exo.8.vt abigantur rane a te מִמֶּנּוּ
miménu.i.ab eo.ſiue de eo aut a nobis.vt Geñ.2.In quacunq;
enim die comederis ex eo.Et in eodem.23.nulluſq;
te ꝓhibere poterit.ꝓ quo he.le.nullus ex nobis ſepulchrū
ſuum prohibebit a te.Reperitur etiā מֶנְהוּ ménhu.ſiue מִנֵּהוּ
minéhu.Iob.4.Suſcepit auris mea venas ſuſurri eius.pro
quo hebrei legunt.Et ſuſcepit auris mea parum ex eo.Ps.
67.Ex inimicis ab ipſo.Et in genere feminino ſcribitur
cum he i fine:& dicitur מִמֶּנָּה miména.ideſt ab ea ſiue de ea
aut ex illa.vt Geñ.30.& habeam ex illa filios. reperitur ēt
מִמֶּנּוּ miménu in genere feminino.Iudi.11.Non enim habebat
alios liberos.pro quo in hebreo legitur.non erat ei
ex ea filius aut filia.ideſt preter eā.מִכֶּם michem:ſiue מִמְּכֶם
Mimechem.ideſt a vobis ſiue de vobis.מֵהֶם mehem.ideſt
ab eis ſiue de eis.Et aliquando ſcribitur cum littera nun &
dicitur מִנְהֶם minhem. Iob.11. Et effugium peribit ab eis.
Item מִן min.ſignificat quoddam genus inſtrumēti muſici מִן
& reperitur in numero plurali.ſcilicet מִנִּים minim.ꝓ quo מִנִּים
beatus hieronymus trāſtulit chordas.Ps.150. Laudate eū Chorda.
in chordis & organo. Itē מָן man.in lingua chaldaica ſignificat מָן
quis ſiue quicunq;.Dañ.3.Si quis autem non proſtratus Quis.
adorauerit.Et in eodem.quis eſt deus qui eripiet vos
de manu mea.Item מָן man.ideſt mana cibus quo aliti ſūt man.
hebrei in deſerto.De quo vide in dictione ſequenti.
מָנָה Mana.numerare.conſtituere.decernere.parare.ſeu preparare. מָנָה
Geñ.15.Sic erit ſemē tuum.pro quo hebrei legunt.
Sic ſemen tuum numerabitur.2.Reg.24.vade numera Numerare
iſrael & iudā.3.Reg.20.Inſtaura numerum militum
qui ceciderunt.Iob.7.Et noctes laborioſas enumeraui mihi.
p̄s.89.Dinumerare dexteram tuam ſic notum fac. Pro
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit
vt numerentur dies noſtri ſic oſtende.Eſa.65.Numerabo
vos in gladio.& inde מְנִי meni.ideſt numerus.vt ſupra in
eodem.Et libatis ſuper ea.pro quo in hebreo habetur.Et Meni.
impletis meni libamine.& dicunt aliqui hebrei ꝙ meni in Cōſtellatio
predicto loco ſignificat certam cōſtellationem ſeu certū numerum
ſtellarum quibus ſacrificabant.Alii vero dicunt ꝙ
ſignificat ſeptem planetas;vnde.lxx. interpretes vt refert
beatus hieronymus ſuper predicto loco ſic tranſtulerunt.
Et impletis demoni poculum.Alii vero dicūt ꝙ ſignificat Demon.
numerum.vnde ſequitur in textu numerabo vos gladio:
vbi alludit ſcriptura ad ꝑdictā dictionē meni:more ſuo.Et
inde מָנֶה mana:quod ſignificat genus ponderis quod cōtinet מָנֶה
certum numerum vnciarum.pro quo tranſlatio noſtra
ipſum nomen hebraicū poſuit.Ezech.45.viginti ſicli &
viginti quinq; ſicli & quindecim ſicli mnam faciunt.& in mna.
plurali מָנִים manim.Eſdre.2.Argenti mnas quinq; millia מָנִים
Nee.7.Et argenti minas duo millia.& inde מֹנִים monim. mne
Pro quo btūs hiero.trāſtulit vices.Geñ.31.mutauit mercedē מֹנִים
meā decē vicibus.Item מַנָּה mana.ideſt conſtituere ſiue Vices. מַנָּה
preparare.1.Paralip.9.Et qui credita habebant vtenſilia
ſanctuarii.pro quo hebrei legunt.qui erant conſtituti ſup Cōſtituere
vaſa ſanctuari.Dañ.1.Et conſtituit eis annonam.& in eodē
qui conſtituit vobis cibum & potum.Et in eodem.Et dixit
daniel ad malaſar quem conſtituit princeps eunuchorū
Scribitur etiam ſine he.Ione.2.Et preparauit dominus piſcem Preparat
grandem.& in eodem.4.Et preparauit dominus deus
hederam.& in eodem.Et parauit deus vermem.& inde מָנָת
מָנָה mama.ideſt munus.pars.portio conſtituta ſeu debita.
Leuit.8.In partem ſuam ſicut preceperat dominus.p̄s.15. Pars.
Dominus pars hereditatis mee.Ps.62.pars vulpium erūt
Et in plurali מָנוֹת manoth.Eſter.2.Et traderet ei partes ſuas. מָנוֹת Partes.
& in eodem.9.Et mittant ſibi mutuo partes epularum
& ciborum.& aliquando ſcribitur cum iod i fine & dicitur מְנָיוֹת
מְנָיוֹת menaioth.ideſt partes ſeu munera.Nee.12. Dabāt Partes
partes cantoribus & ianitoribus. Scribitur etiam cum aleph
& dicitur מְנָאוֹת menaoth.vt ſupra in eodem.In deco מְנָאוֹת

re gratiarum actione ſacerdotes & leuitas. pro quo hebrei
munera legunt. Munera ſeu partes pro gratiarum actione ſacerdo
מַן tibus & leuitis. & inde מַן man. ideſt cibus quo hebrei in de
ſerto aliti ſunt: quaſi munere eis dato deſuper. Exo. 16. Ap
man. mana. pellauitq; domus iſrael nomen eius man. Nee. 9. Et mana
מַן tuum non prohibuiſti ab ore eorum. Et ſecundum tranſla
tionem noſtram מַן man interrogãtis particula eſt: & ſigni
Quid. ficat quid ſiue quis. Exo. 16. Dixerunt ad inuicem מַן הוּא
man hu. quod ſignificat quid eſt hoc. tamen in hebreo nõ
habetur quod ſignificat quid eſt hoc: ſed ẽ expoſitio trãſla
toris: quia ſequitur in textu. Ignorabant enim quid eſſet.
Ps. 60. miſericordiam & veritatem eius quis requiret. vbi
Quis. pro eo quod in littera noſtra eſt quis in hebreo habetur
מַן man. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat
preparationem. Sed in lingua chaldaica communiter eſt
dictio interrogatiua. vt dictum eſt in dictione precedenti.

מִנְחָה מִנְחָה mincha. munus. oblatio. ſacrificium. Geñ. 43. Et de
munus. ferte viro munera. Quod in hebreo legitur ſingula
riter. ſcilicet munus. & in eo. Tulerunt ergo viri munera. &
in eodem. Illi vero parabant munera. Iudi. 3. miſeruntq; fi
lii iſrael per illum munera. Ponitur etiam pro ſacrificio vł
Oblatio oblatione. Leuit. 2. Anima cum obtulerit oblationem ſa-
crificii dño. & in eo. Omnis oblatio que offertur domino
Sacrificiũ abſq; fermento fiet. & in eodem. 7. Et omne ſacrificium ſi
mile quod coquitur in clibano. Nu. 16. Ne reſpicias ſacrifi-
cia eorum. 3. Reg. 18. Cumq; iam tempus eſſet vt offerret
holocauſtum. ideſt ſacrificium veſpertinum. Eſdre. 9. Et
ego ſedebam triſtis vſq; ad ſacrificium veſpertinũ. p̃s. 140
Eleuatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum.

מְנִיכָא מְנִכָא menicha. in lingua chaldaica ſignificat torquẽ. Dañ.
Torques. 5. Et torquem auream habebit in collo.

מָנַע מָנַע manaa. priuare. vetare. prohibere. deſinere. abſconde
Priuare. re. celare. Geñ. 30. Qui priuauit te fructu ventris tui.
Prohibere Nu. 22. Ne cuncteris venire ad me. Pro quo hebrei legunt.
Ne prohibearis ſiue ne deſinas venire ad me. Et in eo. De
us priuauit te honore. 1. Reg. 25. Qui prohibuit te ne veni
res in ſanguinem. 2. Reg. 13. Et non negabit me tibi. ideſt
Auferre. non prohibebit vel non vetabit me tibi. Iob. 38. Auferetur
ab impiis lux ſua. Pro quo hebrei legunt. Et priuabitur ſeu
prohibebitur ab impiis lux eorum. p̃s. 20. & voluntate la-
biorum eius non fraudaſti eum. ideſt non priuaſti vel pro
hibuiſti. p̃s. 83. Non priuabit bonis eos qui ãbulant in ino
centia. Prouer. 1. Prohibe pedem tuum a ſemitis eorum. &
in eodem. 3'. Noli prohibere benefacere. Hiere. 2. Prohibe
pedem tuum a nuditate. Et in eodem. 5. Et peccata veſtra
prohibuerunt bonum a vobis. Ezech. 31. Et prohibui flu-
mina eorum. Ioel. 1. Quoniam interiit de domo dei veſtri
ſacrificium & libatio. Pro quo hebrei legunt. Quoniam ꝓ
hibitum eſt de domo dei veſtri ſacrificium. ponitur etiam
pro celare vel abſcondere. Iob. 20. & celabit in gutture ſuo.
Prouer. 11. Qui abſcondit frumentum maledicetur in po-
abſcondere Celare. pulis. Hiere. 42. Nec celabo vos quicquam.

מָנֹר מָנֹר Manor. Liciatorium. ideſt lignum quo tela circũuol-
Liciatoriũ uitur. 1. Reg. 17. Haſtile autem eius erat quaſi liciatori
מְנֹרָה um texentium. Item מְנֹרָה Menora. ideſt candelabrum. De
quo vide infra in dictione נור Nur.

מַס מַס Mas. Tributum. vectigal. De quo vide in dictione ſe-
Tributum quenti.

מָסַס מָסַס Maſas. Diſſoluere. liquefacere. tabefacere. terrere.
Liquefacere. Perterrere. ptimeſcere. ſeu terrore vel pauore diſſol
diſſolui pa ui Exo. 16. Cumq; incaluiſſet ſol: liquefiebat. Ioſ. 2. Et elan
uore. guit cor noſtrum. Pro quo hebrei legunt. Et diſſolutum
ptimeſcere. eſt cor noſtrum. ſcilicet pauore. Et in eodem. 7. Pertimuit-

q; cor populi. ideſt pauore diſſolutum eſt. vel liquefactum
eſt. vnde ſequitur & ad inſtar aque liquefactum ẽ. vbi vtrũ
q; ſignificatum ponitur in tranſlatione noſtra pro vno ver
bo hebraico. Nam in hebreo ſic legitur. Et diſſolutum ſeu
liquefactum eſt cor populi & fuit ſicut aqua. Iudi. 15. Ita vi **Diſſipare.**
cula quibus ligatus erat diſſipata ſunt & ſoluta. ideſt diſſo- **Solui.**
luta. 2. Reg. 17. Et fortiſſimus quiſq; cuius cor eſt quaſi leo
nis pauore ſoluetur. Iob. 6. Qui tollit ab amico ſuo miſeri **Pauere.**
cordiam. Pro quo hebrei legunt. Qui diſſoluit ab amico **ſolui. Diſſoluere**
ſuo miſericordiam. p̃s. 57. Ad nihilum deuenient tanquã
aqua decurrens. pro quo beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Diſſoluantur ſicut a
que que defluunt. Et in eodem. Sicut cera que fluit auferen
tur. ideſt que diſſoluitur vel liqueſit. Hebrei tamen in pre- **Liqueſieri**
dicto loco legunt. Sicut teſtudo que liqueſit vel diſſoluitur
Vnde beatus hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicã verita
tẽ tranſtulit. Sicut vermis tabefactus pertranſeant. Eſa. 64 **Tabeſcere**
Sicut exuſtio ignis tabeſcerent. Michee. 1. Et conſumentur
montes ſub eo. Pro quo hebrei legunt. Et diſſoluentur vł
tabeſcent montes ſub eo. vide etiam de hoc in dictione ſe
quenti. Ponitur etiam pro terrere vel pertimeſcere. Deut.
1. Nuncii terruerunt cor noſtrum. Eſa. 10. Et erit terrore ꝓ **Terrere.**
fugus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et erit quaſi
diſſoluens ſigniferum: Nam quando ſignifer diſſoluitur
tunc totus exercitus diſſoluitur & diſſipatur. Poteſt etiam
legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide infra in dictio-
ne נָסַס Naſas. & inde מַס Mas. ideſt tributum. cenſus. vecti **מַס**
gal. inditio. Geñ. 49. Et erit tributis ſeruiens. Exo. 1. Pre- **Tributum**
poſuit itaq; eis magiſtros operum. Pro quo hebrei legunt.
Et prepoſuerunt eis principes cenſuum ſeu tributorum. **Cenſus**
3. Reg. 5. Et erat inditio triginta millia virorum. Et in eo- **Inditio.**
dem. Et adoniram erat ſuper huiuſcemodi inditionem. E-
ſa. 31. Et iuuenes eius vectigales erunt. Threñ. 1. Princeps
prouinciarum facta eſt ſub tributo. & inde מִסָּה Miſſa. ideſt **Vectigal. מִסָּה**
oblatio. Que fit deo propter debitum munus perſonale. &
ſcribitur cum thau in fine loco he ratione genitiui ſequen **Oblatio.**
tis. Deut. 16. Oblãtionem ſpontaneam manus tue quam of
feres iuxta benedictionem. Quod nomen vt quidam di-
cunt: nos chriſtiani in ſacrificio noſtro impoſitum retinui
mus vt a nobis appelletur miſſa: cum hoc nomen nec gre-
cum nec latinum eſſe videatur: ſed potius ab hebreis mu-
tuatum.

מָסָה Maſa. diſſoluere. Liquefacere. tabefacere. ſicut dictio **מָסָה**
precedens. Ioſ. 14. Diſſoluerunt cor populi. Ps. 6. la- **Diſſoluere.**
chrymis meis ſtratum meum rigabo. ꝓ quo hebrei legũt
Lachrymis meis ſtratum meum liquefaciam ſeu diſſoluã **Liquefacere. Tabeſcere**
vel tabefaciam. Ps. 36. Et tabeſcere feciſti ſicut aranea ani-
ma eius.

מָסַךְ maſach. miſcere. libare. Ps. 101. Et poculum meum **מָסַךְ**
cum fletu miſcebam. Prouer. 9. miſcuit vinum ſu- **miſcere.**
um. Et in eodem. Bibite vinum quod miſcui. Eſa. 5. Et vi-
ros fortes ad miſcendam ebrietatem. Et in eodem. 19. Do-
minus miſcuit in medio eius ſpiritum vertiginis. Et inde
מֶסֶךְ meſech. ideſt mixtum ſeu libamen. p̃s. 74. Plenus **מֶסֶךְ**
mixto. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מִמְסָךְ **mixtum.**
mimſach. prouer. 23. Et ſtudent calicibus epotandis. Pro **מִמְסָךְ**
quo hebrei legunt. Venientibus ad requirendam mixtio-
nem. ideſt vinum mixtum. Sed beatus hieronymus tran-
ſtulit ſenſum. Eſa. 65. Qui ordinatis fortune menſam &
libatis ſuper eam. Pro quo hebrei legunt. Et impletis nu- **Libare**
merum mixtione ſiue libamine. Vide etiam de hoc infra **מָסָךְ**
in dictione נָסַךְ Naſach. Item מָסָךְ maſach. ideſt coope **tentorium**
rimentum ſeu tentorium. Exodi. 26. Facies & tentorium

in introitu tabernaculi.Eſa.22.& reuelabitur operimentum iude.Ezech.28.Omnis lapis precioſus opimẽtũ tuũ.

מָסַר Tradere.

מָסַר Maſar.tradere.delegare.Nu.31. Dederũtq; millenos de ſingulis tribubus.pro quo hebrei legunt.& traditi ſunt ſeu delegati ſunt de millibus iſrael mille per ſingulos tribus.Et in eo.Et preuaricari vos fecerunt in dominum.pro quo hebrei legunt. vt traderent preuaricationẽ in dominum.& in lingua chaldaica communiter ſignificat tradere.

מָעַד Deficere. Labi Infirmari Vacillare מוּעֲדֵי Lubricationes.

מָעַד maad.labi.vacillare.nutare.deficere.infirmari.2.Regũ.22.Et non deficient tali mei.pro quo hebrei legunt.& non labantur tali mei.Ps.17.Et non ſunt infirmata veſtigia mea.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit & non deficient tali mei.p̄s.25.Et in domino ſperans non infirmabor.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.& in domino ſperans non deficiam. Ps.36.non ſupplantabuntur greſſus eius.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.non deficient greſſus eius.i.nõ vacillabunt ſeu non labentur.p̄s.68.Et dorſum eorum ſemper incurua.Pro quo hebrei legunt.& lumbos eorum ſemper fac nutare ſeu vacillare. Prouer.25.& pes lapſus.& inde מוּעֲדֵי Moade.i.lubricationes ſeu lapſus.Iob.12. Parata ad tempus ſtatutum.pro quo hebrei legunt.parata ad lubricationes ſeu lapſus pedis.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.De quo vide ſupra in dictione יָעַד Iaad.

מֵעָה מֵעִים מֵעֵי Venter. Uterus. Viſcera.

מֵעָה Meaa.viſcera.inteſtina.venter.vterus.Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſcilicet מֵעִים meaim.ſiue מֵעֵי Mee.Nu.5.Ingrediantur aque maledicte iſte in vẽtrẽ tuum.p̄s.39.Et legem tuam in medio cordis mei. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit.In medio ventris mei.Ps.70.De ventre matris mee tu es protector meus.Canti.5.Venter eius eburneus. Eſa.16.Venter meus ad moab quaſi cithara ſonabit.& in eo.38.& ſtirps vteri tui vt lapilli eius.pro quo hebrei legũt Et ſtirps vteri tui ſicut vteri eius.ideſt ſicut ſtirps vteri eiꝰ. Vbi bis ponitur eadem dictio.& dicunt hebrei ꝙ per ſtirpẽ vteri eius.ſcilicet maris:ſignificantur piſces.ſed in tranſlatiõe chaldaica eſt ſicut in littera nr̃a.& in eo.36. Multitudo viſcerũ tuorũ & miſerationũ tuarũ ſuper me continuerũt ſe.Hiere.4.ventrẽ meũ doleo.& in eo.31.Idcirco cõturbata ſunt viſcera mea ſuper eũ.Threñ.1.Venter meus cõturbatus eſt.Ione.2.Et orauit ionas ad dominum deum ſuũ de ventre piſcis.

מָעַט Minor eſſe. Minus parare. Minuere. Ad paucitatem redigere. Minorare Minuere. מְעַט Pauxillũ Parum. Paucitas modica מְעַטִּים Pauci. Pene.

מָעַט Maat.minuere.diminuere.minorare.ſeu minus facere.paruum ſeu minorem eſſe.decreſcere.Geñ.32.minor ſum cũctis miſerationibus tuis.Exo.16.nec qui minuſ parauerat reperit minus.& in eo.30.pauper nil minuet. Leuit.25.quanto minus temporis numeraueris:tanto minoris et emptio conſtabit.pro quo hebrei legunt.ſecundũ paucitatẽ annorũ minues emptionẽ eius.& in eo.26.& ad paucitatem cuncta redigent.ideſt cuncta minuent.p̄s.106. Et iumenta eorum non minorabit.Prouer.13.ſubſtantia feſtinata diminuetur.Eccls.12.Et ocioſe erunt molẽtes in minuto numero.pro quo hebrei legunt.& ocioſe erũt molentes:quia imminute ſunt.Hiere.10.Ne forte ad nihilũ redigas me.pro quo hebrei legunt.ne forte minuas me.& in eodẽ.30.Et multiplicabo eos & non minuentur.Ezech.29.& imminuam eos ne imperent gentibus.& inde מְעַט Meaat.ideſt minus.parum.pauxillum.modicũ.paucũ.ſiue paucitas.Geñ.18.Sed afferam pauxillum aque.Et in eodem.24.Pauxillum aque mihi ad bibendum prebe.Nu.16.Nunquid parum vobis eſt ꝙ ſeparauerit vos deus iſrael.Iob.10.Nunquid nõ paucitas dierum meorum finietur breui.Ezech.11.Et ero eis in ſanctificationem modicam. Et in plurali.מְעַטִּים meatim.Ps.108.fiant dies eius pauci. Eccls.4.Idcirco ſint ſermones tui pauci.& quando preponitur ei littera caph.tunc ſignificat parum ſiue pene.Geñ.25.potuit coire quiſpiam de populo cum vxore tua.Pro quo hebrei legunt.Quaſi parum.ideſt pene coiſſet vnus de populo cum vxore tua.Ps.72.mei autem pene moti ſũt pedes.Prouer.5.Pene fui in omni malo.

מָעַךְ Conterere Subigere Figere.

מָעַךְ maach.conterere.concaſſare.ſubigere.comprimere.figere.Leuit.22.Omne animal quod vel contritis.Ezech.24.Ibi ſubacta ſunt vbera earum.Pro quo hebrei legunt.Ibi confregerunt ſeu compreſſerunt vbera earum. ſignificat etiam figere.vt.1.Regum.26.Et haſtam fixam in terra.

מָעַל Preuaricari Preterire mandatũ Trãſgredi Cõtẽnere. מַעַל Tranſgreſſio. Preuaricatio. Repugnãſ veritati. מְעִיל Tunica Pallium. מְעִילִים Tunice.

מָעַל maal.preuaricari.tranſgredi.preterire.ſcilicet mãdatum.contemnere.Leuit.5.Anima ſi preuaricans cerimonias domini.Et in eodem.6.Et contempto domino negauerit proximo ſuo depoſitum.pro quo he.le.Et preuaricatus fuerit preuaricationem in dominum.Ioſ.7.Filii autem iſrael preuaricati ſunt mandatum.& in eo.22.nõne Achan filius zare preteriit mandatum domini.prouer.16.In iudicio non errabit os eius.ideſt non tranſgredietur vel non preteribit os eius.2.Paralip.28.Et contemptum habuiſſet dominum.& inde מַעַל máal.ideſt preuaricatio vel tranſgreſſio.Ioſ.22.que eſt iſta tranſgreſſio.& in eodem.Si preuaricationis animo hoc altare conſtruximus. Ponitur etiam pro mendacio ſeu pro eo quod repugnat veritati.Iob.21.Cum reſponſio veſtra repugnare oſtenſa ſit veritati.Item מְעִיל meil.ideſt tunica ſeu pallium.Exo.28. Tunicam & lineam ſtrictam.Et in eodem.facies & tunicam ſuperhumeralis totam hiacinthinã.1.Reg.2.& tunicam paruam faciebat ei mater ſua.Eſdre.9.Scidi pallium meum & tunicam.p̄s.108.Et operiantur ſicut diploide. ideſt ſicut pallio.Et in plurali.מְעִילִים meilim.2.Reg.13. Huiuſcemodi enim filie regis virgines veſtibus vtebãtur. ideſt tunicis huiuſcemodi.

מַעַן לְמַעַן Vt. Ideo. Propter.

מַעַן maan.prepoſita littera lamed dicitur לְמַעַן lemaan:& ſignificat propter.propterea.propterquod.vt.ideo.idcirco.Geñ.18.Vt adducat dominus propter Abraam omnia que locutus eſt ad eum.Exo.16.Vt tentem eum.Leuit.17.Ideo ſacerdoti offerre debent filii iſrael.Iob.18.Nunquid propter te derelinquetur terra.Ps.5.Propter inimicos meos.p̄s.6.Et ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.Ps.129.Et propter legem tuam ſuſtinui te domine. Prouer.16.vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt dominus.Eſa.38.Propter me & propter dauid ſeruum meũ. Ezech.36.Non propter vos ego faciam.

מְעָר מְעָרָה Spelũca. מְעָרוֹת Spelũce. מַעַר Similitudo.

מְעָר máar.ſpelunca.& recipit he in fine & dicitur מְעָרָה meaara.Geñ.19.Et manſit in ſpelunca.Et i eo.23.vt det mihi ſpeluncam duplicem.2.Reg.23.Et venerunt tempore meſſis ad dauid in ſpeluncam odolam.Et in plurali מְעָרוֹת meaaroth.Iudi.6.Feceruntq; ſibi antra & ſpelũcas. Eſa.32.Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpeluncas. Itẽ מַעַר máar.ideſt incaſtratura ſiue ſculptura.pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſimilitudinem.3.Reg.7.Quaſi in ſimilitudinem hominis ſtantis.vide etiam de hoc infra in dictione עָרָה Ara.

מַץ מַצָּה Azymum מַצּוֹת Azyma מַצָּה

מַץ Mas.azymum.litis.iurgium.& recipit he in fine quod denotat genus femininum:& dicitur מַצָּה maſa. Leuit.2.Simile conſperſe oleo & abſq; fermento.ideſt azymum.Et in plu.מַצּוֹת Maſoth.ideſt azyma.Geñ.19. Et coxit azyma & comederunt.Exo.12.Septẽ diebus azyma comedetis.Et in eo.29.Et lagana azyma.Itẽ מַצָּה maſa

Cōtentio. ideſt lis.ſeu contentio.Eſa.58.Ecce ad lites & contentiões
מִיץ ieiunatis.& de hoc vide infra in dictione נָצָה Naſa. Itē מִיץ
Mos.ideſt puluis ſeu ſtipula.De quo vide ſupra in dictiōe
Puluis. מוֹץ Mos.cum vau in medio dictionis.

מָצַץ מָצַץ Maſas.ſugere.mulgere.& ſcribitur cum ſimplici ſa-
Mulgere. dic.Eſa.66.vt mulgeatis & delitiis affluatis.vide eti-
am de hoc ſupra in dictione מִיץ Mis.

מָצָא מָצָא Maſa.inuenire.reperire.ſufficere.ſeu ſufficientiam
Inuenire. prebere.accidere.Geñ.19.Ita vt oſtium inuenire nō
Reperire. poſſent.Et in eodem.26.Et repererunt aquam viuam .Et
in eodem.37.Inuenitq; eum vir.Et in eodem.38. Non in
ueni eam.Et in eodem.44.Deus inuenit iniquitatem ſer
uorum tuorum.Exo.22.Si inuentū fuerit apud eum. Et ī
eodem.33.Quia inueniſti gratiam coram me.Leuit. 25.ſi
nō inuenerit manus eius vt reddat precium. Ioſ.2.Querē
tes per omnem viam non repererūt eos.Iudi. 14.quod
ſi ſolueritis mihi intra ſeptem dies conuiuii . pro quo he
brei legunt.Si annunciaueritis mihi in ſeptem diebus con-
uiuii & inueneritis.ſ.eius ſolutionem.1.Reg.13.Et non eſt
inuentus enſis & lancea in manu totius populi. Et in eodē
20.vade & affer mihi ſagittas.pro quo hebrei legunt.vade
inueni ſagittas.2.Reg.18.Non eris boni nuncii baiulus .ꝓ
quo he.le.Et tibi non eſt annunciatio inuenta.i.non eſt ſuf
ficiens vel conueniens tibi iſta annūciatio.4.Reg.7. ſcele
ris arguemur.Pro quo hebrei legunt.Et inueniet nos ſce-
lus.Eſter.4.Congrega omnes iudeos quos in ſuſis repe-
reris.Ps.31.Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore
oportuno . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicam veritatem tranſtulit.Pro hac orabit omnis mi-
ſericors ad te tempus inueniēs.Prouer.3.Et inuenies gra
tiam & diſciplinā bonā.& in eo.4.vita enim ſunt inueniē
tibus ea.Et in eo.8.Et equi inuenientibus ſcientiam.Et in
eo.Qui me inuenerit inueniet vitā.Eccl's.7 . Et inueni a-
mariorem morte mulierem.Eſa.13.Omnis qui inuentus
fuerit occidetur.Et in eo.55 . Querite dominum dum in
ueniri poteſt.Hiere.5.Quia inuenti ſunt in populo meo ī
pii.Et in eo.6.Et inuenietis requiē animabus veſtris.Et in
eodem.10.Et tribulabo eos ita vt inueniantur.ſcilicet ab ad
uerſariis.Hiere.31.Inuenit gratiam in deſerto.Significat
etiam ſufficere.Nu.11.Vt poſſit ſufficere ad cibum.Et ī eo.
Sufficere. Vt eos facient.Pro quo hebrei legūt.Vt ſufficiat eis.Deut.
32.Inuenit eum in terra deſerta.Pro quo hebrei legūt. ſuf
fecit ei in terra deſerta.ideſt ſufficientiam cibi & indumēti
ei prebuit.Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Poteſt etiam
legi ſicut eſt in littera noſtra.Ioſ.17.Nō poterimus ad mō
tana conſcendere.pro quo hebrei legunt.Non ſufficiet no
bis mons.Zach.10.Et non inuenietur eis locus . Pro quo
hebrei legunt.Et non ſufficiet eis.Poteſt etiam legi ſicut ē
in littera noſtra.Item ponitur pro accidere . Geñ.42. Et
Accidere. narrauerunt ei omnia que accidiſſent ſibi.Pro quo hebrei
legunt.Et narrauerunt ei omnia accidentia que accidiſſēt
ſibi.Exo.19.Vniuerſūq; laborem qui accidiſſet eis in itine
re.Deut.31.Et inuenient eum omnia mala . ideſt accident
ei omnia mala.& inde verbum tertie coniugationis . ideſt
īuenire facere.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.offer
re ſiue tradere aut reddere.Leuit.9.Obtulerūt ei filii ſui ſā
Offerre. guinem eius.Et in eodem.Cum capite & membris ſingu-
lis obtulerunt.2.Reg.3.Et non tradidi te in manu dauid.
Tradere. Reddere. Iob.34.& iuxta vias ſingulorum reſtituet eis.ideſt reddet
Zach.11.Ecce ego tradam homines vnumquēq; in manu
proximi ſui.

מָצַר מָצַר Maſad.obſidere.Eſa.29.Et omnes qui militauerunt
Obſidere. & obſiderunt & vallauerunt eam.& inde מָצַר meſad
מָצַר

ideſt fortalicium.arx.munitio.preſidium.locus tutiſſimus
ſeu firmiſſimus:aut iacceſſibilis.refugiū.1.Paralip.11.Habi
tauit aūt dauid in arce.Et communiter ſcribitur cum he in Arx.
fine & dicitur מְצוּדָה meſuda.1.Reg.22.Cunctis diebus qui מְצוּדָה
bus dauid fuit in preſidio.Et in eodem.nolli manere in ꝓ- Preſidiū.
ſidio.Et in eodem.24.Et dauid & viri eius aſcenderūt ad Tut' locus
tutiora loca.2.Reg.5.Cepit autem dauid arcem ſion.1.Pa- Arx.
ralip.11.Porro dauid cepit arcem ſion.Iob.39.Atq; inacceſ inacceſſibile Refugiū
ſis rupibus.p̄s.17.Dominus firmamentum meum & refu
gium meum.p̄s.30.Quoniam fortitudo mea & refugium
meum es tu.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iux-
ta hebraicam veritatem tranſtulit.Quia petra mea & mu- Munitio.
nitio mea tu es.Et in plurali מְצָדוֹת meſudoth. ſiue מְצָדוֹת מְצָדוֹת
meſadoth.Iudi.6.Et munitiſſima ad repugnandum loca. מְצָדוֹת
1.Reg.23.morabatur autem dauid in deſerto ī locis firmiſ- Munitiſſima.
ſimis.Et in eodem.In locis tutiſſimis ſilue.Ps.31.Et in do Loca fir-
mum refugii.Quod in hebreo legitur in plurali.ſcilicet in miſſima.
domum munitionum.Eſa.33.monumenta ſaxorum ſubli Loca tutiſ-
mitas eius.reperitur etiam מְצוֹדִים meſodim . ſecundū ter- ſima.
minationem maſculinorum.vt Eccl's. 9.Struxitq; munitio Monumēta.
nes.Ponitur etiam pro laqueo venatorum ſeu hamo.Eccl's מְצוֹדִים
7.Que laqueus venatorum eſt.& in eo .9 .Sicut piſces ca- munitiões
piuntur hamo. Laqueus. Hamus.

מָצָה maſa.premere.exprimere.decurrere facere. Iudi.6. מָצָה
Expreſſo vellere cōcham rore impleuit.p̄s.74 .verū Exprimere.
tamen fex eius non eſt exinanita:bibēt omnes peccatores
terre.Pro quo he.le.veruntamen feces eius exprimentːbi-
bent omnes peccatores terre.ideſt potabunt vſq; ad fundū
calicis.vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebrai-
cam veritatem tranſtulit . veruntamen feces eius potabūt
bibentes omnes impii terre.Eſa.51. Bibiſti & potaſti vſq; Bibere
ad feces.vbi ponitur pro eo quod in littera noſtra eſt pota- Potare vſq; ad feces
ſti vſq; ad feces.Cuius paſſiuum habetur.Leuit.1. vbi dici-
tur.Decurrere faciet ſanguinem ſup crepidinem altaris .ꝓ Decurrere
quo hebrei legunt.Et exprimatur ſanguis eius ſuper parie facere.
tem altaris.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum .& in
eodem .5.quidquid autem reliquum fuerit faciet diſtillare
ad fundamentum eius.ideſt faciet decurrere . Pro quo he-
brei legunt.Exprimatur ad fundamentum altaris. Ps.72.
Et dies pleni inuenientur in eis . pro quo hebrei legunt.&
aque plene exprimentur eis . quod hebrei exponunt pro
multitudine lachrymarum que diſtillabunt ſeu decurrent Diſtillare.
ab oculis eorum.Sed ſi ſcribatur cum littera aleph tunc ſi-
gnificat inuenire.ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſu
pra in dictione מָצָא maſa.cum aleph in fine. & in dictione
מַיִם maim.

מֵצַח méſach.frons.Exo.28.Et erit ſuper thiaram immi- מֵצַח
nens fronti pontificis Eſa.48.Et frons tua erea . E- Frons.
zech.3.Et frontem tuam duriorem frontibus eorum.Et in
plurali מִצְחוֹת miſchoth.Ezech.9.Super frontes virorum מִצְחוֹת
gemētium.Item מִצְחָה miſcha.ideſt ocrea.genus armature Frontes. מִצְחָה
1.Reg.17.& ocreas ereas habebat in cruribus. Ocrea.

מֵצַר meſar.tribulatio.anguſtia. ſiue locus anguſtus. Ps. מֵצַר
117.De tribulatione inuocaui dominum.Et in plura tribulatio.
li מְצָרִים meſarim:ſiue מְצָרֵי meſare.p̄s.115. Et pericula in מְצָרִים
ferni inuenerunt me.ideſt tribulationes inferni.Et beatus מְצָרֵי
hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tran- Pericula.
ſtulit.Et munitiones inferni inuenerunt me.Quod etiam Munitiões.
poteſt legi vt infra dicetur in dictione צוּר Sur . Threñ . 1 .
Omnes perſecutores eius apprehenderunt eam inter anguſtie.
anguſtias.

מָק mac . fetor . ſeu fauilla . De quo vide in dictione ſe- מָק
quenti.

מָקַק מָקַק Macac.tabeſcere.cōtabeſcere.vel iterire facere.& ſcribitur
Tabeſcere cū ſimplici coph.Leuit.26.Tabeſcent in iniquitatibus
ſuis.Eſa.34.Et tabeſcet oīs militia celorū. Ezech.
Cōtabeſcer 4.Et contabeſcat in iniquitatibus ſuis.& in eodem.33.Et
in ipſis nos tabeſcimꝰ.Zach.14.Tabeſcet caro vniuſcuiuſq;
ſtantis ſuper pedes ſuos & oculi eius cōtabeſcēt in foraminibus
מַק ſuis:& lingua eorum cōtabeſcet in ore eorū. & inde מַק
Fetor. Maci.putredo.fetor.Eſa.3.Pro ſuaui odore fetor. In alio
vero loco beatus Hieronymus tranſtulit fauillā.vt in eodē
Fauilla 5.Sic radix eorum quaſi fauilla.

מַקֵל מַקֵל Macel:ſiue מַקַל Macal.virga.baculus. Geñ.30. Tollēs
מַקַל ergo iacob virgas populeas.& in eodem. Oues intuerentur
Virga virgas.& in eodem.32. In baculo meo tranſiui
Baculus iordanem.Hiere.1.Virgam vigilantem ego video. & in eodem
.48.Baculus glorioſus.Ezech.38.Arcum & ſagittam
& baculos manuū.Oſee.4.Et baculus eius annunciauit ei.

מָקוֹם מָקוֹם Macom.locus.Exo.20.In omni loco in quo memoria
fuerit nominis mei.Et de hoc vide infra in dictione
Locus קוּם Cum.

מַר מַר Mar.ſtilla.amaritudo.myrrha.Eſa.40.Ecce gētes quaſi
Stilla. ſtilla ſitule.Significat etiam amaritudinem ſiue amarum
מֹר .De quo vide in dictione ſequenti. Item מֹר mor.ideſt
מַר myrrha.De quo vide ſupra in dictione מוֹר mor cum vau in
מָרֵא medio dictionis.Item מַר ſiue מָרֵא mare in lingua chaldaica
ſignificat dominum ſeu dominantem.Dañ.2.Deus deorum
Dominus eſt & dominus regum.Et in eodem.4.Domine mi
ſomnium his qui te oderunt.

מָרַר מָרַר Marar.amaricare.amarum eſſe.Ad amaritudinē perducere
ſeu prouocare.exacerbare.rebellare.mutare
ſeu immutare.Exo.1.Atq; ad amaritudinem perducebant
amarū eē. vitam eorum.Et in eodem.15.Eo quod eſſent amare.1.Regum
.30.Quia amara erat anima vniuſcuiuſq; viri. Ruth.
1.Quia amaritudine repleuit me valde omnipotens. Iob.
ad amaritudinem adducere. 27.Ad amaritudinem adduxit animam meam.Eſa.22.recedite
a me amare flebo.pro quo hebrei legunt. dimittite
amaricare me amaricabor ī fletu ſiue amara ero in fletu.Et in eo.24.
Amara erit potio bibentibus.Zach.11.Et plangent eū plāctu
quaſi ſuper vnigenitum.Pro quo hebrei legunt.& amaricare
ſuper eum quaſi amaricare ſuper vnigenitum .ideſt
amare plangent ſuper eum: ſicut amare plangitur ſuper vnigenitum
מַר .& inde מַר Mar.ſiue מָרָה Mara. ideſt amaritudo
מָרָה ſiue amarus aut amara.Exo.15.Vocans eum mara.ideſt
amaritudo amaritudinē.Ruth.1.Quia veſtra anguſtia magis me premit
.Pro quo hebrei legunt.quia amaritudo eſt mihi valde
magis quā vobis.Poteſt etiam legi ſic. Quia amaritudo ē
mihi valde ex vobis.ideſt ex veſtra anguſtia.Eſter.4.oſtēdens
amaritudinem ſuam. Prouer.5. Nouiſſima autem
amara. illius amara quaſi abſinthium.Eſa.38.In amaritudine anime
mee.Et in eodem.Ecce in pace amaritudo mea amariſſima
amarum. .Hiere.2.quia malum & amarum eſt reliquiſſe te dominum
מָרָא deum tuum.Scribitur etiam מָרָא Mara cum aleph
מֹרַת in fine loco he.Ruth.1.Sed vocate me mara.ideſt amaram.
amarum. amaritudo Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur. מֹרַת Morath.1.
מְרוֹרִים Reg.1.Cum eſſet amaro animo.Prouer.14.Cor quod nouit
amaritudines. amaritudinem anime ſue.Et in plurali. מְרוֹרִים Merorim
.Threñ.3.Repleuit me amaritudine.Quod in hebreo
מְרוֹרִים legitur pluraliter.ſcilicet repleuit me amaritudinibus. Ponitur
Lactuce agreſtes. etiam מְרוֹרִים Memorim ꝑ lactucis agreſtibus. Exo.
מְרֹרֹת 12.& azymos panes cum lactucis agreſtibus. ſcribitur etiā
amariſſimi מְרֹרֹתMeroroth.ſecundum terminationem pluralē femininorum
amaritudines. .Deut.32.& botrus amariſſimus.quod in hebreo legitur
in plu.ſ. botri amariſſimi. & eſt in he.ge.fe. Iob.13.
מְרִירוּת Scribis enim contra me amaritudines.& inde מְרִירוּת Meriruth
.ideſt amaritudo. Ezech.21.& in amaritudine ingemiſce amaritudo
.& inde תַּמְרוּרִים Thamrurim.ideſt amaritudines. תַּמְרוּרִים
Hiere.31. Vox in excelſo audita eſt lamentationis luctus &
fletus.pro quo hebrei legunt. Vox in rama audita eſt lamētationis
fletus amaritudinum . ideſt amariſſimi . Et in eo. amaritudines.
Pone tibi amaritudines. Oſee.12. Ad iracundiam prouocauit
ephraim in amaritudinibus ſuis.Hebrei tamen dicunt
ꝙ in locis predictis ſignificat ſtatuas ſiue titulos . & inde
מְרִירִי Meriri ſiue מְרִירַי merire.ideſt amarus ſiue amari:aut מְרִירִי
amaritudines. Deut.32.morſu amariſſimo.Iob.30.Et īuoluatur מְרִירַי
amaritudine. & inde מֶמֶר memer . cum duplici Amariſſimus.
mem.ideſt amaritudo.pro quo beatus hieronymus tranſtulit
.dolorem.Prouer.17.Et dolor matris que genuit eū. מֶמֶר
& in plu.מַמְרוֹרִים mamerorim.Iob.9. & implet me amaritudinibus Dolor. מַמְרוֹרִים
.& inde מְרוֹרָה merora . ideſt fel ſeu amaritudo. Amaritudines.
Iob.20.Fel aſpidum interius.& in eodem. Et fulgurans in
amaritudine ſua.& in eodem.36.& effudit in terra viſcera מְרוֹרָה
mea.pro quo hebrei legunt.& effudit in terra fel meum.& Fel.
inde verbum מַרְמַר marmar cum duplici mem & res.pro Amaritudo.
quo beatus Hieronymus tranſtulit.eferatus eſt.Dañ.9.& eferatus מַרְמַר
eſt in eum.Item מָרַר Marar.ideſt rebellare. ſeu exacerbare: מָרַר
aut prouocare.Exo.23.Nec contēnendum putes. Cōtemner
Pro quo hebrei legunt.ne rebelles in eū. Ps.106. Quia exacerbauerunt
eloquia dei.Ezech.20. Et irritauerūt me domus Exacerbar
iſrael.Et in eodem.Et exacerbauerunt me filii . Dañ. Irritare.
11.Et prouocatus rex auſtri egredietur & pugnabit aduerſus Prouocar
regem aquilonis.vide ēt de hoc infra in dictiōe מָרָה mara
.ſignificat ēt mutare.vt Hiere.44 . & odor eius non eſt Mutare.
mutatus.vide etiam de hoc infra in dictione מִיר mir.

מְרִא Meri.ouis ſeu aries pinguis vel ſaginatus . exaltatio מְרִא
ſeu eleuatio.3.Reg.1.Arietibus & vitulis & vniuerſis Aries.
pinguibus.Eſa.1.Adipem pīguium & ſanguinem vitulorū Pinguis.
Et in eo.11.Vitulus & leo & ouis ſimul morabūtur.Amos. Ouis.
5.& vota pinguium veſtrorum non reſpiciam.ſignificat ēt
exaltationē ſeu eleuationem.Iob.39.Cum tempus fuerit ī
altum alas erigit.pro quo hebrei legunt. Cum tempus fuerit
in altum exaltatur ſeu eleuatur. Exaltatio.

מֹרַג Morag.plauſtrum quo fruges triturantur.2.Reg.24 מֹרַג
Et plauſtrum & iuga boum in vſum lignorū.Eſa.41. Plauſtrū.
Ecce poſui te quaſi plauſtrum triturans nouum.

מָרַד Marad . rebellare.recedere.Geñ.14. & tertiodecimo מָרַד
anno receſſerunt ab eo.Nu.14.Nolite rebelles eē cōtra Recedere.
dominum.Ioſ.22.Tantum vt a domino & a nrō cōſortio Rebellare;
non recedatis.4.Reg.18.rebellauit quoq; cōtra regem
aſſyriorū . Iob.24.Ipſi fuerunt rebelles lumini. Ezech.2
Ad gentes apoſtatrices que receſſerunt a me. & inde מֶרֶד
Mered.i.receſſio.tranſgreſſio.preuaricatio.Ioſ.22.Si pre מֶרֶד
uaricatiōis animo hoc altare conſtruximus . Threñ.3. Recordare Preuaricatio
paupertatis mee & tranſgreſſionis mee .& in pluralí trāſgreſſio
מְרוּדִים merudim. Vt in eodem.1. Recordatus eſt ieruſalem מְרוּדִים
dierum afflictionis ſue & preuaricationis ſue .quod
in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet preuaricationū ſuarū Preuaricationes.
ſeu rebellionum ſuarum.ſignificat etiam מְרוּדִים Merudim
Abiectos ſeu egenos hoīes aut humiles.pro quo beatꝰ hieronymus מְרוּדִים
tranſtulit vagos.Eſa.58.Et egenos vagoſq; induc Vagos.
in domum tuam.& ſecūdum iſtud ſignificatum exponunt
hebrei illud.Threñ.1.Dierum afflictionis ſue & p̄uaricationis
.ideſt egeſtatis ſeu humilitatis.Et in eodem.3. Egeſtas.
Recordare paupertatis mee & tranſgreſſionis mee . quod
poteſt etiam legi.& egeſtatis mee.

מָרָה Mara.rebellare.preuaricari.Inobedientem vel incredulum מָרָה
eſſe . exacerbare . ad iracundiam prouocare.
Geñ.26.Que ambe offenderant animum iſaac & rebecce.

ideſt inobedientes & rebelles fuerunt. Nu.20.Eo quod incredulus fuerit ori meo. Deut.1. Sed increduli ad ſermonē domini dei veſtri.& in eodē.Sed aduerſantes imperio dn̄i ideſt rebellaſtis ſiue inobediſtis imperio dn̄i.& in eodem. 9.Sed ſemp fuiſtis rebelles a die qua noſſe vos cepi.3.Reg. 13.Quia non obediens fuit ori domini.Ps.5.Quoniā irritauerūt te. Pro q̄ btūs hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit.Quoniā prouocauerunt te. Ps. 77. In iram excitauerunt excelſum in inaquoſo. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.vt prouocarent excelſum in inuio. & in eodem.Quoties exacerbauerunt eum in deſerto. Ps.104.Et non exacerbauit ſermones eius. Pro quo btūs hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Et non fuerūt increduli verbis eius.Ps.105.Quia exacerbauerunt ſpiritū eius.Iob 17.Et in amaritudinibus eorū moratur oculus meus. Pro quo hebrei legunt.Et in prouocatione ſeu irritatione eorū moratur oculus meus. Poteſt etiam ſignificare amaritudinem ſicut eſt in littera noſtra. de quo vide ſupra in dictiōe מרר Marar.Hiere.4. Quia me ad iracundiā prouocauit. Thren.1.Quia os eius ad iracundiam prouocaui. & in eodem.Quia amaritudine plena ſum.Pro quo hebrei legūt. Quia rebellans rebellaui ſiue prouocans prouocaui .ſ.ad iracundiam.Ezech.5.Et contēpſit iudicia mea vt plus eſſet impia.i.preuaricata eſt iudicia mea. Poteſt etiam deriuari a ſupradicta dictione מרר Marar: que ſignificat rebellare vel contēnere ſicut eſt in lr̄a nr̄a.& in eodē.3.Et ad iracundiam prouocauimus. Eſa.3. Vt prouocarent oculos maieſtatis eius.& in eodem.63.Ipſi autem ad iracundiā prouocauerunt & afflixerūt ſpiritū ſanctū eius.& inde מרה More ideſt rebellis.inobediens.prouocans. Beatus hieronymus tranſtulit proteruū ſeu contumacem. Deut.21. Si genuerit homo filium contumacē & proteruum. Vbi ponitur pro proteruo.& in eodē.Filius noſter iſte proteruus eſt & contumax.vbi ponitur pro contumace. Ps.77. Generatio praua & exaſperans. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Generatio declinans & prouocans.Ponitur etiā pro amaritudine.4. Reg.14. Vidit domin⁹ afflictionem iſrael amaram nimis.& inde מרי Meri.ideſt rebellio.contentio.prouocatio.Deut.31.Ego enim ſcio contentionem tuam. Ezech.2. Quia domus exaſperans eſt. Pro quo hebrei legunt.Quia domus rebellionis eſt.& in eodē. Et noli eſſe exaſperans: ſicut domus exaſperās eſt.Ponitur etiam pro iurgio.Prouer.17.Semper iurgia querit malus. Item ponitur ꝑ amaritudine. Iob.23. Nunc quoqꝫ in amaritudine eſt ſermo meus.& inde מרתים Merathaim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit dominātes. Hiere.50. Super terram dominantiū aſcende. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat rebelliones ſeu rebellantes. Poteſt etiam deriuari a dictione מר Mar. Que in lingua chaldaea ſignificat dominum ſeu dominātem: vt ſupra dictum eſt. Item מורה Mora.i.nouacula. Iudi.13.Cuius non tanget caput nouacula.& in eodē.16. Ferrum nunquā aſcendit ſuper caput meū ideſt nouacula ferrea.

inobediētē eſſe.
Icredulū eē
Rebellare
Prouocaſ
Exacerbaſ
ad iracundiam prouocare.
מרה
proteruus.
Cōtumax.
Exaſperās
prouocās.
amaritudo
מרי
Cōtentio.
Rebellio.
Exaſperās
Jurgium.
מרתים
Dn̄antes.
מורה
Nouacula

מרח Marach. Cataplaſmare.hoc eſt emplaſtrum ponere. Eſa.38.Et cataplaſmarent ſuper vulnus. & inde מרוח Meróach.i.compreſſus vel cataplaſmatus in teſticulis.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit hernioſum.Leuit.21.Si impetiginem in corpore vel hernioſus.

מרח
Cataplaſmare.
מרוח
Hernioſus

מרט Marat. Depilare.decaluare.decapilare. euellere.ſ.capillos.limare:ſeu polire.leuigare.Leuit.13.Vir de cuius capite capilli fluunt.i. cum depilatum fuerit caput. Et in eodem. Et ſi a fronte ceciderint pili. Eſd.9.Et euulſi capillos capitis mei. Nee.13. Et cecidi ex eis viros & decaluaui eos.Eſa.18.Ad gentem conuulſam & dilaceratā.i.depilatam.Et in eodem.50.Et genas meas vellentibus.Ezech. 29.Omnis humerus depilatus. Significat etiā limare vel polire aut leuigare.3. Reg.7.Omnia vaſa que fecit hiram regi ſalomoni de aurichalco erāt. Pro quo he.le.De ere polito ſiue limato.ſ.aurei coloris.quod eſt idē quod aurichalcus.Nam chalcos grece idem eſt quod es latine. Ezech.21. Gladius exacutus eſt & limatus.& in eodē. Et dedi eum ad leuigandum.& in eodem.Et iſte limatus eſt.

מרט
Depilare.
Euellere. capillos.
Decaluaſ
Vellere.
Limare.
Leuigare.

מרץ Maras. Detrahere.peruertere.ſ.verba alterius.moleſtare. Iob.6.Quare detraxiſtis ſermonibus veritatis. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat fortificare: ſeu violentare. Vnde in predicto loco ipſi legunt.quā fortes ſeu fortificati ſunt ſermones recti. & in eodē.16.Aut aliquid tibi moleſtū eſt ſi loquaris.Pro quo ipſi legunt.Aut quid fortificabit vel violentabit te ſi reſponderis vel loq̄ris.& inde נמרץ Nimras.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit peſſimā.3.Reg. 2.Qui maledixit mihi maledictione peſſima. pro quo he. le.maledictione forti ſeu violenta.Mich.2.Et corrumpetur putredine peſſima.

מרץ
Detrahē.
Fortificaſ
moleſtū eē
Violētare.
נמרץ
fortis.
Peſſima.

מרק Marac.abſtergere.defricare.purgare. polire.limare. Leuit.6.Quod ſi vas eneū fuerit defricabitur. Hiere. 46.Polite lanceas. & inde מרוק Maruc.i.terſum: ſeu mundiſſimū.2. Paralip.4. Ex ere mundiſſimo. Significat etiā mundū muliebre ſiue id quod ad cultum vel ornatum mulierum pertinet.Eſter.2.Expletis oībus que ad cultum muliebrē pertinebant. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תמרוק Tamruc.vt in eodē.Et accipiant mundum muliebrē. & in eodem. Quidquid poſtulaſſent ad ornatū pertinens accipiebant. Prouer.20. Liuor vulneris abſtergit mala.& inde מרק Marac.i.ius.ſ.carnium: eo ꝙ in eo carnes abſterguntur. Iudi.6. Et ius carniū mittens in ollam. & in eodem.Et ius deſuper funde.Eſa.65.Ius prophanum in vaſis eorum.

מרק
Defricare
Polire.
מרוק
mūdiſſimū
Cult⁹ muliebris.
תמרוק
Mūd⁹ muliebris.
abſtergeſ.
מרק
Jus carnium.

משש Maſas.Palpare.attrectare.tangere. Geñ.27.Si attrectauerit me pater meus.& in eodē. Accede huc vt tangam te fili mi.& in eodē.31.Scrutatuſqꝫ omne tentorium &c. Pro quo hebrei legūt . Et attrectauit laban omne tentoriū.& in eodē.Et ſcrutatus es omnē ſupellectilē meā. Exo.10. Tam denſe vt palpari queant. Iob.12. Palpabunt quaſi in tenebris.

משש
attrectare
Tangere.
Palpare.

משה Maſa.Extrahere.educere.tollere.ſ.de aquis.Exo.2. Vocauitqꝫ nomen eius moyſes dicens: quia de aqua tuli eum.vnde moyſes qui hebraice dicitur משה Moſe.interpretatur extractus vel aſſumptus.ſ.de aquis.3.Reg.22. Extraxit me de aquis multis.

משה
ferre de aquis.
Extrahere

משי Meſi.veſtis ſerica ſubtiliter contexta.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſubtile. Ezech.16. Et indui te ſubtilibus.

משי
Subtile.

משח Maſach. vngere.linire. pingere. Geñ.31. Ego ſum deus bethel vbi vnxiſti lapidē.Exo.29.Lagana quoqꝫ azima oleo lita. & in eodē. Vt vngātur in ea & cōſecrentur manus eorum.& in eodē.30. Et vnges ex eo tabernaculum teſtimonii.& in eodē.Aaron & filios eius vnges.Leui. 7.Et lagana azyma vncta oleo.Nu.19. Tibi tradidi & filiis tuis pro officio ſacerdotali.Pro quo hebrei legunt.pro vnctiōe.1.Reg.15. Me miſit dn̄s vt vngerē te in regem. & in eodem.16.Surge & vnge eum.2.Reg.1. Quaſi nō eſſet vnctus oleo.& in eo.5.Vnxeruntqꝫ dauid in regem ſup iſrael. 3.Reg.19. Vnges aſael regem ſuper ſyriam: & hieu filium namſi vnge regem ſuper iſrael.& in eodē.Eliſeū autē filiū ſaphat qui eſt de abel meula vnge prophetā pro te. Eſa.21. Surgite principes arripite clypeū. Pro quo he.le.Surgite

משח
Vngere.
Linire.

principes vngite clypeum. ſignificat etiā pingere. Hiere. 2 Pingitq; ſinopide. Et inde מָשִׁיחַ Maſiach. i. vnctꝰ. & grece dicitur chriſtus. & accipitur pro rege vl' ſacerdote. eo quod vngebātur oleo ſancto. Leuit. 4. Si ſacerdos qui vnctus eſt peccauerit. 1. Reg. 24. Ne faciam hanc rem dño meo xp̄o dñi. Et in eodē. Quia xp̄us dñi eſt. 2. Reg. 1. Quare non timuiſti mittere manū tuam vt occideres chriſtum dñi. Ps. 2. Aduerſus dñm & aduerſus chriſtū eius. Ps. 104. Nolite tangere chriſtos meos. Eſa. 45. Hec dicit dñs xp̄o eiuscyro Scribitur etiā cum duplici mem. & dicitur מִמְשַׁח Mimſach. Ezech. 28. Tu cherub extentus. Pro quo hebrei legunt. Tu cherub vnctꝰ. ſcilicet in regem. & inde מִשְׁחָה Miſcha. ideſt vnctio. Leuit. 7. Hec eſt vnctio aaron & filiorū eiꝰ. Itē מְשַׁח Meſach. in lingua chaldaica ſignificat oleum. Eſdre. 6. Frumentum ſal vinum & oleum.

Pingere
מָשִׁיחַ
Vnctus
Xp̄us.
מִמְשַׁח
מִשְׁחָה
Vnctio
מְשַׁח
Oleum.

מָשַׁךְ Maſach. Trahere. attrahere. abſtrahere. extrahere. adducere. tendere. protrahere ſeu prolongare. Geñ. 37 Extrahentes eum de ciſterna vendiderunt eū. Exo. 12. Ite tollentes animal per familias veſtras. Pro quo hebrei legūt Trahite & tollite vobis pecus. Deut. 21. Que nō traxit iugū Iudi. 20. Ingreſſi ſunt ciuitatē & percuſſerūt eam. pro quo hebrei legūt. Attraxit ſiue duxit inſidians & percuſſit eam ideſt populus inſidians attraxit ſiue duxit exercitū contra ciuitatē & percuſſit eam. Iudi. 4. Et duc exercitū in montē tabor. & in eodē. Ego aūt adducam ad te in torrente ciſon Siſaram. & in eodē. 5. Qui exercitū ducerent ad preliandū. Iob. 21. Et poſt ſe omnes homīes trahit. & in eo. 40. An extrahere poteris leuiatan hamo. Ps. 9. Dum attrahit eum in rete ſuo. Eccl's. 2. Abſtrahere a vino carnem meā. Canti. 1. Trahe me poſt te curremus. Eſa. 5. Ve qui trahitis iniquitatem. Hiere. 31. Ideo attraxi te miſerās. Ezech. 32. Et attraxerunt eam & oēs populos eius. Oſee. 11. In funiculis Adā trahā eos. Significat etiā tēdere arcum: eo quod attrahitur chorda eius. 3. Reg. 2. Vir quidā tetēdit arcum. Item ſignificat protrahere ſiue prolongare. Exo. 19. Cum ceperit clangere buccina. Pro quo hebrei legūt. Cū protraxerit buccinā. i. cum vox buccine fuerit lōgior atq; cōciſior. Et ſimile verbum pōitur. Ioſ. 6. vbi dicitur. Cum inſonuerit vox tube longior atq; cōciſior. Nee. 9. Et protraxiſti ſuper nos annos multos. Prouer. 13. Spes que differtur affligit animam expectātis. i. que prolongatur. Eſa. 14. Et dies eius nō elongabuntur. & in eodē. 18. Ad gentē cōuulſam & dilaceratā. Pro quo hebrei legunt. Ad gentem prolongatam & depilatam aut conuulſam. Ezech. 12. Non prolongabitur vltra omnis ſermo meus. & inde מֶשֶׁךְ Méſech. i. attractio ſiue ꝓlongatio. Iob. 28. Trahitur autem ſapiētia de occultis. Pro quo hebrei legunt. Attractio aūt ſapientie de occultis. Ps. 125. Mittentes ſemina ſua. Pro quo hebrei legunt. Portās attractionem ſiue prolongationem ſementis. Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit portans florem ſementis. Eſt etiā מֶשֶׁךְ Méſech. nomen prouincie vel gētis q̄ latine dicitur moſoch. a moſoch filio iapheth dicta. Geñ. 10. Et moſoch & thiras. Ezech. 38. Principem capitis moſoch & tubal. & ſecūdum hoc legūt hebrei illud. Ps. 119. vbi nos habemꝰ. Heu mihi quia incolatus meus ꝓlongatꝰ eſt. ipſi legunt. Heu mihi quia peregrinatus ſum in moſoch. & ſequitur Habitaui cum habitantibus cedar. & inde מְשָׁכִים Moſchim. Pro quo btūs Hieronymus trāſtulit emiſſarios. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſūt mihi. Quod aliqui hebrei exponunt equi de moſoch. qui ſūt equi robuſtiſſimi atq; laſciui.

מָשַׁךְ
Extrahere.
Trahere.
Attrahere
Ducere.
Adducere.
Abſtraheř
Tēdere arcū.
protraheř.
prolōgař.
Elongare.
מֶשֶׁךְ
Attractio
מֶשֶׁךְ
Moſoch.
מְשָׁכִים
Emiſſarii.

מָשַׁל Maſal. Dominari. preeſſe. cōparare. parabolizare. i. parabolam vel prouerbium cōponere vel aſſumere. Geñ. 1. Et preeſſent diei & nocti. & in eodē. 4. Et tu dñaberis illius. & in eodem. 37. Aut ſubiiciemur ditioni tue. Pro quo hebrei legunt. Aut dominās dñaberis noſtri. & in eodē 45. Et ipſe dñatur in omī terra egypti. Deut. 15. Dominaberis nationibus plurimis: & tui nemo dñabitur. Iudi. 8. Dominare tu noſtri. 1. Paralip. 29. Tu dñaris omnium. Ps. 65. Qui dñatur in virtute ſua. Ps. 105. Dominati ſunt eorū qui oderunt eos. Eſa. 40. Et brachiū eius dñabitur. & in eodē. 28. Qui dñamini ſuper populū iſtum. Dañ. 11. Nec ſecūdum potentiā illiꝰ qua dñatus eſt. Zach. 6. Et dñabitur ſup ſolio. & in eo. 9. Et poteſtas eius a mari vſq; ad mare. & īde מֹשֵׁל Moſel. i. dominās ſeu princeps. Ps. 104. Princeps populorū & dimiſit eum. Eſa. 52. Dominatores eius inique agunt. & inde הַמְשֵׁל Hamſel. i. dñari. verbum infinitiuum tertie cōiugationis. Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit poteſtatē. Iob. 25. Poteſtas & terror apud eū. & inde מִמְשָׁל Mimſal. i. dominatio. Dañ. 11. Et dñabitur ditione. i. dominatione. Scribitur etiā cū he vel tau in principio. & dicitur מֶמְשָׁלָה Menſala ſiue מֶמְשֶׁלֶת Memſeleth. i. dñatio ſeu dominium. poteſtas. Geñ. 1. Luminare maius vt preeſſet diei. Pro quo hebrei legunt. Lumīare maius in dominiū ſeu in poteſtatē diei. & in eodē. Et luminare minus vt preeſſet nocti. i. in dominiū noctis. Ps. 135. Solem in poteſtatē diei. Ps 144. Et dñatio tua in omni generatione & generatione. Dañ. 11. Multa em̄ dñatio eius. & in plurali מִמְשָׁלִים Mimſalim ſiue מֶמְשָׁלוֹת Memſaloth. 1. Paralip. 26. Semeie filio eius nati ſunt filii prefecti familiarum ſuarum. Pro quo he. le. In dñationes familiarum ſuarum. & eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Ps. 113. Iſrael poteſtas eiꝰ. quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. poteſtates vel dñationes eius. Ps. 135. Lunā & ſtellas in poteſtatem noctis. Pro quo hebrei legūt. Lunā & ſtellas in poteſtates noctis. Significat etiā predicta dictio cōparare ſiue aſſimilare vel parabolizare. i. parabolam vel ꝓuerbiū aſſumere vel dicere aut narrare. Nu. 21. Idcirco dicitur in prouerbio. Pro quo hebrei legūt. Idcirco dicebāt prouerbiātes. i. parabolas vel prouerbia dicentes. Iob. 17. Poſuit me quaſi prouerbium vulgi. & in eodē. 30. Aſſimilatus ſum fauille & cineri. & in eodē. 41. Non eſt poteſtas ſup terram que ei cōparetur. Vbi vtrūq; ſignificatū cōplectitur tranſlatio noſtra pro vna dictione hebraica. Ps. 26. Et aſſimilabor deſcendētibus in lacū. Ps. 48. Comparatus eſt iumentis inſipiētibus. Ezech. 16. Omnis qui dicit vulgo ꝓuerbium: in te aſſumet iſtud dicens. & in eodē. 17. Et narra parabolam domui Iſrael. & in eodē. 18. Si erit vltra vobis parabola hec in prouerbium. & in eodē. Quid eſt ꝙ inter vos parabolā vertitis in prouerbiū. & in eo. 20. Per parabolas loquitur iſte. & inde מָשָׁל Maſal. i. prouerbiū ſeu parabola. cōparatio. aſſimilatio. Nu. 23. Et aſſumpta parabola ait. Deut. 28. Et eris perditus in prouerbiū & in fabulā. 1. Reg. 9. Vnde & exiuit prouerbiū num & ſaul inter prophetas. Et in eodē. 24. Sicut dicitur in prouerbio antiquo. 3. Reg. 4. Locutus eſt quoq; ſalomō tria milia parabolas. p̄s. 48. Inclinabo in parabolā aurem meā. Prouer. 1. parabole ſalomonis filii dauid. Et in eodē. Animaduertet parabolā.

מָשַׁל
Preeſſe.
Dominari
מֹשֵׁל
Princeps
Dñator.
הַמְשֵׁל
Poteſtas.
מִמְשָׁל
Domiatio
מֶמְשָׁלָה
מֶמְשֶׁלֶת
Dominiū.
Poteſtas.
Domiatio
מִמְשָׁלִים
מֶמְשָׁלוֹת
Dñatiōes.
poteſtates.
Prouerbium dicer'.
Aſſimilař.
Cōparare.
Prouerbium ſumer'
Narrař parabolam.
Per parabolas loqui
מָשָׁל
prouerbiū.
Parabos

מֶשֶׁק Méſec. Procuratio. gubernatio. ſiccitas. Geñ. 15. Et filius ꝓcuratoris domus mee iſte damaſcus eliezer. Ponitur etiā pro ſiccitate. & tunc ſcribitur cū duplici mem: & dicitur מִמְשָׁק Mimſac. Soph. 2. Siccitas ſpinarū & aceruus ſalis. vide etiam de hoc infra in dictione שָׂקַק Sacac.

מֶשֶׁק
procuratio
מִמְשָׁק
Siccitas.

מֶתֶג Métheg. frenum. camus. 2. Reg. 8. Et tulit dauid frenum tributi de manu filiſtiim. Ps. 31. In camo & freno maxillas eorum conſtringe. Prouer. 26. Flagellum equo & camus aſino. Eſa. 37. Et frenum in labiis tuis.

מֶתֶג
Frenum.
Camus.

מְתָה מְתָה Matha.vir.homo.mortalis.& ſolum inuenitur in numero
מְתִים pl̄ali.ſ. מְתִים Methim ſiue מְתֵי Methe.Deut.2.
Viri. Viris ac mulieribus ac paruulis.Iob.11.Tibi ſoli tacebūt homines.
Homines. Ps.16.Ab inimicis manus tue domine a paucis de
terra. Pro quo hebrei legunt. A viris manus tue domine a
viris ſiue a mortalibus de mundo.vnde beatus hieronym⁹
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. A viris manus tue dn̄e
qui mortui ſunt in profundo.Eſa.3.Viri tui gladio cadent.
Et quādo iungitur cum dictione מִסְפָּר Miſpar que ſignificat
numerum.tunc ambe dictiones ſignificant paucos ſiue
pauciſſimos ideſt viri qui facile poſſint numerari. Geñ.31.
Pauci. Nos autem pauci ſumus. Deut.4.Et remanebitis pauci.&
in eodem.33.Et ſit paruus in numero.

מָתַח מָתַח Mathach.extendere.expandere.Eſa.40. Et expādit
Expādere. eos ſicut tabernaculū ad inhabitandū.& inde אַמְתַּחַת
אַמְתַּחַת Amthachath.i.ſaccus.Geñ.42.Apertoq; vnus ſacco vt daret
Saccus. iumento pabulum in diuerſorio.& in eodē.44.Pone
אַמְתְּחוֹת in ore ſacci iunioris.& in plurali אַמְתְּחוֹת Amthachoth. vt
Sacci. in eodem. Imple ſaccos eorum frumento.

מָתַי מָתַי Mathai. Quando.aduerbium interrogandi. Iob.7.
Quando. Quando cōſurgam.Ps.40.Quādo morietur.Ps.41.
Quando veniam & apparebo ante faciem dei.Ps.118.Quādo
conſolaberis me.& in eodē.Quando facies de perſequētibus
me iudicium.& recipit in principio littera lamed. &
לְמָתַי dicitur לְמָתַי Lemathai.Exo.8.Conſtitue mihi quando deprecer
Quando. pro te. & quando preponitur ei dictio עַד Aad. que
ſignificat vſq; : tunc ambe dictiones ſignificant vſquequo
Vſq;quo. Quoq;. ſiue quouſq;.Ps.6.Et tu domine vſquequo.Ps.79.Quouſq;
iraſceris ſuper orationē ſerui tui.

מְתֹם מְתֹם Methom. ſanitas.integritas. Ps.37. Non eſt ſanitas
Sanitas. in carne mea. Eſa.1.A planta pedis vſq; ad verticem
non eſt in eo ſanitas.

מֹתֶן מֹתֶן Mothen.Lumbus. & ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.
מָתְנַיִם מָתְנַיִם Methenaím ſiue מָתְנֵי Mothne.i. lumbi.
2.Reg.20.Dependente vſq; ad ilia.Pro quo hebrei legunt
Lumbi. vſq; ad lumbos.3.Reg.18.Accinctis lumbis currebat ante
achab.Iob.40. Fortitudo eius in lumbis eius. Prouer.30.
Gallus ſuccinctus lūbos.& in eodē.31. Accingit fortitudine
lumbos ſuos.Hiere.1.Tu ergo accinge lūbos tuos. Ezech.
9.Et atramentariū ſcriptoris habebat in lumbis ſuis.Ponitur
Renes. etiam.pro renibus.Exo.12.Renes veſtros accingetis.&
in eodē.28.A renibus vſq; ad femora.4.Reg.1. Zona pellicea
accinctus renibus.

מָתַק מָתַק Mathac.Dulcorare.i.dulcem facere:ſiue dulcem eſſe
In dulcedinē verti. aut in dulcedinem verti.Exo.15.In dulcedinē verſe
ſunt.Iob.20.Cum enim dulce fuerit in ore eius malū.& in
Dulcē eſſe eodem.21.Dulce fuit glareis cocyti.Pro quo hebrei legunt.
Dulces fuerunt ei lapides torrētis.& in eodē.24. Dulcedo
illius vermis. Pro quo he.le.Dulcis eſt illi vermis ſiue dulcis
fuit vermi. vtroq; enim modo poteſt intelligi ſecundū
litteram hebraicā.Ps.55.Qui ſimul mecū dulces capiebas
Dulcorari. cibos.Pro quo hebrei legūt.Qui ſimul dulcorauim⁹ ſecretum.
vnde beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.
Qui ſimul habuimus dulce ſecretum.Prouer.27.Et
מֶתֶק bonis amici cōſiliis anima dulcoratur. & inde מֶתֶק Méthec
Dulcedo. ideſt dulcedo.Iudi.9.Quomodo poſſum deſerere dulcedinem
meā.Prouer.16. Et qui dulcis eſt eloquio : maiora reperiet.
Pro quo hebrei legūt. Et dulcedo labiorū addit doctrinam
ſiue eruditionē.& in numero plurali ſcribitur cum
מַמְתַקִּים duplici mē & dicitur מַמְתַקִּים Mamthachim. Canti.5. Guttur
Dulcedines. illius ſuauiſſimum. Pro quo hebrei legūt. Guttur illius
מָתוֹק dulcedines.Et inde מָתוֹק Mathoc.i.ducis. Iudi.14. Quid
Dulcis. dulcius melle.Eccl's.11.Dulce eſt lumen.Canti.2.Et fructus
eius dulcis gutturi meo. Eſa.5.Ponentes amarū pro dulci
& duce in amarum.Ezech.3.Quaſi mel dulce.Et in plurali
מְתוּקִים Methuchim.Ps.18.Et dulciora ſuper mel & fauū.& מְתוּקִים
in gn̄e feminino מְתוּקָה Methuca. Eccl's.5. Dulcis eſt ſomnus **Dulcia.**
operanti.Et in hebreo ſōnus eſt generis feminini. מְתוּקָה **Dulcis.**

De incipientibus a littera נ Nun.

נָא Na.Dictio eſt obſecrātis vel exhortātis.i.nunc.eia.obſecro.
Geñ.50. Nos quoq; oramus vt ſeruo dei patri tuo נָא
dimittas iniquitatē hanc.Pro quo hebrei legūt. Et nunc dimitte **Nunc.**
obſecro iniquitatē ſeruorū dei patris tui. Exo.11.Dices
ergo omni plebi.Pro quo hebrei legūt. Loquere nunc
ad aures populi.Nu.12.Obſecro dn̄e mi.& in eodē.Ne fiat **Obſecro.**
hec quaſi mortua. Pro quo hebrei legunt. Ne obſecro fiat
quaſi mortua.& in eodem.Deus obſecro ſana eam. Ps.117.
Saluū me fac. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit.Salua obſecro.vbi ponitur הוֹשִׁיעָה נָא Oſiana. הוֹשִׁיעָה
Pro q̄ oſana canit eccleſia.i.ſalua obſecro:vel ſalua nūc. נָא
eſt etiam quaſi ſyllabica adiectio:& ideo aliq̄n ōmittitur in **Oſiana.**
tranſlatione noſtra. Geñ.15. Suſpice celū. Pro quo hebrei
legunt.Suſpice nunc celum. & in eodē.18.Si inueni gratiā
in oculis tuis.Pro quo hebrei legūt. Si nunc inueni gratiā
in oculis tuis.& in eodē. Deſcendam & videbo. pro quo hebrei
legūt deſcendam nunc.Et in eodē.19. Educam eas ad
vos.Pro quo he.le. Educam nunc eas ad vos. Canti.3.Surgam
& circuibo ciuitatem. Pro quo hebrei legunt. Surgā
nunc:vel eia ſurgam & circuibo ciuitatē.Scribitur etiā cum
aleph in principio & dicitur אָנָּא Ana.Geñ.50. Obſecro vt אָנָּא
obliuiſcaris ſceleris fratrum tuorū.Ps.117.O dn̄e ſaluū me **Obſecro.**
fac. De quo vide ſupra in littera aleph in ſuo loco. Item נָא נָא
Na.i.crudum.Exo.12.Non comedetis ex eo crudum quid. **Crudum.**
Item נֹא No.nomen propriū loci.Pro quo beatus hieronymus נֹא
trāſtulit Alexandriā. cui cōcordat tranſlatio chaldaica.
Ezech.30.Et faciam iudicia mea in alexandria. **Alexādria**

נֹאד Nod.vter.lagena.Ps.55.Poſuiſti lachrymas meas in נֹאד
conſpectu tuo.Pro quo hebrei legūt.Pone lachrymā
meā in vtre tuo ſiue in lagena tua.Ps.118.Quia factus ſum **Vter.**
ſicut vter in pruina.Et aliquādo ſcribitur cum vau & aleph.
Iudi.4.Que aperuit vtrem lactis.Et in plurali נֹאדוֹת Nodoth. נֹאדוֹת
Ioſ.9. Vtres vini ſciſſos.& in eodē. Vtres vini nouos **Vtres.**
impleuimus.

נְאֻם Naam ſiue נְאֻם Neum.dicere.loqui.Ps.35.Dixit iniuſtus נְאֻם
vt dereliquat in ſemetipſo. Ps.109. Dixit dn̄s **Dicere.**
domino meo.Eſa.37.Et ciuitatē hanc non ingredietur dicit
dn̄s. Hiere.4. Erit in die illa dicit dn̄s. & in eodem.23. **Dn̄s.**
Qui aſſumunt linguas ſuas & aiunt dicit. Vbi ſecundū beatū
hieronymū ſubintelligitur dn̄s. Nam in hebreo nō habetur
dn̄s.& ſecundū aliquos hebreos inde deriuatur נְאֻמָּנִים נְאֻמָּנִים
Neemanim.i.prudētes ſiue eloquētes.Pro quo btūs hieronymus **Eloquētes**
tranſtulit veraces:deriuatū ab אָמֵן Amen q̄d ſignificat **Veraces.**
vere ſiue fideliter. Iob.12.Cōmutans labium veraciū.

נָאַף Naaph.mechari.adulterare.Exo.20.Nō mechaberis נָאַף
Leuit.20.Si mechatus quis fuerit cū vxore alterius & **Mechari. adulterare**
adulteriū perpetrauerit cum cōiuge ꝓximi ſui morte moriatur
& mechus & adultera.vbi pōitur verbū & noīa ab eo
deriuata.Iob.24.Oculus adulteri obſeruat caliginem.Hiere.7.
Adulterari.iurare mēdaciter. Et in eodem. Et mechati
ſunt in vxores amicorum ſuorum.Ezech.16. Quaſi mulier
adultera que ſuper virum ſuū inducit alienos. Et inde
נִאוּפִים Niuphim.i.adulteria. Ezech.23. Et dixi ei que attrita נִאוּפִים
eſt in adulteriis. Reperitur etiā cū duplici pe. Oſee.2. **adulteria.**
Et adulteria ſua de medio vberum ſuorum.

נָאַץ Detrahere Blaſphemare. Irritare Opꝓbraſ. נְאָצָה blaſphẽia. נְאָצוֹת blaſphẽie. נָאַץ Florere.

נָאַץ Naas. Detrahere. blaſphemare. opprobrare. exacerbare. irritare. ad iracũdiã ꝑducere. florere: ſeu pullular̃ Nu.14. Vſqueq̃ detrahet mihi ppl's iſte. & in eo. Ne quiſqꝫ ex illis qui detraxit mihi intuebitur eam. Et in eodem.16. Scietis ꝙ blaſphemauerint dominũ. 2. Reg.12. Veruntamen quia blaſphemare feciſti inimicos nomẽ domini. Ps. 106. Et conſilium altiſſimi irritauerunt. Prouer.1. Et detraxerunt vniuerſe correctioni mee. Et in eodem.5. Et increpationibus nõ acquieuit cor meum. Pro quo hebrei legũt Et increpationem blaſphemauit ſiue odiuit cor meum. Eſa.5. Et eloquium ſancti iſrael blaſphemauerũt. Et in eodem.52. Tota die nomen meũ blaſphematur. Hiere.14. Ne des nos in opprobrium propter nomen tuum. Threñ.2. Et in opprobrio & in indignatione furoris ſui. Pro quo hebrei legũt. Et opprobrauit in indignatione furoris ſui. Et inde נְאָצָה Niaſa. ideſt opprobrium ſeu blaſphemia. 4. Reg.19. Dies tribulationis & increpationis & blaſphemie dies iſte. Et in plurali נְאָצוֹת Niaſoth. Nee.9. Fecerunt blaſphemias grãdes. Ezech.35. Audiui vniuerſas blaſphemias tuas. Item נָאַץ Naas. i. florere ſeu pullulare. Eccl's.12. Et florebit amygdalus. De quo vide infra in dictione נוּץ nos.

נָאַק Gemere. נְאָקָה נַאֲקוֹת Gemitus.

נָאַק Naac. Gemere. exclamare. Iob.24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Ezech.30. Et gement gemitibꝰ interfecti. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatũ. Et inde נְאָקָה Naaca. ideſt gemitus. Exo.2. Et audiuit deus gemitum eorum. Et in plurali נַאֲקוֹת Naacoth. vt Ezech. 30. vbi ſupra.

נֵאֵר Attenuaſ. Maledicer̃.

נֵאֵר Nier. Attenuare. gloriam auferre. maledicere. Ps.88 Auertiſti teſtamentum ſerui tui. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Attenuaſti pactum ſerui tui. Threñ.2. Maledixit ſanctificationi ſue. Malach.3. Et in penuria vos maledicti eſtis.

נָבַב

נָבַב Nebub. vanum. inane. concauum. De quo vide ſupra in littera beth in dictione בוּב Bub.

נָבָא ꝓphetare. Vaticinari. נָבִיא Propheta נְבִיאִים Prophete נְבִיאָה ꝓphetiſſa.

נָבָא Naba. Prophetare. vaticinari. Nu.11. Prophetauerũt nec vltra ceſſauerunt. Et in eodem. Eldad & medad prophetant in caſtris. 1. Reg.10. Ipſoſqꝫ prophetãtes. Et in eodem. Et prophetabis cum eis. & in eodẽ. Quod eſſet cũ prophetis & prophetaret. Et in eodem.18. Et prophetabat in medio domus ſue. Sed in tranſlatione chaldaica in predicto loco habetur. Et inſaniebat in medio domus. i. loquebatur ſeu garrulabatur ſicut inſanus. 3. Reg.18. Et illis prophetantibus venerat tempus quo ſacrificium offerri ſolet. 1. Paralip.25. Sub manu aſaph prophetãtis iuxta regem. Hiere.23. Prophetant in baal. & in eodem.28. Suſcitet dominus verba tua que prophetaſti. Et in eodem.32. Quare vaticinaris dicens. Et in eodem.37. Vbi ſunt prophete veſtri qui ꝓphetabant vobis. Ezech.3. Vaticinare ad prophetas iſrael. Et in eo.13. Que prophetant de corde ſuo. Et in eodem.37. Vaticinare de oſſibus iſtis. Et in eodem Et prophetaui ſicut preceperat mihi. Et in eodem. Vaticinare ad ſpiritum: vaticinare fili hoīs. Ioel.2. Et prophetabũt filii veſtri. & inde נָבִיא Nabi. i. ꝓpheta. Geñ.20. Quia ꝓpheta. eſt. Exo.7. Et aarõ frater tuus erit propheta tuus. Deut.13. Si ſurrexerit ī medio tui ꝓphetes. & ī eo.34. Et nõ ſurrexit vltra ꝓpheta. Et pl'ali נְבִיאִים Nebiim. i. ꝓphete. 1. Reg.19. Qui cum vidiſſet cuneũ prophetarũ. & in eo. Num & ſaul inter prophetas. Et in genere feminino נְבִיאָה Nebia. ideſt prophetiſſa. Exo.15. Sumpſit ergo maria ꝓphetiſſa ſoror aaron. Eſa.8. Et acceſſi ad prophetiſſam. Nee.6. Sed & noadie prophete & ceterorum prophetarum qui terrebãt me. Quod in hebreo legitur in genere feminino. ſ. Sed & noadie prophetiſſe & ceterorum prophetarum.

נְבִזְבָה Donum.

נְבִזְבָּה Nebizba. in lingua chaldaica ſignificat donum vel munus. Dañ.2. Premia & donum & honorem multum accipietis.

נָבַח Latrare.

נָבַח Nabach. Latrare. Eſa.56. Canes muti non valentes latrare. & ſolum inuenitur in predicto loco.

נָבַט Aſpicere. Reſpicere. Videre. Cõſideraſ. Intueri. Atendere. מַבָּט Spes.

נָבַט Nabat. Aſpicere. attendere. videre. intueri. conſiderare. Eſa.5. Aſpiciemus in terram & ecce tenebre. Pro quo hebrei legũt. Et aſpiciet in terram & ecce tenebre. Vbi ſecundum hebreos littera nun eſt de ſubſtantia dictionis & non denotat primam perſonã pluralem. Et cõmuniter ſcribitur ſine nun. Geñ.15. Suſpice celum. Et in eodem.19. Noli reſpicere poſt tergum. Exo.3. Non enim audebat reſpicere contra deum. Et in eodẽ.33. Reſpiciebantqꝫ tergũ moyſi. Nu.23. Non eſt idolum in Iacob. Pro quo hebrei legũt. Non aſpexit iniquitatem. i. idolum in iacob. 1. Reg.2. Et videbis emulum in templo. 2. Reg.16. Ne reſpicias vultum eius. Iob.6. Conſiderate ſemitas theman. Et in eodem.36. Vnuſquiſqꝫ intuetur procul. Ps.9. Quoniã tu laborem & dolorem conſideras. Ps.90. Oculis tuis cõſiderabis. Ps.101 Dominus de celo in terrã aſpexit. Ps.103. Qui reſpicit terram & facit eam tremere. Ps.141. Conſiderabam ad dexteram. Eſa.42. Et ceci intuemini ad videndum. Et in eodẽ. 51. Attendite ad petram vnde exciſi eſtis. Abach.1. Aſpicite in gentibus & videte. Et in eode. Et reſpicere ad iniquitatem non poteris. Et inde מַבָּט Mabat. i. aſpectus ſiue intuitus. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſpem. Eſa.20. Et confundantur ab ethiopia ſpe ſua. Et in eodem heccine erat ſpes noſtra. Zach.9. Quoniã confuſa eſt ſpes eius.

נָבַל Decidere. Defluere. Decidere. Cadere. Stultũ apparere. Stultũ eẽ. Vilipẽdeſ. Cõtumeliã facere. נָבָל Stultus. Inſipiens נְבָלִים Inſipiẽtes נְבָלוֹת Stulte. נְבָלָה fatuitas. Feda res. Nefas. Stultitia. נְבֵלָה

נָבַל Nabal. Defluere. decidere. cadere. emarceſcere. ſtultũ eſſe. vilẽ eſſe. vilipendere: ſeu contumeliã facere. Exo. 18. Stulto labore conſumeris. Pro quo hebrei legunt. Decidens decides: ſiue emarſceſcens emarceſces: vel defatigatus defatigaberis. 2. Reg.22. Filii alieni defluxerunt. Ps.1. Et folium eius non defluet. Eſa.1. Velut quercus defluentibus foliis. Et in eodẽ.24. Fluxit & defluxit terra. Et in eodẽ. Defluxit orbis. & in eodem.28. Et flori decidenti. & in eodem.34. Sicut defluit folium de vinea & de ficu. & in eodẽ. 64. Cecidimus quaſi folium vniuerſi. Hiere.8. Et folium defluxit. Significat etiam ſtultum eſſe: ſiue ſtultum apparere. Prouer.30. Et qui ſtultus apparuerit poſtqꝫ eleuatus eſt in ſublime. Pro quo hebrei legunt. Si ſtultus fueris ſiue ſi ſtultus apparueris in eleuando. ideſt poſtquã eleuatus es. Et ſequitur. ſi enim intellexiſſes. Item ſignificat vilipendere ſeu contumeliã facere. Deut.32. Et receſſit a deo ſalutari ſuo. Pro quo hebrei legunt. Et vilipendit ſeu contempſit deum ſalutis ſue. Hiere.14. Neqꝫ facias nobis contumeliã ſolii glorie tue recordare. Pro quo hebrei legunt. Ne vilipendas ſeu neqꝫ deſpicias ſoliũ glorie tue. Sequitur. recordare &c. Et inde נָבָל Nabal. ideſt vilis. ſtultus. inſipiens. Deut.32. Popule ſtulte & non ſapiens. 1. Reg.25. Super virum iſtum iniquũ nabal: quoniã ſecundum nomen ſuum ſtultus eſt. Ps.13. Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt deus. Eſa.32. Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt princeps. Et in plurali נְבָלִים Nebalim. 2. Reg.13. Et tu eris quaſi vnus de inſipientibus. Et in plurali feminino נְבָלוֹת Nebaloth. Iob.2. Quaſi vna de ſtultis mulieribus locuta es. Et inde נְבָלָה Nebala ideſt ſtultitia. fatuitas. nefas: ſiue feda res. Geñ.34. Eo quod fedam rem operatus eſſet. Ioſ.7. Et fecit nefas in iſrael. 1. Reg.25. Et ſit ſtultitia cum eo. 2. Reg. 13. Noli facere ſtultitiam hanc. Eſa.32. Stultus enim fatua loquetur. Oſee.2. Et nunc reuelabo ſtultitiam eius. Quod Beatus hieronymus exponit turpitudinem ideſt feditatem. Et inde נְבֵלָה Nebela. ideſt cadauer ſeu morticinium

morticiniū
Cadauer.
Interfectꝰ
נֶבֶל
Lagena.
Vter.
Lagūcula.
נֶבֶל
Pſalteriū
נִבְלֵי
Concētus
מַבּוּל
Diluuium

Leuit.7.Adipem cadaueris morticini.& in eodē.22.Morticiniū & captum a beſtia.Deut.14.Quidquid morticiniū eſt ne veſcamini ab eo.& in eo.21.Nō permanebit cadauer eius in ligno.Ponitur etiam pro interfectis.Eſa.26.Interfecti mei conſurgent.Pro q̃ in hebreo legitur. Cadauer meū conſurgent.Item נֶבֶל Nébel.i.lagena ſeu vter. vel laguncula.1.Reg.10.Alius portans lagenam vini.& in eodem.25.Et duos vtres vini.Eſa.30.Sicut conterit lagenam figuli.Hiere.13.Omnis laguncula implebitur vino.& in eodem.44.Et lagunculas eorū collident.Threñ.4.Quomō cōputati ſunt in vaſa teſtea.i.in lagunculas teſteas. Item נֶבֶל Nébel.ſeu נֵבֶל Nábel.i. pſalteriū inſtrumentum muſicum ſeu lyra.1.Reg.10.Et ante eos pſalterium & tympanum.Ps 32.In pſalterio decem chordarū pſallite ei.Ps.70.Nam & ego cōfitebor tibi in vaſis pſalterii.Ps.91.In decachordo pſalterio.Ps.150.Laudate eū in pſalterio & cithara.& inde נִבְלֵי Nible.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cōcētū.Iob.38.Et concentum celi quis dormire faciet.i.quis ceſſare faciet.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat imbres ſeu inundationes.& inde מַבּוּל Mabul quaſi מַנְבּוּל Manbul.i.diluuium.De quo vide ſupra in dictione בּוּל Bul.

נָבַע
Redūdare.
מַבּוּעַ
Fons.
Eructare.
Loqui.
Ebulire.
אֲבַעְבֻּעֹת
Veſice.

נָבַע Nabaa.effluere.redūdare.emanare.eructare.Prouer.18.Torrens redundās fons ſapientie.& inde מַבּוּעַ Mabúaa.i.fons ſeu emanatio.Eccl̃s.12.Et cōteratur hydria ſuper fontē.Eſa.49.Et ad fontes aquarū portabit eos.Significat etiam eructare ſiue loqui aut ebulire vel ſcaturire.Ps.18.Dies diei eructat verbum.Ps.118.Eructabunt labia mea hymnū.Ps.58.Ecce loquuntur in ore ſuo.Ps.77.Loquar prepoſitiones ab initio.Eccl̃s.10.Muſce morientes perdūt ſuauitatē vnguēti.Pro quo hebrei legunt.Muſce mortis fetere & ebulire ſiue ſcaturire faciunt oleū pigmentarii.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.Et ſecūdū aliquos hebreos idē deriuatur אֲבַעְבֻּעֹת Abaabuoth.i.veſice ſeu ampule.Exo.9.Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & veſice turgentes.

נֶבְרַשְׁתָּא
cādelabrū.

נֶבְרַשְׁתָּא Nebraſtha.in lingua chaldaica ſignificat candelabrum.Dañ.5.Manus hominis ſcribentis contra candelabrum.

נֶגֶב
Meridies
Auſter.

נֶגֶב Négeb.meridies.auſter.Geñ.12.Et vltra progrediēs ad meridiē.& in eodem.13.Reuerſusq; eſt per iter quo venerat a meridie.& in eodem.28.Et dilataberis ad orientem & occidentem & ſeptentrionem & meridiem.Ioſ.17.Efrain ſit ab auſtro.1.Reg.27.Contra meridiem iude & cōtra meridiē ierameel & cōtra meridiem ceni.Eſa.30.Onus iumentorum auſtri.

נָגַד
Indicare.
Nunciare.
Annūciar̃

נָגַד Nagad.nunciare.annūciare.narrare.indicare.referre.explanare.& cōiter ſcribitur ſine nun.Geñ.3.Quis enī indicauit tibi ꝙ nudus eſſes.& in eo.9.Nunciauit fratribꝰ ſuis.& in eodem.24.Cucurrit puella & nūciauit in domo matris ſue.& in eodem.49.Vt annunciem vobis que ventura ſunt.Exo.19.Et annunciabis filiis iſrael.Deut.71.Et hoc tibi nunciatū fuerit.& in eo.26.Profiteor hodie corā dño.i.annūcio hodie corā dño.Ruth.2.Nunciata ſunt mihi omīa que feceris ſocrui tue.& in eodē.Indicauitq; ei apud quem eſſet operata.Iob.1.Et euaſi ego ſolus vt nūciarē tibi.Eſter.2.Necdū proderat Eſter patriā & populū ſuū.Pro q̃ hebrei legūt.Necdū īdicauerat Eſter populū ſuū & natiuitatem ſuam.Iob.26.Quē docere voluiſti.Pro quo hebrei legūt.Cui annunciaſti ſeu indicaſti ſermones.Eccl̃s.10.Et qui habent pennas annūciabūt ſnīam.Hiere.20.Perſequimini & perſequamur eum.Pro quo hebrei legunt.Annunciate & denunciemus eum.ideſt dicamus cōtra eum falſum teſtimonium.& in eodem.36.Nunciare debemus regi oēs ſermones iſtos.& in eodem.Indica nobis quomodo ſcripſiſti.& in lingua chaldaica ſignificat trahere ſiue abſtrahere ſeu prolongare.Dañ.3.Fluuius igneus egrediebatur a facie eius.Pro quo hebrei legunt.Fluuius igneus attrahebatur a facie eius.& in tranſlatione chaldaica cōmuniter ponitur pro hoc verbo מְשַׁךְ Maſaach.de quo ſupra dictum eſt in littera mem.Item נֶגֶד Néged.ideſt coram.ante. in conſpectu.contra.e regione.ex aduerſo.Geñ.31.Necetur corā fratribus noſtris.& in eodem.Pone hic coram fratribus meis.1.Reg.19.Nunc corā dño eſt xp̄us eius.Ps.50.Et peccatum meum contra me eſt ſemper.Ps.108.Fiant cōtra dominū ſemper.Prouer.21.Non eſt cōſilium contra dominū.Eſa.40.Omnes gentes quaſi non ſint:ſic ſunt coram eo.Et recipit caph in principio & dicitur כְּנֶגֶד Chenéged.Geñ.2.Faciamus ei adiutorium ſimile ſibi.Pro quo hebrei legunt Faciamus ei adiutorium quaſi coram eo ſiue quaſi ante eū.quod ſic exponūt hebrei.quod ſtet corā eo vel quod ſit ſēp in conſpectu eius ad obſequendū ei.Scribitur etiā cū lamed in principio & dicitur לְנֶגֶד Lenéged.Nu.22.Quia ꝑuerſa eſt via tua:mihiq; cōtraria.ideſt cōtra me.Ps.5.Neq; permanebunt iniuſti ante oculos tuos.Ps.13.Non eſt timor dei ante oculos eius.Ps.25.Quoniam miſericordia tua ante oculos meos eſt.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִנֶּגֶד Minéged.Geñ.21.Seditq; e regiōe procul.2.Reg.18.Et tu ſtares ex aduerſo.Ps.37.Aduerſum me appropinquauerunt & ſteterunt.Prouer.14.Vade cōtra virum ſtultum.& aliquando ſcribitur cum he in fine & dicitur נֶגְדָּה Negda.Ps.115.In conſpectu omnis populi eius.Item נָגִיד Nagid.ideſt dux ſeu princeps.1.Reg.9.Et vnges eum ducem ſuper populum meum iſrael.& in eodem.10.Ecce vnxit te dominus ſuper hereditatem ſuam in principem.2.Paralip.32.Qui percuſſit omnem virum robuſtum & bellatorem & principem.Prouer.28.Dux indigens prudētia multos opprimet.Eſa.58.Ducem & preceptorem gentibus.Et in plurali נְגִידִים Negidim.& ponitur pro rebus magnis & precioſiſſimis.Prouer.8.Quoniam de rebus magnis locuta ſum.

Egredi.
Attraher.
נֶגֶד
Coram.
Contra.
כְּנֶגֶד
לְנֶגֶד
Contra.
Ante.
מִנֶּגֶד
E regione.
ex aduerſo
Aduerſus.
Contra.
נֶגְדָּה
in cōſpectu
נָגִיד
Dux.
Princeps
נְגִידִים
res magne

נָגַהּ Naga.ſplendere.fulgere.illuminare.Iob.18.Neq; ſplēdebit flāma ignis eius.& in eo.22.& in viis tuis ſplēdebit lumē.Ps.17.Dñs deꝰ meꝰ illumināt tenebras meas.Eſa.15.Et luna nō ſplendebit in lumine ſuo.& inde נֹגַהּ Nóga ideſt ſplendor.Ezech.1.Et ſplēdor in circuitu eiꝰ.Abach.3.Splendor eius vt lux erit.& in lingua chaldaica ſcribitur cum aleph in fine & dicitur נָגְהָא Nigha.Et ponitur pro aurora.Dañ.6.Tunc rex primo diluculo cōſurgens. Pro quo he.le.Tunc rex diluculo ſurrexit in aurora.& in plr̃ali נְגֹהוֹת Negohoth.Eſa.59.Splendorē & in tenebris ambulamus.Pro quo hebrei legunt.In ſplēdoribꝰ quaſi in tenebris ambulamus.

נָגַהּ
Splendere
Illuminar̃
נֹגַהּ
Splendor
נָגְהָא
נְגֹהוֹת
ſplēdores.

נָגַח Nagach.cornu percutere.ſiue cornu petere.cornu impellere ſeu ventilare.Exo.21.Si bos cornu percuſſerit.& in eodem.Si bos cornupeta fuerit.Deut.33.In ipſis ventilabit gentes.Ps.43.In te inimicos noſtros ventilabimus cornu.Ezech.34.In cornibus veſtris ventilabatis omnia infirma.Dañ.8.Vidi arietem cornibus ventilantem.Ponitur etiam pro preliari vel pugnare.vt in eodem.7.Pugnabant in mari magno.& in eodem.11.Et in tempore prefinito preliabitur aduerſus eum rex Auſtri.

נָגַח
Cornu percutere.
Ventilare.
Pugnare
Preliari.

נָגַל Nagal mutato nun in mem.vt dicatur מַגָּל Magal.q̃ſi מַנְגָּל Mangal.ſignificat falcem.vt Ioel.3.Mittite falcē De quo vide ſupra in dictione מַגָּל Magal.

נָגַל
מַגָּל
Falx.

נָגַן Nagan.pſallere.canere.1.Reg.16.Querant hominem ſcientem pſallere in cithara:vt qñ arripuerit te ſpiritus

נָגַן

dei malus pſallat manu ſua.Et in eodē.Et percutiebat manu
ſua.Pro quo hebrei legūt. Et pſallebat manu ſua.4.Regum.
Canere. 5.Cumq; caneret pſaltes.vbi ponitur verbum & nomen
ab eo deriuatum . ideſt cum pſalleret pſallens vel pſaltes.
Ps.67.Preuenerunt principes coniuncti pſallentibus.
Eſa.38.Et pſalmos noſtros cantabimus.vbi ponitur etiam
verbum & nomen ab eo deriuatum .ideſt pſalmos noſtros
נְגִינָה pſallemus.Et inde נְגִינָה Negina.ideſt pſalterium aut organum
ſeu aliud inſtrumentum muſicum.vt in titulo.Ps.60.
Vbi dicitur in finem in hymnis pſalmus dauid. Pro quo
beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit .Victori
Organum. ſuper organum pſalmus dauid.& in plurali נְגִינוֹת Neginoth.
נְגִינוֹת vt in titulo.Ps.4. Vbi dicitur in finem in carminibus
Carmina. pſalmus dauid.pro quo beatus hieronymus tranſtulit
Pſalmi. Victori in pſalmis.

נָגַע נגע Nagaa.tangere.attingere.impellere.pertingere . peruenire.
Tangere. percutere.ſeu flagellare.Geñ.3.Ne comederemus
& ne tangeremus illud.Et in eodem.20.Et non dimiſi
te vt tangeres eam . & in eodem . Qui tetigerit hominis
huius vxorem.Et in eodem.Sicut & nos nihil tuorum
Attingere attigimus.Exo.4 . Tetigitq; pedes eius. Et in eodem.12.
Et aſpergite ex eo ſuperliminare.Pro quo hebrei legunt.
Et facite tangere ſuperliminare ac duos poſtes de ſanguine.
Et in eodem.19.Ne tangatis fines eius . Et in eodem.Manus
non tanget eum.Leuit.5.Sin autem non potuerit offerre
pecus.Pro quo hebrei legunt.Sin autem non attigerit
manus eius ſufficientiam pecudis: & eſt ſenſus ſicut in
littera noſtra.Ruth.2.Vt nemo moleſtus ſit tibi.p quo hebrei
legunt.Vt nemo tangat te.1.Reg.10 . Exercitus quorum
tetigerat deus corda.Iob.5.non tanget te malum. Et
in eo.6.Que prius nolebat tangere anima mea . p̄s . 105.
Qui tangit mōtes & fumigant.Eſa.6.Et tetigit os meum.
Significat etiam pertingere.ſeu peruenire.1 . Paralip.28.
Pertigeř. Ita vt vſq; ad celum pertingeret veſtra crudelitas.Canti.2
aduenire. Tempus putationis aduenit.Eſa.16. Vſq; ad iazer peruenerunt.
Perueniř Item ſignificat flagellare ſeu plagare vel percutere.
Flagellař Geñ.12.flagellauit autem dominus pharaōem plagis magnis.
vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum:ac ſi
diceret plagauit plagis magnis.Ioſ.8 .Ioſue vero & omnis
Plagare. iſrael ceſſerunt loco ſimulantes metum & fugientes . Pro
Percuteř. quo hebrei legunt.Et percuſſi ſunt ioſue & omnis iſrael ante
eos & fugerunt . ideſt ac ſi eſſent percuſſi fugerunt . 2 .
Paralipo.27.Eo quod illico ſenſiſſet plagam domini.pro
quo hebrei legunt.Eo quod plagaſſet ſeu percuſſiſſet eum
dominus.Ps.72.Et cum hominibus non flagellabuntur.
Et in eodem . Et fui flagellatus tota die.Eſa.53 . Et nos putauimus
eum quaſi leproſum.pro quo hebrei legunt . Et
nos putauimus eum plagatum.ideſt plagis percuſſum ſeu
נֶגַע flagellatum.Et inde נֶגַע négaa.ideſt plaga . ſeu percuſſio.
plaga. Exo.11.Adhuc vna plaga tangam pharaonem . Leuit . 13.
Plaga lepre ſi fuerit in homie.p̄s.57.aduerſum me appropinquauerunt
& ſteterūt.pro quo hebrei legūt ex aduerſo
plage mee ſteterunt.vnde beatus Hiero.in pſalterio iuxta
Lepra. hebraicam veritatem tranſtulit quaſi contra lepram meī
נְגָעִים ſteterunt.Et in plurali נְגָעִים Negaim.Geñ.12 . Flagellauit
plage. autem dominus pharaonem plagis maximis.

נָגַף נגף Nagaph.Percutere.ledere.vulnerare.impellere .impigere.
percutere. Exo.12.percutiens egyptios.Et in eodem.Ingredi
Ledere. domos veſtras & ledere.ideſt percutere.Et in eodem.21
Et percuſſerit quis mulierem pregnantem . Et in eodem.
Vulnerare Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit.Deut.28 .Tradat
te dominus corruentem ante inimicos tuos . pro quo
hebrei legunt.Det te dominus percuſſum ante inimicos
tuos.Iudi.20.putauerunt enim ſolito eos more cedere.i.percutere.
pro quo hebrei legunt.Et dixerunt filii Beniamin
percuſſi ſunt ante nos.Et in eodem.Filii autem beniamin
cum ſe inferiores eſſe vidiſſent.pro quo hebrei legunt. Et
viderunt filii beniamin quoniam percuſſi eſſent.1. Regū.
26.Quia niſi dominus percuſſerit eum.2.Reg. 10.Et quoniam
corruiſſent coram iſrael.ideſt percuſi eſſent .Et in eodem.
12.percuſſitq; dominus paruulum.3.Reg.8.Si fugerit
populus tuus iſrael inimicos ſuos.pro quo hebrei legūt
Si percuſſus fuerit populus tuus iſrael ante inimicos ſuos.
2.Paralip.13.perterruit dominus hieroboam & omnem iſrael.
pro quo hebrei legunt.Et percuſſit deus Ieroboam & **Pterrere**
omnem iſrael.Et in eodem.17.Exterruitq; dominus ethiopes. **Exterrere.**
ideſt percuſſit.Eſa.19.Et percutiet dominus egyptū
plaga :& ſanabit eam.ponitur etiam pro impingere ſeu offendere. **Offendeř.**
p̄s. 90.ne forte offendas ad lapidem pedem tuum
Prouer.3.Et pes tuus non impinget.Hiere.13.Antequam **Impigere**
offendant pedes veſtri ad montes caliginoſos. & inde נֶגֶף נֶגֶף
négeph.ideſt percuſſio ſeu plaga.Exo.30. Et non erit plaga
in eis : cum fuerint recenſiti.Nume. 16. Et plaga deſeuit. **plaga.**
Et in eodem.quam iam vaſtabat incendium .pro quo
hebrei legūt. Et ecce in ceperat plaga in populo.Scribitur
etiam cum mem in principio loco nun & cum he in fine &
dicitur מַגֵּפָה magepha.ideſt plaga ſeu mortalitas. vt in eodem.
Et plaga ceſſauit.Et in eodem.poſtquam quieuit interitus. מַגֵּפָה
ideſt poſtquam quieuit plaga.Et in eodem.25.que **plaga.**
percuſſa eſt in die plage.Et in eodem.26.poſtquam noxiorum
ſanguis effuſus eſt.pro quo hebrei legunt . Et factum
eſt poſt plagam.Et in plurali מַגֵּפוֹת magephoth . Exo . 9. מַגֵּפוֹת
Mittam omnes plagas meas in cor tuum. **plage.**

נָגַר נגר nagar.defluere.decurrere.detrahere.2.Reg.14. Quaſi
aque dilabimur ſuper terram.pro quo hebrei legūt. **Defluere.**
Et quaſi aque que defluunt ſeu decurrunt ſuper terram.p̄s
74.Et inclinauit ex hoc in hoc.pro quo hebrei legunt. &
decurrere ſeu defluere fecit ex eo.vnde beatus hieronymꝰ
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et propinauit
ex eo.Threñ.3.Oculus meus afflictus eſt.pro quo hebrei
legunt. Oculus meus defluxit. ideſt effudit lachrimas
Mich.1.Sicut aque que decurrunt in preceps . ſignificat ēt **Decurrere**
detrahere.vel tradere.Iob.20. Detrahentur in die furoris
domini.p̄s.62.Tradentur in manus gladii.Prouer.21.Rapina **Detraheř. Tradere.**
impiorū detrahet eos.Hiere.18.Et deduc eos in manu **Deducere.**
gladii.ideſt trade ſeu detrahe eos ī manu gladii.Ezech. **Cōcludere**
35.Et concluſeris filios iſrael in manu gladii . Mich. 1. Et
detraham in vallem lapides eius.Ponitur etiam pro extendere.
p̄s.76.manibus meis nocte contra eum.pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.manus
mea nocte extenditur. **Extendere**

נָגַשׁ נגש nagas.accedere.appropinquare . Geñ.19 . Recede illuc.
pro quo hebrei legunt. Accede illuc.Et in eodem **Accedere.**
27.Accede huc vt tangam te.Et in eodem . Acceſſit ille ad
patrem.Et in eodem.Accede ad me & da mihi oſculum .
Et in eodem.33.Donec appropinquaret frater eius. Et in **Appropinquare.**
eodem.Et appropinquantes ancille & filii earum incuruati
ſunt:acceſſit quoq; lia cum pueris ſuis.Et in eodem.44
Accedens autem propius iudas.Et in eodem.45. Accedite
inquit ad me & cum acceſſiſſent.Exo.24.Soluſq; moyſes
accedet ad dominum & illi non appropinquabunt . Et
in eodem.34.Timuerunt prope accedere.Et in eodem.venerunt
ad eum etiam omnes filii iſrael.pro quo hebrei legunt.
Acceſſerunt ad eum.Deut.25.Accedet mulier ad eū.
Ruth.2.veni huc & comede panem.ideſt accede huc.2 .Regum.
1.Accede irrue in eum.Eſa.29.Eo quod appropin⸗

quauit populus iſte.Et in eo.45.Accedite ſimul/qui ſaluati
eſtis de gentibus.Et in eo.49.Fac ſpaciū mihi vt habitem.
Pro quo hebrei legunt.Accede mihi vt habitem.ideſt
accede illuc vt facias mihi ſpacium.Et in eo.65.Non apꝓpinques
mihi.Amos.9.Qui dicunt non appropinquabit
Et inde verbū tertie coniugationis.ideſt appropīquare facere.
Afferre. applicare.ſiue afferre vel offerre.Geñ.27.Affer mihi
Offerre. inquit cibos.Et in eo.Quos cum oblatos comediſſet.Pro
quo hebrei legunt.Et obtulit ei & comedit.Exo.20.Offerat
Applicare eum dominus diis: & applicabitur ad oſtium.1.Reg.15
Adducere. Adducite ad me Agag regem.ideſt afferte ſiue applicate
ad me.2.Reg.3.Et pedes tui non ſunt compedibus aggrauati.
ideſt non fuerunt applicati compedibus.

נָגַשׂ נגשׂ Nagas.cum puncto cebolet in littera ſin.exigere.repetere.
Repetere. affligere.anguſtiare.Deut.25.Repetere nō poteris
quia annus remiſſionis eſt.Et in eodem.A peregrino
Exigere. & aduena exiges.4.Reg.23.Et vnūquēqꝫ iuxta vires ſuas
exegit tam argentū quam aurū.Eſa.58.Et oēs debitores
Affligere. vr̄os repetitis.Ponitur ēt pro affligere.1.Reg.13.Afflictus
Corruere. enim erat populus.Item ponitur ꝓ corruere.Eſa.3.Et corruet
populus vir ad virum.ſed ēt in predicto loco hebrei legunt.
Et exiget populus ſiue anguſtiabit vel affliget.Ponitur
etiam pro offerre.ſicut ſupra נָגַשׂ Nagas cū puncto ſebolet
Offerre. vt.Eſa.53.Oblatus eſt quia ipſe voluit.& inde נוֹגֵשׂ noges.
נוֹגֵשׂ ideſt exactor.Exo.5.Precepit ergo in die illa prefectis
Exactor. operum & exactoribus populi.& in eo.Igitur egreſſi prefecti
operū & exactores ad populū dixerūt.Eſa.14.& ſubiiciēt
exactores ſuos.Et in eo.Quomodo ceſſauit exactor.

נֵד נד Ned.acceruus.moles.Exo.15.Stetit vnda fluens.ꝓ quo
aceruus. hebrei legunt.Steterunt quaſi aceruus ſeu quaſi moles
moles. flucta ſeu fluentes.ſ.aque.Ioſ.3.In vna mole conſiſtent.Et
in eo.Et ad inſtar mōtis intumeſcētes apparebant.pro quo
he.le.Steterunt in aceruo vno ſiue in vna mole.

נָדַד נדד Nadad.mouere.cōmouere.ammouere.recedere.fugere.
Fugere. Geñ.31.Fugiebatqꝫ ſomnus ab oculis meis.i.āmotus
eſt vel receſſit.Eſter.6.Noctem illam rex duxit inſomnem.
Recedere. ꝓ quo he.le.In nocte illa ammotus eſt vel receſſit ſōnus
Mouere. regis.Iob.15.Cum ſe mouerit ad querendum panem
Et in eo.20.Et tranſiet ſicut viſio nocturna.ideſt mouebitur
vel recedet ſicut viſio nocturna.Et in eo.18.Et de orbe
ammouer. transferet eū.Pro q̄ he.le.Et de orbe āmouebit eū.Et ī eo.
42.Et mouerūt ſuper eū caput.p̄s.30.Qui videbant me
foras fugerunt a me.p̄s.67.Rex virtutum dilecti dilecti.
Pro quo he.le.Reges exercituū mouebūtur.Poteſt etiā deriuari
a dictione דוד Dod.que ſignificat dilectū.vnde beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Reges
exercituū federabuntur.Eſa.10.& nō fuit qui moueret pēnā.
Migrare. Et ī eo.Migrauit madmena.i.mota eſt vel receſſit madmena.
Recedere. Hiere.50.Recedite de medio babylonis.Oſee.7.ve
Reſilire eis qm̄ receſſerunt a me.Naum.3.Reſiliet a te.Et in eo.Sol
נְדוּד ortus eſt & aduolauerunt.i.receſſerunt.Et inde נְדוּד nedud
i.motus ſeu commotio.p̄s.54.Ecce elongaui fugiens.ꝓ
Motus quo he.le.Ecce elongabo motum.ideſt longe mouebor.
נְדוּדִים & in plu. נְדוּדִים Nedudim.pro quo beatus hieronymus
Dolores. tranſtulit dolores.Iob.7.Et replebor doloribus vſqꝫ ad tenebras.
מִדַּת & inde מִדַּת Midath.quaſi מִנְדַּת Mindath.i.motus
ſeu cōmotio.Iob.7.Et rurſum expectabo veſperam.Pro
Motus. quo he.le.Et motus ſeu cōmotio veſpere.Vide etiā de hoc
נִדָּה infra in dictione נוד Nud.& inde נִדָּה Nida.i.menſtruata.
ſeu mēſtruū aut immūda.eo quod ꝓpter ſui imūdiciā erat
āmota vel ſeparata a viro & a templo.Leuit.12.Iuxta dies
Mēſtruata ſeparatiōis mēſtruate.& in eo.iuxta ritū fluxus menſtrui.
Mēſtruū Et in eo.15.Et que mēſtruis temporibus ſeparatur.Threñ.
1.facta eſt ieruſalem quaſi polluta menſtruis.Ezech.18.Ad
mulierem menſtruatā nō acceſſerit.Ponitur ēt pro inmunda
vel inmūdicia.2.Paralip.29.Et auferte omnē inmūdiciā **Immūdicia**
de ſanctuario.Eſdre.9.Terra inmūda eſt iuxta inmūdiciā **Immūda.**
populorum ceterarū terrarū.Ezech.7.Et aurum eorū
in ſterquiliniū erit.i.in immūdiciā erit.Ponitur ēt ꝓ aqua
qua immundi aſpergebantur.Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit aſperſionē vel expiationē aut luſtrationē.Nu.19
vt ſit multitudini filiorum iſrael in cuſtodiā & in aquā aſperſionis. **aſperſio.**
Et in eo.Qui aqua aſperſionis nō eſt aſperſus.Et in
eo.Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus.Et in eo.Omnis
qui tetigerit aquas expiationis. **Luſtratio.**

נדב Nadab.voluntarie ſeu ſponte offerre.vltroneū offerre. **Expiatio.** נָדַב
ſeu liberalē eſſe.indulgere.ſponte promittere ſeu
polliceri.Exo.25.Ab omni homine qui offert vltroneus accipietis **Vltroneū**
eas.Et in eo.35.obtulerūt mēte promptiſſima atqꝫ **offerre.**
deuota.Et in eo.Mente deuota obtulerūt.Iudi.5.Qui **Mente deuota offerr**
ſponte obtuliſtis de iſrael animas veſtras.1.Paralip.29.Et **Sponte offerre.**
ſi quis ſponte offert.& in eo.Polliciti ſunt itaqꝫ principes.
Et in eo.& letatus eſt populus cū vota ſponte promitterent **Polliceri.**
Et ī eo.In ſimplicitate cordis mei letus obtuli vniuerſa hec **Sponte promittere.**
.i.ſponte obtuli.& inde נְדָבָה Nedaba.i.ſpōtaneū vel illud נְדָבָה
quod volūtarie datur vel offertur.Exo.35.Voluntaria dño **Volūtaria**
dedicauerūt.Et in eo.36.Mane vota populus offerebat.i.
vota voluntaria offerebat.Ezech.46.Cum aūt fecerit princeps
ſpontaneū.& in plu.נְדָבוֹת Nedaboth.p̄s.67.Pluuiā **Spōtanea**
volūtariā ſegregabis deus.Quod in hebreo legitur pluraliter. נְדָבוֹת
Ps.109.Tecū prīcipiū in die virtutis tue.Pro quo beatus **Volūtarie**
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Populi **Spōtanei.**
tui ſpontanei in die fortitudinis tue.Poteſt ēt legi ſic.Populi
tui principatus ſiue tecum principatus in die virtutis tue
vt infra dicetur.Ps.118.Volūtaria oris mei beneplacita fac **Volūtaria**
dñe.& inde נָדִיב Nadib.i.voluntarius.vltroneus.liberalis נָדִיב
Exo.35.Omnis voluntarius & prono animo offerat.Ponitur **volūtarius**
etiā pro principe vel duce.eo q̄d debet eſſe liberalis &
vltroneus.Eſa.32.Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt
princeps.Et in eo.Princeps vero ea que digna ſunt prīcipi **Princeps**
cogitabit & ipſe ſuper duces ſtabit.vbi pro ducibus pōitur **Duces.**
נְדִיבוֹת Nediboth.i.ea que digna ſunt duci vel principi.& i נְדִיבוֹת
plu.maſculino.נְדִיבִים Nedibim.Ps.46.Principes populorū נְדִיבִים
congregati ſunt.p̄s.112.vt collocet eum dñs cū prīcipibus **Prīcipes**
cū principibus populi ſui.& in ge.fe.נְדִיבָה Nediba. נְדִיבָה
Ps.50.Et ſpū principali confirma me.& in hebreo eſt ge. **prīcipalis**
fe.quia ſpūs qui in hebreo dī רוּחַ Ruach aliqñ eſt gñis feminini
aliqñ maſculini.Ponitur ēt נְדִיבָה Nediba pro deſiderio. נְדִיבָה
Iob.30.& abſtulit quaſi ventus deſideriū meū.& dicūt **Deſideriū**
aliqui hebrei ꝙ in predicto loco accipitur pro anima que ē
pars principalior in homine.

נדה Nada.abiicere.āmouere.ſeparare.Eſa.66.Dixerūt fratres נָדָה
veſtri odientes vos & abiicentes.Amos.6.qui ſeparati **abiicere.**
eſtis in die malo.Item נֵדֶה Nede.i.merces.ſ.meretricis. **Separare** נֵדֶה
Ezech.6.Omnibus meretricibus dātur mercedes.ſcribitur **Merces.**
ēt cū alio nū in fine & dī נֵדֶן neden.De quo vide īfra נֵדֶן
in ſuo loco.Item נִדָּה nida.ideſt menſtruata ſeu immunda.
De quo vide ſupra in dictione נָדַד nadad.

נִדְבָּךְ nidbach.in lingua chaldaica ſigñat ordinē.Eſd.6.ordies נִדְבָּךְ
de lapidibꝰ ipolitis tres:& ordo de lignis nouis. **Ordo.**

נדח Nadach.aberrare.abiicere.eiicere.repellere.expellere. נָדַח
impellere.Deut.15.Vt errare te faceret de via.Et **Errare.**
in eodē.Quia voluit te abſtrahere a dño deo tuo.pro quo **abſtrahere. aberrare.**
hebrei legunt.Quia voluit te facere aberrare a domīo deo
tuo.& in eodem.Et auerterunt habitatores vrbis ſue.ideſt
aberrare fecerunt.Et in eodem.19.Et ſecuris fugerit manū

Errare Expellere. Abiicere. Impellere Recedere. Eiicere.

Pro quo hebrei legunt.Et aberrauerit ſiue impulſa fuerit manus eius ſecuri.& in eo.22.Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem.Et in eodem.30.ſi ad cardines celi fueris diſſipatus.ideſt fueris expulſus ſiue eiectus.2.Regū 14.Ne penitus pereat qui abiectus eſt.Et in eo.& nō reuocat eiectum ſuum.Et in eo.15.Et impellat ſuper nos ruinā Iob.6.Neceſſarii quoq; mei receſſerunt a me. pro quo hebrei legunt.Et prudētia ſeu ſapientia receſſit a me.De quo vide ſupra in dictione יָשָׁה Iaſa.Ps.147.Diſperſiones iſrael cōgregabit.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Eiectos iſrael congregabit.Eſa.8.Et caligo perſequens.i.implens ſiue eiiciens. Et in eo.11.Et congregabit profugos iſrael.pro quo hebrei legunt.& congregabit eiectos ſiue expulſos iſrael.Et in eodem.15.& erit quaſi damula fugiens.i.aberrans ſiue eiecta Hiere.27.Vt eiiciam vos & pereatis.Threñ.2.viderūt aūt tibi aſſumptiones falſas & eiectiones.vide etiam de hoc ſupra in dictione דָּחָה Dacha.

נֵדֶן Vagina יָדוֹן Permāēſ נֵדֶן Merces.

נֵדֶן Néden.vagina.1.Paralip.21.Et conuertit gladiū ſuum in vaginam.Dañ.7.Ego daniel territus ſum in his.ꝓ quo hebrei legunt.Ego daniel in medio vagine.i. conſtrictus & afflictus ac ſi eſſē in medio vagine.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ inde deriuatur verbum יָדוֹן Iadon.pro quo beatus hieronymus tranſtulit permanebit. Geñ.6. Non permanebit ſpiritus meus in homine.Pro quo ipſi legūt.Non vaginabitur ſpiritus meus in homine.i.non permanebit ſicut gladius in vagina.De quo vide ſupra in dictiōe דון dun Item נֵדֶן Néden.i.donū meretricis.Ezech.16.Tu autem dediſti mercedes cunctis amatoribus tuis.

נָדַף Impellere Proiicere

נָדַף Nadaph.impellere.repellere.proiicere.Iob.13. Cōtra folium quod vento rapitur.i.quod vēto impellitur vel proiicitur.& in eodem.32.Deus proiecit eum:non homo Ps.1.Sed tanquā puluis quē proiicit ventus.Ps.67. Sicut deficit fumus deficiant.Pro quo hebrei legunt.ſicut impellitur fumus impelles.ſcilicet eos.Eſa.41.ſicut ſtipulam vēto raptam.ideſt impulſam vel propulſatam.

נָדַר Vouere Polliceri נֶדֶר Votum נְדָרִים

נָדַר Nadar.vouere. polliceri.Geñ.28.Vouit etiā iacob votū dicēs.Nu.30.Si qs virorū votū dño vouerit. Deut.23.Cū votū voueris dño deo tuo. Et in eo. Si nolueris polliceri abſq; peccato eris.2.Reg.15.Vouens enī vouit ſeruꝰ tuus.Ione.1.& vouerunt vota.& inde נֶדֶר Néder.i. votum Et in plu. נְדָרִים Nedarim.i.vota. vt in locis predictis.

נָהָה Canere Carmē lugubre. Cantare. Lamētari. Languere Requieſcere נְהִי Lamentum Lamētatio Carmē lugubre.

נָהָה Naha.Lamentari.plangere.canere.ſ.carmē lugubre. languere.Ezech.32.Cane carmen lugubre ſuper multitudinem egypti.Mich.2.Et cantabitur canticū cū ſuauitate dicentiū:depopulatione vaſtati ſumus.pro quo he.le. Et lamentabitur lamentū lamentabile ſeu lugubre dicentium:depopulatione vaſtati ſumus.Et eſt idem ſenſus cū littera noſtra.nam cum dicitur cantabitur canticum intelligitur lugubre:ſicut ſupra Ezech.32.Significat etiam languere.Dañ.8.Et ego daniel lāgui.De quo vide ſupra in dictione הָיָה Haia.Ponitur etiam pro requieſcere.1.Reg.7.& requieuit omnis domus iſrael poſt dominum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et planxerunt ſeu ingemuerunt omnis domus iſrael poſt dominum.ideſt cum plāctu & gemitu dominum queſierunt.Sed ſi ſcribatur cum littera cheth que eſt quaſi eiuſdem figure ſicut he.tunc ſignificat requieſcere.ſicut eſt in littera noſtra.& inde נְהִי Nehi.i. lamentum ſeu lamentatio aut planctus. Hiere.9.Super montes aſſumam fletum ac lamentum.Et in eodem.Quia vox lamentationis audita eſt de ſion.Et in eo.Docete filias veſtras lamentum.Et in eodem.30.vox in excelſo audita ē lamentationis.Ezech.27.Et aſſument ſuper te carmen lugubre & plangent.Amos.5.Eos qui ſciunt plangere.pro quo hebrei legunt.Eos qui ſciunt planctum ſeu lamentū. Scribitur etiam ſine iod & dicitur נֹהַּ Nóha. Ezech.7.Et non erit requies in eis.Pro quo hebrei legunt. Et non erit lamentatio in eis.ideſt nullus remanebit ex eis qui lamentetur alios.ꝙ ſi ſcribatur cum littera cheth vt dicatur נֹחַ nóach.tunc ſignificat requiem ſicut eſt in littera noſtra.

נֹהַּ Requies. Lamētatio

נָהַג Minare. Inducere. Minare. Deducere. Adducere. Aſſuefacere מִנְהָג Inceſſus.

נָהַג Nahag.Minare.ducere.adducere.cōſueſcere.aſſuefacere.Geñ.31.Tulitq; omnem ſubſtātiam ſuam & greges Pro quo hebrei legunt.Et minauit omnem gregem ſuum & ſubſtantiam ſuam.Et in eodem.31.Vt clam me abigeres filias meas.Pro quo hebrei legunt. Et furatus eſt cor meū & minaſti ſeu duxiſti filias meas. Exo.3.Cumq; minaſſet gregem.Et in eodem.10.Et dominus induxit ventū vrentem tota die illa.1.Reg.30.Tulit vniuerſos greges & armēta & minauit āte faciem ſuam.2.Reg.6. Oza autem & Aio minabant plauſtrum.4.Reg.4.Mina & propera.Et in eodem.9.Preceps enim graditur.Pro quo hebrei legūt.ſtulte enim minat.ſ.exercitū vel ſeipſum.Ps.79.Qui deducis velut ouē Ioſeph.Eſa.60.Et reges eorū adducātur.Threñ.3.Me minauit & adduxit.Naum.2.Et ancille eius minabātur gementes.ſignificat etiam aſſuefacere. Eccls.2. Et animum meum tranſferre ad ſapientiam.pro quo hebrei legunt.Et cor meum aſſuefacerem in ſapientia.& inde מִנְהָג Minhag.i.conſuetudo.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit inceſſum.4.Reg.9.Eſt autem inceſſus quaſi īceſſus ie hu filii Namſi.

נָהַל Minare. Portare. Suſtētare. נַהֲלֹלִים Foramina

נָהַל Nahal.minare.ducere.portare.ſuſtētare.Geñ.33.Et ego ſequar paulatim veſtigia eiꝰ.Pro quo hebrei legūt. Et ego minabo paulatim veſtigia operis.ideſt veſtigia pecoris & paruulorum.Exo.15.Portaſti eum in fortitudine tua.Eſa.49.& ad fontes aquarum potabit eos. debet legi portabit.ſignificat etiam ſuſtentare.Geñ.47.Suſtētauitq; eos illo anno.Eſaie.51. Non eſt qui ſuſtentet eam. & inde נַהֲלֹלִים Nahalolim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit foramina. Eſa.7. Et in omnibus frucetis & in vniuerſis foraminibus.Hebrei vero dicūt ꝙ ſignificat quoddam genus arboris humilis.

נָהַם Gemere. Fremere. Frendere. נַהֲמָה Gemitus.

נָהַם Naham.fremere.frendere.gemere.rugire.Prouer.5. Et gemas in nouiſſimis tuis.Et in eodem.19. Sicut fremitus leonis ira regis.ideſt fremit ſicut leo.Eſa.5. & frēdet & tenebit predam.Et in eodem.Et ſonabit ſuper eum in die illa ſicut ſonitus maris.Pro quo hebrei legunt.& fremet ſuper eum in die illa ſicut fremitus maris. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.ſ. נַהֲמָה Nahama. ideſt fremitus ſiue gemitus.ps̄.35.rugiebā a gemitu cordis mei.

נָהַק Rugire

נָהַק Nahac.rugire.clamare.vociferari.Iob.6. Nūquid rugiet onager cum habuerit herbam.Et in eo.30. Qui inter huiuſcemodi letabantur.pro quo hebrei legunt. Inter arbuſta clamabant ſeu rugiebant.

נָהַר Fluere. Affluere. Confluere נָהָר Fluuius. Flumen. נְהָרִים Flumina. Fluuii.

נָהַר Nahar.fluere.confluere.affluere.illuminare.illuſtrare Eſa.1.& fluent ad eum omnes gentes.Et in eodē.60. Tunc videbis & afflues.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et illuminaberis.Hiere.31.Et confluent ad bona domini.Et in eodem.51.Et non confluent ad eum vltra gentes.& inde. נָהָר nāhar.ideſt fluuius ſeu flumen. Geñ.2.Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis.Iob.22. Fluuius ſubuertit fundamentum eorum.ps̄.45.Fluminis impetꝰ letificat ciuitatem dei.Ps.79.Et vſq; ad flumen propagines eius.& in plurali. נְהָרִים neharim ſecūdum terminationem maſculinorum.Iob.20.non videat riuulos fluminis torrentis melis & butyri. pro quo hebrei legunt. non videat riuulos fluuios torrentes.Eſa.33. Locus fluuiorum ri

ui latiſſimi.Abach.3.Nunquid in fluminibus iratus es domine.reperitur
נְהָרוֹת etiam נְהָרוֹת Neharoth .ſecūdū terminationem
femininorum.p̄s.23.Et ſuper flumina preparauit eā.
Flumina. Ps.88.Et in fluminibus dextera eius.Ps.136. Super flumina
נָהַר babylonis.Eſa.19.Et deficient flumina.Item נָהַר nahar
Illuminare ideſt illuminare . p̄s.33.Reſpicite ad eum & illuminamini.
Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem
primam ſignificationem ſequens tranſtulit.Reſpicite
נְהָרָה ad eum & confluite.& inde נְהָרָה Nehara.ideſt lumē.Iob
Lumen 3.Nec illuſtretur lumine.Dañ.2.& lux cum eo habitat.Et īde
נְהִירוּ נְהִירוּ Nehiru.ideſt ſcientia.Eo ꝙ eſt lumen intellectus:vt
Scientia. in eodem.5.Scientia & ſapientia inuente ſunt in eo. Et inde
מִנְהָרוֹת מִנְהָרוֹת minharoth . ideſt ſubterranee ſpelunce vel antra.vbi
ſunt feneſtre & fiſſure per quas lumen ingreditur.
Iudi.6.fecerūtq; ſibi antra & ſpeluncas in montibus.
Antra.

נוא נוא No.irritum facere.ſubuertere.infringere . ſeu contradicere
verbis alicuius.prohibere.& ſcribitur cum iod
in medio: loco vau.Eo quod eſt verbum tertie coniugationis.Nu.30.Si
autem ſtatim vt audierit contradixerit pater
Cōtradicere Et in eodem.Eo quod contradixerit pater.Et in eo.32.cur
Subuertere. ſubuertitis mentes filiorum iſrael.Et aliq̄ ſcribitur ſine aleph.vt
p̄s.140.Oleum autem peccatoris nō impinguet
caput meum.pro quo hebrei legunt.Oleum autem primū
Prohibere ſeu principale non prohibebit vel non deſeret caput meū.
תְּנוּאָה & inde תְּנוּאָה Thenua. ideſt querela ſeu querimonia. Pro
Querimonia. quo beatus hieronymus tranſtulit vltionem. Nu.14.& ſcietis
Vltio. vltionem meam.& in plurali תְּנוּאוֹת Thenuoth.Iob.33
תְּנוּאוֹת Quia querelas in me repetit.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat
Querele. occaſiones.Alii vero dicunt ꝙ ſignificat deſertiones
ſeu diſceſſiones.

נוב נוב Nub.germinare.fructificare.creſcere.p̄s.61.Diuitie ſi
Germinare. affluant.ideſt ſi creuerint vel germinauerint.p̄s.91.adhuc
multiplicabuntur in ſenecta vberi.pro quo beatus hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Adhuc fructificabunt
Fructificare. in ſenectute.Prouer.10.Os iuſti parturit ſapientiam.pro
quo hebrei legunt.Os iuſti fructificat ſeu germīat
ſapientiam.ſ.ad modum arboris que germinat fructus ſuos.Zach.9.Et
נִיב vinum germinans virgines.& inde נִיב nib
ideſt fructus.Eſa.57.Creans fructum labiorum. Malach.1
Fructus. Et quod ſupponitur contemptibile eſt.pro quo hebrei legunt.Et
fructus eius contemptibilis eſt. Vnde beatus hieronymus
in explanationibus ſuper hoc loco ſic ait. fructꝰ
autem altaris ignis eſt:cibuſq; ignis hoſtie vel holocauſta.
תְּנוּבָה Et inde תְּנוּבָה Thenuba. ideſt fructus.& reperitur tantū in
numero plurali.Threñ. 4.Quoniam iſti extabuerunt cōſūpti
Fructus. a ſterilitate terre.pro quo he.le. A fructibus terre.i. ꝑp
defectū fructuū terre.& eſt idē ſenſus cum littera noſtra.

נוד נוד Nud.mouere.commouere.mobilē ſeu vagū eē . aufferre.conſolari.Geñ.4.Habitauit
profugus in terra .ideſt
Mobilē eē habitauit mobilis ſeu inſtabilis in terra.2.Reg.23.Preuaricatores
autem quaſi ſpine euellentur vniuerſi.ideſt mouebuntur
ſiue auferentur.pro quo hebrei legunt. Quaſi ſpina
Auferre. mota vel commota.Eſa.24.& auferetur quaſi tabernaculum
Mouere vnius noctis.Hiere. 18.Et mouebit caput ſuū.Et in
eo.50.Et moti ſunt & abierunt.Et in eodem . Recedite de
medio babylonis.Pro quo hebrei legunt . Mouemini de
medio babylonis.Oſee.7.Ephraim in populis ipſe commiſcebatur.pro
quo hebrei legunt.mouebatur ſiue commouebatur.
Cōmouere Naum.3.Quis commouebit ſuper te caput.
Super hoc loco beatus hieronymus in explanationibus ſic
ait.In hebreo non habetur caput.Sed nos appoſuimus vt
Tranſmigrare. ſenſus manifeſtior fieret.Ponitur etiam pro tranſmigrare
vel tranſuolare.Ps.10.Tranſmigra in montē ſicut paſſer.
Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.Tranſuola in montem vt auis . Prouer.26.Sicut Tranſuolare.
auis ad alta tranſuolans . pro quo hebrei legunt.ſicut
auis ad mouendum.vide etiam de hoc ſupra in
dictione נָדַד Nadad.ſignificat etiam conſolari.eo quod ille
qui conſolabatur alium mouebat caput ſuum ſignificās
compaſſionem.Iob.2 . Vt pariter venientes viſitarent eū
& conſolarentur.Et in eodem.43. Et mouerunt ſuper eū Conſolari.
caput.& in hebreo non habetur caput:ſed ſic:et mouerunt
ſuper eum.ideſt conſolati ſunt eum.Hiere.16 . Nec conſoleris
eos. Et in eodem.2. Nec lugeatis ſuper eum fletu .pro
quo hebrei legunt.Nec conſolemini ſuper eum . Et in eodem.48.Conſolamini
eum omnes qui eſtis in circuitu eiꝰ
& inde נוּד Nud.ideſt motus ſeu commotio.p̄s. 55 . Vitam נוד
meam annunciaui tibi.pro quo hebrei legunt .Motum meum Motus
numeraſti.Et beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam ſecretiora.
veritatem tranſtulit.Secretiora mea numeraſti.&
additur ei littera mem in principio & dicitur מְנוֹד Menod. מנוד
Ps.43.Commotionem capitis in populis.Scribitur etiam Cōmotio.
ſine vau in medio.& dicitur נָד Nad ſiue נֵד Ned.pro quo נָד
beatus hieronymus tranſtulit profugum.ideſt inſtabilem. נֵד
Geñ.4.Vagus & profugus eris in terra.Eſa.17. Ablata eſt Profugus
meſſis in die hereditatis. Et aliqui hebrei in predicto loco Ablata
legunt.Aceruus ſeu cumulus meſſis in die infirmitatis. Aceruus.
Quod etiam poteſt legi ſecundum litteram hebraicam.de
quo vide ſupra in dictione נֵד Ned.ſcribitur etiam cum iod Inſtabilis
in medio loco vau.Iob.16.Et mouerē labia mea quaſi parcens
vobis. Pro quo hebrei legunt . Et motum labiorum
meorum non prohiberem .Ps.35.Et manus peccatorum
non moueat me.& inde נִידָה Nida.ideſt mota ſeu inſtabilis.vt
Threñ.1.Propterea inſtabilis facta eſt.Item נאד Nod נִידָה
cum aleph in medio loco vau.ideſt vter ſiue lagena.de quo נאד
vide ſupra in ſuo loco. Vter

נָוָה Naua. Glorificare . decorare . ſiue decorum vel pulchrum נָוָה
eſſe.Exo.15.Ipſe eſt deus meus & glorificabo Glorificare
eum.Canti.1.Pulchre ſunt gene tue ſicut turtures. Et in eodem.4.Quam Pulchrū eſſe.
pulchre ſunt māme tue.Abach . 2. Sic erit
vir ſuperbus & non decorabitur.& inde נָוָה Naua.ideſt decora Decorare
ſiue ſpecioſa.vt Hiere.6.Specioſe & delicate aſſimilaui נָוָה
filiam ſion.& inde נָוֶה Naue.ideſt habitaculum ſeu tabernaculum. Specioſa.
pulchritudo.decus.ſpecies.Exo.15. Ad habitaculum נָוֶה
ſanctum tuum.Iob.8 . Et pacatum reddet habitaculū habitaculū
iuſtitie tue.Et in eodem.18.Aſpergatur in tabernaculo eiꝰ
ſulphur.Eſa.33.Oculi tui videbunt ieruſalem habitationē Habitatio.
opulentam.Hiere.23.Et conuertam eos ad rura ſua . ideſt Rus.
ad habitacula ſua.Ponitur etiam pro pulchritudine vel decore.Iob.5.Et
maledixi pulchritudini eius ſtatim. p̄s. 67. Pulchritudo.
Et ſpeciei domus diuidere ſpolia.Eſa.27. Et ſpecioſa relinquetur Species.
& dimittetur quaſi deſertum.Et in eodem.32. & ſedebit Specioſa.
populus meus in pulchritudine pacis . Hiere.31.Pulchritudo
iuſtitie mons ſanctus. Et in eodem . 49 . Quaſi
leo aſcendet de ſuperbia iordanis ad pulchritudinem robuſtam.
Significat etiam caulam paſtorum . Pro quo beatus
hieronymus tranſtulit paſcua.2.Reg.7.Ego tuli te de paſcuis. Paſcua.
Soph.2.Et erit funiculus maris requies paſtorū .ideſt Caula.
caula ſeu paſcua paſtorum.Et in plurali quandoq; ſcribitur נְאוֹת
cum aleph & vau & dicitur נְאוֹת Neoth.Ps.22. In loco paſcue Paſcua.
ibi me collocauit .ꝓ q̄ he.le.in habitaculis ſiue in paſcuis Specioſa.
herbe.aut in caulis herbe me collocabit. Hiere . 9 . Et Arua.
ſup̄ ſpecioſa deſerti plāctū .& in eo.25.Et cōticuerunt arua
pacis .vbi pōitur ꝓ aruis . Iohel.1. Quia ignis comedit ſpecioſa
deſerti . Et in eo . 2 . Quia germinauerunt ſpecioſa
deſerti.

נוח Quieſcere. Quieſcere. Requie daꝛ. Requieſcere facere. refrigeraꝛ. Reponere

נוח Noach. quieſcere. requieſcere. Geñ. 8. Requieuitq; arca menſe ſeptimo. Exo. 20. Et requieuit die ſeptĩo. Deut. 5. Vt requieſcat ſeruus & ancilla tua. 1. Reg. 25. Locuti ſunt ad nabal omnia verba hec ex nomine dauid & ſiluerunt. i. requieuerunt vel ceſſauerunt. ſ. loqui. 2. Reg. 7. Et opperiemus eum. Pro quo hebrei legūt. Et requieſcemus ſuper eū .i. caſtrametabimur ſuper eum. Et in eo. 21. Et nō dimiſit aues lacerare eos per diem. Pro quo hebrei legunt. & non dimiſit aues requieſcere ſuper eos per diem. ſ. ne eos lacerarent. Iob. 3. nonne ſilui: nonne quieui. Eſa. 10. Requieuit ſyria ſuper ephraim. Et in eo. 11. Et requieſcet ſuper eū ſpiritus domini. Et in eo. 57. Requieſcēt in cubili ſuo. Abach. 3. Et requieſcam in die tribulationis. Et inde verbum tertie coniugationis. ideſt requieſcere facere ſiue requiem dare aut refrigerare. ſeu reponere. Exo. 30. Et requiē dabo tibi. Et in eodem. & requieſcere faciam te. Deut. 25. Cū ergo dñs deus tuus dederit tibi requiem. 2. Reg. 7. Et dñs dediſſet ei requiē vndiq; . Ioſ. 21. Dataq; eſt ab eo pax in omnes per circuitum nationes. Pro quo hebrei legunt. Requieſcere fecit eos dñs per circuitum. Prouer. 29. Erudi filium tuum & refrigerabit te. Ezech. 5. Et requieſcere faciam indignationem meam in eis. Et ĩ eo. 16. Et requieſcet indignatio mea in te. Pro quo hebrei legunt. Et requieſcere faciam indignationem meā in te. ſignificat etiam reponere. Exo. 16. Quidquid reliquū fuerit reponite vſq; mane. Et in eo. 17 Sin autem paululum remiſiſſet ſuperabat amalech. ꝓ quo hebrei legunt. & qñ reponebat manus ſuas ſupabat Amalech. Ezech. 37. Et dimiſit me in medio campi. i. repoſuit me. & in eo. 44. Et reponā benedictionem domui tue. Et inde נחת Nachath. i. requies. Eccſ. 4. Melior eſt pugillus cum requie. Et in eo. 9. Verba ſapientum audiuntur in ſilentio. i. in requie vel in tranquillitate. & inde מנוח manoach. i. requies. Ruth. 3. Querā tibi requiem. p̄s. 114. Cōuertere anima mea in requiē tuā. ſcribitur etiam cū he in fine & dicitur מנוחה Menucha. Geñ. 49. Vidit requiem ꝙ eſſet bona. Iudi. 21. Nec erat vlla requies morientiū. Ps. 131. hec requies mea in ſeculum ſeculi. Pōitur etiam pro ſepulchro qđ eſt locus requietiōis. Eſa. 11. Et erit ſepulchrū eius glorioſum. Itē ponitur ꝓ prophetia. Hiere. 51. ſaraias aūt erat princeps ꝓphetie. & in plu. מנוחות Menuchoth. i. requietiones. Eſa. 32. Et in requie opulenta. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. in requietionibus opulentis. & inde הנחה Hanacha. i. requies. Eſter. 2. Et dedit requiem vniuerſis ꝓuinciis. & inde ניחוח Nichoach. i. ſuaue vel placens. Geñ. 8. Odoratuſq; eſt dñs odorem ſuauitatis. Leuit. 3. In oblationem ſuauiſſimi odoris domini. & in eo. 26. Nec recipiam vltra odorem ſuauiſſimi. Nu. 28. Holocauſtum ſuauiſſimi odoris atq; incenſi eſt dñi. & in plurali. ניחוחין Nichochin. Dañ. 2. Et hoſtias & incenſum precepit vt ſacrificarent ei. Quod in hebreo legitur in plu. ſ. incenſa.

נחת Requies. Silentiū. מנוח Requies. מנוחה Requies. ſepulchrū prophetia. מנוחות Requietiões הנחה Requies. ניחוח Suauitas ſuauiſſimū ניחוחין Incenſum.

נוט Mouere. Concutere

נוט Nud. mouere. concutere. p̄s. 98. moueatur terra. & beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Concutiatur terra. Vide etiam de hoc ſupra in dictione מוט Mot.

נולי Sterquiliniū

נולי Neuali. In lingua chaldaica ſignificat ſterquilinium: ſecundum hebreos. Dañ. 2. Et domus veſtre publicabuntur. Pro quo hebrei legunt. Et domus veſtre in ſterquilinium ponentur. Et in eo. 3. Et domus eius vaſtetur.

נום Dormire. Dormitaꝛ. נומה Dormitio. תנומה dormitatio תנומות dormitatiões

נום Num. dormire. dormitare. Ps. 75. Dormierunt ſomnum ſuum. Ps. 120. Neq; dormiet qui cuſtodit te. Et in eodem. Ecce non dormitabit. Naum. 3. Dormitauerūt paſtores tui. & inde נומה. Numa. ideſt dormitio ſeu dormitatio. Prouer. 23. Et veſtietur pannis dormitatio. Scribitur ēt cum thau in principio & dicitur תנומה Thenuma. p̄s. 131. Et palpebris meis dormitationem. & in plurali תנומות thenumoth. Iob. 33. Et dormient in lectulo. pro quo hebrei legunt. In dormitationibus in lectulo. Prouer. 24. Paululū dormitabis. Pro quo hebrei legunt. Paululū dormitationū

נוס Fugere.

נוס Nus. fugere. cōfugere. Geñ. 14. Et qui remanſerant fugerunt ad montem. Et in eodem. 39. Qui relicto in manu eius pallio fugit. Exo. 4. Ita vt fugeret moyſes. Nu. 25. Exules & profugi ante mortem pontificis nullo modo in vrbes ſuas reuerti poterunt. pro quo hebrei legunt. Et non accipietis precium ad fugiendum ad ciuitatem refugii ſui vſq; ad mortē pontificis. & beatus hieronymus trāſtulit ſenſum. Deut. 34. Nec dentes illius moti ſunt. Pro quo hebrei legunt. Et non fugerat humiditas illius. ideſt humidum radicale non receſſerat: ſiue ſpecioſitas eius non mutabatur propter ſenectutem. Poteſt etiam legi ſic. Nec effugerat. ideſt nec mota fuit maxilla ſeu mandibula illius. Et ponitur ibi maxilla pro dentibus: ſicut eſt in littera noſtra vt dictum eſt ſupra in dictione לחה Lecha. Ioſ. 8. Fugiemꝰ & terga vertemus. Pro quo hebrei legunt. Et fugiemus ante eos. Et in eodem. 10. Cumq; fugerēt filios iſrael. 2. Reg. 18. Siue enim fugerimus non magno opere de nobis ad eos pertinebit. Eſa. 30. Sed ſuper equos fugiemus ideo fugietis. Zach. 11. Et fugietis ad vallem montium. Et in eo. ſicut fugiſtis a facie terremotus. Vide etiam de hoc in dictione נסס Naſas. & inde verbū tertie coniugationis. ideſt cōfugere facere ſiue fugare. Exo. 9. fecit confugere ſeruos ſuos & iumenta in domos. Iudi. 6. Vt fugeret madian. Pro quo hebrei legunt. Vt fugaret a facie Madian. & inde מנוס Manos. ideſt fuga. effugium. ſiue refugium. Iob. 10. Et effugium peribit ab eis. Ps. 141. Periit fuga a me. Hiere. 16. Et refugium meum in die tribulationis. Hiere. 46. Fugerunt conciti. Pro quo hebrei legunt. fugam fugerūt. Scribitur etiam cum he vel thau in fine. Leuit. 26. Et ita fugiēt quaſi gladiū. Pro quo he. le. Et fugient fugam gladii.

Cōfugere facere. Fugere. מנוס Effugium. Fuga. Refugium

נוע Mouere.

נוע Noaa. Mouere. commouere. concutere. Nu. 32. Et circūduxit eum per deſertum quadraginta annis. Pro quo hebrei legunt. Et moueri vel commoueri fecit eos per deſertum quadraginta annis. Iob. 16. Mouerem & ego caput meum. Ps. 21. Locuti ſunt labiis & mouerunt caput. p̄s. 58 Ipſi diſpergentur ad manducandum. Pro quo hebrei legunt. Ipſi mouebuntur ad manducandum. Et beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Ipſi vagabuntur ad manducandum. Eſa. 7. Et commotum eſt cor eius & cor populi eius ſicut mouentur ligna ſiluarum. Et in eodem. 19. Et mouebūtur ſimulachra egypti a facie eius. Et in eodem. 24. Agitatione agitabitur terra ſicut ebrius. ideſt commotione commouebitur terra. Dañ. 10. Et erexit me ſuper genua mea. Pro quo hebrei legunt. Et commouit me ſuper genua mea. ideſt commouendo ſiue agitando erexit. Amos. 4. Et venerunt due & tres ciuitates ad vnam. Pro quo hebrei legunt. Et mouebuntur due tres ciuitates ad vnam. Et in eodem. 9. Et concutiam in oībus gentibus domum iſrael: ſicut concutitur triticum. Naum. 3. Si concuſſe fuerint cadent in os comedentis. Et inde נע Naa. ideſt mobilis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vagus. Geñ. 4. Vagus & profugus eris in terra. Et in eodem. Et ero vagus & profugus in terra. Et inde מנענעים Menaaneim. ideſt inſtrumenta muſica enea a concutiendo vel mouendo dicta. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſiſtra. 2. Regum. 6. Et ſiſtris & cymbalis. Et inde הנע Henaa. Nomen proprium loci ſecundum tranſlationem noſtram. 4. Regum. 18. Vbi eſt deus

Cōmoueri agitare. Cōcutere. נע Vagus. מנענעים Siſtra. הנע

ſepharuaim Ana & Aua.Hebrei tamen in predicto loco legunt ſic. vbi eſt deus ſepharuaim : mouit & diſperdidit. ſcilicet rex aſſyriorum omnes ſupradictos.

נוף
Eleuare.
Leuare.
Aſpgere.
Trahere.
agitare.
Cribrare.
תְּנוּפָה
Eleuatio.
agitatio.
Cōmotio.
נֹפֶת
Fauus.
נָפַת
Nopheth.

נוף Nuph.leuare.eleuare.mouere.hinc inde agitare.aſpergere.Exo.29.Et ſanctificabis eos eleuans coram domino.Et in eodem.Sanctificabiſqꝫ illud eleuans coram domino.Et in eodem.Et armum quem de ariete ſeparaſti . pro quo hebrei legunt . Et armum qui eleuatus eſt & ſeparatus de ariete . Leuit.8. Qui poſtquam leuauerunt ea corã domino.Et in eodem.Tulit ergo pectuſculũ eleuans illud coram domino.Nu.6.Suſceptaqꝫ rurſum ab eo eleuauit in conſpectu domini.Et in eodem.8.Cumqꝫ leuati fuerint coram domino.Et in eodem.Et offeret Aaron leuitas munꝰ in conſpectu domini.pro quo hebrei legũt . Et leuabit Aaron leuitas eleuatione in conſpectu domini. Et in eodem. Eleuabitqꝫ eos Aaron in conſpectu domini .4. Reg.5.Et tangeret manu ſua locum lepre.pro quo hebrei legunt. Et eleuaret manum ſuam ad locum.ſcilicet lepre. Ps.61 . Pluuiam voluntariam ſegregabis deus. Pro quo Beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit . Pluuiam voluntariam eleuaſti deus.Hebrei tamen legunt. aſperſiſti deus.ſignificat etiam aſpergere.prouer.7.Aſperſi cubile meum myrrha & Aloe.põitur etiam pro trahere. Quod eſt hinc & ĩde mouere.vel eleuare.Eſa.10. Aut exaltabitur ſerra contra eum a quo trahitur.Et in eodem.Quomodo ſi eleuetur virga.Et in eodem.13. Leuate manum. Ponitur etiã pro agitare vel cribrare.Eſa.10.Agitabit manum ſuam ſuper montem filie ſion.Et in eodem.30. Ad pdendas gentes in nihilum.Pro quo hebrei legunt. Ad cribrandas gentes in cribro vanitatis.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Poteſt etiam legi ſic. Ad agitandas gentes agitatione vanitatis.Et inde תְּנוּפָה Thenupha. ideſt eleuatio ſiue agitatio. Exo.29.Sanctificabiſqꝫ pectuſculum conſecratum.pro quo hebrei legunt. Sanctificabiſqꝫ pectuſculum eleuationis.Leuit.7.Pectuſculum eleuationis & armum ſeparationis. Et in eodem . 10 . Pectuſculum quoqꝫ quod oblatum eſt.Pro quo hebrei legunt.Pectuſculum quoqꝫ eleuationis ſeu agitationis.Eſa.19. A facie commotionis manus domini exercituum.Et in eodem.30. Et in bellis precipuis expugnabit eos.pro quo hebrei legunt Et in bellis eleuationis ſeu agitationis vel commotionis expugnabit eos.Item נֹפֶת Nopheth.ideſt fauus . p̄s. 18.Et dulciora ſuper mel & fauum.Prouer.24.Et fauum dulciſſimum gutturi meo.Canti.4.Fauus diſtillans labia tua. Itẽ נָפַת Naphath.prouincia . regio . ſed tranſlatio noſtra poſuit pro nomĩe proprio. Ioſ. 17 . Tertia ps vrbis nopheth.3. Reg.4.benadab cuius omnis nephador.

נוץ
Florere
Efflorere.
נִצָּה
Flos
Germinaꝛ
נִצָּן
נִצָּנִים
Flores.
נִצּוֹץ
Scintilla.

נוץ Nus.florere.Canti.7.Floruerunt mala punica. Et aliquando ſcribitur cum iod in medio loco vau.Ps.131.ſuper ipſum autem efflorebit ſanctificatio eius.Scribitur etiã cum aleph ĩ medio loco vau.Eccl̃s.12.Et florebit amygdalus.Et inde נִצָּה Niſa.ideſt flos.Geñ.40.& poſt flores vuas matureſcere.Iob.15.Et quaſi oliua proiiciens florem ſuũ. Ponitur etiam pro germinatione.Eſa.18. Et immatura pfectio germinabit.Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur נִצָּן Niſan.Canti.2.Flores apparuerunt in terra.vbi ponitur נִצָּנִים Niſanim.Et inde נִצּוֹץ Noſes cum duplici ſade.ideſt ſcintilla.Ezech.1.Et ſcintille quaſi aſpectus eris.& aliquando ſcribitur cum iod in prima ſyllaba.vt Eſa.1 .Et opus eius quaſi ſcintilla.

נור
Lucerna.
ניר
נֵרוֹת
Lucerne.
מְנוֹרָה
Candelabrum.
ניר
Nouale.
ניר
Iugum.
נור
נוּרָא
Ignis.

נור Nur.lucerna.Et communiter ſcribitur ſine vau & dicitur נֵר Ner.Exo.27.Vt ardeat lucerna ſemper. 1 .Reg. 3.Et non poterat videre lucernam dei.Iob. 21 . Quotiens

lucerna impiorum extinguetur.Ps.17 . Quia tu illuminas lucernam meam.p̄s.118.Lucerna pedibus meis verbũ tuũ p̄s.131.Paraui lucernam chriſto meo.Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur ניר Nir.vt.3 .Reg.11 . Vt remaneat lucerna dauid ſeruo meo.Et ĩ plu.נֵרוֹת Neroth.Exo.25.facies & lucernas ſeptem.Nu.8.Cum poſueris ſeptem lucernas.Et inde מְנוֹרָה Menora ideſt candelabrum. Exo.25.facies & candelabrum ductile de auro puriſſimo.Et in eodẽ. 40.Candelabrum ſtabit cum lucernis ſuis. Item ניר Nir. ideſt nouale.Prouer.13.Multi cibi ĩ noualibus patrũ. Oſee. 10.Innouate vobis nouale. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.ac ſi diceret. Nouiter arate vobis nouale. Item ניר Nir.in lingua chaldaica ſignificat iugũ.& ſic tranſtulit beatus hieronymus. Nu.21. Vbi dicitur iugum ipſorum diſperiit.De quo vide ſupra in dictione יָרָה Iara. Itẽ נור Nur ſiue נוּרָא Nura.in lingua chaldaica ſignificat ignẽ Dañ.3.Mittetur in fornacem ignis.Et in eodem.7. Fluuius igneus rapidus egrediebatur a facie eius.

נוש
Deſperare
Infirmari

נוש Nus.deſperare.infirmari.p̄s.68.Improperium expectauit cor meum & miſeriam.Pro quo beatus hierõymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.opprobrio cõtritum eſt cor meum & deſperatus ſum. Hebrei tamen legunt.Et infirmatus ſum.De quo vide ſupra in dictione אֱנַשׁ Anas.

נזד
Coquere.
נָזִיד
Pulmentũ
Coctio.

נָזַד Nazad. coquere . ſcilicet pulmentum.vt Geñ.25.Coxit autem iacob pulmentum.& inde נָזִיד Nazid .ideſt pulmentũ ſeu coctio.vt in loco predicto &.4.Regũ. 4.Et concidit in ollam pulmẽti. Et in eodem.Cum guſtaſſet de coctione. Aggei.2.Panem aut pulmentum.

נזה
aſpergere

נָזָה Naza.aſpergere.& ſcribitur ſine nun. Leuit . 4 . Tincto digito aſperget ſepties contra velum . Leuit. 6 . Si de ſanguine illius veſtis fuerit aſperſa.Et in eo. 8 . Cumqꝫ ſanctificans aſperſiſſet altare ſeptem vicibus. Nu.8. Aſpergantur aqua luſtrationis.Et in eodem.19. Ipſe quoqꝫ qui aſpergit aquas lauabit veſtimenta ſua.Eſa. 55 . Iſte aſpget gentes multas.

נזל
Fluere.
Defluere.
Erũpere.
Pluere.
Stillare.
נוֹזְלִים
Riui
Imbres.
Fluenta.
מַזָּל
Sydus vel ſignum celeſte.
מַזָּלוֹת
Signa.

נָזַל Nazal.fluere defluere.erumpere :pluere vel ſtillare. Nu.24.Fluent aque de ſitula eius.Deut.32.fluat vt ros eloquium meum.Iob.36.Que de nubibus fluunt.p̄s.147 flauit ſpiritus eius & fluẽt aque.Canti.4.que fluunt impetu de libano.Et in eodem.Et fluent aromata illius.Eſa.64 A facie tua montes defluerẽt.Hiere.9 . Et palpebre noſtre defluant aquis.Et in eodem.18.Erumpentes aque frigide. ideſt defluentes.Ponitur etiam pro pluere.Eſa.45.Et nubes pluant iuſtum.Et in eodem.46.Aquam de petra produxit eis.Pro quo hebrei legunt.Aquam de petra ſtillare fecit vel fluere fecit eis.& ĩde נוֹזְלִים Nozlim.ideſt riui ſeu fluenta.Ps.77.Et eduxit aquam de petra . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et eduxit riuos de petra. Et in eodem. Et imbres eorum ne biberent.ideſt fluenta.Prouer.5 . Et fluenta putei tui.Eſa.44.Et fluenta ſuper aridam.Et ĩde מַזָּל Mazal.i. Sydus ſeu ſignum celeſte . Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſcilicet מַזָּלוֹת Mazaloth.4.Regũ.23.ſoli & lune & duodecim ſignis.& ſecundum hẽbreos propter ſui influẽtiam circa terrena appellantur hoc nomine.

נזם
Inauris.
Circulus.
נְזָמִים
Inaures.

נֶזֶם Nézem.Inauris ornamentum auris vel naris . Geñ. 24.Protulit vir inaures aureas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet inaurem auream.Prouer.11.Circulus aureus in naribus ſuis.ideſt in naribus porci . & in plurali נְזָמִים Nezamim . Geñ.35. & inaures que erant in auribus eorum.Exo.32.Tollite inaures aureas de vxorum filiorumqꝫ & filiarum veſtrarum auribus.Eſa.3 . & gẽmas ĩ frõ te pendentes.Pro quo hebrei legunt. Et inaures naris.

נְזַק Nocere. נֵזֶק Damnum

נזק Nazac.in lingua chaldaica ſignificat nocere ſeu damnare:aut damnum inferre. Eſdre.4. Et vſq; ad hec noxia perueniet.& in eodem.Et nocens regibus & ꝓuinciis.Dañ.6.Et rex non ſuſtinebit moleſtiam.i. nocumētū. & inde נזק Nézec.i.Damnū.nocumentū.Eſter.7.Nūc aūt hoſtis noſter eſt cuius crudelitas redundat in regem. Pro q̄ hebrei legunt.Quia nihil hoſtis prodeſt in damno vel cū damno regis.

נָזַר Separare Cōſecrare. Abſtinere ſanctificar Abalie̅are נָזִיר Nazareus Cōſecratꝰ נֵזֶר Separatio Cōſecratio Sāctificatio. Capillus. Primitie. נֵזֶר Corona. Diadema. מִנְזִיר Cuſtodes.

נזר Nazar.ſeparare.abſtinere.conſecrare.ſanctificare.Leuit.22.Vt caueant ab his que conſecrata ſunt.Pro quo hebrei legunt.Et ſeparentur vel abſtineant ab his que conſecrata ſunt.Nu.6.Et ſe voluerint domino conſecrare.& in eodem.A vino & omni quod inebriare poteſt abſtinebunt & in eodem.Cunctis diebus quibus ex voto domino conſecrantur.& in eodem.Omni tempore conſecrationis ſue. Pro quo hebrei legunt.Cunctis diebus quibus conſecratur vel ſeparatur domino.& in eodem. Vſq; ad completum diē quo domino conſecratur.& in eodem. Et conſecrabit domino diem ſeparationis illius.Zach.6.Vel ſanctificare me debeo.Pro quo hebrei legūt.vel abſtinere aut ſeparare me debeo.ſ.a cibo & potu. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.Ponitur etiam pro abalienare.Eſa.1. Abalienati ſūt retrorſum.Oſee.9. Et abalienati ſunt in confuſione.i.ſeparati ſunt.Et de hoc vide ſupra in dictione זור Zur.& inde נזיר Nazir.ideſt nazareus.conſecratus:vel ſanctificatꝰ: aut ſeparatus.ſ.a vino & omni quod inebriare poteſt.Geñ.49 Et in vertice nazarei inter fratres ſuos. Nu.6.Vir ſiue mulier cū fecerint votū vt ſanctificentur.Pro q̄ he.le.Cū fecerit votū nazarei.& ī eo. Iſta eſt lex cōſecratiōis.ꝓ q̄ he.le.Iſta eſt lex nazarei.i.conſecrati vel ſepati.& in eo.Tunc radetur nazareus ad oſtium tabernaculi.& in eodē.Et tradet in manus nazarei.Iudi.13.Erit enim nazareus dei ab infantia ſua & inde נֵזֶר Nézer.i.ſeparatio:vel ſanctificatio: aut corona ſeu diadema.Nu.6.Omni tempore ſeparationis ſue nouacula non aſcendet ſuper caput eius.& in eodem.Quia conſecratio dei ſuper caput eius.& in eodem. Omnibus diebꝰ ſeparationis ſue ſanctus erit domino.& in eodē.Quoniam polluta eſt ſanctificatio eius.Ps.31.Super ipſum autem efflorebit ſanctificatio eius.Ponitur etiam pro coma vel capillis eo quod nazareus nutriebat comā.vt Hiere.7.Tonde capillum tuum & proiice.Ponitur etiam pro eo quod ſeparatur a cōmuni vſu.Leuit.25.Et vuas primitiarum tuarum non colliges.Pro quo hebrei legunt.Et vuas ſeparationis tue.i. quas tibi vt proprias ſeparaueras non vindemiabis: quia debebant eſſe omnibus cōmunes.Item נֵזֶר Nézer.i. corona ſeu diadema.Exo.39.Fecerunt & laminam ſancte venerationis.Pro quo hebrei legunt.Et fecerunt laminam coronam ſanctitatis.Erat enī hec lamina circundata fronti pontificis in modum corone.2.Reg.1.Et tuli diadema qđ erat in capite eius.4.Reg.11.Et poſui ſuper eū diadema.& inde מִנְזִיר Minezir.i.coronatus ſeu princeps.Pro quo btūs Hieronymus tranſtulit cuſtodem.Naū.3.Cuſtodes tui quaſi locuſte.

נָחָה Ducere. Deducere. Dirigere. Minare. Collocare מִנְחָה

נחה Nacha.minare.ducere. deducere. dirigere. reponere. collocare.Exo.13.Non eos duxit dominꝰ per viā terre philiſtiim.& in eodem.Vt dux eſſet itineris.& in eodē.32. Vade & duc populum quo locutus ſum tibi.Iob.12.Et ſubuerſas in integrum reſtituet.Pro quo hebrei legunt.Expādens vel diſpergens gentes & deducit eas.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.1.Reg.22.Et reliquit eos ante faciem regis moab.Pro quo hebrei legūt.Et deduxit eos ante faciem regis moab.Iob.38.Et veſperum ſuper fines terre conſurgere facis.Pro quo hebrei legunt.Et ſydus ſeu veſperum ſuper filios ſuos deduces:Ps.22.Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie.Ps.26.Et dirige me in ſemitam rectam Ps.76.Deduxiſti ſicut oues populum tuum.Ps.77.Et in intellectibus manuum ſuarum deduxit eos. Ps.107.Quis deducet me vſq; in idumeam.Prouer.6.Cum ambulaueris gradiatur tecum.Pro quo hebrei legunt. Cum ambulaueris minabit te:Prouer.18.Et ante principes ſpacium ei faciet.Pro quo hebrei legunt.Et ante principes deducet eū. Eſa.58.Et requiem tibi dabit dominus ſemper. Pro quo hebrei legūt.Et deducet ſeu minabit te dominus ſemp. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione נוח Nóach .Significat etiam reponere ſeu collocare.4.Reg.18.Et collocauit eos in Aila & in Abor.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et duxit ſeu deduxit eos.& ſecundum hebreos inde deriuatur מִנְחָה Mincha.i. munꝰ.vel donū.De quo vide ſupra in dictiōe מנח Menach.

נָחַל Poſſidere Hereditar. Hereditar. Poſſidere נַחֲלָה Poſſeſſio Hereditas נְחָלוֹת Hereditates נְחִילוֹת Hereditates. נַחַל Torrens.

נחל Nachal.hereditare.poſſidere.Exo.32. Et poſſidebitis eam ſemper.& in eodem.34.Noſq; poſſideas. Leuit.25.Et hereditario iure tranſmittetis ad poſteros. Pro quo hebrei legūt.Et hereditabitis eos filiis veſtris poſt vos.Nu.32.Vſq; dum poſſideant filii iſrael hereditatem ſuam.& in eodem.Nec quicq̄ queremus trans iordanem.Pro quo hebrei legunt.Quoniam non hereditabimus cū eis trās iordanē. Nu.23.Quā diuidetis vobis ſorte.Pro quo hebrei legunt.Et poſſidebitis terram ſorte:& in eodem.Per tribꝰ & familias poſſeſſio diuidetur.i.poſſidebitis. & in eodē. Hec ſunt nomina virorum qui cum Ioſue terram vobis diuidēt Pro quo hebrei legunt.Hec ſunt noīa virorum qui hereditare facient vos terram.ſ.diuidendo vnicuiq; hereditatem ſuam.& in eodem. Vt diuiderent filiis iſrael terram chanaā Deut.21.Volueritq; ſubſtātiam inter filios ſuos diuidere. Pro quo hebrei legunt.Et erit in die qua hereditare faciet filios ſuos.ſ.diuidendo eis hereditatem.& in eodē.32.Qū diuidebat altiſſimus gentes.Pro quo he.le. Qū hereditare ſiue poſſidere faciebat altiſſimꝰ gētes.i.qū diuidebat gētes ꝑ terras vt vnaqueq; gens poſſideret terram ei cōceſſam a deo.Ioſ.1.Tu enim ſorte diuides populo huic terram.i.hereditare facies.& in eodē.13. Hanc poſſeſſionē diuiſit moyſes in campeſtribus moab.& in eodem.14.Hoc eſt qđ poſſederunt filii iſrael in terra chanaā quam dederunt eis.ideſt poſſidere fecerunt eleazar ſacerdos & ioſue filius nun.Iob.7.Sic & ego habui menſes vacuos. Pro quo hebrei legunt. Sic poſſedi mihi menſes vanitatis.i.vanos & vacuos.Ps.81 Quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.Ezech.22 Et poſſidebo te in conſpectu gentium.Zach.2. Et poſſidebit dominus iudam partem ſuam.& inde נַחֲלָה Nachala.i. hereditas.poſſeſſio.Leuit.25.Reuertetur homo ad poſſeſſionem ſuam.Nu.18. Ego pars & hereditas tua. Deut.18. Dominus enim ipſe eſt hereditas eorum. & in eodem.32. Iacob funiculus hereditatis eius.Ps.93.Hereditatem tuam vexauerunt.Ps.134.In poſſeſſionem ſibi.& in p̄lali נְחָלוֹת Nachaloth.i.hereditates vel poſſeſſiones. Reperitur etiā נְחִילוֹת Nechiloth.vt in titulo.Ps.5.vbi dicitur in finē pro ea que hereditatem conſequitur.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Victori pro hereditatibus.Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco eſt nomē cuiuſdam inſtrumenti muſici ſic nominati. Item נַחַל Náchal.i.torrens.riuus.fluuius vallis. Leuit.23. Et ſalices de torrēte. Nu.13. Pergētes vſq; ad torrentē botri.Ioſ.13.Ab aroer que ſita eſt in ripa torrentis Arnon.3.Reg.7.Et ibi de torrente bibes.Iob.28.Diuiſit torrentem a populo peregrinante.Ps.109.De torrente in via bibet.

Eſa.57.In partibus torrentis pars tua. Et aliquãdo ſcribitur
נַחְלָה cum he in fine & dicitur.נַחְלָה náchla.vt Nu.34. Vſqꝫ
ad torrentem egypti.Ps.123.Torrentem pertranſiuit anima
noſtra.Significat etiam vallem . Geñ . 25.Foderuntqꝫ
Vallis. in torrente.ideſt in valle qua torrens defluit tempore pluuiali.
Deut.2.Oppido quod in valle ſitũ eſt . Et in eodem.
21.Ducentqꝫ eam ad vallem aſperam atqꝫ ſaxoſam.Ioel.3.
Et irrigabit torrentem ſpinarum. pro quo hebrei legunt.
Et irrigabit vallem ſetim.ideſt ſpinarum . Et in plurali
נְחָלִים נְחָלִים nechalim.ideſt torrentes ſeu valles.Nu.21.Sic faciet
Torrẽtes. in torrẽtibus arnon.Et in eodem.24. Vt valles nemoroſe.
Valles. 2.Reg.22.Torrentes Belial terruerunt me. Iob .20 . Torrentes
mellis & butyri.Eccľs.1.Omnia flumina intrant in
Flumina. נַחֲלָיִם mare.Reperitur etiam נַחֲלָיִם nachalaim.Ezech.47. quocunqꝫ
venerit torrens viuet. vbi ponitur נַחֲלַיִם Nachalíim
pro נַחַל náchal.ideſt dualis numerus pro ſingulari.

נָחַם נָחַם Nacham.conſolari.conſolationem accipere.penitere
conſolari. penitudinem habere.penitentiam agere.Geñ.5.Iſte
conſolabitur nos ab operibus noſtris.& in eodem.24.Vt
dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret . Pro
quo hebrei legunt.& conſolatus eſt iſaac poſt mortem matris
ſue.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum . & in eodem.27.Minatur
vt occidat te.pro quo hebrei legunt. Cõſolatur
vt occidat te.& in eodem.37. Vt lenirent dolorem
Cõſolationẽ accipe. patris.pro quo hebrei legunt.vt conſolarentur eum . & in
eodem. Noluit conſolationem accipere. Ruth.2.Quod cõſolatus
es me.2.Reg.13.eo quod conſolatus eſſet ſuper Amnon
interitum.Iob.29 . eram tamen merentium conſolator.
Pro quo hebrei legunt.Sicut qui conſolatur lugentes
ſeu merentes.& in eodem.21.Quomodo conſolamini me
fruſtra.Ps.68.& qui conſolarentur & non inueni. p̃s. 76.
Renuit conſolari anima mea.p̃s.118.& conſolatus ſum . &
in eodem.fiat miſericordia tua vt conſoletur me.Eſa.1.heu
ego conſolabor ſuper hoſtibus meis.Et in eodem.40.conſolamini
cõſolamini popule meus.Et in eodem.49 . quia
conſolatus eſt dominus populum ſuum . & in eodem . 51.
Conſolabitur ergo dominus ſion.Et in eodem . Ego ipſe
conſolabor vos.Et in eodem.54.Tempeſtate conuulſa abſqꝫ
vlla conſolatione.ideſt que non eſt conſolata.Et in eodẽ
66.quomodo ſi cui mater blandiatur . pro quo hebrei legunt.
ſicut vir quem mater ſua conſolatur. Et ſequitur .Ita
ego conſolabor vos:& in ieruſalem conſolabimini.Hiere.
31. Et nolentis conſolari ſuper eis. Ezech.5 . Et requieſcere
faciam indignationem meam & conſolabor . & inde
נֹחַם נֹחַם Nócham.ideſt conſolatio.Oſee.13.Conſolatio abſcõdita
Cõſolatio. eſt ab oculis meis.& in plurali . נִחוּמִים nichumim.
נִחוּמִים ideſt conſolationes.Eſa.57.Et reddidi conſolationes ei &
cõſolatões lugentibus eius.Zach.1.Verba conſolatoria . pro quo hebrei
נֶחָמָה legunt . verba conſolationum . & inde נֶחָמָה Nechama.ideſt
cõſolatio . conſolatio.Iob.6.Et hec mihi ſit conſolatio . p̃s.
118.Hec conſolatio mea in humilitate mea . Scribitur etiam
תַּנְחוּם cum thau in principio & dicitur תַּנְחוּם Thanchum . &
תַּנְחוּמוֹת ſolum reperitur in numero plurali.ſcilicet תַּנְחוּמוֹת Thanchumoth.
תַּנְחוּמִים ſiue תַּנְחוּמִים Thanchumim. Iob . 15 . Nunquid
grande tibi eſt vt conſoletur te deus . pro quo hebrei legunt.
cõſolatiões Nunquid parum tibi conſolationes dei. ſcilicet ſunt.
Et in eodem.21.Et agite penitentiam . pro quo hebrei legunt.
Et ſit hoc conſolationes veſtre . ideſt hoc reputetur
vobis pro conſolationibus.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera
noſtra.vt infra dicetur.p̃s.93.Conſolationes tue letificauerunt
animam meam.Eſa.66.& repleamini ab vbere
conſolationis eius.quod in hebreo legitur pluraliter: ſcilicet
conſolationum eius . Hiere.16 . & non dabunt eis potum
calicis ad conſolandum. pro quo hebrei legunt . Et
non dabunt eis calicem conſolationum . Item נִחַם Nicham.ideſt נִחַם
penitere.ſiue penitudinem habere . aut penitentiam
agere . Geñ.6 . Penituit eum hominem feciſſe in Peniter.
terra . Et in eodem . Penitet enim me feciſſe eos .1 . Regum
. 15 . Penitet me quod conſtituerim Saul Regem
Et in eodem. Et dominũ penitebat ꝙ conſtituiſſet regem
Saul.Et in eodem. Penitudine non flectetur neqꝫ enim homo
eſt vt agat penitentiam. Iob.42. Et ago penitentiam Penitẽ
in fauilla & cinere.Ps.109.Iurauit dominus & non penitebit agere.
eum . Hiere .8. Nullus eſt qui agat penitentiam ſuper
peccato ſuo . Significat etiã placari ſeu miſereri.i.penitere
ſuper malum.Exo.32. Et eſto placabilis ſuper nequitiã po Placari.
puli tui.E in eodẽ. Placatuſqꝫ eſt dominus ne faceret malum.
Deut.32. Et in ſeruis ſuis miſerebitur.Ps.105. Et penituit Miſereri.
eum ſecundũ multitudinem miſericordie ſue.Ione.
3.Et miſertus eſt ſuper maliciam.Et inde נִחוּם Nechum.i. נִחוּם
penitudo.Oſee.11.Pariter conturbata eſt penitudo mea. penitudo.

נַחְנוּ Náchnu.nos.ꝓnomen eſt pluralis numeri prime per נַחְנוּ
ſone.Threñ.3.Nos iniqꝫ egimus & ad iracũdiam pro Nos.
uocauimus.

נָחַץ Nachas. feſtinare.vrgere.i. Reg.21. Sermo enĩ regis נָחַץ
vrgebat.Pro quo hebrei legũt. Quoniam erat ſermo Vrgere.
regis feſtinatus vel acceleratus. Et ſolum inuenitur in predicto
loco.

נַחַר Nechir.naris. Iob.39. Gloria naris eius terror. Et in נַחַר
eodem.41. De naribus eius procedit fumus. Et inde Naris.
נַחֲרָה Nachara.i.hinnitus. Beatus hieronymus trãſtulit fre נַחֲרָה
mitum. Hiere.8. A dan.i.a tribu dan auditus eſt fremitus Fremitus.
equorum eius.

נָחַשׁ Nachas. experiri ſiue experimento diſcere. augurari. נָחַשׁ
auguria obſeruare . Geñ. 30. Experimento Experimẽto diſcere
didici quia benedixerit mihi deus propter te.Et in eodem. Augurari.
44.Ipſe eſt in quo bibit dominus meus & in quo augurari
ſolet. Et in eodem. An ignoratis ꝙ non ſit ſimilis mei in
augurandi ſcientia.Pro quo hebrei legunt.An ignoratis ꝙ
augurando auguratur vel diuinando diuinabit vir ſimilis
mei.Leuit.19. Nõ augurabimini.nec obſeruabitis ſomnia Sõnia obſeruare.
atqꝫ auguria.3.Reg.20. Quod acceperũt viri pro omine.i.
pro augurio.Pro quo hebrei legunt.Et augurati ſunt viri.
4.Reg.21. Et ariolatus eſt & obſeruauit auguria. Et inde
נַחַשׁ Náchas.i.augurium. Nu.23. Non eſt augurium in Ia נַחַשׁ
cob. Et in eodem.24. Nequaq̃ abiit vt ante perrexerat:vt Augurium
augurium quereret. Item נָחָשׁ Nachas.i.coluber aut ſerpẽs נָחָשׁ
Geñ.3.Sed & ſerpens erat callidior.Et in eodem.49. Dan ſerpens. coluber.
coluber in via. Exo.4. Que verſa eſt in colubrum.Nu.21.
fecit ergo moyſes ſerpentem eneũ. Sed illud quod premittitur
fac tibi ſerpentem eneum. Pro ſerpente eneo ponitur
in hebreo שָׂרָף Saraph.i.vrens vel adurens.eo quod flatu
oris adurit.Deut.8. In qua erat ſerpens flatu adurens. Vbi
ponitur in hebreo נָחָשׁ Nachas שָׂרָף Saraph.i.ſerpens adurens.
Iob.26. Obſtreticãte manus eius eductus eſt coluber
tortuoſus.Eſa.27. Super leuiathan ſerpẽtem vectem; & ſuper
leuiathan ſerpentem tortuoſum.Amos.9. Ibi mãdabo
ſerpenti & mordebit eos. Et in plurali נְחָשִׁים Nachaſim. נְחָשִׁים
Nu.21.Serpentes ignitos.Hiere.8.Ecce ego mittam vobis ſerpentes.
ſerpentes regulos. Item נְחֹשֶׁת Nechóſeth ſiue נְחוּשָׁה Nechuſa. נְחֹשֶׁת
i.es ſiue ereum. aut eneum. Geñ.4. Faber in cuncta נְחוּשָׁה
opera eris & ferri. Exo.25.Aurum & argentum & es.Et in Es.
eodẽ.27. Et operies illud ere.4. Reg.25. Et mare ereum Ereum.
quod erat in domo domini confregerunt chaldei & tranſtulerunt
es omne in babylonem.i.Paralipo.18.Eris plurimum
de quo fecit Salomon mare eneum & columnas & Eneum.

vaſa enea. Iob.16. Nec caro mea enea eſt. Ezech.1. Quaſi aſpectus eris candētis. & in eodē.16. Quia effuſum eſt es tuū. Et in eodem.22. Omnes iſti es & ſtagnum. ponitur etiam pro aurichalco. quod eſt es fuſile coloris aurei.3. Reg.7. Omnia vaſa que fecit hiram regi Salomoni in domo domini de aurichalco erāt. Et inde נְחוּשְׁתָּן Nechuſthan. Trāſlatio noſtra habet noheſtam; ideſt eneum ſiue ereum.4. Reg.18. Confregitqꝫ ſerpentem eneum quem fecerat moyſes: vocauitqꝫ nomen eius noheſtam. & ſecundum hebreos nun finalis eſt diminutiua. quaſi dicat. Enulus eſt. ideſt parum eris eſt & nihil numinis habet. Et inde נְחֻשָׁת Nechuſath. ideſt compes. eo ꝙ ſit ex ere. Threñ.3. Aggrauauit compedes meos. Quod in hebreo legitur ſingulariter ſcilicet compedem meum. Et in plurali נְחֻשְׁתַּיִם Nechuſtaim. 2.Reg.4. Et pedes tui non ſunt compedibus aggrauati.

Aurichalcū נְחוּשְׁתָּן
נְחֻשָׁת
Compes.
נְחֻשְׁתַּיִם Cōpedes.

נָחַת Nachath. deſcendere. opprimere. cōfringere. occumbere. ſiue occumbere facere.4. Reg.6. Quia ibi ſyri in inſidiis ſunt. Pro quo hebrei legunt. Quia ibi ſyri deſcēdentes. ideſt caſtrametati ſunt in inſidiis in aliquo valle vel profundo. Iob.21. Et in puncto ad infernum deſcendunt. Ps.37. Quoniam ſagitte tue infixe ſunt mihi: & confirmaſti ſuper me manum tuam. Pro quo hebrei legunt. Quoniam ſagitte tue deſcenderunt in me: & deſcendit ſuper me manus tua. Hiere.21. Qui dicitis quis percutiet nos. Pro quo hebrei legunt. Quis deſcendet ſuper nos: vel quis opprimet nos. Dañ.4. Et ecce vigil & ſanctus de celo deſcendit. Ioel.3. Ibi occumbere faciet dominus robuſtos tuos. Ponitur etiā pro multiplicare. Ps.64. Multiplica genimina eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Deſcendat in ripas vel in valles eius: ſcilicet pluuia. Ponitur etiam pro componere. p̄s.17. Et componens quaſi arcum ereum brachia mea. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et confract⁹ eſt arcus ereus brachiis meis. De quo vide ſupra in dictione חָתַת Cathath: quia inde poteſt deriuari. Et inde נַחַת Nachath. ideſt deſcēſio. Iob.17. Putas ne ſaltem ibi erit requies mihi. Pro quo hebrei legunt. Si ſimul in puluerem deſcenſio: ſcilicet mea erit. Poteſt etiam deriuari a dictione נוּחַ Noach que ſignificat requieſcere. & tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. Ponitur etiam pro terrore. Eſa.30. Et terrorem brachii ſui oſtendet.

נָחַת Deſcēdere
Deſcēdere facere.
Multiplicare
נַחַת Deſcenſio.
Terror.

נָטָה Nata. declinare. inclinare. auertere. tendere. extendere. Nu.22. Auertit ſe de itinere. ideſt declinauit de itinere. Et in eodem. Et niſi declinaſſet aſina de via. Deut.16. Nec in alteram partem declinent. Iudi.19. Donec increſcat dies. Pro quo hebrei legunt. Donec declinet dies.1. Reg.8. Sed declinauerūt poſt auariciā.2. Reg.2. Et vade ad dexteram ſiue ad ſiniſtram. Pro quo hebrei legunt. Et declina ad dexteram ſiue ad ſiniſtram.3. Reg.2. Quod Ioab declinaſſet poſt adomiam & poſt Salomonem non declinaſſet. Eſdre.7. Et in me inclinauit miſericordiam ſuam. Iob.21. Viam eius cuſtodiui & non declinaui ex ea. Et in eodem.31. Si declinauit greſſus meus de via. Ps.17. Et inclinauit celos & deſcendit. Ps.61. Tanq̃ parieti inclinato. Ps.72. Mei autem pene moti ſunt pedes. Pro quo hebrei legunt. Mei autem pene inclinati vel declinati ſunt pedes. Ps.85. Inclina domine aurem tuam: et exaudi me. Ps.101. Dies mei ſicut vmbra declinauerunt. Ps.118. Inclina cor meum in teſtimonia tua. Et in eo. inclinaui cor meū ad faciendas iuſtificatiões tuas Ps.140. Ne declines cor meum in verba malicie. Prouer.4. Ad eloquia mea inclina aurem tuam. Et in eodem. Ne declines ad dexteram neqꝫ ad ſiniſtram. Eſa.30. Declinate a me ſemitam. Et in eodem.66. Ecce ego declinabo ſuper eam quaſi fluuium pacem. Hiere.6. Quia longiores facte ſunt vmbre veſperi. Pro quo hebrei legūt. Quia inclinate ſunt vmbre veſperi. Et in eodē.15. Et quaſi viator declinans ad manendum. Et frequenter ſcribitur ſine nun & etiam ſine he. vt in aliquibus locis predictis & in ſequentibus. Oſee.11. Et declinaui ad eum vt veſceretur. Vbi ponitur אֵט At: & ſola littera tet eſt eſſentialis illius verbi. nam littera aleph idicat primā perſonam futuri: & propter vau coniunctionem precedentem fit de futuro preteritum. vt dictum fuit in arte grāmatica. Significat etiam נָטָה Nata Tendere ſiue extendere. Geñ.26. Extendit tabernaculum ſuum. Et in eodem.33. Emitqꝫ partem agri in qua fixerat tabernaculū. Pro quo hebrei legunt. In qua extenderat tabernaculum ſuum. Exo.6. Ac redimam vos in brachio excelſo. debet legi in brachio extēto. Et in eodem.14. Extende manum tuam ſuper mare. Et in eodem. Cumqꝫ extendiſſet Moyſes manum. Nu.24. Vt valles nemoroſe. Pro quo hebrei legunt. vt valles extente ſeu inclinate.4. Reg.21. Et extendam ſuper ieruſalem funiculum ſamarie. Iob.9. Qui extendit celos ſolus. Ps.103. Extendens celos ſicut pellem. Prouer.1. Extendi manum meam. Eſa.5. Et ambulauerunt extento collo. Amos.2. Et ſuper veſtimētis pignoratis accubuerunt. Pro quo hebrei legunt. & ſuper veſtimentis pignoratis extenderunt ſe ſiue inclinauerunt ſe: ideſt accubuerunt: ſicut eſt in littera nr̄a. Zach.1. Et perpendiculum extendetur ſuper Ieruſalem. Et inde מִטָּה Mita. ideſt lect⁹. lectulus. reclinatorium. Geñ.47. Conuerſus ad lectuli caput. Et in eodem.49. Collegit pedes ſuos ſuper lectulum. Canti.3. En lectulum ſalomonis ſexaginta fortes ambiunt. Ezech.23. Et ſediſti in lecto pulcherrimo. Et in plurali מִטּוֹת Mitoth. Amos.6. Qui dormitis in lectis eburneis. Et inde מוּטֶּה Mute. ideſt declinatio ſeu auerſio a via recta. Ezech.9. Et ciuitas repleta eſt auerſione. Et inde מַטֶּה Mate. ideſt virga ſeu baculus ſuper quo homo aliquādo inclinatur: aut ſceptrum ſeu tribus. Exo.4. Verſaqꝫ eſt in virgam. Et in eodem. virgam quoqꝫ hanc ſume in manu tua. Leuit.26. Poſtq̃ confregero baculum panis veſtri. Nu.27. Germinabit virga eius. Ezech.7. Floruit virga. Et in eodem. Iniquitas ſurrexit in virgā impietatis. & in plurali מַטּוֹת Matoth. Nu.27. Virgas duodecim. Et in eodem. Protulit ergo moyſes omnes virgas. Reperitur etiā in genere maſculino. Abac.3. Maledixiſti ſceptris ei⁹. Item מַטֶּה Mate. ideſt tribus ſeu familia. Nume.1. De tribu ruben Et in eodem.31. Mille viri de ſingulis tribubus eligantur. & in plurali מַטּוֹת matoth. Nu.1. Hi nobiliſſimi principes multitudinis per tribus & cognationes ſuas. et in eo.50. & locutus eſt ad principes tribuum filiorum iſrael.

נָטָה Auertere.
Declinare
Inclinare.
נָטָה Extendere
Extendere
מִטָּה Lectulus.
Lectus.
מִטּוֹת Lectuli.
מוּטֶּה Auerſio.
מַטֶּה Virga.
Baculus.
מַטּוֹת Virge.
Sceptrū.
מַטֶּה Tribus:
מַטּוֹת Tribus.

נָטַל Natal. Portare. leuare. iacere. proiicere. 2. Regum. 24. Trium tibi datur optio: elige vnum. Pro quo hebrei legunt. Tria ego proiicio ſuper te: ſiue ego leuo ſuper te: elige vnum. Eſa.40. Ecce inſule quaſi puluis exiguus. Pro quo hebrei legunt. Quaſi puluis leuatur ſiue proiicitur. ſcilicet vento. Et in eodem.63. Et portauit eos & eleuauit cunctis diebus ſeculi. Threñ.3. Quia leuauit ſuper ſe. Dañ.4. Oculos meos ad celum leuaui. Vide etiam de hoc ſupra in dictione טִיל Til. Et inde נֵטֶל Netel. ideſt onus ſiue oneroſum. Prouerb.27. Graue eſt ſaxum & oneroſa arena. Et in plurali נְטִילֵי Netile. ideſt onerati. Soph. 1. Diſperierunt omnes qui inuoluti ſunt argento. pro quo hebrei legunt. Qui onerati ſunt argento. ideſt qui portant argentum.

נָטַל Proiicere
Portare.
Leuare.
נֵטֶל Oneroſus
נְטִילֵי Onerati.

נָטַע Plantare. Defigere. Figere. נֶטַע נָטַע Plātatio. Germen. נְטִיעִים plātatiões. מַטָּע plantatio. Germen.

נָטַע Nataa.plātare.figere.defigere.ſtabilire.Geñ.2.Plantauerat autē dominus deus paradiſum. Et in eodē.9. Et plātauit vineā.Exo.15.Et plantabis eos in monte hereditatis tue. Deut.20. Quis eſt homo qui plātauit vineā.2.Reg.7.Et plantabo eū & habitabo cū eo. Ps.106. Et plantauerunt vineas.Eccl's.2.Plantaui vineas; feci hortos & pomaria:& cōſeui ea cuncti generis arboribꝰ.Pro quo hebrei legūt.Et plātaui in eis lignū oīs fructꝰ.Et in eodē.3.Tēpus plātandi & tēpus euellendi quod plantatū eſt.Eſa.40.Nec plātatus nec ſatus. Et in eodē.41. Adhuc plātabis vineas. Et in eodem.44.Plantauit pinum. Et in eodem.65. Non plantabunt & alius comedet.Hiere.1.Et edifices & plantes. Amos.9. Et plātabo eos ſuper humū ſuam. Significat etiā figere.vel ſtabilire. Eccl's.12. Et ſicut claui in altum defixi. Eſa.51. Vt plantes celos & fundes terram.i.vt figas vel ſtabilias celos. Dañ.11. Et figet tabernaculum ſuum Apedno inter duo maria. Et inde נֶטַע Nétaa ſiue נָטַע Nátaa ideſt plantatio.Iob.14.quaſi cum prius plantatum eſt. Pro quo hebrei legunt.quaſi plantatio. Eſa.5. Et viri iuda germen eius delectabile.i.plantatio eius delectabilis. Et in plurali נְטִיעִים Netiím. Ps.143. Quorum filii ſicut nouelle plantationes.Eſa.17. Propterea plantabis plantationem fidelē Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes pulchras ſiue iocundas.Scribitur etiam cum mem in principio loco nun & dicitur מַטָּע Nata.Eſa.61.Plantatio domini ad glorificādum.Ezech.34.Et ſuſcitabo eis germen nominatum.i.plantationem nominatam. Mich.1. Et ponam Ieruſalem quaſi aceruum lapidum cum plantatur vinea. Pro quo hebrei legunt. In plantationes vinee. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

נָטַף Stillare. Diſtillare. prophetar. Loqui. נֶטֶף Stille. נָטָף Stacte. נְטִיפוֹת Monilia.

נָטַף Nataph.diſtillare.ſtillare.loqui.Iob.29. Super illos ſtillabat eloquium meum.Ps.67. Etenim celi diſtillauerunt.Canti.4.Fauus diſtillans labia tua ſponſa.Et in eodem.5. Manus mee ſtillauerūt myrrham. Ioel.3. Stillabūt montes dulcedinem.Amos.7.Et non ſtillabis ſuper domū idoli.Et in eodem.9.Stillabunt mōtes dulcedinem.Mich.2.Stillabo tibi in vinum. Et in eodem. Et erit ſuper quem ſtillatur populus iſte. Ponitur etiam pro loqui vel prophetare.vt Ezech.20. Et ſtilla ad africū.i.loquere vel propheta ad africum.Et in eodem.21.Et ſtilla ad ſanctuaria.Mich.2. Ne loquamini loquētes. & ſequitur. nō ſtillabit ſup iſtos vbi eadem dictio ponitur pro loqui & pro ſtillare. Et inde נֶטֶף Néteph.i.gutta ſeu ſtilla.& ſolum inuenitur in numero plurali.Iob.36. Qui aufert ſtillas pluuie. Et inde נָטָף Nataph.i.ſpecies aromatica q̄ ſtillat de ligno aromatico. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem.Exo.30. Sume tibi aromata & ſtactem.Et inde נְטִיפוֹת Netiphoth.i.monilia ſeu ornamenta colli.Iudi.8.Abſqꝫ ornamentis & monilibus.Eſa.3.Et monilia & armillas & mitras.Hebrei tamen interpretantur olfactoria in quibus ponuntur aromata.

נָטַר Cuſtodire. Querere vltionem. Iraſci. conſeruare מַטָּרָה cuſtodia. carcer. מַטָּרָא ſignum.

נָטַר Natar.cuſtodire.ſeruare. Canti.1. Poſuerūt me cuſtodem vineis. Et in eodem.vineam meam non cuſtodiui. Significat etiam ſeruare inimiciciā in corde. Leuit.19. Non queras vltionem nec memoreris iniurie ciuium tuorum.Pro quo hebrei legunt.Non queras vltionem nec ſerues.ſ.inimiciciam filiis populi tui.i.ciuibus tuis. In aliis vero locis beatus Hieronimus tranſtulit iraſci. Hiere.3. Nunquid iraſceris in perpetuum. Naū.1.Et iraſcens ipſe inimicis ſuis. & in lingua chaldaica cōmuniter ſignificat ſeruare.vel conſeruare. Dañ.7. Verba autem in corde meo conſeruaui. Et inde מַטָּרָה Matara.i.cuſtodia. Nee.12. Et ſteterunt in porta cuſtodie. Ponitur etiam pro carcere in quo malefactores cuſtodiuntur. Hiere.38. Manſit vero Hieremias in veſtibulo carceris. Ponitur etiam מַטָּרָא Matara. pro ſigno ad quod ſagittarius dirigit ſagittam & illud obſeruat.Iob.16.Et poſuit me ſibi in ſignum.Threñ.3.Et poſuit me quaſi ſignum ad ſagittam. Et in predicto loco ſcribitur cum aleph in fine loco he.

נָטַשׁ Relinq. Dimitte. Repeller. Deſerer. proiicere. Laxare. Euellere. Expandē. Diſpgere. Diffundē. נְטִישׁוֹת propagines.

נָטַשׁ Natas. derelinquere. deſerere. dimittere. proiicere. Geñ.31. Non eſt paſſus vt oſcularer filios meos. Pro quo hebrei legunt. Et non reliquiſti ſeu dimiſiſti me vt oſcularer filios meos. Exo.23. Anno autem ſeptimo dimittes eam:& requieſcere facies.Pro quo hebrei legūt.Anno autem ſeptimo dimittes eam & derelinques eam.i.relinques eam quieſcere.Iudi.6.Nunc autem derelinquit nos.i.Reg.10.intermiſſis pater tuus aſinis ſolicitus eſt pro vobis.i.dimiſſis aſinis. Et in eodem.17. Derelinquens ergo vaſa. Et in eodem. Quare dereliquiſti pauculas oues illas in deſerto.Ps.23.Ne derelinquas me.Ps.93. Quia non repellet dominus plebem ſuam.i.nō dimittet vel non derelinquet. Prouer.17. Et anteqꝫ calūniam patiatur; iudicium deſeret. Eſa.2. Proieciſti enim populum tuum. Et in eodem.32. Domus enim dimiſſa eſt.Et in eodem.33.Laxati ſunt funiculi tui.Hiere.12. Dimiſi hereditatem meam. & in eodem.23.Et derelinquam vos & ciuitatem hanc. Ezech.16. Propagines eius relicte ſunt. Et in eodem.29. Et proiiciam te in deſerto. Oſee.12. Et ſanguis eius ſuper eum veniet. Pro quo hebrei legunt. & ſanguis eius ſuper eum relinquetur vel dimittetur aut proiicietur. Amos.5. Et proiecta eſt in terram ſuam.& ſcribitur aliquando cum thau loco tet. Hiere.19.Et euulſa eſt in ira. Pro quo hebrei legunt.& dimiſſa eſt.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide infra in dictione נָתַשׁ.Significat etiam extendere vel tendere:ſeu ſpargere: vel diffundere. Nu.11. Et dimiſit in caſtra:itinere quantum vno die cōfici poteſt. Pro quo hebrei legunt. & expandit ſeu ſparſit. Iudi.15. Caſtrametati ſunt in loco qui poſtea vocatus eſt lechi .i. diſperſi vel diffuſi ſunt.i.Reg.30. Ecce illi diſcumbebant ſuper faciem vniuerſe terre.Pro quo hebrei legunt. Ecce illi diſperſi vel diffuſi erant ſuper faciem vniuerſe terre.2. Reg.5. Et diffuſi ſunt in valle Raphaim. Eſa.21. A facie gladii imminentis. Pro quo hebrei legunt.A facie gladii extenti. Et inde נְטִישׁוֹת Netiſoth.i.rami ſeu propagines arboris. eo quod extēduntur huc & illuc. Eſa.18. Et que derelicta fuerint abſcindentur.Pro quo hebrei legunt.Et propagines ſeu ramos auferet abſcindetqꝫ.Hiere.5.Auferet propagines eius.& in eodem.48.Propagines tue tranſierunt mare.

ניב fructus.

נִיב Nib.fructus.Eſa.57.Creans fructū labiorum.De quo vide ſupra in dictione נוּב Nub.

נין poſteri. ſemen. cognatio. Germen. filius. ינון permanere.

נִין Nin.filius.progenies.ſtirps.poſteri. Geñ.21.Nec noceas mihi & poſteris meis ſtirpiqꝫ mee. Vbi ponitur pro poſteris.Iob.12.Nō erit ſemē eius neqꝫ ꝓgenies in populo ſuo.vbi ponitur pro ſemine.i.pro filio.Ps.73.Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Dixerunt in cordibus ſuis poſteri eorum ſimul.Eſa.14. Et germen & propaginem. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſolum ſignificat filium.vnde in predicto loco ipſi legunt.filium & nepotem. & ſimiliter.Geñ.21.& Iob.12. De quibus ſupra dictum eſt. Et inde verbum paſſiuum יִנּוֹן Inon ideſt filiabitur vel filiabatur;ſi latine poſſet dici:tranſlatio noſtra traduxit ꝑmanet.Ps.71. ante ſolem ꝑmanet nomē eius.pro quo in hebreo habetur. Ante ſolē filiabitur nomen eius.i.filiꝰ noiabitur vel vocabatur. Vide de hoc Burgeñ. In additionibꝰ ſuper predicto

מָנוֹן Cõtumax

pſalmo.& inde מָנוֹן Manon.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõtumacem.Prouer.29.Qui delicate a puericia nutrit ſeruũ ſuum poſtea ſentiet eũ cõtumacem.i.non exiſtimauit ſe eſſe ſeruũ:ac ſi eſſet filius dñi ſui & heres.& ideo non ſeruiet libenter domino ſuo.

נִיק Nutrire

נִיק Nic.lactare.nutrire.ſ.lacte.Exo.2.Accipe puerum iſtũ & nutri mihi.& in eodem.Suſcepit mulier & nutriuit puerum.Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָנַק Ianac.

נֵר נִיר Lucerna Nouale

נֵר Ner.ſeu נִיר Nir.lucerna ſeu nouale.De quo vide ſupra in dictione נוּר Nur.

נֶכֶד Stirps Progenies Propago

נֶכֶד Neched.nepos.i.filius filii.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ſtirpem ſeu progeniem vel propaginẽ. Geñ.21.Et poſteris meis ſtirpiq; mee.Iob.18.Non erit ſemẽ eius nec progenies in populo ſuo.Eſa.14.Et germẽ & propaginem.

נָכָה Percutere Cedere. Ledere. אַךְ Occidere. Interficere Erũpere. מַכָּה Plaga. Caſtigatio מַכּוֹת Plage. מַכִּים Vulnera. נָכֶה Debilis pedibus.

נָכָה Naca.percutere.cedere.ledere.Geñ.19.Et eos q erãt foris percuſſerunt cecitate.Exo.3.Et percutiã egyptũ in cũctis mirabilibus meis.& in eo.5.En famuli tui flagellis cedimur.i.percutimur.& in eodem.7.Ecce percutiam virga que in manu mea eſt aquas fluminis.Et in eodẽ.8.& percute puluerem terre.Et in eodem.9.Cũctamq; herbã agri percuſſit grando.Et in eo.linũ ergo & ordeum leſum eſt.& in eo.Triticũ autem & far non ſunt leſa.& communiter ſcribitur ſine nun vt in aliquibus locis p̄dictis.& Exo.9.Et percutiam te & populũ tuũ.vbi ponitur אַךְ Ach.i.percutiam.& ſola littera caph eſt eſſentialis in predicto verbo percutiam & deficiunt nun & he.nam littera aleph denotat primam perſonã ſingularis numeri futuri temporis. Et ſupra in eo.Et percuſſit grando in omni terra egypti. Vbi ſimiliter deficiunt littera nun & littera he.In aliis vero locis communiter ſcribitur ſine nun.Nu.17.percutieſq; petrã. Deut.13.Statimq; percuties habitatores vrbis illius.Et in eodem.27.Maledictus qui clam percuſſerit proximum ſuum.1.Reg.17.Et ſuffocabam interficiebamq; eos.ꝑ quo hebrei legunt.Et percutiebam interficiebamq; eos.Et in eodem.19.Percuſſit eos plaga magna.Et in eodem.Lãcea autem caſſo vulnere perlata eſt in parietẽ.pro quo hebrei legunt.Et percuſſit lancea in parietem.Et in eodem.30.& percuſſerant ſicelech.i.vaſtauerant.2.Reg.11.Relinquite eum vt percuſſus intereat.Et in eodem.24.Percuſſit autẽ cor dauid eum.3.Reg.20.percute me:at ille noluit eũ percutere.p̄s.3.Quoniã tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi.p̄s.101.Percuſſum eſt vt fenum & aruit cor meum.Eſa.1.Super quo percutiam vos.pro quo hebrei legunt.Super quo percuſſi eſtis.Hiere.18.percutiamus eũ lingua.Ezech.39.Et percutiam arcũ tuũ in manu ſiniſtra tua.Oſee.6.percutiet & ſanabit.Zach.9.Et percutiet in mari fortitudinẽ eius.Ponitur ẽt ꝑ occidere vel interficere.Nu.25.qui occiſus eſt cũ madianitide.Et in eodem.que pariter interfecta eſt.ponitur etiã pro erũpere.Oſee.14.Et erumpet radix eius vt libani.Scribitur ẽt cum aleph in fine loco he.Iob.30.In terra penitus non parentes.pro quo hebrei legunt.percuſſi ſunt ſeu attriti ſunt de terra.& inde מַכָּה maca.i.percuſſio.plaga.vulnus.Deut.28.Inſuper & vniuerſos langores & plagas.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.vniuerſum langorem & plagam.Eſa.1.Et plaga tumens.Hiere.30.percuſſi te caſtigatione crudeli.ideſt percuſſione crudeli.& in plu.מַכּוֹת macoth.Deut.28.Augebit dominus plagas tuas & plagas ſeminis tui.Zach.13.que ſunt plage iſte.Reperitur etiam מַכִּים machim:ſecundum terminationem pluralem maſculinorum.4.Reg.9.propter vulnera quia percuſſerant eum ſyri.& inde נָכֶה neche.ideſt claudus.ſeu debilis pedibus.2.Re.9.Supereſt filius ionathe debilis pedibus.Et in plurali נְכִים nechim.p̄s.35.Congregata ſunt ſuper me flagella.ideſt infirmitates pedum.pro quo hebrei legunt.Congregati ſunt ſuper me claudi ſeu claudicantes. Scribitur etiam cum aleph loco he & dicitur נְכָאִים nechaim.pro quo beatus hieronymus tranſtulit plagas. Eſa.16. His qui letantur ſuper murum cocti lateris loquimini plagas ſuas.& inde נְכוֹ necho.ideſt claudus ſecundũ hebreos. 4.Reg.23.Aſcendit pharao nechao rex egypti.ꝑ quo hebrei legunt.Aſcendit pharao claudus.poteſt etiam eſſe nomen proprium ſicut eſt in littera noſtra.

נְכִים Flagella. Claudi. נְכָאִים Plage. נְכוֹ Claudus.

נֹכַח In cõſpectu contra. E regione. Pro. נְכֹחָה Directio. Equitas. Rectum. נְכֹחִים נְכֹחוֹת Recti. Recta.

נֹכַח Nochach.Coram.in conſpectu.contra.ideſt e regiõe pro.propter.rectum vel directum.Exo.14.In conſpectu eius caſtra ponetis.& in eodem.26.& contra menſam candelabrum.& in eodem.40.poſuit & candelabrum in tabernaculo teſtimonii e regione menſe.Ezech.46.ſed e regione illius egredietur.ſignificat etiam pro ſiue propter. Geñ.25.Deprecatuſq; eſt iſaac dominum pro vxore ſua.i.propter vxorem ſuam.& inde נְכֹחָה nechocha.i.directio ſiue equitas aut rectum vel directum.Eſa.57.Qui ambulat in directione ſua.& in eo.59.& equitas non poteſt ingredi.Amos.3.& neſcierunt facere rectum.& in plu.נְכֹחִים nechochim ſiue נְכֹחוֹת nechochoth.Prouer.8.Recti ſunt ĩtelligentibus.Eſa.30.nolite aſpicere nobis que recta ſunt.

נָכַל Cogitare Decipere inſidiis Machinari Doloſe agere. נוֹכֵל Doloſus

נָכַל Nachal.machinari.cogitare.excogitare.ſcilicet malũ vel dolum.doloſe agere.inſidiari.Geñ.37.Antequã accederet ad eos cogitauerunt illum occidere.Nu.25.quia & ipſi hoſtiliter egerunt contra vos & decepere inſidiis.ꝑ quo hebrei legunt.quia ipſi hoſtiliter egerunt contra vos in dolis ſeu in cogitationibus doloſis:quibus doloſe cogitauerunt contra vos:ſeu in machinationibus ſuis quibus machinati ſunt contra vos.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Ps.104.& dolum facerent in ſeruos ſuos Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Doloſe agerent contra ſeruos ſuos.& inde נוֹכֵל nochel.ideſt doloſus ſeu dolum excogitans.Malach.1.Maledictus doloſus.

נֶכֶס נְכָסִים נִכְסֵי Diuitie Subſtãtia

נֶכֶס Neches.Diuitie.ſubſtantia.ſupellex.& declinatur tantum in plurali & dicitur נְכָסִים nechaſim ſiue נִכְסֵי nichſe.Ioſ.22.In multa ſubſtantia atq; diuitiis reuertimini in ſedes veſtras.Eſdre.4.& de arca regis ideſt de tributis que dantũr de regione trans flumen.ideſt de ſubſtantia regis.

נָכַר Cognoſcere. Agnoſcere. מַכָּר Cognitus.

נָכַר Nacar.Cognoſcere.agnoſcere.alienare ſe.ſiue extraneum ſe facere.diſſimulare.ſcilicet ſe eſſe qui eſt.Iob.24.Nec cognouit tyrannum.Prouer.20.Ex ſtudiis ſuis intelligitur puer.ideſt cognoſcitur puer.Threñ.4.Non fũt cogniti in plateis.Et cõiter ſcribitur ſine nun.Geñ.25.Et non cognouit eum.Et in eo.31.ſcrutare quidquid tuorum apud me inueneris.Pro quo hebrei legunt.Cognoſce quidquid tuorum.Et in eodem.38.Cognoſce cuius ſit anulus.Et in eodem.42.Cum agnouiſſet eos.Deutero.1.Nulla erit diſtantia perſonarum.pro quo hebrei legunt.Non cognoſcetis faciem in iudicio.ideſt non accipietis perſonam.vt Prouer.18.Accipere perſonam in iudicio non eſt bonum.Pro quo in hebreo habetur.Cognoſcere faciẽ in iudicio non eſt bonum.Iudi.18.& agnoſcentes vocem adoleſcentis leuite.Nee.12.Et neſciebant loqui iudaice.Pro quo hebrei legunt.Et non cognoſcebant loqui iudaice.Iob.4.Cuius non agnoſcebam vultum.Ps.141.Et non erat qui cognoſceret me.Et inde מַכָּר Macar.i.cognitus ſeu notus.4.Reg.12.Accipiant illã ſacerdotes iuxta ordinem ſuũ.Pro quo he.le.Accipiãt ſacerdotes vnuſquiſq; a cognito ſuo ſiue a noto ſuo.Et i eo.Nolite ergo ampliꝰ accipere pecuniam iuxta ordinem veſtrum. Pro quo hebrei legūt. A cognitis ſiue a notis veſtris. & inde הַכָּרָה Hacara. i. agnitio. Eſa. 3. Agnitio vultus eorum reſpondebit eis. De quo vide ſupra in dictione הָכַר Hachar. Item נָכַר Hachar. i. alienare ſiue abalienare ſe. aut extraneum ſe facere: vł diſſimulare eſſe qui eſt. Geñ. 42: Cum agnouiſſet eos quaſi ad alienos durius loquebatur. Pro quo hebrei legunt. Et cognouit eos & alienauit ſe ad eos. i. alienum ſe fecit eis. vel diſſimulauit ſe eſſe qui erat. 3. Reg. 14. Cum ergo illa intraret & diſſimularet ſe eſſe que erat. & in eodem. Quare aliam te eſſe ſimulas. Iob. 21. Et hec eadem illum intelligere cognoſcetis. Pro quo hebrei legunt. Et ſigna eorum non ab alienetis. i. non ſint vobis aliena vel non ignoretis. ſicut exponit Burgeñ. in additionibus ſuper p̄dicto loco. Prouer. 26. In labiis ſuis intelligitur inimicus. Pro quo hebrei legunt. In labiis ſuis alienatur inimicus. Poteſt etiam ſecundum primam ſignificationē legi ſic. ſ. in labiis ſuis cognoſcitur inimicus. quod eſt idem ſenſus cū littera noſtra. Hiere. 19. Et alienum fecerunt locum iſtum. Ponitur etiā pro ſuperbire. Deut. 32. Ne forte ſuperbirent hoſtes eorū. Ponitur etiam pro tradere: vel concludere. vt. 1. Reg. 23. Et ait ſaul tradidit eū dñs in manꝰ meas. & inde נֵכָר Necher: ſiue נֵכָר Nechar. i. alienatio ſiue alienus vel alienigena: aut extraneus ſeu peregrinus. Geñ. 17. Et alienigene pariter circunciſi ſunt. Exo. 12: Omnis alienigena non comedet ex eo. Deut. 31. Et fornicabit poſt deos alienos. Iob. 31. Et alienatio operantibus iniquitatem. Ps. 17. Filii alieni mentiti ſunt mihi. Ps. 80. Neq; adorabis deum alienū. & in abdia. In die peregrinationis eius. & inde נָכְרִי Nochri. i. alienus: ſiue extraneus aut peregrinus. Deut. 17. Non poteris alterius gentis hominem regem facere. Pro quo hebrei legūt. Non poteris cōſtituere ſuper te virum extraneum ſiue alienum. Ps. 68. Et peregrinus filiis matris mee. Soph. 1. Sup omnes qui induti ſunt ueſte peregrina. & in plurali נָכְרִים Nochrim. Eſa. 2. Et pueris alienis adheſerūt. & in Abdia. Et extranei ingrediebantur portas eius. & in genere feminino נָכְרִיָּה Nochria. vt Prouer. 5. Et foueris in ſinu alteriꝰ. Pro quo hebrei legunt. Et amplexaberis ſinum extranee: ſiue aliene. & in eodem. 7. Et ab aliena que verba ſua dulcia facit. Eſa. 28. Peregrinum eſt opus eius ab eo. & in plurali נָכְרִיּוֹת Nochriioth. i. aliene ſiue extranee. Geñ. 31. Nōne quaſi alienas reputauit nos.

Notus
הַכָּרָה
Agnitio.
נָכַר
Alienare
Diſſimulare ſe eſſe q̄ eſt.
Simulare
Alienū facere.
Supbire
Tradere.
נֵכָר
נֵכָר
Alienigēa
Alienatio
Alienus
Peregrinatio.
נָכְרִי
Extraneus
Peregrinus.
נָכְרִים
Alieni.
Extranei
נָכְרִיָּה
Extranea
Aliena.
peregrinū
נָכְרִיּוֹת
Aliene.

נכת Nechoth. aromata. Geñ. 37. Et camelos eorum portātes aromata. Et in predicto loco ſcribitur cum aleph in medio. Eſa. 39. Et oſtendit eis cellam aromatum.

נְכֹת
Aromata.

נלה Nala. conſumare. deeſſe. Eſa. 33. Cum fatigatus deſieris cōtēnere cōtēneris. & inde מִנְלָה Minla. i. cōſumatio. ſecundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymꝰ trāſtulit radicem. Iob. 15. Nec mittet in terram radicem ſuam.

נָלָה
Deeſſe.
מִנְלָה
cōſumatio.
Radix.

נמל Namal. excidere. ſcindere. circuncidere. cōterere. atterere. Geñ. 17. Et circuncidetis carnem preputii veſtri & in eodem. Et alienigene pariter circunciſi ſunt. & in eo. 34. Ritum gentis imitantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut ipſi circunciſi ſunt. Et communiter ſcribitur ſine nun. Iob. 14. Quaſi flos egreditur & conteritur. & in eodē. 18. Et ſurſum atteratur meſſis eius. & in eodem. 24. Et ſicut ſummitates ſpicarum conterentur. Vide etiam de hoc ſupra in dictione מול Mol. Itē נְמָלָה Nemala. i. formica. Prouer. 6. Vade ad formicam o piger. & in plurali נְמָלִים Nemalim. ſecundum terminationem pluralem maſculinorū. vt in eodem. 30. Formice populus infirmus.

נָמַל
circūcidere.
Conterere
Atterere.
נְמָלָה
Formica.
נְמָלִים
Formice.

נמר Namer. pardus. Hiere. 5. Pardus vigilans ſuper ciuitates eorum. & in eodem. 13. Aut pardus varietates ſuas Oſee. 13. Et ego ero eis ſicut leena & ſicut pardꝰ in via Aſſyriorum. & in plurali נְמֵרִים Nemarim. Abach. 1. Leuiores pardis equi eorum.

נָמֵר
Pardus.
נְמֵרִים
Pardi.

נס Nas. In lingua chaldaica ſignificat iram vel furorem. Dañ. 2. Rex in furore & ira magna.

נָס
Furor.

נסס Naſas. leuare. exaltare. eleuare. ſignare. ideſt vexillū aut ſignum leuare. fugere. confugere. Ps. 4. Signatū eſt ſup nos lumen vultus tui dñe. Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. Leua ſup nos lumē vultus tui dñe. Eſa. 59. Quē ſpūs dñi cogit. Pro q̄ he. le. Spiritus dñi leuauit ſeu eleuauit ſignū ſeu vexillum in eo. Zach. 9. Quia lapides ſancti eleuabuntur ſuper terram eius. Ponitur etiam pro fugere. Ps. 59. Dediſti metuentibus te ſignificationem vt fugiant a facie arcus. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Dediſti metuentibus te ſignum ſeu vexillum vt ſignentur ante firmitatem ſeu veritatem. vel ſic. vt eleuent ſignum ſeu vexillum coram veritate vel firmitate. Eſa. 10. Et erit terrore profugus. vide etiam de hoc ſupra in dictione מָסַס Maſas. & in dictione נוס Nus. & inde נֵס Nes. ideſt exaltatio ſeu eleuatio. Exo. 17. Et vocauit nomē eius dominus exaltatio mea. Significat etiam ſignum ſeu vexillum eo quod eleuatur in bello & ad eum milites confugiunt. Nu. 21. Et pone eum pro ſigno. Eſa. 11. Et leuabit dominus ſignum in nationibus. & in eodem. 30. Et quaſi ſignum ſuper collem. & in eodem. 33. Vt leuare ſignum non queas.

נָסַס
Signari.
Leuare.
Leuare ſignum.
Eleuare.
Fugere.
נֵס
Exaltatio.
Signum.

נסג Naſag. comprehendere. aſſumere vel transferre. ſ. terminum. retrorſum conuerti. Mich. 2. Non comprehēdet confuſio. Deut. 19. Non aſſumes & tranſferes termīos proximi tui. Vbi vtrūq; ſignificatum comprehendit trāſlatio noſtra ſub uno verbo hebraico. ſcilicet aſſumes & trāſferes. & in eodem. 27. Maledictus qui tranſfert terminos p̄ximi ſui. ideſt comprehendi facit. ſicut exponunt hebrei. Prouer. 22. Ne tranſferas terminos antiquos. & in eodem. 23. Ne attingas terminos paruulorum. Pro quo hebrei legunt. Ne attingas ſiue ne tranſferas terminos ſeculi. ideſt terminos antiquos: nam eadem verba ponūtur in hebreo ſicut ſupra capło. 22. Oſee. 5. Quaſi aſſumentes terminū. Scribitur etiam cum ſin & puncto ceboleth loco ſamech. Iob. 24. Alii terminos tranſtulerunt. Significat etiam auerti vel conuerti retrorſum. Deut. 39. Auertantur retrorſum & reuereantur. Ps. 69. Auertantur retrorſum & reuereantur qui volunt mihi mala. Eſa. 42. Conuerſi ſunt retrorſum confundantur confuſione. & in eodem. 59. Et auerſi ſumus ne iremus poſt tergum dei noſtri. vide etiam de hoc infra in dictione סוג Sug.

נָסַג
Comprehendere.
Aſſumere ſ. terminos.
Trāſferre ſ. terminos.
Attingere terminoſ
auerti retrorſum.
Conuerti. retrorſū

נסה Naſa. Tentare. probare. aſſueſcere vel conſuetudinem habere. Geñ. 22. Tentauit dꝰus Abraam. Exo. 16. Vt tentem eum vtrum ambulet in legē mea. & in eodem. 17. Quia tentauerunt dominum. & in eodem. 20. Vt enim probaret vos venit deus. Deut. 6. Non tentabis dominum deum tuum ſicut tentaſti in loco tentationis. Iob. 4. Si ceperimus loqui tibi forſitan moleſte accipies. ideſt ſi tentauerimus vel probauerimus loqui. Ps. 94. Vbi tentauerunt me patres veſtri. Significat etiam aſſueſcere vel conſuetudinem habere. 1. Reg. 17. Non enim habebat conſuetudinem. Et in eodem. Non poſſum ſic incedere quia non vſum habeo. Eccłs. 2. Vadam & affluam deliciis. Pro quo hebrei legunt. Et aſſuefaciam te deliciis. Inde מַסָּה Maſa. ideſt tentatio. Exo. 17. Et vocauit nomen loci illius tētatio. Et in plurali מַסּוֹת Maſoth. vt Deut. 29. Tētationes magnas. Ponitur etiam מַסָּה Maſa. pro pena. Iob. 9. Et non de penis innocentium rideat. pro quo hebrei le

נָסָה
Tentare.
Probare.
Conſuetudinē habere.
Vſum hēre.
Aſſueſcere.
מַסָּה
Tētatio.
מַסּוֹת
מַסָּה
Pena.

Tentatio gunt.In tentationem innocentiũ irridebit.
nes. נָסַח Naſach.Demoliri.auferre.ſiue euellere.vt Prouer.15.
נָסַח Domum ſuperborum demolietur dominus . Ponitur
Demoliri. etiam pro auferre vel euellere.vt Deut.28 . Vt auferamini
Auferre. de terra.Ps.51.Et emigrabit te de tabernaculo tuo . ꝓ quo
Euellere. beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve . tranſtulit. Et
euellet te de tabernaculo tuo.Prouer.2. Et qui iniqꝫ agunt
auferentur ab ea.Eſdre.6.Tollatur lignum de domo eius.
ideſt euellatur.& inde מַסָּח Maſach.i.deuaſtatio vel demolitio:
מַסָּח ſecundum hebreos.4.Reg.11. Et cuſtodietis domus
meſach.pro quo hebrei legunt.Et cuſtodietis excubias domus
a demolitione ſiue a deuaſtatione.vel ſic. Et cuſtodietis
deuaſtatio cuſtodiam domus ruinoſe.Poteſt etiam eſſe nomẽ proprium ſicut eſt in littera noſtra.

נָסַךְ Naſach. libare.fundere .miſcere.conflare. conſtituere
נָסַךְ ordinare.ordiri.Exo.25.In quibus offerenda ſunt libamina.Pro quo hebrei legunt. In quibus libandum eſt.
Libare. Et in eodem.30.Nec libabitis.pro quo he.le. Et libamẽ nõ
libabitis ſuper illud.vbi ponitur verbum & nomen ab eo
deriuatum.Nu.28.Et libabitis vini quartam partem hyn.
2.Reg.23.Sed magis eam libauit domino.Eſa.29.Quoniam
miſcuit vobis dominus ſpiritum ſoporis.Oſee.9.Non
Miſcere. נֶסֶךְ libabunt domino vinum.& inde נֶסֶךְ Neſech.ideſt libamẽ
ſeu libatio.Nu.28.Iuxta omnem ritum ſacrificii matutini
Libamentũ & libamentorum eius.Et in eodem.Et liba que rite funduntur.Et in eo.Libamenta autem vini que per ſingulas fundenda
ſunt victimas. Deut.32.Bibebant vinum libaminũ
Libamen. ſuorum.Hiere.32.Et libabant diis alienis libamina . Ioel.
1.Periit ſacrificiũ & libatio de domo dñi.Et in eo.2. Sacrificiũ
Libatio. & libamen domino deo noſtro.& inde מֶסֶךְ Meſech .
מֶסֶךְ ſeu מִמְסָךְ Mimſach.ideſt mixtum: ſeu libamen vel libatio.
מִמְסָךְ Ps.74.Quia calix in manu domini vini meri plenus mixto.Eſa.65.Et libatis ſuper eam.pro quo hebrei legunt . Et
Mixtum.
Libatio. impletis ipſum meri libatione ſeu mixtione. De quo vide
נֶסֶךְ ſupra in dictione מָנָה Mana.Item נָסַךְ Naſach.ideſt conflare.Eſa.40.Nunquid ſculptile cõflabit faber. Et in eo.44.
Conflare. Et ſculptile conflauit ad nihil vtile.Hiere.10 . Quoniã falſum
נֶסֶךְ eſt quod conflauit.Et inde נֶסֶךְ neſech.ideſt conflatile
Cõflatile. Eſa.48.Et ſculptilia mea & conflatilia mandauerunt iſta.
Simulachrum. Ponitur etiam pro ſimulachro.Eſa.41.Et vẽtus & inane ſimulachra eorum. Dañ.11.Inſuper & deos eorum & ſculptilia
eorum.& inde מַסֵּכָה Maſecha.ideſt conflatile: ſeu fuſile.
מַסֵּכָה Exo.32.Fecerũtqꝫ ſibi vitulum conflatilem . Et in eo. 34.
Cõflatile. Deos cõflatiles non facies tibi. Oſee.13.Feceruntqꝫ ſibi cõflatile de argento ſuo.Item נָסַךְ Naſach . ideſt conſtituere.
נָסַךְ ſeu ordinare.Ps.2.Ego aũt conſtitutus ſum rex ab eo . Et
Cõſtituere beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit. Ego
Ordinare autem ordinaui regem meum.Prouer.8 . Ab eterno ordinata
נְסִיכִים ſum.& inde נְסִיכִים neſichim.ideſt principes ſeu rectores.&
Principes. ſolum inuenitur ĩ nu.plu.Ps.82.Et ſicut zebee & ſalmana omnes principes eorum . Significat etiam predicta
Ordiri. dictio ordiri.vt Eſa.30. vt ordiremini telã & nõ per ſpũm
meum.& in eo.25 . Et telã quã orditus eſt ſup oẽs natiões.
מַסֵּכָה & inde מַסֵּכָה Maſecha.ſiue מַסֶּכֶת Maſácheth.i. tela ſeu liciũ
מַסֶּכֶת vt in duobus locis predictis. & Iudi.16.Si inquit ſeptẽ crines
Licium. capitis mei cum licio plexueris.Et in eodem.Extraxit
clauum cũ crinibus & licio.Ponitur etiam pro pallio . Eſa.
Pallium. 28.Et pallium breue vtrũqꝫ operire non poteſt.

נָסַע naſaa.Pergere.proficiſci.progredi.recedere. moueri
נָסַע Pergere. Geñ.12.Perrexitqꝫ abraam vadens & vltra progrediens
Progredi ad meridiẽ.Et in eo.20. Profectus ide Abraã venit in
Proficiſci terram auſtralem.Et in eodem.33. Gradiamur ſimul . Pro
Gradiri. quo hebrei legunt.Proficiſcamur & ambulemus.Et in eodem.46.Profectuſqꝫ iſrael cum omnibus que habebat.Exo.12.Profectiqꝫ ſunt filii iſrael de ramaſes . Et in eodẽ.13.
Viderunt egyptios poſt ſe.pro quo he.le.Et viderunt & ecce egyptus proficiſcebatur ſiue pergebat poſt ſe.& in eodẽ
14.Tollenſqꝫ ſe angelus domini.i.mouit ſe ſiue ꝓfectus eſt
angelus dñi.Nu.10.Quando mouẽda ſunt caſtra.Et in eo. Mouere.
Mouebũt caſtra primi qui ſunt ad orientalẽ plagã.& in eo.
Leuabunt tentoria qui ſunt ad meridiẽ.pro quo he.le.Mouebunt caſtra.Et in eo.Mouerũtqꝫ caſtra primi iuxta imperiũ
dñi.Et in eo.Profectiqꝫ ſunt de monte dñi.Et in eodẽ.
Cumqꝫ eleuaretur arca.ideſt cumqꝫ moueretur arca. Et in
eo.11.Ventus aũt egrediens a dño.i.pergens . Et in eo . 33.
Profecti igitur de rameſes.Et in eodem. Inde egreſſi venerunt
contra phiairoth.Eſdre.8.Promouimus ergo a flumine Egredi.
Aua . 1 . Profecti ſumus. Ponitur etiam pro auferre.vt Promouere.
Iob.4.Qui autem reliqui fuerint auferentur ex eis .Eſa.
38.Generatio mea ablata eſt.Et inde verbũ tertie coniugationis.i.proficiſci facere ſeu mouere facere . Beatus hieronymus
tranſtulit Tollere ſeu extrahere aut tranſferre.Exo.
15.Tulit autem moyſes iſrael de mari rubro . ideſt proficiſci Tollere.
fecit. Iudi.16.Et apprehẽdit ambas porte fores.ideſt tulit
ſeu extraxit.Et in eo.Extraxit clauũ cũ crinibus .3.Reg. Extrahere.
5.Precepitqꝫ rex vt tollerent lapides grandes.4 . Reg .4.
Et cum plena fuerint tolles.Eccſ.10.Qui tranſfert lapides Trãſferre.
& inde מַסָּע Maſaa.ideſt profectio.Geñ .13 . Reuerſuſqꝫ eſt מַסָּע
per iter quo venerat.ideſt per profectiones quibus venerat
Deut.10. Vade & precede populum.Pro quo hebrei legũt. Profectio
Vade in profectione ante populum.ideſt perge ante populum.
& in plurali מַסְעֵי Maſee.Pro quo beatus hieronymus מַסְעֵי
tranſtulit Manſiones.nu.33 . He ſunt manſiones filiorum Mãſiones
iſrael.Et in eodem.Quas deſcripſit moyſes iuxta caſtrorũ
loca que domini iuſſione mutabant.Põitur etiam מַסָּע maſaa מַסָּע
pro armis bellicis.Iob.41.nec haſta nec thorax.ꝓ quo
hebrei legunt.Haſta & arma & thorax. arma.

נָסַק naſac.Aſcendere.ſcandere.Ps.138.Si aſcendero in ce- נָסַק
lum tu illic es.Et inde verbum tertie coniugationis ꝙ aſcendere.
ſignificat aſcendere facere. ſiue eleuare vel educere de aliquo
profundo.Dañ.3.porro viros illos qui miſerant ſydrach
miſach & abdenago.Pro quo hebrei legunt . Qui aſcẽdere
fecerant.Et in eodem.6.Et danielem precepit educi
de lacu.& in eodem.Eductuſqꝫ eſt daniel de lacu. Educere.

נָעַל naal.Claudere.offirmare.ſcilicet clauſura vel ſera.calciare.
Iudi.3.Clauſis diligentiſſime oſtiis cenaculi & נָעַל
offirmatis ſera.Et in eodem. Viderunt clauſas fores cenaculi.
Canti.4.Hortus concluſus ſoror mea ſponſa hortus Offirmare
concluſus.ideſt clauſus.& inde מַנְעוּל manul . ideſt ſera ſeu Claudere. Cõcludere
vectis quo oſtium clauditur. Nee.3 . Et ſtatuerunt valuas מַנְעוּל
eius & vectes.in alio vero loco.Beatus hieronymus tranſtulit
Peſulum oſtii.Canti. 5.Peſulum oſtii mei aperui dilecto Vectis.
meo.Item נָעַל naal.ideſt calciare.2.Paralipo.28.Cumqꝫ Peſulum. נָעַל
veſtiſſet eos & calciaſſent.Ezech.16.& calciaui te hyacintho. Calciare.
& inde נַעַל náal.cum accentu in prima.ideſt calciamentum. נַעַל
Exo.3.Solue calciamentum de pedibus tuis.Deut.25 Calciamẽ
Et tollet calciamentum de pede eius.Et in eodem . Et vocabitur tum.
nomen eius in iſrael domus diſcalciati. Pro quo hebrei
legunt. Domus diſcalciati calciamenti.p̃s.59 . In idumeam
extendam calciamentum meum . Scribitur etiam
cum mem in principio & dicitur מִנְעָל manal. Deut.33. ferrum מִנְעָל
& es calciamentum tuum.& in plurali נְעָלִים nealim ſiue calciamẽtũ
נַעֲלַיִם naalaim.Exo.12.Et calciamenta habebitis in pedibus. נְעָלִים
Eſa.5.nec rumpetur corrigia calciamenti eius.quod calciamẽta
in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet calciamentorum eius. נַעֲלַיִם
Et in eodem.11.Ita vt tranſeant per eum calciati . pro quo

נְעָלוֹת Calciamēta.

hebrei legunt. vt tranſeant per eum cū calciamētis. Amos. 2.Et pauperem pro calciamentis.Reperitur etiam נְעָלוֹת Naaloth.ſecundum terminationem pluralem femininorū Ioſ.9.Calciamentaq; perantiqua que ad indicium vetuſtatis pitatiis conſuta erant.

נָעַם Decorū eē Iocūdū eē Placere. נָעִים Egregius. Iocūdus. Suaue. Pulcher נְעִימִים Decori. Iocunditates נֹעַם Decor. נְעִימוֹת Decores. Delicie נַעֲמָן נַעֲמָנִים Iocūde

נָעַם Naam.ſuaue vel iocundum eſſe:ſeu dulce vel amenū eſſe.placere.decorum eſſe.2.Reg.1. frater mi ionatha decore nimis.Pro quo hebrei legūt.frater mi ionatha iocūdus vel ſuauis fuiſti mihi nimis . ſiue placuiſti mihi nimis aut decorꝰ fuiſti mihi nimis.p̄s.140.Et audiāt verba mea quoniam potuerunt.pro quo beatus hierōymus in pſ. iuxta he.ve.tranſtulit.Et audient verba mea quoniam decora ſunt.Prouer.2.Et ſcientia anime tue placuerit. Et in eo.9. Et panis abſconditus ſuauior eſt.Et in eodem.24.Qui arguunt eum laudabuntur.Pro quo hebrei legunt.Et arguētibus ſuaue ſiue iocūdum eſt.& inde נָעִים naim.i. iocūdus. ſuauis.decorus.egregius.2.Reg.23.Egregius pſaltes iſrael.Ps.80.Pſalterium iocundum cum cithara.Ps.132. Ecce q̄ bonum & q̄ iocundum.p̄s.134.Pſallite nomini eiꝰ quoniam ſuaue eſt.Ps.146. Deo noſtro ſit iocunda decoraq; laudatio.Prouer.22.Que pulchra erit tibi cum ſeruaueris eam in ventre tuo.Et in eo.24. Vniuerſa ſubſtantia precioſa atq; pulcherrima.& in plu.נְעִימִים Neimim.2.Reg.1. Saul & ionathas amabiles & decori valde. Iob.31. Complebunt dies ſuos in bono & annos ſuos in gloria. pro quo hebrei legunt.Et annos ſuos in iocunditatibus vel in ſuauitatibus.Et inde נֹעַם Nóam.ideſt iocunditas.vel ſuauitas. aut decor.p̄s.90.Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos. Pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Et ſit decor dn̄i dei noſtri ſuper nos.Prouer.16.Fauus melis compoſita verba .pro quo he.le .Fauus melis verba iocunditatis vel ſuauitatis.Et in plu.נְעִימוֹת Neimoth. p̄s.16. Delectationes in dextera tua in eternum . pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio trāſtulit.Decores in dextera tua eternos.Et aliquando ſcribitur cum mem in principio.p̄s.140.& non cōmunicabo cum electis eorum . Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.Nec comedere in deliciis eorum.ideſt in ſuauitatibus eorum.Scribitur etiam cū nun in fine & dicitur נַעֲמָן naaman.& in plu.נַעֲמָנִים naamanim.Eſa.17.Propterea plantabis plantationem fidelem. Pro quo hebrei legunt.Propterea plantabis plantationes iocundas vel ſuaues.

נַעַץ Saliūcula נַעֲצוּץ נַעֲצוּצִים Frutecta.

נַעַץ Naas.Genus arboris humilis.& ſcribitur cum duplici ſádich & dicitur נַעֲצוּץ naaſus.pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſaliunculam.Eſa.55.pro ſaliuncula aſcēdet abies.Et in plu.נַעֲצוּצִים naaſuſim.pro quo beatus hieronymus tranſtulit fruteta . Eſa . 7 . Et vniuerſis frutetis & in vniuerſis foraminibus.

נָעַר Excutere. Concutere. Cōſurgere נֹעַר Tempeſtas נְעֹרֶת Stuppa. Fauilla נַעַר Puer. Iuuenis. Adoleſcēs Miniſter. Famulus. Rudis. Pecus tenerum. נְעָרִים Pueri. Iuuenes. Miniſtri. נַעֲרָה Puella. Adoleſcentula. נְעָרוֹת Puelle. נְעוּרִים Iuuentus. נְעוּרוֹת adoleſcētia

נָעַר Naar.excutere.cōcutere.expergiſci.ſiue conſurgere. Exo.14.Et inuoluit eos dominus in mediis fluctibꝰ. pro quo hebrei legunt.& excuſſit dn̄s egyptios in medio maris.Ps.135.Et excuſſit pharaonem & virtutem eius in mari rubro.Iudi.16.Egrediar ſicut ante feci & me excutiā. Nee.5.Inſuper excuſſi ſinum meum & dixi : ſic excutiet deus omnem virum.Iob.38.Et excuſſiſti impios ex ea.Ps. 108.Et excuſſus ſum ſicut locuſta.Eſa.33.Et concuſſa ē baſan & carmelus.Et in eo.Et excutit manꝰ ſuas ab omni munere.Et in eodem.52.Excutere de puluere.Hiere.51. Excutient comas veluti catuli leonum.Significat etiam expergiſci vel conſurgere.Zach.2.Quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo.& inde נֹעַר nóar.ideſt excuſſio.ꝓ quo beatus hieronymus trāſtulit tempeſtatem.Iob.36. Morietur in tempeſtate anima eorum.& inde נְעֹרֶת neoreth.i.ſtuppa. ſeu fauilla ſtuppe q̄ excutitur ex lino.Iudi.16. Quomodo ſi rūpat quis filum de ſtuppa. Eſa.1.Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe.Itē נַעַר naar.i.puer.iuuēis.adoleſcēs.Geñ. 37.Paſcebat gregem cum fratribus ſuis adhuc puer. Et in eo.Puer non comparet.Ruth.2. Dixitq; booz iuueni qui preerat meſſoribus.1.Reg.1.puer autem erat adhuc infantulus.Prouer.1.Et adoleſcenti ſciētia & intellectus . Hiere. 1.Quia puer ego ſum. Accipitur ēt pro miniſtro vel famulo.eo quod communiter puer maiori & ſeniori miniſtrat. Iudi.7.Deſcendat tecum phara puer tuus.ideſt miniſter vł famulus tuus.4.Reg.5.Dixitq; giezi puer viri dei.i. miniſter eius.Ponitur etiam pro ignaro vel rudi . 2. Paralip.13. Porro roboan erat rudis & corde pauido. Accipitur etiam pro quocunq; animali dum eſt in tenera etate.Zach.11. Diſperſum non queret & contritum non ſanabit. pro quo hebrei legunt.puerum non queret.ideſt pecus tenerum non queret.Et in plurali נְעָרִים nearim.ideſt pueri . iuuenes.adoleſcentes.2.Reg.2.Surgant pueri.3.Reg.20 . per pediſequos principum prouinciarum.pro quo hebrei legunt.ꝑ pueros principum prouinciarum.Et in eodem.Egreſſi ſūt autem pueri principū prouinciarum.Iob.29.Videbāt me iuuenes & abſcondebantur.Ponitur etiam pro miniſtris. Nee.5.Sed & miniſtri eorum depreſſerant populum . Et in genere feminino נַעֲרָה naara.Geñ.24.puella decora nimis.Ruth.2.Cuius eſt puella hec.3.Reg.1. Queramus domino noſtro regi adoleſcentulam virginem. Et in plurali. נְעָרוֹת nearoth.Geñ.24. Igitur rebecca & puelle illius aſcēſis camelis ſecute ſunt virum.Exo.2.Et puelle eius gradiebātur per crepidinē aluei.Eſter.2.querātur regi puelle virgines.& idē נְעוּרִים neurim.i.puericia.iuuētus.& declinatur tantum pluraliter.p̄s.128.Sepe expugnauerunt me a iuuētute mea.p̄s.127.Ita filii excuſſorum.pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Ita filii iuuentutis. Poteſt etiam legi excuſſorum ſecundum primam ſignificationem.Reperitur etiam נְעוּרוֹת neuroth. ſecundum terminationem pluralem femininorum·Hiere.32.Iugiter facientes malum in oculis meis ab adoleſcentia ſua.

נָפַח Inſpirare Suflare. Inſuflare. Exſuflare. Spirare. Succēdere מַפּוּחַ Suflatoriū Affligere. מַפָּח abominatio

נָפַח naphach.inſuflare.inſpirare.exſuflare.ſpirare.ſuccendere.affligere.Geñ.2.Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculū vite.Eſa.54.Ecce ego creaui fabrum ſuflantem in igne prunas.Ezech.22.Vt ſuccendā in ea ignē ad cōflandū ideſt ad ſuflandum.Et in eodem.37.Et inſufla ſuper interfectos iſtos.Aggei.1.Et intuliſtis in domum & exſuflaui illud.Malach.1.& exſuflatis illud.Hiere.15. Defecit anima eius.ideſt ſpirauit.ponitur etiam pro ſuccendere. Iob.20. Deuorabit eum ignis qui non ſuccenditur.Et in eo.41.Sicut olle ſuccenſe atq; feruentis . Hiere . 1. Ollam ſuccenſam ego video.& inde מַפּוּחַ mapúach.ideſt ſuflatorium quo ignis ſuccenditur.Hieremie.6.Defecit ſuflatorium in igne . ponitur etiam predicta dictio pro affligere . Iob. 31.Et animam agricolarum eius afflixi.& idē מַפָּח mapach. ideſt dolor ſeu afflictio.pro quo beatus hieronymus tranſtulit abominationem.Iob.11.Et ſpes illorum abominatio anime.

נֹפֶךְ Carbūculus

נֹפֶךְ Nópech.carbunculus lapis precioſus.Exo.28.In ſecūdo.ſcilicet verſu carbūculus & ſapphyrus & hyaſpis.Ezech.28.Sapphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

נָפַל Concidere irruere. Cadere.

נָפַל Naphal.cadere.concidere.ruere.corruere.iacere.irruere.inferiorem eſſe.tranſfugere.Geñ.4.Et cōcidit vultus eius.& in eo.Cur concidit facies tua . Et in eodem . 15. Sopor irruit ſuper abraam & horror magnus & tenebroſus inuaſit eum.ideſt cecidit ſuper eum.Et in eodem.17.cecidit Abraam in faciem ſuam.Et in eodem.24.Deſcendit

de camelo.pro quo hebrei legunt.Cecidit de camelo.Et in
eodem.25.Coram cunctis fratribus ſuis obiit.ideſt cecidit.
Et aliqui hebrei exponunt ſic.ſcilicet cecidit ei poſſeſſio co
ram cunctis fratribus ſuis.Et in eodem.50.Quod cernens
Ruere. ioſeph ruit ſuper faciem patris.Leuit.26.Et corruent corā
Corruere. vobis.Et in eodem.Cadēt inimici veſtri gladio.Nu.6.Ita
tamen vt dies priores irriti fiant. Pro quo hebrei legunt.
Et dies priores cadant.ideſt cadant de numero vt nō com-
putentur.Deut.22. Et ſis reus labēte alio & in preceps ruē
Iacere. te.Ioſ.2.Etenim irruit in nos terror veſter.Iudi.7. Et oēs
orientales populi iacebant in valle.2.Regū.1.Sciebam enī
ꝙ viuere non poterat poſt ruinam. ideſt poſtq̄ cecidit.3.
Reg.8.Non cecidit nec vnus quidem ſermo.4.Reg.10.vi-
de ergo nunc quoniam non cecidit de ſermonibus domini
Concidere in terram.Nee.6.Et conciderent intra ſemetipſos.pro quo
Inferiorē hebrei legunt.Et ceciderunt valde in oculis ſuis.ideſt infe-
eſſe. riores ſibi ipſis videbantur ex quo non preualuerant ad-
uerſus hebreos.Et ſimile verbum habetur.Iob.12.Vbi di-
citur nec inferior veſtri ſum.ꝓ quo in hebreo legitur. Nec
cadens ego a vobis.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & in
Defluere. eodem.14.Mons cadens defluit.pro quo hebrei legunt.
Mons cadens cadet ſiue corruet.Ps.19.Ipſi obligati ſunt &
ceciderunt.Ps.36.Cum ceciderit non collidetur.Ps.144.
Alleuat dominus omnes qui corruunt.Eſa.9.Et cecidit in
iſrael.Et in eodem.14.Quomodo cecidiſti de celo lucifer
Et in eodem.21.Cecidit cecidit Babylon. Hiere.51. Et ca
dent interfecti in terra chaldeorum. Et in eodem. Subito
cecidit babylon.Ioel.2.Sed & per feneſtras cadent. Amos
8.Et cadent & non reſurgent.Et aliquando ſcribitur cum
duplici lamed. Ezech.28. Et corruent interfecti in medio
eorum.Significat etiam tranſfugere aut profugere.vel ad-
Trāſfugere iungere ſe aliis.1.Reg.29.Ex die qua tranſfugit ad me.4.
Reg.7.Venite ergo & tranſfugiamus ad caſtra ſyrie.1.Pa-
ralip.12.Periculo capitis noſtri reuertetur ad dominum ſu
um.ideſt tranſfugiet ad dominum ſuum.Et in eodem.trāſ
fugerunt ad eum de manaſe.Hiere.21. Qui egreſſus fue-
Profugere rit & tranſfugerit ad chaldeos.Et in eodem.37. Ad chalde
os profugis.Et in eodem.52.Et de profugis qui tranſfuge
Adiungi. rant ad regem babylonis.Eſa.54.Aduena quondam tuus
adiungetur tibi.Inde verbum tertie coniugationis.ideſt ca
dere facere: ſeu proiicere: vel dimittere: ſiue ꝓſternere.Iu
Dimittere di.2.nō diuiſerūt adinuentiōes ſuas.i.nō ꝓiecerūt.1.Reg.
Cadere fa 3.Non cecidit ex omnibus verbis eius in terra.pro quo he
cere. brei legūt.Nō cadere fecit: ſiue nō proiecit ex oībus verbis
eius.Iob.29.Et lux vultus mei non cadebat in terra.ꝓ quo
he.le.Et lucē vultus mei non faciebant cadere.p̄s.105.vt ꝓ
proſternere ſterneret eos ī deſerto.i.cadere faceret.ſignat ēt ſortē ꝓiice
re.i.ſorte mittere vel ſorte diuidere.Ioſ.13.Veniat ergo in
partē hereditatis iſrael.pro quo he.le.Proiice eā in heredi-
Sorte diui tatē iſraeli.i.ſorte diuide eā.& in eo.23.Et nūc quia ſorte di
dere. uiſi.p̄s.77.Et ſorte diuiſit eis terrā in funiculo. Prouer.1.
Sortē mit Sortē mitte nobiſcū.Ione.1.venite & mittamus ſortes. Et
tere. in eo.& miſerunt ſortes & cecidit ſors ſuper ionam. Et ide
verbū quarte cōiugatiōis.i.proſternere ſe ſiue iacere.Deut.
9.Et procidi añ dñm ſicut prius quadraginta diebus.i.ia-
Proſter- cui ſiue proſtratus ſum ante dñm.Et in eo.Et iacui corā do
nere ſe. Iacere. mino quadraginta diebus & noctibus.Et in eo. Quibꝰ cū
ſuppliciter deprecabar.pro quo he.le.Quibus iacui ſiue q
Subiicere. bus proſtratus fui.Pōitur ēt ꝓ ſubiicere.Geñ.43.Et violē-
מַפָּלָה ter ſubiiciat ſeruituti & nos & aſinos noſtros. & inde מַפָּלָה
Ruina. Mapala.i.ruina. Eſa.17. Et erit quaſi aceruus lapidum in
ruina.Et in eo.23.poſuerunt eā in ruinā. & in eo.25. vrbē
fortē in ruinā.Ezech.3.Et in ruina eius habitabūt vniuer-

ſa volatilia celi.& inde מַפָּל Mapal.i.quiſquilie que cadūt מַפָּל
de frumento.Amos.8.Et quiſquilias frumenti vendamus quiſquilie.
& inde מַפֹּלֶת Mapoleth.ideſt cadauer.Iudi.14.Declinauit מַפֹּלֶת
vt videret cadauer leonis.& in numero plurali מַפְּלֵי Mapa Cadauer.
le.& ponitur pro membris.Iob.41. Membra carniū eius מַפְּלֵי
coherentia ſibi.Et inde נֵפֶל nepel.ideſt abortiuus:eo quod Membra.
cadit ex vtero.Iob.3.Aut ſicut abortiuū abſconditum non נֵפֶל Abortiuus
ſubſiſterē.Ps.57. Supercecidit ignis:non viderunt ſolem.
Pro quo btūs hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.qua
ſi abortiuum mulieris quod non vidit ſolem.Eccl̄s.6.pro-
nuncio ꝙ melior illo ſit abortiuus.& ide נְפִילִים nephilim. נְפִילִים
ideſt gigantes.eo quod propter ſui magnitudinem ceteri
humiliores videntur cadere ante eos.vel quia irruit timor
eorum ſuper alios.Geñ.6.Gigantes autem erant ſuper ter Gigantes.
ram in diebus illis.Nu.13.Ibi vidimus monſtra quedam fi-
liorum Enach.pro quo hebrei legunt.Ibi vidimus gigan
tes filios enach.

נָפַץ Napas.diſpergere.diſgregare.diſſeminare. diuidere. נָפַץ
allidere.collidere.conterere.confringere.Geñ.9.Et
ab his diſſeminatum eſt omne genus hoīm ſuper vniuer- Diſſeminaŕ.
ſam terram.pro quo hebrei legunt.& ab his diſperſa ē om-
nis terra.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.11. An-
teq̄ diuidamur in vniuerſas terras.& in eo. Inde diſperſit Diuidere. Diſpgere.
eos dominus ſuper faciem cunctarum regionum.Et in eo.
49.& diſpergam eos in iſrael.1.Reg.13.quia vidi ꝙ popu
lus dilaberetur a me.ideſt diſpergeretur a me.2.Reg.18.
fuit autem ibi prelium diſperſum ſuper faciē vniuerſe ter-
re.3.Reg.22.Vidi cunctum iſrael diſperſum in montibus
Hiere.9.Diſpergā eos in gentibus. & in eodem. & omnis
grex eorum diſperſus eſt.Eſa.33.Ab exaltatione tua diſper
ſe ſunt gentes.Hiere.13.Et diſpergā eos virum a fratre ſuo.
Ezech.20.& cōgregabo vos de terris in quibus diſpſi eſtis
Soph.3.ſupplices mei filii diſperſorum meorū.hebrei tñ ī
p̄dicto loco dicūt ꝙ eſt nomē proprium & legunt ſic.Atha
rai filia phuſai.& interpretatis his nominibus eſt ſenſus ſi-
cut in littera noſtra.Significat etiam allidere. vel cōfringe
re.vt Iudi.7.Et hydrias confregiſſent. p̄s.2. Et tanq̄ vas Cōfrīgere.
figuli confringes eos.Ps.136.& allidet paruulos tuos ad pe Allidere.
trā.Eſa.27.ſicut lapides cineris alliſos.Hiere.4. & lagūcu
las eorū collident.& in eodem.22.nunquid vas fictile atq̄ Collidere.
cōtritum vir iſte hieconias.& in eo.51.Collidis tu mihi va Conterere
ſa belli: & ego collidā in te gentes.& in eo.& collidam in te
equum & equitē eius.& inde נֶפֶץ nephes. i.alliſio.Eſa.30. נֶפֶץ
Allidet in turbine.pro quo he.le. Alliſio turbinis. & inde Alliſio.
מַפָּץ Mapas.i.inſtrumentum ſiue vas quo aliquid conteri- מַפָּץ
tur & diſſipatur.Ezech.9.& vniuſcuiuſq̄ vas interitus in Interitus.
manu eius.

נְפַק Naphac.in ligua chaldaica ſignificat egredi: ſiue edu נְפַק
cere. Dañ.2.& egreſſa ſententia ſapientes interficiebā Egredi.
tur.& in eo.qui egreſſus fuerat ad interficiendos ſapientes
babylonis.& ī eo.3.egredimini & venite: ſtatiq̄ egreſſi ſūt
& inde נִפְקַת napcath.ideſt ſumptus.expenſe. Eſdre.6. Sū נִפְקַת
ptus autem de domo regis dabuntur.& in eodem. Studio Sumptus
ſe ſumptus dentur viris illis.

נֶפֶשׁ Nephes.Anima.Geñ.1.Producat terra animam vi נֶפֶשׁ
uentem.& in eodem.2.& factus eſt homo in animam anima.
viuentem.& in eodem.19.Salua animam tuam.& in eodē.
35.egrediente autem anima eius pre dolore.Exo.12. Peri
bit anima illa de iſrael.& in eodem.21. Reddet animā pro
anima.Leuit.5.Si peccauerit anima.Nu.15. Quod ſi ani-
ma vna neſciens peccauerit.Deut.6. & ex tota anima tua.
1.Regum.25.erit anima domini mei cuſtodita quaſi in fa
ſciculo viuentium apud dominum deum tuum:porro ini

micorum tuorum anima rotabitur.3.Reg.17. Reuertatur
obſecro anima pueri huius in viſcera eius. Et in eodem.19
Tolle animam meam.Iob.1. Cuncta que habet homo
dabit pro anima ſua.Et in eodem.21.Et anima eius
quodcunqꝫ voluit hoc fecit.Ps.23.qui non accepit in vanum animã
ſuam.Ps.104. ferrum pertranſiuit anima eius .Ps.118.&
anima mea cognoſcet nimis.Prouer.27.Anima ſaciata
calcabit fauum.& communiter eſt generis feminini:vt patet ĩ
aliquibus locis predictis.& aliquando reperitur in genere
maſculino.vt Gen̄.46.Omnes anime quattuordecim.vbi
in hebreo illud quattuordecim eſt generis maſculini.&
iungitur cũ hoc nomĩe aĩe.& in eo.Anime due. Vbi pro eo qđ
in littera noſtra eſt due in hebreo eſt שְׁנַיִם Senaim. ꝙ eſt
generis maſculini.Nume.31.vnam animam ex quingẽtis
tam ex hominibus quam ex iumentis. vbi pro eo quod in
littera noſtra eſt vnam in hebreo eſt אֶחָד Echad. quod eſt
generis maſculini.& aliquando accipitur pro toto homine
ſeu pro corpore animato.vt in aliquibus locis predictis. &
Gen̄.14.Da mihi animas.ideſt da mihi homines. Et in
Domo. eodem.46.Omnes anime domus iacob que ingreſſe ſunt in
egyptum.Ponitur etiam pro ſemetipſo.Ps.104. vt
Semetipſꝫ erudiret principes eius ſicut ſemetipſum. Deut.21. Dimittes eã
liberam.pro quo hebrei legunt.Dimittes eam anime ſue.
ideſt ſibiipſi:vt ſit in ſua libera poteſtate.Hiere.51. Iurauit
dominus exercituum per animam ſuam.ideſt per
ſemetipſum.ſicut exponunt hebrei.Amos.6.Iurauit dominus
deus in anima ſua.ponitur etiam pro mortuo.ideſt pro
Mortuus morticino anime humane.Nu.6. ſuper mortuum non
ingredietur.pro quo hebrei legũt.& ſuper omnes animas
mortui ſeu morticini non ingredietur.& in eodem.quia
peccauit ſuper mortuum.pro quo hebrei legunt.Quia peccauit
ſuper animam.ideſt ſuper morticinum anime humane. &
morticinũ in eo.19.Omnis qui tetigerit humane anime morticinũ.
Ponitur etiam pro deſiderio.Ps.26.Ne tradideris me in
Halitus. animas tribulantium me.ideſt in deſideria tribulantiũ me.
נְפָשׁוֹת Ponitur etiam pro halitu.Iob.41.Halitus eius prunas
ardere facit.Et in plurali נְפָשׁוֹת nephaſoth.ſecundum
anime. terminationem femininorum.Ps.71.Et animas pauperum
ſaluas faciet.Ezech.13.Vt interficerent animas que non
נְפָשִׁים moriuntur.Reperitur etiam נְפָשִׁים nephaſim ſecundum
Anime. terminationem maſculinorum.Vt in eodem.Et dimittam
animas quas vos capitis animas ad volandum.& inde
נָפַשׁ verbum נָפַשׁ naphes:qđ ſignificat refrigerare.vel requieſcere
aut recreare.vel animari.ideſt animam ſumere. Exodi.
refrigerar̄. 23.Et refrigeretur filius ancille tue & aduena.Et in eodem.
Septimo autem ab opere ceſſauit. pro quo hebrei legunt.
Reqeſcere Septimo autem quieuit & requieuit. ſiue refrigeratus eſt.
Loquitur enim ſcriptura de deo more humão: ſicut de
homine dicitur ꝙ refrigeratur & requieſcit perfecto opere.
Refocillar̄ Ponitur etiam pro refocillari.2.Regum.16. Et refocillati
ſunt ibi.

נֵץ נֵץ Nes. Accipiter. Leuit.11. Et accipitrem iuxta genus
accipiter. ſuum.

נָצַב נָצַב Naſab.Conſtituere.ſtatuere.erigere.ſtare.3.Regum.
Cõſtituere 22.Nec erat tunc conſtitutus rex in edom.Eſa.3. Stat
ad iudicium dominus. Thren̄.2. firmauit dexteram ſuam
Statuere. quaſi hoſtis.ideſt ſtatuit dexteram ſuam ſiue ſtetit
dextera ſua.Zach.11. Et quod ſtat nõ enutriet. Et aliquando
Stare. ſcribitur ſine nun.De quo vide ſupra in dictione יָצַב Iaſab.&
נְצִיב inde נְצִיב Neſib.ideſt ſtatua ſiue ſtatio.Gen̄.19. Que
Statua verſa eſt in ſtatuam ſalis.1.Paralipo.11. Et ſtatio
Statio. philiſtinorum in bethleem.Significat etiam prepoſitum ſeu
prefectus prefectum.3.Regum.4.Habebat autem ſalomon duodecim
p̄fectos ſuper omnem iſrael.Et in eodem. Nutriebantqꝫ eos
ſupradicti regis prefecti.Et inde מַצֵּבָה Maſeba. ideſt **מַצֵּבָה**
ſtatio ſiue ſtatua.vt Eſa.22.Et expellam te de ſtatione tua. **Statio.**
ponitur etiam pro titulo vel ſtatua.Gen̄.35.Erexitqꝫ iacob
titulum ſuper ſepulchrum eius:hic eſt titulus monumenti **Titulus.**
rachel.Exo.23.& confringes ſtatuas eorum. vide etiam de **Statua.**
hoc ſupra in dictione יָצַב Iaſab.Ponitur etiam נִצָּב Niſab **נִצָּב**
pro capulo gladii.Iudi.3.Vt capulus ſequeretur ferrum in **Capulus.**
vulnere.Item נְצַב naſab.in lingua chaldaica ſignificat **נְצַב**
plãtare.& inde נִצְבַת niſebeth.ideſt plantatio.Dan̄.2.De **Plantare.**
plantatione eris & ferri oriebatur. **נִצְבַת**

נָצָה Naſa.Iurgari.rixari.litigare.litem concitare.vaſtare. **Plantatio.**
florere.volare.Exo.2.Conſpexit duos hebreos **נָצָה**
rixãtes.Et in eodem.21.Si rixati fuerint viri.Leuit.24. **Rixari.**
Iurgatus eſt in caſtris cum viro iſraelita.Nume.26. qui **Iurgari.**
ſurrexerunt contra moyſem & Aaron.pro quo hebrei legunt .qui
iurgati ſunt.Et in eodem.Quando aduerſus dominum
rebellauerunt.Pro quo hebrei legunt. Quando iurgati ſunt
aduerſus dominum.Et in titulo.Ps.59.Vbi dicitur:cũ
ſuccendit meſopotamiam ſyrie.Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit.Cum pugnauit aduerſus ſyriam meſopotamie. **Pugnare**
Et inde מַצָּה Maſa.ideſt rixa.contẽtio.iurgium .Prouer. **מַצָּה**
16.Qui meditatur diſcordias diligit rixas. Eſa.41. Viros **Rixa.**
rebelles tuos.Pro quo hebrei legunt.viri contentionis tue **Contẽtio.**
ſiue iurgii tui.ideſt iurgantes aduerſum te. Et in eodem.
58.Ecce ad lites & ad contentiones ieiunatis.Significat
etiam ſupradicta dictio: vaſtare.Hiere.4. Ciuitates tue **Vaſtare.**
vaſtabuntur.Eſa.37.In erradicatione collium compugnantiũ.
Pro quo hebrei legunt.In erradicationem collium
deuaſtatorum ſeu deſertorum.& ſecundum primam
ſignificationem poteſt legi ſicut eſt in littera noſtra. ſignificat etiam
florere ſeu germinare.Canti.6. Si germinaſſent mala **Germinare.**
punica.Et in eodem.7.Si floruerunt mala punica. Vide **Florere.**
etiam de hoc ſupra in dictione נוּץ nus.ſignificat etiam
volare.vt Thren̄.4.Iurgati quippe ſunt & commoti. pro quo
hebrei legunt. Volauerunt & commoti ſunt. Poteſt etiam **Volare.**
legi ſicut eſt in lr̃a nr̃a.Et aliq̃n ſcribitur cum aleph in fine
loco he.vt Hiere.48.Date florem moab quia florens
egredietur.pro quo he.le.Date alam ſeu pennam moab.quia
volans volabit.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Et
inde נוֹצָה noſa.ideſt pluma.Leuit.1. Veſiculam vero **נוֹצָה**
gutturis & plumas proiiciet.Ezech.17.Plena plumis & **Pluma.**
varietate.Et in eodem.Magnis alis multiſqꝫ plumis.

נָצַח Naſach.Triumphare.ſuperare.vincere.ſeu victoriam **נָצַח**
obtinere.inſtare.ſolicitare.vrgere.Prefectum ſeu **triũphare.**
prepoſitum eſſe.1.Reg.15.Porro triumphator iſrael non
parcet tibi.1.Paralip.15.In citharis pro octaua canebant
epinicion.pro quo he. le. canebãt ad vincendum ſeu pro **Vincere.**
victoria.& eſt idem cum littera noſtra:nam epinicion grece
carmen triumphale ſignificat.& in titulo.Ps.4. vbi
dicitur in finem in carminibus pſalmus dauid.pro quo beatus
hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit victori in
canticis pſalmus dauid.& ſir̃r in aliis titulis pſalmorum.Dan̄.6. **ſuperare.**
Igitur daniel ſup̄abat oẽs principes.Malach.3. Victor in
pſalmis canentem.ſignificat ẽt inſtare.vel vrgere. ſeu
prepoſitũ vel prefectum eſſe.2.Paralip.2.Prepoſitoſqꝫ eorum **Prepoſitũ**
tria millia.ideſt illos qui inſtabant operibus. Et in eodem. **eſſe.**
Tria autem millia ſexcentos prepoſitos operum populi.Eſdre.3. **Vrgere.**
Vt vrgerent opus domini.Et in eodem. Vt inſtarent **Inſtare.**
ſup eos q faciebãt opus.& inde נֵצַח néſach.i.fortitudo. **נֵצַח**
virtus.Eſa.63.Et detraxi in terram virtutem eorum. Ponitur **Virtus.**
etiam pro ſanguine in quo eſt fortitudo & vita. Et in
eodem.Et aſperſus eſt ſanguis eorum ſuper veſtimenta mea. **ſanguis**

ſignificat etiam eternum ſeu perpetuum.vt.Ps.12. Vſque quo domine obliuiſceris mei in finem. ideſt in eternum. Ps.48.Et viuet adhuc in finem. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et viuet vltra in ſempiternum.Eſa.13. Non habitabitur vſq; in finem.ideſt vſq; in eternum.Hiere.15.Quare factus eſt dolor meus perpetuus.Threñ.3.Periit finis meus.pro quo ſecundum primam ſignificationem aliqui hebrei legunt. Periit victoria mea.poteſt etiam legi ſic piit eternitas ſeu perpetuitas mea.Ponitur etiam pro ſeculo.Eſa.64.In ſecula ſeculorum non erit tranſiens per eam. Et inde נִצְחַת niſachath.ideſt fortis ſeu perpetua.Beatus hieronym⁹ trãſtulit.contentioſam.Hiere.8. Quare auerſus eſt populus iſte in ieruſalem auerſione contentioſa.

Sẽpiternũ
Perpetu⁹
Finis.
Seculum.
נִצְחַת
Cõtentioſa

נָצַל Naſal.eripere.liberare.euadere.eruere. Auferre.abſtrahere.ſpoliare.Geñ.37.Volens eripere eũ de manibus eorum.Exo.5.Et non liberaſti eos.Et in eodem.18.Et eruit me de gladio pharaonis.Deut.23. Non trades ſeruum domino ſuo qui ad te cõfugerit.ideſt qui ad te euaſerit.Ioſ.2.Et eruatis animas noſtras a morte.2.Reg.22.in die qua liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum ſuorum.2.Reg.20.Et effugiat nos. pro quo hebrei legunt.Et euadat oculos noſtros.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.4.Reg.18.Eruens liberabit nos dominus. Iob.5. In ſex tribulationibus liberabit te.Ps.32. Vt eruat a morte animas eorum.p̄s.33.Et de omnibus his liberauit eum dominus.Ps.85.Et eruiſti animam meam ex inferno inferiori.Eſa.20. Vt liberarent nos a facie regis aſſyriorum.Et in eo.37.Et tu poteris liberari.Hiere.7. Et dixiſtis liberati ſumus.Ezech.14.Ipſi iuſtitia ſua liberabunt animas ſuas. Amos.4.Quaſi torris raptus ab incendio. ideſt liberatus vel erutus ab incendio.Zach.3.Nunquid non iſte torris eſt erutus de igni.Et inde הַצָּלָה Haſala.ideſt liberatio. Eſter.4.Per aliam occaſionem liberabuntur iudei. pro quo hebrei legunt.Refrigerium & liberatio ſtabit iudeis de loco alio.Significat etiã aufferre vel ſpoliare.ſeu diripere. Geñ.31.Tulitq; deus ſubſtantiã patris veſtri & dedit mihi. Et in eodem.Sed deus tulit opes patris noſtri & eas tradidit nobis.Exo.3.Et ſpoliabitis egyptum.Et in eo.et ſpoliauerũt egyptios.ideſt abſtulerunt ab eis opes.Et in eodem.33.Depoſuerunt ergo filii iſrael ornamentum ſuum. 2. Paralip.20.Et diripuerunt ita vt omnia portare non poſſent.

נָצַל
Eripeř.
Liberare.
Eruere.
Euadere.
הַצָּלָה
Liberatio.
Tollere.
Spoliare.
auferre.
Deponere
Diripere.

נָצַר Naſar.cuſtodire.ſeruare.vaſtare.Deut.32. Et cuſtodiuit quaſi pupillam oculi.Et in eodem.33.Et pactũ tuum ſeruauerunt.Ps.24.Requirentibus teſtamentum eius. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.His qui cuſtodiunt pactum eius.p̄s.33. Prohibe linguam tuam a malo.Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit.Cuſtodi linguam tuam a malo. Ps.118.Quia iuſtificationes tuas exquiſiui.pro quo beat⁹ hieronymus tranſtulit.Quia precepta tua cuſtodiui.p̄s.140. Et oſtium circunſtantie labiis meis.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.Serua paupertatem labiorum meorum. Prouer.4.Cuſtodi illam quia illa eſt vita tua. Et in eo.22. Oculi dñi cuſtodiunt ſcientiam.Et in eo.27.Qui ſeruat ficum comedet fructus eius.Eſa.27.Ego dominus qui ſeruo eam.Et in eodem.Nocte & die ſeruo eam. Naum. 2. Qui cuſtodiat obſidionem.Et aliquando ſcribitur ſine nun. vt Eſa.8.Liga teſtimonium.Pro quo hebrei legunt.Serua teſtimonium.Poteſt etiam deriuari a dictione צָרַר ſarar. q̄ ſignificat ligare.ſicut eſt in littera noſtra.Et inde נֹצֵר noſer ideſt cuſtos.& in plurali נֹצְרִים Noſrim.4.Reg.18.A turre cuſtodum.Hiere.4. Auditum eſt in ieruſalem cuſtodes venire de terra longinqua.Et in eodem.31. Clamabunt cuſtodes in monte ephraim. Et inde נְצוּרוֹת Neſuroth. i. res obſeruate & occulte.Hiere.33.Et annunciabo tibi grandia & firma que neſcis.pro quo hebrei legunt. Annunciabo tibi grãdia & obſeruata vel occulta que neſcis. Et ĩde נְצוּרַת Neſurath.ideſt occulta. ſcilicet ad inſidiandum vel decipiẽdum.Prouer.7.Et preparata ad decipiendas animas. Pro quo hebrei legunt.Et obſeruata vel occulta corde.Poteſt ẽt legi ſic.Et vaſtata ſeu deſerta corde. Nam predicta dictio etiam ſignificat vaſtare vel deſolare. Eſa.1.Sicut ciuitas q̄ vaſtatur.Et inde נְצוּרִים Neſurim.ideſt loca deſerta: vel vaſtata.Beatus hieronymus tranſtulit delubra mortuorum. Eſa.65.Et in delubris mortuorum dormiant. Ponitur etiam pro fecibus.Eſa.49.Et feces iſrael conuertendas. vbi pro fecibus ponitur נְצוּרֵי Neſure.ſicut alias שְׁמָרִים ſemarim ſignificat feces & deriuatur a שָׁמַר Samar. quod ſignificat cuſtodire: vt infra dicetur. Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et deſerta ſeu deuaſtata iſrael ad conuertẽdũ. Item נֵצֶר neſer.flos.virgultũ.ſtirps.germẽ.Eſa.11.Et flos de radice eius aſcendet.Et in eodem.14. Tu autem reiect⁹ es de ſepulchro quaſi ſtirps inutilis.Et in eodem. 60.Germen plantationis mee.

נָצַר
Cuſtodire.
ſeruare.
נצר
נצרים
Cuſtodes.
נְצוּרוֹת
obſeruata.
נְצוּרַת
Occulta.
Vaſtare.
נְצוּרִים
Delubra
mortuorũ.
Feces.
נֵצֶר
flos.
Stirps.
Germen.

נָקִק Nechic.cauerna.foramẽ.fiſſura.Eſa.7. Et in cauernis petrarum.Hiere.13.Abſconde illud ibi in foramine petre.

נָקִק
cauerna.
foramen.

נָקַב Nacab.perforare.explanare.declarare.nominare.maledicere.ſeu blaſphemare.4.Reg.12. Et aperuit foramen deſuper.pro quo hebrei legunt. Et perforauit foramen.Iob.40.Et in ſudibus perforabis nares eius. Eſa.36 Intrauit in manum eius & perforauit eam.Aggei.1.In ſacculum pertuſſum.i.perforatum.& ĩde מַקֶּבֶת machébeth. ideſt malleus.Iudi.4. Aſſumens pariter & malleum.Ponitur etiam pro cauerna.Eſa.51.Et ad cauernam laci vnde p̄ciſi eſtis. & in plurali מַקָּבוֹת macaboth.ideſt mallei.3.Reg.6.Et malleus & ſecuris & omne ferramentum non ſunt audita in domo.Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet mallei & ſecuris.Eſa.44.Et in malleis formauit illud. Et ĩde נְקֵבָה Necheba.ideſt femina.Geñ.1.Maſculum & feminam creauit eos. Leuit.12.Si feminam peperit.Nu.31.Cur feminas reſeruaſtis.Item נָקַב nacab.ideſt explanare.ſeu declarare aut nominare.Geñ.30.Conſtitue mercedem tuam. Pro quo hebrei legunt.Declara ſeu explana mercedem tuam.Nu.1.Quos tulerunt moyſes & Aaron.pro quo hebrei legunt.Et tulit moyſes & Aaron viros iſtos qui declarati ſeu explanati ſunt per nomina vel qui nominati ſunt per nomina.Eſa.62.Quod os domini nomĩauit. Amos.6.optimates capita populorum.ideſt nominati capita populorum.Significat etiam maledicere ſeu blaſphemare. Leuit.24.Cumq; blaſphemaſſet nomen domini. Et in eodem. Et qui blaſphemauerit nomen domini morte moriatur. Nume.23. Quomodo maledicam cui non maledixit deus. Et in eodem. Inde maledicito ei. Iob.3. Maledicant ei qui maledicunt diei. Et in eodem. 5. Et maledixi pulchritudini eius ſtatim.Prouerb.21. Qui abſcondit frumẽtum maledicetur in populis. Abach. 3. Maledixiſti ſceptris eius.

נָקַב
Perforař.
מַקֶּבֶת
Malleus
Cauerna.
מַקָּבוֹת
Mallei.
נְקֵבָה
femina.
נָקַב
Declarare
Nominare
Blaſphemare.
maledicer.

נָקֹד Nycud.Punctum ſeu ſtigma: aut macula. ſcilicet diuerſi coloris.Canti.1.Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Pro quo hebrei legunt. Cum punctis vel ſtigmatibus argenti. Vbi ponitur נְקֻדּוֹת Necudoth.in numero plurali. & inde נָקֹד Nacud.ideſt animal album habens maculas nigras vł econuerſo.Geñ.30. & ſepara cunctas oues varias.i.hñtes maculas varii coloris

נָקֹד
Punctum
נְקֻדּוֹת
Puncta.
נָקֹד
Vari⁹.

Et in eodem.Et quodcunq; fuluum & maculoſum varium
q; fuerit.Et in eodē.Et omnia que non fuerint varia & maculoſa.
נֹקֵד & fulua.Et a talibus pecoribus dictus eſt נֹקֵד noced
ideſt paſtor.ſiue ille qui alit pecora.4.Reg.3.Porro meſa
Rex moab nutriebat pecora multa.Pro quo hebrei legunt
Paſtor Erat armentarius ſeu paſtor.& in plurali.נֹקְדִים Mocdim.
נֹקְדִים Amos.1.verba amos qui fuit in paſtoralibus thecue.& inde
paſtorales נְקוּדִים Necudim.i.panis mucidus ſeu putrefactus.Eo
נְקוּדִים quod in eo ſunt quaſi macule vel puncta diuerſi coloris.ꝓ
Cōminuti. quo beatus hieronymus tranſtulit comminuti.Ioſ.9.Panes
quoq; quos portabant ob viaticum duri erāt in fruſtra
comminuti.Et in eo.Nūc ſicci facti ſunt & ſiccitate nimia
נְקוּדִים cōminuti.ponitur etiam נְקוּדִים Necudim pro cruſtula panis.
Cruſtula panis. 3.Regū.14.Tolle quoq; in manu tua decem panes &
cruſtulam.

נָקָה נָקָה Naca.mundum ſeu innocentem eſſe.mundare.parcere.
Mūdū eē. deſſolare ſeu exterminare.Geñ.24.Non teneberis
iuramento.Pro quo hebrei legunt.Et mundus ſeu innocens
eris a iuramento.Exo.34.Nulluſq; apud te per ſe innocens
eſt.Pro quo hebrei legunt.Et innocens non faciet
Innocentē eſſe. innocentem vel non erit īnocens.vel ſic.Et mundans non
mundabit.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Poteſt etiam
legi ſic.Nec quaſi innocenti parcet.Et eadem verba habētur.
Nu.14.vbi dicitur.Nullūq; innoxiū derelinquens.&
Hiere.46.Nec quaſi innocenti parcam tibi.Et ſupra in eodem.
50.vbi dicitur.Et non tibi videaris innoxius.Nu.5.
Non te nocebunt aque iſte amariſſime.Pro quo hebrei legunt.
Innocens ſeu innoxia eris ab aquis iſtis.Et in eodē.
Innoxium eſſe. Erit innoxia & faciet liberos.Et in eodem.Maritus abſq;
Mūdare. culpa erit.ideſt innocens ſeu mundus erit a culpa.Ps.18.ab
ocultis meis munda me.Et in eodem.Et emundabor a delicto
maximo.Hiere.49.Et tu quaſi innocens relinqueris:
non eris innocens.Ioel.3.Et mundabo ſanguinem eorum
quos non mundaueram.& aliquando ſcribitur cum aleph
loco he.Dañ.7.Et capilli capitis eius quaſi lana munda.
נִקָּיוֹן & inde נִקָּיוֹן Nicaion.ideſt mundicia.innocentia.Ps.25
Lauabo inter innocentes manus meas.Pro quo beatus hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.
Innocētia Lauabo in innocentia manus meas.Oſee.8.Vſq;quo
non poteris emundari.pro quo hebrei legunt.Vſquequo
non poteris mundiciam.ſcilicet habere.Amos.4.Dedi vobis
Stupor Mundicia ſtuporem dentium.Pro quo hebrei legunt.Dedi vobis
mundiciam dentium.In quo ſignificatur magnitudo famis.
nam qui non comedunt mundos habent dentes.& inde
נָקִי נָקִי Nachi.i.mundus.innocens.innoxius.Geñ.24.Innocens
Innocēs. eris a maledictione mea.Exo.21.Dominus quoq;
bouis innocens erit.Iob.4.Quis vnquā innocens periit.
Ps.14.Et munera ſuper innocentem non accepit.Ps.23.
Innocens manibus & mundo corde.p̄s.105.Et effuderunt
ſanguinē innocentem.& aliquando ſcribitur cum aleph in
fine.Ioel.3.Et effuderint ſanguinem innocentem in terra
ſua.Ione.1.Et ne des ſuper nos ſanguinem innocentem.&
נְקִיִּים in plurali.נְקִיִּים Nechiim.Geñ.44.vos autem eritis innoxii.
Innoxii. Ioſ.2.Innoxii erimus a iuramento hoc quo adiuraſti
מְנַקִּיּוֹת nos.Et inde מְנַקִּיּוֹת Menachiioth.Pro quo beatus hieronymus
Cyathi tranſtulit cyathos.Exo.25.Et cyathos in quibus offerenda
נָקָה ſunt libamina.Item נָקָה Naca.i.Deſolare.ſeu exterminare.
Deſolare. Eſa.3.Et deſolata in terra ſedebit.Zach.5.Quia
Exterminari omnis fur ſicut ibi ſcriptum eſt iudicabitur.pro quo he.le.
Iudicari. Exterminabitur ſiue deſolabitur.& in eo.Et omnis iurās
ex hoc ſimiliter iudicabitur.

נָקַם נָקַם Nacam.vindicare.vlciſci.Geñ.4.Omnis qui occiderit
cain ſeptuplum punietur.pro quo hebrei legunt.
Septuplum vindicabitur.Et in eodem.ſeptuplum vltio dabitur **Vīdicare.**
de cain.Exo.21.Criminis reus erit.pro quo hebrei legunt.
vindicta vindicabitur.Et in eodem.non ſubiacebit
pene.Pro quo hebrei legunt.non vindicabitur.Leuit.19.
non queras vltionem.ideſt non vindices te.Et in eo.26.&
inducā ſup vos gladiū vltorē federis.Nu.31.Vlciſcere prius **Vlciſci.**
filios iſrael.Ioſ.10.Donec vlciſceretur ſe gens de inimicis
ſuis.Iudi.15.Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē.
Et in eodem.16.& vlciſcar me de hoſtibus meis.1.Reg.24
& vlciſcatur me dominus ex te.4.Reg.9.& vlciſcar ſanguinem
ſeruorum meorum prophetarum.p̄s.7.vt deſtruas
inimicum & vltorem.Eſa.1.& vīdicabor de inimicis meis.
Hiere.46.vt ſumat vindictam.& in eodem.50.Quoniam
vltio domini eſt:vltionem accipite de eo.& in eodem.51.&
vlciſcar vltionem tuam.Ezech.25.& vindictam expetiuit
de eis.pro quo hebrei legunt.& vlti ſunt in eis.Naum.1.deus
emulator & vlciſcens dominus:vlciſcens domin⁹ habēs
furorem.& inde נָקָם nacam.ideſt vindicta.vltio.vt in aliquibus נָקָם
locis predictis.& Deut.32.& vīndictam retribuet in **Vindicta.**
hoſtes eorū.ſcribitur etiam cū he vel thau in fine.p̄s.149.
Ad faciendam vindictam in natiōib⁹.Hiere.11.Videam vltionem
tuam ex eis.& in plurali.נְקָמוֹת necamoth.p̄s.93. **Vltio**
Deus vltionum dominus. נְקָמוֹת

נָקַף nacaph.ſcindere.excidere.excutere.circuire.Eſa.10. **Vltiones**
& ſubuertentur condenſa ſaltus eius ferro.ideſt excidētur נָקַף
ferro.& in eodem.17.ſicut excuſſio olee.& in eo.24. **Excidere Excutere**
Quomodo ſi pauce oliue que remanſerint excutiantur ex
olea.Significat etiam circuire ſiue euoluere.Iob.1.Cumq;
in orbem tranſiſſent dies conuiuii.ideſt cum circuirent vel **Circuire.**
cum euoluerentur aut cum in circuitu tranſiſſent.& in eodem.
19.& flagellis ſuis me cinxerit.ideſt circundederit.& **Cingere.**
in eodem.& rurſus circundabor pelle mea.Eſa.29.Solēnitates **circūdari**
euolute ſunt.& inde נִקְפָּה nicpa.pro quo beatus hieronimus **Euoluere.**
trāſtulit funiculum.Eſa.3.& pro zona funiculus.Hebrei נִקְפָּה
tamen dicunt q; ſignificat exciſſionem. **Exciſio.**

נָקַר nacar.euellere.eruere.perforare.effodere.Nu.16.An נָקַר
& oculos noſtros vis eruere.Iudi.16.Statim eruerunt **Eruere.**
oculos eius.1.Reg.11.Vt eruam omnium veſtrum oculos
dexteros.Iob.30.nocte os meū perforatur dolore.Prouer. **Perforare.**
30.Suffodiant eum corui de torrente.Eſa.51.Et ad cauernam
laci vnde exciſi eſtis.ideſt vnde effoſi eſtis.Et inde **Excidere.**
נִקְרַת nicrath.ideſt foramen vel ſciſſura.Exo.33.Ponā te נִקְרַת
in foramine petre.Eſa.2.& ingredientur ſciſſuras petrarū. **Foramen. Sciſſura.**

נָקַשׁ nacas.offendere.ſcandalizare.illaqueare.inſidiari. נָקַשׁ
cōprehendere.capere.collidere.Deut.7.nec ſumas **Offendere**
ex eis tibi quicquam ne offendas.Et in eodem.12.Caue ne
imiteris eos.pro quo hebrei legunt.ne offendas poſt eos
1.Reg.28.Quare ergo inſidiaris anime mee vt interficiar. **Inſidiari.**
Ps.37.Et vim faciebant qui querebant animam meam.ꝓ
quo hebrei legunt.& inſidiabantur vel ſcandalizabant ſeu
offendebant querentes animam meam.ideſt ſcandala ſeu **Scandalizare.**
offendicula ponebant.Vide etiam de hoc ſupra in dictione
יָקַשׁ Iacas.ſignificat etiam comprehendere.p̄s.9.In operibus **Cōprehendere.**
manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.poteſt
etiam legi offendit peccator.ponitur etiam pro ſcrutari.
p̄s.108.Scrutetur fenerator omnem ſubſtantiam eius.Significat **Scrutari.**
etiam collidere.Dañ.5.Et genua eius ad ſe inuicē **Collidere.**
collidebantur.

נֵרְדְּ nerde.nardus.ſpecies aromatica.vnde ab hebreo traxit נֵרְדְּ
originem.Canti.1.nardus mea dedit odorem ſuum. **Nardus.**
Et in eodem.4.nardus & crocus.Et in plurali נְרָדִים נְרָדִים
neradim.vt in eodem.Ciperi cum nardo:quod in hebreo **Nardi**
legitur pluraliter.ſcilicet cum nardis.

נשש נְשַׁשׁ Naſas.obliuiſci.& ſcribitur cum ſimplici ſin. Geñ.
Obliuiſci. 41.Obliuiſci me fecit deus omniũ laborum meorum.
& de hoc vide infra in dictione נָשָׂא Naſa.

נשא נָשָׂא Naſa.cum ſin & pũcto ceboleth. Leuare.eleuare.extollere.
exaltare.portare.ſuſtinere·ſumere.ferre.iurare.
nubere.parcere.dimittere.ſ.delictũ vel peccatum.indulgere.
Geñ.18.Cumq; eleuaſſet oculos.Et in eodẽ.21.Cumq;
Eleuare. Leuare. eiulatu magno fleret. Pro quo hebrei legũt. Et eleuauit
eſau vocem ſuam & fleuit. Et in eodem·29. Profectus ergo
iacob venit in terram orientalẽ.Pro quo hebrei legunt.
Et eleuauit iacob pedes ſuos & abiit in terram orientalem.
Et in eodem 40. Recordabitur pharao miniſterii tui. Pro
quo hebrei legunt.Leuabit ſiue extollet pharao caput tuũ.
Et in eodẽ. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarum
& piſtorum principis.Pro quo hebrei legunt. Et leuauit
ſiue extulit caput principis pincernarum & caput principis
piſtorum in medio ſeruorum ſuorum.Sed beatus hieronymus
trãſtulit ſenſum. Exo.35.obtulerunt mente promptiſſima
atq; deuota. Pro quo hebrei legunt. Et venit omnis
vir quem eleuauit cor ſuũ. Nu.16. Cur eleuamini ſuper
populum dñi.Ruth.1.Et eleuata voce flere ceperũt.2.Reg.
Exaltare. 5.Et quoniã exaltaſſet regnum eius ſuper populum ſuum.
Et in eodem.20. Leuauit manũ ſuam cõtra regem.3.Reg.
1.Adonias autem filius agith eleuabatur dicens ego regnabo.
Subleuare 4.Reg.14.& ſubleuauit te cor tuũ.Iob.41. Cum ſublatus
fuerit timebũt angeli.i.cum ſubleuatus fuerit. Pro quo
hebrei legũt. Ab eleuatione eius timebũt dii ſiue angeli vel
fortes.p̄s.23.Et eleuamini porte eternales.p̄s.27. Dum extollo
Extollere. manus meas ad tẽplum ſanctum tuũ.p̄s.88. Motũ autem
fluctuũ eius tu mitigas.Pro quo hebrei legunt.Cũ eleuantur
fluctus eius tu mitigas eos. Vnde btũs hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit eleuationes autem gurgitũ
eius tu mitigas. Ps. 138. Accipient in vanitate ciuitates
tuas.Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit.
Eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.2. Et ſuper omnem
arrogantem.Pro quo hebrei legunt.Et ſuper omnem
eleuatũ.i.eleuantẽ ſe ſiue elatum. Et in eodẽ. Et ſuper omnes
cedros libani ſublimes & erectas.i.exaltatas.& in eodẽ.
30·Et ſuper omnẽ collem eleuatum riui currentiũ aquarũ.
Et in eodem.37.Leua ergo orationẽ pro reliquiis.& in eodẽ.
40. Omnis vallis exaltabitur. & in eodẽ. 42. Letetur
deſertum & ciuitates eius. Pro quo hebrei legunt. Eleuent
deſertũ & ciuitates eius.i.eleuẽt vocẽ in exultatiõe. Ezech.
1.Et cũ eleuarentur animalia de terra eleuabantur ſimul &
rote.& in eodẽ.10.Et cum eleuarent cherubim alas ſuas.&
in eodẽ.33.Et oculos veſtros leuatis ad immũdicias veſtras.
Dañ.11.Filii quoq; preuaricatorũ populi tui extollẽtur.Significat
etiã portare vel ſuſtinere.aut ſuſtẽtare.quod eſt idẽ
Portare. qd onus leuare.Geñ.13. Nec poterat eos capere terra.i.portare
vel ſuſtinere.& in eodẽ.37.Et camelos eorũ portantes
Tollere. aromata.Et in eodẽ.44.Quantum poſſunt capere·i.quãtum
poſſunt ferre vel ſuſtinere.Et in eodẽ.45.Et tollite inde
patrẽ meum.Exo.19. Quomodo portauerim vos ſup
alas aquilarum. Et in eodem.25. Ad ſubuehendam menſam.
Pro quo hebrei legunt.Et portabitur in eis menſa. Et
Suſtinere. in eodem.27.Erunt in vtroq; latere altaris ad portandum
Suſtẽtare. Leuit.22. Ne forte ſuſtineant iniquitatem delicti ſui. Deut.
24.Et ex eo ſuſtentat animam ſuam.2.Reg.17.Circundabit
omnis iſrael ciuitati illi funes. Pro quo hebrei legunt.
Deferre. Portabunt ſeu tollent omnis iſrael ciuitatem illam funibus
3.Reg.10. Deferens inde aurum & argentum.i.portans.2.
Paralipo.20.Iſta omnia portare nõ poſſent.Eſter.2. Omnium
oculis gratioſa & amabilis videbatur.Pro quo hebrei
legunt. Et fuit eſter portans gratiam.i.habens gratiam in
oculis omnium videntium eam. Sed beatus hieronymus
tranſtulit ſenſum.Iob.21.Suſtinete me vt loquar. Eſa.46.
Qui geſtamini a mea vulua.Hiere.10. Portata tollentur Geſtare.
quia incedere non valent.Et in eodem.31.Quoniam ſuſtinui
opprobrium adoleſcentie mee. Ezech.17. Et erumpet
in germen & faciet fructum.Pro quo hebrei legunt.Et portabit
ramos ſeu frondes & faciet fructum. Et ſimilia verba
habentur in eodem.27. Vbi dicitur.vt portet frondes & faciat Portare.
fructum.Et in eodem.18.Filius non portabit iniquitatem
patris. Et in eodem.23. Et peccata idolorum veſtrorũ
portabitis.Et in eodem.36.Et fructum veſtrum afferatis.i. Afferre
portetis. Oſee.1. Sed obliuione obliuiſcar eorum. Pro quo
hebrei legunt. Sed portans portabo eis.ſcilicet inimicos ſuos
vt eos deſtruant.Sed ſi ſcribatur cum puncto ſeboleth in
littera ſin:tunc ſignificat obliuiſci ſicut eſt in littera noſtra.
In tranſlatione vero chaldaica ſic habetur. Si conuerſi fuerint
parcẽs parcam eis. Quod etiam poteſt intelligi ſecundum
litteram hebraicam:ſicut infra dicetur.Ioel.2.Quia lignum
attulit fructum ſuum.ideſt portauit. Et in eodem.Et
portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro. Ponitur etiam
pro adiuuare. Eſd.1. Adiuuent eum viri de loco ſuo.ideſt Adiuuare
prouideant ei de vehiculo ad portandum vxorem & liberos.
Significat etiam ſumere vl ſuſcipere aut tollere ſiue auferre.
Geñ.27.Sume arma tua.Et in eodẽ.4.Auferet pharao Sumere. Auferre.
caput tuum.i.tollet.Exo.23.Non ſuſcipies vocem mendacii. Suſcipere
Et in eodem.30. Quando tuleris ſũmam filiorum iſrael. Tollere.
Nu.1. Nec pones ſũmam eorum cum filiis iſrael.ideſt
nec tolles ſũmam eorum. Et in eodem.4. Tolle ſũmam filiorum
chaath. Et in eodem.16. Nec aſelũ quidẽ vnquam Accipere.
acceperim ab eis. Et in eodem.23. Aſſumptaq; parabola Aſſumere.
ſua dixit.& in eodem.24. Et auferetur regnum illius. Poteſt
etiam legi.Et exaltabitur;ſecundum primam ſignificationem.
2. Reg.5. Que tulit Dauid & viri eius. Hebrei tamen
dicunt ꝙ in predicto loco ſignficat comburere.vnde
ipſi legunt. Que combuſit Dauid & viri eius. & in eodem. Cõburere.
14. Nec vult deus perire animam. Pro quo hebrei legunt.
Et non tollit ſeu non aufert deus animam. Et eſt ſenſus ſicut
in littera noſtra.4.Regum.4.Tolle filium tuũ.Iob.21.
Tenẽt tympanum & citharam.i.tollũt vel ſumũt.Et in eodem.
32.Et poſt modicum tollat me factor meus.Ps.14.&
opprobrium non accepit aduerſus proximos ſuos. Ps.23.
Hic accipiet benedictionem a domino.Ps.80.Sumite pſalmum
& date tympanum.Hiere.7.nec aſſumas pro eis orationem.
Ezech.9. Et aſſumant ſuper nos lamentum. Et in
predicto loco ſcribitur ſine aleph.& ĩ eodẽ.17.Vt euelleret
eam radicitus.Pro quo hebrei legunt.vt tolleret eam a radicibus
ſuis.Mich.2.Et rapuerunt domos.ideſt violenter
acceperunt.Significat etiam acceptionem perſonarũ quod
in hebreo dicitur acceptio facierum.Geñ.19.Ecce etiam in
hoc ſuſcepi preces tuas.ꝓ quo hebrei legũt. Suſcepi faciem Accipere pſonam.
tuam. Et in eodem.32. Forſitan propiciabitur mihi. Pro
quo hebrei legunt. forſitan accipiet faciem meã. Deut.10.
Qui perſonam non accipit.& in eodem.28. Gentem procaciſſimam
que non deferat ſeni.pro quo hebrei legunt.
Que non accipiat faciem ſenis.ideſt que nõ reuereatur vultum
ſenis.4.Regum.3.Si non vultum ioſaphat Regis inde
erubeſcerem.Pro quo hebrei legunt. Suſciperem.2.Paralipo.
19. Non eſt apud dominum deum noſtrum iniquitas
nec perſonarum acceptio. Iob.34. Qui non accipit
perſonam principum. Ps.81.Et facies peccatorum ſumitis.
Prouer.6.Nec acquieſcet cuiuſq; precibus.pro quo hebrei
legunt.Nec accipiet faciem cuiuſcũq; precii ſiue p̃cio.

Et in eodem.18. Accipere perſonam impii in iudicio non
eſt bonū. Malach.2. Et accepiſtis faciem in lege. Significat
Aſſumere etiā iurare.i.nomen dñi in iuramēto ſumere. Exo.20. Non
nomē dñi aſſumes nomē dñi dei tui in vanū.i.nō iurabis. Deut.5. Nō
.ſ.iuramē vſurpabis nomen dñi dei tui fruſtra. Pro quo hebrei legūt.
to. Non iurabis ſiue non aſſumes nomen dñi dei tui in vanū ſi
ue fruſtra· Eſa.3. Reſpondebit in die illa dicens nō ſum me-
Iurare. dicus. Pro quo hebrei legunt. Iurabit in die illa. Significat
Accipere.ſ. etiam nubere.i.vxorem accipere. Ruth.1. Et acceperūt vxo
vxorem. res moabitidas. 1.Paralipo.23. Acceperuntqꝫ eas filii cis fra
tres earū. Nee.13. Et non acciperent de filiabus earum. Itē
ſignificat parcere vel indulgere.i.peccatū tollere vel pecca-
tū dimittere. Geñ.4. Nōne ſi bene egeris recipies. Pro quo
aliqui hebrei legūt. Nōne ſi bene egeris indulgere.i.indul-
Indulgere gebitur tibi peccatum. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera
Dimittere. noſtra. Et in eodē.18. Dimittam omni loco propter eos. &
in eodem.50. Obſecro vt obliuiſcaris ſceleris fratrum tuo-
rum. Pro quo hebrei legunt. Obſecro vt dimittas ſcelus fra
trum tuorū. Et in eodem. Nos quoqꝫ oramus vt ſeruis dei
patris tui dimittas iniquitatem hanc. Exo.10. Sed nunc di-
Auferre.ſ. mitte peccatum mihi. Et in eodem.34. Qui aufers iniqui-
iniqtates tatē & ſcelera. Ioſ.24. Nec ignoſcet ſceleribus veſtris. Iob.
Ignoſcere.
Remittere 7. Cur non tollis peccatum meū. Ps.31. Beati quorū remiſ
Cōtremiſ- ſe ſunt iniquitates. Ponitur etiā pro contremiſcere. Naū.1.
cere. Et contremuit terra a facie eius. Hebrei tamen in predicto
loco legunt. Et arſit terra a facie eius. Sed ſecundū primā ſi
gnificationē poteſt legi. Et eleuata eſt terra a facie eius.i.ele
uata eſt de loco ſuo. quod eſt idē quod contremuit. Et inde
נָשִׂיא נָשִׂיא Naſi.i.princeps. eo quod eleuatur in populo. Geñ.
Princeps 23. Princeps dei es apud nos. Exo.22. Et principi populi
tui nō maledicas. Leuit.4. Si peccauerit princeps. & in plu
נְשִׂיאִים rali נְשִׂיאִים Neſiim.i.principes. Geñ.25. Duodecim prin-
Pricipes. cipes tribuū ſuarum. Exo.35. Principes obtulerunt lapides
נְשִׂיאִים onychinos. Ponitur etiā נְשִׂיאִים Neſiim pro nubibus: eo
Nubes. qđ eleuantur in aere. p̄s.134. Producēs nubes ab extremis
terre. Prouer.25. Nubes & ventus: & pluuie non ſequen-
שְׂאֵת tes. Hiere.51. Qui leuat nubes ab extremis terre. Et inde
שְׂאֵת Seeth.i.eleuatio. Iob.30. Vt ſe mouerit turbabit vos.
Eleuatio. Pro quo hebrei legunt. Eleuatio eius turbabit vos.i.cum ſe
leuauerit turbabit vos. Ps.61. Veruntamen preciū meū co-
gitauerunt repellere. Pro quo hebrei legunt. Verūtamē de
eleuatione eius cogitauerunt repellere. Poteſt etiā ſignifica
re partē vel portionē vt infra dicetur. Vnde btūs hierony-
Pars. mus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Partem
שְׂאֵת enim eius cogitauerunt repellere. Ponitur etiā שְׂאֵת Seeth
pro tumore vel eleuatione in cute ſeu puſtula: aut plaga vel
diuerſus color. Leuit.13. Homo in cuius cute ortus fuerit di
Diuerſus uerſus color ſeu puſtula. Vbi ponitur pro diuerſo colore. &
color. in eodē. Plaga cōbuſtionis eſt & idcirco mūdabitur.i.eleua
Eleuatio. tio ſiue tumor. Et inde שִׂיא Siia.i.eleuatio ſiue elatio. Pro
שִׂיא
Superbia quo beatus hieronymus tranſtulit ſuperbiā· Iob.20. Si aſcē
מַשָּׂא derit vſqꝫ ad celū ſuperbia eius. Et inde מַשָּׂא Maſa.i.eleua-
tio. Ezech.24. Et ſuper quos requieſcunt anime eorū. Pro
Eleuatio. quo hebrei legunt. Et eleuationē anime eorū.i.ad quos ele
uāt animas ſuas: ſicut dicitur Hiere.44. Ad quam ipſi ele
uant animas ſuas: vt reuertantur & habitent ibi. Scribitur
etiā cum he vel thau in fine. Ps.140. Eleuatio manuū mea
rum ſacrificiū veſpertinū. Iudi.20. Vt aſcēdente in altū fu-
mo. Pro quo hebrei legunt. Vt aſcendere facerent eleuatio-
Columna nem fumi.i.quaſi colūnam fumi. Et in eodem. Quaſi colū-
nam fumi de ciuitate conſcendere. Ponitur etiam pro vexil
lo. eo quod eleuatur in altum. Hiere.6. Et ſuper bethacarē
Vexillum. leuate vexillum. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deri-

uatum. Significat etiam מַשָּׂא Maſa onus. a leuando vel por
tando dictum. Exo.23. Si videris aſinū odiētis te iacere ſub
onere. Nu.4. Iſta ſūt onera filiorū caath· Quod in hebreo **Onus.**
legitur ſingulariter.ſ.onus. Et in eodem. Et ſciēt ſinguli cui
debeant oneri mancipari. Ps.37. Sicut onus graue grauate
ſunt ſup me. Et aliquādo ſcribitur cū he in fine. Eſa.30. Et
graui onere. Accipitur etiam onus pro prophetia. Pro quo
vt ait beatus hieronymus.lxx. Aſſumptionem trāſtulerūt.
4.Reg.9. Et dominus onus hoc leuauit ſuper eum. Eſa.15.
Onus babylonis.i.prophetia contra babylonē. Et in eodē. **prophetia.**
19. Onus egypti. & in eodē.22. Onus vallis viſiōis. Hiere.
23. Qđ eſt onus dñi: & dices ad eos vos eſtis onus. Et quia
iniqui interpretabātur onus in malā partem: ideo dñs per
prophetam prohibet eos ne vltra prophetiam vocēt onus.
vt in eodem. Hec dicetis vnuſquiſqꝫ ad proximū ſuū & ad
fratrem ſuum: quid reſpōdit dñs: & quid locutus eſt dñs. &
onus domini vltra nō memorabitur: quia onus erit vnicui-
qꝫ ſermo ſuus: & peruertiſtis verba dei viuentis. Et ſecundū
hebreos vbicūqꝫ in prophetis ponitur מַשָּׂא Maſa.i.onus.
ibi non proſpera ſed aduerſa prophetātur. Vnde beatus hie
ronymus in prologo ſuper Naū prophetam ſic ait. Aſſum
ptio quam.lxx.interpretes dicunt; apud hebreos Maſa po-
nitur.i.graue onus. eo quod eum aduerſus quem propheta
tur premat: nec ſinat leuare ceruicem. ſimulqꝫ hoc attendē
dum: quod hec ipſa vel aſſumptio vel onus vel pōdus pro-
phete viſio ſit. Hec hieronymus. Ponitur etiam מַשָּׂא Maſa.
pro viſione prophetica. Prouer.30. Viſio quam locutus eſt **Viſio**
vir cum quo eſt deus. Et in eodem.31. Viſio qua erudiuit eū
mater ſua. Significat etiam eleuationem vocis in cantico.
Pro quo btūs hieronymus trāſtulit melodiam.1.Paralipo. **Melodia.**
15. Et ad precinendam melodiam. Et in plurali נְשָׂאוֹת Ne-
ſuoth ſiue מַשָּׂאוֹת Maſaoth.i.onera vel aſſumptiones. Eſa. נְשָׂאוֹת
46. Onera veſtra graui pōdere vſqꝫ ad laſſitudinē. Threñ. מַשָּׂאוֹת
2. Viderūt autē tibi aſſumptiones falſas & eiectiones. Signi **Onera.** **aſſūptiões**
ficat etiam נָשָׂא Naſa. munera dare ſeu prebere. 2.Reg.19. נָשָׂא
Aut munera nobis data ſūt. 3.Reg.19. Hiram rege tyri pre **Prebere**
bente ſalomoni ligna cedrina. Et inde מַשְׂאֵת Maſath.i.mu **munera.**
nus ſeu portio aut pars vel annona que datur alicui. Geñ. **Munera** **dare.**
43. Sumptis partibus quas ab eo acceperant; maiorqꝫ pars מַשְׂאֵת
venit Beniamin. 2.Reg.11. Secutuſqꝫ eſt eum cibus re-
gius.ideſt portio ſeu annona regis. Hiere.40. Dedit quo- **Pars.**
qꝫ ei magiſter militum cibaria & munuſcula. Ponitur etiā **Annona.** **munuſcula**
pro precio vel oblatione. 2.Paralip.24. vt deferrent ſingu
li precium.i. oblationē quod conſtituit moyſes ſeruus dei. **Precium.**
ponitur etiam pro decimis. Ezech.20. & ibi queram pri-
mitias veſtras & initium decimarum veſtrarum. Scribitur
etiam ſine mem. vt Ezech.20. & in oblatione donorum **Decime.**
veſtrorum. **Dona.**

נָשָׁא נָשָׁא Naſa. cum puncto ſeboleth in littera ſin. decipere. ſe- **Decipere.**
ducere. deſtruere. deſolare. Geñ.3. Serpens decepit
me. p̄s.88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tran-
ſtulit. Non decipiet inimicus eum. De quo vide etiam
infra in dictione נָשָׁה Naſa. Eſa.36. Nec conturbet **Conturbare**
vos Ezechias dicens dominus liberabit nos. Pro quo he-
brei legunt: Nec decipiat ſiue nec ſeducat vos ezechias.
Hiere.4. Heu heu domine deus ergo ne decepiſti populū
iſtum. Et in eodem.37. Nolite decipere animas veſtras.
Et i abdia. Superbia cordis tui extulit te. Pro quo hebrei le
gunt. decepit te. ideſt ſeduxit te. Sed ſi ſcribatur cum pun-
cto cebolet in littera ſin: tunc ſignificat extollere ſicut eſt in
littera noſtra. Et in eodem. Omnes viri federis tui illuſe- **Illudere.**
runt tibi. ideſt deceperunt te. Et inde מַשָּׁאוֹן Maſaon. ideſt מַשָּׁאוֹן

fraus vel deceptio.vt Prouer.26. Qui operit odium fraudulenter.
Significat etiam deſtruere. ſiue deſolare aut deuaſtare.4.Reg.19.
Fraus. Eruntq; in ruinam collium pugnantiū.
ideſt in deſtructionē vel in deſolationem. Eſa.10.Emarcuerunt
Deſolatio. **Deſtruere.** principes mempheos. Pro quo hebrei legunt.deſtructi
vel vaſtati ſunt principes mēpheos. Hiere.23. Propterea
ecce ego tollam vos portans.Pro quo hebrei legunt. Et
deſtruam vos deſtruens ſiue vaſtabo vos vaſtās. Poteſt etiā
legi ſic obliuiſcar vos obliuiſcens.Sed ſi ſcribatur cum puncto
ceboleth in littera ſin tunc ſignificat portare ſeu tollere.
ſicut eſt in littera noſtra. Vt dictum eſt in dictione precedenti.
שְׁאֵת Et inde שְׁאֵת Seeth.i.deſtructio ſeu vaſtatio.Threñ.3.Formido
& laqueus facta eſt nobis vaticinatio & contritio.Pro
Deſtructio. quo hebrei legunt.Deſtructio & contritio ſeu vaſtatio & cōtritio.
Et fortaſſe ī littera noſtra vicio ſcriptoris fuit poſita
vaticinatio pro veſtatio.Et inde מַשֻּׁאוֹת Maſuoth.i.vaſtationes
מַשֻּׁאוֹת ſeu deſtructiones.Beatus hieronymus trāſtulit interitū
ſeu diſſipationem.p̄s..72. Deieciſti eos dum alleuarētur.
Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā
ve . tranſtulit. Deieciſti eos ad interitū.Ps.74.Leua manus
Interitus. tuas in ſuperbiam eorum. Pro quo hebrei legunt.Leua
ueſtigia tua ſeu plantas tuas.ſ.pedum ad deſtructiones ſiue
Diſſipatio ad diſſipationes.Et beatus hieronymus in predicto pſalterio
tranſtulit· Sublimitas pedum tuorum diſſipata eſt.

נָשַׁב נָשַׁב Naſab.flare·ſufflare.abigere.Geñ.15.& abigebat eas
Abigere. abram. p̄s.146.Flauit ſpiritus eius & fluēt aque.Eſa.
Flare. 49.Quia ſpūs dñi ſufflauit in eo.
Sufflare

נָשַׂג נָשַׂג Naſag.apprehendere. comprehendere.aſſequi.attingere.
applicare.Geñ.44. Et perſequere uiros & apprehenſis
Apphēdere dicito.Pro quo hebrei legunt. Perſequere viros
& apprehendes eos & dices ad eos.Et in eodem. Et apprehenſis
per ordinem locutus eſt. Et in eodem. 47.Et non
peruenerūt vſq; ad dies patrum meorum. Pro quo hebrei
Attingere. legunt.Et non attigerunt ſiue non apprehenderunt aut nō
ſunt aſſecuti dies patrum meorum. Leuit.25. Et ipſe precium
ad redimendum potuerit inuenire.Pro quo hebrei legunt.
Et attigerit ſiue aſſecuta fuerit manus eius & inuenerit
quantū ſufficit ad redemptionem illius.Sed beatus hieronymus
tranſtulit ſenſum. & in eodem. Sin autem & ipſe
potuerit redimet ſe.Pro quo hebrei legūt; Aut attigerit manus
eius.i.attigerit preciū ad redimendū ſe.Deut.19. Et apprehendat
eum ſi longior via fuerit.1.Reg.30.Perſequar latrūculos
Cōphēdere hos & comprehēdā eos.Et in eodem. Perſequere
& abſq; dubio comprehendes,2.Reg.15.Ne forte veniens
occupet nos .i.apprehēdat nos. Significat etiā applicare.1.
Applicare. Reg.14.Nulluſq; applicuit manū ad os ſuum. Et inde שִׂיג
שִׂיג Sig.pro quo beatus hieronymus tranſtulit diuerſorium.3.
Reg.18. Forſitan loquitur aut in diuerſorio eſt. Hebrei vero
Diuerſoriū. dicunt ꝙ ſignificat apprehēſionē.i. forſitan eſt occupatus
Apphēſio. in apprehenſione inimicorū ſuorum.

נָשָׁה נָשָׁה Naſa.obliuiſci.mutuare.fenerare.mutuo accipere.debere:
Obliuiſci. ſiue debitorem eſſe. Gñ.41. Obliuiſci me fecit
deus oīum laborum meorū. Deut.32. Deum qui te genuit
dereliquiſti.Pro quo hebrei legunt oblitus es. Iob.39.Priuauit
enim eā deus ſapientia.Pro quo he.le. Obliuiſci fecit
eam deus ſapientiā. Eſa.47. Nō obliuiſcaris me. Threñ.3.
נְשִׁיָּה Oblit⁹ ſum bonorū. Et inde נְשִׁיָּה Neſiia.i.obliuio.p̄s.87.
Obliuio. Et iuſtitia tua in terra oblitionis. Significat etiā mutuare.
Debere. ſeu fenerare.vel debere.aut debitorē eſſe. vł exigere. Deut.
16.Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre. Et
in eodem.24.Cum repetes a proximo tuo rem aliquā quā
Cōmodare debet tibi·Nee.5. Et ego & fratres mei & pueri mei cōmodauimus.
& in eodem. Vſuras ne ſinguli a fratribus veſtris exigitis.ſ.ſicut feneratores.Et in eodem.Quam exigere ſolebatis **Exigere.**
ab eis.Iob.11.Et intelligeres ꝙ multo maiora exigaris
ab eo q̄ meretur iniquitas tua. Pro quo hebrei legunt.
Et ſcires quoniā debitorē te faceret deus ab iniquitate tua. **Debitorem eſſe.**
i.ſecundum iniquitates tuas multo maiores penas deberet
exigere a te deus. Ps.54. veniet mors ſuper illos.Pro quo
hebrei legunt. Mutuet ſiue feneretur mors ſuper illos. p̄s.
88. Nihil proficiet inimicus in eo.Pro quo hebrei legunt. **Fenerari.**
Non fenerabitur inimicus ei. Vnde beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Non decipiet
inimicus eum. Poteſt etiam deriuari a ſupradicta dictione
נָשָׁא Naſa cum aleph in fine que ſignificat ſeducere.vel decipere.
vt dictum eſt ſupra.Eſa.24 Vt qui repetit: ſic qui debet.
Pro quo hebrei legunt. Vt qui mutuauit ſic qui mutuo **Mutuare.**
accepit.Hiere·15.Nō fenerauit mihi quiſq;.& aliquādo ſcribitur
cum aleph in fine loco he.2.Paralipo.6. Et iurare cōtra
eum paratus venerit. Pro quo hebrei legunt. Et debuerit
ei iuramentum.i.ſi fuerit obligatus iurare ei.vide etiam
in dictione נָשָׁא Naſa cum aleph in fine. Et inde נֹשֶׁה Noſe. **נֹשֶׁה**
i.fenerator. creditor.4. Reg.4. Creditor venit vt tollat **Creditor**
duos filios meos ad ſeruiendum ſibi.Et in eodem. Vade vēde
oleū & redde creditori tuo.Ps.108. Scrutetur fenerator **Fenerator**
omnē ſubſtantiam eius.Eſa.50.Aut quis creditor meus cui **מַשָּׁא**
vendidi vos.Et inde מַשָּׁא Maſa ſiue מַשָּׁאת Maſath.i.debitum **מַשָּׁאת**
ſiue illud quod debetur. Deut.24. Rem aliquam quā **Debitum.**
debet tibi.Nee.5.vſuras ne ſinguli a fratribus veſtris exigitis.
Pro quo hebrei legunt. Debitum ne vnuſquiſq; a fratre
ſuo exigitis.& in eodem. Non repetamus in cōmune iſtud
es alienū: concedam⁹ quod debetur nobis. Pro quo hebrei
legunt.Relinquamus nunc debitum iſtud . Et in plurali .
מַשָּׁאוֹת Maſaoth.Prouer.22. Et vades ſe offerunt pro debitis. **מַשָּׁאוֹת**
ſignificat etiam predicta dictio emarceſcere vel debilitare. **Debita.**
Geñ.32. Quam ob cauſam non comedunt neruū filii
Iſrael qui emarcuit in femore iacob.& in eodem.Eo quod **Emarceſcer**
tetigerit neruum femoris eius & obſtupuerit.i.emarcuerit **Obſtupeſcere.**
vel debilitatum fuerit.Hiere.51.Deuoratum eſt robur eorū
& facti ſunt quaſi mulieres.i.debilitatum eſt robur eorū.Et **Debilitari**
inde נָשִׁים Naſim.ideſt mulieres ſiue vxores.vt ī predicto **נָשִׁים**
loco.& Exo.1 . Non ſunt hebree ſicut egyptie mulieres.Leuit.26. **Mulieres.**
Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt panes.
Deut.17.Non habebit vxores plurimas.1. Reg.1. Qui habuit **Vxores.**
vxores duas.& in numero ſingulari dicitur אִשָּׁה Iſa.
de quo vide ſupra in dictione אִישׁ.

נָשַׁךְ Naſach.Mordere.fenerare:ad vſuram commodare. **נָשַׁךְ**
fenus ſeu vſuram accipere.Nu.21.Quam obrē miſit
dñs in populum ignitos ſerpentes ad quorū plagas & mortes
plurimorū.Pro quo hebrei legunt. Et miſit domin⁹ in
populū ſerpentes ignitos & momorderūt populū:& mortuus **Mordere.**
eſt populus multus de iſrael. Et in eodem. Qui percuſſus
aſpexerit eum viuet.& in eo.Quē cū percuſſi aſpicerēt
ſanabātur. Pro quo hebrei legunt. & erat quādo mordebat
ſerpēs aliquē & aſpiciebat ſerpentē eneū & ſanabatur.Prouer.
23 Et ī nouiſſimo mordebit & coluber.Eccl̄s.10.q diſſipat
ſepem mordebit eū coluber.& in eodem. Si momorderit
ſerpēs. Hiere.7.& mordebūt vos ait dñs.Amos. 9 . Ibi
mādabo ſerpēti & mordebit eos.Mich.3.Qui mordēt dētibus
ſuis.Abach.2.nunquid nō repente cōſurgent qui mordeant
te. Significat etiā fenerare ſiue vſurā vel fenus accipere.
Deut.23. Nō fenerabis fratri tuo ad vſurā pecuniam nec **Fenerare.**
fruges nec quālibet aliam rem. Et ſequitur in hebreo : que
feneratur.ideſt que commodatur ad vſurā. Et in eo . fratri
autem tuo abſq; vſura. Et inde נֶשֶׁךְ Neſech.i.vſura.fenus. **נֶשֶׁךְ**
vt in predicto loco.& Exo.22.Nec vſuris opprimes.pro q̄ **Vſura.**

hebrei legunt. Non pones ſuper eum vſuram. Ps.14. Pecuniam
נִשְׁכָּה ſuam non dedit ad vſuram. Item נִשְׁכָּה Niſca.i.gazophylaciũ
.camera. Theſaurus. Nee.3. Poſt eos edificauit
gozophylacium. moſolam filius barachie contra gazophylaciũ ſuũ. Et in eodem,
15. Vt faceret ei theſaurum.i. gazophylaciũ ſeu camerã.
Theſaur⁹. Et cõmuniter ſcribitur cũ littera lamed & dicitur לִשְׁכָּה
Liſcha. de quo dictũ eſt ſupra in littera lamed. Et in plurali
נִשְׁכוֹת נִשְׁכוֹת Nezachoth. Nee.12. Recenſuerũt quoqꝫ in die illa
gozophylacia. viros ſuper gazophylacia.

נְשַׁל נְשַׁל Naſal. expellere. eiicere. elabi; ſiue euelli. defluere. diſcalciare.
Deut.7. Et deleuerit gẽtes multas coram te
Expellere. i. expulerit vel eiecerit coram te. Et in eodem.19. Ferrũqꝫ
Elabi. elapſum de manubrio amicũ eius percuſſerit. Et in eodem
Defluere. 28. Quia defluent & deperibunt. Pro quo hebrei legunt.
Eiicere. Quia euellẽtur. 4. Reg.16. Et eiecit iudeos de haila. Iob.
27. Et non liberet deus animã eius. Pro quo hebrei legũt.
Euellere. Quia euellet ſiue expellet vel eiiciet deus animam eius. Significat
etiam diſcalciare vel ſoluere.ſ.calciamentum. Exo.
Solue calciamentũ 3. Solue calciamẽtum de pedibus tuis. Ioſ.5. Solue inquit
calciamentum tuum.

נָשַׁם נָשַׁם Naſam. ſpiraculũ. ſpiramẽtũ. halitus. flatus. ſpiritus.
נְשָׁמָה & ſcribitur cum he vel thau in fine. Et dicitur נְשָׁמָה
Neſama. ſiue נִשְׁמַת Niſmath. Geñ.2. Et inſpirauit ĩ faciem
ſpiraculũ eius ſpiraculum vite. Et in eodem.7. Et cũcta in quibus ſpiraculum
vite eſt in terra. Ioſ.10. Et omne quod ſpirare poterat
interfecit. Pro quo he.le. omne ſpiraculũ.i. omnẽ animã
vel omne quod ſpirare poterat interfecit. 3. Reg.17. Et
Halitus. erat langor fortiſſimus ita vt non remaneret in eo halitus.
Iob.26. Quẽ docere voluiſti: nõne eũ qui fecit ſpiramentũ
ſpiramẽtũ. Et in eodem.34. Spiritum illius & flatum ad ſe trahet. Et
in eodem.37. Flante deo concreſcit gelu. Pro quo hebrei legunt
. A flatu dei. Et in eodem. Flante deo periſſe. Pro quo
Flatus. hebrei legunt. A flatu dei peribunt. Ps.150. Omnis ſpiritus
Spiritus. laudet dominũ. & beatus hieronymus in pſalterio iuxta
Oẽ ſpirat hebraicam veritatem tranſtulit. Omne quod ſpirat laudet
dominum. Eſa.2. Cuius ſpiritus in naribus eius eſt. Et
in eodem. 42. Dans flatum populo qui eſt ſuper eam.
תִּנְשֶׁמֶת Dañ.10. Sed & halitus meus intercluditur. Et inde תִּנְשֶׁמֶת
Thinſameth. genus auis immunde. Pro quo beatus hieronymus
trãſtulit cignum. vt Leuit.11. Et cignum & onocrotalum
cignus. & porphyrionẽ. eſt etiã genus reptilis. Pro quo beatus
hieronymus tranſtulit talpam. vt in eodem. Et ſtellio &
Talpa. lacerta & talpa.

נָשַׁף נָשַׁף Naſaph. flare. ſufflare. Exo.15. Flauit ſpiritus tuus &
Flare. operuit eos mare. Eſa.40. Repente flauit in eos & aruerunt
נֶשֶׁף . Item נֶשֶׁף Neſeph.i. caligo. veſper. nox. obſcurum
Veſper. tenebre. 1. Reg.30. Et percuſſit eos Dauid a veſpera vſqꝫ ad
veſperam alterius diei. 4. Reg.7. Surrexerunt ergo veſperi
vt venirent ad caſtra ſyrie. Iob.3. Obtenebrentur ſtelle
caligo. caligine eius. & in eodem.7. Et replebor doloribus vſqꝫ ad
Tenebre. tenebras. Et in eodem.24. Oculus adulteri obſeruat caliginem
. p̄s.118. Preueni ĩ maturitate & clamaui. Pro quo beatus
hieronymus in pſal. iuxta he.ve. trãſtulit. Surgebã adhuc
Obſcurus. in tenebris & clamabã. Prouer.7. Graditur in obſcuro.
Eſa.5. Et potandum vſqꝫ ad veſperam. Et in eodem.21. Babylõ
dilecta mea poſita eſt mihi in miraculum. Pro quo hebrei
legũt. Nox ſiue nocte deſiderii mei vł dilectionis mee
poſuit me in terrorem ſiue in ſtuporem vel in miraculum
נֶשֶׁף Sed aliquando babylon appellatur hoc nomine נֶשֶׁף Neſeph
caliginoſus . vt in eodem.13. Super montem caliginoſum leuate ſignum
. & premittitur onus babylonis. Hiere.13. Et anteq̃ꝫ
offendant pedes veſtri ad montes caliginoſos. Et inde
יַנְשׁוּף יַנְשׁוּף Ianſuph. nomen auis que nocte volitat: ſecundum
hebreos. Pro quo beatus hieronymus trãſtulit Ibin. Leuit. Ibis.
11. Et mergulum & ibin. Eſa.34. Et ibis & coruus habitabunt
in ea.

נָשַׁק Naſac. oſculari. deoſculari. obedire. adorare. adherere נָשַׁק
. armari. Geñ.27. Et da mihi oſculum fili mi. ideſt
oſculare me. Et in eo.31. Et non es paſſus vt oſcularer filios Oſculari.
meos. & in eo.29. Et adaquato grege oſculatus eſt eã. Et in
eodẽ. Et in oſcula ruens. Pro quo hebrei legunt. Et oſculatus
eſt eum. Et in eodem. 33. Et oſculans fleuit. 2. Reg.19.
Quaſi oſculãs eum. 3. Reg.18. Oſculer oro patrem meum
& matrem meam. Iob.31. Et oſculatus ſum manum meam
ore meo. p̄s.88. Iuſtitia & pax oſculate ſunt. Prouer.7. Apprehenſumqꝫ
deoſculatur iuuenem. Et in eodem.24. Labia deoſculari
deoſculabitur qui recta verba reſpondit. Canti.1. Oſculetur
me oſculo oris ſui. Et inde נְשִׁיקוֹת Neſicoth.i. oſcula נְשִׁיקוֹת
& ſolum inuenitur in numero plurali. Prouer.27. Meliora Oſcula
ſunt vulnera diligentis q̄ fraudulenta oſcula odientis.
Canti.1. oſculo oris ſui. Quod in hebreo legitur pluraliter:
ſcilicet oſculis oris ſui. Significat etiam adherere: more de
oſculãtiũ. Ezech.3. Et vocẽ alarũ animaliũ percutientiũ alterã
ad alteram.i. adherẽtiũ. p̄s.2. Apprehẽdite diſciplinã. Adherere
Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit. Adorate pure. poteſt etiam legi ſic. Adorate Adorare
filium ſiue oſculamini filium. De quo vide ſupra in
dictione בַּר Bar. Oſee.13. Vitulos adorant. Ponitur etiam
pro obedire. Geñ.41. Et ad tui oris imperium cunctus populus
obediet. Hebrei tamen in predicto loco dicunt ꝙ ſignificat Obedire
regere vel gubernare. Item נָשַׁק Naſac.i. armari. 1. נָשַׁק
Paralipo.12. Tendentes arcum. Pro quo hebrei legunt. Armati Armari
arcu. p̄s.77. Filii ephraim intendẽtes & mittentes arcum
. Pro quo hebrei legunt. filii ephraim armati & mittentes
arcum. Et inde נֶשֶׁק Neſec.i. Arma ſiue armamentariũ. נֶשֶׁק
Iob.20. Fugiet arma ferrea. Eſa.22. Armamentarium domus Arma
ſaltus. Ezech.39. Et ſuccendent & comburent arma. Armamentarium
Ponitur etiam pro bello. p̄s.139. Obumbraſti caput meũ
in die belli. Bellum

נָשַׂק Naſac. cum puncto cebolet. incendere. ſuccendere. accendere נָשַׂק
. p̄s.77. Et ignis ſuccenſus eſt in iacob. Eſa. Succẽdere
44. Et ſuccendit & coxit panes. Ezech.39. Et ſuccendent
& comburent arma clypeum & haſtam.

נֶשֶׁר Neſer. aquila. Deut.14. Aquilã & halietum. Et in eodem נֶשֶׁר
.32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos aquila
ſuos. Ps.102. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Prouer.
30. Viam aquile in celo. Ezech.17. Aquila grandis magnarum
alarum. Et in plurali נְשָׁרִים Neſarim. Exo.19. Quomodo נְשָׁרִים
portauerim vos ſuper alas aquilarum. Eſa.40. Aſſument aquile
pẽnas ſicut aquile.

נָשַׂר Naſar. cum puncto ceboleth in littera ſin. Serrare. נָשַׂר
& ſcribitur ſine nun. 1. Paralipo.20. Fecit ſuper eos
tribulos & trahas & ferrata carpenta tranſire. pro quo hebrei
legunt. Et ſerrauit eos ſerra vel tribulis ferreis. Et inde Serrare
מְשׂוֹר Maſor. ideſt ſerra. Eſa.10. Aut exaltabitur ſerra contra מְשׂוֹר
eum a quo trahitur. Serra

נָשַׁת Naſath. Areſcere. emarceſcere. Eſa.19. & areſcet aqua נָשַׁת
de mari. & in eo.41. lingua eorũ ſiti aruit. Hiere.51. arere
deuoratũ eſt robur eorum.i. emarcuit robur eorum. Vide emarceſcere
etiam de hoc in dictione נָשָׁה Naſa. Et inde נִשְׁתְּוָן Niſteuan נִשְׁתְּוָן
Pro quo beatus hieronymus tranſtulit accuſationẽ. Eſd.
4. Epiſtola autẽ accuſationis ſcripta erat ſyriace. E aliquando accuſatio
ſcribitur cum he vel aleph in fine. vt in eo. Accuſationẽ
quam miſiſtis ad nos. נָתַב

נָתַב Nethib. ſemita. via. iter. Iob.28. Semitam ignorabit Semita
auis. Ps.77. Viam fecit ſemite ire ſue. Ps.118. De- Via

duc me in ſemitam mādatorum tuorum: quia ipſam volui.
Scribitur etiam cum he vel thau in fine ꝙ denotat genus
femininū. Iob.30. Diſſipauerunt itinera mea. Quod in hebreo
legitur ſingulariter. ſ. iter meum. Prouer.12. Iter autem
Iter. deuium ducit ad mortem. Vbi ponitur pro deuio. Eſa.
Deuium. 43. Et in aquis torrentibus ſemitam. Et in plurali נְתִיבוֹת
נְתִיבוֹת Nethiboth. Prouer.1. Prohibe pedem tuū a ſemitis eorum.
Semite. Et in eodem.8. In mediis ſemitis ſtans. Eſa..42. In ſemitis
quas ignorauerunt ambulare eos faciam.

נְתַח נָתַח Nathach. dimēbrare. i. concidere in mēbra vel in fruſta
aut in partes. ſiue ſecare. vel concidere. Exo.29.
Ipſum quoqꝫ arietem ſecabis in fruſta. Leuit.1. Artus in
Secare. **Concidere** fruſta concidens. Pro quo hebrei legunt. & dimembrabit
Dimēbrat. ſeu concidet eū per membra ſua ſeu per artus ſuos. Iudi.19.
Et cadauer vxoris cū oſſibus ſuis in duodecim partes ac fruſta
concidens. Et in eodem.20. Quā arreptā in fruſta concidi.
נֵתַח Et inde נֵתַח Nétach. i. membrū. fruſtum. particula. vt
Membrū. in locis predictis. & Leuit.1. Membra que ſunt ceſa de ſup
Fruſtum. ordinabis. Ezech.24. Cōgere fruſta eius in eam: omnem
partem bonam.

נְתַךְ נָתַךְ Nathah. ſtillare. fluere. mulgere. fundere. cōflare. Exo.
9. Nec vltra ſtillauit pluuia ſuper terrā. 2. Reg.21. Donec
Stillare. ſtillaret aqua de celo. 2. Paralipo.12. Et non ſtillabit furor
meus ſuper ieruſalem. & in eodem.34. Magnus enim
furor domini ſtillauit ſuper nos. & in eodem. Idcirco ſtillauit
furor meus ſuper locū iſtum. Iob.3. Et quaſi innūdantes
Fluere. aque ſic rugitus mei. Pro quo hebrei legūt. Et fluxerūt
quaſi aque rugitus mei. Et in eodem.10. Nōne ſicut lac mul
Mulgere. ſiſti me. Pro quo hebrei legunt. Stillare vel fluere me feciſti
Dañ.9. Et ſtillauit ſuper nos maledictio. Naū.1. Et indignatio
Conflare. eiꝰ effuſa eſt vt ignis. Significat etiam conflare. 4. Reg.
33. Conflauerūt ſerui tui pecuniam. 2. Paralipo.34. Argentum
quod repertū eſt in domo dñi conflauerunt. Hiere.7.
Ecce furor meus & indignatio conflatur ſuper locū iſtum.
Et in eodē.42. Sicut cōflatus eſt furor meus & indignatio
mea ſuper habitatores ieruſalem: ſic cōflabitur indignatio
mea ſup vos. Ezech.22. ſuccendā in ea ignē ad cōflādū. &
in eodē. Et conflabo vos & congregabo vos. Et in eodem.
Et conflabimini in medio eiꝰ vt conflatur argētū in medio
fornacis. & in eodē. Sic eritis in medio eiꝰ. Pro quo hebrei
legunt. Sic conflabimini in medio eius.

נְתַן נָתַן Nathan. dare. donare. tribuere. largiri. tradere. ponere
Dare. permittere: vel dimittere. Geñ.3. Mulier quam dediſti
mihi ſociam dedit mihi de ligno. & in eodē.12. Semini tuo
dabo terram hanc. & in eodem.15. Domine deus quid dabis
Tradere. mihi. Et in eodem.23. Agrum trado tibi. Et in eodem
24. Fratribus quoqꝫ eius & matri dona obtulit. i. dedit. Et
Largiri. in eodem.25. Largitꝰ eſt abraham munera. & in eodē.29.
Et hāc quoqꝫ dabo tibi. Et in eodē.38. Ne liberi fratris nomine
naſcerentur. Pro quo hebrei legūt. vt non daret ſemē
fratri ſuo. & in eodem. Et non eū accepiſſet maritum. Pro
quo hebrei legunt. E ipſa non eſſet ei tradita in vxorem. &
Proferre. eſt idem ſenſus cū littera nr̄a. Et in eodē. Vnus protulit manum.
i. dedit manū. Exo.5. Non do vobis paleas. Et in eodem.
Palce non dantur nobis. & in eodē.22. Si quis cōmendauerit
amico ſuo pecuniā aut vas in cuſtodiā. Pro quo hebrei
legunt. Si quis dederit vel tradiderit. Leuit.11. Si autē
quiſpiam aqua ſementē perfuderit. Pro quo hebrei legūt.
Et ſi data fuerit aqua ſuper ſementē. Et in eodē.26. Dabo
vobis pluuias tēporibus ſuis. & in eodē. Et trademini in manibus
hoſtiū. Nu.13. Dabiſqꝫ dono leuitas Aarō & filiis eius
quibus traditi ſunt. Deut.10. Et dat ei victū & veſtitū. Iudi.
8. Vt demus exercitui tuo panes. & in eodē. Libētiſſime dabimus.
1. Reg.1. Anne autē dedit vnā partē triſtis. 3. Reg.3.
Quid vis vt dem tibi. & in eodē.4. Dedit quoqꝫ deꝰ ſapiētiā
ſalomoni. 4. Reg.19. Da mihi manū: qui dedit ei manū
ſuā. 1. Paralipo.29. Et cūcti filii dauid dederūt manū & ſubiecti
fuerunt ſalomoni. Iob.2. Oīa q̄ habet homo dabit pro
aīa ſua. p̄s.1. Quod fructū ſuū dabit in tēpore ſuo. Ps.80. Sumite
pſalmū & date tympanū. p̄s.135. Qui dat eſcā omni
carni.. Eſa.35. Gloria libani data eſt ei. & ī eodē.37. Et dederunt
deos earū igni. Et in eodē.41. Dabit quaſi puluerem
gladiū ſuū. & in eodem. Et ieruſalē euāgeliſtā dabo. Hiere.
38.. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis
babylonis. Threñ.5. Egypto dedimus manū. Et aliquādo
ſcribitur ſine nū in principio: vt in aliquibꝰ locis predictis.
& Geñ.14. Da mihi animas. & in eodē.24. & dedit ei oues
& boues. & in eodem.30. Da mihi vxores & liberos meos.
Et aliquādo ſcribitur ſine nū finali. vt in aliquibꝰ locis predictis.
& Ioſ.6. Ecce dedi in manꝰ tuas hiericho. Ps.60. Dediſti
hereditatē timētibus nomen tuū. Eſa.42. Dedi ſpūm
meū ſuper eum. Scribitur etiam aliquando ſine nun tam
in principio ꝙ̃ in fine. & tunc duplicatur littera thau. Geñ.
29. vt minores ante tradamus ad nuptias. Deut.28. Ne det
eis de carnibus filiorū ſuorū. Ioſ.2. Cūqꝫ tradiderit nobis
dñs terrā. Iudi.8. Cū ergo tradiderit dñs zebee & ſalmana
in manꝰ meas. 2. Reg.22. Inimicos meos dediſti mihi dorſum.
Significat etiā ponere aut cōſtituere. vt Geñ.41. & pre **Preponere**
poſitum eſſe ſcirent vniuerſe terre egypti. Exo.25. In qua **Ponere.**
pones teſtimoniū. Nu.14. Conſtituamus nobis ducem. 3. **Cōſtituere.**
Reg.6. Vt poneret ibi arcam federis domini. 2. Paralip.25
Nūquid conſiliarius regis es. Pro quo hebrei legunt. Nunquid
conſiliarium regi poſuerunt vel conſtituerunt te. Et
in eo.35. ponite arcā in ſanctuario tēpli. ſignat ēt ꝑmittere
vel dimittere. vt Geñ.20. Et non dimiſi vt tangeres eam. i. **Dimittere**
non permiſi. Et in eodem.31. & tamen non dimiſit eum deus **permittere**
vt noceret mihi. Et inde מַתָּן Mathā. i. donū. munus. Geñ. **מַתָּן**
34. Augete dotem & munera poſtulate. Prouerb.18. Donum **Munus.**
hominis dilatat viā eiꝰ. Scribitur etiā cū he vel thau
in fine. vt Nu.18. Et tradidi donum domino vt ſeruiant in **Donum.**
tabernaculo eius. Deut.16. Sed offeret vnuſquiſqꝫ ſecundū
quod habuerit. pro quo hebrei legunt. vnuſquiſqꝫ ſecūdū
donū manus ſue. Ponitur etiā pro robore. Eccl's.7. Et perdet
robur cordis eius. ſcribitur etiam ſine nun & cū duplici
thau & dicitur מַתַּת mathath. i. donū. 3. Reg.13. & dabo tibi **מַתַּת**
munera. Eccl's.5. Hoc donū dei eſt. Et in plurali מַתָּנוֹת Ma **Munus.**
thanoth. Ps.67. Accepiſti dona in hominibus. & in lingua **Robur.** **מַתָּנוֹת**
chaldaica dicitur מַתְּנָן Mathenan. Dañ.2. munera & donū **Dona'.**
& honorem multum accipietis. Et inde נְתִינִים Nethinim **מַתְּנָן**
ideſt nathinei qui erant traditi in miniſterium templi. Eſdre. **Munera.**
2. Omnes nathinei & filii ſeruorum ſalomonis. & ī eo. **נְתִינִים**
8. Et de nathineis quos dederat dauid & principes ad miniſteria **Nathinei.**
leuitarum.

נָתַס Nathas. diſſipare. euertere. Iob.30. Diſſipauerūt itinera **נָתַס**
mea. **Diſſipare.**

נָתַע Nathaa. confringere. conterere. Iob.4. & dentes catulorum **נָתַע**
leonum contriti ſunt.

נָתַץ nathas. deſtruere. demoliri. diſſipare. cōfrigere. Exo. **נָתַץ**
34. aras eorū deſtrue. Leuit.11. ſiue clibanꝰ ſiue chytro **Deſtruere**
podes deſtruētur. Deut.7. Aras eorū ſubuertite. i. deſtruite. **ſubuertere**
& in eo.12. diſſipate aras eorū. Iudi.6. viderūt deſtructā arā **Diſſipare.**
baal. & in eodē. Quia deſtruxit arā baal. & in eo.8. Deſtruā
turri hāc. 2. Paralip.33. īſtaurauit excelſa q̄ demolitꝰ fuerat **Demoliri.**
ezechias pr̄ eiꝰ. Iob.19. deſtruxit me vndiqꝫ. p̄s.51. ꝓterea **Cōfringere.**
deꝰ deſtruet te ī finē. p̄s.57. molas leonū cōfriget dñs. Eſa.
22. Et deſtruxiſtis domos. Hier.1. vt euellas & deſtruas. & i

eodem.4.Et omnes vrbes eius deſtructe ſunt. Et in eo.33. Et ad domos regis iuda que deſtructe ſunt.Ezech.16.Et demolientur proſtibulum tuum.

נָתַק Euellere. protraheſ. Abſtraheſ Rumpere. Erumpere Diſſipare. Dirumpeſ Euellere. נֶתֶק Lepra capitis. Macula. אַתִּיק Porticus. Ectheca.

נתק Nathac.euellere. abſtrahere. rumpere.diſrūpere.diſſoluere.diſſipare.Leui.22.Omne animal quod vel cōtritis vel tunſis vel ſectis ablatiſqꝫ teſticulis eſt. Vbi ponitur pro ſectis.Pro quo hebrei legunt.ruptis ſeu euulſis.Ioſ.4. Et ſiccam humum calcare cepiſſent.Pro quo hebrei legūt. Euulſe ſunt plante pedum ſacerdotum ad aridam.i.ad ſiccam humū. Sed btūs hieronymus tranſtulit ſenſum. Et in eodem.8. Donec perſequentes ab vrbe longius protrahantur. Pro quo hebrei legunt. Donec euellamus eos ab vrbe. Et in eodem. Cumqꝫ receſſiſſent a ciuitate.Pro quo hebrei legūt.Et euulſerūt eos a ciuitate.Iudi.20.vt abſtraherent eos de ciuitate.Et in eodem.16.Qui rupit vincula.& in eodem. Qui ita rupit vincula quaſi fila telarum.& in eodē.20. Sed & filii Beniamin audacter eruperunt de ciuitate. Iob.17. Cogitationes mee diſſipate ſunt. Ps.2. Dirumpamus vincula eorum. Ecclſ.4. Funiculus triplex difficile rumpitur. Eſa.5.Nec rumpetur corrigia calciamenti eius.Hiere.2. A ſeculo confregiſti iugū meū: rupiſti vincula mea . Pro quo hebrei legūt Rupi vincula tua. Et in eodem.5.Et vincula eius ruperunt. Et in eodem.10. Et omnes funiculi mei dirupti ſunt.& in eodem.12.Congrega eos quaſi gregem ad victimam.Pro quo hebrei legūt.Euelle eos. ſcilicet de loco ſuo.Et in eodem.22. Inde euellam eum. Ezech.17. Nōne radices eius euellet.Naū.1.Et vincula tua dirumpam.Ponitur etiam pro conſumere.Hiere.6. Malicie eorum nō ſunt conſumpte. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et mali ſeu malicie non ſunt conuulſi. Item נֶתֶק Nethec.i.tinea:ſeu plaga lepre corroſiue que naſcitur in capite vel in barba.Leuit.13.Quia lepra capitis& barbe eſt.& in eodem. Sin autem viderit locum macule equalem vicine carni. Et in eodem. Si nō creuerit macula. Et inde אַתִּיק Athic.ideſt edificium quoddam in atrio tēpli fundatum: ſeu muro templi iunctum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit porticum.vt Ezech.42. Vbi erat porticus iuncta porticui triplici.Et in eodē. Quia ſupportabant porticus que ex illis eminebant.Et aliquando beatus hieronymus poſuit ipſum hebraicum.ſ.Ectheca. vt in eodē.41. Cōtra faciem eius quod erat ſeparatū ad dorſum ecthecas ex vtraqꝫ pte.Et in eodē. Ecthecas per circuitum per tres partes.

נָתַר Saltare. Soluere. Diſſolueſ. נֶתֶר Nitrum.

נָתַר Nathar. ſaltare. ſoluere. diſſoluere. Leuit.11. Crura per que ſalit ſuper terram. Ps.145. Dominus ſoluit compeditos. Eſa.58. Solue faſciculos deprimentes. Abach.3. Aſpexit & diſſoluit gentes. Item נֶתֶר Nether.i.Nitrum quo pāni mundantur.Hiere.2.Si laueris te nitro.

Deſtruere. נָתַשׁ Euellere. Deſtruere Derelinquere.

נָתַשׁ Nathas.euellere.diſſipare.deſtruere. Deut.29. Et eiecit eos de terra ſua.i.euulſit eos.3. Reg.14. Et euellet iſrael de terra bōa.Ps.9.Et ciuitates eorū deſtruxiſti.Hiere 1. vt euellas & deſtruas.Et in eo.18.Aut euelli poſſunt aque erumpentes frigide.Et in eodem.31.Et ſicut vigilaui ſuper eos vt euellerem. Et in eodē. Non euelletur & non deſtruetur in perpetuum. Et in eodem.42. Plantabo & non euellam.Ezech.19. Et euulſa eſt in ira in terraqꝫ ꝓiecta. Mich.5. Et euellam lucos tuos de medio tui . Ponitur etiam pro derelinquere ſicut נָטַשׁ Natas cum littera tet.De quo ſupra dictum eſt.Hiere.23. Et derelinquam vos & ciuitatem quā dedi vobis.

De incipiētibus a littera.ס.ſamach.

סָס Tinea.

סָס Sas.tinea.Eſa.51. Et ſicut lanā ſic deuorabit eos tinea. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

סְאָה Modius. סְאִים סָאתַיִם Sata. Modii. סַאסְאָה Mēſura cōtra mēſurā Predari.

סְאָה Sea.genus eſt mēſure aridorum.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit modium vel ſatum.4.Reg.7.Modius ſimile vno ſtatere.& in eodem.Factuſqꝫ eſt modius ſimile ſtatere vno. Et in plurali סְאִים Seim vel סָאתַיִם Sathaim.Geñ.18. Accelera tria ſata ſimile.4. Reg.7. Et duo modii ordei ſtatere vno. Duplicatur etiam aliquando littera ſamach & littera aleph & dicitur סַאסְאָה Saſea.i.duplex menſura. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit menſura contra menſuram.Eſa.27.In menſura contra menſuram cum abiecta fuerit iudicabit eam.

סָאַן Pugnare.

סָאַן Saon.preliare.pugnare.predari. Eſa.9. Quia omnis violenta predatio cū tumultu.Pro quo hebrei legunt. Quia omnis bellās vel pugnans pugnat cum tumultu: ſeu omnis predans predatur cū tumultu.quaſi dicat. Alia bella fiunt cum tumultu:ſed hoc bellum fiet ſine tumultu & ſine ſanguine ab angelo percutiente. Vt habetur infra Caplo.37.Et predicta dictio ſolum inuenitur in predicto loco.

סָבַב Circuire. circūduceſ Circūdare Vallare. Auertere. Vertere. Declinare Reuertere Conuertere סָבִיב per circuitū in circuitu In gyro. סָבִיב סָבִיב in circuitu

סָבַב Sabab.circuire.circundare. circunducere: vallare.gyrare.vertere.reuerti declinare.Geñ.2.Ipſe eſt qui circuit omnem terram euilla . 1. Reg.7.Et ibat per ſingulos annos circuiens Bethel & galgala.Deu.32. Circunduxit eū & docuit. p̄s.54. Die ac nocte circundabit eam ſuper muros eius.p̄s.117. Omnes gentes circundederunt me. Et in eodem.Circundantes circundederunt me.Ecclſ.1. Et flectitur ad aquilonem. Pro quo hebrei legunt . & circuit ſeu gyrat ad aquilonem.Hiere.31.Femina circundabit virum.Et cōmuniter ſcribitur cū ſimplici beth.Geñ.19.Viri ciuitatis vallauerunt domū.& in eodem.37.Veſtroſqꝫ manipulos adorare.Pro quo hebrei legūt. Et ecce circundabāt eū veſtri manipuli & adorabāt manipulū meū.Exo.13. Sed circūduxit per viā deſerti. Nu.34. Qui circuibunt auſtralē plagā.& in eodē.Ibitqꝫ p gyrū termin9 ab aſemona.1.Reg.5.Circunducatur arca dei iſrael & circunduxerūt arcā. & in eo.Illis autē circunducētibus eā.& in eodē. Adduxerūt ad nos arcā dei iſrael.i.circūduxerunt ad nos. Iob.16.Circūdedit me lāceis ſuis.Ps.47. Circūdate ſion. Eſa.23. Circuite ciuitatē.& in eodē.28.Nec rota plauſtri ſup cyminū circuibit.Eze.41. Et platea erat in rotūdū aſcēdēs ſurſum p cochleā. Pro quo he.le. Et lata erat & circūdabatur ſurſū ſurſū. Sed btūs hieronym9 trāſtulit ſenſum.ſignificat etiā declinare ſeu vertere vl' auertere aut reuertere ſiue cōuertere.Geñ.42.Auertitqꝫ ſe parumper & fleuit.ideſt declinauit ſe ab eis.Nu.32.& nabo & baalmeō verſiſqꝫ noībus .1 .Reg.17. Declinauit pauliſper ab eo.2.Regum.14.Vt verterem figuram ſermonis huius.& in eodē.Reuertatur in domum ſuam & faciem meam non videat.3.Regum.2.Sed tranſlatum eſt regnum & factum eſt fratris mei.ideſt conuerſum eſt regnum. & in eo.18.& tu conuertiſti cor eorum iterum.4 . Reg.20.& cōuertit faciem ſuam ad parietem.Eſdre.6.&conuerterat cor regis aſſyriorum ad eos.Ecclſ.2.Vnde ceſſaui renunciauitqꝫ cor meum.pro quo hebrei legunt . & conuerſus ſum vt renunciaret cor meum.Hiere.6.& tranſibunt domus eorum ad alteros.ideſt conuertentur ad alteros.& in eodem.21.Ecce ego conuertam vaſa belli que in manibus veſtris ſunt.Ezech.1.Non reuertebantur cum incederent.Et inde סָבִיב Sabib.ideſt circuitus.gyratio: ſiue in circuitu: vel in gyro.Exo.25.facieſqꝫ illi labium aureum per circuitum.3.Regum.6.per circuitū ſculpſit variis celaturis.p̄s.11. In circuitu impii ambulant.p̄s.33.Immittit angelus domini in circuitu timentium eum.Ezech.1.Et ſplendor eius in circuitu.& in eo.4.& pones arietes in gyro.& aliquando duplicatur & dicitur סָבִיב סָבִיב Sabib ſabib.Ecclſ.1.& i circuitu pergit ſpūs.pro quo hebrei legunt.In circuitu in circui

tu pergit ſpūs.Et in plurali declinatur tam maſculine ꝙ feminine.
Maſculine.Ps.49.Et in circuitu eius tempeſtas valida.
Quod in hebreo legitur pluraliter ſcilicet & in circuitis
eius.Ps.75.Omnis qui in circuitu eius affertis mūera.
Hiere.49.Quia deuorauit gladius ea que per circuitum
tuum ſunt.Declinatur etiam feminine.Iob.22.Propterea
circundatus eſt laqueis.Pro quo hebrei legunt. Propterea
in circuitibus tuis laquei ſeu carbones.ſcilicet ſūt. Et in eodem.
29.Et in circuitu meo pueri mei. Et in eodem. 41.
Per gyrum dentium eius formido.Ps.17.In circuitu eius
tabernaculum eius.Eccl's.1.Et in circulos ſuos reuertitur.
Circuit Scribitur etiam cum ſimplici beth & cum mem in principio
מֵסַב & dicitur מֵסַב Meſab.3.Reg.6.Et omnes parietes templi
Per circuitum. per circuitum.& in plurali מְסִבּוֹת meſiboth. Iob.34.
מְסִבּוֹת Luſtrans cuncta per circuitum.& inde סִבָּה Siba. ideſt circuitio.
Per circuitum. tranſlatio noſtra tranſtulit auerſationem.3.Reg.12.
Quoniam auerſatus fuerat eum dominus.Et aliqui hebrei
סִבָּה dicunt ꝙ ſignificat cauſam.& legunt.Quoniam a domino
fuit cauſa.Poteſt etiam legi ſic.Quia a domino fuit circuitio.
Cauſa. ideſt dominus circumuenit eum vt ſic reſponderet populo:
vt ſuſcitaret verbum ſuum.ſcribitur etiam cum nun
נְסִבָּה in principio & dicitur נְסִבָּה Neſiba.2.Paralipo.10.vbi dicitur.
Voluntas. Erat enim voluntas dei vt compleretur ſermo eiꝰ.pro
מֵסַב quo he.le.a domino fuit circuitio vel cauſa.& inde מֵסַב Meſeb.
Accubitꝰ. ideſt accubitus: vbi ſedent ad comedendū in conuiuio.
מְסִיב eo quod conuiue ſedebāt per gyrum ſiue in circuitum. Cāti.
1.Cum eſſet rex in accubitu ſuo.& inde מְסִיב meſib.ideſt
conuiua.& ſolum inuenitur in numero plurali.Ps 139.caput
Conuiue. circuitꝰ eorum. pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.
ve.tranſtulit.Amaritudo conuiuarum meorum.

סָבָא סָבָא Saba.Inebriari.potare.ſcilicet exceſſiue.cōuiuiis vacare.
Inebriari Eſa.56.Venite ſumamus vinum & impleamur
ebrietate.ideſt inebriemur ebrietate.Naum.1.ſic conuiuiū
eorū pariter potantium.pro quo hebrei legunt.Et in ebrietate
סֹבֵא vel in conuiuio eorum inebriati.& inde סֹבֵא ſobe.ideſt
Potator. potator. ebrius. Deut.21. Comeſſationibus vacat & luxuriis
atqꝫ conuiuiis.pro quo hebrei legunt. Comeſſator ē at
qꝫ potator. Prouer.23. Noli eſſe in conuiuiis potatorum.
Et in eodem.Quia vacantes potibus & dantes ſymbola cō
סֹבֶא ſumentur.Accipitur etiam סֹבֶא ſobe.pro vino vel conuiuio.
Vinum. Eſa.1.Vinum tuum mixtum eſt aqua.Oſee.4.ſeparatum
סְבָא eſt conuiuium eorum. Item סְבָא ſaba. nomen eſt filii
Saba. chus nepotis noe.Geñ.10.filii autem chus ſaba & euila & ſabatha.
Et ab eo nomen accepit terra ſaba. Que eſt prouīcia
in ethiopia.p̄s.71.Reges arabum & ſaba dona adducent.
Eſa.43.Dedi propiciationem tuā egyptū:ethiopiam & ſaba
סְבָאִים pro te.& inde dicuntur סְבָאִים ſabaim.i.viri de ſaba. Eſa.
23.Adducebantur & veniebant de deſerto. pro quo he.
Sabei. le.Adducebantur ſabei de deſerto.& in eo.45. Labor egypti
& negociatio ethiopie & ſabaim. & qñ ſcribitur cū littera
ſin tunc deriuatur a שְׁבָא Saba filio rema. Geñ.10. filii
rema ſaba & dedan.& pōitur pro arabia.Ps.71. Reges arabum.
Et in eodem.& viuet & dabitur ei de auro arabie. &
de hoc vide infra in littera ſin.

סָבַךְ סָבַךְ Sabach.irretire.p̄plexū eſſe.cōplecti. Iob.8.Sup̄ aceruum
petrarum radices eius denſabuntur. pro quo
complecti hebrei legunt.ſuper aceruum petrarum complectuntur ſiue
irretiuntur.Naum.1.Quia ſicut ſpine ſe inuicem complectuntur.
סְבָךְ & inde סְבָךְ ſebach.ideſt vepres ſeu ramus condenſus
vel irretitus: aut arbuſta ſecundum tranſlationem
chaldaicam.Geñ.22.Viditqꝫ poſt tergum arietem inter vepres
Vepres. herentem cornibus.Ponitur etiam pro ſilua vel ſaltu
Silua. Ps.73.Quaſi in ſilua lignorum ſecuribus.& beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.In ſaltu lignorū
ſecures.Et in plurali סִבְכֵי ſibache.pro quo beatus hieronymus סִבְכֵי
tranſtulit Condenſa.Eſa.10.Et ſubuertentur condenſa Condenſa.
ſaltus ferro. Ponitur etiam pro cubili vel tugurio animalium:
eo quod fit ex frondibus vel ramis arborum ſe ī
uicem complectētibus.Hiere.4. Aſcēdit leo de cubili ſuo. Cubile.
& aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach.2.Reg.18.Cūqꝫ
ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condenſam quercum. De
quo vide infra in littera ſin in dictione שְׂבָךְ ſebach.

סָבַל Sabal. portare. ſupportare. ſuſtinere. Nee.4.Debilitata סָבַל
eſt fortitudo portantis.Eſdre.7.Et ponant funda Portare.
menta ſupportantia.Eſa.46.Ego portabo. Et in eodem. ſupportar.
53.Et dolores noſtros ipſe portauit.Threñ.5.Et nos iniqtates
eorum portauimus. Ponitur etiam pro impinguari
vel incraſſari.eo quod pinguedo ē homini quaſi onus graue.
Ps.145.Boues eorum craſſe. Eccl's.12. Et impinguabitur Incraſſari impiguari
locuſta.Et aliqui hebrei legunt. Et onerabitur locuſta.
Et dicunt ꝙ pro locuſta intelligitur dorſum. & inde סֵבֶל ſebel. סֵבֶל
ſiue סַבָּל Sabal.ideſt onus.3.Reg.5.Septuaginta millia סַבָּל
eorum qui onera portabant. p̄s.80. Diuerti ab oneribus Onus.
dorſum eius.Ponitur etiam pro tributo. 3. Reg.11.Conſtituerat
eum ſuper tributum domus ioſeph. Et in plurali. Tributū.
סִבְלוֹת Sibloth.ideſt onera.Exo.1.vt affligerēt eum oneribus. סִבְלוֹת
Ponitur etiam pro ergaſtulo. Vt in eodem.6.Et educā Onera. Ergaſtulū
vos de ergaſtulo egyptiorum.pro quo hebrei legunt. Educam
vos de ſubter oneribus egyptiorum.

סְבַר Sabar.In lingua chaldaica ſignificat putare.ſeu cogitare. סְבַר
Dañ.7.Et putabit ꝙ poſſit mutare tempora Cogitare.
& leges. Putare.

סָגַד Sagad.curuari.procidere.adorare.Eſa.44.fecit ſculptile סָגַד
& curuatus eſt ante illud.Et in eodem. Curuatur Curuari.
ante illud & adorat.Et in eodem.Ante truncum ligni procidam. adorare. Procidere.
Dañ.2.Et danielem adorauit.

סְגֻלָּה Segula.peculium.ſeu peculiare.aut theſaurus. Exo. סְגֻלָּה
19.Eritis mihi in peculiū de cunctis populis. Deut. Peculiū.
14.Vt ſis ei in populum peculiarem.1.Paralip.29. De peculio Peculiar
meo aurum & argentum do in templum dei mei.Ps.
134.Iſrael in poſſeſſionem ſibi.Pro quo beatus hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Iſrael in peculium
ſibi.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argentum & aurum & ſuſtā
tias regum.1.Theſauros regum. Subſtātia

סֶגֶן Segan.princeps.ſeu magiſtratus. Et ſolum inuenitur סֶגֶן
in numero plurali.ſcilicet סְגָנִים Seganim.Nee.2. Magiſtratus סְגָנִים
autem neſciebant quo abiſſent.Et in eo.5.Et increpaui Magiſtratꝰ
optimates & magiſtratus.& in eodem. Iudei quo
qꝫ & magiſtratus.Eſa.42.Et adducet magiſtratus quaſi lu
tum.Ezech.27.principes & magiſtratus iuuenes cupidinis. Pricipes
& in lingua chaldaica dicitur סִגְנַיָּא Signaia. Dañ.3. סִגְנַיָּא
Magiſtratus & iudices duces & tyrannos. Magiſtratꝰ

סָגַר Sagar.claudere.concludere.includere. tradere. Geñ. סָגַר
5.Et incluſit eum dominus de foris. Et in eo.19.Clauſeruntqꝫ Includere
oſtiū.Exo.14.Concluſit eos deſertū.Leuit.13.Recludet Claudere.
eum ſacerdos ſeptem diebus.Et in eodem.14.Egredietur Recludere
oſtiū domus & ſtatī claudet illā.Nu.12.Separetur ſeptē
diebus extra caſtra.ꝑ quo he.le.recludatur ſeptē diebꝰ
extra caſtra.Nā extra caſtra erat quoddā tētoriū vbi leproſi
recludebātur.& in eo.Excluſa eſt itaqꝫ maria extra caſtra.
Ioſ.2.Cumqꝫ porta clauderetur in tenebris.Et in eo.6.hierico
aūt clauſa erat atqꝫ munita.1.Reg.1. Dominus autē cō Cōcludere
cluſerat vuluā eius.Et in eo.23.Concluſuſqꝫ eſt introgreſſꝰ
vrbē.3.Reg.11.& coequauit voraginē ciuitatis dauid patris
ſui.pro quo he.le.Et clauſit rupturam ſeu diuiſionem vel
diruptionem ciuitatis dauid patris ſui.Ps.34.Et conclude

eos qui perſequūtur me.Eſa.22.Et claudet & non erit qui
aperiat. Et in eodem .24. Clauſa eſt omnis domꝰ nullo in
troeunte.Et in eodem.26.Et claude oſtia tua ſuper te. Significat
etiam tradere.ideſt concludere in manu vel in poteſtate
Tradere. alterius. Deut.23. Non trades ſeruum domino ſuo
qui ad te confugerit.1.Regum.23. Vt tradamus eum in manu
regis.Et in eodem. Si tradent me viri ceile in manus
eius.Et in eodem.Et dixit dominus tradent. Et in eo.24.
Quod tradiderit te dominus in manu mea. Et in eodem.
26.Concluſit deus inimicum tuum in manu tua. & inde
מַסְגֵר מַסְגֵר Maſger.ideſt clauſura:vel carcer.Eſa.24.Et claudentur
Carcer. ibi in carcere.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.
Concluſio. Et in eodem.42.Vt educeres de concluſione vinctum.
Clauſura. ideſt de clauſura ſiue de carcere.Et in plurali מַסְגְּרוֹת
מַסְגְּרוֹת Miſgeroth.2.Regum.22.& contrahentur in anguſtiis ſuis
Anguſtie. ideſt in clauſuris.p̄s.17.Et claudicauerunt a ſemitis ſuis.ꝓ
Clauſure. quo btūs hiero.in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.
סֻגַר Et contrahentur in anguſtiis ſuis.& inde סֻגַר Sugar.
ideſt carcer ſeu cauea:vbi vincti clauduntur.Ezech.19.Et
Cauea. miſerunt eum in caueam.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat
lignū perforatum quo pedes ſeu colla vinctorū conſtringūtur.
מִסְגֶּרֶת & inde מִסְגֶּרֶת Miſgereth.ideſt illud quod conſtringit
aliquam rem & eam continet in circuitu.Exo.25.Et ipſi
Corona. labio coronam interraſilem altam quattuor digitis & ſuper
illam alterā coronam aureolam.pro quo hebrei legūt.
clauſura. Et facies ei clauſuram ad menſuram pugni.ideſt alta quattuor
digitis in circuitu.& facies circulum ſeu labium ipſi
מִסְגְּרוֹת clauſure in circuitu.& in plurali מִסְגְּרוֹת Miſgeroth. ꝓ quo
beatus hieronymus tranſtulit Interaſile ſeu coronulas vel
ſculpturas.3.Regum.7.Et ipſum opus baſium interraſile
Interraſile. erat.Et in eodem. Et ſculpture inter iuncturas. Et in eodē.
Sculpture Variaſqꝫ ſculpturas ex ſemetipſo.& in eodem.et inter coronulas
coronule. et plectas.& in eodem.& media intercolūnia quadrata
non rotunda. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt media
intercolūnia in hebreo eſt מִסְגְּרוֹת Miſgeroth.Ponitur
anguli. etiam pro angulis. Vt in eodem.& in angulis cherubim.&
סֶגֶר inde סֶגֶר Segor.ideſt illud quod eſt clauſum vel eſt interiꝰ.
Interiora. Oſee.13.& dirumpam interiora cordis eorum. Ponitur ēt
סֶגֶר סֶגֶר Segor ſiue סָגוּר Sagur pro auro puriſſimo.eo quod
סָגוּר clauditur & cuſtoditur ſub firma cuſtodia.3.Reg.6.& operuit
puriſſimū. illud atqꝫ veſtiuit auro puriſſimo. Pro quo hebrei legūt.
.ſ. aurum. Auro ſagur.Et in eo.7.Et mortariola & thuribula de
aurum. auro puriſſimo.Iob.28.Non dabitur aurum obrizum pro
obrizum. ea. Vbi ponitur pro auro obrizo.& inde מַסְגֵר maſger .i.incluſor.
מַסְגֵר Incluſor. 4.Regum.24.Et omnem artificem & incluſorem.
Et in eodem.Et artifices & incluſores mille.Hiere.29.Et
principes iuda & ieruſalem & faber & incluſor.Et dicunt aliqui
hebrei ꝙ ſignificat theſaurarium qui includit & ſeruat
סַגְרִיר aurum & res precioſas.& inde סַגְרִיר Sagrir.ideſt impetuoſus
imber:ſeu frigus exceſſiuum.eo quod recludit homines
in domibus.Prouer.27.Tecta perſtillantia in die frigoris.
Frigus

סַד סַד Sad.lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur.
pro quo tranſlatio noſtra neruū tranſtulit.Iob.
Neruus. 13.Poſuiſti in neruo pedem meum.

סָדִין סָדִין Sadin. ſindon. linteum. Prouer.31. Sindonem fecit
Sindon. & vendidit.Et in plurali סְדִינִים Sedinim.vt Iudi.14
סְדִינִים Triginta ſindones & totidem tunicas.Eſa.3.Et ſindones &
ſindones. vittas & teriſtra.

סֵדֶר סֵדֶר Séder.ordo.regula.Et ſolū inuenitur in numero plurali.
Ordo. Iob.10.Et nullus ordo.pro quo hebrei legunt.&
מִסְדְּרוֹנָה non ſūt ordines.& inde מִסְדְּרוֹנָה Miſderóna.pro quo beatus
Poſticus. hieronymus tranſtulit poſticum.Iudi.3. Per poſticum
egreſſus eſt.Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamech.
De quo vide infra in littera ſin.

סֹהַר Sáhar.Rotundum.pro quo beatus hieronymus tranſtulit סַהַר
tornatilem.Canti.7.Vmbilicus tuus crater tornatilis. Tornatilis
Item סֹהַר Sóar.i.carcer. ſeu lacus rotundus quo סֹהַר
vincti claudūtur.Geñ.40.Miſit eos in carcerem. pro quo Carcer.
hebrei legunt.Miſit eos in domum carceris.

סוּג Sug.Auertere.auerti.conuerti.ſcilicet retrorſum. recedere. סוּג
ſ.retro.2.Regū.1.Sagitta ionathe nunqꝫ rediit retrorſum. Retro recedere.
p̄s.43.Non receſſit retro cor noſtrum.p̄s.52.omnes Declinare
declinauerunt.p̄s.128.Et conuertantur retrorſum omnes Retrorſum
qui oderunt ſion.Eſa.59.Et conuerſum eſt retrorſum conuerti.
cor noſtrum.Soph.1.Et qui auertuntur de poſt tergū domini. Auerti.
Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָסַג Naſag. & inde.
סוּג Sug.ideſt recedens.vel declinans.Prouer.14. Viis סוּג
ſuis replebitur ſtultus. pro quo hebrei legunt. De viis ſuis
replebitur recedens vel declinans corde.ideſt recedens vel Recedens
declinans a via recta ſiue a recto iudicio rationis.& īde סוּגָה סוּגָה
Suga.ideſt vallata vel circundata.Canti.7.Vallatus liliis. Vallatus.

סוֹד Sod.ſecretum.arcanum.conſilium: ſeu conciliū.Iob. סוֹד
29.Quādo ſecreto erat deus in tabernaculo meo. & ſecundum Secretum.
litteram hebraicam poteſt etiam legi ſic.Quando
ſecretum dei in tabernaculo meo.ſcilicet erat.p̄s.24.firmamentum
eſt dominus timentibus eum.pro quo beatꝰ hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit.
Secretum domini timentibus eum.Prouer.25. Et ſecretū
extraneo ne reueles. Amos.3.Niſi reuelauerit ſecretum ſuum
ad ſeruos ſuos prophetas.Ponitur etiam pro conſilio
vel concilio.ſcilicet ſecreto.Iob.15. Nunquid conſiliū dei conſilium.
audiſti.Ps.82.Super populum tuum malignauerunt conſilium.
p̄s.88.Deus qui glorificatur in conſilio ſanctorum.
Ps.110.In conſilio iuſtorum & congregatione.Hiere.6.&
ſuper concilium iuuenum ſimul.& in eodem.15. Non ſedi concilium.
in concilio ludentium. Ezech.13.In concilio populi mei
non erunt.& inde verbum הוּסַד Huſad.ideſt conſiliatus eſt הוּסַד
ſeu conſilio decreuit.2.Paralip.3.Et hec ſunt fundamenta
que iecit ſalomon vt edificaret domū dei. pro quo hebrei
legunt.Et hec ſunt que conſiliatus eſt ſalomon ſiue que cōſilio conſiliari.
decreuit vt edificaret domum dei.Poteſt etiam deriuari
a dictione יָסַד Iaſad: que ſignificat fundare: ſeu fundamenta
iacere; ſicut eſt in littera noſtra.& inde deriuatur.סַד סַד
Sad.quod ſignificat lignum perforatum quo pedes vinctorum
continentur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit
neruum.Iob.13.Poſuiſti in neruo pedem meum. Neruus.

סוּה Saue.velamen.& ſcribitur cum mem in principio & סוּה
dicitur מַסְוֵה maſue.Exo.34.Poſuit velamen ſup faciem מַסְוֵה
ſuam. Velamen.

סוּךְ Such. Vngere.purgare.ſcilicet ventrem. Deut.28.& סוּךְ
non vngeris oleo.Ruth.3.Lauare igitur & vngere. 2. Vngere.
Regum.12. Et lotꝰ vnctuſqꝫ eſt.Ezech.16. & vnxi te oleo.
Dañ.10.Sed neqꝫ vnguento vnctus ſum.& inde אָסוּךְ aſuch אָסוּךְ
ideſt laguncula olei ſeu lecythus.4.Reg.4.Non habeo ancilla
tua quicquā in domo mea niſi parum olei quo vngar
Pro quo hebrei legunt.Non habeo ancilla tua in domo niſi
lagunculam ſeu lecythum olei.Poteſt etiam eſſe verbum laguncula
prime perſone futuri temporis.ſicut eſt in littera noſtra.ſignificat
etiam predicta dictio purgare ventrem.Iudi.3.forſitā
purgat aluum in eſtiuo cenaculo.1.Reg.24.Ingreſſꝰ Purgare ventrem.
eſt ſaul vt purgaret ventrem.

סוּס Sus.equus.hirūdo.Geñ.49.Mordens vngulas equi. סוּס
Exo.14.Et omnis equitatus pharaonis.Et in eodem. Equus. equitatus.
15.Ingreſſus eſt enim currus pharaonis cum curribus &
equitibus eius.pro quo hebrei legunt.Ingreſſus eſt equus

סוּסָה
Equitatus
סוּסִים
Equi.
hirundo.

pharaonis.Ps.31. Nolite fieri ſicut equus & mulus. Ps. 32. fallax equus ad ſalutem. Reperitur etiam in genere feminino סוּסָה Suſa. Canti.1. Equitatui meo in curribus pharaonis. Et in plurali. סוּסִים Suſim. Deut.17. Non multiplicabit ſibi equos. Ps.19. Hi in curribus & hi in equis. Abach. 3. Qui aſcendis ſuper equos tuos. Et in eodem. Viam feciſti in mari equis tuis. ſignificat etiam quoddã genus auis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit pullum.ſ. hirundinis: ſiue hirundinẽ. Eſa.38. Sicut pullus hirundinis ſic clamabo. Et aliquando mutat vau in iod. Hiere. 8. Turtur & hirundo & ciconia. & aliqui hebrei interpretantur grus.

סוף
finire.
Deficere.
Cõſumere.
Cõgregaſ.
Complere
סוף
finis.
Sũmitas.
סוף
Carectus.
Papirio.
Iuncus.
Pelagus.
יַם סוף
Mare rubrum.
סוּפָה
Turbo.
Tẽpeſtas.
סוּפוֹת
Turbines

סוף Soph. finire. conſumere. conſumi. deficere. deeſſe. cõplere. Eſter. 9. Dies phurim ideſt ſortium obſeruẽtur a iudeis & ab eorum progenie que his cerimoniis obligata eſt. Pro quo hebrei legunt. Et dies phurim ideſt ſortium iſti non tranſeant a iudeis & memoria eorum non deſinat ſiue non finiatur a ſemine eorum. Ps.72. Subito defecerũt Eſa.66. Simul conſumentur dicit dominus. Dañ.2. Comminuet & conſumet vniuerſa regna. Hiere. 8. Congregãs congregabo eos dicit dominus. pro quo hebrei legunt. cõſumens conſumam eos dicit dominus. poteſt etiam deriuari a dictione אָסַף aſaph: que ſignificat congregare: ſicut eſt in littera noſtra. & ſimiliter Soph.1. vbi dicitur. congregabo omnia a facie terre dicit dominus. congregans hominẽ & pecus: congregans volatilia celi & piſces maris. pro quo hebrei legunt. Conſumam ſeu finiam omnia dicit domin⁹ conſumens hominem & pecus. De quo vide ſupra in dictione אָסַף Aſaph. & infra in dictione סָפָה ſapha. Ponitur etiã pro complere. Dañ.4. ſermo completus ẽ ſuper Nabuchodonoſor. Et inde סוף Soph. ideſt finis. terminus ſummitas Eccſ.7. In illa enim finis cunctorum admonetur. Et ĩ eodem.12. finem loquendi pariter omnes audiamus. Põitur etiam pro ſũmitate. 2. Paralipo. 20. Et inuenietis illos in ſũmitate torrentis. Item סוף Suph. ideſt iuncus ſeu papirus aut carectus. Exo.2. Et expoſuit eum in carecto. Et in eodẽ. Que cum vidiſſet fiſcellam in papirione. Eſa.19. Calamus & iuncus marceſcent. Significat etiam pelagus. Ione.2. Pelagus operuit caput meum. & ĩde dicitur. יַם סוף Iamſuph ideſt mare pelagoſum: quia eſt quaſi pelagus ingrediens a mari oceano & non habens exitum aliunde: vel quia in ripa eius oriuntur iunci ſiue papiri. Tranſlatio noſtra traduxit mare rubrum. eo quod habet arenas rubeas. Exo.15 Tulit autem moyſes iſrael de mari rubro. Ps.105. Et irritauerunt aſcendentes mare rubrum. Et in eodem. Et increpauit mare rubrum. Et inde סוּפָה Supha. ideſt tempeſtas. turbo. Iob.21. Et ſicut fauilla quam turbo diſpergit. Eſa.5. Et rote eius quaſi impetus tempeſtatis. Et in eodem.17. Et ſicut turbo coram tempeſtate. Oſee.8. Ventum ſeminauerũt & turbinem metent. Naum.1. Dominus in tẽpeſtate & turbine vie eius. Et in plurali סוּפוֹת ſuphoth. Eſa.21. Sicut turbines ab Africo veniunt.

סור
Declinare
Diuertere
recedere.
Separari.
Preuaricari.
Auferre.
סוּרָה
captiua
סָר
Indignãs
סָרָה
Cõtriſtata
סָרַר
ſubuertere
Declinare
סוֹרֵר
contumax
proteruus
Incredul⁹
recedẽtes.
סָרָה
receſſio.
סוּרֵי
Prauum.
Palmites
סור
Sur.

סור Sur. Recedere. declinare. diuertere. ammouere. ſeparare. auferre. Geñ.19. Declinate in domum pueri veſtri Et in eodem. Vt diuerterent ad eum. Exo.3. Vadam & videbo viſionem hanc. pro quo hebrei legunt. Recedam ſiue declinabo & videbo viſionem hanc. ideſt recedam de loco in quo ſto: & vadam ad videndam viſionem hanc. Et in eodem. Cernens autem dominus ꝙ pergeret ad videndum. Et in eodem.32. Receſſerunt cito de via. Nu.12. nubes quo ꝙ receſſit que erat ſup tabernaculo. & ĩ eo.14. Receſſit ab eis omne preſidium. Et in eodem.16. Recedite a tabernaculis impiorum. Ruth.4. Declina pauliſper & ſede hic. p̄s.13 Omnes declinauerunt. Ps.36. Declina a malo & fac bonũ. Ps.118. Declinate a me maligni. Hiere.17. Recedentes a te in terra ſcribentur. Oſee.4. Separatum eſt conuiuium eorum. Et in eodem.7. Et receſſerunt a me. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Preuaricati ſunt in me. nã in hebreo non habetur a me ſed in me. Amos.6. Et auferetur factio laſciuientium. ideſt recedet. & aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach. Oſee.9. Sed & ve eis cum receſſero ab eis. Sed in predicto loco in hebreo magis proprie legitur incarnatio mea ex eis. De quo dictum eſt ſupra in dictione בָּשָׂר Baſar. ſignificat etiam auferre vel ammouere. Geñ. 38. Que depoſitis viduitatis veſtibus. pro quo hebrei legunt. Et abſtulit veſtes viduitatis ſue. Et in eo. 49. Non auferetur ſceptrum de iuda. Deut.7. Auferet dominus a te omnem langorem. Vbi ponitur verbum tertie coniugationis. ideſt recedere faciet. 2. Reg. 5. Niſi abſtuleris cecos & claudos. 3. Regum. 15. Inſuper & maacham matrem ſuam amouit ne eſſet princeps. Iob.27. Viuit deus qui abſtulit iudicium meum. Eſa.17. Ecce damaſcus deſinet eſſe ciuitas. ideſt auferetur ne ſit ciuitas. Ezech.21. Aufer cydarim: tolle coronam. Dañ.12. Cum̃ ablatum fuerit iuge ſacrificium. & inde סוּרָה Sura. pro quo beatus hieronymus trãſtulit captiuam. ideſt recedens vel ablata de terra ſua. Eſa. 59. Tranſmigrata & captiua. & inde סָר Sar. ideſt triſtis vel indignans; eo quod recedit a conſortio hominum. 3. Regũ 21. Venit ergo Achab in domum ſuam indignans. & ĩ genere feminino סָרָה Sara. vt in eodem. Vnde anima tua cõtriſtata eſt. & aliquando ſcribitur ſupradictum verbum cũ duplici res & dicitur סָרַר Sarar. ideſt ſubuertere. peruertere. declinare. ſcilicet a via recta. Threñ. 3. Semitas meas ſubuertit. Oſee. 4. Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. Vbi ponitur verbum & nomen ſeu participium ab eo deriuatum. ac ſi diceret. Sicut vacca declinans declinauit iſrael. Et inde סוֹרֵר Sorer. ideſt peruerſus. ſiue declinans a via recta: aut proteruus vel contumax. Deut. 21. filium contumacem & proteruum. vbi ponitur pro contumace. Et in eodẽ filius noſter proteruus & contumax eſt. vbi ponitur pro ꝓteruo. Ponitur etiam pro incredulo. ideſt apoſtata. Eſa.65. Ad populum incredulum. Oſee. 9. Omnes principes eius recedentes. ideſt declinantes a via recta. Zach.7. & auerterunt ſcapulam recedentes. & inde סָרָה Sara. ideſt diſceſſio. preuaricatio. Deut.13. quia locutus eſt vt vos auerteret a domino deo veſtro. pro quo hebrei legunt. Quia locutus eſt receſſionem vel preuaricationem contra dominum deum veſtrum. Et inde סוּרֵי Sure. pro quo beatus hieronymus tranſtulit prauum. Hiere. 2. Quomodo ergo conuerſa es mihi in prauum vinea aliena. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat palmites ſeu ramos. & legunt ſic. Quomodo ergo conuerſa eſt mihi in palmites vinee aliene ſiue extranee. Item סור Sur, nomen eſt cuiuſdam porte in templo ſalomonis exiſtentis. 4. Regum. 11. Tertia pars ſit in porta ſeir Debet legi ĩ porta ſur.

סות
Palliũ.

סות Suth. Pallium ſeu coopertorium. Geñ. 49. & in ſanguine vue pallium ſuum. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

סָחַב
Trahere
putreſcere
Deiicere.
lacerare.
סְחָבוֹת
Panni ueteres.

סחב Sachab. Trahere. detrahere. deiicere. ſeu abiicere. putreſcere. lacerare. 2. Regum, 17. Et trahemus eam ĩ torrentem. Hiere. 22. Putrefactus & proiectus extra portas ieruſalem. Et in eodem. 49. Si non deiecerint eos paruuli gregis. Ponitur etiam pro lacerare. Hiere. 15. Et canes ad lacerandum. & inde סְחָבוֹת Sechaboth. ideſt panni lacerati & abiecti pre nimia vetuſtate. Hiere. 38. Tulit inde veteres pãnos. Et in eo. Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum.

סחה Radere. סחי erradicatio

סחה Sacha.Radere.abradere.Ezech.26.Et radam puluerem eius de ea.Et inde סחי Sechi . ideſt abraſio . Pro quo beatus hieronymus tranſtulit erradicationem.Threñ.3. Eradicationem &abiectionem poſuiſti nos.

סחף Abradere. inundare Computreſcere.

סחף Sachaph. Abradere.inundare. computreſcere . Prouer.28.Similis eſt imbri vehementi in quo paratur fames.Pro quo hebrei legunt.Imber abradens ſiue inundans & abſq; pane.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſū Ponitur etiam pro computreſcere.Hiere.46.Quare computruit fortis tuus.

סחר Circuire. סחרחר Cōturbari סחר mercator. negociator סחר סחורה negociatio מסחר negociatio סחר negociari. סחרה Clypeus. Protectio סחרת Parius. lapis.

סחר Sachar.Circuire.circunuoluere.negociari.vt Hiere.14. Propheta nāq; & ſacerdos abierunt in terram . Pro quo hebrei legūt.Propheta namq; & ſacerdos circuierunt in terram.ideſt huc atq; illuc abierunt non inuenientes requiem . Et aliquando duplicatur littera cheth & littera res & dicitur סחרחר Secharchar.p̄s.37.Cor meum conturbatum eſt.Pro quo hebrei legunt.Cor meum circūuoluitur.ideſt fluctuat:& ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.& inde dicitur סחר Socher.ideſt mercator ſeu negociator:eo quod circuit regiones & vadit huc atq; illuc.Geñ.23.quadringentos ſiclos argēti probate monete.pro quo hebrei legunt.Quadringentos ſiclos argenti tranſeuntis mercatori vel negociatori . & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.37. Et pretereuntibus madianitis negociatoribus.Eſa.23.Cuius negociatores principes Ezech.27.Carthaginēſes negociatores tui . ꝓ quo hebrei legūt.Tharſis negociatrix tua . vbi pōitur tharſis ꝓ carthagine.Et in eodem. Venerunt ad te negociatores tui . Et in eodem.Negociatores populorum ſybilauerunt ſuper te.& inde סחר Sechar.ſiue סחורה Sechora.ideſt negociatio ſiue mercimonium.Prouer.3.Melior eſt acquiſitio eius negociatione argenti.Pro quo hebrei legunt. Melior eſt negociatio eius negociatione argenti.Et in eodem.31.Quia bona eſt negociatio eius.Eſa.23.Et facta eſt negociatio gentium.Et in eodem.& erit negociatio eius & merces eius ſanctificate domino.Et in eodem.45.Labor egypti & negociatio ethiopie.Ezech.27.Et negociatio manus tue. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מסחר Miſchar.3.Regum.10.& negociatores vniuerſiq; ſcruta vendētes.Pro quo hebrei legunt.Et negociatio negociatorū ſeu ſcruta vendentium.Sunt autem ſcruta res parui valoris. & inde verbum סחר Sachar.ideſt negociari.Geñ.34.Terra in poteſtate veſtra eſt: exercete negociamini & poſſidete eam.Et in eodem.Negocientur in terra & exerceant eam. Et inde סחרה Sochera.ideſt clypeus rotundus ſecundū hebreos.Ps.90.ſcuto circūdabit te veritas eiꝰ.ꝓ quo he.le.ſcutū & clypeus veritas eiꝰ.& btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Scutū & ꝓtectio veritas eius.& inde סחרת ſochareth i.lapis p̄cioſus.ꝓ quo btūs hiero.trāſtulit.lapidē pariū. Eſter.1.Sup pauimētū ſmaragdino & pario ſtratum lapide.

סחש Que ſponte naſcūtur

סחש Sachis. Renaſcentia que ex radicibus ſeminis oriuntur:ſeu que ſponte naſcuntur.4.Reg.19. In ſecūdo autem anno que ſponte naſcuntur.

סיג Scoria. סיגים Rubigo. Scoria.

סיג Sig.Scoria .rubigo.Ezech.22.Verſa eſt mihi domus iſrael in ſcoriā.& declinatur pluraliter סיגים Sigim. Prouer.25.Aufer rubiginem de argento.Et in eo.26. quo modo ſi argēto ſordido ornare velis vas fictile.i.argēto rubiginoſo vel cū ſcoria.Eſa.1.Argentū tuū verſum eſt i ſcoriā.Et in eodem.& excoquam ad purum ſcoriam tuam.

סיר Olla. סירות lebetes. סיר Spina. סירים Spine. סירות

סיר Sir.Lebes.olla.ſpina. Exo.16 . Quando ſedebamus ſuper ollas carnium.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet ſuper ollam carnium.4.Regum.4.Mors in olla.Eccſ.7.Sicut ſonitus ſpinarum ardentium ſub olla. Hiere.1.Ollam ſuccenſam ego video . Ezech.24.Pone ollam.Et in plurali סירות Siroth.Exo.27.facieſq; in vſus eiꝰ lebetes.2.Paralipo.35.Pacificas vero hoſtias coxerunt in lebetibus.Amos.4.Et reliquias veſtras in ollis feruentibus.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et reliquias veſtras in ſagenis piſcium vel piſcatorum.De quo vide ſupra in dictione דוג Dog.& in dictione דגה Daga . Item סיר Sir ideſt ſpina.tribulus.& ſolum inuenitur in numero plurali ſcilicet סירים Sirim.Eccſ.7.Sicut ſonitꝰ ſpinarum.Oſee.2.Sepiam viam tuam ſpinis.Naum.1. Sicut ſpine ſe inuicem complectuntur.Reperitur etiam סירות Siroth.ſecundum terminationem pluralem femininorum.Ps.57.Priuſq; intelligerent ſpine veſtre rhamnum.Hebrei tamē primam ſignificationem ſequentes legunt ſic. Priuſq; intelligerent ideſt ſentirent olle veſtre rhamnum.

סית Perſuadere. Suadere. Incitare. Concitare Decipere. deludere. Auertere. Seducere

סית Sith.ſuadere.perſuadere.incitare.decipere. ſeducere. auertere. Deut.13.Si tibi voluerit perſuadere frater tuus.Ioſ.15.Que ſuaſa eſt a viro ſuo.1.Regum.26 . Si dominus incitauit te aduerſum me.2.Regum.24 .Commouitq; dauid in eis.ideſt perſuaſit . 3 . Regum . 21 . Concitauit enim eum iezabel vxor ſua.4.Regum.18 . Nolite audire ezechiam qui decipit vos.2 . Paralipo. 32 . Num ezechias decepit vos.Et in eodem . Nec vana perſuaſione deludat. Iob.1.Tu autem commonuiſti me aduerſus eum .ideſt perſuaſiſti vel incitaſti me.Et in eodem.36 . Igitur ſaluabit te de ore anguſto.Pro quo hebrei legunt.Et etiam ſuaſit te de ore anguſto vel de ore tribulantis vel hoſtis . ideſt ſuaſit te ne incideres in os eius. vel ſic. Auertit te de ore anguſto.& eſt idem ſenſus cum littera noſtra.Et in eodem. Non te ergo ſuperet ira.ideſt ne incitet te.Hiere.38 . Seduxerunt te & preualuerunt aduerſum te.Ponitur etiam pro auertere. 2.Paralipo.18.Atq; auertit eos ab illo.ideſt ſuaſit vel incitauit eos vt diuerterent ab eo.

סכך Tegere. Cōpingere. Protegere Velare. Cōcludere Obūbrare. Operire. סוך Tabernaculum. Tentoriū. סך סוכה Vmbraculum. סכות tabernacula. מסך tentorium Velum. Protectio סוכך Vmbraculum.

סכך Sachach.Cooperire . velare.tegere . protegere. vt Exo.25.Tegant expandentes alas.Iob.10. Oſſibus & neruis compegiſti me.Pro quo hebrei legunt . texiſti me ſeu protexiſti me.Ezech.28.Tu cherub extentus & protegens.Et in eodem.Et perdidi te o cherub protegens. & cōmuniter ſcribitur cum ſimplici caph.Exo.40 . Dimitteſq; ante illam velum .Pro quo hebrei legunt . Velabis ſeu proteges arcam cum velo .3.Regum.8 . Et protegebant cherubim arcam & vectes eius.Iob.3.Et circundedit eum deus tenebris.Pro quo hebrei legunt . Et texit ſeu protexit deus pro eo . Et in eodem . 38.Quis concluſit oſtiis mare .i. qs velauit.& ī eo.40.ꝓtegūt vmbre vmbrā eiꝰ. p̄s.90.ſcapulis ſuis obūbrabit tibi.i.ꝓteget te.Threñ.3.opuiſti ī furore.& ī eo.oppoſuiſti nubē tibi.& aliqñ ſcribitur cū ſin loco ſamach.Exo.33.& ꝓtegā te dextera mea.& īde סוך ſuch i.vmbraculū.ſeu tabernaculū vel tētoriū.p̄s.26.Qm̄ abſcōdit me in tabernaculo ſuo.Et aliqñ ſcribitur cū ſin loco ſamach.Threñ.2.& diſſipauit q̄ſi hortū tētoriū ſuū . dr̄ ēt סך Sach.p̄s.41.Qm̄ trāſibo vſq; ad locū tabernaculi admirabilis.ſcribitur ēt cū he in fine & dr̄ סוכה ſuca.Eſa.4. Et tabernaculū erit in vmbraculū diei.& in plu. סכות Sucoth.Leuit.23.Erūt ferie tabernaculorū ſeptē diebus dñi.Et ī eo.& habitabitis in vmbraculis ſeptē diebus.& ī eo.manebit ī tabernacl̄s.& īde מסך maſach.i.tētoriū : ſeu velū aut ꝓtectio Exo.26.facies & tētoriū ī itroitu tabernacl̄i. Nu.4.& deponēt velū qđ pēdet añ fores.p̄s.104.ſpādit nubē ī ꝓtectiōe & inde סוכך ſochech.i.tentoriū ſeu vmbraculū ex corio & tabulis fabrefactū quo expugnatores vrbiū vtūtur propter lapides & tela que de muro mittuntur. Naum . 2 . Velociter aſcendet muros eius:& preparabitur vmbraculum . Et inde מוסך Muſach.4.Reg.16.Muſach quoqꝫ ſabbati. & dicunt hebrei ꝙ erat tentoriū quoddam in atrio tēpli ſubter quod erant cuſtodes templi in ſabbatis.

מוסך

סכל Sachal.ſtulte agere.ſeu ſtulte operari.iſanire.infatuare.fatuum ſeu ſtultum eſſe.Geñ.31.Stulte operatus es.1.Regum.13.Stulte egiſti: nec cuſtodiſti mandata domini.& in eo.26.Apparet enī quod ſtulte egerim.2.Reg.15.Infatua queſo domine conſilium achitophel.Eſa.44.Et ſcientiam eorum ſtultam faciens.& inde סכל Séchel. ideſt ſtulticia.fatuitas.vt Eccl's.10.Poſitum ſtultum in dignitate ſublimi.pro quo hebrei legunt.Poſitam ſtulticiā.Et ſi ſcribatur cum littera ſin loco ſamach poteſt legi ſic.Poſitū intellectū in dignitate ſublimi.& ſic legunt aliqui hebrei. nā aliquando ponitur ſin loco ſamach & econuerſo.vt dictum eſt in precedentibus:& vt infra dicetur.& inde סכלות Sichluth.ideſt ſtulticia.inſipientia.error.vt Eccl's.2.Trāſiui ad contemplandam ſcientiā erroreſqꝫ & ſtulticiam. Et in eo. Et vidi ꝙ tantū precederet ſapientia ſtulticiā quātū differt lux a tenebris.& in eo.7.Errorem imprudentiū. Et in eo.10.precioſior eſt ſapientia parua qꝫ gloria ad tēpus ſtulticiā Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach.vt ſupra in eo.1.Vt ſcirem prudentiam atqꝫ doctrinam erroreſqꝫ atqꝫ ſtulticiam.& inde סכל Sachal.ideſt ſtultus.fatuus.inſipiens. Eccl's.10.Sed & in via ſtultus ambulans cum ipſe inſipiens ſit omnes ſtultos eſtimat.Hiere.5.Audi popule ſtulte.

סכל
Stulte operari.
Stulte agere.
Infatuare
Stultā facere.
סכל
Stulticia.
סכלות
Stulticia.
Error.
סכל
Stultus.

סכן Sachan.comparare.aſſimilare. aſſimilari. equalē ſeu cōparem eſſe. acquieſcere.intelligere.preuidere.conſueſcere.Iob.15.Arguis verbis eum qui non eſt equalis tibi.Et in eodem.22.Nunquid deo poteſt comparari homo. Et in eodem.34.Non placebit vir deo etiam ſi cucurrerit cum eo.ideſt non comparabitur vir deo. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat prodeſſe ſeu conferre. Vnde ī predicto loco ipſi legunt.Quid prodeſt vel quid confert homo cum cucurrerit cum deo.ſiue cum complacuerit cum deo. Et in eodem.35.Non tibi placet quod rectum eſt:vel quid tibi ꝓderit ſi ego peccauero.pro quo hebrei legunt. Quid tibi confert & quid tibi proderit ſi ego peccauero Significat etiam acquieſcere.Iob.22.Acquieſce igitur ei & habeto pacē. Item ſignificat intelligere ſeu preuidere.Iob.22. etiam cū perfecte fuerit ſcientie.pro quo hebrei legunt.etiam ſi intelligat in eis: ſiue ſuper eos intelligens. ſed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.Ps.138.Et omnes vias meas preuidiſti.Significat etiam conſueſcere.Nu.22.Dic quid ſimile vnquam fecerim tibi.pro quo hebrei legunt. Nunquid conſueſcens conſueui vt facerem tibi talia.Significat etiam periclitari.pro quo beatus hieronymus tranſtulit vulnerare.Eccl's.10.Qui ſcindit ligna vulnerabitur ab eis. ꝓ quo hebrei legunt.periclitabitur ab eis. Vnde periculum ipī vocant סכנה Secana.& inde מסכן Miſchen.ideſt pauper. egenus.Eccl's.4.Melior eſt puer pauper & ſapiens.Et in eodē 9.Inuentuſqꝫ eſt in ea vir pauper & ſapiens. Et in eodem. Sapientia pauperis contempta eſt.& inde מסכנות Miſchenuth.ideſt paupertas.penuria.Deut.8.vbi abſqꝫ vlla penuria comedes panem tuum.Item סוכן Sochen .i.cellariū ſeu apotheca.Tabernaculum:ſiue cubicularius: vel theſaurarius.Eſa.22.Ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo Et in genere feminino סכנת Sochéneth. 3. Regum.1.Et foueat eum dormiatqꝫ in ſinu ſuo.pro quo hebrei legunt. Et ſit ei cubicularia:dormiatqꝫ in ſinu ſuo. & inde מסכנות Miſchenoth.ideſt apothece: ſeu tabernacula vel cellaria. Exo.1.Edificauerunt vrbes tabernaculorum pharaoni.2.paralipo.32.Apothecas quoqꝫ frumenti vini & olei. Ponitur etiam pro munitionibus.2.Paralipo.8.Et alias ciuitates munitiſſimas edificauit in emath.Et in eodem. Et omnes vrbes firmiſſimas que fuerunt ſalomonis.Et in eodem 16.Et vniuerſas vrbes neptalim muratas.Et in eodem.17. Et edificauit in iuda domos ad inſtar turrium vrbeſqꝫ muratas.Et inde מסוכן Meſucan.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit fortem.Eſa.40.forte lignum & imputribile elegit artifex ſapiens.

סכן
Equalē eē.
Comparari
Prodeſſe.
Placere.
Acquieſcere.
Preuidere
cōſueſcere
Vulnerare
סכנה
Periculū.
מסכן
Pauper.
מסכנות
Penuria.
סוכן
Qui habitat in tabernaculo.
סכנת
cubicularia.
מסכנות
Tabernacula.
Apothece
munitiōes
Murate.
מסוכן
Fortis.

סכסך Sichſach.Miſcere.concurrere facere.Eſa.19.Et concurrere faciam egyptios aduerſus egyptios.

סכסך
Concurrere facere.

סכר Sachar.claudere.obturare.concludere.tradere. Geñ.8.Et clauſi ſunt fōtes abyſſi.p̄s.62. Quia obſtructum eſt os loquentium iniqua.Eſa.19. Et tradam egyptum in manu dominorum crudelium.pro quo hebrei legunt. Et concludam egyptum.Et inde שכר Secher.cum ſin in principio loco ſamach.ideſt lacuna ſeu ſtagnum vbi aque clauduntur.Eſa.19. Omnes qui faciebant lacunas ad capiendos piſces.

סכר
Claudere.
Obturare.
Tradere.
שכר
lacuna.

סכת Sacath.Attendere.auſcultare.Deut.27.Attēde & audi iſrael.Item סכות ſicuth.nomen idoli ſecundum hebreos.Amos.5.Et portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro.Pro quo hebrei legunt.Et portaſtis ſicuth regem veſtrum ſeu regis veſtri aut moloch veſtri.ꝙ ſi pro סכות ſicuth ponatur סוכת ſuchath. tunc ſignificat tentorium ſeu tabernaculum.ſicut eſt in littera noſtra:vt dictum eſt ſupra in dictione סכך ſachach.

סכת
Attendere
סכות
Tabernaculum.

סל Sal.Caniſtrum.cartallus. Geñ.40.Et in vno caniſtro quod erat excelſius.Et in plurali סלים Salim. Vt in eodem.Et ego vidi ſomnium ꝙ tria caniſtra farine haberem ſuper caput meum.Et in eodem. Tria caniſtra tres adhuc dies ſunt. Reperitur etiam duplicatum. & dicitur סלסל Salſil.vt Hiere.6.Quaſi vindemiator ad cartallum.vbi ponitur סלסלות Salſiloth in numero plurali.ideſt cartalli ſeu caniſtra. Et aliqui hebrei dicunt quod a predicta dictione deriuatur סלה Séla:per additionem he in fine:& ſignificat ſemper. De quo vide in ſequenti dictione.quia ſecundū alios inde deriuatur.

סל
Caniſtrum
סלים
Caniſtra.
סלסל
cartallus
סלסלות
caniſtra
סלה

סלל Salal.Iter vel viam facere.viam preparare. Iter prebere.exaggerare.ideſt viā inequalem & aſperā ſternere lapidibus & lignis & eleuare humiliora & deprimere altiora vt ſit via plana.calcare.terere ſeu opprimere.Iob.19. Et fecerunt ſibi viam per me.Ps.67.Iter facite ei qui aſcēdit ſuper occaſum.Eſa.57.viam facite prebete iter.vbi eadem dictio bis ponitur.Et in eodem.26.Planum facite iter Pro quo hebrei legunt.Exaggerate exaggerate iter.i. planum facite iter.ſicut eſt in littera noſtra.Ponitur etiam pro terere vel calcare.Hiere.18.vt ambulent per eas itinere nō trito.Et in eodem.50.Tollite de via lapides & redigite in aceruos. Pro quo hebrei legunt.Calcate vel triturate eam ſicut aceruos. ſcilicet meſſis.poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra.ponitur etiam pro opprimere.Iob.30.oppreſſi quaſi fluctibus ſemitis ſuis.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et iter fecerunt ſuper me ſemitis interitus ſui.Ponitur etiam pro retinere.Exo.9. Adhuc retines populum meum.Pro quo hebrei legunt. Adhuc calcas populum meum.ideſt ſubiicis.Alii vero legunt ſic.Adhuc eleuaris contra populum meum.Nā ſecūdū hebreos ēt ſignāt eleuare.Prouer.4.Arripe illam & exaltabit te.pro quo ipſi legunt.Eleua illam & exaltabit te.& in predicto loco duplicatur littera ſamach & littera lamed. & inde מסלה Meſila ſiue מסלול maſlul.i. via trita ſeu ſtrata. aut ſemita. Nu.20.Per tritam gradiemur viam. 2. Regum.20.Iacebat in media via. Et in eodem. Amouit eum de via in agrum Eſa.11. Et erit via reſiduo populi mei. Et in eodem.35.

סלל
Viā facere.
Iter facere.
prebere iter
exaggerare
Terere.
Calcare.
Opprimere
Retinere.
Eleuare.
מסלה
מסלול
Trita uia.
Via.

Semita. Et erit ibi ſemita.Et in plurali מְסִלּוֹת meſiloth.Iudi.20.in
מְסִלּוֹת illa quoq; fuga palantes in diuerſa tendentes occiderunt
quinq; millia viros.Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt
in viis quinq; millia viros.p̄s.83.Aſcenſiones in corde ſuo
Semite. Pro quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit. Semite
in corde ſuo.Eſa.33.Diſſipate ſunt vie.Et in eodē. 49. Et
ſemite mee exaltabuntur.Ponitur etiam pro gradibus. 2.
Gradus. Paralip.9.Ex quibus fecit ſalomon gradus in domo domini.
סוֹלְלָה Et inde סוֹלְלָה Solela .ideſt agger ſeu munitio ex quib⁹
Munitio. expugnantur ciuitates.2.Reg.20.Et circundederunt munitionibus
ciuitatem.ideſt aggeribus ad expugnandam ciuitatem.
Agger. Eſa.37 . Et non mittet in circuitu eius aggerem.
Hiere.6.Et fundite contra ieruſalem aggerem. & in plurali
סוֹלְלוֹת סוֹלְלוֹת Soleloth. Vt in eo.32. Ecce munitiones extructe
Munitiões. ſunt aduerſum ciuitatem.Et in eodem. 33 .Que dextructe
ſunt ad munitiones & ad gladium.& a predicta dictione deriuatur
סֶלָה סֶלָה Sela.pro quo btūs hiero.tranſtulit ſp. Abach.
Semper. 3.Deus ab auſtro veniet & ſanctus de monte pharan ſemper.
& licet in aliquibus bibliis noſtris non habetur predictum
aduerbium ſemper:tamen in bibliis noſtris antiquis
habetur ſicut predictum eſt.Et in eodem. Iuramēta tribubus
locutus es.vbi in hebreo additur predicta dictio סֶלָה Sela.
ſcilicet que locutus eſt ſemper.Et in eodem . Denudaſti
fundamentum eius vſq; ad collum.vbi ſimiliter in hebreo
additur predicta dictio סֶלָה ſela.ſcilicet vſq; ad collum ſemper.
Et frequenter reperitur in pſalmis .vt.Ps.4. Et queritis
mendacium.pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta
he.ve.tranſtulit. Querentes mendacium ſemper. & in eo.
Et compungimini.pro quo beatus hiero.tranſtulit.Et tacete
ſemper.Ps.7.& gloriam meam in puluerem deducat. ꝓ
quo beatus hiero.tranſtulit.& gloriam meam in puluerem
collocet ſemper.Ps.9.In operibus manuum ſuarum comprehenſus
eſt peccator.pro quo beatus hiero.tranſtulit. In
opere manuum ſuarum corruit impius: meditatio ſemper
Et ſimiliter in aliis pſalmis ponitur predicta dictio. ꝓ quo
lxx. interpretes Diapſalma poſuerunt:vt ait beatus hieronymus
in epiſtola ad marcellam.& nota ꝙ predicta dictio
non ponitur niſi in pſalmis & in cātico Abachuc ſupra allegato.
Poteſt etiam ſignificare eleuationem vł exaltationē.
vt vbicunq; ponatur:ibi canens vel pſallens debet eleuare
vocem & mentem ad deum.Vide etiam de hoc beatū hieronymum
in predicta epiſtola ad marcellam de diapſalmate.
& in explanatione pſalmi quarti.& Burgeñ.in additione
tertia pſalmi.83.

סָלָא סָלָא Sala.eſtimare.equiparare.cōferre. Threñ.3.& amicti
Eſtimare. auro primo.ꝑ quo he.le.Eſtimati ſiue equiparati auro.
Conferre. ſcribitur ēt cū he in fine loco aleph.Iob.28 . Nō cōferetur
tinctis indie coloribus . ideſt non comparabitur.

סָלַד סָלַד Salad.Affligere.Iob.6. Vt affligēs me dolore nō parcat.
Et ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei
Affligere. ꝙ ſignificat exurere.

סָלָה סָלָה Sala.Deiicere.ſpernere.calcare.p̄s.118.ſpreuiſti omnes
Spernere diſcedentes a iudiciis tuis.Threñ. 1 .Abſtulit oēs
Auferre. magnificos meos.pro quo hebrei legunt . Calcauit ſeu deiecit
Deiicere. omnes magnificos meos . ſignificat etiam conferre.
Iob.28.Non conferetur tinctis indie coloribus.De quo vide
סֶלָה ſupra in dictione סָלָא ſala cum aleph in fine. Item סֶלָה
ſela. ideſt ſemper. De quo vide ſupra in dictione סַלְסֵל ſalal.

סָלַח סָלַח Salach.parcere.propiciari.dimittere.ſcilicet peccatū.
Leuit.4.& dimittetur ei. Nu.14.Dimitte obſecro peccatum
Dimittere populi huius.Et in eodem. Dimiſi iuxta verbū tuū.
Deut.29.Et dominus non ignoſcat ei.Ps.24.Et propiciaberis
Ignoſcere peccato meo.Ps.85.Quoniam tu domine ſuauis &
propiciari mitis . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.
ve.tranſtulit.Tu enim es domine bonus & propiciabilis.i.
bonus & parcens.& inde סְלִיחָה ſelicha . ideſt propiciatio. סְלִיחָה
p̄s.129.Quia apud te propiciatio eſt. ꝓpiciatio.

סֻלָּם Sulam.ſcala.Geñ.28.Viditq; in ſomnis ſcalam ſtantem. סֻלָּם
& ſolum inuenitur in predicto loco. Scala.

סִלּוֹן ſilon.ſpina.tribulus.beatus hieronymus tranſtulit offendiculum.
Ezech.28.Et non erit vltra domui iſrael סִלּוֹן
offendiculum amaritudinis.pro quo hebrei legunt . & nō Offendiculū.
erit vltra domui iſrael in tribulum amaritudinis .& in plu. Tribulus.
סִלּוֹנִים ſalonim. Ezech.2.Quoniam increduli & ſubuerſores סִלּוֹנִים
ſunt tecum.pro quo hebrei legunt.Quoniam incredu- Subuerſores.
li & ſpine ſunt tecum.ideſt pungentes ſicut ſpine. Spine.

סִלְסֵל Salſal.Arripere.Prouer.4.Arripe illam & exaltabit סִלְסֵל
te.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat exaltare. Arripere.
ſeu eleuare.vnde in predicto loco ipſi legunt. Exalta illam Exaltare.
& exaltabit te.Item סַלְסִל Salſil.i.caniſtrum . ſeu cartalus, סַלְסִל
De quo vide ſupra in dictione ſal.

סֶלַע Selaa.petra.rupes.Nu.20.Loquimini ad petram coram סֶלַע
eis.Et in eodem.24.Si in petra poſueris nidum Petra.
tuum.Et in plurali.סְלָעִים ſelaim.p̄s.105 . petra refugium סְלָעִים
erinaciis.pro quo beatus hieronymus in pſ . iuxta he. ve.
tranſtulit.Petre refugium erinaciis. Significat etiam arcem Petre.
vel fortalicium ſupra firmam petram poſitum.p̄s.17 .Dominus
firmamentum meum.4.Regum.14. & apprehendit Firmamentum.
petram in prelio.ideſt arcem ſupra petram poſitam.ponitur
etiam pro fortitudine.Eſa.31.Et fortitudo eius a terrore Fortitudo.
tranſibit.2.Regū.22.Dominus petra mea. ideſt fortitudo
mea.

סָלְעָם Salaam.Genus locuſte.pro quo btūs hiero.trāſtulit סָלְעָם
Attachum.Leuit.11.Atthachus atq; ophimachus. attachus

סָלַף Salaph.mutare.peruertere.ſ.verba recta & iuſta. ſupplantare. סָלַף
Deut.16 .Munera excecant oculos ſapiētiū
& mutant verba iuſtorum.Prouer.21. vt detrahat impios Mutare.
a malo.ideſt mutet ſeu reflectat.Ponitur etiam pro ſupplantare.
Iob.12.Et optimates ſupplantat.Prouer.13. Impietas Supplantare
autem peccatorum ſupplātat.Et in eodem.19. Stultitia hominis
ſupplantat greſſus eius.& inde סֶלֶף ſeleph.i.ſupplātatio. סֶלֶף
peruerſio.mutatio.Prouer.11.Et ſupplantatio impiorum Supplantatio.
vaſtabit illos.Et in eodem.15.Qui autem immoderata
eſt conteret ſpiritum.pro quo hebrei legunt.& peruerſitas
vel ſupplantatio in ea : contritio in ſpiritu.ſ.eſt.

סְלַק Salac.In lingua chaldaica ſignificat aſcendere . Dañ. סְלַק
2.Tu rex cogitare cepiſti i ſtratu tuo.Pro quo hebrei
legunt.Tu rex cogitationes tue ſuper ſtratū tuū aſcēderūt. aſcendere.
Eſdre.4.Iudei qui aſcenderunt a te ad nos.

סֹלֶת Soleth.ſimila.Geñ.18.Accelera tria ſata ſimile. Leuit. סֹלֶת
2.Simila erit eius oblatio.& in eodem.Pugillum Simila.
plenum ſimile.

סַם Sam. Aroma.ſeu aromaticum.& ſolum inuenitur in סַם
numero plurali.Exo.30.Sume tibi aromata.Et in eodem. aromata.
Galbanum boni odoris & thus.pro quo hebrei legūt
Et galbanum aromatum.i.aromaticum & thus.

סְמָדַר Semadar.vue immature.& proprie ſignificat quando סְמָדַר
vinee ſunt in flore vel quando flores fructum ꝓducunt. Florentes
Canti.2.& vinee florentes dederunt odorem ſuum Flores iā ꝓducere.
& in eo.7.Si flores fructum parturiunt.ideſt producunt.

סָמַךְ Samach.Inniti.adiungere.imponere.ſ. manum ſuper סָמַךְ
aliquem.ſtabilire.confirmare.ſuſtentare.Exo. 29 Imponere.
Imponentq; Aaron & filii eius manus ſuper caput illius.
Leuit.8.Super cuius caput cum impoſuiſſent Aaron & filii
eius manum.Nu.8.Ponent filii iſrael manus ſuas ſuper
eos.Et in eodem.Leuite quoq; ponent manus ſuas ſuper

Innixi. Stabilire. Cōfirmare Suſtētare Fulcire. Auxiliari.

capita boum. Et in eo.27. Et pone manū tuā ſup eū. Et in eodem. Et impoſitis capiti eius manibus. Deut.34. Quia moyſes poſuit ſuper eū manus ſuas. Eſa.36. Cui ſi innixus fuerit homo intrabit manū eius. Amos.5. Et innitatur manu ſua ſuper parietem. Significat etiā ſtabilire vel confortare aut confirmare ſeu fulcire. Gen̄.27. frumento & vino ſtabiliui eum. 2. Paralipo.32. Confortatuſq; eſt populus huiuſcemodi verbis. p̄s.36. Confirmat autem iuſtos dominus. p̄s.50. Et ſpiritu principali confirma me. p̄s.70. A te confirmatus ſum ex vtero. p̄s.87. Super me confirmatus eſt furor tuus. p̄s.110. Cōfirmata in ſeculū ſeculi. p̄s.111. Confirmatū eſt cor eius. p̄s.144. Alleuat dn̄s omnnes qui corruūt. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Suſtentat dn̄s omnes corruentes. Canti.2. fulcite me floribus. Eſa.26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei legunt. Cogitatio. ſ. bona ſtabilita vel confirmata eſt. & beatus hieronymꝰ trāſtulit ſenſū. De quo vide ſupra in dictiōe יָצַר Iaſar. Eſa.59. Et iuſtitia eiꝰ ipſa confirmauit eū. Et in eodem.63. Et indignatio mea auxiliata eſt mihi. Pro quo hebrei legunt. Confirmauit ſeu ſtabiliuit me. Ezech.24. In qua confirmatus eſt rex babylonis aduerſus ierusalem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. In qua adiunctus eſt rex babylonis ad ieruſalē. Et inde סְמִיכָה Semicha. i. palliū eo quod adheret vel adiungitur homini. Iudi.4. Et opertus ab ea pallio.

סְמִיכָה Pallium.

סֶמֶל Simulachrū. Idolum.

סֶמֶל Semel. ſimulachrū. imago. idolū. Deut.4. Ne forte decepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem. Pro quo hebrei legunt. Ne forte decepti faciatis vobis ſculptile ſimilitudinē aliciuꝰ ſimulachri vel idoli. Ezech.8. Vbi erat ſtatutum idolum zeli. Et in eodē. Et ecce ab aquilone porte altaris idolum zeli in ipſo introitu.

סָמָן Milium. נִסְמָן Signatus.

סָמָן Saman. miliū. ſecundū tranſlationem noſtram: & ſcribitur cū nū in principio & dicitur נִסְמָן Niſman. Eſa.28. Et hordeum & miliū & vicia in finibus eius. Hebrei tamen dicunt ꝙ eſt verbum ſeu participiū. & ꝙ ſignificat ſignatum vel notatum. & in predicto loco ipſi legunt & hordeum ſignatum vel notatum. Vnde ſignum ſeu notam ipſi vocant סִימָן Siman.

סָמַר Inhorreſcer. Horripilar. סֶמֶר מַסְמֵר מַסְמְרִים מַסְמְרוֹת Claui.

סָמַר Samar. horripilare. inhorreſcere. Iob.4. Inhorruerunt pilli carnis mee. p̄s.118. Confige timore tuo carnes meas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Horripilauit a timore tuo caro mea. Hiere.51. Adducite equū quaſi bruchū aculeatum. Pro quo hebrei legūt. Quaſi bruchū horripillatum. i. erectis crinibus. Item סֶמֶר Samar. i. clauus Et additur ei mē in principio & dr̄ מַסְמֵר Maſmer & ſolū inuenitur in numero plurali. ſ. מַסְמְרִים Maſmerī vel מַסְמְרוֹת Maſmeroth. 1. Paralipo.22. Ferrū quoq; plurimū ad clauos ianuarū. 2. Paralipo.3. Sed & clauos fecit aureos. Eſa.41. & confortauit eū clauis vt non moueretur. Hiere.10. Clauis & malleis compegit. & aliquādo ſcribitur cū ſin loco ſámach Vt Eccl's.12. Et quaſi claui in altum defixi.

סְנֶה Rubus. סִינַי

סְנֶה Sene. rubus. Exo.3. Apparuit ei dn̄s in flāma ignis de medio rubi. Et in eodem. Quare nō cōburatur rubus. Deut.33. Benedictio illius qui apparuit in rubo. Et inde dicitur mōs סִינַי Sinai. i. mōs rubi; ſic dictus a rubo ibi exiſtēte in quo dominus apparuit.

סַנְוֵר סַנְוֵרִים Cecitas.

סַנְוֵר Sanuar. cecitas. & declinatur tantū pluraliter. ſcilicet סַנְוֵרִים Sanuerim. Gen̄.19. Et eos qui foris erāt percuſſerunt cecitate. 4. Reg.6. Percute obſecro gentem hanc cecitate.

סוּמְפֹּנְיָא ſymphōia

סוּמְפֹּנְיָא Sumphónia. ſymphonia. inſtrumentum muſicum. Dan̄.3. Pſalterii & ſymphonie & vniuerſi generis muſicorum.

סַנְסִן Fructus.

סַנְסִן Sanſin. ſurculus ſeu ramus. Beatus hieronymus tranſtulit fructus. Canti.7. Dixi aſcendam in palmam & apprehendam fructus eius.

סְנַפִּיר Penula.

סְנַפִּיר Senapir. penula. ſ. piſcium. vt Leuit.11. Omne quod habet penulas & ſquāmas. Et in eodē. Quidquid autem penulas & ſquāmas non habet.

סָעַד confortare confirmar. Fulcire. Roborare. corroborar Prandere Adiuuare. מִסְעָד Fulcrum.

סָעַד Saad. confortare. firmare. ſtabilire. fulcire. roborare. prandere. adiuuare. Gen̄.18. Et confortetur cor veſtrum. Iudi.19. Et conforta ſtomachum tuum. & in eodem. Obſecro īquit vt pauxillum cibi capias & aſſumptis viribus. Pro quo he. le. Conforta obſecro nunc cor tuū. p̄s.17. & dextera tua ſuſcepit me. Pro quo btūs hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et dextera tua confortauit me. Ps.103. Et panis cor hominis confirmet. i. cōfortet. p̄s.118. Adiuua me & ſaluus ero. Pro quo hebrei legunt. Conforta ſeu fulci me & ſaluus ero. Prouer.20. Et roboratur clementia thronus eius. Eſa.10. Vt cōfirmet illud & corroboret. Ponitur etiā pro prādere. quod eſt ſtomachū cōfortare. 3. Reg.13. Veni mecū domū vt prandeas. Et in lingua chaldaica ſignificat adiuuare. Eſd.5. Prophete domini adiuuantes eos. Et inde מִסְעָד Maſaad. i. fulcimentū ſeu fulcrū. 3. Reg.10. Fecit rex de lignis thinis fulcra domus dn̄i.

סֹעָה Tēpeſtas

סֹעָה Soaa. cōmotio. tēpeſtas. p̄s.54. A puſillanimitate ſpiritus & tempeſtate. Pro quo beatus hiero. in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. A ſpiritu tēpeſtatis & turbinis. Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָסַע Naſaa.

סְעִף cacumen. Sūmitas. Ramus. Spelunca cauerna. Eminens. cogitatiōes Pars. סָעַף confringer

סְעִף Saiph. palmes. Ramus. cacumen. ſūmitas. ſ. arboris. cauerna. cogitatio. Eſa.17. In cacuminibus eius fructus eiꝰ. i. in ramis eiꝰ. & in eodē.27. Et cōſumet ſūmitates eius. i. cacumina eius. Ezech.31. Abietes non adequauerūt ſūmitatē eius. i. cacumina eiꝰ. & in eodē. Et in ramis eius fecerūt nidos omnia volatilia celi. Ponitur etiā pro cacumine mōtiū ſeu petrarū. in quibus ſunt fiſſure cauernoſe: ſeu ſpelūce Iudi.15. Et deſcendens habitauit in ſpelunca petre etham. Vbi ponitur pro ſpelunca. Eſa.2. Et ingredientur in ſciſſuras petrarū & in cauernas ſaxorū. ubi ponitur pro cauernis. Et in eodē.57. Subter eminentes petras. i. ſubter cacumina petrarū. Significat etiā cogitationes. Iob.20. Idcirco cogitationes mee varie ſuccedunt ſibi. p̄s.118. Iniquos odio habui. Pro quo hebrei legunt. cogitationes. ſ. malignas odiui. Et btūs hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Tumultuoſos odiui. & aliq̄n ſcribitur cū ſin loco ſámach. vt Iob.4. In horrore viſiōis nocturne. Pro quo hebrei legūt. In cogitationibus a viſionibus nocturnis. Ponitur etiā pro parte. 3. Reg.18. Vſq; quo claudicatis in duas partes. Et aliqui hebrei legunt in duas cogitationes. Alii vero dicunt ꝙ in predicto loco accipitur pro pedibꝰ qui ſunt in homine quaſi rami in arbore; quia homo eſt quaſi arbor euerſa. Item סָעַף Saaph. i. confringere. ſ. in partes minutas. Eſa.10. Cōfringet lagunculā in terrore.

סָעַר conturbar. Tēpeſtate. cōmoueri Turbine cōmoueri Intumeſcer Venire vt turbo Diſperger commouer Tēpeſtas. Tēpeſtate. rapere.

סָעַר Saar. cōturbare. tempeſtare. turbine moueri ſiue turbine rapi. irruere vt tēpeſtas. 4. Reg.6. Coturbatū eſt cor regis ſyrie. Eſa.54. Paupercula tempeſtate conuulſa. ideſt tempeſtate cōmota. Oſee.13. Sicut puluis turbine raptus ex area. i. turbine cōmotus. Ione.1. Mare ibat & intumeſcebat. Abach.3. Venientibus vt turbo ad diſpergendum me. Zach.7. Et diſperſi eos per omnes gentes. Pro quo hebrei legunt. Et cōmoui eos per omnes gentes. Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſámach. Iob.26. Et velut turbo rapiet eum de loco ſuo. p̄s.49. In circuitu eius tempeſtas valida. p̄s.57. Sic in ira abſorbet eos. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Quaſi ira tempeſtas rapiet eos. Hiere.2. Et porte eius deſolamini

סָעַר סְעָרָה turbo. tempeſtas. Horror. סְעָרוֹת turbines Procelle.

vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et tempeſtemini.i. ſicut tempeſtas mouemini: deſolamini vehementer. Sed ſi pro שַׂעֲרוּ Saaru legatur שְׂעָרָיו Searau.tūc ſignificat portas eius: ſicut eſt in littera noſtra. Dañ. 9. Et quaſi tempeſtas veniet contra illum rex aquilonis. Et inde סַעַר Saar. ſiue סְעָרָה Seara.i. turbo. tempeſtas. 4 .Reg. 2. Et aſcendit helias per turbinē in celum.p̄s.82.Ita perſequeris illos in tempeſtate tua.Hiere.22. Ecce turbo dominice indignationis egreditur & tempeſtas irrumpens. Ione.1. Et facta eſt tempeſtas magna in mari. Et in eodem. Quoniā propter me tempeſtas hec. & aliquando ſcribitur cum ſin loco ſámach. vt Iob.18. Et primos inuadet horror. Pro quo hebrei legunt.Et primos inuadet tempeſtas.Naū.1. Domin⁹ in tempeſtate & turbine via eius.Et in plurali סְעָרוֹת Seaaroth. Ezech .13. Et ventum procelle diſſipantem . Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ. ventus turbinum vł procellarum.Zach.9. Et vadet in turbine auſtri. Pro quo hebrei legunt in turbinibus auſtri.

סַף

סַף Saph.peluis.hydria.limen.De quo vide in dictione ſequenti.

סַפַּף סַף peluis Ianitores. סִפִּים סִפּוֹת Hydrie. סַפּוֹת tapetia. סַף Limen. סִפִּים Cardines. Liminaria סָפַף abiectū eē.

סַפַּף Saphaph.peluis.crater.ſcyph⁹ .hydria.ſiue quodcūq; vas quo aqua vel vinum bibitur.limen. ſuperliminare. Et ſcribitur cum ſimplici pe & dicitur סַף Saph. Exo.12. Faſciculū myrrhe tingite ī ſanguine qui eſt in limine. Pro quo hebrei legunt. Tingite in ſanguine qui eſt in pelui ſeu in cratere. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra: vt infra dicetur. 4 .Reg.25.Et tres ianitores.Pro quo hebrei legunt.& tres cuſtodes vaſorum. Poteſt etiam legi ſic. & tres cuſtodes liminis.Quod eſt idem quod ianitores. & ſimiliter.Eſter.2. Duo eunuchi regis qui ianitores erāt. Pro quo hebrei legunt. Duo eunuchi regis de cuſtodibus ſcyphi ſeu calicis.ideſt de cuſtodibus vaſorum in quibus rex bibebat. & ſic faciliter poterant inficere poculum regis & interficere eum.Zach.12.Ecce ego ponam ieruſalem ſuperliminare crapule.Pro quo hebrei legūt .Calicem ſeu hydriam crapule.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.Et in plurali סִפִּים Sipim .Hiere. 52.Et hydrias & thymiamateria & vrceos. Reperitur etiam סִפּוֹת Sipoth.ſecundum terminationē femininorū.3.Reg. 7.Et hydrias & fuſcinulas & phialas. Ponitur etiam סַפּוֹת Sapoth pro tapetibus. 2. Reg.17.Obtulerūt ei ſtratoria & tapetia & vaſa fictilia.Sed etiā in p̄dicto loco ꝓ tapetibus hebrei legūt hydrias ſeu ſcyphos.Item סַף Saph.ideſt limē.ſiue ſuperliminare .3.Reg. 14.Cumq; illa ingrederetur limen domus.Ezech.40.Et menſus eſt limen porte calamo vno.Et in eodem.Et limen porte iuxta veſtibulum porte.Et in eodem.43. Qui fabricati ſunt limen ſuum iuxta limen meum.Et in plurali סִפִּים Sipim.Eſa.6. Et commota ſunt ſuperliminaria cardinum. Amos. 9 .Percute cardinem & cōmouebuntur ſuperliminaria . Et inde verbum סָפַף Saphath.i. in limine eſſe.ſiue in limine habitare. Pro quo trāſlatio noſtra abiectum eſſe traduxit.p̄s.83.Elegi abiectum eſſe in domo dei mei.

סְפָא מִסְפּוֹא Fenum. pabulum

סְפָא Sapha . pabulum iumentorum ſeu fenum. & ſcribitur cum mem in principio. & dicitur מִסְפּוֹא Miſpho Geñ.24. Palearum quoq; & feni plurimū eſt apud nos. Et in eodem.43.Deditq; pabulum aſinis. Iudi.19. Habentes paleas & fenum in aſinorum pabulum.

סָפַד plangere מִסְפֵּד Planctus

סָפַד Saphad.plangere.lamentari.3. Reg.14. Et plangent eum omnis iſrael.Eccl̃s.3.Tempus plangendi & tempus ſaltandi. Hiere.16. Neq; vadas ad plangendum. Et in eodem. Non plangentur & non ſepelientur. Et in eodem. 22.Non plangent eum ve fratrer. Ezech.24. Non plāges neq; plorabis. Zach.6. Cum ieiunaueritis & planxeritis. Et in eodem.12.Et plangent eum planctu quaſi ſuper vnigenitū.Et inde מִסְפֵּד Miſped.i.planctus.vt in p̄dicto loco.

סָפָה perdere perire. Abſumere Conſumere Cōgregare Adiūgere. Addere.

סָפָה Sapha.conſumere.perdere.perire.addere.congregare.Geñ.18.Nūquid perdes iuſtum cū impio.i.conſumes.Et in eodem. Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate peribunt ſimul.Deut.29. Vt abſumat ebria ſitientem.ideſt conſumat . Poteſt etiam legi ſic. vt addatur ebria ſitienti vel cum ſitiente.1.Reg.26. Aut in prelium deſcendens perierit. Et in eodem . 27 . Aliquando incidam vno die in manu ſaul.Pro quo hebrei legunt. Nunc peribo vno die in manu ſaul.ſiue per manum ſaul. p̄s.39. Qui querunt animā meam vt auferant eam. ideſt vt perdant vel conſumant eam. Eſa.7. Et barbam vniuerſam. Pro quo hebrei legūt. Et etiam barbam conſumet.Hiere.12.conſumptum eſt animal. vide etiam de hoc ſupra in dictione סוֹף Soph.ſignificat etiam addere. vel augere . aut congregare. Nume . 32 . Vt augeretis furorem domini contra iſrael. Deut.32 . Congregabo ſuper eos mala. Prouer.13 . Et aliis congregantur abſq; iudicio . Hebrei tamen in predicto loco ſecundum primam ſignificationem legunt ſic . Et eſt qui conſumitur vel periit abſq; iudicio. Eſa. 13.Et omnis qui ſuperuenerit cadet gladio .i. omnis qui adiunctus fuerit. Et in eodem.29.Additus eſt annus ad annū. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָסַף Iaſaph.

סָפַח Iungere. Habitare. adherere. mittere. סַפַּחַת puſtula. מִסְפַּחַת Scabies שִׂפַּח Decaluare מִשְׂפָּח puſtula. Iniquitas מִשְׂפָּחוֹת Ceruicalia סְפִיחַ Que ſpōte naſcūtur.

סָפַח Sapach.iungere. adherere. recolligere.1. Reg.2. Dicatq; ei dimitte me ad vnam partem ſacerdotalem.i. iunge me ſiue recollige me. Et in eodem.26. Quia eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini .i. vt non adheream hereditati domini. Iob.30.Et eſſe ſub ſentibus delicias computabant.Pro quo hebrei legūt . Sub ſentibus iungebātur . Eſa .14. Et adherebunt domui Iacob. Abach.1. Mittens fel ſuum.i. iungens. Et inde סַפַּחַת Sapachath .i.puſtula ſeu plaga lepre cuti adherēs. Leuit.13.Homo in cui⁹ cute ortus fuerit diuerſus color ſeu puſtula. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִסְפַּחַת Miſpachath.vt in eodem.Mundabit eam quia ſcabies eſt. & in eodem. Iterum lepra creuerit.Et inde verbum שִׂפַּח Sipach cum ſin in pricipio loco ſámach.ideſt puſtulis ſeu lepra aut ſcabie inficere. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Decaluare.Eſa.3.& decaluabit dominus verticem filiarū ſion. Et inde מִשְׂפָּח Miſpach. ideſt puſtula ſeu ſcabies.ſecundum hebreos.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit iniquitatē. Eſa. 5 .Spectauit vt faceret iudiciū & ecce iniquitas .Poteſt etiam legi ſecundum primam ſignificationem ſic. Et ecce liga ſiue ligatio.i.conuenticulum ſeu coniuratio . Et inde מִשְׂפָּחוֹת Miſpachoth.ideſt ceruicalia . Ezech.13. & faciunt ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis.& in eodem. Et dirumpam ceruicalia veſtra.Item סְפִיחַ Sephiach.i.illud quod renaſcitur de terra vel illud quod ſponte terra gignit .Leuit. 25.Que ſponte gignit humus nō metes. Et in eodem.Nō ſeretis atq; metetis ſponte in agro naſcentia . Iob.14.Et a lluuione paulatim terra conſumitur . pro quo hebrei legunt.Et inundat renaſcentia pulueris terre.

סֵפֶל phiala. Concha.

סֵפֶל Séphel.Phiala. Concha.Iudi.5 . In phiala principū obtulit butyrum.Et in eo.6 .Concham rore impleuit

סָפַן Recondere Tegere סִפֻּן Laquearia.

סָפַן Saphan. Recondere. tegere. Deut.33. Quod in parte ſua doctor eſſet repoſitus.ideſt reconditus vel tectus in ſepulchro.3.Regum.6 .Texit quoq; domum laqueariis cedrinis. Et in eodem.7. Et tabulis cedrinis veſtiuit totam cameram.ideſt texit. & inde סִפֻּן ſaphun.ideſt laquearium quod fit in tecto domus.3.Reg.6. Vſq; ad ſūmitatem parietum & vſq; ad laquearia . Hiere.22. Et facit laquearia cedrina.Aggei.1.vt habitetis in domibus laqueatis. Et ali-

abſconditi quando ſcribitur cum ſin loco ſamach.Deut.33.Et abſconditos
סְפִינָה theſauros arenarũ.i.tectos theſauros. Et inde סְפִינָה
Sephina.ideſt nauis.Ione.1. Et ionas deſcendit ad interiora
Nauis. nauis.

ספק Saphac.plaudere.cõplodere.ſtringere.ſiue conſtringere.
סָפַק percutere.ſufficere. vel ſufficere facere. Nu.24.
Cõploder. Iratuſq; balac contra balaam cõploſis manibus ait. Hiere.
31.Et poſtq̃ oſtẽdiſti mihi percuſſi femur meum. Pro quo
hebrei legunt.Plauſi ſiue comploſi ſuper femur.ſ.manu.&
Plaudere Allidere. in eodẽ.48. Et allidet manu moab in vomitu ſuo. Threñ.
manu. 2. Plauſerunt ſuper te manibus.Ezech.21.Idcirco plaudet
ſuper femur. Significat etiã percutere vel cõſtringere. Iob.
Percuter 34.Quaſi impios pcuſſerit eos in loco videntiũ.& in eodẽ
Cõſtrigere Inter nos interim conſtringatur.Et aliquando ſcribitur cũ
Stringere ſin loco ſamach. Vt in eodem.27.Stringet ſuper eũ manus
ſuas.i.plaudet manib⁹ ſuis.Significat etiã ſufficere.3. Reg.
Sufficere. 20. Si ſuffecerit puluis ſamarie pugillis omnis populi qui
ſequitur me.Eſa.2.Et pueris alienis adheſerũt. Pro quo hebrei
legunt.Et pueris alienis ſufficere ſibi fecerunt.vel ſecũdum
primã ſignificationem poteſt legi ſic. & pueris alienis
applauſerunt.vide etiam de hoc infra in littera ſin in dictione
סֶפֶק שָׂפַק Saphac.Et inde סֶפֶק Sephec.i.concuſſio ſeu percuſſio.
Pro quo beatus hieronymus tranſtulit oppreſſionem.
Iob.36. Nõ te ergo ſupet ira vt aliquẽ opprimas. Pro quo
hebrei legũt. Quia ira ne forte ſuperet te ſiue perſuadat tibi
Oppreſſio. in oppreſſione.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

סָפַר ספר Saphar.Numerare. ſupputare.cenſere.narrare.nũciare.
Numerare ãnunciare.referre.Geñ.15.Et numera ſtellas ſi potes.
Leuit.15.Numerabit ſeptem dies purificatiõis ſue.& in
eodem.23.Numerabitis ergo ab altero die ſabbati. & in eodẽ.
25. Numerabis quoq; tibi ſeptẽ hebdomadas. Nu.25.
Et noſſe numerum ſtirpis iſrael.Pro quo hebrei legunt.Et
numerare ſtirpẽ iſrael.2.Reg.24. Poſtq̃ numeratus eſt populus.
3.Reg.3. Qui enumerari & ſupputari non poteſt.2.
Paralipo.2.Numerauit igitur ſalomon omnes viros proſelythos
p̃s.21.Numerauerũt omnia oſſa mea.p̃s.47.Narrate
in turribus eius. Pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta
he.ve.tranſtulit. Numerate turres eius. Significat etiam
Referre. narrare.ſiue referre vel nunciare. vt Geñ.40.Referte mihi
Narrare. quid uideritis. Exo.18. Narrauit moyſes cognato ſuo cuncta
que fecerat dñs pharaoni.Iudi.7.Narrabat aliquis ſomniũ
Enarrare. proximo ſuo.Iob.28.Tunc vidit illam & enarrauit.Et
in eodem.37.Quis narrabit ei que loquor.& in eodem.38
Annũciar. Quis enarrabit celorũ rationem.p̃s.55.Vitam meã annũciaui
tibi. Sed beatus hieronymus primã ſignificationẽ ſequens
in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Secretiora mea numeraſti.
p̃s.86.Dñs narrabit in ſcripturis populorum. p̃s.118.
Pronũciar. In labiis meis pronũciaui omnia iudicia oris tui. Eſa.43.
Laudem meã narrabit.& in eodem.Narra ſi quid habes vt
iuſtificeris.& in eodem.52.Quia quibus non eſt narratum
סְפִירַת de eo videbũt.Et inde סְפִירַת Sephirath.i.narratio. p̃s.55.
Narratio. Sicut in narratione tua. Poteſt etiam legi ſic. Sicut in libro
tuo vel in ſcriptura tua. vt infra dicetur. Scribitur etiam cũ
מִסְפָּר mẽ in principio & dicitur מִסְפָּר Miſpar. Iudi.7. Cũq; audiſſet
Gedeon ſomniũ.Pro quo hebrei legunt.Cumq; audiſſet
gedeon narrationem ſomnii.Significat etiam מִסְפָּר
Numerus. Miſpar numerationem ſeu numerum.Exo.33.Numerum
dierum tuorum implebo. Deut.33. Et ſit paruus in numero.
2.Paralipo.12. Nec erat numerus vulgi. Iob.25. Numquid
eſt numerus militum eius . Eſa. 40. Qui educit in
סֻפָּר numero militiam eorum. Scribitur etiam ſine mem & dicitur
Dinũeratio סֻפָּר Supar. 2. Paralipo. 12. Poſt dinumerationem
סוֹפֵר quam dinumerauit dauid. Et inde סוֹפֵר Sopher.ideſt numerans
ſeu ſcriba.Eſa.33.Vbi eſt litteratus: vbi verba legis litteratus.
ponderans: vbi doctor paruulorum.Pro quo hebrei legũt. Doctor
Vbi eſt numerans. vbi ponderans: vbi numerans turres. Numerãs
Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra. Nam סוֹפֵר סוֹפֵר
Sopher etiam ſignificat ſcribam ſeu litteratum vel legis
doctorem.Vt.2.Reg.8.Saraias autem ſcriba. Eſd.6. Et ipſe Scriba.
ſcriba velox in lege moyſi. Hiere.37. Vt comprehenderent
Baruch ſcribam. Et in euangelio. Mathei.13. Omnis
ſcriba doctus in regno celorum . Vbi ſcriba accipitur pro
litterato vel doctore.Et ſimiliter pro eo quod in littera noſtra
eſt paruulorum in hebreo eſt מִגְדָּלִים Migdalim.Quod
etiam poteſt ſignificare paruulos: vt dictum fuit ſupra in dictione
גָּדַל Gadal.Et in plurali סוֹפְרִים Sophrim. ideſt סוֹפְרִים
ſcribe. Eſter.3.Vocatiq; ſunt ſcribe regis.Et inde סֵפֶר Sepher. Scribe. סֵפֶר
ideſt liber ſeu libellus quem ſcriba ſcribit.Geñ.5.Hic
eſt liber generationis adam.Exo.17. Scribe hoc monumẽtum liber.
in libro.Et in eodẽ.32.Aut ſi non facies: dele me de libro
tuo. Nume.5. Scribetq; ſacerdos in libello . Deut.24. libellus.
Scribet libellum repudii. Ioſ.1. Non recedat volumen legis Volumen.
huius de ore tuo. Hiere.32. Et ſcripſi in libro & ſignaui.
Et in eodem. Et dedi librum poſſeſſionis Baruch filio
nerie. Et in plurali סְפָרִים Sepharim.Dañ.9.Intellexi in סְפָרִים
libris numerum dierum.Ponitur etiam pro litteris vel epiſtola. libri.
4.Reg.5. Vade & mittam litteras ad regem iſrael .Et
in eodem.Cum acceperis epiſtolam hanc.Eſter.3. Et littere littere.
ſignate ipſius annulo miſſe ſũt.Eſa.29. Et dabitur liber Epiſtola.
neſcienti litteras.Et in eodem. Et reſpondebit.non ſcio litteras.
ideſt neſcio ſcripturam legere.Et inde סְפֹרוֹת Sephoroth. סְפֹרוֹת
ideſt ſcripture ſeu litterature. p̃s. 70. Quoniam non litterature
cognoui litteraturas . Item סַפִּיר Saphir . ideſt ſapphyrus סַפִּיר
lapis precioſus. Vnde ſapphyrus ab hebreo traxit originẽ.
Exo.24.Quaſi opus lapidis ſapphyrini.Et in eodem.28. ſapphyr⁹.
In ſecũdo carbũculus ſapphyrus & hyaſpis.Threñ.4.Sapphyro
pulchriores.Ezech.10.Et ecce in firmamẽto quod
erat ſuper caput cherubim quaſi lapis ſapphyrus. Et in plurali סַפִּירִים
סַפִּירִים Saphyrim.Eſa.54.Et fundabo te ſapphyris. Sapphyri

ספרד Sepharad . Nomen proprium loci vel Regionis. סְפָרַד
Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit Boſphorum.
vt in Abdia . Et tranſmigratio ieſuralem que in boſphoro
eſt.Hebrei tamen dicunt quod ſignificat Hiſpaniam. Boſphor⁹
Et ſic ipſi appellant hiſpaniam ſepharad. Et ſic eſt in
tranſlatione chaldaica.ſcilicet hiſpania.

סקל Sacal.lapidare. Exo.17. Adhuc modicum & lapidabunt סָקַל
me.Et in eodem.19.Sed lapidibus opprimetur. lapidare.
pro quo hebrei legunt. Sed lapidando lapidabitur. Et lapidibus
in eodem. 21. Lapidibus obruetur. ideſt lapidando lapidabitur. opprimet
Deut.13. Lapidibus obrutus necabitur . 2. Regum.
16. Et mittens lapides aduerſus eum. ideſt lapidabat eum.
3.Regum.21.Et educite eum & lapidate.Et in eodem. Lapidatus
eſt Nabal & mortuus eſt. Significat etiam lapides
colligere. Eſa.5.& lapides collegit ex ea.& in eo.62.planũ lapides col
facite iter & eligite lapides.i.colligite ne offendant in eos ligere.
iter agentes.

סרר Sarar.ſubuertere.peruertere.preuaricari.declinare. סָרַר
ſcilicet a via recta . Threñ.3. Semitas meas ſubuertit.
Oſee . 4. . Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael . De Subuertere
quo vide ſupra in dictione סוּר Sur . & inde סוֹרֵר Sorer.i. סוֹרֵר
Peruerſus: p̃uaricator: aut declinans a via recta. Deut. 21.Filium Cõtumax.
contumacem & proteruum . ideſt filium peruerſum Peruerſ⁹
vel preuaricatorem.Et in plurali סוֹרְרִים Sorerim.Oſee. סוֹרְרִים
9.Omnes principes eius recedentes . ponitur etiam pro Recedẽtes
incredulo vel infideli . Ps . 67 . Similiter eos qui exaſperant ſ.a uia recta.
qui habitant in ſepulchris . Pro quo Beatus Hiero⸗

Incredult. Infideles. declinãtes ſ.a uia recta.

nymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Increduli autem habitauerunt in ſiccitate. Et in eodem. Et enim non credentes inhabitare dominum deum. Eſa.1. Principes tui infideles. & in eodem.65. Ad populum incredulũ. Hiere.6. Omnes iſti principes declinantes.

סַרְבַּל Brache. Sarbala.

סרבל Sarbal. in lingua chaldaica ſignificat quoddam genus veſtimenti. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit Brachas. ideſt femoralia. Dañ.3. Vinctos cum brachis ſuis. Sed infra in eodem ipſam dictionem chaldaicam poſuit in tranſlatione. vbi dicitur. Et ſarbala eorum non fuiſſent immutata.

סִרָה סִרְיָן Lorica.

סרה Sire. lorica. & ſcribitur cum iod loco he & nun in fine & dicitur סִרְיָן Sirian. Hiere.51. Et non aſcendet loricatus. Pro quo hebrei legunt. Et non aſcendet in lorica ſua. & cõmuniter ſcribitur cum ſin loco ſámach. De quo vide infra in littera ſin.

סָרַח Supfluer. Extendere. Laſciuire. סְרוּחֵי Thiare. סָרַח inutile eſſe Corrũper.

סרח Sarach. ſupereſſe. ſuperfluere. extendere. luxuriari. corrumpere. Exo.36. Quod aũt ſuperfluerit in ſaxis que parantur tecto. Et in eodem. Id eſt vnum ſaxum quod amplius eſt: ex medietate eius cooperies tabernaculi poſteriora. Pro quo hebrei legunt. Ex medietate ſaxi quod amplius eſt extendes ſiue facies ſuperfluere ſuper tabernaculi poſteriora. & in eodem. Vtrũq; latus tabernaculi proteges. Pro quo hebrei legunt. Superfluere facies ſuper vtrũq; latus. i. extendes ſuper vtrũq; latus. Ezech.17. Creuit in vineam latiorem. i. extenſam. Amos.6. Et laſciuiſtis in ſtratis veſtris. Et in eodem. Auferetur factio laſciuientium. Et inde סְרוּחֵי Seruche. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit thiaras. Ezech.23. Et thiaras tinctas in capitibus eorum. Item סָרַח Sarach. i. corrumpere. corruptum eſſe: ſeu inutilem eſſe: aut fetere. Hiere.49. Inutilis facta eſt ſapientia eorum. Pro quo hebrei legunt. Corrupta eſt ſiue fetuit ſapientia eorum.

סָרְכָא סָרְכַיָּא Prĩcipes.

סרכא Archa. in lingua chaldaica ſignificat principem: & ſolũ inuenitur in numero plurali. ſ. סָרְכַיָּא Sarchaia Dañ.6. Super eos principes tres. & in eodem. Igitur daniel ſuperabat omnes principes.

סָרָן princeps. Satrape. Axis.

סרן Saran. princeps. ſatrapa. axis. Et ſolũ inuenitur in numero plurali. Iudi.16. Veneruntq; ad eam principes philiſtinorum. Et in eodem. Et principes philiſtinorũ conuenerunt in vnum. i. Reg.5. Congregauerunt omnes ſatrapas philiſtinorum. & in eodem.39. Sed ſatrapis nõ places. Ponitur etiam pro axibus currus.3.Reg.7. Et axes erei.

סָרִיס Eunuchus סָרִיסִים Eunuchi. Miniſter.

סרס Saris. eunuchꝰ. ſeu priuatꝰ teſticulis. Eſter.5. Sub manu egei eunuchi. Eſa.56. Et nõ dicat eunuchus ecce ego lignũ aridũ. Hiere.38. Audiuit autẽ abdemelech ethiops vir eunuchus. Et ĩ plurali סָרִיסִים Sariſim. Geñ.40. Accidit vt peccarent duo eunuchi. Eſter.1. Septẽ eunuchis qui in conſpectu eius miniſtrabant. Et in eodem.6. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis. Eſa.39. Et erũt eunuchi in palatio regis babylonis. Accipitur etiam pro miniſtro vel famulo quãuis nõ ſit priuatus teſticulis. vt Geñ.39. Emitq; eũ putiphar eunuchus pharaonis. ideſt miniſter pharaonis: nam iſte habebat vxorẽ: vt patet in eodẽ capl̃o.

סַרְעַף Arbuſtum

סרעף Saraaph. arbuſtum. ramus. Ezech.31. Et multiplicata ſunt arbuſta eius. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

סָרַף Comburer auũculus.

סרף Saraph. comburere. Amos.6. Et tollet eum propinquus ſuus. & cõburet eum: vt efferat oſſa de domo. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat auũculum. i. fratrem matris. Vnde in predicto loco ipſi legũt. Et tollet eum patruus ſuus & auũculus ſuus vt efferat oſſa de domo. Ad hoc enim ꝙ ſignificaret comburet eũ debebat ſcribi cum littera ſin loco ſámach. Sed frequẽter ponitur ſámach pro ſin & ecõuerſo. vt in precedentibus dictum eſt.

סִרְפַּד Vrtica.

סרפד Sirpad. vrtica ſeu ſpina. Eſa.55. Pro vrtica creſcet myrtus. & ſolum inuenitur in predicto loco.

סְתָו hyems.

סתו Sethau. hyems. cãti.2. Iam enim hyems trãſijt: imber abijt & receſſit. & ſolũ inuenitur in predicto loco.

סָתַם Obſtruere Obturare. Cõcludere claudere. סָתוּם Occultum arcanum. ſecretum clauſum

סתם Satham. obturare. obſtruere. claudere. abſcondere. Geñ.26. Omnes puteos quos foderant ſerui patris illius abraam illo tempore obſtruxerunt implentes humo. Et in eodem. Et quos illo mortuo olim obſtruxerant philiſtiim. 4.Reg.3. Cũctoſq; fõtes aquarum obturabitis. 2.Paralipo.32. Vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbem. & in eodẽ. Et obturauerũt cunctos fontes. & in eodẽ. Ipſe eſt ezechias qui obturauit ſuperiorem fontem aquarũ gion. Nee.4. Et quod cepiſſent interrupta concludi. Et aliquãdo ſcribitur cũ ſin loco ſámach. Nu.24. Dixit homo cuius obturatus eſt oculus. Threñ.3. Excluſit orationẽ meã. Pro quo hebrei legunt. Clauſit orationem meã. i. clauſit ne ingrederetur in conſpectu eius. Et inde סָתוּם Sathum. i. clauſum ſeu abſconditum vel occultum: aut ſecretum ſiue arcanum. p̃s.50. Incerta & occulta ſapientie tue manifeſtaſti mihi. Pro quo hebrei legunt. In abſcõdito & in occulto vel arcano ſapientiã vel ſapientie manifeſtaſti mihi. Vnde beatus hieronymus in pſal. iuxta he.ve.tranſtulit. Abſconditũ & arcanũ ſapiẽtie tue manifeſtaſti mihi. Ezech.28. Omne ſecretum non eſt obſcõditũ a te. Dañ.12. Quia clauſi ſunt ſignatiq; ſermones vſq; ad prefinitum tempus.

סָתַר abſcondere Latere protegere occultare סֵתֶר abſcõditus protectio latibulum סִתְרָה מִסְתָּר מִסְתּוֹר abſconſio מִסְתָּרִים Occulta. abſcondita

סתר Sathar. occultare. latere. abſcondere. ꝓtegere. vt Geñ.4. Et a facie tua abſcondar. Deut.7. Qui te fugerint & latere poterint. Deut.29. Abſcondita dño deo noſtro. i. peccata abſcondita vel occulta diuino iudicio reſeruãtur punienda. & in eodem.32. abſcondam faciem meã ab eis. Iob 34. Ex quo abſconderit vultũ quis eſt qui cõtempletur eũ. p̃s.18. Nec eſt qui ſe abſcõdat a calore eius. p̃s.53. Nõne dauid abſconditus eſt apud nos. Prouer.27. Melior eſt manifeſta correctio ꝙ̃ amor abſcõditus. Eſa.16. Abſconde fugiẽtes. & in eodem.29. Et intellectus prudentium eius abſcondetur. & in eodem. Vt a dño abſcondatis cõſilium. & in eodem.40. Abſcondita eſt via mea a dño. & in eodẽ.45. Tu es deus abſcõditus. & in eodẽ.49. In pharetra ſua abſcõdit me. & in eodem.53. Et quaſi abſconditus vultus eius. Et in eodẽ.59. Peccata veſtra abſconderunt faciem eius a vobis. Hiere.36. Abſcõdit autẽ eos dñs. Significat etiã protegere. Vt. p̃s.16. Sub vmbra alarũ tuarũ protege me. p̃s.63. Protexiſti me a cõuentu malignantium. Eſa.28. Et mẽdacio protecti ſumus. Scribitur etiã cum ſin loco ſámach. vt.1.Reg.5. Et computreſcebant prominentes extales eorum. Pro quo hebrei legunt. Et occultabantur eis ficus. i. quos habebãt in ano. Et inde סֵתֶר Séther. i. locus abſcõditus vel occultus. latibulũ ſeu ꝓtectio vel refugiũ. p̃s.30. Abſcõdes eos ĩ abſcõdito faciei tue. vbi põitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatum. p̃s.31 Tu es refugiũ meũ. p̃s.80. Audiui te in abſcondito tẽpeſtatis. p̃s.90. qui habitat ĩ adiutorio altiſſimi. ꝓ quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve.tranſtulit. Qui habitat in abſcondito excelſi. Eſa.16. Eſto latibulũ eorũ. & in eo.28. Et protectionẽ aque inundabũt. Scribitur etiã cũ he in fine & dr̃ סִתְרָה ſithra. Deut.32. & in neceſſitate vos ꝓtegant. & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dr̃ מִסְתָּר miſthar. ſiue מִסְתּוֹר Miſthor. vt. p̃s.9. Inſidiatur ĩ abſcõdito quaſi leo in ſpelunca ſua. Eſa.4. Et ſecuritatem & abſconſionem a turbine & a pluuia. & in plurali מִסְתָּרִים Miſtharim. p̃s.9. ſedet in inſidiis cũ diuitibus in occultis. Hiere.23. Si occultabitur vir in abſcõditis & ego non videbo eũ. & in ligua chaldaica

מְסַתְּרָתָא Abſcōdita. dicitur מְסַתְּרָתָא Meſatheratha. Dañ.2. Et ipſe reuelat profunda & abſcondita.

De incipientibus a littera. ע Aim.

עָב עָב Aab.ſpiſſum.groſſum.denſum.nubes.ſ.dēſa.ſeu caliginoſa.3.Reg.7. Et epiſtylia ſuper colūnas fecit. Pro quo Groſſitudo hebrei legūt. Et groſſitudo ſiue ſpiſſitudo ſuper faciem earum.ſ.erat. Et in eodem. Groſſitudo autem luteris triū vnciarum erat. Hiere.52. Porro groſſitudo eius quattuor digi Groſſius torū erat. Ezech. 41. Et erant groſſiora ligna in veſtibuli fronte. Et in eodem. Secundum latera domus latitudinēqꝫ parietum.i.ſecundum ſpiſſitudinem vel groſſitudinem parietum. Vide etiam de hoc infra in dictione עָבָה Aaba.ſignificat etiam nubem. Eſa.14. Aſcēdam ſuper altitudinem nubiū. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet nubis. Et Nubes. in eodem.19. Ecce dn̄s aſcēdet ſuper nubē leuem. Ponitur Caligo. etiam pro caligine. Exo.19. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis. Imber. Item ponitur pro imbre. Prouer.16. Quaſi im Nubes. ber ſerotinus.i. quaſi nubes imbris ſerotini. Et in plurali עָבִים עָבִים Aabim. Iudi.5. Celiqꝫ ac nubes ſtillauerūt aquis. Iob. 22. Nubes latibulum eius. Vide etiam de hoc infra in di Nubes. ctione עיב Iib.

עָבַד עָבַד Aabad.ſeruire.miniſtrare.operari.laborare.Geñ.14. Seruire. Duodecim enī annis ſeruierunt chodorlaomor. Et in eodem.15. Et ſubiicient eos ſeruituti.i.ſeruire facient eos. Et in eodem.29. Gratis ſeruies mihi. & in eodem. Seruiā tibi pro rachel filia tua. Exo.4. Dimitte filium meū vt ſeruiat mihi. Et in eodem.21. Sex annis ſeruiet tibi. Nu.18. Solis filiis leui mihi in tabernaculo ſeruientibus. Pro quo hebrei legunt. Et ſeruiet leui ipſe in miniſterio tabernaculi federis.i.tribus leui. Deu.6. Deum tuū timebis & ipſi ſeruies. Iudi.4. Ne ſeruiatis hebreis.2.Reg.21. Cui ego ſeruiturus Parere. ſum. Et in eodem. Sicut parui patri tuo:ita parebo & tibi. Pro quo hebrei legunt. Sicut ſeruiui patri tuo:ita ero ante te.3.Reg.16. Et ſeruiuit baal & adorauit eum. Iob.36. Si audierint & obſeruauerint. Pro quo hebrei legunt. Si audierint & ſeruierint. Et in eodem.39. Nunquid volet rhinoceros ſeruire tibi. p̄s.2. Seruite domino ī timore. Eccl̄s.5. Rex imperat ſeruienti. Eſa.14. & a ſeruitute dura quā ante ſerui Colere uiſti. Et in eo.19. Et colent eum hoſtiis atqꝫ muneribus. Hiere.27. Et ſeruient ei gentes multe. Et quādo in hebreo ſequitur pronomen cum iſta prepoſitione in:tunc ponitur Opprimere ꝓ opprimere. Exo.1. Omniqꝫ famulatu quo terre operibꝰ premebantur. Leuit.25. Non eum opprimes ſeruitute famulorum. Significat etiam operari vel laborare.aut facere. Operari Geñ.3. Vt operaretur terram de qua ſumptus eſt. Et in eodem.4. Cum operatus fueris eam. Leuit. 25. Vſqꝫ ad annum iubilei operabitur apud te. Deut. 21. Que non traxit iugum nec terrā ſcidit vomere. Pro quo hebrei legunt. Qua non fuerit operatum:que non traxerit iugum.i.que non arauerit terram nec traxerit iugum.2.Reg.9. Operare igitur ei terram. Eſa.19. Et confundentur qui operaban Facere tur linum. Hiere.10. Dii qui celos & terram non fecerūt. Po Arare nitur etiam pro arare:quod eſt idem quod terram operari. Ezech.36. Et arabimini & accipietis ſemētem. Et inde verbum tertie cōiugationis.i.ſeruire facere.laborare facere.op Seruire facere primere. Exo.1. Et affligebant inuidentes & illudentes eis. Pro quo hebrei legunt. Et ſeruire fecerūt egyptii filios iſrael in violentia ſeu violenter.2.Paralipo.34. Et fecit omnes qui reſidui fuerāt in iſrael ſeruire domino. Eſa.43. Nō עָבֶד te ſeruire feci in oblatione. Hiere.7. Et ſeruire faciam te ini עֶבֶד micis tuis. Et inde עָבֶד Aábed. ſiue עֶבֶד Eébed. ideſt ſer Seruus uus.mininiſter.famulus. Geñ.9. Seruus ſeruorum erit fratribus ſuis. Famulus Et in eo.44. Manebo itaqꝫ ſeruꝰ tuus pro puero. Et in eo. 41. Eiuſdē ducis militum famulus. Exo.21. Si emeris ſeruum hebreum. Deut.15. Vt requieſcat ſeruus tuus & ancilla tua. Iob.7. Sicut ceruus deſiderat vmbrā. debet legi. Sicut ſeruus. Et ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. & in titulo. Ps.17. Vbi dicitur in finem puero domini Da Puer uid.ideſt ſeruo vel famulo domini. Et in plurali עֲבָדִים עֲבָדִים Aabadim.ideſt ſerui. Geñ.20. Vocauit ſeruos ſuos. & in eodē. 47. Tui erimus eme nos in ſeruitutem regiam. Pro quo Serui hebrei legunt. Eme nos & terram noſtram pro frumento: & erimus nos & terra uoſtra ſerui pharaonis. Deut.6. Serui eramus pharaoni. p̄s.122. Sicut oculi ſeruorum in manibus dominorum ſuorum. Et inde עֲבוֹדָה עֲבוֹדָה Aaboda. ſiue עַבְדוּת עַבְדוּת Aabduth.ideſt ſeruitus.opus.miniſterium. Geñ.21. Pro opere quo ſeruiturus es mihi. Exo.1. Atqꝫ ad amaritu Opus dinem perducebant vitam eorum operibus duris. Et in eodem. omniqꝫ famulatu. Nume.4. Ingredientes ad mini Famulatꝰ miniſteriū ſterium tabernaculi & onera portanda. Pro quo hebrei legunt. Omnis qui ingreditur ad operandum opus miniſterii & ad opus oneris. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.2. Paralipo.12. Vt ſciant diſtantiam ſeruitutis mee & ſeruitu Seruitus tis regni terrarum. Eſd.9. Et in ſeruitute noſtra non dereliquit nos deus noſter. Eccl̄s.9. & opera eorum in manu dei. Eſa.28. Et operaretur opus ſuum. & in eodem. 32. Et cul Cultus tus iuſtitie ſilentium.i. opus vel ſeruitus iuſtitie. Et in lingua chaldaica dicitur עֲבִידְתָא עֲבִידְתָא Abidtha. Dañ.2. Et conſtituit ſuper opera babylonis ſidrach miſach & abdenago. Opus Scribitur etiam cum mem in principio. vt Iob.34. Nouit enim opera eorum. Et inde עֲבֻדָּה עֲבֻדָּה Abuda.i.familia operātium. Familia Iob.1. Et familia multa nimis.

עָבָה עָבָה Aaba.impinguare.incraſſari. groſſum eſſe. dēſum ſiue ſpiſſum eſſe. Deut.32. Incraſſatus impinguatus di Impinguare latatus.3.Reg.12. Minimus digitus meus groſſior eſt dor Groſſū eſſe ſo patris mei. Et idē עֳבִי עֳבִי Oóbi.ideſt craſſitudo ſeu craſſum aut pīgue.2.Paralipo.4. In regione iordanis fudit ea rex in argiloſa terra. Pro quo hebrei legūt. In pīguedine terre Craſſitudo ſiue in craſſitudine terre: ideſt in pingui & dēſa terra ſicut Pinguis eſt terra argiloſa. Iob.15. Et pingui ceruice armatꝰ eſt. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲבֶה מַעֲבֶה Naabe Argiloſa. vt.3.Reg.7. In campeſtri regione iordanis fudit ea rex in argiloſa terra. exponatur ſicut ſupra.

עָבַט עָבַט Aabat.pignorare.pignus auferre. mutuare.declinare. Pignus auferre Deut.24. Non ingrediaris domū eius vt pignus Pignorare auferas. Pro quo hebrei legunt. Vt pignores pignus eius. Et inde עֲבוֹט עֲבוֹט Aabot.ideſt pignus vt in predicto loco. Et in eodem. Et ille tibi proferet quod habuerit. Pro quo hebrei Pignus legunt. Et ille proferet tibi pignus foris. & quia ſuper pignore mutuatur:ideo ponitur etiam predicta dictio pro mutuare. Deut..15. Et dabis mutuum quo eum indigere perſpexeris. Pro quo hebrei legunt. mutuans mutuabis ei quo indiget. ſignificat etiam declinare. Ioel̄.2. Non declinabunt a ſemitis ſuis.

עַבְטִיט עַבְטִיט Aabtit. dictio compoſita eſt:a עָב Aab. quod ſignificat denſum: & טִיט Tit. ꝙ ſignificat lutū.i. dēſum Dēſū lutū lutum. Abach.2. Aggrauat contra ſe denſum lutum.

עָבַר עָבַר Aabar. tranſire.preterire. progredi. tranſgredi.iraſci. differre. concipere vel impregnare. Geñ.15. Tranſire Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones illas. Et in eodem. 32. In baculo meo tranſiui iordanem iſtum. Et Progredi in eodom.33. Et ipſe progrediens adorauit. Pro quo hebrei legunt. Et ipſe tranſiuit ante eos ſiue progreſſus eſt ante eos & adorauit. Exo.12. Et tranſibo per terram egypti nocte illa. Nume.12. Obſecro vt liceat mihi tranſire per terram tuam. Deut.28. Vt tranſeas in federe domini dei tui. Ioſ.1. Tranſi iordanem iſtum. 2. Reg.16. Cum tranſiſſet dauid paululũ montis verticem. & in eodem.17. Tranſierunt feſtinanter. Iob.13. Quodcunqꝫ mihi mẽs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt. Et tranſeat ſuper me quodcũqꝫ. Sed beatus hieronymus trãſtulit ſenſũ. p̄s.16. Et non eſt inuẽta in me iniquitas vt nõ loquatur os meũ. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. Et non inueniſti cogitationes meas non tranſire os meũ. p̄s.36. Et tranſiui & ecce non erat. p̄s.80. Manus eius in cophino ſeruierũt. Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. Manus eius a cophino receſſerũt i. tranſierunt. Prouer.8. Ne tranſirent fines ſuos. Eſa.40. Et a deo meo iudicium meum tranſibit. Hiere.2. Et dixiſti non ſeruiam. Pro quo hebrei legunt. Et dixiſti non tranſibo. Sed ſi ſcribatur cum littera daled que eſt quaſi eiuſdem figure ſicut littera res: tunc ſignificat ſeruiã ſicut eſt in littera noſtra. & in eodem.34. Et tranſierunt inter diuiſiones eius. ſignificat etiã tranſgredi. Nu.14. Quare tranſgredimini verbum dñi. Deut.17. Vt tranſgrediantur pactum illius. 2. Paralipo.24. Quare vos trãſgredimini preceptũ domini. p̄s.103. Terminũ poſuiſti quem non tranſgredientur. Hiere.23. Et quaſi homo madidus a vino. pro quo hebrei legũt. Et quaſi homo quem trãſcendit vinũ. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Dicitur etiã tranſlatiue de moneta currente. i. hinc inde trãſeunte per manus mercatorum. Geñ.23. Quadringentos ſiclos argenti probate monete publice. Pro quo in hebreo legitur. Quadrigẽtos ſiclos argenti tranſeuntis mercatori. Et inde verbũ tertie coniugationis. i. tranſire facere: traducere. trãſferre. Geñ.32. Traductis omnibus que ad ſe ptinebant. & in eodẽ.47. Et cũctos populos eiꝰ a nouiſſimis terminis egypti. Pro quo hebrei legunt. Et cunctos populos trãſire fecit ſiue trãſtulit ad ciuitates: a nouiſſimis terminis egypti. i. habitatores vniuſcuiuſqꝫ ciuitatis fecit tranſire ad aliam: vt nullus que ſua erant poſſideret. Exo.36. Iuſſitqꝫ moyſes preconis voce cantari. Pro quo hebrei legunt. Iuſſitqꝫ moyſes & tranſire fecerunt vocem. i. preconem per caſtra. Leuit.25. Et clãges buccina mẽſe ſeptimo. Pro quo hebrei legunt. Et tranſire facies buccinã mẽſe ſeptimo. Deut.18. Ne inueniatur in te qui luſtret filiũ aut filiã ſuam ducens per ignẽ. Pro quo hebrei legunt. Non inueniatur in te tranſire faciens vel tranſferens filium aut filiam ſuã per ignẽ. Ioſ.7. Quid voluiſti traducere populum iſtum iordanẽ. 1. Reg.2. Vt trangredi faciatis populum dñi. & in eodẽ.20. Iecit aliam ſagittã trans puerũ. Pro quo hebrei legunt. iecit ſagittã vt trãſire faceret eũ. 2. Reg.12. Et traduxit in typo laterũ. i. tranſire fecit. & in eodem.19. Et traduceret eum iordanem. Et in eodem. Trãſierunt vada vt traducerent domũ regis. 2. Paralipo.15. Et abſtulit idola de omni terra iuda. Pro quo hebrei legunt. Et tranſire fecit ſiue tranſtulit idola de omni terra iuda. Et in eodem 33. Et trãſire fecit filios ſuos per ignem. Hiere.15. Et adducam inimicos tuos de terra quã neſcis. i. transferã. Et inde עֵבֶר Eéber. i. trãs. exaduerſo. ante. pars. Exo.25. Vt luceat ex aduerſo. Eſa.9. Trans iordanẽ galilee. Ezech.9. Vnũqdqꝫ ante faciem ſuam gradiebatur. & preponitur ei littera beth. Et dicitur בְּעֵבֶר Beéber. Deut.1. Hec ſunt verba que locutus eſt moyſes trans iordanem. Ioſ.1. Quam tradidit vobis moyſes trans iordanem. i. in altera parte iordanis. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio & dicitur מֵעֵבֶר Meéber. Ioſ.18. Que eſt trans flumen ethiopie. Ponitur etiam עֵבֶר Eéber. pro parte. 1. Reg.14. Separamini vos in partem vnam; & ego cũ ionatha filio meo ero in parte altera. Eſa.45. vnuſquiſqꝫ in via ſua errauerunt. ideſt in partem ſuam. Et in plurali עֲבָרִים Aabarim. Hiere.49. Ex omni confinio eorum adducam interitum ſuper eos. Pro quo hebrei legunt. Ex omnibus partibus eorum. Et inde הָעֲבָרָה Haabara. i. tranſitus ſeu vadum fluminis. Vt.2. Reg.19. Et irrumpentes iordanem tranſierunt vada. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲבַר Maabar ſiue מַעֲבָרָה Maabara. Geñ.32. Tranſiuit vadum iaboc. Eſa.10. Tranſierunt curſim. Pro quo hebrei legunt. Tranſierũt vadum vel tranſitum aut tranſitu. Et in plurali מַעְבָּרוֹת Maabaroth. Ioſ.2. Secuti ſunt eos per viã que ducit ad vada iordanis. Iudi.3. Et occupauerunt vada iordanis. Hiere.51. Et vada preoccupata ſunt. Et inde עִבְרִי Iibri. ideſt hebreus. Geñ.14. Nunciauit Abram hebreo. Et in eodem.41. Erat ibi puer hebreus. Et in plurali עִבְרִים Iibrim. ideſt hebrei. Exo.2. Conſpexit duos hebreos rixantes. Et in eodem.3. Dominus deus hebreorum vocauit nos. Ponitur etiã עֵבֶר Eéber in ſingulari pro hebreis. Nu.24. vaſtabunt aſſyrios vaſtabuntqꝫ hebreos. & vocantur ſic eo quod patres eorum habitauerunt trans flumen eufratem: & inde venit Abraam qui fuit dictus hebreus. quod interpretatur tranſitor. Ioſ.24. Trans flumen habitauerunt patres veſtri ab initio. Et infra in eodem. Tuli ergo patrem veſtrum Abraam de meſopotamie finibus. pro quo hebrei legunt. De trans flumen. Et inde בַּעֲבוּר Baabur. ideſt idcirco. vt. pro. propter. propterea. Exo.9. Idcirco autem poſui te. 2. Reg.12. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaſti. p̄s.104. Vt cuſtodiãt iuſtificatiões eius. p̄s.131. Propter dauid ſeruũ tuum. Amos.2. Et pauperem pro calciamentis. Mich.2. Propter immũdiciam ſuam corrumpetur. Scribitur etiam aliquando cum lamed in principio & dicitur לְבַעֲבוּר Lebaabur. Exo.20. Vt enim probaret vos venit deus. Item עָבַר Aabar. quando eſt verbum quarte coniugationis tunc ſignificat iraſci: ſiue differre. Deut.3. Iratuſqꝫ eſt dominus mihi. p̄s.77. Audiuit dominus & ſpreuit. ideſt iratus eſt. Et in eodem. Et hereditatem ſuam ſpreuit. Pro quo hebrei legunt. Contra hereditatem ſuam iratus eſt. p̄s.88. Diſtuliſti chriſtum tuum. Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit iratus es aduerſus chriſtum tuum. Prouer.14. Stultus tranſiuit & confidit. Pro quo hebrei legunt. Et ſtultus iraſcitur & cõfidit. Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra ſecundũ primã ſignificationem. & in eodem.26. Sic qui tranſit & impatiens. ideſt iraſcens commiſcetur rixe alterius. Et inde עֶבְרָה Eebra. ideſt ira. indignatio. p̄s.77. Indignationem & iram & tribulationem. Prouer.z. Et virga ire ſue conſumabitur. Eſa.10. Et contra Populum furoris mei mandabo illi. Et in eodem.16. Et indignatio eius pluſquam fortitudo eius. Hiere.7. Reliquit generationem furoris ſui. Et in plurali עֶבְרוֹת Eebroth. Iob.21. Ad diem furoris ducetur. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet ad diem furorum vel indignationum. Et in eodem.40. Diſperge ſuperbos in furore tuo. Pro quo hebrei legunt. Diſperge indignationes furoris tui. p̄s.7. Exaltare in finibus inimicorum meorum. Pro quo hebrei legunt. Exaltare in indignationibus ſiue in furoribus hoſtium meorum. Vnde Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Exaltare indignans ſuper hoſtes meos. Poteſt etiam legi ſic. Exaltare in partibus vel in finibus inimicorum. Nam עֵבֶר Eéber ſignificat partem vel cõfinium. vt ſupra dictũ eſt. Item עִבַּר Ibbar. i. concipere. Iob.21. Bos eorum concepit. Hebrei tamen legunt. Bos eorũ ĩpregnauit. Item עָבוּר Aabur. i. fructũ ſeu frumentum. aut fruges. Ioſ.

Trãſgredi.
Trãſcẽder.
Trãſferre.
Traducer.
Trãſgredi. facere.
Auferre.
Adducere
עֵבֶר
ex aduerſo.
Trans.
Ante.
בְּעֵבֶר
Trans.
מֵעֵבֶר
Trans.
עֵבֶר
Pars.

עֲבָרִים
Confinia.
Partes.
הָעֲבָרָה
Vadum.
מַעֲבַר
מַעֲבָרָה
Tranſitus
מַעְבָּרוֹת
Vada.
עִבְרִי
Hebreus.
עִבְרִים
Hebrei.
עֵבֶר
Hebrei.
בַּעֲבוּר
Idcirco.
Propter.
Vt.
Pro.
לְבַעֲבוּר
Vt
עָבַר
Iraſci.
Differre.
עֶבְרָה
Indignatio
Ira.
Furor.
עֶבְרוֹת
Furores.
עֵבֶר
עִבַּר
Concipere
Impregnar.
עָבוּר

Fruges. 5.Et comederunt de frugibus terre.Et in eodem. Defecit-
mana poſtquam comederant de frugibus terre . Et dicunt
hebrei ꝙ ſignificat frumẽtum anni tranſacti:a prima ſigni
עָבַר ficatiõe deriuatum.Item עָבַר Aabar.ideſt affigere.3. Reg.
Affigere. 6.Et affixit laminas clauis aureis.Et aliqui hebrei ſecũdũ
primam ſignificationem legunt.Et tranſire fecit laminas
aureas.ideſt tranſire fecit eas in pariete ab vno angulo pa
rietis in alterum.

עָבַשׁ עָבַשׁ Aabas.Computreſcere.Ioel.1.Computruerunt iu-
Computre ſcere. menta in ſtercore ſuo.& ſolũ inuenitur in ꝑdicto loco.

Aaboth.Denſum.frondoſum .coherens . vinculum .
עָבֹת עָבֹת Leuit.23.Et ramos ligni denſarum frõdium.Ezech .
Denſum. frondoſũ . 6.Subter omnem quercum frondoſam.& in eodem.31.Et
dedit ſummitatem ſuam virentem atq; condenſam . Et in
Condenſa. plurali עֲבֹתִים Aabothim.ſecundum terminationem plu-
עֲבֹתִים ralem maſculinorum ſiue עֲבֹתוֹת Aabothoth.ſecundum ter
עֲבֹתוֹת minationem pluralem femininorum. Ps.117 . Conſtituite
Condenſe. diem ſolennem in condẽſis. Ezech.31. & inter condenſas
Condẽſe. frondes eleuatum eſt cacumen eius.Ponitur etiam pro fu-
frondes. niculis vel laqueis ſeu vinculis ſibi inuicem coherentibus
ad ſimilitudinem ramorum arboris condenſe ſe inuicem
complectentium. Exo.28. Duas catenulas auri puriſſimi
Coherẽtes ſibi inuicem coherentes. Iudi.16.Si ligatus fuero nouis fu
Funes. nibus.p̄s.2.Et proiiciamus a nobis iugum ipſorum . Pro
laqueus. quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et proiicia
mus a nobis laqueos eorum.Eſa.2.Et quaſi vinculum plau
Vinculum Vincula. ſtri peccatum.Oſee.11.In vinculis charitatis. & inde ver-
עָבַת bum עָבַת Aabath.ideſt intricare ſiue peruertere . ſecundũ
hebreos.Beatus hieronymus tranſtulit conturbare. Mich.
Cõturbař. 7.Et conturbauerunt eam.

עָגַב עָגַב Aagab . Amare. ſcilicet mulierẽ.inſanire . ſcilicet pre
Amare. amore.Hiere.4.Contẽpſerũt te amatores tui.Ezech.
Inſanire. 23.Et in omnibus in quos inſaniuit in immundiciis eorũ.
Et in eodem.Super quos inſaniuit libidine . & in eodem.
Pluſq; illa inſaniuit libidine.Et in eodem. & inſaniuit in a
matores ſuos.& in eodem.Et inſaniuit ſuper eos concupi-
עֲגָבִים ſcentia oculorum.& inde עֲגָבִים Aagabim.ideſt canticũ dul
Canticum ce & ſuaue quod amatores inſani canunt.Ezech.33.Quia ĩ
muſicum canticum oris ſui vertunt illos.Et in eodem. Et es eis quaſi
ſuaue et dulce. carmen muſicum quod ſuaui dulciq; ſono canitur. & inde
עוּגָב עוּגָב Vgab.ideſt organum.Geñ.4.Ipſe fuit pater canenti-
um in cithara & organo.Iob.30.Et organum meũ in vocẽ
Organum flentiũ.Ps.150.Laudate eum in chordis & organo.

עָגָה עָגָה Aaga.Detinere.retinere.Ruth.1.Si eos expectare veli
tis donec creſcant & annos pubertatis impleãt ante eri
tis vetule q̃ nubatis.Pro quo he.le.Num eos expectare vul
Detinere. tis donec creſcant: num pro eis detente vel retente eritis
vt non habeatis maritum.ideſt nunquid retẽte eritis in vi-
duitate vt non habeatis maritos donec illi creſcant. Et bea
tus hieronymus tranſtulit ſenſum.& ſolum inuenitur in p̄
dicto loco.& dicũt aliqui ꝙ eius primitiuum eſt עָגַן Aagan
cum nun in fine:loco he.

עָגֹל עָגֹל Aagul.Rotundum.vitulus.3. Reg.7 . Intercolumnia
Rotundũ. quadrata non rotunda.2.Paralip.4. A labio vſq; ad
מַעְגָּל labium rotundum per circuitum . & inde מַעְגָּל Maagal. i.
Tentoriũ. tentorium rotundum:ſeu locus caſtrorum qui foſſato cir-
מַעְגָּלָה cundatur.1.Reg.26 . Et ſaulem dormientem in tentorio.
Magala . Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעְגָּלָה maagala.vt
locus cir- in eodem.17.Et venit ad locum magala.ideſt ad locum foſ
cundatus . ſato circundatum in quo erant caſtra.ſignificat etiam מַעְגָּל
מַעְגָּל Maagal ſemitam ſiue iter.Ps.139.Iuxta iter ſcandalum po
Iter. ſuerunt mihi Prouer.2.Et omnem ſemitam bonam. & in
Semita. Callis. eodem.4.Dirige ſemitam pedibus tuis.Eſa.26.rect⁹ callis
iuſti ad ambulandum.& in plurali מַעְגְּלוֹת Maagaloth.ſiue מַעְגְּלוֹת
מַעְגָּלִים Maagalim.Ps.16.Perfice greſſus meos in ſemitis מַעְגָּלִים
tuis.Ps,22.Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie. Prouer.2 .& Semite.
infames greſſus eorum.ideſt ſemite eorum.Et in eo.Et ad
inferos ſemite ipſius.& inde עָגִיל Aagil.ideſt ornamẽtum עָגִיל
rotundum vel circulus ex aure pendens . Beatus hierony-
mus tranſtulit dextralia. Num.31.annulus dextralia & mu Dextralia.
renulas.& in plu.עֲגִילִים Aagilim.Ezech.16.& circulos ĩ au עֲגִילִים
ribus tuis. Item עֵגֶל Eegel.ideſt vitulus.Exo.29.Tolle vitu Circuli.
lum de armento.Et in eodem.32.Et fecit ex eis vitulũ con עֵגֶל
flatilem.Ps.28. Et comminuet eas tanq̃ vitulum. & in plu Vitulus.
rali עֲגָלִים Aagalim. Oſee.9.Vitulos adorant. & in genere עֲגָלִים
feminino עֶגְלָה Eegla.ſiue עֶגְלַת Aagalath . i. vitula.Geñ. Vituli.
15.Sume inquit tibi vaccam trienem . pro quo hebrei le- עֶגְלָה
gunt.vitulam trienem. Iudi.14. Si non araſſetis in vitula עֶגְלַת
mea.Oſee.10. Ephraim vitula docta.Et in plurali femini- Vacca.
no עֲגָלוֹת Aagaloth.Oſee.10.Vaccis bethauen coluerũt ha Vitula. עֲגָלוֹת
bitatores ſamarie.Et ide עֲגָלָה Aagala.ideſt currus ſeu plau Vacce.
ſtrum.ſic dictum a rotũditate rotarum.1.Reg.6.facite plau עֲגָלָה
ſtrum nouum vnum.Eſa.28.Nec rota plauſtri ſuper cymi- Plauſtrũ.
num circuibit.& in plurali עֲגָלוֹת Aagaloth.Geñ.45.Qui עֲגָלוֹת
bus dedit Ioſeph plauſtra ſecundum pharaonis imperiũ. Plauſtra.
Nu.7.Sex plauſtra tecta cum duodecim bobus.

עָגַם Aagam. compati.cõtriſtari.Iob.30 . Compatiebatur עָגַם
anima mea pauperi.& ſolum inuenitur in p̄dicto loco Compati.

עָגוּר Aagur.Nomẽ auis. Pro quo beatus Hieronymus trã עָגוּר
ſtulit hirundinem.Eſa.38.Sicut pullus hirundinis ſic hirundo.
clamabo.In alio vero loco traduxit ciconiam. Hiere.8 .tur ciconia.
tur hirundo & ciconia.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat
gruem .

עַד Aad.Donec.vſq;.vſq; ad.vſq; in.aduſq;.vſquequo.ſiue עַד
vſq; quaq;. Dum.tanq̃.eternũ .ſiue in eternum .preda.
Et quando preponitur verbo tunc ſignificat donec. ſeu in
eternum.Sed quando preponitur nomini vel pronomini Donec.
tunc ſignificat vſq;.Geñ.3.Donec reuertaris in terram .Et
in eodem.19.Donec ingrediaris illuc.Exo.15.Donec per-
tranſeat populus tuus domine.Leuit.11. Donec implean-
tur dies purificationis ſue . Nu . 32. Donec introducamus
eos ad loca ſua.Deut.1.donec veniretis ad locũ iſtum.Et in
eodem.7.Donec deleas omnes atq; diſperdas.Ioſ. 2 . Do-
nec reuerterentur qui fuerant perſecuti.Iudi.3. Donec eru
beſcerent.2.Regum.10.Donec creſcat barba veſtra.Iob. 8.
donec impleatur riſu os tuũ. Ps.17.& nõ conuertar donec
deficiant.Ps.56.donec tranſeat iniquitas . Eſa . 22 . donec
moriamini.& in eodem.36.donec veniam & tollam vos.
& in eodem.62.donec ſtabiliat & donec ponat ieruſalem
laudem in terra.& additur ei aliquando dictio אֲשֶׁר Aſer.
ſiue dictio כִּי Chi.que eſt dictio relatiua.quaſi diceret. dõec
ꝙ.Geñ.50.donec veniat qui mittendus eſt.Nu . 20.donec
tranſeamus terminos tuos.Ioſ.1.donec det requiem domi
nus.Canti.2. Donec aſpiret dies.Eſa .6.Donec deſolentur
ciuitates.Oſee.5.Donec deficiatis & queratis faciem meã.
Significat etiam vſq; ſiue vſq; ad.Geñ.7.Ab homine vſq; Vſq; ad.
ad pecus.& in eodem.11.Veneruntq; vſq; aram . Et in eo.
12. Pertranſiuit Abram terram vſq; ad locum ſichem &
vſq; ad conuallem illuſtrem.Exo.10.Vſq; in preſentem di
em.Et in eodem.14.Vſq; in ſempiternum.Nume. 21.laſſi Vſq; in. Vſq;
peruenerunt in iophe & vſq; medaba . pro quo hebrei le-
gunt.Vſq; nophe & vſq; medaba.Deut.1.Vſq; ad cadeſbar
ne.1.Reg.18.Vſq; ad gladium & arcum ſuum.4.Reg.9.ve
nit vſq; ad eos.Iob.18.Vſq; ad quẽ finẽ verba iactatis . Ps.
17.Dauid & ſemini eius vſq; in ſeculum.Eſa.1. A plãta pe-
dis vſq; ad verticem.Significat etiam dũ ſiue adhuc. Iudi. Dum.

Adhuc. 5.Dũ illi turbarentur effugit.Iob.1.Adhuc loquebatur ille
& ecce ali⁹ intrauit.Ione.4.Cũ adhuc eſſem in terra mea.
ideſt dũ eſſem in terra mea.& quandoq; preponitur dictio
ni מְהֵרָה mehera.que ſignificat velociter : vel dictioni מְאֹד
Meod:que ſignificat nimis.ideſt vſq; velociter.ſiue vſq; ni
mis:aut vſq;quaq;:licet in trãſlatiõe noſtra aliquãdo omit⸗
titur dictio vſq;.1.Reg.25.Erat enim ebrius nimis .ꝓ quo
Nimis. he.le.vſq; nimis.3.Reg.1.Erat autẽ puella pulchra nimis.
Velociter. Ps.147.Velociter currit ſermo eius.Ps.118. Non auferes
uſq;quaq; de ore meo verbũ veritatis vſq;quaq;.Eſa.64.Ne iraſcaris
Satis. domine ſatis.pro quo he.le.Ne iraſcaris domine vſq; ni⸗
mis.Significat etiam tam:ſiue quam.Geñ.7.Ab homĩe vſ
Tam. q; ad pecus tam reptile q̃ volucres celi.Significat etiã eter
Quam. nitatem ſeu in eternum vel in perpetuũ aut iugiter . Exo.
15.Dominus regnabit in eternum & vltra. pro quo hebrei
In eternũ. legunt.Dominus regnabit in ſeculum & in eternum. Iob.
20.Hoc ſcio a principio.pro quo hebrei legunt . Si hoc ſcis
Eternum, ab eterno.Ps.110.Cõfirmata in ſeculum ſeculi.pro quo bea
Iugiter. tus hieronymus in pſ.iuxta he. ve.tranſtulit . firmata iugi
ter in ſempiternum.Ps . 111.Iuſtitia eius manet in ſeculum
ſeculi.ideſt in eternum.p̃s.148.Statuit ea in eternũ . Eſa.
26.Speraſtis in domino in ſeculis eternis.& in eodem .57
Eternitas. excelſus & ſublimis habitans eternitatem . Vide ẽt de hoc
infra in dictiõe עוֹד Ood .põitur etiã pro tpe futuro.Soph.
3.Quapp expecta me dicit dñs in die reſurrectionis mee
Futurum. in futurum.De quo vide infra in dictione עוֹד ood .& aliq̃n
ſcribitur cũ iod in fine.Nu.23.Audi fili ſephor. ꝓ quo he.
le.Audi vſq; ad me.ideſt audi me fili ſephor . & in eo.24.
Et ad extremum etiã ipſi peribunt.pro quo hebrei legũt .
Et etiam ipſi vſq; ad perditionem. ſcilicet erũt . Et ẽ ſenſus
ſicut in littera noſtra.4.Reg.9.venit nuncius ad eos & nõ
reuertitur.ideſt vſq; ad eos.Iob.4.Tetigit te & conturba
tus es.pro quo he.le.pertingit vſq; ad te & conturbatus es
Et in eo.32.Et donec putabam vos aliquid dicere conſide⸗
rabam.Mich.4.Vſq; ad te veniet . & quandoq; ſcribitur
עֲדֶן cũ nũ in fine & dicitur עֲדֶן Aaden.& ſignificat adhuc ſiue
vſq; adhuc.Eccl̃s.4.Et feliciorem vtroq; iudicaui qui nec
uſq; adhuc dum natus eſt.pro quo he.le.qui vſque adhuc non fuit.ſcri
עֲדֶנָה bitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדֶנָה Aadéna.1.Para
Adhuc. lip.12.Magna enim pars eorũ adhuc ſequebatur domũ ſa⸗
ul.Eccl̃s.4.Et laudaui magis mortuos quã viuẽtes . ꝓ quo
he.le.Et laudaui mortuos qui iam mortui ſunt magis q̃ vi
uentes qui viuunt adhuc.Et q̃n preponitur ei lr̃a beth & dr̃
בְּעַד בְּעַד Bead tũc ſigñat pro.ꝓpter.per.ſup.Geñ.7.& incluſit
Pro. eum dñs de foris.pro quo he.le.Et clauſit dñs pro eo.Et in
Per. eodem.26.Proſpiciens abimelech rex philiſtinorum per
feneſtram.Exo.8.Rogate pro me.Leuit . 16 . Orabit ꝓ ſe
& pro domo ſua.4.Reg.1.Ceciditq; ochozias per cancel
los.4.Reg.4.Et claude oſtium tuum cum intrinſecus fue
ris tu & filii tui.Pro quo he.le.& claude oſtium tuum pro
Super. te & pro filiis tuis.ideſt ſuper te & ſuper filios tuos. Et ĩ eo .
& clauſit oſtiũ ſuper ſe & ſuper filios ſuos.2.Paralip.20.Do
minus bonus ꝓpiciabitur cunctis qui in toto corde req̃rũt
dñm.Pro quo he.le.Dñs bonus ꝓpiciabitur pro cunctis ſi⸗
ue per cunctos.p̃s.137.Dñs retribuet ꝓ me.Prouer.6.pre⸗
ciũ enim ſcorti vix eſt vnius panis.pro quo he.le . Quia ꝓ
muliere meretrice vſq; ad tortã panis.& eſt ſenſus ſicut in
lr̃a nr̃a.Eſa.32.Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpelun⸗
cas.Hiere.11.In tpe afflictionis eorũ.pro quo he.le.pro ma
lo vel ꝓ afflictiõe eorũ.Ioel.2.Sed & per feneſtras cadent.
& in eo.Per feneſtras intrabũt quaſi fur.Amos.9 . & nõ ve
niet ſuper nos malum.Scribitur ẽt cũ mem in principio &
מִבַּעַד dicitur.מִבַּעַד Mibáad.ideſt intrinſecus. Canti. 4. Abſque
eo quod intrinſecus latet.Item עַד Aad.ideſt preda ſeu ſpo **Intrinſecus**
lium.Geñ.49.mane comedet predam.Eſa.33. Tunc diui⸗ עַד
dentur ſpolia predarum multarum.De quo vide infra ĩ di⸗ **Preda.**
ctione עוֹד Ood.Item עֵד Eed.ideſt teſtis de quo vide infra **Spolium.**
in dictione עוֹד Ood.& inde עִדִּים Iidim.ideſt macule.ſcili עֵד
cet panni menſtruate.eo quod eſt teſtis ſue inmũdicie.Eſa. עִדִּים
64.& quaſi pannus menſtruate. **mẽſtruata.**

עָדַד Aadad.Erigere.ſubleuare.ſuſcipere. ſuſtentare . Ps. עָדַד
19.Nos autem ſurreximus & erecti ſumus . Ps.145 . **Erigere.**
Pupillum & viduam ſuſcipiet.Ps.146.Suſcipiens manſue **Suſcipere**
tos dominus.ideſt ſuſtentans. **Suſtẽtare**

עָדָה Aada.ornare.tranſire.auferre.ſiue ammittere.Ezech. עָדָה
16.& ornaui te ornamento.& in eodem . Et ornata es **Ornare.**
auro.Et in eodẽ.31.Adhuc ornaberis tympanis tuis.Oſee
2.Et ornabatur inaure ſua.& inde עֶדִי Eédi . ideſt ornamẽ עֶדִי
tum.ſiue ornatus . Exo. 33.Et nullus ex more inductus eſt
cultu ſuo.Pro quo he.le.Et nullus poſuit ornamentũ ſuum **ornamẽtum**
ſuper ſe.& in eodem.Iam nunc depone ornatum tuum .Et **ornatus.**
in eodem·Depoſuerunt ergo filii iſrael ornatum ſuum a
monte oreb.Ezech. 7.Et ornamentum monilium ſuorũ
in ſuperbiam poſuerunt.vbi ponitur pro monili. & in eo. **Monile.**
16.Et perueniſti ad mundum muliebrem.pro quo hebrei **Mundus**
legunt.Et veniſti cum ornamento ornamentorum.vbi po **muliebris.**
nitur tam in ſingulari q̃ in plurali . Ponitur etiam pro ore **Maxilla.**
vel maxilla.p̃s.31.In chamo & freno maxillas eorum cõſtri
ge.p̃s.102.Qui replet in bonis deſiderium tuum.Pro quo
hebrei legunt.Qui replet in bonis os tuum.ſed beatus hie
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem ſecundũ
primam ſignificationem tranſtulit.Qui replet in bonis or
namentum tuum.& inde עֶדוּת Eeduth.ideſt ornamentum. עֶדוּת
decus.ſecundum hebreos.4.Regum.11.Et poſuit ſuper eũ
diadema & teſtimonium.pro quo hebrei legunt.Et poſuit **teſtimoniũ**
ſuper eum diadema et ornamẽtum:ſcilicet regium.ſed ma **ornamẽtum.**
gis proprie ſignificat teſtimonium.ſicut eſt in littera nr̃a.
De quo vide infra in dictione עוֹד ood.Et in titulo. Ps.79.
Vbi dicitur in finem pro his qui commutabuntur pſalm⁹
pro aſſyriis: teſtimonium Aſaph.vbi etiam hebrei pro te
ſtimonio legunt ornamentum ſeu decus . Item עָדָה Aada. עָדָה
ideſt tranſire vel aufferre.Iob.28 . nec pertranſiuit per eã **pertranſire.**
leena.& ſupra in eodem.25 . Et luna etiam non ſplendet. **Auferre.**
Pro quo hebrei legunt.Ecce aufert lunam & non ſplende⸗
bit.ideſt aufert lumen lune.Poteſt etiam legi ſic . Ecce ad⸗
huc luna non ſplendebit.de quo vide ſupra in dictione עַד **Ammittere**
Aad.Prouer.25.& ãmittit pallium in die frigoris.ideſt au⸗ **Tranſferre.**
fert a ſe pallium.Dañ.2.Tranſfert regna atque conſtituit.
Et in eodem.7.Aliarum quoq; beſtiarum ablata eſſet po⸗
teſtas.Et in eodem.Poteſtas eorum que non auferetur.Itẽ
עֵדָה Eeda.ideſt cetus ſeu congregatio hominum . De quo עֵדָה
vide ſupra in dictione יָעַד Iaad. **Cetus**

עָדַן Aadan.deliciare.deliciis abundare.deliciis affluere.de עָדַן
lectari.voluptati operam dare.Nee.9 .& abundauerũt **Abũdare deliciis.**
deliciis in bonitate tua magna. & inde עֵדֶן Eéden .ideſt vo עֵדֶן
luptas delicie.Geñ.2.Plantauerat autem dominus paradi⸗
ſum voluptatis a principio.& in eodem.Et fluuius egredie **Voluptas**
batur de loco voluptatis.Ezech.31.& emulata ſunt eũ om⸗
nia ligna voluptatis.Scribitur etiam cum he in fine & dici⸗
tur עֶדְנָה Eedna.Geñ.18.Poſtq̃ conſenui & dominus me⸗ עֶדְנָה
us vetulus eſt voluptati operam dabo.& in plurali עֲדָנִים A **Voluptas** עֲדָנִים
adanim.2.Reg.1.Qui veſtiebat vos coccineis in deliciis. **Delicie.**
Hiere.51.Repleuit ventrem ſuum teneritudine mea. ideſt
deliciis meis.Scribitur etiam cum mem in principio & di⸗
citur מַעֲדַנִּים maadanim.Prouer.29.& dabit delicias ani⸗ מַעֲדַנִּים
me tue.Reperitur etiam מַעֲדַנּוֹת maadanoth ſecundum ter מַעֲדַנּוֹת

minationẽ pluralem femininorũ.1.Reg.15. Et oblatus eſt ei Agag pinguiſſimus tremens.pro quo hebrei legunt. & abiit ad eum Agag deliciis.i.delicatus ſiue cũ delectatione quia non timuit mortem:ſed habuit eã pro deliciis. Sicut exponunt aliqui hebrei.alii vero dicunt ꝙ ſignificat vincula:& ꝙ deriuatur a dictione עָנַד Aanad:& legunt ſic.& abiit ad eum.ideſt oblatus eſt ei Agag in vinculis. ideſt ligatus. Et ſimiliter.Iob.38. Vbi nos legimus.Nunquid coniungere valebis micantes ſtellas pliadas.Pro quo ipſi legunt. Nũquid colligabis colligationes ſeu applicationes chima. Et eſt chima nomen cuiuſdam conſtellationis ſtellarũ: vt dictum eſt ſupra in littera chaph.& inde עֲדִינָה Aadina. ideſt delicata ſeu tenera.Eſa.47.Audi hec delicata.Et in genere maſculino עֲדִינוֹ aadino.1.Reg.23.Ipſe eſt quaſi tenerrimus ligni vermiculus.Item עִדָּן Iidan.In lingua chaldaica ſignificat tempus ſiue horã.Dañ.2. Quod tempus redimitis.& in eo.Et ipſe mutat tempora & etates.& in eo.7.Vſqꝫ ad tempus & tempora & dimidium temporis.

Vincula.
Colligationes.
עֲדִינָה
Delicata.
עֲדִינוֹ
tenerrimꝰ.
עִדָּן
Tempus.

עָדַף Aadaph.ſupereſſe.excedere.ſuperfluere.excedens vel excreſcens eſſe.Exo.16.Nec qui plus collegit habuit amplius.Pro quo hebrei legunt.& non exceſſit ſiue nõ ſuꝑfluit illi qui plus collegit. Et in eo.26.Quod autẽ ſuꝑfuerit in ſaxis. ideſt vnum ſaxũ quod amplius eſt. Nu.3. qui excedunt numerũ leuitarũ.& in eo.Precium eorũ qui ſuꝑſunt.& in eo.Pecuniam eorũ qui fuerant amplius.

עָדַף
Excedere.
Supereſſe.
Eſſe ãplius

עָדַר Aadar.Deeſſe.deficere.priuare. auferre. Bellare.ſeu expedire.fodere.ſeu putare.ideſt abſcindere.1. Regũ.30.Nec defuit quiſqꝫ a paruo vſqꝫ ad magnum. 3. Reg.4. Cum ingenti cura prebebant in tempore ſuo. pro quo hebrei legunt.Non deficiebant in aliqua re.ſiue in aliquo verbo.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Eſa.54.vnũ ex eis nõ defuit.& in eo.40.Neqꝫ vnũ reliquũ fuit.i.neqꝫ vnũ defuit.Et in eo.59.& facta eſt veritas in obliuiõe. Pro quo hebrei legunt.Et facta eſt veritas priuata vel deficiens ideſt non inuenitur in eis veritas. Significat etiam bellare. ſiue aciem inſtruere vel expedire.1.Paralipo.12.Expediti ad pugnã corde perfecto.& ſupra in eo. In auxiliũ non in corde duplici.pro quo he.le.Ad bellandum ſeu ad inſtruendam aciem non in corde & corde.ideſt non corde duplici: ſicut eſt ĩ littera noſtra.Item עָדַר Aadar.i.fodere ſeu ſarrire.Eſa.5.Non putabitur & non fodietur. Et in eo. Et omnes montes qui in ſarculo ſarrientur. & inde מַעְדֵּר maeeder.ideſt ſarculus ſeu foſſoriũ.vt in predicto loco.Item עֵדֶר Eeder.ideſt grex.Ps.77.Et ꝑduxit eos quaſi gregẽ in deſerto.Canti.6.Sicut grex caprarũ.& ĩ plu.עֲדָרִים Aadarim ſiue עֶדְרֵי Eedre.Geñ.29.Tres quoqꝫ greges ouiũ.Et in eodem.moſqꝫ erat vt cunctis ouibus cõgregatis deuoluerent lapidem.Pro quo hebrei legunt.& congregabantur illuc omnes greges & deuoluebant lapidem.Ioel.1. Sed & greges pecorum diſperierunt.Ponitur ẽt pro caulis pecorũ.2. Paralip.32.Et preſepia iumentorũ caulaſqꝫ pecoribus.

עָדַר
Deeſſe.
Deficere.
Expedire.
עָדַר
Fodere.
Sarrire.
מַעְדֵּר
Sarculus
עֵדֶר
Grex
עֲדָרִים
עֶדְרֵי
Greges.
Caule.

עדש Aadas.lens.& ſolum inuenitur in numero plurali .ſ. עֲדָשִׁים Aadaſim.ideſt lentes.Geñ.25.Accepto pane & lentis edulio.Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet lentiũ.2.Reg.23.Erat quippe ibi ager plenus lẽte. Ezech.4.Et tu ſume tibi frumẽtũ & hordeũ & fabam & lentem.

עֲדָשׁ
עֲדָשִׁים
Lentes.

עוג Vug.coquere.ſcilicet panes ſubter prunas. vel operire.Ezech.4.& ſtercore quod egreditur de homine operies illud in oculis eorum.i. coques illud cooperiendo ſtercore ſicut cooperiendo prunis.& inde עֻגָה Vuga. ideſt torta ſeu panis ſub prunis vel cinere cocta. vt ſupra in eodem.Et quaſi ſubcinericium hordeaceum comedes illud. 3.Regum.19.Et ecce ad caput ſuum ſubcinericius panis. Oſee.7.Subcinericius panis qui non reuerſatur.Et in plurali עֻגוֹת Vugoth.Geñ.18.Et fac ſubcinericios panes. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מָעוֹג maog.3. Regum.17.Viuit dominus deus tuus quia non habeo panem.Ponitur etiam מָעוֹג maog pro ſubſannatione. Ps.34. ſubſannauerunt me ſubſãnatione.Et alii exponunt ſic.Subſãnauerunt me pane.quaſi dicat.pro cibo eis dato ab aduerſariis meis.

עוג
Operire.
Coquere.
עֻגָה
Subcinericius pañ
עֻגוֹת
Subcinericii panes.
מָעוֹג
ſubcinericius panis.
Panis.
מָעוֹג
ſubſãnatio

עוּד Aauad.Teſtificari.teſtimonium prebere.conteſtari. predari.ſpoliare.Geñ.43.Denunciauit nobis vir ille ſub atteſtatione iuſiurandi dicens. pro quo hebrei legunt. Conteſtando conteſtatus eſt nos vir ille dicens.Exo.19.deſcende & conteſtare populum.Et in eodem.21.Et conteſtati ſunt dominum eius.Deut.4.Teſtes inuoco hodie celum & terram.ideſt teſtificor ſeu conteſtor celum & terram contra vos.& in eodem.30.Et inuocabo contra eos celum & terram.ideſt conteſtabor.1.Regum.18. Conteſtare eos & predic eis ius regis.3.Regum.21.Et falſum teſtimoniũ dicant.Pro quo hebrei legunt.Et teſtificent eum dicentes. i. teſtimonium dicant contra eum.Nee.9.Conteſtatus es eoſ vt reuerterentur.Et in eodem.Et conteſtatus es eos in ſpiritu tuo.Et in eodem.Que teſtificatus es eis.Ps.80. Audi popule meus & conteſtabor te.Ps.94.Iſrael & teſtificabor te.Eſa.8.& adhibui mihi teſtes fideles. Pro quo hebrei legunt.Et teſtificatus ſum mihi.ideſt conteſtatus ſum mihi teſtes fideles.ideſt teſtes adhibui mihi ſicut eſt in littera noſtra.Hiere.6.Cui loquar & ad quem conteſtabor. Et in eodem.32.Et ſcripſi in libro & ſignaui & adhibui teſtes. Amos.3.Audite & conteſtamini in domo iacob. Malach.2. Dominus teſtificatus eſt inter te & vxorem tuam. Ponitur etiam pro comparare.vt Threñ.3. Cui comparabo te. Poteſt etiam legi ſic.Quem teſtificabor in te.ideſt quos teſtes adducã vt teſtificẽtur ſi talia aliquando aliquis paſſus ſit ſicut tu. Vnde idem erit ſenſus cum littera noſtra. & inde עֵד Eed.ideſt teſtis.Geñ.31.Tumulus iſte teſtis erit.Leuit.5.Teſtiſqꝫ fuerit.Deut.17.Nemo occidatur vno contra ſe dicente teſtimoniũ.Pro quo hebrei legunt. Nemo occidatur in ore vnius teſtis.1.Regum.12.Teſtis eſt dominus aduerſus vos & teſtis xp̄us eiꝰ.Ps.88.Et teſtis in celo fidelis.Hiere.29.Ego ſum teſtis & iudex.Ponitur etiam pro teſtimõio. Geñ.31.Quem vocauit labam tumulum teſtis: & iacob aceruum teſtimonii.Exo.20. Non loquaris contra proximum tuum falſum teſtimonium. ſcribitur etiam cum he in fine & dicitur עֵדָה Eeda.Geñ.21.Vt ſint mihi in teſtimonium.Et in eodem. 31. Tumulus inquam iſte & lapis erit in teſtimonium.& in plurali עֵדִים Eedim. ideſt teſtes.Deut.17.In ore duorum vel trium teſtium.Iob.10.Inſtauras teſtes tuos contra me.Eſa.44.vos teſtes mei. & inde עֵדוּת Eeduth.ideſt teſtimonium ſiue teſtamentum.vel teſtificatio.Exo.16. Poſuitqꝫ illud Aaron in tabernaculo reſeruandum.Pro quo hebrei legunt.poſuitqꝫ illud Aarõ coram teſtimonio.ideſt coram arca teſtamenti vel teſtimonii.Et in eodem.25.In qua pones teſtimonium quod dabo tibi.Et in eodem.38.Hec ſunt inſtrumenta tabernaculi teſtimonii.Et in eodem.40.Poſuit & teſtimonium in arca.Ps.77.Et ſuſcitauit teſtimonium in iacob.p̄s.92.Teſtimonia tua credibilia facta ſũt nimis.p̄s.118. Beati qui ſcrutantur teſtimonia tua.p̄s.131. Et teſtimonia mea hec que docebo eos.Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּעוּדָה Theuda.Eſa.8.Liga teſtimonium.& in eodem. Ad legẽ & ad teſtimoniũ.Itẽ עוּד Aauad.ideſt ſpoliare.ſeu predari.tranſlatio noſtra traduxit circumplecti. Ps.118. Funes peccatorũ circũplexi ſunt me.& beatus hieronymus in

עוּד
Denũciar.
Cõteſtari.
teſtificare.
Teſtimonium dicere.
Adhibere teſtes.
עֵד
Teſtis.
Teſtimõiũ
עֵדָה
Teſtimõiũ
עֵדִים
Teſtes.
עֵדוּת
Teſtimõiũ
תְּעוּדָה
teſtimoniũ
עוּד
circũplecti

pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Implicauerunt me. ꝑ quo hebrei legunt. Depredati ſunt me.& inde עד Aad.ideſt preda.ſeu ſpolium.Geñ.49. Mane comedet predam.Eſa.33. Tunc diuidentur ſpolia predarum multarum.Soph.3.quapropter expecta me dicit dominꝰ in die reſurrectiõis mee in futurum. pro quo hebrei legunt. In die reſurrectionis mee ad predam ſeu ad ſpolium.poteſt etiã legi ſic.ſ.in die reſurrectionis mee in eternum.De quo vide ſupra in dictione עד Aad.Item עוד ood.ideſt adhuc.vltra.rurſus.ampliꝰ. Geñ.7.Adhuc enim & poſt dies ſeptem.Et in eo. 8. Cunctis diebus terre.pro quo hebrei legunt.Adhuc cunctis diebus terre.& in eo.45.adhuc pater meus viuit. Exo.9.adhuc retines populum meũ.1.Reg.20.& ſi vixero facies mihi miſericordias domini.pro quo hebrei legunt. & non ſi adhuc ego vixero & non facies mecũ miſericordias domini.Et eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. nam due negatiões valent pro vna affirmatione.Eſter.6.Adhuc illis loquentibus venerũt eunuchi regis.Iob.1.Cumq; adhuc ille loqueretur venit alter.& in eo.2.Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua.Et in eo.27.Quia donec ſupereſt halitus ĩ me.p̃s.83.In ſecula ſeculorum laudabũt te.Pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Adhuc laudabunt te ſemper.p̃s.140.Quoniam adhuc & oratio mea ĩ beneplacitis eorum.Eſa.5.Sed adhuc manus eius extenta. Oſee.11.Iudas autem teſtis deſcendit cum deo.Proquo hebrei legunt.Iudas autem adhuc deſcendit cum deo. Poteſt etiam legi ſic.Adhuc dominatus eſt cum deo.Amos.4.Cum adhuc tres menſes ſupereſſent. Significat etiam vltra.ſiue rurſus aut amplius.Geñ.8.Nequaquam vltra maledicam terre propter hominem.& in eodem.Non igitur vltra percutiam omnem animam.Et in eodem.9.& non erunt vltra aque diluuii.Et in eodem.46.Et inter amplexus fleuit.pro quo hebrei legunt.Et fleuit ſuper collum eius vltra ſiue amplius.Exo.4.Dixitq; dominus rurſum mitte manum tuam in ſinum tuum.Et in eodem.10. Caue ne vltra videas faciem meam.Ps.87.Quorum non eſt memor amplius. & Prouer.31.Et doloris ſui nõ recordetur amplius.Eſa.62. Non vocaberis vltra derelicta. Et communiter ſignificat tempus infinitum vel indeterminatũ.Quandoq; vero accipitur pro tempore finito vel determinato. vt in aliquibꝰ locis predictis:&.4.Reg.6.Et vltra non venerũt latrones ſyrie in terram iſrael.ideſt poſt certum tempus.ſcribitur ẽt cum beth vel mem in principio & dicitur בעוד Beod. ſiue מעוד Meod.ideſt dum adhuc:ſiue cum adhuc.Geñ.25. Dũ adhuc ipſe viueret.& in eo.40. Tres propagines tres adhuc dies ſunt:poſt quos recordabitur pharao miniſterii tui Pro quo hebrei legunt.tres propagines tres dies ſunt: dũ adhuc tres dies.ideſt in ſpacio trium dierum recordabitur pharao miniſterii tui.Nu.22.Cui ſemper ſedere conſueuiſti vſq; in preſentem diem.pro quo hebrei legunt. Cui ſedere conſueuiſti dum adhuc tu:vſq; in preſentem diem.i. ex eo tempore quo cepiſti ſedere ſuper iumentum. Deut.31.Adhuc viuente me.2.Regum.12.Ecce cum paruulus adhuc viueret.Et in eodem.Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui. Amos.4.Cum adhuc tres menſes ſupeſſet. & inde עד Aad.ideſt eternum ſiue eternitas. De quo vide ſupra in dictione עד aad.

Implicare
Depredari
עד
Preda.
ſpolia.
עוד
Adhuc.
Donec.
Vltra.
Rurſum.
Amplius.
בעוד
מעוד
Dũ adhuc
Adhuc.
עד
Eternitas.

עוה Aaua. Iniq; vel iniuſte agere.peccare.curuum eſſe. 2.Reg.19.Ne reputes mihi domine mi iniquitatem: ne memineris iniuriarum ſerui tui.pro quo hebrei legunt.neq; memineris ꝙ iniq; egerit ſeruus tuus. Eſter.1. Non ſolũ regẽ leſit regina vaſthi. Pro quo hebrei legunt.nõ cõtra regem ſolũ peccauit ſeu iniq; egit vaſthi regina. Hiere.9. Vt iniq; agerent laborauerunt. Dañ.9. Iniquitatem fecimus impie egimus.Et quia illud quod iniquũ eſt non eſt rectum & ſimiliter quod curuũ eſt non eſt rectum.ideo ponitur etiã pro curuari. Ps.38.Miſer factus ſum & curuatꝰ ſum vſq; in finem.Pro quo hebrei legunt. Curuatus ſum & humiliatus ſum vſq;quaq;. Et beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Afflictus ſum & incuruatus ſum. vide ẽt de hoc infra in dictione עות Aauath. Ponitur etiam pro affligere.Eſa.24.& affliget faciem eius.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. & incuruabit faciem eius. Et inde עוה Aaua.ideſt iniquitas.Ezech.21.Iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam eam.vbi ponitur ter predicta dictio.& inde עון aauon.ideſt iniquitas.peccatũ.Geñ. 4. maior eſt iniquitas mea quam vt veniam merear.Et in eodẽ. 15.Necdum enim complete ſunt iniquitates amorreorũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet necdũ enĩ cõpletum eſt peccatũ ſeu iniquitas amorrei.Et in eodẽ. 44. Deus inuenit iniquitatem ſeruorum tuorum.Ps.50.Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco.p̃s.68.appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum.& in plurali עונות aauonoth.Iob.13.Quantas habeo iniquitates.Et in eodem. Et conſumere me vis peccatis adoleſcentie mee. Ps.129. Si iniquitates obſeruaueris domine.Prouer.5.Iniquitates ſue capiunt impium. Reperitur etiam עונים aauonim ſecũdum terminationem pluralem maſculinorum.vt Eſa.64. Et iniquitates noſtre quaſi ventus abſtulerunt nos.& in eodem.In manu iniquitatis noſtre. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet iniquitatum noſtrarum.Hiere.14.Si iniquitates noſtre reſponderunt nobis.& inde עועים Iiuim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vertiginem. Eſa.19 Dominus miſcuit in medio eius ſpiritũ vertiginis. Poteſt etiam legi.ſpiritum erroris vel iniquitatis.

עוה
Iniq; agere
Ledere.
Iniquitatẽ facere.
Curuari.
Affligere.
עוה
Iniquitas
עון
Iniquitas
Peccatũ
עונות
iniquitates
Peccata.
עונים
iniquitates
עועים
Vertigo.

עול aaual. Iniq; agere.Ps.70.& de manu contra legem agentis & iniqui.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. De manu iniqui ideſt iniq; agentis & nocentis.Eſa.26. In terra ſanctorum iniq; geſſit.& inde עול aaual.ſiue עויל aauil. ideſt iniquus. Iob.16.Concluſit me deus apud iniquum.& in eodem.29. Conterebam molas iniqui.Soph.3.Neſciuit autem iniquꝰ confuſionem.ideſt erubeſcentiam. & inde עול aauel. ideſt iniquitas.Leuit.19. nolite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in pondere & in menſura.Ezech.28.In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negociationis tue.Et in eodem.33.Confiſus in iuſtitia ſua fecerit iniquitatem.& in eodem. In iniquitate ſua quam operatus eſt:in ipſa morietur. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עולה aaula.2.Reg.7.nec addent filii iniquitatis vt affligãt eum.Iob.6. Reſpondete obſecro abſq; contentione. Pro quo hebrei legunt.abſq; iniquitate.& in eodem.Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem.Et in eodem. Nũquid deus indiget veſtro mendacio.Pro quo hebrei legunt.nunquid pro deo loquemini iniquitatem.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eodem.34.Qui bibit ſubſannationem quaſi aquam.pro quo hebrei legunt. Qui bibit quaſi aquam iniquitatem.p̃s.106. Et omnis iniquitas oppilauit os ſuum.Ezech.28.Donec inuenta eſt iniquitas in te. ponitur etiam pro infructuoſo.Iob.24. Et conteretur quaſi lignum infructuoſum. Dicitur etiam עולה oola.Iob.5. Iniquitas autem contrahet os ſuum.& in plurali עולת ooloth. p̃s.57.Etenim in corde iniquitates operamini.p̃s.65.ſcrutati ſunt iniquitates. anteponitur ẽt littera lamed lr̃e vau & dr̃ עלוה aalua.ideſt iniquitas.Oſee.10. Super filios iniquitatis.Item עול vul.infans paruulus.lactens.vt Eſa.49.

עול
iniq; agere
עול
עויל
Iniquus.
עול
Iniquum.
Iniquitas
עולה
Iniquitas
infructuoſum.
עולה
iniquitas.
עולת
iniquitates.
עלוה
iniquitas.
עול

Nunquid obliuiſcitur mulier infantem ſuum. Et in eodem 65. Non erit ibi amplius infans dierum. & in plurali עוילים Aauilim. Iob. 19. Stulti quoq; deſpiciebant me. pro quo hebrei legunt. Paruuli quoq; deſpiciebant me. Poteſt etiã legi ſic ſecundum primam ſignificationẽ. ſcilicet iniqui quoq; deſpiciebant me. Et in eodem. 21. Egrediũtur quaſi greges paruuli eorum. & in plurali feminino עלות Aaloth .i. fete. ſeu lactantes. Gen̄. 33. Oues & boues fetas mecũ. 1. Reg. 6. Et duas vaccas fetas quibus non eſt impoſitum iugum. Et in eodem. Et tollentes duas vaccas que lactabãt vitulos Eſa. 40. fetas ipſe portabit. & inde עולל Oolel. cum duplici lamed. ideſt infans. paruulus. lactens. 1. Regum. 15. Interfice a viro vſq; ad mulierem & paruulum. & in plurali עוללים oolelim. Ps. 8. Ex ore infantium & lactẽtiũ. Thren̄. 1. Paruuli eius ducti ſunt in captiuitatem. vide etiã de hoc infra in dictione עלל Aalal. Item עול ool. ideſt iugum. De quo vide infra in dictione עלל Aalal. Item עול Vul. in lingua chaldaica ſignificat intrare ſeu ingredi vel introducere. Dan̄. 2. Daniel ingreſſus rogauit regem. & in eodẽ. poſt hec daniel ingreſſus ad arioch. & in eodem. Introduc me in conſpectu regis. & inde מעלי Maale. ideſt occaſus ſolis. ſ. quando ingreditur ſub noſtro hemiſperio. Dan̄. 26. & vſq; ad occaſum ſolis laborabat.

Infans. עוילים Iniqui Paruuli. עלות Fete. Lactantes עולל Paruulus עוללים Lactentes Paruuli. עול עול Ingredi. Introducere. מעלי occaſus.

עון Oon. Habitaculum ſiue habitatio. vel templum. & ſcribitur cum mem in principio & dicitur מעון maoon. ſiue מעון Meoon. Deut. 26. Reſpice de ſanctuario tuo. pro quo hebrei legunt. De habitaculo ſancto tuo. 1. Reg. 2. Que precepi vt offerrentur in templo. & in eodem. & videbis emulum in templo. 2. Paralip. 30. peruenit oratio in habitaculũ ſanctum celi. Ps. 70. Eſto mihi in deum protectorem. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit Eſto mihi robuſtum habitaculum. Ps. 89. Domine refugium factus es nobis. pro quo beatus hieronymus tranſtulit Domine habitaculum factus es nobis. Ps. 90. Altiſſimum poſuiſti refugium tuum. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Excelſum poſuiſti habitaculum tuum. Hiere. 10. Habitacula draconum. Naum. 2. Vbi eſt habitaculum leonũ. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מעונה meoona. Deut. 33. Habitaculum eius ſurſum. Soph. 3. Et non peribit habitaculum eius. & in plurali מעונות Meoonoth. Naum. 2. Et cubile ſuum rapina. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet habitacula ſua. ſiue cubilia ſua. Ponitur etiã pro antris. Iob. 38. Quando cubant in antris. & inde מעונים Meoonim. ideſt habitatores. 1. Paralip. 4. Et percuſſerunt tabernacula eorum & habitatores qui inuenti ſunt ibi. Itẽ עונה oona. ideſt tempus ſtatutum ſeu determinatum. Exo. 21. & veſtimenta & precium pudicitie non negabit. ꝓ quo hebrei legunt. & veſtimentum eius & horam eius non minuet. ideſt tempus determinatum vt reddat ei debitum qđ vir debet reddere vxori ſue. Item עונן oonen. augurari. ariolari. veneficia exercere. ſomnia obſeruare. Deut. 18. aut qui ariolos ſciſcitetur. 4. Regum. 21. & hariolatus eſt & obſeruauit auguria. Eſa. 2. & augures habuerunt vt philiſtiim Et in eodẽ. 57. Vos autem accedite huc filii auguratricis. Hiere. 27. & augures & maleficos. Mich. 5. Et diuinatores non erunt in te. ideſt malefici ſiue harioli. Significat etiam obſeruare ſomnia. Leuit. 19. Nec obſeruabitis ſomnia. 2. Paralip. 33. & obſeruauit ſomnia. & dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a predicta dictione עונה oona & quod ſignificat obſeruare tempora vel horas: ſicut dicunt augures talis dies vel talis hora eſt bona ad tale opus incipiendum vel dimittendum. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione. ענן Aanan. de qua infra dicetur.

עון מעון מעון Habitaculum. Templum מעונה Habitaculũ. מעונות Habitacula. Antra. מעונים Habitatores. עונה Tempus. עונן Ariolari. Augurari Diuinare. obſeruare. ſomnia.

עוף Vuph. volare. aduolare. caligare. obſcurare. deficere. laſſare. Deut. 4. vel auium ſub celo volantium. Iob. 20 Velut ſomnium aduolans non inuenietur. p̄s. 54. volabo & requieſcam. Ps. 89. Quoniam ſupernenit manſuetudo & corripiemur. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quoniam tranſibimus cito & aduolabimus. Ps. 90. A ſagitta volante in die. Prouer. 23. ne erigas oculos tuos ad opes quas nõ potes habere: quia faciẽt ſibi pẽnas quaſi aquile: & volabũt in celũ. vbi ponitur etiam pro erigere. Eſa. 6. Et volauit ad me vnꝰ de ſeraphim. & in eodem. 60. Qui vt nubes volant. Et aliquando ſcribitur cum duplici pe. vt Gen̄. 1. Et volatile ſup terram. Pro quo hebrei legunt. Et volatile volitet ſuper terram. Eſa. 6. Et duabus volabat. Ezech. 32. Cum volare ceperit gladius meus ſuper faciem eorũ. Oſee. 9. Ephraim quaſi auis aduolabit. & aliquando ſcribitur ſine vau. Eſa. 11 Et volabunt in humeros philiſtiim. Zach. 5. Volumen volans. & inde מועף Muaph. i. volitatio ſeu volãs. Eſa. 8. Et non poterit aduolare de anguſtia ſua. pro quo hebrei legunt. Quia non eſt volans ſiue quia non eſt volitatio cui eſt anguſtia vel tribulatio. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Dan̄. 9. Cito volans tetigit me. & inde עוף ooph. ideſt auis. volucris ſeu volatile. Gen̄. 1. Et omne volatile ſecundum genus ſuum. Et in eodem. Aueſq; multiplicentur ſuper terram. Et in eodem. 6. De volucribus iuxta genus ſuũ. Leuit. 1. Siue de auibꝰ holocauſtum obtulerit. Iob. 12. Et volatilia celi indicabunt tibi. Et in hebreo ponitur in predictis locis in numero ſingulari: & ponitur ſingulare pro plurali. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph. caligare. vel obſcurare: ſecundum hebreos. Beatus hieronymꝰ tranſtulit oriri. Iob. 11. Orieris vt lucifer. pro quo hebrei legunt. Si obſcuraberis: vt aurora eris. Quod exponunt ſic. obſcurum quod in te eſt: erit lucidum ſicut lumen matutinum. & inde עיפה Eepha. ideſt obſcurum vel nebuloſum Iob. 11. Terram miſerie & tenebrarum. ideſt terram obſcuram vel caliginoſam ſicut tenebre. Amos. 4. faciens matutinam nebulam. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מעוף mauph. Eſa. 8. Et ecce tribulatio & tenebre. & inde עפף Aphaph. ideſt palpebra. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob. 16. Et palpebre mee caligauerunt. p̄s. 129. Et palpebris meis dormitationem. Hiere. 9. Et palpebre noſtre defluant aquis. Ponitur etiam pro ortu. ſcilicet aurore. Iob. 3. Expectet lucem & non videat: nec ortum ſurgentis aurore. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph deficere vel laſſare aut ſitire. & tunc ſcribitur ſine vau vel cum iod in medio loco vau. Iudi. 4. Qui ſoporem morti ſocians defecit & mortuus eſt. 2. Reg. 21. Deficiente autem dauid. Ps. 63. In terra deſerta inuia & inaquoſa. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. In terra inuia & ſitiente ſine aqua. p̄s. 142. ſicut terra ſine aqua tibi. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Quaſi terra ſitiens ad te. Eſa. 29. Laſſus adhuc ſitit. vbi vtrunq; ſignificatum complectitur noſtra tranſlatio. ſcilicet laſſare & ſitire. & in eodem. 32. Et vmbra petre prominentis in terra deſerta. ideſt in terra ſitiente. Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. vide etiam de hoc ſupra in dictione יעף Iaaph. & infra in dictione עיף Aiaph.

עוף Volare. Aduolare Erigere. מועף Volans. Volitatio. עוף Volatile. Auis. Volucris. oriri obſcurare עיפה Tenebroſũ nebula. Tenebre. מעוף Palpebre עפף ortus Deficere Sitire laſſare

עור vur. Excitare. ſuſcitare. vigilare. expergiſci. ſurgere. exſurgere. cõſurgere. ſuffodere. nudare. vel ſpoliare. excecare vt Iudi. 5. Surge ſurge debbora: ſurge ſurge & loquere canticũ. i. expgiſcere expgiſcere. Iob. 40. Nõ q̃ſi crudelis ſuſcitabo eum. Ps. 7. Et exſurge ad me in precepto quod

עור Expgiſci ſuſcitare. Exſurget.

Exſurgere. mandaſti.p̄s.43.Exſurge quare obdormis domīe.p̄s.57.
Exſurge gloria mea:exſurge pſalterium & cithara.Canti.
Vigilare. 5.Ego dormio & cor meum vigilat. Hiere. 25. Et turbo
magnus egredietur a ſūmitatibus terre.pro quo hebrei legunt.
Et turbo magnus exſurget a ſūmitatibus terre. Et in
conſurget eodem.50.& reges multi conſurgent a finibus terre. Ioel.
3.Conſurgant & aſcendant gentes.Abach.2.ve qui dicit ligno
expergiſcere:ſurge lapidi tacenti.Zach.2. Quia conſurrexit
de habitaculo ſancto ſuo.Et quando eſt verbū tertie
coniugatiōis tunc ſcribitur cum iod in medio loco vau.
Suſcitare. 2.Paralipo.36.Suſcitauit dominus ſpiritum cyri regis perſarum.
p̄s.34.Exſurge intende in iudicio meo.p̄s. 77. &
non accendit omnem iram ſuam.pro quo hebrei legunt.
& non facit ſuſcitare vel non facit exſurgere omnem iram
ſuam.Eſa.41.Suſcitaui ab aquilone.vnde in aliquibus locis
vbi in hebreo habetur עִיר Iir.quod ſignificat ciuitatē:
vt infra dicetur:aliqui hebrei legunt.ſuſcitare vel exſurgere.
p̄s.72.Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad nihilum
rediges.pro quo ipſi legunt.Dominus in excitādo
vel in conſurgendo imaginem ipſorum contemnes. vnde
premittitur velut ſomniū ſurgentis. Oſee.7.Quieuit paululum
ciuitas.pro quo hebrei legunt.quieuit paululum excitans.
Mich.6. Vox domini ad ciuitatem clamat.pro quo
hebrei legunt. Vox domini ad excitandum vel ad conſurgendum
clamat.Et aliquando ſcribitur cum duplici res.ſ.
עוֹרֵר quando eſt verbum quarte coniugationis. & dr̄ עוֹרֵר Orer.
Excitare. p̄s.79.Excita potentiam tuam & veni.Iob.17.& innocens
Suſcitare cōtra hypocritam ſuſcitatur. Et ī eodem.31.Et exultaui
cum inueniſſet eum malum.pro quo hebrei legunt. Et
ſuſcitatus ſum cum inueniſſet eum malum.Canti.2. Ne ſuſcitetis
neq; vigilare faciatis dilectam.Eſa.10. & ſuſcitabit
ſuper illum dominus exercituum flagellum. Significat etiam
leuare. ſcilicet haſtā. vibrare ſeu leuare haſtam.1.Paralip.11. Ipſe leuauit haſtam
Suffodere ſuam contra trecentos vulneratos. Item ſignificat ſuffodere.
Eſa.23.Suffoderunt muros eius. Et quandoq; duplicatur
littera aim. Eſa.15.Clamorem contritionis leuabunt.
pro quo hebrei legunt.Clamorem contritionis ſuſcitabunt.
& aliquando duplicatur littera res & littera āin &
עַרְעַר dicitur עַרְעַר Aaraar.Hiere.51.Murus babylonis ille altiſſimus
Suffodere ſuffoſſione ſuffodietur.Significat etiam עַרְעַר Aaraar
Humilis. Humilem ſeu vacuum.Ps.101.Reſpexit in orationem humilium.
Pro quo beatus hieronymus in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.
Vacuus. Reſpexit ad orationem vacui.Et aliqui hebrei ſecūdum
primam ſignificationem legunt.Reſpexit ad orationem
עֵר excitati vel excitantis.& inde עֵר Eer.ideſt excitans.ꝑ
quo beatus hieronymus tranſtulit magiſtrum.eo quod excitat
Magiſter. mentem diſcipulorum.Malach.2.Magiſtrum & diſcipulum
עִיר de tabernaculo Iacob.& idē עִיר Iir.ideſt vigil.Dañ.
Vigil. 4.Vigil & ſanctus de celo deſcēdit.Et in plurali עִירִין Iirin
עִירִין Vt in eodem.In ſententia vigilum decretum eſt. Item עוּר
Vigiles. vr.ideſt nudare.ſeu expoliare.Eſa.32.Exuite vos & confūdemini.
עוּר pro quo hebrei legunt.Et nudamini.Abach.3. Suſcitans
Nudare. ſuſcitabis arcum tuum.pro quo hebrei legunt. Nudatione
מָעוֹר nudabis arcum tuum.& inde מָעוֹר Maor. ideſt nuditas.
Nuditas. Abach.2.vt aſpiciat nuditatem eius.Et inde עָר Aar.
עָר
עִיר ſiue עִיר Iir.ideſt hoſtis ſiue aduerſarius:vel ille qui īſurgit
Emulus. contra alium.1.Regum.28.Et tranſierit ad emulum tuum
hoſtis. pro quo hebrei legunt.& tranſierit ad hoſtem vel inimicū
tuum.Ps.138.Accipient in vanitate ciuitates tuas. ꝑ quo
beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve. tranſtulit. Eleuati
Aduerſarius. ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.14. Nec implebunt faciem
orbis ciuitatum.pro quo hebrei legunt. Nec implebunt faciem
orbis hoſtium vel inimicorum.Hiere.15. miſi ſuper
ciuitatem repente terrorem.pro quo hebrei legunt.miſi ſuper
eam repente hoſtem & terrores.poteſt etiam legi ſicut
eſt in littera noſtra.nam communiter ſignificat ciuitatē:vt
infra dicetur in dictione עִיר Iir.& in lingua chaldaica cōmuniter
ponitur pro hoſte.Dañ. 4. Et interpretatio eius
hoſtib⁹ tuis ſit.Item עָוַר Aauar.ideſt cecare.excecare.Exo. עִוֵּר
23.non accipies munera que etiā excecant prudētes.Deut. Excecare.
16.Quia munera excecant oculos ſapientum.2.Regū.25.
Et oculos eius effodit.pro quo hebrei legūt. Et oculos ezechie
excecauit.& inde עִוֵּר Iiuer.ideſt.cecus. Exo.4.videntem
aut cecum.Leuit.21.Si cec⁹ ſi claudus.Et in plu.עִוְרִים עִוֵּר cecus.
Iiurim.2.Regū.5.niſi abſtuleris cecos & claudos. Eſa.42. עִוְרִים
Et deducam cecos in viam.& in genere feminino עַוֶּרֶת Auereth. ceci.
vt Leuit.22.Si cecum fuerit ſi claudum. & in plurali עַוֶּרֶת
feminino עִוְרוֹת Iiudroth.Eſa.42. vt aperiret oculos cecorum. עִוְרוֹת
Quod in hebreo legitur in genere feminino. & inde
עִוָּרוֹן Iiuaron.ideſt cecitas.Deut.28.Percutiat te dominus עִוָּרוֹן
amentia & cecitate.Zach.12.Et omnem equum populorum cecitas.
percutiam cecitate.Item עוֹר Oor.ideſt pellis.cutis. עוֹר
Geñ.3.Fecit quoq; dominus ade & vxori eius tunicas pelliceas.
pro quo hebrei legunt.Tunicas pellis.ideſt pelliceas Pellis
Leuit.4.Pellem vero & omnes carnes.Iob.2. Pellem pro
pelle & cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Et in
eodem.7.Cutis mea aruit & contracta eſt.Et in plu. עוֹרוֹת cutis
Ooroth.Geñ.27.Pelliculaſq; hedorū circundedit manib⁹ עוֹרוֹת
Exo.26.fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietū Pellicule
Reperitur etiam in genere maſculino.Threñ. 1. Pelles noſtre Pelles
quaſi clibanus exuſte ſunt.Item עוּר vur .in lingua chaldaica עוּר
ſignificat fauillā ſeu paleas minutiſſimas. Dañ. 2.&
redacta ſunt quaſi in fauillam ſtiue aree. fauilla

עוּשׁ Vus.Congregare.cōuenire. Beatus hieronymus trāſtulit. עוּשׁ
erumpere. Ioel.3.Erumpite & venite.pro q̄ he.
le.Congregamini & venite.& inde עָשׁ Aas.ideſt quedā collectio congregat
ſeu congregatio vel conſtellatio ſtellarum. pro quo עָשׁ
beatus hieronymus tranſtulit arcturum.Iob. 9. Qui facit
arcturum & oriona.& aliqui hebrei dicunt. ꝙ ſignificat cōgregationem Arcturus
ſtellarum circa caudam arietis. Scribitur etiam
cum iod in medio & dicitur עַיִשׁ ais.pro quo beatus hieronymus עַיִשׁ
tranſtulit veſperum.Iob.28.Et veſperum ſuper Veſperus
fines terre conſurgere facis.Pōitur etiam עָשׁ Aas pro tinea עָשׁ
Iob.4.Conſumētur velut a tinea. Tinea

עוּת Aauath.iniq; agere.peccare. ꝑuertere. curuare. obliquū עִוֵּת
eſſe.tempus conſtituere.Eſter.1.non ſolū regē leſit ledere.
vaſthi ſed & omnes principes. pro quo hebrei legunt.
non contra regem ſolum iniq; egit ſeu peccauit vaſthi regina. iniq; agere
Ps.118.Confundantur ſuperbi quia iniuſte iniquitatem Iniquitatem facere
fecerunt in me Eccl's.7.Quod nemo poſſit corrigere
quem ille deſpexerit.pro quo hebrei legunt. Quis poteſt
corrigere vel rectificare quod ille curuauit: vel obliquare
fecit aut peruertit.& in eodem.12. Et nutabunt viri fortiſſimi. curuare.
ideſt curuabuntur vel obliquabunt.Threñ.3.vt peruerteret peruertere
hominem in iudicio ſuo.& inde מְעֻוָּת meuuath. ideſt מְעֻוָּת
iniquum ſeu peruerſum vel curuum.Eccl's.1.peruerſi difficile peruerſus.
corriguntur. Pro quo hebrei legunt.Iniquum ſeu peruerſum
vel curuum non poteſt corrigi vel non poteſt rectificari.
ideſt difficile corrigitur vel rectificatur.& inde עַוָּת Auath. עַוָּת
ideſt iniquitas.Threñ.3. vidiſti domine iniquitatem Iniquitas
illorum aduerſum me.Et inde נַעֲוַת naauath. ideſt iniqua נַעֲוַת
ſeu peruerſa.1.Regum.2.filius mulieris vltro virum rapiētis.
Pro quo hebrei legunt.filius mulieris inique vel peruerſe Peruerſa.
& rebellis.Item עוּת vuth.ideſt tempus cōſtituere:vel עוּת
tempus cōgruum eligere ad aliquid agendum: vel vt multo
tempore duret.pro quo btūs hieronymus tranſtulit ſu-

ſtentare. Eſa.50. Dominus dedit mihi linguam eruditam
Suſtētare vt ſciam ſuſtentare eum qui laſſus eſt verbo. Pro quo hebrei
Tēpus cō- legunt. Vt ſciam tempus conſtituere laſſo:verbo. ideſt
ſtituere. vt ſciam quo tempore erudire debeam laſſum verbo. Et in
עֵת de עֵת Eth.1. Tempus ſiue hora. Geñ.24. Eo tempore quo
ſolent mulieres egredi. Et in eodem.29. Nec eſt tempus vt
Tempus. recludantur ad caulas greges. Leuit.26. Dabo vobis pluuias
in tempore ſuo. Ioſ.5. Eo tempore ait dominus ad ioſue.4.Reg.4.
Hora In hac eadem hora· Ruth.2. Quando hora
veſcendi fuerit. p̄s.118. Tempus faciendi domine. Eccl̄s.3.
Omnia tempus habent. Et in eodem. Tempus naſcendi &
tempus moriendi· Et in eodem.7. Ne moriaris in tempore
non tuo. Et in eodem.8. Tempus & reſponſionem cor ſapientis
intelligit. & in eodem.9. Neſcit homo finem ſuum.
Pro quo hebrei legunt. Neſcit homo tempus ſuum.i.tempus
determinatū vite ſue. Eſa.14. Prope eſt vt veniat tempus
eius. Ezech.7. Venit tēpus appropinquauit dies. Et in
עִתִּים plurali עִתִּים Iithim.i.Paralipo.12. De filiis quoq̃ iſachar
Tempora. qui nouerāt ſingula tempora. & in eodem.29. Et temporū
que tranſierunt ſub eo. Nee.13. In temporibus conſtitutis
& in primitiis. Eſter.1. Interrogauit ſapientes qui ex more
regio ſemper ei aderant. Pro quo hebrei legunt. Interrogauit
Hore ſapiētes ſcientes horas vel tempora. Iob.24. Ab omnipotente
non ſunt abſcondita tempora. Eſa.33. Et erit fides
in temporibus ſuis. Ezech.12. Et in tempora lōga iſte prophetat.
עִתּוֹת Reperitur etiam עִתּוֹת Iithoth. ſecundum terminationem
femininorum. p̄s.9. Adiutor in opportunitatibus
in tribulatiōe. & in eodem. Deſpicis in opportunitatib⁹ in
tribulatione. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta
Tempora. he.ve.tranſtulit. Deſpicis in temporibus anguſtie. p̄s.30.
In manu tua ſortes mee. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.
עִתִּי In manu tua tēpora mea. Et inde עִתִּי Iithi. Pro quo
beatus hieronymus tranſtulit paratum. Leuit.16. Emittet
Paratus. illum per hominē paratum in deſerto.i. per hominē aſſuetum
qui multis temporibus abiit in illum deſertū: ſicut exponunt
עַתָּה hebrei. Et inde עַתָּה Aatha. aduerbium temporis.i.
Nunc. nunc. modo. Geñ.3. Nunc ergo ne forte mittat manū ſuam
Et in eodem.22. Nunc cognoui ꝙ timeas dominum. Et in
eodem.29. Nunc quoq̃ copulabitur mihi maritus meus.
Modo. Nu.24. Videbo eum ſed non modo.3.Reg.1. Ecce nunc
Adonias regnat. p̄s.12. Nunc exurgam dicit dn̄s. Eſa.29.
Non modo confundetur iacob. Dañ.10. Nihil enim in me
remanſit viriū. Pro quo hebrei legunt. Et ego a modo non
remanſit in me virtus

עֵז עֵז Eez. capra. Et eſt promiſcui generis. quia accipitur tam
Capra. pro maſculo q̃ pro femina. Geñ.15. Sume inquit mihi
vaccam trienē & capram trinā. Leuit.3. Si capra fuerit eius
עִזִּים oblatio. Et ī purali עִזִּים Iizim. Geñ.30. Et ſeparauit in die
Capre. illa capras & oues. & in eodem.32. Capras ducentas hircos
viginti. Exo.26. Facies & ſaga cilicina. ideſt ſaga de pilis
caprarum.1.Reg.25. Ouium tria millia & mille capre.
עֲזָאזֵל Et inde עֲזָאזֵל Aazazel. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit
caper emiſſarius. caprum emiſſarium. vt Leuit.16. Et alterā capro emiſſario.
Et eſt dictio cōpoſita ab עֵז Eez.i.caper. & אָזַל Aazal
ideſt abiit. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ eſt nomen deſerti ad
quod caper emittebatur & ꝙ ab eo nomen acceperit. Alii
vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione ſequenti: & ꝙ ſignificat
deſertum aſperum atq̃ ſaxoſum.

עָזַז עָזַז Aazaz. fortificare. roborare. confortare. preualere.
impudentē ſeu procaciſſimū eſſe. Et cōmuniter ſcribitur
cum ſimplici zain. Iudi.6. Et oppreſſi ſunt valde ab
Fortificar̄. eis. Pro quo hebrei legunt. Et fortificata eſt ſiue inualuit
manus Madian contra iſrael. Et beatus hieronymus tranſtulit
ſenſum. p̄s.51. Et preualuit in vanitate ſua. p̄s.67. **Preualer̄.**
Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. Eccl̄s.7. **Cōfirmar̄.**
Sapientia confortauit ſapientem. Eſa.30. Expectantes auxilium **Cōfortare.**
in fortitudine pharaonis. Pro quo hebrei legūt. Ad
fortificandum ſe in fortitudine pharaonis. Significat etiam
librare. Prouer.8. Et librabat fontes aquarū. Sed etiā in predicto **Librare.**
loco hebrei legūt. Et fortificabat fontes abyſſi. Et inde עַז
עַז Aaz.i.fortis. Eſa.19. Et rex fortis dn̄abitur eorū. Et ī **Fortis.**
plurali עַזִּים Aazim. p̄s.58. Irruerunt in me fortes. Et inde עַזִּים
עִזּוּז Iizuz. ideſt fortis ſeu fortitudo. aut virtus. p̄s.23. Dominus **Fortes.** עִזּוּז
fortis & potens. p̄s.77. Et virtutes eius & mirabilia **Fortis.**
eius que fecit. p̄s.134. Et virtutem terribilium tuorum dicent. **Virtus.**
Eſa.42. Effudit ſuper eum indignationem furoris
ſui & forte bellum. Et communiter ſcribitur cum ſimplici
zain & dē עֹז Oz. ſiue עוּז Vuz. vt Exo.15. Fortitudo mea עוּז
& laus mea dn̄s. p̄s.21. Dn̄s in virtute tua letabitur rex. p̄s. עֹז
27. Dominus diutor meus & protector meus. Pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Dominus
fortitudo mea & ſcutum meum. Et in eodem. Dominus **Fortitudo**
fortitudo plebis ſue. p̄s.28. Dominus virtutem populo
ſuo dabit. p̄s.115. Laudate eum in firmamento virtutis
eius. Ponitur etiam pro imperio. Geñ.49. Maior ī donis
& maior in imperio.1.Reg.2. Et dabit imperium regi ſuo. **Imperiū.**
Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מָעוֹז Maoz מָעוֹז
Eſa.17. Et erunt ciuitates fortitudinis eius derelicte. Et in **Fortitudo**
eodem.23. Quia deuaſtata eſt fortitudo veſtra. & in eodem
30. Et erit vobis fortitudo pharaonis in confuſionē. Hiere.
16. Dominus fortitudo mea & robur meum. Scribitur etiā
cum nun poſt litteram zain. Eſa.23. Vt contereret fortes
eius. Ponitur etiam מָעוֹז Maaoz pro petra. Iudi.6. Tolle
carnes & azymos panes & pone ſupra petram illam. Et inde מָעוֹז
dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur עֲזָאזֵל Aazazel. & ꝙ **Petra.** עֲזָאזֵל
ſignificat deſertum: aſperum atq̃ ſaxoſum. De quo dictum
eſt in dictione p̄cedenti. Item עַז Aaz. ideſt impudens: ſeu עַז
procaciſſimus. Deut.28. Gentem procaciſſimam. Scribitur **Procaciſſima**
etiam cum nun in principio & dicitur נוֹעָז Noaz. Eſa.33.
Populum imprudentem non videbis. debet legi impudentē. נוֹעָז
Prouer.7. Et procaci vultu blanditur dicens. Inde עָזְנִיָּה **Impudēs.**
Oznia. nomen auis īmunde. Pro quo beatus hieronymus עָזְנִיָּה
tranſtulit. Halietū. Leuit.11. Gryphum & halietum. **Halietus.**

עָזַב Aazab. relinquere. derelinquere. dimittere. adiuuare. עָזַב
ſubleuare. fortificare. Geñ.2. Quam ob rem relinquet **Relinq̄re.**
homo patrem ſuum & matrem. & in eodem.28. Nec dimittam **Dimittere**
te niſi compleuero vniuerſa que dixi. Exo.9. Et dimiſit
ſeruos ſuos & iumenta in agris. Nume.10. Noli inquit
nos relinquere. Ruth.2. Quod reliqueris parentes tuos.
4.Reg.2. Viuit dominus & viuit anima tua quia non derelinquam
te. & in eo.9. A die qua relinquit terram. Nee.
4. Nū dimittent eos gentes. & in eodem.15. Quare dereliquimus
domum dei. Iob.10. Dimittam aduerſum me eloquium
meum. & in eodem.18. Nunquid propter te derelinquetur
terra. p̄s.9. Tibi derelictus eſt pauper. p̄s.21. Quare **derelinq̄re**
me dereliquiſti. p̄s.36. Et non vidi iuſtum derelictum. Eſa.
6. & multiplicabitur que derelicta fuerat. & in eodem.7.
Derelinquetur terra quam tu deteſtaris. & in eodem.17.
Derelicte ciuitates Aroer: gregibus erunt. Et in eodem.32
Multitudo vrbis relicta eſt. & in eodem.62. Non vocaberis
vltra derelicta. Significat etiam adiuuare vel ſubleuare. **Subleuar̄**
Exo.23. non pertranſibis: ſed ſubleuabis cum eo. Pro **Adiuuare**
quo hebrei legunt. & deſieris adiuuare eum: adiuuando adiuuabis
cum eo: vel ſubleuando ſubleuabis cum eo. vel ſecundum
primam ſignificationem poteſt legi ſic. Dimittens
dimittes cum eo. ideſt dimittes odium quod habebas

in corde tuo cum eo. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica.Significat
etiam ſecundum hebreos fortificare vel roborare.
Nee.3. Et dimiſerunt ieruſalem vſqꝫ ad murum platee latioris.
ideſt extenderunt murum eius. vt exponit Nicolaus
Fortificar. de lyra.Pro quo hebrei legunt.Et fortificauerunt.ideſt munierunt
ieruſalem vſqꝫ ad murum platee latioris. Hiere.
25. Dereliquit quaſi leo tabernaculum ſuum. Et in eodem.
49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem.
Pro quo hebrei legunt. Quomodo non fuit fortificata
ciuitas laudabilis. Poteſt etiam legi ſic. Quomodo non
fuit derelicta ciuitas laudabilis.ideſt quomodo non fuit derelicta
עָזוּב ab obſidione.Et inde עָזוּב Aazub.ideſt dimiſſus vel
Reſiduus. reſiduus. Deut.32. Clauſi quoqꝫ defecerunt:reſiduiqꝫ conſumpti
ſunt.Vbi pro clauſis ponitur עָצוּר Aaſur.quod ſignificat
retentum. vel ſeruatum aut clauſum. & pro reſiduis
ponitur עָזוּב Aazub. quod ſignificat dimiſſum vel
derelictum. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ per עָצוּר Aaſur intelligitur
ſubſtantia argenti & auri quam homo retinet &
claudit apud ſe. Et per עָזוּב Aazub intelligitur ſubſtantia
pecoris & armenti. Et eadem verba habentur. 4. Reg.14.
Vbi dicitur & ꝙ conſumpti eſſent vſqꝫ ad clauſos carceris
Extremus & extremos. Vbi pro clauſis carceris ponitur עָצוּר Aaſur.
עִזָּבוֹן & pro extremis ponitur עָזוּב Aazub.& inde עִזָּבוֹן Iizebon.
ideſt mercatus ſiue nundine.Ezech.27. Propoſuerũt
Mercatus Nundine. in mercato tuo.& in eodem.Argento:ferro:ſtanno:plũboqꝫ
repleuerunt nundinas tuas.

עָזַק **Sepire.** עָזַק Aazac.ſepire.Eſa.5. Et ſepiuit eam & lapides collegit
ex ea. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Item
עִזְקָא עִזְקְתָא עִזְקָא Iizca.ſiue עִזְקְתָא Iizchetha.in lingua chaldaica ſignificat
Annulus. annulum.Dañ.6. Quẽ obſignauit rex annulo ſuo
& annulo optimatum eius.

עָזַר עָזַר Aazar. auxiliari. adiuuare. auxilium prebere. Geñ.
Auxiliari. 49. Deus patris tui erit adiutor tuus.ideſt auxiliabitur
Adiuuare tibi. 1. Reg.7. Huc vſqꝫ auxiliatus ē nobis dominus.3.
Reg.1.Qui adiuuabant partes adonie. 2. Paralipo.26.Adiuuit
cũ dominus contra philiſtiim. Et in eodem. Vt adiuuarent
regi contra inimicum.Et in eodem.Eo quod auxiliaretur
ei dominus.Pro quo heberi legunt.Quia mirabiliter
adiutus eſt.Et in eodem.28. Dii regum ſyrie auxiliãtur
eis. Et in eodem. Et aderunt mihi. ideſt auxiliabuntur mihi.
p̄s.27. In ipſo ſperauit cor meum & adiutus ſum.Ps.
45.Adiuuabit eam deus mane diluculo.Eſa.41.Vnuſquiſqꝫ
priximo ſuo auxiliabitur.Et in eodem.Confortaui te &
auxiliatus ſum tibi. Et in eodem. 50. Dominus deus auxiliator
meus erit. ideſt auxiliabitur mihi. Dañ. 11.Cum
qꝫ corruerint ſubleuabuntur auxilio paruo. ideſt adiuuabuntur.
Et inde עוֹזֵר Oozer. ideſt auxiliator ſiue adiutor.
עוֹזֵר Eſa. 31.Et corruet auxiliator.Et inde עָזוּר Aazur.
auxiliator. ideſt adiutus ſiue ille cui preſtatur auxilium. Eſa.31.Et cadet
עָזוּר cui preſtatur auxilium. Et inde עֵזֶר Eezer.ideſt adiutorium
עֵזֶר ſiue auxilium. Geñ.2. Faciamus ei adiutorium
Adiutoriũ ſimile ſibi. Deut.33. Et adiutor illius contra aduerſarios
eius erit.Pro quo hebrei legunt.Et adiutorium eius.
p̄s.123. Adiutorium noſtrum in nomine domini. Scribitur
עֶזְרָה etiam cum he in fine & dicitur עֶזְרָה Eezra. p̄s. 45.
auxilium. Adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis.Pro
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem
tranſtulit. Auxilium in tribulationibus inuentus eſt
validum. Iob. 6. Ecce non eſt auxilium mihi in me. Et
עֲזָרָה inde עֲזָרָה Aazara. ideſt atrium templi in quo implorabant
auxilium diuinum. Sicut exponunt hebrei. Beatus
Crepido. hieronymus tranſtulit crepidinem. Ezech.43. Et de ſinu
terre vſqꝫ ad crepidinē nouiſſimā. Et in eodem. Et a crepidine
minori vſqꝫ ad crepidinē maiorē. & in eodem. Et crepido
quattuordecim cubitorum erat.

עֵט Eet. ſtilus. calamus. Iob. 19. Stilo ferreo & plumbi עֵט
lamina.Ps.44. Lingua mea calamus ſcribe velociter **Stilus.**
ſcribentis. **Calamus.**

עָטָה Aata. inuoluere. induere. operire. contexere. amicire. עָטָה
diuertere. vagari. Leuit.13. Os veſte contectum
Pro quo hebrei legunt. Et ſuper labia inuoluat vel cooperiat; **Inuolue.**
Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Ps.83.Etenim benedictionem
dabit legis lator.Pro quo beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Benedictione
quoqꝫ amicietur doctor. p̄s.103. Amictus lumine ſicut **amicire.**
veſtimento.p̄s.108. Fiat ei ſicut veſtimentum quo operitur.
Et in eodem. Et operiantur ſicut diploide confuſione **Operire**
ſua.Eſa.22.Et quaſi amictum ſubleuabit te. Pro quo hebrei
legunt. Et amiciēs amiciet te. ſiue inuoluens inuoluet
te. Hiere.43. Et amicietur terra egypti:ſicut amicitur paſtor
pallio ſuo.Ezech.21. Amicti ad cedem. Et inde מַעֲטֶה מַעֲטֶה
Maate. ideſt pallium ſiue amictum. Eſa.61. Pallium laudis **Pallium.**
pro ſpiritu meroris.Significat etiam predicta dictio diuertere
ſeu vagari.1.Reg.15. Sed verſus ad predam es.ideſt diuertiſti
ad predam. Canti.1. Ne vagari incipiam poſt greges **Diuertere**
ſodalium tuorum.Et aliqui hebrei ſecundum primam **Vagari.**
ſignificationem legunt.Ne ſim ſicut inuoluta vel cooperta
poſt greges vel ſuper greges ſodalium tuorum. Et Origenes
ſuper cantica legit ſic.Ne quando fiam ſicut coopertus
ſuper greges ſodalium tuorum. Ponitur etiam pro auerſari.
1. Reg.25. Et auerſatus eſt eos. & aliqui hebrei dicunt ꝙ **auerſari.**
deriuatur a dictione עָיִט Aait. de quo infra dicetur in עָיִט
ſuo loco.

עֲטַלֵּף Aataleph.veſpertilio. Leuit.11. Veſpertilionem & עֲטַלֵּף
vpupam. Et in plurali עֲטַלֵּפִים Aatalephim.Eſa. **veſpertilio** עֲטַלֵּפִים
2.Vt adoret talpas & veſpertiliones. **veſpertiliões**

עָטִין Aatin.viſcera.ſecundum tranſlationem noſtram. Iob עָטִין
21 Viſcera eius plena ſunt adipe.Hebrei tamen dicunt **Viſcera.**
ꝙ ſignificat vas in quo lac mulgent. Et pro adipe hebrei legunt
lacte: nam eiſdem litteris vtrunqꝫ ſcribitur in hebreo.

עָטַף Aataph.deficere.anxiari. meſtum eſſe:cooperire.inuoluere עָטַף
ſeu occultare. ſerotinum ſeu poſteriorē eſſe.
p̄s.60. Anima eorum in ipſis defecit. p̄s.141. In deficiendo **Deficere.**
ex me ſpiritum meum. p̄s. 142. Et anxiatus eſt ſuper **anxiari.**
me ſpiritus meꝰ.Et in titulo.p̄s.101. Vbi dicitur oratio pauperis
cum anxiaretur.Threñ.2.Cum deficeret paruulus &
lactens. Et in eodem. Cum deficerēt quaſi vulnerati. Et in
eodem.Qui fame pereunt in capite omnium compitorum
ideſt qui fame deficiunt. Significat etiam cooperire vel inuoluere.
vt Iob.23. Si me vertam ad dexteram non videbo
illum. Pro quo he.le. Inuoluetur ſiue coopietur ad dexterā **Inuolue.**
& nō videbo.quaſi dicat. ſi in pte dextera.i.in pte meridionali
coopuerit vel occultauerit ſe non videbo eum. p̄s.72.
Operti ſunt iniquitate & impietate ſua.p̄s.64.Et valles abundabunt **Operire.**
frumento. Pro quo hebrei legunt. Operientur
frumēto.Eſa.57. Quia ſpiritus a facie mea egredietur.
Pro quo hebrei le. quia ſpiritus a facie mea inuoluetur vel **Egredi.**
cooperietur.Alii vero ſecundum primam ſignificationem
legunt. Quia ſpiritus a facie mea anxiatur. ideſt orat cum
anxia & gemitu.Inde מַעֲטָפוֹת Moatiphoth.ideſt palliola. מַעֲטָפוֹת
Eſa.3. Mutatoria & palliola & linteamina. Item עָטַף **Palliola.**
Aataph.ideſt ſerotinũ ſeu poſteriorem eſſe. Geñ.30. Quando עָטַף
vero ſerotina admiſſura erat & conceptus extremus **Serotinũ eſſe**

non ponebat eas. & in eodem factaq; ſunt ea que erant ſerotina laban: & que primi temporis iacob.

עָטַר Cingere i modū corone. Coronare.

עָטַר Iiter.coronare.circuire.ſ.in modũ corone.1.Reg.23. In modum corone cingebant Dauid & viros eius. p̄s.5.vt ſcuto bone voluntatis tue coronaſti eum.p̄s.8.Gloria & honore coronaſti eum.p̄s.64. Benedices corone anni benignitatis tue. Pro quo hebrei legunt. Coronaſti annum bonitate tua. Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Voluetur annus in bonitate tua. p̄s. 102. Qui coronat te miſericordia & miſerationibus. Cāti.3. In diademate quo coronauit eum mater ſua. Et inde עֲטָרָה Aatara. ideſt corona ſeu diadema. vt in p̄dicto loco.& Ps. 21. Poſuiſti in capite eius coronam de lapide precioſo. Prouer.4. Corona inclyta proteget te. Eſa.28. Pedibus conculcabitur corona ſuperbie. Ezech.1. Aufer cidarim: tolle coronam. Et in plurali עֲטָרוֹת Aataroth. Zach.6. Et facies coronas & pones in capite ieſu. Et inde מְעַטִּירָה Maatira. ideſt coronata. Eſa.33. Quis cogitabit hoc ſuper tyrum quondam coronatam.

עֲטָרָה Corona. עֲטָרוֹת Corone. מְעַטִּירָה

עָטַשׁ Aatas.ſternutare.Iob.41. Sternutatio eius ſplendor ignis.& ſolum inuenitur in predicto loco.

עָטַשׁ Sternutare

עִי Ii. aceruus .ſ. lapidum. de quo vide infra in dictione עַיָּה Aaia.

עִי Aceruus.

עָיַב Aaiab. obnubilare. obtenebrare. caligine obtegere. Threñ.2. Quomodo obtexit caligine. Et inde עָב Aab ideſt nubes. caligo.3. Reg.18. Et ecce nubecula parua quaſi veſtigium hominis aſcendebat de mari. Prouer.6. Quaſi imber ſerotinus. ideſt ſicut nnbes ſerotini imbris. Eſa. 14. Aſcēdam ſuper altitudinem nubium. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet ſuper altitudinem nubis. Et in eodem.18. Sicut nubes roris in die meſſis. Et in eodem. 19. Ecce dominus aſcendet ſuper nubem leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo.19. Iam nuc veniam ad te in caligine nubis. Et in plurali עָבִים Aabim. Iudi.5. Celiq; ac nubes ſtillauerũt aquis. Reperitur etiam עָבוֹת Aaboth. ſecundum terminationem femininorum.2. Reg.23. Mane abſq; nubibus rutilat. p̄s.76. Multitudo ſonitus aquarũ. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Excuſſerunt aquas nubila. Significat etiam loca ardua & inacceſſibilia ad ſimilitudinem nubium. Hiere. 4. Ingreſſi ſunt ardua aſcenderunt rupes.

עָיַב Obtegere caligine. עָב Nubes. Caligo עָבִים Nubes עָבוֹת Nubes Nubila Ardua.

עַיָּה Aaia. aceruus.ſ.lapidum. ſiue deuaſtatio. Et ſcribitur ſine he.& dicitur עִי Ii. Michee.1. Et ponam ieruſalem quaſi aceruum lapidum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְעִי Mei. vt Eſa.29. Et erit ſicut aceruus lapidum in ruina. Ponitur etiam עִי Ii. pro deuaſtatione vel conſumptione. Iob.30. Verũtamen non ad conſumptionem eorum emittit manum. Et in plurali עִיִּים Iim. p̄s.78. Poſuerunt ieruſalem in pomorum cuſtodiam. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Poſuerunt ieruſalem in aceruos lapidum. Mich.3. Et ieruſalem quaſi aceruus lapidum erit. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.quaſi acerui lapidum.

עַיָּה עִי Aceruus. מְעִי עִי Cōſumptio עִיִּים acerui.

עָיַז Aaiaz. congregare. confugere. Exo.19. Mitte ergo iā nunc & congrega iumenta tua. Significat etiam confugere: ſecundum hebreos. Eſa.10. Migrauit medemena: habitatores gabim confortamini. Pro quo hebrei legunt. Habitatores gabim confugite. Poteſt etiam legi congregamini: ſcilicet in arcem vel munitionem. Hiere.4. Confortamini nolite ſtare. Pro quo hebrei legũt. Congregamini vel confugite. ſcilicet in arcem vel in munitionem. Et in eodem. 6. Confortamini filii Beniamin in medio ieruſalem. Pro quo hebrei legunt. Confugite filii Beniamin de medio ieruſalem. Poteſt etiam deriuari a dictione עָזַז Aazaz que ſignificat confortare. vt ſupra dictum eſt.

עָיַז Cōgregare Confugere

עַיִט Aait. auis. volucris. & ſolum inuenitur in numero ſingulari. Et ponitur aliquando ſingulare pro plurali. Geñ.15. Deſcenderunt volucres ſuper cadauera. Eſa. 18. Et relinquentur ſimul auibus montium. Et in eodem. Et eſtate perpetua erunt ſuper eum volucres. Et in eodem. 46. Vocans ab oriente iuſtum. Pro quo hebrei legunt. Vocans ab oriente auem. & ſic eſt in bibliis noſtris correctis.ſ. auem. & dicitur de cyro rege perſarũ: qui dictus eſt auis propter eius velocitatem. Hiere.12. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi: nunquid auis tincta per totum. Ezech. 39. Auibus omniq; volatili. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur verbum עָט Aat.i.abigere ad ſimilitudinem auium.1. Reg. 25. Et auerſatus eſt eos. Pro quo ipſi legũt. & abegit eos. ſiue inuectus eſt in eos.

עַיִט Volucris. Auis. עָט Abigere.

עַיָם Aaiam. fortitudo. Eſa.11. In fortitudine ſpiritus ſui.& ſolum inuenitur in predicto loco.

עַיָם Fortitudo

עַיִן Aáin. ſiue עֵין Een. oculus. aſpectus. color. fons. Exo. 21. Oculum pro oculo. Deut.33. Habitabit iſrael confidenter & ſolus oculus iacob. Et in eodem.34. Non caligauit oculus eius. Iob.10. Ne oculus me videret. Prouer.30. Oculum qui ſubſānat patrem. Eſa.52. Oculo ad oculum videbunt. Zach. 9. Quia dominus eſt oculus hominis. Ponitur etiam pro aſpectu vel ſuperficie. Exo. 10. Que operiet ſuperficiem terre. Pro quo hebrei legunt. aſpectum vel colorem terre. Et in eodem. Operueruntq; vniuerſam ſuperficiem terre. Leuit.13. Et ſiquidem lepra vltra creuerit nec trānſierit in cute priores terminos. Pro quo hebrei legunt. Et ecce plaga in colore vel aſpectu ſuo ſteterit: nec creuerit plaga in cute. Et in eodem. Et cum viderit faciem quidem priſtinam non reuerſam. ideſt colorem vel aſpectum plage priſtinum. Nume. 11. Erat autem man quaſi ſemen coriandri coloris bdelii. Pro quo hebrei legunt. Et man quaſi ſemen coriandri albũ.ſ.erat: & color eius ſicut color bdelii. Prouer. 23. Cũ ſplenduerit in vitro color eius. Ezech.1. Quaſi ſpecies electri. ideſt quaſi aſpectus electri.& in eodē. Et ſcintille quaſi aſpectus eris candentis. Et in eodē. Quaſi viſio lapidis ſapphyrini. ideſt q̄ſi aſpectus lapidis ſapphyrini. Et ī plurali עֵינַיִם Eenaím. ſiue עֵינֵי Eene. Geñ.3. ꝙ bonum eſſet lignum ad veſcendũ & pulchrum oculis.& in eodem. Hoc erit tibi velamen oculorum. Nu.10. Et eris ductor noſter. Pro quo hebrei legunt Et eris nobis pro oculis. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Deut.11. Et inter oculos veſtros collocate.2. Paralipo. 16. Oculi enim domini contemplantur vniuerſam terram. Iob. 21. Videbunt oculi eius interfectionem ſuam. Ps.33. Oculi domini ſuper iuſtos. Eſa.3. Vt prouocarent oculos maieſtatis eius. Et in eodem.33. Regem in decore ſuo videbunt oculi tui. Ezech.6. Et oculi eorum fornicantes. Zach.3. Super lapidem vnum ſeptem oculi ſunt. & eſt tam generis maſculini quam feminini vt patet in locis predictis. Et inde verbum עָיַן Iien. ideſt intueri. aſpicere. ſiue oculos in aliquem iniicere.1. Reg.28. Non rectis igitur oculis ſaul aſpiciebat Dauid. Ponitur etiam עֵינַיִם Eenaím pro biuio itineris. eo quod ibi viator apertis oculis aſpicit qnod iter capiat. Geñ. 38. Sedit in biuio itineris. Pro quo hebrei legunt. Sedit in porta oculorum ſiue in apertura oculorum. Et in eodem. Vbi eſt meretrix que ſedebat in biuio. vbi pro biuio ponitur עֵינַיִם Eenaím. Item עַיִן Aáin. ſiue עֵין Een. ideſt fons. Geñ.14. Et vene-

עַיִן עֵין Oculus aſpectus Superficies Facies Color Species Viſio עֵינַיִם עֵינֵי oculi עָיַן aſpicere עֵינַיִם Biuium עַיִן עֵין

runt vſqꝫ ad fontem meſphat. Et in eodem.24. Ecce ego
Fons. ſto prope fontem aque. Iudi.15. Fõs inuocatis de maxilla.
עֵינוֹת Et in plurali עֵינוֹת Eenoth. Exo.16. Duodecim fõtes aquarum
Fontes. & ſeptuaginta palme. Deut.8. Terra riuorum & fontium.
Prouer.8. Et librabat fontes aquarum. Scribitur etiã
מַעְיָן cum mem in principio & dicitur מַעְיָן Maiian. Leuit.11. Fõtes
vero & ciſterne. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.
fontem & ciſternam. p̄s.113. Et rupem in fontem aquarum.
Fons. Prouer.25. Fons turbatus pede. Canti.4. Hortus concluſus
fons ſignatus. & in eodem. Fons hortorũ puteus aquarum
מַעְיָנוֹת viuentiũ. Et in plurali מַעְיָנוֹת Maianoth. Geñ.7. Ruptiqꝫ
Fontes. ſunt omnes fontes abyſſi magne. Prouer.8. Nec dum
מַעְיָנִים fontes aquarum eruperant. Reperitur etiam מַעְיָנִים Maianim
ſecundum terminationem pluralem maſculinorum.
Fontes. p̄s.103. Qui emittis fontes in cõuallibus. p̄s.86. Sicut letantium
omnium noſtrum habitatio eſt in te. Pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit. Et cantores
quaſi in choris omnes fontes mei in te. Poteſt etiam legi ſecundum
primam ſignificationem ſic. Omnes intuitus mei
in te.i.in te ſolum reſpiciunt oculi mẽtis mee. vel ſic omnia
viſcera mea in te. Nam in lingua chaldaica ſignificat viſcera.
Eſa.12. Haurietis aquas in gaudio de fontibꝰ ſaluatoris.

עָיֵף עָיַף Aaiaph. deficere. laſſum eſſe. Eſa.40. Nõ deficiet nec
Deficere. laborabit. & in eodem. Et deficient pueri & laborabũt.
Hiere.4. Quia defecit anima mea propter interfectos. Et
עָיֵף inde עָיֵף Aaieph. ideſt laſſus ſeu deficiens. Deut.25. Quando
Labore cõ tu eras fame & labore confectus. Pro quo hebrei legunt
fectus. Et tu eras laſſus & laborans. Eſa.5. Non eſt deficiens nec laborans.
Laſſus. & in eodem.28. Hec eſt requies: reficite laſſum. Vide
Deficiens etiam de hoc ſupra in dictione יָעֵף Iaaph. & in dictione
עוּף Vuph.

עִיק עִיק Aaiac. ſtridere. Amos.2. Ecce ego ſtridebo ſubter vos
Stridere. ſicut ſtridet plauſtrum. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat
עָקָה arctare. ſiue coanguſtiare. Et inde עָקָה Aaca.i. anguſtia
tribulatio vł tribulatio. Ps.54. A voce inimici & a tribulatiõe peccatoris.
מוּעָקָה Scribitur etiam cũ mẽ in principio & dicitur מוּעָקָה
Muaca. Ps.65. Poſuiſti tribulationem in dorſo noſtro.

עִיר עִיר Iir. ciuitas. vrbs. oppidum. pullus.ſ. aſini. Geñ.4. Et
Ciuitas. edificauit ciuitatem. & in eodem.11. Faciamus nobis
ciuitatem & turrem. Et in eodem.33. Tranſiuitqꝫ in ſalem
Vrbs. vrbem ſichimorum. Deut.2. Oppidum quod in valle ſitum
Oppidū. eſt. Et in plurali cõmuniter ſcribitur ſine iod in medio & dicitur
עָרִים עָרִים Aarim. Geñ.41. Omnis etiam frugum abundantia
Vrbes. in ſingulis vrbibus recondita eſt. Exo.1. Edificauerunt
vrbes tabernaculorũ pharaoni. Nume.13. Vrbes quales
oppida. murate an abſqꝫ muro. Deut.3. Abſqꝫ oppidis innumeris
que non habebant murum. & in eodem.4. Tunc ſeparauit
moyſes tres ciuitates. & quandoqꝫ retinet iod in plurali
עֲיָרִים & dicitur עֲיָרִים Aaiarim. Iudi.10. Principes triginta ciuitatum.
Ciuitates. Pro quo hebrei legunt. Et triginta ciuitates eis.ſ.
עָרִים erant. Ponitur etiam עָרִים Aarim. pro hoſtibus vel inimicis.
Hoſtis. 1. Reg.28. Et tranſierit ad emulũ tuum.i. ad hoſtem vel
inimicum tuum. Mich.5. Et conteram ciuitates tuas. Pro
quo hebrei legunt. Et cõteram hoſtes tuos. Poteſt etiam legi
ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione
עַיִר עוּר Vur. Item עִיר Iir. ſiue עַיִר Aair. ideſt pullus.ſ. aſini.
עַיִר Geñ.49. Ligans ad vineam pullum ſuum. Iob.11. Pullum
Pullus. onagri ſe liberum natum putat. Zach.9. Et ſuper pullum filium
עֲיָרִים aſine. Et in plurali עֲיָרִים Aaiarim. Iudi.10. Habens
Pulli. triginta filios ſedentes ſuper triginta pullos aſinarum. & in
hebreo in predicto loco non habetur aſinarum: ſed ſic. Sedentes
ſuper triginta pullos. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ intelligitur
de pullis equorum. Item עִיר Iir.i. vigil. De quo vi- עִיר
de ſupra in dictione עוּר Vur. Vigil.

עַיִשׁ Aais. ſidus. ſiue conſtelatio ſtellarũ. Pro quo beatus
hieronymus trãſtulit veſperum. Iob.38. Et veſperũ עַיִשׁ
ſuper fines terre conſurgere facis. vide etiam de hoc ſupra Veſperus.
in dictione עוּשׁ Vus.

עַכְבָּר Aachbar. mus. Leuit.11. Muſtela & mus. 1. Reg.6. & עַכְבָּר
quinqꝫ mures aureos.
Mus.
עַכָּבִישׁ Aacabis. aranea. Iob.8. Aranearum tela fiducia עַכָּבִישׁ
eius. Eſa.59. Telas aranee texuerunt. Aranea.

עֶכֶס Eeches. monile: ſeu calciamentum.i. ornatum. Eſa.3. עֶכֶס
Auferet dominus ornamentum calciamentorum. Et Calciamentum.
Et inde verbum עָכַס Aachas: quod ſignificat cum tali calciamento
in pedibus incedere. vel compoſito gradu incedere. עָכַס
Vt in eodem. & pedibus ſuis compoſito gradu incedebant. Cõpoſito gradu i cedere.
Ponitur etiam עֶכֶס Eeches pro compede: ſecundum עֶכֶס
hebreos. Prouer.7. Et quaſi agnus laſciuiens & ignorans
& neſcit ꝙ ad vincula ſtultus trahatur. Pro quo hebrei
legunt. Et ſicut compes ad correctionem ſtulti: ſeu ad vinculum Compes.
ſtulti.

עָכַר Aachar. turbare. conturbare. Geñ.33. Turbaſtis me. עָכַר
Ioſ.7. Quia turbaſti nos exturbet te dominus in hac Turbare
die. Iudi.11. Et ipſa decepta eſt. Pro quo hebrei legunt. Et
tu fuiſti in conturbantibus me. 1. Reg.14. Turbauit pater
meus terrã. 1. Paralipo.2. Qui turbauit iſrael. p̄s.38. Et dolor
meꝰ renouatus eſt. Pro quo beatus hieronymus in pſal.
iuxta he.ve.trãſtulit. Et dolor meus cõturbatus eſt. Prouer. Cõturbare
15. Et in fructibus impiorum conturbatio.

עַכְשׁוּב Aachſub. aſpis. ſerpentis genus. p̄s.139. Venenum עַכְשׁוּב
aſpidum ſub labiis eorum. Quod in hebreo legitur aſpis.
ſingulariter.ſ. Venenum aſpidis ſub labiis eorum.

עַל Aal. ſuper. ſupra. in. ad. apud. prope. iuxta. pro. propter עַל
aduerſus. aduerſum. contra. De quo vide infra in dictione Super.
עֹל ne עָלָה aala. quia inde deriuatur.
ool. iugum. De quo vide in dictione ſequenti. עֹל

עָלַל Aalal. operari. facere. vindemiare. deuaſtare. depredari. עָלַל
ſpoliare. illudere. abuti. operire ſiue inuoluere.
Exo.9. Quotiens contriuerim egyptios. Pro quo hebrei
legunt. Quid fecerim vel quid operatus ſim in egypto. Facere.
Threñ.1. quoniam vindemiauit me. Pro quo hebrei legunt. Vĩdemiare
quem fecit mihi ſiue quem operatus eſt mihi. Et i eodẽ.
Et vindemia eos ſicut vindemiaſti me. Pro quo hebrei
legunt. Et fac eis ſicut feciſti mihi. ideſt deſtrue eos ſicut
deſtruxiſti me. Poteſt etiam ſignificare vindemiare ſicut eſt
in littera noſtra. vt infra dicetur. & inde עֲלִילָה aalila. ideſt
actus. opus. ſtudium. adinuentio. cogitatio. conſiliũ. p̄s.65. עֲלִילָה
Terribilis in conſiliis ſuper filios hominum. pro quo beatus Conſiliū
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Terribile
conſilium ſuper filios adam. ideſt opera eius ſunt terribilia. Cogitatꝰ.
Hiere.32. Magnus conſilio & incomprehenſibilis cogitatu.
vbi ponitur pro cogitatu. Et inde עִלָּה Iila. Quod עִלָּה
in lingua chaldaica ſignificat occaſionem. Dañ.6. Et querebant occaſio.
occaſionem ex latere regis. Et in eodem. Nullamqꝫ
cauſam & ſuſpitionem reperire potuerunt. ideſt nullam occaſionem.
Et in plurali. עֲלִילוֹת aaliloth. 1. Paralip.16. Notas עֲלִילוֹת
facite in populis adinuentiones eius.i. opera eius. p̄s. adinuẽtiões
104. annunciate inter gentes ſtudia eius. ideſt opera eius. Studia.
Ezech.20. Nec ſecũdum ſcelera veſtra peſſima. Pro quo hebrei Scelera
le. ſecundum opera vr̃a corrupta. ſignificat ẽt עֲלִילוֹת aaliloth opera
excuſationes. ſcilicet falſas. ſiue occaſiões verborũ. p̄s. עֲלִילוֹת
140. ad excuſandum excuſationes in peccatis. vbi poni- Excuſationes
tur verbum & nomen ab eo deriuatum. Sed Beatus Hiero- Volūtꝰ cogitatiões

nymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.
Voluere cogitationes impias. ideſt cogitare cogitationes
impias. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur
מַעַלְלֵי מַעַלְלֵי Maalele.ideſt opera ſeu adinuentiones :vel cogitationes.
Adinuẽtiones. aut ſtudia.Ps.27. Et ſecundum nequitiam adinuentionum
ipſorum.Ps.76.Memor fui operum domini.
Opera. Cogitationes. Hiere.25. Et a peſſimis cogitationibus veſtris. & in eodē.
26. Bonas facite vias veſtras & ſtudia veſtra. Significat
Studia. עָלַל etiam predicta dictio עָלַל Aalal.vindemiare. ſeu reliquias
ex vindemia remanentes colligere.Deut.24.Non colliges
Colligere racemos remanētes. remanentes racemos : ſed cedent in vſus aduene populi ac
vidue. Hiere.6.Vſq; ad racemum colligēt quaſi in vinea reliquias
iſrael . Pro quo hebrei legunt. Vindemiando vindemiabūt
Vidẽmiaſ. vel colligendo colligēt quaſi in vinea reliquiaſ iſrael.
עֹלֵלוֹת Threñ.1.Qm̄ videmiauit me.Et idē עֹלֵלוֹת Ooleloth.i.
racemi remanentes poſt vindemiam. Iudi.8. Nonne melior
Racemus. eſt racemus ephraim vindemiis abiezer.Eſa.17.Et relinquetur
in eo ſicut racemus .& in eodem.24.Et racemi:
cum fuerit finita vindemia.Hiere.49. Si vindemiatores
veniſſent ſuper te nonne reliquiſſent racemos . Mich .7.
עָלַל Velut qui colligit in autūno racemos vindemie. Item עָלַל
Aalal. ideſt ſpoliare. dep̄dari.deuaſtare.ſeu occidere. Iudi.
Occidere. 20.In illa quoq; fuga palantes & in diuerſa tendentes occiderunt
quinq; millia viros.Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt
Deuaſtare eos ſiue deuaſtauerunt in viis vel in itineribus quinq;
millia viros.Eſa.3.Populum meum exactores ſui ſpoliauerunt
Spoliare. depredari. eum. Threñ.3. Oculus meus depredatus eſt animā
Illudere. meam. Significat etiam illudere. Nume.22. Quia illuſiſti
mihi.1. Reg.31. Et interficient me illudentes mihi . Hiere.
38. Ne forte tradar in manus eorum & illudant me.
Abuti. Significat etiam abuti.Iudi.19. Qua cum tota nocte abuſi
Operire. eſſent.Itē ſignificat operire vel inuoluere. Iob.16. Et operui
cinere carnem meam. Pro quo hebrei legunt. Et inuolui
ſiue operui cinere cornu meum. Et accipitur cornu pro
עוֹלֵל fortitudine vel imperio. Item עוֹלֵל Oolel. ideſt paruulus
Paruulꝰ. infans. Hiere.6. Effunde ſuper paruulum foris. Threñ.2.
Cum deficeret paruulus & lactens in plateis oppidi. Et in
עוֹלְלִים plurali עוֹלְלִים Oolelim.Ps.8.Ex ore infantium & lactentium
Infantes. Paruuli. perfeciſti laudem.Threñ.4.Paruuli petierūt panem.
vide etiam de hoc ſupra in dictione עוּל Vul. ſcribitur etiā
תַּעֲלוּלִים cum thau in principio & dicitur תַּעֲלוּלִים Thaalulim.
Effeminati Infantes. Eſa.3.Et effeminati dominabuntur eis. Pro quo hebrei legunt.
Et infantes ſeu parnuli dominabuntur eis.Poteſt etiā
ſignificare abutentes . vt dictum eſt ſupra . Ponitur etiam
תַּעֲלוּלִים תַּעֲלוּלִים Thaalulim pro illuſionibus.Eſa.66. Et ego eligam
Illuſiões. עָלִיל illuſiones eorum. Item עָלִיל Aalil. ideſt probatū ſecundum
Probatū. tranſlationem noſtram.p̄s.11.Argentum igne examinatum
probatum terre. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat
vas paruū fictile in quo argentum vel aurum purgatur
ſeu purificatur. De quo vide ſupra in dictione בָּעַל Baal
quia ſecundum aliquos hebreos illud beth quod preponitur
עֹל predicte dictioni non eſt prepoſitio ſed eſt de ſubſtantia
Iugum. dictionis.Item עֹל Ol.i.iugum.Geñ.27.Tempuſq; veniet
cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis.
Nume.19. Nec portauerit iugum. Deut.28.Et ponet iugū
ferreum ſuper ceruicem tuam.1.Reg.6.quibus non eſt impoſitum
iugum.3. Reg.12. Pater tuus duriſſimum iugum
impoſuit nobis.

עִלֵּג Balbus. עִלֵּג Iileg.balbus.Eſa.32.Et lingua balborum velociter loquetur.
& ſolum inuenitur in predicto loco.

עָלָה עָלָה Aala.aſcendere. leuare. eleuare.ducere.adducere.obducere.
creſcere. pullulare.oriri.offerre.Geñ. 2. Sed
fons aſcendebat de terra . Et in eodem. 17. Aſcendit deus Aſcend
ab abraam. Et in eodem.32. Iam enim aſcendit aurora. Et
in eodem. 35. Surge aſcende bethel . & in eodem. 46. Et
ego inde adducam te reuertentem.Pro quo hebrei legunt.
Et ego aſcendere te faciam vtiq; aſcendendo: eo quod terra
egypti erat humilior terra promiſſionis. Et in eodem.
49.Quia aſcendiſti cubile patris tui. Exo.19. Moyſes autem
aſcendit in montem ad deum.Et in eodem.24.Aſcende
ad me in montē. Nume .9. Cumq; ablata fuiſſet nubes
que tabernaculum protegebat.ideſt cum eleuata fuiſſet. Et
in eodem.Et ſtatim diluculo tabernaculum reliquiſſet.Pro
quo hebrei legunt.Et eleuata eſſet nubes diluculo. & in eodem. Eleuare.
Et ſi poſt diem & noctē receſſiſſet. ideſt eleuata fuiſſet
& in eodem. 10. Vigeſſima die menſis eleuata eſt nubes de
tabernaculo federis.& in eodem.16. Vt ſeparentur a tabernaculis
chore.Pro quo hebrei legunt. Et aſcendant vel eleuētur
a tabernaculis chore.& in eodem. Cumq; receſſiſſent a
tentoriis eorum. ideſt cum aſcendiſſent vel eleuati eſſent.
Deut.1. Et tumentes ſuperbia aſcendiſtis in montem. Ioſ.
15.Aſcenditq; terminus in bethagla.Iudi.8.Reuertenteſq;
de bello ante ſolis ortum. Pro quo hebrei legunt . Ante
ſolis aſcenſum . ideſt antequam ſol aſcenderet ſuper terram.
1.Reg.5. Aſcendebat vlulatus in celum. & in eodem.
9.Et aſcenderunt in ciuitatem.4.Regum.2 . Cum leuare Leuare.
vellet dominus heliam per turbinem in celum.2.Paralipo.
.16.Et facies eum a me recedere . Pro quo hebrei legunt .
Et aſcendet a me. Iob.20. Si aſcenderit vſq; ad celum ſuperbia
eius.Ps.46.Aſcendit deus in iubilo.Ps.67.Aſcendiſti
in altum.Canti.3. Que eſt iſta que aſcendit.Eſa.2.Venite
aſcendamus in montem domini.Hiere. 4 . Aſcendit
leo de cubili ſuo. & in eodem.46. Aſcendens operiam terram.
Et in eodem.47.Ecce aque aſcendent ab Aquilone.
& in eodem.49. Quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis.
Et in eodem.51.Et non aſcendet loricatus . Ezech.19 . Et
eduxit vnum de leunculis ſuis.pro quo hebrei legunt . Et
aſcendit ſeu creuit vnus de leunculis ſuis.Et in eodem. 36.
Et aſcendiſtis ſuper labium lingue.Oſee.1.Et aſcendent de
terra.Et inde verbum tertie coniugationis . ideſt aſcendere
facere. ſeu ducere : aut educere vel adducere. ſcilicet de
inferioribus ad ſuperiora.ſiue eleuare.Exo . 32 . Qui nos
eduxit de terra egypti.ideſt qui nos aſcendere fecit . Et in Educere.
eodem.Iſti ſunt dii tui iſrael qui te eduxerunt de terra egypti.
Ioſ.7.Et duxerunt eos ad vallem achor. Et ſecundum Ducere.
hebreos vallis Achor erat ſublimior valle in quo ipſi erant
vel quia inter eos & vallem achor erat aliquis mons vel collis
quo aſcenderunt vt ducerent eos ad vallem Achor . 2.
Reg. 2 . Sed & viros qui erant cum eo duxit Dauid.ideſt aſcendere
fecit eos: quia terra promiſſionis ad quam duxit
eos erat ſublimior . Et in eodem.6. Vt adducerent arcam
dei.Et in eodem.Et adduxit arcam dei de domo obed edō Adducere
Et in eodem . Dauid & omnis domus iſrael ducebant
arcam.Hiere.10.Eleuat nebulas ab extremitatibus terre . Eleuare.
ideſt aſcendere facit. Amos.2. Ego ſum qui aſcendere vos Aſcendere
feci de terra egypti.Naum.2. Et miles captiuus ductus eſt. facere.
Significat etiam obducere .Hiere.8. Quare non eſt obducta Obducere
cicatrix filie populi mei.Et in eodem . 33 . Ecce obducam
eis cicatricem & ſanitatem . Hebrei tamen dicunt ꝙ
ſignificat ſanare vel curare . Et inde תְּעָלָה Theala . ideſt תְּעָלָה
ſanitas ſeu medicamentum .vt in predicto loco . Et in eodem Sanitas.
. 46 . Fruſtra multiplicas medicamina : ſanitas non medicamē
erit tibi . Significat etiam predicta dictio עָלָה Aala. creſcere עָלָה
ſeu pullulare. quod eſt idem quod aſcendere.3. Reg. Creſcere

Creſcere. 22.Cōmiſſum eſt ergo preliū in die illa.Pro quo hebrei legunt.
Creuit ſeu augmētatum eſt prelium in die illa.Eſa.5.
Et aſcendent ſuper eam vepres & ſpine.i.creſcent ſeu pullulabunt.
& in eodem.32.Super humū populi mei ſpine & vepres
Oriri. aſcendent.i. creſcent ſiue orientur . Et in eodem.34.
ſuccreſcere Orientur in domibus eius ſpine.Ezech.34.Et ſuccreſcere
faciam ſuper vos carnes.Et in eodem.Et carnes aſcenderūt
ideſt creuerunt . Et in eodem . Et ſuper torrentem orietur
in ripis eius. Ponitur etiam pro operire. Exo. 16. Cumqꝫ
Operire. operuiſſet ſuperficiem terre apparuit in ſolitudine quaſi
minutum. Pro quo aliqui hebrei ſecundum precedentem
ſignificationem legunt ſic.& creuit ros qui iacuerat: & ecce
ſuper faciem ſolitudinis minutum. ſignificat etiā predicta
dictio עָלָה Aala offerre vel afferre ſacrificium vel holocauſtū:
Offerre. eo quod eleuabatur corā domino. Geñ.8. Obtulit
holocauſta ſuper altare.Nume.22.Impoſuerunt ſimul vitulum
& arietem ſuper aram.ideſt obtulerunt. Deut.12.Caue
ne offeras holocauſta tua in omni loco quem videris. Et in
eodem. Sed in loco quem elegerit domin⁹ in vna tribuum
tuarum offeres hoſtias.Iudi.6.Et taurum alterum impoſitum
Afferre. ſuper altere. ideſt oblatum.1. Reg. 2. Quam afferebat
ſtatutis diebus.3.Reg.10. Et holocauſta que offerebat in domo
domini.Et in eo .Mille hoſtias in holocauſtum obtulit
ſalomon.2.Paralipo.24.Et offerebantur holocauſta in domo
עוֹלָה domini.Et inde עוֹלָה Oola. ideſt holocauſtum. hoſtia
Holocauſtum. Geñ.12.Et offeres eum in holocauſtū.Leuit.1. In holocauſtum
& ſuauē odorem domini . Nume.29. Abſqꝫ holocauſto
ſempiterno. p̄s. 19. Et holocauſtum tuum pingue fiat.
עֹלֹת p̄s.50.Sacrificium & holocauſtum . Eſa.61. Odio habens
Holocauſta. rapinam in holocauſtū.Et in plurali עֹלֹת Ooloth. Geñ.8.
Obtulit holocauſta ſuper altare.3. Reg.3. Mille hoſtias in
עֲלָוָן holocauſtum.Et in lingua chaldaica dicitur עֲלָוָן Aalauā.
Holocauſta. Eſd.6.Et hedos in holocauſtum. Et inde עֲלוֹת Aaloth . i.
עֲלוֹת vaſa quedam que erant in miniſterium holocauſtorum.2.
Vaſa. Paralipo.24. De qua facta ſunt vaſa templi in miniſterium
עֹלָה ad holocauſta.Ponitur etiam עֹלָה Oola pro cogitatione.
Cogitatio Ezech.20.Nec cogitatio mentis veſtre fiet.i.illud qđ aſcendit
עֲלִיָּה in mente veſtra.Ponitur etiam עֲלִיָּה Aalia.pro holocauſto.
Victima. ſeu victima.2.Paralipo.9.Et victimas quas immolabat
in domo domini.Hebrei tamen ſecundum primā ſignificationem
in predicto loco legunt.Et aſcenſum eius quo aſcendebat
עֲלִיָּה in domo domini. Et inde עֲלִיָּה Aalia.i.cubile.cenaculum.
Cenaculū. Iudi.3. Viderunt clauſas fores cenaculi. Et in eodem.
Forſitan purgat aluū in eſtiuo cenaculo .4. Reg. 4. Faciamus
ergo ei cenaculum paruum . Et in eodem. Et veniens
עֲלִיּוֹת diuertit in cenaculum. Dañ.6.Et feneſtris apertis in cenaculo
Cenacula. ſuo.Et in plurali עֲלִיּוֹת Aalioth.p̄s.103. Qui tegis aquis
מַעֲלֶה cenacula eius.Et inde מַעֲלֶה Maale.ſiue מַעֲלָה Maala.ideſt
מַעֲלָה aſcenſus. ſeu gradus quo aſcendunt. Nume.34. Per aſcenſum
Aſcenſus. ſcorpionum. Ioſ.10. Et perſecutus eſt eos per viam aſcenſus
bethoron.2. Paralip.33. Et ſepelierunt eum ſupra ſepulchra
filiorum dauid. Pro quo hebrei legunt. Et ſepelierunt
eum in aſcenſu ſepulchrorum filiorum dauid. Eſa.15.
Per aſcenſum enim luith flens aſcendet . Et in plurali .
מַעֲלוֹת מַעֲלוֹת Maaloth. Exo. 20. Non aſcendes per gradus ad altare
Gradus. meum.Et in titulo.p̄s.119.Canticum graduū . Et ſimiliter
in pſalmis ſequentibus.Ezech.40. Et aſcendit per gradus
eius.Et in eodem.Et ſeptem graduū erat aſcenſus eius.
Et in eodem.46. Gradus autem eius verſi erant ad orientem.
Aſcēſiões Amos. 9.Qui edificat in celo aſcenſiones ſuas. Significat
ēt illud quod aſcendit in cor hominis.i.cogitatiōes.vt
cogitatiōes Ezech.11. Et cogitationes cordis veſtri ego noui. Ponitur
מַעֲלוֹת etiam מַעֲלוֹת Maaloth.pro horologio.vel lineis.eo quod ibi
erant quidam gradus per quorum vmbram deſignabantur
hore diei.Eſa.38.Ecce ego reuerti faciam vmbram linearū **Lineę.**
per quas deſcenderat in horologio achaz in ſole retroſum **Horologiū**
decem lineis. Et in eodem. Et reuerſus eſt ſol decem lineis
per gradus quos deſcenderat.Et inde מַעְלָה Máala.ideſt ſupra מַעְלָה
.ſurſum.vel deinceps.Exo.30. A viginti annis & ſupra **Supra.**
Nume.1. Ab vno menſe & ſupra. Deut.28. Et eris ſemper
ſupra.Et in eodem. Aſcendet ſuper te eritqꝫ ſublimior.Pro
quo he.le.Aſcendet ſup te ſupra ſupra.1.Reg.9. Ab humero
& ſurſum eminebat ſupra omnem populum. Significat **Surſum.**
etiam deinceps.1.Reg.30.Et factū eſt hoc ex illa die & deinceps. **Deinceps**
Aggei.1. & nūc ponite corda veſtra a die hac & ſupra
.i. a die hac & deiceps.ſcribitur etiā cū lamed in pricipio &
dicitur לְמַעְלָה Lemáala.Eſa.7.Siue in excelſum ſupra.Et ī לְמַעְלָה
eodem.37.Et faciet fructū ſurſum. Ezech.1. A lumbis eius **Supra. Surſum & ſuper**
& deſuper . Et aliquando ſcribitur cum mem in principio
& dicitur מִמַּעַל Mimáal.ſiue מִמַּעְלָה Mimáala.aut מִלְמַעְלָה מִמַּעַל
Milmáala . ideſt deſuper Geñ. 22. Poſuit eum in altare ſuper מִמַּעְלָה
ſtruem lignorum. Et in eodem. 49. Benedictionibus מִלְמַעְלָה
celi deſuper. Exo.20. Que eſt in celo deſuper . Ioſ.5. Que **Deſuper.**
autem deſup veniunt.3. Reg.7. Et mare ſuper eos deſuper
erat. Iob.5. Non requirat eum deus deſuper . Eſa.6. Seraphim
ſtabant ſuper illud. Pro quo hebrei legūt. Seraphim
ſtabant deſuper ei. Ezech.1.Et facies & pēne eorum extente
deſuper. Et in eodem. Et ſuper firmamentum quod erat
imminens capiti eorum.Et inde מֹעַל Móal. ideſt eleuatio. מֹעַל
Nee.8.Et reſpondit omnis populus amen eleuātes manus
ſuas.i.cum eleuatione manuū ſuarum. Et inde עֶלְיוֹן Elion **Eleuatio.** עֶלְיוֹן
ideſt excelſus.altiſſimus.ſuperior.p̄s.12.Et pſalam nomini **Altiſſim⁹**
domini altiſſimi.p̄s.46. Quoniam dominus excelſus terribilis. **Excelſus.**
p̄s.90. Qui habitat in adiutorio altiſſimi. Eſa.14.
Similis ero altiſſimo. Et in lingua chaldaica dicitur עִלָּאָה עִלָּאָה
Ilaia.Dañ.3. Serui dei excelſi egredimini & venite.ponitur **Excelſus.**
etiam עֶלְיוֹן Eliō pro exemplo.3.Reg.9. Et domus hec עֶלְיוֹן
erit in exemplum. Pro quo hebrei legunt . Et domus hec **Exemplū**
erit excelſa.i.que erat excelſa.2. Paralipo.7. Et domus iſta
erit in prouerbium vniuerſis tranſeuntibus & dicent ſtupētes.
Pro quo in hebreo habetur. Et domus iſta que erat excelſa
vniuerſo tranſeunti ; ſuper eam ſtupebit & dicet.Et in
genere feminino עֶלְיוֹנָה Eeliona.Eſa.36. Et ſtetit in aqueductu עֶלְיוֹנָה
piſcine ſuperioris. Ezech. 41. Et ſic de inferioribus **ſuperior.**
aſcendebatur ad ſuperiora & medium. Et inde עַל Aal.i.ſuper. עַל
ſupra. in.ad.cū.apud. prope.iuxta.pro.propter. aduerſus.
contra.Geñ.1.Et ſpiritus dei ferebatur ſuper aquas. Et
in eodem.2. Non enim pluerat dominus ſuper terram. Et **ſuper.**
in eodem.3. Super pectus tuum gradieris. & in eodem 20.
Quia induxiſti ſuper me & ſuper populum meū peccatū .
Exo.1.Surrexit interea rex nouus ſuper egyptum.Et in eodem.
20.Et offeretis ſuper eum holocauſta.Leuit.4.Et pones
ſuper eos thus. Iob.38. Et veſperum ſuper fines terre
conſurgere facis.& in eodem.39.Super ipſū ſonabit pharetra.
p̄s.2. Super ſiō montē ſanctū ei⁹.p̄s.59.Et ſtatuit ſupra **ſupra.**
petrā pedes meos.p̄s.128.Supra dorſum meū fabricauerūt
Peccatores.Eſa.1.ſuper quo pcutiā vos.& in eo.7.Quieuit
ſyria ſuper ephraim.Et in eodem.8.Et aſcendet ſuper omnes
riuos eius.Et in eodem.11.Et requieſcet ſuper eū ſpiritus
domini.Hiere.2. Sed in omnib⁹ que ſupra memoraui.
Oſee.7.Reuerſi ſunt vt eſſent abſqꝫ iugo . pro quo hebrei
legunt.Reuerſi ſunt:non ſupra.ideſt non tendunt ad ſuperiora.
Et.lxx.tranſtulerunt.reuerſi ſunt in nihilum.ſed ſi ꝓ
עַל Aal legatur עֹל ool.tunc ſignificat iugum.ſicut eſt in litera
noſtra.vt dictum eſt ſupra in dictione עָלַל aalal.& ſimiliter
Oſee.11. Vbi nos legimus iugum autem imponetur

eis ſimul quod non auferetur.Hebrei legunt.& ad ſupra.i.
ad ſuperiora vocabit eum ſimul non eleuabitur.Poteſt etiam
legi ſicut eſt in littera noſtra. Significat etiam in:ſiue ad
Geñ.19.Salua animam tuam.pro quo hebrei legunt. Saluare
In. in anima tua: ſiue ſaluum te fac in anima tua. Et in eodem.27.
Viues in gladio.Exo.28.Sculpes eos nominibus
filiorum iſrael.ideſt in nominibus.Et in eodem.29.Et poſita
Ad. in caniſtro offeres.Ioſ.2.Et ecce mulier aſcēdit ad eos.
Et in eodem.Per viam que ducit ad vada iordanis.1. Reg.
1.Orauit ad dominũ flens largiter. & i eo.2. Abiit elchana
in ramatha in domum ſuam.4.Regum.22. Dixit autē
elchias pontifex ad ſaphan ſcribam.Ps.47.Ipſe reget nos
in ſecula.Pro quo hebrei legũt.Ipſe reget nos vſq; ad mortem
ſiue in morte:& beatus hieronymus in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit.ipſe dux noſter ſuper mortem. De quo
vide infra in dictione עלם Alam.Eſa.29. Et dabitur liber
neſcienti litteras.Pro quo hebrei legunt. Et dabitur liber
ad eum qui neſcit librum ſiue litteras.Et in eodem.38.cuncti
diebus vite noſtre in domo domini.Hiere.23. Hec dicetis
vnuſquiſq; ad proximum ſuum & ad fratrem ſuum.
Oſee.12.& locutus ſum ſuper prophetas. ideſt ad prophetas.
Significat etiam cum.iuxta.apud.ſecus.ante. Geñ. 16.
Iuxta. Cumq; inueniſſet eam angelus domini iuxta fontem. Et ī
Prope. eodem.18.Apparuerunt ei tres viri ſtantes prope eum. &
in eodem.Ipſe vero ſtabat iuxta eos.Et in eodem.30.ſeparatis
inter ſe gregibus.Pro quo hebrei legunt. & poſuit ſibi
greges ſeorſum & non poſuit eas cum ouibus laban ſiue
iuxta oues laban. Et in eodem.41.Quod autem vidiſti
ſecundo ad eandem rem pertinens ſomnium. Pro quo
hebrei legunt.& iuxta ſecundationem vel iterationem ſomnii.
& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Exo.14.repererunt
eos in caſtris ſuper mare.ideſt iuxta mare. & in eodem.35.
Cum. Viri cum mulieribus prebuerunt.& in eodem.40.Dimitteſq;
ante illam velum. ideſt iuxta arcam.Nume.2. & cum
eis tribus filiorum manaſſe.1.Regum.20. fac ergo miſericordiam
cum ſeruo tuo.2.Regum.2.& occurrerunt eis iuxta
piſcinam gabaon.Nee.3.& iuxta eum edificauerunt viri
Secus. hiericho & iuxta eos edificauit zachur.Ps.1.& erit tāquam
Poſt. lignum quod plantatũ eſt ſecus decurſus aquarum.Canti.
1.Ne vagari incipiam poſt greges ſodalium tuorum.ideſt
iuxta greges vel cum gregibus.Ezech.1.iuxta fluuiũ chobar.
& in eodem. In terra chaldeorum ſecus flumen chobar
Significat etiam.de.2.Reg.23.Dixit vir cui conſtitutũ eſt
De. de chriſto dei iacob.Hebrei tamen ſecundum primam ſignificationem
legunt ſic.Dixit vir qui conſtitutus eſt ſupra:
chriſtus dei iacob.ideſt qui conſtitutus eſt in ſtatu ſublimiori.
Pro. ſignificat etiam.pro.ſiue propter.Geñ.26.Pro illo
quoq; rixati ſunt.Leuit.4.Offeret pro peccato ſuo. & in
Propter. eodem.Rogabitq; pro eo ſacerdos.Nume.15.& rogabit ſacerdos
pro omni multitudine iſrael.p̄s.7.Et propter hanc
in altum regredere.Ps.9.Propter quid irritauit impius deum.
Ps.31.Pro hac orabit ad te omnis ſanctus.Ps.43.quia
propter te mortificamur tota die.Ps.44.Propter veritatem
& manſuetudinem & iuſtitiam.Ps.68.Quia propter
te ſuſtinui opprobrium.Threñ.5.Propterea meſtum factum
eſt cor noſtrum.Et in eodem.Propter montem ſion
quia diſperiit.Ione.4.Propter hoc preoccupaui,vt fugerē
in tharſis.Significat etiam aduerſus ſiue contra. Geñ.4.
Aduerſus. Conſurrexit cain aduerſus fratrem ſuum Abel.Nu.16.Cũq;
ſtetiſſent aduerſus moyſen.p̄s.2.Aduerſus dominum &
Contra aduerſus chriſtum eius.Ps.14.& opprobrium non accepit
aduerſus proximum ſuum.p̄s.63.Et infirmate ſunt contra
eos lingue eorum.Eſa.7.Ad preliandum contra eam. Et
in eodem.9.ſimul ipſi contra iudam.& in eodem.27. Ne
forte viſitetur contra eam.Habet fortaſſe & alios modos ſignificandi
qui poſſunt reduci ad ſupradicta. ſcribitur etiam
cum iod in fine & dicitur עלי aale.Iob.29.Quando ſecreto עלי
erat deus in tabernaculo meo.Ps.91. In decachordo In.
pſalterio cum cantico in cithara. vbi ter ponitur predicta cum.
dictio.Hiere.9.Dolor meus ſuper dolorem. & aliquando Super.
preponitur ei littera chaph & dicitur כעל Cheal.ideſt quaſi כעל
ſuper:vel ſicut ad.Eſa.59.ſicut ad vindictam quaſi retributionem. Sicut ad.
ideſt quaſi ſuper retributionem.Et in eodem.63.
Et ſuper omnibus que reddidit nobis dominus. & aliquando Et ſuper.
preponitur ei littera mem & dicitur מעל meal.ideſt deſuper. מעל
Geñ.1.Diuiſitq; aquas que erant ſub firmamento ab
aquiſque erant ſuper firmamentum.Ezech.1.nam cum fieret Super.
vox ſuper firmamentum. ſcribitur etiam cum duplici ממעל
mem in principio & dicitur ממעל Mimáal.ſiue ממעלה mimáala. ממעלה
De quo ſupra dictũ eſt.& inde עליה aalcha.i.armũ. עליה
ſeu femur.1.Regum.9. Leuauit autem coquus armum & Armus.
poſuit ante ſaul. Pro quo hebrei legunt. Leuauit autem coquus
crus & femur eius.ſiue id quod erat ſuper illud.Item Femur.
עלה Aala.maculare vel profanare. ſuccidere vel ſuccendere. עלה
Geñ.49.Et maculaſti ſtratum eius. pro quo hebrei Maculare
legunt. ſtratum meum maculatum ſeu profanatum eſt.
Iob.5.ſicut infertur acerꝰ tritici in tempore ſuo.pro quo
hebrei legunt.Sicut ſucciditur aceruus:ſcilicet meſſis in tēpore Succidere
ſuo.Ps.101.Ne reuoces me in dimidio dierum meorum. Reuocare.
Pro quo hebrei legunt.Ne ſuccidas me vel ne conſumas
me in dimidio dierum meorum.Hiere.48. Ciuitates
illius ſuccenderunt.Et alii legunt ſucciderunt vel exterminauerunt. ſuccendere
Zach.14.Et apprehendet vir manum proximi
ſui.& ſequitur in hebreo.& ſuccidetur manus ſua ſuper manum
proximi ſui.Poteſt etiam legi ſic. & aſcendet ſiue eleuabitur
manus eius ſuper manum proximi ſui.& īde תעלה
Theala.ideſt aqueductus.3.Regum.18. Steterunt iuxta aqueductum תעלה
piſcine ſuperioris.Et in eodem.20. Et quomodo Aqductus
fecerit piſcinam & aqueductum.Eſa.7.Ad extremum aqueductus
piſcine ſuperioris.& inde עלי Eeli.ideſt pilum. עלי
Prouer.27.Si contuderis ſtultum in pila quaſi ptiſanas feriente
deſuper pilo.& dicũt aliqui hebrei ꝙ ſignificat mortarium. Pilum.
Item עלה aale.ideſt folium.frons. ramus. vt Geñ. עלה
8.Portans ramum oliue virentibus foliis in ore ſuo. Ps.1. ramus.
Et folium eius non defluet.& in plurali עלים aalim. ſiue Folium.
עלי aale.Geñ.3.Et conſuerunt folia ficus. Nee. 8. Afferte עלים
frondes oliue & frondes ligni pulcherrimi & frondes myrti עלי
& ramos palmarum.vbi ponitur pro frondibus & pro Folia.
ramis.Et ſimiliter.Eſa.17.Vbi dicitur.ne forte viſitetur cōtra Frondes.
eam.poteſt etiam legi.ne forte deficiant folia eius. & ſic
legunt aliqui hebrei.& Hiere.11.Vbi dicitur.Exarſit ignis
in ea.Pro quo ipſi legunt.Exarſit ignis in folia eius.

עלז Aalaz.exultare.letari.gaudere.gloriari.ſopiri.2. Regum. עלז
1.ne exultent filie incircunciſorũ. Ps.67.exultate Exultare.
in conſpectu eius.Ps.95. Gaudebunt campi & omnia gaudere.
que in eis ſunt.Ps.149.Exultabunt ſancti ī gloria.Hiere.
11.nunquid carnes ſancte auferent a te malitias tuas in quibus gloriari.
gloriatus es.& in eo.15. non ſedi in concilio ludentium
& gloriatus ſum.Soph.3.Letare & exulta in omni corde.
ſignificat etiam ſopiri vel conſopiri.Hiere.51.& inebriabo
eos vt ſopiantur.& inde עלז aalez.ideſt exultans.letus. Sopiri.
glorians ſeu glorioſus.Eſa.5.Et populus eius & ſublimes עלז
glorioſiq; eius.Et in eodem.13.Exultantes in gloria mea. glorioſus. Exultans.
Et in eodem.24.Quieuit ſonitus letantium.Soph.3.quia Letantes.
tũc auferam de medio tui magniloquos ſuperbie tue.ideſt
gloriantes ſiue exultantes in ſuperbia tua.& in genere fe

עליזה
Exultans.
Glorians.

minio עליזה Aaliza.Eſa.22.Vrbs frequēs:ciuitas exultās. Et in eo.23.Nunquid non hec veſtra eſt que gloriabatur in diebus priſtinis.

עלט
Caligo.
tenebroſa

עלט Aalat . caligo tenebroſa.obſcuritas.& ſcribitur cū he in fine quod denotat genus femininum.Geñ.15.Cū ergo occubuiſſet ſol:facta eſt caligo tenebroſa. Ezech . 12. In caligine egredietur.

עלם

עלם Aalam.Occultare.celare.abſcondere.latere.deſpicere.negligere.Leuit.5.Et oblita fuerit.pro quo hebrei legunt.

Abſcōder.

Et abſconditum vel occultatum fuerit ab eo.ſiue latuerit eum.& in eodem.4.& per imperitiam fecerit quod contra mandatum domini eſt.pro quo hebrei legunt.& occultatum vel abſconditum fuerit verbum ab oculis turbe & fecerit.& in eodem.5.Et oblita fuerit immundicie ſue.i.

Latere.

ſi latuerit eam immundicia ſua.Deut.22.Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem & preteribis . Pro quo

occultare . celare.

hebrei legunt. Et occultaberis vel abſcondes te ab eis . 4. Reg.4.Dominus celauit a me & non indicauit mihi . Iob. 6.Qui timent pruinam : irruet ſuper eos nix . Pro quo hebrei legunt.Denigrati gelu vel pruina:ſuper eos ocultabit vel occultabitur aut abſcōdetur nix.vel ſic denigrata aut offuſcata gelu:abſcondet ſiue celabit ea nix. & in eodem.28. Abſcondita eſt ab oculis omnium viuentium.p̄s. 25.Et cū iniq; gerentibus non introibo . pro quo hebrei legunt.& cum celatis vel abſconditis non introibo.& eſt idem ſenſus Nam iniq; gerentes volunt eſſe in abſcondito & odiunt lucem.iuxta illud Ioannis.3.omnis enim qui male agit odit lucem: & non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. Threñ.3.Ne auertas aurem tuam a ſingultu meo .pro quo hebrei legunt.Ne abſcondas aurem tuam;. & quia quando aliquis deſpicit vel contemnit alium abſcondit & auertit faciem ſuam ab eo.ideo ponitur etiam pro deſpicere vel con

Negligere

temnere aut negligere.Leuit.20.Quod ſi negligēs populus terre & quaſi paruipendens dimiſerint hominem. pro quo hebrei legunt.Quod ſi occultando occultauerit populus terre oculos ſuos ab homine illo.

Deſpicere.
cōtēner

Deut.22.Non deſpicies:ſed ſubleuabis cum eo.1.Regū.12 .& cōtemnā illud hodie:reſtituamq; vobis.Ps.9.Deſpicis in opportunitatibus in tribulatione.Eſa.58.Et carnem tuam ne deſpexeris. Naum.3.Eriſq; deſpecta.

עלום
Occultum

& inde עלום Aalum . ideſt occultum vel abſconditum.Ps.89.Seculum noſtrum in illuminatione vultus tui.pro quo hebrei legunt.& occulta vel abſcondita noſtra in luce vultus tui.& beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit . Negligentias noſtras in luce vultus tui.

negligētia
עלמות
occulta.

Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur עלמות Aalmuth.vt in titulo p̄s. 9.Vbi dicitur in finem pro occultis filii.ſed ſi predicta dictio diuidatur: tunc ſignificat ſuper mortem.& in aliquibus libris hebraicis ſūt due dictiones.& ſic trāſtulit beatus hiero.in pſal. iuxta he. veritatem.ſcilicet victori ſuper mortem filii. & eadem dictio habetur.Ps.47.vbi dicitur ipſe reget nos in ſecula.p̄ quo beatus hieronymus trāſtulit.Ipſe dux noſter ſup mortem.Poteſt etiam legi ſic.Ipſe reget nos in occultis . poteſt etiam ſignificare iuuentutem.vt infra dicetur. De quo vide Nicolaum de lyra in poſtilla pſalmi noni & Burgeñ. in additione.

תעלומה
Abſcōditū

& inde תעלומה thaaluma.ideſt abſconditum vel occultum.Iob.28.Abſcondita produxit ad lucem. Quod in hebreo legitur ſingulariter ſcilicet abſconditum .

תעלמות
Secreta.
Abſcōdita

Et in plurali תעלמות Thaalumoth.vt in eodem.11.Et oſtenderet tibi ſecreta ſapientie.Ps. 45.Ipſe enim nouit abſcondita cordis.

עלם
Puer.

Item עלם E elem.ideſt puer . adoleſcēs . Iuuenis. 1. Regum.17.Interroga tu cuius filius ſit iſte puer.

עלום
Adoleſcentia.

& inde עלום Aalom.i. adoleſcentia.iuuentus . & reperitur tantū in plurali.Iob.20.Oſſa eius implebuntur viciis adoleſcentie eiꝰ. Et in eodem.33.Reuertatur ad dies adoleſcentie eius . Ps. 88.Minoraſti dies temporis eius]. pro quo beatus Hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Abbreuiaſti dies adoleſcentie eius.Eſa.54.Quia confuſionis adoleſcentie tue obliuiſceris.

עלמה
Virgo.
Puella.

Et inde עלמה Aalma.ideſt virgo abſcondita. adoleſcentula.puella.Geñ.24.Et virgo que egredietur ad hauriendam aquam.Exo.2.Perrexit puella & vocauit matrem pueri.Eſa.7.Ecce virgo concipiet & pariet filium.& proprie ſignificat virginem adoleſcentulam & abſconditam & non in prouecta etate.vnde beatꝰ hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.porro עלמה Aalma apud hebreos verbum ambiguum eſt:dicitur enim & adoleſcentula & abſcondita.vnde & in titulo pſalmi noni.vbi in hebreo poſitum eſt עלמות Aalmuth: ceteri interpretes tranſtulerunt pro adoleſcentula:quod .lxx .interpretati ſunt pro abſconditis.Et in geneſi legimus vbi rebeca dicitur Alma:aquilam non adoleſcentulam nec puellā ſed abſconditam trāſtuliſſe.Sunamitis quoq; mulier amiſſo filio cum eliſei fuiſſet pedibus prouoluta & prohiberet eam giezi audit a propheta dimitte eam quia in dolore eſt & dominus abſcondit a me . vbi in hebreo ſcriptum eſt העלים ממני Heeliim mimēni .ergo עלמה aalma non ſolum puella vel virgo:ſed cum virgo abſcondita dicitur & ſecreta :que nunquam virorum patuerit aſpectibus ſed magna parentum diligentia cuſtodita ſit:ligua quoq; punica que de hebreorum fontibus ducitur proprie virgo עלמה Aalma appellatur.Et quantum cum mea pugno memoria nūquam me arbitror Alma in muliere nupta legiſſe ſed in ea que virgo eſt:vt non ſolum virgo ſed & virgo iunioris etatis & in annis adoleſcentie.hec hieronymus .

adoleſcētia

Ponitur etiā עלמה Aalma pro adoleſcentia.Prouer.30 . Et via viri in adoleſcentia . Sed nicolaus in poſtilla dicit ꝙ in hebreo habetur in adoleſcentula. Et vtrunq; poteſt legi ſecundum litteram hebraicam.

עלמות
Iuuencule
adoleſcentule.

Et in plurali עלמות Aalamoth . Ps. 77. In medio iuuencularum tympaniſtriarū . Canti.1 .Propterea adoleſcentule dilexerunt te.

arcana.
Iuuentutes

Ponitur etiam pro iuuentutibus.vt in titulo p̄s.45.Vbi dicitur in finem pro filiis chore pro arcanis.Pro quo beatus hiero.in pſalte.iuxta he.ve. tranſtulit.victori filiorum chore pro iuuentutibus canticū. Poteſt etiam ſignificare abſcondita vel arcana ſecundum primam ſignificationem.

עולם
Seculum.

Item עולם oolam.ideſt ſeculum ſeu eternum :vel perpetuum.Geñ.6.Iſti ſunt potentes a ſeculo.Exo.21.Et erit ei ſeruus in ſeculum.ideſt vſq; ad quiquageſſimum annum iubilei:ſicut exponūt hebrei.p̄s.118 Memor fui iudiciorum tuorum a ſeculo domine . Prouer. 22.Ne tranſgrediaris terminos antiquos . pro quo hebrei legunt.Ne tranſgrediaris terminos ſeculi.Eccl̄s.9 . Et non habent partem in hoc ſeculo.Eſa.61.Et edificabunt deſerta a ſeculo.Hiere.2.A ſeculo confregiſti iugum meum .

Eternum.

Significat etiam eternitatem.vt Exo.15 . Dominus regnauit in eternum & vltra.Ps.40.Benedictus dominus deus iſrael a ſeculo vſq; in ſeculum.ideſt vſq; in eternum . Ps . 102. Miſericordia autem domini ab eterno & vſq; in eternum. Ps.111.In memoria eterna erit iuſtus. Ps . 118.In eternum non obliuiſcar iuſtificationes tuas.

Sempiternum.
Perpetuū

Eſa.54 . In miſericordia ſempiterna miſertus ſum tui.Et in eodem.61.Fedus perpetuum feriam eis.Hiere.31.In charitate perpetua dilexi te.Dañ.12.Alii in vitam eternam.Et in eodem. Quaſi ſtelle in perpetuas eternitates . & beatus Hieronymus ſuper epiſtolam ad Galatas capitulo primo dicit ꝙ quādo ſcribitur cum littera vau tunc ſignificat eternitatem . et quando ſcribitur ſine vau tunc ſignificat tempus finitum et determinatū.cuius verba ſunt hec.Querēdū quoqꝫ eſt quid ſit inter ſeculum & ſeculum ſeculi ſiue ſecula ſeculorum.& vbi pro breui temporis ſpacio vbi pro eternitate ponatur: quia in hebreo ſeculum ſeculi.ideſt עוֹלָם oolam:vbi vau litteram poſitam habuerit eternitatem ſignificat:vbi vero ſine vau ſcribitur: annum quinquageſſimum quem illi iubileum vocant.ob hanc cauſam & ille hebreꝰ qui ꝓpter vxorem & liberos amans dominū ſuum: aure pertūſa ſeruitio ſubiugatur: ſeruire iubetur in ſeculum. hoc eſt vſqꝫ ad annum quinquageſſimum.Hec hieronymus.ſcribitur etiam cum iod in prima ſyllaba & cum vau in ſecunda.2.Parali.33.Et in ieruſalem quam elegi de cunctis tribubus iſrael ponam nomen meum in eternum.Et ſolum in predicto loco ponitur עֵילוֹם Eelom.pro עוֹלָם oolam.& in lingua chaldaica dicitur עָלַם aalam.ſiue עָלְמָא aalma. Dañ.2. Sit nomen domini benedictum a ſeculo.& in eo.3.Regnū eiꝰ regnum ſempiternum.& in plu.עוֹלָמִים oolamim.Ps.60.Inhabitabo in tabernaculo tuo in ſecula.Eccl's.1.Iam enim p̄ceſſerūt in ſeculis que fuerūt ante nos.Eſa.26. In dño deo forti in perpetuū.pro quo he.le.In dño deo forti ſeculorū.Et in eo.45.Iſrael ſaluatus eſt in dño ſalute eterna.ꝓ quo he.le.Salute ſeculorū.& in lingua chaldaica dicitur עָלְמִין Aalmin.ſiue עָלְמַיָּא Aalmaia.Dañ.7.& obtinebunt regnū vſqꝫ in ſeculum & vſqꝫ in ſecula ſeculorum.

עולם Eternum. עילום עלם עלמא Seculum. Sēpiternū עולמים עלמין Secula.

עָלַס Aalas.exultare.gaudere. ſicut עָלַז Aalaz cum zain. De quo ſupra dictū eſt.Iob.20. Iuxta multitudinem adinuentionū ſuarū ſic ſuſtinebit.ꝓ quo he.le. Iuxta multitudinē cōmutationis vel permutatiōis ſue nō gaudebit. Prouer.7.Et fruamur cupitis amplexibus. pro quo he.le. Et letemur amoribus vel dilectiōibus. Sed btūs hiero.tranſtulit ſenſum.& inde נֶעֱלָסָה neelaſa.i.gaudēs vel glorioſa. Iob.39.Penna ſtruthiōis ſimilis eſt pennis herodii. ꝓ quo he.le.Ala ſiue penna ſtruthionum gaudēs.i.glorioſa & pulchra eſt ſicut penna herodii.

עלס Gaudere. Letari. נעלסה Gaudens.

עָלַע Aalaa.lambere.deglutire.Iob.39. Pulli eius lambūt ſanguinē.& ſolum inuenitur in predicto loco. Item עִילְעָא Iilaa.in lingua chaldaica ſignificat coſtam: ſecundū hebreos.& ſolū inuenitur in numero plu.ſ. עִלְעִין Iiliin.ꝓ quo btūs hiero.trāſtulit ordines.Dañ.7.Et tres ordines in ore eius.pro quo he.le.Et tres coſte in ore eius.

עלע Lambere. עילעא עלעין Ordines.

עָלַף Aalaph.deficere.defeſſum eſſe.inuoluere. tegere.cōcutere.Eſa.51.filii tui proiecti ſunt dormierunt in capite omniū viarū.pro quo he.le.filii tui defecerunt & iacuerunt ſiue dormierūt in capite oīm viarū. Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre & adoleſcentes in ſiti. Ione.4 Et ꝑcuſſit ſol ſuper caput Ione & eſtuabat.ideſt deficiebat. ſignat ēt inuoluere. vel tegere.ſeu velare. Geñ.38. Aſſumpſit teriſtrū & mutato habitu ſedit in biuio. pro quo he.le. Et operuit ſe teriſtro & inuoluit ſe vel texit ſe:& ſedit in biuio.Canti.5.Venter eius eburneus diſtinctus ſapphyris.ꝓ quo he.le.tectus ſeu coopertus ſapphyris.Ponitur ēt ꝓ cōcutere.vt Ezech.31.& omnia ligna agri concuſſa ſunt.

עלף Deficere. Inuoluere Concutere

עָלַץ Aalas.exultare.letari.1.Reg.2.Exultauit cor meū in dño.1.Paralipo.16.Exultent agri & omnia que in eis ſunt.Et inde עֲלִיצוּת Aaliſuth.ideſt exultatio.Abach.3. Exultatio eorū ſicut eius qui deuorat pauperem in abſcōdito

עלץ Exultare. עליצות Exultatio.

עֲלוּקָה Aaluca. Sanguiſuga.& ſcribitur cum he in fine.prouer.30. Sanguiſuge due ſunt filie.& ſolum inuenitur in predicto loco.

עלקה Sanguiſuga.

עִם Iim.Cum.iuxta.in.contra.aduerſus. Geñ.24.Et fac miſericordiam cum domino meo Abraam.Et in eodē 47.Sed dormiam cum patribus meis.2. Regum.6. Cūqꝫ tuliſſent eam de domo Abinadab qui erat in gabaa cuſtodientis arcam dei.pro quo hebrei legunt.Et tulerunt eam de domo abinadab qui erat in gabaa cum arca dei.ideſt qui erat cuſtos eius.Ps.17.Cum ſancto ſanctus eris:& cum viro innocente innocēs eris:& cum electo electus eris:& cū peruerſo peruerteris.p̄s.71.Et permanebit cum ſole.ideſt quā diu fuerit ſol.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et timebunt te quamdiu erit ſol.Canti. 4.Cum pomorum fructibus:ciperi cum nardo:cum vniuerſis lignis libani.Et componitur cum pronominibus cum puncto dages in littera mem hoc modo עִמִּי Iimi.ideſt mecum.Geñ.39.Dormi mecum.Ponitur etiam pro mihi. Leuit.26.qđ ſi ambulaueritis ex aduerſo mihi.Et in eodem. Sed ambulaueritis ex aduerſo mihi.עִמְּךָ Iimecha.ſiue עִמָּךְ Iimach.i.tecum.Exo.3.Ego ero tecum.Deut.23. Habitabit tecum ī loco qui ei placuerit.Ioſ.1.Sit dominus deus tecum.עִמּוֹ Iimo.ideſt cum eo vel ſecum.Geñ.13. Et lot cum eo ad auſtralem plagam.2.Regum.16.Venit itaqꝫ rex dauid & vniuerſus populus qui erat cum eo.Ponitur etiam עִמָּךְ Iimach ꝙ eſt ſecunde perſone pro עִמּוֹ Iimo ꝙ eſt tertie perſone. Zach.14.Et veniet dominus deus omneſqꝫ ſancti cum eo. Vbi in hebreo ponitur tecum pro cum eo. עִמָּנוּ Iimanu.i.nobiſcum.Exo.20.Loquere tu nobis & audiemus.pro quo hebrei legunt.Loquere tu nobiſcum & audiemus. Et in eodem.Et non loquatur nobis deus.ideſt nō loquatur nobiſcum.Oſee.12.Et ibi locutus eſt nobiſcum. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ponitur ibi עִמָּנוּ Iimánu.pro עִמּוֹ Iimo. ideſt cū eo.עִמָּכֶם Iimachem.ideſt vobiſcum. Nu.22. Quia prohibuit me dominus venire vobiſcum עִמָּהֶם Iimahem.i.cum eis. vt in eodem. Noli ire cum eis. Et in genere feminino mutat mem vltimū in nun in prima & ſecūda perſona plurali.Significat etiam iuxta.Geñ.25. Qui habitabat iuxta puteum noīe viuentis & videntis.Et in eo.35.Subter therebintū que eſt poſt vrbē ſichen.i.iuxta vrbē ſichem. Ioſ.7. Contra ai que eſt iuxta bethauen.Iudi.16.Et agnoſcentes vocem adoleſcentis leuite.pro quo he.le.Ipſi iuxta domū miche:& ipſi agnouerunt vocē adoleſcētis leuite. 2.Regū.19.Sepeliar iuxta ſepulchrū patris mei.ſignificat etiam in. Deut.8.Vt recogites in corde tuo.Et in eodem.15.Et dicas in corde tuo appropinquat ſeptimus annus remiſſionis. Iob.31.Si ambulaui in vanitate. Pōitur etiam pro contra. Leuit.26.Ego quoqꝫ contra vos aduerſus incedam. Et in eodem.Sin autem nec per hec audieritis me ſed ambulaueritis cōtra me: & ego incedam aduerſus vos in furore contrario.& in eodem. Ambulabo igitur & ego cōtra vos.Ponitur etiam pro cōiunctione.Et.1.Reg.16.Erat autem ruffus & pulcher aſpectu Et aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מֵעִם meim.ideſt de iuxta:vel de prope.Sed in tranſlatione noſtra omittitur quandoqꝫ illa prepoſitio iuxta vel prope.Geñ.48.Cūqꝫ tuliſſet eos ioſeph de gremio patris.pro quo he.le. De iuxta vel de ꝓpe genua eius Exo.9.Egreſſuſqꝫ moyſes a pharaone iratus nimis.Itē עָם Aam.i.populus:a ſuperiorj dictione deriuatū:eo quod eſt coadunatio vel cōiūctio hoīm.& eſt in hebreo vtriuſqꝫ ſexus: licet magis cōiter reperiatur in gñe maſculino.Exo.1. Ecce populus filiorū iſrael multus & fortior nobis eſt.Et in eo.14.Timuitqꝫ populus dñm.& in eo.15.Donec pertranſeat populus tuus domine. Deut. 2. Populus magnus & multus.Ps.17.Populus quem non cognoui ſeruiuit mihi. Ps.109.Tecum principium in die virtutis tue.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.Populi tui ſpontanei in die fortitudinis tue.Poteſt etiam legi tecum:ſicut lxx.tranſtulerunt. nam eiſdem litteris vtrunqꝫ ſcribitur in hebreo.Eſa. 43. Populum iſtum for

עם Cum. עמי Mecum. Mihi. Iuxta. In. Contra Aduerſus. Et. מעם עם Populus maui mihi. Reperitur etiam quãdoqꝫ in genere feminino quia iungitur cum nomine adiectiuo aut participio vel verbo generis feminini. Exo.5. Et iniqꝫ agitur contra populum tuum. Iudi.18. Videruntqꝫ populum habitãtem in ea. Hiere.8. Quare auerſus eſt populus iſte in ieruſalem auerſione contentioſa. & in plu. עַמִּים Aamim. i. populi. Geñ. 27. Seruient tibi populi. Deut.33. Populos vocabũt ad mõtem. Ps.44. Propterea populi confitebuntur tibi. Scribitur etiam aliquando cum duplici mem & dicitur עֲמָמִים aamemim. Iudi.5. Poſt eum ex beniamin in populis tuis. Nec.9. Et reges eorum & populus terre. Et in lingua chaldaica dicitur עַמְמַיָּא aamemaia ſiue עַמְמִין aamemin. Dañ. 3. Vobis dicitur populis. Ponitur ẽt עַם Aam. pro cõgregatione animalium cuiuſcunqꝫ ſpeciei. nam dicitur de formicis. Prouer.30. formice populus infirmus. Dicitur etiam de locuſtis. Ioel. 2. populus multus & fortis.

עַמִּים Populi.
עֲמָמִים Populi.
עַמְמַיָּא
עַמְמִין Populi.
עַם

עָמַם Aamam. obſcurare. occultare. abſcõdere. Threñ. 4. Quomodo obſcuratum eſt aurum. Ezech. 28. omne ſecretũ non eſt abſconditũ a te. Et in eo.31. Cedri non fuerunt altiores illo in paradiſo dei. pro quo he. le. Cedri non occultauerunt eum in paradiſo dei. & btũs hieronymus trãſtulit ſenſum. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur עַם aam. i. populus. De quo vide in dictione precedenti.

עָמַם obſcurare. abſcõdere.
occultare.
עַם Populus

עָמַד Aamad. ſtare. aſſiſtere. ſubſiſtere. ſuſtentare. Statuere. ceſſare. Geñ.19. Et non ſtes in omni loco circa regionem. Et in eo.43. Et ſteterunt coram ioſeph. Exo.18. Et p̄cepta eius poteris ſuſtentare. Pro quo hebrei legunt. Et precepit tibi deus: & poteris ſtare vel ſuſtinere. Et in eo.20. Ac pauore concuſſi ſteterunt procul. Leuit.16. Statuet eum viuum corã domino. Et in eo.19. Non ſtabis contra ſanguinem proximi tui. Deut.5. Tu vero ſta hic mecũ. Ioſ. 4. Et ſtetit ſol in medio celi. Iudi.4. Sta ante oſtiũ tabernaculi. 1.Reg. 9. Tu aũt ſubſiſte pauliſper. Et in eo.30. Subſtiterãt enim ducenti: qui laſſi tranſire nõ poterant. 2.Reg.20. Vidit hoc quidã vir ꝙ ſubſiſteret omnis populus. Et in eo. Ne ſubſiſterent tranſeuntes. 3.Regũ.22. Et rex iſrael ſtabat in curru ſuo. 4.Reg.23. Acquieuitqꝫ populus pacto. pro quo hebrei legunt. Et ſtetit omnis populus in pacto. 1.Paralip. 20. Initum eſt bellum in gazer. pro quo hebrei legunt. Et ſtetit bellum in gazer. Et in eo. 21. Conſurrexit aũt ſatan aduerſus iſrael. ideſt ſtetit. p̄s.25. Pes meus ſtetit in directo. Hiere.15. Si ſteterint moyſes & ſamuel corã me. Et in eodẽ 23. Quis enim affuit in conſilio dñi. i. quis ſtetit. Et in eo. ſi ſtetiſſent in conſilio meo. Hiere.32. vt permanere poſſint dieb⁹ multis. i. vt ſubſiſtere vel ſtare poſſint. Ezech.22. nũquid ſuſtinebit cor tuum. & in eo.17. Sed cuſtodiat pactum eius & ſeruet eum. pro quo hebrei legunt. vt ſtet in eo. i. ne recedat ab eo. Naum.2. State: ſtate. Zach.3. Et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic aſſiſtunt. Significat ẽt ſtatuere vel conſtituere aut inſtaurare. ſcilicet qñ eſt verbũ tertie cõiugationis. Geñ.47. Quinqꝫ viros conſtituit coram rege Nu.8. Statueſqꝫ leuitas in conſpectu Aaron. ideſt ſtare facies. 2.Paralip.19. Porro rex iſrael ſtabat in curru ſuo. pro quo hebrei legunt. Stare faciebat. ideſt faciebat ſemetipſum ſtare quamuis eſſet vulneratus: ne ſui deficerent in bello. Eſdre. 9. Et extruxere ſolitudines eius. ideſt inſtaurauerunt. Ps.30. Statuiſti in loco ſpacioſo pedes meos. Ps. 148. Statuit ea in eternum. ponitur etiam pro adiuuare. 2. Paralip.34. Adiuuauit quoqꝫ ſuper hoc omnes qui reperti fuerant in ieruſalem. Item ponitur pro diſſoluere. Ezech. 29. Et diſſoluiſti omnes renes eorum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et ſtatuiſti ſiue ſtare feciſti omnes renes eorum. ſcilicet ne vltra iniiterentur ſuper te: ſed ſubſiſterent in ſemetipſis. Item עָמַד aamad. ideſt ceſſare. Geñ. 29. Ceſſauitqꝫ parere. 4.Reg.4. Stetit oleum. ideſt ceſſauit. Et inde עֹמֶד oomed. ideſt ſtatio vel ſtatus: ſiue loc⁹ vbi aliquis ſtat: aut gradus vel tribunal. 2.Paralip.34. & ſtans in tribunali ſuo percuſſit fedus coram domino. Nec. 13. Et fecit ſtare in ſtationibus ſuis. Dañ.8. Et ſtetit iuxta: vbi ego ſtabam. Pro quo hebrei legunt. Et ſtetit iuxta ſtationẽ meam. Et in eodem. Et ſtatuit me in gradu meo. Et in eo. Et ſta in gradu tuo. ideſt in loco vbi ſtas. Scribitur etiam cum he i fine & dicitur עֶמְדָּה Eemda. Mich.1. Accipiet ex vobis que ſtetit ſibimet. pro quo hebrei legunt. Accipiet ex vobis ſtatiõem ſuam. ideſt diſcet ex vobis ſtare: ſicut exponũt hebrei. & inde מַעֲמָד Maamad. ideſt ſtatus. ſubſiſtentia. ſubſtantia. Ps.68. & non eſt ſubſtantia. ideſt ſubſiſtentia. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. & non poſſum ſubſiſtere. Eſa.22. Et de miniſterio tuo deponã te. pro quo hebrei legunt. de ſtatione tua. & inde עִמָּדִי Iimadi. ideſt mecum. ſcilicet in eo loco vbi ego ſto. Deut.5. Tu vero hic ſta mecum. Iob.23. Nolo multa fortitudine contendat mecum. Et in eodem. Quando erat omnipotens mecum. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum eſt. Ponitur etiam pro mihi. Geñ. 29. Et hãc quoqꝫ dabo tibi pro opere quo ſeruiturus es mihi. Et in eodem.31. Et tamen non dimiſit eum deus vt noceret mihi. Iob.29. Et petra fundebat mihi riuos olei. Et ſolum reperitur in prima perſona. & inde עַמּוּד Aamud. ideſt columna. Exo.13. Per diem in columna nubis: & per noctem in columna ignis. Ps.98. In columna nubis loquebatur ad eos. Hiere.1. & in columnam ferream. Et in plu. עַמּוּדִים Aamudim. Iudi.16. Vt tangã colũnas quibus oĩs iminet domus. Iob.26. Columne celi cõtremiſcũt.

עָמַד Stare.
Suſtẽtare.
Statuere.
Subſiſter.
Adeſſe.
Suſtinere.
Aſſiſtere.
Cõſtituere Statuere.
Inſtaurare
Adiuuare
Diſſoluere
עָמַד Ceſſare
עֹמֶד Tribunal
Statio.
Gradus.
עֶמְדָּה Statio.
מַעֲמָד Subſtãtia
miniſteriũ
עִמָּדִי Mecum.
עַמּוּד columna.
עַמּוּדִים columne.

עָמַל aamal. laborare. fatigari. p̄s.126. In vanum laborauerunt qui edificant eam. Prouer.16. anima laborãtis laborat ſibi. Eccl̃s.1. De vniuerſo labore ſuo quo laborat ſub ſole. Et in eodem. Cui ego laboro & fraudo animam meã. Et in eodem.5. Quid ergo prodeſt ei quod laborauit in ventum. Ione.4. In qua non laboraſti. & inde עָמֵל aamel. ideſt laborans ſeu laborator. Prouer.16. anima laborantis laborat ſibi. & in plurali עֲמֵלִים aamelim. & ponitur etiam pro fabris. Iudi.5. Siniſtram manũ miſit ad clauum: & dexteram ad fabrorum malleum. & inde עָמָל aamal. ideſt labor fatigatio. Deut.26. Et reſpexit humilitatem noſtram & laborem. Iob.5. Homo naſcitur ad laborem. Ps.9. Sub lingua eius labor & dolor. & in eodem. Vides quoniam tu laborẽ & dolorem conſideras. p̄s.89. Amplius eorum labor & dolor. Ps.104. Et labores populorum poſſederunt. p̄s.118. vide humilitatem meam & laborem meum. Eccl̃s.10. Labor ſtultorum affliget eos. Ponitur etiam pro dolore. vt Iob. 4. Seminant dolores & metũt eos. & in eodem.5. Et de humo non egredietur dolor. Hebrei tamen dicunt ꝙ etiam ſignificat iniquitatem vel maliciam.

עָמַל Laborare.
עָמֵל laborans.
עֲמֵלִים Fabri.
עָמָל Labor.
Dolor.

עָמַס aamas. onerare. onus imponere. onus portare ſeu leuare. Geñ. 44. Oneratiſqꝫ rurſus aſinis. Pro quo hebrei legunt. Et onerauit vnuſquiſqꝫ aſinum ſuum. Nec.13. Et onerãtes ſup aſinos. p̄s.67. ꝓſperũ iter faciet nobis deus ſalutariũ nr̃orũ. ꝓ quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. portabit nos de⁹ ſalutis nr̃e. Eſa.46. qui portamini a meo vtero. Zach.12. oẽs q leuabũt eũ. & aliqñ ſcribitur cũ lr̃a ſin loco ſamach. Nec. 4. Edificãtiũ muros & onera portantiũ. & inde מַעֲמָסָה maamaſa. i. onus: ſeu oneroſa vel ponderoſa. vt in eo. ponam ieruſalem lapidem oneris.

עָמַס Onerare.
Portare. leuare.
מַעֲמָסָה onus.

עָמַק Aamac. profũdare. profundũ eſſe. profũde agere. Ps. 90. Nimis profunde facte ſunt cogitationes tue. Eſa.8 Pete tibi ſignum a domino deo tuo in ꝓfundũ inferni. pro

עָמַק Profũdũ eſſe.

quo hebrei legunt.profundare in infernum. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& in eo.29.Ve qui profundi eſtis corde.Et in eo.31.Sicut in profundũ receſſeratis filii iſrael. Oſee.9.Profunde peccauerunt:ſicut in diebus gabaa.& inde עָמֹק Aamoc.ideſt profundus ſeu profundum:vel profunditas.vt Leuit.13.Ipſamqꝫ ſpeciem lepre humiliorẽ cute.i.profundiorem.Eccľs.7.Et alta profunditas:quis inueſtigabit eã.vbi ponitur etiam pro alta.iuxta illud iohãnis.4.& puteus altus eſt.ideſt profundus.& in plurali עֲמֻקִים Aamuchim ſiue עִמְקֵי Iimche.Prouer.20.Sicut aque profũde ſic conſilium in corde viri.Eſa.33.Populũ alti ſermonis.Pro quo hebrei legunt.populum profundorũ labio ſeu ſermone.Ezech.3.Non enim ad populum profundi ſermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum iſrael neqꝫ ad populos multos profundi ſermonis.Et in genere feminino.

Profũdaſ profũdũ eẽ עָמֹק profũdus. profũditas עֲמֻקִים עִמְקֵי profunde.

עֲמֻקָּה aamuca. Ezech.23.Calicem ſororis tue bibes profundum & latum.Et in hebreo eſt generis feminini.Et in plu.feminino עֲמֻקּוֹת Aamucoth.Iob.12.Qui reuelat profunda de tenebris.& in lingua chaldaica dicitur עֲמִיקָתָא Amicatha.Dañ.2.Ipſe reuelat profũda.& inde עֹמֶק óomec.ideſt profunditas ſeu profundum.Prouer.25.Celum ſurſum & terra deorſum.Pro quo hebrei legunt.Celum ad altitudinem & terra ad profũditatem. Et in plurali ſcribitur cum mem in principio & dicitur.מַעֲמַקִּים Maamachim.p̃s.129.De profundis clamaui ad te domine.& inde עֵמֶק éemec.ideſt vallis a profunditate dicta.Geñ.14.In valle ſilueſtri.Et in eodem.vallis autem ſilueſtris habebat puteos multos.Ps.83.Diſpoſuit in valle lachrimarum. Eſa.17.Sicut querens ſpicas in valle Raphaim.& in plurali עֲמָקִים aamachim.3.Regum.20.Deus montiũ eſt deus eorum & nõ deus vallium.

עֲמֻקָּה Profũda. עֲמֻקּוֹת Profũda. עֲמִיקָתָא עֹמֶק Deorſum. profũditas מַעֲמַקִּים Profũda. עֵמֶק Vallis. עֲמָקִים Valles.

עָמַר Aamar. Opprimere.ſcilicet per potentiam.in ſeruitutem redigere.venundare.ſcilicet in ſeruum vel ancillã.Deut.21.Nec vendere poteris pecunia nec opprimere ꝑ potẽtiã.& in eo.24.& vendito eo accepit preciũ.pro quo he.le.Et oppreſſerit eũ:vel in ſeruitutem redegerit & vendiderit eũ.Itẽ עֹמֶר óomer.genus mẽſure capiẽs decimã ptẽ ephi.ꝓ ꝙ btũs hie.ipſũ hebraicũ poſuit.ſ.gomor.ſiue manipulũ.Exo.16.Gomor per ſingula capita.& in eo.Et mẽſi ſunt ad mẽſurã gomor.& ĩ eo.Gomor aũt decima ps eſt ephi.Sigñat ẽt mãipulũ.ſ.ſpicarũ.Leuit.23.Feretis manipulos ſpicarũ primitias meſſis vr̃e.Quod in hebreo legitur ſingľr.ſ.manipulũ.& in eo.In quo obtuliſtis manipulũ primitiarũ.Deut.24.& oblitus manipulũ reliqueris. Iob.24.Et eſurientibus tulerũt ſpicas.pro quo he.le.& eſurientibus tulerũt manipulum.ſ.ſpicarũ.Et in plu.עֳמָרִים oomarim.Ruth.2.Etiã ſi vobiſcũ metere voluerit ne prohibeatis eã.pro quo he.le.Etiã ſi inter manipulos collegerit.Dicitur etiã עָמִיר Aamir.pro quo beatus hiero.tranſtulit fenum.Hiere.9.Et quaſi fenũ poſt tergũ metentis.Amos.2.Plauſtrum onuſtũ feno.Zach.12.Et ſicut facẽ ignis in feno.& inde verbum ſiue participium מְעַמֵּר Meamer.ideſt manipulos faciens vel manipulos colligens.Ps.28.Et ſinum ſuũ qui manipulos colligit.Item עֲמַר Aamar.In lingua chaldaica ſignificat lanam.Dañ.7.Et capilli capitis eius quaſi lana munda.

עָמַר Opprimere ꝑ potentiam. In ſeruitutem redigere. עֹמֶר Gomor. manipulus עֳמָרִים Manipuli עָמִיר Fenum. מְעַמֵּר manipulos colligens. עֲמַר Lana.

עָמִית Aamith.ſocius ſeu proximus.Leuit.6.Et negauerit proximo ſuo depoſitũ.Et in eo.19.Cum vxore ꝓximi tui nõ coibis.Zach.13.Et ſup virũ coherẽtẽ mihi.i.proximũ meũ.Itẽ עֻמַּת Vumath.cõtra.e regione.quomodo.& ſcribitur cũ lamed in principio & dicitur לְעֻמַּת Leumath.Leuit.13.Et caudã totã cũ renibus.1.Paralip.26.Cuſtodiã cõtra cuſtodiam.Eccľs.7.Sicut enim hãc ſic & illã fecit deus.Pro quo he.le.Etiã hãc cõtra illam ſiue corã illa fecit deus.Ezech.1.Et rote pariter eleuabantur.pro quo he.le.Et rote eleuabantur contra ea ſiue e regione eorum.Et in eo.Pariter eleuabantur & rote.ſigñat ẽt quomodo.Eccľs.5 quomodo venit ſic reuertetur.& in predicto loco ſcribitur ſine lamed in principio & preponitur ei dictio כָּל Col.pro quo he.le.totũ ecõtra.vel totũ e regione quod venit ſic vadit.ſed btũs hiero.trãſtulit ſenſũ.Ponitur ẽt ꝓ ſubter.Exo.25.Subter coronã erunt circuli aurei.i.contra coronã vel e regione eius in parte inferiori.

עָמִית proximus. Coherens עֻמַּת לְעֻמַּת Cum. Contra quomodo Subter.

עָנַן Aanan.obnubilare.ſeu nubibꝰ obducere.augurari.hariolari.Geñ.9.Cumqꝫ obduxero nubibus celũ.ꝓ quo he.le.Cũqꝫ obnubilauero nube ſup terrã.& inde עָנָן aanan i.nubes.vt in predicto loco.& in eo.Apparebit arcus meus in nubibus.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.i nube.Exo.19.iam nũc veniã ad te in caligine nubis.Ezech.1.nubes magna & ignis.Sigñat ẽt augurari vel hariolari.Deut.18.Aut qui hariolos ſciſcitetur.4.Reg.21.Et hariolatꝰ ẽ & obſeruauit auguria.Eſa.2.Et augures habuerunt vt philiſtiim.De quo vide ſupra in dictione עוֹן oon.

עָנַן nubibꝰ obducere. obnubilaſ עָנָן Nubes. hariolari. Augurari

עֵנָב Aanab.vua.Deut.32.Et ſanguinẽ vue biberẽt meraciſſimũ.& in plu.עֲנָבִים.Aanabim.Geñ.40.poſt flores vuas matureſcere.Leuit.25.& vuas primitiarũ tuarum nõ colliges.Oſee.9.Quaſi vuas in deſerto inueni iſrael.

עֵנָב Vua. עֲנָבִים Vue.

עָנַג aanag.delectari.deliciari.vel deliciis affluere.Deut.28 Propter molliciem & teneritudinẽ.pro quo he.le.propter delicias & teneritudinẽ.p̃s.36.& delectare ĩ dño.& in eo.& delectabũtur in multitudine pacis.Eſa.55.& delectabitur in craſſitudine aĩa vr̃a.& in eo.66.vt mulgeatis & deliciis affluatis ab oĩmoda gľia eius.& inde עָנֹג aanog.i.delicioſus.ſeu delicatus.Deut.28.Homo delicatus in te & luxurioſus.i.delicioſus & in ge.fe.עֲנֻגָּה aanuga ſiue מְעֻנָּגָה meunaga.Deut.28.tenera & delicata que ſup terrã ingredi nõ valebat.Hiere.6.Specioſe & delicate aſſimilaui filiã ſion.& inde עֹנֶג óoneg.i.delicie.delectatio.voluptas.Eſa.13.Et ſirenes in delubris voluptatis.& ĩ eo.58.Et vocaberis ſabbatũ delicatũ.Scribitur ẽt cũ thau in principio & dicitur תַּעֲנוּג thaanug.Prouer.19.nõ decẽt ſtultũ delicie.& in plu.תַּעֲנוּגוֹת Thaanugoth.ſiue תַּעֲנוּגִים Thaanugim.Eccľs.2.& delicias filiorum hominũ.Canti.7.quã pulchra eſt & q̃ꝫ decora cariſſima in deliciis.

עָנַג Delectari. Deliciis affluere. עָנֹג luxurioſus עֲנֻגָּה מְעֻנָּגָה Delicata. עֹנֶג Delicie Delicatus תַּעֲנוּג תַּעֲנֻגוֹת תַּעֲנוּגִים Delicie

עָנַד aanad.ligare.circũdare.Iob.31.Et circũdem illũ quaſi coronam mihi.Prouer.6.& circunda gutturi tuo.

עָנַד circũdare.

עָנָה aana.reſpondere.exaudire.loqui.cantare.canere.teſtificari.humiliare.affligere.laborare.occupari.Geñ.30.Reſpondebitqꝫ mihi cras iuſtitia mea.& in eo.41.abſqꝫ me deus reſpondebit proſpera pharaoni.Exo.19.Reſponditqꝫ omnis populus ſimul.& in eo.Et dñs reſpondebat ei.Iudi.5.Hec ſocrui verba reſpondit.1.Reg.28.& nõ reſpondit ei dñs.3.Reg.18.& nõ erat vox nec qui reſpõderet.Iob.4.Reſpondens autem eliphaz themanites dixit.Et ĩ eo.5.voca ergo ſi eſt qui tibi reſpondeat.Et in eo.11.Nunquid qui multa loquitur nõ audiet.ꝓ quo he.le.nunqd cui multa loqtur nõ r̃ndebitur.vbi põitur verbũ paſſiuũ.Et in eo.20.ſpũs itelligẽtie mee r̃ndebit mihi.p̃s.118.& r̃ndebo exprobrãtibꝰ mihi verbũ.Prouer.26.ne r̃ndeas ſtulto iuxta ſtultitiã ſuã ne efficiaris ei ſimilis:r̃nde ſtulto iuxta ſtultitiã ſuã ne ſibi ſapiẽs eſſe videatur.Eccľs.10.pecũie obediũt omnia.pro quo he.le.Et argentũ ſiue pecunia reſpondet omnibus.ideſt coreſpondet omnibus.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Eſa.30.Statim vt audierit reſpondebit tibi.Ezech.14.Ego dñs reſpondebo ei.Ioeľ.2.& r̃ndit dñs.ſignificat ẽt exaudire.i.reſpõdere deprecãti.3.Reg.18.Baal.

עָנָה reſpõdere.

Exaudire. exaudi nos.Et in eo.Exaudi me dñe:exaudi me.p̃s.4.cũ ĩuocarẽ
exaudiuit me deus iuſtitie mee.Ps.16.Ego clamaui
qm̃ exaudiſti me deꝰ.Ps.19.Exaudiet illũ de celo ſctõ ſuo.
Ps.117.Et exaudiuit me in latitudine dñs.Eſa.49.In tpe
placito exaudiui te.Oſee.2.Exaudiã celos:& illi exaudient
terram:& terra exaudiet triticũ.i.correſpõdebũt neceſſariis.
& in eo.Et hec exaudient iezrael.ſigñat ẽt loqui vel dicere:
Loqui. vbi nulla preceſſit interrogatio.Deut.26.& loqueris in
conſpectu dñi dei tui.1.Reg.9.Cũq; aſpexiſſet ſamuel ſaulem
Dicere. dñs dixit ei.Iob.3.& locutus eſt.Eſa.14.vniuerſi reſpondebunt
& dicẽt tibi.i.loquẽtur.Et hic modus loquẽdi
habetur ẽt in euãgelio vt ponatur reſpondere vbi nõ preceſſit
interrogatio.Mathei.11.In illo tpe reſpondẽs ieſus
מַעֲנֶה dixit confiteor tibi pater dñe celi & terre.& inde מַעֲנֶה Maane.
i.reſpõſum ſeu reſpõſio.Iob.32.Eo quod nõ iueniſſẽt
reſponſum reſponſionem.Prouer.15.Reſponſio mollis frangit iram.
reſponſio. Mich.3.Quia non eſt reſponſum dei.Itẽ עָנָה Aana.i.cãtare.
עָנָה canere.Exo.15.Quibus precinebat dicens.Et in eo.32.
Canere. **Cantare.** Vocẽ cãtãtiũ ego audio.Nu.21.Aſcẽdat puteus cõcinebãt
Concinere ei.1.Reg.21.Nõne huic cãtabant per choros.& in titulo p̃s
87.Vbi dr̃ in finẽ pro maalath ad reſpõdẽdũ.ꝑ quo btũs
hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.victori ſup chorũ ad precinendũ.
p̃s.146.Precinite dño in confeſſione.Eſa.13.Et reſpondebunt
vlule in edibus eorum.pro quo he.le.& cãtabunt
vlule in edibus eorũ.vnde ſequitur.& ſirenes in delubris
voluptatis.ſ.cãtabũt.Et in eo.27.Vinea meri cantabitur
ei.Hiere.25.Celeuma quaſi calcãtiũ cõcinetur.Oſee.2.
Et canet ibi iuxta dies iuuẽtutis ſue.Sigñat ẽt quẽcũq; clamorẽ.
clamor. Exo.32.Non eſt clamor adhortantiũ ad fugam:nec
Vociferatio. vociferatio cõpellentiũ ad fugã.Significat ẽt teſtificari vel
Teſtificari teſtimoniũ dicere.Geñ.30.Reſpondebitq; mihi cras iuſtitia
mea.Pro quo he.le.& teſtificabitur mihi iuſtitia mea in
die craſtina.Exo.20.Non loquaris cõtra proximũ tuũ falſum
teſtimoniũ.i.ne teſtificeris.Deut.19.Si ſteterit teſtis.
mendax contra hominem accuſans eũ.i.teſtificans contra
eum.& in eo.Inuenerũt falſum teſtẽ dixiſſe cõtra frẽm ſuũ
1.Reg.12.Loquimini de me corã dño.ideſt teſtificamini vl'
teſtimoniũ dicite de me.Iob.16.Aduerſus faciem meã contradicẽs
mihi.pro quo he.le.In facie mea teſtificatur.ſ.contra
me.Eſa.59.Et peccata noſtra reſponderunt nobis.Pro
quo he.le.Teſtificata ſunt cõtra nos.Hiere.14.Si iniquitates
nr̃e reſponderũt nobis.i.teſtificate ſunt cõtra nos.Oſee
5.& rñdebit arrogãtia iſrael in facie eius.i.teſtificabitur.Abach.
2.Et lignũ quod inter iuncturas edificii eſt reſpondebit
ei.Pro quo he.le.Teſtificabitur ei.Põt ẽt ſigñare reſpondere:
ſicut eſt in littera noſtra:vt ſupra dictum eſt.Item
עִנָּה עִנָּה Iina.i.hũiliare vel affligere.ſiue opprimere.Geñ.16.
Affligere. **Hũiliare.** Affligente igitur eam ſara fugam iniit.Et in eo.Et humiliare
ſub manu eius.& in eo.31.Si afflixeris filias meas.Et
opprimere in eo.34.vi opprimens virginẽ.Exo.10.Vſq;quo nõ vis
Subiicere ſubiici mihi.i.humiliari.& in eo.22.Vidue & pupillo non
Nocere. nocebitis.ideſt non affligetis.& ĩ eo.Si leſeritis eos.Leuit.
23.omnis anima que afflicta nõ fuerit.& in eo.Et affligetis
animas veſtras.Deut.8.Et afflixit te penuria.Ruth.1.quã
dominus humiliauit.3.Reg.2.& ſuſtinuiſti laborem in omnibus
in quibus laborauit pater meus.pro quo he.le.Afflictus
es in oĩbus quibus afflictus eſt pater meus.& in eo.11.
Et affligam ſemen dauid ſuper hoc.Ps.34.Humiliabã in
ieiunio animã meã.Ps.54.Exaudiet deus & humiliabit illos.
Ps.101.Reſpondit ei in via virtutis ſue.pro quo beatus
hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Afflixit in via fortitudinem
meã.p̃s.115.Ego autẽ humiliatus ſum nimis.p̃s.118.
Ante q̃ humiliarer ego deliqui.Poteſt etiã legi ſecũdũ primã
ſignificationẽ ſic.ſ.anteq̃ reſponderẽ ſiue anteq̃ exaudirem.
Vnde btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Ante
quam audirẽ ego ignoraui.Et in eo.Bonum mihi quia humiliaſti
me.Prouer.15.Mens iuſti meditatur obedientiã.
pro quo he.le.meditatur ad humiliãdũ.i.meditatur ad humiliandũ
ſemetipſum.Poteſt etiã legi ſic.mens iuſti meditatur
ad reſpondendũ.Eſa.25.Propaginem fortium marceſcere
faciet.pro quo he.le.Propaginẽ fortiũ humiliabit.
Et in eo.31.& a multitndine eorum non pauebit.pro quo
he.le.Et a multitudine eorũ non humiliabitur.Et in eodẽ.
45.Humiliabimus aĩas noſtras.& in eo.53.oblatus ẽ quia
ipſe voluit.Pro quo he.le.oblatus eſt & ipſe humiliatus eſt
ideſt humiliauit ſe.vnde Apoſtolus ad philipeñ.2.cap̃.humiliauit
ſemetipſum factus obediens vſq; ad mortẽ.Eſa.
58.Et animã afflictã repleueris.Zach.10.Affligẽtur quia **Affligere.**
non eſt eis paſtus.& inde עֳנִי Oni:ſiue עֱנוּת Eenuth.i.afflictio. עֳנִי
humilitas.paupertas.Geñ.16.Eo quod audierit dñs עֱנוּת
afflictionẽ tuã.Et in eo.41.Creſcere me fecit deus in terra **Afflictio.**
paupertatis mee.Exo.3.Vidi afflictionẽ populi mei in egypto. **Paupertas**
Deut.16.Septẽ diebus comedes abſq; fermẽto afflictionis
panẽ.Iob.36.Eripiet de anguſtia ſua pauperẽ.pro quo
he.le.eripiet ab afflictiõe ſua.vl' de depauptate ſua pauperẽ
Et in eo.Hanc enĩ cepiſti ſequi poſt miſeriã.i.poſt afflictionẽ
vel paupertatẽ.Ps.21.Et a cornibus vnicorniũ humilitatem **Miſeria.** **Hũilitas.**
meã.& in eo.Qm̃ nõ ſpreuit nec deſpexit deprecationẽ
pauperis.pro quo btũs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.
modeſtiam pauperis.i.humilitatẽ pauperis.Ps.131.
Memento domine dauid & oĩs manſuetudinis eius.ꝑ quo
btũs Hiero.trãſtulit.& oĩs afflictionis eius.& inde עָנִי aani. עָנִי
i.paup.humilis.egenus.afflictus.Exo.22.Si pecuniã mutuã
dederis populo meo pauperi.Ps.9.Dum ſuperbit impius **Pauper.**
incenditur pauper.p̃s.17.Qm̃ tu populũ humilẽ ſaluũ **Humilis.**
facies.p̃s.69.Ego vero egenus & pauper.Ps.87.paup **Egenus.**
ſum ego.Ezech.16.Et manũ egeno & pauperi nõ porrigebat.
Soph.3.Et relinquã in medio tui populũ pauperem &
egenũ.Zach.9.Ipſe pauper & aſcendens ſuper aſinam.&
ĩ plu. עֲנִיִּים Aaniim.Ps.11.Propter miſeriã inopũ & gemitũ עֲנִיִּים
pauperũ.Eſa.41.Egeni & pauperes querunt aquas.Et **Pauperes egeni.**
in genere feminino עֲנִיָּה Ania.i.paupercula.Eſa.10.Paupcula עֲנִיָּה
anathoth.& in eo.51.Audi paupercula & ebria non a **paupercula.**
vino.& in eo.54.Paupercula paupertate conuulſa.& inde
עֲנָוָה Aanaua.i.humilitas.mãſuetudo.modeſtia.p̃s.17.& עֲנָוָה
diſciplina tua ipſa me docebit.pro quo btũs hiero.in pſal.
iuxta he.ve.trãſtulit.Et manſuetudo tua multiplicabit me. **mãſuetudo**
Ps.44.Propter veritatem & manſuetudinẽ & iuſtitiam. **Modeſtia.**
Prouer.22.finis modeſtie timor dñi.& inde עָנָו Aanau.i. עָנָו
mitis.manſuetus.humilis.Nu.12.Erat enim moyſes vir mitiſſimus
ſup oẽs hoĩes.& in plu.עֲנָוִים Aanauim.p̃s.21.Edent **mitiſſimus** עֲנָוִים
paupes & ſaturabũtur.pro q̃ btũs hiero.ĩ pſal.iuxta **Mites.**
he.ve.trãſtulit.comedẽt mites & ſaturabũtur.p̃s.24.Dirigẽt **manſueti.**
mãſuetos in iudicio & docebit mites vias ſuas.Prouer.
16.Melius eſt humiliari cũ mitibus.& ĩde תַּעֲנִית Thaanith תַּעֲנִית
ideſt afflictio vel ieiunium.Eſdre.9.& in ſacrifitio veſpertino **afflictio.**
ſurrexi de afflictione mea.Significat ẽt p̃dicta dictio
עָנָה Aana.laborare.vel occupari aut negociari.Eccľs.1. עָנָה
Hãc occupationẽ peſſimã dedit deus filiis hoĩm vt occuparentur **Occupari**
in ea.& in eo.5.eo quod deus occupet deliciis cor illius.
& inde עִנְיָן Iinian.i.labor.occupatio.negocium.cura. עִנְיָן
Eccľs.1.Hanc occupationẽ peſſimã dedit deus filiis hoĩm. **occupatio.**
& in eo.2.Cũcti dies eius doloribus & erumnis pleni ſunt.
Pro quo he.le.Quia cuncti dies eius doloroſi:& ira ſeu indignatio
negociũ eius ſeu occupatio eius.& in eo.Peccatori **afflictio**
autem dedit afflictionem & curam ſuperfluam.vbi ꝑ eo **cura.**

quod in littera noſtra eſt afflictionē & curā ſuperfluā in hebreo eſt vna ſola dictio.ſ. עִנְיָן Iinian.& in eodē.3.Vidi afflictionē quā dedit deus filiis hominū vt diſtendantur in ea. Pro quo hebrei legūt. Vidi occupationē ſeu negociū quod dedit deꝰ filiis hoim vt occupētur vel negociētur in ea.vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatū.& in eo.5. Multas curas ſequūtur ſōnia.vbi ponitur ꝑ curis.& in eo.8.Et itelligerem afflictionē que verſatur in terra.Itē מַעֲנָה Maane.i. Iugerū.ſ. agri:quod par boū ī die poteſt arare.aut ſulcus.ſ. qui fit cū aratro.1.Reg.14. In media parte iugeris quā par boū in die arare conſueuit. p̄s.128. Supra dorſum meū fabricauerunt peccatores:prolōgauerūt iniquitatē ſuam.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Supra dorſum meū arauerunt arantes:prolongauerunt ſulcum ſuū. Item לְמַעַן Lemáan.i.propterea:ꝑpter quod.vt.ideo.idcirco.Iob.18.Nunquid propter te derelinquetur terra.p̄s.51. Vt iuſtificeris in ſermonibus tuis.Prouer.16.Vniuerſa propter ſemetipm̄ operatꝰ eſt dn̄s. Vide etiam de hoc ſupra in dictione מַעַן Máan.

מַעֲנָה
Iugerū.
Sulcus.
לְמַעַן
Propter.
It.

עָנָף Aanaph.ramus.propago.frōdes. Leuit.23. Et ramos ligni denſarū frondiū. p̄s.79. Et arbuſta eius cedros dei.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Et rami illius cedri dei. Ezech. 17. Vt faciat frondes & portet fructū. Et in eodē.19.Fructus eius & frōdes eius creuerūt ex aquis.&in eodem.36.vos autem montes iſrael ramos veſtros germinetis.Malach.4.Que non relinquet eis radicem & germē. Pro quo hebrei legunt. Radicem & ramum.

עָנָף
Ramus.
arbuſta.
frondes.
Germen.

עָנַק Aanac.onerare. circūligare.ſ.collo. Deut.15. Dabis viaticū. Pro quo hebrei legūt. Onerans onerabis eū ſ.muneribꝰ& viatico:vt portet ſecū.p̄s.72.Ideo tenuit eos ſuperbia.i.circūligauit eos ſuperbia. Et inde עֲנָק Aanac.i. torques ſeu monile quod collo circunligatur. Canti.4.Et in vno crine colli tui. Pro quo hebrei legunt in vno torque vel in vno monili colli tui. Et in plurali עֲנָקִים Aanacim.Prouer.1.Et torques collo tuo.Reperitur etiam עֲנָקוֹת Aanacoth :ſecundū terminationē femininorū .Iudi.8. Et preter torques aureos circū colla camelorum. Eſt etiā עֲנָק Aanac nomen ꝓprium viri magne ſtature.Nu.13. Vbi erāt achiman & ſiſai & tholmai filii enac.Et in eodem. Ibi vidimus monſtra quedam filiorum enac de genere giganteo.

עָנַק
Onerare.
circūligar̄
עֲנָק
Torques.
עֲנָקִים
עֲנָקוֹת
Torques.
עֲנָק
Enac.
Gigas.

עָנַשׁ Aanas.mulctare.cōdēnare.dānare. Exo.21.Subiacebit dāno quantum maritus mulieris expetierit. Pro quo hebrei legunt. Et mulctabunt eū ſiue condēnabūt eum quātum maritus mulieris expetierit. Deut.22.Condēnātes inſuper centum ſiclis argenti.2.Paralipo.36. Et condēnauit terram centum talentis.Prouer.17. Non eſt bonum dānum inferre iuſto.i.non eſt bonū condēnare vel dānare iuſtum:ſiue iuſto. nā in hebreo eſt datiui caſus. & in eodē.22. Innocens ptrāſiit & afflictus eſt dāno.i.dānatus eſt. Amos 2.Vinum dānatorū bibebant. Et inde עֹנֶשׁ Oónes.i.dānū ſeu mulcta.4.Reg.23.Et īpoſuit mulctā terre centū talēta.

עָנַשׁ
Mulctare.
condēnar̄.
Dānū inferre.
עֹנֶשׁ
Mulcta.

עָסַס Aaſas.calcare. conculcare. comprimere. Et ſcribitur cum ſimplici ſámach. vt Malach.4. Et calcabitis impios.Et inde עָסִיס Aaſis.i.muſtum ſeu ſuccus dulcis:eo qđ fit cōculcatione vel compreſſione.Canti.8.Et muſtum malorum granatorum meorū.Eſa.29. Et quaſi muſto ſanguine ſuo inebriabūtur.Ioel.1.Qui bibitis vinū in dulcedine. & in eodem.3.Stillabunt montes dulcedinem.

עָסַס
Calcare.
עָסִיס
Muſtum.
Dulcedo

עֳפָא Oopha.Ramus.ſeu frōdes.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. עֳפָאִים Oophaim.p̄s.103.De medio petrarum dabunt uoces.Pro quo hebrei legunt. De medio ramorum vel frondium dabunt voces. Vnde beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. De medio nemorum dabunt voces.Et aliquādo ſcribitur ſine aleph. Dan̄.4.Folia eius pulcherrima.

עֳפָא
עֳפָאִים
Rami.
Nemora.
Folia.

עָפַל Aaphal.contenebrari.incredulum eſſe. Nu.14.At illi cōtenebrati aſcenderunt in verticem montis. Abach.2. Ecce qui incredulus eſt non erit recta anima eiꝰ in ſemet ipſo. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat repugnantiam vel contumaciam. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat elationem vel ſuperbiam.Et inde עֹפֶל Oóphel.i.tenebroſum.Eſa.32.Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpelūcas. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat turrem vel fortaliciū. Vnde beatus hiero. in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.lxx.pro tenebris & palpatione que facte ſunt ſuper ſpelūcas in ſempiternum:tranſtulerunt.Et erunt ille ſpelunce vſqꝫ in eternum.Quod in hebreo dicitur עֹפֶל Oóphel:& בֹּחַן Báan quas hebrei duas turres in ieruſalem fuiſſe arbitrātur excelſas atqꝫ firmiſſimas:q̄ his appellantur nominibus. Quarū prior interp̄tatur tenebre ſiue nubilū: qđ vſqꝫ ad nubes erigeret caput:altera ꝓbamētū & firmitas.ſiue vt ſymmachus vertit inquiſitio:eo quod in contēplando culmine eius oculi fallerētur. Hec hieronymus.Mich.4.Et tu turris gregis nebuloſa.Ponitur etiam pro veſpera.4.Reg.5.Cūqꝫ veniſſet iam veſperi . Eſt etiam עֹפֶל Oóphel.nomē propriū turris vel arcis.2.Paralipo.27.Et in muro óphel multa cōſtruxit.& in eodē.33.Vſqꝫ ad óphel exaltauit illum. Nee.3. Nathinei autem habitabant in óphel. Ponitur etiam pro templo: eo quod erat altum & eminens ad inſtat turris & arcis. vt in eodem . A turre magna & eminenti vſqꝫ ad murum templi.Item עֳפֶל Aapol.infirmitas anus:quam ficum vocāt.& ſolū inuenitur in numero plurali.ſ. עֳפָלִים Aapolim. quam infirmitatem tranſlatio noſtra circūloquendo exprimit.Deut.28.Percutiat te dn̄s vlcere egypti & partem corporis per quā ſtercora digeruntur.i.Reg.5. Et percuſſit in ſecretiori parte natium.

עָפַל
cōtenēbrari.
עֹפֶל
Tenebre
nebuloſa.
Veſper.
עֹפֶל
Ophel.
Templū.
עֳפֶל
Ficus infirmitas.
עֳפָלִים
Ficus.

עַפְעַף Aaphaph.palpebra.& ſolū inuenitur in numero plurali.p̄s.131.Et palpebris meis dormitationē.De quo vide ſupra in dictione עוּף Ooph.

עַפְעַף
Palpebra

עָפָר Aaphar.Puluis.terra. Gen̄.2. Formauit igitur dominus deus hominē de limo terre.Pro quo hebrei legūt Formauit igitur dn̄s deus hominē puluerem de terra. & in eodem .3. Quia puluis es & in puluerē reuerteris . Nu.23. Quis dinumerare poſſit puluerem Iacob.Deut.9.Omino qꝫ in puluerē redigēs. Iob.28. Ferrū de terra tollitur. Ponitur etiā pro cinere.Nu.19.Tolletiſqꝫ de cineribꝰ cobuſtionis atqꝫ peccati.Reperitur etiā in plurali עֲפָרוֹת Aaphroth. Iob.28.Et glebe illius aurū.vbi ponitur ꝑ glebis. Prouer. 8.Et cardines orbis terrarū.Et inde verbū עִפֵּר Iiphar.qđ ſignificat puluerizare.i.puluerē vel terrā ſpargere.2.Reg. 16.Terrāqꝫ ſpargens.Pro quo hebrei legunt. Et pulaerizabat puluere.Et inde עֹפֶרֶת Oophéreth.i.plūbū:eo quod habet plurimā partē terreſtris elemēti. Exo.15. Submerſi ſūt quaſi plūbum in aquis vehemētibus. Iob.29. Stillo ferreo & plūbi lamina.Hiere.6.Conſumptū eſt plūbum.Zach.5. Et ecce talentū plumbi portabatur. Itē עֹפֶר Oópher .i. hinulus.Canti.6.Similis eſt dilectus meꝰ capree hinuloqꝫ ceruorū.Et in plurali עֳפָרִים Oopharim.vt in eodem.4. Duo vbera tua ſicut duo hinuli.

עָפָר
Limus.
Puluis.
Terra
Cinis.
עֲפָרוֹת
Glebe.
Terre.
עִפֵּר
Terrā ſpargere
עֹפֶרֶת
Plūbum.
עֹפֶר
Hinulus.
עֳפָרִים
Hinuli.

עֵץ Ees.lignum.arbor.Gen̄.1. & lignum pomiferū faciens fructum iuxta genus ſuum.& in eodē.18. Et requieſcite ſub arbore.Leuit.23.Fructꝰ arboris pulcherrime. Deut. 28.Om̄es arbores tuas & fruges terre tue rubigo cōſumet Scribitur etiā cum he in fine.Hiere.5. Cedite lignum eius. Pro quo hebrei legūt.Cedite lignum.i.ligna. Vbi ſecundū hebreos he vltimū nō denotat ꝓnomē tertie perſone:quia

עֵץ
Lignum.
arbor.

ſcribitur ſine puncto mapic. Oſee.4. Populus meus in ligno
עֵצִים ſuo interrogat.Et in plurali עֵצִים Eeſim. Geñ.22.Cūq;
Ligna. concidiſſet ligna in holocauſtum.& in eodē.Ecce inquit
ignis & ligna. Ioſ.9. Ligna cedant aquaſq; comportēt.p̄s.
עֵץ 103.Saturabuntur ligna campi.Significat etiam עֵץ Ees manubriū
manubriū. ſecuris:ſiue haſtile lācee. Deut.19. Ferruq; lapſum
Haſtile. de manubrio amicū eius percuſſerit.1. Reg.17. Haſtile autem
lancee eius erat quaſi liciatorium texentium.

עָצַב עָצַב Aaſab.contriſtare.meſtum eſſe.dolere.ad iracundiam
prouocare.affligere.laborare.Geñ.6.Et tactus dolore
contriſtari. cordis. Pro quo hebrei legunt. Et contriſtatus eſt in corde
ſuo.Et loquitur de deo more humano.& in eodem.34.Irati
ſūt valde. Pro quo hebrei legūt. Cōtriſtati ſunt viri & irati
ſunt valde.& in eodem. 45. Nolite pauere. Pro quo hebrei
legunt.Et nunc nolite contriſtari.& in eodem. Contriſtatus
Dolere. eſt enim ſuper dauid.2.Reg.19. Dolet rex ſuper filio
ſuo.3.Reg.1. Nec corripuit eum pater ſuus.i.nec cōtriſtauit
1.Paralipo.4.& feceris me a malitia nō opprimi. Pro quo
meſtū eſſe. hebrei legunt.non contriſtari.Eſa.54.Merentem ſpū vocauit
te dn̄s.ſignat etiā affligere.p̄s.55.Tota die verba mea
execrabātur.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.
Affligere. Tota die ſermonibus me affligebant. Eccl̄s.10. Qui
tranſfert lapides affligetur in eis.Eſa.63. Ipſi autem ad iracundiam
ꝓuocauerunt & afflixerūt ſpūm ſancti eius.Significat
Facere etiam laborare vel facere.Iob.10. Manus tue fecerunt
עֶצֶב me & plaſmauerūt me.Et inde עֶצֶב Eeſeb.ſiue עֹצֶב Ooſeb.
עֹצֶב i.dolor.afflictio.triſtitia.labor. Geñ.3.In dolore paries filios.
Dolor. 1.Paralipo.4.Quia peperi eū ī dolore. Prouer.10. Nec
Afflictio. ſociabitur cū eo afflictio.& in eodem.15.Et ſermo durus ſuſcitat
furorē.Pro quo hebrei legunt.Et ſermo triſtis aut ſermo
afflictionis vel doloris ſuſcitat furorem.Eſa.14.Cū requiem
Labor. dederit tibi dn̄s de labore tuo. Scribitur etiā cū thau
עַצֶּבֶת in pricipio & dicitur עַצֶּבֶת Aaſabeth.vt in eodem.10. Qui
Dolor ānuit oculo dabit dolorē. & in eodē.15.Et in merore animi
Meror deiicitur ſpūs. Scribitur etiā quādoq; cū mē in principio &
מַעֲצֵבָה he in fine & dicitur מַעֲצֵבָה Maaſeba.Eſa.50. In doloribus
Dolor. dormietis. Quod ī hebreo legitur ſingulariter.ſ.in dolore
עַצְּבוֹת vel in triſtitia aut in afflictiōe dormietis. Et ī plurali עַצְּבוֹת
opera. Aaſeboth.Iob.9.Verebar om̄ia opera mea. Pro quo he.le.
Dolores. cōtritiōes. Verebar om̄es labores vel dolores meos.p̄s.146.Et alligat
contritiones eorū. ideſt dolores eorum. Et aliquādo ſcribitur
עִצָּבוֹן cū nū in fine & dicitur עִצָּבוֹן Iiſabon.Geñ.3. Multiplicabo
Dolores erūnas tuas. ꝓ quo hebrei legūt. Labores vel dolores
Labores. tuos.& in eodem.In laboribus comedes ex ea.& in eodem.
5.Iſte cōſolabitur nos ab operibus noſtris & laboribus manuū
עֹצֶב noſtrarū.Significat etiā עֹצֶב Eeſeb.ſubſtātiā vel pecuniā
Labores labore acquiſitā.Prouer.5. Et labores tui ſint in domo
aliena.i.ſubſtātia tua. Eſa.58. Et omnes debitores veſtros
repetitis. Pro quo hebrei legunt. Et omnes pecunias vr̄as
Pecunie. ſiue ſubſtantiā veſtram repetitis. Ponitur etiam עֶצֶב Eeſeb
עֶצֶב **vas fictile.** pro vaſe fictili.Hiere.22. Nunquid vas fictile atq; contritū
iſte ieconias. Significat etiā idolum vel ſimulachrū.p̄s.138.
Iniquitas Et vide ſi via iniquitatis in me eſt.Pro quo beatus hiero.in
Idolum. pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et vide ſi via idoli in me eſt.Eſa.
48. Ne forte diceres idola mea fecerunt hec. Quod in hebreo
legitur ſingulariter.ſ.idolū meū fecit hec.Et in plurali
עֲצַבּוֹת עֲצַבּוֹת Aaſeboth.ſiue עֲצַבִּים Aſabim.p̄s.15.Multiplicate
עֲצַבִּים ſunt infirmitates eorum.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta
Idola he.ve.tranſtulit. Multiplicabuntur idola eorum. Poteſt
etiam legi multiplicabuntur dolores vel infirmitates eorū.
ſculptilia p̄s.105.Quas ſacrificauerunt ſculptilibus chanaam.p̄s.113.
ſimulachra Simulachra gentium argentum & aurum. Oſee.4. Participes
idolorum ephraim.Et inde verbum tertie coniugationis:quod ſignificat idolatrare ſiue idola colere.Hiere.44.
faciemus ei placentas ad colendum eam. **Colere idola**

עָצַד Aaſad.aſcia inſtrumētum fabri. Et ſcribitur cum mē
in principio & dicitur מַעֲצָד Maaſad.Hiere.10.Opus עָצַד
manuū artificis in aſcia.In alio vero loco btūs hieronymus מַעֲצָד
tranſtulit. limā. Eſa.44. Faber ferrarius lima operatus eſt. **Aſcia Lima**

עָצָה Aaſa.Claudere.ſ.oculos. Prouer.16.qui attonitis oculis עָצָה
cogitat praua.Pro quo hebrei legunt. Qui claudit **Claudere**
oculos ſuos ad cogitandū praua. Item עָצֶה Aaſe.i.ſpina dorſi. עָצֶה
Leuit.15.Et caudam totam cum renibus.Pro quo hebrei
legunt. Et caudam totam iuxta ſpinam diuidat eam . Et eſt
idem ſenſus cum littera noſtra. **Spina**

עָצֵל Aaſel.piger.Prouer.16.vade ad formicam o piger.& עָצֵל
in eo.16. Sic piger his qui miſerūt eū.Et inde עַצְלָה **Piger**
Eeſla.ſiue עַצְלוּת Aaſluth.i.pigredo ſiue pigritia. Prouer. עַצְלָה
19.Pigredo imittit ſoporem.& in eodem.31.Et panē ocioſa עַצְלוּת
non comedit.Pro quo hebrei legunt. Et panem pigritie **Pigredo.**
ſeu ocioſitatis nō comedit. Et i plurali עֲצַלְתַּיִם Aaſalthaim **Pigritia**
Eccl̄s.10.In pigritiis humiliabitur cōtignatio.Et inde verbum עֲצַלְתַּיִם **Pigritie**
pigritare ſeu pigrum eſſe. Iudi.18.Nolite ceſſare:eamus
& poſſideamus terram .i.nolite pigritare. ſiue nolite **Pigritare**
ocioſi eſſe.

עָצַם Aaſam.fortificare.roborare.preualere.ſuperare.potentiorem עָצַם
eſſe. Multiplicari.claudere.ſ.oculos. Geñ.
26.Quoniā potētior nobis factus es valde. Exo.1.Ac roborati **Potentior eſſe**
nimis impleuerunt terram.p̄s.37 . Inimici autē mei viuunt **Roborare**
& cōfirmati ſūt.Pro quo btūs hiero i.pſal.iuxta he.ve.
tranſtulit. Inimici autē mei viuētes cōfortati ſunt. p̄s.104.
Et firmauit eū ſuper inimicos eius.i.cōfortauit eum. Dañ. **Firmare**
11.Et ſuperabit in modico populo. Significat etiā multiplicare.
Hiere.15. Multiplicate ſunt mihi vidue eius ſuper arenam
maris. & in eodē.50. Dura facta ſunt peccata tua. Pro
quo hebrei legunt. Multiplicata ſeu cōfortata ſunt peccata **multiplicari**
tua. Et inde עָצוּם Aaſum.i.fortis.robuſtus.multiplicatus. עָצוּם
Exo.1.Ecce populus iſrael multꝰ & fortior nobis eſt.Nu.32. **Fortis**
Et erat illis ī iumētis infinita ſubſtātia. Pro quo he.le.Multa **Multum**
nimis.& in plurali עֲצוּמִים Aaſumim.p̄s.9.Et cadet cum עֲצוּמִים
dn̄atus fuerit pauperum. Pro quo beatꝰ hiero.in pſal.iuxta
he.ve.tranſtulit.Et irruet viribus ſuis valēter. Poteſt etiam **vires**
legi.Et irruet ſiue cadet fortibꝰ ſuis vl̄ robuſtis ſuis.Prouer. **Fortes**
7.Et fortiſſimi quiq; interfecti ſunt ab ea.& in eodē.18. Et **Fortiſſimi**
inter potentes quoq; diiudicat . Amos.5. Et fortia peccata **Potentes**
veſtra.Zach.8. Et venient populi multi & gentes robuſte. **Robuſte**
Et inde עֹצֶם Ooſem.i.fortitudo.robur.Deut.8. Fortitudo עֹצֶם
mea & robur manꝰ mee.Iob.21.Iſte moritur robuſtus.Pro **Fortitudo**
quo hebrei legūt.Iſte moritur in fortitudine vel in robore.
Scribitur etiam cū he vel thau in fine.Eſa.40.Fortitudinē
& roborē multiplicat.& ī eodē.41. Afferte ſi quid forte habetis **Robur**
dicit rex iacob.. Vbi illud forte nō eſt aduerbium dubitandi: **Forte**
ſed eſt nomen adiectiuū quaſi diceret.Afferte ſi quid
validū & forte habetis ad ſatiſfaciēdū pro vobis.& in eodē.
47.Propter duritiam incantatorū tuorū vehementer.Pro **Duritia**
quo hebrei legunt. Propter fortitudinem vel multitudinē
incantatorum tuorum ſeu incantationū tuarum. Naū.3.In
ethiopia fortitudo eius. Scribitur etiā cū thau in principio
& dicitur תַּעֲצוּמָה Thaaſuma.i.fortitudo.cuiꝰ plurale habetur. תַּעֲצוּמָה **Fortitudo**
p̄s.67.Vbi dicitur ipſe dabit virtutē & fortitudinē plebi
ſue. Pro quo he.le. Ipſe dabit virtutē & fortitudines plebi
ſue. Et inde עֶצֶם Eeſem.i.os ab oſſe:eo quod eſt durū & עֶצֶם
forte.Geñ.2.Hoc nunc os ex oſſibus meis.& in eodem.29. **Os**
Os meū es & caro mea.2.Reg.5.Os tuū & caro tua ſumus
p̄s.101. Ahdeſit os meū carni mee.p̄s.138. Nō eſt occultatū
os meū a te.Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt.Non

עֶצֶם est occultata ſubſtantia mea a te. Nam apud hebreos עֶצֶם
Subſtãtia Eeſem dicitur ſubſtantia. Et in plurali עֲצָמוֹת Aaſamoth. ſe
עֲצָמוֹת cundum terminationem pluralẽ femininorũ. Exo. 13. Tulit
Oſſa quoq; moyſes oſſa ioſeph ſecum. p̄s. 21. Dinumerauerũt
omnia oſſa mea. Eſa. 66. Et oſſa veſtra quaſi herba germina
bunt. Ezech. 37. Qui erat plenus oſſibus. Reperitur etiã
עֲצָמִים עֲצָמִים Aaſamim. in gñe maſculino. Geñ. 2. Hoc nũc os ex
Oſſa oſſibus meis. Eccľs. 11. Et qua ratione compingantur oſſa
עָצַם in ventre pregnantis. Et inde verbum עָצַם Iiſem. i. exoſſa
Exoſſare. re. Hiere. 50. Iſte nouiſſimus exoſſauit eum nabuchodono
עֶצֶם ſor rex babylonis. Ponitur etiã עֶצֶם Eeſem pro ebore: quod
est os elephãtis. Threñ. 4. Rubicũdiores ebore ãtiquo. He
Ebur brei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat totũ homi-
nem ſeu totum corpus hominis. Vnde in predicto loco ipſi
legunt. Rubeſcũt corpore magis quã gẽme. ſ. rubicũde. Itẽ
עֶצֶם עֶצֶם Eeſem. i. idem. ipſemet. Geñ. 7. In articulo diei illiꝰ in
Idem. greſſus eſt noe. i. in eodem die. ſiue in ipſomet die. & in eo-
Ipſa dem. 17. In ipſa die ſicut p̄ceperat ei deus. & in eodẽ. Eadẽ
Eadem. die circunciſus eſt abraam. Exo. 24. Et quaſi celum cũ ſere
num eſt. Pro quo hebrei legunt. Et quaſi ipſummet celũ. ſi
עָצַם ue quaſi ſubſtãtia celi. Item עָצַם Iiſem. i. claudere. ſ. oculos.
Eſa. 29. Claudit oculos veſtros. & in eodẽ. 33. & claudit ocu
Claudere. los ſuos ne videat malum.

עָצַר עָצַר Aaſar. detinere. retinere. cõtinere. prohibere. ceſſare.
claudere. concludere. obſidere. dñari. Nu. 16. Et plaga
Ceſſare ceſſauit. i. retenta eſt. Et in eodem. Poſtq̃ quieuit interitus.
Quieſcere i. poſtq̃ retenta eſt plaga. Iudi. 13. Obſecro te vt aquieſcas
Retinere p̄cibus meis. Pro quo hebrei legunt. Detineamus obſecro
detinere te. i. detinearis vt prandeas. & in eodem. Si me cogis nõ co
medam panes tuos. i. ſi me detines. 1. Reg. 21. Et quidẽ ſi de
Continere mulieribus agitur continuimus nos ab heri & nudius tertiꝰ
morã facere 4. Reg. 4. Nec mihi moram facias in eundo: & hoc age qđ
precipio tibi. Pro quo hebrei legũt. Nec detinearis mihi vt
aſcẽdam. ſ. ſuper aſinũ. niſi dixero tibi. & in eo. 18. Ne occu
pet te pluuia. i. ne detieat te. 2. Paralip. 13. Nec valuit vltra re
ſiſtere hieroboam. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuit vir
tutem aut vires hieroboã. & in eodem. 20. Nec potuerũt ire
in tharſis. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuerũt virtutem
eundi in tharſis. Iob. 12. Si continuerit aquas: omnia ſicca-
Ceſſare buntur. & in eodem. 29. Principes ceſſabant loqui. Ps. 105.
Et ceſſauit quaſſatio. Dañ. 10. Et nihil in me remãſit viriũ.
Pro quo hebrei legunt. Et non retinui virtutẽ vel vires. Si
Cõcludere gnificat etiam claudere. vel obſidere. Geñ. 16. Ecce cõcluſit
me dñs ne parerem. Hebrei tamẽ legunt ꝓhibuit me. Et in
eodem. 20. Cõcluſerat enim dñs omnẽ vuluã domus abime
Claudere. lech. Deut. 11. Iratuſq; dñs claudat celum. 1. Reg. 21. Erat au
tem vir quidã de ſeruis ſaul in die illã intus in tabernaculo
dñi. i. clauſus in tabernaculo dñi. 3. Reg. 8. Si clauſum fuerit
Obſidere celum. 4. Reg. 17. Obſedit eum & vinctũ miſit in carcerẽ.
עָצוּר Et inde עָצוּר Aaſur. i. clauſus ſiue retẽtus. Deut. 32. Et clau
Clauſus. ſi quoq; defecerũt. De quo vide ſupra in dictiõe עָזַר Aazar.
Hiere. 20. Quaſi ignis ſtuans clauſuſq; in oſſibus meis. Et
in eodem. 39. Cum clauſus eſſet in veſtibulo carceris. Et in
עֹצֶר de עֹצֶר Ooſer. i. retentio. ſiue clauſura. Prouer. 30. Os vul-
clauſura. ue. i. clauſura matricis. Ponitur etiam pro anguſtia. Eſa. 53.
Anguſtia. De anguſtia & de iudicio ſublatꝰ eſt. & inde מַעְצוֹר Maaſor.
מַעְצוֹר i. detentio ſiue ꝓhibitio. 1. Reg. 14. Quia non eſt dño dif-
Difficile ficile ſaluare vel in multis vel in paucis. Pro quo hebrei le-
Detẽtio. gunt. Quia non eſt dño detẽtio ſeu prohibitio vt ſaluet vel
cohibere in multis vel in paucis. Prouer. 25. Qui nõ poteſt in loquẽ
do cohibere ſpũm ſuum. Pro quo hebrei legunt. Cui nõ eſt
prohibitio ſpũi eius. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et
inde עֲצָרָה Aaſara. ſiue עֲצֶרֶת Aaſereth. i. cetus ſiue collectio
vel concurſus populi in vnũ locum. Leuit. 23. Eſt enim ce- Cetus.
tus atq; collectio. Eſa. 1. Iniqui ſũt cetus vrĩ. Hiere. 9. Quia Collectio
omẽs adulteri ſunt & cetus preuaricatorũ. Ioel. 1. vocate ce-
tum. Item עָצַר Aaſar. Dñari. preualere. 1. Reg. 9. Iſte dñabi עָצַר
tur populo meo. 2. Paralipo. 14. Non ꝑualeat contra Dñari.
te homo. Et inde עֶצֶר Eeſer. i. dñium ſiue regnũ. Beatꝰ hie Preualere.
ronymus trãſtulit opes. Iudi. 18. Magnarũq; opum. ꝓ quo עֶצֶר
hebrei legunt. poſſidens regnum vel dominium. opes Dominiũ

עָקַב Aacab. ſupplantare. inueſtigare. Geñ. 27. Et ſupplan עָקַב
tauit me en altera vice. Hiere. 9. Omnis frater ſupplã- ſupplãtare
tans ſupplantauit. Oſee. 6. Supplantata ſanguine. Et in eo.
12. In vtero ſupplantauit fratrẽ ſuũ. i. plantam pedis eius te
nuit. Ponitur etiam pro inueſtigare. Iob. 37. Et non inueſti inueſtigar
gabitur cum audita fuerit vox eius. Et inde עָקֵב Aacheb. ſi- עָקֵב
ue עֶקֶב Eecheb. i. calcaneus. plãta. ſ. pedis. aut veſtigiũ: ſeu עָקֵב
retributio. Geñ. 3. Tu inſidiaberis calcaneo eius. & in eodẽ. Calcaneus
25. Plantam fratris tenebat manu. Iob. 18. Tenebitur plan Planta
ta illius laqueo. Ps. 40. Magnificauit ſuper me ſupplantio
nem. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. trãſtulit. Le
uauit contra me plantam. p̄s. 48. Iniquitas calcanei mei cir
cundabit me. p̄s. 69. Auertantur ſtatim erubeſcentes. Pro
quo beatus hieronymus tranſtulit. Reuertantur ad veſtigiũ Veſtigiũ.
confuſſionis ſue. p̄s. 118. Et exquirã eam ſemp. Pro quo bea
tus hieronymus tranſtulit. Et cuſtodiam eam per veſtigiũ.
Et in plurali declinatur tam maſculine q̃ feminine. maſcu-
line. Canti. 1. Abi poſt veſtigia gregũ tuorum. feminine. vt veſtigia
p̄s. 76. Et veſtigia tua non cognoſcentur. p̄s. 88. Quod ex-
probrauerũt cõmutationem xp̄i tui. Pro quo beatus hiero
nymus tranſtulit. Qui exprobrauerunt veſtigia xp̄i tui. Si
gnificat etiam poſteriorẽ ſeu extremã partẽ vel finẽ alicuiꝰ
rei: ſicut planta eſt extrema pars corporis. vt Geñ. 49. Et
ip̄e accingetur retrorſum. i. accingetur poſterior. Ioſ. 8. Ita Retrorſum
vt nouiſſimi multitudinis occidentalẽ plagam vrbis attin Poſterior Nouiſſimi
gerent. p̄s. 39. Ferant cõfeſtim confuſionẽ ſuã. Pro quo bea
tus hieronymus tranſtulit. Pereant poſt confuſionẽ ſuam. Poſt.
Prouer. 22. finis modeſtie timor dñi. Et quia retributio da Finis.
tur poſt laborẽ: ideo ponitur etiã pro retributione vel mer
cede laboris. Deut. 7. Si poſtq̃ audieris hec iudicia. ꝓ quo
he. le. Et erit merces ſeu retributio ſi audieritis iudicia hec
p̄s. 18. In cuſtodiẽdis illis retributio multa. p̄s. 118. Inclina retributio.
ui cor meũ ad faciendas iuſtificationes tuas in eternũ ꝓpter
retributionẽ. & beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit.
Inclinaui cor meũ vt facerem iuſtitias tuas propter eternã
retributionem. Poteſt etiam legi ſic. Ad eternum veſtigiũ:
ſiue ad ſeculi finẽ. i. vſq; ad ſeculi finẽ. Significat etiã ꝓpter
ꝓpterea. eo quod. Geñ. 26. Eo qđ obedierit abraã voci mee eo ꝙ.
Nu. 14. Seruũ meũ caleb qui plenus alio ſpũ. ꝓ quo he. le.
& ſeruꝰ meꝰ caleb eo ꝙ fuit aliꝰ ſpũs cũ eo. Itẽ עָקֹב Aacob. עָקֹב
i. prauus ſeu iniquus. Eſa. 40. Et erunt praua in directa. Prauus.
Hiere. 17. Prauũ eſt cor hoĩs & inſcrutabile. & inde עָקְבָּה o עָקְבָּה
ocba. i. inſidie ſeu inſidioſe. 4. Reg. 10. porro iehu faciebat Inſidie
hoc inſidioſe. Et ſecundũ hoc ſignificatũ. Oſee. 6. Vbi nos
hẽmus ſupplãtata ſanguie: põt ẽt legi. iſidiatrix ſanguini.

עָקַד Aacad. ligare. alligare. vicire. Geñ. 22. cũq; alligaſſet עָקַד
Iſaac filiũ ſuũ. & ĩde עֵקֶד eeched. i. camera. ſeu locꝰ vbi Alligare
paſtores ſolent oues ligare vt tõdeãtur. 4. Reg. 10. Cũq; ve עֵקֶד
niſſet ad cameram paſtorum. Et inde עָקֹד Aacod. i. animal camera עָקֹד
maculoſũ qđ habet maculas diuerſi coloris circũligatas cor
pori ſeu pedibus. Geñ. 30. Maculoſa & varia & diuerſo maculoſus
colore reſperſa. Et in eodem. 31. Alba queq; accipes ꝓ mer-
cede: omnes greges alba pepererunt. ꝓ quo hebrei legũt.
Maculoſa ſeu varia. i. habentia maculas albas. & in eodem.
Varios & maculoſos ac diuerſorum colorum.

עָקָה מַעֲקָה Murus.

עָקָה Aache.antemurale.ſiue paruꝰ murus: qui tecto ante ponitur: ne quis inde cadat.& ſcribitur cum mē in principio & dicitur מַעֲקָה Maache. Deut.22. Cum edificaueris domū nouam: facies murum tecti per circuitum. Et ſolū inuenitur in predicto loco.

עָקַל מְעוּקָּל Peruerſū עֲקַלָּתוֹן Tortuoſus עֲקַלְקַלּוֹת Deuia. prauitates

עָקַל Aacal.peruertere.cuius participium paſſiuū ſecunde coniugationis.ſ. מְעוּקָּל Meucal habetur.Abach.i.vbi dicitur ꝓpterea egredietur iudicium peruerſum. Et inde עֲקַלָּתוֹן Aacalathō.i.peruerſus ſiue tortuoſus.Eſa.27.Et ſuper leuiathā ſerpentem tortuoſum.Et inde עֲקַלְקַלָּה Aacalcala.cū duplici coph & cū duplici lamed. i.ꝑuerſum: prauū deuiū. Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. עֲקַלְקַלּוֹת Aacalcaloth. Iudi.5. Ambulauerunt per calles deuios.ps̄.124. Declinantes autem in obligationes. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Qui autem declināt ad prauitates ſuas.

עָקַר ſuffodere Euellere Erradicar. ſubneruare עָקָר ſterilis עֲקָרָה ſterilis עֵקֶר ſtirpo Germen Truncus

עָקַר aacar.euellere.erradicare.ſuffodere.ſubneruare Geñ.49.Et in voluntate ſua ſuffoderunt murū.Poteſt etiā legi. Et in voluntate ſua ſubneruauerūt bouem. & ſecundū aliquos hebreos dicitur de ioſeph qui dictus eſt bos. Deut.33.Quaſi primogeniti tauri pulchritudo eius. Eccl̄s.3.Tēpus plantandi & tēpus euellendi.Soph.2. Et acharon erradicabitur.Significat etiam ſubneruare.Ioſ.11. Equos eorū ſubneruabis.& in eodem. Equos eorum ſubneruabit.1.Paralipo.18.Subneruauit omnes equos curruum. Et ide עָקָר Aacar.i.ſterilis. Deut.7. Non erit apud te ſterilis vtriuſqꝫ ſexus. Et in genere feminino עֲקָרָה Aacara. vt in predicto loco.& Geñ.11.Erat autē ſarai ſterilis.Exo.23. Nō erit in fecunda nec ſterilis in terra tua.ps̄.112. Qui habitare facit ſterilem in domo.Eſa.54.Lauda ſterilis que non paris. Item עֵקֶר Eécher.i.radix.aut ſtirps.ſeu trūcus.Leuit.25.Et attenuatus frater tuꝰ vēdiderit ſe ei: aut cuiqꝫ de ſtirpe eiꝰ.Dañ.4.Verūtamē germē radicū eius in terra ſinite.pro q̄ he.le. Verūtamen trūcū radicum eius in terra ſinite.

עַקְרָב Scorpio עַקְרַבִּים ſcorpiões.

עַקְרָב Aacrab.ſcorpio. Deut.8.ſcorpio ac dipſas. Et ī plurali עַקְרַבִּים Aacrabim.Nu.34.Per aſcēſū ſcorpionum.3.Reg.12. Ego autem cedam vos ſcorpionibus.

עָקַשׁ Prauum. cōꝑbare Deprauar incuruari. peruertere עִקֵּשׁ Peruerſus עִקְּשִׁים peruerſe Praui עִקְּשׁוּת Prauitas

עָקַשׁ Aacas. peruertere. deprauare. prauū eſſe.ſeu prauū cōprobare. Iob.9.Si innocentē oſtendero: prauū me cōprobabit.Pro quo hebrei legunt.Et deprauabit me.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Prouer.10. Qui autē deprauat vias ſuas: manifeſtus erit.& in eodem.28.Qui peruerſis ingreditur viis: concidet ſemel.Pro quo he.le.Qui deprauat vel peruertit vias ſuas: concidet in vna: ſiue concidet ſemel Eſa.59. Semite eorū incuruate ſunt eis.i.ꝑuerſe ſiue deprauate ſunt.poteſt etiā legi ſic.Semite eorum ꝑuerterunt eos. Mich.3. Et omnia recta ꝑuertitis.Et inde עִקֵּשׁ Iiches.i.peruerſus ſiue prauus.Deut.32.Generatio peruerſa atqꝫ praua 2.Reg.22. Et cum peruerſo peruerteris.Prouer.8.Non eſt in eis prauū quid neqꝫ ꝑuerſum. Et in plurali עִקְּשִׁים Iichesim.Prouer.2.Quorū vie peruerſe ſunt.& in eodē.11. Abominabile dño cor prauū.Pro quo hebrei legūt.Abominatio eſt dño praui corde.i.abominabiles ſunt dño. Et inde עִקְּשׁוּת Iicheſuth.i. ꝑuerſitas.prauitas.Prouer.4. Remoue a te os prauū.Pro quo he.le. Remoue a te prauitatem oris.

עֲרִר Orbatus abſqꝫ liberis עֲרִירִים abſqꝫ filiis

עֲרִר Aarir.ſolus.orbatus.i.abſqꝫ liberis. Geñ.15.Eego vado abſqꝫ liberis.Et in plurali עֲרִירִים Aaririm.Leuit.20.Abſqꝫ liberis morietur.& in eo. Abſqꝫ filiis morietur.

עָרַב Cōmiſcere Miſcere Applicare עֶרֶב Vulgus ꝓmiſcuum Vulgus עָרֹב Muſce diuerſi gñis Muſca om̄imoda עֶרֶב עֶרֶב Veſpera עַרְבַּיִם Veſpera עֶרֶב Occidens מַעֲרָב Occaſus. מַעֲרָבָה occidens עָרַב Declinare ad occaſū veſpere & cedere עָרְבָה aduesperaſcere. עֹרֵב Coruus עֹרְבִים Corui. עָרַב Vadē ſe offerre accipe in fidem.

עָרַב Aarab.miſcere.cōmiſcere.aduesperaſcere. obtenebrare.fideiuſſorē eſſe. Vadē eſſe aut vadē ſe offerre.in fidē recipere.ſpondere.ſub pignore accipere.Dulce ſeu amenum eſſe.Eſd.9.cōmiſcuerunt ſemen ſanctū cū populis terrarum.ps̄.105.Et cōmixti ſunt inter gentes.Prouer.14.Et in gaudio eius non miſcebitur extraneus. & in eodē.20. Ei qui reuelat myſteria & ambulat fraudulēter & dilatat os ſuū ne cōmiſcearis. & in eodem.24. Et detractoribus non cōmiſcearis. Ezech.16. Om̄es amatores tuos quibꝰ cōmixta es.Ponitur etiā pro applicare.Hier.36. Quis enim iſte eſt: qui applicet cor ſuū vt appropinquet mihi.i.qui cōmiſceat cor ſuū vt appropinquet mihi.Et inde עֶרֶב Eéreb.i.mixtio diuerſorū hoim vel diuerſarū rerū. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Vulgus ꝓmiſcuū. Exo.12. Sed & vulgus promiſcuū innumerabile aſcendit cum eis. Nee.13.Separauerunt omnē alienigenā ab iſrael.Pro quo hebrei legūt.Separauerunt omnē mixtionem.ſ.aliorum populorū. Hiere.25.Et vniuerſis generaliter.Pro quo hebrei legunt.Et om̄i mixtioni.i.vulgo ꝓmiſcuo.& in eodē.50. Et ad omne vulgus qui eſt in medio eius. Et inde עָרֹב Aarob.i.cōmixtio muſcarum diuerſi generis.Exo.8.Et implebūtur om̄es domus egyptiorum muſcis diuerſi generis.& in eodem.Et venit muſca grauiſſima.i.multitudo muſcarū.ps̄.104. Dixit & venit cynomia. Pro quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve. tranſtulit.Dixit & venit muſca om̄imoda.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat cōmixtionē aīalium & ſerpētum venenoſorum: aſpectuqꝫ terribiliū.Et inde עֶרֶב Eéreb.ſiue עֶרֶב Aáreb.i.veſpera.nox.eo quod in ea nō poteſt homo diſtinguere figuras ſeu formas rerū: quaſi om̄ia eſſent cōmixta.Geñ.1.Et factum eſt veſpere & mane dies vnus. & in eodem. Et veſperam vocauit noctem.& in eodem.49.Et veſpere diuidet ſpolia.Exo.16.veſpere comedetis carnes.Iob.7.Et rurſus expectabo veſperā.ps̄.54.Veſpere & mane & meridie. Et declinatur pluraliter עַרְבַּיִם Aarbáim. Exo.12. Immolabitqꝫ eum vniuerſa multitudo filiorū iſrael ad veſperā.Pro quo hebrei legunt. Inter veſperas.& dicunt ꝙ ſunt due veſpere: vna.ſ.quādo ſol īcipit declinare ad occidētem: alia vero quādo iā occidit ſol & ocultatur nobis: & in hoc ſpacio tēporis quod eſt inter primā veſperā & ſecundā: debebat occidi agnus paſchalis ſecūdū hebreos. Significat etiam עֶרֶב Eéreb.occidētē ſeu occaſum.i. illā ptē mūdi qua ſol occidit Hiere.25.Et cunctis regibus occidētis.& cōmuniter ſcribitur cum mē in principio & dicitur מַעֲרָב Maarab.ps̄.106.A ſolis ortu & occaſu.Eſa.43.& ab occidente cōgregabo te. Et in eo.59.Et timebūt qui ab occidente ſunt nomen dñi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעֲרָבָה Maaraba.1.Paralip.26.trans iordanē cōtra occidentem.2.Paralip.33. Extra ciuitatem dauid ad occidentem. & in eodem.32. Et auertit eas ſubter ad occidentem vrbis Dauid.Eſa.45. Vt ſciant hi qui ab ortu ſolis & qui ab occidente. Et inde verbum עָרַב aarab.ideſt aduesperaſcere: ſeu diē ad occaſum declinare: vel pernoctare: ſeu veſpere aliquid opari.Iudi.19. Conſidera quoniam dies ad occaſum decliuior ſit.1.Regū.17.Procedebat vero philiſteꝰ mane & veſpere.Et inde verbum עָרְבָה áarba.ideſt obſcurata eſt. ſeu obtenebrata eſt. Eſa.24. Deſerta eſt omnis letitia. Pro quo hebrei legunt. Aduesperata eſt ſeu obſcurata eſt omnis letitia. poteſt etiam deriuari a עֲרָבָה Aaraba.quod ſignificat deſertū vt īfra dicetur.Et inde עֹרֵב Ooreb.ideſt coruus: eo quod eſt nigri coloris.Geñ.8.Dimiſit coruum. Leuit.11. Et omne coruini generis. Iob.38. Quis preparat coruo eſcam. Et in plurali עֹרְבִים Oorbim.3.Reg.17. Coruiſqꝫ precepi vt paſcant te.Et in eodem.Coruiqꝫ deferebant ei panē.Prouer.30.Suffodiant eum corui de torrēte.Item עָרַב Aarab.ideſt fideiuſſorē eſſe. in fidem accipere. Vadem ſe offerre.ſpondere.Geñ.43. Ego ſuſcipio puerum.ideſt in mea fide accipio: ſiue vadem me offero pro eo.Et in eodem.44.qui in meā hūc recepi fidē.Iob.17.libera me & pone me iuxta te.

Pro quo hebrei legunt. Pone obſecro vadem pro me: ſiue fidem
fac pro me vel ſponde pro me: & pone me iuxta te. p̄s.
118. Suſcipe ſeruũ tuũ in bonũ. Pro quo btũs hiero. in pſal.
Spondeř. iuxta he. ve. trãſtulit. Spõde pro ſeruo tuo in bonũ. Prouer.
6. Si ſpopõderis ꝑ amico tuo. & in codẽ. 11. Affligetur malo
Fidẽfaceř qui fidem facit pro extraneo. Et in eodem. 22. Qui ſe vades
offerunt pro debitis. Eſa. 36. Et nunc trade te dño meo
regi aſſyriorum. ſ. vt te accipiat ĩ ſuam fidem. Poteſt etiam
legi ſic: trade vadem dño meo. ſ. pro duobus millibus equis
tibi accomodandis: vt ſequitur in textu. & in eodem. 38. Reſponde
pro me. debet legi. Spõde pro me. Significat etiam
oppignorare. Nee. 5. Agros noſtros & vineas & domos noſtras
Oppignorare oppignorauimus vt accipiamus frumentum. Et inde
עֲרֻבָּה Aaruba. i. fideiuſio ſeu vades. aut pign⁹. 1. Reg. 17. Et
עֲרֻבָּה cum quibus ordinati ſunt diſce. Pro quo hebrei legunt. Et
pignus eorum accipe. ſ. ſi ſub pignore vel in fide acceperũt
Pignus. cibaria & alia neceſſaria: ſolue ꝓ eis debitum. Poteſt etiam
legi ſecundum primã ſignificationem ſic. Et cõmixtionem
eorum accipe. i. diſce cum quibus cõmixti vel ordinati ſũt.
ſicut eſt in littera noſtra. Prouer. 17. Cũ ſpoponderit amico
ſuo. Pro quo hebrei legunt. Cum ſpoponderit. i. fideiuſſerit
Fideiuſſio fideiuſſionem pro amico ſuo. Et inde עֵרָבוֹן Eerabon.
עֵרָבוֹן arrabo ideſt. pignus. Geñ. 38. Patiar quod vis: ſi dederis mihi arrabonem.
& in eodem. Quid tibi vis pro arrabone dari. Vnde
hec dictio arrabon ab hebreo traxit originem. Et inde
תַּעֲרֻבוֹת תַּעֲרֻבוֹת Thaaruboth. i. obſides. qui loco pignoris ponũtur
Obſides 4. Reg. 14. Et obſides: & reuerſus eſt ĩ ſamariã. 2. Paralipo.
25. Nec non & filios obſidum reduxit in ſamariã. Et inde
מַעֲרָב מַעֲרָב Maarab. i. negociatio ſeu mercatio aut mercatum. eo
quod negociatores dant & accipiunt in fidem vel ſub vade
Negociatio vel pignore. Ezech. 27. fuerunt in populo negociationis
tue. Pro quo he. le. Fuerũt in te ad nogociandum negociationem
tuam. Et in eodem. Et vaſa erea adduxerunt populo
tuo. Pro quo hebrei legunt. Et vaſa erea adduxerũt in negociatione
tua vel in mercatu tuo. & in eo. Et mel & oleum
nundine & reſinã propoſuerũt in nũdinis tuis. Et in eodem. Et naues
tharſis principes tui in negociatione tua. Et in eodem.
Et multiplex inſtrumẽtũ tuũ. Pro quo hebrei legũt. Et multiplex
negociatio tua. & in eodem. Naute tui & gubernatores
tui tenebant ſupellectilẽ tuã. Pro quo he. le. Negociabãtur
negociationẽ tuã. & in codẽ. In multitudine diuitiarũ
tuarum & populorum tuorum ditaſti reges terre. Pro quo
hebrei legũt. In multitudine diuitiarũ tuarũ & negociationum
opes tuarũ ditaſti reges terre. & in codẽ. In profundis aquarum
עָרֵב opes tue. i. negociationes tue. Item עָרֵב Aarab. i. iocundum
Iocũdũ eſſe ſeu amenũ vł ſuaue eſſe: aut dulce eſſe: placere. p̄s. 103.
Suaue eſſe. Iocundum ſit ei eloquiũ meũ. Prouer. 3. Et ſuauis erit ſomnus
tuus. & in eodem. 20. Suauis eſt homini panis mẽdacii.
Dulce eſſe Cãti. 2. Quia vox tua dulcis. Hiere. 3. Et ſomnus meus dulcis
Placere. fuit mihi. Oſee. 9. Nec placebunt ei ſacrificia eorũ. Malach.
3. Et placebit dño ſacrificiũ iuda & ieruſalem. Et ſecundum
predictum ſignificatum exponũt aliqui hebrei illud
Hiere. 36. Vbi dicitur. quis enim iſte eſt vt applicet cor ſuũ.
Pro quo ipſi legunt. Qui amenũ ſiue iocundum faciet cor
עֵרֶב ſuum. Item עֵרֶב Eéreb. i. ſubtegmen. ſ. filũ quod textores
ſubtegmẽ. cum ſtamine texunt. Leuit. 13. Que lepram habuerit in ſtamine
atq; ſubtegmine. & in eodem. Iſta lex lepre veſtimẽti
עֵרֶב lanei & linei: ſtaminis atq; ſubtegminis. Itẽ עֵרֶב Eéreb. ſiue
עֲרָבָה עֲרָבָה Aaraba. i. deſertum ſiue ſolitudo campeſtris. Deut. 1.
Solitudo In ſolitudine campeſtri cõtra mare rubrum. Iob. 24. vigilantes
cãpeſtris ad predam preparãt panem liberis. Pro quo hebrei
legunt. Vigilantes ad predam in deſerto panem ſiue eſcam
Deſertũ. iuuenibus ſine liberis. i. latrocinãtes in deſerto querunt panem
liberis ſuis. Et in eodem. 39. Cui dedi in ſolitudine domũ. Solitudo.
Eſa. 35. Et exultabit ſolitudo. & in eodem. Et torrentes
in ſolitudine. & in eodem. 51. Et ſolitudinem eius quaſi hortum
dñi. Hiere. 50. Deſerta inuia & arens. Abach. 1. Velociores
lupis veſpertinis. Pro quo hebrei legunt. Velociores
lupis deſerti. Soph. 3. Iudices eius lupi veſpere. Pro quo
hebrei legunt. Lupi deſerti vel ſolitudinis. Poteſt etiam ſignificare
veſperam ſicut eſt in littera noſtra: vt ſupra dictũ
eſt. Et in plurali עַרְבוֹת Aarboth. ſiue עֲרָבוֹת Aaraboth. Nu. עַרְבוֹת
35. In campeſtribus moab. p̄s. 67. Iter facite ei qui aſcẽdit עֲרָבוֹת
ſuper occaſum. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. cãpeſtria l.
tranſtulit. Preparate viam aſcẽdenti per deſerta. Hebrei tamẽ Deſerta
dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat celum empyreum.
A iocũditate vel amenitate dictum: vt ſupra dictũ eſt. Item
עֲרָב Aarab. i. arabia. Regio ſic dicta: quia eſt prope deſertũ. עֲרָב
Eſa. 21. Onus in arabia. Hiere. 25. Et cũctis regibus arabie. arabia.
Ezech. 27. Arabia & vniuerſi prĩcipes cedar. Et inde עַרְבִי עַרְבִי
Aarabi. i. arabs. Eſa. 13. Non ponet ibi tentoria arabs. Et in arabs.
plurali עַרְבִים Aarabim. 2. Paralip. 21. Suſcitauit ergo dñs עַרְבִים
contra ioram ſpiritum philiſtinorũ & arabum qui cõfines Arabes
ſunt ethiopib⁹. Item עֲרָב Aarab. i. ſalix. & ſolũ inuenitur in עֲרָב
numero plurali. Leuit. 24. Et ſalices de torrente. Eſa. 44. Salices.
Quaſi ſalices iuxta fluentes aquas

עָרַג Aarag. ingemiſcere. clamare. Beatus hieronymus trãſtulit עָרַג
deſiderare. p̄s. 41. Quẽadmodũ deſiderat ceruus Deſiderař
ad fõtes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te deus. Ioeř.
1. Sed & beſtie agri quaſi area ſitiens imbrẽ ſuſpexerunt ad
te. vbi ꝓ omnibus his dictionibus. ſ. quaſi area ſitiẽs imbrẽ
ſuſpexerunt: in hebreo eſt vnũ verbũ tantũ. ſ. תַּעֲרֹג Thaarog. תַּעֲרֹג
pro quo hebrei legunt. Ingemiſcent ſeu clamabũt. Poteſt Igemiſceř
etiam deriuari a dictione עֲרוּגָה Aaruga. que ſignificat עֲרוּגָה
areã. ſiue areolã. i. lineam plantationũ. Canti. 5. Gene illius areola
ſicut areola aromatũ. Et in plurali עֲרוּגוֹת Aarugoth. Ezech. עֲרוּגוֹת
17. Vt irrigaret eam de areolis germinis ſui. areole

עָרוֹד Aarod. onager. i. aſinus ſilueſtris. Iob. 39. Et vincula עָרוֹד
onagri qs ſoluit. Dañ. 5. & cũ onagris habitatio ei⁹. onager

עָרָה Aara. fundere. effundere. euacuare. exinanire. nudare עָרָה
diſcooperire. Geñ. 24. Effundẽſq; hydriã in canalib⁹ Fundere.
2. Paralipo. 24. Effundebatq; pecuniã que erat in arca. p̄s. Effundere
135. Qui dicũt exinanite: exinanite. p̄s. 140. In te ſperaui Exinanire
nõ auferas aĩam meã. Pro quo btũs hiero. in pſal. iuxta he.
ve. tranſtulit. Ne euacues animã meã. Eſa. 32. Donec effundatur Euacuare
ſup nos ſpũs de excelſo. & in eodẽ. 53. Pro eo quod
tradidit in mortẽ aĩam ſuã. i. effudit vel exinaniuit. Et inde
מַעֲרֶה maare. i. decliuiũ mõtis ſeu collis quo aque defluũt. מַעֲרֶה
Iudi. 20. Et ab occidentali vrbis parte. Pro quo hebrei legunt.
Et a decliuio gabaa. Significat etiam nudare vel reuelare Decliuiũ
aut diſcooperire. Leuit. 20. Et reuelauerit turpitudinem Reuelare
eius. Et in eodem. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis
ſue nudabit. Eſa. 3. Et dominus crinem earum nudabit nudare
Et in eodem. 22. Et parietem nudabit clypeus. Threñ. 4.
Inebriaberis atq; nudaberis. Abach. 3. Suſcitans ſuſcitabis
arcum tuum. Pro quo hebrei legunt. Nudatione nudabis
arcum tuum. Poteſt etiam deriuari a dictione עוּר
Vur que ſignificat ſuſcitare: ſicut eſt in littera noſtra. Et inde
עֶרְיָה Eeria. ideſt nudatio. ſeu nuda. vel diſcooperta. עֶרְיָה
Beatus hieronymus trãſtulit confuſione vel ignominia plena.
Ezech. 16. Et eras nuda & confuſione plena. Et in eodem. Confuſiõe plena
Quãdo eras nuda & confuſione plena. Et in eodem.
Et relinquẽt te nudam plenamq; ignominia. & inde עֶרְוָה עֶרְוָה
Eerua. i. turpitudo: ſeu ignominia. Leuit. 18. Omnis homo
ad proximam ſanguinis ſui non accedet vt reuelet turpitudinem
eius. Et in codẽ. Turpitudinem patris tui & tur Turpitudo

pitudinē matris tue non diſcooperies:mate tua eſt:nō reuelabis
turpitudinem eius. & in eodem. Turpitudinē vxoris
ignominia patris tui.Eſa.20. Diſcoopertis natibus ad ignomiam egypti.
Infirmior Ponitur etiam pro infirmiori parte vel immunita:aut
pars. leſione. Gen̄.42. Vt videatis infirmiora terre veniſtis. Et
immunita in eodem.Immunita terre huius conſiderare veniſtis.Eſd.
Leſio. 4. Et leſionem regis videre nefas ducimus. Et inde מַעַר
מַעַר Máar.i.nuditas.Nau̅.3. Et oſtendam in gentibus nuditatē
Nuditas. tuā.Ponitur etiā pro ſimilitudine.3.Reg.7.Et palmas quaſi
ſimilitudinem hominis ſtantis.Sed etiam in predicto loco
hebrei legunt. Quaſi nuditatem hominis.i.quaſi ſimilitudinem
עָרוֹת hominis nudi.Item עָרוֹת Aaroth.i.herbe.gramina
.ſecundum hebreos.Eſa.19. Nudabitur alueus riui a fonte
Gramina. ſuo.Pro quo hebrei legunt. Herbe ſeu gramina ſuper riuum
vel ſuper flumen:ſuper ora fluminis.ſed magis proprie
ſignificat nudare:ſicut eſt in littera noſtra.Nā eadem dictio
habetur.Abach.3.vbi dicitur nudaſti fundamētū eius
vſq; ad collum.Et inde verbum ſeu participium quarte cōiugationis
מִתְעָרֶה מִתְעָרֶה Mithare.ideſt vireſcens.p̄s.36.Et eleuatum
Vireſcens ſicut cedrus libani.Pro quo hebrei legunt. Et vireſcēs
ſicut indigenam virentem. Et beatus hieronymus in pſal.
fortiſſimꝰ. iuxta he.ve.tranſtulit.Et fortiſſimū ſicut indigenā virentē.

עָרַךְ עָרַךְ Aarach.ordinare. diſponere.componere.preparare.
militare. eſtimare.apreciare.equiparare.Gen̄.22.De
Cōponere ſuper ligna compoſuit.Exo.40.Ordinatis coram propoſitionis
Ordinare panibus. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit ſuper
eo ordinationem panum.Leuit.6. Et impoſito holocauſto
deſuper. Pro quo hebrei legūt.Et ordinauit vel compoſuit
ſuper eam holocauſtū. & in eodem.24. Ponetq; eas aaron
Ponere. a veſpere vſq; mane.i.ordinabit ſeu diſponet eas. & in eodem.
Super candelabrū mundiſſimum ponētur ſemper in
conſpectu dn̄i.Pro quo hebrei legūt.Sup candelabrū mundiſſimū
ordinabit ſeu diſponet lucernas in conſpectu dn̄i
ſemper.2. Reg.25. Firmū in omnibus atq; munitum. Pro
quo hebrei legunt. Ordinatum ſeu preparatū in omnibus
atq; cuſtoditum.Iob.32.Nihil locutus eſt mihi.Pro quo hebrei
legūt.Et non ordinauit ad me verba.p̄s.5. Mane aſtabo
tibi.Pro quo hebrei legunt. Mane ordinabo ad te:ſuple
orationē meā.Et beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit.
Mane preparabor ad te. Iob.16. Hominis eſt animum
Preparare preparare.Eſa.30.Preparata eſt enim ab heri thopheth.Et
in eodem.44.Et ordinem exponat mihi.Ioel.2.Sicut populus
fortis preparatus ad preliū. Significat etiā militare.
i.aciem bellatorū ordinare vel diſponere aut dirigere.vt.1.
Aciē dirigere. Reg.17.Et direxerunt aciē ad pugnandū contra philiſtiim
Et in eodē. Direxerāt autē aciem iſrael:ſed & philiſtiim ex
Militare. aduerſo fuerant p̄parati.Iob.6.Terrores dei militant contra
Diſponere. me.& in eo.33. Et aduerſus faciē meā conſiſte.i.diſpone
aciē contra me & conſiſte. vel ſic. Prepara ſeu diſpone te corā
עֵרֶךְ me:& conſiſte.Et inde עֵרֶךְ Eéreth.i.ordinatio. ſeu diſpoſitio.
Exo.40. Pones ſuper eā que rite p̄parata ſūt.Pro quo
he.le. Et ordinabis ordinationē eius.vbi ponitur verbū &
ordinatio. nomē ab eo deriuatū.Scribitur etiā cū mē in principio & dr̄
מַעֲרָכָה מַעֲרָכָה Maaracha.ſiue מַעֲרֶכֶת Maarécheth.Exo.39. Candelabrum:
מַעֲרֶכֶת lucernas.Pro quo hebrei legunt.Candelabrū mundiſſimū
ordinatio. & lucernas eius:lucernas ordinationis. Leuit.24.
Quorum ſenos altrinſecus ſuper menſam puriſſimā. Pro
quo hebrei legunt. Ordinationē ſeu diſpoſitionē ſex panū
ſuper menſam puriſſimā. Ponitur etiam pro acie ordinata
ad bellādum: ſiue pro p̄lio vel agmine.1. Reg.4. Ego ſum
Prelium. qui veni de prelio:& ego qui de acie fugi hodie.& in eo.17.
Acies. Et ad exercitū qui egreſſus eſt ad pugnā.i.ad aciem. Et in
eodem. Direxerat autē aciē iſrael:ſed & philiſtiim ex aduerſo
fuerant preparati.Pro quo hebrei legūt. Et ordinauerūt
iſrael & philiſtiim aciem contra aciem. Et in plurali מַעַרְכוֹת מַעַרְכוֹת
Maarachoth.1. Reg.17. Ego exprobraui agminibus iſrael agmina.
hodie.& in eodem. De geth de caſtris philiſtinorū.i.de aciebus
vel de agminibus philiſtinorū.& in eodē.Qui exprobrauit
acies dei viuētis. Itē עָרַךְ Aarch.i.eſtimare:appreciare. עָרַךְ
equiparare.Leuit.27. Et quantū ille eſtimauerit & viderit Eſtimare.
eū poſſe reddere.& in eodē. Qui diiudicans vtrū bonum
aut malū ſit.Pro quo hebrei legunt. Et eſtimabit ſeu appreciabit
eū ſacerdos inter bonū & malū.& in eodē. Conſiderabit
eā ſacerdos vtrū bona an mala ſit.i. appreciabit ſeu appreciare.
eſtimabit.& in eodem. Et iuxta preciū quod ab eo fuerit cōſtitutum
eſtimabitur.4. Reg.23. Et cū indixiſſet terre per
ſingulos vt cōferretur iuxta preceptum pharaonis:& vnūquēq;
iuxta vires ſuas exegit tam argentū q̄ aurū.Pro quo
hebrei legūt. Verūtamen appreciauit ſeu eſtimauit terram
vt daret argētū iuxta preceptū pharaonis:ſecundū eſtimationem
vel appreciationē vniuſcuiuſq; viri.i.vnuſquiſq; dedit
iuxta eſtimationē ſue facultatis: ſed in tranſlatione chaldaica
eſt ſicut in littera noſtra.Iob.28.Non adequabitur ei adequare.
aurum & vitrū.p̄s.88. Quoniā quis in nubibus equabitur Equare.
domino.Eſa.40.Aut quā imaginē ponitis ei. Pro quo hebrei
legūt. Aut quā imaginē vel ſimilitudinē adequatis vel
equiparatis ei. Et inde עֵרֶךְ Eérech.i.eſtimatio.ſeu appreciatio. עֵרֶךְ
vel equiparatio.Iudi.17.Daboq; tibi per annos ſingulos
decē argenteos ac veſtem duplicem. Pro quo hebrei
legunt. Ac eſtimationē veſtiū.i. ſicut fuerit eſtimatū vel appreciatū. Eſtimatio
Iob.28.Neſcit homo preciū eius.i.appreciationē Precium.
eius.p̄s.54. Tu vero homo vnanimis. Pro quo hebrei legunt.
Et tu homo quaſi eſtimatio mea.i.ego eſtimabam te
tāq; me ipſum. Scribitur etiam cū duplici caph. Leuit.27.
Sub eſtimatiōe dabit p̄ciū.& in eo.Si fuerit maſculꝰ a viceſimo
āno vſq; ad ſexageſimū annū dabit quīquagīta ſiclos
argenti.p quo he.le.Et erit eſtimatio maſculi a viceſimo anno
vſq; ad ſaxageſimū annū:eritq; eſtimatio quinquaginta
ſiclos argenti. & in eodē. Si pauper fuerit & eſtimationē
reddere nō valet.& in eodē. Omnis eſtimatio ſiclo ſanctuarii
ponderabitur. Scribitur etiam cū he articulari in principio.
vt in eodem. Supputabit ſacerdos iuxta annorū numerum
vſq; ad iubileū precium. & in eodem. Et dabit ille qui
vouerat cū dn̄o.Pro quo hebrei legunt.Et dabit eſtimationem
ſeu preciū in die illa ſanctificatū domino. Et dicūt alii
qui hebrei q̄ caph vltima que ponitur in predicta dictione
denotat ſecundā perſonam. Vnde ipſi legunt.eſtimationē
tuā ſeu preciū tuū. Et dicūt q̄ loquitur cū ſacerdote:cui pertinebat
talis appreciatio vel eſtimatio.

עָרַל Aaral.Preputiari.i.preputiū habere.cōſopiri. Leuit. עָרַל
19.Auferetis preputia eorū.Pro quo he.le. Preputiabitis preputiū.
preputia eius.i.immundi vel prohiti erūt vobis eius
fructus tāq; preputiū.Et in eodem.Poma que germināt immunda
erunt vobis nec edētur.Et inde עָרְלָה Orla.i.preputiū. עָרְלָה
Gen̄.34. Nec dare ſororē noſtrā homini incircūciſo.
Pro quo he.le.Homini cui eſt preputiū.Exo.4.Et circuncidit preputium
p̄putiū filii ſui.Deut.10.Circūcidite igitur preputiū cordis
veſtri.Et in plurali עֲרָלוֹת Aaraloth.Ioſ.5. Et circuncidit עֲרָלוֹת preputia
filios iſrael in colle p̄putiorū. Et inde עָרֵל Aarel.i.p̄puciatus עָרֵל
ſiue incircūciſus.Gen̄.17. Maſculꝰ cuius p̄putii caro Incircūciſus.
circūciſa non fuerit. Leuit.26.Donec erubeſcat incircūciſa
mēs eorū.Eſa.52.Nō adiiciet vltra vt ptrāſeat p te incircūciſus
& imundus.Et in plurali עֲרֵלִים Aareli.1.Reg.31.Ne forte עֲרֵלִים
veniāt incircūciſi.2.Reg.1.Ne exultēt filie incircūciſorū incircūciſi
Ezech.32.Deſcende & dormi cū incircūciſis.dr̄ etiā de homine
qui eſt duro corde:vel qui habet inepta & incōpoſita.

labia vel aures ineptas. Exo.6.cū icircūciſus ſim labiis. Leuit.26.Donec erubeſcat incircūciſa mens eorum. Hiere.6. Ecce incircūciſe ſunt aures eorū:& audire non poſſunt. Ezech.44.Omnis alienigena incircūciſus corde. Et in eo. Incircunciſus corde & incircunciſus carne.ſignificat etiam ſupradicta dictio עָרַל Aaral conſopiri quaſi רָעַל Raal. Abach.2.Bibe tu & conſopire.

עָרַל Cōſopiri.

עָרַם Callide inſidiari. malignare Aſtutū eē. עָרוּם Callidus Aſtutus. עֲרוּמִּים Maligni. עָרְמָה Aſtutia עֵירוֹם עָרוֹם Nudus Nuditas. עֲרוּמִּים Nudi. מַעֲרֻם Nuditas. עֲרֵמָה Aceruus עֲרֵמוֹת Aceruí. עֲרֵמִים Aceruí. Cōgregari עַרְמוֹן Platanus

עָרַם Aaram. Aſtutū ſiue callidū eſſe.callide agere ſeu maligne agere.1.Regum.23.Recogitat enī de me ꝙ callide inſidier ei.Ps.82.Super populū tuū malignauerūt cōſiliū.Prouer.15.Qui aūt cuſtodit increpatiōes aſtutior fiet Et in eo.19.Peſtilēte flagellato ſtultus ſapiētior erit.i.aſtutior erit.&inde עָרוּם aarum.i.callidus.aſtutus.malignus. Gen̄.3.Sed & ſerpēs erat callidior.Prouer.27.Aſtutꝰ vidēs mala abſconditus eſt.Et in plu.עֲרוּמִּים Aarumim. Iob.5. Qui diſſipat cogitationes malignorū.& in eo.15.Et imitaris linguā blaſphemātiū.pro quo he.le.liguā callidorū vel malignorū.& inde עָרְמָה oorma.i.aſtutia.calliditas. Ioſ.9. Callide cogitantes tulerūt ſibi cibaria.pro quo he.le.& fecerūt ēt ipſi in calliditate ſiue in aſtutia:& tulerunt ſibi cibaria.Iob.1.Qui apphēdit ſapiētes in aſtutia eorū. Prouer.1.Vt detur paruulis aſtutia.& in eo.8.Intelligite paruuli aſtutiā.Itē עֵירוֹם Eerom.ſiue עָרוֹם aarom.i.nudus ſiue nuda aut nuditas.Gen̄.3.Eo quod nudus eſſem. Deut.28. In nuditate & in omni penuria.Eſa.20.Vadens nudus & diſcalciatus.Et in eo.Sicut ambulauit ſeruꝰ meus Eſaias nudus & diſcalciatus.Ezech.23.Et dimittēt te nudam & ignominia plenā.Scribitur ēt cū iod poſt aim.Ezech.18.& nudū operuit veſtimento.& in plu.עֲרוּמִּים aarumim.Gen̄.3. Erat aūt vterq; nudus.p quo he.le. Et erāt ambo nudi. Et in eo.Cūq; cognouiſſet ſe eē nudos.Iob.22.Et nudos ſpoliaſti veſtibus.& inde מַעֲרֻם Maaram.i.nuditas.2.Paralip.28.Oēſq; qui nudi erāt veſtierūt de ſpoliis.pro quo he.le. Et oēm nuditatē eorū veſtierunt de ſpoliis.Item עֲרֵמָה arema.i.aceruus.cumulus.Ruth.3.Iſſetq; ad dormiēdū iuxta aceruū manipulorū.Canti.7.venter tuus aceruus tritici. Et in plu.עֲרֵמוֹת aaremoth.2.Paralip.31.Fecerunt aceruos plurimos.Nee.4.nūquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris. reperitur etiam עֲרֵמִים aaremim in genere maſculino.Hiere.50.Tollite de via lapides & redigite in aceruos.&inde verbū paſſiuū.i.coaceruatū eſſe: ſeu cōgregari.Exo.15.& in ſpū furoris tui cōgregate ſunt aque. Itē עַרְמוֹן Aarmon.i.platanus:nomē arboris.Gen̄.30. Virgas populeas virides & amygdalinas & ex platanis.Ezech.31. Et platani non fuerunt eque frondibus illius.& dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat arborem caſtaneū.

עֲרִיס pulmētum

עֲרִיס Aaris.maſſa.ſeu paſta ex farina & aqua cōſperſa. Pro q̄ btūs hiero.trāſtulit pulmētū. Nu.15.Sicut de areis primitias ſepabitis:ita de pulmētis dabitis primitias dño.

עֲרֹעֵר עַרְעָר Mirica Humilis. עֲרֹעֵר Aroer.

עַרְעָר Aarar.ſiue עֲרֹעֵר aaroer.ſpecies arboris humilis naſcentis in locis deſertis.pro quo btūs hiero. trāſtulit Miricā.Hiere.17.Erit enim quaſi mirica in deſerto. Ponitur ēt pro humili.p̄s.101.Reſpexit in orationē humiliū.de quo vide ſupra in dictione עוּר vur.Eſt ēt עֲרֹעֵר aaroer nomen proprium loci prope deſertum exiſtentis.Deut.2.Ab aroer que eſt ſuper ripam torrentis Arnon.Eſa.17. Derelicte ciuitates Aroer gregibus erunt.

עָרַף Cōcreſcere. Stillare. Caligare.

עָרַף Araph.ſtillare.fluere.influere.exceruicare. excerebrare.ideſt ceruicem vel cerebrum ſecare vel confringere Deut.32.Concreſcat vt pluuia doctrina mea. pro quo hebrei legunt.Stillet ſiue influat vt pluuia doctrina mea.Et in eo.33.Celiq; caligabunt rore.pro quo hebrei legunt.celiq; eius ſtillabūt rore.Iob.36.Que de nubibus fluunt:que protegunt cuncta deſuper.pro quo he.le.Que de nubibus fluunt ſtillant ſiue influunt ſup hominū multitudinē.& inde עֲרִיפַי aariphe.pro quo beatus hieronymus tranſtulit caliginem.Eſa.6.Et lux obtenebrata eſt in caligine eius.Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat celos propter ſuā influētiam in iferiora.Itē עֹרֶף ooreph.i.ceruix.Gen̄.49.Manus tue i ceruicibus inimicorum tuorum.Exo.32.Cerno ꝙ populꝰ iſte dure ceruicis ſit.Deut.10.Et ceruicē veſtrā ne induretis amplius.4.Reg.17.Indurauerūt ceruicem ſuā iuxta ceruicem patrū ſuorū.Ponitur ēt pro dorſo vel tergo. Hiere.2. Verterūt ad me tergū & non faciē.Et in eo.18. Dorſum & non faciem oſtendam eis.Et inde verbum עָרַף aaraph.i.deceruicare.excerebrare.ceruicem ſeu cerebrū cedere vel confringere.Exo.13.Quod ſi nō redemeris interficies. p quo he.le.Et ſi non redemeris deceruicabis eum.Et in eo. Sup vitulam que in valle percuſſa eſt.i.deceruicata eſt. Eſa.66. Quaſi qui excerebret canem.Sigñat ēt confringere.Oſee.10.Ipſe confringet aras eorum.

Protegere עֲרִיפַי caligo. celi עֹרֶף ceruix. Tergum. Dorſum. עָרַף Deceruicare. Excerebrare. cōfringere

עֲרָפֶל caligo.

עֲרָפֶל Aaraphel.caligo.obſcuritas.tenebre.Exo.20.moyſes autem acceſſit ad caliginem. Deut.4.Tenebre & nubes & caligo.

עָרַץ Timere. Formidare Terrere. Expaueſcere. Percutere מַעֲרָצָה Terror. עָרוּץ Fractura. magnificari. Fortificari fortiorem fieri. עָרִיץ Robuſtus. fortis. עָרִיצִים Violenti. fortes. Potentes Robuſti. Crudeliſſimi. נַעֲרָץ robuſtus

עָרַץ Aaras.timere.formidare.terreri.fractum animo & cōſternatum eſſe.percutere.ſeu confringere. roborari. fortificari.Deut.6.Non timebis eos.& in eo.20.Nolite cedere:nec formidetis eos.Ioſ.1.noli metuere & noli timere. Iob.13.Contra foliū quod vento rapitur oſtendis potentiam tuam.pro quo he.le.nunquid foliū raptū.ſ.vento terres ſeu confringes.Et in eo.31.Si expaui ad multitudinem nimiam.Eſa.8.Ipſe pauor veſter:& ipſe terror veſter.& in eo.29.Et deū iſrael predicabūt.pro quo he.le.formidabūt ideſt predicabunt fortitudinē ſuam.Significat ēt percutere vel confringere.Eſa.2.Cum ſurrexerit percutere terrā. Et inde מַעֲרָצָה maaraſa.i.terror.Eſa.10.Confringet lagūculā in terrore.& inde עָרוּץ Aaros.ideſt fractura.Iob.30. In deſertis habitant torrentiū.i.in fracturis torrentiū.Significat ēt p̄dicta dictio roborare vel fortificare.Ps.10. vt nō apponat vltra magnificare ſe homo ſuper terram. i. fortificare vel roborare ſe.Eſa.47. Si forte quid proſit tibi:ſi poſſis fieri fortior.& inde עָרִיץ Aaris.i. fortis vel robuſtus. Eſa.49.Et quod ablatū fuerit a robuſto ſaluabitur. Hiere.20. Tanq̄ bellator fortis.& in plu.עָרִיצִים aariſim.Iob.27.Et hereditas violentorum quā ab omnipotente ſuſcipient.i. hereditas robuſtorum.p̄s.53.Et fortes queſierunt animā meam.Ps.85.Et ſynagoga pot ētium queſierunt animam meā.Eſa.25.Ciuitas gentiū robuſtarum timebit te.Et i eo. Spūs enim robuſtorū quaſi turbo impellens parietē. Et in eo.Propaginē fortiū marceſcere facies.Ezech.31.Succidēt eū alieni & crudeliſſimi nationū.vbi ponitur pro crudeliſſimis.Scribitur ēt cū nun in principio & dicitur נַעֲרָץ naaras.Ps.88. Deus qui glorificatur in conſilio ſanctorum. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Deus robuſtus in arcano ſanctorum.

עָרַק rodere. comedere. Fugere. Fugare.

עָרַק Arac.Rodere.comedere.Iob.30.Qui rodebant in ſolitudine.Et in eodem.Et qui me comedunt non dormiunt.Et ſolum inuenitur in predictis locis.Hebrei tamē dicunt ꝙ ſignificat fugere vel fugare.Quia in lingua chaldaica vel ſyra ſignificat fugere.& vt ait beatus hiero.in prologo ſuper Iob.Liber iob ex hebraico ſermone & arabico & interdum ſyro conſtat.vnde in predictis locis hebrei legunt.Qui fugati erant in ſolitudine.& infra. Et fugantes mei.ideſt perſecutores mei non dormiunt.

עֶרֶשׂ lectus. Stratum.

עֶרֶשׂ Eeres.lectus.ſtratū.Deut.33.& monſtratur lectus eiꝰ ferreus.Ps.6.Lachrymis meis ſtratum meum rigabo

עֲרָשׂוֹת Strata

Ps.40. Dominus opem ferat illi ſuper lectum doloris ei⁹. Canti.1. Lectulus noſter floridus.& ī plu. עֲרָשׂוֹת Aarſoth Amos.6. Et laſciuiſtis in ſtratis veſtris.

עָשׁ Tinea. עָשׁ

עָשׁ As.tinea.vermis.qui corrodit veſtimēta & ligna.Iob.4.Conſumentur velut a tinea.Et in eo.13.Et quaſi veſtimētum quod comeditur a tinea.Eſa.50.Tinea comedet eos.Oſee.5.& ego quaſi tinea ephraim.Eſt etiā עָשׁ aas.nomen ſyderis celeſtis.Pro quo beatus hiero.tranſtulit arcturum.De quo vide ſupra in dictione עַיִשׁ vus.

עָשַׁשׁ Turbari. Corrodi. Caligare. Cōturbari cōtabeſcer

עָשַׁשׁ Aaſas.corrodi.ſcilicet a tinea.a precedenti dictione deriuatum.pro quo tranſlatio noſtra traduxit turbari vel conturbari.Ps.6.Turbatus eſt a furore oculus me⁹. Pro quo hebrei legunt.Corroſus eſt a furore oculus meus.& beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit caligauit pre amaritudine oculus meus.p̄s.30.Conturbatus eſt in ira oculus meus.Et in eo.Et oſſa mea conturbata ſunt. Pro quo hebrei legūt.Et oſſa mea corroſa ſunt.ſcilicet velut a tinea. Et beatus hiero.tranſtulit:& oſſa mea contabuerunt.

עֵשֶׂב Herba. fenum. עֲשָׂבוֹת enā.

עֵשֶׂב Eeſeb.herba.fenū.Geñ.1.Germinet terra herbā. Et in eodem.3.Et comedes herbam terre.Deut.11.Fenū qꝫ in agris ad paſcenda iumenta.Ps.71.Et florebunt de ciuitate ſicut fenum terre.p̄s.103.Et herba ſeruituti hominū Et in plu. עֲשָׂבוֹת Iiſboth. Prouer.27.Et collecta ſunt fena de montibus.

עָשָׂה facere. Agere. offerre. obſeruare. Celebrare. fieri. Coquere. Preparare circūcidere. Parare. acquirere. cōgregare מַעֲשֶׂה Opus Poſſeſſio Preparatio מַעֲשִׂים Opera עִשָּׂה Frangere. Cōfringere. Subigere. Interficere

עָשָׂה Aaſa.facere.agere.operari.preparare. adaptare. acquirere.ſubigere.Geñ.1.Et fecit de⁹ firmamētū.& in eo. Viditqꝫ deus cuncta que fecerat.& in eo.ab vniuerſo ope qđ patrarat.i.quod fecerat.Et in eo.ab omni opere quod creauit deus vt faceret.pro quo he.le.Quod creauit deus ad faciendum.ideſt vt de cetero ipſa opera ex ſe producerent alia:& non eſſet neceſſarium nouas creaturas producere:ſicut exponunt hebrei.Et in eo.6.Fac tibi arcam de lignis leuigatis.Et in eo.44.Cur ſic agere voluiſtis.Exo.1.Quidnam eſt hoc quod facere voluiſtis.Et in eo.24.Omnia q̄ locutus eſt dñs faciem⁹.Nu.28.Holocauſtum iuge ē quod obtuliſtis in monte ſinai.pro quo he.le.Holocauſtum iuge quod factum eſt in monte ſinai.Deut.5.Vt obſeruares diē ſabbati.pro quo he.le.Vt faceres diē ſabbati.i.vt celebrares.Et ī eo.32.Et fecit & creauit te.Iudi.1.Sicut feci ſic reddidit mihi dñs.1.Reg.12.Dñs qui fecit moyſen & aaron.Eſter.5.Etiam ſi dimidiam partem regni mei petieris impetrabis.pro quo he.le.Etiā ſi dimidiā partē petieris fiet. vbi ponitur verbū paſſiuū.Ps.138.Quod feciſti in oculto.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit. Quia fact⁹ ſū in abſcondito.Eccl's.1.Quid eſt quod factum eſt:ipſum qđ faciendū eſt.Et in eo.De oībus que fiūt ſub ſole. Et in eo.4 Qui neſciunt quid faciunt mali.Eſa.26.Salutes non fecimus in terra.Hiere.3.Et feciſti mala & potuiſti.Et ī eo.27. Ego feci terrā & homines.Threñ.2. fecit dominus que cogitauit.Ione.1.Qui fecit mare & aridam. Significat etiam parare.vel preparare.Geñ.18.Qui feſtinauit & coxit illū. Pro quo he.le.Et feſtinauit vt faceret illū.i.vt prepararet illum.Deut.21.Et circuncidet vngues.pro quo he.le.Et faciet vngues ſuas.1.Reg.25.Et quinqꝫ arietes coctos. i. preparatos.2.Reg.19.Deſcendit in occurſum regis illotis pedibus & intonſa barba.Pro quo he.le.Deſcendit in occurſū regis:nō fecit pedes ſuos & non fecit barbā ſuā.ideſt non adaptauit vel non preparauit.Nee.5.Parabatur autem mihi per dies ſingulos bos vnus.Et in eo. Exceptis volatilibus. Pro quo he.le.Et volatilia parabantur mihi. Significat ēt acquirere.Geñ.12.Et animas quas fecerant in aran.i. acquiſierant.Deut.8.fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia preſtiterunt.ideſt acquiſierunt. Et in eodem.Sed recorderis domini dei tui: ꝙ ipſe vires tibi prebuerit. Et ſequitur in hebreo.Ad acquirendam vel conſequendā ſubſtantiam vel diuitias.Ponitur etiam pro congregare.Geñ.41.Venitqꝫ fertilitas ſeptē annorum: & in manipulos redacte ſegetes congregate ſunt in horrea egypti. pro q̄ he.le.Et congregata eſt terra.ideſt frumētū terre in ſeptē annis fertilitatis in manipulos.& inde מַעֲשֶׂה Maaſe. ideſt factura.opus.actio.preparatio.acquiſitio.ſeu poſſeſſio.Exo.18.Et opus quod facere debeant.Et in eo.34. opus domini terribile quod facturus ſum tecum.1. Reg.20. In die quā operari licet.Pro quo he.le.In die operis.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.25.Et poſſeſſio eius in carmelo. Eſa.3.Et pro criſpāti crine caluiciū.i.pro factura vel p̄paratione crinium.& in plu.מַעֲשִׂים Maaſim.ideſt opera. Geñ.20.Que non debuiſti facere:feciſti nobis.pro quo he.le.Opera que nō licet facere:feciſti nobis.Exo.5.Solicitatis populū ab operibus ſuis.Ps.103.Quam magnificata ſunt opera tua domine.Ps.113.Opera manuum hominum.Hiere.47.Pro eo quod habuiſti fiduciam in operibus tuis. Item עִשָּׂה Iiſa.ideſt ſubigere.vel confringere. Ezech.23. Et fracte ſunt mamme pubertatis earum.Et in eo.Ibi confregerunt vbera pubertatis ſue.Et in eo. Quando ſubacta ſunt in egypto vbera tua.Soph.3.Ecce ego īterficiam omnes qui affiixerunt te.pro quo he.le. Ecce ego confringam omnes confringentes te vel ſubigam oēs ſubigētes te.

עָשַׁן Fumare. Fumigare עָשָׁן עֶשֶׁן Fumus. Iraſci.

עָשַׁן Aaſan.fumare.iraſci.Geñ.15.Apparuit clibanus fumans.Exo.19.Totus autem mons ſinai fumabat. Et ī eo.20.Montēqꝫ fumantē.Ps.103.Tangit montes & fumigant.Eſa.7.A duabus caudis titionū fumigantiū.& inde עָשָׁן Aaſan.ſiue עֶשֶׁן eeſen.ideſt fumus.Exo.19.Et aſcenderet fumus ex eo quaſi de fornace.Eſa.51.Sicut fumus deficient.Oſee.13.Et ſicut fumus de fumario.Naū.2.Et ſuccendam vſqꝫ ad fumum quadrigas tuas:debet legi.vſqꝫ ad fumum.ideſt vſqꝫ dum aſcendat fumus magnus ex eis. & qꝛ fumus repreſentat ignem: & ignis ponitur aliquādo ꝓ ira: ideo predicta dictio ponitur etiam pro iraſci.Deut.29.ſed tunc quā maxime furor eius fumet.i.iraſcatur.p̄s.17.Aſcēdit fumus de naribus eius.i.aſcendit ira in furore ſuo.p̄s.73.Iratus eſt furor tuus ſuper oues paſcue tue.p̄s.79.quo vſqꝫ iraſceris ſuper orationem ſerui tui.

עָשַׁק Calumniari facere. Per fraudē obtinere Calūniari. Vim pati. Vi opprimere. עֹשֶׁק Calumnia מַעֲשַׁקּוֹת Calumnie

עָשַׁק Aaſac.calumniari.calumniam facere.vim facere.per vim aliquid extorquere.violentare.ideſt per violentiā vel fraudem aliquid obtinere.Leuit.6.Aut calumniam fecerit.Et in eo.Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere.Et in eo.19.Nō facies calūniā proximo tuo.1. Reg.12. Si quenquam calūniatus ſum.Et in eo.Non eſt calūniatus nos.p̄s.71.Et humiliabit calūniatorē.Prouer.28.Hominem qui calumniatur anime ſanguinem.Eccl's.4.Et lachrymas innocētium.pro quo he.le.Et lachrymas calūniā patientium.ideſt eorum quibus facta eſt calumnia ſeu violentia.Et in eo.nec poſſe reſiſtere eorum violentie:cunctorum auxilio deſtitutos.pro quo he.le.Et non eſt eis conſolator:& de manu calumniatorum ſuorū violentia: & nō eſt eis conſolator.Eſa.38.Dñe vim patior.Hiere.21.Et eruite vi oppreſſum de manu calumniantis.Et in eo.22.Et liberate vi oppreſſum de manu calumniatoris.Et in eo.50.calūniam ſuſtinent filii iſrael.& inde עֹשֶׁק ooſec.i.calumnia.violentia.oppreſſio.p̄s.118.Redime me a calumniis hominum.Eccl's.7.Calumnia conturbat ſapientem. Eſa.54. Recede procul a calūnia.Et in plu.ſcribitur cū mem in principio & dicitur מַעֲשַׁקּוֹת maaſacoth. Prouer.28. Dux indigēs prudētia multos opprimet.ꝓ q̄ he.le.mltas opp̄ſſiões ſeu calūnias.ſ.faciet.Eſa.33.qui ꝓiicit auariciā ex calūniis.

עָשַׂק Aſac.cum puncto cebólet.i.iurgari.Geñ.26.Quam obrẽ nomen putei ex eo quod acciderat vocauit calumniam.pro quo he.le.Et vocauit nomen putei iurgium: quia iurgati ſunt cum eo. Vbi ponitur verbũ & nomen ab eo deriuatum.ſed ſi ſcribatur cum puncto ſebólet ſicut dictio precedens:poteſt intelligi ſicut eſt in littera noſtra.

עֵשֶׂק Iurgari.

עָשַׁר Aaſar.ditare.ditari.diuitem eẽ.diuitias habere. locupletari. Geñ.14. Ne dicas ego ditaui Abrã.1.Reg.1. Dñs pauperem facit & ditat.Et in eo.17.Virũ qui percuſſerit eũ ditabit eum rex diuitiis magnis.Iob.15. Non ditabitur & non perſeuerabit ſubſtantia eius.p̃s.64.Multiplicaſti locupletare eam.Prouer.10.manus aũt fortium diuitias parat.ideſt ditat.Et in eo.Benedictio dñi diuitem facit. Et in eo.15.Noli laborare vt diteris.Hiere.5.Ideo magnificati ſunt & ditati.Ezech.27.Ditaſti reges terre.& idẽ עָשִׁיר Aaſir.ideſt diues.Exo.30.Diues non addat.Ps.48.Simul in vnum diues & pauper.Prouer.14.Amici diuitũ multi. Quod in hebreo legitur ſinglr̃.ſ.amici diuitis multi.Et in eo.22. Diues & pauper obuiauerunt ſibi. Eſa.53. Et diuitem pro morte ſua.& in plu.עֲשִׁירִים Aaſirim.i.diuites.p̃s.44.Oẽs diuites plebis.Eccſ.10.Et diuites ſedere deorſũ.& inde עֹשֶׁר oóſer.ideſt diuitie.Et ĩ hebreo ẽ ſingularis numeri:& caret numero plurali.1.Paralip.29.Tue ſunt diuitie:& tua eſt gloria.Prouer.7.In ſiniſtra illius diuitie& gloria.Hiere.9.Et non glorietur diues in diuitiis ſuis.

עָשַׁר Ditare. locupletarꝭ diuitẽ facẽ עָשִׁיר Diues עֲשִׁירִים Diuites עֹשֶׁר Diuitie

עִשֵּׂר Aaſar.cũ puncto cebólet. decimare.decimas dare.decimas offerre. Geñ.28.Cũctorũ que dederis mihi decimas offeram tibi.Deut.26.Quando cõpleueris decimã cũctarũ frugũ tuarũ.pro quo he.le.Quando cõpleueris decimare omnẽ decimã frugũ tuarum.1.Reg.8.Et vinearum reditus addecimabit.Et in eo.Greges quoq; vr̃os addecimabit.& inde מַעֲשֵׂר Maaſer.ſiue מַעֲשַׂר Maaſar. ideſt decima ſiue decimatio.Geñ.14.Et dedit ei decimas ex omnibus.Leuit.27.Si quis autem voluerit redimere decimas ſuas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.decimã.Nu.18. Decimas quas dedi vobis.& in eo.Decimam partem decime.Malach.3.Inferte oẽm decimam.& in plurali.מַעַשְׂרוֹת Maaſeroth.Nume.18.Ex vniuerſis quorum accipitis primitias offerte dño.pro quo he.le.Ex vniuerſis decimis veſtris q̃s accipitis a filiis iſrael: dabitiſq; ex eis primitias domino.& inde עִשָּׂרוֹן Iiſaron.i.decima pars.Nu.28. Et decimã decime ſimile.Et in plu.עֶשְׂרֹנִים Eeſronim.vt in eo.& duas decimas ſimile oleo conſpſe. Et in eo.Et tres decimas ſimile.& inde עֲשָׂרָה Aaſara.i.decẽ in gñe maſculino. Geñ.18.Non delebo propter decẽ.Nu.8.Mortariolũ ex decẽ ſiclis aureis.& in eo.Denos ſiclos appẽdẽtia.i.vnũquodq; decẽ ſiclos appẽdẽs.Scribitur ẽt cũ tau in fine loco he.Geñ.31 Et mutauit mercedẽ meã decẽ vicib⁹.&in ge.fe.ſcribitur ſine he & dr̃ עֶשֶׂר eéſer.Leuit.26.Ita vt decẽ mulieres in vno clibano coquãt.2.Reg.19.Decẽ partibus maior ego ſum apud regem.& in plu.עֲשָׂרוֹת aaſaroth.Exo.18.Et conſtitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos.i.principes decẽ.Ponitur ẽt decẽ pro multis ſiue p̱ numero indeterminato.vt in eo.18.Quia tu vnus ſolus p̱ decẽ millibus cõputaris.i.pro multis millibus.Iob.19. En decies cõfudiſtis me.i.multotiẽs.& inde עֲשִׂירִי aaſiri.i.decim⁹ Geñ.8.Vſq; ad decimũ mẽſe:decimo en ĩ mẽſe prima die mẽſis apparuerũt cacumina mõtiũ.Leuit.27.Quidqd decimũ venerit:ſãctificabitur dño.& in ge.fe. עֲשִׂירִית aaſirith Exo.16.Gomor aũt decima ps eſt ephi.Nu.28. Decimã p̃tẽ ephi ſil̃e.Hiere.32.verbũ qd factũ eſt ad hieremiã a dño in anno decimo.Quod in hebreo eſt gñis feminini. Et inde עָשׂוֹר Aaſor.i.decẽ ſeu decim⁹.Geñ.24.Maneat puella nobiſcum ſaltem decem dies. Exo.10. Decima die menſis huius. Significat etiam עָשׂוֹר Aaſor.inſtrumentum muſicum decem chordarum.p̃s.32. In pſalterio decem chordarum pſallite ei.p̃s.91.In decachordo pſalterio:cum cithara.Ps.143. In decachordo pſalterio pſallam tibi. Et inde עֲשִׂירִיָּה Aaſiria.ideſt decimatio.Eſa.6. Et adhuc in ea decimatio.& inde עֶשְׂרִים Eeſrim.i.viginti.ſ.bis decem. Geñ.18.Non interficiam propter viginti.& in eo.31.Viginti annis fui tecum.

עִשֵּׂר Decimas offerre addecimarꝭ מַעֲשֵׂר מַעֲשַׂר Decime מַעַשְׂרוֹת Decime עִשָּׂרוֹן Decia ps.' עֶשְׂרֹנִים Decime עֲשָׂרָה Decem. עֶשֶׂר Decem. עֲשָׂרוֹת Decem decani עֲשִׂירִי Decimus עֲשִׂירִית decima. עָשׂוֹר decem עָשׂוֹר Decachordus עֲשִׂירִיָּה decimatio. עֶשְׂרִים Viginti

עָשַׁת Aaſath.impinguari.candidum ſeu lucidũ eſſe.cogitare.Hiere.5.Incraſſati ſunt & impinguati.Hebrei tñ legũt.Incraſſati ſunt & candidi ſeu lucidi facti ſunt. & inde עֶשֶׁת éeſeth.ſiue עָשׁוֹת Aaſuth.i.candidũ ſeu lucidũ:aut purũ ſeu purgatũ.Canti.5.Venter eius eburneus.Pro quo he.le.Venter eius candidus ſeu lucidus ſicut ebur. Ezech.27.In nũdinis tuis propoſuerũt ferrũ fabrefactum.i. ferrũ purũ ſeu purgatũ a rubigine.Itẽ עָשַׁת aaſath.i.cogitare.recogitare.Dañ.6.Porro rex cogitabat conſtituere eum ſup omne regnum.Ione.1.Si forte recogitet deus de nobis.& inde עַשְׁתּוּת aaſthuth.i.cogitatio.Iob.12.Lampas contempta apud cogitationes diuitum.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.apud cogitationẽ.Et ĩ plu. עֶשְׁתֹּנוֹת Eeſtonoth p̃s.146.In die illa peribunt omnes cogitationes eorũ.Itẽ עַשְׁתֵּי Aaſthe.ideſt vnus ſiue vnũ aut vnam.Et ſemper iungitur cum dictione עֶשֶׂר éeſer.que ſignificat decẽ & dicitur עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה Aaſthe eeſre.ſiue עַשְׁתֵּי עָשָׂר Aaſthe aaſar: & tunc ambe dictiones ſignificant vndecim.Exo.26.Saga cilicina vndeci.Deut.1.Quadrageſimo anno:vndecimo mẽſe.Zach.1.vndecimi menſis ſabat.

עָשַׁת ĩpinguari. עֶשֶׁת עָשׁוֹת Cãdidus Purus. עָשַׁת Cogitare Recogitarꝭ עַשְׁתּוּת Cogitatio. עֶשְׁתֹּנוֹת cogitatões עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה עַשְׁתֵּי עָשָׂר Undecim

עַשְׁתַּר Aaſtar.grex.ſcilicet ouiũ. & ſolũ inuenitur in numero plu.ſ.עַשְׁתְּרוֹת Aaſtaroth.Deut.7. Gregibus ouiũ tuarũ.Eſt ẽt עַשְׁתָּרוֹת aaſtaroth ſiue עַשְׁתֹּרֶת aaſtéreth nomẽ idoli ad ſimilitudinem pecudis facti:ſecundum hebreos.Iudi.2.Seruientes baal & aſtaroth.1.Reg.31. Et poſuerunt arma eius in tẽplo aſtaroth.5.Reg.11.Aſtartem deam ſidoniorum.Eſt etiam nomen loci.Geñ.14.Et percuſſerunt raphaim in aſtaroth carnaim.Deut.1.qui manſit in aſtaroth & in edraí.

עַשְׁתַּר עַשְׁתְּרוֹת Greges עַשְׁתָּרוֹת עַשְׁתֹּרֶת Aſtaroth Aſtarte

עֵת Eth.Tempus.hora.Geñ.29.Nec eſt tempus vt reducatur ad caulas greges. Ruth. 2. Quando hora veſcendi fuerit.& in plu.עִתִּים Iithim.ſiue עִתּוֹת Iithoth. De quo vide ſupra in dictione עוּת vuth.

עֵת Tempus Hora עִתִּים Hore.

עָתַד Aathad. Parare.paratũ eſſe.futurũ eſſe.Iob.15. Que in cumulos ſunt redacte.pro quo he.le.Que parate vel future ſunt in cumulos.ſ.redigi.Prouer.24.Prepara foris opus tuum:& diligenter exerce agrum tuum.pro quo hebrei legunt.Prepara foris opus tuum: & para illud in agro tuo.& inde עָתִיד Aathid.i.futurus.ſeu paratus. Iob.5.Qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan.Et in eo.15.Sicut regẽ qui preparatur ad preliũ.Eſter.8.Paratos eſſe iudeos ad capiendam vindictam. Et inde tempus futurum vocatur apud hebreos עָתִיד Aathid.& in plurali.עֲתִידוֹת Athidoth. Deut.32.Et adeſſe feſtinant tempora.ſ.futura.Item עַתּוּדִים Aathudim.ideſt hirci:ſeu mares ouium vel caprarum.Et ſolum inuenitur in numero plurali.Geñ.31.Et vide vniuerſos maſculos aſcẽdentes ſuper feminas.Ps.49. Nec de gregibus tuis hircos.Prouer.27.Et hedi ad agri precium.pro quo hebrei legunt.Et precium agri hirci.ſcilicet ſunt. Hiere.50.Et eritis quaſi hedi ante greges. pro quo hebrei legunt.Et eritis quaſi hirci.Ponitur etiam pro principibus vel ducibus.Eſa.10.Et principes eorum depredatus ſum. Et in eodem.14. Omnes principes terre ſurrexerunt de ſoliis ſuis.

עָתַד Parare. Preparari עָתִיד Paratus. preparatus. Futurũ עָתִיד עֲתִידוֹת futura tp̃a. עַתּוּדִים Maſculi. Hirci. Hedi Pñcipes.

עַתָּה Nunc

עַתָּה Atha.nunc.aduerbiũ tp̃is.Geñ.12 .Nunc igitur ecce coniux tua.p̃s.112.Ex hoc nunc & vſqꝫ in ſeculum.vide ẽt de hoc ſupra in dictione עוּת vuth:quia inde deriuatur

עָתַם cõturbare. obſcurare.

עָתַם Aatham.obſcurare.btũs hiero.tranſtulit. cõturbare.cuius verbũ paſſiuũ ponitur.Eſa.9.Vbi dr̃ in ira dñi exercituum conturbata eſt terra.pro quo hebrei legũt.obſcurata eſt terra.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

עָתַק ſubleuari. inueterare עָתַק עָתִיק Vetus. Antiqu⁹ עַתִּיקִים Vetera. עָתַק Transferre Auferre Euellere.

עָתַק Aathac.ſubleuari.inueterare.euellere.transferre. Iob 21.Quare impii viuunt ſubleuati ſunt:cõfortatiqꝫ diuitiis. Pro quo he.le.Quare impii viuunt inueterauerunt ideſt ſeneſcunt.p̃s.6.Inueteraui inter omnes inimicos meos.& inde עָתַק Aathac:ſiue עָתִיק aathic.i.vetus ſiue antiquum.1.Reg.2.Recedant vetera de ore veſtro.quod in hebreo legitur ſingulariter.Et ponitur ibi ſingulare pro plurali.p̃s.30.Que locuntur aduerſus iuſtũ iniquitatem·ꝓ quo hebrei legunt.Que locuntur aduerſus iuſtũ vetera. & beatus hiero. in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.q̄ locuntur contra iuſtum dura.i.inueterata.Eſa.25.& veſtientur vſqꝫ ad vetuſtatem.Dañ.7.Et antiquus dierum ſedit.Et in plu.עַתִּיקִים Aathichim.1.Paralip.4.Hec autem verba vetera.poteſt ẽt legi.verba ſuperna & ſublimia.nam ponitur etiam pro ſuperno. Prouer. 8. Opes ſupernas & iuſtitiam . Item עָתַק Athac.i.euellere.ſeu transferre.vel auferre.Geñ.12.Et inde transgrediens ad montem.Pro quo hebrei legunt. Et euulſit ſeu tranſtulit inde ad montẽ.ſ.tabernacula ſua . Iob . 9. Qui tranſtulit montes & neſcierunt.Et in eo. 14 . Et ſaxũ transfertur de loco ſuo.Et in eodem . 32 . Abſtulerunt a ſe eloquiũ.Eſa.28.Ablactatos a lacte euulſos ab vberibus.Significat etiam transferre de vna lingua in aliam . Prouer. 15.Hec quoqꝫ ſunt parabole ſalomonis quas tranſtulerunt viri ezechie regis iuda.

עָתַר deprecari orare Rogare Exaudire עֲתֶרֶת deprecatio Multiplicatio עֲתָרַי Supplices. עָתַר derogare multiplicaſ. נַעְתָּרוֹת fraudulẽta עָתָר Nebula

עָתַר Aathar.orare.deprecari.rogare.derogare. Geñ.25. Deprecatuſqꝫ eſt iſaac dominum pro vxore ſua.Exo. 8.Orate dominum vt auferat ranas a me.Et in eo.Quando deprecer pro te.Et in eo.Rogate pro me.& in eo.Egreſſus a te orabo dñm.Iob.22.Rogabis eũ & exaudiet te . Et ĩ eo.33.Deprecabitur deũ & placabilis erit ei.Et in voce paſſiua ſignãt exaudire ſeu placari.Geñ.25.Qui exaudiuit eum.1.Paralip.5.Et exaudiuit eos.Eſa.19.Et placabitur eis & ſanabit eos.Et inde עֲתֶרֶת Aathereth . ideſt deprecatio. Hiere.33.Et reuelabo eis deprecationem pacis & veritatis. Hebrei vero in predicto loco interpretantur multiplicationem.& inde עֲתָרַי aathrai.Pro quo beatus hiero . trãſtulit ſupplices mei.Soph.3.ſupplices mei filii diſperſorũ meorum deferent munus mihi.Hebrei vero dicunt ꝙ eſt nomẽ propriũ nationis vel gentis.Item עָתַר aathar. ideſt derogare.Ezech.35. Et derogaſtis aduerſum me verba veſtra. Hebrei tñ in predicto loco legunt. Et multiplicaſtis aduerſum me verba veſtra.& inde נַעְתָּרוֹת Naatharoth.Pro quo beatus hiero. trãſtulit fraudulenta.i.derogatoria. Prouer. 27.Quam fraudulenta oſcula odientis . Ponitur etiã עָתָר aathar.pro nebula ſiue pro multitudine fumi.Ezech.8. Et vapor nebule de thure conſurgebat.Pro quo hebrei legũt. Et nebula multitudinis incenſi conſurgebat.

De incipientibus a littera. פ . Pe.

פֵּאָה Latus. Coma פֵּאוֹת Anguli Duces.

פֵּאָה Pea.latus.angulus.finis.terminus.coma . Exo . 26 . Quarum viginti erunt in latere meridiano. Et in eodẽ.In latere quoqꝫ ſecundo qđ vergit ad aquilonẽ.Ezech. 45.A latere maris vſqꝫ ad mare:& a latere orientis vſqꝫ ad orientem.Ponitur etiam pro coma. Leuit.19.Nec in rotundum tondebitis comam.Et in eo. Nec radetis barbam.pro quo hebrei legunt.Et non diſſipes.ideſt nõ radas comam ſeu angulum vel finem barbe tue.Et in plurali פֵּאוֹת peoth. Exo.25.Et pones eos in quattuor angulis. Ponitur etiã ꝓ ducibus vel principibus.Nu.23.Et percutiet duces moab. Et aliqui hebrei ſecundum precedentem ſignificationẽ legunt.Et percutiet angulos ſeu terminos moab.Et inde verbum angulare.ideſt in angulos terre diſpergere: ſecundũ hebreos.Deut.32.Dixi vbi nã ſunt.pro quo hebrei legũt. Dixi diſpergam eos.ſ.per angulos terre.Poteſt etiam deriuari a dictione אַף aaph.que ſignificat iram.vt ſit ſenſus.dixi iraſcar eis.vbi ponitur אַפְאֵיהֶם Aaphe hem . quod ſi legatur אֵיפֹהֶם Eephohem: tunc ſignificat vbi ſunt:ſicut eſt in littera noſtra.

פָּאַר Gloriari Glorificare תִּפְאֶרֶת decor Gloria Maieſtas. פְּאֵר Corona פְּאֵרִים פְּאֵרֵי corone. Vitte diſcriminalia פָּארָה Laguncula. פָּארוּר Olla פָּאַר colligere פֹּארוֹת Rami. Frondes

פָּאַר Paar.glorificare.gloriari.decorare.ſeu decorum eſſe recolligere. Exo.8.Cõſtitue mihi tempus quãdo deprecer pro te.pro quo hebrei legunt . Gloriare contra me quando deprecer pro te.ideſt tu habeas illam gloriam vt eligas tibi tempus:licet talem gloriam ego deberem habere ſ.vt ego eligerem tempus ad deprecandum pro te . Sic enĩ exponitur ab hebreis. Iudi.7.Ne glorietur contra me iſrael.Eſa.10.Nunquid gloriabitur ſecuris contra eum qui ſecat in ea.Et in eodem.49.Quia in te glorificabor.Et ĩ eo. 55.Et ſanctum iſrael quia glorificauit te.Et ĩ eo.60.Et domum maieſtatis mee glorificabo .& inde תִּפְאֶרֶת Thipheſreth.ideſt decor.gloria.Exo.26.Facieſqꝫ veſtem ſanctã aaron fratri tuo in gloriam & decorem.p̃s.88. Quoniã gloria virtutis eorum tu es.Prouer.28.In exultatione iuſtorũ multa gloria eſt.Eſa.60.Et domum maieſtatis mee. Vbi ponitur pro maieſtate. Et inde פְּאֵר pheer.i.decor.ſeu gloria:& ponitur pro corona que ẽ ornamentum ſeu decor capitis.Eſa.61.Et darem eis coronam pro cinere.Et in eodẽ. Quaſi ſponſum decoratũ corona.Ezech.24 . Corona tua circunligata ſit tibi. Et in plu. פְּאֵרִים paarim.ſiue פְּאֵרֵי paare.Exo.39.Et mitras cum coronulis ſuis. Ezech.24.Coronas habebitis in capitibus veſtris.Ponitur etiam pro vittis que capiti circũvoluuntur.Ezech.44. Vitte linee erũt in capitibus eorũ.Ponitur etiam pro diſcriminalibus:que ſunt quedam ornamenta capitis.Eſa.3. Et mitras & diſcriminalia.Item פָּארָה Pura.ideſt laguncula:ſeu olla ſcđm trãſlationẽ nr̃am.Eſa.10.Confringet lagunculam in terrore. Hebrei tñ dicũt ꝙ ſignãt ramũ ſeu propaginẽ.cuius p̄lale. פֹּארוֹת Poroth.ponitur pro ramis:vt infra dicetur. Poteſt ẽt ſignãre ollã:ſicut eſt in littera noſtra . De quo vide ſupra in dictione פּוּר Pur.& aliqñ ſcribitur cũ duplici res & dicitur פָּארוּר parur.Naum.2.facies oĩm ſicut nigredo olle.Et aliqui hebrei ſcđm primã ſignificationem legũt. Et facies oĩm retraxerũt decorẽ ſuũ.Itẽ פָּאַר paer.i. colligere.ſeu recolligere.ſ.quidquid in ramis arborũ remãſerit. Deut.24. Quidquid remanſerit in arboribus non reuerteris vt colligas.Et inde פֹּארוֹת Poroth.i.rami.ſeu frondes . Ezech.31. Et eleuati rami eius per aquas multas.Et in eo.Et ſub frondibus eius genuerunt omnes beſtie ſaltus Et in eo.& platani nõ fuerunt eque frondibus eius.& aliqñ ſcribitur cum aleph poſt res.De quo vide infra in dictione פָּרָא Para.

פַּג Groſſus ficus.

פַּג Pag.Groſſus.ideſt ficus qui primũ venit ad maturitatẽ Canti.2.ficus protulit groſſos ſuos.

פִּגּוּל Immũdum פִּגּוּלִים ꝓphanum.

פִּגּוּל Pigul.Immundum.prophanum.Leuit . 19. Prophanus erit & impietatis reus.Ezech. 4.Et non eſt ingreſſa in os meum omnis caro immũda.& in plu . פִּגּוּלִים Pigulim.Eſa.43.Et ius prophanum in vaſis eorum. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet & ius prophanationũ vel immundarum.ſcilicet carnium in vaſis eorum.

פָּגַע obuiare

פָּגַע Pagaa.occurrere.obuiare.irruere.deprecari. intercedere.orare.rogare.Geñ.32.fuerũtqꝫ ei obuiã angeli dei

Reſiſtere. Irruere. Occidere. פגע Occurſus. Contrarius. Intercedere. Orare. Rogare

Exo.5.ne forte accidat nobis peſtis aut gladius.Pro quo hebrei legunt.Ne forte occurrat nobis peſtis aut gladius.Et ĩ eodem.23.Si occurreris boui inimici tui & aſino erranti.Nu.35.Propinquus occiſi homicidam interficiet ſtatim vt apprehenderit eum.pro quo he.le.cũ occurrerit vel obuiauerit ei:Ioſ.2.Ne forte occurrant vobis reuertentes.Et in eo.17.Et coniungantur ſibi in tribu Aſer.ideſt occurrant ſibi.Et in eo.19.Peruenit in debaſeth.pro quo he.le.& occurrit.i.pertingit in debaſeth.Et in eo.Et peruenit terminus eius vſqꝫ thabor.Iob.36.Et precepit ei vt rurſus adueniat.pro quo he.le.occurrat.ſcilicet tenebris.Eſa.47.Nõ reſiſtet mihi homo.ideſt non occurret mihi homo.Hebrei tñ ſecundum aliam ſignificationẽ exponunt ſic.Non accipiã deprecationem vel orationẽ hominis.Et in eo.64.occurriſti letanti & facienti iuſtitiam.Hiere.15.Si non occurri tibi in tempore afflictionis.Amos.5.Et occurrat ei vrſus.Significat etiam irruere vel interficere.Iudi.8.Tu ſurge irrue in nos.Et in eo.15.Spondete mihi ꝙ non occidatis me.ideſt ne irruatis in me.1.Reg.22.Noluerunt autem ſerui regis extendere manus ſuas in ſacerdotes domini.ꝓ quo he.le.Noluerunt autem ſerui regis extendere manus ſuas vt irruerent in ſacerdotes domini.2.Reg.1.Accedens irrue in eum.Et inde פגע Pegaa.ideſt occurſus.contrarius.aduerſarius.3.Reg.5.Non eſt ſatan neqꝫ occurſus malus.Scribitur etiam cum mem in principio.Iob.7.Quare me poſuiſti contrarium tibi.Significat etiam intercedere vel orare ſeu deprecari.Geñ.23.Intercedite pro me apud Ephron.Et in eo.28.Cumqꝫ veniſſet ad quendam locum.Pro quo hebrei legunt.Et orauit vel deprecatus eſt in loco Poteſt etiã legi ſic.Et occurrit loco.Quod eſt idem ſenſus cũ lr̃a nr̃a.Iob.21.Et quid nobis prodeſt ſi orauerimus illum.Eſa.53.Et pro tranſgreſſoribus rogabit.Et in eo.59.Et aporiatus eſt:quia nõ eſt qui occurrat.pro quo he.le.qa nõ eſt qui oret vel deprecetur.põt ẽt legi ſicut eſt in lr̃a nr̃a Hiere.7.Nec aſſumas pro eis laudẽ & orationẽ & nõ obſiſtas mihi.pro quo he.le.Et nõ depreceris ſiue nõ ores me Et in eo.27.Et ſi ꝓphete ſunt & eſt verbũ dñi in eis:occurrant dño exercituũ.pro quo he.le.orent vel deprecentur dñm exercituum.Et in eo.36.Contradixerunt regem ne combureret librum.i.rogauerunt regem.

פגר Cadauer. Ruina. פגרים Ruine. Cadauera. פגר Impigere Corruere.

פגר Péger.cadauer.morticinium.Eſa.14.Quaſi cadauer putridum.Amos.8.Multi morientur.Pro quo he.le.Plurimum cadauer.ſupple erit.& eſt ſenſus ſicut in lr̃a nr̃a.Ponitur ẽt pro ruina.Naum.3.Et grauis ruine.Et in plu. פגרים Pegari.ſeu פגרי pigre.Leuit.26.Cadetis ĩter ruinas idolorũ veſtrorũ.pro quo he.le.Et dabo cadauera vr̃a ſup cadauera idolorũ veſtrorum.Nu.14.Veſtra cadauera iacebunt in ſolitudine.Eſa.37.Et ecce omnes cadauera mortuorũ.Et in eo.62.Et videbũt cadauera virorũ.Et ĩde verbum פגר piger.Quod ſignificat corruere.vel impingere.1.Reg.30.Qui laſſi tranſire non poterant torrẽtem Boſor.Pro quo he.le.qui corruerant vel impegerant ad torrentẽ Boſor.i.pre laſſitudine tranſire non poterant:ſicut eſt in littera noſtra.

פגש Obuiare. Occurrere Incurrere

פגש Pagas.obuiare.occurrere.Geñ.32.Si obuium habueris fratrem meum eſau.i.ſi obuiauerit tibi.Et in eodẽ 33.Que nam ſunt iſte turme quas obuiam habui.Exo.4.Occurrit ei dominus.1.Reg.25.Quibus & illa occurrit.Iob.5.Per diem incurrunt tenebras.Prouer.22.Diues & pauper obuiauerunt ſibi.Et in eodem.29.Pauper & creditor obuiauerunt ſibi.

פדה Redimere.

פדה Pada.Redimere.liberare.eruere.Exo.21.Dimittet eã.pro quo he.le.redimat eã.i.dimittat eã liberã.Leuit.19.Et tñ precio nõ eſt redẽpta.p̄s.54.Redimet in pace animã meã.p̄s.118.Redime me a calũniis hoim.p̄s.129.Et ipſe redimet iſrael.& inde פדות Peduth.i.redẽptio.Exo.8.Ponãqꝫ diuiſionẽ inter populũ meũ & populũ tuũ.ꝓ quo he.le.Ponãqꝫ redemptionẽ inter populũ meũ & populũ tuũ.p̄s.110.Redẽptionẽ miſit dñs populo ſuo.Scribitur etiã cũ iod in fine & dr̃ פדיון pidion.p̄s.48.Et preciũ redẽptiõis aĩe ſue.& aliqñ ſigñat preciũ ſolutiõis vel liberatiõis.Nu.3 In precio aũt ducẽtorũ.ſcribitur ẽt cũ mẽ in fine & dr̃ פדיום Pidiom.vt in eo.Tulit igitur moyſes pecuniã eorũ qui fuerunt amplius.pro quo he.le.Et tulit moyſes pecuniam redemptionis vel precii eorũ qui fuerunt amplius.

פדות Redẽptio. פדיון Redẽptio. Preciũ פדיום Precium.

פדן Meſopotamia. אפדנו

פדן Padan.meſopotamia.regio.que grece ſic noiatur a meſos qđ eſt mediũ & potamos qđ eſt flumẽ.eo qđ eſt ſita inter duo flũina tigrim.ſ.& euphratẽ.Geñ.25.Duxit vxorẽ rebeccã filiã bathuelis ſyri de meſopotamia.Et ĩ eo.28.Vade & proficiſcere in meſopotamiã ſyrie.Et in eodẽ.48.Quãdo veniebã de meſopotamia:mortua eſt rachel.& hec dictio פדן Padan in lingua chaldaica ſigñat numerũ parẽ ſiue dualem.in lingua vero punica ſeu arabica ſignificat cãpeſtrẽ ſeu planiciẽ.& ideo dicunt aliqui ꝙ illa regio dicitur פדן padan.Eo quod eſt terra campeſtris:& ſecũdũ aliquos hebreos inde deriuatur dictio אפדנו apadno.Dañ.11.Et figet tabernaculũ ſuũ apadno.De quo vide ſupra in dictione אפד Apad.

פדע Liberare

פדע Padaa.redimere.liberare.Iob.33.Libera eum vt non deſcẽdat ĩ corruptionẽ.& ſolũ iuenitur ĩ p̄dicto loco.

פדר Adeps.

פדר Páder.adeps.Leuit.1.Caput & cũcta q̄ adherẽt iecori.ꝓ quo hebrei legunt.Caput & adipẽ.i.adipẽ q adheret iecori.

פה Os. Cõſenſus Imperiũ Capiciũ Ora. פיות Anceps. Anceps פיפיות Ancipites פים Acies כפי לפי

פה Pe.os.ſ.ab ore.Exo.4.Quis fecit os hoïs.& in eo.Et ipſe loq̃tur ꝓ te & erit os tuũ.Nu.12.ore enĩ ad os loquor ei.Ponitur ẽt pro cõſenſu.Ioſ.9.Cõgregati ſunt pariter vt pugnarẽt cõtra ioſue & iſrael vno aĩo eadẽqꝫ ſentẽtia.ꝓ q̄ he.le.Vt pugnarẽt cõtra ioſue & iſrael vno ore.i.vno cõſenſu eadẽqꝫ ſentẽtia.Et qñ poſt ſe regit gtm̃ vel qñ cõponitur cũ pronoïbus tũc mutat he in iod.Geñ.29.& os putei grãdi lapide claudebatur.Exo.4.& ego ero in ore tuo & in ore illius.Nu.20.Eo qđ incredulus fuerit ori meo.Deut.8.Sed in oĩ verbo quod procedit de ore dei.Et in eo.11.quos aperto ore ſuo terra abſorbuit.Ioſ.9.& os dñi nõ interrogauerũt.p̄s.49.os meũ loquetur ſapiẽtias.Eſa.49.& poſuit os meũ quaſi gladiũ acutũ.Sigñat ẽt p̄ceptũ ſeu imperium vel mãdatũ.Geñ.41.& ad tui oris imperiũ cũctus ppl̃s obediet.Nu.10.mouerũt caſtra primi iuxta impiũ dñi.Ioſ.1.quicũqꝫ cõtradixerit ori tuo.i.impio vel mandato.Ponitur ẽt pro capicio vel ora veſtimẽti.Exo.28.In cuius medio ſupra erit capicium & ora ꝑ gyrum:ſicut fieri ſolet in extremis veſtium partibus.Iob.30.Et quaſi capicio tunice ſuccinxerũt me.p̄s.132.Quod deſcendit in ora veſtimenti eius.ponitur etiam pro ore gladii.ideſt pro acumine gladii.Exo.16.Fugauitqꝫ Ioſue Amalech & populum eius in ore gladii.Et in plurali פיות Peioth.Iudi.3.Qui fecit ſibi gladium ancipitem.Pro quo hebrei legunt.Et fecit ſibi gladium acutum habens duo ora.ideſt acutum ex vtraqꝫ parte.Prouer.5.Acuta quaſi gladius biceps.ideſt ex vtraque parte acutus.& aliquando duplicatur littera pe & littera iod & dicitur פיפיות Pipiioth.Ps.49.Et gladii ancipites in manibus eorum.Reperitur etiam פים Pim ſecundum terminationem pluralem maſculinorum.1.Reg.5.Retuſſa erat acies vomerum.& quandoqꝫ preponitur ei lr̃a caph & littera lamed & dr̃ כפי Chephi.aut לפי lephi:& tũc aliqñ ſignificat.iuxta.ſecundum.ſicut.Geñ.47.Prebens

Iuxta. cibaria singulis.Pro quo hebrei legunt.Prebens panē iuxta
familiam . idest iuxta exigentiam familie singulorum .
Exo.12.Que sufficere possunt ad esum agni . Pro quo hebrei
legūt.Vnusquisq; iuxta id qđ pôt edere numeretur super
agnum.Et est sensus sicut in littera nostra . Leuit . 25.
Quanto. Quanto plus anni remanserit post iubileum:tanto crescet
& precium:quanto minus temporis.Pro quo hebrei legūt.
Iuxta multitudinem annorum cresces & precium . Nu . 7.
Iuxta. Iuxta ordinem ministerii sui.Et in eo.Iuxta id quod habebant
Secundū. necessarium . & in eodem . Secundum officia & cultū
suum.Et in eo. 9.Cumq; ablata fuisset nubes que tabernaculum
protegebat:tunc proficiscebantur filii israel. ꝑ quo
hebrei legunt.Iuxta eleuationem nubis desuper tabernaculum:
proficiscebātur filii israel.3.Reg.17.Si fuerit annis
his ros & pluuia nisi iuxta oris mei verba.Iob.33. Ecce &
Sicut. me sicut & te fecit deus . & aliquando preponitur ei dictio
עַל Aal & dicitur עַל־פִּי Aalpi . Exo .34.Scribe tibi verba
עַל־פִּי hec quibus & tecū & cū israel pepigi fedus.pro quo hebrei
legunt.Scribe tibi verba hec:quia iuxta verba hec pepigi
Iuxta. fedus tecum & cum israel.Deut.17.Et docuerint te iuxta legem
פִּי eius.Et quando iungitur predicta dictio פִּי Pi cum dictione
שְׁנַיִם שְׁנַיִם Senaim que significat duo:tunc ambe dictiones
significant duplicem partem vel duplicem portionem
Duplicia. Deut.21.Dabitq; ei de his que habuerit cuncta duplicia.4.
Duplex. Reg.2.Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus.Item פֹּה
פֹּה Po.idest.hic.siue huc.aduerbium loci.Deut.5.Tu vero hic
Hic. sta mecum.Ios.18. Vt hic coram domino deo vestro mittam
Huc. vobis sortem.Iob.38 . Vsq; huc venies & non procedes
. Esa . 22.Quid tibi hic : aut quis tibi hic . Et aliquando
scribitur cum aleph in fine loco he . Iob . 38 . Et hic
confringes tumentes fluctus tuos.Et quandoq; preponitur
מִפֹּה ei littera mem & dicitur מִפֹּה Mipo.idest hinc siue inde
Hinc. Ezech.40.Tres hinc & tres inde . Scribitur etiam cū vau
Inde. in fine loco he. Vt in eo.Due mense hinc: & due mense inde.
Et in eo. 41.Hectecas ex vtraq; parte centum cubitorū.
Pro quo hebrei legunt.Et hectecas eius hinc & inde centum
cubitorum.

פוג פוג Pug. Vacillare.hesitare.relaxare.Geñ.45.quasi de graui
somno euigilans: tamen nō credebat eis.Pro quo hebrei
Vacillare. legunt.Et vacillauit siue hesitauit cor eius:quia nō credebat
Lacerari. eis.Abach.1.Propter hoc lacerata est lex.pro quo hebrei
legunt.Propter hoc vacillat seu relaxata est lex . cuius
verbū passiuū habetur.Ps.37.Vbi dicitur:afflictus sum &
Affligi. humiliatus sum nimis.vbi ponitur pro afflictus sum . Pro
laxari. quo hebrei legunt.Laxatus sum siue relaxatus sum vel debilitatus
הֲפֻגֹת sum.Et inde הֲפֻגוֹת Hafugoth .i. relaxatiōes seu
cessationes.Beatus Hiero.trāstulit requiem.Threñ.3.Oculus
requies. meus afflictus est nec tacuit:eo quod non esset requies.
idest eo quod non esset relaxatio vel cessatio a lachrymis
vel a fletu.

פוח פוח Phuach. Aspirare.flare.sufflare.insufflare . loqui . illaqueare.
Aspirare. Canti.2.Donec aspiret dies.Et in eodem.4.ꝑfla
Perflare. hortum meum.Ps.9.Omnium inimicorum suorū dominabitur.
pro quo hebrei legunt. Omnes inimicos eius
Insufflare insufflabit in eos. idest cōtemnet eos & reputabit quasi vētum.
Illaqueat. Potest etiam legi.illaqueabit in eis.Ezech.21.In igne
Sufflare . furoris mei sufflabo in te.Et in eodem.22 . Vt succendā in
ea ignem.pro quo hebrei legunt.Ad sufflandū in ea ignē.
Vide etiam de hoc supra in dictione נָפַח Naphach.Et inde
פִּיחַ פִּיחַ Piach.idest fauilla cineris: que sufflādo in aere eleuatur
Cinis. Exo.9.Tollite plenas manus cineris de camino. & quia locutio
fit per aspirationem & flatum:ideo predicta dictio significat
Proferre. etiam loqui.Prouer.14.Profert autem mendaciū
dolosus testis.idest loquitur mendacium.Et in eo. Et profert loqui.
mendacia versipellis.Ps.11.Ponam in salutari fiducialiter
agam in eo.Pro quo hebrei legunt.Ponam in salutari q̄
loquitur ei.& subditur.Eloquia domini.idest ponam in salutari
eum qui loquitur ei eloquia domini.Potest etiam legi
secundum primam significationem Spirabit in eo . vel
sic.illaqueat in eo.idest ponam in salutari pauperem & inopem
quem impius illaqueat.nam predicta dictio etiam significat
illaqueare.idest laqueos ponere .Prouer.29 . Homines
pestilentes dissipant ciuitatem.ꝑ quo hebrei legūt. Dissipare.
Illaqueant ciuitatem.Esa.42.Laqueus iuuenum omnes. Illaqueare
Pro quo hebrei legunt.Illaqueare iuuenes omnes . & inde
פַּח Pach.idest laqueus.Ps.68.Fiat mensa eorum coram ipsis פח
in laqueum.p̄s.118.Posuerunt peccatores laqueum mihi. laqueus.
p̄s.123.Anima nostra erepta est de laqueo venantium :
laqueus contritus est & nos liberati sumus.Osee.9.propheta
laqueus ruine factus est super omnes vias eius.Et in plurali
פַּחִים Pachim.p̄s.10.Pluet sup peccatores laqueos. Potest פחים
etiam deriuari a dictione פֶּחָם Pecham : que significat laquei.
carbonem. vt infra dicetur.vnde btūs hiero.in ps.iuxta he.
ve.transtulit.Pluet super peccatores carbones.Prouer. 22.
Arma & gladii in via superbi.pro quo hebrei legunt.Arma
& laquei in via peruersi.Significat etiam laminas ex argento
& auro seu ere.Exo.39.Inciditq; bracteas aureas .i. Bractee.
laminas.Nu.16.Producatq; ea in laminas. lamine.

פוט Put. Libia.nomen regionis.Hiere.46. Fortes ethiopie פוט
& libye. libia.

פוך Puch. Stibium nigri coloris:quo mulieres liniunt oculos. פוך
4.Reg.9.Depinxit oculos suos stibio.Iob.42. Et Stibium.
nomen tertie cornu stibii. Hiere.4 . Et depinxeris stibio
oculos tuos.est etiam nomen lapidis preciosi coloris stibii.
1.Parali.29.Lapides onychinos & quasi stibinos. Esa.54. Stibinus.
Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. pro quo hebrei
legunt.Ecce ego sternam in stibio lapides tuos. idest i
lapides stibinos. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ significat carbunculum .

פול Pul.faua.Ezech.4.Et fabam & lentem. פול

פון Pun.Conturbari:aut secundum hebreos:dubitare siue faba.
hesitare.Ps.87. Exaltatus autem humiliatus sum & conturbatus. פון
pro quo hebrei legunt.Tuli seu portaui terrores Cōturbari
tuos & dubitabam seu hesitabam.s.ne mihi euenissent mala
propter mea demerita.Et inde פֶּן Pen. dictio dubitatiua. Dubitare.
idest ne forte.Geñ.2.Ne forte moriamur.Et in eo. Ne forte פן Ne forte.
mittat manum suam.Et in eo.19.Ne forte apprehendat
me malum.Et in eo.24.Caue nequando reducas filiū meum Nequādo
illuc . Exo.1.Ne forte multiplicetur.Nu. 20. Alioquin
armatus occurram tibi.pro quo hebrei legunt.Ne forte in
gladio occurram tibi.Prouer.5.Per semitam vite non ambulat
. Pro quo hebrei legunt.Per semitam vite forte dirigetur:
quasi dicat.Putas ne ꝙ talis mulier dirigetur per semitam
vite:non vtiq;.vnde sequitur.vagi sunt gressus ei⁹.
Et in eodem. Ne forte impleantur extranei viribus tuis .&
in eodem.30.Ne forte saciatus illiciar ad negandum. Esa.
27.Ne forte visitetur contra eam.

פוץ Pus.dispergere.spargere.Diuidere.dissipare. conterere. פוץ
Geñ.11.Antequam diuidamur in vniuersas terras. Diuidere.
Et in eodem . Atq; ita diuisit eos dominus ex illo loco in
vniuersas terras.Et in eodem.Et inde dispersit eos dominus dispergere
super faciem cunctarum regionum.Et in eodem. 49.
Et dispergam eos in israel.Exo.5.Dispersusq; est populus
in omnem terram egypti.1.Regum. 14 . Dispergimini in
vulgus & dicite eis.Iob.37.Et nubes spargunt lumen . Et
in eodem.40.Disperge superbos in furore tuo. Prouer.5

Deriuentur fontes tui foras.i.diuidantur ſeu diſpergantur. Hiere.23. Ve paſtoribus qui diſpergunt & dilacerãt gregẽ paſcue mee.& in eodẽ. Vos diſpſiſtis gregẽ meũ. Ezech.11. In quib⁹ diſperſi eſtis.& in eodẽ.29. Et diſpergã egyptios in nationes.& in eodẽ. Et cõgregabo egyptum de populis in quibus diſperſi fuerant.Naũ.2. Aſcẽdit qui diſpergat corã te.Soph.3.Filii diſperſorum meorũ.Zach.13.Et diſpergentur oues. Sigñat ẽt affluere.vt in eo.1.Adhuc affluẽt ciuitates mee bonis.i.diſpergẽtur ſeu diuidentur:quia nõ poterũt ſimul cohabitare propter multitudinẽ pecorũ & armẽtorum & aliorum bonorũ.Et aliqñ ſcribitur cum duplici ſadic.Hiere.23.Et quaſi malleus conterens petrã.i.diuidens petrã.Abach.3.Et contriti ſunt mõtes ſeculi. Iob.16. Et tenuit ceruicẽ meã & confregit me . vide de hoc ſupra in dictione נָפַץ Naphas.Et inde מַפֵּץ Mephis.i.inſtrumentum quo petre conteruntur.Pro quo beatus hiero.trãſtulit iaculum.Prouer.25. Iaculum & gladiũ & ſagitta acuta. Et inde תְּפוּצָה Thephuſa .i. diſpſio vel cõtritio aut diſſipatio. Hiere.25. Quia completi ſunt dies veſtri vt interficiamini & diſſipationes veſtre.

Affluere
Cõterere
cõfringere
מַפֵּץ
Iaculum
תְּפוּצָה
Diſſipatio

פּוּק Puc.haurire.educere.effundere.diſſoluere.offendere. p̄s.143.Eructantia ex hoc in illud. ideſt educentia ſeu haurientia.Prouer.18.Et hauriet iocũditatẽ a dño .Sigñat ẽt effundere.Ps.139.Cogitauerunt contra me : ne derelinquas me.Pro quo btũs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit. Scelera eorũ ne effundantur.Sed ẽt ĩ predicto loco hebrei legunt. Scelera eorum ne educas.i. ne permittas vt ſcelera eorũ educantur in actu.Eſa.58 . Cum effuderis eſurienti aiam tuã.Sigñat ẽt diſſoluere.Hiere.10.vt nõ diſſoluatur. Et inde פִּיק Phic.i.diſſolutio.Naum.2.& diſſolutio geniculorum.Sigñat etiã offendere.Eſa.28.Ignorauerunt iudiciũ.pro quo he.le.offenderunt in iudicio.& inde פּוּקָה puca i.offenſio ſeu offendiculum.Beatus hiero.trãſtulit Singultũ.1.Reg.25.Nõ erit tibi hoc ĩ ſingultũ & ĩ ſcrupulũ cordis

פּוּק
Educere
Haurire.
Effundere.
diſſoluere.
פִּיק
diſſolutio.
פּוּקָה
offendicl'ꝫ.
Singult⁹.

פּוּר Phur.irritũ facere.diſſipare.diſſoluere.Geñ.17.Quia pactum meũ irritum fecit.Nu.30.In arbitrio viri erit ſi faciat:ſiue nõ faciat.Pro quo he.le. Vir eius cõfirmet eũ aut irritum faciat eum.ſ.iuramẽtum. Sed beatus hiero.tranſtulit ſenſum.& in eodẽ. Si autẽ contradixerit poſtq̃ reſciuit. i. ſi irritum fecerit . 3 . Reg.15. Peto vt venias & irritum facias fedus quod habes cum baaſa rege iſrael.p̄s.32.Dñs diſſipat conſilia gentium.p̄s.88. Miſericordiã autẽ meam nõ diſpergam ab eo.Pro quo he.le.Non faciã irritã ab eo.Eſa. 44.Irrita faciẽs ſigna diuinorũ.Hiere.33.Et ſi irritum poteſt fieri pactum meũ cum die & nocte.& in eodẽ. Et pactũ meum irritum eſſe poterit dauid ſeruo meo. Et aliqñ ſcribitur cum duplici res.p̄s.73.Tu cõfirmaſti ĩ virtute tua mare.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Tu diſſipaſti ĩ fortitudĩe tua mare. Scribitur ẽt cũ duplici pe & res & dicitur פַּרְפַּר Parpar.Iob.16.Ego ille quõdam opulentus repente contritus ſum.Pro quo he.le.Opulẽtus fui & contriuit me ſeu oppreſſit me.Et ĩde פּוּרָה Pura.i.torcular a terendo vel premẽdo dictum.Eſa.63. Torcular calcaui ſolus. Eſt etiã פּוּרָה Pura genus mẽſure. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit lagenã. Aggei.2. Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas.Ponitur etiã ꝓ laguncula. Eſa.10. Confringet lagunculam in terrore . Item פּוּר Phur.i.ſors.Eſter.3.Miſſa eſt ſors in vrnã : que hebraice dr̃ phur.Pro quo he.le.Miſit phur.i.ſortem.& in eodem.9.& miſit phur quod noſtra lingua vertitur in ſortem. & in eodem.Ex illo tempore dies iſti appellati ſunt phurim.

פּוּר
irritũ facere
cõtradicere
Diſſipare.
פַּרְפַּר
Cõterere
פּוּרָה
Torcular
Lagena
Laguncula.
פּוּר
Sors

פּוּשׁ Phus.creſcere.diffũdere ſeu effũdi.ſalire.abũdare.augere. Hiere.50. Quoniã effuſi eſtis ſicut vituli ſuper bam.i.creuiſtis ſeu augmentati eſtis.Naũ.3. Latitauit populus tuis in montibus . Pro quo he.le. Diffuſus eſt populus tuus in montibus.vnde ſequitur. & non eſt qui congreget. Abach.1.Et diffũdentur equites eius. Poteſt etiã legi. Creſcent vel augentur equites eius.Malach.4. Et ſalietis ſicut vitulus de armento.Pro quo hebrei legunt. Et creſcetis ſeu effundemini quaſi vituli ad preſepe. Et inde פֶּשׂ Pas.pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſcelus:quaſi פֶּשַׁע Peſaa Iob.35. Nec vlciſcetur ſcelus valde. Hebrei tamen dicũt ꝙ ſignificat multitudinem.vnde in predicto loco ipſi legunt. Nec ſcit in multitudine nimia ſeu valde.& refertur ad ip̄m Iob.quaſi dicat.Neſcit iob in multitudine nimia ſapientie & ſcientie dei.vnde ſequitur.Ergo iob fruſtra aperit os ſuũ Et in lingua chaldaica cõmuniter ſignificat predicta dictio multiplicare vel augmẽtare.Et inde dicũt aliqui ꝙ deriuatur פִּשׁוֹן phiſon.quod eſt nomen magni fluminis paradiſi : ꝓpter eius incrementum & abundantiã.Geñ.1. Nomẽ primi phiſon.Et beat⁹ hiero.in libro de hebraicis queſtionibus dicit ꝙ phiſon eſt fluui⁹ qui apud latinos gãges dr̃.

פּוּשׁ
Effundi
creſcere.
diffundi
Salire.
פֶּשׂ
Scelus
multitudo.
פִּישׁוֹן
Phiſon.

פּוֹת Poth.cardo. & ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. פּוֹתוֹת pothoth.3. Reg.7. Et cardines oſtiorum domus interioris. Item פֹּתָה potha.ſiue פַּתָה pathe.i.crinis:ſecundum tranſlationẽ noſtram.Eſa.3.Et dñs crinem earum nudabit.Hebrei vero dicũt ꝙ ſignificat turpitudinem ſeu verẽda mulieris vel hominis. vnde in p̄dicto loco ipſi legũt. Et dñs turpitudinem earum nudabit.

פּוֹת
פּוֹתוֹת
cardines.
פֹּתָה
פַּתָה
crinis.
turpitudo.

פָּז paz.aurum.obrizum. De quo vide in dictione ſequẽti.

פָּז
Aurum

פָּזַז pazaz.ſalire.ſaltare.ſubſilire.diſſolutum eſſe.2.Reg.6 Vidit regem ſubſiliẽtem atq; ſaltantem coram dño. & ſcribitur aliquando cum ſimplici zain. Geñ.49.Et diſſoluta ſunt vincula brachiorũ & manuũ eius. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat fortificari ſeu roborari. vnde in p̄dicto loco ipſi legũt. Et fortificata ſeu roborata ſunt brachia manuũ eius. Alii vero legunt ſic. Et deaurata ſunt brachia manuum eius.ſ.ꝓpter ornamenta aurea que in brachiis & manib⁹ portabat. Nam פָּז paz aurum ſiue obrizum ſignificat p̄s.20. Poſuiſti in capite eius coronam de lapide p̄cioſo.ꝓ quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit. Pones in capite ei⁹ coronam de obrizo. Scribitur etiã cum mẽ in principio & dicitur מוּפָז Muphaz.3.Reg.10.Et veſtiuit eũ auro fuluo nimis. Pro quo hebrei legũt. Et veſtiuit eũ auro obrizo. Et aliquãdo ſcribitur cum aleph in principio & dicitur אוּפָז Vphaz. Dañ.10.Et renes eius accincti auro obrizo.

פָּזַז
Subſilire.
diſſoluere.
Fortificari
Obrizum.
מוּפָז
Fuluũ
Aurũ.
אוּפָז
aurũ obrizũ

פָּזַר pazar.diſpergere.ſpargere.diſſipare.p̄s.88. Diſperſiſti inimicos tuos.p̄s.111.Diſperſit dedit pauperib⁹.p̄s. 147.Nebulam ſicut cinerem ſpargit. Prouer.11.Alii diuidunt propria.i.diſpergunt.Hiere.3. Et diſperſiſti vias tuas alienis.& in eodem.50. Grex diſperſus iſrael. Ponitur etiã pro diſſipare.p̄s.52.Quoniam domin⁹ diſſipauit oſſa eorum.p̄s.140.Diſſipata ſunt oſſa nr̃a ſecus infernum.

פָּזַר
diſpergere
Spargere
Diſſipare.

פָּחַד Pachad.timere. formidare. expaueſcere.terreri. ꝑterreri.admirari.Iob.3.Quia timor quẽ timebã euenit mihi.p̄s.13.Ibi trepidauerunt timore.i.timuerunt timore. Prouer.28. Beatus homo qui ſemper eſt pauidus. Eſa.51. Et formidaſti iugiter tota die.Hiere.33.& timebunt & turbabũtur.Oſee.3.& pauebũt ad dñm & ad bonũ ei⁹ . ſigñat etiam terreri.Iob.4.Et omnia oſſa mea ꝑterrita ſunt.Eſa. 33.Conterriti ſunt in ſion peccatores.Sigñat etiam mirari. Eſa.60. Et mirabitur & dilatabitur cor tuum . & inde פַּחַד páchad .i. pauor. formido. terror. Geñ.31. Et timor Iſaac affuiſſet mihi.& in eodẽ. Iurauit ergo Iacob per timorem patris ſui Iſaac.ideſt per deum quem timebat iſaac.p̄s.52. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor . Eſa . 24.

פָּחַד
Timere
trepidare
Pauere.
Formidare.
ꝑterrere
cõterrere
Mirari
פַּחַד
Timor.

Formido פחדים Terrores

Formido & fouea & laqueꝰ. Et in plurali פחדים Pechadim. Iob.15. Sonitus terroris in auribus illius. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.ſonitus terrorũ vel formidinũ. Reperitur etiam in genere feminino cum thau in fine. Hiere.2.& nõ eſſe timorẽ meum apud te:dicit dñs deus exercituũ. Itẽ

פחד Teſticulꝰ

פחד Páchad.teſticulus. & ſolum inuenitur in numero plurali.Iob.40.Nerui teſticulorum eius perplexi ſunt.

פחה Dux Princeps פחת dux. פחם Dux פחות Duces. פחותא principes. duces.

פחה Pecha.prĩceps.dux.Nee.5.Annonas que ducibus debebantur non comedimus.pro quo he.le. Panẽ principis vel ducis non comedi. & eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Et aliquando ſcribitur cum aleph loco he.Eſd.5. Quem & principem cõſtituit. Et quãdo poſt ſe regit genitiuũ:mutat he in tau & dicitur פחת Pachath. Eſa.36. Et quomodo ſuſtinebis faciem ducis vnius ex ſeruis dñi mei. Aggei.1.filium ſalathiel ducem iuda. Malach.1.offer illud duci tuo. Scribitur etiã cum mẽ in fine loco he:& dr̄ פחם Pecham.Nee.5.vt eſſem dux in terra iuda.Et in plu. פחות Pachoth.ſiue פחוות Pachauoth.Nee.2.Epiſtolas dedit mihi ad duces regionis transflumen. & in eodẽ.Et veni ad duces regionis. & in eo.5.Duces autem qui fuerunt ante me grauauerunt populũ. Ezech.23.Prĩcipes & magiſtratus iuuenes cupidinis. & in lingua chaldaica dr̄ פחותא Pachauatha. Dañ.3. Magiſtratus & duces & tyrãnos.

פחז Vagũ eſſe. veſanus Feſtinare. פחז Feſtinatio miracula

פחז Pachaz. vagum eſſe. vagari. feſtinare. temere agere. Iudi.8.Qui conduxit ſibi ex eo viros inopes & vagos Hiere.3.Prophete eius veſani.pro quo hebrei legunt.Prophete eius feſtinantes ſiue temerarii.Et inde פחז páchaz.i.feſtinatio ſeu temeritas. Geñ.49. Effuſus es ſicut aqua. ꝓ quo hebrei legũt.Feſtinatio.ſ.tua ſicut aqua.i.ſicut aqua feſtinat in preceps:ſic tu egiſti temere & feſtinãter.Hiere.23. Qui ſeduxerunt populum meũ in mendaciis ſuis: & in miraculis ſuis.vbi ponitur pro miraculis. pro quo hebrei legũt.In mẽdaciis ſuis & in feſtinatiõe ſeu in temeritate ſua.

פחם Carbo.

פחם Pecham.carbo.pruna. Prouer.26.Sicut carbones ad prunas & ligna ad ignẽ.Eſa.44.In prunis & in malleis formauit illud. Ponitur etiã pro duce vel principe. De quo vide ſupra in dictione פחה pecha.

פחר Figulus.

פחר Pechar.in lingua chaldaica ſignificat figulũ. Dañ.2. Quia vidiſti pedũ & digitorũ partes ex teſta figuli.

פחת Fouea. פחתים Fouee. פחתת Corroſio

פחת Páchath.fouea.foſſa.2. Reg.18.Et proiecerũt eum in ſaltu in foueã grãdem.Eſa.24.Formido & fouea & laqueus ſup te.& in plurali פחתים Pechathim.2.Reg.17.Forſitã nunc latitat in foueis.Et inde פחתת Pechétheth.i.cõfoſſio ſeu corroſio. Leuit.13. Eo quod infuſa ſit in ſupficie vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corroſio ſeu confoſſio eſt.ſ.lepre.

פטד Topazius

פטד Piteda.topazius.lapis precioſus.& ſcribitur cũ he vel thau in fine. Exo.28. In primo verſu erit lapis ſardius & topazius. Iob.28. Non adequabitur ei topazius de ethiopia.

פטר Aperire. Declinare dimittere פטורים

פטר Patar. aperire.ſoluere.diſſoluere. dimittere. remittere. declinare. Exo.34. Omne quod aperit vuluam meũ erit. Nu.8. Pro primogenitis q̃ aperiunt omnẽ vuluã 1.Reg.19.Et declinauit dauid a facie ſaul.1.Paralipo.25.Hi ſunt principes cãtorũ per familias leuitarũ qui in exhedris morabantur.ꝓ quo hebrei legunt.Hi ſunt cantores principes patrũ leuitarũ ĩ exhedris dimiſſi vel ſoluti.i.ſoluti ab aliis operibꝰ:quia erãt occupati in cãticis.2. Paralipo.23.Si quidem ioſada non dimiſerat abire turmas. p̄s.21. Locuti ſunt labiis:mouerunt caput. Pro quo beatus hiero.in pſal. iuxta he.ve.trãſtulit.Dimittũt labiũ:mouẽt caput.Prouer. 28. Qui dimittit aquã caput eſt iurgiorũ. Et inde פטורים peturim.ſiue פטורי peture.i.ꝓminẽtes ſculpture:q̃ſi emittãtur & egrediantur foras.3. Reg.6. Et picturas varias quaſi prominentes de pariete & egredietes.& in eodem.Et celaturas valde prominentes.

ꝓminẽtes.

פטיש Malleus פטיש Thiara

פטיש Patis.malleus.Eſa.41.faber erarius percutiens malleo.Hiere.23.Et quaſi malleus cõterens petrã.Item פטיש pates.in lingua chaldaica ſignificat quoddã genus veſtimẽti.Pro quo beatus hiero.tranſtulit thiarã. Dañ.3.Vinctis cum brachis ſuis & thiaris.

פיד Corruere Interitus. Ruina.

פיד Phid.interitꝰ.ruina.Iob.30. Et ſi corruerint ipſe ſaluabit.ꝓ quo he.le.Si in interitu vel ruina ipſis ſalus.ſ.erit Et ẽ ſenſus ſicut in littera nr̄a.& in eo.31. Si gauiſus ſum ad ruinã eiꝰ q me oderat.ꝓuer.24.& ruinã vtriuſqꝫ qs nouit.

פים פימה aruina.

פים Pim.pinguedo.aruina. & ſcribitur cũ he in fine & dr̄ פימה pima.Iob.15.Et de lateribus eiꝰ aruina depẽdet.

פכה Redũdare פך Lẽticula.

פכה Pacha.redundare.egredi.Ezech.47.Et ecce aque redundantes a latere dextero.Et inde פך pach.i.lagunculà.ſeu lenticula.1.Reg.10. Tulit ergo ſamuel lẽticulam olei.

פלל Iudicare Orare. Diiudicare פלילים arbitri. פלילי reꝰ iudicio פלילה Cõſilium. פליליה Iudicium Orare. תפלה Oratio

פלל Palal.iudicare.diiudicare. arbitrari.orare.rogare.ſeu placare.Geñ.46. Non ſum fraudatus aſpectu tuo.pro quo hebrei legunt. Videre faciem tuam non iudicaui.i. nõ putaui aut non diiudicaui.1.Reg.2. Si peccauerit vir in virum:placari ei poteſt deus :ſi autẽ in deum peccauerit:quis orabit pro eo. ꝓ quo hebrei legunt. Si peccauerit vir in virum: iudicabit eum deus:ſiue iudicabunt eum iudices: qui dicuntur dii participatiue:vt dictum eſt ſupra in dictione אלהים Elohim:ſequitur ſi aũt ĩ dñm peccauerit vir:quis iudicabit pro eo.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera nr̄a.Nam predicta dictio etiã ſignificat placari vel orare: vt infra dicetur. p̄s.105. Stetit autem phinees & placauit. pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit. ſtetit autem phinees & diiudicauit.Ezech.16. Que viciſti ſorores tuas. pro quo he.le.Que iudicaſti vel diiudicaſti ſorores tuas.Et in eodẽ. 28.Et corruent interfecti in medio eius gladio.pro quo hebrei legũt.Et iudicabitur interfectus ſeu vulneratus in medio eius gladio.poteſt etiã deriuari a dictione נפל Naphal: que ſigñat corruere:ſicut eſt in littera nr̄a. Et inde פלילים pelilim.i.iudices arbitri.Exo.21.Et arbitri iudicauerint.& inde פלילי pelili.i.iudicãdus:ſeu reus iudicio.Iob.31.Que eſt iniquitas maxima.ꝓ quo hebrei legunt. Que eſt iniquitas iudicanda.i.rea iudicii. Scribitur etiã cum mẽ in fine & dicitur פלילים pelilim.vt ſupra in eodem.Hoc enim nefas eſt & iniquitas maxima.i.iniquitas iudicãda.Et inde פלילה pelila.i.iudicatio ſeu iudiciũ. pro quo btũs hiero.tranſtulit conciliũ.Eſa.16.Ini cõſiliũ : coge conciliũ.Scribitur etiam cum duplici iod & dr̄ פליליה pelilia.Eſa.28. Et ignorauerũt iudiciũ.& qñ p̄dicta dictio פלל palal.ẽ verbũ quarte cõiugationis:tunc ſigñat orare.vel placare. Geñ.20. Orabit pro te quia ꝓpheta eſt. & in eodẽ. Orãte autẽ abraã ſanauit deus abimelech.1.Reg.1. Orauit ad dñm flens largiter. Et in eodẽ.2.Et orauit anna & ait.3. Reg.8.Et orauerint & deprecati te fuerint.p̄s.5. Quoniã ad te orabo. Et inde תפלה Thephila.i.oratio.4. Reg.20. Audiui orationẽ tuã.p̄s.16. Auribus percipe orationẽ meã. & in titulo.p̄s.89. Vbi dr̄ oratio moyſi hominis dei.p̄s.101. Reſpexit in orationẽ humilium. Abach.3. Oratio abachuc prophete.

פלא mirificare. Mirabilẽ eſſe. admirari.

פלא Pala.mirificare.mirabiliter agere.mirabilẽ eſſe.occultum ſeu abſconditum eſſe.aut dificile eſſe.ſeparare.vł ſegregare.Deut.28.& augebit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui.ꝓ quo he.le. Et mirificabit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui.i.plagas admirãdas inferet tibi.2.Reg.1. Et amabilis ſup amorẽ mulierũ.ꝓ quo he.le. Mirabilis fuit amor tuus mihi ſup amorẽ mulierũ.Iob.10. Reuerſus mirabiliter me crucias. Eſa.29.Ecce ego addã vt admirationem faciā populo huic miraculo grandi. Ioel.2. Qui fecit mirabilia vobiſcū. & aliqñ ſcribitur cū he in fine loco aleph. Vt p̄s.16. Mirifica miſericordias tuas. p̄s.30. Qm̄ mirificauit miſericordiā ſuā mihi. Et inde פֶּלֶא Pele.i.miraculū ſeu mirabile: mirificum. miraculoſum. Exo.15. Faciens mirabilia Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.faciēs mirabile ſeu faciens miraculū. Eſa.9. Et vocabitur nomē eius admirabilis cōſiliariꝰ.i.miraculoſus ſeu mirabilis aut mirificus.& in eodē.25. Qm̄ feciſti mirabilia.ꝓ quo he.le. Qm̄ feciſti mirabile ſeu miraculū. Et ide פְּלִיאָה pelia.i. mirabilis. p̄s.138. Mirabilis facta ē ſciētia tua ex me. Et in plu. פְּלָאוֹת pelaoth ſiue פְּלָאִים Pelaim. p̄s.118. Mirabilia teſtimonia tua. Threñ.1. Et depoſita eſt vehemēter.ꝓ quo he.le. & deſcēdit aut depoſuit ſeu parui pendit miracula. Pōt ēt intelligi ſicut eſt in littera nr̄a. Dañ.12. Vſqꝫ quo finis horū mirabiliū. Et aliqñ ſcribitur cum nū in principio & dr̄ נִפְלָאוֹת Niphlaoth. ſiue נִפְלָאִים Niphlaim. p̄s.104. Memētote mirabiliū ſuorū. p̄s.129. Nec ambulaui in magnis: nec in mirabilibus ſup me. p̄s.138. Mirabilia opera tua. & aliqñ p̄ponitur ei littera mē & dr̄ מִפְלָאוֹת Miphlioth. Iob.37. Magnas & pfectas ſcientias. ſigñat ēt p̄dicta dictio occultū ſeu abſcōditū aut difficile. Deut.17. Si difficile & ambiguū apud te iudiciū eſſe proſpexeris.ꝓ quo he.le. Si occultū vel abſcōditū aut ignotum fuerit a te verbū iudicii. & in eo.30. Mādatū hoc quod ego p̄cipio tibi hodie nō ſupra te eſt.i. nō eſt occultū vel abſconditū a te. Iudi.13. Cur queris nomē meū quod eſt mirabile. Pro quo he.le. Quod ē occultū ſeu abſcōditū. Pōt etiā legi ſecundū primā ſignificationē ſicut eſt in littera nr̄a. Et inde ille cuius nomē ignoratur vel tacetur ī ſcriptura dr̄ פְּלֹנִי Peloni.i.ille talis.4. Reg.6. In loco illo & illo ponamus inſidias. Ruth.4. Sede hic vocās eū noīe ſuo.ꝓ quo he.le. Sede hic talis viduus. dicitur ēt פַּלְמוֹנִי Palmoni. Dañ.8. Et dixit vnꝰ ſctūs alteri neſcio cui loquēti. vbi ponitur pro eo quod in littera nr̄a eſt alteri neſcio cui. ſigñat etiā predicta dictio ſegregare vel ſeparare. Nu.6. Cū fecerit votū vt ſctificētur. Pro quo he.le. Cū ſegregauerint vel ſeparauerint ſe ad vouēdum votū nazarei. & in eo.15. Vota ſoluentes aut ſponte offerētes. pro quo he.le. Ad ſegregandū vel ſeparādū votū aut ſpōte.ſ.offerētes. vide ēt de hoc ifra ī dictiōe פָּלָה Pala.

Mirificare. פֶּלֶא Mirabile. פְּלִיאָה mirabilis. פְּלָאוֹת mirabilia. נִפְלָאוֹת Mirabilia מִפְלָאוֹת Difficile Occultū. פְּלֹנִי Ille. Talis. פַּלְמוֹנִי Alt' ignotus. Segregat

פָּלַג Palag. diuidere. Geñ.10. Nomē vni phaleg: eo quod in diebus eius diuiſa ſit terra. Iob.38. Quis dedit vehemētiſſimo imbri curſum.ꝓ quo he.le. Quis diuiſit vehemētiſſimo imbri aqueductū. p̄s.54. Precipita dñe & diuide linguas eorū. Dañ.2. Regnū diuiſum erit. Et inde פְּלַג Pelag.i. diuiſio ſeu dimidiū. Dañ.7. Vſqꝫ ad tēpus & tēpora & dimidium tēporis. Et inde פְּלֻגַּת pelugath.i.diuiſio.2. Paralipo.35. Et miniſtrate in ſanctuario per familias turmaſqꝫ leuiticas. pro quo he.le. Et ſtate in ſanctuario ſecundū diuiſionē domꝰ patrū pro fratribꝰ vr̄is filiis populi & per diuiſionē domus leuitarū. Et beatus hiero. trāſtulit ſenſum. Et in plu. פְּלַגּוֹת Pelagoth. Iudi.5. Diuiſo cōtra ſe ruben. pro quo he.le. In diuiſionibus ruben. Scribitur etiā cū mē in principio & dr̄ מִפְלַגּוֹת Miphlagoth.2. Paralipo.35. vt darent per domos & familias ſingulorū.i.ſecūdū diuiſiones domorū patrū. Et inde פֶּלֶג Peleg.i. riuus ſeu flumē qui ab alio magno flumine diuiſus eſt. p̄s.84. Flumen dei repletū eſt aquis. Et in plu. פְּלָגִים Pelagim. p̄s.1. Et erit tāqꝫ lignū quod plātatū eſt ſecus decurſus aquarū. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. Et erit tāqꝫ lignū trāſplantatū iuxta riuulos aquarū. p̄s.45. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. Pro quo beatus hiero. trāſtulit fluminis diuiſiones letificāt ciuitatē dei. Eſa.30. Riui currētiū aquarum. Reperitur etiā פְּלַגּוֹת Pelagoth. ſecundum terminationē femininorū. Iob.20. Nō videat riuulos fluminis: torrentes mellis & butyri.

פָּלַג Diuidere פְּלַג dimidiū פְּלֻגָּה diuiſio. פְּלַגּוֹת Diuiſiões. מִפְלַגּוֹת diuiſiones פֶּלֶג Flumen. פְּלָגִים decurſus Riuuli. diuiſiones Riui. פְּלַגּוֹת Riuuli.

פִּלֶגֶשׁ Pileges. cōcubina. Geñ.22. cōcubina vero illiꝰ noīe roma. & ī eo.35. & dormiuit cū bala cōcubina pr̄is ſui. & ī eo.36. Erat ãt thāna cōcubina eliphaz. Et ī plu. פִּלַגְשִׁים Pilagſim ſecundū terminationē maſculinorū. Geñ.25. Filiis aūt concubinarum largitus eſt munera.2. Reg.20. Decē mulieres cōcubinas. Cāti.6. & octoginta cōcubine. Ponitur etiā ꝓ cōcubitu. Ezech.23. Et iſaniuit libidine ſup cōcubitū eorū.

פִּלֶגֶשׁ Cōcubina פִּלַגְשִׁים Cōcubine. cōcubitus.

פֶּלֶד Pelad. habena. ſecundū trāſlationē nr̄am. Et ſolū inuenitur in numero plurali.ſ. פְּלָדוֹת Peladoth. Naū.2. Ignee habene currus. Hebrei tñ dicunt ꝙ ſigñat lāpades ſicut לַפִּיד Lapid. de quo ſupra dictum eſt in littera lāmed.

פֶּלֶד פְּלָדוֹת Habene.

פָּלָה Pala. ſeparare. diuidere. mirificare. mirabile facere. Exo.8. Faciāqꝫ mirabile ī die illa in terra geſen. Pro q̄ he.le. Et ſeparabo ī die illa terrā geſen. Pōt etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a: vt infra dicetur. & in eo.9. Et faciet dñs mirabile inter poſſeſſiones iſrael & egyptiorum. pro quo he.le. Et diuidet dñs inter poſſeſſiones iſrael & egyptiorū. & in eodē.11. Vt ſciatis quanto miraculo diuidat dñs egyptios & iſrael. Et in eo.33. Vt glorificemur ab oībus populis.ꝓ quo he.le. Vt diuidamur ego & populus tuus ab oībus populis Poteſt etiā legi vt mirificemur. p̄s.4. Et ſcitote qm̄ mirificauit dñs ſanctum ſuum. Vide etiam de hoc ſupra in dictione פָּלָא pala cum aleph in fine.

פָּלָה Separare Mirabile facere. Diuidere. Mirificat.

פָּלַח Palach. diuidere. ſcindere. concidere. ſecare. diſſecare.4. Reg.4. Et reuerſus concidit in olla pulmenti. Iob.16. Cōuulnerauit lūbos meos. Pro quo he.le. Secuit vel concidit renes meos. p̄s.14. Sicut craſſitudo terre erupta eſt ſuper terrā. Pro quo btūs hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. Sicut agricola qui ſcindit terrā. Prouer.7. Donec trāſfigat ſagitta iecur eiꝰ.i. donec diuidat vel ſcīdat. Et ide פֶּלַח pelach.i.fragmē. Iudi.9. Et ecce vna mulier fragmē mole deſup deiiciēs. Cāti.4. Sicut fragmē mali pūici. & ī eo.6. Sicut cortex mali punici. vbi ponitur pro cortice. Ponitur ēt pro malleatore. eo quod diuidit & cōcidit. Iob.41. Et ſtringetur q̄ſi malleatoris incꝰ. Itē פְּלַח Palach. In ligua chaldaica ſigñat ſeruire ſiue colere. Dañ.3. Deos tuos non colunt Et in eo. Quia deos tuos nō colimus. Et in eo.6. Deus tuꝰ quē colis ſemper. & inde פֻּלְחָן pulchan.i.ſeruitꝰ.miniſterium. Eſd.6. vaſa quoqꝫ que dantur tibi in miniſterium domus dei tui.

פָּלַח Cōcidere. Secare Scindere. diuidere. פֶּלַח Fragmen. Cortex. פְּלַח Malleato פֻּלְחָן Colere.

פָּלַט Palat. euadere. ſaluare. ſaluari. eruere. Eripere. liberare. eiicere: ſiue expellere. pere.2. Reg.22. ſaluabis me a cōtradictiōibus populi. p̄s.16. Eripe aīam meā ab impio. p̄s.17. Refugium meum & liberator meus. p̄s.31. erue me a circundantibus me. p̄s.55. Pro nihilo ſaluos facies illos. Ezech.7. Et ſaluabūtur qui fugerint ex eis. Mich.6. et app̄hendes & nō ſaluabis: & quos ſaluaueris in gladio dabo. Hebrei tñ in p̄dicto loco legūt. et app̄hēdes & nō eiicies & q̄s eieceris gladio dabo. Sigñat ēt parere. Iob.21. vacca pepit & nō eſt priuata fetu. ponitur ēt ꝓ amplexari. Eſa.5. & āplexabitur & non eſt qui eruat. & inde פְּלֵיטָה peleta.i.euaſio. liberatio. ſiue illud quod euadit vel liberatur. Geñ.32. Alia turma q̄ reliq̄ eſt ſaluabitur.ꝓ quo he.le. & erit alia turma ī liberationē vel in euaſionē. Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Exo.10. Sed comedatur qđ reſiduū fuerit grandini.i. qđ liberatū fuerit a grādine. Et inde פָּלִיט Palit.i. ille qui euaſit vel effugit mortē vel piculū. Geñ.14. & ecce vnus qui euaſerat. Threñ.2. Et nō fuit ī die furoris dñi qui effugeret. & in plu. פְּלֵטִים peletim. Iudi.12. quia dixerant fugitiuus eſt galaad de ephraim. qđ in hebreo legitur ī.plu.ſ.fugitiui eſtis vos galaad de ephraim. Eſa.66. Et mittā ex eis qui ſaluati fuerint ad gentes. & in abdia. nec ſtabis in exitibus vt

פָּלַט miniſteriū Saluare Eripere Liberare Eruere. Parere amplexari פְּלֵיטָה Liberatio. פָּלִיט Qui euaſit qui effugit פְּלֵטִים Fugitiui. Saluati, qui fugiūt

interficias eos qui fugerint.

פֶּלֶךְ Fuſus. Vicus. Pagus.

פֶּלֶךְ Pelech.fuſus.baculus. vicus.2. Reg.3. & tenēs fuſū & cadēs gladio.& aliqui he.dicūt ꝙ in p̄dicto loco ſignificat baculū.Prouer.31.& digiti eius apprehēderunt fuſum Significat etiam vicum ſeu pagum.Nee.3. Princeps vici ieruſalem.& in eodem.princeps pagi maſpha.

פִּלֵּס Pōderare Munire. Dirigere

פָּלַס Palas.pōderare.dirigere.rectificare.p̄s.77. Viā fecit ſemite ire ſue.ꝓ quo he.le.Pōderauit ſiue direxit ſemitā furori ſuo.Beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit. Muniuit ſemitā furori ſuo.ꝓuer.4. Dirige ſemitā pedib⁹ tuis. & in eo.5.Per ſemitā vite nō ābulat.ꝓ quo he.le. Semitā vite ne diriget vel ne dirigetur i ea: cuius expoſitionē vide ſupra in dictione פּוּן Pun.Eſa.26.Rectus callis iuſti ad ābulādū.ꝓ quo he.le. Rectū callē iuſti pōderabis ſeu diriges.& inde פֶּלֶס Peles.i.pōdus.Prouer.16.pondus & ſtatera iudicia dñi ſunt.Eſa.40.Et librauit in pondere montes.

פֶּלֶס Pōdus

פָּלַץ Cōcutere פַּלָּצוּת Tremor. Formido Tenebre. מִפְלֶצֶת Priapus. תִּפְלֶצֶת arrogātia.

פָּלַץ Palas.cōcutere.cōcuſſum eē.tremere.Iob.9. Et colūne eius cōcutiūtur. Et inde פַּלָּצוּת Palaſuth.i.tremor. cōcuſſio. Iob.21.& cōcutit carnē meā tremor. Ezech.7.& operiet eas formido.In alio vero loco beatus hiero.tranſtulit tenebras ſeu caliginē.p̄s.54.Et cōtexerūt me tenebre. Eſa.21. Tenebre ſtupefecerūt me. Sed ēt i p̄dictis locis hebrei interpretātur tremorē ſeu concuſſionē.Et inde מִפְלֶצֶת Miphleſeth.i.idolū priapi: ſecūdū trāſlationē nr̄am.3.Reg 15.Inſup & maachā matrē ſuā āmouit ne eſſet priceps in ſacris priapi.& in eo. Subuertitq; ſpecū eius & cōfregit ſimulachrū turpiſſimū. Et aliqñ ſcribitur cū thau i principio & dr̄ תִּפְלֶצֶת Thiphleſeth.Pro quo beatus hiero.trāſtulit arrogantiā.Hiere.49.Arrogantia tua decepit te.

פִּלֵּשׁ Cōſpergere. Aſpergere

פָּלַשׁ palas.inuoluere.cōſpergere.ſ.cinere vel puluere:q̄d fiebat in ſignū luctus & triſtitie.Hiere.6.& cōſpergere cinere.& in eo.25.Et aſpergite vos cinere.Ezech.27.Et cinere cōſpergētur.Mich.1.puluere vos conſpergite.

פָּלַשׂ מִפְלְשֵׂי Semite

פָּלַשׂ palas.cū pūcto cebolet.extēdere ſiue expādere.& ſolum inuenitur nomē plurale ab eo deriuatū.ſ. מִפְלְשֵׂי Miphleſe.i.extēſiones ſiue expāſiōes. ꝓ quo beatus hiero. trāſtulit ſemitas. Iob.37.Nunquid noſti ſemitas nubium.i. quibus viis vel ſemitis nubes expandatur ſuper terram.

פֻּם Os.

פֻּם Pum.in lingua chaldaica ſignificat os.Dañ.4.Cumq; ſermo adhuc eſſet in ore regis.

פֶּן Ne forte. פִּנָּה Angulus.

פֶּן Pen.Ne forte.Geñ.26.Ne forte interficerēt eū. Et in eo. Ne morerer ꝓpter eā.i.ne forte morerer. vide ēt de hoc ſupra in dictiōe פּוּן pum.Itē פִּנָּה pina.angulus.p̄s.117.Hic factus eſt in caput āguli. Prouer.7.Tranſit per plateā iuxta angulū.& in eo.Iuxta oēm angulū inſidiās.Et ſecundū hebreos he vltimū eſt generis feminini:& ideo ei⁹ primitiuū eſt p̄dicta dictio פֶּן Pen.alii vero dicūt ꝙ deriuatur a ſequēti dictione פְּנִן penin.& in plu. פִּנּוֹת pinoth.Exo.27.Cornua autē per q̄ttuor angulos ex ipſo erunt.Iob.1.Et cōcuſſit q̄ttuor angulos domus.Soph.1.Et ſup ciuitates munitas & ſuper angulos excelſos.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ponitur pro turrib⁹ firmiſſimis:ſicut firmitas domus eſt in angulis. Et quia in angulis ponūtur lapides maiores & meliores.ideo maiores & pricipes populi appellātur hoc noīe.Iudi.20.Oīs āguli populorū.Reperitur etiā פִּנִּים pinim i gñe maſculino.Zach.14.Et vſq; ad portā angulorū.

פִּנּוֹת anguli. anguli pro principib⁹ פִּנִּים anguli.

פְּנִן פְּנִינִים Gēme

פְּנִן Enin.gēma.ſeu margarita.& ſolū inuenitur ī numero plu.ſ. פְּנִינִים peninim. Prouer.3. Precioſior eſt cunctis opibus.i.cūctis gēmis.& ī eo.20. Eſt aurū & multitudo gēmarū. & in eo.31. Procul & de vltimis finibus p̄ciū eius. ꝓ quo he.le.Et ꝓcul ſiue lōge magis q̄ gēme preciū eius.i.lōge p̄cioſius gēmis preciū ei⁹.Threñ.4.Rubicūdiores ebore antiquo. ꝓ quo he.le. Rubicūdiores oſſe pluſq̄ gēme.i. pluſq̄ gēme rubicūde.& dicunt aliqui q̄d a predicta dictione deriuatur פִּנָּה pinna.i.angulus: & ponitur ibi dages in littera nun ꝓpter defectū alterius nun. alii vero dicunt q̄d deriuatur a dictione פֶּן pen:de qua ſupra dictū eſt.

פִּנָּה

פַּנַּג Balſamū.

פַּנַּג panag.balſamū.vnguētum precioſum.Ezech.27.Balſamū & mel & oleū & reſinā ꝓpoſuerūt ī nūdinis tuis.

פָּנָה Circūſpicit Reſpicere.

פָּנָה pana.reſpicere.intueri:aduertere.aīaduertere.vertere auertere.declinare. parare.ſeu p̄parare.Exo.2.Cūq; circūſpexiſſet huc atq; illuc.& in eodē. Et reuerſus eſt moyſes de monte. pro quo he.le. Et reſpexit & deſcēdit moyſes de mōte.Leuit.26. Reſpiciā vos & creſcere vos faciā.Deut.31.Quia ſecut⁹ eſt deos alienos.pro quo he.le.Quia reſpexit ſeu diuertit ad deos alienos. Iudi.20. Beniamin quoq; reſpiciens retro.Iob.6.Verūtamen quod cepiſtis explete. Pro quo he.le. Et nunc animaduertite: reſpicite in me:vel ſic.Et nunc quia cepiſtis:reſpicite in mē.p̄s.101.Reſpexit in orationem humiliū. p̄s.118.reſpice in me & miſerere mei. Hiere.47.Non reſpexerūt patres filios. Ezech.9.Que reſpicit ad aquilonē.& in eodē.11. Que reſpicit ad ſolis ortū. Significat etiā vertere vel auertere.ſiue diuertere:aut declinare. Deut.2. Profectiq; inde venimus in ſolitudinem. pro quo hebrei legunt.Et diuertimus ſiue reſpexim⁹: & ꝓfecti ſumus ad ſolitudinē. & in eodē. Ite contra aquilonē.i. vertite vel diuertite contra aquilonē. Et in eodē.29.Cuius cor auerſus eſt a dño deo vr̄o. Iudi.15.Caudaſq; earum iungit ad caudas.pro quo he.le.Et vertit caudā ad caudā.i.fecit vt mutuo reſpicerēt.Et in eo. 20. Quod cum vidiſſent filii beniamin in fugā verſi ſūt.1.Reg.10.Cum auertiſſet humerum ſuū vt abiret.& in eodē.14. Quocūq; ſe verterat ſuperabat.Eſa.56.Omnes in viā ſuā declinauerunt.Hiere.2.verterunt ad me tergum & non faciē. Et in eodē.6. Ve nobis quia decliauit dies.& in eodē.49. Quomodo deiecit ceruicem moab.ꝓ quo he.le. Quomodo vertit ceruicē moab. ſcilicet vt fugeret. & in eo.4. fugite & terga vertite. Et in eodem. Verſa eſt vt fugeret.Ezech.43.Gradus aūt eius verſi ad orientē.Poteſt etiā legi ſecundū primā ſignificationē. Reſpiciētes ad oriētē.& inde פְּנוֹת penoth.i.primo mane.ſ. q̄ñ mane vl' aurora reſpicit ab oriēte.Et ſcribitur cū lamed ī pricipio & dr̄ לִפְנוֹת liphnoth.Exo.14.reuerſuq; eſt prīo diluculo ad priorē locū.p̄s.45.Adiuuauit eā de⁹ māe diluculo.pōitur ēt ꝓ tp̄e veſptino.& inde פָּנִים panim.i.facies.vultus.aſpect⁹.& declinatur tm̄ plr̄:& cōiter ē gñis maſculini. Geñ.1.Et tenebre erāt ſup faciē abyſſi:& ſpūs dñi ferebatur ſup aq̄s.ꝓ quo he.le.ſup faciē aquarū.& in eo.4. & cōcidit vult⁹ eius.& in eo.& cur cōcidit facies tua.& in eo.32.vidi dñm facie ad faciē.& in eo.33. Sic enī vidi faciē tuā: quaſi viderim vultū dei.Exo.33.loq̄batur dñs ad moyſen facie ad faciē.& in eodē.Nō poteris videre faciē meā.Nū.6.Cōuertat dñs vultū ſuū ad te.Deut.4.eduxitq; te p̄cedēs.ꝓ q̄ he.le.Et eduxit te in facie ſua.i. in preſentia ſua. Et eſt ſenſus ſicut in lr̄a nr̄a.2.Reg.2.& leuare nō potero faciē meā. Et in eo.11.Ponite vriā exaduerſo belli. Pro quo he.le.Ponite vriā exaduerſo faciei belli.i.in prima acie belli. p̄s.33 Et facies vr̄e nō cōfundentur.Prouer.25.Et facies triſtis linguā detrahētē.& in eo.28.qui cognoſcit i iudicio faciē:nō bene facit.Reperitur ēt in ge.fe.Ezech.21. Quocūq; faciei tue eſt appetit⁹.& p̄ponitur ei lr̄a lamed & dr̄ לְפָנִים lephanim ſiue לִפְנֵי Liphne.i.corā.i cōſpectu.ante.anteq̄.Ab initio.Geñ.6.Corrupta eſt autem terra coram domino. & in eodē.10.Erat aūt robuſtus venator corā dño. & in eodem.13.Ecce vniuerſa terra coram te.Et in eo.24. & appoſitus eſt in cōſpectu eius panis.& in eodem. 46. Miſit aūt iacob iudam ante ſe. Ruth.4. Hic autem erat mos antiquitus in

Diuertere. auertere. Vertere declinare פְּנוֹת לִפְנוֹת diluculū. פָּנִים Facies. Vultus לְפָנִים Coram. in cōſpectu Ante

iſrael.Pro quo hebrei legũt. Hoc autem erat ante.i.ab antiquo
in iſrael.1.Reg.8.& egredietur ante nos.Nee.5.Duces
autem primi qui fuerũt ante me.Iob.8.Et ante omnes herbas
areſcit.p̄s.71.Ante ſolem ꝑmanet nomen eius. p̄s.101.
Initio tu dñe terrã fundaſti.Prouer.17.Cum ſpoponderit
Initiũ. pro amico ſuo.pro quo hebrei legunt. Cum ſpopõderit coram
amico ſuo.ſiue ante amicum ſuũ. & in eodẽ.18. Anteq̃ꝫ
Anteq̃. conteratur exaltatur cor hominis:& anteq̃ꝫ glorificetur
humiliatur.Malach.4. Anteq̃ꝫ veniat dies dñi. Significat
Quaſi etiã velut aut quaſi.1.Reg.1. Ne reputes ancillam tuã quaſi
Velut vnã de filiabus belial.Iob.4.Cõterẽtur velut a tinea.Scribitur
etiam cum mẽ in principio & dicitur מִפְּנֵי Mipene.i.
מִפְּנֵי a facie.a cõſpectu. Geñ.3.Abſcondit ſe adam & vxor eius a
facie dñi. & in eodem.16. A facie ſarai dñe mee ego fugio.
A facie & in eodem.35. Cum fugeret fratrẽ ſuum. Pro quo hebrei
legunt.Cum fugeret a facie Eſau fratris ſui. Hiere.5.Et a facie
mea non dolebitis. Eſt etiã redditiuũ rationis. Exo.19.
Eo quod deſcendiſſet dñs ſup eũ in ignẽ. Scribitur etiã cũ
Eo quod. מִלְּפָנִים lamed in principio & dr̃ מִלְּפָנִים Milephanim.ſiue מִלִּפְנֵי
Miliphne.i.a facie. de vultu.de cõſpectu.ab ãte:ſiue ab antiquo.
A facie Geñ.4.Egreſſuſqꝫ cain a facie dñi.Exo.35.Egreſſa ẽ
de cõſpectu oĩs multitudo filiorũ iſrael de cõſpectu Moyſi.p̄s.16.de vultu
De vultu tuo iudiciũ meum ꝓdeat.p̄s.113. A facie dei mota eſt terra:
a facie dei iacob. Ione.1. Vt fugeret in tharſis a facie dñi.
Et aliqñ preponitur ei dictio עַל Al.vel dictio אֶל El.& dr̃
עַל פְּנֵי עַל פְּנֵי Aal pene.ſiue אֶל פְּנֵי El pene.i.ad faciẽ.in faciẽ.in cõſpectu.
Ante Coram. ante faciẽ.corã.Geñ.11.Mortuꝰ eſt autẽ arã ante thare
ꝑrem ſuũ.i.viuẽte thare.& in eodẽ.25. Corã cunctis fratribus
ſuis obiit.i.eis viuẽtibus. Exo.20. Nõ habebis deos
alienos corã me. Nu.3. Functiqꝫ ſunt ſacerdotio Eleazar &
ithamar corã aaron patre ſuo. Deut.7.& reddẽs odiẽtibus
ſe ſtatim: ita vt ei iſpderet eos.pro quo he.le. & reddẽs odiẽti
ſe in facie ſua.i.in vita ſua.& in eo.Protinus eis reſtituens
quod merẽtur.Pro quo he.le. In faciem ſuã reddẽs ei. Iob.
In faciem 1.Niſi in faciem benedixerit tibi.& in eodem.6. Et prebete
aurem & videte an mentiar. ꝓ quo hebrei legunt. Et in facie
vr̃a ſi mẽtiar. & eſt ſenſus ſicut in littera nr̃a. & in eodẽ.
21.Quis arguet corã eo vias eius. Item פְּנִים Panim.i.intus
פְּנִים ſiue interiꝰ.Ezech.2.Qui erat ſcriptus intus & foris.Poteſt
Intus. etiã legi ante & retro. Scribitur etiã cum he ĩ fine & dicitur
פְּנִימָה פְּנִימָה Penima. 3.Reg.6.& cedro oĩs domus intrinſecus veſtiebatur.
Intrinſecꝰ Ab intus p̄s 44. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Et
פְּנִימִי inde פְּנִימִי Penimi.i.interior. Ezech.40. Et ĩtroduxit me
Interior in atrium interius. & in eodẽ.41. Vſqꝫ ad domũ interiorẽ.
Et in eodem. Intrinſecus & forinſecus.& in genere feminino
פְּנִימִית פְּנִימִית Penimith. vt in eodem.44.Cum ingredientur
Interius portam atrii interioris.Et in plurali פְּנִימִים Penimim.ſiue
פְּנִימִים פְּנִימִיּוֹת Penimioth.1.Paralipo.28. Et cellariorum eius interiorum.
Interiores Interius 2. Paralipo.4. Et oſtia celabit tẽpli interioris.ꝓ
לִפְנֵי quo hebrei legunt.Et oſtia eius interiora.Et aliquãdo ſcribitur
cum lamed in principio & dicitur לִפְנֵי Liphnai.3.
Reg.6.Porro quadragĩta cubitorum erat ipſum tẽplũ pre foribus
Interius. oraculi.Pro quo hebrei legunt.Porro quadraginta
מִלִּפְנִים cubitorum erat domus : hoc eſt tẽplum interius. Scribitur
etiã cũ mẽ in principio & dicitur מִלִּפְנִים Miliphnim.vt in
eodẽ.Quaſi ꝓminentes de pariete:et egredientes.pro q̃ hebrei
Ab intus. פָּנִים legunt. Ab intrinſeco & foris.ſ.egrediẽtes. Et quia ira
oſtẽditur in facie:ideo ponitur פָּנִים Panim.i.facies pro ira.
Ira. Facies Geñ.32.Dixit enĩ placabo illũ muneribus . pro quo he.le.
Dixit enim placabo irã eius munere. Leuit.20. Ponã faciẽ
meã ſup hominẽ illum.i.ponã iram meã. Iob.9. Cõmuto
faciem meã.pro quo he.le.Relinquã faciem meã.i.iram vel
indignationẽ meã.p̄s.33. Vultus autẽ dñi ſup facientes mala.
Hiere.3.Nõ auertam faciem meã a vobis.pro quo he.le.
Non immitam iram meã in vobis.Threñ.4.facies dñi diuiſit
eos.i.ira dñi.Item פִּנָּה Pinna.i.parare.p̄parare.expurgare. פִּנָּה
Geñ.24.Preparaui domũ & locũ camelis tuis.Eſa.40. p̄reparare.
Parate viam dñi. & in eo.57.Declinate de ſemita.pro quo Parare.
he.le.preparate ſiue expurgate ſemitã.i.lapides ab ea tollite.
vnde ſequitur auferte offendicula de via populi mei.poteſt
etiã ſignificare declinare ſicut eſt in littera nr̃a : vt ſupra
dictum eſt.& in eodem.62. Preparate viã populo. Soph.3.
Auertit inimicos tuos.ꝓ quo hebrei legũt. Expurgauit inimicos expurgare
tuos . i.abſtulit eos de terra tua. Poteſt etiã ſignificare
auertere ſicut eſt in littera nr̃a: vt ſupra dictum eſt. Item
פִּנָּה Pinna.i.angulus. Nee.3.vſqꝫ ad flexuram & vſqꝫ ad angulum. פִּנָּה
& in eodem.Et contra cenaculum anguli. Hiere.31. Angulus.
Vſqꝫ ad portam anguli.de quo vide ſupra in dictiõe פֵּן pen.

פָּנַק Panac..i. deliciis nutrire.ſeu delicate nutrire.Prouer. פָּנַק
29.Qui delicate nutrit a puericia ſeruũ ſuũ . & ſolum Delicate
inuenitur in predicto loco. nutrire.

פַּס Pas:ſiue פִּסָּה piſa.fragmẽtum.particula.Dañ.5. Et rex פַּס
aſpiciebat articulos manus ſcribẽtis.pro quo hebrei legunt. Articulus Particula
Et rex aſpiciebat particulã ſeu fragmentũ manus ſcribentis.
Et in eo.Idcirco ab eo miſſus eſt articulꝰ manus. Et
in plurali פַּסִּים paſim.Geñ.37.Fecitqꝫ ei tunicã polymitã. פַּסִּים
ideſt ex multis fragmentis ſeu pitaciis diuerſorum colorũ polymita.
ſiue ex multis filis diuerſorum colorum contexta.nam polymita
eſt dictio compoſita a poly quod grece ſigñat multum:
& mitos filum ſeu licium.Ponitur etiam pro talari. 2.
Regum.13.que induta erat talari tunica . & inde פִּסָּה Piſa. Talaris.
ideſt fragmentum vel placenta aut placentula. p̄s. 71.Erit פִּסָּה
firmamentũ in terra in ſũmis montiũ.pro quo he.le . Erit Fragmẽtũ
fragmentum vel placentula tritici in terra. Et beatus hiero.
in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.erit memoriale triticũ ĩ terra.

פָּסַס paſas.finire.deficere.diminui. & ſcribitur cũ ſimplici פָּסַס
ſamach.p̄s.11. Quoniã diminute ſunt veritates a filiis Diminui
hoim. Et aliqui hebrei dicunt quod inde deriuatur dictio
פַּס pas.ſiue פִּסָּה piſa.ideſt fragmentum ſeu particula.
De quo dictum eſt in dictione precedenti.

פָּסַג paſag.diſtribuere.ſecundum tranſlationem nr̃am.p̄s. פָּסַג
47.Diſtribuite domos eiꝰ.hebrei vero dicũt ꝙ ſigñat diſtribuere
exaltare ſeu munire:& quod deriuatur a dictiõe פִּסְגָּה phaſga. Exaltare.
quod eſt locus altus & munitus. Deut.3. Aſcende cacumen
phaſge.

פָּסַח paſach.claudicare.claudũ fieri.trãſilire.trãſire.2.Reg. פָּסַח
4.Cecidit & claudꝰ effectꝰ eſt.3.Reg.18.Vſqꝫquo claudicatis Claudus fieri.
in duas partes.& inde פִּסֵּחַ piſeach. ideſt claudus.Leuit. claudicare
21. Si cecus fuerit: ſi claudus. 2.Reg. 9.Claudus vtroqꝫ פִּסֵּחַ
pede.Eſa.35.Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus. & in plurali Claudus
פִּסְחִים piſchim.2.Reg.5.niſi abſtuleris cecos & claudos.Eſa. פִּסְחִים
33.claudi diripiẽt rapinã.Sigñat ẽt p̄dicta dictio trãſilire claudi.
vel trãſcẽdere. Exo.12.trãſcẽdet oſtiũ domꝰ.& ĩ eo. & videbo trãſcendere
ſanguinẽ & trãſibo vos.i.trãſiliã.3.Reg.18.Trãſiliebãtqꝫ Tranſire
altare qđ fecerãt.Eſa.31.trãſiẽs & ſaluãs.& ĩde פֶּסַח peſach Trãſilire
i.trãſitꝰ.eo qđ trãſiliuit domos iſraelitarũ.Exo.12. victima פֶּסַח
trãſitꝰ dñi eſt.qñ trãſiuit ſup domos filiorum iſrael: vbi ponitur Tranſitus
verbum & nomen ab eo deriuatum.

פָּסַל paſal.dolare.p̄ſcindere.ſculpere.Exo.34.p̄cide ait tibi פָּסַל
duas tabulas lapideas.& in eo. Excidit ergo duas tabulas p̄ſcindere
lapideas.Deut.10.dola tibi duas tabulas lapideas .& ĩ Excidere
eo.Cũqꝫ dolaſſẽt duas tabulas lapideas.& inde פֶּסֶל peſel. Dolare
ideſt idolum .ſculptile . Leuit. 29. Non facietis vobis idolum פֶּסֶל
& ſculptile. Eſa.40.Nũquid ſculptile conflabit faber. Idolum
& in eo.Quõ ſtatuat ſimulachrũ qđ nõ moueatur Et in eo.
41.Cõfundantur confuſione qui confidũt in ſculptile . Et

ſculptura. פְּסִילִים ſculptilia. Idola

in eo.44. Plaſte idoli omnes nihil ſunt.Et in eodẽ. Quis formauit deum:& ſculptile formauit.& in eodem.45.Qui leuant lignum ſculpture ſue.Et in plurali.פְּסִילִים Peſilim. Deut.7.Sculptilia eorũ igne comburite.Iudi.3.Et pertranſiuit locum idolorum vnde reuerſus fuerat.p̃s.77.Et in ſculptilibus ſuis ad emulationẽ eũ ꝓuocauerunt.Eſa.4.Et laudem meam ſculptilibus.

פְּסַנְתְּרִין Pſalteriũ

פְּסַנְתְּרִין Peſantherin.in lingua chaldaica ſigñat inſtrumentum muſicum.pro ꝗ beatus hiero.trãſtulit. pſalteriũ.Dañ.3.Et cithare & pſalterii & ſymphonie.

פָּעָה Clamare אֶפְעֶה Vipera

פָּעָה Paa.clamare.ingemiſcere.Eſa.44.Sicut parturiẽs loquar.Pro quo hebrei legunt. Sicut parturiens clamabo ſeu vociferabo.& inde אֶפְעֶה Ephee.quod ſigñat ſerpentis genus.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit viperam. Eſa.30.vipera & regulus volans.

פָּעַל Operari פֹּעַל Opus פְּעָלִים opera פְּעֻלָּה Opus פְּעֻלּוֹת Opera. מִפְעָלוֹת Opera

פָּעַל Paal.operari.facere.Iob.35.Si peccaueris:quid ei nocebis.Pro quo he.le. Si peccaueris quid operaberis cõtra eũ.Et eſt ſenſus ſicut in lr̃a nr̃a.Eſa.41. quis hec op̃atus eſt & fecit.& in eodem.44.Et operatus eſt in brachio fortitudinis ſue.Et in eo.De reliquo autẽ operatus eſt deum. Mich.2.Et operamini malum in cubilibus veſtris. Et inde פֹּעַל Póal.ideſt opus.Ps.9.In ope manuũ ſuarũ cõprehenſus eſt peccator.Hiere.22.Et mercedem non reddet ei.Pro quo he.le.& opus ſuũ.i.mercedẽ operis ſui nõ reddet ei. & in plurali פְּעָלִים Pealim.2.Reg.23. Banaias filius ioiade viri fortiſſimi magnorum operũ.& in ge.fe.פְּעֻלָּה peula.ſeu פְּעֻלַּת Peulath.Leuit.19.Non morabitur opus mercenarii apud te.Eſa.40.Et opus illius coram illo.& in plu. פְּעֻלּוֹת Peuloth.p̃s.16.Vt non loquatur os meum opera hominũ. ſcribitur etiam cũ mem in principio & dicitur מִפְעָלוֹת Miphaaloth.p̃s.45.Venite & videte opera dñi.

פָּעַם perterrere Pulſare Cõterrere. פַּעַם Nunc Semel. Hac vice פְּעָמִים vices פַּעֲמַיִם Bis פַּעַם Vicis פַּעַם Tunc tp̃is Malleus. פַּעַם פְּעָמִים Pedes veſtigia Greſſus

פָּעַם Paam.terrere.perterrere. pulſare. Geñ.41.Et facto mane pauore ꝑterritus.Pro quo hebrei legunt.& perterritus eſt ſpiritus eius. Iudi.13. Cepitqꝫ ſpũs dñi eſſe cũ eo.pro quo he.le.Cepitqꝫ ſpiritus domini pulſare eũ ſiue expergefacere eum. Dañ.2.Et conterritus eſt ſpiritus eius. Item פַּעַם páam.i.vicis.vna vice.ſemel.nunc.Geñ.2. Hoc nunc os ex oſſibus meis.Poteſt ẽt legi,ſic.hac vice os ex oſſibus meis.Et in eo.18.obſecro domine ne iraſcaris ſi loquar adhuc ſemel. Iudi.16. Et redde mihi nunc fortitudinem priſtinam.2.Reg.17.Non eſt bonũ conſiliũ quod dedit achitophel hac vice.Prouer.7.Nunc foris nũc ĩ plateis Et in plu.פְּעָמִים peamim.Geñ.33.& adorauit ꝓnus ĩ terra ſepties.i.ſeptem vicibus.Leuit.4.Aſperget ſepties.Nume.14.Et tentauerunt me iam per decẽ vices.Ezech.41.Latera autem: latus ad latus bis trigita triũ.pro quo he.le.Latꝰ ad latus trigita & tribus vicibꝰ.& in numero duali פַּעֲמַיִם Paamáim.i.duabus vicibus ſeu bis. Geñ.27. & ſupplãtauit me en altera vice.i.bis.& in eo.43.Si nõ interceſſiſſet dilatio:iam vice altera veniſſemus.Nu.20.Cũqꝫ eleuaſſet moyſes manũ ꝑcutiẽs virga bis ſilicẽ.& inde dicũt aliqui ꝙ deriuatur verbũ פַּעַם Paam. Iudi.13. Cepitqꝫ ſpũs dñi eſſe cũ eo.i.hac prima vice cepit eẽ cũ eo.de quo ſupra dictũ eſt.ponitur etiã פַּעַם Páam ꝓ tũc tẽporis. Eſa.41. Eũ qui cudebat tũc tp̃is.Hebrei vero dicũt ꝙ ſigñat malleũ.vñ in p̃dicto loco ipſi legunt.Eũ qui cudebat malleo.Itẽ פַּעַם Paam.i.veſtigiũ ſeu plãta pedis.& ſolũ inuenitur in nu.plu.ſ.פְּעָמִים peamim.Iudi.5.quare tardauerũt pedes quadrigarum illius. p̃s.16. Vt non moueãtur veſtigia mea.p̃s.73. Leua manus tuas in ſupbiã eorũ in finẽ.pro ꝗ btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.Sublimitas pedũ tuorũ diſſipata eſt vſqꝫ in finẽ Prouer.29.rete expãdit greſſibus eiꝰ.Cãti.7.quã pulchri ſunt greſſus tui ĩ calciamẽtis.Eſa.26. Pes pauperis:greſſus egenorũ.ponitur ẽt ꝓ angulis.Exo.25.quos pones ꝑ q̃ttuor arce angulos. & ponitur ibi פַּעֲמוֹת paamoth in ge.fe. Itẽ פַּעֲמֹן Paamon.i.tintinabulũ. Exo.28.Mixtis in medio tintinabulis:ita vt tintinabulũ ſit aureũ & malum punicũ: rurſumqꝫ tintinabulũ aliud aureũ. Vbi ponitur tã in ſingulari q̃ꝫ in plurali.

Anguli פַּעֲמוֹת פַּעֲמֹן tintinabulũ

פַּעְנֵחַ Mundus צָפְנַת פַּעְנֵחַ Abſcõditorũ reptor

פַּעְנֵחַ Paanéach.mũdus:ſeu orbis:ſecundũ trãſlationẽ noſtrã.& eſt vocabũlũ egyptiacũ:& ſolũ inuenitur.Geñ.41. Vbi dr̃ & vocauit eũ lingua egyptiaca ſaluatorẽ mũdi. vbi ponitur צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath paanéach. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſigñat abſcõditorũ reptorẽ. vñ btũs hiero. in libro de hebraicis queſtionibus ſup predicto loco ſic ait Licet hebraice hoc nomẽ צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath Paanéach. abſconditorũ repertorẽ ſonet.tamen quia ab egyptio ponitur ipſius lingue debet habere rationẽ.interp̃tatur ergo ſermone egyptio ſaluator mundi:eo ꝙ orbẽ terre ab ĩminẽte famis excidio liberauerit.hec hieronymus.

פָּעַר Aperire.

פָּעַר Paar.apire.ſ.os.hiare.Iob.16.aperuerũt ſup me ora eorũ.& in eo.29.& os ſuũ apiebant q̃ſi ad ĩbrẽ ſerotinũ.p̃s.118.Os meũ apui. Eſa.5.Et aperuit os ſuũ.

פָּצָה aperire ꝓmittere Redimere Eripere

פָּצָה Paſa.aperire.liberare.eruere. Iudi.11. Aperui enim os meum ad dñm.Iob.35. Ergo Iob fruſtra aperit os ſuũ.p̃s.65.Que diſtinxerunt labia mea.pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.que promiſerũt labia mea. i.pro quibus apta ſunt labia mea.Eſa.10.& nõ fuit qui moueret pẽnam & aperiret os.Ezech.2.Aperi os tuũ & comede.Sigñat ẽt redimere vel eripere.Ps.143.qui redemiſti dauid ſeruũ tuũ.& in eo.Eripe me & erue me.

פָּצַח Cantare. Gaudere Cõfringere

פָּצַח Paſach.cantare.gaudere.iubilare. vociferari.confringere.p̃s.97.Cãtate & exultate & pſallite.Eſa.14.Gauiſa eſt: & exultauit.Et in eo.54.Decanta laudẽ & hinni q̃ nõ pariebas.& in eo.55.Montes & colles cantabũt corã vobis laudẽ.ſigñt ẽt cõfrĩgere.Mich.3.& oſſa eorũ cõfregeĩt.

פָּצַל decorticare

פָּצַל Paſal.decorticare.Geñ.3.Ex parte decorticauit eas: detractiſqꝫ corticibus.vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ.& in eo.quas decorticauit.

פָּצַם dirũpere

פָּצַם Paſam.Rũpere.dirũpere.Ps.59.cõmouiſti terrã: & cõturbaſti eã.pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Dirupiſti eã.& ſolũ inuenitur ĩ p̃dicto loco.

פָּצַע vulnerare. פֶּצַע vulnus פְּצוּעַ Eunuchꝰ.

פָּצַע Paſaa.vulnerare.cõterere.3.Reg.20.qui ꝑcuſſit eũ:& vulnerauit.Canti.5.Percuſſerunt me:vulnerauerunt me.& inde פֶּצַע péſaa.i.vulnus.Exo.21.vulnus pro vulnere.& inde פְּצוּעַ paſúach.i.ille qui habet attritos teſticulos.Deu.23.nõ ĩtrabit eunuchꝰ attritis vl̃ ãputatis teſticulis.

פָּצַר Cõpellere Vim facere Cogere פְּצִירָה Retuſum.

פָּצַר Paſar.cõpellere.cogere.vim facere.perfidũ eẽ. Geñ.19.cõpulit illos oppido.& in eo.vimqꝫ faciebãt loth vehemẽtiſſime.Iudi.19.Et nihilominꝰ obnixe eum ſocer tenuit.ꝓquo he.le.cõpulit ſiue coegit eũ ſocer eiꝰ.4.Reg.2.Coegerũtqꝫ eũ donec erubeſceret.& in eo.5.cũqꝫ vim faceret:penitus nõ acquieuit.& inde פְּצִירָה peſira.ꝓ ꝗ btũs hiero.trãſtulit.retuſum.1.Reg.13.Retuſe itaqꝫ erãt acies vomerũ.Hebrei vero dicũt ꝙ ſigñat limã ferreã q̃ habet ora multa.nã iũgitur cũ dictiõe פִּים pim:que ſignificat ora.

פָּקַד viſitare

פָּקַד Pacad.viſitare.requirere.cenſere. numerare.ſtatuere conſtituere.preficere.p̃fectum eſſe.p̃cipere.deeſſe.deficere.Geñ.21.Viſitauit aũt dñs ſaram.Exo.3. Viſitãs viſitaui vos.Et in eodẽ.32. Ego autẽ in die vltiõis mee viſitabo & hoc peccatũ eorũ.pro quo he.le.& in die viſitationis mee:& viſitabo ſuper eos peccatũ eorũ.Et in eodẽ.34.Qui reddis iniquitatẽ patrũ filiis ac nepotibꝰ eorũ.pro quo he.le. viſitans iniquitatẽ patrum ſuper filios & filios filiorum Leuit.18.Cuius ego ſcelera viſitabo.& in eodem.26.Viſitabo vos velociter in egeſtate. Nu.14. Qui viſitas peccata

patrũ in filios. Iudi.15. Venit ergo ſamſon inuiſere volēs
Viſere. vxorē ſuam.pro quo he.le.Et viſitauit ſamſon vxorem ſuā
1.Reg.14.Requirite & videte quis abierit ex nobis.i.viſita
te.& in eodē.17.Et fratres tuos viſitabis.& in eo.20. Et requireris:
Reqrere. requiretur enī ſeſſio tua. 2. Reg.3. Et tu requiſiſti in
me quod argueres pro muliere hodie. Iob.7. Et viſitas eū
diluculo.& in eodē.35.Nunc enī non infert furorē ſuū.Pro
quo he.le. Nunc enim qm̄ non viſitat ſiue nō ſtatuit furorē
ſuū.p̄s.8.Aut filiꝰ hominis quoniā viſitas eum.p̄s.64.Viſitaſti
terrā & inebriaſti eā.p̄s.88.Viſitabo in virga iniquitates
eorum.Eſa.27.Viſitabit dn̄s in gladio ſuo duro & grādi.
& in eodem.Ne forte viſitetur contra eam. Poteſt etiam
legi.Ne forte deficiāt folia eius.& in eo.34.Alter alterū nō
queſiuit.Hiere.6. Hec eſt ciuitas viſitatiōis. Pro quo he.le.
Hec eſt ciuitas que viſitata eſt.& in eo.32.Et ibi erit donec
פְּקֻדָּה viſitem eū.Et inde פְּקֻדָּה Pecuda.i. viſitatio. Nu.19.Et viſitauerit
eos plaga : qua & ceteri viſitari ſolent.pro quo he.
Viſitatio le. Et viſitatione omniū hoīm viſitabitur ſuper eos:& ē ſēſus
ſicut in littera noſtra.Iob.10. Et viſitatio tua cuſtodiuit
ſpūm meū.Eſa.10.quid facietis in die viſitationis.Et in eo.
15. Secundū magnitudinē operis:& viſitatio eorū. & in eo.
60.& ponā viſitationē tuā pacē.Hiere.6 . In tp̄e viſitationis
ſue corruent.Oſee. 9.Appropinquauerunt dies viſitationis.
פְּקֻדּוֹת & in plu.פְּקֻדּוֹת pecudoth.Ezech. 9.Appropinquauerunt
viſitatiões viſitationes vrbis. Ponitur etiā pro cuſtodia vel p̄fectura.
Cuſtodia. Nu.3.Erunt ſub cuſtodia eorū tabule tabernaculi.4.
Reg.11.Et poſuit ſacerdos cuſtodias in domo dn̄i.2.Paralipo.34.
Vt deferrent arcā corā rege. ꝓ quo he.le. vt deferrent
arcā ad viſitationē regis.i.vt rex eā viſitaret & requireret.
Hiere.37.Erat ibi cuſtos porte per vices.ꝓ quo hebrei
prefectura legunt.Habens cuſtodias vel prefecturas. & in eodem.52.
Et poſuit eū in domo carceris.i.in domo cuſtodie. Pōitur
etiā ꝓ epiſcopatu.p̄s.108.Et epiſcopatū eius accipiat alter.
פָּקַד Item פָּקַד pacad.i.numerare.cōputare.cenſere.recenſere.
Recēſere Exo.30. Et non erit plaga in eis cū fuerint recenſiti. Et in
eo.38. Hec ſunt inſtrumenta tabernaculi que enumerata
ſunt. Pro quo he.le. He ſunt numerationes ſeu computus
enumeraſ. tabernaculi teſtimonii que enumerata ſūt. Vbi ponitur nomen
numerare. & verbū ab eo deriuatū.Nu.1 . Numerabitis eos per
turmas ſuas.& in eodē. Hi ſunt quos numerauerūt moyſes
& Aarō.& in eo.Leuite aūt in tribubus familiarū ſuarum
nō ſunt numerati cum eis.& in eodē.2.Vniuerſi qui in caſtris
Iude annumerati ſunt.& in eo.3.Numera filios leui.&
in eodem.Numerauit eos moyſes vt preceperat dn̄s. Iudi.
20.Inuentiq; ſunt vigintiquinq; millia de beniamin educētium
gladium:preter habitatores gabaa qui ſeptingenti
erāt viri fortiſſimi:Pro quo hebrei legūt.Et numerati ſunt
ſeu recenſiti ſunt filii beniamin in die illa de ciuitatibus:viginti
quiq; millia educētium gladiū:preter habitatores gabaa
qui numerati ſunt ſeptingenti viri iuuenes.& in eo.virorum
quoq; iſrael abſq; filiis Beniamin inuenti ſunt.i.recenſiti
ſunt quadringenta millia. & in eo.21.Eo quoq; tp̄e
cum eſſent in ſilo:nullus ex eis ibi reptus eſt. Pro quo he.
legunt.Et recēſitus eſt populus:& ecce nullus erat ibi de habitatoribus
iabes galaad.1.Reg.15.Et recenſuit ſaul populum.
& in eodē.15. Et recēſuit eos quaſi agnos.1.Paralipo.
Cōputare. 23.in vna familia vnaq; domo computati ſunt.Sigñat etiā
conſtituere vel ſtatuere:aut preficere ſeu prefectū eſſe.Gen̄.
39.A quo prepoſitus oībꝰ:gubernabat prepoſitam ſibi domū.
Cōſtituere ꝓ quo he.le. Et conſtituit eū ſiue prepoſuit eum ſuper
domum ſuam.Et in eodē.4.at cuſtos carceris tradidit eos
ioſeph.pro quo he.le.Et prefectum fecit ſeu conſtituit princeps
militū ioſeph cum eis.i.p̄poſuit ioſeph eis ī cuſtodia
Nu.1.Sed conſtitues eos ſuper tabernaculum teſtimonii.&
in eodē.3.Aaron autē & filios eius conſtitues ſuper cultum
ſacerdotii.& in eodē.17.Prouideat dn̄s deꝰ ſpirituū omnis
carnis hominē:qui ſit ſuper multitudinē hanc.i.conſtituat
Deut.20.Vnus quiſq; ſuos ad bellandū cuneos preparabit.
Pro quo hebrei legunt.Et conſtituent duces exercitus in capite
populi. Ioſ.10. Et ponite viros induſtrios qui clauſos
cuſtodiāt.i.cōſtituite.1.Reg.29.& ſedeat in loco ſuo in quo
conſtituiſti eū.3.Reg.11. Cōſtituerat eum prefectum ſup tributa
domus ioſeph.4.Reg.25.Et prefecit godoliā filium Preficere
ahichā.& in eo.Quod conſtituiſſet rex babylonis godoliā. p̄ponere
1.Paralip.26.prepoſuit aūt eos dauid rex rubenitis & gaditis.
i.prefecit.2.Paralipo.24.Qui preerāt operariis in domo
dn̄i.i.prefecti vel prepoſiti erant.Nee.7 . Et cenſui ianitores
& cantores & leuitas.pro quo hebrei legūt. & cōſtituti
ſunt ianitores & cantores. & in eodē.12. Recenſuerunt
quoq; in die illa viros ſuper gazophylacia.Iob.34 .Quē
conſtituit alium ſup terrā.p̄s.108.Conſtitue ſup eum peccatorem.
Hiere.1.Ecce cōſtitui te hodie ſup gentes & ſup regna.
& in eodē.51.Numerate contra eā taphſar.pro quo hebrei
legūt.cōſtituite ſuper eā taphſar.i.principē ſeu ducem
exercitus.Et inde פָּקִיד Pachid.i.prefectus.prepoſitus.4. פָּקִיד
Reg.25.Qui erat prefectus ſuper bellatores.2 . Paralipo. p̄fectus.
24.Et quē primus ſacerdos cōſtituerat. Pro quo he.le. Et
prepoſitus ſeu prefectus ſacerdos primus.& in plu.פְּקִידִים Prepoſitꝰ פְּקִידִים
Pechidim.Gen̄.41. Qui cōſtituat prepoſitos per cūctas regiones. Prepoſiti
Eſter.2.Et mittantur qui conſiderēt per vniuerſas
prouincias.Pro quo hebrei legunt. Et cōſtituat ſiue preponat
rex prepoſitos per vniuerſas prouincias.Sigñat ēt predicta
dictio reponere vel comēdare aliquid in aliquo loco
aut alicui.4.Reg.5. Tulit de manu eorū & repoſuit in domo. Reponere
Eſa.10. Apud machmas comēdauit vaſa ſua.i.repoſuit cōmēdare.
Hiere.36.Porro volumen cōmendauerunt in gazophylacio.
& in eo.37.vt traderetur hieremias in veſtibulū carceris.
Pro quo he.le. Et cōmēdauit vl' repoſuit hieremiam in
veſtibulo carceris.& inde פִּקָּדוֹן pichadon.ideſt depoſitum פִּקָּדוֹן
ſiue repoſitum. Gen̄.41. Et p̄paretur future ſeptē annorū
fami.pro quo he.le.Et erit cibus in depoſitū ſeu repoſitum depoſitū.
terre ſeptē annis famis. Leuit.6.Et negauerit proximo ſuo
depoſitū.Item פָּקַד Pachad.i.precipe.impare. Eſdre.1 . Et פָּקַד
ipſe precepit mihi vt edificarē ei domū.Eſa.13. Dn̄s exercituū Precipere.
precepit militie belli.& īde פְּקוּדִים picudim ſiue פִּקּוּדֵי פְּקוּדִים פִּקּוּדֵי
Picude.i.precepta ſiue mandata.p̄s.18.Iuſtitie dn̄i recte letificātes Precepta
cor.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit
Precepta dn̄i recta letificantia cor.p̄s.118.Tu mandaſti mādata
tua cuſtodiri nimis.& in eodē. In mādatis tuis exercebor. Mandata
& inde מִפְקָד Miphcad.i.preceptum ſeu imperium.2. מִפְקָד
Paralip.31.Ex imperio ezechie regis.Ponitur ēt pro loco Imperiū
ſeparato.Ezech.34.& cōbures eū in ſeparato loco domꝰ. locꝰ ſeparꝰ
Poteſt etiam legi ſic. & cōbures eum ſecundū ritū domus.
Sigñat ēt predicta dictio deficere vel deeſſe : & tunc ponitur
in voce paſſiua. Nu.31. Et neq; vnus quidem defuit.1.
Reg.25.Nec aliqn̄ defuit quicq̄ eis.2. Reg.2 . & defuerunt Deeſſe
de ſeruis dauid decem & nouē viri.3.Reg.20.Qui ſi lapſus
fuerit:erit aīa tua pro aīa eius . pro quo he. le . Si defuerit .
Eſa.38.Queſiui reſiduum annorum meorum.pro quo hebrei
legunt.Defeci ſiue defui reſiduo.ideſt in reſiduo annorū Deficere
meorū.Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a.ſecundū
primā ſigñationē.Hiere.23.Nō pauebunt:& nullus q̄retur
ex nūero.ꝓ quo he.le. nō pauebūt: & non deficient.Item.
פְּקוֹד Pecod.nomē ꝓpriū gētis vel ꝓuincie:ſecundū hebreos. פְּקוֹד
ꝓ q̄ btūs hiero.trāſtulit nobiles.Ezech.23.filios babylonis nobiles
& vniuerſos chaldeos:nobiles tyrānoſq; & pricipes.

פָּקַח
Aperire.
פִּקֵּחַ
Videns
Prudens.
פְּקַחְקוֹחַ
Apertio

פָּקַח Pacach.aꝑire. Geñ. 3.aꝑientur oculi vr̃i. Et in eo. & apti ſunt oculi amborum. Et in eo.21. Aperuitq; oculos eius deus.4.Reg.4. Aꝑuitq; oculos ſuos. Et in eo.6. Domine aꝑi oculos pueri huius. Iob.14. Et dignum ducis ſuꝑ huiuſcemodi aꝑire oculos tuos. Ps.145. Dñs illumiat cecos.ꝓ quo he.le.dominus aꝑit cecos.i.aꝑit oculos eorū. Eſa.35. Tūc aꝑientur oculi cecorū.& in eo.42.vt aꝑias oculos cecorū. Et in eo. Qui apertas habes aures nōne audies. Hiere.32. Cuius oculi aperti ſunt ſuper vias filiorū adā. Zach.12.& ſuꝑ domū iuda aꝑiam oculos meos.& inde פִּקֵּחַ Pichéach.i.vidēs ſiue ille qui habet oculos aptos: vel prudens. Exo.4. Videntē & cecū.& in eo.23. Nec accipias munera: que ēt excecāt prudētes.i.vidētes. & inde פְּקַחְקוֹחַ pecachcóach.cū duplici cof & cū duplici cheth.i.apertio. Eſa.61. Et clauſis aꝑtionē.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſunt due dictiones:& legunt ſic.& clauſis aꝑtionem carceris.

פַּקֻּעַ
פְּקֻעוֹת
Colocynthide.
ſculpture

פַּקֻּעַ Pacũa.colocynthis.genus herbe amariſſime.& ſolū inuenitur in nu.plu.ſ. פְּקֻעוֹת pecuoth.4.Reg.4. Et collegit ex ea colocynthidas. Et dicunt hebrei ꝙ ſigñat cucumeres ſilueſtres venenoſos atq; mortiferos. Sigñat ēt ſculpturas ſimiles herbe ꝑdicte.3.Regum.7. Et ſculptura ſubter labium circuibat illud.

פַּר
Vitulus.
Taurus.
פָּרִים
Vituli
פָּרָה
Vacca
Vitula.
פָּרוֹת
vacce

פַּר Par.taurus.vitulus.Exo.29. Tolle vitulum de armēto. Leuit.4. Offeret ꝓ peccato ſuo vitulū imaculatū dño. Iudi.6. Tolle taurū pr̄is tui: & alterum taurum annorū ſeptē. Et in plu. פָּרִים parim. Exo.24. imolauerūt victimas pacificas dño vitulos. Nu.28. offeretis holocauſtū domino vitulos de armēto duos. p̄s.21. Circūdederunt me vituli multi. Eſa.34.& tauri cum potentibus.& in gñe feminino פָּרָה Para.i.vitula ſeu vacca. Nu.19. vt adducāt ad te vaccā ruffā. Eſa.11. vitulus & vrſus paſcentur.ꝓ quo he.le. Vitula & vrſus paſcentur. Et in plu. פָּרוֹת paroth. Amos.4. Audite verbum domini vacce pingues.

פָּרֻר
Olla
Cacabus

פָּרוּר Parur.olla.cacabus.& ſcribitur cū vau in ſecunda ſyllaba. Nu.11. Coquēs in olla.1.Reg.2. Aut in ollā ſiue i cacabū. Scribitur ēt cū aleph in pria ſyllaba. Ioeľ.2. oēs vultus redigentur in ollā.i.redigentur in nigredinē ſicut olla.

פֶּרֶא
Ferus
Onager.
פְּרָאִים
Onagri.
פָּרָא
Diuidere

פֶּרֶא Pére.onager.ferꝰ.ſilueſtris.Geñ.16. Hic erit ferꝰ hō. ideſt ſilueſtris ſicut onager. Iob.6. nunquid rugiet onager cū habuerit herbā. Oſee.8. Onager ſolitarius ſibi ephraim.& aliqñ ſcribitur cū he in fine loco aleph. Hiere.2 Onager aſſuetus in ſolitudine.& in plu. פְּרָאִים peraim. Iob 24. Alii quaſi onagri in deſerto. p̄s.103. Expectabūt onagri in ſiti ſua. Item פָּרָא para.i.diuidere. Oſee.13. Quia ipſe inter fratres diuidet.ideſt faciet eos habitare ſolitarios ſicut onagri in ſolitudine.

פָּרַד
diuidere.
Recedere
Separare
Diſpergere

פָּרַד Parad.diuidere.ſeparare.recedere.diſpergere. Geñ.10. Ab his diuiſe ſunt gentes in terra poſt diluuiū. Et i eo.13. Recede a me obſecro.i.diuidere vel ſeparare a me. & in eodem.25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Et in eodem.30. Diuiſitq; gregem iacob. Deut.32. Quādo ſeparabat filios Adam. Iudi.4. Haber autem cineus receſſerat quondam a ceteris cineis.i.diuiſus fuerat. Ruth.1. Si nō ſola mors me & te ſeparauerit. Iob.4. Et catuli leonū diſſipati ſunt.ideſt diuiſi vel ſeparati ſunt: aut diſperſi ſunt. Ps.21. Et diſperſa ſunt oia oſſa mea. Prouer.17. qui altero ſermone repetit ſeparat federatos. Et in eo.18. Occaſionē querit qui vult recedere ab amico. Ezech.1. Et penne eorū extente deſuper.ideſt ſeparate vel diuiſe erant. Oſee.4. quoniam ipſi cum meretricibus conuerſabantur. pro quo hebrei legunt. Quoniam ipſi cum meretricibus ſeparabantur.& inde פֶּרֶד péred.ideſt mulus ex equa & aſino gñatus. eo quod tale animal non poteſt generare.& eſt quaſi ſeparatus & ſolus.2.Regum.13. Aſcenderunt ſinguli ſuper mulas ſuas. Pro quo hebrei legunt Aſcenderunt vnuſquiſq; ſuper mulum ſuum. Et in eo.18. Accidit autem vt occurreret Abſalon ſeruis dauid ſedens mulo: cumq; ingreſſus fuiſſet mulus. p̄s.31. nolite fieri ſicut equus & mulus. & in plurali פְּרָדִים peradim. Eſa.66. In mulis & in carrucis. & in genere feminino פִּרְדָּה pirda.ideſt mula.3.Reg.1. Et imponite ſalomonē filium meum ſuper mulam meam. Et in eo. Et īpoſuerunt ſalomonem ſuper mulam. Et in plu. פִּרְדוֹת pirdoth ſiue פְּרֻדוֹת perudoth.pro quo beatus hiero.tranſtulit iumenta. Ioeľ.1. computruerunt iumenta in ſtercore ſuo. hebrei tamen ſecundū primam ſignificationē dicunt ꝙ ſignificat grana ſeminis diſperſa vel diſſeminata ſub terra. vnde in predicto loco ipſi legunt. Computruerūt diſſeminata ſub glebis ſuis.

פֶּרֶד
Mulus
פְּרָדִים
Muli.
פִּרְדָּה
mula
פְּרֻדוֹת
Iumenta

פַּרְדֵּס Pardes.paradiſus.hortus.pomerium. vnde licet paradiſus ſit dictio greca & ſignificet idem qd̄ hortus tamen ab hebreo traxit originē. Canti.4. paradiſus malorū punicorū. Ponitur etiam pro ſaltu vel ſilua. Nee.2. Ad aſaph cuſtodem ſaltus regis. & in plurali. פַּרְדֵּסִים pardeſim Eccľs.2. feci hortos & pomeria.

פַּרְדֵּס
paradiſus.
Saltus
פַּרְדֵּסִים
Pomeria

פָּרָה Para.creſcere.augere.fructificare.Geñ.1. Creſcite & multiplicamini. Et in eo.17. Et multiplicabo te vehementer nimis.ideſt creſcere te faciam. Et in eodem. & augebo & multiplicabo eum valde. Et in eo.26. Nunc dilatauit nos dñs & fecit creſcere ſuper terrā. Et in eo.42. Creſcere me fecit deꝰ i terra pauꝑtatis mee. & i eo.49. filiꝰ accreſcens Ioſeph. Ps.104. Et auxit populum ſuum vehementer. Ps.127. vxor tua ſicut vitis abundās.i. fructificās. Eſa.11. Et flos de radice eius aſcendet.ideſt creſcet ſeu fructificabit. Ezech.9. fructus & frondes eius creuerunt ex aquis. & inde פְּרִי peri.ideſt fructus Geñ.1. Lignū pomiferū faciens fructū. Leuit.25. Et fructū arboris pulcherrime. Deut.28. Et benedictus fructus ventris tui. Ps.1. quod fructū ſuū dabit in tp̄e ſuo. Ps.57. Si vtiq; eſt fructus iuſto. Ezech.36.& fructū veſtrum afferatis populo meo. Amos.9. Faciēt hortos & comedent fructus eorū.& inde dicunt hebrei ꝙ deriuatur אַפִּרְיוֹן Apirion.ideſt ferculū a ferēdo dictū. ſeu carruca. Canti.3. Ferculum fecit ſibi rex ſalomō de lignis libani.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat thalamum.

פָּרָה
Creſcere.
Augere
fructificat.
פְּרִי
Fructus.
אַפִּרְיוֹן
Ferculū

פַּרְוַיִם Paruaim.nomē propriū loci vnde ferebatur aurū probatiſſimū.2.Paralip.3. Porro aurū erat probatiſſimū.pro quo he.le. Et aurū erat aurū pharuaim.& ſolū inuenitur in predicto loco.

פַּרְוַיִם
Probatiſſimum.
pharuaim

פַּרְוָרִים Paruarim.ſuburbana.& ſolū reperitur in nu.plu. tranſlatio nr̃a poſuit pro nomine proprio.vt.4 Reg.23. Iuxta exhedram nathan melech eunuchi qui erat in pharurim.pro quo he.le. Qui erat in ſubvrbanis.i. qui erat prefectus in ſuburbanis ciuitatis.

פַּרְוָרִים
ſuburbana

פְּרָז Peraz. Rus.vicus ſeu villa abſq; muro.& ſolum iuenitur in numero plurali.ſ. פְּרָזוֹת perazoth. Eſter.9. Hi vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur. Zach.11. Abſq; muro habitabitur ieruſalem.ideſt i villis abſq; muro.& inde פְּרָזִים perazim.i. hoies habitantes in villis abſq; muro. Eſter.9. Hi vero iudei qui in oppidis nō muratis morabūtur.ponitur etiam ꝓ bellatoribus ſeu viris robuſtis & fortiſſimis. Abach.3. Maledixiſti ſceptris eius capiti bellatorum eius. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur פִּרְזוֹן perazon. Iudi.5. Ceſſauerunt fortes in iſrael. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.ceſſauerūt rura ſeu ville in iſrael.quia propter timorem inimicorum non audebant habitare niſi in vrbibus muratis. Et in eodē Et clementia in fortes iſrael.

פְּרָז
פְּרָזוֹת
Ville.
פְּרָזִים
bellatores
פִּרְזוֹן
Fortes.

פַּרְזֶל Ferrus

פַּרְזֶל Parzel.ſiue פַּרְזְלָא parzela.in lingua chaldaica ſignificat ferrū.Dañ.2.Tibie aūt ferree.& in eodē. Quedam pars erat ferrea :quedam autem fictilis.& in eo .Quo modo ferrum comminuit & domat omnia.

פָּרַח Efflorere Oriri. Germinar. Florere Turgere. פֶּרַח Lilium Flos. פִּרְחָה Pueri. Volare. אֶפְרֹחִים Pulli.

פָּרַח Parach.florere.germinare.oriri.volare.Geñ.40.creſcere paulatim in gēmas:& poſt flores vuas matureſcere.Leuit.13.Sin aūt effloruerit diſcurrens lepra in cute.Et in eo.Plaga enim lepre orta eſt in vlcere.Nu.17.quē ex his elegero germinabit virga eius.& in eo.Inuenit germinaſſe virgā Aaron in domo leui.Iob.14.Ad odorē aque germinabit.p̄s.71.orietur in diebus eius iuſtitia.ideſt germinabit ſiue florebit.p̄s.91.Iuſtus vt palma florebit.& in eo. In atriis domus dei nr̄i florebunt.Prouer.14.Tabernacula iuſtorū germinabūt.Canti.6.Si floruiſſent vinee . Eſa.35.Et florebit quaſi liliū.& in eo. Germinās germinabit . Ezech.7.floruit virga:germinauit ſuperbia.Et in eo.17. Frondere feci lignū aridū.ꝓ quo he.le. Florere vel germinare feci lignū aridū. Abach.3.Ficus enim nō florebit.ponitur ēt pro turgere.Exo.9.Erūtq; in hoībus & iumentis vlcera & veſicce turgētes.& in eo.facta ſūt vlcera veſiccarū turgentiū.& inde פֶּרַח pérach . i.flos.liliū.Exo.25 . Spherulas ac lilia ex ipſo ꝓcedētia. & in eo . Spherulecq; ac lilia. Nu.17.& turgētibus gēmis eruperāt flores.3.Reg.7. & folium repandi lilii.Scribitur ēt cū he in fine & dicitur פִּרְחָה pircha.& ſcd̄m hebreos ſigñat pueros vel iuuenes qui ſunt in flore iuuētutis.Iob.30.Ad dexterā orientis calamitatis mee illico ſurrexerunt.pro quo he.le. Ad dexterā pueri vel iuuenes ſurrexerūt.poteſt ēt legi ſic.Ad dexterā germinātis ſiue orientis: ſupple calamitatis mee.ſicut eſt ĩ lr̄a nr̄a.Sigñat ēt p̄dicta dictio volare.Ezech.13 Ecce ego ad puluillos veſtros quibus vos capitis animas volantes.& in eo.Quas vos capitis animas ad volandū.& inde אֶפְרֹחִים ephrochim i.pulli.ſ.auiū.Deut.22.Et matrem pullis vel ouis deſuper incubantem.

פָּרַט Canere פְּרָט פֶּרֶט Racemus.

פָּרַט Parat.canere. Amos.6.Qui canitis ad vocem pſalterii.& ſolum inuenitur in p̄dicto loco.& ſcd̄m hebreos ſigñat ꝑticularizare:ſicut fit in inſtrumētis muſicis vario tactu digitorum.vnde apud hebreos particulare dicitur פְּרָט Perat.Itē פֶּרֶט péret.i.racemus paruus:ſeu grana vuarum decidentia tempore vindemie.Leuit.19.nec in vinea tua racemos & grana decidentia congregabis.

פֶּרֶךְ Oppreſſio Seruitus dura violēter violētia

פֶּרֶךְ Phárech.opp̄ſſio.dura ſeruitus.violētia.Exo.1.omniq; famulatu quo in terre opibus p̄mebantur.pro quo he.le.& in oī ope in agro ac omni famulatu eorū quo ſeruiebant oppreſſione aut dura ſeruitute.Et in eo.Et affligebāt illudētes eis.pro quo he.le.& ſeruire fecerunt egyptii filios iſrael dura ſeruitute. Leuit.25. Non affliget eū violenter in conſpectu tuo.Ezech.34.Sed cum auſteritate imperabatis eis & cum potentia.i.cum violentia.

פַּרְבָּר Cellula

פַּרְבָּר Parchar.Cellula.2.Paralipo.26.In cellulis quoq; ianitorū ad occidentem quattuor in via:biniq; per cellulas.& ſolum inuenitur in predicto loco.

פָּרַם Scindere. Diſſuere

פָּרַם Param.ſcindere.rumpere.diſſoluere.Leuit.10.Veſtimēta vr̄a nolite ſcīdere.& in eo.21.veſtimēta nō ſcindet.& in eo.13.Habebit veſtimēta diſſuta:caput nudum.

פָּרַס Diuidere Frangere. Concidere Expādere. פַּרְסָה Vngula. פַּרְסוֹת Vngule מַפְרִיס Vngulas producēs. פֶּרֶס Gryphus. פָּרַס Perſia

פָּרַס Paras.diuidere.frāgere.ſcindere.ſeu concidere. expādere.Leuit.11.omne quod habet diuiſam vngulā. & ĩ eo.Sed vngulā nō diuidit.Eſa.58.Frange eſurīeti panē tuum.Hiere.16.& nō frāgēt inter eos lugēti panē . Scribitur ēt cum ſin in fine loco ſamach.Threñ.4.& nō erat qui frāgeret eis.Mich.3.& conciderunt ſicut in lebete.Sigñat etiam expandere.vel extendere.Hiere.4. Expandens manꝰ ſuas.Threñ.1.Expandit ſion manus ſuas . De quo vide infra in dictione פָּרַשׂ paras.cum ſin in fine.& inde פַּרְסָה parſa.ideſt vngula.Exo.10.Non remanebit ex eis vngula.Leuit.11.Omne quod habet diuiſam vngulam . Et in plurali פַּרְסוֹת parſoth.Deut.14.Omne animal quod in duas partes vngulas findit.Eſa.5.Vngule equorū eius vt ſilex.reperitur etiam in genere maſculino .vt Zach.11. & vngulas eorum diſſoluet.& inde verbum ſiue participium מַפְרִיס Maphris.ideſt vngulas producens.p̄s.68.Et placebit dño ſuper vitulum nouellum cornua producentem & vngulas & inde פֶּרֶס péres.i.gryphus.Leuit.11.Aquilam & gryphū & halietum.Item פָּרַס Paras.perſia.nomē prouincie.2.paralip.36.Anno primo cyri regis perſarum .ideſt regis perſie.Eſter.1.Fortiſſimis perſarum & medorum . Ezech.38. Perſe ethiopes & libyi.

פָּרַע Vaccare Deſpicere. deſerere. Abiicere Diſſipare. Tranſire Nudare. diſcoopire פֶּרַע Ceſaries פְּרָעָה פְּרָעוֹת Vltiones. vindicta.

פָּרַע Paraa.vacare.ocioſum eſſe.deſerere.abiicere. tranſire.diſſipare.nudare.diſcoopire.Exo.5.Quare moyſes & Aaron ſolicitatis populū ab opibus ſuis.i. vacare facitis populū ab operibus ſuis.Prouer.1 . Et deſpexiſtis omne conſilium meum . pro quo hebrei legunt. & deſeruiſtis.Et in eodem.4.Fuge ab ea:nec tranſeas per illam.pro quo hebrei legunt. Deſere ſiue abiice eam : nec tranſeas ꝑ illam.Et in eodem.8.Et nolite abiicere eam.& in eodē.13. Egeſtas & ignominia ei qui deſerit diſciplinā .Et in eo.15. Qui abiicit diſciplinam deſpicit animam ſuam. & in eodē 29.Cum prophetia defecerit diſſipabitur populus .Ezech 24.Non tranſeam nec parcam.vbi ponitur pro tranſire.ſignificat etiam nudare vel diſcooperire. Exo.32.Vidēs ergo moyſes populum ꝙ eſſet nudatus:expoliauerat enim eum Aaron.ideſt nudauerat.Leuit.10.Capita veſtra nolite nudare.& in eo.13.Habebit veſtimenta diſſuta:& caput nudum.& in eodem.21.Caput ſuum non diſcooperiet.Nu.5. Diſcooperiet caput eius.& inde פֶּרַע péraa.ideſt coma. ſeu ceſaries capitis.Nu.6.Creſcente ceſarie capitis eius . Item פְּרָעָה peraa.ideſt vindicta vltio:ſecundum hebreos.& ſolū inuenitur in numero plu.ſcilicet פְּרָעוֹת peraaoth. Deut.32 Nudati inimicorum capitis.pro quo hebrei legunt. de capite vltionum inimici. Poteſt etiam ſecundum precedentem ſignificationem legi:ſicut eſt in littera noſtra. Iudi.5. Qui ſponte obtuliſtis de iſrael animas vr̄as ad periculū: benedicite domino.pro quo hebrei legunt. In vindicādo vindictas in iſrael:in offerendo ſe ſponte populus:benedicite domino.ideſt cum ſe obtulit ſponte ad vindictas :ſuſtinendo periculum animarum ſuarum . vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.

פַּרְעֹשׁ Pulex.

פַּרְעֹשׁ Paroos.pulex.1.Regum.24. Canem mortuū perſequeris & pulicem vnum.

פַּרְפַּר Conterere

פַּרְפַּר Parpar.Conterere.confringere.Iob.16.Repēte cōtritus ſum.

פָּרַץ Diuidere percutere. Diſſipare. Concidere Rūpere. Diruere.

פָּרַץ Paras.Diuidere.vel dirumpere. confringere . percutere.diruere.diſſipare.aperturam in muro facere. creſcere.dilatare.cogere. Geñ.38.quare diuiſa eſt pp te maceria.Exo.19.Ne percutiat eos.2.Reg.16.Contriſtatus ē aūt dauid eo quod percuſſiſſet dñs ozam.2.Paralip.20.Percuſſit dominus opera tua.ideſt diſſipauit vel diruit. Nee.1. Et murus ieruſalē diſſipatus eſt. & in eo.2.& conſiderabā murū ieruſalē diſſipatū.Iob.16.Concidit me vulnere ſup vulnus.pro quo hebrei legunt.Diuiſit vel dirupit me ſeu confregit me diuiſione ſuper diuiſionem ſeu confractione ſuper confractionem . Et in eodem.28.Diuidit torrens a populo peregrinante.Et in eodem.30.Quaſi rupto muro & aperta ianua. ideſt diuiſo vel diſſipato muro . Prouerb. 25.Sicut vrbs patens abſq; murorum ambitu . ideſt ſicut vrbs diruta . Eſa . 5 . Diruam maceriam eius . Oſee .

4.Inundauerunt:& sanguis sanguinē tetigit. pro quo he.le.Diruerunt seu dissipauerūt aut diruperunt.Mich .2. Diuident & transibunt.Ponitur ēt ꝑ egredi.1.Paralip . 13. Si placet vobis & a dño deo nr̃o egredietur sermo . & ī de פֶּרֶץ Péres.i.diuisio.ꝑcussio.confractio.diruptio.interruptio. Geñ.38.Quare ꝑpter te diuisa est maceria.pro quo he.le. Quare diuisa est ꝑpter te diuisio:siue quare diuisisti super te diuisionē.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū .2.Reg.6.Et vocatū est nomē loci illius ꝑcussio oze . Esa. 30. Propterea erit vobis iniquitas hec sicut interruptio cadēs. Et in plu.פְּרָצִים.perasim.2.Regū.5. Diuisit dñs inimicos meos corā me:sicut diuidūtur aque:propterea vocatum est nomen loci illius baalpharasim .i. habens diuisiones . vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.Amos . 4.& per aperturas exibitis altera contra alteram.& in eo.9. Et reedificabo aperturas murorum eius.& in ge.fe.פְּרָצוֹת perasoth Ezech.13.Et nō ascendistis ex aduerso:nec opposuistis murū ꝑ domo israel.pro quo he.le.Et nō ascēdistis in ruptis.s.locis murorū:vnde aduersarii possent intrare ciuitatē: nec opposuistis murum pro domo israel.Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מִפְרָצִים miphrasim.Iudi.5.& in portubus eius morabatur.vbi ponitur ꝑ portubus.Et inde פָּרִיץ paris.i.predo.latro.qui rūpit & perfodit domos: seu preuaricator.ps̄.16.Ego custodiui vias duras.pro quo btūs hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Ego custodiui vias latronis.Ponitur ēt pro mala bestia & fera:que rūpit & dilacerat.Esa.35.Et mala bestia nō ascēdet ꝑ eā.& in plu.פָּרִיצִים Parisim.Hiere.7.Nūquid spelunca latronum facta est domus ista.Ezech.7.& intrabunt in illud emissarii :& cōtaminabunt illud.i.intrabunt in illud latrones seu preuaricatores.Dañ.11.Filii quoq; preuaricatorū populi tui extollentur.Et inde verbū ꝑuaricari vel latrocinari.1.Reg.25. Hodie īcreuerūt serui qui fugiunt dños suos.i.qui ꝑuaricātur contra dños suos.Sigñat ēt ꝑdicta dictio פָּרַץ Paras multiplicari vel dilatari:seu augeri:aut crescere.Geñ.28. Dilataberis ad orientem & occidentē.Et in eo.30. Ditatusq; ē hō vltra modū.i.multiplicatus siue auctus est diuitiis . Exo.1. Tāto magis multiplicabātur & crescebant.1.Reg.3.Non erat visio manifesta.Pro quo he.le.Non erat visio multiplicata.vnde ꝑmittitur.& sermo dñi erat preciosus in diebus illis.i.rarus.2.Paralip.31 . Quod cū perebuisset in auribus multitudinis.pro quo he.le.& cū multiplicatū vel augmentatū esset verbū:siue cū multiplicata esset res.Iob.1.& possessio eius creuit in terra.ps̄.105.& multiplicata est ī eis ruina.Prouer.3.& vino torcularia tua redūdabūt.i.augebūtur Esa.54.Ad dextetā enim & ad leuam penetrabis.idest.cresces vel dilataberis.Osee.4.Fornicati sunt & non cessauerunt.pro q̄ he.le.fornicati sunt & nō multiplicabūtur:siue nō augebūtur.Sigñat ēt cogere seu flagitare.1.Reg.28.coegerūt aūt eū serui sui.2.Reg.13.Cū ꝗ aūt cogeret eū & noluisset.Et in eo.Coegit itaq; Absalom eū.4 .Reg.5 . & coegit eum:ligauitq; duo talenta.

Egredi. פֶּרֶץ Diuisio Percussio īterruptio. פְּרָצִים diuisiones Aperture. פְּרָצוֹת Rupture מִפְרָצִים Portus. פָּרִיץ Latro Mala bestia פָּרִיצִים Latrones. Emissarij. Preuaricatores. ꝑuaricari פָּרַץ Dilatari Multiplicari. Crescere. Redūdare Penetrare Cogere

פָּרַק Parac.Redimere.liberare.excutere . soluere . diuidere.lacerare. Ps.135.Redemit nos ab inimicis nostris. Threñ.5.Nō fuit qui redimeret de manu eorū.Dañ.4.peccata tua elemosynis redime . Sigñat ēt excutere vel soluere.Geñ. 27. Cum excutias & soluas iugū eius de ceruicibus tuis.Exo.32. Tollite inaures aureas de vxorū filiorum q; & filiarū vr̃arū auribus.i.dissoluite vel dilacerate aut dirūpite.Et in eo.fecit populus quod iusserat :deferētes inaures ad aaron.pro quo he.le.& dissoluit populus inaures aureas que erāt in auribus suis:& detulerunt ad aaron. ps̄.7. Dum nō est qui redimat neq; qui saluum faciat. pro q̄ beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit.laceret & non sit qui eripiat.Zach.11.& vngulas eorum dissoluet. Ponitur ēt pro subuertere.3. Reg.19.Subuertēs mōtes & conterēs petras. & inde פֶּרֶק pérec.i.dilaceratio:siue diuisio.Naum. 3. Dilaceratiōe plena.ponitur ēt pro biuio itineris.s. vbi vie diuiduntur:siue ꝑ exitu viarum.vt in abdia.Nec stabis in exitibus.& inde מַפְרֶקֶת Maphrécheth. quod sigñat ossa ceruicis.1.Reg.4.Et fractis ceruicibus mortuus est.

פָּרַק Redimere Excutere Dissoluere. Lacerare dissoluere. subuertere פֶּרֶק dilaceratio Exitus. מַפְרֶקֶת Ceruices

פָּרַשׁ Paras.declarare.explanare.exponere.separare. dispgere.diuidere. pungere. Leuit. 24 . Donec nossent quid iuberet dñs.Pro quo he.le . Vt declararetur vel exponeretur eis ex ore dñi.Nu.15.nesciētes quid sup eo facere deberēt.pro quo he.le.Quia nō erat expositū vel declaratum quid fieret ei.& inde מְפֹרָשׁ mephoras.i.expositum.declaratum.distinctum.seu distincte.Nee.8.& legerunt in libro legis dictincte & aperte.& inde פָּרָשָׁה parasa.i.declaratio.explanatio.Ester.4.Quomodo aman promisisset vt in thesauros regis pro iudeorum nece inferret argentum. pro quo he.le.Et declarationē seu explanationē argēti quā aman dixerat vt inferret in thesauros regis pro iudeis vt dispderet eos.& in eo.10.& dignitas atq; sublimitas qua exaltauit mardocheum.pro quo he.le.& declaratio seu explanatio magnitudinis mardochei.sed beatus hiero. trāstulit sensum.Sigñat ēt ꝑdicta dictio dispgere vel diuidere.Ezech.34.In die qñ erit in medio ouium suarum dissipatarum.i.dispsarū.Itē sigñat pungere:scd̄m hebreos.Prouer. 23.Et sicut regulus venena diffundet.Pro quo he.le. Et sicut regulus seu basiliscus punget.& īde פָּרָשׁ Paras.i.eques eo quod pungit equum cum calcaneis.Hiere.4.A voce equitis & mittentis sagittam.Naum.3.Et equitis ascendentis.& in plu.פָּרָשִׁים parasim.Exo.14. Super currus & equites eorum.& in eo.& operuerunt currus & equites.Et ī eo. 15.Ingressus est enī equus pharaonis cum curribus & equitibus in mare.Ezech.27.Equos & equites & mulos adduxerunt in forum tuum.Abach.1 . Et diffundentur equites eius.Ponitur ēt pro lapillis plaustri qui sunt acuti quasi vngule.Esa.28.Nec vexauit eum rota plaustri : nec vngulis suis comminuet eum.Item פֶּרֶשׁ Péres.Stercus.fimus. Leuit.4.& pedibus & instentinis & fimo & reliquo corpore. Nume.19.Tam pelle & carnibus eius quam sanguine & fimo flamme traditis.Malach.2.et dispergam super vultum vestrum stercus solennitatum vestrarum.

פָּרַשׁ declarare. מְפֹרָשׁ distincte. פָּרָשָׁה declaratio dissipare diffundere Pungere. פָּרָשׁ Eques פָּרָשִׁים Equites. Vngule פֶּרֶשׁ Fimus. Stercus

פָּרַשׂ Paras.cum puncto cebóleth.extendere.tēdere.expādere.dispergere.diuidere.Exo . 9.Extendam palmas meas ad dominum.Et in eodem.Tetendit manus suas ad dominum.Et in eodem.25 . Expandentes alas & operientes oraculum.Nume.4.Extendentq; desuper pallium totum hyacinthinum.2.Regum. 17. Et expādit velamen super os putei.3.Regum.8. Et expanderit manus suas in domo hac.4.Regum.19.Et expandit eas coram domino.Iob.36.Si voluerit extendere nubes . Et in eodem . Et fulgurare lumine suo desuper. pro quo hebrei legunt. Ecce expandit super eum lumē suum.Et in eo.39.expādēs alas suas ad austrum.ps̄.43.Et si expandimus manus nostras ad deum alienum.Ps.104.Expandit nubē in protectionem.Ps.139. Et funes extenderunt in laqueum . Ps. 142.Expandi manus meas ad te.Esa.1.Et cum extenderitis manus vestras.Et in eo.19.Et expandētes rete super faciem aquarum.Et in eodem.25. Et extendet manus suas sub eo: sicut extendit natans ad natandum . Et in eodem . 63.Expandi manus meas tota die.Threñ.1.Expandit sion manus suas.Ezech.2.Et expandit illum coram me .Osee. 5.Et quasi rete expansum super thabor . Ioelis . 2 . Sicut

פָּרַשׂ Extendere Tendere Expādere.

mane expanſum ſuper montes.ſignĩat ẽt diſpergere vel diuidere.aut ſeparare.p̄s.67.Dum diſcernit celeſtis reges ſup̄ eã.pro quo btũs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Dum diuideret robuſtiſſimus reges in ea.Ezech.17. Reſidui aũt in oẽm ventũ diſpgentur.Zach.2.qm̃ in quattuor ventos celi diſperſi vos.Significat etiam concidere.Mich.3.& cõciderunt ſicut in lebete.

Spargere. Diuidere. Diſpgere. Cõcidere

פַּרְשֶׁגֶן Parſégen.in lingua chaldaica ſignĩat exẽplar ſiue traſumptum . Eſdre.4.Hoc eſt exemplar epiſtole quam miſerunt ad eum.Et in eo . Exemplum edicti artaxerxis regis lectum eſt.

פַּרְשֶׁגֶן Exemplar.

פַּרְשְׁדֹנָה Parſedona.Seceſſus ſeu ſtercus alui.Iudi.3 .Statimq; per ſecreta nature alui ſtercora prorũperunt.& ſolum inuenitur in predicto loco.

פַּרְשְׁדֹנָה ſtercus.

פַּרְשֵׁז Parſez.expandere.Iob.26.& expandit ſuper illud nebulam ſuam.& ſolum inuenitur in predicto loco

פַּרְשֵׁז Expãdere

פְּרָת Perath.Euphrates.Geñ.4.fluuius autẽ quartus ipſe eſt euphrates.

פְּרָת Euphrates

פַּרְתַּם Partham.inclytus.prefectus.preſes.& ſolum inuenitur in nu.plu.ſcilicet פַּרְתְּמִים Parthemim . Eſter.1.Fortiſſimis perſarum & medorum inclytis.& in eo.6.Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equũ eius vbi ponitur pro tyrannis.

פַּרְתַּם פַּרְתְּמִים Inclyti Tyrãni.

פָּשָׂה Paſa.creſcere.expandi.Leuit.13 . Et ſiquidem lepra vltra non creuerit.Et in eo.Et non creuerit in cute . Et in eo.Iterum lepra creuerit.i. ſe expanderit.

פָּשָׂה creſcere

פָּשַׁח Paſach.confringere.Threñ.3.Semitas meas conuertit: & confregit me.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſcindere.vel concidere.

פָּשַׁח cõfringere

פָּשַׁט Paſat.ſpoliare.exuere.excoriare.pellem detrahere. nudare.irruere.ſ.ad predam:ſeu ſpolium inuadere. Geñ.37.Nudauerũt eũ tunica talari & polymita.ideſt ſpoliauerunt ſeu exuerunt. Leuit.1. Detractaq; pelle oſtie. Et in eo.6.Spoliabitur prioribus veſtimentis.Et in eo.16 .Et depoſitis veſtibus quibus prius indutus erat . pro quo he.le.Et exuet ſiue ſpoliabit veſtimenta ſua.Nu.20 .Cũq; nudaueris patrẽ veſte ſua.Et in eo.Cũq; aaron ſpoliaſſet veſtibus ſuis.1.Reg.17.Nã ſpoliauit ſe ionathas tunica qua erat indutꝰ.& in eo.19.ſpoliauit ſe veſtimẽtis ſuis.& ĩ eo.31. Venerũt philiſtiim vt ſpoliarẽt ĩterfectos.2.Reg.23.& populꝰ qui fugerat reuerſꝰ eſt ad ceſorũ ſpolia detrahẽda.Iob.19. Spoliauit me glĩa mea.& in eo.22.& nudos ſpoliaſti veſtibus.Canti.5.Spoliaui me tunica mea.Eſa.32 . Exuite vos & cõfũdemini.Ezech.16.& denudabũt te veſtimentis tuis. & in eo.26.Et veſtimẽta ſua varia abiicient.i . ſpoliabũt vł exuẽt.Oſee.2.Ne forte ſpoliem eã nudã.Mich. 3. & pelles eorũ deſup excoriauerũt.Sigñat ẽt irruere vel inuadere.ſ. p̄dã vel ſpoliũ.Iudi. 9.Et primo mane oriẽte ſole irrue ſuper ciuitatẽ.Et in eo.Surrexit & irruit in eam.1 . Reg . 27. Et agebãt p̄das de geſuri.i.inuadebãt p̄das ſiue irruebãt ad p̄das.& in eo.In quẽ irruiſtis hodie.& in eo.30.Amalechite impetũ fecerũt ex parte auſtrali.i.irruerũt vel inuaſerũt Et in eo.Siquidẽ nos erũpimus ad auſtralẽ plagam. Iob.1. Et inuaſerunt camelos et tulerunt eos.

פָּשַׁט Nudare. Detrahere ſilꝫ pellẽ. Spoliare. Exuere. Denudare Excoriare. Irruere. Agere p̄das Erũpere Inuadere.

פָּשַׁע Paſaa.p̄uaricari.rebellare.recedere.peccare.3. Reg.12.Receſſitq; iſrael de domo dauid.pro quo he.le. & p̄uaricatus eſt ſiue rebellauit iſrael in domo dauid.4.Reg. 1.p̄uaricatus eſt aũt moab in iſrael.2.Paralip.21.In diebus illis rebellauit edõ ne eſſet ſubditus Iude.& in eo.eo tp̄e & lobna receſſit ne eẽt ſub manu illiꝰ.i.rebellauit.Prouer.28 & pro buccella panis deſerit veritatẽ.ꝓ quo he.le. & ꝓ buccella panis p̄uaricatur vir.Eſa.1.ip̄i vero ſpreuerũt me.pro ꝗ he.le.Ipſi vero p̄uaricati ſunt in me.& in eo.43. & interpretes tui p̄uaricati ſũt in me.& in eo.59.peccare & mẽtiri cõtra dñm.Hiere.33.& ſpreuerũt me.i.& p̄uaricati ſunt in me.ſiue rebellauerũt in me.Amos.4. venite ad bethel & ĩpie agite:& ad galalã & multiplicate p̄uaricationẽ.& eiꝰ paſſiuũ ponitur ꝓ adiuuari.Prouer.18.Frater q adiuuatur a fratre q̃ſi ciuitas firma.Et inde פּוֹשֵׁעַ Poſeaa.i.p̄uaricator trãſgreſſor.rebellis.ſceleratus.Eſa.48.& trãſgreſſorẽ ex ventre vocaui te.& in plu.פּוֹשְׁעִים poſiim.Eſa.46. Redite p̄uaricatores ad cor.& in eo.53.Et cũ ſceleratis reputatus eſt . Et in eo .Et pro trãſgreſoribus rogabit.Dañ.8. Et poſt regnũ eorũ cũ creuerint iniquitates.pro quo he.le.Cũ cõſumati fuerĩt p̄uaricatores.Oſee.14.& p̄uaricatores corruẽt in eis.et inde פֶּשַׁע péſaa.i.p̄uaricatio.trãſgreſſio.iniquitas ſcelus.Geñ.30.Quã ob culpã meã:et ob q̄d pctũm meum ſic exarſiſti poſt me.ꝓ quo he.le.que eſt trãſgreſſio mea vł iniquitas mea:et q̄d eſt peccatũ meũ.Exo.22.Ad ꝑpetrandã fraudẽ.i.p̄uaricationẽ ſeu iniquitatẽ.Et in eo . 34 .qui aufers iniquitatẽ et ſcelera atq; pctã.p̄s.31.beati quorũ remiſſe ſunt iniquitates.ꝓ quo btũs hiero .in pſal . iuxta he . ve.trãſtulit.btũs cui dimiſſa eſt iniquitas.et in plu. פְּשָׁעִים peſaiim.ſiue פִּשְׁעֵי piſee.Leuit.16.ab imũdiciis filiorũ iſrael et a p̄uaricatiõibus eorũ.Prouer.10.Et vniuerſa delicta operit charitas.Hiere.5.q̃a multiplicate ſũt p̄uaricatões eorũ

פָּשַׁע Recedere. p̄uaricari. Rebellare. Peccare Spernere Ĩpie agere. adiuuari פּוֹשֵׁעַ trãgreſſor. פּוֹשְׁעִים Preuaricatores ſcelerati. Trangreſſores פֶּשַׁע Culpa. trãgreſſio. p̄uaricatio Iniquitas פְּשָׁעִים Preuaricationes. Delicta

פָּשַׂע Paſaa:cũ pũcto cebóled.incedere.deambulare.gradiri.Eſa.22.Gradiar ſuper eã.& inde פֶּשַׂע péſaa.i.greſſus.paſus pedũ.btũs hiero.trãſtulit gradum.1.Reg.20.viuit dominus & viuit anima tua quia vno tantum vt ita dicam gradu ego morſq; diuidimur.

פָּשַׂע Gradiri פֶּשַׂע Gradus

פָּשַׂק Paſach. Aperire.ſ.labia:ſeu inconſiderate loqui.diuidere.Prouer.13.Qui autem inconſideratus eſt ſẽtiet mala.Pro quo he.le.& qui ap̄it labia ſua ſẽtiet mala.Ezech. 16.& diuiſiſti pedes tuos omni tranſeũti.

פָּשַׂק Incõſiderate loqui. Aperire. diuidere.

פְּשַׁר Paſar.interp̄tari.Dañ.5.Porro ego audiui ꝙ poſſis obſcura interp̄tari.& inde פֵּשֶׁר péſer.ſiue פִּשְׁרָה piſra.i.expoſitio.ſolutio.interp̄tatio.Eccl̃s. 7.& quis cognouit ſolutionẽ verbi.Dañ.2.& interp̄tationẽ eius indicabimus.& in eo.vt ſolutionem ſomnii indicarent mihi.

פְּשַׁר interp̄tari. פֵּשֶׁר ſolutio. iterp̄tatio.

פִּשְׁתָּה Piſtha.linũ.& ſcribitur cũ he in fine.Exo.9 . Linũ ergo & hordeũ leſum eſt.& in eo.& linum iam foliculos germinaret.Eſa.42.& linũ fumigãs nõ extinguet. & licet ſit gñis feminini:declinatur pluraliter תִּים piſthim ſecũdũ terminationẽ maſculinorũ.Deut.22.Non indueris veſtimẽto quod ex lana linoq; cõtextũ eſt.Ioſ.2.Et operuit eos lini ſtipula.Iudi.15 . Sicut ſolent ad ardorem ignis lina conſumi.

פִּשְׁתָּה Linum. פִּשְׁתִּים Linũ Lina

פָּתַת Pathath.frãgere.diuidere.ſ.in fruſtra ſeu minutatim. Leuit.11. Diuides eã minutatim.& inde פַּת pathꝰ.i. fragmẽtũ.ſeu buccella panis.Geñ.18.ponãq; buccellã panis.Ruth.2.Intinge buccellã tuã in aceto.Iob.31.Sic comedi buccellã meã.Prouer.17.Meliꝰ eſt buccella ſicca cũ gaudio.Ponitur ẽt pro pane vel cibo.2.Reg.11 . De pane illius comedẽs.Prouer.23.cibos q̃s comederas euomes.q̄d ĩ hebreo legitur ſinglr̃.ſ.panẽ vel cibũ.& in plu.פִּתִּים pithim. Leuit.11.Diuides eã minutatim.ꝓ ꝗ he.le.diuidẽs eã ĩ buccellas.p̄s.147 mittit cryſtallũ ſuã ſicut buccellas.repitur ẽt פִּתּוֹת pithoth ſcd̃m terminationẽ femininorũ.Ezech.13 & violabãt me ad pplm meũ pp pugillũ hordei & fragmẽta panis.& iũgitur cũ dictiõe בַּג bag.& dr̃ פַּת בַּג pathbag. De quo vide ſupra in dictiõe בַּג bag.Itẽ פָּתַת pathath.i.lactare vel ſeducere.Prouer.24 . ne lactes quenpiam labiis tuis. De quo vide infra in dictione פָּתָה patha.

פָּתַת diuidere. פַּת Buccella Panis Cibi. פִּתִּים Buccelle פִּתּוֹת Fragmẽta פַּת בַּג פָּתַת Lactare

פִּתְאֹם Pithom.ſubito.ſtatim.confeſtim . De quo vide in dictione פָּתָה patha.

פִּתְאֹם

פְּתִגִּל פתגל Pethigil.faſcia pectoralis. Eſa.3.& pro faſcia pectorali
Faſcia. cilicium.&ſolum inuenitur in predicto loco.
פִּתְגָם פתגם Pithgam.ſiue פִּתְגָמָא pithgama.verbũ.res.ſentẽtia
Eſter.1.Et hoc in omne quod latiſſimum eſt prouinciarum
tuarum diuulgetur imperiũ.pro quo hebrei legũt.
Verbum. Et audietur verbum regis quod faciẽdũ eſt in omni regno
Res. eius.Dañ.3.Non oportet nos de hac re reſpondere tibi.i.de
hoc verbo.Eccl's.8.Quia nõ profertur cito contra malos
Sentẽtia ſententia.

פָּתָה פתה Patha.ſeducere.decipere.lactare.ſuadere. perſuadere
Seducere. dilatare.Exo.23.Si ſeduxerit quis virginem.Deut.11
Decipere Ne forte decipiatur cor veſtrum.3.Reg.22.quis decipiet achab
regem iſrael.Et in eodẽ.Decipies & preualebis.Iob.
31.Si deceptum eſt cor meum ſuper mulierem.Et in eo.Et
letatum eſt in abſcondito cor meum.Debet legi lactatũ.i.
Lactare ſeductũ vel deceptum.ſicut Prouer.1.Si te lactauerint peccatores.
ꝑſuadere ideſt ſeduxerint.Hiere.20. Seduxiſti me domine
& ſeductus ſum.Poteſt etiam legi.perſuaſiſti me domine&
perſuaſus ſum.Ezech.14.& propheta cum errauerit. ideſt
cum deceptus fuerit.Et in eodem.Ego dominus decepi ꝓphetam
illum.Oſee.2.Ecce ego lactabo eam.ideſt perſuadam
vel ſeducam eam.& in eo.Quaſi columba ſeducta nõ
פְּתַיּוּת habens cor.& inde פְּתַיּוּת pethaiuth.ideſt perſuaſio vel deceptio.
Illecebra pro quo beat⁹ hieronymus trãſtulit illecebras. Prouer.
פֹּתֶה 9.Plenaq; illecebris:& nihil omnino ſciẽs.& inde פֹּתֶה
Pothe.ideſt inſipiens.ſtultus.paruulus.ſcilicet intellectu:q
paruulus. facile ſeducitur. Iob.5. Et paruulum occidit inuidia. Et
פְּתִי communiter ſcribitur cum iod in fine loco he & dicitur פְּתִי
Pèthi.p̃s.18.Sapientiam preſtans paruulis. Quod in hebreo
legitur ſingulariter.ſcilicet paruulo vel inſipiẽti. Prouer.
Innocẽs 14.Innocens credit omni verbo.ideſt inſipiens.Et in
Stultus eo.19.Peſtilente flagellato ſtultus ſapientior erit. Ponitur
etiam פְּתִי Pèthi.pro infantia.vt Prouer.1.Vſq;quo paruuli
Infantia diligitis infantiam.ideſt inſipientiã.& in plu.פְּתָיִם pethaim.
פְּתָיִים ſiue פְּתָיִים pethaim cum duplici iod.p̃s.118. Intellectũ
Paruuli dat paruulis.Prouer.1.Auerſio paruulorum interficit eos.
Et in eo.22.Innocens pertranſiit& afflictus eſt damno.qđ
innocẽtes. in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet innocentes vel inſipientes
פְּתָאִים tranſeunt.Et aliquando ſcribitur cũ aleph & dr̃ פְּתָאִים
paruuli Pethaim.p̃s.114.Cuſtodiens paruulos dominus. Prouer.
1.vt detur paruulis aſtutia.Et in eodem.7.Et video paruulos.
Et in eodem.8.Intelligite paruuli aſtutiã.& inde פִּתְאֹם
פִּתְאֹם pithom.ideſt ſubito.confeſtim.Statim.Nu.12.ſtatim locutus
Statim eſt dominus ad eum.Prouer.6.Huic extemplo veniet
Extemplo perditio ſua.ideſt ſtatim veniet.Malach.3.Et ſtatim veniet
פָּתָה ad templum ſuum dominator quem vos queritis. Itẽ פָּתָה
Dilatare patha.ideſt dilatare.Geñ.9.Dilatet deus iapheth.Prouer.
פְּתָה 20.Et dilatat labia ſua.& inde פְּתָה petha.i.latitudo.Dañ.
Latitudo 3.Latitudine cubitorum ſex.

פָּתַח פתח Pathach.aperire.patere.pandere.ſoluere. diſſoluere.
Aperire. incipere.ſculpere ſeu proſcindere. Geñ.8.apiens noe
feneſtram arce.& in eodem.4.Aperuitq; ioſeph vniuerſa
horrea.Nu.14.Vas quod non habuerit operculum. pro
quo hebrei legunt.Et omne vas apertum quod non habuerit
operculum.Deut.15.Vt aperias manum fratri tuo. Et
in eodem.20.Et aperuerit tibi portas.Et in eo.28. Aperiet
tibi dominus theſaurum ſuum optimum:celum. Iudi.3.
Et videntes ꝙ nullus aperiret.4.Reg. 9. Aperies oſtium
&fugies.Et in eodem.15.Noluerant enim aperire ei.2.Paralipo.
6.Et aperiantur oculi tui ſuper domum iſtã.Nee.6.
Et epiſtolam habebat in manu ſua.pro quo hebrei legunt.
Et epiſtola aperta in manu ſua.ſcilicet erat.Et in eodem.8.
Et aperuit eſdras librum.Iob.12.Si incluſerit hoĩem:null⁹
eſt qui aperiat.p̃s.77.& ianuas celi aperuit.Eſa.14. Vinctis
eius nõ aperuit carcerem.& in eo.26. Aperite portas.
Et in eo.35.Et aures ſurdorum patebunt.ideſt aperiẽtur.
Et in eo.48.Nec ex tunc aperta eſt auris tua. & in eodem. Patere
60. Et aperientur porte tue iugiter. Hiere.1.Ab aquilone
pandetur omne malum.ideſt aperietur. vel ſecundum hebreos Pandere.
incipiet. Ezech. 37. Cum aperuero ſepulchra veſtra.
Et in eodem.44.porta hec clauſa erit & non apietur.
Zach.13.In die illa erit fons patens domui iſrael.Sigñat ẽt
ſoluere.ſeu diſſoluere.Geñ.24.deſtrauit camelos.i.ſtramẽta
diſſoluit.3.Reg.20.non glorietur accinctus eque vt diſcinctus. Diſſoluere
pro quo hebrei legunt. Non glorietur qui accingitur
ſicut qui diſſoluit.ideſt qui diſſoluit a ſe baltheum militarẽ
poſtquam vicerit.Iob.12.Baltheum regum diſſoluit.&
in eodem.30.pharetram ſuam aperuit.pro quo hebrei legunt.
Chordam meam diſſoluit.poteſt etiam ſignificare aperire
vt ſupra dictum eſt.p̃s.101.vt ſolueret filios interẽptorum. Soluere
Eſa.5.Nec ſoluetur cingulum renum eius. Et in
eodem.20.Solue ſacum de lumbis tuis.Et in eodẽ.52.ſolue
vincula colli tui. Significat etiam quando flores aperiuntur
& incipiunt emittere fructus immaturos. Canti.7
Si flores fructus parturiunt.& inde מִפְתָּח Miphthach. ideſt parturire
apertura ſiue apertio.Prouer.8.Et aperientur labia mea vt מִפְתָּח
recta predicem.pro quo hebrei legunt. & apertio labiorũ Apertio
meorum recta.& ſcribitur etiam ſine mem & cum nun in
fine & dicitur פִּתְחוֹן pithchon.ideſt apertura.Ezech.29 Et פִּתְחוֹן
tibi dabo apertum os in medio eorũ.pro quo he.le. Aperturam Apertura.
oris.& inde פֶּתַח pèthach.i.oſtiũ.porta.ianua.fores פֶּתַח
Geñ.4.In foribus peccatum tuum aderit.ideſt in oſtio vel Fores
in ianua.& in eo.6.Oſtium autem arce pones in latere. Et Oſtium
in eo.18.Sedenti in oſtio tabernaculi.Et in eo.19.Egreſſus
ad eos loth poſt tergum accludens oſtium.p̃s.118.Declaratio
ſermonum tuorum illumina.pro quo beatus hiero. in
pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Oſtium ſermonum tuorum lucidum.
Prouer.17.Qui altam facit domum ſuam querit ruinam.
pro quo he.le.Qui exaltat oſtium ſuum ſiue ianuam
ſuam querit ruinam.Ezech.46.& adorabit populus terre
ad oſtium porte illius.& ĩ plu.פְּתָחִים pethachim: ſiue פִּתְחֵי פְּתָחִים
pithche.p̃s.23.& eleuamini porte eternales. pro quo beatus Porte.
hieronymus tranſtulit.& eleuamini ianue ſempiterne. Ianue
Eſa.13.Et ingrediãtur portas duces.Mich.7. Cuſtodi clauſtra
oris tui.pro quo hebrei legunt.Cuſtodi oſtia oris tui.
& inde מַפְתֵּחַ maphthéach.ideſt clauis: qua oſtia aperiũtur מַפְתֵּחַ
Iudi.3.Tulerunt clauem & aperientes inuenerunt dominum Clauis.
ſuum.Eſa.22.Et dabo clauem domus dauid ſuper humerum
eius.ponitur etiam pro apertura.1. Paralip. 9. Vt
quando tempus fuiſſet:ipſi mane aperirent fores.Pro quo
hebrei legunt.Et ipſi ſuper aperturam in mane. & eſt ſenſus Apertura.
ſicut in littera noſtra.Item פָּתַח pathach. ideſt ſculpere פָּתַח
vel proſcindere. Exo.28.Et ſculpes ĩ eis nomina filiorum Sculpere.
iſrael.& in eo.Sculpes eos in nominibus filiorum iſrael.3.
Reg.7.Sculpſit quoq; in tabulis illis.Eſa.28.proſcindet & proſcĩdere
farriet humum ſuam.& inde פִּתּוּחֵי pithuche.ideſt ſculpture:ſeu פִּתּוּחֵי
celature.Exo.28.opere ſculptoris & celatura gẽmarii. Celatura
3.Regum.6.Sculpſit variis celaturis in torno. p̃s.63.
Exciderunt ianuas eius in idipſum.pro quo beatus hiero.
in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et nunc ſculpturas eius pariter. ſculpture
& inde פְּתִיחוֹת pethichoth.ideſt gladiĩ ſeu lãcee.p̃s.54 פְּתִיחוֹת
Et ipſi ſunt iacula.pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta
he.ve.tranſtulit.Cum ſint lancee.Mich.5.Et paſcent terram Lancee
aſur in gladio:& terram nembrod in lanceis ſuis.& inde
verbum פָּתַח pathach.ideſt euaginare.p̃s.36. Gladium פָּתַח
euaginauerunt peccatores. Euaginaſ.

פָּתַל Pathal.cōparare.peruertere· Geñ.30. Cōparauit me dñs cum ſorore mea. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat in predicto loco addere vel adiungere. Vnde in predicto loco ipſi legūt. Additione dei addita ſum cum ſorore mea.ſiue cōiunctione dei adiuncta ſum cum ſorore mea. Sigñat etiā predicta dictio.peruertere vel ſubuertere. Ps.17. Cum peruerſo peruerteris. Scribitur etiam cū pe poſt thau 2.Reg.22.& cū peruerſo ꝑuerteris.vbi pōitur תִּתְפַּל thithapal pro תִּפָּתַל Thipathal. Et inde נִפְתָּל Niphtal.ideſt peruerſum ſeu prauū.Prouer.8.Nō eſt in eis prauū quid neqꝫ peruerſum.Et in plurali נִפְתָּלִים Nipthalim.Iob.5.Et conſiliū prauorum diſſipat.& inde פְּתַלְתֹּל pethalthol.i.peruerſum ſeu peruerſa.Deut.32.Generatio praua atqꝫ peruerſa. Itē פְּתִיל pethil.i.filum ſeu vitta ex filis duplicatis. Nu.15. Ponētes ī eis vittas hyacinthinas.Iudi.16. Quomodo ſi rūpat quis filū de ſtupa.& in plu.פְּתִילִים pethilim. Exo.39. Et extenuauit in fila. Ponitur etiam פְּתִיל Pethil. pro ligatura que fit cū filo vel cum vitta.Nu.19.Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam deſuper īmundum erit. Ponitur etiā pro armilla facta ex filis aureis vel argenteis. Geñ.38.Annulū tuū & armillā & baculū quē manu tenes. Et in eo.cognoſce cuius ſit annulus & armilla & baculus.

פָּתַל* Cōparar: Addere peruertere נִפְתָּל Prauus נִפְתָּלִים Praui. פְּתַלְתֹּל Peruerſa פְּתִיל Vitta. פְּתִילִים Fila. פְּתִיל Ligatura. Armilla.

פֶּתֶן Pethen.ſiue פֶּתֶן Pathen.aſpis ſerpentis genus.p̄s.57. Sicut aſpidis ſurde.p̄s.90.Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis.Vbi ponitur ꝓ baſiliſco.Eſa.11. Et delectabitur infans ſuper foramen aſpidis. & in plu. פְּתָנִים Pethanim. Iob.20.Caput aſpidum ſugget.Et in eodem.Fel aſpidū intrinſecus.Significat ēt limen porte:& tūc ſcribitur cū mē ī principio & dicitur מִפְתָּן Miphthan.1.Reg.5. Et due palme manuum eius abſciſe erant ſuper limen.Ezech.46. Et adorabit ſuper limen porte.

פֶּתֶן Aſpis. Baſiliſcus פְּתָנִים Aſpides. מִפְתָּן Limen.

פֶּתַע Pethaa.ſubito.fortuitu.caſus ſeu euentus. Nu.6. Sin aūt mortu⁹ fuerit quiſpiam coram eo..i.ſi ſubito mortuus fuerit. & in eodem.35. Quod ſi fortuitu abſqꝫ odio & inimicitiis quicqꝫ horū fecerit.Prouer.6.Subito cōteretur nec habebit vltra medicinam.

פֶּתַע Fortuitu Subito

פָּתַר Pathar.interpretari.ſ.ſōnium aut exponere.vel coniicere. Geñ.40. Et non eſt qui interpretetur nobis. & in eo. Vt coniectoris veritas probaretur. Pro quo hebrei legunt. Sicut coniecit vel interpretatus eſt eis ioſeph. & in eo.41.Audiuimus quidquid poſtea rei probauit euentus. Pro quo hebrei legunt. Et factum eſt ſicut interpretatus eſt nobis: ita fuit.& in eo.vidi ſomnium nec eſt qui ediſerat.i. qui exponat vel interpretur. & in eodem. Audiui te ſapientiſſime cōiicere.& inde פִּתְרוֹן pithron.i.interp̄tatio. coniectura. Geñ.40. Iuxta interpretationem congruam ſibi. & in plu. פִּתְרֹנִים Pithronim.vt in eo.Nunquid non dei eſt interpretatio .quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.nūquid nō dei ſunt interpretationes.

פָּתַר Interp̄tari. Coniicere. Exponere. פִּתְרוֹן Interp̄tatio. פִּתְרֹנִים Interp̄tatiōes

פַּתְשֶׁגֶן Pathſegen.exemplar. Sūma ſeu copia ſcripture. Eſter.5.Sūma autem epiſtolarum hec fuit.& in eodem.4.Exēplar quoqꝫ edicti q̄d pēdebat in ſuſis dedit ei. & ī ligua chaldaica ſcribitur cū res loco tau & dr̄ פַּרְשֶׁגֶן parſegen.Eſdre.4.Hoc ē exēplar epiſtole quā miſerūt ad eū.

פַּתְשֶׁגֶן Summa. Exemplar. פַּרְשֶׁגֶן Exemplar.

De incipientibus a littera. צ .ſadich

צְאֵל Seel.vmbra.Iob.40.Sub vmbra dormit in ſecreto calami.Et in eo.Protegūt vmbre vmbrā eius.vbi ponitur tā in ſinglī ꝙ̄ in plī.& cōiter ſcribitur ſine aleph. De quo vide infra in dictione צֶלֶל Salal.

צְאֵל Vmbra

צֹאן Son.ouis.pecus.Et declinatur tantum ſingulariter:& caret numero plu.& pōitur ſingulare pro plurali. De quo vide infra in dictione צון ſon.cum vau in medio.

צֹאן Ouis.

צָב Sab.tegumen.aut plauſtrū.vel lectica deſup tecta. Nu.7.Sex plauſtra tecta.ideſt ſex plauſtra quodlibet cū tegumento ſuo.Et in plurali צַבִּים Sabim.Eſa.66. Et in lecticis & in mulis & in carrucis.

צָב Tectum. צַבִּים Lectice

צָבָא Saba.militare.pugnare.dimicare.exercitū ducere.ad bellum ꝓcedere.excubare.Nu.31.Cūqꝫ pugnaſſent contra madianitas.Eſa.29.multitudo oīm gentiū que dimicauerūt cōtra ariel.Et in eodē.Sic erit multitudo omnium gentium:que dimicauerunt contra mōtē ſiō.Zach.14. Omnes gentes que pugnauerunt aduerſus ieruſalem. Et aliqñ ſcribitur ſine aleph.Eſa.29.Et omnes qui dimicauerunt & obſederunt & preualuerunt aduerſus eam.Et inde מַצְבִּיא Maſbi:quod eſt participiū tertie coniugationis. ideſt militare faciēs. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Qui probat tyrones.ideſt qui probat nouos milites vtrū ſint apti ad militiam vel exercitum.4.Reg.25. Et ſopher principē exercitus qui probabat tyrones de populo terre. Hiere.52.Et ſcribam principem militum qui probabat tyrones. Significat etiam predicta dictio excubare ſeu ſtare in excubiis in modū exercitus.aut miniſtrare. Exo.38. De ſpeculis mulierū que excubabant ad oſtium tabernaculi. Nu.4. Omnes qui ingrediuntur vt ſtent & miniſtrēt in tabernaculo federis.& in eo.Omnes qui ingrediuntur & miniſtrantqꝫ in tabernaculo federis.Et idē צָבָא Saba.ſiue צְבָא Seba.i.exercitus ſiue militia aut bellū.Nu.1. Omnium virorum fortiū in iſrael. Pro quo hebrei legūt:omnes qui ingrediuntur in exercitu ſiue in militia.Et in eo.2. Ad orientem iudas figet tētoria per turmas exercitus tui.Et in eodē. & cunctus exercitus pugnatorum eius.Et in eo.31.Armate inquit ex vobis ad pugnam.Ioſ.5.Sed ſum princeps exercitus domini.Iudi.8.Vt demus exercitui tuo panes.Et in eodem.9.Congrega exercitus multitudinem & veni.Eſa.15.Dñs exercituum precepit militie belli. Et in eo .24.In die illa viſitabit dñs ſuper militiam celi in excelſo. Et in eodem.40.Quoniam cōpleta eſt malitia eius:debet legi militia eius.Scribitur etiam cum he in fine loco aleph. Zach.9.Et circundabo domū meā ex his qui militāt mihi.ſignificat etiam צָבָא Saba tempus determinatum ſeu ſtatutum ſecundum hebreos:ſed beatus hieronymus ſecundum precedentem ſignificationem tranſtulit militiam: ſeu robur aut fortitudinem Iob.7.Militia eſt vita hominis ſup terrā Pro quo hebrei legūt.Terminus.i.tempus determinatū eſt homini ſup terrā.& in eo.10.Et pene militant in me. Pro quo he.le.Mutationes & terminus mecū.& in eo.14.Cunctis diebus quibus nunc milito expecto.pro quo he.le.Cūctis diebus termini mei.i.tēporis determinati vite mee expecto.Eſa.40.Quoniam completa eſt malitia eius .debet legi militia eius.Pro quo he.le. Quoniā cōpletus eſt terminus eius.Dañ.8.Robur aūt datū eſt ei contra iuge ſacrificium.Pro quo he.le. & terminus datus eſt ſuper iuge ſacrificium.Et in eo.10.Et verbū verū & fortitudo magna.pro ꝙ he.le.Et terminus magnus.& in oībus predictis locis poteſt ēt legi ſicut eſt in lr̄a nr̄a.& ī plu.צְבָאוֹת ſebaoth.i.exercitus.turme.Exo.12.Egreſſus eſt omnis exercitus domini de terra egypti.quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.egreſſi ſunt omnes exercitus domini.& in eodē.Eduxit dominus filios iſrael de terra egypti per turmas ſuas.ideſt per exercitus ſuos.Ps.24.Dominus virtutum ipſe rex glorie.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Dominus exercituum ipſe rex glorie.Eſa.6.Sanctus.ſanctus.ſanctus dominus deus exercituum. pro quo ſabaoth canit eccleſia. Oſee.12.Et dominus deus exercituum domin⁹ memoriale eius.Reperitur etiam in genere maſculino.p̄s.102.Bene

צָבָא Pugnare Dimicare. מַצְבִּיא Qui ꝓbat tyrones Excubare. צָבָא Exercitus. Pugna Militia. צָבָא Militia Terminꝰ. Tēpus determinatū Robur. Fortitudo צְבָאוֹת Exercitus turme

Virtutes dicite domino omnes virtutes eius.i.om̄es exercitus eius.
צְבָא Item צְבָא Saba.in lĩgua chaldaica ſignificat velle. Dañ.2.
Velle. Cuicũq; voluerit dabit illud.& in eodem.5.Quos volebat
צְבוּ interficiebat:& quos volebat percutiebat.Et inde צְבוּ Sebu
ideſt voluntas.vt in eodem. Ne quid fieret cõtra danielem.
Pro quo hebrei legunt.Ne mutaretur voluntate.ſ.aduerſariorum
Voluntas. contra danielem.

צָבָה **צָבָה** Saba.tumere.intumeſcere.inflari. Nu.5.Et tumens
Tumere. vterus tuus dirumpatur.& in eodẽ.Et vtero tumeſcẽte
Inflari putreſcat femur.& in eodẽ.Et inflato ventre cõputreſcet
צְבִי femur. Et inde צְבִי Sebi.i.hinulus:capreolus:ſeu caprea.
Caprea Deut.12.Sicut comeditur caprea & ceruus.& in eodem.14.
Ceruum & capream. Canti.2. Similis eſt dilectus meus capree.&
צְבִיָּה ĩ genere feminino צְבִיָּה Sebiia.Canti.4:Duo vbera
צְבָאִים tua ſicut duo hinuli capree. & in plurali צְבָאִים Sebaim.
capree. ſiue צְבָאוֹת Sabaoth.1.Paralipo.12.Et veloces quaſi capree
in montibus. Canti.2. Adiuro vos filie ieruſalem per capreas
צְבִי ceruaſq; camporum.Significat etiam צְבִי Sebi inclytum:ſiue
pulchrum vel decorũ:ſeu egregium:aut precipuũ
ſiue preclarum.vel gloriã aut magnificẽtiã.2.Reg.1.Inclyti
Inclytus iſrael ſuper montes tuos interfecti ſunt. & ponitur ibi in
hebreo ſingulare pro plurali. Hiere.3. Et tribuam tibi hereditatem
Preclara preclaram.Ezech.20.Que eſt egregia inter omnes
Egregia. terras.& in eodem.Precipuam terram omniũ.& in eodem.25.
Precipua Et de ciuitatibus eius inclytis terre bethſimuth.
Dañ.8.Et factũ eſt grande contra meridiẽ & contra orientem
Fortitudo & contra fortitudinem.vbi ponitur pro fortitudine.&
dicunt hebrei ꝙ ponitur ibi pro terra promiſſionis:que eſt
terra inclyta & precipua terrarũ. vt habetur Ezech. 20. Vt
ſupra dictum eſt.& in eodem.11. Et ſtabit in terra inclyta.&
in eodem.Super montem inclytũ & ſanctum. Ponitur etiã
pro gloria vel magnificentia. Eſa.4. In die illa erit germẽ
Magnificentia. dñi in magnificentia & gloria. & in eodem.23.Vt detraheret
Gloria. ſuperbiam om̄is glorie.& in eodem.24.In finibus terre
laudes audiuimus gloriã iuſti. & in eodẽ.28. Et flori decidenti
glorie exultationis eius.& in eodem.In die illa erit
dñs exercituũ corona glorie. Ezech.26. Cum dedero gloriam
in terra viuentiũ.Ponitur etiã pro ornamẽto.Ezech.
ornamẽtũ. 7.Et ornamentum moniliũ ſuorum.

צְבוּ **צְבוּ** Sebu.in lingua chaldaica ſignificat volũtatẽ. De quo
vide ſupra in dictione צְבָא ſaba.

צָבַט **צָבַט** Sabat.porrigere.congerere.Ruth.2.Et congeſſit polentã
Cõgerere ſibi.pro quo he.le. Et porrexit ei polentã.& ſolum
porrigere. inuenitur in predicto loco.

צָבַע **צָבַע** Sabaa.intingere. Dañ.4. Et de rore celi intingatur.
Intingere Et ĩde צֶבַע Sebaa.i.tinctura.ſ.diuerſorũ colorum:ſeu
צֶבַע veſtis tincta diuerſorũ colorũ.Iudi.5.veſtes diuerſorũ colorum
Diuerſus ſiſare traduntur in predã:& ſupellex varia ad ornanda
color. colla congeritur. vbi ponitur tam in ſinguli ꝙ̃ in plurali.
Hiere.12. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi.i.tincta
אֶצְבַּע diuerſo ſeu vario colore.Et inde אֶצְבַּע Eſbáa.i.digitus.
Digitus. Exo.18.Digitus dei eſt.Nu.19.Et tingens digitũ in ſanguine
אֶצְבָּעוֹת eius.Et in plurali אֶצְבָּעוֹת Eſbaooth.p̄s.143.Et digitos
Digiti. meos ad bellum.

צָבַר **צָבַר** Sabar. colligere. congregare.coaceruare.cõportare.
Geñ.41.Et om̄e frumẽtum ſub pharaonis poteſtate
Cõgregari. condatur.i.congregetur vel colligatur.& in eodẽ. Tantaq;
fuit abũdãtia tritici vt arene maris coeq̃retur.ꝓ quo he.le.
Cõgregauit ioſeph frumẽtũ q̃ſi arenã maris pre multitudine.
Exo.8.Cõgregauerũt eas ĩ imẽſos aggeres.Iob.27.Si
Cõportare cõportauerit q̃ſi terrã argẽtũ.Abach.1. Et cõportabit aggerẽ:
צִבּוּר & capiet eã.& inde צִבּוּר Sibur.i.cõgregatio ſeu collectio
aut aceruus.& ſolum inuenitur in numero plurali.4.Reg.
10.Ponite ea ad duos aceruos. Aceruus.

צְבָת Sebath. manipulus . & ſolum inuenitur in numero צְבָת
plurali.Ruth.2.Et de veſtris quoq; manipulis proiicite manipuli.
de induſtria.

צָדַד Sadad.latus. & ſemp ſcribitur cũ ſimplici daled & dicitur צָד
צַד Sad.Geñ.6.Oſtiũ aũt arce pones in latere deorſũ. Latus צַד
Exo.25.Tres ex vno latere:& tres ex altero latere.1.Reg.20
Ego autem tres ſagittas mittam iuxta eum.i.in latere eius.
& in eodem.Et ſedit abner ex latere ſaul.p̄s.90.Cadent a latere
tuo mille.Eſa.60.Et filie tue de latere ſuggent. & aliqñ
ponitur pro contra.& tunc preponitur ei littera lamed & dicitur לְצַד
לְצַד Leſad.Dañ.7. Et ſermones contra excelſum loq̄tur. Contra.
Et in plurali צִדִּים Sidim.Exo.25. Sex calami egrediẽtur צִדִּים
de lateribus eius.& in eodem.26.Vtrũq; latus tabernaculi Latera.
protegens.Ponitur etiã pro hoſtibus.Iudi.2.Vt habeatis Hoſtes
eos hoſtes.De quo vide ſupra in dictione צור Sud.

צָדָה Sada.inſidiari.deſolare.Exo.21.Qui autem nõ eſt in צָדָה
ſidiatus.1.Reg.24. Tu autem ĩſidiaris anime mee:vt Inſidiari
auferas eam.Significat etiã deſolare vel deuaſtare:cui⁹ verbum
paſſiuũ ponitur. Soph.3.Vbi dicitur deſolate ſunt ciuitates Deſolare
eorum. Et ĩde צְדִיָּה Sediia.i.inſidiatio.ſiue inſidie. צְדִיָּה
Nu.35.Vel iecerit quippiam in eũ per inſidias. vide etiam Inſidie
de hoc infra in dictione צור Sud. Item צְדָא Seda.in lingua צְדָא
chaldaica ſignificat vere ne.ſeu nunquid. Et ſcribitur cum
he in principio. Dañ.3.Vere ne ſydrach Miſach & abdenago Vere ne.
deos meos non colitis.

צָדַק Sadac.iuſtificare.iuſtũ eſſe.iuſte iudicare.vt Geñ.38. צָדַק
Iuſtior me eſt. & in eodẽ. 44. Quid loquemur aut Iuſtũ eſſe.
iuſte poterimus obtinere. Pro quo he.le. Quid loquemur Iuſtificare
aut quo iuſtificabimur. Exo.23. Quia auerſor impiũ. Pro
quo hebrei legunt. Quia non iuſtificabo impiũ. Deut.25.
Quem iuſtum eſſe proſpexerint:illi iuſtitie palmã dabunt.
Pro quo he.le.Et iuſtificabũt iuſtũ.& eſt ſenſus ſicut in littera
noſtra.2.Reg.15.vt ad me veniãt omnes qui habent negocium: Iuſte iudicare.
& iuſte iudicem. Iob.4. Nunquid homo dei cõparatiõe
iuſtificabitur.& in eodem.9.Si iuſtificare me voluero.
& in eodem.33.Volo enim te apparere iuſtũ.i.volo te iuſtificare.
p̄s.18. Iuſtificata in ſemetipſa.ſ.ſunt.p̄s.50.Vt iuſtificeris
in ſermonibus tuis.p̄s.81.Humilem & pauperem
iuſtificate.p̄s.142. Quia nõ iuſtificabitur in conſpectu tuo
omnis viuens.Prouer.17.Et qui iuſtificat impiũ.Eſa.43.
Dent teſtes eorũ:& iuſtificẽtur. Hiere.3. Iuſtificauit animã
ſuã auerſatrix iſrael.Ezech.16.Et iuſtificaſti ſorores tuas.&
in eo. Iuſtificate enĩ a ſũt te. Dañ.8. Et mũdabitur ſanctuariũ.
Pro quo hebrei legũt. Et iuſtificabitur ſanctuariũ. & in
eodem.12.Et qui ad iuſtitiam erudiũt multos. Pro quo he.
le.& qui faciũt iuſtificari multos.& ẽ ſenſus ſicut ĩ littera noſtra.
Et inde צַדִּיק Sadic.i.iuſtus.Geñ.6.Noe vir iuſtus atq; צַדִּיק
perfectus fuit.& in eo.18. Nunquid perdes iuſtũ cũ impio. Iuſtus.
Exo.9. Dominus iuſtus. p̄s.7. Deus iudex iuſtus. Eſa.3.
Dicite iuſto quoniam bene.& in eodem.49. Aut quod captum
fuerit a robuſto ſaluum eſſe poterit. Pro quo hebrei
legunt. Aut quod captum fuerit a iuſto.i.ab illo qui iuſte accepit.
Et in plurali צַדִּיקִים Sadicim.ideſt iuſti.Deut.4.& צַדִּיקִים
vt habeat cerimonias iuſtaq; iudicia.& in eodem.16.Et mutant Iuſta.
verba iuſtorum.3. Reg.2. Quia interfecit duos viros Iuſti
iuſtos melioreſq; ſe.p̄s.36.Oculi dñi ſup iuſtos.Ezech.23.
Viri ergo iuſti ſunt ipſi iudicabũt eas. Et inde צֶדֶק ſedec.i. צֶדֶק
iuſtitia. Deut.16. Iuſte quod iuſtũ eſt perſequeris. Pro quo Iuſtitia
hebrei legunt. Iuſtitiam iuſtitiam ſequeris. Iob.29. Iuſtitia
indutus ſum.& in eodem.35.vt diceres iuſtior deo ſum.
ꝓ quo hebrei legunt. Iuſtitia mea a deo:ſiue maior ꝙ̃ dei.
& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & ſcribitur cũ he vel thau

In fine & dicitur צְדָקָה Sedaca.ſiue צִדְקַת Sideath.Geñ.15. Et reputatum eſt ei ad iuſtitiam.& in eodem.30.Reſpondebitq; mihi cras iuſtitia mea.Deut.23.Et fecit iuſtitiam dñi. Et in plurali צְדָקוֹת Sedacoth.p̄s.10. Quoniã iuſtus dominus & iuſtitias dilexit.Ponitur etiam pro elemoſyna.Dañ. 4.Peccata tua elemoſynis redime.

צְדָקָה Iuſtitia. צְדָקוֹת Iuſtitie elemoſyna

צָהַב Sahab.flauus:ſeu color auri. Leuit.13. Et capillus flauus ſolitoq; ſubtilior. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מֻצְהָב Muſhab. Eſd.8. Et vaſa eris fulgentis optimi duo:pulchra vt aurum.pro quo he.le.& vaſa eris flaui.i.coloris aurei optima duo:precioſa vt aurum.

צָהֹב Flauus מֻצְהָב Fulgens

צָהַל Sahal.exultare. exhilarare. gaudere.iubilare.hīnire. Eſter.8.Omniſq; ciuitas exultauit.p̄s.103.Vt exhilaret faciem in oleo.Eſa.12. Exulta & lauda. Significat etiam hinnire vel mugire.Eſa.10.Hinni voce tua filia galin.Et in eodem.24.Hinnient de mari.Hiere.5.Vnuſquiſq; ad vxorem proximi ſui hinniebaut. & in eodem.50. Et mugiſtis ſicut tauri.Et indē מִצְהָלוֹת Miſhaloth.i.hinnitus in numero plurali.Hiere.8.A voce hinnituum equorum eius cōmota eſt omnis terra.& in eodē.13.Adulteria tua & hīnitus tui.

צָהַל Exultare. Exhilarare. Hinnire. Mugire. מִצְהָלוֹת Hinnitus.

צֹהַר Sohar. feneſtra. Geñ.6. Feneſtram in arca facies. Et inde צָהֳרַיִם Sahoraim.ideſt meridies.ſ.cum ſol eſt in medio celi vel in noſtro meridiano. Geñ.43. Quoniã hodie mecum viri comeſturi ſunt in meridie.Iob.11. Et quaſi meridianum fulgur cōſurget tibi ad veſperam.p̄s.36.Et iudicium tuum tãq; meridies.Canti.1.Vbi cubes in meridie. Et inde verbũ יַצְהִירוּ Iaſhiru.pro quo beatus hieronymus tranſtulit:meridiati ſunt.i.ſederunt in meridie.Iob.24.Inter aceruos eorum meridiati ſunt. Hebrei vero dicũt q̄ deriuatur a ſequēti dictione que ſignificat oleum.vnde in predicto loco ipſi legunt. Inter aceruos eorum fecerũt oleum ſiue expreſſerunt oleum:aut oleificauerunt:ſi latine poſſet dici.Et inde יִצְהָר Iſhar.i.oleũ:eo quod eſt lucidum & ſplēdidum. Deut.7. Oleo & armentis gregibus ouiũ tuarum. & in eodem.10. Vt colligatis frumentum & vinum & oleũ. & in eodem.28.Vt non relinquatur tibi triticum & vinum & oleũ.2.Paralip.32. Apothecas quoq; frumēti & vini & olei.Zach.4.Iſti ſunt duo filii olei ſplendoris .vbi ponitur pro vtroq;.ſ.pro oleo & pro ſplendore.

צֹהַר Feneſtra צָהֳרַיִם Meridies. יַצְהִירוּ Meridiati ſunt. יִצְהָר Oleum ſplendor

צוֹא Soa.ſordes.immunditia.& ſcribitur cum he in fine & dicitur צוֹאָה Soa.Prouer.30. Et tamen non eſt lota a ſordibus ſuis.Eſa.4.Si abluerit dñs ſordes filiarum ſion. & in eodem.7.Omnes enim mēſe replete ſunt vomitu ſordiumq;.& inde צוֹאִים Soim.ideſt ſordidi. Zach.3.& ieſus erat indutus veſtibus ſordidis.& in eodē. Auferte veſtimenta ſordida ab eo. Vide ēt de hoc ſupra in dictione יָצָא Iaſa.

צוֹא צוֹאָה Sordes צוֹאִים Sordidi.

צוּד Sud .venari.venatione capere.inſidiari.Geñ.27.cum q̄ venatu aliquid apprehenderis.& in eo.vt iuſſionē patris impleret.pro quo hebrei legunt. Ad venandum venationem vt afferret.ſed beatus hieronymus trãſtulit ſēſũ. & in eodem. Qui dudum capta venatione attulit mihi.Leuit.16. Si venatione vel aucupio ceperit auem vel feram. Hiere.4.Mittam eis multos venatores & venabuntur eos Et in eo.13.Et faciunt ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis ad capiendas animas.ideſt ad venandas animas. Et in eo. Et cũ ceperint aĩas populi mei.& in eo. Quibus vos capitis animas volantes.& in eo.& dimittã animas quas vos capitis.Threñ.3. Venatione ceperunt me inimici mei. & in eo.4. Lubricauerunt veſtigia noſtra in itinere platearum noſtrarum.pro quo he.le. Venati ſunt ſiue inſidiati ſunt veſtigia noſtra:ne ambularent in plateis noſtris.ideſt inimici noſtri prohibuerunt nos ne ambularem⁹ in plateis noſtris Vide etiam de hoc ſupra in dictione.צֵדָה Sada.inde צַיִד ſaid.ſiue צַיִד Sed.ideſt venatio.Geñ.10.Et erat robuſtus venator coram domino.pro quo hebrei legunt. Ipſe erat robuſtus venatione coram domino.& in eo.25.Eo quod venatione illius veſceretur.Et in eo.27.Affer mihi de venatione tua.& inde מְצוֹד Meſud.ſiue מְצוּדָה Meſuda.ideſt rete: vel laqueus:aut hamus:ſiue ſagena. Iob.19. Et flagellis ſuis me cinxerit.pro quo hebrei legunt.Et reti ſuo me cinxerit.Eccl's.9.Sed ſicut piſces capiuntur hamo. Ezech. 12.Et capietur in ſagena mea.Et in eo.Neq; erunt vltra in manibus veſtris ad predandum. Pro quo hebrei legunt. Neq; erunt vltra in manibus veſtris in rete ſiue in ſagenã. Et in plu. מְצוֹדִים Meſudim.ſiue מְצָדוֹת Meſadoth.Eccl's. 7.Que laqueus venatorum eſt & ſagena cor eius. quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet laquei.Ezech.17.miſerũt q; eũ in carcerē. Vbi ponitur pro carcere.Significat etiam arcem ſeu fortaliciũ.De quo vide ſupra in dictione מְצַד Meſad.Et inde צָדִים Sadim.ideſt venatores.Hiere.8.Mittam eis multos venatores.Significat etiam hoſtes vel inſidiatores.Hiere.2.vt habeatis eos hoſtes.Item צַיִד Sed.ſiue צַיִד Said.aut צֵידָה Seda.ideſt viaticum ſeu cibaria.Ioſ.1.Preparate vobis cibaria.Et in eo.9.Panes quoq; quos portabãt ob viaticum.& in eodem. Suſceperunt igitur de cibariis eorum Nee.13.vt in die qua vendere liceret venderēt. p̄ quo hebrei legunt. Venderent cibaria.p̄s.77. Cibaria miſit eis in abundantiã.Ps.131.Viduam eius benedicens benedicã. Pro quo hebrei legunt. Cibaria ſeu viaticum eius benedicens benedicam. Et inde verbum הִצְטַיֵּד hiſtaiad. quod ſignificat cibaria tollere vel cibaria preparare. Ioſ.9. Tulerunt ſibi cibaria.& in eodem. En panes quando egreſſi ſumus de domibus noſtris vt venirem⁹ ad vos calidos ſumpſimus.Pro quo hebrei legunt. En panis noſter calidus erat quãdo pro viatico tulimus eum de domibus noſtris: in die quo egreſſi ſumus vt veniremus ad vos.

צוּד Venatu apprehēdere Venari. Capere צַיִד Venator venatio מְצוֹד Rete Hamus. Sagena. מְצוֹדִים Laquei. Carcer צָדִים venatores. Hoſtes צַיִד צֵידָה Cibaria. Viaticũ הִצְטַיֵּד Cibaria tollere.

צִוָּה Siua.precipere.mandare.iubere.imperare. Geñ.2.p̄cepitq; eis dicens.Et in eodem.44. Precepit autem ioſeph diſpenſatori domus ſue.Leuit.6. Precipe aaron & filiis eius.Et in eo.10.Sicut preceptum eſt mihi. Et in eodē. 25. Dabo benedictionem meam vobis. Pro quo hebrei legunt.Et mandabo benedictionem meam vobis. Deut.4. Sicut mandauit mihi dominus.Et in eodem.26. Feci omnia ſicut precepiſti mihi.Et in eodem.28. Emittet dominus benectionē in cellaria tua. Pro quo hebrei legũt. Mandabit dominus benedictionem.& in eodem.33.legem precepit nobis Moyſes.2. Reg.14. Ego iubebo pro te. Eſa.5. Et nubibus mandabo ne pluant ſuper eam. Et in eodem. 13.Ego mandaui ſanctificatis meis.& in eodem.23. Dominus mandauit aduerſus chanaan. Et in eodem.28. Mãda: remanda:ſpecta:reexpecta.Eſa.45.Super filios meos & ſuper opus manuum mearum mandatis mihi. Et inde מִצְוָה Miſua.ideſt preceptum:ſeu mandatum. Deut.5. Vt loquar tibi omnia mandata mea & cerimonias. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet omne mandatum.& in eodem. 30.Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie:non ſupra te eſt. Nee.11. Preceptum quippe regis ſuper eos erat. Ps.18.Preceptum domini lucidũ.& in plu. מִצְוֹת miſuoth. Deut.4.Cuſtodi precepta eius atq; mandata. Prouer.7. Serua mandata mea & viues.

צִוָּה Precipe. Mandare Iubere מִצְוָה mandatũ Preceptũ מִצְוֹת mandata

צָוַח Sauach. Clamare. vociferari. Eſa. 44. De vertice montium clamabunt. Et inde צְוָחָה Seuacha. ideſt clamor.vociferatio.vlulatus.Eſa.24. Clamor erit ſuper vinũ in plateis. Hiere. 14. Et clamor ieruſalem aſcendit.& in eodem.46.Et vlulatus tuus repleuit terram.

צָוַח Clamare צְוָחָה Clamor vlulatus

צוּל Sul. profundũ.ſ.aquarũ & ſcribitur cum he in fine ad

צוּל

צוּלָה denotandum genus femininum & dicitur צוּלָה Sula.i.profundum.
profundū. Eſa.44.Qui dico profundo deſolare.& cōmuniter
מְצוּלָה ſcribitur cum mē in principio & dicitur מְצוּלָה Meſula
profundum p̄s.68.Infixus ſum in limo ꝑfundi.& in eodem.Ne abſorbeat
me profundum.Ione.2.Et proieciſti me in profundo
מְצוּלֹת in corde maris.Et in plurali מְצוּלֹת Meſuloth.Exo.15.Deſcenderunt
profunda in profundum ſicut lapis.Quod in hebreo legitur
pluraliter.ſ.in profunda.p̄s.67.Conuertam in profundū
maris.p̄s.87.In tenebroſis & in vmbra mortis.Pro
quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.In tenebris
& in profundis

צוֹם צוֹם Sum.ieiunare.1.Reg.31.Et ieiunauerunt ſeptem diebus.
Ieiunare 2.Reg.12.Et ieiunauit dauid ieiunio.Eſter.4.Et
orate pro me.pro quo hebrei legunt. Et ieiunate pro me.
& in eodem.Et ego cum ancillis meis ſimiliter ieiunabo.
Eſa.58.Quare ieiunauimus & non aſpexiſti.& in eodem.
Ecce ad lites & contentiones ieiunatis.Zach.7.Nunquid
צוֹם ieiunium ieiunaſtis mihi.Et inde צוֹם Som.i.ieiunium.3.
Ieiuniū. Reg.21.Predicauerunt ieiunium.Ps.34.Humiliaui in ieiunio
animā meam.Eſa.58.In die ieiunii veſtri inuenitur
צוֹמוֹת volūtas veſtra.Et in plurali צוֹמוֹת Somoth.Eſter.9.Suſceperunt
Ieiunia a ſe & a ſemine ſuo ieiunia atq; clamores

צֹן צֹן Son.ouis.pecus.grex.ſ.pecorum.& declinatur tantum
ſingulariter:& caret numero plurali:& ponitur aliquādo
Oues ſingulare ꝑ plurali.p̄s.8.Oues & boues.& ſcribitur ibi
צֹנֶה ſine vau & cum he in fine & dicitur צֹנֶה Sone.in aliis vero
צֹאן locis ſcribitur cum aleph in medio loco vau & dicitur צֹאן
Oues Son.Geñ.4.Fuit autem abel paſtor ouiū.& in eodem.29.
Date ante potum ouibus.& in eodem.30.Qui paſcebat reliquos
greges ei⁹.i.reliquas oues.& in eodem.Oues intuerentur
virgas.& in eodem.31.Et vide vniuerſos maſculos
aſcendētes ſup femīas.i.ſup oues.Exo.21.& quattuor oues
ꝑ vna oue.Leuit.1.De bobus & de ouib⁹ offerēs victimas
Et in eodē.Quod ſi de pecoribus oblatio eſt.1.Reg.8.Greges
Greges quoq; veſtros addecimabit.2.Reg.12.Diues habebat
Pecus oues & boues.Prouer.27.Diligenter agnoſce vultum pecoris
tui.Canti.1.Abi poſt veſtigia gregis.Eſa.7.Nutriet
homo vaccam boum & duas oues.Pōitur etiam pro arietibus.
Arietes 3.Reg.4.Et centum arietes.

צוּף צוּף Suph.natare.enatare.inundare.Deut.11.Quomodo
operuerint eos aque maris rubri.ꝑ quo hebrei legūt.
Natare Quomodo natare ſiue inundare fecit dn̄s aquas maris rubri
Inundare. ſuper faciem eorum.4.Reg.6.Natauitq; ferrū.Threñ.
צָפַת 3.Innundauerunt aque ſuper caput meum.Et inde צָפַת Saphath.
i.inūdatio.Ezech.32.Et irrigabo terram fetore ſanguinis
Inundatio. tui.pro quo hebrei legunt.Innundatione ſanguinis
צוּף tui.Itē צוּף Suph.i.fauus.ſ.mellis.Prouer.16.Fauus mellis
Fauus. verba compoſita.Et in plurali צוּפִים Supim.p̄s.18.Et dulciora
צוּפִים ſuper mel & fauum.Pro quo hebrei legunt.Et dulciora
Faui ſuper mel & fauum fauorum.i.fauum dulciſſimum.Pro
quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Fauum redundantem.

צוּק צוּק Suc.Auguſtiare.coartare.tribulare.fundere.Deut.28
In anguſtia & vaſtitate:qua opprimet te hoſtis tuus.ꝑ
Anguſtiaꝛ quo hebrei legunt.In obſidione & anguſtia qua anguſtiabit
Coarctare te hoſtis tuus.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.
Iob.32.Coarctat me ſpiritus vteri mei.& ſupra in
eodē.28.Et lapis ſolutus calore in es vertitur.i.anguſtiat⁹
vel coarctatus in fornace.Eſa.29.Et circundabo ariel.Pro
quo hebrei legunt.Et anguſtiabo ariel.Et in eodem.51.A
Tribulare. facie furoris eius qui te tribulat.& in eodem.Vbi nunc eſt
צוֹק furor tribulantis.Et inde צוֹק Soc.i.anguſtia.Dañ.9.Et rurſum
anguſtia. edificabitur platea & murus in anguſtia tēporū.Scribitur
etiam cum he in fine & dicitur צוּקָה Suca.Eſa.30.In
terra tribulationis & anguſtie.Et aliquando ſcribitur cum צוּקָה anguſtia.
vau & nū in ſecunda ſyllaba & dicitur צָקוּן Sacun.Eſa.26. צָקוּן
In tribulatione murmuris doctrina tua eis.Et aliquando tribulatio.
ſcribitur cum mē in principio & dicitur מְצוֹק Maſoc.Deut. מְצוֹק
28.In anguſtia & vaſtitate.1.Reg.22.Et cōuenerunt ad eū anguſtia.
omnes qui erant in anguſtia conſtituti.& quandoq; ſcribitur
cum vau in prima ſyllaba & dicitur מוּצָק Muſac.Eſa.
8.Et nō poterit auolare de anguſtia ſua.Ponitur etiam pro מוּצָק
fundamento.Iob.36.Et non habente fundamētum ſubter anguſtia. fūdamētū
ſe.Ponitur etiam pro prominenti.1.Reg.14.Vnus ſcopulus
ꝑminens ab aquilone.Et in plurali מְצוּקִים Meſuchim. מְצוּקִים
Pro quo beat⁹ hieronymus trāſtulit cardines.1.Reg.2.Domini Cardines.
enim ſunt cardines terre.Significat etiam predicta dictio
fundere vel effundere.Ioſ.7.Proiecerūtq; ea ante dominū. Fundere
i.fuderūt ea.Iob.29.& petra fūdebat mihi riuos olei

צוּר Sur.obſidere.oppugnare.anguſtiare.tribulare.ligare. צוּר
vel includere.munire ſeu munitionem facere.formare
ſeu figurare.aut fingere.Deut.2.Non pugnes contra Pugnare.
moabitas.Pro quo hebrei legunt.Non obſideas vel non anguſties Obſidere
moabitas.& in eodem.Caue ne pugnes contra eos.
Et in eodem.20.Sin autem fedus inire noluerit:& ceperit
cōtra te bellum:oppugnabis eam.i.obſidebis eam.Et in eodem.
Quando obſederis ciuitatē multo tempore.& in eo.
28.Et obſideris intra portas tuas.Iudi.9.Et oppugnāt aduerſum oppugnaꝛ
te ciuitatem.1.Reg.23.Et obſideret Dauid & viros
eius.Eſa.1.Sicut ciuitas que vaſtatur.Pro quo hebrei legūt.
Sicut ciuitas obſeſſa.Et in eodem.21.Aſcende elam obſide
mede.& in eodem.29.Et faciā contra te aggerem.Pro quo
hebrei legūt.Et obſidebo ſup te ſtatiōe ſeu aggere.Ezech.
7.Qui relictus fuerit & obſeſſus fame morietur.Dañ.1.Et
obſedit eam.ſignificat etiam anguſtiare vel tribulare.Geñ.
32.Timuit iacob valde:& perterritus diuiſit populum.pro
quo hebrei legunt.Et timuit iacob valde:& anguſtiatus eſt Anguſtiaꝛ
ſiue tribulatus eſt.Exo.23.Et affligam affligentes te.i.tribulabo affligere.
tribulantes te.Iudi.2.& vehementer afflicti ſunt.i.
tribulati ſunt.2.Paralipo.28.Qui afflixit eum:& nullo reſiſtente
vaſtauit.Pro quo hebrei legunt.Qui anguſtiauit ſiue
tribulauit eum.& in eodem.33.Qui poſtq̄ coanguſtiat⁹
eſt orauit dominū deum ſuum.Nee.9.Et dediſti eos in manu coāguſtiaꝛ
hoſtiū ſuorum:& afflixeūrt eos.i.tribulauerunt eos.p̄s.
12.Qui tribulant me exultabunt ſi motus fuero.p̄s.30.Miſerere Tribulare
mei domine quoniam tribulor.p̄s.118.Multi ſūt qui
perſecuntur me & tribulant me.Eſa.28.Et pallium breue
vtrumq; operire non poteſt.i.anguſtum eſt.& in eodem. anguſtiare
63.In omni tribulatione eorum non eſt tribulatus.Hiere.
10.Et tribulabo eos:ita vt inueniantur.& in eodem.48.Sicut
cor mulieris parturientis.Pro quo hebrei legunt.Sicut
cor mulieris anguſtiate vel tribulate.Soph.1.Et tribulabo
homines.& inde צַר Sar.i.anguſtia vel tribulatio:aut anguſtians צַר
vel tribulans.1.Reg.28.Coarctor nimis.Pro quo hebrei
legunt.Anguſtia mihi valde.3.Reg.22.Et ſuſtentate anguſtia.
eum pane tribulationis.p̄s.4.In tribulatione dilataſti mihi. tribulatio.
p̄s.118.Tribulatio & anguſtia inuenerunt me.Eſa.5.Et
ecce tenebre tribulationis & lux obtenebrata eſt in caligine
eius.& in eodem.26.In anguſtia requiſierunt te.Ponitur
etiam pro anguſto.4.Reg.6.Ecce locus in quo habitamus
coram te anguſtus eſt nobis.Eſa.49.Anguſtus eſt mihi anguſtus
locus.Ponitur etiam pro hoſte vel inimico aut emulo.1. Emulus.
Reg.2.Et videbis emulum in templo.Eſter.7.Nūc autem hoſtis.
hoſtis noſter eſt.& in eodem.Hoſtis & inimicus noſter eſt
amā.Iob.16.Hoſtis meus terribilib⁹ oculis intuitus eſt me.
Eſa.59.Cum venerit quaſi fluuius violentus.Threñ.2. violentus

צְרִים Tetendit arcum suum quasi inimicus. Et in plurali צָרִים
Tribulantes. Sarim. p̄s. 26. Ne tradideris me in aīas tribulātiū me. Esa.
9. Eleuabit dn̄s hostes rasin sup eum. & in eo. 26. Et ignis
Hostes. hostes tuos deuoret. scribitur etiā cū duplici res & dr̄ צֹרֵר
צֹרֵר Sorer. Ester. 9. Extra decē filiorū Amā agagites hostis iudeorū.
Hostis. & ī plurali צֹרְרִים Sorerim. Nu. 25. Quia ipsi hostiliter
צֹרְרִים egerunt cōtra vos. Pro quo he. le. Quia ipsi hostes fuerunt
vobis. Esa. 11. Et hostes iuda peribūt. Vide etiā de hoc
Hostes. צָרָה infra in dictiōe צָרַר Sarar. Et inde צָרָה Sara. i. angustia: vel
tribulatio. Iob. 27. Cū venerit super eū angustia. p̄s. 9. Despicis
Angustia. in opportunitatib⁹ in tribulatione. Hiere. 4. Vocem
tribulatio. enim quasi parturiētis audiui: angustiā vt puerpere. Zach.
8. Neqꝫ exeunti erat pax pre tribulatione. & in eo. 10. Et trāsibunt
in maris freto. Pro quo he. le. Et transibit in mari angustia
vel tribulatione. Pōt etiā legi sic. Et transibit in mari
Angustū angusto. Quod est idē sensus cū littera nr̄a. Hiere. 6. Tribulatio
apprehendit me. Ponitur etiā pro emula vel inimica
Emula. צָרוֹת 1. Reg. 1. Affligebat quoqꝫ eā emula eius. Et in plurali צָרוֹת
Tribulationes. Saroth. Iob. 6. In sex tribulationibus liberabit te. Esa.
65. Qm̄ obliuioni tradite sunt angustie priores. Et inde
angustie. מָצוֹר Masor. i. obsidio. siue machina que fit ad obsidendas
מָצוֹר vrbes. Deut. 20. & extrues machinas donec capias ciuitatē.
Machine. Angustia. Et in eo. 28. In angustia & vastitate qua opprimet te hostis
tuus. ꝑ quo hebrei legunt. In obsidione & angustia. Hiere.
10. Cōgrega de terra cōfusionē tuā: que habitas in obsidione.
Obsidio. Ezech. 4. Et ordinabis aduersus eā obsidionē. Et in eo.
Donec cōpleas dies obsidionis tue. Et in plurali מְצֻרוֹת Mesuroth.
מְצֻרוֹת Esa. 29. Et monumēta ponā in obsidione tua. Pro
obsidiones quo hebrei legunt. Et statuā contra te obsidiones. Ponitur
etiam pro munitiōe tam in singulari q̄ in plurali: eo quod
ciuitas munita non potest capi nisi longa obsidione & extructiōe
Murate machinarum. 2. Paralipo. 11. Ciuitates muratas habētes
portas & vectes. i. munitas. & in eodem. Et edificauit
ciuitates muratas in iuda. Pro ꝙ hebrei legūt. Et edificauit
Munitio. ciuitates pro munitione. p̄s. 59. Quis deducet me in ciuitatem
munitā. Abach. 2. Et figam gradum super munitionē.
Zach. 9. Et edificauit tyrus munitionem suā. Scribitur etiā
cum he in fine. 2. Paralipo. 14. Edificauit quoqꝫ vrbes munitas
in iuda. Pro quo hebrei legūt. Et edificauit vrbes munitionis
in iuda. Naū. 2. Qui custodiat obsidionē. Pro quo
he. le. Qui custodiat munitionē. Potest etiam legi sicut est
Agger. in littera nr̄a. ponitur ēt pro aggere. Esa. 19. Attenuabuntur
& siccabuntur omnes riui aggerū. Significat etiam predicta
צוּר dictio צוּר Sur ligare. Deut. 14. Et in precium rediges
Ligare. portabisqꝫ manu tua. Pro quo he. le. Et dabis pro argēto: &
ligabis seu includes argētū in manu tua. 4. Reg. 5. Ligauit
qꝫ duo talēta argenti in duobus saccis. Esa. 8. Liga testimoniū:
signa legē. Ezech. 5. & ligabis eos in sūmitate pallii tui
Effundere. Itē ponitur pro effundere. 4. Reg. 12. Effundebātqꝫ & numerabant
pecuniā. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt
ligabantqꝫ. i. postq̄ numerabant: ligabāt pecuniā. & est ordo
Formare p̄posterus. Significat etiā formare seu figurare. Exo. 32.
Cōpinges. Formauitqꝫ opere fusorio. p̄s. 138. Tu formasti me. Canti.
8. Si ostium est cōpingamus illud tabulis cedrinis. i. figuremus
vel formemus illud. Hebrei tn̄ secundū p̄cedētē significationē
legūt. muniamus illud tabulis cedrinis. Esa. 43.
Creās te iacob: et formās te israel. De quo vide etiā supra in
צוּרָה dictione יָצַר Iasar. Et inde צוּרָה Sura. i. forma vel figura.
aut exemplar. p̄s. 48. Et auxiliū eorum veterascet in inferno.
Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et
Figura figura eorum conteretur in infernum. Ezech. 43. Et erubescant
ex omnibus que fecerunt: figuram domus & fabrice
צוּרֹת eius. Et in plurali צוּרֹת Suroth. vt in eodem. Et in omnem
descriptionem eius. Pro quo hebrei legūt. Et in oēs figuras Figure
eius. Item צוּר Sur. i. petra. saxum. silex. Exo. 17. En ego stabo צוּר
ibi coram te supra petram. & in eodē. Percutiesqꝫ petrā. Petra.
Iob. 14. Et saxum trāsferetur de loco suo. Et in eodem. 18. Saxum
Et trāsferetur rupes de loco suo. Esa. 2. Ingredere in petrā. Rupes.
Ezech. 3. Vt adamantem & silicem dedi faciem tuam. Et aliqn̄ Silex
scribitur sine vau & dr̄ צַר Sar. Esa. 5. Vngule equorum צַר
eius vt silex. Ponitur etiā צוּר Sur. pro forti. 1. Reg. 2. Et nō צוּר
est fortis sicut deus noster. Esa. 26. Sperastis in domino in Fortis.
seculis eternis: in dn̄o deo forti in perpetuū. Ponitur etiam
צוּר Sur. pro deo. Deut. 32. Dei ꝑfecta sunt opera. Et in eo. צוּר
Deum qui te genuit dereliquisti. & in eodē. Nōne ideo quia Deus.
deus suus vendidit eos. & in eo. Nō enim est deus noster vt
dii eorum. Et in plurali צוּרִים surim. i. fortes vel robusti
seu petre aut rupes. 2. Reg. 2. Et vocatum est nomen loci צוּרִים
illius ager robustorum. Esa. 2. Et introibunt in speluncas
petrarū. Naū. 1. Et petre dissolute sunt ab eo. Reperitur etiā Robusti.
צוּרוֹת Suroth. Iob. 28. In petris riuos excidit. Ponitur etiā Petre. צוּרוֹת
צוּר Sur. pro petra acutissima vt gladius: seu pro gladio vel צוּר
pro cultro. Exo. 4. Tulit illico sephora acutissimā petram. Acutissima petra
Ios. 5. Fac tibi cultros lapideos. p̄s. 88. Auertisti adiutoriū Culter.
gladii eius. Pro quo hebrei legūt. Auertisti acumen seu aciem Adiutoriū
gladii eius. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta
hebraicam veritatem trāstulit. Auertisti robur gladii eius. Robur
Vbi ponitur pro robore. Et inde צִיר Sir cum iod in medio צִיר
loco vau. idest legatus siue nuncius. Prouer. 25. Sicut
frigus niuis in die messis ita legatus fidelis. Hiere. 49. Legatus
Et legatus ad gentes missus sum. Et in abdia. Et legatum
ad gentes misit. Et in plurali צִירִים sirim. Esa. 18. Qui צִירִים
mittit in mare legatos. Et in eodem. 57. Et misisti legatos Legati.
tuos procul. Ponitur etiam pro doloribus vel angustiis.
1. Reg. 4. Irruerant enim in ea dolores. Esa. 13. Torsiones Dolores
& dolores tenebunt. Et in eodem. 21. Et angustia possedit
me quasi angustia perturiētis. Quod in hebreo legitur
in plurali. s. angustie vel dolores possederunt me quasi dolores Angustie
parturientis. Ponitur etiam pro erroribus. Esa. 45.
Abierunt in confusionem fabricatores errorum. hebrei tamen Errores
legūt. fabricatores idolorum. ponitur etiam pro compagibus. Cōpages.
Dañ. 10. In visione tua dissolute sunt compages
mee. Vnde illud. 1. Reg. 4. vbi dicitur irruerant enim in ea
dolores. Aliqui hebrei legunt dissolute fuerant in ea compages
ei⁹. Ponitur etiam צִיר Sir. pro cardine. Prouer. 26. צִיר
Ostium vertitur in cardine suo. Item צַוָּר sauar. i. collū. ceruix. Cardo.
Nee. 3. Optimates autem eorum nō supposuerunt collum צַוָּר
suū in opere dn̄i sui. & cōmuniter scribitur cum aleph Collum.
post vau. vt Geñ. 41. & collo torquē aureā circūposuit. Esa.
8. Vsqꝫ ad collum veniet. Et in plurali צַוָּארִים sauarim. siue צַוָּארִים
צַוָּארֵי sauare. Iudi. 5. Et supellex varia ad ornanda colla Colla.
congeritur. Hiere. 27. Subiicite colla vestra sub iugo regis
babylonis. Reperitur etiam צַוְּארוֹת Sauaroth secundum
terminationem pluralem femininorū. Mich. 2. vnde non צַוְּארוֹת
auferatis colla vestra. Et sepe ponitur in plurali licet loquatur Colla.
de vno homine. Geñ. 33. Stringensqꝫ collum eius. & in
eodem. 45. Cūqꝫ amplexatus recidisset in collū beniamin.
Et in eodem. Illo quoqꝫ similiter flente super collum eius.
Scribitur etiam sine aleph & cū littera nū & dicitur צַוְּרֹנִים צַוְּרֹנִים
Saueronim. Canti. 4. & in vno crine colli tui. Item צוֹר sor Collum
nomen prouincie. i. tyrus. p̄s. 86. Ecce alienigene & tyrus. צוֹר
Esa. 23. Quis cogitauit hoc super tyrum. Hiere. 47. Et dissipabitur Tyrus
tyrus & sidon.

צָחַח Sachach. Candere. lucidum vel clarum seu limpidum צָחַח
esse. arere. aut aridum vel siccum esse. Canti. 5. Dilectus
meus candidus & rubicundus. Esa. 18. Sicut meridiana Cādidū eē

lux clara eſt. Hiere.4. Ventus vrens in viis que ſunt in deſerto. Pro quo hebrei legunt vẽtus clarus. Poteſt etiã legi ſecundum aliam ſignificationem ventus aridus vel ſiccus aut vrens ſicut eſt in littera noſtra. Ezech.24. Super limpidiſſimam petram effudit illum. Et in eo. Dedi ſanguinem eius ſuper limpidiſſimam petram: ne operiretur. Thren̄.4. Nitidiores lacte.ideſt candidiores.& inde צחות Sachoth.ideſt verba clara & plana. Eſa.32. & lingua balborum velociter loquetur & plane.ideſt velociter loquetur verba clara ſeu plana aut polita. Scribitur etiam cum duplici ſádic & cũ duplici cheth & dicitur צַחְצָחוֹת Sachſachoth. pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſplendores. Eſa.58.& impleuit in ſplendoribus animam tuam. Significat etiam predicta dictio arere: aut ſiccum vel aridum eſſe. Eſa.5. Et multitudo eius ſiti aruit.& inde צְחִיחָה Sechicha.ideſt ſiccitas. p̄s.67. Similiter eos qui exaſperant: qui habitant in ſepulchris.ꝑ quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. increduli autem habitauerunt in ſiccitate.& inde צְחִיחִים Sechichim ideſt loca arida & ſicca que ſunt in cacumine petrarum vel in circuitu murorum. Nee.4. Statui in loco poſt murum per circuitum populum in ordine cum gladiis ſuis.

Clarũ eſſe. Arere Lipidiſſima Nitida. צחות Plana v̄ba clara. צַחְצָחת Splẽdores Arere. צְחִיחָה Siccitas צְחִיחִים Loc⁹ poſt murũ.

צַחַן Sachan.putredo.ſeu fetor.& ſcribitur cum he vel tau in fine. Ioel̄.2. Et aſcendet putredo eius: quia ſuperbe egit. Et ſolum inenitur in predicto loco.

צַחַן Putredo.

צָחַק Sachac.ridere.ludere.iocari.illudere. ſiue irridere. Geñ.17. Cecidit abraã in faciem ſuam & riſit. Et in eodẽ.18. Quo audito ſara riſit. Et in eodem. Negauit ſara dicens nõ riſi. Et in eodem.21. Quicunq; audierit corridebit mihi. Et in eodem. Cumq; vidiſſet filium agar ludentem cum iſaac. Et in eodem.26. Vidit eum iocantem cum Rebeca vxore ſua. Exo.32. Et ſurrexerunt ludere. Iudi.16. Qui adductus de carcere ludebat ante eos. ſignificat etiam illudere vel irridere. Geñ.39. Vt illuderet nobis. & in eodem. vt illuderet mihi. Et inde צְחֹק Sechoc.i.riſus ſeu ludus. Geñ.21. Riſum fecit mihi dominus. Scribitur etiam cum ſin loco ſádic. De quo vide infra in littera ſin in ſuo loco.

צָחַק Ridere. Ludere Iocari. Illudere צְחֹק Riſus.

צָחַר Sachar. Candidum ſeu nitidum. Ezech.27. Et lana coloris optimi.i.candida ſeu nitida. Et in plurali feminino צְחֹרוֹת Sechoroth. Iudi.5. Qui aſcenditis ſuper nitentes aſinas.

צָחַר Candidus. צְחֹרוֹת Nitentes

צִיָּה Siia.ſiccitas. ſolitudo. deſertum. Iob.24. Ad nimiũ calorem tranſient ab aquis niuium. pro quo hebrei legunt. Ad ſiccitatem & calorem. Ps.77. In ira excitauerũt excelſum in inaquoſo.ideſt in loco ſicco vel deſerto. Et in plurali צִיּוֹת Sioth. p̄s.104. Abierunt in ſicco flumina.i.in locis ſiccis vel deſertis. Et inde צָיוֹן Saion. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſitim. Eſa.25. Sicut eſtus in ſiti. & in eodem.32. Sicut riui aquarum in ſiti. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat locum aridum & inaquoſum. Et inde צִי Si.i. nauis vł trieris. Eſa.33. Nec trieris magna trãſgredietur eũ. Et in plu. צִים ſim. Nu.24. venient in trieribus de italia. Ezech.30. Egredientur nuncii a facie mea in trieribus. Scribitur etiam cum duplici iod & dicitur צִיִּים Siim. Eſa.23. Aſur fundauit eam. Pro quo hebrei legunt. Aſur fundauit eam nauibus.ideſt fecit in ea portus pro nauibus vel trieribus. Dañ.11. Et venient trieres & romani ſuper eum. Ponitur etiam pro ethiopibus. Ps.71. Coram illo ꝓcidẽt ethiopes. p̄.73. Dediſti eum eſcam populo ethiopum. Poteſt etiã legi populo nauium.ideſt nautis. ſignificat etiam צִיִּים ſiim animalia mõſtruoſa ſeu beſtias feras. Eſa.13. Sed requieſcẽt ibi beſtie. in alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit demonia. Eſa.34. Et occurrẽt demonia onocentauris.

צִיָּה Siccitas Inaqſum. Deſertum. צִיּוֹת Siccum. צָיוֹן Sitis. צִי Trieris צִים Trieres. צִיִּים Naues. Ethiopes. Beſtie. Demonia.

צִיּוּן Sion.titulus.vel tumulus. 4.Regum.23. Quis eſt titulus ille quem video. Ezech.39. Statuent iuxta eum titulum donec ſepeliant.& in plurali צִיּוּנִים Siiunim. pro quo beatus hieronymus trãſtulit ſpeculas.eò quod ſunt in loco eminẽtiori. Hiere.31. Statue tibi ſpeculas. Item צָיוֹן Saion.ſiccitas vel ſitis. De quo vide ſupra in dictione precedenti.

צִיּוּן Titulus. צִיּוּנִים Specule. צָיוֹן

צִיץ Sis.florere.germinare.proſpicere. Nume.17. Et turgentibus gemmis eruperant flores. pro quo hebrei legunt. Et produxit gẽmas: & floruit florem: ſiue germinauit florem. p̄s.71. Et florebũt de ciuitate ſicut fenũ terre. Ps.91. Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem. Pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he. ve.trãſtulit. & floruerit omnes qui operantur iniquitatem. p̄s.131. Super ipſum autem efflorebit ſanctificatio mea. Eſa.27. Florebit & germinabit iſrael. Ezech.7 Floruit virga: germinauit ſuperbia. Significat etiam apparere.vel proſp icere. Canti.2. Proſpiciens per cãcellos. Et inde צִיץ Sis.i.flos. Eſa.28. Et flori decidenti glorie exultationis eius. Et in eodem.40. Exſiccatum eſt fenum; & cecidit flos. Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur צִיצַת Siſath. Eſa.28. Et erit flos decidens. & inde צִיצִים Siſim.i.celature vel picture in ſimilitudinẽ florum. 3.Regum.6. Et picturas varias quaſi prominentes de pariete & egredientes.& in eodem. Et celaturas valde eminentes. Item צִיץ Sis.ideſt ala ſiue penna: ſecundum hebreos. Hiere.48. Date florem Moab quia florens egredietur. pro quo hebrei legunt. Date alam ſiue pẽnam moab: quia volans volabit. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide etiam ſupra in dictione נוץ nos.& in dictione נָצָה Naſa.& inde צִיצִית Siſith.ideſt ala ſeu fimbria veſtimenti. Nume.15. Vt faciant ſibi fimbrias per angulos quattuor: ponẽtes in eis vittas hyacinthinas. & ĩde צִיצַת Siſath ideſt floccellus: vel cincinus capitis. Ezech.8. Et apprehendit me in cincino capitis mei. Item צִיץ ſis.i.lamina aurea quam ſacerdos gerebat in fronte. Exo.28. Facies & laminã de auro puriſſimo. Et in eodem.39. Fecerunt & laminam ſacre venerationis.

צִיץ Florere Proſpicere צִיץ Flos. צִיצַת Flos צִיצִים Picture צִיץ Ala. צִיצִית Fimbria צִיצַת Cincinus. צִיץ Lamina.

צִיר Sir.legatus.nuncius.vt in Abdia. & legatũ ad gentes miſit. De quo vide ſupra in dictione צור Sur.

צִיר Legatus

צִית Sith.ſuccendere.comburere. Eſa.27. Succendam eam pariter. De quo vide ſupra in dictione יָצַת Iaſath.

צִית Succẽdere

צֵל Sel.vmbra. De quo vide in dictione ſequenti.

צֵל

צְלָל Salal.vmbra. Iob.40. Protegunt vmbre vmbrã eius Et cõmuniter ſcribitur cum ſimplici lámed.& dicitur צֵל Sel. Geñ.19. quia ingreſſi ſunt ſub vmbra culminis mei Iudi.9. Venite & ſub vmbra mea requieſcite. Iob.7. Sicut ſeruus deſiderat vmbrã. Ps.16. Sub vmbra alarum tuarum ꝓtege me. p̄s.143. Dies eius ſicut vmbra pretereunt. Eccl̄s 8. Sed quaſi vmbra tranſeant. Significat etiam preſidium vel protectionem. Nu.14. Receſſit ab eis omne preſidium. Eccl̄s.7. Sicut protegit ſapientia: ita protegit pecunia. pro quo hebrei legunt. Sicut vmbra ſeu protectio ſapientie: ita vmbra vel protectio pecunie. Et in plurali צְלָלִים Selalim ſiue צִלְלֵי ſilele. Canti.2. Et inclinentur vmbre. Hiere.6. Quia longiores facte ſunt vmbre veſperi. Et inde verbum צָלַל Silel.ideſt obumbrare.ſiue vmbram facere. Nee.13. factum eſt autem cum quieuiſſẽt porte ieruſalem. pro quo hebrei legunt. cum obumbraſſent. ideſt cum vmbre earũ fierent lõgiores in veſpere. Et inde מֵצַל Meſal.i.obũbrans ſiue nemoroſus: eo quod facit vmbram. Ezech.31. Et floribus nemoroſus. Itẽ צָלַל ſalel.i.tinire ſeu tremere. 4.Reg. 21. Vt quicunq; audierit tinniant ambe aures eius. Hiere. 19. vt omnis qui audierit tinniant aures eius. Abach.3. A voce tremuerunt labia mea. Et inde מְצִלְתַּיִם Meſilthaím.

צְלָל Vmbra צֵל Vmbra Preſidiũ. Protectio צְלָלִים צִלְלֵי Vmbre. צָלַל Obũbrare מֵצַל nemoroſus צָלַל Tinnire. מְצִלְתַּיִם

ideſt cymbala.1.Paralip.15.In organis muſicorum nablis
Cymbala. videlicet & lyris & cymbalis.Et in eodē.In cymbalis eneis
מצלות concrepantes. Et inde מצלות Meſiloth.i.tintinabula que
tintinabulū ferūtur ſuper equū cauſa ornatus. Zach.14. In die illa erit
Q̄ð ſuper quod ſuper frenū equi eſt ſanctum dño.Scribitur etiam cū
frenū eſt. duplici ſadic & cum duplici lamed:& dicitur צלצל Silſal.
צלצל Eſa.18. Ve terre cymbalo alarum. Hebrei tamē ſecundum
Cymbala. primā ſignificationem legunt. ve terre obrūbrate alis:ſeu
Obūbrās. obumbranti alis. Vnde beatus hiero.in ſuis explanationibus
ſic ait.Verbum hebraicum צלצל Silſal ꝙ ſymmachus
ſonitum:theodotion aues interpretati ſunt. & nos in cymbalum
vertimus: aquila in vmbram tranſtulit. Sed ſciendū
ꝙ vmbra צל Sel dicitur:hic autem ſyllaba ipſa geminatur:
pro quo poſſumus dictum intelligere. Ve terre que in vmbra
alarum ſuarum pollicetur auxilium.hec hieronymus.
צלצלים Et in plurali צלצלים Silſalim.2.Reg.6.Et ſiſtris & cymbalis.
Cymbala. p̄s.150.Laudate eum in cymbalis bene ſonātibus:laudate
צלצל eum in cymbalis iubilationis.Item צלצל Silſal.i. in
inſtrumētum quo piſces capiuntur. Pro quo beatus hieronymus
Gurguſtiū tranſtulit gurguſtium.Iob.40.& gurguſtiū piſciū
צלצל capite illius.Item צלצל Selaſal.i.rubigo que conſumit fructus
Rubigo. arborum & terre naſcentia. Deut.28. fruges terre tue
צלל rubigo cōſumet.Item צלל Saſal.i.ſubmergi.Exo.15. Submerſi
ſubmergi. ſunt quaſi plumbum in aquis vehementib9. & inde
צליל צליל Selil.i.ſubcinericius panis. Iudi.7. Videbatur mihi
Subcinericius quaſi ſubcinericius panis ex hordeo volui & in caſtra madiam
ci9 panis. deſcendere. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictione
צלה Sala.

צלא צלא Sala.in ligua chaldaica ſignificat orare.Dañ.6.Orabat:
Orare. confitebaturq; coram deo.

צלה צלה Sala.aſſare.Exo.12.Edent carnes tantum aſſas igni.
Aſſare. 1.Regum.2.Da mihi carnem vt coquam ſacerdoti.ꝓ
quo hebrei legunt.Da mihi carnem vt aſſem ſacerdoti.vnde
ſequitur non enim accipiam a te carnē coctam. Eſa.44
Coxit pulmentum:& ſaturatus eſt.pro quo he.le. Aſſauit
aſſaturam & ſaturatus eſt. Vbi ponitur verbum & nomē ab
eo deriuatum.Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur dictio
צליל Selil que ſignificat panem ſubcinericium.i.coctū
ſub cinere vel ſub prunis: de quo dictum eſt ſupra in dictione.
צלל Salal.

צלח צלח Salach.proſperari. ſiue proſpere agere. Proficere.dirigere.
Proſpere agere. tranſire.ſ.cum ꝓſperitate.inſilire.irruere.cōburere.
Geñ.39.Et erat vir in cunctis proſpere agens. Nu.
ꝓſperari 14.Quod vobis non cedet in proſperum.3.Reg.22.Aſcēde
& vade proſpere.pro quo he.le. Aſcende & proſperare.
1.Paralipo.22. Sit dominus tecum & proſperare.Et in eodem.
Tunc enim proficere poteris.ideſt proſperaberis. Et
in eodem.29.& cunctis placuit. Pro quo he.le. Et proſperatus
eſt.2.Paralipo.18.Aſcende in ramoth galaad:et proſperaberis.
& in eodem. Aſcendite:cūcta enim proſpera veniēt.
i.proſperabimini.Et in eodem.20.Et cuncta eueniēt
proſpera.p̄s.1.Et omnia quecunq; faciet proſperabuntur.
p̄s.56. Noli emulari in eo qui proſperatur in via ſua. p̄s.
44.Intēde proſpere.p̄s.117.O domine bene proſperare.
Hiere.12.Quare via impiorum proſperatur. Et in eodem.
15.Ita vt nulli vſui aptum eſſet. pro quo he. le. Nulli vſui
ꝓficere. proficeret.Ezech.16.Et profeciſti in regnum.Significat ēt
Dirigere dirigere. Geñ.24. Et diriget viam tuam. & in eodem.39.
Et omnia que gererentur ab eo dirigi in manu illius. Ioſ.1
Tunc diriges viam tuam.Nee.1.Et dirige ſeruū tuū hodie.
Hiere.5.Cauſam pupilli non direxerunt.Significat etiam
Tranſire tranſire vel inſilire aut irruere.2. Reg.19. Et irrumpentes
Inſilire iordanem ante Regem tranſierunt vada.1.Regum.10.& inſiliet
in te ſpiritus domini. & in eodem. Et inſiluit in eum
ſpiritus domini.Iudi.14.Irruit autem ſpiritus domini in Irruere.
ſamſon.Et in eodem.Irruit itaq; in eum ſpiritus domini.ſignificat
ēt cōburere.Amos.5.ne forte cōburatur vt ignis Cōburere.
dom9 ioſeph.Item צלחת Salachath.aſcella:ſeu ſinus.Prouer.19. צלחת
Abſcōdit piger manum ſuam ſub aſcella. Et dicunt Aſcella
aliqui hebrei ꝙ ſignificat chaldariam. Item צלוחית Selochith. צלוחית
ideſt phiala:ſeu vas teſteum.4.Regū.2.Afferte mihi Vas.
vas nouum.

צלם Selem.imago.ſimilitudo.ſtatua. Geñ.1.faciamus hominem צלם
ad imaginē & ſimilitudinem noſtram. Et in Imago
eodem.Et creauit deus hominem ad imaginem ſuam. Et
in eodem. Et genuit ad imaginem & ſimilitudinem ſuam.
Ps.38.Veruntamen in imagine pertranſit homo. Sed aliqui
hebrei in predicto loco ꝓ imagine legūt vmbrā ſeu tenebras:
& dicūt ꝙ deriuatur a צל Sel quod ſigñat vmbrā:
de quo ſupra dictum eſt. Et etiam in lingua arabica vel punica
tenebre appellantur צלם Selem. Vnde in predicto loco
poteſt etiā legi.verūtamen in vmbra ſeu in tenebris pertranſit צלמים
homo.Et in plu.צלמים Selamim ſiue צלמי Salme. צלמי
vt Nu.33.Statuas cōminuite.i.imagines idolorum ſuorū.1. Imagines
Reg.5. Vt faciatis ſimilitudines anorum veſtrorum: & ſimilitudines Similitudies
murium.Et in lingua chaldaica aliquando ſcribitur
cum aleph in fine tam in ſingulari ꝙ̃ in plurali.Dañ.
2.Statua illa magna.Item צלמות Salmaueth. ideſt vmbra Statua צלמות
mortis ſeu caligo mortis:compoſitū a צל Sel quod ſignificat
vmbram:& מות maueth quod ſignificat mortem.
Iob.3. Obſcurēt eum tenebre & vmbra mortis.& in eodē.
10.Ad terram tenebroſam & opertam mortis caligine. Et vmbra mortis.
in eodem. Vbi vmbra mortis & nullus ordo. Et in eodem. Mortis caligo.
12.Qui producit in lucem vmbram mortis.p̄s.22. Si ambulauero
ī medio vmbre mortis nō timebo mala. p̄s.43.
Cooperuit nos vmbra mortis.Et inde dicunt aliqui hebrei
ꝙ deriuatur צלמון Salmon.i.locus obſcurus & tenebroſus.
p̄s.67.Niue dealuabuntur in ſelmō.q.d.vbi eſt obſcuritas צלמון
& caligo:ibi erit niuis dealbatio.

צלע Selaa.coſta.latus.Geñ.2. Et edificauit dominus deus
coſtam quam tulerat de adam.Et in plurali צלעות Selaoth. צלע
vt in eo.Tulit vnam de coſtis ei9.Et quia coſte ſunt Coſta. צלעות
in vtroq; latere animalis:ideo ſignificat etiam lat9:& eſt in Coſte.
hebreo communis generis. vt Exo.25. Duo circuli ſint
in latere vno:& duo in altero.Et in eodē.Ad continēdas tabulas Latus.
in vno latere tabernaculi.3.Reg.6. Oſtium lateris
medii in pariete erit. Hiere.20. Cuſtodientes latus meum
Ezech.41.Et latitudinem lateris quattuor cubitorum. &
in eodem.Latera aūt latus ad latus bis triginta trium.& in
plurali צלעות Selaoth.ſiue צלעים Selaim. vt in eodē.Que צלעים
ingrederentur per parietem domus in lateribus.Et in eo.
Et vidi in domo altitudinē per circuitum & fundata latera.
Ponitur etiam pro tabulis vel tabulatis.3. Regū.6.Et texit
pauimentum domus tabulis abiegnis. Et in eodem. Et ad Latera.
poſteriorem partem templi tabulata cedrina.Et in eodē.7 Tabule
Et tabulis cedrinis veſtiuit totam cameram.Eſt etiam צלע Tabulata. צלע
Selaa nomen proprium loci.Ioſ.18.Et ſela & eleph & ieb9 צלע
que eſt ieruſalē.Item צלע Salaa.i.claudicare.Geñ.32. Ipſe Claudicar
vero claudicabat pede.Michee.4. Congregabo claudicantem.
& inde צלע Selaa.i.claudicatio ſeu fractura cruris vel צלע
pedis. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit plagam ſeu infirmitatem.
p̄s.34.Et aduerſum me letati ſunt & conuenerunt.
Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Et
in infirmitate mea letabantur.p̄s.37.Ego autē in flagella Infirmitas
paratus ſum. Pro quo beatus hiero. tranſtulit. Ego autem Plaga
ad plagas paratus ſum.

צלצל Rubigo. צלצל

צִלְצַל Selaſal.rubigo.Deut.28. Fruges terre tue rubigo conſumet.Item צִלְצַל Silſal.Vas ſeu inſtrumentū quo piſces capiūtur.De q̄ vide ſupra in dictiōe צלל ſalal.

צמם צמת Qd intrin ſecus latet. turpitudo. צמים Sitiētes.

צַמָּם Samā.cincinus capillorū:ſeu coma capitis ſecundū hebreos:pro quo beatus hiero.trāſtulit.id quod intrinſecus latet:& ſcribitur cum ſimplici mem & cum tau ī fine & dicitur צמת Samath.Canti.4.Abſqꝫ eo quod intrī ſecus latet.In alio vero loco btūs hiero.trāſtulit turpitudinem.vt Eſa.47.Denuda turpitudinem tuam.pro quo he.le.Denuda comam tuam ſeu cincinos capitis tui.Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur צמים Samim.ideſt illi qui habitant in deſertis:& habent longam comam & intōſam barbam.pro quo beatus hiero.tranſtulit ſitientes.Iob.5.& bibēt ſitiētes diuitias eius.De quo vide in dictiōe ſequēti.

צמא ſitire. צמא Sitis. צמאן Dipſas Sitis.

צָמָא Sama.ſitire.Exo.17.Sitiuit ergo populus propter aque penuriam.Ps.62.Sitiuit in te anima mea.Ps.106.Eſurientes & ſitientes.Eſa.32.Et potum ſitiēti aufert Et in eodē.48.Non ſitierunt in deſertis.Et aliquando ſcribitur ſine aleph.vt Iudi.4.Da mihi obſecro paululū aque quia ſitio valde.Ruth.2.Sed etiam ſitiens vade ad ſarcinulas & bibe.Iob.5.Bibent ſitientes diuitias eius.Et in eodē.18.Et exardeſcet contra eum ſitis.pro quo hebrei legunt.Et preualebunt contra eum ſitientes.Et inde צמא Sama.i.ſitis.Exo.17.vt occideres nos & liberos noſtros in ſiti.Iudi.15.Et in ſiti morior.p̄s.68.Et in ſiti mea potauerūt me aceto.p̄s.103.Expectabunt onagri in ſiti ſua.Amos.8.Nō fames panis nec ſitis aque.& aliquando ſcribitur cum littera nun in fine & dicitur צמאן Simaon Deut.8.Ac dipſas.ideſt ſitis.nam grece dipſas idem eſt quod ſitis latine.Ps.106.Et exitus aquarum in ſiti.

צמד Initiari. Adiūgere adherere. Cōcinare. צמיד Operculum צמד Par Iugale צמדים Iuga. Iugera צמיד Armilla. צמידים Armille

צָמַד Samad.Iungere.adherere.concinare.Beatus hiero.tranſtulit initiari.Nume.25.Initiatuſqꝫ eſt iſrael beelphegor.Et in eodem.qui initiati ſunt beelphegor.ꝓ quo hebrei legunt.iunctus eſt ſiue adheſit beelphegor.2.Reg.20.Et deſuper accinctus gladio dependēte vſqꝫ ad ilia.Pro quo hebrei legunt.Et deſuper accinctus gladio adiūcto ſeu adherente ſuper lumbos ſuos.p̄s.49.Et lingua tua cōcinabat dolos.Et inde צמיד Samid.ideſt operculum quod ponitur ſuper vas & cum eo iungitur.Nu.19.Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam deſuper.& inde צמד ſémed.ideſt par ſeu iuga boum vel aliorum animaliū aut bini.Iudi.19.Habēs in comitatu puerū & duos aſinos.ideſt par aſinorum.3.Reg.19.Tulit par boum & mactauit illud.Hiere.51.Collidam in te agricolam & iugale eiꝰ.Et in plu. צמדים Semadim.3.Reg.19.Arantem in duodecim iugis boum.4.Regum.9.Memini enim quando ego & tu ſedētes in curru ſequebamur achab.pro quo hebrei legunt.Sedentes in iugis.ideſt in curribus qui vehebātur iugis equorum.Eſa.5.Decem iugera vinearum facient lagunculam vnam.ideſt vinee que decem iugis boum vno die poſſint arari.Item צמיד Samid.ideſt armilla.Nu.31.periſcelides & armillam.Et in plu.צמידים ſemidim.Gen̄.20.cūqꝫ vidiſſet inaures & armillas.

צמח germinare Oriri. Pullular. Creſcere. צמח Germen. Oriens

צָמַח Samach.germinare.pullulare.oriri.creſcere.Gen̄.2.Omnemqꝫ herbam regionis priuſqꝫ germinaret.& in eodem.3.Spinas & tribulos germinabit tibi.Et in eodē 41.Alie quoqꝫ ſpice totidem tenues & percuſſe vredine oriebantur.ideſt pullulabant.Exo.10.Corrodet enim omnia ligna que germinantur in agris.Leuit.13.Porro ſi ſteterit macula & capilli nigri fuerint.Pro quo hebrei legūt.Et capillus niger pullulauerit ſiue creuerit.Deut.29.Neqꝫ virēs quippiam germinet.2.Reg.10.Manete in hierico donec creſcat barba veſtra.Et in eodem.22.Nec eſt quicquā ex eo quod non germinet.p̄s.103.Producens herbam iumentis.ideſt germinare faciens.p̄s.146.Qui producit iumentis fenum.Eccl's.2.Vt irrigarent ſiluam lignorū germinantium.Eſa.44.Germinabunt inter herbas.& in eo.55.Et infundit eā:& germinare eam facit.Ezech.16.Et pillus tuus germinauit.Et inde צמח Sémach.ideſt germen.Gen̄.19.Vniuerſos habitatores vrbium & cuncta terre virentia.Pro quo hebrei legunt.Et omne germen terre.Eſa.4.In die illa erit germen dn̄i in magnificentia.Zach.3.ecce ego adducam ſeruum meum orientē.i.germen ſeu germinantem.Et in eodem.6.Ecce vir oriens nomen eius.

צמק Arere. צמוקים Vue paſſe.

צָמַק Samac.arere.ſiue aridum eſſe.Oſee.9.Da eis vuluā ſine liberis & vbera arentia.Et inde vue paſſe dicuntur צמוקים Simucim.1.Reg.25.Centum ligaturas vue paſſe.Et in eo.30.Et duas ligaturas vue paſſe.

צמר Lana. צמרת Medula. Cacumen. Sūmitas

צֶמֶר Sémer.lana.cacumē.ſ.arboris.ſeu medula.Deut.22.Non indueris veſtimentum quod ex lana linoqꝫ cōtextum eſt.Prouer.31.Queſiuit lanam & linum.Eſa.1.Velut lana alba erunt.Ezech.27.In lanis coloris optimi.Pro quo hebrei legunt.In lana candida.Item צמרת Saméreth ideſt cacumen ſeu ſummitas arboris: vel medula arboris.Ezech.17.Tulit medulam cedri.Et in eo.Et ſummam ego de medula cedri ſublimis.& in eo.31.Et inter condenſas frondes elatum eſt cacumen eius.& in eo.Et dedit ſummitatem eius virentē atqꝫ condenſam.Et in eo.Neqꝫ ponens ſummitatem ſuam inter nemoroſa atqꝫ frondoſa.

צמת Diſp̄dere. Perire Perdere cōſumere opprimere Tabeſcere. Cōſumere.

צָמַת Samath.Diſperdere.perdere.conſumere.ad internitionem perducere.2.Reg.22.Obedientes me:& diſperdam eos.Iob.6.Tempore quo fuerint diſſipati peribūt ideſt perditi erūt vel cōſumētur.Ps.72.Perdidiſti oēs qui fornicātur abs te.Ps.87.terrores tui conturbauerunt me.Pro quo hebrei legunt.Terrores tui conſumpſerunt me.& Beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit oppreſſerunt me.p̄s.93.Et in malicia eorum diſp̄det eos: diſperdet eos dominus deus noſter.p̄s.100.Detrahentem ſecreto proximo ſuo hunc perſequebar.pro quo hebrei legunt.hūc diſperdebā ſiue cōſumebā.p̄s.118.Tabeſcere me fecit zelus meus.ꝓ quo btūs hiero.ī pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.cōſūpſit me zelus meus.Threñ.3.Lapſa eſt in lacum vita mea.pro quo hebrei legunt.Diſperierunt:ſeu conſumpte ſunt in lacu vite mee.& ponitur in hebreo in plurali.quia vita in hebreo eſt pluralis numeri:& caret numero ſingulari.

צנין צנינים Lancea Sudes. צנה ſcutum. צנים Armatus.

צְנִין Senin.ſpina.ſiue vepres.tranſlatio noſtra traduxit lāceā ſeu ſudē.& ſolū inuenitur in nūero plu.ſ. צנינים ſeninim.Nu.33.& lācee in lateribus vrīs.Ioſ.23.& ſudes in oculis vrīs.& inde צנה Sina.i.ſcutū.3.Reg.10.fecit rex ſalomon cētū ſcuta de auro puriſſimo.Ps.34.App̄hēde arma & ſcutū.p̄s.90.ſcuto circūdabit te veritas eius.Amos.4.Et leuabūt vos in cōtis.pro quo he.le.Et leuabūt vos ī ſcutis.& dicunt ꝙ ponitur ibi ꝓ nauiculis puis ad modū ſcuti factis.& inde צנים ſinim.i.arma ſeu armati.Iob.5.& ipſū rapiet armatus.Prouer.22.Arma & gladii in via ſupbi.hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat ſpinas ſeu tribulos.

צנח Defigere ſuſpirare deſcendere

צָנַח Sanach.figere.defigere.ſuſpirare.Iudi.4.Percuſſitqꝫ malleo defixit in cerebrū vſqꝫ ad terrā.ſigñat ēt ſuſpirare.Ioſ.18.Suſpirauitqꝫ vt ſedebat in aſino.Iudi.1.que cum ſuſpiraſſet ſedens in aſino.hebrei tamen dicunt ꝙ in duobꝰ locis p̄dictis ſigñat deſcēdere ſeu declinare.vñ in p̄dictis locis ipi legūt.& deſcēdit ſeu declinauit de aſino.

צנם צנמות Aride

צָנֻם Senum.aridū.ſiccū.& ſolū īuenitur in nu.plu.& ī ge.fe.ſ. צנמות ſenumoth.Gen̄.41.alie q̄qꝫ ſeptē tenues & pcuſſe vredine oriebātur.pro quo he.le.& ecce ſeptē ſpice aride tenues & pcuſſe vrediē oriebātur poſt illas.& ſolū inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui ꝙ ſignificat minutas ſeu paruas.

צָנוּעַ Humilis. צְנוּעִים Humiles הַצְנֵעַ Solicitus ſeruare.

צָנוּעַ Sanúaa.humilis.modeſtus.&ſolũ iuenitur in nu.plu.ſ.צְנוּעִים Senuim.Prouer.11. Vbi aũt eſt hũilitas: ibi & ſapiẽtia.ꝑ quo he.le.& cũ humilib⁹ ſapiẽtia.& ide הַצְנֵעַ haſnéa .i.humiliter.btũs hiero.trãſtulit ſolicitũ.Mich.6.& ſolicitũ ambulare cum deo tuo.& ſolũ inuenitur in p̄dictis locis.in lingua vero chaldaica ſigñat ſeruare ſeu obſeruare

צָנַף Circũuoluere. Coronare. צְנֵפָה צָנִיף Cidaris מִצְנֶפֶת cidarim צְנִיפוֹת Vitte.

צָנַף Sanaph.circũuoluere.amicire.Leuit.16.Cidarim mũdã ĩponet capiti.i.circũuoluet capiti.Eſa.22.coronãs coronabit te tribulatiõe.Pro quo he.le.Circũuoluẽs circũuoluet te inuolutione:ſiue amiciẽs amiciet te amictu. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ.ſ.צְנֵפָה Senepha.& inde צָנִיף Saniph.i.vitta vel cidaris que capiti imponitur vel circũuoluitur aut amicitur.vt Zach.3. Ponite cidarim mundam ſup caput eius:& poſuerũt cidarim mũdã ſup caput eius.Scribitur ẽt cũ mem in principio & cũ tau in fine & dr̃ מִצְנֶפֶת Miſnépheth.Exo.28.Cidarim & balthẽũ.Leuit.16.Cidarim lineã imponet capiti.vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatum.Ezech.21. Aufer cidarim: tolle coronam.Et in plu.צְנִיפוֹת Seniphoth. Eſa.3.& ſindones & vittas & theriſtra.vbi ponitur pro vittis.

צִנְצֶנֶת vas.

צִנְצֶנֶת Sinſéneth.genus vaſis.vt lagũcula.Exo.16.ſume vas vnum & mitte ibi man.& ſolum inuenitur in predicto loco.

צִנֹּק carcer.

צִנֹּק Sinoc. Carcer. Hiere.29. vt mittas eum in neruum & in carcerem.& ſolum inuenitur in predicto loco.

צִנּוֹר Fiſtula cataracte.

צִנּוֹר Sinor.Fiſtula.canalis.ſeu cataracta.2. Reg.5. Et tetigiſſet domatũ fiſtulas.Ps.41.Abyſſus abyſſum inuocat in voce cataractarum tuarum.

צַנְתֵּר Roſtra

צַנְתֵּר Santher.Canalis.btũs hiero.trãſtulit roſtrum. & ſolũ inuenitur in nu.plu.Zach.4 Que ſũt iuxta duo roſtra aurea:& ſolũ inuenitur in predicto loco.

צָעַד Diſcurrere. Incedere. Calcare Ambulare Gradiri Cõculcare צַעַד Greſſus צְעָדִים Paſſus Greſſus אֶצְעָדָה Piſcelides Armilla.

צָעַד Saad.Incedere.ambulare.deãbulare.gradiri.cõculcare.Geñ.49.filie diſcurrerãt ſup murũ.i. incedebant vel deãbulabãt.Iob.18.& calcet ſup eum quaſi rex ĩteritus ĩ.ãbulet ſup eũ.p̄s.67.Cũ ptranſieris per deſertũ.ꝑ ꝙ btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.& ambulares per deſertũ. Prouer.7.Viã domus illius graditur.& in eo.30.Tria ſunt q̄ bene gradiũtur. Abach.3.In fremitu cõculcabis terrã. & inde צַעַד ſead.ſiue צְעָדָה ſeada.i.greſſus.inceſſus. paſſus. 2.Reg.5.& cũ audieris ſonitũ clamoris gradiẽtis in cacumine pirorũ.ꝑ quo he.le.& erit cũ audieris ſonitũ greſſus. & in plu.צְעָדִים ſeadim. 2.Reg.6.Cumq; trãſcẽdiſſent qui portabãt arcã dñi ſex paſſus.p̄s.17. dilataſti greſſus meos ſubt⁹ me.Scribitur ẽt cũ mem ĩ pricipio.p̄s.36.apud dñm greſſus hoĩs dirigũtur. Dañ.11.per libyã quoq; & ethiopiã trãſibit.ꝑ quo he.le.Libyi quoq; & ethiopes in greſſib⁹ ei⁹ & inde אֶצְעָדָה Eſaada.quod ẽ gen⁹ ornamẽti. ꝑ quo btũs hiero.trãſtulit. piſcelides qđ ẽ ornamẽtũ cruris: a pi grece i.circũ:& ſcelos.i.crus:eo qđ ponitur circũ crura.Nu.31.periſcelides & armillas ãnulos & dextralia. & aliqui hebrei dicũt ꝙ eſt ornamentum brachii.2.Regũ.1.Et tulit diadema quod erat in capite illius:& armillã de brachio eius.vbi ponitur pro armilla.Et aliquando ſcribitur ſine aleph. Eſa.3. Et diſcriminalia & periſcelides & murenulas.

צָעָה Gradiri Diſcurrere Sternere

צָעָה Saa.Gradiri.diſcurrere. iſtabilẽ ſeu mobilẽ eſſe. ſternere. Eſa.51.Cito veniet gradiẽs ad apiẽdũ.& in eo. 53.Gradiẽs in multitudine fortitudinis ſue. Hiere.2. Sub omni ligno frõdoſo tu proſternebaris meretrix.ꝑ quo he.le.Tu diſcurrebas meretrix:ſiue inſtabilis eras. poteſt etiã ſignificare ſternere vel proſternere ſicut eſt in lr̃a nr̃a. vt Hiere.48.Et mittã ei ſtratores & ſternent eum.

צָעַן Trãſferri

צָעַן Saan.moueri.ſeu tranſferri de loco in locũ.Eſa.33.tabernaculũ qđ nequaq; trãſferri poterit.

צָעִיף Teriſtrum

צָעִיף Saiph.Genus veſtis:quo mulieres opiũt caput ſeu faciẽ.pro quo btũs hiero.trãſtulit teriſtrũ.Geñ.38.Aſũſit teriſtrũ & mutato habitu ſedit in biuio itineris. & in eo. Depoſitoq; habitu quem ſumpſerat.pro quo in hebreo habetur.& depoſuit teriſtrum ſuum de ſuper ſe.

צַעֲצֻעַ צַעֲצֻעִים Statuarij.

צַעֲצֻעַ Saaſua. Statuarius.& ſolũ inuenitur in nu.plu.ſcilicet צַעֲצֻעִים Saaſuim.2.Paralip.3.Cherubim duo opere ſtatuarii.Quod in hebreo legitur plu.ſ.ſtatuariorum

צָעַק Clamare vociferari. cõclamare Cõuocare. צְעָקָה Clamor

צָעַק Saac.Clamare.exclamare. vociferare. cõuocare. ſeu cõgregare.Geñ.4 Vox ſanguinis fratris tui clamãtis ad me de terra.Exo.5.& idcirco vociferãtur dicẽtes eamus & ſacrificem⁹ deo nr̃o.& in eo.14.qđ clamas ad me.& ĩ eo. 22.vociferabũttur ad me:& ego exaudiã clamorẽ eorũ. & ĩ eo.Si clamauerit ad me exaudiã eũ.4.Reg.2.heliſe⁹ aũt videbat & clamabat.p̄s.33.Clamauerũt iuſti & dñs exaudiuit eos.p̄s.106.& clamauerũt ad dñm cũ tribularẽtur. Hiere. 22.aſcẽde libanũ & clama.Threñ.2.Clamauit cor eorũ ad dñm.Sigñat ẽt cõuocare:ſiue cõclamare ad cõgregãdũ populũ vel exercitũ.vt Iudi.7.Cõclamãtes aũt viri iſrael.Et in eo.cõclamauitq; oĩs ephraim & p̄ocupauit aquas. pro ꝙ he.le.& cõuocat⁹ ſeu cõgregat⁹ eſt oĩs ephraim.1.Reg. 10.& cõuocauit ſamuel oẽm pp̄lm ad dñm 4.Reg.3.Conuocauerũt oẽs qui accincti erãt baltheo.& ide צְעָקָה Seaca i.clamor ſiue vociferatio.Geñ.18.Vtrũ clamorẽ qui venit ad me ope cõpleuerunt.Et in eodẽ.27.Et rugiuit clamore magno.Exo.3.& clamorẽ eius audiui. vide ẽt de hoc ſupra in dictione זָעַק zaac.

צָעַר Minui. attenuari צָעִיר minimus Iunior. Minor paruulus צְעִירִים minores Paruuli צְעִירָה minor. modicũ מִצְעָר Paruũ Nihilũ.

צָעַר Saar.minui.diminutũ ſeu minorẽ eſſe.Iob.14. Siue nobiles fuerint filii eius ſiue ignobiles nõ intelligit. ꝑ quo he.le.honorãtur filii ei⁹ & neſcit: & minorãtur ſiue diminuũtur & nõ ĩtelligit.Hiere.30.& glĩficabo eos & nõ attenuabũtur.i.nõ minuẽtur.et inde צָעִיר ſair .i.minim⁹ ſeu puus.Geñ.43.et minimus iuxta etatẽ ſuã.ꝑ ꝙ he.le.minim⁹ ſeu minor iuxta minoritatẽ ſuã.Iob.32.Iunior ſum tp̃e.i.minor.Mich.5.Et tu bethleem ephrata puulus es in millibus iuda.et in plu.צְעִירִים ſeirim.Hiere.14.Maiores miſerũt minores ſuos ad aquã.Et in eo.48.annũciate clamorẽ puulis eius.Zach.13.Et cõuertã manũ meã ad puulos.Et in ge.fe.צְעִירָה Seira.Geñ.19.Dixit maior ad minorẽ.Et in eo.Minor quoq; pepit filiũ.Dañ.8. Egreſſum eſt cornu vnũ modicũ.Et in hebreo eſt ge.fe.et inde מִצְעָר miſaar.i.modicũ.ſeu modica. vel paruum. Iob.8. Et ſi priora tua fuerint parua.pro quo he.le. Et erit principium tuum modicum ſeu paruum.Eſa.63.quaſi nihilum poſederunt populum ſanctum tuum.ideſt quaſi modicum.

צָפַד adherere.

צָפַד Sapad. Adherere. Threñ.4. Adheſit cutis eorum oſſibus.et ſolum inuenitur in predicto loco

צָפָה Intueri circũſpicere Cõtẽplari. Reſpicere Sperare צוֹפֶה ſpeculator צוֹפִים

צָפָה Sapha.intueri ſeu reſpicere.ſpeculari.cõtẽplari.ſperare.coopire.Geñ.31.Intueatur et iudicet dñs ĩter nos. Iob.15.Circũſpectãs vndiq; gladiũ.i.intuẽs ſeu reſpiciens. Ps.5.Mane aſtabo tibi & videbo.pro quo beatus hiero. in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Mane preparabor ad te & cõtemplabor.p̄s.65.Oculi eius ſuper gentes reſpiciunt. Eſa.21. Contemplare in ſpecula. Threñ. 4. Cum reſpiceremus ad gentem que ſaluare nos non poterat. Naum. 2. Contemplare diem. Abach.2.& contemplabor vt videam quid dicat mihi. Sigñat ẽt ſpare.vt Mich.7.Ego aũt ad dñm aſpiciam .pro quo he.le.Ego aũt in domino ſperabo.& inde צוֹפֶה ſophe.i.ſpeculator ſeu contemplator.Ezech.3.Speculatorem dedi te domui iſrael.Oſee.9.Speculator ephraim cum deo meo.& in plurali צוֹפִים ſophim.1.Regum.14.Et

Speculatores מִצְפֶּה מִצְפָּה Specula ſpeculatio צָפָה Cooperire Operire. צִפּוּי coopertoriū. צֶפֶת Caput columne. צַפַּת Fetor.

reſpexerūt ſpeculatores qui erant in gabaa.Eſa.66.Speculatores eius ceci ſunt.& inde מִצְפֶּה Miſpe ſeu מִצְפָּה Miſpa. ideſt ſpecula.ſeu ſpeculatio.Eſa.21.Sup ſpeculā dn̄i ego ſū ſtans iugiter.Oſee.5.Laq̄ facti eſtis ſpeculationi.Michee 7.Dies ſpeculatiōis tue.Eſt ēt nomē propriū loci excelſi & eminētis:vnde ſpeculatores ſolent ſpeculari.1.Regū.10.& conuocauit ſamuel populū ad dn̄m in maſpha.Sign̄at ēt p̄dicta dictio צָפָה Sapha.coopire aut tegere.Exo.25.& deaurabis eā auro mūdiſſimo.i.cooperies.& in eo.36.Quas operuit auro.& in eo.38.Quas & ipſas veſtiuit argento.i.operuit.3.Reg.6.& operuit lignis cedrinis intrinſecus:& texit pauimētum domus:& in eodem.& operuit illū atq; veſtiuit auro puriſſimo.Et in eodem.Domum quoq; an̄ oraculum operuit auro puriſſimo.Prouer.26.Quomodo ſi argento ſordido ornare velis vas fictile.ideſt coopire velis. Et inde צִפּוּי Sipui.i coopertorium.Nu.16.Et producat ea in laminas:& affigat altari.pro quo hebrei legūt.& ꝓducat ea i laminas in coopertorium altari.Et inde צֶפֶת Sépheth. i.caput columne quo colūna operiebatur.2.Paralip.3.porro capita earum quinq; cubitorū.Itē צַפַּת Saphath.ideſt fetor:ſecundū tranſlationē noſtram.Ezech.32.Et irrigabo terram fetore ſanguinis tui.De quo vide ſupra in dictione צוּף Suph.

צַפַּחַת ſcyphus. Lecythus Vas. צַפִּיחִית Laganū.

צַפַּחַת Sapáchath.ſcyphus:aut phiala.vel lecythus.1.Reg.26.Tulit igitur dauid haſtā & ſcyphū aque.3.Reg.17.Et paululū olei in lecytho.& i eodē.Neq; lecythus olei minuetur.& i eo.19.& ecce ad caput ſuū ſubcinericiꝰ panis & vas aque.vbi ponitur pro vaſe.Item צַפִּיחִית Sapichith.ideſt laganum:ſiue maſſa oleo frixa & melle lita.Exo.16.Guſtuſq; eius quaſi ſimile cum melle.

צָפַן Abſcōdere Celare. Protegeř Tegere Occultare Cuſtodire Seruare Reſpicere. צָפוּן Abſcōditū Arcanū. Abſcondita צְפֻנַת abſcōdita. צָפוֹן Aquilo צְפוֹנִי Aquilonar.

צָפַן Saphan.reſeruare.celare.tegere.protegere.recondere.ſeruare.cuſtodire.Exo.2.Et abſcondit tribus menſibus.& in eodem.Cūq; iam celare non poſſet.Ioſ.2.Tollēs mulier viros abſcondit eos.Iob.10.Licet hoc celes in corde tuo.& in eodē.14.Quis tribuat mihi vt in inferno ꝓtegas me.Et in eo.15.& numerus annorū incertꝰ eſt tyrannidis eius.pro quo he.le.Et numerus annorū abſconditus eſt robuſto ſeu tyranno.Et in eo.17.Cor eorū longe feciſti a diſciplina.pro quo he.le.Cor eorum texiſti ſeu celaſti a diſciplina.Ps.16.Q̄m abſcondit me in tabernaculo ſuo.Ps.30.Quā abſcōdiſti timētibus te.p̄s.55.Inhabitabunt & abſcōdēt.Ps.118.In corde meo abſcondi eloq̄a tua.Prouer.1.abſcondamus tendiculas contra inſontem.& in eodem.Et moliuntur fraudes cōtra aīas ſuas.pro quo he.le.& abſcondunt pro aīabus ſuis:ſiue cōtra aīas ſuas.& in eodem.10.Sapiētes abſcōdūt ſcientiā.Hiere.16.Et nō fuit occultata iniq̄tas eorū ab oculis meis.Significat etiā ſeruare:ſiue reſeruare vel cuſtodire.Prouer.2.Et mandata mea abſconderis penes te.i.ſeruaueris ſeu reſeruaueris.& in eodē.Cuſtodit rectorū ſalutē.& in eo.27.qui retinet eā:quaſi qui vētū teneat.pro quo he.le.Qui ſeruat eam:quaſi qui ſeruat ventum.Canti.7.Noua & vetera dilecte mi ſeruaui tibi.Significat etiā reſpicere.p̄s.9.Oculi eiꝰ in pauperē reſpiciūt.Et inde צָפוּן ſaphum.i.abſcōditū ſiue arcanū.Ps.15.& de abſcōditis tuis adimpletus eſt vēter eorū.p̄s.82.Et cogitauerūt aduerſus ſanctos tuos.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Et inierunt cōſilium aduerſus arcanū tuū.Ezech.7.& violabūt arcanū meū.Scribitur ēt cū mem in pricipio.vt in abdia.Inueſtigauerunt abſcondita eius.Et aliq̄n ſcribitur cū tau in fine & dr̄ צְפֻנַת ſáphnath.Gen̄.41.Et vocauit eum lingua egyptia ſaluatorem mundi.Pro quo he le.& vocauit eū abſconditorū reuelatorē.De quo vide ſupra in dictione פַּעְנֵחַ Pachnéach.Itē צָפוֹן Saphon.i.aquilo ſeu ps ſeptētrionalis.Gen̄.28.& dilataberis ad oriētē & occidētē & ſeptētrionē & meridiē.Iob.26.Qui extēdit aquilonē ſuper vacuū.Eſa.43.Dicā aquiloni:da.Et inde צְפוֹנִי ſephoni.ideſt aquilonaris ſeu ille qui eſt ab aquilone.Ioel.2.& eū qui ab aquilone eſt longe faciam a vobis.

צֶפַע regulus. צִפְעֹנִי Aſpis צִפְעֹנִים Reguli צְפִיעַ צְפִיעֵי Fimus צְפִיעוֹת Diuſa gña Nepotes

צֶפַע Sépháa.ſerpentis genus.i.regulus ſeu baſiliſcus:aut aſpis.Eſa.14.De radice enī colubri egredietur regulus.ſcribitur ēt cū nun in fine & dr̄ צִפְעֹנִי ſiphoni.Prouer.23.Et ſicut regulus venena diffundet.Eſa.59.Oua aſpidis ruperūt.& in plu.צִפְעֹנִים Siphonim.Hiere.8.Quia ecce ego mittā vobis ſerpentes regulos.Item צְפִיעַ Sephia.i.fimus.ſtercus.& ſolum inuenitur in nu.plu.ſ.צְפִיעֵי ſephie.Ezech.4.Ecce dedi tibi fimū boum pro ſtercoribus humanis.& in ge.fe.צְפִיעוֹת ſephioth:quod ſecundum hebreos ſignificat nepotes.ſeu ꝓgeniē.Beatus hieronymꝰ trāſtulit diuerſa genera.Eſa.22.& ſuſpendā ſup eū oēm gloriā domus pr̄is eiꝰ:vaſorū diuerſa genera.ꝓ quo he.le.& ſuſpēdā ſup eū oēm gl̄iā domꝰ pr̄is eiꝰ filios & nepotes ſeu ꝓgeniē.

צִפְצֵף Garrire Gānire muſſitare Clamare צַפְצָפָה Suꝑficies

צִפְצֵף Siphſaph.garrire.gānire.muſſitare.Eſa.8.qui ſtridēt in incantationibus ſuis.Pro quo hebrei legūt.Qui garriunt & clamāt ſiue ſonant.Et in eo.10.Et nō erat qui moueret pēnā & aperiret os & gāniret.& in eodē.29.& de humo eloquiū tuum muſſitabit.Et in eo.38.Sicut pullus hirūdinis ſic clamabo.i.garriā ſeu gāniā more auium.Itē צַפְצָפָה ſaphſapha.i.ſuꝑficies.Ezech.17.In ſuꝑficie poſuit illud.hebrei tn̄ dicūt ꝙ ſign̄at genus quoddā ſalicis.

צָפַר manicare. צְפָרָא mane. צְפִירָה Contritio. Sertum. צִפּוֹר volatile Paſſer Auis. צִפֳּרִים Paſſeres Aues. צָפִיר Hircus צְפִירִים Hirci. צִפֹּרֶן Vnguis צִפָּרְנַיִם vngues

צָפַר Saphar.Manicare.i.mane conſurgere.Iudi.7.Qui timidus & formidoloſus eſt reuertatur.Pro quo he.le.Reuertatur & manicet.i.mane recedat.Et inde צְפָרָא Saphra:quod in lingua chaldaica ſignificat mane ſiue tēpus matutinum.& inde צְפִירָה Sephira.pro quo btūs hiero.trāſtulit contritionē.Ezech.7.Venit contritio ſup te.& in eo.Egreſſa eſt contritio.hebrei vero dicunt ꝙ ſign̄at ſententiā mane prolatā.Ponitur etiam pro corona vel ſerto.Eſa.28.Corona glorie & ſertum exultationis.Item צִפּוֹר ſipor i.auis ſeu volucris aut paſſer.& eſt cōmunis generis.Gen̄.7.Cunctūq; volatile ſecundum genus ſuum.Leuit.14.tinget i ſanguine paſſeris immolati.Deut.14.Omnē auem mundam comedite.Ps.83.Et enim paſſer inuenit ſibi domū.Ps.101.Sicut paſſer ſolitarius in tecto.Et in plu.צִפֳּרִים Siporim.Leuit.14.Vt offerat duos paſſeres viuos.p̄s.103.Illic paſſeres nidificabunt.Eſa.31.Sicut aues volantes ſic proteget dominus exercituum ieruſalem.Item צָפִיר Saphir.i.hircus.Dan̄.8.Ecce autem hircus caprarū veniebat.Et in eodem.Hircus autem caprarū magnus factus eſt nimis.& i eodem.Porro hircus caprarum rex grecorum eſt.Et in plu.צְפִירִים Sephirim.Nee.8.Hircos pro pctō duodecim.Item צִפֹּרֶן Siporen.vnguis ſiue vngula.Hiere.17.Scriptum eſt ſtillo ferreo & vnguine adamātina.& in plu.צִפָּרְנַיִם Sipornaím.Deut.21.Et circūcidet vngues eius.

צְפַרְדֵּעַ Rana. Rane.

צְפַרְדֵּעַ Sephardéa.rana.Exo.8.Et aſcēderūt rane.quod in hebreo legitur ſinglariter.ſ.& aſcendit rana.Et ponitur ibi ſingulare pro plurali.ſ.צְפַרְדְּעִים ſephardeim.i.rane.vt in eo.& educ ranas ſuper terram egypti.

צֶפֶת Caput columne

צֶפֶת Sépeth.caput.ſ.colūne.2.Paralip.3.Porro capita earū quinq; cubitorū.De q̄ vide ſupra i dictōe צָפָה ſapha

צִקְלֹן Pera.

צִקְלֹן Siclon.pera paſtoralis.4.Reg.4.Et frumentū nouum in pera ſua.

צָרַר Anguſtiare Hoſtiliter agere.

צָרַר Sarar.Anguſtiare.tribulare.hoſtiliter agere.aduerſari.claudere.ligare.Nu.25.Hoſtes vos ſentiant madianite.ꝓ quo hebrei legūt.Anguſtiare ſiue tribulare madianitas.Et in eodem.Quia ipſi hoſtiliter egerunt contra vos.Et in eodem.33.Auerſabuntur vobis in terra ha-

Tribulare. צָרָה מֵצַר Anguſtia. צַר Anguſtiator. Claudere. Ligare. Colligare. צְרוֹר Faſcicul⁹. Sacculus. צְרוֹרוֹת Sacculi. צְרוֹר Lapillus.

bitationis veſtre. Leuit.18. Sororē vxoris tue in pellicatum non accipies. pro quo he.le. & mulierem ſiue vxorem cum ſorore ſua non accipies ad tribulandū ſiue ad auerſandū.i. vt vnaqueqꝫ ſit hoſtis alterius ſiue auerſetur alterā : & ad inuicē ſint in anguſtiā & tribulationē. Hiere.10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. Soph.1. Et tribulabo hoīes. & inde צָרָה Sara ſiue מֵצַר Meſar. ideſt anguſtia ſiue tribulatio. & inde צַר Sar. ſiue צוֹרֵר Sorer. ideſt anguſtiator ſiue tribulator aut hoſtis. De quo vide ſupra in dictione צור Sur. Significat etiam claudere ſeu ligare. 2.Reg.20. Sed erāt clauſe vſqꝫ ad diem mortis ſue. Iob.26. Qui ligat aquas in nubibus ſuis. Prouer.26. Sicut qui mittit lapidē in aceruum mercurii. pro quo he.le. Sicut qui ligat lapidem. Cuius expoſitionē vide infra in dictione רָגַם ragam. Et in eo.5. quis colligauit aquas quaſi in veſtimento. vide ēt de hoc ſupra i dictione צור Sur. & inde צְרוֹר Seror. ideſt faſciculus. aut ſacculus in quo pecunia ligatur. Cāti.1. faſciculus myrrhe dilectus meꝰ mihi. Prouer.7. Sacculū pecunie ſecum tulit. Aggei.1. Miſit eas in ſacculum pertuſum. & in plu. צְרוֹרוֹת Seroroth. Geñ.42. Repererunt in ore ſaccorum ligatas pecunias.i. ſacculos pecuniarū. Item צְרוֹר Seror. lapillus: ſeu gleba parua que cadit de frumēto qñ cribratur. Amos.9. ſicut cōcutitur triticū in cribro: & non cadet lapillus ſuper terrā.

צָרַב ardere. Cōburere. צָרֶבֶת Cicatrix.

צָרַב Sarab. Comburere. ardere. Prouer.16. & in labiis eiꝰ ignis ardeſcet. Ezech.20. Et comburetur in ea oīs facies. & inde צָרֶבֶת Sarébeth. ideſt cicatrix que fit ex combuſtione. Leuit.13. quia cicatrix eſt combuſture.

צְרִי Reſina.

צְרִי Sori. reſina. & ſcribitur cū iod loco he. Geñ.43. modicum reſine & mellis & ſtoracis. Hiere.8. Nunquid reſina non eſt in galaad. Et in eodem.43. Et tolle reſinam virgo filia egypti. Ezech.27. Et mel & oleum & reſinam. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat theriacam.

צָרַח Vociferari. צְרִיחַ Turris. Preſidiū. צְרִיחִים Antra.

צָרַח Sarach. vociferari. fortiter clamare. Eſa.42. vociferabitur & clamabit. Soph.1. vox diei domini amara: tribulabitur ibi fortis. pro quo he.le. Vociferabitur ſiue clamabit ibi fortis. & inde צְרִיחַ Seriach.i. turris alta ex qua ſpeculatores clamant. Iudi.9. Ingreſſi ſunt fanum dei ſui berith. pro quo he.le. Ingreſſi ſunt turrim fani dei ſui berith. Et in eodem. Qui circundantes preſidium ſuſcenderunt.i. turrim. & in plurali צְרִיחִים Serichim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit antra. 1.Reg.13. In petris quoqꝫ & in antris & in ciſternis.

צְרַךְ Neceſſarium eſſe.

צְרַךְ Sarach. oportere. neceſſarium eſſe. indigere. 2.Paralipo.2. Nos autem cedemus ligna de libano quot neceſſaria habueris. Et in lingua chaldaica frequenter ponitur pro indigere vel oportere.

צָרוּעַ Leproſus. מְצוֹרָע Leproſi. מְצֹרַעַת Leproſa. צָרַעַת Lepra. צִרְעָה Scrabrones.

צָרוּעַ Sarúa. Leproſus. Leuit.13. quicunqꝫ ergo maculatus fuerit lepra. ideſt leproſus fuerit. Et in eo.22. Homo de ſemine Aaron qui fuerit leproſus. Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מְצוֹרָע meſoraa. Leuit.14. Hic eſt ritus leproſi. 2.Reg.3. Nec deficiet de domo ioab fluxū ſeminis patiēs & leproſus. & in ge.fe. מְצֹרַעַת meſoráath. Exo.4. ꝓtulit leproſam inſtar niuis. & inde צָרַעַת Saráath.i. lepra. Leuit.13. Plaga lepre ſi fuerit in homine. Item צִרְעָה ſiraa. nomē reptilis venenoſi. Beatus hieronymus trāſtulit ſcrabrones. Exo.23. Emittens ſcrabrones prius qui fugabunt eueum & cananeum.

צָרַף Purgare. Examinare. Vrere. Conflare. Probare. Excoqre. צוֹרֵף argentari⁹ artifex.

צָרַף Saraph. conflare. probare. examinare. purgare. ſ. ſicut metalla probantur & purgantur conflādo ea in ignē. Iudi.7. Et ibi probabo illos. p̄s.11. Argentum igne examinatum. p̄s.16. Igne me examinaſti. p̄s.17. Eloquia domini igne examinata. Ps.25. Vre renes meos & cor meū. Pro q̄ beatus hiero. in pſ. iuxta he.ve. tranſtulit. cōfla renes meos & cor meū. p̄s.65. Igne nos examinaſti ſicut examinatur argentū. Ps.104. Eloquiū dñi inflamauit eū. pro quo btūs hiero. tranſtulit. probauit eum. p̄s.118. Ignitum eloquium tuum vehementer. ideſt conflatum ſiue examinatum. pro quo btūs hiero. tranſtulit. probatus ſermo tuus nimis. Eſa.1. Et excoquā vſqꝫ ad purū ſcoriā tuā.i. igne purgabo. Et in eo.48. Ecce excoxi te: ſed non quaſi argētū. Hiere.6. Fruſtra cōflauit conflans. Et in eo.9. Ecce ego conflabo & probabo eos. Dañ.12. Et quaſi ignis probabuntur multi. & inde צוֹרֵף Sorèph.i. conflator. ſeu argentarius. Iudi.18. Et dedit eos argentario. Eſa.40. aut aurifex auro figurauit illud & laminis argenteis argentarius.

צָרְפַת Sarepta.

צָרְפַת Sárphath. nomen proprium prouincie: que in nr̄a tranſlatione ſarepta dicitur: vt in abdia. & trāſmigratio exercitus huius filiorum iſrael omnia loca chananeorum vſqꝫ ad ſareptam. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat galliam ſeu franciam. Sed probabilius videtur eſſe nomen loci vel prouincie exiſtentis in terra ſidoniorum que eſt prope terram chanaā: vt habetur. 3.Reg.17. Vbi dicitur vade in ſareptam ſidoniorum. Et in eodem. Surrexit & abiit in ſareptam ſidoniorum.

De incipientibus a littera. ק Coph.

קָאָה Euomere. Vomere. קִי vomitus.

קָאָה Caa. vomere. euomere. expellere. Leuit.18. Ne & uos ſimiliter euomat: ſicut euomuit gentem que fuit ante vos. Iob.20. Diuitias quas deuorauit euomet. Prouer.25 Cibos quos comediſti euomes. & aliquando ſcribitur cum littera iod loco aleph. Hiere.25. Bibite & inebriamini & vomite. & inde קִי Ci. ideſt vomitus. Prouer.26. ſicut canis qui reuertitur ad vomitum ſuum. Eſa.28. Omnes eñi menſe replete ſunt vomitu. Vide etiam de hoc infra in dictione קוא coa.

קָאֵם Stare.

קָאֵם Caem. in lingua chaldaica ſignificat ſtare ſeu conſurgere. vt Dañ.2. Stabat contra te.

קָאַת Onochrotalus. Pelican⁹.

קָאַת Caath. Nomen auis. ꝑ quo btūs hiero. trāſtulit onochrotalum ſiue pelicanum. Leuit.11. onochrotalū & porphyrionem. p̄s.101. ſimilis factus ſum pelicano ſolitudinis. Eſa.34. Et poſſidebunt eam onochrotalus & eritius. Soph.2. & onochrotalus & eritius.

קַב Cabus.

קַב Cab. Cabus. genus menſure. 4.Reg.6. Et quarta pars cabi ſtercoris columbarum quinqꝫ argenteis.

קָבַב Maledicē.

קָבַב Cabab. maledicere. imprecari. ſ. maledictiōe. Et ſcribitur cum ſimplici beth & ponitur punctus dagues ꝑ alio beth qđ deficit. Nu.22. Veni & maledic ei. & in eo. veni & maledic pp̄lo iſti. & i eo.23. Quomodo maledicā cui nō maledixit deus. Iob.3. maledicant ei: qui maledicūt diei.

קֵבָה vētriculus. קֻבָּה lupanar. Locus genitalium.

קֵבָה Ceba. vētriculꝰ. ſeu ſtomachꝰ. Deut.18. dabūt ſacerdoti armū & vētriculū. & dicūt hebrei ꝙ ſigñat coagulum. Item קֻבָּה Cuba. ideſt lupanar. ſeu proſtibulū. Nu.25. Ingreſſus eſt poſt virū iſraelitā in lupanar. Ponitur ēt ꝑ loco genitaliū. vt in eo. Et ꝑfodit ambos ſimul virum. ſ. & mulierē i locis genitalibus. & aliqui hebrei ſecundum primā ſignificationem legunt. In ventriculum ſeu in ſtomachū.

קִבֵּל Suſcipere. accipere. קְבֵל Coram. Contra.

קִבֵּל Cabel. recipe. ſuſcipe. acceptare. acqeſcere. 1.Paralip.21. hec dicit dñs elige qđ volueris. ꝑ q̄ he.le. hec dicit dñs ſuſcipe ſiue acepta tibi. ſ. vnū de tribꝰ. & in eo.12. ſuſcepit ergo eos dauid. 2.Paralip.29. & ſuſceperūt ſanguinē ſacerdotes. Dañ.2. & honorē multū accipietis a me. & in lingua chaldaica ſigñat ēt acqeſcere. ſeu obedire. Itē קְבֵל cebal ſiue קֳבֵל cobel.i. corā: ſeu cōtra: aut e regiōe. 4.Reg.15. & ꝑcuſſit eū palā & interfecit. ꝑ q̄ he.le. & ꝑcuſſit eū corā pp̄lo ſeu cōtra pp̄lm. Dañ.3. ſtabāt aūt in cōſpectu ſtatue.i. cōtra ſtatuā. & in eo.5. Quaſi manus hominis ſcribentis contra.

ꝓpterea. Eo ꝙ. Propter Quia. Eo ꝙ. quomodo. ſecundum. ſicut. Ergo. Quāuis ſtatim. Poſt. קבל arietes. קבל מקביל Contra

cādelabrum. Et quando preponitur ei dictio כָּל col: quę ſignificat omne: tunc ambe dictiones in lingua chaldaica ſignificāt propter. propterea. ideo. quia. eo ꝙ. quō. ſecundū. ſicut. ergo. quāuis. ſtatim. poſt. Dañ.2. Scientes ꝙ receſſerit a me ſermo. ꝓ quo he.le. Propterea ꝙ vidiſtis ꝙ receſſerit a me ſermo. Poteſt etiā legi ſic. Poſtq̄ vidiſtis. & in eo. Sed neqꝫ regum quiſquam magnus & potens. pro quo he.le. Eo ꝙ omnis rex magnus & potens. & in eodem. Quo audito rex in furore & ira precepit. ꝓ quo he.le. Propter hoc rex in furore & ira. & in eodem.4. Quia omnes ſapientes regni non queūt ſolutionem edicere. Et in eodem.5. quia ſpiritus amplior & prudentia intelligentiaqꝫ. & in eodem.6. Quia ſpiritus dei amplius erat in eo. Et in eo. Eo quod fidelis eſſet. Eſd.4. Poſſeſſionem trās fluuiū non habebis. pro quo he.le. Propter hoc poſſeſſio trans fluuium nō erit tibi. Significat etiam quomodo vel ſecundum: aut ſicut. vt Dañ.2. Quomodo ferrum comminuit & domat omnia. & in eodem. Secundum ꝙ vidiſti ferrum mixtum teſte. & in eodem.6. Sicut & ante conſueuerat. Item ponitur ꝓ ergo. vt Eſd.4. Nos ergo memores ſalis ꝙ in palatio comedimus. Item ponitur pro quāuis. Dañ.5. Cū ſcires hec omnia. i. quāuis ſcires hec omnia. Ponitur etiam pro ſtatim. vt in eo.3. Statimqꝫ in ipſo tempore. Item ponitur pro poſt. vt in eodem.2. Poſt hec daniel ingreſſus eſt ad arioch. & in eodem.3. Poſt hec igitur. Item קְבָל Cabal. i. inſtrumentū bellicum: quod ponitur ad diruendos muros ciuitatis. pro quo Beatus hieronymus tranſtulit arietes. Ezech.26. Et arietes temperabit in muros tuos. & deriuatur a predicta dictione קְבֵל Cebal. ſiue קֳבֵל Cobel: que ſignificat cōtra ſiue corā: eo quod ponitur cōtra muros ciuitatis. Et inde מַקְבִּיל Macbil. ideſt illud quod ponitur cōtra aliud ſiue e regione ipſius. Exo.26. Vt anſa contra anſam veniat: & altera alteri poſſit aptari.

קבע Configere. קבע Galea קבעת Fundus.

קָבַע Cabaa. affigere. configere. Prouer.22. Et configet eos qui cōfixerunt animā eius. Malach.3. Si configet homo deum: quia vos configitis me: & dixiſtis in quo configimus te. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat violentare ſeu iniuriam vel vim facere. Itē קֹבַע Cóbaa. ideſt galea ſiue alia armatura capitis. 1.Reg.17. Et impoſuit galeam eream ſup caput eius. Ezech.23. Lorica & clypeo & galea armabūtur contra te. Et aliquando ſcribitur cum caph loco coph. De quo vide ſupra in littera caph. Item קֻבַּעַת Cubáath. i. fex. ſeu fundus calicis vel vaſis. Eſa.51. vſqꝫ ad fūdum calicis ſoporis bibiſti. Et in eodem. Fundum calicis indignationis mee.

קבץ Cōgregar. Colligere. Coadunar קבוץ Congregatio

קָבַץ Cabas. congregare. colligere. coadunare. Geñ.41. Per ſeptem ānos fertilitatis qui iam nunc futuri ſunt cōgreget in horrea. Et in eodem. Congregate ſunt in horrea egypti. Ioſ.9. Et congregati ſunt pariter vt pugnarent contra ioſue. 2.Reg.12. Mitte & congrega ad me vniuerſū iſrael. & in eodem. Et congregauit prophetas in monte carmeli. Nee.5. Et omnes pueri mei congregati ad opus erāt. Prouer.13. Que autem paulatim colligitur manu: multiplicabitur. Et in eodem.28. In pauperes congregat eas. Eſa.22. Et congregaſtis aquas piſcine inferioris. Et in eodem.34. Illic congrati ſunt milui. & in eodem.60. Omne pecus cedar cōgregabitur tibi. Hiere.31. Et cōgregabo eos ab extremis terre. Ioeľ.2. Coadunate ſenes. ideſt cōgregate. Naum.2. Et facies omnium ſicut nigredo olle. pro quo he.le. Et facies omniū collegerunt nigredinem. vel ſic congregate. ideſt contracte ſunt nigredine. Soph.3. Et colligam regna. Et inde קִבּוּץ Cibus. ſiue קְבוּצָה Cebuſa. i. congregatus vel congregatio ſiue collectio. Eſa.57. Cum clamaueris: liberent te congregati tui. Ezech.22. Et congregabo eos in medio ieruſalem congregatione argenti & eris. Mich.1. Quia de mercedibus meretricis congregata ſunt.

קבר ſepelire קבר ſepulchrū monumētū ſepultura. קברים ſepulchra.

קָבַר Cabar. ſepelire. humare. Geñ.15. Sepultus in ſenectute bona. pro quo hebrei legunt. Sepelieris in ſenectute bona. & in eodem.23. Vt ſepeliam mortuū meum. Et in eodem. Atqꝫ ita ſepeliuit abraam ſaram vxorem ſuam. Et in eodem.49. Sepelite me cum patribꝰ meis. & in eodem. Ibi ſepelierunt eum & ſaram vxorem eius. Nu.33. Videntibus cunctis egyptiis & ſepeliētibus primogenitos ſuos. Deut.34. & ſepeliuit eum in valle terre moab. Hiere.14. & non erit qui ſepeliat. Et inde קֶבֶר Ceber. ſiue קְבוּרָה Cebura. ideſt ſepulchrum aut ſepultura. Geñ.23. Date mihi ius ſepulchri. & in eodem.35. Erexitqꝫ iacob titulum ſuper ſepulchrū eius: hic eſt titulus monumenti rachel. ideſt ſepulchri rachel. 3.Reg.13. Sepelite me in ſepulchro in quo vir dei ſepultus eſt. Eccſ.6. Sepulturaqꝫ careat. Ezech.38. Et facta eſt multitudo eius per gyrum ſepulchri eius. & in plurali קְבָרִים cebarim ſiue קְבָרוֹת cebaroth. Exo.14. Forſitā non erant ſepulchra in egypto. Nu.11. Vocatuſqꝫ eſt ille locus ſepulchra concupiſcētie. Iob.21. & ipſe ad ſepulchra ducetur. Ezech.32. In circuitu illius ſepulchra eorum.

קדד Inclinare קדקד Vertex.

קָדַד Cadad. inclinari. humiliari. adorare. Geñ.24. Inclinauit ſe homo & adorauit dominum. Exo.4. & proni adorauerunt. pro quo hebrei legunt. Et inclinauerunt ſe: & adorauerunt. 1.Regum.24. Et inclinans ſe dauid pronus in terram adorauit. Et ſecundum hebreos ſignificat predicta dictio verticem capitis terre demittere: & dicunt ꝙ deriuatur a dictiōe קָדְקֹד Codcod. que ſignificat verticē capitis Geñ.49. Et in vertice nazarei inter fratres ſuos. Deut.28. A plāta pedis vſqꝫ ad verticem tuū. & in eodē.33. Et ſuper verticem nazarei inter fratres ſuos. & in eodem. Ceperitqꝫ brachium & verticem. p̄s.7. Et in verticem ipſius iniquitas eius deſcendet. p̄s.67. Verticem capilli perambulantium in delictis ſuis.

קדה Caſia.

קִדָּה Cida. caſia. ſpecies aromatica. Exo.30. Caſie autem quingentos ſiclos.

קדח ſuccendere accēdere Exurere. ardere. קדחת Febris. אקדח lapis ꝓcioſus. ſculptus

קָדַח Cadach. Succēdere. accendere. ardere. Deut.32. ignis ſuccenſus eſt in furore meo. Eſa.50. ecce vos omnes accendentes ignem. & in eodem.64. Sicut exuſtio ignis tabeſcerēt. i. ſicut exurit vel ardet ignis. Hiere.15. quia ignis ſuccenſus eſt in furore meo. Pro quo hebrei legunt. Quia ignem ſuccendiſtis in furore meo. & inde קַדַּחַת cadáchath i. ardor. ſeu febris. Deut.28. Percutiet te dominus egeſtate: febre & frigore. & inde אֶקְדָּח ecdach. ideſt lapis precioſus coloris ignei. pro quo beatus hiero. trāſtulit ſculptos. Eſa.54. Et portas tuas in lapides ſculptos.

קדם anticipare preuenire. ante ſtare. ꝓocupare.

קָדַם Cadam. Anticipare. preuenire. preocupare. ante ire. ante ponere. ante ſtare. Deut.23. Eo qđ noluerūt vobis occurrere in pane & aqua. pro quo he.le. Eo quod non anticipauerunt vobis. ideſt eo quod non preuenerunt. Iob 1. Quare exceptus genibus. pro quo he.le. Quare anticipauerunt me genua vel genibus: ſiue preuenerunt me genua vel genibus. Et in eodem.30. Preuenerunt dies afflictiōis. & in eodem.41. Quis ante dedit mihi vt reddam ei. i. quis preuenit me. Ps.16. domine preueni eum & ſuplanta eum. p̄s.20. Quoniā preueniſti eum in benedictionibꝰ dulcedinis. Ps.67. Preuenerunt principes coniuncti pſallentibus. p̄s.118. Preueni in maturitate & clamaui. & in eodem. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo. Amos.9. Non appropinquabit neqꝫ veniet ſuper nos malum. i. neqꝫ preueniet vel preocupabit. Ione.4. Propter hoc preocupaui vt fugerē in tharſis. Mich.6. Quid dignū offerā dño. Pro quo he.le.

In quo preoccupabo dñm: ſiue anticipabo aut preueniã dominũ. Et beatus hieronymus trãſtulit ſenſum. Et inde קֶדֶם Cědem.i.ante.olim.anteq̃.priſtinũ.antiquũ.eternũ.oriēs ſiue regio orientalis. Geñ.3. Et collocauit ante paradiſum voluptatis cherubim. p̄s.118. initio cognoui de teſtimoniis tuis.i.ante cognoui ſiue prius cognoui. Eſa.z. Quia repleti ſũt vt olim. p̄s.128. Quod priuſq̃ euellatur exaruit. & ſcribitur in predicto loco cũ thau in fine. Et inde קַדְמָאָה Cadmaa. ſiue קַדְמָא Cadma. Quod in lingua chaldaica ſignificat primũ. & in genere feminino קַדְמָתָא cadmatha. Dañ.7. Prima quaſi leena. Significat etiam קֶדֶם cědem. priſtinũ ſeu antiquũ vel eternũ. Deut.33. De vertice collium eternorum. p̄s.76. Cogitaui dies antiquos. Prouer.8. Et ex antiquis anteq̃ terra fieret. Eſa.23. Que gloriabatur a diebus priſtinis. Mich.9. A diebꝰ antiquis. Et idē קַדְמוּת cadmuth. i.antiquitas. Ezech.16. Reuertantur ad ãtiquitatē ſuã. & in eodem. Reuertemini ad antiquitatē veſtrã. Et inde קַדְמוֹנִי Cadmoni.i.antiquus. 1.Reg.24. Sicut & in prouerbio antiquo dicitur. Et in plu. קַדְמוֹנִים cadmonim. ſiue קַדְמוֹנִית Camonioth. Eſa.43. Et ãtiqua ne intueamini. Ezech.38. Tu ergo ille es: de quo locutus ſum in diebus antiquis. Malach.3. Et ſicut ãni antiqui. eſt etiã קְדוּמִים cedumim nomē proprium loci. Iudi.5. Torrens cadumim torrēs ciſon. Itē קֶדֶם cědem. ſiue קֵדְמָה cědma. aut קִדְמַת cidmath. oriēs ſiue pars oriētalis mundi. Geñ.2. Ipſe vadit contra aſſyrios. pro quo he.le. Ipſe vadit ad orientē aſur. Nu.2. Ab oriente iudas figet tentoria. & in eodē.23. De montibus orientis. Iob 23. Si ad orientē abiero nō apprehendã eũ. Et inde קַדְמוֹנִי Cadmoni.i.orientalis. Ioel̃.2. Facies eius cõtra mare orientale. Zach.14. Mediũ earum ad mare orientale. Et in genere feminino קַדְמוֹנָה cadmona. Ezech.47. Aque iſte que egrediuntur ad tumulos ſabuli orientalis. Et inde קָדִים cadim.i.ventus orientalis: qui eſt ventus vrēs & ſiccus. Exo.10. Et dñs induxit ventũ vrentē tota die illa & nocte: & mane facto ventus vrens leuauit locuſtas. & in eodem.14. flante vento vehemēti & vrēte tota nocte. p̄s.77. Tranſtulit auſtrum de celo. Pro quo he.le. Tranſtulit ventum oriētalem in celo. Item קֳדָם codam. in lingua chaldaica ſignificat coram: ſiue in conſpectu: aut ante. Dañ.2. Reſpondētes ergo chaldei corã rege dixerũt. & in eodē. Et honorē multũ accipietis a me. Pro quo hebrei legunt. Accipietis a conſpectu meo. & in eodem. Tam crudelis ſententia a facie regis eſſet egreſſa.i.a conſpectu regis.

קָדְקֹד Codcod. vertex.ſ.capitis. De quo vide ſupra ĩ dictione קָדַד cadad.

קָדַר Cadar. obſcurari vel contenebrari. nigreſcere. nigrũ vel denigratũ eſſe: triſtem vel meſtum eſſe. 3.Reg.18. Ecce celi cõtenebrati ſunt. Iob.6. Qui timent pruinã. Pro quo he.le. Qui denigrati ſunt gelu vel pruina. Hiere.14. Et porte eius corruerunt: & obſcurate ſunt in terra. Ezech.32. Et nigreſcere faciam ſtellas eius. Ioel̃.2. Sol & luna obtenebrati ſunt. Mich.3. Et obtenebrabitur ſuper eos dies. Significat etiam merere vel contriſtari. Iob.6. Et merētes erigit ſoſpitate. Et in eodem.30. Merēs incedebam ſine furore. p̄s.34. Quaſi lugens & contriſtatus ſic humiliabar. p̄s.41. Quare triſtis incedo: dũ affligit me inimicus. Hiere.4. Lugebit terra & merebũt celi. Poteſt etiam legi. Obſcurabuntur vel obtenebreſcent celi. Et in eodem.8. Contritus ſum & contriſtatus. Ezech.31. Cõtriſtatus eſt ſuper eum libanus. Poteſt etiam legi ſecũdum primã ſignificationem contenebratus vel obſcuratus eſt ſuper eum libanus. Et inde קַדְרוּת cadruth. ſiue קְדֹרַנִּית cedoranith.i.nigredo: vel obſcuritas: aut tenebre: vel triſtitia. Eſa.50. Induam celos tenebris. Malach.3. Et quia ambulauimus triſtes coram domino exercituum.

קֶדֶם
Ante.
Initium
Olim
Priuſquã
קַדְמָאָה
Primae.
קַדְמָתָא
Prima
Eternus
Antiquꝰ.
Priſtinũ
קַדְמוּת
antiquitas
קַדְמוֹנִי
antiquus.
קַדְמוֹנִים
antiqua
antiqui.
קְדוּמִים
Cadumim
קֶדֶם
קִדְמַת
Oriens
קַדְמוֹנִי
Oriētalis.
קַדְמוֹנָה
orientalis
קָדִים
vētꝰ oriētal'
Vrens
קֳדָם
Coram.
Cõſpectus
Facies.
קָדְקֹד
Vertex.
קָדַר
Contenebrari
denigrari.
Nigreſcere.
Merere.
Cõtriſtari.
קַדְרוּת
Tenebre.

קָדַשׁ Cadas. ſanctificare. conſecrare. initiari. preparare. inſtituere. Geñ.2. Et ſanctificauit illum. Exo.13. Sanctifica mihi omne primogenitum. Et in eodem.29. Conſecratiſq; ipſis & veſtibus. & in eodem. Eritq; ſanctum ſanctorũ: omnis qui tetigerit illud: ſanctificabitur. Poteſt etiam legi. Omne quod tetigerit: ſanctificabitur. & ſecũdũ hebreos refertur ad illud quod offerebatur in altare: quia ex quo tãgebat altare ſanctificabatur: & non poterat applicari cõmunibus vſibus. Leuit.6. Om̃is qui tetigerit illa ſanctificabitur. & in eodem.10. Sanctificabor in his qui appropinquãt mihi. & in eodem.22. Vt ſanctificer in medio filiorum iſrael. Nu.3. Sãctificaui quidquid primũ naſcitur in iſrael. & in eodem.16. Que ſctificata ſunt in mortibus peccatorũ. Deut.15. Quidquid eſt ſexus maſculini ſctificabis. 1.Reg.21. Sed & hodie ſanctificabitur ĩ vaſis. 2.Paralipo.30. Et venite ad ſanctuarium eius quod ſanctificauit in eternum. & in eodē. Quia ſacerdotes qui poſſent ſufficere ſanctificati non fuerant. Eſa.65. Non appropinques mihi: quia ĩmundus es. ꝓ quo hebrei legunt. Nō appropinques mihi quia ſanctificaui te.i.quia ſanctior te ſum. & in eodē.66. Qui ſanctificabãtur: & mũdos ſe putabãt in hortis. Ezech.38. Et magnificabor & ſanctificabor. & in eodem.44. Et non ſanctificabũt populum in veſtibus ſuis. Significat etiam preparare vel decernere ſeu inſtituere. Ioſ.20. Decreueruntq; cedes in galilea.i.inſtituerunt. 1.Reg.16. Sanctificamini & venite mecũ.i.preparamini. & in eodē. Sanctificauit ergo eſai filios ſuos i.preparauit. Hiere.6. Sanctificate ſuper eum bellum. Pro quo hebrei legunt. Preparate vł inſtituite ſuper eum bellũ. & in eodem. Sanctifica eos in diem occiſonis.i.prepara vel inſtitue. Ioel̃.2. Sanctificate ieiuniũ.i.inſtituite. & in eodē. Sanctificate bellum. Et inde קֹדֶשׁ Codes.i.ſanctitas: vel ſanctificatio: aut ſanctum vel cõſecratum. Exo.15. Magnificus in ſanctitate. & in eodem.31. Sãctum eſt enim. p̄s.29. Et cõfitemini memorie ſanctitatis eius. p̄s.92. Domum tuam decet ſanctitudo. p̄s.113. Facta eſt iudea ſanctificatio eiꝰ. ponitur etiã pro ſanctuario. Exo.28. Quando ingreditur in ſanctuarium. Leuit.16. Et expiet ſanctuariũ ab ĩmũdiciis filiorum iſrael. Et in plurali קֳדָשִׁים Codaſim. ſiue קָדְשֵׁי Codſe. Leuit.21. Vt caueant ab his que ſanctificata ſunt. & in eodem. Omnis homo qui acceſſerit de ſtirpe vr̃a ad ea que cõſecrata ſunt. Ezech.22. Sanctuaria mea ſpreuiſti. & in eodē.26. Vt gregē ſanctificatũ. pro quo he.le. Vt oues ſctificationum. Et inde קָדוֹשׁ Cados.i.ſanctus vel ſanctificatus. Nu.6. Sanctus erit. Iob.6. Nec contradicã ſermonibus ſancti. Eſa.6. Sanctus. ſanctus. ſanctus dñs deus ſabaoth. Et in lingua chaldaica dicitur קַדִּישׁ Cadis. Dañ.4. Et ecce vigil & ſctũs de celo deſcendit. Et in plurali קְדוֹשִׁים Cedoſim. Leuit.19. Sancti ſtote quia ego ſanctus ſum. & in eodē.21. Sancti erũt deo ſuo. Et inde מִקְדָּשׁ Micdas.i. ſanctuarium vel ſanctificatio. Exo.15. Sãctuariũ dñi quod firmauerũt manus tue. Et in eo.25. Et faciãt mihi ſanctuariũ. Leuit.19. Et ſanctuarium meũ metuite. Eſa.8. Et erit vobis in ſctificationē. & in eodē.16. Et ingredietur ad ſanctuariũ ſuũ. Ezech.11. Et erò eis in ſctificationē modicã. Et ĩ plurali מִקְדָּשִׁים Micdaſim ſiue מִקְדְּשֵׁי Micdeſe. p̄s.22. Donec intrē in ſanctuariũ dñi. Pro quo he.le. In ſanctuaria dñi. Ezech.21. Et ſtilla ad ſanctuaria. Ponitur etiã מִקְדָּשׁ Micdas pro electo. Nu.18. Optima & electa erunt cuncta. Ponitur etiã קָדֵשׁ Cades per antiphraſin pro efeminato vel ꝓphano: aut ĩmũdo. vel execrabili aut ſcortatore: ſicut apud latinos dr̃ ſacra fames.i.execrabilis. Deut.23. Non erit meretrix de filiabus iſrael neq;

Triſtes.
קָדַשׁ
Sctificare
Cõſecrare.
Decernere
Inſtituere
Preparar'
קֹדֶשׁ
Sanctitas
Sanctum.
Sctitudo.
Sctificatio
ſanctuariũ
קֳדָשִׁים
ſctificata.
Cõſecrata.
ſanctuaria
קָדוֹשׁ
ſanctus
קַדִּישׁ
ſanctus
קְדוֹשִׁים
ſancti.
מִקְדָּשׁ
ſanctuariũ
ſctificatio
מִקְדָּשִׁים
ſanctuaria
מִקְדָּשׁ
Electum.
קָדֵשׁ

Scortator ſcortator de filiis iſrael.3.Reg.14.Et efeminati erant in
Efeminat' terra.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.efeminatus ſiue
קָדֵ ים ſcortator.Et in plurali קְדֵשִׁים Cedeſim.3.Reg.5.Et abſtulit
Efeminati. efeminatos de terra.Iob.36.Et vita eorũ inter efeminatos.
קְדֵשָׁה Et in genere feminino קְדֵשָׁה Cedeſa.i.meretrix.
Meretrix Geñ.38.Vbi eſt meretrix que ſedebat ĩ biuio.Deut.23.Nõ
קְדֵשׁוֹת erit meretrix de filiab⁹ iſrael.Et in plurali feminino קְדֵשׁוֹת
Efeminate Cedeſoth.Oſee.4.Et cũ efeminatis ſacrificabant.pro quo
meretrices he.le.Et cum meretricibus ſacrificabant.

כָּהָה כָּהָה Caha.retuſſum vl' obtuſſum eſſe.obſtupeſcere.Eccl's
retuſſũ eẽ 10.Si retuſſum fuerit ferrum.Hiere.31.Omnis qui comederit
obſtupeſcẽ vuam acerbam; obſtupeſcent dentes eius.Ezech.
18.Et dentes filiorum obſtupeſcent.

קָהַל קָהַל Cahal.congregare.colligere.coaceruare.concionari
cõgregare. ſiue concionem facere.Exo.32.Congregatus aduerſus
aaron dixit.& in eodẽ.35.Congregata igitur omni turba
filiorũ iſrael.Nu.16.Cũq; ſtetiſſent aduerſus moyſen &
aaron.Pro quo he.le.Congregati ſunt aduerſus moyſen &
coaceruaſ. aaron.& in eodem.Et coaceruaſſent aduerſus eos omnem
multitudinẽ.& in eodẽ.Cũq; oriretur ſeditio & tumultus
increſceret.Pro quo he.le.Et factum eſt cum cõgregaretur
turba.Deut.4.Congrega ad me populum.1.Paralipo.15.
Cõgregauit dauid vniuerſum iſrael.Eſter.8.Vt cõuenirent
iudei per ſingulas ciuitates & in vnũ preciperet congregari.
& in eodem.9.Congregati ſunt per ſingulas ciuitates &
loca.Hiere.26.Congregatus eſt omnis populus aduerſus
hieremiã.Ezech.3.Et omnẽ multitudinẽ tuam que coaceruata
eſt ad te.& in eodem.Congregaſti multitudinẽ tuam.
קָהָל Et inde קָהָל Cahal.i.cetus vel congregatio:aut eccleſia:ſiue
contio:aut multitudo in vnũ coaceruata.Nu.15.Vnum preceptum
erit atq; iudiciũ tam vobis q̃ aduenis terre.ꝑ quo
Cetus hebrei legunt.Cetui vel congregationi vnũ preceptũ erit.
tam vobis q̃ aduenis terre.& in eo.16.Cur eleuamini ſuper
Populus. populum dñi.i.ſuper congregationẽ vel eccleſiã dñi.Deut.
23.Non intrabunt in eccleſiam dñi in eternũ.p̄s.21.In medio
Eccleſia eccleſie laudabo te.p̄s.25.Odiui eccleſiã malignantiũ.
multitudo Ezech.38.& equites veſtitos loricis vniuerſos:multitudinẽ
magnam.& in eodem.Prepara & inſtrue te & omnẽ multitudinẽ
tuam.Scribitur etiam in genere feminino cũ he vel
thau in fine.Deut.33.Hereditatem multitudinis iacob.Nee
cõgregatio 5.Et congregaui aduerſum eos cõgregationem magnam.
מַקְהֵלִים Et in plurali ſcribitur cũ mẽ in principio & dr̃ מַקְהֵלִים Machelim.ſiue
Eccleſie מַקְהֵלוֹת Macheloth.p̄s.25.In eccleſiis benedicã
קֹהֶלֶת te dñe.p̄s.67.In eccleſiis benedicite deo.Et idẽ קֹהֶלֶת Coheleth.i.eccleſiaſtes.
ſiue contionator:eo quod loquitur ad
multitudinẽ: vel quia colligit ſiue congregat opiniones diuerſorum
Eccleſiaſtes. hominũ.Eccl's.1.Verba eccl's filii dauid.& in eodem.
Vanitas vanitatum dicit eccleſiaſtes.

קוֹא קוֹא Coa.vomere.euomere.Leuit.18.Ne & vos ſimiliter
Euomere euomat cũ paria feceritis: ſicut euomuit gẽtẽ que fuit
ante vos.Ione.2.Et euomuit ionam in arida.vide etiam de
קִי hoc ſupra in dictione קָאָה Caa.& inde קִי Ci.ideſt vomitus.
Vomitus Prouer.16.Sicut canis reuertitur ad vomitum ſuũ.Eſa.19.
Sicut ebrius & vomens.Pro quo he.le.Sicut errat ebrius in
vomitu ſuo.Hiere.48.Et allidet manib⁹ moab in vomitu
קִיקָלוֹן ſuo.Et componitur cum dictione קָלוֹן calon.que ſignificat
Vomitus ignominiã & dicitur קִיקָלוֹן cicalon.i.vomitus ignominie
ignominie Abach.2.Et vomitus ignominie ſuper gloriã tuam.

קוֹב קוֹב Cub.ventriculus.ſeu coagulum.De quo vide ſupra in
in dictione קָבַב cabab.

קָו קָו Cau.linea.ſiue regula.aut norma.De quo vide in dictione
Linea ſequenti.

קָוָה קָוָה Caua.expectare.ſperare.ſuſtinere.preſtolari.congregare.
Iob.3.Expectet lucem & non videat.& in eodem.17 Expectare
Si ſuſtinuero infernus domus mea eſt.p̄s.36.Suſtinentes ſubſtinere.
autem dominum ipſi hereditabunt terram.p̄s.40.Expectans
expectaui dñm.p̄s.129.Suſtinuit anima mea.Eſa.5.
Expectauit vt faceret vuas.& in eo.8.Et preſtolabor eum. preſtolari
& in eodẽ.40.Qui autẽ ſperant in dño mutabunt fortitudinẽ. ſperare.
& in eodẽ.18.Ad gentẽ expectantẽ & conculcatam.&
in eodẽ.28.Expecta:reſpecta.& in eo.49.Non cõfundentur
qui expectant eũ.& inde תִּקְוָה Thicua.ſiue מִקְוֶה micue
ideſt ſpes.ſiue expectatio.Iob.15.Et erit egeno ſpes.& ĩ eodem. תִּקְוָה
7.Et conſumpti ſunt abſq; vlla ſpe.& in eodẽ.17.Vbi ſpes. Expectatio
eſt ergo nunc preſtolatio mea.& in eodẽ.Et patiẽtiam meã p̄ſtolatio
quis cõſiderat.Pro quo he.le.Et ſpem meã ſiue expectationem Patiẽtia
meã quis conſiderabit:ſiue quis intuebitur.Hiere.14
Tibi peccauimus expectatio iſrael.Significat etiã predicta
dictio קָוָה Caua.congregare vel colligere.Geñ.1.Congregentur
aque que ſub celo ſunt in locum vnũ.Hiere.3.Et cõgregabuntur cõgregare.
ad eum omnes gentes.Et inde מִקְוֶה Micue. מִקְוֶה
ſiue מִקְוָה Micua.i.congregatio ſiue lacus vbi aque congregantur. cõgregatio
Geñ.1.Congregationẽq; aquarum vocauit maria.
Eſa.22.Et lacum feciſtis inter duos muros.Ponitur etiam Lacus.
pro cetu vel congregatione negociatorum ſeu mercatorũ.
3.Reg.10.Et de coa:negociatores enim regis emebant de
coa.Pro quo hebrei legunt.Et cõgregatio ſiue collectio negociatorum
regis emebant congregationem.ſ.equorum.
Poteſt etiam eſſe nomen propriũ regionis vel loci:ſicut eſt
in littera noſtra.Et inde קָו Cau.i.linea ſiue regula.aut norma: קָו
vel perpendiculum.i.funiculus quo edificia regulãtur.
3.Reg.7.Et reſticula triginta cubitorũ cingebat illud.Pro Reſticula.
quo hebrei legunt.Et linea triginta cubitorũ.Iob.38.Vel Linea
quis tetẽdit ſuper eã lineam.Ps.18.In omnẽ terram exiuit
ſonus eorum.Pro quo hebrei legunt.In omnẽ terram exiuit Sonus
linea ſiue norma eorũ.Hiere.31.Et exibit vltra normã Norma
menſure.Threñ.2.Tetendit funiculum ſuũ.i.perpendiculũ Funiculus
ſeu normã ſuã.Eze.47.Qui habebat funiculũ menſure in p̄pẽdiculũ.
manu ſua.Zach.1.Et perpendiculũ extendetur ſuper ieruſalẽ. Menſura.
Ponitur etiam pro mẽſura.Eſa.28.Et ponã iudiciũ in
pondere:& iuſtitiam in mẽſura.& in eodẽ.34.Et extendetur
ſuper eam meſura.Et inde תִּקְוַת Thicuath.i.funiculus. תִּקְוַת
Ioſ.2.Signũ ne fuerit funiculus iſte coccineus.& in eodem Funiculus
Appendit funiculum coccineum in feneſtra.

קוּט Cut.diſplicere.tedere.tabeſcere.vel in faſtidio eſſe. קוּט
Iob.8.Non ei placebit vecordia ſua.i.diſplicebit ei.& Diſplicere Tedere
in eodem.10.Tedet animã meã vite mee.p̄s.94.Quadraginta
annis proximus fui generationi iſti.Pro quo beatus
hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Quadraginta annis diſplicuit
mihi generatio iſta.p̄s.118.Vidi preuaricantes & tabeſcebã. Tabeſcere
i.diſplicebant mihi.p̄s.138.Et ſuper inimicos tuos
tabeſcebam.Ezech.6.Et diſplicebunt ſibi met ſuper malis
que fecerunt.Et in eodem.36.Et diſplicebunt vobis iniquitates
veſtre.Et idẽ קַט Cat.i.minus:pene.Ezech.16.Pauxillum קַט
minus pene ſceleratoria feciſti illis. Pene קוֹל

קוֹל Col.vox.ſeu ſonitus.Geñ.3.Vocem tuã dñe audiui.& Vox.
in eo.4.Vox ſanguinis fratris tui clamãtis ad me.Et ĩ
eo.27.Vox quidẽ vox iacob eſt.Exo.32.Vocẽ cãtãtiũ ego
audio.Iob.29.Vocẽ ſuã cohibebãt duces.Ps.97.In tubis
ductilib⁹ & voce tube corneę.p̄s.129.Dñe exaudi vocẽ meã
Hiere.46.Vox eius q̃ſi eris ſonabit.Sigñat etiã ſonitũ vel
clamorẽ.vt Exo.19.Clangorq; buccine vehemẽs.i.ſonit⁹ Clamor
buccine.4.Reg.6.Ecce ſonit⁹ pedũ dñi ſui poſt eũ.Iob.15. Sonitus קָל
Sonitus terrorũ in auribus eius.Et in lingua chaldaica dr̃
קָל Cal.Dañ.7.Aſpiciebã ꝑpter vocẽ ſermonũ grandiũ.Et Vox. קֹלוֹת
in plu. קֹלוֹת coloth.Exo.9.Et ceſſabũt tonitrua:& grãdo

non erit.Pro quo.he.le.Ceſſabunt voces. & in eodē.19. Et
Voces erant voces & tonitrua & nubes denſiſſima ſuper mōtem.
קום **קום** Cum.ſurgere.conſurgere.inſurgere.erigere.ſtatuere.
Surgere firmare.confirmare.Suſcitare.Geñ.13. Surge & pambula
terrā.& in eo.21.Surge & tolle puerū.& in eo.27. Surge
ſede & comede.& in eo. Surge pater mi.Nu.2. Surgens
ergo populus tota die illa & nocte.Deut.34. Et nō ſurrexit
proheta vltra.Ioſ.2.Nec remāſit in nobis ſpūs.Pro quo he.
le.Et non ſurrexit vel conſurrexit amplius ſpūs in viro.i.in
aliquo viro.Iudi.2. Et ſurrexerūt alii qui nō nouerunt dominū.
2.Reg.2.Surgant pueri & ludant corā nobis.1.Reg.
4.Et oculi eiꝰ caligauerant:& videre nō poterant.pro quo
he.le.Et oculi eius conſurrexerant.i.diſceſſerant oculi a viſu:
vel quia tēpore ſenectutis oculi cōtrahuntur de loco ſuo
ad interiorē partē.4.Reg.7.Qui ſurrexit nocte.Iob.16.&
ſuſcitare. ſuſcitatur falſiloquꝰ aduerſum faciē meā.p̄s.26.Qm̄ īſurrexerunt
Inſurgere in me teſtes iniqui.Eſa.33.Nunc conſurgā dicit dñs
Cōſurgere Amos.5 Cecidit & nō adiiciet vt reſurgat.Mich.7.Filia cōſurrexit
Reſurgere aduerſus matrē ſuā. Et aliqñ ſcribitur ſine vau:vt ī
aliquibꝰ locis predictis.& quādoqȝ ſcribitur cū aleph in medio
loco vau. vt Oſee.10.Et conſurget tumultus in populo
tuo.& in lingua chaldaica frequēter ſcribitur cū aleph ī medio:
vt ſupra dictū eſt.& quādo eſt verbum ſecūde vel tertie
cōiugationis:tunc ſignificat firmare vel confirmare.aut ſtatuere
Cōfirmare vel cōſtituere ſiue erigere.Geñ.23. Confirmatus eſt ager
quōdā ephronis.Leuit.25. Emptorqȝ poſſidebit eā. ꝓ
quo he.le. Et cōfirmabitur domus que eſt in vrbe in perpetuū
Firmare emptori.& in eo.26. Et firmabo pactū meū vobiſcum.
Cōſtituere 2.Reg.23.Dixit vir cui cōſtitutū eſt de xp̄o dei iacob.Eſter.
9.Cōfirmauerunt & ſuſceperūt iudei ſuper ſe & ſemen ſuū.
Iob.22.Decernes rem & veniet tibi. Pro quo he.le.Et confirmabitur
Statuere tibi ſiue ſtabit tibi.p̄s.105.Et ſtatuit ꝓcellā eiꝰ in aurā.
Ps.148.Confirma me in verbis tuis.Eſa.7.Nō ſtabit
& non erit iſtud.Hiere.24.Cuius ſermo cōpleatur.i.ſtabit
Complere vel confirmabitur. & in eo. Quia vere cōplebuntur ſermones
mei contra vos. Et aliqñ ſcribitur cū duplici mē. Iob.
27.Et aduerſarius quaſi iniquus. Pro quo he.le.Et īſurgēs
in me quaſi iniquus. p̄s.16. A reſiſtētibus dextere tue.i.ab
inſurgentibus aduerſus dexterā tuā.p̄s.138.Et cōtra inimicos
tuos tabeſcebā.i.contra inſurgentes aduerſū te. Mich.
2.Et e cōtrario populus meus in aduerſariū conſurrexit.&
קָמִים inde קָמִים camim.i.inſurgētes cōtra aliquē:ſiue aduerſarii.
uerſarii. aut hoſtes vel inimici.Exo.15.Depoſuiſti aduerſarios tuos
Hoſtes. Et in eo.32.Et inter hoſtes nudū cōſtituerat.2.Reg.18. De
manu omniū qui ſurrexerunt contra te.p̄s.3. Multi inſurgunt
ſurgētes aduerſum me.p̄s.17. Supplantaſti inſurgētes in me.
p̄s.43.Et in noīe tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.p̄s.
73.Superbia eorū qui oderunt te aſcendit iugiter.pro quo
beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Sonitus aduerſariorum
tuorū.Hiere.51.& ſup habitatores eius qui cor ſuū
leuauerunt cōtra me.Pro quo he.le. Et ſup habitatores corde
קוֹמִים inſurgentes contra me.Scribitur etiā cū vau & dr̄ קוֹמִים
Cōſurgētes Comim.4.Reg.16.Qui cōſurrexerūt aduerſum me. Et inde
אַלְקוּם אַלְקוּם Alcum.i.nō conſurgens:vel nō reſiſtēs. Prouer.
Nō cōſurgēs 3.Nec eſt rex qui reſiſtat ei.Et eſt dictio cōpoſita ab אַל Al.
ꝙ ſignificat nō:& קום Cum ꝙ ſignificat cōſurgere.vel reſiſtere.
קוֹמָה De quo vide ſupra in dictiōe אַל Al.Et inde קוֹמָה Coma.
Altitudo i.ſtatura ſiue altitudo.Geñ.6. Et triginta cubitorum altitudo
illius.Exo.25.Altitudo cubitū ſimiliter ac ſemiſem
1.Reg.28.Cecidit porrectus ī terra. ꝓ quo he.le. Et cecidit
tura. tota ſtatura ſua in terra. Canti.7. Statura tua aſſimilata eſt
palme.Eſa.10.Et excelſi ſtatura ſuccidentur.& in eodē.37.
celſa Et ſuccidā excelſa cedrorum eius . Pro quo hebrei legunt
ſuccidam ſtaturam ſiue altitudinem cedrorum eiꝰ. Et inde
קִימָה Cima.i.erectio:ſiue reſurrectio.Iob.22.Nōne ſucciſa קִימָה
eſt erectio noſtra.Et inde תְּקוּמָה Tecuma.ſiue קוֹמְמִיּוּת comemiuth. Erectio.
i.erectio.Leuit.26. Nemo veſtrū inimicis audebit תְּקוּמָה
reſiſtere. Pro quo hebrei legunt. Et non erit vobis erectio
ante inimicos veſtros. & in eodē. Vt incederetis erecti.
Pro quo he.le. Incedere vos faciam in erectiōe ſiue erecte.
Et inde יְקוּם Iecum.i.ſubſtantia vel ſubſiſtēs. Geñ.7.Et delebo יְקוּם
omnē ſubſtantiam quam feci de ſuperficie terre. Nu. ſubſtantia.
19.Cum tabernaculis ſuis & vniuerſa ſubſtantia eorum.Et
inde קָמָה Cama.i.ſeges erecta in agro.Deut.23.Si intraueris קָמָה
ſegetem amici tui. Iudi.15. Quibus ſucceſis: & comportate ſeges.
iam fruges & adhuc ſtantes in ſtipula concremate
ſunt.Pro quo he.le.Et ſuccenderunt a manipulo vſqȝ ad ſegetem.
Et in plurali קָמוֹת Camoth.vt in eodē. Que ſtatim קָמוֹת
perrexerunt in ſegetes philiſtinorum.Et inde קְיָים Ceiam ſegetes.
ꝙ in lingua chaldaica ſignificat pactū:ſiue fedus: aut ſtatutum: קְיָים
vel decretū. Dañ.6. Vt omne decretū quod cōſtituerit Decretum
rex.Et īde מָקוֹם Macom.i.locus. Geñ.22.vidit locum procul. מָקוֹם
& in eo.28.Vere dñs eſt in loco ſancto iſto. & in eo.quā Locus
terribilis eſt locus iſte. & in eodem.36. Vbi vincti regis cuſtodiebātur.
Pro quo he.le. In loco vbi vincti regis erant.
2.Reg.7. Et ponā locum populo meo iſrael. Eſter.4. Per
aliam occaſionē liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legūt.
Refrigeriū & liberatio erit iudeis de loco alio. Iob.7. Nec
cognoſcet eum ampliꝰ locus eius.& in eodem.18. Iſte eſt locus
eius qui ignorat deū.Eccl's.11. In quocūqȝ loco ceciderit.
Eſa.66.Et quis eſt iſte locus quietis mee. Ezech.36.Dabo
gog locum noīatum ſepulchrū in iſrael.Et ī plu. מְקוֹמוֹת מְקוֹמוֹת
Mecomoth. Deut.12. Subuertite omnia loca in quibus coluerunt Loca.
gentes.2.Reg.17. Forſitā nunc latitat in foueis aut
in vno quo voluerit loco.ꝓ quo he.le.Aut in vno locorum.
קון Cun.lamentari.plangere.2. Reg.1. Planxit autē dauid קון
planctum huiuſcemodi.2.Paralipo.35.Hieremias maxime Plangere
ſcilicet lamentatus eſt.ꝓ quo he.le.Lamētatus eſt hieremias. Lamētari.
Hiere.9.Vocate lamētatrices vt veniāt. Ezech.32.
Plāctus eſt:& plangēt eum filie gentiū:plangent ſuper egyptum:
& ſuper multitudinē eius plangent.Et inde קִינָה Cina. קִינָה
i.lamentatio ſiue planctus.Hiere.6.Et ſuper ſpecioſa deſerti
planctum.Ezech.16.Et tu aſſume planctū ſuper principes Planctus
iſrael.Et in plu. קִינוֹת cinoth.2.Paralipo.35. Lamētationes קִינוֹת
ſuper ioſiā replicant.& in eodē. Ecce ſcriptū eſt in lamētationibus. Lamētatiōes
Item קַיִן Cin.i.haſta ſeu lancea vel haſtile.2. קַיִן
Reg.21.Cuius ferrū haſte trecentas vncias appendebat. Haſta.
קוף Cuph.circuire.ambire.in orbem trāſire.Ioſ.6.Circuite קוף
vrbē cūcti bellatores.3.Reg.7. Decē cubitis ambiēs Circuire.
mare.Iob.1. Cūqȝ in orbē tranſiſſent dies cōuiuii. Et inde Ambire.
תְּקוּפָה Thecupha.i.circuitus vl'ambitus.Exo.34. Quādo תְּקוּפָה
redeunte anni tēpore cuncta conduntur. Pro quo he.le.In
circuitu anni vel in reuolutione anni.1.Reg.1.Et factum eſt circuitus
poſt circulū dierū cōcepit anna.p̄s.18. Et ocurſus eius vſqȝ circulus.
ad ſummū eius.i.circuitus vel reuolutio eius. Itē קוֹף cuph. קוֹף
i.ſimia.& ſolū iuenitur in numero plurali.ſ. קֹפִים Cophim Simia
3.Reg.10. Deferentes inde aurum & argentū & dentes elephantorum קֹפִים
& ſimias & pauones. Simie.
קוץ Cus. tedere. moleſtari. deteſtari. abhorrere.ſuſcitare. קוץ
euigilare.vel reſurgere.Geñ.27.Tedet me vite mee ꝓpter Tedere.
filias heth.Exo.1. Oderantqȝ filios iſrael egyptii. Pro Odire
quo he.le.Et moleſtabantur ſiue tedebat eos propter filios moleſtari
iſrael.Nu.22.Et impetū eius ferre nō poſſent. Pro quo he.
le. Et moleſtabatur ſiue tedebat moab propter filios iſrael.
3.Reg.11.Et hoc eſt malū aſael & odium cōtra iſrael:regnauit
qȝ in ſyria.Pro quo hebrei legūt.Et moleſtabat iſraelem

Deficere. Deteſtari. abominari Euigilare. ſurgere. Reſurgere ſuſcitari Excitare

& regnauit i ſyria.Prouer.5. Ne deficias cũ ab eo corriperis .i.ne tedeat te ſiue ne deteſteris vel abhorreas : cum ab eo corriperis Eſa.7.Derelinquetur terra quã tu deteſtaris. Ponitur etiã ꝓ abominari.Leuit.20. Oĩa enim hec fecerũt:& abominatus ſum eas .i. deteſtatus ſum eas ſiue perteſus fui eas. Significat etiã ſuſcitare vel euigilare aut reſurgere.Geñ.28.Cũq; euigilaſſet iacob de ſomno.4.Reg.4.nõ ſurrexit puer.p̃s.16.cũ apparuerit gloria tua.pro quo btũs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit. Implebor cum vigilauero ſimilitudine tua.p̃s.54.Exurge & intẽde ĩ iudicio meo. Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit.Conſurge & vigila in iudicium meum.p̃s.138. Reſurrexi & adhuc ſum tecum.Hiere.31.Quaſi de ſomno ſuſcitat⁹ ſum:& vidi.Eſa.7.Aſcendamus in iuda & excitemus eum. & dicũt aliqui ꝙ in predicto loco ſignificat ſuccindere: vel iuxta primã ſignificatiõem abhorrere vł deteſtari. Et inde

קֵץ Finis. Extremum קְוֻצּוֹת Cincini Coma. קַיִץ Eſtas. קִיץ eſſe ĩ eſtate קַיִץ Palate Poma. Vindemia Meſſis קוֹץ ſpina קוֹצִים ſpine

קֵץ Ces.ſiue קֵצָה Ceſe.i.finis:extremum:ſiue extremitas. Geñ.6.Finis vniuerſe carnis venit corã me. Exo.25.Cherub vnus ſit in latere vno & alter in altero. Pro quo hebrei legunt.cherub vnus ſit ab vno extemo : & cherub vnus ſit in alio extremo.Eſa.7.Ad extremũ aqueductus.piſcine ſuperioris.Ezech.7.Finis venit:venit finis.vide ẽt de hoc infra in dictione קָצַץ Caſas. & in dictione קָצָה Caſa.Et inde קְוֻצּוֹת Ceuuſoth. ideſt cincini capitis vł coma aut ceſaries. Canti.5. Cincini capitis mei gutis noctium . & in eodem. Come eius ſicut elate palmarum . Et inde קַיִץ cáis .i.eſtas. Geñ.8.Eſtas & hyems.p̃s.73.Eſtatẽ & ver tu plaſmaſti.Et inde verbum קִיץ cas.i.eſtare in eſtate:vel eſſe in eſtate.Eſa.18.Et eſtate perpetua erunt ſuper eum volucres.Significat etiã קַיִץ Cáis ficus ſeu poma arborũ.eo quod colligũtur in eſtate.2.Reg.16.Et centum maſſis palatarũ.& in eo. Panes & palate ad veſcẽdum pueris tuis.Sunt enĩ palate maſſe de ficibus confecte.Amos.8.Et ecce vncinus pomorum.& in eo.Quid tu vides amos : & dixi vncinũ pomorũ. Ponitur etiam pro vindemia ſeu meſſe:eo quod fiunt in eſtate. Eſa.16.Quoniam ſuper vindemiã tuam & ſuper meſſem tuam vox clamãtium irruit.Hiere.40.Collegerunt vinũ & meſſem multam nimis. Item קוֹץ cos. i.ſpina ſeu vepres.Geñ.3.Spinas & tribulos germinabit tibi.Eſa.32.Super humũ populi mei ſpine & vepres aſcendent. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.Spina & vepres aſcendet. Et in plurali קוֹצִים coſim.Eſa.32.Spine congregate igni cõburentur.

קוּר Fodere Emanare מָקוֹר Fons. Vena. קוּר Tela קוֹרָה trabes קוֹרוֹת Tigna. קוֹר

קוּר Cor.fodere.Eſa.37.Ego fodi & bibi aquã. & ſecundũ hebreos ſignificat etiã manare. Hiere.6. Sicut frigidã facit ciſterna aquã ſuã:ſic frigidam fecit maliciã ſuam. Pro quo hebrei legunt.Sicut emanat puteus aquã ſuã: ſic emanere fecit maliciã ſuã.Poteſt etiam deriuari a dictione קָרַר Carar.q̃ ſignificat frigiditatẽ: ſicut eſt in littera nr̃a.& inde מָקוֹר Macor.i.fons ſeu vena.ſ.manans: a fodiendo vel emanãdo dicta. Leuit. 20. Ipſaq; aperuerit fontem ſanguinis ſui.Prouer.5.Sit vena tua benedicta. & in eodem.10.Vena iuſti os vite. Et in eodem. 25. Fons turbatus pede & vena corrupta.Hiere. 2 . Me dereliquerunt fontem aque viue. Item קוּר Cur.i.tela.Et ſolum inuenitur in numero plurali Eſa.59.Et telas aranearum texuerunt.& in eodem.Tele eorum non erunt in veſtimentum. Item קוֹרָה cora.i.tignum ſeu trabes ad cõtignationem domus.4.Reg.6.Accidit autẽ vt cũ vn⁹ materiã ſucciderct.i.trabẽ vel tignũ ſucciderct. Et in plu.קוֹרוֹת coroth.Cãti.6.Tigna domorũ nr̃arũ cedrina.Itẽ קֹר Cor.i.frigus.De q̃ vide infra ĩ dictiõe קָרָה cara.

קוּשׁ ſupplãtare

קוּשׁ Cus.ſupplãtare. ſcandalum vel offendiculũ ponere. Eſa.29.Et arguẽtẽ in porta ſupplãtabũt.De quo vide ſupra in dictione יָקַשׁ Iacas.& infra in dictiõe קָשַׁשׁ caſas.

קָטַט Tedere.

קָטַט Catath.diſplicere.moleſtare.Iob.10.Tedet aĩam meã vite mee.vide etiã de hoc ſupra in dictiõe קוּט Cut.

קֶטֶב morſus. cõfringẽs.

קֶטֶב Céteb.morſus.ſucciſio.ſuccidẽs:aut cõfringẽs.Deut.32.Et deuorabũt eos aues morſu amariſſimo.p̃s.90. Ab incurſu & demonio meridiano. Pro quo beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. A morſu inſanientis meridie Eſa.28.Impetus grandinis cõfrigẽs.Oſee.3. Morſus tuus ero inferne.

קָטַל Occidere Interficef. קֶטֶל קִטְלָא interfectio

קָטַל Catal.ĩterficere.occidere. Iob.13. Etiam ſi occiderit me in ipſo ſperabo.& in eodem.24.Interficit egenũ & pauperem.p̃s.138.Si occideris deus peccatorem.Dañ.2. Sapientes interficiebantur:querebaturq; daniel & ſocii ei⁹ vt perirẽt.i.vt interficerẽtur.Et inde קֶטֶל Cátel.ſiue קְטַל Cétel aut קִטְלָא catla.i.ĩterfectio.occiſio.vt in Abdia.Vt intereat vir de monte eſau propter interfectionem.

קָטֹן minorẽ eẽ. pau videri minuere קָטָן Minus minimus Paruus Minimus digitus קְטַנִּים Puſilli קְטַנָּה Minima קְטַנּוֹת Parui. minime

קָטֹן Catan.minorare.minorem eſſe.diminuere.parum videri.ſeu paruũ aut diminutũ eſſe.Geñ.32.Minor ſum cunctis miſerationibus tuis.2.Reg.7.Sed & hoc parum viſum eſt in conſpectu tuo dñe deus. Amos.8.Vt minuamus menſuram:& augeamus ſiclum.Et inde קָטָן catan.ſeu קָטֹן Caton.i.minor.paruus.minimus.puſillus.Geñ.1.Luminare minus vt preeſſet nocti. & in eodem.42.Minimus cum patre noſtro eſt.1.Reg.16.Adhuc reliqu⁹ eſt paruulus.Iob.3.Paruus & magn⁹ ibi ſunt.Eſa.11. Et puer paruulus minabit eos.Accipitur etiam pro digito minimo manus.3Reg.12.Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei.Et in plurali.קְטַנִּים Cetauim . p̃s.113.Puſillis cum maioribus Et in genere feminino קְטַנָּה cetana.Nu.22.Vt vel plus vel minus loquar.Pro quo he.le.Vt faciam rem minimam aut magnam.Et in plurali feminino קְטַנּוֹת Cetanoth.Zach.4 Quis enim deſpexit dies paruos. Pro quo he.le. Quis eni deſpexit diem minimarum.ſ.rerum.

קָטַף Euellere. carpere

קָטַף Cataph.euellere . carpere. confringere.ſeu decerpere. Deut. 23 . Franges ſpicas manu conterens. ideſt euelles.vel decerpes ſpicas.Iob.8.Cũq; adhuc ſit ĩ flore ne carpatur manu.Ezech.17. Sumitatẽ frõdiũ eius euulſit. & in eodẽ.Tenerum diſpergã : & plantabo ſuper montẽ excelſum.Pro quo he.le.Tenerum euellam ſeu decerpam.

קָטַר Adolere Incendere ſuffumigaf cremare ſacrificare. קְטֹרֶת Incenſum thymiama קִיטוֹר Fumus Pruina. Glacies

קָטַר Catar. ſuffumigare. adolere. incendere. ſacrificare. Exo.30. Et adolebit incenſum ſuper ea.i.ſuffumigabit.& in eodem. Quãdo cõponet lucernas incẽdet illud.& in eodem.vt offeratur in eo thymiama dño.i.vt ſuffumigetur. Leuit.1. Adolebitq; ea ſacerdos ſuper altare.& in eodẽ 2.Nec quicq̃ fermenti ac mellis adolebitur in ſacrificio domini.& in eodẽ.3.Adolebitq; ea ſuper altare ſacerdos.& in eodem.6.Et tota cremabitur in altari.i.adolebitur vel incẽdetur.Cãti.3.Ex aromatibus myrrhe & thuris.Pro quo hebrei legunt.Suffumigata myrrha & thure.Ponitur etiã pro ſacrificare.Hiere.44. Nunquid nõ ſacrificiũ quod ſacrificaſtis in ciuitatibus iude Amos.4. Et ſacrificare de fermento laudem.Malach.1.Et in omni loco ſacrificatur & offertur nomini meo.& inde קְטֹרֶת Cetóreth.ſiue קְטוֹרָה Cetora.i. ſuffumigatio:vel incẽſum aut thymiama.Nu.16. Et ponite ſuper ea incenſum.& in eodẽ.Et hauſto igni de altari mitte incenſum deſuper.Deut.33.Ponẽt thymiama in furore tuo 2.Paralipo.26.Adolere voluit incẽſum ſup altare thymiamatis.Ezech.16. Et oleũ meũ & thymiamata mea poſuiſti coram eis.Et ĩde קִיטוֹר Citor.i.fumus:ſeu vapor. Geñ.19. Viditq; aſcendẽtem fauillam de terra quaſi fornacis fumũ. Ponitur etiam pro pruina vel glacie:que eſt vapor de terra congelatus frigore. Ps.118. Quia factus ſum ſicut vter in pruina . Poteſt etiam legi ſicut vter in fumo ſeu in fumario.Ps.148. Ignis grando nix glacies . Et in-

מִקְטָר de מִקְטָר Mictar.ſeu מִקְטֶרֶת Micteret.ideſt thuribulum:ſeu
altare in quibꝰ adoletur incēſū vel thymiama. Exo.30.Facies
thuribulū. quoqꝫ altare ad adolēdum thymiama.2.Paralipo.26.Et
tenēs in manu thuribulū.Ezech.8.Et vnuſquiſqꝫ habebat
מִקְטְרוֹת thuribulū in manu ſua. Et ī plurali מִקְטְרוֹת Mecatheroth.
Altaria 2.Paralipo.30.Altaria vniuerſa in quibus idolis adolebatur.
קְטוּרָה Item קְטוּרָה Cetura.i.diſpoſita:in genere feminino:&
קְטֻרוֹת ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. קְטֻרוֹת Ceturoth.vt
Diſpoſita. Ezech.46.In quattuor angulis atrii atriola diſpoſita.Et
aliqui hebrei legunt atriola colligata vel coniuncta.ſ.cum
aliis atriis.Nam ī lingua chaldaica predicta dictio קְטַר Catar.
קִטְרֵי ſignificat colligare. Et inde קִטְרֵי Citre.ſiue קִטְרִין Citrin.
Cōpages i.colligature. vel compages. Dañ.5.Et cōpages renū
eius ſoluebantur.& in eodem. Oſtenſio ſecretorum & ſolutio
Ligata. ligatorum inuente ſunt in eo.

קַיִט **קַיִט** Cáit.ſiue קַיְטָא Caita. in lingua chaldaica ſignificat
eſtatem ſiue eſtiuū.Dañ.2.Et redacte ſunt quaſi in fauillam
Eſtiuum. eſtiue aree.

קַיִץ **קַיִץ** Cáis.eſtus.ſiue eſtas: aut fructus qui in eſtate colliguntur.
De quo vide ſupra in dictione קוּץ Cus.

קִיק **קִיק** Cic.hedera.& ſcribitur cū vau & nū in fine & dicitur
קִיקָיוֹן קִיקָיוֹן Cicaion.Ione.4.Et preparauit dñs deus hederam.
Hedera & in eodem.Tu doles ſuper hederam.

קִיר **קִיר** Cir.paries.ſeu murus.Leuit.1.Decurrere faciet ſanguinem
ſuper crepidinē altaris.Pro quo hebrei legūt. Super
Paries parietem altaris.1.Reg.19.Niſuſqꝫ eſt ſaul configere
dauid lancea in pariete.Et in eodem. Lancea perlata eſt in
pariete.3.Reg.6.Et tāgebat ala vna parietem:& ala cherub
ſecundi tangebat parietem alterum.4.Reg.5.Faciamus ergo
ei cenaculum paruū. Pro quo hebrei legūt. Faciamus ei
Murus cenaculum parietis paruū.Eſa.16.His qui letatur ſuper murum
קִירוֹת cocti lateris.Et in plurali קִירוֹת Ciroth. Exo.30.Tam
Parietes. craticula eiꝰ q̄ꝫ parietes.3.Reg.6.Et edificauit parietes domus.
Ponitur etiam pro ſenſibus & cogitationibus. Hiere.
Senſus 4.Senſus cordis mei turbati ſunt. Hebrei tamen dicunt ꝙ
in predicto loco ſignificat precordia:que ſūt quaſi parietes
קַרְקַר coniuncte cordi.Et inde verbum קַרְקַר Carcar:quod ſignificat
Scrutari. murū deſtruere vel euertere.Eſa.22.Scrutans murū &
Murū deſtruere magnificus ſuper montē.Pro quo hebrei legūt. Deſtruens
ſeu euertens murum.

קָלַל **קָלַל** Calal.maledicere.deſpicere.vilipēdere: aut vileſcere:
ſeu inhonorare.alleuiare.Leuem aut velocem eſſe.tergere.
Maledicē. terſum ſeu lucidum eſſe.Exo.21.Qui maledixerit patri
vel matri morte moriatur.Leuit.19.Non maledices ſurdo.
Iob.24.Maledicta ſit pars eius in terra.Eſa.8.Et maledicet
regi ſuo.Hiere.15.Om̄s maledicunt mihi. Significat
etiā vileſcere.vel deſpicere ſeu vilipēdere.vt Geñ.16.Deſpexit
Deſpicere. dñam ſuā.& in eo.Videns ꝙ cōceperit:deſpectui me habet.
1.Reg.2.Qui autē contēnunt me erūt ignobiles.i.deſpicientur
ſeu vileſcent.& in eodē.3.Eo quod nouerat indigne
agere filios ſuos. Pro quo he.le. Eo quod nouerat ꝙ
deſpiciebant ſiue inhonorabant filii ſui.ſ.me.2.Reg.6. Et
vilior fiā pluſq̄ꝫ factus ſum. & in eo.19.Cur feciſti mihi iniuriā.
Inhonorare Pro quo he.le. Cur deſpexiſti vł inhonoraſti me.Eſa.
23.Et ad ignominiam adduceret vniuerſos inclytos terre.
Naū.1.quia inhonoratus es.vide etiā de hoc ſupra in dictione
קְלָלָה קָלָה Cala.& inde קְלָלָה Celala.i.maledictio. Geñ.27.&
Maledictio inducat ſuper me maledictionē pro benedictione. & in eo.
In me ſit ait iſta maledictio fili mi.Deut.11.Ecce ego ꝓpono
in cōſpectu vr̄o hodie benedictionē & maledictionem.
& in eo.21.Maledictus a deo eſt qui pendet in ligno.ꝑ quo
he.le.Quia maledictio dei ſuſpēſus.& eſt ſenſus ſicut in littera
nr̄a.p̄s.108. Et dilexit maledictionē. Significat etiam
predicta dictio קָלַל Calal alleuiare:ſiue leuē eſſe aut velocē קָלַל
eſſe. Geñ.8. Vt uideret ſi iā çeſſaſſent aque ſup faciē terre.
Pro quo he.le.vt videret ſi alleuiate fuiſſent aque a facie terre. Alleuiare.
& in eodē. Intellexit ergo noe ꝙ ceſſaſſent aque ſup terrā.
Iob.39.Qui leuiter locutꝰ ſum repōdere quid poſſum. Leuiť loq.
Eſa.9.Primo tēpore alleuiata eſt terra zabulon.& in eo.30.
Et ſuper veloces aſcendemus:ideo velociores erūt qui perſequūtur velocē eſſe.
vos.Abach.1.Leuiores pardis.ſ.ſunt.Et inde קוֹל קוֹל
Col.i.leuitas ſeu facilitas.Hiere.3.Ex facilitate fornicatiōis Facilitas
ſue cōtaminauit terrā. & aliqui hebrei dicūt ꝙ ſigñat vocē.
de quo ſupra dictū eſt.& īde קַל Cal.i.leuis ſiue velox.Iob. קַל
34.Leuis eſt ſup faciē aque.Et in plu.קַלִּים Calim. Threñ. Leuis קַלִּים
4.Velociores fuerunt perſecutores nr̄i aquilis celi. Et inde Veloces.
נָקֵל Nacal.ſiue נְקַלָּה necala.i.leue ſeu leuitas.Ezech.8.Nūquid נָקֵל
leue ē hoc domui iuda. Hiere.6.& curabāt cōtritionē Leue.
populi mei cū ignominia.Pro quo he.le.Cū leuitate vel facilitate. Ignomia.
Pōt etiā ſignificare ignominiā ſecūdū primā ſignificationē.
Itē קָלָל Calal.i.lucidū:vel terſum:aut candens. קָלָל
Ezech.1.Quaſi aſpectꝰ eris cādētis.& inde verbū קִלְקַל Cical. Candens קִלְקַל
qđ ſigñat tergere.Ezech.21.Cōmiſcēs ſagittas.pro quo
he.le. Tergēs ſeu limās ſagittas.Eccl's.10.Si retuſſum fuerit Tergere.
ferrū:& hoc nō vt prius ſed hebetatum fuerit:multo labore
exacuetur.ꝑ quo he.le.Si retuſſū fuerit ferrū:& hoc non habuerit
faciē terſam.i.limatā. Ponitur etiā pro cōturbare vel
diſſipare.Hiere.4.Et omnes colles conturbati ſunt. Cōturbare

קָלָה Cala.torrere.frigere.inhonorare.vilipendere. Leuit. קָלָה
2.De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.Ioſ.5. Torrere.
Azymos panes & polētā. Pro quo he.le. Azymos panes &
torrefactū.i.ſpicas torrefactas igni. Hiere.29. Quos frixit Frigere
rex babylonis igni.Et inde קָלִי Cali.i.grana tritici torrefacta קָלִי
igni.Beatus hiero.tranſtulit polentā. Leuit.23.Polentā Polenta.
& pultes nō comedetis.Ruth.2.Cōgeſſit ſibi polentā.Ponitur
etiā pro cicere torrefacto vel frixo oleo.2.Reg.7.Et frixū
oleo cicer. Et aliqñ ſcribitur cū aleph in fine.vt.1.Reg. Cicer oleo frixum.
7.Accipe fratibꝰ tuis ephi polēte.Itē קָלָה Cala.i.inhonorare קָלָה
ſeu vilipēdere. Deut.27.Maledictus qui nō honorat patrem Inhonorare
ſuū & matrē ſuā.Eſa.16.& auferetur gloria moab.pro
quo hebrei legunt. Vilipendetur vel inhonorabitur gloria vilipēdere.
moab. Vide etiam de hoc in dictione precedenti. Et inde
נִקְלֶה Nicle.ideſt inhonoratꝰ: ſeu vilis:aut ignominia.Prouer. נִקְלֶה
12. Melior eſt pauper & ſufficiens ſibi. Pro quo hebrei
legunt Melior eſt vilis ſiue inhonoratus & ſeruiens ſibi.p̄s. Inhonoratꝰ.
37.Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibꝰ.Pro quo
beatus hiero.in pſal.iuxta.he.ve.tranſtulit.Quoniam lumbi
mei impleti ſunt ignominia.Et inde קָלוֹן Calon.ideſt inhonoratio. Ignominia קָלוֹן
ignominia.vilipendium. p̄s.82. Imple facies
eorum ignominia.Abach.1.Repletꝰ es ignominia pro gloria. Ignomia.
& componitur cum dictione קִי Ci:que ſignificat vomitū:
& tunc ambe dictiones ſignificant vomitū ignominie.
Abach.2.Et vomitus ignominie ſuper gloriā tuam.

קָלַח Calach.caldaria:ſeu olla. & ſcribitur cum thau in fine קָלַח
& dicitur קַלַּחַת Calachath.1.Reg.2.Et mittebat ea in קַלַּחַת
lebete vel in caldaria aut in olla. Mich.3. Sicut in lebete & Caldaria
quaſi carnem in medio olle.vbi ponitur pro olla. Olla.

קָלַט Calut.contractum.ſ.quando aliquod membrum cōtrahitur קָלַט
& abbreuiatur vel curtatur plus ſolito.Leuit.
22.Bouem & ouem aure & cauda amputatis. Pro quo hebrei
legunt.Bouem & ouē diſſolutum & contractum.ſ.in aliquo Contractū
membro. Et inde מִקְלָט Miclat.ideſt locus refugii מִקְלָט
vbi fugitiui colligebātur.Nume.35.Decernite q̄ vrbes eſſe
debeāt in preſidia fugitiuorum. & in eodem. Et reducetur Preſidiū
per ſentētiam in vrbem ad quam confugerat.Ioſ.20.Separate Refugiorū.
vrbes fugitiuorum.

קָלַס Illudere Irridere. vilipẽdere Triũphar. קֶלֶס Deriſus קַלָּסָה Irriſio.

קָלַס Calas.deridere.irridere.illudere.triũphare.4.Reg.2.Et illudebant ei dicentes:aſcende calue. Ezech.16. Nec facta es quaſi meretrix:faſtidio augẽs preciũ. Pro quo hebrei legũt. Nec facta es ſicut meretrix: vt irrideres preciũ ſeu donum.i.vilipẽderes illud precium quod antea tibi dabatur & augeres illud:vel ſic vt irrideres preciũ.i.datorem precii vel muneris.& in eodẽ.22. Triũphabũt de te. Poteſt etiam legi.illudent te:ſiue irridebunt te. Abach.1.Et ip̃e de regibus triumphabit. Sed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et ip̃e in reges illudet ſiue irridebit. & ſic eſt in traſlatioue chaldaica.ſ.illudet.vnde ſequitur.Et tyrãni ridiculi eius erũt.Et inde קֶלֶס Celes.i.deriſus : ſiue illuſio.p̄s.44.Subſãnationem & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.Hiere.20.Et factus eſt mihi ſermo dñi in opprobrium & deriſum tota die.Et aliquando ſcribitur cum he in fine & dicitur קַלָּסָה Calaſa.Ezech.22. Propterea dedit te opprobrium gentibus & irriſionem vniuerſis terris.

קָלַע Fũda lapides iacere. Rotare fũda. Proiicere Fũdibulari קֶלַע Funda. קַלָּעִים fũdibularij Tentoria Celature Tornature

קָלַע Calaa.fundibulare.i.funda lapides iacere: ſeu fũdam rotare.Iudi.20.Et ſic fundis lapides ad certũ iacientes.1.Reg.17.Tulitq; lapidem & funda iecit. Et in eodem.25.Porro inimicorũ tuorũ anima rotabitur quaſi impetu & circulo funde.Hiere.10.Ecce ego lõge proiiciam habitatores terre.Pro quo hebrei legũt.Ecce ego fundibulabo habitatores terre.i.proiiciam eos ſicut lapis funda proiicitur. Et inde קֶלַע Calaa.i.funda.1.Reg.17.Et fundam manu tulit.Et in plurali קַלָּעִים Calaim.& ponitur ꝑ fundibulariis.4.Reg.3. Et circundata eſt ciuitas a fundibulariis. Ponitur etiam pro cortinis vel tentoriis.Exo.27. In cuius auſtrali plaga contra meridiẽ erunt tentoria de byſſo retorta. & in eodem.Et in latere aquilonis per longum erunt tentoria centum cubitorum. Significat etiam tornaturas & ſculpturas vel picturas factas in ſimilitudinem funde.vt.3.Reg.6.Et omnes parietes templi per circuitum ſculpſit variis celaturis & torno.& in eodem. Et ſculpſit in eis picturam cherubin.Et in eo. & cedro omnis domus intrinſecus veſtiebatur habens tornaturas.

קִלְקֵל

קִלְקֵל Cilcal.diſſipare. ſeu cõturbare. De quo vide ſupra in dictione קָלַל Calal.

קִלְּשׁוֹן Tridens.

קִלְּשׁוֹן Cilſon.tridens.ideſt inſtrumentum ferreum tres dẽtes ferreos habens.1.Regum.13.Acies vomerum & ligonum & tridentũ . Et iũgitur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos que ſignificat tres:vt in predicto loco.

קֶמַח Farina.

קֶמַח Cemach.farina. Nu.5.Decimã ptẽ ſati farine hordeacee.1.Reg.28.Tollenſq; farinam miſcuit.Eſa.47.& mole farinam.i.mole triticum vt fiat farina. Oſee.8. Non faciet farinam.

קָמַט Rugare Succidere

קָמַט Camat.Rugare.ideſt rugam facere:ſeu rugam habere.Iob.16.Ruge mee teſtimonium dicunt contra me Pro quo hebrei legunt. Et rugaſti me:in teſtimoniũ fuit.i.ruge quas mihi intuliſti ſunt in teſtimonium afflictionis & doloris mei. Et in eodem. 22. Qui ſublati ſunt ante tempus ſuum.Pro quo hebrei legunt.Qui rugati ſunt ante tẽpus . Et aliqui hebrei in predicto loco legunt . Qui ſucciſi ſunt ante tempus.ſcilicet ſuum.

קָמַל Marceſcẽ obſurdeſcẽ Succidere

קָמַל Camal.ſuccindere. excidere.marceſcere.obſurdeſcere.Eſa.19.Calamus & iuncus marceſcent.Pro quo hebrei legunt.Succiſi ſiue exciſi ſunt.Et in eodem.30.Confuſus eſt libanus & obſurduit.Et etiã in predicto loco hebrei legunt.ſucciſus ſiue exciſus eſt.

קָמַץ Pugillũ tollere.

קָמַץ Camas.pugillũ implere. aut plenũ pugillum tollere. ſeu pugillo menſurare.& ſi latine poſſet dici pugillare.Leuit.2.Quorũ vnꝰ tollet pugillum plenum ſimile. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.ac ſi diceret.& pugillabit inde plenũ pugillum ſuum. Nu.5. Vt prius pugillum ſacrificii tollat.

קִמּוֹשׂ Vrtica. קִמְּשֹׂנִים vrtice.

קִמּוֹשׂ Cimos.vrtica.Eſa.34.Orientur in domibus eiꝰ ſpine & vrtice. Quod in hebreo legitur ſingulariter . ſ. ſpina & vrtica.Et in plurali קִמְּשֹׂנִים Cimeſonim.Prouer.24.Et ecce totum repleuerant vrtice.

קִנֵּן Nidificare Nidũ facere קֵן Nidus. קִנִּים mãſiuncule.

קִנֵּן Canan.nidificare. nidum facere. p̄s.103. Quoniã ibi paſſeres nidificabũt.Eſa.34.Ibi habuit foueã hericius Pro quo hebrei legũt.Ibi nidificauit hericius . Hiere.48. Quaſi colũba nidificans in ſummo ore foraminis. Ezech.22.Nidificans in cedris:& in eodẽ.31. Et in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia celi.& inde קֵן Can ſiue קֵן Cen.i.nidus. Deut. 22. Si ambulans per viam in arbore vel in terra nidum auis inueneris.Et in eodem.32 . Sicut aquila prouocans ad volandũ pullos ſuos. Pro quo hebrei legunt Sicut aquila expergefacit ſiue prouocat nidum ſuum.ſ.ad volãdum.Iob.29.In nidulo meo moriar.p̄s.83. Et turtur nidum.Et in abdia.Et ſi inter ſidera poſueris nidum tuum Et in plurali קִנִּים Cinin.& ponitur pro mãſiunculis factis ad ſimilitudinem nidorum . Geñ.6. Manſiunculas in arca facies.

קָנָא Inuidere. Zelare. Emulari ꝓuocare קַנָּא Zelotes. Emulator קִנְאָה Zelus. קְנָאוֹת Zelotypie

קָנָא Cana.inuidere.emulari. zelare.prouocare. Geñ.26. Ob hoc inuidentes ei paleſtini.& in eodem.30.Inuidit ſorori ſue. & in eodem.37. Inuidebant igitur ei fratres ſui. Nu.5.Si ſpiritus zelotypie concitauerit virum contra vxorem ſuam.pro quo hebrei legunt.Et tranſiuit ſuper eũ ſpiritus zelotypie vel emulationis: & zelauerit vxorẽ ſuã. & in eodem.Quid emularis pro me.& in eodem.25.Quia zelatus eſt pro deo ſuo.2.Regum.11.Et voluit ſaul percutere eos:zelo quaſi pro filiis iſrael.Significat etiam prouocare.i.emulari vel inuidere facere. Deut.32. Prouocauerunt eum in diis alienis.& in eo.Ipſi prouocauerunt me in eo q nõ erat deus : & ego ꝓuocabo eos in eo qui nõ eſt populus. Et inde קַנָּא Cana.ideſt zelator ſiue zelotes vel emulator. Exo.34. Dominus zelotes nomẽ eius.Deut.4. Deus emulator.Et inde קִנְאָה Cinaa.ideſt zelus ſeu emulatio.4.Reg.19.Zelus domini exercituũ faciet hoc.p̄s.68.Zelus domus tue comedit me.Ezech.8 . Idolum zeli ad prouocandam emulationem.Ei ĩ plurali קְנָאוֹת Genaoth.Nu.5.Quia ſacrificium zelotypie eſt.Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet zelotypiarum vel emulationum.

קָנָה Emere. Poſſidere Acquire Creare. מִקְנֶה Poſſeſſio.

קָנָה Cana.emere.poſſidere.acqrere.creare.Geñ.33.Emitq; partem agri. & in eodem.49. Quem emit abrahã ab Ephron etheo.Exo.21.Si emeris ſeruũ hebreũ .Hiere.32. Agri ementur pecunia. Significat etiam poſſidere. vel acquirere. Geñ.4.Poſſedi hominem per deum . Deut.32. Nunquid nõ ipſe eſt pater tuus qui poſſedit te.p̄s.73.Quã poſſediſti ab initio . p̄s.138 . Quoniam tu poſſediſti renes meos. Prouer.4. In omni poſſeſſione tua acquire prudentiam.Hiere.32.Et poſſidebuntur agri.Zach.13.Quoniam adam exemplum meũ fuit ab adoleſcẽtia mea.Pro quo hebrei legunt . Quoniam adam . ideſt homo acquirere ſiue poſſidere me fecit ab adoleſcentia mea.vel ſic.Quoniã adã alere me fecit pecora.ideſt docuit me poſſidere vel acquirere terram & pecora & alia.Significat etiam creare.Geñ.14 benedictus Abraam deo excelſo qui creauit celum & terrã Et inde מִקְנֶה Micne.i.emptio ſiue poſſeſſio vel acquiſitio tam rerum mobilium quam immobilium . Geñ . 13 . Erat autem diues valde in poſſeſſione auri & argenti.& in eodẽ.17.Tam vernaculus q̃ empticius.pro quo hebrei legunt. Natus domi & emptio argenti.i.emptus pecunia.Et in eodem.Et vniuerſos quos emerat. pro quo hebrei legunt.Et omnem emptionem argenti ſui.i.omnes quos emerat ar-

Emptio. Pecora. Iumẽta. Armenta. קִנְיָן Subſtãtia.

gento.Et in eodem.23.Abrae in poſeſſionem videntibus filiis heth.Et in eodem.26.Habuitqꝫ poſeſſionem ouiũ & armentorum.& in eodem.49.Ibi & lia condita iacet. & ſequitur in hebreo.poſſeſſio ſeu emptio agri & ſpelunce que in eo eſt a filiis heth. Leuit.25.Tãto minoris & emptio cõſtabit.Eſa.30. Paſcetur in die illa in poſeſſione tua agnus ſpacioſe.Ponitur etiam pro poſſeſſione pecorum & armẽtorũ.Geñ.46.Adducite pecora veſtra.Exo.17.Vt occideres & liberos noſtros ac iumẽta ſiti.Nu.20.Et ſi biberimus aquas tuas nos & pecora noſtra.Et in eodem.25. Filii autẽ Ruben & gad habebant pecora multa. Eccl's.2. Armenta quoqꝫ & magnos ouium greges.Et inde קִנְיָן Cinian.ideſt emptio.poſſeſſio.vel ſubſtantia.Geñ.34.Subſtãtia eorum & pecora & cuncta que poſſident noſtra erunt. Leuit.22. Quem autem ſacerdos:emerit.pro quo hebrei legunt. Et ſacerdos ſi emerit animã:emptionem vel poſſeſſionẽ argẽti ſui.Ezech.38.Qui poſſidere cepit:& eſſe habitator vmbilici terre.Pro quo hebrei legunt.Faciens.i.acquirens poſſeſſionem vel ſubſtantiam in vmbilico terre. Et in eodem.

Poſſeſſio. קָנֶה Arundo. Calamꝰ. קָנִים Calami. os brachiĩ. Fiſtula. Calamus. aromaticꝰ. Statera.

Vt auferas ſupellectilem atqꝫ ſubſtantiam.Item קָנֶה Cane.ideſt arũdo vel calamus.3.Reg.14.Sicut moueri ſolet arũdo.p̃s.67.Increpa ferã arundinis.Eſa.19.Calamus & iuncus marceſcent.Ezech.40.Calamus menſure in manu eiꝰ. Accipitur etiam pro calamo aureo.Exo.25. Haſtile eius & calamus.&in plurali קָנִים Canim:ſiue קָנוֹת Canoth. Exo.25. Sex calami egredientur de lateribus.& in eodem. Hoc erit opus ſex calamorum. Accipitur etiam pro oſſe brachii: eo quod eſt ad ſimilitudinem calami. Iob.31. Et brachium meum cum ſuis oſſibus confringatur.Accipitur etiam pro calamo aromatico.Exo.3.Calami ſimiliter ducẽtos quinquaginta ſiclos.Canti.4.Fiſtula & cinamomum. vbi ponitur pro fiſtula.i.pro calamo aromatico. Eſa.43. Non emiſti mihi calamum argento.Hiere. 6. Et calamum ſuaue olentẽ de terra loginqua. Ponitur etiam pro ſtatera. eo quod habet duo brachia hinc & hinc.Eſa 46. Et argentum ſtatera ponderatis.

קִנָּמוֹן cinamomũ

קִנָּמוֹן Cinamon.Cinamomum.Exo.30. Et cinamomi medium eius.Canti.4.Fiſtula & cinamomum.

קִנֵּץ Finis

קִנֵּץ Canas.finis. Iob.18.Vſqꝫ ad quẽ finẽ verba iactabis. De quo vide infra in dictione קָצַץ Caſas.

קָסַס diſtringere

קָסַס Caſas.Diſtringere:fructus vel ramos ex arbore decerpere.Ezech.17.Et fructus eius diſtringet & ſiccabit.

קָסַם Ariolos. ſciſcitari. Diuinare. קֶסֶם hariolatio Diuinatio מִקְסַם diuinatio. קְסָמִים diuinatões

קָסַם Caſam.diuinare. hariolari. ſeu hariolos ſciſcitari. Deut.18.aut qui hariolos ſciſcitetur.1.Reg.28.Diuina mihi in phytone.Ezech.13. Qui vident vana & diuinant mendacium.Mich.3.Et confundẽtur diuini.i. diuinãtes. Et inde קֶסֶם Cécem.ideſt diuinatio vel hariolatio.1.Reg.15.Quoniã peccatũ hariolandi eſt.Prouer.16.Diuinatio in labiis regis.Hiere.14.Diuinationem fraudulentam & ſeductionem cordis ſui prophetant.Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מִקְסַם Micſam ſiue מִקְסֹם Micſom. Ezech.12.Nec diuinatio ambigua in medio filiorum iſrael Et in eodem.13.Et diuinationem mendacem locuti eſtis. Mich.3.E tenebre vobis pro diuinatione.Et in plu.קְסָמִים Ceſamim.Nume.22.Habentes diuinationum precium in manibus.4.Reg.17.Et diuinationi inſeruiebant. Pro quo hebrei legunt.Et diuinati ſunt diuinationes. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

קֶסֶת atramẽtarium

קֶסֶת Céſeth.atramentarium.Ezech.9.Et atramentarium ſcriptoris ad renes eius.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

קָעַע amouere. Recedere. קוֹעַ Princeps

קָעַע Caa.Ammouere.dimouere.diſſoluere. recedere. Et ſcribitur cum ſimplici àim. Geñ.32. Tetigit neruum femoris iacob.Pro quo hebrei legunt.Et ãmouit ſeu diſlocauit coxã femoris Iacob.Ezech.23.Et receſſit anima mea ab ea:ſicut receſſerat anima mea a ſorore eius. Vide etiã de hoc ſupra in dictione יָקַע Iacaa. & inde קוֹעַ Cóa.pro quo beatus hieronymus tranſtulit principẽ.Vt in eo.& nobiles & tyrannos & principes.& aliqui hebrei dicunt quod ẽ nomen proprium nationis vel regionis.

קַעֲקַע Stigma.

קַעֲקַע Caacaa. Stigma.ſiue ſtigmatizatio. Leuit.19. nec figuras aliquas aut ſtigmata facietis vobis.

קְעָרָה aceptabl'ũ. קְעָרוֹת aceptabla.

קְעָרָה Ceara:ſcutela.Beatus hieronymus tranſtulit aceptabulũ.& ſcribitur cum he vel thau in fine.Nu.7.Aceptabulum argẽteum appendens centum triginta ſiclos. Et in plurali קְעָרוֹת Cearoth.Exo.25. Aceptabula & phialas & ſcyphos.

קָפָא Coagulare Cõgregaſ. Defigere קִפָּאוֹן Nix.

קָפָא Capa.coagulare vel congelare.congregare.defigere Iob.10. & ſicut caſeũ me coagulaſti. Ponitur etiã pro congregare vel defigere.Exo.15. Congregati ſunt abyſſi in medio maris.1. Congelati.Soph.1.Viros defixos in fecibus ſuis.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Viros coagulatos vel congelatos in fecibus ſuis. Et inde קִפָּאוֹן Cipaon. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit niuem: que eſt aqua congelata.Zach.14.Nõ erit lux ſed frigus & nix.

קָפַד Precidere קְפָדָה anguſtia קִפֹּד Hericius

קָפַד Capad. ſcindere. precidere. Eſa.38. Preciſa eſt velut a texente vita mea.& inde קְפָדָה Cephada.i.ſciſſio vel preciſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit anguſtiã. Ezech.7. Anguſtia ſuperueniente requirent pacem. Item קִפֹּד Cipod.ideſt hericiꝰ.Eſa.14.Et ponam eam in poſſeſſionem hericii.Et in eo.34. Onocrotalus hericius & ibis Soph.2.Onocrotalus & hericius.

קִפּוֹז Hericius

קִפּוֹז Cipoz.hericius:ſicut dictio precedens.Eſa.34.Ibi habuit foueam hericius.

קָפַץ Cõtrahere Cõtinere auferre.

קָפַץ Capas. cõtinere.claudere.contrahere.trãſilire. Deut.15.Non cõtrahas manum tuam:ſed aperias eam pauperi.Iob.5.Iniquitas autẽ contrahet os ſuum. p̃s.76.Aut continebit in ira ſua miſericordias ſuas.Eſa.52.Super ip̄m continebunt reges os ſuum.Significat etiã tranſilire.Cãti.2.Tranſiliens colles. Item ponitur pro auferre. Iob.24. Et humiliabuntur ſicut omnia & auferentur.

קֵץ Finis.

קֵץ Ces.finis.terminus.extremum. De quo vide in dictione ſequenti.

קָצַץ Scindere. amputare. Concidere attondere קֵץ Finis.

קָצַץ Caſas. ſcindere. abſcindere. ſecare. amputare. Exo.29. Et extenuauit in fila. Pro quo hebrei legunt.Et ſcidit vel ſecauit fila.Deut.25.Abſcides manum illius.Iudi.1.ſciſis ſummitatibus manuũ eius ac pedum.Et in eodem. Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum ſũmitatibus.2.Reg.4.Precidentes manus ac pedes eorum.p̃s.128 Dominus iuſtus concidet ceruices peccatorum. Ponitur etiam pro tondere vel attondere.Hiere.9. Et ſuper omnes qui attonſi ſunt in coma.& inde קֵץ Ces.ideſt finis. terminus: aut extremũ. Geñ.6. Finis vniuerſe carnis venit corã me.Et in eodem.40.Poſt duos annos vidit pharao ſomnium.i.in fine duorum annorum.Deut.15. In ſeptimo anno facies remiſſionem.pro quo hebrei legũt.In fine vel a termino ſeptem annorum facies remiſſionem.i.in anno finali vel extremo ſeptem annorum facies remiſſionẽ. Hiere.44. Cum completi fuerint ſeptem ãni dimittat vnuſquiſqꝫ fratrem ſuum.ideſt in fine ſeptem annorum. Ezech.7. Venit finis. Vide etiam de hoc infra in dictione קָצָה caſa.

קָצַב preſcindeſ. קֶצֶב preciſio

קָצַב Caſab.Preſcindere.abſcindere.4.Reg.6.Preſcidit ergo lignũ & miſit illuc.Et inde קֶצֶב Céſeb.i.preſciſſio ſeu ſculptura.3.Reg.6. In menſura pari & opus vnum erat duobus cherubim.pro quo hebrei legunt.Menſura vna & preſciſſio vna erat duobus cherubim.ideſt ſculptura una. &

ſculptura in eo.7.& menſura ſculpturaqꝫ cõſimili. & in plu. קְצָבִים
קְצָבִים Ceſabim.& põitur pro extremis. Ione.2. Ad extrema mõtium
Extrema. deſcendi. & in plurali feminino קְצָבוֹת Ceſuboth. ꝓ
קְצָבוֹת quo beatus hieronymus tranſtulit tonſas. ideſt preſciſſas
Tonſe Canti.4. Sicut grex tonſarum.

קָצָה קָצָה Caſa.abſcindere.concidere.radere.tedere.ſeu nauſeam
Concidere habere. Abach.2. Cõcidiſti populos multos.& inde
מְקֻצֶּה מְקֻצֶּה Mecaſe.i.abſciſſus vel truncatus.ſ. pedes.pro quo
Claudus beatus hiero.tranſtulit claudũ. Prouer.26. Claudus pedibꝰ
קָצֶה & iniquitatem bibens.& inde קָצֶה ceſe ſiue קָצֶה caſe. i.finis
aut ſummitas:ſiue terminus: vel extremitas. Exo.25.
Cherub vnus ſit in latere vno:& alter in altero.pro quo hebrei
Extremitas legunt. Et facies cherub vnum ab extremitate hinc:&
cherub vnũ ab extremitate inde.& in eo.26. Qui mittentur
Summũ per medias tabulas a ſummo vſqꝫ ad ſummũ.i.ab extremitate
Sũmitas in extremitatem. Et in eo.anſulas hyacinthinas in
lateribus & ſũmitatibus facies.pro quo he.le.& facies anſulas
hyacinthinas in ora cortine vnius.ideſt in extremitate
Extremũ. Finis. Nu.20. Que eſt in extremis finibus tuis poſita. p̄s.18. a ſũmo
celo egreſſio eius. Eſa.2.& non eſt finis theſaurorum
eius. Et in eo.& innumerabiles quadrige eius.pro quo he.
le. Et non eſt finis quadrigarum eius. Scribitur ẽt cũ mem
in principio. Geñ.45. Extremos quoqꝫ fratrum ſuorum
quinqꝫ viros conſtituit coram rege. Dañ.1.& poſtea ſtarẽt
קְצָוֹת in conſpectu regis.i.in fine trium annorũ.& in plu. קְצָוֹת
Ceſauoth ſiue קְצוֹת ceſoth. Exo.27. Per quattuor angulos
erunt quattuor annuli.i.per quattuor extremitates eius Et ĩ
Sũmitates eo.28. In vtroqꝫ latere ſũmitatum.& in eo. Iunges annulis
margines. que ſunt in marginibus eius.ideſt in extremitatibus eius.
Extrema. Et in eo. Et ipſarum cathenarum extrema duobus copulabis
Termini. vncinis.3.Reg.6. A ſũmitate ale vſqꝫ ad ale alterius ſũmitatem.
Ps.74. Et timebunt qui habitant terminos a ſignis
קְצִים tuis. reperitur ẽt קְצִים ciſim ſiue קִנְצִים cinſim:ſecundum
terminationem pluralem maſculinorũ. vt in eo. pſalmo,
Fines vbi dr̄ ſpes oĩm finiũ terre. Ezech.33. Et tulerit populꝰ
nouiſſimi terre virũ vnũ de nouiſſimis ſuis. Et aliqñ ſcribitur cũ lr̄a
nun in medio. vt Iob.18. Vſqꝫ ad quẽ finẽ verba iactabis. vide
ẽt de hoc ſupra in dictione קוֹץ cos:& in dictione קָצַץ caſas.
קָצָה Signat ẽt predicta dictio קָצָה caſa:radere: vel decorticare.
Leuit.14. Et ſpargi puluerem raſure extra vrbem.&
in eo. Poſtq̃ eruti ſunt lapides & puluis elatus. i. raſus vel
Radere deorticatus. Item ſignificat tedere vel nauſeam habere. Nume.
Nauſeare. 21.& anima nr̄a nauſeat ſuper cibo iſto leuiſſimo. 4.
Tedere Reg.10. In diebus illis cepit dominus tedere ſuper iſrael.

קֶצַח קֶצַח Ceſach.genus frumenti vel leguminis. pro quo beatus
Git hieronymus tranſtulit.git. Eſa.28. Seret git:& cyminum
ſparget. Et in eo. Non enim in ſerris triturabitur
git.& in eo. Sed in virga excutietur git.

קָצִין קָצִין Caſin. Princeps.ſeu dux. Iudi.11. Veni & eſto prĩceps
Princeps noſtri. Eſa.3. Princeps eſto nr̄i.& in eo. Nolite conſtituere
קְצִינִים me principẽ populi.& in plu. קְצִינִים ceſinim. Eſa.1.
principes Audite verbum domini principes ſodomorum.& in eodẽ
22. Cuncti principes tui fugerunt.

קָצַע קָצַע Caſaa.radere.abradere.vel decorticare. Leuit.14. domũ
Abradere aũt ipſam abradet intrinſecus per circuitũ.& inde
מִקְצֹעַ מִקְצֹעַ miſóa.i.angulꝰ.2.Paralip.26. Sup portã anguli. Hiere.
Angulus. 3. ab angulo vſqꝫ ad portã domus. Ezech.46. Et ecce atriolum
מִקְצֹעוֹת erat in angulo atrii.& in plu. מִקְצֹעוֹת micſeoth.ſiue
מִקְצֹעִים micſaim.aut קְצֹעוֹת ceſaoth. Exo.26. Et rurſus alias
anguli duas que in angulis erigantur. Et in eo. Duabus quoqꝫ
tabulis que in angulis ponende ſunt. Ezech.41. Et anguli
eius & longitudo eius. Et in eo.46. Per quatuor angulos
atrii. Et in eo. In quattuor angulis atriola diſpoſita Et ĩ eo.
Menſure vnius q̃ttuor erant. i. quattuor anguli. Itẽ קְצִיעָה קְצִיעָה
Ceſia.i.caſia. & reperitur tm̃ in plu.i. קְצִיעוֹת ceſioth. Ps. קְצִיעוֹת
44. Myrrha & gutta & caſia a veſtimẽtis tuis.eſt ẽt קְצִיעָה Caſia
ceſia nomen proprium femine. Iob.42. Et vocauit nomẽ
vnius diem:& nomen ſecunde caſia.

קָצַף caſaph. Iraſci.indignari.decorticare. Nu.16. Nũ vno קָצַף
peccãte cõtra oẽs ira tua deſeuiet.pro quo he.le. Nun
vno viro peccãte cõtra oẽm cetũ iraſceris. Deut.9. Nam & Iraſci
in oreb prouocaſtis eum.ideſt feciſtis eũ iraſci. Eſa.8.& cũ
eſurierit iraſcetur & maledicet regi ſuo. & in eo.57. Propter
iniquitatem auaritie ſue iratus ſum. Et in eo. Abſcondi
& indignatus ſũ. Zach.1. Iratus eſt dñs ſup patres vr̄os Indignari
iracundia. Ioel.1. Et ficũ meã decorticauit.& inde קֶצֶף ceſeph. decorticar.
ſiue קֶצֶף caſeph.ideſt ira:ſiue iracundia:aut indignatio: קֶצֶף
vel furor. Nu.16. Iã enim egreſſa eſt ira a dño. p̄s.37.
Dñe ne in furore tuo arguas me. Eſa.60. In indignatione Ira. Furor
enim mea percuſſi te. Hiere.10. ab indignatione eius commouebitur Idignatio.
terra. Zach.1. Iratus eſt dñs ſup patres vr̄os iracũdia. Iracũdia
vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. Ponitur
ẽt pro ſpuma. Oſee.9. quaſi ſpuma ſup faciẽ aque. Spuma.

קָצַר Caſar. Abbreuiare.coanguſtare.decurtare.metere.tedere. קָצַר
Nu.11. Nũquid manꝰ dñi inualida eſt. pro quo abbreuiar.
he.le. Nũquid manus dñi abbreuiata ſiue coanguſtata eſt. minorare
Ps.88. Minoraſti dies tp̄is eius.i.abbreuiaſti. p̄s.101. reſpõdit
ei in via virtutis ſue paucitatẽ dierũ meorũ. ꝓ quo btũs
hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit. Afflixit in via fortitudinẽ
meã: abbreuiauit dies meos. Prouer.10. Anni impiorũ
breuiabũtur. Eſa.28. coanguſtatũ eſt enĩ ſtratũ.& in eo.50 coãguſtare
Nũquid abbreuiata & paruula facta eſt manus mea. & ĩ eo.
59. Ecce nõ eſt abbreuiata manus dñi. Mich.2. Nũq̃ abbreuiatus
eſt ſpũs dñi.& inde קָצָר ceſar.i.breuis ſiue anguſtꝰ. קְצַר
Iob.14. Breui viuẽs tp̄e.& iungitur cũ dictiõe אַפַּיִם Apaim: Breuis
que ſignat irã:& tũc ambe dictiões ſignant iracũdũ vel
impatiẽtẽ.i. breuẽ ad irã.ſ.qui facile iraſcitur. Prouer.14. Impatiẽs
Impatiẽs opabitur ſtultitiã.& in plu. קְצָרִים ceſarim ſiue קְצָרִים
קִצְרֵי ciſre. Eſa.37. Habitatores earũ breuiata manu cõtremuerũt. Breues
ꝓ quo he.le. breues manu.& in plu.fe. קְצָרוֹת ceſuroth. קְצָרוֹת
Ezech.42. Vbi erãt gazophylacia in ſupioribꝰ humiliora.
pro quo he.le. breuiora vel anguſtiora. & idẽ קֹצֶר Breuiora. קֹצֶר
cóſer.i.abbreuiatio vel coanguſtatio:aut anguſtia. Exo.6. Anguſtia.
Propter anguſtiam ſpũs. Ponitur etiam pro tedere. Nu.21. Tedere.
& tedere cepit populũ. Sed ẽt in p̄dicto loco hebrei legũt.
& coãguſtata eſt anima populi. Signat etiã metere. Leuit.
25.& meſueris ſegetẽ. Deut.24. qñ meſueris ſegetẽ ĩ agro Metere
tuo. Ruth.2.& dixit meſoribus dñs vobiſcũ. p̄s.128. De quo
nõ impleuit manũ ſuã qui metet.& inde קָצִיר caſir.i.meſſis קָצִיר
Geñ.8. Sementis & meſſis frigus & eſtas.& in eo.30. Egreſſus meſſis
aũt ruben tp̄e meſſis triticee. Exo.34. Die ſeptimo ceſſabis
arare & metere.pro quo he.le.& die ſeptimo ceſſabis:in
meſſe & aratiõe ceſſabis vel requieſces. Deut.24. Qñ meſueris
ſegetẽ.pro quo he.le.qñ meſueris meſſem.vbi ponitur Seges.
verbum & nomen ab eo deriuatũ. Ruth.1. Qñ primũ
hordea metebãtur.pro q̃ he.le. In principio meſſis hordeacee.
Eſa.17.& erit ſicut cõgregãs in meſſe. & in eo. Ablata
eſt meſſis in die hereditatis.& in eo.18. ante meſſem enĩ totus
effloruit. Ponitur ẽt pro palmite vel ramo. Iob.14.& Coma
faciet comam quaſi cum prius planctatum eſt. ideſt faciet Ramus
palmitem vel ramum.& in eodem.29.& ros morabatur
in meſſione mea.pro quo hebrei legunt. In ramo vel palmite
meo. p̄s.79. extẽdẽs palmites ſuos vſqꝫ ad mare. Palmes

קֹר Cor.frigus. De quo vide in dictione ſequenti. קֹר

קָרַר carar.frigeſcere. Hiere.6. Sicut frigidam facit ciſterna קָרַר
aquam ſuam:ſic frigidam fecerunt malitiam ſuã. Frigideſcere

קור
Frigus
קָרָה
Frigus
קַר
קָרִים
Frigide
מְקֵרָה
Eſtiuũ cenaculum.
קַרְקֹר
Refrigeriũ

Et inde קור Cor.ideſt frigus.Geñ.8.Frigus & eſtus.Et aliquando ſcribitur cum he vel thau in fine & dicitur קָרָה Cara.ſeu קָרַת Carath.Iob.24.Quibus non eſt operimentũ in frigore.Ps.148.Ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit.Prouer.25.Et qui aimmittit palliũ in die frigoris.Et inde קַר car.ideſt frigidus vel frigidum. Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſcilicet קָרִים carim.Prouer.25. Aque frigide anime ſitienti.& inde מְקֵרָה Mecera. ideſt locus refrigerii vbi habitant in eſtate.Iudi.5.Forſitan purgat aluũ in eſtiuo cenaculo.Et inde קַרְקֹר Carcor.ideſt refrigerium Iudi.8.Zebee aũt & ſalmana requieſcebant.ideſt erant in refrigerio.hebrei tamen dicunt ꝙ eſt nomen proprium loci.Vnde in predicto loco ipſi legũt.Zebee autem & ſalmana erant in carcor.

קָרָא
Appellare
Vocare
Inuocare.
Clamare
Legere.
Predicar.
קְרִיאָה
Pdicatio.
מִקְרָא
Vocatio.
מִקְרָאִים
Vocatiões
קְרוּאִים

קָרָא Cara.vocare.inuocare.appellare.nominare.clamare vel predicare.legere.occurrere.euenire.accidere. Geñ.1.Appellauitq; lucem diem & tenebras noctem.Et in eodem.Vocauitq; deus firmamentum celum.Et in eodẽ. Et vocauit deus aridam terram.Et in eodem.2. Vt videret quid vocaret ea.Et in eodẽ.Appellauitq; adam nominibꝰ ſuis cuncta animantia.Et in eodem.4. Iſte cepit inuocare nomen domini.1.Regum.9.Deinceps comedent qui vocati ſunt.3.Regum.1.Salomonem fratrem ſuum non vocauit Iob.12.Inuocauit deum:& exaudiet eum.Et in eo.27.Et inuocare deum omni tempore.Eſter.4.Siue vir ſiue mulier non vocatus.Et in eodem.Que triginta iam diebus nõ ſum vocata ad eum.p̃s.98.Inuocabant dominum & ipſe exaudiebat eos.Prouer.27.Et oleum dextere ſue euacuat. Pro quo hebrei legunt.Et oleum dextere ſue euocat.Eſa.41.Vocans generationes ab exordio.Et in eodem.48.& tranſgreſſorem ex vtero vocaui te.Et in eodem.Et iſrael quem ego voco.Et in eodem.55.Ego dominus qui voco nomen tuum.Et in eo.58.Et vocaberis edificator ſepium. Et in eodem.65.Ad gentem que non inuocabat nomẽ meum.Hiere.23.Et hoc eſt nomen quod vocabunt eum dominus iuſtus nr̃.Ezech.10.Rotas vocauit volubiles.Oſee.7.Egyptum inuocabãt.Sigñat.etiam clamare.Ps.33.Iſte pauper clamauit.Ps.90.Clamabit ad me & ego exaudiam eũ.p̃s.118.Clamaui in toto corde exaudi me domine.Et in eo.Clamaui ad te ſaluũ me fac.Eſa.6.Et clamabãt alter ad alterum.Et in eodem.40.Vox clamantis in deſerto.Et in eod.48.Clama ne ceſſes.Significat ẽt legere.Nee.8.Et legit in eo aperte in platea.Et in eodem. Et legerũt in libro legis dei diſtincte.Eſter.6.Que cũ illo preſente legerẽtur. Eſa.29.Et dabitur liber neſcienti litteras:diceturq; ei lege iſtum.Abach.2.vt percurrat qui legerit in eo.Ponitur ẽt ꝓ predicare vel preconizare.quod eſt idem quod clamare.vt Eſa.61.vt predicarem captiuis indulgentiã.Hiere.7.& predica ibi verbũ iſtud.Ione.1.Et predica in ea predicationẽ. & inde קְרִיאָה Ceria.i.vocatio vel lectio: aut predicatio.vt in predicto loco:vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ Scribitur etiã cum mem in principio & dicitur מִקְרָא Micra.i.vocatio vel appellatio.aut lectio.Leuit.23.Dies primus erit vobis celeberrimus ſanctuſq;.pro quo hebrei legunt.In die prima erit vobis vocatio ſancta ſiue inuocatio ſancta.Et in eodem.Dies expiationis erit:& vocabitur ſanctus.pro quo hebrei legunt. Vocatio vel inuocatio ſancta erit vobis.& in plu.מִקְרָאִים Micraim ſiue מִקְרָאֵי micrae. Leuit.23.He ſunt ferie domini quas vocabitis ſanctas.pro quo hebrei legunt.vocationes ſancte.Eſa.4.Et creabit dominus ſuper omnem locum montis ſion & vbi inuocatũ eſt nomen eius.Pro quo hebrei legunt.Et ſuper omnes vocationes vel inuocationes eius.& inde קְרוּאִים Ceruim .i. homines nominati vel vocati ſeu principales:vel nobiliſſimi populi.Nu.1.Hi nobiliſſimi principes multitudinis.& in eodem.16.Et qui tempore concilii per nomina vocabãtur.Et ĩ eodem.26.Iſti ſunt dathan & abiram pricipes populi.Ezech.23.Et nominatos aſcenſores equorum.Ponitur etiam pro inuitatis.ideſt vocatis.1.Regum.9.Deinceps comedent qui inuitati ſunt, Significat etiam predicta dictio קָרָא cara.accidere.aut occurrere.Geñ.42.Ne forte in itinere quicq̃ patiatur mali.pro quo hebrei legunt.Ne forte accidat ei periculum ſiue mors.Et in eo.Si quid ei aduerſitatis acciderit in via.Et in eo.49.Vt annunciem que vẽtura ſunt vobis.ideſt que euenient vobis.Exo.1.Et ſi ĩgruerit contra nos bellum.ideſt ſi acciderit.Deut.30.Et occurrent vobis mala in extremo tempore.2.Reg.1.Caſu veni in mõte gelboe.Et in eodem.18.Accidit autem vt occurreret Abſalon ſeruis dauid.Et in eodem.2. Accidit autem ꝙ ibi eſſet vir belial.Eſa.60.Et occupauit ſalus muros tuos. Pro quo hebrei legunt.Et occurret ſiue eueniet ſalus.Hiere.15.Quare venerunt mihi hec.ideſt acciderunt. Et in eodem.23.Et euenerunt eis omnia mala hec.Dañ.10.vt docerem te que ventura ſunt populo tuo.ideſt que euenient vel accident populo tuo.vide etiam de hoc infra in dictione קָרָה Cara cum he in fine.& inde קְרוֹת Coroth.ideſt accidẽtia.vel occurrentia.Eſa.51.Duo ſunt que occurrerunt tibi. & inde לִקְרַת Licrath.ideſt in occurſum ſeu obuiam.Exo.4.Ecce ipſe egredietur in occurſum tuum.Et in eo.19.Cũq; eduxiſſet eos moyſes in occurſum dei de loco caſtrorum Item קֹרֵא Core.ideſt perdix.1.Reg.26. Sicut perſequitur perdix in montibus.Hiere.17.Perdix fouit & non pepit.

nobiliſſimi
Vocati.
Pricipes.
Nolati.
Inuitati
Accidere
Occurrere
caſu venire
Euenire.
קְרוֹת
Accidẽtia.
לִקְרַת
ĩ occurſus.
קֹרֵא
Perdix

קָרַב
Appropinquare
Accedere applicare.
adiungere
Offerre

קָרַב Carab.appropinquare.accedere.appropiare.applicare.offerre.bellare.Geñ.12.Cũq; prope eſſet vt ingrederetur egyptum.Et in eodem.47.Cumq; appropinquare cerneret diem mortis eius.Exo.3.Non appropinques inquit huc.Et in eodem.12.Et tunc recte celebrabit.pro ꝙ hebrei legunt.Et tunc accedat ſiue appropinquet vt faciat eum.ideſt vt celebret eũ.Et in eo.14.Cũq; appropinquaſſet pharao.Et in eodem.Ita vt ad ſe inuicẽ toto noctis tp̃e accedere nõ valerent.Et in eo.22.Dñs domus applicabitur ad deos.Et in eo.29.Filios quoq; illius applicabis.i.appropinquare facies.& in eo.32.Cumq; appropinquaſſet ad caſtra.Et in eo.36.Et qui ſponte ſua obtulerant ſe ad faciendum opus.Pro quo hebrei legunt.Omnis quem eleuauit i.incitauit cor ſuũ vt accederet ad opus ad faciendum illud Et in eodem.40.Accedentes ad altare.Deut.5.Tu magis accede & audi.Et in eo.15.Appropinquat ſeptimꝰ annus. Ioſ.5.Accedetiſq; mane ſinguli per tribus veſtras.2.Reg.15.Et cum accederet ad eũ homo & ſalutaret illũ.4.Regũ.16.Vidit altare & veneratus eſt illud.Pro quo hebrei legũt. Et vidit rex altare:& acceſſit rex ad altare.p̃s.26.Dum appropriant ſuper me nocentes.Ps.68.Intende anime mee: & libera eam. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Accede ad animam meam & redime eam.Eſa.8.Acceſſi ad prophetiſſam.Et in eodem.41.Prope facite iudicium veſtrum dicit dominus.Ezech.36.Prope eſt vt veniant.Et in eo.37.Et adiunge vnum ad alterum.ideſt applica.Et in eo.42.Et ſic procedent ad populum.ideſt accedẽt.Soph.2.Et ad deum ſuũ nõ appropinquabũt.Sigñat ẽt aliqñ offerre.ſ.qñ eſt verbũ tertie cõiugationis tranſitiuũ.i.appropinquare vel accedere facere.Leuit.1.Homo qui obtulerit ex vobis hoſtiam. Et in eo.3.Et offerrent de hoſtia pacificorũ oblationẽ dño & in eodẽ.21.& panes deo ſuo offerunt.Nu.18.Sed fratres tuos de tribu leui ſceptro patris tui ſume tecũ.i.appropin-

quare fac tecum.Ezech.43.Et offeres vitulum de armēto.
קָרְבָּן Et in eo.Et offeres eū in conſpectu dñi.& inde קָרְבָּן corbā
ſiue קֻרְבָּן curban.i.oblatio ſeu munus quod offertur dño.
Oblatio. Leuit.1.Si holocauſtū fuerit eius oblatio.Et in eo.2.Ani⸗
ma cum obtulerit oblationē dño.Nee.10.Sortes ergo mi⸗
ſimus ſup oblationem lignorum.& Mathei.15. corban.
i.munus quodcūqꝫ ex me tibi proderit.Et in eo.27.Non
קָרוֹב licet eos mittere in corbanā.i.i oblationē dñi.& inde קָרוֹב
Proximꝰ carob.i.propinquus vel proximus.Exo.32. Et amicū & ꝓ
ꝓpinquus ximū ſuū.Leuit.21.Niſi tm̄ in cōſanguineis & propiquis.
Quod in hebreo legitur ſinglr̄.Ruth.2.Propiquus noſter
eſt homo.Ps.14.Et opprobriū non accepit aduerſus ꝓxi⸗
mos ſuos.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.&
opprobriū nō ſuſtinuit ſup propinquo ſuo.Ponitur ēt ad⸗
Prope uerbialiter.i.prope.p̄s.144.prope eſt dn̄s inuocātibus eū
קְרוֹבִים Eſa.55.Inuocate eū dū ꝓpe eſt.& in plu.קְרוֹבִים cerobim.
i.proximi vel propinqui.Leuit.10.Sanctificabor in his q
appropinquāt mihi.Eſter.9.Tā in vicino poſitis q̄ꝫ ꝓcul.
pro quo he.le.Propinquis & longinquis.& inde קָרֵב Ca⸗
Propiqui reb.i.accedēs vel appropinquās.1.Reg.17.Ibat autem phi
קָרֵב liſteꝰ accedēs & appropinquās.3.Reg.4.& neceſſaria mē
ſe regis ſalomonis cū ingenti cura p̄bebāt in tp̄e ſuo.ꝓ quo
he.le.& oēm accedētē ad menſam regis ſalomonis nutrie⸗
Accedens. bant ſiue alebant vnuſquiſqꝫ in mēſe ſuo:in nullo deficie⸗
קִרְבָה bant.& inde קִרְבָה ceriba ſiue קִרְבַת cirbath.i.appropin⸗
quatio:vel adheſio.p̄s.72 Mihi autem adherere deo bonū
Appropin eſt.pro quo he.le.mihi autem appropinquatio vel adheſio
quatio. dei bona eſt.& inde קֶרֶב céreb.i.ītra:aut mediū alicuiꝰ rei.
קֶרֶב Geñ.18.& riſit occulte.pro quo he.le.& riſit intra ſe.Exo.
Intra **Medium** 23.Et auferā infirmitatem de medio tui.Nu.15.Peribit de
populo ſuo.pro quo he.le.Peribit de medio populi ſui.De
ut.13.Si ſurrexerit in medio tui prophetes.& in eo.17.de
numero fratrū tuorū.pro quo he.le.De medio fratrū tuo⸗
rū.Et in eo.21.Et nō reputes ſanguinē innocētē in medio
populi tui iſrael.Ponitur ēt pro vitalibus ſeu viſceribus vł
Inteſtina. interioribus aut inteſtinis.Leuit.1.inteſtinis & pedibus lo⸗
tis aqua.Et in eo. Inteſtina vero & pedes lauabunt aqua.
Ps.48.Sepulchra eorū domus eorū in eternū.ꝓ quo btūs
Interiora. hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Interiora ſua domus eo⸗
rū in ſeculū.p̄s.102.Et oīa que ītra me ſunt nomini ſancto
eius.Ponitur ēt predicta dictio. קָרַב Carab pro calefieri.
Calefieri Oſee.7.Oēs calefacti ſunt quaſi clibanus.Significat etiam
bellare.vel pugnare.p̄s.54.Appropinquat cor illius. Pro
Pugnare. quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Pugnat autem
cor illius.Et in eodem.Ab his qui appropinquant mihi.
Pro quo hebrei legunt.Ab his qui pugnant aduerſus me.
קְרָב Et inde קְרָב cerab.i.bellū ſeu prelium aut pugna vel certa
men.2.Reg.17.Et tu eris in medio eorum.pro quo hebrei
Prelium legunt.Et facies tue ibunt in prelio vel in pugna.Ps.144
Certamē Qui docet manus meas ad prelium.Zach.14.Sicut prel⸗
קְרָבוֹת liatus eſt in die certaminis.& in plurali קְרָבוֹת ceraboth.
Bella. Ps.67.Diſſipa gentes que bella volunt.

קַרְדֹּם קַרְדֹּם Cardum.ſecuris.1.Reg.14.Vt acuerent vnuſquiſ⸗
Securis qꝫ vomerem ſuum & ligonem & ſecurim.& in plu⸗
קַרְדֻּמִּים rali קַרְדֻּמִּים cardumim ſiue קַרְדֻּמּוֹת cardumoth.Iudi.9.
Et arrepta ſecuri proſcidit arboris ramū.pro quo hebrei le
gunt.& accepit abimelech ſecures & proſcidit ramū.1.Re⸗
ſecures gum.13.Retuſe itaqꝫ erant acies vomerum & ligonū & tri⸗
dentium & ſecurium.p̄s.73.Securibus exciderunt.

קָרָה קָרָה Cara.accidere.contingere.euenire.occurrere.conti⸗
Cōtingere. gnare.ſeu tegere.ideſt contignationem domorū con
ſtruere.Geñ.44.Et aliquid ei in via contigerit.Nume.
11.Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere complea⸗
tur.Pro quo hebrei legunt.Nunc videbis vtrum contin⸗
gat vel eueniat tibi ſermo meus.ideſt opere compleatur. **Euenire**
Ruth.2.Accidit autem vt ager ille haberet dominum no⸗ **Accidere**
mine booz.1.Regum.28.Viuit dominus quia non eueniet
tibi quicquam mali.2.Regum.1.Caſu veni in monte gel⸗
boe.ideſt accidit mihi vt venirem in monte gelboe.Eccſ.
2.Et didici ꝙ vnus vtriuſqꝫ eſſet interitus.pro quo hebrei
legunt.Et didici ꝙ vnus accidens accidit omnibus his.Et
in eodem.Si vnus & ſtulti & occaſus meus erit. Pro quo he
brei legunt.Sicut accidit ſtulto etiam mihi accidet.Eſa.
41.Et nuncient nobis quecunqꝫ ventura ſint. Vide etiam
de hoc ſupra in dictione קָרָא Cara.Significat etiam occur
rere.Geñ.24.Occurre obſecro mihi hodie.Et in eodem. **Occurrere**
27.Voluntas dei fuit:vt cito occurreret mihi quod volebā.
Nume.23.Si forte occurrat mihi dominus.Et in eodem.
Occurrit illi deus.Et in eodem.Donec ego obuius pergā.
ideſt occurram.Deut.25.Quomodo occurrerit tibi in via
Et inde קְרִי céri.ſiue מִקְרֶה micre.ideſt accidens.euentus.ca קְרִי
ſus.Deut.23.Si fuerit inter vos homo qui nocturno pollu⸗
tus ſit ſomno.pro quo hebrei legunt.Qui fuerit pollutus
caſu vel accidenti nocturno.1.Regum.20.Cogitabat enim **Caſus**
ꝙ forte eueniſſet ei quod non eſſet mundus.Eccſ.3.Idcir⸗
co vnus interitus eſt hominum & iumētorum.Pro quo he
brei legunt.Quoniam accidens vel euentus filiorum ho⸗ **accidens**
minum:& accidens vel euentus iumētorum:vnū accidēs
eſt eis.Et in eodem.9.Quia eadem cunctis eueniunt.Pro
quo hebrei legunt.Quia idem accidens vel euentus ſit om **Euentus**
nibus.Et inde קְרִי Céri.ideſt occurſus:vel ex aduerſo:aut קְרִי
e contrario.Leuit.26.Si ambulaueritis ex aduerſo mihi: **ex aduerſo**
ego quoqꝫ contra vos aduerſus incedam.Et in eodem.Et
ego incedam aduerſum vos in furore contrario.Item קָרָה **Cōtrarius**
Cara.ideſt contignare aut contignationem domus facere: קָרָה
ſeu domum tegere.2.Paralip.34.Ad contignationem do **cōtignatio**
morum.Nee.2.vt det mihi ligna:vt tegere poſſem porticū **Tegere**
templi.Et in eodem.3.Ipſi texuerunt eam:& ſtatuerūt val
uas eius.p̄s.103.Qui tegis aqs ſupiora eiꝰ.ꝓ quo btūs hie
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu⸗
lit.Qui tegit aquis cenacula eius.& inde קוֹרָה Cora.ideſt קוֹרָה
tignū ſeu trabes:aut lignum ſiue materia ad contignatio⸗
nem domorum.Geñ.19.Quia ingreſſi ſunt ſub vmbra
culminis mei.Pro quo hebrei legunt.Quia ingreſſi ſunt **Culmen.**
ſub vmbra trabis vel contignationis mee.ſ.domus.4.Re **Trabes**
gum.6.Tollamus ſinguli de ſilua materias ſingulas.Et in **materia**
eodem. Accidit autem cum vnus materiam ſuccidiſſet.
Et in plurali קוֹרוֹת Coroth.Canti.1.Tigna domorum קוֹרוֹת
noſtrarum cedrina.& inde מְקָרֶה Mecare.ideſt conti⸗ **Tigna**
gnatio domus.Eccſ.10.In pigritiis humiliabitur conti⸗ מְקָרֶה **cōtignatio**
gnatio.Et inde קִרְיָה Ciria.ideſt ciuitas.Nume.35.De⸗ קִרְיָה
cernite que vrbes eſſe debeant in preſidia fugitiuorum.
Prouer.11.In bonis iuſtorum exaltabitur ciuitas.Eſa.1. **Ciuitas**
Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis.Et in eodem.
29.Ve ariel ariel ciuitas quā expugnauit dauid.dicitur ēt
קֶרֶת Cáreth.Iob.29.Quando procedebam ad portas ci⸗ קֶרֶת
uitatis.Prouer.8.Iuxta portas ciuitatis in ipſis foribus lo⸗ **ciuitas.**
quitur.Et in eodem.9.Vt vocarent ad arcem & ad menia
ciuitatis.Et in lingua chaldaica dicitur קִרְיָא Ciria.ſiue קִרְיָא
קַרְתָּא Cartha.aut קִרְיְתָא Ciriatha.Eſdre.4.Et habi⸗ קִרְיְתָא
tare eos fecit in ciuitate ſamarie.Et in eodem.Venerunt
in ieruſalem ciuitatem rebellem & peſſimam.Et in plura⸗ **ciuitas.**
li קִרְיָתַיִם Ciriathaim.ſiue קְרִיּוֹת Cerioth.& ponitur ꝓ קִרְיָתַיִם
nomine proprio cuiuſdam ciuitatis.Hiere.48.Et ſup do⸗
mum deblataim & ſuper cariathaim.Et in eodem.Et ſuper **cariathai.**
bethramon & ſuper carioth.

קָרַח Radere Caluitium facere Decaluare

קָרַח Carach.Decaluare.depilare.radere.ſcilicet caput.ſeu caluitium facere.Leuit.21.Nec radent caput nec barbam.Hiere.16.Neq; caluitium fiet pro eis.Ezech.27.Et radent ſuper te caluitium.pro quo he.le.decaluabunt ſup te caluitium.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum. Et in eo.29.Omne caput decaluatū.Mich.5.Decaluare & tondere ſup filios delitiarū tuarū.& inde קֵרֵחַ ceréach.i.caluus.4.Reg.2.Aſcende calue:aſcende calue.& inde קָרְחָה Corcha.i.caluitiū.Leuit.13.Sin aūt in caluitio vel in recaluatione albus vel ruffus color fuerit exortus.Hiere.47 venit caluitiū ſup gaza.Amos.8.Et ſup omne caput caluitiū & aliqñ ſcribitur cū aleph in fine.Ezech.27.& radēt ſuper te caluitium.Mich.1.Dilata caluitium tuum ſicut aquila.Signat ēt ſuperficiē pāni vel veſtimēti in qua pili lane ſunt tonſi vel pre vetuſtate defluxerunt.Leuit.13.Eo ꝙ infuſa ſit in ſuperficie veſtimenti vel per totum lepra.Item קֶרַח Cérach.ideſt gelu:aut glacies.Geñ.21.Die noctuq; eſtu vrgebar & gelu.Ponitur etiam pro cryſtallo:quia cryſtallus in greco idem eſt quod gelu latine.Ps.147.Mittit cryſtallum ſuā ſicut buccellas.Ezech.1.Et ſimilitudo ſuper capita animalium firmamēti quaſi aſpectus cryſtalli horribilis

קֵרֵחַ Caluus

קָרְחָה Caluitium

Superficies panni.

קֶרַח Gelu

Cryſtallus

קָרַם Extendere

קָרַם Caram.extendere.ſcilicet cutem.cōtegere.vel corio obducere.Ezech.37.Et extendam ſuper vos cutem. Et in eodē.Et extenta eſt in eis cutis deſuper.i.obducta.vel contecta.

קֶרֶן Cornu

קֶרֶן Céren.cornu.vnde hoc nomen cornu ab hebreo traxit originem.& eſt in hebreo vtriuſq; ſexus.Dañ.8. Fractum eſt cornu magnū.Pro quo in hebreo legitur.fracta eſt cornu magna.& in eo.De vno aūt ex eis egreſſum ē cornu vnū modicū.Mich.4.Cornu tuū ponā ferreum.Ponitur etiam pro fortitudine vel imperio.1.Reg.2.& exaltatum ē cornu meū in deo meo.Et i eo.Et ſublimauit cornu chriſti ſui.Iob.16.Et operui cinere carnē meam.debet legi cornu meū.p̄s.17.Et cornu ſalutis mee.Ezech.29.In die illa pullulabit cornu domus iſrael.Threñ.2.Confregit in die furoris ſui omne cornu iſrael.& in lingua chaldaica dicitur קַרְנָא Carna.Dañ.3.In hora qua audieritis vocē ſtube.pro quo hebrei legunt.vocē cornu.i.tube cornee.Et in plu.קַרְנַיִם Caraím.ſiue קְרָנוֹת Carnoth.Geñ.22.Herentem cornibus.Ps.74.Et omnia cornua peccatorū confringam:exaltabuntur cornua iuſti.Dañ.8.Et ecce aries vnus habens cornua.Et in eo.Et venit vſq; ad arietem illū cornutum.ideſt habentem cornua.Amos.6.In fortitudīe noſtra aſſumpſimus nobis cornua.Abach.3.Et cornua in manibus eius.Zach.1.Et ecce quattuor cornua.Ponitur etiā pro angulo tā in ſinglī q̄ in plī.Exo.24.Cornua aūt per quattuor angulos ex ipſo erunt.p̄s.117.Vſq; ad cornu altaris.i.vſq; ad angulū altaris.Eſa.5.In cornu filii olei.ideſt in angulo terre pinguiſſimo apto oliuis.& inde verbum

קַרְנָא Cornu

קַרְנַיִם Cornua

קָרַן cornutū eē

קָרַן Caran.ideſt cornutum eſſe.Exo.34.Et ignorabat ꝙ cornuta eſſet facies ſua.Et in eo.Videntes autem Aaron & filii iſrael cornutam moyſi faciem.Hebrei tamen in predicto loco dicunt ꝙ ſignificat ſplendeſcere.eo quod de facie eius exibant radii ſplendoris ad modū cornuum.Et inde verbū vel participiū tertie coniugationis.ſcilicet מַקְרִין macrin.ideſt cornua producens.p̄s.68.Placebit dño ſup vitulum nouellum cornua producentem & vngulas.

מַקְרִין Cornua producens

קָרַס Conteri Incuruari

קָרַס Caras.ruere.icuruari.cōteri.Eſa.46.Cōfractꝰ ē bel: cōtritꝰ ē nebo.& in eo.cōtabuerūt & cōtrita ſūt ſimul pro quo he.le.ruerūt icuruati ſūt.& ide קֶרֶס ceras.i.circulꝰ vel vncinꝰ.ſeu fibula cuiꝰ caput ē curuū:& ſolū iuenitur in nu.plu.Exo.26.facieſq; quīquagīta circulos aureos.& ī eo. facies & quīquagīta fibulas eneas:quibus iungantur anſe.

קֶרֶס Circuli Fibule.

קַרְסֹל Talus.

קַרְסֹל Carſul.talus.ſ.pedis.& ſolum inuenitur in nu.plu. 2.Reg.22.Et non deficient tali mei.

קָרַע Scindere. Rūpere

קָרַע Caraa.Scindere.rumpere.dirumpere.aperire.Geñ. 37.Sciſſiſq; veſtibus indutus eſt cilicio.p quo he.le.& ſcidit iacob veſtimēta ſua.Exo.28.Ne facile rumpatur.Leuit.13.rumpet eum & a ſolido diuidet.Nu.14.Sciderunt veſtimenta ſua.Iudi.11.Scidit veſtimenta ſua.1.Reg.15.Scidit dñs regnum iſrael a te hodie.2.Reg.15.Ecce occurrit ei chuſai arachites ſciſſa veſte.3.Reg.13.Altare quoq; ſciſſū eſt.p̄s.34.Diſſipati ſunt nec cōpuncti.Pro quo btūs hiero. in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.ſcidētes:& nō tacētes Eſa.64.vtinā dirūperes celos.Hiere.36.Scidit illud ſcalpello ſcribe. Signat ēt apire.Hiere.22.qui aperit ſibi feneſtras.Signat ēt depīgere oculos ſtibio:ac ſi palpebre oculi rūpātur ex cōtinuatiōe ſtibii.Hiere.4.Et pīgeres oculos tuos ſtibio.& ī de קָרַע קֶרַע ceraa.i.ſciſſura:vel ruptura.Prouer.23.& veſtietur pānis dormitatio.pro quo he.le.& veſtietur ſciſſuris vel rupturis dormitatio.i.veſtietur pānis ruptis vel ſciſſis.

Dirūpere. Aperire

Pingere

קֶרַע ſciſſura.

קָרַץ Annuere

קָרַץ Caras.conniuere.vel annuere.ſ.oculis vel labiis.excidere.formare.p̄s.34.Annuunt oculis.Prouer.6.annuit oculis:terit pede.& in eo.10.Qui āņuit oculo dabit triſtitiā.& in eo.16.Mordēs labia ſua perficiet malū.pro q̄ he. le.annuēs vel cōniuēs labiis ſuis perficiet malū.Signat ēt formare vel excidere.Iob.33.& de eodē luto ego quoq; formatus ſum.pro quo he.le.exciſus ſū.& inde קֶרֶץ céres.i.exciſio vel cōciſio:aut exciſor.Pro quo btūs hiero.trāſtulit ſtimulatorē.Hiere.46.ſtimulator ab aqlone veniet.Itē קְרַץ Caras.in ligua chaldaica ſigñat accuſare ſeu crimīari.Dañ. 3.Accedētes viri chaldei accuſauerūt iudeos.& in eo.6.Adducti ſunt viri illi qui accuſauerūt danielē.& preponitur ei dictio אֲכַל Achal que ſigñat comedere:quia forte in illis accuſatiōibus vel cōiurationibus faciebāt aliqua conuiuia.

Formare Excidere

קֶרֶץ ſtimulator

קְרַץ Accuſare

קַרְקַע pauimētū. Fundus

קַרְקַע Carcaa.pauimentum.fundus.ſolum.Nu.5.& pauxillum terre de pauimento tabernaculi.Amos.9.ſi celauerint ſe in fundo maris.

קִרְקַר Vaſtare ſcrutari Diſſipare.

קִרְקַר Circar.vaſtare.diruere.diſſipare.Nu.24.vaſtabitq; omnes filios ſeth Eſa.22.Scrutans murum.Pro quo he.le.diſſipans vel diruens murum.De quo vide ſupra in dictione קִיר cir.& in dictione קָרַר carar.

קֶרֶשׁ tabula.

קְרָשִׁים Tabule tranſtra

קֶרֶשׁ Céres.tabula.Exo.26.In lateribus tabule due incaſtrature fient.& in plurali.קְרָשִׁים ceraſim.vt in eo. facies & tabulas ſtantes tabernaculi de lignis ſetim.ſignificat ēt trāſtra ſeu tabulata nauis.Ezech.27.Et tranſtra tua fecerunt tibi de ebore indico.i.tabulata tua.

קַשׁ

קַשׁ Cas.ſtipula.de quo vide in dictione ſequenti.

קָשַׁשׁ Colligere. Cōgregar.

קָשַׁשׁ Caſas.colligere.vel congregare.Exo.5.Ipſi vadāt & colligāt ſtipulas.& in eo.Diſperſuſq; eſt populus in omnem terram egypti ad colligendas paleas.Nu.5.Inuenerunt hominem colligentem ligna Soph.2.Cōuenite congregamini.& aliquando ſcribitur cum ſimplici ſin.De quo vide ſupra in dictione קוֹשׁ cus.& inde קַשׁ cas.ideſt ſtipula ſeu palee minutiſſime:aut ligna minutiſſima.Exo.5. Et colligāt ſtipulas.& in eodem.Ad colligendas paleas. Iob.13.Et ſtipulam ſiccam perſequeris.p̄s.82.Et ſicut ſtipula ante faciem venti.

קַשׁ Stipula Palee.

קִשֻּׁא קִשֻּׁאִים cucumeres

קִשֻּׁא Caſu.Cucumer.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſcilicet קִשֻּׁאִים Ciſuim.Nume.11.In mēte nobis veniunt cucumeres & pepones.& inde מִקְשָׁה Micſa.ideſt cucumerarium.Eſa.1.Sicut tugurium in cucumerario.

מִקְשָׁה Cucumerarium.

קָשַׁב auſcultar Attendere

קָשַׁב Caſab.Attendere.intendere.audire.auſcultare.1.Regum.15.Et auſcultare magis q̄ offerre adipem arietum Nee.1.Sit auris tua attendens ad orationem ſerui tui

Audire Ps.9.Preparationem cordis eorum audiuit auris tua.Ps.
Intēdere 16.Intende deprecationem meam.Ps.65.Et attendit vocem
deprecatiōis mee.Ps.129.Fiant aures tue ītēdētes ī vocem
deprecationis mee.Prouer.1.Extendi manum meam
Aſpicere & non fuit qui aſpiceret.ideſt qui attenderet.Eſa.42.Attēdat
& auſcultet procul.Hiere.6.Quia verba mea non audierunt.
Et in eodem.8.Attendi & auſcultaui. Et in eo.18.
Et non attendamus ad vniuerſos ſermones eius. Et in eo.
Attende domine ad me.Dañ.9.placare domine: attēde domine.
Oſee.9.Et attende domus iſrael. & inde קָשַׁב caſeb
קֶשֶׁב ſiue קֶשֶׁב ceſeb.ideſt attentio vel intuitus aut auſcultatio.4
Reg.4.Et non erat vox neqꝫ ſenſus.pro quo he.le. & non
erat vox neqꝫ auſcultatio vel attentio.ideſt non erat qui attenderet
auſcultatio vel auſcultaret.Eſa.21.Et contemplatus eſt diligēter
Intuitus multo intuitu.

קָשָׁה קָשָׁה Caſa.indurare.aggrauare.ſeu durum vel graue eſſe.
reſiſtere.Geñ.35.Difficultate partꝰ periclitari cepit
Indurare. Pro quo hebrei legūt.Et indurata ſiue aggrauata eſt in partu
ſuo.Exo.7.Sed ego indurabo cor eius. & in eo.13.Nam
cum induratus eſſet pharao & nollet nos dimitere.Deut.2
Quia indurauerat dominus deus tuus ſpiritum eius. Et in
eo.15.Non auertes ab eis oculos tuos.pro quo hebrei legūt
Nō durū ſit vel non ſit graue in oculis tuis cum dimiſeris illum.
Durū eſſe. 1.Reg.5.Quoniam dura eſt manus eius ſuper nos.2.
Regum.29.Durius autem reſponderunt viri iuda.2.Paralip.36.
Et indurauit ceruicem ſuam. ponitur etiam pro reſiſtere.
Reſiſtere Iob.9.Quis reſtitit ei:& pacem habuit.& inde קָשֶׁה
קָשֶׁה Caſe:ſiue נִקְשֶׁה Nicſe.i.durus vel induratus.Exo.33.Populus
Durus dure ceruicis es tu.Deut.31.Ego enim ſcio contētionem
tuam:& ceruicem tuam duriſſimam.Eſa.8.Et tranſibit
per eā & corruet & eſuriet.pro quo he.le. Tranſibit per
eam induratus: & corruet.poteſt etiam deriuari a dictione
יָקַשׁ Iacas.que ſigñat offendere vel corruere ſicut eſt in littera
קְשִׁי noſtra.& inde קְשִׁי cōſi.ſiue קְשִׁי ceſi.i. durities. Deut.
Duritia. 9.Ne aſpicias duritiē populi huius.& inde מִקְשָׁה Micſa.i.
מִקְשָׁה ductile.ſ. metallū percuſſum malleo & induratū vel cōplanatum.
Ductile Exo.25.Facies candelabrū ductile de auro mundiſſimo.
Et in eodem. Aureos & perductiles. & dicunt aliqui
hebrei ꝙ in predicto loco ſignificat equalem vel planū.i.
opere plano & equali.Hiere.10.In ſimilitudine palme fabricate
ſunt.Pro quo he.le.Sicut palma: ductiles vel equales
ſunt.Ponitur etiam pro crineqꝫ vel ceſarie mulieris equaliter
Crinis. diuiſa.Eſa.3.Et pro criſpante crine caluiciū.Itē מִקְשָׁה
מִקְשָׁה micſa.ideſt cucumerarium. De quo vide ſupra in dictione
Cucumerarium. קִשֻּׁא ciſu.

קַשָּׂה קַשָּׂה Caſa.Thuribulū.ſeu crater: ſecundum tranſlationē
קְשׂוֹת noſtram.& ſolum inuenitur in numero plurali:ſcilicet
thuribula. קְשׂוֹת ceſoth.Exo.25 Acceptabl'a & phialas:thuribula &
ciathos.& in eodē.37.Acceptabula & thuribula de auro
Crater puriſſimo.Nu.4.Et crateras ad liba fundenda.

קָשַׁח קָשַׁח Caſach.Indurari.durari.ſeu durum eſſe.Iob.39.durari
Durari. tur ad filios ſuos:quaſi non ſint ſui.Eſa.63.Indurasti
Indurare. cor noſtrum ne timeremus te.

קֹשֶׁט קֹשֶׁט Coſet.ſiue קוּשְׁטָא cuſta. veritas.ſeu firmitas. Ps.59
Veritas Vt fugerent a facie arcus.Pro quo he.le. A facie veritatis
vel firmitatis:ſiue propter veritatē vel firmitatem:
tamē ſi ſcriberetur cum tau in fine loco teth.tunc ſignificat
arcum:vt infra dicetur.Sed in codicibus hebreorum inuenitur
ſcriptum cum teth.quod ſignificat veritatem vel firmitatem.
Firmitas vt prouer.22. Vt oſtenderent tibi firmitatem &
eloquia veritatis.& in lingua chaldaica communiter ſignificat
Vere veritatem.Dañ.2.Vere deus veſter deus deorum eſt.
קְשִׂיטָה Item קְשִׂטָה Ceſita.ideſt agna ſeu ouis.Geñ.33.Emitqꝫ partem
agri in qua fixerat tabernaculum a filiis hemor centū
agnis.Iob.42.Et dederunt ei vnuſquiſqꝫ ouem vnam.Et Agna.
aliqui hebrei dicūt ꝙ ſignificat genus quoddā monete:ſeu Ouis.
nūmum:aut obolum.Sed in tranſlatiōe chaldaica eſt ſicut
in littera noſtra.

קַשְׂקֶשֶׂת Caſcheſeth.Squāma.vt Leuit.11. Omne quod קַשְׂקֶשֶׂת
habet pennulam & ſquāmā.& in plu. קַשְׂקְשׂוֹת Squamma.
Caſcheſoth.Ezech.29.vniuerſi piſces tui ſquāmis tuis adherebunt. קַשְׂקְשׂוֹת
reperitur etiam קַשְׂקַשִּׂים caſcaſim. ſecundū terminationem Squāme.
pluralem maſculinorum.1.Reg.17.Et lorica קַשְׂקַשִּׂים
hamata induebatur.pro quo he.le.& lorica ſquāmarum.i.
ſquāmata induebatur.

קָשַׁר Caſar.ligare.colligare.coniungere.Geñ.28.In quo קָשַׁר
obſtetrix ligauit coccinum.Et in eodem.44.Cum Ligare.
anima illius ex huius anima dependeat. pro quo hebrei legunt.
Et anima eius colligata eſt cum anima illius. Deut.6.
Et ligabis ea quaſi ſignū in manu tua.1.Regum.18.Et anima
ionathe conglutinata eſt anime dauid. ideſt colligata. Colligare.
Nee.4.Itaqꝫ edificauimus murum & coniunximus totū. cōiungere.
Iob.38.Nunquid coniungere valebis micantes ſtellas pliadas.
Eſa.49.Et circundabis eos tibi quaſi ſponſa.i.colligabis
vel coniunges.& inde קִשּׁוּרִים Ciſurim. ideſt ornamenta קִשֻּׁרִים
quedam que mulieres circunligant collo ſuo vel pectori.
Pro quo btūs hieronymus tranſtulit murenulas.Eſa.
3.& murenulas & olfactoria. Pōitur ēt pro faſcia pectorali. murenule.
Hiere.2.Nunquid obliuiſcitur virgo ornamēti ſui:aut ſpōſa קִשֻּׁרִים
faſcie pectoralis ſue.& ide קְשֻׁרִים Ceſurim ſiue מְקֻשָּׁרוֹת מְקֻשָּׁרוֹת
Mebruſaroth. ideſt oues que naſcuntur in principio veris.
Geñ.30.Et que primi temporis iacob. Sigñat etiā predicta Oues primi tpis.
dictio קָשַׁר Caſar. coniurare aut coniurationem vel קָשַׁר
colligationem facere contra aliquem.1.Regū.22. Quoniā Cōiurare
coniuraſtis omnes aduerſum me.2.Reg.15.Quod achitophel
eſſet in coniuratione.pro quo hebrei legunt. In coniurantibus.
4.Reg.10.Coniurauit ergo iehu filius namſi
contra ioram.Amos.7.Rebellauit contra te Amos. Pro
quo hebrei legunt.Coniurauit cōtra te amos.& inde קֶשֶׁר קֶשֶׁר
Ceſer.ideſt coniuratio.vel colligatio.2.Reg.15.facta eſt cōiuratio.
Eſa.8.Nō dicatis coniuratio:omnia enim que loquitur cōiuratio.
populus iſte coniuratio eſt.

קֶשֶׁת Ceſeth.ſiue קַשֶּׁת caſeth. Arcus.Geñ.9. Arcum meū קֶשֶׁת
ponā in nubibus. Et in eo.Apparebit arcus in nubibus. Arcus.
Et in eo.21.Iuuenis ſagittariꝰ.ꝑ quo hebrei legunt.iaculator
arcus.1.Reg.2.Arcus fortium ſuperatus eſt.Eſa.22
Dureqꝫ ligati ſunt.Pro quo hebrei legunt. Ab arcu ligati
ſunt.Poteſt etiam deriuari a dictione קָשָׁה Caſa que ſignificat
indurare ſiue durum eſſe.Abach.1. Suſcitans ſuſcitabis
arcum tuum.Et in plurali קְשָׁתוֹת Ceſathoth.p̄s.36. & arcꝰ קְשָׁתוֹת
eorum confringantur.Eſa.5.Et omnes arcus eorum extēti. arcus.
& in eodem.13.Sagittis paruulos interficient. Pro quo
hebrei legunt.& arcubus paruuli interficientur.

קִתְרֹס Cathros.In lingua chaldaica ſignificat quoddā inſtrumentum קִתְרֹס
muſicum.pro quo beatus hieronymꝰ
tranſtulit citharam.Dañ.3.In hora qua audieritis vocem
tube & fiſtule & cithare. Cithara

De incipientibus a littera. ר. Res.

רָאָה Raa.videre.intueri.aſpicere.cernere.deſpicere.Geñ. רָאָה
1.& vidit deus ꝙ eſſet bonum. & in eodem.16.Tu de Videre.
us qui vidiſti me.Et in eodem.Profecto hic vidi poſteriora
videntis me.& in eodem.27.Ecce odor filii mei ſicut odor
agri.pro quo hebrei legūt. Vide odorē filii mei ſicut odorē
agri. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& in eo.29.
Vidit dominus afflictionem meam.Et in eodem.37.vade

&vide ſi cuncta proſpera ſint. Exo.3. Et videbo viſionem
hanc magnam.& in eodem. Vidi afflictionem populi mei.
Leuit. 20. Et viderit turpitudinem eius: illacꝫ conſpexerit
Cõſpicere. fratris ignominiã. Nu.23. De ſũmis ſilicibus videbo eũ.
Ioſ.5.Et vidit virum cõtra ſe ſtantem.1. Reg.2. Et videbis
emulum tuũ in templo.2.Reg.15.Vidẽtur mihi ſermones
tui boni & recti.4.Reg.14.Veni & videamꝰ nos.i.pugnemus
inuicem.& in eodem.23.Occiſus in magedo cum viſiſſet
eum.p̄s.32.Vidit omnes filios hominũ.Ps.89.Anni
quibus vidimus mala.Eccſ.12. Et tenebreſcẽt vidẽtes per
foramina.Eſa.17.& oculi eius ad ſanctum iſrael reſpicient.
Reſpicere. & in eodẽ.66.Et videbimꝰ in letitia veſtra.Hiere.17.Et nõ
videbit cum venerit bonũ.& in eodem. Et nõ timebit cum
venerit eſtus.Pro quo hebrei legunt. Et nõ videbit cum venerit
eſtus.Poteſt etiam deriuari a dictione יָרֵא Iare.que ſignificat
timere ſicut eſt ĩ littera noſtra.Ezech.16.Et abſtuli
Audire eas ſicut vidiſti.Ponitur etiã pro audire. Geñ.42.Audiens
autem iacob ꝙ alimenta venderentur in egypto. Exo.20.
Cunctus autem populus videbat voces.i.audiebat. Hiere.
2.Videte verbũ dñi.i. audite. Significat etiam videre corde
aut mẽte: vel intelligere: ſiue contemplari aut ſentire. vt
contẽplari in aliquibus locis predictis.& Eccſes.1. Et mens mea contẽplata
eſt multa ſapienter.et in eodem. Homo qui diebus &
noctibus ſomnũ non capit oculis.Pro quo hebrei legũt.Sõnum
Sentire in oculis ſuis non videt.i.nõ ſentit. Et in voce paſſiua
& apparere ſignificat apparere.i.videri. Geñ.12. Apparuit autem dñs
abrae.& in eodem. Edificauit ibi altare domino qui apparuit
ei.Leuit.16. Quia in nube apparebo ſuper oraculum.
Iudi.19. Nunq̄ꝫ res talis facta eſt in iſrael. ꝓ quo he.le.Nũq̄ꝫ
res talis viſa eſt ſiue apparuit in iſrael.2.Reg.22.Lapſus
eſt ſup pẽnas vẽtorũ. Pro quo he.le. Apparuit ſeu viſus eſt
ſuper pẽnas ventorũ.Iob.33. Et oſſa que tecta fuerãt nudabuntur.
Pro quo.he.le.Nudabũtur oſſa eiꝰ: q̄ nõ videbãtur
ſiue que nõ apparebant.p̄s. 17. Et apparuerũt fontes aquarum.
Canti.2.Flores apparuerunt in terra noſtra. & quãdo
eſt verbum tertie coniugationis tunc ponitur pro oſtendere
vel mõſtrare.i.facere videri.Geñ.12.In terram quã mon-
monſtrare ſtrauero tibi. Leuit.13. Oſtendetur ſacerdoti. Nu.8. Iuxta
oſtendere. exẽplar quod oſtendit dñs moyſi. Deut.34.Oſtẽdit ei dñs
omnẽ terram.& in eodem. Vidiſti eam oculis tuis.Pro quo
hebrei legũt. Videre te feci eam oculis tuis.i.oſtendi eam tibi.
4.Reg.11.Et oſtẽdit eis filiũ regis. Eſa.30. Et terrorem
brachii ſui oſtendet. Mich.7.Oſtẽdam ei mirabilia. Nũ.3.
Et oſtendam in gentibus nuditatẽ tuã.Significat etiã predicta
dictio deſpicere vel negligere.Geñ.42. Quare negligitis.
negligere. p̄s.21.Ipſi vero cõſiderauerũt & inſpexerũt me.i.deſpexerunt
Inſpicere. me.p̄s.53. Et ſuper inimicos meos deſpexit oculus
Deſpicere. meꝰ.p̄s.111.Donec deſpiciat inimicos ſuos.Ps.117. Et ego
deſpiciã inimicos meos. Ezech.28. Ante faciẽ regũ dedi
Cernere. te vt cernerent te.Pro quo hebrei legunt.vt deſpicerent te.
Mich.7.Oculi mei videbunt in eam.i.deſpicient eam. Vnde
Cõſiderare Canticorum.1.Vbi dicitur.Nolite me conſiderare ꝙ fuſca
ſim: poteſt etiã legi. Nolite me deſpicere ꝙ fuſca ſim.Et ĩ
רְאוּת de רְאוּת Reuth.ſiue מַרְאֶה Mare.i.viſio.aut viſus.Geñ.2.
מַרְאֶה Produxit dñs deus de humo omne lignũ pulchrum viſu.
Viſus. Exo.3.Videbo viſionem hanc magnam.Nu.12.In viſione
Viſio. apparebo ei.2.Paralipo.26. In diebꝰ zacharie intelligẽtis
& videntis deum. pro quo hebrei legunt. Intelligentis in
viſione dei.Iob.40.Et videntibus cunctis precipitabitur.
Pro quo hebrei legũt. Vticꝫ ad viſionem ſuam proiicietur
ſiue precipitabitur. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.
Eccſ.5.Quid proderit poſſeſſori: niſi quod cernit diuitias
oculis ſuis.Pro quo hebrei legũt. Quid proderit poſſeſſori:
niſi viſio oculorũ ſuorum. Et in plurali מַרְאוֹת Ma- מַרְאוֹת
roth. Geñ.46. Audiuit eum per viſionẽ noctis vocantem
ſe. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet per viſiones
noctis.Ezech.40.Et adduxit me illuc in viſionibus dei.Et Viſiones
inde רֳאִי Rói.i.viſus. ſeu viſio aut aſpectus.1. Reg.16. Et רֳאִי
pulcher aſpectu decoracꝫ faciе. Iob.17. Nec aſpiciet me viſus Aſpectus
hominis.& in eodem.33.Conſumpta eſt caro eius a ſup- viſus
pliciis.pro quo hebrei legunt. A viſione: ſiue a viſu.Poteſt
etiam legi a feditate vel turpitudine: vt infra dicetur. Et inde
רֹאֶה Roe.i.videns. Eſa.28.Neſcierunt videntẽ.Ponitur רֹאֶה
etiam pro propheta.1.Reg. 9. Qui enim propheta dicitur Videns
hodie: vocabatur olim vidẽs.& inde illud quod videtur pertinere
alicui dicitur רָאוּי Raui.Eſter.2. & ſeptem puellas
ſpecioſiſſimas de domo regis.Pro quo hebrei legunt.& ſeptem רָאוּי
puellas pertinentes de domo regis.Et inde מַרְאָה Ma- Pertinẽs.
ra.ſiue רְאִי Réi.ideſt ſpeculum.Exo.38.De ſpeculis mulierum. מַרְאָה
Iob.37.Qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt.pro quo Speculum
hebrei legũt. Fortiſſimi quaſi ſpeculũ fuſile.ſcilicet ex ere.
Item רֳאִי Rói.i.feditas ſiue obſcenum vel turpe. Naũ.3.Et רֳאִי
ponam te in exemplũ.pro quo hebrei legunt.Et ponam te Exẽplum.
in turpitudinem vel feditatem. Et inde מֹרְאָה Mora.i.feda מֹרְאָה
vel turpis.Beatus hiero.tranſtulit prouocatricem.Soph.3. ꝓuocatrix
Ve prouocatrix & redempta. Item רָאָה Raa.nomẽ auis im- רָאָה
munde.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ixon.Deut.
14.Ixon & vulturẽ & miluũ. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat Ixon.
auem acutiſſimi viſus: a primo ſignificato deriuatum.

רְאֵם Reem.rhinoceros: ſeu vnicornis.Nu.24. Cuius for- רְאֵם
titudo ſimilis eſt rhinocerotis.Deut.33.Cornua rhi- rhinoceros
nocerotis cornua eius.& aliquãdo ſcribitur cum iod in me-
dio dictionis loco aleph & dicitur רֵים rem.Iob.39. Nun- רֵים
quid volet rhinoceros ſeruire tibi.& in eodem. Nũquid al- rhinoceros
ligabis rhinocerotem ad arandum loro tuo. Et in plurali
רְאֵמִים Reemim.ſiue רֵימִים remim.p̄s.21.Et a cornibꝰ vni- רְאֵמִים
cornium humilitatem meã.p̄s.28.Et dilectus quẽadmodum vnicornes.
filius vnicornium.

רֹאשׁ Ros.caput.princeps: ſeu dux.principium.initium. רֹאשׁ
cacumẽ.vertex. Sũmitas cuiuſcũcꝫ rei Fel. ſeu venenum.
aut paupertas.Geñ.3. Ipſa conteret caput tuum.& in Caput
eodem.40.Auferet pharao caput tuum.& in eodem.47.
Conuerſus & lectuli caput.Exo.29.Et pones thiaram in capite
eius. Nume.6.Polluetur caput conſecrationis eius.Ioſ.
2.Sanguis ipſius erit in capite eius.3.Reg.20. Et funiculos
in capite noſtro.4.Reg.4.Caput meũ doleo.p̄s.7.Cõuertetur
dolor eius in caput eius. Canti.7. Caput tuum vt carmelus.
Eſa.15. In cunctis capitibus eorum caluitiũ. Quod
in hebreo legitur ſingulariter.ſ. in omni capite eorum caluitium.
Ezech.9. Viam eorũ ſuper caput eorum reddam.
Et in lingua chaldaica dicitur רֵישׁ res.ſiue רֵישָׁא reſa.Dañ. רֵישׁ
2.Caput de auro optimo.& in eodem.Tu ergo es caput aureũ. Caput.
Et in plurali רָאשִׁים raſim.Geñ.2. Qui inde diuiditur רָאשִׁים
in quattuor capita. Leuit.20. Capita veſtra nolite nudare. Capita.
p̄s.73.Tu confregiſti capita draconũ.Dicitur etiam רָאשׁוֹת רָאשׁוֹת
raſoth in plurali: ſecundum terminationẽ pluralem femininorum.
& tunc ſignificat locum in quo caput reclinatur.
Geñ.28.Tulit de lapidibus qui iacebant: & ſupponens capiti Caput
ſuo.& in eodem.Tulit lapidem quem ſuppoſuerat capiti
1.Reg.26.Haſtam fixam in terra ad caput eiꝰ.& in eodem.
Et tolle haſtam que eſt ad caput eius. Hiere.13. Quoniam
deſcendit de capite veſtro corona glorie veſtre. Significat
etiam predicta dictio רֹאשׁ ros. principem ſeu principalem: רֹאשׁ
aut ducem: tam in ſingulari q̄ꝫ in plurali. Exo.30. Sũme
tibi aromata prime myrrhe.i.principalis. Nu.13. Mittens pṙcipalis.
principes viros.Deut.29. Principes veſtri & tribus ac principes.
Primus

Primus. maiores natu. Canti.4. Cum omnibus primis vnguentis
ideſt pricipalibꝰ. Mich.3. Audite principes domus iacob.
Primariū Zach.4. Et adducet lapidem primarium.i.pricipalem. Significat
etiam principium ſiue initium: aut exordium. Ps.
Pricipiū Exordium 118. Principium verborum tuorum veritas. Ezech.40. In
exordio anni decima menſis. Item ſignificat cacumen: ſeu
Cacumen. Vertex. verticem: aut ſummitatem. Geñ.28. Et cacumen eius tangens
celum. Exo.24. Quaſi ignis ardens ſuper verticem
montis. 2.Reg.15. Cūq; aſcenderet Dauid ſummitatē montis.
Sūma. Ponitur etiam pro ſūma. Exo.30. Quando tuleris ſūmā
filiorum iſrael. Leuit.6. Reddet omnia que per fraudē
voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet ea in ſumma.
ideſt reddet ſūmā omniū predictorū. Dañ.7. Breui ſermone
comprehendit ſūmatimq; perſtringens ait. Et inde
רֵאשִׁית רֵאשִׁית reſith.i.principium ſiue initium. Geñ.1. In principio
Pricipiū creauit deus celum & terram. & in eodem.10. Fuit autē
principium regni eius babylon. Nu.24. Principium gentium
amalech. Deut.11. A principio anni vſq; ad finē eius.
Initium p̄s.101. Initium ſapientie timor dñi. Eccl's.7. Melior eſt finis
orationis ꝙ principium. Ponitur etiam pro principali
Optimus. vel optimo. Amos.6. Et optimo vnguento delibuti. Et inde
רִאשׁוֹן Primus. רִאשׁוֹן riſon.i.primus. Exo.12. In die primo nō erit fermentum
in domibus veſtris. Iob.15. Nunquid primus homo
tu natus es. Ezech.45. In primo menſe vna menſis. &
Priſtinū aliquādo ſcribitur cum iod in medio loco a'leph. Iob.8. Interroga
רִאשֹׁנִים enim generationem priſtinam. Et in plu. רִאשׁוֹנִים
Primi. Riſonim. Nu.6. Ita tamē vt dies priores irriti fiant. & in genere
רִאשׁוֹנָה feminino רִאשׁוֹנָה riſona. ſiue רִאשׁוֹנִית riſonith. Hiere.
25. Ipſe eſt annus primus Nabuchodonoſor regis babylonis.
& in hebreo eſt generis feminini. Zach.6. In quadriga
Prima. prima equi ruffi. Accipitur etiam aduerbialiter.i.primū
ſeu primo. Nu.2. Primi egredietur. Pro quo hebrei legunt.
Primum. Primū proficiſcantur. Eſter.1. Et primi poſt eum reſidere
רִאשׁוֹנִיּוֹת ſoliti erant. Et in plurali רִאשׁוֹנִיּוֹת riſonioth. Eſa.43
Ne memineritis priorū. Item רֹאשׁ ros.i.fel ſeu venenum.
Priora. vt Deut.29. Germinans fel & amaritudinem. & in eodem.
רֹאשׁ 32. Vua corū vua fellis. & in eodem. Venenū aſpidum inſatiabile.
Fel. Venenum. p̄s.68. Dederunt in eſcam meam fel. Threñ.3. Et circundedit
me felle & labore. Significat etiam pauperem vel
paupertatem. De quo vide infra in dictione רוֹשׁ ros cum
vau in medio dictionis.

רַב רָב Rab. multus: ſeu magnus: aut multū: vel plurimū. De
quo vide in dictione ſequenti.

רָבַב רָבַב Rabab. multiplicare. augere. cereſcere. Geñ.1. Creſcite
& multiplicamini. & in eo.6. Cūq; cepiſſent homines
multiplicari. Creſcere multiplicari ſuper terram. & in eodem.17. Et multiplicabo
te vehemēter nimis. Exo.23. Et creſcant contra te beſtie
agri. p̄s.3. Dñe quid multiplicati ſunt qui tribulāt me.
p̄s.17. Et fulgura multiplicauit. Ps.68. Multiplicati ſunt ſuper
capillos capitis mei. Eſa.54. Et multitudinem pacis filiis
tuis. Pro quo he.le. & multiplicabitur pax filiorum tuorum.
Vide etiam de hoc infra in dictione רַבָּה raba. Et inde
רָב רָב Rab. ſiue רוֹב rob.i.multus: ſeu multitudo: ſiue magnus
Multus. aut princeps. Iudi.17. Adhuc populus multus eſt. Eſter.10.
Et acceptabilis plebi fratrū ſuorū. Pro quo hebrei legunt.
Multitudo. Princeps Multum. & acceptabilis multitudini fratrū ſuorū. & i eo.1. Preponēs
menſis ſingulis de principibus ſuis. Iob.11. Nunquid qui
multum loquitur non audiet. & in eodem.25. Nolo multa
fortitudine contendat mecū. & in eodem.35. Et omnia oſſa
eius marceſcere facit.i.plurima oſſa eius. & in eodē.36. Nec
multitudo donorum inclinet te. Ps.47. Ciuitas regis magni.
magnus. Prouer.11. Salus autē vbi multa conſilia. Quod in hebreo
legitur ſingulariter. & in eodē.13. Multi cibi in nouali
bus patrum. Pro quo hebrei legūt. Multitudo cibi ſeu multus
cibus. & in eodem.14. Vbi autem apparent plurime ſegetes. Plurimē.
i.multitudo ſegetum. & in eodē.20. Multi homines
miſericordes vocantur. Pro quo hebrei legunt. multitudo
hominū. & in eodē. Eſt aurū & multitudo gēmarū. Eccl's.1.
Eo quod in multa ſapientia multus ſit labor. & in eodem.5
Vbi ſunt multa ſomnia: plurime ſunt vanitates. Pro quo hebrei
legunt. Quoniā in multitudine ſomniorū & vanitatū.
Eſa..19. Et mittet eis ſaluatorē & propugnatorē. Pro quo
hebrei legūt. Saluatorē & magnū. Poteſt etiā deriuari a dictione
רוֹב rob. que ſignificat pugnare vel obiurgari. vt infra
dicetur. & in eodē.42. Et poſt multos dies viſitabuntur
ideſt poſt multitudinē dierum. Et in genere feminino רַבָּה
Raba. ſiue רַבַּת rabath.i.multa ſiue magna aut multiplicata רַבָּה
1.Reg.2. Et que multos habebat filios infirmata eſt. Geñ.7
Rupti ſunt omnes fontes abyſſi magne. 2. Paralipo.3. Eo magna.
quod multa turba ſanctificata non eſſet. p̄s.77. Et adaquauit multa.
eos velut in abyſſo multa. Ps.88. Deus qui glorificatur
in eccleſia ſanctorū magnus & terribilis. Pro quo hebrei legunt.
Deus roboratus in ſecreto ſanctorū magno. & in hebreo
eſt generis feminini. p̄s.109. Cōquaſſauit capita i terra
multorū. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit.
Percuſſit caput in terra multa. Ponitur etiam רַבָּה Raba רַבָּה
ſiue רַבַּת rabath aduerbialiter.i.multū aut ſepe. Ps.61.
Non mouebor amplius. p̄s.119. Multum incola fuit anima Amplius.
mea. p̄s.122. Multū repleta eſt aīa nr̄a. Ps.128. Sepe expugnauerunt multum. Sepe.
me a iuuentute mea. Et in plurali רַבִּים rabim. רַבִּים
ſiue רַבּוֹת raboth. Ps.3. Multi inſurgunt aduerſum me. Ps. multi.
33. Multe tribulationes iuſtorum. Prouer.29. Multi requirunt רַבּוֹת
faciem principis. Ponitur etiā pro maiori vel lōgeuo. multe.
Geñ.27. Maior ſeruiet minori. Iob.32. Non ſunt longeui
ſapientes. & in lingua chaldaica dicitur רַבְרְבָן Rabreban.i. maior. Longeui.
magna ſiue magni aut principes. Dañ.2. Et numera multa רַבְרְבָן.
& magna dedit ei. & in eodē.4. Et optimates mei & magiſtratus
me requiſierunt. Et inde רְבָבָה rebaba. ſiue רִבּוֹ ribo. magna. optimates
i.multiplicatio: ſiue multiplicata. Ezech.16. Multiplicatam רְבָבָה
quaſi germē agri dedi te. & cōmuniter ponitur ꝑ decē millibus. multiplicata.
Deut.32. Et duo fugarēt decem millia. Iudi.20. Decē
viri eligantur ex centum ex omnibus tribubus iſrael: & cētum decē millia
de mille: & mille de decē millibus. Ps.90. Et decē millia
a dextris tuis. Dicitur etiā רִבּוֹא Ribo cum vau & aleph ī
fine. Nee.7. Omnis multitudo quaſi vir vnus quadraginta רִבּוֹא
duo millia. pro quo he.le. Omīs multitudo quaſi vir vnꝰ
quatter decem millia & duo millia. & in eodē. Et quod dedit decē millia
reliquus populus auri dragmas viginti millia. Pro quo
he.le. Bis decē millia: ſcribitur etiam ſine aleph. 1. Paralipo.
29. Et ſolidos decē millia. & in eodē. Et eris talenta decē &
octo millia. Ione.4. In qua ſunt pluſꝙ centū millia hominū.
Pro quo. he.le. In qua ſūt pluſꝙ duodecies decē millia
hominū. Dañ.7. & decies centena millia aſſiſtebant ei. Pro
quo hebrei legunt. Decies mille decē millia corā eo aſſiſtebant.
& eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Et in plurali רִבְבוֹת Re רִבְבוֹת
baboth. ſiue רִבּוֹת riboth. aut רִבֹּאוֹת ribooth. Nu.10. Reuertere רִבּוֹת
dñe ad multitudinē filiorū iſrael. vbi pro multitudine רִבֹּאוֹת
ponitur רְבָבוֹת rebaboth. Deut.33. Et cum eo ſanctorū millia. multitudo.
1.Reg.18. Percuſſit ſaul mille & dauid decē millia. ꝑ quo millia.
hebrei legunt. Percuſſit ſaul in millibus ſuis: & dauid in decem
millibus ſuis. ideſt in pluries decem millibus. Eſd.2.
Dederunt in expenſas operis auri ſolidos quadraginta millia
& mille. Pro quo hebrei legunt. Auri ſolidos ſepties decem
millia & mille. Nee.7. Dederunt in theſaurū operis auri
dragmas viginti millia. Et in numero duali רִבֹּתַיִם Ribo רִבֹּתַיִם
thaim.i.bis decem millia. p̄s.67. Currus dei decem millia decē millia

Pro quo hebrei legunt.Currus dei bis decem millia.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco & in aliquibus predictis ponitur numerus determinatꝰ pro indeterminato. Vnde beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Currus dei innumerabiles. Et inde מְרֻבָּבוֹת Merubaboth.i.multiplicate ſiue abundantes.p̄s.43.Oues eorum fetoſe abundantes in gregibus ſuis.Et inde רְבִיבִים rebibim.i.gutte vel ſtille pluuie:propter earum multiplicationem.Deut.32. Et quaſi ſtille ſuper gramina.p̄s.71. Et ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.Mich.5.Et quaſi ſtille ſuper herbam.& inde רַב Rab.i.multiplex. Iob.5. Et ſcies quoniā multiplex erit ſemen tuū.Et in plurali רֻבֵּי rube.Oſee.8. Scribam ei multiplices leges meas.Significat etiam רַב Rab ſatis vel ſufficit. Exo.9.Orate dn̄o vt deſinant tonitrua & grando.Pro quo hebrei legunt.Et ſufficiat iā eſſe tonitrua.Nu.16. Sufficiat vobis quia omnis multitudo ſanctorū eſt.& in eodē. Multum erigimini filii leui.1.Paralipo.21. Sufficit:iā ceſſet manus tua.Significat etiam predicta dictio רָבַב Rabab.iurgari vel obiurgari.Gen̄.49. Exaſperauerunt eum & iurgati ſunt. & aliqui hebrei dicūt ꝙ ſignificat iaculari.i.iaculo vel ſagitta percutere.Et inde רֹבֶה robe.i.iaculator vel ſagittarius Gen̄.21.Factuſqꝫ eſt iuuenis ſagittarius. Et in plurali רַבִּים Rabim.Hiere.50.Annunciate in babylone plurimis omnibus qui tendunt arcum.Pro quo hebrei legunt.Audire facite in babylōe iaculatores ſiue ſagittarios omnibus qui tendunt arcus. Poteſt etiam ſignificare plurimos ſicut eſt in littera noſtra:Ponitur etiam רַבִּים rabim.pro iaculis vel lanceis.Iob.16. Circūdedit me lanceis ſuis. vide etiam de hoc infra in dictione רוֹב rob.

רבד Rebid.torques.vel ornamētū quod ſuſpēditur in collo.Gen̄.41.& collo torquē aureū circūpoſuit.Ezech.16.Et torquē circa collū tuū. Et inde מַרְבַדִּים Marbadim.i.ornamēta q̄dā quibus lectulus ornatur : ſiue tapetia. Pro q̄ beatus hiero.tranſtulit funes.Prouer.7.Intexui funibus lectulum meū.Et inde verbū רָבַד Rabad.quod ſignificat talibus ornamētis ornare vł ſternere lectū.vt in p̄dicto loco. Pro quo he.le. Ornamētis ſiue tapetibus ornaui vel ſtruai lectulū meū. Vbi ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū.

רבה Raba.multiplicare.augere.creſcere.enutrire. Gen̄.3. Multiplicabo erūnas tuas.& in eodē.22. Et multiplicabo ſemen tuū ſicut ſtellas celi. & in eodem. 35. Creſce & multiplicare. Exo.1. Ne forte multiplicetur. & in eodem. Tanto magis multiplicabantur & creſcebant.Et in eodem. Vt multa ſigna fiant in terra egypti.Leuit.11. Et multos habens pedes.Pro quo he.le. Et multiplicans pedes. Deut.8. Vt poſſitis viuere & multiplicemini.& in eodem.14.Cum autē longior fuerit via.Pro quo he.le.Cum multa vel multiplicata fuerit tibi via. & in eodē.17. Non habebit vxores plurimas.pro quo hebrei legunt.Et non multiplicabit ſibi vxores.& in eodē.30.Et viues atqꝫ multiplicaberis.Iudi.9 Cōgrega exercitus multitudinē: & veni. pro quo hebrei legunt. Multiplica exercitum tuū:& veni.2.Reg.14.Vt non multiplicentur proximi ſanguinis ad vlciſcendum.2.Paralipo.33. Et multo maiora dereliquit.pro quo hebrei legūt. Et multiplicauit delicta.p̄s.15.Multiplicate ſunt infirmitates eorum.Ps.138.Et ſup arenā multiplicabuntur.Prouer.29. In multiplicatione impiorum multiplicantur ſcelera. Eccl's.5.Vbi multe opes ſūt:multi & qui comedūt eas. Eſa.9.Multiplicaſti gentem.& in eodē.Multiplicabitur eius imperium.Ezech.21.Et multiplicatꝰ ruinas.Threñ.2.E repleuit in filia iuda humiliatum & humiliatam.i.multiplicauit. Ezech.24.Cōgere oſſa que igne ſuccendā. Pro quo he.le. Multiplica ligna. vide etiā de hoc ſupra in dictione רָבַב Rabab.Et inde הֹרֶב Héreb ſiue הַרְבֵּה Harbe:aut הַרְבּוֹת Harboth vł מַרְבֶּה Marbe.i.multitudo:ſiue multiplicatio. Iudi.20.Vt aſcendente in altum fumo captam vrbem demōſtraret. Pro quo he.le. Vt multiplicatio vel multitudo fumi in altū aſcenderet.p̄s.50. Amplius laua me ab iniquitate mea i.multum laua me.p̄s.129. Et copioſa apud eum redēptio. i.multa.Eccl's.1.Et mens mea contemplata eſt multa ſapienter.Eſa.30.Ignis & ligna multa. & in eodē.33.Tunc diuidentur ſpolia predarū multarū.Ezech.16. Que eſt capaciſſima ebrietatis.i.multū capax.Amos.4.Percuſſi vos vento vrēte & aurigine multitudinē hortorū vr̄orū.Sign̄at ēt p̄dicta dictio enutrire vel educare.Threñ.2. Quos educaui & enutriui Eze.19.& enutriuit catulos ſuos.& inde תַּרְבּוּת tharbuth.ſiue מַרְבִּית Marbith.i.icremētū vł multiplicatio. Nu.22.Incrementa & alumni hominū peccatorū.1.Reg.2. Et pars magna domus tue morientur cum ad virilē etatē peruenerint. Significat etiā מַרְבִּית Marbith ſiue תַּרְבִּית Tharbith fenus vel ſuperabundantiā aut vſurā.Leuit.25.Et frugum ſuperabundantiā non exiges.Ezech.18. Ad vſurā nō cōmodauerit:& ampliꝰ nō acceperit.Itē רֹבֶה Robe.i.iaculator vel ſagittarius. Gen̄21. Factuſqꝫ eſt iuuenis ſagittarius. Pro quo he.le.Et fuit iaculator vel ſagittarius.De quo vide ſupra in dictione רָבַב rabab.& a predicta dictione dicūt aliqui hebrei ꝙ deriuatur אַרְבֶּה Arbe.i.locuſta. Exo.10.Ecce ego inducam cras locuſtam in fines tuos.

Bis decem millia.
Innumerabiles.
מְרֻבָּבוֹת
Abūdātes
רְבִיבִים
Stille.
רַב
Multiplex
רֻבֵּי
multiplices
רַב
Sufficere.
Multum.
Iurgari.
רֹבֶה
ſagittariꝰ.
רַבִּים
iaculatores
רַבִּים
Lancee.
רְבִד
Torques.
מַרְבַדִּים
Funes.
רָבַד
Ornare.
רָבָה
multiplicare

רבך Rabach. frigere. torrere. Leuit. 6. Que in ſartagine oleo conſperſa frigetur.1.Paralipo.23.Et ad lagana & ſartaginem & ad torrendum.

רבע Rabúa. quadrū vel quadratū aut quadrāgulū. cōmiſceri.Exo.27. Quicqꝫ cubitos in lōgitudine & totidē in latitudine.i.quadrū.& in eodē.28.Quadrangulū erit & duplex.Ezech.43. Quadrāgulatū equis lateribꝰ.& aliquādo ſcribitur cū iod & thau in fine & dicitur רְבִיעִית rebiith. 3.Reg.6. Poſtes de lignis oliuarum quadrāgulatos. Ezech. 48.Omnes primitie viginti quinqꝫ millia in quadrū ſeparabuntur.Scribitur etiam cum mē in principio & dr̄ מְרֻבָּעָה Merubaa ſiue מְרֻבַּעַת Merubáath.i.quadratum vel quadrata.Ezech.40.Longitudine centum cubitorū: & latitudine centum cubitorū per quadrū.& in eodē.45.Et erit ex omni parte ſanctificatum quingentos per quingentos quadrifariam.Et inde רֶבַע rébaa ſiue רְבִיעִית rebiih.i.quarta pars Leuit.23.Quarta pars hin.Nee.9. Et legerunt in volumine legis dn̄i dei quatter in die:& quatter in nocte cōfitebātur.Pro quo he.le.Et legerūt in volumine legis dn̄i dei q̈rta parte diei: & quarta parte confitebantur vel laudabant. Ponitur etiā רֶבַע Rébaa pro latere.Ezech.43.Quadrangulatum equis lateribus.i.per quattuor partes equales.Et inde אַרְבָּעָה Arbaa.i.quattuor.Gen̄.2.Qui inde diuiditur in quattuor capita.4.Reg.7.Quattuor ergo viri erant leproſi iuxta introitum porte.Prouer.30. Quattuor ſunt minima terre. Et ī genere feminino אַרְבַּע Arbaa ſine he in fine Exo.22..Et quattuor oues pro vna oue.Eſa.11. A quattuor plagis terre. Et aliquando ſcribitur cum thau in fine & dicitur אַרְבַּעַת Arbaath.Ezech.46. In quattuor angulos atrii atriola diſpoſita. & in eodē. Menſure vnius quattuor erāt. Et inde אַרְבַּעְתַּיִם Arbatháim.ideſt quadruplum.2.Reg.12.Et ouem reddet in quadruplum.Et inde רְבִיעִי Rebíi.i.quartus.Gen̄.1.Et factum eſt veſpere & mane dies quartus. & in eodē.2. Fluuius quartus ipſe eſt euphrates. & in eodē.15.Generatione autem quarta reuertentur huc. Et in chaldeo dicitur רְבִיעָאָ Rebiaia.Dan̄.2.Et regnum quartum erit velut ferrum. Et in plurali רְבִיעִים Rebiim. Exo.4. In tertiam & quartam generationem. Pro quo hebrei le-

הֹרֶב
הַרְבֵּה
הַרְבּוֹת
מַרְבֶּה
multiplicatio.
Amplius.
Copioſa.
Multa.
Enutrire.
תַּרְבּוּת
מַרְבִּית
incremētū
תַּרְבִּית
Magna pars.
ſupabūdātia.
Vſura.
רֹבֶה
ſagittarius
אַרְבֶּה
Locuſta.
רָבַךְ
Frigere.
Torrere.
רַבַע
Quadrum
q̄drāgulū
רְבִיעִית
q̄drāglatū
מְרֻבָּעָה
Quadrum
q̄drifariā
רֶבַע
q̄rta pars.
רֶבַע
Later.
אַרְבָּעָה
Quattuor
אַרְבַּע
Quattuor
אַרְבַּעַת
Quattuor
אַרְבַּעְתַּיִם
q̄druplū.
רְבִיעִי
Quartus.
רְבִיעָאָ
Quartus.
רְבִיעִים
Quarti.

gunt.In tertios & in quartos.i.natos in tertia & in quarta generatione.4.Reg.10.filii tui vſqꝫ ad quartā generationē ſedebunt ſuper thronum iſrael.pro quo hebrei legunt.filii quarti ſedebunt tibi ſuper thronum iſrael.& in genere רְבִיעִית feminino רְבִיעִית rebiith.ideſt quarta ſiue quarta pars.Leuit. **Quarta.** 19.Anno autem quarto omnis fructus eorū ſanctificabitur Et in hebreo eſt generis feminini.Item רָבַע rabaa.i. רָבַע **Cōmiſceri** commiſceri.ſ.in actu generationis: vel coire: aut ſuccūbere. **Coire.** Leuit.18.Mulier,non ſuccumbet iumento nec miſcebitur ei. & in eodem.19.Iumenta tua non facias coire cum alterius **Succūber** generis animantibus.& in eodem.20.Mulier ſi ſuccubuerit רֹבַע iumento.& inde רֹבַע róbaa.ideſt generatio: vel ſtirps. **Stirps.** Nu.23.Et noſſe numerū ſtirpis iſrael.hebrei tamen in predicto loco iuxta primā ſignificationē legunt.& noſſe quartam רֶבַע partem iſrael.i.numerum quarte partis.Et inde רֶבַע rébaa.ideſt accubatio.Ps.138.Semitam meam & funiculū meum inueſtigaſti.Pro quo beatus hiero.in pſalterio iuxta **Accubatio** he.ve.tranſtulit.Semitam meam & accubationem meā. euentilaſti.

רָבַץ **Accubare. Cōcidere** רָבַץ Rabas.cubare.accubare.requieſcere.ſternere. Geñ.49.Requieſcens accubuiſti vt leo.Et in eodem. Accubans inter terminos.Nu.22.Concidit ſub pedibus ſedētis.Pro quo he.le.Et concidit ſub Balaam.Deut.22.Et matrem **Incubare.** pullis vel ouis deſup incubātē.& in eo.29.Et ſedeant ſuper eum om̄ia maledicta que ſcripta ſunt in volumine legis. **requieſcere Cubare.** pro quo he.le.& cubabūt ſuper eū. Iob.11.Requieſces & non erit qui te terreat. Canti.1. Vbi cubes:vbi paſcas in meridie.ps̄.22.In loco paſcue ibi me collocabit. ideſt cubare me faciet.Eſa.11.Et pardus cum hedo accubabit.& in eo.13.Nec paſtores requieſcent ibi:ſed requieſcent ibi beſtie. & i eodem.27.Ibi paſcetur vitulus & ibi accubabit.Hiere.33.Habitaculum paſtorum & accubantium gregū. Soph.3.Et accubabunt:& non erit qui exterreat.Ponitur etiā pro **Sternere.** ſternere.Eſa.54.Ecce ego ſternam per ordinem lapides רֶבֶץ **Cubile.** tuos.& inde רֶבֶץ Rebes.i.cubile:ſeu accubatio.vbi accubāt & requieſcunt.Prouer.4.Nec vaſtes requiē eius.i.cubile eius:vbi requieſcit.Eſa.65.Et vallis achor in cubile armentorum.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַרְבֵּץ **Cubile.** מַרְבֵּץ Mirbas.Ezech.25.Et filios amō in cubile pecorum Soph.2.Quomodo facta eſt in deſertum cubile beſtie.

רָבַק מַרְבֵּק **Saginatū Paſcualis** רָבַק Rabac. Impingare:vel ſaginare.& ſolum inuenitur מַרְבֵּק Marbec ab eo deriuatum:quod ſignificat ſaginatum ſeu impinguatum:vel locus vbi animalia impigantur.Hiere.46.Quaſi vituli ſaginati vniuerſi ſunt. In aliis vero locis beatus hiero.trāſtulit paſcualē ſeu armentum.1.Reg.28.Mulier autem illa habebat vitulum paſcualē.ideſt **Armentū** Vitulū ſaginatū.Amos.6.Et vitulos de medio armenti. Malach.2.Et ſalietis quaſi vitulus de armento.

רָגַז רָגַז Ragaz.Commoueri.vel inquietari. Tremere.vel contremiſcere.Iraſci.conturbari:vel contriſtari.Deut.2. Vt audito nomine tuo paueant:& in morē parturientiū **Contremiſcere.** cōtremiſcant.1.Reg.7.Et non turbabitur amplius. Pro quo he.le.Non cōmouebitur vel nō inquietabitur amplius. Et in eodē.28.Quare inquietaſti me vt ſuſcitarer.i.cōmouiſti me.2.Reg.22.Fundamenta montium cōcuſſa ſunt.Pro **Inquietar Concutere** quo he.le.Et fundamenta celorum cōmota ſunt vel **Cōmouere** contremuerunt.Iob.9. Qui cōmouet terram de loco ſuo.ps̄.17. Et fūdamēta mōtiū cōmota ſunt.& btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Fundamēta montiū cōcuſſa ſunt.Prouer. **Moueri** 30.Per tria mouetur terra.Hiere.50. Et commoueat habitatores babylonis. Abach.3.Et ſubter me ſcateat. Pro quo he.le.ſubter me cōtremiſcat ſiue cōmoueatur.Sigñat ēt **Iraſci.** iraſci.Geñ.45.Ne iraſcamini i via.Exo.15.Audierūt populi & irati ſunt.Eſd.5.Poſtq̃ autem ad iracūdiam prouocauerūt patres nr̃i.Ps.4.Iraſcimini & nolite peccare. poteſt ēt legi.cōtremiſcite.Prouer.29.ſiue iraſcatur ſiue rideat.Eſa.37.Et inſaniā tuā cōtra me.pro quo he.le.& q̄ iraſcaris aduerſū me. & in eodem.Cū fureres aduerſum me.i.iraſceris **Furere.** Ezech.16.Et prouocaſti me in oībus his.ſ.ad iracūdiā.& inde רְגַז Regaz.quod in lingua chaldaica ſignificat irā vel furorē. רְגַז Dañ.3.tūc nabuchodonoſor in furore & ira.ſigñat ēt **Furor.** pauere.aut contriſtari vel conturbari. Deut.28. Dabit tibi dñs cor pauidū.2.Regū.28.Contriſtatus itaqꝫ rex.Ioel.1. **Pauere. Cōtriſtari.** Conturbētur omnes habitatores terre.Mich.7.Perturbabuntur **Cōturbari** de edibus ſuis.Abach.3. Turbabuntur pelles terre **Turbari.** madian. & in eodem. Audiui & conturbatus eſt vēter meꝰ. Et inde רֹגֶז rógez.i.cōmotio:vel conturbatio:aut tremor: רֹגֶז vel cōcuſſio.Iob.3. Ibi impii ceſſauerunt a tumultu.ideſt a **Tumultus commotio** cōmotiōe.Eſa.14.Cū requiē dederit tibi dñs a labore tuo & a cōcuſſione tua.Scribitur etiam cum he in fine. Ezech. **Cōcuſſio. Feſtinatio** 12.Et aquam tuam in feſtinatione & in merore bibes.vbi ponitur pro feſtinatione.

רָגַל רָגַל Ragal.explorare.contemplari. accuſare.ſuſurrare.detrahere.diffamare. **Explorare** Geñ.42. Exploratores eſtis vos. Et in eo.Nec quicq̃ famuli tui machinātur mali. pro quo hebrei legunt.Non ſunt ſerui tui exploratores. Nu.21.Miſit itaqꝫ moyſes vt explorarent iazer.Deut.1.& cōſiderata terra.Pro quo he.le.Explorauerunt eam.Ioſ.7.Aſcendite & explorate terrā. qui p̄cepta cōplētes explorauerunt hai 2.Reg.10. Et nō ideo vt inueſtigaret & exploraret ciuitatē & euerteret eam.Sigñat ēt accuſare vel detrahere aut ſuſurrare. ſiue diffamare. eo quod ſuſurrones & detractores explorāt dicta & facta aliorum vt detrahāt & accuſēt. 2. Reg. **Accuſare.** 19. Accuſauit me ſeruū tuū ad te dñm meū regem.i.detraxit vel diffamauit me.ps̄.14.Qui nō egit dolum in lingua ſua.Pro quo beatus Hiero. in pſalterio. iuxta he.ve.tranſtulit.Non accuſauit in lingua ſua.Itē רֶגֶל רֶגֶל Régel ſiue רָגֶל Rágel.i.pes.& eſt in hebreo vtriuſqꝫ ſexus.Geñ.41.Abſqꝫ tuo imperio nō mouebit quiſq̃ manum aut pedem. Deut. **Pes** 19.Pedē pro pede.ps̄.25.Pes meꝰ ſtetit in directo. Ezech. 1.Et pedes eorum pedes recti.Pro quo hebrei legunt.Et pedes eorum pes rectus. & in eodem.29. Non pertrāſibit eā pes hominis.Et in plurali רַגְלַיִם רַגְלַיִם Raglaím.Geñ.19.Et lauate pedes veſtros. **Pedes** Leuit.11. Ex cunctis animantibus que incedunt quadrupedia.ideſt quattuor pedibus.Iudi.5.Et barach veſtigia ſunt ſecuti.Pro quo hebrei legunt.Et barach in valle miſſus eſt pedibus ſuis.i.pedeſter.2.Reg.15.Egreſſus eſt ergo rex & vniuerſa domus eius pedibus ſuis. & in eo.Illotis pedibus & intonſa barba.Iob.29.& pedes claudo.Eſa.7.Caput & pilos pedum.Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מַרְגְּלוֹת מַרְגְּלוֹת Margueloth.ideſt pedes: **Pedes.** vel locus pedum.Ruth.3.A parte pedum. Dañ.10.& brachia eius & deorſum vſqꝫ ad pedes. & in lingua chaldaica רַגְלַיָּא רַגְלַיִם dicitur רַגְלַיָּא Raglaia. Dañ.2. Quia vidiſti partē pedum & digitorum:partem teſteam figuli.Ponitur etiā רַגְלַיִם raglaim ſiue רַגְלֵי Ragle pro peditibus vel pedeſtribus.Exo. **Pedites.** 12.Sexcenta fere millia peditum virorum.Nu.11. Sexcenta millia peditum huius populi ſunt.Hiere.12.Si cū peditibus currens laboraſti.Accipitur etiam pro comitatu vel cōtubernio.Geñ.30.Benedixitqꝫ tibi deus ad introitū meū. **Comitatꝰ.** Pro quo he.le.Pro comitatu vel cōturbernio meo.Exo.11. egredere tu & oīs ppl's qui ſubiectus eſt tibi.pro quo he.le. Et oīs populus qui eſt in pedibus tuis.i.in comitatu vel cōtubernio tuo.Ponitur ēt ꝓ veſtigio. Geñ.33.& ego ſequar paulatim veſtigia eius:ſicut videro paruulos meos poſſe.& **Veſtigia.** q̄ñ iūgitur cū dictiōe הָסַךְ Aſach:tūc ambe dictiōes ſigñant ventrem purgare ſeu mingere. Iudi.3. Forſitā purgat aluū in eſtiuo cenaculo.1.Reg.24. In quam ingreſſus eſt ſaul vt purgaret ventrem. Et inde vrina dicitur מֵירַגְלַיִם Meraglaim.i.aque pedum.Eſa.36.vt bibant vrinam pedū ſuorū Significat etiam predicta dictio רֶגֶל Régel.vicem.Exo.23. Tribus vicibus per ſingulos annos mihi feſta celebrabitis. Nu.22. Cur percutis me ecce iam tertio.i.tribꝰ vicibus.Et in eodem.Cur inquit tertio verberas aſinam tuam.Et inde verbum רָגַל Ragal.i.aſſueſcere vel conſueſcere. Oſee.11.& ego quaſi nutricius ephraim.Pro quo hebrei legūt.Et ego cōſuetus vł aſſuetus fui ipſi ephraim. Poteſt etiā ſignificare pedetētim ambulare:a primo ſignificato deriuatū.i.pedetētim cū eo ambulabam ſicut nutricius cū puero. eſt etiā רֹגֶל Rogel nomē fontis.3.Reg.1. Qui erat vicinꝰ fontis rogel.

Purgare aluum.
מֵירַגְלַיִם
Vrina.
רֶגֶל
Vices.
רָגַל
Cōſueſcere
רֹגֶל
Rogel.

רגם Ragam. lapidare.ſiue lapidibus obruere. Leuit. 20. Lapidibus obruet eos.& in eodem.24.Lapidet eum omnis multitudo. Nume.15. Obruat eum lapidibus omnis turba.Deut.21. Lapidibus obruet eū populus ciuitatis Ezech.16.Et lapidabunt te lapidibus.& in eo.23.Et lapidetur lapidibus populorum.Et inde מַרְגֵּמָה Margema.i.aceruus lapidum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit aceruus mercurii. Prouer.26. Sicut qui mittit lapidem in aceruum mercurii:ita qui tribuit inſipienti honorem.Quod aliqui hebrei exponunt ſic. ſcilicet ſicut qui mittit lapidem ſcilicet precioſum in aceruum lapidum.ſ.cōmunium : ita qui tribuit inſipienti honorem . Poteſt etiam deriuari ab אַרְגָּמָן Argaman ꝙ ſignificat purpuram : vt ſit ſenſus:ſicut qui ligat lapidem vel ſaxum in purpura: ita qui tribuit inſipienti honorem. Item רִגְמָה Rigma.i.ducatus vel principatus.p̃s.67.Principes iuda duces eorum. Et aliqui hebrei ſecundum primā ſignificationem legunt. lapidatio eorum. Sed beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Principes iuda in purpura ſua.ſ.ab אַרְגָּמָן Argaman quod ſignificat purpuram:vt ſupra dictum eſt.

רָגַם
Lapidibꝰ obruere.
Lapidare.
מַרְגֵּמָה
Aceruus mercurii
אַרְגָּמָן
Purpura
רִגְמָה
Ducatus
Purpura.

רגן Ragan. Suſurrare.murmurare.muſſitare.Deut.1.Murmuraſtis in tabernaculis veſtris.Et inde נִרְגָּן Nirgan. ſiue רֹגֶן Rógen.i.ſuſurro vel murmurator aut muſſitator. prouer.16.Et verboſus.i.ſuſurro ſeparat principes.& in eodem.26.Verba ſuſurronis quaſi ſimplicia.Eſa.29.Muſſitatores diſcent legem.

רָגַן
Murmurar.
נִרְגָּן
Suſurro.
Muſſitator

רגע Ragaa. ſcindere.diuidere. quieſcere. turbare. Iob.7. Cutis mea aruit & cōtracta eſt.pro quo hebrei legunt. Cutis mea ſciſſa eſt & contabuit.& in eodom.26.In fortitudine illius repente maria congregata ſunt. Pro quo hebrei legunt. In fortitudine illius ſcidit ſeu diuiſit maria. Poteſt etiam ſignificare ſicut eſt in littera noſtra. Nam רֶגַע Régaa ſignificat repente vel ſubito: vt infra dicetur. Eſa.51. Qui conturbo mare & intumeſcunt fluctus eius . Pro quo hebrei legunt. Diuidēs mare.Et inde רִגְעֵי rigee.i.diuiſiones vel ſciſſure. p̃s.34. Et in iracundia terre loquētes dolos.ꝓ quo he.le. & in ſciſſuris terre.i.in locis abſcōditis terre. Itē רָגַע Ragaa.i.quieſcere vel requieſcere. Deut.28. In gētibꝰ quoq; illis nō quieſces.Eſa.30.Ibi cubauit lamia.i.requieuit.& in eodē.51.& iudiciū meū in lucē populorū quieſcet. Hiere.30.Vade in requiē ſuā iſrael.Pro quo hebrei legunt. Vade ad requieſcendum iſrael.Hiere.43.Refrigerare & ſile.i.requieſce & ſile . & in eodem. 50.Vt exterreat terrā:& cōmoueat habitatores babylonis.Pro quo he.le. Vt requieſcere faciat terram. nam ex ruina babylonis quieuit terra. vt habetur.Eſa.14.Et inde מַרְגֵּעָה Margea.ſiue מַרְגּוֹעַ Margoa.ideſt requies.ſeu refrigerium. Eſa.28. Et hoc eſt refrigerium meū: & noluerunt audire. Hiere.6. Et inuenietis refrigeriū animabꝰ vr̃is. Item רֶגַע Régaa. ſiue רָגַע Ragaa. ideſt ſubito.repēte:aut punctus.Iob.20.Et gaudiū hypocrite ad inſtar puncti.& in eodem.21. Et in puncto in infernū deſcendunt.p̃s.6.Et erubeſcāt valde velociter.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et confundantur ſubito.Hiere.4.Repente vaſtata ſunt tabernacula mea:ſubito pelles mee.& in eodem.18.Repente loquar aduerſus gētem & aduerſus regnum . & in eodem. Et ſubito loquar de gente & regno . Scribitur etiam cum aleph in principio & he in fine.& dicitur אַרְגִּיעָה Argia.Prouer.12. Qui autē teſtis eſt repentinus concinat linguam mēdacii. Hiere. 49. Quia ſubito currere faciam illum ad illam . Et in plurali רְגָעִים Regaim.Eſa.27.Repente propinabo ei.Pro quo hebrei legunt.In momentis propinabo ei.Ezech.32. Et obſtupeſcent repente.i.in momentis.

רָגַע רָגַע
Scindere.
Diuidere
Turbare
רִגְעֵי
are
רָגַע
Quieſcere
Requieſcere.
Refrigerar.
מַרְגֵּעָה
Refrigeriū.
רֶגַע
Punctus.
Subito
Repēte.
אַרְגִּיעָה
Repētinus
ſubito
רְגָעִים
Repente

רגש Ragas.fremere.tumultuare.congregare. p̃s.2. Quare fremuerūt gentes.Et aliqui hebrei in predicto loco legunt . Quare congregate ſunt gentes . Vnde beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Quare congregauerunt gentes.Et in lingua chaldaica cōmuniter ponitur pro congregare. Dañ.6. Tunc principes & ſatrape ſurripuerūt regi.i.congregati ſunt ad regem:vel cum tumultu aut ſtrepitu venerunt.Et inde רֶגֶשׁ Ráges.ideſt cōgregatio:vel cōſenſus.Ps.54. In domo dei ambulauimus cū conſenſu.i.ſimul cōgregati.Sed beatus hiero.in predicto pſalterio tranſtulit. Ambulauimus in terrore.i.in tumultu.Scribitur etiā cum thau in fine.p̃s.63. Et a multitudine operantiū iniquitatem.Pro quo beatus hiero.in predicto pſalterio trāſtulit. Et a tumultu operantium iniquitatem.

רָגַשׁ
Fremere
Cōgregar.
רֶגֶשׁ
Cōſenſus
Terror.
multitudo
Tumultus

רדד Radad.extendere.expādere.ſubiicere.3.Reg.6. Operuit tam cherubim q̄ꝫ palmas auro.Pro quo hebrei legunt. Et extēdit ſuper cherubim & ſuper palmas aurum.i.laminis aureis operuit ea.& in eodē.7.Subter leones & boues lora ex ere dependentia.Pro quo hebrei legunt. Et ſubter leones & boues lora opere extēto. Significat etiā ſubiicere.Ps.143. Qui ſubdit populum meū ſub me. Eſa.45. Vt ſubiiciam ante faciem eius gētes. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָרַד Iarad. Et inde רְדִיד Redid.ideſt pallium ſiue theriſtrum. Cāti.5.Tulerunt pallium meū.Et in plurali רְדִידִים Redidim.Eſa.3.Et ſindones & vittas & theriſtra. Vbi ponitur pro theriſtris : que mulieres expandūt ſuper ſe:a primo ſignificato deriuatum.

רָדַד
Extendere
ſubiicere.
רְדִיד
Pallium
רְדִידִים
teriſtra.

רדה Rada.dominari.preeſſe.imperare ſubiicere.ſumere. obtinere:applaudere.Geñ.1.Et preſit piſcibus maris & volatilibus celi . & in eodem . Et dominamini piſcibus maris. Leuit.25. Ne affligas eum per potentiam. Pro quo hebrei legunt. Non domineris vel non imperes ei per violentiam ſiue cum auſteritate. & in eodem. Nō affliget eum violenter. ideſt non dominetur eius cum violentia vel auſteritate. & in eodem.26.Et ſubiiciemini his qui oderunt vos.Pro quo hebrei legunt.Et dominabuntur veſtri:inimici veſtri.Nu.24.De iacob erit qui dominetur. Iudi.5.Saluate ſunt reliquie populi : dominus in fortibus dimicabit . Pro quo hebrei legunt . Tunc dominabitur qui reliquus fuerit in fortibus populi: dominus dominabitur mihi in fortibus:ideſt contra fortes.Ps.67.Ibi beniamin adoleſcentulus in mentis exceſſu . Pro quo hebrei legunt . Ibi beniamin paruulus dominans eis . Pro quo beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Ibi beniamin paruulus continens eos.p̃s.71.Et dominabitur a mari vſq; ad mare.Ps.109.Dñare in medio inimicorū tuorum. Eſa.14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter.Threñ.3. De excelſo miſit ignē in oſſibus meis:& erudiuit me.Pro quo hebrei legūt. Miſit ignem in oſſibus meis:& dominatus eſt eorum:ſiue

רָדָה
Preeſſe.
Dominari

Imperare Sumere Obtinere. applaudere

ſubiecit vel continuit ea. Sed in lingua chaldaica ſignificat erudire.ſicut eſt in littera nr̃a.Ezech.34.Sed cũ auſteritate imperabatis eis.Vide etiã de hoc infra in dictione רוד Rod Significat etiam ſumere vel obtinere. Iudi.14. Quẽ cum ſumpſiſſet in manibus.& in eodem.Quod mel de corpore leonis ſumpſerat.Eſa.21. Et reges obtinebit. Poteſt etiã legi.& regum dñabitur:ſecũdum primã ſignificationem. Ponitur etiam pro applaudere.Hiere.5.Et ſacerdotes applaudebant manibus ſuis.

רָדַם Sopiri. Dormire Collabi תַּרְדֵּמָה ſopor

רדם Radam.ſopiri.dormire.ſ.ſopore graui.vł ſopore demergi.ſtupefieri: vel ſtupore cadere. ſeu collabi. Iudi.4.Qui ſoporem morti ſocians defecit.p̃s.75. Dormitauerunt qui aſcenderunt equos.Dañ.8. Cũqꝫ loqueretur ad me collapſus ſum pronus in terra.Ione.1.Et dormiebat ſopore graui.Et inde תַּרְדֵּמָה Thardema.i.ſopor.Geñ.2.Et miſit deus ſoporem grauem in adam.Iob.4. Quando ſolet ſopor occupare homines.

רָדַף Perſequi. Sequi. מֻרְדָּף Ceſſatio.

רדף Radaph.perſequi.ſequi.Geñ.34.Et nõ ſunt auſi perſequi recedentes.Exo.14.Et ꝑſecutus eſt filios iſrael. Deut.16.Quod iuſtum eſt ꝑſequeris.i.ſequeris.Iudi.5.Sequimini me.& in eodẽ.4.Et barach perſequeretur fugientes currus.p̃s.7.Perſequatur inimic⁹ animã meam.p̃s.33. Inquire pacem & perſequere eã. p̃s.37. Quoniã ſequebar bonitatem.Prouer.15.Qui ſequitur iuſtitiã diligitur a deo Eſa.5.Ve qui conſurgitis mane ad ebrietatem ſectandam. Threñ.5.Ceruicibus nr̃is minabamur.Pro quo he.le.Sup ceruices noſtras ꝑſequebamur.i.perſecutionẽ patiebamur Ezech.35.Cum ſanguinẽ oderis:ſãguis perſequetur te. Et inde מֻרְדָּף Murdaph.i.perſecutio.Eſa.14. Subiiciẽtem in furore gentes crudeliter.Pro quo he.le.Subiiciẽtem in furore gentes perſecutione abſqꝫ ceſſatione.

רָהָה Formidar̃.

רהה Raha.formidare. Eſa.14. Ne timeatis:neqꝫ formidetis.& ſolum inuenitur in predicto loco.

רָהַב amplius Excedere multiplicar̃. auolare Excellere Tumultuari.. רָהַב ſuſcitare. ſuperbus ſuperbia. רְהָבִים ſuperbie.

רהב Rahab.excedere.excellere. ſuperbire.tumultuari.ſuſcitare.p̃s.89.Et amplius eorum labor & dolor.i.tempus quod excedit octoaginta annos eſt labor & dolor.Ps. 137.Multiplicabis in anima mea virtutem.i.excellere facies.Canti.1. Quia ipſi me auolare fecerũt. Pro quo hebrei legunt.Ipſi me excellere vel ſuperbire fecerunt. Eſa.3.Tumultuabitur puer cõtra ſenem.i.ſuꝑbiet: vel excellentiorẽ ſe putabit.Ponitur etiam pro ſuſcitare.Prouer.9. Diſcurre feſtina & ſuſcita amicum tuum.Et inde רָהַב Rahab.i.ſuperbus vel ſuperbia. Iob.36. Et prudentia eius percuſit ſuperbum.Eſa.30. Superbia tantum eſt:quieſce.& in eodem.31. Nunquid tu non percuſiſti ſuperbum. eſt etiã רָהַב Rahab. nomen proprium loci.Ps.86.Memor ero rahab & babylonis ſcientiũ me. Sed etiam in predicto loco beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Memorabor ſuperbie & babylonis.Et in plurali רְהָבִים Rehabim.p̃s.39.Et non reſpexit in vanitates & inſanias falſas. Pro quo beatus hiero.i pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et non eſt auerſus ad ſuperbias pompaſqꝫ mendacii.

רָהַט Currere. רְהָטִים canales Laqũria,

רהט Rahat.in lingua chaldaica ſignificat currere.Et inde רְהָטִים Rehatim.i.canales vbi aque decurrunt. Geñ. 30.Poſuitqꝫ eas in canalibus vbi effundebatur aqua. Significat etiam laquearia que in tectis domorum fiũt in modũ canalium.Cãti.1.Laquearia noſtra cupreſſina.& in eodem. 7. Et come capitis tui ſicut purpura regis iuncta canalibus. Pro quo hebrei legũt.Et coma capitis tui ſicut purpura regis ligati in laquearib⁹.i.in domo laquearibus conſtructa. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.

רוב ריב Iurgari. Rixari. obiurgari. Cõtendere Iudicare Iudicio cõtendere vĩdicare רִיב Rixa Cauſa. Iurgium מְרִיבָה Iurgium רִיבוֹת Lites

רוב Rob.litigare. rixari.obiurgari. contendere. iudicare. ſeu iudicio contendere.vindicare.vlciſci. Geñ.26.Sed & ibi iurgium fuit paſtorum gerare aduerſus paſtores iſaac Pro quo hebrei legunt.Et iurgati ſunt paſtores gerare aduerſus paſtores iſaac. Et in eodem. Et pro illo quoqꝫ rixati ſunt.Et in eodem.Pro quo non contẽderunt.Iudi.11.Aut docere poteſt ꝙ iurgatus ſit contra iſrael.1.Reg.15.Et tetendit inſidias in torrente.Pro quo hebrei legunt.Et obiurgatus eſt ſiue contendit in torrente.Iob.33.Aduerſus eum cõtendis. & in eodem. 39. Nunquid qui contendit cum deo tam facile conquieſcit. Eſa. 45. Ve qui contradicit factori ſuo.ideſt qui contendit vel litigat cum factore ſuo.Significat etiã iudicare vel iudicio cõtendere.p̃s.34.Iudica domine nocentes me.Eſa.3.Stat ad iudicandum dominus.Et in eodem. 49. Eos vero qui iudicauerunt te ego iudicabo. Hiere.2. Propterea iudicio contendam vobiſcum. Threñ. 3.Iudica domine cauſam anime mee.Oſee.2.Iudicate matrem veſtram:iudicate. Ponitur etiam pro vindicare vel vlciſci. Iudi.6. Nunquid vltores eſtis baal.& in eodẽ.Si deus eſt: vindicet ſe de eo.Oſee.2.Et miſit ad regẽ vltorẽ.Et inde רִיב Rib.i.iurgium.litigium.Rixa.lis.cauſa.Geñ.13.Et facta eſt rixa inter paſtores.Deut.25.Si fuerit cauſa inter aliquos.Prouer.25. Ne proferas in iurgio cito.& in eodem. Cauſam tuam tracta cum amico tuo.Scribitur etiam cũ mẽ in principio & he in fine: & dicitur מְרִיבָה Meriba. Geñ.13. Ne ſit queſo iurgiũ inter me & te.Exo.17.Et vocauit nomẽ loci illius temptatio propter iurgium filiorum iſrael. Pro quo hebrei legunt. Vocauit nomen loci illius temptatio & iurgium:propter iurgium filiorũ iſrael.Et in plurali רִיבוֹת Riboth. Deut.17.Et iudicum intra portas tuas videris verba variari.Pro quo hebrei legũt. Verba litium ſiue cauſarũ vel litigiorum.i.litigantium in portis tuis.

רוד preualere Dñari humiliare.

רוד Rod.dominari.preualere.humiliari.Geñ.27.Tẽpus ꝙ veniet,cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis.pro quo hebrei legunt. Et erit cum preualueris vł dominatus fueris & excuties iugum ei⁹ de ceruicibus tuis. Hiere.2.Quare ergo dixit populus meus receſſimus. Pro quo hebrei legũt.Quare dixit populus meus dominati ſumus ſiue preualuimus. Sed in tranſlatione chaldaica eſt ſicut in littera noſtra. Oſee.11. Iudas autem teſtis deſcendit cum deo. Pro quo hebrei legunt. Iudas autem adhuc preualebat ſiue dominabatur cum deo . Poteſt etiam deriuari a dictione יָרַד Iard que ſignificat deſcendere ſicut eſt in littera noſtra.Sed in tranſlatione chaldaica ſic habetur.Domus autem iuda confortabantur ſiue preualebant in cultu domini. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רָדָה Rada.ponitur etiam predicta dictio pro humiliare.p̃s.54. Contriſtatus ſum in exercitatione mea . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Humiliatus ſum in meditatione mea.Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָרַד Iarad.

רָוָה Inebriare. רָוֶה Ebria. Irriguus. רְוָיָה Inebriãs refrigeriũ. רְוָח

רוה Raua.inebriare.irrigare.ſaciare.p̃s.35.Inebriabũtur pinguedine domus tue.p̃s.64.Riuos ei⁹ inebria.ideſt irriga. Prouer.11. Et qui inebriat:ipſe quoqꝫ inebriabitur. Eſa.16. Inebriabo te lachryma mea. Et in eodẽ.34.Quoniã inebriatus eſt in celo gladius meus.& in eodem.43.Et adipe victimarũ tuarum non inebriaſti me . & in eodẽ.55. Sed inebriat terram & infũdit eam.Hiere.31.Inebriaui animam laſſam.Et in eodẽ.46.& inebriabitur ſanguine eorum.Threñ.3.Inebriauit me abſinthio.& inde רָוָה Raua. ſiue רָוֶה raue.ideſt ebria vel ſaturata aut irriguũ. Deut.29. Vt abſumat ebria ſitientem.Eſa.58.Et eris quaſi hortus irriguus.& aliquando ſcribitur cum iod in medio & dicitur רְוָיָה Reuaia.Ps.23.Et calix me⁹ inebriãs.Ponitur etiã ꝓ refrigerio.p̃s.65.Et eduxiſti nos in refrigeriũ.Itẽ רְוָח raua.

Intuitus. Species.

In lingua chaldaica ſignificat aſpectum vel intuitum aut ſpeciem.Dañ.2.Intuitus eius erat terribilis.Et in eo.3.Et ſpecies quarti ſimilis filio dei.

רָוַח refocillari. Reſpirare. רֶוַח Spacium. Refrigeriũ מִרְוָח ſpacioſum רְוָחָה Requies ſingultus רוּחַ Spiritus

רוח Rauach.reſpirare.refrigerari.ſeu refocillari.1.Reg.16. Et refocilabatur ſaul.ideſt reſpirabat vel refrigerabatur.Iob.32.Loquar & reſpirabo paululũ.& ĩde רֶוַח réuach ideſt reſpiratio vł ſpaciũ aut refrigeratio.Geñ.32.Et ſit ſpacium inter gregem & gregem.Eſter.4.Per aliam occaſionem liberabuntur iudei.Pro quo hebrei legunt. ſpaciũ vel refrigerium erit iudeis de loco alio.& ĩde מִרְוָח Meruuach ideſt ſpacioſum.Hiere.22.Edificabo mihi domum latam & cenacula ſpacioſa.& inde רְוָחָה Reuacha.ſiue הַרְוָחָה Haruacha.ideſt refrigerium:vel ſpacium:aut requies: ſiue reſpiratio.Exo.8.Vidẽs autem pharao ꝙ data eſſet requies.ponitur etiam pro ſingultu:qui eſt reſpiratio quedã.Threñ.3 Ne auertas aurem tuã a ſingultu meo.Et inde רוּחַ Rúach.i.ſpiritus.ventus.aer.ſeu aura.aut halitus.Geñ.1. Et ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas.Et in eo.41. qui ſpiritu dei plenus ſit.Exo.15.Flauit ſpũs eius & operuit eos mare.Et in eo.28.Quos repleuit ſpiritus ſapiẽtie.Nu.14. Qui plenus alio ſpiritu ſecutus eſt me.2.Regum.23.Spiritus domini locutus eſt per me.3.Regum.22.Egreſſus eſt autẽ ſpiritus :& ſtetit coram domino.1.Paralip.12. Spiritus vero induit amaſai. Iob.9.Non concedit requieſcere ſpũm meũ Et in eo.15.Quid tumet contra deum ſpiritus tuus. Et in eodem.ſpiritum illius & flatum ad ſe trahit.Ps.50.Et ſpiritum ſanctum tuum ne auferas a me.Et in eo.& ſpiritu principali confirma me.Prouer.29.Totum ſpiritum ſuum profert ſtultus.Eccľs.7.Ne ſis velox ad iraſcendum. Pro quo hebrei legunt.Ne ſis velox in ſpiritu tuo ad iraſcendũ. Et in eodem.12.Et ſpiritus redeat ad deum qui dedit illũ.Eſa.11.Et ſpiritu labiorũ ſuorum interficiet impium. Et in eodem.31.Et equi eorum caro & non ſpiritus.Et in eodẽ.32. Donec fundatur ſuper nos ſpiritus de excelſo.Et in eo.48 Dominus miſit me & ſpiritus eius.Et in eodem.61.Spiritus domini ſuper me.Ezech.1.Quocũq; ibat ſpiritus:illuc eunte ſpiritu & rote pariter eleuabantur.Zach.6.requieſcere fecerunt ſpiritum meum in terra babylonis. Malach.2. Et reſiduum ſpiritus eius eſt.Et in eodem.Et cuſtodite ſpiritum veſtrum.Et inde verbum tertie coniugationis quod ſignificat inſpirare:ſeu ſpiritu replere.Eſa.11. Et repleuit eum ſpiritu timoris domini.Significat etiam predicta dictio רוּחַ Rúach ventum ſiue:aerem.aut auram.Geñ.3. Ad auram diei.Et aliqui hebrei legunt.Ad ſpiritum diei ſiue ad ventum diei.Exo.10.Ventus vrens leuauit locuſtas. Et in eodem.14.Flante vento vehementi & vrenti.3. Reg.19 Spiritus grandis & fortis ſubuertens montes.ideſt ventus. Iob.1.Repente ventus vehemens irruit. Et in eo. 41.Nec ſpiraculum quidem incedit per eas.i.neq; aer.Eccľs.1.& in circuitu pergit ſpiritus.Ezech.5.Tertiam vero partem in omnem ventũ diſpgã.Et in lingua chaldaica aliqñ dicitur רוּחָא Rucha.Dañ.2.Et rapta ſunt vẽto.Ponitur ẽt pro ſpiritu malo.Iudi.9. Miſit dominus ſpiritum peſſimum inter abimelech & habitatores Sichem.1.Regum.16.Et exagitabat eum ſpiritus nequam. Et in eodem.Ecce ſpiritus domini malus exagitat te.Et in eodem. Recedebat enim ab eo ſpiritus malus.Accipitur etiam pro halitu.Iob.19. Halitũ meum exhorruit vxor mea.Accipitur etiam pro plaga terre ſeu pro parte.Hiere.52.Et fuerunt malogranata nonaginta ſex dependentia.pro quo hebrei legũt.ex omni parte dependentia.Ezech.42.Menſus eſt autem contra ventum orientalem.ideſt contra plagam orientalem. & in eodem.Menſus eſt contra ventum aquilonis.& in eodẽ.Contra ventum occidentalem menſus eſt.& in plurali רוּחוֹת ruchoth.Nu.16.Fortiſſime deus ſpirituum oĩs carnis.Ezech.5.& inducam ſuper helam quattuor ventos.ideſt a quattuor plagis terre.& inde רַחַת Ráchath.ideſt pala ſeu ventilabrum quibus fruges ventilantur.Eſa.30. Sicut in area ventilatum eſt.pro quo hebrei legunt. Quod ventilatum eſt in pala & in ventilabro.& inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur רֵיחַיִם Richim & ꝙ ſignificat naues:eo quod flatu vẽti mouentur.Eſa.43.& detraxi vectes vniuerſos. Pro quo ipſi legunt.& detraxi ĩ nauibus vniuerſos. Sed ſi illa littera beth que ponitur ibi in principio dictionis eſt de ſubſtantia dictionis & non eſt prepoſitio: tunc ſignificat vectes ſicut eſt in littera noſtra : vt dictum eſt ſupra in dictione בָּרַח Barach.

Spũ replere. רוּחַ Aura. Uentus. רוּחָא Uentus. Spũs malꝰ. Halitus. Pars. Plaga. רוּחוֹת Spiritus Uenti. רַחַת Pala רֵיחַיִם Uectes. Naues.

רום Eleuare. Leuare Exaltare ſublimare. רָם Excelſus. רָמִים Excelſi. רָמָה רָמוֹת ſublimes Excelſe. רָמוֹת Excelſa. Ramoth רוּם Exaltatio Altitudo רוּמָה ſuperbia Altitudo

רום Rum.exaltare.leuare.eleuare.ſeparare.Geñ.7.& eleuauerunt arcam in ſublime a terra.pro quo hebrei legunt.& eleuauerunt arcã:& exaltata ſiue eleuata eſt deſup terra.& in eodem.14.Leuo manum meam ad dominum. Deut.17.Nec eleuetur cor eius.& in eodem.32.Manus noſtra excelſa.1.Regum.9.Leuauit coquus armum.3.Regum 11.Leuauit manum contra regem.& in eodem. & hec ẽ cauſa rebellionis aduerſus eum.pro quo hebrei legunt. & hoc eſt verbum in quo leuauit manum contra regem. & in eodem.16.Pro eo quod exaltaui te de puluere.Eſdre.9.& ſublimaret domum dei noſtri.Ps.11. Secundum altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Cum exaltati fuerint viliſſimi filiorum hominum.Ps.29. exaltabo te domine.Ps.45.exaltabor in gentibus:& exaltabor in terra.p̃s.56.exaltare ſuper celos deus.Ps.74.hũc humiliat & hunc exaltat.Et in eodem. Exaltabuntur cornua iuſti.Ps.106.Et exaltent eũ in eccleſia plebis. Prouer.3.Stultorum exultatio: ignominia.Debet legi exaltatio.ꝓ quo hebrei legunt.& ſtultos exaltare:ignominia .ſcilicet ẽ Et in eodem.14.Qui autem impatiens eſt exaltat ſtultitiam ſuã.Eſa.1.Filios enutriui & exaltaui.Ezech.10.& eleuata eſt gloria domini deſuper cherub.Et in eodem. & eleuata ſunt cherubim.Et in eodem.Vt exaltarentur de terra.& in eo.Et cum eleuatis eleuabantur.& aliqñ ſcribitur cum aleph in medio loco vau.Zach.14.Et exaltabitur & habitabitur in loco ſuo.& inde רָם Ram.i.altus: vel eleuatus: aut excelſus.Eſa.2.Et ſuper omnem ſuperbum & excelſum.& in plurali רָמִים Ramim.Deut.12. Super montes excelſos & colles.Eſa.10.& excelſi ſtatura ſuccidentur. & in genere feminino רָמָה Rama.ideſt excelſa vel exaltata.& in plurali feminino רָמוֹת Ramoth.Prouer.6.Oculos ſublimes linguam mendacem.& in hebreo eſt generis feminini. Et aliquando ſcribitur cum aleph in medio.vt Prouer.24. Excelſa ſtulto ſapientia.Pro quo hebrei legunt.excelſe ſtulto ſapientie.Significat etiam רָמוֹת Ramoth quoſdã lapides precioſos:ſic dictos propter ſui excellẽtiam.Iob.28.excelſa & eminentia non commemorabuntur comparatione eius.Pro quo hebrei legunt Ramoth & gabis non commemorabuntur.& dicunt ꝙ ſunt lapides precioſi ſic nominati. Ezech.17.& Ramoth & chodcod propoſuerunt in mercatu tuo.& inde רוֹם Rom ſiue רוּם Rum.ideſt altitudo aut celſitudo ſeu exaltatio.Prouer.21.exaltatio oculorum & dilatatio cordis.Eſa.2.Et incuruabitur altitudo virorũ. Hiere.48.Et altitudinem cordis illius.Abach.3.Altitudo manus ſuas leuauit.Et aliquando ſcribitur cum he in fine & dr̃ רוּמָה Roma.Mich.2.& non ambuletis ſuperbi. Pro quo hebrei legunt.Et non ambuletis in altitudine. ideſt in ſuperbia. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur

מָרוֹם מָרוֹם Marom.i.altū ſeu altitudo:aut excelſum vł celſitudo.
altum Ps.67.Aſcendiſti in altū.& in plu.מְרוֹמִים meromim.Iob.
מְרוֹמִים 16.& conſcius meus in excelſis.Prouer.8.In ſummis excel
Excelſa. ſiſq; verticibus.Et in eo.9.Miſit ancillas ſuas vt vocarent
ad arcē & ad menia ciuitatis. Pro quo he.le.Miſit ancillas
רוֹמְמוּת ſuas vt vocarent ad menia excelſa ciuitatis.& inde רוֹמְמוּת
Exaltatio Romemuth.i.altitudo vel exaltatio.Ps.149.Exaltationes
dei in gutture eorum.Eſa.33.Ab exaltatione tua diſꝑſe ſūt
gentes.Vide ēt de hoc infra in dictione רָמַם Ramam.& ide
רָמָה רָמָה Rama.i.locus excelſus vel eminens.Hiere.31.Vox in
Excelſus excelſo audita eſt.Ponitur etiā pro proſtibulo quod mere-
trices faciunt in loco excelſo & eminenti vt videātur a trā
ꝓſtibulū. ſeuntibus.Ezech.16.Et feciſti tibi proſtibulū:& excelſum
tuū feciſti in oī platea.i.proſtibulū tuū.& in eo.Demolien-
tur proſtibulū tuū.Significat etiam predicta dictio ſepara
ſeparare re.Exo.29.Et armū quē de ariete ſeparaſti.Leuit.4.Sicut
offertur de vitulo hoſtie pacificorū.pro quo hebrei legūt.
Sicut ſeparatur de vitulo pacificorū.& in eo.6.Tolletq; ci-
neres quos vorans ignis exuſſit.pro quo he.le.& ſeparabit
cineres.Nu.15.Separabitis primitias domino de cibis ve
Recedere. ſtris.Et in eo.16.Recedite de medio huius multitudinis.i.
ſeparamini.Ezech.48.Erunt primitie quas ſeparabitis vi
ginti quinq; millibus.Et in eo.Primitie quas ſeparabitis
dn̄o.Dañ.8.Et ab eo tulit iuge ſacrificium.i.ſeparauit vel
תְּרוּמָה abſtulit.& inde תְּרוּמָה Theruma.i.illud quod ſeparatur a cō
munib⁹ vſibus & offertur dn̄o.pro quo btūs hiero.trāſtu-
Primitie. lit primitias.Exo.25.vt tollant mihi primitias.& in eo.he
ſunt aūt primitie quas accipere debetis.Scribitur etiam cū
תְּרוּמִיָּה iod in medio & dicitur תְּרוּמִיָּה Therumia.Ezech.48.&
erunt primitie de primitiuis terre ſanctū ſanctorū.& ī plu.
תְּרֻמוֹת תְּרֻמוֹת Therumoth.2.Reg.1.nec ſint agri primitiarum.&
ꝓimitie רְמָת inde רְמָת ramath.pro quo beatus hiero.tranſtulit ſaniem.
ſanies. Eo quod ſeparatur & abiicitur.Ezech.32.& īplebo valles
ſanie tua.

רוֹעַ רוֹעַ Roáa. Malignare.malū facere.malū eſſe.affligere.cō
malū facer fligere.vlulare.vel iubilare.Geñ.19.Nolite malū hoc
facere.& in eo.43.In meā hoc feciſtis miſeriā.pro quo he.
le.Quare male feciſtis mihi.Exo.23.Non ſequeris turbā
ad faciēdū malū.Nu.11.Sed & moyſi intolerāda res viſa ē.
pro quo he.le.& in oculis moyſi malū fuit.i.malū viſum ē
in oculis eius.1.Reg.12.Quod ſi ꝑſeueraueritis in malicia.
Pro quo he.le.Si malefaciēdo malefeceritis.2.Reg.19.Et
peius erit hoc tibi ꝙ oia mala que venerūt ſuꝑ te.i.magis
malū eſſe malū erit tibi.3.Reg.14.Sed oꝑatus es male ſuꝑ oēs q fue
malignari runt ante te.p̄s.104.Et in prophetis meis nolite maligna-
ri.Prouer.24.ne forte videat dn̄s:& diſpliceat ei.pro quo
he.le.Ne forte videat dn̄s:& malū ſit in oculis eius.Hiere.
Nequiter 38.male fecerūt viri iſti.Mich.3.Sicut nequiter egerūt in
agere. adinuētionibus ſuis.Soph.1.Non faciet bene dn̄s:nec faci
et male.Sigñat ēt affligere.Deut.26.Afflixeruntq; nos e-
gyptii.3.Reg.17.Etiā ne viduā apud quā ego vtcūq; ſuſtē
tor afflixiſti.Prouer.11.Affligetur malo qui fidē facit pro
Cōterere extraneo.Sigñat ēt cōfringere vel cōterere.Iob.34.Cōte-
ret multos & innumerabiles.p̄s.2.Reges eos in virga fer-
Frangere. rea.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.frā-
ges eos in virga ferrea. Poteſt ēt deriuari a dictiōe רָעָה raa
que ſigñat paſcere vel regere.Eſa.8.Congregamini popu
li & vincemini.pro quo he.le.Conterimini ſiue confracti
vel contriti ſtote.Prouer.13.Amicus ſtultorum ſimilis effi-
citur. Pro quo hebrei legunt.Qui nutrit vel pauit ſtultos
conteretur.Poteſt etiam deriuari a dictione רֵיעַ Réa que ſi
gnificat ſocium vel amicum.vt ſit ſenſus. Amicus ſtultorū
ſociatur.ideſt confederatur eis:vel eficitur ſimilis eis:ſicut
eſt in littera noſtra.Eſa.24.Confractione cōfringetur ter Cōfringe.
ra.Hiere.15.Nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilo- Federari
ne.Pro quo hebrei legunt.Nunquid conteret ferrum fer-
rum.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.ſicut ſupra
dictum eſt.Vide etiam de hoc infra in dictione רָעָה Raa.&
inde רַע Ra.ideſt malus ſeu iniquus aut malum.Geñ.6.& רַע
cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malū.& in eo.38. Malus.
Fuitq; her primogenitus iuda nequam in conſpectu do-
mini.Exo.33.Audienſq; populus ſermonem hunc peſſi- Nequā
mum.Nee.2.Et eram quaſi languidus in facie eius.ꝓ quo Peſſim⁹
hebrei legunt.& non fui malus in conſpectu eius.ideſt nō
diſplicui ei.Prouer.11.Malum eſt:malum eſt dicit omnis
emptor.Et in eodem.23.Ne comedas cum homine inuido
Pro quo hebrei legunt.Ne comedas cum homine mali o-
culi.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& aliquando ſcribi-
tur cum mem in principio & dicitur מֵרָע Meraa.ideſt ma-
lus ſiue malefaciens.Prouer.17.Malus obedit lingue ini- מֵרָע Malus.
que.Eſa.9.Quia omnis hypocrita eſt & nequā.& ī plurali Nequam.
רָעִים Raim.ſiue מְרֵעִים Mereim.Geñ.13.Homines autem רָעִים
ſodomite peſſimi erant.p̄s.36.Noli emulari in malignan Peſſimi.
tibus.Et in eodem.Quoniam qui malignantur extermi- Malignā
nabuntur.Eſa.1.Semini nequam.Pro quo hebrei legunt. tes.
Semen malignantiū ſiue malorū.Hiere.6.Et malicie eorū malitie
non ſunt conſumpte.& in genere feminino.רָעָה Raa.ideſt רָעָה
malicia:ſeu afflictio:vel mala:aut malū.Hebrei enim non
habent genus neutrū.& pro eo aliquando vtuntur genere
maſculino:aliquando feminino.Geñ.39.Quomodo ergo
poſſum hoc malū facere.Exo.10.Cui dubium eſt ꝙ peſſi- malum.
me cogitatis.ideſt malū.1.Reg.25.malicia ergo non inue- malitia.
nitur in te.Eſter.7.Intellexit enim a rege ſibi paratū ma-
lū.Ione.3.Super maliciā quā locutus fuerat vt faceret.i.ſu-
per malū vel ſuper afflictionē.Et in eo.4.& afflictus eſt io afflictio
nas afflictione magna.Et in eo.Laborauerat enim.ꝓ quo
hebrei legunt.vt liberaret eū a malo ſuo:vel ab afflictione
ſua.Et in plurali רָעוֹת raoth.Deut.32.Congregabo ſuper רָעוֹת
eos mala.Ps.33.Multe tribulationes iuſtorum.ideſt multe mala tribulatiōes
afflictiones vel multa mala.Ps.39.Quoniam circundede
runt me mala.Hiere.2.Inſuper & malicias tuas docuiſti.& malitie.
inde רוֹעַ róaa.ideſt malicia ſeu malum aut nequitia.Nee. רוֹעַ
2.Non eſt hoc fruſtra ſed malum neſcio quod in corde tuo Malum.
eſt.Ps.37.Et ſecundum nequitiam adinuentionū ipſorū. Nequitia.
ponitur etiā pro putrido.Prouer.26.Dens putridus:& pes
lapſus.Significat etiā macilentum ſeu deforme vel triſte.
Geñ.40.Cur triſtior eſt hodie ſolito facies veſtra.Et in eo Triſtis.
dē.41.Fede confecteq; macie.Et in eodē.In tantū defor- Deformes
mes & macilente:vt nunq; tales in terra egypti viderim.
Et in eo.Simili macie & ſquallore torpebant.Nee.2.Qua Macilēte.
re vultus tuus triſtis eſt.Significat etiam predicta dictio רוֹעַ רוֹעַ
Roa.vlulare:ſeu iubilare:aut conclamare:vel vociferari.
Nu.10.Et non conſciſſe vlulabunt.& in eodem.Clangetis Vlulare.
vlulantibus tubis.Ioſ.6.Conclamabit omnis populus vo Cōclamar.
ciferatione magna.Et in eodem.Non clamabitis neq; au Clamare.
dietur vox veſtra.Et in eodem.Igitur omni populo voci vociferari.
ferante.Ps.59.Mihi alienigene ſubditi ſunt.Pro quo he-
brei legunt.Super me paleſtina iubilauit ſeu vlulauit vel
conclamauit.Poteſt etiam legi.Mihi paleſtina federata eſt
vt dictum eſt ſupra.vnde Beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Mihi paleſtina fede
rata eſt.Ps.64.Clamabunt etenim:& hymnum dicent.p̄s
65.Iubilate deo omnis terra.p̄s.95.Iubilemus deo ſaluta Iubilare.
ri noſtro.Eſa.16.In vineis non exultabit nec iubilabit.Et רֵיעַ
in eodem.42.Vociferabit & clamabit.& inde רֵיעַ Réa.i.iu
bilatio ſeu vociferatio vel vlulatio.Exo.32.Audiens autē

vociferatio Ioſue tumultũ populi vociferantis.Pro quo hebrei legunt
In vociferatione ſua.Iob.36.Annunciat de ea amico ſuo.
Pro quo hebrei legunt. Annunciat ſuper illud vociferatio
eius.ideſt tonitruum eius.ſcilicet tonitruum annunciat ſup
fulgur: ſicut exponunt hebrei. Poteſt etiã ſignificare amicum
ſicut eſt in littera noſtra : vt infra dicetur . Mich . 4 .
Quare merore contraheris.pro quo hebrei legunt.Quare
vlulas vlulationem.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo
deriuatum. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra . vt
תְּרוּעָה ſupra dictum eſt.& inde תְּרוּעָה Therua.ideſt iubilatio vel
vlulatio aut clamor vel clangor.Nume.10.Si autem prolixior
atq; conciſior clangor increpuerit.& in eo.23. Et clangor
Clangor. victorie regis in illo. & ĩ eodem. 28. Dies clangoris &
Vlulatus. tubarum.Hiere.20.Audiet clamorem mane & vlulatum ĩ
רֵיעַ tempore meridiano.Item רֵיעַ Réa cum iod in medio loco
vau.ideſt ſocius.ſodalis.vel amicus.proximus.Iob.6.&
Amicus. ſubuertere nitimini amicum veſtrum. Et cõmuniter ſcribitur
ſine iod.Leuit.19.Diliges amicum tuum ſicut te ipſum.
proximus. 1.Reg.15. Et tradidit illum proximo tuo. Prouer.6.
& ſuſcita amicum tuum. Et in eodem.23. Amicum tuũ &
רֵעִים amicum patris tui ne dimiſeris. Et in plu. רֵעִים Reim ſiue
מֵרֵעִים Mereim.Iudi.14.Dederunt ei ſodales triginta.Iob
ſodales. 17.Predam pollicetur ſociis. & in eodem. 19. Miſeremini
ſocii. Amici. mei miſeremini mei:ſaltem vos amici mei . & inde verbũ
vel gerundium quarte coniugationis quod ſignificat aſſociare.
vt Prouer.18. Vir amicabilis ad ſocietatem . pro quo
ſociare. hebrei legunt.Vir amicorum ad ſociandum. Et aliqui hebrei
ſecundũ primã ſignificationẽ legunt.Vir amicorũ ad
confringendum:vel ad conterendum:iuxta ſignificationẽ
predictam.

רוּף רוּף Ruph. tremere.confringere. Iob.26.Colũne celi contremiſcunt.
Contremiſcere. & dicunt hebrei ꝙ etiam ſignificat conterere
הֲרִיפוֹת vel confringere.Et inde הֲרִיפוֹת Hariphoth.ideſt grana
tritici vel hordei confracta vel contuſſa.pro quo beatus
Ptiſana. hieronimus tranſtulit ptiſanas.2.Reg.7.Et expandit velamina
תְּרוּפָה ſuper os putei quaſi ſiccans ptiſanas . Prouer .27.Si
Medicina contuderis ſtultum in pila quaſi ptiſanas . Et inde תְּרוּפָה
Therupha.ideſt medicina pro cõfractione membrorum .
Ezech.47.Et folia eius ad medicinam.

רוּץ רוּץ Rus.currere.feſtinare.conterere.cõfringere.vt Geñ.
Currere. 18.Ipſe autem ad armenta cucurrit. Et in eodem.33.
Currens itaq; eſau obuiam fratri ſuo.& in eodem.41. Eductum
de carcere ioſeph totõderunt. Pro quo hebrei legunt
Et currere eum fecerunt de carcere:& tonſus eſt.1.Reg.17.
Cucurrit ad locum certaminis.Et in eodẽ.20.Vade & affer
mihi ſagittas. Pro quo hebrei legunt. Curre & affer mihi
ſagittas.Et in eodem.Cumq; puer cucurriſſet.2.Regũ.17.
Et curre in caſtra ad fratres tuos. 4. Reg.5.Viuit dominꝰ
Feſtinare. quia curram poſt eum.2.Paralipo . 35 . Et feſtinato diſtribuerunt
vniuerſe plebi. Iob. 15. Cucurrit aduerſus eum
erecto collo.p̄s.17.Quia in te eripiar a temptatione . Pro
quo beatus hiero. in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. In te
enim curram accinctus.Ps.67.Ethiopia preueniet manꝰ
eius deo. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.
ethiopia feſtinet dare manꝰ deo.Canti.1.Trahe me poſt
te : curremus.Hiere .23. Non mittebam prophetas:& ipſi
Diſcurrere. currebant.Et in eo.49.Quia ſubito currere faciam illum
רָץ ad illam.Naum.2. Quaſi fulgura diſcurrentia. Et inde רָץ
Currens ras.ideſt curſor ſeu currens.Hiere.51.Currens obuiam currenti
רָצִים veniet.Et in plurali רָצִים Raſim.2.Reg.15.Et quin
Currentes quaginta viros qui precederent eum . pro quo hebrei legunt.
Et quinquaginta viros currentes ante eum .& inde
מֵרוֹץ מֵרוֹץ Maros ſiue מְרוּצָה Meruſa.ideſt curſus.2. Reg.18.Cõ
templor ait curſum prioris quaſi curſum Achimaas filii Curſus
ſadoch.Eccl's.9.Nec velocium eſſe curſum.Hiere. 22.& ad
calumniam & ad curſum mali operis. Et in eodem . 23.Factus
eſt curſus eorum malus. Significat etiam predicta dictio
conterere vel confringere aut collidere. Geñ. 25 . Sed
collidebantur in vtero paruuli.Iudi.10. Et confregit cerebrum Collidere.
eius.Et in eodem.Afflictiq; & vehementer oppreſſi. Cõfringere
Pro quo hebrei legunt.Et confregerunt & cõtriuerunt eos
4.Regum.24.Et altaria que fecerat manaſes in duobus atriis
templi domini deſtruxit rex: & cucurrit inde . ꝓ quo
hebrei legunt.Et confregit ſeu contriuit inde.Poteſt etiam
legi ſicut eſt in littera noſtra:iuxta primam ſignificationẽ.
Eccl's.12.Et recurrat vitta aurea.pro quo hebrei legunt . & Recurrere
conteratur ſeu confringatur fons aureus . poteſt etiam legi
ſicut eſt in littera noſtra.Et in eodem.Et confringatur rota
ſuper ciſternam.Eſa. 4.Non erit triſtis nec turbulentus.
Pro quo hebrei legunt . Non erit obſcurus vel triſtis neq;
conteret vel confringet.Poteſt etiam legi ſic . Non erit triſtis
neq; diſcurret:& tũc erit ſẽſus ſicut in littera noſtra.Nã
qui eſt turbulentus diſcurret huc atq; illuc . Vide etiam de
hoc infra in dictione רָצַץ raſas.

רוּשׁ Ros. Indigere.egere.pauperem eſſe. depauperare :ſiue רוּשׁ
pauperem facere.p̄s.33.Diuites eguerunt & eſurierunt. Egere.
& quando eſt verbum tertie coniugationis ſignificat
pauperem facere:ſiue depauperare.1.Regum.2. Dominus Pauperẽ facere.
pauperem facit: & ditat.Et aliquando ſcribitur cum dupli
ci ſin .Prouerb.13.Et quaſi pauper cum in multis diuitiis Pauperẽ fieri.
ſit.Vide etiam de hoc ſupra in dictione רָשַׁשׁ raſas .& inde
רָשׁ Ras.ideſt pauper vel egenus.2.Regum.12.pauper autẽ רָשׁ
nihil habebat omnino.Prouer.19 . Melior eſt pauper qui Pauper
ambulat in ſimplicitate ſua.Et in eodem. Fratres hominis
pauperis oderunt eum. Et in eodem . Diues & pauper obuiauerunt
ſibi.Et in plurali רָשִׁים raſim. Prouer .22.Diues רָשִׁים
pauperibus imperat.Et aliquando ſcribitur cum aleph pauperes.
in medio dictionis tam in ſingulari quam in plurali.2.Regum.
12.Vnus diues & alter pauper.Et in eodem . Tulit ouem
viri pauperis.Prouer. 10 . Egeſtatem operata eſt manus
remiſſa.pro quo hebrei legunt.pauper ſiue egenus operatur
ſtateram doloſam: ſiue palma aut manu doloſa .
Et in eodem.13.Multi cibi in noualibus patrum . pro quo
hebrei legunt. In nouali pauperum.Eo quod pauperes laborant
multum in cultura terre.poteſt etiam legi in nouali
principum.Nam dictio רָאשִׁים Raſim etiam principes
ſignificat vt dictum eſt ſupra in dictione ראשׁ ros :& princeps
in ſcriptura pater nominatur.4 . Regum .5. Pater ſi
rem grandem dixiſſet tibi propheta. & inde רֵישׁ res . ideſt רֵישׁ
paupertas ſiue egeſtas.Prouerb.10.pauor pauperum egeſtas Egeſtas.
eorum.Et in eodem.28.Qui autem ſectatur ocium replebitur
egeſtate. Et in eodem.31.Et obliuiſcatur egeſtatis
ſue. Et aliquando ſcribitur cum aleph in medio loco
iod.Prouerb.30. Diuitias & paupertatem ne dederis mihi. paupertas
Item רוֹשׁ Ros.ideſt fel. Deut.32. Vua eorum vua fellis. רוֹשׁ Fel.
& communiter ſcribitur cum aleph loco vau. Deut.29.
Germinans fel & amaritudinẽ.Threñ.2. Circundedit me
felle & labore.Et in eodem.Abſinthii & fellis . Ps. 68. Et
dederunt in eſcam meam fel : & in ſiti mea potauerunt me
aceto. Hiere.8.Et potum dedit nobis aquam fellis. Ponitur
etiam pro veneno vel pro amaritudine. Deut.32.Venenum Venenum
aſpidum inſanabile. Oſee.10.Et germinabit quaſi amaritudo amaritudo
iudicium.Amos. 5 .Qui vertitis in amaritudinẽ
iudicium.

רָזָה Raza.Marceſcere.macilentum eſſe.attenuare.macreſcere. רָזָה
Eſaie . 17.Et pinguedo carnis eius marceſcet . Marceſcere

Attenuare רָז macies. ſecretum. myſterium. ſacramētū. רָזִין myſteria. רָזָה ſterilis. Tenuis רָזוֹן Tenuitas. minor. רָזוֹן

Soph.2.Et attenuabit omnes deos terre.& inde רָז Raz.i. attenuatus vel macilentus aut macies. Eſa.24. Secretum meum mihi:ſecretum meum mihi.pro quo hebrei legunt Macies mihi ſeu macredo mihi. ideſt confectus ſum macie.Sed in lingua chaldaica ſignificat ſecretum vel myſterium ſicut eſt in littera noſtra.vt Dañ.2.vt quereret miſericordiam a facie dei celi ſuper ſacramentum iſtud. ideſt ſup ſecretum iſtud.Et in eodem. Tunc danieli myſterium per viſionem noctis reuelatum eſt.Et in eodem. 4. Et omne ſacramentum non eſt impoſibile tibi. Et in plurali רָזִין Razin ſiue רָזַיָּא Razaia.vt in eodem.2. Reuelans myſteria.Et in eodem.Et qui reuelat myſteria oſtendit tibi que ventura ſunt.& in genere feminino רָזָה raza.Nume.13.humus pinguis an ſterilis.ideſt macilenta vel tenuis. & inde רָזוֹן Razon.ideſt tenuitas:ſiue macies:aut macredo.p̄s.105 Et miſit ſaturitatem in animas eorum.pro quo beatus Hiero.in pſalterio iuxta he. ve.tranſtulit. & miſit tenuitatem in animas eorum.Eſa.10. Propter hoc mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem.Mich.6.Et menſura minor ire plena.ideſt menſura extenuata vel breuis.Itē רָזוֹן Razon. ideſt princeps.De quo vide infra in dictione רָזֹן Razon.

רֶזַח מַרְזֵחַ Conuiuiū. מִרְזַח Factio.

רזח Rézach.Conuiuium.Et ſcribitur cum mem in principio & dicitur מַרְזֵחַ marzéach.Hiere.6. Ne ingrediaris domum conuiuii.& vt ait Beatus hieronymus ſup predicto loco proprie ſignificat conuiuium quod fit in exequiis mortuorum.& inde מִרְזַח mirzach.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit factiōem Amos.6. Et auferetur factio laſciuientium.

רָזַם Innuere.

רזם Razam.innuere ſeu conniuere.ſcilicet oculis. Iob.15 Et quaſi magna cogitans attonitos habes oculos.pro quo hebrei legunt.Et quid innuunt oculi tui. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

רָזֹן Princeps רוֹזְנִים Principes. Tyranni.

רזן Razon.princeps ſeu tyrannus.Prouer.14.Et in paucitate plebis ignominia eſt principis.& in plu.רוֹזְנִים Róznim.p̄s.2.Et principes conuenerunt in vnū. Eſa.40. Qui dat ſecretorum ſcrutatores quaſi non ſint.Pro quo hebrei legunt.Qui dat principes in nihilum. Poteſt etiā deriuari a dictione רָז raz.que in lingua chaldaica ſignificat ſecretum:vt dictum eſt ſupra in dictione רָזָה raza. Abach.1. Et tyranni ridiculum eius erunt.

רָחַב Dilatare. ſpacioſus eſſe. רֹחַב Latitudo.

רחב Rachab.dilatare latum vel dilatatum eſſe. Geñ.26. vocauit nomen eius latitudo dicens:nunc dilatabit nos dominus.Deut.19.Cum autem dilatauerit domin⁹ terminos tuos.Et in eo.33.Benedictus in latitudine gad.pro quo hebrei legunt.Benedictus dilatans gad.1.Reg. 2.Dilatatum eſt cor meum ſuper inimicos meos.Ps.4.In tribulatione dilataſti mihi.p̄s.17.Dilataſti greſſus meos ſubtus me.p̄s.24.Tribulationes cordis mei multiplicate ſunt.ꝑ quo hebrei legunt.Dilatate ſunt.vel ſic. Tribulationes cor meum dilatauerunt.p̄s.80. Dilata os tuum & implebo illud.p̄s.118.Latum mandatum tuum nimis.Eſa.5.Propterea dilatabit infernus animam ſuam.Eſa.30. paſcetur ī poſſeſſione tua in die illo agnus ſpacioſe. i.in loco qui eſt ſpacioſus & latus.Et in eo.54.Dilata locū tētorii tui. & in eo.60.& mirabitur & dilatabitur cor tuum.Ezech.40.& platea erat in rotūdū aſcendens ſurſum.pro quo he.le.Et dilatabatur & circuibat ſurſum ſurſum.i.latior erat pars ſuperior in circuitu.& inde רֹחַב róchab ſiue רְחָבָה rechaba.i. latitudo vel dilatatio. Geñ.13.Et perābula terrā in longitudine & latitudine.Exo.27. Quinqꝫ cubitos in longitudine & quinqꝫ in latitudine.3.Reg.4.Dedit quoqꝫ deus ſapientiā ſalomoni & prudētiā multā nimis & latitudinē cordis. Iob.36.Igitur ſaluabit te de ore anguſto latiſſime & nō habēte fundamētū.p̄s.17.Et eduxit me in latitudine.p̄s.118. Et ambulabā in latitudine.Prouer. 21. Exaltatio oculorū & dilatatio cordis & lucerna impiorum:peccatū.& idē רָחָב Ra'chab.ideſt latus ſiue dilatatus vel ſpacioſus.p̄s.103 .hoc mare magnū & ſpacioſū manib⁹.Prouer.28. Qui ſe iactat & dilatat:iurgia cōcitat.Pro quo he.le.Latus animo concitat iurgia.& eſt ſenſus ſicut in lr̄a nr̄a.& in ge.fe. רְחָבָה Rechaba.Geñ.34.Terra in poteſtate veſtra eſt.pro quo he.le. Terra aūt ecce lata eſt manibus ſiue locis corā vobis .Exo. 3.Et educā de terra illa in terrā bonā & ſpacioſam .Et inde רְחוֹב Rechob ſiue רְחָבָה rechaba.i.platea.Dañ.9.& rurſus edificabitur platea.& in plu.רְחֹבוֹת rechoboth.p̄s.145.nec clamor in plateis eorū.Prouer.1.In plateis dat vocē ſuā. & in eo.22.In medio platearum occidendus ſum.

Latiſſime. Dilatatio. רָחָב ſpacioſus. Latus. רְחָבָה Lata. ſpacioſa. רְחֹב רְחָבָה Platea. רְחֹבוֹת Platee.

רָחֵל Agnus. רְחֵלִים Oues.

רחל Rachel.Ouis:ſiue agnus.Eſa.53.Et quaſi agnus corā tondente ſe. Et in plurali רְחֵלִים rechelim.Geñ.32 Oues ducentas.

רַחַם clemētē eē. miſereri. רַחוּם miſericors רַחֲמָנִית רֻחָמָה miſericordiā cōſecuta. רַחַם miſericordia. רַחֲמִים miſericordie. miſerationes רַחֲמִין Miſericordie. רֶחֶם Vulua. Vterus. Femina. רָחָם porphyrio

רחם racham.miſereri.clemētē eē.diligere.Exo.34.& clemens ero in quem mihi placuerit. pro quo he.le. Et miſerebor cui miſerebor.vnde apoſtolus ad Romanos. 9. ſic ait.moyſi enī dicit.miſerebor cui miſert⁹ ſum:& miām ꝑſtabo cui miſerebor.Deut.13.& miſereatur tui & multiplicet te.Ps.102.Quō miſeretur pater filiorū miſertus ē dn̄s timētib⁹ ſe.Prouer.28.Qui aūt cōfeſſus fuerit & reliquerit ea:miām cōſequetur.Hiere.31. Miſerans miſerebor ei⁹ ait dn̄s.Oſee.14.Quia eius qui in te eſt miſereberis pupilli. & idē רַחוּם Rachū.i.miſericors. Exo.34.Deus miſericors & clemēs.& ī ge.fe.רַחֲמָנִית rachmanith.& ī plu.fe.רַחֲמָנִיּוֹת Rachamanioth.Threñ.4.Manus mulierū miſericordium coxerunt filios ſuos.& inde רֻחָמָה ruchāma.i.illa que cōſecuta eſt miām.Oſee.1.Voca nomē eius abſqꝫ miā.pro quo he.le.voca nomen eius non miām cōſecuta. Et in eo.2. Et miſerebor eius qui fuit abſqꝫ miā.& inde רַחַם Rachem .i. miā.Abach.3.Cum iratus fueris miē recordaberis.Et communiter declinatur pluraliter & dicitur רַחֲמִים rachamim. 2.Regū.13.Multe enim ſunt miē eius. Ps.24.reminiſcere miſerationū tuarū dn̄e.Ps.50.Et ſecūdū multitudinē miſerationū tuarum dele iniquitatem meā.Ps.105.Et dedit eis in miſericordiā.Et in lingua chaldaica dr̄ רַחֲמִין Rachamin Dañ.2.Vt quereret miſericordiam a facie dei celi. Item רֶחֶם réchem:ſiue רַחַם rácham .ideſt vulua ſiue vterus. Geñ.20.Concluſerat enim deus omnem vuluam in domo Abimelech.Exo.13. Sanctifica mihi omnem primogenitum qui aperit vuluam.Et in eodem.34. Omne quod aperit vuluam.Nume.12.De vulua matris ſue.Iob.34.quādo erumpebat quaſi de vulua procedens. Ps.19. Ex vtero ante luciferum genui te.Ponitur etiam pro femina. Iudi. 5.Pulcherrima feminarum ei eligitur. Item רָחָם rácham. nomen auis. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit porphyrionem.Leuit.11.Et onocrotalum & porphyrionem.

רָחַף Volare. Volitare cōtremiſcere. Cōmoueri

רחף rachaph. Volare.volitare contremiſcere. ſiue commoueri.Geñ.1.Et ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas.Pro quo hebrei legunt.Et ſpiritus dei volabat ſeu volitabat ſuper faciem aquarum.Deut.32.Et ſuper eos volitans.Hiere.23.Contremuerunt omnia oſſa mea. Pro quo aliqui hebrei legunt.Cōmota ſunt omnia oſſa mea.& ſolū inuenitur in predictis locis.

רָחַץ Lauare.

רחץ rachas. Lauare.abluere.confidere.Geñ.18 .Et lauentur pedes veſtri.Et in eodem.24.Et aquam ad lauandos pedes eius.Exo.2.Ecce autem deſcēdebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine.Et in eodem.30.Et miſſa aqua

רֹחַץ רָחְצָה Lauacrū.

lauabunt in ea. Iob. 9. Si lotus fuero quaſi aquis niuis. Prouer. 9. Et tñ nō eſt lota a ſordibus. Eſa. 1. Lauamini: mundi ſtote. Ezech. 16. Et aqua nō eſt lota in ſalutē. & inde רֹחַץ roches. ſiue רָחְצָה rochſa. i. lauacrum. Canti. 4. Que aſcenderunt de lauacro. Ps. 59. Moab olla ſpei mee. Pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Moab olla lauacri mei: pōt ēt legi ſpei mee ſicut. lxx. trāſtulerūt. nā in lingua chaldaica predicta dictio ſignificat confidere vel ſpare. Dañ. 3. Et eripuit ſeruos ſuos qui crediderunt in eum. Pro quo hebrei legunt. Qui confiſſi ſunt vel ſperauerunt in eo.

Credere. Cōfidere.

רָחַק Lōge eſſt. Procul eē. Lōge recedere. Elongare. Longe facere.

רחק Rachac. Elongare. lōge fieri. longe recedere. elōgatū eſſe. Geñ. 44. Iam vrbē exierant: & preceſſerāt paululū. pro quo he. le. ipi exierāt vrbē: nec elongati erāt. i. nec longe erant. Deut. 12. Locus aūt quē elegerit dñs deus tuꝰ vt ſit nomen eius ibi ſi procul fuerit. Ioſ. 8. Nec longius recedatis. Iudi. 18. Cumq; a domo Michee eſſent procul. p̄s. 21. ne elongaueris auxilium tuum a me. Ps. 54. Ecce elongaui fugiens. Ps. 72. Qui elongāt ſe a te peribunt. Ps. 102. Longe fecit a nobis iniquitates noſtras. Prouer. 5. Longe fac ab ea viam tuā. Eſa. 6. Et longe faciet dominus homiēs. Et in eo. 29. Cor autem eorum longe eſt a me. Et in eodē. 54. Recede procul a calūnia. Hiere. 2. Quia elongauerunt a me. Ezech. 8. Vt procul recedant a ſanctuario meo. Et in eo. 11. Dixerunt habitatores ieruſalē longe recedite a me. Mich. 7. In die illa longe fiet lex. & inde רָחוֹק Rachoc. i. ꝓcul. ſeu lōge. aut lōginquus. Geñ. 37. Qui cū vidiſſent eū procul. Nu. 9. Homo qui fuerit inmūdus ſup animā: aut in via procul. Ioſ. 3. Sitq; inter vos & arcam ſpacium: cubitorum duo millium. pro quo hebrei legunt. Sed longe aut ꝓcul erit inter vos & illā. i. arcā duorū milliū cubitorū. & in eo. 9. De terra lōginqua venimus. 3. Reg. 8. Cū venerit de terra longinqua. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מֶרְחָק merchac Prouer. 31. De longe portās panem ſuum. Eſa. 4.6. Cernet terram de longe. Ezech. 23. Miſerunt ad viros venientes de longe. & in plu. מֶרְחַקִּים Merchacim. Eſa. 8. Et audite vniuerſe procul terre. & in eodem. 33. Videbunt terram de longe.

רָחוֹק Procul. Spacium. Longiqua מֶרְחָק Longe. מֶרְחַקִּים Procul.

רָחַשׁ Eructare מַרְחֶשֶׁת Craticula. Sartago.

רחש Rachas. eructare. producere. p̄s. 45. Eructauit cor meum verbum bonum. Item מַרְחֶשֶׁת macheſeth. i. craticula. Leuit. 2. Si autem de craticula fuerit ſacrificium. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat ſartaginem.

רֶטֶט Tremor.

רטט Retet. tremor. Hiere. 40. Tremor apprehendit eam.

רָטַב Humectare.

רטב ratab. humectare. ſeu vireſcere: aut viridem eſſe. Iob 8. Humectatꝰ videtur anteq̄ veniat ſol. Et in eodem. 24. Quos imbres montium rigant. Pro quo hebrei legūt Humectant ſiue vireſcere faciunt.

רֻטֲפַשׁ cōſūptū eē.

רטפש Rutaphas. conſumptū vel extenuatū eſſe. Iob. 35. Conſumpta eſt caro eius a ſuppliciis. & ſolum inuenitur in predicto loco.

רָטַשׁ Allidere.

רטש Ratas. allidere. collidere. relinquere. dimittere. 4. Reg. 8. Et paruulos eorū allides. Eſa. 13. Infantes eorum allidentur in oculis eorū. & in eo. Sed ſagittis paruulos interficient. Pro quo he. le. Et arcus iuuenū allidētur. Poteſt etiam legi ſic. Et arcubus paruuli ſeu iuuenes allidētur. ideſt interficiētur. Oſee. 10. Mater ſuper filios alliſa. & in lingua chaldaica ſignificat relinquere vel dimitere.

רִיחַ Odorari.

ריח Riach. odorari. olfacere. Geñ. 8. Odoratuſq; eſt dñs odorem ſuauitatis. Leuit. 26. Nec recipiam vltra odorem ſuauiſſimū. Pro quo he. le. Et non odorabo in odorē ſuauiſſimū veſtrū. Iudi. 16. Cū odorē ignis acceperit. Iob. 39. Procul odoratur bellū. Ps. 115. Nares habēt & nō odorabūt. & inde רֵיחַ réab. i. odor. Geñ. 27. Ecce odor filii mei ſicut odor agri. Canti. 1. In odorē vnguētorū tuorū. & ide dicūt aliqui ꝙ deriuatur רֵחַיִם recháim. i. mole. ſ. ſupior & inferior. & ideo caret nūero ſingulari quia nihil ꝓdeſt vna ſine alia. Deut. 24. Nō accipies loco pignoris ſupiorē & inferiorē molā. Eſa. 47. Tolle molam & mole farinam.

רֵיחַ Odor. רֵחַיִם mola.

ריק Effundere. Euacuare.

ריק Ric. euacuare. effundere. fundere. armare. Geñ. 42. Cum frumenta effunderent. Eccl's. 11. Si replete fuerit nubes: imbrē ſuper terrā effundēt. Canti. 1. Oleum effuſū eſt nomē tuū. p̄s. 17. vt lutū platearū delebo eos. ꝓ quo he. le. Vt lutū platearū euacuabo ſiue effundā eos. Hiere. 48. Nec tranſfuſſum eſt de vaſe in vas. Zach. 4. In quibꝰ ſunt fuſoria ex auro. pro quo he. le. Effūdentia ex ſe aurū. & inde רָק rac. i. vacuus: ſiue inanis. Nee. 5. Et vacuus fiat. Et in plu. רֵקִים recim. 4. Reg. 4. Pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vaſa vacua. & in ge. fe. רֵיקָה reca. Eſa. 29. expgefactus vacua eſt aīa eius. Et in plu. fe. רֵקוֹת racoth. Geñ. 41. & ſeptē ſpice tenues. i. euacuate. accipitur ēt רָק rac pro hoīe inope & egeno qui eſt vacuus bonis tpalibus: ſiue ꝓ fatuo qui eſt vacuus intellectu. Iudi. 11. Cōgregatiq; ſunt ad eum viri inopes & latrocinātes. 2. Regū. 6. Et nudatus eſt quaſi vnus de ſcurris. vbi ponitur pro ſcurris. i. ꝓ fatuis. vñ Matthei. 5. Qui aūt dixerit fratri ſuo raca reus erit concilio. Et inde רִיק ric. i. inane. aut vanū. ſiue vacuū. Leuit. 26. Cōſumetur in caſſū labor vr̃. i. in vanū. p̄s. 2. Et populi meditati ſunt inania. Hiere. 51. Reddidit me vas inane. ſcribitur etiā cū mem in fine & dr̃ רֵיקָם recam. Geñ. 31. Forſitan nudū me dimiſiſſes. pro quo hebrei legunt. Nūc enim inanem ſiue vacuū me dimiſiſſes. p̄s. 7. Decidā merito ab inimicis meis inanis. Significat etiā predicta dictio armare ſiue arma preparare: aut gladium euaginare. Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos ſuos. Pro quo hebrei legunt. Et armauit expeditos vernaculos ſuos. Exo. 15. Euaginabo gladium meū. Leuit. 26. & euaginabo poſt vos gladium. Ps. 34. Effunde frāmeam. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Euagina gladium. Ezech. 5. Et gladium euaginabis poſt eos. Ponitur etiam pro expandere. Abach. 1. Super hoc ergo expandit ſagenam ſuam. ideſt preparat eam tanquam gladium ad interficiendas gentes. Poteſt etiam legi ſecundum primam ſignificationem ſuper hoc ergo effūdit ſiue euacuat ſagenam ſuam. ſcilicet vt iterum capiat cum ea gentes. vnde ſequitur. & ſemper interficere gentes non ceſſat.

רָק Vacuus. רֵקִים Vacua. רֵיקָה Vacua רֵקוֹת רָק Inops. Scurra. רִיק Vanus. Innane. רֵיקָם Inane. Armare. Euaginare. Expandere.

ריר Rir. fluere. ſcilicet humorē: aut ſaliua vl' ſputū. Leuit. 15. Adheſerit carni eius atq; cōcreuerit fedus humor. Pro quo hebrei legunt. Fluit caro eius in fluxu ſuo. ſignificat etiam ſaliuam vel ſputum. 1. Reg. 21. Defluebātq; ſaliue eius in barbam. Iob. 6. Aut poteſt aliquis guſtare quod guſtatum affert mortem. pro quo hebrei legūt. Aut eſt ſapor vel guſtus in albugine vitelli. ſcilicet oui: quia nihil eſt inſipidius ſi non ſit ſale condita: vt premittitur in textu: & ponitur ibi pro albugine eo quod eſt ſimilis ſaliue vel ſputo. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra: vt dictum fuit ſupra in dictione חַלָּם chalam.

רִיר Humor. Fluere. Saliua. Albugo.

רכך Rachach. mollificare. mollire: mollem ſeu tenerum vel delicatum eſſe. Deut. 20. Non pertimeſcat cor veſtrum. Pro quo hebrei legūt. Ne mollificetur cor veſtrum ſiue ne tenerum ſit cor veſtrum. Ps. 4. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleum. Eſa. 1. Nec fota oleo. Pro quo hebrei legunt. Nec mollificata eſt oleo. & inde רַךְ Rach. ideſt tener. ſeu mollis. aut delicatus. Geñ. 18. Vitulum tenerrimum & optimum. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxurioſus valde. 2. Regum. 3. Ego autem adhuc delicatus & vnctus rex. ideſt tener. Prouerb. 14. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Ezech. 17. De vertice ramo-

רָכַךְ ꝑtimeſcere mollificare mollire. רַךְ Tener. Delicatus luxorioſus

רַכִּים rum eius tenerũ diſpergã.& in plu.רַכִּים Rachim.Geñ.33.
Teneri. Noſti dñe mi ꝙ paruulos habeã teneros.& in ge.fe. רַכָּה
רַכָּה Raca .Deut.28.Tenera in te & delicata.Eſa.47.Quia vltra
Tenera. nõ vocaberis mollis & tenera .& in plu.fe.רַכּוֹת racoth
רַכּוֹת Geñ.29.Et lia lippis erat oculis.pro quo he.le.Teneris oculis.
Tenere. & eſt in hebreo generis feminini.

רָכַב רָכַב Rachab.equitare.vehi.ſuperſedere.ſupponere.aſcendere.
ſ.ſuper iumẽtũ vel aliud vehiculũ.Geñ.24.aſcẽſis
Aſcendere camelis ſecuti ſunt virũ.pro quo he.le. Et aſcẽderũt ſup
camelos:& ſecuti ſunt virũ.& in eo.41. Fecitqꝫ eũ aſcẽdere
ſup currũ.& in eo.49.Et cadat aſcẽſor eius retro. Exo.15.
Equũ & aſcẽſorẽ proiecit in mare.Nu.22.Nõne aĩal tuũ ſũ
Supſedere cui ſemp ſedere cõſueuiſti.Deut.32.Cõſtituit eũ ſup excelſam
terrã.pro quo he.le.Aſcẽdere eũ fecit ſuper excelſa terre.
Et in eo.33.Aſcenſor celi auxiliator tuus.2.Reg.6.Et ĩpoſuerũt
Imponere arcã dei ſup plauſtrũ nouũ.Et in eo.16.Aſini domeſticis
ſuperpõere. regis vt ſedeãt. 4.Reg.13.Pone manũ tuam ſuper
arcũ.Et in eo.& cũ impoſuiſſet manus ſuas.Nec.2. Et iumentũ
nõ erat mecũ niſi animal cui ſedebã.Ps.17. & aſcendit
ſup cherubim & volauit.p̃s.44.Intende proſpere procede
& regna.pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.
proſpere aſcẽde.p̃s.65.Impoſuiſti hoĩem ſupcapita noſtra.
Ps.67.Qui aſcendit ſuper celũ.Eſa.58.Suſtollã te ſup
altitudines terre.ideſt aſcendere te faciam Oſee.10.Aſcendã
רֶכֶב ſuper ephraim. & inde רֶכֶב Récheth.ſiue רְכוּב rechuch.
i.equitatus:ſiue curr⁹:aut quadriga :ſeu vehiculũ.Geñ.50
Currus. Habuit quoqꝫ in comitatu currũ & equites.Exo.14.Iũgit
ergo currũ.& in eo.Tulit ſexcentos currus electos.3.Regũ.
Aſcenſus. 22.Fluebat aũt ſanguis plage in ſinu currus.4.Reg.9.Tolle
currum & mitte in occurſum eorũ.p̃s.103.qui ponit nubem
aſcenſum ſuũ.Canti.1.In curribus pharaonis.Eſa.21.
Aſcenſor. Et vidit currũ duorũ equitũ.Hiere.51.Collidã in te currũ
& aſcenſorẽ.Ponitur ẽt pro aſcenſore.Eſa.21.Aſcẽſorẽ aſini
& aſcenſorẽ cameli.Et in eo.& ecce iſte venit aſcẽſor vir
Auriga. bige equitũ.Ponitur ẽt pro auriga.3.Reg.22.Dixitqꝫ aurige
ſue verte manũ tuã.& aliqñ ſcribitur cũ mẽ in pricipio
מֶרְכָּבָה & he vel tau in fine & dr̃ מֶרְכָּבָה mercaba.ſiue מִרְכֶּבֶת Mirchébeth.
Currus. Geñ.41.Fecitqꝫ eũ aſcẽdere ſuper currũ ſuũ.& in
eo.46.Iuncto ioſeph curru aſcẽdit obuiã patri .3. Reg.4.
Habebatqꝫ ſalomõ quadraginta millia equorũ currilia .i.
Quadriga ad currum vel quadrigã ſuã.Et in eo.10. Egrediebatur aũt
quadriga de egypto ſexcentis ſiclis.1.Paralip.28. Et vt ex
ipſo fieret ſimilitudo quadrige.Zach.6 . In quadriga pria
מַרְכְּבוֹת equi ruffi.Et in plu. מַרְכְּבוֹת mercaboth. Exo.15 .Currus
Currus. pharaonis & exercitũ eius proiecit in mare.Iudi.5. Quare
Quadrige tardauerũt pedes quadrigarũ illius.4.Reg.23 . Currus
aũt ſolis cõbuſſit igni.Canti.6.Anima mea cõturbata ẽ propter
quadrigas aminadab.Ioel.2.Sicut ſonitus quadrigarũ.
Zach.6.Et ecce quattuor quadrige egrediẽtes . & illud
רֶכֶב in quo aliquis ſedet vel equitat aut aſcendit dr̃ רֶכֶב récheb.
ſeu מֶרְכָּב mercab.Leuit.15.Sagma ſuper quod ſederit inmũdũ
aſcenſus. erit.Canti.3.Aſcẽſum purpureũ.Ezech.27.Dedan
רֶכֶב inſtitores tui in tapetibus ad ſedendũ.& inde רֶכֶב récheb.
i.mola inferior.Deut.24.Non accipies loco pignoris ſuperiorẽ
Mola inferior & inferiorem molam.

רֹכֵל רֹכֵל Rochel. Aromatarius ſeu pigmentarius.aut mercator
Pigmentarius. ſeu negociator.Canti.3.Vniuerſi pulueris pigmẽtarii.
& in plu.רֹכְלִים rochlim.3.Reg.10.Et vniuerſi ſcuta vẽdentes.
רֹכְלִים Pro quo he.le.Et negociatio mercatorũ vel negociatorũ.
Scruta vendentes. & in bibliis nr̃is antiquis habetur & ſcruta vẽdẽtes
Sunt enim ſcruta res venales parui valoris.Nee.3.Vſqꝫ ad
Negociatores. domũ natinneorũ & ſcuta vẽdentiũ.Debet legi ſcruta ſicut
ſupra.Et in eo.13.Et mãſerũt negociatores & vẽdẽtes vniuerſa
venalia.Ezech.17.In vrbe negociatorũ poſuit illum
Et in eo.27.grecia & tubal & moſoch inſtitores tui.i.negociatores. Inſtitores
& in eo. Filii dedan negociatores tui . & in ge.fe.
רֹכְלָה Rochela ſiue רֹכֶלֶת rochéleth.i.negociatrix vel negociatio רֹכְלָה
ſiue mercatrix.Ezech.26.& eripiẽt negociationem negociatio
tuã.Et in eo.26.& dices tyro que habitat in introitu maris
negociatiõi populorũ.& in eo. Dedan negociatores tui.p
quo he.le.negociatrix tua.& in eo.28 . In multitudine negociationis Negociatrix.
tue repleta ſunt interiora tua. Scribitur ẽt cum
mem in principio.vt in eo.27.Cedros quoqꝫ habebant in
negociatiõibus tuis.Itẽ רָכִיל rachil.i.ſuſurro : ſiue criminator: רָכִיל
vel detractor:aut fraudulentus.Leuit.19 . Non eris criminator criminator
vel ſuſurro in populis.Prouer.11.Qui ãbulat fraudulenter. ſuſurro
Ezech.22.Viri detractores fuerunt in te. fraudulẽt⁹ Detractor.

רָכַס rachas.ſtringere.Exo.28.& ſtringetur rationale ãnulis רָכַס
ſuis cũ ãnulis ſuperhumeralis.Hebrei tñ dicunt ꝙ ſtringere.
ſigñat eleuare vel ſurſũ trahere.vnde in p̃dicto loco ipſi legunt.
& eleuẽt rationale de ãnulis ſuis ad ãnulos ſuperhumeralis.
ſ.vt ora rationalis ſit ſuperpoſita ãnulis ſuperhumeralis:
& firmiter ſtringatur ad inuicẽ.& inde רֶכֶס rechas רֶכֶס
i.mõs aſper & eleuat⁹: & ſolum iuenitur in nu.plu.ſ.רְכָסִים. רְכָסִים
rechaſim.Eſa.40.& aſpera in vias planas. aſpera.

רָכַשׁ rachas.acquirere.poſſidere . Geñ.12 . Vniuerſamqꝫ רָכַשׁ
ſubſtantiã quã poſſederãt.& inde רְכוּשׁ rechus.i. ſubſtãtia Poſſider.
ſiue poſſeſſio:vt in predicto loco.Et in eo.14.Da mihi רְכוּשׁ
aĩas:cetera tolle tibi.Pro quo he.le.Da mihi aĩas:& ſubſtãtiã ſubſtantia.
tolle tibi.& ĩ eo.15.Et poſt hec egrediẽtur cũ magna
ſubſtãtia.Nu.16.Deuorauit illos cũ tabernaculis ſuis & vniuerſã
ſubſtantiã.Ponitur ẽt רֶכֶשׁ Réches.pro ſubſtãtia pecorũ רֶכֶשׁ
& iumẽtorũ.vt in eo.35.& ſuburbana ſint pecoribus ac Pecora.
iumẽtis.4.Regũ.4.Hordeũ quoqꝫ & paleas equorũ & iumẽtorũ.
Sigñat ẽt quoddã genus aĩalis velociſſimi : ſicut ẽ
dromedarius.pro quo btũs hiero.trãſtulit veredariũ.Eſter
8.Et miſſe per veredarios qui per oẽs prouincias diſcurrẽtes. veredarius
pro quo he.le.& miſſe ſũt epiſtole per manũ curſorum
equitãtiũ velociſſimos equos ſiue dromedarios . Et in eo.
Egreſſiqꝫ ſũt veredarii celeres . Mich.1.Tumultus quadrige Stupor.
ſtupori habitãti lachis.pro quo he.le.Liga quadrigam Dromedarius.
dromedario ſiue equo velociſſimo.

רָמַם ramam.exaltare.eleuare.ſublimare.recedere.ſcatere רָמַם
Iob.17.propterea nõ exaltabũtur.Et in eo.22.& ſuper Exaltare.
ſtellarũ verticẽ ſublimetur.pro quo he.le. & vide verticẽ ſublimare.
ſtellarũ qa ſublimate vel exaltate ſũt.p̃s.65. Et exaltaui
ſub ligua mea.Eſa.33.nũc cõſurgã dicit dñs: nũc exaltabor Leuare.
Ezech.10.& eleuata ẽ gl'ia dñi ſuper cherubim .& in eo. Et
eleuata ſũt cherubim.et inde רוּם rum.i.altitudo . Dañ.3.altitudine רוּם
cubitorũ ſexaginta.vide ẽt de hoc ſupra in dictiõe altitudo.
רוֹם rom.ſigñat ẽt p̃dicta dictio recedere vel ſeparari. Nu.
26.Recedite de medio hui⁹ multitudinis.Oſee.11.Iugũ ãt Recedere. Auferre.
ĩponetur eis ſimul:quod nõ auferetur.vide ẽt de hoc ſupra
in dictiõe רוּם Rum.Sigñat ẽt p̃dicta dictio ſcatere.ſ.vermibus.
Exo.16.& ſcatere cepit vermib⁹ & cõputruit. Et inde
רִמָּה Rima.i.vermis.ſeu tinea.Iob.21. Et vermis operiet רִמָּה
eos.Eſa.14.Super te ſternetur tinea. Vermis. Tinea.

רָמָה Rama.p̃iicere.iaculari:ſeu iacula mittere. decipe . defraudare: רָמָה
doloſe agere.Exo.15.Equũ & aſcẽſorẽ p̃iecit Proiicere
ĩ mare.p̃s.77.filii ephraĩ ĩtẽdẽtes & mittẽtes arcũ.Hiere. mittere .ſ. arcum vel ſagittã
2.Et mittentis ſagittas . & inde רְמוּת ramoth.ideſt iaculatio. רְמוּת
vl̃ p̃iectio.p̃q̃ btũs hier.trãſtulit.ſaniẽ.ſ.exeũtẽ de plagis Sanies.
q̃ fiũt ex p̃cuſſiõe ſagittarũ vl̃ iaculorũ.Ezech.32.& implebo
valles ſanie tua.põt ẽt deriuari a ſupradicta dictiõe
רָמַם Ramam q̃ ſigñat ſcatere . ſ.vermibus vt dictũ eſt ſupra
Sigñat ẽt predicta dictio רָמָה Rama decipere vel defrau-

dare·aut fraudulēter vel doloſe agere. Gen̄.29. Quare im
Decipere. poſuiſti mihi.ideſt decepiſti me.1.Paralipo.12.Si autem in
ſidiamini mihi pro aduerſariis meis. Pro quo he.le. Si aūt
vt decipiatis vł defraudetis ꝓ aduerſariis meis.Prouer.26.
Fraudulē Ita vir qui fraudulenter nocet amico ſuo. Thren̄.1. Vocaui
ter nocet amicos meos & ipſi deceperunt me. Et inde רְמִיָּה Remia.i.
רְמִיָּה deceptio: vel fraus: ſiue dolus: aut fraudulenta: vel doloſa.
Iob.13.Vt pro illo loquamini dolos.p̄s.51. Sicut nouacula
Dolus. acuta feciſti dolum. p̄s. 119. Domine libera animā meam
a labiis iniquis & a lingua doloſa: quid detur tibi aut quid
Doloſa. apponatur tibi ad linguā doloſam. Oſee.7.Facti ſunt qua-
ſi arcus doloſus· Mich.6. Et ligua eorum fraudulēta in ore
doloſus fraudulēta eorum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur
מִרְמָה מִרְמָה Mirma.Gen̄.34.Reſponderunt ſychem & patri eius
dolus. in dolo.Prouer.11.Statera doloſa abominatio eſt apud deū
Hiere.9.Habitatio tua in medio doli.& in eodem.In dolo
מִרְמוֹת renuerunt ſcire me. Et in plurali מִרְמוֹת Mirmoth.p̄s.9.
Cuius maledictione os plenum eſt & amaritudine & dolo.
Pro quo beatus hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.
doli. Maledictione os eiꝰ plenum eſt & dolis & auaricia. Ps.37.
תַּרְמִית Et dolos tota die meditabantur: dicitur etiam תַּרְמִית Thar
mith.p̄s.118. Quia iniuſta cogitatio eorū. Pro quo hebrei
dolus. legunt.Quia mēdax dolus eorum.Hiere.8. Apprehende-
Seductio. runt mendacium.i.dolum.& in eodem.14.Seductionē cor
תָּרְמָה dis prophetant vobis.i.dolū vel deceptionē. Et inde תָּרְמָה
Thorma.i.dolus vel doloſe. Pro quo beatꝰ hieronymus trā
Clam. ſtulit clam.Iudi.9. Et miſit clam ad abimelech dicens. Pro
רְמָה quo hebrei legūt. Et miſit in dolo ad abimelech. Item רְמָה
Rama in lingua chaldaica ſignificat etiam ponere.vt Dan̄.
Ponere 7.Donec throni poſiti ſunt.

רֹמַח רֹמַח Rómach.lancea ſeu haſta aut pugio. Nu.25. Et arre-
Pugio. pto pugione ingreſſus eſt poſt illum.Et in plu.רְמָחִים
רְמָחִים Remachim.Nee.4.Cum gladiis ſuis & lanceis & arcubus.
Lancee. Hiere.46.Polite lanceas.

רַמָּךְ רַמָּכִים רַמָּךְ Ramach. equa ſecūdum hebreos. & ſolum inuenitur
in numero plurali.ſ.רַמָּכִים ramachim.vt Eſter.9.An
nullo illius obſignate ſunt & miſſe per veredarios.Pro quo
he.le.Et ſignauit annulo regis: & ſcripſit epiſtolas in manu
Eque. curſorum in equis per aſcenſores equorum filiorum equa-
rum.i.equorum iuuenū & velociſſimorum.

רִמּוֹן רִמֹּן Rimon. malumgranatū: ſeu malūpunicum. Deut.8.
Malū granatum. In qua ficus & malum granatum & oliueta naſcuntur.
Malū punicum. Canti.4. Sicut fragmē mali punici. Ioel.1. Ficus elanguit
malꝰ granata & palma.Et in plurali רִמּוֹנִים rimonim.Nu.
רִמּוֹנִים 13.De malis quoqꝫ granatis & de ficis.Canti.8.Et muſtum
Mala granata malorum granatorum meorum. Accipitur etiam pro ma-
lo granato aureo ad ſimilitudinem mali punici facto.Exo.
28.Ita vt tintinabulū ſit aureum & malū punicum.

רָמַס רָמַס Ramas.conculcare.calcare.p̄s.7. Et conculcet in ter-
Cōculcare ra vitam meam.p̄s. 90. Et conculcabis leonem & dra
conem.Eſa.1.Quis queſiuit hoc de manibꝰ veſtris vt ambu
laretis in atriis meis. Pro quo hebrei legunt.Quis queſiuit
Calcare. hoc de manibus veſtris calcare atria mea.ideſt vt calcaretis
atria mea.Et in eodem.28. Pedibus conculcabitur corona
ſuperbie.Ezech. 26. Conculcabit omnes plateas tuas. Et
in eodem.34. Et reliquias paſcuarum veſtrarum conculca
ſtis pedibus.Naū.3.Intra in lutum & calca ſubigens.Et ali-
quando ſcribitur cum ſin loco ſamech. De quo vide in di-
מִרְמָס ctione ſequenti. Et inde מִרְמָס Mirmas.i.conculcatio. Eſa.
Cōculcatio 5.Et erit in conculcationem. Et in eodē.7.Et in conculca-
tionem pecoris.& in eodem.10. Et ponat illud in conculca
tionem.Ezech.34. Et oues mee his que cōculcata pedibus
veſtris erant paſcebantur.

רָמַשׂ Ramas.reptare.ſeu moueri. Gen̄.1.Et omnē animā רָמַשׂ
viuentem atqꝫ motabilem. Pro quo hebrei legunt.
Et omnē animā viuentem atqꝫ reptātem. & in eodem. Vni Reptare.
uerſeqꝫ terre omīqꝫ reptili quod mouetur in terra.& in eo. moueri
Et vniuerſis animātibus que mouentur ſuper terrā.& in eo
dem.7.Omne quod mouetur ſup terrā in genere ſuo.& in
eodē. Oīumqꝫ reptiliū que reptāt ſuper terrā.Deut.4.At-
qꝫ reptilia que mouētur in terra.p̄s.103.In ipſa pertrāſibūt Pertrāſi
omnes beſtie ſilue.Pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.
tranſtulit in ipā mouebuntur oīs beſtie agri. Et inde רֶמֶשׂ רֶמֶשׂ
Rémes.i.reptile: ſiue motabile. Gen̄.1. Producat terra ani-
mā viuentem in genere ſuo iumenta & reptilia. & in eodē. Reptile
Omne quod mouetur & viuit.Pro quo hebrei legūt.Om-
ne reptile ſiue oīe motabile quod viuit.p̄s.103.Illic repti-
lia quorum non eſt numerus.

רָנַן Ranan.exultare. cantare. laudare.clamare.ſonare: ſeu
preconizare.p̄s.32.Exultate iuſti in domino. Iob.29. רָנַן
Et cor vidue conſolatus ſum.Pro quo hebrei legūt. Et cor Exultare
vidue cantare ſeu exultare faciebā. p̄s.50.Exultabit lingua
mea iuſtitiā tuam.Poteſt etiā legi.cantabit ſeu laudabit.p̄s.
64.Exmatuitꝰ tini & veſpere delectaberis. Pro quo he.le.
Exultare ſeu cātare facies.p̄s.80. Exultate deo adiutori no
ſtro.p̄s.131.Et ſancti eius exaltatione exultabūt. Eſa.16.Et
in vineis non exultabit neqꝫ iubilabit. & in eodē.35.Exul-
tabit letabūda & laudans.& in eodem.Et aperta erit lingua
mutorū. Pro quo he.le. Et cantabit lingua mutorū. Hiere. Cantare
31.Exultate in letitia iacob. ponitur etiam pro laudare. Le-
uit.9. Quod cum vidiſſent turbe laudauerūt deum. Deut.
32.Laudate gentes populum eius.Iob.38. Cum me lauda Laudare
rent ſimul aſtra matutina. Prouer.29. Et iuſtus laudabitur
atqꝫ gaudebit.Eſa.42. Laudate habitatores terre. Thren̄.
2.Cōſurge: lauda in nocte. Zach.2. Lauda & letare filia ſi-
on. Ponitur etiam pro clamare ſiue ſonare. Iob.39. Super
ipſum ſonabit pharetra.p̄s.77.Tanq̄ potens crapulatus a Sonare
vino.Pro quo hebrei legunt.Tanq̄ potens clamans vel re Clamare
ſonans a vino. Prouer.1. Sapientia foris predicat.i.clamat. Predicat
Hiere.51. Et laudabunt ſuper babylonē. pro quo hebrei le-
gunt. Et clamabunt ſiue reſonabunt ſuper babylonē. Et in
de רִנָּה Rina ſiue רְנָנָה renana.i.exultatio. canticum. lauda רִנָּה רְנָנָה
tio.clamor ſeu preconium.Iob.3.Nec digna laude.Et in eo Laus
dem.20..Quia laus impiorum breuis ſit.p̄s.99. Introite ī Exultatio
conſpectu eius in exultatione.Eſa.23. Et chaldei in nauibꝰ
ſuis gloriantes. Pro quo hebrei legunt. Et chaldei in naui-
bus exultationis vel laudis ſue. & in eo.54. Decanta laudē
& hinni.Significat etiā preconiū vel clamorē.3.Reg.22.&
preco inſonuit in vniuerſo exercitu.p̄s.16.Intende depre- Preco
cationem meā. Pro quo hebrei legunt. Intende clamorem Clamor
meū.Item רְנָן Renan.nomē eſt auis.pro quo beatus hiero. רְנָן
tranſtulit ſtruthionem. & ſolū inuenitur in numero plurali ſtruthio
ſ.רְנָנִים renanim.Iob.39.Pēna ſtruthionis ſimilis eſt pen- רְנָנִים
ne herodii. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat pauones. ſtruthiōes

רֶנֶב Renab. ꝓpoſito aleph in principio vt dicatur אַרְנֶבֶת רֶנֶב
Arnebeth ſignificat leporem.Deut.14.Camelū lepo- אַרְנֶבֶת
rem & cirogrilum. Lepus

רָנָה Rana.ſonare ſeu clamare.Iob.39. Super ip̄m ſonabit רָנָה
pharetra.De quo vide ſupra in dictione רָנַן ranan. ſonare

רְסִס Reſis.gutta.ſtilla: fiſſura.ſeu rima. & ſolum inuenitur רְסִס
in numero plurali.Canti.5. Et cincini mei guttis no Gutta
ctium.Et inde verbum רוֹס Ros.quod ſignificat irrorare ſi- רוֹס
ue farinā aqua vel oleo cōſpergere aut cōmiſcere. Ezech.
46.Et de oleo tertiam partem hin vt miſceatur ſimile.Si- miſcere
gnificat etiam predicta dictio רְסִיס Reſis fiſſuram ſiue ri רְסִיס
mā.vt Amos.6. Et percutiet domum maiorem ruinis. de- Ruina.

bet legi rimis.ideſt fiſuris.vnde ſequitur. & domũ minorẽ ſciſſionibus.

רֶסֶן Frenum.

רֶסֶן Réſen.frenũ.Iob.30.Et frenũ poſuit in ore meo.& in eodẽ.41.In mediũ oris eius quis intrabit.Pro quo hebrei legunt. In duplicitate vel duplicatione freni eius quis intrabit.ps̄.31. In camo & freno maxillas eorũ conſtringe Eſa.30.Et frenũ erroris quod eſt in maxillis populorum.

רְעַע Cõminuet

רְעַע Raa.in lingua chaldaica ſignificat confringere vel cõminuere.Dañ.2.Cõminuet & cõteret omnia hec.

רָעֵב Eſurire — רָעָב Fames — רְעָבוֹן Fames — Frumẽtuȝ

רָעֵב Raab.eſurire.famẽ pati.Deut.8. Et afflixit te penuria Pro quo he.legunt. Et afflixit te & eſurire te fecit.Ps.33.Diuites eguerunt & eſurierunt. ps̄.49. Si eſuriero non dicam tibi.ps̄.106. Eſurientes & ſitientes. Prouer.10. Non affliget dñs fame animã iuſti.i.nõ faciet eam eſurire. Et inde רָעָב raab.i.fames.Geñ.12. Facta eſt fames ĩ terra.& in eodẽ.41.& in vniuerſo orbe fames preualuit.2.Reg.24.Aut ſeptẽ annis veniet tibi fames.Scribitur etiã cũ nũ in fine & dicitur רְעָבוֹן raabon.ps̄.36. Et in diebus famis ſaturabuntur. Ponitur etiã pro frumento vel cibario:tẽpore famis neceſſario.Geñ.42. Et ferte frumentũ quod emiſtis in domũ veſtrã. & in eodẽ. Et cibaria domibus veſtris neceſſaria ſumite:& abite.

רָעַד Tremere — רַעַד Tremor.

רָעַד Raad.tremere.contremiſcere.Eſd.10.Trementes pro peccato & pluuiis.ps̄.103.Qui reſpicit terram & facit eam tremere.& inde רַעַד ráad ſiue רְעָדָה rehada.i.tremor. Exo.15.. Robuſtos moab obtinuit tremor.ps̄.42.Tremor apprehendit eos.

רָעָה Paſcere — Nutrire — Regere — רֹעֶה Paſtor — רֹעִים Paſtores. — רְעִי Paſtus. Paſcua. — Grex — רֵעֶה Socius. — רֵעַ Amicus. — רֵעָה Amica. Proxima — רֵעוֹת Proxime — רָעָה Aſſociare Amicũ eẽ. — רֵעַ Cogitatio — רְעוּת Afflictio — cogitatiõẽ — רָעָה Frangere. — Confrĩget — velle. רְעָא Volũtas

רָעָה Raa.paſcere.alere.nutrire. regere.cõfringere.cõquaſſare.Geñ.30.Qui paſcebat greges reliquos ei⁹.Et in eodẽ.37. Cũq; fratres illius in paſcendis gregibus p̄ris morarẽtur.& in eo.48. De⁹ qui paſcit me ab adoleſcẽtia mea. Nu.14. Filii vr̄i erunt vagi in deſerto quadraginta annis. Pro quo he.le. Filii vr̄i erunt paſcentes in deſerto q̄draginta annis.i.erunt tanq̄ paſcentes greges per diuerſa loca diſcurrentes. Vnde beatus hiero.tranſtulit ſenſum. Iob.24. Pauit ſterilẽ que nõ parit.ps̄.77.Pauit eos in inocẽtia cordis ſui. Prouer.13. Amicus ſtultorum ſimilis efficitur. Pro quo he.le.Qui nutrit ſiue paſcit ſtultos conteretur.Põt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra.De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Róa.& in eo.28.Qui autẽ cõmeſſatores paſcit:confundit patrẽ ſuũ. & in eodẽ.29. Qui autẽ nutrit ſcortum:perdet ſubſtantiã. Canti.1. Vbi paſcas vbi cubes.& in eo. Et paſce hedos tuos.& in eodẽ.6. Vt paſcatur in hortis. Eſa.5.Et paſcẽtur agni iuxta ordinẽ ſuũ. & in eo.44. Pars ei⁹ cinis eſt.Pro quo he.le.Paſcens cinerẽ.i.qui tale ſculptile adorat & orat:idẽ eſt ac ſi paſceret cinerẽ.poteſt etiã ſignificare cõfringere:vt infra dicetur .& tunc erit talis littera.ſ.illud q̄d cõfractũ eſt ab eo cinis eſt.i.in cinerẽ redactus eſt.Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a.Hiere.3.Et paſcent vos ſcientia & doctrina.& in eodẽ.22. Et omnes paſtores tuos paſcet vẽtus. Ezech.34.Et ego paſcã oues meas.& in eo.Et ſuſcitabo ſuper eas paſtorẽ vnũ & paſcet eas. Oſee.12. Ephraim paſcit vẽtũ.Zach.11. Paſce pecora occiſionis. Sigñat etiã regere. ps̄.2.Reges eos in virga ferrea. Sed btũs hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Frãges eos in virga ferrea. De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Róa. ps̄.22. Dñs regit me. ps̄.79. Qui regis iſrael:intende.& inde רֹעֶה roe.i.paſtor. Geñ.4. Fuit autẽ abel paſtor ouiũ.Eccl̄s.11.Que data ſunt a paſtore vno. Zach.11.O paſtor & idolũ. & aliq̄ñ ſcribitur cũ iod in fine loco he.Eſa.38.Quaſi tabernacula paſtoris. & ĩ plurali רֹעִים roim. Exo.2. Supuenerũt paſtores & proiecerũt eas. Hiere.23. Et ſuſcitabo ſuper eos paſtores. Ezech.34. Ve paſtoribus iſrael qui paſcent ſemetipſos:nõne greges a paſtoribus paſcentur. Et inde רְעִי réi ſiue מִרְעֶה Miree.i. paſtus.ſiue paſcua.3. Reg.4. Et viginti boues paſcuales.i. boues exiſtẽtes in paſtu.Iob.39.Circũſpicit mõtes:paſcua ſua.Hiere.25.Quia vaſtauit paſcua eorum dñs.Ezech.34. In paſcuis vberrimis paſcam eas. Oſee.13.Iuxta paſcua eorum adimpleti ſunt. Ponitur etiã pro grege. Hiere.10.Et omnis grex eorũ diſperſus eſt.Item רֵעֶה ree. ſiue רֵעַ Réa.i. ſocius ſeu amicus.aut particeps.Geñ.38. Ipſe & hiras opilio gregis.Pro quo hebrei legunt. Ipſe & hiras ſocius vel amicus ei⁹. tamẽ ſi pro רֵעַ réa legatur רֹעֶה roe: tũc ſigñat paſtorẽ:ſiue opilionẽ gregis:ſicut eſt in littera noſtra.2. Reg.16. Cũ autẽ veniſſet chuſi arachites amicus dauid. & in eo. Hec eſt inquit gratia tua ad dauid amicum tuũ: quare non iuiſti cum amico tuo.1.Paralipo.27.Et chuſi arahites amicus regis. Vide etiã de hoc ſupra in dictione רוֹעַ róa.Scribitur etiã cum mẽ in pricipio. Geñ.26. Et ochozath amicus illius.Iudi.14.Vxor autem eius accepit maritũ vnum de amicis eius & pronubis.Pro quo hebrei legunt.Et fuit vxor amico vel ſocio eius qui ſociauerat eum. Vbi ponitur nomẽ & verbum ab eo deriuatũ.Poteſt etiam legi. Qui pauit eum.ſ.in diebus cõuiuii. & tũc erit ſenſus ſicut in littera noſtra.Nam pronubus ſolet paſcere ſponſum & ſponſam.& in eodẽ.15. Et tradidi eam amico tuo .Et in genere feminino רֵעָה rea ſiue רַעְיָה raaia· Canti.1. Aſſimilaui te amica mea. & in eodẽ.2. Amica mea formoſa mea. Hiere.9. Et docete filias veſtras lamẽtum:& vnaqueq; proximã ſuam planctũ. Et in plurali רֵעוֹת reoth.ps̄.44. Proxime eius afferentur tibi. Et inde verbum רָעָה raa.i.aſſociare ſiue amicum eſſe. Prouer.18. Vir amicabilis ad ſocietatem. & in eo.22. Noli eſſe amicus homini iracũdo.Itẽ רֵעַ réa.i.cogitatio.Ps.138 Intellexiſti cogitationem meã de lõge. Sed beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Intellexiſti malũ meũ.Quod etiam poteſt legi. Nã poteſt deriuari a dictione רוֹעַ Róa.de qua ſupra dictũ eſt. & in eo. Mihi autẽ nimis honorificati ſunt amici tui deus.Pro quo he.le. Mihi autem precioſe ſiue honorificate ſunt cogitationes tue. Poteſt etiã ſignificare amicos vł proximos ſicut eſt in littera nr̄a.vt ſupra dictũ eſt. Et idẽ רְעוּת reuth.ſiue רַעְיוֹן raion.i.cogitatio. Pro quo btũs hiero.tranſtulit afflictionẽ.Eccl̄s.1. Vanitas & afflictio ſpũs.i. ſuperflua cogitatio ſpũs. & in eo. Labor & afflictio ſpũs.& in eodem.2.Et vidi in omnibus vanitatẽ & afflictionem animi. & in eodem. Quid enim proderit homini de vniuerſo labore & afflictione ſpiritus. Poteſt etiam deriuari a dictione רוֹעַ Róa que ſignificat affligere. Vt ſupra dictũ eſt. Et etiam in lingua chaldaica ſignificat cogitationem. Dañ.2.Tu rex cogitare cepiſti ĩ ſtratu tuo. Pro quo hebrei legunt.Cogitationes tue ſuper ſtratum tuum aſcenderunt. Et in eodem. Et cogitationes mentis tue ſcires. Significat etiam predicta dictio רָעָה Raa.confringere vel conterere. ps̄.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. frãges eos in virga ferrea. Hiere.2.Conſtrupauerunt te vſq; ad verticem.pro quo hebrei legunt.Confregerunt te vſq; ad verticem.Et in eodem.10. Et combuſta ſunt tecta eius. Pro quo hebrei legunt.Et cõfracta vel conquaſſata ſunt tecta eius. Mich.5.Et paſcẽt terram aſſur in gladio.Pro quo hebrei legunt.Et confringent vel cõquaſſabunt terrã aſſur gladio. poteſt etiã legi ſicut eſt in littera nr̄a. vt ſupra dictũ eſt.& in lingua chaldaica ſigñat velle ſeu cõplacere.& inde רְעָא raaua ſiue רְעוּת reuth.i.volũtas ſeu beneplacitũ.Eſd.5.Et voluntatẽ regis ſup hoc remittat ad nos.

רְעַל Crapula.

רְעַל Ráal.crapula.ſopor.Zach.12.ſuperliminare crapule omnibus populis.Et aliquando ſcribitur cum tau in

תַּרְעֵלָה Conſopitio ſopor. Conſopire. רְעָלוֹת Mitre.

principio & he in fine. & dicitur תַּרְעֵלָה Tharela. p̄s.59. Potaſti nos vino cõpunctionis. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit. Potaſti nos vino cõſopiente. Eſa.51. Ecce tuli de manu tua calicem ſoporis. Et inde verbũ quod ſignificat conſopire. Naun.2. Et agitatores conſopiti ſunt. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat tremere. Et inde רְעָלוֹת Realoth.i. ornamẽta quedam. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit mitras. Eſa.3. Armillas & mitras & diſcriminalia.

רַעַם Tonare Intonare. רַעַם Tonitruũ. Hinnitus. Exprobare indignari. mutare vultum.

רָעַם Raam. tonare ſeu intonare. indignari. mutare.ſ. vultum. 2.Reg.22. & tonabit de celo dñs. 1.Paralipo.16 Tonet mare & plenitudo eius. Iob.40. Voce ſimili tonans. p̄s.17. Et itonuit de celo dñs. Et ĩde רַעַם Ráam.i. tonitruũ. Iob.26. Quis poteſt tonitruũ magnitudinis illius intueri. p̄s.76. Vox tonitrui tui in rota. ponitur etiam pro vociferatione que fit in bello. Pro quo beatus hieronymus trãſtulit exhortationem. Iob.39. Exhortationem ducũ: & vlulatũ exercitus. Item ponitur pro hinnitu. vt in eodem. Aut circundabis collo eius hinnitum. Significat etiam predicta dictio indignari ſeu ad iracundiam prouocare: aut vultũ pre indignatione mutare. 1.Reg.1. Vt exprobaret ꝙ dñs concluſiſſet vuluam eius. Pro quo hebrei legunt. vt faceret eam indignari: ſiue vt prouocaret eam ad iram. Ezech.27. Mutauerunt vultum.

רַעֲנָן Vireſcens Virens Vber. Floridus. Viride. Florens

רַעֲנָן Raanan. virẽs ſiue viride: aut floridus. vel vberrimꝰ. Iob.15. Et ramus eius areſcet. Pro quo hebrei legũt. Et ramus eius non erit floridus: ſiue non erit vireſcens. Ps.51. Ego ſicut oliua fructifera. pro quo beatus hiero. tranſtulit. Ego quaſi oliua virẽs. p̄s.91. Et ſenectus mea in mĩa vberi. Canti.1. Lectulus noſter floridus. Hiere.11. Oliuam vberem pulchram fructiferam. & in eodẽ.17. Et erit foliũ eius viride. Dañ.4. Et florens in palatio meo.

רָעַף Irrorare Rorare. ſtillare

רָעַף Raaph. Irrorare. ſtillare. Iob.36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta deſuper. pro quo hebrei legunt. Que de nubibus fluũt: que irrorant vel ſtillant ſuper hominũ multitudinem. p̄s.64. Et campi tui replebuntur vbertate: pingueſcent ſpecioſa deſerti. Pro quo btũs hiero. in pſal. iuxta he.ve. trãſtulit. Et veſtigia tua rorabuntur pinguedine. Prouer.3. Et nubes rore concreſcunt. pro quo hebrei legunt. Et nubes ſtillabunt rore. Eſa.45. Rorate celi deſuper: & nubes pluant iuſtum.

רָעַץ Percutere Conterere

רָעַץ Raas. ꝑcutere. cõterere. ſeu atterere. Exo.15. Dextera tua dñe ꝑcuſſit inimicũ. Iudi.10. Afflictiq; ſunt & vehemẽter oppreſſi. ꝑ quo he.le. Et cõtriuerunt filios iſrael.

רָעַשׁ ſuſcitare. Cõmouere. moueri. Concutere. רַעַשׁ Cõmotio. Extollere Eleuare.

רָעַשׁ Raas. cõmouere. moueri. tremere. cõcutere. Iob.39. Nunquid ſuſcitabis eũ quaſi locuſtã. Pro quo he.le. Nunquid cõmouebis eum quaſi locuſtam. p̄s.17. Et cõmota eſt & contremuit terra. Ps.59. Cõmouiſti terrã & conturbaſti eam. p̄s.67. Terra mota eſt. Eſa.14. Qui concuſſit regna. Hiere.50. A voce captiuitatis babylonis cõmota ẽ terra. Ezech.26. Mouebũtur muri tui. & in eodem. Cõmouebuntur inſule. & in eodẽ.38. Et mouebuntur a facie mea piſces maris. & in eodẽ.31. A ſonitu ruine eius cõmoui gẽtes. Et ĩde רַעַשׁ Ráas.i. cõmotio. 3.Reg.19. Et poſt ſpũm cõmotio: nõ in cõmotione dñs. Ezech.3. Et vocẽ cõmotiõis magne. & in eodem.12. Panem tuum in conturbatione comede.i. in cõmotione. & in eodem.38. Erit cõmotio magna ſuper terram iſrael. Ponitur etiam predicta dictio pro eleuare vel ſupextollere. p̄s.71. Sup extolletur ſuplibanũ fructꝰ eius. Et btũs hiero. in pſal. iuxta he.ve. trãſtulit eleuabitur.

רָפָא ſanare. Curare mederi reſtaurare רֹפֵא medicus רֹפְאִים medici.

רָפָא Rapha. mederi. ſanare. curare. reſtaurare. edificare. Geñ.20. Et ſanauit deus abimelech. Exo.21. Et impenſas in medicos reſtituet. Pro quo hebrei legunt. Et ſanitate ſanabitur ſiue curando curabitur. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & in tranſlatione chaldaica eſt ſicut in littera noſtra. Leuit.13. Nouerit hominem ſanatum eſſe. & in eodẽ.14. Cũ inuenerit leprã eſſe mundatam. Pro quo hebrei legunt. Et ecce ſanata ſiue curata eſt lepra. Deut.28. Sanariq; nõ poſſis. 1.Reg.6. Et tunc curabimini. 4.Reg.8. Qui reuerſus eſt vt curaretur. 2.Paralipo.7. & ſanabo terrã eorũ. & in eodẽ.30. Quẽ exaudiuit dñs & placatus eſt pplo. Pro quo he.le. Quem exaudiuit dñs & ſanauit vel curauit populũ. Iob.5. Percutiet: & manus eius ſanabit. p̄s.40. Sana animã meã: quia peccaui tibi. Eſa.6. Et cõuertatur & ſanem eũ. Hiere.6. Et curabant contritionẽ filie populi mei Et in eodẽ.17. Sana me dñe & ſanabor. & in eodem.51. Si forte ſanetur. & in eodem. Curauimus babylonem: & non eſt ſanata. Threñ.2. Quis medebitur tui. Ezech.47. Et ſanabuntur aque. Et aliqñ ſcribitur cũ he in fine loco aleph. p̄s.59. Sana contritiones eius. Hiere.3. Et ſanabo auerſiones veſtras. Significat etiã reſtaurare vel reedificare. 3.Reg 18. curauit altare dñi quod fuerat deſtructũ.i. reſtaurauit. & inde רֹפֵא rophe.i. medicus. Hiere.8. Aut medicus non eſt ibi. Et in plurali רֹפְאִים rophim. Geñ.50. Precepitq; ſeruis ſuis medicis vt aromatibꝰ cõdirẽt patrẽ. 2.Paralip.16. Sed magis medicorũ arte cõfiſus eſt. Iob.13. Et cultores ꝑuerſorũ dogmatũ. pro ꝗ he.le. Et medici inanes: ſiue medici idoli omnes uos. poteſt etiã legi ſic. & reedificatores.i. fabricatores idoli vos omnes.ſ. eſtis. & tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. Et inde רְפוּאָה rephua ſiue רִפְאוּת riphuth.i. medicina vel ſanitas. Prouer.3. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. Et in plu. רְפֻאוֹת rephuoth. Hiere.46. fruſtra multiplicas medicamina. Et aliqñ ſcribitur cũ mẽ in prĩcipio & dicitur מַרְפֵּא Marpe. Prouer.6. Nec habebit vltra medicinam. & in eodem.17. Vita carniũ: ſanitas cordis. Eccl's.12. Quia curatio facit ceſſare peccata multa. Sed in duobus locis predictis dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione רָפָה Rapha cũ he in fine & ꝙ ſignificat laxationẽ ſeu dimiſſionẽ. vt infra dicetur. Hiere.8. Tempus medele & ecce formido. & in eo.14. Quare ergo percuſſiſti nos ita vt nulla ſit ſanitas. & in eo.33. Ecce ego adducã ei cicatricem & ſanitatem. Malach.4. Sol iuſtitie & ſanitas in pẽnis eius. Item רְפָאִים rephaim.i. gigantes. ſeu robuſti. Deut.2. Gigãtes ſicut enachim. & in eodem.3. Solus og rex baſan reſtiterat de ſtirpe gigantum. Eſa.15. Suſcitabit tibi gigantes. Et aliqñ ſcribitur cum he loco aleph. 2.Reg.21. Ieſbi de nob qui fuit de genere arapha. Pro quo hebrei legunt. De filiis gigãtis. i. de genere giganteo. & in eodẽ. Caph de ſtirpe arapha de genere gigantũ. Et in hebreo non habetur de genere gigãtum. ſed eſt interpretatio huius nominis arapha. & ſecũdũ hebreos ſignificat etiã predicta dictio רְפָאִים rephaim mortuos ſiue interfectos. Sed beatus hieronymus ſecundũ precedentes ſignificationes gigantes ſeu medicos traduxit. Iob.26. Gigantes gemunt ſub aquis. Pro quo hebrei legũt Interfecti ſeu mortui. p̄s.88. Aut medici ſuſcitabunt. Prouer.9. Et ignorat ꝙ illic ſint gigantes. Pro quo hebrei legunt. Quod ibi ſint mortui vel interfecti. Et in eodem.21. Vir qui errauit in via doctrine: in cetu gigãtũ cõmorabitur Eſa.26. Gigantes non reſurgant.

רְפוּאָה ſanitas רִפְאוּת medicamina. מַרְפֵּא medicina Curatio. medela רְפָאִים Gigantes. Interfecti mortui.

רָפַד ſternere ſtipare. רְפִידָה reclinatoriũ

רָפַד Rapad. ſternere. ſtipare. vel confortare. Iob.16. Et in tenebris ſtraui lectulum meum. & in eodem.41. & ſternet ſibi aurum quaſi lutum. Canti.2. Stipate me malis. Et inde רְפִידָה rephida.i. ſtratum ſiue reclinatorium. Cãti.3. Reclinatorium aureum.

רָפָה Releuare

רָפָה Rapha. laxare. relaxare. deſinere. diſſoluere. demittere. dimittere. ocioſum eſſe. quieſcere vel requieſcere. Iob.12. Et eos qui oppreſſi ſunt releuat. Pro quo hebrei le

Relaxare. Diſſoluere Laxare. Demitteꝛ Diſſolueꝛ. Dimittere Deſinere. vacaꝛ ocio Requiſceꝛ רָפָה Infirmus Laſſus. Diſſolute. רִפְיוֹן Diſſolutio

gunt. Relaxat ſiue diſſoluit. Prouer.18. Qui mollis & diſſolutus eſt in opere ſuo. ideſt laxus. & in eodem.24. Si deſperaueris laxus in die anguſtie: minuetur fortitudo tua. Pro quo hebrei legunt. Si laxus vel diſſolutus fueris in die anguſtie. Eſa.5. Et calor flāme exurit. Pro quo hebrei legūt Relaxat ſiue diſſoluit. ſcilicet res gelu induratas. Ezech.1. Cūq; ſtarent demittebantur penne eorum. Pro quo hebrei legunt. Laxabantur ſiue relaxabantur pēne eorum. Et aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he. Hiere.38. Diſſoluit manus virorum bellantium. Significat etiam deſinere ſeu demittere vel dimittere. Exo.4. Et dimiſit eum poſt ꝙ dixit. Deut.9. Dimitte me vt conteram eum. Ioſ.1. Non dimittam te nec derelinquam te. Iudi.9. Conſidera ꝙ dies ad occaſum decliuior ſit: & appropinquat ad veſperū. Pro quo hebrei legunt. Ecce nunc demittitur ſiue laxatur dies: ideſt declinat dies ad veſperam. Iob.7. Nec dimittis me vt glutiam ſaliuam meam. p̄s 36. Deſine ab ira & relinque furorem. Item ſignificat ocioſum eſſe ſeu quieſcere. Exo.5. vacant enim ocio: & idcirco vociferātur. Iudi.8. Quod cū locutus eſſet: requieuit ſpiritus eorum. 2. Reg.24. Cōtine manuū tuam. Pro quo hebrei legunt. Quieſcere fac vel dimitte manum tuam. Et inde רָפֶה Raphe. i. laxus: ſeu dimiſſus vel diſſolutus: aut infirmus vel impotēs. Nu.13. vtrū potens ſit vel infirmus. 2. Reg.17. Quippe qui laſſus eſt ſolutis manib⁹. Iob.4. Et manus laſſas roboraſti. Eſa.35. Cōfortate man⁹ diſſolutas. Et inde רִפְיוֹן riphion. i. diſſolutio: vel relaxatio. Hiere.47. Et nō reſpexerūt patres ad filios manibus diſſolutis.

רָפַס Calcitraꝛ. Cōculcare Diſcurreꝛ

רָפַס Raphas. calcare. conculcare. calcitrare. p̄s.67. Vt excludant eos qui probati ſunt argēto. Pro quo beatus hiero: in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Calcitrantes contra rotas argenteas. ideſt conculcantes. Dañ.7. Et reliqua pedibus ſuis conculcabat. Ezech.32. Et conculcabas flumina eorum. Ponitur etiam pro diſcurrere. Prouer.6. Vade diſcurre & ſuſcita amicum tuum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Vade conculcari. i. humiliari. Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach. Ezech.34. Et reliqua pedibus veſtris turbaſtis. i. conculcaſtis. & in eodē. His que cōculcata pedibus veſtris fuerant paſcebantur.

רַפְסַד רַפְסֹדוֹת Rates.

רַפְסַד Raphſad. ratis. & ſolū inuenitur in numero plurali. ſ. רַפְסֹדוֹת raſodoth. 2. Paralipo.2. Et applicabimus eas ratibus per mare in iopem.

רָפַק Inniti.

רָפַק Rapac. inniti. Cāti.8. Innixa ſuper dilectum ſuum. & ſolum inuenitur in predicto loco.

רָפַשׂ Turbare רֶפֶשׂ cōculcatio

רָפַשׂ Rephas. conculcare. vel turbare. Prouer.25. Fōs turbatus pede & vena corrupta. i. cōculcatus pede. Et inde רֶפֶשׂ rephes. i. conculcatio. Eſa.57. In cōculcationē & lutum. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רָפַס rapas.

רֶפֶת Preſepiū.

רֶפֶת Repheth. bouile. i. ſtabulū vbi boues clauduntur. Pro quo beatus hiero. tranſtulit preſepium. Abach.3. Et non erit armentum in preſepio.

רָצַץ Cōfrigere Quaſſare. Opprimeꝛ

רָצַץ Raſas. conterere. confringere conquaſſare. opprimere. Iob.20. Q̄m̄ confringēs nudauit pauperis domū. Eccl's.12. Et confringatur rota ſuper ciſterna. Eſa.42. Calamū quaſſatū non conteret. & in eodē. Nō erit triſtis nec turbulentus. pro quo hebrei legunt. Neq; confringet ſiue confringetur. & in eodē.58. Et dimittere eos qui cōfracti ſunt liberos. Oſee.5. Calūniam ſubſtinens eſt ephraim: confractus iudicio. Amos.4. Et cōfringitis pauperes. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רוֹץ ros. ſignificat etiam opprimere. Deut.28. Et ſis ſemper calūniam ſubſtinēs & oppreſſus cunctis dieb⁹. Iudi.10. Afflictiq; ſunt & vehemēter oppreſſi. 1. Reg.12. Si oppreſſi aliquem. & in eodem. Non es calūniatus nos: neq; oppreſſiſti nos. & inde רַצִּים raſim. i. fragmēta ſiue laminas. p̄s.67. Excludant eos qui probati ſunt argento. Pro quo hebrei legunt. Calcantes ſuper fragmenta vel laminas argēteas. Et beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Calcitrantium contra rotas argenteas.

רַצִּים Fragmēta Rote

רָצַד Cōtendere

רָצַד Raſad. contendere. p̄s.67. Vt quid ſuſpicamini montes excelſi. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Quare contenditis mōtes excelſi. & ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat ſaltare ſiue inſultare.

רָצָה Placare. Placere. Cōplacere Bñplaceꝛ acceptare רָצוֹן Voluntas bñplacitū Currere. Ire. Perficere Requieſcere

רָצָה Raſa. placere. complacere. placare. ſeu velle. currere. complere. perficere. quieſcere. Leuit.1. Ad placandū ſibi dñm. & in eodem. Et acceptabilis erit. Pro quo he. le. & placatum ſiue complacatū erit ei. & in eodē.19. Profanus erit & impietatis reus. Pro quo he. le. Profanus erit & non placabitur. i. nō erit placabilis vl' acceptabilis deo. Deut.33. Sit placens fratribus ſuis. 1. Reg.29. Quomodo enī aliter placare poterit dñm ſuū. 2. Paralipo.10. Si placueris pp̄lo huic & linieris eos verbis. Iob.20. Filii eorum atterentur egeſtate. ꝓ quo he. le. Filii eius placabūt pauperes: ſiue cōplacebunt pauperib⁹. i. tam pauperes erūt: ꝙ etiā op⁹ ſit eis alios pauperes placare: ſiue eis complacere. Poteſt etiā deriuari a ſupradicta dictione רָצַץ raſas. que ſignificat atterere vel cōterere. vt ſupra dictum eſt. p̄s.39. Cōplaceat tibi dñe vt eruas me. p̄s.43. Quoniā complacuiſti in eis. p̄s.48. & poſtea in ore ſuo complacebunt. p̄s.76. Aut non apponet vt cōplacitior ſit. p̄s.84. Benedixiſti dñe terram tuā. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Placatus es dñe terre tue. p̄s.101. Quoniā placuerūt ſeruis tuis lapides eius. p̄s.146. Beneplacitum eſt dñi ſuper timētes eum. p̄s.149. Quia beneplacitum eſt dño in populo ſuo. Prouer.3. Quaſi pater in filio cōplacet ſibi. Eſa.42. Complacuit ſibi in illo aīa mea. Hiere.14. Et dño non placuit. & in eo. Et ſi obtulerint holocauſtomata & victimas nō ſuſcipiā ea. Pro quo he. le. Non complacebo eis: ſiue nō erunt mihi acceptabiles. Aggei.1. & acceptabilis mihi erit: & glorificabor. Et inde רָצוֹן raſon. i. volūtas ſeu beneplacitū. Geñ.49. Et in voluntate ſua ſuffoderunt murum. p̄s.29. Et vita in voluntate eius. Ps.68. Tempus beneplaciti deus. p̄s.88. Et in beneplacito tuo exaltabis cornu noſtrum. Prouer.8. Et hauriet ſalutem a domino. Pro quo hebrei legunt. Et hauriet voluntatem ſiue beneplacitum a domino. & in eodem.12. Qui bonus eſt hauriet gratiam a dño. i. hauriet voluntatē ſiue beneplacitum a dño. Significat etiam predicta dictio currere. Iob.34. Etiam ſi cucurrerit cum eo. p̄s.49. Si videbas furem currebas cum eo. Ezech.1. Animalia ibant & reuertebantur. i. currebant. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רוּץ Rus. ſignificat etiā cōplere ſiue perficere aut requieſcere a labore. Leuit.26. Tunc placebunt terre ſabbata ſua. Pro quo hebrei legunt. Tunc perficiet ſiue complebit terra ſabbata ſua: vl' ſic. Tūc quieſcet terra ſabbatis ſuis. & in eodem. Et requieſcet in ſabbatis ſuis. Et in eodem. Et tunc orabunt pro impietatibus ſuis. pro quo hebrei legūt. Et tunc cōplebunt ſiue perficient iniquitatē ſuā. Pōt etiā legi. & tūc placabūt ꝓ iniquitatib⁹ ſuis. & ī eo. & cōplacebit ſibi in ſabbatis ſuis. Pro quo he. le. Et cōplebit ſabbata ſua ſiue requieſcet in ſabbatis ſuis. Iob.14. donec optata veniant: & ſicut mercenarii dies eius. i. ſicut cōplet mercenari⁹ dies ſuos Eſa.40. Dimiſſa eſt iniqtas illius. pro quo he. le. Cōpleta eſt ſiue perfecta eſt iniquitas illius. vnde premittitur completa eſt malitia eius.

רָצַח Occidere.

רָצַח raſach. iterficere. occidere. Exo.20. nō occides. Deut.4. qui occiderit nolēs proximum ſuū. Et in eodē.22

Et occidit animā eius. Iudi.20. Interrogatuſq; leuita mariti mulieris interfecte. 3.Reg.21. Occidiſti inſuper & poſſediſti. p̄s.61. Interficitis vniuerſos. Prouer.22. In medio platearum occidendus ſum. Oſee.6. In via interficientiū pergentes de ſichem. Et inde רֹצֵחַ Roſéach. ſiue מְרַצֵּחַ Meraſéach.i.occiſor ſiue interfector: aut homicida. Nu.35. Et occiderit propinquus ſanguinis occiſorem. Deut.19. Et hec erit lex homicide. 4.Reg.6. Nūquid ſcitis ꝙ miſerit filius homicide huc. Et inde רֶצַח réſach.i.occiſio ſiue interfectio. p̄s.41. Dum confringūtur oſſa mea. Pro quo hebrei legūt. In occiſione vel interfectione oſſium meorum. Vnde beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Cum me interficerent in oſſibus meis. Ezech.21. Vt aperiat os in cede.

Interficere
רֹצֵחַ
מְרַצֵּחַ
Occiſor.
Homicida
רֶצַח
Interfectio
Cedes.

רָצַע Raſaa. perforare. Exo.21. Perforabitq; aurem eius ſubula. Et inde מַרְצֵעַ Marſéa.i.ſubula qua perforatur vt in predicto loco. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

רָצַע
Perforare.
מַרְצֵעַ
ſubula

רֶצֶף Réſeph. pauimentū. calculus.ſ.ignitus: aut pruna vel carbo. & ſcribitur cum he vel thau in fine. Eſter.1. Super pauimentū ſmaragdino & pario ſtratū lapide. Ezech.40. Et pauimentum ſtratum in atrio. & in eodem.42. Contra pauimentum ſtratum lapide. Scribitur etiam cum mē in principio & dr̄ מַרְצֶפֶת Marſépheth. 4.Reg.16. Et poſuit ſuper pauimentum ſtratum lapide. Et inde רָצוּף Raſuph. ꝙ eſt participium paſſiuum.i.pauimentatum ſeu ſtratum. Canti.3. Media charitate cōſtrauit .i. ſtrauit. Pro quo hebrei legunt. In medio eius pauimentatum ſeu ſtratum charitate vel amore. Item רִצְפָּה riſpha.i.calculus.ſ.ignitus. ſeu pruna vel carbo. Eſa.6. Et in manu eius calculus: quem forcipe tulerat de altari. Et in plurali רְצָפִים reſaphim. 3.Reg.9. Et ad caput ſuum ſubcinericius panis. Pro quo he.le. Panis prunarū.i.coctus ſub prunis vel carbonibus.

רֶצֶף
pauimētū.
מַרְצֶפֶת
pauimētū
רָצוּף
Pauimentatum.
רִצְפָּה
Calculus.
רְצָפִים
Prune.

רַק Rac. tātūmodo ſolūmodo. dūmodo. quippe. nanque. veruntamen. Gen̄.14. Exceptis his que comederūt iuuenes. Pro quo hebrei legunt. Exceptis tātūmodo his que comederūt iuuenes. & in eodem.19. Dūmodo viris iſtis nihil mali faciatis. Deut.3. Solus quippe og rex baſam. Et in eodem. Cuſtodi igitur te ipſum. pro quo hebrei legunt. Veruntamen cuſtodi te ipſum. & in eodem.15. Si tu audieris vocē dn̄i dei tui. Pro quo he.le. Tantūmodo ſi audieris vocem domini dei tui. & in eodem. Hoc ſolum obſeruabis vt ſanguinem eorum nō comedas.i.ſolūmodo. Ioſ.1. Tantū ſit dominus deus tecum.

רַק
tātūmodo
Dum mō.
Solum.
Verūtamē
Tantum.

רָקַק Racac. ſpuere. & ſcribitur cum ſimplici coph. Leuit.15. Si ſaliuā huiuſmodi homo iniecerit. Deut.25. Et ſpuet in faciem eius. Iob.30. Et faciem meam cōſpuere nō verentur. Et inde רוֹק ruc.i.ſputum ſiue ſaliua. Iob.7. Nec dimittis me: vt glutiam ſaliuā meam. Item רַקָק racac.i.tenuis. ſeu macilentus. & ſcribitur cū ſimplici coph. Gen̄.41. Et ecce has ſequebantur alie ſeptem boues in tantum macilente. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רִיק ric. Et inde רָקִיק recic.i.laganum: ſeu placenta tenuis. Exo.29. Lagana quoq; azyma oleo lita. Et inde רַקָּה raca.i.temp⁹ capitis. Iudi.4. Et poſuit ſupra tempus capitis eius clauū. & in eo.5. Et perforauit tēpus eius. Canti.3. Sicut fragmen mali punici ita gēne tue. Pro quo he.le. Ita tempus tuum.

רָקַק
Spuere.
Cōſpuere.
רוֹק
ſaliua.
רַקָק
Macilēte.
רָקִיק
Laganum
רַקָּה
Tēs capi̇s

רָקַב Racab. putreſcere. cōputreſcere. Prouer.10. Et nomē impiorum putreſcet. Eſa.40. Forte lignū & imputribile elegit artifex. Pro quo he.le. Lignū quod nō putreſcat elegit. Et inde רָקָב racab.i.putredo. Iob.13. Qui quaſi putredo cōſumendus ſum. & aliqn̄ ſcribitur cum nū in fine & dr̄ רִקָּבוֹן recabon. vt in eodē.41. Et lignū putridū es.

רָקַב
Putreſcere
רָקָב
Putredo
רִקָּבוֹן
Putridū

רָקַד Racad. ſaltare. ſubſilire. p̄s.28. Et cōminuet eas tanq̄ vitulum. Pro quo hebrei.le. Et ſubſilire faciet eas tāq̄ vitulum. Et beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et diſperget eas tanq̄ vitulum. Ps.103. Montes exultauerunt vt arietes. pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Montes ſubſilierunt vt arietes. & in eodem. Mōtes exultaſtis ſicut arietes. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Montes ſubſaltaſtis ſicut arietes. Eccl̄s.3. Tempus plangēdi: & tempus ſaltandi. Eſa.13. Et piloſi ſaltabunt ibi. Ioel.1. ſuper capita mōtium exilient. Naū.3. Et equi frementis & quadrige feruētis. Pro quo he.le.. Et quadrige ſaltantis ſiue ſubſilientis.

רָקַד
ſubſilire.
ſubſaltare.
ſaltare.
Exilire.

רָקַח Racach. cōficere. ſeu pigmenta facere: aut condire: cōmiſcere vel componere.ſ. more pigmentariorum vel vnguentariorū. Exo.30. Hō quicūq; tale cōpoſuerit. 1.Paralipo.9. Filii autem ſacerdotum vnguenta ex aromatibus conficiebant. Ezech.14. Et coquatur vniuerſa cōmixtio. Pro quo hebrei legūt. Et cōmiſce confecturam ſiue cōmixtionem vel confice confectionē. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatū. Et inde רֹקֵחַ rocéach.i.pigmentarius. ſeu vnguentarius. Exo.30. Compoſitum opere vnguentarii mixtum. Et in plurali רֹקְחִים rócchim.i.vngentarii vel pigmentarii. Et in plurali feminino רַקָּחוֹת racachoth. 1.Reg.8. Filias quoq; veſtras faciet vnguētarias. & illa cōmixtura vel confectio dicitur רֹקַח rócach. ſiue רֶקַח récach. aut מִרְקַחַת Mercáchath. vt in aliquibus locis predictis. & 1.Paralipo.16. Que erāt pigmentariorū arte confecta. Iob.41. Quaſi cum vnguenta bulliunt. Canti.5. Conſire a pigmētariis. & in eodem.8. Dabo tibi poculū de vino condito. Eſa.57. Multiplicaſti pigmenta tua.

רָקַח
cōponere.
conficere.
cōmiſcere.
רֹקֵחַ
Vnguentarius.
רֹקְחִים
vnguētarii
רַקָּחוֹת
Vnguētarie.
רֹקַח
מִרְקַחַת
confecta.
Vnguenta
conditum.
Pigmēta.

רָקַם Racam. variegare. polymitare.i. opere polymito ſiue opere vario intexere: vel diuerſo colore veſtē contexere: ſiue acu depingere. Exo.26. Coccoq; bis tincto & byſſo retorta opere plumario.i.polymitario. & ī eo.28. Faſcies & baltheū opere plumarii. & in eo.36. Vt faciant opere abietarii polymitarii ac plumarii. p̄s.138. & ſubſtantiā meā in inferiorib⁹ terre. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Imaginatus ſum in inferioribus terre.i.contextus ſum diuerſitate mēbrorū & oſſibus ac carne. Et inde רִקְמָה Ricma.i.veſtis varii coloris: ſiue opere vario contexta. Iudi.5. Veſtes diuerſorū colorū ſiſare tradūtur in predā & ſupellex varia ad ornanda colla congeritur. Vbi ponitur tā in ſingulari q̄ in plurali. p̄s.44. In veſtitu deaurato circūamicta varietate. Ezech.17. Plena plumis & varietate.

רָקַם
Opus plumarii.
Imaginari
רִקְמָה
Veſtes diuerſorum colorum.
Varia.
Varietas.

רָקַע Racaa. extendere. expandere. producere. ſtabilire. firmare. allidere.ſ. pede. Exo.39. Inciditq; bracteas aureas: & extenuauit ī fila. Pro quo he.le. Et extēdit bracteas aureas ſiue laminas aureas: & incidit fila.i.p̄duxit aurū in laminas: & incidit ex eis fila. Nu.16. Et produxit ea in laminas. Iob.37. Tu forſitā fabricatus es cū eo celos. Pro quo hebrei legunt. Nunquid extendiſti cū eo celos. Eſa.40. Aut artifex auro figurauit illud. Pro quo he.le. Et artifex auro extendit illud.i.produxit illud. Hiere.10. Argentum inuolutum de tharſis affertur. Pro quo hebrei legunt. Argentū extenſum.i.in laminas productum. Et inde רִקֻּעִים ricuim ideſt extenſiones. ſeu lamine vel bractee. Nume.16. Et producat ea in laminas. Significat etiā predicta dictio firmare ſiue ſtabilire. p̄s.135. Qui firmauit terrā ſup aquas. Eſa.44. Stabiliens terram: & nullus mecum. Sed etiam in predictis locis hebrei legunt extendens terram. Et inde רָקִיעַ Racia. ideſt firmamentum. Gen̄.1. Fiat firmamentum in medio aquarum. Et in eodem. Vocauitq; deus firmamentum celum. Ezech.1. Et ſimilitudo ſuper caput animalium firmamenti. Hebrei tamen in predictis locis legunt extenſionem ſeu expanſionem. Significat etiam predicta

רָקַע
Extendere.
Producere
רִקֻּעִים
Lamine.
Firmare.
ſtabilire.
רָקִיעַ
firmamētū
Extenſio.

Calcare allidere Percutef.

dictio רָקַע Racaa calcare: ſeu allidere vel percutere pede. 2. Reg. 22. Cōminuam eos atq; confringam. Pro quo hebrei legunt. Atq; calcabo ſeu allidā. Ezech. 6. Et allide pede tuo. & in eo. 28. Pro eo quod plauſiſti manu & percuſſiſti pede.

רָשַׁשׁ Conterere Deſtruere.

רָשַׁשׁ Raſas. depauperare.. ſeu pauperē eſſe. deſtruere. conterere. Prouer. 13. Et eſt quaſi pauper cum in multis diuitiis ſit. Hiere. 5. Et cōteret vrbes munitas tuas. Malach. 1. Quod ſi dixerit idumea deſtructi ſumus. i. pauperes facti ſumus. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רוש ros. & inde

תַּרְשִׁישׁ chryſolith⁹ Tharſis. Carthago. Mare.

תַּרְשִׁישׁ Tharſis. quod ſignificat lapidē precioſum. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit chryſolithū. Exo. 28. In quarto verſu chryſolithus onyx & berillus. Ezech. 28. Chryſolithus & onyx berillus. Dan̄. 10. Et corpus ei⁹ q̄ſi chryſolithus in alio vero loco trāſtulit hyacinthū. Canti. 5. Plene hyacinthis. eſt etiam tharſis nomen viri nepotis iapheth. Gen̄. 10. Filii autem iauan eliſa & tharſis. eſt etiam nomen prouincie que a ſucceſſoribus predicti habitata fuit. p̄s. 71. Reges tharſis & inſule munera offerēt. Eſa. 2. Et ſuper omnes naues tharſis. Hiere. 10. Argentum innolutum de tharſis affe retur. Ione. 1. Vt fugeret in tharſis. Et aliquando beatus hieronymus tranſtulit carthaginem. Ezech.. 27. Carthaginēſes negociatores tui. Ponitur etiam pro mari. Eſa. 23. Vlulate naues maris. & vt ait beatus hieronymus ſup predicto loco. Tharſis lingua hebraica proprie mare appellatur.

רָשָׁה רִשְׁיוֹן Preceptū Licentia.

רָשָׁה Raſa. licentia. facultas. & ſcribetur cum iod & nun in fine & dicitur רִשְׁיוֹן riſion. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit preceptum. Eſd. 5. Secundum quod preceperat cyrus rex perſarum. Pro quo he. le. Secundum licētiam ſiue facultatem cyri regis perſarum.

רָשַׁם ſignare. proponere Cōſtituere Exprimere

רָשַׁם Raſam. ſignare. ſigillare. cōſtituere. Dan̄. 5. Scripſit quod exaratū eſt. i. qđ ſignatū vel ſigillatum eſt. & in eo. Et cōfirma ſententiam & ſcribe decretū. Pro quo he. le. Et ſcribe & ſigna ſcripturam. & in eodem. Porro rex darius propoſuit edictum & ſtatutum. Pro quo he. le. Signauit ſcripturam vel ſtatutum. & in eodem. Quod cum daniel comperiſſet conſtitutam legem. & in eodem. De edicto quod cōſtituiſti. & in eodem. 10. Annūciabo tibi ꝙ expreſſum eſt in ſcriptura veritatis. ideſt quod ſignatum vl' ſigillatum eſt in ſcriptura veritatis.

רָשַׁע Impiū eē. impie agef iniq; agef. Cōdēnare ſuperare רָשָׁע Reus. Impius. Cōdēnat⁹. רְשָׁעִים Impij. רִשְׁעָה impijſſima Impia. רֶשַׁע

רָשַׁע Raſaa. impium eſſe. impie agere. iniq; facere. condēnare. 2. Paralipo. 20. Cuius opera fuerunt impiiſſima. Iob. 10. Si impi⁹ fuero: ve mihi. p̄s. 17. Nec impie geſſi a deo meo. Eccl's. 7. Ne ipie agas multū. Dan̄. 9. Peccauim⁹ iniquitatē fecimus: iniq; egimus. ſignificat etiam condēnare. ſ. quādo eſt verbū tertie coniugationis. Exo. 22. Et ſi illi iudicauerint duplū reſtituet proximo ſuo. Pro quo he. le. Quem iudices condemnauerint: duplum reddet proximo ſuo. Iob. 15. Condēnabit te os tuū & non ego. & in eodem. 34. Aut qui iuſtus eſt in tantum condemnas. & in eodem. Quis eſt qui condēnet. Ponitur etiam pro ſuperare quod eſt idem quod condēnare. 1. Reg. 14. Et quocunq; ſe verteret ſuperabat. Et inde רָשָׁע raſaa. i. impius ſeu iniquus aut condēnatus: ſiue reus. Nu. 15. Nō accipietis precium ab eo qui eſt reus ſanguinis. Iob. 27. Sit ſicut impius inimicus me⁹. p̄s. 108. Cum iudicatus fuerit exeat cōdēnatus. Eſa. 3. Ve impio in malum. Ezech. 3. Si dicente me impio morte morieris. & in eodem. Vt auertatur impius a via ſua mala Et in plurali רְשָׁעִים reſaim. p̄s. 1. Beatus vir qui non abiit in conſilio impiorum. Et in genere feminino רִשְׁעָה riſaa. ſiue מִרְשַׁעַת Mirſaath. 2. Paralipo. 28. Athalia impiiſſima & filii eius deſtruxerunt domum dei. Ezech. 5. Et contempſit iudicia mea: vt plus eſſet impia. & inde רֶשַׁע reſaa. ideſt impietas. malignitas. iniquitas. Deut. 9. Non aſpicias duritiem populi huius & impietatem. p̄s. 83. Magis q̄ꝫ habitare in tabernaculis peccatorum. Pro quo beatus hiero. in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Magis q̄ꝫ habitare in tabernaculis impietatis. Eccl's. 3. Vidi ſub ſole in loco iudicii impietatem: & in loco iuſtitie iniquitatem. & in eodem. 8. Nec ſaluabit impietas impium: & aliquando ſcribitur cum he vel thau in fine. Deut. 9. Et propter impietatē ſuam iſte delete ſunt. & in eodē. Quia iſte egerunt impie. i. propter impietatem ſuam. Zach. 5. Hec eſt impietas.

Impietas. Iniquitas

רֶשֶׁף Auis Volatilia. Diabolus Lampas

רֶשֶׁף Reſeph. volucris. auis. diabolus. lampas. ſeu carbo. ſ. ignitus. Deut. 32. Et deuorabunt eos aues. Iob. 5. Homo naſcitur ad laborem & auis ad volandū. p̄s. 75. Ibi confregit potentias arcuum. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. Ibi confregit volatilia arcus. i. ſagittas arcus. & dicitur ſagitte volatilia propter velocitatem motus. Ponitur etiam pro diabolo. Abach. 3. Et egredietur diabolus ante pedes eius. Ponitur etiam pro lampade. Canti. 8. Lampades eius lampades ignis atq; flāmarum.

רֶשֶׁת Rete.

רֶשֶׁת Reſeth. rete. ſiue retiaculum. Exo. 28. Craticulamq; im modū retis eneam. Iob. 18. Immiſit enim in rete pedes ſuos. p̄s. 9. In laqueo iſto quem abſconderunt. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. in rete iſto. & in eodē. Dum attrahit eū in laqueo ſuo. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Cum attraxerit eum ad rete ſuum. Oſee. 7. Et cū profecti fuerint: expandā ſuper eū rete meū.

רֶתֶת Horror

רֶתֶת Retheth. tremor. ſiue horror. Oſee. 13. Loquente ephraim: horror inuaſit iſrael.

רָתַח Feruere.

רָתַח Rathach. ferbere. bullire. Iob. 30. Interiora mea efferbuerunt abſq; vlla requie. & in eodem. 41. ferueſcere faciet quaſi ollā profundū. Ezech. 24. Efferbuit coctio ei⁹.

רָתַם Tumultus Ligare. רֹתֶם Iuniper⁹. רְתָמִים Iuniperi.

רָתַם Ratham. ligare: ſiue ſternere equum vel quadrigam. mich. i. tumultus quadrige. Pro quo he. le. Liga ſiue ſterne quadrigam. Item רֹתֶם Rothem. nomen eſt arboris. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit iuniperum. 3. Reg. 19. Et ſederet ſubter vnā iuniperum. Et in plurali רְתָמִים rethamim. Iob. 30. Et radix iuniperorum: cibus eorum. Ps. 119. cum carbonibus deſolatoriis. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. cū carbonibus iuniperorum.

רָתֹק Cōcluſio. Catena. רַתּוּקוֹת Lamine רָתַק Concatenare. Rumpere.

רָתֹק Rathoc. catena. Hiere. 7. Fac concluſionem. Pro quo hebrei legunt. Fac catenam. Et in plurali רַתּוּקוֹת Rethucoth. Pro q' beatus hiero. tranſtulit laminas. 3. Reg. 6. Et affixit laminas clauis aureis. Pro quo he. le. Et tranſire fecit catenis aureis. i. ex vna parte parietis ad aliam. Eſa. 40. Et laminis argenteis argētarius. Et inde verbū רָתַק Retha qđ ſigfiat concatenare. i. catenis vel compedibus ligare. Nañ. 3. Et oēs optimates eius cōfixi ſunt in cōpedibus. i. concatenati vel ligati ſunt. Significat etiā rumpere vel diſſoluere. Eccl's. 12. Anteq̄ꝫ rumpatur funiculus argenteus.

De inſipientibus a littera ש Sin.

שֶׁ Quia. Quod Qui. Que.

Iſta littera ſin. שֶׁ. in cōpoſitione qñ preponitur verbo ſiue aliis partib⁹ orōnis ſigñat quia: ſiue qm̄ aut ꝙ. p̄s. 135. qu a in humilitate nr̄a memor fuit nr̄i. Eccl's. 2. Et vidi ꝙ tm̄ precederet ſapiētia ſtultitiā. & in eo. 7. Ne dicas quid cauſe eſt ꝙ priora tēpora meliora fuere. & in eo. Viuētes ſciūt ſe eſſe morituros. Pro quo he. le. Sciunt ꝙ morituri ſunt. Canti. 1. Nolite me cōſiderare ꝙ fuſca ſim. & i eo. Quia decolorauit me ſol. & in eo. 5. Quia caput meū plenū eſt rore. Et in eo. Quia ſic adiuraſti nos. Eſt ēt relatiuū. & eſt oīs gñris & vtriuſq; numeri. p̄s. 135. Qui pcuſſit egyptū cū primogenitis ſuis. Eccl's. 2. Vltra oēs qui fuerunt ante me. & in eo. Ad vniuerſa opera que fecerant manus mee & ad labores in quibus fruſtra ſudaueram. Canti. i. Iudica mihi quem diligit

anima mea.Et in eo.3.In diademate quo coronauit eũ mater
Quod. ſua.Et in eo.6.Que aſcenderũt de lauacro. & qñ preponitur
ei dictio שֶׁ ad tunc ſignificat vſqꝫquo : ſiue dum aut
Dum. donec.Canti.1.Dum eſſet rex in accubitu ſuo.Et in eo . Donec
Donec. ipſa velit.Et in eo.3.Inueni quẽ diligit anima mea . ꝓ
quo he.le . Vſqꝫquo ſiue donec inueni quem diligit anima
Vſqꝫquo mea. Et in eodem.Donec aſpiret dies.

שֵׁשׁ שֵׁשׁ Ses.byſſus quod eſt genus lini candidiſſimi.Geñ.41
Byſſus Veſtiuit eũ ſtola byſſina.Exo.25.Et byſſum & pilos
caprarum.& in eo.& byſſo retorta.Itẽ שֵׁשׁ ſes.ideſt ſex .de
quo vide infra in dictione שִׁשָּׁה ſiſa.

שָׁשָׁא שָׁשָׁא Saſa.pſuadere.Btũs hiero.trãſtulit educere.Ezech.
39.Et educam te.ideſt perſuadendo educam.

Educere. שִׁשָּׁה שִׁשָּׁה Siſa.Sex.Exo.25.Sex calami egredientur de lateribus.
& in eo.28.Sex noĩa in lapide vno : & ſex reliq̃
Sex. שֵׁשׁ in lapide altero.& in ge.fe.ſcribitur ſine he & dr̃ שֵׁשׁ ſes.
Sex. Prouer.6.Sex ſunt que odit dñs.& aliqñ ſcribitur cũ tau in
שֵׁשֶׁת fine & dicitur שֵׁשֶׁת ſeſeth.Exo.16. Sex diebus colligite.&
Sex. in eo.20.Sex diebus opaberis.& in eo.Sex enim diebus fecit
שִׁשָּׁה deus celũ & terrã.& inde verbũ שִׁשָּׁה Saſa :quod ſignãt
Sextare.i.ſextam partem tollere :ſeu in ſex partes diuidere
Ezech.45.Et ſextã partẽ ephi de choro hordei.pro q̃ he.
Sextare. le.Et ſextabitis ephi de menſura hordei . Et inde שִׁשִּׁים Si
שִׁשִּׁים ſim.i.ſexaginta.Canti.6.Sexaginta ſunt regine.

Sexagita. שׁוֹשַׁן שׁוֹשַׁן Suſan.Liliũ.3.Reg.7.Et foliũ repandi lilij.& in titulo
Lilium. pſalmi.59.vbi dr̃ in finẽ pro his qui cõmutabuntur
in tituli ſcriptiõe.ꝓ quo btũs hiero . in pſ . iuxta he.ve.
trãſtulit victori pro liliis teſtimonij.& aliqñ ſcribitur cũ he
vel tau in fine.Cant.2.Ego flos campi & liliũ conualliũ.&
שׁוֹשַׁנִּים in eo.Sicut liliũ inter ſpinas.& in plu. שׁוֹשַׁנִּים Soſanim.Vt
Lilia. in eo.Qui paſcit iter lilia.& in eo . 5. Labia eius lilia diſtillantia.
Et in eo.6.Et lilia colligat. Et in titulo pſalmi.44.
Vbi dr̃ in fine.pro his qui cõmutabũtur.pro quo btũs hiero.
שׁוּשַׁן i pſ.iuxta he.ve.trãſtulit victori ꝓ liliis.eſt ẽt שׁוּשַׁן ſuſan
Suſa. nomẽ ꝓpriũ ciuitatis.Eſter.2.erat vir iudeꝰ ĩ ſuſis ciuitate.

שָׁשַׁר שָׁשַׁר Saſar.color rubeus.aut miniũ.i.terra rubea qua pictores
vtũtur.& dr̃ ſinopis a ſinope vrbe vbi inuenitur.
ſinopis. Hiere.22.Et facit laquearia cedrina pingitqꝫ ſinopide
Ezech.23.Imagines chaldeorũ expreſſas coloribꝰ .ꝓ quo
he.le.Imagines chaldeorum depictas ſinopide ſiue minio.

שָׁאַב שָׁאַב Saab.haurire.Geñ.24.Eo tpe quo ſolẽt mulieres egredi
Haurire. ad hauriendã aquã.& in eo. Vt hauriret aquã:
& hauſtã oĩbus camelis dedit.Ruth.2.de quibus pueri mei
מַשְׁאַבִּים bibunt.pro quo he.le. Quas pueri hauriunt . Eſa.12. hauⸯrietis
aquas in gaudio.& inde מַשְׁאַבִּים maſabim.i. loca vñ
hauritiões aquã hauriũt.Iudi.5.& hoſtiũ ſuffocatus eſt exercitus.pro
quo he.le.Inter hauritiones.i.inter loca vbi aq̃ hauriũtur.

שָׁאַג שָׁאַג Saag.rugire.Iudi.14.Apparuit catulus leonis ſeuꝰ
Rugire. & rugiẽs.p̄s.35.rugiebam a gemitu cordis mei. Ps.
103.Rugiẽtes vt rapiãt.Hiere.2.Sup eũ rugierũt leones. &
in eo.25.Dñs de excelſo rugiet:& de habitaculo ſancto ſuo
dabit vocẽ ſuã:rugiẽs rugiet ſup decorẽ ſuũ.Amos.3. Nũquid
rugiet leo in ſaltu.& in eo.leo rugit:quis nõ timebit.
שְׁאָגָה & inde שְׁאָגָה Saaga.i.rugitus.Iob.4.Rugitus leõis & vox
Rugitus. leene.Eſa.5.Rugitus eius vt leonis. Et in plu . שַׁאֲגוֹת Saagoth.
שַׁאֲגוֹת Iob.3.Et quaſi inundantes aque: ſic rugitus mei.

Rugitus. שָׁאָה שָׁאָה Saa. Deſolare. deuaſtare.ſonare.admirari. ſeu cõtẽplari
Deſolare. cũ admiratiõe.Eſa. 6 . Donec deſolẽtur ciuitates
abſqꝫ habitatore . & in eo.Et terra relinquetur deſerta.
pro quo he.le . Et terra deſolabitur ſiue deuaſtabitur deſolatione.
Et in eo.37.Et factũ eſt in erradicatione colliũ cõpugnantiũ.
pro quo hebrei legunt.& erit ad deuaſtandũ ſiue
ad deſolãdũ colles pullulantes ſiue compugnãtes. & ĩde
שׁוֹאָה Soa ſiue שְׁאִיָּה Seia aut מְשׁוֹאָה Meſoa . i . deſolatio: שׁוֹאָה
vel deuaſtatio:aut calamitas:vel miſeria.Iob.30.ſquallẽtes מְשׁוֹאָה
calamitate & miſeria.p̄s.34.Veniat illi laqueus quẽ ignorat. Calamitas
ꝓ quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit . Veniat ei miſeria.
calamitas.& in eo.Reſtitue aĩam meã a malignitate eorũ.
ꝓ quo btũs hiero.trãſtulit cõuerte aĩam meã a calamitatibꝰ
eorũ.Prouer.1.Cũ irruerit repẽtina calamitas.& in eo.3.&
irrũpẽtes potẽtias impiorũ.ꝓ quo he.le . & a deuaſtatione
vel a calamitate impiorũ cũ venerit.Eſa.42.& calamitas
opprimet portas.Signãt ẽt p̄dicta dictio ſonare. Eſa.17.&
tumultus turbarũ:ſicut ſonitus aquarũ multarũ ſonabũt.& Sonare.
inde שְׁאוֹן Saon.i.ſonitꝰ ſiue ſtrepitus aut tumultus:vt in p̄ שְׁאוֹן
dicto loco. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ.& ſupra
in eo.6.& populus eius & ſublimes eius glorioſiqꝫ eiꝰ.
pro quo he.le.& deſcẽdet pulchritudo eius & tumultus eiꝰ
& ſonitus eius:& qui gloriatur in eo.& aliqñ ſcribitur cum ſonitus
he in fine & dr̃ שׁוֹאָה Soa.Ezech.48.Aſcẽdẽs aũt quaſi tẽpeſtas שׁוֹאָה
venies.ꝓ quo he.le.quaſi ſonitus ſiue ſtrepitus veni Tẽpeſtas
es.ponitur ẽt שְׁאוֹן Saon ꝓ pplo:pp eiꝰ tumultũ & ſtrepitũ. ſonitus.
Eſa.66.Vox populi de ciuitate.Signãt ẽt p̄dicta dictio שָׁאָה שְׁאוֹן
Saa admirari ſiue contemplari cum admiratione.Geñ.24. Populus
Ipſe autem contemplabatur eam tacitus. שָׁאָה

Cõteplari.
Admirari

שָׁאַט Saat .cõtemnere.deſpicere.ſpernere.ſeu aduerſari . שָׁאַט
Ezech.16.Filiarũ paleſtinarũ qui ambiũt te ꝑ gyrũ Ambire.
pro quo he.le.Qui cõtẽnũt te vel aduerſantur tibi ꝑ gyrũ Cõtẽnere.
Et in eo.28.Qui aduerſabantur eis.& inde שְׁאָט Seat.i.cõ Aduerſari
tẽptus vel deſpectio.Ezech.25.& gauiſa ex toto affectu ſu⸗ שְׁאָט
pra terrã iſrael.ꝓ quo he.le.Ex toto contẽptu vel deſpectu Cõtẽptus.
tuo in aĩo.ſed btũs hiero.trãſtulit ſenſũ.& in eo.56.Cũ gaudio
& toto corde ex aĩo.pro quo he.le. Cum gaudio totius
cordis.& cum contemptu vel deſpectu animi.

שָׁאַל Saal.interrogare.querere.petere.poſtulare . cõmodare. שָׁאַל
mutuare.mutuo accipere.Geñ.32 .Interrogauit interrogare
eũ iacob:dic mihi quo appellaris noĩe.& in eo.Cur q̃ris Querere.
nomẽ meũ.& in eo.43.Interrogauit nos hõ ꝑ ordinẽ . Et
in eo.Interrogauit eos dicẽs.Exo.13.Cũqꝫ interrogauerit
te filius tuꝰ cras.Nu.27.Eleazar ſacerdos cõſulat dñm.i.interroget.
Deut.32.Interroga patrẽ tuũ.1.Reg.23 . cõſuluit
ergo dauid dñm.i.interrogauit vel queſiuit a dño.& in eo. Conſulere
25.& ſalutabitis ex nomine meo pacifice.pro quo he.le.&
interrogabitis eũ noĩe meo pro pace.i.ſi valet ille & oĩa
ſua.& in eo.30.Salutauit eos pacifice.i.interrogauit eos ꝓ
pace:ſicut ſupra.2.Reg.20.Qui interrogant:interrogẽt in
abella.Iob.21.Interrogate quẽlibet de viatoribus. p̄s.34.
Que ignorabã :interrogabãt me.Signãt ẽt petere ſiue poſtulare:
aut mutuo accipere.Exo.3.Sed poſtulabit mulier a Poſtulare
vicina ſua.& in eo.11.Vt poſtulet vir ab amico ſuo & mulier
a vicina ſua.Et in eo.12.Et petierunt ab egyptiis vaſa argentea.
& in eo.22.Qui a proximo ſuo quicqꝫ horũ mutuo Petere
poſtulauerit.1.Reg.1.Eo quod a dño poſtulaſſet eũ. Et
in eo.Quem elegiſtis & petiſtis.& in eo .20.rogauit me obnixe:
vt iret in bethleẽ.ꝓ quo he.le.poſtulãs poſtulatꝰ fuit Rogare
a me.i.a me petiuit licẽtiã.4.Reg.6.& hoc ipm mutuo acceperã.
ꝓ quo he.le.Et hoc ipſũ poſtulatũ fuerat. i.mutuo mutuo accipere
acceperã ſicut ẽ in lr̃a nr̃a.Nee.2.Rogaui regẽ & veni i ieruſalẽ.
ꝓ quo he .le.poſtulatus ſum a rege.i.petiui ab eo licẽtiam.
Ps.2.Poſtula a me.Ps.108.Nutãtes trãſferãtur filij eiꝰ
& mẽdicẽt.i.petãt elemoſynã.Eſa.7 Pete tibi ſignũ.Zach.
10.petite a dño pluuiã.Signãt ẽt cõmodare ſiue mutuare.ſ. Mẽdicare
qñ eſt verbũ tertie cõiugatiõis.Exo.12. vt cõmodarẽt eis.
1.Reg.1.Idcirco & ego cõmodaui eũ dño cũctis diebꝰ quibus Cõmodare
fuerit accõmodatus dño.& inde שְׁאֵלָה Seela.i. petitio:
ſiue interroatigo.Iudi.8.vnã petitionem poſtulo a vobis. שְׁאֵלָה
Petitio.

Iob.6.Quis det vt veniat petitio mea.& aliqñ ſcribitur ſine
aleph.1.Reg.1.Deus iſrael det tibi petitionẽ tuã.& ĩ plu.
שְׁאֵלוֹת שְׁאֵלוֹת Seeloth.ſiue מִשְׁאֲלוֹת Miſaloth.Ps.19. impleat dñs
Petiones oẽs petitiões tuas.Itẽ שְׁאוֹל Seol.i.infernꝰ ſiue inferus:aut
שְׁאוֹל fouea: vel ſepulchrũ.Geñ.37.Deſcẽdã ad filiũ meũ cũ dolore
Infernus. in infernũ.& in eo.42.Et deducetis canos meos cum
Inferus. dolore ad inferos.3.Reg.2.Et nõ deduces caniciẽ eius pacifice
ad inferos.Iob.17.Si ſuſtinuero:infernꝰ domꝰ mea
eſt.p̄s.48.Sicut oues in inferno poſite ſunt. Et in eo. Verũtamẽ
deus redimet aiam meã de manu inferi. Ps.85.Et
eruiſti animã meã de inferno inferiori.Prouer.15.Infernꝰ
& ꝑditio corã dño.Eſa.14.Infernus ſubter te cõturbatus
eſt.& dicunt hebrei ꝙ ẽt ſigñat foueam vel ſepulchrum.

שָׁאַן שָׁאַן Saan. Quieſcere.pacatum eſſe.abundare ſeu fertilẽ
eſſe.& ſcribitur cũ duplici nũ.Iob.3.& quõdã vincti
Quieſcere pariter ſine moleſtia.pro quo he.le.Simul vincti quieſcẽt
i.qui quõdã erãt vincti:tunc quieſcẽt & erunt ſine moleſtia.
Abundar. Prouer.1.Et abũdãtia perfruetur timore malorũ ſublato.
Pro quo he.le.Et requieſcet a timore malo. Hiere . 46.Et
proſperari reuertetur Iacob & requieſcet & proſperabitur.i. opulentus
Fertilẽ eẽ. erit.& in eo.48.Fertilis fuit moab ab adoleſcentia ſua.
שַׁאֲנָן & inde שַׁאֲנָן Saanan.i.opulentus: ſeu pacatus vel quietus.
Iob.12.Lampas cõtẽpta apud cogitationes diuitis.i.opulenti.
Diues. Eſa.33.Oculi tui videbũt ieruſalẽ habitationẽ opulẽtam.
Opulẽta. & in plu.שַׁאֲנַנִּים Saananim . Amos.6. Ve qui opulẽti
שַׁאֲנַנִּים **Opulẽti.** eſtis in ſion.& in plu.fe.שַׁאֲנַנּוֹת Saananoth.Eſa.32 .Mulieres
שַׁאֲנַנּוֹת opulẽte ſurgite.& in eo. obſtupeſcite opulente.& aliqñ
Opulẽte ſcribitur cũ lamed in medio & dicitur שַׁלְאֲנָן Salanan.
שַׁלְאֲנָן Iob.21.Diues & felix.pro quo he.le.pacatus ſiue quietus
Diues. vel opulẽtus & pacificus.Itẽ שָׁאוֹן Saon .i. ſonitus ſiue tumultus.
שָׁאוֹן De quo vide ſupra in dictione שָׁאָה Saa.

ſonitus שָׁאַף שָׁאַף Saaph.bibere.glutire.abſorbere.anhelare. attrahere.
Bibere ſ.halitũ ſiue ventũ.deſiderare.cõterere.cõculcare
Abſorber. Iob.5.& bibẽt ſitientes diuitias eius.i.glutient . Eſa. 42.
attrahere. Diſſipabo & abſorbebo ſimul.ſigñat ẽt attrahere vẽtũ vel
deglutire vẽtũ ſeu ſpũm.Hiere.2.In deſiderio aie ſue attraxit
ventũ.& in eo.14.Attraxerunt vẽtũ quaſi dracões.ponitur
Deſiderar ẽt ꝓ deſiderare.Iob.7.Sicut ſeruꝰ deſiderat vmbrã.
Et in eo.36.Ne ꝓtrahas noctẽ.pro quo he.le. ne deſideres
noctẽ.Poteſt ẽt legi ſicut eſt in lr̃a nr̃a:ſcd̃m aliã ſignificationẽ.
ponitur ẽt ꝓ reuertere.Eccl̃s.1.Oritur ſol & occidit &
ad locũ ſuũ reuertitur.ſ.quaſi anhelãs vel deſiderãs reuertitur.
Reuerti. Sigñat ẽt cõterere ſiue cõculcare.p̄s.55 . Miſerere mei
conculcar. deus: qm̃ cõculcauit me hõ.& in eo.Cõculcauerunt me inimici
mei.p̄s .56.Dedit in opprobriũ cõculcãtes me.Amos
conterere. 2.Qui cõterũt ſup puluerem terre capita pauperum. & in
eo.7.Audite hoc qui cõteritis pauperem.

שָׁאַר **Remanere** שָׁאַר Saar.remanere.relinquere.dimittere.ſ.reliquias.ſupereſſe:
ſiue reliquũ eſſe. Exo .10.Nõ remanſit nec
vna quidẽ in cũctis finibus egypti.Nu.11.Remãſerãt autẽ
in caſtris duo viri.Ioſ.10 . Non dimiſit in ea ſaltẽ paruas reliquias.
dimittere. i.nõ reliquit.& in eo.Nõ reliquit in ea vllas reliquias.
Relinq̃re. ſupereſſe. 1.Reg.16.Adhuc reliquus eſt paruulꝰ.2.Reg.14.Vt nõ
ſuperſit viro meo nomẽ & reliquie ſuper terram.4.Regũ.
25.reliquã populi partẽ que remanſerat in ciuitate. Et in
eo.Populo aũt qui relictꝰ fuerat in terra iuda: quẽ dimiſerat
nabuchodonoſor.Iob.21. Cũ reſpõſio vr̃a repugnare
oſtenſa ſit veritati.pro quo he.le.& reſpõſio vr̃a remanet ſiue
relinquitur falſa.& btũs hiero.trãſtulit ſenſũ.Eſa.1.Niſi
dñs exercituũ reliquiſſet nobis ſemẽ.& in eo.4.Et erit omnis
qui relictus fuerit in ſion.& in eo.24.Relicta eſt in vrbe
ſolitudo. Amos.5.reliquẽtur in ea cẽtũ . & aliqñ ſcribitur
cũ duplici aleph.ſcilicet ante ſin & poſt ſin.vt Ezech.9.
Et cede cõpleta remãſi ego . vbi ponitur נָאשְׁאַר Neſaar
pro נִשְׁאַרְתִּי Niſarthi.& inde שְׁאָר Sear.i.reliquum ſiue remanẽs: שְׁאָר
aut reliquie.Eſa.10.Et reliquie ligni ſaltus eius.& **Reliquie.**
in eo. Reliquie cõuertẽtur:reliquie inquã iacob . Et in eo.
14.& perdã de babylone nomẽ & reliquias & germẽ.Malach.2.
Et reſiduũ ſpũs eius eſt.& aliqñ ſcribitur cũ iod & **Reſiduum**
thau in fine & dr̃ שְׁאֵרִית Seerith.4.Reg.19.Fac orationẽ שְׁאֵרִית
pro reliquiis que reperte ſunt.p̄s.75.Et reliquie cogitationũ. **Reliquie.**
Soph.3.Reliquie iſrael nõ faciẽt iniquitatẽ.& aliqñ ſcribitur
ſine aleph.1.Paralip.12.Sed & oẽs reliquie ex iſrael
vno corde erãt.Hiere.15.Si nõ reliquie tue in bonũ. Sed ĩ
p̄dicto loco aliqui hebrei dicũt ꝙ deriuatur a dictiõe שָׁרָה
Sara:que in lingua chaldaica ſigñat ſoluere. Vnde ipſi legunt.
Si nõ ſolui te in bonũ. Item שְׁאֵר Seer.ideſt caro.p̄s. שְׁאֵר
72.Defecit caro mea & cor meũ.Ps.77 Aut p̄parare menſam **caro.**
populo ſuo.Pro quo btũs hiero . in pſal.iuxta he.ve.
trãſtulit.Aut preparare carnem populo ſuo Et ĩ eo. & pluit
ſup eos quaſi puluerẽ carnes.Hiere.51.Iniquitas mea &
caro mea ſup babylonẽ.Mich.6.Qui comederũt carnẽ populi
mei.Ponitur ẽt pro corpore.Prouer.5.Cũ cõſumpſeris
carnes tuas & corpus tuũ.Sigñat ẽt conſanguineũ: ſeu
cognatũ:aut propinquũ vel ꝓximũ cõſanguinitate.Leuit. **corpus.**
18.Oĩs homo ad proximã ſanguinis ſui non accedat.& in **Proxima.**
eo.21.Niſi tm̃ in cõſanguineis atq; propinquis. Significat **conſanguineus.**
ẽt alimẽtũ vel cibũ.Exo.21.Quod ſi alterã ei acceperit: ꝓuidebit
puelle nuptias:& veſtimenta & preciũ pudicicie nõ
negabit.Pro quo he.le.Si alterã acceperit ei alimentũ ſiue
cibũ & veſtimẽtũ eius nõ minuat.& aliqñ ſcribitur cũ mẽ **cibus.**
in principio.Exo.8.Et in reliquias ciborũ tuorũ . & in eo.
12.Ligãs in palliis poſuit ſup humeros ſuos . ꝓ quo he.le.
Cibos ſuos ligatos in pallis ſuis ſuper humeros ſuos.Deut.
28.Et benedicte reliquie tue.pro quo hebrei legunt.Et cibi
tui.ideſt reliquie ciborum tuorum.

שְׂאֹר Seor. Fermentum.Exo.12.In die primo nõ erit fermentum
in domibus veſtris.Leuit.22.Nec quicquã שְׂאֹר
fermenti & mellis adolebitur in ſacrificio. **Fermentũ**

שְׂאֵת Seeth.tumor.ſiue diuerſus color in corpore humão שְׂאֵת
exortus.Leuit.13.In cuius cute et carne ortus fuerit
diuerſus color.De quo vide ſupra in dictione נָשָׂא Naſa. **diuerſꝰ color.**

שָׁבַב Sabab. vertere.reuertere.decipere.circũagere.vagari.
Ezech.38.Ad terrã que reuerſa eſt a gladio. Mich שָׁבַב
2.Reuertatur qui regiones nr̃as diuidat. Vide ẽt de hoc infra **Reuertere**
in dictione שׁוּב Sub.ſigñat ẽt p̄dicta dictio vagari .Eſa.
57.Et abiit vagus in via cordis ſui.Hiere.50.Fecerũtq; vagari
in mõtes. Sigñat ẽt decipere vel circũagere. Eſa.47. **Vagari. Decipere.**
Sapientia tua & ſcientia tua hec decepit te.Ezech.38.Et circũagã **circũager.**
te:& ponã frenũ in maxillis tuis.Itẽ שְׁבִיב Sebib . i. שְׁבִיב
ſcintilla ſeu flãma.Iob.18. Nec ſplendebit flãma ignis eiꝰ **flamma.**
& in plu.שְׁבָבִים Sebabim.pro quo btũs hiero.trãſtulit aranearũ שְׁבָבִים
telas. Oſee.8 . Qm̃ in aranearũ telas erit vitulus ſamarie: **tele aranearum.**
& aliqui he.le.In ſcintillas erit vitulus ſamarie.& in שְׁבִיבָא
lingua chaldaica dr̃ שְׁבִיבָא Sebiba.Dañ.3. Interfecit eos **flamma**
flamma ignis.& in plu . שְׁבִיבִין Sebibin.Dañ.7.thronus שְׁבִיבִין
eius flamme ignis. **flamme.**

שָׁבָה Saba.captiuare.captiuũ ducere.capere.ſ. captiuũ vel שָׁבָה
predam.Geñ.14. Quod cum audiſſet Abrã captiuum
videlicet loth.pro quo hebrei legunt.& audiuit abraam **captiuare.**
ꝙ captiuatus vel captiuus ductus eſſet frater ſuus. **Ducere p̃dam.**
Nu.21.Duxit ex eo predam.pro quo hebrei legunt . & captiuauit **apprehendere captiuos.**
ex eo captiuitatẽ.Deut.21.Captiuoſq; duxeris.Iudi.5.
Surge barach & apprehende captiuos tuos.ideſt captiua.
1.Reg.30.& captiuas duxerunt mulieres . Et in eodẽ. **captiuum. adducere.**
& filios ſuos & filias ductas eſſe captiuas. Eſa.14. Et erunt

Capere. שְׁבוּי Captiuus. שְׁבוּיָה שְׁבִיָּה Captiua. שְׁבוּיוֹת captiue שְׁבִי שִׁבְיָה שְׁבִית שְׁבוּת captiuitas

capientes eos qui ſe ceperant.pro quo hebrei legūt.& erūt captiuantes eos qui ſe captiuauerāt.Hiere.41. Omnis populus quem ceperat iſmael.Et in eodem.43. Et captiuos ducet illos.& in Abdia.Quando capiebant alieni exercitum eius.& inde שְׁבוּי Sabui.ideſt captiuꝰ.& in ge.fe.שְׁבוּיָה Sebuia aut שְׁבִיָּה Sebiia.Eſa.52.Captiua filia ſion. & ī plurali שְׁבוּיוֹת Sebuioth.Geñ.31.Quaſi captiuas gladio.& inde שְׁבִי Sebi.ideſt captiuitas.vt in aliquibꝰ locis predictis. & Nu.31.Tollite ſūmā eorum que capta ſunt. pro quo hebrei legunt.Tolle ſūmā captiuitatis.Ps.67.Captiuam duxiſti captiuitatem.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.& aliquando ſcribitur cum he vel tau in fine & dicitur שִׁבְיָה ſibia.ſiue שְׁבִית Sebith.aut שְׁבָת ſebat vel שְׁבוּת Sebuth.Nu.21.Dedit filios eius in fugam & filias in captiuitatem.Deut.21.& videris in medio captiuorum mulierē pulchram.pro quo hebrei legunt.Et videris in captiuitate mulierem pulchram.ideſt in medio captiuorum: ſicut ē in littera noſtra.& in eodem.30.& reducet te dñs deus tuus in captiuitate tua.2.Paralip.28.Et reducite captiuos quos adduxiſtis.pro quo hebrei legunt. Et reducite captiuitatē quam cepiſtis.Ps.86.Auertiſti captiuitatem iacob.p̄s.125 In conuertendo dominus captiuitatem ſion.Et in eo.Conuerte dñe captiuitatē noſtram.Soph.3.Cum cōuertero captiuitatem veſtram.Item שְׁבוֹ Sebo.Lapis precioſus. Pro quo Beatus hieronymus tranſtulit Achates. Exo. 28. In tertio ligurius achates & ametiſtus.

שָׁבַח Laudare Gloriari. Cōpeſcere mitigare.

שָׁבַח Sabach.Laudare.glorificari.mitigare.ſeu compeſcere.p̄s.62.Labia mea laudabunt te.Ps.105. Et gloriemur in laude tua.Ps.144.Generatio & generatio laudabit opera tua.Et in eo.& labia mea laudabunt te. p̄s.147. Lauda ieruſalem dñm. Sigñat ēt mitigare ſeu cōpeſcere. p̄s.64.Qui cōturbas ꝓfundū maris ſonū fluctuum eiꝰ. Pro quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit compeſcēs ſonitum maris fremitum fluctuum eius.p̄s.88.Motum autem fluctuum eius tu mitigas.Prouer.29. Sapiens differt & reſeruat in poſterum.ideſt mitigat ſiue compeſcit ſpiritum ſuum in poſterum.

שֵׁבֶט Tribus שְׁבָטִים Tribus. Populi. virga. ſceptrum calamus.

שֵׁבֶט Sebet.tribus ſiue familia.virga.baculus. Deut. 29. Vir aut familia aut tribus.Ioſ.4.& dimidiam tribū manaſe.& in eo.7.Et quācūqꝫ tribū ſors inuenerit.Iob.37 Siue in vna tribu ſiue in terra.Et in plurali שְׁבָטִים Sebatim Ioſ.4.Iuxta numerū filiorū iſrael.pro quo he.le.Iuxta numerum tribuū filiorum iſrael.& in eo.7.Et applicuit iſrael per tribus ſuas.Et in eo.18.Remanſerāt aūt filiorum iſrael ſeptem tribus.2.Reg.7.Nunquid loquens locutus ſum ad vnā de tribubus iſrael.Eſa.19.Deceperunt egyptum angulum populorum eius.ideſt tribuum eius. Significat etiam virgam ſeu baculum aut ſceptrum.Exo.21.Qui percuſſerit ſeruum ſuum vel ancillam virga. Ps.2.Reges eos in virga ferrea.Ps.88.Viſitabo in virga iniquitates eorum.Prouer.22.Virga diſcipline fugauit eum.Hiere.10.& iſrael virga hereditatis eius.Significat etiam ſceptrum dominii vel principatus.Geñ.49.Non auferetur ſceptrum de iuda.p̄s 44.Virga equitatis virga regni tui.Eſa.14.Contriuit dominus baculum impiorum: virgam dominantium. Accipitur etiam pro calamo ſcribe.Iudi.5.De zabulō qui exercitum ducerēt ad bellandum.pro quo hebrei legunt.De zabulon trahentes calamum ſcribe.

שְׂבָךְ שְׂבָכָה Rete cancelli macule.

שְׂבָךְ Sabach.Cancellus: ſeu rete.& ſcribitur cum he in fine & dicitur שְׂבָכָה Sebacha.3.Reg.7.Et quaſi in modum retis catenarum ſibi inuicem miro opere contextarum.vbi ponitur tam in ſingulari q̄ in plu.4.Reg.1.Cecíditqꝫ ochozias per cancellos cenaculi ſui.Iob.18.& in maculis eius ambulat.i.in foraminibꝰ retis in modū cancelli facti.vnde premittitur.Miſit enim in rete pedes ſuos. Itē שׂוֹבֶךְ Sobach.i.arbor condenſa & irretita in modū retis.2.Reg.18.Cumqꝫ ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condenſam quercū.De quo vide ſupra in littera ſāmach in dictiōe סְבַךְ Sabach.Item שַׂבְּכָא ſabecha.in lingua chaldaica ſigñat inſtrumentū muſicū.pro quo beatus hieronymus tranſtulit. ſambucam.Dañ.3.Fiſtule & cithare & ſambuce.

שׂוֹבֶךְ condenſa. שַׂבְּכָא ſambuca

שְׁבִיל ſemita שׁוֹבֶל humerus Femur שִׁבֹּלֶת ſpica. שִׁבֳּלִים ſpice שִׁבֹּלֶת Flumen. Fluctus. alueus

שְׁבִיל Sebil.ſemita.p̄s.76. & ſemita tua in aquis multis. Hiere.18.Semitis ſeculi.Item שׁוֹבֶל ſobal.i.humerus Eſa.47.Diſcoopi humerum:reuela crura.& aliqui hebrei dicūt ꝙ ſigñat femur:alii vero ꝙ ſigñat plantā pedis.Item שִׁבֹּלֶת Sibóleth.i.ſpica.Iob.24.& ſicut ſūmitas ſpice cōterētur.& in plu.שִׁבֳּלִים ſibolim.Geñ.41.Septē ſpice aſcēdebāt in culmine vno.Ruth.2.Vadā in agrū & colligā ſpicas Zach.4.Quid ſūt due ſpice oliuarū.ſigñat ēt שִׁבֹּלֶת ſibóleth.alueū fluminis ſeu fluctus aquarū.p̄s.68.& tēpeſtas dimerſit me.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit Et flumē operuit me.Et in eo.Nō me demergat tēpeſtas aque.pro quo btūs hiero.tranſtulit.Ne operiat me fluctus aque.Eſa.27.Ab alueo fluminis vſqꝫ ad torrētē.& inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur illud quod habetur Iudi. 12.Dic ergo ſebóleth:nā erat iuxta alueū fluminis: & rogabat aduerſarios vt ꝑmitteretur ei vt trāſiret flumē. & aduerſarii rñdebant ei:Nūquid ephrateus eſt.quo dicēte nō ſum īterrogabāt eū:dic ergo ſebóleth.i.voca hoc flumē hoc nomine ſebóleth:qui reſpondebat cebóleth.quia ephratei nō poterāt exprimere lr̃am ſin ſed loco eius dicebāt cin. & qđ habetur in aliquibus libris noſtris in predicto loco quod interpretatur ſpica non eſt in hebreo:neqꝫ illud qđ poſtea habetur.ſ.eandē lr̃am ſpicam exprimere non valens.

שַׁבְּלוּל vermis. Teſtudo

שַׁבְּלוּל Sabelul.vermis.p̄s.57.Sicut cera que fluit auferentur.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit. Quaſi vermis tabefactus pertrāſeāt. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat cochleam.

שָׁבִיס Lunula

שָׁבִיס Sebis.Ornamentum muliebre.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.lunulam. & ſolum inuenitur in numero plurali.Eſa.3.Et lunulas & torques.

שָׁבַע Iurare adiurare שְׁבוּעָה שְׁבֻעַת Iuramētū Iuſiurādū שְׁבוּעוֹת Iuramēta שֶׁבַע שִׁבְעָה Septem

שָׁבַע ſabaa.iurare.Geñ.22.ꝑ me metipſū iuraui:dicit dñs Et in eo.24.Et iurauit mihi dicēs.& in eo.25. Iura ergo mihi:& iurauit ei.Deut.6.Et per nomē eius iurabis. & qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis tūc ſigñat adiurare. ſiue cōiurare.i.facere iurare.Geñ.24.Vt adiurē te ꝑ deū celi. Et in eo.& adiurauit me dñs meus dicēs.Exo.13.Eo quod adiuraſſet filios iſrael.Nu.5.Adiurabitqꝫ eā:& dicet. & inde שְׁבוּעָה Sebua ſiue שְׁבֻעַת Sebuath.i.iuramētū: ſiue iuſiurandum.Geñ.26.Complēs iuramentum qđ ſpopondi patri tuo abrahe.Exo.22.Iuſiurādū erit in medio Nu.5.eritqꝫ mulier in maledictionem & in exemplū omni populo. Pro quo hebrei legunt.Eritqꝫ mulier in maledictionē & i iuramentū.ſ.imprecationis:vt dicant iurando taliter mihi contigat ſicut illi mulieri.Iudi.21.Grandi enim iuramēto ſe conſtrinxerant.Eſa.65.Et dimittetis nomen veſtrum in iuramētū electis meis.& in plu.שְׁבוּעוֹת Sebuoth.Abach. 1.Iuramenta tribuū que locutus es. Ezech.21. Sabbatorū ocium imſtans. Pro quo hebrei legunt. Iuramenta iuſiuranda eis.Poteſt etiam legi ſic.Septimane eis. & quia ſeptima dies dicitur ſabbatum: ideo poterit eſſe ſenſus ſicut ī littera nr̃a.Item שֶׁבַע ſébaa ſiue שִׁבְעָה Sibaa.ideſt ſeptem.ſed qñ eſt generis maſculini: tunc ſcribitur cum he in fine:& quando eſt generis femenini: tunc ſcribitur ſine he.Geñ.21.Quid ſibi volunt ſeptē agne iſte.Leuit.23.Offeretiſqꝫ cum panibꝰ ſeptem agnos immaculatos.Et in eo.25. Nu-

merabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum.ideſt ſepties
ſeptem.Iudi.14.Septem igitur diebus conuiuii flebat
ante eum.1.Reg.16.Adduxitq; iſai ſeptem filios ſuos.
Plurimi. Ponitur etiam pro pluribus.1.Reg.2.Donec ſterilis peperit
plurimos.Vnde beatus Gregorius in homelia ſuper illud
euangelii luce.7.Rogabat autem illum quidam de phariſeis.
Sic ait.quia enim ſeptem diebus omne tempus comprehenditur:
recte ſeptenario numero vniuerſitas deſignatur.
שֶׁבַע hec gregorius.Significat etiam שֶׁבַע Sébaa ſepties ſiue
Septuplū ſeptuplum.Leuit.16.Addam correctiões veſtras ſeptuplū.
ſepties. Prouer.14.Septies cadit iuſtꝰ:& reſurget.ideſt pluries.ſcribitur
שִׁבְעָתַיִם etiã pluraliter:& dicitur שִׁבְעָתַיִם Sibaatháim.Geñ.
Septuplū. 4.Omnis qui occiderit cain ſeptuplū punietur.Ps.12.purgatum
ſeptuplum.Ps.78.Et redde vicinis noſtris ſeptuplū
in ſinu eorum.Prouer.6.Deprehenſus quoq; reddet ſeptuplum.
ſeptēplicit Eſa.6.Et lux lune erit ſeptempliciter.Ponitur etiam
שִׁבְעָתַיִם שִׁבְעָתַיִם Sebaatháim.pro ſeptem.2.Reg.21.Et ceciderunt
ſeptem. hi ſeptem ſimul.Et inde שְׁבִיעִי Sebii.ideſt ſeptimꝰ.Geñ.2.
שְׁבִיעִי **ſeptimus** Compleuitq; deus die ſeptimo opus ſuum.Iudi.14.Cum
q; adeſſet dies ſeptimus.1.Paralip.2.Septimum dauid.&inde
שִׁבְעִים שִׁבְעִים Sibiim.ideſt ſeptuaginta.Nu.33.Et ſeptuaginta
ſeptuaginta palme.Ps.89.Dies annorum noſtrorū in ipſis ſeptuaginta
שָׁבוּעַ annis.& ide שָׁבוּעַ Sabúa.ideſt ſeptimana:ſiue hebdomada.
Hebdomada. Geñ.29.Imple hebdomadam dierum huius copule.&
in eo.& hebdomada trāſacta.Dañ.9.Confirmabit autem
pactum multis hebdomada vna:& in dimidio hebdomade.
שָׁבֻעוֹת & in plurali שָׁבֻעוֹת Sabuoth ſiue שָׁבוּעִים Sabuim.Exo.
Hebdomade 34.Feſtiuitatem hebdomadarum facies tibi.Deut.16.Septē
hebdomadas numerabis tibi.Dañ.9.Septuaginta hebdomade
plenitudo abbreuiate ſūt ſup populū tuū.Põitur ēt ꝑ plenitudine.
Hiere.5.plenitudinē annue meſſis cuſtodiētē nobis.

שָׂבַע שָׂבַע Sabaa.Saturare.ſatiare.replere.Exo.16.Et mane
panes in ſaturitate.pro quo hebrei legunt.Et mane
ſaturare. ſaturabimini panibus.Deut.8.Vt cum comederis & ſaturatus
fueris bñdicas dño deo tuo.Et in eo.31.Cūq; comederint
& ſaturati craſſiq; fuerint.1.Paralip.23.Igitur dauid ſenex
& plenus dierū.i.ſaturatus diebus.2.Paralip.24.Senuit
autem ioiada plenus dierū.ideſt ſaturatus diebus.Iob
10.Saturatus afflictione & miſeria.Prouer.1.Suiſq; conſiliis
ſaturabuntur.Et in eo.19.Et in plenitudine cõmorabitur.
ſatiare. pro quo he.le.Et ſaturatus ſiue ſatiatus commorabitur
Et in eo.25.Ne forte ſatiatus euomas illud.Eccl's.1.Nõ ſaturatur
oculus videre.& in eo.4.Nec ſatiātur oculi eius.Hiere.5.
Et ſaturaui eos & mechati ſūt.Threñ.3.Saturabitur opprobriis.
Ezech.7.Animā ſuā nõ ſaturabunt.Amos.4.vt
biberent aquam:& non ſunt ſatiate.Mich.6.Tu comedes
& non ſaturaberis.Ponitur etiam pro replere.Iudi.5.Repleti
Repleri prius:pro panibus ſe locauerunt.ideſt qui prius erāt
ſatiati.Iob.14.Et repletus multis miſeriis.Ps.87.quia repleta
eſt malis anima mea.ps̄.89.Repleti ſumus mane miſericordia
tua.Ps.122.Quia multum repleti ſumus deſpectiõe.
Implere ps̄.144.& imples omne animal benedictione.Prouer.14.
Viis ſuis replebitur ſtultus.Et in eo.27.Infernus
& perditio nunq; replebuntur.Eſa.58.& animā afflictam
שֹׂבַע repleueris.Ioel.2.Et replebimini in eis.& inde שָׂבָע ſábaa
ſiue שֹׂבַע Sóbaa.i.ſaturitas.ſatietas.vbertas.fertilitas.Geñ.
Vbertas 41.Septē vbertatis āni ſūt.& in eo.Ecce ſeptē āni vēiēt fertilitatis
Fertilitas magne.& in eo.Obliuiõi tradatur cuncta retro abūdātia.
Abūdātia **ſaturitas.** i.ſatietas.Leuit.26.Et comedetis panē vr̄m in ſaturitate.
Deut.23.Comede vuas quātū tibi placuerit.ꝑ quo he.le.
& comedes vuas iuxta anime tue ſaturitatē.i.vſq; ad ſaturitatē
tuā.Prouer.3.& implebūtur horrea tua ſaturitate.&
aliquando ſcribitur cū he in fine.Eſa.65.& canes impudētiſſimi
neſcierunt ſaturitatē.Ezech.16.Hec ſunt iniquitates
ſodome ſororis tue ſuperbia & ſaturitas panis & abundantia.
Aggei.1.Comediſtis & non eſtis ſatiati.pro quo hebrei
legunt.Comediſtis & non ad ſatietatem.

שָׂבַץ Sabas.coarctare vel ſtringere.ſ.byſſo vel ſerico aut שָׂבַץ
auro:ſicut polymitarii faciūt in capicio veſtimēti ne
facile rūmpatur.aut includere.ſ.auro vel argēto ſicut aurifices
faciunt:qui gēmas auro vel argento includunt.Exo.
28.tunicā lineā ſtrictā.Et in eo.Stringeſq; tunicā byſſo.& **ſtringere.**
in eo.Incluſi auro erunt.& inde מִשְׁבְּצוֹת Miſbeſoth.ideſt **Includere**
capſele auree vel argentee quibus lapides precioſi includūtur. מִשְׁבְּצוֹת
Pro quo btūs hiero.trāſtulit vncinos.Vt in eo.facies & **Vncini.**
vncinos ex auro.& inde שָׁבָץ Sabas.ideſt anguſtia ſiue tribulatio. שָׁבָץ
2.Reg.31.Quoniam tenent me anguſtie.& aliqui **Anguſtia.**
hebrei dicunt q̄ ſignificat tremorem.

שְׁבַק Sabac.In lingua chaldaica ſigñat relinquere vel dimittere. שְׁבַק
Dañ.2.Et regnū eius alteri populo non tradetur.
Pro quo hebrei legunt.Non relinquetur ſiue non dimittetur.
Et in eodem.4.Verūtamen germen radicū eius **Dimittere**
in terra relinquite. **Relinquere**

שָׁבַר Sabar.frangere.confringere.conterere.parere.emere:
ſeu vendere.Exo.9.Omne lignum regionis confregit. שָׁבַר **Cõfringere**
& in eo.12.Nec os eius confringetis.& in eo.23.Et
confringes ſtatuas eorū.Leuit.26.Poſtq̄ confregero baculum
panis veſtri.3.Reg.13.Et confregit eum & occidit.Et
in eodem.Nec leſit aſinū.i.nec confregit.& in eo.zz.quia **Ledere.**
confracte ſunt in aſion gaber.2.Paralip.14.Quia dño cedente **Conterere**
contriti ſunt.Iob.24.Sed conteratur ſicut lignū infructuoſum.
Et in eo.38.Circūdedi illud terminis meis.ꝑ
quo he.le.Et cõfregi ſuper illud terminū meū.i.naturam
quam dedi aque.Ps.33.Vnum ex his non conteretur.ps̄.
50.Sacrificium deo ſpiritus contribulatus:cor contritum
& humiliatum.ps̄.103.Expectabunt onagri in ſiti ſua.Pro
quo hebrei legūt.Confringent onagri ſitim ſuam.ideſt reficient.
& ſic tranſtulit Beatus hieronymus in pſal.iuxta hebraicam
veritatem.ſcilicet reficient onagri.& ſi ſcribatur
cum puncto cebõlet tūc ſignificat expectare ſicut.lxx.tranſtulerunt.
Prouer.6.& ſubito conteretur.Eſa.14.Contriuit
dominus baculum impiorum.Et in eodem.24.Attrita **Atterere**
eſt ciuitas vanitatis.Hiere.8.Sup cõtritionē populi mei
cõtritus ſū.& in eo.19.Et cõteres lagūculā in oculis virorū
& in eo.Sic cõterā populū iſtū & ciuitatē iſtā:ſicut cõteritur
lagūcula.Threñ.2.Perdidit & cõtriuit vectes eiꝰ.Ezech.
6.quia cõtriui cor eorū fornicās.vbi põitur in hebreo verbū
paſſiuū pro actiuo:quaſi diceret quia contritꝰ ſū.& i eo.
26.cõfracte ſunt porte populorū.& in eo.27.Nūc cõtrita
eſt a mari.& inde שֶׁבֶר Séber.i.cõtritio ſiue cõfractio.Eſa. שֶׁבֶר
65.& pre cõtritiõe ſpūs vlulabitis.Ezech.32.Cū induxero **Contritio**
cõtritionē tuā in gētibus.Amos.5.Et nihil patiebātur ſup
cõtritionē ioſeph.& in plu.שְׁבָרִים Sebarim.Iob.41.Et territi שְׁבָרִים
purgabūtur.pro quo he.le.a cõtritiõibus vel cõfractiõibus **Cõtritiões**
purgabūtur vel expiabūtur.& aliqñ ſcribitur cū mem
in principio & dr̄ מִשְׁבָּרִים miſbarim.2.Reg.zz.circūdederunt מִשְׁבָּרִים **Cõtritiões**
me cõtritiões mortis.Sigñat ēt fluctus maris:eo quod **Fluctus.**
cõfringūtur ad inuicē.Ps.41.oĩa excelſa tua & fluctꝰ tui ſuper
me trāſierūt.ꝑ quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.
Omnes gurgites tui & fluctus tui.ps̄.87.Et omnes
fluctus tuos induxiſti ſuper me.Ps.91.Mirabiles elationes
maris.ideſt fluctus maris.& inde שִׁבָּרוֹן Sibaron.ideſt contritio. שִׁבָּרוֹן
Ezech.21.Et ingemiſce in cõtritiõe lūborū.Sigñat **Contritio.**
ēt p̄dicta dictio parere:dictū a cõfractiõe ſecūdinarū.Eſa. **Parere.**
66.Nunquid ego qui alios parere facio:nõ pariam.Et inde מַשְׁבֵּר
Maſber.i.partus ſiue vulua ſeu matrix mulierum

eo quod in partu frāgitur & cōteritur & aperitur. Eſa.37. Quia venerūt filii vſq; ad partū. vbi ponitur pro partu. Oſee.13. Nunc ergo nō ſtabit in cōtritiōe filiorum. ꝑ quo he.le. In vulua ſeu in matrice filiorū. Sigñat ēt ꝑdicta dictio emere. Geñ.41. vt emerēt eſcas. Eſa.55. emite & comedite. & in eo. Venite & emite abſq; argento & abſq; vlla cōmutatiōe. Sigñat ēt vēdere. Geñ.41. Et vendebat egyptiis. & in eo. Atq; ad eius nutū frumenta populis vendebātur. Et in eo.47. Ex quibus oēm pecuniam congregauit pro venditione frumēti. Deut.1. Alimenta ꝑcio vende nobis. Amos.8. & venūdabimus merces. Et in eo. Et quiſquilias frumenti venūdabimus. & inde שֶׁבֶר Seber.i.frumentum ſiue alimentū. Geñ.42. Audiens autem iacob ꝙ alimenta venderentur in egypto. Et in eo. Et ferte frumenta que emiſtis in domos vr̄as. & in eo. At illi portātes frumenta in aſinis ſuis. Sigñat ēt שֶׁבֶר Seber. interpretationē ſomnii. Iudi.7. Cūq; audiſſet gedeon ſomniū & interpretationem eius.

Partuӧ. Contritio. Vulua. Emere. Vendere. Venundaꝛ שֶׁבֶר Alimentū. frumentū שֶׁבֶר Interpretatio.

שָׂבַר Sabar. expectare. ſperare. cōſiderare. Ruth.1. Si eos expectare velitis. Ps.144. Oculi oīum in te ſperant. Eſa.38. Nō expectabūt qui deſcendūt in lacū veritatem tuam. & inde שֵׂבֶר Seber.i.expectatio vel ſpes. Ps.145. Spes eius in domino deo ipſius. Significat etiam conſiderare. Nee.2. Et conſiderabam murum ieruſalem.

שָׂבַר Expectare Sperare. שֵׂבֶר Spes. Cōſideraꝛ.

שְׁבַשׁ Sabas. in lingua chaldaica ſigñat turbari ſiue īſipiētē vel inſanū eſſe. Dañ.5. Sed optimates eius turbabantur.

שְׁבַשׁ Turbari.

שָׁבַת Sabath. quieſcere. requieſcere. ſabbatizare. ceſſare. vacare. deſinere. ōmittere. Geñ.2. Et requieuit in die ſeptimo ab omni opere quod patrauerat. Exo.34. Die ſeptimo ceſſabis arare & metere. pro quo he.le. Et die ſeptimo requieſces: in aratura & in meſſe quieſces ſiue ceſſabis. Leuit.23. A veſpe vſq; ad veſperā celebrabitis ſabbata vr̄a pro quo he.le. Quieſcetis ſabbatis veſtris: ſiue ſabbatizabitis ſabbata vr̄a. & in eo.25. Sabbatizetis ſabbatū dn̄o. pro quo he.le. Requieſcet ſiue ſabbatizabit terra ſabbatū dn̄o. Et in eo.26. Sabbatizabit & requieſcet in ſabbatis ſolitudinis ſue: eo quod non requieuerit in ſabbatis veſtris. ſigñat ēt ceſſare. vel deficere. Geñ.2. Quia in illo ceſſauerat ab oī opere ſuo. & in eo.8. Et nox & dies non requieſcent. ideſt non ceſſabunt. Exo.12. In die primo non erit fermentum in domibus veſtris. pro quo he.le. In die primo ceſſare facietis fermētū de domibus vr̄is. Deut.32. Ceſſare faciā ab hominibus memoriā eorū. Ruth.4. Qui non eſt paſſus vt deficeret ſucceſſor familie tue.i. vt ceſſaret. 4.Reg.23. deleuit aruſpices quos poſuerūt reges iuda. pro quo he.le. Et ceſſare fecit aruſpices. Iob.32. ōmiſerūt autē tres viri iſti reſpondere.i. ceſſauerunt. Eſa.14. Quō ceſſauit exactor quieuit tributum. Et in eo.30. Ceſſet a facie noſtra ſanctus iſrael. Et in eo. Superbia tm̄ eſt: quieſce. Threñ.5. Defecit gaudium cordis noſtri.i. ceſſauit. Ezech.33. Et deficiet ſuperbia fortitudinis eius. & inde שֶׁבֶת Sebeth. ſiue שָׁבֶת Sabeth.i. requies ſiue ceſſatio. Exo.21. Ita tm̄ vt operas ei⁹ & impēſas in medicos reſtituat. Pro quo he.le. Ita tamē vt ceſſationē ſiue requiem eius reſtituat.i. illud quod perdidit in ceſſatione operis ſui. z.Reg.22. & comburentur vſq; ad nihilum. pro quo he.le. vſq; ad ceſſationem.i. quoadvſq; ceſſet eſſe: & redigātur in nihilum. Poteſt ēt deriuari a dictione. יָשַׁב Iaſab. que ſignificat ſtare vel ſedere. & tunc erit ſenſus comburentur in ſtatione.i. in loco vbi ſunt. Prouer.20. honor eſt homini qui ſeparat ſe a contentione. pro quo he.le. Honor eſt homini ceſſatio a contentione. & inde שַׁבָּת Sabath. ideſt requies vel ſabbatum. & eſt in hebreo communis generis. vt Exo.16. In die autem ſeptima ſabbatum eſt domini. Leuit.23. Sabbatum domini eſt. & in eodem.25. Sed erūt vobis in cibum. Pro quo hebrei legūt. Et erit ſabbatum terre vobis in cibum. ideſt fructus quos gignit ī anno requieſcionis vel remiſſionis. Nu.28. Per ſingula ſabbata in holocauſtum ſempiternum. Deut.5. Obſerua diem ſabbati. Eſa.56. Cuſtodiens ſabbatum: ne polluat eum. & aliquādo ſcribitur cum nun in fine & dicitur שַׁבָּתוֹן ſabbatō. Exo.16. Sabbatum requieſcionis eſt. Et in eo. Requies ſabbati ſanctificata eſt dn̄i. Et in eo.31. In die ſeptima ſabbatū eſt requies ſancta dn̄i. & aliqñ ſcribitur cū mem in principio. Threñ.1. & deriſerūt ſabbata ei⁹ & in plu. שַׁבָּתוֹת Sabbathoth. Leuit.32. Exceptis ſabbatis domini. Et in eo.56. Cuſtodite ſabbata mea. Ponitur etiam pro hebdomada. Leuit.25. Septem hebdomadas plenas. & in eodem. Vſq; ad expletionem hebdomade ſeptime. & in eo.25. Numerabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum.

שָׁבַת Requieſcere Sabbatizaꝛ Ceſſare Omittere. Deficere שֶׁבֶת Ceſſatio. שַׁבָּת Sabbatum שַׁבָּתוֹן requieſcio. Requies. שַׁבָּתוֹת Sabbata. Hebdomada.

שָׁגַג Sagag. ignorare. errare.i. neſciens vel per ignorantiam. Leuit.5. Qui orabit pro eo quia neſciens fecerit. Pro quo he.le. & orabit ſiue propiciabitur pro eo ſacerdos & pro ignorātia ſua quā ignorauit: ipſe enim neſciuit & inde שְׁגָגָה Segaga. ideſt ignorantia ſiue error. Leuit.4. Anima cū peccauerit per ignorantiam. Nu.15. Quoniam non ſponte peccauerunt. pro quo hebrei legunt. quia ignorantia eſt. Et in eo. Pro ſe & pro peccato & errore ſuo. Eccl's.10. quaſi per errorem egredientem a facie principis & aliquando ſcribitur cum ſimplici guimal & dicitur מִשְׁגֶּה Miſgue ſiue מְשׁוּגָה meſuga. Iob.19. Nempe ſi ignoraui: mecum erit ignorantia mea. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׁגָה Saga.

שָׁגַג Ignorare Neſcire שְׁגָגָה Ignorātia Error מִשְׁגֶּה Ignorātia

שָׂגָא Saga. multiplicare. augere. creſcere. Iob.8. Aut creſcere carectum ſine aqua. & in eo.12. Qui multiplicat gentes & perdit eas. vide ēt de hoc infra in dictione שָׂגָה Saga. cū he in fine. & inde שַׂגִּיא Sagi.i. multū ſeu multiplicatus aut magnus. Iob.37. Digne eū inuenire nō poſſum⁹: magn⁹ fortitudine. Dañ.2. Et honorē multū accipietis a me. Et in eo. & munera multa & magna dedit ei.

שָׂגָא Creſcere multiplicaꝛ שַׂגִּיא Magnus. Multum

שָׂגַב Sagab. Exaltare. eleuare. erigere. magnificare. protegere. Deut.2. Non fuit vicus nec ciuitas que noſtras effugeret manus. Pro quo hebrei legunt. Non fuit ciuitas que exaltaretur a nobis ſiue ſuper nos. & Beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Iob.5. Et merentes erigit ſoſpitate. Et in eodem.36. Ecce deus excelſus in fortitudine ſua. Ps.106. Et adiuuit pauperem ab inopia. Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ſubleuauit pauperem ab inopia. Ps.138. Confortata eſt & non potero ad eam. Pro quo beatus Hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. excellētior eſt: & non potero ad eām. Ps.148. Quia exaltatum eſt nomen eius ſoli⁹. Prouer.29. Qui ſperat in domino ſubleuabitur. Eſa.9. Eleuabit dominus hoſtes raſin. Et in eodem.30. Et requiſita in muro excelſo. Et in eodem.33. Magnificatus eſt dominus. ideſt exaltatus. Significat etiam protegere. Ps.19. Protegat te nomen dei iacob. Ps.58. Et ab inſurgentibus in me libera me. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Protege me. & inde מִשְׂגָּב Miſgab. ideſt eleuatio: ſeu exaltatio: vel protectio. Ps.9. et factus eſt domin⁹ refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et erit dominus eleuatio oppreſſo: eleuatio opportūa in anguſtia. Ps.58. Quia factus eſt ſuſceptor meus. Pro quo hebrei legunt. Quia factus eſt eleuatio mea ſiue exaltatio mea.

שָׂגַב Exaltare Erigere Excelſū eē Adiuuare Subleuaꝛ. Excellētior eē. Eleuare Protegeꝛ מִשְׂגָּב Eleuatio Exaltatio

שְׁגָה Ignorare. Errare. Decipere. Seducere. Delectari. מִשְׁגֶה Error. Delictū. Ignorātie שִׁגָּיוֹן Ignorātia שִׁגְיֹנוֹת Ignorātie.

שָׁגָה Saga.ignorare.errare.decipere.ſeducere.Leuit.4.Quod ſi oīs turba ignorauerit.Deut.16. Maledictus qui errare facit cecū in itinere.Iob.6.Si quid forte ignorauerim inſtruite me.Et in eo.28. Qui decipit iuſtos in via mala.i.qui errare facit.Prouer.5.Quare ſeduceris fili mi ab aliena.pro quo he.le.quare errabis fili mi in aliena. Et in eo.In multitudine ſtultitie ſue decipietur.i.errabit.Et in eo.19.Neqꝫ ignores ſermones ſciētie. Ezech.45.pro vno quoqꝫ qui ignorauit & errore deceptus eſt. Ponitur etiam pro delectari.Prouer.5.& in amore eius delectare iugiter. Et in eo.20.Quicūqꝫ in his delectabitur nō erit ſapiēs. Poteſt ēt legi.Quicūqꝫ in his errauerit nō erit ſapiens. & inde מִשְׁגֶה Miſge.i.ignorātia ſiue error.Gen̄.43.Ne forte errore factum ſit.& aliqn̄ ſcribitur cū aleph loco he.p̄s.18.Delicta quis intelligit.pro quo he.le.ignorātias quis itelliget. Btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.errores quis intelligit.vide ēt de hoc ſupra in dictiōe שָׁגַג Sagag. & inde שִׁגָּיוֹן Sigaion.i.ignorātia.vt in titulo pſalmi.7.Vbi dr̄ in finem pſalmus dauid quē cantauit dn̄o.pro quo btūs hiero. ī pſ. iuxta he.ve.trāſtulit.pro ignoratiōe dauid:qui cecinit dn̄o & in plu.שִׁגְיֹנוֹת Sigionoth.Abach.3.Oratio Abachuc ꝓphete pro ignorantiis.

שָׂגָה Multiplicare. Creſcere. Apphēdere Obtinere.

שָׂגָה Saga.multiplicare.creſcere.app̄hēdere ſeu obtinere. Iob.8.& nouiſſima tua multiplicētur nimis.& aliqn̄ ſcribitur cū aleph loco he.vt in eo.Aut creſcere carectū ſine aqua.vide ēt de hoc ſupra in dictiōe שָׂגָא Saga.cū aleph in fine.Sign̄at ēt app̄hēdere vel obtinere.Deut.28.app̄hēdēt te.p̄s.72.& abūdātes in ſeculo obtinuerūt diuitias. & aliqn̄ ſcribitur cum duplici ſin & duplici guimal.Eſa.17.In die plātatiōis tue labruſca.pro quo he.le. In die plantationis tue multiplicaberis:ſecundū primā ſignificationem.

שָׁגַח Reſpicere. Intueri.

שָׁגַח Sagach.aſpicere.intueri.p̄s.32.De ꝑparato habitaculo ſuo reſpexit.Cāti.2.reſpiciens per feneſtram. Eſa.14.Qui te viderint ad te inclinabuntur.pro quo hebrei legunt.Ad te aſpicient ſiue te intuebuntur.

שָׁגַל Dormire cū mulier̄ Proſtrari Violare. שֵׁגָל Coniūx. Vxor. Regina

שָׁגַל Sagal.coire.cōiūgi.ſ.actu matrimoniali. dormire. ſ. cū muliere.Deut.28.vxorē accipies & vir alius dormiet cū ea.Ezech.3.vbi nō ꝑſtrata ſis.i. violata. Zach.14. Et mulieres violabūtur.i.dormiēt cū eis.& inde שֵׁגָל Segal i.cōiux:ſiue vxor.p̄s.44.aſtitit regina a dextris tuis. pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Stetit cōiux in dextera tua.Dan̄.5.Vxores & cōcubine tue vinū bibiſtis ī eis.ponitur ēt pro regina.Nee.2.Dixitqꝫ mihi rex & regina que ſedebat iuxta eum.poteſt etiam legi. & coniux ſiue vxor que ſedebat iuxta eum.

שָׁגַע Stupefieri. Inſanire. Furioſū eē Furere. שִׁגָּעוֹן Amentia. Inſania.

שָׁגַע Sagaa.inſanire.ſtupefieri.ſiue attonitū eē.furioſū eē Deut.28.& ſtupēs ad terrorē eorū que videbūt oculi tui.ꝓ quo he.le.& eris inſanus ſiue attonitꝰ vel ſtupēs a viſiōe oculorū tuorū.1.Reg.21.vidiſtis hoīem inſanū q̄re adduxiſtis eū ad me.& in eo.An deſunt nobis furioſi.& in eo. Quia induxiſtis iſtū vt fureret me preſente.4.Reg.9.Ad quid venit inſanus iſte ad te.Hiere.29. Vt ſis dux in domo dn̄i ſup oēm virū arrepticiū.i.furioſū vel inſanū.& inde שִׁגָּעוֹן Sigaon.i.iſania ſeu amētia. Deut.28.Percutiat te dn̄s amētia & cecitate.4.Reg.9.Preceps enim graditur.ꝓ quo hebrei legunt.Cum inſania enim graditur.ideſt ſicut inſanus aut amens vel furioſus.

שֶׁגֶר Primitiuū. Iumenta.

שֶׁגֶר Segar.pecus ſeu armētū.ſ.primitiuū ſeu recēs natū. Exo.13.Et quod primitiuū eſt in pecoribꝰ tuis.Deut.7.& iumentis & gregibus ouium tuarum.

שִׂגְשֵׂג

שִׂגְשֵׂג Sigſag.Creſcere.multiplicari.De quo vide ſupra ī dictione שָׂגָה Saga.

שַׁד Mamma. שֹׁד Mamilla. שָׁדַיִם Vbera. שֵׁד Demon. שֵׁדִים Demones

שַׁד Sad.vber.māma.Thren̄.4.Sed et lamie nudauerunt māmā. Dicitur ēt שֹׁד ſod.Eſa.60.Sed mamilla regū lactaberis.& in eo.66.Et repleamini ab vbere conſolatiōis eiꝰ. & in plu.שָׁדַיִם Sadáim.Gen̄.49.Benedictiōibus vberū & vulue.Canti.1.Intra vbera mea cōmorabitur. & in eo.8. Et vbera nō habet.Ezech.23.Ibi ſubacta ſunt vbera. & in eo.& cōfracte ſunt māme pubertatis ſue.& in eo. Vbera tua lacerabis.Oſee.9.& vbera arentia.Item שֵׁד Sed.i. demon & ſolum inuenitur in numero plu.ſ.שֵׁדִים Sedim.Deut.32 Immolauerunt demoniis & non deo.

שָׁדַד Depredari Deuaſtare Vaſtare. Predari. Depopulari שׁוֹדֵד Vaſtator. שֹׁד Rapina. Vaſtitas. שַׁד Erumna. Miſeria. שַׁד Mamilla. שַׁדַּי Omnip̄o. Dominus Sublimis deus. שִׁדָּה Scyphus. שִׁדּוֹת Vrceoli. שָׁדַד Sarrire. ſulcos confringere. שָׂדִים Silueſtria.

שָׁדַד Sadad. Depredari.vaſtare.deuaſtare.depopulari.terrā vomere vel ſarculo ſcindere:aut ſarrire. Iob.24. Vim fecerūt depredātes pupillū.Ps.90.Ab incurſu & demonio meridiano.pro quo hebrei legunt. A morſu deuaſtātis meridie.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit. A morſu inſanīetis meridie.Prouer.11.Supplātatio peruerſorū vaſtabit illos.& in eo.19.qui affligit patrē & fugat matrē.pro quo he.le.Qui deuaſtat ſiue depredatur patrē: fugat matrē.& in eo.24.Ne vaſtes requiem eius. Eſa.15. Quia nocte vaſtata eſt ar moab.& ī eo.33.ve q predaris:nōne & ipſe predaberis.& in eo.Cū cōſumaueris depredationem: depredaberis.Hiere.4.ve nobis quia vaſtati ſumus Et in eo.Vaſtata ſunt repēte tabernacula mea.& in eo.5.lupus ad veſperā vaſtabit eos.& in eo.47.In quo vaſtabuntur oēs filii tui.& in eo.49.& vaſtate filios oriētis.Ezech.32.& vaſtabūt ſupbiā egyptiorū.Oſee.10. Depopulabitur aras eorū.& in eo.& oms̄ munitiōes tue vaſtabūtur.Ioel.1. Depopulata eſt regio nr̄a.Mich.2.Depopulatiōe vaſtati ſumus.Naū.3.Vaſtata eſt niniue.& inde שׁוֹדֵד Soded.i. deuaſtans ſiue vaſtator.Eſa.16.A facie vaſtatoris.Hiere.6. quia repēte veniet vaſtator ſup nos.& inde שׁוֹד Sod ſiue שֹׁד ſad i.vaſtatio:ſiue deuaſtatio aut vaſtitas;ſiue depd̄atio. Prouer.24.quia rapinā meditabitur mēs eorū. Eſa.13.Quaſi vaſtitas a dn̄o veniet.& in eo.16.Cōſumatus eſt miſer. pro quo he.le.cōſumata eſt vaſtitas:ſiue deuaſtatio vel depredatio.& in eo.22. Nolite incūbere vt cōſolemini me ſup vaſtitatē filie populi mei.& in eo.60.vaſtitas & contritio ī viis eorū.ponitur ēt שַׁד ſad.ꝓ erūna.p̄s.31.Cōuerſus ſum in erūna mea.& btūs hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit Verſatus ſum in miſeria mea.De quo vide ſupra in dictione לְשַׁד leſad.Sign̄at ēt שַׁד ſad.ſiue שׁד ſod māmillam ſeu vber.de quo vide ſupra in dictione שַׁד Sad. & inde שַׁדַּי Sadai.pro quo btūs hiero.trāſtulit oīpotētē.eo q̄d pōt deuaſtare vel mutare naturā elementorū & terreſtriū & celeſtium:qn̄ oportet miracula facere.Gen̄.17.Ego deus oīpotēs Exo.6.apparui abraā iſaac & iacob ī deo omnipotēti. Iob 22.Eritqꝫ omp̄s cōtra hoſtes tuos.& in eo.Ab oīpotēte nō ſunt abſcōdita tp̄a.Eſa.13.Quaſi vaſtitas a dn̄o veniet.pro quo he.le.quaſi vaſtitas ab oīpotente veniet.pōt ēt legi.q̄ſi vaſtitas a vaſtatore veniet.Ezech.1.Quaſi ſonum ſublimis dei.ꝓ quo he.le.quaſi ſonū omnipotentis. Item שִׁדָּה ſida ideſt ſcyphus. & in plurali שִׁדּוֹת Sidod.pro quo ipſe tranſtulit vrceolos.Eccl's.2.ſcyphos & vrceolos. & dicunt aliq hebrei ꝙ ſignificat quedam inſtrumēta muſica. & illud q̄d ſequitur in miniſterio ad vina fundēda non eſt in hebreo. Sign̄at etiam predicta dictio שָׁדַד Sadad terram vomere vel ſarculo ſcīdere:aut humū ſarrire:ſeu ſulcos facere. Eſa.28.Proſcindet & ſarriet humū ſuā.Oſee.10.Confringet ſibi ſulcos iacob.& inde שָׂדִים Sidim.ideſt campi ſeu campeſtria vel ſilueſtria.Gen̄.14.Duxerūt aciē cōtra eos in valle ſilueſtri.& in eodē. Vallis autem ſilueſtris habebat puteos multos.vide etiam de hoc in dictione ſequenti.

שָׂדֶה Ager.

שָׂדֶה Sade.ager.campus.aut locus campeſtris.Regio.prouincia.Gen̄.4.Cumqꝫ eſſent in agro.& in eodē.24.

Terra. Campus. Regio. שָׂדוֹת agri. שָׂדִים agri. Regiones mamma.

Et egreſſus fuerat ad meditandum in agro. & in eodē.27. Quaſi odor agri pleni.Leuit.25. Suburbana autē eorū nō veneant. ꝓ quo hebrei legūt. Et ager ſuburbani eorum nō veneat.Nu.20. Nō ibimus per agros neqꝫ p vineas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. non ibimus per agrū neqꝫ per vineam.4.Reg.8.Clamans ad regē ꝓ domo ſua & pro agro ſuo.Nee.5. Et agrum non emi.Prouer.31.Conſiderauit agrum:& emit eum.Hiere.32.Eme tibi agrum meum. Ezech.17.Et poſuit illud in terra pro ſemine.i.in agro.Et in eodē. Que in terra bona ſuper aquas multas plātata eſt.i.in agro bono.Et aliqñ ſcribitur cū iod in fine loco he.ps̄.8.Inſup & pecora campi.ps̄.96.Gaudebunt cāpi & omnia que ī eis ſūt. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.gaudebit campus & omnia que in eo ſunt. Ponitur etiā pro regione vel ꝓuincia.Geñ.14.Et percuſſerūt omnē regionē amalechitarum.Ruth.1.Vt peregrinaretur in regione moab.1.Reg.6. Fuit ergo arca dñi in regione philiſtinorū ſeptē mēſibus.Hiere.40.Qui diſperſi fuerāt per regionē.Oſee.12. Fugit iacob in regionem ſyrie. & in plurali שָׂדוֹת Sadod.1.Reg.8.Agros quoqꝫ veſtros & vineas & oliueta vr̄a optima tollet.Hiere.32. Agri pecunia ementur. Reperitur etiam שָׂדִים Sadim. ſecundū terminationē pluralem maſculinorum.3.Reg.2.Vade in anathoth ad agrū tuū. Pro quo hebrei legunt. Ad agros tuos. Eſa.32.Super regiones deſiderabiles.Mich.2.Qui regiones nr̄as diuidat.& inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur שַׁד Sad ſiue שֹׁד ſod.quod ſigñat mamā ſeu mamillā.De quo ſupra dictū eſt ī dictiōe שַׁד ſad.

שַׁדַּי omnipotēs

שַׁדַּי Saddai. omnipotens. De quo vide ſupra in dictione שָׁדַד Sadad.

שָׂדַם Exareſcere שְׂדֵמָה arua שַׁדְמוֹת שְׁדֵמוֹת Suburbana Conuallis regio mortis.

שָׂדַם Sadam. exareſcere. Eſa.37. Et herba tectorum que exaruit: anteqꝫ matureſceret. Item שְׂדֵמָה Sedema.i. campus ſiue aruū. Abach.3. Et arua non afferent fructum. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. & aruū non faciet fructū.Et in plurali שַׁדְמוֹת Sadmod. vel שְׁדֵמוֹת Sedemod Pro quo beatus hieronymus trāſtulit ſuburbana. Deut.32. De vinea ſodomorū vinea eorum:& de ſuburbanis gomorre. Eſt etiā nomen propriū vallis prope ieruſalem.4.Reg.23.Foras ieruſalē:in cōualle cedron. Pro quo in hebreo habetur in ſadmoth cedrō.Hiere.31.Et vniuerſam regionem mortis. Pro quo in hebreo habetur.& vniuerſā ſedemoth.i.vniuerſam cōuallem ſic noīatam. Sed ſi diuidatur predicta dictio ī duas dictiones: tūc ſignificat regionem mortis ſicut eſt in littera noſtra.

שָׁדַף arere. areſcere. שִׁדָּפוֹן aer corruptio.

שָׁדַף Sadaph.arere. exareſcere. Geñ.41. Alie quoqꝫ totidē ſpice tenues & percuſſe vredine.i.arefacte.4.Reg 19.Herba tectorū que arefacta eſt. & inde שִׁדָּפוֹן Sidaphon.i.ventus vrens. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit aerē corruptum.Deut.28.Et aere corrupto & rubigine.

שְׂדֵר שְׂדֵרוֹת laquearia שְׁדַר laborare

שְׂדֵר Séder.tabulatum.ſiue ordo tabularum.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.שְׂדֵרוֹת ſederoth.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit laquearia.3.Reg.6.Texit quoqꝫ domū laquearibus cedrinis. & aliqñ ſcribitur cū ſámech loco ſin.De quo vide ſupra in dictione סֶדֶר ſéder. Itē שְׁדַר Saddar in līgua chaldaica ſigñat laborare. ſiue operā dare aut mittere vel emittere. Dañ.6.Laborabat vt erueret illū.

שֶׂה agnus. ouis Pecus tries. Grex

שֶׂה Se.agnus.pecus.Geñ.22.Vbi eſt victima holocauſti.ꝓ quo he.le. Vbi eſt agnus holocauſti.& in eo. Deus prouidebit ſibi victimā holocauſti. Leuit.2. Siue bos ſiue ouis non imoletur vna die cū fetibus. Deut.14. Bouē ouē & capram.Ezech.34. Ecce ego iudico īter pecus pingue & macilentū.& in eo.45. Et arietē vnū de grege.vbi ponitur ꝓ ariete.Ponitur etiam pro grege.Hiere.50. Grex diſperſus iſrael.& aliqñ ſcribitur cū iod loco he.Exo.22. Nō videbis bouē fratris tui aut ouē errantem.1.Reg.14. Vt adducat ad me vnuſquiſqꝫ ouem ſuā.

שָׂהֵד Teſtis Teſtificaſ. שָׂהֲדוּתָא teſtiōnium

שָׂהֵד Sahad.teſtis.ſeu conſcius.Iob.16.Teſtis meus & conſcius me⁹ in excelſis.& ī lingua chaldaica ſignificat teſtificare ſiue teſtimoniū reddere.Et inde שָׂהֲדוּתָא Sahadutha.i.teſtimoniū. Geñ.31. Quē vocauit labā tumulū teſtis ideſt tumulū teſtimonii.

שֹׁהַם onyx

שֹׁהַם Soham.onyx. lapis precioſus coloris vnguis. Geñ.2.Ibi inuenitur bdeliū & lapis onychinus.Exo.25. Lapides onychinos & gēmas

שַׂהַר שַׂהֲרֹנִים Bulle

שַׂהַר Sahar.ornamentum equorū ſeu camelorum.Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.שַׂהֲרֹנִים Saharonim.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit bullas.Iudi.8. Et tulit ornamenta & bullas de collo camelorum.

שׁוֹא שׁוֹאָה calamitaſ Sonitus. Tēpeſtas. deſolata. תְּשֻׁאוֹת Sonitus Clamores

שׁוֹא So.tempeſtas.ſonitus.clamor.fremitus.deſolatio.vanum.vacuū.inane.& ſcribitur cum he ī fine & dicitur שׁוֹאָה Soa.Prouer.1. Cum irruerit repētina calamitas. Pro quo he.le. Cum venerit quaſi ſonitus vel tempeſtas timor veſter.i.illud quod timebatis. Poteſt etiā deriuari a dictiōe שָׁאָה Saa. & ſignificare calamitatem ſicut eſt in littera nr̄a: vt ſupra dictū eſt.Ezech.38. Aſcendens aūt quaſi tēpeſtas. Ponitur etiam pro inuio & deſolato.Iob.38. vt impleret inuiā & deſolatā.Et in plu. תְּשֻׁאוֹת Theſuoth.Iob.36.Que ꝓtegūt cuncta deſup.Pro quo he.le. Clamores vel ſonitus tētorii ſui.& in eo.39.Clamorē exactoris nō audiet. Quod ī hebreo legitur pluraliter.ſ.clamores exactoris.Zach.4.& exequabit gr̄am gr̄e eius.Pro quo he.le.Clamores gr̄e gratie ſibi:ſiue ſonitus gr̄a gratia ei Poteſt etiā deriuari a dictione שָׁוָה Saua que ſignificat exequare: ſicut eſt in littera nr̄a vt infra dicetur.Item שָׁוְא Sau.i. vanū ſeu fruſtra: vel inane aut vacuū.Exo.28. Non aſſumes nomen dñi dei tui in vanum.Iob.15. Non credet fruſtra errore deceptus. & in eo.35.Nec eni fruſtra audiet deus.ps̄.11. Vana locuti ſunt vnuſquiſqꝫ ad proximū ſuum. ps̄.23. Qui nō accepit in vanum aīam ſuā.Ps.25.Non ſedi in cōcilio vanitatis.ps̄.30.Odiui obſeruātes vanitates ſupuacue.ps̄.126.In vanum laborauerunt qui edificant eā.& in eodē.Fruſtra vigilat qui cuſtodit eam.Prouer.30.Vanitatē & verba mēdacii longe fac a me. Hiere.2.Fruſtra ꝑcuſſi filios vr̄os.& in eodē.6.Fruſtra conflauit conflator. Ponitur etiā pro mendacio vel falſo.Exo.23.Non ſuſcipias vocem mendacii. Threñ.2.Prophete tui viderunt tibi falſa & ſtulta.& in eodem. Viderunt autem tibi aſſumptiones falſas.

שָׁוְא Vanum Fruſtra. Vanitas mendaciū Falſa

שׁוּב Reuertere Cōuertere Vertere auertere. Redire.

שׁוּב Sub.vertere.reuertere. reuerti.cōuertere.redire.reducere.reddere.retribuere.reſpōdere.habitare.Geñ.15. Quarta autē generatione reuertentur huc. & in eo.16.Reuertere ad dñam tuā.Exo.4. Reuertar ad fratres meos. & ī eodē.14.Donec reuertamur ad vos.Leuit.25.Reuertetur homo ad poſſeſſionē ſuā.Nu.10.Reuertere dñe ad multitudinē iſrael.Ioſ.5.Et circūcide ſecūdo filios iſrael.ꝓ q̄ he.le. Et reuertere circuncide ſecundo filios iſrael.i.iterū circuncide ſecundo filios iſrael.4.Reg.20. Sed reuertatur retrorſum decē gradibus.Iob.17.Oīs vos cōuertimini & venite.ps̄.6 Cōuertere dñe:eripe aiam meā.Eccl̄.1.Et in circulo ſuo reuertitur.& in eodē.9.Verti me ad aliud. Canti.6.Reuertere reuertere ſulamitis:reuertere reuertere & ītueamur te.Eſa.6. Et cōuertatur & ſanem eum. & in eodem.38.& reuerſus eſt ſol decē lineis.& in eo.55.Et vltra nō reuertetur. & in eodē.59. Auerſi ſumus ne iremus poſt deū noſtrū.Et in eo.Qui redeunt ab iniquitate.Hiere.4.Si reuerteris ad me iſrael dicit dñs: ad me reuertere.& in eo.14.Reportauerūt vaſa ſua vacua.ꝓ quo he.le.Reuerſa ſunt vaſa ſua vacua Et in eo.31. Poſtqꝫ cōuertiſti me.& in eo.40. Et mecū noli

venire:ſed habita apud godoliam.Pro quo he.le.Et adhuc
ille non reuertebatur:& reuertere ad godoliã.Ezech.16.Reuertentur
ad antiquitatẽ ſuã. & in eo.46. Et reuertetur ad
principem.& ĩ eo.47.Cũq; me cõuertiſſem. Oſee.12.Et
tu ad dñm deũ tuũ cõuerteris.& in eodẽ.14.Conuertere iſrael
ad dñm deũ tuũ.& in eo.Cõuertentur ſedentes in vmbra
ei⁹.Naũ.2.quia ſicut reddidit dñs ſuperbiã iacob:ſic ſuperbiã
iſrael.ꝓ quo he.le. Sicut cõuertit dñs ſuperbiã vĩcelſitudinem
iſrael. Et inde verbum tertie cõiugationis quod
ſignificat reuerti facere.ſiue reducere:aut retribuere:vel reſpondere.
Reducere Geñ.14.Reduxit omnẽ ſubſtãtiã.& in eodẽ.24.
Filiũ tamen meũ ne reducas illuc.& in eo.43.Et illã quã inueniſtis
Reportaꝛ in ſacculis vr̃is reportate.i.reducite.& ĩ eodẽ.44.
Reportauimus ad te de terra chanaã.i.reduximus.Exo.10.
Reuocare Reuocauerunt moyſen & aaron ad pharaonẽ.i.reuerti fecerũt.
1.Reg.6.Et reducite vitulos earũ domi.Pro quo he.le.
Reuerti facite ſiue reducite vitulos earũ in domũ. Et in
Reddere eodem.Sed quod debetis ei reddere pro peccato.& in eodẽ
Quid eſt quod pro delicto reddere debemus. & in eodem.
Soluere Et vaſa aurea que ſoluiſtis ei ꝓ delicto.i.reddidiſtis ſeu retribuiſtis.
p̃s.50.Redde mihi letitiã ſalutaris tui.p̃s.71.Reges
Offerre tharſis & inſule munera offerent.i.reducent vel retribuent.
p̃s.87.Auertiſti ab ira indignationis tue. pro quo he.le.Auertere
feciſti ab ira indignationem tuã:ſiue indignationis
Retribueꝛ tue.p̃s.115.Quid retribuã dño. Eſa.38.Ecce ego reuerti faciã
Reuerti facere. vmbrã linearũ. & in eodẽ.42. Nec eſt qui dicat:redde.
Hiere.29. Et reducam vos ad locum iſtum. & in eodem.
33.Et cõuertã cõuerſionẽ iuda.ꝓ quo he.le. Et cõuertere faciam
ſiue reducã conuerſionem iuda.& in eo.2. Reducã cõuerſionẽ
ſoluere corũ.Ponitur etiã pro ſoluere.4.Reg.3.Et ſoluebat
Reſpõdeꝛ regi cẽtũ millia agnorũ. Significat etiã reſpõdere.Iob.
6.Reſpondete obſecro abſq; contentione.& in eo.20.Idcirco
cogitationes mee varie ſuccedũt ſibi.ꝓ quo he.le.Idcirco
cogitationes mee reſpondent mihi.& in eodẽ.33.Reſpõde
ſi habes quid loquaris.Prouer.18.Qui pri⁹ reſpõdit q̃
Habitare. audiat.Põitur etiã pro habitare.p̃s.22.Et inhabitem in domo
dñi in longitudine dierũ.Ezech.35. Ciuitates tue non
habitabuntur.Vide etiã de hoc ſupra in dictione יָשַׁב Iaſab
& aliqñ ſcribitur cum duplici beth.p̃s.22.Aĩam meã cõuertet.
Eſa.49.vt reducã Iacob ad eum.& in eo.58.Auertens
ſemitas in quietem.Hiere.3.Cõuertimini filii reuertẽtes.i.
auertẽtes ſeip̃os a via recta.& in eodẽ.8. Et qui auerſus eſt
nõ reuertetur:quare ergo auerſus eſt populus iſte in ieruſalem
auerſione cõtentioſa.Ezech.38. Que reuerſa eſt a gladio.
& in eodẽ.39.Et reduxero eos de populis.Mich.2.Cũ
reuertatur qui regiones nr̃as diuidat.Significat etiã decipere.
Eſa.47. Sapiẽtia tua & ſcientia tua decepit te. Vide etiã
שׁוּבָה de hoc ſupra in dictione שָׁבַב Sabab. & inde שׁוּבָה Suba.ſiue
מְשׁוּבָה מְשׁוּבָה Meſuba.i.cõuerſio ſiue redit⁹ vel auerſio.Eſa.30.
Si reuertamini & quieſcatis:ſalui eritis.ꝓ quo he.le. In conuerſione
Cõuerſio. & quiete ſalui eritis.Oſee.11.Et populus meus pẽdet
Reditus ad reditũ meũ. Significat etiã auerſionẽ vel auerſatricem.
Auerſio. Prouer.1. Auerſio paruulorũ interficit eos. Hiere.2.
auerſatrix Et auerſio tua increpabit te.& in eo.3. Que fecerit auerſatrix
iſrael.& in eo. Iuſtificauit animã ſuã aduerſatrix iſrael.
& in eodem.8.Quare auerſus eſt populus iſte in ieruſalem
תְּשׁוּבָה auerſione contentioſa.& inde תְּשׁוּבָה Theſuba ſiue שַׁבַת Sebath
שַׁבַת aut שְׁבוּת Sebuth.i.reditus:ſiue cõuerſio.2. Reg.11.Factũ
שְׁבוּת eſt autẽ vertẽte anno.i.in reditu anni.p̃s.125.In cõuertendo
Reditus dñs captiuitatem ſion.Pro quo hebrei legunt.In cõuertendo
Cõuerſio. dñs cõuerſionem ſion.Poteſt etiam deriuari a ſupradicta
dictiõe שָׁבָה Saba.que ſignificat captiuare ſicut eſt
in littera nr̃a.Hiere.3.Et cõuertã cõuerſionẽ ppl̃i mei. & in
eodem. Ecce ego cõuertam cõuerſionem tabernaculorum
iacob.& in eodem.33. Reducam enim cõuerſionem terre.

שׂוּב Sub.caneſcere.i.canum ſeu decrepitũ eſſe.ſeneſcere.
1.Reg.1.Ego autẽ ſenui & incanui.& inde שֵׂיבָה Seba שׂוּב **ſeneſcere**
ideſt canicies.ſenectus ſiue ſeniũ.Leuit.19.Coram cano capite שֵׂיבָה
conſurges.3.Reg.14. Quia caligauerãt oculi eius pre **Canus.**
ſenectute.Prouer.20.Et dignitas ſenum canicies. Oſee.7. **ſenectus**
Sed & cani effuſi ſunt ĩ eo.ꝓ quo hebrei le.Canicies effuſa **Canicies**
eſt in eo.& inde שָׂב Sab.i.canus ſeu ſenex.Iob.11. Et ſenes שָׂב
& antiqui ſunt in nobis. **Canus.**

שׂוּד Sud.linire.leuigare.ſ.calce.Deut.27. Et calce leuigabis שׂוּד
eos.& in eodẽ. Et leuigabis eos calce. Et inde שִׂיד **Leuigare**
Sid.i.calx.vt in predictis locis.Ponitur etiam ꝓ cinere.Eſa. שִׂיד
33.Et erunt populi q̃ſi de incendio cineris. Amos.2.Quia **Calx.**
incenderit oſſa regis idumee vſq; ad cinerem. **Cinis**

שָׁוָה Saua.equare.adequare.equiperare.equalem eſſe.ponere. שָׁוָה
prodeſſe. Prouer.3.Et omnia que deſiderantur **Cõparare**
huic non valent comparari.i.adequari.& in eo.25.Ne efficiaris **Equari ei.**
ei ſimilis.Pro quo he.le. Ne ſis ei equalis. & in eodẽ.
27. Et litigioſa mulier comparatur.i.adequatur. Eſter.7.
Nunc aũt hoſtis noſter eſt:cuius crudelitas redũdat in regẽ
Pro quo hebrei legunt. Quia non equat ſiue equiperat hoſtis
in dãnum regis. Poteſt etiam legi.quia non ꝓdeſt. Eſa. **adequare.**
28.Nõne cum adequauerit faciẽ eius. & in eo.40.Cui aſſimilaſtis
me & adequaſtis.Threñ.2. Cui exequabo te & cõſolabor **Exequare**
te.Oſee.10. Fruct⁹ adequabitur ei.Significat etiam
ponere vel preponere.p̃s.15. Prouidebã dñm in conſpectu
meo ſemper. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.
Prepoſui dñm in conſpectu meo ſemper.p̃s.17.Qui **Ponere** **Imponeꝛ.**
poſuit pedes meos tanq̃ ceruorũ. p̃s.20. Gloriã & magnũ
decorẽ impones ſup eum. p̃s.88. Poſui adiutoriũ ſup potentẽ.
p̃s.118. Iudicia tua non ſum oblitus. Pro quo beatus
hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Iudicia tua ꝓponebã. **ꝓponeꝛ.**
p̃s.130.Si nõ humiliter ſentiebam:ſed exaltaui animã meã.
Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Si non
poſui & ſilere feci animã meã. Significat etiã ꝓdeſſe vel expedire.
Eſter.3. Et optime noſti quod non expediat regno **Expedire**
tuo.& in eodem.5.& cum hec omnia habeam: nihil me habere
puto.Pro quo he.le.Et omnia hec non proſunt mihi.
Iob.33.Et vt eram dignus non recepi.pro quo he.le.& non **Prodeſſe.**
profuit mihi.Poteſt etiã legi.& non adequauit mihi.i.non
recepi equalia meis delictis. & tũc erit ſenſus ſicut in littera
nr̃a. Et dicũt aliqui hebrei ꝙ a predicta dictione deriuatur
שָׁוְא Sau quod ſignificat vanũ ſiue fruſtra. De quo vide ſupra שָׁוְא **Vanum.**
in dictione שׁוֹא So.

שׁוּחַ Suach.incuruari.inclinari.Prouer.2. Inclinata eſt ad שׁוּחַ
mortem domus eius. De quo vide infra in dictione **Inclinari**
שָׁחַח Sachach.& in dictione שָׁחָה Sacha.& inde שׁוּחָה Sucha שׁוּחָה
ſiue שִׁיחָה Sicha.i.fouea.p̃s.56.Foderũt ante faciem meam שִׁיחָה **Fouea.**
foueam.Prouer.22.Fouea profunda os aliene.Et aliquando
ſcribitur cum thau in fine.p̃s 93. Donec fodiatur peccatori
fouea. Ezech.19. Non abſq; vulneribus ſuis ceperunt
eum.Pro quo hebrei legunt.In foueis ſuis captus eſt.Et ſequitur
metaphorã capture leonis qui capitur in foueis. Poteſt
etiam legi ſic.in interitu ſuo ſiue in internitione ſua captus
eſt.& tũc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. Ponitur etiã שַׁחַת
שַׁחַת Sachath pro interitu vel internitione.p̃s.54. Deduces **Interitus**
eos in puteum interitus.Eſa.51. Et non interficiet vſq; **Internitio**
ad internitionem.Ezech.28. Interficiẽt & detrahẽt te.pro
quo hebrei legunt.In interitum ſiue internitionem detrahent
te.Poteſt etiam legi in foueam detrahent te. Vide etiã
de hoc infra in dictione שַׁחַת Sachath.& in plurali שִׁיחוֹת שִׁיחוֹת
Sichoth.p̃s.118.Narrauerũt mihi iniqui fabulationes.Pro

quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Foderunt
Fouee. mihi iniqui foueas.
שׂוּחַ שׂוּחַ Soach.meditari.loqui.Geñ.24.& egreſſus fuerat ad
Meditari meditãdum in agro. Iudi.5.Et ambulatis in via:loquimini.
Loqui Iob.12.Loquere terre & reſpondebit tibi.p̄s.68.Aduerſum
me loquebantur qui ſedebant in porta. p̄s.118. In
mãdatis tuis meditabor. p̄s.142. In factis manuũ tuarum
meditabar.Prouer.6.Euigilans eloquere cum eis.Eſa.53.
Eloqui Generationẽ eius quis enarrabit.i.quis loquetur. Et inde
Enarrare. שִׂיחַ שִׂיחַ Siach.i.meditatio:vel eloquiũ.3.Reg.18.Forſitã loquitur.
Eloquium pro quo hebrei legunt.Forſitã eſt ei eloquiũ.4.Reg.9.
Noſtis hominẽ & quid locutus ſit.pro quo he.le.Noſtis hominẽ
& eloquiũ eius.Iob.7.Et reuelabor loquens mecum
in ſtrato meo.Pro quo he.le. Et eleuabor eloquio meo:ſiue
exercitatio in meditatione mea.p̄s.54.Cõtriſtatus ſum in exercitatione
mea. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit
humiliatus ſum in meditatione mea. & in titulo pſalmi.
101.vbi dicitur. Et coram dño effudit precem ſuã. Pro quo
beatus hieronymus tranſtulit. Et coram dño ſuderit eloquiũ
ſuum. p̄s.141. Effundo in conſpectu eius orationem
meam. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Effundã in
conſpectu eius eloquiũ meum. Amos.4.Et annuncians homini
eloquiũ ſuum.Poteſt etiã legi meditationẽ ſuam.i.cogitationem
cordis ſui. quod ſoli deo pertinet. Ponitur etiã
pro dolore vel querimonia.1.Reg.1.Quia ex multitudine
Dolor. doloris & meroris mei.
שׁוּט שׁוּט Sut.circuire.diſcurrere.diſpergi.ſ.huc et illuc.remigare.
Circuire Nu.11.Circuibat populus:& colligens illud frã
perãbulat gebat mola.1.Reg.24. Perãbula omnes tribus iſrael.i. diſcurre
vel circue omnes trib⁹ iſrael.& in eodem. Et luſtrata
vniuerſa terra affuerunt.pro quo hebrei legunt. Circuierunt
ſiue diſcurrerunt per vniuerſam terrã.2.Paralipo.16.
Oculi enim dñi contemplãtur vniuerſam terram.Pro quo
hebrei legunt.Oculi enim dñi diſcurrunt.i.circumſpiciunt
per vniuerſam terrã. Iob.1. Circuiui terrã & perãbulaui eã.
Hiere.5.Circuite vias ieruſalem.& in eodẽ.49. Plãgite &
Diſcurrere circuite per ſepes.Zach.4.Oculi dñi qui diſcurrunt in vniuerſam
terrã. ſignificat etiã remigare.Ezech.28.Habitatores
Remigare ſidonii & aruadii fuerunt remiges tui.& in eodem.In aquis
מָשׁוֹט multis adduxerunt te remiges tui.& inde מָשׁוֹט maſot
Remus i.remus. vt in eodẽ.Quercus de baſam dolauerũt ĩ remos
שַׁיִט tuos.& in eo.Omnes qui tenebant remũ.& inde שַׁיִט Sait.
Remiges. i.remiges. Eſa.33.Non tranſibit per eum nauis remigum.
שׁוֹט Item שׁוֹט Sot.i.flagellum.Iob.5.A flagello lingue abſconderis.
Flagellum Prouer.25.Flagellum equo & chamus aſino.Eſa.28.
שׁוֹטִים Flagellum inundans cũ trãſierit.& in plu.שׁוֹטִים Sotim.3.
Flagella. Reg.12.Pater me⁹ cecidit vos flagellis.& aliqñ ſcribitur cũ
שׁוֹטֵט duplici teth & dicitur שׁוֹטֵט Sotet.pro quo beatus hieronymus
trãſtulit offendiculũ.Ioſ.23. Sed erũt vobis in laqueũ
offẽdiculũ & in offendiculũ in latere veſtro.Item שִׁטִּים Sitim.genus
שִׁטִּים eſt arboris.Exo.25.Et ligna ſetim.& in eodem.Arcam de
Setim. lignis ſetim compingite.
שׂוּט שׂוּט Sut.errare.diuertere.ſ.a via recta.Nume.5.Vir cuius
Errare vxor errauerit.De quo vide ĩfra in dictiõe שָׂטָה Sata.
שׂוּךְ שׂוּךְ Such.vallare.ſepire.cooperire.protegere.Iob.1.Nõne
Vallare. tu vallaſti eum ac domũ eius. Oſee.2. Ego ſepiam
Sepire viam tuã ſpinis.& inde מְשׂוּכָה Meſucha.i.ſepis:ſeu cooptoriũ.
מְשׂוּכָה Prouer.15.Iter pigrorũ quaſi ſepes ſpinarũ.Eſa.5.Auferã
Sepes. ſepem ei⁹.& aliqñ ſcribitur cũ ſamach loco ſin. Mich.
7.Et qui rectus eſt quaſi ſpina de ſepe.Significat etiã operimentũ.
Opimentũ Ezech.28.O ĩs lapis p̄cioſus opimentũ tuũ.& inde
שׂוֹכָה שׂוֹכָה ſucha.i.ramus.Iudi.9.& arrepta ſecuri precidit arboris
Ramus. ramũ.& in eo.Igitur certatim ramos de arborib⁹ precidentes
ſequebãtur ducẽ.Pro quo he.le. Preciderunt oĩs populus
vnuſquiſq; ramũ ſuũ.& in plurali שְׂכִים Sichim.i.ſudes. שְׂכִים
Pro quo beatus hiero.tranſtulit clauos. Nu.25. Erunt
vobis quaſi claui in oculis vr̃is. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat Claui.
ſpinas ſeu ramos ſpinarũ.& inde שַׂכִּין ſachin.i.culter שַׂכִּין
ſeu gladi⁹.Prouer.23. Et ſtatue cultrũ in gutture tuo.& Culter.
inde שֻׂכּוֹת Suchoth.Pro quo btũs hiero.tranſtulit ſagenas. שֻׂכּוֹת
Iob.40.Nunquid implebis ſagenas pelle eius.hebrei vero ſagene.
dicunt ꝙ ſignificat cultros ſicut dictio p̄cedẽs.Vnde in predicto
loco ipſi legunt.Nũquid cõcides cultris pellẽ eius.De Cultri.
quo vide ſupra in dictione מְלָא Male.
שׁוּל שׁוּל Sul.ſinus.ſeu ora inferior veſtimenti.ſ.illa pars veſtimẽti שׁוּל
q̄ eſt deorſum ſecus pedes.& ſolũ inuenitur ĩ numero ora iferior
plurali.Exo.28. Deorſum vero ad pedes eiuſdẽ tunice
per circuitũ.Pro quo he.le.Sup oras veſtimẽti per circuitum.
Eſa.6. Et ea que ſub ipſo erãt replebant tẽplum.i.ore
vel fimbrie inferiores veſtimenti.Ponitur etiã pro locis verendis Fimbrie
ſeu pudendis.Naũ.3. Et reuelabo pudenda tua in facie pudenda.
tua.Poteſt etiã legi ſic.& reuoluã fimbrias vel oras tuas
ſ.inferiores ſup faciẽ tuã.ſ.vt reuelẽtur pudenda tua.
שׁוּם שׁוּם Sum.alliũ.& ſolũ inuenitur in numero plu.ſ.שׁוּמִים שׁוּם
Sumim.i.allia.Nu.11.Porriq; & cepe & allia Allium
שׂוּם שׂוּם Sum.ponere.reponere.imponere. componere.conſtituere: שׁוּמִים
facere:ſeu fabricare. Geñ.6. Oſtiũ vero arce Allia.
pones in latere deorſum. & in eodẽ.30. Ponebat iacob virgas שׂוּם
in canalibus.& in eodẽ.4.Et hic innocens in lacũ miſſus Ponere.
ſum.pro quo he.le.Et etiã hic nihil feci:vt ponerent me
in lacum.& in eodẽ.15.& repoſitus eſt in loculo in egypto. Reponere.
Nu.11.Et cur impoſuiſti pondus vniuerſi populi huius ſup Imponere.
me.Deut.11.Ponite verba mea hec in cordibus veſtris.Ioſ.
8.Pone inſidias vrbi.1.Reg.9. Et de aſinis quas nudius tertius
perdidiſti:ne ſolicitus ſis.Pro quo hebrei legũt.Ne apponas
cor tuum eis.& in eo.28. Et poſui animã meam in
manu mea.2.Reg.12. Et circũegit ſuper eos ferrata carpenta.
i.poſuit ſuper eos.3. Reg.20. Et ait ſeruis ſuis circundate
ciuitatẽ:& circundederunt.pro quo hebrei legunt.Et ait
ſeruis ſuis ponite.ſ.obſidionẽ ſeu machinas.4.Reg.9.Depingit
oculos ſtibio. pro quo hebrei legũt. Et poſuit ſtibiũ
in oculis ſuis.Iob.4. Et quia nullus intelligit in eternũ peribunt.
pro quo he.le. Et quia nullus apponit.ſ.cor:in eternum apponere
peribũt.& in eodẽ.17.Libera me dñe & pone me iuxta
te.& in eo.36.Simulatores & callidi prouocant iram dei.
Pro quo he.le.Ponent ſiue apponent irã.ſ.dei.p̄s.47.Ponite
corda veſtra in virtute eiũs.p̄s.55. Poſuiſti lachrymas
meas in conſpectu tuo.p̄s.106.Et poſuit ſicut oues familias
Canti.8.Pone me vt ſignaculũ ſuper cor tuũ.Eſa.28.Et ponam
iudicium in pondere.& in eodem.41. Et recogitẽt &
intelligant pariter.pro quo he.le.Et apponãt.ſ.cor:& intelligãt
pariter.& in eodẽ. Et ponemus cor noſtrũ & ſciemus
nouiſſima.Hiere.17.& ponit carnẽ brachium ſuũ.Aggei.
2.Anteq̃ ponatur lapis ſuper lapidẽ in templo dñi.Significat
etiã facere:ſeu fabricare. Exo.4. Quis fecit os hominis Facere
aut quis fabricatus es mutũ & ſurdum.Significat etiam conſtituere Fabricare
vel ordinare.Exo.2. Quis conſtituit te iudicem & Cõſtituere
principẽ ſuper nos.p̄s.49. Et illic iter:quo oſtendã illi ſalutare
dei.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.
Et qui ordinat viam:oſtendam illi ſalutare dei. Ponitur Ordinare
etiam pro reſiſtere.1.Reg.15.Quomodo reſiſtit ei in via.i. Reſiſtere.
poſuit inſidias in via.Ponitur etiam pro parere. Eſd.10.&
fuerunt ex eis mulieres que pepererant filios.i.appoſuerant
filios. Et inde שׂוּמָה Suma.ideſt propoſitum ſeu poſitio. שׂוּמָה
2. Reg.13. Quoniã in odio abſalõ erat poſitus.p quo
hebrei legunt. Quoniã in ore abſalõ erat poſitio ſeu ꝓpo Poſitio

תְּשׂוּמֶת ſitū.Et inde תְּשׂוּמָה Theſuma ſiue תְּשׂוּמֶת Theſūmeth.i.de-
תְּשׂוּמֶת poſitū. Leuit.6.& negauit proximo ſuo depoſitum.

Depoſitū שׁוּעַ Sūaa.clamare.claudere.ſ.oculos.linire.admirari:ſiue
שׁוּעַ obſtupeſcere.Iob.30.Conſurgens in turba clamabā.
Clamare. p̄s.17.Clamauerunt nec erat qui ſaluos faceret.p̄s.118.Pre
שַׁוְעָה ueni in maturitate & clamaui.Et idē שַׁוְעָה Saaua ſiue שַׁוְעַת
שַׁוְעַת Saauath.aut שׁוּעַ Sūa.i.clamor ſiue vlulatus.1.Reg.5.Et aſ
שׁוּעַ cendebat vlulatus in celū.p̄s.17.Et clamor meus in conſpe
Vlulatus. ctu eius introiuit in aures eius.Hiere.8.Ecce vox clamoris
Clamor. filie populi mei. Iob.30. Et ſi corruerint:ipſe ſaluabit.Pro
quo hebrei legunt. Si in interitu ſuo eis clamor.i.ſi clama-
uerint.Poteſt etiā deriuari a dictione יָשַׁע Iaſaa.que ſignifi
cat ſaluare ſicut eſt in littera noſtra.Et inde dicunt aliqui he
תְּשׁוּעָה brei ꝙ deriuatur תְּשׁוּעָה Theſua:ꝙ ſignificat ſalutem.p̄s.
Salus. 143.Qui das ſalutem regibus.De quo vide ſupra in dictio
שׁוּעַ ne יָשַׁע Iaſaa. ſignificat etiā predicta dictio שׁוּעַ Sūaa clau
Claudere. dere.ſ.oculos.Eſa.6.Et oculos eius claude. & aliqui hebrei
legunt.& oculos eius linire ſiue oblinire.ſ.luto ne videant.
De quo vide infra in dictiōe שָׁעָה Saa.& inde dicunt aliqui
מִשְׁעִי ꝙ deriuatur מִשְׁעִי Miſi.i.linitio vel lenitas. Ezech.16.Et a
ſalus. quis non eſt lota in ſalutē.Pro quo ipſi legunt. Et aquis nō
Lenitas. eſt lota ad leuitatē.Poteſt etiam deriuari a dictione יָשַׁע Ia-
ſaa que ſignificat ſalutem. vt ſupra dictū eſt. Significat etiā
Obſtupe- p̄dicta dictio obſtupeſcere ſiue admirari. Eſa.29.oſtupeſci
ſcere. te & admiramini.Poteſt etiā legi ſecūdum primā ſignifica-
שׁוּעַ tionē ſic.ſ.clamate & exclamate.Itē שׁוּעַ Sūaa.i.magnificus
ſeu magnitudo:aut potēs:vel tyrānus.Iob.34.Nec cogno
Tyrann⁹. uit tyrānum : cū diſceptaret contra pauperem. & in eo.36.
Magnitudo. Depone magnitudinē tuā abſq; tribulatione.Eſa.22.Scru-
magnific⁹ tans murū:& magnificus ſuper mōtem.Et aliqui hebrei in
predicto loco legunt.& clamor ſiue vlulatus ad montem:ſe
cundum primā ſignificationem. & in eodem.32.Nec frau-
Maior dulentus vocabitur maior.i.potēs vel magnificus. Ezech.
23.Nobiles tyrāniq; & principes.

שׁוּף שׁוּף Suph.conterere.conquaſſare. conculcare. percutere.
Conterere Geñ.3.Ipſa.conteret caput tuū.& in eo.Et tu inſidia-
beris calcaneo eius.Pro quo hebrei legūt.Et tu conteres:ſi
ue conquaſſabis calcaneū eius. nam eadē dictio ponitur in
predicto loco pro cōterere & pro inſidiari.Iob.9. In turbi-
ne enim cōteret me.p̄s.138. Et dixi forſitan tenebre cōcul-
Cōculcaſ. cabūt me.& aliqui hebrei dicūt ꝙ in p̄dicto loco ſignificat
cōtenebrare. obſcurare ſiue contenebrare.vnde ipſi legunt.Forſitā tene-
bre obſcurabunt me. Et btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.tran
Operire. ſtulit.Operient me.ideſt cōtenebrabunt me:de quo vide ſu
pra in dictione נָשַׁף Naſaph.

שׁוּק שׁוּק Suc.deſiderare.appetere.redūdare.Eſa.29.Et anima
Vacuū eē. eius vacua. Pro quo he.le. Et aīa eius deſiderans ſiue
Deſideraſ Inebriare appetens.ſ.cibū & potum. p̄s.64.Viſitaſti terrā & inebria
ſti eam.pro quo he.le.Et deſiderare ſiue appetere eā feciſti.
Poteſt etiā deriuari a dictione שָׁקָה Saca.que ſigñat irriga-
תְּשׁוּקָה re ſeu inebriare:ſicut eſt in littera nr̄a.Et inde תְּשׁוּקָה The-
ſuca.i.deſideriū ſeu appetitus.Geñ.3.Et ſub viri poteſtate
Deſideriū eris.Pro quo hebrei legunt. Et ad virum tuū deſideriū tuū
Appetit⁹. ſiue appetitus tuus.& in eodē.4.Sub te erit appetitus eius
Cōuerſio. Canti.7.Et ad me cōuerſio eius. Pro quo hebrei legunt.&
Redūdaſ. ad me deſideriū ſiue appetitus eius.Significat etiā predicta
שׁוֹק dictio redundare.Ioel.2. Et redundabūt torcularia vino &
Platea oleo.Item שׁוֹק Soc.i.callis ſeu platea aut vicus. Eccl̃s.12.&
שְׁוָקִים claudēt oſtia in platea.& in eo.Et circūdabūt in platea.& in
Vici. plu. שְׁוָקִים Seuachim. Canti.3.Per vicos & plateas. Item
שׁוֹק שׁוֹק Soc. ideſt.crus.ſeu armus : vel ſura. Exo.29. Armūq;
Armus. ſura dexterum.Iudi.14.Vt ſtupentes ſuram femori imponerēt
שׁוֹקַיִם Et in plurali שׁוֹקַיִם Socaim.Deut.28. Percutiet te domin⁹
vlcere peſſimo in genibus & in ſuris. ſure.

שׁוּר Sur.canere. cantare.pſallere. aſpicere.intueri.inſidia שׁוּר
ri.ornare. Exo.15. Tunc cecinit Moyſes carmen hoc Canere
domino.& in eodē.Cantemus domino. Iudi.5.Cecinitq; Cantare.
debbora & barach.& in titulo pſalmi.7.Vbi dicitur in finē
pſalmus dauid quem cantauit dño.Eſa.5. Cantabo dilecto
meo.Soph.2.Vox cātantis in feneſtra.Et inde מְשׁוֹרֵר Me- מְשׁוֹרֵר
ſorer.i.cantor: ſiue cātans.1.Paralipo.6. Hemā cantor fili⁹ Cantor
Ioelis. Et in plu. מְשׁוֹרְרִים Meſorerim ſiue שָׁרִים Sarim.vt מְשׁוֹררִים
in eodē.15. Vt conſtitueret de fratribus ſuis cantores. Nee. שָׁרִים
10. Ianitores & cātores & nathinei. p̄s.86. Sicut letantium Cantores.
omniū noſtrum habitatio eſt in te.pro quo beatus hiero.in
pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Et cantores quaſi in choris:om
nes fontes mei in te.& in genere feminino שָׁרוֹת Saroth.ſi שָׁרוֹת
ue מְשׁוֹרְרוֹת Meſoreroth.2.Reg.19.vt̃ audire poſſum vltra מְשׁוֹרְרוֹת
vocem cantorum.2.Paralipo.35.Omnes cantores atq; cā-
tatrices vſq; in preſentem diem lamētationes ſuper ioſiam cātatrices
replicant. Eſd.2.Et in ipſis cantores atq; cantatrices.Eccl̃s
1.Feci mihi cantores & cantatrices.Et inde שִׁיר Sir.i.canti שִׁיר
cum ſeu carmen. Iudi.5.Surge loquere cāticum.p̄s.39.Im Canticū.
miſit in os meū canticum nouū. p̄s.41. Et nocte canticum
eius apud me. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur שִׁירָה שִׁירָה
Sira.Exo.15.Tunc cecinit moyſes & filii iſrael carmen hoc Carmen.
dño.Deut.31.Scripſit quoq; moyſes canticum.Et in plura-
li שִׁירִים Sirim.Canti.1.Cāticum canticorū ſalomonis.vbi שִׁירִים
ponitur tam in ſingulari q̄ in plurali.Reperitur etiā in plu Cantica
rali שִׁירוֹת Siroth.ſecundū terminationē pluralem femini-
norum.Amos.8.Et ſtridebūt cardines templi.Pro quo he- שִׁירוֹת
brei legūt. Et vlulabunt carmina tēpli.i. loco carminū erit Carmina.
vlulatio.Significat etiā predicta dictio שׁוּר Sur.aſpicere ſi- שׁוּר
ue intueri.Nu.22. Et de collibus conſiderabo eum.i.intue Cōſideraſ.
bor eum.& in eodem.24. Intuebor illū. Iob.33. Reſpiciet Intueri. Reſpiceſ.
homines & dicet.& in eodē.36.Memento ꝙ ignores opus
eius:de quo cecinerunt viri.Pro quo hebrei legunt.Quod
intuiti ſūt ſiue aſpexerūt vel cōtēplati ſunt viri.ſ.ſancti. Po
teſt etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a :ſecūdum primā ſignifica
tionē.Canti.4.Coronaberis de capite amana.Pro quo he. coronari
le. Aſpicies ſiue ītueberis de capite amana.Pōt etiā legi or- Aſpicere.
naberis:quod eſt idē quod coronaberis:vt infra dicetur. Si
gnificat etiā inſidiari:eo quod inſidiatores aſpiciunt de la-
tibulis ſuis.p̄s.5. Dñe deduc me in iuſtitiā tuā ꝓpter inimi
cos meos.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtu-
lit.Propter inſidiatores meos.p̄s.58. Deus oſtēdet mihi ſu Inſidiari
per inimicos meos. Pro quo beatus hiero.tranſtulit. Deus
oſtēdet mihi in inſidiatoribus meis.p̄s.91.Et deſpexit ocu
lus meus ſuper inimicos meos . Pro quo beatus hierony-
mus trāſtulit. Et reſpiciet oculus meus eos qui inſidiantur
mihi.Hiere.5.Inſidiantes quaſi aucupes.Ponitur etiā pre-
dicta dictio pro ornare.Eſa.57. Et ornaſti te vnguento re- Ornare.
gio.Hebrei tamē dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat offer
re.ſ.munus ſiue donare. Vnde in predicto loco ipſi legunt.
Obtuliſti ſiue donaſti regi oleum ſiue vnguentum.Et inde Donare. תְּשׁוּרָה
תְּשׁוּרָה Theſura.ideſt oblatio:ſiue munus vel donū.1.Reg. ſportula.
9.Et ſportulā nō habemus:vt demus homini dei.Pro quo Munus.
hebrei legunt.Et oblatio ſeu munus non eſt nobis ad offe- שׁוּר
rendum viro dei.Item שׁוּר Sur.ſiue שׁוֹר Sor.ideſt murus. שׁוֹר
Geñ.49.Et in furore ſuo ſuffoderunt murum. & in eodē. Murus.
filie diſcurrentes ſuper murum.p̄s.17. Et in deo meo tranſ שָׁרוֹת
gredıar murum . Et in plurali שָׁרוֹת Saroth. Hiere.5. Muri.
aſcendite muros eius. Ezech.27. Naues maris principes
tui. Pro quo hebrei legunt. Muri tui. ideſt ſunt in circuitu
tui quaſi muri. Quod ſi ſcribatur cum puncto ceboleth in
littera ſin tunc ſignificat principes in genere feminino:

vt in ſequēti dictiōe dicetur.& in lingua chaldaica dr̄ שׁוּרַיָּא Suraia·ſiue אוּשַׁרְנָא Vſurna.i.muri.Eſd.4. Et muros eius & parietes componentes. Et in eodem. Quia ſi ciuitas illa edificata fuerit & muros eius inſtaurauerint. & in eodem.5 Et muros eius inſtauraretis.& inde שׁוּרוֹת Suroth.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit aceruos.Iob.24.Inter aceruos eorum meridiati ſunt.Item שׁוּר Sor.i.bos. Exo.22.Si bos cornu percuſſerit.Leuit.22.Bos ouis & capra. Iob.6. Aut mugiet bos: cum ante preſepe plenū ſteterit.Et in plurali שְׁוָרִים Seuarim. Oſee.12. Ergo fruſtra erant in galgal boues immolantes : & ſecundum hoc ſignificatum . Geñ. 49. Vbi nos habemus & in furore ſuo ſuffoderunt murū: aliqui hebrei legunt ſubneruauerūt bouē. & exponūt illud de ioſeph qui dictus eſt bos vel taurus. Deut.33. Quaſi primogeniti tauri pulchritudo eius.

שׁוּרַיָא אוּשַׁרְנָא Muri. שׁוּרוֹת Aceruí שׁוּר Bos שְׁוָרִים Boues

שׂוּר Sur.dominari. imperare. principari.i.principatum exercere.ſiue principē eſſe.preualere.Iudi.9. Regnauitq; abimelech ſuper iſrael:trib⁹ annis.Pro quo hebrei legūt.Et dñatus eſt:ſiue princeps fuit abimelech ſuper iſrael. Prouer.8.Per me principes imperāt.Oſee.8.Principes ſteterunt:& non cognoui.& in eodem.Et in fortitudine ſua directus eſt cum angelo. Pro quo hebrei legunt. Dominatus eſt:ſiue preualuit.& in eodem. Et inualuit ad angelum:& cōfortatus eſt. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׂרָה Sara. & aliquando ſcribitur cum littera ſámech loco ſin.1.Paralipo.15.Conenias aūt princeps leuitarum prophetie preerat.Et inde שַׂר Sar.i.princeps. Exo.2.Quis te conſtituit principem & iudicem . Ioſ.5. Sum princeps exercitus domini.& in plurali שָׂרִים Sarim.Iob.29.Prīcipes ceſſabāt loqui. p̄s.118. Etenim ſederunt principes:aduerſum me loquebantur.& in eodem.Principes perſecuti ſunt me gratis Et aliquando ſcribitur cum littera ſámech loco ſin. Hiere. 6.Omnes iſti principes declinantes.& in genere feminino שָׂרוֹת Saroth. Iudi.5. Vna ſapientior ceteris vxoribus ei⁹ hec verba ſocrui reſpondebat.Pro quo he.le. Sapientiores domine ſeu principes eius reſpondebant ei.3.Reg.11.Fueruntq; ei vxores quaſi regine ſeptingente. Pro quo hebrei legunt.Fueruntq; ei vxores principes ſeptingente.Ezech. 27.Naues maris principes tue. Sed in aliquibus libris hebraicis reperitur שָׂרוֹת Saroth cū puncto ſebóleth.quod ſignificat muros,vt dictū eſt ſupra in dictione precedēti. Itē מְשׂוּרָה Meſura.i.menſura.Leuit.19.In pondere & in menſura.1.Paralipo.23. Et ſuper omne pondus atq; mēſurā.& aliqñ ſcribitur ſine mē.Eſa.28.Et ponat triticū per ordinē Pro quo he.le.Et ponat triticum in menſura.Sed in lingua chaldaica ſignificat ordinē.ſicut eſt in littera noſtra.ſ.quando ſcribitur cum puncto ſebóleth.

שׂוּר Dñari. Imperare pricipē eē. Preualeſ שַׂר Princeps שָׂרִים Príncipes שָׂרוֹת Domine Príncipes. מְשׂוּרָה Menſura. Ordo

שׂוּשׂ Sos.letari.gaudere.exultare.Deut.28.Et ſicut antea letatus eſt dñs ſuper vos bene vobis faciens:ſic letabitur diſperdēs vos.& in eodē.30.Et gaudeat ſuper te in omnibus bonis:ſicut gauiſus eſt in patrib⁹ tuis.p̄s.69.Exultēt & letentur in te.p̄s.118.Letabor ego ſuper eloquia tua.Eſa. 35.Letabitur deſerta & inuia. & in eodē.61.Gaudens gaudebo in dño.& in eodē.64.Occurriſti letanti & facienti iuſtitiam.& in eodē.66.Gaudete cū ea gaudio.Et inde מָשׂוֹשׂ Maſos.i.gaudiū ſiue letitia:& vt in p̄dicto loco.Iob.8.Hec eſt enim letitia vie eius.Threñ.2.Gaudiū vniuerſe terre.& inde שָׂשׂוֹן Saſon.i.gaudium ſeu letitia.p̄s.44.Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie.p̄s.50. Redde mihi letitiam ſalutaris tui.

שׂוּשׂ Letari Exultare. Gaudere מָשׂוֹשׂ Letitia Gaudium. שָׂשׂוֹן Letitia.

שׁוּת Soth.ponere.imponere.ſtatuere.Geñ.4. Poſuit mihi dñs ſemē aliud.Exo.7.Necq; appoſuit cor etiā hac vice.& in eodem.10.Vt faciā ſigna mea hec in eo. Pro quo hebrei legunt. Vt ponā ſigna mea hec in eo. & in eodē.23. Ponāq; termios tuos a mari rubro vſq; ad mare philiſtinorum.1.Reg.4.Que non reſpondit eis:neq; animaduertit. ꝓ quo hebrei legunt.Neq; appoſuit cor ſuū.Iob.7. Quid apponis erga eum cor tuū.& in eodem.38.Et hic confringes tumentes fluctus tuos.Pro quo he.le.Et hic pones.i.depones ſuperbiam fluctuū tuorū. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.p̄s.3.Non timebo millia populi circūdantis me.pro quo hebrei legūt. Non timebo millia populi:qui in circuitu poſuerunt ſuper me.ſ.obſidionem. p̄s.16. Oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terra. Pro quo beatus hiero.in pſal. iuxta he.ve.tranſtulit. Oculos ſuos poſuerūt.p̄s.48. Sicut oues in infernū poſiti ſunt.Prouer.22. Appone autem cor tuū ad doctrinā meam. Eſa.16. Pone quaſi noctem vmbrā tuam.& in eodē.22. Et equites ponent ſedes ſuas in portis. Hiere.13. Et ponet eam in vmbrā mortis:& in caliginem. Pro quo he.le. & ponet eā in vmbra mortis:& ponet in caliginem.Ponitur etiam pro dimittere.Iob.10.Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meū.Et inde שִׁית Sith. ideſt ornamentū quod mulieres ponūt ſuper ſe.Prouer.7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. Ponitur ēt pro iniquitate. p̄s.72. Operti ſunt iniquitate & impietate ſua. Et inde שָׁת Sath.i.fundamentū.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.שָׁתוֹת Sathoth.p̄s.10. Quoniā quem perfeciſti deſtruxerūt.Pro quo hebrei legunt.Quoniā fundamenta diſſipata ſunt.beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit leges: que ſunt quaſi fundamenta. alii vero dicunt ꝙ ſignificat retia:ſicut Eſa.19. Vbi nos habemus. & erunt irrigua eius flectentia. Pro quo ipſi legūt. Et erūt retia eius attrita vel diſſipata.Poteſt etiā deriuari a dictione שָׁתָה ſatha que ſignificat irrigua ſicut eſt in littera nr̄a. Itē שֵׁת Seth.i. locus natiū:ſeu verēda.Eſa.20. Diſcooptis natibus ad ignominiā egypti.Et in plurali שְׁתוֹת Sathoth.2.Reg.10.Et precidit veſtes eorum medias vſq; ad nates.

שׁוּת Ponere. Apponere. dimittere. שִׁית Ornatus Iniquitas שָׁת שָׁתוֹת Fūdamēta Leges. שֵׁת Nates. שְׁתוֹת Nates.

שְׁזַב Sazab.in lingua chaldaica ſigñat liberare:ſeu eripere. Dañ.3.Quis eſt de⁹ qui eripiet vos de manu mea. & in eodem. Poteſt eripere nos de camino ignis ardētis:& de manu tua o rex liberare.

שְׁזַב Eripere Liberare.

שָׁזַף Sazaph.aſpicere.intueri.Iob.28. Nec intuitus eſt eū oculus vulturis. Cāti.1. Decolorauit me ſol. Pro quo he.le. Aſpexit me vel intuitus eſt me ſol.

שָׁזַף Intueri Decolorat. Aſpicere

שָׁזַר Sazar.retortū.ſ.filū duplicatū & retortū.& ſcribitur cū mē in principio.& dicitur מָשְׁזָר Moſzar. Exo.27 De byſſo retorta.

שָׁזַר מָשְׁזָר Retortum

שָׁחַח Sachach.curuare. humiliare.inclinare . Iob . 9. Sub quo curuātur qui portāt orbē.& in eo.22. Et qui iclinauerit oculos ſuos ſaluabitur.& in eo.38.Qñ cubāt in antris.i.qñ curuātur vel humiliātur in antris.p̄s.9.Inclinauit ſe & cadet.p̄s.37.Miſer factus ſum & curuat⁹ ſum vſq; in finē.p̄s.41. Quare triſtis es aīa mea. Pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta.he.ve.trāſtulit.Quare icuruaris aīa mea.p̄s.106. Et pauci facti ſunt:& vexati.ꝓ quo he.le.Et pauci facti ſūt: & humiliati vel incuruati ſunt. Prouer.14. iacebūt mali añ bonos.i.humiliātur vel incuruātur.Eccľs.1. Et obſurdeſcēt oēs filie carminis.ꝓ quo he.le.& humiliabūtur oēs filie carminis.i.ſubmiſſa voce canēt:nō valētes vocē eleuare.Eſa.2 Et incuruabit ſe hō.& in eo.Et incuruabitur oīs ſublimitas hoīm.& in eo.25.Et humiliabūtur & detrahētur vſq; ī terrā.& in eo.60.Et venient ad te curui:filii eorū qui humiliauerunt te.Threñ.3.Et tabeſcet in me aīa mea. ꝓ quo he.le. Et curuatur ſiue humiliatur ī me aīa mea.Mich.6.Et humiliatio tua in medio tui.Abach.3. Incuruati ſunt colles ſeculi.Vide etiā de hoc infra in dictione שָׁחָה Sacha.

שָׁחַח curuare. Inclinare Humiliaſ.

שָׂחָה Natare

שָׂחָה Sachach. natare. p̄s.5. Lauabo ꝑ ſingulas noctes lectulū meū. ꝓ quo btūs hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. Natare faciā tota nocte lectū meū. Eſa.25. Sicut extēdit natans ad natādū. Ezech.47. Q̄m intumuerāt aq̄ ꝓfunde torrētis. ꝓ q̄ he.le. q̄m intumuerūt aq̄ natatorie torrētis i.aque erāt tā ꝓfunde: ꝙ nō poterāt trāſuadari niſi natādo.

שֹׁחַד Munus. שִׁחֵד Donare.

שֹׁחַד Sóchad. munus ſeu donum. aut repetunde. Exo.23. Nec accipies munera: que etiam excecant prudentes. Deut.16. Nō accipies ꝑſonā neqꝫ munera: quia munera excecant oculos ſapientum. 1. Reg.8. Acceperunt munera & peruerterūt iudicium. 4. Reg.16. Miſit regi aſſyriorū munera. p̄s.14. Et munera ſuper innocentem nō accepit. Eſa. 45. Nō in precio neqꝫ in muneribus. & in hebreo declinatur tantum ſingulariter & caret numero plurali. & inde verbum שִׁחֵד Sichad: quod ſignificat donare ſiue munera dare vel accipere. Iob.6. De ſubſtantia veſtra donate mihi. Pro quo hebrei legunt. Donate pro me. Ezech.16. Et dona donabas eis: vt intrarent ad te.

שָׁחָה Inclinare Humiliaſ. שְׁחוּת Interitus Adorare הִשְׁתַּחֲוָיָה Adoratio.

שָׁחָה Sacha. curuare. incuruare. humiliare. inclinare. adorare. Prouer.2. Inclinata eſt ad mortem domus eius. & in eodem.12. Meror in corde viri humiliabit illum. Eſa. 51. Qui dixerūt anime tue incuruare: vt tranſeamus. Et inde שְׁחוּת Sachuth.i. curuatio: ſiue interitꝰ. Prouer.28. In interitu ſuo corruet. vide etiam de hoc ſupra in dictione שָׁחָה Sachach. & quando eſt verbum quarte cōiugationis tunc ſignificat adorare. eo quod adorantes inclināt ſe proni in terra. vt Geñ.18. Et adorauit in terra. & ī eodem.33. Adorauit ꝓnus in terra ſepties. Exo.24. Et adorabitis procul. 2. Reg 15. Sed & cum accederet ad eum homo vt ſalutaret illum. ꝓ quo hebrei legunt. Vt adoraret vel inclinaretur illi. & in eodem. Cūqꝫ aſcenderet dauid ſūmitatē montis in quo adoraturus erat. & in eodē.16. Oro vt inueniam gratiā coram te dñe mi rex. Pro quo hebrei legunt. Adoro.i. gr̄as ago. inueni gratiā coram te. Ezech.8. Et adorabāt ortum ſolis. & in eo 46. Adorabunt ſuper limen porte. Et inde הִשְׁתַּחֲוָיָה hiſthachauaia.i. adoratio. 4. Reg.5. adorāte eo ī eodē loco: & ignoſcat mihi deus ſeruo tuo. Pro quo he.le. In adoratione mea in domo remon ignoſcat dñs ſeruo tuo.

שָׁחַט Immolaſ. Occidere. Mactare. Iugulare. שְׁחִיטָה Occiſio. Vulneraſ. שָׁחוּט puriſſimū

שָׁחַט Sachat. iugulare. decollare. immolare. occidere. mactare. Geñ.22. Et arripuit gladium vt immolaret filium ſuum. Et in eodem.37. Et in ſanguine hedi quē occiderant tinxerunt. Leuit.1. Immolabitqꝫ vitulum corā dño Nu.11. Nunquid ouiū vel boum multitudo cedetur.i. occidetur vel iugulabitur. 1. Reg.14. Tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. & in eodē. Et occidite ſuper iſtud 4. Reg.25. Filios autē ſedechie occidit corā eo. 2. Paralipo. 30. Immolauerunt autē phaſe. Eſa.22. Et iugulare arietes. & in eodem.57. Immolātes paruulos in torrentibus. Et in eodē.66. Qui immolat bouē quaſi interficiat virum. Oſee. 5. Et victimas declinaſtis in ꝓfundū. Pro quo hebrei legūt. Et immolare ſiue iugulare declinatores ī profundum. ideſt declinantes a via recta: profunde immolabant idolis. Et inde שְׁחִיטָה Sechita.i. iugulatio vel occiſio. 2. Paralip.30. Immolauerunt leuite phaſe: his qui non occurrerant ſanctificari domino. Pro quo hebrei legunt. Et leuite ſuper occiſionem vel immolationem paſcharum: ideſt agnorū qui immolabātur in paſcha. Ponitur etiam pro vulnerare. Hiere. 8. Sagitta vulnerans lingua eorum. Vbi pro vulnerans ponitur שָׁחוּט Sachut. & aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat limatam vel politam aut terſam a rubigine. Et inde dicitur זָהָב שָׁחוּט Zahab Sachut.i. aurum puriſſimū. ſcilicet a rubigine. 3. Reg.10. Fecitqꝫ rex ſalomon ducenta ſcuta de auro puriſſimo. & aliqui he.le. de auro ductili.

שָׂחַט Exprimere

שָׂחַט Sachat. exprimere. Geñ.40. Et expreſſi in calicem quē tenebam. & ſolum inuenitur in predicto loco.

שַׁחַל Leena. aſpis. שְׁחֵלֶת Onycha

שַׁחַל Sáchal. leena. aſpis. Iob.4. Rugitus leonis & vox leene. Et in eodem.28. Nec pertranſiuit per eam leena Oſee.13. Et ero eis quaſi leena. Ponitur etiam pro aſpide. p̄s.90. Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis. Itē שְׁחֵלֶת Sachéleth. genus eſt gūmi. Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit onycham. ideſt coloris vnguinis. Exo.30. Sume tibi aromata ſtactem & onycham & galbanum.

שְׁחִין Vlcer

שְׁחִין Sechin. ſcabies. vlcer. Exo.9. Erunt enim in hominibus & in iumentis vlcera. Deut.28. Percutiat te deus vlcere peſſimo.

שָׁחִס Poma Que ſpōte naſcūtur

שָׁחִס Sachis. illud quod gignit terra ex granis ſemētis in meſſe cadentibꝰ: vel quod ſponte naſcitur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit poma. Eſa.37. In anno ſecūdo pomis veſcere. Pro quo hebrei legunt. Et anno ſecundo que ſponte naſcuntur. Et aliquando ſcribitur cum ſámach in principio & ſin in fine. 4. Reg.19. In quarto autem anno que ſponte naſcuntur

שַׁחֶף שַׁחֶפֶת Egeſtas. שַׁחַף Larus

שַׁחֶף Sacheph. egeſtas. & ſcribitur cum thau in fine & dicitur שַׁחֶפֶת ſachépheth. Deut.28. Percutiat te dominꝰ egeſtate. Et ſolū inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat calorem exceſſiuum. Alii vero dicūt ꝙ ſignificat tumorē corporis: ſicut fit in hydropicis. Itē שַׁחַף Sachaph. nomen eſt auis. Pro quo beatus hiero. trāſtulit larum. Leuit.11. Et larum & accipitrem.

שְׂחִיף Stratum.

שְׂחִיף Sachiph. tabulatum. ſiue ſtratum: ligneū. Ezech.41. Stratūqꝫ ligno per gyrum.

שַׁחַץ Sup̄bia. Inſtitores

שַׁחַץ Sáchas. ſuperbia. Iob.41. Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie. In alio vero loco beatꝰ hieronymus tranſtulit inſtitorē. Vt ſupra in eodem.28. Non calcauerūt eam filii inſtitorum. poteſt etiam legi filii ſuperbie.

שָׁחַק Cōtūdere. Excauare Cōminuere שַׁחַק Momētum שַׁחַק Celum. Nubes. שְׁחָקִים Celi. Ether. Nubes

שָׁחַק Sachac. contundere. cōminuere. Exo.30. Cūqꝫ in tenuiſſimū puluerem vniuerſa contuderis. Iob.14. Lapides excauāt aq̄.i. cōminuūt. p̄s.17. Et cōminuā eos vt puluerem ante faciem venti. Et inde שַׁחַק Sáchac.i. puluis tenuiſſimus qui adheret ſtatere. Btūs hieronymus tranſtulit momentum. Eſa.40. Et quaſi momentū ſtatere reputate ſunt. Item שַׁחַק Sachac. i. celum ſeu ether aut nubes. p̄s. 88. Et teſtis in celo fidelis. & in eodē. Quis in nubibꝰ equabitur dño. Pro quo he.le. Quis in celo equabitur dño. Pōt etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a. Et in plu. שְׁחָקִים Sechacim. Iob.38. Quis enarrabit celorū rationē. p̄s.17. Tenebroſa aqua in nubibus aeris. ꝓ quo btūs hiero. in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit. Tenebroſa aqua in nubibꝰ etheris. Ponitur etiā pro nubibus. Deut.33. Magnificētia eius diſcurrūt nubes. Iob.36. Que de nubibus fluunt. p̄s.35. Et veritas tua vſqꝫ ad nubes. Poteſt etiam legi vſqꝫ ad celos.

שָׂחַק Ridere. Irridere Deridere. Ludere מִשְׂחָק Ridiculū. שְׂחוֹק Ludus Riſus יִשְׂחָק Iſaac.

שָׂחַק Sachac. ridere. irridere. ludere. illudere. Abach.1. Ipſe ſuper omnē munitionē ridebit. Et cōmuniter ſcribitur cum littera ſádic. De quo vide ſupra in dictione צָחַק Sachac cū ſádic in prima. ſigñat etiā irridere. 2. Paralipo. 39. Illis aūt irridētibus & ſubſanātibus eos. Threñ.1. Et deriſerūt ſabbata eiꝰ. Itē ſigñat ludere. Iudi.16. Vt vocarēt ſāſō: & añ eos luderet. 2. Reg.6. Dauid aūt & oīs iſrael ludebāt corā dño. & ide מִשְׂחָק Miſhac.i. ridiculū. Abach.1. Et tyrāni ridiculū eiꝰ erunt. Et inde שְׂחוֹק Sechoc.i. deriſus: ludus. Iudi.16. Expectantes ludētē ſāſon. ꝓ quo he.le. Expectātes ludū ſamſon. Eccl's.2. Riſū putaui errorē. & ī eo.10. In riſu faciūt panē. & ide nomē ꝓpriū יִשְׂחָק Iſaac. qđ interp̄tatur riſus. Geñ.12. Vocauit abraam nomē filii ſui quē genuit ei ſarra iſaac. Et licet ibi ſcribatur cū lr̄a ſádic: tamen aliq̄ñ ſcribitur cū ſin. p̄s.104. Et iuramenti ſui cū iſaac. Ponitur etiā

ישחק Iſaac pro idolo: eo quod idolū eſt opus dignū riſu ſeu ridiculū. Amos.7. Et demolientur excelſa idoli. Et in eo. Et nō ſtillabis ſuper domum idoli.

שחר Sachar.nigreſcere.denigrari.nigrū eſſe.Iob.30.Cutis mea denigrata eſt ſup me.& inde שחור Sechor.i.niger.Leuit.13.Et capillū nigrū.& in ge.fe. שחורה ſechora ſiue שחרחרת Secharchóreth.Canti.1.Nigra ſum ſed formoſa.& in eo.Nolite me cōſiderare ꝙ fuſca ſim.i.nigra.& inde שחור Sachor.i.carbo: eo quod eſt niger.Threñ.4.denigrata eſt ſup carbones facies eorū.& inde fluuius egypti dr̄ שיחור Sichor. Eo qđ habet aquā turbidam.Ioſ.13.a fluuio turbido qui irrigat egyptū.Hiere.2.Vt bibas aquā turbidam.Item שחר Sáchar.i.mane ſeu diluculū aut aurora. Geñ.19.Cumq; eſſet mane cogebāt eū angeli.& in eo.32. Iam enim aſcēdit aurora. Iob.38.Nunquid poſt ortū tuū precepiſti diluculo.Eſa.14.Lucifer qui mane oriebaris. Oſee.6.quaſi diluculū preparatus egreſſus eius. Et in eo.11.Sicut mane tranſiit.Ioel.2.Quaſi mane expanſū ſuper montes.Et aliqñ ſcribitur cū mē in principio & dr̄ משחר Miſchar.p̄s.109 Ex vtero ante luciferum genui te.pro quo btūs hiero.in p̄ſ.iuxta he.ve.trāſtulit. De vulua orietur tibi ros adoleſcētie tue.i.mane orietur.& inde verbū שחר ſacher qđ ſignāt manicare ſiue mane ſurgere vel mane querere.Iob.7.& ſi mane me quęſieris non ſubſiſtam.& in eo.8.Et ſi diluculo conſurrexeris ad deū.& in eo.24.Vigilāteſq; ad predā.i.mane ſurgētes.Ps.62.Ad te de luce vigilo p̄s.77.& diluculo veniebāt ad deum.Prouer.1.Mane cōſurgent & nō inuenient me.& in eo.8.& qui mane vigilāt ad me inuenient me.& in eodem.11.Bene conſurgit diluculo qui querit bona.& in eo.13.Qui aūt diligit illū: inſtanter erudit.pro quo he.le.Qui aūt diligit illum: euigilat illū ad eruditionē.Eſa.26.De mane vigilabo ad te. Oſee.6. In tribulatiōe ſua mane cōſurgēt ad me.Ponitur ēt pro deſiderare.Prouer.7.Deſiderans te videre. Sed ēt ī predicto loco he.le.Vt mane cōſurgerē ante faciē tuā.& inde שחרות ſachruth.i.pueritia ſcđm hebreos: que eſt quaſi mane ī homine.btūs hiero.trāſtulit voluptatē.Eccl's.12.adoleſcentia & voluptas vana ſunt.ponitur ēt שחר Sáchar ꝓ luce matutina.Eſa.8.Nō erit eis lux matutina.ponitur ēt pro ortu. Eſa.47.Veniet ſuper te malum: & neſcies ortum eius.

שחת Sachath.corrūpere.putreſcere.delere.diſſipare.perdere.diſperdere.peccare.Geñ.6.Corrupta eſt aūt terra corā deo.Et in eo.Cūq; vidiſſet deus terrā eſſe corruptā: oīs quippe caro corrupat viā ſuā.Hiere.13.Et ecce computruerat lūbare.i.corruptū fuerat.Et in eo. Sic putreſcere faciā ſupbiā iuda.& in eo.51.qui corrūpis vniuerſā terrā.Naum.2.Et propagines eius corruperunt. Malach.3.& non corrūpet fructus terre.Signāt ēt violare ſeu irritū facere. Amos.1.Et violauerit miam eius.Malach.2.Irritū feciſtis pactū leui.Signāt ēt delere vel diſſipare aut ꝑdere ſiue diſꝑdere.Geñ.6.Et ego diſperdā eos cū terra.& in eo.18.Nō delebo.i.nō diſꝑdā ſi inuenero ibi quadraginta quinq;.Et in eo.19.Delebimus locū iſtū.& in eo.Quia delebit dñs ciuitatē hanc.Nu.22.Et vos cauſa eritis necis oīum.pro quo he.le.Et diſperdetis vel perdetis omnem populum iſtum. Deut.9.Ne diſperdas populū tuū.2.Reg.20.Moliebātur deſtruere murū.pro quo he.le.Diſſipabāt ad diruendū murum.Prouer.23.Et perdes pulchros ſermones tuos.Hiere.5.Aſcēdite muros eius & diſſipate.Ezech.25.Interficientes & implētes inimicitias veteres.pro quo he.le. Ad diſꝑdendum & diſſipandum inimicitia ſeculi.i.propter inimicitiam veterem.Ponitur etiam pro peccare.Exo.32.Peccauit populus tuus.Deut.31.Noui ego ꝙ poſt mortem meā inique agetis.ideſt peccabitis.& in eo.32.Peccauerunt ei. Oſee.9.Profunde peccauerunt ſicut in diebus gabaa.& inde משחת Moſchath.i.corruptū: ſeu debile vl' defforme. Leuit.22.Quia corrupta & maculata ſunt omnia Malach.1. Et votū faciens: immolat debile dño.Ponitur ēt pro inglorio.Eſa.52.Sic inglorius erit inter viros aſpectus eius. Et inde משחית maſchith.i.diſſipans vel diſperdens aut corrūpens.Prouer.18.Frater eſt opa diſſipantis.& in eo.28.Particeps homicide eſt.Pro quo he.le.Particeps eſt viro diſſipanti vel corrūpēti.Hiere.51.Ecce ego ad te mons peſtifer pro quo hebrei legunt.Diſſipans aut diſperdēs vel corrūpens.vnde ſequitur qui corrumpis vniuerſam terram.Ponitur etiam pro interfectione vel internitione.Ezech.9.& vnuſquiſq; vas interfectiōis habens in manu ſua.Et in eo.21.Fabricantium interitū.Ponitur ēt pro laqueo vel pedica qua aues capiuntur.Hiere.5.Laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros.ponitur etiam pro macie vel deformitate.Dañ.10.Sed ſpecies mea mutata eſt in me: & emarcui.pro quo he.le.Et ſpecies mea mutata eſt in me in maciem vel deformitatē.eſt ēt nomē mōtis ꝓpe ieruſalem.Pro quo btūs hiero.tranſtulit offenſionē.4.Regū.23.Excelſa quoq; que erāt in ieruſalē ad dexterā partē montis offēſionis.& inde שחת Sáchath.i.corruptio ſiue interitus.Ps.15. Nec dabis ſanctū tuū videre corruptionē.Ponitur ēt ꝓ fouea vel ſepulchro.Quod eſt locus corruptiōis.p̄s.93.Donec fodiatur peccatori fouea: De quo vide ſupra in dictiōe שוח Súach.& in plu.שחיתות Sechithoth.p̄s.105.& eripuit eos de internitiōibus eorū.Ponitur ēt ꝓ peccatis. Threñ.4.Captus in peccatis nr̄is.& inde שחיתא Sechitha.quod ī lingua chaldaica ſignāt deceptionē.Dañ.2.Quod īterp̄tationē quoq; fallacē & deceptione plenam compoſueritis.

שטה Sata.errare.Preuaricari.auertere.diuertere.declinare.ſ.a via recta Nu.5.Vir cuius vxor errauerit.& in eo.Et ſi nō polluta eſt deſerto mariti thoro.pro quo he.le.Et ſi non declinaſti ſiue diuertiſti pollutione ſub viro tuo.ideſt a viro tuo.& in eo.Sin aūt decliaſti a viro tuo atq; polluta es.Prouer.4.Declina & deſere eam.& in eo.7.Ne abſtrahatur in viis ſuis mens tua.pro quo he.le.ne diuertat ſiue declinet in viis eius cor tuum.Oſee.5.& victimas declinaſtis in profundū.& inde שטים Satim.ſiue שטי ſate.i.preuaricationes ſiue auerſiones.p̄s.39.& nō reſpexit in vanitates & inſanias falſas.pro quo he.le.nō reſpexit ad ſupbias & p̄uaricatiōes mēdacii.& aliqñ ſcribitur cū ſámach loco ſin.Ps.100.Facientes preuaricationes odiui.

שטח Satach.expandere.extendere.Nu.11.Et ſiccauerunt eas per gyrum caſtrorum.Pro quo he.le.Expanderunt ſiue extenderunt eas per gyrum caſtrorū.ſ.ad exſiccādum eas.2.Regum.17.Et expandit velamen ſuper os putei.Iob.12.Et ſubuerſas in integrum reſtituet.Pro quo hebrei legunt.Expandens gētes & deducit eas: ſiue requieſcere facit eas.Ps.87.Expandi ad te manus meas.Hiere.8.& expandent ea ad ſolem & lunam.Et inde משטח Miſtach.ideſt locus vbi aliquid extenditur ad exſiccandum.Ezech.26.Siccatio ſagenarum erit in medio maris.ꝓ quo hebrei legunt.Extenſio ſagenarum erit in medio maris.ideſt locus vbi ſagene extendantur ad exſiccandum eas.

שטם Satham.Odire.odium habere.cōminari.Geñ.27.Oderat autem eſau Iacob.Et in eodem.49.Inuideruntq; illi habentes iacula.Pro quo hebrei legunt.Oderūt ſiue comminati ſunt illi.Et in eodem.50.Ne forte memor ſit iniurie quam paſſus eſt.Pro quo hebrei legunt. Ne forte comminatus ſit nobis ioſeph.Iob.16.& comminās mihi infremuit contra me.& inde משטמה Maſtema.ideſt cō-

ישחק Idolum
שחר Denigrari
שחור Niger.
שחורה Nigra.
Fuſca
שחור Carbo.
שיחור Turbidus
שחר Mane. aurora Diluculū.
משחר
Oriri māe oriri.
שחר
mā q̄rere Diluculo cōſurgeř Vigilare Mane ſurgere
Deſiderař
שחרות Pueritia
Voluptas
שחר Lux matutina.
Ortus
שחת Corrūpere Cōputreſcere putreſcere
Violare. Irritū facere.
Diſꝑdere. Delere
Deſtruere Perdere Diſſipare.
Peccare. Iniq̄ ageř.

משחת corruptus Debile.
Inglori⁹.
משחית Diſſipās
Peſtifer. corrūpēs.
Interfectio. Interitus
Pedica
Macies.
Offenſio
שחת corruptio
Fouea
שחיתות Internitiōeſ
Peccata.
שחיתא Deceptio.
שטה Errare
declinare. abſtraheř.
שטים
Inſanie Preuaricationes
שטח Expādere.
משטח
Siccatio Extenſio.
שטם Odire
Cōminari משטמה

Amentia. Inſania

minatio ſiue odium. Beatus hieronymus tranſtulit amentiam vel inſaniam. Oſee. 9. Propter multitudinem iniquitatis tue & multitudinem amentie. & in eodem. Inſania in domo dei eius.

שָׂטַן Aduerſari

שָׂטָן aduerſari⁹ diabolus.

שִׂטְנָה inimicitia

שָׂטַן Satan. aduerſari. contrarium eſſe. p̄s. 108. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Pro quo beat⁹ hieronymus in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Aduerſabantur mihi. Et in eodem. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Qui aduerſabantur mihi. Zach. 3. Et ſathan ſtabat aduerſus eum vt aduerſaretur ei. & inde שָׂטָן Sathan. ideſt aduerſarius ſeu contrarius. vt ĩ predicto loco. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps. 108. & diabolus ſtet a dextris eius. vbi ponitur pro diabolo. & inde שִׂטְנָה Sitna. ideſt aduerſatio ſiue inimicitia. Geñ. 26. Appellauitq; eum inimicitiam.

שָׂטַף lauare.

Inũdare. Obruere

Ire cũ ĩpetu.

Expugnare

שֶׁטֶף Diluuium

שָׁטַף Sataph. Lauare inundare. obruere. Leuit. 6. Defricabitur & lauabitur aqua. & in eo. Non lotis ante manibus. Pro quo hebrei legunt. Et manus ſuas non lauit aqua. & in eodem. Vas autẽ ligneum lauabitur aqua. 3. Reg. 22. Et lauerunt currus eius in piſcina ſamarie. Significat ẽt inundare vel obruere. Iob. 14. Paulatim terra conſumitur. ideſt inundatur. Ps. 77. Et torrentes inundauerunt Canti. 8. Et flumina non obruent illam. ideſt non inundabunt. Eſa. 8. Inundans & tranſiens. & in eodem. 10. Inundabit iuſtitiam. Et in eodem. 28. Flagellum inundans cũ tranſierit. Eſa. 30. Spiritus eius velut torrens inundans. Hiere. 47 & erit quaſi torrens inundans: & cooperiet terram. Ezech. 13. Erit enim imber inundans. Dañ. 11. & veniet properans & inundans. Significat etiam ire cũ impetu. Hiere. 8. Quaſi equus impetu vadens in prelio. Põitur etiam pro expugnare cum impetu & inundatione bellantium. Dañ. 11. & brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius. Et in eodem. Et exercitus eius opprimetur. ꝑ quo he. le. Et exercitus eius inundabit. ideſt expugnabit. poteſt etiam legi expugnabitur ſiue inundabitur. & inde שֶׁטֶף Sẽteph. ideſt inundatio ſiue diluuium. Ps. 31. Veruntamẽ in diluuio aquarum multarum.

שֹׁטֵר Preceptor

שֹׁטְרִים Magiſtri.

מִשְׁטָר Ratio.

שְׂטַר Latus.

שֹׁטֵר Soter. Executor: ſeu exactor. pretor. pro quo beatus hieronymus tranſtulit preceptorem ſiue magiſtrũ. Prouer. 6. Que cum non habeat ducem nec preceptorem & in plurali שֹׁטְרִים Sotrim. Deut. 16. Iudices & magiſtros conſtitues in portis tuis. & in eodem. Qui docerent vos ſingula. Pro quo hebrei legunt. Et exactores vel pretores per tribus veſtras. Poteſt etiam legi. & magiſtros ſiue preceptores per tribus veſtras. & inde מִשְׁטָר Miſtar. ideſt ratio. Iob. 38. Aut pones rationem eius in terra. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat deſcriptionem. Item שְׂטַר Setar. in lingua chaldaica ſignificat latus. Dañ. 7. Et in parte ſtetit. ideſt in vno latere.

שַׁי Munus.

שַׁי Sái. munus. p̄s. 71. Tibi offerent reges munera. p̄s. 75 Omnes qui in circuitu eius affertis munera. & ſolũ inuenitur in hebreo in numero ſingulari: & caret nũero plurali.

שִׂיג diuerſoriũ

שִׂיג Sig. diuerſorium: ſecundum tranſlationem noſtram: 3. Regum. 19. Forſitan loquitur: aut in diuerſorio eſt. hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat negociationem ſiue occupationem.

שִׂיחַ Uirgultũ Arbor

שִׂיחִים Arbores.

שִׂיחַ Siach. virgultum ſeu arbor. aut germen. Geñ. 2. Et omne virgultum agri. Iob. 30. Et mandebãt herbas & arboris cortices. & in plurali שִׂיחִים Sichim. Geñ. 21. Abiecit puerum ſubter vnã arborẽ. pro quo hebrei legũt. ſub vna de arboribus. Iob. 30. Qui inter huiuſcemodi letabantur. Pro quo hebrei legunt. Qui inter arbores ſiue inter virgulta letabantur.

שִׁילֹה mittendus

Chriſtus.

שִׁילֹה Silo. mittendus. ſecundum tranſlationem noſtram quaſi שִׁילוֹחַ Siloach. vt Geñ. 49. Donec vẽiat qui mittendus eſt. Hebrei tamen interpretãtur מָשִׁיחַ Meſiach ideſt chriſtus. & ſic eſt in tranſlatione chaldaica. ſcilicet donec veniat meſiach. ideſt chriſt⁹. poteſt etiam deriuari a dictione שָׁלַל Salal. vel a dictione שָׁלָה Sala. de quo infra dicetur.

שַׁיִן Urina

שַׁיִן Sáin. vrina. Eſa. 36. Et bibant vrinam pedum ſuorum.

שֵׁיר

שֵׁירוֹת Armille.

שֵׁיר Ser. ornamentum brachiorum: vt armilla. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſcilicet שֵׁירוֹת Seroth. Eſa. 3. Et torques & armillas & monilia.

שַׁיִשׁ marmor

שֵׁשׁ marmor. ſmaragd⁹

שַׁיִשׁ Sáis. marmor. 1. Paralipo. 29. Et marmor parium abundantiſſimum. & aliquando ſcribitur ſine iod & dicitur שֵׁשׁ Ses. Eſter. 1. Columnis marmoreis. & in eodẽ. Smaragdino & pario ſtratum lapide.

שַׁיִת Spina

שַׁיִת Sáith. vepres. ſpina. Eſa. 5. Et aſcendent ſuper eã vepres & ſpine. Et in eodem. 7. Vepres enim & ſpine erunt in vniuerſa terra. Et in eodem. 10. Et deuorabitur ſpina eius & vepres eius.

שָׁכַךְ

Cohibere. Ceſſare

שָׁכַךְ Sachach. ceſſare. quieſcere. Geñ. 8. Et imminute ſunt aque: & clauſi ſunt fontes abyſſi. ꝑ quo hebrei legũt Et ceſſauerunt aque ſiue quieuerunt. Nu. 17. Et cohibebo a me querimonias filiorum iſrael. ideſt ceſſare faciã. Eſter. 2. Poſtq̄ regis aſueri indignatio efferbuerat. i. quieuerat vł ceſſauerat. Et in eo. 7. & ira regis quieuit.

שָׁכַב Iacere. Cubare.

Proſtrari dormire.

Cõcubare

Quieſcere. Requieſcere

שִׁכְבַת

Cõcubit⁹. Coitus

מִשְׁכָּב Lectulus. Stratum. Cubile

שָׁכַב

שָׁכַב Sachab. cubare. iacere. requieſcere. dormire. concubare. proſtrari. Exo. 6. Mane quoq; ros iacuit per circuitum caſtrorũ. Nu. 23. Nõ cubabit donec deuoret predam. 2. Reg. 8. Coequans terre. Pro quo hebrei legunt. Iacere ſiue cubare fecit eos in terra. ſ. ad coequandũ eos terre. Et in eo. 13. Cuba ſup lectulũ. & in eo. Cuba mecũ ſoror mea. 4. Reg. 4. Et collocauit eum ſuper lectulũ hoĩs dei. pro quo he. le. Et iacere ſiue cubare eum fecit. Hiere. 3. Vbi nõ proſtrata ſis. i. vbi nõ cubaſti. Ponitur ẽt ꝑ dormire vel requieſcere. Geñ. 19. Ecce dormiui heri cũ patre meo. Et in eo. 28 Terram in qua dormis: tibi dabo. & in eo. 47. Sed dormiã cum patribus meis. Leuit. 26. Dormietis: & nõ erit q exterreat. Nu. 5. Si non dormierit vir alienus tecum. & in eo. Et concubuiſti cũ altero. i. dormiſti. 1. Reg. 3. Reuertere & dormi. 3. Reg. 1. Cũ dormierit dñs meus rex cũ patribus ſuis. Iob. 30. Et qui me comedũt nõ dormiũt. p̄s. 87. Sicut vulnerati dormientes in ſepulchro. Prouer. 24. pauxillũ conſeres manus tuas vt quieſcas. Eccl's. 2. Neq; per noctẽ mente requieſcit. Et in eo. 4. Et ſi dormierint duo fouebuntur mutuo. Ezech. 31. Deſcende & dormi cum incircunciſis. Zach. 14. Et mulieres violabuntur. i. dormient vel cubabunt cũ eis. Et ꝓprie p̄dicta dictio ſigñat iacere vel cubare. modo ſit ad dormiendũ: modo ad quieſcẽdũ: aut in ſepulchro ꝑ mortẽ. vt patet in locis p̄dictis. & inde שִׁכְבַת Sichbath. ſiue מִשְׁכָּב Miſchab. ideſt cubatio: ſiue concubitus. Leuit. 18. Et cũ muliere ꝓximi tui nõ coibis. pro quo he. le. Nõ dabis cõcubitũ tuũ. & in eo. & cũ maſculo nõ cõmiſceatis coitu femineo. & in eo. 19. Hõ ſi dormierit cũ muliere coitu feminis. i. cõcubitu feminis. Sigñat ẽt מִשְׁכָּב Miſchab lectũ ſiue lectulũ aut ſtratũ. Exo. 22. Sed iacuerit in lectulo. 2. Reg. 4. Qui dormiebat ſuper ſtratum ſuum in meridie. Ps. 4. Et in cubilibus veſtris compungimini. Canti. 3. In lectulo meo per noctem queſiui. & ſecundum hebreos ſignificat etiam predicta dictio שָׁכַב Sachab effundere. ſcilicet ſuper terram. Iob. 38. Et concentum celorum quis dormire facit. pro quo hebrei legunt. & lagenas ſiue lagũculas

celorum quis effundere facit.& accipiūtur ibi laguncule ꝓ
nubibus.Sed magis proprie eſt in tranſlatione noſtra. De
quo vide ſupra in dictione נֶבֶל nabel. & inde מִשְׁכַּב Miſcab.
מִשְׁכַּב ꝙ ſecundum hebreos ſignificat vrceum . eo quod ab
eo aqua effunditur.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit
ſtratoria. 2.Reg.17. Obtulerunt ei ſtratoria & tapetia &
Stratoria vaſa fictilia.

שְׂכָה Sacha . depictum . imaginatum vel inſigne: & ſcribitur
שַׂכָּה cum mem in principio & iod & thau in fine &
מַשְׂכִּית dicitur מַשְׂכִּית Maſchith. Leuit.26.Nec inſignem lapidem
Inſignis. ponetis in terra veſtra. Prouer.18. Et quaſi murus validus
circundans eum.Pro quo hebrei legunt.Et quaſi murus excelſus
in pictura ſua:ſiue in imaginatione ſua.Ezech.8.Et
Abſcōditū vnuſquiſqȝ in abſcondito cubilis ſui.Pro quo hebrei legūt.
Pictura Et vnuſquiſqȝ in cubili depicto ſuo. & in plu מַשְׂכִּיּוֹת Machioth.
מַשְׂכִּיּוֹת Nu.33. Confringite titulos.i.lapides inſignitos vł
Tituli. Affectus. depictos. Ps.72.Tranſierunt in affectū cordis. ꝓ quo btūs
Cogitationes. hiero.in pſ. iuxta he.ve.trāſtulit. Trāſierūt cogitatiōes cordis.i.imaginatiōes cordis.Pōitur ēt pro lectis.Prouer.25.
Lecti. Mala aurea in lectis argenteis. Sed etiam in predicto loco
Picture. שֶׂכְוִי hebrei legunt.Cum picturis argenteis.& inde שֶׂכְוִי ſechui
Gallus idest gallus.Iob.38. Vel quis dedit gallo intelligentiam.&
aliqui hebrei dicunt ꝙ ſigñat cor ſiue intellectum.

שָׁכַח Sachach.obliuiſci.obliuioni tradere.inuenire . Geñ.
שָׁכַח 40. Oblituſqȝ eſt interpretis ſui. Et ī eo.41. Vt obliuioni
Obliuiſci tradatur cuncta retro abundantia.Deut.4.Nec obliuiſcetur
Obliuioni tradeř pacti in quo iurauit patribus tuis.Ps.9. Oēs gentes
qui obliuiſcuntur deū.p̄s.30. Obliuioni datus ſum tanq̃
mortuus a corde.p̄s.49.Intelligite hec qui obliuiſcimini
deum.p̄s.76.Aut obliuiſcetur miſereri deus.Ps.136.Si
oblitus fuero tui ieruſalem:obliuioni detur dextera mea.
Eccl's.8.Et laudabantur in ciuitate quaſi opera iuſtorū.pro
quo hebrei legunt.Et obliuioni tradūtur in ciuitate : ꝙ ita
fecerint:ſiue quod rectum fecerint. Sed ſi pro יִשְׁתַּכְּחוּ iſtachechu
legatur יִשְׁתַּבְּחוּ iſtabechu:per mutationem littere
caph in litteram beth que eſt quaſi eiuſdē figure:tūc ſignificat
laudabantur ſicut eſt in littera noſtra.Eſa.23.In obliuione
eris o tyre ſeptuaginta annis.Hiere.2 . Nunquid obliuiſcitur
virgo ornamenti ſui.& in eo.populus vero meus
oblitus eſt mei. & in eo.23.Qui volunt facere vt obliuiſcatur
populus meus nōis mei.Threñ.2 . Obliuioni tradidit
dominus in ſion feſtiuitatem & ſabbatum. & in ligua
Inuenire chaldaica ſignificat inuenire.Dañ.2.Inueni hominem de
filiis trāſmigrationis.& in eo.Nulluſqȝ locus inētus eſt eis.

שָׁכַל Sachal.orbari.abſqȝ liberis fieri.Sterilem ſiue infructuoſum
שָׁכַל eſſe.Geñ.28.Cur vtroqȝ orbabor filio. Et in
Orbari. ſterilē eſſe eo.31.Oues tue & capre tue ſteriles non fuerunt. Et in eo.
Abſqȝ liberis eſſe. 42.Abſqȝ liberis me feciſtis.Et in eo.43. Ego autem quaſi
orbatus:abſqȝ liberis ero.Leuit.26.Que conſumant vos
& pecora veſtra.i.abſqȝ liberis faciant.Deut.32.foris vaſtabit
eos gladius.i.abſqȝ liberis faciet.1.Reg.15 . Sicut fecit
abſqȝ liberis mulieres gladius tuus:ſic abſqȝ liberis erit inter
mulieres mater tua.Iob.21. Vacca peperit & non eſt priuata
Priuari fetu fetu.Hiere.15.Interfeci:perdidi populum meum pro
Interficeř quo hebrei legunt. Abſqȝ liberis feci & perdidi populū meum.
Et in eo.50.Sagitta eius quaſi viri fortiſſimi interfectoris.
pro quo hebrei legunt.Quaſi viri fortiſſimi orbantis.
ideſt abſqȝ liberis faciētis.Ezech.5.Et beſtias peſſimas
vſqȝ ad internitionem.Pro quo hebrei legūt.& beſtias peſſimas:
& abſqȝ liberis te facient.Et in eodem.14 .Et beſtias
terre induxero ſuper terram vt vaſtent eam.ideſt abſqȝ fructu
eam faciant:ſiue vt faciant abſqȝ liberis habitatores terre.
Et in eodem.36.Et non addes vltra vt abſqȝ eis ſis.ideſt
vt ſis orbata abſqȝ eis.Et in eodem.Et ſuffocans gētem tuam. ſuffocare.
Pro quo hebrei legunt.Et orbans ſiue abſqȝ liberis faciens
gentem tuam. Oſee.9.Da eis vuluam ſine liberis.
Malach.3.Nec erit ſterilis vinea in agro.& aliquando preponitur
littera caph littere ſin.Ezech.36.Et gentem tuam
non necabis vltra.ideſt non facies eam abſqȝ liberis. & inde Necare
שָׁכוּל Sacul.ideſt orbatus : ſiue ille qui factus eſt abſqȝ liberis. שָׁכוּל
2.Regum.18. Veluti ſi vrſa raptis catulis in ſaltu ſeuiat. Orbatus.
ideſt orbata. Oſee.13. Occurram eis quaſi vrſa raptis catulis.
& in hebreo in predictis locis legitur in genere maſculino:
eo quod eſt promiſcui gñis . & in genere femini-
no שְׁכוּלָה Sechula.ideſt orbata ſiue ſterilis.Canti.4. Et ſterilis שְׁכוּלָה
non eſt inter eas.Eſa.49.Ego ſterilis & non pariens. Sterilis.
ſcribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשַׁכֵּלָה
Meſachela.ſiue מְשַׁכֶּלֶת Meſachaleth.Exo.23. Non erit in מְשַׁכֵּלָה
fecunda & ſterilis terra tua.4.Regum.2.Sed aque peſſime Sterilis.
ſunt & terra ſterilis.& inde שְׁכוֹל Sechol.ſiue שְׁכוּל Sicul. שְׁכוֹל
ideſt ſterilitas vel orbatio.Ps.34.Sterilitatem anime mee. Sterilitas
Eſa.47.Et ignorabo ſterilitatem.Et in eodem . Veniēt tibi
duo hec ſubito in die vna ſterilitas & viduitas . Et in eodem.
49.Filii ſterilitatis tue ,dicitur etiam מְשַׁכֶּלֶת Meſacaleth. מְשַׁכֶּלֶת
4. Reg.2.& nō erit mors neqȝ ſterilitas. Itē אֶשְׁכֹּל Sterilitas
Eſcol . ideſt botrus. Nu.13.Pergenteſqȝ vſqȝ ad torrentem אֶשְׁכֹּל
botri.Et in eodem.Abſciderunt palmitem cum vua ſua.ꝓ Botrus
quo hebrei legunt.Abſciderunt inde palmitem & botrum
vuarum vnum.Canti.1.Botrus cipri dilectus meus mihi.
Mich.7. Non eſt botrus ad comedendum . & in plurali
אַשְׁכְּלוֹת Aſcheloth.Deut.32.& botri amariſſimi.Geñ.40 אַשְׁכְּלוֹת
Et poſt flores vuas matureſcere.Pro quo hebrei legūt.Maturabant Botri
in botris eius vue.Canti.7.Vbera tua botris.

שָׂכַל Sachal.Intelligere.prudenter agere.aſpicere:ſuppo שָׂכַל
nere.ſ.in modum crucis.Deut.29.Vt intelligatis vniuerſa Intelligeř
que facitis.Et in eodem.32.Vtinam ſaperent & intelligerent.
Ioſ.1.Vt intelligas cuncta que agis.Et in eodem.
Tunc diriges viam & intelliges eam.1.Reg.18 . Prudenti⁹
ſe regebat q̃ omnes viri ſaul. ideſt intelligebat. Et in eo.
In omnibus quoqȝ viis ſuis dauid prudenter agebat.Et in
eo. Videns itaqȝ ſaul ꝙ prudens eſſet nimis.1 .Paralip .28.
vt intelligerem vniuerſa opera exemplaris.p̄s. 2. Et nunc
reges intelligite.p̄s.31.Intellectum tibi dabo . ideſt faciam
te intelligere.p̄s.40.Beatus qui intelligit ſuper egenum
& pauperem.Prouer.16.Cor ſapientis erudiet os eius.pro
quo hebrei legunt.intelligere facit os eius.& in eodem.17
Quocunqȝ ſe verterit prudenter intelliget . Et in eodem.
21.Excogitat iuſtus de domo impii.pro quo hebrei legūt. Excogitař
Intelligit iuſtus.& inde מַשְׂכִּיל Maſchil. ideſt intelligens מַשְׂכִּיל
vel ſapiens:aut prudens:vel eruditus.p̄s.13.Vt videat ſi eſt
intelligens.Prouer.16.Et eruditus in verbo reperiet bona Intelligēſ Eruditus.
Et in eodem.17.Seruus ſapiens dominabitur ſtultis filiis.
Amos.5.Ideo prudens in tempore illo tacebit.Ponitur etiam Prudens.
pro intellectu vel eruditione aut diſciplina.vt in titulo
p̄ſi.31. Vbi dicitur intellect⁹ dauid.& in titulo.p̄ſi.34.vbi
dicitur in finē pro filiis chore intellectus. & beatus hiero. Intellect⁹.
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit . Victori Eruditio
filiorum chore eruditio.& inde שֵׂכֶל Séchel.ideſt intellect⁹ שֵׂכֶל
ſeu diſciplina.1.Regum.25 . Eratqȝ mulier illa prudentiſ
ſima.Pro quo hebrei legunt.Et erat mulier illa boni intellectus.
p̄s.110. Intellectus bonus omnibus facientibus ea. Intellect⁹
Prouer.3. Et inuenies gratiam & diſciplinam bonam. Et diſciplina
aliquando ſcribitur cum he in principio & dr̄ הַשְׂכֵּל haſ- הַשְׂכֵּל
chel.Iob.34.Et verba eius non ſonant diſciplinam . & in diſciplina
lingua chaldaica dr̄ שָׂכְלְתָנוּ Sochlethanu.Dañ.5 . Scientia שָׂכְלְתָנוּ
& ſapientia inuente ſunt in eo . Sigñat etiā predicta dictio Scientia.

aſpicere.
ſup pōeř.ſ. in modū crucis.

aſpicere vel intueri.Geñ.3.Aſpectuq; delectabile.Pro quo he.le.Et deſiderabile erat lignū ad aſpiciendum. Poteſt ēt legi ad intelligēdū:ſecundū primā ſignificationē.ſignāt ēt predicta dictio ſupponere.ſ.in modū crucis.Geñ.48.Cōmutans manus.i.vnū brachiū ſupra aliud ponēs in modū crucis.vnde apud chaldeos & indos crux dicitur מַשְׂכַל maſcal.nam ego interrogaui quēdā indū xp̄icolā qui ſemper crucē geſtabat in manu:quo noīe illa crux vocabatur ī ſuo idiomate apud indos & r̄ndit ꝙ appellabatur מַשְׂכַל Maſcal.quod pōt interpretari intellectus ſeu ſapientia ſcd̄m primā ſignatione.vnde apoſtolus prima ad corinthios capitulo primo ait.Nos aūt predicamus xp̄m crucifixū iudeis quidē ſcādalū:gētibus aūt ſtultitiā: ipſis aūt vocatis iudeis atq; grecis xp̄m dei virtutem & ſapientiam.

שַׁכְלֵל
Extruere. Inſtaurař

שַׁכְלֵל Sachlal.In lingua chaldaica ſignāt conſtruere vel extruere aut inſtaurare.vt Eſdre.4.Extruētes muros eius.& in eodem.Si ciuitas hec edificata fuerit:& muri inſtaurati.

שָׁכַם
Manicař. māc ſurgere.

שָׁכַם Sacam.manicare .i. mane ſurgere. Geñ.19. Et mane proficiſcemini in viā vr̄am.Pro quo he.le.Et manicabitis in viā veſtrā.i.mane ſurgetis.1.Reg.1.Et ſurrexerunt mane & adorauerunt corā dn̄o.2.Reg.15. Abſalō mane cōſurgens ſtabat in introitu porte.p̄s.126.Vanū eſt vobis ante lucē ſurgere.i.manicantes.Eſa.37.Et ſurrexerunt mane.Hiere.5.Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt mihi.pro quo he.le.Equi armati manicātes ſiue mane ſurgentes facti ſunt.poteſt ēt deriuari a dictiōe מָשַׁךְ maſach.& intelligi ſicut in littera noſtra.De quo vide ſupra in predicta dictione.Et in eo.11.Mane conſurgens & cōteſtās

De nocte cōſurgeſ

Et in eo.25.De nocte conſurgens & loquens. pro quo he.le.Manicans & loquēs.vbi ponitur אַשְׁכֵּם aſchem ꝓ הַשְׁכֵּם Haſchem.& in eo.26.Quos ego miſi ad vos de nocte conſurgens & dirigens.Oſee.6.Quaſi ros mane pertranſiēs.

שְׁכֶם
Humerus ſcapula
Iunctura humeri.
Pars.
Dorſum.

Item שְׁכֶם Sechem.i.humerus.Geñ.9.Palliū impoſuerūt humeris ſuis.Et in eo.21.Impoſuit ſcapule eius.i.humero eius.Et in eo.24.Cum hydria quā portabat in ſcapula. Et in eo.49.Suppoſuit humerū ſuū ad portandū.Ponitur ēt pro iunctura humeri.Iob.31.Humerꝰ meꝰ a iūctura ſua cadat.Signāt ēt partē.vt Geñ.48.Do tibi partē vnā extra fratres tuos.p̄s.20.Qm̄ pones eos dorſum.pro quo he.le.qm̄ pones eos partē.poteſt ēt legi ſcd̄m primā ſignificationē. Qm̄ pones eos humerū.& ſic tranſtulit beatus hiero.in pſ. iuxta he.ve.ſ.humerū.Soph.3.Et ſeruiant ei humero vno. Pro quo he.le.In partē vnā ſiue in parte vna.Eſt etiā שְׁכֶם Sichem nomen proprium loci.Geñ.12.Vſq; ad locū ſichē Oſee.6.In via interficientium pergentes de ſichem . Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.In via interficientiū partem.i.hominum.

שָׁכַן
Habitare.
requieſceť

שָׁכַן Sachan.habitare.morari. Geñ.35. Cūq; habitaret in illa regione.Exo.25.& habitabo in medio eorum. & in eo.40.Nube operiēte oia.Pro quo he.le. Eo quod habitabat ſiue morabatur ſup illud nubes.Leuit.16. Quod fixum eſt inter eos in medio ſordiū habitatiōis eorū . ꝓ quo he.le.Qui habitat cū eis in medio ſordiū eorū. Deut.12.vt ponat nomē eius ibi & habitet in eo.& in eo. Vt ſit nomen eius ibi.i.vt habitet.& in eo.33.Et inter humeros illius requieſcet.i.habitabit.Ioſ.22.In qua tabernaculum dn̄i eſt. Pro quo hebrei legunt. In qua tabernaculum domini habitat.3.Regum.8.Dominus dixit vt habitaret in nebula . Ps.7.& gloriā meam in puluerem deducat.pro quo he.le. Et gloriam meam in puluere habitare faciat.p̄s.77.tabernaculum ſuum vbi habitauit in hominibus.p̄s.95.Paulominus habitaſſet in inferno anima mea.Ezech.17. Et habitabunt ſub ea omnes volucres.Ponitur etiam pro ſepelire.Naum.3.Sepelientur principes tui.& inde שָׁכֵן Sechan. ſiue שָׁכֵן Sachen.ideſt habitator ſeu vicinus.ideſt cohabitator.Exo.12.Aſſumet vicinum ſuum qui coniunctus eſt domui eius.Eſa.33.Nec dicet vicinus elangui. Oſee.10.Vaccas bethauen coluerunt habitatores ſamarie . Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet habitator ſamarie .& ponitur ibi ſingulare pro plurali.Et in plurali שְׁכֵנִים Sechenim. Deut.1.Et ad cetera que ei proxima ſunt.Pro quo hebrei legunt.Et ad omnes vicinos eius.Hiere.12.Hec dicit dominus aduerſus omnes vicinos meos.& in genere feminino שְׁכֵנָה Sechena Exo.3.Sed poſtulabit mulier a vicina ſua.& in plurali feminino שְׁכֵנוֹת Sechenoth.Ruth.4.Vicine autem mulieres congratulantes ei & dicentes . & inde מִשְׁכָּן Miſchan.ideſt habitaculum ſiue tabernaculum. Exo. 26.Tabernaculum vero ita facies.Nume.19. polluit tabernaculum domini.Ps.73.Tabernaculum nominis tui.& in plurali מִשְׁכְּנוֹת Miſchanoth.Iob.39.Et tabernacula eiꝰ in terra ſalſuginis.Ps.83.Quam dilecta tabernacula tua .p̄s. 131. Tabernaculum deo iacob.quod in hebreo legitur in plurali.ſcilicet tabernacula.Reperitur etiam מִשְׁכָּנִים Miſchanim . ſecundum terminationem pluralem maſculinorum.Ps.45.Sanctificabit tabernaculum ſuum altiſſimus. Pro quo he.le.Sanctificatio tabernaculorum excelſi.

ſepelire.
שָׁכֵן
Vicinus.
Habitator
שְׁכֵנִים
Proximi
Vicini
שְׁכֵנָה
Vicina.
שְׁכֵנוֹת
Vicine.
מִשְׁכָּן
Tabernaculum
מִשְׁכְּנוֹת
tabernacula.
מִשְׁכָּנִים
tabernacla

שַׂכִּין
Culter.

שַׂכִּין Sachin.culter:ſeu gladius.Prouerbiorum. 23. Et ſtatue cultrum in gutture tuo.De quo vide ſupra in dictione שׂוּךְ Such.

שָׁכַר
Inebriař.
Ebriū eſſe.
שִׁכּוֹר
Ebriꝰ.
Temulēt
שִׁכּוֹרִים
Ebrij.
שִׁכּוֹרָה
Temulēta
Ebria
שִׁכָּרוֹן
Ebrietas.
שֵׁכָר
qd̄ iebriaꝛ poteſt.
Sicera
Ebrietas.

שָׁכַר Sachar.inebriari:ebriū eſſe.Geñ.9.Bibēſq; vinū inebriatus eſt.Deut.32.Inebriabo ſagittas meas ſanguine.1.Reg.1.vſq; quo ebria eris.Eſa.29.Inebriamini ſed nō a vino.& in eo.49.ſanguine ſuo inebriabūtur.& in eo.63 & inebriaui eos ī idignatiōe mea.Hiere.51.Inebriās oēm terrā.& ī eo.& inebriabo eos:vt ſopiātur. Abach. 2.mittēs fel ſuū & inebriās.Aggei.1.bibiſtis & nō eſtis inebriati. & inde שִׁכּוֹר Sichor.i.ebrius ſiue temulētus.1. Reg. 25.Erat enī ebrius nimis.3.Reg. 20.Benadab aūt bibebat temulētus.& in plu.שִׁכּוֹרִים Sichorim.Ioel. 1. expergeſcimini ebrii.& in ge.fe.שִׁכּוֹרָה Sichora ſiue שִׁכֹּרֶת Secharath.1. Reg.1.Eſtimauit ergo eā heli temulentā.Eſa.51.Et ebria & non a vino.& inde שִׁכָּרוֹן Sicharon.ideſt ebrietas.Hiere.13 Ecce ego implebo oēs habitatores terre huius & reges qui ſedent de ſtirpe dauid ſuper thronum eius & ſacerdotes & ꝓphetas & oēs hītatores ieruſalē ebrietate . & inde שֵׁכָר Sechar.i.cicera vel omne quod inebriare poteſt. Leuit.9. Vinū & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu.6.A vino:& oē quod inebriare pōt:abſtinebit.Deut. 29. Vinū & ſiceram non bibiſtis.Ponitur ēt pro ebrietate. Prouer.20. Et tumultuoſa ebrietas.Et in eodem . 31 . Quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas.Eſa.5. Ad ebrietatem ſectādam. Item אֶשְׁכָּר Eſcar cum aleph in principio . ideſt donum ſeu munus.p̄s.71.Reges arabum & ſabba dona adducent.ponitur etiam pro precio.Ezech.27.Dentes eburneos & hebeninos commutauerunt in precio tuo.

אֶשְׁכָּר
Donum.
Precium

שָׂכַר
Cōducere.
Locare

שָׂכַר Sachar.mercede cōducere.locare.Geñ. 30.quia mercede cōduxi te. Deut.23.quia cōduxerūt cōtra te balaā filiū beor .1.Reg.2.repleti prius: pro panibus ſe locauerunt.Nee.13.Et cōduxerunt aduerſus eos balaam . Aggei. 1.Et qui mercedes congregat:miſit eas in ſacculum pertuſſum.pro quo he.le.& qui mercede cōducitur:cōducitur ad ſacculum perforatum.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer.26.Et qui impoſuit ſtulto ſilentium iras mitigat. Pro quo hebrei legunt.Et qui cōducit ſtultos :& q cōducit tranſeuntes:vel tranſgreſſores . Poteſt etiā legi ſic. Et qui

שָׂכָר
mercee
Precium.
שָׂכִיר
Cōductus
mercēari⁹
שְׂכִירִים
mercēarii
שְׂכִירָה
Cōducta.
שֶׂכֶר
Lacuna

obturat ſtultos:obturat iraſcētes.i.qui obturat os ſtultorū: quod eſt idem ſenſus ſicut in littera noſtra. & licet ad hoc qđ ſignificet obturare deberet ſcribi cū littera ſámach loco ſin:vt dictū eſt ſupra in dictione סָכַר Sachar.tamē frequenter ponitur in ſcriptura ſin pro ſámach & econuerſo. Sicut ēt reperitur predicta dictio cū ſámach loco ſin.vt Eſdre.4. Conduxerūt aūt aduerſus eos conſiliatores. & pro eo qđ ī littera noſtra eſt iras:in hebreo habetur עֹבְרִים obrim q̄ dictio pōt ēt ſigñare iraſcentes:vt dictū eſt ſupra in dictione עָבַר Aabar.& inde שָׂכָר Sechar.i.merces ſeu ſtipēdiū aut p̄cium laboris vel miniſterii.Geñ.15.Merces tua magna nimis.& in eo.30.Dedit deus mercedē mihi. Nu.18. Preciū eſt ꝓ miniſterio quo ſeruitis in tabernaculo.Deut.24.Sed eadē die reddes ei preciū laboris ſui.Prouer.11.Seminanti aūt iuſtitiā merces fidelis.Zach.8. Merces hoīs non erat nec merces iumentorum.& aliqñ ſcribitur cū mē in principio & tau in fine.Geñ.29.Dic quid mercedis accipias.& in eo.31.Et mutauit mercedē meā decē vicibus.& idē שָׂכִיר Sachir.i.mercenarius ſeu cōductus.Exo.22. Maxime ſi cōductū venerat pro mercede operis ſui.Leuit.19.Nō morabitur opus mercenarii apud te.Iob.7.Et ſicut dies mercenarii dies eius:Malach.3.Et qui calūniantur mercedē mercenarii.& in plu.שְׂכִירִים Sechirim.Hiere.46.Mercenarii quoqꝫ eius qui verſabantur in medio eius. & in ge.fe. שְׂכִירָה Sechira.Eſa.7.In die illa radet dñs in nouacula cōducta.Item שֶׂכֶר Sécher.i.lacuna ſeu pelagus.Eſa.19.Oēs qui faciebāt lacunas ad capiendos piſces.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat rete.

שָׁלַל
Turbari
ſpoliare
Diripere
שׁוֹלָל
ſpoliatus.
שָׁלָל
Preda
ſpolium
Proiicere
שִׁילֹה
mittend⁹.

שָׁלַל Salal.ſpoliare.depredari.proiicere.ſeu dimittere.p̄s 75.Turbati ſūt oēs inſipientes corde. pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Spoliati ſunt ſuꝑbi corde. Eſa.59.Et qui recedit a malo:prede patuit.i.ſpoliatus eſt. Ezech.29.Depredabitur manubias eius:& diripiet ſpolia eius.Abach.2.Quia tu ſpoliaſti gentes multas:ſpoliabunt te oēs qui reliqui fuerint de populis.& inde שׁוֹלָל Solal.i.ſpoliatus.Iob.12.Qui ducit conſiliarios in ſtultū finē. Pro quo he.le.Qui ducit conſiliarios ſpoliatos:quia nihil prodeſt eis conſiliū & prudētia ſua.pōt ēt intelligi ſpoliatos.i.priuatos ſcientia & intellectu qđ eſt idem ſenſus cū littera noſtra.Mich.1.Vadā ſpoliatus & nudus.& inde שָׁלָל Salal i.ſpoliū.ſiue preda.Nu.31.& tulerūt predā & vniuerſa que ceperāt.1.Reg.30.Hec eſt preda Dauid.Hiere.21.Et erit ei aīa ſua quaſi ſpoliū. Sigñat ēt p̄dicta dictio ꝓiicere ſeu dimittere.Ruth.2.Et de veſtris manipulis proiicite de induſtria.& aliqui hebrei dicūt ꝙ inde deriuatur שִׁילֹה Silo.ꝓ quo btūs hiero.trāſtulit qui mittendus eſt.Geñ.49.donec veniat qui mittendus eſt.De quo vide ſupra in dictione שִׁילֹה Silo.

שָׁלַב
Cōnecter.
שְׁלַבִּים
Iuncture.

שָׁלַב Salab.conectere.coniūgere.Exo.26.Due incaſtrature fiant:quibus tabula alteri tabule cōnectatur.& inde שְׁלַבִּים Selabim.i.iuncture vel connexiones.3.Reg.7. Inter iuncturas & inter coronulas & plectas.

שֶׁלֶג
Nix.
שָׁלַג
niue dealbare
Ningere.

שֶׁלֶג Séleg.ſiue שָׁלֶג ſáleg.nix.Exo.4. Protulit leproſam inſtar niuis.Iob.6.Irruit ſuper eos nix.p̄s.50.Et ſuꝑ niuem dealbabor.Hiere.18.Nix libani.& inde verbū שָׁלַג Saleg.quod ſigñat ningere:ſeu niue dealbari.p̄s.67.Niue dealuabuntur in ſelmon.Pro quo aliqui hebrei legūt.ninget in ſelmon.

שָׁלָה
diſſimulare
Pacificare
abūdare
Bene eſſe
locupletari
שָׁלֵו
Opulētus
Felix
Quieta.
שְׁלֵוִים
abūdātes
שְׁלֵוָה
Opulēta.
שַׁלְוָה
Pſperitas
abūdantia
Illudere.
Deficere.
negligere
שַׁל
temeritas
שְׁלִי
Dolus.
שָׁלוּ
Delictum
Culpa.
שָׁלוּ
blaſphēia.
neglīgētia
שִׁלְיָה
Illuuies
ſecūdinarū.

שָׁלָה Sala.pacificari.quietari.abūdare.ſ.diuitiis.locupletari ſeu proſperari.mentiri:ſeu deficere.negligere. Iob.5.Nōne diſſimulaui: nonne ſilui :nōne quieui.ꝓ quo he.le.Nōne pacificatus vel quietus fui:nōne ſilui.Et in eo. 12.Abundāt tabernacula predonum.ſ.diuitiis:aut pacificata vel quieta ſunt.p̄s.121.Et abūdantia diligentibus te. Pro quo he.le.Pacificati vel quieti ſint:qui diligunt te.Et btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Sit bene his qui diligūt te.i.abundātes vel locupletati ſint.Hiere.12.bene eſt oībus qui preuaricātur & inique agūt.i.ꝓſperātur ſeu locupletātur.Threñ.1.Inimici eius locupletati ſunt:& inde שָׁלֵו Saleu.i.quietus ſiue opulentus aut locupletatus vel diues. Iob.16.Ego ille quōdā opulētus.& in eo.21. Diues & felix vbi ponitur pro felice.pro quo he.le.quietus & pacificus. Hiere.49.Aſcendite ad gētē quietam.Dañ.4.Ego nabuchodonoſor quietus eram in domo mea.& in plu. שְׁלֵוִים Saluim. Ps.72.& abundantes in ſeculo obtinuerunt diuitias.& in ge.fe.שְׁלֵוָה Saléua.Zach.7.Cum adhuc ieruſalem habitaretur & eſſet opulenta.& inde שַׁלְוָה Salua.i.abūdantia vel proſperitas.pacificatio.vel quies.Ps.121.Et abūdantia in turribus tuis.Prouer.1.Proſperitas ſtultorū perdet eos.Hiere.22.locutus ſum ad te in abundantia tua. Ezech.16.& abundantia & ocium. Dañ.11.& veniet clam. pro quo he.le.& veniet in pace vel quiete.& in eo.& abundantes & vberes vrbes ingredietur.pro quo he.le.in abundantia & in vbertatibus vrbis ingredietur. Sigñat etiam predicta dictio mentiri vel deficere.4.Regū.4. Nunquid nō dixi tibi ne illudas me.i.ne deficias vel ne mētiaris mihi.nam ſupra dixerat noli mentiri ancille tue.Iob.27.Et non liberet deus animā eius. pro quo he.le.& deficiat ſeu mentiatur deo anima eius.ponitur ēt pro negligere.2.Paralip.29.Filii mei nolite negligere.Et inde שַׁל Sal.i.error ſeu temeritas.2.Reg.6.& ꝑcuſſit eū ſuꝑ temeritatē. ſcribitur ēt cū iod in fine:& dr̄ שְׁלִי Séli.pro quo btūs hiero.tranſtulit dolū.2.Reg.3.vt loqueretur ei in dolo.Et inde שָׁלוּ Salu:ſiue שָׁלוּת Seluth.i.culpa:ſiue error vel delictū. Dañ.4.Forſitā ignoſcet deus delictis tuis.& in eo.6. Oīs culpa & ſuſpitio nō inueniretur in eo.pōitur ēt שָׁלוּ Salu pro blaſphemia.& in eo.3.& lingua q̄cūqꝫ locuta fuerit blaſphemiam.Ponitur ēt pro negligētia.Eſdre.4.Videte ne negligēter hec īpleatis.& idē dicūt aliqui hebrei ꝙ deriuatur שִׁלְיָה Silia.i.illuuies ſecūdinarū.Deut.28.& illuuies ſecūdinarū q̄ egrediūtur de medio feminum eius.

שַׁלְהֶב
שַׁלְהֶבֶת
Flamma.
שַׁלְהֶבֶת
יָהּ
Flamme.
flāma dñi.

שַׁלְהֶב Salhab.flāma.& ſcribitur cū tau ī fine & dr̄ שַׁלְהֶבֶת Salhébeth.Iob.15.Ramos ei⁹ arefaciet flamma.Ezech.20.Nō extinguetur flāma ſuccēſionis ei⁹.& aliqñ cōpōitur cū dictiōe יָהּ Ia & dr̄ שַׁלְהֶבֶת יָהּ ſalhébeth ia.i.flāma domini.Canti.8.Lāpades eius lāpades ignis atqꝫ flāmarū pro quo he.le.Flāma dñi.& dicūt hebrei ꝙ cōponitur ibi cū dictione יָהּ Ia quod eſt nomen domini ad denotandum magnitudinem flamme.

שְׂלָו
Coturnix.
שַׂלְוִים
coturnices

שְׂלָו Selau.coturnix.p̄s.140.Petierūt & vēit coturnix.& ī pl.שַׂלְוִים ſaluiim.Nu.11.arreptas trās mar̄ coturnices.

שָׁלַח
Emittere
Dimittere
mittere
Remittere.

שָׁלַח Salach.mittere.immitere.dimittere.eiicere.extendere.ſpoliare.ſiue nudare.Geñ.3.Et emiſit eum dominus deus de paradiſo.Et in eodem.18. Et Abraam ſimul gradiebatur:deducens eos.Pro quo hebrei legunt. Et abraam gradiebatur cum eis: vt mitteret eos.Et in eodem.24.Dimiſerunt ergo eam & nutricem illius.Et in eodem.26.Dimiſitqꝫ eos Iſaac.Et in eodem.28. Cumqꝫ dimiſiſſet eum iſaac.Et in eodem.Et miſiſſet eum in meſopotamiam.Et in eodem.32.Miſit autem nuncios ante ſe. Et in eodem.38.Miſit autē iudas hedum.Et in eo. Ego miſi hedū quē promiſi.Et in eo.32.Beniamin domi retēto a iacob. Pro quo he.le.Et beniamin fratrem ioſeph nō miſit iacob cum fratribus ſuis.Et in eodem.43.Mitte puerum mecū. Et in eodem.Et remittat vobiſcum frēm veſtrū.Leuit.16. Ille vero qui dimiſerit caprum emiſſarium. Et in eo.26.

Emittāq; in vos beſtias agri.Iudi.5.Et barach veſtigia ſūt ſecuti:qui quaſi in p̄ceps & barathrū ſe diſcrimini dedit.ꝓ quo he.le.Et barach in valle miſſus eſt pedibus ſuis. Et in eo.Manū ſuā miſit ad clauū.4.Reg.15.cepit dñs mittere i iudā raſin regē ſyrie.Eſter.3.Et lr̄e ſignate ipſius noīe miſſe ſunt.Iob.8.Et dimiſit eos in manu iniquitatis eorū. Et in eo.18.Miſit enim in rete pedes ſuos.& in eo.30.Pedes meos ſubuerterunt.pro quo he.le.Pedes meos miſerūt.ſ.ī rete vel ergaſtulū.p̄s.49.Os tuū abūdauit malicia.ꝓ quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.os tuū dimiſiſti in malicia.p̄s.73.Incēderūt igni ſanctuariū tuū.ꝓ quo btūs hiero.trāſtulit.miſerūt ignē in ſanctuariū tuū.p̄s.104.Miſit ante eos virū.Prouer.6.Et eū qui ſeminat inter frēs diſcordias. Pro quo he.le.Et imittēs inter frēs diſcordias ſeu rixas.& in eo.29.puer aūt qui dimittitur volūtati ſue:cōfūdit matrē ſuā.Eſa.27.Specioſa relinquetur:& dimittetur q̄ſi deſertū. Et ī eo.32.Immittēs pedē bouis & aſini.& in eodē.43.Propter vos miſi babylonē.Hiere.38.Et ſubmiſerūt hieremiā in funibus.& in eo.Et ſubmiſit ea ad hieremiam in lacū.Ezech.2.Mitto ego te.Et in eo.ecce man⁹ miſſa ad me.Sign̄at ēt eiicere vel proiicere.Nu.5.Vt eiiciāt de caſtris oēm leproſum.& in eo.Tā maſculū q̄ȝ feminā eiicite.Eſa.27.Cū abiecta fuerit iudicabit eā.Sign̄at ēt extēdere.Geñ.37.Manuſq; vr̄as ſeruate inoxias.pro quo he.le. Et manū nō extendatis in eū.Exo.24.Nec nō ſup eos q ꝓcul receſſerāt de filiis iſrl̄ miſit manū ſuā.i.extēdit manū ſuā.1.Paralip.13.Tetēdit oza manū ſuā.& in eo.Eo qḋ tetigiſſet arcā.ꝓ quo he.le.Eo qḋ extendiſſet manū ſuā in arcā.p̄s.54.Extendit manū ſuā in retribuēdo.p̄s.79.Extēdit palmites ſuos vſq; ad mare.Eſa.58.Extēdere digitum: & loqui qḋ nō ꝓdeſt.Hiere.17.& qḋ ad humorē mittit radices ſuas.i.extēdit radices ſuas.Sign̄at etiam nudare ſiue ſpoliare.Nec.5 Vnuſquiſq; tm̄ nudabatur ad baptiſmū.& i lingua chaldaica cōiter ſign̄at ſpoliare ſiue pellē detraheř. & inde מְשַׁלַּח Miſſach.ſiue מְשַׁלּוֹחַ Miſſóach.aut מִשְׁלַחַת Miſſáchath.i.miſſio.vel imiſſio.Deut.12.& letabimini i cūctis ad que miſeritis manū.pro quo he.le.Et letabimini in oī miſſiōe manuū vr̄arū.Et in eo.Et benedicat tibi dñs deus tuus in oī ope tuo.pro quo he.le.In oī miſſione manus tue.i.in oī ad qḋ manū miſeris.Eſter.9.Et mittāt ſibi mutuo partes epularū & ciborū.ꝓ quo he.le.& miſſio munerū vniuſcuiuſq;.Ps.77.Immiſſionem per angelos malos. Eccl'ſ.8.Nec ſinitur quieſcere ingruēte bello.pro quo he.le.Et nō eſt miſſio ſiue legatio in bello.Eſa.7.Et erit ī paſcua bouis.pro quo he.le.& erit in miſſionē bouis.i. vt ibi mittatur in paſcua.& in eo.11.Idumea & moab p̄ceptū manus eorum. pro quo he.le.miſſio ſiue immiſſio manus. & in plu.שִׁלּוּחִים Siluchim.i.emiſſiones aut donatiōes vel munera que mittūtur alicui.Exo.18.Tulit ſephorā vxorē moyſi poſtquā remiſerat.pro quo he.le.Poſt miſſiōes ſuaſ i.poſtq̄ȝ remiſerat eā: ſicut eſt in lr̄a noſtra.& aliqui he.le. Poſt donatiōes vel dotes ei⁹.Mich.1.Dabis emiſſarios ſup hereditatē geth.pro quo aliqui he.le.Dabis donatiōes vel munera.& inde שְׁלָחִים Salcháim ſiue שְׁלֻחוֹת Salchoth.i. ꝓpagines ſeu rami.eo qḋ emittūtur & extēduntur huc & illuc.Canti.4.Emiſſiones tue paradyſus malorū punicorū.i.ꝓpagines tue vel rami tui.Eſa.16.Propagines eius relicte ſunt.& inde שֶׁלַח Sélach.ſiue שִׁילוֹחַ Silóach:qḋ ē nomē fluuii ꝓpe ieruſalem.Nec.3.& muros piſcine ſiloe ī hortū regis.Eſa.8.Eo qḋ abiecit populus iſte aquas ſiloe.& interpretatur miſſus.Ioannis.9.Vade & laua in natatoria ſiloe:quod interpretatur miſſus.& inde שֶׁלַח ſélach ſiue שָׁלַח Salach.i.arma.ſ.miſſilia.aut gladius:vel pugio.2.Paralip.

Immittere.
ſubmitteř
Eiicere
abiicere.
Extendeř.
Tendere.
Nudare
Spoliař.
מְשַׁלַּח
מִשְׁלַחַת
miſſio.
Immiſſio
שִׁלּוּחִים
miſſiones
Emiſſarij.
munera.
שְׁלָחִים
Emiſſiões
ꝓpagies.
שֶׁלַח
שִׁילוֹחַ
Siloe.
שָׁלַח

25.Cōſtituitq; oēm populū tenentiū pugiones.Et in eo.32.fecitq; vniuerſi gn̄is armaturā.Nec.4.& altera tenebat gladiū.Iob.33.Vt nō trāſeat in gladiū.& in eo.36.Si autē nō audierint trāſibūt ꝑ gladiū.ponitur ēt ꝓ feneſtra.Ioeř.2.& ꝑ feneſtras cadēt.Itē שֻׁלְחָן Sulchan.i.mēſa.Exo.25.facies & mēſā de lignis ſetim.p̄s.22.paraſti in cōſpectu meo menſam.& in plurali שֻׁלְחָנוֹת Sulchanoth.2.Paralipo.4. Nec non & menſas decem.Eſa.28.Omnes enim menſe replete ſunt vomitu.

שָׁלַט Salat.dñari.ptātē habere.ptātē exercere.Nec.5.Sed & miniſtri eorū dep̄ſſerant ppl̄m.pro quo he.le.Dominati ſunt vel ptātē exercebāt ſup ppl̄m.p̄s.118.& nō dñetur mei oīs iniuſtitia.Eccl'ſ.2.& dñabitur in laborib⁹ meis Et in eo.5.Poteſtatēq; ei tribuit vt comedat ex eis.Et ī eo.8.Dñatur hō homini in malum ſuū.& inde שִׁלְטוֹן Siltō ſiue שַׁלִּיט Salit.i.dominās:vel potēs.Eccl'ſ.8.Et ſermo illi⁹ ptāte plen⁹ eſt.Et in eo. Nō eſt in hoīs ptāte ꝓhibere ſpūm ꝓ quo he.le.Non eſt hō potēs in ſpū.& in eo.Nec habet poteſtatē in die mortis.& in lingua chaldaica dicitur שַׁלִּיטָא Salita.Dañ.2.Quia rege ptātē accepat.& in plu. שַׁלִּיטִים Salitim.Vt in eo.7.Supra decē principes ciuitatis.& ī ge.fe.שַׁלֶּטֶת ſalateth.Ezech.16.Opa meretricis & procacis. pro quo he.le.Opa mulieris meretricis potētis.i.preualētis ſup alias meretrices. Item ſign̄at ſcutū ſeu clypeū aut arma.& ſolū inuenitur in nu.plu.ſ.שְׁלָטִים ſalitim:ſiue שִׁלְטֵי Silte.2.Reg.8.& tulit arma aurea que habebāt ſerui adadezer.4.Reg.11.Et dedit eis haſtas & arma regis dauid.2.Paralip.23.Deditq; ioiada ſacerdos centurionibus lanceas clypeoſq; & peltas regis dauid.Canti.4.Mille clypei pendent ex ea:oīs armatura fortium.

שָׁלַךְ Salach.proiicere.deiicere.abiicere.mittere. Geñ.21.Abiecit puerū.& in eo.27.Venite occidamus eum & mittamus in ciſternā veterē.i.proiiciamus.& in eo.Miſerūtq; eū in ciſternā.Ioſ.18.Vt hic corā dño deo veſtro in ſilo mittā vobis ſortē.3.Reg.13.& erat cadauer ei⁹ proiectū in itinere.4.Reg.10.Et proiecerūt milites & duces.Ps.21 In te proiectus ſum ex vtero.p̄s.147.Mittit cryſtallū ſuam ſicut buccellas.Eſa.6.Et ſicut q̄rcus q̄ expādit ramos ſuos. i.que proiicit a ſe ramos ſuos.Hiere.9.Qm̄ deiecta ſunt tabernacula noſtra.Threñ.2.Proiecit de celo in terrā inclytā iſrael.Ezech.16.Sed proiecta es ſup faciē terre.Dañ.8.Et deiecit locū ſanctificatiōis.& inde quedā porta in ieruſalē dicebatur שַׁלֶּכֶת Salécheth. quod interpretatur proiectio ſeu miſſio.ideſt ducens vel mittēs.1.Paralip.26.iuxta portam que ducit ad viam aſcenſionis.Item שָׁלָךְ Sálach.nomen eſt auis.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit mergulum.Leuit.11.Mergulum & ibin.

שָׁלַם Salā.reſtituere.reddere.retribuere.ſoluere.ſ.debitū. pacificare.ſiue in pace eſſe:vel pacificū aut pacatum eſſe.perficere.complere.aut conſumare.Exo.21.Reddet bouem pro boue.Et in eo.22.Quinq; boues pro vno boue reſtituet.& in eodem.Si non habuerit quod pro furto reddat.ideſt reſtituat.Leuit.6.Reddet oīa que per fraudem voluit obtinere.Iudi.1.Ita reddidit mihi deus.4.Reg.4.vende oleum:& redde creditori tuo.Ps.7.Si reddidi retribuentibus mihi mala.Ps.34.Retribuebant mihi mala pro bonis.p̄s.61.Quia tu reddis vnicuiq; ſecundum opa ſua. Prouer.11.Si iuſtus in terra recipit:quātomagis impius & peccator.pro quo hebrei legunt.Si iuſto in terra retribuitur.ideſt recipit ſecundum opera ſua:quantomagis impi⁹ & peccator.Eſa.65.Sed reddam & retribuam in ſinu eorū. Hiere.18.Nunquid reddetur pro bono malum.Ioeř.3.Nūquid vltionem vos redditiſ mihi.& inde שֶׁלֶם Silem:ſiue

Pugio.
armatura.
Gladius.
Feneſtra.
שֻׁלְחָן
menſa.
שֻׁלְחָנוֹת
menſe.
שָׁלַט
dominari.
poteſtař.
habere
שִׁלְטוֹן
שַׁלִּיט
Poteſtas
Potens.
שַׁלִּיטָא
Potens.
שַׁלִּיטִים
Principes
שַׁלֶּטֶת
Procax.
Potens.
שְׁלָטִים
שִׁלְטֵי
arma.
Clypei
armatura
שָׁלַךְ
abiicere.
mittere.
Proiiceř.
deiicere.
שַׁלֶּכֶת
que ducit.
שָׁלָךְ
mergulus
שָׁלַם
Retribueř
Reſtituere
Reddere
שֶׁלֶם

שִׁלּוּם
retributio
שִׁלּוּמִים
retributiones.
fed⁹ inire
Pacificaī
Paceȝ habere
pacificū eē
pacatū eē.
שָׁלוֹם
Pax.
Pacific⁹.
Cōcordia.
sanus.
sospes.
salutare.
שְׁלָמִים
Pacifici.
Pacifica.
שׁוּלַמִּית
sulamitis.
Complere.
Perficere
Finire.
שָׁלֵם
Perfect⁹
שְׁלֵמָה
Perfecta.
שְׁלֵמוֹת
Integre.
Perfecte
שְׁלוּמִים
pfectiōes
Cōsumat⁹.

שִׁלּוּם Silum.i.retributio vel restitutio.Deut.32.Mihi vindicta:& ego retribuam eā.pro quo he.le.Mihi vīdicta & retributio.Osee.9.Venerunt dies retributionis. Mich.7.& iudex in retribuendo est.pro quo he.le. Et iudex in retributione.Scribitur ēt cū tau in fine.p̄s.90. Et retributionē peccatorū videbis.& in plu.שִׁלּוּמִים Selomim.Ps.68. Fiat mensa eorum corā eis in laqueū & in retributiones. sigñat ēt predicta dictio pacificare: aut pacatū esse vel pacē habere.Deut.20. Si aūt fedus inire noluerit.pro quo he.le. Si aūt nō pacificabitur.i.si noluerit tecū pacē habere: vel pacē facere.Ios.10.Et quod transfugissent gabaonite ad israel.Pro quo he.le.Et quod pacificati fuissent cum israel. Et in eo.Quare transfugerit ad iosue.i.pacem haberet cū eo. 3.Reg.22.Pacemq̄ habuit iosaphat.Iob.5. Et bestie terre pacifice erunt tibi.Et in eo.8.Et pacatū reddet habitaculū iustitie tue.Et in eo.22.Acquiesce igitur ei: & habeto pacē. Prouer.13.Qui aūt timet preceptū in pace versabitur.& in eo.16.Inimicos quoq̄ ei⁹ cōuertet ad pacē.pro quo he.le. Inimicos quoq̄ eius pacificabit ei. & est sensus sicut in lr̄a nostra.& inde שָׁלוֹם Salom.i.pax seu pacificus.aut cōcordia.Geñ.43.Pax vobiscum:nolite timere.Leuit.26.Dabo pacē in finibus vestris.Nu.20.Do ei pacem federis mei.3.Reg.2.pacificus ne est ingressus tuus.Iob.25.Qui facit cōcordiā in sublimis suis.p̄s.37.Non est pax ossibus meis.p̄s 119.Cū hiis qui oderunt pacē:erā pacificus.Esa.41.Transibit in pace.Et in eo.53.Disciplina pacis nostre sup eū. & in eo.57.Veniat pax.& in eo.Pacem ei qui lōge est: & ei qui p̄pe est.& in eo.Non est pax impiis.ponitur ēt pro sano vl' sospite.Geñ.43.Sanus ne est pater vester senex. pro quo he.le.est pax patri vestro seni.i.est sanus.Et in eo.qui rñderunt sospes est.Est ēt dictio salutandi.1.Reg.25.& salutabitis eū ex nomine meo pacifice.& sic dicetis.Sit fratrib⁹ meis & tibi pax:& oībus q̄cūq̄ habes sit pax.2.Reg.20.Salue mi frater.i.pax sit tibi.1.Paralip.12.Pax tibi & pax adiutoribus tuis.& inde שְׁלָמִים Selemim.i.pacifici.Geñ.35.Viri isti pacifici sunt.2.Reg.20.Nonne ego sum que respondeo veritatē in israel.pro quo he.le.nōne ego pacificarū fideliū israel.i.vna de ciuitatib⁹ pacificis & fidelibus. p̄s.54 Extendit manū suā in retribuendo.pro quo btūs hiero. in ps.iuxta he.ve.trāstulit.Extendit manū suā ad pacifica sua. Naū.1.Si perfecti fuerint & ita plēs.Pro quo he.le.Si pacifici fuerint.Pōt ēt sigñare perfectos sicut est in lr̄a nr̄a: vt infra dicetur.Accipitur ēt pro sacrificio pacificorū.Exo.20. Et offeretis sup eo holocausta & pacifica vr̄a.& in eo.24. Immolauerūtq̄ victimas pacificas dño.Leuit.3.Hostia pacificorū.Amos.5.Et vota pinguiū vestrorū nō accipiam. Pro quo he.le.Et pacificū pinguiū vr̄orū nō accipiā.i.sacrificiū pacificū.& inde שׁוּלַמִּית Sulanith.Quod interpretatur pacifica.Cāti.6.reuertere reuertere sulamitis. sic debet legi:nō sunamitis.Sigñat ēt p̄dicta dictio cōplere vel consumare aut pficere.Geñ.13.Nedū cōplete sunt iniquitates amorreorū.3.Reg.7.Et perfecit oē opus.& in eo. 9.perfectūq̄ est oē opus.2.Paralip.4.Sicq̄ completū est oē opus. Esa.38.De mane vsq̄ ad vesperā finies me.i. cōsumabis.& in eo.44.& consiliū seruorū suorū cōplēs.& in eo.& oēm volūtatē meā cōplebis.& in eo.60.Et complebuntur dies luctus tui.& inde שָׁלֵם Salem.i.cōpletus vel cōsumat⁹ aut pfectus siue integer.& in ge.fe.שְׁלֵמָה Selema.3.Reg.6.de lapidibus dolatis atq̄ perfectis.Quod ī hebreo legitur singulariter.s.lapide perfecto vel integro. Et est in he.ge.fe. Amos.1.Eo quod concluserint captiuitatem perfectam in idumea.& in plurali.שְׁלֵמוֹת Selemoth.Deut.27. Et de saxis informib⁹ & impolitis.Pro quo hebrei legunt.De lapidibus integris siue perfectis.& inde שְׁלוּמִים Selomim.idest perfectiones vel consumationes.Hiere.13. Translata ē omnis iuda transmigratione perfecta. Quod in hebreo legitur pluraliter.scilicet transmigratiōe perfectionum vel cōsumationum.& inde מְשֻׁלָּם Mesulam.idest consumatus.siue perfectus.Esa.42.Quis cecus nisi qui venundatus est. Pro quo hebrei legunt.Quis cecus sicut Mesulam. quod interpretatur perfectus siue consumatus aut pacificus. Potest etiam significare illum cui aliquod debitum solutū est vel cui aliquid restitutum est.

שַׂלְמָה
Vestimētū

שַׂלְמָה Salma. vestimentum .seu vestis.Exo.22. Et oue ac vestimento. Et in eodem.Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum.

שָׁלַף
Educere
Euaginaī.
soluere .s. calciamētum.
Euellere

שָׁלַף Salaph.euaginare.educere.scilicet gladium. discalciare.soluere.scilicet calciamentum.euellere.Iudi.3. Nec eduxit gladium.Et in eodem.8. Qui non eduxit gladium.Et in eodem. 9.Euagina gladium tuum & interfice me.Et in eodem.20.Quadringēta millia peditum pugnatorum.Pro quo hebrei legūt.Quadringēta millia virorū peditum euaginantium siue educentium gladium.& in eodem.Inuenti sunt viginti millia de beniamin educentium gladium.Iob.20.Eductus & egrediens de vagina sua. Significat etiam discalciare.Ruth.4. Soluebat homo calciamentum suum.Ponitur etiam pro euellere.p̄s.128. quod Priusq̄ euellatur exaruit.quod hebrei exponunt. priusq̄ educatur in culmine.

שָׁלֹשׁ
Tres.
Tria.
שְׁלֹשָׁה
Tres.
שִׁלֵּשׁ
In tres p⸗tes diuidere
tertio idē facere.
שְׁלִישִׁי
Tertius.
שְׁלִישִׁים
Tristega
Tertiū.
Triplex.
שְׁלִישִׁיָּה
Tertia
שְׁלִישִׁית

שָׁלֹשׁ Salos.tres siue tria.& est in hebreo generis femenini vel neutri.Exo.23.Tribus vicib⁹ mihi per singulos annos festa celebrabitis.Deut.19. Tres ciuitates separabis tibi.Prouer.30.Per tria mouetur terra.& in genere masculino dicitur שְׁלֹשָׁה Selosa.vel שְׁלֹשֶׁת seloseth.Geñ.9.tres isti filii sunt Noe.Et in eodem.18.Apparuerunt tres viri. Et in eodem.41.Tres propagines:tres adhuc dies sunt.Nume.12.Egredimini vos tantum tres.& inde verbum שִׁלֵּשׁ Siles.quod significat triplicare siue in tres partes diuidere aut in tertio die aliquid operari: vel tertio idē facere.Deut. 19.Et in tres equaliter partes totam terre tue prouinciam diuides.1.Regum.3.Requiretur enim sessio tua vsq̄ perendie.idest vsq̄ in tertium diem. hebrei tamen legunt cum sequentibus sic.& in tertio die descendes.3.Regum.18.& tertio idipsum facite.& inde שְׁלִישִׁי Selisi.idest terti⁹.Geñ. 3.Et factum est vespere & mane dies tertius.Exo.39.In tertio ligurius achates & ametistus.& in plurali שְׁלִישִׁים Selisim.siue שָׁלִשִׁים Silesim.Geñ.3.Cenacula & tristega facies in eo.idest diuisa in tres mansiones.& in eodem.50. Et vidit ephraim filios vsq̄ ad tertiam generationem. Pro quo hebrei legunt. Et vidit ioseph de ephraim filios tertios. idest vsq̄ ad tertiam generationem.3.Regum.6. Et per cocleam ascendebatur in medium cenaculum:& a medio in tertium.Pro quo hebrei legunt. Et a medio in tertia.scilicet cenacula.quia erat in tres partes diuisum. Ezech.43. Vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Pro quo hebrei legunt.Iuncta porticui in tribus siue in triplicibus. Et in genere feminino שְׁלִישִׁיָּה Selisia.siue שְׁלִישִׁית selisith. idest tertia.Deut.26.Anno decimarum tertio.& in hebreo est generis feminini:quia annus est generis feminini.1.Regum.20.Vsq̄ ad vesperam diei tertie.Et in eodem. Si inuestigauero sententiam patris mei crastino vel perendie. idest in die tertia.Esa.19.In die illa erit israel tertius egypto & assyrie.Et in hebreo est generis feminini:& refertur ad plebem Israel. & in eo.37.in anno aūt tertio seminare & metere.Zach.6.Et in quadriga tertia equi albi.sigñat ēt שְׁלִישִׁית selisith.tertiā partem. Nu.28.Media pars hin per

BIBLIOTECA NACIONAL

ſingulos vitulos & tertia per arietem.2. Paralip.23.Tertia
pars veſtrũ qui veniunt ad ſabbatũ.Et in eodẽ.Tertia vero
pars ad domũ regis: & tertia ad portã que appellatur fũda
Triplicit. mẽti.Significat ẽt tripliciter.Ezech.21.Et duplicetur gladiꝰ
שְׁלִישִׁיָּה & triplicetur.i.tripliciter duplicetur.Signãt ẽt שְׁלִשִׁיָּה
Seliſiia conternantẽ ſeu trinã.i.trium annorũ. Eſa.15.Veſtes
Cõternão. eius vſq; ad ſegor vitulã conternãtem.& inde מְשֻׁלָּשׁ
מְשֻׁלָּשׁ Meſulas.i.trinus ſeu trimus aut triennis. ideſt annorũ trium.
Triẽnio. Trina. Geñ.15.Sume inquit mihi vaccã triẽnem & caprã trinã
ãnorũ triũ & arietẽ ãnorũ triũ.& in ge.fe. מְשֻׁלֶּשֶׁת Meſuleſeth vt
מְשֻׁל in predicto loco:& in plu.fe.מְשֻׁלָּשׁוֹת Meſulaſoth. Ezech.
שֶׁת 42.Triſtega enim erãt.i.per tria tecta diuiſa vel p tres mãſiões.
מְשֻׁלָּשׁ & inde שִׁלְשֹׁם Silſom.i.nudiuſtertius. Geñ.31.quod
ות nõ ſit erga me ſicut heri & nudiuſtertius.& inde שְׁלֹשִׁים Selosim.i.triginta.
Triſtega Geñ.6.Et triginta cubitorũ altitudo illiꝰ
שִׁלְשֹׁם Et in eo.41.Ioſeph triginta erat annorũ qñ ſtetit incõſpectu
nudiuſtertiꝰ pharaonis.& inde שָׁלִישׁ Salis.i.mẽſura capiens tertiã
שְׁלֹשִׁים partẽ alterius menſure maioris.p̃s.79.Et potũ dabis nobis
Triginta. ĩ lachrymis ĩ mẽſura.Sed btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.
שָׁלִישׁ trãſtulit.Et potaſti nos lachrymis tripliciter . Ponitur ẽt p
Menſura mẽſura triũ digitorũ.Eſa.40.Quis appẽdet tribus digitis
tripliciter. molẽ terre.pro quo he.le.Et menſus eſt in mẽſura.ſ.triũ digitorũ
tres digiti ſiue in triplici.ſ.mẽſura puluerẽ terre. Signãt etiã
שָׁלִישׁ שָׁלִישׁ Salis.ducẽ ſeu principẽ vel principalẽ .4. Regũ.7.
Dux. Rñdens vnus de ducibus.& in eo.9.Dixitq; iehu ad Badachar
ducẽ.Et in eo.15.Coniurauit aũt cõtra eũ phacee filius
שָׁלִישִׁים romelie dux.& in plu.שָׁלִישִׁים Saliſim.Exo.14. Et duces
Duces. totius exercitus.& in eo.15.Et electi principes eius ſubmerſi
Pricipes. ſunt in mari rubro.Signãt etiã שָׁלִישִׁים Saliſim res
magnas & precipuas: ſcd̃m hebreos. Prouer. 22 . Ecce deſcripſi
tripliciter. eã tibi tripliciter.pro quo ipſi legũt.Ecce deſcripſi tibi
magna. magna ſiue precipua.põt ẽt intelligi ſicut eſt in lr̃a nr̃a.ſignãt
ẽt שָׁלִישִׁים Saliſim quedã inſtr̃a muſica:que fortaſſe
Siſtra. erãt triãgulata vel triũ chordarũ.pro quo btũs hiero. tranſtulit
ſiſtra.1.Reg.18.In tympanis leticie & in ſiſtris.

שֵׁם שֵׁם Sem.nomẽ aut fama.Geñ.2.Nomen vni phiſon.& in
Nomen. eo.4 .Iſte cepit inuocare nomẽ dñi.& in eo.16. vocauitq;
nomen eius Iſmael.& in eo.32. Quid queris nomen
meum.Leuit.24 . Et qui blaſſemauerit nomen domini
morte moriatur.p̃s.9.Nomẽ eorũ deleſti.p̃s.108 . In gñatiõe
altera deleatur nomẽ eius.p̃s.137.Qm̃ magnificaſti ſuper
oẽ:nomẽ ſanctũ tuũ.Hiere.29 . Pro eo qd̃ miſiſti in noĩe
meo libros.pro quo he.le.Pro eo qd̃ miſiſti in noĩe tuo libros
ſiue ep̃las.& ponitur ibi שִׁמְכָה Simcha cũ he in fine p
שִׁמְךָ Simcha.Signãt etiã famã vel famoſum.i.noiatũ.Geñ.
Famoſi 6.Iſti ſunt potẽtes a ſeculo viri famoſi. pro quo he.le. Viri
Fama. fame vel nois.2.Reg. 7 .Feciq; tibi nomẽ grãde iuxta nomen
שֵׁמוֹת magnorũ.& in plu.שֵׁמוֹת Semoth.Geñ. 2 . Appellauitq;
Nomina adam noibus cũcta aĩantia.Exo.1.Hec ſunt noia filiorũ
שָׁם iſrael.Itẽ שָׁם Sam.i.ibi: aduerbiũ loci:ſiue illic:vel illuc
Ibi. Geñ.2.Ibi inuenitur bdeliũ & lapis onychinus . Deut.10.
Que vſq; hodie ibi ſunt.Iob.3 . Ibi impii ceſſauerũt a tumultu.
Illic p̃s.13.Illic trepidauerũt timore.p̃s.49. Et illic iter
Illuc. quo oſtẽdã ei ſalutare dei.p̃s.121.Illuc enim aſcẽderũt tribꝰ
p̃s.131.Illuc pducã cornu dauid.p̃s.138 . Etenim illuc manus
שָׁמָּה tua deducet me.Scribitur ẽt cũ he in fine & dr̃ שָׁמָּה ſama.
Ibi. Geñ.14.& ceciderũt ibi.Deut.1.Nec tu ingredieris illuc.
Illuc. Et in eo.12.Illuc oĩa que p̃cipio cõferetis.Iob.2. & nudus
reuertar illuc.Ponitur ẽt pro tũc aduerbio tp̃is. Eccl̃s.
Tunc. 3.& tp̃s oĩs rei tunc erit.& cõponitur cũ mem in principio
מִשָּׁם & dr̃ מִשָּׁם Miſam.i.inde ſiue illinc.Geñ.2.Qui inde diuiditur
Inde in quattuor capita.& in eo.11.& inde diſp̃ſit eos dñs.
שָׁמַיִם Et in eo.49.Inde paſtor egreſſus eſt.& inde שָׁמַיִם ſamaim
i.celi.& ſolũ inuenitur in nu.plu.& caret numero ſingulari
Sed ponitur aliqñ pro ſingulari:aliqñ pro plurali.Geñ.1.
In principio creauit deus celũ & terrã.Et in eo . Vocauitq; Celum.
deus firmamentũ celum.Leuit.26.Daboq; vobis celũ deſuper
ſicut ferrũ.Deut.30. Si ad cardines celi fueris diſſipatus.
Et in eo.32.Audite celi que loquor.& in eo.Celiq; caligabũt Celi.
rore.Eſa.13.Veniẽtibus de terra procul a ſũmitate
celi.Signãt ẽt regionẽ aeris excelſã q̃ eſt verſus celũ.Deut.
9.Et ciuitates ingẽtes & ad celũ vſq; muratas.& eſt hypbolica
locutio.Iob . 2 . Sparſerunt puluerem ſuper caput ſuum
in celum.Prouer.30. Viam aquile in celo. & in lingua
chaldaica dr̃ שְׁמַיָּא Semaia.Hiere.10.Dii q celũ & terrã nõ שְׁמַיָּא
fecerũt.Dañ.2.Sed eſt deus in celo reuelans myſteria. Celum.

שָׁמֵם Samam.deſolare.deſertũ facere.perdere.diſperdere שָׁמֵם
obſtupeſcere.Leuit.26.Et deſerta faciam ſãctuaria Deſertũ facere.
vr̃a.& in eo.diſperdãq; terram veſtram.i.deſolabo . & ĩ eo. Diſpdere.
Cunctis diebus ſolitudinis eius.Pro quo he.le.Cũctis diebus
quibus deſolata fuerit.Et in eo.patiẽs ſolitudinẽ ppter Deſolare.
illos.pro quo he.le.Cum deſolata fuerit ab eis.p̃s. 68. & locũ
eius deſolauerũt. Eſa.54.& ciuitates deſertas inhabitabis.
i.ciuitates que deſolate ſunt.Hiere.17 . deſolatiõe deſolata
eſt oĩs terra.& in eo.49.Et diſſipauerit cũ eis habitacula Diſſipare
corũ.Threñ.1.facti ſunt filii eius perditi. & in eo.5 . ppter Perdere.
montẽ ſion quia diſperiit.Ezech.12.Terraq; deſerta. Diſperire.
Et in eo.20.vt cũ offerrẽt omne qd̃ aperit vuluam ppter
peccata eorum.pro quo he.le.Cum offerrent omne qd̃ aperit
vuluã:vt diſperdã eos.Sed ſi pro אֲשִׁימֵם aſimem legatur
אֲשַׁמֵּם aſamam.tũc ſignãt culpã ſiue peccatũ eorũ:ſicut
eſt in lr̃a noſtra. & in eo.30.Et diſperdã terrã.& in eo . 36.
Pro eo quod deſolati eſtis & cõculcati.& in eo.que quondã
fuerat deſolata.& in eo.Et ciuitates deſerte & deſtructe. Signãt
ẽt obſtupeſcere. Leuit.26. Et obſtupeſcẽt ſup eã inimici Obſtupeſcere.
veſtri.Iob.17.Stupebunt iuſti ſuper hoc.& in eo. 21. Attendite
ad me & obtupeſcite.p̃s.142. In memetipſum turbatũ Turbari.
eſt cor meũ.i.ſtupefactũ eſt.Eccl̃s.7.Ne obſtupeſcas.
Eſa.52.Sicut obſtupuerunt ſuper te multi. & in eo.63.que
ſiui:& non fuit qui adiuuaret.pro quo hebrei legunt.& ſtupefactus
ſum:& non fuit qui adiuuaret.Hiere. 2. Obſtupeſcite
celi ſuper hoc.Et in eodem.4.Et obſtupeſcent ſacerdotes.
Et in eodem.19.Omnis qui pertranſierit eam:obſtupeſcet.
Dañ.8.Et ſtupebam ad viſionem.& inde שׁוֹמֵם Somem. שׁוֹמֵם
ideſt deſolatus:ſiue perditus.aut ſtupefactus vel merens.
Threñ.3.Poſuit me deſolatam . Scribitur etiam cum Deſolata.
mem in principio & dicitur מְשׁוֹמֵם Meſomem. Dañ . 9. מְשׁוֹמֵם
Et erit in templo abominatio deſolationis. Et in eodem. Deſolatio
Perſeuerauit deſolatio.Et in eodem.12. Poſita fuerit abominatio
in deſolatione.Ponitur etiam pro merente vel triſti.
Eſdre.9.Et ſedi merens.Et in eodem . Et ego ſedebam Merens.
triſtis.Poteſt etiam legi deſolatus vel ſtupefactus. Ezech.3 Triſtis.
Manſi ibi tribus diebus merens.& in plurali שׁוֹמְמִים שׁוֹמְמִים
Somemim.Threñ.1. Facti ſunt filii mei perditi . Et in eodem. perditi.
Omnes porte eius deſtructe . & in genere feminino Deſtructe שׁוֹמֵמָה
שׁוֹמֵמָה Somema.Eſa.54.Quoniam multi filii deſerte. Deſerte.
Threñ.1. Poſuit me deſolatam . & in plurali feminino Deſolata.
שׁוֹמְמוֹת Somemoth.Eſa.61.Et deſertas & diſſipatas in generationem שׁוֹמְמוֹת
& generationem.Dañ.9. Et vide deſolationes Deſerte. dſolatiões
noſtras.Et inde שַׁמָּה Sama:ſiue מְשַׁמָּה Meſama aut שַׁמָּה
שְׁמָמָה Semama.ideſt deſolatio:ſiue ſtupor.Ps.72. Quomodo מְשַׁמָּה
facti ſunt in deſolationẽ.Hiere.5.Stupor & mirabilia deſolatio
facta ſunt in terra. Et in eodem .18. Vt fieret terra eorum ſtupor.
in deſolationem.Ezech.33. Cum dedero terram eorum
deſolatam & deſertam.Et in eodem.35.Et dabo te deſolatum
& deſertum . Pro quo hebrei legunt . Et da-

שמות שממות משמות Deſolatiões שממון Deſolatio. שממית Stellio

bo te in deſolationẽ & deſertũ.Ioel.3.Egyptꝰ in deſolationẽ erit.& in plu.שמות Samoth.ſiue שממות Semamoth.aut משמות Meſamoth.p̄s.45.Qui poſuit prodigia ſup terrã. ꝓ quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve. trãſtulit quãtas poſuit ſolitudines in terra.Eſa.15. Aque nemrim deſerte erunt. Pro quo he.le.Deſolatiões erũt.Ezech.35.In deſolatiões ſempiternas tradã te.& inde שממון Simamon.i.deſolatio Ezech.12.Et aquã ſuã in deſolatione bibẽt.& inde שממית Semamith.i.ſtellio.Prouer.30.Stellio manibus nititur.& ſolum inuenitur in predicto loco.

שמאל ſiniſtra.

שמאל Semol.ſiniſtra.De quo vide infra in dictione שמל Semol.

שמד Deſtruere Delere. Atterere Diſperdere.

שמד Samad.deſtruere.diſperdere.delere.diſſipare.Leuit 26.Deſtruã excelſa vr̃a.Deut.1.vt traderet nos in manu amorreorũ atq; deleret.Prouer.14.Domus impiorum delebitur.Eſa.14.Et ſcopabo eã i ſcopa terẽs. ꝓ quo he.le. Deſtruẽs vel delẽs.& in eo.48.Nõ fuiſſet attritũ nomẽ eiꝰ a facie mea.ideſt non fuiſſet deletum vel diſſipatũ.Ezech. 14.Et delebo eum de medio populi mei iſrael.& in eo.32. Et diſſipabitur multitudo eius.Oſee.10.Diſperdentur excelſa idolorum.

שמח Letari. Letificare Exultare Gaudere. שמח Letus. שמחים Leti. Exultantes Letantes. שמחה Leticia

שמח Samach.letari.exultare.gaudere.Exo.4.Vidẽſq; te letabitur corde.Deut.33.Letare zabulon in exitu tuo Iudi.9.Quod letificat deũ & hoies.Eſter.8.Omniſq; ciuitas exultauit atq; letata eſt.p̄s.15.letatũ eſt cor meũ & exultauit lingua mea.Ps.88.Letificaſti oẽs inimicos eius.Ps. 104.Letata eſt egyptus in profectiõe eorũ.Prouer.15.lux iuſtorũ letificat.& in eo.27.Et letifica cor meũ.Et in eodẽ 29.Et iuſtus laudabit atq; gaudebit.Eccl's.11.Letare iuuenis in adoleſcentia tua.Hiere.20.Quaſi gaudio letificauit eũ.& inde שמח Saméach.i.letus ſiue gaudẽs.Deut.16.Eriſq; in leticia.Pro quo he.le.Eriſq; letus ſiue gaudẽs.Eſter. 5.Letus & alacer.& in plu.שמחים Semechim.Iob.3.Gaudẽtq; vehemẽter cũ inuenerint ſepulchrũ.Pro quo he.le.leti ſiue gaudẽtes in leticia ſiue in exultatione:gaudebũt cum inuenerint ſepulchrũ.i.qui quondã gaudebãt in exultatione:mõ gaudẽt cũ inueniũt ſepulchrũ.p̄s.34.Qui gratulãtur malis meis.Eſa.24.Ingemuerũt oẽs qui letabãtur corde.& inde שמחה Simcha.i.leticia ſiue gaudiũ.Nu.10.Si qñ habueritis epulũ aut dies feſtos.pro quo he.le.In die leticie veſtre & in feſtiuitatibus veſtris.Eccl's.8.Laudaui igitur leticiam.Eſa.55.In leticia egrediemini.

שמט Dimittere Remittere Relinquere שמיטה Remiſſio. Calcitrare Declinare Labi.

שמט Samat.dimittere.remittere.relinquere.precipitare declinare.calcitrare.Exo.25.Anno aũt ſeptimo dimittes eã:& requieſcere facies.Deut.15.Cui debetur aliqd ab amico vel proximo ac frẽ ſuo repetere nõ poterit.ꝓ quo he.le.Remittat ſiue dimittat oĩs cui debetur aliquid.& ĩ eo. Ciuẽ & ꝓpinquũ repetẽdi nõ habebis ꝑtãtem.Pro quo he. le.Et qd fuerit tibi cũ fratre tuo dimittet manꝰ tua.& eſt ſenſus ſicut in lr̃a nr̃a.Hiere.17.Et relinqueris ſola ab hereditate tua.& inde שמיטה Semita.i.remiſſio.Deut.15.Septimo anno facies remiſſionẽ.& in eo.Appropinquauit ſeptimus annus remiſſiõis.Sigñat ẽt p̄dicta dictio p̄cipitare.4 Reg.9.Precipitate eã deorſũ:& p̄cipitauerũt eã.p̄s.140. abſorti ſunt.pro quo he.le.p̄cipitati ſũt.põt ẽt legi ſecũdũ primã ſignificationẽ dimiſſi ſunt vel relicti ſunt.Ponitur ẽt pro declinare vel calcitrare.2.Reg.6.Calcitrabãt boues & declinauerãt eã.vbi vna dictio hebraica ponitur pro duabus dictiõibus latinis.nã in hebreo ſic habetur.Qm̃ calcitrauerãt boues ſiue qm̃ declinauerãt boues.& aliqui hebrei legunt in predicto loco.Qm̃ lapſi fuerant boues.

שמים Celi.

שמים Samaim celi.& declinatur tm̃ plr̃:& caret numero ſingulari:& ponitur aliqñ plurale pro ſingulari de quo vide ſupra in dictione שם Sam.

שמיכה Pallium.

שמיכה Semicha.opertorium ſeu pallium.Iudi.4.Et opertus eſt ab ea pallio.& ſolum inuenitur in predicto loco.

שמל ſiniſtra. שמאלי ſiniſter. שמאלית ſiniſtra. השמל ad ſiniſtrã pergere. ſiniſtra vti Declinare ad ſiniſtraʒ.

שמל Semol.ſiniſtra.& ſcribitur cũ aleph ante lr̃a lamed loco vau vocali.Geñ.48.Manaſem vero in ſiniſtra ſua.& in eo.Siniſtrã ãt ſup caput manaſſe.2.Reg.16.A dextera & a ſiniſtra eius.Eſa.9.Et comedet ad ſiniſtrã.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.2.Reg.14.Dñe mi rex neq; ad dexterã neq; ad ſiniſtrã.& inde שמאלי ſemali.i.ſiniſter.3.Reg.6 Silr̃ erexit columnã ſecũdã.ꝓ quo he.le.& erexit columnã ſiniſtrã.& in hebreo eſt ge.maſ.& in ge.fe.שמאלית Semalith.Leuit.14.Olei vero partẽ mittet in manũ ſuã ſiniſtrã. & inde verbũ השמל Haſmel qd ſigñat ſiniſtrare:ſi latiẽ poſſet dici.i.ad ſiniſtrã pergere.vel ad ſiniſtrã declinare:aut vti ſiniſtra.Geñ.13.Ego ad ſiniſtrã pergã.2.Paralipo.12. Vtraq; manu fundis ſaxa iacientes.pro quo he.le.Dextera & ſiniſtra vtẽtes lapidibus.Eſa.30.Et nõ declinetis nec ad dexterã nec ad ſiniſtrã.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.Ezech. 21.Exacuere valde ad dexterã & ad ſiniſtram.

שמלה Pallium. Veſtimẽtũ שמלות ſtole. Veſtes.

Item שמלה Simla.i.palliũ ſeu veſtimentũ:aut pannus.Geñ.9.Palliũ ĩ poſuerũt humeris ſuis.Deut.8.Veſtimẽtũ tuũ quo opiebaris nequaq̃ vetuſtate defecit.& in eo.22.Expandentq; veſtimẽtũ corã ſenioribus.& in plu.שמלות Semaloth.Geñ. 45.Singulis aũt proferri iuſſit binas ſtolas.i.binas veſtes Exo.3.Vaſa argentea & aurea ac veſtes.

שמן Incraſſar impĩguari שמן Pinguis Vberrimꝰ שמנים Pinguia. Pingues שמנה Pinguis שמן משמן Pĩguedo שמן oleum. oliua. Vnguẽtuʒ שמנה octo.

שמן Saman.impinguare.incraſſare.Deut.32.Incraſſatus eſt dilectus.& in eo.Impinguatus:incraſſatus.Nee. 9.Et ſaturati & impinguati ſunt.Eſa.6.Excecã cor populi huius.Pro quo hebrei legunt.Incraſſari.ideſt incraſſatum eſt cor populi huius.& ſic habetur in euangelio ſecundum mattheum capitulo.13.vbi dicitur. Incraſſatum eſt enim cor populi huius:& auribus grauiter audierunt.Hiere.5.ĩcraſſati ſunt & impĩguati.& inde שמן Samen.ideſt pinguis 1.Paralip.4.Inuenerũtq; paſcua vbera & valde bona.Pro quo hebrei legunt.Et inuenerunt paſtum pinguẽ & bonũ. Eſa.30.Eritq; vberrimus & pinguis.& in plu.שמנים ſemanim.Eſa.25.Conuiuium pinguium:cõuiuium vindemie: conuiuium pinguium medulatorum.Et aliquando ſcribitur cum mem in principio.Nee.8.Ite comedite pinguia. p̄s.77.Et occidit pingues eorum.Eſa.10.Mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem.& in genere feminino שמנה Semena.Geñ.49.Aſer pinguis eſt panis eiꝰ Nu.13.Humus pinguis an ſterilis.Nee.9.Ceperuntq; vrbes munitas & humum pinguem.& inde שמן ſomen ſiue משמן Miſman.ideſt pinguedo ſiue craſſitudo.Geñ.27.In pinguedine terre erit habitatio tua.p̄s.108. Et caro mea mutata eſt propter oleum.Pro quo hebrei legunt.Et caro mea macilenta facta eſt:ſiue mutata eſt a pinguedine. Poteſt etiam ſignificare oleum:vt infra dicetur.Eſa.17.Et pinguedo carnis eius marceſcet.& inde שמן Sémem.ſiue שמן Sámem.ideſt oleum vel vnguentum.Exo.27.Oleum de arboribus puriſſimum.Leuit.24. Vt offerant tibi oleum de oliuis puriſſimis.Prouer.27.Et oleum dextere ſue euocat.Canti.primo.Oleum effuſum eſt nomen tuum Eſa.1.Nec fota oleo.Et in eodem.5.In cornu filii olei. Et in eodem.10.Computreſcet iugum a facie olei. Ezech.32. Et flumina eorum quaſi oleum adducam. Ponitur etiam pro oliua. Nee.8.Et afferte frondes oliue:Significat etiam vnguentum ſiue oleum aromaticum.Ps.132. Sicut vnguentum in capite quod deſcendit in barbam barbã Aaron.Canti.1. Fragantia vnguentis optimis.Item שמנה Semona. ideſt octo.4.Regum.22. Octo annorum

erat ioſias.Eccl̄s.11.Da partē ſeptem necnō & octo . Mich.
שְׁמִינִי 5.Et octo primates hoim.& inde שְׁמִינִי Semini.i.octauus.
Octauus. Exo.22.Die octauo reddes eū mihi.Leuit.9.facto aūt octa
שְׁמִינִית uo die.& in ge.fe.שְׁמִינִית Seminith.vt in titulo. p̄s.11.vbi
Octaua. dr̄ in finē pſalmus dauid ꝓ octaua.& idē שְׁמֹנִים Semonim
שְׁמֹנִים i.octogita.vt Geñ.16.Octoginta & ſex annorū erat abraā.
Octogita. Itē אַשְׁמַן Aſman.i.locus caliginoſus ſiue ſepulchrū. & ſo-
אַשְׁמַן lū inuenitur in nu.plu.Eſa.59.Et in caliginoſis q̄ſi mortui.
caliginoſū שָׁמַע שמע Samaa.Audire.ſiue exaudire:acquieſcere.obedire.
Audire intelligere.Geñ.3.Vocē tuā dñe audiui.& in eo.quia
audiſti vocē vxoris tue.Et in eo.18. Quo audito ſara riſit
poſt oſtiū tabernaculi.pro quo he.le.Et ſara audiebat poſt
Exaudire. oſtium tabernaculi.Et in eo.21.Exaudiuit dñs vocē pueri
Et in eo.34.Quod cū audiſſet iacob.& in eo.45.Auditū
q; eſt & celeri ſermone vulgatū in aula regis. Pro quo he.
le.Et vox audita.i.rumor auditus eſt in domo pharaonis.
Exo.2.Audiui gemitū eorū.& in eo.22.Si clamauerit ad
me:exaudiā eū.& in eo.23.Nec audietur ex ore vr̄o.Nu.12
Quod cū audiſſet dñs iratus eſt valde.1.Reg.15.Precepit
itaq; ſaul populo.Pro quo he.le.Et audire fecit ſaul popu-
lū.i.p̄conizare fecit vt oēs cōgregarētur ad preliū.4.Reg.
7.Siquidē dñs ſonitū audire fecerat.1.Paralip.15.In nab-
lis & citharis cōcrepātes.Pro quo he.le. Audire facientes.
ſ.cantica & hymnos.Nec.12.Et audita eſt letitia ieruſalem
Ps.57.Qui nō exaudiet vocē incantantium.p̄s.129.Dñe
exaudi vocē meā.Hiere.23. Nolite audire verba ꝓpheta-
rū.& in eo.51.Annūciate cōtra eā regibus Ararat.ꝓ quo
he.le.audire facite.Dañ.8.Audiui vnū de ſanctis.Sigñat ēt
Acquieſcere acquieſcere vel obedire.Geñ.16.Cumq; ille acquieſceret.1
Obedire Reg.15.& nō potius vt obediatur voci dñi.& in eo.Meli⁹
eſt enim obedientia q̄ victime.Pro quo he.le.Melius eſt
enim obedire q̄ victima.p̄s.17. In auditu auris obedient
mihi.Eſa.11.Et filii amon obedientes erunt.Hiere.35.q̄a
obedierunt precepto patris ſui.& in eo. Quia obediſtis p̄-
cepto ionadab. Sigñat ēt intelligere q̄d eſt idē q̄d audire
mēte & corde.Deut.28.Cuius linguā intelligere nō poſſis
Intelligere 3.Regū.3.Dabis ergo ſeruo tuo cor docile.pro quo he.le.
שָׁמַע Cor intelligēs.Eſa.36.Loquere ad ſeruos tuos ſyra lingua:
שְׁמוּעָה intelligim⁹ eñi.& inde שָׁמַע Sēmaa.ſiue שְׁמוּעָה Semua.i.
Auditus. auditio ſiue auditus:aut fama vel rumor.Iob.42.Auditu
auris audiui te.Eſa.23.Cum auditū fuerit in egypto:dole
būt cū audierint de tyro.Pro quo he.le.Cū auditio fuerit
ī egypto:dolebūt ab auditiōe vel a rumore aut a fama tyri.
Nuncium Et in eo.37.Et audiet nūciū.Pro quo he.le.Et audiet audi
tionē ſiue famā vel rumorē.Et in eo.53.quis credidit audi
Auditio. tui nr̄o.Hiere.51.Veniet in āno auditio.Et in eo.& timea-
tis auditū qui audietur in terra.Ponitur ēt pro fama.Ioſ.
Fama. 6.Et nomē eius vulgatū eſt in omni terra.i.fama eius.Hie
re.5.Audiuit rex Babylonis famā eius.& aliq̄n ſcribitur cū
mē in principio & dr̄ מִשְׁמָע miſmaa.2.Reg.22. Fecitq; eū
מִשְׁמָע ſibi dauid auriculariū a ſecreto.pro quo he.le.Et poſuit eū
Auditio. Auditus dauid ad auditionē ſuā.i.vt ſecreta eius audiret.Eſa.11.nec
ſcd̄m auditū auriū arguet.Ponitur ēt ꝓ obediētia.1.Regū.
Obediētia 22.Et p̄gens ad imperiū tuū.Pro quo he.le.ad obediētiā.
tuā.i.vt tibi obediat in omnibus que ei imperaueris.& in-
הַשְׁמָעוּת de הַשְׁמָעוּת Haſmacuth.i.auditio.Ezech.24.Vt annunci-
auditio et tibi.Pro quo he.le.In auditione aurium.i.vt audiaſque
annunciabit tibi.

שֶׁמֶץ Paululum שֶׁמֶץ Sēmes.parum.paululum.pauxillum.ignominia ſeu
infamia.Iob,4.Suſcepit auris mea venas ſuſurri e-
ius.pro quo he.le.Suſcepit auris mea paululū ſeu pauxillū
Vix parū. ex eo.& in eo.26.Et cū vix paruā ſtillā ſermonis eius au-
שִׁמְצָה dierim⁹.Scribitur ēt cū he in fine & dr̄ שִׁמְצָה ſimſa.i.igno
minia ſeu infamia.Exo.32.Propter ignominiam ſordis. Ignominia

שָׁמַר Samar.cuſtodire.ſeruare.conſeruare.obſeruare.ca- שָׁמַר
uere.Geñ.2.Vt operaretur & cuſtodiret illum.Et in Cuſtodire
eo.3.Ad cuſtodiendā viam ligni vite.Et in eo.28.Et cuſto
dierit me in via.Et in eo.37.Pater vero rem tacitus conſi
derabat.pro quo he.le.Et pater eius cōſeruabat rē ſeu ver-
bū.& per talē modū loquēdi dicitur.Luce.2.Maria aūt cō-
ſeruabat oīa verba hec: conferens in corde ſuo.Deut.4.ob Obſeruare
ſeruabitis & implebitis opere.& in eo.cuſtodi igitur temet
ipſum.Et in eo.Cuſtodite igitur aīas vr̄as.Et in eo.24.ob
ſerua diligenter ne incurras plagā lepre.2.Reg.22.& cuſto
diui me ab iniquitate mea.Iob.14.Sed parce peccatis me-
is.pro quo he.le.Nō cuſtodias ſiue obſerues ſup peccatum
meū.i.nō obſerues mihi odiū ſeu vindictā.p̄s.15.Cōſerua Cōſeruare
me dñe q̄m ſperaui in te.Ps.17.Quia cuſtodiui vias dñi.
Ps.85.Cuſtodi aīam meā q̄m ſanct⁹ ſum.Eccl̄s.8.Ego os
regis obſeruo.Hiere.31.Et cuſtodiet eū ſicut paſtor gregē
ſuū.Amos.1.Et indignationē eius ſeruauerit vſq; in finē.
Ione.2.Qui cuſtodiunt vanitates.Mich.6.Et cuſtodiſti p̄- ſeruere
cepta Amri.Sigñat ēt cauere.ſ.q̄n eſt verbū paſſiuū prime
cōiugationis impatiui modi.Exo.19.Cauete ne aſcenda- Cauere
tis in montē.Deut.4.Caue ne obliuiſcaris pacti dñi dei tui
Et in eo.12.Caue ne offeras holocauſta tua in oī loco.Ioſ.
6.Vos aūt cauete: ne de his que precepta ſunt quicq̄ con-
tingatis.Eſa.7.Vide vt ſileas.Pro quo he.le.Caue & ſile.i.
temetipſum cuſtodi vt ſileas.& inde שׁוֹמֵר Somer.i.cuſtos
Geñ.3.Nūquid cuſtos fratris mei ego ſū.1.Reg.28.& ego שׁוֹמֵר
cuſtodē capitis mei ponam te.Eſa.21.Cuſtos quid de no- Cuſtos
cte.& inde מִשְׁמָר miſmar:ſiue מִשְׁמֶרֶת Miſmēreth.i.cuſto מִשְׁמָר מִשְׁמֶרֶת
dia.Geñ.42.Et tradidit illos cuſtodie.Exo.12.& obſerua Cuſtodia
bitis eum.pro quo hebrei legunt.Et erit vobis in cuſtodiā
1.Reg.22.Mecūq; ſeruaberis.Pro quo hebrei legunt.Et e
ris mecum in cuſtodiam.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.
1.Paralip.26.Cuſtodiā contra cuſtodiā.Prouer.4.Oī cu-
ſtodia ſerua cor tuum.& in plurali מִשְׁמָרוֹת Miſmaroth. מִשְׁמָרוֹת
Nee.7.Et poſui cuſtodes.Pro quo hebrei legunt.Et poſui Cuſtodie.
cuſtodias.Et in eodem.13.& conſtitui cuſtodias.& in eodē.
Et conſtitui cuſtodias ſacerdotum & leuitarum. Dicitur eti
am שָׁמְרָה Somra.ideſt cuſtodia.p̄s.104.Pone domie cuſto שָׁמְרָה
diam ori meo.& aliquando ſcribitur cum aleph in princi- Cuſtodia
pio & dicitur אַשְׁמוּרָה aſmura.ſiue אַשְׁמֹרֶת aſmōreth.ideſt אַשְׁמוּרָה
cuſtodia.Ps.89.Et cuſtodia in nocte.Ponitur etiam ꝓ vi- אַשְׁמֹרֶת
gilia.Exo.14.Iamq; aduenerat vigilia matutina.Iudi.7. Cuſtodia. Vigilia.
Incipientibus vigiliis noctis mediis.pro quo hebrei legūt
In principio vigilie noctis medie.& in plurali אַשְׁמֻרוֹת aſ אַשְׁמֻרוֹת
muroth.p̄s.118.Preuenerunt oculi mei ad te diluculo.Pro
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veri
tatem tranſtulit.Preueniebant oculi mei vigilias. Et aliq̄n Vigilie
ſcribitur ſine aleph.p̄s.76.Anticipauerunt vigilias oculi
mei.Item שָׁמִיר Samir.i.adamas:aut ſpina vel vepres.Hie שָׁמִיר
re.17.Et in vnguine adamantino.Ezech.3.Vt adamantē adamas.
& ſilicem dedi faciem tuam.Zach.7.Et cor ſuum poſue-
runt vt adamantem.Significat etiam ſpinam ſeu vepres.
Eſa.5.Aſcendent ſuper eam vepres & ſpine.Et in eodem. Vepres
6.Vepres enim & ſpine erunt in vniuerſa terra. Et in eo- Spine
dem.7.In ſpinas & vepres erunt.Et in eodem.32.Super
humum populi mei ſpine & vepres aſcendent. Itē שְׁמָרִים שְׁמָרִים
Semarim.ideſt feces.& ſolum inuenitur in numero plura
li.Ps.73.Veruntamen fex eius non eſt exinanita:bibent Fex.
omnes peccatores terre.Pro quo hebrei legunt. Verunta- Feces
men feces eius bibent.Hiere.48.Et requieuit in fecibus
ſuis.Soph.1.Et viſitabo ſuper viros defixos in fecibus
ſuis.

שמש Sol שמשא שמשות ꝓpugnacula שמש Miniſtra

שֶׁמֶשׁ Sémes.Sol.Geñ.19.ſol egreſſus ē ſup terrã.p̄s.122 Per dñē ſol nõ vret te.Eccl's.1.Et oritur ſol & occidit. Malach.4.& orietur vobis timētibus nomē meū ſol iuſtitie. & in ligua chaldaica dr̄ שִׁמְשָׁא Simſa.Dañ.6.& vſqꝫ ad occaſū ſolis laborabat vt erueret illū.& in plu.שִׁמְשׁוֹת Simſoth:& ſigñat ꝓpugnacula.Eſa.54.Et ponã iaſpidē ꝓpugnacula tua.Item שַׁמֵּשׁ Sammes.in lingua chaldaica ſignificat miniſtrare.Dañ.7.Millia millium miniſtrabant ei.

שן Dens שנים Dentes Tridens Ebur. שני Coccinus. Bis tinctꝰ Coccineus. שנים Coccinum Duplicia.

שֵׁן Sen.dens.ebur.coccinū.Exo.21.dentē pro dēte.& ī eo. Dētē ſi excuſſerit.Prouer.25.Dēs putridꝰ & pes lapſus & in plu. שִׁנַּיִם Sinnaím. Geñ.49.Et dentes eius lacte cãdidiores.Canti.4.Dētes tui ſicut greges tõſarū. & qñ iūgitur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos:que ſigñat tres:tūc ābe dictiones ſigñant inſtr̄m ferreū q̃d tridēs appellatur.1.Reg.2.& hēbat fuſcinulā tridētē in manu ſua.Accipitur ēt pro rupe vel ſcopulo acuto ī pte ſupiori.1.Reg.14.Eminētes petre ex vtraqꝫ pte:& quaſi in modū dentiū ſcopuli hinc inde p̄rupti.Iob.39.In p̄ruptis ſilicibꝰ cõmoratur atqꝫ inacceſſis rupibus.Sigñat ēt p̄dicta dictio ebur q̃d eſt dens elephãtis.3.Reg.10.Thronū de ebore grãdē.Cãti.5.venter eius eburneus.Ezech.17.Dētes eburneos & hebeninos. Sigñat ēt coccinū ſeu colorē rubeū.& tūc ſcribitur cū iod in fine & dr̄ שָׁנִי ſani.vt Geñ.38.in q̃ obſtetrix ligauit coccinū.Exo.39.purpura cocoqꝫ bis tincto.Ioſ.2.Funiculꝰ iſte coccineꝰ Cãti.4.ſicut vitta coccinea labia tua.& aliqñ ſcribitur cū mē in fine:& dr̄ שָׁנִים ſanim.Eſa.1.Si fuerit pctã vr̄a vt coccinū.Prouer.30.Oēs.n.domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibꝰ.pro quo he.le.Oīs.n.domꝰ eius veſtita eſt coccino.ꝙ ſi pro שָׁנִים Sanim legatur שְׁנַיִם Senaím: tūc ſignificat duo vel duplicia ſicut eſt in littera noſtra.

שנן Acuere Narrare שנינה fabula

שָׁנַן Sanan.acuere.narrare.cõfabulari.recitare.ſeu repetere.Deut.32.Si acuero vt fulgur gladiū meū.p̄s.44.ſagitte tue acute.p̄s.139.acuerūt linguas ſuas ſicut ſerpentes.p̄s.72.Et renes mei cõmutati ſunt.proquo he.le.Et renes mei acuūtur ſiue acuti ſunt.pōt ēt deriuari a dictiõe שָׁנָה ſana q̄ ſigñat mutare ſiue commutare.ſicut eſt in lr̄a nr̄a.Sed btūs hiero.ī pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.renes mei velut ignis fumigãs.Q̄d ēt pōt intelligi ſcd̄m lr̄am hebraicã.nã ponitur ibi dictio אֶשְׁתּוֹנָן Eſthonã.& pōt eſſe dictio cõpoſita ab אֵשׁ Es:q̄d ſigñat ignē:& תְּנָן thenan ꝙ in lingua chaldaica ſigñat fumū ſiue fumigãs.Sigñat ēt p̄dicta dictio narrare ſiue confabulari.Deut.6.Et narrabis ea filiis tuis.& inde שְׁנִינָה Senina.ideſt narratio ſeu fabula.Deut.28.Et eris ꝑditus in parabolam ac fabulam.

שנא Odire. שנאה Odium. שונא Odiens. Inimicus שנאים Odientes

שָׂנֵא Sana.odire.odiū habere.Geñ.26.Ad hoīem quē odiſtis.Et in eo.29.Vidēs aūt dñs ꝙ deſpiceretur lia.ꝓ quo he.le.Videns aūt dñs ꝙ odioſa eſſet lia.& in eo.37.Oderãt eū:nec poterãt ei quicqꝫ pacifice loqui.& ī eo.que cã maioris odii ſeminariū fuit.pro quo he.le.& addiderūt amplius odire eū.Exo.18.& qui oderint auaritiã.Nu.10.& fugient qui oderūt te a facie tua.Deut.1.Odit nos dñs.& ī eo.16.Que odit dñs deꝰ tuꝰ.& in eo.19.Si quis ãt odio hñs ꝓximū.& in eo.21.Si habuerit hō duas vxores:vnã dilectã & alterã odioſam.p̄s.43.& odiētes me diſpdidiſti.p̄s.138.Nōne qui oderunt te dñe oderã.Prouer.8.Timor dei odit malū.& in eo.14.Etiã ꝓximo ſuo paup odioſus eſt.& īde שִׂנְאָה Sinaa.i.odiū.2.Reg.13.vt maius eſſet odiū quo oderat eã.p̄s.23.& odio iniquo oderūt me.& inde שׂוֹנֵא Sone i.odiēs ſiue inimicus.Exo.23.Si videris aſinū odiētis te iacere ſub onere.Prouer.26.Labiis ſuis intelligitur inimicꝰ & in plu.שׂוֹנְאִים Sonim.2.Reg.5.odiētes aīam dauid.Eſa.66.Dixerunt fratres veſtri odientes vos.& aliqñ ſcribitur cum mem in principio.p̄s.43.Et odientes nos diſperdidiſti.Ps.89.Inimici domini mentiti ſunt ei.

שנאן Abūdans

שִׁנְאָן Sinan.abūdãs.p̄s.67.Multiplex millia letantiū.ꝓ quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.Millia abundantium.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat certū ordinem celeſtis hierarchie.

שנב אשנב Cenacula

שְׁנָב Senab.cãcellus.& ſcribitur cū aleph in pricipio & dicitur אֶשְׁנָב Eſnab.Prouer.7.per cancellos proſpexi iuuenem.In alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit cenaculum.Iudi.5.Et de cenaculo loquebatur.

שנה Mutare. Cõmutare שונים Detractores שונות mutate שנות mutatio. Iterare. Secūdare Secūdo idē facere שני Secundꝰ. Alter. שנים Cenacula. שנית ſecunda. ſecundo. משנה Deuteronomium ſecundus. ſecunda Duplex Duplicia. משנים Veſtes. שנים Duo.

שָׁנָה Sana.mutare.cõmutare.iterare.vel ſecūdare.1.Reg.21.Et mutauit os ſuum.3.Reg.14.Surge & cõmuta habitum.Hiere.52.Et mutauit veſtimēta carceris eius.Malach.3.Ego dñs non mutor.& aliqñ ſcribitur cū aleph loco he.4.Reg.25.Et mutauit veſtes eius.Eccl's.8.Et potētiſſimus faciē illius cõmutabit.& inde שׁוֹנִים Sonim.i.mutantes ſiue mutati.& ponitur pro detractoribus qui mutãt verba aliorū vt detrahant.Prouer.24.Et detractoribus ne cõmiſcearis.& in ge.fe.שׁוֹנוֹת Sonoth.i.mutate ſiue diuerſe.Eſter.3.Nouis vtens legibus.Pro quo he.le.Et leges eorū ſunt mutate ſiue diuerſe ab omni populo.i.a legibus oīm populorū.& inde שְׁנוֹת Senoth.i.mutatio.p̄s.76.Mutatio dextere excelſi.Pōt ēt ſigñare annos vt īfra dicetur.ſigñat ēt predicta dictio שָׁנָה Sana iterare vel ſecundare.i.ſecūdo idem facere.Geñ.41.Quod aūt vidiſti ſecūdo ad eandē rē pertinēs ſomniū.Pro quo he.le.Et quia iteratū vel ſecūdatum eſt ſomniū pharaoni.1.Reg.26.Et ſecundo opus non erit.Pro quo he.le.Et nō ſecundabo ei.i.non inferam ei ſecundã plagã:quia vna tantū interficiam eū.2.Reg.20.nec ſecundo vulnus appoſuit.3.Reg.18.Etiam ſecundo hoc facite:qui cū feciſſent ſecūdo.Pro quo he.le.Et dixit reiterate:& reiterauerūt.Nee.13.Si ſecūdo hoc feceritis manū mittam in vos.& inde שֵׁנִי Seni.i.ſecūdus:ſiue alter.Geñ.1.Et factū eſt veſpere & mane dies ſecundus.Iudi.6.Et alterum taurum ſeptē annorū.Et in plu.שֵׁנִים Seniim.vt Geñ.6.Cenacula & triſtega facies in ea.Pro quo he.le.Secūdos & tertios facies in ea.i.cenacula ſecunda & tertia:& in ge.fe.שֵׁנִית Senith.Ioſ.19.Et egreſſa eſt ſors ſecunda filiorū beniamin.Nee.3.Menſurã ſecūdã cõtra aſcenſum firmiſſimi anguli.Reperitur ēt שֵׁנִי ſeni pro שֵׁנִית Senith.Vt in eodē Vbi dicitur Annon filius ſelo ſextus menſurã ſecūdã.Ponitur ēt aduerbialiter.i.ſecūdo.Geñ.22.vocauitqꝫ abraã angelus dñi ſecūdo.Ioſ.5.Et circuncide ſecundo filios iſrael.Eſter.2.Atqꝫ inde in ſecūdas edes ducebantur.pro quo he.le.Ipſa reuertebatur ad domū mulierū ſecūdo.& īde מִשְׁנֶה Miſne.i.ſecūdus.vel ſecūda.aut duplex.Deut.17.deſcribet ſibi deuteronomiū legis huiꝰ.i.ſecūdã legē.Nam deuteronomiū grece idē eſt quod ſecunda lex latine.4.Regū.22.Et precepit rex elchie pontifici & ſacerdotibus ſecundi ordinis.2.Paralip.34.Que habitabat in ieruſalem in ſecunda.Eſter.10.Quō mardocheus iudaici generis ſecundus a Rege aſuero fuerit.Sigñat ēt duplicē.Geñ.43.Et pecuniam duplicem ferte vobiſcum.Et in eodem.Tulerunt ergo viri munera & pecuniã duplicē.Deut.15.Quia iuxta mercedē mercenarii ſex annis ſeruiuit tibi.pro quo he.le.qm̄ duplici mercede mercenarii ſeruiuit tibi ſex annis.Eſa.61.In terra ſua duplicia poſſederunt.Hiere.17.Et duplici cõtritione contere eos.& inde מִשְׁנִים Miſnim.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit veſtes.1.Reg.15.Et optimis gregibus ouium & armentorum & veſtibꝰ.& aliqui hebrei dicūt ꝙ ſigñat arietes duorū annorū.& inde שְׁנַיִם Senaím.i.duo.bini.ãbo.vterqꝫ.Geñ.7 de aīantibꝰ īmūdis duo & duo Et in eo.25.Due gentes in vtero tuo:& duo ppl'i de ventre tuo diuidentur.Exo.34.p̄cide tibi duas tabulas lapideas

Bina. Vterqꝫ. Ambo. שְׁנַיִם Duplicia. Coccinum שְׁתַּיִם Due. שְׁנֵים עָשָׂר Duodecī שָׁנָה Annus שָׁנִים anni שְׁנוֹת anni שְׁנָתַיִם Duo anni Bieniū. שָׁנִי

4.Reg.4.Vt tollat duos filios meos. Sigñat ēt binos ſiue bina.Geñ.6.Bina induces in arcā.& in eo.Bina de oībus ingredientur.Et qñ cōponitur cū ꝓnoie plurali:ſigñat vterqꝫ ſiue ambo.Geñ.2.Erat autē vterqꝫ nudus.Nu.25.Et perfodit ambos ſimul.Iob.9.Et ponere manū ſuā in ambobꝰ.& inde שְׁנַיִם Sanim.i.duplices vel duplicia.Prouer.31.Oms enī domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibꝰ. Hebrei vero dicūt ꝙ ſigñat coccinū. De quo vide ſupra in dictione שֵׁן Sen.& in genere feminino שְׁתַּיִם Sethaim ſiue שְׁתֵּי Sethe.i.due. Geñ.32.Tulit duas vxores ſuas.1.Reg.1.& habuit duas vxores.Hiere.2.Duo enī mala fecit populus meus. & qñ iungitur cū dictione עָשָׂר Aſar q̄ ſigñat decē:tunc dr̄ שְׁנֵים עָשָׂר Senem aſar ſiue שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Sethemeſre. & ambe dictiōes ſignificant duodecim.Geñ.14.Duodecim enī annis ſeruierāt cordolaomor.& in eo.35.Erāt aūt filii iacob duodecim. Item שָׁנָה Sana.i.annus.Geñ.26.Inuenit in ipſo āno cētuplū.Leuit.25.Donec vnus cōpleatur ānus. Nu.14.Dies ꝓ anno.Et qñ poſt ſe regit genitiuum:tūc ſcribitur cum thau in fine loco he.Leuit.25.Vſqꝫ ad ānum iubilei opabitur tecū.Dañ.1.fuit aūt daniel vſqꝫ ad annū primū cyri regis pſarum.& in plu.שָׁנִים ſanim ſiue שְׁנֵי Sene.i.āni. Geñ.23.Vixit aūt ſara cētum viginti ſeptē annis. & in eo.29.Seruiuit iacob pro rachel ſeptē ānis.& in eo.41.Septē vbertatis āni ſunt.Abach.3.In medio annorum viuifica eum.Reperitur etiam שְׁנוֹת Senoth ſecundum terminationem pluralem femininorum.p̄s.89. Annis quibus vidimus mala. Et in eodem. Dies annorū nr̄orum:in ipſis ſeptuaginta annis.& in numero duali dr̄ שְׁנָתַיִם ſanathaim.i.duo anni.ſiue bieniū Geñ.41.Poſt duos ānos vidit pharao ſomniū.& in eo.45. Bieniū eſt enī ꝙ cepit fames in terra. & a p̄dicta dictione dicunt aliqui hebrei ꝓ deriuatur שָׁנִי Sani:qđ ſigñat coccinū. De quo vide ſupra in dictione שֵׁן Sen.

שֶׁנְהַבִּים Dētes elephātorū

שֶׁנְהַבִּים Senhabim.dētes elephātorū.& eſt dictio cōpoſita a שֵׁן Sen.ꝙ ſigñat dentē & הַבִּים Habim elepātes.3.Reg.10.Et dentes elephantorū & ſimias & pauones.

שָׁנַס accingere.

שָׁנַס Sanas.accingere.3. Reg.18. Accinctiſqꝫ lūbis currebat āte achab. Pro quo he.le.& accingit lumbos ſuos & currebat ante achab.& ſolum inuenitur in predicto loco.

שָׁסַס diripere. Vaſtare. מְשִׁסָּה direptio.

שָׁסַס Saſas.diripere. deuaſtare. depredari. & ſcribitur cū ſimplici ſamach & cū puncto dagues ꝑpter defectū alterius ſamach.p̄s.88.Et diripuerunt eū oēs trāſeuntes viā. Zach.14.Et vaſtabuntur domus. Vide etiā de hoc in dictione ſequenti.Et inde מְשִׁסָּה Meſiſa.i.direptio vł deuaſtatio. Eſa.42.Quis dedit in direptionem iacob.

שָׁסָה diripere. Vaſtare.

שָׁסָה Saſa.diripe. deuaſtare. dep̄dari: ſicut dictio p̄cedēs. 1.Reg.23.Et diripiūt areas.p̄s.43.Et q oderunt nos diripuerunt ſibi.Eſa.17.Hec eſt pars eorū qui vaſtauerunt nos.Hiere.50.Diripiētes hereditatē meā.& aliqñ ſcribitur cū aleph in medio loco vau vocali.Hiere.30.Et oms qui te vaſtant:vaſtabuntur.ꝓ quo he.le.Et erūt qui te vaſtāt in vaſtationē ſiue in direptionē. & aliqñ ſcribitur cū ſin loco ſamach.Eſa.10.Et principes eorum depredatus ſum.

depredari שָׁסַע Cōfringere diuidere. Findere. dilacerare

שָׁסַע Saſaa.diuidere.findere.dilacerare.decerpere.cōfringere.Leuit.1.Cōfringetqꝫ aſcellas eius. ꝓ quo he.le. Et diuidet ſiue ſcindet eum in alis ſuis. & in eo.11. Oine qđ habet diuiſā vngulā & ruminat.& in eo.Et ſus qui cū vngulā diuidat nō ruminat.Deut.14.Omne aīal qđ in duas ptes findit vngulā.Iudi.14.Dilacerauit leonē q̄ſi hedū in fruſtra decerpet.1.Reg.24.& cōfregit dauid viros ſuos ſermōibꝰ.

שִׁסֵּף Concidere

שִׁסֵּף Saſaph.in fruſtra cōcidere.1.Reg.15. Et in fruſtra cōcidit eū ſamuel.& ſolum inuenitur in predicto loco.

שָׁעָה Reſpicere. Videre. Meditari. Cōfidere Inclinari. Declinare Formidare Claudere oculos. caligare. Dimittere Remittere Recedere. Meditari. שָׁעָה Hora.

שָׁעָה Saa reſpicere.aſpicere.aīaduertere.meditari.confidere.inclinari:ſeu declinare.excecare. ſiue caligare.dimittere.remittere.recedere.Geñ.4.& reſpexit dñs ad abel & ad munera eius:ad cain aūt & ad munera illiꝰ nō reſpexit Exo.5.Et nō acquieſcāt verbis mēdacibus.ꝓ quo he.le. Et nō aſpiciāt ſiue nō aīaduertāt verba mēdacii.Eſa.41. Et loq̄mur & videamus ſimul.i.aſpiciamꝰ. Sigñat ēt meditari.p̄s.118.Et meditabor in iuſtificationibus tuis ſemp.Ponitur ēt ꝓ cōfidere.Eſa.31.Et nō ſunt cōfiſi ſup ſanctū iſrael.Sigñat etiā inclinare ſiue declinare.Eſa.17.In die illa inclinabitur homo ad factorē ſuū: & nō inclinabitur ad altaria q̄ fecerūt manus eiꝰ.Pōt ēt legi ſcđm primā ſignificationē.in die illa aſpiciet homo ſeu aīaduertet ad factorē ſuū.& in eo.41.Ne declines quia ego deꝰ tuꝰ. hebrei tñ dicūt ꝙ in p̄dicto loco ſigñat formidare vł timere.Ponitur ēt per antiphraſin ꝓ excecare vel oculos claudere aut caligare. Eſa.6.Et oculos eiꝰ claude.& in eo.32. Et nō caligabūt oculi vidētiū.Vide etiā de hoc ſupra in dictiōe שׁוּעַ Soaa.ſigñat ēt p̄dicta dictio dimittere vel remittere aut recedere ab aliquo.Iob.10.Dimitte me vt plāgā paululū dolorē meū.p̄s.39.Remitte mihi vt refrigerer.Iob.14.Recede ergo paululū ab eo.Eſa.22.Recedite a me:amare flebo.& aliqñ duplicatur lr̄a ſin & littera āin: & tūc ſigñat meditari ſiue delectari. p̄s.118.In iuſtificationibꝰ tuis meditabor. De q̄ vide īfra in dictiōe שַׁעֲשַׁע Saaſaa.Itē שָׁעָה Saa. ſeu שַׁעְתָּא ſaatha ī lingua chaldaica ſigñat horā.vt Dañ.3.Eadē hora mittetur in fornacē ignis.& ī eo.4.Cepit intra ſe tacitus cogitare quaſi vna hora.

שַׁעֲטָה Pompa Cōculcatio.

שַׁעֲטָה Saata.calcatio ſiue cōculcatio:ſcđm hebreos.Beatꝰ hiero.trāſtulit pōpā.Hiere.47.A ſtrepitu pōpe armorū & bellatorū eiꝰ.ꝓ quo he.le.A ſonitu calcatiōis vł cōculcatiōis vngularū fortiū eiꝰ.& ſolū īuenitur ī p̄dicto loco.

שַׁעַטְנֵז Veſtis ex lana & lino contexta.

שַׁעַטְנֵז Saatnez. veſtis ſeu pānus ex lana & lino cōtextus Deut.22. Veſtimento quod ex lana & lino contextum eſt.& ſolum inuenitur in predicto loco.

שֹׁעַל Pugillus שְׁעָלִים Pugilli. שׁוּעָל Vulpes שׁוּעָלִים Vulpes מִשְׁעוֹל Semita. anguſta.

שֹׁעַל Saal.pugillus ſeu pugnꝰ.Eſa.40.Quis mēſus eſt pugillo aq̄s.& in plu.שְׁעָלִים Sealim.3.Reg.20.Si ſuffecerit puluis ſamarie pugillis oīs ppl̄i qui ſeqtur me.Ezech.13.Et violabant me ad populū meū ꝑpter pugillos ordei. Item שׁוּעָל Sual.i.vulpes.Nee.3.Si aſcenderit vulpes trāſiliet murū eorum.& in plu.שׁוּעָלִים Sualim.Canti.2.Capite nobis vulpes paruas que demoliuntur vineas.Itē מִשְׁעוֹל Miſool.i.ſemita anguſta.Nu.22.Stetit angelus in anguſtis duarum maceriarum quibus vinee cingebantur.i.anguſta ſemita duarum maceriarum.

שָׁעַן Recūbere. Inniti. Sperare. מִשְׁעָן Firmamētum. Validus fortis. Robur. Baculus.

שָׁעַן Saan.recūbere.inniti. apodiari.fulcire.ſeu ſuſtētare. Nu.21.Et recūberet ī finibꝰ moabitarū.4. Reg.4.Illo innitēte ſup manū meā.2.Paralipo.13.Eo qđ ſperaſſent in dño deo patrū ſuorū.i. nixi eſſet ī dño. Iob.8.Innitetur ſup domū ſuā.Prouer.3.Ne innitaris prudētie tue.Eſa.10. Nō adiiciet reſiduū iſrael & hi qui fugeriut de domo iacob inniti ſup eū qui pcutit eos:ſed innitentur ſup dñm ſanctū iſrael.& in eo.50. Et innitatur ſup dñm deum ſuū. Et inde מִשְׁעָן Miſaan. ſiue מַשְׁעֵן Maſeen.i.fulcimētū ſiue ſuſtētaculū aut ſuſtētatio.p̄s.17.Et factus eſt dominus protector meus. Pro quo beeatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et factus eſt dñs firmamentum meum.i.ſuſtentaculum ſeu fulcimentum. Ponitur etiā pro valido & forti aut pro robore. Eſa.3 Validum & fortē:omne robur panis & omne robur aque.i.ſuſtentaculū vel ſuſtentatio aut fulcimētum. & aliqñ ſcribitur cum he vel thau in fine.& ponitur etiā pro baculo in quo homo ſuſtentatur & cui innititur. vt Exo.21. Et ambulauerit foris ſuper baculum ſuum.Eſa.36. Ecce confidis ſuper baculum arundineum confractum.

שְׂעִף שְׂעִפִּים Donos

שְׂעִף Saiph.cogitatio.& ſolum īuenitur in numero pluralī.ſcilicet שְׂעִפִּים Seipim.Iob.4.In horrore viſionis nocturne. pro quo he.legunt.In cogitationibus de viſionibus noctis.Et in eodem.20.Idcirco cogitationes mee varie ſuccedunt ſibi.& aliquando ſcribitur cũ littera ſamach loco ſin de quo vide ſupra in dictione סְעִף Saiph.

cogitationes

שָׁעַר Saar.exiſtimare.cõiectare.Prouer.23.Quia in ſimilitudinem coniectoris & harioli extimat q̄d ignorat Pro quo hebrei legunt.Quia ſicut exiſtimat vel cõiectatur in anima ſua ſic eſt.& inde שְׁעָרִים Searim .ideſt extimationes.Geñ.26.Et inuenit in ipſo anno centuplum .Pro quo hebrei legunt.Et inuenit in ipſo anno centum extimationes.ideſt centuplum q̄ꝫ extimauerat.lxx. vero centuplum ordei tranſtulerunt. Vnde beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco ſic ait. Licet in aliena terra ſeminauerit iſaac: tamẽ non puto ꝙ tãta ei fertilitas ordei fuerit.vnde melius puto illud eſſe quod habetur in hebreo & aquila quoqꝫ tranſtulit & inuenit in anno illo centuplũ extimatum.licet enim eiſdem litteris & extimatio ſcribatur & ordeum: tamen extimationes שְׁעָרִים Searim leguntur.ordea vero.שְׂעֹרִים Seorim.Hec hieronymus .Item שַׁעֲרוּרָה Saarura.ideſt horribile ſiue turpitudo . Hiere. 5 . Stupor & mirabilia facta ſunt in terra . Pro quo hebrei legunt.Stupor & horribile . i. res horrenda fuit in terra . Et in eo . 23 . Et in prophetis ieruſalem vidi ſimilitudinem adulterantium.pro quo hebrei legunt.Vidi turpitudinem adulterii.Et aliquando ſcribitur cum iod in fine & dicitur שַׁעֲרוּרִיָּה Saaruria.Oſee.6.In domo iſrael vidi horrenda. & aliquando mutatur he in tau.& dicitur שַׁעֲרוּרִית Saarurith.Hiere.18.Quis audiuit talia horribilia que fecit virgo iſrael. Vide etiam de hoc in dictione ſequenti .& inde שֹׁעָרִים Soarim.ideſt horribiles vel abomiabiles . Pro quo beatus hieronymus tranſtulit malas.Hiere.29.Et ponam eos quaſi.ficus malas: que comedi non poſſunt.Item שַׁעַר Saar.ideſt porta.ſiue ianua.Geñ.25.Et poſſidebit ſemẽ tuum portã inimicorum tuorum.Et in eodem.28 . Non eſt hic aliud niſi domus dei & porta celi.Deut.25.perget mulier ad portam ciuitatis.4.Regum.7.Iuxta introitum porte.& in plurali שְׁעָרִים Searim.ideſt porte ſiue ianue.Deut.14.Et repones intra ianuas tuas.p̃s. 66 . Diligit dominus portas ſion.Naum.3.Pandentur porte terre tue. Ponitur etiam pro vrbibus.Deut.28.Donec diſperdat & conterat ĩ cunctis vrbibus tuis.& inde שׁוֹעֵר Soer.ideſt ianitor.2.Reg.18.Et vociferans in culmine ait.pro quo hebrei legunt. & clamans ſpeculator ad ianitorẽ ait.& in plurali שֹׁעֲרִים ſoatim.2.Paralipo.8.Et ianitores in diuiſiõibus ſuis per portam & portam.

שָׁעַר
Coniectare.
Extimare
שְׁעָרִים
Extimationes.
שַׁעֲרוּרָה
Mirabilia
Horribile.
turpitudo.
שַׁעֲרוּרִיָּה
Horrenda
שַׁעֲרוּרִית
Horribilia
שֹׁעָרִים
horribiles
mali.
שַׁעַר
Porta.
שְׁעָרִים
Ianue.
Porte
Vrbes.
שׁוֹעֵר
Ianitor.
שֹׁעֲרִים
Ianitores

שָׂעַר Saar.metuere. formidare.horrere.tempeſtatẽ fieri tempeſtate moueri:vel quaſi tempeſtas commouere ſiue tempeſtate rapi.Deut.32.Quos non coluerunt patres veſtri.Pro quo hebrei legunt.Quos non timuerũt ſiue formidauerunt patres veſtri .Hiere.2.Et porte eius deſolamini vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et horreſcite: deſolamini vehementer.Sed ſi pro שַׂעֲרוּ Saaru legatur שְׁעָרָיו ſearau.tunc ſignificat portas eius ſicut eſt in littera noſtra. Ezech.32.Et reges eorum horrore nimio formidabunt ſuper te. Significat etiam tempeſtẽ fieri: vel tempeſtate cõmoueri:ſiue tempeſtate rapi.p̃s.49.Et in circuitu ei⁹ tempeſtas valida.Ps.57.Sicut viuentes:ſic in ira abſorbet eos. Pro quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Quaſi viuentes quaſi ira:tempeſtas rapiet eos.Dañ.11.Et quaſi tempeſtas veniet contra eum rex aquilonis.ideſt quaſi tempeſtas commouebitur contra eũ.& inde שַׂעַר Saar ſiue שְׂעָרָה Seara.ideſt horror ſiue tempeſtas.Iob.18.Et primos inuaſit horror . Naum.1.Dominus in turbine & tempeſtate via eius. Vide etiam de hoc ſupra in dictione סַעַר Saar. Item שָׂעִיר Seir.ideſt hedus aut hircus.Geñ.37 . Et in ſanguine hedi quem occiderant tinxerũt. Leuit.4 . Hircũ de capris immaculatum.& in genere femenino שְׂעִירָה Seira.ideſt capra. Vt in eodem. Offeret capram immaculatam .& in plurali שְׂעִירִים Seirim. Leuit.16. Duos hircos ſtare faciet coram domino.Item שֵׂעָר Sear.ideſt pilus ſeu capillus aut piloſus.vel hiſpidus.Leuit.13. Et pilos verſos in candorem. Et in eodem. Quod ſi pilus coloris eſt priſtini. Et in eodẽ. Et capillus ſui coloris eſt. Iudi.16 . Iamqꝫ capilli eius renaſci ceperant.4..Regum.1. Vir piloſus . Pro quo hebrei legunt.vir habens pilos.p̃s.67. Verticem capilli . Canti . 6. Capilli tui ſicut grex caprarum.ſcribitur etiam cum he vel tau in fine. Iudi. 20. Vt capillum quoqꝫ poſſint percutere. Iob.4.Inhorruerunt pili capitis mei.& in aliquibus locis predictis ponitur ſingulare pro plurali.& in plurali dicitur שְׂעָרוֹת Searoth.p̃s.38.Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei.& inde שָׂעִיר Sair.ſiue שֵׂעָר ſear.ideſt hirſutus vł piloſus aut hiſpidus.Geñ.25.Et totus in morẽ pellis hiſpidus.Et in eodem.27.Noſti ꝙ eſau frater meus homo piloſus ſit.Eſa.34.Piloſus clamabit alter ad alterum. & in plurali שְׂעִירִים Seirim.Eſa.13.Et piloſi ſaltabunt ibi.Accipitur etiam pro demonibus.Leuit.17.Et nequaq̄ꝫ vltra immolabunt hoſtias ſuas demonibus. & in plurali feminino שְׂעִירוֹת Seiroth.ideſt piloſe.Geñ.27.Quia piloſe manus ſimilitudinem maioris expreſſerant.Item שְׂעִירִים ſeirim. ideſt gutte ſiue ſtille pluuie.& ſolum inuenitur in numero plurali.Deut.32.Quaſi imber ſuper herbam:& quaſi ſtille ſuper gramina.Item שְׂעֹרָה Seora.ideſt ordeum. Exo.9.linum ergo & ordeum leſum eſt:eo quod ordeum eſſet virẽs Declinatur etiam pluraliter שְׂעֹרִים Seorim.4.Regum.7 Duo modii ordei ſtatere vno.

שָׂעַר
Timere
Horrere.
Formidare
Tẽpeſtatẽ eſſe.
Tẽpeſtate rapi.
שַׂעַר
שָׂעִיר
Hedus
hircus
שְׂעִירָה
Capra.
שְׂעִירִים
hirci.
שֵׂעָר
Pilus.
Capillus.
שְׂעָרוֹת
Capilli
שָׂעִיר
hiſpidus
Piloſus
שְׂעִירִים
Piloſi.
Demones
שְׂעִירוֹת
Piloſe
שְׂעִירִים
Stille.
שְׂעֹרָה
Ordeum.
שְׂעֹרִים

שִׁעֲשַׁע Saaſaa.delectari.blandiri.p̃s.93. Cõſolatiões tue letificauerunt animam meam.Pro quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Conſolationes tue delectabunt animam meam.p̃s.118. In iuſtificationibus tuis meditabor.Pro quo hebrei legũt.In preceptis tuis delectabor Eſa.11.Et delectabitur infans ab vbere.Et in eodem. 66. & ſuper genua blandietur vobis. & inde שַׁעֲשֻׁעִים Saaſuim. ideſt delectationes ſiue blanditie.Et ſolum inuenitur in numero plurali:& ponitur plurale pro ſingulari.p̃s.118. Niſi ꝙ lex tua meditatio mea eſt.Pro quo btũs hiero. in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.niſi ꝙ lex tua delectatio mea eſt.Et in eodem.Mandata tua meditatio mea eſt.Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. mandata tua voluptas mea eſt.Prouer.8.Et delectabar per ſingulos dies . Pro quo hebrei legunt.Et eram delectationes ſiue blanditie per ſingulos dies.ideſt delectabar ſiue blandiebar p ſingulos dies.Hiere.31.Si puer delicatus.vbi ponitur pro delicato.ideſt puer cui blanditur.

שִׁעֲשַׁע
Delectare
Blandiri.
שַׁעֲשֻׁעִים
delectatio
Voluptas.
Delicat⁹.

שְׁפִיפֹן Sephiphon.Ceraſtes ſerpentis genus.Geñ.49. Ceraſtes in ſemita.

שְׁפִיפֹן
Ceraſtes

שָׁפָה Sapha.nudare.eleuare.feſtinare.Iob.33. Et oſſa que tecta fuerunt nudabuntur.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat eleuare.vnde in predicto loco ipſi legunt .Et eleuabuntur oſſa eius que non videbantur.ideſt oſſa que erãt tecta carne & non videbantur:eleuabuntur:cum ſint nudata carnibus propter nimiam maciem. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat contere re: ſicut dictio שׁוּף Suph. De qua ſupra dictum eſt.& inde נִשְׁפֶּה Niſphe.ideſt excelſum vel eleuatũ. Eſa.13.Super montem caliginoſum leuate ſignum . ꝑ quo hebrei legunt.Super montem excelſum leuate ſignũ . poteſt etiã deriuari a dictione נֶשֶׁף Neſeph.que ſigñat caligi-

שָׁפָה
Nudare.
Eleuare.
נִשְׁפֶּה
caliginoſ⁹
Excelſus

שְׁפָאִים שְׁפָיִים ſupini colles. vie. שְׁפִי velociter Solus. שְׁפוֹת Pingues Caſei.

nem: de quo ſupra dictum eſt in littera nū. & inde שְׁאִים ſephaim. vel שְׁפָיִים Sephaiim. i. colles vel mōtes excelſi. Eſa. 41. Aperiā in ſupinis collibus flumina. i in excelſis collibꝰ vel in excelſis mōtibus. Ponitur etiā pro viis. Hiere. 4. Vētus vrēs in viis que ſunt in deſerto. Item שְׁפִי Sēphi. i. velociter ſeu feſtinanter. Nu. 23. Cūq; abiſſet velociter. Sed in tranſlatione chaldaica habetur. Cūq; abiſſet ſolus. Item שְׁפוֹת Sephoth. i. pingues pluralis numeri fe. ge. 2. Reg. 17. oues & pingues vitulos. Et aliqui hebrei dicūt ꝙ ſignificat caſeos. vnde in tranſlatione chaldaica ſic habetur. & caſeos lactis de vaccis ſiue de armentis.

שָׂפָה Labiū. שְׂפָתַיִם Labia. שָׂפָה Ora. Ripa. Littus

שָׂפָה Sapha. labium. ora. ripa. ſeu littus. Geñ. 11. Erat autē terra labii vnius. Iob. 12. Cōmutans labium veraciū. Prouer. 12. Labium enim veritatis firmū erit in perpetuū. Soph. 3. Tūc reddā pplīs labiū electum. & in plu. שְׂפָתַיִם Sephathaím ſiue שִׂפְתוֹת Siphthoth. Exo. 3. Preſertim cū ſim incircuncíſus labiis. 1. Reg. 1. Tantum labia eius mouebātur Prouer. 4. Et detrahētia labia ſint ꝓcul a te. & in eo. 14. Labia ſapiētū cuſtodiunt eos. Cāti. 5. Labia eiꝰ lilia diſtillātia Accipitur ēt שָׂפָה Sapha. pro ora vel extremitate. Exo. 26. Facies & quinquaginta anſas in ora ſagi vnius. & in eo. 28. In cuius medio ſupra: erit capicium & ora per gyrū. 3. Reg. 7. A labio vſq; ad labium rotundum in circuitu. 2. Paralip. 4. Labium illius: quaſi labium calicis. i. ora vel ſūmitas. Significat etiā ripā vel littus. Geñ. 45. In ipa ānis ripa. Exo. 14. Et viderunt egyptios mortuos ſuper littus maris.

שִׁפְחָה ancilla. שְׁפָחוֹת ancille. מִשְׁפָּחָה Cognatio Familia. מִשְׁפָּחוֹת Familie Cognationes Prouície. Genus.

שִׁפְחָה Siphcha. ācilla. familia: ſeu cognatio. Geñ. 16. Sed habēs ancillā egyptiā noīe agar. 4. Reg. 4. Nō habeo ancilla tua quicq̄ in domo mea. p̄s. 122. Sicut oculi ancille in manibꝰ dñe ſue. & in plu. שְׁפָחוֹת Sephachoth. Geñ. 24. Argentum & aurum ſeruos & ancillas. Ioel. 2. Sed ſup ſeruos & ancillas meas effundā ſpūm meum. Item מִשְׁפָּחָה Miſpacha. i. cognatio: ſeu familia. Geñ. 24. De cognatione mea & domo pr̄is mei. Leuit. 25. Vnuſquiſq; rediet ad familiā priſtinā. Deut. 29. Familia aut tribus. Hiere. 8. Qui reſidui fuerint de cognatione hac. Amos. 3. Et ſuper omnē cognationē quā eduxit de terra egypti. Zach. 14. Quod ſi familia egypti nō aſcēderit. i. gens vel populus. Et in plu. מִשְׁפָּחוֹת Miſpachoth. Nu. 1. Per generationes & familias ac domos ſuas. Ioſ. 7. Accedet per cognationes ſuas. Amos 3. Tātum vos cognoui ex oībus cognationibus terre. Significat etiā ꝓuincias. Hiere. 10. Et ſuper ꝓuincias que nomen tuū non inuocauerunt. Ponitur etiā pro genere. Geñ. 8. Secundum genus ſuū egreſſa ſunt de arca. Hiere. 15. Et viſitabo ſuper eos quattuor canes ad lacerādum & volatilia celi & beſtias terre ad deuorandum & diſſipādum. Pro quo he. le. Et viſitabo ſuper eos quattuor genera dicit dñs: gladium ad occidēdum: & canes ad lacerādum: & volatilia celi & beſtias terre ad manducāndum & diſipandum.

שָׁפַח Decaluar

שָׁפַח Saphach. decaluare. Eſa. 3. Decaluabit dominꝰ verticē filiarum ſion. De quo vide ſupra in littera ſamach in dictione. סָפַח Saphach.

שָׁפַט Judicare. Judicari. iudicio cōtēdere שׁוֹפֵט Judex. שׁוֹפְטִים Judices. מִשְׁפָּט Judicium Jus. Decretū Cōſtitutū ordo. cōſuetudo. Ritus. Exēplar. Figura מִשְׁפָּטִים Judicia. שְׁפוֹט Judicium שְׁפָטִים שְׁפוּטִים Ultio. Judicia.

שָׁפַט Saphat. iudicare. Geñ. 19. Nunquid vt iudices. & in eo. 16. Iudicet dñs inter me & te. Exo. 18. Qui iudicent populum oī tēpore. Deut. 1. Quod iuſtum eſt iudicate. Iudi. 4. Que iudicabat populū in illo tēpore. 1. Reg. 8. Cōſtitue nobis regem vt iudicet nos. 2. Reg. 18. Iudicauit enī pro te dñs hodie. 3. Reg. 3. Iudiciū quod iudicaſſet rex: & inde verbum paſſiuū quod ſigñat iudicari vel iudicio contendere. p̄s. 18. Cū iudicatus fuerit exeat condēnatus. Eſa. 43. Iudicemur ſimul. Hiere. 2. Iudicio contendā aduerſum te. Ezech. 20. Sicut iudicio contendi aduerſus pr̄es vr̄os. Et inde שׁוֹפֵט Sophet. i. iudex. Exo. 2. Quis cōſtituit te pricipē & iudicē ſup nos. Et aliq̄n ſcribitur cum mē in principio. Iob 9. Et iudicē meū deprecabor. & in plu. שׁוֹפְטִים Soptim. Deut. 16. Iudices & magiſtros conſtitues. Et inde מִשְׁפָּט Miſpat. i. iudicium ſiue ius aut decretum. ordo. conſuetudo. ritus. exemplar. aut figura. Geñ. 18. Nequaq; facies hoc iudicium. Leuit. 19. Nolite facere aliquid iniquum in iudicio. Deut. 18. Hoc erit iudicium ſacerdotum a populo. Et in eo. 27. Maledictꝰ qui peruertit iudicium. 1. Reg. 8. Et predic eis ius regis. & in eo. Hoc erit ius regis. p̄s. 1. Propterea non reſurgūt ipii in iudicio. Eſa. 1. Querite iudiciū. Hiere. 46. Caſtigabo te ī iudicio. & in eo. 48. Hucuſq; iudiciū moab. Significat etiā decretum ſiue cōſtitutum aut ordinē. 1. Reg. 22. Hec fecit dauid: & hoc erat decretum illi. 3. Reg. 4. Iuxta conſtitutum ſibi. & in eo. 5. Perfecta eſt domus in oī ope ſuo & vniuerſis vtenſilibus ſuis. Pro quo he. le. Et perfecta ē domus in oībus rebus ſuis: & in oībus ordinibus vel cōſtitutis ſuis. Hiere. 10. Et tēplum iuxta ordinē ſuū. ſignificat ēt conſuetudinē vel ritum. Geñ. 40. Iuxta officium tuū ſicut ante facere conſueueras. Pro quo he. le. Iuxta cōſuetudinē primā quando eras pincerna eius. Ioſ. 6. Circuierunt vrbē ſicut diſpoſitum erat. i. ſicut conſuetum erat aliis diebus. 1. Paralipo. 24. Vt luceret iuxta ritum. Ponitur etiā pro exēplari vel figura. Exo. 26. Eriges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in monte mōſtratum eſt. 4. Reg. 1. Cuius figura & habitus eſt vir. & in plu. מִשְׁפָּטִים Miſphatim. i. iudicia. Exo. 21. Hec ſunt iudicia. p̄s. 17. Qm̄ oīa iudicia eius in cōſpectu meo. Et aliq̄n ſcribitur ſine mē & dr̄ שְׁפוֹט Sephot 2. Paralipo. 20. Si irruerint ſuper nos mala: gladius: iudiciū Et in plu. שְׁפָטִים Sephatim. aut שְׁפוּטִים Sephutim. Nu. 25. Nā in diis eorum exercuerat vltionē. Pro quo he. le. Et in diis eorum fecit dñs iudicia. Ezech. 14. Quod ſi quattuor iudicia mea peſſima. & in eo. 23. Et iudicia perpetrauerunt in ea. & in eodem. 28. Cum fecero iudicia in omnibus qui aduerſantur eis.

שָׁפַךְ Effundere Fundere diſpergere. שֶׁפֶךְ Loc' effuſionis שָׁפְכָה

שָׁפַךְ Saphach. fundere. effundere. Geñ. 9. Quicunq; effuderit humanum ſanguinē: fundetur ſanguis illiꝰ. Leuit. 14. Et ſpargi puluerē raſure extra vrbē. Pro quo he. le. Et effundant puluerem. Deut. 21. Manus nr̄e non effuderunt ſanguinē hunc. 3. Reg. 2. Et āmouebis ſanguinē innocentē qui effuſus eſt a ioab. & in eo. 13. Et effundetur cinis. & in eo. 21. Sanguinē innocentem fundit. p̄s. 21. Sicut aqua effuſus ſum. p̄s. 60. Effundite corā eo corda vr̄a. p̄s. 62. Pene effuſi ſunt greſſus mei. Et in titulo pſalmi. 101. Vbi dicitur. Et coram dño effudit precē ſuā. Hiere. 6. Effunde ſup paruulos foris. & in eo. Et fundite circa ieruſalē aggerē. & in eo. 11. Effunde indignationē tuā ſuper gentes que non cognouerunt te. Threñ. 2. Cum exalarent animas ſuas in ſinu matrum ſuarum. Pro quo he. le. Cum effunderētur aīe ſue. & in eo. 4. Diſperſi ſunt lapides ſanctuarii. i. effuſi ſunt Ezech. 16. Quia effuſum eſt es tuum. & in eodem. 21. vt cōportet aggerē. Pro quo he. le. Vt effundat aggerē. i. fundat terrā & lapides vt fiat agger ad expugnandā ciuitatē. & in eodem. 26. Et cōportabit aggerē in gyro. Ioel. 2. Effundā ſpūm meū ſup omnē carnē. Soph. 1. Et effundetur ſanguis eorum ſicut humus. & inde שֶׁפֶךְ Sēphech. i. effuſio vel locus vbi aliquid effunditur. Leuit. 4. In loco effuſorum cinerum. & inde שָׁפְכָה Sophcha. i. effuſorium: & accipitur ꝓ veretro quo vrina effunditur. Deut. 23. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis teſticulis & abſciſſo veretro in eccleſiam domini.

שָׁפֵל Humiliar.

שָׁפֵל Saphal. humiliare. deprimere. demittere. 1. Reg. 2. Humiliat & ſubleuat. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria. p̄s. 17. Et oculos ſuperborum humilia bis.p̄s.74.Hunc humiliat:& hunc exaltat.Eſa.2.Oculi ſublimiū hoīm humiliabuntur.& in eo. Et ſuper omnē arrogantē & humiliabitur.& in eo. Et humiliabitur altitudo virorum.& in eo.29.Et humiliaberis:de terra loqueris.& in eo.32.Et humilitate hūiliatur ciuitas.& in eo.57.Et humiliata ē vſq; ad inferos.Hiere.13. Humiliamini ſedete in terra.Et inde שפלות Siphluth ſiue שפל Sephal.i.humilitas. Eccl's.10.Et īfirmitate manuū perſtillabit domus. Pro quo he.le.Et in humilitate manuū pſtillabit domus.i.in demiſſione vel remiſſiōe manuū. Et ī eo.In humilitate vocis molentis.Et inde שפל Saphel.i.humilis.Leuit.13.Qui cū viderit locū lepre humiliorē carne reliqua.2.Reg.6.Et ero humilis in oculis meis. Eſa.57. Et cū contrito & humili ſpū. Ezech.17.Exaltaui lignū humile.& in plu.שפלים Sephalim.Eſa.57. Et viuificet ſpūm humilium.& in ge.fe.שפלה Sephela.Leuit.13. Nec humilior carne reliqua. Ezech.17. Creuit in vineam latiorē humilē ſtatura. & in eo.21. Nōne hec eſt:que humilē ſubleuauit.Sigñat etiā terrā humilem.i. planam atq; cāpeſtrem.Deut.1.Et humiliora loca cōtra meridiem.Ioſ.11.Et planiciem & occidentalē plagā monteſq; iſrael & cāpeſtria eius.2. Paralipo.1. Quaſi ſycomoros que naſcuntur in campeſtribus.

שפלות שפל Infirmitas Humilitas שפל Humilis שפלים humiles שפלה humilis humiliora Cāpeſtria

שפם Sapham.os.bucca.Leuit.13.Caput nudum:os veſte contectum.2.Reg.19.Et intōſa barba.Pro quo he.le.Non fecit os ſiue buccā ſuā.i.nō totōdit barbam circa os vel buccam ſuā in ſignum triſtitie.quod ſolum tondebatur in illo tēpore.Ezech.24.Neq; amictu ora velabis.

שפם os. Barba

שפן Saphan.cirogrillus:aut cuniculus.Leuit.11.Cirogrillus qui ruminat.Et in plu. שפנים Sephanim.p̄s.103. Petra refugium herinaciis. Pro quo he.le. Petre refugium ſiue protectio cuniculis vel cirogrillis.

שפן cirogrill' שפנים Erinacii.

שפע Sephaa.inundatio.globus.impetus.Deut.23. Quia inundationem maris quaſi lac ſuggent. & aliqñ ſcribitur cū thau in fine & dr̄ שפעת Siphaath.4.Reg.9.Vidit globum iehu venientis:& ait video ego globum. Iob.38. impetus aquarum operiet te.& dicunt hebrei ꝙ etiā ſignificat abundantiam ſeu multitudinem.

שפע inūdatio. שפעת Globus Impetus

שפק Saphac.ſufficere.plaudere.ſiue cōplodere.ſ.manibꝰ 3.Reg.20.Si ſuffecerit puluis ſamarie.Eſa.2.Et pueris alienis adheſerunt.ꝓ quo he.le.Suffecerūt ſibi.De quo vide etiā ſupra in dictione ילד Ialad.Et inde שפק Sephec.i.ſufficientia:aut ſaturitas.Iob.20.Cum ſaturatus fuerit arctabitur.Pro quo he.le.Cum impleta fuerit ſufficiētia eius arctabitur. Significat etiam predicta dictio plaudere vel cōplodere.ſ.manibus.Iob.27.Stringet ſuper eū manus ſuas. Pro quo he.le.Plaudet ſup eum manibus ſuis.Et inde שפק Saphec.i.complosio vel percuſſio.Beatus hiero.tranſtulit oppreſſionem.Iob.36.Nō te ergo ſuperet ira vt aliquē opprimas.Pro quo he.le. Ne forte ſeducat te ira in percuſſiōe vel in oppreſſione.i.vt aliquem percutias vel opprimas ſicut eſt in littera noſtra.

שפק ſufficere שפק ſufficiētia. ſtringere. Plaudere. שפק opprimere. Percuſſio oppreſſio.

שפר Saphar.ornare.pulchrū ſeu ſpecioſum eſſe.Iob.26. Spiritus eius ornauit celos.p̄s.15.Etenim hereditas mea preclara eſt mihi.Pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Et hereditas ſpecioſiſſima mea eſt. Et inde שפר Sapher.i.pulchritudo.Gen̄.49.Dans eloquia pulchritudinis.Et inde שפיר Sapir.ꝙ in lingua chaldaica ſignificat pulchrum ſiue decorum. Dan̄.4.Folia eiꝰ pulcherrima.& etiā predicta dictio in lingua chaldaica ſignificat placere vel cōplacere.Dan̄.4. Placuit ergo mihi predicare eius ſigna.Et in eo.Conſilium meum placeat tibi.Item שופר ſophar.i.buccina ſiue tuba cornea.Exo.19.Et ſonitus buccine paulatim creſcebat. & in eo.20. Cunctus autē populus videbat voces & lampades & ſonitum buccine.p̄s.4.Et dñs in voce tube.p̄s.97.In tubis ductilibꝰ & voce tube cornee.Eſa.58. Quaſi tuba exalta vocem tuā.Et in plu. שפרות ſopharoth Ioſ.6. Sacerdotes tollēt ſeptem buccinas.& ī eo. Et ſacerdotes clangent buccinis. Item אשפר Aſpar.per additionem aleph in principio.i.fruſtum carnis ſecundū hebreos. Pro quo beatus hiero.tranſtulit aſſataram bubali carnis:ab אש es qd̄ ſignificat ignē & פר Par.i.bos ſeu bubalus.2.Reg.6. & partitus eſt vniuerſe multitudini iſrael tā viri ꝙ̄ mulieri ſingulis coliridam pānis vnā & aſſaturā bubali carnis vnā. Item שפריר ſaphrir.i.ſolium.Hiere.43.Et ſtatuet ſolium ſuū ſuper eos.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat tētorium ſeu papilionem.

שפר ornare. ſpecioſiſſimā eſſe. שפר pulchritudo. שפיר Pulcherrima placere שופר Buccina. Tuba שפרות Buccine אשפר aſſaturabubali. שפריר ſolium.

שפרפרה Sepharphera.in ligua chaldaica ſigñat diluculū ſeu aurorā.Dan̄.6.Primo diluculo cōſurgēs.

שפרפרה aurora

שפת Saphath.ponere.reponere.ordinare.p̄s.21.Et ī puluerem mortis deduxiſti me.Pro quo he.le. Poſuiſti vl' repoſuiſti me. Ezech.24.Pone ollam:pone inquā.Eſa.26.Dñe dabis pacem nobis.Pro quo he.le. Dñe ordinabis pacē nobis. Et inde שפתים ſephathaim.i.termini.p̄s.67. Si dormieritis inter medios cleros. Pro quo beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Si dormieritis inter medios terminos.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat tripodes ſup quas olle ponuntur ad coquendas carnes. Scribitur etiā cū mē in principio:& dr̄ משפתים Miſpethaim.Gen̄.49.Accubans inter terminos.ponitur etiā ꝓ labiis.Ezech.40.Et labia earū palme vnius reflexa intrinſecus.Sed etiā in predicto loco hebrei legunt tripodes.nā pro labiis ſcribitur cum pūcto cebolet.De quo dictū eſt ſupra in dictiōe שפה ſapha.

שפת Deducere ponere dare. ordinare. שפתים Cleri. Termini. Tripodes משפתים Termini. Labia.

שצא Saſa.in lingua chaldaica ſignificat conſumare vel cōplere.vt Eſd.6.& cōpleuerunt domū iſtam.

שצא Complere

שצף Seſeph.momentū.Eſa.54.In momēto indignationis abſcondi faciem meam a te. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

שצף momētum

שק Sac.cilicium.ſaccus.Gen̄.37.Indutus eſt cilicio.& in eo.42.Aperto:vnus ſacco vt daret pabulum iumentis 4.Reg.19.Et opertus eſt ſacco.Iob.16.Saccum cōſui ſuper cutem meā.p̄s.29.Cōſcidiſti ſaccum meum.Eſa.3.Et pro faſcia pectorali cilicium.& in eo.20.Solue ſaccū de lumbis tuis.Et in plu.שקים ſacim.2.Reg.3.Et accingimini ſaccis. 3.Reg.20.Ponamus itaq; ſaccos in lumbis noſtris.

שק Cilicium. ſaccus. שקים ſacci.

שקק Sacac.rugire.diſcurrere:ſiue ambulare.collidere. Prouer.28.Leo rugiēs & vrſus eſuriens.Eſa.33.Velut cū foſſe plene fuerint de eo.ꝓ quo he.le. Sicut deambulatio in foſſis vel in ciſternis:deambulabunt vel diſcurrent in ea.Ioel.2.Vrbē ingredientur.i.per vrbē diſcurrēt vel deambulabūt.Et aliqñ duplicatur littera ſin.Naū.2.Quadrige colliſe ſunt in plateis. Et inde משק Meſec.i.procurator vel diſpenſator domus:eo quod diſcurrit huc & illuc.Gen̄.15.Et filius procuratoris domus mee.

שקק Rugire deābulare diſcurrere Ingredi Collidere משק ꝓcurator.

שקד Sacad.vigilare.continuare.Eſd.8.vigilate & cuſtodite donec appendatis coram principibus ſacerdotum p̄s.101.Vigilaui & factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto. p̄s.126.Fruſtra vigilat qui cuſtodit eā.Prouer.8.Et qui vigilat ad fores meas. Eſa.29. Succiſi ſunt omnes qui vigilabāt ſuper iniquitatē.Hiere.1. Quia vigilabo ego ſuper verbo meo.& in eo.5. Pardus vigilans ſuper ciuitates eorum. & in eo.31.Et ſicut vigilaui ſuper eos vt euellerem & demolirer & diſſiparem & diſperderē & affligerē: ſic vigilabo ſuper eos vt edificē & plantē. Dan̄.9.Vigilauit dñs ſuper malicia.Item שקד ſaced.i.amygdalus.& accipitur tā pro arbore ꝙ̄ pro fructu. Eccl's.12. Et florebit amygdalus. Hiere.1. Virgā vigilantē ego video. Pro quo he.le.Virgā ſeu bacu-

שקד Vigilare שקד amygdalꝰ

lum amygdali.i.baculum amygdalinū vel nuceum ego video. Vnde beatus hieronymus in explanationibꝰ ſuper predicto loco ſic ait. Pro virga vigilante. lxx. baculum nuceum tranſtulerunt. Laborandum igitur nobis eſt vt breuiter hebreā etymologiā latinus lector intelligat. שָׁקֵד Saced nux dicitur. Vigil aūt ſeu vigilare appellatur שֹׁקֵד Soced. vnde & in poſterioribus pardus vigilans hoc noīe appellatur. ab eo igitur quod dr̄ nux ꝓpter verbi ſimilitudinē ad vigilis intelligentiā nomen alluſit. pro baculo nuceo virgā vigilātē aquila & ſymmachus: theodotiō vero amygdalinā trāſtulerūt. hec hieronymus. Et in plu. שְׁקֵדִים Secedim.i.amygdale. Geñ.43. Modicum reſine & mellis & ſtoracis ſtactes & terebinthi & amygdalarum. Nu.17. Qui foliis dilatatis in amygdalas deformati ſūt. & inde מְשֻׁקָּדִים Maſueadim. i.in modum amygdale vel nucis facti. Exo.25. Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos.

שְׁקֵדִים amygdale מְשֻׁקָּדִים in nucis modum.

שָׁקַד Sacad. vigilare. ſicut dictio precedēs. Threñ.1. Vigilauit iugum iniquitatū mearum. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat continuare vel iungere.

שָׁקַד Vigilare. continuare

שָׁקָה Saca. potum dare. propinare. adaquare irrigare. redundare. nutrire. Geñ.24. Et camelis tuis dabo pōtum. & in eo. Et dedit ei potum. & in eo.29. Date ante potū ouibꝰ. & in eo. Et adaquato grege oſculatus eſt eā. Pro quo he.le. Et adaquauit oues labā fratris m̄ris ſue: & oſculatꝰ eſt iacob rachel. p̄s.77. Et adaq̄uit eos velut in abyſſo. Abach.2. Ve qui potū dat amico ſuo. Sigñat etiā irrigare. Iob.21. medulis oſſa illiꝰ irrigātur. p̄s.64. Viſitaſti terrā & inebriaſti eā.i.irrigaſti eam. Ioel.3. Et irrigabit torrentē ſpinarū. Ponitur etiā pro redundare. Ioel.3. Et redundabūt torcularia vino & oleo. Ponitur etiā pro nutrire. Ezech.45. Et de his que nutrit iſrael in ſacrificium. Et inde שִׁקּוּי Sicui.i.potus: vel poculum: aut irrigatio. p̄s.101. Et poculum meū cū fletu miſcebam. Oſee.2. Oleum meū & potū meū. Prouer.3. Et irrigatio oſſium tuorum. Et inde מַשְׁקֶה Maſce.i.potū dans vel pincerna: aut potus vel poculum. Geñ.40. Accidit vt peccarēt duo eunuchi pincerna regis egypti & piſtor Et in eo. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarū. & in eo. Reſtituitq; alterū in locum ſuū: vt porrigeret ei poculum. Leuit.11. Et omne liquēs quod bibitur.i.omnis potus qui bibitur. Eſa.32. Et potum ſitienti aufert. Et inde שֹׁקֶת Soceth.i.pila ſeu canalis vbi iumēta adaquātur. Geñ.24. Effundenſq; hydriā in canalibus. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.in canali aut pila. Et in plu. שִׁקְתוֹת Sicathoth. Vt in eodem.30. Poſuitq; eas in canalibus vbi aqua effundebatur.

שָׁקָה potus daf adaquare Irrigare Inebriare Redūdare Nutrire. שִׁקּוּי Poculum Potus. מַשְׁקֶה Pincerna Poculū Potus שֹׁקֶת Canalis. שִׁקְתוֹת Canales

שָׁקַט Sacat. qeſcere. ſilere. mitigare. ꝑflare. Ioſ.11. Quieuitq; terra a preliis. Iudi.5. Quieuitq; terra quadraginta annis. & in eo.18. Iuxta conſuetudinē ſidoniorū ſecurum atq; quietum. Iob.3. Nōne ſilui nōne quieui. & in eo.34. Ipſo autē concedēte pacē: quis eſt qui condēnet. ꝓ quo he.le. Et ipſe quieſcere vel ſilere facit.ſ.bella: & quis eſt qui cōdēnet: aut quis eſt qui inique agat. p̄s.75. Terra tremuit & quieuit. p̄s.82. Ne taceas neq; compeſcaris deꝰ. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Ne ſileas & non quieſcas deus. Eſa.7. Vide vt ſileas: noli timere. & in eo.14. Conquieuit & ſiluit oīs terra. & in eo.18. Quieſcā & conſiderabo in loco meo. & in eo.57. Quod quieſcere nō poteſt Hiere.46. Et requieſcet & ꝓſperabitur. & in eo.47. Quomodo quieſcet. & in eodē.48. Et requieuit in fecibus ſuis. Ezech.16. Quieſcam & non iraſcar. Zach.1. Et ecce omnis terra habitatur & quieſcit. Significat etiam mitigare. ideſt quieſcere facere. p̄s.93. Vt mitiges ei a diebus malis. Prouer.15. Qui patiens eſt mitigat ſuſcitatas. Significat etiam perflare. Iob.37. Cum perflata fuerit terra auſtri. Et inde שֶׁקֶט Sécet. ſiue הַשְׁקֵט Haſcet.i.quies vel ſilentiū aut ociū. 2.Paralipo.22. Et pacē & ociū dabo in iſrael in diebus eiꝰ. Eſa.32. Et cultus iuſtitie ſilentium. & in eo.30. In ſilentio & in ſpe erit fortitudo vr̄a. Ezech.16. Et ocium eius.

שָׁקַט Quieſcere Silere. Requieſcere Mitigare Perflare. שֶׁקֶט Ocium. Silentiū.

שָׁקַל Sacal. ponderare. appendere. librare. Exo.22. Reddet pecuniā iuxta modum dotis. Pro quo he.le. Argentum ponderabit ſeu appendet iuxta modum dotis.i.in pondere reddet. Eſd.8. Appendiq; ei argentum & aurū. & in eo. Et appēdi in manibus eorum argentū. Iob.6. Vtinā appenderentur peccata mea. & in eo.27. Neq; appēdetur argentum in cōmutatione eius. Eſa.40. Et librauit in pondere montes. Et inde שֶׁקֶל Sécel.i.ſiclus. genus ponderis. Exo.30. Siclus viginti obolos habet. & in eo. Media pars ſicli offeretur dn̄o. Et in plu. שְׁקָלִים Secalim. Hiere.32. Appendi ei argentum ſeptem ſtateres. Et inde מִשְׁקָל Miſcal.i.pōdus ſiue ſtatera. Leuit.19. In iudicio in regula in pōdere, & in mēſura. Ezech.5. Et aſſumes tibi ſtaterā pōderis Scribitur etiam cum thau in fine & dr̄ מִשְׁקֹלֶת Miſcoleth. 4.Reg.21. Et extendā ſuper ieruſalem funiculum ſamarie & pondus domus achab. Eſa.28. Et ponam in pondere iudicium & iuſtitiam in menſura.

שָׁקַל Pōderare Appēdere Librare שֶׁקֶל Siclus. שְׁקָלִים Statere. מִשְׁקָל Pōdus. מִשְׁקֹלֶת Pondus.

שָׁקָם Sacam. morus. aut ſycomorus. p̄s.77. Et moros eorum in pruina. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et ſycomoros eorū in frigore. 2.Paralipo.1. Quaſi ſycomoros que naſcūtur in cāpeſtribus. Eſa.9. Sycomoros ſucciderunt. Amos.7. Et vellicans ſycomoros.

שָׁקָם Morus ſycomorꝰ.

שָׁקַע Sacaa. abſorbere. demergere. ſubmergere. ꝓfundare limpidare. ligare. Nu.11. & abſortus eſt ignis. Hiere.51. Sic ſubmergetur babylon. Amos.8. Et defluet q̄ſi riuus egypti. Pro quo he.le. Et ꝓfundabitur ſiue demergetur. & quia aque que ſunt ꝓfunde: ſūt limpidiſſime & puriſſime: ideo ponitur etiā ꝓ limpidare.i.puriſſimas aquas reddere. Hiere.32. Tunc puriſſimas reddā aquas eorū. Ponitur etiā pro ligare. Iob.40. Et fune ligabis linguam eius. & inde מִשְׁקָע Miſcaa.i.limpidiſſimū vel puriſſimum. Ezech.34. Cum puriſſimam aquam biberitis.

שָׁקַע abſorbere. ſubmerge Defluere. puriſſimaſ aq̄s reddere. Ligare. מִשְׁקָע puriſſimū

שְׁקַעֲרַר Secaarar. vallicula. & ſolum inuenitur in numero plura.ſ. שְׁקַעֲרוּרֹת Secaaruroth. Leuit.14. Quaſi valliculas palore ſiue rubore deformes

שְׁקַעֲרוּרֹת Vallicule.

שָׁקַף Saciph. aſpicere. ꝓſpicere. intueri. Geñ.19. Direxerūt oculos contra ſodomā. ꝓ quo he.le. Et aſpexerūt cōtra faciē ſodome. & in eo.26. Proſpiciens abimelech rex paleſtinorum per feneſtrā. Nu.21. Quod reſpicit contra deſertū. Deut.26. Reſpice de ſanctuario tuo. Iudi.5. Per feneſtram reſpiciēs vlulabat mater ſiſare. 4.Reg.9. Et reſpexit per feneſtram. p̄s.84. Et iuſtitia de celo proſpexit. Prouer.7. Per cancellos proſpexi iuuenē. Hiere.6. Quia malum viſum eſt ab aquilone. Pro quo he.le. Quia malum ꝓſpexit ab aquilone. Et inde שְׁקֻפִים Secufim.i.feneſtre latiores & magis aperte in parte īteriori: ſicut fit in tēplis. ꝓ quo btūs hiero. tranſtulit obliquas. 3.Reg.6. Fecitq; in templo feneſtras obliquas. Significat etiam ſe inuicem reſpicientes. 3.Reg.7. Contra ſe inuicē poſitas.i.ſe inuicem reſpiciētes. & in eo. Et ſuper colūnas quadrāgulata ligna in cunctis equalia.i.cōtra ſe inuicē poſita & inuicē reſpiciētes. & inde מַשְׁקוֹף maſcoph.i.ſuplimiare. Exo.12. Suplimiare & vtrūq; poſtē.

שָׁקַף aſpicere. ꝓſpicere Reſpicere שְׁקֻפִים Oblique. ſe inuicē reſpicientes מַשְׁקוֹף Suplimināre.

שָׁקַץ Sacas. vitare. ſiue euitare. abominari. contaminare. deteſtari. ſpernere. Leuit.11. Et morticina eorum vitabitis. & in eo. Et vitanda ſunt vobis. Pro quo he.le. Abominanda ſeu contaminādā ſunt vobis. & in eo. Nolite cōtaminare aīas veſtras. Deut.7. Quaſi ſpurciciē deteſtaberis. p̄s.21. Qm̄ nō ſpreuit nec deſpexit deprecationē pauperis.

שָׁקַץ Vitare. abomīari Cōtamiāf Deſpicere

שֶׁקֶץ Et inde שֶׁקֶץ Séces.ſiue שִׁקּוּץ Sicus.i.abominabile ſeu abominatio.
שִׁקּוּץ aut execratio vel execrabile. Leuit.11. Abominabile
abominabile. vobis execrādūqꝫ erit. & in eodem. Abominabile erit
vobis.Dan̄.12. Et poſita fuerit abominatio in deſolatione.
abominatio. Et in plu. שִׁקּוּצִים Sicuſim .Deut.29. Vidiſtis abominationes
eorum.Ezech.20. Vnuſquiſqꝫ abominationes oculorū
שִׁקּוּצִים ſuorū nō proiecit.Dan̄.9. Et erit in tēplo abominatio deſolationis.
abominationes. Q̄d in hebreo legitur in plurali.ſ.abominatiōes.

שָׁקַר **שָׁקַר** Sacar.mētiri.falſificare.falſum loqui.aut falſum eſſe
negare.inique agere.Gen̄.21. Ne noceas mihi & poſteris
Nocere. Falſificar. meis.Pro quo he.le. Ne mentiaris:ſiue ne falſificabis
Decipere. mihi.Leuit.19.Nō mētiemini nec decipiatis vnuſquiſqꝫ ꝓximū
ſuū.Pro quo he.le.Non mētiemini:nec falſificabitis.
ideſt ne falſum aliquid faciatis vnuſquiſqꝫ contra proximū
ſuū.1.Reg.15.Porro triūphator iſrael non parcet. Pro quo
he.le. Porro triūphator iſrael nō mentietur ſiue non loquetur
Iniq̄ agere falſe.p̄s.43. Et iniqꝫ non egimus in teſtamēto tuo.Pro
Mētiri quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Nec mentiti
Negare. ſumꝰ in pacto tuo.Eſa.63.Filii nō negātes. Et inde שֶׁקֶר
שֶׁקֶר Sécer.i.mendacium ſeu falſum aut falſitas. Exo.20.Non loquaris
cōtra ꝓximū tuū falſum teſtimoniū.& in eo.23.Mēdacium
Falſum. Mēdaciū. fugies.p̄s.7.Et peperit iniquitatē.Pro quo beatus
hiero.in pſal.iuxta.he.ve.tranſtulit. Et peperit mendaciū.
p̄s.18.Iniqui perſecuti ſunt me:adiuua me.pro quo beatus
hiero.tranſtulit.falſo ꝑſecuti ſunt me.p̄s.119. Libera aīam
Iniquus. meam a labiis iniquis.Pro quo beatus hiero.trāſtulit.A labio
mendacii. Prouer.18. Profert autē mēdacium doloſus
teſtis.Hiere.8.Vere mendacium operatus eſt ſtilus mēdax
Fruſtra ſcribarum. Sign̄at etiā fruſtra ſiue in vanū.1. Reg.25.Vere
fruſtra ſeruaui. p̄s.34. Qui aduerſantur mihi iniqꝫ.ꝓ quo
he.le.Qui aduerſantur mihi fruſtra.i.ſine cauſa.Sed beatꝰ
hiero.in pſal.iuxta he.ve.ſecundū primā ſignificationē trāſtulit.
שְׁקָרִים Inimici mei mendaces.& in plu.שְׁקָרִים Secarim.p̄s.100.
Iniqua Qui loquitur iniqua:nō direxit in conſpectu oculorū
meorum.pro quo beatus hiero.trāſtulit.Loquēs mēdaciū.
Mēdacia. Hiere.23.& ſeduxerūt populū meū in mēdaciis ſuis.

שָׂקַר **שָׂקַר** Sacar.innuere.ſ.oculis. Eſa.3. & nutibus oculorum
Innuere ibāt.hebrei tn̄ dicūt ꝙ ſign̄at ſtibio oculos depīgere.

שָׁרַר **שָׁרַר** Sarar.vmbilicus. & ſcribitur cum ſimplici res & cū
puncto dagues propter defectum alterius res. Cāti.
Vmbilicus 7.Vmbilicus tuus ſicut crater tornatilis.Ezech.16.Non eſt
preciſus vmbilicus tuus.Scribitur etiam cum duplici res &
שְׁרִירַי dicitur שְׁרִירַי Serire.Iob.40.Et virtus eiꝰ in vmbilico vētris
Vmbilicus eius.Itē שְׁרִירוּת Seriruth.i.prauitas ſiue cogitatio mala.
שְׁרִירוּת Deut.29.Et ambulabo in prauitate cordis mei.Hiere.3.
prauitas Poſt prauitatem cordis ſui peſſimi.

שָׂרַר **שָׂרַר** Sarar.dn̄ari.principatum tenere.preualere. Nu.16.
dominari. Niſi & dn̄atus fueris noſtri. Eſter.1.Eſſe viros principes
ac maiores in domibus ſuis. Vide etiā de hoc ſupra in
dictione שׁוּר Sur.

שְׁרָא **שְׁרָא** Sara.in ligua chaldaica ſignificat manere ſiue habitare.
Manere Habitare. Dan̄.2.Et lux cū eo eſt.i.manet ſiue habitat.

שָׁרָב **שָׁרָב** Sarab.ſiccum ſiue aridum. aut eſtus. Eſa.35. Et que
Arida erat arida in ſtagnum. & in eodem.49.Non percutiet
Eſtus. eos eſtus & ſol.

שַׁרְבִיט **שַׁרְבִיט** Sarbit.virga aut ſceptrū.Eſter.4.Rex aureā virgā
Virga ad eū tetēdit.& in eo.Tetēdit cōtra eā virgā aureā.

שָׂרִיג **שָׂרִיג** Sarig.propago.ramus.& ſolum inuenitur in numero
Propago plurali.Gen̄.40. In qua erant tres propagines.Ioel.
שָׂרַג 1.Albi facti ſunt rami eius. Et inde verbū שָׂרַג Sareg.quod
ſignificat perplexum aut cōuolutum ſiue intricatum eſſe.
Ꝑplexū eſt. ſicut vites perplectuntur propaginibus.Iob.40.Nerui teſticulorum
Cōuolut. eius perplexi ſunt. Thren̄.1. Conuolute ſunt &

impoſite capiti meo.

שָׂרַד Sarad.remanere.relinqui.Ioſ.10. Hi qui iſrael effugere שָׂרַד
potuerunt:ingreſſi ſunt ciuitates munitas. Pro
quo he.le.Et reliqui qui remanſerunt ex eis venerunt in ciuitates Remanere.
munitas.Et inde שָׂרִיד Sarid.i.ille qui relinquitur שָׂרִיד
vel euadit.vt in p̄dicto loco. Vbi ponitur verbum & nomē
ab eo deriuatum.& in eo.8.Ita vt nullus de tanta multitudine
ſaluaretur.i. relinqueretur. Thren̄.2.Et non fuit in die
furoris:dn̄i qui effugerit & relinq̄retur.Hiere.31. Populus Qui relinquitur.
qui remanſerat a gladio.& in eo.42.Nullus de eis remanebit Qui remanſit.
neqꝫ effugiet.Item שְׂרָד Serad.i.miniſterium.Exo.31.
Et veſtes ſanctas in miniſterio aaron ſacerdoti & filiis eius שְׂרָד
Sign̄at etiā inſtrumētum dolatorium.Pro quo btūs hiero. miniſteriū
tranſtulit runcinā.Eſa.44.Formauit illud in runcina. Runcina.

שָׁרָה Sara.conſiderare.ſiue intueri. relinquere.ſoluere.incipere. שָׁרָה
Iob.37. Sup omnes celos ipſe conſiderat. Vide Cōſiderar̄.
etiā de hoc ſupra in dictione שׁוּר Sur.Hiere.15. Si nō reliquie Relinquere
tue in bonum. pro quo he.le. Si nō reliqui te i bonū
De quo vide ſupra in dictione שָׁאַר Saar.alii vero legunt
ſic.Si non ſolui te in bonum.nā in lingua chaldaica ſignificat
ſoluere vl' diſſoluere. Dan̄.3. Ecce ego video viros quattuor
ſolutos.& in eo.5.Et cōpages renum eius ſoluebātur. Soluere
Significat etiā in lingua chaldaica incipere.Eſd.5.Et ceperunt Incipere.
edificare domū dn̄i. Item שִׁרְיָה Siria.i.lorica ſiue thorax. שִׁרְיָה
Iob.41. Cum apprehenderit eū gladius:ſubſiſtere nō
poterit:neqꝫ haſta neqꝫ thorax. Scribitur etiā cum nū in fine thorax
& dr̄ שִׁרְיָן Sirian.1.Reg.17. Et lorica hamata iduebatur שִׁרְיָן
3.Reg.22. Et percuſſit regē iſrael inter pulmonē & ſtomachum. Lorica.
Pro quo he.le. Inter iuncturas & loricā. Eſa.59.Indutus
eſt iuſtitia vt lorica. Hiere.51.Et non aſcendat loricatus.
Et in plurali שִׁרְיוֹנוֹת Sirionoth.2. Paralipo.26.Et haſtas שִׁרְיוֹנוֹת
& galeas & loricas.Item שָׁרוֹן Saron.i.campus ſeu planicies. Lorice.
Canti.2.Ego flos cāpi.Eſa.33.Et factus eſt ſaron ſicut שָׁרוֹן
deſertū.i.cāpus in quo ſunt vinee & frumenta:erit ſicut Campus. Saron.
deſertum. Item מִשְׁרָה Miſra.i.illud.quod ab alio exprimitur. מִשְׁרָה
Nu.6.Quidquid de vua exprimitur:nō bibet.& aliqui q̄d exp̄mit̄
hebrei dicunt ꝙ ſignificat madefactum.i.quidquid eſt madefactum
in vino vel in muſto.

שָׂרָה Sara.preualere.dn̄ari. Gen̄.32.Quoniā ſi cōtra deū שָׂרָה
fortis fuiſti:quāto magis cum hoībus preualebis.pro preualere
quo he.le. Quoniā cum deo preualuiſti ſiue dn̄atus fuiſti.
Oſee.12. Et in fortitudine ſua directꝰ eſt cum angelo.i.preualuit.
& in eo.Et inualuit ad angelum. Et inde מִשְׂרָה Miſra. מִשְׂרָה
i.dn̄iū ſiue impium. Eſa.9. Multiplicabitur eiꝰ impiū. Imperiū.

שָׂרַט Sarat.ſcindere.concidere.incidere.ſ.carnes vngulis שָׂרַט
vel ferro.vt Leuit.19. Super mortuo non incidetis Incidere.
carnes vr̄as.& in eo.21.Neqꝫ in carnibus ſuis facient inciſuras. Cōcidere
Zach.12.Cōciſione lacerabuntur. Et inde שֶׂרֶט Séret. Lacerare.
ſiue שָׂרֶטֶת Saráteth.i.inciſionem. Leuit.21.Neqꝫ in carnibus שֶׂרֶט שָׂרֶטֶת
ſuis facient inciſuras. pro quo he.le.Et in carnibus ſuis
non incident inciſionem. vbi ponitur verbum & nomē ab Inciſura.
eo deriuatum.

שְׂרוֹךְ Seroch.corrigia.gen̄.14.vſqꝫ ad corrigiā caligē.Eſa.5. שְׂרוֹךְ
Nec rūpetur corrigia calciamenti eius.Et inde verbum Corrigia.
ſiue participium מְשָׂרֶכֶת Meſarécheth.i.circuiēs ſicut מְשָׂרֶכֶת
corrigia circunuoluitur . Pro quo beatus hiero. tranſtulit
explicans.Hiere.2.Curſor leuis explicans vias ſuas. Explicans

שָׂרַע Saraa.ſuperfluere.ſuperfluū eſſe. Leuit.21.Vel paruo שָׂרַע
vel grādi.Pro quo he.le. Aut diminutum vel ſuperfluum. Grāde.
& in eo.22. Bouē & ouē aure & cauda amputatis.ꝓ
quo he.le. Superfluum vel diminutum.ſ.in aliquo mebro.
Eſa.28. Coanguſtatum eſt enim ſtratum:ita vt alter decidat.
Pro quo he.le. Coanguſtatū eſt enim ſtratum ne ſuper Sup̄fluere

fluat.i.ne ſuperfluat alteri:quia eſt tam anguſtum ꝙ vix ca pit vnum hoīem: & ſi alius ibi recumbat neceſſe eſt vt alter illorum decidat.& ſic beatus hiero.tranſtulit ſenſum.

שַׂרְעַף
Cogitatio nes

שַׂרְעַף Saraaph.cogitatio.& ſolum inuenitur in numero plurali.p̄s.93. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo. Pro quo beatus hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.In multitudine cogitationū mearū: que ſunt in me.p̄s.138. Et cognoſce ſemitas meas.Pro quo beatus hiero.tranſtulit.& ſcito cogitationes meas.

שָׂרַף
Cōburere
Succēdere
Exurere.

שָׂרַף Saraph.comburere.vrere.exurere.ſuccendere.Exo.32.Combuſitqꝫ & cōtriuit vſqꝫ ad puluerē.Leuit.10. Et oīs domus iſrael plangat incendium:quod dn̄s ſuccēdit.& in eo.Exuſtum repetit.Nu.19.Cōburetqꝫ eam cunctis videntibus.Deut.29.Sulphure & ſalis ardore comburens.1.Reg.30.Et ſuccēderent eam igni.& in eo.Et inueniſſent eā ſuccenſam igni.& in eodem.30. Et combuſerunt eam igni 2.Reg.23.Et comburētur vſqꝫ ad nihilum.4.Reg.23.Succendit etiā lucum.& in eodem.& combuſit eam ſup altare. 2.Paralipo.26. Et cōbuſerūt ſuper eum ambitione nimia. Pro quo he.le.Et combuſerunt ſuper eum combuſtione nimia.Vbi ponitur nomē & verbum ab eo deriuatum. Eſa.1. Ciuitates veſtre ſuccēſe igni. Hiere.36. Ne combureret librum.& in eo.26.Et ciuitatē hanc comburet igni.Pro quo hebrei legunt.Cōbures igni.i.eris cauſa vt cōburatur igni. Et aliquando ſcribitur cum ſamach loco ſin.Amos.6.Et cōburet eum:vt efferat oſſa de domo.& inde שְׂרֵפָה Serepha.

שְׂרֵפָה
Incēdium
Cōbuſtio.

idest incendium vel combuſtio. Leuit.10. Incēdium quod dominus ſuccendit.Nu.19.mittet in flāmam que vaccā vorat.Pro quo hebrei legunt. Mittet in medio combuſtionis vacce.2.Paralipo.21. Et non fecit ei populus ſecundū morē cōbuſtionis exequias.& in plurali מִשְׂרְפוֹת Miſrephoth.

מִשְׂרְפוֹת
Incēdia

Eſa.33.Et erunt populi quaſi de incēdio ignis.Pro quo hebrei legunt.Et erunt populi quaſi incendia vel cōbuſtiones ignis. Hiere.34. Et ſecundū cōbuſtiones patrum tuorum priorum qui fuerunt ante te:ſic comburent te.Et inde שָׂרָף Saraph.

שָׂרָף
Serpens.
Abſorbēs
Regulus.
שְׂרָפִים
Igniti ſerpentes.
שְׂרָפִים
Seraphiꝫ

i.ſerpens ignitus qui flatu vrit. Nu.21.Fac ſerpētē eneum.i.ſimilitudinem ſerpentis igniti. Eſa.14.De radice enim colubri egredietur regulus: & ſemen eius abſorbens volucrem.Pro quo he.le.Et fructus eius ſerpēs volans:ſiue regulus volans.& in eo.30. Vipera & regulus volās.vbi ponitur pro regulo.& in plurali שְׂרָפִים Seraphim.Nu.21.Miſit dn̄s in populum ignitos ſerpentes. Sign̄at etiam שְׂרָפִים Seraphim certū ordinē angelorum celeſtis hierarchie.Eſa.6.Seraphim ſtabant ſubter illud.& in eodem. Et volauit ad me vnus de ſeraphim.

שָׁרַץ
ꝓducere
Gradi.
Ebullire
Moueri.
Edere
ſerpere
שֶׁרֶץ
motabile.

שָׁרַץ Saras.moueri.reptare.ſerpere.ebullire.producere.ſ.aīalia mobilia ſeu reptilia.Gen̄.1.Aīam viuentē atqꝫ motabilem quā produxerant aque. Pro quo he.le.Quā mouerunt aque.i.mouere fecerūt.& in eo.Producant aque reptile.i.mouere faciant.& in eo.Et ingredimini ſuper terram.i.gradimini.Exo.8. & ebulliet fluuius ranas.i.moueri faciet.Leuit.11.Hec quoqꝫ polluta reputabuntur:de his que mouētur in terra.p̄s.104. Edidit terra eorum ranas.i.ꝓduxit ſeu moueri fecit.Ezech.47.Et oīs aīa viuēs que ſerpit. Et inde שֶׁרֶץ Seres.i.reptile aīe viuētis.Leuit.11. Eorū que in aquis mouētur & viuunt.& in eo. Omne de volucribus quod graditur ſup quattuor pedes. Pro quo hebrei legūt. Omne motabile de volucribus.

שָׁרַק
ſybilare

שָׁרַק Sarac.Sybilare.Eſa.5.Et ſybilabit ad eum de finibꝰ terre. & ī eo.7.Sybilabit dn̄s muſce.Hiere.9.Et ſybilabit ſuper vniuerſas plagas eius.Thren̄.2.Sybiliauerunt & mouerunt capita ſua. Zach.2.Sybilabo eis & cōgregabo illos.& inde שְׁרֵקָה Serica.i.ſybilus.Mich.6.vt darē te in ꝓditionē: & habitātes in ea in ſybilū.& in plu.שְׁרִיקוֹת ſericoth.

שְׁרֵקָה
ſybilus
שְׁרִיקוֹת
ſybili
מַשְׁרוֹקִיתָא
Fiſtula

Iudi.5.Vt audias ſybilos gregū. & inde מַשְׁרוֹקִיתָא Maſrocitha.quod in līgua chaldaica ſign̄at fiſtulā.Dan̄.3.In hora qua audieritis vocem tube & fiſtule.

שׂרֵק
Vitis.
vīea electa

שׂרֵק Sorec.vitis.ſ.electa & optima: aut ꝓpago optima & fructuoſa.Gen̄.49. Ligans ad vineā pullū ſuū.& ad vitē o fili mi aſinā ſuā.Eſa.5.Et plātauit vineā electā.ꝓ quo he.le.& plātauit vitē ſeu ꝓpaginē.ſ.electā.Hiere.2. Ego autē plantaui te vineā electā. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſign̄at vitē que ꝓducit vuas ſine granulis.& in plu.שְׂרוּקִים Serucim.Eſa.16.Dn̄i gētiū exciderunt flagella eius.i.ꝓpagines eius.Et inde שְׂרִיקוֹת Sericoth.Pro quo beatus hiero.tranſtulit plectentes.Eſa.19. Et cōfundentur qui opabātur linū plectētes.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſign̄at linum optimū & candidiſſimū ſicut eſt byſſus.Item שָׂרֹק Saruc.i.variū.ſ.colore.& ſolum inuenitur in numero plurali. Zach.1.Et poſt eum equi ruffi varii & albi.

שְׂרוּקִים
ꝓpagines
שְׂרִיקוֹת
Plectētes
שָׂרֹק
Variū.

שָׁרַשׁ
Radicare.
Eradicare
Delere.
שָׁרְשִׁי
Exilium.
שֹׁרֶשׁ
Radix.

שָׁרַשׁ Saras.radicare.eradicare. Iob.5. Ego vidi impiū firma radice.ꝓ quo he.le.Ego vidi impium radicātē:ſiue radicatum.i.firma radice plātatum.p̄s.79.Plantaſti radices eiꝰ.ꝓ quo he.le.Radicaſti radices eiꝰ. Eſa.40.Qui ingrediuntur impetu a iacob.ꝓ quo he.le.Ingredietes ſiue ingredietibꝰ radicabit iacob.Vnde ſequitur.florebit & germinabit iſrael.& in eo.40. Nec radicato in terra trunco eorum.Hiere.12.Plantaſti eos & radicē miſerunt.Sign̄at etiā per antiphraſin eradicare vel delere.Iob.31.Et progenies mea eradicetur.& in eo.Et oīa eradicās genimia mea.p̄s.51. Et radix tua de terra viuentium.ꝓ quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit. Et eradicabit te de terra viuētiū. Iudi.5.Ex ephraim deleuit eos.& īde שָׁרְשִׁי Sorſi.i.exiliū ꝙ eſt eradicatio a patria.Eſd.1. Siue in mortē ſiue in exilium.Et inde שֹׁרֶשׁ Sores.i.radix.Deut.29. Et ſit inter vos radix germinās fel & amaritudinē.Iob.19. Et radicē verbi inueniamus cōtra eū.& in eo.29. Radix mea apta eſt ſecus aquā.& in eo.30. Et radix iuniperorum erat cibus eorum. Eſa.53.Et ſicut radix de terra ſitienti.& in plu.שָׁרָשִׁים Saraſim ſiue שָׁרְשֵׁי Sorſe.Iob.8. Sup aceruū petrarū radices eius denſabuntur.Hiere.17. Quod ad humorē mittit radices ſuas.Ponitur etiā pro veſtigiis vel cardinibꝰ.Iob.13.Et veſtigia pedum meorum conſideraſti.& in eodē.36.Et cardines maris operuit.

שָׁרָשִׁים
Radices
Veſtigia.
Cardines

שַׁרְשַׁר
שַׁרְשְׁרוֹת
Catene

שַׁרְשַׁר Sarſer.catena. & ſolū inuenitur in numero plu.ſ.שַׁרְשְׁרוֹת Sarſeroth.Exo.28.Catenas ſibi inuicē coherentes.3.Reg.7.Et qui per modum retis & catenarum ſibi inuicē miro ope contextarū.2.Paralipo.3.Et quaſi catenas ſe inuicem complectentes.

שָׁרַת
miniſtrare
מְשָׁרֵת
miniſter
שָׁרֵת
miniſteriū

שָׁרַת Sarath.miniſtrare.ſeruire.Nu.8.Eruntqꝫ miniſtri fratrum ſuorū.ꝓ quo he.le. Et miniſtrabūt cū fratribus ſuis. & in eo.16. Et miniſtraretis ei. & in eo.18. Preſto ſint & miniſtrent tibi. Deut.18.Miniſtrabit in noīe dn̄i dei ſui.& in eo.21. Quos elegit dn̄s deus tuus: vt miniſtrēt ei. 1.Reg.2.Samuel aūt miniſtrabat ante faciem dn̄i.3. Reg.1. Et abiſag ſunamitis miniſtrabat regi.1. Paralipo.6. Miniſtrabant corā tabernaculo.& in eo.25.Vt adoleret incēſum corā dn̄o ſecundū ritum ſuū.ꝓ quo he.le.Vt adoleret incenſum corā dn̄o: vt miniſtraret ei. Eſa.60. Arietes nabaioth miniſtrabunt tibi.& in eo.Et reges eorum miniſtrabunt tibi.& inde מְשָׁרֵת Meſareth.i.miniſter.Exo.24. & ioſue miniſter eius.Et inde שָׁרֵת Sareth.i.miniſterium.Nu.4. Oīa vaſa quibꝰ miniſtratur ī ſctō. ꝓ quo he.le.Oīa vaſa miniſterii.2.Paralipo.24. & facta ſunt vaſa tēpli in miniſterium.

שָׁרֵת
מַשְׂרֵת

שָׁרֵת Sareth.cum puncto cebolet & p̄poſito mē vt dicatur מַשְׂרֵת Maſreth:ſign̄at ſcutelā aut vas.2.Reg.13.Tol lenſq; quod coxerat: efudit & poſuit corã eo. Pro quo hebrei legunt. Et tulit ſcutellam & effudit coram eo.

ſcutella

שֵׁת Seth.nates. Eſa.20. Diſcoopertis natibus ad ignominiã egypti. De quo vide ſupra in dictiõe שות ſoth. Itẽ שֵׁת Sith.in lingua chaldaica ſignificat ſex. Dañ.3. Latitudine cubitorum ſex. Et inde שִׁתִּין Sithin.ideſt ſexaginta. vt in eodem. Latitudine cubitorum ſexaginta.

שֵׁת Nates. שֵׁת ſex. שִׁתִּין ſexaginta.

שָׁתַת Sathath.ponere.& ſcribitur cũ ſimplici tau.p̃s.48. Sicut oues in inferno poſite ſunt.p̃s.72.Poſuerũt in celũ os ſuũ. De quo vide ſupra in dictiõe שות ſoth.

שָׁתַת Ponere.

שָׁתָה Satha.bibere.potare.Geñ.9. Bibenſq; vinum inebriatus eſt. Et in eodem.44. In quo bibit dominus meus. Exo.34. Panem non comedit:& vinum non bibit. Leuit.11.et omne liquẽs quod bibitur.p̃s.49.aut ſanguinẽ hircorũ potabo.p̃s.77. Et imbres eorũ non biberẽtur. Prouer.9. Et bibite vinũ qđ miſcui vobis.& ide מִשְׁתֶּה Miſthe i.conuiuium: ſeu potatio vel potus. Geñ.19. Ingreſſiq; domũ eius fecit cõuiuium.& in eodẽ.21. Fecitq; abraam grãde conuiuium. Eſter.1. fecerat grande conuiuiũ p̃ricipibus ſuis. Eſa.5. Et vinum in conuiuiis veſtris. Dañ.1. Nec de vino potus eius.& inde שְׁתִי Sethi.ideſt ebrietas ſiue potatio Eccl's.10. Ad reficiendum & non ad luxuriã.i.non ad ebrietatem. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur שְׁתִיָּה Sethiia. Eſter.1. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. Pro quo hebrei legunt. Et potatio erat iuxta legẽ ſiue edictum: non erat qui cogeret. Item שְׁתִי Sethi.i.ſtamẽ. Leuit.13. In ſtamine atq; ſubtegmine. Item שֵׁתוֹת Sathoth.ideſt nates.2.Reg.10. Veſtes eorum medias vſq; ad nates. Vide etiam de hoc ſupra in dictione שות Soth.

שָׁתָה Bibere Potare. מִשְׁתֶּה Conuiuiũ Potus. שְׁתִי Ebrietas שְׁתִיָּה potatio שְׁתִי ſtamen. שֵׁתוֹת Nates.

שְׁתַּיִם Sethaim.vel שְׁתֵּי Sethe.duo vel due. De quo vide ſupra in dictione שְׁנַיִם Sana.

שְׁתֵי שְׁתַּיִם Duo

שָׁתַל Sathal.plantare.traſplãtare.fundare.p̃s.1. Quod plãtatum eſt ſecus decurſus aquarũ. Ezech.17. Ecce plãtata eſt. Et in eo. Et plantabo ſuper montẽ excelſum. Oſee.9. Et erat fundata in pulchritudine. Pro quo he.le. Et erat plantata.& inde שָׁתִיל Sathil.i.nouella plantatio: vel palmes. Et ſolum inuenitur in numero plu. Ps.127. filii tui ſicut nouelle oliuarum.

שָׁתַל Plantare Fundare שָׁתִיל Nouelle.ſ. plãtatiões

שָׁתַם Sethum.obturat⁹. Nu.24. Dixit hõ cui⁹ obturatus eſt oculus.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

שָׁתַם Obturat⁹

שָׁתַן Sathan.mingere.1.Reg.25. Si reliquero de omnibus que ad ipſum pertinent: mingentem ad parietẽ.

שָׁתַן Mingere.

שָׁתַק Sathac.ſilere.quieſcere.cõpeſcere.ſeu mitigare.p̃s.106. Letati ſunt quia ſiluerũt. Prouer.26. Iurgia cõquieſcunt. Ione.1. Quid faciemus tibi & ceſſabit mare a nobis.i.compeſcetur ſiue mitigabitur.

שָׁתַק ſilere. Cõqeſcere Cõpeſcere

שָׁתַר Sathar.computreſcere.1.Regum.5.& computreſcebant prominẽtes extales eorũ. Et ſolum inuenitur in p̃dicto loco. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictione סָתַר Sathar.& ꝙ ſignificat occultare vel cooperire.vnde in p̃dicto loco ipſi legũt.& ocultabãtur eis ficus.vel hemorroides.i.naſcebantur in loco operto & occulto anus.

שָׁתַר Cõputreſcere

De incipientibus a littera. ת. Tau.

תָּא Tha.cubiculũ.thalam⁹.3.Reg.14.& poſtea reportabãt ea ad armamẽtariũ ſcutariorũ.ꝓ quo hebrei legũt. Ad cubiculum curſorum. Ezech.40. Et thalamũ vno calamo in lõgum & vno calamo in latũ.& in eo. Thalamus autem ſex cubitorũ erat hĩc & inde.& ĩ plu.תָּאִים thaim ſiue תָּאוֹת thaoth.vt in eo.& inter thalamos quinq; cubitos.& in eo. Porro thalami porte ad viã orientalem: tres hinc & tres inde.& in eo. Et marginẽ ante thalamos cubiti vnius.

תָּא armamẽtariũ cubiculũ. Thalamus תָּאִים Thalami.

תָּאַב Thaab.deſiderare.cõcupiſcere.deteſtari: ſiue abominari.p̃s.118. Cõcupiuit aĩa mea deſiderarẽ iuſtificatiões tuas.& in eo. Ecce concupiui mãdata tua.& in eodẽ. Concupiui ſalutare tuũ dñe. Amos.6. Deteſtor ego ſupbiã iacob.

תָּאַב Deſiderare. Cõcupiſcere. Deteſtari.

תָּאָה Thaa.ſignare.deſcribere.circũſcribere.limitare.i.limites ponere.metari. Nu.34. A mari magno termini incipiunt p̃uenĩẽtes ad mõtem altiſſimũ. Pro quo he.le. A mari magno deſcribetis vel limitabitis vobis mõtẽ hor i.ibi ponetis limites.& in eo. Inde metabuntur fines. Item תְּאוֹ thao.genus cerui.pro quo btũs hiero. tranſtulit origẽ. Deut.14. Origem camelopardalum.

תָּאָה Deſcribeř Metari תְּאוֹ Orix.

תָּאַם Theom.geminus.gemellus.cõiũctus.& ſolũ inuenitur in nu.plu. Geñ.38. apparuerunt gemini in vtero eius. Cãti.4. Sicut duo hinuli capree gemelli.& aliqñ ſcribitur cũ vau loco aleph. Geñ.25. Et ecce gemini ĩ vtero ei⁹ reperti ſunt.& inde verbũ ſeu participiũ qđ ſigñat gemellos fetus habere. Canti.4. Omnes gemellis fetibus.& inde תְּאוֹמִים Thoamim.ideſt coniuncti. Exo.26. Erũtq; ſibi cõiuncta a ſurſum vſq; deorſum.

תָּאַם Gemini Gemelli Gemellos habere תְּאוֹמִים Cõiuncti.

תְּאֵן Theen.ficus.& ſolũ inuenitur in nũero plu.ſ. תְּאֵנִים theenim. Nu.13.& de ficis loci illius tulerunt. Hiere.8. Et non ſunt ficus in ficulnea. Et inde תְּאֵנָה theena.i.ficulnea ſiue ficus arbor.vt in p̃dicto loco.& Ioel.1. Et ficum meã decorticauit. Et in plurali תְּאֵנוֹת theenoth. Amos.4. Oliueta veſtra & ficeta veſtra comedet.

תְּאֵן Ficus. תְּאֵנָה Ficulnea. תְּאֵנוֹת Ficeta.

תָּאַר Thaar. Deſcribere.limitare.figurare.formare.tornare. Ioſ.15. Pertranſitq; a vertice montis vſq; ad fõtẽ. pro quo he.le. Deſcribetur ſiue metabitur terminus a vertice montis.& in eo. Inclinabiturq; in bala.pro quo he.le. deſcribetur ſiue limitabitur in bala.& in eo. Inclinabiturq; in ſarona.i.limitabitur. Eſa.44. Formauit illud in runcina.& in eo.& in circino tornabit illud.& inde תֹּאַר thóar.i. forma ſeu facies: aut ſpecies. Geñ.29. Rachel decora facie & venuſto aſpectu.& in eo.39. Erat autem ioſeph pulchra facie. Deut.21. Et videris in numero captiuorũ mulierem pulchram. Pro quo he.le. Mulierem pulchrã forma vel facie. Iudi.8. Et vnus ex eis quaſi filius regis.pro quo he.le. Et vnus ex eis quaſi forma filii regis.1.Reg.28. Qualis eſt forma eius. Eſa.52. Et forma eius inter filios hominũ. Et in eodem.53. Non erat ſpecies ei neq; decor. Threñ.4. Denigrata eſt ſuper carbones facies eorum

תָּאַר Metari. Limitare. Formare. Tornare תֹּאַר Facies. Forma ſpecies.

תֵּבָה Theba.arca. Geñ.6. fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et in eodem.8. Egredere de arca.

תֵּבָה arca

תֵּבֵל Thebel.orbis.ſ.terrarum. Iob.34. Aut quẽ poſuit ſuper orbem quem fabricatus eſt.p̃s.23. Orbis terrarũ & qui habitant in eo.p̃s.97. Iudicabit orbẽ in iuſtitia. Eſa.14. Poſuit orbem deſertum. Item תֶּבֶל thébel.i.ſcelus.ſiue nephas. De quo vide ſupra in dictione בָּלַל balal.

תֵּבֵל Orbis. תֶּבֶל ſcelus

תֶּבֶן Thében.palea.& ſolum inuenitur in numero ſingulari.& ponitur ſingulare pro plurali. Geñ.24. palearum quoq; & feni plurimum eſt apud nos. Exo.5. Nequaq̃ dabitis vltra paleas populo:& aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מַתְבֵּן mathben. Eſa.25. Sicut terũtur palee in plauſtro.

תֶּבֶן Palea Palee. מַתְבֵּן Palee.

תְּבַר Thabar. In lingua chaldaica ſigñat confringere vel conterere aut cõminuere.& inde תְּבִירָא thebira.i.contritum vł cõminutum. Dañ.2. Ex parte regni erit ſolidum & ex parte cõminutum.

תְּבַר Cõminuere תְּבִירָא Cõminutũ

תְּדִיר Thedir.ſiue תְּדִירָא thedira. In lingua chaldaica ẽ aduerbium temporis & ſignificat ſemper vel continuo Dañ.6. Deus tuus cui ſeruis ſemper.

תְּדִיר ſemper.

תֹּהוּ Thóhu.Inanitas.inane.vacuũ.nihil.& ſcribitur cum ſimplici he & cũ vau ĩ fine loco alteri⁹ he. Geñ.1. Terra aũt erat inanis & vacua. Iob.26. Qui extendit aquilonẽ

תֹּהוּ Inanis

FF

Vacuum
Vanitas
Inane.
Vacua.
Nihil.
Locꝰ horroris.

ſuper vacuũ.Eſa.24. Attrita eſt ciuitas vanitatis.i.inanitatis.& in codẽ.40. Iudices terre velut inanes fecit. & in eodem.41.Ventus & inane ſimulachra eorũ.& in eo.49.Sine cauſa & vane fortitudinẽ meã cõſumpſi. Pro quo he.le. In inane ſiue in vacuũ & in vanum fortitudinẽ meã cõſumpſi.Hiere.4. Aſpexi terrã & ecce vacua erat & nihil. Ponitur etiã pro nihilo.Eſa.34.Et extendetur ſuper eã menſura vt redigatur ad nihilum.Significat etiam locum deſertũ qui eſt inanis & vacuus frugibus & arboribus.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit locum horroris. Deut.32.In loco horroris & vaſte ſolitudinis.

תָּהֳלָה
Prauitas

תָּהֳלָה Thahola.prauitas.Iob.4.Et in ãgelis ſuis repperit prauitatẽ.De quo vide ſupra in dictione הָלַל halal.

תְּהוֹם
Abyſſus
תְּהֹמוֹת
abyſſi.

תְּהוֹם Thehom.abyſſus.Geñ.1.Et tenebre erãt ſup faciẽ abyſſi.Iob.28.Abyſſus dixit nõ eſt in me. Ezech.26. Et adduxero ſup te abyſſum.Et in plu.תְּהֹמוֹת thehomoth. Exo.15.Abyſſi operuerũt eos.& in eodẽ.Congregati ſunt abyſſi.p̃s.70.Et de abyſſis terre iterũ reduxiſti me.p̃s.105 Et deduxit eos in abyſſis ſicut in deſerto.

תּוּב
Reſpõdeꝛ.
Reuerti.
Referre.

תּוּב Thub.in lingua chaldaica ſigñat reddere.vel reſpõdere.aut reuertere.vel reducere. Dañ.3. Nõ oportet nos de hac re reſpõdere tibi.& in eo.4.Et ſenſus meꝰ redditus eſt mihi.& in eo.Et figura mea reuerſa eſt ad me. Eſd.5.Et tunc ſatiſfacerẽt ad accuſationẽ illã.i.redderẽt rationẽ:ſiue reſponderent. & in eodem. Huiuſcemodi autem ſermonem reſponderunt nobis.& in eodem.6.Referãtur in templum in ieruſalem.i.reducantur.

תָּוָה
Signare
Impingeꝛ
Exacerbaꝛ
תָּו
Thau.
Signum

תָּוָה Thaua. ſignare.impingere.exacerbare: ſiue irritare. Ezech.9. Et ſigna thau ſup frõtes virorũ gementiũ.1.Reg.21.Et impingebat in oſtia porte.Sed etiã in p̃dicto loco hebrei legunt.& ſignabat.i.faciebat ſigna & ſtigmata ſicut inſanus & furioſus.p̃s.77. Et ſanctũ iſrael exacerbauerunt.& aliqui hebrei legunt ſignauerunt.i.petierunt ab eo ſigna:ſicut ipſi exponũt.Et inde תָּו thau.i.ſignũ.Ezech.9. Et ſigna thau.ꝓ quo he.le. Et ſigna ſignũ. Põt etiã eſſe nomen vltime littere alphabeti hebraici:q̃ dr̃ thau. Vñ beatus hiero.in ſuis explanationibꝰ ſup p̃dicto loco ſic ait.ꝓ ſigno quod.lxx. Aquila & ſymmachꝰ trãſtulerũt.theodotio ip̃m verbũ hebraicũ poſuit thau:que extrema eſt apud hebreos viginti & duarũ litterarũ: vt pfectã in viris gemẽtibꝰ & dolentibus ſcientiã demõſtraret.ſiue vt hebrei autumãt: quia lex apud eos appellatur תּוֹרָה thora.q̃ hac in pricipio noĩs ſui littera ſcribitur: illi hoc accepe ſignaculũ qui legis p̃cepta cõpleuerant.Et vt ad nr̃a veniamus:antiquis hebreorũ litteris quibus vſq; hodie vtũtur ſamaritani extrema thau littera crucis habet ſimilitudinẽ: q̃ in xp̃ianorũ frõtibꝰ pingitur:& frequenti manus inſcriptione ſignatur.hec hiero.

תָּו
Deſideriũ
תְּוַה
Obſtupeſcere

Ponitur etiã תָּו Thau ꝓ deſiderio.Iob.31.Et deſideriũ meũ audiat oĩpotẽs.Itẽ תְּוַה thaua.in lingua chaldaica ſigñat obſtupeſcere.Dañ.3. Tunc nabuchodonoſor rex obſtupuit.

תָּוֶךְ
Medium.
Intro.
תִּיכוֹן
Medius

תָּוֶךְ Thauech.ſiue תּוֹךְ thoch.medium. intermediũ. inter dolus.fraꝰ.vſura.Geñ.1. Sit firmamẽtũ in medio aquarum.& in eodẽ.15. Diuiſit ea per mediũ.Exo.3.Apparuit ei dñs in flãma ignis de medio rubi.& in eo.14. Et ingreſſi ſunt filii iſrael per medium ſicci maris.& in eodẽ.15.Filii autẽ iſrael ambulauerunt per ſiccum in medio eius. Leuit.11.Vas aũt fictile in quod horũ quicq̃ intro ceciderit. Nu.35.Eruntq; vrbes in medio. Deut.3.Vſq; ad torrentem arnõ:medium torrentis. p̃s.21. In medio eccleſie laudabo te. Zach.2.Et habitabo in medio tui.Et inde תִּיכוֹן thichon.i. medius ſiue intermedius. Exo.26.Qui mittentur per medias tabulas. Pro quo hebrei legunt. Et vectis medius ſiue intermedius per medias tabulas. Et in genere feminino

תִּיכוֹנָה
Media
תּוֹךְ
Dolus
Vſura.

תִּיכוֹנָה Thichona.Iudi.7.Incipientibꝰ vigiliis noctis medie.3.Reg.5.Et per cocleam aſcendebatur in medium cenaculum.Et in hebreo eſt generis feminini.Item תּוֹךְ thoch. ideſt dolus aut fraus vel vſura.p̃s.9.Cuius maledictione os plenum eſt & amaritudine & dolo.p̃s.54.Et nõ recedit de plateis eius vſura & dolus.p̃s.71. Ex vſuris & iniquitate redimet animas eorum.

תּוּר
Cõſideraꝛ
Explorare
Cõtẽplari
Sequi.
Cogitare.
תָּרִים
Exploratores.
אֲתָרִים
תָּרִים
negociatores.
תּוֹר
Expectabilis.
תּוֹרָה
Lex.
תּוֹר
Turtur
תּוֹרִים
Turtures
murenula
תּוֹר
Tẽpus ſtatutum
תּוֹר
Bos.

תּוּר Thur. explorare.conſiderare. contemplari.cogitare. Nu.13.Qui conſiderent terram chanaam.Pro quo hebrei legũt.Et explorent terram chanaam.& in eodem.Cũq; aſcendiſſent explorauerunt terram. & in eodem.Detraxerunt terre quã inſpexerant.ideſt explorauerant.& in eodem.14.Terra quam circuiuimus valde bona eſt.Pro quo hebrei legunt. Terra per quam trãſiuimus ad explorandũ eam:valde bona eſt.Et in eodem.Iuxta numerum quadraginta dierum quibus exploraſtis terram. Et in eodem. Qui perrexerunt ad cõtemplandam terram.& in eodem. 15.Nec ſequantur cogitationes ſuas & oculos.Pro quo hebrei legunt.Et non exploretis ſiue conſideretis poſt corda veſtra & oculos veſtros. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Iudi.1.Nam cum obſiderẽt vrbem: que prius luza vocabatur.Pro quo hebrei legunt. Cum explorarent ſiue conſiderarent vrbem.Iob.40. Huic mõtes herbas ferunt.Pro quo hebrei legunt. Contemplatur ſiue conſiderat montes in paſtum ſuum.Eccl's.2.Cogitaui in corde meo abſtrahere a vino carnem meam.Et inde תָּרִים Tharim.i.exploratores.Nu.14.Qui ipſi luſtrauerãt terram. Pro quo hebrei legunt.De exploratoribus terre.Et aliquãdo ſcribitur cum aleph in principio & dicitur אֲתָרִים Atharim.vt in eodem. 21.Veniſſe.ſ.iſrael per exploratorum viam. Significat etiã תָּרִים tharim negociatores vel mercatores: eo quod diſcurrunt per loca & domos tãq; exploratores.3.Reg.10. Excepto eo qđ offerebant viri qui ſuper vectigalia erãt & negociatores.Et inde תּוֹר Thor. ideſt expectabilis ſiue conſiderabilis.1.Paralipo.17.Et feciſti me expectabilem ſuper omnes homines. & a predicta dictione dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur תּוֹרָה thora.ideſt lex: a contemplando vel conſiderando dicta. Deut.4. Iſta eſt lex quam propoſuit moyſes.2.Reg.7.Iſta eſt lex adam: domĩe deus.p̃s.118.Lex domini immaculata. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָרָה Iara.Item תּוֹר Thor.i.turtur. Geñ.15. Turturem quoq; & columbam.Canti.2.Vox turturis audita eſt in terra noſtra p̃s.73. Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi. Pro quo hebrei legunt.Ne tradas beſtie animam turturis tui.Et loquitur metaphorice. ſicut Canti.2. dicitur columba mea formoſa mea.Poteſt etiam deriuari a dictione תּוֹרָה Thora que ſignificat legem vt ſupra dictum eſt. Vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Ne tradas beſtiis animam eruditam in lege tua.& ſic eſt in tranſlatione chaldaica: ſicut beatus hieronymus tranſtulit.Et in plurali תּוֹרִים thorim.i.turtures. Leuit.1. De turturibꝰ & pullis columbarum.& in eodem.5.Offerat duos turtures.Eſt etiam genus ornamẽti maxillarum vel faciei. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit murenulas. Canti.1.Murenulas aureas faciemꝰ tibi.& in eodem.Pulchre ſunt gene tue ſicut turtures. Pro quo hebrei legũt. Pulchre ſunt gene tue in murenulis ſiue in quibuſdam aliis ornamẽtis. Item תּוֹר Thor.i.tempus ſtatutum.Eſter.2. Cum autẽ perueniſſet tempus ſingulatum per ordinem.& in eo.Euoluto autẽ tẽpore per ordinẽ.Item תּוֹר Thor.in lingua chaldaica ſignificat bouẽ.Dañ.4.Et fenũ vt bos comedes.

תָּזַז
Abſcĩdere

תָּזַז Thazaz.abſcindere.Eſa.18. Et q̃ derelicta ſunt abſcindentur.& ſolum inuenitur in predicto loco.

תּוֹתָח Malleus.

תּוֹתָח Thothach.malleus. Iob.41. Quaſi ſtipulã ſtimabit malleum.& ſolum inuenitur in p̄dicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat machinam ſeu inſtrumẽtum bellicum quo lapides magni procul proiiciuntur.

תַּחְמָס Noctua.

תַּחְמָס Thachmas. nomẽ auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trãſtulit noctuam. De quo vide ſupra in dictione חָמָס Chamas.

תָּחַר Emulari

תָּחַר Thachar.ſiue תַּתְחַר thathchare.emular.zelare. irritare.Ps.36. Noli emulari in malignãtibus.& in eodem. Noli emulari in eo qui proſperatur in via ſua. Vide etiã de hoc ſupra in dictione חָרָה Chara.

תַּחְרָא Lorica.

תַּחְרָא Thachra.lorica. Exo.28. Sicut fieri ſolet in extremis veſtium partibꝰ:ne facile rũpatur.Pro quo he.le.Sicut fieri ſolet in ora lorice:ne facile rumpatur.

תַּחַשׁ Hyacinthꝰ. תְּחָשִׁים Hyacinthie.

תַּחַשׁ Tháchas.hyacinthus. ſeu hyacinthinus. Ezech.16. Et calciaui te hyacintho.& ĩ plu.תְּחָשִׁים thechaſim. Exo.25.Pelleſqꝫ hyacinthinas: hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat quoddam animal quod taxus dicitur.

תַּחַת Sub Subter Subtus. מִתַּחַת Deorſum. תְּחוֹת Sub. Locus. Pro. Eo ꝙ. תַּחְתַּי Sub me Subꝰ me. Subter te. Sub ipſo Locꝰ ſuꝰ Sub ea Pro ea תַּחְתּוֹן Inferior. תַּחְתּוֹנָה Inferius. תַּחְתִּית תַּחְתִּיָּה Nouiſſima Inferius. תַּחְתִּים Deorſum. Inferiora.

תַּחַת Táchath.ſubter.ſubtus.deorſum.ꝓ eo.Geñ.7.Opertiqꝫ ſunt oẽs mõtes excelſi ſub vniuerſo celo.& in eodem.16. Et humiliare ſub manu eius. & in eodem. Ac requieſcite ſub arbore.Deut.12. Et ſubter omne lignum frondoſum.Iob.37.Subter omnes celos ip̄e conſiderat.p̄s.17. Dilataſti greſſus meos ſubtus me. & in eodem. Cadent ſubtus pedes meos. Et quandoqꝫ preponitur ei littera mem & dicitur מִתַּחַת Mitháchath.Deut.5.Et que in terra deorſum.Iob.18.Deorſum radices eius ſiccabuntur.& in lingua chaldaica dicitur תְּחוֹת thechoch.i.ſub vel ſubter. Hiere.10.Pereant de terra & de hiis que ſub celo ſunt.Dañ.4.Subter eam habitantes beſtie agri. Significat etiã locũ in quo aliquis ſubſiſtit.Exo.16.Maneat vnuſquiſqꝫ apud ſemetipſum.Pro quo he.le. Maneat vnuſquiſqꝫ ſub ſe.i.in loco ſuo.1.Reg.14.Stemus in loco nr̄o: & ne aſcendamus ad eos.Significat etiam pro.i.loco alicuius rei.Exo.21.Oculũ pro oculo:dentem pro dente.Deut.28.Eo quod non ſeruieris dño deo tuo.i.pro eo quod nõ ſeruieris.2.Reg.19.Nunquid pro his verbis nõ occidetur ſemei.Iob.34.Quaſi impios ꝑcuſſit eos.Pro quo he.le.Pro impiis ſiue loco impiorum percuſſit eos. p̄s.44.Pro patribus tuis nati ſũt tibi filii.Eſa.55.Pro ſaliuncula aſcendet abies:& pro vrtica creſcet myrtus.& in eo.60.Pro eo quod fuiſti derelicta.& quando cõponitur cum pronoĩbꝰ ponitur pluraliter hoc modo תַּחְתַּי thacthái.i.ſub me.p̄s.17. Et ſubdit populos ſub me. Abach.3.Et ſubter me ſcateat.dicitur ẽt תַּחְתֵּנִי thachthéni ideſt ſubtꝰ me.2.Reg.22.Dilataſti greſſus meos ſubtus me. & in eodẽ.Et deiicis populos ſub me.תַּחְתֶּיךָ thacthécha.i. ſubter te.Eſa.14.Subter te ſternetur tinea תַּחְתָּיו thactháu ideſt ſub eo vel ſub ipſo .Iob.41.Sub ipſo erunt radii ſolis. Et ĩ genere feminino תַּחְתֶּיהָ thachthéa.i.ſub ea vel pro ea aut in loco ſuo.Leuit.13.Si autẽ ſteterit in loco ſuo.Iob.28. Et in loco ſuo igni ſubuerſa eſt. Pro quo he.le. & ſub ea ardet ſiue incẽditur ſicut ignis. Reperitur etiam תַּחְתֶּנָּה thachthéna.ideſt pro ea.Geñ.2.Et repleuit carnẽ pro ea.Et inde תַּחְתּוֹן Thachthon.i.inferior.ſiue inferius.Ioſ.18.In monte qui eſt ad meridiẽ bethoron inferioris. & in genere feminino תַּחְתּוֹנָה thachthona. 3.Reg.7.Tabulatũ qđ ſubter erat ideſt tabulatũ inferius.& in hebreo eſt generis feminini.dr̄ etiam תַּחְתִּית thachthit.ſiue תַּחְתִּיָּה thachthiia.Deut.32.Et ardebit vſqꝫ ad inferni nouiſſima.Pro quo hebrei legũt.Vſqꝫ ad infernũ inferiorẽ.p̄s.85.Et eruiſti aĩam meã de inferno inferiori. Et in plurali תַּחְתִּים thacthiim.ſiue תַּחְתִּיּוֹת thachthiioth.Geñ.6.Deorſum cenacula & triſtega facies in ea.Pro quo he.le. Inferiora ſecunda & tertia facies eam.i.ſecunda & tertia cenacula.p̄s.62.Introibunt in inferiora terre.p̄s.138.Et ſubſtantia mea in inferioribus terre.

תַּיִשׁ Aries. תְּיָשִׁים Hirci

תַּיִשׁ Tháis.aries.ſiue hyrcꝰ.Prouer.30.Gallus ſuccinctꝰ lũbos ſuos & aries.& in plu. תְּיָשִׁים Theiaſim.Geñ.32. Capras ducentas & hircos viginti.

תְּכָךְ תְּכָכִים Vſura.

תְּכָךְ Techach.vſura.ſiue fenus aut fraus.& declinatur tantũ in plurali.ſ. תְּכָכִים thechachim.Prouer.29.Pauper & creditor obuiauerũt ſibi.Pro quo hebrei legunt. Pauper & vir vſurarum vel fraudum obuiauerunt ſibi. Vide etiam de hoc ſupra in dictione תּוֹךְ thoch.

תָּכָה Appĩquare. תּוּכִּיִּים Pauones

תָּכָה Thacha.adherere.appropinquare.Deut.32.& qui appropinquant pedibꝰ eius.Et ſolum inuenitur in predicto loco. Item תּוּכִּיִּים thuchiim.i.pauones. & ſolum inuenitur in numero plu.3.Reg.10.Et ſimias & pauones.

תְּכֵלֶת Hyacithꝰ.

תְּכֵלֶת Thechéleth. hyacinthꝰ.ſiue hyacinthinꝰ. Exo.25. Aurum & argentum & es & hyacinthum.& in eodẽ 28.Ligabiſqꝫ eam vitta hyacinthina.

תָּכַן Preparare Põderaſ. Appẽdere Cõfirmare adiuuare Equũ eſſe. תֹּכֶן Numerus מַתְכֹּנֶת Menſura. Cõpoſitio. תָּכְנִית Similitudo Fabrica

תָּכַן Tachan.parare.preparare.cõponere. appendere.ponderare.equũ vel iuſtum eſſe.adiuuare.1. Reg.2. Et ipſi preparantur cogitationes.4.Reg.12. Et dabãt eã iuxta numerum atqꝫ menſuram.Pro quo he.le. Et dabant argẽtum quod ponderatum vel preparatum erat. Iob.28. Et aquas appendit in menſura.p̄s.74.Ego confirmaui colũnas eiꝰ. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Ego appendi colũnas eius. Prouer.16. Spiritus ponderator eſt dominus.Eſa.40.Et celos palmo ponderauit. & in eo.Quis adiuuit ſpũm dñi. Ezech.18. Et dixerunt filii iſrael non eſt equa via dñi. & in eodem. Nunquid vie mee nõ ſunt eque. & in eodem.Et nõ magis vie veſtre praue. Pro quo hebrei legunt. Vtriqꝫ vie veſtre non ſunt eque ſiue nõ ſunt iuſte. Et inde תֹּכֶן thóchen.i.numerus vel menſura.Exo.5.Et reddetis cõſuetum numerũ laterum. Scribitur etiam cum mẽ in principio & cũ thau in fine: & dicitur מַתְכֹּנֶת Mathcóneth. Exo.5. Menſuram laterum quã prius faciebant imponetis ſuper eos. Ponitur etiã pro cõpoſitione vl' proportione.vt in eodem.3. Iuxta cõpoſitionẽ eius non facietis aliud.i.iuxta proportionem numeri & mẽſure illius.& in eodem.Talem cõpoſitionẽ non facietis in vſus vr̄os.2. Paralipo.24. Ac ſuſcitauerunt domũ dñi in ſtatum priſtinũ. Pro quo hebrei legunt . Et ſuſcitauerunt domũ dei iuxta cõpoſitionẽ vel proportionẽ eiꝰ.ſ.priſtinã.& inde תָּכְנִית thochnich.i.ſimilitudo vl' exẽplar.Ezech.28.Tu ſignaculũ ſimilitudinis Ponitur ẽt ꝓ fabrica. vt in eodẽ.43.Et metiãtur fabricã.

תָּלוּל Eminẽs. תֵּל Tumulus aceruus Collis. Excelſum. תַּלְתַּל תַּלְתַּלִּים Elate. תַּלְפִּיּוֹת Ppugnacula. תָּלַל affligere Vlulatio

תָּלוּל Thalul.eminẽs. vl' eleuatus: ſiue accumulatꝰ. Ezech.17.Et plantabo ſup montẽ excelſum & eminẽtẽ.& inde תֵּל thel.i.tumulus vel cumulus aut aceruus. Deut.13.Et tumulus ſempiternus.Hiere.49.Et erit in tumulũ diſſipata.Ezech.3.Ad aceruũ nouarũ frugũ.Ponitur ẽt pro collibus vel excelſis.Ioſ.11.Abſqꝫ vrbibus q̃ erãt in collibꝰ & in tumulis ſite.Hiere.30.& edificabitur ciuitas in excelſo ſuo. Et aliqñ duplicatur littera thau & lr̄a lámed . Et dr̄ תַּלְתַּל thalthal.i.elatꝰ ſiue accumulatꝰ. & ſolũ ĩuenitur ĩ nu.plu.ſ. תַּלְתַּלִּים thalthalim.Cãti.4. Come eiꝰ elate palmarũ.& inde תַּלְפִּיּוֹת thalpioth. ꝓ quo beatus hiero.trãſtulit ꝓpugnacula.Cãti.4.Que edificata eſt cũ ꝓpugnaculis.& eſt dictio cõpoſita a תֵּל thel ꝙ ſigñat tumulũ vl' eleuatũ:& פִּיּוֹת pioth ꝙ ſigñat ora.Itẽ תָּלַל tholal.i.affligere.p̄s.136.Et qui adduxerũt nos hymnũ.ꝓ q̃ btũs hiero.ĩ pſ. iuxta he.ve.trãſtulit & q affligebãt nos leti.& aliq he.dicũt ꝙ deriuatur a dictione יָלַל Ialal.q̃ ſigñat vlulare. & legũt ſic.ſ.& ĩ vlulatiõe nr̄a letitiã.i.ĩ tpe nr̄e vlulatiõis ĩterrogabãt nos hymnũ letitie.

תְּלַג Nix.

תְּלַג Thelag.in lingua chaldaica ſigñat niuẽ.Dañ.7.veſtimentũ eius quaſi nix candida.

תלה Suſpēdere. Pēdere. Appēdere

תלה Thala.ſuſpendere.pendere.appendere. Geñ.40. Ac ſuſpēdet te in cruce. Deut.21.Maledictus a deo eſt qui pēdet in ligno.cuius expoſitionē vide ſupra in dictiōe קלל Calal.& in eo.28. Et erit vita tua quaſi pendēs ante te.Ioſ. 10.Atq; ſuſpendit eos ſuper quinq; ſtipites:fuerūtq; ſuſpēſi vſq; ad veſperā.Eſter.2.Appēſus eſt vterq; eorum in patibulo.Iob.26.Et appēdit terrā ſuper nihilū. Threñ.5.Pricipes manu ſuſpēſi ſunt.Ezech.27.Clypeum & galeam ſuſpēderunt in te.& in eo.Pharetras ſuas ſuſpenderūt in muris tuis.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he.2.Reg.21.In qua ſuſpenderant eos philiſtiim.Oſee.11.Et populus meus pendebit ad reditum meū.& inde תלי Theli. i.pharetra in qua pendent ſagitte.Geñ.27.Sume arma tua & pharetram.

תלי Pharetra

תלם Sulcus. תלמים ſulci.

תלם Thelem.ſulcus.ſ.qui fit cum aratro.Iob.39.Nūquid alligabis rhinocerotā ad arādū loro tuo. Pro quo he.le.Nūquid alligabis rhinocerotā in ſulco:loro ſuo. & beatꝰ hiero.trāſtulit ſenſum.& in plu.תלמים Thelamim.Iob.31. Et cum ea ſulci eius deflent.p̄s.64.Riuos eius inebria.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Sulcos eiꝰ inebria.Oſee.12. Et altaria eorum quaſi aceruí ſuper ſulcos agri.

תלע Vermis. תלעים Vermes. Coccus vermiculꝰ. מתלעים ſ coccicio.

תלע Tholaa.vermis.vermiculꝰ.coccus ſiue coccinū.& ſcribitur cum he vl'thau in fine. Deut.28.Quoniā vaſtabitur vermibus.Pro quo he.le.Quoniā comedet illud vermis.Iob.25.Et filius hoīs vermis.Eſa.41.Noli timere vermis iacob.& in plu.תלעים Tholaim Exo.16.Et ſcatere cepit vermibus. Significat etiā coccū ſiue coccinū.aut vermiculū.Exo.26. Purpura coccoq; bis tincto. Eſa.1. Si fuerint rubra q̄ſi vermiculū.Threñ.4.Qui nutriebātur in croceis. i.in coccineis.& inde מתלעים Methulaim.i.coccinati.ſ.veſtibus coccineis induti.Naū.3.viri exercitus in coccineis.

תלת Tres. תליתאי Tertium תלתי Tertia po. תלתין Triginta

תלת Thelath.ſiue תלתא thelatha.in ligua chaldaica ſignificat tres vel tria. Dañ.3.Viri autem hi tres. Et inde תליתאי Thelithai.i.tertius vel tertium. vt in eodē.2.Et regnum tertiū aliud ereum.& inde תלתי thalthi.i.tertia pars Vt in eodē.5. Et tertiꝰ in regno meo erit. Pro quo he le.& tertie partis regni dñabitur.& inde תלתין Thelathim.i.triginta.vt in eodem.6 Vſq; ad triginta dies.

תלתל Elatum.

תלתל Thalthal.elatum ſiue accumulatū. De quo vide ſupra in dictione תלל Thalul.

תמם Cōſumare

תמם Thamam.conſumare.conſumere.complere.perficere.deficere.Geñ.47.Suſtentauitq; eos illo anno pro cōmutatione pecorum.& in hebreo additur īmediate.cūq; conſumatus ſiue perfectus fuiſſet ille ānus.Exo.26. Et vna oīs compago retinebit.Pro quo he.le.Et ſimul erunt conſumate in capite:in vno annulo. & beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.Nu.17. Nū vſq; ad internitionem delendi ſumus.i.conſumendi ſumus.& in eodem.32.Donec cōſumeretur omnis generatio que fecerat malum. Deut.2. Donec conſumeretur omnis congregatio bellatorum hominum. Ioſ.5.Donec conſumerētur qui non audierunt vocē domini.& in eodem.Poſtq̄ autem omnes circuncisi ſunt.p quo hebrei legunt. Poſtq̄ cōſumata ſiue perfecta eſt omnis gēs vt circunciderетur.ideſt poſtq̄ perfecta eſt circunciſio omnium.Eſa.18.Ante meſem eni totus efloruit. Pro quo hebrei legunt.Ante meſſem enim cum cōſumaretur flos. Et in eodem.33. Cūq; conſumaueris depredationē: depredaberis.& in eodē.47.Vniuerſa venerunt ſuper te. Pro quo hebrei legunt.Cum conſumarentur vel perfecta eſſent:venerunt ſuper te.Hiere.27. Donec conſumam eas in manu eius.Threñ.3. Miſericordia domini quia nō ſumus cōſumpti. Ezech.24.Vt conſumatur rubigo eius. Significat etiā complere ſiue perficere.Deut.34. Et cōpleti ſunt dies planctus lugentium moyſen.2.Reg.20. Et ſic proficiebant.debet legi perficiebant.ideſt poſtq̄ interrogabant:opere perficiebant.Threñ.4. Completa eſt iniquitas tua filia ſiō.Significat etiam deficere.Geñ.47.Cūq; defeciſſet emptoribus preciū.& in eodem. Deficiente pecunia: pecora ſimul defecerunt.p̄s.63.Defecerunt ſcrutantes ſcrutinio. p̄s.103. Deficiāt peccatores de terra. Ezech.22. Et deficere faciam immudiciam tuam a te.& in eodem.47.Et nō deficiet fructus eius.Ponitur etiam pro conflare.4. Reg.22.Vt conflетur pecunia:que illata eſt in domo domini.& inde תם tham ideſt perfectus:ſeu cōſumatus.aut īmaculatus: vel integer: aut ſimplex:vel innocens.Geñ.25.Iacob autē vir ſimplex. Iob.1.Erat vir ſimplex & rectus.& in eodem.9. Si innocentem oſtendero. & in eodem. Etiam ſi ſimplex fuero. Et in eodem. Innocentem & impium ipſe conſumit. & in genere feminino תמה Thamma. Canti.6.Vna eſt columba mea perfecta mea. & aliquando ſcribitur cum duplici mem & dicitur תמים Thamim. Geñ.6. Noe vir iuſtus atq; perfectus fuit. Leuit.1.Maſculum īmaculatum offeret. Ioſ.10. Et non feſtinauit occumbere ſpacio vnius diei. Pro quo hebrei legunt.Et non feſtinauit occumbere ſicut dies perfectus.ideſt ſpacio vnius diei perfecti vel integri. Ezech.5. Ecce cum eſſet integrum nō erat aptum ad opus. Ponitur etiam pro innocentia.p̄s.84.Non priuabit bonis eos qui ambulāt in innocētia.& in plurali תמימים Themimim.Exo.29. Arietes duos īmaculatos.p̄s.118.Beati īmaculati in via. Prouer. 1.Et integros quaſi deſcendentes in lacum.& in eodem.2. Et ſimplices permanebunt in ea. & in genere feminino תמימה Themima. Leuit.4. Et obtulerit pro peccato ouem īmaculatam. p̄s.18. Lex domini immaculata. & in plurali תמימות Themimoth.Leuit.23. Septem hebdomadas plenas.ideſt integras.& inde תום Thom.ideſt ſimplicitas: vel innocētia:aut ītegritas:vel perfectio.3. Reg.22. Vir autem quidam tetendit arcum in incertū.Pro quo hebrei legunt. Tetendit arcum in ſimplicitate ſua vel in innocentia ſua.i. ſimpliciter vel innocenter.Iob.27. Non recedam ab innocentia mea. Ps.24. Innocentes & recti adheſerunt mihi. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Simplicitas & equitas ſeruabunt me.Ponitur etiam pro ſimplici vel innocente. Prouer.10 Fortititudo ſimplicis:via domini. & in eodem.13. Iuſtitia cuſtodit innocentis viam. Et inde מתם Methom.i.integritas vel ſanitas.Ps.37.Non eſt ſanitas in carne mea. Eſa.1. A planta pedis vſq; ad verticem non eſt ſanitas in eo. & inde verbum תמם Thamam.quod ſignificat immaculatum ſeu innocētem eſſe:aut perfectum eſſe.Iob.22.Si īmaculata fuerit via tua.Ps.17.Et cum viro innocente innocens eris.p̄s.18. Tunc immaculatus ero.Et inde תומים Thumim.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit veritatem vel perfectionem.Exo.28. Ponesq; in rationali iudicii doctrinam & veritatem.Deut.32. Perfectio tua & doctrina tua a viro ſancto tuo. De quo vide ſupra in dictione אור Vr.

Complere Perficeſ. Deficere Conflare. תם ſimplex Innocēs. תמה Perfecta. תמים Perfectꝰ. īmaculatꝰ Integer. Innocētia תמימים Imaculati. Integri. ſimplices. תמימה Imaculata תמימות Plene תום ſimplicitaſ Innocētia ſimplex Innocētia מתם ſanitas. תמם īmaculatū eſſe. Innocētē eē. תומים Veritas. perfectio.

תמיד perpetuus perpetuū. Iugiter. ſemper

תמיד Thamid. perpetuum.iuge. iugiter.ſemper. Leuit.6. Ignis eſt iſte perpetuus qui nunq̄ deficiet.& in eodē. Decimam partem ephi offeret ſimile in ſacrificio perpetuo. & in eodem.24. Ad cōcinādas lucernas iugiter. Nu. 28. Holocauſtum iuge.p̄s.24. Oculi mei ſemper ad dñm p̄s.34. Et dicant ſemper magnificetur dñs.Prouer.5. In amore illius delectaberis iugiter. Ezech.39.& viros iugiter conſtituent luſtrantes terram.

תמה Admirari

תמה Thama.Mirari.admirari.obſtupeſcere.pauere.Geñ. 43.admirabātur nimis.p̄s.47.Ipſi vidētes ſic admi

Mirari. Stupeſcere. Pauere. תמהון Furor. תמהיא mirabilia. תמה Ibi.

rati ſunt.Eccl's.5.Nõ mireris ſup hoc negocio.Eſa.13.vnꝰ quiſqꝫ ad ꝓximũ ſuũ ſtupebit.& in eo.29.Obſtupeſcite & admiramini.Abach.1.admiramini:& obſtupeſcite.ſigñat ẽt pauere.Iob.26.Et pauẽt ad nutũ eiꝰ.Sed ẽt in p̄dicto loco he.le.& admirãtur ſiue obſtupeſcẽt ab increpatiõe eius.& ĩde תמהון Thimhon.i.ſtupor ſiue admiratio.ꝓ quo btũs hiero.trãſtulit furorẽ.Deut.28.Percutiat te dñs amentia & cecitate & furore mentis.& inde תמהיא thimhaia.quod in lingua chaldaica ſigñat mirabilia.Dañ.3.Signa & mirabilia fecit apud me deꝰ excelſus.Itẽ תמה thama.in ligua chaldaica ſigñat ibi ſiue illic.Eſdre.5.Que eſt in babylõe.pro quo he.le.que ẽ ibi ĩ babylõe.& ĩ eo.Qui erãt repoſiti ĩ babylone.pro quo he.le.Que erant repoſiti ibi in babylone.

תמוז Adonis.

תמוז Thamuz.nomẽ idoli.ꝑ q̄ btũs hiero.trãſtulit Adonidẽ.vt Ezech.8.mulieres ſedẽtes:plãgẽtes adonidẽ.& ſolũ iuẽitur ĩ p̄dicto loco.& dicũt aliq he.ꝙ deriuatur a dictiõe תמז tamaza.q̃ ĩ ligua chaldaica ſigñat icẽdere vl'ardere.

תמך Suſtẽtare. App̄hẽdere. Tenere. Cõſtringere. Habere. Suſcipere.

תמך Thamach.ſuſtẽtare.inniti.app̄hẽdere.tenere.ſuſcipere.Exo.17.Subſtẽtabãt manus eius ex vtraqꝫ pte.p̄s.16.pfice greſſus meos in ſemitis tuis.pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit ſuſtẽta greſſus meos in ſemitis tuis.Prouer.5.& ad inferos greſſus eiꝰ penetrãt.ꝓ quo he.le.Inferno greſſus eiꝰ innitũtur ſiue ſuſtẽtãtur. Sigñat ẽt app̄hẽdere.vel tenere.Geñ.48.& app̄hẽſam manũ p̄ris leuare conatꝰ eſt.Prouer.3.& qui tenuerint eã beati. Et in eo.5.Et funibus pctõrũ ſuorũ cõſtringitur.i.app̄hẽditur. Et in eo.Mulier gr̃oſa inueniet gloriã.ꝓ quo he.le.app̄hẽdet gloriã.& in eo.Robuſti habebũt diuitias.ꝓ quo he.le. App̄hẽdẽt ſiue tenebũt diuitias.& in eo.31. Et digiti eius app̄hẽderũt fuſum Amos.5.Et tenẽtes ſceptrũ de aſcalon. Sigñat ẽt ſuſcipere.Eſa.33.Et excutit manus ſuas ab omni munere.ꝓ quo he.le.& excutit manꝰ ſuas ne ſuſcipiat munus.& in eo.41.Suſcepi te dextera iuſti mei. Et in eo.42. Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum.poteſt etiam legi innitar in eo.& ſic legunt aliqui hebrei.

תמול Heri. Heſternus. אתמול Heri. Ecõtrario.

תמול Themol.heri.heſterna dies.nuper.Exo.4.Nõ ſũ eloquẽs ab heri & nudiuſtertius.1.Reg.21.Cõtinuimꝰ nos ab heri & nudiuſtertius.2.Reg.15.Heri veniſti. Iob.8.Heſterni quippe ſumus:& ignoramꝰ.i.nup vel heſterna die nati.& aliqñ ſcribitur cũ aleph in pricipio & dr̃ אתמול Ethmol.1.Reg.10.qui nouerãt eũ heri & nudiuſtertiꝰ. Eſa.30.Preparata eſt ei ab heri thopheth.Mich.2. & ecõtrario populus meus in aduerſariũ cõſurrexit.pro quo aliqui he.le.& heri ſiue nuper populus meus in aduerſariũ conſurrexit.Alii vero dicunt ꝙ eſt dictio cõpoſita ab את eth. & מול Mul.ꝙ ſignificat contra ſiue aduerſus.i.ex aduerſo.ſiue econtra.ſicut eſt in littera noſtra.

תמן Auſter. תמן Ibi. Illic.

תמן Theman.auſter.ſiue meridies. De quo vide ſupra in dictione ימין Iamin.Item תמן Thaman.in lingua chaldaica eſt aduerbium loci & ſignificat ibi ſiue illic.

תמר Palma. תמר Palma. תמרים Palme. תמרות Virgula. Vapor.

תמר Thamar. palma arbor.Canti.7.ſtatura tũa ſimilata eſt palme.Ioel.1.Malogranatum & palma & malũ. dr̃ ẽt תמר thómer.Iudi.4.Et ſedebat ſub palma que noie illius vocabatur.Hiere.10.In ſimilitudinẽ palme fabricate ſunt.& in plu.תמרים themarim. ſiue תמורים thimorim. Nu.33.Duodecim fontes & ſeptuaginta palme.3.Regũ.6. Et ſculpſit in eis figuras cherubim & palmarum. & in eo. Et operuit tam cherubim q̃ palmas. Ezech.40. Añ frõtes pictura erat palmarũ.& inde תמרות Thimaroth.i.eleuationes fumi in modũ palme.pro quo btũs hiero.trãſtulit virgulã.ſeu vaporem.Canti.3.Sicut virgula fumi.pro quo he.le.Sicut eleuationes fumi.Ioelis.2.Et dabo prodigia ĩ celo & in terra:ſanguinẽ & ignẽ & vaporem fumi.

תנין Coluber. Draco. תנינים Dracones. Cete. Lamie.

תנין Thanin.coluber.draco.Exo.4.Et verſa eſt in colubrũ & in eo.7.Et vertatur in colubrũ.p̄s.90.& cõculcabis leonẽ & draconẽ.Hiere.51.Abſorbuit me quaſi draco.& aliqñ ſcribitur cũ mẽ in fine loco nun.Ezech.29.Draco magne qui cubas in medio fluminũ tuorum.& in plu.תנינים Thaninim.Exo.7.Que verſe ſunt in dracones. Ponitur ẽt pro cete.Geñ.1.& creauit deus cete grãdia.& aliqñ põitur תנים thanim pro תנינים thaninim.Hiere.10.Habitacula draconum.Ponitur etiam pro lamiis.Threñ.4. Sed & lamie nudauerunt mãmam.

תנה Mũera dare mercedẽ cõducere. אתנה Merces. אתנן Merces. Narrare. Plangere. תנין Secundꝰ. תנינות Secundo.

תנה Thana.Munera dare.ſeu mercede conducere.narrare lamentari.Oſee.8.Munera dederunt amatoribus. & in eo.Sed & cũ mercede conduxerũt natiões.& inde אתנה Ethna.i.merces ſeu donũ.Oſee.2.Mercedes he mee ſunt. ſcribitur ẽt cũ nũ in fine loco he & dr̃ אתנן Ethnan. Deut.23.Nõ offeres mercedẽ proſtibuli.Eſa.24. Et reducet eã ad mercedes ſuas.Mich.1.Et oẽs mercedes eiꝰ cõburẽtur. Sigñat ẽt predicta dictio narrare ſiue lamẽtari aut plangere.Iudi.5.Ibi narrentur iuſtitie dñi.& in eo.11.vt plangãt filiã iepte galaaditis diebꝰ quattuor.Itẽ תנין thinian.in lingua chaldaica ſignificat ſecundum.& inde תנינות thinianuth.ideſt ſecundo aduerbialiter ſiue iterum. Dañ.2. Reſponderunt ſecundo atqꝫ dixerunt.

תנוך Extremũ auris.

תנוך Thenuch.Summitas ſiue extremum auris.Exo.29.& ſuper extremum auricule dextere.

תנור Clibanus. תנורים Furni.

תנור Thanur.clibanus.furnus.Leuit.10.Siue clibanꝰ ſiue chytropodes deſtruẽtur.& in plu. תנורים thanuri.Exo.8.& in furnos tuos & in reliquias ciborum tuorum.

תעב Abomĩari. תועבה Illicitum. abominatio. Idolum. תועבות Abominationes.

תעב Thaab.abominari.deteſtari.Deut.23.Non abominaberis idumeũ.1.Paralip.21.Eo q̃d inuitus exequeretur regis imperiũ.pro quo he.le.quia abominabile vel deteſtabile erat verbũ regis apud ioab.Iob.9.Abominabuntur me veſtimẽta mea.& in eo. quãtomagis abominabilis & inutilis hõ.& in eo.19.abominati ſunt me quõdã cõſiliarii mei.p̄s.106.oẽm eſcã abominata eſt aĩa eorũ. Eſa.14. Tu vero ꝓiectus es de ſepulchro tuo quaſi ſtirps inutilis. ꝓ quo he.le.quaſi ſtirps abominabilis.& in eo.49.ad cõtẽptibilẽ aĩam & abominatã gentem.Amos.5. Et loquentẽ perfecte abominati ſunt.Mich.3.qui abominamini iudicium.& inde תועבה thoeba.i.abominatio vel deteſtatio.Geñ.43.Illicitũ eſt enim egyptiis comedere cũ hebreis. ꝓ quo he.le.abominatio eſt eĩ egyptiis comedere cũ hebreis.& ĩ eo.43.quia deteſtabantur egyptii oẽs paſtores ouiũ. pro quo he.le.quia abominatio vel deteſtatio eſt egyptiis oĩs paſtor ouiũ.Prouer.3.Abominatio dñi oĩs illuſor. Et ĩ eo.16.Abominatio dñi oĩs arrogãs.Eſa.1.Incenſum abominatio eſt mihi.Ponitur ẽt pro idolo.Deu.7.Neqꝫ inferes quicq̃ ex idolo in domum tuam.& in plurali תועבות thoeboth Deut.32.In abominationibus ad iracundiam concitauerunt eũ.Ezech.8.Videbis abominationes maiores.

תעה Errare. ſeducere.

תעה Thaa.Errare.aberrare.decipere.conterere. Geñ.21. que cũ abiiſſet errabat in ſolitudine berſabee.& in eo.37.Inuenitqꝫ eum vir errantẽ in agro.Iob.15. Non credet fruſtra errore deceptus. Ps.118.Erraui ſicut ouis q̃ periit.Eſa.19.Et errare fecerũt egyptũ in oĩ ope ſuo:ſicut errat ebrius & vomens.& in eo.21.Emarcuit cor meũ.ꝓ quo he.le.Errauit ſiue aberrauit cor meũ.Et in eo.28. Verũ hi quoqꝫ pre vino neſcierũt.pro quo he.le. pre vino errauerũt.Ezech.44.Cũ errarent filii iſrael a me.& inde verbũ tertie cõiugationis.quod ſignificat facere errare.i.decipere aut ſeducere.2.Paralipo.33.Igitur manaſes ſeduxit iudam & habitatores ieruſalem.ideſt errare fecit. Prouer.10. qui autem odit increpationem errat.pro quo he.le.Errare

Decipere. Conterere

facit.Eſa.3.Ipſi te decipiūt.Hiere.42.quia decepiſtis aīas vr̄as.Oſee.4.Spūs ei fornicatiōis decepit eos . ponitur ēt ꝓ cōterere.Iob.4.Et dētes catulorū leonū contriti ſunt .i. euulſi ſunt a ſuo loco:ſicut ille qui recedit a ſuo loco dr̄ aberrare.& inde תֹּעָה thoa.i.error ſiue fraus.Eſa.32.& loquatur ad dominum fraudulenter.& inde מַתְעֶה Mathee.i.error. Eſa.30.Et frenū erroris quod erat in maxillis populorū.

תֹּעָה Fraudulēter. מַתְעֶה Error תַּעַר Nouacula ſcalpellus

תַּעַר Thaar.nouacula.ſcalpellus.ſ.acutꝰ ſicut nouacula.vagina.Nu.6.Nouacula nō tranſibit ſup caput eius . Et in eo.8. Radāt oēs pilos carnis ſue.Pro quo he.le.& trāſire faciāt nouaculā ſup oēm carnē ſuā.p̄s.51.Sicut nouacula acuta feciſti dolū.Hiere.36. Scindit illud ſcalpello ſcribe .i. cultello acuto ſicut nouacula.Ezech.5.Sume tibi gladiū acutū radētē pilos.pro quo he.le. Sume tibi gladiū acutum nouaculā tonſorū.i.acutū ſicut nouacula tonſorū . Sigñat ēt vaginā.2.Reg.20.& deſup accinctꝰ gladio depēdēte vſqꝫ ad ilia in vagina.Hiere.47.Ingredere in vaginā tuam.

Uagina. תִּעְתַּע Illudere תַּעְתּוּעִים Illuſiões.

תִּעְתַּע Thaathea.illudere.Geñ.27.timeo ne putet ſibi me voluiſſe illudere.2.Paralip.36.Illudebātqꝫ prophetis.Et inde תַּעְתּוּעִים Thaathuim.i.illuſiones.pro quo beatus hieronymus tranſtulit riſu dignum.Hiere.10. Et opus riſu dignū.Et in eo.51.vana ſunt & riſu digna.

תֹּף tympanuꝫ

תֹּף Thoph.tympanū.De quo vide in dictione ſequenti.

תָּפַף Tympāiſtria Murmurare.

תָּפַף Thaphaph.tympanizare.i.tympano concrepare ſiue tympāo ꝑſonare.p̄s.77. In medio iuuēcularum tympaniſtriarū.Naū.2.murmurātes in cordibꝰ ſuis. ꝓ quo he.le.tympanizātes.i.q̄ſi tympanū cōcrepātes:aut tremētes ſicut tympanū cū manu ꝑcutitur.& inde תֹּף thoph.i. tympanū.Exo.15.Sūpſit ergo maria ꝓphetiſſa tympanū.Iob.21 Tenēt tympanū & citharā.& in plu.תֻּפִּים thupim.Exo.15 Cū tympanis & choris.Hiere.31.Adhuc ornaberis tympanis tuis.Ezech.28.Opus decoris tui & foramina tua . Pro quo he.le.Opus tympanorū tuorū & foramina tua. & ponūtur foramina ꝓ organis q̄ ſūt ꝑforata.poteſt etiam deriuari a dictione יָפָה Iapha que ſignificat pulchritudinē vel decorem ſicut eſt in littera noſtra.

תֹּף tympanū. תֻּפִּים tympana.

תַּפּוּחַ Malus.

תַּפּוּחַ Thapūach.malus.ſ.arbor.aut pomū.Canti. 2. *Sicut* malus inter ligna ſiluarū.& in eo.8.Sub arbore malo ſuſcitaui te. Ioel.1.& malus & oīa ligna ſiluarū aruerūt.& i plu.תַּפּוּחִים thapuchim.Canti.2.Stipate me malis.

תַּפּוּחִים mala. תָּפֵל Inſulſum lutū abſqꝫ paleis Abſqꝫ tēperamento Stulta. תִּפְלָה Stultum Fatuitas.

תָּפֵל Thaphel.inſulſū.intēpatū.abſqꝫ tēperamēto.ſtultum vel ſtulticia.Iob.6.Aut poterit comedi inſulſū qđ nō eſt ſale cōditū.pōitur ēt ꝓ luto abſqꝫ paleis ſiue abſqꝫ tēperamēto.Ezech.13.Illi āt liniebāt eū luto abſqꝫ paleis .& in eo.Deſtruā parietē quē liniſtis abſqꝫ tēperamēto .ſigñat ēt ſtultū ſiue ſtultitiā aut fatuitatē.Threñ.2.prophete tui viderūt tibi falſa & ſtulta.& aliqñ ſcribitur cū he in fine & dicitur תִּפְלָה thiphla.Iob.1.Nec ſtultū quid cōtra deū locutus eſt.Hiere.23.& in ꝓphetis ſamarie vidi fatuitatē ſigñat etiā defectū ſeu vanū.Iob.24. Et deꝰ inultū abire nō patitur. Pro quo he.le.Et deus non ponit defectum ſeu vanū . i .in vanum .& beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

תָּפַר Conſuere.

תָּפַר thaphar.cōſuere.Geñ.3.cōſuerūt folia ficꝰ.iob.16.ſaccū cōſui ſup cutē meā.Eccl'ſ.3.tp̄s ſcindendi & tp̄s cōſuēdi.Ezech.13. Ve qui cōſuūt puluillos ſub omni cubito.

תָּפַשׂ App̄hēdere.

תָּפַשׂ Thaphas.app̄hēdere.cōp̄hēdere.capere.tenere .cooperire.Geñ.4.pater canētiū in cithara & organo.ꝓ quo he.le.pater oīs app̄hēdētis ſiue tenētis citharā & organū.& in eo.39.Et illa app̄hēſa lacinia veſtimēti eiꝰ diceret ꝓ quo he.le.Et app̄hēdit eū in veſtimento ſuo dicens.& in eo.31.Diuideſqꝫ ex equo p̄dā inter eos qui pugnauerūt.ꝓ quo he.le.Et diuides predā īter app̄hēdētes pugnā. Deut.9.proieci tabulas de manibꝰ meis.ꝓ quo he.le. & app̄hēdi duas tabulas:& proieci eas de duabus manibus meis. & in eo.21.app̄hēdēt eū & adducēt ad ſeniores.& in eo.22.& app̄hēdēs cōcubuerit cū ea.4.Reg.7.Capiemꝰ eos viuos.Et in eo.10.Cōprehēdite eos viuos:Et in eo.14 . & app̄hēdit petrā in ꝑlio.p̄s.9.Cōprehendūtur in cōſiliis qbꝰ cogitāt. Prouer.30.Stellio manibꝰ nititur.pro quo he.le . Manibꝰ cōprehēditur ſiue app̄hēditur.Hiere.51.Et vada p̄occupata ſunt.ꝓ quo he.le.Et vada capta ſunt.ſiue cōprehēſa ſunt Ezech.12.& capietur in ſagena mea.& in eo.21.Ipſe aūt recordabitur iniquitatis ad capiendū.& in eo.Manu capiemini. Abach.2.Ecce iſte coopertus eſt auro & argento.

Capere Cōp̄hēdē Inniti. P̄occupare Cooperire תֹּפֶת thōpheth.

תֹּפֶת Thópheth.Locus ī quo idolatre luſtrabāt filios ſuos trāſferētes eos ꝑ ignē idolo moloch.4.Reg.23.Cōtaminauit quoqꝫ thópheth ꝙ eſt in cōualle filii henō:vt nemo cōſecraret filiū ſuū ac filiā ꝑ ignē moloch . & ſcd̄m hebreos ſigñat ēt ignē infernalē.Eſa.30. Preparata eſt enim ab heri thópheth.& dicūt aliqui he.qđ ſigñat infernū. Ponitur ēt pro exēplo.Iob.17. Et exēplū ſū corā eis. & dicūt aliq hebrei ꝙ in predicto loco deriuatur a dictiōe תֹּף thoph que ſigñat tympanū.vñ in p̄dicto loco ipſi legūt. & tympanū añ ſiue quōdā erā.i.letus & gaudēs.& in lingua chaldaica ſigñat principē ſiue p̄fectū.vt Dañ.3.& p̄fectos omneſqꝫ principes regni.vbi pro prefectis ponitur תִּפְתָּיֵ thiphthaie in plurali.Vnde in predicto loco poteſt legi. & princeps ſiue prefectus ante ſiue quondam eram.

Exēplū. Prefectꝰ. תִּפְתָּיֵ

תְּקֵל Thecel. In lingua chaldaica ſigñat appēdere vel ponderare. Dañ.5.Thecel: appenſus es in ſtatera.

תְּקֵל Appēdere תָּקַן Corrigere Compōere Reſtituere

תָּקַן Thacan.corrigere.cōponere.reſtituere. Eccl'ſ.1. Peruerſi difficile corriguntur.Et in eo.7.Nemo pōt corrigere quē ille deſpexerit.& in eo.12.Compoſuitqꝫ parabolas multas.Dañ.4.Et in regno meo reſtitutus ſum.

תָּקַע Clāgere. Cōcrepare canere buccina. תֵּקַע Clangor תְּקוֹעַ Tuba. Thecua. Figere Infigere Defigere ſuſpēdere. Pugnare Plaudere

תָּקַע Thacaa.clāgere.cōcrepare.ſ.tubis vl̄ buccinis.figere defigere.ſuſpendere.pugnare.plaudere. cōplodere. proiicere.Nu.10.Et ſi ſemel clangueris.& in eo. Cūqꝫ icte pueris tubis.Ioſ.6.Sacerdotes clāgēt buccinis. & ī eo. Oīqꝫ populus p̄cederet armati exercitus.pro quo he.le. Et armatus.ſ.populus ibat añ ſacerdotes clāgētes tubis.1 . Reg.13.Saul cecinit buccina in oī terra.i.clāgere iuſſit.Eſa.18.& clāgorē tube audietis.ꝓ quo he.le.& cū clanget tuba:audietis.& inde תֵּקַע Thécaa.i.clāgor. Ps.150.Laudate eū ī ſono tube.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Laudate eū in clāgore buccine.& inde תְּקוֹעַ Thecua.i.tuba q̄ clangitur.Ezech.7.Canite tuba vt preparētur oēs.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.Eſt ēt תְּקוֹעַ Thecua nomē propriū loci.2. Reg.14. Miſit thecuā & tulit inde mulierē ſapiētē.Hiere.6.Et in thecua clangite tuba.ſigñat ēt predicta dictio affigere vel īfigere aut defigere. Geñ.31. Iāqꝫ iacob extēderat ī mōte tabernaculū . pro quo he.le. Et iacob fixerat in mōte tabernaculū.& in eo.ī mōte galaad fixit tētoriū.Iudi.3.Infixitqꝫ eā in vētrē eius.& in eo.4 . Defixitqꝫ in cerēbrū vſqꝫ ad terrā.1.Reg.31.Corpus vero eius ſuſpēderūt in muro bethſā.ꝓ q̄ he.le.& corpus eiꝰ affixerūt in muro bethſan.Prouer.16.Defixiſti apud extraneū manum tuā.& in eo.11.Qui cauet laqueos:ſecurus erit.pro quo he.le.Et qui odit defixiōes:ſecurꝰ erit.i.qui cauet defigere manū:& vadē ſe offerre pro alio.vñ p̄mittitur.affligetur malo qui fidē facit pro extraneo.Et in eo.22.Noli eē cū his qui defigūt manus ſuas & vades ſe offerunt pro debitis.Eſa.22 Et figā illū paxillū in loco fideli. Ponitur ēt pro pugnare. i.manu ꝑliū cōmittere.Iob.7.Et cuius vis manus pugnet cōtra me. Sed ēt in p̄dicto loco he.le.quis eſt q manui mee defigatur.i.qui vadē ſe offerat pro me.ſigñat ēt plaudere vel cōplodere.Ps.46.Oēs gētes plaudite manibꝰ.Naū.3.

Proiicere

Cōpresserunt manū sup̄ te.i.cōploserūt manu.pōitur ēt ꝓ proiicere.Exo.10. arreptā locustā proiecit in mare rubrū.

תָּקַף roborare ꝓualere תָּקִיף Fortis. solidum. תֹּקֶף תָּקְפָּא Fortitudo

תָּקַף Thacaph.roborare.ꝓualere.cōfortare.cōfirmar̄.valere.Iob.14.Roborasti eū paululū.Eccl's.4.Et si qs preualuerit cōtra vnū:duo resistent ei.& inde תָּקִיף Thaciph.siue תַּקִּיפָא thacipha.i.fortis vel solidum.Eccl's.6.Et nō possit cōtra fortiorē se in iudicio contēdere.Dañ.2.Ex parte regni erit solidū.& inde תֹּקֶף thóceph.i.fortitudo vel firmitas.Ester.10.Cuius fortitudo & imperiū & dignitas.& in lingua chaldaica dicitur תָּקְפָּא thocpa.Dañ.2.fortitudinem & imperium & gloriam dedit tibi.

תִּרְגֵּם Interpretari

תִּרְגֵּם Thirgem.Interpretari.Edre.4.Et legebatur sermone syro.Pro quo he.le.Et interpretatū erat sermone syro.& inde interpres dicitur תּוּרְגְּמָן Thurgeman.& interpretatio dicitur תַּרְגּוּם Thargum.

תִּרְזָה Ilex.

תִּרְזָה Thirza.Ilex.Esa.44.Tulit ilicem.& aliqui hebrei dicunt & significat pinum.

תְּרֵי Duo.

תְּרֵי There.siue תַּרְתֵּין tharthen.in lingua chaldaica signat duo seu binos.Dañ.5.Annos natus sexaginta duos.

תֹּרֶן Mal⁹ nauis

תֹּרֶן Thóren.Malus.s.nauis.Esa.30.Quasi malus nauis in vertice montis.Et in eo.33.Sic erit malus tu⁹.Ezech.27.Vt facerent tibi malum.

תְּרַע Fores Ostium. תָּרְעָתִים Canentes

תְּרַע Theraa.siue תַּרְעָא tharaa.in lingua chaldaica signat portam seu fores:aut ostium.Dañ.2.Ipse aūt daniel erat in foribus regis.& in eo.3.Tunc accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacis.& inde תִּרְעָתִים thiraathim.i.ostiarii seu ianitores.1.Paralip.2.Canētes atq; resonantes.Pro quo aliqui he.le.Ianitores atq; resonantes.i.cantores.Pro quo in hebreo habetur תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים Thiraathim simaathim.& dicūt aliqui hebrei ꝙ sunt nomina propria quarūdā cognationū hoīm.Potest etiam deriuari a dictione רוּעַ Róa.que significat tuba clangere vel canere.& tunc significabit canentes.sicut est in littera nostra.

תָּרָף תְּרָפִים Idola. Teraphiȝ statua.

תָּרָף Tharaph.idolū.simulachrū.siue statua.& solum inuenitur in nu plu.s.תְּרָפִים Theraphim.Geñ.31.& rachel furata est idola patris sui.& in eo.Abscōdit idola.Iudi.7.fecit ephod & theraphim.i.vestē sacerdotalē & idola.Et i eo.18.Et tulit ephod & idola.1.Reg.18.Tulit aūt michol statuam.Osee.3.Et sine ephod & sine theraphim.

תַּרְשִׁישׁ Chrysolithus.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis.Lapis preciosus.pro quo beatus hiero.trāstulit chrysolithum.Exo.28.Chrysolithus & onyx.De quo vide supra in dictione רַשְׁשׁ rasas.

תֵּשַׁע Nouem. תִּשְׁעָה Nouem. תְּשִׁיעִי Nonus תְּשִׁיעִית nona תִּשְׁעִים nonagita.

תֵּשַׁע Thésaa.nouem.Deut.3.Nouem cubitos in longitudine.Et est in he.ge.fe.& in ge.mas.scribitur cum he vel tau in fine & dr̄ תִּשְׁעָה Thisaa.Ios.15.Nouem tribubus & dimidie tribui manasses.& inde תְּשִׁיעִי Thesii.i.nonus.Nu.7.Die nono princeps filiorum beniamin.& in ge.fe.תְּשִׁיעִית Thesiith.Leuit.25.Comedetis veteres fruges vsq; ad nonum annum.& in hebreo est generis feminini.& inde תִּשְׁעִים Thisiim.idest nonaginta.Geñ.17.postq̄ vero nonaginta & nouem annorum esse ceperat.

Explicit vocabularium hebraicum totius veteris testamenti cum
oībus dictiōibus chaldaicis in eodē veteri testamēto cōtentis:nouiter ipressū in hac preclarissima Cōplutensi vniuersitate. De mādato ac sūptibus Reuerēdissimi in xp̄o patris & dn̄i:dn̄i. F. Francisci
Ximenez de Cisneros tituli Sāctē Balbine sacro sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepiscopi Toletani & hispaniarum primatis:ac regnorum castelle
Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de
Brocario artis impressorie Magistri. Anno Domini Millesimo quingentesimo decimo quinto. mensis Marcii die decima septima.

Per signū crucis de inimicis nr̄is libera nos dn̄e Deus noster.

Incipiũt interpretationes hebraicorum:chaldeorum:grecorumq̃ nominum:veteris ac noui teſtamenti ſecundum ordinem alphabeti.

De incipiẽtibus a littera.A.

אַהֲרֹן Aaron. Mõs ſiue mõtanus:aut docẽs: ſiue cõcipiens.

Aaronite.Idem.plu.nu.

אַחְסְבַּי Aaſbai.Confidens in me: vel frater circundans : aut ex hebreo & ſyro frater ſenectutis.

אַחַשְׁתָּרִי Aaſtari.Curſor:vel veredarius:ſiue feſtinatio turturis:aut feſtinatio exploratoris:ſiue frater qui explorat:vel ex ſyro & hebreo prĩceps turturis: vel princeps exploratiõis.

Abba.Pater.ſyrum eſt.

חֲבַקּוּק Abachuc.Luctator:ſiue amplexans.

Abadon.Exterminans : vel perditio.

אֲבָנָה Abana.Lapideus:vel edificatio: ſiue pater obſecro nũc.

בָּנִי Abani.Filius:vel edificatio:ſiue intelligens.Heb.Bani.

עֲבָרִים Abarim.Tranſitus.p.n.ſiue trãſeuntes:aut furores:vel pregnantes:aut ſyriace frumenta.

Abaron.Idem.ſ.n.D.

עַבְדָּא Abda.Seruꝰ:aut ſeruitꝰ:vel ex hebreo & ſyro nubes iſta.

עַבְדִּי Abdai.Seruus:aut ſeruitus:vel nubes abundans.

חֶמְדָּן Abdam.Cupiditas:aut calor iudicii.heb.amdan.

עַבְדִּיאֵל Abdehel.Seruus dei.

אַדְבְּאֵל Abdehel.Gen̄.25.&.1.Paralip.1.vapor vł nubes apud deũ vel cum deo:ſiue contriſtari faciens deus. Heb.adbehel.

עֶבֶד־מֶלֶךְ Abdemelech.Seruus regis:vel ſeruus conſilii.

עֲבֵד נְגוֹ Abdenago.Seruus claritatis: vel ſeruus anxius

עַבְדִּי Abdi.Seruus:aut ſeruitus:vel nubes abundans.

עֹבַדְיָה Abdias.Seruus domini.

עַבְדִּיאֵל Abdiel.Seruus dei:aut nubes abundantie dei.

עַבְדּוֹן Abdon.Seruus:aut nubes iudicii.

הֶבֶל Abel.Vanitas:ſiue anhelitus:aut ſyriace vapor.

אָבֵל Abel.Iudi.11.&.1.Reg.6.&.3.Reg.15.&.4.Reg.15.interpretatur luctus.

Abela.Idem.

אָבֵל מַיִם Abelmáim.Luctus aquarum.

אָבֵל מְחוֹלָה Abelmeula.Luctus infirmitatis: aut luctus chori vł tympani:ſiue ex hebreo & ſyro luctus venie.

אֶבֶן בֹּהַן Abenbóen.Lapideꝰ digitus pollicis.ſ.qui eſt primus digitus:aut lapis in eis.

חֶבֶר aber.Socius:aut particeps:ſiue incantator:aut liuor.

אַבְשָׁלוֹם Abeſalom. Pater pacis:ſiue pater cõſumationis : aut pater retributionis.

אֶבְצָן Abeſan.Patris ſcutũ vel arma:aut pater frigiditatis.

אֲבַגְתָא Abgatha.Pater torcularis:vel patris torcular.

עַתַּי Abi.Hora:vel tempus:ſiue paratus.heb.ithai.

אֲבִיָּה Abia.Pater domini:aut voluntas domini.

אֲבִיָּם Abia.3.Reg.14. in fine & in toto cap̄. ſequẽti interpretatur pater maris.heb.abiam.

אֲבִיחַיִל Abiáiel.Pater fortitudinis:aut pater exercitꝰ:ſiue pater diuitiarum:aut pater antemuralis : vel pater doloris. Heb. Abiáil.

Abiáil.Idem.

אֶבְיָאסָף Abiaſab.Pater congregans: ſiue pater conſumans vel finiens.Heb.Abiaſaph.

Abiaſaph.Idem.

אֶבְיָתָר Abiathar. Pater excellẽs: aut pr̄ reſidui vel remanẽtis:ſiue pater explorationis vel cõtẽplationis: aut pater funiculi.

אֲבִידָע Abida.Pater ſcientie:vel ſcientia patris.

אֲבִידָן Abidan.Pater iudicii:aut ex hebreo & ſyro pr̄ meus iſte.

אֲבִיאֵל Abiel.Pater meus deus.

Abiézer.Pater adiutorii:ſiue pr̄is adiutoriũ:aut pr̄is atriũ. אֲבִיעֶזֶר

Abiézer.Nu.1.&.2.&.7.&.10.&.1.Paralip.12. Frater adiutorii:ſiue fratris adiutoriũ: aut fratris atriũ.heb.ahiézer. אֲחִיעֶזֶר

Abigabaõ.Pater collis:ſiue pater calicis vel ſcyphi: aut pater dorſi peccati. אֲבִיגִבְעוֹן

Abigáil.Patris exultatio:vel pater exultationis. אֲבִיגַיִל

Abiháil.Pater fortitudinis : aut pater exercitus: ſiue pater diuitiarũ:aut pater antemuralis:vel pater doloris. אֲבִיחַיִל

Abiháil.1.Paralipo.2.Pater luminis vel laudis. אֲבִיהַיִל

Abilam.Occultꝰ:ſiue iuuenis:aut ſeculum.heb.Helam. עֵילָם

Abilina.Lugẽs vel plorans:ſiue pater manſionis vel murmurationis.D.

Abimael.Pater a deo vel de deo. אֲבִימָאֵל

Abimélech.Pater meus rex:aut pater regis vel conſilii. אֲבִימֶלֶךְ

Abimélech.1.Paralipo.24.& p̄s.51.Frater meꝰ rex:aut frater regis vel conſilii.heb.ahimélech. אֲחִימֶלֶךְ

Abinadab.Pater ſpontaneus : aut pater vouentis vel voti: ſiue pater principis. אֲבִינָדָב

Abinadab.3.Reg.4.Frater ſpontaneus:aut frater vouẽtis vel voti:ſiue frater principis.heb.ahinadab. אֲחִינָדָב

Abinóem.Pater pulchritudinis vel iocunditatis:aut pater motionis eorum. אֲבִינֹעַם

Abiram. Pater celſitudinis vel elationis: aut pater fraudis vel proiectionis. אֲבִירָם

Abiron.Idem.heb.Abiram.

Abiſa.Pater meus.heb.abi. אָבִי

Abiſab.Pater augmenti vel conſumationis : ſiue patris finis:au ſuperliminare patris.heb.abiſaph. אֶבְיָסָף

Abiſac.Patris ignorãtia:vel patris error : ſiue pater apprehendẽs vel attingẽs: aut pater multiplicãs.heb.Abiſag. אֲבִישַׁג

Abiſag.Idem.

Abiſai.Patris munus:vel pater muneris. אֲבִישַׁי

Abiſai.1.Paralipo.12. Populi munus: vel cũ munere. heb. Amaſai. עֲמָשַׂי

Abiſaph.Pater augmenti vel conſumationis:aut patris finis:ſiue ſuperliminare patris. אֶבְיָסָף

Abiſũe.Pater ſalutis vel exclamationis : aut pater reſpiciens:ſiue pater magnificus vel potens. אֲבִישׁוּעַ

Abiſur.Pater muri:aut pater bouis: ſiue pater cãtantis:vel pater aſpicientis:aut pater rectitudinis. אֲבִישׁוּר

Abital.Pater roris:vel hebreo & ſyro pater vmbre. אֲבִיטָל

Abiu.Pater ipſe:vel pater eſt. אֲבִיהוּא

Abiud.Pater laudis vel confeſſionis. אֲבִיהוּד

Abiud.Nu.34.Frater laudis vel cõfeſſionis.heb.ahiud אֲחִיהוּד

Abiud.1.Paralip.8.vbi dicitur genuit oza & abiud:in illo loco ſolum abiud interpretatur frater vnitatis:ſiue frater acuminis :aut frater enigmatis vel gaudii. heb.ahihud. אֲחִיחֻד

Abner.Patris lucerna:vel patris nouale. אַבְנֵר

Abobi.Pater incantationis vel abſconſionis.D.

Abor.Socius:aut particeps:ſiue incantatio:aut liuor. חָבוֹר

Abra.ancilla:vel famula.G. ἄβρα.

Abraam.Pater multitudinis. אַבְרָהָם

Abram.Pater excelſus. אַבְרָם

Abſalom.Pr̄is pax:ſiue pr̄is cõſumatio:aut pr̄is retributio. אַבְשָׁלוֹם

Abſanias.Debitum clypei domini:ſiue dilectio vel abconſio clypei domini. חֲבַצִּנְיָה

Abſalomi.Pater pacis: ſiue pater conſumationis vel retributionis.D.

Achab.Frater pr̄is: vel fratris pater:ſiue arula patris. אַחְאָב

Achad.Amphora:vel hydria:aut ſcintilla. אַכַּד

Acad.Gen̄.50.interp̄tatur Ramus: vel ſpinetũ.heb.atad. אָטָד

Achaia.Frater domini. אַחְיָה

Achaia.Prouincia grecie:ĩterp̄tatur dolor vł triſtitia.G. ἀχαία.

Achaicus.Dolens:ſiue triſtis.G. ἀχαϊκός.

Achaim.Poſſeſſio:ſiue emptio:aut nidus.heb . achain. הַפִּן

חַכְמוֹנִי	Achamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: aut hamus numerationis vel muneris: ſiue expectatio muneris.
עָכָן	Achan. Tribulatio: vel ſtridor: aut antemurale.
עָכָן	Achan. Ioſ. 7. & 22. interpretatur cōterens: ſiue cōturbās.
עָכָר	Achar. Conturbans.
עָקָר	Achar. 1. Paralipo. 2. d. Sterilis: ſiue eneruans: aut euellens: vel truncus
עֶקְרוֹן	Acharon ſiue accaron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio vel truncus.
עֶקְרוֹנִי	Acharonite ſiue accaronite. Steriles: ſiue eneruati: aut euulſi: vel trunci.
אַכַּד	Achat. Amphora: vel hydria: ſiue ſcintilla. heb. achad.
אָחָז	Achaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.
אַכְזִיב	Achazib. Mendax: aut ceſſans: ſiue fluens vtiq;.
חֲכַלְיָה	Achelai. Expectans dominum: ſiue hamus domini. heb. achelaia.
	Acheldemach. Ager ſanguinis. ſyrum eſt. ſcribi debet acheldema.
עִקֵּשׁ	Acces. Peruerſus: aut prauus.
אֲחִיָּה	Achia. Frater domini.
אַיָּה	Achia. Geñ. 36. & 2. Reg. 3. Vultur: vel heu: ſiue vbi eſt: aut inſula eius. heb. aia.
אֲחִיָּה	Achias. Frater domini.
חֲכִילָה	Achila. Spes in ipſa: aut hamus in ipſa: ſiue palatum vel dulcedo in ipſa.
אֲחִילוּד	Achilud. Frater natus: vel frater genitus.
	Achim. Reſurgens: vel confirmans: aut vindicans: vel frater eorum. D.
אֲחִימָן	Achimaan. Frater preparatus: vel frater dextere: aut frater quid. heb. achiman.
אֲחִימַעַץ	Achimáas. Frater conſilii: vel frater conſiliarius: aut frater ex ligno.
אֲחִימֶלֶךְ	Achimélech. Frater meus rex: aut frater regis vel conſilii.
אֲחִימוֹת	Achimoth. Frater mortis: vel frater mortuus: ſiue frater dierum.
אֲחִינֹעַם	Achinoe. Fratris pulchritudo vel iocunditas: aut frater motionis. heb. achinoem.
	Achinoem. Idem.
	Achinoen. Idem. heb. achinoem.
	Achior. Fratris lumen: aut frater ignis. D.
אֲחִירָם	Achiram. Fratris celſitudo vel elatio: aut fratris dolus vel proiectio.
	Achiramite. Idem. plu. nu.
אָכִישׁ	Achis. Vtiq; eſt: vel ſic eſt.
אֲחִישָׁר	Achiſa. Frater principis: ſiue frater directionis vel cantici: aut frater inſidians. heb. achiſar.
אֲחִיסָמָךְ	Achiſamech. Frater ſuſtentationis vel firmitatis: aut frater coniungens.
אֲחִיטוּב	Achitob. Frater bonitatis.
אֲבִיטוּב	Achitob. 1. Paralipo. 8. interpretatur Pater bonitatis. heb. abitob.
אֲחִיתֹפֶל	Achitóphel. Frater ruine vel frater defectus: aut frater inſipiditatis. i. rei inſulſe
עַכּוֹ	Accho. Compreſſus: vel confractus
עַכְבּוֹר	Acchobor. Mus: vel conterens ſiue comprimens puteum.
עָכוֹר	Achor. Turbatio.
הַקּוֹץ	Acchos. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis.
	Accos. Idem.
עֶבְרָן	Acran. Tranſitus: aut ira: ſiue impregnatio: vel nubes cantici: aut ſyriace frumentum. heb. abran
עֶקְרוֹן	Achron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio: vel trūcus.
עַכְסָה	Achſa. Compoſita: vel adornata: aut laſciuiens: ſiue confractio vel diruptio velaminis.

Achſaph. Veneficus: ſiue conterens vtiq;: aut labium vtiq;.	אַכְשָׁף
Accub. Veſtigium: vel ſupplantatio: aut prauitas: vel calcaneum: ſiue retributio.	עַקּוּב
Achub. Idem.	
Achupha. Preceptum oris: aut ſculptura oris.	חֲקוּפָא
Accus. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis.	הַקּוֹץ
Accus. Nee. 10. & 12. interpretatur Peccatum derelinquēs. heb. atus.	חַטּוּשׁ
Achzib. Mendax: ſiue ceſſans: aut fluens vtiq;.	אַכְזִיב
Achziba. Idem.	
Ada. Cetus: vel congregatio: ſiue ornata: vel teſtificans: aut tranſiens: vel preda: aut ſyriace ablata.	עָדָה
Addad. Sonitus: aut clamor: ſeu māmilla: vel dilectio.	הֲדַד
Adad. Geñ. 25. & 1. Paralipo. 1. b. Acutus: vel gaudens: aut ſyriace nouus: vel vnitas.	חֲדַד
Adad. Geñ. 36. vbi dicitur Regnauit pro eo adad: nomēq; vrbis eius phou: interpretatur pulchritudo: ſiue habitaculum: aut generatio. heb. hadar.	הֲדַר
Adad. 3. Reg. 11. c. vbi dicitur Et fugit adad: interpretatur interitus: aut nubes: vel vapor: ſeu fons.	אֵיד
Adada. Teſtimonium cetus vel cōgregationis: aut teſtimonio ornata: vel teſtis tranſitus ſiue prede eius: aut preda ſue prede: vel eternitas ſui teſtimonii.	עַדְעָדָה
Adadezer. Decor aut pulchritudo auxilii: ſiue habitaculū vel generatio auxilii: aut atrium pulchritudinis ſiue habitaculi vel generationis. heb. adarezer.	הֲדַדְעֶזֶר
Adaia. Teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini: aut tranſitus vel eternitas domini.	עֲדָיָה
Addaia. Idem.	
Adaia. Nee. 12. Scientia domini: vel cognitio domini. heb. iadaia.	יְדַעְיָה
Adaias. Teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini: aut tranſitus vel eternitas domini.	עֲדָיָה
Adalia. Hauriens: ſiue paupertas: aut nubes vel interitus laboris.	אֲדַלְיָא
Adam. Homo: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus.	אָדָם
Adama. Terra: aut ruffa: vel ſanguinea.	אֲדָמָה
Adam. Homo: vel humanꝰ: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus: aut nubes vel vapor ſiue interitus aquarum.	אַדְמִי
Addan. Delitioſus: ſiue voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyriace temporalis. heb. adin.	אַדָּן
Adar. Pallium: ſiue potentia: aut magnitudo.	אֲדָר
Adarſa. Teſtificans ſolem vel ſurdum: aut teſtimonium arantis. D.	
Adaſſa. Nouitas: aut mēſis: vel ex ſyro & hebreo vnꝰ aries.	חֲדָשָׁה
Adaſſa. 1. Paralipo. 7. Aceruus. heb. aia.	עַיָּה
Adaſſa. Nee. 12. Teſtis: ſiue ornatus; aut tranſitus vel preda. heb. addo.	עִדּוֹא
Adazer. Teſtis vel teſtimonium auxilii. D.	
Adeodatus. Latinum eſt: & in hebreo dicitur elchanan: & interpretatur a deo datus: ſiue gratia dei: aut miſericordia vel donum dei.	אֶלְחָנָן
Addi. Teſtis: vel teſtimonium: ſiue ornatus: vel tranſitus: aut preda.	
Adiada. Teſtimonium manus: ſiue teſtimonium teſtimonii: aut preda manus. D.	
Adihel. Teſtimonium dei: ſiue ornatus vel tranſitus dei: aut preda vel eternitas dei.	עֲדִיאֵל
Adin. Delitioſus: ſine voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyriace temporalis.	עָדִין
Addin. Idem.	
Adina. Idem.	עֲדִינָא
Adithaim. Cetus. p. n. ſiue congregationes: aut teſtimonia.	עֲדִיתַיִם

עַדְלַי Adli. Teſtis mihi: ſiue ornatus mihi: aut tranſitus vel preda mihi.

אַדְמָתָא Admátha. Nubes: vel vapor mortis: ſiue interitus mortis: vel terreſtris: aut rubeus.

עִדּא Àddo. Teſtis: ſiue ornatus: aut preda: vel tranſitus.

אֲדַר Addoar. Pallium: ſiue potentia: vel magnitudo. heb. adar.

עֲדֻלָּמִי Adolamites. De adullam quod interpretatur teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentū ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

אֲדֻמִּים Adomim. Terreni: ſiue ruffi: aut ſanguinei.

אָדוֹן Adon. Dominus: aut baſis: vel ſyriace auris.

יְהוָה Adonay. Beatus hieronymus. Exo. 6. pro nomine dei tetragrammaton. i. quattuor litterarum adonay tranſtulit: & in aliis locis ſemper interpretatus eſt dominus. Et notandum quod iſte quattuor littere huius nominis. ſ. Iod. he. vau. he. non ſunt compacte ad hoc vt ex illis ſyllabizetur vl' formetur aliquis terminus vel dictio: idcirco eſt nomen ineffabile. Si tamen ſyllabizaretur vel pronunciaretur: eſſe vel eſſentiam aut generationem ſignificaret. Itē notandum ꝙ adonay in hebreo: domini mei in plurali ſignificat qn̄ ſcribitur eiſdē litteris quibus pronunciatur. ſ. Aleph. dáleth. nun. iod. In tranſlatione vero chaldaica pro hoc nomine dei tetragrammatō ſemper ponitur triplex iotha: quod non vacat myſterio.

אֲדֹנִיָּה Adonaia. Dominator dominus: aut baſis domini: vel ex ſyro & hebreo auris domini.

Adonias. Idem.

אֲדֹנִי בֶזֶק Adonibézech. Domini fulgur: ſiue dominus fulguris: aut dominus in compedibus.

אֲדֹנִיקָם Adonicam. Dominus ſurrexit: aut dominus vindicans.

אֲדֹנִירָם Adoniram. Dominus excelſus: ſiue dominus celſitudinis vel elationis.

תַּמּוּז Adónis. Nomen idoli: in hebreo eſt thamuz: & interpretatur conſumptus: ſiue incendium. ſyrum eſt.

אֲדֹנִי צֶדֶק Adoniſédech. Domini iuſtitia: ſiue dominus iuſtus.

Ador. Generatio: vel habitatio: aut teſtimonium lucis vel ignis. D.

חַדְרָךְ Adrach. Acumen ſiue gaudium teneritudinis: vel cubiculum tuum: aut ex ſyro & hebreo vnitas vel nouitas teneritudinis.

אַדְרַמֶּלֶךְ Adramélech. Pallium regis: ſiue magnitudo vel potentia regis vel conſilii.

ἀδραμυττηνῷ Adrumetina. In greco Adramytena: & interpretatur ſoliditas munda vel terſa. G.

עֲדֻלָּם Adulam. Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentum ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

הֲדוֹרָם Aduram. Decor eorum: aut laus vel confeſſio ſublimis: ſiue clamor excelſus.

אֲדֹרָם Aduram. 2. Reg. 20. & 3. Reg. 12. Pallium eorum: ſiue potentia vel magnitudo eorum: aut vapor excelſus: ſiue nubes excelſa: aut dolor vel interitus ſublimitatis.

אֲדֹרַיִם Aduram. 2. Paralipo. 11. interpretatur Fortitudo vel potentia maris: aut vapor ſiue interitus eius eleuatus: vel nubes eleuata. heb. aduráim.

Addus. Nouitas: vel menſis: aut trituratio. D.

עַיִן áen. Oculus: ſiue fons.

אַפַּיִם Apphaím. Vultus: vel facies: aut furores: ſiue nares: vel piſtores.

הַפָּרָה Aphara. Vacca: ſiue frugifera: aut acreſcens vel irritans.

אֲפַרְסַתְכָיֵא Apharſathei. Diuidētes ſiue dilacerantes pationes.

אֲפַרְסְכָיֵא Apharſathei. Eſdre. 5. & 6. interpretatur Diuidentes: ſiue dilacerantes. heb. apharſachei.

Aphech. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitꝰ. אֲפֵק

Aphéca. Idem. אֲפֵקָה

Aphechdomini. Portio vel diminutio ſanguinū: aut diminutio tacentium vel aſſimilantium. heb. phechdomim. פַּסְדַּמִּים

Apheceia. Porta domini: ſiue aperuit dominus. heb. phetheia. פְּתַחְיָה

Apheg. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitus. heb. aphech. אֲפֵק

Affenez. Pharetra aſperſionis vel diſtillationis: ſiue magus aſperſus. heb. aſphenez. אַשְׁפְּנַז

Aphia. Flans vel exſuflans: ſiue loquens: aut illaqueans. אֲפִיחַ

Aphonites. Labium vel ripa aquarum: ſiue contritio aquarum. heb. ſephomites. שִׁפְמִי

Aphraím. Fodientes: aut explorantes: ſiue confundentes: aut explorans vel confundens mare. חֲפָרַיִם

Aphrica. Eſa. 66. In hebreo dicitur pul: & interpretatur caſus vel ruina: aut faba. פוּל

Aphrica. Naum. 3. In hebreo eſt put: & interpretatur craſſa vel pinguis. ſyrum eſt. פוּט

Aphſiba. Voluntas mea in ea. חֶפְצִי־בָהּ

Aphupha. Detectio: ſiue diſcoopertio: aut feſtinatio oris. heb. aſupha. חֲשׂוּפָא

Apphus. Indignationis conſilium: aut volans conſilium: vel ſcrutator. D.

Agab. Locuſta. חָגָב

Agabus. Idem: vel feſtiuitas patris. D.

Agag. Tectum vel ſolarium: quod eſt. ſcilicet in ſuperiori parte domus אֲגַג

Agagites. Idem. אֲגָגִי

Agar. Aduena: ſiue peregrina: aut ruminans: vel timens. הָגָר

Agarai. Aduena: ſiue peregrinus: aut ruminās: vel timens. הַגְרִי

Agareni. Idem. plu. nu. הַגְרִים

Agarenus. Idem. ſ. n.

Agge. Sublimitas: ſiue exaltatio. אַגֵּא

Ageba. Collis: ſiue vas vel calix. heb. geba. Nam illud. a. eſt prepoſitio ablatiui caſus. גֶּבַע

Aggeus. Feſtiuus: ſiue ſolemnis: vel gyrans. חַגַּי

Aggi. Idem.

Aggia. Feſtiuitas domini: ſiue ſolemnitas domini: aut gyrus domini. חַגִּיָּה

Aggite. Feſtiuitates: vel ſolēnitates: aut gyrantes. חַגִּי

Agith. Feſtiua: ſiue ſolēnis: vel gyrans. חַגִּית

Agrippa. Latinum eſt. dictum ab eo ꝙ egros. ideſt difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in naſcendo prius emittit pedes.

Ahaia. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia. אַיָּה

Ahaiath. Iniqua: ſiue peruerſa. heb. aua. עַוָּא

Ahamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: ſiue hamus numerationis vel muneris: aut expectatio muneris. heb. achamoni. הַחַכְמוֹנִי

Ahara. Frater redolens: aut pratum odoris. אַחְרַח

Aharel. Alter exercitus: ſiue nouiſſimus exercitus: aut alter dolor: ſiue nouiſſimus dolor: aut ouis fratris. אֲחַרְחֵל

Ahaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns. אָחָז

Ahenremmon. Duo nomina ſunt. Ahen. oculus: ſiue fons: & Rēmon. malum granatum: vel altitudo eius. עֵין רִמּוֹן

Aher. Alter: ſiue poſterior: aut nouiſſimus. אַחֵר

Ahi. Frater meus: vel fratres mei. אֲחִי

Ahia. Frater domini. אֲחִיָּה

Ahia. 2. Reg. 21. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia. אַיָּה

אילון	Ahialon.Ilex vel quercus:aut fortitudo ſiue ceruus.
אחיאם	Ahiam.Frater matris:aut frater gentis.
אחיה	Ahias.Frater domini.
יחיה	Ahias.1.Paraiipo.15.Viuit dominus.heb.iehias.
אחיקם	Ahicam.Frater reſurgens:aut frater vindicans.
חיאל	Ahiel.Viuit deus:ſiue vita dei.heb.hiel.
יעיאל	Ahiel.Eſd.10.in fine interpretatur Aceruus dei:ſiue abſtulit deus.heb.iehihel.
אלת	Ahilam.Quercus:ſiue maledictio:aut fortitudo.heb.elath.
אילות	Ahilath.Quercus.plu.nu.ſiue cerue:aut maledictiones:vl̄ fortitudines.
אילון	Ahilon.Quercus:ſiue fortitudo:aut ceruus.
אחילוד	Ahilud.Frater natus.vel frater genitus.
אחימן	Ahiman.Frater preparatus:ſiue frater dextere:aut frater quid.
אחימלך	Ahimélech.Frater meus rex:vel frater regis ſiue conſilii.
אבימלך	Ahimélech.1.Paralipo.18.interpretatur Pater meus rex:ſiue pater regis vel conſilii.heb.Abimélech.
אחין	Ahin.Frater vini:vel fratres.p.n.
אחיו	Ahio.Frater eius:vel fratres eius.
עיון	Ahion.Intuitus:aut fons:vel oculus.
אחירע	Ahira.Frater iniquitatis:ſiue frater ſocietatis:aut frater paſtoris:vel fratrem confringens.
אחבן	Ahobban.Frater filii:vel fratris filius:ſiue frater intelligentie:aut frater edificans:vel abſconditus.
אהד	Ahod.Laudans:ſiue confitens.
אחוד	Ahod.1.Paralip.8.interpretatur Vnitas:ſiue gaudium:aut enigma:vel acumen.
אחוח	Ahóc.Tribulus:vel ſpina:ſiue fraternitas:aut hamus.
הומם	Ahohiman.Tumultus ſiue turbatio eorum.heb.homam.
אחוחי	Ahoites.Frater viuus:aut tribulus vel ſpina mea.
אהוד	Ahoth.Laudans:ſiue confitens.heb.ahod.
אחוחי	Ahotites.Frater viuus:aut tribulus vel ſpina mea.heb.Ahohites.
אחומי	Ahumai.Pratum aquarum:ſiue frater aquarum.
חור	Ahur.Liber vel ingenuꝰ:ſiue albedo:aut foramē.heb.hur.
אחיקם	Ahicham.Frater reſurgens:aut frater vindicans.
עין	Ain.Oculus:ſiue fons.
אהוד	Aioth.Laudans:ſiue confitens.heb.Ahud.
עית	Aioth.Eſa.10.interpretatur Hora:ſiue coaceruatio.heb.aiath.
חלאה	Alaa.Infirmitas:ſiue rubigo.
אחלב	Alab.Frater cordis:ſiue lacteus:vel lactans:aut adeps.
עלמת	Alámath.Occultatio:ſiue iuuentus:aut ſecula:vel ſuper mortem.
	Alameth.Idem.
אביעלבן	Albialbon.Pater ſuperintelligens:aut pater ſuperedificās vel ex hebreo & ſyro pater iniurie.heb.abialbon.
חלקת	Alchat.Portio:ſiue diuiſio:aut lenitas:vel lubricatio.
ἄλκιμος.	Alchimus.Fortis.G.
לחלח	Alc.humiditas humida:aut tabula humida vel viridis:ſiue maxilla humida.heb.lale.
	Aleph.Doctrina:ſiue mille.D.
הללויה	Alleluya.Laudate dominum.
ἀλέξανδρος.	Alexander.Adiutor vel auxiliator virilis vel fortiſſimus.G.
נא	Alexandria.Hebraice dicitur no:& interpretatur crudum:ſiue irritatio:aut prohibitio.grece vero adiutoriū ſiue auxilium virile vel fortiſſimum.
ἀλεξάνδρεια.	
ἀλέξανδρεῖς.	Alexandrini.Adiutores ſiue auxiliatores viriles vel fortiſſimi.G.

Alexandrinus.Idem.ſ.n.G.	ἀλέξανδρεῖς.
Alpheus.Milleſimus:vel doctus:aut dux.D.	
Aliam.Occultꝰ:aut iuuenis:vel ſeculum.heb.ailam.	עלם
Alian.Folia:ſiue excelſus.	עלין
Alicarnaſum.Caput maritime habitationis.G.	ἀλικαρνασσόν.
Alicarnaſus.Idem.G.	ἀλικαρνασσός.
Alimis.Veſtibulum:vel porticus:aut fortitudo.D.	
Almathan.Occultatio:ſiue iuuentus:aut ſecula:vel ſuper mortem.heb.alémeth	עלמת
Almon.Occultum:aut iuuentus:vel ſeculum ipſius.	עלמון
Almoth.Occultatio:ſiue iuuentus:aut ſecula:vel ſuper mortem.	עלמת
Aloes.Incantator:aut tacens.	הלוחש
Allon quercus:vel fortis.	אלון
Alua.Aſcenſus eius:ſiue preuaricatio ipſius.	עלוה
Aluba.Superior:vel excelſus:aut ſyriace peruerſus.heb.aluan.	עלון
Alul..Dolor:ſiue principium doloris vel immundicie:aut expectatio doloris vel profanationis:ſiue obſtetricatio doloris.	חלחול
Amma.Obſcurata:ſiue cooperta:aut populus eius:ſiue cum ea.	עמה
Amma.Iudi.1.Lac:ſiue adeps:aut manſit in ea:ſiue principium vel dolor in ea.heb.alba.	חלבה
Amaad.Populus teſtimonii:aut populi tranſitus vel preda:ſiue populus eternitatis.	עמעד
Ammad.Ira:vel indignatio:ſiue calefactio:aut vter.heb.amath.	חמת
Amadáthi.Conturbans legem:vel mēſura.	המדתא
Amal.Labor:aut iniquitas.	עמל
Amalech.Populus lambens:vel ex hebreo & ſyro populus percutiens.	עמלק
Amalech.3.Regum.22.&.2.Paralipome.18.& Hiere.56.&.38.interpretatur Rex:ſiue conſiliarius.heb.amélech.	המלך
Amalech.p̄s.52.in titulo:interpretatur Chorūs:ſiue infirmitas:aut ſyriace venia.heb.maalath.	מחלת
Amalechite.Populi lambentes:vel ex hebreo & ſyro populi percutientes.	עמלקי
Amalechites.Idem.ſ.n.	
Aman.Conturbans:aut tumultuans:ſiue preparans.	המן
Amana.Fides:ſiue veritas:aut credulitas:vel nutrix.	אמנה
Ammanite.Populares.	עמנים
Ammanites.Idem.ſ.n.	
Ammanitis.Popularis.f.g.	עמנית
Amaria.Dicit dominus:aut celſitudo domini:vel ex ſyro & hebreo agnus domini.	אמריה
Amarias.Idem.	
Amaſa.Populus parcens:ſiue populum tollens:vel populum eleuans.	עמשא
Amaſai.Populi munus.	עמשי
Amaſai.1.Paralipo.6.d.Fortis:vel robuſtus.	אמצי
Amaſai.Nee.11.Populi conculcatio.	עמשסי
Amaſia.Fortitudo domini.	אמציה
Amaſias.Idem.	
Amaſias.2.Paralipo.17.Onus domini.	עמסיה
Amaſias.z.Paralipo.z8.Populus parcens:ſiue populum tollens vel eleuans.heb.amaſa.	עמשא
Amaſias.z.Paralipo.z9.Populi munus:vel cum munere.heb.amaſai.	עמשי
Amaſias.Sopho.1.Dicit dominus:aut celſitudo domini:vel ex ſyro & hebreo agnus domini.heb.amarias.	אמריה

חמתי	Amatheus.Indignatio:ſiue calor:aut murus: ſiue vter:vel lagena.
אמתי	Amathi.Verax:ſiue timens:aut cubitus:vel famulatus.
	Amathitis.Idem.D.
	Ammaum.Populus abiectus: ſiue populus obſcuratus.D.
המלך	Amelech.Rex:ſiue conſiliarius.
אמן	Amen.Vere:ſiue fideliter.
המתאר	Amphar.Species:ſiue forma:vel figuratus:aut depictus:ſiue mortem maledicens.heb.amthar.
ἀμφίπολις	Amphipolis.Vallata vel circundata ciuitas.G.
	Amiel.Populus dei.ſiue mecum deus.
עמיאל	Ammiel.Idem.
	Amihel.Idem.
אמי	Amim.Mater: aut timor: ſiue cubitus: vel ſyriace gens.heb.ami.
עמינדב	Aminadab.Populus ſpontaneus:ſiue populus vouens:aut populi princeps.
אבינדב	Aminadab.1.Reg.7.&.16.&.17.&.2.Reg.6.&.1.Paralip.9.&.10.&.13.interpretatur pater ſpōtaneus:ſiue pater vouentis vel voti:aut pater principis.heb.abinadab.
עמישדי	Ammiſadai.Populus omnipotentis:ſiue mecum omnipotens:aut mecum deuaſtator.
חמיטל	Amithal.Calor roris:aut indignatio roris:vel ex hebreo & ſyro caloris ſui vmbra.
עמיהוד	Ammiud.Populus laudis vel cōfeſſionis: ſiue mecum laus vel confeſſio.
עמיחור	Ammiur.Populus libertatis vel foraminis: ſiue populus albedinis.
עמיזבד	Amizadab.Populi dos vel dotatio.heb.amizabad.
אמנון	Amnon.Fidelis:aut verax: ſiue nutritius: vel pedagogus: aut matris filius.
עמוק	Amoch.Vallis:aut profunditas.
עמון	Ammon.Populus eius.
בןעמי	Ammon.Geñ.19.in fine: interpretatur Filius populi mei.heb.ben ami.
אמנון	Amon.2.Reg.3.Fidelis:aut verax: ſiue nutritius vel pedagogus:aut matris filius.heb.amnon.
אמון	Amon.3.Reg.22.&.4.Reg.21.&.1.Paralipo.3.&.2.Paralipo.18.&.33.& Nec.7.& Hiere.1.&.25.a.& Sopho.1.& Matth.1.interpretatur Fidelis: aut verax: ſeu artifex: vel nutritius.aut pedagogus.
חמון	Amon.Ioſ.19.&.1.Paralipo.6.Calor:aut ſol:ſiue ira eius.
המונה	Amona.Numerans:ſiue preparans:aut multitudo eius:ſiue tumultus eius:vel ſyriace veritas.
עמוני	Ammoni.Popularis.
	Ammonite.Idem.p.n.
מעונים	Ammonite.2.Paralipo.26.a.vbi dicitur & contra ammonitas interpretatur Habitacula:ſiue afflicti aut delinquentes:vel reſpondentes.heb.meonite.
עמני	Ammonites.Popularis.
עמוניות	Ammonitides.Populares.f.g.
אמרי	Amorrei.Amari:vel loquaces:aut rebelles.
	Amorreus.Idem.ſ.n.
אמוץ	Amos.Fortis:vel robuſtus.
עמוס	Amos.Vnꝰ ex duodecim prophetarū interpretatur Oneratus:vel onerans.
המצה	Amoſa.Iurgiū:vel adinuentio:ſiue azymū: aut cōpreſſio.
חמהדאר	Amothdor.Indignatio vel calor generationis aut pile vel ſphere ſiue habitationis.
	Ampliatus.Latinum eſt a verbo amplio amplias.
אמרפל	Amraphel.Loquens ruinam: aut loquens occultum vel loquens iudicium.
עמרם	Amram.Populꝰ excelſus:vł manipulꝰ eorū:aut cū excelſo.

Amramite.Idem.p.n.	
Amri.Manipulus:vel dominium: ſiue populus rebellis vel amarus.	עמרי
Amri.Nec.5.Amarus:vel loquens:ſiue exaltatio: aut ſyriace aries.	אמרי
Amſi.Fortis:vel robuſtus.	אמצי
Amuel.Calor ſiue ira dei: aut ex ſyro & hebreo viderunt deum.	חמואל
Amul.pius:ſiue miſericors.	חמול
Amulite.Idem.p.n.	
Ana.Reſpondēs:vel cantans:ſiue affligens:vel pauper.	ענה
Ana.4.Reg.18.& Eſa.37.Cōmotio:vel motus.	הנע
Anna gratioſa:ſiue miſericors: aut requieſcēs:vel donans.	חנה
Anab.Vua:aut ſyriace nodus.	ענב
Anam.Gratioſus: aut donans: ſiue pius: aut miſericors.heb.anan.	חנן
Anamélech.Reſponſio aut canticum regis: ſiue afflictio vel paupertas regis vel conſiliarii.	ענמלך
Anamim.Fons ſiue oculus aquarum:aut reſponſio vel afflictio ſeu canticum aquarum.	ענמים
Anan.Gratioſus:aut donans:ſiue pius aut miſericors.	חנן
Anan.Geñ.36.Reſpondens: vel cantans:aut affligens:vel pauper.heb.ana.	ענה
Anan.1.Paralipo.3.Nubes: vel auguratio: aut diuinatio.heb.anani.	ענני
Anan.Nec.10.vbi dicitur hanā.anan.interpretatur nubes: ſiue augurium:aut diuinatio.	ענן
Anana.Nubes dñi:aut diuinatio dñi.heb.anania.	ענניה
Ananeel.Gratia dei:ſiue miſericordia dei:aut donum dei.	חננאל
Ananeel.Hiere.32.Gratia ex deo:ſiue miſericordia vel donum a deo.heb.anameel.	חנמאל
Ananehel.Gratia dei:ſiue miſecordia dei:aut donum dei.	חננאל
Anani.Gratioſus:aut donans:ſiue pius:aut miſericors.	חנני
Anani.Nec.8.Idem.heb.anan.	חנן
Annani.Gratioſus:aut donans:ſiue pius:aut miſericors.	חנני
Anania.Gratia domini:ſiue miſericordia domini: aut donum domini.	חנניה
Anania.Nec.12.Gratioſus:ſiue donans:aut pius:vel miſericors.heb.anani.	חנני
Ananias.Gratia domini:ſiue miſericordia domini:aut donum domini.	חנניה
Ananias.Nec.3.Nubes domini:aut diuinatio domini.	ענניה
Annas.Affligens:vel humilians:aut reſpondens.D.	
Anath.Reſponſio:vel canticū: aut afflictio:ſiue paupertas.	ענת
Anathoth.Idem.p.n.	ענתות
Anathothia.Reſponſiones uel cātica domini:aut afflictiones vel inopie domini.	ענתתיה
Anathotites.Reſpōſio:ſiue canticum: aut afflictio:vel paupertas.	ענתתי
Anathut.Idem.p.n.	ענתות
Andreas.Virilis:vel fortiſſimus.G.	ἀνδρέας
Andronicus.Vir victorioſus.G.	ἀνδρόνικος.
Anen.Reſponſio aut cāticum eorum: ſiue afflictio vel paupertas eorum:aut ſyriace ouis eorum.heb.anem.	ענם
Aneni.Gratioſus:aut donās:ſiue piꝰ:vel miſericors.	חנני
Aner.Reſpōſio aut canticū lucerne:ſiue affligens lucernā.	ענר
Ange.Gratie ſiue miſericordie vallis.D.	
Ani.Reſponſio:aut canticum:ſiue afflictus:vel pauper.	עני
Ania.Reſponſio aut cāticum domini:ſiue afflictus vel pauper domini.	עניה
Aniam.Ego populi:ſiue nauis populi:aut dolor ſiue fortitudo populi.	אניעם
Aniel.Gr̄a ſiue miſericordia dei:aut requies vel donū dei.	חניאל
Anihel.Idem.	

ענים Anim. Respondētes:ſiue cātantes:aut afflicti vel pauperes

עניאליאב Anioliab. Duo nomina ſunt. Primum ani quod interpretatur reſponſio:aut canticum:ſiue afflictus vel pauper. alterum oliab : quod interpretatur dei pater: vel deus patris. heb. Ani.& Eliab.

ענוב Anob. Vua:aut ſyriace nodus.

חנון Anon. Gratioſus:ſiue miſericors:vꝉ donās:ſiue requieſcēs.

ἀντίπας. Antiphas. Pro oībus:vel contra omnes. G.

ἀντιοχεῖα. Antiochia. Pro vehiculo : vel curru.ſ.loco curſus:ſiue contra vehiculum vel currum. G.

ἀντιοχεῖς Antiocheni. Idem.p.n.G.

ἀντιοχεύς. Antiochenus. Idem.ſ.n.G.

ἀντίοχος Antiochus. Idem quod antiochia. G.

ἀντίπατρος Antipater. Pro patre: vel cōtra patrem. G.

Antipatris. Idem. G.

חנון Annum. Gratioſus:ſiue miſericors:vel donans:aut requieſcens. heb. annun.

ἀπάμεια. Anun. Idem.

ἀπάμεια. Appamea. Expellens:vel abigens. G.

Appamia. Idem. G.

אפדנו Apedno. Ornamentum eius:ſiue ira iudicii eius.

ἀπελλῆς Appelles. Expellens vel abigens. G.

ἀπφία. Appia. nomē femine. Producens vel pulluläs. G.

Appiiforum: & appia via ex greco & latino lōgīquum vel remotum forum:ſiue longinqua uel remota via.

ἀποκάλυψις Apocalypſis. Reuelatio. G.

ἀπολλύων Apollyon. Exterminans vel perdens aut deſtruēs. G.

ἀπολλώς Appollo. Perdens:vel deſtruens. G.

ἀπολλωφάνης Appollophanes. Perditionem vel deſtructionē oſtēdēs. G.

ἀπολλωνία. Apollonia. Perditio:vel deſtructio. G.

ἀπολλώνιος. Appollonius. Perdēs: vel deſtruēs. G.

ἀπόστολος. Apoſtolus. Miſſus. G.

הפצץ Apſes. Cōminuens:ſiue eripiens:aut aperiens.

הפותי Aputhei. Seducens:aut bucella:ſiue latitudo.

Aquila. Latinum eſt.

ער Ar. Suſcitatio:ſiue vigilia: aut euacuatio:vel denudatio:ſeu ciuitas:aut emulus.

הרא Ara. Mons:aut pregnans:ſiue demōſtratio.

ארא Ara.1.Paralipo.7. Maledicens:aut videns.

ארב Arab. Inſidiās:vel multiplicās:aut feneſtra:ſiue locuſta.

Araba. Idem. D.

Arabathane. Inſidiatio fortis:aut feneſtre vꝉ locuſte fortitudo vel donum:aut multiplicatio fortitudinis vel doni. D.

ערבאים Arabes. Veſpertini:aut fideiuſſores:ſiue ſuaues:aut campeſtres:vel corui:aut ſalices:vel mixtiones.

שבא Arabes. p̄s.71. In hebreo eſt ſaba:& interpretatur. Conuerſio:ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio.

ערב Arābia. Veſpera:aut veſpertina:vel fideiuſſio:ſiue ſuauitas: aut coruus vel coruina:ſeu deſertū: vel ſalix:aut cōmixta.

שבא Arābia. p̄s.71. In hebreo eſt ſaba: & interpretatur cōuerſio ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio.

ארובות Araboth. Cataracte:ſiue feneſtre:aut inſidie:vel locuſte.

ערב Arabs. Veſpertinus:aut fideiuſſor:vel ſuauis:ſiue cāpeſtris: aut coruus:vel ſalix:ſeu mixtio.

ארך Arach. Longitudo:ſiue medicina:vel ſanitas.

ערקי Aracheus. Neruus:au ſyriace fugitiuus:

ארכי Arachites. Longus vel procerus:ſiue ſanans:aut medicina.

ערד Arad. Onager:aut ſyriace draco.

חרד Arad. Iudi.7. Stupor:aut tremor.

חרבה Arada. Idem.

ארודי Aradius. Maledictionis abūdātia:ant deſcēdēs:vel iperās

ארוד Aradius. Ezech.27. Imperans:aut deſcendens.

Arado. Stupor:aut tremor:ſiue deſcenſio:vel dn̄ium. D.

Araph. Lux redemptionis : aut ſternens.ſ.aliquid ad reclinandum. heb. arphad. ארפד

Arapha. Medicina:ſiue relaxatio:aut gigantiſſa : vel mōtis os.ſ.ab ore:aut mons hic.i.in hoc loco. הרפה

Araphites. Opprobrium:aut hyems : vel iuuentus: aut ſyriace acutus. חרופי

Araia. Calor aut ira domini. חרהיה

Aram. Celſitudo:aut ſublimitas:ſeu decipiens: aut maledictio eorum. ארם

Aram nomen viri. Geñ.11.&.1.Paralipo.23. Interpretatur Mons:ſiue montanus:aut pregnans: ſiue concipiens: vel cantans:aut preco. heb. haran. הרן

Aram. Nee.12. Deſtructus:ſiue anathematizatus vꝉ rete ſiue retiaculum:aut dedicatus:ſiue conſecratus.ſ.deo. חרם

Aram. Ruth vltimo Excelſus : vel ſublimis:aut proiiciens. heb. ram. רם

Aram. Matthei primo & Luce.3. Excelſus vel ſublimis:aut proiicens.

Arama. Excelſa:ſiue ſublimis:aut vermis:ſiue proiiciens. הרמה

Aran. nomē loci. Geñ.11.in fine. Et.12.&17.&.28.&.29.& 4.Reg.19.& Eſa.37.& Ezech.27. Et nomen viri.1.Paralipo.2. Vbi dicitur peperit aran. interpretatur Ira:ſiue iraſcens:aut ſyriace libertas. חרן

Aran. Nomen viri. Geñ.11.& primo. Paralipo.23. interpretatur mons:ſiue montanus:aut pregnans:ſiue concipiēs: vel cantans: aut preco. הרן

Aran. Geñ.36. &.1.Paralipo.1.&.2. vbi dicitur & buna & aran:interp̄tatur Area:ſiue exultans:aut maledictio eorū. ארן

Araorites. Miryca:aut ſuſcitatio vigilie : vel vigilia vigilie: aut nudatio pellis. ערערי

Ararath. Armenia:ſiue maledictio tremoris:aut ex hebreo & ſyrio maledictio ſiue lux currentis. אררט

Arari. Montanus. הררי

Arari.2.Reg.23.d. Tremefactus:ſiue ſtupefactus vel caloris aut ire abundantia. heb. aradi. הרדי

Ararites. Montanus. הררי

Aras. Ira vel calor confidentie ſiue protectionis. חרחס

Aras.2.Paralipo.34. Defectus:ſiue deficiens. heb. aſra. חסרה

Arath. Onager:aut ſyriace draco. heb. arad. ערד

Arbatis. Fideiuſſor:vel ſuauis: aut mixtus:vel veſpertinus: ſiue planicies. D.

Arbatites. Idem. ערבתי

Arbee. Quattuor:ſiue accubatio. ארבע

Arbella. Suſcitatio veſtutatis:ſiue inſidians ei:vel multiplicans eam:ſiue locuſta eius. D.

Arbi. Locuſta:vel feneſtra:ſiue inſidiator:aut multiplicās. ארבי

Arbona. Deſtructio:ſiue gladius eius nunc: aut ſiccitas eius nunc:ſiue ira edificantis:vel ira intelligentis. חרבונה

Archelaus. Princeps populi. G. ἀρχέλαος

Archiatharoth. Lōgitudo coronarum vel circulorum:aut ſanitas vel cicatrix coronarum vel circulorum. ארכיעטרות

Archippus. Princeps vel prefectus equorum. G. ἀρχίππος.

Architriclinus. Princeps triclinii. ideſt triū menſarum. G. ἀρχιτρίκλινος.

Ardon. Imperans:ſiue deſcēdēs:aut maledictiōis iudiciū. ארדון

Area. Via:ſiue ſemita:aut viator:vel odorās: ſiue annona. ideſt diurna portio. ארח

Areba. Magna:ſiue multa:aut proiiciens: vel litigioſa:ſiue mons in ea. הרבה

Arebia. Princeps vel cantans in domino:aut ſiccitas domini. heb. ſarebia. שרביה

Arechon. Vacuus:ſiue mons lamentatiōis:vel mons poſſeſſionis. הרקון

Ared. Imperans:ſiue deſcendens. ארד

Arec. Via:ſiue ſemita:aut viator:vel odorans:aut annona ideſt diurna portio. ארח

Areph. Hyems:ſiue opprobrium:vel adoleſcentia : aut ſyriace acutus. חריף

Areli. Altare:ſiue lux dei:aut viſio dei. אראלי

Arem. Deſtructio:ſiue anathema:aut rete: vel retiaculum: חרם

ſiue dedicatum aut conſecratum.ſcilicet deo.

חרת Areth.Sculptura:aut libertas.

חריף Areth.Nee.10.Hyems:ſiue opprobrium: vel adoleſcentia: aut ſyriace acutus.heb.areph.

ἀρέτας· Aretha.Virtuoſus:aut placidus.G.

Arethi.Eſd.2.Non eſt in hebreo.

ארונה Areuna.Arca:vel canticum:ſiue exultatio:aut lux noſtra:ſiue maledictio nunc.

אפרסיא Arphaſei.Dilacerantes:aut frangentes:ſiue diuidẽtes.heb.apharſei.

ארפד Arphat.Lux redemptionis:aut ſternens.ſ.aliquid ad reclinandum.heb.arphad.

ארפכשד Arphaxad.Sanans vel laxans quaſi depredationẽ aut quaſi mammillam:vel ſanans aut laxans ſicut demon.

ארגב Argob.Gleba:vel glarea:aut maledictio putei vel dorſi:ſiue lux altitudinis.

יריב Arib.Pugnans:ſiue multiplicans.Heb.iarib.

ארידי Aridai.Leo abundans:aut maledictionis abundãtia.

ארידתא Aridatha.Leonis lex:ſiue maledictionis lex vel ritus

ארדי Aridi.Imperans:vel deſcendens.

אריאל Ariel.Altare:ſiue leo dei:aut lux dei.

אראל Ariel.Nu.26.Altare:ſiue lux dei:aut viſio dei.

אראלי Arielite.Idem.p.n.

חריף Ariph.Hyems:ſiue opprobrium:vel adoleſcentia.aut ſyriace acutus.

אריה Ariph.4.Reg.15.Leo:ſiue lux domini.heb.arie.

חרים Arim.Deſtructus:ſiue anathematizatus:aut rete vel retiaculum:ſeu dedicatus aut conſecratus.ſcilicet deo.

Arimathia.Leo mortuus dño:vel lux mortis dñi.D.

אריוך Arioch.Longus:vel procerus:ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus.

ἀρειοπαγίτης· Ariopagita.De vico martis.G.

ἄρειος πάγος Ariopagus.Vicus martis.nomen erat cuiuſdam curie athenienſis ſic vocate.G.

אריסי Ariſai.Sponſus:aut ſyriace colonus: ſiue venenum.

ἀρίσταρχος Ariſtarchus.Optimus princeps.G.

ἀριστόβουλος· Ariſtobolus. Optimus conſultor: vel optimũ conſiliũ.G.

Armenia.Hebraice dr̃ ararat:& interp̃tatur maledictio tremoris:aut ex hebreo & ſyro maledictio ſiue lux currẽtis. אררט

Armenii.Idem.

הרמון Armon.Malum granatum: vel mons numerationis: aut mons preparationis:ſiue mons doni vel muneris.

ארמוני Armoni.Aula:ſiue maledictio numerationis vel preparationis:aut luminis munus:

ארנן Arnan.Exultans:ſiue arca eorum:aut lux filii: vel lux aut maledictio permanens vel eterna.

ארנון Arnon.Idem.

ער Arnon.Nu.21.d.ibi.Vt requieſcerent in arnon.&.f.ibi.Et deuorabit arnon moabitarũ:iterp̃tatur ſuſcitatio:ſeu vigilis:aut euacuatio:vel denudatio:ſeu ciuitas: aut emulus.

ארוד Arod.Imperans:ſiue deſcendens.

ערד Arod.1.Paralip.8.Onager:aut ſyriace draco.heb.ar.

חרדי Arodi.Tremefactus: vel ſtupefactus: aut ire vel caloris abundantia.

ארודי Arodite.Imperantes:ſiue deſcendentes.

הרודי Arodites. Imperãs:vel deſcẽdens:ſiue mõtis abundãtia.

הרורי Arodites.1.Paralip.11.Montanus.heb.arorites.

ערער Aroer.Myrica:ſiue ſuſcitatio vigilie:aut vigilia vigilie: vel denudatio pellis:aut denudatio emuli.

חרומף Aromath.Deſtructio ſiue anathema oris:aut ex hebreo & ſyro ira cooperimenti.heb.aromaph.

חרשת Aroſeth.artificium:vel aratura:ſiue teſta:aut ſilentium: vel ſurditas:aut ſyriace ſilua.

אררי Arothites. Maledictus: ſiue maledicens.Heb.arorites.

ארצא Arſa.Terra:ſiue volũtas:aut curſus:ſiue maledictiõis exit⁹.

Arſa.Eſd.2.& Nee.7.& 12.Artificium: vel aratura:ſiue teſta:aut ſilentium: vel ſurditas:aut ſyriace ſilua. חרשא

Arſaces.Eleuãs ſcutũ:aut eleuatio ſcuti.G.

Artaba.Genus eſt menſure.Dañ.13.D.

Artaxerxes.Lumen ſiue maledictio ſilentium vel feſtinationem ponens:aut feruor letitie. ארתחש שתא

Artaxerxes.Eſd.7.&.8.& Nee.2.&.5.&.15.Luminis ſiue maledictionis ſilentium:vel feſtinationem perſuadẽs: aut feruor direptionis. ארתחש סתא

Arteman.Integer vel incolumis:aut venuſt⁹.G. ἀρτεμᾶν·

Aruaphet.Ira tauri:ſiue ira creſcens:aut ex ſyro & hebreo libertas tauri vel creſcens.heb.arnapher. חרנפר

Arum.Excelſus:ſiue ſublimis:aut ſeparans: vel proiiciens. הרום

Arus.Inciſus:ſiue aureus:aut ſolicitus: vel trituratus. חרוץ

Aſa.Medicus:aut ſanans.ſyrum eſt. אסא

Aſa.1.Paralip.7.f.Aceruus.heb.aia. עיא

Aſaba.Numeratio:ſiue eſtimatio: vel cogitatio:aut artificium: vel feſtinatio aut ſilentium in ea. חשבה

Aſabia.Numeratio vel eſtimatio aut cogitatio dñi ſiue artificium dñi:aut feſtinatio vel ſilentium in domino. חשביה

Aſabias.Idem.

Aſach.Sculptor:aut ſcriba:ſiue legiſlator.Heb.achac. חוקק

Aſadias.Miſericordia domini. חסדיה

Aſael.Fecit deus:ſiue factura dei. עשהאל

Aſael.3.Reg.19.&.2.Paralip.22.Vidẽs deũ.heb.azael. חזאל

Aſahel.Fecit deus:ſiue factura dei. עשהאל

Aſaph.Congregans:ſiue colligens:aut finiens. אסף

Aſaia.Fecit dominus:ſiue factura domini. עשיה

Aſalephum.Vmbra vel ſubmerſio vultus: aut ſonitus vel tinnitus vultus.heb.aſalelphuni. הצללפ ני

Aſan.Fumus:aut fumigans. עשן

Aſana.Rubus:aut ſyriace inimicus. הסנאה

Aſaradon.Ligans acumen vel letitiam:aut ſyriace prohibens nouitatem vel vnitatem. אסרחדן

Aſaramel.Btitudo populi dei:aut veſtigiũ circũciſiõis. D.

Aſarela.Beatitudo dei:aut intuens fortem vel quercum:ſiue greſſus dei. אשראלה

Aſarmoth.Atrium mortis:vel fenum mortis. חצרמות

Aſarſaſuſim.Atriũ equorũ aut fenũ equorũ.heb.aſarſuſim חצרסו סים

Aſaſonthamar.Glarea vel lapillus commutationis: aut diuiſio ſiue ſagitta palme.i.datily. חצצון תמר

Aſbaim.Damule: vel pulchritudines:ſiue militie. הצבים

Aſbal.Ignis vetuſtatis:aut ignis defluens vel decidens. אשבל

Aſbel.Idem.

Aſbelite.Idem.p.n. אשבלי

Aſcalon.Appenſio vel ſtatera:ſiue ignis infamie. אשקלון

Aſcalona.Idem.D.

Aſcalonite.Idem.p.n. אשקלוני

Aſcenez.Ignis quaſi diſtillans vel quaſi aſpergens. אשכנז

Aſebaim.Damule:ſiue pulchritudines:aut militie. הצבים

Aſebia.Numeratio vel eſtimatio dñi:aut cogitatio dñi:ſiue artificium domini:aut feſtinatio vel ſilentium in dño. חשביה

Aſebia.Nee.9.Numeratio domini:ſiue ſilentium vel feſtinatio filii domini.heb.aſebnia. חשבניה

Aſebna.Nũeratio:ſiue feſtinatio intelligẽtis aut edificãtis. חשבנה

Aſebonias.Numeratio domini:ſiue ſilentium aut feſtinatio filii domini. חשבניה

Aſecha. Fortis: ſiue murata vel ſepta: aut ſyriace ãnulus.heb.azécha. עזקה

Aſſedim. Venationes: aut inſidie: vel latera: aut ſyriace deſtructiones. הצדים

Aſephdana. Feſtinans aut cogitans iudicium ſuum: ſiue ſilens aut computans iudicium ſuum.heb.aſebdana חשבדנה

Aſel.Prope aut iuxta:ſiue ablatio: vel ſeparatio. אצל

עֶצֶם Aſem.Os.ab oſſe:aut fortitudo:vel clauſura.ſcilicet oculorum:vel lignum eorum.

חָשֻׁם Aſem.Eſd.2.Silentium aut feſtinatio eorum.

אָסְנָה Aſemaa.Periculū:ſiue infortunium: vel rubus.heb.aſena.

עַצְמֹנָה Aſemóna.Os nunc ab oſſe:ſiue fortitudo noſtra:vel clauſura nr̃a:ſiue lignum vel conſiliū numerãtis vel preparãtis

חֶשְׁמוֹן Aſemoth.Legatio.ideſt ambaſiata:ſiue acceleratus numerus:vel feſtinata portio:aut ſilentium numeri vel portionis.heb.aſemon.

חֻשָׁם Aſſen.Silentium eorum:ſiue feſtinatio eorum.heb.aſſem

הַשֵּׁם Aſſen.1.Paralipo.11.Nomen:vel nominatus:ſiue poſitio vl' poſitus.heb.aſſem.

אָשְׁנָה Aſena.Mutatio:ſiue duplicitas: aut dormitatio: ſiue ignis nūc.

אָסְנַפַּר Aſennaphar.Periculum ſiue infortunium tauri:aut periculi incrementum.

אַשְׁכְּנַז Aſſenez.Ignis q̄ſi diſtillãs vel q̄ſi aſpergens.heb.aſcenez.

אָסְנַת Aſſenez.Gen̄.41.&.46.Periculū:ſiue infortuniū.heb.iſeneth.

אָשֵׁר Aſer.Beatitudo:ſiue felicitas.

אַסִּיר Aſer.Exo.6.Vinctus ſiue incarceratus:aut ſyriace prohibitus.heb.aſir.

יֵצֶר Aſer.1.Paralipo.7.Plaſmatio: vel anguſtians: aut ligans.heb.Iéſer.

חֲצַר גַּדָּה Aſergada.Atrium hedi eius vel felicitatis eius: aut ex hebreo & ſyro atrium inciſionis vel ſciſure.

חֲצֵרִים Aſerim.Atria:ſiue veſtibula:aut ſagitta excelſa.

חֲצֵרוֹת Aſeroth.Atria:ſiue veſtibula.

אֲשֵׁדוֹת Aſeroth.Ioſ.10.&.12.&.13.Effuſiones:ſiue decliuia:aut cãpeſtria:vel depredationes.heb.aſedoth.

חֲצַר שׁוּעָל Aſerſua.Atrium vulpis: aut fenum vulpis vel ſemite ſiue pugilli.heb.aſerſual.

חֲצַר סוּסָה Aſerſua.Ioſ.19.a.vbi dicitur bethmarchaboth & aſerſua:interpretatur atrium equi:aut fenum equi.heb.aſerſuſa.

חֲצַר שׁוּעָל Aſerſual.Atriū vulpis:vl' fenū vulpis aut ſemite vl' pugilli.

Aſphar.Plaſmatio onagri:aut feſtinatio tauri.D.

ἀσία. Aſia.Limoſa vel cenoſa.G.

ἀχαία. Aſia.ad Ro.16.In greco achaia & interp̄tatur dolor vel triſtitia.G.

ἀσιανοί. Aſiani.Limoſi vel cenoſi.G.

Aſſidei.Milui:vel herodii:aut venantes:vel inſidiantes.D.

עֲשָׂהאֵל Aſiel.Fecit deus:ſiue factura dei.

חֻשִׁים Aſim.Tacẽtes:ſiue feſtinãtes:aut ſilẽtiū vel feſtinatio maris

אֲשִׁימָא Aſima.Delictum:ſiue poſitio:aut ignis maris.

ἀσύγκριτος. Aſineretus.In greco aſyncritꝰ:& ĩterp̄tatur icõparabilis.G

הַסִּינִי Aſineus.Rubus:aut ſyriace inimicitia.

עֶצְיוֹן גֶּבֶר Aſiõgaber.lignū viri vel robuſti:aut cõſiliū viri vl' robuſti.

אַסִּיר Aſir.Vinctus:ſiue incarceratus:aut ſyriace prohibitus.

אַשּׁוּרִים Aſſyrii.Inſidiantes:ſiue beati:aut aſpiciẽtes:vel gradiẽtes.

אַשּׁוּר Aſſyrius.Idem.ſ.n.

אֲצַלְיָהוּ Aſlia.Prope dn̄m: ſiue ablatio vel ſeparatio domini.

עַזְמָוֶת Aſmáueth.Fortis mors :aut hircus vel fortitudo mortis.heb.azmáueth.

Aſmodeus.Deſtructor:vel diſſipator:aut delicti abundantia:vel peccatum abundans:ſiue ignem menſurans.D.

עַזְמָוֶת Aſmoth.Fortis mors:ſiue hircus vel fortitudo mortis.heb.azmoth.

הַסְּנָאָה Aſnaa.Rubus:aut ſyriace inimicus.

חָשׁוּב Aſob.Eſtimatus:aut numeratus:ſiue cogitatio:vel artificiū

עֲשׁוּת Aſoph.Faciens:vel factura: aut tinee.ſcilicet veſtimentorum.heb.aſoth.

עֶצֶם Aſom.Os ab oſſe:vel fortitudo:ſiue clauſura.ſcilicet oculorum:aut lignum eorum.

חֻשָׁם Aſom.Eſd.10.Silentium vel feſtinatio eorum.

אָצֶם Aſon.Feſtinatio eorum:ſiue ieiunans.heb.aſam.

ἄσσον. Aſon.Act.20.&.27.Appropiquatio vel approximatio.g.

חָצוֹר Aſor.Atrium:aut fenum.

אֵסַר חַדּוֹן Aſſoradan.Ligans acumen vel letitiam:aut ſyriace prohibens vnitatem vel nouitatem.

Aſormoth.atrium mortis:aut fenum mortis. חֲצַרְמָוֶת

Aſornóa.atrium nouum & hoc ex hebreo & ſyro.heb.aſoradatha:& ex hebreo & latino aſor nóua. חֲצוֹר חֲדַתָּה

Aſoromamſame. Tria nomina ſunt.Aſor:atrium.aut fenum.Amam.mater ſiue timor eorum:aut vlna ſiue cubitus eorum. Same auditio: vel obedientia.heb.Aſor.Amam.Same. חֲצוֹר אֲמָם שְׁמַע

Aſrael.Beatitudo dei:vel intuitus fortis:aut greſſus dei. אֲשַׂרְאֵל

Aſrael.primo Paralipo.12.adiutorium dei:ſiue atrium dei heb.azrael. עֲזַרְאֵל

Aſriel.Beatitudo dei:aut intuitus fortis:vel greſſus dei. אַשְׂרִיאֵל

Aſrielite.Idem.p.n.

Aſtaroth.Greges:ſiue diuitie: aut faciens explorationem: ſeu tinea legis. עַשְׁתָּרֹת

Aſtaroth.Nu.32.& Ioſ.16.&.18.Corone:ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis:aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth. עֲטָרוֹת

Aſtaroth.Iudi.3.Nemora:ſiue luci:aut beatitudines:vel inſidie:ſiue greſſus.heb.aſeroth. אֲשֵׁרוֹת

Aſtarothites.Greges:ſiue diuitie:aut faciens exploratione̅ ſeu tinea legis. עַשְׁתְּרָתִי

Aſtérten.Idem. עַשְׁתֹּרֶת

Aſtyages.Ciuitatis ductor:vel dux.G ἀστυάγης

Aſſub.Eſtimatus:aut nūeratus:ſiue cogitatio: vel artificiū. חַשּׁוּב

Aſub.Idem.

Aſſuerus.Princeps & caput. אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ

Aſupha.Diſcooperta:aut exhauſta: vel nudata. חֲשׂוּפָא

Aſom.Silentium ſiue feſtinatio eorū:aut ſenſualitas eorū. חֻשָׁם

Aſſur.Inſidians:ſiue beatus: aut aſpiciens: vel gradiens. אַשּׁוּר

Aſſur.1.Paralipo.2.&.4.Denigratus:ſiue ignis libertatis vel albedinis aut foraminis.heb.aſhur. אַשְׁחוּר

Aſſurim. Inſidiantes: ſiue beati: aut aſpicientes: vel gradientes. אַשּׁוּרִים

Athach.Hora tua:ſiue tempus tuum. עִתְּךָ

Athach. Heſter. 4. Percutiens: vel humilians: aut ſubiiciens. הֲתָךְ

Athaias.Hora vel tempus domini. עֲתָיָה

Athalái.Hora mea:ſiue tempus meum vel mihi. עַתְלָי

Athalia.Hora vel tempus domino. עֲתַלְיָהוּ

Attalia.Act.14.d.Augens vel nutriens.G. ἀττάλεια.

Attalus.Auctus:ſiue nutritus.G. ἄτταλος.

Athanái.Fortis:ſiue aſininus:aut donans. אֶתְנִי

Athar.Oratio:aut deprecatio. עֲתַר

Athara.Corona. עֲטָרָה

Atharoth.Corone:ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis:aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis. עֲטָרוֹת

Attath.Contritio:aut timor. חֲתַת

Athene.Sine cumulo: vel ab athena.ideſt minerua mineruales.G. ἀθῆναι.

Athenienſes.Idem.G. ἀθηναῖοι.

Athenobius.Minerue arcus.G. ἀθηνόβιος.

Ather.Siniſter:vel clauſus. אִטֵּר

Atherſátha. Diſſoluens fundamentum: vel contemplans fundamentum vel potum:ſiue turturis fundamentū: aut ex hebreo & ſyro contemplans annum vel tempus. הַתִּרְשָׁתָא

Athil.Peccati vlulatio. חֲטִיל

Athita.Peccati declinatio. חֲטִי טָא

Athmatha.Lacerta vel ſtellio.heb.amta. חֻמְטָא

Athupha. Rapina: ſiue peccati coma vel reliquie. Heb. athipha. חֲטִי פָא

Attus.Peccatum derelinquens. חַטּוּשׁ

חקוץ Attus.Nee.3.c.Spina:ſiue eſtas:aut tedium:ſiue vigilia: vł finis.heb.achus.

עוה Aua.Iniquus:ſiue peruerſus.

Auguſtus.Latinum eſt:vel ab augurio dictus:vel vt aliivolunt ab augendo.

עוים Auin.Iniqui:ſiue peruerſi.heb.auim.

עניאלי אב Auioliab.Duo nomina ſunt.Primum ani.quod interpretatur pauper:ſiue afflictus:aut reſpondens:vel cantans.alterum oliab.quod interpretatur deus meus pater:ſiue deus patris.heb.Ani.Eliab.

עוית Auith.Iniqua:ſiue peruerſa:aut temporalis.

חות יאיר Auothiayr.Oppida illumiatiōis:ſiue annũciatiōes lumis.

חורן Auran.Foramen:ſiue libertas:aut albedo.

עוץ Auſitis.Hebraice dicitur hus:& interpretatur conſiliũ aut lignum:vel ſyriace affixus:aut fixio.

עכסה Axa.Compoſita:vel adornata:aut laſciuiens:ſiue confractio vel diruptio velaminis.

אכשף Axab.Veneficus:ſiue vtiq; conterens.heb.axaph.

עזא Aza.Fortitudo:aut capra.

אסף Azab.Colligens:ſiue congregans:vel finiens.heb.aſaph.

חגבה Azaba.Locuſta:ſiue feſtũ celebrans in ea:vel gyrans in ea.heb.agaba.

חזאל Azael.Videns deum.

אסף Azaph.Colligēs:ſiue congregans:vel finiens.heb.aſaph.

חזאל Azahel.Videns deum.

עזמות Azamaueth.Fortis mors:ſiue hircus aut fortitudo mortis

עזראל Azarel.Adiutorium dei:ſiue atrium dei.

עזריהו Azarias.Auxilium domini:ſiue atrium domini.

עזזיהו Azarias.2.Paralip.31.vbi dicitur azarias & naad:interpretatur fortitudo domini.heb.azazias.

אזניה Azarias.Nee.10.Auris domini:ſiue auſcultatio dñi:vel arma domini.heb.azanias.

עזריקם Azaricam.Auxilium reſurgentis vel vindicantis: aut fortitudo vacua.

חזו Azau.Videns:aut prophetans.

אזנות Azauoth.Aures:vel auſcultationes:ſiue ſtatere: vel arma.heb.azanoth.

עזז Azaz.Fortis.

עזבי Azbi.Hyſopus:genus herbe.

עזבוק Azboth. Hircus vel fortitudo vacuitatis:aut fortis diſſipatio.heb.azboch.

זבד Azebeth.Dos:vel dotatio.heb.zabad.

עזא Azech.Fortitudo:aut capra.heb.aza.

עזקה Azecha.Fortitudo.ſiue murata vel ſepta:aut ſyriace anulꝰ.

חשם Azem.Silentium vel feſtinatio eorum.heb.aſem.

עזר Azer.Adiutorium:ſiue atrium.

עזגד Azgad.Fortis exercitus:aut fortitudo felicitatis:vel ex hebreo & ſyro fortis ſciſſura

עזי Azi.Fortis:ſiue hircus meus.

Azzi.Idem.

אחזי Azi.Nee.11.b.Videns:ſiue apprehendens.heb.ahazi.

חזיה Azia.Videns dominum.

עזיה Aziam.Fortitudo dñi:ſiue hircus dñi.heb.azia.

יחזיאל Aziel.Videns deum.heb.iaziel.

חזיר Azir.Porcus:aut ſyriace conuerſus:vel reuerſus.

מחזיאות Aziud.Videns ſignum vel litteram.heb.maaziuth.

עזיזא Aziza.Fortitudo:aut fortis.

עזמות Azmaueth.Fortis mors;ſiue hircus aut fortitudo mortis.

Azmoth.Idem.

זנוח Azone.Obliuio:ſiue abiectio:aut iſta requies vel conſolatio.heb.zanoa.

Azor.Adiutor:vel accinctus:aut ſyriace conuerſus.D.

אשדודיות Azotide.Hebraice dicitur aſdodioth:& interpretatur dep̄datrices:ſiue ignis dilectionum.

Azotii.In hebreo dicitur aſdodim:& interpretatur dep̄dantes:ſiue ignis dilectorum vel patruorum. אשדודים

Azotus.Hebraice dicitur aſdod:& interpretatur depredatio:ſiue ignis dilecti:aut ignis patrui. אשדוד

Azriel.Adiutorium dei:ſiue atrium dei. עזריאל

Azuba.Derelicta:ſiue deſerta:aut fortitudo eius in ea. עזובה

Azur.Adiutus:ſiue adiutor. עזור

Azur.Eſd.2.&.Nee.7.Calefactus: ſiue areſactus: aut ira vel calor albedinis vel foramis aut libertatis. heb.harhur חרחור

De incipientibus a littera.b.

Baal.Idolum:aut dominans:vel ſubiiciēs:aut poſſidēs בעל

Baal.Oſee.10.Vbi dicitur a domo eius qui vindicauit baal:pro eo quod in littera noſtra eſt vindicauit baal: in hebreo eſt arbel:quod interpretatur pugnauit deus: ſiue vindicauit deus:aut vltus eſt pro deo. ארבל

Baala.Idolum eius:aut dominans ei:vel ſubiecta:aut poſſeſſa:ſiue in aſcenſione:vel in eleuatione. בעלה

Baala.Ioſ.19.Inueterata;ſiue turbata:aut deſluēs.heb.bala בלה

Baaladiud.Duo nomina ſunt.primum baalath quod interpretatur ſubiecta:ſiue poſſeſſa:aut in exaltatione: vel in aſcenſione.alterum Iud.quod interpretatur laudans:ſiue confitens.heb.baalath.& Iud. בעלתי הוד

Baalath.Subiecta:ſiue poſſeſſa: aut in exaltatione: vel in aſcenſione. בעלת

Baalberith.Idolũ federis vel pacti:aut ſubiiciēs vel poſſidens fedus vel pactũ. בעל ברית

Baalpharaſim.Idolũ diuiſionum:aut ſubiiciens vel poſſidens diuiſiones. בעל פרצים

Baalgad.Idolum fortune vel felicitatis ſeu exercitus:aut ſubiiciens ſiue poſſidens felicitatem vel exercitum:aut ex hebreo & ſyro idolum ſciſſure. בעלגד

Baalia.Idoli dominus.ideſt deus idoli: vel ſubiiciens aut poſſidens dominus:ſiue in aſcenſu:vel in cenaculo בעליה

Baalim.Idola:ſiue dñantes:aut ſubiiciētes vel poſſidentes בעלים

Baalim.Oſee.2.Vbi dicitur & non vocabis me vltra baalim:interpretatur Idolum meum: ſiue dominans mihi: aut ſubiiciens vel poſſidens me.heb.baali. בעלי

Baalmeon.Idolum habitaculi:vel idolum ex pctō:aut ſubiiciens ſiue poſſidēs habitaculũ: vel dñium ex peccato. בעלמעון

Baaloth.Subiecte:ſiue poſſeſſe:vel in aſcenſione. בעלות

Baalthamar.Idolũ palme:aut ſubiiciēs vel poſſidēs palmā & accipitur hic palma pro arbore:aut idolũ cōmutatiōis: ſiue ſubiiciens aut poſſidens commutationem. בעלתמר

Baana.In reſponſione: ſiue in afflictione: aut in cantico: vel ſyriace deprecatio. בענה

Baana.1.Paralip.9.In motu.heb.banaa. בנעא

Baani.Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea. heb.bani. בני

Baaſa.In factura:ſiue in tinea:aut in cōpreſſiōe:vel ſcrutationē tollēs. בעשא

Babel.Confuſio:vel commixtio. בבל

Babylon.Idem.

Babylonia.Idem.

Babylonii.Confuſi:vel commixti.

Bachachar.Vacua vel inanis viſitatio aut matutinatio vel vapulatio:aut inanis vacca. heb.bachbachar. בקבקר

Bachanai.Miſer ſiue pauper filius meus:aut paupertas vel humiliatio filii aut intelligentie vel edificationis. heb. machbanai. מכבני

Bachenor.Ebrius:vel vinoſus.G. βακχήνωρ

Bachides.Idem.G. βακχίδης

Badacher.In compunctione:ſiue in tranſfixione:aut in cōfoſſione:ſiue vectis frigiditatis:vel ſola frigiditas. בדקר

בדד Badad.Solitarius:siue in mammilla:vel in dilectione.
Badadi.Idem.heb.badad.
בדיה Badaias.Solus dominus:vel vectis domini.
בדן Badan.Vectis:vel solus:aut in iudicio.
בגתה Bagatha.In torculari.
בגתן Bagathan.In torculari:aut cibum tribuens.
בעלים Bahalis.In letitia:siue in arrogantia.
Bahem.In eis:vel cum eis.D.
בחורים Bahurim.Electi:siue iuuenes:aut in foraminibus vel in libertatibꝰ.
בלהה Bala.Inueterata:siue turbata:aut defluens.
בעלה Bala.Ios.15.Idolũ eius:aut dñans ei:vel subiecta:aut possessa:siue in ascensione:vel in eleuatione.heb.baala.
בלע Bála.1.Paralip.5.Deglutiens:aut destruens.
בלהה Ballaa.Inueterata:siue turbata:aut defluens.
בעלת Balaad.Subiecta:siue possessa:aut in exaltatione:vel inascẽsione.heb.baalath.
בלעם Baalam.Vetustas populi:vel absq; populo: siue deuoratio aut destructio eorum.
בלהן Balaan.Inueteratus:siue turbatus.
בעלחנן Balaana.Idoli gratia vel donum : siue possessio gratie vel doni.heb.báalanan.
בלהן Balaanan.Inueteratus:siue turbatus.heb.balaan.
בלק Balach.Inuoluens:aut destruens:vel cum lambente:aut syriace cum percutiente.
בלע Bálach.Geñ.36.Deglutiens:vel destruens.
בלאדן Baladam.Absq; imperio:vel absq; iudicio:aut vetustas imperantis vel iudicii.heb.baladan.
Baladan.Idem.
בלהן Balam.Inueteratus:siue turbatus.heb.balan.
בעלחנן Bálanan.Idoli gr̃a vel donũ:aut possessor gr̃e vel doni.
בעלחצור Bálasor.Idoli atriũ vel fenũ:aut posessor atrii vel feni.
בלדד Baldath.Vetusta dilectio vel mammilla : siue inueteratus motus:aut absq; motu:siue absq; dilectione vel mammilla.heb.baldad.
בלע Bále.Deglutiens:vel destruens.
Baleite.Idem.plu.nu.
בעלידע Baliada.Idolũ aptũ vel manifestatũ:siue possessor scientie
בעלות Baloth.Subiecte:vel possesse:aut in ascensione.
בעלשלישה Balsalisa.Idolũ tertiũ:aut idolũ ducis vel principis siue possessor triũ:aut posessor ducatus vel principatus.
בלטשאצר Balthasar.Abscondite thesaurizans:siue in malleatore thesaurizans:vel occulte portans angustiam.
בלשאצר Balthasar.Dañ.5.&.7.&.8. Non portans angustiam : vel non thesaurizans:aut ex syro & hebreo scrutator thesauri.heb.balsasar.
במות Bamoth.Altaria vel excelsa:siue in morte.
במותבעל Bamothbáal.Altaria vel excelsa idoli:aut in morte idoli.
בענא Bana.In responsione:siue in afflictione:aut in cantico: vel syriace deprecatio.heb.baana.
Banaa.Idem.heb.baana.
בנעא Banaa.1.Paralip.8.In motu.
בניהו Banái.Filius domini:aut intelligentia domini:siue edificatio domini.heb.banaia.
Banaia.Idem.
Banaias.Idem.
בני Báne.Filii:aut edificantes:siue intelligentes.
בניה Banea.Filius dñi:aut intelligentia vel edificatio domini.
Baneas.Idem.
בנייעקן Baneiaacan.Filii tribulationis vel laboris:aut edificatores tribulationis vel laboris:vel intelligentes tribulationem vel laborem.
בני Bani.Filius meus:aut edificatio vel intelligentia mea.
Banni.Idem.

Bannia.Filius dñi:aut intelligentia vel edificatio dñi. בניה
Bannia.Esd.10.Nutrimentum domini:siue arma domini.heb.zania. זניה
Baniel.Gratia dei:siue requies aut mĩa dei.heb.haniel. חניאל
Baninu.Filii nostri:aut edificatores nostri:siue intelligentes nos. בנינו
Bara.incendium:siue expurgatio:aut pastus vel iumentum:siue insipientia:vel in vigilia. בערה
Bara.1.Paralip.8.b.In societate:siue in malicia aut in vlulatione:vel in pastu.heb.baraa. ברעה
Barrabas.Filius patris vel magistri : aut filius confusionis vel ignominie.D.
Barach.Fulgur:siue in vanum:vel in vacuum. ברק
Baracha.Benedictio:aut genuflexio. ברכה
Barachel.Benedicens deum:aut genuflectens deo. ברכאל
Barachia.Benedicens dominum:aut genuflectẽs domino ברכיה
Barachias.Idem.
Barad.Grando:siue in descensu:aut in imperio. ברד
Baraia.Creatura domini:siue impinguatio aut electio domini:siue in visione. בראיה
Barasa.In egestate:aut filii plasmatio:siue i cursu:vel in bñplacito.D.
Bared.Grando:vel in descensione:aut in imperio. ברד
Baria.Sera:vel vectis:siue fugitiuus:aut in odore. בריח
Baria.1.Paralip.7.&.8.&.23.In malo:siue in clamore:aut in vlulatione:vel in pastu. בריעה
Barieu.Maleficus:vel magus:siue in nequitia.D.
Bariona.Filius colũbe:ex syro & hebreo.D.
Barnabas.Filius prophete:vel filius consolationis .D.
Barsabas.Filius reuersionis vel conuersionis:aut filiꝰ quietis:seu filius iuramenti.D.
Barthimeus.btũs hiero . dicit ꝙ corrupte legitur:& debet scribi barsemeꝰ:qđ syriace interp̄tatur filiꝰ cecꝰ:vel filius cecitatis.D.
Bartholomeꝰ.Filiꝰ suspẽdentis aquas.D.
Baruch.Bñdictus:siue genuflexus. ברוך
Barzaith.Filius anguli:aut puritas anguli : siue frumentũ anguli. ברזית
Basa.In malo:siue in socio:aut in clamore:vel in pastu:siue in cõfractiõe.heb.bara. ברע
Basaia.In factura dñi בעשיה
Basan.In dente:siue in ebore:aut in mutatione:vel in somno seu in dormitatione:aut confusio:vel ignominia. בשן
Baschama.Confusio vel erubescentia ire vel caloris.D.
Baschath.Masa:siue inflatio:aut i angustia:vel in effusiõe. בצקת
Basemath.Aromata:vel confusio mortis:aut in desolatiõe siue in positione:aut in nominibus. בשמת
Bathuel.Filiatio dei:aut mẽsura dei:vel desertum dei. בתואל
Bauranites.Eligens aq̃s:aut eligẽs quis.heb . bauramites. בחרומי
Bazatha.Cõtẽptꝰ:vel despectus:siue dep̄datio:aut in oliua vel syriace deprecatio. בזתא
Baziothia.Cõtẽptꝰ vel despectiões eius:siue prede eiꝰ:aut in oliua domini. בזיותיה
Bean.In afflictione:vel in responsione:aut scrutatio earũ: בען
Bebai.Pupilla:siue concauus:aut vacuus. בבי
Becbecia.Euacuatio vel dissipatio dñi:siue laguncula dñi. בקבקיה
Bechetia.Idem.heb.becbetia.
Bechecias.Idem.heb.becbecia.
Bécher.Primogenitus:aut primitie:siue in ariete. בכר
Becherite.Idem.plu.nu.
Bechin.In ve.i.in luctu vel in miseria.syrũ est. heb. beuai. בני
Béchor.Primogenitus:vel primitie:aut in ariete. בכר
Bechor.1.Reg.9.primogẽitura:ł primitie.heb.bechorath בכרת
Bechuc.Vacuitas:aut euacuatio:vel dissipatio : siue laguncula.heb.becbuc. בקבוק
Bedan. Vectis:vel solus:siue in iudicio. בדן
Beélphegor.Idolum hiatus vel aperture. בעלפעור
Beelphegor.Ios.22.In hebreo est fogor : & interpretatur apertura:vel hiatus. פעור

בַּעַלְמְעוֹן Beélmeon. Idoli habitaculum: vel idolum de peccato: aut poſſeſſio habitaculi: vel poſſeſſio ex peccato.
בַּעַל צְפוֹן Beélſephon. Idolum aquilonis: vel idolum occultum: aut idolum ſpecule: vel poſſeſſor aquilonis vel ſpeculationis aut ſecreti.
בַּעַלְטְעֵם Beéltheem. Idolum ſiue poſſeſſor ſaporis vel guſtus aut rationis vel eloquii.
בַּעַלְזְבוּב Beélzebub. Idolum muſcarum: vel poſſeſſor muſcarum.
בְּאֵרָה Beera. Puteꝰ: ſiue explanatio vel declaratio: aut in luce eiꝰ.
בְּאֵרִי Beeri. Puteus: ſiue explanans: aut declarans: vel in luce: ſiue in leone.
בְּאֵרוֹת Beeroth. Putei: ſiue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus'.
בְּגוַי Begoai. In corpore meo: ſiue in gente: aut ſyriace intrīſecꝰ
Beguai. Idem.
Beggui. Idem.
בְּהֵמוֹת Behemoth. Quadrupedia: ſiue in ipā mors: aut ī tumultu.
בֵּל Bel. Vetuſtus: aut nihil: ſiue defluens.
בֶּלַע Béla. Deglutiens: ſiue deſtruens.
חֵלֶף Béleb. Mutatio: ſiue tranſitus: aut perforatio. heb. héleph.
בִּלְגָּה Belga. Refrigeriū: vel confortatio: aut vetuſtas vultus.
בִּלְגַּי Belga. Nee. 10. Refrigerium: ſiue confortatio: aut vetus vallis. heb. belgai.
בִּלְגָּה Belgi. Refrigeriū: ſiue confortatio: vel vetuſtas vultus. heb. belga
בְּלִיַּעַל Belial. Peruerſus: vel abſqꝫ iugo: ſiue non aſcendens.
Belma. Nihilum: aut vetuſtas nimia. D.
בִּלְשָׁן Belſan. In lingua: aut in detractione: ſiue vetuſtas dētis: aut vetus ebur: vel ſyriace ſcrutans.
Belſar. Idem. heb. belſan.
אָבֵל הַשִּׁטִּים Belſatim. Luctus deuiationum ſiue expanſionum: aut luctus ſpinarum vel minarum. heb. abélſatim.
אֶלְתְּקֵן Belthecen. Dei correctio: ſiue dei preparatio. heb. elthecen
בֵּן Ben. Filius: vel edificans: aut intelligens.
בֶּן אֲבִינָדָב Benabinadab. Filius patris ſpontanei: aut filius patris vouentis vel principis.
בֶּן הֲדַד Benadab. Filius ſonitus vel clamoris: aut filius dilecti vel patrui ſiue mammille. heb. benadad.
בֶּן חַיִל Benáil. Filius fortitudinis vel exercitus: aut filius diuitiarū vel antemuralis ſiue doloris.
בֶּן דֶּקֶר Bendéchar. Filius compunctionis vel tranſfixionis.
בֶּן חֶסֶד Benéſeth. Filius mīe vel opprobrii. heb. beneſed.
בֶּן גֶּבֶר Bengíber. Filius viri: aut filius robuſti vel potentis.
בֶּן הִנֹּם Benhennon. Filius diuitiarum ſuarum: aut filius decipientis vel contriſtantis eos. heb. benhennom.
בֶּן חוּר Benhur. Filius libertatis vel foraminis aut albedinis
בָּנִי Beni. Filius meus: aut intelligentia ſiue edificatio mea.
Benni. Idem.
בִּנְיָמִין Beniamin. Filius dextere.
מִנְיָמִין Beniamin. 2. Paralip. 31. c. vbi dicitur eden & beniamin interp̄tatur de dextera: ſiue p̄paratio dexteṙ. heb. mēiamin
בִּנּוּי Bennoi. Edificatio: aut filiatio: ſiue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.
בְּנוֹ Bennon. Filius eius: aut edificatio vel intelligētia eiꝰ. heb. beno.
בֶּן אוֹנִי Benoni. Filius doloris mei.
בְּנוֹת Benoth. Filie: ſiue intelligentie: vel edificationes.
בָּנוּי Bennui. Edificatio: vel filiatio: ſiue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.
בֶּן זוֹחֵת Benzoeth. Filius ſeparationis: aut filius iſtius formidinis vel contritionis.
בְּעֹן Beon. In afflictione: vel in reſponſione: aut in cantico: vel ſcrutatio earum: aut ſyriace deprecatio.
בְּעוֹר Beor. Incendium: vel expurgatio: aut inſipiēs: ſiue iumētū vel paſtus.
בְּאֵרָה Bera. Puteꝰ: ſiue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

Berchameth. Puteus vel declaratio celſitudinis aut ſaculationis: ſiue in luce excelſa. heb. berrameth. בְּאֵר רָמַת
Bercos. Filius conciſionis vel ſeparationis. בַּרְקוֹס
Berea. Puteus eius: vel filia eius: aut declaratio eius. D.
Beri. Filius meus: ſiue purꝰ: vel electꝰ: aut frumentū meum בְּרִי
Beri. Geñ. 46. Vigil. vel ſuſcitatꝰ: aut effūdens: ſiue denudans: vel ciuitas mea: aut ſyriace inimicus. heb. heri. עֵרִי
Beria. In malo: ſiue in clamore: aut in vlulatione: vel ī paſtu בְּרִיעָה
Beria. 1. Paralip. 7. In malo. בְּרִיעָה
Berith. Pactum: ſiue fedus. בְּרִית
Bernice. Grauis victoria: vel pondus victorie. G. Βερνίκη.
Beroea. Grauis: vel ponderoſa. G. Βέροια.
Beroenſis. Grauis vel ponderoſus. G. Βεροιαῖος.
Beromi. Filius caloris vel indignationis: aut puritas ſiue frumentum indignationis: vel fugiens aquam. בַּרְחֻמִי
Beroth. Putei: ſiue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus. בְּאֵרוֹת
Beroth. 2. Regum. 8. Putei: ſiue pacta: vel puritas: aut cupreſſus. heb. berothai. בֵּרֹתַי
Berotha. Idem. ſ. n.
Berothite. Putei: ſiue explanationes: vel declaratiōes: aut ī luminibus. בְּאֵרֹתִים
Berothites. Idem. ſ. n.
Berothites. 1. Paralipo. 11. interpretatur puteus ſiue pactū: vel puritas: aut cupreſſus. בֵּרֹתִי
Berſa. In malo: vel in iniquitate: ſiue in condemnatione: aut filius reſpiciens. בִּרְשַׁע
Berſábee. Puteus iuramenti: ſiue puteus ſaturitatis aut puteus ſeptimus. בְּאֵר שֶׁבַע
Berſábe. 2. Reg. 11. & 12. & 3. Reg. 1. & 2. & p̄s. 50. Filia iuramenti vel ſaturitatis: aut filia ſeptima. heb. bethſibe. aut filia potētis. heb. bethſūe. בַּת שֶׁבַע
Berſabee. 1. Paralipo. 3. Filia ſaluationis vel exclamatiōis. בַּת שׁוּעַ
Berſan. Domus tumultus: aut domus opulētie. heb. bethſā. בֵּית שְׁאָן
Berzelai. Ferreus: aut ex ſyro & hebreo filius contemptus בַּרְזִלַּי
Beſai. Oua: ſiue cenoſus: vel hūidꝰ: aut ī naui. vl̄ deſpectꝰ בֵּצַי
Beſai. Nee. 7. e. conculcatio ſiue contemptio vel deſpectꝰ. בֵּסַי
Beſechat. maſſa: ſiue inflatio: aut in anguſtia: vel in effuſiōe בִּצְקַת
Beſee. Conculcatio: ſiue contemptus: vel deſpectus. בֵּסַי
Beſellam. In pace: vel in retributione: ſiue decoctio eorum בִּשְׁלָם
Beſeleel. In vmbra dei. בְּצַלְאֵל
Beſluth. In vmbris: aut in aſſatiōe: vel ſyriace in oratione. בַּצְלוּת
Beſodia. In ſecreto domini: ſiue in conſilio domini. בְּסוֹדְיָה
Beſor. Euāgelizatio: ſiue icarnatio: aut in boue: vel ī muro. בְּשׂוֹר
Beth. Domus. D.
Bethacirem. Domus vinee: ſiue domus cognitionis eorū: aut domus agni eorum. בֵּית הַכֶּרֶם
Bethaphúa. Domus pomi: vel domus inflationis. בֵּית תַּפּוּחַ
Bethagla. Domus feſtiuitatis vel reuolutionis eius. בֵּית חָגְלָה
Bethaiſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum. בֵּית הַיְשִׁימוֹת
Bethamoth. Domꝰ fortitudīs mortis. heb. bethazmoth. בֵּית עַזְמָוֶת
Bethanan. Domus gratie ſiue miſericordie vel doni. בֵּית חָנָן
Bethanath. Domꝰ cātici vel rn̄ſiōis: aut domꝰ afflictionis. בֵּית עֲנָת
Bethania. Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cātici: ſiue domus gratie domini. D.
Bethanim. Robuſti vel fortes: aut munera: ſiue fortitudo maris. heb. ethanim. אֵתָנִים
Bethanite. Domus cantici vel reſponſionis: aut domus afflictiōis. בֵּית עֲנָת
Bethanoth. Idem.
Betharaba. Domus planiciei: ſiue domus ſuauitatis aut domus fideiuſſionis: ſiue domꝰ veſpertina: aut domꝰ ſalicis. בֵּית הָעֲרָבָה
Betharam. Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum. בֵּית הָרָם
Betharam. Nume. 32. Domus montis vel pregnantis: ſiue domus cantantis vel preconizantis. heb. betharan. בֵּית הָרָן
Betharan. Idem.

בֵּיתהָרָם Betharan.Ioſ.15.Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum.heb.betharam.

בֵּיתאָוֶן Betháuen.Domus vanitatis vel doloris:aut domus fortitudinis vel iniquitatis.

בֵּיתאֵל Bethauen.Ioſ.8.In hebreo habetur bethel. quod interpretatur domus dei.

בֵּיתבָּרָה Bethbera. Domus filii eius: ſiue domus electa: aut domus puritatis vel frumenti eius.

Bethbeſſe.Domus confuſionis: vel domus erubeſcētie.D.

בֵּיתכַּר Bethchar. Domus agni: ſiue domus cognitionis: aut domum fodiens.

בֵּיתדָּגוֹן Bethdagon.Domus frumenti:vel domus piſcis.

בִּטְחָה Béthe.Fiducia:vel confidentia:aut in linitione.

בֵּיתאֵל Bethel.Domus dei.

בֶּתֶר Bethel.Cāti.2.Diuiſio:ſiue in turture:aut in exploratione vel contēplatione:aut ſyriace poſterior.heb.bether.

בֵּיתעֵמֶק Bethémech.Domus vallis vel profunditatis.

בֶּטֶן Béthen.Venter:ſiue terebinthus.

בֵּיתבָּרְאִי Betherai.Domus creatoris mei:aut domus ſanitatis vl̄ pinguedinis ſiue electionis mee.heb.bethberai.

Bethphage.Domus oris vallium:vel domus bucce vallis:ſiue domus ficuum.ſ.precoquarum.D.

בֵּיתפֶּלֶם Bethphalech.Domus liberatiōis vel expulſionis:aut ex hebreo & ſyro domus vomitus.heb.bethphalet.

Bethpheleth.Idem.

בֵּיתפַּצֵּץ Bethpheſes.Domus diuiſionis vel confractionis.

בֵּיתפְּעוֹר Bethphogor.Domus hiatus:ſiue domus aperture.

בֵּיתגָּדֵר Bethgader.Domus muri vel macerie.

בֵּיתגָּמוּל Bethgamul.Domus retributionis: ſiue domus ablactationis:aut domus cameli.

בִּתְיָה Bethia.Filia domini:vel menſura domini.

בֵּיתהַיְשִׁימוֹת Bethieſimoth.Domus deſolationum:aut domus repoſitionum vel nominationum.

בֵּיתלְבָאוֹת Bethlebaboth.Domus leenarum:aut domus cordis littere vel ſigni:ſiue domus venientibus.heb.bethlebaoth.

בֵּיתלֶחֶם Bethleem.Domus panis:ſiue domus belli.

בֵּיתהַלַּחְמִי Bethleemites.Idem.

הַלַּחְמִי Bethleemites.1.Paralip.20.panis:aut pugna.heb.leemites

בֵּיתמַעֲכָה Bethmacha.Domus cōpreſſa vel cōtrita:aut domus fixa.

בֵּיתמָעוֹן Bethmaon.Domus habitaculi:vel domus ex peccato.

בֵּיתמַרְכָּבוֹת Bethmarchaboth.Domus quadrigarum:ſiue domus amaritudinis extincte.

בֵּיתנִמְרָה Bethnemra.Domus pardi:ſiue domus rebellionis vel amaritudinis:aut domus commutationis.

בְּטֹנִים Bethonim.Ventres:ſiue terebinthi.

בֵּיתחוֹרֹן Bethoron.Domus ire:ſiue domus libertatis aut foraminis vel albedinis.

בַּתְרוֹן Bethoron.2.Reg.2.Diuiſio:ſiue in exploratiōe ipſius:aut filia cantici:vel ſyriace poſterius.

בֵּיתרָפָא Bethrapha.Domꝰ ſanitatis vl̄ medicīe:aut domꝰ laxatiōis.

Bethſaida.Domus frugum vel cibariorum:aut domus venatorum vel inſidiantium.D.

Bethſaida.Ioannis.5.Domus effuſionis.ideſt locus vbi aque pluuiales cōfluebant.In greco ſcribitur betheſda.D.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſámes.Domus ſolis:vel ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſamite.Idem.

בֵּיתהַשִּׁמְשִׁי Bethſamites.Idem.

בֵּיתשָׁן Bethſan. Domus dentis vel eboris: aut domus mutationis vel dormitionis.

בֵּיתשְׁאָן Bethſan.3.Reg.4.&.1.Paralip.7.Domus tumultus: aut domus opulentie.

Bethſean.Idem.

Bethſeca.Domus deuiationis:aut domus extenſionis:ſiue domus ſpine.heb.bethſeta. בֵּיתהַשִּׁטָּה

Bethſémes.Domus ſolis:aut ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii. בֵּיתשֶׁמֶשׁ

Bethſemite.Idem.

Bethſimon.Domus deſolationum: ſiue domus repoſitionum vel nominationum.heb.bethſimoth. בֵּיתהַיְשִׁימוֹת

Bethſimoth.Idem.

Bethſor.Domus rupis vel fortitudinis:ſiue domus plaſmationis:aut domus obſidionis vel vinculi. בֵּיתצוּר

Bethſur.Idem.

Bethſura.Idem.D.

Bethuc.Vacuitas:aut euacuatio: vel diſſipatio:ſiue laguncula.Heb.becbuc. בַּקְבּוּק

Bethúlarma.Duo nomina ſunt.Bethul.virgo.Arma.Anathema:vel rete ſiue retiaculum: aut dedicatum vel conſecratum.ſ.deo. בְּתוּלחַרְמָה

Bethulia.Virgo dñi:aut domus parturiens dominum.D.

Bethzachara.Domus memorie vel recordationis.D.

Bethzecha.Domus tribulationis: ſiue domus cōpedũ aut domus cōflationis: vel ex hebreo & ſyro domus vtris.D.

Bézech.Fulgur:ſiue in compedibus. בֶּזֶק

Biblii.Termini:vel cōfinia:aut terminꝰ maris.heb.gibli. גְּבָלִים

Bithalaſſum. In greco eſt dithalaſſum quod interpretatur duo maria ſiue diuerſa maria:quod in nauigatione vix ſine periculo euenire ſolet.G. διθάλασσα

Bithynia.Violenta properatio.G. βιθυνία.

Blaſtus.Germinans vel producens.G. βλαστός

Boanerges.Beatus hieronymus dicit ꝙ debet ſcribi banereem.quod interpretatur filii tonitrui.

Bocci.Vacuus:aut diſſipatio:ſiue in vomitu. בֻּקִּי

Boccíau.Euacuatio vel diſſipatio domini. בֻּקִּיָּהוּ

Bóchor.Primogenitus:vel primitie:ſiue in ariete. בֶּכֶר

Bochri.Idem. בִּכְרִי

Bochru.Idem.

Bóem.Pollex:ſiue in eis.heb.Bóen. בֹּהֶן

Bonni.Filius meus:aut edificans:ſiue intelligens. בָּנִי

Bonni.Nee.9.Edificans me: ſiue adoptans aut intelligens me.heb.banani. בְּנָנִי

Bóoz.In fortitudine:aut in hirco. בֹּעַז

Borith.Herba in qua eſt acrimonia ſaponis. בֹּרִית

Boſes.Cenum:aut in ipſo flos:ſiue in ipſo reſpiciens. בּוֹצֵץ

Bóſphorus.Hebraice dicitur ſepharad: & interpretatur liber ſiue codex deſcendens vel imperans:aut finis vel conſumatio deſcenſionis vel imperii. סְפָרַד

Bóſor.Munitio:aut vindemia:ſiue ablatio:vel prohibitio: aut in anguſtia:vel in tribulatione. בֶּצֶר

Boſra.Idem. בָּצְרָה

Boſram.In grege eius:aut in diuitiis:ſiue i tinea legis: vel in tinea explorationis.heb.beaſthara. בְּעֶשְׁתְּרָה

Breſith.Primus liber legis:& interpretatur in principio: more hebreorum qui libros ab eorum principiis quādoqꝫ denoīare ſolēt.Grece vero appellatur geneſis.i. gñatio eo quod ibi generationes celi & terre continentur.

Brie.In malicia:vel in ſocietate:aut in clamore:ſiue in vlulatione:vel in paſtu. בְּרִיעָה

Brieſte.Idem.

Bubáſtus.Os conculcationis vel contemptus ab ore.heb.(pubaſtus. פִּיבֶסֶת

Bugeus.Iactator.G. βουγαῖος.

Bul.Germen:ſiue vetuſtas:aut defluens. בּוּל

Buna.Edificans:ſiue intelligens:aut adoptans. בּוּנָה

Buz.Contemptus:ſiue depredatus. בּוּז

Buzi.Idem.

Fo.
A 5.11.82.84
Ab 88
Abalienare 97
Abdita 44.
Aberrare 94
Abies 19.
Abietes 19
Abiicere.25.26.40 58.60.85.94.95. 131.162
Abiectio 25
Abiectum eſſe 109
Abigere 104.116
Abintus 129
Abire 18.35.48
Abyſſus 169
Ablactare 25.
Ablata 95
Abominabilē fieri. 58.168.
Abomīari.25.140. 167.171
Abominatio.23.31. 100.168.171
Abortire. 25.101
Abradere.107.142
Abbreuiare 142
Abbreuiatio 55
Abſcindere. 21.25. 79.87.
Abſciſſio 23
Abſcōdere.42.58 74.77.89.118.119 .137.
Abſcondita.58.110 111.118.157
Abſcondite 15.80. 82.
Abſconditi 110
Abſcōditorū repertor.129.
Abſcōditū.43.110. 118.157.161.
Abſconſio 42.110.
Abſinthiū 84
Abſit 47
Abſorbere 15.82 154.167
Abſorbens 168
Abſq;.12.15.16.39. 82.
Abſq; filiis 122
Abſq; iugo 15
Abſq; ulla cauſa 9
Abſq; liberis eē.161
Abſq; tēpamēto 171
Abſtergere. 91
Abſtinere 97
Abſtrahere.29.92 94.105
Abſumere 109
Abūdans.146.165.
Abundare 158
Abundare deliciis 112.162.
Abundanter 71
Abundantes 146
Abundantia.29.76 155.162
Abuti 58.117
Ac 37
Acathes 155
Accedens 143
Accederē.11.94.143
Accelerare 12.29.95
Accendere. 88.138

Fo.
Aceptabulum.142
Aceptabula 142
Accerſere 40
Aceruus 21.23.94 95.116.124.147. 159.170.
Acetum 50
Accidens 143
Accidere. 9.143.
Accidentia 143
Acies. 126
Acies ordinate 27
Accictus.21.43.45
Acinere mūdare.32
Accingere.3.41.43 165
Accingere.ſ.ad prelium.21.
Acinus 38.55
Accipe.84.103.138
Accipe cibaria.73.
Accipere ī fidē.122.
Accipere pſonā.103
Accipe uxorē. 103.
Accipiter 101
Accolam eſſe 22
Acqeſcere.1.59.60. 108.164.
Acquirere.124.141
Accubare.79.146.
Accubatio 146
Accubitus 106
Acuere. 43.83.165.
Acus 54
Accuſare.84.144 146
Accuſatio 104
Acuta 43
Acutiſſia petra.135.
Ad.5.11.80.82.118
Adam 2
Ad amaritudinē adducere.91
Adamas. 35.164.
Adar 2
Addecimare. 125
Adeps.48.72.126.
Adequare.30.157.
Addere.65.109.133
Adeſſe 119
Ad dexteram declinare.64
Adherere.27.42. 56.82.104.109. 136.157.
Adhibere 113
Adhuc 5.112.113
Ad dicendū 7
Adiicere 65
Adinuentiones.66. 116.117
Adipes 48
Ad iracundiā concitare.77.91
Ad iracundiam prouocare.91.
Additamenta 65
Adiungere.82..101. 109.136.143
Adiurare 60.115.
Adiutoriū.115.135.
Adiuuare.66.103. 109.115.119.132. 156.170
Ad laudandum 61
Adoleſcens 100

Fo.
Adoleſcētia.55.64 100.110.
Adoleſcentula 100
Adolere 140
Ad me 5
Admirabile 2
Admirari 54.127. 154.156.
Admonere 58
Adonis 171
Ad paucitatem redigere.90.
Adorare.104.159. 170.
Adoratio 159
Ad ſiniſtram pergere.164
Adſum 36
Adſunt 36
Adducere. 12.64. 69.92.94.95.111. 117.
Aduena 70
Aduenam eſſe 22
Aduene 22
Aduenire 87.94
Aduerbiū iurādi 46
Aduerſarii.36.115. 154.160.
Aduerſarius.114. 140.160
Aduerſatrix 157
Aduerſum 93
Aduerſus.80.118. 119.
Adueſperaſcere.122
Ad uictum neceſſarium.46.
Ad uitā ptinēs. 46
Ad uitā reſuare.46
Adulari 49
Adulterare 92
Adulteria 92
Adunare 154
Aduolare 114
Adurere 54
Aduſtio 73
Aer corruptus 157
Aereus color 44
A facie 129
Affectus 161
Afferre. 11.12.60. 103.117.
Afferens ſemen.41
Affigere. 68.112
Affinitatem contrahere.57
Afflictio.4.83.120. 121.151.
Affligens uel depopulans.65
Affligere 60.65.69 83.94.100.108. 113.120.121.170.
Affligi 80.126
Affluere. 95.127
Ager.18.49.60.61 156.
Agger.47.50.67. 108.135.
Agere 124
Agere predas 132
Agitare 96
Agitatores 19
Agglutinare 27
Agmen 1.66

Fo.
Agmina 50.123
Agna 79.144
Agne 73
Agni 58.73.78.79
Agnitio 34.99
Agnoſcere 61.99
Agnus.29.58.73. 78.79.149.157
Aggrauare 72
Aggrediar 63
Agri 157
Agricola 5.60
Agricole 5
A.interiectio 2
Aiunt 92
Ala.1.25.76.155
Alba 81
Albe 81
Albi 81
Albugo 15.150
Album eſſe 81
Albus 44.81
Ale 76
Alleluya 34
Alere 46.73
Alleuiare 141
Alexandria 92
Allia 158
Allidere 86.101.150 153
Allidere manu 110
Aliena 99
Alienare.39.41.99
Alienatio 99
Aliene 99
Alieni 39.99
Alienigena 99
Alienum facere 99
Alienus 39.99
Alligandum 39
Aligare 43.122
Alimonia 83
Alioquin 6
Aliqua res 85
Aliquid 85
Aliquis 87
Aliquod 27
Alliſio 9.101
Alium 158
Alius 5
Aloe 2
Altare 26.38
Altaria 38.141.
Alter 3.4.165
Altera 3
Altera die 87
Alter ignotus 128
Altilia 1.
Altiſſimus 117
Altitudines.16.66
Altitudo. 19.20. 140.148.150
Altum 148
Alueus 155
Amabilis 2.77
Amantes 28
Amantiſſimus 61
Amara 91
Amare 2.112
Amaricare 91
Amariſſimi 91
Amariſſimus 91
Amaritudinē inferre.85
Amaritudines 91
Amaritudo.84.91

Fo.
Amarum 91
Amarum eſſe 91
Amatores 62
Ambire 154
Ambulantes 35
Ambulare.11.31.35. 64.157
Amantes 28
A me 89
Amen 6
Amentia 156
Amethiſtus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicicias inire. 42
Amicire 115
Amicum eſſe 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilectiones.2.
Amouere.23.32.33. 94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Ampli⁹.71.113.145. 146.147
Amputare.40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Anguli.38.61.105. 125.128.129.142
Anguli pro principibus 128
Angulus.31.59.76. 128.129.142
Anguſta 165
Anguſtare ſiue arctare.2.
Anguſtia. 28.122. 134.135.138.142. 155.
Anguſtiare.29.134 137.
Anguſtiari 68
Anguſtie. 68.90. 106.135.
Anguſtum 135
Anguſtus 134
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante.86.93.111.128 129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Anteq̄ 59.129
Anticipare 3.138
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139

Fo.
Antiquus.70.125. 159.
Antra. 95.114.138
Annuere 70.144
Annulus 57.115
Annunciare.19.38. 93.110.
Annuncians 19.
Annunciationes 80
Anus 58
Annus 62.165.
Anxiari 115
Apparere.66.145.
Apedno 8
Appellare 143
Appendere.73.167 170.171.
Apertio 150.152
Aper 45
Aperire.17.24.127 129.152.144
Apes 27
Apertura 132
Aperture 131
Apis 27
Applaudere 147
Applicare. 59.94 104.122.143.
Applicari 82
Apponere.82.158. 159
Appreciare 123
Appreciari 68
Apprehendere.3.17 45.83.84.104. 154.156.171
Apprehenſio 104
A principio 29
Appropiquare.94 143.170
Appropiquatio 145
Apud 5
Aqua 87
Aque 87
Aque calide 64
Aque ductus 118
Aquila 104
Aquile 104
Aquilo 157
Aquilonaris 157
Arabes 123
Arabia 123
Arrabo 123
Arare 55.111.
Aranea 116
Aratio 55
Aratra 11.
Aratrum 55
Arbitrari 30
Arbitri 127
Arbor 7.160
Arbores 160.
Arbuſta 121
Arbuſtum 110
Arca 10.169
Arca uel capſella 9
Arcana 118
Arcanum. 110.157
Architectus 55
Arctare 68.83
Arcturus. 41.75. 86.114.
Arcus 144
Ardere. 16.30.68. 138.
Ardor 30.54.56

Ardua 116
Area 2.26
Aree 26
Arefacere 35
Arena 44
Areola 123
Areole 123
Arere. 53.104.135. 136.157.
Areſcere 54.60. 157.
Argētarius artifex. 138
Argenteus 77
Argentum. 16.77
Argiloſa 111
Arguere 65
Arida 54.60.168
Aride 136
Aridus 60
Aries 4.7.86.91. 157.170
Arietes. 4.154.138.
Ariolari 114
Ariolus 142
Arma 5.76.100. 104.162
Armamentarium. 104.169
Armare 49.150.
Armari 104
Armati 49.50
Armatura 49.54 162.
Armatus 49.136
Armenta 6.142
Armētum. 17.146
Armentarius 17
Armilla. 41.58.133 136.137.
Armille 136.160
Armus 41.118
Armus uel ſura. 158
Aroer 124
Arrogans 19.20
Arrogantia 19.128
Aromata 19.99 108.
Aromaticus 142.
Aromatum ſuauis odor. 19
Articulus 129
Articulus nominatiui. 11.32.80.
Articulus genitiui. 32.80.
Articulus datiui. 5 11.32.80
Articulus accuſatiui 5.11.32.71.80.
Articulus uocatiui 32.
Articulus ablatiui 32.
Articulus demoſtratiuus. 32
Articulusuocādi. 32
Artifex 6.55
Artificium 55.
Artus 66
Arua 95.157
A ruina 72.127
Arula 3.78
Arundo 142
Aruſpices 25.76.
Arx 14.25.90
Aſcella 156
Aſcendere. 24.100. 108.117.150
Aſcēdere facere. 117
Aſcenſiones 117
Aſcenſor 150
Aſcenſus 117.150
Aſcia 76.121
Aſſare 19.136
Aſſatura bubali. 167.
Aſſimilare 30.92
Aſina 11
Aſine 11
Aſinus 50
Aſini 50
Aſſiſtere 119
Aſſociare 151
Aſpectus 25.59. 45.116.145
Aſpera 150
Aſpa atq; ſaxoſa. 5.
Aſpergere 41.46. 96.128
Aſperſio 94
Aſperum uideri. 69
Aſpicere. 45.93.116 144.158.159.167
Aſpirare 126
Aſpides 133
Aſpis 116.133.137 159.
Aſportare 58.60
Aſtare 67
Aſtringere 8
Aſtrologi 52
Aſtucia 124
Aſtutum eſſe 124
Aſtutus 124
Aſſuefacere. 95.99
Aſſuetus 83
Aſſumere 84
Aſſumere nomē domini. ſ. Iuramento 105.
Aſſumere. ſ. terminos. 99.
At 37
Athacus 108
Atad 4
Attendere 93.108. 144.
Attenuare 9.95. 149.
Attenuari 87.157.
Attenuati 29
Attenuatū eſſe 86.
Atterere. 15.29.83. 99.
Attingere 87.94. 99.104.
Attondere 142
Atq; 37
Attractio 92.99
Attrahere 92.154 155.
Atramentum 29
Attrectar̄. 26.86.91
Atria 55
Atrium 53
Atritus 29
Auare rapere 17
Auaricia 17
Auariciam ſequi. 17
Audacter 14
Audire. 3.144.145. 164.
Auditio 164
Auditus 164
Audiui 3
Auerſatrix 157
Auerſio 98.157
Auertere 29.98. 105.107.128.157.
Auerti 106
Auerti retrorſū. 99
Auferre. 8.9.17.23. 24.26.33.49.78. 86.89.94.95.100 102.103.107.108. 111.112.125.142
Auferre pignus. 42
Auferre. ſ. iniquitatē 105
Augere 150
Augurari. 97.114. 120.
Augures 52
Augurium 97
Aues 18.137
Auis. 114.116.137 155.
Auolare 76.
Aura 30.148
Auribus pcipere. 5.
Aurichalcum 98
Auricula 3.12
Auricule 12
Auriga 150
Aures 5
Aurora 160.167
Aurugo 99
Aurū. 9.28.38.55. 80.106.127.
Aurum obrizū. 127
Auſcultare 144
Auſcultatio 68.144
Auſter 93.171
Aut 2.37
Autem 5
Auunculus 110
Auxiliari 115.
Auxiliator 115
Auxilium 115
Axes 61
Axis 110
Azyma 90
Azymum 90
Baculus. 87.91.98. 165
Balbus 84.117
Baliſtarius 52.
Baltheum 38
Baltheus 1.3.8.43. 65.
Baptizare 57
Barba 40.167
Barbarus 66.84.
Baſiliſcus 133
Baſes 2
Baſis 2.74
Batus 19
Bati 19
Bdelium 12
Beata 11
Beati 11
Beatificare 10
Beatitudo 10
Beatum dicere 10
Beatum facere 10
Beatū predicare. 10
Beatus 10.11
Behemoh 12
Bella 142
Bellantia 87
Bellare 85
Bellatores 130
Bellum 83.104
Bene 63
Bene agere 63
Bene dicere pro maledicere 18
Benedictio 18
Benedictiones 18
Benedicta 18
Benedicti 18
Benedictus 18
Bene dirigere 63
Bene eſſe 162
Benefacere. 58.63
Beneficium 51
Bñplacere 63.152.
Beneplacitum. 152.
Bene uti 63
Berillus 71
Beſtia 12.46
Beſtie 12.135
Bether 19
Bibere. 24.90.154 169.
Biceps 126
Biennium 165
Bina 165
Bis 129
Bis decē millia. 146.
Byſſus 13.154
Bis tinctus 165
Bitumen 50
Biuium. 6.116.165.
Blande ficteq; loqui 49.
Blandicie 49
Blandiri 49.166
Blandus 49
Blaſphemare. 21. 47.55.93.102
Blaſphemia 162
Blaſphemie 21.93
Bona 58
Boni 58
Bonitas 58
Bonum 58
Bonum eſſe 63
Bonum nuntium portare. 19
Bonus 58
Bos 17.159.169
Boſphorus 110
Bothri 161
Bothrus 161
Botrus imaturus. 16
Boues 7
Brache 110
Brachia 12.41
Brachium 51.41
Bractee 126
Breuiare 40
Breuis 142
Breuiora 142
Bruchus 51.64
Bubali 17
Bubalus 50.63
Bubo 74
Bucella 132
Buccina 60.167
Buccine 167
Bul 13
Bulle 157
Butyrū. 49.50.63
Buxus 11
Cabus 136
Cacabus 130
Cacumen. 109.136. 145.
Cadauer 93.101.126
Cadauera 126
Cadere 86.95.100
Cadere facere 101
Cadere in infirmitate. 79.
Cadumim 139
Calami 142
Calamitas 33.154 157.
Calamus. 142.155
Calamus aromaticus. 142.
Calcaneus 122
Calcare 13.51.108 121.157.151.153
Calce abiicere 16
Calciamenta 100
Calciamentum. 78 100.116.
Calciare 100
Calcitrare. 152.164
Calculus 52.155
Caldaria. olla 141
Caldarium 28
Caleb 75
Calefacere 63
Calefieri. 49.63. 145.
Calles 9
Callide īſidiari. 124.
Callidus 124.
Calidus 49
Caligare 73.124 165.
Caliginoſum 164
Caliginoſus 104. 166.
Caligo 104.116
Caligo tenebroſa 118.
Callis 44.112
Callix 74
Calor 44.49
Caluaria 25
Caluicium facere. 144.
Calumnia 124
Calumnie 124
Caluniā facere. 124
Calumniari 124
Calx 157
Cameli 25
Camelo pdalus. 40
Camelus 25
Camera 122
Caminus 74.75
Cāpeſtria 123.167.
Campeſtris 78
Cāpus. 17.157.168.
Camus 92
Canales 167
Canalis 167
Canaam 76
Cananeus 76
Cancelli 54.155
Candelabrū. 93.96
Candens 141
Candidum. 44.135
Cādidū eſſe. 39.135
Candidus 125
Candor 12.81
Canentes 172
Canentes tibiis. 48
Canere. 33.55.94. 120.158
Canere buccina. 171
Canere carmen lugubre. 95
Canicies 157
Canis 75
Caniſtra 108
Caniſtrum. 75.108.
Cantabilis 40
Cātare. 40.95.120. 129.151.158.
Cantatrices 158
Cantica 40.158
Canticū. 33.112.158
Cantor 158
Cantores 40.158
Canus 157
Capparis 1.
Capere. 3.45.59. 73.83.84.154.155 171.
Caper emiſſariꝰ. 115
Capilli 166
Capillus 97.166
Capita 37.145
Capitellum 80
Capra 115.166
Capre 115
Caprea 135
Capree 133
Capti 68.
Captio 83
Captiua 107.155
Captiuare 24.154
Captiue 155
Captiuitas. 24.59. 155.
Captiuū adducere. 154.
Captiuus 155
Captum 59.84
Caput 25
Caput colūne 157
Capulus 101
Carbo 127.160
Carbunculus 100
Carcer. 8.13.14.75. 98.106.154.137
Cardines. 109.127. 154.168.
Cardo 43.78.155.
Carduus 41
Carectum 5
Carectus 107
Cariathaim 145
Carmelus 78
Carmen 32.158
Carmē lugubre. 95
Carmina. 40.94 158.
Carneus 19
Caro 19.95.154.
Caro pro hominibus. 19.
Carpenta 55
Carthalus 59.108
Cartilago 26
Carruce 78.
Caſei 166

Caſia 142
Caſtella 14
Caſtigare 65.
Caſtigatio 99
Caſtra 51
Caſtrametari 51
Caſtametatio 51
Caſtra ponere 51
Caſtrum 14
Caſus 143
Caſu accidere 7
Cataplaſmare 91
Cataracte 9.137
Cathedra 70
Catena 3.86.153.
Catene 41.86.168.
Catus 28
Catuli 22.78
Catulus 22
Catulus leonis 78
Cauda 6.40
Caude 40
Cauea 106
Cauerna.5.102.109
Cauerne 44
Caula 23.75.95
Caule 21.58.113
Caupona 38
Cauſa.2.27.61.106 147.
Cedere 81.99
Cedere extremos 40.
Cedrus 9.41
Ceci 114
Cecitas 109.114
Cecus 114
Celare.42.74.77. 89.157.
Celaria 8
Celarium 9
Celatura 56
Celature 61.141
Celle 9
Celeuma 33
Celi 124.159.163. 164.
Celum 159.163
Cellula 131
Cenacula 117
Cenaculum 117
Centies 84
Cenum 17
Cenſus 89
Centum 84.85
Cepe 17
Cephas 75
Cera 31
Ceraſtes 166
Cerimonia 55
Cernere 145
Certamen 143
Certare 28
Certum 74
Cerua 4
Cerui 4
Ceruicalia 109
Ceruices 131
Ceruix 124
Ceruus 4
Ceſſare. 21.56.60. 65.70.75.119.122 156.160.
Ceſaries 131
Ceſſatio. 147.156.
Cete 171
Cetus 46.66.112. 122.139.
Chameleon 75
Charadrion 7.
Charitas 2.62
Cherub 78
Cherubin 78
Chytropodes 75
Chorda 89
Chorde 87
Chori 44
Chorus cātātiū.34.
Chorus.44.50.74
Chriſtalus 3.144.
Chryſolithus 172.
Chriſtus 160
Cyathi 102
Cibare 78
Cibaria 9.79.83. 134.
Cibi 59.152
Cibum 18
Cibum capere 18
Cibus. 5.11.29.59. 83.154.
Cicatrices 42
Cicatrices hn̄s. 55.
Cicatrix 10.158
Cicer oleofrixū.141
Cidarim 137.
Cidaris 137
Cilicium 167
Cymbala 136
Cyminum. 76
Cinamomū.19.142
Cincini 140
Cinerē ſuſcipere.32
Cingere 102
Cingere in modum corone.116.
Cingulum 3.8.86
Ciniſes 76
Cinis 9.23.32.121. 126.157.
Cypri 78
Cyprus 78
Circulus 1.41.57. 96.140.
Circuli. 23.106.112. 144.
Circuire 68.102. 105.107.140.158.
Circuitus 140.
Circunagere 154
Circuncidere 86. 99.124.
Circundare.41.43. 51.68.102.105.120
Circunducere 105
Circunedificare 21
Circūligare.38.121.
Circunlinire 74
Circunſepire 21
Circunſpicere 128.
Circunuenire 37.
Circunuoluere.157
Cirogrillus 167
Ciſterna 13
Cithara 76.144.
Cithare 77.
Cito 45.85
Cito pergere 12.
Cito uenire.45.85.
Ciuitas 14.143
Ciuitates 116
Clam. 15.82.83.151
Clamare 32.40. 129.134.137.143. 151.158.
Clamor.33.40.120 154.157.159.151. 158.
Clamores 157
Clangere 55.171.
Clangor 149.171
Clara 68
Clare 68.
Clarum eſſe 155
Claudere.4.23.121.
Claudi 99.129
Claudicare.129.136
Claudum fieri.129.
Claudus 99.129. 142.
Claui 109.158.
Clauſum 110
Clauſura 106.122
Clauſure 106
Clauſus 122
Clauus 71
Clementē eſſe.149.
Clementia 51
Cleri 167
Clibanus 171
Clypei 125.162
Clypeꝰ.25.75.107
Coaceruare.76.139
Coadunare 138
Coagulare 142
Coagulatus 20
Coanguſtare 142
Coanguſtiare 154
Coarctare 13.29. 83.154.
Coccus 170
Cochlea 82.
Coccineus 165
Coccinum 165
Coctio 96
Coccinus 78
Coctum 8.
Coctus later 55
Coeuus 23
Cogere.2.7.9.129. 131.
Cogitare.7.14.24. 39.55.56.62.66. 88.99.106.125. 169.
Cogitatio 26.39. 56.62.117.125.151
Cogitatiōes.36.39. 55.56.66.106.117 125.151.161.166. 168.
Cogitatus 116
Cognatio 63.64. 70.98.166.
Cognatus 57
Cognitus 99
Cognoſcere 99
Cognoſcere carnaliter.61.
Cognoſci 61
Cohabitare 38
Coherens 120.
Coherentes 112
Coherere 27
Cohibere. 9.122. 160.
Coire 146
Coitus 160
Colla 16.155
Collabi 147
Colare 40.
Collectio 122
Colere 22.111.128
Colere idola 121
Colles 20
Collidere 85.101. 102.149.167.
Colligare 138.144
Colligatiōes.55.113
Colligere.1.8.9.22. 76.78.84.125. 138.144.
Colligere racemos remanentes.117.
Colligere uel copulare.21.
Collirida 47
Collis 2.170
Collocare 70.97
Colocynthide.130.
Colonus 70
Color 80
Color carbaſinus 79.
Coluber 97.171
Collum 25.155
Columba.23.62.65
Columbe 62
Columna 103.119
Columne 119
Coma.29.125.140 142.
Cōburere.5.16.68. 73.81.103.110.136. 138.168.
Combuſtio.73.168
Comedere.5.18.83. 84.124.
Commendare 130.
Cōmeſſationibus uacans 39
Comentariis 29
Comminari 160.
Cōminuere.29.31. 58.61.63.79.151. 159.169.
Cōminutum.31.88 102.169.
Cōmiſcere.15.24. 82.122.153.
Commiſceri 146.
Commiſſure 42.
Cōmitatus 146
Commodare.104 154.
Cōmorari. 45.82
Commotio.40.95 96.146.152.
Cōmouere. 25.26 38.44.95.109. 146.152.
Cōmoueri. 54.76 86.96.109.149.
Compages.135.141
Comparare.69.92. 108.133.157.
Comparatiuū. 89.
Compati 112
Cōpes. 72.98.116.
Compedes 3.39. 40.98.
Compellere 5.129
Compelli 9
Cōpeſcere.155.169
Compingere. 27. 107.135.
Complacere 152.
Complecti 42.106
Complere.8.18.75 88.107.140.163 167.170.
Complicare.23.42.
Complodere 110.
Compluta 87.
Cōponere. 40.65. 123.153.171.
Comportare 133.
Compoſitio 170
Compoſito gradu incedere.116.
Comprehēdere.27 99.102.171
Comprobare 122
Compunctiones.31
Cōputare. 56.130.
Cōputreſcer̄.11.42. 107.112.160.169.
Commutare 165
Cōmutatio.49.87
Concaſſare.25.87.
Concatenare 153
Concauum 13
Concedere uitā.46
Concentus 93
Conceptus 56
Concha 75.109
Cōcidere. 21.26.63 78.79.86.88.100 101.128.131.132. 142.146.165.168.
Cōciliū.8.106.127.
Concinare 136
Concinere 120
Concipere.36.44. 63.111.
Conciſio 55
Concitare 107
Cōclamare.40.137
Concludere. 21.76 94.100.106.107 110.122.
Concluſio 106.
Concordia 163
Concremare 16
Concrepare 171
Concreſcere 124
Concubare 160
Concubina.83.128
Concubine 128
Cōcubitus.128.160
Cōculcare. 13.16.31 38.151.152.154 158.
Conculcata 13
Conculcatio.13.151 152.
Concupiſcentia.50
Concupiſcere. 2.26 49.77.169
Concurrere facere 108
Concuſſio 146
Concutere 96.100 119.128.146.152
Condēnare.45.46 121.153
Condēnatus 153
Condere 9
Condenſa.106.112 155.
Cōdēſe frondes.112
Condire 51
Conditum.76.155.
Conducere 78.161
Conducta 162
Conductus 162
Confecta 155
Conferre 108
Confeſſio 61
Conficere 153.
Cōflare 40.67.100 138.170
Conflatile 100
Confluere 95
Conficere 153
Confidenter 14
Confidentia 14
Confidētiam habere.14
Confidentie 14.
Cōfidere.14.51.150 165.
Configere 86.138
Confinia 26.111.
Cōfirmare. 20.45. 73.109.115.140. 170.
Confiteri 61
Cōfortare. 6.10.20 45.109.115
Cōfortari. 9.15.20. 45.
Confringens 140
Confringere. 21.26 28.29.56.57.79. 87.101.109.124. 127.129.149.151 152.155.165
Confugere. 23.96. 116.
Cōfundere.10.11.15 15.16.52.60.76
Confundi 76
Confuſio 15.76
Cōfuſionē faciēs. 13
Cōfuſiōe plena. 123
Congerere 133
Congeries 21
Conglutinare 27
Congregare.1.8.22 27.40.65.76.77 84.107.109.114. 116.124.135.138. 159.142.144. 147.
Congregari 124.
Congregatio. 42 66.138.159
Coniectare 166
Coniectores 54
Coniicere 133
Coniuncti 169
Cōiūgere.42.144
Coniugia aſſociare 57.
Coniurare 144
Coniuratio 144
Coniux 156
Conubia copulare. 57.
Conqueri 66
Conquieſcere.44. 169.
Conſanguineus.62 154.
Conſecrare.55.88.

97.159.
Cōſecratio. 55.97.
Conſecratus 97
Cōſenſus. 126.147.
Cōſeruare. 98.164
Conſiderare. 14.52 53.93.145.156. 158.168.169.
Conſilia 42.66
Conſiliari 106
Conſiliarius 66
Conſiliator 76
Conſiliū. 59.59.61. 66.76.88.106.116.
Conſilium dare. 66.
Conſilium inire. 66.
Conſolari 95.97
Conſolatio 97
Conſolationem accipere. 57
Conſolationes 97
Conſolidare 45
Conſopire 152
Conſopiri 124
Conſpectus 139
Cōſpergere. 82.128
Conſperſa 15
Conſperſe 15
Conſpicere 145
Conſpuere 69.153
Cōſternari 44
Conſtituere. 65.67 89.100.101.105.119 130.140.153.158.
Conſtitutū. 53.166
Conſtringere. 8.15. 83.110.171.
Conſuere 171
Conſuetudinē habere. 83.99.
Cōſuetudo 9.31.166
Conſulere 52.154.
Conſumare 170
Conſumari 25
Cōſumatio. 76.99.
Conſumatus 163
Conſumere. 5.29 30.31.35.70.107 109.156.170
Conſumi 22
Conſumptio 116
Cōſumptū eſſe. 150
Conſurgentes. 140
Cōſurgere. 114.140
Conſutum 58
Contabeſcere .124
Cōtaminare. 2.47 58.167.
Contēnere. 12.13.91 118.154.
Contēplari. 45.52. 137.145.154.169.
Contempta 13
Contēptibilis 13
Contemptio 13
Contemptum 13.
Contemptus. 13.34 154.
Cōtēdere. 147.152.
Contenebrare. 158.
Contenebrari. 121 159.
Contenebratio. 56.
Contentio. 26.90. 91.101.
Contentioſa 102
Cōterere. 15.29.31. 33.35.37.58.61. 72.74.76.79.90 99.101.127.131.152 153.154.158.171.
Cōteri. 84.86.144.
Conternans 163
Conteſtari 113
Conticere 30
Conticeſcere 30
Contignatio. 9.145
Cōtinere. 9.73.142
Cōtingere. 27.87. 143.
Continuare 167
Contorquere 77
Contra. 5.11.36.65. 86.93.118.119.120 133.138.
Contractum 141
Contradicere. 7.95 127.
Contrahere. 8.43. 54.85.142
Contrahi 50.
Contrarium 56
Contrarius 143
Contrarius incedere. 126.
Contremiſcere. 38. 44.103.146.149
Contriſtare. 60.65. 72.73.
Cōtriſtari. 11.69.121 139.146
Cōtritio 29.57.137 155.156.
Cōtritiōes. 121.155.
Contumax. 91.99. 107.
Contumelia 26
Cōtumeliā faceř. 93
Cōtundere. 80.159
Conturbare. 12.30. 34.35.50.76.105. 109.112.116.126. 141.147.
Conturbari. 12.84. 107.124.126.146.
Conturbatio. 1.12
Conturbatus 28
Contuſſium 79
Conuallis 6.21
Connubia copulare 57.
Conuenire 65.
Cōuerſio. 157.158.
Conuertere. 36.105 157.162.
Conuerti 36.106.
Cōuerti r̃trorſū. 99
Cōſueſceř. 108.147
Cōuinci delicto 10.
Conuiue 16
Conuiuiū. 85.149 169.
Conuocare. 40.137
Conuoluere. 1.168
Cooperire. 52.137. 171.
Coopertorium. 137
Cophini 28
Cophinus 28
Copioſa 146
Copulare 21
Copulatio 82
Coquere. 8.19.96. 115.124.
Coquus 57.
Cor 15.80
Cor recipere 81
Cor uulnerare 81
Coram. 93.128.129 138.139.
Corda 72.81
Correctio 63
Coriandrum 20
Corrigeř 36.67.171
Corrigia 168
Corripere. 48.63. 65.73.
Cornu 144.
Cornu ꝑcutere. 93.
Cornua 144
Cornua producēs. 144.
Cornutū eſſe. 144
Corroborař. 20.45
Corroborari 45.
Corrodi 124
Corona 20.97.106 116.125
Coronare. 4.116. 137.158.
Corone 116.125
Coronule 106
Corroſio 127
Corpora uel cadauera. 22.
Corpus 19.21.22. 26.83.154
Cortex 128
Cortina 69
Corruere 79.94 101.126.127
Corrumpere 42
Corruptio. 42.160.
Corruptum 106
Corui 122
Coruus 122.
Coſta 136
Coſte 136
Coturnices 162
Coturnix 162
Crapula 151
Cras 87
Craſſe 18
Craſſitudo 52.111
Craſſum 18
Craſſus 18
Crater 1.78.144.
Craticula. 42.73 150.
Creagre 66
Creare. 18.44.141.
Creator 18
Credere 150
Creditor 104
Cremare 140
Cremium 68
Crepido 115
Creſcere. 19.21.27 71.117.136.145.156
Cribrare 56.96
Cribrum 73
Criminator 150
Crines 49
Crinis 144
Crypta 88
Crocus 78
Cruciare 44
Crudelis 53.74.
Crudelitas 74
Crudum 92
Cruor 50
Crura 79
Cruſtula panis 102
Cubare 146.160.
Cubicula 45
Cubicularia 108
Cubiculum. 45.169
Cubile 146.160
Cubiti 6.9
Cubitus 6
Cucumerariū. 144.
Cucumeres 144
Cuius 11.
Culine 19
Culmen 143
Culpa 162
Culter. 54.135.158. 161.
Cultri. 5.23.49.54 158.
Cultus 53.111.
Cultus muliebris. 91
Cum. 5.6.11.72.75 118.119.120.
Cumqꝫ 57
Cuncta 75
Cunei 42
Cuneus 81
Cupido 50
Cur 8.62.85
Cura 62.77
Curare 8.152
Curatio 152
Currens 149
Currentes 149
Currere. 147.149 152.
Curſor 15
Curſus 149
Currus 150
Cus 74
Cuſtodia. 52.98. 130.164
Cuſtodes 97.102
Cuſtodire. 56.98 102.137.164.
Cuſtos 164
Cuſtos arce publice 25.
Cutis 24.114
Curuare. 77.79. 114.159.
Curuari 106.113

Damaſcus 31
Damnum 97
Damnū inferre. 121
Dare 62.105.167
Datiui caſus 5
Dator legis 53
De 2
Dealbare 81
Deābulare. 55.167
Deambulatoria. 55.
Deaurare 58
Debellare 83
Debere 104
Debilis pedibus. 99
Debilitare 79
Debilitari 79.104
Debita 104
Debitor 43
Debitorē eſſe 104
Debitum 104.
Decachordus 125
Decaluare 91.109 144.166.
Decani 125
Decem 125
Decem millia 145
Decens 2
Decenſus 69
Deceptio 160
Decernere. 55.139
Decerpere 9
Deceruicare 124
Decidere 86.93
Decima 125
Decima pars 125.
Decimas offeř. 125
Decime. 88.103.125
Decimus 125
Decipere. 57.65.99 103.107.132.151. 156.168.171.
Decipula 75
Declarare 102.131
Declaratio 131
Declinare. 23.50. 69.86.98.107.127 128.160.164.165
Declinare ad occaſū 122.
Delinare ad ſiniſtrā 164.
Declinatio 125
Decliuium 123
De conſpectu 129
Decor. 33.66.100. 125.
Decorař. 66.73.95.
Decores 100
Decori 100
Decorū eſſe. 66.100
Decorus 33.58.66.
Decorticař. 129.142
Decrepitus 70
Decretum. 59.166
Decurrere 94
Decurrere faceř. 90
Decurſus 128
Dedicare 51
Dedicatio 51
Deducere. 64.69. 94.95.97.167
Deeſſe. 43.52.86. 99.113.
Defectio 44
Defectus 8.52
Deferre. 12.60.103
Defeſſus 66
Deficere. 3.8.22.25. 52.57.60.66.74. 75.80.88.90.107 113.114.115.116.119 130.140.156.162. 170.
Deficiens 116
Defigere. 57.98. 142.171.
Definitio 20
Defluere. 69.86.93 94.96.101.104. 167.
Deformari 25.
Deformes 148
Defricare 91
Deglutire 15
Deiiceř. 61.107.108 162.
Deinceps. 54.117
Delectare 166
Delectari 120.156
Delectatio 166
Delere. 22.70.74. 75.78.79.83.86. 160.164.168.
Delicata 113.120
Delicate 129
Delicatum 120
Delicatus 150.166.
Delicie. 100.113.120
Deliciis affluere. 65. 120.
Delicta 132
Delictū. 10.42.162.
Delictum cognoſcere. 10.
Delinquere 10
Delubra 34.50
Delubra mortuorū. 102.
Deludere 82
Demergere. 43.57
Demetere 17
Demiſſo capite. 4. 59.
Demoliri. 17.42. 71.100.105.
Demon 89.156
Demones. 156.166.
Demonia 5.155
Denigrare 56.
Denigrari. 139.160.
De nocte cōſurgere 161.
Dens 165.
Dens molaris 80.
Denſitas 56
Dēſum frōdoſū. 112.
Denſum lutum. 111
Dentes 83.165
Dentes elephantoꝝ 165.
Denudare 152
Denunciare 113
Deorſum 120.170
Deoſculari 104
Depaſci 17
Depauperare 70
Dependens 69
Depilare 91
Depingere 53
Deponere. 37.67 69.73.102.
Depopulari. 13.65 156
Depoſitum 158
Deprauans 1
Deprauare 122
Deprecari. 17.48. 51.68.125
Deprecatio. 47.51. 125.
Depredari. 13.103. 117.156.165
Deprimens 86
Depulſa 29
Deſcendere. 57.69. 98.156
Deſcenſio 98
De ſcorto natus. 41
Deſcribere 53.169
Deſcribere p̄ genealogias. 65
Deſcriptio 16

Deſerere.43.98.131
Deſerta. 54.125.165
Deſerte 54.165
Deſertū.71.125.155.
Deſertum eſſe 6
Deſertū facere. 54 165.
Deſiderabile 50
Deſiderabilia 50
Deſiderabil̄. 50.77
Deſiderare.49.59. 76.77.125.155. 158.160.165.
Deſideria 50
Deſiderium.1.2.94 158.169.
Deſinere 45.152
Deſiſtere 17
Deſolare 54.71.74 100.155.165.
Deſolata 12.165
Deſolatio. 12.165. 164.
Deſolationes. 165. 164.
Deſpectio 15
Deſpectus 15
Deſperare.7.60.96
Deſperata 7
Deſperatio 7
Deſpicere.12.15.131. 141.145.167.
Deſpondere 65
Deſpõſar̄.10.55.65.
Deſponſata 10.
Deſponſatio 57
Deſtructe 165.
Deſtructio. 37.54
Deſtruere. 36.54 55.104.105.153. 164.
Deſuper 117
Derelinquere. 65 105.115.
Deridere 82.159.
Deriſor 82
Deriſores 82
Deriſus 141
Derogare 125
Detegere 24
Detentio 122
Deterrere 57
Determinare 44
Deteſtandus 40
Deteſtari 40.140
Detinere 122
Detractio 82
Detractores 165
Detrahere.15.25.69 82.84.85.91.95. 94.152.
Deuaſtare. 30.54 117.156.
Deuia 122
Deuiare 45
Deuium 105
Deuoluere 25
Deuorare.5.15.35. 51.82.85.
Deuouere 55
Deus 1.5.155
Deuteronomium. 165.
De uultu 129
Dexter 64
Dextera 64
Dexterā tenere. 64
Dextera uti 64
Dextralia 112
Dextrū.i.auſter. 65.
Diabolicus 15
Diabolus 15.160
Diadema 80.97.
Dicens 7.
Dicer̄.7.27.92.120
Dicitur 7.
Dies 62.65
Dies duo 62
Dies feſti 66
Dies feſtus 45.66
Dies inſignis 77.
Dies iuuentutis. 14
Dies plene lune.77
Differre 5.111
Difficile 128
Difficiles 60
Diffundere.67.98. 131.
Diffundi 127
Digiti 155.
Digitus 9.155
Dignitas 55
Dignus 16
Dii 5
Dii gentium 5
Dii pro iudicibus 5
Diiudicare. 65.127
Dilacerar̄.16.17.165
Dilacerata 16
Dilaceratio 151
Dilatare. 79.152. 149.
Dilatari 151
Dilatatio 149
Dilecta 2.61.
Dilectio 2.61
Dilectus. 2.28.61
Diligenter 2.8.
Diligere 2.42.56.
Diluculum.128.160
Diluuium 13.160.
Dimembrare 105
Dimicare 85.135
Dimidiare 52.55.
Dimidiū. 17.55.128
Dimidiū chori. 84
Diminui 129
Dimittere. 62.65 71.98.101.105.108 115.127.152.155 159.162.164.165.
Dinumerare.ſ.p cognationes.63.
Dipſas 136
Directio 99
Directum 71
Directus 71.
Direptio 165
Direptus 15
Dirigere. 11.51.71 75.97.128.136.
Diripere.15.19.102. 162.165.
Diruere 15.131.
Dirumpere.17.77. 105.129.144
Diſcalciatus 65
Diſcere 6.85
Diſciplina. 62.65 161.
Diſcipulus 85
Diſcooperire. 24 56.131.
Diſcoopertum. 24.
Diſcordie 28
Diſcurrere. 35.137 152.167.
Diſſecare 17.25
Diſſeminare 101.
Diſſimulare 9.162.
Diſſimulare ſe audire.55.
Diſſimulare ſe eſſe qui eſt.99.
Diſſipare. 13.15.17 41.42.44.47.50 54.71.85.89.104 105.126.127.131. 144.160.165.
Diſſipari 15
Diſſipata 17
Diſſipatio.104.127
Diſſoluere. 85.89. 119.127.131.152.152
Diſſolui 87
Diſſolui pauore.89
Diſſolutio.127.152.
Diſpenſare 75
Diſpenſator 84
Diſperdere. 8.42 70.74.75.79.136 160.163.164.
Diſpergere. 12.13. 41.98.101.126.127 152.166.
Diſperire 1.10.165
Diſperſio 40
Diſplicere 69.139
Diſponere 75.125
Diſpoſita 141
Diſpoſitio 42.61.
Diſrumpere 13.17
Diſtillar̄.40.90.98.
Diſtincte 151
Diſtribuere.49.67. 129.
Diſtringuere 142
Diſſuere 151
Ditare 125
Diuerſa genera.127
Diuerſoriū. 82.104
Diuerſus color. 103. 155.
Diuertere. 107.115 128.
Diues 72
Diuidere. 12.19.25 53.101.126.128.130 151.152.147.165
Diuinare 114.142
Diuinatio 142.
Diuinatores 12
Diuini 4.12
Diuinus 62
Diuiſio. 19.128.151
Diuiſiones 25.49 128.151.
Diuitem facere. 125
Diuites 125
Diuitie. 35.55.47. 52.99.125.
Docere.6.14.65.69 85.
Doctiſſimus 25
Doctor 55.69.110.
Doctus 85
Doctrina. 5.62.65
Dogma 5
Dolare 55.129
Dolatoria 76
Dolens 72
Dolere. 10.26.44. 48.72.121.
Doli 4.9.151
Dolor.2.28.44.72 91.119.121.158.
Dolorē inferre. 72
Dolores.42.94.121 155.
Dolore torqueri.15
Dolor meus 15
Doloſa 49.151
Doloſe ager̄.49.99
Doloſus 99.151
Dolus.151.162.169.
Domina 20
Dominantes 91
Dominari. 16.66. 92.122.147.159. 162.168.
Dominatio 92
Dominationes 92
Dominator 2.92.
Dominatrix 20
Domine 159
Dominiū. 92.122.
Dominus. 2.16.20 91.156.
Domuncule 14
Domus 10.14.54
Domus auium. 14
Dona 103.105.
Donare.51.158.159
Donec.6.29.112.113 115.
Donum. 95.103. 105.161.
Dormire. 71.96. 156.147.160.
Dormire cum uxore.16.
Dormitare 96.
Dormitatio 96
Dorſum. 20.124. 161.
Dos 85
Dotare 57.85
Draco 82.171
Dracones 2.171
Dromedarii 15
Dromedarius 150.
Ducatus 147
Ducere.27.64.70. 97.117.
Ducere choros 27 44.48.
Duces. 2.94.125 127.162.
Ductile 144
Dulcedo 92.121.
Dulcem eſſe.88.92. 125.
Dulcia 92
Dulcis 92
Dulcorare 92
Dum 112.153
Dum adhuc 113
Dummodo. 155
Dumtaxat 5
Duo 165.169.172
Duo anni 165
Duo cubiti 6
Duodecim 165
Duo muri 50
Duo ſicli 17
Duplex 78.126.165
Duplicare 78
Duplicatio 78.
Duplicia. 78.126 165.
Durari 144.
Dure accipere 69
Duricia 121.144
Duriſſima.ſ.petra. 48.
Durum eſſe 144.
Durus 144
Dux.6.95.127.165.

Ea que laborauerat 54.
Ebria 147.161.
Ebrietas. 161.169
Ebrii 161
Ebrium eſſe 161
Ebrius 161
Ebulire 95.168
Ebur. 122.168
Ecce. 5.6.9.52.54 55.56.
Ecce ego 56
Eccleſia 139.
Ecceſie 139
Eccleſiaſtes 139
Ecepto 16
Econtrario 171
Edere 168
Edes 10.14.54
Edes.ſ.deſtructe 6.
Edictum 8.52
Edificar̄.16.45.46.
Edificium 16
Edicule 14
Editui 76
Educare 59.
Educere 67.100. 117.127.154.165.
Effeminate 159
Effeminatus 139
Efflorere 96.131
Effluere 82
Effugium 96
Effundere. 41.67 125.127.155.150 166.
Effundi 127
Effuſio 10
Egeni 120
Egenus 29.120
Egere 149
Egeſta 67
Egeſtas. 9.52.149 159.
Ego 7
Egredi.67.95.100 101.115.131.
Egregia 155
Egregius 100
Egreſſus 67
Egrotare 48
Egrotationes 48
Egrotus 48
Ei 81
Eiicere. 20.26.58. 59.95.104.162
Eis 81
Eius 81
Elabi 104
Elate 170
Electi 14.18.
Electrum 56
Electum 18.51.159.
Electum tēpus. 73
Electus. 10.14.17. 18.27.
Elegans 58.66
Elemoſyna 134
Eleuare.29.96.99. 103.108.148.152. 156.
Eleuari 20
Eleuatio.20.96.103 117.156.
Eligere.7.14.17.18
Elongare 150
Eloquentia 5
Eloqui 158
Eloquia 7
Eloquiū. 7.27.59 158.
Eloquiū myſticū 85
Emanare 140
Emarceſcere. 57 68.104.
Emere 19.58.78. 141.156.
Eminens. 20.109. 170.
Eminere 9
Eminentiores 20
Emiſſarii 92.162.
Emiſſiones 162
Emittere 162.
Emptio 142
Emula 135
Emulari. 54.141 170.
Emulator 141
Emulus hoſtis. 114. 154.
Emunctoria 84
Emungere 87
En 55.56.
Enarrare.3.110.158
Eneum 97
Enigmata. 43.44
Enim 37
Enos 7
Enſis 54
Enumerare 150
Enutrir̄.21.75.146.
Eoquod. 11.129. 170.
Eoquod non. 15
Ephi 4
Ephod 8
Epiſtola 1.
Equalem eſſe 108
Equale pondus 12
Equare 76.125
Eque 151
Eques 151
Equi 107.
Equidem 24.
Equitas.70.71.95 151.
Equitates 71.106
Equitatus 107.
Equum eſſe 170
Equus 106
Erradicare.122.168
Erradicatio 107
Errare.94.95.156. 158.160.171.
Erat 70
Erectio 140

Eregione 95.99
Ereum 97
Ergaſtulum 51
Ergo 5.37
Erigere.40.67.69. 166.
Erinacii 167
Eripere. 49.102. 128.129.159.
Ero 2
Error. 10.108.156. 171.
Errores 37.155
Erubeſcere.44.52 76.
Eructare 33.150
Erudire 51.65.
Eruditio 65.161
Eruditus 161
Eruere.49.71.102. 128.
Erumna 156
Erumnoſus 22
Erumpentes 39
Erumpere. 17.22. 96.99.105.152.
Es 97
Eſca.5.18.38.59.83
Eſce 59
Eſſe.5.33.54.35.36 127.
Eſſe amplius 115
Eſſe in ſtate 140
Eſſe iudicium 28
Eſſet 70
Eſt 70.
Eſtas 54.140
Eſtimare 56.108. 125.
Eſtimatio 125
Eſtiuum 141
Eſtiuum cenaculum 143.
Eſtuare 16.50
Eſtus 49.54.168.
Eſurire 151
Eſuriens 26
Et 2.24.37
Etas 16
Etas florida 21.
Etate conſumi 22
Etenim 8.24
Eternitas 112.113
Eternũ.112.118.119.
Eternus 139.
Ethanim 5
Ether 159
Ethiopes. 74.135
Ethiopia 74
Ethiopiſſa 74
Ethiops 74
Etiam 5.24.37.
Etiam ſi 5
Etſi 6
Eua 46
Euacuare. 17.125 150.
Euadere 88.102
Euaginare.132.150. 163.
Euaneſcere 34
Euangelizans 19.
Euangelizantes.19.
Euellere. 98.104. 105.122.125.140. 163.
Euellere capillos.91
Euenire 143
Euentus 143
Euertere 36.
Euge 5
Euigilare 68.140
Euitare 56
Eunuchi 110
Eunuchus 110.
Euoluere 102
Euomere. 158.159
Ex 88
Exacerbare. 91.169
Exactor 94
Exacuere 5
Exaduerſo 93.143
Exagitare 17
Exalare 53
Exaltare.21.65.103. 108.129.148.150. 156.
Exaltari 20.
Exaltatio. 91.99 148.156.
Examen 66
Examinare 158
Exareſcere 157
Exaſperans 91
Exaſperare 53.
Exaudire. 120.125 164.
Excauare 159
Excecare 114
Excedere 147.
Excellentia 71.
Excellere 71.147
Excepto. 12.16.39
Excelſa. 16.20.140. 148.
Excelſi 148.
Excelſior 20
Excelſiorē eſſe. 20 156.
Excelſum. 16.69. 148.170.
Excelſum eſſe. 156
Excelſus.20.28.117 148.166.
Excerebrare 124
Exceſſus mentis.52
Excidere.26.30.33. 35.102.115.129. 144.
Exciſio 30.78.102
Excitare 114.140
Excogitare 161
Excoquere 138
Excoriare 132
Excubare 133
Excutere. 11.42. 100.102.
Execratio 5
Exēplar. 16.30.152 133.136.
Exemplum. 117. 145.171.
Exequare 157
Exercitatio 158
Exercitus. 21.46. 57.153.
Extendere 31
Exhilarare. 63.154
Exhorreſcere 39.
Exigere 94.104
Exilire 155
Exilium 168
Exinanire 125
Exire 67
Exire compellere. 26.
Exiſtimare 56
Exitus 67
Exme 89
Exordium 145
Exoriri 41
Exoſſare 122
Expandere. 92.98. 151.132.150.160.
Expaueſcere. 54 124.
Expectabilis 169
Expectare. 28.44 47.62.76.80.85. 156.
Expectatio.68.139.
Expedire. 49.115 157.
Expediti 49.51.
Expeditus 49
Expellere. 26.28. 29.35.70.95.104
Expergiſci. 68.114.
Experimento diſcere.97.
Expiare 45.78.
Expiatio 94
Expiationes 78
Explanare 11
Explicans 168
Explorare. 52.53. 146.169.
Exploratores 169.
Expoliare 70.
Exponere 135.
Exprimere. 38.55. 90.159.
Exprobrar̄. 55.152
Expuere 69
Expugnare.83.160
Expurgare 129
Exquirere 51
Exquo 29
Exſicare. 53.54.60
Exſuflare 100
Exſurgere 114
Extabeſcere 38
Extendere.2.69.71 94.98.110.151.144 147.
Extenſum 71
Extenſio. 153.160
Exterminare. 70. 79.102.
Exterrere 94
Exterius 44
Extimare 166
Extimationes. 166
Extimeſcere 56
Extinguere. 51.72 78.
Extollere 2.105.
Extemplo 132
Extra 44
Extrahere. 22.70. 91.92.100.
Extranea 99
Extranei 39.99
Extraneum fieri.39
Extraneus. 39.40 99.
Extrema 142
Extremitas 142
Extremũ. 76.140 142.
Extremũ auris.171.
Extremus 115
Extrinſecus 44
Extruere.16.46.161
Exuere 152
Exultans 118
Exultare. 22.23.118 119.134.151.159. 164.
Exl̃tatio.23.119.151
Exuere.68.76.138. 168.
Ezel 5
Ezraites 41

Faber 55
Fabri 119
Fabrica 170.
Fabricare 158
Fabricator 55
Fabula 165
Facere. 37.111.116 121.124.158.
Faciens loqui 26
Faciens ſemen 41
Facies.8.25.116.128 129.139.169.
Facilitas 141
Factio 149
Fallax 51.73
Falces 40
Fallere 37.
Falſa 157
Falſificare 168.
Falſum 168
Falx. 55.93.85
Fama 26.163.164
Fames 78.151.
Familia. 6.59.111. 166.
Familie 166
Famoſi 163
Famula 6.
Famulatus 111
Far 77
Farina 44.141
Faſcia 132.
Faſciare 57
Faſciculus 1.138
Fatuitas 93.171.
Faui 154
Fauilla 86.91.100 114.
Fauus. 66.96.134.
Febris 138
Feces 102.
Fedare 11.
Feda res 93
Federari.42.60.65 148.
Federati 6
Fedus 19.66
Fedus inire. 79.163
Fel 50.63.145.
Felicitas 20
Felix 162
Femina.4.102.149
Feminalia 76
Femora 69
Femur 69.118.155
Fena 124
Fenerare 82.104
Fenerari 104
Fenerator 104
Feneſtra. 48.154. 162.
Feneſtre 9.48.73.
Fenũ.109.120.124.
Fera 46
Ferculum 9.130
Ferre de aquis 91
Ferreus 18
Ferie 43
Ferire.ſ.fedus 79.
Fermentare 50
Fermentatum 50
Fermentatus 50
Fermentũ. 17.50 75.
Ferocem eſſe 81
Fertilem eſſe 154.
Fertilitas 155
Feruens 1
Feruere. 16.40.153.
Ferrum 18.151.
Ferrum gladii 81
Feruor 40.49
Ferus 130
Feſſi 60
Feſtinãter abire. 18
Feſtinãter fuger̄.52.
Feſtinare. 2.12.29 45.52.85.127.149
Feſtinari 12
Feſtinatio. 12.52. 127.146.
Feſtinus 85
Feſtiuitates 43
Feſtũ celebrare.43.
Fete 114
Fetere 5.11
Fetor 11.91.157
Fetus 64
Fex 164
Fibule 144.
Ficeta 169.
Fictile 55
Fictilis 52
Fictor 67
Ficulnea 169
Ficus infirmitas ani 58.121.
Fide iuſſio 125
Fidelem eſſe 6
Fidelis 6
Fidem facere 125.
Fides 6
Fiducia 14.51
Fiducialiter agere. 14.66.
Fiduciã habere. 51.
Fieri 34.124
Figere 90.98.171
Figmentum 68.
Figulus 67.127
Figura.86.155.166.
Figure 80.155.
Fila 155.
Filare 58.
Filia 16
Filie 16
Filii 16.64.67.81.
Filios ſuſcipere 16
Filius.16.18.64.98.
Filius adoptiuus. 16
Filius pro diſcipulo. 16.
Filius pro filiis filiarum.16.
Filius ꝑ nepote. 16
Filius ꝑ ſucceſſore. 16.
Filum 44
Fimbria 135
Fimbrie 158
Fimus. 23.131.137
Findere 165.
Fines 9.142
Fingere 12.67.
Finire. 8.75.107 163.
Finis. 5.8.20.76. 102.107.140.142.
Firma 17
Firmamentum.108 153.165.
Firmare. 7.73.121. 140.155.
Firmiſſimum 74
Firmitas 74.144
Firmum 74
Fiſtula.87.157.142 168.
Fiſtule 9
Flagella 99.158
Flagellare 94
Flagellum 158.
Flãma. 81.154.162
Flamma dñi 162
Flamme.39.81.154. 162.
Flameum 81
Flare 104
Flatus 104
Flaueſcere 2
Flauus 154
Flecti 44
Flere 13.15
Fletus 13.15
Florens 152
Florentes 108
Florere. 93.96.101 131.155.
Flores 10.96
Flores fructum producere.108.
Floridus 152
Flos. 1.42.96.102. 131.135.
Fluctuare 26
Fluctus.24.29.135. 155.
Fluens 38
Fluenta 96
Fluere. 38.40.64. 67.95.96.105.150.
Flumē. 60.95.128 155.
Flumina 95.97
Fluuii 95
Fluuius 60.95.
Fluxum pati 38
Fluxus 38.41
Focarie 57
Fodere. 52.53.57 78.113.140.
Folia 118.121
Foliculus 20.38
Folium 59.118
Fons.4.24.67.93. 116.140.
Fontes 9.116
Foramem 44.102
Foramina 43.95
Foras 44
Forcipes 66.84.

Fores 132.172
Forinſecus 44
Foris 5.44
Forma 169
Formare. 44.67. 75.155.144.169
Formator 67
Formele 55
Formica 99
Formidantes 57
Formidare. 52.54 57.60.124.127. 147.165.166
Formidines 15
Formido. 4.17.57 127.128.
Formoſa 2.66
Formoſus 35
Fornax 11.74
Fornicari 40
Fornicatio 40.
Fornix 61
Forſitan 3.5.32
Forte. 2.3.6.81.121.
Fortes. 5.9.20.115 121.124.130.
Fortia 5.70
Fortificare 91.115 124.
Fortificari 127
Fortiorem eſſe 20
Fortiorem fieri.124
Fortis. 2.4.5.7.11. 14.20.66.45.46. 52.55.91.108.115. 121.124.135.172.
Fortiſſimi 121
Fortiſſimus. 4.5. 46.123
Fortitudo. 2.4.5.12 20.45.46.52.66. 73.77.79.84. 108.115.116.121.135 172.
Fortuitu 135
Fortuna 20
Foſſa 21.57.
Foſſio 57
Fouea.21.25.35.59 71.127.157.158 160.
Fouere 28.49.
Fouere ignem 57
Fractum 26
Fractura 124
Fragmen 128
Fragmenta.79.132 152.
Fragmentum 129
Frangere. 57.58 124.131.148.151.
Frater 3
Frater mariti 60
Fratres 3
Fraudulēta.125.151.
Fraudulenter. 49. 171.
Fraudulenter nocere.151.
Fraudulentia 5
Fraudulentus. 73 75.150.
Fraus 104
Fremere. 28.55.95 147.
Fremitus 28.97
Frendere 55.95
Frenum.42.92.151
Frequens 35
Frequenter 29
Frigere 141.146.
Frigide 145
Frigidū facere.142
Frigus.55.68.106 145.
Frōdes.118.121.125.
Frons 90
Frons edificii 4
Frontes 4.90
Fructificare.95.130
Fructus.7.13.26.73 .95.98.109.130
Fruges.13.21.85.112
Frumētū. 18.28.46 51.78.151.156.
Frumētū nouū.78.
Fruſtra. 33.51.157. 168.
Fruſtrari 74
Fruſtum 105
Fruteta 100
Fuga 49.96
Fugare 18.124
Fugere. 18.94.96. 99.124.
Fugitiui 128
Fuiſſet 70
Fulcire 109
Fulcrum 109
Fulgens 134
Fulgere. 34.38.59
Fulgur 3.13.19.45
Fulgura 19
Fulgurare 19
Fullo 72
Fuluum 44.127.
Fumare 124
Fumarium 9
Fumigans 73
Fumigare 124
Fumus 124.140
Funda 141
Funda lapides iacere.141.
Fundamenta.10.65 159.
Fūdamēta iacere 65
Fūdamētū. 65.134.
Fundare.10.65.169
Fūdere.41. 67.123. 134.166.
Fundibulare 141
Fundus 138.144
Funes. 4.42.72. 112.146.
Funiculus. 21.24. 42.44..71.139.
Funis 42
Fur 25
Furari 25
Furere 146.156
Furioſum eſſe. 156
Furni 171
Furor. 4.8.40.50 54.63.77. 99.111. 142.146.171.
Furtum 25
Fuſca 159
Fuſcinula 39.40
Fuſile 67
Fuſus 128
Futura tēpora 125.
Futurum. 112.125

Gabaa 20
Galbanum 48
Galea 72.138
Galgala 23
Galilea 24
Gallinaceus 20
Gallus 20.161
Gallus ſuccintus.41
Gannire 137
Garrire 137
Gaudens 119
Gaudere. 118.119. 129.159.164
Gaudium 43.159.
Gaza 25
Gazabar 23
Gazophilatia. 84. 104.
Gelu 144
Gemme 128
Gemelli 169
Gemellos habere. 164.
Gemere. 7.32.93. 95.
Gemini 169.
Gemitus. 7.93.95
Gene 85
Genealogia 65
Gener 57
Genera 38
Generare 64
Generatio. 28.64.
Generum fieri 57
Gens 22
Genu 18
Genua 10.18
Genu flectere 18
Genus 38.87.166
Germanitas 5
Germen.13.60.67. 98.102.121.122.136.
Germinare. 32.95 96.101.151.136.
Geſtare 105
Gibbus 20.27
Gigantes 101.152
Gigas 121
Gignere 36.64.
Gypſum 23
Gyrus 43
Git 142
Glaties 140
Gladius. 5.54.87 162.
Glebe 26.121
Globus 167
Gloria.19.22.35.68 72.125.133.
Glorians 118
Gloriari.33.34.118. 125.155.
Glorificare. 33.72. 95.125.
Glorioſa 72
Glorioſus. 33.72. 118.
Glutinum 27
Glutire 15
Golgota 25
Gomor 120
Gopher 25
Gradi 64.168
Gradiri. 9.35.100 132.137.
Gradus.31.74.108. 117.119.132.
Gramina 123
Grande 168
Grandem fieri 21
Grandes 5
Grandis 2
Grando 5.18
Granum 25.70
Gratia 51
Gratiarū actio 61
Gratias agere 18
Gratis 51
Gratuito 51
Gratulantes 164
Grauare 72
Graue 72
Grauis 68.72
Grauitas 72
Grauiter 7
Grecia 62
Greges.115.125.134.
Greſſus.11.129.137.
Grex. 42.115.151 157.
Gryphus 131
Groſſi 15
Groſſitudo 111
Groſſius 111
Groſſum eſſe 111
Groſſus 125
Gubernacula 42
Gubernans 42
Gubernator 42
Gurges 4.41
Gurguſtium 136
Guſtare 59
Guſtatum 65
Guſtu diiudicar̄.59.
Guſtus 59
Gutta 2.151
Guttur. 25.26.47 82.

Habene 38.128
Habens 16
Habere 171
Habitabilis 70
Habitaculum. 22. 38.70.95.114.
Habitans 70
Habitare. 2.22.28 58.70.71.82.109. 157.161.168
Habitare facere.70
Habitatio. 14.28 58.70.95
Habitator. 70.114 161.
Hac 38
Hac uice 129
Halietus 115
Halitus. 101.104. 148.
Hamona 35
Hamus 47.90.154
Hariolari 120.
Hariolatio 142
Hariolus 54.62
Haſta. 51.75.140
Haſtile 69.121.
Haurire.29.56.127 154.
Hauritiones 154.
He 5
Hebdomada 155.
Hebenini 32
Hebreus 111
Hec 5.26.38
Hedera 141
Hedus 21.125.166.
Herba. 3.13.18.32 53.88.124.
Heredem eſſe 69
Hereditare.69.70. 97.
Hereditas 70.97
Hereditates 97
Herere 5
Heres 70
Heri 7.171
Hericius. 142
Hernioſus 91
Heſitare 126
Heſternus 171
Heu 1.2.3.
Hyacinthus 170
Hyades 75
Hyaſpis. 35.65.73.
Hic. 21.29.35.38 73.126.
Hydria 75.109
Hyemare 55
Hyems 26.55.110
Hilaris 58
Hymni 61
Hinc 38.73.126
Hin genus menſure 54.
Hinnire 134
Hinnitus 134.152.
Hinnulus 66.121
Hypocrita 51
Hircus.125.137.166 170.
Hirundo 107.112
Hiſopus 5
Hiſpidus 166
Hiſtorie 29
Hoc 51.38
Hodie 38.62
Holocauſtū.75.117
Homicida 155
Homicidium 30
Homines 7.86.92
Homo. 2.4.7.20 101.
Homo quicunq; 4
Homo quilibet 4
Honor 33.68.72.
Honorabilē eſſe.68
Honorabilis 68.72
Honorare 35.72.
Honoratū eſſe. 68
Honorificar̄. 68.72
Hora. 115.125.165.
Horrenda 166
Horrere 79.166
Horreum 22.59.
Horribile 166
Horribiles mali.166
Horribiles uiſiones. 68.
Horribilis 4.166.
Horripilare 109
Horologium 117.
Horror. 4.8.59. 109.155.165
Hortus 25.25
Hoſpita 22
Hoſtes. 65.133.134. 155.140
Hoſtia 26.57.
Hoſtia ꝑ delicto.10.
Hoſtia pro peccato. 46.
Hoſtiliter ager̄.137.
Hoſtis. 114.116.133 134.155.
Huc. 7.35.36.73. 126.
Huiuſcemodi.31.76
Humanus 2.
Humectare 150
Humerus. 80.155. 161.
Humiditas 84
Humidum 82
Humiles. 29.137 167.
Humiliare. 29.60 70.71.76.87.120 147.159.166
Humiliatio 71
Humiliatum 7
Humiliora 167
Humilis.28.29.114 120.124.137
Humilitas.120.167
Humor 17.60.150
Humus 2.

Iacere. 69.101.160
Iacere arcu 58
Iaculari 69
Iaculatores 146
Iaculum 52.127
Iam 58.75
Ianitores. 109.166
Ianue 30.132.166
Iaſpis 71
Ibi 163.171
Ibices 66
Ibis 104
Idcirco 74.111
Idem 122
Ideo 74.81.90
Idola 5.121.129.172
Idolum. 2.5.6.23. 109.121.129.160 171.
Idolum moloch.88
Idolum. ſiue inane uel nihil.5.
Id quod non eſt 9
Iecur 72
Ieiunare 134
Ieiunia. 134
Ieiunium 134
Ieiunus 58
Ieſus 71
Igitur 57
Ignis 10.96
Igniti ſerpētes.168.
Ignominia. 55.123. 141.164.
Ignominie 159
Ignominioſus 13.
Ignorantia 156
Ignorare 156
Ignoſcere 103
Illaqueare 126
Illaqueari 68
Illaqueatus 76
Ille 6
Illecebra 132
Illia 77

Illudere.57.82.105. 117.135.141.162 171.
Illud quod eſt 70
Illuminans 3
Illuminare 2.93.95
Illuminatio 3
Illuſio 82
Illuſiones 117.171
Illuſor 82
Illuuies ſecundinarum.162.
Imaginari 153
Imagines 136
Imago. 30.74.136.
Imbecillem eſſe 6
Imbecillis 6
Imbecillitas 47
Imber. 26.41.87. 111.
Imber matutinꝰ.69
Imbres 96
Imbuere 51
Immaculata 170
Immaculatum eſſe. 39.170.
Immaculatus. 52. 170.
Immaturum 16
Immenſe 20
Immenſum 5
Immiſſio 162
Immittere 162
Immo 11
Immobilem eſſe.30
Immolare 26.37 57.159.
Immunda. 59.94
Immundus.59.125
Immunditia 59
Immunditie. 23.59
Immũdũ eẽ. 58.59
Immunita 123
Immutare 48
Immutatio 49
Impatiens 8.142
Impellere. 28.29. 31.33.95.
Impendere 67
Imperare.147.159
Imperfectum 24
Imperium.115.126. 130.168.
Impetuoſe fluer̃.41
Impetus. 28.41. 167.
Implere.17.87.155
Impletiones 88
Implicare 113
Impia 153
Impie agere. 132. 153.
Impietas 153
Impius 153
Impingere. 33.79 94.126.169.
Impinguare.18.32. 49.111.
Impinguari. 106. 125.164.
Imponere.108.150 157.158.
Impoſſibile eſſe 7
Impregnare 111
Improperare 55
Improperium 55.
Impudenter agere. 34.
Impudentia 34
Impudens 66.115
Impugnare 83
Imputare 56
In 11.16
In non 81
In abſcondito 55
Inacceſibile 90
Inane 13.150.169
Inaquoſum 155
Inaures 83.96
Incaleſcere 76
Incantare 42
Incantatio 83
Incantationes 54
Incantator 42
Incarnatio 19
Incaſtrature 61
Incedere. 11.31.35 157.
Incendere 30.68
Incendium. 16.68 168.
Incenatus 58
Incenſio 16
Incenſum 96.140
Inceſſus 95
Incidere.21.57.168
Incipere. 44.47. 60.168.
Incipere prelium.8
Incircuitu 105
Incircunciſus 123
Inciſura 168
Incitare 107
Inclinare. 98.159
Inclinari 165
Inclytus 72.133
Inclyti 132
Includere 155
Incluſor 106
In coccineis 170
Incola 22
Incolere 22
Incõſiderate loqui. 152.
In conſpectu. 93. 99.128.
Incraſſare 164
Incraſſari. 32.59. 106.
In craſtinum 87
Increduli 110
Incredulum eſſe. 91
Incredulus 12.107
Incrementum.146
Increpare 25.65
Increpatio. 25.65. 76.
Inculta 72
Incumbere 2.21
Incuruans 77
Incuruare 70.77 79.
Incuruari. 39.122. 144.
Incurrere 126
Inde 126.163
Indicare 44.93
Indie 9
Indigena 41
Indigentia 52
Indigere 52
Indignans 107
Indignari. 54.142 152.
Indignatio 4.65
In directum ire 71
Inducere 95
Induere 78.81
Indulcedinẽ uerti.2
Indulgentia 50
Indulgere 105
Indumentum 81
Indurare. 45.144
Indurari 42.67
Induſtria 79
In ea 12.14
Inebrians 147
Inebriare. 69.147. 161.167.
Inebriari 106
In eternum 112
Infaciem 129
Infamia 26
Infamis 82
Infans 64.114
Infans ab ubere.65
Infantes 117
Infantia 152
Infantulus. 64.65.
Infatuare 108
In felicitate 11
Inferre 13
Inferior 170
Inferiorem eſſe.101
Inferius 170
Infernus. 28.154
Inferus 154
Inficere 85
Infidelis 12.110
Infigere 57.171
Infirmare 48
Infirmari. 3.6.26. 44.48.73.79. 90.96.
Infirmior pars.123.
Infirmitas. 47.48. 167.
Infirmitates.28.48
Infirmus 49.152
Inflãmare 81
Inflari 133
Influere 22
Infructuoſum 113
Infundere 67
Ingemiſcere. 7.22 51.123.
In gyro 105
Inglorius 160
Ingratum eſſe 34
Ingrauare 72
Ingredi.12.114.167
Ingreſſus 13
Inguen 50
Ingurgitare 24
Inhabitare 70
Inhabitare terrã.16
Inhonorare 141
Inhonoratus 141
Inhorreſcere 119
Inimica 4
Inimicus 4.165
Inimicum eſſe 4
Inimicicia 4.160
Iniqua 168
Inique ager̃. 54.55. 50.63.115.114.155. 160.168.
Iniqui 54.50.114
Iniquitas. 2.33.50. 113.114.121.153.159
Iniquitatem facere. 113.114.
Iniquitates 113
Iniquum 15.168
Iniquum eſſe 4
Iniquus 50.113
Inire preliũ. 25.55.
Inire.ſ.fedus 79
Inniti. 109.152.165
Initiare 88
Initiari 136
Initium. 129.159 145.
Iniuſte agere 50
Iniuſticia 33
In lõgũ differre.10
In me 11
In millibus 6
In monte 54
Inobedientẽ eẽ. 51
In nobis 16
Innocens. 102.132 170.
Innocentẽ eſſe.102. 170
Innocentes 152
Innocẽtia.102.170.
In curſum 143
Inops 150
In orbẽ tranſire.68
Innoteſcere 61
Innouare 43.49
Innoxii 102
Innoxium eſſe 102
In pace 77
Inquietare 146
Inquilini 22
Inquilinus 70
Inquinare 20.59
In rotundũ attõdere.68.
Inſanabilis 70
Inſania 156.160
Inſanie 160
Inſanire.34.54.59 112.156.
In ſeruitutem redigere.120.
Inſidiari. 9.33.102 133.158.160.
Inſidie.9.33.59.122 133.
Inſigne 45
Inſignis 161
Inſilire 136
Inſipiens. 2.17.37 77.85.93.
Inſipiẽtẽ eẽ.17.77.
Inſipientes 17.93
Inſipientia 77
In ſolitudinem redigere.71.
Inſpicere 145
Inſpirare 100
Inſtabilis 95
Inſtar 29
Inſtare 2.3.101
Inſtaurare 12.43. 45.49.119.161.
Inſtauratio 12
Inſtitor 76
Inſtitores 150.159
Inſtituere 139
Inſtructus 36
Inſtruere 57
Inſtrumentum.76.
Inſufflare 100.126
Inſula 4
Inſulſum 171
Inſultare 51
Inſurgere 140
Integer 170
Integre 163
Integrum 75
Intellectus.140.161
Intelligens 14.161.
Intelligentia 14
Intelligere. 14.161 164.
Intendere 144
Inter 14
Interraſile 106
Interea 57
Interfecti 36.47 152.
Interfectio. 36.55 57.140.
Interfectores 79
Interfectus. 47.93
Interficere. 27.34 35.36.55.79.86. 99.124.140.155 161.
Interim 57
Interior 129
Interiora. 43.106. 143.
Interior domus.65
Interiores 129
Intermedius 14
Interire 10.79
Interitus 4.15.86. 104.127.129.157. 159.160.
Internitio 157
Internitiones 160
Interrogar̃.32.154.
Interpres 82.88.
Interpretari. 132 133.172.
Interpretatio. 82. 132.133.
Interrumpere 17
Interruptio 131
Inteſtina 143
In thalamo morari. 52.
Intingere. 57.87. 133.
Intonare 152
Intra 143.
In tres partes diuidere.163
Intrinſecus. 14.112 129.
Intro 169
Introducere.12.114
Introiens 13
Introire 12
Introitus 13
Intromittere 13
Intueri. 14.93.137 156.158.159.
Intuitus 144.148
Intumeſcere.25.50 109.
Intus. 14.21.129
Inuadere 132
Inualeſcere 45
In nucis modũ.167
Inuenire 90.161
Innuere 168
Inueſtigare 52.53. 122.
Innumerabiles.146
Inueſtigans 39
Inueſtigatio 153
Inueterare. 15.125
Inueteratũ eſſe.71.
Inuidere 69.141
Inuitati 143
Inundare. 17.170. 154.
Inundatio.154.167
In unum 62
Inuocare 40.143
Inuolucris 24
Inuoluere. 22.23 24.57.66.78.82. 115.119.
Inurere 54
Inutile eſſe 110
Inutilis 6
Iocari 135
Iocunde 100
Iocunditas 100
Iocundum eſſe.100 123.
Iocundus 100
Ipſe 33
Ira 8.40.50.54. 63.77.111.129.142
Iracundia 77.142
Iraſci. 7.40.54. 77.98.111.142. 146.
Irati uel deteſtabiles.40.
Ire 35.62.152.
Ire cũ impetu 160.
Irretire 68
Irridere. 77.84. 141.159.
Irrigare 167
Irriguum 25
Irriguus 147
Irriſio 141
Irritare. 25.52.93 77.91.93.
Irritũ facere 160
Irrorare 41
Irruere. 33.57.100 126.152.136.
Iſaac 159
Iſte 5
Ita 73.74
Itaqꝫ 8.37.81
Iter. 9.31.35.105 112.
Iterare 165
Iter facere 108
Iterum 5
Iubilare 148
Iudex 28.166
Iudicare. 28.44. 147.166.
Iudicari 166
Iudices 166
Iudicia 28.166
Iudicio contendere 28.147.166.
Iudicium 166
Iudicium cauſa 28
Iugiter 170
Iugulare 159
Iumenta 12.156

Iumentum 12.17
Iunctura hñeri.161.
Iuncture. 27.42. 50.162.
Iuncus 24
Iungere 8.42.
Iunior 157
Iuniperus 153
Iuramẽtum. 5.155.
Iurare 5.155
Iurgium 28.147
Ius 53.166
Iuſſio 53
Iuſiurandũ 155
Iuſticia 59
Iuſtificare 59
Iuuenis 14
Iuxta 9
Yxon 26.145

Kalende 43

Labi. 86.90.164
Labia 166.167.
Labium 41.166
Labor.5.60.80.121
Laborans 22.119
Laborar̃.59.60.80. 119.151.155.157
Labore confectus 60.119.
Labores 121
Labrum 75
Labruſce 11
Lac 48
Lacerare. 107.126 168.
Lacerta 50
Lachrima 50.51
Lactare.65.114.152.
Lactuce agreſtes.91
Lacuna 108
Lacus 21.159
Laganum 137.155
Lagena. 10.50.73 93.
Laguncula.2.17.93 106.125.127
Laicus 47
Lambere. 82.83. 84.119.
Lamentari. 95.140
Lamia 83.171
Lamina 155.155
Lampas 24.84
Lana 120.136
Lancea. 39.51.75 132.136.146.151
Langor.26.34.48. 95.
Lapidare. 72.110. 147.
Lapides colligere. 110.
Lapides quadrati. 25.
Lapidibus obruere. 147.
Lapidibus opprimere.110.
Lapidicina 53
Lapillus 138
Lapis 1.81.107
Lapis parius 31
Lapis precioſus.138
Lapſus 29
Laquearia. 21.109. 147.157.
Laquei 126.134
Laqueo ſuffocare uel ſuſpendere 51
Laq̃us. 90.112.126
Largiri. 2.5.105.
Larus 159
Laſſare 56.114
Laſciuire 110
Laſſus. 66.116.152
Lata 149.
Later 81.146
Latera.42.74.110. 133.136.
Lateres facere 81
Latericius 81
Latibula 9.42.110
Latiſſime 149
Latitudo 132.149
Latrare 55.93.
Latro 21.57.131
Latrunculus 21
Latus. 21.80.69. 125.133.136.149. 160.
Lauacrum 150
Lauare. 28.72.160.
Laudabilis 34
Laudare 34.51.61
Laudate dñm 34
Laurus 41
Laxare.98.126.152
Lebes 1.75
Lecythus 137
Lecti 161
Lectice 133
Lectuli.87.98.160.
Ledere.17.50.94 99.113.114.155.
Legatus. 56.82.135
Legere 143
Leges 53.69.159
Leges condere 53
Legifer 53
Legiſlator. 53.69
Legitimum 53
Legumina 41
Leena 81.159
Lenificare 49
Lenis 49
Lenitas 49.158
Leniter 4
Lentes 113
Lenticula 127
Leones.9.10.78.81
Lepra 94.138.
Lepra capitis 105
Leproſus 138
Lepus 10.
Leſio 123
Letabunda 23
Letantes 118.164
Letari. 43.63.119. 159.164.
Leti 164
Leticia 159.164
Letificare 164
Leuare. 17.96.98. 99.103.117.119. 148.150.
Leuare.ſ.haſtã.114.
Leuare ſignum 99
Leuiatan 82
Leuigare 91.157.
Leuigatum 25
Leuis 141
Leuiter loqui 141
Lex. 52.53.66.69. 70.84.169.
Libertas 31.52.
Libertate donar̃.52
Libya 126
Librare 167.
Licentia 153
Licentia redimẽdi. 19.
Licium 100
Ligare. 8.52.78. 135.141.153.167.
Ligatura 8.133
Ligna 121
Ligna thyna 81
Lignum 78
Lignum arbor 121
Ligo 11
Ligurius 84
Lilium 42.131.154
Lima 81.121
Limare 91
Limen.38.78.109. 133.
Liminaria 109
Limitare 169
Limpidiſſimus lapis 49.
Limus 62.121
Lina 152
Linea 117.139
Lingere 83.84
Lingua 84
Lingua iudaica 61
Linire 58.91
Linire bitumie.78.
Linteamina 59
Linum 12.152
Lippus 31
Liq̃facere.81.86.88
Liquefieri 54.88
Liquor 31
Lyra 77
Littera 5
Litterature 110
Litteratus 110
Littere 79.110
Lites 28.147
Littora 17
Litum 7
Litura 58
Littus 52.166
Loca 140
Loca firmiſſima.90
Loca tutiſſima 90.
Locare 161
Loculus 10
Locus.11.61.91.140 170.
Locus dimiſſus.55.
Locus effuſiõis.166
Locus gẽitaliũ.138.
Locus horroris.169
Locus paluſtris 5
Locus poſt murum 155.
Locus ſeparatus 150
Locuſta. 9.21.43. 146.
Longa 10
Longum facere.10
Longanimis 8
Longe 150
Longe eſſe 150
Longe facere 150
Lõge recedere.150
Longeui 145
Longinqua. 9.150
Longiorem eſſe.10.
Longitudo 10
Longus 10
Loquela.55.86.87
Loquẽs pro alio.82
Loqui. 27.32.66. 87.95.98.120.126 158.
Lorica.110.168.170
Lubricationes 90.
Lucere 3
Lucerna 96.99
Luci 11
Lucidiſſimum 39
Lucidum 12.18
Lucifer 34.86.
Lucis candor 12
Lucrum 17
Luctus 2.7.60.
Luctari 1
Lucus 11
Ludere 159
Ludus 159
Lugere 1.7.
Lumbi 49
Lumen 3.95
Luminare 3
Luminaria 3
Lunula 155
Lupanar 20.138
Lupus 37
Luſtrare 46
Luſtratio 46.94.
Lutum 50.58.
Lutum abſqꝫ paleis 171.
Lux 3
Lux matutina 160
Luxuriari 21
Luxurioſus 120.

Maceria 21.31
Machinari 55.99
Machine 56.155
Macies 29.160
Macilenti. 29.40 155.
Mactare 57
Macula 86.105
Macula coloris 12
Maculare 51.118
Maculatum 80
Maculoſi 18.57.122
Magala 112
Mageſtas 19.125.
Magis 71
Magiſqꝫ 89
Magiſter. 6.16.114 160.
Magiſtratus 106
Magna. 2.21.145 146.
Magna pars 146
Magnificare. 2.19. 21.27.
Magnificẽtia.2.135.
Magnificus 158
Magnitudo. 21.68 158.
Magnum fieri. 21
Magnus 21.72.145
Maior 15.145.
Mala beſtia 131
Mala granata 151
Malaſar 84
Malleator 83.128
Maledicere. 5.9.18. 93.102.138.141.
Maleficiis uti 79
Maleficus 54.79
Malleus 35.102. 127.129.170.
Malicia 48
Malignar̃.124.148
Malum 148.171
Malum eſſe 148
Malum facere.148.
Malum granatum. 151.
Malum punicũ.151.
Malus nauis 42
Mammilla 156
Mamma. 26.28. 156.157.
Man 89.
Mana 89
Manans 38
Mandare 154
Mandata. 130.154
Mandibula. 82.83
Mandragore 28
Manducare 59
Mane. 17.157.160
Mane oriri 160
Mane querere 160
Manere. 30.51.70 82.168.
Mane ſurgere.160. 161.
Manicare 137.161
Manifeſtare 61
Manipulos colligẽs 120.
Manipulos ligare.6
Manipulus. 6.120 135.
Manſiones 100
Manſiuncule 141
Manſuetudo.6.120
Manubrium 121
Manus. 52.60.61. 77.
Manus ſedis 61
Manzer.i. de ſcorto natus.86.
Marceſcere.5.74. 141.149.
Mare 64.153
Mare rubrum 107
Margarita 48
Margines 142
Maritima 52
Maritũ habens 16
Maritus 4.16
Marmor 25.160
Marſupium 75
Maſſa 17
Maſſa caricarũ 26
Maſſa de ficis 26
Maſculinũ 4.59. 125.
Maſculus.4.39.125
Mater 6
Materia 143
Matureſcere 19
Maxilla.82.83.112.
Me 11
Mechari 92
Mecum 11.119
Medela 152
Mederi 43.152
Media 53.169
Media pars 53
Medicamina 152.
Medicina 149.152
Medicus 43.152.
Medietas 47
Meditari. 32.33.81 158.165.
Medium. 21.53.81 143.169.
Medulla.48.76.86 156.
Mel 27
Melo 88
Melodia 105
Membrum. 1.67. 101.105.
Meminiſſe 39
Memorari 39
Memoriale. 29.39
Mendacia. 12.37. [illegible].168.
Mendax 50.74. 157.
Mendicare 154
Meni 89
Menia 10
Mens 81.84
Menſa 162
Menſis 43.69.
Menſtruum.28.43 94.112.
Menſura. 28.85. 139.159.170.
Menſurabilis 59
Menſura palmi.24. 41.59.
Menſura cõtra menſuram.105.
Menſura quattuor digitorum 59
Menſurare 59.85.
Mente deuota offerre.94.
Mentiri.37.73.74 168.
Mentum 40
Mercator 76.107.
Mercede cõducere. 171.
Mercẽnarius. 162.
Merces. 19.94.95 162.171.
Merens 28.163
Merere 7.72.159
Meretrix. 38.40. 139.
Mergulus 162
Meridiati ſunt 154
Meridies.31.64.93 154.
Meror. 26.73.77. 121.
Merore cõfecta.28.
Merum 50
Meſſis 140.142
Meſopotamia 126.
Meſtitia 60
Meſtum eſſe.28.121
Metari 169
Metere 9.142.
Metiri 85
Micans 81

Mygale 7
Migma 50
Migrare.24.28.94
Mihi 80.119
Mille 6.145
Militare 125
Militia. 57.80.135
Miliũ.29.109.145.
Milnus 29
Minari.40.95.97.
Mingere 169
Minimus.137.140.
Minimus digitus. 140.
Minister. 100.110. 168.
Ministeriũ. 111.119. 128.168.
Ministrare. 54.75 165.168.
Minor 137.149
Minorare 90.142.
Minorẽ eẽ.90.140.
Minueř.26.90.140
Minui 52.137
Minus 140
Minus parare 90
Minutum 31
Mirabile 4.128.
Mirabile facere.128
Mirabilem eſſe.127
Mirabilia 166.171
Miraculũ. 54.127
Mirari.52.127.171.
Mirrha 86
Mirica 124
Mirificare.127.128.
Myrtus 33
Miſcere.82.85.89. 100.122.151.
Miſereri 44.50. 97.149.
Miſeria 7.35.120 164.156.
Miſerationes 50. 72.146.
Miſicordia.51.149
Miſericordiã conſecuta.149.
Miſſio 162
Miſterium 149
Mittendus.160.162
Mittere. 35.58.61 60.109.152.162
Mittere.ſ.arcum uel ſagitam.150.
Mites 120
Mitigare 155.167.
Mitiſſimus 120
Mitre 152
Mixtũ 75.89.100
Mna 89
Mobilem eſſe 95
Modeſtia 120
Modicũ40.90.137
Modius 4.105
Mola. 58.84.150
Mola inferior 150.
Molentes 58
Molere 58
Moles 94
Moleſtare.6.59.76 80.140.
Moleſte accipeř.80.
Moleſtũ eſſe.80.91.
Molificare.49.150
Mollire 150
Moliri 55
Momẽtũ.159.167.
Monere 94.100
Monile.48.54.76. 98.112.
Monſtrare 145
Montes. 35.56.58
Monumẽta.39.90. 138.
Moram facere. 15 85.122.
Morari.3.15.63.70. 82.
Mordere 104
Mori 86
Mors.8.27.55.86.
Morſus 140.
Mortariolũ 77
Mortarium 28
Morticinũ. 95.101
Mortificare 36.
Mortuus 101
Mortis caligo 136
Morus 167
Mos 31
Moſoch 92
Motabile 168
Motus 94.95.
Mouebuntur 58.
Mouere. 28.38.86. 87.95.96.146.151 152.168.
Moueri ad p̄liũ. 26.
Mucro 54
Mugire. 7.25.134
Mulctare 121
Mulcta uel pena.10.
Mulgere 90.105.
Mulier. 4.5.7.10 104.
Muliebris 112
Multa. 72.73.85. 121.145.146.156
Multiplex 72.146
Multiplicare 59.72 73.98.121.125.131. 145.146.147.156
Multiplices 146
Multitudo.6.55.72 88.127.139.145. 147.
Mulus 130
Mundare.18.29.39 57.102.129
Mundicia 58.102
Mũdiſſimus.57.91
Mundũ appareř.39
Mundum eſſe. 39. 57.102.
Mundus.18.39.57. 112.129.
Mundus muliebris. 91.
Munera. 89.105. 158.159.160.162
Munera dare 103 171.
Munire 17.128
Munitiſſima 90
Munitus.17.29.90 108.155.
Munus. 10.89.159 160.
Munuſcula 105
Murate.17.108.155
Murenule.79.144 169.
Murmurare. 2.82. 83.147.171.
Murum deſtruere. 141.
Murus.21.50.55.81 122.141.158.159.
Mus 116
Muſca 37
Muſca oĩmoda.122.
Muſce diuerſi generis.122.
Muſica 40
Muſſitare. 82.83 137.
Muſitator 147
Muſtum 121
Mutabile 168
Mutare uultũ 152
Mutari.36.48.52. 74.87.91.108.165.
Mutatoria 49.
Mutire 55
Mutuare 82.104
Mutuũ accipere.82 154.
Mutum eſſe 6
Mutus 6

Nam 37
Nam et 24
Namq; 24.37.
Narrař.110.165.171.
Narrare pabolã. 92
Nardus 102.
Nares 8.97
Naſci 64.
Naius 8.46.
Natare 134.159
Nates 159.169
Nathinei 105
Natio 22
Natiuitas 64.
Natus 64
Nauis 7.110.135
Nauſea 39
Nauſeare 142
Nauta 88.
Nazarenus 97
Ne. 5.15.16.32.81 89.
Nebula.114.121.125
Nec 4.16.81
Necare 51.161
Necdum 59
Neceſſarii 70
Neceſſariũ eſſe 138
Neceſſe eſſe 56
Neceſſitate cõpelli. 9.
Nefaria res 51
Nefas 39
Ne forte. 126.128
Negare. 9.74.168.
Negligẽtia.118.162.
Negligere. 56.85. 118.145.162.
Negotiari. 59.107 123.150.169.
Nemus. 10.15.121 135.
Nepotes 157
Neq̃ 148
Nequando 126
Nequaq̃ 81
Neq;. 5.15.37.81.
Nequiter 148
Nequitia 148.
Nere 58
Neruus. 23.36.71 77.106.
Neſcire 156
Nicticorax 74
Nidificare 141.
Nidum facere 141
Nidus 141
Niger 44.160.
Nigreſcere 56.139.
Nihil.4.9.12.15.28. 31.75.82.137.169
Nimis 84.112
Ningere 162
Niſi. 2.6.16.75.82
Nitentes 135
Nitida 135
Nitrum 105
Niue dealbare. 162
Nix 142.162.170
Nobiles. 44.72. 130.143.
Nocens 50
Noceř.97.120.168.
Noctes 83
Noctua 50.170.
Nolle 85
Noli 5
Nolite 5
Nomen 163
Nominare 30.102.
Non. 4.5.9.15.16. 80.81.89.
Nonaginta 172
Non cõſurgẽs.140
Nondum 59
Nonne 34.82.
Non pariens 24
Non reſiſtens 6
Non ſum 15.
Nonus 172
Nopheth 96
Norma 139
Nos 7.97
Noſſe 61
Nota 24
Notum facere 61.
Notus 62.99
Nouacula 91.171.
Noualle 96.99.
Noua res 18.
Noue fruges 1
Nouelle.ſ.plantationes.169.
Nouem 172
Nouiſſima. 3.8.43 142.170.
Nouus 43
Nox 83
Noxa 50.45
Nubes.45.77.105. 111.120.159.
Nubibus obducere. 120.
Nudare. 16.24.49 56.114.123.131.132 162.166.
Nuditas 114.123. 124.
Nudiuſtercius. 165
Nuge 60
Nullum 75
Num 6.75
Numerare 56.77. 130:
Numerus. 52.66. 77.89.110.170.
Nun 32
Nũc.4.77.52.115. 125.129.
Nuncii 80
Nũciare.19.80.93. 164.
Nunciatio 80
Nundine 115.123.
Nnmmus 2
Nũquid.6.8.32.75.
Nunquid non 34
Nurus 75
Nutare 86
Nutrimentum 38
Nutrire. 21.55.65. 99.151.167.
Nutrix 6.65
Nux 1

O 7
Obedientia 164
Obediř.3.104.164.
Obducere 117.
Obfirmare 73
Ob gratiam.12.24
Obire 22
Obiurgari 147.
Oblatio 10.143
Obligare 8.42
Oblique 4.167
Obliuioni tradere 161.
Obliuiſci. 103.104 161.
Obmuteſcere 6
Obnubilare 120
Obolus 26
Obprobrare 93
Obrizum. 80.106 127.
Obruere 160
Obſcurare. 56.66. 73.104.114.119.125
Obſecrationes 51
Obſecro 7.92
Obſeruare.38.114. 124.164.
Obſeruata 102
Obſidere. 51.90. 122.134.
Obſidio 47.155
Obſides 123
Obſtetricare 44
Obſtetrices 46.64
Obſtruere 110.
Obſtupeſcere. 17. 54.85.104.159. 158.163.169.
Obſtupeſceř faciẽs. 45.
Obſurdeſcere 141.
Obtegere caligine. 116.
Obtenebrare 56.
Obterere 85
Obtinere. 3.52. 147.156.
Obturare. 4.110. 108.169.
Obuiare 125.126
Obuoluere. 43.57
Obumbrare. 107.
Obnubilare 120 135.136.
Occaſio 7.96.
Occaſionẽ q̃rere.7.
Occaſus.13.114.122
Occidens 64.122
Occidere. 13.31.35 36.37.47.55.57. 79.86.99.117.126 104.152.159.
Ociosum eſſe 14.
Occiſio.36.57.59. 159.
Occiſus 47
Ocium 167.
Ocrea 90
Octaua 164
Octo 164
Octoginta 164
Oculi 116.
Occulta. 102.110. 118.128.
Occultare.74.110. 118.119.157.
Occũbere faceř. 98
Occupare 120
Occurrere.126.143
Occurſus 126
Odiens 165
Odioſum eſſe 11
Odiř.104.160.165.
Odor 150
Offendere. 68.79 94.102.160
Offendiculum.68. 108.127
Offerre. 12.52.90. 94.117.124.145. 157.
Offerre hoſtiã pro peccato 46
Offeri ſe morti.55
Offirmare 6.100
Olla. 107.125.130 141.
Oleum.38.92.134. 164.
Olfactoria 14
Olim 159
Oliua. 25.35.164.
Oliuetum 39
Olus 69
Omnes 39.75
Omnimodum 39
Omnino 65
Oĩpotens.156.157.
Onager. 123.130.
Onerare. 59.98. 103.106.119.121.
Onycha 159
Onyx 157
Onocentauri 4
Onochrotalus.138.
Onus. 62.103.106 119.
Opera. 80.116.117 121.124.129
Operari 111.129
Operculum 136
Opere quadro 71
Opimentũ.77.158
Operire. 3.52.66 69.77.80.81.82. 107.113.115.117. 137.158.
Opes 52.122.123

Ophel 121
Ophimacus 54
Ophir 9
Oppidū. 53.58.116
Oppignorare 123
Opportere 56
Opportunum 8
Oppreſſio. 50.110 151.167.
Opprimere. 50.54. 72.73.79.80.81. 83.108.111.120.156 152.167.
Opprimeř iniqꝫ. 50
Opprimere per potentiam. 120.
Opprobrium 55
Optimates. 5.52.53 44.
Optimū. 40.48. 50.
Oppugnare 83
Oppulēta. 154.162
Opus 111
Opus eſſe 56
Opus plumarium. 56.155.
Opus polymitariū. 56.
Ora 80.126.166
Oraculum 27.
Ora inferior 158.
Orare 48.51.127.
Oratio 65.127
Ora ueſtimenti. 76
Orbari 161
Orbatus 122.161.
Orbis. 15.48.169
Ordeum 166
Ordinare. 100.123. 158.167.
Ordiri 100
Ordo. 27.58.94 106.119.
Organum 112.
Oriens 41.67.136. 139.
Orientalis 55.139.
Oriona 77
Oriri. 31.41.117.131. 136.160
Orix 169
Ornare. 63.112.146 158.159.167.
Orphani 71
Ortus. 41.114.160
Os. 120.126.128. 167.
Oſſa 26.122
Oſana 71
Oſcitare 39.41
Oſculari 104
Os femoris 77
Oſtendere. 38.44 145.
Oſtenſio 17
Oſtenta 67
Oſtia 30
Oſtiola 30
Oſtium. 30.132.172
Oua 14
Oues. 133.134.144 149.157.
Ouile 75
Pabulum iumentorum. 15.83.109.
Pabulū prebere. 15
Pacatum eſſe 163.
Pacem habere. 163
Pacifica 163
Pacificare 162.163.
Pacifici 163
Pacificum eſſe 163
Pacificus 163
Pactum 19.45
Palatha 27
Palathe 140
Palatia 10.54
Palatium 10.54
Palatum 47
Palea 169
Palee 144.169.
Palliū. 90.100.107. 109.115.147.164.
Palliola 115
Palma 44.171
Palme 24.171.
Palmes 40.142
Palmites 30.107
Paliurus 43
Palpebra 121
Palpebre 114
Paludes 1.
Palus 1.
Paluſtris 20
Pandere 132
Pangere. ſ. fedus. 79
Panes 47
Panifici 8
Panis 11.115
Panni ueteres 107
Pannus 12
Papirio 107.
Papirus 24
Par 136
Parabola 92
Paradiſum 130.
Parare 124.125 129.
Parati ſumus 36
Paratus 115.125
Parcere 44.50
Pardus 99
Pardi 99
Parere. 44.111.128. 155.
Paries 47.141
Parietes. 10.44. 141.
Parietine 54
Parius lapis 107
Pars. 19.49.103. 109.111.148.161.
Partes 49.111.
Particula 129
Particeps 42
Participes 42
Participare 42
Partiri 49
Partus 42.156.
Parturire. 42.44. 132.
Parui 140
Parui greges 56
Paruipendere 13
Paruulus. 114.117. 132.137.
Paruuli. 114.117.132
Parum 90
Parum uideri 140
Parunum 137
Paſcere 151
Paſcua 53.99.151.
Paſcualis 146
Paſer 31.137.
Paſeres 137
Paſſus 137
Paſtor 102.151.
Paſtores 151.
Paſtoralis 102
Paſtus 18.151
Patere 132
Patiens 8
Patientia 129.
Patres 36.
Patria 10
Patruelis 28
Patruus 28
Pauci 90.92
Paucitas 90
Paucus 40
Pauere 146.171
Pauimentum. 10. 144.153.
Paulatim 3
Paululum 40.164
Pauones 170
Pauor. 22.54.43 44.52.
Pauore ſolui 89
Pauper. 1.48.108 120.149.
Paupercula 120
Pauperē facere. 149
Pauperem fieri. 149
Pauperes. 29.48 120.149.
Paupertas 29.120. 149.
Pauxillum 90
Pax 163
Peccans 45
Peccare. 10.45.132 160.
Peccata. 45.113.160
Peccator 45
Peccatores 45
Peccatū. 10.45.113
Pecora. 12.142.150.
Pectus 23.45
Pectora 45
Peculiare 106
Peculium 106
Pecunia 77
Pecunie 121
Pecus. 12.43.80. 134.154.
Pecus tenerum. 100
Pedes. 35.129.146.
Pedica 42.160.
Pedites 146.
Pelagus 107
Pelles 114
Pellicule 114
Pellis 2.69.114
Pelta 25
Pelte 25
Peluis 1.109.
Penna 1.76.99
Pendere 170
Pene 139
Penne 76.90
Penetrare 131
Penitere 97
Penitentiam agere. 97.
Penitudo 97
Penſationes 85
Penula 109
Penuria. 9.52.108
Pepones 1
Per 5.11.112.
Pera 137
Pera paſtoralis. 84.
Per circuitum 105
Percuſſura 87
Percuſſio 151.167
Percutere. 31.55.41. 53.57.72.74.79. 86.94.99.110.151.
Percutere fedus. 65.
Perdere. 1.110.136 160.163.
Perditi 79
Perditio 1.
Perdix 143
Peregrinari 22
Peregrinatio 22.99
Peregrinus. 22.55 70.99.
Perfecta 163.170.
Perfecte 163
Perfectum 75.76.
Perfectio 170
Perfectiones 163.
Perfectus 163.170.
Perficeř. 17.75.163. 170.
Perflare 126.167.
Perfodere 31.57
Perforare 102
Per fraudē obtinere 124.
Pergens 15
Pergere 64.100
Pergrandes 20
Peribolus 21
Pericula 90
Periculum 8.108.
Perire. 1.8.10.22.79 109.136.
Periſcelides 137
Permanere. 44.71. 98.
Permittere 105
Permutatio 87
Penitus 75
Perplexum eſſe. 168
Perpēdiculum. 139
Perpetuum 170
Perpetuus 102
Perizomata 43
Perſeq. 27.30.147.
Perſia 131
Per ſingłos dies. 62.
Perſonare 35
Perſtillare 59
Perſuadere. 107.132
Perterreř. 12.29.35. 94.127.129.
Perterritū eſſe 68
Perterritus 29
Pertimeſcere. 2.150
Pertingere 87.94
Pertinens 145.
Pertranſire 48.112
Perturbatio 34
Peruenire. 18.64 86.94.
Peruerſa. 36.114.135
Peruerſe 122
Peruerſū. 5.36.122
Peruerſus. 110.114 122.
Peruertere 36.69 114.122.133.
Per uim rapere 23
Pes 146
Peſſima 48.91
Peſſimi 148
Peſſimus 148
Peſtifer 160
Peſtilens 82
Peſtis 27
Peſulum 100.
Petere 16.17
Petitio 18.154.
Petitiones 154
Petra 75.108.155
Petre 108.155
Pharetra. 10.72. 170.
Pharuaim 130
Phiala 41.109.
Phiale 1.41.77
Phiſon 127
Phiton 2
Phitonicus 2
Piaculum 39
Pictura 161
Picture 135.161
Pigargus 29
Piger 121
Pigmei 25
Pigmenta 155
Pigmentarius 150
Pignorare 42.111
Pignus 42.123
Pignus accipeř. 42.
Pignus aufferre. 111.
Pignus retinere. 42
Pigredo 121
Pigritare 121
Pigritia 121
Pigritie 121
Pila 80
Pilo contuſſum 52
Piloſe 166
Piloſi 166.
Piloſus 166
Pilum 118
Pilus 166
Pincerna 167
Pingere 92.144.
Pingue 18.48.
Pinguedo 32.48. 164.
Pingues. 1.18.32. 164.166.
Pinguia 164
Pinguis. 32.91.111. 164.
Pinus 10
Pyra 28
Piri 15
Piſcari 27
Piſcator 27
Piſcatorium. 28
Piſcina 18
Piſcine 18
Piſces 27
Piſcis 26.27
Piſtor 8
Pitatiis conſuta. 58
Pix 40
Placare 78.152
Placenta 47.48.
Placente 74
Placere 57.63.71
Placitum 69.100. 108.152.167.
Plaga 57.61.69.94 99.136.148.
Plagare 94.
Plage 94.99
Planctus. 15.109. 140.
Plana 155
Plangere. 5.15.109. 140.171.
Planicies 17
Planta 77.122
Plātare. 98.101.169.
Plantatio 98.101
Plantatiões. 98.169
Plaſmare 67
Plaſtes 67
Platanus 124
Platea. 44.149. 158.
Platee 149
Plaudere. 59.86.110 167.171.
Plauſtra 55.112
Plauſtrū. 30.91.112
Plectentes 168
Plectere 9
Plena 88
Plena ire 40
Plenitudo 88
Plenum eſſe 88
Pliades 75
Plorans 15
Plorare 15.30
Pluere. 26.87.96
Pluma 101
Plumbum 121
Plumeſcere 1
Plurimum 145
Plus 71
Pluſqꝫ 89
Pluuia 3.26.87
Pluuie 87
Poculum 86.167.
Polenta 141
Policeri 94
Polymita 129
Polire 91
Politum 23
Pollueř. 20.40.47 50.51.
Pollutio 51
Pollutus 47.59.
Poma. 1.85.140. 159.
Pompa 165
Ponderare. 3.128 167.170.
Pondus 128.167
Ponere. 4.61.67. 105.123.151.157 158.159.169.
Populeus 81
Populi. 6.55.80.119 155.
Populus. 80.81.119 159.154.
Portigere 133
Porrum 53
Porta 1.166
Portare. 57.103.119
Porte 30.132.166.
Portenta 4.67
Portentum 67
Porticus 6.105

Fo.

Portio 49
Portus. 44.52.131.
Poſſe 63.73
Poſſeſſio. 3.42.70 124.141.142.
Poſſidere. 3.16.70 97.141.150.
Poſt. 3.19.118.122. 138.
Poſtea 3
Poſterior 122
Poſteriora 1.3
Poſterius 3
Poſthac 4
Poſticus 106
Poſtqꝫ 3
Poſtis 38
Poſtremi 3
Poſtulare 154
Potare 106.169.
Potare uſqꝫ ad feces.90.
Potatio 169
Potator 106
Potens .1.20.162.
Potentatus 20
Potentes 5.12
Potentia 20
Potentie 20
Potentiorē eſſe.121.
Poteſtas 60.92.162
Poteſtates 92
Poteſtatē hr̃e 162
Potus 167
Prandere 109
Praui 122.133
Prauitas.34.35.122 168.
Prauitates 122
Prauum.4.107.122
Prauus.85.122.133.
Pre 89
Prebere iter 108
Preber̃ munera. 103
Precedere 28
Precepta 150
Preceptor 160
Preceptū. 9.53.59 154.155.
Preces 51
Precioſa 68
Precioſe 68
Precioſum 18.72
Precioſum eſſe 68
Precioſus 68
Preciper̃.7.130.154
Precipitare 15
Precipitatio 16
Precipua 133
Precium.68.78.87 103.123.126.161. 162.
Preclara 133.
Preco 78.151
Precox ficus 15
Preda. 15.59.84. 112.113.
Predari. 13.105.156.
Predicare 78.143
Predicatio 143
Predicationes 80
Preeſſe 92.147
Prefectura 130
Prefectus 130.171
Pregnans 36.88.
Pregnantes 36

Fo.

Preliari 93
Preliū. 73.123.145
Premere 72
Premium 3
Preocupar̃. 138.171.
Preparare. 73.78. 89.123.124.125. 129.139.170.
Preparatio 124
Preparatus 74.125
Preponere. 105.130
Prepoſitū eſſe. 101.
Prepoſitus 130
Prepoſiti 150
Preputia 123
Preputiare 123
Preputium 123
Preſcinder̃.129.142
Preſciſſio 17.142
Preſens tp̄s. 36.73
Preſepe 1
Preſepium 152
Preſepia 9
Preſidium. 90.135 138.141.
Preſtolari 44.62. 70.139
Preſtolatio 139
Preſto ſum 36
Preſto eſt 36
Preter. 12.16.17.39 44.
Preterea 37.
Preſtire mādatū.90.
Preualere. 20.45. 63.115.122.159. 168.172.
Preuaricari. 11.90. 107.131.152.
Preuaricatio. 12.15 90.91.132.
Preuaricationes.91. 132.160.
Preuaricator 12
Preuaricatores 12. 151.152.
Preuaricatrix 12
Preuaricari facere. 29.
Preuenire 138
Preuidere 38.108
Priapus 128
Prima 139.145
Primarium 145
Primi 145
Primitie 15.97.148
Primitiua 15
Primitiuum. 15.156
Primogenita 15
Primogenitum conſtituere 15.
Primogenitū facere 15.
Primogenitus 15
Primum 145
Primū pomū ficulnee.15.
Primus 75.159.145
Princeps 6.16.53. 92.94.105.110.127 142.145.149.159
Principes.3.94.100 105.110.125.127 142.143.145 149 .159.160.162.165
Principales 73

Fo.

Principalis.94.145
Principem eſſe.159
Principio 3
Principiū. 47.65 145.
Priora 145
Priſtinum.139.145.
Priuare 89
Priuari fetu 161
Priuſqꝫ 59.159
Pro. 3.6.9.49.99 111.112.118.170.
Probare. 14.18.53 99.158.
Probatiſſimum.150
Probator 14
Probatum. 14.117
Problema 43
Procaciſſima 66.115
Procedere 35.67
Procelle 39.109
Procidere 106
Procinctus 20
Procax 162
Procul 150
Procul eſſe 150
Procuratio 92
Procurator 167
Prodeſſe.17.66.79
Prodigia 67
Prodigium 66
Producens 131
Producere 67.153
Pro ea 170
Profectio 100
Profecto 1
Proferre.14.51.105 126.
Proficere 57.136.
Proficiſci 100
Profugere 100
Profugi 29
Profugus 18.95
Profunda.120.154.
Profundare 120
Profunde 120
Profundiſſimū 12
Profunditas 120
Profundū. 15.48. 72.154.
Profundū eſſe. 119 120.
Profundus 120
Progenies 27.99
Progredi 100.111
Prohibere. 14.56. 75.76.89.95.
Proiicere.61.67.69 85.95.98.141.162 172.
Prolatio 14
Prolongare. 10.92
Prominens 72
Prominentes 127
Promittere.14.129.
Promouere 100
Promptuaria 38
Pronūciare. 14.110.
Pronunciatio 14
Propago 99.168
Propagines.40.98 162.168.
Prope 118.145
Prophanare 47
Prophanus.47.125
Propheta 93

Fo.

Prophetare. 93.98.
Prophete 93
Prophetia. 61.96. 103.
Prophetiſſa 93
Propitiari 78.108.
Propitiatio.78.108
Propitiationes 78
Propitiatorium.78
Propiquus.20.145.
Propinqui 145
Proponere. 43.157
Propter. 2.12.24. 27.90.111.118.121. 138.
Propterea.74.138.
Propugnacula. 165. 170.
Proſcindere 132
Proſelytus 22
Proſpari. 136.154
Proſpere agere. 136
Proſperitas 162.
Proſpicere.135.167
Proſternere 101.
Proſternere ſe 101.
Proſterni 21
Proſtibulū.38.148.
Proſtari 86.156.160
Protector 25
Protectio. 107.110 135.
Protegere. 25.42 51.52.77.85.107 110.124.137.
Proteruus 91.107
Protrahere.92.105
Prouerbium 92
Prouerbiū dicer̃. 92
Prouerbiū ſumere. 92.
Prouocans 91
Prouocare 26.91.
Prouintia 85
Prouintie 166
Proxima. 151.154
Proxime 151
Proximus. 20.120 149.
Prudentia 14.70
Prudēs. 14.150.161.
Pruina. 51.78.140.
Pruna 23
Prune 153
Prunas congregare 57.
Prurigo 55
Pſallere 40
Pſalmi 94
Pſalmus 40
Pſalterium. 93.129.
Pſalteria 40
Pudere 52
Puer. 64.100.111. 118.
Pueri 100
Pueritia 160
Puella 100.118.
Puelle 100
Puerpera 15
Pugio 151.162.
Pugillus 52.77. 165.
Pugilli 165.
Pugna 85.153
Pugnare 54.85 105.133.134.143. 171.

Fo.

Pugnus 26
Pulcher 2.33.66
Pulchra 66
Pulchre 58
Pulcherrima 167.
Pulchritudo.12.23. 66.95.167.
Pulchrum.47.100.
Pulchrum eſſe 58 66.95.
Pulex 131
Pulli. 23.64.116.131.
Pullulare 136
Pullus 116
Pullus columbe 23
Pulmentum.18.50. 124.
Pulſare 31.129.
Pultes 78
Puluis.1.86.90.121.
Puluis tenuis 31
Puncta 102
Punctum 102
Punctus 147
Pungere 31.151.
Pupilla 5.11.
Pupillus 71
Pure 18
Purgare.18.40.46 57.138.
Purgare uentrē.106
Purgare aluū. 147.
Purificare 57
Puriſſima 57
Puriſſimas aquas reddere.167.
Puriſſimū. 159.167
Puriſſimū aurū.106
Puriſſimus 79
Puritas 18
Purpura 147
Purum 18
Purus 18
Puſilli 140
Putare. 7.30.40. 56.106.
Putatio 40
Puteus 11
Putei 11
Putredo 153.
Putreſcere 11.107 155.
Putridum 13.153

Quadam die 62
Quadrangulatum. 146.
Quadrangulū.146
Quadrifariam.146
Quadriga 150
Quadrige 150
Quadrum 146
Quadruplum.146
Qualis 4.85
Quam 11.29.85. 89.112.
Quāmultipliciter. 76.
Quā obcauſam. 85
Quāobrē. 74.85
Quādo.4.11.29.37 72.75.76.85.92.
Quamuis. 75.138
Quanta 76.

Fo.

Quante 76.85
Quanto 126
Quantomagis 8.
Quantum 8
Quātū poteſt calcare unius ueſtigiū.31.
Quare 85
Quarta 146
Quarta pars 146
Quarti 146
Quartus 146
Quaſi 72.129
Quaſi lucens 12
Quattuor 9.146.
Que. 11.24.37.85 87.153.
Quedam 3
Que ducit 162
Que fluit 38
Quēadmodum.72
Querele 82.95
Querens 56
Querere 16.17.31 53.154.
Querere ultionem. 98.
Querimonia 95.
Querimonie 82
Que ſponte naſcuntur.109.170.
Queſtiones 56
Qui. 29.33.38.75 87.153.
Quia.11.27.66.74 138.153.
Quia ſi 75
Quicqꝫ 8.27.75 85.
Quid 4.85.89.
Quidem 5.75
Quidquid 80
Quidquid adinuenitur.56.
Qui effugit 128
Qui effugiunt 128
Qui eſt 43
Quieſce 28
Quieſcere. 30.43 70.96.122.147. 154.160.170
Quieta 162.
Qui euaſit 128
Qui habitat ī tabernaculo.108.
Qui letantur 10
Quiquagenarii.50
Quinquaginta 50
Quinquangulati. 50.
Quinqꝫ 50
Quitam partē tollere.50.
Quinta pars 50
Quintare 50
Quintus 50
Qui patitur fluxū 38.
Qui probat tyrones.133.
Qui procul receſſerunt.9.
Qui relinqtur. 168
Qui remanſit. 168
Quis 4.87.89
Qui ſpernit 12
Quiſquilie 101

Qui utraq; manu p dextera utitur. 4
Quo 7.85
Quod. 38.60.85 155.154.
Quod captū ē. 84.
Quodcūq; 27.85
Q̃d exprimit. 168
Quod inebriare poteſt. 161.
Q̃d mutuatū ē. 87.
Quod optatur 56
Quod ſi 6
Quod timetur 22
Quomodo .4.34.85.120.138
Quoniam 74
Quoq̃ 7
Quoq; 8.24.37
Quot 76.85
Quotiens 85

Racemus 117.131
Radere. 24.25.107 142.144.
Radices 10.168
Radius 56
Radix 23.74.99 168.
Rami. 12.30.121.125
Ramoth 148
Ramus 7.40.59 65.77.109.118.121 142.158
Ramuſculus 39
Rana 137
Rane 137
Rape. 23.46.48.59
Rapina. 17.23.156
Rata 53
Rates 27.152
Ratio 56.59.160
Rationale 56
Rebellare 91.132
Rebellio 91
Recalcitrare 16
Recaluaſter 20
Recaluatio 20
Recedens 106
Recedentes 107
Recedētes. ſa uia tecta. 110.
Recedere. 3.39.43 68.82.86.91.94. 95.107.130.132 142.148.150.165.
Recēſere. 17.64.130
Receſſio 107
Reclinatorium. 152
Recludere 106
Recogitare 125
Recolligens 8
Recondere 109
Recordari 39
Recordatio 33
Recta 71.99
Recte 71.74
Recti 71.74.99
Rectum. 71.74.79
Rectū facere 71
Rectus 71
Rectiſſimus 71
Rectitudo 71
Recumbere 165
Recurrere 149
Redargutio 25
Redemptio. 19.126.
Reddere. 25.90. 157.162.
Redditus 13
Reditus 157
Redimere. 126.129 131.
Redire 157
Reducere 70.157
Redundare. 95.127. 131.167.168.
Referre. 62.110.169.
Refocillare. 101.148
Refrigerare. 15.91. 96.101.147
Refrigerium 143 147.148.
Refugiū. 51.90.96 141.
Regē cōſtituere. 88
Reges 88
Regere 151
Regina 80.88.156
Regine 88
Regio 10.42.77. 157.
Regio mortis 157.
Regiones 10.177
Regna 88
Regnare 88
Regnum 88
Regula 53
Regulus 137.168
Reguli 137
Relaxare 152
Releuare 152
Religio 53
Relinq̃re. 71.98.115 154.155.164.168.
Reliquia 71
Reliquie 71.154
Reliquum 8.71
Remanētes ſpice 84
Remanere 67.71 154.168.
Remigare 57.158.
Remiges 158
Reminiſci 39
Remiſſio 51.164
Remetiri 85
Remittere. 103.162. 164.165.
Remus 158
Renes 55.76.92.
Renouare 43
Renuere 85
Renunciare 60
Repellere 98
Repente 147
Repente agere. 57. 147.
Repentinus 147.
Res perdita 1.
Reperire 90
Repetere 54
Replere 40.87
Repleri 155
Reponere. 4.52.55 96.130.158
Reportare 157
Reprehendere 55
Reprobare 85
Reptare 151
Reptile 39.151
Repudiata 26
Repudium 79
Repugnans ueritati 90.
Repulſa 54
Repulſare 34
Reputare 155
Requies. 51.65.78 95.96.126.148.156
Requiem dare 96
Requieſcere. 65.71. 95.96.101.146. 147.152.156.160 161.167.
Reqeſcere facer̃. 96.
Requieſcio 156
Requieſciones 96.
Requirere. 17.31.53. 130.
Res 27.80.132
Reſeruare 9.56
Reſidere 44
Reſiduus 95.115
Reſiduum. 71.154
Reſilire 94
Reſina 154
Reſiſtere. 85.86.126 144.158
Res magne 93
Res perdita 1.
Reſperſi 18
Reſpicere 93.128. 137.144.145.156 158.165.167.
Reſpirare 148
Reſpondere. 32.120 157.169.
Reſponſio 120
Reſponſum. 27.120
Reſtaurare 152
Reſticula 139
Reſticulum 72
Reſtituere 162.171.
Reſurgere 140
Retardare 84
Rete 76.154.153. 155.
Retiaculum 76
Reticulum 72
Retinere 45.67. 108.122.
Retorquere 88
Retortum 159
Retrahere 8
Retribuere. 25.157. 162
Retributio. 25.157. 162.
Retributiones. 65
Retro 3
Retro recedere. 106.
Retrorſum 3.122.
Retrorſum cōuerti. 106.
Retuſſum 129
Retuſſum eſſe 159
Reuelare. 24.56.91 123.152.
Reuereri 76
Reuertere 33.105 154.157.
Reuerti 36.154.169
Reuerti facere 157
Reuocare 8.157
Reus 153
Reus iudicio 127
Reus ſanguinis 50.
Rex 88
Rhamnus 4
Rhinoceros 145
Ridere 135.159
Ridiculum 159
Ripa 21.166
Riſus 135.159
Ritus 53.59.166
Riuus 60
Riuus uadum 63
Riui 9.60.96.128
Riuuli 128
Rixa 28.101.147
Rixari 101.147
Rixe 28
Roborar̃. 7.48.74 109.121.172
Roborari 20
Robur. 20.45.46. 73.77.105.121.133 155.165
Robuſta 45
Robuſte 121
Robuſti. 7.14.124. 155.
Robuſtum 5
Robuſtum eſſe 7
Robuſtus. 7.20.55 124.
Rodere 83.124
Rogare. 16.48.78 125.126.154
Rogel 147
Rorare 152
Ros 58
Roſtra 137
Rota 1.8.23
Rote 8.152
Rotare 23
Rotare funda 141
Rotundum 112
Rubicundum 47
Rubicundus 2
Rubigo. 48.69. 107.136.
Rubore ſuffūdi. 76.
Rubricati 2
Rubrum 2
Rubrum eſſe 2
Rubus 109
Rudis 100
Ruer̃. 22.25.79.101
Ruffum 2
Ruffus 2
Rugare 141
Rugire 32.35.95 154.167.
Rugitus 33.154
Ruina 29.68.79 101.126.127.151
Ruine 22.79.126
Ruinoſa 54.
Ruminare 26
Rūpere. 17.88.105. 131.144.155.
Runcina 168
Rupes 9.75.135
Rupture 131
Rurſum 113
Rus 95

Saba 106
Sabbatum 156
Sabbata 156
Sabbatizare 156
Sabei 106
Saccus 7.92.167.
Sacci 54.92.167.
Sacculus 75.138.
Sacculi 158
Sacerdos 73
Sacerdotes 73
Sacerdotio fūgi. 73
Sacerdotium 73
Saciare 155
Sacramentum. 149
Sacrificare 37.43 140.
Sacrificium. 38.89
Sacrificia 58
Sagena 55.154
Sagene 158
Sagitta 52
Saginatum 1.146
Sagitte 52
Sagittare 69
Sagittarius 146
Sagum 69
Sal 88
Sale condire 88
Salere 29
Salices 123
Salire 127
Saliua 69
Saliuā iacere 69
Saliuncula 100
Salſugo 88
Saltare. 40.78.105. 153
Saltus. 55.66.130
Salua obſecro 71
Saluare. 46.71.88. 128.
Saluator 71
Saluatores 71
Saluatio 71
Saluationes 71
Salus 71.158
Salutare. 18.71.163.
Salutem dicens. 77
Salutem dicunt. 77
Saluum facere 71
Sambucca 155
Sanare. 21.43.46. 48.
Sancti 139
Sanctitas 139
Sanctum 139
Sanctū eſſe 51
Sanctus 51.139
Sanctificata 139
Sanctificare. 46.97 139.
Sāctificatio. 97.139
Sanctitudo 139
Sanctuarium 139
Sanctuaria 139
Sanguis 30.101
Sanguines 30
Sanguis. ſ. uue 30
Sanguiſuga. 119
Sanies 148.150
Sanitas. 10.21.92 170.
Sanitas medicamen 117.
Sanum 10
Sanus 165
Sapere 47
Sapiens 47
Sapientes 47
Sapientē eſſe 47
Sapiēter agere. 47.
Sapiētia. 14.47.70
Sapientie 47
Sapiētiſſimus 47
Sapor 59
Sapphirus 110
Sapphiri 110
Sarbala 110
Sarculus 55.113
Sardius 2
Saron 168
Sarepta 138
Sarrire 113.156.
Sartago 43
Sarta tecta 12
Sata 105
Satis 84.112
Satis uidere 31
Satrape 5.110
Saturare 155
Saturitas 155
Saxum 48.135
Scabellum 33
Scabies 109
Scala 108.
Scallide 60
Scalpellus 171
Scamma 144
Scamme 144
Scādalizare. 79.162
Scandalum 68.79
Scandala 68
Scapula 161
Scabies 25
Scelera 39.116
Scelerati 132
Scelus 15.39.127. 169.
Sceptrum 98.155
Sciſcitari 142.
Scientia 62.95
Scientie 62
Scindere. 23.33.46. 53.128.131.142. 144.147.
Scintilla 25.96
Scyphi 20
Scyphus 20.156
Scire 61
Scirpus 24
Sciſſi 17
Sciſſura 144
Sciſſura uel rima. 12
Sciſſure 17
Scopare 57
Scopulus 10
Scoria 107
Scorpio 122
Scorpiones 122
Scortator 159
Scortum eſſe 58
Scriba 110
Scribe 110
Scribere 79
Scriptura 79
Scrupulum 79
Scrutari. 12.43.52. 53.102.141.
Scruta uēdētes. 150
Sculpere. 53.56.132
Sculptilia. 32.121. 129.
Sculptor 55
Sculptura 129
Sculpture. 106.130 132.
Sculptum 53

Sculptus 158
Scultella 169
Scutra 66
Scutum. 25.75.156
Scutus 25
Secare. 57.88.105. 128.
Secreta 118
Secretiora 95
Secretum 110
Seculũ.102.118.119.
Secunda 165
Secundare 165
Secundo 165.171
Secundo idē facere. 165.
Secũdũ. 80.126.138
Secundus. 165.171
Securis 145
Secures 143
Securitas 14
Securũ eſſe 14
Secus 5.118
Sed.1.6.9.15.19.24 37.75.81
Sedens 70
Sedere 70.71
Sedere facere 70
Sedes 1.77
Seducere. 107.132 156.171.
Seductio 151
Seges 7.140.142
Segetes 140
Segregare 128
Se inuicem reſpicientes.167
Sella parientis 1
Semel 5.129
Semen 41
Semē ſuſcipere 41
Sementis 41
Semetipſum 101
Semina 41
Seminabile 41
Seminare 41
Semita. 9.104.108. 112.155.165
Semite. 9.55.105 108.112.128.
Semp.108.169.170
Sempiternum 102 118.119.
Senecta 40.76
Senectus.15.26.40
Senes 40
Seneſcere. 15.40. 157.
Senex 40
Senior 40
Senſus 45.141
Senſus & cogitatio. 68.
Sentētia. 23.52.152.
Sentire 61.145
Seorſum 12
Separare. 9.12.17. 39.68.97.128.130 148.
Separari 107
Separata 52
Separatio 97
Separator 86
Separatũ. 16.23.33
Sepe 145
Sepelire 158.161
Sepes 21.158
Sepire 21.115.158
Septem 155
Septempliciter.155
Septies 155
Septimus 155
Septuaginta 155
Septuplum 155
Sepulchra 138
Sepulchrũ. 96.158
Sepultura 158
Sequi 147.169
Seraphin 168
Serenitas 20
Serenum 58
Serere 41
Sericum 15.20.
Sermo 87
Sermones 84.87
Serotinum 8.155
Serotina 8
Serotinus 84
Serpens 97.168
Serpentes 97
Serpere 59.168
Serra 104
Serrare 25.104
Serre 25
Sertum 137
Seruare 137.164.
Serui 111
Seruire 111
Seruire facere 111
Seruitus 111
Seruitus dura 131
Seruus 111
Seſſio 70
Setim 158
Septuaginta 155
Sex 154.169
Sexaginta.154.169
Sextare 154
Sextarius 82
Si 2.5.6.11.36.75.81 82.
Si autem 6
Sibi inuicem coherentes.20
Sibilare 168
Sybili 168
Sybilus 168
Sic 31.72.75.74
Sica 54.60
Siccare 54.60
Sicera 161
Sicci 60
Siccitas.17.54.80. 92.155
Siclus 167
Sycomorus 167
Siccum 54.135
Siccus 60.
Sicut. 72.74.76. 138.
Sicut ad 118
Sicut ego 76
Sidera 72
Sidus 72.86
Sidus uel ſignũ 96
Si fuerit maſculus 39.
Signa 5.96
Signaculum 57
Signar̃.57.153.169.
Signari 99
Signatum 109
Signũ.5.27.98.99. 169.
Silens 50
Silentium. 28.50. 96.167
Silere.28.30.36.55. 56.167.169
Silex 48.155
Silice 17
Sillabica adiectio. 89.
Siloe 162
Silua 55.66
Silueſtris 156
Simia 104
Simie 104
Simila 108
Simila frixa oleo.10
Similem eſſe 30
Similiter 74
Similitudines 136
Similitudo. 16.50 86.90.170
Symphonia 109
Simplex 170
Simplices 170
Simplicitas 170
Simplicir̃ loquēs.81
Simul 62
Simulacra 50.121
Simulacrũ.100.109
Simulare 51.99
Simulator 51
Simulatio 51
Sinautem 6
Sindo 106
Sindones 106
Sine 14.15.82
Singulariter 12
Singuli 20
Singultus.127.148
Siniſter 4.164
Siniſtra 164
Siniſtra uti 164
Si non 82
Sinopis 154
Siquidem 5.37
Siria 10
Siriace 10
Siricum 13
Sirus 10
Siſtra 96.165
Sitientes 136
Sitire 114.136.
Sitis 155.136
Situla 29
Siue 2.6.
Smaragdus 12.19. 160.
Socer 50.57.
Sociare 60.149
Societas 42
Socii 42.149
Socius 151
Socrus 50
Sodales 42.149
Sol.5.49.05.55.56 165.
Sola 12
Solennitas 43.
Solennitates.43.66
Soli 12
Solliciti 2
Solicitudo. 26.79
Solicitum eſſe 26
Solicitus 55.137
Solidi 2
Solidum. 172
Solidus 51
Solidus.i.moneta.2
Solitaria 24
Solitarius 12
Solitudo.27.54.71 80.123
Solium.74.77.78 167.
Soluere.21.105.152. 157.168.
Soluere calciamētũ. 104.163.
Solui 89
Solum 153
Solus 12
Solus ego 12
Solutio 132
Somnia 48
Somnia obſeruare 97.114.
Somniare 48
Somnium 48
Sonare. 52.35.151 152.154
Sonitus. 35.154. 157.139
Sonus 52.35.71.139
Sopiri 147
Sopor 147
Soporatum eſſe.71.
Sorbere 24.
Sorbiciuncule 81.
Sordes 22.59.67 86.134
Sordeſcere 59
Sordida 59
Sordidi 134
Sordidus 59
Soror 5
Sorores 3
Sors 26.127
Sorte diuidere 101.
Sortem mittere.101
Sortes 26
Soſpes 165
Scyphus 20.137
Scyphi 20.
Spacioſa 149
Spacioſum 148
Spacioſum eſſe.149
Spacioſus 149
Spacium 9.14.85. 148.
Spacium terre 18
Sparger̃.41.127.132
Spatule 77
Species. 33.87.95. 116.148.169
Specioſa 95
Spĩoſiſſimũ eē.167.
Specioſus 66
Specula 24.137
Speculatio 137
Speculator 137
Speculatores 137
Specule 135
Speculum 145
Spelunca 90.109
Spelunce 90
Sperare 14.51.62. 137.139.156.165
Spernere. 12.13.85 108.132
Spes.5.14.51.65.93. 159.156.
Sphera 73
Spherula 78
Spica 87.155
Spica uirens 1
Spice 155
Spina. 11.41.43. 107.140.160.164
Spine. 41.54.107. 108.140.
Spiraculũ.104.148
Spiramentum 104
Spirare 100
Spiritu replere.148
Spiritus. 148
Spiritus malus.148
Splendere.2.34.93
Splendor. 38.77 93.154.
Splēdor̃s.33.93.155
Spolia 13
Spoliar̃.49.102.117 132.162
Spoliatum 56
Spoliatus 162
Spolium 112.162
Spondere 123
Sponſa 75.76
Sponſio 27
Sponſus 57
Spontanei 94
Spontaneum 94
Sponte offerre 94
Spōte ꝑmittere.94
Sportula 158
Spuere 153
Spuma 142
Spurius 14
Stabilem eſſe 6
Stabilis 6.67
Stabilis indeficiēs.6
Stabilir̃.73.109.155
Stabilitas 6
Stacte 82.98
Stagnum 1.7.12
Stagna 1
Stamen 169
Star̃.50.67.101.119 138.
Statera 3.142
Statere 167
Statim 132.138
Statio 67.101.119
Statio nauium 52
Statuarii 137
Statua. 67.101.136
Statuere.67.101.65 119.140.
Statura. 20.39.85 140.
Statutum. 9.53.
Statutum tēpus.66.
Stellio 83.164
Stercora 10
Stercus. 10.23.26. 30.67.131.132
Stercus colũbe .26
Sterilem eſſe 161
Sterilis. 24.122. 149.161.
Sterilitas 161
Sternere. 43.67 146.152.
Sternutare 39.116
Sterqliniũ 10.96.30
Stibinus 126
Stibium 126.
Stigma 142
Stilla 91
Stillare 41.96.98 105.124.152.
Stille.1.98.146.166
Stillus 54.115
Stimulator 144
Stimuli 31
Stimulus 31
Stringere 155
Stipare 152
Stirps. 67.99.102 122.146
Stipula 144
Stole 164
Strata 124
Stratoris 161
Stratũ 6.7.124.159 160.
Stridere 55.116
Stringere. 52.67 110.167
Strues 28
Struthio 66.151
Struthiones .66.151
Studia 117
Studioſe 8
Stulta 171
Stulte 93.
Stulte ager̃.60.108.
Stulte operari 108.
Stulticia. 2.77.54 03.
Stulticie 108
Stultũ apparere 93
Stultum facere.108
Stultum eſſe 60.93
Stultum fieri 60
Stultum 171
Stultus. 2.17.77. 85.93.108.132
Stupefacere 17
Stupefieri 156
Stupeſcere 171
Stupor. 54.102. 150.165
Stuppa 100.
Suadere 107
Suaue 100.
Suauiſſimum 96
Suauitas 96
Suauiter 4
Suauem eſſe 125
Sub 170
Subcinericius panis 113
Subcinericii panes. 113.
Sub ea 170
Subiger̃.73.90.124
Subiicere. 27.69. 73.101.120.147
Subipſo 170
Subito 135.147.
Subiugare 73
Subleuare 105.115. 156.
Subleuari 125
Sublimare.148.150
Sublime 20
Sublimen eſſe 20
Sublimes 148
Sublimis deus.156.
Sublimitas 20
Sub me 170

Submergere. 57. 167.
Submergi 136
Submiſſe loqui. 51
Subneruare 122
Suboſcura 73
Subridere 15
Subruffa 2
Subſaltare 153
Subſannare 84
Subſannatio. 84. 113.
Sub ſignaculo claudere. 57.
Subſilire 127.153
Subſiſtere 76.119
Subſtātia. 35.46.52 106.119.122.140. 142.150.
Subtegmen 123
Subter 120.170
Subter te 170.
Subtile 91
Subtrahere 23
Subtritum eſſe 17.
Subtus 170
Subtus me 170
Subuenire 11
Subuerſe 54
Subuerſio 36
Subuerſores 108
Subuertere 33.36 66.78.95.105. 107.110.131.
Subula 153
Suburbana. 26.130.
Succendere. 16.30. 54.68.81.86.100 104.118.135.138.
Succidere. 74.79. 118.141.
Succindere 17.21. 46.77.
Succreſcere 117
Succumbere 146
Sudes 68
Sudor 40.62
Sufficeř. 29.90.110 146.167.
Sufficienter 29
Sufficientia. 29.33. 167.
Suffocare 161
Suffodere 37.114. 122.
Suffumigare. 39. 140.
Sufflare 100.104 126.
Sufflatorium 100
Suggens 65
Suggere 65
Sulamitis 163
Sulci 170
Sulcos confringere 156.
Sulcus 121.170
Sulphur 25
Summa 145
Sumere 84.103 147.
Summitas. 59.107. 109.136.142.
Sūmitates 12.142
Sumptus 101
Summum 142
Super. 5.89.112.116 117.118.
Supabūdantia. 146
Superare. 6.20.35. 57.101.153.
Superari 57
Superbe 38
Superbe agere 38
Superbi 19.38.
Superbia. 19.22.38. 103.147.148.159
Superbie 147
Supbire. 19.38.65. 99.
Superbus. 19.20.38 62.147.
Supercilium 20
Intereſſe 113.154
Superficies. 23.116. 157.
Superficies panni. 144.
Supfluere. 110.168
Superhumerale 8
Superior 117
Superliminare. 167
Supponere.ſ. in modum crucis 161
Superſtollere 152
Superuacue 51
Supini colles 166
Supplices 125.
Supplātare. 29.108 122.140.
Supplantatio 108
Supportare 106
Supputare 55
Supra 117
Sur 107
Sura 158
Surdus 55
Surgere 140
Surſum 117
Suſa 154
Suſcipere. 84.105. 112.138.171.
Suſcitare 68.114. 140.147.152.
Suſcitari 140
Suſpēdere. 170.171.
Suſpirare 156
Suſpirium .7.
Suſtentaculum 31
Suſtentare 73.95 103.109.112.115. 119.171.
Suſtentari 25
Suſtinere. 49.65. 76.80.103.159.
Suſurro 147.150
Suxio 87
Tabernacula. 2.107 108.
Tabernaculū. 2.66. 107.
Tabernaculū unius noctis. 82.
Tabeſcere. 2.35.54 59.86.89.91.136 159.
Tabula 82.144
Tabulata 136
Tabulata maris. 82.
Tabulatum 67
Tabule. 82.136.
144.
Tacere 28.50.36. 55.56.
Tacite cogitare. 55.
Tacite cōteplari. 55
Talaris 129
Talentū 75.78
Tali 9
Talis 128.
Taliter 76
Talpa 104
Talus 144
Tam 112
Tamen 8
Tangere. 86.91.94
Tanqꝫ 72.76
Tanqꝫ nihilum 4.
Tantum 155
Tantūmodo. 5.155.
Tapetes 4.46
Tapetia 109
Tapſar 59
Tardare 5.85
Tauri 1.6.
Taurus 150
Tebeth 57
Tecta 19
Tectum 19.133
Teda 73
Tedere. 139.140. 142.
Tegere. 52.58.77. 107.109.137.143.
Tela 9.140.
Tele aranearū. 154.
Temere agere 38.
Temere loqui 12.
Tempeſtas. 41.100. 107.109.154.157
Tempeſtate cōmoueri. 109.
Tempeſtatem eſſe. 166.
Tempeſtate rapere. 109.
Tēpeſtate rapi. 166.
Templa 54
Templum. 34.76. 114.121.
Tēpora. 40.62.115.
Temporanea 69.
Temporaneū 15
Tēpora ſtatuta. 40.
Tempus. 40.62.65 70.113.114.115.125
Tempus capitis. 153
Tēpus cōſtitutū. 66
Tempus cōſtituere. 115.
Tempus determinatum. 155
Tempus longū 10.
Tēpus ſtatutū. 169
Tēpus quo fructus colliguntur. 8.
Tempus uite humane. 48.
Temulenta 161
Temulentus 161
Tendere. 31.71.131. 162.
Tendere arcum. 92.
Tendere tentoriū. 2
Tenebre 5.8.56. 104.114.121.128. 159.
Tenebreſcere 56.
Tenebroſum 114
Tenebroſus 8
Tener 150
Tenera 150
Tenere 150
Teneri 150
Tenerrimus 115.
Tenere 5.45.171.
Tentare 14.99
Tentatio 99
Tentationes 100.
Tentoria 141
Tentoriū. 2.89.107 112.
Tentoriū ponere. 2.
Tenues 31
Tenuis 149
Tenuitas 149.
Teraphim 172
Terebinthus. 5.14.
Terere 28.108.
Tergere 141
Tergum 21.124
Teriſtra 147
Teriſtrum 157.
Terminare 20.
Termini 9.142.167
Terminos conſtituere. 20.
Terminos ponere. 20.
Terminus. 8.20.55. 155.
Terra. 2.10.67.121. 157.
Terrā ſpargere. 121.
Terre 10.121
Terrere. 54.56.68. 89.124.
Terribilia 68.69.
Terribilis. 4.29.68 69.
Terror. 22.57.68. 98.124.147
Terrores. 4.17.22. 127.
Tertia 165
Tertia pars 170
Tertii 165.
Tertio idem facere. 165.
Tertium 170.
Tertius 165
Teſta 37.52.55
Teſtamentum 66
Teſtes 113.
Teſticulus 10.127
Teſtificare. 113.157.
Teſtificari 65.120
Teſtimoniū. 66.112 113.157.
Teſtimonium dicere. 113.
Teſtis 113.157
Teſtudo 155
Texens 9.
Texentes 9
Texere 9.
Textura 8
Thalami 169
Thalamus. 152.169
Tharſis 155
Thau 169.
Thecua 171
Theſauri 9
Theſaurizare 9
Theſaurus. 9.59 76.104
Thiara 127
Thiare 110
Thymiama 140.
Thina 85.
Thopheth 171.
Thorax 168
Throni 79
Thronus 77.79.
Thuribula 41.144
Thuribulū. 57.141.
Thus 81.172
Tiara 20
Tibia 47.
Tibie 47.
Tigna 140.145
Tigris 85.
Timere. 22.26.54. 56.57.60.68.124 127.166.
Timor 4.54.68. 127.128.
Tympana 171
Tympaniſtria 171
Tympanū 171
Tina 140
Tinctus 50
Tinea. 105.114.124. 150.
Tingere 57.
Tinnire 155
Tintinabulum. 129. 136.
Typus laterū 81
Tyranni. 21.152. 149.
Tyrannus 158.
Tyrus 155
Titiones 2
Tituli inſcriptio. 80 161.
Titulus. 67.101.155.
Tollere .84.100. 102.103.
Tonare 152.
Tondens 25
Tōdere. 22.24.77.
Tonitruum 152
Tonſe 142.
Tonſio 25
Tonſor 25
Tonſores 24
Topazius 127.
Torcular. 26.68. 127.
Torcularia 26
Tornare 169
Tornatiles 23
Tornatilis 106
Tornature 141
Torquere 70
Torques. 89.121. 146.
Torrens 9.97.
Torrentes 9.97
Torrere 141.146.
Torris 2
Torta 48.78
Tortuoſum 122
Totalis cōbuſtio. 75
Totum 75
Trabes. 26.140.145
Tractatus 27
Tradere. 62.85.87. 90.94.99.105. 106.108.
Traducere 111.
Tragelaphus 9
Trahere. 22.26.92. 96.107.
Tranquillitas 30
Trans 54.111
Tranſcēdere. 37.111.
Tranſferre. 24.100. 111.112.125.
Tranſferre.ſ. terminos. 99.
Tranſferri 157
Tranſfigere 31
Tranſfigi 31
Tranſfugere 101
Tranſgredi 90.111
Tranſgredi facere. 111.
Tranſgreſſio. 90. 152.
Tranſgreſſor 152.
Tranſgreſſores. 12 152.
Tranſiens 111
Tranſilire 29.129
Tranſire. 22.30.35. 48.111.129.131. 156.
Tranſitus. 48.111. 129.
Tranſmigrare. 24. 95.
Tranſmigratio. 24.
Tranſtra 144.
Tranſuolare 95.
Tremere 54.151.
Tremor. 128.150. 151.
Trepidare 127
Tres 165.170.
Tres digiti 163
Tria 165
Tribulantes 155
Tribulare 29.85. 154.158.
Tribulatio. 67.68 90.116.154.155.
Tribulationes. 155. 148.
Tribulus. 19.51.108
Tribunal 26.119
Tribus 6.80.87. 98.155.
Tributum. 28.52. 85.89.106.
Triclinium 84
Tridens 141.165
Tridentes 66
Triennis 163.
Trieres 155
Trieris 155
Triginta 165.170
Trina 163.
Triplex 165.
Tripliciter 163.
Tripodes 167
Triſtega 165.
Triſtes 40.159
Triſtis. 8.40.148. 165.
Trita uia 108
Triticum. 18.46. 51.
Tritura 29

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

Triturans 55
Triturare 28.31
Triūphare 101.141
Trucidare 19
Trulla cementarii.7
Truncus 15.23.122
Tu 8.11.
Tuba. 53.167.171.
Tube 53
Tuguriū 82.
Tumens 59
Tumere 50.133.
Tumuli 24
Tumultuari.54.55.147.
Tumultus. 35.52.82.146.147.153.
Tumulus. 23.60.170.
Tunc.2.3.75.163.
Tunc temporis.129
Tunica.80.85.90
Tunice 80.90.
Turbare 12.25.30.43.50.116.152
Turbari. 85.124.146.156.162.163.
Turbatio 15
Turbidus 160
Turbine cōmoueri.109
Turbines.107.109
Turbines procelle.109.
Turbo 8.41.107.109
Turgere 151
Turma 21.49.51.52.
Turme 49.51.153.
Turpitudo.123.156.166.
Turres 21
Turris 21.138
Turtur 31.169
Turtures 169.
Tutus locus 90.

Vacca 112.130
Vacare ocio 152
Vacillare 90.126.
Vacuus. 114.150.169.
Vacuum eſſe 158
Vada 111.
Vadere.64.105.111
Vagari 115.154.
Vagina 21.22.95.171.
Vagum eſſe 127
Vagus 91.96
Vallare.68.105.158
Vallatus 106
Valere. 4.63.73.80.
Valicule 167
Validum 45.63
Validus fortis. 165
Vallis. 19.22.23.97
Valde 84
Value 30
Vana 13.32.33.150.157.
Vane agere 32
Vane loqui 32
Vanitas.32.35.157.169.
Vanum eſſe 32
Vapor uel nubes.4
Vapulare 81
Vapulatio 17
Varia 155.
Variare 13
Varietas 42.155
Varius 102.168
Vas 85.117.156
Vaſtare 21.29.54.70.101.102.144.156.165
Vaſta ſolitudo 65
Vaſtator 156
Vaſtitas 156
Vaticinari 95
Vber 26.28.156
Vberrimus 164
Vbertas 86.155
Vbi 2.4.8
Vbi gloria 4
Ve 1.2.4.5.52.33.
Vecordia 77
Ve ei 4
Vectigal 15.89
Vectis 12.18.100
Vel 57
Velamē.9.77.106.
Velare 107
Velle 1.52.60.135.151.
Velle paratū eē 54
Vellere 91
Vellicare 15
Vellocē eſſe.45.141
Velociter.12.85.112
Velox 85.141
Velum 107
Vellus 23
Velut 1.29
Vena 140
Venale 87
Venari 134
Venatio 134
Venator 134
Venatu apprehendere.134
Venenū 145.149.
Venerari 72
Venire.11.12.32.35.44.62.64.
Vendere 87.156.
Venter 14.79.90
Ventilabrum 41
Ventilare 22.41.95
Ventilatores.39.41
Ventura 11
Ventus 148
Vētus oriētalis.139
Ventus urens 55
Ventriculus 138
Venundare 156
Vepres 106.164
Verax 6.92
Vere 5.6.67.144
Veredarii 5
Verenda 13
Vere ne 135
Vereri 22
Verificare 67
Veritas 6.7.74.144.170
Vero 57
Verum 67
Veruntamen. 5.9.19.153.
Verus 7
Verberare 81
Verbum 87.132
Vermis 150.155.170
Vermiculus 170
Vernaculus 64
Vernū tempus. 73
Verſatilis 56
Verſus 58.86
Vertere 56.105.157
Vertex 138.139.145
Vertigo 113
Veſanus 125
Veſci 18.38
Veſice 1.93.16
Veſper 104.121
Veſpera 48.122
Veſpere procedere.122.
Veſperus 114.116.
Veſpertilio 115
Veſtibulum.6.21.55
Veſtigiū. 11.53.77.122.129.
Veſtimentum. 2.12.81.85.163.164
Veſtire 56.81
Veſtis 22.28.81.84.85.164.165
Veſtis mutatoria 49
Veſtis uaria 75
Veſtis diuerſorū colorum 153
Veſtis ex lino & lana contexta 165
Vetera 125
Veteres 15
Vetus 71.125
Vetus error 68
Vetuſtate cōſumi 15
Vetuſtate deficere 15.
Vetuſtiſſimum 71
Vetuſtum facere. 15
Vexari 69
Vexatio 38
Vexillum 27
Vi extorquere 23
Via 9.31.166
Viam facere.31.108.
Vi auferre 23
Viator 9
Vici 44.158
Vicia 77
Vicina 161
Vicinus 161
Vicis 129.147
Viciſſitudo 25
Victa 24
Victima.37.38.57.117
Victus 5.59
Videre.95.144.165
Vidua 6
Viduatus 6
Viduitas 6
Vigil 114.116
Vigilare 114.160.167
Vigilia 164
Viginti 125.
Villa 44.55.78.130.
Vile 13.38.59
Vile proſtibulū.47
Vilipendere.38.39.95.
Viliſſimi 59
Vim facere 129
Vim pati 124
Vinatia 10
Vincere 8.59.78.101.
Vinculum.8.16.39.65.72.112.113
Vinctus 8
Vindemia 17.140
Vindemiare 9.17.84.116.117
Vindemiator 17
Vindicare 102.147
Vindicta 102.131
Vinea 25.78
Vinea electa 168
Vinitores 78
Vinū. 63.70.16.
Violare. 47.156.160.
Violentia 131
Violentare 91
Violenter 131
Violentu eſſe 20
Vi opprimere 124
Vipera 9.129
Vir 4.7.10.16.20.92.
Vir de ſtirpe beniami. 64
Vir de gñe caleb 75
Vir fortis 4
Vir.ſ.nobilis 4
Virago 4
Virens 1.152
Virga 46.86.87.91.98.155.168
Virginitas 19
Virgo 19.118
Virgula 171
Virgultum.65.160.
Virgultum cū frondibus 55
Viride 82.152.
Viridis 69
Viriliter agere 45
Viror 53.69.82
Virtus.2.20.46.73.101.115.133
Vis 45
Viſcera 58.90.115
Viſere 130
Viſio 116.145
Viſitare.17.130.129
Viſitatio 17.130.
Viſus 145
Vita 46
Vitta 44.133.137
Vitare 167.
Vitellum 48
Vitis 25.168
Vitrum 39
Vitulus.78.112.130.
Vituperatio 26
Viuens 46
Viuere 46
Viuere permittere.46.
Viui 46
Viuificare 46
Viuificantes 46
Vix parum 164
Vlcer 159
Vlciſci 86.102
Vlmus 28
Vlna 53
Vltra 54.113
Vltio 25.95.102.131.166.
Vltroneum offerre.94.
Vlulare.60.63.148.
Vlulatꝰ.63.149.158
Vlule 4
Vmbilicus. 57.168
Vmbra. 58.133.135.
Vmbra mortis.136.
Vmbraculum. 107
Vna 4.43
Vna altera 5
Vnaqueqꝫ 4
Vncinus 75.155
Vnctio 92
Vnctus 92
Vnde 4.37
Vndecim 125
Vnguentarius. 153
Vnguentum 164
Vngere 65.91.66
Vnguis 137
Vngula 59.131
Vnicornius 145
Vnicus 62
Vnicum facere 62
Vnigenitus 62.
Vnire 43
Vniuerſa 75
Vniuerſitas 39.
Vnus 3.43
Vnuſquiſqꝫ 4
Vocare 143
Vocati 143
Vocatio 143
Vociferare.40.138.148.
Vociferatio 120.149
Volare 22.26.58.101.114.131.149.
Volans 114
Volatile 114.137.153.
Volubilis 23
Volucris 114.116
Volumen 23
Voluntaria 94
Voluntarie 94
Voluntarius 94
Voluntatē habere.52.
Voluntas.10.52.55.106.133.151.152.
Voluptas. 66.112.166.
Voluere 25.36.
Voluere cogitationes.116.
Vomer 11.85
Vomere 95.138
Vomitus 138.139
Voragines 48
Vos 11
Votum 95
Vox 139
Vox calcantiū 35
Vpupa 29
Vrens 138
Vrere 135.138
Vrbs 10.116.166
Vrceoli 156
Vrgens 53
Vrgere. 4.85.97.101.
Vrſus 28
Vrtica 54
Vſura.104.146.169.170.
Vſqꝫ 112
Vſqꝫ ad 112
Vſqꝫ adhuc 112
Vſqꝫ in 112
Vſquequaqꝫ 112
Vſqꝫ quo 92.154
Vt.11.12.27.90.111.121.
Vter.50.92.93.95.
Vterus 14.149
Vterqꝫ 165
Vtinā.3.5.6.81.82
Vtiqꝫ 6.34.75.
Vt quid 85
Vt non 16
Vtres 92
Vtrum 32
Vua 120
Vua acerba 16
Vuas colligere 17
Vulgus 8.122
Vulgus promiſcuū.8.122.
Vulnera 99
Vulnerare 17.44.47.49.108.159
Vulneratus. 31.47
Vulnus 129
Vulpes 165
Vultur 4
Vultus 8.128
Vulua 149.156
Vxor 4.5.156
Vxorem habere.16.
Vxorem habens.16
Vxorē fratris in coniugium accipere.60
Zio 39
Zona 1.43.86
Zoeleth 39
Zelare 141
Zelans 141
Zelotes 141.
Zelotypie 141

Finis.

De incipientibus a littera.c.

קְהָת Caath.Congregatio:ſiue ruga:aut obtuſio.

תַּחַת Caath.1. Paralip.6.b.vbi dr̃ caath filiꝰ eiꝰ:interpretatur ſubter vel ſub:aut confractio:ſiue formido.heb.táath.

קְהָתִי Caathite.Congregationes:ſiue ruge:aut obtuſiones.

קַבְצְאֵל Cabſeel.Congregatio dei.

כָּבוּל Cabul·Compeditus:vel quaſi germen: aut quaſi defluens: vel quaſi veteraſcens.

קְדֵמוֹת Cedemoth.Antiquiores: vel priores:ſiue orĩẽtales;aut incendium vel incuruatio mortis.

קָדֵשׁ Cades ſanctitas.

קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ Cadeſbarne.Sanctitas filii inſtabilis: aut ſanctitas frumenti vel puritatis cõmote vel inſtabilis.

קָדֵשׁ Cadeſbarne.Deute.1.in fine capi. in hebreo eſt cades interpretatur ſanctitas.

קְדוּמִים Cadumim.Antiqui:vel priores:ſiue orĩẽtales : aut antiquũ ſiue orientale mare:aut incendium vel humiliatio aquarũ.

Caph.Vola.i.palma manus:aut phiala.D.

כְּפִירָה Caphara.Leũcula:aut propiciatio:ſiue linitio: vel villa:aut oppidum:ſiue glacies:aut ſyriace negatio.

Capharnaum.Ager penitentie: vel villa conſolationis:aut propiciatio penitentis.D.

Capharſalama.Ager vel villa pacis vel retributionis.D.

Caphetetha.manꝰ doni:aut ſyriace vinculũ:vl̃ colligatio.D

כְּפִירָה Caphira.Leũcula:aut propiciatio: ſiue linitio: vel villa aut oppidum:ſiue glacies:aut ſyriace negatio.

Caypha s.Inueſtigator:vel ſagax:ſeu vomens ore : aut vomitus oris.D.

קַיִן Cáin.Poſſeſſio:vel poſſeſſus.

קֵינָן Caynan.Poſſeſſor: vel emptor:aut lamentator:vel nidus.

Caius.Lingua latina priſca interpretatur dñs. latinum eſt.

כְּלָל Calaal.Cõſumatio:vel totalitas : aut quaſi nox : vel ſyriace corona.heb.calal.

כַּלְנֵה Calanne. Omnes nos : ſiue omnia hec:au conſumatio noſtra: vel ſicut manens::aut quaſi murmurans.

Calãnus.Idem·

כַּלְכֹּל Calchal.Nutriens:ſiue conſumãs omnia:aut ſuſtinens oĩa.

כָּלֵב Caleph.Quaſi cor:aut canis:ſiue caniſtrum.heb.caleb.

Calphi.Vox oris.vel conſumatum aut perfectum os.D.

חֳלִי Cali.Infirmitas: ſiue deprecatio:aut expectatio: vel principium:aut gemma:vel monile.

καλισθέ-νης· Caliſthenes.Pulchrum robur ſiue pulchra potentia.G.

קְלִיטָא Calitha.Refugium;ſiue contractio:aut vox declinans.

כְּלוּבָי Calubi. Caninus:aut caniſtrum meũ:ſiue totus ipſe in me.

קָמוֹן Camon.Reſurrectio ſiue confirmatio eius.

קְמוּאֵל Camuel. Surrexit deꝰ: vel ſuſcitauit aut cõfirmauit eũ deꝰ.

חָמוּל Camul.Pius vel miſericors.

קְנָת Canath.Emptio:ſiue poſſeſſio:aut lamentatio.

תַּעְנַךְ Canath.Iudi.1. Confringens te : vel humilians te : ſiue reſpondens tibi.heb.tanach.

Candacis. Poſſidens contritionem : aut ex hebreo & ſyro poſſeſſio munda vel puriſſima.D.

כַּפְתֹּרִים Cappadoces.In hebreo eſt captorim: & interp̃tatur ſpherule:ſiue poma:aut vola vel palma turturũ vel exploratorũ.

כַּפְתּוֹר Cappadocia.Idem.ſ.n.

קַבְצְאֵל Capſeel.Congregatio dei.heb.cabſeel.

כַּפְתֹּרִים Capturim.Cappadoces:ſiue ſpherule vel poma:aut vola vl̃ palma turturum vel exploratorum.

כַּרְכְּמִישׁ Carchamis.Agnus quaſi ablatus:aut agnus quaſi palpans: vel ex ſyro & hebreo ciuitas ablata

קָרֵחַ Carée.Caluus:ſiue glacies.

קָרְחִים Carcim.Idem.plu.nu.

Caria.Capitalis.G. καρία·

Cariath Ciuitas:vel vocatio:aut lectio:vel occurſus. קִרְיַת

Cariathaa.Pauimẽtũ:ſiue frigiditatẽ diſſoluẽs.he.carchaa. קַרְקָעָה

Cariathaĩ.Ciuitates:aut vocatiões: ſiue lectiões: vl̃ occurſꝰ. קִרְיָתַיִם

Cariátharbe.Ciuitas quattuor.i.quattuor patriarcharum. ſ.adam.abraam.iſaac.& iacob.qui ibi ſepulti ſunt. קִרְיַת אַרְבַּע

Cariathbáal.Ciuitas idoli vel imperãtis aut poſſidentis. קִרְיַת בַּעַל

Cariathiarim.Ciuitas ſiluarum. קִרְיַת יְעָרִים

Cariáthiarim.Eſd.2. interpretatur Ciuitas ciuitatũ vel oppidorum:aut ciuitas vigilantium:vel ex hebreo & ſyro ciuitas inimicorum.heb.cariatharim. קִרְיַת עָרִים

Cariatharim.Hiere.48. Ciuitates:aut vocationes:ſiue lectiones:vel occurſus.heb.cariatháim. קִרְיָתַיִם

Cariáthim.Idem.

Cariathſépher.Ciuitas litterarum. קִרְיַת סֵפֶר

Cariathſena.Ciuitas rubi:vl̃ ex hebreo & ſyro ciuitas inimicitie. קִרְיַת סַנָּה

Carie.Capitalis.G. καρία·

Carioth.Ciuitates:aut vocatiões:ſiue lectiões:vel occurſus. קְרִיּוֹת

Carith.Conciſio:ſiue confoſſio:aut exterminatio כְּרִית

Carmel.Cognitio circunciſionis : vel agnus circũciſus:aut teneritudo.ſ.illa que eſt ſegetum:vel coccinus. כַּרְמֶל

Carmelites.Idem. כַּרְמְלִי

Carmelitis.Idem.femi.gene.

Carmelus.Idem quod carmel. כַּרְמֶל

Carmon.Quaſi malum granatũ:vel vinea doloris ſiue fortitudinis.

Carnáim.Cornua. קַרְנַיִם

Carpum.Fructus vel fructuoſus.G. καρπόν·

Carpus.Idem.G. καρπός·

Cartha.Ciuitas:ſiue vocatio:aut lectio:vel occurſus. קַרְתָּה

Carthaginenſes.In hebreo eſt tharſis: & interpretatur contẽplatio gaudii:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudii:ſiue chryſolithus lapis.ſ.precioſus:aut mare. תַּרְשִׁישׁ

Carthari.Ciuitas:vel uocatio:aut lectio: vl̃ occurſus:ſiue frigiditatem dans.heb.carthan. קַרְתָּן

Caſaloth.Temeritates:ſiue fiducie:aut ilia. כְּסוּלוֹת

Caſbon.Numeratio:vel cogitatio:aut feſtinans filius.D.

Caſeth. Quaſi demon : aut quaſi depredator: vel quaſi mãmilla:aut quaſi ager.heb.caſed. כֶּשֶׂד

Caſphia.Argentaria:ſiue cupiditas : aut ſyriace verecũdia. כָּסִפְיָא

Caſphin.Idem.D.

Caſphor.Argẽteus mons:aut deſiderabilis mons.D.

Caſſia.Species aromatica: vel angulus. קְצִיעָה

Caſis.Conciſio:aut finis. קְצִיץ

Caſleu.Spes aut temeritas eius:ſiue thronus vel calix illius aut ilia eius. כִּסְלֵו

Catheth.Tedium:ſiue contentio. קַטָּת

Cauda.In greco clauda: & interpretatur vox facta:ſiue vox flebilis.G. κλαύδα·

Cedar.Nigredo:aut triſtitia. קֵדָר

Cédes.Sanctitas. קֶדֶשׁ

Cedimoth.Antiquiores:vel priores:aut orientales: ſiue incendium vel incuruatio mortis. קְדֵמוֹת

Cedma antiquus:vel prior:aut orientalis. קֵדְמָה

Cedmiel.Antiquitatis vel prioritatis deus : aut oriẽtis deꝰ. קַדְמִיאֵל

Cedron.Denigratus:aut triſtis. קִדְרוֹן

Cephas.Petrus.ſ.a petra.ſyrum eſt.

Cephi.Speculator: vel fauus : ſiue cooperimentum:aut expectatio. צֹפִי

Cephira.Leuncula:aut propiciatio:ſiue linitio:aut villa vel oppidum:ſiue glacies:aut ſyriace negatio. כְּפִירָה

Ceila.Diſſoluẽs eã:ſiue diuidẽs aut ſcindẽs eã.vel fixio eiꝰ. קְעִילָה

Celaia.Vox dñi:aut alleuiatio domini:ſiue torrefactio. קְלָיָה

Celaia.Nee.12.leuis:ſiue torrefactꝰ.aut vox mea.heb.celai קֵלָי

Celátha.Cetꝰ vel cõgregatio:ſiue eccl̃ia.heb.cehálatha. קְהֵלָתָה

Celeon.Consumatio vel perfectio: aut alleuians dolorē vel tristitiam.D.

κοιλησυρία Celesyria.Curua siue depressa syria.G.

קְלִיטָא Celita.Refugium:vel contractio:aut vocis declinatio.

כַּסְלֻחִם Celluim. Tegumentum vel sedes tabularum : aut spes vel temeritas vite.

κεγχρεαῖς Cenchris.Milium genus leguminis.G.

Cendebeus.Zelus vel possessio doloris:aut zeli emanatio.

כִּנֶּרֶת Cenereth.Cithara:vel quasi lucerna.

Ceneroth.Idem.plu.nu.

קְנַז Cenez. Nidus iste:aut lamētatio hec:siue possessio vel emptio hec.

קְנִזִּי Cenezei.Idem.

Cenezeus.Idem.

קֵנִי Ceni.Possessio:vel emptio:siue nidus:aut lamentatio.

כְּרֵתִי Cerethi.Concisio:siue transfossio:vel exterminatio.

כָּרִי Cerethi.4.Reg.11.Milites:aut arietes.heb.cari.

קֵרֹס Ceros.Vncinus:aut incuruatio.

Cesar.A ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie.i.coma vł capillatura cū qua ortus est: vel quod cesios.i.glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum est.

Cesarea.Idem:nam a cesare dicta est.

כְּסָלוֹת Ceseleth.Temeritates:siue fiducie:aut ilia.

קִשְׁיוֹן Cesien.Duricia:siue stipula:aut cucumerarium.

Cesion.Idem.

חִתִּית Cethea.Cōfracta:siue formidolosa:aut syriace descendēs.

חִתִּיּוֹת Cethee.Idem.plu.nu.

חִתִּים Cethei.Confracti:vel formidolosi:aut syriace descendētes

כִּתִּים Cethim.Cōterētes:vel cōtritio maris:aut diadema:siue aurū:vel tinctura:aut ex syro & hebreo coacetuatio maris.

כִּתְלִישׁ Cethis.Paries est:aut ex syro & hebreo caterua leene:vel syriace quasi euulsus.heb.cethlis.

קַדְמֹנִי Cethmonei.Antiquiores:vel priores:aut orientales.

קְטוּרָה Cethura.Aromatizans:vel fumigans:siue ligata.

זִיף Ciph.Istud os: vel ista bucca : aut syriace falsitas vel falsus. heb.zyph.

זִפִים Ciphei.Idem.plu.nu.heb.ziphei.

κιλικία. Cilicia.Voluens:vel reuoluta.G.

קַיִן Cin.Possessio:vel emptio:siue nidus:aut lamentatio.

קִינָה Cina.Idem.

קֵינִי Cinei.Idem.plu.nu

סִינִי Cineus.Idem.s.n.

Cineus.Geñ.10.interpretatut rubus:vel syriace inimicitia.

κινυραί Cinoth.Lamentationes que & grece threni vocantur

κυπριάρχης. Cypriarches. Priceps cypri:vel priceps pulchritudinis.G.

κύπριοι Cyprii.Pulchri.G.

κύπριος. Cyprius.Idem.s.n.G.

κύπρος. Cyprus.Pulchra:vel pulchritudo.G.

כֹּפֶר Cyprus.Canti.1.&.4.Camphora:siue preciū:aut propiciatio:vł pruina:siue oppidū:aut leūcul⁊:vł syriace negatio.

קִירָה Cirene.Paries:siue trabes:aut frigiditas:vel occursus.

Cirenei.Idem.plu.nu.

Cirenenses.Idem.

Cirenensis.Idem.s.n.

Cireneus.Idem.

κυρίνιος. Cirinus.In greco cyrinius:quod interpretatur dominans.

כּוֹרֶשׁ Cyrus.Quasi miser:vel quasi heres:aut venter.

קִישׁ Cis.Durus:aut stipula:vel cucumerarium.

קִישׁוֹן Cison.Idem.

Claudia.Latinum est.

Claudius.Idem.

Clemens.Latinum est:significatq; mitem : vel modestum.

κλεόπας. Cleophas. In greco cleopas: & interpretatur gloria omnis:vel omnimoda gloria.G.

Cleopatra.Gloria patrie vel patris.G. κλεοπάτρα.

Cloes.Viridis:aut graminea.G. χλόης

Coćleth.Ecclesiastes:vel concionator.

Coph.Circuitus:vel congelatio.D.

Colaia.Vox domini:aut alleuiatio dñi:siue torrefactio. קוֹלָיָה

Colonia.Latinum est:a colendo.i.habitando dicta.

Colosenses.Puniti:vel supplicio affecti.G. κολασσαεῖς.

Colosis.Punitio:vel supplicium.G. κολοσσαῖς

Coloza. Omnis propheta : siue omnis videns : aut omne pectus. כָּלְחֹזֶה

Colozai.Idem.heb.coloza.

Corban.Donum:vel oblatio.

Corbona.Idem.

Corinthus.Saturitas:vel sacietas:aut ornamentum.G. κόρινθος.

Corinthii.Saturati vel saciati:aut ornati.G. κορίνθιοι.

Cornelius.Latinum est a cornu.

Corozaim.Hoc secretum:vel hic est mysterium.D.

Cozbi.Mendax:aut cessans:siue q̄si fluens:aut q̄si fluxus. כָּזְבִּי

Crescens.Latinum est a crescendo.

Creta.Carnea vel carnalis.G. κρήτα.

Cretenses.Idem.plu.nu.G. κρῆτες.

Cretes.Idem.G. κρῆτες.

Crispus.Latinum est.

Cusanresathaim.Ethiops vel nigredo iniquitatum. כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם

Cutha.Combustio:siue contusio. כּוּתָה

Cutheni.Idem.

Vtcuisq; per simplicem.c.litteram.i.sine aspiratione lecta sunt principia nominum:ex hinc que sequūtur aspiratione addita.i.per.ch.legenda sunt.

Chaana.Mercatrix vel negociatrix: siue contrita vel cōfracta:aut recte respōdēs:vel recte affligens . heb.chanaana. כְּנַעֲנָה

Chabri. Socius:aut particeps:siue incantor:aut liuor.D.

Chabul.Compeditus: vel q̄si germinans:aut quasi defluēs seu quasi veterascens. כָּבוּל

Chai aceruus.heb.hai. עַי

Chalāne.Omnes nos:siue omnia hec:vel sicut manens:aut sicut murmurans. כַּלְנֵה

Chaldea.Quasi demō:aut quasi depredatrix: vel quasi mā milla:aut quasi ager.

Chaldei.Quasi demones:aut quasi depredatores:vel quasi mammille:aut quasi agri. כַּשְׂדִּים

Chaldeus.Idem.s.n.

Chale.Oportunitas: aut quasi viriditas : vel quasi humiditas:aut quasi tabula. כָּלַח

Cham.Calidus vel calor:aut niger. חָם

Chamaal.In circuncisione:aut in mixtione.heb.bamaal. בַּמַּהַל

Chamaan.Sicut illi:aut similis eis : vel quasi turbatio.heb. chamaam. כְּמֹהָם

Chamos.Quasi palpans: aut quasi recedens : vel quasi auferens. כְּמוֹשׁ

Chamuel. Surrexit deus : siue suscitauit aut confirmauit eum deus. קְמוּאֵל

Chana.Zelus vel emulatio:siue possessio : aut lamentatio: vel nidus eius:aut cana.i.arundo. קָנָה

Chanáan.Mercator:vel negociator: siue contritus vel confractus:aut recte respondens:vel recte affligens. כְּנַעַן

Chanaan.Iudi.10.In hebreo est maon:& interpretatur habitaculum:siue delictum:vel ex peccato. מָעוֹן

Chanaan.3.Regum.22.Mercatrix: vel negociatrix:siue cōtrita vel confracta:aut recte respondens:vel recte affligēs. heb.chanaana. כְּנַעֲנָה

Chanaan.Hiere.41.interpretatur Sicut illi:aut similis eis: vel quasi turbatio.heb.chamaam. כְּמֹהָם

כְּנַעֲנָה Chanaana.Mercatrix:vel negociatrix: ſiue contrita:vel cōfracta:aut recte reſpondens:vel recte affligens.

Chananea.Idem.

כְּנַעֲנִים Chananei.Mercatores:ſiue negociatores: aut cōtriti vel cōfracti:ſiue recte reſpondentes:vel recte affligentes.

Chananeus.Idem.ſ.n.

Chananeus. Vnus ex duodecim apl̄is. Zelotes aut emulator interpretatur. vt habetur Luce.6. Non.n.erat ex chanaan: ſed ex chana vico galilee: que in zelum vel emulationem conuertitur.D.

כְּנַעֲנִית Chananitis.Mercatrix:vel negociatrix:aut contrita:vel cōfracta:ſiue recte reſpondens:vel recte affligens.

חָרָן Charan.Quaſi cantans: aut quaſi clamās:ſiue agnus vel cognitio eorum.

Charran.Idem.

Charran. Tob.11. & Iudich.5.& Act.7. Ira : vel ſyriace libertas.D.

כַּרְכַּס Charcas.Agni cooperimētum: aut agni thronus vel calix: aut quaſi tortuoſum.ſ.non planum.

קִרְיַתיְעָרִים Chariatiarim.Ciuitas ciuitatum vel oppidorum : aut ciuitas vigilātium : vel ex hebreo & ſyro ciuitas inimicorum. heb.chariatarim.

קְרִיּוֹת Charioth.Ciuitates:aut vocatiōes:ſiue lectiōes: vl̄ occurſus

כַּרְמִי Charmi.Vinea ſiue cognitio aquarum:vel agnꝰ aquarum: aut quaſi celſitudo.

Charmite.Idem.

כַּרְשְׁנָא Charſena.Agnus anniculus:ſiue agnꝰ dormiēs vl̄ mutatꝰ.

קוּשָׁיָהוּ Chaſaia.Duricia aut grauitas eius: ſiue ſcandalum ipſius.

כִּסְלוֹן Chaſelon.Fiducia vel temeritas eius: ſiue ilia eius: aut thronus māſionis: vel calix ſiue tegumentum māſionis.

כַּסְלֻחִים Chaſluim.Tegumentum tabularum: vel ſedes tabularum: aut ſpes vel temeritas vite.

סִבֹּלֶת Chebóleth.Onus.heb.ceboleth.

Chebron.Societas:ſiue participatio:aut adheſio:ſiue incātatio:vel liuor.D.

כִּלְאָב Chelcab.Totus vl̄ oīs pr̄: ſiue cōſumatio vel ꝓhibitio pr̄is.

כְּלוּהוּ Cheliau. Omnis vel totus ipſe : aut conſumatio eius : ſiue prohibens eum.

כִּלְיוֹן Chelion.Conſumatus:ſiue perfectus:aut totus colūbinus.

כִּלְמַד Chelmath.Quaſi docens:aut totus menſurans:ſiue omne indumentum: aut conſumatio vel ceſſatio menſure vel indumenti.heb.chelmad.

Chelmon. Exercitus preparatio vel numeratio : aut ſomnium eius.D.

אֵלוֹן Chelon.Ilex vel quercus:aut fortis.heb.helon.

כְּלוּב Chelub.Caniſtrum:ſiue caninus.

כַּנֵּה Chenne.Baſis:aut rectitudo:ſiue preparatio.

Χαιρέας Chereas.Gaudens:vel letus.G.

כַּרְמֶל Chermel.Cognitio circūciſionis: vel agnūs circūciſus: aut teneritudo.ſ.illa que eſt ſegetum:vel coccinus.

כְּרוּב Cherub.Quaſi magiſter vel quaſi multiplicans : aut quaſi pugnans:vel cognitionis aut ſcientie multitudo.

כְּרוּבִים Cherubim.Idem.plu.nu.

כְּרוּב Cherubim.2.Reg.22.Idem.ſ.n.heb.cherub.

כְּסָלוֹן Cheſlon.Fiducia aut temeritas eius: ſiue ilia eius:aut thronus māſionis:vel calix ſeu tegumentum māſionis.

כִּידֹן Chidon.Iaculum:vel infortunium:ſiue quaſi iudicans.

Χίος· Chium.Aperta:vel apertura.G.

קָוֶה Choa.Spes:vel congregatio:ſiue linea:aut regula.

כְּבָר Chobar.Fortitudo vel potentia: aut q̄ſi filius:ſiue quaſi puritas:vel quaſi frumentum:aut iam.i.quod iam preteriit.

כַּדְכֹּד Chodchod.Iapſis:aut hydria hydrie.

כְּדָרְלָעֹמֶר Chodorlaomor.Quaſi generatio ſeruitutis:aut quaſi habitatio ſeruitutis:ſiue ſpherula vel rotunditas manipuli.

Chonenias.Preparatio aut firmitas vel rectitudo domini. כְּנַנְיָהוּ

Choo.Vertex:vel ſummitas.G. κῶς

Chóre.Caluus:vel caluicium:ſiue glacies:vel gelu. קָרֵחַ

Chore.1. Paralipo. 9.c. vbi dicitur Sellum vero filius chore.&.26.&.2.Paralipo.31.interpretatur vocans:vel legēs aut perdix. קוֹרֵא

Chorrei.Furores:aut libertates:ſeu foramina. חֹרִי

Chori.Caluus vel caluicium:aut glacies: vel gelu. קָרְחִי

Chorite.Idem.plu.nu. קָרְחִים

Chorites.Idem.ſ.n.

Choum.Vertex:vel ſummitas.G. κῶς

Chriſtus.Vnctus.G. χριστός·

Chub.Extinguens. כּוּב

Chulia.Vox domini:aut alleuiatio dn̄i:ſiue torrefactio. קוֹלְיָה

Chum.Preparatio: ſiue placenta : aut ſyriace feneſtra.heb.cun. כּוּן

Chus.Ethiops:aut niger. כּוּשׁ

Chus.1.Paralipo.4.interpretatur ſpina: aut eſtas : ſiue tedium:vel vigilia:aut finis. קוֹץ

Chuſa.Videns:aut prophetās: in greco ſcribitur chuza.D.

Chuſi.Ethiops:aut niger. כּוּשִׁי

Chuſi.2.Reg.15.&.16.&.17.&.1.Paralipo.27.interpretatur Senſus:aut feſtinans:vel ſilens. חוּשַׁי

Chuſi.1.Paralipo.6. interpretatur Durus: ſiue ſtipula : aut cucumerarium.heb.ciſi. קִשִׁי

Chuſi.p̄s.7.Ethiops:aut niger.heb.chus. כּוּשׁ

Chuza.Videns;vel prophetans.D.

De incipientibus a littera.d.

DAbai.Detrahens:ſiue loquens: aut ſenectus: vel ſyriace fluens. דַּבַּי

Dabéreth.Verbum:ſiue res:aut apes:vel ſubiectio:aut ſyriace ductrix. דָּבְרַת

Dabbéreth.Idem.

Dabir. Oratorium:ſiue verbum: aut res: vel ſubiectio : aut ſyriace ductor. דְּבִיר

Dabreiamim. Verba dierum:grece autem vocatur hic liber paralipomenon.i.relictorum:eo quod in hoc libro ea maxime tractantur que in libris regum relicta ſunt.

Dabri.Oratorium ſiue verbum meum : aut res vel apes ſiue ſubiectio mea:aut ſyriace ductor meus. דִּבְרִי

Dadan.Māmilla:vel dilectio:aut patruus:vel iudicans. דְּדָן

Daphne.Laurus.G. δάφνη.

Daphnim fontem. Nu.34. In hebreo eſt áyn : & interpretatur oculus:ſiue fons. עַיִן

Dagon.Frumentum:vel piſcis. דָּגוֹן

Dalaia.Pauper domini: ſiue exhauſtio aut ramus domini: vel macilentus. דְּלָיָה

Dalaias.Idem.

Dalila.Paupertas vel ſitula eius:aut ramus eius:ſiue exhauriens:aut macilenta. דְּלִילָה

Dalmanuta.Situla preparata: vel exhauſtio numerata ſiue macies vel ramus preparatus vel numeratus.D.

Dalmatia.Lampas fruſtatoria:aut fulgur vanitatis.G. Δαλματία

Damaris.Vxorcula.i.parua vxor.G. Δάμαρις.

Damaſceni.Sanguinis ſacci: vel ſanguinis pocula:aut ſanguis femorum vel incendiorum ſeu procuratoris.

Damaſcenus.Idem.ſ.n. דַּמֶּשֶׂק

Damaſcenus.1.Paralipo.18.generationis aut habitationis procuratio:aut generatio vel habitatio incendii aut procuratoris.heb.darmaſcenus. דַּרְמֶשֶׂק

Damáſcus.Sanguinis ſaccus:vel ſanguinis poculū:ſiue ſanguis femoris vel incendii aut procuratoris. דַּמֶּשֶׂק

דּוּמֶּשֶׂק Damaſcus.4.Reg.16.b.vbi dicitur perrexitq; achaz ī ocurſum theglatphalaſar regi aſyriorū in damaſcum:interpretatur Similitudo incendii aut oſculi vel poculi ſiue ſacci: aut ſimilis femori: vel tacitum oſculum aut poculum. heb.dumaſcus.

דַּרְמֶּשֶׂק Damaſcus.1.Paralipo.18.&.2.Paralipo.16.&.24.&.28. interp̄tatur generationis vel habitationis procuratio:aut generatio vel habitatio incendii.heb.darmaſcus.

דִּמְנָה Damna.Sterquilinium:aut cruentatio: vel taciturnitas:aut ſimilitudo noſtra.

דָּן Dan.Iudicans:ſiue iudicium.

לַעְדָּן Dan.1.Paralipo.26.c. Voluptuoſus: aut teſtificans ſiue deglutiens iudicium:aut ſyriace temporalis.heb.ladan.

דָּנִיאֵל Daniel.Iudicium dei.

אֲדָרָה Daran.Pallium: ſiue potentia aut magnitudo.heb.adara.

דָּרַע Daran.1.Paralipo.2.generatio vl̄ habitatio paſtoris aut ſocietatis ſiue iniquitatis:vel ſyriace brachium.heb.dara.

דָּרְיָוֶשׁ Darius.Requirens:aut inquirens.

דָּתָן Dathan.Ritus:aut lex.

Datheman.Legis preparatio:vel legis munus.D.

דָּוִד Dauid.Dilectus.

דַּבֶּשֶׁת Debáſſeth.Meliflua:aut infamiam apponens.

דִּבְלַיִם Debelaim.Palate.i.maſſe de ficibus compacte.

דְּבִירָה Debera.Oratorium:ſiue verbum:aut res: vel apes:aut ſubiectio:vel ſyriace ductrix.

דִּבְלָתָה Deblāta.Palata.i.maſſa de ficibus compacta.

Deblataim.Idem.plu.nu.

δεκάπολις· Decapolis.Decem ciuitatum.ſ.regio.G.

דִּקְלָה Deda. Cōminutio eius: vel ſyriace palma.illa.ſ.que eſt arbor.heb.decla.

דְּדָן Dedā.Māmilla vel dilectio earum:aut patruus:vel iudicās.

דְּבוֹרָה Delbora apes;vel verbum: aut res: ſiue ſubiectio:vel ſyriace ductrix.heb.debbora.

דִּלְעָן Delean.Pauper afflictus: ſiue pauperis reſponſio vel canticum: aut exhauſta ſiue macilenta afflictio vel reſponſio: vel ex hebreo & ſyro pauper ouis.

Deleth.Ianua:ſiue paupertas.D.

דַּלְפוֹן Delphon.Stillicidium aut pauperem reſpiciēs: ſiue exhauſtum vel macilentum reſpiciens.

δῆλος Delo.Manifeſtata vel oſtenſa.G.

δῆλος Délos.Idem.G.

δημᾶς· Demas.Popularis:vel plebeius:aut pinguis.G.

δημήτριος Demétrius. Cerealis a cerere quam gentiles deam frumenti putabant.G

δημοφῶν· Demophon.Populi interfector:aut populi cedes.G.

דִּנְהָבָה Denába.Iudicium eius in ea:aut iudicium prebens.

דָּפְקָה Deptha.Pulſatio:ſiue impulſio.heb.depcha.

δέρβαι· Derben.Circūſepta:vel vallata.G.

δερβαῦς· Derbéus.Circūſeptus:vel vallatus.G.

דַּרְקוֹן Dercon.Generatiōis aut habitationis poſſeſſio vl̄ emptio: aut ſyriace draco.

Deſſan.Pinguedo:aut cinis.D.

διάβολος· Diabolus.Criminator ſiue calumniator:aut accuſator.G.

רֶשֶׁף Diabolus.Abachuc.3.in hebreo eſt réſeph: & iterpretatur volucris:ſiue flamma:vel lampas.

Diana.Latinum eſt:& dicta eſt a die:eo quod habeat lucem emulam diei.nam luna hoc nomine appellatur.

דִּיבֹן Dibon. Abundans filius: aut abundantia intelligentie vel edificationis:aut ſyriace fluxus.

דִּמוֹן Dibon. Eſa.15.d. Sanguinolenta: ſiue ſterquilinium. heb. dimon.

דִּיבֹנְגָד Dibóngad.Abundantia filii felicis:aut abundantia intellectus vel edificationis felicis:ſiue abundātia filii accincti.

Didymus.Geminus vel gēmellus:ille.ſ.qui cum alio vno & eodem partu naſcitur.G. δίδυμος·

Diei.De generatione:aut exiſtentes.ſyrum eſt.heb.dieui. דְּהָוֵא

Dilaiáu.Pauper domini: ſiue exhauſtio vel ramus domini: aut macilentus. דְּלָיָהוּ

Dimona.Sterquilinium:ſiue coaceruatio: aut abundās numerus vel munus. דִּימֹנָה

Dina.Iudicium:vel iudicans:aut ſyriace iſta. דִּינָה

Dinei.Iudices:ſiue iudicia. דִּנָיֵא

Dionyſius.Diuinitus ſtimulatus vel compunctus.G. διονύσιος

Dióscorus.Diuina ſaturitas:vel diuinum ornamentum.G. διόσκορος

Diotrepes.A ioue nutritus.G. διοτρεφής

Diſan.Trituratio: ſiue pinguedo: vel cinis: aut abundans dens vel ebur. דִּישָׁן

Diſon.Trituratio:ſiue pinguedo:vel cinis. דִּשׁוֹן

Doch.Cōmotus:ſiue impulſus:aut cōminutus.D.

Dodan.Dilectio aut māmilla eiꝰ:vl̄ patruꝰ eiꝰ.heb.dodau. דוֹדָנוֹ

Dodanim. Dilecti vel patruelis ſomnus: aut mammilla dormientis. דֹּדָנִים

Dodanim.1. Paralipo.1. Imperantes ſiue deſcendentes:aut imperantis vel deſcendentis ſomnus.heb.rodanim רוֹדָנִים

Doech. Solicitus:ſiue anxius:aut piſcator.heb.doeg. דּאֵג

Dom.Dominus:aut baſis:vel ſyriace auris.heb.adon. אֶבֶן

Domim.Sāguinei:aut ſilentes:vel ſimiles:aut ſyriace pecunie. דָּמִים

Dor.Generatio:vel habitatio. דּוֹר

Doram.Generatio vel habitatio populi.D.

Dorcas.Caprea vel dāmula.G. δορκάς·

Dorda.Habitaculum ſcientie:vel generatio ſcientie. דַּרְדַּע

Dorimini.Generatio vel habitatio dextere.D.

Dorix.Rapidus:aut velox.D.

Doſitheus.Deodatus.G. δοσίθεος·

Dothaim.Ritus:aut lex.heb.dothan. דֹּתָן

Druſilla.Rore conſperſa.G. δρουσίλλα

Dudi.Dilectus aut patruus meus. דּוֹדִי

Duel.Cognoſcite deum:ſiue ſcientia dei. דְּעוּאֵל

Duma.Silentium:vel ſimilitudo. דּוּמָה

Durā. Generatio: vel habitatio:aut pyra.ſcilicet ignis.heb. dura. דּוּרָא

De incipientibus a littera.e.

EBal.Aceruus vetuſtatis:aut aceruus defluens. עֵיבָל

Ebal.Geñ.10.interpretatur Peruerſitas vetuſtatis:aut peruerſitas fluxus.heb.obal. עוֹבָל

Eccleſiaſtes.Hebraice dicitur cohéleth: & interpretatur cōgregans: Eccleſiaſtes autem in greco congregans vel concionator interpretatur. ἐκκλησιαστής·

Edema.Terra:aut ruffa:ſiue ſanguinea. אֲדָמָה

Eden.Voluptas:ſiue delitie.aut ſyriace tēpus. עֵדֶן

Edēna.Iudicium vel iudicans:aut ſyriace iſta.heb.dēna. דֵּנָה

éder.Grex:ſiue defectio:vel priuatio. עֵדֶר

édes.Menſis:aut nouitas. חֹדֶשׁ

Ediſſa.Myrtus:aut ſyriace letitia. הֲדַסָּה

Edna.Voluptas:aut ſyriace tempus. עִדְנָא

Ednas.Idem.

Ednas.1.Paralipo.12.interpretatur Eterna requies: ſiue teſtimonium quietis. עַדְנָה

Edom.Ruffus:ſiue terrenus:aut ſanguineus. אֱדוֹם

Edom.Ioſ.3.Homo:ſiue ruffus: aut terrenus: vel ſanguineus.heb.adom.& eſt nomen vrbis. אָדָם

Edrái.Fortitudinis vel magnitudinis aceruus: aut nubes ſiue interitus iniqui aut ſocii vel paſtoris ſiue cōfractionis. אֶדְרֶעִי

Epha.Laſſus:aut volās: vel ſyriace plicatus vel cōplicatus. עֵיפָה

Epha.Ezechiel̄.45.Genus eſt menſure. אֵיפָה

ἐπαινετός Ephenetus.Laudabilis.G.

חפר épher.Fodiens:aut explorãs:ſiue opprobriũ:vel cõfuſio.

עפר épher.Geñ.25.Et.1.Paralip.1.&.4.&.5.vbi dr̃.& epher & iahalon:interp̃tatur puluis:ſiue hinulus aut plũbum.

חפרי Epherite.Fodientes:aut explorantes:ſiue opprobria:vel confuſiones.

פרמשתא Ephermésta.Ruptura fundamenti:vel rupturã ponens:aut ex hebreo & ſyro taurus anniculus.heb.phermésta.

ἐφέσιοι Epheſii.Deſiderabiles.G.

ἔφεσος Epheſus.Idem.ſ.n.G.

Epheta.Aperire imperatiui modi:paſſiue vocis.

אפה Ephi.Genus eſt menſure.

אפד Ephod.Superhumerale:aut ornamentum.

אפר Ephor.Iudi.8.f.&.1.Paralipo.15.interpretatur.Suphumerale:aut ornamentum.heb.ephod.

עפרה Ephra.Puluerulenta:ſiue plumbea:aut damula.

אפרים Ephraim.Frugifer:aut creſcens.

עפרה Ephraim.1.Reg.13.interpretatur Puluerulenta:ſiue plumbea:aut damula.heb.ephra.

אפרתה Ephrata.Vbertas:ſiue frugifera:vel creſcẽs:aut incinerata.

אפרתים Ephratei.Vbertates:ſiue frugiferi:aut creſcẽtes:vl̃ icinerati

Ephrateus.Idem.ſ.n.

חפרע Ephree.Cooperimentum iniqui vel ſocii aut confracti:ſiue portus iniqui vel ſocii aut confracti.

אפרים Ephrem.frugifer:aut creſcens.

עפרון Ephron.Puluis:ſiue hinulus:aut plumbeus.

Egbathana.Frater mortis.D.

אחמתא Egbathanis.Idem.heb.echmatha.

הגא Egeus.Meditatio:ſiue loquela:vel gemitus:aut ablatio.

יגאל Egial.Redemptor:vel redemptus:ſiue inquinatus.

מצרית Egyptia anguſtians:ſiue tribulans.

מצרים Egyptii.Anguſtiantes;ſiue tribulantes.

Egyptius.Idem.ſ.n.

מצרים Egyptus.Anguſtie:ſiue tribulationes.

חגלה Egla.Feſtiuitas aut gyratio eius.

עגלה Egla.2.Reg.3.&.1.Paralipo.3.interpretatur Vitula:aut currus:ſiue rotunda.

עגלון Eglon.Vitulus:aut currus:ſiue rotundus.

אלה Ela.Ilex:vel quercus:aut maledictio:vel iuramentum.ſ.imprecationis:aut ſyriace deus.

אלעד Elad.Dei eternitas:vel dei teſtimonium:aut dei preda.

אלעדה Elada.Dei cetus vel congregatio:aut dei eternitas ſiue teſtimonium:vel dei preda.

ἑλλάς Ellada.Grecia.G.

Elai.Fortis:vel deus meus.D.

עילם Elam.Adoleſcens:ſiue occultus:aut ſeculam.

Elamite.Idem.p.n.

אלעשה Elaſa.Dei factura.

אלקנה Elchana.Deus zelotes:aut dei poſſeſſio:vel dei calamus:ſiue deus nidus eius.

חלקיה Elceia.Portio ſiue pars domini:aut lenitas domini.

חלקי Elci.Portio:ſiue pars:aut lenis.

חלקיה Elchia.Portio ſiue pars domini:aut lenitas domini.

Elchias.Idem.

אלדעה Eldaa.Dei ſciẽtia:aut dei cognitio.

אלדד Eldad.Dei dilectus.

Elleadebarim.Quintus liber legis:& interp̃tatur hec ſunt uerba:quia ſic incipit in hebreo.grece autem vocatur deuteronomium.i.ſecundatio legis.

אלעלה Eleale.Dei aſcẽſio:ſiue dei holocauſtum.

אלחנן Eleanan.Dei gr̃a:ſiue dei mĩa:aut dei donũ.heb.elchanan.

אלעזר Eleazar.Dei adiutorium:ſiue dei atrium.

Eleazarus.Idem.

élech.Portio:ſiue pars:aut lenitas. חלק

Elechite.Idem.p.n.

Electa.Latinum eſt:& grece idem ſignificat.

éleph.Mũdus.i.orbis:vel muſtela:aut ſyriace rubigo.heb. (éled. חלף

Ellel.Laudans:ſiue lucifer:aut ſtultitia. הלל

Eleutherus.Liber vel ingenuus.G. ἐλεύθερος

Elphaal.Dei opus:vel dei operatio. אלפעל

Elphéleth.Deus liberationis:ſiue deus meus expellens. אליפלט

Eli.Deus meus. אלי

Eliab.Deus meus pater:ſiue deus patris. אליאב

Eliaba.Deus abſconditus:ſiue deus dilectionis. אליחבה

Eliachim.Dei reſurrectio aut affirmatio:ſiue deus reſurrectionis vel firmitatis:aut deus vindicans. אליקים

Eliada.Dei ſciẽtia:vel dei cognitio. אלידע

Eliadam.Idem.heb.eliada.

Eliade.Idem.

Eliam.Dei populus. אליעם

Elias.De⁊ dominus:aut fortis dominus. אליהו

Eliaſaph.De⁊ augẽs:vel de⁊ augmẽtationis:aut de⁊ finiẽs. אליסף

Eliaſib.Deus conuerſionis:aut dei ſeſſio vel habitatio:ſiue (dei inſuflatio. אלישיב

Eliaſub.Idem.

Eliátha.Deus meus tu:aut deus meus venit. אליאתה

Elibaa.Deus abſconditus:ſiue dei dilectio.heb.eliaba. אליחבה

Elica.Dei pellicanus:aut fortis vomitus. אליקא

Elici.Nigri:aut circũuoluti:vel retorti.G. ἕλικοι

Elida.Dei ſcientia:vel dei cognitio. אלידע

Eliel.Deus meus deus:vel dei fortitudo:ſiue dei potentia. אליאל

Eliézer.Dei adiutorium:ſiue dei atrium. אליעזר

Eliphal.Dei miraculum:vel dei iudicium. אליפל

Eliphálech.De⁊ liberationis:ſiue de⁊ meus expellens.heb. (eliphálet. אליפלט

Elipháleth.Idem.

Eliphalu.Deus mirabilis:ſiue deus iudicii. אליפלהו

Eliphaz.Dei niſus vel conatus:aut dei aurum obrizũ. אליפז

Eliphéleth.Deus liberationis:ſiue deus meus expellens. אליפלט

Elim.Arietes:aut fortes:vel cerui:ſiue valles. אלים

Elymaida.Panicea:a panico q̃d eſt genus ſeminis.G. ἐλυμαΐς

Elymas.Magus:ſiue corruptor:vel pernicioſus.G. ἐλύμας

Eliméleech.Deus meus rex:aut dei conſilium. אלימלך

Elioenai.Ad ipſum oculi mei:ſiue ad ipſum fõtes mei:aut ad ipſum afflictio vel paupertas. אליועני

Elioenai.1.Paralipo.26.& Eſd.8.interpretatur Ad dominum oculi mei:aut deus ipſe oculorum meorum. אליהועני

Eliopolis.In hebreo eſt on:quod interpretatur dolor:vel fortitudo:aut triſtitia:grece vero eliopolis interpretatur ſolis ciuitas. ἡλιόπολις און

Elioreph.Dei hyems:aut deus iuuẽtutis:ſiue forte opprobrium:aut ex hebreo & ſyro:deus acuminis. אליחרף

Eliſa.Deus eſt:aut dei agnus:ſiue deus cõmodans. אלישה

Eliſibeth.De⁊ iuramẽti vel ſaturitatis:ſiue dei ſeptenariũ. אלישבע

Eliſaphan.Deus aquilonis:ſiue de⁊ abſcõditus:aut de⁊ ſpeculator. אליצפן

Eliſaphat.Deus iudicans. אלישפט

Eliſama.Deus exauditionis:ſiue dei exauditio. אלישמע

Eliſeus.Dei ſalus:vel deus ſaluans. אלישע

Eliſu.Idem.heb.eliſua.

Eliſua.Idem.

Eliſua.1.Paralipo.3.interpretatur Deus exauditionis:vel dei exauditio.heb.eliſama. אלישמע

Eliſur.Dei fortitudo:ſiue dei petra:aut dei plaſmatio vel colligatio. אליצור

Eliud.Deus laudis:ſiue deus confeſſionis:aut dei laus vel confeſſio.D.

Elméleth.Dei regnum vel dei conſilium.heb.elmélech. אלמלך

Elmodad.Dei menſura:aut atrium dilecti. אלמודד

עַלְמֹדִּבְלָתָיִם Elmondeblatiim. Duo noīa ſunt Elmon quod interpretatur occultatio: ſiue adoleſcentia: aut ſeculũ: vel contẽptus Deblatiim palathe .i. maſſe de ficibus compacte.

אֶלְנַעַם Elnaem. Dei pulchritudo: ſiue deus mouens eos.

Elnaen. Idem. heb. elnaem.

אֶלְנָתָן Elnathan. Deus dedit: ſiue dei donum.

Eloi. Deus meus.

אֵילוֹן Elon. Illex vel quercus: ſeu fortis: aut ceruus.

חַלּוֹן Elon. Nu. z. & Hiere. 48. interpretatur Feneſtra: vel ꝓphanatio: ſiue dolor: vel infirmitas.

חֶלְקַת Elrath. Portio ſiue pars: aut lenitas. heb. elchath.

אֶלְתּוֹלַד Eltholad. Dei generatio.

אֱלוּל Elul. Vlulatus: ſiue pernoctatio.

בּוּל Elul. 3. Reg. 6. Germen: aut deflues̃: ſiue vetuſtas. heb. bul.

אֶלְזָבָד Elzebad. Dei dotatio.

זִיף Elziph. Iſtud os vel iſta bucca: aut ſyriace falſitas vel falſus. heb. ziph.

Emalchuel. Rex deus: aut regnum dei: vel nuncius dei. D.

הֵימָם Emam. Turbatio eorum: aut tumultus eorum.

הֵימָן Eman. Multus: aut tumultuans: vel ſyriace fidelis.

עִמָּנוּאֵל Emánuel. Nobiſcum deus.

חֲמָת Emath. Ira: vel indignatio: aut calor: ſiue murus: aut vter: vel lagena.

מֵאָה Emath. Nee. 12. interpretatur Centum. heb mea.

חֲמָתִי Ematheus. Iratus: ſiue indignatus: aut calidus: ſiue muratus: aut vter: vel lagena.

Emaus. Timens conſilium: vel matris aut gẽtis conſilium: ſeu populus abiectus. D.

אִמֵּר Emer. Dicens: ſiue loquens: vel exaltatio: au ſyriace agnus.

Emmer. Idem.

אֵימִים Emim. Timores: aut terribiles: vel populi: ſiue inſula aq̃rũ.

חֲמוֹר Emor. Aſinus: ſiue lutũ: aut vinoſus: vel ſyriace grauis: aut ponderoſus

Emmor. Idem.

עָמְרִי Emri. Manipulus meus: au ſeruitus: vel gomor genus menſure capiens decimam partem ephi.

עֲנָק Enach. Gigas: aut torques vel monile: ſiue oneratus.

Enachim. Idem. p. n.

עֵין חַדָּה Enada. Oculus acutus vel letus: aut fons acuminis vel letitie: ſiue ex ſyro & hebreo fons vel oculus vnus ſiue nouus.

חֵנָדָד Ennada. Nee. 3. interpretatur Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enadad.

Enadab. Idem. heb. enadad.

עֵינָם Enaim. Fons: vel oculus eorum.

Enam. Nubes vel fons eorum: aut oculus eorum. D.

עֵינָן Enan. Nubes: vel augurium: ſiue fons aut oculus earum.

ἐγκαίνια. Encenia. Renouatio: vel dedicatio .i. feſtum pro renouatione vel dedicatione templi. G.

עֵין דּוֹר Endor. Fons ſiue oculus generationis vel habitationis.

Αἰνέας. Eneas. Laudatus. G.

חֵנָדָד Enebad. Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enedad.

עֵין גֶּדִי Engaddi. Fõs ſiue oculus hedi vel felicitatis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus inciſionis vel ſciſſure.

עֵין עֶגְלַיִם Engallim. Fons ſiue oculus vitulorum vel curuum aut rotunditatum.

עֵין גַּנִּים Enganni. Fons hortorum: ſiue oculus protectionum. heb. engannim.

Engannim. Idem.

חֲנוֹךְ Enoch. Dedicatus: vel diſciplinatꝰ: aut morigeratus.

Enochite. Idem. p. n.

עֵינָן Enon. Nubes vel obnubilatio: ſiue fons aut oculus eius: vel augurium.

הִנֹּם Ennon. Ecce illi: ſiue diuitie eorum: aut decipiens eos: vel contriſtans eos. heb. ennom.

אֱנוֹשׁ Enos. Homo vel vir: ſiue oblitus: aut deſperatꝰ.

Enſémes. Fons ſiue oculus ſolis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus miniſterii vel famulatus. עֵין שֶׁמֶשׁ

Epaphras. Spumans. G. Ἐπαφρᾶς

Epaphroditus. Venuſtus: ſiue iocundus. G. Ἐπαφρόδιτος.

Epicurei. Adiutores: ſiue auxiliatores. G. Ἐπικούρειοι.

Epinicion. Canticum victorie. G. Ἐπινίκιον.

Eraſtus. Amabilis. G. Ἔραστος.

Erem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum vel conſecratum .ſ. deo. חֵרֶם

Erioch. Longus: aut procerus: ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus. D.

Eſaan. Innixus: vel ſuſtentatus: ſiue ignis afflictionis vel reſponſionis. אֶשְׁעָן

Eſaia. Salus domini. יְשַׁעְיָה

Eſaias. Idem.

Eſamari. Cuſtos vel cuſtodia. heb. ieſamari. יִשְׁמְרַי

Eſau. Faciens: vel operans: aut tinea eius. עֵשָׂו

Eſbáal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis. אֶשְׁבַּעַל

Eſbon. Feſtinans intelligere: ſiue feſtinans edificare. אֶצְבֹּן

Eſcarioth. In greco ſcribitur iſcarioth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminatiõis vel mortis. D.

Eſcariothes. Idem.

Eſcariotis. Idem.

Eſchol. Botrus: ſiue orbatio: aut ignis omnis. אֶשְׁכֹּל

Eſdras. Adiutor: ſiue atrium. heb. ezras. עֶזְרָא

Eſdrelon. Adiutorium fortitudinis: vel quercus auxilii. D.

Eſdrin. Adiutorium. D.

Eſeban. Ignis filii vel edificantis aut intelligentis. אֶשְׁבָּן

Eſebon. Numerus: ſiue cogitatio: aut feſtinans intelligere vel edificare. חֶשְׁבּוֹן

Eſebon. Geñ. 46. Feſtinatio filii: aut feſtinatio intelligentis vel edificantis. אֶצְבֹּן

éſech. Violentia: ſiue calumnia. עֵשֶׂק

éſel. Ambulans: ſiue viliſicans: aut ſtillans. heb. ézel. אָצֵל

Eſer. Cellarium: ſiue theſaurus: aut anguſtians. אֵצֶר

éſer. 1. Paralipo. 4. Adiutorium: ſiue atrium. heb. ézer. עֵזֶר

Eſphátha. Cõgregatio: ſiue collectio: aut cõſumãs vl̃ finſẽs. אַסְפָּתָא

Eſmona. Feſtinatio numerationis vel muneris: aut feſtinatio preparatiõis: vel legatio .i. ambaſiata. חַשְׁמֹנָה

Eſna. Mutatio: ſiue dormitatio: aut iteratio vel ſecundatio. אֶשְׁנָה

Eſrael. Adiutorium dei: ſiue atrium dei. heb. ezrael. עֲזַרְאֵל

Eſrái. Átrium: ſiue fenũ. חֶצְרַי

Eſriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel greſſus dei. אַשְׂרִיאֵל

Eſrom. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cantici: aut atrium vel fenum. heb. eſron. חֶצְרוֹן

Eſromite. Idem. p. n. heb. eſronite.

Eſthama. Exauditio: vel mulieris vterus. אֶשְׁתְּמֹעַ

Eſthamo. Idem.

Eſtaol. Poſtulatus: aut mulier fortis: vl̃ ignis laboris. אֶשְׁתָּאֹל

Eſtaolite. Idem. p. n.

Eſthemo. Exauditus: vel mulieris vterus. אֶשְׁתְּמֹעַ

Eſthon. Vxor eius: aut ignis donũ. אֶשְׁתּוֹן

Ethái. Robuſtus: ſiue ſignũ meũ: aut vomer: vel aduentus. אִתַּי

Ethaia. Frater domini. heb. echaia. אֲחִיָּה

Ethalon. Contritio manſionis: aut formidabilis manſio: ſiue iuolutio eius. חֶתְלֹן

Etham. Fortitudo: ſiue vomer earum: aut inſule donum. heb. ethan. אֵיתָן

Etham. Exo. 13. & Nu. 33. Fortitudo eorum: aut vomer vel aduentus eorum: ſine ſignum eorum. אֵתָם

Etham. Iudi. 15. & 1. Paralipo. 4. a. vbi dicitur. Iſta quoꝙ ſtirps etham. & in eo. c. & 2. Paralip. 11. Auis eorũ: ſiue iuolutio eorũ: vel calamus eorum: aut ſyriace cõſiliũ eorum. עֵיטָם

Ethan.fortitudo:ſiue vomer earum:aut inſule donum.
איתן Ethan.1.Paralip.4.a.ibi Iſaar & ethan:interpretatur Do-
אתנן nū:aut merces: vel ſignū filii:aut aduētus filii.heb.ethnā.
עני Ethanni.Afflictus: vel paup:ſiue reſpondens. heb. hanni.
אתיאל Etheel.Mecū deꝰ:ſiue ſignū dei:aut aduētꝰ vel vomer dei
חתי Ethei.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes: vel ſyria
ce deſcendentes.
עתי Ethei.1.Paralip.2.Hora mea vel tempus meum.
עתר Ether.Oratio:ſiue deprecatio.
חת Etheꝰ.Cōfractꝰ vł formidās:aut ſtupēs:vł ſyriace deſcēdēs
עתי Ethi.Hora vel tempus meum.
תילן Ethilon.Murmuratio :ſiue aceruus eius : aut ſuſpenſio eiꝰ
heb.thilon.
חתים Ethim.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes: vel ſyria
ce deſcendentes.
כוש Ethiopia.In hebreo dr̄ chus:& iterp̄tatur nigra vel nigre-
do.Ethiopia aūt in greco ardorē vel incendium ſignat.
כושי Ethiops. In hebreo dicitur chuſi:& interpretatur niger.
ethiops aūt in greco ardentem vel incenſum ſignificat.
Ethiopes.Idem.p.n.
צים Ethiopes.p̄s.71.&.73.In hebreo eſt ſiim:& interpretatur
Siccitates:aut naues vel trieres:ſiue demones.
כושית Ethiopiſſa.In hebreo dicitur chuſith:& interpretatur ni-
gra.grece vero ardentem vel incenſam ſignificat.
חוה Eua. Viua:vel viuens.
ἐύβουλος Eubolus.Prudens:aut bene conſulens.G
ἐυωδία. Euchodia.In greco eſt euodia:& iterpretatur Bonus odor
vel bene olens.G.
חוי Euei.Viuētes:aut loquētes:vel nūciātes:aūt ſyriace colubri
עוים Euei.Deut.2.& Ioſ.13.&.4.Reg.17.interpretatur iniqui
ἐυεργέτης Euergetes.Benefactor:ſiue beneficus.G. (ſiue puerſi
חוי Eueus.Viuꝰ:aut loquēs:vel nunciās:aut ſyriace coluber.
פרת Euphrates.Frugifer:ſiue fructificans:aut creſcens.
אפרתי Euphrateus . Frugifer : ſiue fructificans : aut incineratus.
heb.ephrateus.
אוי Eui.Ve:aut deſiderans:vel deſiderium meum.
חוילה Euila.Dolens:ſiue parturiens:aut loquens illi:ſiue annun-
אוילמר Euilath.Idem.heb.euila. (cians illi.
דך Euilmerodach.Stulti amaritudinem conterens:aut ſtultus
ἐυμενής. Eumenis.Mitis:ſiue beniuolus.G. (amare contritus.
ἐυνίκη. Eunice.Bona victoria.G.
ἐυπατερος Eupater.Bonus pater.G.
ἐυπατορος Eupator.Idem.G.
ἐυπόλε- Eupolemus.Bene pugnans:vel bonus pugnator.G.
μος Euthicus.Felix:aut bene fortunatus.G.
ἐυτυχος Exul.Arcturus nomē ſtelle:ſiue ſtultitia:aut ilia.heb.cheſil
כסיל Ezeab.fortitudo felicitatis:ſiue fortis accinctus: aut ex he-
עזגד breo & ſyro fortis conciſio.heb.ezgad.
חזקי Ezeci.Fortis:ſiue apprehendens.
חזקיהו Ezechias.Fortitudo dn̄i:ſiue apprehenſio dn̄i.
יחזקאל Ezechiel.fortitudo dei:ſiue apprehenſio dei.
יחזיאל Ezechiel.Eſd.8.interp̄tatur. Vidēs deū.heb.ieziel.
אזל Ezel . Ambulatio :ſiue vilificatio:aut ſtillatio.
אצליהו Ezelias.Liberās vel reſeruans dn̄s:aut prope dn̄m.
עזר Ezer.Adiutorium:ſiue atrium.
הקטן Ezethan.Paruus:ſiue minimus.heb.ecethan.
יזיה Ezia.Diſtillatio vel aſperſio domini,
עזיאל Eziel.fortitudo dei:ſiue hircus dei.
עזריאל Eziel.1.Paralip.27.c.auxiliū dei:ſiue atriū dei.heb.ezriel
חזיון Ezion.Viſio:vel prophetia.
חזיר Ezir.Porcus:aut ſyriace conuerſus: vel reuerſus.
עזרא Ezra.Adiutorium:ſiue atrium.
אזרחי Ezraites.Indigena:ſiue orientalis.

Ezrel.Adiutorium dei:ſiue atrium dei. עזראל
Ezri.Adiutorium:ſiue atrium. עזרי
Ezricam.Auxilium reſurgentis vel vindicantis:ſiue atri- עזריקם
um reſurgentis vel vindicantis.
Ezriel.Auxilium dei:ſiue atrium dei. עזריאל
Ezro.Atrium aut fenum eius חצרו

De incipieutibus a littera.f.

FAcee.Aperiens. פקח
Faccia.Aperiens dominus. פקחיה
Fadaia.Redemptio domini. פדיה
Fadaia.4.Regum.22.Interpretatur teſtis domini: ſiue or- עדיה
natus vel preda domini:aut tranſitus vel eternitas domi-
ni.heb.adaia. φοίβη.
Fadaſſur.Redemptor fortis:vel redimens petra:aut redem- פדהצור
ptio plaſmationis vel colligationis.
Fadon.Redēptio eiꝰ:aut ſyriace iugum vel iuga. ſ. boum. פדון
Falaia.Miraculum domini:ſiue occultum domini. פלאיה
Falcam.Fragmen:vel fruſtum:aut ſciſſura : vel ſyriace obſe- פלחא
quium.heb.falca.
Falech.Diuiſio.heb.faleg. פלג
Falech.1.Paralipo.2.e.interpretatur ruina: vel iudicatio. פלת
heb.faleth.
Falech.1.Paralip.2.f.interpretatur Liberatio: ſiue expul- פלט
Falel.Cogitans:ſiue orans:aut iudicans (ſio.heb.falet. פלל
Falleth.Liberatio ſiue expulſio. פלט
Falonites.Cadens:ſiue ocultus. פלוני
Falti.Liberatio:ſiue expulſio. פלטי
Faltias.Liberatio dn̄i:aut expulſio domini. פלטיה
Faltiel.Liberatio dei:aut expulſio dei. פלטיאל
Fallu.Mirabilis:aut occultus. פלוא
Falluite.Idem.p.n.
Fanuel.Videns deum:ſiue facies dei. פניאל
Fara.Frugifer:vel fructificans:aut creſcens:ſiue vacca פרה
Farai.Hiatus:ſiue apertio. פערי
Faram.Onager eorum:vel ferocitas eorum:aut fructifica- פראם
tio matris:vel taurus matris.
Faran.pulchritudo:ſiue laus:aut gloriatio : vel propagīes. פארן
Farao.Diſſipans:ſiue diſcooperiens aut nudans: vel ſyria- פרעה
ce vindicans.
Faraonechao.Diſſipans ſiue diſcooperiens aut nudās clau- פרעהנכו
dum vel percuſſum:aut ex ſyro & hebreo vindicans clau-
dum vel percuſſum.
Farathon.Diſſipatio vel ruptura aut denudatio eius: vel ſy- פרעתון
riace vindicta eius.
Farathonites.Idem.
Fares.Diuiſio. פרץ
Fares.1.Paralip.7.Interpretatur Eques:aut diuidens:ſiue פרש
exponens:vel declarans.
Fares.Eſd.2.&.8.Pulex:vł culex:ſiue fructꝰ tince.heb.faros פרעש
Fareſite.Diuiſi. פרצי
Farfar.Cōminutꝰ:aut fructificatio fructꝰ:ſiue taurus tauri. פרפר
Fariſei.Diuiſi.D.
Fariſeus.Diuiſus.D.
Farnath.Taurus percutiens vel percuſſus aut contuſſus:ſi- פרנך
ue fructificatio aromatum.heb.farnach.
Faros.Pulex:vel culex:aut fructus tinee. פרעש
Farſandathan. Reuelatio menſtrui vel commotionis ſiue: פרשנד
aut equitis commotio:ſiue ſtercus menſtruorum vel cō- תא
motionis eius.heb.farſandatha.
Faria.Floridus:aut ſyriace volans. פרוח
Faruda.Separatio:vel diſperſio. פרודה

פרורים Farurim.Lebetes:ſiue ſuburbana.
פסח Fáſe.Tranſitus:ſiue claudicatio.
Fáſea.Idem.
Faſelida.Trāſitꝰ vel claudicatio natiuitatis vel gn̄atiōis.D.
Faſeron.Oris canticum:ſiue os planū.D.
פספה Faſſa.Diminutio oris:vel os diminutum.
פסגה Faſga.Collis:ſiue altitudo:aut munitio.
פשחור Faſſor.Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum:aut expandens foramen vel albedinem.
Faſſur.Idem.
פתחיה Fataia.Porta domini:ſiue aperiens dominus.
פתואל Fatuel.Buccella dei:ſiue perſuaſio dei:aut dilatatio dei.
פתרוס Fatures.Buccella roris:aut perſuaſio vel dilatatio ruine vel (diſtillatiōis
פעו Fáu.Vlulans:aut gemens:vel apparens.
Fe.Os ab ore:aut hic.ſcilicet aduerbium loci.D.
φοίβη. Feben.Lucida:vel pura.G.
פדאל Fedael.Redemptio dei.
פגעיאל Fegiel.Obuiatio dei:ſiue deprecatio dei.
פלדש Feldas.Ruina triture:aut iudicium triture.
פלאיה Feleia.Miraculum domini:ſiue occultum domini.
פלליה Feleia.Nee.11.Cogitans dominum:aut orans dominum:ſiue iudicium domini.heb.Felelia.
פלת Féleth.Ruina:ſiue iudicatio.
Felethi.Idem.
רעי Felethi.3.Reg.1.In hebreo eſt rei:& interpretatur aſſociantes:ſiue paſtores:vel amici.
רצים Felethi.4.Reg.11.In hebreo ē raſim:& iterp̄tatur curſores
Felix.Latinum eſt.
פלוני Felonites.Cadens:ſiue occultus.
פלטי Felti.Liberatio:vel expulſio.
פלטיה Feltia.Liberatio domini:aut expulſio domini.
Feltias.Idem.
פנינה Fenenna.Gemma:ſiue facies noſtra.
φοινικίς. Fenicis.Rubea:vel purpurea:aut palma.ſ.arbor.G.
Fenicis.Gen̄.14.Non eſt in hebreo.
פרזי Ferezei.Rurales.ideſt habitantes in villis abſq; muro.
Ferezeus.Idem.ſ.n.
פרעש Feros.Pulex:vel culex:ſiue fructus tinee.
פסח Feſſe.Tranſitus:ſiue claudicatio.
Feſtus.Latinum eſt.
פשחור Feſſur.Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum:aut expandens foramen vel albedinem.
פחתמואב Féthmoab.Dux moab:vel dux ex p̄re:ſiue fouea ex patre.
פתרוס Fethros.Bucella roris:aut p̄ſuaſio vel dilatatio ruine vel di (ſtillationis.
Fetruſim.Idem.p.n.
פי החירת Fiairoth.Os vel labium libertatis:aut os ſculptum:ab ore non ab oſſe.
פיכל Ficol.Os oīum.i.oīs lingua:aut oris p̄fectio vel cōſumatio
φιλαδελφία Filadelphia.Amor fratris vel fraternitatis.G.
φιλάρχης Filarches.Amator principis.G.
φιλήμων. Filemon.Deoſculans.G.
φίλητος. Filetus.Amabilis.G.
φύγελλος Filetus.Secunda ad Timotheum.1.d.In greco eſt fygellus:& interpretatur fugitiuus.G.
φιλιππήσιοι Filippenſes.Bellicoſi:ſiue amatores equorum.G.
φιλίππις. Filippis.Bellicoſa:ſiue amatrix equorum.G.
φίλιππος. Filippus:Bellicoſus:vel amator equorum.G.
פלשת Filiſtea.Conſperſa.ſ.cinere vel puluere:ſiue ruina appoſita:vel ruina duplex:ſeu ruine potus:vel cecidit bibens.
פלשתים Filiſtei.Conſperſi.ſ.cinere vel puluere:aut ruine appoſite:vel ruine duplices:ſiue ruine potꝰ:aut ceciderūt bibētes
פלשתי Filiſteus.Idem.ſ.n.
Filiſtiim.Idem.p.n.

Filiſtini.Idem.
Filologus.Amator litterarum:vel amator verbi.G. φιλολόγος
Filometor.Amator matris.G. φιλομήτωρ.
Finees.Aſpectꝰ vel facies cōfidētie vel protectionis. פינחס
Finon.Gemma:ſiue aſpiciens:aut os eternitatis:vel os filii aut ex hebreo & ſyro os piſcis:ab ore non ab oſſe. פינן
Finon.Nu.33.Gemma:ſiue aſpiciens.heb.funon. פונן
Fiſon.Oris mutatio:ſiue multitudo:aut extenſio. פישון
Fiton.Bucella eorum:aut oris conſumatio:ſiue perſuaſio vel dilatatio eorum.heb.fitom. פתם
Fiton.1.Paralip.8.&.9.Buccella eius:aut perſuaſio vel dilatatio eius:vel oris donum. פיתון
Flegon.Comburens:ſiue ardens.G. φλέγων.
Focéreth.Oris exterminatio:vel oris conciſio. פכרת
Fogor.Hiatus:ſiue apertio. פעור
Follathi.Opera mea:ſiue opus meū. פעלתי
Foritha.fructificatio:ſiue multiplicatio:aut ſortilegus. פורתא
Fortunatus.Latinum eſt.
Foſech.Fragmentum tuum:ſiue diminutio tua. פסך
Fóu.Vlulans:aut gemens:ſiue apparens. פעו
Frygia.Sicca:vel ardens.G. φρυγία.
Fryx.Siccus:vel ardens.G. φρύξ.
Fua.Hic aduerbium loci:aut os ab ore. פה
Fua.Exo.1.Gemens vel vlulans:aut apparens. פועה
Fua.Iudi.10.&.1.Paralip.7.Angulus:aut coma. פואה
Fuaite.Aſpiciens:vel facies mea.heb.funite. פוני
Ful.Ruina:aut faba. פול
Funiel.Videns deum:ſiue aſpiciens deum.heb.fanuel. פנואל
Fur.Sors. פור
Furim.Sortes. פורים
Fut.Aphrica:aut ſyriace craſſa:vel pinguis. פוט
Futhiel.Aphrica dei:vel ex ſyro & hebreo pinguedo dei. פוטיאל
Futiphar.Ex ſyro & hebreo pinguedinē diſſipans:vel pinguedinis denudatio:aut ſyriace pinguedinis vindicta. פוטיפרע

De incipientibus a littera.g.

GAabathites.Collis:ſiue calix:aut excelſa hora.heb.gabaathites. גבעתי
Gáad.cōfractꝰ:aut formidās:vł ſyriace deſcēdēs.heb.iaath יחת
Gáal.Abiectio:ſiue abominatio. געל
Gáam.Tempeſtas:vel commotio.heb.gias. געש
Gáas.Idem.
Gaaz.Idem.heb.gias.
Gába.Collis:ſiue calix. גבע
Gabaa.Idem.
Gabaa.1.Reg.14.a.vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa:in hebreo eſt Migron:& interpretatur de gutture:aut timor ſiue horreum eius. מגרון
Gabaad.Collis:aut calix:ſiue excelſa hora.heb.gabaath. גבעת
Gabaath.Idem.
Gábae.Collis:aut calix. גבע
Gabaon.Collis:vel calix:aut dorſū vel eleuatio iniquitatis גבעון
Gabaonite.Idem.p.n. גבעונים
Gabaonites.Idem.ſ.n.
Gabatha.Eminens:vel excelſum.grece dicitur lithoſtratos quod interpretatur lapidibus ſtratus:& erat locus vel ſtratum lapideum eminens.D.
Gabathon.Dorſum vel eleuatio eius:aut palpebre eius:ſiue excelſum donum. גבתון
Gábec.Collis:aut calix. גבע
Gabelus.Terminus:vel limes:aut confinium.D.
Gáber.Vir:aut virilis vel fortis:aut ſyriace gallꝰ gallinaceꝰ גבר

גור Gaber.4.Regum.9.Catulus:ſiue habitatio : aut collectio:
vel timor.heb.gur.
גֵּבִים Gabin.Ciſterne:aut locuſte:ſiue altitudines.heb. gabim.
גַּבְרִיאֵל Gabriel.Vir deus:aut fortitudo dei: vel fortis meus deus.
גָּד Gad.Felix:vel accinctus.
גִּדֵּל Gaddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria.
גָּדֵר Gáder.Murus:ſiue maceria vel ſepes
Gaderothites.Idem.
גִּדְגָּד Gadgad.Felicitas felicitatis:aut accinctus exercitus.
גָּדִי Gadi.Hedus:ſiue felix:aut accinctus: vel ſyriace inciſus.
Gaddi.Idem.
ידעאל Gadihel.Scientia dei.heb.iadihel.
גְּדֵרוֹת Gadiroth.Muri:ſiue macerie vel ſepes.
Gaddis.Aceruꝰ:vel cõgeries:ſiue felix vel accinctꝰ vir.D.
גָּדִי Gadite.De gad:quod interpretatur felix:vel accinctus.
גְּדוֹר Gador.Murus:ſiue maceria aut ſepes.
גַּחַר Gíer.Exitus caloris vel ire.
Gaius.Latinum eſt:& interpretatur dñs ex lingua latina
priſca.grece vero terrenũ aut gloriantem ſignificat
גִּלְעָד Galaad.Aceruus teſtimonii.
Galaadite.Idem.plu.nu.
Galaadites.Idem.ſ.n.
Galaaditim.Idem.
Galaaditis.Idem.
גָּלָל Galal.Rota:ſiue reuolutio:aut confinium: vel marmor.
Galalai.Idem.
γαλάται. Galate.Lactantes:vel lactei.G.
γαλατία. Galatia.Lactans:vel lactea.G.
גִּלְגָּל Galgal.Rota:ſiue reuolutio:aut aceruus acerui:vel reuolu-
Galgala.Idem. (tio acerui.
Galgalis.Idem.
גָּלִיל Galilea.Volubilis:ſiue volutabilis:aut rota.
גְּלִילוֹת Galilea.Ioſ.13.Idem.p.n.heb.galiloth.
Galilei.Volubiles:ſiue volutabiles:aut rotantes.
Galileus.Idem.ſ.n.
גַּלִּים Gallim.Coaceruantes:ſiue tranſmigrantes : vel reuoluen-
tes:aut diſcooperientes.
אֶגְלַיִם Gallim.Eſa.15.Gutte:aut gutta maris:ſiue coaceruãtes:vel
tranſmigrantes :aut reuoluentes.heb.agallim.
γαλλίων. Gallion.Lactans:vel lacteus.G.
גְּמַרְיָה Gamalias.Conſumatio domini:ſiue conſumptio domini.
heb.gamarias.
גַּמְלִיאֵל Gamaliel.Retributio dei:aut camelꝰ dei:ſiue ablactatꝰ dei.
גְּמַרְיָה Gamarias.Conſumatio domini: aut conſumptio domini
גָּמוּל Gamul.Retributio:ſiue ablactatio.
גִּמְזוֹ Ganzo.Etiam iſte:aut ſcirpus vel iuncus iſte.heb.gamzo.
גַּחַם Gaon.Educens eos:ſiue exitꝰ eorũ: aut exitꝰ caloris . heb.
גָּרֵב Gareb.Scabies:aut ſyriace hydria. (gáam.
גְּרִזִּים Garizim.Secures: vel ſciſſores.
גַּרְמִי Garmi.Oſſeus, vel oſſa:aut peregrinationis aqua : vel ſy-
riace cauſa mea.
גִּשְׁפָּא Gaſpha.Appropinquatio oris:ſiue accedens huc.
גַּעְתָּם Gatham.Tactus eorum: vel mugitus eorum : aut mugitus
perfecti vel ſimplicis.
גּוֹלָן Gaulon.Tranſmigratio eorum: vel reuolutio eorum : aut
ex ſyro & hebreo intus manens.
עַזָּה Gaza.Fortis:aut capra.
גִּזְבָּר Gazabar.Theſaurarius.
גְּזָרָה Gazara.Preſciſſio:ſiue diuiſſio:aut ſententia.
Gazaris.Idem.D.
עַזָּתִים Gazei.Fortes:aut capre:vel hirci.
גָּזָם Gazem.Eruca:ſiue vellus eorum:aut tranſitus eorũ:ſiue tõ
Gazenſes.Fortes:aut capre: vel hirci.D. (dens eos:

Gázer.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia. גֶּזֶר
Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.Auxiliũ:ſiue auxiliator.heb יַעְזֵר
iazer. Γperſico & greco.
Gazophylaciũ.Vbi gaza.i.theſauri templi ſeruabantur ex
Geba.Collis:aut calix:ſiue vas. גֶּבַע
Gebái.Dorſum:ſiue eleuatio:aut ciſterna:ſiue locuſta : vel גֹּבַי
Gebal.Terminus vel limes. (ſyriace exactor. גְּבָל
Gebar.vir:aut virilis:ſiue fortis:vł ſyriace gallꝰ gallinaceꝰ גֶּבֶר
Gebellem.Vallis ſalinarũ vel nautarũ.heb.gemélle. גִּימֶלַח
Gebeth.Collis:aut calix:ſiue excelſa hora. גִּבְעַת
Gebethon.Dorſum ſiue eleuatio eius:aut palpebre eius:ſi גִּבְּתוֹן
ue excelſum donum.
Gebneel.Edificatio dei:ſiue intelligentia dei : aut filiatio יַבְנְאֵל
dei.heb.iebneel.
Geddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria. גִּדֵּל
Gedeon.Conterens vel confringens:aut ex ſyro & hebreo גִּדְעוֹן
abſciſſio iniquitatis.
Gedera.Murus:ſiue maceria:aut ſepes גְּדֵרָה
Gederites.Idem.
Gederotháim.Idem.plu.nu. גְּדֵרֹתַיִם
Geddiel.Hedus dei:ſiue felicitatis deus:aut accinctionis vł גַּדִּיאֵל
expeditionis deus.
Gedor.Murus:ſiue maceria:aut ſepes. גְּדוֹר
Gedur.Idem.
Gehenna.Vallis deceptionis vel triſtitie ſiue diuitiarum:
aut ſyriace infernus.D.
Gehennon.Vallis decipiẽs vel cõtriſtãs eos:ſiue vallis diui גֵּיהִנֹּם
tiarũ ſuarum:aut ſyriace infernus.heb.gehennom.
Gelbóe.Reuolutio inueſtigationis vel ſcrutationis : aut a- גִּלְבֹּעַ
ceruus tumoris vel inflationis:aut ex hebreo & ſyro re-
uoluens deprecationem.
Geldeti.Magnitudo:aut fimbria.heb.gedleti. גִּדַּלְתִּי
Gelonites.Exultans:ſiue reuoluens: vel tranſmigrans: aut גִּילֹנִי
reuelans vel detegens.
Gemali.Retributio vel merces:aut ablactatus:vel camelus גְּמַלִּי
Gemineus.Dextera vel dexter.heb.iemineus. יְמִינִי
Gemini.Idem.heb.iemini.
Gemneus.Dexter.D.
Genebath.Furtiua:vel furtum:aut protectio vel hortꝰ filie גְּנֻבַת
Geneſar.Hortus principis: vel protectio principis.D.
Geneſar.Math.14.In greco geneſareth:& hebraice ĩterp̃-
tatur hortꝰ aut ꝑtectio prĩcipis : ſiue hortus vel protectio
Geneſareth.Idem.D. (miniſtrantis.D.
Genthon.Hortus vel viridarium aut protectio eius. גִּנְּתוֹן
Geon.Pectus:ſiue eductio:aut exitus:ſiue vallis gratie vel גִּיחוֹן
manſionis.
Gera.Ruminatio:ſiue pegrinatio;aut certatio vel cõflictus גֵּרָא
Gerára.Peregrinatio:vel certatio:aut conflictus. גְּרָרָה
Geraris.Idem.
Geraſeni.In greco gergeſeni:& hebraice interp̃tatur pere
grinatiõi ſiue cõflictui aut ruminatiõi appropĩquãtes.D.
Geraſeni.Marci.5.a.& Luce.8.In greco gadarẽi & hebrai
ce interp̃tatur ſepti: vel murati.D.
Gerreni.Incole:ſiue pegrini:aut certãtes:vel cõfligẽtes.D
Gergeſei.Peregrinationi vel cõflictui aut ruminationi ap גִּרְגָּשִׁי
Gerſeus.Idem.ſ.n. (propinquantes
Gerſan.Aduena ibi:ſiue peregrinus noiatꝰ . heb .gerſam. גֵּרְשֹׁם
Gerſephatia.Non eſt in hebreo.
Gerſon.Exilium eius: vel peregrini mutatio. גֵּרְשׁוֹן
Gerſon.1.Paralip.15.&.Eſd.8.Aduena ibi:ſiue peregrinꝰ גֵּרְשֹׁם
nominatus.heb.gerſom.
Gerſonni.Exul:vel peregrini mutatio. גֵּרְשֻׁנִּי
Gerſonite.Idem.

Gerſonites.Idem.
יהצה Geſa.Rixa:vel contentio:aut domini exitus.heb.ieſa.
גשן Geſan.Appropinquans:aut vallis mutationis ſiue eboris
גשן Geſſen.Appropinquatio vel approximatio (vel ſomni.
גשור Geſſur.Vallis aſpectus:aut vallis bouis: ſiue vallis murus:
גשורי Geſſuri.Idem. (aut pons.
אשורי Geſſuri.2.Reg.2.Beatitudo:aut intuitus:vel greſſus.heb.
גת Geth.Torcular. (aſſuri.
גתים Gethái.Torcularia.heb.getháim.
Getháim.Idem.
גתהחפר Gethépher.Torcular fodiens vel explorans: ſiue torcular
confundens aut exprobrans.
גתים Gethei.Torcularia.
חתים Gethei.4.Reg.7.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes:vel ſyriace deſcendentes.heb.ethei.
גתר Géther.Vallis explorationis vel contemplationis: ſiue torcular explorationis:aut vallis turturis.
יתר Gether.1.Reg.30.&.1.Paralip.7.Excellens:aut reſiduum:
ſiue remanens:vel explorans:aut funiculus.heb.iether.
גתי Getheus.Torcular.
גתרמון Gethremmon.Torcular mali punici:aut torcular excelſū.
Gethſemani.Vallis pinguiſſima;ſiue vallis olei.ſcribi debet geſemani.D.
גזז Gezen.Tondens:aut vellus:ſiue tranſitus.heb.gezez.
גזר Gézer.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia.
Gezeron.Preſciſſio doloris ſiue fortitudinis:aut diuiſio vel
ſententia doloris ſiue fortitudinis.D.
גזוני Gezonites.Tondens:ſiue tranſiens.
גרזי Gezre.Securis:ſiue ſciſſor.heb.gerze.
גדרות Gideroth.Muri:ſiue macerie:aut ſepes.
גיחזי Giezi.Vallis viſionis:aut vallis pectoris.
גלו Gilo.Exultatio:ſiue reuolutio:vel tranſmigratio: aut reuelatio:vel detectio.
גלוני Gilonites.Exultans:ſiue reuoluens:vel tranſmigrans: aut
reuelans.vel detegens.
Gimel.Retributio:ſiue ablactatio.D.
גנת Gineth.Hortus:vel protectio.
גחון Gion.Pectꝰ:aut eductio:ꝉ exitus:ſiue vallis gr̄e vel mãſiōis
κνίδες. Gnidum.Atriplex genus herbe purgatiue vel laxatiue.G.
געתה Goátha.Tactus eius:aut mugitus eius.
גוב Gob.Ciſterna:vel locuſta:aut altitudo.
גדלתי Godólathi.Magnitudo:aut fimbria mea.
גדליהו Godolias.Magnitudo domini:aut fimbria domini.
גוג Gog.Tectum vel ſolarium:ſiue tegulatum.
גולן Golam.Trāſmigratio:ſiue reuolutio:aut ex ſyro & hebreo
intus manens.heb.golan.
Golgotha.Caluaria.ſcilicet vbi ſunt capita mortuorum.
גלית Golias.Trāſmigratio:aut accumulatio:ſiue reuolutio: vel
Goliath.Idem. (detectio.
גמר Gómer.Conſumans vel conſumens:aut deficiens.
עמר Gómor.Genus menſure.ideſt decima pars ephi.
עמרה Gomorra.Populus rebellis:aut populus timens: ſiue manipulus:vel ſeruitus:aut ſyriace lana.
Gomorrei.Idem.
γοργίας. Gorgias.Terribilis:aut velox.G.
γορτύνα. Gortinam.Faretra.G.
גשם Goſſem.Pluuia:aut ap̄ppiquatio corꝑi:vel ſyriace corpalis
גשן Góſen.Appropinquatio:vel approximatio.
געתם Gothan.Tactus eorum:aut mugitus eorum: ſiue mugitus
perfecti vel ſimplicis.heb.gotham.
עתניאל Gothoniel.Hora ſiue tempus meum deus.
גוזן Gozan.Tonſio:aut vellus:ſiue tranſitus: vel corpus nutriens:aut ex ſyro & hebreo intus nutriens.

Greci.Hebraice dicitur ieuanim:& interpretatur deceptores:vel contriſtantes:ſiue cenoſi:aut columbini:grece vero robuſti vel fortes interpretatur. יונים
Grecia.In hebreo eſt iauan:& interpretatur decipiens: vel יון
contriſtans:ſiue cenoſa:aut columbina.grece vero robuſta vel fortis interpretatur.
Grecus.Idem.maſculini generis.
Guhel.Redemptio dei:ſiue exaltatio dei. גאואל
Guni.Hortus:ſiue protegens. גוני
Gunite.Idem.
Gurbáal.Catulus idoli vel dominantis aut ſubiicientis vel גורבעל
poſſidē̄tis:aut peregrinatio ſiue timor aut habitatio idoli vel dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.

De incipientibus a littera.h.

HAanan.Gratioſus:ſiue miſericors:aut donans. חנן
Háber.Socius:aut particeps:ſiue incãtator:aut liuor חבר
Haberite.Idem.p.n. [do.G.
Hadria.In greco andria:& iterp̄tatur virilitas:aut fortitu ἀνδρία.
Hadriel.Grex dei:aut ablatio dei:ſiue priuatio dei. עדריאל
Haemes.Ouum:ſiue cenoſus:aut lineus.heb.habes. אבץ
Haphan.Thalamus eorum:ſiue coopertura eorum: aut littus eorum.heb.hapham. חפם
Happhim.Thalami:ſiue cooperti:aut littus maris. חפים
Hay.Aceruus:vel coacerũatio. עי
Hay.Nee.11.Idem.heb.haya. עיה
Hayalon.Quercus vel ilex:ſiue fortis:aut ceruus. אילון
Hayan.Frater matris:aut frater gentis.heb.hayam. אחיאם
Hayla.Ilices: vel quercus: aut cerue: vel fortitudines. אילות
heb.hayloth.
Hayla.4.Reg.18.Dolor vel infirmitas maxille:ſiue principium humiditatis vel teneritudinis.heb.hala. חלח
Haylam.Ilices vel quercus:aut maledictiones: vel fortitudines.heb.haloth. אלות
Haylam.4.Reg.17.Dolor vel infirmitas maxille:ſiue principium humiditatis vel teneritudinis.heb.hala. חלח
Haylath.Ilices vel quercus:aut cerue:vel fortitudines. אילות
Haylon.Ilex vel quercus:ſiue fortis:aut ceruus. אילון
Hayman.Frater preparatus:ſiue frater dextere: aut frater אחימן
Hayo.Frater eius. (meus quid. אחיו
Hayrſémes.Ciuitas ſolis:aut ex hebreo & ſyro ciuitas ſeruicii vel miniſterii. עירשמש
Hayſáar.Frater matutinus:aut frater niger vel nigredinis אחישחר
Halus.Commixtio vel conſperſio. אלוש
Hamaran.Aſinus:vel lutum:aut vinoſus. חמרן
Hana.Eſſentia:ſiue generatio.heb.haua. אהוא
Hanan.Gratioſus:ſiue miſericors:aut donans. חנן
Háres.Sol:aut teſta. חרס
Harim.Deſtructio:ſiue anathema:aut rete vel retiaculum: חרם
ſiue dedicatum:vel conſecratum.ſ.deo.
Haſarſual.Atrium vel fenum vulpis:aut fenum ſemite. חצרשו
He.Ecce:vel iſta.D. חל
Hebal.Aceruus vetuſtatis:ſiue aceruus defluens. עיבל
Héber.Tranſiens vel tranſitus:aut ira:ſeu pregnans:vel ſyriace frumentum. עבר
Héber.Geñ.46.&.1.Paralip.4.&.7.&.8.b.vbi dicitur & חבר
ezeci & heber.iterpretatur ſocius aut particeps: vel adherens:ſiue incantator:aut liuor.
Hebrea.Tranſiens:ſiue irata:aut pregnans. עבריה
Hebrei.tranſeuntes:ſiue irati:aut pregnantes: vel ſyriace עברים
Hebreus.Idem.ſ.n. (frumenta.
Hebri.Idem.

חֶבְרוֹן Hebron.Societas:ſiue participatio:vel adheſio:aut incantatio:vel liuor.
עַבְרֹנָה Hebróna.Tranſiens:aut iraſcens.
זִפְרֹנָה Hebróna.Nu.34.ex ſyro & hebreo falſitas cãtici vel exultationis.heb.zephróna.
חֶבְרֹנִי Hebroni.Societas:ſiue participatio:vel adheſio:aut incãtatio:vel liuor.
Hebronite.Idem.plurali numero.
עֵדֶר Héder.Grex:ſiue defectio:aut priuatio.
אֶדּוֹ Heddo.Vapor aut nubes vel interitus eius.
חָצוֹר Hepher.Atrium:aut fenum.heb.haſor.
אֵלָא Hela.Ilex vel quercus:ſiue fortitudo:aut maledictio
עֵילָם Helam.Adoleſcens vel virgo.m.g.ſiue occultꝰ: aut ſeculũ.
חֵלָאם Helam.2.Reg.10.Exercitꝰ mẽis ł gẽtis ſiue ancille:aut dolor ſiue expectatio matris vel ãcille aut gentis:vel ſõniũ.
אֵלָה Helam.1.Paralip.9.Ilex vel quercus:aut fortitudo:vel maledictio.heb.hela.
אֶלְעָשָׂה Helaſa.Dei factura.
אֵילַת Helath.Ceruа:ſiue fortitudo:aut ilex vel quercus.
אֶלְקָנָה Helchana.Deꝰ zelotes:aut dei poſſeſſio:ſiue dei calamus: vel deus nidus eiꝰ.
אֶלְקֹשִׁי Helcheſeus.Dei duricies:vel ſerotinꝰ.
אֶלְתְּקֵה Helchetẽ.ex hebreo & ſyro dei theca ł capſa.heb.helthece.
חִלְקִיָּהוּ Helchias.Portio ſiue pars domini;aut lenitas domini.
חֲכַלְיָה Helchias.nee.1.expectãs dñs:ſiue hamꝰ dñi.heb.hechelias
מַלְכִּיָּהוּ Helchias.Hiere.38.Rex dñs:ſiue cõſiliũ vel regnum dñi.heb.melchias.
חֵלֶק Hélech.Portio:ſiue pars:aut lenitas.
אֶלֶף Héleph.Mille:ſiue doctrina:aut bos.vel dux.
חֵלֶם Hélem.Sõniãs:aut ſanãs:ſiue expectatio eorum: aut dolor eorum.
חֶלֶץ Héles.Armatus:ſiue liberatus:aut nudatus.
Helles.Idem.
אֶלְעָשָׂה Heleſa.Dei factura.
Heleſmoth.Secũdus liber legis:& interpretatur hec ſũt nomina:quia ſic incipit ĩ hebreo.Grece aũt exodus vocatur i.exitꝰ:qa ĩ eo exitꝰ filiorũ iſrael de egypto prĩo cõtĩetur.
חֵלֶד Héleth.Mũdꝰ.i.orbis:aut muſtela:vel ſyriace rubigo.heb. heled.
עֵלִי Heli.Eleuatio:ſiue oblatio:aut eleuans:vel offerẽs ſeu pila: vel mortariolũ.
אֵלִיָּה Helia.Deus dominus:aut fortis dominus.
אֱלִיאָב Heliab.Deus pater:vel deus patris.
אֶלְיָקִים Heliachim.Dei reſurrectio vel affirmatio:ſiue deus reſurrectionis vel firmitatis:aut deus vindicans.
אֱלִיעָם Heliam.Dei populus:aut deus populi.
אֵלִיָּהוּ Helias.Deus dominus:aut fortis dominus.
אֱלִידָד Helidad.Dei dilectus:vel dei dilectio.
אֵילִם Helim.Arietes:ſiue fortes:vel cerui:aut valles.
ἡλιόδωρος Heliodorus.Solis donum.G.
ἡλιούπολις Heliopolis.Hebraice dicitur on:& interpretatur dolor:ſiue triſtitia:aut fortitudo.Grece vero heliopolis ſolis ciuitas interpretatur.
אֹן
אֱלִיחֹרֶף Helióreph.Dei hyems:aut deus iuuentutis: ſiue forte opprobrium:aut ex hebreo & ſyro deus acuminis.
אֱלִישָׁה Heliſa.Deus eſt:ſiue dei agnus:aut deus commodans.
אֱלִישָׁע Heliſeus.Dei ſalus:vel deus ſaluans.
אֱלִיהוּא Heliu.Deus meus ipſe:aut fortitudo ipſius.
Helmadan.Deus menſure eorũ:vel deus idumẽti eorũ. D.
אֶלְנָתָן Helnathan.Dei donum.
אֵלֹן Helon.Ilex:vel quercus:aut fortis.
חֵלֹן Helon.Nu.1.&.10.&.1.Paralip.6.e.interpretatur feneſtra vel prophanatio:ſiue dolor aut infirmitas.
אַיָּלוֹן Helon.Ioſ.19.c.vbi dicitur helõ & thẽna.&.1.Paralip.6. f.interp̃tatur ilex vel q̃rcus:ſiue fortis:aut ceruus.heb.ayalon.
אֵלֹנִי Helonite.Ilices vel quercus:aut fortes.
הֲדַי Helthai.Laudatio:ſiue confeſſio:aut clamor.heb.hedai.
אֶלְתְּקֵה Helteco.Ex hebreo & ſyro dei theca vel capſa.
אֶלְתּוֹלַד Heltholad.Dei generatio.
הֵמָן Heman.Multus:aut tumultuans:vel ſyriace fidelis.

Hemona.Popularis:ſiue populus noſter. עַמֹּנָה
Hen.Gratia:ſiue miſericordia:aut manſio:vel requies. חֵן
Henan.Nubes:vel auguriũ:ſeu fons aut oculus earum. עֵינָן
Hennon.Ecce illi:ſiue diuitie eorum:aut decipiens vel cõtriſtans eos.heb.hennom. הִנֹּם
Her.Vigil:aut denudãs:vel effũdẽs:ſiue emulꝰ: vel ciuitas עֵר
Heran.Idem. עֵרָן
Heranite.Idem.p.n.
Herchuci.Lõgi:aut ſanantes: ſiue maledictio cõbuſtiõis. אַרְכִּוָי
Hercules.Iunonis vel dominatricis gloria.G. ἡρακλῆς·
Héred.Imperans:ſiue deſcendens. אֶרֶד
Hered.Ioſ.12.Onager:aut ſyriace draco. עֲרָד
Heredite.Imperantes:ſiue deſcendentes. אַרְדִּי
Herite.Vigiles:ſiue denudantes:aut effundentes: vel ſyriace inimici עֵרִי
Herma.Deſtructio:ſiue anathema:aut rete: vel retiaculum: ſiue dedicatum vel conſecratum.ſcilicet deo. חָרְמָה
Hermagedon.Mons euangelii vel euangelizationis: aut mons pomorum vel fructuum.ſcilicet electorum.D.
Herman.Suſtentaculum:vel inauris.G. ἑρμᾶν·
Hermes.Mercurius:aut lucrum:vel refugium.G. ἑρμῆς·
Hermogenes.Mercurio genitus:aut lucri generatio : vel refugium generationis.G. ἑρμογένης
Hermon.Deſtructio:ſiue anathema:vel rete ſiue retiaculũ aut dedicatum vel conſecratum.ſcilicet deo. חֶרְמוֹן
Hermonii.Idem.p.n. חֶרְמוֹנִים
Herodes.Pellis gloria:vel pellibus glorians:aut mons glorie vel arrogantie:aut ſyriace draco ignitus.D.
Herodiani.Idem.p.n.D.
Herodias.Idem.f.g.D.
Herodion.Iunonis vel dominatricis cantilena.G. ἡρωδίων·
Heſer.Atrium:aut fenum: חָצוֹר
Heſii.Prope me:vel iuxta me:ſiue auferens vel ſeparãs.D.
Heſtaol.Poſtulatus:aut mulier fortis: vel mulier ſtulta: ſiue ignis laboris. אֶשְׁתָּאוֹל
Heſter.Occulta:ſiue abſcondita: vel demoliens.aut ex ſyro & hebreo medicine exploratio vel contemplatio : aut medicina turturis. אֶסְתֵּר
Heth.Confractio: vel formido:aut ſtupor: vel ſyriace deſcẽſus. חֵת
Heth.nomen littere.Vita.D.
Hiedor.Murus;ſiue maceria:aut ſepis.heb.gedor. גְּדוֹר
Hieramel.Miſericordia dei:aut ex ſyro & heb.dilectio dei יְרַחְמְאֵל
Hieramihel.Idem.
Hierapolis.Sacra ciuitas.G. ἱεράπολις
Hieremia.Celſitudo dñi vel ſublimitas dñi:aut exaltãs dominum. יִרְמְיָהוּ
Hieremias.Idem.
Hieremiel.Mĩa dei:aut ex ſyro & hebreo dilectio dei. יְרַחְמְאֵל
Hiericho.Luna: vel menſis:aut odor eius. יְרֵחוֹ
Hieriel.Timor dei:aut viſio vel proiectio dei. יְרִיאֵל
Hierimoth.Altitudines:ſiue timens mortem : aut videns mortem:ſeu proiectio mortis. יְרֵמוֹת
Hierimuth.Idem.
Hiermái.Altitudo mea:ſiue timens vel proiiciens aquas. יְרֵמַי
Hieroam.Miſericors:aut ſyriace dilectus. יְרֹחָם
Hierobáal.Impugnans idolum. יְרֻבַּעַל
Hierobáal.2.Reg.11.Impugnans confuſionem vel ignominiam:aut impugnans idolum. heb.ierobéſeth. יְרֻבֶּשֶׁת
Hieroboam. Impugnans vel obiurgans populum : vel multiplicans populum. יָרָבְעָם
Hieroboam.1.Regum.1.&.2.Paralip.25. Miſericors: aut ſyriace dilectus.heb.hieroam. יְרֹחָם
Hieronymus.Sacra lex.G. ἱερώνυμος·
Hieroſolyma.Viſio pacis:aut viſio perfecta vel conſumata:ſiue timor perfectus vel conſumatus. יְרוּשָׁלַםִ

Hierofolymite.Idem.p.n.
ירואל Hieruel.Timor dei:aut viſio dei.
ירושא Hieruſa.Hereditas:vel exilium.
ירושלם Hieruſalem.Viſio pacis:aut viſio perfecta vel conſumata:
ſiue timor perfectus vel conſumatus. [aut iteratio.
ישנה Hieſana.Dormiens:aut antiqua vel annoſa: ſiue mutatio:
יתרי Hietrites.Excellens:ſiue explorans:aut reſiduus:vel rema
ὑμέναιος. Hymeneus.Carmen nuptiale.G. (nens:ſiue funiculus.
הין Hyn.Menſura erat liquidorum.
עיר Hir.Ciuitas:aut vigil:ſiue effundens:vel denudās:aut pul
עירה Hira.Idem. (lus.ſ.aſini.
היארי Hiraites.Illuminatus:aut flumen:vel fluuialis.
חירם Hiram.Vite celſitudo.
עירם Hiram.Geñ.36.&.1.Paralip.1.Ciuitas eorū:ſiue vigilia eo
rū:aut denudatio vel effuſio eorum:ſiue aceru⁹ excelſus
חירה Hiram.Geñ.38.Libertas:aut ira.heb.hira.
הרם Hiram.Ioſ.10.Interpretatur mons eorum:ſiue manifeſtās
eos:aut concipiens eos.
עירא Hiram.2.Reg.20.Interp̄tatur ciuitas:aut vigil: ſiue denu
datio:aut effuſio:vel aceruus viſionis.heb.hyra.
חורם Hyram.2.Paralip.2.&.4.&.8.Albedo eorū ſiue foramē [
libertas eorū:aut deſtruēs:vel anathematizās.heb.hurā.
עירא Hyras.Ciuitas:aut vigil:ſiue denudatio:aut effuſio:vel a
ceruus viſionis.
חירה Hyras.Geñ.38.Interpretatur libertas:aut ira.
Hyrcanus.Ciuitatis poſſeſſor:ſeu vigilans emulator.D.
עירואלה Hyrbela. Vnum nomen eſt:& interpretatur ciuitas ilicis
vel quercus aut fortitudinis vel maledictionis: aut vigi
lia ſiue denudatio vel effuſio ilicis vel quercus ſiue forti
tudinis vel maledictionis.
מעשיה Hiſmaaſia.Opus domini.heb.maaſia.
ישמעאל Hiſmael.Exauditio dei.
ישמעלים Hiſmaelite.Idem.plurali numero.
ἱσπανία. Hiſpania.Rara.ideſt precioſa.G.
אשתמה Hyſtemo.Ignis admirationis vel conſumatiōis:ſiue ignis
perfectionis vel ſimplicitatis.
אישטוב Hiſtob.Vir bonus:aut viri bonitas.
הוד Hod.Laus:ſiue confeſſio.
חדלי Hodali.Ceſſatio:vel vetatio:aut defectus.
חלדי Holdai.Mūdus:vel orbis:aut muſtela:vel ſyriace rubigo.
Holophernes.Fortis dux:ex hebreo & ſyro.D.
און Hon.Dolor:ſiue fortitudo:aut iniquitas.
חפה Hoppa.Thalam⁹:ſiue cooptorium:aut littus vel ripa eius.
הר Hor.Mōs:ſiue cōcipiens:aut demonſtrans:vel oſtendens.
חרי Horrei.Principes:vel liberi aut ingenui:vel iraſcentes.
חרם Horem.Deſtructio:ſiue anathema:aut rete vel retiaculum:
ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.
חרי Horreus.Princeps:vel liber aut ingenuus:vel iraſcens.
Horri.Idem.
חרמה Horma.Deſtructio:ſiue anathema:aut rete:vel retiaculum
ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.
הרמה Horma.Ioſ.19.Excelſa:ſiue proiecta:aut vermis.
ארנן Hornan.Exultans:ſiue arca eorum:aut lux filii:vel lux ſi
ue maledictio permanens vel eterna.
חסה Hoſa.confidens:vel protegens.
חדשי Hoſdi.Menſis:vel nouitas:aut ex ſyro & hebreo vni⁹ mu
nus:aut nouum munus.heb.hodſi.
חותם Hothan.Sigillū:aut ſignaculū:ſiue clauſura.heb.hotham.
אואל Huel.Aut deus:ſiue aut fortis: vel deſiderans ſiue concupi
ſcens deum. [ſtetricatio
חול Hul.Dolor:vel infirmitas:ſiue arena:vel preſtolatio:aut ob
עיים Humeſen.Duo nomina ſūt.Hum.Aceruí.heb.hiim.Eſem
עצם os ab oſſe:ſiue fortitudo:aut lignum eorum: vel conſiliū
eorum:aut clauſura.ſ.oculorum.
Hur.Libertas: vel albedo:aut foramen. חור
Hurai.Idem.
Huri.Lux ſiue ignis meus. אורי
Hus.Conſilium:aut lignum:vel ſyriace fixus. עוץ
Hus.1.Paralip.8.Tinea corroſus:aut compreſſus: vel con יעוש
gregatus.heb.iehus.
Huſan.Feſtinatio eorum:aut ſilentium eorum:vel ſenſua חשם
litas eorum.heb.huſam.
Huſi.Feſtinans:vel tacens:aut ſenſualis. חושי

De incipientibus a littera.i.

Iaath. Confractus:aut formidans:vel ſtupens:aut ſy יחת
riace deſcendens.
Iaazia.Viſio domini. יחזיה
Iaba.Abſconſio:vel dilectio:aut ſyriace peccatum vel obli יחבה
Iabaar.Eligens:vel electus. (gatio. יבחר
Iabel.Defluens:ſiue apportans: vel inueteraſcens:aut ger יבל
minans:ſiue iubileus:aut buccina.
Iabes.Siccitas:vel confuſio. יבש
Iabes.1.Paralip.2.&.4.Triſtitia:ſiue dolor. יעבץ
Iabin.Intelligens:ſiue edificans. יבין
Iaboch.Euacuatio:vel diſſipatio:aut lucta. [iachan. יבוק
Iacham.Conterens:vel cōprimens:ſiue ablatio baſis.heb. יעקן
Iachan.tribulatio vel labor:aut ablatio poſſeſſiōis vł nidi. יעכן
Iachanen.Poſſidens populū:ſiue nidificatio populi.heb. יקנעם
Iacim.Surgens:aut confirmans. (iachanem. יקים
Iachin.Preparans:ſiue preparatio:vel firmitas. יכין
Iachinite.Idem.plu.nu.
Iacob.Supplātator:vel calcane⁹: aut planta.ſ.veſtigium. יעקב
Iacoba.idem. יעקבה
Iacobus.idem. [nus.heb.iatur.
Iachur.Cuſtodiens:aut ordo vel ſeries:aut ſyriace monta יטור
Iadab.confractus:aut formidans:vel ſtupens: aut ſyriace יחת
deſcendens.heb.iaath.
Iadai.Sciens vel cognoſcens.heb.iada. ידע
Iadaia.Scientia domini:vel cognitio domini. ידעיה
Iadan.Sciens:vel cognoſcens.heb.iada. ידע
Iadaſon.cognitio ouis:vel cognitio mutationis.D.
Iadias.Simul vel ſolus dominus:aut gaudium ſiue acumē יחדיו
domini:vel ex ſyro & hebreo vnus dominus.
Iadiel.Viuit deus.heb.iahiel. יחיאל
Iadihel.Scientia dei:ſiue cognitio dei. ידיעאל
Iadin.iudicans:aut litigans:vel manus eius.heb.iadon. ידון
Iaddo.Manus eius:aut poteſtas eius:ſiue confeſſio eius. ידו
Iadon.iudicans:aut litigans:vel manus eius. ידון
Iael.ipſi deo:aut ipſi forti:vel potens.heb.lael. לאל
Iapheth.Dilatatus:aut pulcher:vel perſuadens. יפת
Iaphia.Illuminans:ſiue apparens:aut gemens יפיע
Iaphia.2.Reg.5.interpretatur Loquens: vel illaqueans: יפיח
aut inſuflans.
Iaphie.illuminans:ſiue apparens:aut gemens. יפיע
Iagur.colonus:vel aduena: aut timens:ſiue congregans. יגור
Iahaddai.Simul uel ſolus ego:aut acutus:uel gaudens:aut יחדי
ſyriace unitas mea.
Iahala.Aſcendens:aut damula uel caprea יעלא
Iahalon.manens:ſiue murmurans.heb.ialon. ילון
Iahel.Aſcendens:aut damula uel caprea. יעל
Iahelel.Expectās deū:aut orans deū:ſiue incepit deus. יהללאל
Iaheri.Lux mea:ſiue illuminans:aut illuminatus. יאירי
Iahiel.Aceruus dei:ſiue abſtulit deus. יחיאל
Iahihel.idem. יחיאל

יחיאל Iahihel.2.Paralipo.21.Viuit deus.
יאיר Iair.Illuminans vel illuminatus.
Iairus.idem.D.
יעלה Iala.Aſcendens:aut damula vel caprea.
יהללאל Ialalehel.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.
יחלאל Ialel.Expectans deum:aut orans deum: ſiue incepit deus.
יהללאל Ialel.1.Paralipo.4.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.heb.ialalel.
יחלאלי Ialelite.Expectans deum:aut orans deũ:ſiue incepit deus.
Iambri.Amaricãs:ſiue rebellans:aut cõmutans.D.
Iami.Non eſt in hebreo.
ימין Iamin.Dextera vel dexter:aut auſter vel auſtralis.
Iaminite.Idem.plu.nu.
Iamne.In greco ſcribitur ianne:cũ duplici.n.& hebraice interpretatur reſpondens:vel incipiens loqui : aut afflictus ſiue humiliatus:vel pauper.D.
Iamnes.In greco ſcribitur iannes & eſt idem qđ ianne.D.
יבנה Iamnia.Edificans:aut intelligens.heb.iabnia.
Iamnite.Idem.plu.nu.D.
Iãnor.Maris lucerna:aut dextera lucis:vł dextere lumẽ.D.
ימרה Iamra.Rebellis:aut amaricans:ſiue cõmutatio.
ימואל Iamuel.Dies eius deus:aut mare dei.
יחת Ianadiath.Confractus:aut formidãs:vel ſtupens:aut ſyriace deſcendens.heb.iáath.
יעני Ianái.Reſpondens:ſiue affligens:aut depauperans.
ינוח Ianóe.Requieſcens:aut manens:ſiue deducens.
ינום Ianum.Dormiens.
ירוח Iara.Odorans:ſiue aſpirans:aut luna:vel menſis.
יערה Iara.1.Paralipo.9.Silua:aut fauus:ſiue denudans vel effundens:aut euigilans.
ירמות Iaramoth.Altitudines : ſiue timens mortem:aut proiectio mortis
יריב Iarbi.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicãs.heb.iarib.
ירח Iare.Luna:vel menſis:ſiue odorans.
גרב Iareb.Scabies:aut ſyriace hydria.heb.gareb.
ירד Iared.Imperans:vel deſcendens.
ירפאל Iarephel.Sanitas dei aut medicina dei: ſiue relaxans deus.
ירד Iareth.Imperans:ſiue deſcendens.heb.iáred.
יריב Iarib.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicans.
יערים Iarim:Saltus:vel ſilue.
יהצה Iaſa.Rixa vel contentio:aut domini exitus.
יהץ Iaſa.Eſa.15.interpretatur Rixa vel cõtentio.heb.iáhas.
ישן Iaſſen.Antiquus:ſiue dormiens.
יצר Iiſer.Figmentũ:ſiue plaſmatio:aut tribulans vł anguſtiãs.
ישר Iáſer.1.Paralipo.2. Rectus: aut cantans:ſiue reſpiciens:aut dominans:vel preualens.
יצרי Iaſerite.Figmenta:ſiue plaſmationes:aut tribulãtes:vel anguſtiantes.
יעשי Iaſi.Faciens:vel factor meus.
יפיע Iaſie.Illuminãs:ſiue apparens:aut gemẽs.heb.iaphie.
יחציאל Iaſiel.Diuidens deus:vel dimidians deus:aut feſtinatio dei.
יעשיאל Iaſiel.1.Paralipo.11.&.27.Opus dei vel factura dei.
יזיאל Iaſiel.1.Paralipo.12.interpretatur aſperſio dei vel diſtillatio dei.heb.iaziel.
ἰάσων. Iaſon.Sanans:vel medicans.G.
μνάσων. Iaſon.Act.21. In greco mnaſon : & interpretatur indagator:aut ſpondens:vel reminiſcens.G.
ישוב Iaſub.Conuerſio:aut habitatio:vel ſeſſio.
Iaſubite.Idem.plu.nu.
יתניאל Iathanael.Donum dei.
יון Iauan.Decipiẽs:vel contriſtãs : aut cenoſus:vel columbus.
יעוש Iaus.Tinea corroſus:aut cõpreſſus:vel congregatus.
אוזל Iazal.Ambulans:ſiue vilificans.heb.ozal.
יעזר Iazer.Auxiliator:ſiue adiutor.

Iazer.Ioſ.21.d. in hebreo eſt iaſa : quod interpretatur rixa vel contentio:aut domini exitus. יהצה
Iaziel.Fortitudo dei. יעזיאל
Iaziel.1.Paralipo.25.&.24.&.2.Paralipo.20.videns deũ vel viſio dei. יחזיאל
Iaziz.Splendor:aut ſyriace diſceſſio. יזיז
Ichabod.Vbi gloria:aut ve glorie. איכבוד
Ichaboth.Idem.heb.ichabod.
Iconium.Veniens.G. Ἰκόνιον
Ichutiel.Spes dei:aut congregatio dei. יקותיאל
Idaia.Manus domini:vel confeſſio domini. ידיה
Idaia.Nee.7.&.11.& Zacharie.6.Scientia domini. ידעיה
Idida.Dilecta:ſiue amabilis:vel manus manus eiꝰ : aut per tranſlationem poteſtas manus eius. ידידה
Idithun.Lex eius:vel legalis:ſiue laudẽ vel cõfeſſionẽ dãs. ידותון
Idox.Iocundus vel letus:aut triturans.D.
Idumea.Ruffa:vel terrena:aut ſanguinea. אדום
Idumee.Idem.plu.nu.
Idumei.Ruffi:ſiue terreni:aut ſanguinei. אדומים
Idumeus.Idem.ſ.n.
Icabarim.Acerui hebreorũ vel trãſeuntiũ:aut acerui iraſcẽtiũ vel pregnãtiũ:aut ex hebreo & ſyro acerui frumenti. עיי העב רים
Iebaar.Electio:ſiue electus. יבחר
Iebanias.Edificatio dñi: ſiue filiatio dñi:vel intellectꝰ dñi. יבניה
Iebar.Electio:ſiue electus. יבחר
Ieblam. Inueteratio populi:vel defluens populus:aut germinatio populi:ſiue deglutiens eos. יבלעם
Ieblaan.Idem.heb.ieblaam.
Iebnael.Edificatio dei:ſiue intellectus dei. יבנאל
Iebneel.Idem.
Ieboch.Euacuatio:vel diſſipatio:aut lucta. יבוק
Iebſam.Congregationes.heb.cibſáim. קבצים
Iebton.Celſitudo eius:aut dorſum eius:ſiue palpebre eius: aut excelſum donum.heb.gebeton. גבתון
Iebus.Conculcatio:aut volutatio:vel preſepium. יבוס
Iebuſei.Conculcati:ſiue volutati:aut preſepia. יבוסי
Iebuſeus.Idem.ſ.n.
Iecbaa.Exaltatio:ſiue altitudo.heb.iegbaa. יגבהה
Iechbaa.Idem.heb.iegbaa.
Iecelia.Conſumatio domini:vel poteſtas domini. יכליהו
Iecemia.Reſurrectio domini:ſiue confirmatio domini:aut vindicta domini. יקמיה
Iecmaan.Reſurrectio ppłi:ſiue cõfirmatio vł vindicta ppłi. יקמעם
Iecnal.Poſſeſſio populi:ſiue emptio aut nidificatio populi heb.iecnam. יקנעם
Ieconam.Idem.
Iechonias.Preparatio domini:aut firmitas domini. יכניה
Iechonias. Hiere.22.&.37.interpretatur Preparatus ipſe. heb.chonias. כניהו
Iechonias. Hiere.35.&.40.&.42. & Ezechiel.8.&.11.interpretatur. Nutrimentum domini:aut auſcultatio vel arma domini.heb.iezonias. יזניהו
Iechri.Frater meus.heb.achi. אחי
Iechri.1.Paralipo.8.&.2.Paralipo.23. Memor ſiue memorans:aut maſculinus.heb.zechri. זכרי
Iecſan.Durities:ſiue ſcandalum:aut ſyriace colliſio. יקשן
Iectan.Paruulus:aut tedium:ſiue contentio. יקטן
Iectel.Congregatio dei. יקתאל
Iecter.Excellẽs: aut reſiduus ſiue remanens: vel funiculus: aut explorans:heb.iether. יתר
Iedda.Scitus:aut cognitus. ידוע
Iedaba.Timor maledictionis: ſeu viſio maledictionis : aut ex hebreo & ſyro timor dei:vel viſio dei.heb.ierala. יראלה
Iedaia.Scientia domini:vel cognitio domini. ידעיה

ידוע	Iedboa. Scitus vel cognitus. heb. ieddoa.
ידבש	Iedebos. Meliflnus: aut manus cõfuſionis vel erubeſcẽtie.
ידעיה	Iedeia. Scientia domini: vel cognitio domini.
יחדיהו	Iedeia. 1. Paralipo. 24. c. Vnus dñs: aut letitia dñi: ſiue acumen dñi: aut ex ſyro & hebreo renouatio domini.
גדליהו	Iedelias. Magnitudo dñi: vel fimbria dñi. heb. gedelias.
יחדיאל	Iediel. Vnitas dei: ſiue letitia dei: aut acumen dei: vel ex ſyro & hebreo renouatio dei.
ידיעאל	Iehihel. Scientia dei: vel cognitio dei.
יחיאל	Iedihel. Eſd. 10. Viuit deus. heb. iehiel.
ידלף	Iedlaph. Diſtillatio: vel ſtillicidium: aut ex hebreo & ſyro manus iuncta.
יחדו	Ieddo. Solus ipſe: vel vnus ipſe: aut letitia eius: ſiue acumen eius: vel ſyriace nouitas eius.
ידו	Ieddu. Manus eius: ſiue confeſſio eius.
ידוע	Ieddua. Scitus: aut cognitus.
יפדיה	Iephdaia. Redemptio domini.
יפלט	Iephlath. Liberatus: aut expulſus.
	Iephlethi. Idem.
יפנה	Iephone. Aſpiciens: ſiue intuens.
	Iephonne. Idem.
יעיאל	Iehiel. Abſtulit deus: aut coaceruans deus.
יחיאל	Iehiel. Eſd. 10. Viuit deus.
יעיאל	Iehihel. Abſtulit deus: aut coaceruans deus.
יחיאל	Iehihel. 1. Paralipo. 15. & 16. & 23. & 29. & 2. Paralipo. 21. & 29. & 31. & 35. & Eſd. 8. & 10. interpretatur Viuit deus.
יהוא	Iehu. Ipſe: ſiue exiſtens.
יעואל	Iehuel. Abſtulit deus.
יעוש	Iehus. Tinea corroſus: aut compreſſus: vel congregatus.
יעוץ	Iehus. 1. Paralipo. 8. Cõſiliãs: vel ligneus: aut ſyriace fixus.
יקותיאל	Iehutiel. Spes dei: vel congregatio dei. heb. iecutiel.
ידיה	Ieiada. Manus domini: vel confeſſio domini. heb. iedaia.
יחיאלי	Ieiheli. Viuit deus.
יעלם	Ielon. Occultus: ſiue adoleſcens: aut caprea eorum: vel ſeculum. heb. ielom.
יחמי	Iemái. Calefaciens: aut calidus.
ימיני	Iemini. Dextera vel dexter.
ימלה	Iemla. Repletio: aut circunciſio.
ימלך	Iemleth. Regnans: aut conſulens. heb. iemlech.
ימנה	Iemna. Dextera: aut numerans: ſiue preparans: vel ſyriace conſtituens.
ימנע	Iemna. 1. Paralipo. 7. g. Prohibitio: aut impedimentum: ſiue mare cõmotum.
זמה	Iemna. 2. Paralipo. 29. c. Scelus: aut cogitatio. ſ. peruerſa. heb. zema.
ימנה	Iemnaite. Dextere: aut numerantes: ſiue preparantes: vel conſtituentes.
יעוש	Ieos. Tinea corroſus: aut compreſſus: ſiue congregatus.
יבשם	Iepſem. Aromatizans: vel ſiccitas eorum: aut confuſio vel erubeſcentia eorum. heb. iebſem.
יפתח	Iepta. Aperiens.
יפתחאל	Ieptael. Aperiens deus.
יפתח	Iepte. Aperiens.
ירחע	Ieraa. Luna: aut menſis: ſiue odoratio.
ירחמאל	Ieramehel. Mĩa dei: aut ex ſyro & hebreo dilectio dei.
	Ieramel. Idem.
	Ierameli. Idem.
	Ieramiel. Idem.
ἱεράπολις	Ierapolis. Sacra ciuitas. G.
ירקעם	Ierchaam. Extenſio eorum: ſiue viriditas populi: aut ſputũ populi: vel armatura aut euacuatio populi.
ירקון	Ierchon. Erugo: aut viriditas: ſiue ſputum: vel armatura: aut euacuatio.

Ieremia. Celſitudo dñi: aut ſublimitas dñi: vel exaltãs dñm.	ירמיהו
Ieremias. Idem.	
Ieremiel. Mĩa dei: aut ex ſyro & hebreo dilectio dei.	ירחמאל
Ieria. Proiectio domini: aut timor vel viſio domini.	יריה
Ierias. Timor domini: vel viſio domini.	יראיה
Ieriáu. Proiectio dñi: vel timor domini: aut viſio domini.	יריהו
Ieribái. Pugnans ſiue obiurgans: aut multiplicans.	יריבי
Iericho. Luna: vel menſis: aut odor eius.	יריחו
Ierichontinus. Idem ꝙ iericho.	
Ieriel. Timor dei: aut viſio vel proiectio dei.	יריאל
Ierimoth. Altitudines: ſiue timens mortẽ: aut videns mortem: ſeu proiectio mortis.	ירמות
Ierimuth. Idem.	
Ierioth. Cortine: ſiue linteamina: aut vlulatiões: ſiue cõfractiones.	יריעות
Ieroam. Miſericors: aut ſyriace dilectus.	ירחם
Ierobáal. Impugnans idolum.	ירבעל
Ierobáal. 2. Reg. 11. In hebreo eſt ierobéſeth: & interp̃tatur impugnãs cõfuſionẽ vel ignominiã: aut impugnãs idolũ.	ירבשת
Ieroboam. Impugnãs vel obiurgans populum: aut multiplicans populum.	ירבעם
Ieroboam. 1. Reg. 1. & 2. Paralipo. 23. Miſericors. aut ſyriace dilectus. heb. ieroam.	ירחם
Ieron. Timor: vel viſio: aut proiiciens dolorem vel fortitudinem.	יראון
Ieronymus. Sacra lex. G.	ἱερώνυμος
Ieroſolyma. Viſio pacis: aut viſio p̃fecta vel conſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus.	ירושלם
Ieroſolyme. Idem.	
Ieroſolymita. Idem.	
Ieroſolymite. Idem. plu. nu.	
Ierſia. Lectulꝰ ſiue ſtratũ dñi: aut abſtulit paupertatẽ dñs.	יערשיה
Ieruſa. Hereditas: vel exilium.	ירושא
Ieruſalem. Viſio pacis: aut viſio perfecta vel conſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus.	ירושלם
Ieſſa. Reſpiciens vel ad reſpiciẽdum: ſiue ad horam: vel ad tempus. heb. liſſa.	לישע
Ieſſaar. Claritas: ſiue oleum: aut meridianus.	יצהר
Ieſſaarite. Idem. plu. nu.	
Ieſſaia. Eſt dominus: aut munus ipſum vel ipſius.	ישעיהו
Ieſba. Laus: ſiue tranquillitas.	ישבח
Iaſbáal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis: aut ſubiicientis vel poſſidentis. heb. eſbáal.	אשבעל
Ieſbaam. Sedens populus: aut cõuerſio populi: ſiue inſuflatio aut captiuitas populi.	ישבעם
Ieſbacaſſa. Eſt requirens vel deprecans. aut ſeſſio dura: vel inſufflatio ſiue conuerſio dura.	ישבקשה
Ieſban. Ignis filii: aut ignis intellectus vel edificationis. heb. eſban.	אשבן
Ieſbidenob. Sedens in p̱phetia vel in locutione ſiue in germinatione: aut conuerſio ſiue inſufflatio in prophetia vel in locutione ſiue in germinatiõe: aut captiuãs in p̱phetia vel in locutione ſiue in germinatione. heb. ieſbibenob.	ישבי בנב
Ieſboam. Cõuerſio populi: ſiue ſeſſio populi: aut ĩſufflatio vel captiuitas populi.	ישבעם
Ieſboch. Eſt vacuus vel euacuatus: aut ſyriace derelictus: vel derelinquens.	ישבק
Ieſcha. Vngens: ſiue cooperiens: aut protegens vel obumbrans: aut ſyriace ſpeculans.	יסכה
Ieſſe. Ens: ſiue exiſtens: aut munus vel oblatio.	ישי
Ieſſe. 1. Paralip. 2. vbi dicitur ieſſe autẽ genuit. &c. interpretatur. Vir meus: aut virilis: ſiue inſule munus: vel oblatio.	אישי
Ieſeias. Salus domini.	ישעיהו
Ieſema. Appoſitus: vł noĩatꝰ: aut admiratio: ſiue deſolatio.	ישמא
Iéſſen. Appropinquatio vel approximatio. heb. géſſen.	גשן
Iéſſer. Figmẽtũ: ſiue plaſmatio: aut tribulatio: vł anguſtiãs.	יצר

יְשִׁישַׁי Ieſeſi. Antiqu⁹: ſiue ſexagenari⁹: aut exultās: vel eſt mun⁹.
יִשְׁפָּה Ieſpha. Iaſpis lapis. ſ. precioſus: aut eſt hic. i. in hoc loco: vel
labium: ſiue conterens.
יִשְׁפָּן Ieſpham. Abſconditus: ſiue confractus: aut cuniculus. heb.
יִשְׁעִי Ieſi. Salus: aut reſpiciens. (ieſphan.
יִשִּׁיָּה Ieſia. Eſt dominus.
Ieſias. Idem.
יְשַׁעְיָה Ieſias. 1. Paralipo. 3. Salus domini.
יַחְצְאֵל Ieſiel. Diuidens deus: vel dimidiās deus: aut feſtinatio dei.
Ieſiclite. Idem. plu. nu.
יְשִׁימוֹן Ieſimuth. Deſolatio: aut ſolitudo. heb. ieſimon.
יִזְלִיאָ Ieſia. Diſtillatio vel aſperſio laborioſa. heb. iezlia.
יִסְמַכְיָהוּ Ieſmachias. Adherēs vel innitens dño: aut iunctus dño.
יִשְׁמַעְיָהוּ Ieſmeias. Audiens dominum: vel obediens domino.
חֶצְרוֹן Ieſron. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cātici: aut atriū: vel
Ieſu. Saluator. (fenum. heb. eſron.
Ieſu. Luce. 3. f. in greco Ioſe: & hebraice poteſt interpretari
Parcens: vel eleuatus: aut exiſtens. D.
יֵשׁוּעַ Ieſiia. Saluator.
יִשְׁוָה Ieſua. Geñ. 46. & 1. Paralipo. 7. Planicies: ſiue equalis:
יֵשׁוּעַ Ieſiie. Saluator. (aut ponens vel poſitus.
יִשִּׁיָּה Ieſue. Eſd. 10. interpretatur Eſt dominus. heb. ieſie.
יִשְׁוִי Ieſui. Planus: ſiue equalis: aut ponens vel poſitus.
Ieſuite. Idem. plu. nu.
גְּשׁוּר Ieſur. Vallis aſpectus: aut vallis bouis: ſiue vallis murus: vel
יֵשׁוּעַ Ieſus. Saluator. (pons. heb. geſur.
יְשַׁעְיָה Ieſus. 1. Paralipo. 3. Salus domini. heb. ieſaias.
יְהוֹשֻׁעַ Ieſus. Zacharie. 3. & 6. Dñs ſaluator: vel domini ſalus.
יַחַת Ieth. Confringens: vel formidans: aut ſtupens: vel ſyria-
יֻטָּה Iethan. Declinās: vel diuertēs. heb. ietha. (ce deſcēdens.
יִתְנָן Iethan. Ioſ. 15. Merces: ſiue donum: aut ſyriace fumigans.
heb. iethnan. (nans in ea.
יָטְבָה Ietheba. Bñfaciens: vel bonitas eius: aut diuertēs vel decli-
יָטְבָתָה Iethebatha. Bonitas ſua: ſiue declinans filia eius: aut decli-
nans deſertum.
יִתְלָה Iethela. Pendens: vel ſuſpenſio: ſiue coaceruatio.
יֶתֶר Iether. Excellens: aut reſiduus: ſiue remanens: vel explo-
יְתֵת Iether. 1. Paralip. 1. Donās. heb. ietheth. (rās: aut funicul⁹.
Ietheth. Idem.
יִתְמָה Iethma. Orphan⁹: ſiue admiratio: aut cōſumatio vł pfectio
יָקְמְעָם Iethmoan. Reſurrecto populi: aut confirmatio vel vindicta
populi. heb. iechmoam.
יִתְרָא Iethra. Excellens: ſiue reſiduus: vel remanens: aut explo-
rans: vel funiculus.
יִתְרְעָם Iethraam. Excellentia populi: aut reſiduus populi: ſiue ex-
ploratio vel funiculus populi.
Iethraan. Idem. heb. iethraam.
יִתְרִי Iethrai. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens: aut explo-
rans: vel funiculus.
אֶתְרִי Iethrai. 1. Paralip. 6. b. Explorās: aut ſyriace loc⁹. he. ethrai.
יִתְרָן Iethram. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens: aut explo-
rans: vel funiculus. heb. iethran.
Iethran. Idem.
Iethrei. Idem. (heb. gethrēmon.
גַּתרִמּוֹן Iethrēmon. Torcular mali punici: aut torcular excelſum.
יִתְרִי Iethreus. Excellens: ſiue reſiduus vł remanēs: aut explorās
יִתְרוֹ Iethro. Idem. (vel funiculus.
רֹאשׁ Iethros. Caput: ſiue principium. heb. ros.
קְדֵמוֹת Iethſon. Ioſ. 21. d. In hebreo eſt cedimoth: quod interpreta
tur antiquiores: vel priores: aut orientales: ſiue incendium
יוֹזָבָד Iezabad. Dotatus. (vel incuruatio mortis.
אִיזֶבֶל Iezabel. Inſula habitaculi: vł ve habitaculo: aut ex hebreo
& ſyro inſula ſterquilinii: vel ve ſterquilinio.

Iezaria. Oriens dominus: aut claritas domini. יִזְרַחְיָה
Iezechel. Cetus vel congregatio dei. heb. iecethel. יְקַתְאֵל
Iezedelia. Magnitudo domini. heb. iegedelia. יִגְדַּלְיָהוּ
Iezem. Eruca: aut vellus eorum: ſiue tranſitus eorum: vel גָּזָם
tondens eos. heb. gezem.
Iezer. Inſula adiutorii: ſiue inſula atrii: aut ve adiutorio vel אִיעֶזֶר
Iezer. 1. Paralipo. 6. Auxiliator ſiue adiutor. (atrio. יֵצֶר
Iezerite. De iezer: quod interpretatur inſula adiutorii: ſiue אִיעֶזְרִי
inſula atrii: aut ve adiutorio vel atrio.
Iezerites. Oriens: aut clarus. יִזְרָח
Ieziel. Videns deum: vel viſio dei. חֲזִיאֵל
Iezonias. Auſcultatio dñi: aut ſtatera dñi: vł arma domini. יַאֲזַנְיָהוּ
Iezra. Porcinus: aut ſyriace conuerſus. יִזְרָה
Iezrael. Semen dei: aut diſtillans contritionē vel malū de⁹ יִזְרְעֶאל
ſiue diſtillatio amicitie dei: vel aſperſio paſtoris dei.
Iezraelites. Idem.
Iezreli. Idem quod iſrael: quod interpretatur preualens ſi- יִשְׂרְאֵלִי
ue dominans cum deo. heb. ieſreli.
Iezriel. Auxilium dei: ſiue atrium dei. heb. ezriel. עַזְרִיאֵל
Igaal. Redemptus: ſiue coinquinatus. יִגְאָל
Igal. Idem.
Ilai. Aſcendens: vel ſuperior: aut aceruus mihi. עִלַּי
Illyricum. Exhilaratio: aut letificatio. G. Ἰλλύρικον
Indi. De india: que hebraice dicitur hodu: & interpretatur הֹדוּ
laudatio: ſiue confeſſio: aut decora: vel pulchra.
India. Idem.
India. Iob. 28. Hebraice dicitur ophir: & interpretatur ci- אוֹפִיר
nis: vel incineratio: aut fructificatio.
Ioa. Fraternitas: vel habens fratrem. יוֹאָח
Ioaa. Idem.
Ioaa. 1. Paralipo. 8. Viuificans. יוֹחָא
Ioab. Paternitas: vel habens patrem: aut voluntarius. יוֹאָב
Ioachan. Domini apprehenſio: ſiue domini poſſeſſio: aut יְהוֹאָחָז
dominus videns. heb. ioachaz.
Iaochan. 2. Paralipo. 34. interpretatur Apprehendens: ſi- יוֹאָחָז
ue poſſidens: aut videns. heb. ioachaz. (cans.
Ioachim. Dñi reſurrectio: ſiue dñi cōfirmatio: vł dñs vindi יְהוֹיָקִים
Ioachim. Nee. 12. interpretatur Reſurgens: ſiue confirmās יוֹיָקִים
aut vindicans.
Ioachim. Hiere. 52. g. interpretatur Domini preparatio: יְהוֹיָכִין
aut domini firmitas. heb. ioachin.
Ioachim. Ezech. 1. interpretatur Preparatus: vel firmus. יוֹיָכִין
heb. ioachin.
Ioachin. Domini preparatio: ſiue domini firmitas. יְהוֹיָכִין
Ioachin. 4. Reg. 10. interp̄tatur Domini apprehenſio: aut יְהוֹאָחָז
domini poſſeſſio: vel dñs videns. heb. ioachaz.
Ioachin. Ezechiel. 1. Preparatus: vel firmus. יוֹיָכִין
Ioaha. Fraternitas: vel habens fratrem. יוֹאָח
Ioahe. Idem.
Ioamim. Dextera. heb. iamin. יָמִין
Ioarib. Pugnās vel obiurgās: ſiue multiplicās. heb. ioiarib. יוֹיָרִיב
Ioarim. Dñi exaltatus: vel dñi exaltatio. D.
Ioas. Diffidens: vel deſperās: aut ignitus: vel vrens. יוֹאָשׁ
Ioas. 4. Reg. 11. in fine. & 12. vſq; ibi Reliqua autē ſermo- יְהוֹאָשׁ
nū Ioas excluſiue. & 13. ibi Regnauit ioas filius ioachan.
& eo. caplo. in fine ibi. Porro ioas. &c. & 14. b. c. d. exce-
pto ibi Vixit autē amaſias filius ioas: in omnibus iſtis lo-
cis interpretatur Dñi ignis: vel domini oblatio.
Ioas. 1. Paralipo. 7. & 27. interpretatur Tinea corroſus: ſi- יוֹעָשׁ
ue compreſſus: vel congregatus.
Ioathan. Conſumatus: ſiue perfectus. heb. iotham. יוֹתָם
Ioathan. Nee. 12. Dñi donū. heb. ionathan. (inimicitiā. יְהוֹנָתָן
Iob. Dolens: vel gemēs: ſiue vlulans: aut exoſus: vel patiens אִיּוֹב

יוֹבָב Iobab.Dolens:vel gemens:aut vlulās.

יוֹב Iobab.Geñ.46.Idem.heb.iob.

יְבְנִיָּה Iobama. Edificatio dñi:ſiue filiatio aut intellect⁹ dñi.heb.iobania.

יוֹאֵל Iobel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.heb.iohel.

חֳבַיָּה Iobia.Abſconſio dñi:aut dilectio domini:vel ex ſyro & hebreo debitum vel obligatio domini..heb.hobia.

יוֹכֶבֶד Iochábed.Glorioſa:aut grauis vel ponderoſa.

Iocabeth.Idem.heb.iochábed.

Iod.Laudatio:ſiue confeſſio:aut manus.D.

יְדַעְיָה Iodaia.Scientia domini.

יוֹעֵד Ioed.Teſtificans:vel ornās:ſiue p̃dans:aut trāſiēs:vel ſyriace auferēs.

יוֹאֵל Ioel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.

יוֹעֵאלָה Ioela.Eleuatio:ſiue ꝓficiens:aut auferēs maledictionē.

יוֹעֶזֶר Ioézer.Adiuuans.

נֹפַח Ióphe.Inſufflās:aut tumidus:ſiue illaqueans.heb.nóphe.

אוֹפִיר Iophir.Incineratio:vel fructificatio.heb.ophir.

יָגְלִי Iogli.Reuelatio:vel trāſmigratio:aut reuolutio:ſiue exultatio.

יוֹאָח Ioha.Fraternitas:vel habens fratrem.

יוֹחָא Ioha.1.Paralipo.11.interpretatur Viuificans.

יוֹאָח Iohaha.Fraternitas:vel habens fratrem.

Iohanna.Dñi grã:ſiue dñi donū:au dñi miſericordia.D.

Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es ſymō filius iohanna in greco ſcribitur iona:& hebraice interp̃tatur columba.D.

יוֹחָנָן Iohannan.Gatioſus:ſiue donās:aut pius vel miſericors.

יְהוֹחָנָן Iohannan.1.Paralip.26.&.2.Paralip.17.&.23.b.&.28.& Eſd.10.& Nee.6.&.12.in omnib⁹ iſtis locis interpretatur Domini grã:ſiue domini donum:aut dñi miſericordia.

Iohannes.Idem.D.

Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur Symon Iohānis:pro iohānis in greco eſt iona:quod interpretatur columba.D.

יוֹאֵל Iohel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.

Iohell.Idem.heb.iohel.

יְהוֹיָדָע Ioiada.Domini ſcientia:aut domini cognitio.

יְהוֹעַדָּה Ioiada.1.Paralipo.8.interpretatur Dñi cetus vel cōgregatio:aut dñi trāſitus vel teſtimoniū: ſiue dñi ornatus vł preda:aut ex hebreo & ſyro dñi ablatio.heb.ioada.

יוֹיָדָע Ioiada.Nee.3.&.12.&.13.Scitus:aut cognitus.

יְהוֹעַדָּן Ioiaden.Domini delitie:vel dñi voluptas:aut ex hebreo & ſyro domini tempus.

יוֹיָרִיב Ioiarib.Pugnās vel obiurgās:ſiue multiplicans.

יְהוֹיָרִיב Ioiarib.1.Paralipo.9.& 24.interpretatur Domini pugna ſiue domini obiurgatio:vel domini multiplicatio.

יוֹנָה Iona.Columba:ſiue depopulans vel deuaſtans.

יוֹנָדָב Ionadab.Spontaneus vel vouens:ſiue principalis.

יְהוֹנָדָב Ionadab.2.Reg.13.a.vbi dicitur Cui reſpōdit ionadab.&c. &.4.Reg.10.in his locis interpretatur Dñi ſpontaneus: aut domini princeps:vel domini votum.

יוֹחָנָן Ionan . Gratioſus : aut donatus : ſiue pius vel miſericors. heb.iohannan.

יוֹנָה Ionas.Columba:ſiue depopulans:vel deuaſtans.

יְהוֹנָתָן Ionathan.Domini donum.

יוֹנָתָן Ionathan.1.Reg.13.&.3.Reg.1.&.1.Paralipo.z.&.10.&.11. & Eſd.8.&.10.&.Nee.12.& Hiere.40.in omnibus his locis interpretatur columbe donum.

יוֹחָנָן Ionathan.Nee.12.b.vbi dr̃ Ionathan filii eliaſib.interp̃tatur Gratioſus:vel donat⁹: ſeu pi⁹ aut miſericors. heb.iohannan.

יוֹנָתָן Ionathas.Columbe donum.

יְהוֹנָתָן Ionathas.2.Reg.1.&.17.&.21.Domini donum.

יָפוֹ Ioppe.Pulchritudo:aut decor.

Ioppite.Pulchri:ſiue decori.D.

יוֹרָה Iora.Tēporaneus:aut oſtēdēs:ſiue demoſtrās:vel ꝓiciens: aut ſyriace lebes.

Iorai.Idem.

יוֹרָם Ioram.Excelſus:ſiue ſublimis:aut proiectus.

Ioram.3.Reg.22.&.4.Reg.1.&.3.&.8.vbi dicitur Regnauit ioram filius ioſaphat;& infra eodē. ibi Regnauit ochozias filius ioram;& in fine eiuſdē capituli:ibi Porro ochozias filius ioram.&.9.d.ibi.Dixitq; ioram.& ſic vſq; in finē capituli:excepto ibi Anno vndecio iorā.&.12.ca.&.2. Paralip.17.&.21.&.22.a. & Matth.1.i oib⁹ his locis interp̃tatur. Dñi celſitudo:aut dñi ſublimitas:ſiue dñi ꝓiectio. יְהוֹרָם

Iorā.1.Paralip.12.iterp̃tatur Miſericors:aut ſyriace dilect⁹ יְרֹחָם

Ioram.z.Paralipo.22.ibi Omnem ſtirpem regiā domus ioram: pro ioram in hebreo eſt iuda : quod interpretatur Laudatio:ſiue confeſſio. יְהוּדָה

Iordanis.Fluuius iudicii:aut demōſtratio vel ꝓiectio iudicii:ſeu deſcenſio:aut ex ſyro & hebreo lebes iudicii. יַרְדֵּן

Iorei.Via:ſiue ſemita:aut viator : vel anona.i.diurna portio:aut odoratio.heb.aréa. אֲרָם

Iorim.Dominus exaltans:vel domini exaltatio.D.

Ioſa.Ens:vel exiſtens:aut obliuiſcens:vel debens. יוֹשָׁה

Ioſába.Domini ſaturitas:aut domini ſacietas : vel domini iuramentum:ſiue domini ſeptenarium. יְהוֹשֶׁבַע

Ioſabéſeth.Habitaculū vel ſedes miſericordie:aut inſufflatio vel conuerſio miſericordie.heb.ioſabéſed. יוֹשַׁבְחֶסֶד

Ioſabeth.Dñi ſacietas:vel dñi iuramentum:aut domini ſeptuplum;ſiue dominus conuertens horam. יְהוֹשַׁבְעַת

Ioſabeth.Eſd.10.& Nee.11.Dotatus.heb.iozabed. יוֹזָבָד

Ioſabia.Habitaculum vel ſedes domini:ſiue conuerſio aut inſufflatio domini:vel captiuitas domini. יוֹשִׁבְיָה

Ioſachar.Memorans:ſiue maſculinus.heb.iozachar. יוֹזָכָר

Ioſaphat.Dominus iudex:vel domini iudicium. יְהוֹשָׁפָט

Ioſaphat.1.Paralipo.11.Iudicatus:vł iudicatio. יוֹשָׁפָט

Ioſedech.Dominus iuſtus:vel domini iuſtitia. יְהוֹצָדָק

Ioſedech.Eſd.3.&.5.&.10.& Nee.12. interpretatur Iuſtificatus:vel iuſtificatio. יוֹצָדָק

Ioſeph.Augmētum:vel prefectus. יוֹסֵף

Ioſeph.p̃s.80.Dñi augmentum: vel dñi profectus. יְהוֹסֵף

Ioſeph.Matth.13.g.&.27. vbi dr̃ Et ioſeph mater.& Mar. 6.a.&.15.d.ibi. Et ioſeph mater.& ibi & maria ioſeph.& Act.4.g.In omnibus his locis in greco eſt ioſes.quod hebraice poteſt interp̃tari parcēs:vł eleuatus:aut exiſtēs.D.

Ioſephus.Augmentum:vel profectus.D.

Ioſphias. Augmentum vel profectus domini : aut conſumans vel finiens dominus. יוֹסִפְיָה

Ioſias.Ignis domini:aut vrens dominus. יֹאשִׁיָּהוּ

Ioſias.Zach.14.interpretatur Fortitudo domini:ſiue hircus domini.heb.ozias. עֻזִּיָּה

Ioſoia.Equitas domini:vł planicies dñi: aut apponet dñs. יוֹשַׁוְיָה

Ioſue. Dominus ſaluator. יְהוֹשֻׁעַ

Ioſue.Eſd.2.&.3.&.4. &.5.&.8.&.10. & Nee.3.&.8. &.9. &.12.In omnibus his locis interpretatur ſaluator. יֵשׁוּעַ

Ioth.Laudatio:ſiue confeſſio:aut manus.D.

Iothan.Oliua:ſiue oliuetum.heb.zethan. זֵיתָן

Iothan.1.Paralip.7.g.iterp̃tatur Sigillū:aut clauſura.heb.hotham. חוֹתָם

Iouis.Quaſi iuuans pater.Latinum eſt.

Iozabad.Domini dos:vel domini dotatio. יְהוֹזָבָד

Iozabath.Dotatus.heb.iozabad. יוֹזָבָד

Iozabath.4.Reg.12.&.1.Paralipo.26.&.2.Paralipo.17.& 24.Dñi dos:vel domini dotatio.heb.iozabad. יְהוֹזָבָד

Iozabed.Dotatus. יוֹזָבָד

Iozaded.Dotatus.heb.iozabed. יוֹזָבָד

Iozadeth.Idem.heb.iozabed.

Irad.Onager:ſiue aceru⁹ deſcēſiōis:vel aceruí deſcēſio:aut aceruus imperii:vel ſyriace draco. עִירָד

Iſaac.Riſus. יִצְחָק

Iſaar.Candidus:aut lucidus. יִצְהָר

Iſaar.1.Paralipo.4.Idem.heb.ſaar. צֹחַר

יצהר Iſaar.1.Paralipo.6.interpretatur Oleum: ſiue claritas:aut meridianus.
Iſaaris.Idem.heb.iſaari.
Iaſaarite.Idem.plu.nu.
יצחק Iſac.Riſus.
יששכר Iſachar.Eſt merces vel premium.
ישי Iſai.Munus.aut ens:ſiue exiſtens:vel debitor.
אישי Iſai.1.Paralipo.2.vbi dicitur Iſai autem genuit.&c. interp̄tatur vir meus:aut virilis:ſiue inſule munus:aut oblatio.
ישעיה Iſaias.Salus domini.
יצרי Iſari.Figmētum:ſiue plaſmatio:aut tribulās:vel anguſtiās.
ישבאב Iſbaal.Seſſio vel habitatio patris: aut cōuerſio vel inflatio ſiue captiuitas patris.heb.iſbaab.
אישבשת Iſbóſeth.Vir confuſionis vel ignominie:aut viri mora.
ישמעאל Iſmael.Exauditio dei.
Iſmaelite.Idem.plu.nu.
Iſmaelitis.Idem.ſ.n.
ישמיאל Iſmiel.Nominatio dei:aut admiratio vel ſtupor dei.
ישראל Iſrael.Preualens:ſiue dominās cum deo.
Iſraelite.Idem.plu.nu.
Iſraelites.Idem.ſ.n.
Iſraelitis.idem.
יזרעא לית Iſraelitis.1.Paralip.5. De iezrael: quod interpretatur ſemē dei:aut diſtillans cōtritionem vel malum de9:ſiue diſtillatio amicitie dei:vel aſperſio paſtoris dei.heb.izraelitis.
יזרחיה Iſrahia. Oriens dominus:aut claritas domini. heb.izraia.
Iſraia.Idem.heb.izraia.
ישראלה Iſreela.Preualens vel dñans deus:ſiue rectitudo dei: aut cā(ticum dei.
Iſrehela.idem.
אשתמע Iſtimam.Exauditus:vel mulieris vterus.heb.iſtimóa.
אישטוב Iſtob.Vir bouus.
ישוחיה Iſuaia.Cōprimēs vel humilians dñs:ſeu meditatio dñi.
יצהר Iſuar.Oleum:ſiue clarus:aut meridianus.
אתי Itai.Robuſtus:aut ſignum: vel vomer: aut ſyriace veniens.
Italia.Ab italo rage dicta eſt: vel ab italis.i.vitulis:eo quod illa regio vitulis abundat:latinum eſt.
כתים Italia.Nu.24.& Ezechiel.27.In hebreo ē cethim:& interpretatur conterentes vel cōtritio maris: ſiue diadema:aut aurū: vl̄ tinctura:aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris.
תובל Italia.Eſa.66.Hebraice dr̄ thubal:& interp̄tatur orbis: aut confuſio vel ignominia:ſiue portatus:vel adductus.
ἀτάλια. Italia.Act.14.d.In greco ſcribitur attalia:& interpretatur augens:vel nutriens.G.
Italica cohors:ab italia dicta eſt:latinum eſt.
איתמר Ithamar.Inſula palme vel dactilorum : aut inſule cōmutatio vel permutatio:ſeu ve palme aut cōmutationi.
יקמיה Ithamian.Reſurrectio domini: aut cōfirmatio domini: vel vindicans dominus.heb.ichamia.
Ithurea.Cuſtodita:vel ſyriace mōtana vel montuoſa.D.
יטור Ithurei.Cuſtoditi:ſiue cuſtodie: aut coordinati:vel ſyriace montani vel montuoſi.
יובל Iubileus.Buccina:vel defluēs:ſiue apportās:aut germinās ſiue inueteraſcens.
יקדעם Iuchadan.Incuruatio populi:ſiue incendium populi.heb. iuchadam.
יהוכל Iuchal.Dñi omnia:aut domini perfectio vel cōſumatio.
יוכל Iuchal.Hiere.38.interpretatur Potens: ſiue perfectus: vel conſumatus.
יהודה Iuda.Laudatio;ſiue confeſſio.
יהודיה Iudaia.Laudatio ſiue confeſſio domini.
Iudaiſmus.Laudatio:ſiue confeſſio.
יהודה Iudas.Idem.
Iudea.Idem.

Iudei.Laudates ſiue confitentes. יהודים
Iudeus.Idem.ſ.n.
Iudi.Idem.
Iudith.Laudans:ſiue confitens:aut iudea. יהודית
Iulia.Lanuginoſa.G. Ἰουλία.
Iulia.Ad Ro.16.a. In greco iunia a iunone.i.dñatrice.G. Ἰουνία.
Iulius.Lanugo vel lanuginoſus.G. Ἰούλιος.
Iuſtus.Latinum eſt.

De incipientibus a littera.l.

LAabim:Inflāmati:ſiue flāme:aut gladii. להבים
Laad.Laudans:ſiue ad laudādū:vel ad confitendum. להד
Laada. Pro ornatu:vel ad congregandum:ſiue ad teſtificādum:aut tranſiens: vel predans:aut ſyriace auferens. לעדה
Laadan.Pro voluptate:ſeu deuorans iudicium:aut pro ornatu;vel pro teſtimonio:aut ſyriace ad tempus. לעדן
Laban.Albus: vel candidus:aut later. לבן
Labana.Luna:ſiue albedo:aut thus:vel later. לבנה
Labanath.Idem. Λακεδαί
Lacedemones.Lacus demonū:vel puteus inſanietium.G. μονες.
Lachis.Ambulans vel vadens extitit: aut tibimet exiſtens. לכיש
Lahem.Panis:vel pugna aut bellum. לחם
Láis.Leo. ליש
Láiſa.Leena. לישה
Lamazabatháni.Vt quid dereliquiſti me. למה עזב
Lámech.Pauper:vel humilitatus:aut percuſſus. תני
Lámeth.Nomen littere Doctrina vel diſciplina.D. למד
Lamuel.Illis de9:vel cū illis deus:aut cum quo eſt deus. למואל
Laodicia.Populus iuſtus.G. Λαοδίκεια
Laodicenſes.Idem.plu.nu.G. Λαοδικεῖς
Laomim.Gentes:ſiue abſq; aquis. לאמים
Lapidoth.Fulgura:aut lampades. לפידת
Laſthenis.Lapidis robur.G. Λασθένης
Latuſſim.Malleatores:vel limatores. לטושים
Lazarus.Dei adiutorium;ſiue dei atrium.D.
Lebana.Luna:ſiue albedo:aut thus:vel later. לבנה
Lebbaoth.Leene:ſiue cordis ſignum;aut ad introitum. לבאות
Lebna.Luna:ſiue albedo:aut thus:vel later. לבנה
Lebnitica.Idem.
Lebona.Idem.
Lecha.Ambulans:vel vadens. לכה
Léchi.Maxilla. לחי
Leci.1.Paralipo.7.interpretatur Lex:ſiue doctrina aut aſſumptio mea. לקחי
Lecum.Reſurgens: vel confirmans:ſiue ad reſurgendum: vel ad confirmandum. לקום
Ledan.Pro voluptate:vel deuorās iudiciū:ſiue ꝑ ornatu vl̄ teſtimōio:aut trāſit9 vl̄ dep̄datio earū:aut ſyriace ad tēp9. לעדן
Leed.Confractus:vel formidans:aut ſtupens: vel ſyriace deſcendens.heb.ieeth. יחת
Leedan.Pro voluptate:vel deuorās iudicium : ſiue pro ornatu vel teſtimonio: aut tranſitus vel depredatio earum; aut ſyriace ad tempus. לעדן
Leemas.Panis eorū:aut pugna vel bellū eorū. heb.leemā. לחמם
Léſem.Nomen vel ponens : aut ipſi nominato vel poſito: aut lyncurius lapis precioſus:de quo Exo.28. לשם
Leſémdan.Nomen iudicii:vel ponēs iudicium: aut ad nomen iudicii:ſiue ad ponēdum iudicium: vel lyncurius iudicii qui eſt lapis precioſus. לשמדן
Leui.Copulatus. לוי
Leuiathan. Copulatio vl̄ ſocietas ſua:aut ſibimet traditus. לויתן
Leuita.Copulatus. לוי
Leuite.Idem.plu.nu.

לוי Leuites.Copulatus.
לאה Lia.Laborioſa vel fatigata.
לבנון Libanus.Albus:vel candidus:aut thus:vel cordis filiatio.
Libertini.Latinum eſt.i.filii manumiſſorum.
פוט Libia. Hebraice dicitur phut: & intepretatur aphrica: aut ſyriace craſſa vel pinguis.
לבים Libia.Daniel.10.In hebreo lubim:& interpretatur cor maris:vel corda plurali numero.
פוט Libies.In hebreo eſt phut:& interpretatur aphrica:aut ſyriace craſſa:vel pinguis.
לבים Libies.2.Paralipo.12.&.16.& Naū.3. In hebreo eſt lubim: & interpretatur Cor maris: Vel corda.p.n.
λυκαονία. Lycaonia.Lupina.G.
λυκία. Lycia.Idem.G.
λιθόστρωτος. Lycoſtratos. In greco lithoſtrotos: & interpretatur lapidibus ſtratus.G.
λύδδα. Lyda.Stagnum.ſ.aquarum.G.
λύδδα. Lydda.Idem.G.
לוד Lydi.Natiuitas:vel generatio.
Lydia.Idem.
לודים Lydii.Natiuitates:vel generationes.
λῖνος. Linus.Rete vel retiaculum.G.
λυσανίας. Lyſania.Diſſoluens triſtitiam.G.
λυσίας. Lyſias.Diſſoluens.G.
λυσίμαχος. Lyſimachus.Diſſoluens pugnam.G.
Lyſtra.Diſſoluens.G.
λύστρα. Lyſtra.Act.27.In greco ſcribitur myra:& iterpretatur virgultū:ſiue vnguentum odoriferum.G.
μύρα.
λύστροις. Lyſtris.Diſſoluentes.G.
לבנה Lobna.Luna:ſiue albedo:aut thus:vel later
Lobni.Idem.
יוטה Loche.Declinans vel diuertens.heb.iothe.
לוד Lod.Natiuitas:vel generatio.
לודבר Lodabar.Ipſimet verbum: aut ipſimet peſtis vł mors:ſeu generatio electa:vel ex hebreo & ſyro natiuitas filii.
לודחדיד Lodadin.Naſcens gaudēs: vel naſcēs acutus:aut ex hebreo & ſyro generatio vel natiuitas noua.heb.lodadid.
λωΐδι. Loide.Melior.G.
לוט Loth.Inuolutus:ſiue colligatus: aut coopertus: vel reſina precioſa que dicitur ſtacte.
לוטן Lothan.Idem.
Lucas.hebraice poteſt interp̄tari Ipi reſurrectio:vel latine a luce.D.
Lucius.a luce.Latinum eſt.
לוד Lud.Natiuitas:vel generatio.
Ludim.Idem.plu.nu.
לוחית Luith.Tabulatum:vel tabule:aut viriditas.
לוזה Luza.Amygdalus:ſeu diſceſſio:vel declinatio.
אלעוזי Luzai.Dei fortitudo.heb.Eluzai.

De incipientibus a littera.m.

מעכה Maacha.Compreſſa:vel attrita:aut fixa.
מעכתי Maachati.Compreſſus vel atritus: aut fixus.ſeu ventris contritio.
מעדי Maadi.Solemnis:vel feſtiuus:aut ornatus:ſeu labilis:vel teſtificans:aut tranſiens: vel ſyriace auferens
מעי Maai.Venter:aut coaceruatio.
מחלה Maala.Chor⁹: vł cithara:ſiue infirmitas:aut ſyriace venia.
מחלון Maalon.Idem.
מערה Maara.Spelunca:ſiue euacuatio:aut effuſio: vel diſcooperiens:aut euigilans.
חרם Maarem.Deſtructio:ſiue anathema: aut rete vł retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.heb.arem.
מריה Maaria.Amaritudo vel myrrha domini:aut docēs vel preceptor dominus.heb.maraia.

Maaſia.Opus domini. מעשיה
Maaſia.1.Paralipo.9.Opus meum.heb.maaſi. מעשי
Maaſias.Opus domini. מעשיהו
Maaſias.Hiere.51.interp̄tatur Protectio ſiue cōfidētia dñi. מחסיה
Miath: Abſtergens:aut delens:ſiue confringens:aut formidans:vel ſyriace percuſſio. מחת
Mabdiel. Annuncians vel euangelizans deum: aut pomū dei.i.fructus electus dei.heb.magdiel. מגדיאל
Mabſan.Aromatizans: vel confundens eos.heb.mabſam. מבשם
Mabſar.Munitus:vel muratus: ſiue prohibens:vel auferēs aut vindemians. מבצר
Macha.Compreſſa:vel attrita:aut fixa. מעכה
Machabeus.Percutiens.grece vero pugnator.D.
Macharai.Accelerans: ſiue dotatio: aut montanus: vel de monte meo.heb.maharai. מהרי
Machati.Cōpreſſus vel attrit⁹:aut fix⁹: ſeu vētris cōtritio. מעכתי
Machbena.Paupertas vel percuſſio filii eius:aut paupertas ſiue percuſſio intelligentis vel edificantis. מכבנה
Maceda.Incendium:aut adoratio:vel incuruatio. מקדה
Macedo.Hebraice idē.grece vero excelſus vel eminēs.G. μακεδών.
Macedones.Idem.plu.nu.G. μακεδόνες
Macedonia.Excelſa vel eminens.G. μακεδονία
Maceloth.Ecleſie vel cetus:aut congregationes. מקהלות
Maceloth.1.Paralipo.8.&.9.&.27. Virge aut baculi: ſiue voces: aut leuitates: vel deſpectiones. מקלות
Macenias.Poſſeſſio domini:ſiue emptio domini:aut pecus vel armentum domini:ſiue nidificatio domini. מקניהו
Macces.Finis vel finiēs:ſiue tedium: aut euigilans vel eſtas ſiue eſtuans:aut ſpinans. מקץ
Machi.Percuſſor:aut pauper:vel humilis. מכי
Machir.Vendens:ſiue cognoſcens. מכיר
Machir.1.Paralipo.4.interpretatur Precium. מחיר
Machirite.Vendentes:ſiue cognoſcentes. מכירי
Machmas.Percuſſor vel pauper ablatus: aut percuſſor vel pauper palpans ſiue tangens vel auferens. מכמש
Machmas.Eſd.2.& Nee.7.interp̄tatur Occultatio: vel percuſſoris aut pauperis tributum. מכמס
Machmetat.Percuſſoris vel pauperis donum: aut percuſſoris vel humilis mors. מכמתת
Madaba.Aq̄ doloris:aut ex hebreo & ſyro aque manantes מידבא
Madabas.Idem.D.
Madii.Menſura:ſiue iudicans:aut indumentum. מדי
Mandan.Litigium;ſiue iudicās:aut mēſura:vel indumētū. מדן
Madan.Ioſ.11.&.12.interpretatur Iurgium:aut indumentum vel menſura eius.heb.madon. מדון
Madia. Solēnitas vel feſtiuitas domini: ſiue adornatio vel teſtimoniū aut fedus domini: vel tranſiens dominus. מעדיה
Madian.Iudicium vel iudicans:ſiue litigās: aut obiurgās. מדין
Madian.Hiere.38.interpretatur Donum: aut lumbus: vel ſyriace expectatio.heb.mathan. מתן
Madianita.De madian;quod interpretatur iudicium vel iudicans:ſiue litigans:aut obiurgans. מדיני
Madianite.Idem.plu.nu.
Madianitis.Idem.ſ.n.
Madid.Acutus:ſiue gaudens:aut ſyriace nouitas: vel ex ſyro & hebreo vna manus.heb.adid. חדיד
Madmena. Mēſura numeri vł muneris:aut indumēti munus:vel indumēti p̄paratio aut numerus:vel ſterquiliniū. מדמנה
Maleth. Chorus vł cithara:aut īfirmitas:vł ſyriace venia. מחלת
Magala ſemita: vel circulus aut rotunditas: ſiue currus:vel plauſtrum:aut vitula. מעגלה
Magdalena.Magnifica vel magnificata: aut exaltata:vel turris.D.
Magdalene.Idem.D.

מגדלגד Magdalgad. Turris felix vel accincta: ſiue magnitudo felicitatis: vel magnitudo accincta.

מגדל Magdalum. Turris: vel magnitudo.

מגדלאל Magdiel. Turris ſiue magnitudo dei. heb. magdalel.

מגדיאל Magdiel. 1. Paralip. 1. interpretatur annuncians vel euāgelizans deum: ſiue pomum dei. ideſt fructus electus dei.

Magedan. Euāgelizatio grē: aut poma vel fruct⁹ gratie. D.

Magedan. Math. 15. in fine in greco magdala: & hebraice interpretatur turris: vel magnitudo. D.

מגדו Maggedo. Annunciatio: vel euangelizatio: aut pomum. i. fructus electus.

מגדון Magedon. Idem.

Mageth. Torcular: aut liquefactio. D.

Magi. Sapientes: vel philoſophi: aut qui preſūt ſacris hoc eſt ſacerdotes. perſicum eſt.

מכמש Magmas. Percuſſor vel paup ablatus: aut pcuſſor vel pauper palpans vel tangens ſiue auferens. heb. machmas.

מגוג Magog. Tegēs vel tegulās: aut tabefactus: vel liquefactus.

מגרון Magron. Timor: ſiue horreum: aut de gutture.

מחוים Mahumites. Nūciās: ſiue delēs: aut radēs: vel medulle.

מחידא Maida. Enigma: aut acumen: vel radens ſiue abſtergens manum: aut ſyriace percuſſio manus.

מימין Maimna. Dexter: aut aquas ꝑparās. heb. maimin.

מחלת Malaath. Chorus: ſiue cithara: vel infirmitas: aut ſyriace venia. heb. maalath.

מלאכי Malachias. Angelus ſiue nuncius meus. heb. malachi.

Malachim. Regum. ſcilicet liber.

מללי Malalai. Circuncíſio vel locutio mea.

מהללאל Malalehel. Laudans deum: vel illuminatio dei.

מלצר Malaſar. Circunciſio anguſtie vel vinculi: ſiue diſpēſator.

מלכיאל Malchiel. Rex meus deus: vel regnū dei: aut conſilium dei

Malchus. Rex vel regnum: aut conſiliarius. D.

מלוך Maloch. Regnans: aut conſulens.

Malothe. Adimplentes: vel adimpleti. D.

ממרא Mambre. Rebellis: aut amarus: vel cōmutans aut pmutās.

Mambres. Idem: ſed in greco ſcribitur iambres: & hebraice pōt interpretari mare cū egeſtate vel paupertate. D.

Mammona. Pecunia vel diuitie aut cupiditas. ſyrum eſt. D

ממוכן Mamucha. Paratus: vel certus: aut depauperatus: vel pcuſſus. heb. mamuchan.

מן Man. Preparatio: aut quid.

Manna. Idem.

מנחת Manaath. Requies: aut munus: ſiue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro p̄parata deſcenſio: vel numerus deſcendens.

מנחם Manahem. conſolator: aut ductor eorum: ſiue ꝑparatio caloris: aut munus incenſum: vel numerans calefactionem.

מחנים Manaim. caſtra.

מנשה Manaſſe. Oblitus: aut obliuio.

Manaſſes. Idem.

מנחת Manath. Requies: aut munus: ſiue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro p̄parata deſcenſio: vel numerus deſcendens.

מנא Mane. Numeratus: vel numerans.

מנחת Maneeth. Requies: aut munus: ſiue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro p̄parata deſcenſio: vel numerus deſcendens.

מנהוא Manhu. Quid hoc.

μάλιος. Manlius. Solutus vel non ligatus. G.

ממזר Manſer. Adulterin⁹: vel quilibet de ſcorto nat⁹: heb. mamzer.

מנוח Manie. Requies: aut munus.

מעוך Maoch. compreſſus vel attritus: aut fixus.

מחול Maol. chorus vel cithara: aut infirmitas: ſiue arenoſus: aut ſyriace venia.

Maon. Habitaculum: ſiue delictum: vel de peccato. מעון

Maonathi. Idem.

Maozim. Fortificati: vel fortitudines: aut refugia. מעזים

Mapſar. Munitum vel muratum: ſiue prohibens: vel auferens: aut vindemians. heb. mabſar. מבצר

Mara. Amara: vel amaritudo. מרה

Marai. Accelerās: ſiue dotatio: aut mōtan⁹: vl̄ de mōte meo. מהרי

Maraioth. Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes. מריות

Maranatha. Dominus noſter venit. ſyrum eſt.

Marath. Amaritudo. מרת

Marcus. Limatus: vel fricatus: aut expolitus. ideſt a rubigine abſterſus. D.

Mardochai. Amara contritio: vel myrrha contrita: ſiue docens contritionē: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima מרדכי

Mardocheus. Idem.

Mares. Irroratio: vel diſtillatio: aut ſyriace apoſtema: vel cōfractio. מרס

Mareſa. A capite ꝉ a pricipio: aut caput vel pricipiū: ſiue hereditas: aut amaritudo mulieris: vel amara mulier. מראשה

Mareſa. 1. Paralip. 2. & 4. Et. 2. Paralip. 11. & 14. & 20. & Michee. 1. interp̄tatur a capite vel a principio: aut hereditas: vel amaritudo agni. מרשה

Mareth. Spelunca: vel euacuatio: aut effuſio: ſiue diſcooperiens: aut euigilans. מערת

Maria. Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris ſiue doctrix vel magiſtra maris: aut ex ſyro & heb. domina maris. מרים

Marimuth. Amaritudo vel myrrha mortis: aut altitudies: ſiue fraudulentie. מרמות

Marmach. Dolus vel fraudulentia: ſiue altitudo: vel extollens ſe. heb. marma. מרמה

Marodach. Amarus contritus: ſiue myrrha contrita: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima. מרדך

Marſana. Amaritudo aut myrrha rubi vel inimici: aut oſtēdens rubum vel inimicum. מרסנה

Martha. Prouocans: ſiue amaricans: vel ſyriace domina: vel doctrix. D.

Maſſa. Onus: ſiue aſſūptio: vel aliqn̄ tranſlatiue prophetia משא

Maſal. Parabola: aut imperans: vel dominans. משל

Maſaloth. Idem. p. n. D.

Maſan. Poſtulans vel poſtulatus: ſiue commodatus: aut ſepulchrum: vel infernus: aut fouea: ſiue ablatio vel tactus dei. heb. maſal. משאל

Maſepha. Speculatio: ſiue ſpecula: aut coopimentum: vel expectatio. מצפה

Maſerecha. Sibilus vel ſibilans: aut attractio vanitatis: vel tangens vanitatem aut vacuitatem: vel vitis. משרקה

Maſerephot. Incendia: vel combuſtiones. משרפות

Maſerei. Stratum: ſiue auferens vel tangens ſocium vel amicum aut paſtorem vel maliciam. משרעי

Maſpha. ſpeculatio ſiue ſpecl̄a: aut coopimētū: ꝉ expectatio מצפה

Maſpha. Ioſ. 21. in fine Aquarum apparitio: ſiue aquarum impetus. heb. miphaath. מפעת

Maſphat. Speculatio: ſiue ſpecula: aut cooperimentum: vel expectatio. מצפת

Maſphe. Idem.

Maſi. Opus domini. heb. maſia. מעשיה

Maſia. Idem.

Maſia. Nee. 10. Fortitudo dn̄i: aut refugiū dn̄i. heb. mazia. מעזיה

Maſma. Exauditio: ſiue audiens: vel obediens. משמע

Maſmana. Pinguedo aut oleum eius: ſiue tangens vel auferens preparationem vel munus aut numerum. משמנה

Maſobia. Statio domini: ſiue ſtans dominus: aut damula. מצביה

Maſrecha. Sibilus vel ſibilans: aut attractio vanitatis: vel tāgens vanitatem vel vacuitatem: aut vitis. משרקה

Mathamu. Donum domini: vel lumborum dominus: aut מתניהו

ex ſyro & hebreo expectatio domini.heb. mathaniu.

מַתָּן Mathan.Donum:vel lumbus:ſiue mors eorum: aut ſyriace expectatio vel ſpes.

מַתָּנָה Mathana.Idem.

Mathanai.Idem.

מַתַּנְיָה Mathania.Donum domini:vel lumborum dominus: aut ex ſyro & hebreo ſpes domini.

Mathanias.Idem.

מַתְנִי Mathanites.Donum:aut lumbus:vel ſyriace ſpes aut expectans.

מַתָּתָה Mathat.Donum eius.heb.mathata.

Mathat.Luce.3.Donum:vel donans.D.

Mathata.Donum eius.D.

מַתִּתְיָה Mathatia.Donum domini.

Mathatias.Idem.

מַתַּנְיָה Mathatias.4.Reg.24.Donū dñi:vel lūborū dñs: aut ex ſyro & hebreo ſpes vel expectatio domini.heb.mathāiaſ

מַתָּתָה Mathet.Donum eius:vel donans.heb.mathata.

Matheus.Donatus.D.

Mathias.Donum domini.D.

מַכְמְתָת Mathmata.Percuſſoris vel pauperis donum: aut humilis vel pauperis mors.heb.machmathat.

מַטְרֵד Matred.Virga deſcendens:aut virga imperantis: ſiue lectuli deſcenſio vel imperium:aut ſyriace labor.

Mathreth.Idem.heb.matred.

מְתוּשָׁאֵל Mathuſael.mortem ſuam poſtulans: aut mors ſua infernus vel ſepulchrum.

מְתוּשֶׁלַח Mathuſalem.mortem ſuam miſit:aut mortis ſue arma:vel ex hebreo & ſyro mortem ſuam ſpolians: vel mortis ſpolium.heb.mathuſale.

מְחוּיָאֵל Mauiael.Annuncians deum:aut radens vel delens deus: vel ex ſyro & hebreo percuſſus a deo.

מְהוּמָן Mauman.Turbatus:aut tumultuans:vel multitudo.

מַעַזְיָהוּ Maziau.Fortitudo domini:ſiue refugium domini.

מַגְפִּיעָשׁ Mechphia. Corpus compreſſum vel congregatum: aut corporis vel veſtimenti tinea.heb.megphias.

מִכְמָשׂ Mechmas.percuſſor vel pauper ablatus:aut percuſſor vel pauper palpans vel tangens ſiue auferens.

מַכְנַדְבַי Mechnedabai.percuſſor vel pauper vouens ſiue ſpontaneus:aut percuſſio vel paupertas vouentis vel principis aut ſpontanei.

מֵידְבָא Medaba.Aque doloris:vł ex hebreo & ſyro aque manātes

מֵידָד Medad.mēſurās:ſiue aque dilectiōis vel vberū aut patrui.

מַרְעֲלָה Medalaa.Sopor uel inebriatio: aut amaritudo aſcēſionis vel holocauſti:aut myrrhe holocauſtum ſiue foliū:aut ꝗdocens holocauſtum uel aſcenſum.heb.merala.

מָדַי Mede.Vocatiuus caſus eſt a nominatiuo medus: quod interpretatur menſura:uel abundans:aut indumentum.

מַדְמֵנָה Medemena.menſura muneris vel numeri:aut indumenti munus: vel indumenti preparatio:aut ſterquilinium.

מָדַי Medena.menſura: vel abundans:ſiue indumentum.

Medi.Idem.p.n.

Media.Idem.f.n.

מִדִּין Medin.Iudicium;ſiue litigans:aut obiurgans.

מַדְמֵנָה Medmena.Menſura muneris vel numeri: aut indumenti munus:vel indumenti preparatio:aut ſterquilinium.

מָדַיָא Medus.menſurans:aut abundans:vel indumentum.

מְהֵיטַבְאֵל Meezabel.Quā bonꝰ deꝰ:ſiue bñfaciēs deꝰ.heb.meetabel

מֵיפָעַת Mephat.Aquarum apparitio:ſiue aquarum impetus.

מִשְׁפָּט Mephat.Geñ.14.Iudicium.heb.miſphat.

מֵפָעַת Mephet.Apparitio:vel gemitus.

מַגְבִּישׁ Megbis.Eminens:ſiue altitudo.

מְכֵרָתִי Meheratites.Venditio:aut cognitio.heb.mecheratites.

מְהֵיטַבְאֵל Mehetabel.Quam bonus deus:ſiue benefaciens deus.

Mehuſim.Tacentes:aut feſtinantes:ſiue ſenſuales. מְחוּשִׁים

Melcha.Regina:vel conſiliatrix. מִלְכָּה

Melcha.Luce.3.Idem.ſed in greco ſcribitur melea: & hebraice interpretatur adimplens:vel adimpletus.D.

Melchi.Rex meus:ſiue conſilium meum.D.

Melchia. Rex dominus:aut conſiliator dominus. מַלְכִּיָּה

Melchias.Idem.

Melchias.Nee.3.b.Liberatio domini.heb.melthias. מְלַטְיָה

Melchiel.Rex meus deus:aut regnum dei:ſiue conſiliator meus deus. מַלְכִּיאֵל

Melchielite.Idem.

Melchiram.Rex excelſus:aut cōſiliator vel cōſiliū excelſū. מַלְכִּירָם

Melchiſédech.Rex iuſtitie. מַלְכִּיצֶדֶק

Melchiſuia.Rex ſaluator:aut rex vel conſilium ſaluatoris vel ſalutis:ſiue rex magnificus· מַלְכִּישׁוּעַ

Melchiſue.Idem.

Melchom.Rex eorum:vel conſiliator eorum. מִלְכֹּם

Melchon.Idem.heb.melchom.

Mélech.Rex:aut conſiliarius. מֶלֶךְ

Melech.Geñ.28.& in titulo.p̄s.87.Interpretatur chorus vel cithara:aut infirmitas:vel ſyriace venia.heb.maalath מַחֲלַת

Mello.Plenitudo:vel repletio. מִלּוֹא

Meloda.Natiuitas:vel generatio. מוֹלָדָה

Melóthi.Plenitudo:vel circunciſio. מַלּוֹתִי

Melluch.Regnans:vel conſulens. מַלּוּךְ

Mem.Aque.D.

Memphis.Hebraice dicitur noph: & interpretatur fauus: aut diſtillatio:vel eleuatio:aut cribrum. נֹף

Memphis.Oſee.9.hebraice dicitur moph:& iterpretatur ab ore:vel ſyriace coopertorium. מֹף

Memius.maculatus:vel vituperatus.D.

Menna.numeratus:vel remuneratus:aut preparatus.D.

Menelaus.Potentia aut robur populi.G. μενέλαος·

Menni.Preparatio: vel munus:aut numerus· מִנִּי

Mennith.Idem.

Mer.Dicēs:vel loquens:ſiue exaltatio.aut ſyriace agnus. heb.emer. אִמֵּר

Meraioth.Amaritudines:vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes. מְרָיוֹת

Merari.Amarus:ſiue irritatus:aut prouocatus. מְרָרִי

Merarite.Idem.p.n.

Mercurius.A mercibus dictus eſt:quia mercature deus putabatur a gentilibus.Latinum eſt.

Mercurius.Prouer. 26 . In hebreo ſcribitur marguema: & interpretatur lapidans vel lapidatio:aut purpura. מַרְגֵּמָה

Méred.Rebellis:ſiue deſcendens:aut imperans. מֶרֶד

Mereth.Idem.heb.méred.

Merimuth.Fraudulentie:aut amaritudo vel myrrha mortis:ſiue altitudines. מְרֵמוֹת

Merob.Pugnans:ſiue obiurgans:aut multiplicans:vel ſyriace magiſterium. מֵרָב

Merodach.Amara contritio:ſiue myrrha contrita: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima. מְרֹאדָךְ

Merodach.4.Reg.20.Creans cōtritionē:vel electio interitus:aut filius interitus vel vaporis tui:ſiue frumētū vel puritas nubis aut vaporis tui.heb.berodach. בְּרֹאדָךְ

Merom.Celſitudo:aut ſublimitas. מֵרוֹם

Merom.Iud.5.Secretum:vel macies.heb.meroz. מֵרוֹז

Merome.Altitudines:ſiue amaritudo aquarum. מֵרוֹמֵי

Meron.Celſitudo:aut ſublimitas.heb.merom. מֵרוֹם

Meronathites.Cantatio mea:ſiue exultans:aut exclamās: vel ſyriace dominās מֵרֹנֹתִי

Meroz.Secretum:vel macies. מֵרוֹז

Mes.Auferens:vel tangens. מַשׁ

Mes.1.Paralip.1.Attrahens:ſiue prolongans:aut vallans: מֶשֶׁךְ

vel ſepiens.heb.méſech.

מַשָּׂא Meſſa.Onus:vel aſſumptio:ſiue aliquando tranſlatiue ꝓphetia.

מֶסַח Meſſa.4.Reg.11.Erradicatio:vel conculcatio.

מֵישַׁע Meſa.4.Reg.3.&.1.Paralip.2.interp̄tatur Salus:vel aqua ſalutis:aut aquas aſpiciens.

מִשְׁאָל Meſſal.Poſtulans vel poſtulatus:aut commodatus.ſiue ſepulchrū:vel infernꝰ:aut fouea:ſiue ablatio aut tactus dei.

מְשֻׁלֶּמֶת Meſalémeth.Solutio:aut pacificatio:vel perfectio:aut retributio:vel parabola mortis:aut dominium mortis.

מְשֶׁלֶמְיָה Meſſelemia.Pax dñi:vel perfectio domini:aut retributio domini:vel parabola domini:ſeu dominium domini.

מְשֵׁיזַבְאֵל Meſezebel.Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.

מִסְפָּר Meſphar.numerus:vel narratio:aut librarius:vel ſcriba:ſiue tributi taurus.

מִסְפֶּרֶת Meſphárath.numerās vel narrans:aut tributi fructificatio vel augmentatio.

מִצְפָּה Meſphe.Speculatio vel ſpecula:aut cooperimentum:vel expectatio.

מָשִׁיחַ Meſſias.Vnctus.grece autem dicitur chriſtus.

מְשֵׁיזַבְאֵל Meſizabel.Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.

מַלּוּךְ Meſluch.Regnans:aut conſulens.heb.melluch.

מְשֻׁלָּם Meſollam.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens:vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.

μεσοποτάμια· אֲרַם נַהֲרַיִם פַּדָּן Meſopotamia.Regio ſic appellata eo quod duobus fluuiis euphrate ambiatur & tygri:meſos enī mediꝰ potamos vero fluuius grece interpretatur.Hebraice vero Geñ.24.& Deut.23.& Iud.3.&.1.Paralip.19.& in titulo p̄s.59.dicitur Aram nahariím.i.ſyria fluuiorū.in aliis vero locis pro meſopotamia in hebreo eſt padā:quod interpretatur redemptio:vel ſyriace parilitas aut coniunctio.

עֵבֶר הַנָּהָר Meſopotamia.Ioſ.24.In hebreo eſt é ber hanáar:quod interpretatur trans flumen.

מִצְרַיִם Meſráim.Anguſtie:ſiue tribulationes.

מְשֻׁלָּם Meſſulam.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens:vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.

אֶתְבַּעַל Methaal.Ad idolum:ſiue ad dominantem:vel ad ſubiicientem:ſiue ad poſſidentem:aut ſignum idoli vel dñantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.heb.ethbáal.

מְהֵיטַבְאֵל Methabeel.Quam bonus deus:aut benefaciens deus.

מִתְקָה Methcha.Dulcedo:aut ſuauitas.

מַטְרִי Methri.Pluuia:ſiue cuſtodia:uel carcer.

מִזָּה Meza.Diſtillatio uel aſperſio:aut ex iſto:uel ſyriace incenſio uel conſumptio.

מֵי זָהָב Mezaab.Deauratus:uel aque auri:ſiue quid aurum.

מִיָּמִין Miamim.Dexter:aut aquas preparans.heb.miamin.

Miamin.Idem.

מִבְחָר Mibaar.Electus uel electio:aut iuuentus.

מִיכָה Micha.Pauper:uel humilis:aut percutiens uel percuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:aut aque hic.

מִיכָיָה Micha.4.Reg.22.Quis ſicut dñs:aut pauptas uel hūilitas dñi:ſiue pcutiēs dñs:uel percuſſio domini.heb.michaias.

מִיכָאֵל Michael.Quis ſicut deus:aut humilitas ſiue paupertas dei uel percuſſio dei:ſiue percutiens deus.

מִיכָיְהוּ Michaia.Quis ſicut dominus:aut paupertas uel humilitas domini:ſiue percutiens dñs:uel percuſſio domini.

Michas.Idem.heb.michaias.

Michéa.Idem.

מִיכָיְהוּ Micheas.idem.

מִיכָה Michéas.Hiere.26.& Michee.1.Pauper uel humilis:aut pcutiēs uel pcuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:uel aq̄ hic

מִיכַל Michol.Quis oīa.q.d.tu:aut que pfecta uel cōſumata.q.d nulla niſi tu:ſiue aqua tota:aut aquarum perfectio uel cōſumatio ſeu prohibitio.

Mido.cura:ſiue conſilium.G. μῆδο·

Miphaát.Aquarū apparitio:ſiue aquarum impetus. מֵיפַעַת

Miphibóſeth.De ore ignominia:ſiue de ore confuſio:aut oris ignominia vel confuſio aut verecundia vel mora. מְפִיבֹשֶׁת

Milctum.Rubra vel coccinea.G. μίλκτον·

Milicho.Regnum eius:aut conſilium eius. מַלִּיכוֹ

Miribáal.Rebellio vel impugnatio idoli vel dominantis ſiue ſubiicientis aut poſſidentis. מְרִיבַּעַל

Miſaam.Saluator eorum:ſiue reſpiciens eos:aut auferens vel tangens populum:vel ſyriace lenitas eorum. מִשְׁעָם

Miſac.Prolōgās:ſiue attrahēs:aut aquas vallās vel ſepiens מֵישַׁךְ

Miſael.Quis poſtulatus aut cōmodatus:ſiue quis poſtulās vel cōmodās:ſiue abſtulit deus:vel receſſit deus. מִישָׁאֵל

Myſia.Sceleſta:vel abominabilis.G. μυσία·

Miſor.Planicies:aut ſerra:ſiue murus vel muratꝰ:aut bos ł bouinus. מִישׁוֹר

Mitylene.mūditia vel abſterſio torcularis.G. μιτυλήνη

Mitilene.Act.28.a.ī greco melita:& īterp̄tatur meliflua.G μελίτη·

Mithridates.Explorans vel contemplans legem:aut ſoluens legem:ſiue mortis deſcenſus vel dominium. מִתְרְדָת

Mizaab.Deauratus:vel aque auri:ſiue quid aurum. מֵי זָהָב

Moab.De patre:quoniam de patre eum filia genuit. מוֹאָב

Moabite.Idem.

Moabites.Idem.

Moabitides.Idem.

Moabitis.Idem.

Moadia.Solēnitas vel feſtiuitas domini:ſiue adornatio vel teſtimonium aut fedus dñi:vel tranſitus domini. מוֹעַדְיָה

Mobonai.Filius vel filiatio:ſiue edificatio:aut intellectus vel intellectio. מְבֻנַּי

Mochober.duo nomina ſunt:Moch quod interpretatur ꝓfundum:aut vallis.Ober tranſiens:ſiue ira:aut pregnans vel ſyriace frumentum.heb.amochéber. עָמוֹקעֹבֵר

Mochona.Baſis vel ſuſtentaculum:aut preparatio. מְכוֹנָה

Mochori.Venditio:vel cognitio. מִכְרִי

Modin.Iudicium vel iudicatio:aut iurgium.D.

Moyſes.Attractus vel aſſumptus:ſubaudi de aquis. מֹשֶׁה

Molada.Natiuitas:vel generatio. מוֹלָדָה

Molathi.Chorꝰ ł cithara:ſiue īfirmitas:aut ſyriace venia. מְחֹלָתִי

Molathites.Idem.

Molchom.Rex eorum:vel conſiliarius eorum. מַלְכָּם

Molid.Generatio:vel natiuitas:aut circuncisio manus. מוֹלִיד

Móloch.Regnans:aut conſiliarius. מֹלֶךְ

Moloch.3.Reg.11.Rex eorū:aut cōſiliariꝰ eorū.heb.molchom. מִלְכֹּם

Moola.Chorus vł cithara:ſiue īfirmitas:aut ſyriace venia. מַחְלָה

Mooli.Idem.

Moos.Lignum vel ligneus:ſiue conſiliarius. מֵעֵץ

Moraſthi.Heres:vel pauptas:aut de pauptate ł hereditate. מוֹרַשְׁתִּי

Moraſthites.Idem.

Moria.Amaritudo vel myrrha dñi:aut oſtendens vel indicans dñs:ſiue ex ſyro & hebreo dominatio domini. מוֹרִיָּה

Moſa.Azymū:aut iuētus:ł exitꝰ:ſiue exprimēs:ł emūgēs מוֹצָא

Moſa.1.Paralip.8.a.interp̄tatur Onus:ſiue aſſūptio:vel ꝓphetia aliqñ tranſlatiue:aut aquarum eleuatio. מַשָּׂא

Moſera.Eruditio:ſiue diſciplina:aut vinculū:vel ſyriace datio vel traditio. מוֹסֵרָה

Moſeroth.Idem.p.n.

Moſobab.Reuerſus:aut auerſus:vel conuerſus. מְשׁוֹבָב

Móſoch.Attrahēs:ſiue prolōgās:aut vallans vel ſepiens. מֶשֶׁךְ

Moſolla.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens:vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.heb.moſollam. מְשֻׁלָּם

Moſollam.Idem.

Moſollamia.Pax domini:ſiue perfectio domini:aut retributio domini:vel parabola aut dominium domini. מְשֶׁלֶמְיָה

מְשֻׁלֶּמוֹת Moſollamoth.Pacificatio:aut perfectio:ſiue retributio:aut parabola mortis:vel dominium mortis.

מְשֻׁלֶּמִית Moſollamoth.1.Paralip.9.Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens:vel parabola mortis:aut dominium mortis. heb. moſollamith.

מְאוּזָּל Mozel.Ambulans vel vadens.

מַחֲזִיאוֹת Mozioth. Videns ſignum:aut videns litteram.

מְעוֹנִים Mumin.Habitacula:ſiue afflicti:aut delinquentes: vel reſpondētes.heb.munim.

Munim.Idem.

מוֹצָא Muſa.Azymum:ſiue inuentus:vel exitus: aut exprimens: vel emungens.

מוֹסָךְ Muſach.Vnctio:ſiue cooperimentum:aut libatio.

מוּשִׁי Muſi.Auferens:vel tangens:aut recedens:vel ablatus.

De incipientibus a littera.n.

נַחְבִּי Naabi.Occultus vel abſconditus: ſiue dilectus meus: aut requieſcens mecum:ſiue ductor mecum.

נֹחַת Niad.Requies:vel ductor:aut ſyriace deſcēſio. heb.niath.

נַהֲלוֹל Naalol.Laudatus:ſiue lucidus:aut ſtolidus.

Naalon.Idem.heb.naalol.

נַעֲמָה Naama.Pulchra:ſiue decora:aut mouens valde.

נַעֲמָן Naaman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans.

נַעֲמָתִי Naamathites.Pulchritudo:vel iocunditas:ſiue motus mortis mee.

נַחֲמָנִי Naamim.Conſolator:ſiue penitens:aut requiei munꝰ vel numerus:ſiue requiei preparatio.heb.naamani

נַעֲרָה Naara.Puella vel iuuenis:aut excuſſio:vel vigilans.

נַעֲרַי Naarai.Puer vel iuuenis:ſiue excutiens:aut vigilans.

נַחֲרַי Naarai.2.Reg.23.&.1.Paralip.11.vbi dicitur naarai berothites:interpretatur naris ſiue naſus:aut hinniens:vel calefactio:ſiue ariditas:vel raucedo:aut ſyriace ſuffocatio.

נְעַרְיָה Naaria.Puer domini:aut excuſſio domini:ſiue vigil domini:vel vigilans dominus.

Naarias.Idem.

אֲנָחֲרָת Naaroth.Ariditas:aut incenſio: vel ira: ſiue hinnitus: aut raucedo:vel ſyriace ſuffocatio.heb.anaaroth.

נָחָשׁ Naas.Coluber vel ſerpens:aut augurans: vel diuinās: ſiue eneus.

נַחְשׁוֹן Naaſon.Idem.

נַחַת Niath.Requies:vel ducens:aut ſyriace deſcendens.

נְבָיוֹת Nabaioth.Loquele:ſiue prophetie:aut fructus: vel germinationes.

נָבָל Nabal.Stultus:vel inſipiens.

נְבָט Nabath.Aſpiciens:ſiue intuens.

עֶבֶד Nábeth.Seruus:vel operarius.heb.ábed.

נְבוֹ Nabo.Loquela:ſiue prophetia:aut loquens:vel prophetās ſiue fructificans: vel germinans.

נָבוֹת Naboth.Idem.

Nabu.Idem.

נְבוּכַדְרֶ צַּאר Nabuchodonoſor.Gemitus ſiue planctus iudicii anguſtie vel preſſure:ſiue coartans iudicium anguſtie vel preſſure

נְבוּכַדְרֶ צַּאר Nabuchodonoſor.In toto Hieremia excepto cap̄. 27. &. 28.&.29.a.&.34.&.39.b.&in Ezechiel.26.&.29.&.30 In omnibus his locis in hebreo ſcribitur nabuchodoroſor:quod interpretatur gemitus ſiue planctus generationis anguſtie vel preſſure:aut coartatio generationis anguſtie vel preſſure.

נְבוּשָׂרְסְכִים Nabuſarſathin.duo nomina ſunt. Nabu quod interpretatur loquela:ſiue prophetia:aut loquens: vel prophetans: ſiue fructificans: vel germinans.& Sarſathim:quod interp̄tatur p̄poſitꝰcoopīmētorū vel vnctionū.heb.ſarſachim

נְבוּשַׁזְבָּן Nabuſeſban.Loq̄la ſiue prophetia vel germinatio manās vel fluēs:aut ex hebreo & ſyro fructus vel germinatio liberationis.heb.nabuſeſbaz.

Nabuthei.Loquentes:ſiue prophetantes: aut germinantes.D.

נְבוּזַרְאֲדָן Nabuzardan.Germinatio vel prophetia extranei ſiue vētilati aut effuſi iudicii:vel germīatio ſiue ꝓphetia extranei ſiue vētilati aut effuſi dñi vel baſis.

Nachor.Raucus:vel aridus:aut iratus:vel incenſus: aut ſyriace ſuffocatus. נָחוֹר

Nachor.2.Reg.6.Paratus vel certus.heb.nachon. נָכוֹן

Nadab.Spontaneus:aut vouens:vel princeps. נָדָב

Nadabia.Votū dñi:ſiue ſpontaneus aut princeps domini. נְדַבְיָה

Nápheg.Imbecillis:aut remiſſus:vel laxatus. נֶפֶג

Naphei.Anima:vel refrigeratus:aut requieſcens:vel ſyriace multiplicans.heb.naphis. נָפִישׁ

Naphez.Pulcher ſiue decorꝰ:aut motor eorū.heb.nahem נַעַם

Naphis.Anima:vel refrigeratꝰ:aut requieſcēs: vel ſyriace multiplicans. נָפִישׁ

Nage.Claritas:vel ſplendor.D.

Nahaliel.Torrens dei:ſiue hereditas dei:aut vallis dei. נַחֲלִיאֵל

Naham.cōſolatio:vel pnīa:ſiue ducēs eos:aut requies eorū נַחַם

Nahem.Pulcher:ſiue iocundus:aut mouens eos. נְעִים

Naym.Pulchritudo:ſiue iocūditas:vł cōmotio aut motꝰ eorum.D.

Naioth.Pulchritudo:ſiue decor:aut habitaculū. נָיוֹת

Namſi.ablatꝰ:ſiue auferēs:aut tāgēs:vel dormitiōis munꝰ: נִמְשִׁי

Namuel.Dormiens deus:vel dormitio ſiue ſomnus dei. נְמוּאֵל

Namuelite.Idem.

Nanee.i.Diane:ſic.n.appellabatur diana in lingua perſica

Naram.2.Reg.23.Non eſt in hebreo.

Narciſſus.Stupefactus:vel negligens.G. νάρκισσος.

Naſia. Victor:ſiue eternus:aut fortis. נְצִיחַ

Naſor.Fons ſiue oculus atrii vel veſtibuli:aut fontis fenum vel herba.heb.enaſor. עֵינְחָצוֹר

Natalia.in greco Attalia:& iterp̄tatur augēs:vel nutriēs.G ἀττάλια.

Nathamélech.Donū regis:ſiue donum conſilii.heb.nathāmélech. נְתַןמֶלֶךְ

Nathan.Dans vel donatus. נָתָן

Nathanael.Donum dei. נְתַנְאֵל

Nathania.Donum domini. נְתַנְיָה

Nathania.Eſd.10.Donū dñi:vel lumborū dñs: aut ex ſyro & hebreo ſpes vel expectatio domini.heb.mathania. מַתַּנְיָה

Nathanias.Donum domini. נְתַנְיָהוּ

Nathaniel.Donum dei.heb.nathanel. נְתַנְאֵל

Nathinnei. Dati vel donati. נְתִינִים

Nathon.Idem.ſ.n.

Nathon.Ioſ.19.Gratie vel miſericordie donum. חַנָּתוֹן

Naue.Poſteritas vel ſtirps:aut filius: vel eternus ſeu permanens:vel pulchritudo: ſiue habitaculum: aut ſyriace piſcis.D. נַחוּם

Naum.Conſolator:ſiue penitens:aut ductor eorum.

Nazarei.Separati:ſiue coronati:aut ſanctificati. נְזִירִים

Nazareni.Idem. Sed ſi per ſade litteram ſcribatur:interpretatur cuſtodientes:vel floridi:aut virgulta.D.

Nazarenus.Idem.ſ.n.D.

Nazareth.Sanctificata:aut ſeparata:vel coronata.Si autem per ſade litteram ſcribatur interpretatur Cuſtodita: vel florida:aut virgultum.D.

Nazareus.Separatus:ſiue coronatus:aut ſanctificatus. נָזִיר

Nazareus.Math.2.Idem.vel per ſade litteram cuſtos: ſiue flos:aut virgultum.D.

Neama.Pulchra ſiue decora:aut mouens valde. נַעֲמָה

Neapolis.Noua ciuitas.G. νεάπολις.

Nebaan.Fructificans vel germinans viſionem:aut loquēs vel prophetans viſionem.heb.nebaaz. נִבְחַז

Nebai.Fructificans:vel germinans:aut loqn̄ēs: vel ꝓphetans. נֵיבָי

Nebalath.Prophetia ſiue loquela inuoluta vel abſcondita:aut germinans vel fructificans ſiue prophetans inuolute vel abſcondite. נְבַלָּט

Nebath.Aſpiciens:vel intuens. נְבָט

Nebo.Loquela:ſiue prophetia:aut loquens vel prophetās ſiue fructificans:vel germinans. נְבוֹ

נֶבַע Nebo.Nee.7.d.vbi dicitur Viri rama & nebo interpretatur Collis:aut calix vel vas.heb.géba.
נִבְשָׁן Nebſan.Loquela ſiue ꝓphetia aut germinatio dormitationis vel mutatiõis:ſiue germinatio ł loq̃la dẽtis vel eboris
נְבוֹ Nebui.Loquela:ſiue prophetia:aut loquens : vel prophetans:ſiue fructificans: vel germinans.heb.nebu.
נְכֹה Nechao.Claudus:vel percuſſus.
נֶקֶב Néceb.Foramen:aut maledictio:ſiue vocatio:aut nominatio:vel explicatio.
נַחַלאֶשְׁכֹּל Néchelefcol.Torrens botri:aũt vallis botri.
נְקוּדָה Nechoda.Depictus:ſiue varius:aut punctuatus:vel paſtor: aut incuruatus:vel incenſus.
נַחְלָמִי Neelamites.Somniator vel ſomnus:ſiue torrens aut vallis aquarum:vel hereditas aquarum.
נְחֶמְיָה Neemias.Conſolatio vel requies domini:aut penitens dominus:ſiue directio domini.
נָפַתדֹאר Nephador.Fauus hĩtatiõis vel gñationis : aut diſtillãs ſiue eleuans vel cribrans habitationem vel generationem.
נֶפֶג Népheg.Imbecillis:aut remiſſus:vel laxatus.
Nephi.Purificatio.D.
נְפוּסִים Nephuſim.Diminuti:aut dilacerati.
נְעִיאֵל Nehiel.Commotio vel motus dei.
נַעֲמָן Neman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans.
נִמְרָה Nemra.Leopardus:ſiue rebellio:aut amaritudo:vel cõmutatio.
Nemrim.Idem.p.n.
נִמְרֹד Nemroth.Rebellis:vel dormitio deſcenſionis:aut dormiens dominans.heb.nemrod.
νεομηνία. Neomenia.Nouilunium.G.
נַפְתָּלִי Neptali.Cõpatio ł eq̃paratio:aut retorſio vel tortuoſitas.
Neptalim.Idem.heb.neptali.
Neptalite.Idem.
Nepthar.Purificatio.D.
נֶפְתּוֹחַ Nepthóa.Apertus vel apertio:ſiue ſculptura.
Neptuim.Idem.p.n.
נֵר Ner.Lucerna:ſiue nouale.
נֵרְגַל Neregel.Explorans:vel pedeſter:ſiue lucerna diſcooperta vel coaceruata:aut nouale diſcoopertum vel reuolutum.
Nergel.Idem.
Nereꝰ.Lucerna: vł nouale.grece vero magnꝰ ĩterp̃tatur.D
Neri.Lucerna: vel nouale.D.
נֵרִיָּה Neri.Hiere.32.lucerna dñi:aut nouale domini.heb.neria
Nerias.Idem.
נְצִיב Neſib.Stans:ſiue ſtatio:vel erectio . ſcilicet alicuius tituli: aut ſyriace plantatio.
נִסְרֹךְ Neſrach.Fuga vel tentatio tenera vel delicata : aut vexillũ delicatum: vel ſyriace tabula tua.
νηστεύς. Neſteus.Ieiunus vel ieiunans.G.
נְטוֹפָתִי Nethophati.Gutta:ſiue diſtillatio:aut gummi.
Nethophatites.Idem.
נְטֹפָה Nethupha.Gutta:ſiue diſtillatio:aut gummi : vel declinatio oris.
Nethuphati.Idem.
νουμήνιος. Neumenius.Nouus menſis:vel nouilunium.G.
νικάνωρ. Nicanor.Victor vel victorioſus.G.
Nicodemus.hebraice interpretatur innocens ſanguis.grece vero victoria populi.D.
νικολαΐται Nicolaite.Victorie plebis.G.
νικόλαος. Nicolaus.Idem.ſ.n.G.
νικόπολις Nicopolis.Victorie ciuitas: vel victorioſa ciuitas.G.
νυμφᾶ. Niger.latinum eſt.
שִׁחוֹר Nilus.Hebraice dicitur ſychor:& interpretatur niger : vel turbidus:aut matutinus.
νυμφᾶ. Nympha.Sponſa.G.
נִינְוֵה Niniue.Pulchra ſiue ſpecioſa:aut habitaculum.

Niniuite.Pulchri ſiue ſpecioſi:aut habitacula.
Niſan.Vexillum:ſiue probatio:aut tentatio : vel fuga : aut ſyriace miraculum. נִסָּן
Noa.Mouens:vel commota. נֹעָה
Noadia.Teſtificatio vel cetus aut congregatio domini : ſiue ornatus domini:aut tranſiens dominus:vel ex ſyro & hebreo ablatio domini. נוֹעַדְיָה
Noaha.Requieſcens:aut ducens vel ductor. נוֹחָה
Nob.Loquela:ſiue prophetia:aut loquens vel prophetãs: ſiue fructificans vel germinans. נֹב
Nobe.Idem.
Nóbe.Nu.23.& Iudi.8.Latrans vel latratus. נֹבַח
Nodab.Vouens:ſiue ſpontaneus:aut principalis. נוֹדָב
Nodaia.Teſtificatio vel cetus aut congregatio dñi:ſiue ornatus domini:vel tranſiens dominus:aut ex ſyro & hebreo ablatio domini.heb.noadia. נוֹעַדְיָה
Nóe.Conſolatio:vel requies. נֹחַ
Noema.Pulchra ſiue decora:aut mouens valde. נַעֲמָה
Nòeman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans. נַעֲמָן
Noemanite.Idem.p.n.
Noemi.Pulchra ſiue decora. נָעֳמִי
Noeſta.Enea:vel erea:aut augurãs: vel ſerpẽs:aut ſerpẽtina נְחֻשְׁתָּא
Nophech.Fauus:aut cribrũ:ſiue diſtillatio.heb. nopheth. נֹפֶת
Nóga.Claritas:ſiue ſplendor. נֹגַהּ
Noge.Idem.
Noheſtan.Eneum:vel cupreum:aut augurium:ſiue ſerpẽtis datum vel donum. נְחֻשְׁתָּן
Nooman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans. נַעֲמָן
Noram.Puer vel iuuenis:ſiue excutiens : aut vigilans : vel mouens canticum.heb.naaran. נַעֲרָן
Norátha.Iuuentus:ſiue pueritia:aut excuſſio:ſiue vigilia: aut ſtuppa.heb.naarátha. נַעֲרָתָה
Numenius.nouus menſis: vel nouilunium.G. νουμήνιος.
Nun.Poſteritas vel ſtirps:aut filius: vel eternus:ſeu permanens:aut ſyriace piſcis. נוּן
Nun.Nomen littere.poſteritas :aut ſtirps : vel eternus aut ſyriace piſcis.D.

De incipientibus a littera.o.

OBab.Dilectus. חֹבָב
Obadia.Seruus domini: vel operarius domini. עֹבַדְיָה
Obdia.Idem.
Obdias.Idem.
Obed.Seruus:vel operarius. עוֹבֵד
Obed.2.Paralip.15.&.28.interpretatur ſuſtentans : vel tenens:aut erigens.heb.oded. עוֹדֵד
Obededom.Seruꝰ hoĩs vel terreni aut ſanguinei vel ruffi עֹבֵדאֱדֹם
Obedia.Seruus vel operarius domini. עֹבַדְיָה
Obediel.Seruus: vel operarius.heb.obed. עֹבֵד
Obeth.Suſtentans: vel tenens:aut erigens.heb.oded. עוֹדֵד
Oboth.Phytões:ſiue vtres:aut pẽes:ł deſideria. אֹבֹת
Ochozath.poſſeſſio:ſiue app̃hẽſio:ł collectio:aut viſio:ſeu fris oliua אֲחֻזַּת
Ochozias.Apprehenſio vel poſſeſſio dñi:ſeu viſio dñi. אֲחַזְיָהוּ
Ochran.Turbidus:vel conturbans. עָכְרָן
Odaia.Laus domini:ſiue confeſſio domini. הוֹדַיָה
Odaias.Idem.
Odallam.Teſtimoniũ ſiue ornamẽtũ illis:aut teſtimõiũ ſiue ornamẽtũ ſue miſerie: vel tranſitus aut p̃da ſue miſerie עֲדֻלָּם
Odaren.Laudis canticum: vel teſtimonium arce.D.
Odeuia.Laus domini:ſiue confeſſio domini. הוֹדַוְיָה
Odia.Idem.
Odoia.Idem.

עֲדוּלָם Odollam.Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimoniū ſiue ornamētū ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.
Odolamites.Idem.
הוֹדַוְיָה Oduia.Laus domini: ſiue confeſſio domini.
אֶפְלָל Ophal.Iudicans: vel orans.heb.ophlal.
עֹפֶל Ophel.Turris: aut obſcuritas: vel nebula.
חֵפֶר Opher.Fodiens: aut explorans: vel confuſio.
עֵיפַי Offi.Laſſus: aut volans: vel ſyriace plicatus vel complicatus: aut folium.
חֻפִּים Ophim.Thalamus: ſiue coopertus: aut littus maris
אוֹפִיר Ophir.Cinis vel incineratio: aut fructificatio.
אוּפָז Ophir.Hiere.10.Aurum obrizum.heb.ophaz.
חָפְנִי Ophni.Pugnus vel pugillus: aut cooperiens.
עָפְנִי Ophni.Ioſ.18.Interpretatur volans: ſiue laſſitudo: aut ſyriace plicatio vel complicatio.
עָפְרָה Ophora.Puluis: aut plumbum: vel hinulus.
Ophra.Idem.
עוֹג Og.Subcinericius panis vel torta: aut ſubſannatio: vel ſyriace detentus: aut impeditus.
הוֹהָם Oham. Ve eis: ſiue tumultuans: vel conturbans.
אֹהֶל Ohel.Tabernaculum: ſiue tentorium: aut ſplendor.
Ohol.Idem.
אַחְלַי Oholíi.Deprecans: vel expectans: aut incipiens: vel dolens: ſiue frater mihi. aut folium.
עֻלָּא Olla.Eleuatio: vel holocauſtum: aut infans vel paruulus.
חֻלְדָּה Olda.Mundus: vel orbis: aut muſtella: vel ſyriace rubigo.
Oldai.idem.
ὀλυμπιάς Olympiadis.Celeſtis.G.
ὀλυμπᾶν Olympiadem.ad.Ro.16.Idem.in greco olympam.G.
ὀλύμπιος Olympius.Celeſtis.G.
חלון Olon.Feneſtra: ſiue prophanatio: aut dolor.
אומר Omar.Dicens vel loquens: ſiue amarus: vel exaltans.
אִמְרִי Omrai.Dicens vel loquens: aut exaltans: ſiue amarus: aut ſyriace agnus.
אוֹנָם Onam.Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eorum.
אוֹנָן Onan.Dolor: ſiue iniquitas: aut fortitudo.
ὀνησιφόρος Oneſiphorus.Vtilitatem afferens.G.
ὀνήσιμος· Oneſimus.Vtilis.G.
Onias.Fortitudo domini: aut nauis.D.
אוֹנוֹ Ono.Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eius.
אָהֳלָה Oolla.Tabernaculum vel tentorium ſiue ſplendor eius.
Oolla.Ezech.24.b.vbi dicitur Ve ciuitati ſanguinū oolle.ſcribi debet olle: & ſic eſt in bibliis noſtris antiquis: & eſt nomen vaſis in quo carnes coquuntur.
אַחְלַי Ooli.Deprecans: ſiue expectans: aut incipiens: vel dolēs: ſiue frater mihi.
אָהֳלִיאָב Ooliab.Tabernaculū vel tētoriū p̄ris: aut ſplēdor patris.
אָהֳלִיבָה Ooliba.Tabernaculū vel tētoriū meū in ea: aut ſplendor meus in ea.
אָהֳלִיבָמָה Oolibama.Tabernaculum vel tētoriū excelſum: ſiue ſplēdor excelſorū.
אֲחֻזָּם Oozam.App̄hēſio eorū: ſiue poſſeſſio eorū: aut viſio eorū
חֹרֵב Oreb.Deſertum vel ſolitudo: ſiue deſtructio: aut ſiccitas: vel gladius.
עֹרֵב Oreb.Iudi.7.&.8.&.p̄s.82.&.Eſa.10.in omnibus his locis interpretatur coruus: vel ſuauis: aut fideiuſſor: vel cōmiſcens: ſeu veſpertinus.
עָרְפָּה Orpha.Ceruix: vel ceruicoſa: ſiue ſuſcitatio oris: denudatio oris
אָרְנָן Ornan.Exultans: ſiue arca eorum: aut lux filii: ſiue lux aut maledictio permanens vel eterna.
הֲרֹרִי Orodi.Montanus.heb.orori.
חֹרֹנַיִם Oronaim.ire: vel furores: aut ſyriace libertates.
Oronites.idem.ſ.n.
ὀρθωσιάδα Orthoſiada.Recta vel rectificata.G.

Oſa.Confidens: aut protegens. חֹסָה
Oſa.1.Parali.4.Feſtinans: ſiue tacens: aut ſenſualis. חוּשָׁה
Oſanna.Salua obſecro: vel ſalua nunc. הוֹשַׁעְנָא
Oſée.Saluator: aut ſalus. הוֹשֵׁעַ
Oſia.Fortitudo domini: ſiue hircus domini.heb.oziáu. עֻזִּיָּה
Oſias.Saluator dominus: aut ſalus domini. הוֹשַׁעְיָה
Oſiáu.Fortitudo domini.heb.iaziáu. יַעֲזִיָּהוּ
Othei.Tempus vel hora mea: aut iniquitas mea. עֻתַי
Othin.Tempus ſiue hora mea.heb.othni. עָתְנִי
Othir.Excellens: vel reſiduus: aut remanens. הוֹתִיר
Otholia.Tempus domino: ſiue hora domino. עֲתַלְיָהוּ
Othoniel.Tempus dei: ſiue hora dei. עָתְנִיאֵל
Oza.Fortitudo: aut capra. עֻזָּה
Oza.1.Paralip.16.confidens: vel protegens.heb.oſa. חֹסָה
Ozái.Videns. חֹזַי
Ozam.Fortitudo: aut capra.heb.oza. עֻזָּא
Ozan.Fortitudo eorum: aut capra eorum. עֻזָּן
Ozazin.Fortitudo domini.heb.ozaziu. עֲזַזְיָהוּ
Ozenzara.Auricula carnis vel conſanguinitatis: aut auricula fermentata vel remanens: ſiue ſtatera carnis vel conſanguinitatis aut reſidui.heb.ózenſara. אָזֶן שֶׁאֱרָה
Ozi.Fortis vel fortitudo mea: aut hircus meus. עֻזִּי
Ozi.Nee.3.interpretatur tunc: ſiue aut iſte. אוּתַי
Ozias.Fortitudo domini: ſiue hircus domini. עֻזִּיָּה
Ozias.1.Paralip.3.Apprehenſio vel poſſeſſio domini: ſiue viſio domini.heb.ochozias. אֲחַזְיָהוּ
Ozias.Hiere.42.&.43.interpretatur ſaluator dominus: aut ſalus domini.heb.oſias. הוֹשַׁעְיָה
Oziáu.Fortitudo domini. יַעֲזִיָּהוּ
Oziel.Fortitudo dei: ſiue hircus dei. עֻזִּיאֵל
Oziel.1.Paralip.23.a.vbi dicitur oziel & aram: interpretatur videns deum. heb.ozriel. חֲזִיאֵל
Oziel.1.Paralipo.27.Adiutorium dei: ſiue atrium dei. עֲזַרְאֵל
Ozieli.Fortitudo dei: ſiue hircus dei. עָזִּיאֵלִי
Ozielite.Idem.
Ozihem.Non eſt in hebreo.
Ozni.Auris vel auſcultatio mea: ſiue ſtatera. אָזְנִי
Oznite.Idem.

De incipientibus a littera.p.

Paphum.Bulliens vel eſtuans. G. πάφος·
Paleſtina.conſperſa.ſ.cinere vel puluere: ſiue ruina appoſita: vel ruina duplex: aut ruine potus: vel cecidit bibēs פְּלֶשֶׁת
Paleſtini.conſperſi.ſ.cinere vel puluere: ſiue ruine appoſite: vel ruine duplices: aut ruine potus: vel ceciderunt bibentes. פְּלִשְׁתִּים
Palmyra.Hebraice dicitur thamor: & interpretatur palma vel dactilus: aut cōmutatio vel p̄mutatio: ſiue amaritudo תָּמָר
Palmyra.2.Paralip.8.Hebraice dicitur thadmor: & interpretatur confeſſio vel laus amaritudinis: vel confeſſiōis aut laudis myrrha: ſiue ex hebreo & ſyro laus preceptoris vel domini. תַּדְמֹר
Pamphilia.Tota dilecta vel amabilis.G. παμφυλία
Paraclitus.conſolator: vel aduocatus.G. παράκλητος·
Paraſceue.Preparatio.G. παρασκευή·
Parmena.Permanens.G. παρμενᾶ
Parthi.Lingua ſcythica dicuntur fugaces vel exules.D.
Páſcha.Tranſitus: vel claudicatio. פֶּסַח
Pathara.calcata: ſeu conculcata.G. πάταρα·
Pathmos.Letalis: vel mortifera.G. πάτμος·
Patroba.Paternalis.G. πατρόβα
Patroclus.Patris vel patrie gloria.G. πάτροκλος·

Paulus.Os tube:ſiue mirabilis:aut latine minimus.ſ.apoſtolorum:& ideo maximus quia minimus.D.

אַפַּדְנוֹ Pedno.Ornamentū eius:ſiue ira iudicii eius.heb.apedno.

סִין Pelusium.Hebraice dicitur ſyn:& interpretatur rubus.

πεντάπολις· Pentapolis.Quinq; ciuitatum.ſ.regio.G.

πεντάτευχος· Pentatheucus.Quinq; volumina veteris teſtamenti:a pente quod eſt quinq; & teuchus volumen.G.

πεντηκοστή· Pentecoſte.Quinquageſima.G.

πέργαμος Pergamus.Altitudo vel ſublimitas.G.

πέργη· Pergen.Valde terreſtris.G.

Perſa.Frāgens:ſiue diuidens:aut vngula vel gryphus.

Perſe.Idem.plu.nu.

περσέπολις· Preſepolis.Perſe ciuitas.G.

פָּרָס Perſes.Frāgens:ſiue diuidens:aut vngula vel gryphus.

Perſia.Idem.

פָּרָס Perſida.Idem.

πέτρος· Petrus.Saxum:vel petra.G.

נְפָרִים Pigmei.Hebraice dicitur gamadim:& interpretatur nani vel cubitales.

מַכְתֵּשׁ Pila.Hebraice dicitur machthes:& interpretatur contuſſio vel pila:ſiue mortariolum.

πιλάτος Pilatus.Conſtringens vel conſtrictus.G.

πύῤῥος· Pyrrhus.Flauus aut rubeus.G.

πισιδία· Piſidia.Picea.i.pice.denigrata.G.

πιστικόν· Piſticum.Fidele.G.

פְּלוֹנִי Polonites.Cadens:aut occultus.

πόντιος· Pontius.Marinus.G.

πόντος· Pontus.Mare.G.

אֶלָּסָר Pontus.Geñ.14.a.Hebraice dicitur elaſar:& interpretatur auferens deus:vel ablatio dei:ſiue recedens a deo.

πόρτιος· Portius.Vitulus:aut vitulinus.G

ποσιδώνιος Poſſidonius.Potum prebens.G.

מִפְלֶצֶת Priapus.In hebreo eſt Miphléſeth:& interpretatur ſimulachrum:ſiue tremor:vel concuſſio.

Priſca.Latinum eſt.i.antiqua.

Priſca.Ad Ro.16.a.&.1.ad Corinthios.16.d.&.2.ad Timoth.4.d.in greco Priſcilla:& interpretatur idem quod priſca diminutiue.Latinum eſt.

Priſcilla.Idem.Latinum eſt.

προβατική· Probatica.Ouina:ideſt locus vbi pecora ſacrificanda tenebantur.G.

πρόχορος Prochorus.Expeditus vel facilis:aut promptus vel paratus.G.

προσήλυτος· Proſelytus.Aduena:vel peregrinus.G.

Ptolomaida.Bellicoſa.G.

πτολέμαις Ptolomais.Idem.G.

πτολεμαῖοι· Ptolomei.Idem.plu.nu.G.

πτολεμαῖοι· ptolomenſes.Idem.G.

תַּלְמַי πτολεμαῖος· Ptolomeus.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:ſiue ſuſpendens aquas:aut coadunatio aquarum.grece vero bellicoſus.

Publius.Latinum eſt.

Pudens.Latinum eſt.

Puteoli.Latinum eſt.

פּוֹטִיפַר Putiphar.Africe taurus:aut ex ſyro & hebreo ſaginatꝰ taurus:vel pinguedinis fructificatio.

פּוֹטִיפֶרַע Putiphar.Geñ.41.&.46.Ex ſyro & hebreo pinguedinem diſſipans:vel pinguedinis denudatio:aut ſyriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera.q.

QVattus.Latinum eſt.

Quintus.Latinum eſt.

De incipientibus a littera.r.

Ráab.Lata:ſiue dilatata:aut platea. רָחָב

Ráab.p̄s.86.interpretatur Superba:aut fortis:vel tumultuans. רַהַב

Raabia.Latitudo ſiue platea domini. רְחַבְיָהוּ

Raahia.Viſio domini. רְאָיָה

Raaia.Idem.

Ráam.vulua:ſiue miſericordia:aut ſyriace amicus. רַחַם

Raamias.Tonitruū domini:ſiue malum a domino:aut ſocius a domino:vel paſtor a domino. רַעַמְיָה

Rabba.Multa ſiue grādis:aut iurgium vel impugnatio. רַבָּה

Rabbath.Idem.

Rabbi.Magiſter.

Rabmag.Multitudinem diſſoluens vel liquefaciēs:aut magiſter vel princeps liquefactionis:ſiue magiſter vel princeps liquefactus vel tabefactus. רַבְמָג

Rabboni.Magiſter.ſyrum eſt.

Rabboth.Fenus vel vſura:aut multitudo:vel iurgium:ſiue impugnatio. רִבִּית

Rabſaces.Magiſter vel prepoſitus eunuchorum.heb.rabſares. רַבְסָרִים

Racha.Vacuus vel vanus.D.

Rachal.Suſurro:aut aromatarius:ſiue negociator. רָכָל

Rachel.Ouis. רָחֵל

Raddái.Deſcendens:vel dominans. רַדַּי

Rapha.Medicina vel medicus:aut relaxatio:vel gigas. רָפָא

Rápha.1.Paralipo.7.Relaxatio laquei. רָפַח

Raphael.Medicina dei.D.

Raphaia.Medicina domini:ſiue relaxatio domini. רְפָיָה

Raphaim.Gigantes:vel medici:aut relaxati. רְפָאִים

Raphaim.1.Paralipo.20.in fine Gigantiſſa:vel medicina:aut relaxatio.heb.rapha. רָפָא

Raphia.Medicina domini:ſiue relaxatio domini. רְפָיָה

Raphidim.Reclinatoria vel ſtramēta:aut remiſſe manus:vel medicina manuum. רְפִידִים

Raphon.Medicina:vel relaxatio:aut gigas.D.

Raphu.Idem. רָפוּא

Ragau.Socius:aut paſtor eius:ſiue malū vel cōfractio eius. רְעוּ

Rages.Tempeſtas:vel cōmotio.D.

Raguel.Paſtor dei:aut amicus dei:vel confractio dei. רְעוּאֵל

Rahelaia.Sopor domini:vel inebrians dominus:aut ſocius vel paſtor ipſi domino. רְעֵלָיָה

Rahia.Viſio domini. רְאָיָה

Rahuel.Paſtor dei:aut amicus dei:vel confractio dei. רְעוּאֵל

Ram.Excelſus:vel ſublimis:aut proiiciens. רָם

Rama.Excelſa vel ſublimis:aut proiecta. רָמָה

Rama.1.Reg.30.in fine deſtructio:ſiue anathema:aut rete:vł retiaculū:ſiue dedicatū aut cōſecratū.ſ.deo.heb.horma חָרְמָה

Ramatha.Excelſa vel ſublimis:aut proiecta. רָמָתָה

Ramathaim.Celſitudines vel ſublimitates:aut ꝓiectiones. רָמָתַיִם

Rámathléchi.Eleuatio maxille. רָמַת לֶחִי

Ramathe.Excelſa:vel ſublimis:aut proiecta.D.

Rameſſes.Tonitruum vel exprobatio tinee:aut malum delens ſiue diſſoluens:vel confractionem diſſoluens:aut cōfractus a tinea. רַעְמְסֵס

Rameth.Sublimis vel excelſa:aut proiecta. רָמֶת

Ramoth.Idem.plu.nu.

Ramoth.Deut.4.&.Ioſ.20.&.1.Paralipo.6.interpretatur Videns mortem vel intuitus mortis:aut altitudines. רָאמֹת

Ramoth.Eſd.10.Altitudines:ſiue timens mortem:aut videns mortem:vel proiectio mortis.heb.ieramoth. יְרֵמוֹת

Rapſaces.Magiſter vł prepoſitus bibentium:aut magiſtri oſculum vel ſacculus:ſiue multum bibens aut oſculās:vel magnus ſaccus.heb.rabſaces. רַבְשָׁקֵה

רַבְסָרִים Rapſaces.Hiere.39. interpretatur Magiſter vel prepoſitus eunuchorum.heb.rabſares.

Rapſaris.Idem.heb.rabſaris.

רְצִין Raſin. Voluntas vel volūtarius: aut curſor ſiue veredarius.

Razias. Secretum domini: vel myſterium domini.D.

רְזוֹן Razon. Tenuis vel macilentus: ſiue ſecretum: aut ſecretarius: vel princeps.

רֶבַע Rébe. Quartus vel quadratus: ſiue accubās vel accubatio.

רִבְקָה Rebecca. Saginata: ſiue impinguata: aut contentio obtuſſa: vel contentio impedita.

רֶבַע Rébee. Quartus vel quadratus: ſiue accubās vel accubatio.

רִבְלָה Rebla. Rixa vel magnitudo illi: aut iurgium inueteratum vel conturbatum: ſiue iurgium defluens,

Reblátha.Idem.

רַכָּה Recha. Tenera: vel delicata.

רֵכָב Rechab. Quadriga: aut equitatus vel equitans.

Rechabite.Idem.plu.nu.

רַקַּת Rechath. Vacuitas: ſiue ſputum: aut ſaliua: vel tempus.ſ. quod eſt pars capitis.

רֶקֶם Récem. Vacuꝰ: aut vanus: vel pictura varia: aut ſaliua eorū.

רְאָיָה Rechia. Viſio domini.heb.rehia.

ῥήγιον. Regium. Ruptura vel factura: quoniā illic terra rupta eſt inter regnum neapolitanum & ſiciliam.G.

רַעְמָה Regma. Tonitruum: ſiue exprobatio: aut malum quoddā: ſiue ſocietas quedam: vel confractio quedam.

מֹלֶכֶת Regma.1.Paralip.7. In hebreo eſt Molécheth: quod interpretatur regina: & ſic tranſtulit beatus hieronymus: & inuenitur in blibliis noſtris antiquis.ſ.regina: ſed vitio ſcriptoris fuit hic poſitum regma pro regina.

רֶגֶם Régom. Lapidans: vel lapidatus: aut purpureus.

רֶקֶם Réhem. Vacuus: aut vanus: ſiue pictura varia: vel ſaliua eorum.heb.récem.

רַעְמָה Rema. Tonitruum: ſiue exprobatio: aut malum quoddā: ſiue ſocietas quedam: vel confractio quedam.

רְמַיָה Remeia. Sublimis vel excelſus dñs: aut proiectio domini.

כִּיּוּן Rempha. Pro hoc in hebreo eſt chiun: quod interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa: ſiue preparatus: aut compoſitus.hebrei vero dicunt chiun lingua arabica vel punica ſaturnium ſignificare.

Remmi. Non eſt in hebreo.

רִמּוֹן Remmon. Malum granatum: ſiue altitudo.

רִמּוֹן פֶּרֶץ Remmōphares. Maligranati diuiſio: aut malum granatum diuiſionis: ſiue altitudinis diuiſio.

רִמּוֹנוֹ Rēmono. Malum granatum eius: ſiue altitudo eius.

מְרֵמוֹת Remoth. Amaritudo ſiue myrrha mortis: aut altitudines: vel deceptiones.heb.meremoth.

Res caput: ſiue principium: aut paupertas.D.

רְסָה Raſſa. Irroratio: vel ſtillicidium.

Reſa.Luce.3. Caput: vel voluntas: aut curſus.D.

רֶשֶׁף Réſeph. Volucris: aut diabolus: vel ſagitta.ſ.ignita.

רֶצֶף Réſeph.4.Reg.19.& Eſa.37. interpretatur Pauimentum: vel extenſio: aut pruna.i.calculus ignitus.

מַפִּים Reſemophim. Exore: vel ſyriace cooperimenta.heb.mophim.

רֶסֶן Réſen. Frenum.

רִצְפָּה Reſpha. Extenſio: ſiue pauimentum: aut pruna.ideſt calculus ignitus.

רִצְיָא Reſia. Volūtas: aut voluntarius: ſiue curſor: aut veredarius.

רִתְמָה Rethma. Iuniperus: ſiue ſonitus aut ſtrepitus.

רְעוּ Reu. Socius: vel amicus: aut paſtor: ſiue malū: aut cōfractio.

רְחוּם Reum. Pius ſiue miſericors: aut ſyriace amicus.

רִיבַי Ribai. Pugnans vel obiurgans: ſiue multiplicans.

רִיפַת Riphat. Medicina: ſiue relaxatio: vel bouile: hoc eſt vbi boues clauduntur.

Rimma. Canticum: ſiue exultatio.heb.rina. רִנָּה

Rimoth. Altitudines: ſiue videns mortem: aut timens mortem: vel proiectio mortis.heb.ierimoth. יְרֵמוֹת

Roaga. Saturatus vel inebriatꝰ meditatione vľ eloquio: aut ſaturatus vel inebriatus abſtractione vel ſeparatione. רוֹהֲגָה

Roboam. Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi: ſiue odor vel odorans cum populo. רְחַבְעָם

Rode. Roſa.G. ῥόδον.

Rodochus. Roſeus currus.G. ῥόδοχος.

Rodum. Roſa.G. ῥόδος.

Rogel. Pes: ſiue pedeſtris: aut explorans: vel delator ſiue accuſator: aut ſyriace conſuetudo. רֶגֶל

Rogelim.Idem.plu.nu.

Rogomélech. Lapidans regem vel conſiliarium: aut purpura regis vel conſiliarii. רֶגֶם מֶלֶךְ

Roma. Excelſa vľ ſublimis: aut rhinoceros: vľ ituēs nimis. רְאוּמָה

Roma.Ioſ.15. Excelſa vel ſublimis: aut proiecta. רוּמָה

Roma.1.Reg.30. Deſtructa: ſiue anathematizata: aut rete vľ retiaculū: ſiue dedicata vel conſecrata.ſ.deo.heb.arama. חָרְמָה

Roma. Ciuitas italie: valēs vel valētia: aut potens vel robuſta.G. ῥώμη.

Romani.Idem.plu.nu.G. ῥωμαῖοι.

Romani.Danieľ.11. Pro hoc in hebreo eſt chithim: & interp̄tatur cōterentes: vel cōtritio maris: ſiue diadema: aut aurum: vľ tinctura: aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris. כִּתִּים

Romanus. Valens: ſiue potens: aut robuſtus.G. ῥωμαῖος.

Romathites. Excelſus vel exaltatus: aut proiiciens vel proiectus. רָמָתִי

Romelia. Excelſus domini: ſiue celſitudo domini: aut proiectus a domino. רְמַלְיָהוּ

Romethiézer. Exaltans adiutorem vel auxilium: ſiue exaltaui atrium.heb.romemthiézer. רוֹמַמְתִּי עֶזֶר

Roob. Latitudo ſiue dilatatio: aut platea. רְחֹב

Roobia. Latitudo ſiue dilatatio dñi: aut platea domini. רְחַבְיָה

Rooboth. Latitudines ſiue dilatationes: aut platee. רְחֹבוֹת

Roth. Corone: ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis: aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth. עֲטָרוֹת

Ruben. Videns filium: vel viſio filii: aut viſionis filius. רְאוּבֵן

Rubenite.Idem.

Rubenites.Idem.

Ruffus. Latinum eſt.

Ruma. Excelſa ſiue ſublimis: aut proiecta. רוּמָה

Ruth. Saturata: vel inebriata. רוּת

De incipientibus a littera.S.

SAaph. Cogitās: aut qui volat vel preuolās. שַׂעַף

Saal. Poſtulās ſiue poſtulatus: aut cōmodatus: ſiue ſepulchrum: vel infernus: aut fouea. שָׁאַל

Saarim. Porte: ſiue eſtimationes: aut appreciationes: vel capilli: ſiue ordeum: aut tempeſtates: ſiue demones: aut piloſi: vel hirci. שְׂעָרִים

Saba. Conuerſio: ſiue captiuitas: aut canicies: vel ſeſſio. שְׁבָא

Saba.Geñ.10.a.&.1.Paralipo.1.a. vbi dicitur Saba & euila. & p̄s.71.& Eſa.43.a. interpretatur Circuitio: aut ebrius: vel ſyriace ſenex. סְבָא

Saba.3.Reg.11.d. Excercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: vel inflata aut tumida.heb.ſoba. צוֹבָה

Sabaa. Non eſt in hebreo.

Sabad. Dei dos: vel dei dotatio.heb.elzabad. אֶלְזָבָד

Sabaim. Circuitiones: aut ebrii: vel ſyriace ſenes. סְבָאִים

Sabama. Conuerſio ſiue captiuitas nimia: aut canicies vel ſeſſio multa. שִׂבְמָה שְׂבָם

שְׁבָם	Saban. Conuerſio vel captiuitas eorum: aut canicies vel ſeſſio eorum. heb. ſabam.
שְׁבַנְיָה	Sabania. Conuertens vel captiuãs dominus: aut intelligẽs vel edificãs dominus: ſiue intellectus vel filiatio domini.
צְבָאוֹת	Sabbaoth. Exercitus. plu. nu. ſiue militie: aut fortitudines.
שְׁבָרִים	Sabarim. Confractiones: ſiue ſpes: vel expectationes: aut frumenta.
סִבְרַיִם	Sabarim. Ezechieł. 47. c. Circuitus altitudinis: aut ſyriace opiniones vel cogitationes: aut ſperantes vel ſpes.
שֵׁבֶט	Sabath. Sceptrum vel virga: aut tribus.
סַבְתָּה	Sabatha. Circuitus vel circuiens: aut cauſans: vel ſyriace ſenectus.
סַבְתְּכָא	Sabathaca. Circuiens percuſſionem: vł cauſa percuſſionis: aut ex ſyro & hebreo ſenectutis percuſſio.
שַׁבְּתַי	Sabathái. Sabbatum meum: vel requies aut ceſſatio mea.
	Sabbatiſmus. Requies: vel ceſſatio. D.
שַׁבָּת	Sabbatum. Requies: ſiue ceſſatio.
שָׁוֵה	Sabe. Planicies: vel eqtas: aut ponẽs vel poſitꝰ. heb. ſaue.
שֶׁבַע	Sabee. Septem vel ſeptimus: aut ſaturitas: ſiue iuramẽtum.
שְׁבָאִים	Sabei. Captiuantes: ſiue conuertentes: aut cani: vel ſedẽtes.
שֶׁבֶר	Sáber. Confractio: aut ſpes: vel frumentum.
צוֹחַר	Sáber. Geñ. 46. Lucidus vel candidus. heb. ſáher.
חֲשַׁבְיָה	Sabias. Numeratio vel eſtimatio aut appreciatio domini: vel cogitatio ſiue artificium domini: aut feſtinatio vel ſilẽtium in domino. Heb. aſabias.
שְׁבַנְיָה	Sabnia. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligẽs vel edificans dominus.
זָבוּד	Sabud. Dotatus: vel dos. heb. zabud.
סְכָכָה	Sacha. Vmbraculum: vel operimentum: ſiue protectio: aũt vnctio: vel ſyriace ſpeculatio. heb. ſachacha.
שֵׂכָר	Sachar. Merces: ſiue precium: aut ſicera: vel ebrietas.
זָכוּר	Sachur. Memor vel cõmemorãs: aut maſculꝰ. heb. zachur.
	Sade. Iuſtus: vel iuſtitia. D.
צָדוֹק	Sadoch. Iuſtus: aut iuſtificatus.
	Saducei. Idem. plu. nu. vel ſyriace ſciſſi vel ſciſmatici. D.
סִפַּי	Saphái. Limẽ vel ſuperliminare: aut hydria: vel phiala: ſeu finis: aut conſumatio.
שָׁפָן	Saphan. Hericius: aut cuniculus vel cyrogrillus: ſiue abſconditus vel reconditus: aut labium vel ripa ſiue confractio eorum.
שָׁפָם	Saphan. 1. Paralipo. 5. interpretatur Barba: ſiue labium aut ripa eorũ: vel confractio aut ſolitudo eorũ. heb. ſapham.
שָׁפָט	Saphat. Iudex: vel iudicans.
שְׁפַטְיָה	Saphata. Iudicãs dñs.: ſiue iudiciũ domini. heb. ſaphatia.
	Saphatia. Idem.
	Saphatias. Idem.
	Saphira. Narrans: vel numerans: aut libraria vel litteraria: aut ſyriace formoſa. D.
צְפוֹן	Saphon. Aquilo: ſiue abſconditus: aut ſpeculator.
שָׁגֶה	Saie. Ignorans: ſiue comprehendens vel attingens: aut ſyriace multus: ſiue multiplicans. heb. ſage.
שַׁעֲלַבִּים	Salabim. Reſpiciens corda: ſiue pugnus vel pugillus in mari: aut vulpes in mari: vel ſemita in mari.
שַׁעַלְבֹנִי	Salabonites. Vulpis intellectus vel filiꝰ: aut vulpis edificiũ: ſiue pugilli aut pugni edificium vel intellectus: ſiue ſemita edificii vel intellectus aut filii.
שִׁלְחִי	Salai. Miſſio vel mittens: ſiue ramus: aut propagines, vel telum: aut arma. ſ. miſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatꝰ.
שְׁלֻמִיאֵל	Salamiel. Pax dei: ſiue perfectio dei: aut retributio dei.
σαλαμίνα	Salamina. Cõmota: vel conquaſſata: aut fluctuans. G.
צִלְּתַי	Salathi. Vmbra: ſiue tinnitus: aut aſſans vł torrefaciens: aut ſyriace orans.
שְׁאַלְתִּיאֵל	Salathiel. Poſtulatus dei: ſiue cõmodatus dei.

Salboni. Vulpis intellectus vel filius: aut vulpis edificium: vel pugilli aut pugni edificium vel intellectus: ſiue ſemita edificii vel intellectus aut filii.	שַׁעַלְבֹנִי
Sále. Miſſio: vel mittens: ſiue ramus aut propagines: vel telum: aut arma. ſ. miſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus.	שֶׁלַח
Salebim. Reſpiciens corda: ſiue pugnus vel pugillus in mari: aut vulpes in mari: vel ſemita in mari.	שַׁעַלְבִּים
Salecha. Caniſtrum tuum: aut eleuatio ſiue cõculcatio tua.	סַלְכָה
Sáled. Afflictio: vel ſyriace calefactio: vel aduſtio.	סֶלֶד
Sáleph. Euaginans: vel euellens: aut diſcalcians.	שֶׁלֶף
Salem. Pax.	שָׁלֵם
Salem. Geñ. 33. & 46. interpretatur Pax: ſiue perfectio: aut retributio.	שָׁלֵם
Salemoth. Pacificatio: ſiue perfectio: aut retributio.	שְׁלוֹמוֹת
Salphaad. Vmbra formidinis: ſiue tinnitus formidinis: vel aſſationis aut ſubmerſionis formido.	צְלָפְחָד
Salim. Vulpes. plu. nu. aut pugilli ſiue pugni: vel ſemite.	שְׁעָלִים
Salimith. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens.	שְׁלוֹמִית
Saliſa. Trina: aut principalis: ſiue ternaria: vel principiſſa: aut duciſſa.	שָׁלִישָׁה
Salma. Pax: ſiue perfectio: vel retributio: aut veſtimẽtum.	שַׂלְמָה
Salmana. Vmbra prohibita: aut vmbra vł imago cõmotionis: ſiue tinnitus cõmotionis: vel ſubmeſio prohibitionis aut cõmotionis.	צַלְמֻנָּע
Salmana. Oſee. 10. interpretatur Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens. heb. ſalman.	שַׁלְמַן
Salmanáſar. Pax ligata: ſiue perfectio vel retributio ligata: aut pax vel perfectio ſiue retributio nunc ablata vel nunc recedens.	שַׁלְמַנְאֶ סֶר
Salmias. Pax domini: ſiue perfectio aut retributio dñi.	שַׁלְמְיָה
Salmon. Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens.	שַׂלְמוֹן
Salmona. Vmbre munus vel numerus: ſiue tinnitus numeri vel muneris: aut imago noſtra.	צַלְמֹנָה
Salmonem. Fluctuatio vel cõmotio: aũt conquaſſatio. G.	σαλμώνη.
Salo. Caniſtrũ: vel exaltatio: ſiue cõculcatio: aut equiparatꝰ.	סַלּוּא
Salome. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens. D.	
Salomi. Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens.	שְׁלוֹמִי
Salomith. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens.	שְׁלוֹמִית
Salomon. Pacificus.	שְׁלֹמֹה
Salon. Manens: vel qui manet: aut pacificus: vel abundans: aut ſyriace illudens vel decipiens. D.	
Salon. Fluctus: vel cõmotio. G.	σάλον.
Saltus. Latinũ nomen eſt: & eſt interp̄tatio huius nominis iaheri: quod ſaltum ſiue ſiluam aut fauum ſignificat.	יַעְרִי
Salum. Caniſtrum: ſiue exaltatio: aut conculcatio: vel equiparatus. heb. ſalu.	סַלּוּא
Salumith. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens.	שְׁלוֹמִית
Saluſa. Trinus: vel principalis: aut dux.	שִׁלְשָׁה
Sãma. Perditio: ſiue deſſolatio: vel ſtupor: aut ibi: ſiue nomen: aut nominatus: vel appoſitus.	שַׁמָּה
Sãma. 1. Paralip. 2. e. & 5. & 8. iterp̄tatur audiẽs: vł obediẽs.	שֶׁמַע
Sãma. 1. Paralipo. 3. Exauditus: ſiue ipſe exaudiens vel obediens. heb. hoſama.	הוֹשָׁמָע
Sãmaa. Perditio: ſiue deſolatio: aut ſtupor: vel ibi: ſiue nomen aut nominatus: vel appoſitus.	שַׁמָּה
Sãmaa. 2. Reg. 21. & 1. Paralipo. 6. & 20. interpretatur Audiens: vel obediens.	שִׁמְעָה
Sãmaa. 1. Paralipo. 8. interpretatur Nominatus: vel appoſitus: aut perditio: vel deſolatio.	שִׁמְאָה
Samach. Adherens: vel innixus: aut iunctus.	סָמַךְ
Samád. Deſtruens: ſiue exterminans: aut conterens.	שֶׁמֶד
Sãmái. Nomen meum: aut deſolatio vel perditio mea: ſiue ſtupor: aut celi.	שַׁמַּי

שמעיה	Samaia. Audiens dominū: vel obediens domino.
	Samaias. Idem.
שמות	Samaoth. Deſolatio vel ꝑditio: aut ſtupor: ſiue ibi iniquitas aut nomē iniquitatis: vel deſolās aut perdēs iniquitatem.
צמרים	Samaraíim. Lane: aut medulle. ſ. arborum.
שמרת	Samarath. Cuſtodia: vł adamas: aut vepres: vł ſpina ſeu fex.
צמרי	Samareus. Lana: vel medulla. ſ. arborum.
שמרון	Samaria. Cuſtodia: vel adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.
שמריה	Samaria. 1. Paralipo. 12. & Eſd. 10. interpretatur Cuſtodia domini: aut adamas domini: ſeu vepres vel ſpina domini.
	Samarias. Idem.
שמרנים	Samaritani. Cuſtodes: vel adamātini: ſiue ſpinoſi: aut feces: vel feculenti.
	Samaritanus. Idem. ſingu. nu.
	Samarite. Idem quod ſamaritani.
צמרי	Samarites. Lana aut laneus: vel medulla. ſ. arborum.
סמכיהו	Samatias. Adherens domino: vł innitens aut iunctus domino. heb. ſamachias.
שמע	Sáme. Audiens: vel obediens.
	Samech. nomē lr̄e: Adheſio: ſiue innixio: aut iūctura. D.
שמרון מראון	Sameron. Cuſtos amaritadinis vel myrrhe fortis vel doloroſe aut inique: aut adamas vel ſpina ſiue fex myrrhe doloris aut iniquitatis vel fortitudinis. heb. ſamerómeron.
שמגר	Samgar. Nominatus aduena: ſiue ibi peregrinus vel certās: aut nominis ruminatio: vel deſolatio ſiue ſtupor aduene vel ruminantis aut certantis.
שמיר	Samir. Cuſtodia: ſeu vepres vel ſpina: aut adamas: vel ſex.
שמות	Samoth. Nomina: vel deſolationes: aut perditiones: ſiue ſtupefactiones.
σαμοθρᾴκη	Somothracia. Arenoſa: & aſpera. G.
שמרי	Samri. Cuſtodiens: ſiue ſpina: aut fex: vel adamas.
שמרון	Samron. Cuſtodia: ſiue adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.
שמות	Samroth. Nomina: aut deſolationes: ſiue perditiones: aut ſtupefactiones. heb. ſamoth.
שמשי	Samſái. Sol meus: aut nomen muneris: ſiue ibi munus: aut ſyriace miniſter.
	Samſame. Nomen auditum: vel famoſa auditio. D.
שמשרי	Samſari. Nomen cantantis vel dominantis: aut ibi cantor: vel ibi dominans.
שמשון	Samſon. Sol eius: aut nominis iteratio vel ſecundatio ſiue mutatio: vel nomen dormientis: aut ibi dormiens: vel ſyriace ſeruicium aut miniſterium eius.
שמוע	Sāmua. Audiens: vel obediens.
שמואל	Samuel. Poſtulatus a deo: aut nomen eius a deo.
שמוע	Samuha. Audiens: vel obediens.
σάμος·	Samum. Arenoſa. G.
סנבלט	Sanaballath. Rubus in abſcōdito vel in inuolutione: aut ex ſyro & hebreo inimicus in abſcōdito vel in inuolutione.
צעננים	Sanamim. Motiones: vel motus dormiētis. heb. ſananim.
צנן	Sanan. Frigiditas: ſiue ſcutum vel arma.
שניר	Sanir. Dormiens lucerna vel nouale: ſiue iteratio vel mutatio aut ſecundatio lucerne vel noualis: aut mutatio vel iteratio aut ſecundatio docentis vel oſtendentis.
שיאן	Sanir. Deut. 4. Sonitus ſiue ſtrepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. ſeon.
שמיר	Sanir. Iudi. 10. Cuſtodia: ſiue vepres: aut ſpina: vel adamas: ſeu fex. heb. ſamir.
שרה	Sara. Dña vel princeps.
שרח	Sára. Geñ. 46. & Nu. 26. & 1. Paralip. 7. f. interp̄tatur Odorans: vel dña odoris: aut canticum odoris.
צרעה	Sara. Iudi. 13. & 16. & Nee. 11. Lepra: aut ſcrabro.
זרח	Sára. 1. Paralipo. 1. interp̄tatur Oriēs: vel clarus. heb. zára.

Sara. 1. Paralipo. 7. e. Caro: vel conſanguinitas: aut fermentum: ſiue reſiduum vel remanens.	שארה
Saraa. Lepra: aut ſcrabo.	צרעה
Sarabia. Siccitas dñi: vel preualēs cū dño. aut pſallēs in dño vel cum domino.	שרביה
Sarabias. Idem.	
Sarahim. Nigri: vel turbidi: aut matutinantes vel manicantes. heb. ſaharáim.	שחרים
Sarái. Domina mea: vel princeps mea.	שרי
Sarai. 1. Paralipo. 2. Leproſus: vel ſcrabro.	צרעי
Sarai. Eſd. 10. Dñs aut princeps meus: vel cāticum meum.	שרי
Saraia. Princeps domini: vel canticum domini.	שריה
Saraia. 1. Paralip. 9. iterp̄tatur Porta dñi: ſiue eſtimatio aut appreciatio vel capillus dñi: aut hircus dñi: ſiue ordeū vel tempeſtas domini: aut demonis dominus. heb: ſaaria.	שעריה
Saraias. Princeps domini: aut canticum domini.	שריה
Sarar. Vmbilicus: aut cogitatio: vel inſidiatio: ſiue cantans: vel dominans.	שרר
Saráſar. Prepoſitus theſauri vel cellarii: aut pſallentis theſaurus vel cellarium: ſeu qui videt anguſtiam: aut ex ſyro & hebreo caſtrametatio anguſtiantis.	שראצר
Sarathaſar. Plaſmatio matutina: aut anguſtia vel colligatio matutina: ſiue anguſtia vel figura nigredinis.	צרת השחר
Sarathi. Leproſus vel ſcrabro.	צרעתי
Sardis. Princeps iocunditatis: aut canticum letitie: vł id qđ remanet aut relinquitur: vel ſyriace cortina. D.	
Sarea. Lepra: vel ſcrabro.	צרעה
Sareas. Princeps domini: aut canticum domini.	שריה
Sarebias. Siccitas domini: vel preualens cum domino: aut pſallens in domino vel cum domino.	שרביה
Sáred. Ablatio dominii vel deſcēſionis: aut ſyriace cortina.	סרד
Sareda. Anguſtia vel colligatio dominii vel deſcenſionis: aut plaſmatio dominii vel deſcenſionis.	צרדה
Saredatha. Idem.	
Saredite. Ablatio dñii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina.	סרדי
Sareite. Leproſus: vel ſcrabro.	צרעתי
Sarépta. Anguſtia bucelle vel panis: ſiue conflatio vel conflatorium: aut anguſtie dilatatio vel perſuaſio.	צרפתה
Sáres. Radix: vel catenula.	שרש
Sáreth. Ablatio dominii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina. heb. ſáred.	סרד
Sareth. 1. Reg. 9. Non eſt in hebreo.	
Sargon. Auferēs protectionem vel corpus aut colorē: ſiue auferens hortum: aut ſyriace rete vel retiaculum.	סרגון
Saria. Porta domini: ſiue eſtimatio vel appreciatio aut capillus domini: vel hircus domini: ſiue ordeum vel tempeſtas domini: aut demonis dominus.	שעריה
Sárias. Princeps domini: ſiue canticum domini.	שריה
Sarim. Porte: ſiue eſtimationes: aut appreciationes: vel capilli: ſiue ordeum: vel tempeſtates: aut demones: ſiue piloſi: vel hirci.	שערים
Sarion. Lorica: vel planicies: aut canticum columbe.	שריון
Sarith. Relictus vel remanens: aut principis manus: ſiue cāticum manus. heb. ſarid.	שריד
Sarma. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue delicatum aut cōſecratum. ſ. deo. heb. harma.	חרמה
Sarohen. Princeps gratie vel principis gr̄a: ſiue canticum gratie.	שרוהן
Saron. Planicies: aut canticum eius.	שרון
Sarona. Idem. heb. ſaron.	
Saronites. Planicies: vel planus: ſiue cantans.	שרוני
Sarſathin. Prepoſitus cooperimentorum vel vnctionum. heb. ſarſachim.	שרסכים
Sarthan. Tribulatio ſiue anguſtia: aut colligatio: ſiue plaſmatio: aut figuratio: vel anguſtiam dans.	צרתן

Sarthana.Idem.
שְׂרוּג Saruch.Palmes vel ſarmentum : ſiue ramus : aut conuolutio.heb.ſarug.
צְרוּיָה Saruia.Anguſtia vel tribulatio domini : aut colligatio ſiue plaſmatio vel figuratio domini.
שֵׁשְׁבַּצַּר Saſabaſar. Gaudium in tribulatione vł in anguſtia:aut gaudii prohibitio vel munitio : ſiue gaudium vindemie : vel ſexta anguſtia:aut lignum vel byſſus anguſtie.
שַׁעַשְׁגַז Saſagazi. Qui facit trāſitum vel tonſionem: aut reſpiciens trāſeuntem vel tondentem:ſiue comprimens vellus.
שָׂטָן Sathan.Contrarius ſiue aduerſarius.
Sathanas.Idem.
שָׁאוּל Saul.Poſtulatus:ſiue cōmodatus:aut fouea ſiue ſepulchrū: vel infernus.
שׁוּעָל Saul.1.Reg.13.d. vbi dicitur ad terrā ſaul interpretatur vulpes:ſiue ſemita:aut pugnus vel pugillus.heb.ſual.
שָׁאוּלִי Saulite. De ſaul quod interpretatur poſtulatus: ſiue cōmodatus:aut fouea:ſiue ſepulchrum:vel infernus.
Saulus.Poſtulatus:ſiue cōmodatus:aut ſepultus.
Saura.Salamandra:genus lacerte.G.
σαῦρα· Schariot.In greco ſcribitur iſcarioth:& hebraice interpretatur vir occiſionis:aut vir exterminationis vł mortis.D.
σκεύα Schariotes.Idem.
σκηνοπη· Scena.In greco ſcribitur ſceua:& interpretatur diſpoſitus: vel preparatus.G.
γία· Scenophegia.Feſtum tabernaculorum.G.
σκῦται· Scythe.Coriarii:vel cerdones.G.
σκυτοπο λῖται· Scytopolite.Coriarii ciues.G.
שֶׁבַע Sébe. Septem vel ſeptimus:ſiue ſaturitas:vel iuramētum.
שַׁבְּתַי Sebechái.Sabbatū:ſiue requies:vel ceſſatio:heb.ſebethái.
שְׁבַנְיָה Sebenia.Conuertens vel captiuās dominus: aut intelligēs vel edificās dominus : ſiue intellectus vel filiatio domini.
שְׁמַעְיָה Sebenia.Nee.11.Audiēs dñm:vł obediēs dño.heb.ſemeia.
שְׁבַנְיָה Sebenias.Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligens vel edificās dominus:ſiue intellectus aut filiatio domini.
צִבְעוֹן Sebeon.Stās iniquitas: ſiue inflatio vel tumor peccati : aut ſyriace tinctus vel intingens.
צִבְיָה Sebia. Damula vel caprea : aut pulchra : vel precipua : ſiue ſtans dominus:aut ſyriace voluntaria.
שְׁבַנְיָה Sebna.Conuertens vel captiuās dñs:aut intelligēs vel edificans dñs:ſiue intellectus vel filiatio dñi.heb.ſebnia.
צְבֹיִים Seboim.Damule vel capree : ſiue pulchri vel precipui : aut inflati:vel ſyriace voluntarii.
צְבֹעִים Seboim.1.Reg.13.& Nee.11.interpretatur Intincti:aut tincture:vel ſtantes aceruí.
שִׁבֹּלֶת Sebbóleth.Spica:aut fluctus.ſ.aquarum.
צֶלְקָמֹ Sechamonites.Vmbra lambentis vel percutientis populū
נִי meum:aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem populum meum.heb.ſélechamonites.
שִׁיזָא Sechar.Munus hoc:aut munus aſpergens.heb.ſeza.
שְׁכֶם Sechem.Pars:ſiue portio: vel humerus : aut manicatio vel matutinatio.
Sechemite.Idem.p.n.
שְׁכַנְיָה Sechenia.Vicinus dominus:aut habitatio domini.
שְׁבַנְיָה Sechenia.Nee.10.Conuertens vel captiuans dominus : aut intelligens vel edificās dominus:ſiue intellectus aut filiatio domini.heb.ſebenia.
שְׁכַנְיָה Sechenias.Vicinus dominus:aut habitatio domini.
סִתְרִי Sechri.Occultus vel abſconditus:aut demoliens:ſiue refugium meum.heb.ſethri.
שִׁכְרוֹנָה Sechróna.Ebrietas aut precium vel merces eius.
Secundus.Latinum eſt.
צְדָדָה Sedáda. Latus eius : ſiue cibarium aut venatio eius:vel inſidie eius.

Sedechias.Iuſtus domini:vel iuſtitia domini. צִדְקִיָּהוּ
Sedei.Oipotens:vel deuaſtator:aut ager:ſeu mām̄illa.D.
Sedeur.Ager luminis vel ignis:ſiue vbera luminis:aut omnipotentis lumen:vel deuaſtatoris ignis. שְׁדֵיאוּר
Seddo.Iuſtus:vel iuſtificatus.heb.ſedoch. צָדוֹק
Sepham.Barba:vel labium eorum : aut ripa vel littus ſiue confractio eorum. שְׁפָם
Sepháma.Barba:vel labium eius:aut ripa vel littus quoddā ſiue conterens aut confracta valde. שְׁפָמָה
Sephamoth.Barbe:vel labia: ſiue ripa vel littus mortis:aut labium mortis:vel conterens mortem. שִׁפְמוֹת
Sephan.Barba: vel labium eorum : aut ripa vel littus eorū: ſiue confractio eorum.heb.ſepham. שְׁפָם
Sephar.Liber:aut ſcriba:ſiue narratio:aut numerus:vel ſyriace portus. סְפָרָה
Sepharuáim.Libri:vel ſcribe:aut narrationes:vel numeri: ſiue liber vel numerus eius mare : aut ex ſyro & hebreo portus maris. סְפַרְוַיִם
Sephat.Specula:ſiue cooperimētum:aut enatatio:vel expectatio:aut fauus. צְפַת
Sephata.Idem.
Sephei.Inūdatio:ſiue multitudo. שֶׁפְעִי
Sephela.Humilis:vel cāpeſtris:aut planicies.D.
Sépher.Tuba:vel pulchritudo:aut ſyriace bonitas. שֶׁפֶר
Sephi.Solitudo vel deſertū:aut labium: ſeu ripa:vel littus: aut confractio. שְׁפִי
Sephi.1.Paralipo.1.interpretatur Speculator:vel fauus:aut cooperimentum:vel expectatio. צְפִי
Sephiphima.Barba:vel labiū eorum:aut ripa vel littus eorum:ſiue confractio eorum.heb.ſephim. שְׁפִים
Sephon.Aquilo vel aquilonaris:ſiue abſconditus : aut ſpeculator. צְפוֹן
Sephonite.Idem.plu.nu.
Sephor.Auis vel paſſer:aut corona vel ſertum : aut ſyriace mane.i.matutinum tempus:vel hedus. צִפּוֹר
Sephora.Pulchra:aut tuba:vel ſyriace bñficiens vł bonitas. שִׁפְרָה
Sephora.Exo.2.&.4.&.18.interp̄tatur Auis vł paſſer:aut corona vel ſertū: aut ſyriace mane.i.matutinū tempus:vł hedus. צִפֹּרָה
Sephtan.Iudex vel iudicans. שִׁפְטָן
Sephua.Speculator: ſiue cooperimentum : aut expectatio: uel fauus.heb.ſephu. צְפוֹ
Sephupham.Ceraſtes ſerpentis genus.heb.ſephuphan. שְׁפוּפָן
Ségor.Parua. צוֹעַר
Segub.Fortificatūs:aut exaltatus. שְׂגוּב
Seyr.Hiſpidus ſiue piloſus:aut hedus:vel demō: ſeu ordeaceus:vel tempeſtas. שֵׂעִיר
Seyr.4.Reg.11.Receſſio:ſiue rebellio.heb.ſur. סוּר
Seyra.Parua:ſiue tribulata. צְעִירָה
Seyra.1.Paralip.7.ſcribi debet Syra.eſt.n. ī hebreo aramia que mulierem de aram.i.de ſyria ſignificat:& interpretatur ſublimis vel excelſa:aut decipiens. אֲבַסְיָה
Seyrath.Hedus:ſiue piloſus : aut demon : vel tempeſtas:ſiue ordeum. שְׂעִירָתָה
Seys.Flos:aut germē:ſiue cincinnus:aut aſpectus:vel ſyriace ala:vel penna. צִיץ
Sella.Vmbra : aut aſſatio vel torrefactio : ſiue tinnitus : aut ſyriace oratio. צִלָּה
Sela.Diſſoluēs:ſiue diſcalciās: vł ſyriace illudēs vł decipiēs. שֶׁלַח
Séla.Ioſ.18.Coſta ſiue latus:aut claudicatio. צֵלַע
Sela.4.Reg.12.interpretatur Exaltatio: ſiue conculcatio: vel equiparatio:aut ſyriace caniſtrum. סִלָּא
Selachi.Ramus vel propagines:ſiue miſſio vł mittēs:aut telum vel arma.ſ.miſſilia:vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus. שִׁלְחִי
Sellái.Caniſtrum:vel eleuatio:ſiue conculcatio. סַלָּי

Sellaia.Idem.heb.ſellai.

שֵׁלָנִי Sellaite.Diſcalcians: ſiue diſſoluens:vel ſyriace illudens vel decipiens.

סַלְכָה Selcha.Caniſtrum tuū:vel eleuatio aut conculcatio tua.

שְׁעַלְבִין Selebim.Vulpis intellectus vel filius: aut pugnus vel pugillus intellectus:ſiue ſemita intellectus vel filii:aut reſpicientis intellectus.heb.ſelebin.

Selebin.Idem.

צֶלֶק Sélech.Vmbra vel tinnitus lambentis vel percutientis:aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem.

שִׁלֵּם Sellem.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens.

שֶׁלֶמְיָהוּ Selemíu.Pax domini:ſiue perfectio domini:aut retributio domini.heb.ſelemíu.

Selemias.Idem.

שִׁלֵּמִי Sellemite.Pacifici:ſiue perfecti:aut retribuentes.

שְׁלֹמִית Selemith.Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.

שִׁלֵּשׁ Selles.Trinus:aut princeps:vel dux.

צִלְּתַי Selethai.Vmbra : ſiue aſſatio : vel torrefactio : aut tinnitus meus:vel ſyriace oratio mea.

σελευκία Seleucia.Cōmota vel conquaſſata:aut fluctuans.G.

σέλευκος. Seleucus.Cōmotus: vel conquaſſatus:aut fluctuans.G.

שְׁלָחִים Selim.Miſſi:vel propagines:aut rami:ſiue arma.ſ.miſſilia: aut ſyriace ſpoliantes.

שַׁמְלַי Selmai.Linteum:vel ſiniſter:aut nomen mihi:vel ſtupefactio mihi:ſiue appoſitus mihi.heb.ſemlai.

צַלְמוֹן Selmon.Obſcuritas:aut imago eius : ſiue vmbra muneris vel numeratiōis: aut tinnitus numerationis vel muneris.

שַׁלְמַי Selmon. Nee.7. Pacificus : ſiue perfectus : vel retribuens. heb.ſelmai.

צֶלֶף Selo.Vmbra vel tinnitus concuſſionis:aut ex hebreo & ſyro vmbra coniuncta.heb.ſeleph.

שְׁלֹמִית Selomith.Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.

שַׁלֻּם Sellum.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens.

שַׁלּוּן Sellum.Nee.3.d.vbi dicitur ſellum filius colozai: interpretatur manens vel qui manet:aut pacificus:vel abundans: aut ſyriace illudens vel decipiens.heb.ſelun.

סַלּוּא Sellum.Nee.11.&.12.interpretatur Caniſtrū: aut exaltatio: ſiue conculcatio:vel equiparatio.heb.ſellu.

שֵׁם Sem.Nomen:vel fama ſeu ponens vel poſitus:aut ibi

שַׁמָּה Sēma.Perditio ſiue deſolatio.vel ſtupor:aut ibi:ſiue nomē aut nominatus:vel appoſitus.

שֶׁמַע Sēma.1.Paralipo.11.Audiens:vel obediens.

Sēmaa.Idem.

שַׁמָּה Sēmaa.2.Reg.23.Perditio:ſiue deſolatio: vl̄ ſtupor:aut ibi ſiue nomen aut nominatus:ſiue appoſitus.

שְׁמַעְיָה Semaia.Audiens dominum.vel obediens domino.

שִׁמְאָם Sēmam.Nomen matris vel gentis : aut nomen timoris:ſiue ponens timorem: vel appoſitus matri vel genti:aut ibi timor:vel ibi mater aut gens.

שֹׁמְרִית Semarith.Cuſtodita:vel adamātina:aut ſpina:vel fex.

שִׁמְעָת Semath.Audiens:vel obediens.

שֻׁמָתִי Semathei. Nominatus : vel poſitus:ſiue deſolatus : aut ſtupefactus.

שֶׁמְאֵבֶר Seméber.Nomen vel fama robuſti vel fortis: aut nomē ale vel pēnati:ſeu deſtruens fortitudinē vel alam aut pēnam.

סַמְגַּר Semegar.Aromata peregrini vel aduene aut ruminantis vel certantis.

שִׁמְעִי Semei.Audiens: vel obediens : aut nomen aceruí : vel deſtruens aceruum.

שַׁמַּי Semei.1.Paralipo.2.interpretatur Nomē meum:aut deſolatio ſiue perditio mea: vel ſtupefactio:aut celi.

שְׁמַעְיָה Semei.Hiere.26.Audiens dominum : vel obediens domino.heb.ſemeia.

Semeia.Idem.

Semeias.Idem.

Semeias.1.Paralipo.25.&.27.interpretatur Audiens : vel obediēs:ſiue nomē aceruí:aut deſolatio aceruí.heb.ſemei. שִׁמְעִי

Semeitica.Idem.

Sémer.Cuſtos:vel adamas:ſeu vepres:aut ſpina:vel fex. שֶׁמֶר

Semeria.Cuſtodia domini:vel adamas domini : ſeu vepres vel ſpina domini. שְׁמַרְיָה

Semerō.Cuſtodia:vl̄ adamas:ſeu vep̄s aut ſpina:vl̄ fex eiꝰ. שִׁמְרוֹן

Semeron. 2.Paralipo.13. Lane: aut medulle.ſ. arborum. heb.ſemerim. צְמָרִים

Semida.Nomē ſciētie vel cognitionis : aut ponēs ſciētiā:vl̄ deſolationis aut ſtupefactionis cognitio: vl̄ celorū ſciētia. שְׁמִידָע

Semidaite.Idem.plu.nu.

Semiramoth.Celorū altitudines:aut nominis ſublimitas. שְׁמִירָמוֹת

Semla.Linteum:ſiue ſiniſtra eius:aut nomen illi:vel ſtupor illi:ſiue appoſitus illi. שַׂמְלָה

Semran.Cuſtodia:aut adamas:ſeu vepres vel ſpina:aut fex eius. שִׁמְרָן

Semramite.Idem.plu.nu.heb.ſemranite.

Semri.Idem.ſ.n. שִׁמְרִי

Semron.Idem.

Semuia.Audiens:vel obediens. שָׁמוּעַ

Sen.Dens:aut ebur:vel mutatio:aut dormiens. שֵׁן

Senna.Scutum vel arma:aut frigiditas. צִנָּה

Senaa.Rubus:vel ſyriace inimicus. סְנָאָה

Senaar.Dormientis vigilia vel ſuſcitatio:aut dentis euacuatio vel denudatio aut excuſſio: vel dens emuli : ſiue mutatio ciuitatis. שִׁנְעָר

Sēnaar.Geñ.14.a.vbi dicitur Et cōtra ſennaar regem adame:interpretatur Dens patris : aut mutationis pater: vel dormitio patris.heb.ſenaab. שִׁנְאָב

Sēnacherib. Rubus deſtructionis:aut rubus gladii:ſiue rubus ſolitudinis vel ſiccitatis:aut ex ſyro & hebreo inimici gladiꝰ vel deſtructio. סַנְחֵרִיב

Sene.Rubꝰ:aut ſyriace inimicus. סֶנֶה

Sennéſer.Dentis vel eboris theſaurus:aut dormientis theſaurus:vel mutationis anguſtia vel theſaurus:aut inimicꝰ anguſtie vel tribulationis. שֶׁנְאַצַּר

Senia.Audiens: vel obediens.heb.ſéma. שֶׁמַע

Sennim.Motiones:vel motus dormientis.heb.ſenanim. צַעֲנַנִּים

Senon.Sonitus: ſiue ſtrepitus : aut munus fortitudinis vel doloris.heb.ſeon. שִׂיאֹן

Senſenna.Ramus vel propagines:ſiue rubꝰ rubi:aut ex hebreo & ſyro rubus inimici. סַנְסַנָּה

Senua.Rubus:vel ſyriace inimica. סְנוּאָה

Seon.Erradicatio: ſiue conculcatio. סִיחוֹן

Séor.Candidus vel lucidus. צֹחַר

Seor.1.Reg.9. Anguſtians : ſiue vinculum : aut colligatio: vel lapillus.heb.ſeror. צְרוֹר

Seorim.Porte;ſiue eſtimationes: vel appreciationes:aut capilli:ſiue ordeum: vel tempeſtates:aut demones: vel piloſi:ſiue hirci. שְׂעֹרִים

Ser.Anguſtia ſiue tribulatio:aut vinculum vl̄ colligatio:ſeu plaſmatio:vel fortitudo:aut petra. צֵר

Serabia.Siccitas domini:vl̄ p̄ualēs cū domino: aut pſallens in domino vel cum domino. שֵׁרֵבְיָה

Seraphim. Ardentes:vel igniti. שְׂרָפִים

Serebia. Siccitas domini : vel preualens cum domino:aut pſallens in domino vel cum domino. שֵׁרֵבְיָה

Seréſer. Princeps theſauri vel cellarii:aut pſallentis theſaurus vel cellarium: vel qui videt anguſtiam : aut ex ſyro & hebreo caſtrametatio anguſtiantis. שַׁרְאֶצֶר

Séreth.Anguſtia:ſiue tribulatio: aut vinculum vel colligatio:ſeu plaſmatio. צֶרֶת

σέργιος Sergius.Rete vel retiaculum.G.

חֵרִים Serim.Deſtructio:ſiue anathema:vel rete aut retiaculum: vel dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.heb.herim.

Seron.Princeps meroris: vel cantans triſtitiam:aut planicies.D.

צְרוּעָה Serua.Leproſa:aut ſcabro.

שְׂרוּג Seruch.Palmes vel ſarmentum:ſiue ramus:aut cōuolutio. heb.ſerug.

שִׁישָׁא Seſa . ſextus vel ſenarius : aut marmoreus: vel iocundus: ſeu muneris eleuatio

שֵׁישַׁק Seſac. Munus ſacci: aut munus oſculi vel poculi : ſiue donum femoris.

שִׁישַׁק Seſach.3.Reg.14.&.2.Paralip.12.a .vbi dicitur Aſcendit ſeſac rex egypti:interpretatur Vanū vel vacuū ſacculū: aut vanitatis oſculū vel poculū:ſiue vanitatis femur.

שֵׁשַׁק Seſac.1.Paralip.8.Lini vel byſſi ſaccus:vel ſenarius aut ſextus ſaccus:ſiue letitie oſculum vel poculum aut femur.

שֵׁשַׁךְ Seſac.Hiere.25.&.51.Linum vel byſſus tua: aut gaudiū tuum:ſiue ſenarius tuus.

שֵׁשַׁי Seſai.ſenarius vel ſextus:ſiue gaudens vel letus: aut byſſinus:vel lineus.

שֵׁשָׁן Seſan.Lilium ſiue roſa:vel letitia:aut linum vel byſſus.

שֵׁשְׁבַּז Seſban.Manās vel fluēs:aut ſyriace liberatio.heb.ſeſbaz.

שַׁחֲצִימָה Seſenna.Hūiliatio ieiunii:aut fouea ſiue meditatio ieiunii vel ſuperbia maris.heb.ſeſema.

שֵׁת Seth.Poſitus vel poſuit.

שַׁבְּתַי Sethai.ſabbatū:vel requies:ſiue ceſſatio.heb.ſebthai.

שְׂכְיָה Sethia.Protectio vel ramus domini:ſiue ſepiens aut vallans dñs:vel ceſſatio domini.heb.ſechia.

שִׁטִּים Sethim.Expāſiōes:aut diuertētes:ſiue flagella:vel ſpine.

שִׁטְרַי Sethrai.Exactor:vel p̄poſitus:aut ſyriace obligatio vel cōtractus.

צִיחָא Sia.ſplendor:vel candor:aut ſiccitas.

סִיעֲהָא Siaa.Motus:aut ſyriace adiutorium.

צִיחָא Siaha.ſplendor:vel candor:aut ſiccitas.

צִיבָא Siba.Exercitus vel militia:aut fortitudo:vł ceruus:ſiue nauis veniēs.

שֶׁבַע Siba.2.Reg. 20.interp̄tatur ſacietas:ſiue iuramentum:aut ſeptem vel ſeptimus.

שְׁוָא Siba.2.Reg.20.in fine interpretatur vanitas:aut eleuatio: vel tumultus.heb.ſiua.

סִיוָן Siban.Rubus:vel ſpinoſus.heb.ſiuan.

Sichar.Concluſio vel clauſura:aut inebriatio : vel merces. Dicit aūt btūs Hiero. qđ corrupte ponitur pro ſichem: qđ interp̄tatur humerus: ſiue portio : aut manicatio vel matutinatio:ſed in greco ſichar inuenitur.D.

צִקְלַג Sicelech.Effuſio ſextarii vel menſure:aut coanguſtās ſextarium vel menſuram.heb.ſiceleg.

שְׁכֶם Sichem.Hūerus:ſiue pars:aut manicatio vel matutinatio.

שֵׁכָר Sicera.Ebrietas. Vñ notādū qđ ſicera deſcēdit ab hebreo: & ſigñat omne quod inebriare poteſt vt ait btūs Hiero.

שְׁכֶם Sichima.Humer⁹:ſiue ps:aut manicatio vel matutinatio.

Sichimi.Idem.

σικυών. Sicyone.Cucumerarium.G.

Siden.Venatio:aut inſidiatio:ſiue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicii.D.

צִידוֹן Sidon.Idem.

Sidonia.Idem.

צִדֹנִית Sidonie.Venatrices:aut inſidiatrices:vel cibaria.

צִדֹנִים Sidonii.Venatores:aut inſidiatores:ſiue nauis iudicantiū.

Sidonius.Idem.ſ.n.

שַׁדְרַךְ Sidrach.Mām̄illa tenera vel delicata:aut depredatio tenera:ſiue ager delicatus:aut ſyriace miſſus tuus.

סְוֵנֵה Siene.Rubus:vel ſyriace inimicitia.

σίλας. Silas.Conſiderans:vel animaduertens.G.

שִׁילֹה Silo.Diſſoluens:vel diſcalcians:ſeu pax : aut abundantia: vel ſyriace illuſus:vel decipiens.

שִׁלֹחַ Siloe.Miſſus:vel mittens:aut ramus:ſiue telum :aut arma .ſ.miſſilia:vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus.

Siloe.Eſa.8.& Ioh. 9.interpretatur Miſſus.

Siloni.Manens vel qui manet:aut pacificus : vel abundās: aut ſyriace illudens vel decipiens. שִׁילֹנִי

Silonites.Idem.

Siluanus.Latinum eſt a ſilua.

Simmaa.Audiens:vel obediens. שִׁמְעָא

Simmaha.Idem.

Symeon.Audiens:vel exauditio. שִׁמְעוֹן

Symeonite.Idem.p.n.

Symon.Audiens:vel obediens.D.

Symon.1.Paralip.4.Ponens vel poſitus:aut munus p̄parationis vel numeri:ſeu pinguedo:vel oleum. שִׁימוֹן

Sin.Rubus. סִין

Sin.Nu.13.&.20.&.27.&.33.d.&.34.& Deut. 32 . & Ioſ. 15.In oīb⁹ his locis iterp̄tatur ſcutū ł arma:aut frigiditas צִין

Sin.Nomen littere interpretatur Dens:aut ebur.D.

Sina.Scutum uel arma;aut frigiditas. צִנָּה

Sina.Deut.33.& Ecclī.48.interp̄tatur rub⁹:vel ſyriace inimicitia.heb.ſinai. סִינַי

Sinai.Idem.

Syntycen.Colloquens vel confabulans.G. συντύχη

Sion.Aceru⁹ aut tumulus:uel ſpecula:aut ſiccitas. צִיּוֹן

Syor.Paruulus:aut nauis uigilantis uel ſuſcitati aut emuli uel denudati. צִיעֹר

Syor.Ioſ.19 . &.1.Paralipo.13 . Niger : uel turbidus : aut matutinus. שִׁיחוֹר

Syra.ſpina:aut olla:uel lebes:ſiue rebellio: aut receſſio. סִבָּה

Sirach.ſibilus:aut canticū fratris:uel munus uacuum . D.

Syracuſa.Atrahens uiolenter.G. συρακοῦσαι.

Siria.Hebraice dicitur aram:& interpretatur excelſa uel ſublimis:aut decipiens:ſiue maledictio eorum. אֲרָם

Syri.Idem.p.n.

Syrii.Idem.

Syropheniſſa.Attracta rubedo:uel attractio purpurea.G. συροφοινίκισσα.

Syrtim.Attrahens uel attractio.G. σύρτιν.

Syrus.Hebraice dicitur arami:& interpretatur excelſus uel ſublimis aut decipiens:ſiue maledictio eorum. אֲרַמִּי

Siſai.ſenarius uel ſextus:ſiue gaudens uel letus : aut byſſinus:uel lineus. שָׁשַׁי

Siſara.Hirundinem uidens:aut tineam uel equum uidēs. סִיסְרָא

Sithim.Expanſiones:uel diuertētes:ſeu flagella:uel ſpine. שִׁטִּים

Smyrna.Myrrha.G. σμύρνα.

Soa.Candor:aut ſiccitas. צֹחָא

Soba.Exercitus:ſiue militans:aut preceptum in ea: uel inflatio:aut tumor. צוֹבָה

Soba.Geñ.14.Dilectio:uel abſconſio:aut ſyriace obligatio:uel peccatum.heb.hoba. חוֹבָה

Sobab.Reuerſus : aut auerſus uel conuerſus : aut ſyriace ſcintilla . שׁוֹבָב

Sobach.Rete uel retiaculum:aut cancellus: uel captiuitas ſiue conuerſio tua:aut ſyriace columbarium. שׁוֹבָךְ

Sobai.Conuerſio:uel captiuitas:aut ſeſſio:uel ſedens. שֹׁבָי

Sobal.Semita:uel ſpica:aut crura:uel femur : ſeu uana uetuſtas. שׁוֹבָל

Sobal. p̄s.59.& Iudi.13.Exercitus : ſiue militans:aut preceptum in ea:ſiue inflatio aut tumor.heb.ſoba צוֹבָה

Sobech.Equiparatus vanitati:uel appoſitus uacuitati uel diſſipationi:aut uana euacuatio :uel ſyriace derelictus. שׁוֹבֵק

Sobi.Conuerſio:uel captiuitas:aut ſeſſio uel ſedens . שֹׁבִי

Sobna.Sede nunc:aut conuertere nunc:ſiue captiua nunc: uel edificans:aut qui intelligit. שֶׁבְנָה

Sobnas.Idem.

Soboba.Exercitus uel militia in ea : ſiue inflatio uel tumor in ea. צֹבֵבָה

סִבְּכַי	Sobochai.Ramus vel propagines:aut tugurium.
שׂוֹכוֹ	Socco.Protectio vel vallatio:aut ramus:ſiue ceſſatio.
	Socho.Idem.
סֻכּוֹת	Sochot.Tabernacula vel tentoria.
שׂכֹה	Sochot.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19.interpretatur protectio: vel vallatio:aut ramus:vel ceſſatio.heb.ſocho.
סֻכּוֹתבְּנוֹת	Sochotbenoth.Tabernacula filiarum vel edificationum:ſiue auſcultationes vel vnctiones filiarum vel edificiorum
סוֹדִי	Sodi.ſecretum meum.
סְדֹם	Sodoma.ſecretum eorum:ſiue calx aut cementū eorum.
	Sodomi.Idem.
	Sodomite.Idem.
שֹׁהַם	Sóem.Onyx lapis p̄cioſus:aut ſyriace detētio ł mora eorū
צוֹפַי	Sophái.Speculator:aut fauus:ſiue natatio:vel cooperimentum:aut expectatio.
שׁוֹפָן	Sophan.Cuniculus vel cyrogrillus:ſiue abſconditus vel reconditus:aut conterens:ſiue confractio.
צוֹפַר	Sophar.Matutinus:aut corona:ſeu circulus:vel paſſer:aut ſyriace hedus.
שׁוֹפָךְ	Sophat.Effundens vel effuſus: aut vanus lecythus. heb. ſophach.
סֹפֵר	Sopher.Scriba:vel liber:aut narrans vel numerans.
סֹפֶרֶת	Sophéreth.Numerans:vel narrans ſiue narratio: aut librarius:vel ſcriba.
צוֹפִים	Sophim.Specule vel ſpeculantes:ſiue cooperti:aut natantes:vel expectantes:aut fauus.
צְפַנְיָהוּ	Sophonias.Abſconſio domini:ſiue ſecretum domini:aut ſpeculator noſter dominus:vel aquilo domini.
שֹׁמֵר	Sómer.Cuſtos:vel adamas:ſeu vepres aut ſpina:vel fex.
שְׁמַרְיָה	Sommoria.Cuſtodia domini:ſiue adamas domini:aut vepres vel ſpina domini.
שְׁחַרְיָה	Sooria.Mane domini:aut matutinatio vel manicatio domini:ſeu niger domini.
	Soptim iudices.& inde dicitur liber iudicum.
שֹׂרֵק	Soreth.Vinea vel vitis:aut ſibilus vel ſibilans .heb.ſorech
צְרִי	Sori.Anguſtiator:ſiue vinculum aut colligatio:vel plaſmatio:aut reſina:vel tyriaca:ſiue petra:vel fortis.
σωσίπατρος	Soſipater.Saluans patrem:vel ſalus patris.G.
σωσθένης.	Soſthenes.ſaluator potens vel robuſtus.G.
σώστρατος	Soſtratus.ſaluans exercitum vel ſalus exercitus .G.
סוֹטַי	Sothai.Preuaricatio:ſiue declinatio.
	Sothei.Idem.
σπαρτια-	Spartiani.ſeminati vel ſeminantes.G.
ται.	Spartiate.Idem.G.
שְׁתַר־בּוֹזְנַי	Staburzanái.Cōputreſcens contēnentes me:vel qui explorat contemptores meos.heb.ſtarbuzanái.
στάχυς.	Stachium.ſpica.G.
στεφανᾶ	Stephana.Corona vel coronata.G.
στέφανος	Stephanus.Corona vel coronatus.G.
στωικοί.	Stoici.a ſtoa.i.porticu in quo diſputabāt illi philoſophi dicti ſunt.G.
סְתוּר	Sthur.Occultꝰ vel abſcōditꝰ:ſeu deſtruēs vel demoliens.
שׁוּעַ	Súa.Clamans:vel ſaluans:aut potens: vel magnificus;ſeu reſpiciens.
סוֹא	Sua.4.Reg.17.Modius vel menſura:aut velamen.
שׁוּחָה	Sua.1.Paralip.4.Foſſa:aut natatio:ſiue hūiliatio: aut meditatio:vel loquela:aut germinans.
שׁוּעָא	Suaa.Clamans:vel ſaluans:aut potens:vel magnificꝰ: ſeu reſpiciens.
שׁוּעָל	Sual.Vulpes:aut ſemita:ſiue pugnus:aut pugillus.
צוּעָר	Suar.Paruulus:aut p̄ceptū vigilie vel ciuitatis aut emuli ł denudatiōis aut euacuationis:vel ſyriace anguſtiator.
צוֹבָה	Suba.Exercitus ſiue militans:aut preceptum in ea:vel inflatio aut tumor.

Subahel.Conuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei.	שׁוּבָאֵל
Subal.ſemita:ł ſpica:aut crura vel femur:ſeu vana vetuſtas	שׁוֹבָל
Subuel.Cōuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei.	שְׁבוּאֵל
Subuhel.Idem.	
Súc.Clamans:vel ſaluans:ſeu potens: vel magnificus: aut reſpiciens.	שׁוּעַ
Súe.Geñ.25.&.1.Paralip.1.Loquens:ſiue orans:aut foſſa: vel humiliatio:aut natatio.	שׁוּחַ
Sue.1.Paralip.2.f.Vanitas:aut eleuatio:vel tumultus.	שָׁוְא
Súc.1.Paralip.7.g.Erradicatio:vel conculcatio.	סוּחַ
Suph.Fauus:ſiue ſpecula:aut cooperimentum:vel natans: aut expectans.	צוּף
Supha.Lecythus:aut preceptum illaqueās:vel preceptum flatus:ſiue preceptum inflationis.	צוֹפָה
Supham.conterens eos:ſiue barba vel labium eorū :aut ripa vel littus eorum.heb.ſephupham.	שְׁפוּפָם
Suphamite.Idem.	
Suham.Locutio ſiue meditatio eorum:aut fouea vel humiliatio eorum:ſiue natatio vel germinatio eorum.	שׁוּחָם
Suhamite.Idem.	
Suites.Meditatio:aut fouea:vel incuruatio:aut humiliatio ſiue natatio aut natans.	שׁוּחִי
Sunam.Mutatio ſiue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum.	שׁוּנֵם
Sunamitis.Dormiens:vel mutata:aut vana dormitio: vel iteratio aut ſecundatio dormitionis.	שׁוּנַמִּית
Sunamitis.Canti.6.&.7.Pacifica:ſiue perfecta: aut retribuens.heb.ſulamitis.	שׁוּלַמִּית
Sunem.Mutatio ſiue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum.	שׁוּנֵם
Suni.Mutatus:vel dormiēs:aut iteratus vel ſecundarius.	שׁוּנִי
Sunite.Idem.	
Sur.Murus:aut bos:vel aſpiciens.	שׁוּר
Sur.Nu.25.&.31.& Ioſ.15.&.1.Paralip.8.&.9.interp̄tatur petra:vel fortis:aut obſidens:vel anguſtians:ſiue plaſmator vel figurator:aut ligatus:vel ligans.	צוּר
Suri.Lux vel lumen meū:aut ignis meus.heb.vri.	אוּרִי
Suriel.Petra dei:ſiue fortitudo dei:aut plaſmatio vel figuratio dei:ſiue vinculū aut colligatio dei:vel obſidio dei.	צוּרִיאֵל
Suriſaddai.Petra vel fortitudo oīpotētis vel deuaſtātis:aut plaſmatio vel figura oīpotentis vel deuaſtātis:vel vinculum ſiue obſidio omnipotentis vel deuaſtantis.	צוּרִישַׁדָּי
Suſa.Lilium ſiue roſa:aut letitia.	שׁוּשַׁן
Suſa.1.Paralip.18.Vanitatis eleuatio:aut exultans.	שַׁוְשָׁא
Suſan.Lilium vel roſa:aut letitia.	שׁוּשַׁן
Suſanna.Idem.D.	
Suſannachei.Lilia vel roſe: aut gaudium claudorum vel percutientium.	שׁוּשַׁנְכָיֵא
Suſi.Equus:vel hirundo:aut tinea.	סוּסִי
Suſis.Lilium:ſiue roſa:aut letitia.	שׁוּשַׁן
Suthála.Plātatio viriditatis vel humiditatis:aut potus humidus:ſiue ponens humiditatem vel viriditatem.	שׁוּתֶלַח
Suthalaite.Idem.	

De incipientibus a littera.t.

Taáth.ſubter vel ſubtus: aut pauor ſiue formido: vel ſyriace deſcenſio.	תַּחַת
Tabeel.Bonus deus.	טָבְאֵל
Tabelias.Intinctus a domino:vel baptiſmus domini: ſiue bonitas ipſi dño.	טְבַלְיָהוּ
Taberne.Latinum eſt.	
Tabita.Dorcas.i.damula vel caprea.ſyrum eſt.	
Tabita cumi.Marci.5.d. In greco ſcribitur talithacumi: quod ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge.	

טברמן Tabremmon.Bonum malũgranatum:ſiue bonitas excelſa vel ſublimis:aut vmbilicus preparatus vel numeratus aut muneratus.

עתקצין Tachaſin.Hora vel tempus principis:ſiue nunc princeps. heb.itachaſin.

Taddeus.Laudans vel confitens.D.

תחפנס Taphnes.Occulta tentatio vel fuga:aut coopertum vexillum:vel ex hebreo & ſyro occultum miraculum.

צען Táphnis.Hebraice dicitur ſóan:& interpretatur mouens vel motio aut motus.

תחפנחס Taphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezechiel.30.vbi dicitur & in taphnis nigreſcet dies:interpretatur Operimentum confidentie vel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

תפוח Taphúa.Pomum:vel inflatio:aut inſuflatio:ł illaqueatio.

תפסח Tapſa.Tranſitus:vel claudicatio:aut paſcha.ideſt locus vbi paſcha fit.

טפסר Tapſar.Princeps:vel exercitus:ſiue paruulos auferens:aut diſtillationem vel guttam auferens.

תרהקה Taricha.Explorator vel contemplator obtuſſus:ſeu legis hebetudo vel impedimentum:aut turturis obtuſſio vel hebetudo.

תו Tau.Signum.

טבת Tebbath.Bona vel bonitas.

Tebeth.Idem.

כבון Tebon.Extinguens vel extinctus:aut quaſi intelligẽs:vel quaſi edificans.heb.chebon.

תחינה Tehinna.Deprecatio aut miſericors:ſiue gratioſus ł gr̃a.

טלמון Telmon.Ros preparatus vel roris ꝑparatio:aut roris munus:vel ros numeratus:aut ex ſyro & hebreo vmbre preparatio vel munus.

תענך Tenach.Cõfringẽs te:vel hũilians te:aut r̃ndens tibi.

תרפים Teraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure vel imagines.

Tertius.Latinum eſt.

τερτύλλος. Tertullus.Falſa annuncians:vel mẽdax:aut mõſtroſus.G

Teth.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D.

קטרון Tethron.Aromatizans:vel fumigans:aut colligatio:vel vinculum:ſiue atediati canticum:aut ſyriace nodus.heb. cethron.

Tiberiadis.Bona viſio:vel vmbilicus:aut confractio.D.

Tiberius.Idem.D.

Tibianei.Palee vel paleati:aut bene reſpondentes:vel bene gratificantes.D.

τυχικός. Tichicus.Caſualis vel contingens.G.

חדקל Tygris.Hebraice dicitur hidecel:& interpretatur acumen velocitatis:aut acutus ſonitus vel vox:ſeu letus ſonitꝰ vel leta velocitas:aut ex ſyro & hebreo vna vox:vel vniſonus aut vnica velocitas.

τιμόθεος. Timotheꝰ.Honor dei:vel honorãs deũ:aut p̃cioſus deo.G

τύραννος. Tyrannus.Imperans vel princeps.G.

צורים Tyrii.hebraice dr̃ ſorim:& iterp̃tatur tribulãtes:ſiue obſidẽtes:aut anguſtiãtes:ł ligãtes ſiue viculati:ł figurãtes:aut plaſmãtes:ſiue fortes:vel petre.

Tyrius.Idẽ.ſ.n.

צר Tyrus.Hebraice dicitur ſor:& interpretatur tribulatio:vel obſidio:ſiue anguſtia:aut vinculũ vel colligatio:ſeu plaſmatio aut figuratio:vel fortitudo:aut petra.

τυχικός. Titichus.In greco tychicus:& interpretatur caſualis vel contingens.G.

τίτος. Titus.Honorabilis.G.

טוב Tob.Bonus:ſiue bonitas.

טובאדניה Tobadonias.Bonus dñator dñs:aut bona baſis domini.

Tobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.

טוביה Tobias.Idem.

תפת Tóphet.Tympanum:vel ſeductio:aut dilatatio.

Tolmái.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendens aquas vel coadunatio aquarum. תלמי

Toparchia.Territorium.G. τοπαρχία

Traconitidis.Saxoſa vel aſpera.G. τραχωνίτις.

Triphena.Delicioſa vel delicata.G. τρύφαινα

Triphon.Delicioſus vel delicatus.G. τρύφων.

Triphoſa.Delicioſa vel delicata.G. τρυφῶσα

Tripolis.Trium ciuitatum.ſ.regio.G. τρίπολις

Troadem.Perforata.G. τρωάδα.

Trophimus.Nutritus:ſiue educatus.G. τρόφιμος

Troglodyte.Hebraice dicitur ſuchiim:& interpretatur vncti vel vngentes:aut cooperti vel obumbrati.ideſt in tabernaculis vel tuguriis habitantes. סכיים

Tubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ignominia:ſeu portatus vel adductus. תובל

Tubal.Geñ.4.Defluens ſiue apportans:vel inueteraſcens aut germinãs:ſiue iubileus:vel buccina.heb.iubal. יובל

Tubin.Bñ mẽſurata vel bona mẽſura:aut bonũ vinũ.D.

Hucuſqꝫ ꝑ ſimplicem.t.litteram.i.ſine aſpiratiõe lecta ſunt principia nominum:ex inde que ſequuntur aſpiratione addita.i.per.th.legenda ſunt.

Tháan.Dep̃cãs:aut miſericors:ſiue gratioſus uel gratia. תחן

Tháas.hyacinthinus:uel feſtinans:aut ſilens. תחש

Tháath.Subter uel ſubtꝰ:aut pauor ſiue formido:uel ſyriace deſcenſio. תחת

Thábee.Iugulatio uel occiſio:aut coquus. טבח

Thabeel.Bonus deus. טבאל

Thabita.Dorcas.i.damula uel caprea.ſyrum eſt.

Thabitacumi.In greco ſcribitur talithacumi:& ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge.

Thabor.Electio:ſiue puritas:aut ſyriace contritio uel confractio. תבור

Thacan.cõcatenatꝰ:ſiue retruſſus ł cõcluſus.heb.thartach. תרתק

Thadal.Cõterẽs iugũ:ſeu ſciẽtia eleuatiõis vel aſcẽſionis. תדעל

Thaddeus.Laudans:ſiue confitens.D.

Thaphet.Diſtillatio:aut gutta:vel paruula. טפת

Tháphnes.Operimẽtũ cõfidẽtie vel ꝓtectionis:aut occulta confidẽtia vel protectio. תחפנחס

Tháphnis.Hebraice dicitur ſóan:& iterpretatur mouẽs:ł motus aut motio. צען

Tháphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezech.30.e.interpretatur operimentum confidentie uel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio. תחפנחס

Thaphúa.Pomũ uel inflatio:aut iſuflatio:uel illaqueatio. תפוח

Thalaſſa.In greco laſſea:& iterp̃tatur ſpiſſa:ł prudens.G. λασαία.

Thalaſſar.Suſpenſio principis:uel tumulus principis:aut ſuſpendens canticum:uel tumulus canentis. תלשר

Thale.humectatio:aut uiriditas:ſiue humectãs:aut uireſcẽſ תלח

Thamar.Palma uel datilus:ſiue commutatio uel permutatio:aut amaritudo. תמר

Thamna.Vetita:ſiue prohibita:aut pfecta uel conſumata commotio. תמנע

Thamna.Ioſ.15.Imago uel figura:aut numeratio uel nũerans:aut ſyriace cõſtituens. תמנה

Thamnas.Idem.

Thamnata.Idem.

Thamnateus.Idem.

Thamnatſára.Figura uel imago extenſa uel remanẽs aut fetẽs:ſiue nũeratio reſidua:aut nũeratio extenſiõis uel fetoris:aut ex ſyro & hebreo cõſtituta extẽſio uel fetor:aut ſtatuta reſiduitas. תמנת סרח

Thamnatſare.Idem.

Thamnatſáre.Iudi.2.Imago uel figura ſolis:aut imago ł figura teſtea uel fictilis:aut numerꝰ ſolis uel teſte:aut ex ſyro & hebreo cõſtitutus ſol uel teſta.heb.thamnatáres. תמנת חרס

Thana.Cõfringens te:uel humiliãs te:ſiue r̃ndẽs tibi.heb. thanach. תענך

Thanna.Imago uel figura:aut numeratio:ſiue nũerãs:uel ſyriace conſtituens.heb.thamna. תמנת

תַּעְנַךְ Thanach.Confringens te:vel humiliãs te:siue rñdẽs tibi

Thanam.Idem.heb.thanach.

תַּנְחֻמֶת Thanameth.Consolatio:vel penitentia:aut doni lagunculа vel murus:siue donum indignationis vel caloris: aut requies mortis.

תְּמֻנָה Thannan.Imago vel figura:aut numeratio vel numerãs: aut syriace constituens.heb.thamna.

כְּנָנִי Thanani.Preparatio vel basis mea:heb.chanani.

תַּאֲנַת שִׁלֹה Thanatselo.Ficum vel ficulneam dissoluens vel discalcians aut decorticans:seu ficulnea errans vel mentiẽs:aut ficulnea abundantie vel pacis:seu occasio erroris vel mendacii:aut occasio.s.est abundantia vel pax.

תַּעְנַךְ Thane.Confringens te:vel humilians te:aut respondẽs tibi.heb.thanach.

חָנֵס Thanes.Gratie vexillum:siue gratie tentatio vel fuga:aut ex hebreo & syro gratie miraculũ.heb.hanes.

צֹעַן Thanis.Hebraice dicitur soan:& interpretatur:mouẽs:vel motio:aut motus.

תַּתְּנַי Thantanai.Donans vel donator.heb.thathanai.

תִּפְסַח Thapsa.Transitus:vel claudicatio: aut pascha . idest locus vbi pascha fit.

Thapsam.Idem.heb.thapsa.

תַּאְרֵעַ Thara. Vlulans:aut malefaciens:vel cubiculũ malicie: aut cubiculum pastoris vel socii:aut syriace euentus:siue terrestris:vel inferior.

תַּחְרֵעַ Thara.1.Paralip. 9.Ira vel contentio praua:aut ira vel cõtentio socii vel pastoris.

Thara.Ester.12.Idem quod thares quod interpretatur heres:aut miser:vel exul.D.

תִּרְהָקָה Tharaca.Explorator vel contemplator obtussus:siue legis hebetudo aut impedimentum : vel turturis obtussio vel hebetudo.

תִּרְחֲנָה Tharana.Explorator vel contemplator gratie vel misericordie:aut turtur gratie vel misericordie.

תֶּרַח Thare.Odorans:vel spirans:aut abigens.

תַּרְאֲלָה Tharela.Exploratio vel turtur maledictiõis:aut turtur fortitudinis vel ilicis:aut explorans ilicem vel fortitudinem

תֶּרֶשׁ Thares.Heres:aut miser:vel exul.

Ταρσεῖς· Tarsenses.Alati vel pennati.G.

Ταρσεύς· Tharsensis. Idem.s.n.G.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis.Contẽplatio gaudii:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudii:siue chrysolith⁹ lapis.s.p̃ciosus:aut mare.

Τάρσος· Tharsum.Alata vel pennata.G.

תַּרְתָּן Thartan.Explorans vel contemplans donum:aut turturis donum:vel lex ipsarum.

Thasi.Oblitus vel obliuiscens:aut debitor.D.

תָּו Thau.Signum.

תֹּחוּ Thau.1.Reg.1.Viuens:aut nuncians.

טַבָּעוֹת Thebaoth.Annuli vel circuli:aut submersi:seu bonum tẽpus:vel bona hora.

טִבְחַת Thebath.Iugulatio vel occisio:aut coquus:seu bene formidans:vel bene confractus.

תֵּבֵץ Thebes.Cenosus:aut sericeus: vel ouum:aut syriace lineus

תִּבְנִי Thebni.Palea:aut fenum:vel intelligens:aut filiatio.

טַבָּעוֹת Thebboath.Annuli vel circuli:aut submersi:vel bonũ tẽpus:aut bona hora.

תְּקוֹעָה Thecua.Tuba:vel clangor:aut fixa.

תִּקְוָה Thecua.4.Reg.22.& Esd.10.Spes:vel funiculus:aut linea vel congregatio.

תָּוקַהַת Thecuat. Signum vel figurationem assumens.

תְּקוֹעַ Thecue.Tuba:vel clangor:aut fixa.

תְּקוֹעִים Thecueni.Tube:vel clangentes:aut fixi.

Thecuites.Idem.singu.nu.

Thecuitis.Idem.fe.ge. תְּקוֹעִית

Theglatphalásar.Captiuitatem miraculosam vel ruinosã abstulit vel ligauit:aut ex hebreo & syro captiuitatem miraculosam vel ruinosam prohibuit. תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר

Theglatphalásar.1.Parali.5.&.2.Paralip.28.Niuẽ cadẽtẽ phibẽs ł ligãs:ex syro & hebreo.heb . thelgatphalnasar. תִּלְגַת פִּלְנְאֶסֶר

Thehen.Deprecans:aut misericors:siue gratiosus : vel castrametans. תְּחַן

Thehenite.Idem.p.n.

Thehinna.Idem.s.n. תְּחִנָּה

Thelarsa.Coaceruatio vel suspẽsio aratri vel surditatis aut silentii siue artificii vel teste.aut ex hebreo & syro aceruata vel suspensa silua. תֵּל חַרְשָׁא

Thelasar.Coaceruationem vel suspensionem auferens:aut coaceruationis vel suspensionis recessus. תְּלַשָּׂר

Thélem.Agnus siue ros eorũ:aut syriace vmbra eorum. טֶלֶם

Thelméla. Aceruus salis vel naute:aut suspensio vel appẽsio salis vel naute. תֵּל מֶלַח

Thelmon.Ros preparatus vel roris preparatio : aut roris munus:vel ros numeratus : aut ex syro & hebreo vmbre preparatio. טַלְמוֹן

Thema.Admiratio:vel consumatio:aut austrum. תֵּימָא

Thema.Esd.2.& Nee.7.interpretatur Delens vel radens: aut abstergens:vel syriace percutiens. תֶּמַח

Theman.Australis vel aphricus:aut consumatus vel perfectus:aut syriace ibi. תֵּימָן

Theman.Iob.6.& Hiere.25.Admiratio:vel consumatio: aut austrum.heb.thema. תֵּימָא

Themani.Perfectissimus:vel australis:aut syriace cõstitut⁹ תֵּימָנִי

Themanites.Idem.

Themna.Imago vel figura:aut numeratio vel numerans aut syriace constituta. תִּמְנָתָה

Thenach.Cõfrigẽs te:vel hũilians te:aut rñdens tibi. תַּעְנָךְ

Thenath.Idem.heb.thenach.

Thenoémeth.Consolatio:vel penitentia: aut doni laguncula vel murus:siue donum indignationis vel caloris:aut requies mortis. תַּנְחֻמֶת

Theodas.Fluens aqua.G. θευδᾶς·

Theodotius.Deo datus.G. θεόδοτος

Theophilus:Amicus dei:vel deo dilectus.G. θεόφιλος·

Theraphim.Simulachra vel statue:aut figure ł imagines. תְּרָפִים

Therphalei.Raptores fatigati vel laboriosi:aut series miraculosa vel ruinosa:aut ex syro & hebreo mons vel custos miraculi vel ruine:aut folium laboris. טַרְפְּלָיֵא

Thersa.Complacens:vel volens:aut suauis:vel currens. תִּרְצָה

Thessalonica.Dei altera victoria:aut situs siue positio alterius uictorie.G. θεσσαλονίκη.

Thessalonicenses.Idem.p.n.G. θεσσαλονικεῖς·

Thessalonicensis.Idem.s.n.G.

Thesbites.Captiuans:vel cõuertẽs:aut sedens vel habitãs θεσσαλονι

Thet.Verrere:siue scopis mundare.D κεύς·

Thethel.Appensio.heb.thechel. תִּשְׁבִּי

Thyatira. Odor siue sacrificium laboris vel contritionis. G. תְּקֵל θυάτειρα·

Thyatireni.Idem.p.n.G. θυατειρεῖς

Thicon.Medium vel intermedius:aut preparatio. תִּיכוֹן

Thyphonicus.turbulentus:vel tempestuosus.G. τυφωνι-

Thimon.Honorabilis:vel preciosus.G. κός·

Thimeus.Cecus vel cecitas.D. τίμων·

Thiras.Demolitor:siue destructor:aut irrorãs:vel irrorat⁹ תִּירָס

Thiria.Exploratio:vel contemplatio: תִּירְיָא

Thobia.Bonus dominus:vel bonitas domini. טוֹבִיָּה

Thobias.Idem.

תֹּכֶן Thócen.Medium:vel intermedius:aut preparatus.
תֹּפֶל Thóphel.Ruina:aut ſtultitia:ſiue inſulſitas:aut inſipiditas
תֹּפֶת Thóphet.Tympanum:vel ſeductio:aut dilatatio.
תֹּגַרְמָה Thógorma.Oſſeus:vel robuſtus:ſiue incolatus nimiꝰ:aut peregrinus valde:vel timens valde:ſeu anxioſa celſitudo
תּוֹלַע Thola.Vermis:aut vermiculus:vel coccus aut coccineus.
תּוֹלָד Tholad.Natiuitas:vel generatio.
תּוֹלָעִי Tholaite.Vermes:aut vermiculi:vel coccus aut coccinei.
תַּלְמַי Tholmái.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendēs aquas: vel coadunatio aquarum.
Tholomai.Idem.
Thomas.Abyſſus:vel geminus:& grece didymus appellatur:quod interpretatur gemellus.ideſt ille qui cum alio vno & eodem partu naſcitur.D.
τόπος. Thopo.Locus.G.
תִּיצִי Thoſaites.Diſſipatio vel diſſipatus:aut exiens.
Thoſan.In greco ſcribitur choſam:& hebraice interpretatur diuinans.D.
תֹּעִי Thou.Errans.
תֹּחַ Thóu.1.Paralip.6.interpretatur Telum:vel iaculum.
θράκες. Thraces.Aſperi:vel ſaxoſi.G.
θρασεία. Thraſea.Audax:vel temerarius.G.
תּוּבַל Thubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ignominia ſeu portatus vel adductus.
יוּבָל Thubal.Geñ.4.Defluēs:ſiue apportās: vel inueteraſcens: aut germinās:ſiue iubileus:vel buccina.heb.iubal.
תּוּבַל קַיִן Thubalcain.Mundana poſſeſſio vel emulatio : aut mundi nidus:ſeu cōfuſionē poſſidēs:vel ignominiam emulans.

De incipientibus a littera.u.

VAgao.Interior:vel intimus:aut elatus vel eleuatus:ſiue corporeus.D.
Vaiecra.Liber leuitici ſic vocatur ab hebreis:quia ſic incipit.ideſt & vocauit.
Vaiedaber.Liber nūeri:quia ſic incipit.i.locutuſq; eſt.
וַיְזָתָא Vaiſátha.Aſpergens thalamum vel cubiculum:aut ex ſyro & hebreo ve oliue.heb.vaizátha.
וָפְסִי Vapſi.Fragmentū vel particula:aut diminutio ł diminutꝰ.
וַשְׁנִי Vaſſeni.Secundus:vel dualis:ſiue mutatus:aut coccineus: vel dens aut annus meus.
וַשְׁתִּי Vaſthi.Bibens vel potās:aut duplicās:vel ponēs:aut ſtamē
Vau.Et.quod eſt coniunctio.D.
אוּבִיל Vbil.Adductus vel portatus:aut luctuoſus:vel veteraſcens
חוּקֹּקָה Vcica.Sculptura:aut preceptum:vel legiſlatio.
חוּפָּם Vpham.Thalamus eorum:aut operimentum eorum:ſiue littus vel ripa eorum.
Vphamite.Idem.plu.nu.
אוּלַי Vlái.Fortitudo:vel ſtultitia:aut forſitan.
אוּלָם Vlam.Veſtibulū:vel porticꝰ:aut fortitudo ł ſtultitia eorū.
אוּר Vr.Ignis:vel lumen aut lux.
חוּר Vr.Nu.31.& Ioſ.13.&.1.Paralip.2.&.4.Et.2.Paralip.1.In omnibus his locis interpretatur libertas:ſiue albedo :aut foramen.
עִירִי Vrai.Vigil:aut ciuitas:ſiue denudans:vel euacuans:aut pullus.ſ.aſini.heb.irai.
חוּרָם Vram.Libertas eorum:ſiue albedo vel foramē eorum.
Vrbanus.Latinum eſt.
אוּרִי Vri.Ignis:ſiue lumen aut lux.
חוּרִי Vri.Nu.13.&.1.Paralip.5.Interpretatur iraſcens:vel libertas:ſiue albedo:aut foramen.
אוּרִיָּה Vria.Ignis domini:ſiue lumen domini:aut lux domini.

Vrias.Idem.
Vriel.Ignis dei:ſiue lumen dei:aut lux dei. אוּרִיאֵל
Vſan.Feſtinantes:vel tacentes:aut ſenſuales.heb.vſim. חֻשִׁים
Vſathi.Idem.ſ.n. חֻשָׁתִי
Vſathites.Idem.
Vſim.Idem.p.n. חֻשִׁים
Vthái.Peruerſitas:aut hora:vel temporalis. עוּתַי
Yzal.Ambulans:ſeu vilificans:aut diſtillans. אוּזָל

De incipientibus a littera.x.

XAndicus.Menſis aprilis G. ξανθικός.

De incipientibus a littera.z.

ZAbad.Dos ſiue dotatus. זָבָד
Zabadei.Idem.p.n.D.
Zabadia.Dos domini:ſiue dotauit dominus. זְבַדְיָה
Zabadias.Idem.
Zabbai.fluxus:ſiue fluens. זַבַּי
Zabam.Tremor:aut vexatio.heb.zauan. זַעֲוָן
Zabath.Dos ſiue dotatus.heb.zabad. זָבָד
Zabdi.Dos vel dotatus:ſiue fluxus abundantia. זַבְדִּי
Zabdias.Idem.heb.zabdi.
Zabdiel.Dos dei:ſiue dotatus dei. זַבְדִּיאֵל
Zabdihel.Idem.
Zabed.Dos ſiue dotatus. זָבָד
Zabedias.Dos domini:ſiue dotatio domini. זְבַדְיָה
Zabeth.Dos ſiue dotatus.heb.zabed. זָבָד
Zabina.Fluxus vel fluens nunc : aut ſyriace venditio :vel emptio. זְבִינָא
Zabulon.Habitaculum vel habitans. זְבוּלֻן
Zabulonite.Idem.p.n.
Zabulonites.Idem.ſingu.nu.
Zachái.Purus:aut nitidus:vel ſyriace iuſtus. זַכַּי
Zachai.Nee.3.Fluxus ſiue fluens.heb.zabai. זַבַּי
Zacharias.Memoria domini:aut maſculus domini. זְכַרְיָה
Zacher.Memoria:ſiue maſculus. זֶכֶר
Zacheus.Purus:aut nitidus:vel ſyriace iuſtus:aut iuſtificatus.D.
Zachur.Memor ſiue memorans:aut maſculinus. זַכּוּר
Zadab.Dos ſiue dotatus.heb.zabad. זָבָד
Zaph.Peluis vel hydria:aut limen vel ſuperliminare:ſeu finis:vel conſumatio:aut iuncus:vel pelagus. סַף
Zaín.Fornicatio:aut ſyriace arma.D.
Zama.Cogitatio:aut ſcelus:vel turpitudo. זִמָּה
Zamma.Idem.
Zambri.Cantans vel pſallens:ſeu vitis vel palmes:aut putatio vel preſciſſio. זִמְרִי
Zamira.Idem. זְמִירָה
Zamran.Idem. זִמְרָן
Zamri.Idem.
Zamri.1.Paralip.11.Interpretatur cuſtos : vel adamas : ſeu vepres vel ſpina:aut fex.heb.ſamri. שִׁמְרִי
Zamri.Nee.3.Loquens:vel amarus:aut exaltans:vel ſyriace agnus.heb.amri. אִמְרִי
Zanóa.Obliuio:ſiue abiectio:vel iſta requies:aut iſta conſolatio. זָנוֹחַ
Zanóe.Idem.
Zára.Oriens:vel orientalis:aut claritas. זֶרַח
Zarai.Idem.
Zaraias.Oriens dominus:aut claritas domini. זְרַחְיָה
Zaraias.1.Paralip.6.vbi dicitur Azarias genuit zaraiam & zaraias.&c.interpretatur princeps domini: ſiue canticum domini.heb.ſaraias. שְׂרָיָה
Zarath . Iſte explorans vel contemplans : aut oliua explorationis vel contemplationis : ſiue iſte turtur זֵתָר

vel oliua turturis.heb.zethar.

זָרַח Záre.Oriens vel orientalis:aut claritas.

זָרֶד Zared.Aliena deſcenſio:aut extranea vel ſparſa poteſtas.

זַרְחְיָה Zaree.Oriens dominus:aut claritas domini.heb.zaria.

קָרֵחַ Zarée.4.Reg.25.interpretatur caluus vel caluicium:aut glacies:vel gelu.heb.carée.

זַרְחִי Zareite.Orientales:aut clari.

זֶרֶשׁ Záres.Extranea miſeria:vel extranea hereditas:aut ſparſa miſeria vel hereditas:ſeu circulus vel corona miſerie vel hereditatis.

זֶרֶד Záreth.Aliena deſcenſio:aut extranea vel ſparſa poteſtas heb.záred.

זְרַחְיָה Zarias.Oriens dominus:aut claritas domini.

שְׂרָיָה Zarias.1.Paralip.6.interpretatur princeps domini:ſeu cãticum domini.heb.ſarias.

זֵתָם Zathan.Oliua eorum:ſiue iſte perfectus:aut iſte conſumatus:vel iſte ſimplex.heb.zatham.

זְאֵב Zeb.Lupus.

זַבְדִּי Zebedeus.Dos ſiue dotatus:aut fluxus vehemens.

זַבְדִּיָה Zebedia.Dos domini:ſiue dotauit dominus.

זֶבַח Zébec.Victima aut ſacrificiũ:vel decollatio aut iugulatio.

זְבִידָה Zebida.Dotata:ſiue dotatio.

זְבֻל Zebul.Habitaculum:vel ſyriace ſterquilinium.

זִכְרִי Zechri.Memor vel memorans:ſiue maſculinus.

Zechur.Idem.

זִלְפָּה Zelpha.Diſtillatio oris:aut vilitas vel contemptus oris

ζηλωτής. Zelotes.Emulator.G.

ζωῆς. Zena. Viuens.G.

זֵתָם Zethan.Oliua eorum:ſiue iſte perfectus: aut iſte conſumatus:ſiue iſte ſimplex.heb.zetham.

שֵׁתָר Zethar.Explorãs:aut putrefactꝰ:ꝉ putrefaciẽs.heb.ſethar.

זֵתוּא Zethu.Oliuetum.

Zethua.Idem.

זַעֲוָן Zeuan.Tremens aut tremor:vel vexatio.

זִיעַ Zie.Sudor:aut tremor.

זִיף Ziph.Iſtud os vel iſta bucca:aut ſyriace falſitas vel falſus.

Zipha.Idem.

Ziphei.Idem.p.n.

Zio.Iſte:vel ſyriace ſplendor:aut claritas. זִיו

Ziza.Vniuerſalis vel omnimodus: ſeu beſtia vel fera: aut reſplendens:vel ſyriace recedens. זִיזָא

Ziza.1.Paralip.23.vbi dicitur Leeth & ziza:interpretatur fornicatio:aut ſyriace nutrimentum:vel arma.heb.zina. זִינָה

Zizamoi.Equus vel hirundo aquarum: aut tinea aquarũ: vel ſyriace cecitas. סִסְמַי

Zizara.Hirundinẽ vidẽs:aut tineã vel equum videns. סִיסְרָא

Zocho.Protectio vel vallatio eius: aut ramus vel ceſſatio eius.heb.ſocho. שׂוֹכוֹ

Zocleth.reptans vel trahens. זֹחֶלֶת

Zoeth.Separatio:aut iſte ſtupens vel pauidus: ſeu iſte confractus:vel ex hebreo & ſyro iſte deſcendens. זוֹחֵת

Zomim.Scelus vel turpidinem cogitantes:ſeu ſcelus ſceleratorum.heb.zomzomim. זַמְזֻמִּים

Zonda.repellens:vel abiiciens:aut obliuiſcens:ſeu iſte requieſcens. זָנֹחַ

Zoom.Abominans:uel immundus. זָהַם

Zorobabel.Alienus a confuſione: aut aliena uel extranea confuſio:ſiue extranea cõmixtio:aut diſperſio confuſiõis uel cõmixtionis:ſeu circulus commixtionis uel cõfuſiõis זְרֻבָּבֶל

Zuzim.Poſtes:uel ſuperliminaria:aut ſplendentes: uel ſyriace recedentes:aut pecunie. זוּזִים

Iſta littera.D.in fine interpretationis poſita ſignificat interpretationem eſſe dubiam:ex eo quod characteres cum quibus ille dictiones originaliter fuerunt conſcripte ignorantur.Item iſta littera.G.in fine iterpretationis poſita ſignificat interpretationem eſſe grecam.

Finis.

Nomina que ſequuntur ſunt illa que in vtroq̧ teſtamento vicio ſcriptorum ſunt aliter ſcripta quã in hebreo & greco & in aliquibus bibliis noſtris antiquis. In primo autem ordine ponũtur ipſa nomina ſicut ſunt ĩ bibliis noſtris modernis: in ſecundo vero ordine vel e regione ponũtur ſicut ſunt in hebreo & greco & in p̄ſatis bibliis noſtris antiquis: & hoc per ordinem alphabeti.

A.

ABani.pro.bani.
Abdam.pro.amdan.
Abdehel.Geñ.25.&.1.Paralipo.1.pro.adbehel.
Abi.pro.ithai.
Abia.3.Reg.14.in fine: & in toto cap̄.ſequenti.pro.abiam.
Abiaiel.pro.abiáil.
Abiézer.Nu.1.&.2.&.7.&.10.&.1.Paralipo.12.pro.ahiézer.
Abilam.pro.helam.
Abimélech.1.Paralipo.24.& p̄s.51.pro.ahimélech.
Abinadab.3.Reg.4.ꝓ.ahinadab.
Abiſa.pro.abi.
Abiſab.pro.abiſaph.
Abiſac.pro.abiſag.
Abiſai.1.Paralipo.12.pro.amaſai.
Abiud.Nu.34.pro.ahiud.
Abiud.1.Paralipo.8.a. vbi dicitur genuit oza & abiud.pro.ahihud.
Achad.Geñ.50.pro.atad.
Achaim.pro.achain.
Achat.pro.achad.
Achelai.pro.achelaia.
Acheldemach.pro.acheldema.
Achia.Geñ.36.&.2.Reg.5.ꝓ.aia.
Achimaan.pro.achiman.
Achinoe.pro.achinóem.
Achinoen.pro.achinóem.
Achiſa.pro achiſar.
Achitob.1.Paralipo.8.ꝓ abitob.
Acran.pro.abran.
Accus.Nee.10.&.12.pro.attus.
Addad.Geñ.36.vbi dicitur Regnauit ꝓ eo addad: nomẽq̧ vrbis ei⁹ fou.pro.hadar.
Adadezer.pro.adarézer.
Adaia.Nee.12.pro.iadaia.
Addan.pro.adin.
Adaſſa.1.Paralipo.7.pro.aia.
Adaſa.Nee.12.pro.addo.
Addoar.pro.adar.
Adrumetyna.pro.adramytena.
Aduram.2.Paralipo.11.pro.aduraim.
Apharſathei.Eſd.5.&.6.pro.apharſachei.
Aphechdomini.ꝓ.aphechdomim
Apheceia.pro.pheteia.
Apheg.pro.aphec.
Aſſenez.pro.aſſenez.
Aphonites.pro.ſephomites.
Aphupha.pro.aſupha.
Ageba.pro.geba.
Ahaia.pro.aia.
Ahaiath.pro.aua.
Ahamoni.pro.achamoni.
Ahia.2.Reg.21.pro.aia.
Ahias.1.Paralipo.15.pro.iehias.
Ahiel.pro.hiel.
Ahiel.Eſd.10.pro.iehiel.
Ahilam.pro.elath.
Ahimelech.1.Paralipo.18.pro.abimélech.
Ahohiman.pro.homam.
Ahoth.pro.ahod.
Ahotites.pro.ahohites.
Ahur.pro.hur.
Aioth.pro.ahud.
Aioth.Eſa.10.pro.aiath.
Albialbon.pro.abialbon.
Ale.pro.lale.
Aliam.pro.ailam.
Almathan.pro.almath.
Aluba.pro.aluan.
Amma.Iudi.1.pro.alba.
Ammad.pro.ammath.
Amalech.3.Regum.22, &.2.Paralipo.18.& Hiere.36.&.38.pro.amélech.
Amalech.p̄s.52.in titulo.pro.maalath.
Amaſias.2.Paralipo.28.pro.amaſa.
Amaſias.2.Paralipo.29.pro.amaſai.
Amaſias.ſopho.1.pro.amarias.
Amphar.pro.amthar.
Amim.pro.ami.
Aminadab.1.Reg.7.& 16.&.17.& 2.Reg.6.&.1.Paralip.9.&.10.& 13.pro.abinadab.
Amizadab.pro.amizabad.
Ammon.Geñ.19.g.pro.benami.
Ammon.2.Reg.3.pro.amnon.
Ammonite.2.Paralipo.26.a.vbi dicitur Et cõtra ammonitas.pro.meonite.
Anam.pro.anan.
Anan.Geñ.36.pro.ana.
Anan.1.Paralipo.3.pro.anani.
Anana.pro.anania.
Ananeel.Hiere.32.pro.anameel.
Anani.Nee.8.pro.anan.
Anania.Nee.12.pro.anani.
Anen.pro.anem.
Anioliab.pro.ani & eliab.
Annum.pro.annun.
Aram.Nomẽ viri.Geñ.11.&.1.Paralipo.23.pro.haran.
Aram.Ruth.vltimo.pro.ram.
Arari.2.Reg.23.d.pro.aradi.
Aras.2.Paralipo.34.pro.aſra.
Arath.pro.arad.
Arebia.pro.ſarebia.
Areth.Nee.10.pro.areph.
Arphaſei.pro.apharſei.
Arphat.pro.arphad.
Arib.pro.iarib.
Ariph.4.Reg.15.pro.arie.
Arnon.Nu.21.d.ibi.Vt requieſcerent in arnon.&.f.ibi.Et deuorabit arnon moabitarum.pro.ar.
Arodites.1.Paralipo.11.pro.arorites.
Aromath.pro.aromaph.
Arothites.pro.arorites.
Aruaphet.pro.arnapher.
Aſa.1.Paralipo.7.f.pro.aia.
Aſach.pro.achac.
Aſael.3.Reg.19.&.2.Paralipo.22.pro.azael.
Aſalephum.pro.aſalelphuni.
Aſarſaſuſim.pro.aſarſuſim.
Aſebia.Nee.9.pro.aſebnia.
Aſecha.pro.azécha.
Aſephdana.pro.aſebdana.
Aſemaa.pro.aſena.
Aſemoth.pro.aſemon.
Aſſen.pro.aſſem.
Aſſenez.pro.aſcenez.
Aſſenez.Geñ.41.&.46.pro.aſeneth.
Aſer.Exo.6.pro.aſir.
Aſer.1.Paralipo.7.pro.iaſer.
Aſeroth.Ioſ.10.&.12.&.13.pro.aſedoth.
Aſerſua.pro.aſerſual.
Aſerſua.Ioſ.19.a.vbi dicitur Beth marchaboth & aſerſua: pro.aſerſuſa.
Aſſa.ad Ro.16.pro.achaia.
Aſyneretus.pro.aſyncritus.
Aſmaueth.pro.azmáueth.
Aſmoth.pro.azmoth.
Aſoph.pro.aſoth.
Aſon.pro.aſom.
Aſornoa.pro.aſor noua.
Aſoromamſame.pro.aſor:amam: ſame.
Aſrael.1.Paralipo.12.pro.azrael.
Aſtharoth.Nu.32.& Ioſ.16.&.18.pro.atharoth.
Aſtharoth.Iudi.3.pro.aſeroth.
Aſſur.1.Paralipo.2.&.4.ꝓ.aſhur.
Athmata.pro.amta.
Athupha.pro.atipha.
Athus.Nee.3.c.pro.achus.
Auin.pro auim.
Auioliab.pro.ani & eliab.
Axab.pro.axaph.
Azab.pro.aſaph.
Azaba.pro.agaba.
Azaph.pro.aſaph.
Azarias.2.Paralip.31.vbi dicitur Azarias & naad.pro.azazias.
Azarias.Nee.10.pro.azanias.
Azauoth.pro.azanoth.
Azboth.pro.azboch.
Azebeth.pro.zabad.
Azech.pro.aza.
Azem.pro.aſem.
Azi.Nee.11.b.pro.ahazi.
Aziam.pro.azia.
Aziel.pro.iaziel.
Aziud.pro.maaziuth.
Azone.pro.zanóa.
Azur.Eſd.2.& Nee.7.pro.arhur.

B.

BAala.Ioſ.19.pro.bala.
Baaladiud.ꝓ.baalath & iud.
Baalim.Oſee.2. vbi dicitur Et nõ vocabis me vltra baalim.ꝓ.baali
Baana.1.Paralipo.9.pro.banaa.
Baani.pro.bani.
Bachachar.pro.bacbachar.
Bachanai.pro.machbanai.
Badadi.pro.badad.
Bala.Ioſ.15.pro.baala.
Balaad.pro.baalath.
Balaana.pro.baalanan.
Balaanan.pro.balaan.
Baladam.pro.baladan.
Balam.pro.balan.
Baldath.pro.baldad.
Balthaſar.Daniel.5.&.7.&.8.pro balſaſar.
Bana.pro.baana.
Banaa.pro.baana.
Banai.pro.banaia.
Bania.Eſd.10.pro.zania.
Baniel.pro.haniel.
Bara.1.Paralipo.8.b.pro.baraa.
Baſa.pro.bara.
Bauranites.pro.bauramites.
Bechetia.pro.becbecia.
Bechetias.pro.becbecia.
Bechin.pro.beuai.
Bechor.1.Reg.9.pro.bechorath.
Bechue.pro.becbuc.
Beleph.pro.heleph.
Belga.Nee.10.pro.belgai.
Belgi.pro.belga.
belſar.pro.belſan.
Belſatim.pro.abelſatim.
Beltecen.pro.elthecen.
Benadab.pro.benadad.
Beneſeth.pro.beneſed.
Benhenon:pro.benhenom.
Beniamin.2.Paralip.31.vbi dr̃ edẽ & beniamin.pro.meniamin.
Bennon.pro.beno.
Bercameth.pro.berrameth.
Beri.Geñ.46.pro.heri.
Beroth.2.Reg.8.pro.berothai.
Berſabe.2.Regum.11 &.12.&.3.Regum.1.&.2.& p̄s.50.pro.bethſabe.
Berſabe.1.Paralip.3.pro.bethſue.

Berſan.pro.bethſan.
Bethamoth.pro.bethazmoth.
Bethanim.pro.ethanim.
Betharam.Nu.32.pro.betharan.
Betharan.Ioſ.13.pro.betharam.
Bethauen.Ioſ.8.pro.bethel.
Bethel.Canti.2.pro.béther.
Betherai.pro.bethberai.
Bethphalech.pro.bethphaleth.
Bethlebaboth.pro.bethlebaoth.
Bethleemites.1.Paralipo.20.pro leemites.
Bethſaida.Iob.5.pro.betheſda.
Bethſeca.pro.bethſeta.
Bethſimon.pro.bethſimoth.
Bethue.pro.becbuc.
Biblii.pro.giblii.
Boem.pro.bóen.
Bonni.Nec.9.pro.banani.
Boſram.pro.beaſthara.
Bubaſtus.pro.pubaſtus.

C.

CAath.1.Paralipo.6.vbi dicitur Caath fili⁹ ei⁹.pro.tiath.
Cadeſbarne.Deut.1.in fine capi.ꝓ cades.
Calaal.pro.calal.
Caleph.pro.caleb.
Canath.Iudi.1.pro.tanach.
Capſeel.pro.cabſeel.
Cariathaa.pro.carchaa.
Cariathiarim.Eſd.2.pro.cariatharim.
Cariathiarim.Hiere.48.ꝓ.cariathim.
Carthari.pro.carthan.
Caſeth.pro.caſed.
Cauda.pro.clauda.
Celaia.Nec.12.pro.celai.
Celatha.pro.cehálatha.
Cerethi.4.Reg.11.pro.cari.
Ceſien.pro.ceſion.
Cethis.pro.cethlis.
Ciph.pro.ziph.
Ciphei.pro.ziphei.
Cirinus.pro.cyrinius.
Colozai.pro.coloza.

Ch.

Chaana.pro.chanaana.
Chai.pro.hai.
Chamaal.pro.bamaal.
Chaman.pro.chamaam.
Chanáan.Iudi.10.pro.maon.
Chanaan.3.Regum.22.pro.chanaana.
Chanaan.Hiere.41.ꝓ.chamaam.
Chariathiarim.pro.cariatharim.
Cheboleth.pro.cebóleth.
Chelmach.pro chelmad.
Chelon.pro.elon.
Cherubim.2.Reg.22.pro.cherub
Chum.pro.chun.
Chuſa.pro.chuza.
Chuſi.1.Paralipo.6.pro.ciſi.
Chuſi.p̃s.7.pro.chus.

D.

DAmaſcenus.1.Paralipo.18.ꝓ darmaſcenus.
Damaſcus.4.Reg.16.b.vbi.dicitur Perrexitq; achaz i occurſum theglatphalaſar regi aſſyriorum in damaſcum.pro.dumaſcus.
Damaſcus.1.Paralipo.18.Et.2.Paralipo.16.&.24.&.28.pro.darmaſcus.
Dan.1.Paralip.26.c.pro.ladan.
Daram.pro.adara.
Daran.1.Paralipo.2.pro.dara.
Deda.pro.decla.
Delbora.pro debbora.
Deptha.pro.depcha.
Dibon.Eſa.15.pro.dimon.
Diei.pro.dieui.
Dodan.pro.dodáu.
Dodanim.1.Paralip.1.ꝓ.rodanim.
Doech.pro.doeg.
Dom.pro.adon.
Duram.pro.dura.

E.

EBal.Geñ.10.pro.obal.
Edenna.pro.denna.
Edom.Ioſ.3.pro.adom.
Ephermeſta.pro.pherméſta.
Ephor.pro.ephod.
Ephraim.1.Reg.13.pro.ephra
Egbathanis.pro.echmatha.
Eleph.pro.eled.
Eliadam.pro.eliada.
Elibaa.pro.eliaba.
Eliphalech.pro.eliphalet.
Eliſu.pro.eliſiia.
Eliſua.1.Paralipo.3.pro.eliſama.
Elmeleth.pro.elmélech.
Elnaen.pro.elnaem.
Elrath.pro.eleath.
Elul.3.Reg.6.pro.bul.
Elziph.pro.ziph.
Emath.Nec.12.pro.maa.
Ennada.Nec.3.pro.ennadad.
Enadab.pro.enadad.
Enebad.pro.enedad.
Enganni.pro.engannim.
Ennon.pro.ennom.
Eſamari.pro.ieſamari.
Eſcharioth.pro.iſcharioth.
Eſdras.pro.ezras.
Eſel.pro.ézel.
Eſer.1.Paralipo.4.pro.ézer.
Eſrael.pro.ezrael.
Eſrom.pro.eſron.
Eſromite.pro.eſronite.
Ethaia.pro.echaia.
Etham.pro.ethan.excepto.Exo.13.&.Nu.33.& Iudi.15.&.1.Paralip.4.a.vbi dr̃ iſta quoq; ſtirps etham.&.e.&.2.Paralipo.11.
Ethan.1.Paralipo.4.a.ibi Iſaar:& ethan.pro.ethnan.
Ethanni.pro.hanni.
Ethilon.pro.thilon.
Euchodia.pro.euodia.
Eufrateus.pro.efrateus.
Euilath.pro.euila.
Exul.pro.cheſil.
Ezeab.pro.ezgad.
Ezechiel.Eſd.8.pro.iezíel.
Ezethan.pro.ecetan.
Eziel.1.Paralipo.27.c.pro.ezriel.

F.

FAdaia.4.Reg.22.ꝓ.adaia.
Faleam.pro.falea.
Falech.pro.faleg.
Falech.1.Paralip.2.e.pro.faleth.
Falech.1.Paralipo.2.f.pro.falet.
Fares.Eſd.2.&.8.pro.pharos.
Farnath.pro.farnach.
Farſandatham.pro.farſandátha.
Feleia.Nec.11.pro.felelia.
Felethi.3.Reg.1.pro.rei.
Felethi.4.Reg.11.pro.raſin.
Filethus.2.ad Timoth.1.d.pro.fygellus.
Finon.Nu.33.pro.funon.
Fiton.pro.phitom.
Fuaite.pro.funite.

G.

GAabathites.pro.gabaathites.
Gaad.pro.iaath.
Gaam.pro.gaas.
Gaaz.pro.gaas.
Gabaa.1.Regum.14.a.vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa.pro.migron.
Gabaad.pro.gabaath.
Gaber.4.Reg.9.pro.gur.
Gabin.pro.gabim.
Gadihel.pro.iadihel.
Galilea.Ioſ.13.pro.galiloth.
Gallim.Eſa.15.pro.agallim.
Gamalias.pro.gamarias.
Ganzo.pro.gamzo.
Gaon.pro.gáam.
Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.pro iazer.
Gebelem.pro.gemele.
Gebneel.pro.iebneel.
Gehennon.pro.gehennom.
Geldeti.pro.gedleti.
Gemineus.pro.iemineus.
Gemini.pro.iemini.
Geneſar.Matth.14.ꝓ.geneſareth
Geraſeni.pro.gergeſeni.
Geraſeni.Marc.5.a.& Luce.8.ꝓ gadareni.
Gerſan.pro.gerſam.
Gerſon.1.Paralip.15.& Eſd.8.pro gerſom.
Geſa.pro.ieſa.
Geſſuri.2.Reg.2.pro.aſſuri.
Gethai,pro.gethaím.
Gethei.4.Reg.7.pro.ethei.
Gether.1.Reg.30.&.1.Paralipo.7.pro.iether.
Gezen.pro.gezez.
Gezre.pro.gerze.
Golam.pro.golan.
Gothan.pro.gotham.

H.

HAdria.pro.andria.
Haemes.pro.habes.
Haphan.pro.hapham.
Hay.Nec.11.pro.haya.
Hayan.pro.hayam.
Hayla.pro.hayloth.
Hayla.4.Reg.18.pro.hala.
Haylam.pro.haloth.
Haylam.4.Reg.17.pro.hala.
Hana.pro.haua.
Hebrona.Nu.34.pro.zephróna.
Hefer.pro.haſor.
Helam.1.Paralip.9.pro.hela.
Helcheten.pro.helthece.
Helchias.Nec.1.pro.hechelias.
Helchias.Hiere.38.ꝓ.melchias.
Heleth.pro.heled.
Helon.Ioſ.19.c.vbi dicitur Helon & thenna.&.1.Paralipo.6.f.pro.aialon.
Helthai.pro.hedai.
Hennon.pro.hennom.
Hiedor.pro.gedor.
Hierobaal.2.Regum.11.pro.hierobéſeth.
Hieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralip.23.pro.hieroam.
Hiram.Geñ.38.pro.hira.
Hiram.2.Reg.20.pro.hira.
Hiram.2.Paralipo.2.&.4.&.8.ꝓ.huram.
Hiſmaaſia.pro.maaſia.
Hoſdi.pro.hodſi.
Hothan.pro hotham.
humeſen.pro.himeſem.
Hus.1.Paralipo.8.pro.iehus
Huſan.pro.huſam.

I.

IAcham.pro.iachan.
Iachanen.pro.iachanem.
Iachur.pro.iathur.
Iadab.pro.iaath.
Iadi.pro.iada.
Iadan.pro.iada.
Iadiel.pro.iahiel.
Iadin.pro.iadon.
Iael.pro.lael.
Iahalon.pro.ialon.
Ialel.1.Paralipo.4.pro.ialalel.
Iamnia.pro.iabnia.
Ianadiath.pro.iaath.
Iarbi.pro.iarib.
Iareb.pro.gareb.
Iareth.pro.iared.
Iaſa.Eſa.15.Pro.iahas.
Iaſie.pro.iaſie.
Iaſiel.1.Paralipo.12.pro.iaziel

Iaſon.Act.21.pro.mnaſon.
Iazal.pro.ozal.
Icaboth.pro.icabod.
Ieblaan.pro.ieblaam.
Iebſam.pro.cibſáim.
Iebron.pro.gebeton.
Iecbaa.pro.iegbaa.
Iechbaa.pro.iegbaa.
Iecnal.pro.iecnam.
Iechonias.Hiere.22.&.37.pro.chonias.
Iechonias.Hiere.35.&.40.&.42 & Ezech.8.&.11.pro.iezonias.
Iechri.pro.achi.
Iechri.1.Paralip.8.&.2.Paralipo.25.pro.zechri.
Iecter.pro.iether.
Iedaba.pro.icrala.
Iedboa.pro.ieddóa.
Iedelias.pro.gedelias.
Iediel.Eſd.10.pro.iehiel.
Iehutiel.pro.iecutiel.
Ielon.pro.ielom.
Ieiada.pro.iedaia.
Iemleth.pro.iemlech.
Iemna.2.Paralip.29.c.pro.zema
Iepſem.pro.iebſem.
Ierobaal.2.Reg.11.pro.ierobéſeth
Ieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralipo.25.pro.ieroam.
Ieſſa.pro.laſſa.
Ieſbaal.pro.eſbáal.
Ieſban.pro.eſban.
Ieſbidenob.pro.ieſbibenob.
Ieſſen.pro.geſſen.
Ieſpham.pro.ieſphan.
Ieſimuth.pro.ieſimon.
Ieſlia.pro.iezlia.
Ieſron.pro.eſron.
Ieſu.Luce.3.f.pro.ioſe.
Ieſue.Eſd.10.pro.ieſie.
Ieſur.pro.geſur.
Ieſus 1.Paralip.3.pro.ieſaias.
Iethan.pro.ietha.
Iethan.Ioſ.15.pro.iethnan.
Iether.1.Paralip.1.pro.ietheth.
Iethmoan.pro.iechmoam.
Iethraan.pro.iethraam.
Iethrai.1.Paralip.6.b.pro.ethrai.
Iethram.pro.iethran.
Iethrēmon.pro.gethrēmon.
Iethros.pro.ros.
Ezechel.pro.iecethel.
Iezedelia.pro.iegedelia.
Iezen.pro.gezem.
Iezreli.pro.ieſreli.
Iezriel.pro.ezriel.
Ioachan.pro.ioachaz.
Ioachim.Hiere.52.g.& Ezechiel.1.pro.ioachin.
Ioachin.4.Reg.10.pro.ioachaz.
Ioamim.pro.iamin.
Ioarib.pro.ioiarib.
Ioathan.pro.iotham.
Ioatham.Nee.12.pro.ionathan.
Iobab.Geñ.46.pro.iob.
Iobama.pro iobania.
Iobel.pro.iohel.
Iobia.pro.hobia.
Iochabeth.pro.iocabed.
Iophe.pro.nophe.
Iophir.pro.ophir.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es ſymon filius iohanna.pro.iona.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur ſymon iohannis.pro.iona.
Ioheli.pro.iohel.
Ioiada.1.Paralip.8.pro.ioada.
Ionan.pro iohannan.
Ionathan.Nee.12.b.vbi dicitur ionathan filii eliaſib.pro.iohannā.
Iorei.pro.area.
Ioſabeſeth.pro.ioſabéſed.
Ioſabeth.pro.iozabed.
Ioſachar.pro.iozachar.
Ioſeph.Matth.13.g.&.27.vbi dicitur Et ioſeph mater.& Marc.6.a.&.15.d.ibi Et ioſeph mater:& ibi & maria ioſeph.& Act.4.g.pro ioſes
Ioſias.Zach.14.pro.ozias.
Iothan.pro.zethan.
Iothan.1.Paralip.7.g.ꝓ.hotham.
Ioſabath.pro.iozabad.
Iozaded.pro.iozabed.
Iſaar.1.Paralip.4.pro.ſaar.
Iſbaal.pro.iſbaab.
Iſraelitis.1.Paralipo.3.pro.izraelitis.
Iſraia.pro.izraia.
Iſtiman.pro.iſtimóa.
Italia.Act.14.d.pro.attalia.
Ithamian.pro.ichamia.
Iuchadan.pro.iuchadam.
Iulia.ad Ro.16.pro.iunia.

L

LEed.pro.ieeth.
Leemas.pro.lechmam.
Lichoſtratos.pro.lithoſtrotos.
Lyſtra.Act.27.pro.myra.
Loche.pro.iothe.
Lodadin.pro.lodadid.
Luzai.pro.eluzai.

M

MAarem.pro.arem.
Maaria.pro.maraia.
Maaſia.1.Paralip.9.pro.maaſi.
Mabdiel.pro.magdiel.
Mabſan.pro.mabſam.
Macharai.pro.maharai.
Madan.Ioſ.11.&.12.pro.madon.
Madian.Hiere.38.pro.mathan.
Madid.pro.adid.
Magdiel.pro.magdalel.excepto.1 Paralip.1.
Magedan.Matth.15.in fine.pro.magdala.
Magmas.pro.machmas.
Mainma.pro.maimin.
Malaath.pro.maalath.
Malachias.pro.malachi.
Mambres.pro.iambres.
Mamucha.pro.mamuchan.
Manſer.pro.mamzer.
Mapſar.pro.mabſar.
Marmach.pro.marma.
Maſan.pro.maſal.
Maſpha.Ioſ.21.in fine ꝓ.miphat.
Maſi.pro.maſia.
Maſia.Nee.10.pro.mazia.
Mathamu.pro.mathaniu.
Matthat.pro.mathatha.excepto.Luce.3.
Mathatias.4.Reg.24.pro.mathanias.
Mathet.pro.mathata.
Mathmata.pro.machmatath.
Mathreth.pro.mathred.
Mathuſalem.pro.mathuſale.
Mechphia.pro.megphias.
Medalaa.pro.merala.
Meezabel.pro.meetabel.
Mephat.Geñ.14.pro.miſpat.
Meheratites.pro.mecheratites.
Melcha.Luce.3.pro.melea.
Melchias.Nee.3.b.pro.meltias.
Melchon.pro.melchom.
Melech.Geñ.28.&ītitulo.p̄s.87 pro.maalath.
Mer.pro.emer.
Mereth.pro.méred.
Merodach.4.Reg.20.ꝓ.berodach
Merom.Iudi.5.pro.meroz.
Meron.pro.merom.
Mes.1.Paralip.1.pro.méſech.
Meſluch.pro.meluch.
Methaal.pro.ethbaal.
Miamim.pro.miamin.
Micha.4.Reg.22.pro.michaia.
Michas.pro.michaias.
Mitylene.Act.28.a.pro.melita.
Mochober.pro.amochéber.
Moloch.3.Reg.11.pro.molchom.
Moſolla.pro.moſollam.
Moſollamoth.1.Paralip.9.ꝓ.moſollamith.
Mumin.pro.munim.

N

NAad.pro.náath.
Naalon.pro.naalol.
Naamim.pro.naamini.
Naaroth.pro.anaaroth.
Nabeth.pro.abed.
Nabuchodonoſor.ītoto hieremia excepto.cap̄.27.&.28.&.29.a.&.34.&.39.b.& in Ezech.26.&.29.&.30.pro.nabuchodoroſor.
Nabuſarſathim.pro.nabuſarſachim.
Nabuſeſban.pro.nabuſeſbaz.
Nachor.2.Reg.6.pro.nachon.
Naphei.pro.naphis.
Naphez.pro.nahem.
Naſor.pro.enaſor.
Natalia.pro.attalia.
Nathamelech.pro.nathanmélech
Nathania.Eſd.10.pro.mathania.
Nathaniel.pro.nathanel.
Nebaan.pro.nebaaz.
Nebo.Nee.7.pro.geba.
Nebui.pro.nebu.
Nemroth.pro.nemrod.
Neptalim.pro.neptali.
Neri.Hiere.32.pro.neria.
Nodaia.pro.noadia.
Nophech.pro.nopheth.
Noram.pro.naaran
Noratha.pro.naaritha.

O

OBed.2.Paralip.15.&.28.pro oded.
Obediel.pro.obed.
Obeth.pro.oded.
Ophal.pro.ophial.
Ophir.Hiere.10.pro.ophaz
Olympiadē.ad Ro.16.ꝓ.olympā.
Orodi.pro.orori.
Oſia.pro.ozia.
Oſiau.pro.oziáu.
Othim.pro.othni.
Oza.1.Paralip.16.pro.oſa.
Ozam.pro.oza.
Ozazin.pro.ozaziu.
Ozenzara.pro.ozenſara.
Ozias.1.Paralip.3.pro.ochozias.
Ozias.Hiere.42.&.43.pro.oſias
Oziel.1.Paralip.27.pro.ozriel.

P

PEdno.pro.apedno.
Priſca.ad Ro.16.a.&.pria ad Corinth.16.d.&.2.ad Thimothe.4.d.pro.priſcilla.

R

RAbſaces.pro.rabſares.
Raphaim.1.Paralip.20.in fine.pro rapha
Rama.1.Reg.30.pro.horma.
Ramoth.Eſd.10.pro.ieramoth.
Rapſaces.pro.rabſaces.
Rapſaces.Hiere.39.pro.rabſares.
Rapſaris.pro.rabſaris.
Rechia.pro.rehia.
Regma.1.Paralip.7.pro.regina.
Rehem.pro.récem.
Remoth.pro.meremoth.
Reſemophim.pro.mophim.
Rimma.pro.rina.
Rimoth.pro.ierimoth.
Roma.1.Reg.30.pro.arama.
Romethiezer.pro.romemthiézer
Roth.pro.atharoth.

S

SAba.3.Reg.11.d.pro.ſoba.
Sabad pro elzabad

Saban.pro.ſabam.
Sabe.pro.ſaue.
Saber.Geñ.46.pro.ſaher.
Sabias.pro.aſabias.
Sabud.pro.zabud.
Sacha.pro.ſachacha.
Sachur.pro.zachur.
Saphan.1.Paralip.5.pro.ſapham.
Saphata.pro.ſaphatia.
Saie.pro.ſage.
Salmana.Oſee.10.pro.ſalman.
Salum.pro.ſalu.
Samma.1.Paralip.5.pro.hoſama.
Samathias.pro.ſamachias.
Sameron.pro.ſameronmeron.
Samroth.pro.ſamoth.
Sanamim.pro.ſananim.
Sanir.Deut.4.pro.ſeon.
Sanir.Iudi.10.pro.ſamir.
Sara.1.Paralip.1.pro.zara.
Sarahim.pro.ſaharim.
Saraia.1.Paralip.9.pro ſaaria.
Sareth.pro.ſared.
Sarith.pro.ſarid.
Sarma.pro.harma.
Sarona.pro.ſaron.
Sarſathin.pro.ſarſachim.
Saruch.pro.ſarug.
Saul.1.Reg.15.d.vbi dicitur ad terram ſaul.pro.ſual.
Scharioth.pro.iſcarioth.
Scena.pro.ſceua.
Sebechai.pro.ſebethai.
Sebenia.Nec.11.pro.ſemeia.
Sebna.pro.ſebnia.
Sechamonites.pro.ſelechāmōites
Sechar.pro.ſeza.
Sechenia.Nec.10.pro.ſebenia.
Sechri.pro.ſethri.
Seddo.pro.ſedoch.
Sephan.pro.ſepham.
Sephiphima.pro.ſephim.
Sephua.pro.ſephu.
Sephupham.pro.ſephuphan.
Seyr.4.Reg.11.pro.ſur.
Seyra.1.Paralip.7.pro.ſyra.
Sellaia.pro.ſellai.
Selebim.pro.ſelebin.
Selemau.pro.ſelemiau.
Selmai.pro.ſemlai.
Selmon.Nec.7.pro.ſelmai.
Selo.pro.ſeleph.
Sellum.Nec.3.d.vbi dicitur ſellū filius colozai.pro.ſellun.
Sellum.Nec.11.&.12.pro.ſellu.
Semei.Hiere.26.pro.ſemeia.
Semeias.1.Paralip.25.&.27.pro.ſemei.
Semerō.2.Paralip.13.ꝑ.ſemerim.
Semramite.pro.ſemranite.
Sennaar.Geñ.14.a.vbi dicitur.Et contra ſennaar regem adame.ꝑ ſenaab.
Senia.pro.ſema.
Sennim.pro.ſenanim.
Senon.pro.ſeon.
Seor.1.Reg.9.pro.ſeror.
Serim.pro.herim.
Seruch.pro.ſerug.
Seſban.pro.ſeſbaz.
Seſenna.pro.ſeſema.
Sethai.pro.ſebthai.
Sethia.pro.ſechia.
Siba.2.Reg.20.in fine.pro.ſiua.
Siban.pro.ſiuan.
Sichar.pro.ſichem.
Sicelech.pro.ſiceleg.
Sina.Deut.33.& Eccñ.48.ꝑ.ſinai
Soba.Geñ.14.pro.hoba.
Sobal.p̄s.59.& Iudi.5.pro.ſoba.
Sochoth.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19 pro.ſocho.
Sophat.pro.ſophach.
Soreth.pro.ſorech.
Staburzanai.pro.ſtarbuzanai.
Supham.pro.ſephupham.
Sunamitis.Cant.6.&.7.pro.ſulamitis.
Suri.pro.vri.

T

TAbitacumi.Marc.5.d.pro.talithacumi.
Tachaſin.pro.itachaſin.
Tebon.pro.chebon.
Tethron.pro.cethron.
Titichus.pro.tychicus.
Tubal.Geñ.4.pro.iubal.

Th.

Thabitacumi.pro.talithacumi.
Thacan.pro.thartach.
Thalaſſa.Act.27.pro.laſſea.
Thamnatſare.Iudi.2.pro.thamnatáres.
Thana.pro.thanac.
Thanna.pro.thamna.
Thanam.pro.thanach.
Thannam.pro.thamna.
Thanani.pro.chanani.
Thane.pro.thanach.
Thanes.pro.hanes.
Thantannai.pro.thathanai.
Thapſam.pro.thapſa.
Theglatphalaſar.1.Paralip.5.&.2.Paralip.28.pro.thelgatphalnaſar.
Theman.Iob.6.& Hiere.25.pro.thema.
Thenath.pro.tenach.
Thethel.pro.thechel.
Thoſan.pro.coſam.
Thubal.Geñ.4.pro.iubal.

V

VAiſatha.pro.vaizatha.
Vrai.pro.irai.
Vſan.pro.vſim.

Z

ZAban.pro.zauan.
Zabath.pro.zabad.
Zabdias.pro.zabdi.
Zabeth.pro.zabed.
Zachai.Nec.3.pro.zabai.
Zadab.pro.zabad.
Zamri.1.Paralip.11.pro.ſamri.
Zamri.Nec.3.pro.amri.
Zaraias.1.Paralipo.6.pro.ſaraias.
Zarath.pro.zethar.
Zaree.pro.zaria.
Zaree.4.Reg.25.pro.carée.
Zareth.pro.zared.
Zarias.1.Paralip.6.pro.ſarias.
Zathan.pro.zatham.
Zethan.pro.zetham.
Zethar.pro.ſethar.
Ziza.1.Paralip.25.pro.zina.
Zocho.pro.ſocho.
Zomim.pro.zomzomim.

Finis.

Introductiones artis grãmatice hebraice. Et primo de modo legendi & pronũciãdi

AD habendam noticiam hebraice lingue: in qua ſcripturam ſacram veteris teſtamenti conſtat eſſe conſcriptã: neceſſaria eſt cognitio artis proprie & peculiaris illius lingue: quam greci grammaticam: latini rem litterariam appellant. Sed quia grammaticam precedit emendata lectio: que ex figuris litterarum cum ſuis vocibus conſtat: ideo imprimis eſt aduertendum viginti duas litteras ſiue prolationes eſſe apud hebreos: figuras vero ipſarum litterarum eſſe viginti ſeptem. Nam quinque illarum duplicantur. quia licet ſeruent eundem ſonũ: diuerſis tamen characteribus figurantur. Et etiam quia per eas aliter ſcribuntur principia & media dictionũ: aliter fines. Sunt preterea apud eos omnes he littere conſonantes. Et ad deſignandas quinque vocales noſtras vtuntur duodecim apicibus: ex quibus & illis viginti duabus litteris lingue hebraice lectio conſtat. Sed quia littere accidunt tria. Nomen. Figura. Poteſtas: alphabetum hebraicum diſpoſuimus in tribus columelis ſiue ordinibus: in quibus tria illa accidẽtia e regione verſuum explicauimus. Sed imprimis alphabetum ipſum recto ordine poſuimus.

táu ſi res coph ſádic ſádic phe pe aáin ſámach nũ nũ mẽ mẽ lámed chaph caph iod teth heth záin váu he dálet gimal beth áleph

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ך ל מ ם נ ן ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת

Nomen.		Figura.		Poteſtas.
áleph.	אָלֶף		א	A
Beth	בֵּית		ב	b
Gímal.	גִּימֶל		ג	g
Dáleth.	דָּלֶת		ד	d
He.	הֵא		ה	h
Váu.	וָיו		ו	v
Záin.	זַיִן		ז	z
Heth.	חֵית		ח	ch
Teth.	טֵית		ט	t
Iod.	יוֹד		י	i
Caph:Chaph.	כַּף : כָף	ך	כ	c ch
Lámed.	לָמֶד		ל	l
Mem:Mem.	מֵם מֵם	ם	מ	m m
Nun : Nun.	נוּן נוּן	ן	נ	n n
Sámach.	סָמֶךְ		ס	s
Aáin.	עַיִן		ע.	a
Pe: Phe.	פֵּא פֵא	ף	פ	p ph
Sádic: Sádic.	צָדִיק צָדִיק	ץ	צ	s s
Coph.	קוֹף		ק	c
Res.	רֵישׁ		ר	r
Sin.	שִׁין		שׁ	ſ
Táu.	תָּיו		ת	th

Sequuntur duodecim ſigna ſiue apices quibus hebrei vtuntur ad deſignãdũ quinque vocales nr̃as ordine ſupra diſpoſito.

Nomina apicum.		Figura.		Poteſtas.
Pathach.	פַּתַח	ַ	אַ	A
Cames.	קָמֵץ	ָ	אָ	a
Hateph pathach	חֲטַף פַּתַח	ֲ	אֲ	a
Cere.	צֵירֵי	ֵ	אֵ	e
Cegol.	סֶגוֹל	ֶ	אֶ	e
Seba.	שְׁבָא	ְ	אְ	e
Hateph ſegol.	חֲטַף סֶגוֹל	ֱ	אֱ	e
Hiric.	חִירִק	ִ	אִ	i
Holem.	חוֹלֶם	ֹ	אֹ	o
Hateph camez.	חֲטַף קָמֵץ	ֳ	אֳ	o
Surec.	שׁוּרֶק	ֻ	אֻ	v
Surec.	שׁוּרֶק	וּ	אוּ	v

De combinatione litterarum.

Et quoniam ex predictis litteris & apicibus qui ſunt ſigna quinq; vocaliũ ſyllabe conſtant & fiunt. Ideo ſubditur modus combinãdi ipſas litteras ponẽdo exẽplũ in lr̃a beth diſcurrendo per omnes apices & ſigna quinq; vocalium.

bu bu bo bo bi be be be be ba ba ba

בָּ בַּ בֲּ בֵּ בֶּ בְּ בֱּ בִּ בֹּ בֳּ בֻּ בּוּ

Et per hunc modum debet fieri combinatio omnium aliarũ litterarum cum predictis apicibus vt ſyllabe fiant: & vt ex ſyllabis fiant dictiones ex quibus omnis oratio conſtat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua ſunt notanda Et primo circa litteras eſt notandum ꝙ ex predictis viginti & duabus litteris quinq; ſunt duplices ſcilicet. ץ ף ן ם ך Et ſic ſunt omnes littere viginti & ſeptem quantum ad figuram litterarũ Et he quinque littere duplices ponuntur ſemper in fine dictionum: alie vero quinque que ſunt eis conſimiles. ſ. כ מ נ פ צ ponuntur in principio aut in medio dictionum & nunquam in fine. Item ex his quinque litteris que veniunt in fine dictionis: tres veniunt ſine aliquo apice & pertinent ad ſyllabam precedentem ſiue trahuntur a ſyllaba precedenti. ſ. ץ ף ם Alie vero due que ſunt ך ן veniunt aliquando cum apicibus: quarũ nun. ן venit aliquando ſine aliquo apice: & tunc pertinet ad ſyllabã precedentem ſicut tres alie ſupradicte. Aliquando vero venit cũ apice camez vel pathach & facit ןָ na. Sed littera. ך. chaph nunq̃ venit ſine apice: & quãdo venit cum camez vel pathach tunc facit ךָ cha: vt אֵלֶיךָ Elécha. & quando venit cum apice ſeba tunc trahitur a ſyllaba precedenti: vt לֵךְ lech. & ſola iſta littera caph licet ipſa proferatur in fine dictionis apex tamen illius non profertur: quod in omnibus aliis que veniũt in fine dictionis nunquã contingit quod apex non proferatur. Item notandũ ꝙ ex viginti & duabus litteris ſupradictis vndecim ſũt ſubſtantiales & nunquã poſſunt eſſe accidentales: que his quattuor dictionibus comprehenduntur טַח סֵפֶר גֶזַע צֶדֶק Iſte enĩ vndecim littere vel quelibet earum in quacunque dictione venerint conſtituunt ſignificatum illius dictionis: & ſunt ex radice primitiua eiuſdem dictionis: ſiue ſcribantur ſine aliquo apice vel cum quolibet apice. Alie vero vndecim poſſunt eſſe accidentales: & comprehenduntur his tribus dictionibus. אֶתְכֶנָּה מִשְׁלִי בוֹ Iſte vndecim littere vel quelibet earum poſſunt eſſe ſubſtantiales ſicut & alie ſupradicte: & poſſunt eſſe accidentales ad denotandum genus vel perſonam aut caſum ſiue declinationem vel tempus aut cõiugationem: & de hoc plenius dicetur infra. Item notandũ ꝙ ex predictis vndecim litteris accidentalibus quattuor poſſunt eſſe nota ſiue ſigna vocaliũ: & hoc qñ ſcribũtur ſine aliquo apice & nõ ꝓferũtur. & ſunt iſte א ה ו י Et tunc littera áleph ponitur communiter in medio vel in fine dictionis pro. a. vocali vt קָרָא Cara & quandoq; ponitur pro e. vel. pro. o. vt רֵאשִׁית רֹאשׁ Reſith Ros. Et iſta littera. ה. communiter ponitur pro. a. in fine dictionis vt גָלָה gala: & aliquãdo ponitur pro. e. vel pro. o. vt שָׂדֶה ſade פַּרְעֹה pharao. & iſta littera. ו. ponitur pro. o. vel pro. u. tam in medio quam in fine dictionis vt תְהוֹם thehom. תֹהוּ thóhu. & iſta littera. י. ponitur ꝓ e. vel pro. i. tam in medio quam in fine: vt בְּנֵי bene בְּנִי beni. & quando predicte littere ſcribuntur cũ apicibus ſunt vere conſonãtes. Si enim vau ſubſcribatur cũ apice camez vel pathach hoc modo. וָ. tunc ſonat va: & ſimiliter cum reliquis apicibus ſonat.va.ve.vi.vo.vu.& eodē mō iod cū p̄dictis apicibꝰ ſonat ia.ie.ii.io.iu.& eodē mō iſta lr̄a.ה.cū p̄dictis apicibus ſonat.ha. he.hi.ho.hu.De lr̄a aleph dictū eſt ſupra. Itē notandū qđ qñ due lr̄e ex quattuor ſupradictis que poſſunt eſſe ſigna vocaliū poſite ſine apice veniunt in fine dictionis: prima earū nō ꝓfertur:ſecūda vero profertur ſicut cōſonās:& trahitur a ſyllaba precedēti.vt גוֹי goí בָּנָיו banáu.& qñ ſola iod vel vau ponitur poſt lr̄am ſubſcriptam cū camez vel patha tunc illa littera iod vel vau trahitur a ſyllaba p̄cedēti vt צָו ſáu בָּנַי banái.& qñ poſt vau vel iod ſeqtur vau cū apice ſurech :tūc illud vau vel iod primū eſt cōſonās & ſonat.vu.ſiue.iu.vt קָו chíuu חַיו haíu. Itē nota ꝙ aliqñ veniunt iod & aleph ſiue vau & aleph. ſine apice in fine dictionis & ambe non proferuntur vt הִיא.hí.

De prolatione litterarum.

PRolationis ſeu ſonus lr̄arū poſſumus habere aliquā cognitionē ex lr̄is latinis e regiōe poſitis in pricipio huius tractatꝰ :licet ad hn̄dā integrā cognitionē opꝰ eſſet viua voce:quia ſunt alique lr̄e hebraice quarū ſonus nō pōt exprimi lr̄is latinis:quia nō hn̄t latini talē ꝓlationē:eo quod ꝓferūtur in gutture.Sunt enī que ſequūtur ה ח ר ע. ideo neceſſe ē vt predicte littere deſignētur ꝑ aliq̄s litteras latinas.Ponemus itaqꝫ pro cheth.ח.ch.&pro aáin.ע.a.& pro he.ה.h.Preterea ſūt tres lr̄e hebraice q̄ exprimūtur per.ſ.latinū.&ſunt que ſequuntur ſámach.ס.ſádic.צ.ſin.שׁ.cū apice ſebóleth:& ſin .שׂ.cū apice cebóleth.Que cū apud hebreos ſint diuerſe tā figura quam ſono:oportet vt apud latinos aſſignetur aliqua diferētia.Profertur itaqꝫ.ס.ſámach dētibus ſicut apud latinos.c.cū vocali.e. vel.i.& littera. צ. ſádic ꝓfertur fortius extrictis dētibus . שׁ.ſin vero cū apice ſibólet ꝓfertur ſicut apud latinos ſimplex. ſ .ſed ſi p̄dicta littera.שׂ.ſcriberetur cū pūcto cebólet tūc profertur ſicut.ס.ſámach.Eſt enim ſebóleth pūctus ſeu apex quidā poſitꝰ ſupra lr̄a.ש.Sin in ꝑte dextera hoc mō. שׁ. cebólet vero eſt in ꝑte ſiniſtra hoc mō.שׂ.

De dagues.

HAbent p̄terea hebrei quēdā punctū ſiue apicē quē dagues vocāt qui ponitur in medio littere ſiue in ventre eius:& tūc illa lr̄a que habet p̄dictū apicē fortius ſonat ac ſi illa littera eſſet geminata. vt מִמֶּנּוּ miménnu:& qñ talis littera ſcribitur ſine dagues tūc ꝓfertur blāde & exiliter. ſunt preterea ſex lr̄e que poſſunt habere dagues ſiue raphe:eſt enim raphe apex quidā ſimilis apici patha ſupra litterā poſitꝰ hoc mō בֿגֿדֿכֿפֿתֿ iſte enī lr̄e fortius ſonāt cū predicto puncto dagues quā cū raphe:& in quattuor earū mutat ſonū ipſarum.ſ.in his ב.כ.פ.ת. Nā beth cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut beth duplicatum:vt אַבָּא Abba.& cū raphe vel ſine dagues tendit ad ſonū u.cōſonantis.& lr̄a כ ſonat ſicut.q.latinū:& ſine dagues ſonat ſicut chi grecū.& pe פ cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut. pe . latinū:& ſine illo ſonat ſicut.f.& thau.ת.cū dagues ſonat ſicut.t. & ſine illo ſonat ſicut thita grecū.& qñ predicte littere veniunt ſine dagues ſonant blande & exiliter ac ſi eſſent ſcripte cū raphe.Ponitur etiā predictus punctus dagues propter alias cauſas de quibus infra dicetur.Sunt preterea quinqꝫ littere q̄ non recipiunt predictum apicem dagues : & ſunt que ſequuntur.

א ה ח ע ר Sed in littera.ה.aliquando ponitur predictus punctus in medio hoc modo.הּ.Et tunc fortius ſonat & vocatur p̄dictus punctus mapich & non dagues: & communiter ponitur ad denotandum genus femininum tertie perſone ſingularis numeri.

De littera.ר.res.

De prolatione littere res.ר.eſt notādum ꝙ in principio dictionis ſonat ſicut duplex.rr.vt רֹאשׁ rros רֵאשִׁית rreſith. Sed ī medio vel in fine dictionis ſonat ſicut ſimplex.r.vt בְּרֵאשִׁית bereſit שָׁמַר Samar.

De locis in quibus littere formātur:ſecundū hebreos.

EX viginti & duabus litteris ſupradictis quattuor ſunt q̄ proferuntur labiis.ſ.בומפ.& quinqꝫ proferuntur dentibus זסצרש.& quinqꝫ proferuntur lingua.ſ.דטלנת & quattuor palato.ſ.גיכק & quattuor gutture.ſ.אהחע.Ex p̄dictis vigīti duabꝰ lr̄is q̄ttuor ſūt ſimiles ī figura aliis q̄ttuor & iō cauendū eſt lectori ne in illis decipiatur.ſunt enī he בנדם q̄rū ſimiles ſunt כגרס Que cū multū diferant inter ſe nomine & prolatiōe:diferūt etiā in figura in hoc:quia quattuor prime declināt ad quadrangulū vel ſemiquadrangulū.alie vero declināt ad circulū vel ſemicirculū.

De apicibus.

Dictum eſt ſupra de litteris:nunc vero circa apices & eorū officia aliqua ſunt notanda : & primo de apice patha.

DIctū eſt ꝙ patha ponitur pro.a.vocali . circa quod notandū ꝙ cū in fine dictionis ſubiicitur his duabus litteris.ח.ע.vocalis que ꝑ patha deſignatur preponitur: heth atqꝫ aáin poſtponūtur:ꝙ eſt cōtra naturā aliarū litterarū & apicum:quia ſꝑ in prolatione apices conſonantibus poſtponuntur:eſto exēpli cauſa verbū hoc יֵשׁוּעַ ieſúaa hoc eſt ieſus: in quo prius profertur patha quā aáin: & in verbo רוּחַ rúach. i.ventus ſiue ſpiritus in quo patha prius profertur q̄ꝫ heth.habentqꝫ huiuſmodi noīa ſemper accētum in penultima.qđ ſi addatur his noībus he littera vt diſtinguatur maſculinū a feminino:aut referat ꝓnomē femininū:tūc ad regulā ſyllabicandi generalem recurrēdū eſt.vt ſi ad יֵשׁוּעַ ieſúa addatur littera he fit יְשׁוּעָה ieſuaa:quod eſt ſaluatio:proferturqꝫ ieſuaa regulariter: eodem modo de רוּחַ rúach ſi addatur littera he fit רוּחָה rrucha quod eſt ſpiritus eius.ſ.rei generis feminini .& pari modo de ſimilibus.

De camez.

SI in dictiōibꝰ diſyllabis vel polyſyllabis ſeba ſeqtur aut p̄cedit apicē camez:tūc camez plerūqꝫ ꝓfertur ſicut holē:vt in hac dictiōe חָכְמָה.i.ſapiētia:vbi ſeba poſtpōitur camez.ꝓferēdūqꝫ eſt chochma.& ī verbo אֶשְׁמֹר.i.ſeruabo vbi ſeba p̄cedit camez:legēdūqꝫ eſt eſmor.Eſt p̄terea dictio monoſyllaba כָּל.i.oīs:vtriuſqꝫ gn̄is & numeri q̄ ſcribitur per camez & accentū quē hebrei vocāt macaph:& ꝓfertur quaſi ꝑ holem col.Preterq̄ꝫ duobus in locis ſacre ſcripture:vbi neqꝫ ſcribitur per accētū macaph neqꝫ legitur per holē ſed regulariter legitur cal.primus locus eſt.p̄s.34.כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה.i. oīa oſſa mea dicent.alter locus eſt.Prouer.19.כָּל אֲחֵי רָשׁ.i.omnes fratres pauperis.

De ſeba.

HVius apicis complura ſunt officia:primum eſt de quo dictum eſt ſuperius:quod pōitur loco.e.vocalis.ſcilicet quando venit in principio dictionis. ſed quādo venit in medio dictionis tunc ſeba non profertur : & littera cui ſubſcribitur trahitur a ſyllaba precedenti.vt אֶפְקֹד Ephcod . ideſt viſitabo.מִרְיָם miriam.ideſt maria.que regula tribus in locis fallit.Primo ſi littera cui ſubiicitur ſeba continet dagues . tunc enim ſeba profertur in.e.vt in dictione אִתְּכֶם ithechem.ideſt vobiſcum. Secundo cum duo apices ſeba ſibi ipſis ſuccedunt: quia tunc prior ſilet : & poſterior profertur in vocalem . e. vt יִפְקְדוּ iphchedu.ideſt viſitabunt.בֵּלְטְשַׁאצַּר Belteſaſar. Tertio cum eadem conſonans geminatur atqꝫ prime earum ſubditur ſeba:tunc enim euphonie cauſa ſeba ꝓfertur.vt רַנְנוּ Ranenu. ideſt exultate.Dicunt preterea aliqui hebrei quod ſeba plerunqꝫ fungitur aliorum apicum officio.idqꝫ duobus modis.Primo cum poſt ſeba ſequitur iod cum aliquo apice tunc enim ſeba ꝓfertur quaſi hiric vt בְּיַד biiad.ideſt in manu.vbi ſeba ſuppoſitus beth littere legitur quaſi hiric.Secundo cum ſeba ponitur in principio dictionis & accentus collocatur in eadem ſyllaba & ſequitur littera que non ſit vocalis quocunqꝫ apice illi ſubiecto:tunc enim ſeba profertur quaſi patha.vt בְּמַקְהֵלוֹת Bámacheloth.ideſt in eccleſiis.

De apice cere & cegol.

HI duo apices diſtant inter ſe: quod i prolatione cere nõ protenditur: & cegol immoratur: maxime quando venit in principio dictionis polyſyllabe: in penultima. inter cere quoqꝫ et ſeba eſt diferentia quod per alterutrum mutatur verbi ſignificatio vt מֵתִים Methim per ſeba ſignificat viros: & cum cere ſignificat mortuos. diſtat quoqꝫ cegol a cere quod in hac dictione אֵל el.i.deus ſcribitur per cere. in hac vero particula אֶל el que eſt articulus datiui caſus vel ponitur pro iſta prepoſitione ad vel in: ſcribitur cum cegol vt אֶל הָאִישׁ el hais.i.viro ſiue ad virum. eſt & aliud officium cere quod in nominibus maſculinis numeri pluralis quibus iungitur genitiuus poſſeſſionem ſignificans ſemp ſubiicitur in fine dictionis vt בְּנֵי אַבְרָהָם.i.filii abraham. Sed de hoc in alio loco dicetur commodius.

De ſurech.

SVrech apicis duo ſunt genera: alterũ in quo tria puncta ſcalariter deſcendunt hoc modo ֻ appellaturqꝫ קִבּוּץ שְׂפָתַיִם.i.coniunctio labrorum. alterum cum vau apponitur punctũ ad latus ſiniſtrum hoc modo וּ & differunt inter ſe ꝙ ſurech prior nunqꝫ ponitur in fine dictionis niſi alia littera ſequatur. ſurech vero poſterior venire poteſt in quocunque loco.

De dagues.

DAgues qui apicibꝰ annumeratur multis fungitur officiis. Primũ eſt de quo ſupra diximus ꝙ in quacunqꝫ littera ponitur fortius ſonat illa littera ac ſi eſſet duplicata. Secundum eſt ꝙ ubi ex regula memorata ꝙ ſeba ſilet cum ſubiicitur priori ex duabus conſonantibus que veniunt in medio dictionis: ſi conſonans illa prior habet dagues nihilominus profertur. vt in Exo.15. מִקְּדָשׁ Miccedas.i.templum: quod alias dicitur מִקְדָשׁ Micdas. Ponitur etiam aliquando euphonie cauſa. Tertium eſt cum apponitur in ſupplementum alicuius littere. vt וַתִּקַּח vathichach.i. accepit: in quo verbo dagues ponitur ad ſupplendũ. ל. lamed litterã pro וַתִּלְקַח vatilchach. quia eius primitiuum eſt לָקַח lachach. vbi lamed eſt littera ſubſtantialis. Quartum. cum ponitur differentie cauſa in ſignificatione. vt in dictiõe אַמָּה Ama. ſi mem enim nõ habet dagues ſignificat ancillam. ſi autẽ habet: ſignificat cubitum. & יַמִּים. iamim ſi non habet dagues ſignificat dies. ſi habet ſignificat maria. Quintum. emphaſeos id eſt vehemẽtie cauſa quod preſertim in verbo accidit. vt פִּקֵּד Piched.i.viſitauit: quod eſt verbum ſecunde coniugationis: in quo littera media hoc eſt coph habet dagues per quem ſignificatur quam diximus vehementiam. vt plenius dicetur vbi de verbo. Eſtqꝫ aduertendum quinqꝫ litteras finales non recipere dagues: preter chaph. que cum recipit dagues efficitur exilis atqꝫ accedit ad ſonum coph.

De accentu.

POſtea quã lector didicit ex litteris cõpingere ſyllabas & ex ſyllabis dictiones: opus eſt vt cuiqꝫ ſyllabe ſuum accentũ accõmodet. eſt aũt accentus: vt a grammaticis definitur: certa lex vel regula ad eleuãdam vel deprimendã cuiuſqꝫ dictionis ſyllabam. Nam id eſt naturale atqꝫ omnibus linguis & nationibus cõmune: vt quaſdã ſyllabas attolant: iſqꝫ dicitur acutus accentus: quaſdam rurſus deprimant. iſqꝫ eſt accentus grauis. Greci & latini habent etiam accentũ circunflexum: atqꝫ eo forſitan hebrei non carent: qui habent innumeras uocum flexiões: ſed ille ad cantũ potius quã ad lectionẽ pertinẽt. Nos itaqꝫ in hebreo ſermone duos tãtũ notauimꝰ accẽtus: acutũ & grauẽ: cum preſertim circunflexus nec ab ipſis quidẽ grecis & latinis percipiatur. legitur acutus accẽtus in qualibet dictione atqꝫ ex ea cauſa dicitur accẽtus dictiõis: quia vnaqueqꝫ dictio habet ſuũ accentũ per quẽ diſtinguitur ab alia dictiõe: vt ſit accẽtus quaſi forma vel potius anima dictionis. Accentus vero grauis non dicitur accẽtus dictiõis ſed accẽtus ſyllabicus hoc eſt illius ſyllabe quã deprimit. Ex quo fit vt in vna dictiõe non poſſint eſſe duo accentus acuti: nõ magis quã in vno corpore due anime. At accentus graues bene poſſunt eſſe plures tot ſcilicet quot ſunt ſyllabe dictiõis: preter illam in qua collocatur accẽtus acutus. Qui aut collocatur in vltima dictiõis ſyllaba aut in penultima aut in tertia a fine. quod & omniũ nationũ linguis fere accidit. Sed hoc eſt hebreorũ ſermoni peculiare: quod plures dictiones in fine acuũt. paucas vero accentu in penultima vel in antepenultima proferũt. Et quia vt diximus illorum varios accentus magis ad ſuos cãtores quã ad noſtrorum hominũ lectionẽ pertinent: duos tantũ memoratos accentus precipimus obſeruandos: hoc eſt acutũ & grauem. nã circunflexũ valere ſinimus. Atqꝫ omiſſo graui qui omnibus aliis ſyllabis cõuenit. acutũ qui dictionis accentus eſt fecimus notari per virgulam ſurſum aſcendẽtem: ita tamen vt ratione hebreorũ qui econtrario legũt ꝗ̄ nos paululũ declinet ad ſiniſtrã ecõtrario quã deſignatur a grecis & latinis i hũc videlicet modũ. ֽ. idqꝫ tãtũ in penultimis aut antepenultimis dictionũ hebraicarũ ſyllabis: de quibus poterat eſſe dubitatio quo accentu eſſent proferẽde. Nam de vltimis vulgo perſuaſum erat omnes in fine debere regi accentu acuto. & quoniã ars circa difficile verſatur in vocabulario hebraicarũ dictionũ: quod imprimẽdum curauimꝰ: & in veteri inſtrumẽto quod molimur imprimere: hãc rationẽ obſeruari precepimus vt in dubiis tantũ accentibus hac nota vterentur. Apud hebreos tamen vbi videris aliquẽ ex illorũ accentibus: ibi collocandus eſt dictionis accẽtus. q̄d ſi in eadẽ dictiõe duos videris ſignatos accẽtus in priori ſyllaba collocabitur accentus.

De punctis.

ET quia ratio pungendi ſcripturã nõ minus ad lectionẽ quã ad intellectũ illiꝰ pertinet: viſum eſt hoc in loco aliquid de punctis dicere: quibus lectio ipſa diſtinguenda eſt: cũ p̄ſertim hec pars ab hebreis nõ ſit neglecta. Sed illi complures alios habent accentus: qui magis ad cantũ ſiue modulationẽ ſuam pertinent ꝗ̄ ad intellectũ ſacre ſcripture: idcirco nos duobus tantũ vtemur qui ſunt viſu apud latinos comate q̄d hebrei vocãt אַתְנָח Athnach ſic. ֑. & colo q̄d hebrei vocãt סוֹף פָּסוּק Soph paſuc. ſic. : . quibus et hieronymus dicit prophetas eſſe diſtinctos. vt per cola inquit ſcribantur & comata. quã pungẽdi rationẽ ſolã in teſtamẽto veteris impreſſione obſeruari iuſſimus. Et ſic de pungendi ratione atqꝫ ex inde de toto legendi modo hec fuerit ſatis.

Sequitur de aliis partibus grãmatice hebree
& primo de partibus orationis.

QVemadmodũ ex litteris colligitur ſyllaba: & rurſus ex ſyllabis dictio. ita ex dictiõibus cõponitur orõ. Sunt itaqꝫ dictiões: ptes orõnis: quas alii plures alii pauciores poſuerũt tam ex græcis ꝗ̄ ex latinis. hebrei tres tantũ ennumerant. שֵׁם ſem.i.nomẽ. פֹּעַל poál.i.verbũ. מִלָּה milla.i.dictionẽ. milla ponitur ab illis ꝓ eo ꝙ nõ eſt nomẽ neqꝫ verbũ: cũ alioquin milla ſit dictio q̄ cõplectitur oẽs partes orõnis ex doctrina illa vulgata apd᷑ dialecticos & philoſophos. ꝙ cũ ſpecies nõ habet nomẽ: appellatur generis nomine. & hebrei ad nomẽ referũt ꝓnomẽ. ad verbũ participiũ. ad dictionẽ alias partes orõnis indeclinabiles. ſ. ꝓpoſitionẽ aduerbiũ interiectionẽ cõiunctionẽ & articulũ. Greci vocant articulũ arthron q apud illos ẽ pars orõnis q̄ addita nomini oſtẽdit cuiꝰ generis ſit: quẽadmodũ in ſermone hiſpano dicimꝰ. el. la. los. las. Sed hebrei nõ vtũtur articulis ad deſignãdũ genꝰ ſed potius emphatice ad oſtendendũ. ſ. quãdam vehementiam ſiue aliq̄d aliud de quo vide pleniꝰ in vocabuliſta in prĩcipio littere. he. & ſic apud illos erũt nouem partes orõnis quas reducũt ad tres partes ſupradictas. quem diuidendi modũ in tres partes orõnis Ariſtotiles quoqꝫ ſecutus eſt ponens nomen verbum & ſincathegoreuma. & ad iſtas tres partes reducit omnes alias. nam ad nomẽ refert pro nomen & articulum.ad verbum ſimul cũ nomine refert participiũ.ad ſincathegoreuma.i.partẽ orõnis conſignificatiuã refert reliquas partes orationis indeclinabiles.his in genere dictis de nouem partibus orationis quas habent hebrei:reſtat vt de ſingulis dicamus:atq; imprimis de nomine.

De nomine.

Nomen eſt quod ſignificat ſubſtantiam ſiue accidens ſine tempore:& habet caſus:licet apud hebreos nõ declinetur. Duplex itaq; eſt nomẽ:ſubſtantiuũ & adiectiuũ. ſubſtantiuũ eſt:quod per ſe ſubſiſtit. vt אֱנוֹשׁ ideſt homo. adiectiuum eſt quod alteri adiicitur: vt אֱנוֹשִׁי hoc eſt humanus טוֹב טוֹבָה Bonus bona. Igitur nomini hebraico ſeptem accidũt.q̃litas.ſpecies.figura.genus.numerus.perſona.caſus. Qualitates nominum due ſunt:propria & appellatiua. Proprium nomen eſt quod vni tantum conuenit:vt אַבְרָהָם Abraham שָׂרָה Sara. Appellatiuum nomen eſt quod pluribus cõuenit.vt אָדָם ideſt homo quod conuenit petro & iohanni.quanquã & adam non ſolum eſt nomen appellatiuum:ſed aliquando eſt etiam proprium:vt cum dicitur de ſolo primo parente.Species nominũ due ſunt.primigenia & deriuatiua.Primigeniũ nomẽ eſt illud quod non habet aliud antiquius vnde deriuetur. vt אִישׁ.i.vir. Deriuatiuum eſt:quod ab alio priori deriuatur vt אִשָּׁה ab אִישׁ hoc eſt virago a viro.figure nominũ due ſunt.ſimplex & compoſita.Simplicis figure nomen eſt:quod non põt diuidi ĩ partes ſignificatiuas eius quod integrum ſignificabat:vt adam in a.&.dam.cuius altera pars nihil ſignificat. Compoſite figure nomen eſt:quod poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius q̃d integrum ſignificabat.vt abraam:ex ab quod interpretatur pater:& ram celſitudo מַלְכִּי־צֶדֶק melchiſedec.i.rex iuſtitie. Genera nominum quinque ſunt.Maſculinum. femininum. Cõmune duorũ.dubiũ.promiſcuum.Maſculini generis nomen eſt quod maribus conuenit aut ad maſculorũ voces refertur. vt אַבְרָהָם abraam. אִישׁ vir. דָּבָר verbum.femininum eſt quod feminis conuenit:aut ad feminarum voces refertur. vt חַוָּה eua. אִשָּׁה mulier תּוֹרָה Lex. Cõmune duorũ eſt quod tam maribus quã feminis conuenit.vt אָדָם ideſt homo חַיִל fortis. ſ.vir aut mulier.Dubium eſt quod aliquando profertur genere maſculino aliquãdo feminino.vt רוּחַ ventus שֶׁמֶשׁ ſol.quod cũ apud grecos & latinos rarum ſit:apud hebreos latiſſime patet.Promiſcuum genus:quod greci epicenum vocant: eſt illud quod ſub vna terminatione vtrũq; ſexũ cõplectitur.vt גָּמָל pro camelo maſculo ſiue femina. & יוֹנָה pro columbo & columba.Numeri nominum apud hebreos quemadmodũ & apud grecos tres ſunt.Singularis qui de vno loquitur.vt אִישׁ אִשָּׁה vir. mulier. Dualis qui de duobus loquitur:cuiuſmodi ſunt que fere nunquã reperiũtur niſi paria.vt עֵינַיִם oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes.Pluralis eſt qui de pluribus loquitur: de quibus etiam paulo poſt.Perſone nominum tres ſunt.Prima que de ſe loquitur vt אֲנִי ideſt ego.Secunda ad quam prima loquitur.vt אַתָּה ideſt tu. Tertia eſt:de qua prima loquitur.vt הוּא .i. ille:& omnia alia nomina.Sed de perſona quod eſt accidẽs cõmune nomini pronomini & verbo commodius vbi de pronomine agetur.Caſus apud hebreos non diſtinguntur terminationibus:quemadmodũ apud grecos & latinos:ſed aut coordinatione:vt ſalomon filius dauid: ordo oſtendit dauid eſſe caſus genitiui.aut oſtenditur prepoſitione articulari.vt pſalmus le dauid. illa prepoſitio le oſtendit dauid eſſe caſus datiui vel gti.Sed de hoc infra dicetur cũ de caſu diſputabitur.Declinationes quoque apud eoſdẽ nõ diſtinguntur niſi ex ſingulari numero in pluralem.vt ſit prima declinatio nominum maſculinorũ:que in plurali mittũt numerũ multitudinis in im.vt אִישׁ אִישִׁים vir.viri.Secunda declinatio femininorũ:que mittũt eũdẽ numreũ multitudinis in.oth.vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת mulier mulieres.Patitur tamen hec regula exceptionem.nam & maſculina exeunt aliq̃n in oth.atq; e diuerſo feminina in im.vt ſuo in loco poſtea dicetur.

De nominum deriuatiuorum ſpecie.

Duas eſſe diximus noĩm ſpẽs primitiuã & deriuatiuã. Sed deriuatiuorũ ſunt rurſus multe differentie. Patronymica:que noĩa patrũ ſigñãt .vt a בִּנְיָמִין יְמִינִי beiamĩ iemini pro filio beniamin : aut aliquo vno ex deſcẽdẽtib⁹ ab illo.Gẽtilia:que gentẽ aut nationẽ aliquã deſignãt.vt ab אֲרָם אֲרַמִּי aram arami.hoc eſt a ſyria ſyrus.Poſſeſſiua: hoc eſt que ſigñant quãtũ gtũs ſui primigenii vnde deriuãtur .vt a נְחֹשֶׁת נְחוּשׁ. ideſt ab ere ereus.que omnia noĩa ſupradicta patronomica & gentilia eãdẽ propemodũ hñt formationẽ : nã terminãtur in .i.iota.formãturq; a primigeniorũ ſuorũ terminatiõe ſi eſt conſonãs addita.i.littera.vt ab iſrael iſraeli. Si vero deſinũt in he.aut he mutatur in nun & additur.i.iota.vt שֵׁלָה שֵׁלָנִי aut nihil mutatur ſed primigeniũ ponitur pro deriuatiuo .vt a יִמְנָה יִמְנָה pro viro deſcendente ex genere imna. Quod ſi nomina primigenia deſinunt in iod: deriuatiua nihil mutant:ſed ponũtur pro illis.vt leui de leui.nepthali de nepthali. greci tamen & latini dicũt leuita.nepthalita. Que oĩa ſub hac terminatiõe gñis ſunt maſculini.nã feminina deſinũt in .ith. formãturq; a maſculinis addita tau.vt ab arami aramith. ab iſraeli iſraelith.Sunt quoq; noĩa q̃ cũ nõ ſint patronymica nec gẽtilia hñt tñ illorũ formã.vt רֵאשִׁית .i.pricipiũ. Eſtq; aduertẽdũ quod hmõi patronymica plerũq; in plurali recipiũt alterũ iod.vt מִצְרִי מִצְרִיִּים .i.egyptius egiptii פְּלִשְׁתִּי פְּלִשְׁתִּיִּים paleſtin⁹ paleſtini. Denominatiua quoq; ſunt apud hebreos quemadmodũ & apud nos:ſic dicta quod a noibus deriuantur vt a צֶדֶק צַדִּיק .i.iuſtus a iuſticia רֶשַׁע רָשָׁע .i. malus a malicia. Diminutiua noĩa hoc eſt a ſuis primigeniis diminutionẽ ſignificantia non ſunt apud hebreos:ſed circũloquũtur illa per hoc nomẽ קָטֹן ſiue קְטַנָּה quod eſt paruũ.vt hec: אָדָם קָטֹן .i.homo paruus hoc eſt homũcio. עִיר קְטַנָּה .i.ciuitas parua.Cõparatiua quoq; noĩa no ſunt apud eos.circũloquũtur tñ ea p hoc aduerbiũ יוֹתֵר .i.magis:& nomẽ adiectiuũ q̃d ſigñare põt magis & minus.& id ad quod fit cõpatio ponitur cũ p̃põne . מִ vel. מֵ cũ cere vel hiric.vt דָּוִד צַדִּיק יוֹתֵר מִשְּׁלֹמֹה dauid magis iuſtus ſalomone.& יוֹחָנָן צַדִּיק יוֹתֵר מֵאֲבִיָּה .i.ioãnes magis iuſtus abia. & aliq̃n fit cõparatio ſine aduerbio יוֹתֵר cũ ſola prepoſitione מִ vel מֵ addita nomini cui fit cõpatio.vt צַדִּיק מִמֶּנִּי .i. iuſtior me טוֹב מִמֶּנּוּ .i.melior illo. Suplatiua preterea illi nõ hñt: ſed circũloquuntur ea p hoc aduerbiũ מְאֹד meoth:q̃d ſigñat nimis ſiue valde & nomẽ adiectiuũ q̃d ſigñare põt intẽſionẽ & remiſſionẽ.vt וְדָוִד צַדִּיק מְאֹד .i.dauid iuſtus nimis vel iuſtiſſimus.ſed cũ exprimitur is ad quẽ fit ſuperlatio:cõſtruitur eodẽ mõ quo cõparatiuũ:hoc ẽ cũ p̃poſitiõe מִ vel מֵ vt Nu.12. עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם .i.mitiſſim⁹ oĩm hoĩm. Verbalia quoq; noĩa ſũt apud hebreos.i.q̃ a verbis deriuãtur.vt ab אָהַב אַהֲבָה . ideſt amor ab amo.as.Illud vero q̃d nos per nomẽ verbale dicim⁹: qa ſigñat actionẽ verbi:a quo deriuatur & participiale: qa formatur ab eiuſdẽ verbi participio.vt amator.i.q amat:illi per participiũ exprimũt.vt אֹהֵב .i. amans.

De numeralibus.

Sunt & alie ſpẽs noĩm tã primitiuorũ q̃ deriuatiuorũ q̃lia ſũt nũeralia:q̃ qa in freq̃nti ſũt vſu:& nõ nihil varietatis hñt:q̃d in artẽ redigi debeat:aliq̃d de his hoc in loco dicẽdũ ẽ.ac primũ de nũeralib⁹ ſimplr.Eſtq; aduertẽdũ q̃d noĩa nũeralia ſũt adiectiua & p̃ter vnũ & duo plis nũeri. Itaq; a trib⁹ vſque ad decẽ maſculina deſinunt in he lĩam: & nonnũquam in tau:ſed tunc poſſunt etiam femininis iungi. Atqui feminina in tau aliquando deſinunt:& nunquã in he .hoc mõ.

אֶחָד אַחַד אַחַת Vnus vna.
שְׁנַיִם שְׁנֵי שְׁתַּיִם שְׁתֵּי Duo due.

שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשֶׁת שָׁלֹשׁ	Tres mares.&.f.
אַרְבָּעָה אַרְבַּעַת אַרְבַּע	Quattuor mares.&.f.
חֲמִשָּׁה חֲמֵשֶׁת חָמֵשׁ	Quinque mares.&.f.
שִׁשָּׁה שֵׁשֶׁת שֵׁשׁ	Sex mares. &.f.
שִׁבְעָה שִׁבְעַת שֶׁבַע	Septem mares.&.f.
שְׁמֹנָה שְׁמֹנַת שְׁמֹנֶה	Octo mares.&.f.
תִּשְׁעָה תִּשְׁעַת תֵּשַׁע	Nouem mares.&.f.
עֲשָׂרָה עֲשֶׂרֶת עֶשֶׂר	Decem mares.&.f.

Aduertendum tamen eſt:quod aliquando in numero deſignãte vnum gñis maſculini:ꝑ aphereſin aufertur aleph vt Ezech.33. וְדִבֶּר חַד אֶת אַחַד hoc ē.& dicũt vnus ad alterũ. Aliqñ ꝑ apocopē aufertur daleth a fine.vt Ezech.18. וְעָשָׂה אָח מֵאַחַת מֵאֵלֶּה hoc eſt.& fecerit vnum de iſtis. Sunt tñ qui dicãt quod hoc verbum אָח ſit frater:vt ſit ſenſus & fecerit fratri vnum ex his.& cũ numerus multitudinis repugnet vnitati:nihilominus in plurali dicimus. אֲחָדִים.ideſt vnos. vt latine cum nominibus declinatis pluraliter dicimus vnas litteras vna menia. & vna in genere feminino hoc eſt אֶחָת cũ põitur in fine oratiõis: aleph ponitur ſubiecto ſegol pro patha. & heth per camez loco patha.vt Exo.36. אַחַת אֶל אֶחָת hoc eſt.alteram alteri.ſ.cortine. & numerus ſeptenarius generis maſculini aliquando per epētheſin recipit nun litteram ante he finalem.vt Iob.42. שִׁבְעָנָה בָנִים ideſt ſeptem filii. Notandum preterea quod ab vno vſqꝫ ad quinque ponuntur aliquando numeri non tam vt ſignificent numeros illos:quam vt oſtendant illud eſſe quid minimũ vt tertio.Reg.17. מְקֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם עֵצִים hoc eſt.en colligo duo ligna.duo poſuit pro pauca. E diuerſo a quinque ad decem ponuntur aliquando nnmeri non vt illos preciſe ſignificent :ſed vt illius rei crebram repetitionem.vt prouerb.24. כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק .i.ſepties cadit iuſtus. vbi ſepties non tam pro ſeptem vicibus:quam pro ſepe ſiue frequenter poſitum eſt. Illud quoqꝫ hoc in loco non omittēdum:quod ab his nominibus numeralibus figurantur verba denominatiua.vt a duobus diuido .is. pro in duas partes diuidere.tertio.as.pro in tres partes diuidere.quarto.as.pro in quattuor partes.quinto.as.pro in quinqꝫ. ſexto.as.pro in ſex. A ſeptem & octo & nouem huiuſmodi verba non formantur.a decem vero bene formatur decimo.as.de quo in vocabulario pleniꝰ dicetur. Atqꝫ hi quidem numeri ſimplices ſunt:qui vero ſequuntur: vſqꝫ ad vndeuiginti componuntur ex eiſdem numeris ſimplicibus & decem prepoſito ſꝑ minori numero. Sed numeri denarii in gñe feminino hñt in fine he lram. maſculina vero nõ habent: vt in hac ſerie patet.

אַחַד עָשָׂר:אַחַת עֶשְׂרֵה	Vndecim.m.f.
עַשְׁתֵּי עָשָׂר:עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	Vndecim.m.f.
שְׁנֵי עָשָׂר:שְׁנֵי עֶשְׂרֵה	Duodecim.m.f.
שְׁנַיִם עָשָׂר:שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה	Duodecim.m.f.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר:שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵת	Tredecim.m.f.
אַרְבָּעָה עָשָׂר:אַרְבַּע עֶשְׂרֵה	Quattuordecim.m.f.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר:חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה	Quindecim.m.f.
שִׁשָּׁה עָשָׂר:שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה	Sedecim.m.f.
שִׁבְעָה עָשָׂר:שְׁבַע עֶשְׂרֵה	Septendecim.m.f.
שְׁמֹנָה עָשָׂר:שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה	Octo & decem.m.f.
תִּשְׁעָה עָשָׂר:תְּשַׁע עֶשְׂרֵה	Nouem & decem.m.f.

A viginti vſqꝫ ad nonagĩta numeri maiores ꝓ maſculino gñe & ꝓ feminino finiuntur in.im.in numero plurali.minores vero numeri precedunt maiores.vt vnus & viginti .duo & viginti.tres & viginti.& eodem modo de aliis.

עֶשְׂרִים	Viginti.m.f.	אֶחָד וְעֶשְׂרִים	Vnus & viginti.
אַחַת וְעֶשְׂרִים	Vna & viginti.	שְׁלֹשִׁים	Triginta.m.f.
אַרְבָּעִים	Quadraginta.m.f.	חֲמִשִּׁים	Quiquagĩta.m.f.
שִׁשִּׁים	Sexaginta.m.f.	שִׁבְעִים	Septuaginta.m.f.
שְׁמֹנִים	Octoginta.m.f.	תִּשְׁעִים	Nonaginta.m.f.

Aliqñ tñ numerus maior precedit minorē:quod fere in eſdra repitur.vt שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם.i.ſeptuaginta duo.& ibidem. חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה.i.quinquagĩta q̃ttuor. Deinde a cētũ vſqꝫ ad mille numeri maiores ꝑtinēt ad maſculos & feminas. & cētenariꝰ nũerus deſinit in he vel in tau indifferēter.ducētenarius habet terminationē dualis hoc eſt in.im.ꝑcedente patha vel camez:reliqui oēs vſqꝫ ad nõgētos deſinũt in oth. & iunguntur illis numeri minores terminationis femininorum : ita vt precedant illos ſignificentqꝫ maſculos & feminas in hunc modum.

מֵאָה מְאַת	Centum.m.f.	מֵאוֹת	Centum.m.f.
מָאתַיִם	Ducentum.m.f.	שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	Tercentum.m.f.
אַרְבַּע מֵאוֹת	Quater cētũ.m.f.	חֲמֵשׁ מֵאוֹת	Quĩquies cētũ.m.f.
שֵׁשׁ מֵאוֹת	Sexies cētũ.m.f.	שְׁבַע מֵאוֹת	Septies cētũ.m.f.
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת	Octies cētũ.m.f.	תְּשַׁע מֵאוֹת	Nouies cētũ.m.f.
אֶלֶף	Mille.m.f.	אַלְפַּיִם	Duo millia.m.f.
אֲלָפִים אַלְפֵי	Millia.m.f.		

Sed millia a tribus vſqꝫ decē pleruqꝫ veniunt cũ numeris minoribus maſculinis deſinētibus in tau prepoſito eodem numero minori in hunc modum.

שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים	Tria millia.m.f.	אַרְבַּעַת אֲלָפִים	q̃ttuor millia.
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים	Quĩque millia.m.f.	שֵׁשֶׁת אֲלָפִים	ſex millia.m.f.
שִׁבְעַת אֲלָפִים	Septē millia.m.f.	שְׁמֹנַת אֲלָפִים	Octo millia.m.f.
תִּשְׁעַת אֲלָפִים	Nouē millia.m.f.	עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים	Decē millia.m.f.

& deinceps aſcendēdo vſqꝫ ad cētũ mille.& rurſus a cētũ mille vſqꝫ ad mille millia ideſt decies centũ mille.in hunc modum.

עֶשְׂרִים אֶלֶף	Vigĩti mille.m.f.	מֵאָה אֶלֶף	Centũ mille.m.f.
אֶלֶף אֲלָפִים	Mille millia.m.f.		

Sunt ꝑterea & alie denominationes a nominibus numeralibus que dicuntur multiplicia . vt

שִׁבְעָתַיִם	Septuplum.	אַרְבַּעְתַּיִם	Quadruplum.
רְבָבָה רִבּוֹא	Decem mille.	רִבּוֹתַיִם	Viginti mille.
רְבָבוֹת רִבֹּאוֹת	Multa millia.		

Aduertēdum preterea quod nomina iuncta numeris ponũtur aliqñ in ſingulari cũ nũero plu.& maxīe qñ ē nomē ſpēi. vt חֲמִשָּׁה בָקָר.i.quĩqꝫ bos: ꝓ quĩqꝫ boues. אַרְבַּע צֹאן.i.q̃ttuor ouis: ꝓ q̃ttuor oues.& hoc fit frequētius & q̃ſi ſꝑ ab vndecī & deinceps aſcēdēdo in infinitũ.vt illa nũero multitudinis iuncta licet ponãtur ĩ ſinglĩ:nihilominus intelliguntur ꝑlalia . vt geñ.5. וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה hoc eſt octingēti annꝰ:pro octĩgēti anni.& ĩ eo.32. אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ.i. quadringēti vir: ꝓ q̃dringēti viri. Alias cõbinationes numerorũ ex iis que in ſuꝑioribus dicta ſunt: ꝑ te ipſum ſine preceptore poteris conficere.

De numeris deriuatiuis.

E Numeralibus noibus deriuãtur noia ordinalia hoc eſt ordinē aliquarũ rerũ ab vno aliquo pricipio ſignificãtia. & ſunt in termiatiõe ſilia noibꝰ patronymicis de quibus ſupra dictũ ē.formãturqꝫ a noibꝰ mĩoribꝰ:a duobꝰ vſqꝫ ad decē. Nã prius nõ deriuatur ab vno ſed a verbo רֹאשׁ qd̄ ē pricipiũ.vñ ē רִאשׁוֹן ꝓ eo qd̄ ē primꝰ. A ſecũdo ãt ad decimũ maſculina deſinunt in.iod.femi.in.ith.& aliqñ in.ia.in hũc modũ.

רִאשׁוֹן רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנִית	Primꝰ.a.	שֵׁנִי שֵׁנִיָּה שֵׁנִית	Secũdus.a.
שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁיָּה שְׁלִישִׁית	Tertius.a.	רְבִיעִי רְבִיעִית	Quartus.a.
חֲמִישִׁי חֲמִישִׁית	Quintus quinta.	שִׁשִּׁי שִׁשִּׁית	Sextus ſexta.
שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית	Septimus ſeptima.	שְׁמִינִי שְׁמִינִית	Octauꝰ octaua
תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית	Nonus.a.	עֲשִׂירִי עֲשִׂירִיָּה עֲשִׂירִית	Decimus.a.

Maſculina vero plĩa deſinunt in im ꝑ iod ſimplex & nõnũquã ꝑ iod duplex.feminina vero ĩ oth ꝑcedēte iod excepto prĩo.vt רִאשׁוֹנִים רִאשׁוֹנוֹת Primi prime. שְׁנִיִּים שְׁנִיּוֹת Secundi ſecũde Pro nũeris ordinalibꝰ ponũtur nũeri nũerales ab vndecĩ ad vigĩti & deĩceps tã in ſinglĩ qꝫ in plĩ.tã pro maſculinis quã ꝓ femininis.in hũc modũ. בְּיוֹם עַשְׁתֵּי עָשָׂר In die vndecimo. בְּיוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר ĩ die duodecĩo. בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר ĩ die tredecĩo. Sed qa ordinalia plerũqꝫ ſignãt vnã aliqꝫ portionē nũeri grãdioris:partē illã hebrei deſignãt ꝑ nũerũ diuidētē & diuiſũ.vt ꝓ eo qd̄ nos dicimus decimus qſqꝫ illi dicunt אֶחָד מֵעֲשָׂרָה hoc eſt vnus de decem.& pro eo qd̄ nos due centeſime : illi dicunt שְׁנַיִם מִמֵּאָה hoc eſt duo de centum.

Diſtributiua numeralia cuiuſmodi ſunt apud latinos bini bine bina: terni terne terna. quaterni quaterne quaterna: nō ſunt apud hebreos: deſignantur tamen per eiuſdem numeri geminationem vt pro bini viri: illi dicunt שְׁנַיִם שְׁנַיִם hoc eſt duo & duo. ſ. viri. Numeralia quoqꝫ aduerbia nō ſunt apud eos: circumloquuntur tamen illa per nomina numeralia & hoc nomen פַּעַם quod vicem ſignificat. vt pro eo quod nos dicimus quater illi dicūt אַרְבַּעָה פְּעָמִים hoc eſt quattuor vicibus.

De numeris deſignandis per litteras alphabeti.

LAtini in repreſentandis numeris aliam ſequuntur rationem quam hebrei & greci. nam illi per. i. iota deſignant vnum. per duo iota duo. p tria iota tria. p quattuor iota quattuor. per. v. quintam vocalium quinque. At greci quemadmodum & hebrei per litteras alphabeti per ordinē numeros ſcribunt. puta per alpha vnū. per beta duo. per gamma tria. per delta quattuor. Hebrei quoqꝫ ad eūdē modū ſic.

Vnus	א	Triginta	ל
Duo	ב	Quadraginta.	מ
Tria	ג	Quinquaginta.	נ
Quattuor	ד	Sexaginta.	ס
Quinque	ה	Septuaginta.	ע
Sex	ו	Octoginta.	פ
Septem	ז	Nonaginta.	צ
Octo	ח	Centum.	ק
Nouem	ט	Ducenti.	ר
Decem	י	Tercenti.	ש
Viginti	כ	Quadringenti.	ת

Sunt tamen qui quingentenarium numerū & deinceps vſque ad mille per quinque litteras finales deſignarent. puta quingenta per ך ſexcenta per ם ſeptingenta per ן octingenta per ף nongenta per ץ Sed hec ratio numeros deſignandi nō ab omnibus recipitur: ſed per litteras alphabeti compoſitas id faciunt. vt quingenta per תק hoc eſt per quadringenta & centum. atqꝫ eodem modo de ceteris. Id quoqꝫ non eſt diſſimulādum hebreos vſque adeo: reformidaſſe prodere nomen illud ineffabile tetragrammaton: vt quoties in numeris deſignādis aliquot ex illis inciderent: in alias litteras commutarent: que alios numeros exhibent. vt quindecim qui per יה deſignari debuerant:: hoc eſt per quinqꝫ & decem: per טו deſcriberent hoc eſt per ſex & nouē. Sed de numeris in preſentiarū ſatis multa.

De relatiuis.

RElatiuorum nominum duo ſunt genera: nam quedam ſunt relatiua ſubſtantie: quedam relatiua accidentis. Relatiua ſubſtantie ſunt: que referunt aliquod antecedens ſubſtantiuum. vt אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ Beatus vir: qui nō abiit: qui relatiuum refert antecedens illud vir: quod eſt nomē ſubſtantiuum. Eſt autem apud hebreos vnum relatiuum ſubſtantie. id autem eſt aſer. que eſt dictio per ſe poteſtqꝫ referre antecedens vtriuſqꝫ generis & numeri & cuiuſqꝫ perſone: neqꝫ decliatur ex ſingulari nūero in pluralē ſed tm̄ p articulos ſic. הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא Vir q venit. הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Viri qui venerūt הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בָּאָה Mulier q̄ veīt. הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Mulieres q̄ venerūt. & eodē mō p alios caſus. Eſt p̄terea alterū relatiuū ſubſtātie: qđ nūquā repitur ſeparatū p ſe: ſed tm̄ in cōpoſitiōe cū verbo quod ſequitur: cuiuſmodi eſt in oratione dominica ſic. Pater noſter qui es in celis. pro quo in hebreo dicitur אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁ non eſt dictio per ſe: ſed componitur cum verbo quod ſequitur בַּשָּׁמַיִם dicimuſqꝫ ſub vno accētu. שֶׁבַּשָּׁמַיִם Eſt namqꝫ regula apud hebreos: quod nulla dictio eſt que vna tantum littera contineatur. Quod ſi vſpiam reperitur huiuſmodi particula ſiue ſit nomen ſiue prepoſitio ſiue coniunctio ſiue articulus: non eſt cenſenda dictio per ſe ſed cum verbo ſequenti iungitur ſiue per compoſitionem ſiue per appoſitionē Relatiua accidentis ſunt: que referunt aliquod antecedens adiectiuū. vt ſi dicā ego reddo tibi librū pulchrū qualem mihi tu dediſti: qualem relatiuum eſt accidentis: quia non refertur ad librum ſed ad pulchrum. & huiuſmodi relatiua non ſunt apud hebreos: circumloquuntur tamen ea per hoc aduerbium כְּמוֹ quod poteſt interpretari ſicut. perinde ac ſi dicam reddo tibi librum ſicut dediſti mihi. Sunt preterea relatiua pronominū: ſed de illis diſſeretur vbi de pronomine & de verbo agetur. nunc ad genera pergamus.

De genere nominum.

GEnera nominum que apud hebreos diximus eſſe quique: aut cognoſcuntur ſola natura duce: hoc eſt ſexu quo diſtinguitur maſculus a femina. De quibus nō poteſt dari regula certior: qꝫ quod nomina propria maſculorum aut appellatiua ad maſculos pertinentia ſunt generis maſculini: Quodqꝫ nomina propria feminarum aut appellatiua ad feminas pertinentia ſunt generis feminini. Quodqꝫ nomina appellatiua que poſſunt ad maſculos & ad feminas pertinere: ſūt communia duorum generum hoc eſt maſculini & feminini. Promiſcua vero ſiue habeant ſexum cōfuſum ſine diſcretum: ſunt illius generis in quo proferri conſueuerunt. nam ſub alterutro genere comprehenditur vterqꝫ ſexus. aliquando tamē diſtinguntur terminatione. vt כֶּבֶשׂ כִּבְשָׂה. i. agnus agna. & tūc cuique terminationi accommodatur ſuum genus. Que vero ſexum non habent: nihilominus neceſſe eſt ſub alterutro genere proferri: vt nō committamus ſoloeciſmum: cum fuerint illis accommodanda nomina adiectiua. aut participia. aut verba. Nam & verbo quemadmodum & nomini accidit genus: vt ſuo in loco dicetur. Greci huiuſmodi nominum genera diſtingunt per articulos. Latini qui articulis carent per regulas aut ſignificationis aut terminationis. Hebrei qui neqꝫ articulos habent. vt greci: neqꝫ terminationum regulas ut latini: tribus modis poſſunt venire in huius rei cognitionem. primo terminatione. Nam feminina plerūqꝫ tribus litteris his אתה terminantur. vt צָבָא militia. צָמָא ſitis. בְּרָכָה benedictio. אוֹת littera ſiue ſignum שִׁבֹּלֶת ſpica. Deſinentia vero in quamcunqꝫ aliā litteram plerumqꝫ ſunt generis maſculini: poſſunt quoqꝫ eſſe generis feminini: quare ad genus dubium referenda ſunt. determinantur tamen ad certum genus per nomen adiectiuum aut pronomen relatiuum. aut per participium. aut per verbū. que coniunguntur generi feminino: deſinunt in he vel in tau. De aliis terminationibus nulla certa ratio tradi poteſt: cū non nunquam reperiantur duo adiectiua diuerſorum generū reddita eidem ſuppoſito. vt in tertio regum. cap̄. 19. וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק. i. ſpūs grandis & fortis ſubuertēs. vbi גְּדוֹלָה gnis ē feminini: quia deſinit in he. חָזָק vero adiectiuum & מְפָרֵק participium que deſinunt in coph generis ſunt maſculini. Exemplū de verbo poſſumꝰ habere ex eccleſiaſte cap̄. 1. זָרַח הַשֶּׁמֶשׁ ideſt oritur ſol. Vbi ſol generis eſt maſculini. quia verbum precedens eſt generis maſculini. & Naū. 5. שֶׁמֶשׁ זָרְחָה ideſt ſol ortus eſt: vbi ſol generis eſt feminini: quia verbum precedens generis eſt feminini quia deſinit in he. & hic eſt ſecundus modus cognoſcēdi genus nominis ſubſtantiui hoc eſt per nomē adiectiuum. per pronomē. per verbum. per participium. Tertius modus cognoſcendi genus nominis eſt ex ipſius declinatione: quoniam maſculina mittunt numerum multitudinis in im. vt אִישׁ אִישִׁים ideſt vir viri. feminina vero in oth. vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת. ideſt mulier mulieres. Sed hec regula non vſquequaqꝫ vera eſt: nam patitur plerumqꝫ exceptionem: vt in declinatione nominis diſſeremus in. cap̄. ſequenti.

De declinatione nominum.

DEclinationes nominum apud hebreos non diſtinguntur niſi a ſingulari numero in pluralem. que diuerſitates quia due ſunt tantum: due erunt apud illos nominū declinationes. Prima maſculinorum mittentia pluralē in. im. a quacunqꝫ ſingularis terminatione. idqꝫ duobus modis aut addita im. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum verba. aut vltima littera mutata in im. vt שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים ideſt ſpica ſpice. Secunda declinatio eſt femininorum mittentia pluralem in oth a quacunq; ſingularis terminatione: idq; duobus modis aut addita oth. vt צָבָא צְבָאוֹת ideſt militia militie. aut vltima littera mutata in oth. vt מִלָּה מִלּוֹת ideſt dictio. dictiones. Sed in hac formatione plerunq; precedentium ſyllabarum vocales mutantur. ſed nõ vno modo. Nam monoſyllaba non mutant vocalem preter ad modum pauca: que nonnunquam mutant. e. vocalem in .a. vt בֵּן בָּנִים fili⁹ filii. ſed plerũq; in .i. vt חֵץ חִצִּים .i. ſagitta. נֵס נִסִּים iaculum עֵז עִזִּים hircus ſiue capra. עֵת עִתִּים tempus ſiue hora. קֵן קִנִּים nidus קֵץ קִצִּים finis. שֵׁן שִׁנַּיִם dens. Alia quoq; ex hoc genere non mutant. vt עֵד עֵדִים teſtis. עֵץ עֵצִים lignum ſiue arbor. שֵׁם שֵׁמוֹת ideſt .nomen. Alia quoq; ex monoſyllabis mutant alias vocales in alias. vt יוֹם יָמִים dies. צַד צְדָדִים latus עִיר עָרִים ciuitas. ſed hec ſunt admodum rara. Nomina duarũ ſyllabarum cuiuſcunq; ſint generis plerunq; mutant vocalem in vocalem. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum. verba. חֵלֶק חֲלָקִים pars: partes. Excipiuntur illa que habent ſimilitudinem cum his dictionibus nihil ſignificantibus: פָּעוּל : פָּעִיל : פְּעַל : פְּעִיל : פִּיעוֹל : פִּיעוּל : פּוֹעַל : פּוֹעֵל : פּוֹעִיל : פְּעִיל quoniam ſequentes proportionem illarum nihil mutant. vt זְאֵב זְאֵבִים lupus lupi: quod ſequitur proportionem illius dictionis פְּעֵל. & ad hanc rationẽ reducuntur alia complura. Sed aduertendũ quod nomina habentia ſimilitudinem cum dictione illa. פָּעוּל ſi in littera ſubſtãtiali in medio dictionis poſita non habent dages. mutant vocalem aliam in aliam. vt בָּרוּךְ ideſt benedictus. in בְּרוּכִים benedicti. Quod ſi habent dages nihil mutant. vt אַלּוּף אַלּוּפִים ideſt dux duces. טַבּוּר טַבּוּרִים vmbilicus vmbilici. תַּנּוּר תַּנּוּרִים furnus furni. תַּפּוּחַ תַּפּוּחִים pomum poma. & etiam quando prima littera eſt ex quattuor gutturalibus ſubſcripta cũ apice camez vel patha nihil mutant ſiue habeant dages in medio ſiue non habeant. vt חָרוּץ חֲרוּצִים Solicitus ſoliciti. עַמּוּד עַמּוּדִים colũna colũne. Nomina quoq; huius ordinis deſinentia in he: nihil mutant plerumque. vt שָׂדֶה שָׂדוֹת campus. campi. Nomina p̄terea trium aut plurium ſyllabarũ plerũq; nihil mutãt ex ſingulari numero in pluralem. vt תְּאֵנָה תְּאֵנִים ficus fici.

De heteroclitis.

SVnt complura nomina que non ſubiiciuntur regulis q̄ ſuperius tradite ſunt de formatione nominum maſculinorum & feminiorum numeri pluralis ex ſingulari: quoniam ſunt complura feminina: quæ mittunt numerũ multitudinis in im. Atq; ediuerſo maſculina: que mittunt eundem numerum in oth. Sunt præterea quedã q̄ cum in ſingulari ſint maſculina vel feminina: in plurali hñt vtrãq; terminationem.

De femininis in.im.

אֶבֶן אֲבָנִים	Lapis lapides:	אֹזֶן אָזְנַיִם	Auris aures:
אֵלָה אֵלִים	Querc⁹ q̄rc⁹.	אֲלֻמָּה אֲלֻמִּים	Mãipulus .li.
אֵימָה אֵימִים	Timor timores	אִשָּׁה נָשִׁים.	mulier mulier̄s
בֵּיצָה בֵּיצִים	ouum oua:	דְּבֵלָה דְּבֵלִים	Carica carice.
דֶּרֶךְ דְּרָכִים	Via vie	דְּבוֹרָה דְּבוֹרִים	Apis apes.
חִטָּה חִטִּים	Triticũ tritica:	יַעֲנָה יְעֵנִים	Struthio.ones.
כֻּסֶּמֶת כֻּסְּמִים	Far farra:	לְבֵנָה לְבֵנִים	Later lateres:
מוֹפֵת מוֹפְתִים	Miraculũ .cula.	נְמָלָה נְמָלִים	formica .mice.
סְאָה סְאִים	Mẽſura mẽſure:	עַיִן עֵינַיִם	Oculus oculi.
עִיר עָרִים	Ciuitas .tates.	פִּילֶגֶשׁ פִּילַגְשִׁים	Cõcubĩa.bine.
צֶבֶת צְבָתִים	Manipulus .li.	רָחֵל רְחֵלִים	Ouis oues.
שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים	Spica ſpice:	שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים	Roſa roſe.
שָׁנָה שָׁנִים	Annus anni	שְׂעוֹרָה שְׂעוֹרִים	Hordeũ.dea.
תְּאֵנָה תְּאֵנִים	Ficus fici.		

De maſculinis in oth.

אָב אָבוֹת	Pater patres:	בְּכוֹר בְּכוֹרוֹת	Priogenit⁹.ti.
חֲלוֹם חֲלוֹמוֹת	Somniũ ſomnia	מָאוֹר מְאוֹרוֹת	Lumẽ lumina.
מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת	Altare altaria:	מָטָר מְטָרוֹת	Pluuia pluuie.
:מָקוֹם מְקוֹמוֹת	Loc⁹ loci vel loca	מִשְׁכָּן מִשְׁכָּנוֹת	tabernaculũ.la.
סִיר סִירוֹת	Olla olle:	קָהָל קְהִלּוֹת	Eccleſia.ſie.
קוֹל קוֹלֹת	Vox voces:	קִיר קִירוֹת	Paries parietes
שָׂדֶה שָׂדוֹת	Campus campi.	שֵׁם שֵׁמוֹת	Nomen noĩa.

De vtriſq; in im & in oth ſimul.

אֵימָה אֵימִים אֵימוֹת Timor .res. אֹמֶר אֲמָרִים: אֲמָרוֹת verbũ verba
דּוֹר דּוֹרִים דּוֹרוֹת Gñatio.tiões. דֶּלֶת דְּלָתַיִם דְּלָתוֹת Ianua . nue.
חָצֵר חֲצֵרִים חֲצֵרוֹת Villa ville. מִלָּה מִלִּים : מִלּוֹת Dictio.ones.
מַעְיָן מַעְיָנִים מַעְיָנוֹת Fõs fõtes. עָוֹן עֲוֹנִים עֲוֹנוֹת Peccatũ peccata.
פִּנָּה: פִּנִּים: פִּנּוֹת Angulus ãguli. צֵלָע צְלָעִים צְלָעוֹת Latus latera
קֶרֶן קְרָנַיִם קְרָנוֹת Cornu cornua. שָׁנָה שָׁנִים שָׁנוֹת Annus anni

Poteſt fieri vt alia complura interlegendum reperias: ſed q̄ impreſentiarum occurrerunt: exempli gratia ſufficiant.

De numero.

NVmerus nõ ſolum accidit nomini: ſed & pronomini: & verbo & participio. Sed quoniam declinatio fit ꝑ numeros & per caſus: dicendũ eſt prius de numeris. tũ de caſibus. Sunt autẽ numeri vt dictum eſt apud hebreos quẽadmodũ & apud grecos tres. ſingularis qui hebraice dicitur. לְשׁוֹן יָחִיד hoc eſt lingua vnius. Dualis qui לְשׁוֹן שְׁנַיִם hoc eſt ligũa duorũ. Pl̄is qui. לְשׁוֹן רַבִּים .i. ligũa pluriũ. Singl̄ris nũerus in nomine non habet certam terminationem in maſculinis ſed neq; in femininis preter q̄ in illis que deſinunt in he ſiue in tau. A maſculino ſingulari formatur plurale atq; femininum ſingulare & plurale. Dualis numerus tam in maſculinis q̄ in femininis formatur a ſingulari addendo im ſiue vltima littera mutata in im. & ante iod plerunq; precedit patha ſiue camez: vt efficiatur áim accentu acuto ſupera. vt עֵינַיִם ideſt. oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis numerus tam maſculinorum quam femininorũ qua ratione formentur a ſingulari dictum eſt vbi de nominis declinatione. Sed ſunt complura nomina appellatiua atq; etiam propria locorum ſiue hominum: que cum ſint ſingularia habent terminationem pluralium hoc eſt in im. vt אֲדֹנִים .i. dñs. תָּמִים .i. innocẽs. קָדִים ſubſolanus vẽtus. מִצְרַיִם egypt⁹. לוּדִים nomen viri. Aduertendum preterea quod ab huiuſmodi nominibus in .im. deſinentibus aliquando per apocopen abiicitur mem illud finale. 2. Regũ. cap̄. 22. וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי hoc eſt. liberabis me a cõtradictiõibus populorum. pro quo trãſlatio communis habet populi mei. Aliquando abſcinditur mem littera finalis: & profertur iod non quaſi vocalis ſed quaſi conſonans. ut Ieremie cap̄. 22. וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנָי hoc eſt qui aperit ſibi feneſtras. pro eo quod eſſe debuit חַלּוֹנִים. Aliquando mem finalis mutatur in nun. vt Dañ. 12. לְקֵץ הַיָּמִין .i. in fine dierũ. & Ezech. 4. קַח לְךָ חִטִּין hoc eſt: accipe tibi tritica. Notãdum eſt preterea quod in nominibus deſinentibus in iod in numero ſingulari: que ex ratione declinatiõis debuerãt geminare iod in numero multitudinis abiicitur ex illis alterũ iod. vt ab eo quod eſt גּוֹי .i. gẽs. dicimus גּוֹיִם .i. gẽtes per vnum iod: cũ deberemus dicere per duplex iod. גּוֹיִּים. Illud quoq; aduertendum eſſe quedã noĩa dualiter aut pluraliter declinata in im deſinentia: que carẽt numero ſingulari. cuiuſmodi ſunt: q̄ ſequuntur.

מִכְנָסַיִם	Bracche.	מַיִם	Aque.	מֹאזְנַיִם	Statere.
כִּלְאַיִם	Res mixte	חַיִּים	Vite.	שָׁמַיִם	Celi.
רֵחַיִם	Mole.	צָהֳרַיִם	Meridies.	פָּנִים	Facies.
מֶלְקָחַיִם	Forcipes				

In quibus põt ĩtelligi nũerus ſingularis: niſi ſequatur aut p̄cedat nomen adiectiuum aut verbum aut participium numeri pluralis: quoniam tunc pluraliter nominantur. puta מַיִם רַבִּים ideſt aque multe. שִׁמְעוּ שָׁמַיִם .i. audite celi. Sũt e diuerſo nomina ſingulariter declinata que carent numero multitudinis. cuiuſmodi ſunt que ſequuntur: & fortaſſe alia plura.

צֹאן	Ouis.	פּוֹל	Faba	יַיִן	Vinum	חֹמֶץ	Acetum
הִין	Menſura.	גֵּרָה	Granum.	קַיִץ	Ver.	חֹם	Calor.

קוֹר Frigus תֵּבֵל Mundus יָרֵחַ Luna שֶׁמֶשׁ Sol חֹרֶב Siccitas. Ex quibus pōt figurari pluralis numerus: licet in ſacris litteris nō reperiatur. plurali quoqꝫ numero carēt noīa propria hoīm ſiue locorū. vt אַבְרָהָם abraam. בָּבֶל babylon. & nomina deſinentia in.uth. nō habēt in vſu pluralē: quanquam poſſumus illum formare ſi fuerit opus. qualia ſūt גַבְרוּת ſuperbia יַלְדוּת Iuuētus כְּלִמּוּת Verecundia. שִׁפְלוּת Humilitas.

De caſibus nominum.

CAſus noīm ꝓnoīm ac participiorū apud latinos & grecos diſtingūtur tū terminatiōe: tū articulis. tū ſigñatione: ſiue partiū orōnis cōſtructione. Apud hebreos caſus plerumqꝫ diſtinguntur conſtructione nominatiui cū verbo vt ſi dicam אִישׁ אָכַל לֶחֶם hoc eſt vir comedit panem. manifeſtum eſt quod vir eſt caſus noīatiui. aut genitiui qui regitur ex vi poſſeſionis ab aliqua re poſſidente. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד.i. ſalomon filius dauid. clarum eſt quod dauid caſus eſt genitiui. Alter modus cognoſcendi caſus eſt per articulos: ſiue proarticulos vt hieronymus appellat. Nā articulus eſt pars oratiōis q̄ additur nomini ad oſtendendū cuius generis ē. proarticulus vero ad demonſtrandū cuius eſt caſus. Igitur apud hebreos caſus ſunt ſex. articuli vero quattuor. Nominatiui articulus eſt הַ. genitiui quoqꝫ articulus eſt idem הַ. datiui לְ. accuſatiui אֶת. vocatiui non habent articulos ſed aduerbia vocandi. Ablatiuus non habet articulum ſed prepoſitionem. de qua in ſuo loco. Septimus vero latinorū caſus apud hebreos exprimitur per ablatiuū & ꝑpoſitionē בְּ hoc eſt. in. vt in pſalmo. 32. בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ.i. verbo dñi celi firmati ſunt. pro quo hebrei dicunt ī verbo domini. Sed aduertendum quod particula ha quam diximus eſſe articulum nominatiui & genitiui: poteſt etiam iungi aliis caſibus. Et nunquam reperitur per ſe: ſed ſemper in compoſitione cum ſuo caſuali. & aduertendum quod in dictionibꝰ diſyllabis aut polyſyllabis ab ain vel heth incipiētibus loco patha vel camez ſcribitur. per ſegol. veluti. הֶהָרִים mōtes. הֶעָרִים ciuitates. & quāquā diximus הַ eſſe articulū nominatiui: & vocatiuū nō habere articulū: aliqñ nominatiuus reperitur ſine articulo & vocatiuus cū articulo. Cū vero nomen aliquod poſt ſe regit genitiuum ex vi poſſeſſionis non admittit articulum. vt Geñ. cap̄. 2. תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.i. generationes celi & terre Nomina quoqꝫ locorum ſiue hominum propria non recipiūt articulum. neqꝫ regere poſſunt genitiuum: niſi interueniat nomen appellatiuum. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד.i. ſalamon filius dauid. poteſt tamen ſubintelligi etiam ſi non exprimatur. vt in euangelio: maria iacobi ſubintellige mater. Quare ſi duo nomīa propria aut etiam duo ſubſtantiua iunguntur: vtrumqꝫ erit in eodem caſu. vt רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן hoc eſt ruben. ſimeon. Quod ſi duo huiuſmodi nomina iunguntur quorū alterū ſit in genitiuo: illud nomen diſtinctionis gratia recipit. הַ. vt אִישׁ הָאֱלֹהִים hoc ē vir dei. reperitur etiam genitiuus huiuſmodi ſine articulo. vt in eodem exemplo. Poteſt etiam fieri vt genitiuus regatur ab altero genitiuo. vt Geñ. cap̄. 5. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם.i. hic eſt liber generationis adam. Sed de articulis & prepoſitiōibus quo modo apponuntur nominibus & pronominibus: vbi de partibus indeclinabilibus agetur copioſius differemus. nunc eorū que diximus exempla proponamus cum articulis & ſine illis.

Maſculina.

אִישׁ הָאִישׁ	Nominatiuo hic vir.
אִישׁ הָאִישׁ	Genitiuo viri.
לָאִישׁ לְאִישׁ לְהָאִישׁ	Datiuo viro.
אֶת אִישׁ אֶת הָאִישׁ	Accuſatiuo virum.
אִישׁ הָאִישׁ	Vocatiuo o vir.
מֵאִישׁ מֵאִישׁ מֵהָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
בָּאִישׁ בְּאִישׁ בְּהָאִישׁ	Septimo caſu. viro.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Plurali nominatiuo. viri.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Genitiuo virorum.
לָאִישִׁים לְאִישִׁים לְהָאִישִׁים	Datiuo viris.
אֶת אִישִׁים אֶת הָאִישִׁים	Accuſatiuo viros.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Vocatiuo o viri.
מֵאִישִׁים מֵהָאִישִׁים	Ablatiuo a viris.
בְּאִישִׁים בְּהָאִישִׁים	Septimo caſu viris.

Feminina.

אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Nominatiuo mulier.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Genitiuo mulieris.
לָאִשָּׁה לְהָאִשָּׁה	Datiuo mulieri.
אֶת אִשָּׁה אֶת הָאִשָּׁה	Accuſatiuo mulierem.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Vocatiuo o mulier.
מֵאִשָּׁה מֵהָאִשָּׁה	Ablatiuo a muliere.
בְּאִשָּׁה בְּהָאִשָּׁה	Septimo caſu muliere.
אִשּׁוֹת הָאִשּׁוֹת	Plurali nominatiuo mulieres.

& de aliis caſibus eodem modo dicendum quo dictū eſt de maſculinis. Atqꝫ ad proportionem horum duorum nominum alterius maſculini & alterius feminini: declinātur omnia alia nomina ſi nō carēt alterutro nūero. Et de nomine dicta ſufficiāt: qđ ad proportionē attinet. Eſt p̄terea aīaduertēdū: ꝙ ī noībus duarū aut plurium ſyllabarum que conſtruuntur cum genitiuo: plerumqꝫ mutant primas vocales a prima poſitione: nā monoſyllaba raro mutant. Mutant igitur camez in ſeba. vt מָקוֹם ideſt locus. iunge illi genitiuum & tunc dices מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ.i. locus altaris. atqꝫ eodem modo. דָּבָר iunge genitiuum & dices דְּבַר יְהוָה ideſt verbum domini. & שָׂדֶה iunge genitiuum & dices שְׂדֵה עֶפְרוֹן Campus ephron. In dictionibus preterea diſyllabis: que habent in medio litteram iod: exteritur illud iod in prolatione: ſi dictiones ille cōſtruuntur cum genitiuo. vt בַּיִת iunge genitiuum & dices בֵּית יִשְׂרָאֵל. ideſt domus iſrael. זַיִת ideſt oliuetum: adde genitiuum & dices זֵית שֶׁמֶן hoc eſt oliuetum olei. חַיִל.i exercitus: adde genitiuum & dices חֵיל פַּרְעֹה.i. exercitus pharaonis. Exteritur etiam iod in prolatione qñ illud nomē componitur cum pronomine vt בֵּיתִי. ideſt domus mea. & etiam in numero plurali vt זֵיתִים. ideſt oliue. Aliquādo tamen in huiuſmodi nominibus iod non exteritur in prolatione. vt in eo quod diximus חֲיָלִים. ideſt exercitus. Noīa quoqꝫ nonnulla que in plurali deſinunt in im. aliquando amittūt mem litteram ſi cum genitiuo conſtruuntur: & littera que precedit iod ſcribitur ꝑ cere. et mutant primas vocales: ſicuti mutabant in formatione pluralis ex ſingulari. vt בָּנִים ideſt filii. adde genitiuum & dices בְּנֵי אַבְרָהָם. ideſt fili abraam. & eodem modo דְּבָרִים ideſt verba דִּבְרֵי הַיָּמִים: ideſt verba dierum. Nomina preterea trium ſyllabarum quarū due priores veniūt cū patha ſiue camez: ſi ſequatur genitiuus: poſterior apex vertitur in ſeua qui pertinet ad ſyllabam precedentem. hoc mō אֲנָשִׁים ideſt homines. אַנְשֵׁי הָעִיר. ideſt homines ciuitatis. חֲכָמִים. ideſt ſapientes. חַכְמֵי לֵב ideſt ſapientes cordis. Cum nomina quoqꝫ in plurali componuntur cum pronominibus: amittunt etiam mem. vt אֲדֹנִים. ideſt domini. אֲדֹנֶיךָ. ideſt domini tui. ſed hoc in cap̄. ſequenti quod eſt de pronomine dicetur. Eſt etiam aduertendum quod nomina feminina deſinentia in. ה he. ſi poſt ſe conſtruantur cum genitiuo: mutant illud. he. in tau. vt צְדָקָה ideſt iuſticia. צִדְקַת הַצַּדִּיק. ideſt iuſticia iuſti שָׁנָה ideſt annus. שְׁנַת רָצוֹן ideſt annus propiciationis. Aliquando tamen in huiuſmodi nominibus. ה. non vertitur in. ת. ſed potius excluditur ſi ſequatur genitiuus. vt in verbo לַיְלָה. ideſt nox. Exo. 12. ca. לֵיל שִׁמֻּרִים. ideſt nox obſeruationum. Nomina quoqꝫ feminina que non deſinunt in he vel in tau. ſi conſtruuntur cum genitiuo: recipiunt in fine tau. vt דָּבָר. ideſt verbum דִּבְרַת שְׁבוּעַת ideſt verbum iuramenti. אֹמֶר ideſt dictum אִמְרַת אֱלוֹהַּ ideſt dictum dei. Quando nomen aliquod conſtruitur cum genitiuo articulus datiui ꝑ camez accipit ſeba. vt Geñ. cap̄. 16. לְקוֹל שָׂרָי.

idest voci ſare.Idem quoqꝫ dicendum de prepoſitiōe . vt gen̄. cap̄.21.בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים idest in terra philiſtinorum . Recipiunt quoqꝫ ſeua pro camez quando poſt nomen ſubſtātiuum ſequitur adiectiuum.vt gen̄.cap̄.18.לְגוֹי גָּדוֹל.i. in gentē magnā.& Exodi.12.בְּבַיִת אֶחָד idest in domo vna.preter quā ſi adiectiuū venit cū he.articuli:quia tūc beth & lamed poſſunt accipere camez.vt Deut.cap̄.8.בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל idest in deſerto grandi .Nōnunquam articulus datiui ſeruit pro genitiuo . ſicut gen̄. cap̄. 32.לְמִי אַתָּה.i.cuius es tu.& in eodē לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב.i. ſerui tui iacob.& pſalmo.3.מִזְמוֹר לְדָוִד.i.pſalmus dauid. Articulus quoqꝫ accuſatiui aliqn̄ ponitur pro prepoſitione ablatiui.vt gen̄. 31.אֶת יוֹסֵף. i.cum ioſeph. Aliquando he ponitur in fine dictionis ad oſtendendū quod eſt accuſatiui caſus.vt חֹרֵבָה.i.ad oreb מִצְרַיְמָה idest ad egyptum. Si preterea nominis littera prima habet ſeba:lamed datiui & mem & beth ablatiui accipiunt hiric.vt לִצְדָקָה idest iuſticie.& בִּצְדָקָה.i.in iuſticia . quod precipue fit ſi huiuſmodi dictio conſtruitur cum genitiuo.ſicuti p̄s. 32.בִּדְבַר יְהוָה idest in verbo domini. Illud quoqꝫ aduertendū quod nomina propria hominum ſiue locorū: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt ſeba . vt Gen̄. cap̄.6.וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ idest dixit deus noe.& numeri.12.בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה.i.in ſeruo meo moyſe.Quod ſi prima littera noīs proprii habet ſeba : lamed datiui & beth ablatiui recipiunt hiric.vt לִשְׁלֹמֹה.idest ſalomōi בִּרְאוּבֵן.idest cum ruben.

De nominibus anomalis .

IN ſuperiorib⁹ dictum eſt de nominibus regulariter declinatis:nunc de irregularibus :hoc eſt que in declinatione aliquid mutant. Nam quod de nominum formatione a ſingulari in pluralem dictum eſt: quod maſculina exeunt in.im.addita im vel vltima littera i im mutata: non vſquequaqꝫ obſeruatur quoniam aliquando additur vel detrahitur vel mutatur littera vel apex:aut vtrumqꝫ.vt ecce.אֹזֶן hoc eſt auris per rectam formationem debuit facere אֹזְנִים dicendū eſt tamen אָזְנַיִם hoc eſt a vocalis addita. Et ne in ſingulis immoremur diſpoſuimus quedam nomina in quibus vna aut plures huiuſmodi irregularitates reperiuntur.

אָדוֹם. אֲדוּמִים	Ruber.rubri.
אֹזֶן . אָזְנַיִם	Auris. aures.
אָחוֹת . אֲחָיוֹת	Soror ſorores.
אֱנוֹשׁ .אֲנָשִׁים	Homo homines.
אַף . אַפַּיִם	Naris nares.
אִשָּׁה . נָשִׁים	Mulier mulieres.
בַּיִת . בָּתִּים	Domus domus.
בֶּרֶךְ . בִּרְכַּיִם	Genu genua.
בַּת בָּנוֹת	Filia filie.
גְּדִי . גְּדָיִים	Hedus hedi.
דֶּלֶת. דְּלָתַיִם	Ianua ianue .
דֶּרֶךְ . דְּרָכִים	Via vie.
חָלָץ. חֲלָצַיִם	Lumbus lumbi.
יָד . יָדַיִם	Manus manus.
יוֹם . יָמִים	Dies dies.
יָרֵךְ . יְרֵכַיִם	Femur femora.
כָּנָף כְּנָפַיִם	Ala ale.
כַּף . כַּפַּיִם	Palma manus.palme.
כֶּפֶל. כִּפְלַיִם	Duplicatio.duplicationes.
כִּכָּר כִּכָּרַיִם	Talentum talenta.
כֶּרַע . כְּרָעַיִם	Crus crura.
לְאֹם. לְאֻמִּים	Populus populi.
לְחִי . לְחָיַיִם	Maxilla.maxille.
מַלְכוּת . מַלְכֻיּוֹת	Regnum regna.
עַיִן. עֵינַיִם	Oculus oculi.
עָרוֹם .עֲרוּמִּים	Nudus nudi.
פֶּה . פִּים . פִּיּוֹת	Os ora.

צְבִי . צְבָאִים	Hinnulus.hinnuli.
צַד . צְדָדִים	Latus latera.
צֵל . צְלָלִים	Vmbra vmbre.
קֶרֶן . קַרְנַיִם	Cornu cornua.
רֶגֶל . רַגְלַיִם	Pes pedes.
שַׁד . שָׁדַיִם	Mamma mamme.
שֵׁן . שִׁנַּיִם	Dens dentes.
שָׂפָה . שְׂפָתַיִם	Labrum labra.
תָּם . תָּמִים . תְּמִימִים	Perfectus perfecti.

Sunt preterea quedam nomina que per figuram quam greci vocant metatheſim idest tranſpoſitionem littere mutant ordinem a principio in medium ſiue in finem:aut a fine ſiue a medio in principium.cuiuſmodi ſunt hec.

גֹּמֶא אֲגַם	Iuncus ſiue pelagus.
כֶּבֶשׂ כֶּשֶׂב	Aries.
כְּסִיל סָכָל	Stultus
רֹגֵעַ . גּוֹעֵר	Reprehendens
שְׂחִים.סָחִישׁ	Pomum.
שַׂלְמָה. שִׂמְלָה	Lintheum.

Atqꝫ ad hunc modum alia complura.que permutatio non ſolum reperitur in litteris:ſed etiam in ſyllabis & in partib⁹ orationis:quoniam particule prepoſitiue poſtponūtur : & poſtpoſitiue preponuntur.Quod vitium excuſari poteſt:ſi intellectui non nocet:vt gen̄.41.וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה hoc eſt omnes prouincie veniebant egyptum in.pro in egyptum.& in eo.לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף.idest vt emerent ad ioſeph.pro ad ioſeph vt emerent. i.veniebant ad ioſeph vt emerent.&.4.Regum.cap̄.9.וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ idest & poſuit in ſtibium oculos ſuos . pro & poſuit ſtibium in oculis ſuis.Sed de nomine ſatis multa dicta ſūt:nūc de pronomine agendum videtur:ſi premiſerimus antea eſſe alios articulos a ſuperioribus qui non veniunt in compoſitione . puta שֶׁל genitiui. אֶל datiui. מִן ablatiui.עִם effectiui: que idcirco hoc in loco diximus quoniam ex his prepoſitionibus pronominum caſus deriuantur.

De pronomine.

PRonomen eſt pars oratiōis que loco proprii nominis ponitur.Pronomini accidunt ſex.Species.figura. perſona.genus.numerus.caſus cum declinatione.Species pronominum ſicut & nominum due ſunt .primigenia & deriuatiua.Primigenia vero reperiuntur ſeparata.deriuatiua tantum in compoſitione.Caſus quoqꝫ primitiuorum deriuati ſūt a prepoſitionibus ſiue articulis nominum.vt שֶׁלִּי qui eſt genitiuus huius pronominis primitiui אֲנִי.& לִי ſiue אֵלַי qui ē datiuus ab eo quod אֶל.& eodem modo de aliis caſibus.idqꝫ p̄ additionem vel detractionem littere.qui in prima perſona in ſingulari deſinunt in.iod.in plurali vero in nu.hoc modo.

אֲנִי. אָנֹכִי	Nominatiuo ego.	שֶׁלִּי	Genitiuo mei.
לִי.אֵלַי	Datiuo mihi.	אֹתִי	Accuſatiuo me.
	Vocatiuo caret.	מִמֶּנִּי.מֶנִּי	Ablatiuo a me.

Plurali numero .

אֲנַחְנוּ:נַחְנוּ:אָנוּ	Nominatiuo nos.	שֶׁלָּנוּ	Genitiuo nr̄m
לָנוּ:אֵלֵינוּ	Datiuo nobis.	אֹתָנוּ	accuſatiuo nos
	Vocatiuo caret.	מִמֶּנּוּ	Ablatiuo a nobis.

Pronomen primitiuum ſecunde perſone in nominatiuo ſingulari generis maſculini terminatur in he littera.femininū vero eiuſdem numeri deſinit in tau cum ſeua . Caſus vero obliqui finiuntur in caph ſubiecto camez pro maſculinis :ſed pro femininis cum ſeba:qui pertinet ad ſyllabam precedētē:ſic.

אַתָּה:אַתְּ	Nominatiuo tu.	שֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ	Genitiuo tui .
לְךָ:אֵלֶיךָ:לָךְ:אֵלַיִךְ	Datiuo tibi.	אֹתְךָ:אֹתְכָה:אֹתָךְ	Accuſatiuo te.
אַתָּה:אַתְּ	Vocatiuo o tu.	מִמְּךָ:מִמֵּךְ	Ablatiuo a te.

Plurali numero.

אַתֶּם:אַתֶּן אַתֵּנָה	Nominatiuo vos.	שֶׁלָּכֶם:שֶׁלָּכֶן	Genitiuo vr̄m.

לָכֶם אֲלֵיכֶם:לָכֶן	Datiuo vobis.
אֶתְכֶם:אֶתְכֶן	Accuſatiuo vos.
אַתֶּם:אַתֶּן	Vocatiuo o vos.
מִכֶּם:מִכֶּם.מִכֶּן	Ablatiuo a vobis.

Aduertendum eſt:quod pronomen prime perſone tam in recto quam in obliquis tam in ſingulari q̄ in plurali terminationes habet communes maſculino generi ac feminino. Atuero pronomen ſecunde perſone terminationes habet diuerſas ꝓ maſculinis & femininis vt dictum eſt. Illud preterea notandū eſt:quod pronominis huius generis feminini terminatio tribus in locis ſcripture tantum repetitur iuncta maſculini generis nomini. Primo. Numeri.cap̄.11. וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשֶׂה לִּי. ꝓ quo latini habent. ſin aliter tibi videtur. Secundo Deut.cap̄.5. וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ nos autem ad hunc modum. tu loqueris ad nos. Tertio Ezech.28. אַתְּ כְּרוּב מִמְשַׁח הַסּוֹכֵךְ ideſt tu cherub extentus & protegens. Nonnunquam preterea datiuus & accuſatiuꝰ generis feminini iungitur generi maſculino. vt Deut. cap̄.7. לָתֵת לָךְ Latine ſic: vt daret tibi. & Prouer.7. תַּנְחֶה אִתָּךְ Latine ſic: gradietur tecū. quod maxime contingit in fine clauſule.
Aduertendum eſt quoqꝫ quod huius pronominis plurale maſculinum terminatur in mem precedente littera cui ſubiicitur ſegol. femininum vero mutat mem. in nun.

Pronomen primitiuum tertie perſone generis maſculini numeri ſingularis deſinit in vau cum ſurech:ſequenti aleph ocioſa. Femininum vero deſinit in iod precedente hiric ſequenti quoque aleph ocioſa. Obliqui vero maſculinorum numeri ſingularis deſinunt in.o.preter ablatiuum qui terminatur in .u. feminina vero deſinunt in.a.per apicem cames ſequenti he cū apice mapic.in modum ſequentem.

הוּא:הִיא הִוא	Nominatiuo ille.illa.
שֶׁלּוֹ:שֶׁלָּהּ	Genitiuo illius vel ſui.
לוֹ אֵלָיו:לָהּ אֵלֶיהָ	Datiuo illi vel ſibi.
אֹתוֹ:אֹתָהּ	Accuſatiuo illum illam vel ſe.
	Vocatiuum non habet.
מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה	Ablatiuo ab illo illa vel a ſe.

Plurali.

הֵם הֵמָּה:הֵן הֵנָּה	Nominatiuo illi ille.
שֶׁלָּהֶם:שֶׁלָּהֶן	Genitiuo illorum.arū. vel ſui.
לָהֶם אֲלֵיהֶם:לָמוֹ אֵלֵימוֹ לָהֶן אֲלֵיהֶן	Datiuo illis:vel ſibi.
אֹתָם אֶתְהֶם:אֹתָן אֶתְהֶן	Accuſatiuo illos illas vel ſe.
	Vocatiuum non habet.
מֵהֶם מִנְּהֶם:מֵהֶן מֵהֵנָּה	Ablatiuo ab illis vel a ſe.

Eſtqꝫ hoc in loco notandum:quod ablatiuus numeri ſingularis huius pronominis aſſimilatur ablatiuo pronominis prime perſone numeri pluralis.que ambiguitas non poteſt tolli niſi ex contextu partium orationis. Nominatiuus preterea huius pronominis in genere maſculino numeri pluralis finitur in.em.per.m.femininum vero in.en.per.n. Notandum preterea quod aliquando reperitur nominatiuus generis maſculini huius pronominis coaptatꝰ generi feminino.vt in libro ruth pri. וְהֵמָּה בָּאוּ hoc eſt ille venerunt.atqꝫ ediuerſo reperitur eiuſdem pronominis genus femininum coniunctum generi maſculino.vt ſecundo.Reg.5. וְהֵנָּה בָּאוּ hoc eſt & illi venerunt. In quibuſdam tamen codicibus recentiores particulam illam aliter punxerunt in hūc modum. וְהִנֵּה.ideſt & ecce.quē ſenſum trāſlatio chaldaica ſequitur. hoc modo. וְהָא אַתוּ Pronomē ſuperius eſt demonſtratiuum rerum coniunctarum tertie perſone:que ſunt remotiores.quod vero ſequitur demonſtrat res ꝓximas prime aut ſecunde perſone:cuius explicatio eſt.

זֶה זוּ:זֹאת זוֹ	Nominatiuo hic hec.
שֶׁל זֶה:שֶׁל זֹאת	Genitiuo huius.
לָזֶה:לָזֹאת	Datiuo huic.
אֶת זֶה:אֶת זֹאת	Accuſatiuo hunc hanc.
	Vocatiuum non habet.
מִזֶּה.מִזֹּאת	Ablatiuo ab hoc ab hac.

Plurali.

אֵלֶּה:אֵלּוּ	Nominatiuo hi he.
שֶׁל אֵלֶּה	Genitiuo horum harum.
לָאֵלֶּה	Datiuo his.
אֶת אֵלֶּה	Accuſatiuo hos has.
	Vocatiuum non habet.
מֵאֵלֶּה	Ablatiuo ab his.

Hoc in loco notādū eſt.q̄d plerūqꝫ ſuꝑius pronomē ſeqtur verbū & nō nomen. vt numeri.26. לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ ideſt his diuidetur terra.nam apud hebreos elegantius dicitur viro huic quam huic viro. Et duobus proximis pronominibus in nominatiuo plerūqꝫ preponuntur nominibus.vt זֶה הָאִישׁ .i.hic vir.in obliquis vero non preponuntur.dicimus namqꝫ לָאִישׁ הַזֶּה & non לָזֶה הָאִישׁ At uero quando he cum patha vel camez anteponitur illis:tunc pronomina poſtponuntur nominibus in hunc modum.

הָאִישׁ הַזֶּה הַלָּזֶה	Vir iſte.
הָאִשָּׁה הַזֹּאת:הַלֵּזוּ הַלָּז	Mulier iſta.
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Viri iſti.
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Mulieres iſte.

Et hec de nominibus primitiuis dicta ſufficiant: nunc de deriuatis ſiue compoſitis dicendum eſt. Componuntur vero pronomina deriuatiua cum nomine.aut cum verbo. aut cum participio:vel cum prepoſitione:neqꝫ vnquam reperiuntur ſeparata:ſemperqꝫ illis preferuntur alie partes orationis ſupradicte atqꝫ in hunc modum compoſita vocantur ab hebreis כִּנּוּיִם que in formatione numeri pluralis ex ſingulari communiter mutant primas vocales:quemadmodum in nominibus dictū eſt. Et prime perſone vtriuſqꝫ numeri ſunt ſimiles in genere maſculino & feminino:ſicut dictum eſt in pronominibus primitiuis.& ſequuntur eaſdem terminationes caſuum obliquorum ſupradictorum & eaſdem litteras in fine pronominū ad denotādū perſonā cuius eſt ſermo.in hūc modum. דָּבָר verbū.

דְּבָרִי	Verbum meum.m.vel.f.
דְּבָרְךָ:דְּבָרֵךְ דְּבָרֵכִי	Verbum tuum.m.f.
דְּבָרוֹ דְּבָרֵהוּ:דְּבָרָהּ	Verbum ſuum vel illius.m.f.
דְּבָרֵנוּ	Verbum noſtrum.m.vł f.
דְּבַרְכֶם:דְּבַרְכֶן דְּבַרְכֶנָה	Verbum veſtrum.m.f.
דְּבָרָם דְּבָרֵמוֹ:דְּבָרָן	Verbū ſuū vel illorū illarum.
דְּבָרִים	Verba. Plurali numero.
דְּבָרַי	Verba mea.m. vł f.
דְּבָרֶיךָ:דְּבָרַיִךְ דְּבָרַיְכִי	Verba tua.m.f.
דְּבָרָיו:דְּבָרֶיהָ	Verba ſua vel illorum.m.f.
דְּבָרֵינוּ	Verba noſtra. m.f.
דִּבְרֵיכֶם:דִּבְרֵיכֶן	Verba veſtra.m.f.
דִּבְרֵיהֶם:דִּבְרֵיהֶן דִּבְרֵיהֶנָה	Verba ſua vel illorū illarum

Quando eſt finis clauſule venit pronomen ſecūde perſone generis maſculini numeri ſingularis cum ſegol loco ſeba: inclinaturqꝫ eodem accentus.vt numeri.14. סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ ideſt peperci iuxta verbum tuum.& notandum quod nomina feminina deſinentia in he ſi componuntur cum pronomine mutant illud he in tau.ad hunc modum. תּוֹרָה Lex.

תּוֹרָתִי	Lex mea.m.vel f.
תּוֹרָתְךָ:תּוֹרָתֵךְ	Lex tua.m.f.
תּוֹרָתוֹ:תּוֹרָתָהּ	Lex illius vel ſua.m.f.
תּוֹרָתֵנוּ	Lex noſtra.m.vel f.
תּוֹרַתְכֶם:תּוֹרַתְכֶן	Lex veſtra.m.f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרָתָן	Lex illius vel ſua.m.f.
תּוֹרוֹת	Leges. Plurali numero.
תּוֹרוֹתַי	Leges mee.m.vel f.
תּוֹרוֹתֶיךָ:תּוֹרוֹתַיִךְ	Leges tue.m.f.

תּוֹרֹתָיו:תּוֹרֹתֶיהָ	Leges eiꝰ.m.f.
תּוֹרֹתֵינוּ	Leges noſtre.m.vel.f.
תּוֹרֹתֵיכֶם.תּוֹרֹתֵיכֶן	Leges veſtre.m.f.
תּוֹרֹתֵיהֶם:תּוֹרֹתֵיהֶן	Leges ſue.m.f.

Sunt tamen quedā nomina feminina in he deſinentia:in quibus aliquando he non vertitur in tau.vt סֻכָּה ideſt tabernaculum.Pſal.26.כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה ideſt abſcondet me in tabernaculo ſuo.vbi pro סֻכָּתוֹ ponitur סֻכֹּה. Item פִּשְׁתָּה.ideſt linū.Oſee.11.צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ideſt lana mea & linum meū. vbi pro eo quod eſſe debuit פִּשְׁתָּתִי legitur פִּשְׁתִּי.& alia complura ad hunc modum.Et notandum quod pronomē tertie perſone numeri ſingularis aliquando habet he ocioſam cum puncto mapic. vt דְּבָרָהּ תּוֹרָתָהּ.Nomina preterea ſimplicia nonnunquam repe riuntur terminari ad pronominum ſimilitudinem.vt Geñ.ca.49.בְּנִי אֲתֹנוֹ ideſt filius aſine ſue.Ieremie quoqꝫ cap̄.22.וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנָי & aperit ſibi feneſtras.que poſſunt dignoſci ex cōtextu partium orationis.Sunt preterea quedam nomīa monoſyllaba que finita in.iod poſſunt eſſe pronomina prime perſone numeri ſingularis:aut nomina que poſſunt conſtrui cum genitiuo.vt אָב.i.pater.אֲבִי יִשַׁי.i.pater iſai.אָח.i. frater. אֲחִי אַבְרָם ideſt frater abraam.פֶּה os. פִּי יְהוָה. i.os domini. Que nomina ſi iunguntur pronominibus tertie perſone numeri ſingularis ponuntur dupliciter hoc modo.

אָבִיו אֲבִיהוּ	Pater eius vel illius.
אָחִיו אֲחִיהוּ	Frater eius vel illius.
פִּיו פִּיהוּ	Os eius vel illius.

Notandum quod hoc pronomen כָּל quando iungitur his pronominibus mutat camez ſiue holem in ſurec.vt כֻּלָּנוּ.ideſt omnes nos.Alia pronominum accidentia ad nominis rationem reducenda ſunt.nunc ad verbi conſiderationem accedamus.

De verbo.

Verbum eſt ꝙ ſignificat cū modis & temporibus:cui p̄ter ſpeciem ac figuram accidunt ſeptem.ſ.coniugatio.vox.modus.tempus.numerus.perſona.genus maſculinum aut femininum. Coniugationes verborum quattuor ſunt.Prima coniugatio eſt verborum habentium tres litteras ſubſtantiales tantum:quarum prima ſcribitur ſubiecto camez ſecunda ſubiecto patha.hoc modo.פָּקַד.ideſt viſitauit.vocaturqꝫ hec coniugatio בִּנְיָן הַקַּל ideſt coniugatio leuis & ſimplex: quia non recipit alias litteras preter quam illas que ſunt neceſſarie ad deſignanda ipſius verbi accidentia.& eſt fundamentū aliarum coniugationum. Appellatur quoqꝫ leuis: quia profertur leniter:ideoqꝫ non admittit dagues: cuius eſt litteram duriorem facere:quod precipue recuſat in littera media. Secūda coniugatio eſt verborum habentium dagues in littera ſubſtantiali media:vocaturqꝫ פֹּעַל הַדָּגוּשׁ ideſt verbum durum prolatu:propter dagues quem habet.vt.פִּקֵּד. Tertia coniugatio eſt verborum habentium quinque litteras:quoniam in principio additur he ſubiecto hiric & in medio iod ocioſa. vt הִפְקִיד ideſt fecit viſitare:vocaturqꝫ eodem nomine hoc eſt. הִפְעִיל

Quarta coniugatio eſt quattuor litterarum ſubſtantialium:& prima ſyllaba ſcribitur per vau.& tertia littera plerumqꝫ geminatur vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.& vocatur פֹּעַל מְרוּבָּע hoc eſt verbum quadratum:a quattuor litteris quas continet in tertia perſona ſingulari preteriti indicatiui. Et ſunt quedam verba que poſſunt per omnes quattuor coniugationes declinari cuiuſmodi eſt verbum פָּקַד quo vſi ſumus exempli cauſa. Sunt tamen alia verba que non poſſunt declinari niſi per quaſdam illarū. Differunt he quattuor coniugationes inter ſe ratione ſignificationis:quia prima ſignificat actionem remiſſam. Secunda actionem intenſam. Tertia que facit actionem verbi tranſire in aliam perſonam.ſicuti.4.Reg.7.הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם ideſt audire fecit caſtra ſyrie:& propterea hec coniugatio habet duas litteras vltra ſubſtantiales. Quarta que etiam ſignificat aliquando actionem tranſitiuam: ſicut & tertia. Signatur quoqꝫ differentia in verbo:mutatione ſignificatiōis.vt in verbo דִּבֵּר ſi eſt ſecunde coniugationis ſignificat loqui. ſi tertie cōfregit aut occidit.vt Pſalmo.17.וַיַּדְבֵּר עַמִּים ideſt confregit populos. preterea חָרַשׁ ſi eſt prime coniugationis ſignificat arare. ſi tertie eſt tacere.& ad hunc modum alia complura.Sed aduertēdū imprimis:quod prima cuiuſqꝫ verbi & coniugationis poſitio vnde alia tempora formantur:eſt tertia perſona numeri ſingularis:preteriti ꝑfecti indicatiui modi.Illud quoqꝫ non omittendum:eſſe quedam verba perfecta:& alia imperfecta. Perfecta ſunt:que non amittunt aliquam ex tribus litteris ſubſtantialibus que ſunt proprie ſignificationis verbi.Imperfecta ſunt illa que amittunt aliquam ex illis litteris in coniugationis diſcurſu:de quibus infra ſuo in loco dicetur.nunc interim de perfectis. Vox quam diximus eſſe ſecundum verbi accidens eſt illud quo diſtinguitur verbum actiuum a paſſiuo.vt פָּקַד ideſt viſitauit. נִפְקַד ideſt viſitatus eſt.in hac coniugatione vox actiua difert a paſſiua per litteram nun ſubiecto hiric.in aliis aliter atqꝫ aliter. Modi verborum ſunt tres.indicatiuus.imperatiuus.infinitiuus.indicatiuus eſt:per quem ſimpliciter oſtendimus quid fit.vt פָּקַד.ideſt viſitauit. imperatiuus quem vocant צִוּוּי eſt per quem imperamus aliquid fieri.vt פְּקֹד ideſt viſita. infinitiuus quem vocant מָקוֹר eſt cuius actio ſiue paſſio infinite hoc eſt ſine numeris & perſonis ponitur.vt פָּקֹד. ideſt viſitare. Optatiuus & ſubiunctiuus ſupplētur per aduerbia ſiue cōiunctiones:& per indicatiuum aut infinitiuum.

Tempora verborum tria ſunt.preſens. preteritum. futurum. Preſens tempus hebrei non habent:circumloquuntur tamen illud per participium & perſonam que illi adiungitur. & ꝑ eo quod nos dicimus ego audio:illi dicunt אֲנִי שׁוֹמֵעַ.ideſt ego audiens.ſ.ſum.& intelligitur verbum ſubſtantiuum: alioquin nō eſſet enunciatio.Preteritum imperfectum ſuppletur per futurum indicatiui.aut per preteritum:ſed plerumqꝫ per participium preſentis & verbum ſubſtantiuum eiuſdem temporis.pluſquam perfectum vero confunditur cum preterito perfecto.

Numeri verborum duo ſunt.Singularis qui de vno loquitur. vt פָּעַל.ideſt fecit.Pluralis qui de pluribus loquitur. vt פָּעֲלוּ.i. fecerunt. Perſone verborum quemadmodum nominum & pronominum tres ſunt.Prima que de ſe loquitur.vt אֲנִי פָּעַלְתִּי ego feci.Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה פֹּעֵל tu facis Tertia de qua prima loquitur vt הוּא פֹּעֵל ille facit. Genera verborum quemadmodum & nominum & pronominū duo ſunt.maſculinum & femininum.maſculinum eſt quod iungitur ſuppoſito generis maſculini expreſſo vel ſubintellecto.ſicuti.אֵל פָּעַל ideſt deus fecit.Femininum verbi genus eſt:quod iungitur ſuppoſito generis feminini expreſſo vel ſubītellecto vt אִשָּׁה פָּעֲלָה.ideſt mulier fecit.Sed antea quam ad explicationem coniugationis uerborum veniamus aduertendum eſt:qđ in prima uerbi perſona tam in ſingulari quam in plurali genꝰ maſculinum & femininum aſſimilantur in preterito & in futuro indicatiui modi.preterita quoqꝫ eiuſdem modi in tertia ꝑſona plurali in genere maſculino & feminino ſunt in terminatione ſimilia.Illud quoqꝫ notandum quod in prima coniugatione prima verbi poſitio habet terminationes tres: primam in.a cum patha ſequenti alia littera.ut פָּקַד.ſecundam in. e.cū cere.vt חָפֵץ.ideſt uoluit.Tertiam in.o.cum holem.ut יָכֹל ideſt potuit.& in hac coniugatione prima littera ſcribitur ſubiecto camez.cuius explicatio in hunc modum ſequitur.

Prima coniugatio.

In uoce actiua indicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	Viſitauit.m.	פָּקְדָה	Viſitauit.f.
פָּקַדְתָּ	Viſitaſti.m.	פָּקַדְתְּ	Viſitaſti.f.

פָּקַדְתִּי Viſitaui.m.&.f.

Plurali.

פָּקְדוּ Viſitauerunt.m.&.f.פְּקַדְתֶּם Viſitaſtis.m.
פְּקַדְתֶּן Viſitaſtis.f. פָּקַדְנוּ Viſitauimus.m.&.f.

Aduertendum quod quando prima verbi poſitio hoc eſt פָּקַד iungitur dictioni monoſyllabe aut habenti accentum in prima: illa quoqꝫ habet accentum in principio. vt gen̄.cap̄.1.קָרָא לָיְלָה idest vocauit noctem.& numeri.27.וְשָׁאַל לוֹ idest & interrogabit eum. Illud quoqꝫ eſt notandum quod quando prima littera ſubſtantialis vel media eſt aliqua ex his quattuor אהחע & debebat ſcribi cum ſeba: tunc ſeba mutatur in camez: vel patha: vt אֲהַבְתֶּם .i. dilexiſtis בָּחֲרָה idest elegit. que regula obſeruatur in omnibus modis. temporibus. & perſonis. vbicūqꝫ ſeba ſupponitur littere ſubſtantiali in medio ipſius verbi: ſi illa littera eſt ex illis quattuor: ſeba quoque vertitur in camez. Et quando venit in fine clauſule: etiam ſi littera ſubſtantialis media non ſit aliqua ex illis quattuor ſeba littere medie ſubſtātialis vertitur in camez vel patha: & in ea collocatur accentus. vt Numeri.19.אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שָׁמָרוּ idest cuſtodiam domini cuſtodierunt.& Iudicum.19.חָלָב נָתָנָה idest lac dedit. Tertia p̄terea verbi pluralis perſona recipit aliquando nun in fine. vt Deut.8.אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ. idest que non cognouerunt patres tui. & per preteritum huiuſmodi ſuppletur preteritum imperfectum & pluſquam perfectum eiuſdem. vt Gen̄.57. אָהַב אֶת יוֹסֵף idest amabat ioſeph. ſupletur etiam preteritum imperfectum per futurum. vt Iob.1.כָּכָה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב idest ſic faciebat iob. Nonnunquam additur he littera in fine verbi ſecunde p̄ſone gn̄is maſculini numeri ſingularis. vt gen̄.3. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה idest mulier quam dediſti. Aliquando quoqꝫ he finalis vertitur in tau: in verbis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis. vt Eſaie.23. וְנִשְׁכַּחַת צֹר idest obliuioni dabitur tyrus. Preſens indicatiui modi circumloquimur per participium quod deriuatur a prima verbi poſitione: & habet ſemper.o. vocalem in principio. & eſt ſimile nomini adiectiuo tā in genere q̄ꝫ in terminatione & declinatione. ſic.

פּוֹקֵד qui viſitat. פּוֹקֶדֶת vel פּוֹקְדָה que viſitat.
פּוֹקְדִים qui viſitant. פֹּקְדוֹת que viſitant.

& quemadmodum in preterito dictum eſt quando aliqua illarum quattuor litterarum אהחע eſt in medio: ſeba vertitur in camez. vt צוֹעֲקִים צוֹעֲקוֹת idest qui clamāt vel que clamant. & p̄ hoc participium & pronomina circūloquimur perſonas vtriuſqꝫ numeri. ſic. אֲנִי פּוֹקֵד idest ego viſito: & preponitur pronomen participio: nōnunquam vero poſtponitur. vt Ieremie 1. שֹׁקֵד אֲנִי idest vigilo ego. que regula ad alias quoqꝫ coniugationes pertinet. Cum vero littera ſubſtantialis in fine poſitionis prime eſt ain ſiue heth. tunc in participio generis maſculini numeri ſingularis ſuppletur.a. ante illud ain vel heth.& accentus ponitur in littera ſubſtantiali que eſt ī medio. vt בּוֹרֵחַ idest qui fugit. genus vero femininū eiuſdē numeri ſic. בֹּרַחַת idest que fugit. & hec quoqꝫ regula extendit ſe ad alias coniugationes: quoties littera ſubſtantialis in medio poſita venit cū aliquo apice preterq̄ꝫ cum camez & patha. Aliquando tamen littera ſubſtantialis in medio poſita recipit patha: & ain ſiue heth finalis pertinet ad vocalem precedentem: quia nullum habet apicē ſubiectum. vt pſalmo.93.הֲנֹטַע אֹזֶן idest qui plantat aurem. & quando participium generis feminini numeri ſingularis venit in fine clauſule: tunc in littera ſubſtantiali media habet camez: & in ea collocatur accentus. vt ioſue.11. בַחוֹמָה הִיא יוֹשָׁבֶת idest in muro illa habitabat. in verbis quoqꝫ deſinentibus in.e. vel in.o. nulla eſt differentia preteriti ad preſens. vt אֲנִי חָפֵץ idest ego volo. אֲנִי יָכֹל idest ego poſſum. Non nunquā etiam participium generis maſculini numeri ſingularis deſinit in hiric ſequēti iod. vt gen̄.44.אֹסְרִי לַגֶּפֶן idest qui alligat ad vitem. & Deutero.33.שֹׁכְנִי סְנֶה idest qui habitat in rubo. & alia eodem modo. Et notandum quod per hoc participiū preſentis quandoqꝫ circumloquimur preteritum imperfectum indicatiui modi cum eiuſdem temporis uerbo ſubſtantiuo. eram eras erat. ut אֲנִי הָיִיתִי פוֹקֵד ego eram uiſitans. i. ego uiſitabam Futurum in omnibus coniugationibus ſcribitur per unam ex his quattuor litteris איתן additam in pricipio prime verbi poſitionis ſubiecto hiric: preter quā aleph prime perſone numeri ſingularis cui ſubſcribitur cegol. Terminatiōes uero prime perſone utriuſqꝫ numerī ſunt ſimiles in utroqꝫ genere: quemadmodum in preterito dictum eſt. Quod in aliis quoqꝫ coniugationibus obſeruatur. in quibus etiam prime perſone utriuſqꝫ numeri plerumqꝫ recipiunt he in fine: aliquando tamen nō recipiunt. ut

אֶפְקוֹד uel אֶפְקְדָה uiſitabo.m.&.f.
תִּפְקוֹד Viſitabis.m. תִּפְקְדִי Viſitabis.f.
יִפְקוֹד Viſitabit.m. תִּפְקוֹד Viſitabit.f.

Plurali.

נִפְקוֹד uel נִפְקְדָה Viſitabimus.m.&.f.
תִּפְקְדוּ Viſitabitis.m. תִּפְקוֹדְנָה Viſitabitis.f.
יִפְקְדוּ Viſitabunt.m. תִּפְקוֹדְנָה Viſitabunt.f.

Et notandum quod vau littera que ponitur ante litteram ſubſtantialem finalem aliquando abiicitur. Notandum preterea quod terminatio ſecunde perſone generis maſculini numeri ſingularis eſt ſimilis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis in omnibus futuris tam actiue vocis quam paſſiue. que voces non poſſunt dignoſci niſi ex contentu partium orationis. Secūde quoqꝫ & tertie perſone voces generis feminini pluralis numeri ſimiles ſunt. Eiuſdem quoqꝫ futuri perſone omnes generis maſculini numeri ſingularis atqꝫ etiam prima perſona pluralis quando iunguntur dictionibus monoſyllabis cum accentu macaph aut habentibus accentum in principio: tunc littera ſubſtantialis medie dictionis habet camez & legitur quaſi holem. vt Pſalmo.88.אֶשְׁמָר לוֹ חַסְדִּי. idest ſeruabo illi miſericordiam meam. & ad hunc modum alia compluꝛa. in omnibus etiam perſonis eiuſdem temporis littera ſubſtātialis medie dictionis aliquando venit cum patha hoc modo. אֶפְעַל idest faciam. quod precipue fit in verbis quorum littera ſubſtātialis media aut finalis eſt aliqua harum quattuor. אהחע vt אֶשְׁמַע idest audiam. אֶצְעַק idest clamabo. & in vtriſqꝫ huiuſmodi futuris in eodem verbo littera ſubſtantialis media poteſt eſſe cum holem & poteſt eſſe cum patha. vt אֶחְפֹּץ volam. יַחְפֹּץ idest volet: & in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie aliquando vertitur in camez ſiue holem: & in ea collocatur accentus etiam ſi littera ſubſtantialis non ſit vna ex illis q̄ttuor in hunc modum אֶפְקֹדָה. אֶפְקֹדָה: תִּפְקֹדִי תִּפְקֹדִי. תִּפְקֹדוּ תִּפְקֹדוּ: יִפְקֹדוּ יִפְקֹדוּ. venit etiam ad eundem modum ſepe: licet non ſit in fine clauſule. In quibuſdam etiam verbis quorū littera ſubſtātialis prima eſt ain ſiue heth in prima perſona ſingulari: ſubiicitur illis cegol. ſic אֶעֱבוֹר idest tranſibo. Sed in aliis perſonis vltra litteram que additur ad deſignandum perſonam futuri: littera ſubſtantialis prima habet camez vel patha. ſic תַּעֲבוֹר. idest tranſibis. תַּעֲמֹד idest ſtabis. In quibuſdam quorum principium eſt aleph: littere addite habent holem in prima perſona: & aleph ſubſtantialis prima amittitur. vt אֹכַל .i. comedam אֹמַר. idest dicam. in aliis vero perſonis aleph rurſus emergit: ſed non profertur: vt תֹּאמַר idest dices. תֹּאכַל idest comedes. Sunt preterea verba quorum initium eſt aleph: in quibus littere que adduntur futuro & ſubſtantialis prima habent cegol & non abiicitur aleph. qualia ſunt. אֶאֱסֹף idest congregabo אֶאֱסוֹר idest alligabo. Nonnūquam etiam ſecunde & tertie perſone generis maſculini numeri pluralis & ſecunda perſona generis feminini ſingularis accipiunt in fine nun. vt

תִּפְקֹדְנָה יִפְקְדוּן תִּפְקְדוּן que regula ſeruit coniugationibus aliis tam in voce actiua quam in paſſiua. Et notandum quod quando preponitur vau cum camez ſiue patha: & vau eſt particula coniunctiua: futurum vertitur i preteritum hoc modo. וַיִּפְקֹד ideſt & viſitauit. quod ſi tau habet ſeba ſiue hiric tunc non mutatur futurum. vt וְיִפְקֹד ideſt & viſitabit. Quod ſi vau preponitur preterito: ſubiecto quocunq; apice: preteritum vertitur in futurū. vt וְשָׁקַט ideſt & quieſcet: preterquam in prima perſona ſingularis numeri in cuius littera ſubſtantiali media collocatur accentus: quia tunc manet in eodem preterito. vt Oſee 12. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים ideſt & locutus ſum ad prophetas. Si tamen accentum habet in vltima: nihilominus vertitur in futurum. vt Exo. cap̄. 12. וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם ideſt. & tranſibo per terram egypti. Quodque hoc in loco de vau diximus ad alias quoq; pertinet coniugationes in vtraq; voce. Per tempus etiã futurum aliquando ſuppletur preteritum imperfectum eiuſdẽ modi. vt Geñ. cap̄. 2. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ ideſt fons aſcendebat de terra.

De imperatiuo.

Imperatiuus modus qui hebraice dicitur צִוּוּי tantū habet vnum tempus preſens: caretq; primis perſonis numeri vtriuſq;: hoc modo. פְּקֹד vel פְּקַד vel פָּקֹד viſita. m. פִּקְדִי viſita. f. פִּקְדוּ viſitate. m. פְּקֹדְנָה viſitate. f.
Et notandum quod ad proportionem trium illarum vocum ſecunde perſone imperatiui: numeri ſingularis: generis maſculini: declinantur alie perſone eiuſdem modi. hoc modo.
פְּקֹדִי פְּקַדִי פָּקְדִי viſita. f. פְּקֹדוּ פְּקַדוּ פָּקְדוּ viſitate. m. פְּקַדְנָה. פָּקֹדְנָה viſitate. f. quod plerumq; contingit in fine clauſularum. Eadem quoq; ſecunda perſona poteſt accipere he in fine: idq; tribus modis. Primo ſi littera ſubſtantialis prima legitur cum hiric & vltima cū camez ſiue patha. vt Geñ. 39. שִׁכְבָה עִמִּי dormi mecū. Secundo cum littera ſubſtantialis prima legitur cum camez & profertur quaſi holem. vt Nee. 13. זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי. ideſt recordare mei deus meus. Tertio cum littera ſubſtantialis prima legitur cum ſeba. vt Dañ. 19. יְהוָה שְׁמָעָה יְהוָה סְלָחָה. i. domine audi: domine parce. Generis quoq; feminini: numeri ſingularis: littera ſubſtantialis prima aliquando habet camez & profertur holem. vt Iudicum. cap̄. 9. מָלְכִי עָלֵינוּ ideſt regna ſuper nos. Et cum aliqua littera ſubſtantialis prima vel media prime verbi poſitionis eſt gutturalis: tunc genus femininum numeri ſingularis & maſculinum pluralis poſſunt habere primas & ſecundas litteras cum patha: hoc modo פַּעֲלִי ideſt fac. F. פַּעֲלוּ. ideſt facite. m. Nonnunquam vtreq; littere prime in maſculino plurali veniunt cum cegol. hoc modo. אֶהֱבוּ ideſt amate אֶחֱזוּ. ideſt comprehendite. Et in feminino ſingulari littera ſubſtantialis prima ſcribitur aliquando per camez hateph qđ profertur per holem. vt Hieremie cap̄. 22. וְצָעֳקִי. i. & clama: aliquando etiam he finalis in ſecunda perſona feminini pluralis deficit. vt Ruth. 1. קְרֶאןָ לִי מָרָא ideſt vocate me amarā. In eodem quoq; verbo littera ſubſtantialis prima venit cum hiric & nun finalis pertinet ad vocalem precedentem. vt Exodi. 2. קִרְאֶןָ לוֹ ideſt vocate eum. In verbis quoq; quorum tertia perſona preteriti deſinit in. e. vel in. o. ſequenti conſonante: preteritum non differt ab imperatiuo. vt Geñ. 29. מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת ideſt imple ſeptimanam huius. Et notandum quod tertia perſona preſentis imperatiui tam ſingularis quam pluralis ſuppletur per futurum indicatiui. & quod per idem futurum indicatiui ſuppletur futurum imperatiui: quod eſt etiam aliarum coniugationum proprium.

De infinitiuo & gerundiis.

Infinitiuus modus qui ab hebreis dicitur מָקוֹר. ideſt origo: appellatur ſic: quoniam ab illa verbi ſignificatione confuſa incipiunt diſtingui operationes. vt: פָּקֹד. ſ. פְּקֹד. ſ. פָּקוֹד ideſt viſitare. Itaq; apud hebreos infinitiuꝰ aut iungitur prepoſitionibus: & tunc ponitur pro noſtris gerundiis: aut iungitur verbo indicatiui modi & tunc ponitur pro participio vel nomine infinito. vt Geñ. 50. פָּקֹד יִפְקֹד ideſt viſitãs viſitabit. & Exodi. 3. פָּקֹד פָּקַדְתִּי ideſt viſitans viſitaui. Prepoſitiones vero ad circumloquendum gerundia ſunt בכלם quibus ſubſcribitur hiric in hunc modum.

בִּפְקֹד	In viſitando.	כִּפְקֹד	Cum viſitando.
לִפְקֹד	Ad viſitandum.	מִפְּקֹד	De viſitando.

Nonnunquam hec gerundia recipiunt in fine he: & littera ſubſtantialis prima habet camez qui profertur quaſi holem. vt Exo. 36. לְקָרְבָה אֶל הַמְּלָאכָה ad accedendū ad opus. ideſt vt accederet operi. Aliquando etiam veniunt cum hiric in fine: ſequenti iod. vt Pſalmo. 111. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים ideſt ad habitandum cum principibus. vbi debuit dicere. לְהוֹשִׁיב. Per eundem quoq; infinitiuum ſuppletur ſubiunctiuus: mutato ſeba prime littere in holem. & prepoſita beth ſiue caph cum ſeba: & in fine addito vno ex ꝑnominibus: vt ex omnibus fiat vna dictio ad hunc modum. בְּפָקְדִי. i. in viſitãdo me. pro eo quod eſt cum viſitem vel viſitauero. & eodem modo alie perſone.

בְּפָקְדְךָ	cum tu viſites. m.	בְּפָקְדֵךְ	cum tu viſites. F.
בְּפָקְדוֹ	cum ille viſitet.	בְּפָקְדָהּ	cum illa viſitet.
בְּפָקְדֵנוּ	cum viſitemus. m. vel. F.		

De optatiuo.

Hebrei optatiuum non habent: circumloquuntur tamen illū p̄ preteritum & futurum indicatiui modi & duo hec aduerbia optãdi. לוּ: אַחֲלַי. hoc eſt vtinã. vt Eſaie cap̄. 48. לוּ הִקְשַׁבְתָּ. ideſt vtinam audiuiſſes. & Pſalmo. 118. אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכַי. ideſt vtinam dirigantur vie mee.

De voce paſſiua.

Vocis paſſiue preteritum indicatiui modi formatur ex eodem preterito vocis actiue addita in principio nun cum hiric: & mutato camez prime littere ſubſtãtialis i ſeba. vt.

נִפְקַד	viſitatus fuit	נִפְקְדָה	viſitata fuit.
נִפְקַדְתָּ	viſitatus fuiſti.	נִפְקַדְתְּ	viſitata fuiſti.
נִפְקַדְתִּי	viſitatus vel viſitata fui.		Plurali.
נִפְקְדוּ	viſitati vel viſitate fuerunt.		
נִפְקַדְתֶּם	viſitati fuiſtis.	נִפְקַדְתֶּן	viſitate fuiſtis.
נִפְקַדְנוּ	viſitati vel viſitate fuimus.		

Notandum tamen quod in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez. hoc modo. נִפְקָדוּ נִפְקָדָה quod ſi littera ſubſtantialis prima eſt aliqua illarum quattuor אהחע tunc in omnibus perſonis littera ſubſtantialis prima & nū paſſiue vocis ſcribuntur per cegol. vt Geñ. cap̄. 22. נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ. i. apprehenſum in vepribus. Aliquando littera nun ſcribitur cū patha. vt Geñ. 31. לָמָּה נַחְבֵּאתָ ideſt quare abſconditus es.

Preſens tempus huius vocis & modi in tertia perſona maſculini ſingularis eſt ſimile participio eiuſdem paſſiue vocis & preterito eiuſdem vocis & modi. differunt tamen quod preteritū ſcribitur cum patha in littera ſubſtantiali media quando non eſt finis clauſule. preſens vero ſiue participiū ſcribitur cum camez niſi conſtruatur cum genitiuo. vt.

נִפְקָד	qui viſitatus eſt.	נִפְקָדָה vel נִפְקֶדֶת	q̄ viſitata ē
נִפְקָדִים	qui ſunt viſitati.	נִפְקָדוֹת	que ſunt viſitate.

Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua illarum quattuor אהחע ſcribitur per cegol. Et ſimiliter nun paſſiue vocis ſcribitur p̄ cegol. vt Numeri. cap̄. 12. נֶאֱמָן הוּא ideſt fidelis eſt ille. & aliqñ littera ſubſtantialis media participii generis maſculini pluralis ſcribitur cū ſeba loco camez. Eſter. 1. הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשַׁן. i. q inuẽti ſūt in ſuſis. futurū recipit has q̄ttuor litteras איתן vocis actiue: & deficit nun preteriti vocis paſſiue: que ſuppletur per dagues impoſitum littere ſubſtantiali prime: hoc modo.

אֶפָּקֵר vel אֶפָּקְדָה	viſitabor.m.&.f.		
תִּפָּקֵר	viſitaberis.m.	תִּפָּקְדִי	viſitaberis.f.
יִפָּקֵר	viſitabitur.m.	תִּפָּקֵר	viſitabitur.f.

Plurali.

נִפָּקֵר vel נִפָּקְדָה	viſitabimur.m.&.f.		
תִּפָּקְדוּ	viſitabimini.m.	תִּפָּקַדְנָה	viſitabimini.f.
יִפָּקְדוּ	viſitabuntur.m.	תִּפָּקַדְנָה	viſitabuntur.f.

Et in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in cere cum accentu. vt תִּפָּקֵדִי ideſt viſitaberis. Et notandum quod áleph prime perſone aliquando recipit hiric. vt Exodi.14. וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה.ideſt honorabor in pharaone. Nonnunquam etiam cere littere ſubſtantialis medie vertitur in patha ſiue camez. vt Numeri.16.וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה ideſt & ceſſauit peſtilētia. quo in loco tau futuri ſcribitur cum cere. & hoc eſt quia quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua iſtarum אהחער tunc littere que adduntur futuro recipiunt cere. vt Geñ. cap̄. 42. יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם ideſt ligabitur in domo cuſtodie veſtre. Ione.1.וַיֵּרָדַם.i. & dormiuit Prouer.22.בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵרָצֵחַ.ideſt in medio platearum occidar. Et quando littera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth. ſcribitur ſubiecto patha. ſic יִשָּׁמַע.i. audietur. יִפָּתַח ideſt aperietur. Nonnū̄quam etiam littera ſubſtantialis media vertit cere in patha. quod tenet verum cū̄ non eſt clauſule finis. vt. 4. Regum. 2. בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ ideſt antequam tollar a te. & in feminino plurali plerumqꝫ littera ſubſtā̄tialis media ſcribitur cum camez ſiue patha. vt Pſalmo.36. וְקַשְּׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה ideſt arcus eorum confringentur.

De imperatiuo modo.

IMperatiuus formatur a ſecundis perſonis futuri eiuſdem vocis paſſiue mutata tau in he. & littera ſubſtantialis prima habet dagues ſicut in futuro vt ſuppleatur defectus littere nun que erat preteriti. hoc modo.

הִפָּקֵר	viſitare.m.	הִפָּקְדִי	viſitare.F.
הִפָּקְרוּ	viſitamini.m.	הִפָּקַדְנָה	viſitamini.F.

& quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע he addita ſcribitur cum cere. ſicut Deutero.32. וְהֵאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ ideſt apponere populis tuis. & nonnunquam genus maſculinum pluralis numeri accipit nun preteriti in pricipio vt Iere.50. בֹּאוּ וְנִלְווּ אֶל יְהֹוָה. hoc eſt venite & iungimini dño.

De infinitiuo modo.

INfinitiuus vocis paſſiue ſimilis eſt ſecū̄de perſone imperatiui numeri ſingularis generis maſculini. vt הִפָּקֵר ideſt viſitari. Aliquando infinitiuus accipit nun preteriti. vt Eſter. 3. וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים.i. & mittere epiſtolas. & ex hoc infinitiuo & prepoſitionibus harum quattuor litterarū בכלם fiunt gerundia vocis paſſiue: quemadmodum in infinitiuo actiue vocis dictum eſt. & nonnunquam he infinitiui amittitur. vt Exo.10. מֵאַנְתָּ לֵעָנוֹת מִפָּנָי. ideſt non vis ſubiici mihi. vbi deficit he quia debuit dici לְהֵעָנוֹת Ex hoc infinitiuo paſſiue vocis ſupplentur optatiuus & ſubiunctiuus eiuſdem vocis: quemadmodum in infinitiuo actiue vocis dicebamus. Et notā̄dum ꝙ he regule cum pleriſqꝫ ex ſuperioribus non tam ad hanc cō̄iugationem quam ad omnes alias pertinent. Eſt & aliud participium vocis paſſiue huiuſmodi.

פָּקוּד	viſitatus.	פְּקוּדָה	viſitata.
פְּקוּדִים	viſitati.	פְּקוּדוֹת	viſitate.

Sunt qui inter hec duo participia faciant diferentiam: vt participium de quo ſuperius dictum eſt ſignificet per modum actus in tempore. hoc vero per modum habitus.

Sunt preterea verba neutra vocis actiue que reperiuntur aliq̄ñdo in voce paſſiua ſignificant tamen actionem: & carent participiis vocis paſſiue: que tamen habent participia vocis actiue actionem quoque ſignificantia: cuiuſmodi ſunt hec.

הָלַךְ vel נֶהֱלַךְ ambulauit יָשַׁב habitauit נָפַל cecidit עָמַד ſtetit. רָכַב Equitauit. In quibus quidem verbis non dicitur הָלוּךְ neqꝫ in aliis huius generis. Sū̄t etiam quedam verba communia: quorū̄ participia vocis actiue aliquando ſignificant paſſionē̄. & vocis paſſiue actionem vt a בָּטַח. ideſt confidit בּוֹטֵחַ בָּטוּחַ.i. confiſus & confidē̄s: et a שָׁכַן .i. habitauit שׁוֹכֵן שָׁכוּן.i. habitatus & habitans. ſunt alia verba que latinorum more poſſū̄t appellari deponentia: quia cum habeant vocem paſſiuam carent actiua. vt נִשְׁבַּע ideſt iuratus vel iurauit נוֹתַר.ideſt remanſit ſiue relictum eſt. Sunt alia verba que carent participiis preſentis actiue & paſſiue vocis: in quorum loco ponuntur nomina adiectiua. vt קָרַב.ideſt acceſſit. רָחַק ideſt receſſit: a quibus deriuantur nomina adiectiua a priori. קָרוֹב.ideſt propinquus. a poſteriori רָחוֹק.ideſt longinquus: que in locum ſuorum participiorum ſucceſſere tam actiuorum q̄ꝫ paſſiuorum. In participiorū̄ quoqꝫ locum ſuccedunt ſequentia nomina adiectiua. גִּבּוֹר ideſt fortis. חָזָק ideſt fortis. חָכָם.ideſt ſapiens סָכָל ideſt ſtultus צַדִּיק ideſt iuſtus. קָטָן ideſt paruus רָשָׁע ideſt malus. Quoniam verba a quibus hec nomina deriuantur carent vtroqꝫ participio. & hoc verbum. יָכֹל ideſt potuit: neqꝫ habet participium actiuū̄ neqꝫ paſſiuum neqꝫ nomen adiectiuum: in quo preteritum ponitur pro preſenti.

De ſecunda coniugatione.

SEcunda coniugatio eſt trium litterarum: quarum prima ſubſcribitur cū̄ hiric. ſecunda cum cere ſiue patha. vt פִּקֵּר פִּקַּר & nonnunquam cum cegol. & littera ſubſtantialis media ſcribitur per dages: ſi non ſit aliqua harum quinque. אהחער q̄ non recipiunt dagues. & tunc prima verbi poſitio vtroqꝫ modo ſcribi poteſt. Poſſunt quoqꝫ prima & ſecunda ſubſtantialis littera ſcribi per cere. vt בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה ideſt declarauit legem. Poſſunt etiam venire prima cum cere & media cum patha. vt Geñ. 24. בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם ideſt benedixit abraam. Sunt qui dicant quod littera ſubſtantialis media idcirco habet dagues: vt per eum ſuppleatur defectus littere iod: que debuit interponi duabus primis litteris ſubſtantialibus. Senſus huius coniugationis in omnibus modis & temporibus eſt ſimilis coniugationi prime.

Secunda coniugatio actiue vocis. indicatiuo modo tempore preterito.

פִּקֵּר	viſitauit.m.	פִּקְּדָה	viſitauit.F.
פִּקַּדְתָּ	viſitaſti.m.	פִּקַּדְתְּ	viſitaſti. F.
פִּקַּדְתִּי	viſitaui.m.&.f.		Plurali.
פִּקְּדוּ	viſitauerunt.m.&.f.		
פִּקַּדְתֶּם	viſitaſtis.m.	פִּקַּדְתֶּן	viſitaſtis.F.
פִּקַּדְנוּ	viſitauimus.m.&.f.		

Et notandum quod in fine clauſule ſeba littere ſubſtā̄tialis medie vertitur in cere & in eadem collocatur accentus. vt Deut. 5: אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ ideſt quod locuti ſunt. Aliquando etiam in prima verbi poſitione veniunt in principio due littere ex his אהחע ſimul. & vtraqꝫ cum cegol. vt iudicium. cap̄. 5. מַדּוּעַ אֵחֲרוּ פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתָיו ideſt quare tardauerunt pedes quadrigarum illius. Et aliquando hec coniugatio reperitur ſine dagues. vt Ezech. 9. וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת ideſt implete atria.

Preſens quod per participia vocis actiue & paſſiue huius cōiugationis & earū̄ que ſequuntur ſuppletur: plerū̄que venit cum mem addita in principio. vt.

מְפַקֵּר	qui viſitat	מְפַקֶּדֶת vel מְפַקְּדָה	que viſitat
מְפַקְּדִים	qui viſitant	מְפַקְּדוֹת	que viſitant.

In fine vero clauſule littera ſubſtantialis media in gñe feminino numeri ſingularis plerumqꝫ venit cū̄ cere: & in ea nōnū̄quā̄ accentus collocatur. ut מְפַקֵּדָה. ideſt. que uiſitat: & participium quod deſinit in tau venit in hunc modum. מְפַקֶּדֶת

Cum uero participium maſculinum numeri ſingularis iungitur pronomini: aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric.vt Leuitici.21.מְקַדִּשְׁכֶם ideſt qui ſanctificat vos. Littere que adduntur futuro in principio veniunt cũ ſeba preter aleph prime perſone ſingularis que venit cum patha.vt אֲפַקֵּד vel אֲפַקְּדָה viſitabo.m.&.f. תְּפַקֵּד viſitabis.m. תְּפַקְּדִי viſitabis.f. יְפַקֵּד viſitabit.m. תְּפַקֵּד viſitabit.f. Plurali. נְפַקֵּד vel נְפַקְּדָה viſitabimus.m.&.f. תְּפַקְּדוּ viſitabitis.m. תְּפַקֵּדְנָה viſitabitis.f. יְפַקְּדוּ viſitabunt.m. תְּפַקֵּדְנָה viſitabunt.f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in cere:& in ea ponitur accentus. hoc mõ. אֲפַקֵּדָה. que regula obſeruatur in omnibus coniugationibus.

De imperatiuo.

פַּקֵּד vel פַּקְּדָה viſita.m. פַּקְּדִי viſita.f.
פַּקְּדוּ viſitate.m. פַּקֵּדְנָה viſitate.f.

Aliquando ĩ ſecunda perſona maſculini ſingularis littera ſubſtantialis media venit cum patha. vt Pſal.54. בַּלַּע יְהוָה פַּלַּג לְשׁוֹנָם ideſt precipita domine: diuide linguam eorum.

De infinitiuo.

פַּקֵּד Viſitare. Aliquando in hoc modo littera ſubſtantialis media venit cum holem.vt Pſal.117. יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָּהּ ideſt caſtigans caſtigauit me dominus. Aliquando littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum hiric.vt Leuitici.14. אַחַר חִלֵּץ אֶת הָאֲבָנִים .i.poſt ea quam eruti fuerint lapides.& ex hoc infinitiuo ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus modus:antepoſita vna ex his quattuor litteris בכלם ſubſcriptis cum ſeba.vt in infinitiuo prime cõiugationis dictum eſt. Aliquando etiam cum he in fine. vt Leuitici.26. לְיַסְּרָה אֶתְכֶם ad caſtigandum vos.

De voce paſſiua.

In voce paſſiua littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum ſurec. & appellatur בִּנְיַן פֻּקַּד quoniam ſic incipit.ad hunc modum.indicatiuo modo tempore preterito.

פֻּקַּד	viſitatus fuit.	פֻּקְּדָה	viſitata fuit.
פֻּקַּדְתָּ	viſitatus fuiſti.	פֻּקַּדְתְּ	viſitata fuiſti.
פֻּקַּדְתִּי	viſitatus fui vel viſitata fui.		

Plurali.

פֻּקְּדוּ	Viſitati fuerunt vel viſitate fuerunt.		
פֻּקַּדְתֶּם	viſitati fuiſtis.	פֻּקַּדְתֶּן	viſitate fuiſtis.
פֻּקַּדְנוּ	viſitati fuimus ł viſitate fuimus.		

Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהער ſurec littere ſubſtantialis prime vertitur in holem . vt exo.12. כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם .i.quia eiecti fuerũt ex egypto. & ĩ hũc modum alia cõplura.& licet littera ſubſtãtialis media ſit heth: tñ prima ſubſtantialis ſcribi poteſt cum ſurec.vt Ezech.cap̄.16 וּבְמַיִם לֹא רֻחַצְתְּ ideſt & aqua non es lota. Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהחע ſeba eiuſdẽ littere vertitur in camez:vt in preterito vocis actiue prime coniugationis dictum eſt.preterea in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez:& in ea collocatur accentus hoc modo. פֻּקָּדָה. Preſens eiuſdem vocis aſſimilatur preterito eidem:excepto ꝙ preteritum ſcribitur cum patha in littera media ſubſtãtiali:preſens vero cũ camez.ſic. מְפֻקָּד qui eſt viſitatus מְפֻקָּדָה que eſt viſitata מְפֻקָּדִים qui ſunt viſitati מְפֻקָּדוֹת que ſũt viſitate. Futurũ cui littere addite recipiũt ſeba: & aleph prime ꝑſone ſingularis habet patha hoc mõ. אֲפֻקַּד viſitabor.m.&f. תְּפֻקַּד viſitaberis.m. תְּפֻקְּדִי viſitaberis.f. יְפֻקַּד viſitabitur.m. תְּפֻקַּד viſitabitur.f. Plu. נְפֻקַּד vel נְפֻקְּדָה viſitabimur.m.f. תְּפֻקְּדוּ viſitabimini.m. תְּפֻקַּדְנָה viſitabimini.f. יְפֻקְּדוּ viſitabuntur.m. תְּפֻקַּדְנָה bũtur.f. In fine vero clauſule ſeba lr̃e ſbãlis medie vertitur in camez atqꝫ in eadẽ accentus collocatur hoc mõ. תְּפֻקָּדִי תְּפֻקָּדִי & hec vox paſſiua caret imperatiuo modo. Infinitiuus vocis paſſiue eſt פֻּקֹּד vel פֻּקַּד .i.viſitari.cui ſi p̄ponãtur p̄põnes harũ quattuor litterarum בכלם circũloquimur gerundia. Subiũctiuus vero ſuppletur eo modo quo dictũ eſt in infinitiuo prime cõiugatiõis. Eſt & aliud participiũ vocis paſſiue מְפֻקָּד qui eſt viſitatus מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת que eſt .tata. מְפֻקָּדִים q ſunt viſitati מְפֻקָּדוֹת que ſunt viſitate. Et qñ littera ſubſtãtialis media eſt aliqua harum quinque אהחער: ſurec littere ſubſtantialis prime vertitur in holem.vt Deutero.33. מְבֹרֶכֶת יְהוָה .i.benedicta domini.

De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio quẽadmodũ ſupra dictum eſt appellatur הִפְקִיד propterea quod facit actũ verbi trãſire in aliã perſonã:quod fit precipue in verbis tranſitiuis. vt הִפְקִיד אֶת הַחוֹלֶה .i.fecit viſitare infirmũ. vbi ſunt tres perſone qui facit viſitare.qui viſitat.qui viſitatur. Et in verbis abſolutis actus tranſit in ſecundã perſonã & non vltra. vt הֶעֱמִיד fecit ſtare:quod verbũ nõ trãſit in aliã rẽ. Itaqꝫ in hac cõiugatione per vnum verbum ſignificãtur due actiones diuerſe. ſ. actio. principalis eiuſdem verbi:& actio huius verbi facio facis.vt a ſupradicto verbo פָּקַד.i.viſitauit dicitur הִפְקִיד.i.viſitare fecit. & a קָרַב.i.appropinquauit:dicitur הִקְרִיב.i.appropinquare fecit. Et aliquando per huius coniugationis verba actus permanet in prima vel in ſecunda ꝑſona.vt הֶחֱרִישׁ hoc eſt tacuit vel tacere fecit. & quando littera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth ſcribitur per patha hoc modo. הִשְׁמִיעַ ideſt audire fecit. Et in preterito huius coniugationis:iod exteritur ex medio preterquam in tertiis perſonis vtriuſqꝫ generis & numeri. hoc modo.

Indicatiuo modo actiue uocis in preterito.

הִפְקִיד	fecit viſitare.m.	הִפְקִידָה	fecit viſitare.f.
הִפְקַדְתָּ	feciſti viſitare.m.	הִפְקַדְתְּ	feciſti viſitare.f.
הִפְקַדְתִּי	feci viſitare.m.&.F.		

Plurali.

הִפְקִידוּ	fecerunt viſitare.m.&.F.		
הִפְקַדְתֶּם	feciſtis viſitare.m.	הִפְקַדְתֶּן	feciſtis.tare.F.
הִפְקַדְנוּ	fecimus viſitare.m.&.F.		

Qnando vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהחע he addita in principio & littera ſubſtantialis prima ſcribuntur per cegol hoc modo. הֶעֱבִיר ideſt fecit tranſire. Et aliquando littera ſubſtantialis prima tantum ſcribitur per ſeba hoc modo הֶעְלִים ideſt abſcondit vel fecit abſcondere. Vno tamen in loco tantum he addita reperitur cum cegol quamuis littera ſubſtantialis prima non ſit aliqua ex ſupradictis quattuor.primo.Regum.25. לֹא הֶכְלַמְנוּם ideſt nunquam eis moleſti fuimus.

Preſens circumloquimur per participium : quod habet mem additam in principio ſubiecto patha ſiue camez:& abiicitur he preteriti addita ſic.

מַפְקִיד qui facit viſitare מַפְקִידָה vel מַפְקֶדֶת que facit viſitare. מַפְקִידִים qui faciunt viſitare מַפְקִידוֹת que faciunt viſitare. Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע illa littera ſcribitur cum patha loco ſeba in hunc modum. מַעֲבִיר ideſt qui facit tranſire. Et aliquãdo littera ſubſtantialis media loco hiric habet cere: & excluditur iod.vt Pſalmo.134. מֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרֹתָיו ideſt qui educit ventos de theſauris ſuis.

Littere que adduntur futuro ſcribuntur cum patha:& excluditur he preteriti.& littera ſubſtantialis media habet hiric: ĩ hũc modum. אַפְקִיד vel אַפְקִידָה Faciam viſitare.m.&.f.

תַּפְקִיד	facies viſitare.m.	תַּפְקִידִי	facies uiſitare.f.
יַפְקִיד	faciet uiſitare.m.	תַּפְקִיד	Faciet uiſitare.f.

Plurali.

נַפְקִיד	uel נַפְקִידָה	facıemus viſitare.m.&.f.	
תַּפְקִידוּ	facietis viſitare.m.	תַּפְקֵדְנָה	facietis viſitare.f.
יַפְקִידוּ	facient viſitare.m.	תַּפְקֵדְנָה	faciẽt viſitare.F.

Cum vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor.אהחע littera illa ſcribitur cum patha hoc modo אַעֲמִיד ideſt faciam ſtare.& aliquando futurum recipit he preteriti. vt pſalmo.114.וְלִי יְהוֹשִׁיעַ ideſt & me ſaluum faciet. Aliquando etiã littera ſubſtantialis media ſcribitur per cere loco hiric:& excluditur iod ex medio.vt Geñ.cap̄.1.וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים.i. & diuiſit deus.& ad hunc modum alia complura. Nonnunquam preterea in plurali littera ſubſtantialis media ſcribitur cum ſeba loco hiric & excluditur iod ex medio.vt.1.Regũ.31. וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים hoc eſt irrueruntq; philiſtim:pro quo debuit eſſe וַיַּדְבִּיקוּ.Qđ etiam fit cum pronomini iungitur.vt.1.Reg.17. יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ ideſt diuitem faciet illum rex.pro quo debuit eſſe. יַעְשִׁירֶנּוּ.

De imperatiuo.

IMperatiuus habet in principio he additam cum patha & in ſecunda perſona maſculini ſingularis & feminini pluralis littera ſubſtantialis media plerumq; ſcribitur cum cere:& excluditur iod ex medio. In aliis tamen perſonis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric:& non abiicitur iod ex medio.ſic.הַפְקֵד vel הַפְקִידָה fac viſitare.m.הַפְקִידִי fac viſitare.f.הַפְקִידוּ facite viſitare.m.הַפְקֵדְנָה facite viſitare.f. Et cũ littera ſubſtãtialis media eſt aliqua harum quattuor.אהחע ſcribitur cum patha.vt.2.Reg.cap̄.11.הַחֲזֵק מִלְחַמְתְּךָ ideſt conforta bellum tuum. aliquando ſecunda perſona imperatiui maſculini ſingularis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum ſegol.vt 1.Para.21.הַעֲבֶר נָא ideſt fac tranſire nunc. Nonnunquam preterea idem imperatiuus venit cum hiric loco cere.vt Ieremie 17. הָבִיא עֲלֵיהֶם hoc eſt.induc ſuper eos.& quandoq; littera ſubſtantialis media ſcribitur cum patha loco cere. ſicut in Pſalmo.5. הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ hoc eſt dirige in conſpectu meo viam tuam. Idem quoq; modus aliquando ſcribitur cum he in fine.vt Iere.18.הַקְשִׁיבָה יְהוָה ideſt audi domine.

De infinitiuo.

INfinitiuus modus recipit he quemadmodum & imperatiuus.& littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere ſiue hiric & iod.in hunc modum.הַפְקִיד vel הַפְקֵד.i. facere viſitare. Aliquando etiam he addita ſcribitur cum hiric. vt Eſaie.31.גָּנוֹן וְהִצִּיל פָּסֹחַ וְהִמְלִיט ideſt protegere & liberare. tranſire & ſaluare.& alia ad hunc modum. Per infinitiuũ quoq; ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus prepoſitis illis quattuor litteris בכלם cum ſeba:quemadmodum in ĩfinitiuo prime coniugationis dictum eſt. Et cum ſic veniunt gerundia cum prefatis litteris nonnunquam he addita in principio excluditur:& littera addita ex quattuor predictis ſcribitur cum patha ſiue camez.vt Pſal.25.לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה hoc eſt ad audiẽdum vocem laudis.& alia ſimiliter.

De voce paſſiua.

PAſſiua vox accipit he in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem.hoc modo. הֻפְקַד vel הָפְקַד ideſt viſitatus fuit.

Indicatiuo modo tempore preterito.

הָפְקַד	Viſitatus fuit.	הָפְקְדָה	viſitata fuit.
הָפְקַדְתָּ	Viſitatus fuiſti.	הָפְקַדְתְּ	Viſitata fuiſti.
הָפְקַדְתִּי	Viſitatus vel viſitata fui.		Plurali.
הָפְקְדוּ	Viſitati vel viſitate fuerunt.		
הָפְקַדְתֶּם	Viſitati fuiſtis.	הָפְקַדְתֶּן	Viſitate fuiſtis.
הָפְקַדְנוּ	Viſitati vel viſitate fuimus.		

Et quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor.אהחע he addita ſcribitur aliquando cũ camez.& littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum camez hateph hoc modo. הָעֳמַד ideſt ſtatutus eſt:& quando eſt in fine clauſule:littera ſubſtantialis media ſcribitur cum camez loco ſeba accentu in eadem poſito.hoc modo הָפְקָדוּ. Preſens circumloquimur per participium quod habet he additam in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem:ſicut in preterito.hoc mõ

הֻפְקַד vel הָפְקַד	qui viſitatur	הָפְקָדָה	que viſitatur.
הָפְקָדִים	qui viſitantur.	הָפְקָדוֹת	que viſitantur.

Futurum litteras additas accipit ſubſcriptas cum ſurec ſiue camez hateph quod profertur quaſi holem ad hunc modum.

אוּפְקַד vel אָפְקַד	viſitabor.m.&.f.		
תּוּפְקַד	viſitaberis.m.	תּוּפְקְדִי	Viſitaberis.f.
יוּפְקַד	Viſitabitur.m.	תּוּפְקַד	Viſitabitur.f. Plu.
נוּפְקַד vel נָפְקַד	viſitabimur.m.&.f.		
תּוּפְקְדוּ	Viſitabimini.m.	תּוּפְקַדְנָה	Viſitabimini.f.
יוּפְקְדוּ	Viſitabuntur.m.	תּוּפְקַדְנָה	Viſitabuntur.f.

Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littere addite futuri ſcribuntur cum camez:& littera ſubſtantialis prima cum camez hateph quod profertur quaſi holem.vt Leuitici.16.יָעֳמַד חַי ideſt ſtatuatur viuus.Eſdre.10 יָחֳרַם כָּל רְכוּשׁוֹ ideſt deſtruetur omnis ſubſtãtia eius.& hec vox paſſiua non habet modum imperatiuum.

De infinitiuo.

INfinitiuus he additam in principio recipit ſcriptam cũ camez qui profertur quaſi holem:& littera ſubſtantialis media venit cum cere hoc mõ.הָפְקֵד vel הָפְקֵד Viſitari. Infinitiuus tamen qui frequentior eſt in ſacra ſcriptura:eſt qui venit cum he ſcripta cum camez quod profertur quaſi holẽ.vt Ezechielis.16.וְהָמְלֵחַ לֹא הֻמְלַחַתְּ וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ ideſt & ſaliri nõ es ſalita.& inuolui non es inuoluta.ꝑ quo nos habemus nec ſale ſalita nec inuoluta pannis. & aliquando infinitiuus venit cum he addita in fine.vt Ezechielis.32.רְדָה וְהָשְׁכְּבָה אֶת עֲרֵלִים ideſt deſcende & dormire cum incircunciſis. Participiũ huius vocis eſt huiuſmodi.

מוּפְקָד	qui viſitatur	מוּפְקֶדֶת vel מוּפְקָדָה	que viſitatur
מוּפְקָדִים	qui viſitantur.	מוּפְקָדוֹת	que viſitantur.

Aliquando participium venit cum he preteriti poſt mem.vt Ezechiel.46.לְאַרְבַּעְתָּם מְהֻקְצָעוֹת.hoc eſt.ad quattuor illa agulata.pro quo nos habemus menſure vnius quattuor.& quãdo littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהחע littera mem plerumq; venit cum camez.& littera ſubſtãtialis prima ſcribitur cum hateph camez.vt Ezechiel.29. בְּתוֹךְ עָרִים מָחֳרָבוֹת hoc eſt inter vrbes deſtructas.

De quarta coniugatione.

QVarta coniugatio que vt in parte ſuperiori diximus vocatur quadrata:quattuor habet litteras ĩ tertia perſona ſingulari preteriti:& habet duas ſyllabas:quarũ prima ſcribitur cum vau & holem & ſecunda cum patha. hoc modo.רוֹמַם ideſt exaltauit.& hec coniugatio plerumq; eſt verborum que dicuntur imperfecta.& in prima coniugatione ſunt vnius ſyllabe.vt קוּם רוּם hoc eſt leuauit ſurrexit. Et in ſecunda ſyllaba quarte coniugationis frequenter habet cere hoc modo קוֹמֵם.ideſt eleuauit:vbi omnes quattuor littere ſunt ſubſtantiales:quia etiam vau eſt de ſubſtantialibus. Hec quoq; coniugatio eſt verborum in quibus littera ſubſtantialis ſecunda geminatur.vt מֹדַד ideſt menſus eſt.& tunc verbum quadratum ſcribitur cum patha ſiue cere in ſecunda ſyllaba.& illic non ſunt niſi tres littere ſubſtãtiales verbi quia vau eſt ocioſa. Et raro hec coniugatio reperitur in verbis in quibus littera non duplicatur aut non ſunt monoſyllaba. Et ſi quãdo aliter reperitur tres tantum ſunt littere illius ſubſtantiales.& ſecunda ſyllaba ſcribitur cum patha ſiue cere.& in diſcurſu coniugationis horũ verborum ſecunda ſyllaba ſcribitur ſubiecto patha excepto in tertia perſona ſingulari feminini:& in tertia perſona plurali.in q̄bus ſcribitur cum ſeba. Indicatiuo modo vocis actiue.

פּוֹקַד	Viſitauit.m.	פּוֹקְדָה	viſitauit.f.
פּוֹקַדְתָּ	Viſitaſti.m.	פּוֹקַדְתְּ	Viſitaſti.f.
פּוֹקַדְתִּי	Viſitaui.m.&.f.		Plurali.

פּוֹקְדוּ viſitauerunt.m.&.f. פּוֹקַדְתֶּם viſitaſtis.m. פּוֹקַדְתֶּן viſitaſtis.f. פּוֹקַדְנוּ viſitauimus.m.&.f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis tertie vertitur in camez & accētu in eadē vt Ieremie.cap̄.12. נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ ideſt plantaſti eos.& radices miſerunt. Preſens circumloquimur per participiū quod habet mem additam in principio ſubiecto ſeba: hoc modo. מְפוֹקֵד qui viſitat מְפוֹקְדָה vel מְפוֹקֶדֶת que viſitat. מְפוֹקְדִים qui viſitant. מְפוֹקְדוֹת que viſitant. Inuenitur quoqꝫ nonnunquam participium generis maſculini ſingularis addita iod in fine.vt Pſalmo.99. מְלָשְׁנִי בַסֵּתֶר ideſt qui accuſat in ſecreto.pro quo debuit dici. מְלוֹשֵׁן Futuri quattuor littere que adduntur: recipiunt ſeba :preter aleph prime perſone ſingularis:que venit cum patha hoc modo. אֲפוֹקֵד vel אֲפוֹקְדָה viſitabo.m.&.f. תְּפוֹקֵד viſitabis.m. תְּפוֹקְדִי viſitabis.f. יְפוֹקֵד viſitabit.m. תְּפוֹקְדִי viſitabit.f.

Plurali.

נְפוֹקֵד vel נְפוֹקְדָה viſitabimus.m.&.f. תְּפוֹקְדוּ viſitabitis.m. תְּפוֹקֵדְנָה viſitabitis.f. יְפוֹקְדוּ viſitabunt.m. תְּפוֹקֵדְנָה viſitabunt.f. Et aliquando tertia littera generis feminini pluralis venit cum cere hoc modo. תְּפוֹקֵדְנָה. Et quando eſt in fine clauſule:ſeba ſecunde littere ſubſtantialis vertitur in cere accentu in eadem.hoc modo אֲפוֹקֵדָה תְּפוֹקֵדִי תְּפוֹקֵדוּ יְפוֹקֵדוּ.Imperatiui ſecunda perſona maſculini ſingularis & pluralis eſt ſimilis vocibus tertie perſone preteriti: que dignoſcuntur ex contextu partium orationis.hoc modo פּוֹקֵד vel פּוֹקְדָה viſita.m. פּוֹקְדִי viſita.f. פּוֹקְדוּ viſitate.m. פּוֹקֵדְנָה viſitate.f. Infinitiuus eſt ſimilis imperatiuo generis maſculini ſingularis.hoc modo. פּוֹקֵד ideſt viſitare. & ad ſupplendum gerundia recipit prepoſitiones harum quattuor litterarum ב כ ל מ vt dictum eſt in infinitiuo prime coniugationis.

De voce paſſiua.

Vox paſſiua huius coniugationis appellatur verbum graue:quia eſt quinque litterarum. Ad tres namqꝫ ſubſtantiales in principio adduntur due:hoc eſt he cum hiric & tau cum ſeba: vt pertineat ad litteram precedentem .& littera ſubſtantialis media habet dagues hoc modo הִתְפַּקֵּד.quo etiam nomine vocatur.& ſignificat paſſionem ſiue actionem que communiter non tranſit in aliam perſonam : ſed fit illius paſſionis vel actionis reciprocatio in perſonam agentem.& eadem eſt perſona agens & patiens.vt הִתְחַזֵּק ideſt confortatus eſt:vel confortauit ſe.הִתְפַּקֵּד ideſt viſitauit ſeipſum : ſiue viſitatus eſt a ſeipſo.Nonnunquam reperiuntur huius coniugationis verba tranſitiua :qualia ſunt verba prime coniugationis. vt הִתְפַּלֵּל ideſt orauit הִתְבּוֹנֵן ideſt intellexit ſiue intellectus eſt quod etiam poteſt eſſe abſolutum . vt הִתְהַלֵּךְ ideſt ambulauit Aliquando tau ſuperaddita deficit:que ſuppletur per dagues in littera ſubſtantiali prima.vt Ioſue.22. אֲשֶׁר לֹא הִטַּהַרְנוּ ideſt a quo non mundauimus nos vel nō ſumus mundati:& alia ad hunc modum.Aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere quando non eſt in fine clauſule.Et aliquando ſcribitur per cegol.vt Gen̄.15. הִתְהַלֶּךְ נֹחַ ideſt ambulauit noe.Quandoqꝫ ex littera ſubſtantiali media deficit dagues . Et eſt notandum quod in hac coniugatione ſemper tau ponitur ante litteras ſubſtantiales:preter quam cum littera ſubſtantialis prima eſt vna ex his quattuor זסצש: quia tunc littera illa ponitur ante tau.vt Mich.cap̄.6. וְיִשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי ideſt ſeruabantur precepta ambri.quia ex huius coniugationis ratione debuit dici. וְיִתְשַׁמֵּר.& cum venit cum aliqua ex illis quattuor litteris:aliquando tau vertitur in teth.vt geneſis.44. מַה נִּצְטַדָּק ideſt in quo iuſtificabimus nos vel iuſtificabimur.quod verbum venit a. צָדַק cuius coniugatio explicatur hoc modo. הִתְפַּקֵּד viſitauit ſe.m. הִתְפַּקְּדָה viſitauit ſe.f. הִתְפַּקַּדְתָּ viſitaſti te m. הִתְפַּקַּדְתְּ viſitaſti te.f. הִתְפַּקַּדְתִּי viſitaui me.m.&.f.

Plurali.

הִתְפַּקְּדוּ viſitauerunt ſe.m.&.f. הִתְפַּקַּדְתֶּם viſitaſtis vos.m. הִתְפַּקַּדְתֶּן viſitaſtis vos.f. הִתְפַּקַּדְנוּ viſitauimus nos.m.&.f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez:& accentu in eadem.ſic הִתְפַּקָּדוּ Preſens circūloquimur per participium preſentis:addita mem in principio ſubſcripto hiric & excluditur he preteriti ad hunc modum. מִתְפַּקֵּד qui ſe viſitat מִתְפַּקְּדָה vel מִתְפַּקֶּדֶת que ſe viſitat. מִתְפַּקְּדִים qui ſe viſitant. מִתְפַּקְּדוֹת que ſe viſitant. Futurum amittit he preteriti:quod fit ne proferantur tres littere addite ſimul.quod eſſet in prolatione perquam graue:& littere addite futuri ſcribuntur ſubiecto hiric preter aleph prime perſone que venit cum cegol:& littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere.hoc modo. אֶתְפַּקֵּד vel אֶתְפַּקְּדָה viſitabo me.m.&.f. תִּתְפַּקֵּד viſitabis te .m. תִּתְפַּקְּדִי viſitabis te.f. יִתְפַּקֵּד viſitabit ſe.m. תִּתְפַּקֵּד viſitabit ſe.f.

Plurali.

נִתְפַּקֵּד vel נִתְפַּקְּדָה viſitabimus nos .m .&.f. תִּתְפַּקְּדוּ viſitabitis vos.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה viſitabitis vos.f. יִתְפַּקְּדוּ viſitabūt ſe.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה viſitabunt ſe.f. Aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum patha.vt prouer.25: אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ ideſt non glorieris coram rege.Et cum venit in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez : et accentu in eadem.vt Exo.19. הַנִּגָּשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ ideſt qui accedunt ad dominum ſanctificentur. Imperatiuus accipit he additam in principio ſubiecto hiric.hoc modo. הִתְפַּקֵּד viſita te.m. הִתְפַּקְּדִי viſita te.f. הִתְפַּקְּדוּ viſitate vos.m. הִתְפַּקֵּדְנָה viſitate vos.f. Infinitiuus hoc modo profertur. הִתְפַּקֵּד l' הִתְפַּקֵּד Viſitare ſe. Paſſiue vocis aliud ꝑticipipiū eſt מְפוֹקָּד viſitatus. מְפוֹקָּדָה vel מְפוֹקֶּדֶת viſitata. מְפוֹקָּדִים viſitati מְפוֹקָּדוֹת viſitate.

Quattuor itaqꝫ coniugationes regulares atqꝫ perfecte ad hunc modum explicate ſunt.

Sed antea quam ad verba irregularia deſcendamus:nō eſt omittendum id quod hebrei dicunt: eſſe videlicet quedam verba ex duabus coniugationibus compoſita vt pſalmo.7. יִרַדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי ideſt perſequatur inimicus animam meam.quod verbum eſt futuri tertie perſone ſingularis Hoc igitur verbum componitur ex futuro prime coniugationis vocis actiue hoc eſt. יִרְדּוֹף: & ex futuro ſecunde coniugationis eiuſdem vocis hoc eſt יְרַדֵּף: quoniam hiric qui ſubiicitur iod & holem qui imponitur daleth:ſunt coniugationis prime: & patha qui ſubiicitur littere res & dagues qui ſubiicitur daleth ſunt ſecunde coniugationis. Ad eundem quoqꝫ modum reperiuntur verba compoſita in voce paſſiua.vt numeri.1. לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם ideſt nō ſunt numerati inter illos: quod verbum componitur ex voce paſſiua tertie coniugationis que eſt הָפְקַד: & ex voce paſſiua quarte coniugationis:que eſt הִתְפַּקֵּד quia camez qui ſubiicitur he:eſt vocis paſſiue tertie coniugationis.& tau eſt eiuſdem vocis quarte coniugationis.Sunt etiā alia verba que componuntur ex duobus temporibus. vt Ezechielis.8. וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתֶם ideſt illi humiabant ſe ſiue adorabant:componitur namqꝫ ex preterito & preſenti vocis paſſiue quarte coniugationis.quia mem prima eſt participii preſentis.& tau ſecunda eſt preteriti.

De verbis irregularibus ſiue defectiuis.

Poſtea quam explicata eſt ratio verborum regularium conſequens eſt vt de irregularibus & defectiuis diſſeratur:idqꝫ ſecundum ordinem coniugationum. Eſtqꝫ in primis animaduertendum quod verba hebraica communiter habent ternas litteras ſubſtantiales illius verbi: que ſunt immutabiles in omnibus vocibus.modis.tp̄ibus.numeris.gn̄ibꝰ & perſonis que inde deriuantur. Et tres ille littere vocantur

שֹׁרֶשׁ ideſt radix: quoniam ſunt radix & fundamentum omnium coniugationum que ex illis deriuantur: atq; ex eis formantur partes illarum. Eſto exempli gratia פָּעַל ideſt fecit que eſt tertia perſona preteriti indicatiui modi prime coniugationis: & tres littere hoc eſt pe. aáin lámed ſunt ſubſtantiales omnium verborum ab illo deſcendentiuum. & prima littera huius verbi dicitur. pe verbi. ſecunda aáin verbi. tertia lámed verbi. & verbum quod in omnibus modis & temporibus retinet has tres litteras ſubſtantiales dicitur verbum perfectum. quod aũt amittit aliquã ex illis dicitur imperfectum ſiue defectiuum. Et ſunt quedam verba imperfecta quantum ad vocem tãtum: quoniam licet habeant omnes tres litteras ſubſtantiales: non proferuntur ex illis niſi due tantum priores: & finales plerumq; ſunt áleph ſiue he ocioſe. vt קָרָא ideſt vocauit. עָלָה. ideſt aſcendit. Sunt etiam verba in quibus non proferuntur littere ſubſtãtiales medie que ſunt plerũq; vau ſiue iod. vt בִּין hoc eſt intellexit. שׁוּב. ideſt reuerſus eſt. que verba dicuntur נָחִים ideſt ocioſa quia habent litteras ocioſas. Sunt quoq; verba imperfecta: quibus in proceſſu coniugationis deficiunt alique littere ſubſtantiales: quod contingit modis quattuor. Primo quando prima littera deficit. Secundo quando deficit ſecunda . Tertio quando deficit vltima. Quarto cum deficit prima & vltima. que verba dicuntur חֲסֵרִים ideſt defectiua. Sunt preterea verba que appellantur duplicia: quibus in diſcurſu coniugationis deficiunt due littere. de quibus omnibus infra dicetur: & primo de illis quibus prima littera deficit ex iis que ſubſtantiales ſunt. Que verba plerumq; ſunt incipientia ab aliqua harum litterarum לני vt לָקַח ideſt accepit נָגַשׁ. ideſt acceſſit. יָדַע . ideſt cognouit. Et ex verbis defectiuis incipientibus a lámed tantum reperitur לָקַח ſupradictum. Et defectus horum verborum plerumq; eſt in imperatiuo & in futuro indicatiui: quia in preterito & p̃ſenti communiter retinent tres litteras ſubſtãtiales. & formantur ex proportione aliorum verborum perfectorum que ſupra dicta ſunt. & quia huiuſmodi verba defectiua plerumq; incipiunt a littera nun: de his primũ agendum eſt. Ponimuſq; exempli cauſa hoc verbum נָגַשׁ ideſt acceſſit. cuius preteritum & p̃ſens poſſunt formari ex proportione preteriti & preſentis prime coniugationis verborum perfectorum. Sed in futuro deficit nun ſubſtantialis prima: que ſuppletur per dages littere ſubſtantialis medie cui ſubiicitur camez. ſic. אֶגַּשׁ vel אֶגְּשָׁה accedã m. & f. תִּגַּשׁ Accedes. m. תִּגְּשִׁי. accedes. f. יִגַּשׁ accedet. m. תִּגַּשׁ accedet. f.

Plurali.

נִגַּשׁ vel נִגְּשָׁה accedemus. m. & f. תִּגְּשׁוּ accedetis. m. תִּגַּשְׁנָה accedetis. f. יִגְּשׁוּ accedent. m. תִּגַּשְׁנָה accedent. f. Et quando ẽ in fine clauſule: ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez: accentu in eadem. vt Geñ. 45. גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ. ideſt accedite ad me & acceſſerunt. & dagues littere ſubſtantialis medie venit etiam in nomine quod a verbo deriuatur. vt נָבַע ideſt manauit. vnde deriuatur nomen . מַבּוּעַ. hoc eſt fons vnde aliquid manat. in quo nun littera ſubſtantialis prima deficit: q̃ ſuppletur per dagues vt dictum eſt. Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua ex his quattuor אחהע non excluditur nũ littera ſubſtantialis prima: quia non recipit dagues: preter quã in hoc verbo. נָחַת ideſt deſcendit. quia in futuro amittit nun: & venit in hunc modum אֵחַת תֵּחַת In quibuſdam etiam verbis incipientibus a nun : littera ſubſtantialis media ſcribitur per holem. vt נָגֹף ideſt percuſſit. נָפֹל ideſt cecidit: quorum futura exeunt in hunc modum. אֶגֹּף ideſt percutiam אֶפֹּל . i. cadam. atq; ſic alia complura. Imperatiuus horum verborum explicatur ad hunc modum. גַּשׁ vel גֶּשׁ accede. m. גְּשִׁי accede. f. גְּשׁוּ accedite. m. גַּשְׁנָה accedite. f. Secunda p̃ſona imperatiui maſculini ſingularis: loco cere ſcribitur aliqñ per cegol & aliquando recipit he in fine. vt גְּשָׁה accede. m. alias ſcribitur cum holem hoc modo. גֹּשׁ גֹּשִׁי ideſt accede. m. f. Et aliquando venit cum nun ſubſtantiali prima: hoc modo. נְגֹשׁ . Infinitiuus explicatur ſic. נְגֹשׁ. i. גֶּשֶׁת ideſt accedere. Subiunctiuus & gerundia ſupplentur per prepoſitiones harũ quattuor litterarum. בכלם vt ſupra in verbis perfectis. & quando littera ſubſtantialis vltima eſt aliqua ex his אחהע: littera ſubſtantialis media ſcribitur per patha atq; etiam vltima. vt eccleſiaſtes. 3. עֵת לָטַעַת ideſt tempus plantandi.

De voce paſſiua

In preterito vocis paſſiue littera ſubſtantialis prima deficit. a qua licet verbum incipiat: non eſt ſubſtantialis: ſed ponitur ad deſignandum vocem paſſiuam prime coniugationis. & littera ſubſtantialis prima ſupletur per dagues littere ſubſtãtialis medie. & explicatur hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נִגַּשׁ oblatus fuit נִגְּשָׁה oblata fuit נִגַּשְׁתָּ oblatus fuiſti נִגַּשְׁתְּ oblata fuiſti נִגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui.

Plurali.

נִגְּשׁוּ oblati vel oblate fuerũt נִגַּשְׁתֶּם oblati fuiſtis נִגַּשְׁתֶּן oblate fuiſtis נִגַּשְׁנוּ oblati vel oblate fuimus.

Preſens.

נִגָּשׁ qui oblatus eſt נִגָּשָׁה vel נִגֶּשֶׁת que oblata eſt נִגָּשִׁים qui oblati ſunt נִגָּשׁוֹת que oblate ſunt. Et quando littera ſubſtantialis vltima eſt aliqua harum quattuor אחהע littera: ſubſtantialis media & vltima participii generis feminini ſingularis ſcribũtur per patha. vt Ezechiel. 34. וְאֶת הַנִּדַּחַת לֹא הֲשֵׁבֹתֶם. i. quod abiectum eſt non reduxiſtis. In futuro nun vocis paſſiue excluditur. & nun remanens eſt littera ſubſtantialis. & dagues littere ſubſtantialis medie venit ad ſupplementum nun vocis paſſiue. hoc modo. אֶנָּגֵשׁ vel אֶנָּגְשָׁה oblatus vel oblata ero תִּנָּגֵשׁ oblatus eris. תִּנָּגְשִׁי oblata eris. יִנָּגֵשׁ oblatus erit תִּנָּגֵשׁ oblata erit.

Plurali.

נִנָּגֵשׁ vel נִנָּגְשָׁה oblati vel oblate erimus. תִּנָּגְשׁוּ oblati eritis תִּנָּגַשְׁנָה oblate eritis. יִנָּגְשׁוּ. oblati erunt. תִּנָּגַשְׁנָה. oblate erunt. Imperatiuus modus explicatur ſic. הִנָּגֵשׁ oblatus eſto הִנָּגְשִׁי oblata eſto הִנָּגְשׁוּ oblati eſtote. הִנָּגַשְׁנָה. oblate eſtote. Infinitiuus eſt ſimilis imperatiui modi ſecunde perſone generis maſculini ſingularis numeri ad hunc modum. הִנָּגֵשׁ Applicari. Subiunctiuus modus & gerundia ſupplẽtur per prepoſitiones illarum quattuor litterarum de quibus in aliis coniugationibus dictũ ẽ: cum agebatur de illarum infinitiuis. Et quia verbũ hoc נָגַשׁ eſt neutrum: ideo in hac coniugatione caret participiis vocis paſſiue: quia ſupplentur per tempus preſens. Cum vero ſin ſcribitur cum ciboleth mutat ſignificationem in id quod eſt angere vel conſtringere: & tunc non eſt neutrum: & habet participia vocis paſſiue ad modum actiuorum. vt נָגוּשׂ qui cõſtrictus ẽ נְגוּשָׂה que cõſtricta נְגוּשִׂים qui conſtricti נְגוּשׂוֹת que conſtricte ſũt. Et notandum quod in hac coniugatione & in cõiugationibus verborum imperfectorum que ſequuntur: ſeruatur ordo & forma verborum perfectorum de quibus dictũ eſt. quia ſemper incipiunt a tertia perſona generis maſculini ſingularis preteriti indicatiui modi: & habent eaſdem terminationes: quas habent verba perfecta. Secunda coniugatio non inuenitur in hoc verbo נָגַשׁ.

De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio huius verbi נָגַשׁ eſt ĩ qua deficit nun littera ſubſtantialis prima: & ſuppletur per dagues littere ſubſtantialis medie. & explicatur ad hunc modum הִגִּישׁ fecit accedere. m. הִגִּישָׁה fecit accedere. f. הִגַּשְׁתָּ feciſti accedere. m. הִגַּשְׁתְּ feciſti accedere. f. הִגַּשְׁתִּי feci accedere. m. & f.

Plurali.

הִגִּישׁוּ fecerunt accedere. m. & f. הִגַּשְׁתֶּם feciſtis accedere. m. הִגַּשְׁתֶּן feciſtis accedere. f. הִגַּשְׁנוּ fecimus accedere. m. & f. In cuius preterito ſi non fuiſſet excluſa nun littera ſubſtantialis prima debuit dici הִנְגִּישׁ הִנְגִּישָׁה. deficit preterea nun prima in tota hac coniugatione tam in voce actiua quam paſſiua. Preſens circumloquimur hoc modo. מַגִּישׁ qui facit accedere. מַגִּישָׁה vel מַגֶּשֶׁת que facit accedere מַגִּישִׁים qui faciunt accedere מַגִּישׁוֹת que faciunt accedere. In futuro venit littera ſubſtantialis media ſubiecto hiric ſequenti iod ocioſa ad hunc modum. אַגִּישׁ vel אַגִּישָׁה faciā accedere. תַּגִּישׁ facies accedere.m. תַּגִּישִׁי facies accedere.f. יַגִּישׁ faciet accedeř.m. תַּגִּישׁ faciet accedere.f.

Plurali.

נַגִּישׁ vel נַגִּישָׁה faciemus accedere.m.&.f. תַּגִּישׁוּ facietis accedere.f. יַגִּישׁוּ facient accedere.m. תַּגֵּשְׁנָה facient accedere .f. Et in omnibus perſonis ſupradictis: littere ſubſtantiali medie poteſt ſubiici cere & ſequens iod excludi. ſic אַגֵּשׁ תַּגֵּשׁ Imperatiuus explicatur ad hunc modum. הַגֵּשׁ fac accedere.m. הַגִּישִׁי fac accedere.f. הַגִּישׁוּ facite accedere.m. הַגֵּשְׁנָה facite accedere.f. Et aliquando imperatiuus ſecunde perſone numeri ſingularis generis maſculini accipit hiric in littera ſubſtantiali media vt Geñ.17. הַגִּישָׁה לִּי וְאֹכֵלָה idest accede ad me & comedam. Infinitiuus explicatur hoc modo. הַגִּישׁ.ł.הַגֵּשׁ facere accedere.

De voce paſſiua.

In voce paſſiua huius coniugationis deficit nun littera ſubſtātialis prima: & eſt ſimilis verbis perfectis vocis paſſiue tertie cōiugationis: que eſt הָפְקַד.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito הֻגַּשׁ oblatus fuit הֻגְּשָׁה oblata fuit. הֻגַּשְׁתָּ oblatꝰ fuiſti הֻגַּשְׁתְּ oblata fuiſti הֻגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui. Et alie perſone ad eundem modum. Preſens explicatur iſto modo. הֻגָּשׁ qui oblatus eſt הֻגָּשָׁה que oblata eſt הֻגָּשִׁים qui oblati ſunt הֻגָּשׁוֹת que oblate ſunt. Futurum explicatur hoc modo. אֻגַּשׁ oblatus ero.m.&.f. תֻּגַּשׁ oblatus eris תֻּגְּשִׁי oblata eris יֻגַּשׁ oblatus erit תֻּגַּשׁ oblata erit. Imperatiuus deficit. & infinitiuus huius coniugationis explicatur ſic. הֻגַּשׁ Applicari. Participia vocis paſſiue ſunt. מֻגָּשׁ oblatus מֻגָּשָׁה vel מֻגֶּשֶׁת oblata מֻגָּשִׁים oblati מֻגָּשׁוֹת oblate.

QVuarte coniugationis vox actiua non reperitur in hoc verbo niſi tantum paſſiua: que poteſt formari ad proportionem vocis paſſiue verborum perfectorum quarte coniugationis. Sunt etiam quedam verba incipientia a littera nun & deſinentia in aleph ſicut נָשָׂא idest portauit: que poſſunt declinari ad proportionem ſuperius dicti verbi נָגַשׁ. preterquam quod aleph non profertur. ſic. נָשָׂא נָשָׂאתָ נָשָׂאתִי .i. portauit. portauiſti portaui: & pari modo in aliis modis. temporibus. numeris. perſonis & generibus. Et quemadmodum in predicto verbo excluditur nun in proceſſu coniugationis: ita & in hoc verbo. לָקַח idest accepit excluditur lámed: quod ſolum vt diximus reperitur defectiuum in verbis incipientibus a littera lámed. & in preterito & in preſenti habet omnes ſuas litteras quaſi verbum perfectum: ad cuius proportionem declinatur in preterito & in preſenti prime coniugationis. & aliquando in preterito reperitur ſine lámed: & coph venit cū camez. vt Ezechielis.17 קָח עַל מַיִם רַבִּים idest accepit ſup aquas multas. pro quo nos habemus. vt firmaret radicem ſup aquas multas. In futuro āmittit hoc verbum lámed litteram ſubſtantialem primam: que ſuppletur per dagues impoſitum littere coph. & poteſt formari ad proportionem futuri prime cōiugationis huius verbi נָגַשׁ in hunc modum אֶקַּח vel אֶקְחָה accipiam.m.&.f. תִּקַּח accipies.m. תִּקְחִי accipies.f. יִקַּח accipiet.m. תִּקַּח accipiet.f. Et quando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum ſeba tunc venit ſine dagues. hoc modo תִּקְחוּ יִקְחוּ .i. accipietis. accipient. quod fit vt prolatio ſit facilior in hoc verbo quod in ſacris litteris frequentatur. Imperatiuus duobꝰ modis reperitur. primo quando habet lámed litteram ſubſtantialem primam. hoc modo. לְקַח accipe. m. לִקְחִי accipe. f. לִקְחוּ accipite.m. לְקַחְנָה accipite.f. Secundo modo quando ſcribitur ſine lámed in hunc modum. קַח accipe.m. קְחִי accipe.f. קְחוּ accipite.m. קַחְנָה accipite.f. Secunda perſona maſculini ſingularis imperatiui ſcribitur per patha. & hanc differētiam hebrei ponunt inter imperatiuum & preteritum ſine lamed de quo ſuperius dictum eſt. Inuenitur quoq; hic modus cū camez quando venit in fine clauſule. vt.1.Reg.21. אִם אוֹתָהּ תִּקַּח לְךָ קָח idest ſi iſtum vis tollere tolle. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. לָקוֹחַ ł: קַחַת Accipere.

De voce paſſiua.

Vocis paſſiue preteritum aliquando venit ſine lamed ſubſtantiali prima. ſic נִקַּח נִקַּחְתָּ idest fuit ł fuiſti acceptus: & nonnunquam cum lamed ſubſtantiali. vt Ezechiel.33. הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְקָח idest propter peccatum ſuum captus eſt. & .1.Regum.4. וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה idest arca dei capta eſt. Preſens. & futurum. & imperatiuus modus huius verbi poſſunt formari p vocem paſſiuam prime coniugationis. Et hoc verbum לָקַח non reperitur in voce actiua ſecunde neq; tertie neq; quarte coniugationis: ſed reperitur in vocibus paſſiuis. vt Eſaie.52. כִּי לֻקַּח עַמִּי idest quia captus eſt populus meus. quod verbum eſt temporis preteriti vocis paſſiue ſecunde coniugationis. & Geñ.18. יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם idest accipiatur nunc paululum aque: quod verbū eſt futuri tertie coniugationis. & Exo.19. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת idest ignis & grando pariter ferebantur. quod eſt participium generis feminini ſingularis vocis paſſiue quarte coniugationis. & quia heth eſt littera gutturalis: littera ſubſtantialis media & vltima ſcribuntur per patha. Et dicant hebrei quod propterea quod hoc verbum לָקַח inuenitur in voce paſſiua: poteſt etiam ex eo per proportionem fingi actiua: quod etiam in aliis verbis poteſt fieri.

De verbis a iod incipientibus.

VErba a littera iod incipientia: plerumq; amittunt illā. aut iod vertitur in vau tam in voce actiua quam paſſiua: ponimuſq; exempli cauſa hoc verbum יָדַע idest ſciuit vel cognouit: quod verbū in preterito indicatiui actiue vocis prime coniugationis & in preſenti: retinet tres litteras ſubſtantiales & formatur ex proportione aliorum verborum perfectorum in eiſdem temporibꝰ. Sed in futuro huiuſmodi & in imperatiuo plerumq; deficit iod littera ſubſtantialis prima: littere vero que addũtur: veniunt cum cere hoc modo. אֵדַע vel אֵדְעָה ſciam.m.&.f. תֵּדַע ſcies.m. תֵּדְעִי ſcies.f. יֵדַע ſciet.m. תֵּדַע ſciet.f.

Plurali.

נֵדַע vel נֵדְעָה ſciemus.m.&.f. תֵּדְעוּ ſcietis.m. תֵּדַעְנָה ſcietis.f. יֵדְעוּ ſcient.m. תֵּדַעְנָה ſcient.f. Et in hoc verbo littera ſubſtātialis media ſcribitur plerumq; cum patha: propterea quod littera ſubſtantialis vltima eſt gutturalis. Quod ſi littera ſubſtantialis vltima non eſt aain ſiue heth: tunc littera ſubſtantialis media ſcribitur per cere. vt אֵרֵד deſcendam. אֵלֵךְ idest ambulabo אֵשֵׁב habitabo ſiue ſedebo. Que verba ſi veniunt cum vau addita in principio: littere addite in futuro veniunt cum cere & cum accentu: & littera ſubſtantialis media venit cum cegol in hunc modum וַיֵּרֶד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב Et aliquando in vtriſq; verbis littere futuri addite veniunt cum hiric. hoc modo. אִיקַץ תִּיקַץ idest expergiſcar expergiſceris. אִיגַע תִּיגַע idest laborabo laborabis. & in quibuſdam verbis littere ſubſtantiales medie veniunt cum patha ſiue cum holem: in hunc modum. אִיסַר caſtigabo.m. vel.f. תִּיסוֹר caſtigabis.m. Sunt etiam verba quedam incipientia a littera iod. que in proceſſu coniugatiōis non āmittunt iod neq; vertunt in vau. cuiuſmodi eſt. יָטַב. i. benefecit: vt Exo.1. וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים idest & benefecit deus. Imperatiuus explicatur hoc modo. דַּע vel דְּעָה ſcito.m. דְּעִי ſcito.f. דְּעוּ ſcitote.m. דַּעְנָה. ſcitote.f. In verbis vero quorum littera ſubſtantialis vltima non eſt aliqua ex his quattuor אהחע: ſecunda perſona imperatiui maſculini ſingularis ſcribitur per cere in littera ſubſtantiali media. hoc modo. רֵד. idest deſcende לֵךְ. i. ambula. שֵׁב idest ſede. Infinitiuꝰ explicatur hoc mō יָדוֹעַ: דַּעַת: דֵּעָה

ſcire.

De voce paſſiua.

Vocis paſſiue verbum predictum in prima coniugatione littera ſubſtantialis prima hoc eſt iod in preterito & in preſenti vertitur in vau ocioſum. quia in hebreo he quattuor littere permutātur inter ſe. אהוי. & in hac voce preteritum & preſens ſcribuntur per nun cum holem hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נוֹדַע ſcitus fuit נוֹדְעָה ſcita fuit נוֹדַעְתָּ ſcitus fuiſti נוֹדַעַתְּ ſcita fuiſti. נוֹדַעְתִּי ſcitus vel ſcita fui. נוֹדְעוּ ſciti vel ſcite fuerunt נוֹדַעְתֶּם ſciti fuiſtis נוֹדַעְתֶּן ſcite fuiſtis. נוֹדַעְנוּ ſciti vel ſcite fuimus. Preſens explicatur hoc modo. נוֹדָע qui eſt ſcitus. נוֹדָעָה que eſt ſcita נוֹדָעִים qui ſunt ſciti נוֹדָעוֹת que ſunt ſcite. Futuri iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau cum dagues ad ſupplendum defectum littere nun preteriti ſic. אִוָּדַע vel אִוָּדְעָה ſciar. m. & f. תִּוָּדַע ſcieris. m. תִּוָּדְעִי ſcieris. f. יִוָּדַע ſcietur. m. תִּוָּדַע ſcietur. f. Plurali. נִוָּדַע vel נִוָּדְעָה ſciemur. m. & f. תִּוָּדְעוּ ſciemini. m. תִּוָּדַעְנָה ſciemini. f. יִוָּדְעוּ ſcientur. m. תִּוָּדַעְנָה ſcientur. f. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִוָּדַע ſcire. m. הִוָּדְעִי ſcire. f. הִוָּדְעוּ ſcimini. m. הִוָּדַעְנָה ſcimini. f. Infinitiuus. הִוָּדֵעַ vel הִוָּדַע cognoſci. Participium vocis paſſiue hoc modo. יָדוּעַ ſcitus יְדוּעָה ſcita יְדוּעִים ſciti יְדוּעוֹת ſcite. Et predicta verba a iod incipientia carent ſecunda coniugatione

De tertia coniugatione.

TErtia coniugatio eſt: in qua iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau ocioſam: & habet in principio he additam cum holem: & explicatur ad hunc modum. Indicatiuo modo tēpore preterito. הוֹדִיעַ fecit ſcire. m. הוֹדִיעָה fecit ſcire. f. הוֹדַעְתָּ feciſti ſcire. m. הוֹדַעַתְּ feciſti ſcire. f. הוֹדַעְתִּי feci ſcire. m. & f. Plurali. הוֹדִיעוּ fecerunt ſcire. m. & f. הוֹדַעְתֶּם feciſtis ſcire. m. הוֹדַעְתֶּן feciſtis ſcire. f. הוֹדַעְנוּ fecimus ſcire. m. & f. Preſens explicatur ſic מוֹדִיעַ q facit ſcire. m. מוֹדִיעָה qui facit ſcire. f. מוֹדִיעִים qui faciunt ſcire. m. מוֹדִיעוֹת qui faciunt ſcire. f. Futuro littere addite ſcribuntur per holem: & iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau quod non profertur. hoc modo. אוֹדִיעַ vel אוֹדִיעָה faciā ſcire. תּוֹדִיעַ facies ſcire. m. תּוֹדִיעִי facies ſcire. f. יוֹדִיעַ faciet ſcire. m. תּוֹדִיעַ faciet ſcire. f

Plurali.

נוֹדִיעַ vel נוֹדִיעָה faciemus ſcire. m. & f. תּוֹדִיעוּ facietis ſcire. m. תּוֹדַעְנָה facietis ſcire. f. יוֹדִיעוּ facient ſcire. m. תּוֹדַעְנָה facient ſcire. f. Et in quibuſdam verbis iod littera ſubſtantialis prima non excluditur. vt Oſee. 10. אֲיַסְּרֵם ideſt caſtigabo eos. Imperatiuus explicatur hoc modo. הוֹדַע fac ſcire. m. הוֹדִיעִי fac ſcire. f. הוֹדִיעוּ facite ſcire. m. הוֹדַעְנָה facite ſcire. f. Secunda perſona imperatiui numeri ſingularis maſculini aliquando habet litteram ſubſtantialem mediam cum cere. ad hunc modū. הוֹשֵׁב fac ſedere. m. הוֹרֵד fac deſcendere. m. Aliquando tamen non amittitur iod. vt Pſalmo. 5. הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ. ideſt dirige in conſpectu meo viam tuam. In voce quoq; paſſiua huius coniugationis vau ponitur pro iod. & declinatur ad proportionem tertie coniugationis vocis paſſiue verborum perfectorum. ad hunc modum.

De voce paſſiua.

Indicatiuo modo tempore preterito. הוּדַע ſcitus fuit הוּדְעָה ſcita fuit הוּדַעְתָּ ſcitus fuiſti. הוּדַעַתְּ ſcita fuiſti הוּדַעְתִּי ſcitus vel ſcita fui. Ad hunc modum formantur alie perſone. poteſt quoq; he cum holem poni pro ſurec. ſic. הוֹדַע הוֹדַעְתָּ. Preſens explicatur ad hunc modum. הוּדָע qui eſt ſcitus הוּדָעָה que eſt ſcita הוּדָעִים qui ſunt ſciti הוּדָעוֹת que ſunt ſcite. Futurum explicatur iſto modo. אוּדַע vel אוּדְעָה ſciar. m. & f. תּוּדַע ſcieris. m. תּוּדְעִי ſcieris. f. יוּדַע ſcietur. m. תּוּדַע ſcietur. f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus ad hunc modum explicatur הוּדַע ſciri. Participium vero in hunc modū. מוּדָע ſcitus מוּדָעָה vel מוּדַעַת ſcita. מוּדָעִים Sciti מוּדָעוֹת ſcite.

Quarta cōiugatio

Inuenitur quoq; hoc verbum יָדַע in voce actiua quarte coniugationis quadrate. vt. 1. Reg. cap. 21. וְאֶת הַנְּעָרִים יוֹדַעְתִּי. & pueris meis condixi: & in voce paſſiua eiuſdem quarte coniugationis iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau que profertur. & declinatur ex proportione vocis paſſiue quarte coniugationis hoc eſt הִתְפַּקֵּד. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. הִתְוַדַּע ſciuit ſe. m. הִתְוַדְּעָה ſciuit ſe. f. הִתְוַדַּעְתָּ ſciuiſti te. m. הִתְוַדַּעַתְּ ſciuiſti te. f. הִתְוַדַּעְתִּי Sciui me. m. & f. Preſens explicatur hoc modo. מִתְוַדַּע qui ſcit ſe מִתְוַדְּעָה que ſcit ſe. מִתְוַדְּעִים qui ſciunt ſe. מִתְוַדְּעוֹת que ſciunt ſe. Futurum explicatur hoc modo. אֶתְוַדַּע vel אֶתְוַדְּעָה ſciam me. m. & f. תִּתְוַדַּע ſcies te. m. תִּתְוַדְּעִי ſcies te. f. יִתְוַדַּע ſciet ſe. m. תִּתְוַדַּע ſciet ſe. f. In quibuſdam tamen verbis iod non vertitur in vau. vt numeri. 1. וַיִּתְיַלְדוּ. ideſt & numerati ſunt per generationes. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִתְוַדַּע ſcito te. m. הִתְוַדְּעִי ſcito te. f. הִתְוַדְּעוּ ſcitote vos. m. הִתְוַדַּעְנָה ſcitote vos. f. Infinitiuus vero ad hunc modum. הִתְוַדַּע cognoſcere ſe

Sunt preterea alia verba a iod littera incipientia: cuiuſmodi ē hoc יָצָא: que poſſunt declinari ex proportione horum verborum incipientium a iod. niſi quod aleph non profertur: quorum preteritum eſt huius modi. יָצָא exiuit. m. יָצְאָה exiuit. f. יָצָאתָ exiſti. m. יָצָאת exiſti. f. יָצָאתִי exiui. m. & f. Preſens explicatur ad hunc modum. יוֹצֵא qui exit. יוֹצְאָה vel יוֹצֵאת que exit יוֹצְאִים qui exeūt יוֹצְאוֹת que exeūt. Futurum vero ad hūc modum. אֵצֵא vel אֵצְאָה exibo. m. & f. תֵּצֵא exibis. m. תֵּצְאִי exibis. f. יֵצֵא exibit. m. תֵּצֵא exibit. f. Imperatiuus explicatur hoc modo צֵא vel צְאָה exi. m. צְאִי exi. f. צְאוּ exite. m. צֶאנָה exite. f. In hoc modo aliquando reperitur iod ſubſtantialis prima. vt Geñ. 8. הַיְצֵא אִתָּךְ. ideſt educ tecum. Infinitiuus vero ad hunc modum. צֵאת. ſ. יְצוֹא. exire. Sunt preterea nōnulla verba a iod littera incipientia deſinentia in aleph: de quibus poſtea dicetur: & propter illorum varietatem non ponūtur hic.

De verborum irregularium ſecundo modo.

VErborum imperfectorum ſecūdus modus eſt: illorum videlicet que ſunt monoſyllaba & quorum littera ſubſtantialis media eſt iod ſiue vau que non proferuntur: cuiuſmodi ſunt בִּין ideſt intelligere שׁוּב redire. in quorum preterito & preſenti iod ſiue vau excluduntur. & hiric vel ſurec littere ſubſtantialis prime vertitur in camez ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito. בָּן intellexit. m. בָּנָה intellexit. f. בַּנְתָּ intellexiſti. m. בַּנְתְּ intellexiſti. f. בַּנְתִּי intellexi. m. & f. Et ad hunc modum alie perſone. Preſens explicatur iſto modo. בָּן qui intelligit בָּנָה que intelligit בָּנִים qui intelligunt בָּנוֹת que intelligunt. Futurum explicatur in hunc modū אָבִין intelligam. m. & f. תָּבִין intelliges. m. תָּבִינִי intelliges. f. יָבִין intelliget. m. תָּבִין intelliget. f. Aliquando littera ſubſtātialis prima per camez ſcribitur: qui profertur quaſi holem. vt וַיָּקָם ideſt ſurrexit וַיָּעַף ideſt volauit. Aliquando etiam littera ſubſtantialis prima venit cum ſurec in hunc modum. אָשׁוּב vel אָשׁוּבָה redibo. m. & f. תָּשׁוּב redibis. m. תָּשׁוּבִי redibis. f. יָשׁוּב redibit. m. תָּשׁוּב redibit. f. Et ſimiliter declinantur alia verba. Imperatiuus explicatur hoc modo. בִּין vel בִּינָה vel בּוֹן intellige. m. בִּינִי vel בּוֹנִי intellige. f. בִּינוּ vel בּוֹנוּ intelligite. m. בּוֹנֶּנָה intelligite. f. Sunt quedam verba: quarum littera ſubſtantialis ē vau ſiue iod & in proceſſu coniugationis non excluduntur ſed proferuntur. vt numeri. 20. כִּי גָוַע אַהֲרֹן. i. quod defūctus eſſet aaron. & Pſalmo. 39. שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ. ideſt clamaui ad te. que verba declinantur ſecundum proportionem verborum perfectorū in prima vel ſecunda cōiugatione tantum. Infinitiuus explicatur hoc modo בִּין intelligere. In voce paſſiua huius cōiugationis non excluditur littera ſubſtantialis media hoc eſt iod: ſed vertitur in vau ſic. Indicatiuo modo tempore preterito. נָבוֹן fuit intellectus נְבוֹנָה fuit intellecta נְבוּנוֹתָ fuiſti intellectus נְבוּנוֹת fuiſti intellecta. נְבוּנוֹתִי fui intellectus uel fui intellecta. Preſens explicatur hoc modo. נָבוֹן qui intelligitur.

נְבוֹנָה que intelligitur נְבוֹנִים qui intelliguntur נְבוֹנוֹת que intelliguntur. Futurum explicatur hoc modo. אֶבּוֹן intelligar. m.&.f.תִּבּוֹן intelligeris.m.תִּבּוֹנִי. intelligeris.f.יִבּוֹן intelligetur m.תִּבּוֹן intelligetur.f. Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quinqꝫ אהחער littere futuri addite ſcribũtur per cere loco hiric: ad hunc modum. יֵעוֹר ideſt expergeſiet. Imperatiuus explicatur hoc modo.הִבּוֹן intelligere.m.הִבּוֹנִי. intelligere.f.הִבּוֹנוּ intelligimini.m.הִבּוֹנָּה. mini.f. Infinitiuꝰ explicatur hoc modo.הִבּוֹן intelligi. Participia vocis paſſiue בּוֹן qui intelligitur בּוֹנָה que intelligitur בּוֹנִים qui itelligũtur בּוֹנוֹת que intelliguntur. Et predicta verba que ſunt monoſyllaba in preterito indicatiui modi actiue vocis carent ſecunda coniugatione.

Tertia coniugatio eſt verborum tranſitiuorum hoc eſt quorum actio tranſit in tertiam perſonã . & in verbis abſolutis tranſit in ſecundam perſonam & non amplius.in quibus he ſcribitur per cere.ſic. Indicatiuo modo. tempore preterito.הֵבִין fecit intelligere.m.הֵבִינָה fecit intelligere.f. הֲבִינוֹתָ feciſti intelligere.m.הֲבִינוֹת feciſti intelligere.f. הֲבִינוֹתִי feci.intelligere.m.&.f. Plurali. הֲבִינוֹנוּ fecimus intelligere.m.&.f. Aliquando tamen he ſcribitur cũ patha hoc modo הַבִינוֹתָ.aliquando in omnibus perſonis excluditur iod hoc modo.הֵבֶן הֵבַנְתָּ Preſens explicatur ad hunc modum. מֵבִין qui facit intelligere מְבִינָה que facit intelligere מְבִינִים qui faciunt intelligere.מְבִינוֹת que faciunt intelligere. Futurum autem hoc modo.אָבִין vel אָבִינָה faciam intelligere.m.&. f. תָּבִין facies intelligere.m.תָּבִינִי. facies intelligere.f.יָבִין faciet intelligere.m.תָּבִין faciet intelligere.f. Imperatiuus explicatur hoc modo.הָבֵן vel הָבִין הָבֵן vel הָבִינָה fac intelligere.m. הָבִינִי. fac intelligere.f.הָבִינוּ Facite intelligere.m.הָבֵנָּה. vel הָבֵנְנָה Facite intelligere.f. Imperatiui generis maſculini numeri ſingularis littera ſubſtantialis prima loco cere aliquãdo ſcribitur cum camez ſiue patha. vt Eſaie.42.וְאֵין אוֹמֵר הָשַׁב. ideſt & nõ eſt qui dicat reuertere. Infinitiuus explicatur hoc modo.הָבֵן.l.הָבִין facere intelligere. Gerundia vero circumloquimur per prepoſitiones harum quattuor litterarum.ב כ ל מ. vt in ſuperioribus ſepe dictum eſt. Paſſiue vocis tertia coniugatio ſic. Indicatiuo modo tempore preterito.הוּבַן intellectus fuit הוּבְנָה intellecta fuit הוּבַנְתָּ intellectus fuiſti הוּבַנְתְּ intellecta fuiſti הוּבַנְתִּי intellectus vel intellecta fui. Preſens explicatur hoc modo. הוּבָן qui intelligitur הוּבָנָה que intelligitur הוּבָנִים qui intelliguntur הוּבָנוֹת que intelliguntur. Futurũ explicatur hoc modo.אוּבַן intelligar.m.&.f.תּוּבַן intelligeris.m.תּוּבְנִי. intelligeris f.יוּבַן intelligetur.m.תּוּבַן intelligetur.f. Imperatiuum hec coniugatio non habet. Infinitiuus explicatur hoc modo . הוּבַן Intelligi. Participium vocis paſſiue hoc modo. מוּבָן qui intelligitur מוּבָנָה que intelligitur.מוּבָנִים qui intelliguntur מוּבָנוֹת que intelliguntur.

Quarta coniugatio que dicitur quadrata eſt verborum in quibus littera ſubſtantialis tertia duplicatur.neqꝫ excluditur ex medio vau.& explicatur in modum ſequẽtem.Indicatiuo modo tempore preterito. בּוֹנֵן intellexit.m. בּוֹנְנָה itellexit.f.בּוֹנַנְתָּ intellexiſti.m.בּוֹנַנְתְּ itellexiſti.f.בּוֹנַנְתִּי. intellexi.m.&.f.& ad hunc modum alie perſone formantur. Preſens autem tempus hoc modo.מְבוֹנֵן qui intelligit מְבוֹנְנָה vel מְבוֹנֶנֶת que intelligit מְבוֹנְנִים qui intelligunt מְבוֹנְנוֹת que intelligunt.Futurum quoqꝫ iſto modo.אֲבוֹנֵן vel אֲבוֹנְנָה intelligam.m.&.f.תְּבוֹנֵן intelliges.m.תְּבוֹנְנִי. intelliges.f. יְבוֹנֵן intelliget.m.תְּבוֹנֵן intelliget.f.Imperatiuus modus hoc modo explicatur.בּוֹנֵן intellige.m. בּוֹנְנִי. intellige.f. בּוֹנְנוּ intelligite.m. בּוֹנֵנָּה intelligite.f.Infinitiuus vero ad iſtum modum. בּוֹנֵן itelligere. In voce paſſiua huius quarte coniugationis vau littera ſubſtantialis media non excluditur:litteraqꝫ ſubſtãtialis tertia geminatur hoc modo.הִתְבּוֹנֵן ideſt intellectus eſt vel intellexit ſe:aut intellexit:quia actio huiꝰs verbi aliquando tranſit in ſecundam perſonam vt dictum eſt ſupra in verbis perfectis:& in fine clauſule littera ſubſtantialis vltima ſcribitur per camez. vt Eſaie.1.עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן. ideſt populus meus non intellexit. & explicatur ſic. Indicatiuo modo tempore preterito. הִתְבּוֹנֵן intellexit ſe.m.הִתְבּוֹנְנָה. intellexit ſe .f. הִתְבּוֹנַנְתָּ intellexiſti te.m .הִתְבּוֹנַנְתְּ. itellexiſti te.f.הִתְבּוֹנַנְתִּי. itellexi me.m.&.f Preſens autem hoc modo explicatur. מִתְבּוֹנֵן qui intelligit ſe מִתְבּוֹנְנָה vel מִתְבּוֹנֶנֶת que intelligit ſe מִתְבּוֹנְנִים qui intelligũt ſe מִתְבּוֹנְנוֹת que intelligunt ſe. Futurum etiam explicatur hoc modo.אֶתְבּוֹנֵן vel אֶתְבּוֹנְנָה intelligam me.m.&.f.תִּתְבּוֹנֵן intelliges te.m.תִּתְבּוֹנְנִי. intelliges te.f.יִתְבּוֹנֵן itelliget ſe.m .תִּתְבּוֹנֵן. intelliget ſe.f. Plurali. נִתְבּוֹנֵן vel נִתְבּוֹנְנָה intelligemus nos.m.&.f.תִּתְבּוֹנְנוּ intelligetis vos.m.תִּתְבּוֹנֵנָּה. intelligetis vos.f.יִתְבּוֹנְנוּ intelligent ſe .m. תִּתְבּוֹנֵנָּה intelligent ſe. F. Et in fine clauſule venit littera ſubſtantialis cum camez loco cere.vt Pſalmo.118.עֵדוֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן. ideſt teſtimonia tua intelligam. Imperatiuus explicatur iſto modo.הִתְבּוֹנֵן intellige te.m. הִתְבּוֹנְנִי intellige te.f.הִתְבּוֹנְנוּ intelligite vos.m.הִתְבּוֹנֵנָּה. intelligite vos.f. Infinitiuus autem in hunc modum הִתְבּוֹנֵן Intelligi. Participium vocis paſſiue iſto modo.מְבוֹנָן qui intelligit ſe מְבוֹנָנָה vel מְבוֹנֶנֶת que intelligit ſe מְבוֹנָנִים qui intelligunt ſe. מְבוֹנָנוֹת que intelligunt ſe.

Per primam & tertiam coniugationem iſtorum verborum vnius ſyllabe poſſunt quoqꝫ declinari alia verba monoſyllaba deſinẽtia in aleph cuiuſmodi eſt hoc בּוֹא ideſt venit ſiue intrauit.niſi quod aleph non profertur:hoc modo. בָּא venit.m.בָּאָה. venit.f.בָּאתָ veniſti.m.בָּאת. vẽiſti.f. בָּאתִי. veni.m.&.f. Preſens vero explicatur hoc modo. בָּא qui venit בָּאָה que venit בָּאִים qui veniunt בָּאוֹת que veniunt.Futurum autem ad hunc modum . אָבֹא. vel אֲבוֹאָה veniã. m.&.f.תָּבֹא venies.m.תָּבֹאִי. venies.f.יָבֹא veniet.m.תָּבֹא. veniet.f. Imperatiuus modus explicatur hoc modo . בּוֹא vel בּוֹאָה veni.m.בּוֹאִי. veni.f.בֹּאוּ venite.m.בֹּאנָה. venite.f.Infinitiuus modus explicatur ſic. בּוֹא venire.

Tertius verborum imperfectorum modus eſt:que in pceſſu coniugationis amittunt he litteram ſubſtantialẽ tertiam vel vertitur in iod.cuiuſmodi eſt hoc verbum גָּלָה quod habet camez in prima & ſecunda: & declinatur hoc modo. Indicatiuo modo.tempore preterito.גָּלָה. reuelauit.m. גָּלְתָה reuelauit.f.גָּלִיתָ reuelauiſti.m.גָּלִית. reuelauiſti.f . גָּלִיתִי reuelaui.m.vel.f. Plurali. גָּלוּ reuelauerunt. m.&.f. גְּלִיתֶם reuelauiſti.m.גְּלִיתֶן reuelauiſti.f.גָּלִינוּ reuelauimus.m. vel .f. Preſens explicatur ad hunc modũ.גּוֹלֶה qui reuelat גּוֹלָה que reuelat גּוֹלִים qui reuelant גּוֹלוֹת que reuelant . Futuri littere que adduntur veniunt ſubſcripto hiric preter aleph prime perſone ſingularis que venit cum cegol hoc modo.אֶגְלֶה reuelabo.m.vel.f.תִּגְלֶה reuelabis.m.תִּגְלִי. reuelabis.f.יִגְלֶה reuelabit.m.תִּגְלֶה reuelabit.f. Plurali. נִגְלֶה reuelabimus. m.vel.f.תִּגְלוּ reuelabitis.m.תִּגְלֶינָה. reuelabitis.f . יִגְלוּ reuelabunt.m.תִּגְלֶינָה reuelabunt.f. Nonnunquam hoc futurum venit ſine he vltima:& littera ſubſtantialis prima venit cum cegol.hoc modo אֶגֶל תֶּגֶל יֶגֶל נֶגֶל. Aliquando littere addite veniunt cum cere. vt Numeri.16.אַל תֵּפֶן אֶל מִנְחָתָם non aſpicias ad munus illorum. Et cum littera ſubſtantialis prima vel ſecunda eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littera ſubſtantialis prima venit cum patha pro cegol:& littere addite poſſunt venire cum hiric ſiue cere. vt Exo.19.וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל ideſt & caſtrametatus eſt illic iſrael.& Geneſis.47.וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם & defecit terra egypti.que verba veniunt a prima horum verborum poſitione חָנָה.לָהָה.& quando littera ſubſtantialis prima eſt áin ſiue heth:vel he.littere additę poſſunt venire cum patha:ſic.

אֶעֱלֶה Aſcendam.m.vel.f.תַּעֲלֶה aſcendes.m.תַּעֲלִי aſcēdes.f.יַעֲלֶה aſcendet.m.תַּעֲלֶה aſcendet.f.& quando veniunt ſine he vltima: veniunt hoc modo אַעַל תַּעַל יַעַל & in verbis quorū littera ſubſtantialis media eſt iod cuiuſmodi eſt hoc הָיָה ideſt fuit he littera ſubſtātialis vltima excluditur.& iod relinquitur ocioſa.ſic. אֱהִי Ero.m.vel.f.תְּהִי Eris.m.vel.f.יְהִי Erit.m.vel.f. Et in hoc verbo רָאָה ideſt vidit: iod tertie perſone maſculini ſingularis venit cum patha quando venit cum vau in pricipio hoc modo.וַיַּרְא.i. & vidit.quod fit vt prolatio ſit facilior ī hoc verbo: quod eſt frequēs in ſacra ſcriptura. Atque etiam ex hac cauſa quod ſi iod cum hiric ſcriberetur: ſonus eſſet ſimilis huic verbo.וַיִּרָא quod venit aliquando cum ſimplici iod.ideſt & timuit.cuius prima poſitio eſt יָרֵא timuit.de quo in inferioribus dicetur. Imperatiuus explicatur hoc modo. גְּלֵה reuela.m.גְּלִי reuela.f.גְּלוּ reuelate.m.גְּלֶינָה reuelate.f. Infinitiuus explicatur ad hūc modum.גְּלֹה ſ גְּלוֹת Reuelare. Vox paſſiua prime huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito.נִגְלָה reuelatus fuit.נִגְלְתָה reuelata fuit נִגְלֵיתָ reuelatus fuiſti נִגְלֵית reuelata fuiſti נִגְלֵיתִי reuelatus vł reuelata fui. Plurali. נִגְלוּ reuelati vel reuelate fuerunt נִגְלֵיתֶם reuelati fuiſtis נִגְלֵיתֶן reuelate fuiſtis נִגְלֵינוּ reuelati vel reuelate fuim⁹. Preſens explicatur hoc modo.נִגְלֶה qui reuelatur נִגְלָה que reuelatur נִגְלִים qui reuelantur נִגְלוֹת que reuelantur. In futuro nun preteriti excluditur: quod ſuppletur per dages in littera ſubſtantiali prima hoc modo.אֶגָּלֶה reuelabor.m.&.f תִּגָּלֶה reuelaberis.m.תִּגָּלִי reuelaberis.f.יִגָּלֶה reuelabitur.m.תִּגָּלֶה reuelabitur.f. Plurali. נִגָּלֶה reuelabimur.m.&.f.תִּגָּלוּ reuelabimini.m. תִּגָּלֶינָה reuelabimini.f. יִגָּלוּ reuelabuntur.m. תִּגָּלֶינָה reuelabuntur.f. Aliquando in hoc futuro excluditur he vltima: quemadmodum in voce actiua ad ſequentem modum אֶגָּל תִּגָּל יִגָּל נִגָּל Imperatiuus explicatur hoc mō. הִגָּלֵה reuelare.m.הִגָּלִי reuelare.f.הִגָּלוּ reuelemini.m. הִגָּלֶינָה reuelemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum.הִגָּלוֹת vel הִגָּלֵה reuelari. Participiū vocis paſſiue hoc modo.גָּלוּי reuelatus גְּלוּיָה reuelata גְּלוּיִם reuelati גְּלוּיוֹת reuelate. De ſecūda cōiugatiōe.

Secunda coniugatio verborum que dicuntur grauia ꝓpterea quod littera ſubſtantialis media ſcribitur cū dages: & declinatur ex proportione verborum ꝑfectorum ſecunde coniugationis hoc modo. Indicatiuo modo tēpore preterito.גִּלָּה reuelauit.m.גִּלְּתָה reuelauit.f. גִּלִּיתָ reuelaſti.m.גִּלִּית reuelaſti.f.גִּלִּיתִי reuelaui.m.&.f. & ad hunc modū alie perſone. Preſens explicatur hoc modo.מְגַלֶּה qui reuelat מְגַלָּה que reuelat מְגַלִּים qui reuelant מְגַלּוֹת que reuelant Futurum autem ad hunc modum.אֲגַלֶּה reuelabo.m.&.f.תְּגַלֶּה reuelabis.m.תְּגַלִּי reuelabis.f.יְגַלֶּה reuelabit.m. תְּגַלֶּה reuelabit.f. In hoc futuro quemadmodum in futuro prime coniugationis ſupra memorate aliquando he vltima excluditur.ad hūc modum.אֲגַל תְּגַל יְגַל נְגַל Imperatiuus huncin modum explicatur גַּלֵּה reuela.m.גַּלִּי reuela.f.גַּלּוּ reuelate.m. גַּלֶּינָה reuelate f. Infinitiuus autem exit in hunc modum.גַּלּוֹת reuelare. Cōiugationis huius vox paſſiua ſic. Indicatiuo modo tempore p̄terito.גֻּלָּה reuelatus fuit גֻּלְּתָה reuelata fuit גֻּלֵּיתָ reuelatus fuiſti גֻּלֵּית reuelata fuiſti גֻּלֵּיתִי reuelatus vel reuelata fui. Plu. גֻּלּוּ reuelati vel reuelate fuerunt.גֻּלֵּיתֶם reuelati fuiſtis גֻּלֵּיתֶן reuelate fuiſtis.גֻּלֵּינוּ reuelati vel reuelate fuimus. Preſens explicatur ad hunc modū.גֻּלֶּה qui reuelatur גֻּלָּה que reuelatur גֻּלִּים qui reuelantur גֻּלּוֹת que reuelantur. Futurū ãt iſto modo explicatur.אֲגֻלֶּה reuelabor.m.&.f.תְּגֻלֶּה reuelaberis.m.תְּגֻלִּי reuelaberis.f.יְגֻלֶּה reuelabitur.m.תְּגֻלֶּה reuelabitur.f. Imperatiuum non habet hec vox. Infinitiuus autem explicatur hoc mō גֻּלּוֹת reuelari. Participium vocis paſſiue hoc modo.מְגֻלֶּה reuelatus מְגֻלָּה reuelata מְגֻלִּים reuelati מְגֻלּוֹת reuelate.

De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio eſt verborum: quorum actio tranſit in tertiam perſonam.& declinatur ad ꝓportionē verborum perfectorum tertie coniugationis ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito. הִגְלָה vel הֶגְלָה fecit reuelare.m.הִגְלְתָה fecit reuelare.f.הִגְלֵיתָ feciſti reuelare.m.הִגְלֵית feciſti reuelare.f.הִגְלֵיתִי vel הִגְלִיתִי feci reuelare.m.& f.& ad hunc modum formari poſſunt perſone numeri pluralis Et quando littera ſubſtantialis prima eſt áin vel heth: tunc he addita & ain ſiue heth ſubſcribuntur per cere ſiue cegol.vt threnorum.2.הֶעֱלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם ideſt fecerunt aſcendere puluerē ſuper caput ſuum. Preſens vero explicatur ad hunc modum. מַגְלֶה qui facit reuelare מַגְלָה que facit reuelare.מַגְלִים qui faciunt reuelare מַגְלוֹת que faciunt reuelare. Futurum autem iſto modo explicatur.אַגְלֶה faciam reuelare.m.&.f.תַּגְלֶה facies reuelare.m.תַּגְלִי facies reuelare.f.יַגְלֶה faciet reuelare.m. תַּגְלֶה faciet reuelare.f. Imperatiuus ad hunc modum explicatur. הַגְלֵה fac reuelare.m.הַגְלִי fac reuelare.f.הַגְלוּ facite reuelare.m. הַגְלֶינָה facite reuelare.f. Cōiugationis huius vox paſſiua ſic. Indicatiuo modo tempore preterito.הָגְלָה reuelat⁹ fuit הָגְלְתָה reuelata fuit הָגְלֵיתָ reuelatus fuiſti הָגְלֵית reuelata fuiſti הָגְלֵיתִי reuelatus vel reuelata fui. Preſens aũt explicatur hoc modo. מָגְלֶה qui reuelatur מָגְלָה que reuelatur מָגְלִים qui reuelantur מָגְלוֹת que reuelantur. Futurum vero explicatur hoc modo. אָגְלֶה reuelabor.m.vel.f.תָּגְלֶה reuelaberis.m. תָּגְלִי reuelaberis.f.יָגְלֶה reuelabitur.m.תָּגְלֶה reuelabitur.f. Imperatiuū hec vox non habet. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. הָגְלֵה, הָגְלֵה reuelari. Verba ſupradicta deſinentia in he non reperiũtur in voce actiua quarte coniugationis quadrate.reperiuntur tamen in paſſiua.& declinantur ex proportione verborū perfectorum paſſiue vocis quarte coniugationis ſic. Indicatiuo modo tempore preterito הִתְגַּלָּה reuelabit ſe.m.הִתְגַּלְּתָה reuelabit ſe.f.הִתְגַּלִּיתָ reuelaſti te.m.הִתְגַּלִּית reuelaſti te.f. הִתְגַּלִּיתִי reuelaui me.m.&.f.& ad hunc modum perſone numeri pluralis.Preſens huius vocis explicatur ſic.מִתְגַּלֶּה q reuelat ſe מִתְגַּלָּה que reuelat ſe מִתְגַּלִּים qui reuelant ſe מִתְגַּלּוֹת que reuelant ſe. Futurum autem explicatur hoc modo.אֶתְגַּלֶּה vel אֶתְגַּל reuelabo me.m.&.f.תִּתְגַּלֶּה reuelabis te.m. תִּתְגַּלִּי reuelabis te.f. יִתְגַּלֶּה reuelabit ſe.m.תִּתְגַּלֶּה reuelabit ſe.f. Imperatiuus vero explicatur hoc modo. הִתְגַּלֵּה reuelare.m. הִתְגַּלִּי reuelare.f. הִתְגַּלּוּ reuelamini.m.הִתְגַּלֶּינָה reuelamini.f. Infinitiuus autē ad hunc modum.הִתְגַּלּוֹת vel הִתְגַּלֵּה reuelari.

Quartus modus defectiuorum verborū eſt: qñ ex tribus litteris ſubſtantialibus deficit aliqñ prima & tertia. aut deficit prima & non profertur tertia. Eſto exēpli cauſa hoc verbū נָטָה ideſt declinauit ſiue extendit.quod verbum inflectitur per primam coniugationem actiuam & paſſiuā. Preteritum vero & preſens poſſunt inflecti ex proportione verborum predictorum in he deſinentium. & in futuro excluditur nun littera ſubſtantialis prima que ſuppletur per dagues impoſitum littere ſequenti. Futurum vero explicatur hoc modo. אֶטֶּה declinabo.m.&.f. תִּטֶּה declinabit.m. תִּטִּי declinabit.f.יִטֶּה declinabit.m.תִּטֶּה declinabit.f. Plurali. נִטֶּה declinabimus.m.&.f.תִּטּוּ declinabitis.m.תִּטֶּינָה declinabitis.f.יִטּוּ declinabunt.m.תִּטֶּינָה declinabūt.f. In hoc futuro aliqñ ex litteris tribus ſubſtantialibus deficit prima & tertia. & littere addite ſcribuntur cū cere & aleph cū cegol hoc modo אֵט תֵּט יֵט נֵט Prouer.4.אַל תֵּט יָמִין וּשְׂמֹאל nō declines ad dextrā neq; ad ſiniſtrā. Aliqñ littere addite futuri ſcribuntur ꝑ hiric.vt.4.Re.9.וַיִּז מִדָּמָהּ ideſt ſparſit de ſanguine ſuo.quod verbum habet originem ab hoc verbo.נָזָה. Imperatiuus & infinitiuus veniunt cum nun littera ſubſtantiali prima ad modū ſequētē.נְטֵה declina.m.נְטִי Declia.f.נְטוּ decliate.m.נְטֶינָה declinate.f.īfinitiu⁹ נְטֹה ſ נְטוֹת declinare. Vocis paſſiue prima coniugatio.נִטָּה declinatus fuit.נִטְּתָה declinata fuit.נִטֵּיתָ declinatus fuiſti.נִטֵּית declinata fuiſti.נִטֵּיתִי declinatus vel declinata fui. plurali. נִטּוּ declinati vel declinate fuerunt. נִטֵּיתֶם declinati fuiſtis.נִטֵּיתֶן declinate fuiſtis. נִטֵּינוּ declinati vel declinate fuimus. Et aliquando in ſingulari littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric.ad hunc modum.נִטִּיתָ נִטִּיתִי.& in tertia perſona plurali he littera ſubſtãtialis vltima aliqñ vertitur in iod.vt Numeri.24.כִּנְחָלִים נִטָּיוּ vt torrentes inclinati ſunt. pro quo nos habemus.vt valles nemoroſe.Preſens autẽ explicatur hoc modo.נִטֶּה qui declinatur נִטָּה que declinatur. נִטִּים qui declinantur נִטּוֹת que declinantur. Futurum quoq; explicatur hoc mõ.אֶנָּטֶה declinabor.m.vel.f.תִּנָּטֶה declinaberis.m.תִּנָּטִי declinaberis.f.יִנָּטֶה declinabitur.m.תִּנָּטֶה declinabitur.f.Cui futuro aliquando deficit he vltima quemadmodum & in voce actiua: ad hunc modum.אֶנָּט תִּנָּט יִנָּט Imperatiuus explicatur hoc modo.הִנָּטֵה declinare.m.הִנָּטִי declinare.f.הִנָּטוּ declinemini.m.הִנָּטֶינָה declinemini.f. Infinitiuus hoc modo explicatur.הִנָּטֵה ל הִנָּטוֹת Declinari.Participia vocis paſſiue hoc modo.נָטוּי declinatus נְטוּיָה declinata.נְטוּיִם declinati נְטוּיוֹת declinate.

Tertia coniugatio ſupradicti verbi eſt in qua deficit nũ littera ſubſtantialis prima in omnibus modis & tẽporibus: que ſuppletur per dagues in littera ſubſtãtiali media: ad hunc modum. Indicatiuo modo tpe preterito. הִטָּה fecit declinare.m.הִטְּתָה fecit declinare.f.הִטִּיתָ feciſti declinare.m.הִטִּית feciſti declinare.F.הִטֵּיתִי feci declinare.m.&.F. Plurali. הִטּוּ fecerunt declinare.m.vel.F.הִטִּיתֶם feciſtis declinare.m.הִטִּיתֶן feciſtis declinare.F.הִטִּינוּ fecimus declinare.m.vel.F. Preſens vero explicatur hoc modo. מַטֶּה qui facit declinare.מַטָּה que facit declinare.מַטִּים qui faciunt declinare. מַטּוֹת que faciunt declinare. Futurũ aũt in hunc modũ. אַטֶּה faciam declinare.m.&.f.תַּטֶּה facies declinare.m. תַּטִּי facies declinare.f. יַטֶּה faciet declinare.m. תַּטֶּה faciet declinare.f. Plurali. נַטֶּה faciemus declinare.m.vel.f. תַּטּוּ facietis declinare.m.תַּטֶּינָה facietis declinare.f. יַטּוּ facient declinare.m. תַּטֶּינָה facient declinare.f. In hoc futuro nonnunquam deficiunt prima & tertia littera ex tribus ſubſtãtialibus quemadmodum in voce actiua prime coniugatiõis. hoc mõ.אַט תַּט יַט נַט. Imperatiuus ad hunc modum explicatur הַטֵּה fac declinare.m הַטִּי fac declinare.F.הַטּוּ Facite declinare.m.הַטֶּינָה Facite declinare.F. In hoc imperatiuo in maſculino ſingulari excluditur nonnunquam he vltima.vt Prouer.22.הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע.i. inclina aurem tuam & audi. Infinitiuus aũt explicatur hoc mõ. הַטֵּה ל הַטּוֹת Facere declinare. Vocis paſſiue tertia coniugatio. Indicatiuo modo tempore preterito.הֻטָּה declinat⁹ fuit הֻטְּתָה declinata fuit הֻטֵּיתָ declinatus fuiſti הֻטֵּית decliãta fuiſti הֻטֵּיתִי declinatus vel declinata fui.Preſens explicatur hunc in modũ. מֻטֶּה qui declinatur מֻטָּה que declinatur מֻטִּים qui declinantur מֻטּוֹת que declinantur.Futurum explicatur hoc modo. אֻטֶּה declinabor.m.&.F.תֻּטֶּה declinaberis.m.תֻּטִּי declinaberis.F.יֻטֶּה declinabitur.m.תֻּטֶּה declinabitur.F.Imperatiuus in hac voce deficit.Infinitiuus autem exit ad hunc modum.הֻטּוֹת declinari Cum vero prima littera ex tribus ſubſtantialibus eſt aleph cuiuſmodi eſt.אָבָה ideſt voluit: littere futuri addite veniunt cum holem.ſic.אֹבֶה volam.m.&.F.תֹּאבֶה voles.m. תֹּאבִי voles.F.יֹאבֶה volet.m.תֹּאבֶה volet.F. Sunt qui dicant hoc verbum נָטָה poſſe inflecti per vocem paſſiuam quarte coniugationis ad modum verborum deſinentium in he: de quibus dictũ ẽ in ſuperioribus hoc mõ: הִתְנַטָּה declinatus eſt הִתְנַטְּתָה declinata ẽ.

Eſt preterea verbũ יָרֵא hoc eſt timuit: cuius littera ſubſtantialis prima eſt iod & tertia aleph que non profertur.& inflectitur ad proportionem huius verbi פָּעַל & declinatur per primam coniugationem: in quo aliquando nõ profertur iod.& nonnunquam iod vertitur in vau.& in preterito & in preſenti iod profertur ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito.יָרֵא timuit.m.יָרְאָה timuit.F.יָרֵאתָ timuiſti.m.יָרֵאת timuiſti.F.יָרֵאתִי timui.m.vel.F. Plurali. יָרְאוּ timuerũt.m.vel.F.יְרֵאתֶם timuiſtis.m.יְרֵאתֶן timuiſtis.f. יָרֵאנוּ timuimus.m.vel.F.Nonnunquam huius temporis res littera ſecunde perſone maſculini & feminini pluralis ſcribitur ſubiecto camez hoc modo.יְרָאתֶם יְרָאתֶן & quando eſt in fine clauſule: ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in cere accentu in eadem collocato. vt Geñ.18.כִּי יָרֵאָה ideſt quia timuit. Preſens huius verbi explicatur ſic.יָרֵא qui timet יְרֵאָה que timet יְרֵאִים qui timent יְרֵאוֹת que timẽt.Futurum autem ĩ hũc modum.אִירָא timebo.m.&.F.תִּירָא timebis.m.תִּירְאִי timebis F.יִירָא timebit. m.תִּירָא timebit.F.Plurali. נִירָא timebimus.m.&.F.תִּירְאוּ timebitis.m.תִּירֶאנָה timebitis.F. יִירְאוּ timebunt.m.תִּירֶאנָה timebunt.F.Futurum hoc ſcribitur cũ iod littera ſubſtantiali prima que tamen non profertur. In fine vero clauſule: ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez accentu in eadem collocato.vt Leuitici.19. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ Vnuſquiſq; matrem ſuam & patrẽ ſuum timeat.In tertiis quoq; perſonis maſculini ſingularis & pluralis aliquando deficit iod littera ſubſtantialis prima.& iod que apponitur eſt futuri. vt.1.Rex.17.וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד & timuit ſaul ante dauid.& alia reperiuntur ad hunc modum. In feminino etiam plurali aliquando deficit he vltima & aleph non profertur. vt Exo.1. וַתִּירֶאןָ הַמְיַלְּדוֹת ideſt timebãt obſtetrices. Cauſa autem cur futurum ſcribitur cum iod littera ſubſtantiali eſt quia ſine illa mutaret ſignificationem. Et ſignificaret videre: ab hoc verbo רָאָה.ideſt vidit. Imperatiuus autem explicatur ſic. יְרָא time.m.יִרְאִי time.f.יִרְאוּ vl' יְראוּ timete.m.יְרֶאנָה timete.f. In ſecunda perſona maſculini pluralis aliquando non profertur aleph.vt Ioſue.24.יְראוּ אֶת יְהוָה ideſt timete dominũ. In feminino quoq; plurali non profertur aleph: vt aſſignetur differentia vocis inter coniugationem huius verbi יָרֵא quod eſt timere: & coniugationẽ alterius רָאָה quod eſt vidit. quia ſi proferatur aleph ſignificat videre. Infinitiuus explicatur ad hunc modum.יָרוֹא timere. Infinitiuus preterea vt ſepe dictũ eſt prepoſitis prepoſitionibus illarum quattuor litterarũ בכלם ponitur pro gerundiis & ſubiunctiuo: & ſcribuntur cum hiric: & iod littera ſubſtantialis prima non profertur.hoc mõ בִּירוֹא .i.in timendo.Aliquando lamed addita ſcribitur cum cere: & excluditur iod littera ſubſtantialis prima.vt.1.Regũ.18. לֵרֹא מִפְּנֵי דָוִד.i.vt timeret coram dauid.Vocis paſſiue prima coniugatio in cuius preterito iod ſubſtantialis prima vertitur ĩ vau ocioſam.vt.Indicatiuo modo tempore preterito נוֹרָא formidatus fuit נוֹרְאָה formidata fuit.נוֹרֵאתָ formidatus fuiſti. נוֹרֵאת formidata fuiſti נוֹרֵאתִי Formidatus vel formidata fui. Preſens autem explicatur hoc modo נוֹרָא qui formidatur נוֹרָאָה que formidatur נוֹרָאִים qui formidantur נוֹרָאוֹת que formidantur. In futuro & in imperatiuo iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau que profertur in hũc modum.אִוָּרֵא formidabor.m.&.f.תִּוָּרֵא formidaberis.m.תִּוָּרְאִי formidaberis.f. יִוָּרֵא formidabitur.m.תִּוָּרֵא formidabitur.f. Imperatiuus explicatur hoc mõ.הִוָּרֵא formidari.m.הִוָּרְאִי formidari.f. הִוָּרְאוּ formidemini.m.הִוָּרֶאנָה formidemini.f.Infinitiuus explicatur hoc modo.הִוָּרֵא formidari. Hoc verbum caret participiis vocis paſſiue quoniam eſt neutrum.

Sunt alia verba quorum littera ſubſtantialis prima ex tribus eſt iod & vltima he.cuiuſmodi eſt hoc יָרָה. ideſt docuit.ſiue proiecit.quod in preſenti & in ꝑterito prime coniugationis inflectitur ad proportionem verborum deſinentium in he: de quibus ſupra dictum eſt.& in futuro nõ profertur iod.hũc in modũ אֵירֶה docebo.m.&.f.תֵּירֶה docebis.m.

תִּירִי docebis.f.יִרֶה docebit.m.תִּירֶה docebit.f. & aliquādo ex hoc futuro excluditur he vltima hoc modo.אִיר תִּיר vt Ezech. 31.וַיִּיף בְּגָדְלוֹ & erat pulcherrimus in magnitudine ſua. Imperatiuus explicatur in hunc modum . יְרֵה doce.m.יְרִי doce.f. יְרוּ docete.m.יְרֶנָה docete.f.Infinitiuus autem ad hunc modū יְרֹה ł יְרוֹת docere. Vox paſſiua huius coniugatiōis īflectitur ad modū vocis paſſiue precedentis coniugationis loco aleph littere poſita he in vltima littera ex ſubſtātialibus . & participiū eiuſdem vocis exit in modū ſequentē.יָרוּי qui docetur יְרוּיָה que docetur יְרוּיִם qui docentur יְרוּיוֹת que docentur.

Tertie coniugationis verborum forma eſt quorū actio plerumqꝫ tranſit in tertiam perſonam : nonnunquam tamen manet actio in ſecunda ſic.

הוֹרָה fecit docere vel docuit.m.הוֹרְתָה fecit docere.f. הוֹרֵיתָ feciſti docere.m.הוֹרֵית feciſti docere f.הוֹרֵיתִי feci docere.m.&.f. Plurali. הוֹרוּ fecerūt docere.m.&.f.הוֹרֵיתֶם feciſtis docere.m. הוֹרֵיתֶן feciſtis docere.f.הוֹרֵינוּ fecimus docere.m.&.f. Preſens explicatur ad hūc modū.מוֹרֶה qui docet מוֹרָה que docet מוֹרִים qui docent.מוֹרוֹת que docent.Futurum autem ad hunc modū. אוֹרֶה docebo.m.&.f.תּוֹרֶה docebis.m.תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m.תּוֹרֶה docebit.f.Futurum hoc aliqñ excludit he litterā vltimam hoc modo.אוֹר תּוֹר יוֹר.vt.4.Reg.13. וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה וַיּוֹר .i.& dixit eliſeus iace ſagittā: et iecit. Imperatiuus explicatur hoc modo.הוֹרֵה doce.m.הוֹרִי doce . f.הוֹרוּ docete .m. הוֹרֶנָה docete.f.Infinitiuus vero ad hunc modū . הוֹרוֹת facere docere.Ex hac cōiugatiōe formari pōt vox paſſiua: vau cū holē prime ſyllabe mutata in vau cū ſurec hoc mō.הוּרָה doctꝰ fuit הוּרְתָה docta fuit הוּרֵיתָ doctꝰ fuiſti הוּרֵית docta fuiſti.הוּרֵיתִי doctus vel docta fui.Preſens aūt ad hunc modū.מוּרֶה doctus מוּרָה docta מוּרִים docti מוּרוֹת docte.Futurum explicatur hoc modo אוּרֶה docebor.m.&.f.תּוּרֶה doceberis.m.תּוּרִי doceberis.f.יוּרֶה docebitur.m.תּוּרֶה docebitur.f.Imperatiuus huius vocis deficit.Infinitiuus autem explicatur ſic.הוּרוֹת doceri.

Est alia forma verborū in quibus littera ſubſtantialis vltima eſt aleph que nō profertur:qualia ſunt. מָצָא ideſt inuenit.קָרָא ideſt vocauit: quibus in diſcurſu cōiugationis ex ſubſtantialibus littera nulla deficit:preter quā cū verbum incipit a nun ſiue iod.de quibus dictum eſt in ſuperioribus.nunc dicendū de iis que incipiunt a quacūqꝫ alia littera:& ponūtur hoc in loco quia inflectuntur ad modū verborū deſinentium in he.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. קָרָא vocauit.m. קָרְאָה vocauit.f. קָרָאתָ vocaſti.m. קָרָאת Vocaſti.f. קָרָאתִי Vocaui.m.&.f. Preſens explicatur ad hunc modum. קוֹרֵא qui vocat. קוֹרְאָה que vocat. קוֹרְאִים qui vocant קוֹרְאוֹת que vocant. Futurū aūt hoc mō אֶקְרָא uel אֶקְרְאָה Vocabo.m.&.f. תִּקְרָא Vocabis . m. תִּקְרְאִי vocabis.f. יִקְרָא Vocabit.m. תִּקְרָא Vocabit.f. Imperatiuus aūt ad hunc modum. קְרָא Voca.m . קִרְאִי. Voca.f.קִרְאוּ uocate.m.קְרֶאנָה uocate.f. Imperatiuo feminini pluralis deficit aliqñ he:& aleph nō ꝑfertur. vt Ruth. 1.קְרֶאןָ לִי מָרָא .i. Vocate me amaram. Nonnunquam littera ſubſtantialis prima legitur cum hiric.& aleph profertur. vt Exo .2. קִרְאֶן לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם ideſt Vocate eum & comedat panem. Infinitiuus ſic.קְרֹא ł קָרֹא ł קְרֹאת Vocare. Vox paſſiua huius coniugationis ſic. Indicatiuo modo tempore preterito. נִקְרָא Vocatus fuit נִקְרְאָה Vocata fuit נִקְרֵאתָ Vocatus fuiſti. נִקְרֵאת Vocata fuiſti נִקְרֵאתִי Vocatus uel uocata fui. Preſens autē explicatur hoc modo.נִקְרָא qui uocatur נִקְרָאָה que uocatur נִקְרָאִים qui uocantur נִקְרָאוֹת que uocantur. Futurum ad hunc modum explicatur.אֶקָּרֵא Vocabor.m.&.f. תִּקָּרֵא Vocaberis.m.תִּקָּרְאִי Vocaberis.f.יִקָּרֵא uocabitur . m. תִּקָּרֵא Vocabitur. f. Imperatiuus autem explicatur ſic.הִקָּרֵא Vocare.m.הִקָּרְאִי vocare.f. הִקָּרְאוּ Vocemini . m. הִקָּרֶאנָה Vocemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִקָּרֵא Vocari. Participium vocis paſſiue hoc modo. קָרוּא vocatus קְרוּאָה vocata קְרוּאִים vocati,קְרוּאוֹת vocate.

Est aliud verbum cuius littera ſubſtantialis prima atqꝫ vltima eſt nun:hoc modo.נָתַן ideſt dedit . quod verbū inuenitur ſolum in prima coniugatione in cuius diſcurſu aliquando excluditur nun prima.aliquando vltima.aliquando vtraqꝫ:& geminatur media.& in preterito prime coniugationis excluditur nun vltima ſcilicet in prima & ſecūda perſona ſingulari & plurali:que ſuppletur per dagues littere ſeqūtis:hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נָתַן dedit.m. נָתְנָה dedit.f.נָתַתָּ dediſti.m.נָתַתְּ dediſti.f. נָתַתִּי dedi.m.&.f. Plurali נָתְנוּ dederunt.m.&.f. נְתַתֶּם dediſtis.m. נְתַתֶּן dediſtis.f. נָתַנּוּ vel נָתַנְנוּ dedimus.m.&.f. Aliquando in ſecunda perſona maſculini ſingularis excluditur nun prima & vltima:& tau in medio duplicatur vt ſupra dictum eſt.vt.2.Regum.22.וְאֹיְבַי תַּתָּה לִּי עֹרֶף ideſt & inimicos meos dediſti mihi dorſum . quo in verbo ponitur dagues in vtraqꝫ littera duplicata.quia dagues prime ſupplet defectum nun prioris:& ſecunde:nun poſterioris.Preſens explicatur ad hunc modum. נוֹתֵן qui dat נוֹתְנָה vel נוֹתֶנֶת que dat. נוֹתְנִים q dant נוֹתְנוֹת que dant. Futurum autem iſto modo. אֶתֵּן vel אֶתְּנָה dabo.m.&.f. תִּתֵּן dabis.m. תִּתְּנִי dabis.f. יִתֵּן dabit.m. תִּתֵּן dabit.f. Plurali. נִתֵּן vel נִתְּנָה dabimus.m.&.f. תִּתְּנוּ dabitis.m. תִּתֵּנָּה vel תִּתְנֶנָה dabitis.f. יִתְּנוּ dabunt.m. תִּתֵּנָּה dabunt.f. In hoc futuro & in imperatiuo & in infinitiuo deficit nun littera ſubſtantialis prima & ſuppletur per dagues tau littere ſequentis. Imperatiuus ad hunc modū explicatur.תֵּן da.m.תְּנִי da.f.תְּנוּ date.m. תֵּנָּה date.f. Aliquando tamen maſculinum ſingulare & femininum plurale exeunt huc in modum.תְּנָה.i.da.m.vel date.F. Infinitiuus ad hunc modum explicatur. נָתוֹן ł תֵּת Dare. Et quando infinitiuus venit ſine nun & iungitur prepoſitionibus beth ſiue lamed ſiue caph: per quas circumloquimur gerūdium:tunc tau prima ſcribitur ſine dagues.hoc modo. בְּתֵת .i. in dādo: & cum mem venit cum dagues:hoc modo.מִתֵּת.i.de dando.& inuenitur hic infinitiuus cum littera nun addita in fine.vt.3.Reg.6.לְתִתֵּן שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה ideſt vt darent illic arcam federis domini.

Vox paſſiua huius coniugationis inflecti poteſt per paſſiuam vocem prime coniugationis huius verbi נִגַּשׁ.i. acceſſit. de qua dictum eſt ſuperius.& hoc verbum נָתַן non inuenitur in reliquis tribus coniugationibus preter quā in voce paſſiua tertie coniugationis.vt Leuitici.11.וְכִי יֻתַּן מַיִם ideſt quando dabitur aqua. & dicunt hebrei : quod quia verbū hoc reperitur in voce paſſiua:quod ex proportione poſſumus formare actiuam ad hunc modum.הִנְתִּין ideſt fecit dare.

De verbis duplicatis.

Sunt quedam verba que ex tribus litteris ſubſtantialibus habent duas vltimas eaſdem hoc eſt duplicatas .cuiuſmodi ſunt hec.

בָּזַז diripuit. גָּזַז totondit.דָּלַל attenuatus eſt.חָנַן miſertꝰ eſt. סָבַב circuiuit. שָׁלַל ſpoliauit. תָּמַם conſumpſit. ſiue impleuit. He vero littere quas diximus duplicari:aliqñ veniunt ſimplices.vt תַּם cuius tres littere ſubſtantiales ſunt תָּמַם Et prima littera per dages ſcribitur.In proceſſu vero coniugationis hec verba duplicata aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum.aliquando vero excluditur littera ſubſtantialis media: que ſuppletur per dages impoſitum vltime littere.Qui defectus plerumqꝫ reperitur in verbis prime & ſecunde coniugationis tam in voce actiua quam paſſiua quemadmodum in verbo ſequenti liquet. Indicatiuo modo.tempore preterito.סַב circuiuit.m.סַבָּה circuiuit.f.סַבּוֹתָ circuiſti.m.סַבּוֹת circuiſti.f.סַבּוֹתִי circuiui.m.&.f. Plurali. סַבּוּ circuierunt.m.&.f.סַבּוֹתֶם circuiſtis.m.סַבּוֹתֶן circuiſtis.F. סַבּוֹנוּ circuiuimus.m.&.F. Preſens explicatur ad hũc modũ. סַב qui circuit סַבָּה que circuit סַבִּים qui circueunt סַבּוֹת que circueunt. Futurum autem ad hunc modum. אָסוֹב circuibo.m.&.F.תָּסוֹב circuibis.m.תָּסוֹבִּי circuibis.F.יָסוֹב circuibit.m. תָּסוֹב circuibit.f. Plu. נָסוֹב circuibimus.m.&.f.תָּסֹבּוּ circuibitis.m.תְּסוּבֶּינָה.ł.תְּסֹבֶּנָה circuibitis.F.יָסֹבּוּ circuibunt.m. תְּסוּבֶּינָה circuibunt.f. Cum vero futurum hoc ſcribitur per vau in principio:holem littere ſubſtantialis prime vertitur in camez qui profertur quaſi holem.vt Deut.2. וַנָּסָב אֶת הַר שֵׂעִיר hoc eſt circuiuimus montem ſeir. Imperatiuus in hunc modum explicatur.סוֹב circui.m.סוֹבִּי circui.F.סוֹבּוּ circuite.m. סוֹבֶּינָה circuite.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. סוֹב Circuire. Vox paſſiua huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito. נָסַב circundatus fuit נָסַבָּה circundata fuit נְסַבּוֹתָ circũdatus fuiſti נְסַבּוֹת circũdata fuiſti נְסַבּוֹתִי circundatus vel circundata fui. Plu. נָסַבּוּ circũdati vel circundate fuerunt נְסַבּוֹתֶם circundati fuiſtis נְסַבּוֹתֶן circundate fuiſtis נְסַבּוֹנוּ circundati vel circundate fuimus. Hec vox paſſiua poteſt etiam inflecti ex proportione verborũ que ſequũtur פָּעַל פָּעֵל פָּעֹל hoc modo נָסַב נָסֵב נָסֹב ideſt circundatus eſt. & poteſt etiam inflecti ex proportione illorum trium modorum in omnibus perſonis. Sed in ſacra ſcriptura vſitatior eſt primus modus. Preſens explicatur ad hunc modum.

נָסַב vel נָסֹב qui circundatur נְסַבָּה que circundatur נְסַבִּים qui circundantur נְסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem in hunc modum. אֶסּוֹב circundabor.m.&.F. תִּסּוֹב circundaberis.m.תִּסּוֹבִּי circundaberis.F. יִסּוֹב circundabitur.m.תִּסּוֹב circundabitur.F. Imperatiuus explicatur hoc modo.

הִסּוֹב vel הִסַּב circundare.m. הִסַּבִּי circundare.F. הִסַּבּוּ circundemini.m.הִסַּבֶּינָה circundemini.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִסַּב vel הִסּוֹב circundari.Participium vocis paſſiue hoc modo.סוֹב qui circundatur סוֹבָה que circũdatur סוֹבִים qui circundantur סוֹבוֹת que circundantur.

Tertia coniugatio verborum tranſeuntium in tertiam perſonam.que inflectuntur ad hunc modum. הֵסֵב vel הֵסַב Fecit circundare.m.הֵסֵבָּה Fecit circũdare.f.הֲסִבּוֹתָ Feciſti circundare.m.הֲסִבּוֹת feciſti circundare.f. הֲסִבּוֹתִי feci circundare.m.&.F. Plurali. הֵסֵבּוּ Fecerunt circundare.m.&.f.הֲסִבּוֹתֶם Feciſtis circundare.m.הֲסִבּוֹתֶן feciſtis circũdare.F.הֲסִבּוֹנוּ Fecimus circundare.m.&.F. Preſens explicatur ad hunc modum. מֵסֵב qui facit circundare מְסִבָּה que facit circundare.מְסִבִּים qui faciunt circundare מְסִבּוֹת que faciunt circundare. Futurum autem iſto modo. אָסֵב vel אֲסִבָּה faciam circundare.m.&.f.תָּסֵב facies circundare.m.תָּסֵבִּי Facies circundare.F. יָסֵב faciet circundare.m.תָּסֵב faciet circũdare.F. Plurali. נָסֵב vel נְסִבָּה faciemus circundare.m.&.f.תָּסֵבּוּ Facietis circundare.m.תְּסִבֶּינָה facietis circundare.F. יָסֵבּוּ Faciẽt circundare.m.תְּסִבֶּינָה Facient circundare.F. Imperatiuus hoc modo explicatur. הָסֵב Fac circundare.m.הָסֵבִּי Fac circũdare.F.הָסֵבּוּ Facite circundare.m.הָסֵבֶּנָה Facite circundare.F. Infinitiuus autẽ ad hũc modum הָסֵב.ł.הָסֹב.ł.הָסֵב Facere circũdare. Vox paſſiua huius coniugationis inflectitur prima ſyllaba ſcripta cum ſurec hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. הוּסַב Fuit circundatus הוּסַבָּה fuit circundata הוּסַבּוֹתָ fuiſti circundatus הוּסַבּוֹת fuiſti circundata הוּסַבּוֹתִי Fui circundatus vel circundata. Plurali. הוּסַבּוּ Fuerunt circundati vel circundate.הוּסַבּוֹתֶם Fuiſtis circũdati הוּסַבּוֹתֶן Fuiſtis circundate הוּסַבּוֹנוּ Fuimus circundati vel circundate. Preſens ad hunc modum explicatur. מוּסַב qui circundatur מוּסַבָּה que circundatur מוּסַבִּים qui circũdantur מוּסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem ad hunc modum. אוּסַב circundabor.m.vel.f. תּוּסַב circũdaberis.m. תּוּסַבִּי circundaberis.f.יוּסַב circundabitur.m. תּוּסַב circundabitur.f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus autem exit in hunc modum. הוּסוֹב Circundari.Et per quartam coniugationem quadratam inflectuntur verba duplicata ſine alicuius littere defectu:& tam in voce actiua quam in paſſiua poſſunt declinari per quartam coniugationem verborum perfectorum.vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.הִתְרוֹמֵם ideſt exaltatus ē vel exaltauit ſe.

Sunt etiam verba quedam habentia quattuor litteras ſubſtantiales:quorum tres ſunt differentie. prima eſt verborum que nullam duplicant litteram ex illis:cuiuſmodi ſunt hec. כִּרְבֵּל.ideſt inuoluit.כִּרְסֵם conculcauit.פַּרְשֵׁז extendit.Secunda eſt verborum quorum tertia & quarta littera ſunt eadem:quia geminatur.vt אֻמְלַל .i.defecit aut egrotauit. vel ſucciſus eſt.Tertia eſt verborum:quorũ prima & tertia littera ſunt eadem atq; pari modo ſecunda & quarta .cuiuſmodi ſunt hec.כִּלְכֵּל ideſt pauit vel ſuſtentauit כִּרְכֵּר.ſaltauit.סִכְסֵךְ.inuoluit קַרְקַר deſtruxit.שִׁעֲשַׁע delectauit.que tres verborũ differentie:per ſecundam coniugationem inflectuntur:tam in voce actiua quam in paſſiua:que in tertia littera recipiunt dagues. & quãquam hec verba non reperiantur niſi per ſecundam coniugationem inflexa:nihilominus ex proportione poſſunt ꝑ alias tres coniugationes declinari.& in proceſſu coniugatiõis nullam ex quattuor ſubſtantialibus amittunt.hoc modo.

Secunda coniugatio.

Indicatiuo modo.tempore preterito. כִּלְכֵּל ſuſtẽtauit.m. כִּלְכְּלָה ſuſtentauit.f.כִּלְכַּלְתָּ ſuſtentaſti.m.כִּלְכַּלְתְּ ſuſtentaſti.f. כִּלְכַּלְתִּי ſuſtentaui.m.&.f. Plurali. כִּלְכְּלוּ ſuſtentauerunt.m.&.f.כִּלְכַּלְתֶּם ſuſtentaſtis.m.כִּלְכַּלְתֶּן ſuſtentaſtis.f. כִּלְכַּלְנוּ ſuſtentauimus.m.&.f. Preſens explicatur ad hunc modum.מְכַלְכֵּל qui ſuſtentat מְכַלְכְּלָה vel מְכַלְכֶּלֶת que ſuſtẽtat מְכַלְכְּלִים qui ſuſtentant מְכַלְכְּלוֹת que ſuſtentant. Quando littera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth ſubiicitur illis patha in ſingulari ad hunc modum· מְשַׁעֲשֵׁעַ ideſt qui delectatur. Futurum explicatur ad hunc modum אֲכַלְכֵּל vel אֲכַלְכְּלָה Suſtentabo.m.&.f.תְּכַלְכֵּל ſuſtentabis.m.תְּכַלְכְּלִי ſuſtentabis.f.יְכַלְכֵּל ſuſtentabit.m.תְּכַלְכֵּל ſuſtentabit.f. Plurali. נְכַלְכֵּל vel נְכַלְכְּלָה ſuſtentabimus.m.&.f. תְּכַלְכְּלוּ ſuſtentabitis.m. תְּכַלְכֵּלְנָה ſuſtentabitis.f.יְכַלְכְּלוּ ſuſtentabunt.m. תְּכַלְכֵּלְנָה ſuſtentabũt.f. Quando vero littera ſubſtãtialis vltima eſt ain ſiue heth:littera ſbãlis tertia ſubſcribitur ꝑ camez ſiue patha .ſic אֲשַׁעֲשָׁע. ideſt delectabor.m. vel.f. Imperatiuus explicatur ad hunc modum.כַּלְכֵּל ſuſtenta.m.כַּלְכְּלִי ſuſtenta.f.כַּלְכְּלוּ Suſtentate.m.כַּלְכֵּלְנָה Suſtentate.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. כַּלְכֵּל Suſtentare. Hec verba duplicata in voce paſſiua poſſunt inflecti per prefatam ſecundam coniugationem:littera ſubſtantiali prima prolata cum camez qui vertitur in holem ſiue cum ſurec:nulla ex quattuor ſubſtantialibus litteris excluſa.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. שׁוֹעֲשַׁע vel שֻׁעֲשַׁע delectatus fuit שׁוֹעַשְׁעָה delectata fuit. שׁוֹעֲשַׁעְתָּ delectatus fuiſti שׁוֹעֲשַׁעְתְּ delectata fuiſti.שׁוֹעֲשַׁעְתִּי delectatus vel delectata fui. Preſens autem explicatur hoc modo. מְשׁוֹעֲשָׁע qui delectatur מְשׁוֹעֲשָׁעָה vel מְשׁוֹעֲשַׁעַת que delectatur מְשׁוֹעֲשָׁעִים qui delectantur מְשׁוֹעֲשָׁעוֹת que delectantur. Futurum vero ad hunc modum. אֲשׁוֹעֲשַׁע Delectabor.m.&.f. תְּשׁוֹעֲשַׁע delectaberis.m.תְּשׁוֹעַשְׁעִי delectaberis.f.יְשׁוֹעֲשַׁע delectabitur.m.תְּשׁוֹעֲשַׁע Delectabitur.f. Imperatiuum non habet. Infinitiuus hoc modo.שׁוֹעֲשׁוֹעַ delectari.

Aduertendum quod in explicanda coniugatione vſi ſumus in compendium.m.littera pro maſculino.&.f.pro feminino: & hoc tam in nominibus q̃ in pronominibus & verbis.

SVnt preterea verba habentia quinque litteras ſubſtantiales: quarum quattuor vltime ſunt duplicate ad formā ſupradictorū verborum. ſic. הֲפַכְפַּךְ .i. peruertit. סְחַרְחַר circuiuit. Que quidem verba inflecti poſſunt per primam coniugationem verborum perfectorū: nulla ex quinqꝫ litteris ſubſtantialibus excluſa. Notandum quoqꝫ eſt: quod hoc verbum חֲמַרְמַר חֲמַרְמַרְתָּ ideſt incaluit incaluiſti: declinatur per vocem paſſiuam ſecunde coniugationis: nulla ex quinqꝫ litteris ſubſtantialibus excluſa. Notandum preterea quod littere geminatio in verbo atqꝫ etiam in nomine fit ad maiorem dictionis illius expreſſionem. Atqꝫ in hunc modum explicate ſunt verborum tam perfectorum quam imperfectorum coniugatiōes. Defectiuorum quoqꝫ hoc eſt illorum que in proceſſu coniugationis amittunt ex tribus litteris ſubſtantialibus vnam aut duas. Illorum etiam que habent quattuor aut quique litteras ſubſtantiales. Animaduertendum eſt quoqꝫ quod verba defectiua hoc eſt quibus aliqua ex ſubſtantialibus litteris deficit: ſiue etiam habentia vltra tres litteras ſubſtantiales: non inueniuntur in ſacra ſcriptura iuxta formam omnium quattuor coniugationum que ſuperius poſite ſunt: neqꝫ in omnibus modis. temporibus & perſonis: atqꝫ idcirco in quibuſdam illorum non ponitur forma omnium quattuor coniugationum verborum ꝑfectorum: niſi ille tantum in quibus talia verba poſſunt repiri.

De compoſitione verborum cum pronominibus.

VErba componuntur cum pronominibus: atqꝫ ita componuntur vt ex vtriſqꝫ confletur vna dictio. Et quemadmodum nomina componūtur cum pronominibus deriuatiuis: ita pronomina primitiua cum verbis actiuis tranſitiuis: ſed non cum paſſiuis. & componuntur hec pronomina cum verbis omnium quattuor coniugationum actiue vocis verborum perfectorum & imperfectorum. Plerumqꝫ etiā componuntur verba huiuſmodi cum accuſatiuis horum pronominū. ego. tu. ille. ipſe. is. nos. vos. illi. ipſi. ii. In feminina quoqꝫ terminatione. Et eſt animaduertendum quod in preterito indicatiui modi tertia perſona numeri & generis vtriuſqꝫ variatur decem modis: non connumerata eiuſdem perſone duplici terminatione niſi pro ſimplici. Secunda vero perſona habet ſex terminationes varias. Prima vero habet octo: quemadmodum liquet in hoc verbo. פָּקַד ideſt viſitauit: quod eſt verbum tertie perſone generis maſculini numeri ſingularis indicatiui modi actiue vocis: cuius ſunt variationes decem. In quibus camez littere ſubſtantialis prime vertitur in ſeba. hoc modo.

פָּקַד Viſitauit.m. פְּקָדַנִי viſitauit me.m.vel.f. פְּקָדְךָ viſitauit te m. פְּקָדֵךְ viſitauit te.f. פְּקָדוֹ vel פְּקָדָהוּ viſitauit illum פְּקָדָהּ viſitauit illam. Plurali. פְּקָדָנוּ Viſitauit nos. m.&.f. פְּקַדְכֶם viſitauit vos.m. פְּקַדְכֶן viſitauit vos.F. פְּקָדָם viſitauit illos פְּקָדָן viſitauit illas. Tertia quoqꝫ perſona feminini ſingularis que eſt פָּקְדָה ideſt viſitauit. F. decem habet diuerſitates ſic. פְּקָדַתְנִי viſitauit me.m.&.f. פְּקָדַתְךָ viſitauit te.m. פְּקָדַתֵךְ viſitauit te.f. פְּקָדַתּוּ vel פְּקָדַתְהוּ viſitauit illum פְּקָדַתָּה vel פְּקָדַתְהָ viſitauit illam. Plurali. פְּקָדַתְנוּ viſitauit nos.m.&.f. פְּקַדַתְכֶם viſitauit vos.m. פְּקַדַתְכֶן viſitauit vos.f. פְּקָדָתַם vel פְּקָדַתְמוֹ viſitauit illos פְּקָדָתַן viſitauit illas. Secunda perſona maſculini ſingularis que eſt פָּקַדְתָּ ideſt viſitaſti ſex habet terminationes ad hūc modū. פְּקַדְתַּנִי viſitaſti me.m.&.f. פְּקַדְתּוֹ vel פְּקַדְתָּהוּ viſitaſti illum פְּקַדְתָּהּ viſitaſti illam. Plurali. פְּקַדְתָּנוּ viſitaſti nos m.&.f. פְּקַדְתָּם vel פְּקַדְתָּמוֹ viſitaſti illos פְּקַדְתָּן viſitaſti illas.

Secunda quoqꝫ verbi perſona pronominis ſingularis que eſt פָּקַדְתְּ ideſt viſitaſti: ſex habet terminationes. vt פְּקַדְתִּינִי viſitaſti me.m.&.f. פְּקַדְתִּיהוּ viſitaſti illum פְּקַדְתִּיהָ viſitaſti illam. Plurali. פְּקַדְתִּינוּ viſitaſti nos.m.&. F. פְּקַדְתִּים viſitaſti illos פְּקַדְתִּין uiſitaſti illas. Prima perſona maſculini uel feminini generis: numeri ſingularis: que eſt פָּקַדְתִּי octo habet uarias terminationes ſic. פְּקַדְתִּיךָ uiſitaui te.m. פְּקַדְתִּיךְ uiſitaui te.f. פְּקַדְתִּיו uel פְּקַדְתִּיהוּ uiſitaui illum פְּקַדְתִּיהָ uiſitaui illam. Plurali. פְּקַדְתִּיכֶם uiſitaui uos. m. פְּקַדְתִּיכֶן uiſitaui uos.f. פְּקַדְתִּים uiſitaui illos פְּקַדְתִּין uiſitaui illas. Et in huiuſmodi uerbo פְּקַדְתִּיהוּ aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric loco patha. ut Iud.15. וְלֹא שְׁאֶלְתִּיהוּ ideſt & nō interrogaui eū. Sunt qui in predicto uerbo addant aliam differentiam: que eſt: פְּקַדְתִּינִי ideſt uiſitaui me. Tertia perſona maſculini uel feminini pluralis preteriti indicatiui modi que eſt פָּקְדוּ .i. uiſitauerunt habet uarietates decem: ad hūc modum ſequentem. פְּקָדוּנִי uiſitauerunt me.m.&.f. פְּקָדוּךָ uiſitauerunt te.m. פְּקָדוּךְ uiſitauerunt te.f. פְּקָדוּהוּ uiſitauerunt illū פְּקָדוּהָ uiſitauerunt illam. Plurali. פְּקָדוּנוּ uiſitauerunt nos.m.&.f. פְּקַדוּכֶם uiſitauerunt uos.m. פְּקַדוּכֶן uiſitauerūt uos.f. פְּקָדוּם uiſitauerunt illos פְּקָדוּן uiſitauerunt illas. Secunda ꝑſona maſculini preteriti indicatiui modi que eſt פְּקַדְתֶּם ideſt uiſitaſtis: habet uarietates ſex: in quibus mem ultima uertitur in uau: ad modum ſequentem. פְּקַדְתּוּנִי uiſitaſtis me. m.&.f. פְּקַדְתּוּהוּ uiſitaſtis illum פְּקַדְתּוּהָ uiſitaſtis illam. Plurali. פְּקַדְתּוּנוּ Viſitaſtis nos.m.&.f. פְּקַדְתּוּם Viſitaſtis illos פְּקַדְתּוּן uiſitaſtis illas. Hoc preteritum. פְּקַדְתֶּן ideſt uiſitaſtis femininum: habet eaſdem diuerſitates de quibus ſupra dictum ē. Prima perſona maſculini vel feminini pluralis que ē. פָּקַדְנוּ ideſt viſitauimus maſculini vel feminini generis: habet differentias octo. hoc mō. פְּקַדְנוּךָ viſitauimꝰ te.m. פְּקַדְנוּךְ. mꝰ te.f. פְּקַדְנוּהוּ viſitauimus illum פְּקַדְנוּהָ viſitauimus illam. Plurali. פְּקַדְנוּכֶם viſitauimꝰ vos.m. פְּקַדְנוּכֶן. viſitauimꝰ uos.f. פְּקַדְנוּם viſitauimus illos פְּקַדְנוּן viſitauimus illas.

De participii varietatibus.

PArticipium preſentis actiue vocis cuiuſcumqꝫ generis aut numeri per quod circumloquimur preſens indicatiui modi decem habet differētias. vt in hoc participio פּוֹקֵד hoc eſt qui viſitat. ad hunc modum. פּוֹקְדֵנִי vel פּוֹקְדִי qui viſitat me.m.&.f. פּוֹקֶדְךָ qui viſitat te.m. פּוֹקְדֵךְ qui viſitat te.F. פּוֹקְדוֹ vel פּוֹקְדֵהוּ qui uiſitat illum פּוֹקְדָהּ q uiſitat illā. Plu. פּוֹקְדֵנוּ q uiſitat nos. m.&.f. פּוֹקֶדְכֶם qui uiſitat uos.m. פּוֹקֶדְכֶן qui uiſitat uos.f. פּוֹקְדָם uel פּוֹקְדֵהֶם qui uiſitat illos פּוֹקְדָן uel פּוֹקְדֵהֶן qui viſitat illas. In fine uero clauſule in hmōi uerbo פּוֹקֶדְךָ lrā ſubſtātialis ultima ſcribitur cū cegol & accētu ī eadē. ut Pſal.119. יְהוָה שֹׁמְרֶךָ ideſt dominus cuſtodit te. Quando uero littera ſubſtantialis ultima eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere hoc modo. שׁוֹלֵחֲךָ ideſt qui mittit te. nonnunquam venit etiam cum patha. vt Eſaie.45. כֹּה אָמַר יְהוָה בּוֹרַאֲךָ ideſt hec dicit dominus creans te. Participium vero preſētis feminini ſingularis quod eſt. פּוֹקֶדֶת ideſt que viſitat decem habet differentias: ad hunc modum. פּוֹקַדְתִּי que viſitat me.m.&.f. פּוֹקַדְתְּךָ que uiſitat te. m. פּוֹקַדְתֵּךְ que viſitat te.f. פּוֹקַדְתּוֹ que viſita illum פּוֹקַדְתָּהּ q̄ viſitat illam. Plurali. פּוֹקַדְתֵּנוּ que viſitat nos.m.&.f. פּוֹקַדְתְּכֶם que viſitat vos.m. פּוֹקַדְתְּכֶן que viſitat uos.f. פּוֹקַדְתָּם que uiſitat illos פּוֹקַדְתָּן que uiſitat illas. Et notandum quod in hoc participio quod deſinit ī tau. ideſt פּוֹקֶדֶת fiūt predicte uarietates: ſed non in participio quod deſinit in he. quod fit pronunciationis leuioris ratione.

Participium preſentis generis maſculini pluralis quod eſt. פּוֹקְדִים ideſt qui viſitant. habet differentias decem ſic. פּוֹקְדַי q viſitant me.m.&.f. פּוֹקְדֶיךָ qui viſitant te.m. פּוֹקְדַיִךְ qui viſitant te.f. פּוֹקְדָיו qui viſitant illum פּוֹקְדֶיהָ qui viſitant illam. Plurali. פּוֹקְדֵינוּ qui viſitant nos.m.&.f. פּוֹקְדֵיכֶם qui viſitāt vos.m. פּוֹקְדֵיכֶן qui viſitant vos.f. פּוֹקְדֵיהֶם qui viſitant illos. פּוֹקְדֵיהֶן qui viſitant illas. Idem participium preſentis generis feminini pluralis quod eſt פֹּקְדוֹת ideſt que viſitant: decem quoqꝫ differentias habet. ad hunc modum. פּוֹקְדוֹתַי que viſitāt me.m. &.f. פּוֹקְדוֹתֶיךָ que viſitant te.m. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que viſitant te.f. פּוֹקְדוֹתָיו que viſitāt illum פּוֹקְדוֹתֶיהָ que viſitant illam. Plurali. פּוֹקְדוֹתֵינוּ que viſitant nos.m.&.F. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que viſitant vos.m. פּוֹקְדוֹתֵיכֶן que viſitant vos.F. פּוֹקְדוֹתֵיהֶם que viſitant illos פּוֹקְדוֹתֵיהֶן que viſitant illas.

De futuri varietatibus.

FVturum indicatiui modi eaſdem habet differentias: quas in preterito diximus: hoc eſt quod prime perſone cuiuſcumq; generis & numeri habent octo varietates non connumeratis que ponuntur in eadem perſona duobus aut tribus modis: aut amplius. Quodq; ſecunde perſone habent varietates ſex. atq; rurſus tertie perſone varietates decem Quod vero prime & ſecunde perſone pauciores habent differentias quam tertie: ratio eſt quoniā raro fit reciprocatio prime perſone ad primam. aut ſecunde ad ſecundam. Neq; enim dicimus viſitaui me aut viſitauimus nos: per vnum verbum compoſitum cum pronomine modo predicto: ſed per verbum paſſiuum quarte coniugationis. vt הִתְגַּדַּלְתִּי idest magnificatus ſum. הִתְגַּדַּלְנוּ idest magnificati ſumus. In ſecunda quoq; perſona non dicimus viſitaſti te. viſitaſtis vos. per vnū verbum compoſitum cum pronomine modo predicto: ſed p verbum paſſiuum quarte coniugationis. vt הִתְחַזַּקְתָּ idest confortatus es. vel confortaſti te. Itaq; quod de preterito dictum eſt: idem & de futuro indicatiui & de imperatiuo dicendum eſt. Quamobrem in futuro non ponuntur niſi octo differētie prime perſone ſingularis quod eſt. אֶפְקֹד idest viſitabo: quia per varietates ſeu terminationes illius perſone poſſunt formari varietates ſecunde vtriuſq; numeri.

אֶפְקָדְךָ Viſitabo te.m. אֶפְקְדֵךְ viſitabo te.F. אֶפְקְדוֹ vel אֶפְקְדֵהוּ ſiue אֶפְקְדֶנּוּ viſitabo illū אֶפְקְדָהּ ſiue אֶפְקְדֶנָּה viſitabo illam. Plurali. אֶפְקָדְכֶם Viſitabo vos.m. אֶפְקָדְכֶן Viſitabo vos.f. אֶפְקְדֵם vel אֶפְקְדֵמוֹ viſitabo illos. אֶפְקְדֵן viſitabo illas.

In fine vero clauſule variatio prima ſecūde pſone ſingularis bet litterā ſubſtantialem vltimā ſubſcriptam cum cegol: accentu in eadem. hoc modo. אֶפְקְדֶךָּ. Illud quoq; hoc in loco eſt animaduertendum: quod nun tertiarum perſonarum ſiue ſit maſculini ſiue feminini generis ſemper ſcribitur cum dagues: vt ſupradictum eſt: & ſine dagues in primis perſonis. vt תִּפְקְדֵנוּ idest viſitabis nos.

De imperatiui varietatibus.

IMperatiui modi ſecunda perſona vtriuſq; numeri & generis ſex habet variationes hoc modo. פְּקֹד idest viſita. qui eſt imperatiuus ſecunde perſone generis maſculini ſingularis. qui uariatur ſic.

פָּקְדֵנִי Viſita me.m.&.f. פָּקְדוֹ uel פָּקְדֵהוּ Viſita illum פָּקְדָהּ Viſita illam. Plurali. פָּקְדֵנוּ Viſita nos.m.&.f. פָּקְדֵם uel פָּקְדֵמוֹ Viſita illos פָּקְדֵן Viſita illas. Et notandum quod uariatiōes imperatiui exeunt ad proportionem particule huius פְּעַל: cuius littera ſubſtantialis prima ſcribitur in compoſitione cum hateph camez qui profertur quaſi holem. Sed imperatiui qui inflectuntur ad proportionem huius particule פְּעַל littera ſubſtantialis illorum prima ſcribitur cum ſeba. vt. 1. Reg. 16. קוּם מְשָׁחֵהוּ idest ſurge & vnge illum. Imperatiuus quoq; ſecunde perſone feminini ſingularis variationes habet ſex hoc modo. פִּקְדִינִי viſita me.m.&.f. פִּקְדִיהוּ viſita illū פִּקְדִיהָ viſita illā. Plurali. פִּקְדִינוּ viſita nos.m.&.f. פִּקְדִים viſita illos פִּקְדִין viſita illas. Imperatiui eiuſdem ſecunda pſona maſculini pluralis que eſt פִּקְדוּ idest viſitate. ſex habet variatiões ſic פִּקְדוּנִי viſitate me.m.&.f. פִּקְדוּהוּ viſitate illum פִּקְדוּהָ viſitate illam. Plurali. פִּקְדוּנוּ viſitate nos.m.&.f. פִּקְדוּם viſitate illos פִּקְדוּן viſitate illas. Secunda vero perſona īperatiui feminini pluralis que eſt. פְּקֹדְנָה eaſdem habet diuerſitates.

De infinitiui varietatibus.

INfinitiuus vocis actiue vt פְּקֹד vel פָּקֹד idest viſitare decem habet differentias. quarum ſex ſunt eedem cū imperatiuo ſecunde perſone maſculini ſingularis: de quibus eſt dictum ſuperius. in quibus camez ſiue ſeba littere ſubſtantialis prime vertitur in hateph camez. Differentie vero q̄ adduntur in infinitiuo ſunt ſecunde perſone ſingularis & pluralis. & vna item perſone ſingularis: que differt ab ea que ē imperatiui. vt פָּקְדֵנִי Viſitare me.m.&.f. פָּקְדְךָ vel פְּקָדְךָ viſitare te m. פָּקְדֵךְ Viſitare te.f. Plurali. פָּקְדְכֶם vel פְּקַדְכֶם viſitare vos.m. פָּקְדְכֶן Viſitare vos. F. Et nonnūquam hateph camez littere ſubſtātialis prime vertitur in ſurec. vt Leui. 25. וּבְקֻצְרְכֶם & in metere veſtrum: idest quando meſſueritis. Verba tamē vocis paſſiue non habent ſupra memoratas differentias vocis actiue: quia non poſſunt componi cum pronominibus: poſſūt tamen componi participia vocis paſſiue. cuiuſmodi ſunt hec. פָּקוּד Viſitatus פְּקוּדָה Viſitata פְּקוּדִים Viſitati פְּקוּדוֹת Viſitate. Que quidem participia componuntur cum pronominibus: habentq; decem differentias ſicut & nomina cum pronominibus: de quibus eſt dictum in ſuperioribus: veniuntq; cum eiſdē litteris quibus denotatur numerus. genus. & perſona. hoc modo. Participium paſſiue maſculini ſingularis. פָּקוּד Viſitatus. פְּקוּדִי Viſitatus meus.m.&.f. פְּקוּדְךָ Viſitatus tuus. m. פְּקוּדֵךְ Viſitatus tuus.F. פְּקוּדוֹ viſitatus ſuus.m. פְּקוּדָהּ viſitatꝰ ſuus.f. Plurali. פְּקוּדֵנוּ Viſitatus noſter.m.&.f. פְּקוּדְכֶם viſitatus veſter.m. פְּקוּדְכֶן viſitatus veſter.f. פְּקוּדָם viſitatus eorum. פְּקוּדָן viſitatꝰ earum. Participium vocis paſſiue feminini ſingularis cuiuſmodi eſt. פְּקוּדָה vertit he vltimam in tau: ſicut eſt dictum cum de compoſitione nominum cum pronominibus dicebatur. in hunc modum ſequentem. פְּקוּדָתִי viſitata mea. m.&.f. פְּקוּדָתְךָ viſitata tua.m. פְּקוּדָתֵךְ viſitata tua.f. פְּקוּדָתוֹ viſitata eiꝰ m. פְּקוּדָתָהּ viſitata eius.f. Plurali. פְּקוּדָתֵנוּ viſitata noſtra. m.&.f. פְּקוּדַתְכֶם viſitata ueſtra.m. פְּקוּדַתְכֶן viſitata ueſtra.f. פְּקוּדָתָם viſitata eorū.m. פְּקוּדָתָן uiſitata earum.f. פְּקוּדִים qui viſitantur פְּקוּדַי uiſitati mei. m.&.f. פְּקוּדֶיךָ uiſitati tui.m. פְּקוּדַיִךְ uiſitati tui.f. פְּקוּדָיו uiſitati eiꝰ. m. פְּקוּדֶיהָ uiſitati eiꝰ.f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדֵינוּ uiſitati noſtri.m.&.f. פְּקוּדֵיכֶם uiſitati ueſtri.m. פְּקוּדֵיכֶן uiſitati ueſtri.f. פְּקוּדֵיהֶם uiſitati eorum פְּקוּדֵיהֶן uiſitati earum. Participium paſſiuum feminini pluralis. פְּקוּדוֹת uiſitate פְּקוּדוֹתַי uiſitate mee.m.&.f. פְּקוּדוֹתֶיךָ uiſitate tue.m. פְּקוּדוֹתַיִךְ uiſitate tue.f. פְּקוּדוֹתָיו uiſitate eius.m. פְּקוּדוֹתֶיהָ uiſitate eius.f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדוֹתֵינוּ uiſitate noſtre.m.&.f. פְּקוּדוֹתֵיכֶם uiſitate ueſtre.m. פְּקוּדוֹתֵיכֶן uiſitate ueſtre.f. פְּקוּדוֹתֵיהֶם uiſitate eorum פְּקוּדוֹתֵיהֶן uiſitate earum. Et in hunc modum prime coniugationis actiue uocis inflectuntur aliarum coniugationū uerba tam perfecta quam imperfecta. regularia & irregularia. & in his uarietatibus ſupra memoratis quemadmodum dictum eſt in preterito prime coniugationis camez littere ſubſtantialis prime uertitur in ſeba ut פָּקַד idest uiſitauit פְּקָדַנִי idest uiſitauit me. Sed in ſecunda & tertia coniugatione apex littere ſubſtantialis prime non mutatur. Nam in ſecunda coniugatione hiric littere ſubſtantialis prime manet in declinatione hoc modo פִּקֵּד idest uiſitauit. פִּקְּדוֹ idest uiſitauit illū. In tertia quoq; coniugatione non mutatur hiric qui ſubiicitur he littere addite hoc modo. הִפְקִיד idest fecit uiſitare הִפְקִידוֹ idest fecit uiſitare illum. Aliquando tamen hiric uertitur in cegol. ut. 1. Reg. 25. לֹא הֶכְלַמְנוּם idest nunquam confundere eos fecimus. Atq; ad hunc modum explicita eſt uerborum inflexio p uoces. modos. tempora. numeros & perſonas tam ſimplicium quam cōpoſitorum. regularium & irregularium. Reliquum eſt ut de ptibus orationis que dicuntur ſyncategorematice differamus.

De dictionibus conſignificatiuis.

QVemadmodū iam ſupra dictū eſt octo ſunt partes orationis: quarum duo ſunt gña: qm̄ altere principaliter & per ſe ſigñant: quare poſſunt appellari ſignificatiue poſſuntq; inflecti: puta nomē & pronomen per caſus: verbum per modos & tempora: participium per vtraq;. Altere ſunt p̄tes orationis: que non ſignificant per ſe: ſed cum partibus quibus iunguntur: atq; idcirco dicte ſunt conſignificatiue: neq; declinantur. Cuiuſmodi eſt prepoſitio: que preponitur nomini & pronomini. Aduerbiū quod additur verbo ad determinandā in illo qualitatē actiōis. vt bene legit. male legit: vnde a grāmaticis adiectiuum verbi dicitur. Aliquādo etiam determinat nomen & participium. vt eſt valde bonus. valde doctus. Interiectionem greci non faciunt partem orationis per ſe: annumerant tm̄ illam aduerbio. latini ab aduerbio illam diſtingūt. Cōiunctio eſt que dictiōes eiuſdē gñis cōiungit. vt deus & dominus. creat & ſuſtentat me & te. iuſte & miſericorditer. Ecce quo modo .&. particula coniunxit duo noīa. duo verba. duo pronomina. duo aduerbia. Sed aduertendum quod harū partiū indeclinabiliū duo ſunt gña. quedā nāq; ſunt que nūquā reperiuntur niſi in cōpoſitione: quedā que reperiuntur etiam ſeparate. Que non reperiuntur niſi in cōpoſitione: plerūq; ſunt p̄poſitiones & cōiūctiones. ſic em̄ cōponuntur ſiue adherent p̄tibus quibus p̄ponuntur aut quas cōiungūt: vt efficiātur cū illis vnū corpus. vnde & apud grecos & latinos nō hn̄t accentū p ſe: ſed accentū particule inſequētis. Cōponuntur itaq; particule huiuſmodi cū noīe aut cū verbo atq; etiā cū aliis partibus orationis. & cōſtant ex vna tm̄ littera ex accidētalibus prepoſita aut poſtpoſita dictioni cui adherent. ex quo datur intelligi quod ſeparata nihil ſignificat: quia in hebreo ſermone nulla dictio ſignificatiua ſcribitur niſi aut duabus aut pluribus litteris. Et antequam de predictis particulis differamus eſt aduertendum id quod ſupra dictū eſt quod ex duabus & viginti litteris que ſūt in vſu apud hebreos: vndecim vocantur ſubſtantiales: quia ſūt de ſubſtātia dictionis in qua veniunt: & per quas oſtenditur illius dictionis ſignificatio: neq; ad alios vſus deſeruiunt. & ſūt he. טַח סֵפֶר גָּזַע צֶדֶק. Sunt alie vndecim accidentales he que ſequuntur. אֶתְכֶנָּה מֹשֶׁלִי בוֹ que nihilominus aliquando poſſunt eſſe ſubſtantiales: quemadmodum ſuperiores. He dicuntur accidentales quia adduntur in principio aut in fine dictionū ad deſignandos in nomine aut pronomine caſus. aut in verbo voces modos tp̄a numeros & perſonas. & ex his accidentalibus litteris quedam ponūntur loco articulorum ſiue prepoſitionū & quedā ponūtur tantū ornatus cauſa. Que vero ponuntur p̄poſitionum ſiue articulorū loco ſunt he. quattuor. בַּהלם quarum quelibet deſeruit ſuo caſui. beth namq; ponitur pro in p̄poſitione. & iungitur pronomini ſic. בִּי in me. m. & f. בְּךָ in te. m. בָּךְ In te. f. בּוֹ in illo בָּהּ in illa. Plurali. בָּנוּ in nobis. m. & f. בָּכֶם in vobis. m. בָּכֶן in vobis. f. בָּהֶם vel בָּם in illis. m. בָּהֶן vel בָּהֵנָּה in illis. F. Quomodo beth quoq; noībus p̄ponatur ſuo in loco dictum eſt in declinatione nominum. He littera vt in ſuperioribus ſepe repetitum eſt ponitur ad deſignandos caſus loco articuli. Animaduertendum eſt preterea quod he addita in principio nominis ſubiecto patha vel camez tres habet vſus. primum interrogandi. vt Exo. 2. הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ idest ſi ibo & vocabo tibi. vocatur autem hebraice הֵא הַשְּׁאֵלָה. i. he interrogationis. alterū cū venit per admirationis modum. vt Gen̄. 18. הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט. i. nunquid iudex oīs terre non faciet iudicium. & vocatur hebraice הֵא הַתְּמִיהָה. idest he admirationis. Tertiū relationis. vt Gen̄. 46. כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה. i. oīs anima de domo iacob: que venit. Et quando he venit aliquo ex his tribus modis immo alio quouis modo cū cegol: dictio cui iungitur incipit a camez ſiue patha. vt Numeri. 11. הֶאָנֹכִי הָרִיתִי. i. ſi ego concepi. Caph vero quando p̄ponitur noībus aut verbis aut participiis deſignat cū prepoſitionem: aut ſicut ſiue quemadmodū coniunctiones. vt כְּ כָּ כַּ Sin vero quando preponitur nomini aut verbo aut participio deſignat relationem: ſicut dictum eſt in ſuo loco vbi de relatiuis agebatur. Sed in quos vſus he accidentales littere adhiberi ſoleant: copioſius in vocabulario ſub vnaquaq; littera per ſe agetur. Littere vero que ponuntur in fine noīm ad deſignādū pronomina cū quibus cōponūtur: iam in ſuo loco poſite ſunt. Sex vero littere que ſequuntur: יְתַמְהוּ qn̄ ponūtur in fine verbi cuiuſcumque cōiugationis: veniunt ad deſignandū p̄ſonas aut genus. Quod ſi preponantur he quattuor littere אֵיתָן deſignatur futurū indicatiui: vt dictum eſt ſuperius. Littere vero q̄ veniunt in dictione ornatus cauſa ſiue ad deſignandum nomē verbale in hac dictione comprehenduntur. הָאֱמַנְתִּי. Quattuor preterea littere que ſequuntur אֶלְבֶּשׁ qn̄ ponūtur in pricipio dictionū poſſunt eſſe accidentales vel ſubſtantiales: ſed in fine dictionum ſp̄ ſunt ſubſtantiales. Septem vero littere que ſequūtur: poſſunt eſſe accidētales ſiue ponantur in principio ſiue in fine. תְּכֵן הַיּוֹם.

De conſignificatiuis ſeparatis. & primo de prepoſitione.

PArtes vero oratiōis que reperiuntur ſeparate: neq; cōponuntur cū noībus neq; cū verbis ſunt in duplici differentia: qm̄ alie variātur cū cōponuntur cū p̄nomine alie tm̄ immutabiles ſunt. Igitur prepōnes ſic diſponūtur. בְּמוֹ in. אֶל ad. in. אֵצֶל prope. iuxta. circa. ſecus. אֶת cū. ad. אַחַר poſt poſtea. בַּעֲבוּר propter. per. ob. לְבַעֲבוּר propterea. חוּץ foris. extra. preter. לְפִי ſecūdum. לִפְנֵי corā. ante. לְבַד ſolū. tm̄. ſeorſū. preter. מִלְּבַד preter quam. excepto. נֶגֶד cōtra. e regione. נֹכַח coram. contra. סָבִיב circum. in circuitu. עֵבֶר trans. עַל ſuper. iuxta propter. contra. עִם cum. עַד donec. vſq;. בְּעַד per. pro. קָרוֹב p̄pe רָחוֹק longe. תּוֹךְ inter. בְּתוֹךְ intra. תַּחַת ſub. ſubter. He prepoſitiones variantur in fine ad deſignandum perſonas & numeros pronominū cū quibus componuntur. quarū alique in prima perſona ſingulari non deſinunt in i ſicut in pronomine ſed in ai. & ſunt he. אֶל אַחַר לִפְנֵי עַד עַל תַּחַת Nā in prima perſona veniunt ad hunc modū. אֵלַי idest ad me. לְפָנַי corā me. עָדַי vſq; ad me. אַחֲרַי poſt me. עָלַי ſuper me. תַּחְתַּי ſub me. In ſecundis & tertiis perſonis vtriuſq; numeri terminationes pronominum ſunt he q̄ ſequūtur. אֵלֶיךָ: אֵלַיִךְ ad te. m. f. לְפָנֶיךָ: לְפָנַיִךְ coram te. m. f. עָלֶיךָ: עָלַיִךְ ſuper te. m. f. Et ſic de reliquis. & omnes dictiones ſuperius dicte variantur. preter quam que ſequuntur. לְפִי ſecundum. חוּץ extra. preter. foris. מִלְמַעְלָה deſup מַעְלָה ſupra. עֵבֶר trās. מַטָּה idest infra. que iungūtur p̄nominibus poſtpoſita hac dictione מִן. hoc modo חוּץ מִמֶּנִּי idest preter me. חוּץ מִמְּךָ preter te. & ad hunc modum cum aliis pronominibus. Dictiones indeclinabiles que non cōponūtur nec variantur ſunt aduerbia & coniunctiones cum interiectionibus.

De aduerbio.

Inter aduerbii accidentia eſt ſignificatio. Sunt itaq; aduerbiorum ſignificationes complures. Temporis. אָז tunc. עַתָּה nūc. מָחָר cras. אֶתְמוֹל heri. תְּמוֹל idem. שִׁלְשׁוֹם triduo. i. תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם nudiuſtertius. אֶמֶשׁ heri. עֶרֶב veſperi. בֹּקֶר mane. כְּבָר iā. Loci. שָׁם Ibi ſiue illic. שָׁמָּה ibi ſiue illic. מִשָּׁם illinc. פֹּה hic. מִפֹּה hinc. מִזֶּה iſthinc. מִתַּחַת inferius. מִמַּעַל ſuperius. בְּכָל מָקוֹם vbiq;. Interrogandi. אַיֵּה vbi. hoc aduerbium אַיֵּה variatur qn̄ cōponitur cum pronomine. אֵי vbi. מֵאַיִן vnde. אֵי מִזֶּה vnde. לְאָן quo vel qua. אֵיךְ quomodo. אֵיכָה quomodo. מָה quid. מָתַי quādo. אָנָה vbi. quo. אֵיפֹה vbi. לָמָּה quare. Negandi. בִּלְתִּי excepto. niſi. זוּלָתִי niſi. preter. בִּלְעֲדֵי niſi. preter. & hec tria aduerbia variantur: que vero ſequuntur non variantur. אַיִן nō. ne אֵין non. לֹא non. בַּל ne. non. בְּלִי. abſq;. ne. אֶפֶס. ſed. לוּלֵי. niſi.

Affirmandi. כֵּן ita.vtiqꝫ. כֵּן הוּא ita eſt. כֹּה ſic כָּכָה ſic. כְּמוֹ ſicut tanquam. Demonſtrandi. הֵן ecce.en. הִנֵּה ecce.quod aduerbium cum in he deſinat variatur. Rogandi ſiue optandi. אַחֲלַי vtinam. לוּ vtinam. הַאִם idem. מִי יִתֵּן quis dabit נָא אָנָּא obſecro. בִּי אֲדֹנִי obſecro domine mi. Qualitatis. vt. טוֹב bene. יָשָׁר recte. רַע male. רַע רָע peſſime. אֱמֶת vere. נָכוֹן certe. Quantitatis.vt כַּמָּה quantū. רַב multum. מְעַט parum. minus. זְעִיר parum. מִצְעָר parum. Dubitandi. פֶּן ne forte. אוּלַי forte.forſitan. Congregandi. יַחְדָּיו pariter.ſimul. יַחַד idem כְּאֶחָד idem. Diuidendi. בֵּין inter. quod aduerbium variatur. Iungendi. גַּם etiam.quoqȝ. אַף etiam.quanto magis.quod aduerbium non variatur. Iurandi.vt חֵי נַפְשִׁי per vitam anime mee. חֵי נַפְשְׁךָ per vitam anime tue. Diminuendi.vt מְעַט paulatim.pauliſper. לְאַט paulatim. Augendi.vt מְאֹד multū valde. יוֹתֵר magis. מְאֹד מְאֹד nimis.

De interiectione.

Interiectio quam a grecis diximus vocari aduerbii certam ſignificationē.has habet particulas. הֶאָח euge. הָאָח vah. אֲבוֹי ve. אֲהָהּ heu. אַלְלַי ve. הוֹ הוֹ ve. אִי ve. אוֹי ve. הוֹי ve. & hec vltima interiectio aliquando eſt aduerbium vocandi ſicut o apud latinos.

De coniunctione.

COniunctionum quoqȝ ſicut & aduerbiorum diuerſe ſunt ſignificationes: ſed frequentior eſt copulatiua que imprimis eſt que per vau ſcribitur: componiturqȝ cū dictione quam coniungit. vt וַיְדַבֵּר ideſt & locutus eſt: & poteſt venire cum quocumqȝ alio apice preter quam cum holem. Quod ſi componatur cum dictiōe incipienti a littera ſubiecto ſeba tunc vau ſcribitur cum ſurec. ſicut וּמְעַט ideſt. & parū. atqȝ vt ſupra dictum eſt vau nunquam venit niſi in compoſitione. Aliquando hec coniunctio reperitur pro diſiunctiua vel: ſiue: aut. vt Exo. 21. וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ ideſt qui percuſſerit patrem & matrem: quo in loco manifeſtum eſt & poni pro vel. Aliquando hec coniunctio ponitur pro cum ſiue quando. Nonnūquā eſt ad faciendam comparationem: que varietates non poſſunt dignoſci niſi ex contextu orationis. Sunt alie coniunctiones q̄ reperiuntur ſeparate ſicut que ſequuntur כִּי quia. quod. quoniam. אֲשֶׁר quod. כַּאֲשֶׁר ſicut. quatenus. כֵּן quidē. vtiqꝫ. וְכֵן & quidem. לָכֵן propterea. אוֹ aut. vel. ſeu. אַךְ ſed. tamen. אֲבָל ſed. רַק verumtamen. הֲלֹא nonne. nunquid non. & aduerſatiua אַף כִּי ideſt quamuis. vide etiam de ſignificatione predictarum dictionum indeclinabilium in vocabulario de vnaquaqȝ in ſuo loco per ordinem alphabeti.

De modo inueniendi ſores ideſt radicem ſiue primitiuum cuiuſqȝ dictionis hebraice.

POſtq̄ȝ in ſuperiori tractatu grammatice hebraice diſeruimus de modo legēdi & de partibus orationis tam declinabilibus q̄ꝫ indeclinabilib⁹. reſtat nūc tractare de modo cognoſcendi radicem ſiue primitiuum vnde alie dictiones deriuatiue habēt originem. vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicū quod procedit per ordinem alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omniū dictionū que in veteri teſtamento continentur: & ſignificationes earum. & in quolibet primitiuo ponuntur etiam dictiones deriuatiue que ab eo procedunt. Et quia in verbo eſt maior difficultas cognoſcendi originem: & vtrum ſit primitiuū an deriuatiuum. quoniam non ſolum ab eo deriuantur alia verba & participia ſed & nomina & alie partes orationis: ideo primo de illius origine agendum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuū verbi primo eſt aduertendum: ꝙ primitiuum quod apud hebreos dicitur שֹׁרֶשׁ ſóres. i. radix cuiuſcunqȝ verbi vel participii & omnium dictionū que ab eo deriuātur ſunt littere que conſtituunt tertiam perſonā ſingularē prime vel ſecunde coniugationis actiue vocis indicatiui modi tēporis preteriti: vel infinitiuū eiuſdem vocis. Que cōiter ſunt tres littere & nonnūq̄ꝫ quattuor vel quinqȝ: ſed hoc rariſſime. exēpli grā. ex פָּקַד .i. viſitauit deriuātur oīa verba quattuor coniugationū que continent predictas tres litteras: & etiā omnia nomina & alie partes orationis que a predicto verbo deriuātur. ſicut apud latinos Amo eſt primitiuū ceterarum perſonarū & modorum & temporū & omniū aliarū dictionum que ab eo deriuantur Et ſunt alie dictiones que a verbis non deriuātur: quarum primitiua aliquando cōtinēt plus vel minus q̄ꝫ tres littere. Et quia apud hebreos multe littere preponuntur vel poſtponuntur ipſis primitiuis in compoſitione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt ſciamus aliquo modo diſtinguere que littere ſunt de ſubſtantia dictionis: & que littere non ſunt de eius ſubſtantia. Circa quod ſciendū ꝙ ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim ſunt ſemper ſubſtantiales: que in quacunqȝ dictione venerint: ſunt de ſubſtantia illius dictionis: & conſtituunt ſignificatū & primitiuū eiuſdem dictionis: & reiici nō poſſunt. ſunt enim que ſequūtur ג ד ז ח ט ס ע פ צ ק ר Que his quattuor dictionibus cōprehēduntur טַח סֵפֶר גֵּזַע צֶדֶק. Ex quibus litteris due ſunt duplices. ſ. פ. pe. & . צ. ſadic. alie vero vndecim que ſequūtur pñt eſſe accidētales. ſ. א ב ה ו י כ ל מ נ ש ת ex quibus tres ſunt duplices. ſ. caph. mem. nun. & comprehenduntur predicte vndecim littere his tribus dictionibus. אֵיתָנָה. מֹשֶׁה וְכָלֵב. he enim vndecim littere vel quelibet earum poſſunt eſſe ſubſtantiales ſicut alie vndecim ſupradicte: & poſſunt eſſe accidentales ad denotandum numerum vel perſonam aut caſum vel cōiugationē. modos. tempora. prepoſitionem vel articulum aut pronomina affixa de quibus in grammatica dictū eſt. Et aliquando adduntur maiori ex parte nominibus cauſa ornatus: & alique earum ponuntur aliquādo loco vocalium. Que enim ponūtur in fine verborum ad denotandum numerum vel perſonam aut genus: ſunt ſex que ſequuntur. ה ו י מ נ ת. Que hac dictione comprehendūtur יִתְמַנּוּן. Que vero preponuntur ad denotandum coniugationem vel vocem paſſiuam hac dictione comprehenduntur. הִנָּה. Que autem preponuntur in futuro ſunt quattuor: que hac dictione comprehenduntur. אֵיתָן. Que ponūtur in fine nominum aut verborum ad denotanda pronomina que cum eis componuntur: ſunt que ſequuntur. ה ו י כ ך ם נ ן. Que in compoſitione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel prepoſitionibus ſunt ſeptem: que his duabus dictionibus continentur. וְהַשְׂכֵּל בַּם. Nam littera vau quando venit in principio dictionis: nón eſt de ſubſtantia eiuſdem dictionis: ſed ponitur pro coniunctione. vt infra dicetur: & etiam in fine dictionis vau vel iod non poſſunt eſſe ſubſtantiales niſi in paucis admodum locis. Et iſta littera . ה. he. ponitur aliquando in principio dictionis loco articuli: ſicut in noſtro vulgari dicitur. el. la. los. las. Et aliquando ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt ſupra in grammatica dictum eſt.

Et iſta littera. שׁ. Sin. ponitur aliquando pro hoc relatiuo qui.que.quod.omnis generis & vtriuſqꝫ numeri. Et iſta littera.ב.beth ponitur pro prepoſitione in.ל. lamed vero articulus eſt datiui caſus vel genitiui: ponitur etiam aliqñ pro ad. Et iſta littera.מ.mem ponitur loco prepoſitionis.a. vel ab de.ex. Littere vero que ponũtur aliqñ loco vocaliũ: ſunt q̃ttuor.ſ.אהוי. Et eſt notãdum quod iſte quattuor littere אבלש Quando ponuntur in fine vel in medio dictionis ſemper ſũt ſubſtantiales: alie vero ſeptem que his duabus dictionibus cõprehenduntur תכן היום poſſunt eſſe accidentales: ſiue ponantur in principio ſiue in fine dictionis. Littere vero que adduntur aliqñ dictiõibus cauſa ornatus: ſunt ſex: que hac dictione comprehenduntur.ſ.הָאֶמַנְתִּי. Sunt preterea aliqua verba que in proceſſu coniugationis aliquando amittunt unam litteram ex tribus ſubſtantialibus: aut duas.& hoc quattuor modis Primo quando amittunt primam litteram ſubſtantialem: ſecũdo quando amittunt mediam.tertio qñ amittunt vltimã.quarto quando amittunt primam & vltimam. Verba uero que amittunt primam litteram ſubſtantialem: ſunt illa quorum prima littera ſubſtantialis eſt una ex his tribus.ſ. ילנ ut יָדַע .i.ſciuit לָקַח.i.accepit.נָגַשׁ.i.acceſſit. Et iſta littera.ל.lamed tantũmõ amittitur in predicto verbo לָקַח lacach.ſ.in futuro & in imperatiuo & infinitiuo: vt ſupra dictum eſt. Que vero amittunt litteram mediam: ſunt illa quorum littera ſubſtantialis media eſt uau uel iod. ut שׁוּב ideſt reuertere בִּין ideſt intelligere: quorum uerborum infinitiuus continet tres litteras ſubſtantiales. Que uero amittunt ultimam: ſunt illa que deſinunt in. ה .ut גָּלָה .i.reuelauit.uel illa quorum littera ultima duplicatur. ut רָבַב.i.multiplicauit: quoniam tunc vna ex illis amittitur in diſcurſu coniugationis. Que vero amittunt primam & vltimã: ſunt illa quorum littera ſubſtantialis prima eſt.נ. & vltima eſt.ה.vel.נ.ut נָטָה .i.tetendit נָתַן .i.dedit. Et ut ea que ſupra dicta ſunt manifeſta fiant: ponamus exemplum in aliquibus uerbis & nominibus: ut poſſimus diſcernere que littere ſunt ſubſtantiales ex eorum primitiuo: & que ſunt accidentales. & que deficiunt. Eſto exempli gratia hoc uerbum וְהִלְבִּישׁוּהוּ quod in hebreo eſt vnum verbum compoſitum: & ſignificat: & fecerũt indui eum. In quo prima littera que eſt uau ponitur pro coniunctione. Et ſecunda littera que eſt he & quinta que eſt iod denotant uerbũ eſſe tertie coniugationis. Septima littera que eſt vau denotat tertiam perſonã pluralem. octaua & nona littera que ſunt he & uau: denotant pronomen ſingulare tertie perſone.ſ.eum uel illum: quod cõponitur cũ predicto uerbo. remanent igitur tres lr̃e.ſ. ל ב ש que in tertia pſona ſingulari indicatiui prime coniugationis faciunt לָבַשׁ.i.induit. qđ eſt primitiuum ſupradicti uerbi. Ponamus iterum exemplũ in uerbis defectiuis.& eſto exempli gratia hoc uerbum יִתְּנֵנִי.i.dabit me in quo iod prima deſignat tertiam perſonam futuri: & nun & iod vltime conſtituunt pronomen prime perſone.ſ.me: quod componitur cum predicto verbo. remanent itaqꝫ due littere.ſ.ת. &.נ.& quia predictum verbum eſt nature verborum defectiuorum: que in proceſſu coniugationis amittunt nun litteram ſubſtantialem primam: ideo addendo nun predictis duabus litteris in principio fit נָתַן.i.dedit: quod eſt primitiuum ſupradicti verbi Ponamus exẽplum in vno nomine.ſ.תַּרְבּוּת.i. incrementum vel multiplicatio: in quo tau prima eſt ex litteris הָאֶמַנְתִּי.que aliquãdo addũtur in principio nominis: vt ſupra dictum eſt.tau vltima denotat genus femininum.vau vero ponitur loco.u.vocalis.remanent ergo due littere.ſ.ר ב: cuius primitiuum eſt רָבָה ſiue רָבַב.i.multiplicauit. quia vt dictũ eſt ה.finalis primitiui & littera que duplicatur: aliquando amittitur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplum in alio nomine.ſ.בְּמִשְׁמַרְתֶּךָ.i.in cuſtodia tua. cuius primitiuum eſt שָׁמַר.i.cuſtodiuit. quia littera prima que eſt beth ponitur pro prepoſitione in: & littera mẽ que ſequitur eſt de litteris que adduntur in principio nominis: vt ſupra dictum eſt.tau vero denotat genus femininũ: chaph vltima deſignat hoc pronomen tua: q̃d componitur cum predicto nomine. Et hec hactenus dicta ſint de primitiuis verborum. circa cognitionẽ vero primitiuorũ nominis & aliarum dictionũ indeclinabilium que a verbis nõ deriuantur eſt aduertendum ꝙ in primis ſunt reiiciende omnes littere accidentales: que denotant numerum: articulum: ſiue prepoſitionem: & litteras que addi conſueuerũt ornatus cauſa. vel que deſignant pronomina que cum illis componuntur: quemadmodum de nominibus verbalibus ſupradictũ eſt. quibus reiectis littereque remanent ſubſtantiales ſunt: vt exempli gratia לַאֲבוֹתֵינוּ.i.patribus noſtris. tolle lamed datiui. vau & tau & iod deſignãtes pluralem.& nun & vau deſignantes pronomen poſſeſſiuũ prime perſone pluralis: relique ſunt aleph & beth hoc eſt ab אָב. vt in prima dictione vocabularii.

Et quia ad inueniendũ primitiuum cuiuſcũqꝫ dictionis deriuatiue oportet habere noticiam grammatice hebraice: in qua plenius ea que predicta ſunt continentur: quod non omnibus contingit: cum etiã apud ipſos hebreos vſu magis quã arte diſcant bibliam hebraicam: & vix inueniatur in eis vir doctus in ſua grammatica: ideo in biblia quã imprimendam curauimus ãnotabuntur in margine primitiua dictionũ quarum inuentio non eſſet facilis omnibus Veruntamen in aliquibus dictionibus non erit opus adnotare primitiua in margine: videlicet in illis que continent litteras primitiui nec plus nec minꝰ: quãtuis in ſignificato vel in apicibus ſit aliqua differẽtia. vt דֶּבֶר.i. mors vel peſtis: cuius primitiuum eſt דִּבֵּר.i.locutus eſt.et פֹּקֵד.i.viſitans cuius primitiuum eſt פָּקַד.i.viſitauit. Item ſi in principio dictionis ſunt littere primitiui: quãuis poſtea habeat alias lr̃as accidẽtales: nõ ponetur eius primitiuũ in margine vt אִמְרָתִי.i.verbum meũ: cuius primitiuum eſt אָמַר.i.dixit. Item ſi dictio incipit a littera vau & poſt illam immediate continet litteras primitiui: tunc non notabitur primitiuum: quia vt ſupra dictum eſt littera vau in principio dictionis ſemper ponitur pro coniunctione: & nunquã eſt de litteris primitiui exceptis duobus locis tãtum: & aliquibꝰ nominibus propriis vt patet in vocabulario. Item ſi poſt aliquam iſtarum quinqꝫ litterarum ב ה כ ל מ que ponũtur in principio dictionis pro articulis vel prepoſitionibus ſi immediate ſequuntur littere primitiui: non ponitur primitiuum in margine. Et quia predicte quinqꝫ littere aliquãdo ſunt de ſubſtantia dictionis ſiue de eius primitiuo: ideo quando ſunt accidentales & ponuntur pro articulis vel prepoſitionibus: notantur quodam apice deſuper impoſito hoc modo ב̇ ה̇ כ̇ ל̇ מ̇ Et quia in trãſlatione chaldaica quam etiam fecimus imprimi iſte quattuor littere א ה ו י frequentius ponuntur loco vocalium quam in hebreo: ideo ſi his demptis dictio continet litteras primitiui: non erit opus ſignare primitiuum in margine. Item quia in predicta lingua caldaica littera daleth eſt articulꝰ genitiui caſus: ideo quando non eſt de ſubſtantia dictionis: notabitur predicto apice hoc modo ד̇ & ſi poſt talem litteram ſequantur littere primitiui: non ponetur in margine.& de his dicta ſufficiant.

Explicit grãmatica hebraica nouiter imp̃ſſa in hac p̃clariſſima cõplutenſi vniuerſitate. De mãdato ac ſumptibus reuerẽdiſſimi in xp̃o patris & dñi: dñi .F. Franciſci Ximenez de Ciſneros Cardinalis Hiſpanie Archiep̃i Toletani & hiſpaniarum primatis ac Regnorum caſtelle Archicancellarii. Induſtria & ſolertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impreſſorie magiſtri. Anno dñi. M.D.xv. menſis Maii die vltima.